Quinta pars huius

operis in se continēs glosam ordinari-
am cū expositione lyre litterali ꝛ mora
li: necnon addtionibus ac replicis.

Sup libros	Matthei Marci Luce Johānis

Bis duo: quinta noue pars euangelia legis:
Quattuor et christi continet illa rotas.
Undiqz plena oculis animalia quattuor ista:
Circũstant solium nocte/dieqz dei.
Hebreo Leui pfert sermone Mattheus.
Humanã faciem publico ab officio.
Interpres petri Marcus: leo fortis: et vrbis
Presul alexandri: scribit in italia.
Tertius est medicus Lucas: q̃ Syrus acheis
Sub specie vituli: virgineo ore canit.
Ultim⁹ altiuolans aquila: celeb scs Joannes:
Antistes: alie scripsit ad ecclesias.
Quattuor irriguũ faciũt hec flumina mũdũ:
Hi perflant venti quattuor: omne solum.

A ☙ **Incipit prefatio venerabilis mgr̄i Nicolai de lyra ordinis minoꝝ in q̄ttuor euangelistas.**

Quattuor facies vni. Ezech.i. Scđm ꝙ scribit
btūs Greg.sup Ezech.p̄mo parte Homel.iij.
Quia p faciē vnusq̄sq3 cognoscit̄:recte p faciē
noticia designat̄: Lex aūt seu doctrina euāgeli/
ca lz sit vna:q2 ab vnigenito filio dei data ⁊ ad
vnū finē ordīata: vt videbit̄ iferi⁹:tn̄ q̄druplici noticia excel/
Cōditiōes legis lit oēz aliā legē datā hūanā ⁊ diuinā. ⁊ iō bn̄ de ipa dr̄: Quat
tuor facies vni. Ad cui⁹ euidētiā aduertēdū ꝙ cuiuslibet leg̃
cōuenięter date sūt q̄ttuor cōditiōes. Legis eni p̄priū ē vitia
extirpare mores seu act⁹ hoīm ordinare: inducere ad felicita/
tem ac plane ⁊ lucide tradere veritatē. In his aūt q̄ttuor cō/
ditionib⁹ lex seu doctrina euāgelica excellit oēm aliā legez di
uinā ⁊ humanā: vt patebit discurrēdo p singla. Prima igitur
cōditio leg̃ est ꝙ dz vitia extirpare. ad h̄ eni leges sūt date vt
q̄s p̄uata castigatio cohibere nō potuit: metu penaꝝ q̄ legib⁹
infligunt̄ a maleficijs retrahant. Propt̄ qđ dic̄ Aplus.i.ad
Timoth.i.b. Lex iusto nō est posita: sz iniust̃ ⁊ nō subditis
impijs ⁊ pctōrib⁹ scelerat̃ ⁊ cōtaminat̄: patricidis ⁊ matrici/
dis: homicidis ⁊ fornicarijs: masculoꝝ ꝯcubitorib⁹: plagiarijs
mendacib⁹ ⁊ piurijs: ⁊ si q̄d aliud sane doctrine aduersat̄. In
hac aūt extirpatiōe vitioꝝ lex hūana inuenit̄ defectiua: q2 non
pōt p̄hibere oīa mala. Cui⁹ rō ē: q2 lex cōitati p̄ponit̄ obser/
uanda. in cōitate aūt pauci inueniunt̄ v̄tuosi ⁊ p̄fecti ⁊ plures
imp̄fecti ⁊ defectuosi. ⁊ iō sic pueris aliq̄ p̄mittunt̄ q̄ nō p̄mit
terent̄ viris p̄fect̃: ita in legib⁹ q̄ cōitati seruāde iponunt̄ ali
q̄ mala minora p̄mittunt̄ vt maiora euitent̄: sic lex ciuilis me
retrices in ciuitatib⁹ p̄mittit: ne res publica p̄pt̄ imp̄fectionē
mltitudinis q̄ castitatem obseruare nō pōt: dissentiōib⁹ q̄ p̄pt̄
libidinē insurgerēt ꝯturbet̄. vn̄ dic̄ Aug⁹ in libro de ordine:
Aufer meretrices a ciuitatib⁹: ⁊ oīa ꝯturbabis libidinib⁹. Ve
rūtamē ista mala q̄ bono mō auferre nō pōt relinq̄t diuino iu
dicio puniēda. Vn̄ dicit Aug⁹.i. de libero arbitrio: Lex ista
q̄ regēdis ciuitatib⁹ fert̄. mlta ꝯcedit atq3 īpunita relinq̄t q̄ p
diuinā p̄uidentiā vindicant̄. Silr̄ lex mosaica diuinitus data
aliq̄ mala p̄mittit: sic p̄misit dare libellū repudij. vt h̄r Deut.
xxiiij. ne viri vxores interficerēt: ⁊ tradere ad vsurā extraneis
B ne fratres p̄prios grauarēt: vt h̄r Deut. xxiij. Cui⁹ rō fuit: q2
lex illa fuit data p̄plo rudi ⁊ dure ceruic̃ ⁊ īp̄fecto. iō sunt eis p
missa aliq̄ mala minora vt euitent̄ maiora. p̄pter qđ saluator
Matth.xix.a. dic̄ iudeis de p̄missiōe libelli repudij. Ad duri
tiā cordis vr̄i p̄misit vob̄ moyses dimittere vxores vestras.
Sic igit̄ ptz ꝙ tā lex hūana q̄3 mosaica p̄mittit aliq̄ mala: ⁊ sic
q̄tū ad h̄ ē infecta: sz lex euāgelica nullū malū p̄mittit tāq̄3 p/
fectissima: Oīa excludit ⁊ puniēda p̄dic̄: qr̄ qđ legislator euā
gelic⁹ iesus xp̄s dic̄ Mat.xij.c. Dico āt vob̄ ꝙ de oi v̄bo ocio
so qđ loquuti fuerit hoīes sup terrā reddēt ratiōnē in die iudi/
cij. Si de oi v̄bo otioso mltomag̃ de nociuo. ⁊ si de v̄bo: multo
magis de facto. ⁊ sic ptz p̄imū videlicet ꝙ lex euangelica p̄cel/
lit oēm aliā legē in extirpatiōe maloꝝ. Scđo ad legez p̄tinet
mores seu actus humanos ad bonū ordinare. vn̄ dicit ph̄s.ij.
Ethicoꝝ. Intētio cuiuslibet legislatoris ē ciues facere bonos
In h̄ q3 īuenit̄ lex hūana d̄fectiua: q2 hō nō pōt d̄ secret̃ cor/
diū iudicare: ⁊ iō nō pōt lex hūana nisi d̄ actib⁹ exteriorib⁹ or
dinare. vn̄ dr̄.i. Reg.xvi.b. Homo videt ea q̄ patēt: de⁹ autē
intuet̄ cor. ⁊ ideo ad legē diuinā solā p̄tinent actus interiores
ordinare. Sz ⁊ lex mosaica inuenitur in hoc defectiua. p̄pter
qđ dr̄ a doctorib⁹ antiq̄s ꝙ lex vet⁹ p̄hibebat manū non ani
mū: ⁊ h̄r in glo. sup ep̄lam ad Phil.iij.ca. Qđ dupliciť intel/
ligi pōt. Uno mō erronee: ⁊ sic intelligebāt doctores iudeo/
rū dicētes volūtatē malā nō esse peccatū nisi aliq̄ mō exeat in
actū: vt ptz p Josephū.xiij. libro antiq̄tatu3. Et qn̄ arguebat̄
ꝯtra eos: q2 sc̄ptū ē Exo.xx.c. Nō ꝯcupisces vxorē p̄ximi tui.
Respōdebāt sic ꝙ h̄ p̄cepto nō p̄hibet̄ ꝯcupiscētia interior:
sz manifestatio exterior. q.d. Nō ꝯcupisces. i. signa cōcupiscē
tie nō facies: vt amplexus ⁊ oscula vel ꝯsilia. Sz h̄ manifeste
ptz falsū: q2 act⁹ exterior nō h3 maliciā vel bonitatē moralē ni/
si inq̄tum p̄cedit ab actu interiori: q2 pctm̄ intantū est volun
tariū ꝙ si non sit voluntariū nō est peccatū. Alio mō intelligi
tur p̄dictū verbū. s. ꝙ lex vet⁹ p̄hibebat manū nō animū sane
⁊ bn̄ videlicet ꝙ lex vet⁹ in paucis p̄hibebat animū seu ꝯcu/
piscentiā interiorē: videlicet i vitio mechie ⁊ auaritie tm̄: ⁊ ad
huc licet p̄hiberet in illis ꝯcupiscentiā: nō tn̄ trāgressoribus
infligebat aliquā penā. ⁊ iō i talib⁹ inuenit̄ imp̄fecta. Lex aūt
euāgelica tanq̄3 p̄fectissima generalit̃ p̄hibet cōcupiscentiam
malā: ⁊ concupiscentib⁹ indicit penā infligendā. p̄pter qđ sal
uator

uator Matth.v.c. dicit: Audistis q2 dictū est antiq̄s: Nō occi C
des. qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis: q2
omnis qui irascit̄ fratri suo reus erit iudicio. ⁊ eodē modo dicit
in alijs p̄ceptis. Ex quo patet ꝙ lex euangelica nō solū ordinat
actus exteriores sed generalit̃ actus interiores: ⁊ sic ptz scđm.
Tertio dico ꝙ ad legem p̄tinet ad felicitatem homines induce
re. Uerūtamen lex humana nō inducit nisi ad felicitatem poli/
ticam que est trāquillus ⁊ pacificus status ciuitatis in vita ista
mortali. Homo autē s̄m intellectū qui est pars p̄ncipalior ho
minis: immortalis est: vt dicit̄.x. Ethicoꝝ: ⁊ ideo oportet aliam
felicitatem extra vitā istam assignare. ad hāc aūt lex diuina or/
dinat quod nō potest facere lex humana. per hoc eni necessitas
sacre doctrine ab omnibus doctoribus assignatur: quia homo
ad quandam beatitudinē supernaturalem ordinatur ad quam
per legem sibi diuinitus reuelatā dirigitur. Uerūtamen ⁊ in h̄
lex mosaica inuenitur defectiua: quia beatitudo supernaturalis
non habet̄ nisi per gratiā: s̄m qđ dicit̄ Ro.vi.d. Gratia dei vi
ta eterna. hanc aūt causam lex mosaica nō dabat: sed tm̄ ad ip̄m
disponebat. p̄pter hoc dicit̄ ad Heb.vij.c. Nihil enim ad p̄fe
ctum adduxit lex: sed hanc p̄fectionem a christo dandam expe/
ctabat: s̄m qđ scribit̄ Joh.i.b. Lex p moysen data est: gratia et
veritas p iesum christū facta. p̄pter qđ saluator in p̄ncipio euā
gelice legis dicit Matth.iij.a. Penitētiam agite appropinq̄
bit enim regnū celorum: ⁊ sic patet tertium. quarto ad legē p̄ti/
net veritatē plane ac lucide tradere. cuius ratio est: quia lex p̄/
ponitur multitudini intelligenda ⁊ seruanda. in multitudine aūt
plures sunt deficientes ingenio: ⁊ pauci subtiles ⁊ ingeniosi.
propter quod lex que multitudini proponitur debet veritatem
lucide ac plane tradere. In hoc autem inuenit̄ lex humana de/
fectiua: quia ibi inueniuntur multe obscuritates ⁊ perplexita/
tes: qđ ptz p̄pter legū mltitudinem ac varietatē ⁊ mutationez
et aliquaꝝ obrogationē: vt ptz intuenti iura ciuilia ac canonica
Silr̄ ⁊ in hoc deficit lex mosaica: q2 in velaminibus et figuris
tradit veritatem de agibilib⁹ ⁊ credendis. In cui⁹ figura moy
ses velata facie loquebat̄ ad p̄plm: vt habet̄ Exod.xxxiiij. p̄pt̄
qđ dicit Aplś.i. Coꝝ.x.c. Omnia in figura cōtingebāt illis: sz
lex euangelica in hoc inuenit̄ perfecta: quia veritas que in ve/
teri testamēto in figuris latebat occulta: per euidentiā facti fa/
cta est manifesta. In cuius signū in passione dn̄i quādo myste/
ria noue legis fuerūt impleta velū templi scissum est i duo me/ D
dia: Luc.xxiij. p̄pter quod dicit saluator Joh.xvi.f. Uenit ho/
ra cū iam nō in p̄uerbijs loquar vobis. sed palā de patre annū
ciabo vobis. et sequitur: Dicunt ei discipuli: Ecce nūc palaz lo/
queris et p̄uerbiū nullū dicis: ⁊ sic ptz quartū: videlicet ꝙ lex
euangelica excedit oēm aliā legē in tradēdo plane ac lucide ve/
ritatem. De his quattuor predictis dicit Ps̄.xviij.b. Lex do/
mini: id est lex euangelica: que est dn̄i nostri iesu christi. Imma
culata: quia nullū vitiū p̄mittit: Conuertēs animas: quia actus
interiores anime perfecte ordinat et disponit. Testimoniū do/
mini fidele: quia ad felicitatē p̄missam efficacit̄ inducit. Sapiē
tiam prestans paruulis: quia veritatē capabilem omnibus lu/
cide tradit. Igitur sic patet ex predictis: lex euangelica omnem
aliam legem excellit in noticia quadruplici. ideo ꝯuenienter di
citur de ip̄a verbum assumptū: Quattuor facies vni: quia p fa/
ciem noticia designat̄. Ad cuius verbi vlteriorem intellectum
sciendum ꝙ in verbo proposito notantur quattuor cause hui⁹
euangelice doctrine. videlicet causa effectiua principalis: subie
ctiua seu materialis: finalis et formalis. Tres autē prime cau/
se coincidunt in idem numero: vt patebit. ideo notant̄ in h̄ no/
mine vni. Causa autem formalis sub facie quadruplici/cum di
citur: Quattuor facies. Ad euidentiā autē primi aduertendū
ꝙ christus siue deus incarnatus qđ idem est: q2 christus est no
men suppositi in duplici natura diuina videlicet ⁊ humana: ipse
est causa efficiens huius euangelice doctrine. Huius ratio est
quia in omnibus artibus videmus ꝙ architector p ministros
disponit materiam: sed per seipsum introducit formam: sicut
carpentator per ministros facit lignoꝝ dolationem sed per se/
ipsum ipsius domus vl̄ nauis cōpaginationē: vt habet̄.i. Me
taphy. Lex aūt vetus fuit dispositio ad nouā p̄pter quod dicit̄
ad Gal.iij.d. Lex pedagogus noster fuit in xp̄o. ⁊ iō licet vtrū
q3 testamentū sit a deo datū: tamē vetus testamentū fuit datuz
ab ipso mediantibus angelis: vt habet̄ expresse Act.vij.e. vbi
dicit̄ de moyse: Hic est qui fuit in eccl̄ia in solitudine cum an/
gelo qui loquebat̄ ei in monte syna et cum patribus nostris q̄
accepit verba vite dare nobis: quia tamen ille angelus in per/
sona dei loquebat̄ moysi. ideo aliq̄n noīat̄ angelus: aliq̄n do/
min⁹. s̄m qđ dicit beat⁹ Greg.i. moral. Et q̄ ptz ꝙ vetus testa/
mentū dedit dn̄s p ministeriū angeloꝝ. vn̄ Act.vij.g. post ver

E ha pmissa dr iudeis: Recepistis legē in dispositiōe angelorū/et
nō custodistis: sed nouū testamētū dedit dñs p seipm icarnatū.
Propt Aug^9 in li. de smōe dñi: expones illud Matth. v. a. Et
apiēs os suū rc. dicit: Tūc aperuit os suū q̄ i lege veteri ape/
riebat ora ,pphetaꝝ. r h ē qd dicit Apls ad Heb. j. Multipha
rie multisq3 modis olim de^9 loquēs patrib^9 in ,pphetis nouissi
me dieb^9 istis: locut^9 est nobis in filio rc. Patet igit q xps est
causa effectiua hui^9 euāgelice doctrine: similit ipe est causa sub/
iectiua seu materialis. Ad cui^9 euidētiā sciendū q idē ē subiectū
toti^9 sciētie r part': sub alia tñ rōne: q2 sub rōne vniuersali ē sb/
iectū toti^9 sciētie: sub rōne aūt determinata r pticulari est subie
ctū in pte: sicut patet in phia naturali: vbi corp^9 mobile vniuer/
saliter est subiectū: corp^9 aūt mobile aiatū in libro de aia est sub
iectū: r in libris seq̄ntib^9 ad ipm: ita similit illud qd est sbiectū
in tota sacra scriptura sub rōne generali debet assignari ,p sub/
iecto in pte ipi^9 sub rōne determinata r speciali. De sbiecto aūt
Quid sit sb theologie duplex est opinio. Una: q xps est sibi subiectū sub rō
iectū theo ne generali. r bm h dicēdū esset q xps vt ,pmissus est subiectū
logie. in veteri testamēto. Et h manifeste potet ex ,pcessu leg r ,pphe
taꝝ: vt oēs doctores dixerūt q vet^9 testamētū nō est nisi dispo/
sitio ad xpm. Christ^9 aūt vt psentialit exhibit^9 est subiectū i no/
uo: vt ptz ex ,pcessu euāgelistaꝝ r aplōꝝ. Alia est opinio de sub
iecto sacre scpture: sz q de^9 sub rōne deitatis in cōmuni ē sub/
iectū sacre scpture r p ɔseqūes sub rōne speciali est subiectū le/
gis euāgelice: videlicet de^9 inq̄ntū incarnat^9/ qd est idez q xps:
r sic redit ad idē cū pma opiniōe .s. q xps est nomē suppositi in
natura duplici .s. hūana r diuina. Et ,ppter h Matthe^9 q̄ est p/
mus in ordine euāgelistaꝝ intitulat euāgeliū suū de xpo tāq3 de
subiecto dicēs: Liber generatiōis iesu xpi rc. Similiter r olij
euāgeliste nō faciūt aliud nisi facta r doctrinā dñi iesu xpi trade
re. ex q̄ patet q xps est subiectū. Tertio dico q xps est causa fi/
nalis hui^9 doctrine. Ad cui^9 euidētiā ɔsiderādū q cuiuslibz sci
Duplex fi/ entie duplex ē finis. Un^9 intrinsec^9: r hic est cognitio ,ppria sb/
nis scientie iecti. Ali^9 est finis extrinsec^9: r hic est felicitas ad quā ois perse
ctio hūana aliq̄l'ner ordinat: sic in ,pposito euangelice doctrine
duplex est finis. Un^9 intrinsec^9 q̄ est cognitio ipi^9 xpi enigmati/
ca q̄ est p fidē: r habet in via. Ali^9 est extrinsecus q̄ est cognitio
ei^9 clara p apertā visionē q̄ habet in patria: r hoc est qd dicitur
Joh. xx. g. Hec aūt scripta sūt vt credatis qm iesus est xps fili^9
F dei: hic est pmus finis. Sequit: Et vt credētes vitā habeatis in
noie ei^9: hic est secūd^9. Igit patet ex pdict' q xps est causa effici
ens materialis r finalis hui^9 doctrine euangelice: r iō iste tres
cause ɔcurrūt in vnū numero: r ideo bñ designant simul in hoc
noie vni. Et de h pōt accipi qd scribit .i. Joh. v. b. Hi tres vnū
sūt .s. efficiēs: subiectū r finis. Secūdo in vbo ,pposito tāgit cā
formalis sub facie q̄druplici/ cū dicit: Quattuor facies vni. Ad
forma scien cui^9 euidentiā ɔsiderādū q duplex est forma sciētie .s. forma tra
tie ctandi r forma tractat^9. Forma tractādi est mod^9 agēdi: r iste ha
bet q̄ttuor facies: q2 q̄libet euangelista quadruplicē noticiā tra
dit de xpo: videlicet noticiā hūanitatis: que figurat in facie ho
minis: noticiā diuinitatis q̄ figurat in facie aquile desup ipoꝝ
q̄ttuor: noticiā etiā sui sacerdotij q̄ figurat in facie bouis q̄ erat
nial imolaticiū in lege: noticiaz etiā sui regni q̄ notat in leone q̄
est rex animaliū. Uel in facie hois noticiā sue ɔuersatiōis r na
tiuitatis: in facie bouis noticiā passiōis: in facie leonis noticiaz
resurrectiōis: in facie aq̄le noticiaz sue ascēsiōis: r iō bene dr q
q̄ttuor facies vni. De hoc aūt bene pōt exponi qd dr Ezech. i. c
Cūq3 aspicerē aialia/ apparuit rota vna habens q̄ttuor facies.
Ista aialia sūt q̄ttuor euāgelia seu q̄ttuor euāgeliste q̄ aliq̄n di
cunt q̄ttuor: aliquādo vnū. Licet eñ Matthe^9 pncipaliter ver
set circa hūanitatē: Johānes circa diuinitatē: Lucas circa sacer
dotiū: Marc^9 circa regnū: q̄libet tñ ipoꝝ ista q̄ttuor cōsiderat.
Uñ dicit beat^9 Grego. sup Ezech. homel. j. Si queras: q̄d mat
the^9 circa incarnationē dñi senserit: hoc nimiꝝ qd Marc^9 Lu/
cas r Johānes: r sic de aliis. Et sequit: Quicq̄d in vno iuene/
ris/ h simul in q̄ttuor recognosces. Dicit ergo: Cūq3 aspicerem
aialia .i. q̄ttuor euāgelia: q2 doctrina euāgelica p aliis doctrinis
est intente at diligēter ɔsiderāda: q2 ibi ɔsistit vita bm qd scribi
tur Joh. vi. g. Uerba q̄ ego loquor vobis spūs sūt r vita. Pro
pter qd dicit Joh. v. f. Scrutamini scripturas in q̄bus putatis
vos vitā habere: q2 ille sūt q̄ testimoniū phibēt de me. Appa
ruit vna rota: ista rota q̄ est circularis figure/ est doctrina euāgeli
ca in q̄ ɔiūgit finis pncipio .s. natura hūana q̄ scribit vltimo fa
cta Gen. j. r tñ in xpo q̄ est subiectū hui^9 doctrine est ɔiūcta ipsi
deo. Itē circul^9 est figura pfectissima: ,ppter qd significat legez
euāgelicā: in q̄ impfectio cuiuslibet alterius legis est suppleta.
Sed dicit habere q̄ttuor facies ,ppter q̄druplicē noticiā christi
quā describit quilibet euāgelista: r sic apparet forma tractandi

Forma

Forma aūt tractat^9 est diuisio sciētie p libros ptiales. ista no G
tificat p quattuor pdictas facies. Ad cui^9 euidentiā ɔsideran
dū q ptes alicuius toti^9 etherogenii debent adinuicē habe/
re distinctionē/ connexionē r ordinē: aliter non essent partes
acti. Distinctio aūt euāgelistaꝝ quattuor/ ɔnexio r ordo ɔue
niēter designant in q̄ttuor facieb^9 pdictis. Ad cui^9 intellectū
attēdendo est breuiter visio imaginaria Ezechielis ,pphete.
Uidebat eñ q̄ttuor facies in vno corpe: ita q corp^9 erat qua
si rectū: sicut corpus hois habēs bm longitudinē q̄ttuor late/
ra vel supficies: r ideo in similitate illius corpis erāt quattuor
capita: in quolibet latere erat vnū caput .s. caput hois in late/
re vel supficie anteriori: caput aquile in opposita .s. in posteri
ori pte: caput leonis i dextera pte: caput bouis in sinistra. Or
aūt dr Ezech. j. Facies aquile desup ipoꝝ quattuor: hoc ē: q2
collū aquile est longi^9: r iōo caput aquile supeminebat aliis:
r p ɔsequēs habebat illud corp^9 aspectū ad quattuor ptes op
positas: q2 posteriora capitū erāt cōtācta interius: r anterio/
ra seu facies capituz erant ,pmmētia exterius: similiter in illo
corpe erāt q̄ttuor tybie: r nō habebāt flexionē magis ad vnā
ptem q̄ ad aliā: sicut si genu hois esset flexibile eq̄liter ad oēz
ptem indifferēter: r ,ppter hoc dicunt pedes eoꝝ pedes recti.
et accipitur ibi pes pro tota lōgitudine a crure vsq3 ad plan/
tam pedis. Ex predictis patet q illud animal poterat ire ad
quattuor partes oppositas sine sui cōuersione: quia habebat
aspectū ad quattuor partes oppositas per quattuor facies: et
pedes similiter flexibiles equaliter ad quattuor partes: r hoc
est quod dictur in textu: q per q̄ttuor partes illoꝝ ibant: nec
reuertebant cum ambularent: quia per quattuor partes po/
terant ambulare sine illius corporis conuersione. Ex istis ap
paret distinctio euangelioꝝ: connexio r ordo eorū. Per h eñ
q erāt capita distincta apparet euangelioꝝ distinctio. In ca/
pite eñ hominis vel facie designat euangeliū Matthei: qd
pncipaliter versat circa humanitatē. In facie aquile euange/
liū Johānis quod describit pcipue ipius diuinitatem in facie
bouis euangeliū Luce: quod describit xpi sacerdotiū: in facie
leonis euangeliū Marci qd describit ipius regnum: sicut su
pra dictū est: Uel alit in facie hominis generatio: in facie bo/
uis passio: in facie leonis resurrectio: in facie aquile ascensio:
quia licet predicta ab omnibus euangelistis ɔsiderent: quili/
bet tamen illorum circa vnū principaliter versatur: vt supra
declaratū est. Similiter in predictis faciebus denotatur con/
nexio euāgeliorū: r ideo illa quattuor capita erant in vno cor H
pore coniūcta: r per consequēs ,pcedente vna facie alie seque
bantur: quia quod in vno euangelio narratur: p alia tria euā
gelia ,pbatur: q2 ibi idem factuz vel cōsimile narrat: sicut Jo/
hannes euangelista solus narrat illuminationē ceci nati: alij
autez narrant de multis aliis cecis illuminatiōi: quod est eius
dem potestatis. Similiter in pdictis faciebus apparet ordo
euangeliorū: sic enim stabat illud corpus habens q̄ttuor fa
cies in aspectu ,pphete: q facies hominis erat sibi directe op/
posita: facies leonis ad dexteraz partē illius animalis: facies
autez bouis ad sinistrā: caput aquile in parte posteriori: quia
tamen collū aquile est longius: ideo supeminebat ceteris: ideo
dicit facies aquile desup ipoꝝ quattuor. Isto ergo modo or/
dinant euangelia: quia pmo ponit euāgeliū Mathei: sicut
facies hominis pmo opponebat aspectui ,pphete: r secundo
loco euangeliū Marci: q2 dextera ps pōr est q̄ sinistra: r ter
tio euangeliū Luce: r quarto euāgeliū Johānis: q2 facies aq̄
le erat in posteriori pte: r hoc est quod dicit Ezech. j. Simili/
tudo vult^9 eoꝝ facies hominis: r facies leonis a dextris ipo/
rū quattuor: r facies bouis a sinistris ipoꝝ quattuor r facies
aquile desup ipoꝝ q̄ttuor. Scdm eñ ordinē euāgelioꝝ ponit
hic ordo istaꝝ facieꝝ. Igit q2 euangeliū Mathei quod pri/
mo loco ponit: in facie hominis figurat: ideo de ipso pōt dici
Ante faciē hominis similitudo alteri^9 hois. hō est eñ aial rō/ homo
nale māsuetū r ciuile: r iō significat Mattheū euāgelistaz: q̄
vixit rōnabilit/ māsuete r ciuilit: nō ciuilitate politica: sz illa ci
uilitate q̄ efficimur ciues sctōꝝ r domestici di: supedificati sup
fūdamētū aplōꝝ r ,pphāꝝ: bz qd dit apls ad Eph. ij. Dit igit
Ante faciē hois: q2 aū cōsiderationē euāgeliste Matthei: sic
obiectū ,ppriū est posita silitudo alteri^9 hois .i. xpi: cui^9 pcipue
ɔsiderat hūanitatē. Et bñ dr xps alt hō: q2 fuit alter ab oīb^9
aliis hoīb^9: q2 oēs alij ,pcesserūt d radice peccati: iste aūt sol^9
inocēs: p quē ad iusticiā sūt alij reducti: bm qd scribit ad Ro.
v. d. Sicut p vnī^9 hois inobedictiā pctōres ɔstituti sunt mul
ti: ita p vni^9 hois obediētiā iusti cōstituent multi: hic in psenti
īchoatiue p grāz: r in futuro p gloriā q̄ est gratia cōsūmata.

Finit Procmium.

A Epistola beati Hieronymi ad Damasuz papam in quattuor euangelistas Incipit.

Beatissimo papę Damaso / Hieronymus. Nouum opus me facere cogis ex veteri: vt post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa: quasi quidam arbiter sedeam: et quia inter se variant / quę sint illa / quę cum greca consentiant veritate / decernam. Pius labor: sed periculosa pręsumptio / iudicare de ceteris ipsum ab omnibus iudicandum: senis mutare linguam et canescentē iam mundū ad initia retrahere paruulorꝝ. Quis enim doctus pariter vl' indoctus / cū im manus volumē assumpserit: et a saliua quam semel imbibit viderit discrepare quod lectitat: nō statim erumpat in vocem me falsarium me clamans esse sacrilegum: qui audeam aliquid in veteribus libris addere / mutare / corrigere. Aduersus quā inuidiam duplex causa me consolatur: ꝙ et tu q̄ summus sacerdos es / fieri iubes: et verum nō esse quod variat / etiam maledicorum testimonio comprobatur. Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda / respondeāt quibus tot sunt exemplaria pene quot codices: Sin autem veritas est quęrenda de pluribus / cur non ad grecā originem reuertentes / ea quę vl' a vitiosis interpretibus male ędita / vel a pręsumptoribus imperitis emendata peruersius / vel a librarijs dormitantibus aut addita sunt aut mutata corrigimus. Neqꝫ vero ego d' veteri disputo testamēto:
B quod a septuaginta senioribus i grecam linguā versum tertio gradu ad nos vsqꝫ peruenit. Non quęro quid aquila: quid symmachus sapiant: quare theodotion inter nouos et veteres medius incedat: sit illa vera interpretatio / quam apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento: quod grecū esse non dubiuz est / excepto apostolo Mattheo: qui primus in iudęa euangelium christi hebraicis litteris ędidit: hoc certe cum in nostro sermone discordat et in diuersos riuulorū tramites ducit / vno de fonte quęrendū est. Pretermitto eos codices quos a Luciano ⁊ hesitio nūcupatos paucorum hominū asserit puersa contentio: quibus vtiqꝫ nec in toto veteri instrumento post septuaginta interpretes emendare quid licuit: nec in nouo profuit emendasse / cum multarum gentium linguis scriptura ante translata doceat falsa esse quę addita sunt. Igit hec p̄sens pręfatiuncula pollicetur quattuor tm̄ euāgelia: quorꝝ ordo est iste: Mattheus / Marcus / Lucas / Johannes / codicum grecorꝝ emendata collatione: sed et veterū quę nec multum a lectionis latinę consuetudine discreparēt / ita calamo imperauimus vt his tm̄ quę sensum videbantur mutare / correctis: reliqua manere pateremur vt fuerant. Canones quoqꝫ quos eusebius cęsariensis episcopus alexandrinū secutus ammonium in decem numeros ordinauit: sicut in grę- C
co habentur expressimus. Qz si quis de curiosis voluerit nosse quę in euangelijs vel eadem vel vicina vel sola sint / eorꝝ distinctiōe cognoscet. Magnus siquidem hic in nostris codicibus error inoleuit / dum qđ in eadem re alius euangelista plus dixit: in alio quia minus putauerint / addiderunt: vel dum eundem sensum alius aliter expressit: ille qui vnū e quattuor primū legerat / ad eius exēplum ceteros quoqꝫ ęstimauerit emēdādos. Unde accidit vt apud nos mixta sint omnia: ⁊ in marco plura lucę atqꝫ matthei. Rursum in mattheo plura iohannis et marci: et in ceteris reliquorum q̄ in alijs propria sunt inueniantur. Cum itaqꝫ canones legeris qui subiecti sunt confusionis errore sublato: et similia omnium scies / et singulis sua queqꝫ restitues. In canone primo concordāt q̄ttuor: mattheus / marcus / lucas / iohannes. In secundo tres: mattheus / marcus / lucas. In tertio tres: mattheus / lucas / iohannes. In quarto tres: mattheus / marcus / iohānes. In quinto duo: mattheus / lucas. In sexto duo: mattheus / marc'. In septimo duo: mattheus / iohānes. In octauo duo lucas / marcus. In nono duo lucas / iohannes. In decimo propria vnusquisqꝫ quę nō habent in alijs ędiderunt. Singulis vo euangelijs ab vno incipiens vsqꝫ ad finem librorum dispar numer' accrescit. Hic nigro colore perscriptus sub se habet alium ex minio discolorem numerum qui ad decem vsqꝫ procedens indicat prior numerus in quo sit canone requirēdus. Cum ergo aperto codice (verbi gratia) illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonis sit: statim ex subiecto nu- D
mero doceberis: et recurrens ad principia in quibus canonum est distincta cōgeries: eodemqꝫ statim canone ex titulo frontis inuento: illum quem quęrebas numerum eiusdem euāgelistę qui ⁊ ipse ex inscriptione signatur inuenies: atqꝫ e vicino ceterorum tramitibus inspectis: quos numeros e regione habeant annotabis: et cum scieris recurres ad volumia singulorꝝ / et sine mora repertis numeris quos ante signaueras / reperies ⁊ loca in quib' vel eadem vel vicina dixerūt. Opto vt in christo valeas ⁊ memineris mei papa beatissime.

Explicit epistola beati Hieronymi ad Damasum papam.

Incipit prolog' scti Hieronymi ad Eusebiū.

Plures fuisse qui euangelia scripserūt / et lucas euangelista testatur dicens: Quoniāquidē multi conati sunt ordinare narrationē rerū quę in nobis cōpletę sunt: sicut tradiderūt nobis qui ab initio ipsi viderunt sermonem / et ministrauerunt ei: et perseuerantia vsqꝫ ad pręsens tempus monimenta declarant: quę a diuersis auctoribus ędita diuersarum heresum fuere principia: vt ē illud iuxta egy-

E ptios et thomã ꝛ mathiam ꝛ bartholomeũ: duo
Al's ꝛ apell decim q̃z aploꝝ ꝛ basilidis atq; apollinis ac reliq̃
rũ. Quos enumerare longissimũ est: cũ hoc tñ in p̃
sentiarũ necesse sit dicere / extitisse q̃sdã q̃ sine spi
ritu ꝛ gratia dei conati sunt magis ordinare narra
tionẽ / q̃ historie texere veritatẽ. Quibus iure po
Ezech.13.a test illud ꝓpheticũ coaptari: Ve q̃ ꝓphetãt d' cor
de suo: q̃ ambulãt post spiritũ suũ: q̃ dicunt: Hec
dicit dñs / ꝛ dñs nõ misit eos. De q̃bus ꝛ saluator
Joh.10.b in euãgelio Johãnis loquit'. Oẽs q̃ ante me ve
nerũt / fures fuerũt ꝛ latrones. Qui venerũt / nõ q̃
missi sunt. Ipse eñ ait: Veniebãt ꝛ ego nõ mittebã
eos. In venientib' p̃sumptio temeritatis: in missis
Mat.7.d obsequiũ seruitut' est. Eccl'ia aũt q̃ dñi voce supra
Cant.2 petrã fũdata est: quã introduxit rex in cubiculũ su
um: ꝛ ad quã p foramẽ descẽsiõis occulte misit ma
nũ suã / similis damule hinnuloq; ceruoꝝ / q̃ttuor flu
mina paradisi instar eructuans q̃ttuor et angulos ꝛ
anulos habet: per quos quasi arca testamẽti ꝛ cu
Al's immo bilibus stos legis dñi lignis immobilibus vehitur. Prim'
omniũ Matheus est publicanus / cognomẽto le
ui: qui euãgeliũ i iudea hebreo sermõe edidit / ob
eorũ vel maxime causam q̃ in iesũ crediderant ex
iudeis: ꝛ nequaq̃ legis vmbra succedente euange
lij veritatem seruabant. Secundus Marcus in
terpres apostoli Petri / et alexandrine ecclesie pri
mus episcopus: qui dominũ quidẽ saluatorẽ ipse
nõ vidit / s; ea que audierat magistrũ predicãtẽ iu
xta fidẽ magis gestoꝝ narrauit q̃ ordinẽ. Tertius
2.Cor.8.d Lucas medicus: natiõe syrus antiocẽsis cui' laus
in euãgelio: q̃ ꝛ ipse discipulus apostoli Pauli in
Al's ꝛ boe/ tieq; achaie bithynieq; partibus volumẽ cõdidit: que
dam altius repetens: ꝛ vt ipse in ꝓemio cõfitetur /
audita magis q̃ visa describens. Vltimus Johã
Joh.13.c.ꝛ 21.f nes apostol' ꝛ euangelista quem iesus plurimum
amauit: qui sup pectus domini recumbẽs purissi
ma doctrinarum fluenta potauit: et qui solus de
Joh.19.e cruce meruit audire: Ecce mater tua. Is cum ess;
in asia: et iã tũc hereticorũ semina pullularent che
rinthi ꝛ hebionis: ꝛ ceterorũ q̃ negãt xp̃m in carne
veñisse: q̃s ꝛ ipse i ep'la sua antichristos vocat: ꝛ ap'ls
Paul' freq̃nter p̃cutit: coact' est ab oĩb' pene tũc G
asie ep̃is: ꝛ mltaꝝ eccl'iaꝝ legatõib' de diuinitate
saluatoris alti' scribere: ꝛ ad ip̃m (vt ita dicã) dei
v̇bũ nõ tã audaci q̃ felici temeritate ꝓrũpere vt
eccl'astica narrat historia / cũ a frib' cogeret' vt scri
beret: ita facturũ se rñdisse: si indicto ieiunio i cõe
oẽs deũ dep̃carent. Quo expleto reuelatiõe satu
rat' / illo ꝓemiũ e celo veniẽs eructauit: In p̃nci Joh.1.a
pio erat v̇bũ ꝛ v̇bũ erat apd' deũ: ꝛ de' erat v̇bũ:
h erat i p̃ncipio apd' deũ. Hec igit' q̃ttuor euãge
lia multo an̄ p̃dicta. Ezechiel q̃z volumẽ ꝓbat: i Ezech.1.
q̃ prima visio ita ꝯtexit. Et in medio similitudo q̃t
tuor aialiũ ꝛ vult' eoꝝ: Facies hois ꝛ facies leo
nis: ꝛ facies vituli: ꝛ facies aq̃le. Prima hois fa
cies / Mattheũ significat q̃ q̃si de hoie exorsus
ẽ scribere: Liber generatiõis iesu xp̃i filij dauid fi Mat.1.a
lij abraã. Secũda Marcũ: i q̃ vox leonis in he
remo rugiẽt' audit': Vox clamãt' in deserto: para Mar.1.a
te viã dñi rectas facite semitas ei'. Tertia vituli:
q̃ euãgelistã Lucã a zacharia sacerdote sumpsisse
initium prefigurabat. Quarta iohannẽ euange
listam: qui assumptis pennis aquile ꝛ ad altiora
festinãs: d' verbo dei disputat. Cetera q̃ sequunt'
in eundem sensũ ꝓficiunt. Crura eorum recta ꝛ Ezech.1
pennati pedes: ꝛ q̃cũq; spirit' ibat: ibãt et non re
uertebãt: Et dorsa eoꝝ plena oculis: ꝛ scintille ac
lãpades in medio discurrẽtes: ꝛ rota in rota: ꝛ in
singulis q̃ttuor facies. Vñ ꝛ Apocalypsis iohã Apo.4.b
nis post expositiõez vigintiq̃ttuor senioꝝ q̃ tenẽ
tes citharas ꝛ phialas adorãt agnũ dei: introdu
cit fulgura atq; tõitrua: ꝛ septẽ sp̃s discurrẽtes:
ꝛ mare vitreuz: ꝛ q̃ttuor aialia plena ocul' dicẽs:
Aial p̃mũ sil'e leõi: ꝛ scd'm sil'e vitulo: ꝛ tertiũ sil'e
hoi: ꝛ q̃rtũ sil'e aq̃le volãti. Et post pau[c]ulũ. Ple
na inq̃t erãt oculis / ꝛ requiẽ nõ habebant die ac
nocte dicẽtia: Sctũs sanct' sanct' dñs de[u]s oi
potẽs: qui erat ꝛ qui est ꝛ qui venturus est. Qui
bus cunctis ꝑspicue ostẽdit: quattuor debere tñ
euãgelia suscipi: ꝛ oẽs apocriphoꝝ nenias mor
tuis mag' heretic' q̃ eccl'astic' viuis canẽdas.
Explicit ꝓlog' scti. Hieronymi ad Eusebiũ.

Glo. ordi.

F G M Odus tractandi talis est. Primus genealogiã chri
sti describit / distinguẽs eã
per tres tessere decades: post aũ de nu
tritura saluatoris: ꝛ de aduentu mago
rum in bethleem: ꝛ de occisione paruu
lorũ: deinde de baptismo christi ꝛ ieiu
ꝛ J.9.a nio q̃draginta dierũ: ꝛ de tẽptatiõe tri
plici. Postea de doctrina ei': scilicet de
sermone habito in mõte: deĩde gesta ꝛ
Al's ꝛ dein miracula xp̃i exponit. Tãdẽ de passione
G resurrectione

Incipit argumẽtũ sancti Hie
ronymi in euangeliuz s'm Mat
theum.

M Atthęus ex iu a
dea sicut in ordi b
ne p̃m' ponit' ita c
euãgeliũ i iudea
p̃m' sc'psit: cui' vocatio ad dñm

Nico. de lyra.

Expositio venerabilis magistri Nicolai de Lyra super pri
mũ prologũ Mathei.

Diuisio M Atheus. Hic est p̃mus prologus beati Hirony
mi qui p̃ponit' euangelio Mathei. Qui quidẽ ꝓ
logus diuidit' in quattuor partes. In prima parte
describitur euangeliste status. secundo scribendi modus / ibi:
Duorũ

Nico. de lyra

Duorum in generatione christi. ter H
tio huius euangelij materia principa
lis / ibi: Quartum omnium rerum. Et
quarto vtilitas huius operis / ibi: In
quo euangelio vtile est. In prima par
te describitur euangelista ex nomine /
cũ dicitur: Mattheus: qui interp̃ta
tur datus: quia inter alios euangeli
stas primo datus est a deo ad scriben
dum euangelium ad instructionẽ om
nium fidelium. Secundo describit' ex
natione ꝛ patria / cũ dicitur: b Ex
iudea. quia natione fuit iudeus: ꝛ de
iudea natus. Que quidem iudea p̃mo
dicta est terra chanaan: quia post diluuiũ inibi habitauerunt
filij cham: quibus expulsis per filios israel tpe iosue vocata ẽ
iudea a tribu iude: q̃ erat p̃ncipalis ꝛ regia. Tertio describit'
q̃tũ ad ordinẽ int' euãgelistas: cũ d': c Sicut i or. p̃m'
ponit'. In ordine. s. euãgelistaꝝ: ita i iudea p̃m' sc'psit euãge
liũ. Quarto describit' q̃tũ ad statũ p̃cedẽtẽ ei' ꝯuersionez ad
christum

A B resurrectiōe ⁊ ascēsiōe agit. huic āt libro Hiero. plogū pmi-
sit in q ostendit vbi euāgeliū scripserit: ⁊ q̄ imo statu ad qd̄
dignū sit assumptus: de quibus ⁊ q ordine in h euāgelio tra-
ctet. a ¶ Duorū in gene. i. pterminātes abraā ⁊ dauid i ge-
neratione christi qbus facta ē vel facte sūt pmissiōes.

moysi q decurrit p decē legis pcepta. Per ternariū vo signifi- C
catur mysteriū trinitatis qd̄ fuit traditū in vtraq lege: sed i no-
ua lege magis explicite: ⁊ sic pz qualit̄ euāgelista satisfecit nu-
mero. Satisfecit etiā tpi: qr p tres q̄terdenas descripsit tres ge-
nerationes illi ppli i diuersis tpib. Sequit: l ¶ Et se quid
esset ostēderet. q. d. in scribendo euā
geliū xpi matthe ostēdit statū suū: qr ibi
dem descripsit vocationē suā ex publicis
actib ad statū aplicū. m ¶ Et dei in
se opus mōstrās. qr in h ostēdit ope
rationē dei vocātis ipm p suā miscdiaz
n ¶ Etiā in his ⁊c. Hoc ē dictū q si-
militer in abraā ⁊ dauid qui electi sunt
a deo ab antiquo: vnus ad fidem: alter
ad regnū dei opationem ostendit. Con
strue ergo sic litterā: Etiā non negaret.
minus dicit ⁊ plus significat. i. concede
ret seu declararet. Testimoniū xpi ope
rantis. s. p gratiā. A principio. i. ab an-
tiquo. In his quoq gen posuit christi:
id est describēdo genealogiā xpi: et hoc
fuit in dauid ⁊ abraam q̄s posuit radi-
ces genealogie xpi. o ¶ Quaꝝ rez
oim ⁊c. In hac pte Hiero. ostēdit intē
tionē pncipalem euangeliste Matthei
seu subiectū sui euāgelij: qr genealogi-
am ordinate ab abraā vsq ad xpm de-
scripsit vt ostēderet q ipse xps esse ver
homo ⁊ verus deus: qr sm humanita-
tem nat est de muliere: passus in cruce
vbi oia pctā nostra deleuit: ⁊ resurgēs
a mortuis nos p adoptionē in filios dei
regenerauit. ⁊ hoc est quod dicit: Qua
rū rerum oim ⁊c. in genealogia. s. chri-
sti describtarū. p ¶ Tempus. qr ibi
tria tempora describunt: vt visum est.
q ¶ Ordo. qr ordiāte tpa ⁊ psone i di-
uersis tpib describunt. r ¶ Nume-
rus. quia sub certo numero. i. in tribus
quaterdenis comprehenduntur.
s ¶ Dispositio vel ratio. qr ratio-
nabiliter disponuntur. t ¶ Qd̄ fidei
necessariū ē. Hoc ē dictū. ad h oia p-
dicta sic sunt ordinate descripta. vt ostē
datur q christus est verus deus qd̄ cre D
dere necessariū est ad salutē ⁊ q est ve-
rus homo. vnde subdit: v ¶ Qui fa
ctus est ⁊c. quia onera leg voluit ob Gal. 4.
seruare. hoc aūt accipitur d epistola ad
Gal. iiij. x ¶ Passus in carne oia
in cruce fixit: id est oia peccata nrā in
cruce destruxit. ⁊ accipit hoc de episto-
la ad Coll. ij. vbi dicit sic: Delēs quod
aduersū nos erat chirographū decreti
. i. obligationē ad penā inferni: sz illum
tulit d medio affigēs illd cruci. ⁊ ē locu
tio metaphorica ad similitudinē illi q de-

Nico.de lyra

est christum. Quis autez erat publica-
nus: id est curam habens de publicis
actibus. erant enim tunc iudei tributa-
rij romanorum. ⁊ ideo illi qui collige-
bant tributum romanis mittendum di
cebant publicani hmōi cōmuniter sūt
exactores: ⁊ pecuniaꝝ numeratores. Et
qr talia negocia vix aut nunq̄ sine pec
cato exerceri pnt vt dicit beat Greg.
ideo in h pz gratia diuina q̄ ex talib
reuocauit mattheū ad statū apostolicū
⁊ h est qd̄ dicit: Cui vocatio ⁊c. Seq
tur: a ¶ Duoꝝ i gene. Hic tangit
modus scribēdi quez tenuit euāgelista
matthe in descriptiōe genealogie xpi
a qua incipit suū euāgeliū. Et pmo tan
git modus scribēdi q̄tum ad radicem
genealogie xpi: q ponit duos patres:
videlicet dauid ⁊ abraā q̄si radicē ge-
nealogie hui: sicut pz in pncipio euā-
gelij: cum dicit: Liber generatiōis ⁊c.
Ratio aūt hui assignat: qr abraā fuit
prim qui fidē vnius dei publice cōfes-
sus est: ⁊ in signū hui pmo circūcisio-
nē accepit: q fuit signū distinguēs fide
les ab īfidelib. Dauid āt fuit pm rex
elect a dn̄o sm volūtatē dn̄i ad fidelez
populū regē duz: sm qd̄ dr. i. Reg. xiij.
c. Quesiuit dn̄s virū iuxta cor suū ⁊c.
Saul aūt licet pmo fuerit elect a dn̄o.
h tn̄ nō fuit sm cor dn̄i: sz sm exactionē
ppli. xpt qd̄ dixit dn̄s samueli. i. Reg.
viij. b. Audi vocē ppli petētis regē. s.
sup te. Sequit: Nō eni abiecerunt te
sz me ne regnē sup eos. et h ē qd̄ dicit
Hiero. Duoꝝ i generatione chri
sti pncipia ponimus. i. aūt sumēs du
os hoies: videlicet abraā ⁊ dauid: q̄si
B principia ⁊ radices genealogie xpi. Se-
quit: b ¶ Vni cuius circūci. ⁊c.
id est ipsius abrae qui pmo accepit cir-
cūcisionē: vt dictū est. c ¶ Alterius
cui sm cor electio ⁊c. i. ipsi dauid
qui electus primo fuit rex a dn̄o: vt di-
ctū est. d ¶ Ex vtrisq cū patrib
christ. in h reddit causa pdicti. q. d.
ppt h abraā ⁊ dauid ponunt pncipali
ter radix genealogie christi: qr xps na
sci debebat ex patriarchis ⁊ regib tā-
q̄ eis pmissus. e ¶ Sicq q̄terde-
nario. Hic tangit modū scribēdi genealogiā xpi q̄tū ad de-
ductionē ex pdictis duob patrib seu principijs: qr euāgeli-
sta ponit tres q̄terdenas. Una fuit in tpe in q ppls est guber
natus p iudices. Scda in tpe q gubernat est per reges. Et
tertia in tpe quo gubernat est p sacerdotes: ⁊ h est qd̄ dicit:
Sicq q̄terdenario triformiter posito. i. in trib tēpo-
ribus quib triformiter gubernat est pplus. Sequit:
f ¶ Principiū a credēdi fide in ele. tps porrigēs. qr
pma q̄terdena incipit ab abraā: q prim fidē vni dei publice
cōfessus est: ⁊ terminat in dauid q primus elect est in regem
a dn̄o: vt dictū est. g ¶ Et ex electiōe vsq in trāsmi. ⁊c.
quia scda q̄terdena incipit a dauid exclusiue: ⁊ terminat in ie
chonia filio iosie in trāsmigratiōe babylonis. Sequit:
h ¶ A trāsmigratiōis die ⁊c. qr tertia q̄terdena incipit a
trāsmigratiōe babylonis ⁊ terminat in xpm. i ¶ Decursā
⁊c. decursam dicit: qr describit genealogiā xpi descendendo.
Lucas aūt ecōtrario ascēdēdo. Sequit: k ¶ Et numero
satisfaciens ⁊ tpi. q. d. in hoc q sic descripsit genealogiā p
tres q̄terdenas satisfecit numero: qr posuit numeros conueni
entes mysterio christi: qr p quaterdenā q̄ cōponit ex q̄tuor ⁊
decē: significat lex xpi que decurrit p quattuor euāgelia: ⁊ lex
moysi q decurrit

a ex publicanis actib fuit / duoꝝ i a
¶ i. dauid ⁊ abraam.
generatione christi pncipia p̄su-
¶ abrae. s. ¶ fuit.
a mēs: vni cui pma circūcisio in b
¶ s. dauid. ¶ dn̄i. s.
¶ saule reprobato.
carne: alterius cuius sm cor ele- c
¶ vel patribus.
ctio fuit. Ex vtrisq cū patribus d
¶ supple natus est.
christ. Sicq quaterdenario nu- e
¶ generationis. s.
mero triformiter posito pncipiū f
¶ i. ab abraam. ¶ vel via. ¶ dauid.
a credendi fide in electionis tem
pus porrigēs: ⁊ ex electiōe vsq i g
transmigrationis diez dirigens:
atq a transmigrationis die vsq h
¶ terminans.
in christū definiēs / decursaz ad i
uētus domini ostēdit generatio-
nem: vt numero satisfaciēs ⁊ tē- k
pori: et se quid esset ostēderet: ⁊ l m
¶ misericorditer actum.
dei in se opus monstrās: etiaz in n
his quoꝝ genus posuit / christi
operātis a principio testimoniū
nō negaret. Quarū rerum omni o
um temp / ordo / numer / dispo- p q r s
sitio vl ratio quod fidei necessa-
riū ē: de christ est qui fact ē ex t v
muliere: factus sub lege: nat ex
virgine: passus in carne omia in x
cruce fixit / vt triūphans ea in se y
metipso resurgens in corpore: et z
patris nomen in patribus filio: a b

strugit aliquā chartā vel obligationē qr pforat eā vel corrūpit.
sic xps per passionē suam illud decretum quo eramus obligati
gehenne destruxit. Sequitur: y ¶ Ut triumphans ea in
semetipso. i. deuincens in corpore xprio. z ¶ Resurgens
in corpore ⁊c. Ad euidentiam huius littere considerandum
q pater et filius correlatiue dicuntur. relatiua autem posita se
ponunt: et perempta se periment. igitur quia iudei noluerunt re
cipere christum abrae ⁊ ceteris patribus promissum. ideo desi-
erunt esse filij abrae. i. imitatores ipsius per fidem: et per cōse-
quens abraam ⁊ ceteri patres desierūt esse patres eorum: gen
tiles autem econuerso ad predicationem apostolorum recepe-
runt fidem christi. et ideo in loco iudeorum a fide abrae recedē
tium facti sunt filij abrae: et sic paternitas que desierat esse in
abraam ⁊ ceteris patribus restituta est per filiationem genti-
um: qui facti sunt imitatores eorum per fidem: et econtrario fi-
li filiatio restituta ē in ipsis credētib: restituta pdicta paterni-
tate: quia hec est natura correlatiuorū: vt dictum est: et hoc est
quod dicit Hierony. Resurgens in corpore. s. christus: et pre-
cipiens predicare baptismum penitentie in omnes gentes fa-
ctus est restituens. a ¶ Nomē in patribus. b ¶ Filio.
hoc est ad honorem filij: quia hoc cedit ad honorem christi.

a et filij nomē patri restituēs in fi/
b lijs: sine pncipio sine fine: osten/
c dēs se vnū cū patre esse: qz vn9
d ē. In q̄ euāgelio vtile ē desiderā
e a ¶ historialis. b ¶ allegorice. ¶ moralis.
f tib9 deū: sic pmā vel mēdia vl' p
g fecta cognoscere: vt et vocatio/
h nē apli: z op9 euāgelij: z dilectio
i nē dei in carne nascēt' p vniuer/
k sa legētes intelligāt: atqz id i eo
l in q̄ apphēsi sūt z apphēdere ex/
m petūt/ recognoscant. Nobis em̄
n hoc i studio argumēti fuit: z fidē
o facte rei tradere: z opantis dei i/
p telligēdā diligenter' esse disposi
q tionē: querētibus nō tacere.
r
s

Finit plogus in euāgeliū sm̄
Mattheū: Incipit ali9 i eūdē.

t Attheus cū pri
mo pdicass; euā
geliū i iudea / vo
lens transire ad
gētes pmus euāgeliū scripsit he
braice: qd̄ fratribus a qbus ibat
ad memoriā reliqt. Sicut em̄ ne v
cesse fuit ad confirmationē fidei
euāgeliū pdicare: sic z cōtra he/ x
reticos scribi. Cū āt plures euā y
geliū scpserunt: qttuor tm̄ habēt
auctoritat' testimoniū: qz p qttu
or mūdi ptes fidē nūciāt trinita/
tis: z sunt q̄si qttuor rote in qua/
driga dn̄i/ que vehit eū p pdica/
tionē euāgelij: et genus hūanuz
quadrifida morte peremptū co/
rū erat pdicatiōe viuificanduz:
vnde z alioruz euāgelia decide/
runt/ nec recepta sunt: quia nole
bant pfinitū numerū cassari pro
pter virtutem sacramenti. Desi z
gnant etiā euāgeliste quattuor fi
guris/ q̄ nō sūt deceptorie/ sed io
cūdū mysterij sibi cōscie. Mat/
theus in hoie intelligit: qz circa
hūanitatē christi pncipaliter mi
noratr: Marcus in leone: qz agit
de resurrectiōe: Lucas in vitulo
agēs de sacerdotio. Iohānes in
aqla scribēs sacramēta diuinita
tis. Christ9 vo quē describūt: hō
fuit d' vgine nat9: vitul9 in imola
tiōe: leo i resurrectiōe: aqla i ascē
siōe. Uel in hoie hūanitas: in vi
tulo sacerdotiū: i leone regnū: in
aquila exprimitur diuinitatis sa
cramentū.

Explicit prologus.

E a ¶ Et nomē filii pri restituens i
Alīs habz filius. i. in gētibus fidē recipientibus.
fyrnum b ¶ Patri: hoc est ad honorē patris
eterni. c ¶ Sine pncipio: sine fine
qz xp̄s sm̄ diuinitatē manet in eternuz.
d ¶ Ostēdēs vnū deū se esse cū
patre: in opa scz diuinitatis q̄ egit: qa
ppria opatio vniuscuiusqz rei ostendit
naturā eius. e ¶ Quia vnus est. s.
de9 q̄ est pater z filius: qz nō sunt duo dii
sed vn9 de9. f ¶ In q̄ euāge. Hec ē
tertia ps hui9 plogi: in q̄ ondit vtilitas
hui9 euāgelij Matthei. z pmo ostendit
istavtilitas i generali respectu oim̄ fide
liū. secūdo pro ostendit in speciali qntuz
ad beatū Hiero. ibi: Nobis em̄ in hoc
zc. In pma em̄ pte ondit vtilitas qntuz
Alīs nō hz ad qttuor: qz illi q̄ legūt hoc euāgeliū p
teste fecte illi possūt pp̄edere misericordiā dī
in vocatiōe Matthei ad statū apostoli/
cū: z diligentiā apostoli in scribēdo euā
geliū z dilectionē dei ex q̄ voluit incar/
nari: z pfectionē hūanā q̄ est in cōiūctio
ne ad deū p fruitionē: qz voluit sibi na/
turā hūanā piungere p ip̄i9 assūptionē.
z h est qd dicit: In q̄ euāgelio vtile
est desiderātib9 deū. i. noticiam dei.
g ¶ Sic pma vel media zc. i. pnci
piū/ mediū z finē hui9 euāgelij/ in q̄ psi
stit pfectio. h ¶ Ut z intelligāt vo/
catiōnē apli: in q̄ psistit pfectio: qz de
h fit ibi mētio. i ¶ Et op9 euāgelij.
qd ip̄e descipsit fidelit'. k ¶ Et dilecti
onē dei in carne na. qz ex dilectione
voluit incarnari. Sequit': l ¶ In q̄
repheēsi sūt. i. ad h vtile est euāgeliū h
vt legētes ipm. m ¶ Recognoscāt
in eo. i. in xp̄o esse: supple id: In q̄ app/
hēsi sūt z apphēdere appetūt. i. ipam di
uinitatē/ cui natura nostra piūcta est in
xp̄o in vnitate suppositi p icarnationē.
:5 z quā apphēdere qrim9 p fruitionē: et
accipit ibi iste mod9 loquēdi de epla ad
Phil. iii. c. vbi dic' sic Apls: Seqr autē
si q̄ mō apphēdā i q̄ z cōphēsus sum.
m ¶ Nobis em̄. Hic tāgit motiuuz
Hieronymi ad trāsferēdū seu exponen
dū Matthei euāgelium: scz vt traderet
certitudinē rei geste in euāgelio Mat/
thei: vbi ostendit vera diuinitas z vera
hūanitas iesu xp̄i. z h est qd dicit: No/
bis em̄ zc. i. rōnis motiue: qz argumē
tū quedā rō est. n ¶ In hoc studio.
id est ad studendū in hoc euāgelio trās/
ferēdo z exponendo. o ¶ Et fidem
z pro id est certitudinem. p ¶ Facte
rei tradere: id est gestorū christi: et nō
tacere: sed magis supple declarare.
q ¶ Querentibus: id est scire vo/
lentibus. r ¶ Dispositionem dei
operātis in carne: scilicet assumpta.
s ¶ Intelligendū esse diligent'.
hoc est cum magna diligentia z studio:
quia talibus reuelatur euangelij intel
ligētia: sm̄ quod dicit' infra. vii. c. Que
rite z inuenietis pulsate z aperietur vo
bis.

Eiusdem venerabilis magistri Ni
colai de Lyra expositio super eundem
prologum.

Attheus cum pmo pre
dicasset euangeliuz zc.
Prologus iste diuiditur in
duas partes: quia primo scriptor huius
euangelij manifestatur. secūdo sui euā/
gelij auctoritas declarat': ibi: Cum autē
plures. In prima parte ostenditur quā
do scripsit: quia prim9 inter alios euā/
gelistas

gelistas9. vbi scripsit? Quia in iudea. G
Qualit' scripsit? quia hebraice. Qua/
re scripsit? vt veritas euangelij certa
maneret apud credentes: in iudea a q̄
bus recedebat/ volens predicare gen/
tilibus iudeis pro maiori parte in infi
delitate obstinat': hoc enim fuerat eis
preceptum a domino sm̄ quod dicitur
Act'. xiii. g. Uobis autē oportebat pri
mū loqui verbum dei: sed qm̄ repuli/
stis illud z vos idignos iudicast' eter
ne vite: ecce conuertimur ad gentes:
sic em̄ pcepit nobis deus. Hac igitur
de causa Mattheus volens transire
ad conuersionē gentiliū scripsit fideli/
bus in iudea remanentibus euange/
liū: vt illuc concurrerent pro certa re/
gula ad euitandum errores heretico/
rum insurgentiū. z hoc est quod subdi
tur: v ¶ Sicut enim necesse fu/
it ad confirmationez fidei euan
geliū: pdicatiōe scz confirmata euidē
tibus signis: vt dicitur Marci vlti.
x ¶ Sic z contra hereticos scri/
bi: vt cessantib9 miraculis possemus
recurrere ad doctrinā euangelicaz do
ctrinis z miraculis confirmataz: sicut
ad regulam certam hereses insurgen/
tes confutantes. y ¶ Cum autem
plures euangeliū scripserunt zc.
Hic ostendit euangeliū Matthei au
tenticum. Et pmo ostendit quod dictū
est. Secūdo declarat' quoddā ibi posi/
tum/ ibi: Designantur. In prima par/
te dicitur sic q plures scripserunt euā/
gelium. Et aliqui scripserunt sub no/
mine apostolorum z discipulorz chri
sti: immiscentes eidem falsitates: vt fa H
cilius sub nomie apostolorz fideles
deciperētur. Et ad hoc euitandū quat/
tuor euangelia quorum scriptores sūt
certi et noti: sunt ab ecclesia recepta et
approbata. Et hoc rationabiliter: quia
numerus quaternarius euangeliorū
fuit prefiguratus Ezechiel'. i. vt predi/
ctum est. Sunt enim euangeliste qua/
si quattuor rote in quadriga domini:
quibus portatur fides christi per totū
mundum: similiter genus hūanum
quadruplici morte fuit peremptum in
trāsgressione ade. primo morte culpe.
secundo morte nature: quia per hoc in
currimus necessitatem moriendi. ter/
tio morte gehenne: quia ex hoc omnes
descendebant ad limbum vsqz ad libe/
rationē p christū factā. Quarto morte
ciuilis pene. Est ei mors ciuilis exil'
vel exiliū p q̄ scindit' aliqs a cōmunita
te. Per peccatū autē genus humanū
erat eiectum a ciuitate celesti et subdi/
tum seruituti diaboli. igitur cōueniēs
fuit numerus quaternarius euange/
liorum: quia per ipsorum predicationē
genus humanum quadrifida morte p
emptum z viuificandum designatur.
z ¶ Designātur etiam euange/
liste quattuor figuris. Hic decla/
ratur quoddam dictum: videlicet qua
liter euangelia predicta fuerunt prefi/
gurata Ezechielis. i. Et patet ex predi
ctis qualiter in quattuor faciebus si/
gnificantur quattuor euangeliste. Et
sic patet textus.

Finit expositio istius prologi.

Incipit euangeliū sm̄ Mattheum: Ca.I
L Iber generationis ꝛc. Hiero. Hebrei volu
minib' suis a pͥncipijs nomen imponūt: vt liber
Genesis ex suo principio nolat: vbi dicit: Liber
generationis ade: ꝛ he sunt generationes celi ꝛ ter
re. Qui liber pͥncipiū est
veteris testamēti: sm̄ qḋ in pͥncipio no
ui dicit: Liber generationis iesu christi:
quis in hoc sit parua ps libri: sed sic no
uū testamētū ꝯsonat veteri. Et sic vet'
carnali ꝓponit israeli: ita nouū spūali:
ꝛ vtriusq; vn' ꝛ idē auctor ostēdit. Ple
nior sensus esset: Hic est liber genera
tionis: sed hic mos est in multis: maxi
me in prophetis: vt visio Esaie subau
dis hec est. Hiero. Rab. In pͥncipio so
lis declarat se agere de hūanitate christi:
sic cū icipiat a carnali generatiōe. Hie
rony. Generationis singulariter dicit:
quis multi p ordinē replicent: qꝛ vni'
tm̄ christi generatio querit ꝓpter quaz
cetere hic inducunt. Non diuinā ꝓpo
nit narrare generationē: qḋ impossibi
Esa.53.c le est vt Esaias ait: Generationē ei' quis
enarrabit: sed humanaz: Quis ꝛ hec ex
magna pte sit enarrabilis. Sꝫ illa tota
inenarrabilis est: qꝛ etsi dicit fili' a pa
tre genitus: tamē qͣliter nec apl's nec ꝓpheta nouit nec ange
lus. b ¶ Jesu christi: id est saluatoris nō pditoris: quod fuit
adam. Christus ipe est q ꝛ messias. Ideo hoc noīe retundit iu
deoꝝ infidelitas: q messiam. i. regē suū nondū venisse ariolantur.
Hūc ꝓo esse christū ꝯsequēter sic ꝓbat euangelista: quoniā hic
est q de patriarchaꝝ ꝛ regū stirpe ꝓgenitus: de ꝟgine mirabi
liter est editus: sicut eisdez fuerat ante ꝓmissus. Jesu christi.
vt p regiā ꝛ sacerdotalē psonā natura dei ꝛ hominis mōstrare
tur. Olim iesus rector typice nūc essentialiter sm̄ q de' potes
saluare. Christ' nomē officij est: nō nature: qꝛ vnctus est i sacer
dotē ad interpellādū ꝓ nobis: q bene in terrā ꝓmissionis indu
xit. Jesu xp̄i fi. dauid filij abraā. Ordo ꝑposter' ne ꝑmis
B so abraā generationis ꝯtextio interrūperet. Hoꝝ duoꝝ speciali
ter dicit fili': quia vn' pm' inter patriarchas: alter inter reges
ad quos facta est de xp̄o ꝓmissio: vt iudeis xp̄m ex lege venturū
operiret: in q viderēt vaticinia impleri. Filij dauid filij abraaz.
Hos duos de omib' elegit: quorū fili' dr̄ xp̄e: vt iudeis quib'
scribit scientibus ex lege christū venturū: appareret hic esse q dix
erat ꝓmissus: in quo viderent impleri oīa vaticinia. his eni
solis in veteri testamēto legit facta ꝓmissio. Abrae: In semine
Gen.12.a tuo benedicent oēs gentes. Cui ꝯsonat dauid: Benedicentur
Ps.71.c in ipō oēs trib' terre. Vñ Zacharias: hoc est: subaudis: Jusiu
Luc.1.g randū qḋ iurauit ad abraā patrē nostrū daturū se nobis. Dauid
Ps.131.a aūt: Jurauit dn̄s dauid ꝟitatē ꝛ nō frustrabit eū de fructu vē.
Ibi.88.a tui ponā sup se. tuā. Itē semel iuraui in scō meo. s. christo semē
2.Re.7.b eius in eternū manebit: ꝛ thronus ei' sicut sol in cōspectu meo
ꝛc. Que nullaten' de salomone accipi possunt: sed de christo ex
dauid orto. Itē in libro verboꝝ dierū. Cū dormieris cū patrib'
1.pa.22.c tuis dabo semē tuū post te: qḋ nullatenus de salomone dr̄: q vi
uo patre cepit regnare: sed de christo. Vñ Hieremie: Suscita
Hie.23.a bo dauid germen iustū ꝛ regnabit rex ꝛ sa. c. Abraam ꝛ dauid
sunt due colūne versantes in lege quasi in vestibulo ante ostiū
quod ꝛ christus: quas ambit funiculus duodecim cubitoꝝ: id ē
fides apostoloꝝ. Amplectit hos in genealogia patres de quorū
medio ostiū xp̄us aperit credētibus. ¶ Abraā genuit isa
ac: Isaac aūt genuit iacob. Ab eo ꝯgrue fit generationis
exordiū: cui ꝓmissus est pmū: in quo est benedictio oim. Mat
theus generationē incipit ab exordio ꝓmissionis. Et etiā vsq; in
finē libri hec agitur: vt q ex hac generatione natus est: deus et
homo intelligatur. Ab initio ab eo cui primū facta est ꝓmissio
fidei incipitur in hoc patre discant cui primū facta est promissio:
qui ꝛ quales esse debeant: qui volunt in eius semine benedici.
Matthe' generationē descēdēdo incipit vel cōputat: quia hu
manitatē

Incipit euangeliū sm̄ Mattheum: Capitulum.I.

¶ liber apothe
ca gratie in q oīs
aīa qḋ necesse ha
bet inueniat.

† L Iber gene a b
a ¶ saluatoris nō
pditoris.
rationis Jesu c
christi filij da d
a ¶ cui ꝓmissū est
In semine tuo be
nedicent oēs gētes: ꝛ xp̄s est semen illud i
q gētes querūt bñdici. ¶ fides. ¶ spes
uid: filij abraā† Abraā genuit isa e

Nico.de lyra

Incipit postilla venerabilis fratris Nicolai de Lyra ordinis minorum super Mattheum. Ca.I.

L Iber generationis iesu christi. Euāgelium sm̄ Mattheū diuidit in duas partes: qꝛ primo stabilit subie
cū suum
cū suū seu declarat. s. xp̄m vez eē hoīem ꝛ vez deū. Scdo de C
terminat de redēptiōe nr̄a facta p ipm̄ q icipit in medio quͣrti
capituli ibi: Cū audisset iesus q Johānes tradit' esset. Itez
pma diuidit in quͣtuor sm̄ q quadrupli declarat xp̄m vez deū ꝛ
vez hoiez. Prio eni declarat p testimonio angelico ꝛ ꝓphe
tico: scdo ex illustratiōe celesti ꝛ vene
ratiōe regali. tertio ex pdicatiōe Johā
nis ꝛ testificatiōe dei patris. quͣrto ex de
monis tēptatiōe: ꝛ scdo angeloꝝ obse
quio ꝛ veneratiōe. Scda incipit ca. se
quͣti. Tertia tertio: ꝛ quͣrta quͣrto. Pria
adhuc in duas: qꝛ pmo ostēdit veritatē
hūane nature eius genealogiā describē
do. scdo ꝟitatē diuīe nature et modū †Luc.3.e
sue ꝯceptiōis mirabilē ostendēdo ibi: Joh.1.a
Christi aūt generatio. Pria adhuc di
uidit i tres: qꝛ i describēdo genealogiā
xp̄i pmittit quādā ꝓlogū seu pfationē.
scdo pōit eiusdē genealogie descriptio
nē ibi: Abraā. tertio genealogie descri
ptē recapitulationē ibi: Oēs g genera
tiōes. In pma g pte intitulat librū suū
a xp̄i generatiōe dicēs: Liber genera
tiōis: qꝛ scͥpsit hebraice vt visū ē. Mo †Gen.12.a
dus aūt hebreoꝝ ē denoīare libros ab 1.pa.1.b
eo de q tractat i pͥncipio: sicut dr̄ liber Gen.25.d
Gen. qꝛ in pͥncipio tractat de creatiōe
mūdi. Sic Mattheus: q icipit euāgeliū a genealogia xp̄i: iō
ab ipō denoīat seu intitulat ipm̄. Rō aūt quͣre incipit a genealo
gia xp̄i hec fuit: qꝛ iudei negabāt iesū nazarenū eē vez xp̄m: ꝛ
descēdisse a dauid: qꝛ galile' erat: sm̄ qḋ dr̄ Joh. vij. Nūqd a
galilea vēit xp̄s: q. d. nō. iō subdit: Nōne scriptura dicit: Quia
ex semine dauid ꝛ de bethlē castello vbi erat dauid vēit xp̄s:
quͣsi dicat sic. ꝛ iō ex h volebāt falsē ꝯcludere q nō eēt de xp̄s:
nec ex semine dauid. Hūc g errorē volēs Matthe' excludē
re in pͥncipio euāgelij sui ostēdit ipm̄ a dauid descendentē p
ipsius genealogiam: ostendit etiam euz in bethleem natum:
vt patet in principio sequētis capituli: Cum natus esset iesus
in bethleem iude: licet fuerit in galilea cōceptus et nutritus. D
In describendo autem genealogiā ponit duos patres tanq̄
radices: videlicet dauid ꝛ abraā: qꝛ ad istos est facta speciali
ter ꝓmissio de christo. Item quia dauid fuit principalis inter
reges: abraam inter patriarchas: christus autem debebat de
scendere ex patriarchis ꝛ regibus. Preponit autē dauid ipī
abraam: licet sit posterior sm̄ tēpus. ꝓpter eminentiā regie di
gnitatis. ꝛ iterū vt cōuenientius generationis ordo texatur:
quia sic a radice vltimo nominata inchoat. Dicit ergo: Liber
generationis: supplendū est. Hic est liber sm̄ modum he
breorum: vbi cōmuniter fit talis suppletio: vt patet Esaie. i. a.
Visio Esaie filij amos: subintelligit hec est. ꝛ eodem modo i
pluribus alijs locis. b ¶ Generationis: scꝫ temporalis or
quia generationē christi eternā describit Johannes in princi
pio euangelij sui. c ¶ Jesu christi. Jesus nomen est perso
ne: christus nomen nature. Significat enim duplicem natu
ram in vno supposito: scilicet diuinam ꝛ humanā. d ¶ Filij
dauid filij abraam. Hoc est intelligendū sm̄ naturam hu
manā tm̄. Unde dicit Apostol' ad Roma. i. a. Qui factus est
ei ex semine dauid sm̄ carnem. e ¶ Abraam genuit ꝛc.
Hic icipit xp̄i genealogiā narrare. Et diuidit i tres ptes sm̄
tres quaterdenas quas ponit i ista genealogia. Prima incipit ab
abraā ꝛ terminat i dauid iclusiue. Scda a dauid exclusiue ꝛ ter
minat i iechoniā filiū iosie iclusiue. ꝛ tertia incipit a iechonia
filio pdicti

Moraliter. a ¶ Liber generationis iesu christi filij
ꝛc. Sequit: Omnes itaq; generationes ab abraam vsq; ad da
uid generationes quattuordecim ꝛc. Christi genealogia de
scribitur hic per tres quaterdenas generationū. quarum ali
que fuerunt ante legem datā moysi: ꝛ alique tempore legis
date. ꝛ vltima scilicet generatio christi tēpore gratie: quod ice
pit ab eius conceptiōe. Et per hoc signat q aliqui tēporibus
istis tribus saluati sunt per fidem christi. Unde dicit saluator
Joh. viij. g. Abraā pater vester exultauit vt videret diē meū
vidit ꝛ gauisus est. Itē in quaterdena sūt duo numeri: scꝫ de
narius ꝛ quaternari'. Per denariū ꝓo signat impletio decalo
gi. Per quaternariū impletio euāgelij quadrupliciter descri
pti. Per ternariū ꝓo scē trinitatis mysteriū. Per istos igit
numeros a genealogia cōtentos mystice signat q per obser
uationē decalogi in fide trinitatis xp̄s q sol est iusticie p spūa
lem illu.

E F manitatem christi ostendit per quam deus ad hoies descēdit Lucas ascendendo referens formam sacramenti aperit. a ba ptismo enim incipiens vsq ad deū ascendit: ostendens bapti zatos ascendere ad hoc vt sint filij dei. a ¶ Genuit. Mat theus ponit genuit: q̄ nature filios tm̄ numerat. Lucas: Qui fuit. qui aliquos sm̄ legē vel p adoptionem filios interponit. Matthe' ponit genuit: et nō generauit: forsitan vt ille cognosceretur in fine ostensus. de

Heb.1.b quo dicitur: Ego hodie genui te.

†Geñ.29. b ¶ Judam & fratres. Ideo solus

&.30 iudas nominatum exprimitur: vt eū cognosceres qui ex eius stirpe fuerat promissus.

†Geñ.38.d missus. Fratres iude memorat p̄termissis fratribus isaac & iacob: q: illi a populo dei quasi alieni sunt repulsi: hi velut heredes in libro vite scripti & q̄si patriarche duodecim in quib' & numer' aplox̄ signat. Sed noiatim non exprimunt ne vltra numex̄ sacramenti generatio extendatur. In semine p̄dictox̄ patrum xp̄s intrauit in egyptū qd̄ prefigiēs inimicus populū premebat: & nō feminas sed mares interimebat vt eū extingueret. De iuda xp̄us quē oēs gentes susceperūt: q̄ veniēte iam herodes alienigena principabat. c ¶ Judas autez &c. Judas genuit phares & zaram anteq̄ intraret egyptū: i quā ambo postea cū p̄re trāsierūt. Zara cū d̄ vtero p̄misit manū: obstetrix coccinio ligauit dicēs: hic prior egredietur. Il-

Geñ. 38 lo manū retrahente alter exiuit: cui obstetrix: Quare pp̄ter te diuisa est maceria? vñ & phares. i. diuisio dict' est: significās illū qui segregauit oues ab hedis: & statuet oues quidē a dex-

J.25.c tris: hedos aūt a sinistris. b ¶ Phares aūt genuit esrom. In egypto genuit phares esrom: & esrom aram: et arā aminadab: & aminadab naason: & tūc moyses eduxit eos de egypto. Naason fuit dux sub moyse in tribu iuda p desertū: in quo genuit salmon. Iste salmon fuit princeps in tribu iu-

J.25.c da qui cū iosue in terrā pmissionis intrauit. Iste salmon i ter

F ra pmissiōis genuit booz de raab. ¶ Christ' e phares. i. diuisio: q: separabit oues ab hedis. Ipse est esrom. i. sagitta vel atriū: q: penetrat corda auditox̄. Habet etiā latitudinez charitatis q̄ & inimicos dilexit. e ¶ Aram aūt genuit. Aram

Osee.11.a xp̄s electus vel excelsus interp̄tat. Electus. de q̄ pp̄ha: Ecce

Ps.112.a puer me' quē elegi. Et alibi: Excelsus sup oēs gētes dn̄s.

Ibi.53. Ipse est aminadab. i. volūtari' q̄ dicit: Volūtarie sacrificabo tibi. Idē ē naason. i. augurius: qui nouit p̄terita p̄ntia & futura. Vl naason serpētin': q: xp̄s more serpētis oēs cauit insidias.

F Salmon

¶ Spes.

ac: isaac autem genuit Jacob. a

¶ charitas.

a b †Jacob aūt genuit iudā & fratres b

¶ confessio. ¶ iudas cōfitēs. & de xp̄o dr̄: Confiteor tibi pr̄ celi & terre. ¶ diuisio.

c eius† Judas aūt genuit phares c

¶ oriens. ¶ amaritudo. ¶ diuisio.

d & zarā de thamar. Phares autē d

¶ sagitta vel arcus.

genuit esrom. Esrom autem ge

¶ christus: electus vl' excelsus

e nuit aram. Aram autem genuit

¶ spontaneus vel voluntarius

aminadab. aminadab aūt genu

¶ iste fuit princeps tribus iuda. ¶ augurium vel serpentinus.

it naason. Naason aūt genuit sal e

Nico.de lyra

A filio p̄dicti iechonie inclusiue: vt videbit. & terminatur in xp̄m inclusiue. secūda pars incipit ibi: David aūt. tertia ibi: Et post trāsmigrationē babylonis. In p̄ma ḡ pcedit sic: Abraam genuit isaac. nō facit mentionē de ismaele qui fuit filius abrahe: q: p ip̄m nō descēdit xp̄s: sed p isaac erat promissus eius aduentus: sm̄ qd̄ scribitur Geñ. xxi. a. In isaac vocabitur tibi semen. & eadē rōne nō fit mētio de Esau. cū subdit: a ¶ Isaac autē genuit iacob. q: anteq̄ essent nati: iacob fuit a deo dilect': vt p ip̄m descēderet xp̄s: vt habet Malachie. i. a. Jacob dilexi: Esau aūt odio habui. Cōsiderādū igit q hic describit genealogia christi descēdendo: q: Mattheus voluit ostendere assumptionē infirmitatis nostre a deo: vt dicit Aug'. de cōcordia euāgelistarū. ecōtrario aūt Lucas describit eā ascēdēdo: q: volebat ostēdere reductionē hūane nature i deū. & iō īcipit genealogiā xp̄i p' baptismū: q: p' baptismū reducimur i deū. Sequit: Jacob aūt genuit iudā & fratres eius. licet aūt xp̄s de iuda descēderit: tn̄ fratres ei' cū eo noiant: q: fuerūt patres populi israelitici: & ab eis duodecim tribus israel noiant. Sequit: c ¶ Judas autē genuit phares & zarā de thamar. Hiero aūt reddēs rationē quare ista thamar exp̄mit. sic dicit: Notandū in genealogia saluatoris nullā sanctax̄ mulierx̄ assumi: sz eas tm̄ q̄s scriptura rep̄hendit: vt q̄ pp̄t peccatores venerat: de peccatricibus nascēs oīm peccā deleret. vñ & in ꝯsequentib' raab meretrix & ruth moabitis ponit & bethsabee vxor vrie. Hec Hiero. sz istud nō videt pbabilē dictū: q: ip̄e ibidē dic̄ q ap̄' d̄ reges tres

ges tres d̄ genealogia xp̄i tollunt. s. ochozias: ioas: amasias: q: totū miscuerat se filie impijssime iezabelis: ideo filij ei' vsq ad G quartā generationē de genealogia xp̄i tollunt: q̄ nō ē pbabile q pp̄t peccā in xp̄i genealogia noīa mulierx̄ exprimunt. Itē qd̄ dicit ibi nullā sanctā mulierē positā in genealogia christi. patet falsum de maria matre xp̄i que sanctissima est & fuit. Item qd̄ dicit raab & ruth ibi expressas pp̄t peccā: nō videt verū imo pp̄ter virtutis actū. De raab enī scribit qd̄ pp̄ter virtutē suscepit exploratores isrl̄ & eos saluauit: vt p̄z Josue ij. pp̄ter qd̄ ponit in cathalago illox̄ q̄ ex fide fecerūt notabilē actum: vt habetur ad Heb. xi. Qz aūt dr̄ meretrix nō obstat: q: hoc erat tm̄ ipsius cognomen & ideo nō oportuit q esset talis sm̄ rem sicut aliquando ecōtrario aliquis pauper rusticus cognoiat nomīe regis: vt Petrus rex vel hmōi. hebrei etiā dicūt hospitatricē vbi nos habemus meretricem: vt dixi plenius Josue. ij. ca. similiter quod dicitur de ruth moabitide q eam scriptura reprehēdit: non videtur verum: immo magis eam commendat. Tum q: socrui sue fideliter adheserat. Tum q: electa gentilitate fidem vnius dei suscepit: vt habet Ruth. i. ca. Tum q: i viduitate caste vixit: vt dicit Ruth iij. p verbis booz ad ip̄am: Bndicta es filia a dn̄o & priorē misericordiā posteriore supasti: q: nō es secuta iuuenes / pauperes / seu diuites. Tuz q: fuit optime fame. vñ ibidē subdit: Scit oīs pplūs q̄ habitat int̄ vrbis mee portas mulierē te eē v̄tutis. Salua igit dicti Hiero. & meliori sn̄ia: videt q melius pōt dici q mulieres iste hic sunt expresse: q: fuerūt viris suis quib' conceperunt accidentaliter coniuncte. iste aūt que fuerunt prime & principales: siue bone siue male non exprimunt: sed sufficit expressio viri: quia vir & vxor pro vna persona computantur. Qz autē predicte mulieres fuerunt accidentalit' coniuncte patet ex textu biblie: quod omitto causa plixitatis vitāde nec debet aliquis moueri si ego recedo in hoc a dictis Hieronymi: quia dicta sanctorum non sunt tante auctoritatis quin liceat sentire contrarium in his que non sunt per sacram scripturam determinata. vnde dicit Aug'. in epistola ad Vincentium H de scripturis sanctorum doctoruz. Hoc genus scripturarum a canonicis scripturis distinguendum est: non enim ex eis sic testimonia proferuntur vt contrarium sentire non liceat. Sequitur: d ¶ Phares genuit esrom. Iste phares cum iuda patre suo & iacob auo suo descendit in egyptū & ibi genuit esrom: et esrom aram: & aram aminadab: & aminadab naason: iste aūt naason cū patre suo exiit de egypto: & ideo fuit princeps in tribu iuda in deserto post patrem suum: q enī iste aminadab fuit princeps trib' iude in exitu d̄ egypto. habetur Cant. vi. d. vbi dr̄: Anima mea cōturbauit me pp̄ter q̄drigas aminadab. Ad cuius euidentiā cōsiderandū q liber canticox̄ sm̄ doctores hebreos est de deo & ecclesia israel educta per ipsum d̄ egypto. in exitu autem israel de egypto domin' siccauit viam per mediuz maris rubri: et aque ex vtraq pte erāt alte ad modū muri: sicut habet Exo. xiiij. & iō filij isrl̄ timebāt intrare. iste aminadab princeps tribus iude cum tribu sua primus intrauit post moysen. & ex hoc tribus iuda dignitatem regni meruit. & ideo dicit: Anima mea turbauit me &c. q: filij israel videntes aminadab precedentē cū curribus suis admirati sunt pp̄ter ei' audaciā: & secuti sunt eū. Igit post ip̄m aminadab filius eius naason fuit princeps tribus iude i deserto: vt dicitur. Nu. i. ca. e ¶ Naason aūt genuit salmō. salmon aūt genuit booz de raab. Hic ē vnū dubiū quō ista raab q̄ erat d̄ genere chananeox̄ fuit coniūcta ipsi salmon in matrimonium: quia erat prohibitum

filijs israel

Moraliter

✱ le illuminationē orit in nobis. ij. Pet. i. d. Habem' firmiorē pp̄heticū sermonē cui bn̄facit' attēdētes q̄si lucerne lucēti i caliginoso loco donec dies illucescat: & lucifer oriat in cordib' vr̄is. Itē tres q̄terdene faciūt q̄draginta duas generatiōes p q̄s puenim' ad xp̄m q̄ pmissus est nobis in premiū: sic filij isrl̄ p quadraginta duas mansiōes venerūt ad terrā sibi pmissaz. Christi aūt generatio sic erat &c. Per hoc aūt q xp̄s cōcept' et format' fuit in vtero virginali p operationez sp̄ussctī: signat q sp̄ualit' ꝯcipit & formaī in mente pura ope sp̄ussctī: Gal. iiij. c. Filioli mei q̄s ego iter̄ parturio donec formet xp̄s in vobis.

✱ Joseph &

¶sensibilis. ¶fortis.
a mon. Salmon autē genuit booz
¶latitudo. ¶raab hebraice rachab grece
b c raab †Booz āt genuit obeth ex a
a ¶festinās. b ¶xp̄s: seruiēs vel seruit⁹: q2 nō venit ministrari sed ministrare.
c ¶incēdiū vel incēsū. ¶xp̄s est sacrificiū vel incēsum q̄ p nobis hostia factus est.
d ruth: Obeth āt genuit iesse: iesse h c
a ¶manu fortis vel aspectu desiderabilis
f autē genuit dauid regē. †Dauid d
autē rex genuit salomonē ex ea q̄
g fuit vrie: Salomon autē genuit e
¶latitudo populi.
i roboā: Roboā aūt genuit abiā:
¶pater dn̄s. ¶attollens.
k Abia aūt genuit asa: Asa aūt ge
l nuit iosaphat: Josaphat autem
¶excelsus.
m genuit ioram: Joram aūt genuit f

A B a ¶Salmon aūt genuit booz. Christ⁹ est salmō: id ē sensibilis: q2 oīa sentit ip̄e accipit raab. i. ecclīam de gētib⁹. Raab fames vel beatitudo vel imper⁹: q2 ecclīa gentiū esurit ꝛ sitit iusticiā: ꝛ dilatata p orbē terraꝝ impetu doctrine philosophos et reges cōuertit. Raab ostēdit coccinū in fenestra. i. in ore p confessionē xp̄i passionem declarat. Raab meretrix que nūcios Iosue suscepit: quā salmon princeps tribus iude sibi copulauit: significat ecclīam de gētib⁹ que principi ex iuda. i. christo copulatur: et sola cū suis saluat: dū hiericho. i. p̄sens seculū septē muris vitioꝝ vallatū: septē dierū tēpore tubis p̄dicationū circūuallat: donec in nouissima tuba oēs muri corruant ꝛ nouissima mors destruatur.
1 Cor.15.g
b ¶Booz autē genuit ꝛc. Booz xp̄s. de quo dr̄: Dn̄s in fortitudine venit. Booz de raab. Nota nullā de sanctis feminis in genealogia christi assumi: sed quas scriptura reprehēdit. Debuit enī de peccatorib⁹ nasci q̄ p peccatorib⁹ venerat: vt discerēt sibi peccata patrū sibi nō obesse. Vn̄ agn⁹ in pascha imolandus iussus est assumi ex capris et ouib⁹: id ē ex iustis ꝛ peccatorib⁹ generandus.
Esa.12.a
Histo. Histo. Elimelech fuit de tribu booz: ꝛ vxor eius noemi: q̄ cū vxore sua iuit ad moabitas: vbi filij sui duxerunt vxores: sed mortuo patre ꝛ filijs sine semine: ruth cū noemi socru sua venit in iudeam ꝛ genuit ex ea booz obeth.
c ¶Ex ruth. Moabitide: vt ostēdat
Esa.16.a īpletū vaticiniū Esa: Emitte agnū dn̄e dn̄atorē terre. Per hāc semē abrae ad xp̄m deducit. Ecclīa de gētib⁹ p ruth significata: p̄usq̄ ad booz. i. ad xp̄m veniret ex p̄re diabolo erat.
Mystice ¶Mystice ruth significat ecclīam que est de moab: id est de gētib⁹ que ex patre diabolo ꝛ petra deserti ꝓpter idolatriā: de qua de⁹ suscitauit filios abrae: oblita p̄oris gētis venit ad booz q̄ fortis dr̄. i. ad xp̄m q̄ suscitat semen fratris sui: id ē
B
Deu.25.b moysi q̄ obiit sine liberis: q2 neminē ad p̄fectū duxit lex. Ruth vidēs vel festināns: q2 ecclīa puro corde deuz videt q̄ festinat ad
Phil.3.b brauiū supne visiōis: ꝛ diffinit p̄seuerare in fide ꝛ dilectiōe dei.
d ¶Jesse aūt. Pater dauid sepius nomiat Isai: sed binominus fuit. Hic aūt ideo dr̄ iesse / vt scires euz venisse. de q̄ Esa.
Esa.11.a Egredief virga de radice iesse ꝛc. Hic est flos quē odorat Isa-
Gen.37.d ac dicēs: Ecce odor filij mei sicut o. a. p. q2 sp̄ūs eū abūdātissime repleuit. e ¶Regē. Nō q2 solus in hac genealogia rex: sed q2 p̄mus rex de iuda ꝛ regū p̄ncipiū: ꝓpter quē ꝛ ceteri in solio regni seruant: ꝛ p istū ordo generatiōis decurrit ad xp̄m q̄ habet
Histo. regnū dauid. f ¶Dauid aūt rex ꝛc. Histo. Dauid i solario sedens / vidit bethsabee se lauātez placuit ei / ꝛ vocauit: iacuitq̄ cū ea: qua grauida reuocauit vriā de expeditiōe: ꝛ sic intraret i
2.Re.11.a domū: vt sic partus ascriberet ei: q̄ nolēs intrare iacuit in vestibulo dicēs. q2 dū arca esset in tabernaculis nō intraret i domuz suā. Acceptis igit litteris mortis sue ad expeditionez reuersus est: ꝛ sicut dauid p̄cepat occisus est a ioab. Dauid in solario xp̄s
Ibidem est: q̄ in sole posuit tabernaculuz suū. Bethsabee pute⁹ satietatis septim⁹. s. lex p cui⁹ cognitionē sp̄ūalis gratia mōstrat. Urias iudaic⁹ pp̄ls q̄ p legē de luce dei gloriat: sed huic xp̄s legem abstulit quā de se loq̄ docuit. Ille vo dū mādata leg' īplere nitit quasi ep̄las fert vn̄ dānet. Urias etiā iudaic⁹ pp̄ls q̄ noluit intrare in domū. i. in sp̄ūalem legis intellectuz: dicēs / q2 arca dn̄i . i. ecclīa est in tabernaculis. s. in figuris. Ideo nō intrauit i domū. i. nō accipit aliū intellectū: sed accipit litteras sue mortis: id
Mystice est intellectū litteralē q̄ ducit eū ad mortē. Mystice dauid: id ē xp̄s q̄ goliā. i. diabolū supauit. Ip̄e est manu fortis vel visu de-
Ps.23.b siderabilis. De eodē dicit: Dn̄s fortis ꝛ potēs ꝛc. Et itez: Spe-
Ibi.4.b ciosus forma pre filijs hominū. Bethsabee pute⁹ satietatis: id ē abūdātia gratie sp̄ūalis q̄ munere septiformi est pute⁹ satietatis
Joh.4.b In quo est fons aque salientis in vitam eternā. Tres p̄dicte sine pudore nominis ponūt: q2 nō solū culpari: s3 etiā laudari meruerūt. Iustus aūt noīe dignus est. Sed in hac q2 loquēdo nequit: saltē silentio nois qd̄ turpe est tegit. Nomē viri q̄si iusti ponit: vt in hoc īmanitas sceleris verecūdius memoret dū ei⁹ causa ē occisus. Uxor tn̄ ꝓpter sacramentū ecclīe dicit: q̄ occiso diabolo in cōiugiū veri regis ascisci. g ¶Urie. Urias lux mea dei
Esa.14.c scz id est diabol⁹ / qui dixit: Similis ero altissimo: cui ecclīam cōiugatā xp̄s de solario paterne maiestatis adamauit: ꝛ pulchraz factam

C sibi mr̄imonio copulauit. Urias q̄ est figura diaboli: lux mea de⁹ interp̄tat: q̄ adhuc trāsformat se i angelū luc': ꝛ lucē dei se facit. h ¶Salomon aūt. Christ⁹ est salomon. i. pacificus: q2 ip̄e est pax nr̄a q̄ fecit vtraq3 vnū. Ip̄e est roboam: id est impetus populi q̄ velociter populos ꝯuertit ad fidem.
2.Cor.11.c
Eph.12.c
i ¶Roboaz. De isto dicit: Dabo roboā tribū iudaz vt remaneat lucerna dauid cūctis diebus in israel. Qd̄ ad litteraz nō pōt accipi: q2 nec israel cūctis dieb⁹ extitit: nec de dauid post christuz dux aliq̄s in israel fuit. Sed xp̄s lucerna est eterna i celesti israel. ꝛ ideo seruat semp. Sup soliū autez dauid dicit sedere xp̄s: q2 regnuz dauid tēporale figurauit eternuz christi regnum. k ¶Abia. Pater dominus: id est christus: qui dicit. Ego ero illi in patrē: qui tanq̄ dn̄s oīa quecūq3 voluit fecit. Qui etiam est asa: id est attollens: quia ip̄e abstulit peccata mūdi. l ¶Josaphat. iudicans vel iudicium dei: scilicet christus qui iudicat orbē terre i eq̄tate. m ¶Joram autem genuit. Christus est iorā: id est excelsus / q̄ ait: Nemo ascēdit in celuz nisi qui de celo descendit.
3.Re.11.f
†Rut.4.d
2 Reg.7.c
†2.Re12.f
Ps.95.c.
Joh.3.b
¶Nota

Nico. de lyra

Ne filij israel ne vllo modo contraherent cum chananeis matrimonia: vt habetur Deut. vii. Dicenduz ad hoc q2 istud fuit preceptuz eis ne per chananeas a cultu veri dei auerterent: ꝛ ad idola ꝯuerterentur vt ibidē habetur: ꝛ ideo quādo aliqua persona inueniebat fidelis: ꝛ ex fide veri dei aliquid magnū egisse: sicut fecit ista raab vt predictū est: tunc dispensabat vt posset coniungi in matrimoniū cum filijs israel: ꝛ propter hoc ista raab coniūcta est principi nobilioris tribus: scilicet iude: quia pro filijs israel fecerat magnū actum virtutis in exploratorum saluatione.
D
a ¶Booz autem genuit obeth ex ruth. Eodem modo ista ruth coniuncta est booz q̄ erat nobilior de ciuitate bethleem: licet enim esset prohibitū in lege quod non acciperet in matrimoniū mulieres moabitidas: Propter quod Esdras fecit illas eijci cum filijs suis a filijs israel: vt habetur. i. Esdre x.c. Ruth tamen moabitis propter actum virtutis ex dispēsatione coniuncta est ipsi booz: quia sicut dictum est pro fide vnius dei suscipienda reliquit terram suam: ꝛ venit in iudeaz cuz socru sua. Sed oritur dubiū quomodo iste booz genuit obeth ex ruth: quia a principio ducatus Josue: quādo scz salmon accepit raab ꝛ inde genuit booz vsq3 ad tempus in quo cepit heli iudicare populū: in q̄ tpe ista ruth venit cū noemi in iudeaz: fluxerūt. cccxv. anni ꝛ pl⁹: vt pōt patere cōputāti tpa iudicū intermedioꝝ: ꝛ iō dicēdū q2 tres fuerūt booz sibi succedētes: au⁹: fili⁹ et nepos: prim⁹ genit⁹ est a salmon de ipsa raab: et terti⁹ genuit obeth ex ruth: ꝛ q2 euangelista volebat vsq3 ad dauid vnā q̄terdenā tm̄ ponere: iō istos tres sibi noīatos: ꝛ sibiuuicē imediate succedētes voluit vno nomine comp̄hendere:
b ¶Obeth aūt genuit iesse. Iste aūt alio noīe vocatus est Isai: vt habet. i. Reg. sed nomen iesse hic ponit: quia de ipso hic agit: ꝓut christus descēdit ab eo: vt sc̄ptum erat Esa. xi. b. Egredief virga de radice iesse: ꝛ flos de radice ei⁹ ꝛc. ꝛ ideo ex nomine iesse hic posito ostendit ista ꝓphetia completa fuisse. c ¶Jesse autem genuit dauid regem. Iste aūt nomiat solus rex: licet ante eum ꝛ post fuerunt plures alij reges: quia iste fuit p̄mus electus in regē s̄m beneplacitū diuinū: vt ostensum est supra: ꝛ ꝓpter excellentiā sanctitatis sue.
d ¶Dauid aūt rex genuit salomonem ex ea que fuit vrie. Tacetur nomē Bethsabee ꝛ exprimitur vir eius qui fuit iustus ꝛ bonus: vt patet. ii. Reg. xi. Et vt ostendatur q2 Bethsabee de qua fit aliqualiter mentio accidentaliter coniuncta est ipsi dauid: scilicet p mortem vrie. e ¶Salomon autem genuit roboam: Sub isto roboam diuisum est regnum iudeorum in duo regna: vt patet. iii. Reg. xi. quia decem tribus recesserunt ab eo / ꝛ adheserunt hieroboam: ꝛ tūc dictū est est regnuz israel. Due autem tribus que remanserūt ipsi roboam dicte sunt regnum iuda. f ¶Joram autem genuit oziam. sicut patet ex. iiij. Regum. Hic omittuntur
Ne tres re

E ¶ Nota q ioram nõ genuit oziã: sed potius genuit ochoziã.
Ochozias genuit ioas: ⁊ ioas amasiã: ⁊ amasias oziã qui et
2.pa.21.a azarias. Iorã duxit filiã iezabel ⁊ fornicat⁹ est: ⁊ fratres su
os occidit. Unde infirmat⁹ ẽ dolore vteri vt viscera egereret
Ibi.24.c quez secut⁹ ochozias ingressus est p vias domus achab. Io
as aũt adorauit sculptilia ⁊ zachariã fi
liũ ioiade qui eũ nutrierat ⁊ regẽ fece
rat occidi pcepit: q: eũ ꝺ idolatria icre
pauit. Amasias q₃ coluit deos seyr.
Ideo ⁊ hi tres de generatiõe xpi sunt
Exo.20.a exclusi. ꝑm illud. Uisitabo petã patruz
vsq₃ in tertiã ⁊ quartã generationem.
Sz h dictũ est de illis qui petã patruz
sequunt. nã ⁊ bonus de malo genitus
mĩscdia est dignus: ⁊ malus de bono
nat⁹ punit. Alii q ponunt q̃uis mali
fuerint: vel bonos generant: vel a bo
4.Re.3.g nis generãt: vt ioram filius iosaphat
Ozias le viri iusti. Ozias pene in omib⁹ rectã
pra pcussus fecit: nisi q incensũ adolere voluit. vn
de ⁊ i fronte lepra pcussus ẽ. Hic tres
reges sunt intermissi. vl' iõ: q: ꝓpositũ
fuit euãgeliste tres tesseredecades po
nere: vl' q: iorã miscuerat se generi ie
zabel: ⁊ dictũ ẽ p ꝓpheta₃ i throno regni
quẽq₃ nõ ee sessuz ꝺ domo achab nisi
in q̃rta generatiõe iõ mẽoria ei⁹ a serã
gnãtiõe tollit vsq₃ ad tertiã generatio
nẽ purgata ꝺo labe gentil' familie: i q̃r
ta origo xpi numerat. a ¶ Ozias.
autez. Sub ozia ioathan achaz ⁊ eze
chia ꝓphetauit Esaias de xpo. Propter petã pncipũ claude
bant ora ꝓphetaz. b ¶ Ezechias. Fort' dñs: ipse ẽ qui di
cit aplis: Nolite timere. Ezechie cũ esset sine liber' dictũ ẽ:
Ï.10.c Dispone do.t. q: mo. Ideo fleuit nõ ꝓpter longiorẽ vitã: cuz
Esa.38.a sciret inde placuisse deo salomonem q nõ petisset ampliores
annos. Sed q: dubitabat ne ꝓmissio dei impleret cũ se sciret
esse de dauid p quem oportebat venire xpm: ⁊ ipse erat sine li
Ibi.b beris. vñ ⁊ dicebat: Nõ video deũ: nõ aspiciã hoiem: Econ
tra credebat: q: fidelis est q ꝓmiserat. De⁹ aũt sentẽtiã quaz
dederat ad ꝓbationẽ fidei imutat: ⁊ spatiũ generandi dat:
c ¶ Manasses. Obliuiosus. Ipse ẽ q q̃si ꝯuso petõri dixit:
Ezech.18.c Oim iniqtatũ ei⁹ nõ recordabor. d ¶ Amon. i. fidelis vel
Ps.144.c nutrici⁹ significãs xpm. de q dr: Fidel' dñs in omnibus viis
suis: q conuocat filios vt gallina pullos suos. e ¶ Iosias.
Ibi.140.a .i. salus dñi vel incensũ. Ille est q dicit: Dirigat oratio mea
sicut incensuz ⁊c. Iosias rex iustus: q ꝺ nõ filii ei⁹ q̃s genuit:
nõ in trãsmigratiõe: q: nunq₃ trãsmigrauit: sz ꝑm pdestinatio
nẽ dei ad trãsmigrandũ. Iechoniã ⁊ fratres eius sil' ponit: vt
quoz est cõmunis iniqtas sillis sit ⁊ miseria. Iechonias pparatio dñi: q: tam patrẽ q₃ filiũ dñs ad trãsmigrandum pparauit.
3.Reg'.23. Legit in libro reguz q iosias genuit ioachaz: ⁊ ioakim
et.24 ⁊ heliachim ⁊ sedechiã. Ioachaz successit patri in regnũ: quo
capto a rege egypti substitut⁹ est loco eius ioakim frater eius
Quo mortuo regnauit ioachin (qui ⁊ iechonias dict⁹ est) fi
lius eius ꝓ eo: q capto a rege babylonie: loco eius sedechias
posit⁹ est. ¶ Isid. Ueritas historie habet q duo fuerũt iecho
nie: et vn⁹. s. pater sit in fine pcedẽti' thesseredecadis: alter in
pncipio sequẽtis: sz mystice ꝑm Aug'. vn⁹ ⁊ idem est in fine
pcedẽtis ⁊ in pncipio sequẽt'. Sz q̃re ptermissus est ioakim
pater iechonie: forsitan vt typũ xpi faceret iechoniã bis nume
Questio rauit: ⁊ ioachin ne numer⁹ augeret ptermisit. ¶ Querit' q̃
re iechonias dr filius iosie: cũ iosias ioakim ⁊ ioachin genu
it iechoniã: Si aũt eundẽ iechoniã bis numerem⁹ in fine. s. p
cedentis tesseredecadis ⁊ in pncipio sequẽtis ad hoc vt tres
plene tesseredecades inueniant: tñ nõ erunt. xlii. patres. Di
uersis modis soluit hoc. Hiero. dicit q vterq₃ pater ⁊ fili⁹ io
achin ⁊ iechonias vocabat: ⁊ ita vnũ habem⁹ in fine pceden
tis tesseredecadis ⁊ alterũ in pncipio sequentis: vt cũ dic' Io
sias genuit iechoniã: ioakim intelligam⁹. Cũ ꝺo dicit iecho
nias genuit salathiel: ioachin accipiam⁹. Aug⁹. ꝺo dic' q vn⁹
bis numerat. s. iechonias q ⁊ ioachin dict⁹ est: a q facta ẽ que
dam in exteras gẽtes deflexio qñ in babyloniã trãsmigratuz
est. Ubi q ordo a rectitudine deflectit ⁊ in diuersuz tendit an
gulum facit: ⁊ id qꝺ in angulo ẽ bis numerat. Trãsmigratio
in babyloniã significat transitũ aplõz ad gẽtes. In qua trãs
Eph.2.g migratione xps fact⁹ lapis angularis: vtrũq₃ pplm cõplectit
qꝺ ostẽdit p iechoniã bis positũ. Oẽs q a dauid vsq₃ ad trãs
migrationem

¶ robust⁹ dñi de q dr: Fortitudo mea dñs.

a oziã. Ozias aũt genuit ioathan:
a ¶ ꝓfect⁹ .i. xps: de quo eccĩa q̃ndie i me
lius ꝓficit. b ¶ cõprehẽdẽs .i. xps quia ne
mo nouit patrem nisi filius.
ioathã aũt genuit achaz. Achaz
b aũt genuit ezechiam. Ezechias a
¶ obliuio.
c aũt genuit manassen: manasses b
d aũt genuit amon. Amon aũt ge
e nuit iosiam: iosias autem genuit c
¶ iechonias pparatio dñi qꝺ ꝯuenit xpo
qui dicit: vado parare vobis locum.
iechoniam ⁊ fratres eius in trãs
migratione babylonis. Et post d
f transmigrationẽ babylonis. Ie
g chonias genuit salathiel. Sala
h thiel autem genuit zorobabel.

migrationẽ babylonis numerant reges fuerũt. f ¶ Iecho G
nias. Prior iechonias resurrectio dñi: sequens iechonias p
paratio domini dicit: vtrunq₃ congruit christo qui est resurre
ctio ⁊ vita. g ¶ Salathiel. Petitio mea de⁹: Christo conue
nit qui dicit: Pater sancte serua eos quos dedisti mihi. vt sint Ioh.17.b
vnũ sicut ⁊ nos. h ¶ Salathiel aũt
genuit zorobabel. Hoc i multis scri
pturis legit: sed in Paralipomenon fi
lii iechonie asserit: salathiel: melchiram ⁊
phadaia: ⁊ ꝺ phadaia orti sũt zorobabel
⁊ semei: Sz tradũt hebrei trinomiũ fu
isse asserunt: salathiel melchirã et phadaia
Uel salathiel ⁊ phadaia fratres: filios
quos genuerunt vterq₃ suum vocauit
zorobabel. Cum de isto dicat euangeli
sta abiud genitum. Paralip. dicit q zo
robabel mosollã genuit ⁊ reliquos int'
quos abiud nõ numerat: sed multa vi
tio scriptorum in Paralipomenon de
prauata sũt. vñ mlte ⁊ inẽminate genea
logie ineniunt q̃s iubet aplus vitari.
¶ Zorobabel

Nico. de lyra

Et tres reges sibi succedẽtes: q: ioram
genuit ochoziam. ochozias aũt genuit
ioas: ioas aũt genuit amasiam: amasi
as aũt genuit oziã. Ratio autẽ hui⁹ est
ꝑm Hiero. quia ioram accepit vxorem
filiã impiissime iezabelis: ideo filii eius
vsq₃ ad quartam generationem de ge
nealogia domini excludunt: ⁊ maxime q: euangelista volebat
vnam quaterdenam tm̃ ponere ratione iam pdicta. ideo opor
tebat tres reges excludere: ⁊ isti tres ratione pdicta cõuenien
tius aliis remouent. Sequitur. a ¶ Ezechias autem ge
nuit manassen. iste Ezechias nõ habebat heredem quando
dictũ est ei p Esaiã ꝓphetã: Esa. xxxviii. a. Dispone domui tue
q: morieris tu ⁊ nõ viues: ⁊ tũc fleuit nõ timore mortis: sed ꝓ
pter defectũ seminis: timens ne xps de eo nõ nasceret ⁊ iõ ipso
orante cũ lachrymis additi sunt vite ipsi⁹ anni. xv. ⁊ tũc genuit
manassen: qui qñdẽ manasses licet pmo fuerit pessimus: q: de
eo scriptũ ẽ. iiii. Reg. xxi. c. q ipse ipleuit hierlm sanguine ꝓpheta b
rũ vsq₃ ad os. int' q̃s Esaiam auunculũ suũ secari fecit: ꝓpt' qꝺ
in captiuitatẽ duct⁹ ẽ: tamẽ finaliter penituit: ⁊ ad regnũ suum
reduct⁹ fuit: vt habet. ii. Paral. xxxiii. ca. Sequit: b ¶ Ma
nasses autem genuit amon: amon aũt genuit iosias.
Iosias iste fuit optim⁹ qui in iuuẽtute sua cepit querere dñm:
et destruxit tẽpla idoloz p totum regnum suum. c ¶ Iosiam
aũt genuit iechoniã ⁊ fratres ei⁹ in trãsmigra. baby
lonis. nõ q: adhuc esset trãsmigratio qñ geniti sunt: sed q: im
minebat. Nominant autẽ fratres iechonie cũ eo: q: similes ei
fuerunt in captiuatione. ioachaz aũt qui primus regnauit post
iosiam captiuatus est per regem egypti: vt habetur. iiii. Reg.
xxiii. Rex aũt egypti constituit regẽ loco ipsius fratrẽ ei⁹ elia
chim mutato nomine ipsius: et vocauit eum ioachim vel iecho
niam: ⁊ iste est qui dicitur hic genitus a iosia: quem captiuauit
rex babylonis: ducens secũ in babylonem: sed in itinere remi
sit eum sub iuramẽto q ei fideliter seruiret: sed iste ioachim q̃r
to anno volens rebellare ab exercitu regis babylonis captus
est ⁊ occisus: et cadauer eius extra hierusalem proiectum: sicut
fuerat p Hieremiã predictum: Hiere. xxii. c. Sepultura asini
sepelietur: ⁊ regnauit ioachin filius eius ꝓ eo qui similiter di
ctus est iechonias: sed aliter scribitur q₃ prim⁹: q: pater ei⁹ ioa
kim per. k. m: alius aũt p. c. ⁊. n. ⁊ iste regnauit trib⁹ mensib⁹:
⁊ postea adductus est in babylonem captiuus cũ matre et no
bilibus de terra iuda: ⁊ cõstitutus est sedechias auunculus ei⁹
filius iosie rex in hierusalẽ a rege babylonis. et. xi. anno regni
eius: quia rebellauerat capt⁹ ẽ a rege babylonis: ⁊ excecatus
est in babylonem ligatus ductus ⁊ hierusalem destructa ⁊ tẽ
plum combustum. vt habetur. iiii. Regũ. xxv. Et sic patet q fra
tres iechonie filii iosie fuerunt captiuati sicut ⁊ ipse propter qꝺ
nominantur cum ipso. d ¶ Et post transmigrationẽ ba
bylonis iechonias. Iste iechonias a quo incipit tertia qua
terdena non fuit iechonias filius iosie: sed nepos eius per. n.
scriptus: vt dictum est: aliter non essent quatuordecim in ista
quaterdena vltima. e ¶ Salathiel autem genuit zoro
babel. et iste zorobabel est ille sub quo transmigratio redijt ꝺ
captiuitate: vt habetur. i. Esdre. ii.

¶ Zorobabel autem

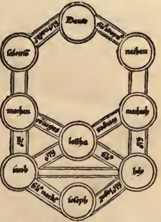
A G a ¶ Zorobabel aũt ge. abiud. Mgr babylonis. i. cõfusio
nis. Iste cõuenit q mũdũ ab errore idolatrie ad viã veritat̃ reuo
Herilles cauit. Fuerũt viri studiosi ex iudeis dicti herilles ppt̃ ppinquitat̃
gener̃ xpi erãtq nazarei q ordinẽ genealogie xpi pti mẽorie: p
tim ex libr̃ dierũ: ptim abauis z pauis retinẽtes s3 ordinẽ scri
pserũt. b ¶ Abiud. id est pater meus
Ps.88.d Iste xpo conuenit: de quo dicit: Ipse in
uocauit me: pater me⁹ es tu zc. De abi
ud vsq ad ioseph nulla historia inueni
tur in paralipomenon: sed annales fue
runt apud hebreos: de qbus herodes
multos comburi fecit vt cõfunderet or
do regie stirpis: z forsitan ioseph nomi
na patruz ibi legerat vel aliquo modo
ibi retinuerat p quez euãgelista seriem
hanc generatiõis posuit. Sed siue hoc
siue alio modo euãgeliste fuit hec certa
generatiõis successio. c ¶ Eliachim
Ioh.6.e Dñs resuscitans. Ille q dicit: Omis q
videt filiũ z credit in eum ha. vi. eter. et
ego resuscitabo eũ zc. d ¶ Azor. ad
Ps.53.a iutus. Ille est q dicit: Ecce deus adiu
uit me do. s. est a. m. e ¶ Sadoch. Iu
Ibi.10.b stus. i. xps: de quo dicit: Iustus dñs et
iusticias dilexit. f ¶ Achim. i. frater
meus iste. Quis alius q̃ ille q homo fi
eri voluit vt possit habere fratres. de q
Ibi.21.e bus diceret: Nunciabo nomen tuũ fra
tribus meis. g ¶ Eliud. id est de⁹ me
f.27.f. us. Cõuenit xpo q dicit: De⁹ me⁹ vt qd
dereliquisti me? h ¶ Eleazar. i. deus
meus adiutor. Ille est q ex psona homi
Ps.90.a nis dixit: Deus meus sperabo in eum.
i ¶ Mathan. donans vel donatus.
Ioh.3.b Ille est qui dedit dona hominib⁹: et de
quo dicit: Sic deus dilexit mundũ vt filiũ suũ daret. Per hos
patres xps venit in mũdũ: z oim hoz in se gerebat officiuz. Et
dignũ est vt p eandẽ lineã sanctitatis ad eũ ascẽdamus p quaz
ad nos descẽdere ẽ dignat⁹. k ¶ Ioseph. Appones. i. xps q
iudeis gẽtes apposuit: q z pr̃ xpi d̃r: quẽ d̃ sua cõiuge natũ ado
ptiue suscepit: s3 z putatiue pr̃ d̃r. Ioseph. Mathe⁹ dic̃ ioseph
Luc.3.e filiũ iacob: z iacob filiũ mathã: lucas ioseph filiũ heli: z heli filiũ
mathat: s3 mathã z mathat d̃ eadẽ vxore hesta noĩe singl̃os ge
nuerũt. Mathã q p salomonẽ descẽdit eã pri⁹ duxit: z relicto vno
B filio iacob obijt: et postea mathat q p mathã descẽdit de dauid
eãdẽ duxit z genuit heli: sic iacob z heli frẽs sũt vterini. Iacob
aũt vxorẽ heli fratris sui sine liberis defũcti ad suscitãdũ semẽ
eius accipiens genuit ioseph natura suũ: sed fm legem heli fi
liũ. Qđ dicit̃ filius eius nomine vocari cui suscitat̃ non est ve
rũ: cũ booz eũ quẽ genuit ex ruth nõ elimelech cui suscitat̃: sed
obeth vocauit. l ¶ Virũ marie. Quid ad christum gene
ratio ex dauid deducta ad ioseph / cũ xps non ex semĩe ioseph:
sed non est cõsuetudo scripturarũ vt ordo mulierũ in generatiõi
bus texat̃: z ideo non p mariã: sed p ioseph inducit̃: cũ de vna
ioseph z maria tribu fuerint. Unde z eaz quasi ppinquã coge
bat̃ accipere: ne tribus in altã se cõfunderet: vñ etiã simul tan
q̃ de vna stirpe pfitent̃ in bethleẽ redire cũ singulis in suam
ciuitatez. Exemplo marie liquet fidelibus coniugatis seruato
pari cõsensu cõtinentiã posse pmanere / coniugiũq vocari: nõ p
mixto corporeo sexu: sed custodito mentis affectu. Vñ z ioseph
vir marie dicit̃: q2 cõiugiũ vez est vbi cõseruat̃ amoris affectus
z in maria fructus nuptiaz inuenit̃. m ¶ Omnes itaq. De
curso ordine generatiõis tandẽ in fine cõcludendo / euangelista
recapitulat sub mystico numero. Tres distinctiões in genera
tione christi mystice insinuant fidem sancte trinitatis quã con
cordit̃ astruit doctrina legalis z euangelice institutiõis. Tres
enĩ trinitatis fidem: quattuor doctrinaz euangelicã: decem le
Diuisio gis significat institutionez. In tres tesseredecades diuiditur
hec generatio. Prima est ab abraam vsq ad dauid: ita q da
uid includat̃. Secũda a dauid. i. iuxta dauid a salomõe icipit z
i þorẽ iechoniã finit̃. Tertia a scđo iechonia i xpo termiat̃: Ab
abraã vsq ad dauid: z a dauid vsq ad christũ tria in hac distin
ctiõe notant̃ tpa ad xpm currere. Añ legez in q abraã naturale
hubs mãdatũ. Post legem quã iudei þuaricãtes captiuat̃: post
G gratiã p

a Zorobabel autẽ genuit abiud: a
b Abiud autem genuit eliachim:
c Eliachim aũt genuit azor: Azor
e autem genuit sadoch. Sadoch
f autem genuit achim: Achim au
g tem genuit eliud. Eliud autem
h genuit eleazar: Eleazar autẽ ge
i nuit mathan. Mathan autẽ ge b
¶ supplantator vel luctator
nuit iacob† Iacob autem genuit c
a ¶ stella maris. b ¶ nõ de qbus: quia si
ne virili coitu de sola virgine natus.
k Ioseph virũ marie: de qua nat⁹
m est iesus qui vocat̃ christ⁹. Om
nes itaq generatiões ab abraaz
vsq ad dauid / generatiões qttu
ordecĩ: z a dauid vsq ad trãsmi
grationẽ babylonis generatiões
qttuordecim: et a transmigratiõe
babylonis vsq ad christũ gene

Nico. de lyra

A a Zorobabel autem genuit abiud. Abiud aũt ge
nuit eliachim. Contrarium videtur. i. Paral. iij. vbi dicit q
zorobabel ge

zorobabel genuit mosollam / ananiã / z solomit. Est dicendũ C
q aliquis istoruz fuit binomius: z sic dictus est abiud: q2 plu
res binomij in sacra scriptura inueniunt̃. Ab isto abiud vsq
ad ioseph nulla historia in biblia reperit̃: s3 apud iudeos fue
runt aliqui studiosi qui genealogias a dauid descendẽtes di
ligentissime scripserũt ppter christuz
quẽ expectabãt a dauid descendere:
z ibi Mattheus potuit residuũ hui⁹
genealogie videre. Uel si dicatur q
herodes illas scripturas cõbussit ne
linea regia ab alijs distingueret̃: vt
dicunt aliqui. Tũc dicendũ q Mat
theus habuit per reuelationẽ / quod
non habuit per scripturam: quia apo
stoli z euangeliste nõ fuerunt minus
illuminati: immo magis q̃ antiq pro
phete. Sequit̃: b ¶ Mathan au
tem genuit iacob. Cõtrariũ dicit̃
Luc. iij. Ubi dicit̃ q mathat genuit
heli: z heli genuit ioseph. Dicendũ 27.q.2.c
q mathat z mathan descenderunt a genuit
dauid: sed mathat per nathan qui fu
it filius dauid adoptiu⁹: mathan aũt
per salomonem: z isti duo mathan et
mathat habuerũt vnã vxorẽ successi
ue: que dicta est hesta: et hesta a ma
than concepit iacob: z a mathat heli:
ita q heli z iacob fuerunt fratres vte
rini: sed de duobus fratrib⁹ a dauid
diuersimode descendentibus. Heli
autez accepta vxore mortuus est sine
semine: z ideo iacob frater eius acce
pit vxorẽ fratris sui / vt ei suscitaret se
men z genuit ioseph: ita q ioseph fu
it filius naturalis ipsius iacob: et sic
accepit eum hic Mattheus. Fuit autem filius heli legalis: z D
sic accepit eũ i genealogia Lucas vt patet in figura sequenti.

hesta

Ratio autem quare Mattheus describit genealogiaz christi
per salomonẽ filiũ eius naturalem hec est: quia describit assũ
ptionẽ nostre humanitatis a deo. Lucas autẽ p nathan filiuz
adoptiuũ: q2 describit reductionẽ nostrã in deũ que fit p gra
tiã adoptiõis. c ¶ Iacob autẽ genuit ioseph virũ ma
rie: de qua natus est iesus qui vocat̃ christus. Cũ io
seph nõ fuerit pater iesu: vt habet̃ infra eodẽ ca. nõ videt̃ es
se sufficiẽter pbatũ per istam genealogiam sic descriptã q ie
sus fili⁹ marie fuerit d̃ stirpe dauid. Dicẽdũ q imo: q2 ioseph
z maria fuerũt de eadẽ tribu: q2 mulier nõ poterat nubere cũ vi
ro alteri⁹ trib⁹ qñ ad ipsaz ptinebat hereditas paterna: vt ptz
A Numeri. xxxvi.

E ꝟ gratiã p quã ocꝰ de captiuitate soluunt. Et ĩ his singulis bis
ptẽ sunt: qꝛ gr̃a spũssancti in hoĩe geminat: vt cor ꝛ carnẽ in
vnũ iungẽs faciat vtrũqꝫ exultari in deũ. Or aũt ter.xiiij.ve
rã significat religionẽ. Quattuor eñ ꝛ decẽ nouũ ꝛvetꝰ testa
mẽta indicãt: qꝛ via ad xp̃m p decẽ verba legis ꝛ q̃ttuor euã
gelia p̃dicat: ita tñ vt quicq̃d ascribit
trinitati q̃ deꝰ est ↄsecremꝰ: qꝛ nulla p̃
ceptio implet: nisi hic numerꝰ colendi
deũ teneat. Ut ꝛ hãc viã esse pueniẽ
di ad xp̃m (qui ẽ nr̃a terra ꝑmissiõis)
scias: totũ numerũ collige in summã: ꝛ
sunt.xlij. q̃ numero mansionũ veri he
brei de egypto ad patriam veniũt. Et
bñ h̃ numeri sacramẽto venimꝰ ad pa
triam: quo christꝰ a patriarcha cui pro
missus est puenit ad virginẽ q̃si ad ior
danẽ spũssancti gr̃a abundantẽ. Et iõ
euãgelista numerauit ab abraã q̃dra
ginta duas generationes: velut cele
stis patrie mãsiões in fine xp̃m suppu
tãs: qui est ↄsũmatio vie et mãsio vite.
†27.q.2.p̃/ In abraam primũ fides ad iusticiã re
usq̃ ꝛ.c. in/ putat: qđ est initiũ vie vel vite ad re
uẽta. c. ge/ quiẽ. Ideo.xlij. qꝛ hoc numero p̃sens ecclesie tempus ostẽdit
nuit. De p̃/ quo dñs bene operãtibꝰ cooperat. Septies enĩ seni.xlij. sũt.
bo.sig.c.4 Sex ad opera: septẽ ad requiẽ ptinẽt. vnde bene pp̃s ille ß
spe intrãdi in requiẽ p septies sex mansiones castrametat: in
quaꝝ vltima iesu duce: patefacto iordane requiẽ intrat: sic no
ster iesus quadragesima secunda generatiõe ab abraã credẽ
te: lauacra baptismi ꝛ celi ianuas patefecit: Sub eiusdem nu
meri sacramento nos cursu virtutũ ad patriã tendimꝰ: vbi q̃tĩ
die prelibando gustu celestiũ fruimur: ꝛ patienter ꝑmissum
expectamꝰ. Matthęꝰ in hac vita q̃ quattuor temporũ cursu
labit in qua regi nos oportet a xp̃o ßm laboriosam disciplinã
qua filios flagellat: que in.x. ꝑpter decalogi mãdata signat:
p quadragenariũ numeꝝ regẽ xp̃m venisse testat: addito bi
nario ꝑpter duo testamẽta q̃bus regi nos oportet. Uel duo
mat.22.d p̃cepta charitatis in quibꝰ tota lex ↄtinet. ꝛ cõplet vetus scri
ptura: Quapropter in generatiõibꝰ matthei q̃ descendendo
enumerant: nostroꝝ signat susceptio peccatoꝝ. In generati
ꝭ onibꝰ aũt luce q̃ ascẽdẽdo vsqꝫ ad deũ pueniũt: cui mũdati re
cõciliant p xp̃i sacerdotium: intelligit nostroꝝ ablutio pctõꝝ.
Ideo in septuagesimoseptimo numero tota eiꝰ enumeratio
complet: in cuiꝰ mysterio saluator remittẽdũ esse peccanti di
cit: Denariꝰ enĩ iusticie est numerꝰ. vndenariꝰ trãsgressio est
denarij: q̃ septies ductꝰ explicat.lxxvij. in quo numero tanq̃
vniũsalis peccati fit plena remissio pctõꝝ p xp̃m ascendẽtibꝰ
ad deũ: Nec est mirãdũ q̃ lucas plures successiones ponit a
dauid vsqꝫ ad xp̃m: Matthęus pauciores: cũ ille ponat alias
ꝑsonas ille alias: ꝛ ex his forsan alij minus alij plus vixerũt
Nota Nota nõ esse ↄsuetudinẽ scripturarũ vt in generationibꝰ suc
cessionis ordo mulieribꝰ tribuat: ideo generatio ioseph ordi
nabiliter ponit qui de eadem tribu: de qua ꝛ beata maria fu
isse cognoscit. a ❡ Christi aũt ge. Sine additamento iesu
Ps.44.b ponit: vt eũ intelligas de quo ꝑpheta: Unxit te deꝰ tuus. Je
sus qđ substantialit illi conuenit angelo reseruat: vt qui post
dicturꝰ est cõceptũ de spũsancto nomen ei ꝑprium ex saluatio
nis officio sublimiꝰ declaret. b ❡ Sic erat. Sicut dictũ est
vt ex ioseph origo marie q̃ est de dauid clarescceret: ꝛ christus
nõ ex eius semie vt deꝰ ꝛ hõ: p genealogiã homo: p hoc q̃ vir
gine de spũsancto deus ostendit. Sic inq̃ erat vt p̃scripta ẽ
ꝛ mox dicet: sicut postea signis ꝛ ꝑdigijs manifestat: vt totꝰ
liber deum ꝛ hominẽ natũ demõstret: qđ est credendũ vt pos
sit intelligi. Hic enĩ sensus deficit humanus vbi nõ ẽ natura
sed virtus: qui nõ credit nõ intelligit q̃ virgo peperit: q̃ ver
bum caro factũ est. c ❡ Cũ esset despõsata. Orige. Ideo
Joh.1.b despõsata vt significaret ecclãz q̃ ꝟgo ẽ ꝛ spõsa: ꝛ vt p ioseph
Quare ma origo marie ostenderet: vel vt ioseph esset testis castitatꝭ de
ria viro de/ fendens eam ab infamia suspicionis: ꝛ ne vt adultera dãna
sponsat retur: et vt virgo viri solatio sustentaret: ꝛ vt diabolo partus
occultaret: q̃ nequit satis dinoscere an ex semĩe natꝰ sit: an d
ꝟgine ꝛ ne ꝟginibꝰ eẽt excusatio ĩfamie q̃ mr̃ xp̃i ĩfamata fu
erit. Despõsatio fiebat p aliq̃t dies añ assiduã cohabitationẽ
ꝛ interi erat vxor ß custodia viri. d ❡ Añq̃ cõue. No q̃
postea ↄuenerit: vt si diceremꝰ añq̃ penitueril morte p̃uẽtꝰ ẽ.
Non q̃ postea conuenerint: sed ostẽdit ꝑmũ tp̃s nuptiaruz
Non q̃ in quo nuptiarum solennia celebrant. e ❡ Inuenta ẽ in
vtero habẽs. Inuenit ioseph in vtero habere: sed non de
ꝟ spiritusancto

¶ p quã dignatꝰ est venire.
a rationes q̃ttuordeci. Christi aũt a
a ¶ nõ ali sic facta est: qꝛ semp apud patrez
erat. ¶ vt p ioseph de dauid monstraret.
b c generatio sic erat. Cũ eẽt despõ b
d sata mr̃ iesu Maria ioseph: añ c d
¶ a ioseph.
e q̃ cõuenirẽt inuenta est in vtero e
¶ ecce illud nouũ: Mulier circũdabit vi
rum: nõ aliũde q̃ ex se gignẽdo.
a ¶ de q̃ est q̃ cõcipit et generat. ¶ p prãte
nõ ex substãtia: ne spũs dicat incarnatus.
habẽs de spiritũsãcto. † Ioseph f

Ꝝ Nu.xxxvi.c. De filiabꝰ salphaat. Btã aũt ꝟgo maria fuit
vnica Ioachim patri suo: ꝛ iõ ex lege cogebat viro sue tribꝰ nu
bere: ꝑpter hoc etiã iuit cũ Ioseph in bethleẽ ciuitatẽ dauid vt
ꝑsiteret cũ eo: vt habet Luc.ij. Modum aũt p quẽ fuerũt de
eadẽ tribu Damascenꝰ describit dicẽs q̃ melchi habuit fratrez
noie pãthera: q̃ genuit barpãthera ꝛ h̃ G
genuit ioachin: q̃ genuit beatã mariã: ꝛ
sic btã maria d̃scẽdit a dauid p nathan
ßm Dam.lib.iiij.ca.vi. a ❡ Christi
aũt ge. sic erat. Descripta genealogia
xp̃i in q̃ mattheus ostendit xp̃i verã hu
manitatẽ. h̃ ostẽdit diuinitatẽ eiꝰ p modũ
conceptiõis eius mirabilẽ: ꝛ diuidit in Diuisio
tres ptes: ꝛ p̃mo ponit beate virginis
mira imp̃gnatio. scđo ipsius ioseph di
gna dubitatio, ibi: Ioseph aũt cuz esset
iustus. tertio magna dubij certificatio
ibi: Hoc aũt eo cogitãte. Dicit ergo p̃
mo. Christi aũt generatio ꝛc. q.d.
ne credat q̃ iesus sit genitꝰ ex cõmixtio
ne maris ꝛ femine sicut p̃cedẽtes. et iõ
describit modus mirabilis q̃ sequit:
b ❡ Cuz esset despõsata mr̃ eiꝰ.i.
christi. c ❡ Ioseph.i. sponso suo. d ❡ Ani q̃ conuenirent
carnaliter.i. nõ qꝛ post ↄuenerint: vt.j. dicet. e ❡ Inuen
ta ẽ in vtero hñs. inuẽta inq̃ a ioseph qui curã ꝟginis ha
bebat. f ❡ De spũsctõ. istud refert ad verbũ p̃cedẽs, cũ di
citur: Habẽs in vtero: qꝛ h̃ fuit virtute spũsscti. illud enĩ qđ in
generatione alioꝝ hoim fit p virtutẽ seminis decisi a patre ꝛ re
cepti a matre l matrice: fuit factũ virtute spũssancti in virginea
ꝟtute cuiꝰ ex purissimis sanguinibꝰ btẽ ꝟginis fuit corpꝰ chri
sti formatũ: ꝛ in eodẽ instãti aiatũ: ꝛ a verbo assumptũ: qꝛ cũ in
finita sit virtꝰ spũsscti põt oĩa opari in instãti. Sz querit qua Questio
re ista ↄceptio xp̃i nõ fuit facta añq̃ virgo despõsaretur ipsi io
seph. Dicendũ q̃ btũs Ambro. sup Lucã ad hoc assignat mul
tas rõnes quaꝝ aliq̃s accipio. Primo enim istud fuit rõnabile
ex pte pueri: qꝛ si cõceptꝰ fuisset añ despõsationẽ potuisset rõna
biliter a iudeis sicut illegitimus repudiari et nõ sicut christus
recipi. scđo qꝛ puer ꝑpter ꝑsecutionẽ herodis erat in egyptum
portãdꝰ ꝛ reportãdꝰ: iõ spõsus marie erat ad h̃ ꝛ ↄsilia necessa
riꝰ. Itẽ h̃ fuit ex pte ꝟginis necessariũ: vt haberet ministrũ nõ su
spectũ: sz sibi ↄiunctũ vt spõsum. Itẽ h̃ fuit rõnabile ex pte nr̃a:
qꝛ sicẽ p Thomã palpãtẽ cicatrices christi certificati sumꝰ magꝭ
de resurrectiõe xp̃i q̃ p alios: ita p ioseph magꝭ certificati sumꝰ b
de ꝟginitate marie: qꝛ dolore iniurie fuisset motꝰ ad vindican
dũ opprobriũ nisi in virgine cognouisset diuinũ sacramentum.
Itẽ querit hic cũ maria esset iã despõsata ioseph ꝛ G homo eiꝰ
vt dicit Chryß. q̃re nõ accessit ad cognoscẽdũ virginẽ. Dicẽdũ
q̃ modus erat iistoꝝ nõ pficere matrimoniũ p carnalẽ copulaz
nisi prius vacarẽt orationi p aliqđ tp̃s implorãdo diuinã mise
ricordiã: vt ptz Tobie viij. Et tũc creditur reuelatũ esse ipsi io
seph ꝑpositũ marie de obseruãda virginitate: licet enĩ cogeret
ad matrimoniũ ↄtrahendũ ßm tpis illiꝰ modũ: ꝑpter ratiões
p̃dictas: tñ habebat virginitatẽ in desiderio ꝛ ꝑposito: sed vo
tum non expressit. Contraxit igitur matrimonium committens
se diuine voluntati: ꝛ tunc ex reuelatione diuina creditur q̃ io
seph cognouit propositum marie ꝛ tunc ex communi consensu
vouerũt virginitatẽ: quia vt creditur ioseph adhuc virgo erat.
Cuius ratio est: quia cum christus in passione sua nulli matrez
seruandã tradidit nisi virgini: non est probabile q̃ ante conce
ptum dum adhuc esset iuuencula traderetur alicui nisi virgini
custodienda. g ❡ Ioseph aũt vir eius. Hic ponit ioseph
digna dubitatio. emisso autẽ voto predicto angelus gabriel ve
nit ad virginem ignorãte ioseph: ꝛ impregnata ẽ de spiritusan
cto: vt habet Luc.j. et statim de licentia ioseph abijt ad cogna
tam suam scꝫ sanctam Elizabeth: vt ei pregnanti seruiret: et na
tum suũ sui precursorem videret: ꝛ ibi mansit tribus mensibus
vsqꝫ ad peractam precursoris natiuitatem. Ipsa autez redeun
te vidit ioseph vterum eius grauidum: incurrit ex hoc vehemẽ
tem suspitionem: nec fuit mirum propter marie longã absentiã
ex altera parte tñ tenebat de marie sanctitate: vt dicit Chryso
stomus q̃ sibi videbatur impossibile eam cecidisse.
Ꝝ Cum ergo
✱ g ❡ Ioseph aũt vir eius cuz esset iu. ꝛc. Per ioseph Moraliter
cogitantem dimittere mariam: qui certificatus d mysterio per
angelum accepit eam vt dominam: significatur homo dubitãs
in fide vel moribus qui per predicatorem vel confessorẽ bonũ l
fide solidat: ꝛ subijcit se ei l illis q̃ fidei sũt orthodoxe.

E F spũsancto sciebat esse: cũ postea vt dubi⁹ deliberaret dimittere eã. Aplo aũt hoc addidit ne interim surriperet suspitio lectori. Quõ hoc factũ sit ⁊ q̃ ordine vel in q̃ ciuitate xp̃i ↄceptio sit ce/lebrata: hoc ꝑtermissũ a luca exponit. a ¶ Justus. per fidẽ q̃ credebat xp̃m ð ꝟgine nascituꝝ: ⁊ voluit se hũiliare ante tantã gratiã. Cũ iustus erat: hoc est testimo/niũ castitatis marie: vt q̃ seruat innocẽ/tẽ, iustus dicaẽ: sed ⁊ pius dũ nollet ꝓ/palare: ex ↄsciẽtia castitat' iust⁹: ex timo re pi⁹. Sciebat illaꝫ esse inculpabilẽ: sꝫ vnde vel q̃d esset ignorabat: ⁊ iõ mediũ elegit viã effugiẽdi: vt neq̃ innocentẽ ꝑderet: neq̃ rei incognite ↄsentiẽdo se reũ faceret corã deo. Vera ꝟtus est: cũ nec pietas sine iusticia: nec sine pietate iusticia q̃ sepate ab inuicẽ dilabuntur.

b ¶ Et nollet eã tra. quã desposaue rat i ↄiugiũ ducere, ne videreẽ qð igno rabat celare: vel traducere ad penaꝫ in qua nouerat nõ esse in famiã: quia scie/bat se eã virginẽ accepisse, ⁊ intactã ser uasse: c ¶ Hec autem eo cogitan/

Nota te. Hic docemur diu deliberãdũ eẽ in icertis ne peccet temeritate leuitatis.

d ¶ Ecce angel⁹ dñi. Quia sic pie cogitat, ↄsolari mereẽ: ⁊ ↄsiliũ suũ me/liori ↄsilio mutatur. e ¶ Fili dauid. Recognosce qð ꝓmissuꝫ est domui da/uid: de q̃ tu es ⁊ maria: ⁊ vide impletuꝫ in ea. f ¶ Noli timere. Cũ uis tantũ sit q̃ntũ credis: ⁊ ne timeas ꝓ reatu: sꝫ amplectere charitatis intuitu. g ¶ Cõ/iugem. Coniunx erat non concubitu, sed affectu: non coniunctione corporis, sed copulatione animoꝝ. ¶ Nota cõ/

Nota iugem dici a pma fide desponsationis. Igitur dispensationis est si quis per/mittitur aliam ducere post sacramentũ spõsiõis: etsi nũq̃ debitũ soluere possit. Bene ioseph vir ⁊ maria ↄiunx di/ cuꝫ in eo seruaẽ affectus amoris, qð est ve/rũ ↄiugiũ: ⁊ in ea sine coitu est fruct⁹ nu ptiaꝝ. h ¶ In ea natũ. De ea nasci est in lucẽ ꝓduci. In ea ꝟo nasci est ↄci pi: vel sm ꝑsciẽtiã angeli quaꝫ habet ex deo: cui futuꝝ q̃si ꝑteritũ natum diciẽ.

i ¶ De spũsctõ. Spũsanct⁹ dr de⁹ ⁊ donuꝫ dei ⁊ charitas: ⁊ sola charitas eũ incarnari fecit. k ¶ Pariet. ne vi/dereẽ ioseph nõ esse necessari⁹ ei, sꝫdit: Pariet. ⁊ ita eris necessari⁹ ꝓcuratiõi.

5 l ¶ Vocabis. Idẽ dit iste qð ꝑdixe/rat marie: vt ꝓmissum saluatorem iam venisse tã viris q̃ feminis repsentet ex vo ce. Ipse enim nomen interꝑtatur.

¶ sponsus.

a autem vir eius cum esset iustus: a
a ¶ ꝓ traducẽ greci hñt ꝓpalare b ¶ ne si palã esset vt adultera puniretur.
b ⁊ nollet eã trãducere, voluit õc/ b
a ¶ ne si retineret nesciẽs euẽtũ rei. q. ↄsci⁹ esset peccati. b ¶ vt occulte dimitteret
c culte dimittẽre eam. Hec autem c
¶ nõ delusor.
d eo cogitante: ecce angel⁹ dñi in
a ¶ nõ manifesta visiõe: qꝛ dubietate eis ꝑ/mebaẽ: velut sõno ĩfidelitat'. b ¶ ne vlteri us ꝑmeret dubietas quẽ cõmẽdabat eẽtas
somnis apparuit ioseph, dicẽs:
¶ familiarẽ ⁊ notũ ostẽdit: cuius nomen e
f † Ioseph fili dauid, noli timere d e
genus dicit. a ¶ sm ꝑceptũ leg' notatã.
g accipere mariã cõniugem tuam.
a ¶ ⁊ ne suspiceẽ q̧ de alio sit. q̧ eã ex qẽ.
b ¶ iam cõceptũ.
h Quod enim in ea natum est, de g
i k spiritusancto est. Pariet aũt fili b
a ¶ nõ sponsus qð ab eĩno spositũ ẽ b ¶ sal
l um: ⁊ võcabis nomẽ eius iesum. l
uatorẽ. a ¶ subdit causam noĩs. b ¶ qð solꝰ est dei. c ¶ q̃s p̃destinauit.
Ipsẽ enĩ saluũ faciet populum k
a ¶ que ex eis sunt. b ¶ hoc qð narrat te stimonio ꝓphetico certius facit.
m suũ a peccãtis eoꝝ. Hoc autem l
n totum factum est, vt adimpleret
¶ Esaiam
quod dictum est a domino p ꝓ/
a ¶ quasi hec substãtia sue carnis non aliũ/de q̃ p coitũ viri.
o pheta, dicẽte: † Ecce ꝟgo ĩ vtero
a ¶ vel vocabũt: pmo angeli psallentes: in/de apli p̃dicãtes: vel alij credẽtes.
habebit ⁊ pariet filium: ⁊ võcabi m
p tur nomen ei⁹ emanuel: qð est in

m ¶ Hoc autem totum. Ex propinquo est desponsata q̧ inuẽta est in vtero habẽs: q̧ peperit ꝟgo: q̧ iesus vocat⁹ est: q̧

Prophetia saluat. Hoc enĩ ait euãgelista q̃si iã oĩa impleta erãt. n ¶ Ut adimpleret. Prophetia signũ ẽ ꝑsciẽtie dei: qꝛ qð dicit certũ est a deo ꝑsciri: ⁊ iõ ab hoĩe dꝫ timeri. Nullũ aũt signũ qð desi/gnat, efficit: sed tm̃ signat qð ostẽdit: sic ꝓphetia nõ necessitatẽ eoꝝ facit q̃ ꝑdicit: sed signũ est ꝑsciẽtie dei. ¶ Utero. Nõ ẽ ne cessitas reꝝ ex eloq̃o ꝓphetaꝝ: sed sola exhibitio ꝟitatis. Pro/phetia nõ facit necessitatẽ eoꝝ q̃ dicit: sed signũ est ꝑsciẽtie dei. Prophetia alia est ex p̃destinatiõe dei: quã necesse est oĩb⁹ mo/dis euenire; vt sine nr̃o ipleaẽ arbitrio: vt hec ð q̃ h agiẽ. Alia est ex ꝑsciẽtia dei, cui nostrũ admisceẽ arbitriũ. Alia est q̃ cõmi/natio diciẽ: que fit ob signũ animaduersiõis diuine vt fugiãt a facie arcus electi: ⁊ iuste pereant incauti: ⁊ nõ ex ꝑsciẽtia: quia longe aliter scitur q̃ futurum cõminetur. o ¶ Ecce virgo in vtero habebit ⁊ pariet filiuꝫ. Admiratur ꝓpheta Esaias

Esa.7.c ⁊ quasi oĩes de somno suscitans ait: Ecce ꝟgo in vtero habe/bit: spũsancto presens erat quod in tp̃e nondum erat. Ecce vir go ⁊c. Dicũt iudei q̧ nõ est hoc nomen integritatis: sed etatis puella. Sꝫ quõ tũc est signũ: sensũ Esaie sequiẽ: nõ verba. pro ↄcipiet, ponit: In vtero habebit: ⁊ vocabunt, pro vocabis, vel vocabitur. p ¶ Emanuel. Propriũ est christi vt iesus: quia cũ his q̃s saluat sp adiuuãdo ꝑseuerat. Trib⁹ de causis de vete ri testamento

ri testamẽto astruit ea q̃ ponit ĩ euãgelio. Pro testificatiõe: vt G F habeat

Nico. de lyra

✠ a ¶ Cũ q̃ eẽt iu. noluit eã tra. i. ꝓpalare. qꝛ non erat certus de crimine: et iõ: b ¶ Voluit occulte dimittere eam. ne forte ex opposita parte faue/ret sibi in crimine. Et bene dicitur q̧ occulte: ne si in palam eam relinq̃ret nesciret respõdere determinate cau/sam dimittendi eam hoc querẽtib⁹: cũ haberet argumẽta sibi insolubilia ex vtraq̃ parte: vt visum est. Sed queri tur hic quare maria non dixit ei diui/nuꝫ secretũ. Est dicendũ q̧ talia non sunt reuelanda: nisi quantũ se exten/dit voluntas diuina: ⁊ ideo beata vir go tacuit: tenẽs firmiter q̧ sicut istud secretum fuerat reuelatum sancte eli/zabeth: vt habeẽ Luc. i. sic reuelareẽ a ius competenti tempore ex benepla cito diuine voluntatis. Similiter q̃ri tur quare ioseph non petiuit ab ea ? Dicenduꝫ q̧ pro nihilo petisset: quia ipsi marie ꝓpsie dicenti non credidis/set: ⁊ iterũ ex diuina dispensatiõe hoc factum est: vt per reuelationeꝫ angeli ipse ioseph sic certificareẽ q̧ de cetero nullo mõ dubitare posset. c ¶ Hec autem eo cogitante. Hic ponitur ipius ioseph dubitantis magna certi ficatio. Et diuiditur in duas partes: quia primo poniẽ eius certificatio q̃ tum ad intellectum: ⁊ secundo ostẽdi/tur hec certificatio per effectum, ibi: Surgens autem. Prima adhuc i du as: quia primo ad certificationẽ ipsi⁹ poniẽ testimoniũ angelicũ. secũdo ad fidei nostre confirmationẽ ꝑducit te/stimoniũ ꝓpheticum, ibi: Hoc autem totũ factum est. Ad euidentiã pme p/tis aduertendũ q̧ magnũ malum fu/isset si ad modicam horam ipse ioseph beatam virginẽ que de spiritusancto conceperat dimisisset: ideo cum adhuc ð hoc deliberaret certificatus est per angelũ anteq̃ ab ea discessisset: ⁊ hoc est quod dicitur: Hec autem eo co gitante: ecce angel⁹ domini in somnis apparuit ioseph. qꝛ ani/ma clausis sensibus exterioribus ad recipiẽdũ reuelationẽ magis ẽ apta: quia tunc nõ est per occupationẽ sen/suum exteriorum impedita. sequitur: d ¶ Ioseph fili dauid. quia de christo volebat loqui qui erat ꝓmis/suo ipsi dauid: iõ de ipso dauid memoriã facit. e ¶ Noli ti. acci. mariã cõ. tuã. non ad carnalem copulaꝫ: sed ad coha/bitationeꝫ cum ea: ⁊ deuotã ministrationeꝫ. Subditur ratio: f ¶ Quod enĩ in ea natũ est. Non dicit: ex ea: quia nati uitas in vtero est quãdo fetus animaẽ: ⁊ illa erat cõpleta: sed adhuc natiuitas ex vtero tp̃e debito expectabatur. g ¶ De spiritusancto. Miraculose facta est ↄceptio: nõ interueni/ente adulterio. Sequiẽ. h ¶ Pariet aũt filiũ. s. quando erit natiuitas ex vtero. i ¶ Et vocabis nomen eius ie/sum: id est saluatorẽ. ideo subditur: k ¶ Ipse enĩ saluũ fa ciet populũ suum a peccatis eorum. In hoc autẽ ostẽ/dit angelus eum verum hominẽ in partu virginis: verum de um in salute populi a peccatis: quia nullus potest saluare a peccatis nisi deus. l ¶ Hoc autem factũ est vt adim/pleretur quod dictum est a domino per prophetaꝫ dicentem. Hic ad certificationem nostre fidei adducitur ad hoc testimoniũ propheticũ. Unde ista sunt ꝟba euangeliste scri/bentis: non angeli loquentis. Volebat enim ostẽdere in hoc completam esse prophetiam: Esaie. vij. c. Ecce virgo in vtero habebit ⁊ pariet fi. ⁊c. Sequitur. m ¶ Et vocabitur no men eius emanuel: quod est interpretatuꝫ nobiscũ deus. Per hoc ostenditur veritas deitatis ⁊ humanitatis in christo. prius enim erat nobiscum deus per essentiam: poten ✠ tiam ⁊ ꝑsen/

† 27. q. 6. c. si q̃s despõsauerit ⁊ c. institutũ et c. genuit et c. pluscq̃.

Diuisio

h † Esa. 7. c

F habet testimoniũ a lege ꝛ ꝓphetis. Pro cõfirmatiõe fidei: q2
E facilius credim⁹ cũ videm⁹ impleta que sunt ꝑdicta. Pro con
iunctiõe noui ꝛ veter⁊ testamẽti. a ¶ Exurgẽs aũt ioseph
Moraliter a som. Bed. Mora. Quisquis a deo mouet: soluat moras:
surgat a somno: faciat qd iubet. b ¶ Fecit sicut ꝑcepit ei
Perfecta obediẽtia. Fecit nõ tm̃ qd ꝑ
cepit angelus: s3 etiã sic ꝑcepit. Ex/
hibitiõe seruitut⁊ ꝛ affectu amoris obe
diẽs recte dicit fecisse sicut precepit ei
angelus. c ¶ Angelus dñi. Nõ re
linquit meniẽdi loc⁹: vbi officiũ ange
loꝝ celebrat. d ¶ Et accepit cõ. su.
Ad vitandũ virginis infamiã ad celã/
dũ saluatoris aduentũ: ad necessariuz
Ide verbo. pueri nascẽt⁊ obsequiũ. e ¶ Donec
sig. c. 5 peperit. Nõ q post: qd mag⁊ cõstat:
cũ multis modis cognouit deuz esse q̃
nat⁹ ẽ. Nõ q postea cognouerit: sed
Ps. 109. a ponit donec ꝓ et: vel ꝓ eterno: vt: Do
nec ponã ini. t. sca. pe. t. Dicit q io/
seph mariã facie ad faciẽ videre nõ po
terat: quã spũssanct⁹ a ꝯceptiõe ipleue
rat penit⁹. Et iõ nõ cognoscebat facie
ad faciẽ quã despõsauerat: donec vte/
rus euacuaret. de quo h nõ agitur.

a ¶ verbũ caro factũ ẽ ꝛ habitabit in nob.
¶ nobiscum. i. in homine deus.
a terpretatũ nobiscũ de⁹. Exurgẽs a
¶ dubietatis.
b aũt ioseph a somno fecit sic ꝑce/
a ¶ nõ malignus. ¶ ꝓpt ꝑdictas causas.
§ pit ei angel⁹ dñi. † Et accepit cõ b
a ¶ ad opus cõiugale. ¶ ꝓpt secreta q̃ di/
iugẽ suam: ꝛ nõ cognõscebat eã c
dicerat. a ¶ .i. substãtie sue. b ¶ aſ quẽ
§ donec peperit filiũ suũ ꝑmogẽi b
null⁹: nec post quem ali⁹. a ¶ die octa/
uo q̃ fiebat circũcisio ꝛ nomẽ iponebat.
tũ: ꝛ vocauit nomẽ ei⁹ iesũ.

f ¶ Primogenitum. Primogenitum dicit omne quod
aperit vuluã: siue aliud seq̃t siue nõ. Uel ꝑmogenit⁹ int oẽs
electos ꝑ grãm. Proprie aũt vnigẽit⁹ dei pr̃is vel marie dr.

Nico. de lyra

tiam ꝛ ꝑsentiaz: similiter erat ꝑ gratiam nobiscũ q̃tũ ad sanctos patres: ergo li nobiscũ iportat hic speciaſt vnionez q̃ facta ẽ ꝑ nr̃e humanitat⁊ assumptionẽ. a ¶ Exurgẽs autẽ a somno. Hic ponit ipsi⁹ ioseph certificatio ꝑ effectũ: quia exurgẽs a somno certificat⁹ ẽ d ꝟginitate marie ad mandatuz angeli. b ¶ Accepit cõ. su. tanq̃ dominã suaz et obseq̃ose ministrãdo. c ¶ Et nõ cog. eã. qd exponũt aliq̃ de cognitiõe faciei. dicẽtes q ex ꝑsentia xp̃i in vtero ꝟginis tãta erat clari
f tas in ei⁹ facie q ioseph non poterat eam cognoscere: sicut dr de claritate faciei moysi ex ꝯlocutio sermonis dñi: q2 non poterãt intẽdere i eã filij isrl: vt hr̃. ij. Cor. iij. ¶ Aliter expõit Hiero. de cognitiõe carnalis copule: q2 cũ ea fouerat ꝟginitatez: vt dictũ ẽ. sequit: d ¶ Donec pe. fi. ꝛc. ex h loco dixit Eluidius heretic⁹ q maria licet a ioseph nõ sit cognita añ partum xp̃i: tñ post ei⁹ partũ ab eo cognita fuit ꝛ alios filios peperit: qd arguit ex eo qd dr hic: Nõ cognoscebat eã donec peperit ꝛc. ergo post partũ cognouit. Itẽ ex hoc qd subdit: Primogenitũ. quia ꝑmogenit⁹ nõ dr nisi respectu alioꝝ filiorũ secũdo genitoꝝ. Hoc etiã ꝯfirmat. q2 Ioh. ij. legitur xp̃m fratres habuisse: sed h nõ valet: q2 sicut dictũ ẽ maria ꝛ ioseph virginitatẽ vouerãt. Itẽ beata virgo fuisset ingratissima si tãto ac tali filio nõ fuisset ꝯtenta. Item ioseph q̃ dr sanct⁹: sceleratissimus ac ꝑsumptuosissim⁹ fuisset si tẽplũ spũsscti ꝛ speciale habitaculũ dei violare ac polluere ꝑsumpsisset. Ad ꝑmũ g̃ dicẽdũ q hec dictio donec aliq̃n significat tp̃s determinatũ: q̃ trãsacto sit aliqd: sic dr: Iste nõ comedit donec esset hora sexta: h ẽ
Ps. 109. a intelligẽdũ q cõpleta sexta comedit: ꝛ sic nõ accipit hic. Alio mõ accipit ꝓ semp: sic in Ps. hr̃ de xp̃o: Sede a dextris meis: donec po. ini. sca. p. t. nõ est hic intelligẽdum: q qñ inimici ei⁹ erũt positi sub pedib⁹ ei⁹ tp̃e iudicij: q tũc dimittat sedere ad dexterã patr⁊: imo eternalit sedebit: ꝛ h mõ accipit h Donec. cũ dr: Nõ cognoscebat eã donec ꝛc. Ad scdm dicendũ q xp̃s ꝑmogenit⁹ fili⁹ ꝟgĩs dr: nõ q2 alij fuerĩt p⁹ ip̃m: s3 q2 nullũ peperit añ euz: ꝛ h mõ accipiebat in lege: vbi ꝑcipiebat q ꝑmogenit⁹ deo offerret: ꝛ si aliq̃ mulier pariebat vnicuz tãq̃ ꝑmogenitũ offerebat illũ. Ad tertiũ dicendum q in euãgelio fratres xp̃i noĩant cognati ei⁹ germani q2 d eadẽ cognatiõe sic abraã ꝛ loth dicũt frẽs: Gen. xiij. b. vbi dr: Ne sit iurgiuz int me ꝛ te: frẽs eñ sum⁹: ꝛ tñ loth erat nepos ei⁹: ꝛ sic ptz ꝓpositũ. ¶ In ca. j. vbi dr ĩ postil. S3 istd nõ videt ꝓbabilit di/

Additio. j. Sentẽtia Hiero. sane intellecta (ctũ. nõ videt iprobari rõnabilit ꝑ obiectiões postillatoris. Ad cui⁹ intellectũ attẽdendũ q petõres pñt itelligi dupliciter. s. petõres finalit ipenitẽtes. d qb⁹ in Ps. Deficiãt petõres a terra ꝛc. vel petõres q̃ ꝑ penitẽtiã i fine iustificant: sic ibi: Nõ veni vocare iustos s3 petõres. s. ad penitentiã Mat. ix. b. et d his loq̃t Hiero. cũ dic: Qui ꝓpt petõres venerat. s. ꝓpt petõres finalit penitẽtes: ꝓpt tales eni xp̃s tm̃ venit sm effi/
venit sm efficaciã: nõ aũt ꝓpt petõres finalit ipenitẽtes: ꝓpter G
q̃s nõ venit efficacit s3 sm sufficiẽtiã tñ vt ẽ manifestũ. Itẽ autẽ dẽdũ q peccatrices i genealogia xp̃i noiate sũt hmõi. s. finaliter penitẽtes. fuerũt eni i petõ sat⁊ famose: ꝛ deinde ad iusticiã ꝯuerse sic q de eaꝝ iusticia finali rõnabilit sit ꝑsumendũ: quod sic ptz. Nã thamar cũ esset chananea. silr ꝛ raab idolatre fuerũt. vñ eaꝝ nationes in scripturis sacris de idolatria repꝛhẽdũtur: vt in q̃plurib⁹ locis sacre scripture reperit. Ruth moabites ex genere reprehẽdit in scptura: vt ptz. Bethsabee fuit notorie adult᷑a. De iustificatiõe aũt raab ꝛ ruth sat⁊ ptz i postilla: De iustificatione aũt thamar ptz Gen. xxxviij. eo q post ei⁹ ꝯdẽnationẽ ꝑ iudã fuit ab eo iustificata: ex q̃ ꝑsumi d3 ei⁹ inocẽtia. Silr d Bethsabee iusticia satis hr̃. iij. Reg. j. ca. vbi sup successionẽ Salomõis in regno post dauid ip̃a dicebat regi: q nisi Salomõ succederet erũt ille ꝛ ip̃a peccatores: h ẽ dicẽ q nisi Salomõ succederet iudicaret Bethsabee adultera a ꝑplo: vt ibidẽ exponit. vñ a sensu ꝯtrio: q2 Salomõ successit: seq̃t matrẽ purgatã ab illo petõ. vñ tales q̃ ꝑ peccatrices ꝛ ꝯñr iuste fuerĩt: ꝯuenĩẽter ponunt i genealogia saluatoris: q̃ vt peccatores iusticaret venerat. Uñ notãter Hiero. dic: Nullam sanctã mulierẽ positã in genealogia xp̃i. nõ eni dixit nullã iustã mulierẽ: q2 ꝑdicte quattuor iuste fuerũt. licet sancte nõ debuissent dici saltẽ in vita ipsaꝝ ꝓpter peccata ꝑcedẽtia: ꝛ sic verba Hierony. sunt sane intelligenda: quã sentẽtiã videt tenere Ambrosius sup Lucã: vbi de ista materia tractãs dicit: Ne puderet ecclesiã ex peccatorib⁹ cõgregari. cũ dñs de petõribus nasceret. Ex ptz respõsio ad obiectiones postillatoris. Nã quod obiicit ꝑmo de illis trib⁹ regibus qui fuerũt sublati a genealogia xp̃i ꝓpter peccatũ iorã: qui miscuit se filie ipiissime iezabel: illud nõ facit ad ꝓpositũ. Nã iorã nõ penituit de illo petõ: vel saltẽ nõ legit penituisse: nec habet aliq̃ ratio vñ talis penitentia ꝑsumat. vñ merito filij iorã vsq3 ad quartã generationẽ de genealogia xp̃i tollunt q̃ nõ venit ad saluãdos efficacit peccatores ipenitẽtes: vt dictũ est: secus aũt de mulieribus iustis supradictis. Qd aũt obiicit scdo de matre xp̃i q̃ ponit in eius genealogia ꝛc. nõ facit ad ꝓpositũ. Hiero. eni loquit de mulieri H
bus q̃s ponit euãgelista in hac genealogia volũtarie sc3 q potuisset omittere eas ꝛ nullã de eis facere mentionẽ: sicut omisit nominare sarã ꝛ rebeccã ꝛ hmõi. ex qua omissiõe nullus defectus occurreret i hac genealogia: q2 sufficeret expressio virorum tm̃: secus ẽ de virgine gloriosa: cui⁹ exp̄ssa noiatio fuit necessaria. Nõ eni xp̃s descendit a dauid nisi per matrẽ gloriosaz: nõ aũt ꝑ ioseph. Quod autem vlterius obiicit de raab et ruth nihil facit contra Hierony. imo pro eo. probat enim ipsarum finalem iusticiam: ex quo non concluditur quin prius peccatrices fuissent: ꝓut manifeste fuerunt: quod manifeste facit ad sententiam Hierony. confirmandam vt dictum est. Ratio autem assignata per postillatorem circa nominationẽ harũ mulieꝝ non videtur valere. dicit enim q iste mulieres hic expresse fuerunt viris ex quibus conceperunt occasionaliter seu accidentaliter coniuncte ꝛc. que quidem ratio ex duobus videtur insufficiẽs. Primo quia hec oĩno ẽ impertinens proposito. Nihil eni videtur facere ad rationem genealogie q occasionaliter seu accidentaliter vel ex intentione: seu per se vir et vxor contiñgantur. Secundo nam lia prima vxor iacob ex qua christus descẽdit occasionaliter ꝛ preter intentum seu accidentaliter fuit coniuncta ipsi iacob: sicut thamar ipsi iude: sicut ptz Gen. xxxviij. ꝛ tñ nõ noiat exp̄sse sicut illa. Excusatio aũt postillatoris de hoc quod contradicit Hiero. non videtur sufficiens. primo quia q̃uis liceat aliquo modo sentire contraria eorum que proferuntur a sanctis doctoribus prout patet ex auctoritate Augusti. per ipsum allegata: non tamen expedit: presertim vbi eoruz dicta possent rõnabilit saluari: vñ in talibus habet locũ sentẽtia aposto. j. Corinth. vj. c. Omnia mihi licent: sed non omnia expediunt. q autem non expediat nec sit omnino securuz Hiero. ꝛ similibus sanctis doctoribus ecclesie in expositionibus sacre scripture contradicere satis patet in decretis in ca. decretales. distinctione. xx. vbi i habetur q diuinarum scripturarum tractatores in sacrarum scripturarum expositionibus romanis pontificibus preponuntur. Qr aũt Hiero. sit de numero taliũ satis est diuulgatũ in ecclia dei: ꝛ habet in decretis: di. xv. Scrã romana. vbi

na. vbi inf opuscula sctõꝝ patrũ q̃ in eccl̃ia catholica recipiũt fit expssa mẽtio de opuscul' btĩ Hiero. vñ ꝯdicere tali a lꝫ nõ sit hereticũ posset tñ dici ipiũ. Est eñi ꝯ donũ pietatis ꝑm qđ donũ scti sunt honorãdi: nec ẽ ꝯdicẽdũ scripturẽ eoꝝ siue sint itellecte siue nõ: vbi nõ inueniunt ꝯ fidẽ aliqđ asserere: vt pꝫ p Aug. in. ii. đ doctria christiana ꝑut allegat. a scđa scđe. q. xxi. artl. i. in rñsiõe ad tertiũ argumentũ.

¶ In eo. ca. vbi đr in postil. q2 ioseph ꝛ maria fuert ex eadem tribu.

Additio. ii. Circa genealogiã a mattheo ditã: nõ solum infidelium seu hereticoꝝ vehemẽs murmur lo sꝫ ꝛ fidelium nõ modica admiratio cõsurgit. Illi eñi temerarie calumniantes: isti ꝟo timorose admirantes frequẽter q̃runt: cum intentio euangeliste in hmõi genealogia circa ꝯ principalit versef: vt christũ ex dauid ꝛ abraã ꝑm carnem descendentẽ ostdãt quõ de h p descẽsum ioseph viꝛ marie ab dauid ꝛ abraã nos instruere intẽdit. Alienũ eñi a fide est christũ ex semie ioseph descẽdisse. Vñ stãt simil' q btã o nõ descẽdisset a dauid: ꝛ p ꝯñs nec christ' ꝛ tñ ioseph descẽderat: q̃ qdẽ q̃stio in Glo. ordi. mouet vbi sic: qđ ad generatio ex dauid deducta ad ioseph cũ xp̃s ñ ex semie ioseph? Cui qdẽ q̃stiõi glo. sic rñdet: Nõ ẽ ꝯsuetudo scripturę vt ordo mulieꝝ in generatiõib' texat. Et iõ nõ p mariã sꝫ ioseph inducit: cũ de vna ꝛ eadẽ ioseph ꝛ maria tribu fuerint. Vñ ꝛ eã quasi ꝓpinquã cogebat accipe in vxorẽ ne trib' aliã se ꝯfuderet. Vñ etiã sit tanq̃ de vna stirpe ꝯfuebãt in bleẽ cum singuli in suas ꝓfitebant ciuitates: hec in glo. Matth. i. Et idẽ in alia glo. Luc. iii. ꝟ alijs ꝯbis: quã solã sequit postillator ꝛ ceteri expositores lrales q̃s vidi in hac materia. Sꝫ his nõ obstãtib' q̃m nõ cessat alm ꝓpulsare. qđ ꝑsupponit in glo. ꝓ hac rñsiõe. s. nõ esse assuetũ in scriptura sacra mulieꝝ texere: nõ videt stare ꝓpt tria. primũ: q2 ꝯtrariũ inuenit. i. Paral. ii. vbi in genealogia filioꝝ isrl' ꝛ spãlit iude iterponit mulieres. s. sarua ꝛ abigail a q̃bus ꝯtr suã texit genealogiã: vt ibidẽ pꝫ scđo. nã dato q h nõ esset assuetũ ꝯtetur vt glo. dicit: h hret locũ vbi p parentes masculos generatio posset deduci vsq ad illũ q̃ genealogiçari intẽditur qđ est cõe ceteris holb': sꝫ vbi genealogiçat tal q̃ parentem masculũ nõ habuit: vt ẽ sol' christ': ꝯsuetudo hmõi non debet haberi locũ cũ sꝑest cã manifesta ꝯtriũ faciẽdi. necessitas vrgebat vt mulier in genealogia illi' texeret cui' generatio ꝑm carnẽ nõ poterat deduci nisi p mulierẽ. In ꝓpa eñi materia posset oñdi q euãgelista ꝑtermisit cõeꝫ ordinẽ obseruationis ꝓpt singlaritatẽ excellẽtie christi. Nã cetere genealogie in sacra scriptura tradite ꝯsueuerũt ititulari ab illo a q̃ originẽ descẽdũt: nõ aũt ab illo in quẽ terminũ seu finẽ accipiũt. vñ Gen. xxxvi. a. He sũt generatiões esau. ꝛ Nũe. iii. a. He sunt generationes aarõ ꝛc. In q̃bus tituli generatiões a primis parentibus accipiunt. nõ aũt ab vltio in quẽ terminant: quã ꝯsuetudinẽ si euangelista obꝟuasset poti' dixisset: Liber generatiõis dauid vel abrae q̃ liber generatiõis iesu christi: sꝫ talẽ ꝯsuetudinẽ obꝟuare nõ curauit ꝓpt excellẽtiã singularẽ ipi' christi: pari mõ nõ debuisset curare de obꝟuatiõe ꝯsuetudĩs in nõ texẽdo ordinẽ mulieꝝ. ꝛ h ꝓpt excellẽtiã dignitat mrĩs christi: valet dicere q i genealogijs allegat nõ itẽdebat accedere ad aliquẽ vnũ ꝑncipalẽ: sꝫ solũ mltiplicatiõeꝫ a ꝑmo parente descẽdẽtiũ oñdere. Nã ruth vltio vbi dauid ꝑncipalit intẽdit genealogiçari: nõ ititulat genealogia a dauid quẽ intẽdit sꝫ a phares a q̃ itẽdit. dicit eñi he sũt generatiões phares ꝛc. Tertio nã sic deduxit euãgelista genealogiã vsq ad ioseph virũ marie potuisset deducẽ vsq ad ioachi pr̃eꝫ marie: vt dicendo h mathã ꝛ genuit ioachi pr̃eꝫ marie de q̃ nat' est iesus. nõ n minꝰ ꝯsuetũ ẽ in genealogijs itroducere pr̃eꝫ tal femie q̃ introducere tal femie viꝛ. Vñ ꝛ si vtrũq sit insuetũ p ꝑmuꝫ tñ est rect' descẽsus ad xp̃m: p scđm aũt minime. Or etiã scđo dicit in glo. s. q ioseph ꝛ maria de eadẽ tribu fuerũt. ꝛ ideo iosephus ꝓpinquã cogebat accipe ne trib' in aliã se ꝯfũderet ñ satisfacit q̃stiõi ꝓpt duo. Prio q2 hec assertio videt esse đ genere apocryphoꝝ q̃ in sacra scriptura nullũ hẽt fundamentũ. Vñ illa eadẽ facilitate ꝯtẽnũt q̃ approbant iuꝫ doctrinã Hiero. Scđo. nã posito q maria eẽt eiusdẽ trib' cũ ioseph: ex h non sequit ipsaꝫ descẽdisse a dauid. Trib' eñi iuda diuidit i mltas familias ꝑter familiã dauid. Descẽdẽtes eñi đ çarã frẽ pharesiũ de tribu iuda: nõ tñ descẽdũt a dauid. Silr cuꝫ iesse habuit plures filios ꝛ filias ꝑter dauid: ꝯtingẽ potuit ab illis mltos descẽdere: q̃ qdẽ nõ solũ eẽnt đ tribu iuda: sꝫ etiã đ familia iesse. ꝛ bethlemitaꝝ: ꝛ tñ tales nõ descẽderẽt p dauid. Cũ igit illud q̃ iubet accipe ꝓpiquã nõ cogit accipe ꝓpinquã eiusdẽ familie: sꝫ sufficit q sit ꝓpinquã i eadẽ tribu ne hereditas vni' tribus in

tribu' in aliã trãsferat: vt pꝫ ad lrãꝫ Nu. vl. Iõ ex hac ꝓpinq̃tate C quã glo. vult itroducẽ nõ hẽm' necessariũ q maria descẽdat a dauid: sꝫ solũ q sit đ tribu iudaꝛꝫ q̃ nõ hẽt. multũ. Or aũt tertio ꝯtinetẽ in glo. s. q illi in bethleẽ ambo ꝯfitentes ꝓfitebant: ex q̃ vult ꝯcludere q vterq eẽt đ familia dauid: nõ videt valere ꝓpter duo. Prio: nã ꝑm mgr̃m historiaꝫ dubiũ ẽ ad lrãꝫ an mulieres ꝓfiteri tenebant in illa descriptiõe de q̃ agit Luc. ii. an solũ viri. Vñ nõ hẽt efficax argumẽtũ de h q btã ꝟgo ꝓfiteret in bethleẽ: sꝫ q ioseph portãs secũ ꝯiũgẽ vt obsequiũ part' et ꝓpinquãtie necessitate et impẽderet ꝓfitebat. Cõfirmat aũt opinio illa q̃ tenet q solũ viri ꝓfiteri tenebant. p illud Mat. xvii. vbi agit de solutiõe tributi p christũ. Ibi eñi apparet manifeste q tñ capita domoꝫ seu familiaꝫ cẽsuꝫ cesari tribuebãt: et nõ alij de familia seu domo. Vñ ꝓ Petro tñ q̃ caput aliorꝫ erat solui mãdauit tributũ nõ ꝓ alijs aplis: vt habet in glo. ibidem. Scđo: nã dato q btã virgo teneret ꝓfiteri in bethleẽ: ex hoc nõ sequit ipsaꝫ descẽdisse a dauid. Nã potuit descendere đ iesse q̃ erat bethelamitanus p alios filios ipi' iesse ꝑter dauidꝫ ꝛ sic teneret ibidẽ ꝓfiteri sic ꝛ ioseph: nõ tñ ex h q a dauid descenderet. Questio igit ꝑfata min' sufficiẽter soluta remãsere videt: ꝛ sic admiratio ꝑdicta in suo stat vigore: maioꝛ tñ ꝑ reuerẽtia salua doctoꝛ seu expositoꝛ. Vlteri' videt h aliqđ eẽ dicendũ: ad cui' euidẽtiã ꝑsuppon ẽda sũt q̃dã vera generalia. deinde subiungẽde sunt aliq̃ ꝯclusiões ad ꝓpositũ. Prio ꝑsupponitur q filꝰ ꝓut in bonis patris succedit mltipl' posset dici. Prio ꝑm verã generationẽ naturalẽ ꝑm quã filꝰ plerũq succedit patri nõ solũ in bonis naturalibus corporis: vt bona cõplexione seu habitudine corpali ꝓut legit Greg. vi. de gigãtibus q̃ potẽtes viros io seculũ genuerũt. i. magnos in corpe ꝛ robustos: sꝫ etiã in bonis aĩe vt in ꝟtutib': q̃nq ꝑm naturalẽ iclinationẽ filij succedũt suis genitorib' ꝓut aptitudinẽ ad certas ꝟtutes aliq̃ hñt a natura saltẽ ꝑm aptitudinẽ ꝛ inchoatioẽ: vt in ꝑma scđe. q. lxiii. arti. i. in corpe. q. Vñ Cassio. in q̃dã epl'a: Laudabilis vena suũ seruat origiẽ: ꝛ fideliter posteris tradit que in se gloriosa trãsmissione ꝓmeruit. Ad qđ facit illud Ioh. viii. c. Si filij abrae estis ꛇ. Scđo đr filꝰ alicuius etiã ille quẽ nõ genuit naturaliter: sꝫ eñi ꝑm famã publicã ꛇ cõeꝫ ppl'i estimationẽ illi' đr filius: qđ ꝯtingit cũ vxor alicui' filiũ parit quẽ nõ ex marito habuit: reputat tñ in ppl'o sine ꝯdictiõe sui mariti filiꝰ: q̃ni qdẽ filꝰ lꝫ in bonis supradictis nõ habeat naturalit succedere tali ficto patri: succedit tñ ciuilit: nõ solũ in bonis minoribus fortune vt in diuitijs: sꝫ etiã in nobilitate seu claritudine q̃ maiora sunt seu magis desiderabilia bona saltem ad magnanimos q̃ diuitie. Hoies eñi hmõi ꝓpt honores ꛇ generẽ claritudines obseruãdas iacturã in ceterẽ reb' fortune patiunt: vt in ꝑma scđe. q. ii. arti. ii. argũdo. Hec aũt successio p iura cõmunia seu cõeꝫ gentiũ ꝯsuetudinẽ pꝫ q̃ dictũ vt ille q̃ ꝓ filio legitimo alicuius ꝑm famã publicã habet: debet sibi succedere in generẽ nobilitate ꛇ hmõi. Tertio đr filius alicuius etiã ille qui neutro ꝑdictoꝫ modoꝫ descendit sꝫ p legalẽ adoptionẽ tñ est ab aliq̃ in filiũ assumptus: q̃ qdẽ filius tali patri habet succedere saltem in minoribus rebus fortune: vt in diuitijs ꝓut iura volũt cõia. D Que qdẽ tres successiões seu filiationes supradicte q̃nq ꝯcurrũt in eadẽ ꝑsona: q̃nq in trib' distinctis: vt satẽ pꝫ. Scđo supponit q filiatio ꝑm verã generationẽ naturalẽ spãlit cum a remotẽ parẽtibus p lõgã parẽtele lineã successiuã in tẽpoꝫ antiq̃ diuturnitate descẽdit a nemie ẽ ifallibilit cognoscibilis nisi p diuinã reuelationẽ seu sacrã scripturã diuinitus traditã: h inductiue ꝓbat. Nã q aliq̃s sit filꝰ alicuius ꝑm verã generationẽ naturalẽ p expientiã sensualẽ: q̃ ꝓprie singularia cognoscunt haberi nõ põt nisi forte a parẽtib': vtputa a mr̃e q̃ de h posset certiorẽ noticiã habere: cũ ceteri hoies ꛇ etiã pr̃ certã noticiã experimẽtalẽ de h cõit nõ hñt. Mater ꝟo ꛇ si certã noticiã experimẽtalẽ de filio suo: cuius pr̃is sit ꝑm verã generationẽ habeat: nõ tñ talẽ noticiã de viro suo nec de seipsa: ꛇ multominus de antiq̃s parẽtib' viri sui vel suis p lineã parẽtele ascẽdẽdo p experientiã habere põt. Pari igit rõne constat q apud neminẽ põt esse experimẽtalis cognitio de aliq̃ vtrũ descendat a certo remoto progenitore mõ ꝑdicto. Fama autẽ publica seu cõis estimatio ppl'i q̃tacũq sine ꝯdictiõe in ppl'o sit extensa infallibilẽ cognitionẽ nõ causant: silr nec testes vel legitima documẽta seu instrumẽta: cũ oia hmõi sint fallibilia: vt frequẽter pꝫ ꛇ etiã in sacris historijs testiũ fallacia nõnunq̃ repit p chronicas etiã antiquoꝫ que in sacris scripturẽ nõ sunt inserte: noticia hmõi ifallibil haberi nõ põt: cũ taliũ certitudo certitudinẽ q̃ p famã publicã habet nõ excedit: vt ẽ manifestũ. Silr nec p aliquam veram sciam naturalẽ seu liberalẽ artẽ h est cognoscibile: vt pꝫ intuẽti. Restat ergo q h tñ sit cognoscibile per diuinam reuelationem ꝑm quã ꝓphete

E quā pphe: vt ait Gre. q̄lic3 de preterito: q̄lic3 de futuro vatici
nant. Et isto mō moyses de Noe pphetare cesset: de q̄ dicit
genuisse tres filios ꝛ hmōi. Tertio ꝑsupponit ꝙ vt aliq̄s sit
fili⁹ alteri⁹ ſm cōem estimationē ꝛ famā publicā tm̄: vl ſm ad
F optionē legalē h pōt alit̄ cognosci q̄3 p diuinā reuelationē p/
baf. Nā p testes idoneos vel legitia documēta vl chronicas
antiquoꝝ autēticas: talis filiatio sufficienē pōt pbari vt de se
pz. Quarto ꝑsupponit ꝙ miraculoꝝ dei q̄dā sūt ad fidei ꝯfir
mationē: ꝛ talia debēt eē manifesta. Alia vo sunt miracula q̄
nō p sui manifestationē s3 p fidē habenē: ꝛ ista debēt eē occul
ta: vt fides eoꝝ magis sit meritoria: vt est sacrm̄ altaris ꝛ vir/
ginis part⁹. Ueritas isti⁹ ꝑsuppositi pz in tertia pte. q. xxix.
arti. i. in rn̄sione ad scdm̄ ar. His ꝑsuppositis pma ꝯclusio sit
ista: ꝙ xp̄s put ex ꝑnosticis pphetaꝝ hr̄ habuit eē fili⁹ dauid
ꝛ abraā ſm verā generationē naturalē: ꝛ sic ꝯueniēs fuit h p
sacrā euāgelicaꝝ doctrinaꝝ traditionē testificari. Prima ps
pbaf. nā ꝟ pmissiōe facta abrae. Gen. xxii. a. legit. Benedi
centē in semie tuo oēs gētes terre. qd̄ exponit Aplſs ad Gal.
iii. c. In semie q̄ ē xp̄s. In ps. aūt ꝟ pmissiōe facta dauid dr̄:
De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā: q̄ ꝟba māifeste deno/
tant verā filiationē naturalē3. Ille em̄ q̄ ſm famā publicā tm̄
hmōi fili⁹ reputaf alicui⁹: nō ꝓṗe dr̄ ꝟ semie ei⁹ nec ꝟ fructu vē
tris fuit: vt ē māifestū. Et ide etiā ē ꝙ cū ex tali filiatiōe i lauda
bili vena filij parētib⁹ i ꝟtutib⁹ succedūt vt ī pmo ꝑsupposito
dictū ē: idcirco pncipes ꝟtutes regie q̄ de ipo dauid legūt
attribuebant pphetie q̄si p modū successiōis deberi xp̄o. De
dauid em̄ legit fuisse i oīb⁹ vijs suis prudētē seu sapientē.
i. Reg. xviij. Silr ꝙ fuit faciēs iudiciū ꝛ iusticiā oī pplo. ij.
Reg. viij. d. Que q̄dē ꝟtutes quasi p modū germiarie succes
siōis ꝑdicāf a Hieremia xp̄o ꝯuenire. vn̄ Hiere. xxiij. a. Su/
scitabo dauid germē iustū ꝛ regnabit rex ꝛ sapiēs erit: ꝛ facit
iudiciū ꝛ iusticiā i t̄ra. Ūn̄ l3 altiori ꝛ excellētiori mō xp̄s ha/
buit ꝟtutes q̄3 dauid ꝛ ceteri sci: vt ī tertia pte. q. vij. ar. ij. i
rn̄siōe ad. ij. arg. Nec ipe xp̄s p successionē a dauid debebāt:
ꝑsertim cū multi pgenitores nō eiusdē laudabilitat̄ iter dauid
ꝛ xp̄m iterfuerūt. Denotaf tn̄ p pphetā in ꝟbis ꝑdict̄ ꝙ xp̄o
etiā ꝯtinebat successio in talib⁹ ꝟtutib⁹ ſm verā generationē
G naturalē humanā: in q̄tū erat ex vero ꝛ pprio germine ipsius
dauid put i pmo ꝑsupposito fuit tactū. Scd̄a ps ꝯclusiōis p
baf. Nā illa q̄ in vaticinijs pphetaꝝ iueniunt tradita ꝟ xp̄o
in euāgelijs p maiori ꝛ pncipali pte ipleta eē explicāf Mat.
i. d. Ut adipleref qd̄ scriptū ē p pphetam ꝛc. Et sic ꝟ q̄pluribus
q̄ in pcessu euāgelioꝝ silib⁹ legunt. Cōclusio scd̄a ꝙ xp̄m ſm
verā generationē naturalē a dauid ꝛ abraā descēdisse sufficiē
ter tradit q̄tū ad fideliū informationē spectat: p Mattheū i
pmo titulo sui euāgelij dicētē: Liber generatiōis iesu xp̄i filij
dauid filij abraā. Et si ꝟ genealogia xp̄i nihil āpli⁹ tradidisset
pbaf: Nā ex solis istis ꝟbis māifeste asserit euāgelista xp̄m
a dauid ꝛ abraā descēdisse p verā generationē naturalē: s3 ta
lis assertio ē sufficiēs testioniū apud fideles ad h ostēdēdū: eti
am si nihil ampli⁹ de h declarasset. Igit ꝯclusio ꝟa: ꝯsequen
tia ꝟ se pz: ꝛ assūptū p pma pte pbaf: Nam esto ꝙ fili⁹ dici
posset etiā ille q̄ tm̄ ſm famā publicā vl legitimā adoptionē ē
fili⁹ vt i pmo ꝑsupposito: nūq̄3 tn̄ ab aliq̄ dr̄ generari q̄ ſm fa/
mā vel adoptionē sit ei⁹ fili⁹: l3 em̄ paf dicaf ſm curā: etatem
seu genituraā ꝛ hmōi: ꝛ p ꝯñs fili⁹ taq̄3 ei⁹ correlatiu⁹: genera
re tn̄ seu generatio nō eodē mō equocaf. Cū3 igit dicit: Li/
ber generatiōis iesu xp̄i: māifeste loqt ꝟ genealogia q̄ ē p verā
gñatiōis: nō aūt de illa q̄ ſm famā vel adoptionē tm̄ dr̄: Tal
em̄ filiatio nō p gñationē s3 p aliū modū pcedit. Scd̄a ꝟo ps
assūpti pbaf. Nā apd̄ fideles euāgelia xp̄i recipiētes fidelit̄
filiatio ꝑdicta p illa ꝟba tituli cōprobaf. Nā si h nō eēt veru3
nec titul⁹ ille ꝟitatē ꝯtineret qd̄ absit a fideliū cordib⁹ cogita/
re: cū ſm Aug. Si vnū falsū i sacra scriptura esset reptū tota
ei⁹ auctas infirmaref. Apd̄ ifideles aūt q̄ euāgeliū negāt vel
de sui ꝟitate dubitāt: nec tota genealogia sequēs sufficit ad
h eis pbādū. Tales a fide alieni ꝟbis euāgelistaꝝ nō ꝑstant
fidē: ꝛ io totā illā lineā negabūt: nisi forte hebrei q̄ auctate ve
te. testa. aliquā ptē genealogie matthei hnt recipe. s. vsq3 zo/
robabel vl aliud ꝛ hmōi nō vltra cū apd̄ eos ꝟ ceteris historia
autētica nō habeaf. Sic igit tota genealogia p extensionē in
euāgelijs tradita nō sufficit ad ꝯuincēdos ifideles de h qd̄
xp̄s a dauid descēdit: ꝛ si p ioachim ꝛ mariā fieret descensus
vnde Aplſs. i. ad Thimoth. i. phibet genealogias itēdere.
vbi glo. dicit ꝙ infideles habebāt genealogias q̄bus narraf
xp̄m descēdisse a dauid. vn̄ sic apd̄ tales nō sufficit illa narra/
tio i euāgelijs ꝯtēta ꝟ genealogia xp̄i q̄tūcūq3 extēsa tradaf
ad verā gñationē naturalē ei⁹ ostēdēdā sic apd̄ fideles sola ꝟ/
ba tituli
ba tituli sufficiūt ad h suadēdū: q̄ q̄dē rō icludit i ꝟbis. Aug.
G ꝯ faustū manicheū volētē pbare xp̄m n̄ eē filiū dauid cū n̄ eēt
ꝯcept⁹ ex ioseph: ad quē seriē generationis Matthe⁹ pducit
vbi Aug⁹. sic ait: Sic q̄ nos credim⁹ etiā mariā fuisse i cogna
tiōe dauid: q2 scripture credim⁹: q̄ vtrūq3 dicūt. s. xp̄m ex semine
dauid eē ſm carnē ꝛ ei⁹ matrē mariā virginē esse. Hec ille.
Si tn̄ queraf q̄ sit vtilitas seu necessitas tradendi tā extēsam
genealogiā vbi sol⁹ pmus titul⁹ sufficit. Ad h respōdef p se/
quētē tertiā ꝯclusionē. Tertia ꝯclusio ꝙ ꝯueniēs fuit: vt xp̄s
etiā ſm publicā famā ꝛ cōem ppli estimationē a dauid descen
deret: ꝛ h cōsonat antiquoꝝ pphetie traditionibus. Prima
ps pbaf. nā hoc fuit cōueniēs dupliciter. primo ad fideliū
in cōi xp̄m illo tpe recipiētiū instructionē. scd̄o ad cōfutationē
infideliū xp̄m nō recipiētiū: primū pz sic: nā put in scd̄a scd̄e
q. i. arti. vij. in rn̄sione. iij. ar. hr̄: Cognitio fidei in hominib⁹
oportuit vt ab impfecto ad pfectū pcederet: ꝛ ideo xp̄s fuit
primo cognitus sub ratione saluatoris i cōi etiā apud electos
q̄3 cognosceref esse deus et hō. In prima em̄ vocatiōe aposto
loꝝ Joh. i. Andreas dicebat: Inuenim⁹ messiā. i. xp̄m: sed
postea xp̄o interrogāte: Uos quē me esse dicitis: Petrus rn̄
dit: Tu es fili⁹ dei: Matth. xvi. c. Ex q̄ videf ꝙ pri⁹ sequebā
tur ipm taq̄3 xp̄m anq̄3 cognoscerēt ei⁹ deitatē. Ulteri⁹ etiam
taq̄3 min⁹ plene iformat de fide sue deitatis eiusdem dicebat
aplis: Tāto tpe vobiscū sū ꝛ nō cognouistis me. Joh. xiiij. b.
Silr ꝛ pari rōne pri⁹ xp̄s fuit cognit⁹ taq̄3 fili⁹ Joseph q̄3 co
gnosceref eē sine p̄re i terris. Nō ei solū apud emulos q̄ ipm
spernētes dicebāt: Nōne fili⁹ fabri ē. Matth. xiij. s3 etiā apd̄
simplices discipulos ꝛ cognatos cōiter fili⁹ ioseph reputabaf
anq̄3 mysteriū ꝟginitat̄ eēt diuulgatū. In talium ei psona euā
gelista dicebat: Nō cognouerūt parētes ei⁹. Luc. ij. g. vn̄ nō
solū simplices seu idiote put apli fuerūt in pncipio: s3 etiā na
thanael q̄ ſm glo. peritissim⁹ scripturaꝝ erat cū audiuit a Phi
lippo: Joh. i. g. Quē scripsit moyses in lege ꝛ pphetis inue/
nim⁹ iesū filiū ioseph a nazareth nō fuit admiratus ꝟ h ꝙ xp̄s
eēt fili⁹ ioseph: s3 de h ꝙ a nazareth eēt: cū de bethlē specta/
baf messias. Et qd̄ magis attētione dignū est ꝙ ipsa eadem
beata virgo hui⁹ mysterij diuini sup oēs cōscia istū modū lo/
quēdi obseruabat d. Ego ꝛ paf tuus dolētes querebam⁹ te.
Luc. ij. g. Ex quo sequit ꝙ ad instructionē fideliū i cōmuni q̄
xp̄m venientē in mūdo receperūt: ꝯueniēs modus fuit vt eis
ꝑsentaref prius sub ratione regis. s. messie filij dauid sine re/ H
uelatione mysterij deitatis ꝛ ꝟginitat̄ matris: q̄3 ꝙ eis a prin/
cipio oīa ista arcana reuelarent: sic em̄ pcesserūt ab impfecto
ad pfectū q̄ est mod⁹ hoīb⁹ in cōi maxime cōnatural. Scdm̄
pbaf: nā si xp̄s ſm verā generationē naturalē tm̄ a dauid de
scēdisset ꝛ nō ſm famā publicā ꝛ cōem ppli estimationē: hoc
nō sufficeret ad refutādos infideles: ꝑcipue hebreos q̄ ex illa
stirpe tm̄ saluatorē spectabant: vt auctoritates sacre scripture
testanf: ꝛ xp̄s eos exhortādo dicebat: Scrutamini scripturas.
Joh. v. s. Ūn̄ sic erā rōnabilit̄ ignorassent a dauid descēdisse:
ꝑsertim cū cōis fama ꝛ ppli estimatio h nō testaref redderēt
excusabiles. Nō em̄ ipi tenebanf cognoscere verā gñationē
naturalē xp̄i ſm quā a dauid descēdit. Talis em̄ icognoscibil
est nisi p diuinā reuelationē: vt i scd̄o supposito fuit ostēsum.
Diuina tn̄ scriptura itēdit eos iexcusabiles reddere. vn̄ glo. su/
p illud Mat. ij. a. Ubi ē q̄ nat⁹ ē. Cōfusio iudeoꝝ ē vt xp̄i na
tiuitatē a gētilib⁹ discāt: ꝛ si nō credūt iexcusabiles sūt. hec in
glo. Cōueniens igit mod⁹ fuit vt etiā xp̄s ſm publicā famā a
dauid descēderet ꝛ sic ipm refutātes saltē sub rōne saluatoris
spectan i cōi recipe iexcusabiles eēnt qd̄ est intētū. Scd̄a ꝟo
ps ꝯclusiōis pbaf: Nā pphete p modū successiōis ipi⁹ dauid
xp̄o regiā dignitatē attribuebāt: Esa. ix. b. Sup soliū dauid
ꝛ sup regnū ei⁹ sedebit. Que q̄dē ꝟba ꝛ similia l3 nō de sede
seu regno tpali principaliter intelligant put verba Esa. deno
tāt ibidē dicētis: Sedebit ineternū: nec em̄ ꝯcedēdū est ꝙ in
regno tpali dauitico iechonias a quo xp̄s descēdit habuit suc
cessorē pphetāte Hiere. xxij. g. ꝟ ipo iechonia. Nō erit de se/
mine ei⁹ q̄ sedeat sup thronū dauid: cū h tn̄ stat ꝙ ſm intelle/
ctū min⁹ pncipalē seu figuratiuū quē tot⁹ pplus in cōi pncipa
liter itēdebat ꝟ regia dignitate: etiā tpali q̄ xp̄o debebaf p
successionē dauid talia ꝟba itelligūf: p qd̄ significabaf succes
sio ipi⁹ xp̄i hoīs i regno vniuersali supra oēm creaturā. iux̄ il
lud: Data ē mihi oīs ptās in ce. ꝛ i ter. Mat. xxviij. d. Ratio
aūt hui⁹ figuratiue locutiōis seu duplicis intellect⁹ talis est:
Nā sicut nr̄a cognitio de impfecto ad pfectū naturaliter pce
dit vt actū est: sic eo modo naturale est nobis ex cognitiōe cor
poraliū in spiritualiū cognitionē deuenire. Inuisibilia enim
dei a creatura mūdi per ea que facta sunt intellecta cōspiciun/
tur ad

A tur ad Ro.i.c. Qḋ nō solū hʒ locū ĩ puris naturalib⁹: sʒ etiā in
supnaturalib⁹: vt in mysterijs ecclie: ꝑcipue in sacris q̇bus sa
cra inuisibilia p signa visibilia tradunt. ⁊ ideo ex diuīa ꝑordi/
natiōe vt pplʼs de sensibilib⁹ ad insensibilia ꝯnaturali mō re/
duceret: xp̄m quē ꝯstituit heredē vniũsoꝝ etiā in regia digni
tate tpali legitimū ipi⁹ dauid successorē fecit: sic iure hereditari/
um in ipso regno eidē ptineret ex tali successiōe: quā q̇dē suc/
cessionē tpalē ꝯtēpoꝛanei xp̄i diligenē attēdebāt: vt testaē sa/
cra historia. Nā apli q̄ fuerēt sup ceteros de misterijs xp̄i erudi
ti etiā post resurrectionē: qñ iā ipi⁹ glīa erat eis magis manife/
stata ab eo q̄rebāt. Si i h tpe restituit⁹ es regnū isrl: Act.i.
c. Qḋ itelligiē ad lraʒ de regno tpali credētes talē restitutio
nē ad xp̄m ptinuisse: nec xp̄s ꝓpter istū itellectū figuratiuū seu
min⁹ ꝑncipalē ab eis exclusit expsse: vt ibidē ptʒ. Forti⁹ q̄ scitē/
dū est de ceteris q̄ regnū dei ignorabāt. cū igiē successio in re/
gia dignitate tpali ad illū etiā q̄ ſm famā publicā est filius p/
tinet: vt in ꝑmo ꝑsupposito nō ad illū tm̄ q̄ ſm verā generati/
onē naturalē tm̄modo descendit sequiē ꝙ xp̄he testātes ipm
fore legitimū successorem in regno dauid tpali ꝯseq̄nē ꝑmon
strabāt ipm ſm famā publicā a dauid descensuʒ qḋ est inten/
tū. Quarta ꝯclusio ꝙ ꝑdictus descēsus xp̄i a dauid ſm pbli/
cā famā ⁊ cōēʒ ppli estimationē q̄tū ad ꝯtēpoꝛaneos ptine/
bat sufficienē tradiē p Matheū euāgelistā: cū dr: Abraā ge/
nuit isaac ⁊c. Et cōueniētr⁹ p ioseph q̄ si p solā ꝟginē gl̄iosaʒ
hmōi descensus tradereē. Pria ps ꝯclusionis ꝓbaē. Nam
oēs ꝯtēpoꝛanei xp̄i: exceptis paucissimis q̇bus mysteriū ꝟgi
nitatis fuit reuelatū credebāt xp̄m esse filiū ioseph ⁊ fama pu
blica h testabaē: vt ptʒ ex iā dictis. Qui q̇dem ioseph de dire
cto genealogizaē a dauid p mattheū: vt ptʒ in lr̄a. Igiē ꝑma
ps ꝯclusiōis vera. Scd̄a ꝟo ꝓbaē: nā si tal̄ descensus ſm pu
blicā famā p ꝟginē gl̄iosam declarareē ⁊ nō p ioseph opoꝛtu
isset ꝙ ꝯtēpoꝛanei xp̄i reputarēt xp̄m nō descēdere a ioseph ⁊
ꝯseq̄nē credere ꝟginē gl̄iosam non legitie xp̄m cōcepisse vel
mysteriū ꝟginitatis esset stati eis reuelādū: q̇ꝛ ꝑmū eēt falsissi
mū ⁊ derogatiuū honori ipi⁹ btē ꝟginis: q̄ vt ab īfamia suspi
B tiōis esset īmunis diuīa ꝑordinatiōe fuit despōsata: vt sctī do
ctores tradūt. Scd̄m ꝟo esset etiā ꝯ dictamē eiusdē diuīe ꝑoꝛ
dinatiōis q̄ ꝟginitatē mr̄is ex certis rōnib⁹ vt dictū ē voluit
esse occltā: ⁊ sic scd̄a ps ꝯclusiōis vera. Quīta ꝯclusio ꝙ ꝯue
niēs fuit vt xp̄i genealogia nō tm̄ ſm ꝑdictas filiationes: sed
etiā ſm filiationē legalē. s. ſm adoptionē tradereē: vt Lucas
tradit in. iij. ca. ꝓbaē: Nā vt doctores dicūt ꝑut postillatoꝛ
Luc. iij. tractat: lʒ oēs sapiētes hebꝛeoꝝ ꝯcordiē tenerēt xp̄m
descēsuʒ esse a dauid: aliq̄ tm̄ eoꝝ opinabanē ipm descendere
ab eo p nathā ei⁹ filiū adoptiuū ꝓpē excellētiā scitatis ⁊ ꝓphe
tie: alij ꝟo p salomonē ꝓpē dignitatē regiā ⁊ excellētiā sapie.
Scd̄m veritatē āt vt oīno tollereē errādi occasio p vtrūq̄ de/
scēdit p salomonē. s. ſm lineā natural̄ generatiōis. p nathan
ꝟo ſm lineā adoptiōis legal̄. nathā eīm fili⁹ adoptiu⁹ fuit da/
uid. vñ ꝯueniēt Lucas sequiē lineā adoptiuā p nathā ⁊ q̄s/
dā alios: vt nob̄ ofidat ꝙ etiā ſm lineā adoptionis xp̄s a da/
uid descēdit: idcirco notāter ꝑtermisit h verbū genuit: ⁊ loco
ei⁹ vtiē h ꝟbo fuit. Sexta ꝯclusio ꝙ generatio xp̄i vera a da
uid p ꝟginē gl̄iosam descēdēs cū expssiōe ꝟginitatis arcane
q̄tū ad fideles fide diuulgata certificādos ptinet sufficienter
tradiē p Mat. i. Nā in ꝑdicto ca. postq̄ matthe⁹ se expediuit
de genealogia xp̄i sūmarie. i. ti. ⁊ ꝯsr in singlari p extēsā suc
cessionē quā successionē in tres q̄terdenas ex certis causis my
stice itellectis diuisit ꝑut in Glo. oꝛdi. sufficienē tradiē: statim
ipaʒ materiā generatiōis xp̄i q̄si alio mō resumens sb̄dit: xp̄i
āt generatio sic erat: Cū esset despōsata mr̄ iesu maria ioseph
añq̄ ꝯuēirēt iuēta ē in vtero hñs de spū scto. vbi māifeste tra
dit veritatē generatiōis xp̄i quā a dauid descēdisse in titulo ꝑ
miserat p mariā ꝟginē nō ex virili semīe sʒ spūsctī īspiratiōe
ꝯcessisse. cū q̄ etiā ofidit ei⁹ ꝟginitatē occultā esse alīs ꝑib⁹: nisi
cui de⁹ ex cā voluit reuelare sicē ioseph. Colligiē q̄ ex ꝑmissis ꝙ
descēsus xp̄i a dauid ⁊ abꝛaā in euāgelio q̄drupl̄r tradiē. Nā
aut ſm verā generationē naturalē: ⁊ h sūmarie q̄tū suffiē ad
certiācādos fideles in cōi de ipletiōe ꝓmissionū q̄ pr̄ib⁹ fuerē
facte. ⁊ h dupl̄r: q̇ꝛ aut sine mysterij ꝟginitatis reuelatiōe: ⁊ sic
in titulo ꝑmo matthei ꝑut in scd̄a ꝯclusiōe: aut cū declaratiōe
ꝟginitatis sic ibi: Generatio āt xp̄i ⁊c. Mat. i. ꝑut in sexta cō/
clusiōe: aut ſm publicā estimationē: ⁊ h extēse p singula descē
dēdo ⁊ ascēdēdo qḋ sufficit ⁊ reqriē ad certificādos xp̄i ꝯtēpo
raneos ⁊ de h ꝙ xp̄s fuerat legitim⁹ successoꝛ ipi⁹ dauid. h du/
plicē: q̇ꝛ aut ſm lineā natural̄ generatiōis publice estimatā p
salomonē quā matthe⁹ tradit ꝑut in q̄rta ꝯclusione: aut ſm li/
neā adoptatā: ⁊ sic Luc. iij. ꝑut in q̄nta ꝯclusione. Qui q̇dem
q̄drupleꝝ descē

q̄druplex descēsus in xp̄o ꝯcurriē ꝑut traditio euāgelica narraē C
fidelr: ⁊ hec ad murmuratiōes pfidoꝝ comp̄imēdas ⁊ admira/
tiones tollēdas fideliū in ꝑdictis sufficiāē ſm lr̄alē expositionē:
omissis tm̄ q̄plurimis aliīs in hac materia a doctoribus traditē
q̄ ad mysticā ptinēt declarationē.

¶ Sequunē notule breues venerabil̄ ac religiosi pr̄is fratris
Mathie doꝛingk ꝓfessoris sacre theologie eximij mḡri ꝓuī/
cie Saxonie oꝛdinis minoꝝ: q̇bus postilla fratris Nicolai de
Lyra valide ab impugnatiōibus dñi Burgeñ. defensaē. ⁊ pri/
mo circa euangelium Matthei.

Replica. Et q̇ꝛ de veteri testamento nō plus repperi
tactū p Burgeñ. ideo accedendū est ad no/
uum ⁊c. In nouo testamento ꝑmo occurrit euangelium Mat/
thei: in cuius ꝑmo caplo dr̄ Iudas genuit phares ⁊ zaran de
thamar. quē passum exponēs btūs Hiero. dicit: notandū gene
alogia saluatoris nullā sanctaꝝ assumi mulierū: sed eas q̄s
scriptura rep̄hendit: vt ꝓpter peccatores venerat de peccatri/
cibus nascens ⁊c. Postil. aūt ab hoc dicto beati Hiero. cum re
uerentia declinat motus ex certis rōnibus. quaꝝ ꝑma est: quia
nō videē rōnabile mulieres rōne illa poni in genealogia salua
toris qua rōne viri ex ea ꝑterminunē. s. ochozias: ioas ⁊ ama/
sias ꝓpter peccatum pretermittunē: vt dicit idem btūs Hiero.
igiē ꝓpter peccata nō ponunē ibi rōnabiliter mulieres. Itē ꝟ/
go gloꝛiosa poniē in ipa genealogia q̄ tñ est ⁊ sp fuit sanctissi/
ma. Item q̇ꝛ dicit btūs Hiero. ruth ⁊ raab in genealogia posi/
tas tanq̄ p scripturā sacrā rep̄hensas: quod nō videē verū: q̇ꝛ
scriptura eas cōmendat. Raab cōmendaē Iosue. ij. ⁊ poniē in
cathalogo iustoꝝ ad Heb. xi. Qꝛ aūt dicta fuit meretrix nō fuit
ratiōe vitij: sed officij: q̇ꝛ vbi nos habemus meretrix: hebreus
habet hospita: vel fuit eius cognomen. Silr̄ ⁊ ruth cōmendaē
in scriptura: Ruth. i. ⁊. iij. Nec alicubi legiē de illaꝝ duaꝝ mu/
lierum rep̄hensione ꝑut btūs Hiero. allegat. Exponit igiē po/
stillatoꝛ illuʒ passum sic: ꝙ ille mulieres ideo hic nominanē: q̇ꝛ
viris suis fuerūt accidētaliter ꝯiūcte. Nā que fuerūt ꝑmo ⁊ ꝑn/
cipaliter coniuncte: siue bone siue male non hic nominanē: imo
que inter illas quattuoꝛ fuit magis famosa peccatrix. s. Bethsa
bee directe non nominatur: sed dicitur ea que fuit vrie: que ꝑn/ D
cipaliter ⁊ directius nominari debuit si peccatum ratio nomi/
nationis fuit. In hac re Burgeñ. assumit beatum Hieronymū
in sui defensionē quem tñ ex leuibus causis consueuit improba
re: vt patet in multis locis sui coꝛruptoꝛij. Et puto defensionē
Burgeñ. beato Hiero. non placere: quia maioꝛa inconuenien/
tia contingunt defensori q̄ defensoꝛ: vt patebit. Dicit nāq̄ Bur
geñ. ꝑmo ꝙ verba beati Hiero. sunt sane intelligenda de pec/
catoꝛibus ⁊ peccatricibus finaliter penitentibus ⁊ sic iustifica/
tis: ⁊ tales dicit fuisse illas q̄ttuoꝛ mulieres in genealogia chꝛi/
sti nominatas. Secundo dicit Burgeñ. ꝙ raab ⁊ ruth fuerunt
famose peccatrices: quia nationes eaꝝ in scripturis rep̄hendū/
tur. Tercio dicit ꝙ ⁊ si ille quattuoꝛ mulieres fuerunt iniuste:
non tamen fuerunt dicende sancte: saltem in vita eaꝝ ꝓpter ꝑ/
cedentia peccata. Ex his tribus dictis putat Burgeñ. accipere
velle sufficientem responsionē ad argumenta postil. facta cōtra
beatum Hiero. sed certe ex inepte dictis apta responsio fieri nō
pōt. Nunc aūt ꝑmum dictū ꝓposito est ineptū. Nā multe muli
eres patrum nominatoꝝ in scriptura sunt rep̄hense tamen fina
liter iuste: sicut sara rachel lia ⁊ cetere. ideo ſm ꝑmū dictū Bur/
geñ. q̄plures debebant nominari. Ceterum si sole quattuoꝛ fi/
naliter iustificate debebant nominari: sequiē ꝙ finaliter impe/
nitentes nominari nō debuissent: ⁊ sic achaz ⁊ multi noīati no/
minari nō debebant p argumentū a ꝯrio sensu qḋ Burgeñ. se/
pe grādipendit: nec ſm dictū Burgeñ. est aptū ꝓposito. Nā si
quis ex mala fama natiōis deberet dici famosus petōꝛ: maxime
Job qui natione fuit gentilis: ⁊ tñ in scripturis diciē fuisse sim
plex ⁊ rectus timens deū ⁊ recedens a malo ⁊c. q̄ de eo dicunē
Job. i. Poterāt etiā ille due mulieres naturaliter facere q̄ erāt
legis sicut iob ⁊ non idolatrare. Unde de gentilitate ad iudais/
mum conuersas scriptura non rep̄hendit sed magis cōmendat
vt ꝓbat postillatoꝛ. Nec tertium dictum videē ꝓposito cōueni
re. Nam beatus Hiero. in hac vita iustificatas ⁊ cum finali iu/
sticia defunctas vtiq̄ debuit dicere sanctas: nec hoc omittere ꝓ
pter peccata ꝑcedentia si qua fuerunt: quia petrum: paulū: mat/
theū: ⁊ magdalenā ⁊ ceteros vere sanctos dicere catholicū est:
quoꝝ tñ petā sacra scriptura cōmemoꝛat: sed non illaꝝ. s. raab ⁊
ruth. Cū igiē dicta Bur. ꝑut visum est sunt ꝓposito imptinen/
tia. responsa ex eis accepta valere non pñt. idcirco cum ꝑmū ar/
guitur de tribus regibus ꝓpter peccatum ꝑtermissis: respōdet
Burgeñ. ꝙ illi fuerunt finaliter impenitentes qḋ in mulierib⁹
non habet locum: sed ostensum est supꝛa primum dictum Bur/
 geñ. vnde

E gerē. vnde simił illa respōsio nō ē rōnabilis: nec ꝑ cōsequēs solutio. Ad scōm argumētū de beata virgine sine peccato in genealogia posita. rn̄det Burg. ꝙ secus est de beata virgine quā necesse habuit euangelista ponere: ⁊ de illis mulieribus quas euāgelista volūtarie noīauit ⁊ sine defectu potuisset ꝑtermittere. Sed puto bea. Hiero. sic nō voluisse dicere: qꝛ il la rn̄sio plus inuoluit ꝙ soluit: nā dicēs euāgelistā ꝓ sola voluntate illas mulieres noīasse: necesse habet dicere ꝙ sine rōne: ꝙ si sic frustra bea. Hiero. q̄reret rōnē cuiꝰ nō est rō sed volūtas. Necesse ē verisile ꝙ sola voluntate q̄nimmo ex rōnabili necessitate eas noīatim expsserat euāgelista: q̄ rōnabilitas in fra ostēdeł. Ad tertiū argumētū postil. Bur. rn̄det qđ facit ꝓ bea. Hiero. qꝛ ī scriptura cōmēdāł ħ est argumētū iustificationis eaꝝ finał: sꝫ ꝑ ħ nō excluditꝰ qn̄ priꝰ fuerāt famose peccatrices vt dicit Bur. cuiꝰ oppositū tn̄ ostēsū ē ī correctōe scđi dicti. ꝗ. nec aliqua scriptura hꝫ ꝙ ꝑsone aliaꝝ vnq̄ fuerint reꝓhēsibiles: sꝫ potiꝰ ī scriptura cōmēdāł. vn̄ pōt sumi argumentū qđ est Bur. in ve. te. valde familiare: sꝫ ipse cōsueuit arguere ab auctoritate negatiue qđ nō valet. ħ arguił aūt simul ꝯstructiue ⁊ destructiue ꝑ ħ qđ nō legił ꝙ sint reꝓhēsē sꝫ comēdate. Arguo tn̄ ex dictis ꝯ Bur. aliter: Oīs denoīatio dꝫ fieri a ꝑncipaliori ⁊ digniori: sꝫ fides ⁊ iusticia sunt digniores virtutes: igił noīatio dꝫ fieri potiꝰ a ꝟtutibꝰ ꝙ̄ a vitijs: sꝫ ꝯstat ex scriptura raab ⁊ ruth fuisse ꝟtuosas: igił eaꝝ noīatio dꝫ potiꝰ sumi a ꝟtutibꝰ ꝙ̄ a petis si q̄ ꝑcesserāt. Nā ī cōmemoratiōe scōꝝ ꝟtutū fit mētio ꝺ ꝑse: vitioꝝ aūt si q̄ fuerāt ꝑ accidēs ⁊ recitatiue: igił ille scē mulieres in xp̄i genealogia scrā potiꝰ debebāt noīari ex ꝯuersiōe ꝙ̄ prauitate trāsgressionis: nec illa tertia rō postil. facit ꝓ btō Hiero. ꝓut Bur. dixit: sꝫ ꝯ ipām: qꝛ dicit ꝙ̄s scriptura reꝓhēdit qđ nusq̄ reperił sꝫ ꝯriū: qꝛ vtrāq; scriptura cōmēdat notabilił factis. Posiꝙ̄ igił visū ē ꝙ Bur. volēs ꝓ btō Hiero. certare plꝰ eā inuoluit. Cōsequēter vidēdū ē quō ꝯ postil. irrōnabilił moueł dupliciꝰ. ꝓmo dicit ꝙ nihil ꝑtinet ad rōnē genealogie ꝯiūctio viri ⁊ mulieris ꝑ se vel ꝑ accidēs ⁊ nihil refert. nā necessariū videł vxores secūdarias nō ꝑnncipales ī hmōi genealogia noīari: q̄tenꝰ ex tali noīatione

F ne ostēdeł veꝝ fuisse matrimoniū ⁊ nihil illegitimitatꝭ interuenisse. Qꝛ aūt verū matrimoniū sit inter viꝝ ⁊ vxorē ꝑncipalē nemo dubitat: nec ꝓlē ex eis susceptā fore legitimā: ꝓlē aūt ex occasionali ner ⁊ secūdario ꝯiūcta posset ꝓbabilił dubitare fore legitimā: idcirco ī generatiōe ex ꝑncipali ⁊ ꝑ se ꝯiūcta in tota genealogia de muliere nulla fit mentio: qꝛ ibi ꝓlis legitimitas ē clara: ī generatōe aūt ex occasionalł ꝯiūctꝭ necesse fuit de mulieribꝰ fieri mētionē: Tū vt ex ħ innuał ꝯiūctionē fuisse legitimā: Tū vt ostēdał ꝓlē ex sic ꝯiūctoꝝ gn̄atiōe nullā incurrere notā. Necessariū igił fuit ī xp̄i genealogia ħ obseruare ne herodes aut alij xp̄i ꝑsecutores vetamē excusatōis possent assumere q̄si natū illegitime ꝑsequerenł: hec ē eñ rō scōꝝ doctoꝝ de mr̄is xp̄i despōsatiōe. Nec valet ꝙ Bur. scđo obucit ꝯ postil. rōnē ꝺ lya q̄ fuit iacob ꝑter intētionē ꝯiūcta: ⁊ tn̄ nō noīał in genealogia xp̄i qđ tn̄ oporteret si rō postillatoris valeret. Rn̄deo ꝙ q̄uis lya fuerit cōiūcta ꝑter eiꝰ intētionē: nō tn̄ ex ħ fuit vxor eiꝰ occasionał nec secūdaria sꝫ ꝑncipał ꝓpter sequētē ratihabitionē. Rachel eñ q̄uis fuit plꝰ dilecta: fuit tn̄ vxor secūdaria: ⁊ iō xp̄s si fuisset natꝰ ꝑ lineā rachel spāliter nominari in genealogia debuisset ꝓpter rōnē ꝑdictā. Sꝫ qꝛ ꝑ lineā lye q̄ fuit ꝑma ⁊ principalis vxor xp̄s natꝰ ē: idcirco eā noīari nō oportebat. Cōfirmał hec rn̄sio: qꝛ fm̄ magistrū in q̄rto di. xxx. ⁊ doctores. Error in ꝑsona cōiūcta dirimit etiā cōtractū matrimoniū nisi post cōiūctionē interuenerit ratihabitio. Cū igił ī cōiūctiōe iacob ⁊ lye interuenit error ꝑsone: potuit legitime post ꝯiūctionē eā refutare: qđ tn̄ nō fecit sꝫ potiꝰ ratū habēs factū ꝓ cōiūctiōe rachel vltro seruiuit. Et lya ꝑꝛa ⁊ ꝑncipalis vxor fuit ꝑ ꝯñs nō noianda. Sꝫ finalr in hac materia Bur. valde moueł ꝯ postillatoris excusationē: q̄ se excusat de ħ qđ declinat ħ dictū btī Hiero. asserēs ꝯ pietatē militare scōꝝ opinionibꝰ cōtraire: inducēs ad ħ canonē decretał di. xx. Sꝫ reuera. ī q̄ Bur. excusatōeꝫ postillatoris reijcit: ipse magꝭ venit iculpādꝰ. ꝗ sepe q̄dē bea. Hiero. b. Augꝰ. ceterisq; doctoribꝰ etiā sine magna rōne obuicit ⁊ ipsoꝝ dictꝭ ifideliū iudeoꝝ dicta anteponit. Et si aliq̄ñ ꝓ ipsis certare videał ī odium id facere videł postillatoris saluo pace: q̄ nō nisi scriptura aut rōne cogētibꝰ interdū a scōꝝ declinat sentētijs. Nec id qđ Bur. assumit facit ꝯ pietatē: qꝛ ħ honor hec reuerentia solis debeł canonicis scripturꝭ: vt q̄cq̄d ī eis reptū fuerit sine hesitatiōe verū eē credał: vt dicit bea. Augꝰ. ī de vnico baptismo scriptis aūt alijs q̄buscūq; rōnabiliter ꝯdicere. ꝗ dicēte eodē Augꝰ. in epl̄a ad Hiero. Alioꝝ scripta ita lego vt q̄ntalibet

G sanctitate q̄ntaue doctrina polleant nō iō veꝝ putē: qꝛ ipsi ita senserūt ⁊c. Et in epl̄a ad fortunatū dicit: Tales eē velle lectores suoꝝ scriptoꝝ qualis ipse est alioꝝ in q̄ sua scripta ceteris corrigēda subijcit. sicut ipse alioꝝ scripta vbi id certa rō vel auctoritas exegit refutauit. Nec putādū hāc Augꝰ. hūilitatē beato Hiero. ⁊ ceteris scīs doctoribꝰ defuisse. Canō decretalis ꝯ postil. inductꝰ ꝓ ipso militat: qꝛ neq; in ipso q̄uis maiori rōne innitił eo maioris auctoritatꝭ eiꝰ ꝟba eē videnł: igił postillator si nulla temeritate ꝓmotꝰ interdū scōꝝ sn̄ias cū reuerētia q̄ scīs doctoribꝰ debeł declinet: meliori rōne aut auctoritate ꝑsuasus nequaq̄ debet ob ħ a veritatꝭ amore criminari: qm̄ in his q̄ fidei nō sūt: nec sacris lr̄is obuiāt: neq; sancti: neq; scholastici doctores mutuū consensum expetunt. sed sibi mutuo alijs ⁊ alijs rationibus ꝑsuasi sine temeritate immo vtiliter contradicunt.

¶ In eodē ca. vbi dicił Joseph virū marie. vbi oēs doctores ꝯcordāt ꝙ sufficiēter deducił genealogia ꝑ ioseph virum marie: qꝛ erāt de vna tribu ⁊c. vbi Bur. facit multa argumēta: aliq̄ satis cōpetētia ꝙ nō sufficit declaratio glose ⁊ doctorū. Ipse igił lōgā digressionē facł ī q̄ putat satisfacere nō solū querētī: sꝫ q̄stioni q̄ fieri ꝯsueuit ī hac materia: cui placet videat: mihi aūt videł ꝙ nō ampliꝰ ꝙ̄ postil. factū ꝯcludat. Cū eñ xp̄m natū ex semie dauid ⁊ abrahā fm̄ ꝓmissa vtrisq; facta. nō nisi auctoritate scripture habeał: igił solū creditū ē apud recipiētē sacrū cano. sic ⁊ apud christianū habeł solū auctoritate Matthei ⁊ Luce: igił ex sola fide. frustra igił Burgeñ. videł tam ꝓlixa digressione laborasse. ꝑsertim cum quattuor sue suppositiōes ⁊ sex cōclusiones citra vel vltra ea q̄ fidei sūt nihil ꝯcludūt. Nā in prima suppositione sua dicit de filiatiōe ⁊ successiōe fm̄ formā vulgarē q̄ modicū facit ad ꝓpositū deducēdū. Nā a zorobabel nulla apud catholicos nec puto apud iudeos habeł historia autētica: vn̄ talis fama vulgarꝭ auctoritatiue cōfirmare potuerit vsq; ad xp̄m ⁊ parētes eiꝰ: ⁊ si habeł tn̄ qꝛ in canone nō est: ea facilitate cōtēnił qua ꝓbał fm̄ regulā beati Hiero. In secūdo ꝑsupposito dicit Burgeñ. dubium esse quocūq; naturaliter genito: an sit legitime natus.

H In quo nihil dicit ꝑtinens ad questionis mote solutionē: qꝛ per nullam naturalē cognitionē possumus ad legitimā christi generationē peruenire: ⁊ ꝓpter idem nō valet suppositio sua tertia: quia testimoniū vel ꝓbatio ꝑ instrumentū pertinet ad humanā ⁊ naturalē cognitionē: ⁊ quia de substātia instrumentorū sunt testes sicut ad naturalis generationis cognitionē nō possunt honesti testes adduci: ita nec instrumenta formari: imo testes quicunq; adducerenł essent dubij ex secūdo supposito. Ex illis igił tribus suppositionibꝰ nihil fidei asseritur nisi negatiue. ꝙ videlicet christi generatio nō potest haberi per famā publicā: nec per testes et instrumenta: nec per naturalem cognitionē: sufficisset igitur quarta suppositio ꝙ potest sciri fidei auctoritate: ⁊ ad hoc tendit prima ꝯclusio Bur. que assumit ꝓmissiones factas patribus et testimoniū euangeliorū: que omnia sola fide recipimꝰ. secūda sua cōclusio solū pertinet ad fideles: ⁊ nos nisi ꝓpter fidem. ⁊ tertia cōclusio resoluitur ad idē: qꝛ vult ex publica fama dicere cōueniēs christum esse filium dauid: sed vnde fama nisi ex ꝓphetijs: sed quid ꝓphetia nisi credamus: totū igił resoluił in fidem: per cōsequens apud infidelem nihil facit: per ꝓbationes de scīs Tho. per Burgeñ. ex sua digressione sumptas nō ꝓbał iudeorū inexcusabilitas: qꝛ nec ꝑ scripturā ꝓpter interruptionē a tempore zorobabel: nec ꝑ famā ex scripturis sufficienter factā iesum filium dauid fore scire poterant: sed aliunde quod ostēdere nō est ꝑsentis speculationis. Nec quarta cōclusio nisi ꝑ resolutionē ad fidē ꝓcedit. Similiter ⁊ quinta: qꝛ vtriusq; line tn̄ naturalis ꝙ̄ adoptiue testimoniū nō habemus nisi ex scriptura: testimoniū aūt scripture ad fidē resoluił. Nūc autē scriptura veteris testamēti in vtraq; linea deficit: qꝛ a zorobabel vsq; ad parētes xp̄i: vt ꝑdictū ē auctoritatē nō habemꝰ. Credendū est igił Mattheo ⁊ Luce in vtraq; linea: ⁊ ecce fides: ⁊ ad hoc finaliter resoluit Burgeñ. suā quintā cōclusionē. Sed vnde Matheꝰ ⁊ Lucas tante sacre sunt auctoritatis: nisi ex auctoritate vniuersalis ecclesie teste beato Augꝰ. cōtra adamantiū dicentē: Non crederem euangelio nisi ecclesie auctoritas me cōmoueret: qui igił credit ecclesie credit Mattheo et Luce: ⁊ si credit christum filium dauid fm̄ promissa facta patribus. Et hec est summa per quā soluił questio per Burgeñ. sic diffinitur pertractata: q̄ autem his nō credit quoniā nos ex scriptura que interrupta est circa genealogiā: nec ratione nec fama conuinci poterit ⁊c. remanebit dubius digressione Burgensis non obstante.

Cōcordantia genealogie ioseph ⁊ marie

Augustinꝰ ꝯ adamantium

a A [C]Um ergo natus. Cū vis matthe⁹ natiuita Ca. II
tē pterminat: tñ aduentū magoꝝ referēs: breuiter eā
cōmemorat sic dicēs: Cū ergo ꝛc. Quattuor h̄ po-
nunt a ꝓphis roborata / natiuitas / nomē / loc⁹ / ꝛ tps. De na-
tiuitate dñi in bethleē mattheus ꝛ lucas ꝯsentiūt: sʒ quō ꝛ q̄
occasione ad eā venerint ioseph ꝛ ma-
ria lucas exponit: mattheus pterit: sic
ꝛ cetera vsq ad circūcisionē: sicut econ
tra de aduentu magoꝝ lucas tacet et
mattheus exponit. b ¶ Bethleē iu
de. Ad differentiā illi⁹ q̄ est in galilea
Due beth/ in tribu zabulō. Due em̄ sunt bethleē.
leem Bethleē ꝑuo dicta ē ephrata. Bethleē
dom⁹ panis: qꝛ ibi nasciturus erat pa-
nis viuus q̄ de celo descendit: q̄ ponit
in p̄sepio: vt irrōnabiles pastos faciat
socios angeloꝝ. Significat ēt ecclesiam
que ē domus in q̄ panis viuus come-
dit. c ¶ In diebus herodis. Hoc
nō ponit im̄ ꝓ tpe: sʒ vt videat imple-
tū. Nō deficiet pnceps d iuda ꝛc. In
diebus herodis regis. Finito. s. re
gno iudeoꝝ: qñ iā herodes alienigena
in gēte iudeoꝝ regnū sibi occupauerat
Dan. 9. f īpleta ꝓphetia q̄ dicit: Cū venerit san
ctus sctōꝝ cessabit vnctio vr̄a. d ¶ Ec-
ce magi. Magi non malefici: sed p̄hi
chaldeoꝝ: q̄ d singulis philosophant.
Et fuerūt (vt dr̄) de genere balaā: ꝛ successores doctrinarum
eius. In istis fides gentiū vt primitie deo ꝯsecrat. Hi p̄dicāt
natiuitatē: locū nesciūt. Iudei locū insinuāt: tp̄s aduentus nō
cognoscūt. ¶ Venerūt magi nō post annū: qꝛ tūc nō inueni-
rent in p̄sepio: sed in egypto: sʒ. xiii. die. Fuerūt āt de terra p̄sa
rū vbi ꝛ saba fluuius a q̄ regio noiat: iuxta quā ꝛ arabia est:
B vbi magi fuerūt reges. Qui ꝛ si tria mūera obtulisse dicunt:
nō ideo nō plures q̄ tres fuisse ꝓbant: sʒ vt p eos gentes q̄
ex tribus filijs noe nati sunt ventre ad fidē p̄figurent: vel tot
fuerūt pncipes: q̄ multos duxerūt in suo comitatu. Ideo magi
apud hierosolymā p̄cipue natū regē q̄runt: qꝛ p balaā de isrl̄
nasciturꝫ audierūt. Noua em̄ stella nouū hominē indicabat.
Stella christus quē seq̄ debemus: qui nisi in cordibus oriat
rex iudeoꝝ in oriente non querit. e ¶ Ubi est qui natus
est rex iudeoꝝ. Cōfusio iudeoꝝ est vbi christi natiuitatem a
gētibus discūt: ꝛ si nō credūt: inexcusabiles sunt. f ¶ Uidi-
mus em̄ stellā eius ꝛc. Hiero. Hec stella dñice natiuitatē
nūciā nunq̄ ꝓius apparuit: sʒ eā tūc puer creauit: ꝛ magis p̄-
uiā deputauit: q̄ more pacto officio esse desijt. ¶ Christū non-
dū loquentē muta stella p̄dicat: postea loq̄ntem loq̄ntes apli
nunciauerūt. ¶ Iudeis tanq̄ rōne vtētibus substātia rōna-
lis. s. angelus ortū christi nūciauit. Magos ꝟo p̄mitias gen
tiū nondū rōne vtentiū irrōnalis. s. stella pduxit. ¶ Pastori-
bus angeli: magis stella: vtrisq tñ loquit lingua celoꝝ: qꝛ iā
cessabat lingua ꝓphetaꝝ. Utrū stella orta sit in oriente: an ipsi
ibi positi natā ad occidentē viderint ambiguū est. Potuit em̄
nasci in oriente: ꝛ eos in hierlm̄ pducere. Sed dū humanū q̄
si ex lege querūt auxiliū: diuino deserunt. Per stellā intelle-
xerūt eū in iudea natū: ꝛ ideo hierlm̄ venitūt: vbi locū discen-
tes tūc aggressi iter primā hñt stellā preuiā quā recognoscūt.
Allego. ¶ Allegori. Stella est illuminatio fidei q̄ ad christum ducit.
Dū diuertūt ad iudeos eā amittūt: qꝛ dū a malis consiliū que
cūt verā illuminationē perdūt. g ¶ Audiens autem he-
rodes rex. Rex dicit: vt ex collatiōe eius qua querit hic in-
telligat extraneus: qꝛ iā defecerat ꝓprius: Audiēs autem
herodes aliū regem iudeoꝝ q̄ se queri: volebat em̄ cū esset
alienigena legitimus rex videri: ꝛ ideo codices q̄bus genea-
Quare he- logia tēxit cremauit. h ¶ Turbatus est: ꝛ omnis ꝛc. Uel
rodes nati- quia exitium regni sui timet: vel ꝓpter iram romanoꝝ si hoc
uitatē chri- pateretur: qui decreuerant ne quis rex vel dominus sine eo-
sti timuit rum consilio diceretur. Nato rege celi rex terre turbatus est:
qꝛ nimirꝫ terrena altitudo ꝯfundit cū celestis celsitudo p̄dicat.

¶ Cū illo. ꝓpē

a [C]Um ergo natus Ca. II a
¶ ecce natiuitas: erat ē na
tus. ¶ nomē. ¶ locus.
b esset iesus in bethleē
a ¶ tempus.
c d iude i dieb⁹ herodis regi: ecce ma b
n ¶ vbi erat caput regni. ¶ Ciuitas dei to-
to orbe refulget in q̄ min⁹ docti erudiunt dī
gi ab oriēte venerūt hierosolymā/
uina lege. a ¶ ne d de herode q̄rere videat
e dicētes: Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeo
a ¶ signa nō fidelib⁹ sʒ infidelib⁹ data sunt.
¶ ꝓpriā: qꝛ hāc creauit ad ostensionē sui.
f rū: Uidim⁹ em̄ stellā ei⁹ in oriēte: c
n ¶ qꝛ deū intelligūt stella famulante.
g ꝛ venimus adorare eū. Audiēs d
h aūt herodes rex turbat⁹ est: ꝛ ois f

Nico. de lyra

[C]Um ergo natus eēt iesus in beth. ꝛc. Ca. II
Hic scdo ostendit euangelista ip̄m iesum esse verum
deum ꝛ verum hominem ex illustratione celesti ꝛ ve-
Diuisio neratione regali. Et diuidit in duas partes: quia primo po-
nit huius rei manifestatio. scdo ip̄ius christi manifestati p̄se-
cutio / ibi: Qui cū recessissent. Item prima in tres: quia p̄mo
ponit

ponit christi inq̄sitio sollicita. scdo eius inuētio certa / ibi: Qui C
cum audissent regem. tercio eius adoratio deuota / ibi: Et ꝓci-
dentes. Primum adhuc in duas: qꝛ primo ponit inquisitio chri-
sti ex deuotiōe. ꝛ ista facta est a magis. scdo ponit inq̄sitio chri-
sti ex malignatiōe. ꝛ hec fuit inquisitio herodis / ibi: Audiēs aū
tē rex. ¶ Circa inquisitionē magoꝝ q̄-
rentiū christū natū: euangelista tria no
tat: videlicet natiuitatis locū / cū dicit:
a ¶ Cū q̄ natus eēt iesus in beth-
leem iude. vt ostendat impletā esse ꝓ
phetiā Michee. v. vt videbit. i. eo. ca.
Addit aūt iude: ad distinctionē alteri⁹
bethleē q̄ est in tribu zabulon. scdo no-
tat tempus / cum dicit: In diebus hero
dis. ꝓphetauerat em̄ patriarcha iacob
Gen. xlix. b. Nō auferet sceptrū de iu-
da: ꝛ dux de femore eius donec veniat
qui mittēdus est ꝛc. vbi translatio chal
daica habet sic: Donec veniat messias.
vbi manifeste ostendit illo tpe christum
esse nasciturꝫ: qñ deficeret rex ꝛ dux de
populo iudeoꝝ. ꝛ hoc impletū est in he-
rode: quia vsq ad transmigrationē ba-
bylonis habuerūt reges de tribu iuda
ꝛ postea duces: vt pꝫ de zorobabel Es
dre. ij. ꝛ sic vsq ad herodē q̄ fuit idume
us natione: ꝛ p ꝯseq̄ns alienigena: sed
regnū iudeoꝝ fuit sibi datū a romanis
imꝑatoribus: ꝛ cū hoc adiutoriū ad ip̄m acquirendum: ꝛ capto
antigono ibidē regnāte ꝛ postea interfecto: herodes occupauit
regnum: vt narrat Iosephus libro antiquitatū. patet igit q̄ p
hoc quod dicit: b ¶ In diebus herodis regis. Ostendit
tp̄s p̄finitū christi nascētis. Tertio scriptura circa natiuitatem D
christi notat euidēs celeste signū. ꝓphetatū em̄ fuerat p balaā:
Nū. xxiiij. c. Orietur stella ex iacob ꝛ cōsurget virga de isrl̄ ꝛc.
vbi ostēdit q̄ ortus noue stelle apparentis erat signū christi na-
scentis. ꝛ ideo in hora natiuitatis christi apparuit stella noua in
orientali terra vbi quondā habitauit balaam: que quidem ter-
ra est in pte oriētali respectu hierlm̄: vt habet in eodē li. Nū.
xxiij. ꝛ ideo isti magi dicti sunt magi nō a magica arte: sʒ a ma-
gnitudine scīe: ꝛ ideo dicti sunt etiā reges: qꝛ illo tpe p̄hi sapien
tes regnabāt. Isti ergo videntes nouā stellā cognouerunt p di
uinā inspirationē q̄ illa erat que p̄dicta fuerat p balaam: ꝛ ideo
statim mouerūt se de locis suis vt venirēt ad venerandū pueꝝ
natū: ꝛ seq̄ntes stellā venerūt in iudeā die terciadecima: qꝛ illa
terra vbi habitabat balaā nō multū distabat a iudea: ip̄is aūt
iudeam intrātibus stella diuina dispositiōe disparuit vt necesse
haberent recurrere ad ciuitatē regiā: videlicet hierlm̄: ꝛ ibidem
inq̄rere de christo nato: ꝛ hoc factum est a deo duplici de causa. Duplici de causa stella disparuit
Una ꝓpē ip̄os magos: vt q̄ ꝑus fuerant cōmoniti celesti signo
ꝯfirmarent etiā dicto ꝓphetico et doctoꝝ hebraicoꝝ rñso: vt. i.
patebit. Alia causa fuit ꝓpē christū: vt eius natiuitas in ciuitate
regia nūciaret: ꝛ p ꝯñs iudei christū nō recipientes inexcusabi
les haberent. Per hoc etiā figurabat q̄ fides christi erat a gē-
tilibus deuote recipiēda: ꝛ a iudeis ꝓ maiori pte in infidelitate
remanētibus refutāda: qꝛ magi q̄ gētiles erāt ip̄m christū deuo
te q̄sierūt: ꝛ inuētū adorauerūt. sacerdotes āt iudeoꝝ audientes
christū natū p celeste signū in nullo moti sunt ad ip̄m q̄rēdū seu
venerādū. dicit igit: c ¶ Uidimus stellā eius ꝛc. ꝛ pꝫ sen-
sus p p̄dicta. d ¶ Audiēs aūt hero. Hic ponit inq̄sitio hero
dis ex malignatiōe. ꝛ p̄mo ponit eius inq̄sitio de xp̄o a iudeis.
scdo ab ip̄is magis / ibi: Tūc herodes. Dicit ḡ: Audiēs āt hero
des. s. xp̄m natū p euidēs celeste signū. e ¶ Turbat⁹ ē. Nec
mirꝫ: qꝛ erat alienigena vt dictū ē: ꝛ iō timebat pdere regnū: ꝛ
nō solū ip̄e turbat⁹ ē: sʒ f ¶ Et ois hiero. cū il. Hic accipit
ps ꝓ toto. vñ ois hierosolyma accipit h̄ ꝓ illa pte q̄ fauebat si-
bi: sicut cōiter dr̄ qñ maiores ciuitatis aliq̄d faciūt quod tota ci-
uitas facit: sic in ꝓposito illi qui erant ibidem maiores ꝛ in re-
galibus officijs assistentes: illi cum rege turbati sunt. Sequit:
Et congregans

Moraliter. Moraliter. a ¶ Cum ergo natus esset iesus ꝛc. Sequi-
tur: c ¶ Uidimus em̄ stellā eius ꝛc. Per stellam signat
virgo maria que interp̄tatur maris stella. Hec aūt stella appa-
ret magis cōdescendēdo sibi deuotis ꝛ eos nauigātes p hoc
mundi mare turbulentū dirigit ad portū salutis qui christus ē.
Et ip̄m inuenientes venerant: offerentes ei munera. s. aurꝫ cha-
ritatis: ꝛ thus deuote orōnis: ꝛ myrrham carnis mortificatio-
nis: qꝛ cū caro rōnabiliter castigat: ad celestia spiritus eleuat.

 Et rñso accepto

E F a ¶ Cũ illo. ꝓpter fauorẽ: qꝛ sepe ppls plus eis iniuste fauet
Pro.29.b quos crudeles sustinet. Unñ salomon: Rex iniustus oẽs mini
stros impios habet. b ¶ Et cõgregãs oẽs ꝛc. Nota dili
gẽtiã inquirẽtis: vt si inuenerit faciat ꝙ post se velle ostendit
● in autẽ excusatus sit romanis. Explorabat etiã si rex eorũ tri
stes vl' letos faciat iudeos. c ¶ Ubi
christus. A iudeis querit locũ: a ma
gis tp̃s: vt de vtroqꝫ fiat certus.
d ¶ In bethleẽ iude ꝛc. Locũ nati
uitatis exprimũt: quez testimonio scri
pture didicerũt: vt ip̃a eoꝝ scĩetia illis
fieret ad testimoniũ dãnationis: nobis
ad adiutoriũ fidei. ¶ Ex hoc pꝫ qꝛ nõ
ex ignorãtia: sed ex cordis duricia cre
dere noluerũt. Et tu bethleẽ. Hoc sic
ponit vt ab eis dictũ est: qꝛ et si nõ ver
ba: tñ sensus quodãmodo ponũt.
In hebreo sic est: Et tu bethleẽ ephra
ta parua es in milibus iuda: ex te mihi
egredieẽ q̃ sit dñator in israel: ꝛ egres
† mich.5.a sus ei' ab initio a diebus eternitatis.
· Job.7.f Et est sensus: Et si sis paruus viculus
cõparata ciuitatibus iude vbi tãta mi
lia: tamẽ nõ es minima: qꝛ ex te egredi
etur magnus p̃ho: q̃ nõ tñ õ dauid: qꝛ
egressus ei' ex mea cõstat substãtia: na
tus a diebus eternitatis: qꝛ in pricipio
erat verbũ. ¶ Antiquit' ephrata: po
Mystice stea bethleẽ. Mystice est dicta ephra
ta: furorẽ vidit: qð p̃mõstrat insaniã he
rodis q̃ ibi pueros occidit. Uel ephra
ta frugiferos: q̃ colit agrũ vite. Merito
in eo loco christus nascit: q̃ totius eccle
sie typũ gerit: ꝛ ex noĩe innuit christuz
pabulũ vite cibũ eẽ. Terra iuda. In
hebreo ephrata: Bethleẽ est dom' pa
nis. ephrata speculũ. Que sunt dom'
iste nisi fideliũ mẽtes panẽ angelorum
mãducantes: ꝛ q̃rũ in hac vita mortali
cõcedit gloriã dñi speculãtes? In qui
bus christus iã p fidẽ natus: de gẽtili
tate velut de lõginquo veniẽtib' p sal
sorũ doctorũ demõstrationẽ aliquãdo
F querit: ꝛ inuentus adorat. e ¶ Clã
vocatis magis. Remotis sacerdoti
b' ꝛ scribis: timebat eñi ne iudei qua
si ex dei oraculo ꝓmissum occultarẽt: si
se velle eũ perimere sentirẽt. Ideo etiã
ꝓmisit se adorare ne quis sentiret do
lũ ei': sed sine suspitione ob gratiaz fa
uoris ei renũciarent. f ¶ Adorẽ eũ.
Herodes deuotionẽ ꝓmittit: sed gla
dium acuit: maliciã cordis depingens
colore humilitatis. Fingit se vultu et
verbis adorare eũ quẽ inuida mẽte co
gitabat occidere: cuius psonã represen
tant hypocrite: q̃ dũ ficte deũ querũt:
nunq̃ merent inuenire. g ¶ Et ecce
stella quã viderãt in oriẽte ꝛc. Ingressi iudeã deserunt
indicio stelle vt cogãt ex lege inquirere. Uel diuino deserũt
auxilio q̃ querũt humanũ. Nec debebat signũ infidelib' datũ
apparere domesticis legis ꝛ ꝓphetarũ: qꝛ si moysen ꝛ ꝓphe
tas nõ audiunt: neqꝫ si quis ex mor. ꝛc. Non tenuit ethere
as vias: Sed multũ domui vicina: aliter nõ discernerent do
Luc.16.g. mũ. ¶ Moraliter. Stella ẽ bona exhortatio ducẽs ad xp̃m.
Moraliter Uel potius fides que est mentis illuminatio p quã ingredi
ens christũ videt qui ẽ stella matutina: ꝛ eo viso gaudet gau
dio ꝛ adorare nõ desinit. l ¶ Gauisi sunt gau. magno
valde. Gaudio gaudet: q̃ ꝓpter deũ (qui verũ gaudiũ est)
gaudet. Addit et magno: quo nihil ẽ mai'. Et valde gauisi:
quia de magno potest alius plus alius minus gaudere.
i ¶ Et intrantes do. Tres magi vno itinere deũ veniunt
adorare: quia i vno christo (qui ẽ via) inseparabilis trinitas
ab eis erat adoranda. k ¶ Puerũ cũ maria. sepe puer no
minat: vt eũ agnoscãt. de quo dictũ est: Puer natus est no
Esa.9.b bis. ¶ Cur nõ ꝛ ioseph cũ maria inuenit' ẽ a magis? Ne ali
qua inde male suspitionis occasio daret gẽtib': q̃ primitias sa
as statim nato saluatore ad eũ adorandũ miserunt.

G Adorare.

g hierosolyma cũ illo. Et ꝯgregãs a
a ¶ põtifices. ¶ moraliũ latores p̃ceptoꝝ
omes p̃ncipes sacerdotũ ꝛ scri
a ¶ palã quasi ex bono affectu.
c bas ppli/sciscitãbat ab eis vbi
a ¶ sic vocat eum: qꝛ nouerat insigi reges
iudeorum.
christũs nasceret. At illi dixe b
b runt ei: In bethleem iude. Sic
¶ micheam.
eniz scriptum est per ꝓphetam:
a ¶ ad tribũ iude pertinebat.
†Et tu bethleẽ terra iudã: neq̃q̃
a ¶ in hebreo in milib'. ¶ arguunt scribe
obliuiõis ꝙ nõ ip̃is verbis ꝓphete vsi sũt
minima es i principibũs iuda.
Ex te eniz exiet dux q̃ regat po
pulum meũ israel. Tunc hero c
c des clam vocatis magis: diligẽ
a ¶ qꝛ locũ didicerat: q̃ñ nasceret explorat
ter didicit ab eis tẽmpus stelle
que apparuit eis: Et mittẽs eos d
e ¶ cognito loco ꝛ tp̃e restat cognitio psone
in bethleẽ/dixit: Itẽ ꝛ interroga
te diligenter de puero: ꝛ cũ inue
neritis renũciate mihi: vt ꝛ ego
a ¶ hoc subiungẽdo ad renũciãdũ inuitat
¶ vt alacri' p eũ redeãt: ꝛ ne iudei. qꝛ rex
eorũ futurus erat occultent.
f veniens adorem eũ. Qui cum e
a ¶ estimãtes supple verã q̃ dixerat.
g audissent regẽ/abierũt. Et ecce f
stella quã viderãt i oriẽte ãtece
a ¶ donec. b ¶ quasi diceret: hic est quẽ
natũ testabar.
debat eos usqꝫ dũ veniẽs stãret
supra vbi erat puer. Uidentes
a ¶ inuento quod desiderauerũt.
h aũt stellã gauisi sũt gaudio ma
a ¶ diuersoriũ illud qð lucas cõmemorat
i gno valde. Et itrãtes dõmũ in
k uenerũt pueꝝ cũ maria mr̃e ei':

G a ¶ Et cõgregãs oẽs princi. ꝛc. qꝛ enim volebat chri
stum pderet: ideo voluit de loco natiuitatis christi diligenter
inquirere ab illis qui scripturas ꝓphetarũ p̃dictas de chri
sto nouerũt ꝛ genealogias descẽdentes a dauid sciebant.
b ¶ At illi dixerũt ei: in beth. ꝛc. Sicut eni periti in le
ge respõderũt p ꝓphetiã q̃ habeẽ Mi
chee. v. q̃ non põt exponi nisi de chri
sto: vnde in eadẽ auctoritate vbi diciẽ:
Ex te egredieẽ qui sit dñã. ꝛc. trãslatio
chaldaica habet. Ex te egredieẽ messi
as. Ad euidentiã igiẽ hui' ꝓphẽe vi
dendũ est qualiter scribiẽ Michee. v
qꝛ videẽ in aliquib' discordare ab eo
qð h̃ diciẽ: scribiẽ eñi Michee. v. a. Et
tu bethleẽ ephrata paruulus es in mi
libus iuda: ex te eniz mihi egredieẽ: q̃
sit dñator in israel ꝛc. Matheus aũt
euangelista aliter scripsit: qꝛ debebat
scribere respõsionẽ iudeorũ herodi fa
ctã: herodes aũt erat alienigena ꝛ ig
norabat scripturas ꝓphetarũ: ꝛ ideo
scribe sibi respõdentes aliqua verba i
auctoritate scripta mutauerũt vt planĩ
us regi loquerenẽ: tñ eandem senten
tiam tenuerũt: qð pꝫ discurrenti per
singula: scribiẽ eñi in michea sic: Et tu
bethleẽ ephrata: ipsi aũt responderũt:
Et tu bethleẽ terra iuda: cuius rõ fu
it: qꝛ ista ciuitas antiquitus vocata est
ephrata ab vxore caleph: sꝫ postea ẽ ibi
facta fames magna tp̃e elimelech et
noemi vxoris sue: ꝓpter quã famẽ iue
runt ad peregrinandũ in terrã moab:
vt habeẽ Ruth. i. a. trãseunte aũt fa
me facta est maxima abundantia in ea
dem ciuitate: sicut frequenter fit muta
tio a cõtrario in cõtrariũ: ꝛ tũc vocata
est ciuitas bethleẽ. i. domus panis: ꝓ
pter abũdantie euentũ: herodes autẽ
ignorabat istã historiã: ꝛ ideo nõ dixe
runt: Et tu bethleẽ ephrata: quia nesci
uisset quid esset dictũ. sed dixerũt: Tu
bethleem terra iuda. i. que sita es i tri
bu iuda ad differẽtiã alterius que sita H
est in terra zabulon: sicut p̃dictum est.
Similiter quod sequiẽ in auctoritate.
¶ Paruulus es in milibus iuda: mu
tauerunt dicentes: Nequaq̃ mini
ma es in prin. iu. licet eñi videaẽ eẽ
contrarietas in verbis: tñ est eadem
sententia. qꝛ cum diciẽ: Paruulus es
ꝛc. hoc est dictum: Tu bethleẽ paruu
lus es vicus in situ ꝛ ambitu murorũ:
respectu miliũ ad te ptinentiũ: ꝛ ratio
ne christi ex te nascituri: ꝛ sic ista ꝓuitas
sonat in dignitatẽ: sicut si diceretur:
Parisius est parua ciuitas in situ re
spectu multitudinis ad eã ptinentis.
Scribe aũt iudeoꝝ respõdentes herodi: hãc dignitatẽ planĩ' ex
p̃sserũt dicẽtes: Nequaq̃ mi. es ꝛc. Qð aũt sequiẽ i auctõrate
h̃ ꝛ ibi satis ꝯcordat: vt pꝫ intuenti. c ¶ Tunc hero. clã
vo. ꝛc. Hic poniẽ inquisitio herodis facta ab ipsis magis. co
gnito eñi loco natiuitatis christi ex iudeorũ respõso voluit sci
re tp̃s natiuitatis ab ipsis magis p signũ stelle orientis q̃ ap
paruerat eis: vt si ad ip̃m nõ redirent ex tpis et loci cognitiõe
posset xp̃m interficere: sicut postea attentauit pueros interfi
ciendo: ꝛ h̃ est qð diciẽ: Tũc herodes clã. dicit clã. i. occul
te: qꝛ cũ eẽt alienigena nõ cõfidebat de iudeis: ꝛ iõ voluit suũ
cõsiliũ eos latere. sequiẽ: Et mittens eos ꝛc. spondet falsum
obsequiũ vt facilius eos decipiat: ꝛ ad redeundũ ad ip̃m in
ducat. e ¶ Qui cuz audiẽ. Posito ipsius xp̃i inquisitione
sollicita. hic ꝯñr poniẽ ei' inuentio certa. Dicit igiẽ: Qui cũ
audissent re. abierũt. recedẽtes. s. de hierl'm vt irent ver
sus bethleẽ edocti de hoc p ꝓphetiam. f ¶ Et ecce stel. ꝛc.
qꝛ eñi vt dictũ est disparuerat vt christi natiuitas p ipsos i re
gia ciuitate publicareẽ et vt ꝓphetia de loco natiuitatis xp̃i
impleta monstrareẽ: ideo hoc pacto iterum eis apparuit: ꝛ re
pletos gaudio ad locũ determinatũ vbi puer erat deduxit. Et

ab p̃dictis

A a ¶ Adorauerūt. Sic cōfitētes deū quē factū esse hoīem in telligunt: ꝛ morituꝝ qḋ ꝑ myrrhā ostēdūt. b ¶ Et ap. ꝛc. Fidē suā mysticis ꝓtestāt mūerib⁹: mūera clausa fides ē cordis: mūera apta cōfessio ē oris. In thure cōfūdit arri⁹ q̄ soli prī sacrificādū ē ꝯtēdit. In myrrha manicheꝰ: q̄ xp̄m mortuū non credit. In auro vero vtrosq;: q꞉ ꝛ manicheꝰ de semie dd regē natū nō credit: ꝛ arri⁹ solā ei ꝓtātē ascribit. ¶ Moralr. Et ap

Moraliter tis. Magnū religionis sacrm̄ h̄ aperitur: vt fide ꝑuia thesauros nr̄os in via nō ꝑdam⁹: donec ꝑteritis hostib⁹ soli

Esa.39.a deo ex occulte cordiū offeram⁹. Ezechias q꞉ thesauros alienigenis ꝓdidit: cōdēnat i posteris. c ¶ Obtulerūt ei

Questio ꝛc. Querit an singuli singula: an vnusq̄sq; tria: qḋ magis fatēdū ē: q꞉ cōgruit mysterio: q꞉ ois vere xp̄ian⁹ xp̄m deū regē ꝛ passuꝝ cōfitet. ¶ Dicit ꝙ reges ꝑsarū semꝑ cū mūerib⁹ solēt adorare: q̄ more ꝛ isti mūera obtulerūt. Sꝫ magi diuina inspiratiōe ē factū: vt in h̄ sit mysteriū oim. vñ ꝛ figuraliter tria dicūt. Aurū ad tributū: thus ad sacrificium: myrrha ad sepulturā ꝑtinet mortuoꝝ. Vel ꝑ hec tria i eodē xp̄o itimāt. regia ꝑtās diuina maiestas hūana mortalitas.

Moraliter ¶ Moralit. Nos ḡ thus offerim⁹: si cogitatiōes carnis i corde ꝑ studiū orationis incēdim⁹. Aurū vō signa sapiā resplēdem⁹. Myrrhā: si carnis vitia ꝑ abstinentiā mortificam⁹. Hec munera ex thesauro animi cōdita ꝓferunt: cum

Ro.10.b corde credit ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē. ¶ Aurū est ꝑfecta sapiētia. Thus oratio mūda. Myrrha opa

B tio bona. Primū ergo fides xp̄o offerēda: deīde oratio: tertio loco opatio. Infirma est orō quā nō munit elemosyna.

Mystice ¶ Mystice. Tres magi significāt gētilē pplm̄ de trib⁹ filijs noe ꝓcreatū ad fidē xp̄i venientē. Stella ꝓpheticū sermonē ortū xp̄i veraciter ꝓfitentē. Herodes diabolū q̄ cognita diuinitate xp̄i ꝑsequit eū in mēbris suis: a q̄ magi ꝑgunt dū ab idolatria gētes recedūt: ꝛ ad domū in q̄ xp̄s est. i. ad catholicā ecclesiā ꝑueniūt: in quā intrātes ꝑ fidē inueniūt xp̄m cū matre sua. i. ecclia. Ioseph semoto. i. iudeoꝝ pplo ꝓpt ꝑfidiā: ꝛ aptis thesauris suis. i. scarū peritia obtulerūt ei munera. i. physicā: ethycā: logicā. Vel historiā: tropologiā ꝛ allegoriā. Vel sancte trinitatis fidē. d ¶ Et rn̄so acce. Sicut moyses tacēs clamabat: sic isti pio affectu interrogabāt qḋ diuina iuberet volūtas. Hec rn̄sio nō fit ꝑ angelū: sꝫ ꝑ ip̄m de

Ioh.14.a um: q꞉ nullus ali⁹ viā reuersiōis instituit nisi ille q̄ dicit: Ego sum via veritas ꝛ vita. Nō loquit puer ad eos: ne diuinitas añ tp̄s reuelaret: ꝛ vera hūanitas habeat. Vñ ꝛ mox i egyptū mittit: q꞉ ꝛ fides nutrienda erat ad ꝑmiū: ꝛ vita doctrine ꝑparāda est ad eundē. e ¶ Per aliā viā re. In h̄ forma datur credētib⁹ vt deuoti ad deū veniāt: ꝛ qḋ iubeat intendāt: scꝫ ne ad diabolū redeāt: sed ꝑ semitas virtutū ad patriā veniant: ꝛ q̄ ceciderūt cōtēnendo: resurgāt obediēdo f ¶ Fuge in egyptū. Mira humilitas christi fugit: q̄ refugiū est aliorum et virtus: fugiendo instruit suos. vnde: Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliā. g ¶ Qui consurgēs

I.10.c Ioseph figura ꝑdicatorū qui christum cū matre: id est fidē xp̄i et ecclesie tulerūt ad gētes: relicto herode. i. iudeoꝝ infidelitate. h ¶ Nocte. q꞉ occulte ꝑ fugā ad illustrādā egyptū descēdit relicta nocte iudeis. Nocte tulit in egy. q꞉ noctē ignorantie his a quib⁹ ipse recessit reliquit incredulis. Vñ redit: noct̄ nō fit mētio: q꞉ i fine mūdi iudei fidē tāq̄ xp̄ꝫ ab egypto reuertētē suscipiētes illūiabūt. Hic dicat exēplū fidelib⁹ vitādi rabiē ꝑsecutoꝝ vbi ē oportunū: sicut ip̄e ait: Si vos ꝑse. fue. in vna ci. fu. ꝛc. Significat aūt hec fuga dñi electos ipro bitate maloꝝ a sedib⁹ suis sep⁹ eē pellēdos: Fugit vt hō: quē paulo añ stella deū mōstrauit. i ¶ In egyptū. Omnigenū deū mōstra venerātē: q꞉ xp̄s a iudeis nō recept⁹: ꝑ ꝑdicationē trāsit ad gētes. ¶ Fugit i egyptū sicut nat⁹ est: vt corruptā repararet naturā. Sic fugit vt fugaces reuocaret. Q꞉ fugit sacramēti fuit nō timoris: vt exemplū fugiendi daret suis.

Nō fugit

a ¶ signū humilitatis sine qua null⁹ vere adorat. b ¶ in carne verbū.

b ꝛ ꝓcidentes adorauerūt eū. Et b

¶ fidē suā mysticis ꝓfitent muneribus.

c aptis thesauris suis obtulerūt ei

a ¶ regi. b ¶ deo. c ¶ mortali.

d mūera auꝝ/thus ꝛ myrrhā. Et d

a ¶ q꞉ int⁹ q̄rebāt qḋ vellet diuīa volūtas de reuersiōe ad herodē: vel meruerūt rn̄sionē. b ¶ q꞉ cognita ꝟitate nō licet retroire

rn̄so accepto in somnis nē re

a ¶ diabolū. b ¶ fidē spem charitatē.

e dirēt ad herodē/ꝑ aliā viām re/ e

a ¶ paradisū vel celestē hierlm. b ¶ impleto purgationis tpe pa⁹: ꝛ deo oblato in hierlm qḋ hic ꝑtermittit.

uersi sūt in regionē suā. Qui cū f

recessissent: Ecce angel⁹ domini

a ¶ hic ioseph nō quasi marit⁹ sed nutricꝰ et custos assistit.

apparuit i somnis iōseph/dicēs:

¶ gloriosam.

† Surge ꝛ accipe puerū ꝛ matrē †

f eius ꝛ fuge in egyptū: et esto ibi

a ¶ ecce ꝙ fraudes nō latent deū.

vsq; dum dicam tibi: Futurum est enim vt herodes querat pue

g rum ad perdendū euꝫ. Qui cō/ g

surgēs accepit puerum ꝛ matrē

a ¶ q꞉ fides xp̄i māsit in gētib⁹ do. p.g.l.

h et nocte ꝛ secessit in egyptum: ꝛ h

A ꝑdictis p꞉ꝫ ꝙ illa stella nō erat de stellis existētib⁹ in orbe: C nec de stellis cometis: q̄ aliqñ apparēt in sup̄ma aeris pte: q꞉ ille lucēt tm̄ de nocte: ista aūt de die. Itē ex motu: q꞉ ille reuoluunt ꝯm motū mobilis primi in die naturali: ista aūt mouebatur ꝯm qḋ expediebat magoꝝ itinerationi. vñ in tredecim diebus nō est mota nisi a terra i q̄ habitabāt magi vsq; ad ciuitatē bethleē. Tertio h̄ apparet ex situ: q꞉ si fuisset sita in orbe seu etiā i sup̄ma aeris pte vbi generāt comete: nō posset determinatuꝫ locū vbi erat puer ostendere: ꝛ iō p꞉ꝫ ꝙ erat in ꝓpinqua aeris pte. a ¶ Et ꝓcidē. Hic describit ip̄ius xp̄i inuenti adoratio deuota: ex q̄ p꞉ꝫ ꝙ cognouerūt ip̄ius diuinitatē ꝑ diuinā reuelationē: cū eñ viderēt puerū pānis vilib⁹ iuolutū in gremio paupis matris positū nullū regie dignitatis habentē signū: nō est verisimile ꝙ talē reuerētiā ei exhibuissent nisi i eo aliqḋ supra hoīeꝫ cognouissent. ꝛ hoc est qḋ dicit: Et ꝓcidētes adorauerūt eū. adoratione. s. latrie. b ¶ Et aptis thesauris suis. nō ꝙ tūc apuerūt: sed q꞉ prius apuerant qñ scꝫ d̄ terra sua recesserūt: ꝛ inde munera apportauerūt. c ¶ Auꝝ thus ꝛ myr: ista tria obtulit q̄libet ip̄oꝝ: Tū q꞉ de talib⁹ faciebāt exenia reges arabū: Tū q꞉ ꝑ aurū signabāt regiā dignitatē: ꝑ myrrhā holis mortalitatē: q꞉ myrrha solent inungi corpa mortuoꝝ: ꝑ thus ip̄ius di 17.q.1.c.ad

uinitatē: q꞉ thus ad honorē diuinū cō aersitas .et

cremat. ¶ Vel aliter ꝯm alios obtule 23.q.3.c.1

rūt aurū ad sustētationē paupis mris

ꝛ filij: thus cōtra fetorē loci: ꝛ myrrhā D

ad cōsolidādū mēbra pueri. d ¶ Et rn̄sō. acce. s. ab angelo ex diuina reuelatiōe. e ¶ Per aliā viā re. ꝛc. pacto. s. obseqato: quia descēderūt ad mare ꝛ inde ꝑ nauē trāsfretātē in tharsis abierūt: ꝓpter qḋ herodes iratus postea naues tharsensiū incendit: ꝯm

qḋ fuerat ꝓphetatuꝫ ꝑ dauid: In sp̄ū Ps.47.b

vehemēti cōteret naues tharsis. f ¶ Qui cū recessissent: ecce angelus domini apparuit in somnis. Hic ponitur ip̄i⁹ xp̄i nati ꝑsecutio: ꝛ p̄io describit euāgelista quoddaꝫ antecedēs ip̄am ꝑsecutionē. scḋo ponit ip̄a ꝑsecutio/ibi: Tūc herodes vidēs. tertio ponit quoddā cōsequēs ad ip̄am/ibi: Defuncto herode. Circa primū igit p̄t sciendū ꝙ deus ꝑuidēs herodis ꝑsecutionē futurā ꝑ angelū/admonuit ioseph vt puerū i egyptū portaret. Ad cui⁹ intellectū notandū ꝙ herodes credidit primo magos fuisse delusos ex apparitione stelle fantastice: ꝛ iō nō curauit tūc de pueri inquisitiōe: sꝫ postea oblato puero in templo ꝛ a symeone iusto ꝑdicato ꝛ manifestato: ꝛ similiter ab anna ꝓphetissa coram toto pplo vt habet Luc.ij.e. Mattheus illud dimittit: tūc fama pueri nati crescente voluit herodes ip̄m ꝑdere: sed interim portatus est ꝑ Ioseph i egyptū. g ¶ Qui cōsurgēs accepit pueꝝ ꝛc. nō dicit filiū suū: q꞉ erat tm̄ nutricius. h ¶ Nocte: et secessit in egyptum et erat ibi vsq; ꝛc. ꝓpter timorem herodis: vt negociū fieret magis occulte: licet eñ de hoc nō haberet diuinā reuelationē nō tñ ꝓpter hoc debebat omittere qḋ poterat facere ꝯm humanā viam. sequit:

A Vt adim/

Moraliter ✱ d ¶ Et rn̄sō accepto in somnis ne redirent ab herode: ꝑ aliam viam reuersi sunt ꝛc. Per hoc admonemur ꝙ cū malis hominibus nō cōtrahamus aliquā societatem: Prouer.xiij.d. Qui cū sapientibus gradit sapiens erit. Amicus stultorū similis efficiet. Per herodem vero qui sub specie religiōis voluit occidere christū signat hypocrita: q̄ quātum est in se christū occidit: ꝯm illud Heb.vi.b. Rursuꝫ crucifigentes sibimetipsis filium dei. Nam ꝯm Hiero. simulata sanctitas duplex est iniquitas. Per scribas autem ꝛ sacerdotes qui locum natiuitatis christi ex Michea propheta declarauerunt: et tamen ipsum natum non adorauerunt: sed magis persecuti sunt: signantur doctores bone doctrine sed male vite: q꞉ quē ꝑdicāt sana doctrina ꝑsequunt mala vita.

 ✱ Surge et

g Nō fugit mortē q̄ mori venerat. Nec insidias expauit: q̄ venerat aptire versutias diaboli. De hac fuga p̄dixit Esaias: Ecce
Esa.19.a dn̄s ascēdet sup nu. le. i. carnē sine pctō: igredieturq̄ egyptū
τ con. i. eius. Septē aūt ānis in egypto latuit. a ¶ Ex egypto vocaui filiū meū. In Osee iux̄ hebraicā veritatē h̄ inuenit: vel in libro Numeroꝝ vt q̄dā asserūt: q: totū dispositiōe dei factū est.
b ¶ Tūc herodes vidēs. Verisile est q̄ cū herodi nihil renunciatū esset a magis: credidit illos fallaci stella deceptos esse: τ ido ad se nō esse reuersos. Vñ τ tādiu q̄euit a pueri inq̄sitiōe. De inde vulgatis his q̄ in tēplo facta dicta ue fuerāt: se a magis sensit illusū: τ in mortē christi ꝓpterea pueros occidit. Verisile est post annū τ q̄ttuor dies a natiuitate christi herodem in puerōs desęuisse: q̄d fortisā ideo distulit:
Quare herodes mortē puuloꝝ distulit q: romā ꝓfectus ē vł ibi accusatus: vł vt romanos ꝯsuleret sup his q̄ de christo dicebant. Ideo fortisā tādiu ab inquisitiōe pueri se ꝯtinuit: vt sollicitius eū dep̄hēderet neq̄ elabi aliq̄ mō posset. c ¶ Occidit oēs pueros. Mox cito christ⁹ apparuit mūdo icepit i eū ꝑsecutio: q̄ figurauit ꝑsecutionē sctōꝝ: τ dū isans q̄rit infantes occidunt in q̄bus forma martyrij nascit vbi īfantia ecclie dedicat. Figurat mors puuloꝝ passionē oim martyꝝ q̄ pui. i. hūiles τ innocētes occisi sunt q̄ nō in iudea tm̄
¶ sȝ vbiq̄ passi sunt ab ipis q̄s significat herodes. Ut bimi: q: doctria τ opn
† Ose.3.g et.31.c tiōe pfecti. Illi occisi in christ⁹ euasit: q: corpa psīt perimi: diuitas nō cōtingi. d ¶ Et in oibus fi. Nō ē ꝯtētus vastatiōe bethleē: sȝ adiacētia loca vastauit: nec vllā misericordiā erat habuit a filio vni⁹ noctꝭ vsq̄ ad filiū duoꝝ ānoꝝ quin oēs occideret. e ¶ A bimatu. Nō a bimatu: vt sic p̄occupauerat herodes fines ciuitatis: ita τ p̄occuparet aliā ānū. Ideo etiā a bimatu: q: timebat ne puer cui famlabanē sidera paulo supra etatē vel īfra spēȝ sibi ꝯformaret.

a ¶ vsq̄ in finē īfidelitatis: q: iudea cōtra ecclesiam seuit.

erat ibi vsq̄ ad obitū̄ herodis:
vt adimpleretur quod dictū est a
a domino per prophetam dicen
a ¶ ꝯsubstātialē: q: Xbū caro factū ē τ habitauit in nobis.
n tē: Ex egypto vocaui filiū meū b
a ¶ inde accumulat ira tam turbato per natiuitatem.
b Tūc herodes vidēs qm̄ illūsus c
esset a magis iratus est valde: et d
¶ lingua vsus ē p gladio. ¶ vt h̄ q̄ natus
c mittens occidit omnes pueros
erat nō effugeret. a ¶ vt i tāta multitudine
d qui erant in bethleem τ in ōmnibus
latere nō posset. a ¶ vt neq̄ loco neq̄ tpe
c bus finibus eius a bimatū et in- e
celaret. ¶ ab ortu stelle.
fra/ſm tempus quod exquisie-
f rat a magis. Tunc adimpletum f
est quod dictum est p hieremiā
a ¶ in excelso. ¶ Longe lateq̄ resonans planctus vsq̄ ad deum peruenit.
g ꝓphetā dicentē: † Vox in rāma g
audita est ploratus et vlulatus
h multus: rachel plorās filios su- h
¶ tū. a ¶ eo mō vt in mūdū reuocarent.
b ¶ reuocandi.
os/τ nōluit ꝯsolari: q: non sūnt. i
¶ de quo p̄dictū est.
i Defūcto aūt herode: ecce appa k

f ¶ Tunc adimpletum. Adimpletum dicit: quia antequā fieret legentibus erat semiplenū: quia quod in lr̄a sonabat aliquid futurum occulte ꝓmittebat. Iohānes chrisosto.
Iohānes chrisostom⁹ in. vij. homel. dicit q̄ stella p annum apparuit: sicut in destructione romanoꝝ signa apparuerūt in celo: qn̄ vox angeloꝝ audita est. Trāseamus ab his sedibus. g ¶ Vox in rama. i. in excelso longe lateq̄ diffusa. ¶ Allego. Vel vox ecclie de
Allego. nece membroꝝ gementis vsq̄ ad soliū supni ascendit iudicio. Vox in rama. ꝓpter vxorē leuite fornicatiōe ꝑemptā: ſm numeꝝ tribuum in duodecim partes diuisam: omnis isrł tribum beniamin p̄ter trecentos viros deleuit: eoꝝ qui sugfuerunt ploratus τ vlulatus auditus est vsq̄ rama qui est locus iuxta gabaa. xij. miliario a bethleem. Audita: exaggerat vt hyperbolice rachel iam mortua dolentis affectu filios iā flere dicat. Vnde p hoc de chaldeis historia texit q̄ similis esset ab eis cladi priori populo iudeoꝝ futura vastatio. Sed veri⁹ reuelante p euangelistā spiritu ꝓphetia de nece pueroꝝ accipit. Dicit ergo q̄ tūc completū sit qd̄ dictū est: q: τ si ad imminentē captiuitatē sermo ꝓphetie respicit: tn̄ in eo sicut in vmbra futura veritas cedis infantiū ꝓnunciat. h ¶ Rachel. Quia sepulta est iuxta bethleem: τ ex terreno corpis hospitio matris nomen accepit. Vel quia multi de beniamin τ ioseph occisi sunt. De rachel natus est beniamin ad cuius sortem nō ꝑtinet bethleem: sed ad tribum tm̄ iuda. Sed quia contigue tribus sunt iuda τ beniamin in finibus bethleē: multi quoq̄ de tribu beniamin occisi sunt. ¶ Nota q̄ melius per rachel (q̄ si per bethleem plorasse diceretur) figura sacramenti inducitur: quia per eam in omnibus scema ecclesie cōmendat: que plorat non tam morte translatos q̄ supplicio ꝑemptos. Rachel: Id est ecclesia suos teneros agnos plorat peremptos: neq̄ vult consolari: in p̄senti quia non sunt: sed omnem spem τ consolationem ad eternam transmittit vitam. Vel plorat: τ non recipit cōsolationem ſm duplicem quorundā intelligentiā: sive q̄ in eternum mortuos estimaret: siue q̄ hic nollet consolari in p̄senti de his quos sciret in eternum victuros. Hoc verius ecclesie conuenit que nō tm̄ peremptos dolet: sed eos amplius quos prius editos vult retinere: vel nondum genitos generare: de quibus nulla consolatio: quia eternaliter mortui sunt. ¶ Allegori. Bene autem
Allego. rachel: que ouis videns deum dicitur: ecclesiā figurat: cuius tota intentio vt deum contempletur inuigilat: τ ipsa est ouis centesima quam pastor humeris reportabat. Rachel: Id ē ecclesia plorans ꝓ suis occisis. Et ideo non modicum fuit ꝓphete tantū sacramentum: licet obscure diligētius p̄signare. Plorat ecclesia τ non vult consolari hic: q: filij sui nō sunt de hoc mundo. Vel plorat: quia dum parit tristiciam habet. vnde dicitur: Vos plorabitis τc. ȝ additur consolatio: Tristicia vestra vertetur in gaudium. i ¶ Defuncto autem herode: ecce apparuit angelus domini τc. Quia sopita iudeoꝝ perfidia: helia τ enoch p̄dicantibus iudea verbum dei recipiet. Defuncto rege illico complices eius pereunt: sic cessante persecutione ecclesia ad celestia inuita

Nico. de lyra

a ¶ Ut adimpleretur quod dictum est a domino per prophetam: Scilicet Osee. xj. b ¶ Ex egypto vocaui filium meum. Ista autem auctoritas habet duplicem sensum b
literalem: quia verificata est ad litterā de populo israel vocato a dn̄o de egypto: perfectius tamen de domino nostro iesu christo qui est filius dei naturalis: alij autem sunt tm̄ filij p adoptionem. sicut τ illa auctoritas que habet. j. Paral. xvij. c. Ego ero illi in patrem τ ipse erit mihi in filium. ad litteram intelligitur de Salomone: tamen minus ꝓprie. de domino autem nostro iesu christo ꝓprissime: vt dicit apls ad Heb. i. b dicens: Cui enim dixit aliquādo angeloꝝ: Filius meus es tu τc. Et iterū: Ego ero illi in patrem τc. τ hoc modo allegat euangelista hic quod habet Osee. xj. vt visum est. c ¶ Tunc herodes videns τc. Hic ponit ipsa ꝑsecutio. Herodes enim videns se esse illusum a magis p famam pueri crescentem iratus ē valde: timēs p̄ncipatum suum perdere. τ ideo tūc occasione ipsius voluit omnes pueros de bethleem interficere: ne puer sibi incognitus euaderet: sed fuit impeditus ab executione huius facti: quia citatus est ad curiā romanā ad petitionē suoꝝ filioꝝ ipsum accusantiū: τ ideo nō fuit ausus tūc pueros interficere: ne cum alijs facinoribus suis accusaret de tāta crudelitate. Eundo autem romam τ remanendo in curiā τ redeūdo in iudeam apposuit annum τ plus: τ ideo fere post duos annos ad regnū suū reuersus τ in regno confirmatus: quia sententiam ꝓ se contra filios habebat: tunc adimpleuit de nece pueroꝝ quod prius cōceperat. τ hoc est quod dicit: d ¶ Et mittens occidit omnes pueros τc. Sequit: e ¶ A bimatu τ infra. Qui duo anni fere transierant ab ortu stelle τ a magorum inquisitione. f ¶ Tunc adimpletū est quod dictū est p hiere. ꝓphetam. xxxi. ca. g ¶ Vox in rama audita est τc. Rama aliquā est nomē ꝓpriū loci: τ sic nō accipit h̄. aliqñ est nomē cōe et
Rama significat excelsum: τ sic accipit hic ſm q̄ patȝ Hiere. xxxi. c. vbi dicit: Vox in excelsis. Sequit: h ¶ Rachel plorās filios suos. Licet aūt iudas nō sit natus de rachel sed de lia: sicut hr̄ Gen. xxix. tn̄ dicit hic mater pueroꝝ de bethleem que erat sita in sorte iude: quia ipsa rachel sepulta est iuxta bethleem: vt habet Gen. xxxv. τ ideo rōne sepulture dicta ē mater ipi⁹ bethleē τ habitantiū in ea: τ ideo dr̄ hic plorare metaphorice rōne p̄dicta. i ¶ Et noluit ꝯsolari: q: τc. s. intelligit viuentes. k ¶ Defuncto hero. Hic ponit illud qd̄ ē ꝯtra ad ꝑsecutionē: q: mortuo herode q̄ puerū ꝑsequebat: angelus monuit ioseph vt puer i terrā isrl reportaret: nō nolauit aūt angelus aliquā ciuitatē determinate vt ex rōsione angeli instructus eū de
loco. ioseph

G
A
lestia inuitat. a ¶ In terrā isrl. Nō determinat ī quā ptē vt dubitāte ioseph angel' reuertat: ⁊ frequēti ei' allocutiōe ioseph certioꝛ reddat. Quia nō distinxit in quā ptē iō ioseph intellexit iudeā q̄ dignioꝛ ps regni erat. b ¶ Defūcti. Tradūt q̄dā qꝛ fecit herodes sup fun' suū nobiliores iudeoꝝ occidere: vt sic cogeret iudeos mortē suā flere. c ¶ Qui cōsur. Allego. Ioseph gerit figurā apostoloꝝ quoꝝ officio christus circūfert. Apostoli primū venerūt in terrā isrl: qꝛ primū ꝑdicauerūt iudeis. Sed ꝓ herode: id est manente hereditaria infidelitate metuūt ⁊ recedunt admoniti gratiaꝫ gentib' ꝑdicare et ad eas xp̄m trāsferre. Nominata terra isrl visum est ioseph nō alicubi talē pueruꝫ debere habitare: nisi in hierl̄m vbi erat tēplū ⁊ celebratio ꝓphetarū. Tamē angelus intelligi voluit galileā quā ⁊ iudei incolebāt: qđ ōndit sic fuisse ꝑdestinatū: qꝛ naçare' vocabit. d ¶ Timuit illo ire. Si timuit iudeā ꝓ archelao herede paterne crudelitatis: Cur nō ⁊ galileā vbi herodes ali' frater ei' regnabat: Quia archela' post patrē monarchiā toti' regni obtinuit: sꝫ insolescēs a tiberio cesare deiect' ē lugdunū ī exiliū ⁊ tūc diuisū est regnū ī quattuoꝛ tetrarchias: quarū vnā. i. galileā herodes frater ei' obtinuit. ¶ Querit quare nō timuit ioseph ire in galileā sicͭ ī iudeā cuꝫ ⁊ ibi regnaret archelaus: Sꝫ meli' potuit in naçareth q̄ remota erat latere q̄ in hierl̄m vbi erat caput regni ⁊ assiduus archelaus. e ¶ Secessit in ptes ga. Qꝛ xp̄s illuc nō trāsfert vbi regnabat archelaus: significat qꝛ illis abscondet xp̄s in qb' regnabit antixp̄s. f ¶ Nazareth. Naçareth germē nouellū vel flos cāpi interꝑtat: de cui' radice germinis sanctissētoꝝ ad significādū eternitatis sue substāntiā ascēdisse legit. Sicut q̄ elegit xp̄s q̄ nasceret ⁊ locū: ita ⁊ ciuitatē in qua coalesceret: cui' nomē indicio est q̄ ipse sanctitas ī sctitate nutrit' sctūssētoꝝ recte dicit. vnde ⁊ discipuli ei' pri' naçarei dicti sūt sed postea a christo christiani vocati sunt. ¶ Naçareth galilee q̄ transfert: partē eiusdē gēt? q̄ fidē susceptura erat significat. Qm̄ flos interꝑtat: qꝛ ecclīa quo ardētius a terrenis ad celestia trāsmigrat: eo magis virtutuꝫ flore ⁊ germine abūdat. g ¶ Per ꝓphetas. Prophetas pluraliter dicit: qꝛ nō habem' fixū de scriptura exemplū: ostendit sensū nō ꝟba se sūpsisse. Vel eisdē verbis in Esaia iuxta Esa. 11. a hebraicā veritatē. Exiet virga de radice iesse: ⁊ naçareus de radice eius ascendet.

Allego. Questio B C

a ¶ qꝛ nōdū publice reuelabat cui angel' hoc affici deferebat.
ruit angel' dn̄i ī sōmnis ioseph ī
a ¶ non filium tuū.
egypto dicēs: Surge ⁊ accipe pu †
a ¶ non cōiugem.
a erū ⁊ mātrē ei' ⁊ vade ī terrā isrl:
a ¶ qꝛ scribe ⁊ pharisei mortē xp̄i meditabant cū herode. b ¶ vitā.
b Defūcti sūt ei q̄ q̄rebāt aīāꝫ pu
c eri. Qui cōsurgēs accepit puerum et matrē eius: ⁊ venit in ter
a ¶ herodes philippus. archelaus: ⁊ lysanias fratres fuerunt.
ram israel. Audiens aūt q̄ ar a
a ¶ de qua putabat se admonitū.
chelaus regnaret in iudeā ꝓ he
d rode patre suo timuit illo ire. Et b
¶ nō mutat angel' ꝓceptū sꝫ manifeste' corrigit errarē pietatis.
e admonitus in somnis secessit in
a ¶ que et ipsa terra est isrl. qꝛ et ipsam populus isrl incolebat.
ptes galilee. Et veniēs habita c
¶ que est in galilea.
f uit in ciuitate que vocatur naçareth: vt adimpleretur quod di d
g ctum est per prophetas: quoniā e
¶ naçareus. i. sanct': qđ cōuenit xp̄o.
naçareus vocabitur.

a ¶ cū adhuc hītaret ī naçareth
b I N dieb' au Ca. III f
tem illis venit iohan
a ¶ ecce quid veniēs fecit.
l nes baptista† pꝛedicās

Nico.de lyra

a loco: ioseph ex frequēti locutiōe cū angelo mag? ꝯsolaret. sequit: a ¶ Audiēs aūt q̄ ar. ⁊c. Ad euidētiā hui' notandū ꝑm q̄ refert Joseph' antiqtatū. xix. Herodes moriēs cōdidit testamentū in q̄ ordinauit archelaū filiū regni sui successoꝛē: ita tn̄ q̄ coronā sibi nō īponeret: nisi p romanū impatorē. Ad accipiēdū igit diadema venit romā: sed ⁊ fratres ei' philippus ⁊ herodes illuc venerūt petētes paterne hereditatis partē. Finaliter decreuit impatoꝛ vt archela' hēret medietatē regni paterni: q̄ dicta ē iudea. Aliā aūt medietateꝫ diuisit in duas ptes ⁊ vnā dedit herodi: ⁊ fact' ē tetrarcha galilee. aliā dedit philippo: ⁊ fact' ē tetrarcha ituree traconitidis regionis: vt tāgit Luce. iii. Igit qꝛ archela' fuerat a pre substitut' ħres in se fuit: iō fauebat factio a pre: ꝓpt qđ ioseph. b ¶ Timuit illo ire. ⁊c. Secessit in ptes galilee. vbi dn̄abat ali' filius: q̄ portiōe sibi debita a pre fuerat priuat' ħres in se fuit: vt visum est: ꝓpter qđ ioseph cū puero ibidē securi' māsit. c ¶ Et veniēs habita. ⁊c. vt ibi xp̄s nutriret: qui in bethleē fuerat nat': vt ꝑdictū est. d ¶ Vt adimple. ⁊c. Esa. xi. Egredie virga de radice iesse ⁊ flos d̄ radice ei' ascēdet. Hebraica veritas sic habet: Et naçaren' de radice ei' cōsurget: et iō dicit: e ¶ Qm̄ naçare' voca. ⁊c. qꝛ ī naçareth fuit cōceptus et nutritus: licet in bethleē fuerit nat': vt habetur. ī. et Luc. ii. expꝛessius.

Josephus C

✱ † ¶ Surge ⁊ acci. pue. Per trāsitū dn̄i ī egyptū ꝓpter ꝑsecutionem herodis significat' fuit trāsit' aploꝝ ad ꝑdicādū gētib' ꝓpt ꝑsecutionē ꝯ eos motā a iudeis: sicut d̄r Act. xiii. g. Tūc cōstanē paul' ⁊ barnabas dixerūt: Vobis oportebat primū loq̄ verbū dei: sꝫ qm̄ repellitis illō ⁊ idignos vos iudi. vite eter. ecce cō. ad gen. Sic em̄ ꝑcepit nobis dn̄s. Per reditū autem ei' in iudeā defūcto herode signat illuminatio iudeoꝝ in mūdi fine.

Moraliter

¶ In ca. ii. vbi dicit in postil. qꝛ ista ciuitas antiquus vocata ē ephrata ab vxoꝛe caleph.

Additio. i. Immo ꝑ magna ipa aū caleph. s. tpe iacob patriarche vocata est ephrata bethleē. vn̄ Gen. xlviii. b Sepeliui eā iuxta viā ephrate q̄ alio noīe appellabat bethleē. ¶ In eo. ca. vbi dicit in postilla: Et naçareus de radice eius cōsurget ⁊c.

Additio. ii. Hebraica veritas in illo loco Esa. nō dicit: Naçareus de radice eius consurget. sꝫ dicit: Neter de radice ei' ꝯsurget: qđ si trāsferat ī latinū diceret: Naçaren' seu naçare' d̄ radice ei' ꝯsurget. cū. c. Ista qđ nō cōpetit xp̄o: sꝫ hn̄ naçareus q̄ significat ꝯsecrationē ⁊ sctificationē: vn̄ hec auctoritas euāgeliste. s. naçareus vocabit nō fundat in hac auctē Esa. ꝑ postil. allegata q̄ etiā hr ī glo. s. in Ps. cxxxi. put ī additiōe sup illū ps. lati' habet.

D

Replica. In ca. ii. d̄r: Naçareus vocabit. Burgen. dicit illud ꝑm hebraicā veritateꝫ nō fundari ī dicto Esa. sꝫ ī dicto Ps. Memēto dn̄e dauid. Ibi efflorebit sctificatio mea. Sꝫ rn̄deat hic beatus Hiero. a q̄ cōcoꝛdātia illa recepta ē.

Glo.ordi.

I N dieb' aūt. Pretꝛit multa: ⁊ trāsit ad ꝑdicationē iohānis. b ¶ In diebus. Nō solū pueritie annos: sꝫ oēs vsq̄ ad ꝑdicatiōeꝫ iohīs cōꝑhēdit. i. cū fere eēt triginta annoꝝ: Lucas significāt' tps exprimit. Anno. xv. imperii tiberii cesaris. i ¶ Predicās. Manifestauit se q̄ pri' siluerat baptiçando et ꝑdicando viam preparans domino. †Luc. 3. a

Nico.de lyra

✱ In deser

I N diebus aūt illis. Hic tertio ōndit euāgelista ipm̄ xp̄m eē verū deū ⁊ veꝝ hoiem ex testimonio iohīs ⁊ etiā dei pris: ⁊ diuidit in duas ptes: qꝛ primo ponit testimoniū iohīs. scdo ponit testimoniū dei pris/ ibi: Baptiçat' aūt iesus. Itē pma ī duas: qꝛ primo ponit idoneitas iohīs ad testificādū. scdo ponit ipi' testimoniū/ ibi: Ego q̄dem baptiço vos. Iterū prima in tres: qꝛ primo ostēdit eius idoneitas ad testificādū ex auctoritate sacre scripture. secūdo ex sctitate vite/ ibi: Ipsi aūt iohannes ⁊c. tertio ex veritatē doctrine/ ibi: Videns aūt multos. Circa primū ꝑmittit xp̄s ꝑdicatiōis iohānis: locus ⁊ modus et tēpus. cū dicit: f ¶ In diebus aūt illis. i. in diebus christi: nec est hoc referendū ad dies xp̄i predictos immediate. s. ad dies pueritie: quando fuit reportat' de egypto: tūc em̄ erat in quinto anno a sua natiuitate: sꝫ referēdū ē ad dies xp̄i qđ fuit etatis pfecte. Erat eī incipiēs trigesimū annū qn̄ venit ad baptismū de q̄ hic agit: ⁊ iō euāgelista Mathe' trāsit totū tps intermediū a quinto anno xp̄i vsq̄ ad baptismū: tūc em̄ incepit iohānes ꝑdicare: ⁊ sic ptꝫ tempus: ⁊ locus designat/ cū dicit:

Diuisio

✱ In deserto

Moraliter. f ¶ In dieb' illis: venit iohānes baptista ꝑdicās ⁊c. In iohāne describit euangeliꝫ ꝑdicatoꝛ: ⁊ primo q̄tum ad doctrinam cum dicit:

Moraliter

✱ Dicens

G a ¶ In deserto iudee. qr iudei a deo deserti erāt qbus ne/
E cessaria ē pnia vt redeāt. b ¶ Pniam. Hoc pco nūciat qđ post p seipsa veritas. Pnia pcedit sequit pmissio regni: q vere penitet punit in se pteritos errores: deinde erigit aīm ad celeste regnū. Si gratis in baptismo fit remissio: cur pdicat pnia.
Triplex mod' penitentie Sz triplex est mod' pnie. Prim' erro res & oīa mala an baptismū abrenūciare & pdēnare: qđ necesse ē ad xpm venturis. Scđus post baptismū lapsos p pniaz renouari. Terti': q̄ scđ q̄tidie a
†Mar. 1. b talib' purgant pctis sine qbus vita nō agit. Penitere ē an acta deflere & deflēda nō cōmittere. Penitētib' regnū celo; adesse dr: nō terrena vt in veteri lege: & h̄ p obedientiā xpi. Et h̄ regnū celo; pmus iohes pdicauit. Pniam agite. Pnia pmus ē p pniaz perimere veterē hoīez & vicia odire: qđ q nō facit: nō mō pmittes nō cōphendit: sz nec
†Esa. 40. a etiā supplicia fugit. Pnie pmus timo
Marc. 1. a. re pcipit q est initiū sapie. Pnia a pu
Luc. 3. a nit do q̄ q̄ punit qđ illicite cōmisit.
Joh. 1. c Pniaz agere est dignos fructus pnie facere. Regnū celo;. i. christus per quē sancti regnāt in celestib'. Vel euāgeliū q mutat ad regnū. c ¶ Appropinquabit enī regnū celo;. Nisi appropinq̄ret nemo redire posset: qr infirmi & ceci via q est christus carebāt quā parās iohānes pniaz anteponit. d ¶ Vox clamātis. Johis vox christus verbū q clamat in iohē: nuiū verbū sine voce audit: nec vox sine intelligētia verbi valet. Vox viam verbo pparat
Ps. 131. c vt recipiat. Vn: Paraui lucernā christo meo. e ¶ In deserto. Forma penitētibus: locus cōuersationis: nō frequentia hoim, sz desertū. vestitus nō mollis
f ad luxū, sz asper. vict' tenuis & inusitatus.
Typice ¶ Typice desertū significat sctōz vitam a mundi illecebris segregatam. f ¶ Viā dñi. Via dñi ad cor dirigit cū sermo ei' diligent audit. g ¶ Ipse aūt iohānes &c. Qui pniaz pdicat habitū pnie ptendit. In eo vilitas vestis & cibi laudat: q̄z visus in diuite arguit. Ipse aūt iohes in semetipo crudit penitentes & formā vite exhibet in deserto habitās: de locustis viuēs: pilis cameli vestitus. ¶ Seruus dei non dz habere vestimentū ad decorē vl ad delectatiōez: sz tm̄ ad tegendā nuditatē: Inde iohes pilis vestie
Moraliter bat. ¶ Moralit. In veste iohis monemur vt aspis vtamur ad refrenationē carnis. In cibo vt nō arte patis: sz naturalibus cib vtamur. ¶ Moralit. Habit' & vict' cōuersationē idicāt. Aspis vestit: qr vitia nō palpauit sz aspa icrepatōe redarguit sic: Genimina vipera; &c. Zona pellicea circa lūbos: qr carnē suā crucifixit cū vitiis & ocupiscentiis. Mel & locustas edit: qr pdicatio ei' turb dulcis sapuit dū xps putat. Sz cito decidit: qr nō xps sz ei' pco esse apparuit. In melle dulcedo. In locusta alacer volat' sz cito deciduus. h ¶ Tūc exibat ad eū &c. qr nisi qs a mal exeat nō abluit. vn apte sequitur: Baptizabant ab eo in iordane cōfitentes pctā sua. q descēsio interptat: qr de supbia veteris hoīs ad humilitatez ofessiōis & emēdatiōis descendebāt. Iā tūc enī baptizādis exemplū dabat ofitēdi pctā & pmittendi meliora. i ¶ In iordane cōfitētes pctā sua. qr in eo figura baptismi pcessit: & ex noīe descensum de supbia exigit: qđ congruit baptizatis. k ¶ Cōfitentes. Cōfessio pctō; pscie ē testimoniū timentē deu. Qui enī timet indiciū dei: pctā nō erubescit ofiteri. Perfectus timor soluit omnē pudorē. Cōfessio pcti pudorem hz: & ipa erubescētia est grauis pena. Ideoq̄ iubemur confiteri peccata: vt erubescentiam patiamur p pena. Nam hocipsum pars est diuini iudicij. l ¶ Multos phariseo; & sa. &c. Hi sunt ex heretic iudeo;: qr pharisei obseruationū & tradi/ tionū pferūt

a ¶ sic notās desertū penitētibus cōuenire. b ¶ puniat q̄sq mala pois vite: qr appropinquabit salus quā pdidimus: & facultas redeundi vnde cecidimus.
g in desertō iudee, & dicēs: †Pniaz b
¶ ope. a ¶ hac pmissiōe erigunt animis regnū dei intra vos est.
c agite: appropinqbit eī regnū ce/ c
a ¶ sic pdicauit: sic enī pphā de eo pdixit.
loz. Hic ēst enī de quo dictū ē p d
¶ pco verbi: vbū pcedit.
d esaiā pphā, dicētē: Vox clamā e
a ¶ qr solatiā redēptiōis nūciat iudee iā deserte. b ¶ praua abijcite opa: recta facite. ¶ nō p terrenis seruiētes. c ¶ fides ē via qua verbum ad cor ascendit.
e f tis in deserto, pārate viāz dñi: re
a ¶ .i. mores i melī' mutate: & sic fiēt semite recte. ¶ dñi viuēdo. b ¶ strictas sz mūdas
s ctās facite semitās ei'. Ipse autē f
a ¶ nō d lana: qr h̄ austeritat idicitū ē: illis luxurie mollicies.
iohānes hēbāt vestimētū de pil s
a ¶ zona est corpalis ptinētia.
camelorū: et zōnā pelliceā circa
a ¶ lūbi: voluptas pcti: qr pcūs in volup tate fit. ¶ vbi magis regnat luxuria. b ¶ nō studio pata: sicut cōuenit heremite.
lumbōs suos. Escā autem eius s
a ¶ minuta aīalia. b ¶ de trūc' vel d herb.
b erat lōcuste & mel siluēstre. Tūc h
¶ apter nouitatē pdicatiōis & asperitatem vestitus & cibi.
exibat ad eū hierosolyma & om/ k
nis iudea: et oīs regio circa ior/
a ¶ baptismo pcurrēte nō pctā omittente.
i danē & baptizābantur ab eo in l
k iordane cōfitentes peccata sua. m
l Videns autem multos phari/ n

Nico. de lyra

a ¶ In deserto. Ibi enī iohes nutrit' fuit: vt dr Luc. i. & ideo pmo

ideo pmo pdicauit ibi: & postea ad regionē circa iordanē descē G
dit. mod' āt pdicatiōis subdit, cū dr: b ¶ Pniaz agite. Ista erat debita dispositio ad ichoationē noue vite q p xpm erat dāda. & iō dr: c ¶ Appropinqbit enī reg. ce. Vn āt pphe p mittebāt bona tgalia obuiātib' legē: iste āt celestia: qr erat pcursor xpi p quē facta ē veritas & gra & apta ē celest porta: & ad h̄ ofirmādū inducit esaie testioniū: Esa. xl. dicens ill: d ¶ Hic ē enī. s. iohes de q scriptū est. e ¶ Vox cla. in deser. &c. qr Johes fuit ille de q pdictū fuerat q p vocez pdicatiōis debebat clamare in deserto iudee: pp pparationē ppli in aduētu ipsius xpi. ad h̄ enī ordiata erat pdicatio iohis vt p suā pdicationē pplm cōgregaret: & pplo cōgregato xpi aduentum denūciaret. f ¶ Ipse aūt iohānes.
Diuisio Hic ōndit idoneitas iohis ad testificādū de xpo ex sanctitate vite: h̄ aūt ōndit ex vilitate vestitus. Ipse āt iohānes &c. & ex austeritate victus, cum dicit: g ¶ Esca āt eius locuste. q sūt parua aīalia volitātia p modū saltus: & reperiunt i deserto iudee & frixa cū oleo sunt cibus paupe;. Sequit: h ¶ Et mel siluestre. Hoc āt mel ibidē reperit in trūcis arbo;: vel fm Rabanum sunt folia arborum alba & tenera que manibus cōtrita hūt saporē q̄si mellis: talibus vescebat iohānes: ex q̄bus patet austeritas ei' in victu & vestitu: & qr in moralibus magis mouēt facta q̄ verba: & vita sancta q̄ loquela composita. & ideo statim subdit exhortationis sue efficacia, cum dr: i ¶ Tūc exibat ad eum hierosolyma. Hic accipit cōtinens p ptento. i. pplo de hierusalem. k ¶ Et omnis iudea. i. multi: sic fm
b cōmunē modum dicimus tota ciuitas currit illuc. i. multi: qr nō oēs currunt: imo aliq̄n plures remanent: & est q̄daz figura q vocat hyperbole. i. locutio multum expssiua. l ¶ Et baptizabant ab eo in iordane. Baptismus enī iohannis ad hoc erat ordinatus q̄si q̄dā pparatio & q̄dā pfiguratio ad baptismū ipsi' xpi de pximo venturi. & ideo iohānes nō solū predicabat sz etiā baptizabat: qr sicut sua pdicatiōe nūciabat christū de pximo venturū: sic suo baptismo assuefaciebat hoīes ad iudēius suscipiendū christi baptismū. vn baptismus iohis erat q̄dā ptestatio credēdi in christū ventu; & faciēdi opa pnie: vt deuoti' reciperent ipm. & h̄ est qđ dr Act. xix. a. Johes baptizauit baptismo pnie pplm: dicens in eū q venturus esset post ipm vt crederēt. h̄ est in iesum. Ideo sequit: m ¶ Confitentes pctā sua. vel fm se; p christū ventu;: qr hoc nō poterat facere iohannes: sed denunciabat hoc per christum fiendum: vt habetur eodez caplo.
Diuisio n ¶ Videns autem multos pharisco;. Hic ostenditur idoneitas iohānis ad ferendū testimoniū d christo ex veritate
* doctrine q ōs/
Moraliter * b ¶ Dicens: Pniaz agite &c. Debet enī pdicare generalit ea q̄ recedere faciāt a pctis: & ea q̄ faciāt accedere ad consecutionem regni celestis: & qm̄ talis predicator parat viā dñi vt p gratiā veniat in mentibus humanis. ideo de ipso pōt dici qđ subditur: d ¶ Hic est enī de quo dictum est &c. Ipse autem iohānes. Hic pñr describit pdicator euangelij q̄tū ad vitā. & pmo q̄tum ad vestitum, cum dicit: † ¶ Habebat vestimentum de pilis camelo;. Et q̄tuz ad victū, cū dr: g ¶ Esca autem eius &c. Austeritas enī vite requiritur in euangelij predicatore. Iđo dicit apostol'. i. Co;. ix. d. Castigo corpus meū & in seruitutem redigo: ne forte cū aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. Et qr pdicatio tal pdicatoris est efficax. Iđ sequit: i ¶ Tūc exibat &c. Nā doctrīa tal pdicatoris multi libenē audiūt: & pnie fructū faciūt: & tales sūt demulcēdi. Derisores āt & isidiatores sūt icrepādi. Iđ sbdit: n ¶ Videns āt mul. pha. &c. De q̄bus dr Luc. vii. e. Pharisei āt & legisperiti spreuerūt in semetipis ōsilium dei non baptizati ab
* eo. s. a iohē.

rionū pferūt iusticiā. vñ ⁊ pharisei. i. diuisi a pplo ꝑ priuatā iu sticiā dicunt. Saducei. i. iusti: vendicāt enī sibi qđ nō sunt. hi negāt resurrectionē. dicētes aīam interire cū corpe: q̄nq̝ libros moysi recipiūt: ꝓphetas respuunt. Hos venientes ad baptismū iohes increpat: qꝛ maxime indigebāt correctione et penitentia. a ❡ Progenies vipe. ⁊c. i. venenati venenatoꝝ filii: qꝛ bonis inuidēt eosq̝ ꝑsequunt: ꝓmos ledūt vt pr̄es eoꝝ. Vipera patrē suū occidit: sic iudei ꝓphetas q̄ erāt pr̄es eoꝝ.
b ❡ Facite ergo fru. dig. ⁊c. Beda. Quasi diceret: Quare pri⁹ venena nō deponitis: vt sic ad baptismū veniatis. Facite fructū: nō qualēcūq̝ sed dignū. Nō enī par debet esse fruct⁹ boni opis ei⁹ q̄ nihil vel min⁹ peccauit: ⁊ ei⁹ qui grauius cecidit. Sꝫ iudei de abraā gloriantes nolūt se agnoscere pctōres. vnđ subdit: Et ne velitis ⁊c. Ad hūilitatē ꝓuocat. In supbia enī nulla est penitētia. Discretio est in penitētia q̄ timorē dei ⁊ metū penarū ante oculos ponit recolēs antiq̄ turpitudinis: Sic dolor cordis i flet⁹ erūpit: qꝛ sine dolore nulla sūt vulnera si vitalia mēbroꝝ nō fuerint circūmortua: grā est q̄ sentit: sentiens querit sanitatē. c ❡ Dico eī vo. A carne retrahit vt cogitet opa pdestinatiōis dei. Prima sūt rudimēta fidei credere deū posse quicq̄d voluerit: vt q̄ oīa de nihilo creauit possit de lapidib⁹ vel de puluere filios abrae formare.
d ❡ De lapidib⁹ istis. Demōstratiue ad illos lapides q̄s iosue de iordane trāsferre fecit: ad quos quasi digitū
Josue. 4. a extēdēs ait: Josue duodecim lapides de medio iordanis in terrā trāsportari fecit: ⁊ alios ex terra in eodē alueo restitui ꝑ quos excecatio iudeoꝝ ⁊ gētiuꝫ ad lucē trāsformatio ꝑsignat. Vel gētiles lapides vocat: et est sensus: Ne gloriemini de semine carnis: qꝛ hi tm̄ sunt filii dei q̄ ꝑ gratiā sūt illuminati et interi⁹ suscitati. Suscitare signāter dicit: qꝛ xp̄s sarā. i. ecclesiā accepit ⁊ suscitat ꝑ gratiam filios abrae defuncto sine liberis: ne tātus patriarcha priuaret ꝓmissis. In cui⁹ ... ꝑsagiū olim deus de sara genuit filiū.
B
e ❡ Jam enī secu. ne aūt viderēt immunes si se a talib⁹ sacramentis separarēt cōminat. f ❡ Securis. christus q̄ ex manubrio cōstat et ferro. i. humanitate qua tenet ⁊ diuinitate q̄ incidit. Posita est: qꝛ ⁊ si ꝑ patiētiā expectat videt tm̄ quid est facturus. Ad radicē. i. finē iudaici ppli vt auferat de terra viuētiū eos q̄ in xp̄o nō credūt: Vel securis sententia iudicii vl̄ ꝑdicatio euāgelii. g ❡ Ad radicē. Nota nō ad ramos: sꝫ ad radicē. Cū enī filii maloꝝ tollunt: q̄d aliud q̄ rami infructuose arboris abscindunt? Cū tota ꝓgenies simul cū parēte tollit: arbor radicitus abscidit: ne q̄d remaneat vnde iterū aliq̄d germinis oriat. ❡ Radices sunt cogitationes: q̄bus plātati vel sursum celo sustollunt vel ad ima inferni mittunt.
❡ Arbor humanū gen⁹: hui⁹ rami alii sunt aridi. i. pagani incendio apti. Alii virides: sed sine fructu vt hypocrite q̄ speciē sanctitatis ꝓtēdūt: sꝫ int⁹ vacui: alii fructuosi. sed venenosi. i. heretici q̄ ꝑdicādo fructū pariūt sꝫ mortalē. Alii. i. catholici q̄ bonū fructū ferūt. h ❡ Ois ergo arbor q̄ nō facit fructū bonū excidet ⁊ i ignē mittet: vt gentiles hypocrite: qui nullū: ⁊ heretici q̄ malū. i ❡ Ego q̄dē baptizo vos in aqua in penitētiā. Ne videat sua auctoritate minari: incipit apire quāte sit dignitatis cui⁹ ꝑsentia cōminat: vel cuius beneficiis ꝑsuadet. Ego q̄dē baptizo vos in aqua. id est tm̄ corpa lauo: qꝛ peccata soluere nequeo: vt sicut nascēdo ꝑdicādo ꝑcurro: sic baptizādo vt penitētes q̄s ego h signaculo ab īpenitētib⁹ discerno: ad baptismū xp̄i dirigā.

a ❡ nō cōfitentes pctā sua.
seorum ⁊ saduceorū venientes a
a ad baptismū suū dixit eis† Pro b
a ❡ nemo: qꝛ nō penitētia sꝫ sine penitētia irā nō effugietis. ❡ quasi nullus nisi fili⁹ dei quē vobis annūcio.
genies viperarū / q̄s demōstra c
❡ vel ait. ❡ vindictam.
bit vobis fugere a ventura ira?
a ❡ vt sic effugiatis. b ❡ carnis mortificationē. c ❡ ꝫm quātitatē culpe qđ fit ex discretione q̄ necessaria est penitenti.
b Facite ergo fructū dignum pe d
a ❡ cogitādo vel reputando.
nitētie. Et ne velitis dicere itra e
a ❡ et in semine abrae ne cōfidat quasi ex hoc solo saluus sit.
vos: patrē habemus abraam. f
a ❡ qꝛ nō filii carnis hi sūt in semine: sꝫ qui filii dei. vnde subdit: Potens est ⁊c.
c Dicō enim vobis† qm̄ potens ē g
a ❡ gentibus quorū corda erāt insensibilia
d deus de lapidib⁹ istis suscitare
a ❡ si aūt vos xp̄i ergo semē abrae estis.
e f filios abrae. Jam enim securis h
g ad radicem arborum posita est. i
h Omnis ergo arbor q̄ non facit k
a ❡ per securim. b ❡ gehenne.
fructū bonū excidetur ⁊ in ignē
❡ redit ad se modū sui baptismi determinās
i mittetur. † Ego quidem baptizo l

a ❡ Venientes ad baptis. suū. nō credētes ꝫm veritatem sed magis ad simulationē ⁊ insidiationē: ꝫm qđ habet. J. xxi. vbi dicit ꝙ querente dn̄o ab eis baptism⁹ iohannes vñ erat de celo an ab hoībus: nō fuerūt ausi respōdere de celo: quia statim dixisset eis quare nō credidistis ei: ex quo ptꝫ ꝙ ficte veniebāt: ⁊ h idem dicit Josephus in libro antiquitatū. xix. ⁊ ideo iohānes cōfidenter arguebat vitia eoꝝ dicens:
b ❡ Progenies viperaꝝ. qꝛ venenū errozis ⁊ hypocrisis a suis ꝓgenitoribus traxerant. c ❡ Quis demōstrabit vo. fu. a vētura ira. q. d. lꝫ falsitas vr̄a lateat in cōspectu ppli: tn̄ nō poterit latere in iudicio dei: qꝛ tūc erūt manifesta abscōdita cordis vr̄i. † J. 23. d Luc. 3. b
d ❡ Facite ergo fructū dignum penitētie. qꝛ aliter nō potestis illud iudiciū euadere: ⁊ nō solū dicit fructū penitētie: sꝫ dignū penitētie: ꝫm peccati modū. vnde dr̄ Apocal. xviii. b. Quantum se glificauit ⁊ in delitiis fuit: tantū illi date tormentū ⁊ luctū. e ❡ Et ne veli. dicere intra vos ⁊c. pharisei enī de h gloriabant: qꝛ de abraā descēderant: ⁊ ideo ꝓ ꝓmissiōe facta abrae sine opibus salutē cōsequi ꝑsumebāt: ⁊ h est manifeste falsū. qꝛ nō dicuntur filii abrae ex carnali ꝓpagatione: sed magis ex fidei imitatione: vt dicit ad Rom. iiii. ⁊ qꝛ pharisei ⁊ legisperiti fidē abrae de xp̄o respuerunt: iō nomē filiationis abrae ꝑdiderūt: ⁊ h est qđ dicit Johes: Et ne veli. dice. intra vos. ꝑ falsam. s. estimationem. Alsotqꝫ
f ❡ Patrē habemus abraā. qꝛ nō est sic ꝫm veritatē: econtrario gētiles fidē xp̄i deuote ad ꝑdicationē aploꝝ receperūt: iō filii abrae facti sūt: ⁊ hoc ē qđ subdit iohānes: g ❡ Potēs est deus de la. istis ⁊c. dicit aūt ꝙ iohānes demonstrauit illos lapides q̄s filii isrl̄ de fundo iordanis abstulerāt: vt habet Josue. iiii. in memoriā miraculi ꝙ dn̄s in trāsitu eoꝝ aquas iordanis siccauit: sed ꝑ illos lapides iohes gētiles significauit: eo ꝙ colebāt idola de lapidibus facta. vnde dicit in Ps. Similes illis fiāt q̄ faciūt ea. Filii ḡ abrae de lapidib⁹ suscitati sūt: qm̄ iudeis ꝑ infidelitatē a filiatione abrae decidentib⁹: gentiles fidē xp̄i recipientes in locū eoꝝ substituti sunt: ⁊ h erat ꝑdictū Osee. i. d. Et erit vbi dicet eis. Non pplꝰ me⁹ vos. ibi dicet: Filii dei viuentis. Et qꝛ doctor veritatis nō solū debet vitia cōfidenter arguere: sed etiā penā ꝑdicere. ideo subdit iohānes: h ❡ Jam enī secu. i. seueritas diuine iusticie. †J. 7. c † Luc. 3. c Marc. 1. a Joh. 1. d Ps. 113. b
i ❡ Ad radice arbo. posi. est. arbor ista homo est: q̄ ē quasi arbor cōuersa: radix huius arboris est voluntas mala: ex qua sicut ex radice ꝓdeunt oīa peccata: qꝛ nō potest esse peccatū nisi sit volūtariū. k ❡ Omnis ergo ar. q̄ nō fa. ⁊c. ꝑ sentētiā extremi iudicii. l ❡ Et in ignē mittet. s. inferni.
m ❡ Ego quidē baptizo vos. ostēsa idoneitate iohānis ad testificādū: hic cōsequēter ponit ipsius testimoniū: ⁊ ponitur primo testimoniū ipsius de xp̄o i ei⁹ absentia: ⁊ secundo in eius ꝑsentia. ibi: Tunc venit iesus. In prima pte fert testimonium

Nico. de lyra
Post me

A doctrine q̄ cōsistit in hoc ꝙ aliq̄s nō timet vitia magnorū cōfidenter arguere qđ faciebat iohānes: qđ notat cū dicit: Uidēs autē multos phariseorū ⁊ saduceoꝝ. isti enim famosi erāt in pplo sicut hoīes litt̄ati ⁊ religiosi: vt patebit. J. Venientes

* eo. s. a iohe: ⁊ iō ꝑ istos q̄ veniebāt ad ꝑdicationē iohis: significant illi q̄ veniūt ad ꝑdicatorē euāgelii: vt ex ore ei⁹ capiāt aliq̄d vñ possint eū calūniari. iō talib⁹ dr̄: b ❡ Progenies vipe. ⁊c. q. d. null⁹: nisi recedatis a malicia vestra. Jō subdit: d ❡ Facite ergo fru. dig. penitētie. nā in vita ꝑsenti pōt hō se. ꝑ penitere. e ❡ Et ne veli. di. intra vos ⁊c. credētes vos saluari sine opib⁹ pnie: qꝛ h est falsum: Sic aūt videt de plurib⁹ xp̄ianis: q̄ deuotionē habēt spālē ad aliquē sanctū vl̄ sctām: ⁊ ꝑ eoꝝ merita credūt saluari sine opib⁹ bonis. g ❡ Potēs est aūt ⁊c. i. de pctōrib⁹ deuotos facere. h ❡ Jā enī se. s. diuine snīe: i ❡ Ad radi. ar. ⁊c. i. ad ꝑscidendū pctōres obstinatos de pn̄ti vita: ⁊ cōburendū eos in gehenna. l ❡ Ego quidē bap. vos in aqua ⁊c. ꝑdicator enī euāgelii disponit pplm̄ aspgens eū aqua salutaris sapie: vt ꝑ xp̄m mūdent interi⁹ aqua gratie. Moraliter

* Tunc venit.

a ¶ Post me venturus. Et si moneo dignos fruct⁹ pnie fa/cere: supbiā abiicere: nō tñ possuz a pctis soluere. b ¶ For/tior me ē. qr ego baptiço in pniaz: ille in remissionem. Ego spm̄ habeo: ille dat. Ego regnū celoꝝ pdico: ille dat. c ¶ Cu/ius nō sū dign⁹ ꝛc. Alii scribūt: Cui⁹ nō sū dig. cor. cal. sol.

Potuit āt iohes vtrūq; dicere: vel cō/textū vel diuerso tpe: vt ali⁹ euāgelista hoc: ali⁹ illud assumeret. Oēs tñ verū narrauerūt. Intēdit āt in h̄ ostēdere ex/cellētiā christi ꝛ suā humilitatē. ¶ Vel

Allego. ƀm allegoriā calciamētū ē incarnatio/nis mysteriū. Corrigia: mysterii liga/tura. Nō ḡ valet iohes corrigiā solue/

†Luc. 3. c re: qr incarnandis mysteriū nō sufficit inuestigare. ¶ Vel nō sū dign⁹ sol. cor. cal. ei⁹. i. nomen spōsi mihi nō vsurpo: nec spōsus credi vel dici: ƀʒ amic⁹ spōsi volo. Mos em̄ erat vt si qs eaꝫ q̄ sibi cōpeteret accipe in vxorē nollet: ille ei calciamētū solueret q̄ ad hāc spōsus iu/re ꝓpinquitatē accederet. Johes ḡ q̄ nō spōsus/ait: Nō sum dign⁹ cor. cal. sol. ac si dicat: Ego redēptoris vestigia nō valeo denudare: qr nomē spōsi nō mi/hi vsurpo. ¶ Vel simplr se hūiliat: vel euāgeliū sacra nō ē dign⁹ circūferre p/dicādo qd nō sibi deputatū aplis ē cō/missum. ¶ Nō sū dign⁹ explicare na/turā diuinitatē ad hūanitatē. vel nō sū dign⁹ euāgeliū pdicationē portare: vel nomē spōsi vsurpare. Johes vt purus hō spm̄ dare nō poterat q̄ remittit cul/pa. Christ⁹ v̄o dat. qr de⁹: ꝛ baptiçat in

Joh. 13. b v̄bo de q̄ dr: Et vos mūdi estis ꝓpter

Eph. 5. f v̄bū qd locut⁹ sum vob. ꝛ alibi: Mun/dās eos lauacro aq̄ in v̄bo vite sctifi/cate. d ¶ ¶ In spūsctō. Vel spū sā/ctificatiōis: ꝛ igne. i. ꝓbatiōe tribula/tionis. Vel spū in pñti abluit: post si q̄ macla surrepit: igne purgatorio ad pu/

De cō dis. rū exureret: qd de leuioribus credēdū est

4. c. p aquā pctis. Vñ i leuitico sup altare sp ignis

Leui. 6. a missus de celo ardebat. i. ignis diuini amoris: q̄ oēs in christo. i. q̄ sup altare offerunt̄ qsi rebaptiçat ꝛ exurit carnis coꝝ vitia. e ¶ Cui⁹ vētilabrū. Ve/

Ventilabꝛ quid tilabrū in māu ē examē iudicii q̄ discer/nunt̄ leues ꝛ vacui a fructu boni ope/ris. In manu: qr pr̄ nō iudicat quē/

Joh. 5. d q̄: ƀʒ oē iudiciuz dedit filio. f ¶ Per/mūdabit. i. q̄tidie ī variis tēptatiōi/bus mūdat. Vel Permūdabit dum ob manifesta pctā puersus de ecclīa eiicit̄: vel post mortē dā/nat̄. g ¶ Paleas aūt. Palee de origine vñ ꝛ triticū oriū/tur. i. de semie. çiçania v̄o de diuersa. Palee ḡ sūt q̄ fidei sa/cramētis ībuunt̄: ƀʒ solidi nō sūt. Ziçania v̄o q̄ ꝛ ope ꝛ ꝓfes/

Joh. 3. c. sione seceruunt̄ ab electis. De his dr: Qui nō credit iā iudica/tus ē. ꝛ iō nō fit h̄ mētio de ill̄. h ¶ Inextinguibili. qr nō extinguet̄ neq; extinguet cruciatos: ƀʒ eternalr puniet. dr aūt

Ps. 65. ad differentiā illi⁹ de q̄ dr: Igne nos examiasti ꝛc. i ¶ Tūc venit. Qñ iohes pdicabat ꝛ baptiçabat. s. qñ iesus triginta erat annoꝝ: ostēdēs nullū debere sacerdotē vel pdicatorē fieri nisi virilis etatis. Sicut ioseph tricenari⁹ regnū egypti susce/pit. dauid regnū ea etate inchoauit: ezechiel ꝓphetiā ꝓmeru/it. ¶ Venit iesus his de causis vt baptisma iohis cōproba/ret: ꝛ vt (qr hō erat) oēʒ ipleret iusticiā ꝛ legis humilitatē: et vt aq̄s sanctificās p columbā in lauacro aduētum spūsancti ostēderet. Venit em̄ nō necessitate ablutiōis: ƀʒ vt nemo q̄tū/libet sanctus baptismi grām supfluū iudicaret. k ¶ A gali/lea in iordanē. Galilea trāsmigratio. iordanis descensus. Qui ḡ vult baptiçari trāsmigret a vitiis: ꝛ descēdēs humi/liet̄. l ¶ Sine modo. Sine mō me a te baptiçari: vt post/ea qd a me qris in spū baptiçeris. Sic em̄ decet nos dare ex/emplū implēde oīs iusticie: vt discāt oēs neminem sine vnda baptismi esse pfectū. m ¶ Sic em̄ decet. i. p humilitatē exē/plū reducere ad vitā: ꝛ ostēdere q̄ nullus pfecte sit iustus sine baptismate. Si em̄ de spūsancto natus nō dedignor: q̄tomagis necesse est aliis q̄uis iustis etiā a minoribus baptiçari?

Hinc decet

Hinc decet impleri primū omnē iusticiā. s. p quā omīs iusticie summa ab oībus deinceps impleat̄ vt nullus ex opibus neq; ex arbitrio glorietur: ƀʒ sciēs se reū iusticie dei sit subiectus. Ipse quisqs est renatus ex aq̄ ꝛ spū iustus dicit̄: qr hoc implet p qd oīs iusticia implet̄ ex gratia: qd primo decuit implere christuꝫ nō ex indigētia ƀʒ ex mysterio: vt renat⁹ fili⁹ dei oēs renatos filios dei frēs sibi faceret. Sic. i. sbdē do suoꝝ iferiorī

h oēʒ iusticiā

a ¶ tñ nō spū. b ¶ docēdo penitere.
vos in aquā in penitētiaz: qui a
a ¶ ad pdicandū ꝛ ad baptiçandum.
b āt post me vētur⁹ ē: fortior me ē: b
c cui⁹ nō sum dignus calciamenta c
d portare: †Ipse vos baptiçabit in d
a ¶ qr scrificat a pctis: ꝛ accēdit amore dei.
b ¶ tribulatōe vl purgatorio igne. c ¶ q̄ si credūt h̄ vētilabro nō remouent̄: qr iā iudi/cati sunt. d ¶ id ē discretio iudicii.
e spūsācto ꝛ igni. Cui⁹ vētilabrū i f
a ¶ ptāte. b ¶ a paleis. c ¶ pñtē ecclīaꝫ
f manū sua ꝛ pmūdābit areā suā: g
a ¶ imobiles a spe eternoꝝ. b ¶ celeste.
ꝛ cōgregabit triticū suū in hor/ h
¶ leues.
g reum: paleas autem comburet i
a ¶ vt q̄ diu latuerat manifestaret̄.
h igni inextīguibili. Tūc venit ie/ m
a ¶ qr in naçareth hītauerat. b ¶ qr in eo figura baptismi pcessit: ꝛ ex noīe descēsū de supbia exigit. c ¶ maior ad minorem.
k sus a galileā in iordānem ad io/
a ¶ oīa a suo: noli⁹ ḡ dedignet̄ inferiorē.
bannem vt baptiçaretur ab eo.
a ¶ humilitatē regis imitat̄ miles.
Johānnes autem prohibebat o
a ¶ q̄ egeo. b ¶ q̄ nō egeo. ¶ frem⁹ a cele/sti. c ¶ ab origīali pctō mūdari: qr tu es agnus dei q̄ tollis pctā mūdi.
cum dicēs: †Ego a te debeo bā/ q
¶ cuius generatio nō est vitiosa.
ptiçari: ꝛ tu venis ad me? Respō
a ¶ implere illud ad qd veni.
l dens autem iesus dixit ei: Sine
a ¶ Subdit q̄re veniat baptiçari. ¶ qr vita mea mor̄ ē disciplina. ¶ sic. i. oñ ego supior ꝛ nō indigēs a te suscipio.
m modo. Sic enim decet nos im/ p

Nico. de lyra

Testimoniū de christo q̄tū ad excellentiā sue diuinitatis dicens: Ego quidem baptizo vos in aqua. i. lauo tantū/modo corpora. que quidē lauatio est si/gnum pnie fiende. Ideo dicit: In pe/nitentiā. a ¶ Qui autē post me venturus est. s. christus. b ¶ Forti/or me est. Quia ipse habet virtutē diui/nitatis. c ¶ Cuius non suz dign⁹ calciamenta portare. Nō quia chri/stus calciatus incesserit: cum discipulos suos ad pdicandū sine calciamentis ire iussit: vt habet̄ Luce. xxii. d. Quando misi vos sine pera ꝛ calciamentis ꝛc. ƀʒ est modus cōmunis loquēdi quādo ali/quis se compat alicui improportionabi/liter excedenti: qd est in ꝓposito: qd de/clarat p factum dicēs: d ¶ Ipse vos baptizabit in spūsancto. Gratiaꝫ sanctificatiōis cōferendo: qd nō pōt facere nisi deus. Addit̄ autē: e ¶ Et igni. Quia sup baptiçatos de nouo in primi/tiua ecclīa frequēter apparebat. s. in si/gno visibili: sicut apparuit sup aplos in linguis igneis. Ostendit ꝯsequēter io/hānes in christo iudiciariā ptātem/cum dicit: f ¶ Cuius vētilabrū. Ad cu/ius intellectū sciendū q̄ ventilabrū est instrm̄ quo solebant purgari blada in palestina: ꝛ est factū sicut pala cum qua ꝓiicit̄ granū paleis cōmixtum in altuz: ꝛ ventus paleas tollit ꝛ granū in area cadit: iohannes ergo metaphorice lo/quens: p ventilabrū intelligit diuinum iudiciū: quo christus. g ¶ Permun/dabit areā suā. i. ecclīam in qua sunt cōmixti mali cū bonis: ƀʒ in iudicio sepa/bunt̄. h ¶ Et cōgregabit triticuz: Scʒ iustos ꝛ electos. i ¶ In horre/um suum. i. in eternam beatitudinem. k ¶ Paleas autē. i. homines vanos ꝛ falsos. l ¶ Comburet igni inextinguibili. i. in pena in/fernali sensibili. m ¶ Tunc venit iesus. Hic ponit̄ testimo/niū iohānis de christo in ipius pñtia: venit em̄ christus ad ba/ptismum iohānis vt pdicationē eius approbaret. secundo vt ta/ctu sue carnis vim regeneratiuam aquis conferret. tertio vt po/pulus testimoniū iohānis de christo ꝛ etiam dei patris audi/ret. n ¶ Johannes autem ꝓhibebat eum. Ex reuerētia cum sciret eum esse deum verum ꝛ hominem lauacro nō indigē/tem: sed alios a peccato lauātē. Ideo dicit: o ¶ Ego a te de/beo baptizari. i. ab originali peccato mundari: nō quia tunc iohānes haberet originale pctm̄: qr fuit in vtero m̄ris sctificat⁹: ƀʒ loq̄bat̄ in psona generis hūani. Vel alit̄: Ego a te. qr sctifi/cati in vtero idigēt baptismo christi ad h̄ vt sint christo incorpati qr in baptismo christi caracter imp̄mit̄ p quē christo ꝯfigurant̄. Respondēs aūt ꝛc. Sequit̄: o ¶ Sic em̄ decet nos im/ple. oēʒ iusticiā. i. humilitatē. vñ ibi accipit̄ iusticia nō ꝓut est virtus specialis: sed generaliter ꝓut includit omnem virtutem.

* Baptiçatus autē

* m ¶ Tūc venit iesus a galilea ꝛc. Galilea v̄o transmi/gratio interptat̄. p h̄ igit̄ q̄ iesus de galilea venit ad iohannē: signat̄ q̄ eius mēbra si debēt lauari p grāꝫ oportet ea transmi/grare de vitiis ad v̄tutes. n ¶ Johannes aūt ꝓhibebat eū ꝛc. p h̄ designat̄ q̄ qlibet iferior supiorē corrigere volēs ex charitate dʒ h̄ facere cū humilitate ꝛ reuerentia. Supior aūt dʒ talē correctionē humilit̄ suscipe: quod insinuauit iesus dicens: Sic enim decet nos adimplere omnem iusticiam ꝛc. Moralit̄

* Baptiçatus

Margin notes (right): †Mar. 1. a Luc. 3. c Joh. 1. d 78. dist. c. presbyter 65. dis. c. ecce. 1. q. 1. c. ded. e

Humilitatis tres gradus

T omnē iusticiā.i.humilitatē que est oīs iusticia. Et pfecta humilitas habet tres gradus. Prim° est subdere se maiori et se nō pferre equali: hic vocat sufficiēs: qz sufficit aliquē sic humiliari: ⁊ iste gradus oī iusto est necessarius. Secūdus gradus est subdere se equali: nec pferre se minori: hic dicit abūdās. Tercius est subesse minori in q̄ est oīs iusticia. Hūc christus impleuit: q̄ vnā partē tm̄ habet: qz in vnitate cōsistit ⁊ pficit. Alii duob° modis distinguunt: qz min° pfecti nō sic in vnitate cumulant. a ¶ Tūc dimisit. Cū tali ordine cognouisset implēdā iusticiā. Dimisit: qz vera est hūilitas quā nō deserit comes obediētia. ¶ Spūs in momēto eū docuit qd̄ prius nesciuit: ⁊ id qd̄ prius timuit hūiliter deuot° impleuit. b ¶ Baptizat° aūt ⁊c̄. Christus aq̄s baptismi sctificauit: qz cuius est creare eiusdē est ⁊ scīficare. ¶ Sicut homo cōstat duobus.i.corpe ⁊ aīa: ita duob° renascit: aqua q̄ purgat sordes ⁊ cōsepelit christo: ⁊ igne spiritus q̄ cōflagrāti ad celū rapimur. Sic eccl̄ia post baptismū culmē virtutū quibusdā incremētis appetit: vt christ° baptizat° de aq̄ ascēdit. Sūt post baptismū ascēdūt: qz ad virtutes pficiūt: ⁊ q̄ prius carnales ⁊ filii ade: fiunt spūales ⁊ filii dei. c ¶ Apti sūt ei ⁊c̄. Et hoc ad īpletionē iusticie. Nō enī tūc primū sibi patuere celestia vel spūssanct° est datus: sed nobis p acceptū baptismū aditū celi patere ⁊ spiritūscēm dari mōstrauit. Qz enī celi apti ⁊ spūssanct° venit, ⁊ vox pfis īsonuit ⁊c̄. hec mystica sunt in nobis. ¶ Patz renatus adit° in celū p christū q̄ p adā clausus fuit. d ¶ Sicut colūba. Uerū corp° formatū ad horā habuit in specie colūbe: qz aliter spūs ab hoīb° videri nō posset sicut colūba: nō qn vera colūba esset: sed qz spūs in corpali specie: nō tm̄ ipse corp°. Ita de hac figura sentit sicut de aliis in qb° de° appuit: q̄ expleto officio resoluebant. Uēit spūs in colūba q̄ simplex ⁊ māsueta descēdit: vt ⁊ sue nature simplicitatē: ⁊ eū in quē descēdebat mitem misēdie pconē datorē q̄s indicaret. Silr oēs baptismo renati. vn. Uirtutib° in colūba significatis debēt repleri. Colūba a malicia fellis est aliena. in q̄ phibemur ab ira. Nullū ore vel vnguib° ledit: in q̄ notat īnocētia. Nec minimas auiculas inuadit in qb° alie aues se ⁊ pullos suos nutriūt: in q̄ phibemur a rapina. Puro vescit grano: in q̄ notat abstinētia. Alienos tm̄ q̄ pullos suos fouet: ecce charitas. Gemitū dat p cantu: ecce cōpunctio. Sup aq̄s sedet vt accipitrē puisa in aq̄ vmbra declinet: ecce sollicitudo. ¶ In colūba sup dn̄m spūs apparuit: qz venit nos p māsuetudinē colligere. Sup discipulos ī igne: qs ad cōsumendā rubiginē pcti ⁊tra seipos veniebat accēdere. Adā peccādo celū amisit: christ° a spūsancto p colūbā glorificat° apparuit: flāmā vibrantē q̄ viā phibuit aq̄ baptismi extinxit: qz aq̄ est ⁊traria igni. e ¶ Cōplacui.i.bn̄placitum meū cōstitui: vt tu in q̄ nihil nisi bonū placeas: ⁊ p te alii non in se: sed in te.i.tibi fide ⁊ charitate vnili placeāt.

Quare spiritus in colūba

Colūbe natura

a ¶ docere cōsummationē iusticie.i. ad baptismū saltare: qz baptism° est cōsummatio oīs iusticie. ¶ me suscipiēda ⁊ te baptizādo.
b ¶ .i.oēs pceptis iustificās. ¶ cōsensit.
a plēre omnē iusticiā. Tunc dimi-
b sit eum. Baptizatus autē iesus a
a ¶ sine mora. b ¶ qz baptizati ad patriā p virtutes ascendere debent.
c ¶ que est fundamentū ascēsionis.
cōfestim ascēndit de aq̄. Et ec-
a ¶ iesus vidit ⁊ baptista vt iohannes ait.
c ce aperti sunt ei celi: et vidit spm̄ b
a ¶ spūs in colūba: filius in hoīe. pater in voce: ita trinitatis pn̄tia baptismū cōsecrauit.
b dei descēdentē sicut colūbā: ⁊ ve-
a ¶ ad quē illa vox fiebat. b ¶ hec vox nō vt ei indicet qd̄ nesciat: sed ⁊ auditorib° p-
niētē sup se. Et ecce vox de celis c
ficiat. a ¶ demōstratiue ad hoīes. b ¶ ⁊sub stancialis. ¶ sic qui baptizatur ostendit fi-
dicēs: †Hic est filius me° dilect° d
lius dei. a ¶ in adam displicuit. vñ: Penitet me fecisse hoiem.
e in quo mihi cōplacui. Ca. IIII e
f T Unc iesus duct° est f
g ¶ locum certaminis.
h i desertū a spū: vt tē-
i taret a diabolo† ⁊ cū g

h ¶ Ut tētaret. Nō tētat a diabolo: nisi q̄ ad desertū exierit. i. bono studere ceperit. i ¶ Et cū ieiunasset. Jeiunat vt tentet: tētat qz ieiunat: ⁊ exēplū ieiunādi nobis dat: ⁊ q̄ ieiunat diuine est potētie. Moyses ⁊ Helias ieiunauerūt: nō ex virtute vt christus: sed moyses sustentat eloquio dei: helias aūt fortitudine cibi. Nec dicunt illi duo esuriisse: sed christus vt hō esurit. vt celet de°: significat autē desideriū aīe salutis. ¶ Ecce ⁊uenit legi: q̄ p moysen accipit: ⁊ pphia q̄ p heliā. xl. dieb°. iiii. ptes sūt mūdi de qb° christ° suos ⁊gregat: ⁊ x. pcepta legis quibus suos cōtra mūdi oblectamēta armat. Jeiunāt q̄dragīta diebus añ mortē cibo indigēs. q. d. in tpe agonis abstinete a desideriis seculi: comedit post resurrectiōez. xl. dieb° cibo nō indigēs. q. d. Ego sum vobis ⁊solatio ⁊ cib° oībus dieb°. Uñ: Ecce ego vo. sum. o. d. ⁊c̄. Silr enī dn̄ viā dn̄i carpim°: a vanitate seculi ieiunam°: ⁊ futuri pmissione reficimur. In pugna

c ⁊ p ⁊seq̄ns heres ad hereditādū vitā eternā.
¶ In ca. iii. vbi dr̄ in postil. Qñ fuit reportat° de egypto: tūc enī erat in. v. anno a sua natiuitate ⁊c̄.

Additio.

Aliter añt hr̄ in decret. xxiii. q. iii. § qd̄ vero iniuriā. Ibi enī exp̄sse legit q̄ christ° fugiēs in egyptū latuit ibi p septenniū. d

Replica.

Et q̄ postil. in. iii. ca. dicit xp̄m fuisse in q̄nto anno reductū de egypto ppt canonē. Qd̄ hō. xxiii. q. iii. intelligit nō pcise. existens enim. vii. annoz est etiā. v. annoz: sed nō pcise.

Glo. ordi. Ca. IIII

T Unc iesus ⁊c̄. post baptismū qz nulla est mora a tētatiōe: Ut mox doceat ī desertū pugnare: docet baptizatos de mūdo exire: in q̄ete deo vacare: sic filii isrl̄ post trāsitū mar̄ p desertū ascēdūt: et māna comedūt donec veniāt ad terrā pmissiōis. Tūc iesus. Hic est ordo recte ⁊uersatiōis vt post acceptā spūssci grām ⁊ diabolū arti° accingamur ⁊ mēte secum̄ deserētes vite eterne gaudia q̄si māna esuriam° deserti. Ibi fit tētatio: qz nō añ host' se erigit q̄ hō ē mūdo erit. Tenet enī sub legib° suis eū. In deserto pugnat asper': qz adā in padiso deliciis affluēs vict° est oblectamēt'. ¶ Uisto. In illo deserto qd̄ est inter hierusalē ⁊ hiericho xp̄s diabolū vicit: vbi figuralit' dixerat adā incidisse in latrones ⁊ eū vicisse. Latrones autē ibi habitasse pbat loc° q̄ dr̄ domim.i. sanguis: ppter effusionē sanguis q̄ ibi fiebat. Ex viā samaritan° descēdit: qz carne indut° easdez tētationes sustinuit. g ¶ Spiritu scto. Qui eos replet ad pugnam mittit fortes. Sine h spū q̄ ad pugnā vadit cito cadit.

†De conse. dis. 3. c. l si. Uisto. Dist. 19. c. scōm

P †Mar. 1. b Luc. 4. a. De cōse. dis 5. c. q̄dragesimo

christ° moyses et helias quō ieiunauerunt

f. 28. d

Nico. de lyra

✳ a ¶ Baptizat° aūt ⁊c̄. Hic ponit testimoniū dei patris de christo: qz baptizato christo apti sunt celi: nō q̄ celū tūc fuerit diuisum: sz qz videbat aperiri: sicut in coruscatiōe videt fieri: ⁊ p hoc signabat gl'iam celestē credētib° in christū aperiri. b ¶ Et vidit spm̄ ⁊c̄. Ad denotādū plenitudinē grē in ipso. c ¶ Et ecce vox ⁊c̄. Uox. s. pris. d ¶ Hic est fili° meus. Naturalis. s. alii aūt sunt adoptiui. e ¶ In q̄ mihi cō. i. in quo volūtas mea cōplebit de salute generis humani: ⁊ sic apparet efficacia hui° testimonii. Patz etiā q̄ in baptismo christi tota trinitas apparuit: large apparitionez accipiēdo. pater. s. in voce: fili° in carne / spūssanct° in colūbe specie: differēter tñ: qz fili° apparuit in carne sibi vnita in vnitate suppositi: in apparitiōe aūt aliaz psonarū erat vnio p modū signi.

Trinitas apparuit in xp̄i baptismo

Moraliter

✳ a ¶ Baptizat° aūt ⁊c̄. Per h ostēdit q̄ oīs lot° a pctis grā diuīa debet conari cū auxilio dei ascēdere de virtute in virtutē ⁊ sic aperiāt sibi celi p spez certā: ⁊ efficit dei fili° adoptiu°. ⁊ p cōse

Nico. de lyra Ca. IIII

T Unc iesus ⁊c̄. Hic q̄rto ostēdit euāgelista in christo ⁊iunctē deitat' ⁊ hūanitat' ex demonis tētatiōe: ⁊ ex sctōz angeloz admistratiōe: ⁊ pmo ponit pmū. scdo scōm / ibi: Tūc reliq̄t ⁊c̄. Pria diuidit in tres fm triplicē tētationē ⁊ triplicē xp̄i victoriaz. scda ibi: Tūc assūpsit eū. tcia ibi: Itez assūpsit eū. Pria q̄ tētatio fuit de carnis ⁊cupiscētia. Accepit aūt tētator occasionē pmo de h tētandi ex esurie ipi° xp̄i. Post baptismū enī xp̄i imediate duct° est a spū. s. scō. qz hūanitas xp̄i erat organū diuinitat': et iō ad oia agēda mouebat instinctu spūssci. h igit motu iuit in desertū locū. s. aptū orōni: vt ibi spm̄ in orōne offerret p nobis deo prī. i ¶ Et cū ieiunasset. Ut carnē innocētē p nobis maceraret: ⁊ exēplum fidelibus

Diuisio

Triplex tētatio

Moralr. f ¶ Tūc iesus ⁊c̄. Per h insinuat q̄ aggrediēs desertū pnie forti° tētat ab hoste Eccl̄i. ii. a. Fili accedēs ad seruitutē dei sta in iusticia ⁊ timore: ⁊ pa aīam tuā ad tētationē. i. ad resistēdū tētationi q̄ iminet tibi. Illos enī de° forti° tētari pmittit q̄s fortiores esse cognoscit. i. Cor. x. c. Fidelis aūt de° est q̄ nō patiet vos tētari supra id qd̄ potestis. Per h aūt q̄ iesus voluit tētari triplici tētatiōe: ostēdit q̄ q̄uis tētatio vel est a carne vel a mūdo vel ab hoste. Diabol° tñ vtit aliq̄ carne ⁊ mūdo

Moralit'

T mur. In pugna xpi prius agit cōtra gulā ieiunādo: p quā vi
E ctus est primus homo. Gula libidines inflāmat: cōcupiscentiā carnis nutrit que repugnat legi mētis. hec nisi prius refrenet: frustra ꝯ alia laborat. Quadraginta dieb⁹: hic numer⁹ totū tēpus designat quo xps cū suis dimicat. In hoc numero due leges per abstinentiā cōplent: qꝛ iii. pl. decalogus mādatoꝝ ꝛ. iiii. euāgelia resonāt. Unī institutū est nos hoc numero acrius dimicare ad diluēda petā q̄ sunt dū motu carnis violat charitas: ꝛ sic q̄diu hic sum⁹ semp petā ploremꝰ qꝛ hoc numero presens vita ostendit.
a ¶ Postea esuryt. Hoc ē vere humanitatis: ꝛ p hoc est occasio tēptādi. Latet ptās: patet infirmitas. b ¶ Et accedēs. Quia esuries est signū īfirmitatis. Et sic nobis in abstinētia nō deest tēptatio. Per exteriorē īfirmitatē xpm tēptat in quo nullā legē peccati inueniebat. c ¶ Si fili⁹ dei es. Aliud hoc explorātis est: aliud tēptātis: dum deū cōfiteri videt: ꝛ homini illu
†Deu. 8. a dere conat. Sic eni tēptat vt exploret
Luc. 4. a qd veret. Sic explorāt vt tēptando de
De offi. or. cipiat. Si filius dei es. Nouerat fi
c. inē cetera liū dei venisse in mūdū seu p pphetas seu p angelos nūciantes: seu p iohannē demonstrantē: sed qꝛ humilia in eo videbat q de deitate suspicatus est ex supbia ei in dubiū venit. Unī ꝛ callide exqrit: Nec indignū fuit xpm tēptari q̄ venerat occidi: vt tēptationes superando nobis potestatē daret superādi tēptatiōes: sicut sua morte tulit nr̄am mortalitatē. ¶ Christ⁹ nō nisi post baptismū se tēptari pmisit: īsinuās ad se cōtes grauiores passuros tēptatōes.
¶ Suadet esuriē pane de lapidibus facto releuare: nō q eius curet salutē: sed ex mutatione cognoscat virtutē: et
f si purus homo esset: panis oblectamēto illuderet esuriem patiendi. ¶ Tri
Trib⁹ mo bus modis fit tēptatio. Suggestiōe:
dis fit tem delectatione: cōsensu. Christus sbo so
ptatio la suggestione tēptat⁹ fuit: qꝛ delectatio peccati mentē eius nō momordit.
†Ps. 90. b ¶ Scriptū est: Non vtit potestate: sed scripturarū auctoritate: docens nos magis doctrina q̄ miraculis pugnare. c ¶ Nō in solo pane. q. d. Persuasio tua tēptatio est: qꝛ agis de cibo corpis ꝛ nō de cibo mētis. Inferior pars hoīs pane sustentat. alia verbo dei reficit: qꝛ vero agis de inferiori: ptz q tēptator sis. f ¶ Sz in oī ver. Oē sbū charitas: i. q̄ cōplent oīa q̄ pcedūt de ore dei: qꝛ cuiuscūqꝫ misterio dicāt: nō ei⁹ sūt sz dei: ꝫ si adūsū qd īserit h nō est. De vno sbo. i. sapia dei pcedit q̄cqd loquunt sancti q̄ sunt os eius. g ¶ Tunc assumpsit. Prima vel vltima tēptatio in deserto: media quoqꝫ historialiter: vltima fuit
Christ⁹ ter postq̄ regressus est hierlm. Quia mattheus nō sm ordinē hi
temptatus storie: sed sm tēptationē ade psequit: Lucas vt res gesta est. Quia ex rñsiōe xpi vict⁹ ꝛ incert⁹ remāsit: post pmā ad secūdā accessit tēptationē. Qꝫ pmisit se assumi: nō īfirmitas fuit sed patiētia: i diabolo sbo nō vt⁹ sz supbia. Nota hec oia corporis sensib⁹ eē cōpleta: nec mirū si se pmisit circūferri: si sic accipit assūptio: q̄ pmisit se crucifigi. b ¶ Supra pin. In palestina desup plana erāt tecta: ꝛ ibi erat sedes doctoꝝ vñ pplo loqrēt vbi multos cepit vana glia honore magisterii inflatos. In eo igit loco xpm tēptat: in quo multos deceperat. Dū aūt nō cōsentit docet eos qui in sublimi sunt vana gloria nō moueri.
Diabolus alta petit: ad alta semp ducit eleuādo p iactantiā vt pcipitare possit. In hoc q xps se in altū tolli pmisit: sz monenti cadere nō obediuit: ostēdit vt cuicūqꝫ bona ꝛ alta imperanti obediamus: sed pcipitare volēti cōtraeamus. l ¶ Si filius. In oībus tēptationibus hoc agit: vt intelligat si fili⁹ dei sit. Sed xps sic rñsum tēperat vt ambiguū relinqt. Quia verba ad inuicē pferunt: i specie hoīs diabolū apparuisse verisimile est. k ¶ Mitte. Hec vox cōuenit illi q̄ oēs pcipitare satagit: in quo infirmus ostendit q nulli nocere possit: nisi prius ille

¶ q ieiunat diute ē potētie. a ¶ ecce aspitas
ieiunasset quadraginta diebus ꝛ
a ¶ hoc addit ne in nocte comedisse putet.
a quadraginta noctib⁹: postea esu a b
b ryt. Et accedēs tēptator dixit ei: c
a ¶ hoc explorat qd timet: nec tō se ab ei⁹ tēptatiōe abstinet. b ¶ qꝛ sciuit scriptū eē: dixit ꝛ facta sūt. c ¶ tēptatio de gula. ¶ a gula incepit: sed quo ordine decepit adā ab isto deuincit. ¶ lapis significat duriciā diaboli
c Si filius dei es: dic vt lapides isti d e
panes fiant. Qui rñdens dixit: f
a ¶ tēperat rñsum: ne cognoscat eū esse deū.
b ¶ i. sacramētali specie: sed verbo vite.
d e Scriptum est †Nō i solo pane vi g h
a ¶ sentētiis vtit: instruēs nos vt vincam⁹ nō potētia sz hūilitate. b ¶ sbū dei de ore pcedit: qꝛ volūtas dei referat p scripturas.
f uit homo: sed in omni verbo qd i
a ¶ p quos deus loqt. b ¶ hec tēptatio historialiter vltima fuit. c ¶ ex pmissiōe nō imbecillitate vñ inimicus superbit.
g procedit de ore dei. Tunc assum k
a ¶ hierlm vbi tēplū fuit: ꝛ cult⁹ dei fuit ¶ ex
psit eum diabolus in sanctam ci
vsu dicit. ¶ summitatē tēpli.
h uitatem: ꝛ statuit eum supra pin l
¶ nō locus deo dicat⁹ cohibet eū. a ¶ temptatio de vana gloria. sicut adam cui dixit: Eritis sicut dii.
i naculū tēpli ꝛ dixit ei: Si filius m
a ¶ scripturis vtitur: nō vt virtutes instituat: sed vt errores ingerat sicut ꝛ sui.
k dei es mitte te deorsū. Scriptū n
¶ qui vidit contra fortiorem ei prouidet victorie occasionem.
l est eni: † Quia angelis suis man
dauit de te: ꝛ in manibus tollent

prius ille se deorsum miserit. Suggerebat eni vt aliq̄ signo G
exploraret q̄ntū apud deū posset. Sz nemo dꝫ tēptare deū q̄n habet ex hūana rōne qd faciat. Unī q̄uis oia posset: ait dīs
suis: Si vos psecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliaꝫ. Et Mat. 10. c.
ipse idē fugit ꝛ abijt ꝛ latuit. Nūc aūt poterit aliter de templo descēdere q̄ p iactantiā se pcipitare. Post q̄ deficit hūana rō: cōmēdet se hō deo nō tēptando: sed deuote cōfitendo. l ¶ Quia angelis ꝛc. Beda. Qd hīc dī de corpe: diabolus male interptat de capite: q si hoc dicit de xpo: cur nō ꝛ hoc qd ibi ꝯtra se dr:
Sup aspidē ꝛ basiliscū ambulabis: ꝛ Ps. 90.
cōculcabis leonē ꝛ draconē. Sed de auxilio angeloꝝ q̄si ad infirmū loqui

Ni. de ly. T tur. de sua

cū fidelib⁹ daret: ꝛ p hoc q post baptismū talia egit: nobis ostēdit q q̄ inchoat nouā vitā debet seipm deo offerre p ieiunium ꝛ orōnem. Sequit: a ¶ Quadraginta die. non vltra trāsijt vt sbtus diuinitatis diabolo celaret: qꝛ moyses ꝛ helias ieiunauerūt tot dieb⁹. b ¶ Postea esu. per hoc in se ꝛ veritatē humane infirmitatis ostēdit ꝛ occasionē tēptatori dedit. iō sequit: c ¶ Et acce. tēpta. Ad euidētiā hui⁹ tēptatiōis aduertēdū q diabol⁹ sciebat pdictū p pphas q xps futur⁹ erat ver⁹ hō ꝛ ver⁹ de⁹: vt hr̄ expsse Esa. ix. b. Paruul⁹ nat⁹ est nobis ꝛ fili⁹ dat⁹ est nobis. ecce vera humanitas. Et vocabit nomē ei⁹ admirabilis ꝯsiliari⁹: de⁹ fortis: pat futuri seculi: pnceps pacis. Ecce manifesta ei⁹ diuinitas: ꝛ plurib⁹ aliis locis idē exprimit: quos omitto pter plixitatē. Similr sciebat tps natiuitatis xpi esse cōpletū: Tū pter hebdōas
Daniel: in q̄b⁹ erat determinate prefixus termin⁹ sui aduētus: Tū pter translationē regni iudeoꝝ ad herodē alienigenā: put fuerat pdictū p iacob patriarchā. Gen. xlix. vt s. expositū ē plenī⁹. ca. sz nesciebat certitudīaliter q Jesus nazarenus esset ipse xps de quo talia fuerāt dicta. Uerūtn̄ pter eminētiā scitatis ei⁹: ꝛ pter cōpletionē tpis respectu xpi aduētus habebat quādā ꝯiecturā q ipse eēt vere xps: ꝛ iō de h voluit experientiā accipe p tēptationē: qꝛ tēptare est accipe experiētiā de aliq̄ ignorato. Intēdebat etiā vlteri⁹ p hāc tēptationē inducere eū ad pctm̄ si īueniret purus hō: sz neutrū obtinuit: vt patebit. dicit igit tēptādo: b ¶ Si fili⁹ dei es. i. naturalis: et ꝛ p ꝯñs ei eq̄lis i ptāte. c ¶ Dicvt lapi. ꝛc. Luc. iiii. a. dr: Dic lapidi huic ꝛc. ꝛ idē est: qꝛ singulare includit in plurali: ꝛ iō si demōstrauit plēs lapides necessario demōstrauit vnū. Uel aliter dicendū: q lucas accipit singulare p plurali: sicut accipit Exo. viii. f. Uenit musca grauissima in domos pharaonis. i. multitudo muscaꝝ. f ¶ Qui rñdēs dixit. sic rñdit iesus q nec diuinitatē ei⁹ poterat ppendere: nec ipm ad gulā inducere/ dicēs: g ¶ Scriptū ē. Deut. viii. a. h ¶ Nō in solo pa. ꝛc. i. corpali. i ¶ Sed in oī ver. ꝛc. qd verificat nō solū de vita spūali: sz etiā de corpali: sic ptz de moyse q̄ ieiunauit. xl. dieb⁹ ꝛ. xl. noctib⁹ sbo dei spūaliter ꝛ corpalr sustētat⁹. k ¶ Tūc assū. eū dia. hic scdo tēptat eū d supbia ꝛ ad eūdē finē sicut prius. Dicit g Matthe⁹: Tūc assū. eū dia. in san. ciui. i. hierlm q̄ dicebat scā: qꝛ diuino cultui deputata pter tēplū qd erat ibi: nec erat licitū in lege sacrificare deo alibi. l ¶ Et statu. eū sup pin. ꝛc. istud pinaculū erat tēpli tectū: qd erat desup planū sicut fiebāt tūc dom⁹ palestinoꝝ. Erat eni intētio demonis illuc eū portātis vt a pplo ciuitatis ipse iesus q̄si volare videret: ꝛ sic in vanā gliam ferret: sz diuina sbtute fecit q nullus eū vidit: qꝛ in ptāte ei⁹ erat videri ꝛ nō videri. m ¶ Et dixit ei: Si fi. dei es mit. te deor. q. d. sbtute ppria potes sine piculo: ꝛ etiā pter ministeriū angeloꝝ tibi seruiētiū. n ¶ Scriptum est eni de te. s. in psal. qꝛ
cū angelis suis ꝛc

A B tur. de sua ꝓculcatiōe tacet. a ¶ Iterū assumpsit ⁊c. Hec tētatio ordine ꝓcessit: sed narrat ꝑpostere ſm ꝙ factū est ade.
b ¶ Montē excelsum. Isido. Mons iste superbiā signifi/cat: ꝑ quā cecidit ⁊ alios ruere facit. Excelsum valde: q2 eū ad summū superbie trahere voluit. ¶ Tētaturus de auaricia in mōtē duxit: q2 auaricia ⁊ ambitio sem/ꝑ alta petit. c ¶ Ostendit ⁊c. Non ꝙ visum eius qui oīa videt ampliaue/rit: sȝ vanitatē mūdane pōpe quā ama bat q̄si speciosā ōndēs facere amarivo lebat. Uł icičo diabol9 ꝙ christ9 regnū sibi tolleret: ōndit ei oīa regna mūdi: nō ꝑsas vel medos: sȝ quō in hoīb9 re/gnaret mūdanis. Uel ꝑ gulā vel ꝑ aua riciā vel ꝑ alia: vt suadens qđ volebat eū sibi subiiceret. Lucas dicit ī momē to sibi oīa ostēsa: in q̄ nō tā celeritas cō spect9 q̄ caduce fragilitas ptāris expri mit. ¶ Moysi ōndit de9 in momēto totā terrā ꝓmissiōis ꝟtute deiratis: ita mō actū est. Ōndit ei oīa regna. s. par tes terre in qb9 vnūquodq3 regnū po/sitū erat. Sicut si aliq̄ dicāt sup mōtes: Ecce ibi roma: nō ipam ostēdēdo: sed partē terre in q̄ posita est. d ¶ Oia regna. Oia ꝯcupiscibilia in mūdo in qb9 hoies regnāt. Uel simplr tot9 mū dus illo suggerēte ab eo in mōte visus est. e ¶ Et gliam eoꝝ. Ra. Nō ꝙ eā ꝯcupiscētie oculo īnueret sicut nos: sed si hec ostēsio fuit in mente sicut me/dici vidēt morbos sine lesione.

Quō ōndit dñs moysi terrā ꝓmissionis

f ¶ Hec oia tibi dabo. Hec de arro gātia dicit: nō ꝙ tot9 mūdus suus sit. ¶ A pncipio qđ dei erat vt sibi vsur/paret diabolus laborauit. vñ vt in eis coleret: idola inuenit. In his trib9 no tāt gula/auaricia/supbia. ¶ Ra. Lu cas auariciā mediā ponit: vltimā sup/biā ſm morā pñtis tpis: q2 supbia post oēs ꝯuīcta sequit. In his tribus gula/ auaricia/supbia oia vitia sibi federata sūt pempta. Uict9 de gula nō tētat ꝺ li bidie vel ceter9 q̄ de gula nascūt. Sic etiā ī alus oib9 q̄ in mūdo sūt vt armis vtat diabol9 ꝯ nos. Nā nihil in mūdo est nisi ꝯcupiscētia carnis/ꝯcupiscētia ocu loꝝ ⁊ supbia vite. In his trib9 oia ge/nera tētationū cōphēdunt. g ¶ Scri ptū est. Dauid goliā trib9 lapidib9 de torrēte ꝓstrauit: ⁊ christ9 diabolū trib9 testimoniis de lege. h ¶ Dñm deū tuū. Hoc vel ad diabolu dicit: nō q2 ex deuotione sit imple/tur9: sed vt ecōtra q̄ ipe moliebat scriptū ōndat: ꝙ nō ipe sed de9 sit adorādus: Uel nō diabolo sed sibi ſm humanitatem ⁊ cuilibet hoi hoc ꝓceptū esse insinuat. simr ⁊ illud: Nō tentabis dñm deū tuū. Dñm deū. s. filiū ⁊ patrē ⁊ spūsctm: q̄ est vn9 deus: de9 adorat: ⁊ specialiter ei ꝓpter se seruit. ¶ Hic ostē dit ꝙ hō christ9 vt de9 ⁊ dñs sit adorādus ex debito. i ¶ Ser uies. Grece latreosis. later seruit9 dicit. Seruit9 cōis deo et hoi: ⁊ cuicūq3 grece dulia dr: Illa ꝟo q̄ soli deo debet: latria distincte. vñ idolatria: q̄ qđ soli deo debet idolis dat. ¶ No/ta diabolū in his vinci in qb9 adā vicit. Quē de gula tētauit: dū de ligno vetito gustare rogauit. De vana glia cū dixit: Eri tis sicut dii. De auaricia cum ait: Sciētes bonū ⁊ malum.
k ¶ Accesserūt. Nō q̄si tūc ꝑmū adeūtes: sed agonē dñi ꝓ/cul aspiciētes: ne videat eoꝝ ꝓsidio eguisse vel vicisse. Sed vt ille victus abiit parati ad obsequiū venerūt. Sicut ī hoc ago/ne militia nr̄a ꝓstruit: ita in obsequio angeloꝝ gliosa remunera tio docet. l ¶ Cū aūt audisset ⁊c. Hic matthe9 sicut mar/cus ⁊ lucas ꝓtermittit ꝑmū aduentū dñi in galileā: postq̄ ba ptiçatus est: vbi aquā mutauit in vinū: ⁊ cū matre ⁊ discipulis capharnaū māsit: a q̄ ascēdit hierusalē ꝓpter pascha. Inde ve nit in iudeā ⁊ baptiçabat cū Johānes in ennon iuxta salim ba ptiçaret. Postq̄ vero traditus fuit iohānes: iterum abiit in galileā. Cū audissent pharisei ꝙ baptiçaret: et plures faceret discipulos q̄ iohānes fecerat. de q̄ reditu incipiūt tres euāge liste. Johānes vero ꝓbato alioꝝ euāgelio de veritate dictoꝝ vidit ali/qua deesse: ⁊ maxime que primo anno ꝓdicatiōis sue gesserat iesus: ꝓ qbus a fratribus rogatus scripsit euangeliū quod alii ꝓterierāt ante traditionē iohānis: colligens. s. gesta vnius anni in quo ⁊ passus est post carcerē iohānis. Vñ etiā dicit: Hoc fecit initiū signoꝝ iesus. Et iterū. Nōdū iohānes missus erat in carcerē. m ¶ Johannes tradit9. Qđ erat ꝓpter euāgeliū. Jesus hoc idē ꝓsecut9 ꝓdicans ad tem/pus cedit ⁊ fugit: vt sit exemplū suis.

Quis idoloꝝ inuētor

1. Joh. 2. c.

1 Reg. 17. e

Deu. 6. b.

Gen. 3. a.

Joh. 2. b.

Joh. 2. c. C

a ¶ legē ī lapideis tabulis scriptā ī q̄ oēs of/
te/ne forte offendas ad lapidem
fendebant. a ¶ mentis gressum.
pedem tuum. Ait illi iesus rur/ a
a ¶ in Deutro. a quo iste testimonia ꝓfert: vt sessiđe legis sacramēta cōfirmaret.
sum: scriptum est: † Non tētabis b
a ¶ ⁊ si victus tamen nō cessat.
a dñm deū tuū. Iterꝝ assūpsit eum c
a ¶ sup montē supbie oīs auarus erigitur.
¶ alta petit.
b diabolus ī montē excelsū valde/
a ¶ q2 oīa momētanea sūt: nō ꝙ diabolus sed virt9 diuina hec possit. b ¶ quāta est ei
c glia trahere ad vitia. ¶ tētatio de ambitiōe.
d e ⁊ ōndit ei oīa regna mūdi ⁊ glō/ d
a ¶ nō ꝙ hoc possit. ¶ regē te faciam.
f riā eoꝝ/ ⁊ dixit ei: Hec oīa tibi e
a ¶ tētatio de auaricia. b ¶ qđ esset cadere.
¶ vt superiorem.
dabo/ si cadens adoraueris me.
a ¶ a potestate quam habebas retro. ¶ in ignē eternū. b ¶ qui saluti aduersarius.
Tūc dixit ei iesus: Uade sathā/ f
¶ in pentateucho.
g h na. Scriptum est enī: † Dominū g
a ¶ o homo. ¶ non ego te: sed cui debes me vt deū adorare. ¶ ex debito: cui soli hoc de bet. b ¶ etiā cū hoībus seruies.
deum tuum adorabis: et illi soli
a ¶ ſm grecā interꝑtationē. b ¶ ad tps: vt lucas ait ꝑ quod eos postea pugnatur9. ¶ iā nō inueniēs quid ageret. ¶ victus.
i seruies. † Tunc reliquit eum dia h
a ¶ vt victoris deitas cōprobet.
k bolus: et ecce angeli accesserunt i
¶ non adiuuabant.
l ⁊ ministrabant ei. Cum autē au/ k
m disset iesus ꝙ iohānes traditus

¶ In galileā

Nico. de lyra

* angelis suis ⁊c. a ¶ Ait illi ie. Sic rñdet ei ꝑ scripturā ꝙ totalr euacu/aret9 tētationē. b ¶ Nō tē. do. deū tuū. Deut. vi. c. Tētare enī deū ē q̄re re expimētū de dei ꝟtute absq3 meuita bili necessitate: ⁊ ꝺ est pctm: q2 q̄ñcūq3 hō aliqđ pōt facere ſm viā hūanā ad euadēdū piculū: nō debet illđ omitte/re: q̄rēdo diuinū expimētū: ⁊ ꝓpter ꝺ ꝓ batio ferri cādētis ⁊ monomachie tan q̄ illicita ꝓhibent in iure. Per ꝺ ḡ rñ det iesus diabolo tētāti ipm: q2 cū pos/set de pinnaculo tēpli descēdere ꝑ viā hūanā. s. ꝑ grad9 ad ꝺ factos ī tēplo nō debebat ꝑ aliū locū descēdere: q2 ꝺ eēt deū tētare. c ¶ Iterꝝ as. eū dia. ⁊c. Hic tertio retētat eū de ꝯcupiscētia ocu loꝝ seu auaricia: q2 posuit eū in montē excelsum. de quo aūt fuit ille mōs nō notat nec multū refert ad ꝓpositū. d ¶ Et ōndit ei ⁊c. Nō est sic intelligēdū ꝙ ex illo loco possent oīa regna ⁊ oēs ciuita tes determinate videri: sȝ ōndēdo diuer/sas ptes orbis dixit ei: tale regnū est in tali situ ⁊ tale ī tali: enarrādo in breui/bus magnitudinē ⁊ gliam illoꝝ regno rū: ⁊ iđ ōnsio fuit mag9 ad auditū q̄ ad visum. q̄ facto dixit ei: e ¶ Hec oīa ti bi dabo. Ex ꝺ loco ⁊ aliis similib9 dixerūt manichei ꝙ diabol9 ē dñs istoꝝ corpa liū inferioꝝ sic factor et creator eoꝝ: sȝ ꝺ ptȝ manifeste falsū Gen. i. vbi descri bunt facta a deo: ⁊ iđ dicēdū ꝙ diabo/lus mētiebat: q2 mēdax est ⁊ pr̄ mēda cii: vt hr̄ Joh. viii. f. Creature enī cor/pales nō sūt in ꝑtāte ipi9 nisi q̄tū sibi ꝑ/mittit a deo. seqt: f ¶ Uade satha na. Hic icrepauit eū ⁊ nō. ꝑ. ad ōndē dū ꝙ ꝓprias iurias debȝ hō portare: sȝ dei iiuriā nullo mō debȝ tolerare. hoc aūt marie fit q̄ñ cult9 debit9 deo īpēdit diabolo: qđ diabolus facere suggerebat: ⁊ iđ hāc ꝟitatē ꝑ scripturā ꝯfirmat Deu. vi. g ¶ Dñm d. t. ado. Adoratione. s. latrie. q̄ soli deo debet. hoies aūt venerari pñt veneratiōe dulie. h ¶ Tūc re. eū. Hic ōndit diuitas ex misterio sctōꝝ āgeloꝝ. reliqrāt enī ange li ipm iesū ad tps vt diuitas ei9 diabolū mag9 lateret: ⁊ vt ꝯue nicti9 locū tētādi hēret: ⁊ vt victoria ipi9 xp̄i excellētior appēret ex ꝺ ꝙ sol9 ipm deuiceret: ⁊ iđ victo tētatore ⁊ ꝺ ꝯfusiōe recedē te. i ¶ Accesserūt ⁊c. Sic ꝟo dño serui sui. ex q̄ appēt diui/nitas xp̄i: q2 nulla natura est supra angelicā nisi diuīa. Seqt scđa ps toti9 euāgelii. k ¶ Cū aūt ⁊c. supi9 declarauit matthe9 psonā ipi9 mediatoris ōndēdo in ipo ꝟitatē hūane nature ⁊ di uine. ꝺ icipit agere de opib9 xp̄i. de xp̄o aūt int alia tria fuerāt ꝑ ꝓphas ꝓdicta. Primū ꝙ eēt legislator noue leg9. Hiere. xxx. i. f. Ecce dies veniūt dicit dñs: ⁊ feriā domui isrl̄ ⁊ domui iu/da fedus nouū ⁊c. Scđm est ꝙ eēt xp̄s redēptor ꝑ meritū sue passiōis Esa. liii. b. Ipe aūt vulnerat9 est ꝓpt iniq̄tates nr̄as ⁊c. Tertiū est ꝙ esset mort9 destructor ꝑ gliam sue resurrectio nis Ps. xv. c. Nō derelinq̄s aiam meā in iferno: nec dabis sctm tuū videre corruptionē. qđ nō pōt intelligi de dauid cuꝫ * sepult9 fuerit
* ne ⁊ mūdo tēptationes eoꝝ accendendo. k ¶ Cū autē audisset iesus ⁊c. Per hoc aūt ꝙ cessante ꝓdicatione iohā nis xp̄s iuit ad ꝓdicādū: significauit ꝙ lege cessante secutū est euāgeliū. Per ꝺ aūt ꝙ audita iohis incarceratiōe secessit: ostē dit ꝙ licitū est ꝓdicatori a ꝑsecutorib9 elōgari. Vñ dicit aplūs

† Deu. 6. c
Deū tētare

† Deu. 6. b. et. 10. d
Luc. 4. b

D

† Mar. 1. b

Moraliter

c ii * infra. x. c.

G a ¶ In galileã. Due sunt galilee. vna dicit̃ iudeoꝝ: altera
E gentiũ: ꝓpter inhabitationẽ gẽtiũ: quã partẽ dedit Salomõ regi Tyri qui gẽtes ibi posuit. b ¶ Nazareth. Unde xp̃s nazareus dr̃: vicus est in galilea iuxta mõtẽ thabor. Capharnaũ oppidũ in galilea gentiũ iuxta stagnũ genezareth situ in terra zabulon ꝫ neptalim: vbi pͥma captiuitas hebreoꝝ ab assyriis. Ubi ergo pͥma legis obliuio: ibi pͥma euãgelij pdicatio: vt ꝫ de loco q̃si medio afflueret ad

Allego. gentes ꝫ ad iudeos. ¶ Allego. Qr relicta nazareth trãsit capharnaũ: signi-
† Mat.1.b ficat q̃ de flore figuraꝝ legis ad fructũ
Luce.4.e. spũaliũ qui in euãgelio est: trãsire nos docet. Hec ẽo spũalia sunt in villa pulcherrima. i. in eccl̃ia: que maritima: qr iuxta fluctus seculi posita quotidie tundit̃: ꝫ hoĩes illecebris mũdi inuolutos retibus euãgelij capit. In finibus aũt zabulon ꝫ neptalim sita est: qr ĩ medio gentiũ ad dilatandũ verbũ dei fortiter
† Esa.9.a ꝯsistit: vt credẽtib' refugiũ: periclitãtibus ostẽdat fidei portũ. c ¶ In finibus za. Zabulon habitaculũ fortitudinis. Neptalim dilatatio. In his tribubus fuere viculi de q̃bus apl̃i: Unde
Ps.67.f pͥncipes zabulon ꝫ pͥn. nep. d ¶ Terra zabu. ꝛc. Rab. Qd̃ pͥmo positum
Esa.9.a est ꝓtermittit euãgelista. s. Primo tp̃e alleuiata est terra zabulon ꝫ terra neptalim: sicut ꝫ qd̃ in medio est. scꝫ Nouissimo aggrauata est via maris. Qd̃ ideo facit: qr intẽdit oñdere initiũ pdicationis xp̃i: ꝫ iõ qd̃ mysticũ est tãgit. e ¶ Via maris ꝛc. Eccl̃ia que iuxta mare seculi ipsa est trans iordanẽ. i. p baptismũ de ꝓstinis erroribus eruta. Galilea. i. trãsmigratio est facta: ꝫ que prius sub gentili ritu in vmbra mortis ꝫ carnis luxu est versata: xp̃o pdicante
† Mar.1.b p fidẽ xp̃i illuminata est. ¶ Galilea gẽtiũ que est in tribu neptalim: vicina tyrus: dicit̃ ad differẽtiã galilee illius q̃
E est in tribu zabulon q̃ est iuxta tyberiadẽ. In illa aũt q̃ dr̃ gen
3.Re.9.c tiũ: salomon viginti ciuitates dedit hyrã regi tyri in sorte tribus neptalim. In vtrisqꝫ imorat' est xp̃s. Sed ꝓ figura eoꝝ q̃ vocãdi sunt de gẽtib' ea q̃ gentiũ est hic memorat̃. f ¶ Populus. Aug'. Popul' iste q̃ prior ductus est in captiuitatẽ: ꝫ in tenebris vitioꝝ erat: prior lucẽ pdicationis xp̃i vidit. Deinde in oẽs gẽtes euãgeliũ disseminatũ est. Unde seq̃t̃: Habitãtib' in regiõe ꝛc. g ¶ Umbre mor. Mors est in inferno. vmbra cui' mortis sunt pctã q̃ nunq̃ sine morte. Qui ergo vult fugere mortẽ vitet vmbrã. h ¶ Exinde ꝛc. Postq̃ baptizatus est. Baptism' idoneos facit ad pdicandũ. Exinde. i. tradito iohãne: qr lege desinẽte seq̃t̃ euangeliũ: vt aurorã sol. Humilis mgr̃ q̃ doctrinã discipuli nõ impedit: sed expectat donec cõsumet cursum suũ. In quo docet ne quis ab
1.Co.14.f. inferiore ꝓlata sermonẽ ꝯtemnat. vñ Aplꝰ: Si cui reuelatũ fuerit: prior taceat. i ¶ Penitentiã agi. Eadẽ q̃ preco pdicat: vt ostendat̃ nõ alius q̃ qui in voce clamauerat. Christus enĩ verbũ qd̃ clamat in iohãne organo: ꝫ in oĩbus q̃ ab initio aliq̃d diuinit' dixerũt: ꝫ tñ iste solus vox: qr p eum p̃sens verbũ ostendit̃ qd̃ alij longe nũciauerũt. Inter enĩ vocẽ ꝫ verbũ nihil est mediũ: sed vt vox sonuit mox verbũ percipit̃: sicut iohãnes clausus destitit: xp̃s virtutib' claruit. Unde iohãnes est figura ꝓphetaꝝ ꝫ legis: q̃ vere fuet vox clamãtis sapiẽtie dei quoꝝ iohãnes est finis: q̃bus cessantib' solũ verbũ qd̃ in eis sonuerat p se ostendit̃. ¶ Rab. Hec pdicatio xp̃i in capharnaũ coruscãtibus miracul' incepta: dicit̃ p' annũ a baptismo

G incepisse: vel fra

a ¶ a iudea post pascha.
a esset: secessit in galileã: ꝫ relicta ci a
a ¶ flos interpretat̃.
b uitate nazareth † vẽit ꝫ habitauit b
¶ villa pulcherrima.
c in capharnaũ maritima in finib' c
¶ zabulon que est in galilea iudeoꝝ sicut neptalim gentiũ.
zabulon ꝫ neptalim: vt adimple
¶ dicentem.
retur qd̃ dictũ est p esaiã ꝓphetã:
¶ circũcisio. ¶ ꝓpuciũ.
d † Terra zabulõ ꝫ terra neptalim:
a ¶ qui est iuxta mare: ꝫ est trans iordanẽ galilee gentiũ scꝫ populus qui ambulabat: vel populus vidit lucem ꝛc.
e via mar' trãs iordanẽ galilee gẽ
a ¶ ad mysticũ maxime est respiciendũ.
f tium: populus † qui ambulabat b
a ¶ audiuit christi pdicationẽ ꝫ miracula.
in tenebris vidit lucẽm magnaꝫ:
¶ vel habitantibus.
g et sedentibus in regione vmbre
a ¶ agnitio veritatis vel predicatio christi.
b ¶ euacuata voce ipsum verbum venit.
h mortis lux orta est eis. Exindẽ g
cepit iesus predicare: et dicere:
¶ consona predicatio discipuli ꝫ magistri.
¶ penitentia est correctio male mentis.
i † Penitentiã agite: † Appropin b

al. sedebat

als † appropinquauit

Nico. de lyra

* sepultus fuerit ꝫ incinerat': sed de xp̃o tñ: vt oñdit beat'
Diuisio Petrus Act'. ij. Igit̃ residuũ huius euãgelij diuidit̃ in tres ptes: qr pͥmo determinat euãgelista de xp̃i legislatõe. scd̃o de ip̃ius passione. ca. xxvi. Et factũ est cũ cõsummasset. tertio de ip̃ius resurrectiõe. ca. vlt̃. Uespe aũt sabbati. Circa pͥmũ aduertendũ q̃ lex nõ imponit̃ nisi multitudini: ꝫ iõ legislationẽ p̃cedit ppl̃i adunatio. Et iõ circa pͥmũ duo facit: qr pͥmo oñdit ppl̃i adunationẽ ad xp̃m per eius pdicationẽ: ꝫ scd̃o describit xp̃i legislatio.

xp̃i legislationẽ. ca. seq̃n. Uidẽs iesus turbas. Prima adhuc G
in duas ptes: qr pͥmo in generali tangit̃ xp̃i pdicatio: ꝫ scd̃o subiũgit̃ ex hoc sequẽs ppl̃i ad xp̃m adunatio / ibi: Ambulãs aũt iesus. In pͥma pte describit̃ pdicatio xp̃i q̃tũ ad tria. s. q̃tũ ad tp̃s: locũ et modũ. Tẽpus aũt tangit̃ cũ dr̃: Cum audisset iesus q̃ iohã. tradit' esset ꝛc. ex quo pꝫ q̃ mattheus hic omittit oĩa opa xp̃i q̃ fecit añ incarcerationẽ iohãnis: sꝫ illa describit iohãnes: vt pꝫ. i. ca. ij. iij. ꝫ iiij. lꝫ enĩ añ incarceratonẽ iohannis pdicauerit: nõ tñ ita publice. locũ aũt hui' pdicationis tangit cũ subdit: a ¶ Et relicta ciuitate na. Causa aũt q̃re reliq̃t ciuitatẽ nazareth Lucas exp̃mit. iiij. ca. qr scꝫ ingressus est synagogaꝫ in die sabbati ꝫ legit ibi illud Esaie: Spũs dñi sup ꝛc. Esa. lxi. et dixit ibi aliq̃ ex q̃bus iudei scãdalizati duxerũt eũ ad supciliũ mõtis ꝫ voluerũt eũ p̃cipitare. ipse aũt v̄tute diuina p mediũ illorũ ibat nõ visus ab eis. b ¶ Uenit ꝫ habita. in caphar. ad pdicandũ: vt hic dr̃: c ¶ Maritima. qr supra litus mar' galilee sita est. Ex hoc aũt oñdit Matthe' euãgelista ꝓphetiã impletã: Esa. ix. a. Primo tp̃e alleuiata est terra zabulõ et ter. nepta. ꝛc. Ad cui' euidẽtiã cõsiderandũ q̃ illã ꝓphetiã exponũt aliq̃ de captiuitate decẽ tribuũ. Fuerũt enĩ pͥmo captiuati tp̃e phacee filij romelie p teglathphalassar regẽ assyrioꝝ q̃ captiuauit duas trib' vltra iordanẽ: ꝫ transiẽs iordanẽ de zabulon ꝫ neptalim ꝫ de galilea multos captiuauit: vt hr̃. iiij. Reg. xv. ꝫ de hoc exponunt pͥmã ptẽ ꝓphetie. Primo tp̃e alleuiata est terra zabulon ꝛc. quia captiuatis malis hoĩbus alleuiata est terra ponderib' pctõꝝ. Scd̃o fuerũt captiuati filij isrl̃ q̃ remanserãt tp̃e Osee p salmanasar regẽ assyrioꝝ: vt hr̃. iiij. Reg. xvij. ꝫ d̃ h̃ exponũt scd̃am ptẽ ꝓphetie. Et nouissime aggrauata ẽ tota t̃ra. s. p dñi flagellationẽ. dr̃ aũt illa t̃ra via mar': qr ibi est via publica ad portandũ merces a iordane ad mare mediterraneũ. Dicit̃ aũt galilee gẽtiũ: ad differẽtiã alteri' galilee q̃ vocabat̃ galilea iudeorũ. scribit̃ enĩ. iij. Re. ix. q̃ Salomõ dedit hyrã i galilea. xx. oppida: ꝫ qr erat gẽtil' iõ dicta ẽ illa t̃ra galilea gẽtiũ. alio ũt noĩe dicta ẽ zabul. p illã q̃ galileã trãsibat via illa d̃ q̃ est h̃ mentio. Sꝫ ista expositio nõ videt̃ ṽa. pͥmo qr videt̃ iplicare ꝯtra falstẽ ĩ mõ loq̃ndi: qr pͥmã captiuitatẽ vocat alleuiationẽ t̃re: ꝫ secundũ vocat aggrauationẽ: ꝫ tñ sũt eiusdẽ rõnis. scd̃o qr si loq̃ret̃ d̃ captiuitate scd̃a q̃ fuit tot' t̃re nõ loq̃ret̃ solũ d̃ galilea gẽtiũ: sꝫ de samaria q̃ erat ciuitas regia ꝫ pͥncipalr̃ fuit obsessa ꝫ capta p salmanasar: vt pꝫ. iiij. Reg. xvij. tertio qr illd̃ qd̃ seq̃t̃ Esa. ix. b. Paruul' nat' ẽ no. ꝛc. exponit̃ d̃ xp̃o tã a iudeis q̃ a xp̃ianis. g ꝫ illd̃ qd̃ imediate p̃ponit̃: Prio tp̃e alleuiata ẽ ter. ꝛc. d̃ xp̃o itelligit̃: ꝫ sic exponit Matthe' euãg. qr xp̃o ĩ t̃ra zabu. ꝫ nepta. pͥmo pdicauit publice: vt dictũ ẽ: qr ciuitas capharnaũ ibi ẽ sita: ꝫ alia loca vbi pͥmo pdicauit: ꝫ sic illa t̃ra pͥmo illũinata ẽ doctrĩa xp̃i: ꝫ iõ p Esa. dicta ẽ pͥmo alleuiata: sꝫ postea ad vomitũ suũ reũsi hoĩes illi' t̃re: ꝓpt̃ qd̃ illis ciuitatib' exprobrat xp̃s Mat. xi. vt pꝫ intuẽti. ꝓpt̃ qd̃ p Esai. dr̃: Nouissimo aggrauata ẽ: ꝫ h̃ est qd̃ dic̃ Matthe' breuit̃ accipiẽs auctãtẽ Esaie: Terra zabulõ ꝫ ter. nep. ꝛc. b ¶ Ppl̃s q̃ am. in te. ignorãtie. s. c ¶ Et sedẽtib' in re. vm. mor. vmbra mort' dr̃ pctm̃ mortale: qd̃ ẽ q̃si figura ꝫ vmbra gehẽne. f ¶ Lux or. est. qr illũinatio doctrie xp̃i pͥmo facta ẽ i locis pdict'. g ¶ Exinde ce. ie. Posito tp̃e ꝫ loco pdicatiõis xp̃i euãgelista describit modũ quẽ tenuit. tenuit ãt talẽ modũ q̃lẽ tenuit Iohẽs ba. h ¶ Penitẽtiã agi. ꝛc. hoc autẽ fecit

* christus primo

* infra. x. c. Cũ aũt psequẽt̃ vos in ciuitate ista fugite in aliã.
a ¶ Et reli. ciuita. ꝛc. capharnaũ ꝛc. Erat enĩ maior ꝫ populosior. Et p h̃ dedit pdicatorib' exẽplũ vt declinẽt ad loca ĩ q̃bus possint facere maiorẽ fructũ. g ¶ Exinde ce. ie. pdi. ꝫ dice. Penitẽ. agi. ꝛc. Per h̃ enĩ approbauit doctrinã iohãnis: q̃ sic

b

Mortis vmbra

Moraliter

F incepisse: vel sm alios incepit kalēdis maii: vt in eodē anno
A fuerit baptizatus ⁊ ieiunauerit: ⁊ aliquātis diebus interpositis: quibus fecit q̄ iohānes scripsit: Baptista incarcerato pdicare incepit. a ¶ Qui vocat petrus. Vel qm̄ pmū andreas
Joh.1.f adduxit eū. hoc nomē inditū est ei dū dicit: Tu vocaberis cephas: qd interptat petrus. quod hic videt de futuro pmittere. Vel qm̄ cōfes-
J.16.c sus est: Tu es christus filius dei viui. dictū ē ei: Tu es petrus: ⁊ sup hāc petrā edificabo ecclesiam meā. ¶ Beda. Petrus agnoscens. Andreas virilis: quod doctoribus puenit: q2 hi soli magisterio sunt apti: q̄ sapiētie luce illustrant: ⁊ pceptis dei obediūt / ⁊ aliis viriliter suggerūt. ¶ Bñ primū petrū q̄ vocat obediens: ⁊ andreā q̄ vocat fortis ponit: q2 sine obediētia nullus intrat: sine fortitudine nullus pseuerat: ⁊ he germane sunt virtutes. Quia ꝓ primus homo inobediēs exiuit. secūdus obediēs ingressus est. ¶ Rab. Mattheus dicit post habitationē capharnaum discipulos vocasse. Johānes dicit q post aquā in vinū puersam venit iesus capharnaū ⁊ mater eius ⁊ fratres ⁊ discipuli. Sed incertū est vtrū illi iā adhesissent vt hic recapitulādo dicat. q. prius factū: an descēdisse cū eo dicant discipuli: nō q tūc discipuli / sz q2 futuri. Ante aūt q̄ veniret iesus in chana galilee andreas petrū adduxit / sed nōdū discipuli. b ¶ Mittētes rete. Quia q̄s sepe terrenis lucris inhiare cōsiderat: celestibus desideriis aduocat: ⁊ per eos retibus euāgelii alios de pfundo iniqtatis eripit. vñ sbdit: Venite post
B me fa. v. fi. p. ho. Matthe⁹ et Marc⁹ ⁊ Lucas dicūt petrū ⁊ andreā de piscatione vocatos in galilea. Johānes iuxta iordanē et testimoniū iohis baptiste primo andreā secutū esse cū alio cuius nomē tacet: deinde petrum: tertio philippū. Sed tunc iuxta iordanē viso dño / nō ei inseparabilit adherūt. Sed cognito q̄s esset: eū mirati ad ppria sūt reuersi. c ¶ Piscatores. Piscatur
Mystice per piscatoria vadit loca. ¶ Mystice. Dñs incarnat⁹ carnē suscepit: diuinitus vidit in mari mūdi spūales piscatores: ⁊ alios q̄d essent oñdit q̄s ab eterno p-
Obediētia pfecta uidit. d ¶ Cōtinuo. Perfecta obediētia est iua ipfecta relinqre. ¶ Relictis retib⁹: q2 et si postea resumūt: nō cupiditate ⁊ ppietatis amore. In his dat forma volentibus sequi. Mutat intētio nō piscatio. mutant retia in doctrinā. cupiditas in amorē aiarū. fit mare seculū: nauis ecclia: pisces boni ⁊ mali homines. e ¶ Vidit alios duos. Ecce in his qu-
quare apli bini et bini vocati sunt atuor numerus euāgelistarū pfigurat: q̄ aias a mūdo extrahūt de quattuor partib⁹ mūdi. Bini ⁊ bini vocant: q2 charitas nō nisi inter duos est. Vocatio dicit vel sm electionē grē. vñ dici-
Ro.8.f tur: Quos et vocauit ⁊c̄. Vel sm illud: Multi sunt vocati.
J.20.b ¶ Querit quō Mattheus ⁊ Marc⁹ dicāt binos vocasse iesum: pmo petrū ⁊ andreā: postea iacobū et iohānē: cū Lucas dicat in magna captura pisciū petri ⁊ andree socios iacobū et iohānē fuisse vocatos: cū retia trahere nō possent. ⁊ iesum petro tādē dixisse: Noli timere: ex hoc enī iā homines eris ca. simul eos tamē subductis ad terrā nauibus secutos fuisse. Sed qd Lucas dicit prius factū est: nec tunc sunt a dño vocati: sed tñ predictū est petro q homines caperet: nō vt postea pisces nō esset capturus. Vnde ⁊ dicit: Subductis ad terrā nauibus: quasi redeundi cura. Postea vero (vt mattheus ⁊ marcus dicit) bini vocati sunt / ⁊ iussi sequi. Ideo autē piscatores illiteratos misit pdicare: vt fides in virtute dei nō eloquētia hominū putaret. f ¶ Zebedei ⁊ iohānem ⁊c̄. Zebedeus fugitiuus. i.
Nota diabolus. Jacobus supplantator qui adiuuat a iohanne. i. a gratia dei. g ¶ Et vocauit eos. Vocauit ⁊ alios: sed suffi cit nolare istos. h ¶ Et circuībat iesus ⁊c̄. Coadiutoribus vocatis pdicandi insistit: docēs impigrū esse debere doctorē.
F Docens in

a ¶ .i. xp̄s q̄ dat: vel ecclia cui pmissum est ⁊ paratum.
quabit enim regnum celorum.
¶ añ hec pdicta: ⁊ ideo nō apponit tūc vel deinde: vel forsitan: post hec pdicta. b ¶ qd idē dicit stagnū genezareth: mare tyberiadis: lacus salinarum.
Ambulās aūt iesus iuxta mare a
a ¶ q2 vnitatē fraterne dilectiōis pbauit si ne qua nullus in ordine pdicatoꝝ admittitur. b ¶ q̄ interptat obediēs: q̄ vocatus est qm̄ andreas duxit eū ad iesum
galilee: vidit duos fratres: simō b
a ¶ agnoscens. ¶ virilem.
a nē qui vocat petrus: ⁊ andream
a ¶ intentos lucris vite psentis. ¶ mundū.
b fratrē ei⁹ / mittentes rete in mare:
a ¶ detri ad spiritualē piscationē sm gratie electionem.
c †Erant enī piscatores: ⁊ ait illis:
a ¶ nō tam pedibus q̄ imitatiōe et affectu.
b ¶ aliter frustra laborat doctor nisi ac⁹ faciat vt pficiat.
Venite post me ⁊ faciā vos fieri
a ¶ vbi magis pēsatur affectus q̄ census.
b piscatores hoim. †At illi ptinuo
a ¶ pedū incessu: sed magis obediētia ⁊ affectu: amplius ad ppria nō reuersi.
relictis retib⁹ secuti sunt eum. Et
e pcedens inde vidit alios duos c
f fratres / iacobū zebedei ⁊ iohānē
fratrē ei⁹ in naui cuz zebedeo pa
a ¶ oñdit psonas nō esse accipiēdas. ¶ reparātes ad lucrū. b ¶ concupiscentiarū.
g tre eorū reficiētes retia sua: ⁊ vo-
¶ pfecta est cōuersio vbi cū cupiditate rerū carnalis quoq3 rumpit dilectio.
cauit eos. Illi aūt statim relictis †
h retibus et patre secuti sūt eū. †Et d
¶ ecclesiam.
circuībat iesus totam galileaz/

✠ christus primo vt pdicationē iohānis approbaret. scdo vt
C nrām superbiā cōfutaret: q2 aliqn̄ dedignamur accipere dicta aliorum. a ¶ Ambulās aūt. Descripta in generali pdicatiōe christi: hic ponit ad ipm adunatio ppli: ⁊ pmo aliquaꝝ specialiū psonaꝝ: vtpote aploꝝ. scdo turbarū cōmuniū / ibi: Et circūi-
bat iesus. Ad euidētiā pmi sciendū q
Aploꝝ trina vocatio isti apli legūt ter vocati a christo. Prima vocatio fuit immediate post baptismū christi: vt hr̄ Joh. i. d. qm̄ duo discipuli Johis audierūt ipm dicētē d christo: Ecce agn⁹ dei / ⁊ secuti sūt iesum. et ibi dr̄: Andreas frater simonis petri erat vnus ex duob⁹ q̄ secuti fuerūt iesū. ⁊ ibi subdit quō vocauit fratrē suuz simonē ad iesuz. Scda vocatio fuit in captura pisciū: quaz describit Lucas. v. a. dicēs: q christ⁹ ppter turbas irruētes ascēdit in nauē Petri ad pdicādū: ⁊ finita pdicatiōe iussit laxari rete in capturā pisciū: et petr⁹ visa multitudine pisciū captorū sciens q nō poterat esse virtute humana pcidit ad genua iesu: sz ille due vocatiōes nō fuerūt pprie ad aplatū / sed ad q̄ndā familiaritatē. Tertia aūt vocatio fuit ista quam describit Matthe⁹ qm̄ relictis oib⁹ secuti sūt iesum ampli⁹ ad pdicta negocia nō reuersuri: sz intēdētes doctrine christi: ⁊ h̄ est
†Mar.1.b
Luc.5.b
qd dicit Matthe⁹: Ambulās ⁊c̄. Mare istud est qdā lacus hñs cētū stadia longitudīs ⁊ q̄draginta latitudīs: p quē transit iordanis fluuius: vt dicit Hiero. Dicit aūt mare sm modū loqn-
†Mar.1.b di hebraicū in q̄ magna pgregatio aquarū vocat mare. sm illud Gen. i. a. Congregatiōesq3 aquaꝝ appellauit maria. vocat etiā aliqn̄ stagnū genezareth Luc. v. a. Dicit etiā mare galilee: q2 est in il-
D la regiōe: ⁊ mare tyberiadis a ciuitate tyberiade sita supra ipm. b ¶ Vidit duos fres. ⁊ pz lra. c ¶ Et pcedēs inde. Hic agit de vocatiōe iacobi ⁊ iohānis filioꝝ zebedei. ⁊ pz lra. Sed qrit hic quō isti fratres relicto patre: et silr alii duo relictis oībus ita secuti sūt eū. Dicēdū q in eo erat virtus diuinitatis: ⁊ iō sicut poterat exteri⁹ vocare p vocē: ita poterat interi⁹ attrahere p volūtate sua p inspirationē. Silr querit
†Mar.3.a
Luc.4.d.
Joh.6.a
q̄re simplices hoies pmo vocauit ad pdicationē euāgelii. Dicendū q sicut a pncipio aliqs simplices vocauit: vt patet in istis pdictis: ita silr aliqs lratos vocauit a principio: vt nathanaelē ⁊ nicodemū: vt habet Joha. i. et. iii. quia si solos simplices vocasset credi posset q fuissent ex simplicitate decepti. Verūtū simplices magis pstituit aplos ad pdicatores euangelii q̄ litteratos vt fides euāgelii magis attribueret sapiētie diuine q̄ humane. d ¶ Et circūibat iesus. Hic ponit adunatio ppli ad christū quātū ad multitudinē ppꝉoꝝ ipm sequētiū: q2 nō solū docebat vbo: sed doctrinā suā pfirmabat facto: scz p miracula q̄ solū fieri poterāt virtute diuina. Sicut enī illa ad q̄ attingit intellectus humanus nō pbant sufficiēter: nisi p reductionē ad principia intellectui p se nota: ita similiter q̄ excedūt facultatē intellect⁹ nři: cuiusmodi sunt illa q̄ ptinēt ad doctrinā christi nō poterāt turbis cōmunibus melius declarari q̄ p opera virtutē totius nature excedētia. cū enī deus nō possit esse testis falsitatis: si ta-
✠ lia inducant
✱ iohānis: q̄ sic īceperat pdicare. Sed moderni doctores faciūt ptrariū. nā vn⁹ reprobat q̄ntū pōt dictū alteri⁹: et nō solū
Moraliter doctores hoc faciūt: sz etiā baccalarii dicta suoꝝ doctoꝝ arrogāter ipugnāt q̄ntū pūt. a ¶ Ambulās aūt ⁊c̄. sequit postea:
† ¶ Illi autē statim relictis retibus ⁊ patre secuti sūt eū. Per hoc aūt dicit q pfecti sectatores christi relictis rebus possessis ⁊ etiā parentibus q̄tū ad carnalē affectū aio pmpto sequunt eū. b ¶ Et circūibat iesus totā galileam docēs ⁊c̄. Per hoc oñdit q pdicator euāgelii debet esse diligēs ⁊ feruid⁹ ad salutē aiaꝝ: ⁊ q ei⁹ doctrina sit cōis ⁊ sana. iō dr̄:

✱ Docens in

¶ iudeorũ.
docẽs in synagogis eorũ & predi
a ¶ nõ fabulas: sʒ q̃ ad regnũ eternũ valẽt. b ¶ q̃ reges fiũt: quo dat regnũ. c ¶ benignus sit doctor dare quecũq; bñficia potest.
cans euãgeliũ regni: & sanãs
a ¶ corporũ vel morbũ lucteracũ. b ¶ aliã vt animarũ. ¶ non enim pauciores morbi animã vexant q̃ corpus.
oẽm languorẽ et oẽm infirmitatẽ
¶ sic. a ¶ fama quã iudei obfuscãt. ¶ fama xpi eos q̃ foris sũt q̃rẽda est: nõ tñ omĩda.
in pplo. Et abijt opinio eius in totã syriã: & obtulerunt ei oẽs male
¶ grauib⁹. ¶ grauiorib⁹ & acutis.
habẽtes varijs languorib⁹ & tormentis cõprehẽsos: & q̃ demonia habebãt & lunaticos et paralyticos: & curauit eos. Et secute sũt
a ¶ qui trãsmigrãt ad virtutes. b ¶ q̃dã regio est .x. tribuũ. q̃ decẽ pcepta seruat.
eũ turbe multe de galilea & decapoli
a ¶ quos visio pacis & cõfessio illustrat.
& de hierosolymis & de iudea
a ¶ q̃ baptismo trãsposito terrã pmissionis intrant gressu fidei xpm sequẽtes.
& de trãs iordanẽ.
Videns autẽ ie. Ca. V
a ¶ quasi multitudinem vitans vt solis discipulis loqueretur
sus turbas/ ascẽdit in montem:

Glo. ordi. a ¶ Docẽs in sy. &c. Docens de moribus vite actiue subditos. Predicãs de futurio vite ptẽplatiue pfectio. Docẽs naturales iusticias: castitatẽ scʒ & humilitatẽ et similia q̃ hõ naturaliter habet. Predicãs euãgeliũ regni. ad euãgeliũ ptinet mysteriũ iusticie: donũ initiũ: beatitudinis pmissio: peccatoꝝ remissio: adoptio: resurrectio: celestis hereditas: angeloꝝ societas. b ¶ In synago. Ne ociosus doctor in vacuũ discurrat: sed vbi sunt plures pdicet. c ¶ Euãgeliũ reg. Quia iusticia est moleste viuenti in carne. labor iusticie nõ suscipit: nisi merces opis expectet. Ideo xps euangelizat beatitudinẽ: vt excitet ad boni opis pmiũ. d ¶ Et sanãs. Curare languorẽ & infirmitatẽ nõ fuit magnũ: cũ postea morituri. Sed ideo factũ: vt sic erigerent ad regnũ: moralẽ instruẽs pdicatores etiã terrena subsidia subditis ministrare: & sic ad regnũ trahere. e ¶ Et abijt opi. Opa salutis sine fama boni odoris nõ satis relucẽt auditorib⁹: nec fama sine ope pficit: sine q̃b⁹ forma veri sacerdotis nõ cõmẽdat. Fama pper primũ est necessaria: & marie pdicatorib⁹. hec pdicta bona opa sequit. Abijt opinio ei⁹. i. fama ei⁹ in totã syriam. Syria est ois regio ab euphrate vsq; ad mare magnum: a capadocia vsq; in egyptũ in q̃ est puincia palestina in q̃ iudei habitãt. Syria interptat elata. Galilea volubilis vł rotata. i. mũd⁹ q̃ & sursum & ad ima sp rotat: in q̃ fama xpi innotuit p pdicationẽ aploꝝ p quos sanati sunt demoniaci. i. idolatre. lunatici. i. instabiles. paralytici. i. remissi & torpẽtes. paralysis grece: latine dissolutio. f ¶ In totã sy. Vsq; ad fastigiũ vere laudis per incremẽta boni operis. Decebat magistrũ põtificũ testimoniũ laudis hr̃e ab his q̃ foris sũt vñ talib⁹ infirmitates moꝝ liberi⁹ pandunt. g ¶ Demonia ha. Allego. Demoniaci: idolatre. Lunatici instabiles. Paralytici: dissoluti & fluẽtes. Lunaticos dicit illos q̃rũ morb⁹ in accẽsione crescit lune: nõ q̃ hec insania sit p lunã: sʒ diabolus q̃ insaniã facit lunaria tpa seruat: vt infamet creaturã in creatoris blasphemiã. h ¶ Lunaticos & para. Inter hos fuerũt q̃dã de q̃b⁹ Marcus et Lucas plenius agũt. i ¶ Curauit. Curat corpa: vt parati⁹ audiãt inuisibilia. Aliẽ parũ erat moꝝ morituris curã impẽdere. k ¶ Secute sũt &c. Quadripartite turbe. s. alij pper celeste mysteriũ vt discipuli. Alij ob curationẽ infirmitatũ. Alij sola fama & curiositate experiri volẽtes si verũ esset qd̃ dicebat. Alij p inuidiã volentes eũ accusare & in aliquo capere.

Syria

Nico. de lyra

Decapolis

Moraliter

Miracula inducunt ad cõfirmationẽ alicui⁹ doctrine: sequit illã doctrinã veritatẽ infallibilẽ cõtinere. Hoc modo confirmata est doctrina aploꝝ Marci. xvi. d. Illi pfecti pdicauerũt vbiq; dño cooperãte & sermonẽ cõfirmãte sequẽtibus signis: & hoc mõ pfirmauit xps doctrinã suam: vt dr̃ hic: Et circuibat iesus totã galileã. Sequit: a ¶ Et pdicãs euãge. reg. qr xps pdicabat apertionẽ regni celest: qd̃ nõ faciebat doctrina mosaica. b ¶ Et sanãs oẽm lang. i. infirmitatẽ incurabilẽ xtute nature: ex quo & psimilib⁹ ptʒ cõfirmatio sue doctrine: vt dictũ est. c ¶ Et abijt opi. eius. i. fama. d ¶ In totã sy. qr nõ solũ in iudea: sʒ in puincijs vicinis abijt ipsius fama, pp̃ ei⁹ crebra miracula. pp̃ qd̃ rex abagar⁹ q̃ regnabat vltra euphratẽ scripsit saluatori vnã eplam: vt hr̃ in ecclastica historia. e ¶ Et secute sunt &c. & decapoli. decapolis nomẽ est regionis dicta a decas qd̃ est decẽ & polis qd̃ est ciuitas quia ibi erãt decẽ ciuitates. Cetera patẽt.

Moraliter ✳ a ¶ Docẽs in syna. eoꝝ. & nõ in latibulis: sicut faciunt heretici & illi quoꝝ doctrina est suspecta. b ¶ Et pdicans euãge. reg. nõ curiosa & inutilia. b ¶ Et sanãs oẽm lã. Debet eni pdicator sanare oẽm infirmitatẽ spũalẽ p suo posse. t ¶ Et q̃ demo. ha. p istos signant sortilegi & diuini superstitiosi. t ¶ Et lunaticos. i. instabiles i bono. t ¶ Et paralyti. q̃ sunt pigri q̃si ipotẽtes bonũ opari. e ¶ Et curauit eos. Isti eni possũt curari p bonã doctrinã pdicatoris & cõfessoris discreti. e ¶ Et secuti sũt &c. q̃ interptat trãsmigratio. t ¶ Et decapoli. q̃ dicit a decẽ & polis ciuitas. t ¶ Et de hieroso. q̃ interptat pacifica. t ¶ Et de iudea. q̃ interptatur cõfessio. t ¶ Et de trãs ior. q̃ interptat riuus iudicij. per hoc eni significat q̃ illi xpm sequunt q̃ de vitijs ad xtutes trãsmigrãt: & q̃ decalogũ obseruãt: & qui pacifice cũ alijs habitãt: & qui peccata cõfitent humiliter. & qui diuina iudicia formidãt.

Glo. ordi.

Videns autẽ ie. Ca. V Huic rei psentit Lucas dicens: Factũ est aũt in illis diebus exijt in montẽ orare: & erat pnoctãs in orõne dei: & cũ dies factus esset vocauit discipulos et elegit. xij. ex ipsis q̃s & aplos noiauit. Sed Lucas dicit post descẽsum de mõte in loco cãpestri eundẽ sermonẽ turbis pdicasse stando: quẽ Matth⁹ dicit habitũ in mõte discipulis sedẽdo. Potuit aũt esse vt in monte. xij. eligeret qd̃ mattheus tacet: lucas dicit: & electis symonẽ illũ tũc haberet quẽ mattheus dicit lucas pterit. Et postq̃ descẽdit: & alteꝝ sermonẽ similẽ turbis faceret quẽ matthe⁹ tacet: lucas dicit. Vel potuit dñs primo esse cũ solis discipulis in eminẽtia mõtis: q̃si ex eis xij. elegit. deinde cũ eis descẽdisse in aliquã eq̃litatẽ: q̃ tñ esset in monte: & multas turbas cape posset: & ibi stetisse donec turbe pgregarent: & post cũ sedisset pprius discipulos venisset & ita illis & ceteris vnũ sermonẽ habuisse: quẽ dicit mattheus & lucas diuerso narrandi ordine: sed eadẽ rerũ veritate. Turba q̃ sequebat nõ ascẽdit. Unde alius sermo eis fit in cãpestri. Nõ eni oẽs oia possũt qd̃ verius putat: Quis idem vtrisq; simul possũt ideri factus. m ¶ Ascẽdit. Docẽs suos ascẽdere nec in turba remanere: altiorẽ docturus iusticiã q̃ illã q̃ est scribarũ & phariseoꝝ. Ascẽdit ipse mons in mõtẽ: vt altiora virtutũ culmina doceret: & ecclesiã supra quã sedet: pdicãs pceptũ dñi sublimius erigendũ ostẽderet q̃ eadẽ doctrina vsq; ad finẽ seculi plenius erudiret.

Virgili⁹ in bucco.

Nico. de lyra

a Apostolos psent.

Videns aũt ie. tur. Descripta adunatiõe Ca. V ppli p pdicationẽ xpi. hic ponit ipsius legislatio q̃ve dictũ est dʒ ferri pplo adunato: & pmo ponit hui⁹ legis datio ab ore xpi q̃ est legifer noster: & scdo ponit pdicte legis pmulgatio p missionẽ discipuloꝝ ad pdicãdũ ca. x. Conuocatis &c. tertio ponit fm legẽ datã & pmulgatã iudiciũ ca. xxiiij. Et egressus iesus &c. vbi agit de aduẽtu xpi ad iudiciũ. Ista aũt tria pdicta ptinẽt pprie ad legẽ. Prima in duas: qr pmo ponit legis explicatio. scdo describit ipsius explicate cõfirmatio p miracula. ca. viij. Cũ aũt descẽdisset iesus de mõte. Prima adhuc i duas: qr pmo lex euãgelica explicat. scdo ad implendũ ppls incitat: circa finẽ. vij. ca. Ois ergo. Pria adhuc in duas: qr pmo lex dat: & scdo ostẽdit q̃liter obseruet/ ibi Petite & accipietis. post pncipiũ. vij. ca. Prima adhuc in duas. qr pmo pmittit q̃dã breuis pfatio. & scdo subdit legis explicatio. ibi: Beati paupes. Circa pmũ q̃si p modũ plogi ostẽdit pmo cõgregatio ppli/ cũ dr̃: f ¶ Videns aũt ie. tur. vt ostẽdat tps cõgruũ ad ferẽdũ legẽ pplo cõgregato. scdo subdit locus aptus/ cũ dr̃: g ¶ Ascẽdit in mon. qr in tali loco multi possunt audire: ex hoc etiã designat excellẽtia legis euãgelice pper eminentiã mõtis in quo data est lex euangelica.

Diuisio

✳ tertio tangit

Moraliter. f ¶ Videns aũt ie. tur. Licʒ pñs capl̃m & duo sequẽtia ptineãt moralia & sic posset sufficere lralis expositio: tñ pper reuerẽtiã euãgelij intẽdo breuiter aliq̃ addere ✳ & maxime de

Moraliter

A B Apostolos preeminētius abducit: vt a mōte prius suscipiant montes pacē ppl'e. a ¶ Sedisset. Sessio humanitatis per quā cognoscit. Vn̄: Et mūdus eū nō cognouit ante incarnatiōnē. b ¶ Accesserunt. Vt vicinius audiāt: qui adimplendū aīo pperant. c ¶ Et aperiēs. Apertio oris pfunditatē significat sacramēti. Quasi abyssum: q̄si thesaurū aperuit: quasi fluuiū paradisi. In hoc monte nouū testamētū in cordibus filioꝝ scribit incipiēs a beatitudine: q̄ in monte sinai vetus testamētū in lapidib' seruis dedit incipiens a terrore. d ¶ Beati pauperes. Sētētiarū numerus diligēter est attēdendus. Incipit eni btitudo ab humilitate. Bti pau. spū. ⁊ in. vij. est sapientia. i. cōtēplatio veritatis pacificās totū hoiez: suscipiēs dei silitudinē. Bti pa. q. s. p. Octaua ad caput redit: q̄ ꝯsummationē ōndit. In pma igit: et viij. regnū celoꝝ noīat. Septē q̄ sunt q̄ pficiūt. viij. clarificat: ⁊ qd̄ pfectū est demōstrat. Hic. vij. gradib' ꝯgruit septiformis opatio spūssctī quā Esaias

Esa. 11. a describit. Sed ille a sūmo: hic ab imo: q̄ ibi docet̄ filī' dei descēsur' ad ima. hic homo de imis ad similitudinē dei ascēsur'. In his pmus est timor q̄ hic cōgruit hoib' hūilib'. de q̄b' dr̄: Bti pau. i. nō inflati: nō alta sapiētes / sed timētes. Scda est pietas q̄ ꝯuenit mi

Ro. 12. c tib'. Qui eni pie q̄rit honorat scrā: nō repbēdit / non resistit / qd̄ est mitē fieri. Tertia sciētia q̄ cōuenit lugēnb' q̄ didicerūt q̄b' malis nūc vincti sūt: q̄. q. bona petierūt. Quarta fortitu

B do q̄ ꝯuenit esuriētib' ⁊ sitiētib': q̄ desiderātes gaudiū laborāt de veris bonis: a terrenis cupiētes auerti. Quinta cōsiliū qd̄ ꝯuenit misericordib': q̄ vnū remediū ē de tātis malis eruī: dimittere aliis ⁊ cōmodare sicut nob' volum' fieri. Sexta intel

1. Cor. 2. c lect' q̄ ꝯuenit mundis corde: q̄ purgato oculo pōt videre qd̄ ocul' nō videt. Septima patiētia q̄ ꝯuenit pacificis in q̄b' nullus mot' est rebellis / sed oīa obtēperāt spiritui. Vnū pmiū diuerse noīat p cōpetētia singuloꝝ. Paupib' regnū celorū qd̄

Pro. 9. c est pfecte sapie. q. d. Initiū sapiētie timor dn̄i. Mitib' hereditas. q. testamētū pris cū pietate q̄rētib'. Lugētib' ꝯsolatio. q. sciētib' q̄bus mersi sūt. Esuriētibus ⁊ sitientib' saturitas: q̄ā sī certātibus et laborātib' refectio. Misericordibus miscdia quā aliis impēdūt. Mūdis corde. q. purgato oculo visio dei.

Gen. 1. c Pacificis dei silitudo. q. formatis ad imaginē dei. He singule btitudines vt ipleant postulant suffragiū. vij. donoꝝ: q̄ dona vt habeant in orone dn̄ica. vij. pcib' oram'. Ecce q̄liter sapiētia dei cūcta puidit. virt' btitudinis pcipit ex dono spūssancti: donū prece orōnis quā christ' cōposuit ipetrat. ¶ Septē q̄ppe sunt dona / sed vn' spūs. Septē petitiōes / sed vna orō.

Ps. 26. b Vnā petii a dn̄o hāc requirā. Septē virtutū beatitudines vna charitas. ¶ Hiero. Bti pau. spū. Quia nō necessitas sed fides ⁊ deuotio paupertatis btōs facit: vt ꝯtēpt' oīb' deo viuāt. Hec habet duas ptes: rerū abdicationē / ⁊ spūs ꝯtritionē: vt

2. Cor. 6. b etiā bon' se hūilē ⁊ ceteris reputet inferiorē. Btitudo iā in spe pueniēdi. ¶ Paupes spū. hi sūt q̄ oīa habēt et nihil possidēt. Paup spū: est hūilis corde pauperē habēs spm̄: nutrix cui' est

Pro. 9. c hūilitas. Sicut initiū sapie timor dn̄i: sic paupertas est pncipiū

Perfecta virtus mitis btitudīs. e ¶ Bti mites. Mites sūt q̄ malis morib' dn̄antur. pfecta vi' est moꝝ possessio. Mit' est quē mētis asperitas seu amaritudo nō afficit: sꝫ simplicitas fidei ad oēs iiuriā sustinēdā istruit patiēter. ¶ Mit' est quē nō rācor vl' ira afficit / sꝫ oīa eq̄nimit' sustinet. Hui' virtus. q. magne magistrū se facit dn̄s; qd̄ nō faceret nisi vis sūme pfectōis ista vi' eēt. vn̄ dn̄s:

J. 11. d Discite a me: q̄ m. s. ⁊ h. c. hec possidet t'rā viuētiū ⁊ delectabitur. in multitudie pac'. Māsuet' nō irritat vl' irritat: nō nocet

Ps. 36. c vl' nocere cogitat. ¶ Qui cedūt iprobis ⁊ vincūt i bono malū:

a Et cum sedisset accesserunt ad
a ¶ dignitas magisterij notat. ¶ sessio est incarnatio in qua docet.
b ¶ vocati. ¶ per fidem interius.
a ¶ hec circūlocutio longiatem pmittit sermonē. ¶ significat se multa ⁊ magna dicturū. ¶ thesaurū sapiētie aperit vt bona diuidat suis. ¶ azo apertio mysterioꝝ q̄ in pphetis est reseratio.

c eum discipuli eius. Et aperiens b
a ¶ nō tm̄ verba: sed intus in corde scribendo vt deuotiue verus homo qui prius aperuit ora pphetarum.

d os suū docebat eos / dicēs: Be c
a ¶ hūiles deū timētes: vn̄ dn̄s incipit: q̄ initiū sapiētie timor dn̄i: vt supbia est initiū peccati q̄ perit regnū terrestre: hic regnū celorū. ¶ voati pauperes spiritu: quoniam d
lūtate. a ¶ in spē q̄ btōs facit. b ¶ paupib' cōueniēter in pñti pmittunt diuitie celestes.

e ipsorū est regnū celorum. Beati e

Bi possi

Nico. de lyra

tertio tangit modum ꝯueniēs / cū dicit: a ¶ Et cū sedisset. Sedēdo eni ⁊ in quiete data est lex euāgelica. lex aūt vetus data est in terrorib' ad designādū differētiā legis ⁊ euāgelii: q̄ illa erat lex terroris. euāgeliū aūt lex amoris. q̄rto ōndit hui' legis excellētia / cū dr̄: b ¶ Et aperiēs. Quia mosaica lex a deo data est mediātib' angelis: vt. ō. declaratū ē. lex aūt euāgelica imediate p seipm̄ icarnatū. ppē qd̄ Aug'. exponēs hūc locum

locū dicit: Tūc apuit os suū: q̄ aā i lege aperuit ora pphetaꝝ. C
c ¶ Bti pau. spū. Hic ponit ipi' legis explicatio: ⁊ q̄ intētio legislatoris est facere ciues bonos p assuefactiōē bonoꝝ opeꝝ: vt hr̄. ij. Ethi. Iō pmo in hac lege dirigit pfecte hūana opatio. scdo rectificat interior intētio. ca. se. Et cū orat' nolite ⁊c. tertio ordinat hūana affectio. ca. vij. Nolite iudicare. Circa pmū cōsiderādū q̄ lex est de opib' virtutū. virtutes aūt q̄dā sūt cōes seu hūane. q̄dā aūt sūt excellētes seu heroice: vt dr̄. vij. ethicoꝝ: ⁊ tales dicūt q̄si diuie: vt ibidē dr̄: ⁊ iducit exēplū de Hectore q̄ ppt excellētiā virtutis dicebat q̄dāmō fili' dei ⁊ nō fili' hoīs mortalis. lex aūt euāgelica ē excellētissima: ⁊ iō describit virtutes sm̄ excellentissimū gradū: vt videbit. Cōsiderādū etiā q̄ hꝫ virtutes sint ꝯnexe: tn̄ aliq̄ sūc mag' pprie ꝯtēplatiuoꝝ: aliq̄ actiuoꝝ ⁊ aliq̄ plato. ⁊ iō pmo describit virtutes q̄ pficiūt in vita ꝯtēplatiua: ⁊ scdo q̄ pficiūt in vita plātiua / ibi: Vos estis sal t're. tertio in vita actiua seu subditoꝝ / ibi: Audistis: q̄ dictū ē antiq̄s. Prima in duas: q̄ pmo describit virtutes q̄ pficiūt ad bn̄ agēdū. ⁊ scdo illas q̄ pficit ad bn̄ patiēdū / ibi: Bti q̄ psecutōēz. Pria in tres: q̄ pmo describit illas q̄ pficiūt hoīez respectu sui. scdo respectu pximi ibi: Bti q̄ esuriūt. tertio respectu dei / ibi: Bti mūdo corde. Pria in duas: q̄ pmo ordīat hoīez respectu extrīsecoꝝ bonoꝝ. ⁊ scdo respectu intrinsecoꝝ motuū / ibi: Bti mites. Ad euidētiā dicēdoꝝ sciēdū q̄ btitudo dr̄ duplr̄. vno mō i re: sic hr̄ in pria. alia mō i spe: sicut hr̄ in via in viris excellētib' in virtute: q̄ ppt excellētiā virtutis vident vitā hūanā excellere: ⁊ ad vitā beatā q̄dāmodo appropinq̄re: ⁊ tales dicūt bti q̄dāmodo: q̄ qd̄ parū distat q̄si nihil reputat. ij. phisicoꝝ. ⁊ hmō ethicoꝝ. j. dicunt pueri felices nō q̄ exerceāt act' virtutū in q̄b' ꝯsistit felicitas sm̄ phm̄: sꝫ q̄ hn̄t ad h bonā dispositiōēz dicūt tales de pxinq̄ ad h dispositi. Igitur q̄ virtutes q̄s h describit legislator dn̄s nr̄ iesus xp̄s sūt sic eminētes: iō dicūt btitudies. Pria igit btitudo dr̄ paupertas spūs: respectu eni extrinsecoꝝ bonoꝝ q̄ sūt diuitie et honores bn̄ se hꝫ hō mō hūanoꝝ cōi q̄ nō q̄rit talia vltra gradū sui meriti: sꝫ sm̄ ꝯdecētiā stat' ⁊ psone. ⁊ h facit virt' politica q̄ talib' vtit moderate: sꝫ paupertas q̄ spūs btitudo dr̄ facit h excellēti': q̄ facit hoīez talia totalr̄ ꝯtēnere ⁊ a se abiicere q̄tū possibile est vt ꝯtēplatōi diuie liberi' possit inherere: q̄ sm̄ qd̄ dr̄ libro de ecclasticis dogmatib': Bonū est facultates cū dispēsatione paupib' erogare: sꝫ meli' est intētōe seq̄ndi xp̄m totū sil' donare ⁊ absolutū a sollicitudie cū xp̄o egere. igit paupertas spūs facit ꝯtēnere p̄dicta nō tn̄ mala simplr̄: q̄ his pōt hō bn̄ vti p virtutē politicā: vt visū est: sꝫ tn̄ minora bona maioris boni impeditiua: sicut ꝯtinētie mr̄imoniū tn̄ min' bonū ppē virginitate seruādū. igit Bti pau. spū: q̄ paupertas absolute sumpta nō dicit nisi carētiā diuitiaꝝ ⁊ honoꝝ qd̄ nō est virtuosū: sꝫ pōt esse in malis hoib': vt ptꝫ ad sensū: sꝫ paupertas spūs. s. volūtarie assūpta ad liberi' seq̄ndū xp̄m: illa est vi' excellēs seu pfecta. Addit aūt pmiū correspōdēs cū subdit: d ¶ Qm̄ ipsoꝝ ⁊c. In regno eni itelligit oīmoda sufficiētia ⁊ excellētia: q̄ bn̄ repromittit in celis illis q̄ talia ꝯtēpserūt in t'ris. e ¶ Bti mites. Hic pficit hoīez respectu itrinsecoꝝ motuū: ⁊ pmo respectu motuū irascibil'. scdo respectu motuū ꝯcupiscibil' / ibi: Bti q̄ lugēt. Circa pmū cōsiderādū q̄ circa passiōes irascibilis bn̄ se habꝫ q̄s mō hūanoꝝ cōi q̄ eas refrenat: sic q̄ nō nimis ipetuose excedit: tn̄ aliq̄lr̄ pturbationē earū sentit. mititas aūt q̄ est btitudo facit h excellēti': q̄ reddit hoīem totalr̄ trāquillū a motib' irascibilis p oīmodā subiectionē ad regulā rōnis vel diuine legis

Beatitudo duplicit' dr̄

D

Moraliter ⁊ maxime de verbis sanctoꝝ. Sequit: b ¶ Et aperiēs os suum docebat ⁊c. Aug'. Tūc aperuit os suū q̄ in lege veteri apuit ora pphaꝝ. Et i h appet eminētia euāgelii qd̄ est traditū imediate a deo hoie. vet' aūt testa. a deo: p hoies tn̄. Iō dicit Apls Heb. i. a. Multipharie multisq̄ modis olim deus loquēs patrib' in pphis: nouissime dieb' istis locut' est nobis in filio quē ꝯstituit heredē vniuersoꝝ p quē fecit ⁊ secula.
c ¶ Bti pau. spū. Ambro. Vnde incipit btitudo dei iudicio vbi erūna estimat hūana. e ¶ Bti mites. Glo. Quoniā se ipsos in pñti possidēt: hereditatē patris in futuro possidebūt.

E a Ubi possidebūt terrā viuentiū. Immites de terrenis rixantur. Congrua ascēsio. Prius est ɔtēptus seculi cui dant̄ eterna: inde mores tēperat mansuetudo & lenitas: & nō est mitis q̄ prius paup nō fuerat. Impossibile est enī ſm gradū ascēdere nisi primū apprehēderis: q2 inter diuitias curas odia animꝰ nō est mit'. Sz huiꝰ incēdij materia vix ad purū delebit̄: & iō hec lenitas sepe corrūpit̄ vl' extrahit̄. vn̄ subdit̄: a ¶ Beati qui lu. pro suis vel aliorū pctīs q̄ est ab irriguo inferiori: sz q̄ fit ab irriguo superiori est ex desiderio celestis patrie: ille lauat p̄sentes sordes: hic accendit acrius eternoꝝ amatores. Q̄ autē pctā

Luk. 6. c

deposuit: mores mansuetudīs correxit.

De pe. dist. 1. c. flent

Fleuit etiā iā pōt esurire & sitire iusticiā qd̄ prius nō poterat. hec virtus sine spū

De cōse. 2. c. accesserūt

fortitudinis nō implet̄: q2 p eā esuriēdo ad satietatē quādoq3 veniemus. Beati qui lu. Restat post p̄dicta ruinarū colluuionē luctu purgare. Luctus pro pctīs vel p desiderio celesti cōsolationē meret̄: & nō alius. Hi scie spū illustrant̄: vt sciāt q̄bus malis inuoluant̄. b ¶ Beati q̄ esu. Amatores veri boni quibus nō satis est q̄ iusti sunt: sed

Quid est iusticia

sp sitiunt opus iusticie. ¶ Iusticia est sua cuiq3 tribuere. Sibi & p̄rimis & deo. hec iusticia nō plene implebit̄ donec deus sit oīa in oībus. Ideo hic possumꝰ esurire nō saturari. Iusticie iungit̄ misericordia: miscdie virtus iusticia. hec

23. q. 1. c. noli

miscdia eget spū ɔsilij: sine quo nemo circūspecte miseret̄. Initiū est sui misereri. finis est p alio mori. Ordo enī est miserēdi vt vnusq̄sq3 incipiat a se. finē xp̄s insinuat p pctōribus mortuꝰ ex miscdia. c ¶ Beati miseri. Misericordia nascit̄ de p̄cedentibꝰ: q2 si p̄cesserit vera hūilitas & animꝰ mansuescat: et suos & alioꝝ casus fleat et iusticiā esuriat: post nasci ē vera miscdia. Tunc enī miserias alienas faciet suas & p viribꝰ iuuabit: & si iuuādi fa-

Luk. 6. e

cultas deest: cōpassio nō deerit. vn̄ hac d̄r: Estote misericordes sicut & pat̄ ve. mi. est. i. ad hoc misereamini ad qd̄ & deꝰ vt bonitas redūdet in oībꝰ. Miscdia sine iusticia remissio & tepiditas.

Iusticia sine miscdia seueritas

Iusticia sine miscdia seueritas & austeritas d̄r. d ¶ Beati mun. coꝝ. Mūdicia cordis sexto loco ponit̄: vt hō sexta die ɔditus p hāc restituat̄ vt depulsis vitijs p̄ceptū dn̄i illuminet oculos vt deꝰ possit videri. Premissis q̄ q̄nq3 gradibꝰ purgandus est mētis oculus: ne in vno mādatoꝝ offensus animꝰ fiat oīm reus. Ideo hō se a mūdo exuat: eterna diligat: impleat̄ deū quoadusq3 possit videre eū q̄ tm̄ videt q̄tū scīo morit̄. In futuro sicut est oculo mētis videbit̄. Ideo spūs intelligētie huic gradui aptat̄: q2 intellectꝰ mētis oculus est: & expletio mādatoꝝ dei aperit intellectū. e ¶ Beati pacifi. Rab.

Qui dicantur pacifici

Pacifici sunt q̄ oēs motus animi cōponūt & rōni subijciūt: q2 his nihil repugnat q̄ filies patri suo sunt q̄ est sūma quies. De hac pace eiectus est q̄ puersis dn̄at̄. hac pace intus firmata: q̄cunq3 interiꝰ cōcitauerit q̄ eiectꝰ est foras auget gloriā: & cum deficit: innotescere facit q̄ta firmitas interius sit. vn̄ sequit̄: Beati q̄ psc. pa. &c. Hec pax nō nisi bona voluntate nutrit̄.

Luc. 2. b

vn̄: Et in terra pax hoībus bone volūtat̄. Hāc mūdus dare

Ioh. 14. d.

nō pōt: sed iesus q̄ ait: Pacē meā do vobis. Hec pax superat oēm sensum: sed fide capit̄: vn̄ & ea illustramur: & ei recōciliati ab oī qui ab ea dissentit nos abducimꝰ. Cū aūt deꝰ erit oīa in oībus: tūc beatitudo adoptionis dabit̄. In p̄senti fo hō ... pacatus: & si

a ¶ sine asperitate mētis & sine liuore. b ¶ viuentiū pro stabilitate & soliditate.

mites: qm̄ ipsi possidebūt terrā. a

a ¶ pro pctīs suis & alioꝝ: spreto mūdo: mādo desiderio celoꝝ. b ¶ spū paclyto de eterna leticia. ¶ ppter consolationē beati.

a **†Beati q̄ lugēt: quoniā ipi ɔso** b c

a ¶ esuries iusticie spū fortitudinis fulcit̄. b ¶ ne in via lassescant.

b **labunt̄ †Beati q̄ esuriūt & sitiūt** a

a ¶ adepto qd̄ desiderant.

iusticiā: quoniā ipsi saturabunt̄. c

a ¶ qui aliꝭ in q̄bus libet assistūt q̄bus hoc a deo rependit̄ vt liberent̄ a miseria. ¶ misericordia est dare & dimittere.

c **Beati misericordes quoniā ipsi** d

a ¶ iudiciū sine misericordia fiet ei qui noluit misereri. b ¶ quos nō arguit ɔsciētia peccatorū: templū enī dei sanctū est.

b **misericordiā ɔsequēt̄. Beati mū-** b

a ¶ hic per spem: illic per rem.

do corde: qm̄ ipi deum videbūt. i

c **†Beati pacifici: quoniā filij dei** k

Nico. de lyra

diuine leg. & h̄ est qd̄ dicit: Bti mites. Addit̄ aūt p̄miū correspondēs cū dicit̄: a ¶ Qm̄ ipsi possi. ter. ad hoc enī hoīes feroces mouēt bella & lites sequētes motꝰ irascibilis: vt q̄si securi possideāt terrā deuictis inimicis: & iō illis q̄ sunt totaliter quietati a motibꝰ irascibilis mō p̄dicto bene p̄mittit̄ possessio pacifica terre viuētiū. b ¶ Beati q̄ lu. Hic p̄ficit hoīem respectu motuū ɔcupiscibilis q̄ sunt circa oīa ɔcupiscibilia: sicut sunt delectatiōes ciboꝝ & venereorū in sensu gustꝰ & tactus: & sīlr melodiarū: spectaculoꝝ: odorū in sensu auditꝰ: visus & olfactus. in talibꝰ bn̄ se habz hō mō cōmuni & humano: moderate talibꝰ vtēdo & superflua resecādo: qd̄ fit p tēperātiā q̄ est v̄tus politica: sed excellētiꝰ se hz hō in talibꝰ p beatitudinē luctꝰ oīa talia a se penitꝰ abdicādo: & luctū volūtarie in hac vita assumēdo: tam p trāsgressiōe culpe cōmisse q̄3 p dilatiōe G celestis patrie: ita q̄ totū statū p̄sentꝭ vite reputat exiliū respectu celestis patrie: ſm q̄ dicebat Paulꝰ ad Ro. vij. d. Infelix hō q̄s me liberabit de corpe mortis huiꝰ? & ad Phil. i. c. Desideriū habēs dissolui & esse cū xp̄o. & q̄tū ad hoc dicit: Beati q̄ lugēt. volūtariū luctū in hac vita p peccatis assumēdo. Addit̄ aūt p̄miū correspōdens cū dicit̄: c ¶ Qm̄ ipsi ɔsolabunt̄. cōsolari enī est simul solari. cōueniēs aūt est vt illi q̄ in p̄senti vita p christo volūtario luctu occupant̄: cum deo & angelis eternaliter ɔsolent̄. d ¶ Beati q̄ esu. & siti. Hic ponit virtutes q̄ p̄ficiunt hoīem respectu p̄rimi. Diuisio hec aūt p̄fectio cōsistit in duobꝰ. p̄mo in his q̄ habent rōnē debiti. scd̄o in his q̄ habēt rōnē doni/ibi: Beati misericordes. Circa p̄mū aduertendū q̄ in his q̄ habēt rōnē debiti respectu p̄rimi bn̄ se habet hō q̄n reddit vnicuiq3 qd̄ sibi debet: nō nimis notabiliter procrastinādo vel retardādo. h̄ aūt facit p iusticiā q̄ est v̄tus politica: sz excellētius p beatitudinē q̄ d̄r esuries vel sitis iusticie: q̄n scz cum q̄dā feruēti desiderio in solito talia exeq̄it̄: sicut esuriēs & sitiēs feruent̄ comedit & bibit. & h̄ est qd̄ dicit: Bti q̄ esu. & sitiūt iusti. Addit̄ aūt p̄miū ɔueniens/cū d̄r: e ¶ Qm̄ ipsi satu. saturitas enī glie q̄ cōsistit in desiderij hūani repletiōe: ſm q̄ d̄r in psal. Satiabor cū Ps. 16. d apparuerit glia tua. ɔuenient̄ p̄mittit̄ esuriētibꝰ & sitiētibꝰ iusticiā p̄dicto mō. f ¶ Bti miseri. Hic ponit̄ btitudo p̄ficiēs hoīem respectu p̄rimi in his q̄ hn̄t rōnē doni. in talibꝰ aūt bn̄ se hz hō mō cōi & hūano p liberalitatē q̄ est v̄tus politica in mediocribꝰ & puis donis: & p magnificētiā i excellētibꝰ donis & magnis: sz excellētius h̄ fit p btitudinē q̄ vocat̄ miscdia qn̄ defectū alteriꝰ totaliter accipit q̄si suū. vn̄ d̄r misericors q̄si hn̄s cor miserū. qn̄. s. accipit cordi defectū alteriꝰ q̄si suū. & h̄ est qd̄ dic: Bti misericor. b Addit̄ aūt p̄miū ɔueniēs cū d̄r: g ¶ Qm̄ ipi mi. ɔse. in celesti enī patria q̄libet miscdiam ɔsequet̄: q2 vltra ɔdignū sibi retribuit̄: ſm q̄ d̄r ad Ro. viij. d. Nō sunt cōdigne passiōes huiꝰ tpis ad fu. glo. q̄ reue. in no. h ¶ Beati mū. coꝝ. Hic ordinat̄ hō respectu dī. & p̄mo q̄tū ad itellectū speculādo. scd̄o q̄tū ad affectū ipz amādo/ibi: Bti pacifici. Diuisio Circa p̄mū aduertendū q̄ in speculatōe diuis bn̄ hz se hō mō cōi & hūano p virtutes itellectuales q̄ sunt scie speculatiue: & potissime p metaphysicā q̄ docet p̄prietates diuinas ex creaturis ɔsiderare: vt patz. xij. metaphysice: vbi ōndit̄ vnū eē deū eēnū actū purū viuentē vita nobilissima sempitna & optima: sz h̄ est solū cōsiderādo deū ex p̄prietatibꝰ creaturarū: sz excellētiꝰ h̄ hz p btitudinē q̄ est mūdicia cordis p quā mēs hūana deo cōiūgit̄: & sic de occultꝭ & diuinis supra modū hūanū illustrat̄: sicut fuerunt apl̄i q̄ absq3 hūano studio fuerūt de diuinis excellētissime illustrati. & h̄ est qd̄ dicit: Bti mūdo coꝝ. Addit̄ aūt p̄miū ɔueniēs cū d̄r: i ¶ Qm̄ ipi deū vi. q2 visio dei enigmatica p fidē in p̄nti & facie ad faciē in futuro bn̄ repromittit̄ hn̄tibꝰ talē mūdiciā. ſm q̄ d̄r. i. Cor. xiij. d. Videmꝰ nūc p speculū in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. k ¶ Bti paci. Hic ponit̄ beatitudo ordināns hoīez respectu dei q̄tū ad effectū qd̄ fit modo cōi & hūano p amorē naturalē qn̄ diligit deū sic p̄ncipiū suum efficiēs & ɔseruatiuū: sz p̄ter h̄ alia diligat: sz excellētiꝰ h̄ fit p btitudinē q̄ est pax: qn̄. s. hō totalit̄ p affectū mētꝭ deo ɔiūgit̄: sicut bonitati sūme: & sic nihil aliud extra ipm q̄rit: sz in ipso q̄etat̄ & pacificat̄. & h̄ est qd̄ dicit: Bti pacifi. Addit̄ aūt p̄miū ɔueniēs cū d̄r: l ¶ Qm̄ filij dei vo. filiatio enī dei iportat * assimilationē ad deū

Moralit̄

* b ¶ Beati q̄ lu. &c. scz p miserijs p̄sentibꝰ mūdanoꝝ & p dilatiōe futuroꝝ bonoꝝ. Isti cū filia caleph hn̄t irriguū inferius & irriguū superꝰ. d ¶ Bti q̄ esu & si. &c. Chryso. Esurit aūt iusticiā q̄ ſm dī iusticiā desiderat ɔuersari. Sitit aūt iusticiā q̄ sciaz eiꝰ acq̄rere cupit. e ¶ Bti mi. &c. glo. Iusticia & miscdia ɔiūcte sūt: vt alt'a alterā debeat tpare. nā iusticia sine miscdia crudelitas ē. miscdia sine iusticia dissoluit. h ¶ Bti mū. c. &c. Glo. Sexto loco ponit̄ cordis mūdicia q2 sexto die ɔditꝰ ē hō ad imaginē dei: q̄ capax est ipsius p cognitionē et amorē. k ¶ Bti pa. sāncta pace & firma. l ¶ Qm̄ fi. dei vo. in pa- * ce superna

A B Ps.118.y. p acamo: τ si bellū gerat cū vitijs in nullo pacē abrumpit quā deus dedit. vñ: Pax multa diligētibus legē tuā τc. Qui aūt ab ea diuidit ire est filius. Per hāc filij efficimur quo nihil am plius promittit. In hac est sapiētia donorū maxima sm̄ leremē tū virtutū. sūt τ incremēta p̄miorū: q: τ alia claritas solis τc.

Pax est vnigenitus dei filius. De quo dr̄: Qui est pax nr̄a. Qui pacē diligit filius est pacis. Beati pacifici. Pax a no Eph.2.c bis incipit: q: dū lex carnis repugnat legi mētis: nō mō alteri sed nec nobis possumus esse pacifici. Sz postq̄ intus 7 24.q.1.c. ita recta ipsis imperat vt totus hō spiritui ser uiat: tūc pax ad alios deriuat vt pacē De renū.c. verū cū oībus habeamus. Uera qdē pax est vbi nihil repugnat. Pax dei oēm sen sum sugat: q̄ τ si capi nō pōt vt est: tñ pro capacitate nr̄a capi pōt: nō q̄nta est sed q̄tum ad recōciliationē adoptiōis sufficit. Infinitas eterne pacis: τ si nō pōt intelligi: τ quō filius ire pax pueni at: τ quō deus pax seuere indicat: τ q̄ ta τ q̄lis sit pax totius trinitatis: vbi vna pūtus: vna operatio: tñ q est τ q tanta τ talis est quāta p̄dicat fide capimus. Ad gradū pacis q̄ purgatus est intēdit τ di rigit. a ¶ Beati q̄ psc. In p̄dictis septē est pfectio. In octaua pfectionis ostētio τ probatio. Qui p̄dicta habēt pa ti possunt psecutionē: τ recte tenet p̄di cta q̄ accepit q̄ pro eis paratus est mori. Qui vsq̄ ad sapientiā p p̄dicta cōscē dunt pfecti τ roborati nō cedūt psecu Rom.8.g tioni: q: nec mors nec vita pōt separa re a xp̄o. Quorū mētes p̄missarū bea titudinū illustrāt exercitia: carā mūdi cia cor ad deū gubernat: vt reformet imago p pctō deleta. Octauus snia q̄ ad caput redit: psectisq̄ hoiem decla rat τ significat circūcisionē: octaua die τ resurrectionē dñi post sabbatū q̄ est octauus τ p̄mus dies: τ octauas q̄s in nouo testamēto cele B bramus τ numerū pentecostes. Nā in septenario numero se ptiens multiplicato quo fiūt. xlix. q̄si octauus addit vnus: vt q̄n quaginta cōpleant: τ tanq̄ redeat ad caput: quo die missus est spūsanctus quo in regnū celorū ducimur: τ hereditatē accipimus cōsolamur τ pascimur τ misericordiam cōsequimur τ mūdamur τ pa cificamur: τ ita psecutiōes exterius illatas τ molestias pro veri tate τ iusticia sustinemus. Octaua vere circūcisionis btitudo Mystice martyrio terminat: q̄ probatū reddit: τ supplet p̄cedētibus do nis. Octaua pmissio nō est alia q̄ p̄ma verbis iterata. My sticū est in numero qd̄ iterat in pmissione. s. vij. prius sonat: τ postea cōnumerat extra: vt glia resurrectiōis his octo gra dibus cōsecret. Octaua est dies resurrectiōis q̄ τ p̄ma in q̄ τ lux creata. Generaliter oīm dr̄ regnū celorū: τ si specialitas numeret meritorū: q: lz illius iure possit dici q̄ nouissimus erit: Beat⁹ quis dicit tñ vniuersorū dignitas oībus cōis erit dum p charitatē qd̄ in alijs est etiā vltim⁹ possidebit. Btūs dr̄ qui nihil mali vult: τ oīa habet q̄ vult. Et iō oīs ibi btūs: q: nō vult amplius cū ni hil iniuste vult. b ¶ Beati estis cū male. Hucusq̄ gene raliter snias posuit q̄si ad absentes: cū τ ad p̄sentes ptinerēt: nūc ad eos verba cōuertit (q̄uis τ hoc alijs cōueniat) p̄dicens q̄ta p noīe eius essent passuri: q: dignitatē grados eorū eis hitimare volebat dicēs: Uos estis sal terre: vos estis lux mū di: vt ex tristicia humilitatē: ex letis acciperēt cōsolationē. Si cut moyses decē p̄cepta pponēs postea p partes explicat: sic xp̄s q̄si virtutū genera octo btitudines pponit: ex q̄bus pen dēt oīa l q̄ monte dixit dñs. Sed q: obscure plura paucis ver bis ↄcluserat exponit latius. vñ de octaua beatitudine latius ↄsequit ptes psecutionū: specialr aplos τ eorū sequaces p iu sticia passuros exprimens. c ¶ Maledixerint. Antiq̄ trāsla tio habet: cū oderit vos hoīes: τ dixerint oē malū τ expule rint. Idē tñ sensus in nr̄a: cū maledicta ex odio cordis fiant. Qui gloriā celi optat: nō timet opprobriū in terra. Quantū q̄sq̄ de laude hoim letat: tm̄ de opprobrio tristat. Quē laus extollit: vituperatio deprimit: vbi q̄s q̄rit laudari tm̄ apud deū nō timet ↄfundi in ↄspectu hoīm. d ¶ Mentiētes. hoc ad dit ne glorient: de quo vere mala dicunt. Etiā addit: Propter me: q: aliq̄ falsa dicunt qd̄ accidit temeritate hoīm: nō tñ p pter christū

a vocabunt. † Beati q̄ psecutionē a
a ¶ nō propter scelera: vbi nō est fides: nec est iusticia: q: iustus ex fide viuit.
patiunt propter iusticiā: quoniā
b ipsorū est regnū celorū. † Bti estis
a ¶ ex odio in faciē cōtumelias ingerint.
c cum maledixerint vobis homi
a ¶ psequi est vim inferre vel insidijs appe tere. b ¶ cū absentiū famā leserint.
nes τ psecuti vos fuerint τ dixē
a ¶ oīa genera verborū malignātiū. b ¶ q̄ mēdaciter blasphemant τ pp̄ter oēm btūs est sed si alterū deest: nō merces est btitudinis
rint omnē malū aduersum vos
a ¶ τ q: pro iusticia: ergo. ¶ mente.
b mētiētes ppter me. Gaudete et
a ¶ corpe. b ¶ hōc est qd̄ supra regnū celorū
c exultate: quonia merces vestra
a ¶ q: tāto vberior merces erit. b ¶ supe riorib⁹ ptibus mūdi. c ¶ .i. maledictis pse cutione: nec tamē a veritate defecerūt.
§ copiosa est in celis. Sic enī pse
a ¶ quorū exempla nos inuitant. ¶ quorū pphetias in me cōpletas esse videtis: cur ergo nō potestis qd̄ ille sine exemplo.
cuti sunt prophetas qui fuerunt
a ¶ oat causam quare nō debent deficere. b ¶ sm̄ intellectū τ scientiā.
b ante vos. † Uos estis sal terre: b

pter xp̄m hoc patiunt quē non sequunt. c ¶ Qm̄ mer. τc. C Tanto merces vberior: quāto gaudio τ exultatiōe in tribula tiōe fides erit deuotior. Hec snia videt ad hoc respicere qd̄ dictū est ibi: docebat eos dicēs: Beati paupes spū τc. Hec nō τ ad h. Uos estis sal terre: τ Uos estis lux mūdi. f ¶ In celis. Non in volubilibus. cum nō in rebus volubilibus merces eterna esse † 1.Pe.3.c debeat: sed in spiritualibus firmamētis 43.dis.c. sed vbi habitat sempiterna iusticia. Iā lz mus.23.q. sentiāt hanc mercedē q̄ spūalib⁹ bonis 5.ad fidem gaudēt. Sed pficiet cū mortale hoc in duet imortalitatē. g ¶ Sic enī psc. Tēperat exēplo rigorē passiōis. Tri Trib⁹ mo bus modis fit psecutio. odio cordis: di dis fit pse ctis: factis. b ¶ Uos estis sal ter. cutio Hic iā ōndit aplicū officiū. s. q sūt sal terre τ lux mundi. Hoc specialiter ad aplos: q̄ p̄dictis virtutib⁹ paugeata. s. τ alijs debēt ornari: vt sint sal optimū cōdientes alios doctrina τ vite sue ex emplo. Sal. saluo a corruptiōe. vnde ppheta: Posui te in lucē gen. vt sis sa Esa.42.b lus mea vsq̄ ad extremū tre. Ubi cor ruptio culpe desiccat sale sapiētie ver mes nō demoliunt. Uos estis τc. Quia terra. i. humana natura per eos condit verbi sapiētia. Sal facit sterilē terrā. Unde: Ira victorū destructas vr bes sale seminabat ne qd̄ in eis germē oriret. Ita apli destructo regno pecca ti: germen vitiorū cōpescebant. Sal ci bos cōdit: carnes siccat: p̄dicatio vero a vermib⁹ τ a putredine vitiorū illesam seruat suo creatori humanā naturā vt nō est cib⁹ sapid⁹ nisi sale ↄdit⁹: ita ser mo nō est vtilis sine documento aplice doctrine. Unde in Leuitico: In omni sa Leui.2.b crificio sal offer. i. in omni qd̄ dicis vel † Mar.9.g facis: apostolicam sapientiā habe. Ex Luc.14.g. aqua τ igne sal cōficit: ita isti ex aqua spiritussancti τ igne tribulatiōis. Uel per aquam baptismi τ ignem charitatis in saporem sapientie sunt nati.

Nico. de lyra

¶ Oz si sal

At assimilationē ad deū. pprium autē est ipsius dei q seipso fruit D τ in seipso quietat: τ ideo q̄ p̄dicto mō sunt pacifici recte filij dei vocabunt. a ¶ Beati q̄ psecu. pa. Hic ponit beatitu do pficiens hoiem ad bene patiendū. sicut enī ad virtutē per tinet bene agere: ita τ bene pati. In hoc aūt bene se habet hō modo cōmuni τ humano qn̄ pro tribulatione iminente nō re cedit a virtute: licet hoc sustineat cū aliq̄ angustia τ dolore: et hoc fit per fortitudinē q̄ est virtus politica: sed excellētius hoc fit per beatitudinē que potest dici q̄dā fortitudo diuina quan do talia sustinet nō solum patiēter sed etiā letanter: sicut mar tyres quāto acerbioribus tormētis cruciabant: tanto magis in domino letabant: τ hoc est quod dicit: Beati qui psecu tionem patiunt: et sequitur: Gaudete et exultate τc. b ¶ Uos estis sal terre. Hic ponunt virtutes prelatorū. ad cuius euidentiā considerandum q prelati sunt successores apostolorū: τ ideo debent esse perfecti in vita contemplatiua τ actiua: τ ideo virtutes cōtemplatiuorū que sunt p̄dicte sup ponunt esse in eis: τ similiter ille que sequunt de actiuis: sed hic exprimunt aliqua specialia que debēt esse in eis pre cete Diuisio ris: τ primo quantū ad eorū vitam. secūdo q̄tum ad eorū do Ad q̄tuor ctrinā, ibi: Nolite putare. Circa primū aduertendū q prela p̄lati debēt ti pre ceteris debent esse excellētes quantū ad quattuor. Pri alios excel mum est discretio in agendis: quia sunt ductores τ guberna lere tores aliorū: τ hoc designat cum dicit: Uos estis sal ter re. Sicut enī sale condiuntur omnia cibaria: ita discretione prelatorū debent dirigi τ ordinari omnia opera subditorum.

✳ Oz si sal

✳ ce superna. a ¶ Beati qui psecutionē pati. ppter Moraliter iusticiā. scz legalem que includit omnē virtutē. b ¶ Uos estis sal ter. τc. Hec verba dicunt ep̄is qui sunt successores aplorū. Sal enī in scriptura discretionē significat que debz in eis esse per excellentiā ppter qd̄ dicunt sal in abstracto: sicut excellēter liberalis liberalitas nominat. Ipsorū autē discretio ne debēt opa subditorū sic cōdiri: vt corā deo sapida reddant.

 ✳ Uos estis lux

E F a ¶ Q si sal rc.i.si vos p quos alij cōdiendi sunt: aduersis vel ꝓsperis cesseritis: p q̄s a vobis error auferet cū vos de⁹ tollere alios elegerit. Ad nihilū valet: q (vt alius euāgelista ait) nec terre vtilis est: quā suo infectu germinare ꝓhibet: nec sterquilinio qđ nō fecūdare sinit. Sic qui retro vadit: nec ipse fructū ferre / nec alios valet excolere: sed ab ecclia eijcit: ⁊ in hec vba ridet.

Luc.14.f Hic homo cepit edificare et nō potuit cōsummare. Si sal euanuerit.i.si ti-more vel cupidine doctor saporē sapiē-
†Mar.9.g tie omiserit: p quē fatuitas ei⁹ emēda-
Luc.14.g bit: Hoc solis aplis cōuenit: qđ sequi-
93.dist.c tur oībus magistris. Ad nihilū va-
sacerdotes let vltra rc. In fine de oībus cōclu-
2.q.7.c.nō dis sic: Nisi abundauerit iustī. rc.
oēs et.3.q. b ¶ Et cōculcet ab hoībus. San-
7.c.si. ctus ⁊ verus minister christi ⁊ si a ma-lis ridet cōculcari nō pōt: q mente si-mus in celo manet. c ¶ Vos estis
†24.q.1.c lux mūdi. Prius sal q̄ lux: q prius
qm̄ vita q̄ doctrina. vita ducit ad sciētiā veritatis. Qui deū timet sciētia nō ca-ret. d ¶ Lux mūdi. Alia causa est q̄-
†Mar.4.c re nō debēt deficere: q illūinati a chri-
Luc.8.c sto vbo ⁊ exēplo q̄cūq illati mūdanis
et.11.e lucē fidei et scie debz mīstrare. Et sicut (q sūt) sal debēt corruptionē pellere: sic ⁊ tenebras (q sunt) fugare. Lux te-nebras soluit: ⁊ postea illustrat: sic apli depulsis vitijs deducūt ad lumē fidei ⁊ cognitionis. Lux mūdi. Hec est ea-dē gra qua mūdi corde fiūt: q̄rū corda mūdant fide ⁊ intellectu. Sic q sal vo-cant pacificis cōgruit: q sine sapiētia nō tenet cōdimētū pacis. Hec sūma ⁊
f p̄cipua specialr aplis deputāt: vt eos cetera assecutus plene cognoscat. Vn̄ sequit: e ¶ Nō pōt ciuitas abscō-di su. rc. Quia apli fundamēta sunt: apte ciuitas dicūt. Supra mō. loc⁹
†12.q.2.c. mōtē iusticie innuit q̄ excelsus est: q̄ ꝓ-
quattuor palamini ne vos abscōdatis. Non est eni facultas subterfugiēdi vel clam ali-q̄d faciendi. iō subditos misericorditer int⁹ cōsilio regite: ⁊ extra cōtra aduer-sarios ꝓ iusticia pugnādo defendite: qđ ptinet ad spm̄ ꝯsilij ⁊ fortitudinis. f ¶ Neq ac. lucernā. Domestic exemplis docet: ne celēt lucē verbi sibi cō-
†De cō.dis missaz. Nō accēdūt.i.nū iō data est do-
4.c.ppie ctrina p̄dicationis vt celēt eā ⁊ subijciāt
in fine freuitutī corpis dū aliqua timēt. Sed
†Luc.16.d corpus suū ministerio dei subijciant: vt p vocē ⁊ cetera corpis officia lux excel-lentior ceteris appareat. Vn̄ dr: Casti-
1.Cor.9.d go corpus meū rc. Vel christ⁹ lucernā accēdit: dū testā hūane nature flamma sue diuinitatis īpleuit: quā nec credēti-bus abscōdit: nec modio.i. mensura le-gis: vel terminis vni⁹ gētis inclusit. Sed sup cādelabrū.i. ec-clesiā fidē sue incarnationis affixit vbi oēs possint intueri q̄ in domo.i. ecclia sunt vel in mūdo. Vn̄ subdit: Sic luceat rc. g ¶ Cādelabrū. Sicut lucerna xp̄us cādelabrū crux est: sup quā erat leuād⁹. Cādelabrū ecclia q̄ vbū vite p̄tis baiulat. h ¶ Sic luceat. Et hec oīa ita agite vt nō finē boni opis in laudib⁹ hoīm ꝯstituatis. i ¶ Vt videāt rc. Opa regro vt videant: ⁊ sic doctrina cōfirmet: ⁊ hoc nō ad gliam vestram. k ¶ Nolite putare. Postq̄ hortat⁹ est eos oīa pati ꝓ veri-tate / ⁊ nō celare / ⁊ gliam dei facere: incipit docere q̄d docturi sint. Quasi diceret: q̄d est q vetas abscōdi: ꝓ q̄ iubes oīa pa-ti: an est aliq̄d ꝯtra legē: Inq̄t: Nō veni soluere legē / sed ad implere: vel faciēdo qđ dicit: vel supplendo: qđ deerat ⁊ imp-fectū erat. Nolite putare. Patien⁹ docuit vt sale ꝯdiāt ani-mas ad incorruptōis sanitatē vt illuminēt ad ꝯitatis intelligē-tiā: vt acq̄sitos ab hostib⁹ defēdat: defēsus ad amorē diuinitatis accēdāt: nūc vt celestis orator (q poterāt estimare q vetera p̄-cepta vellet abolere) ante interrogata p̄scius occurrit dicēs: Nolite putare. Soluit q̄ spūaliter facere vetat. Adimplet christ⁹ dū p̄missis ad inchoationē vite agēde supaddit plura ad p̄fectionē moraliū p̄ceptoz: ⁊ q̄ figuris tegebant et futura significabāt: in se p̄ficit ⁊ in ecclia: sine q̄ figure essent vacue ⁊ sine effectu. q.d. iō nō debetis ꝯtristari de veterib⁹ p̄ceptis ⁊ mirari de nouis / nec passionib⁹ terreri. Christ⁹ legē impleuit: q exteriores legis figuras soluēs: impleuit ꝯitatē interiorē. l ¶ Iota rc. Hic ostenditur q que

a ¶ aliud fortitudo. b ¶ i.si doctor errauerit. ¶ in tribulatiōe defecerit. c ¶ i. p quos infirmus ppls cōfirmabit.

a †Q si sal euanuerit / in quo salie g
a ¶ sal infatuatū.i.tribulationū cedentes.

tur: Ad nihilum valet vltra: nisi c
a ¶ ab officio docēdi: vel ecclia. b ¶ dū vita eius contēnitur que ad nihilum valet.

b vt mittatur foras: et conculce-
a ¶ irrideat ab hoībus carnalib⁹. b ¶ p̄ci-pientes in christo lucē veritatis.

c tur ab hominibus. †Vos estis d
a ¶ p q̄s oēs illuminant a tenebris igno-rātie. b ¶ noīe mūdi vl̄ vniuersi q̄ sūt de mū-do electi accipiunt. c ¶ q.d. aspiciate q̄ posuit estis. d ¶ soliditas aplice doctrine.

d/e lux mundi. †Non potest ciuitas e
a ¶ celari. ¶ nō lz clam esse bon⁹. b ¶ chri-stū vel ecclesiam. ¶ ipse mons manifestat eā.

abscondi supra montem posita:
¶ alia similitudo.

f neq accēdūt lucernā ⁊ ponūt eā †
a ¶ timoris vel cōmodū vite p̄ntis. b ¶ i. vite integritatem.

g sub modio: sed sup candelabrū:
a ¶ ecclia vel mundum.

vt luceat oibus qui in domo sūt.
a ¶ vt dico: nō sub modio posita: sed super candelabrū. b ¶ vere docet qui facit quod docet: aliter cōdemnat seipm̄.

h †Sic luceat lux vr̄a corā hoībus f
i vt videāt opa vr̄a bona: ⁊ glorifi-
a ¶ in vobis. b ¶ nō vos. c ¶ cui⁹ op⁹ est qđ celi faciūt. d ¶ qui vos faciet celestes.

cent patrē vestrū qui in celis est.

k Nolite putare q̄m̄ veni soluere g
a ¶ christus est legis et ꝓphetarū virtus p quem omnia implent.

legē aut ꝓphās †Nō veni soluere
a ¶ implet qui figuras cessare docet postq̄ res facta est. ¶ implentur nc.

sz adiplēre †Amē q̄ppe dico vob̄
a ¶ añq̄. ¶ q nū umis iam sed sensim fiet. ¶ .i. donec elemēta mutent de hac mutabili forma in imutabilitatē. b ¶ nō remanebit q̄n impleat in capite vel in corpe.

l donec transeat celū et terra: iota h

Nico. de lyra

❧ a ¶ Q si sal rc. i. si discretio in p̄la-tis defecerit. b ¶ In q̄ saliet. q.d. in nullo opa subditoz ꝯdient seu dirigent. iō s̄bdit: c ¶ Ad nihilū rc. Quia talis debet repelli a p̄latiōe ne officiū p̄latorū in ꝯspectu hoīm reddat vile. Scdm̄ in q̄ **Secūdū** debēt p̄cellere prelati est clara noticia in scripture intelligēdis. ⁊ hoc est qđ dicit: d ¶ Vos estis rc. Sicut eni lux est ma-ni festatiua oīm occultoz: sic p̄lati p intel-ligētiā sacre scripture debēt ex officio no-tificare alijs oīa opa ꝯtutū: in cui⁹ signū portāt mitrā in capite: in q̄ duo sunt cor-nua: q debēt scire duo testamenta. Ter- **Tertiū** tiū in q̄ debēt p̄cellere est ꝯstātia in opp̄s-sorib⁹ pauperū reprimēdis. Vn̄ dicit sal-uator Ioh.x.b. Bon⁹ pastor aīaz suā dat p ouib⁹ suis. mercēnari⁹ aūt ⁊ q̄ nō est pa-stor videt lupū veniētē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. Qđ exponēs Greg. dicit: Lupus etenī sup oues venit: cū q̄libet iniust⁹ ⁊ raptor fideles q̄sq atq humiles opp̄mit: sz his q̄ pastor videbat esse ⁊ nō erat re-linq̄t oues ⁊ fugit: q dū sibi ab eo piculū metuit: resistere iniusticie nō p̄sumit: fugit aūt nō mutādo locū sed subtrahēdo sola-tiū: ⁊ iō pastor bon⁹ ciuitati in mōte posi- **h** te cōparat: q ad ipm̄ debēt hr̄e opp̄ssi re-fugiū q̄si ad qđdā suttaliciū. ⁊ hoc est qđ dicit saluator: e ¶ Nō pōt ciuitas rc. Quia bon⁹ p̄lat⁹ in p̄secutione nō debet se abscōdere: sz ad defensionē gregis se manifeste ostēdere. Quartū in q̄ debet p̄- **Quartū** latus excellere est scitatis euidētia in ex-emplis d... is: q p̄m qđ dr in pastorali: Tātū deb excellere actiōē ppli actio p̄-sulis: q̄tū ꝯstat a grege vita pastoris: et iō cōparat hic lucerne sup cādelabrū illu-minātī totā domū. sz intētio recta s̄bdit: f ¶ Sic luceat lux rc. Et glificēt pa-trē ve. q nū debēt de hoc gliam ꝓpriā q̄-rere: sz gliam dei ⁊ edificationē populi. g ¶ Nolite putare. Hic ostēdit eminē-tiā p̄latoz q̄tū ad doctrinā. ⁊ p̄mo ponit modū docēdi ipi xp̄o ꝓpriū. scdo ostēdit q̄-liter debet ei ꝯformari doctrina p̄latoz / sbi: Qui ḡ soluerit. Circa p̄mū aduertē-dū q christ⁹ nō solūmodo erat doctor legi ⁊ euāgelij / sz etiā istitutor. aliter tn̄ q ve-tus testamētū dedit mediantib⁹ angelis. nouū aūt p seipm̄: vt .ā. in ꝓlogo visum est. ergo p suā doctrinā nō debuit legē de-struere sed magis eaz p̄ficere et adimplere. ⁊ hoc est qđ dicit: Nolite putare rc. h ¶ Iota vnum aut apex rc. i. mo-dicum nō transibit quod nō impleat: q iota est minima litte-ra hebraica. Querit hic quomodo verum sit q christus legē **Questio** impleuerit ⁊ nō soluerit. videtur enim q ipse soluerit manda-ta moralia: q ❧

✳ b ¶ Vos estis rc. Debēt eni alios illūinare d credēdis. **Moraliter** e ¶ Nō pōt ciuitas. Dicit etiā ciuitas in mōte posita. nā es-se debet forte refugiū iniuste opp̄ssis. † ¶ Neq accēdunt lucernā. Debēt etiā eē lucerna sup cādelabrū posita: vt alijs luceāt p sctē vite exempla. g ¶ Nolite putare q̄m̄ ve. rc. Hic informant doctores vt nō soluāt legē diuinā et doctrinā philosophicā p̄ponendo: nec studeāt ipsam vel doceant specu-latiue tm̄ sed etiā practice ipsam ope adimplendo: nec eam ma-le interp̄tent: sicut doctores iudeoz q̄ p̄cepto diuino negati-uo dicebāt tm̄ actū exteriorē esse ꝓhibitū: ꝯtra qđ dicit salua-tor: Qis q̄ irascit fratri suo re⁹ est iudicio. Et sic d alijs.
✳ Si ḡ offers mu

N[i] ditur q̄ que minima putantur in lege: sacramentis spiritualibus plena sunt: ⁊ omnia recapitulant̄ in euāgelio. Iota minor est ceteris litteris. Apex est sup̄ aliq̄ sūma particula: significat minimū p̄ceptū: vel minimā p̄cepti particulā. Apte autē ponit iota grecū: nō ioth hebreū: q2 iotha decē significat. i. decalogū: cui⁹ apex est euangelij pfectio.
Iota (margin)

Iota apud grecos decima lr̄a decē significat: p quā decē p̄cepta agēde vite accipim⁹: quoꝝ xp̄s nullū soluit: sed p̄cepit pleni⁹ adimpleri: nec apicē. i. nec minima significātiā. a ¶ Oia fiāt. Spūaliter implent̄: vel impfecta pficiant̄: ⁊ significātia impletiōe ꝯsumēt̄. b ¶ Qui ergo solue. Minima sunt crux xp̄i ⁊ passio: quā qui erubescit minimus est: q̄ cōfitet̄ magnus. Vel phariseos notat q̄ mandata dei dimiserūt ꝓ suis traditionib⁹ q̄ nihil valēt dum vel minimū quod in lege est p̄tereunt.

Moraliter ¶ Moraliter aūt soluit q̄ nō implet: sed tenet sicut infirmis data sunt. Vel q̄ nō intelligit spūaliter. Soluere est nō agere: qd̄ recte intelligit: vel nō intelligere qd̄ deprauat: aut minuere integritatē supadditionis xp̄i. c ¶ Minimus voca. in ⁊c̄. In regno celoꝝ minim⁹ vocabit̄ q̄ erit eo indignus: in quo nullus minimus: sed oēs magni.

Ro. 2. c b ¶ Qui aūt fecerit. Qui nō soluerit: ⁊ sic docet: non minimus: nō tamē magnus. Sed si facit qd̄ docet: soli enim factores legis iusti sunt apud deum. c ¶ Dico autē vobis. Cum autē dico: magnā vim ⁊ profundā intelligentiā cogitandi incussit: ostēdit quomō superaddit: ⁊ nō que prius mandauerat absoluit. Plus etiā est diligere inimicos q̄ nō odisse: non cupere q̄ non adulterari: non irasci q̄ non occidere.

Vnum aut apex vnus non preteribit a lege donec omnia fiant. Qui ergo soluerit vnū de mandatis istis minimis ⁊ docuerit sic homines: minimus vocabitur in regno celorum: qui autem fecerit ⁊ docuerit: hic magnus vocabitur in regno celoꝝ. Dicō autē

¶ quin.
a ¶ q2 oia fient. ergo. ¶ vel nō agendo vel nō credendo vt pharisei.
¶ minima sunt q̄ inchoāt homines.
a ¶ i. sicut soluit. b ¶ despectissimus est in ecclesia sanctoꝝ. c ¶ ab illis qui sunt in regno celorum.
¶ sic. a ¶ licet in p̄senti abiectus: ecōtra licet ille hic p̄latus sit vilis.
a ¶ quomō ergo faciendū est.

Nico. de lyra

¶ Nisi. id est nō

B [Moraliter] ta moralia: q2 p̄ceptū de obseruatiōe sabbati morale erat saltē quantū ad vacationē a corporalibus operibus: sed ipso sabbato curauit Joh. v. ⁊ sanato p̄cepit tollere lectū suum in sabbato. ergo ⁊c̄. Item videt̄ q̄ iudicialia nō impleuerit: q2 mulierē deprehēsam in adulterio que in lege precipiebat̄ lapidari impunitā abire p̄misit: vt habet̄ Joh. viij. Nec cerimonialia de abstinentia ciboꝝ in lege prohibitoꝝ nō seruauit: quia dicit̄. j. xv. b. Quod intrat in os nō coinquinat ⁊c̄. Ipse

Argumētū autē fecit: qm̄ aliis facienda dixit: q̄ talib⁹ vsus fuit p̄ ⁊c̄. Cōtra: per illud qd̄ hic dicit̄: Nō veni soluere legē: sed adimplere. Dicendū q̄ christus legē ⁊ ꝓphetas adimpleuit. ⁊ primo declaro de lege. secūdo de ꝓphetis. In lege autē quedā erāt per modū precepti: ⁊ quedā per modū promissi obseruātibus

Preceptorū triplex differētia legem: ⁊ vtraq̄ adimpleuit. De p̄ceptis patet sic. Precepta enim erant in triplici differētia. quedā erant moralia scȝ p̄cepta decalogi: ⁊ alia moralia in lege posita que faciebāt ad eorum declarationē: ⁊ ista impleuit christus ea obseruādo perfecte: ⁊ ad obseruationē eoꝝ alios incitādo. j. xix. c. Si vis ad vitam ingredi serua mandata. Secūdo ea impleuit sanum intellectū eoꝝ declarando: ⁊ errorē phariseoꝝ circa hoc excludendo: vt patebit infra in p̄senti capl̄o. Tertio adimpleuit ea consilia apponēdo: que faciunt ad pfectionē mandatoꝝ obseruantiā. perfectius enī obseruat mandatū hoc: Non occides. ille qui cauet ab ira inordinata q̄ ille qui cauet tm̄ ab interfectione.

Precepta iudicialia Alia erant p̄cepta legis iudicialia: ⁊ ista impleuit rigorem eorū per viam misericordie tēperando in aliq̄bus per seipsum: ⁊ aliqs dimisit temperamentū suis ministris scȝ ecclesie prelatis ⁊ p̄ncipibus terrenis catholicis: vt de talibus ordinent b̄m q̄ viderint vtile cōmunitati fideliū b̄m varietatem temporū ⁊ locorū ⁊ personaꝝ: ⁊ istud nō fuit destruere legē sȝ magis adimplere: q2 sic ordinauit meliorē modū obseruationis iusticie: sicut nō destruit̄ puer quādo fit vir: licet enī transeat puericia tamē remanet melior status eiusdeȝ ꝑsone etate mutata. Lex autē vetus habuit quasi statū pueri respectu noue legis. propter hoc dicit̄ ad Gal. iij. d. Lex pedagogus noster fuit in christo. i. regulatiua status puerilis. ꝓpter hoc erat lex timoris: sicut pueri sub disciplina ⁊ timore custodiunt̄. lex autē euangelica est lex amoris: ⁊ ideo nō debet esse tantus rigor penarum: quia ꝓpriū hominū perfectoꝝ est magis deduci ad virtutē amore iusticie q̄ timore pene. Tertia p̄cepta

Precepta cerimonialia erant cerimonialia: ⁊ ista diuidebant̄ in tria. q2 quedā ptinebant ad sacra-

C bant ad sacramēta: sicut circūcisio q̄tum ad offices homines: vnctio q̄tum ad reges ⁊ pontifices. christ⁹ autē assumpsit statum sacerdotis legalis vel terreni regis: imo dixit corā pilato: Regnū meū nō est de hoc mūdo Joh. xviij. f. ⁊ ideo nō habuit istā vnctionē corporalē regū vel pontificū: sed vnctionē spiritualē a deo patre habuit per plenitudineȝ gratie. fm̄ quod scribit̄ in

Ps. 44. b Psal. Vnxit te deus deus tuus oleo leticie ⁊c̄. Circūcisionē autē ipse adimpleuit primo in seipso incipiendo. secūdo melius ⁊ efficacius ⁊ generalius instituendo sacramentū loco ipsius. scȝ baptismū in quo confert̄ maior gratia: ⁊ est remediū tam viris q̄

1 Jaco. 1. d. mulieribus. Quedā etiā cerimonialia pertinebāt ad sacrificia: sicut imolatio agni paschalis: iuge sacrificiū ⁊ cōsimilia. Ista autē erant figuratiua vnius perfecti sacrificij. scȝ christi in cruce offerendi: ⁊ ideo ista impleuit christus vno modo corporaliter patiendo. alio modo efficacius sacrificium scȝ eucharistiā instituendo. Quedam aūt cerimonialia pertinebāt ad sacra: ⁊ de talibus erant p̄cepta prohibitiua vsum aliquoꝝ ciboꝝ ⁊ cōsimilia: ⁊ ista adimpleuit xp̄s: q2 dicit Petrus Act. xi. b. Immundū et cōmune nunq̄ introiuit in os meū: ⁊ multo fortius xp̄s hoc seruauit: ⁊ sic ista p̄cepta adimpleuit ea obseruando ⁊ obseruationē meliorē declarādo. per talem enī abstinentiā a corporalibus cibis significabat̄ abstinētia a spūalibus ab immundicijs. hanc aūt immūdiciā instituit christus in lege euangelica que est mundissima. ⁊ per cōsequens debuit cessare figuratiua abstinētia. ꝓpter qd̄ dicit̄ Act. x. c. Quod deus purificauit tu ne cōmune dixeris: q2 nullus cibus coinq̄nat homiēs qui cum gratiarūactione percipit̄: dimisit tamē deus in ordinatione ecclesie de aliq̄bus abstinētijs faciendis pro loco ⁊ tēpore. Patet ergo ex p̄dictis q̄liter christus legē adimpleuit q̄tū ad oia genera preceptoꝝ. Scd̄o impleuit legē q̄tum ad promissa. promittēs tamē obseruātibus meliora. lex enim mosaica ꝓmittebat solū bona tēporalia ⁊ transitoria. s. abundantiā

D ⁊ excellentiā tpalem: vt p3 Deut. xxvi. d. Custodias oia precepta eius ⁊ faciet te excellentiorē cunctis gentibus: sed xp̄s obseruātibus dei mandata ꝓmisit bona spūalia et eterna. scȝ gratiā in p̄senti que p̄cellit oībus bonis tēporalibus: ⁊ etiā gloriā in futuro. j. xix. d. Oīs qui reliq̄rit ⁊c̄. centuplū accipiet. s. in p̄senti: q2 bona spiritualia que hic recipiunt̄ intantū excellunt bona tēporalia ac si cētenarius numerus paruo numero comparet̄: ⁊ vitam eternā possidebit. s. in futuro. Patet igit̄ q̄ christ⁹ adimpleuit legem q̄tum ad p̄cepta ⁊ ꝓmissa. Similiter adimpleuit ꝓphetias: q2 p̄ncipaliter locuti sunt de xp̄o ⁊ de aduētu eius ⁊ de his que ptinēt ad ipm̄: ⁊ ideo adimpleuit ꝓphetias nascēdo ꝯuersando in mūdo ⁊ moriēdo ⁊ resurgēdo ⁊ alia opa nr̄e salutis faciēdo: ꝓpter qd̄ iminēte sua passiōe dixit Luc. xxiiij. f. Oportet impleri ea q̄ scripta sūt in le. ⁊ ꝓphe. ⁊ psal. de me. Pat3 ḡ ex p̄dictis q̄ xp̄s ipleuit legē

Solutio ⁊ ꝓphetas. Ad p̄mū dicēdū q̄ xp̄s curādo infirmū sabbato nō fecit ꝯtra legē: q2 licitū erat facere i die sabbati ea q̄ ad gl̄iam dei ptinebāt: sicut ornare tēpluȝ ⁊ sacrificia offerre: ⁊ laudes diuinas dicere ⁊ hmōi: ⁊ multo forti⁹ sanare hoīem miraculose ad ostensionē diuie virtutis erat licitū: ⁊ eadē rōne q̄ sanatus subito portaret lectū suū in die sabbati faciebat ad magnificationē miraculi. p hoc enī ostēdebat̄ q̄ diuina v̄tute erat sic subito pfecte sanatus q̄ erat ad p̄stina opa plenarie restitut⁹. Ad alia duo pat3 ex p̄dictis in corpe q̄stionis. a ¶ Qui ḡ sol. ⁊c̄. Hic ꝯsir ostēdit q̄lis debeat eē doctrina p̄latoꝝ p ꝯformitatē ad xp̄m: ⁊ ponit quādā diuisionē trimembrē doctorū. Quidā enī sunt q̄ male viuunt ⁊ male docēt: sicut heretici ⁊ de istis dr̄: Qui ḡ soluerit vnū de man. istis: male. s. viuendo. b ¶ Et docue. sic ho. alios s. p falsā doctrinā corrumpēdo. c ¶ Minim⁹ voca. in re. ce. i. in ecclia militāte q2 decidit a vera fide. Alij sūt q̄ bn̄ viuunt ⁊ bn̄ docēt: ⁊ tales doctores debēt esse p̄lati ecclie. ꝓpt̄ qd̄ dicit: d ¶ Qui aūt fe. ⁊ do. ⁊c̄. Alij sūt doctores q̄ bn̄ docēt ⁊ male viuūt. de q̄bus dr̄. j. xxiij. a. Sup cathedrā moysi sederūt scribe ⁊ pharisei. qd̄ dicūt facite: opa aūt eoꝝ nolite facere. dicunt enī ⁊ nō faciūt: ⁊ q2 hoc nō sufficit ad salutē. ideo dicit prelatis ecclie.
a ¶ Nisi abundauerit

E F a ¶ Nisi. i. nõ solũ minima legis pcepta impleueritis/ sed et ea que addo: qr vñ nõ sũt addita ad pfectionẽ etiã hec plenꝰ agã tur que simissa sunt ad inchoationẽ: qr qui nõ videt mul. ad cõ

e cu. e. nec fornicaẽ: nec occidit qui non irascit. b ¶ Justicia vestra. Justiciã phariseoꝶ vocat oĩa illa ad cultũ dei actualiter pcepta: seu figurarũ mystica tñ ad litterã instituta. ¶ Justicia illoꝶ mandata moysi: impletio illoꝶ iusticia christi. Illa a pena liberãt: ista saluãt. Qui dã in hoc expositiõe laborãt: volentes notare supabũdãtiã esse in nouo q̃ nõ obseruaret in veteri testa. cũ et in illo mali actus ꝛ mala ꝯcupiscẽtia phiberent. Sed nõ ꝓm hoc hic agit. Immo

† Exo. 20. b Deut. 5. b. in hoc abũdãtia maior q̃ scribarum ꝛ phariseoꝶ ostẽdit: qr illi ꝓm opa magis iusti appellari q̃ ꝓm volũtatẽ affectabãt. c ¶ Audistis. Exponit que est iusticia phariseoꝶ: quã q̃ adimplet nõ statim magꝰ ꝫ aliquẽ gradũ ꝯscẽdit. d ¶ Ego autẽ. Perfectionẽ quã venit implere incipit explanare: ꝛ quõ iusticia eorum debeat superabũdare.

e ¶ Ois qui irascit. Quia nesciebãt homicidiũ esse nisi pemptionẽ: aperit oẽm motũ animi ad nocẽdũ in homicidiũ cõputari. Mandatũ christi nõ

† 55. dist. c. finali est ꝯtrariũ legi: sed latius legẽ in se cõtinẽs. Qui nõ irascit/ nõ occidit. Sed nõ ecõtra: licẽtia irascẽdi causa homicidii. Tolle iram ꝛ homicidium non fit.

† De here. c. cũ ex iniũct. ¶ Supadditio christi nõ irasci: nõ cõcupiscere a q̃bus difficile est abstinere ꝛ iõ magna sũt i remuneratõe. Ira est oĩs malus motus ad nocendũ. Subitus aũt motus cui nõ cõsentiẽ ꝓpassio

f est. Accedẽte ꝯsensu passio est ꝛ more

Gradus in peccatis in domo. Ois q̃ irascit. Gradus sũt in istis petĩs. Primo est irasci ꝛ hunc motũ animo retinere: plus est si vocez cõmotio ipso extorsit qua feriat ille cui irascit. plus etiã si certa vituperatio increpuit.

Gradus in pena. Similiter gradus sunt in pena: nã minus est iudiciũ quãdo adhuc cũ reo agit: ꝛ est defensiõi locus. plus est cõciliũ: quãdo iudices inter se cõferũt quo supplicio damnẽt quẽ cõstat esse dãnandũ. plus est etiã gehenna: vbi nulla sentẽtie dilatio. Et ita q̃ ꝓprie ꝛ certis modis exprimi nõ potuit: q̃busdã similitudinibꝰ distinctũ est. Hic enĩ tribꝰ iudicio/ cõcilio/ gehẽna: diuerse mãsiones in eterna dãnatione ꝓ modo peccati signãter exprimunt. Qui irascit. Addũt q̃dã sine cã. sicut ꝛ ad dicere racha vel fatue: qr naturale est irasci: ita tamẽ ne sine causa fiat. Cui sensui videtur aptari. Irascimini ꝛ nolite peccare.

Ps. 4. a Sed omis occasio ire tollit / dũ inimicos diligere iubemur. Qui nõ irascit nõ soluit legẽ/ ꝫ implet: vt itus sicut extra seruet innocẽtia. Ira ꝓprie est cõmotio passiõis. Ira que ex causa ꝛ nõ ex passione est: iudiciũ est non cõmotio illicita. ¶ Ois occasio ire infirmis. i. auferẽ vel tollit. Si enĩ cũ causa: nõ fratri irascit sed vitio. Justo ira mater est discipline. Et ira q̃ est

Racha cum causa/ iudiciũ est nõ ira. ¶ Racha. Vel racha verbũ hebreũ: ꝛ interptaẽ cenos. i. vacuus: qd̃ dicimꝰ sine cerebro: qd̃ est magna cõtumelia. Qui ergo hec dicit fratri qui spũsctõ plenus est: iniurius est ꝯtumeliã spũsctõ iudicio sanctoꝶ indicũ. Nõ enĩ modicus furor est quẽ deus sale sapiẽtie cõdiuit infatuatũ dicere ꝛ salienti deo derogare. f ¶ Si ergo offers. Explanat ampliorẽ iusticiã ostẽdendo q̃ si nõ licz fratri irasci: multominꝰ in aĩo retinere qd̃ in odiũ queat cõuerti. Sic quicq̃ mali cõtra ꝓximũ in aĩo habemus: deo placite offerre non possumus. Si ergo offers. ꝓm litterã hoc absurdũ est. Est ergo in interiori tẽplo altare. i. fides: cui quodlibet munus. i. psalmus/ hymnus/ oratio ꝛ huiusmodi nisi sit innixũ non est deo placiturũ: ꝛ ibi. i. cũ in corde (quod est templũ interius) tale munus oblaturus es: si in mentẽ venerit quod frater tuꝰ habet aliquid aduersum te quẽ tu lesisti. Si enĩ ipse te lesit: nõ ipse/ sed tu habes aduersus eũ: nec tunc oportet te veniã petere: sed dare sicut vis tibi dimitti. g ¶ Relinque. Non ait refer: qr qd̃ recte offerẽ imutari nõ lz. Sz relinq̃ donec placabilꝰ offeras: nõ enĩ munus repellit/ sed charitatẽ ꝓximi querit: sine qua nemo ad charitatẽ dei peruenit. vñ: Prius charitatem ꝓximo exoluat: qui munus suũ deo placere optat. G

a ¶ quod sit spiritus ꝯsiliũ e grã misericordie dei.

g vobis: quia nisi abundauerit iu a
a ¶ que est in preceptis vite inchoatiuis ꝛ mysticis iuxta lrãm.
sticiã vestra plus q̃ scribarum ꝛ
phariseorum nõ intrabitis in re
c gnum celorũ. † Audistis quia di b
ctum est antiquis: Nõ occides:
a ¶ vt iudicio puniat legis. ¶ accusatõe le
Qui aũt occiderit/ reus erit iudi
gis. a ¶ plus impono nõ irasci.
b c cio. Ego aũt dico vobis: qr oĩs c
a ¶ nõ fratri irascaẽ qui peccato irascaẽ.
b ¶ .i. dignus accusatione.
c ¶ quod supra de homicidio.
q̃ irascit fratri suo reus erit iudi
a ¶ q̃ de motu ꝓrũpit in vocẽ indignatõis.
cio. † Qui autẽ dixerit fratri suo
a ¶ interiectio indignationẽ exprimens.
b ¶ cõsensu iudicũ de danda sentẽtia in eũ.
racha/ reus erit ꝯciliõ. † Qui au d
a ¶ qui vsq̃ ad conuitia ꝓcesserit. ¶ eque in deũ credenti quẽ deus salẽ vocat.
tem dixerit fatue: reus erit gehẽ e
a ¶ qr nõ licz irasci: ergo multo minus odis habere. b ¶ boni operis sacrificiũ.
f ne ignis: Si ergo offers munus f
a ¶ in fide vel ad christũ ad quẽ nisi p fidez attingat nemo digne offert.
tuum ad altare: ꝛ ibi recordatus
a ¶ quem lesisti.
fueris: quia frater tuus habet ali
¶ coram deo.
g quid aduersum te: relinque ibi

Nico. de lyra

F Vade

A a ¶ Nisi abũdauerit iusti. ꝛc. q. d. ad salutẽ non sufficit bona doctrina nisi assit bona vita. b ¶ Audistis qr dictũ est. Superiꝰ descripsit statꝰ cõtẽplatiuorũ ꝛ ꝓlatoꝶ in q̃bus cõsistit iusticia abũdãs. hic ꝯñr describit statum actiuoꝶ in q̃bus ꝯsistit iusticia ad salutẽ sufficiẽs. Ad cuiꝰ euidẽtiã cõsiderãdũ q̃ ad ꝯsecutionẽ salutis sufficit obseruatio mandatoꝶ decalogi: vt dicit saluator. J. xix. c. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata: ꝛ iõ saluator noua pcepta moralia nõ dedit: ꝫ pcepta decalogi replicauit: ꝛ ad obseruãtiã eoꝶ holes induxit: verũ intellectũ eoꝶ declarãdo: ꝛ errores iudeoꝶ circa hoc excludẽdo: ꝛ iõ diuidit in tres ptes: qr

Diuisio pmo dat intellectũ aliq̃ꝶ pceptoꝶ moraliũ. scdo aliq̃ꝶ iudicialiũ/ ibi: Audistis qr ꝛc. Oculũ ꝓ oculo. Tertio intellectũ cuiusdaz pcepti in q̃ fũdat tota lex: videlicz de dilectiõe ꝓximi/ ibi: Audistis qr di. est ꝛc. Diliges ꝓximũ tuũ. Prima adhuc in duas: qr pmo dat intellectũ q̃rũdã pceptorũ scde tabule: q̃ ordinãt holem ad ꝓximũ. ꝛ scdo dat intellectũ cuiusdã pcepti pme tabule ordinãtis holem ad deũ q̃ ꝓhibet periuriũ/ ibi: Iterũ audistis qr dictũ est: Nõ piurabis. Prima adhuc in duas: qr pmo dat intellectũ cuiusdã pcepti q̃ ꝓhibet nocumẽtũ in psona ꝓxĩa. Scdo pcepti q̃ ꝓhibet nocumẽtũ i psona ꝯiũcta/ ibi: Audistis qr di. ꝛc. nõ mechaberis. Iterũ prima in duas: qr primo

B declarat pceptũ. scdo infert duplex correlariũ/ ibi: Si offers ꝛc. Circa primũ aduertendũ q̃ iudei credebant per precepta decalogi sola opera exteriora ꝓhiberi: nõ motũ animi. vñ ꝛ Josephus xii. libro antiquitatum reprobat Polibiũ historiographũ persarũ dicentẽ: q̃ antiochus epiphanes mortuus fuerat in montibus persie ꝓpter hoc q̃ voluerat spoliare templũ diane in perside dicta: q̃ voluntas mala nõ est peccatũ nisi exeat in effectũ. Et eodẽ modo dicebãt iudei de hoc pcepto: nõ occides: qr per hoc ꝓhibeẽ occidendi factũ ꝛ nõ occidendi ꝓpositũ. ꝛ hoc est quod dicit: Audistis qr dictũ est antiquis ꝛc. hoc est: sic interpretabanẽ preceptũ hoc. sed hũc errorẽ excludit saluator dicens:

Triplex ire gradus c ¶ Ego autẽ dico vobis: qr omnis qui irascit fratri suo ꝛc. Ubi saluator ponit triplicẽ gradũ ire: Primus est in corde: ꝛ notaẽ cũ dicit: Omis qui irascit. Secũdus est in ore per verbũ cõtumeliosum cõfusum tamẽ. quod notaẽ cum dicit: Qui autẽ dixerit racha. Tertius gradus est q̃ndo ꝓcedit ad cõtumeliã determinatã. quod notaẽ cũ dicit: Qui aũt dixerit fatue. Primus gradus est minoris culpe q̃ secũdus: ꝛ secũdus q̃ tertius. ꝛ iõ primo minor pena determinaẽ cũ dicit: d ¶ Reus est concilio. Quia minꝰ est q̃ iudices debeãt cõgregari ad determinationẽ pene alicuius q̃ q̃ iam sit adiudicatus. quod ponit in scdo cũ dicit: Reus erit iudicio. ꝛ hoc est minus q̃ q̃ aliq̃a sit iã extreme pene determinatꝰ. qd̃ ponit in tertio gradu/ cũ dicit: e ¶ Reꝰ erit ꝛc. Cõsiderãdũ tñ q̃ ꝫ ira sit pctm̃: vt hic ꝯ: nõ tñ oĩs ira. ira enĩ est appetitꝰ vindicte. Vincta aũt si sit iusta nõ est pctm̃ eã appetere: ꝫ tñ si sit iniusta. ꝛ h̃ ꝯtingit q̃druplr: vl' qñ appetit penã eiꝰ q̃ nõ meruit vl' plus q̃ meruit: vl' si appetaẽ ordie debito ꝓtermissio: vl' qr appetit ꝓpt' indebitũ finẽ: vt qñ appetit solũ ꝓpter vindictã nõ ꝓpt' iusticiã. f ¶ Si g̃ of. Hic ex pdictis infert duplex correlariũ. Primũ respicit placatiõez diuine offense. Et scdz euasionẽ pene infligẽde. Scdz põit ibi: Esto ꝯsentiẽs ꝛc.

A Circa pri

Moraliter * f ¶ Si ergo offers munus tuũ ad altare. Chryso. Plus enĩ deus fideliũ concordiã q̃ munera sibi oblata.

* Esto consentiens

a ¶ Uade. Non pedibus: sed animo humili te ei psternas in cōspectu illius cui oblaturus es. Ul petēdo veniā si psens est. b ¶ Offeres. Hoc ex spiritu pietat' quo mitis fit: & diuinū verbū pie intelligit: intelligendo obedit: & adimplendū cor erigit. c ¶ Esto cōsentiēs. Sicut iā pcepit fratri recōciliari: et post iubet inimicos diligi: ita hic dū currimus in via hui' seculi: ad

Roma.12.d pacē & cōcordiā hortat: sicut dicit: Si fieri pōt qd ex vobis est: cū oībus hominibus pacē habētes. Et pro cōsentiens ex greco habet benignus vel beniuolus. Cito: ne differas in crastinum. Dum es in via: dum adhuc licz operi. Si fratrē lesisti/ recōciliare ei. si aduersarius extiterit/ esto beniuolus vt fiat amicus. Aduersarius est aliqn hō: vl diuinus sermo. Esto beniuolus & consentiēs verbo euāgelij: qd mādat multa cōtraria carni: cū quo in via. i. christo recte gradimur dū ei obediēdo ad vitā eternā ptingimus. ¶ Aliter. Aduersarius est deus vl magis sermo diuinus q cōtradicit peccare volētibus. Qui adhoc datus est vt nobiscū sit in via cui oportet nos psentire: ne oderimus q deus nobis nō parcit donec sanemur. d ¶ In via cū eo. Sermo diuinus nobiscū est in xpi via. Aduersarius nobiscū in via seculi. Sermo diuinus nobis via est qua currim'. vnde

Ps.118.d. Uiam mandatoꝝ tuoꝝ cucurri cū dilatasti cor meum. e ¶ Ne forte tra. Sic tēperauit vt penitētie locū nō auferret putaret eni q si obisset aduersari': et nō posset ei in via esse beniuolus: necessario iudici traderet. Sz & locū penitētie reliqt: & impenitentē iudici tradit dicens: Iudex tradat te ministro. Tradat. i. causa sit cur tradaris in ma

Ioh.5.d nus xpi: cui pater omne iudiciū dedit. Christ' ministro. i. angelo: qui colliget zizania. f ¶ Nouissimū qdrā. i. minuta petā: q nihil erit

B impunitū: vel p qdrantē nouissimū significant terrena petā: q pma pars mūdi celū. scda aer. tertia aqua: qrta nouissima terra. q donec reddas nouissimū qdrantē. i. donec luas petā q de terra contraxisti. Primus qdrans est ignis quo charitas significat. Scds aer quo spirat: quo significat vita. Tertius aq: qua renascimur. Nouissim' terra: p quā carnal vita. Un:

Gen.3.d Terra es & in terrā ibis. i. exolues qd esse voluisti. Quadrās genus numi est q habet duo minuta. Un alius euāgelista dicit illā paupercula misisse in corbonā qdrantē. al' duo minu

Mar.12.d ta qd idē est. g ¶ Audistis. Adhuc q dixit: Nō veni soluere legē sed adimplere. addit: qntum debeat abundare iusticia aplo q plus q pharisceo. Minor iusticia est nō mechari corpore. maior iusticia est nō mechari & corde. Nō ait: q cōcupierit: sed q viderit ad cōcupiscendū eā. i. hoc fine & aīo attēderit vt eā cōcupiscat qd iā nō est titillari: sed plene psentire libidini vt si facultas sit peragat. Hic noie mechandi oēm carnalem delectationē accipe: qn aīa relicta supiori lege turpi volūtate inferioꝝ psituta corrūpit. h ¶ Uiderit mulie. Beda. Magna supaddino. Uisus ponit p omni motu q est ad delectationē: nō solū corpalis sed interior q est in cōcupiscentia in qua aperiunt illi oculi qui p pena peti pmis parētibus male aperti legunt: tūc itur in affectū cordis: nec deest voluntas sed occasio peti. Sicut q bona volūtas cū deest copia agēdi remuneraf: sic deliberatio cū molimine vitioꝝ damnat: q nō sm q quisq potuit & nō licuit: sed sm q voluit & pposuit ex cōscientia accusaf vel defendit. i ¶ Ad cōcupiscen. vt transeat in affectū cordis: vt facere disponat vbi nō deest volūtas sed occasio: qd passio dicit: q est mors in domo. Propassio est animi subitus affect' vel ire vl amoris. Passio qdā animi forma vel deliberatio ex cōsensu. vn dicit aliqs iracundus vel amator. ¶ Propassio est subitus motus sine deliberatione boni vel mali opis. Passio est affectio deliberati animi si sit locus pficiendi. Qz si oculus. Oculus potest accipi dilectus amicus cōsiliarius qsi iter demōstrans. dexter qui in diuinis. Qui vo in his q ad corpus ptinent cōsulit: simili oculus. Scandalizat. i. si in heresim aliquē trahere vult. Similiter

a munus tuū ante altare: et vade a
a ¶ quod nequit fieri nisi spiritu humilitatis fundatus & timēs deum. ¶ quātum in te est emendando q peccasti.
prius recōciliari fratri tuo: & tūc
a ¶ intentionē reuocās ad id qd ceperas.
b ¶ hoc ex spiritu lenitatis quo mitis fit.
b veniēns offeres munus tuum.
a ¶ hactenus de pximo hic pacē iubet habere cum aduersario.
c †Esto psentiens aduersario tuo b
a ¶ nemo eni nouit qn de hac vita exeat.
d e cito dum es in via cū eo: ne forte c d
te tradat te aduersarius iudici: &
iudex tradat te ministro: & in car e
¶ in tenebras exteriores.
cerez mittaris. Amen dico tibi/ f g
a ¶ i. nunq sicut ibi dicit: donec ponā inimicos tuos scabellū pedum tuoꝝ.
f nō exies inde donec reddas no
g uissimū qdrantē† Audistis q dic h
¶ a moyse.
tū est antiqs: non mechaberis. †
†Ego autē dico vobis: quia om i
a ¶ & anima eius titillata fuerit quod propassio dicit: q & si culpā habet nō tā crimē.
b ¶ cōcupiscentia est mater adulterij.
i nis qui viderit mulierē ad cōncupiscēdū eā: iam mechat' est eā

militer dextera manus dicit amicus q est amicus in diuinis. C Sinistra: q in hui' vite necessarijs. Sicut visus oculo: ita manui cōuenit actio. Uel in oculo & in manu dextera possunt accipi fratres: vxor: filij: ppinqui: si qui sunt impedimēto debemus a nobis separare ne dum ipsos lucrari volumus nosipsi pereamus. Un in Leuitico de magno Leui.27.a sacerdote dicit: cui' aia cultui dei mancipata est: ne sup patrē & matrē vel filios polluat. i. nullus affectū sciat nisi eius cui' cultui dedicat. ¶ Ul oculus est mētis visus. dexter dignior exterior q purgādus est ne scādalizet. Quia si ille semp in ppiciatoriū respicit: exterior frenat lege eius hic scandalizat cōcupiscēdo illicita: sed est eruēd' ne p eū i vitiū labamur. ¶ Isid. Si cōtēplatio vertit in tediū vel in arrogātiā: dimitte eā: & trāsi ad actiuā: q meli' est †Luc.12.g p actiuā saluari q p cōtēplatiuā perire
¶ Erue eum.

Ni. de ly.

Circa primū aduertēdū q munus deo oblatum nō proficit ipsi offerenti nisi sit in charitate. charitatē autē non habet nisi proximo leso ab eo velit satisfacere. & ideo dicit: Si offeres munus tuū &c. Sequit: a ¶ Uade prius reconciliari &c. et potest hoc intelligi dupliciter. vno modo pedib' corporis. et hoc debet fieri si cōmode †Exo.22.c possit haberi ipsius fratris offensi presentia. si autem nō possit sufficit ire ad eum pedibus mētis: qd fit quādo ha- †32.q.5.c. bet propositū satisfaciendi loco & tem- sīc enī et. c. pore competēti. & hoc modo vtitur ec- si paul': et. clesia romana que reum confitentē ab- c. q videris soluit: & sibi satisfactionē leso fiendam imponit. b ¶ Esto psentiens. hoc est secundū correlariū: q si ille qui offendit fratrē vult penam gehenne euadere: debet ei in hac vita mortali satisfacere. & hoc est qd dicit: Esto cōsentiēs aduersario tuo id est fratri leso qui habet aduersum te. Esto cōsentiēs per ipsius placationē. c ¶ Duz es in via cū eo. i. in psenti vita. D b ¶ Ne forte tra. &c. i. diabolo qui est executor diuine iusticie. e ¶ Et in car. mit. i. in penā infernalē. f ¶ Amen. i. fideliter. g ¶ Dico tibi: nō exies inde do. red. nouis. quadrantē. i. nunq exibis: q in inferno nunq est possibilis reditio. h ¶ Audistis quia dictū est &c. Hic psequenter saluator dat intellectum precepti negatiui quo prohibetur nocumentū alicui ratione persone sibi coniuncte. scilicz vxoris: & primo ponit huius precepti intellectum. secundo infert quoddā correlariū/ ibi: Si ergo oculus tuus. Circa primum aduertendū q iudei per illud preceptum: Non concupisces vxorem proximi tui: intelligebant signa exteriora tantū prohibita: vt sunt tactus impudici: & oscula & huiusmodi: & ideo sic exponebant. Non concupisces vxorem &c. id est signa concupiscentie nō facies. Similiter per illud preceptū. Non mechaberis: intelligebant actum mechie tm esse prohibituz: et sic concupiscentia latens omnino in corde non expressa signo vel facto nulliū est peccatū: sed hoc est irrationabile: q actus exteriores vel signa nō habent rationē peccati nisi inquātum sunt volūtarij: vt predictū est. & ideo saluator excludens hunc errorem dicit: i ¶ Omnis qui viderit mulierē ad concupiscendū eam. quia videre absolute nō est malum: sed inquantū ex eo sequit concupiscētia interior: & ista concupiscētia sic pcedit: q pmo ex aspectu mulieris causat cōcupiscētia in appetitu sensitiuo q dicit sensualitas & pueniτ actū rōnis & sic nō est petm nec veniale nec mortale: cuius rō est: q talis
motus sensualitatis

Moraliter

b ¶ Esto cōsentiēs aduersario tuo &c. Moraliter aduersarius peccatoris potest dici preceptū diuinū qd accusat ipm. Est etiā cum hominibus in vita psenti. Prouer. vi. c Cum ambulaueris tecū gradiant &c. Munus aūt hominis discordātis a pcepto diuino nō est acceptū deo. Ipse etiā p pceptū qd trāsgredit corā summo iudice accusat & etiā cōdēnat. †¶ Non mechaberis &c. omē peccatū mortale mechia spiritualis est q peccator cū diabolo relicto spōso xpo fornicat.
Qz si oculus

E F a ¶ Erue eũ ꝛc. Ad lrã nullũ membrũ erui pcipit: sed interior visus q̃ dexter: ꝛ exterior qui sinister dicit: p studiũ ꝑ laboris si nocet est reuocãdus vel remouẽdus: ꝛ etiã longe sa ciendus: vt scꝫ nec in memoria habeat. Eruit oculus cũ frangit malus visus. ꝓcit: cũ ex toto annihilat nec intrare pmittitur. b ¶ Dextera man⁹ tua. Prospera operatio vel aliq̃s adiutor itrenuus intra vite negocia: q̃ si scandalũ est in lege dei: meli⁹ est illo ꝑciso saluari q̃ cũ illo damnari. ¶ Dextera manus est actio: oculus ɔtẽplatio in q̃ scãdalizamur: dũ ex infirmitate ad puruꝫ ɔtẽplari nõ valem⁹. In hac ꝓ desidia ꝛ corporis ocio: in alia ꝓ seculi frequẽtia et occupatiõis tedio illaqueamur.

Nota Et nota si q̃s nõ põt frui ɔtemplatiua nõ torpeat ocio ab actiua: vel nedũ occupat actib⁹: arescat ab interna dulcedine cũ meli⁹ in cõtẽplatiua possit ꝓficere. Si dextera tua. i. si exequerĩ opa miscdie in actiua cadis in alia vitia: dimitte eam actiuã ꝛ trãsi ad aliud.

c ¶ Abscide eã ꝛc. Si q̃s hoc ꝑdicat de mẽbris: affectu pietatĩ nõ debet audiri. Sed vt improbitas moꝝ ꝛ prauitas actionũ inde resecet: vt quicq̃d in oculo mẽtis de via iusticie ꝛ morũ ꝓbitate nos subuertit: ꝛ q̃cq̃d ɔtra opationẽ virtutum extra pulsat: ꝓcul pellat.

Alsfnuũ d ¶ In gehẽnã. Nomẽ gehenne in

†Deu. 24. a veterib⁹ libris nõ inuenit / sed primus a

†. 19. b dño ponit. Cui⁹ nois occasio est. Idolũ baal fuit iuxta hierlm ad radicẽ mõ

Mar. 2. a

Luc. 16. d. tis moria / vbi silos fuit. Hec vallis irrigua fuit ꝛ nemorosa ꝛ plena delitiis: ꝛ lucus in ea / idolis ɔsecratus. ppls aũt isrl adeo insaniuit: vt relicto tẽplo ibi imolarẽt: ꝛ filios suos icẽderẽt demonis. Et dicebat locus iste gehẽnon. i. vallis ennon. Cõminat aũt de⁹ se impleturũ locũ illũ cadauerib⁹: vt vocet poliandrũ. i. tumulus mortuoꝝ. hui⁹ g̃ loci noĩe futura supplicia designant.

Deu. 24. a e ¶ Det illi. Scripsit moyses in Deuteronomio: q̃ si vxor nõ placet viro ꝓpter aliquã feditatẽ: dimittat eã. quod christ⁹ exponit ob duriciã maritoꝝ dici: nõ vt cõcedat dissidiũ sꝫ vt tollat homicidiũ. Meli⁹ est eñi diuidi q̃ p odiũ sãguinẽ fundi. Christ⁹ ꝟo solã fornicationẽ excepit: ceteras molestias iubet ꝓ fide cõiugii ꝛ castitate sustineri. Nõ est dimittere contẽpta carnalitate cũ vxore spũaliter viuere. Hic iubet vxorẽ nõ dimitti: q̃ alibi dicit: Qui nõ oderit patrẽ ꝛ matrẽ ꝛ fi. ꝛc. nõ põt me⁹ esse discipulus. Ideo dictũ est. q: in regno dei nulla est ɔditio vite pñtis: quã q̃ nõ oderit: ꝛ vt finiat optauerit: nõdũ diligit regnũ dei. Odit g̃ nõ hoĩes q̃s ponus vult secũ pmanere: sed corruptibilẽ cõiũctionẽ in vxore: legẽ miserã nascendi ꝛ moriendi in parẽtibus. Amat vero eternũ esse sibi et oĩbus illis. Sicut diligit inimicum nõ in hoc q̃ inimicus ꝛ malus / sed q̃ homo vt secũ sit saluus. ¶ Johes Chryso. Permisit Moyses dari libellũ repudii ne ꝓpter odiuꝫ funderet

quare moyses pmisit libellũ repudij sanguis. Permisit fieri mala ne fierẽt peiora: ꝛ hoc pmittẽdo nõ sꝫ dei iusticiã demõstrauit: sed a pctõ abstulit culpã peccandi: vt. q. ſm legẽ agẽtib⁹: pctm̃ nõ videat esse pctm̃. Si g̃ pmissũ est repudiũ: malũ q̃dẽ / tñ licitũ. Hac rõne apli ꝑceperũt scđas nuptias ꝓpter incõtinẽtiã hoim. Permisit nõ ꝑcepit: q̃d pmittim⁹ nolẽtes ꝑcipim⁹: q: malas hoim volũtates ad plenũ ꝓhibere nõ possum⁹. f ¶ Causa fornicatiõis. Quia in hoc sides castitatis ꝛ cõnubii rũpit: ꝛ ille nõ facit eã mechari: sꝫ ipsa causa est reat⁹ sui. Si aũt ꝓ fornicatiõe dimittit: a fornicatiõe debet esse immunis: nec aliã ducere licꝫ dũ illa viuit. Causa fornicatiõis eã mechari facit: ꝛ qui ꝛc. Femine que fornicata est: vel viri ne fornicet. s. si vxor cogat ad idolatriã / vel F ad auariciã

in corde suo† Quod si oculus tuus a
a ¶ ne noceat error vel exemplo.
a dexter scandalizat te: erue eum ꝛ b
a ¶ ne aspicias quo male peccas.
proiice abs te. Expedit enim ti c
a ¶ ille quẽ habes vt vnũ membrũ.
bi vt pereat vnũ mẽbroꝝ tuoꝝ
¶ tu ꝛ ipse.
q̃ totũ corpus tuũ mittat in ge d
¶ operatio ꝓspera.
b hennã. Et si dextera manus tua e
c scãdalizat te: abscide eã et ꝓiice
abs te. Expedit eñi tibi vt pereat
a ¶ ille quẽ tu habes vt membrũ. ¶ actiua vel cõtẽplatiua vita siue adiutor.
vnũ membroꝝ tuoꝝ q̃ totum
a ¶ tu cũ illo. ¶ tu cum illa vel illo. b ¶ ita abundãtior iusticia: q: ibi licꝫ dimittere: hic nõ nisi causa fornicationis.
d corp⁹ eat in gehẽnã. Dictum est f
aũt: †Quicunq̃ dimiserit vxorẽ †
a ¶ permissio fuit nõ preceptum.
b ¶ nõ soluo sed supplco.
e suã: det illi libellũ repudij. Ego
autem dico vobis: quia omnis
¶ non concubinam.
qui dimiserit vxorẽ suã: excepta
f causa fornicationis eaꝫ mechari
a ¶ q: debꝫ manere inupta vl' viro recõciliari.
facit: ꝛ qui dimissã duxerit / adul
a ¶ itẽ in hoc nõ soluo: sed supplco legẽ.
terat. Iterum audistis quia di g

Nico. de lyra

Ut motus sensualitatis non est in potestate hoĩs: ꝛ per cõsequẽs nõ est peccatũ: sed retẽtio huius cõcupiscẽtie postq̃ percepta est bene est peccatũ. vñ dicit Aug⁹. Nõ est in potestate nostra q̃bus visis angamur: sed est in potestate nr̃a ea respuere vel acceptare: ꝛ sic patꝫ q̃ ꝑdictus motus sensualitatis nõ est peccatũ: sed materia exercende virtutis si ei resistat p ratione. Si autẽ teneat p delectationẽ morosam absq̃ cõsensu tñ: tũc est pctm̃ sed veniale. Si aũt sequat cõsensus in aĩo / tũc est pctm̃ mortale etiã anteq̃ exprimat facto vel signo: et ideo de tali ɔcupiscentia que est cõsensus dicit saluator: Iã mechat⁹ ẽ eã i corde suo. a ¶ Quod si oc. tu⁹. Hic ex ꝑdict' ɔcludit correlariũ. s. q̃ illũ q̃d fac hoiẽ ruere in talẽ ɔsensũ ꝑdictũ est sollicite vitãdũ: ꝛ q: aspect⁹ ipudicus est hmõi. ido dicit: Quod si oculus tu⁹ ꝛc. i. facit te ruere in ꝑdictũ cõsensum. b ¶ Erue eũ ꝛc. Nõ est sic intelligẽdũ q̃ homo ad vitãdũ cõcupiscentiã debeat se aliq̃ mẽbro sibi a deo dato ꝑuare: q: p hoc nõ sanat ɔcupiscentia q̃ interi⁹ viget. Silr q: p viã aliaꝫ põt adhiberi aliq̃d remediũ efficaci⁹. s. p voluntatẽ actus mẽbroꝝ illicitos reprimẽtẽ: q: mẽbra corpis mouent ad act⁹ suos p volũtatẽ: ꝛ iõ eruũs ocli h accipit metaphorice. oculus eñi erut⁹ nõ pt exire in actũ vidẽdi: ꝛ p cõsequẽs ille hñ sibi oculũ eruit q̃ ipsũ ab actu vidẽdi impudico p volũtatẽ repmit. Aliter exponit: Oculus dexter. i. visitatio bona de genere si sit alicui occasio ruine debet eã relinq̃re ꝛ a se rescindere. Uerbi gra: si aliq̃s vadit ad aliquod collegiũ mulierũ cã ꝑdicatõis vel ɔsilii dãdi. h est bonũ de genere: tñ si ex h ꝑcipiat occasionẽ ruine sibi iminẽtis p ortũ alicui⁹ familiaritat' male vel tẽtatiõis ꝑiculose debet illud op⁹ bonũ de genere dimittere. vñ aũt subdit: c ¶ Expedit eñi tibi ꝛc. Predicto mõ. s. actũ illicitũ q̃uis delectabilẽ deserẽdo. vel si accipit ꝓ bono de genere meli⁹ est illud dimittere. d ¶ Quod totũ corp⁹. i. q̃ tota cõgeries bonoꝝ operũ p grauẽ lapsũ pereat occasiõe illi⁹ particularis boni. e ¶ Et si dextera ꝛc. Sicut dictũ est de oculo: sic de manu dupl'r pt itelligi. Uno mõ sic: q: si ẽ occasio ruine p tactũ ipudicũ abscindẽda est ꝓhibẽdo talẽ tactũ p volũtat' iperiũ. Alio mõ sic q̃ p manũ intelligat bonũ op⁹ de gñe: q̃d est relinquẽdũ si sit occasio ruine: sic si aliq̃s alicui mlieri det elemosynã: ꝛ ex h ɔhat cũ ea familiaritatẽ ꝑiculosã: debꝫ ꝑmũ dimittere q̃uis sit bonũ de gñe: ne ꝑdat mai⁹ bonũ ɔtinẽtie. f ¶ Dictũ est ꝛc. Hic dat itellectũ cuiusdã pmissi in lege. s. de libelli repudii datiõe. de q̃ scribit Deut. xxiiii. a. Si acceperit hõ vxorẽ ꝛ nõ iuenerit grã3 añ oculos ei⁹ ꝓpter aliquã feditatẽ: scribat libellũ repudii quẽ dabit in manu illi⁹ ꝛ dimittet d domo sua. credebãt aũt iudei q̃ h esset simpl'r licitũ: sꝫ hoc est falsũ: q: cũ ꝑm totã vitã indiuisibilitas sit de rõne ɔiũctiõis mrimonial': vt dicet. ꝛ. xix. iõ hoc pmittebat: nõ q: licitũ sꝫ ad euitãdũ mai⁹ malũ. s. vxoricidiũ. min⁹ eñi malũ erat q̃ vxores dimitterẽt q̃ q̃ eas iterficerẽt: ꝛ iõ nõ erat licitũ vxorẽ dimittere nisi ꝓpt fornicatiõeꝫ. tũc eñi licitũ est eã dimittere q̃tũ ad cohabitatiõeꝫ et debiti redditiõeꝫ: manet tñ vinculũ p totã vitã: ꝛ iõo dicit q̃ si dimissa nubat alteri cõmittit adulteriũ: ꝛ silr q̃ eã duxerit. g ¶ Iteꝝ au. ꝛc. Hic dat intellectuꝫ cuiusdã ꝑcepti ꝑme tabule quo ꝓhibet piuriũ. Circa hoc autẽ errabãt iudei credẽtes q̃ solũ iuramẽtũ mẽdax eẽt ꝓhibitũ: ꝛ q̃ iuramentũ illicitũ esset seruandũ: sicut Act. xxiii. c. dicit q̃ quidã iudei iurauerunt inter se interficere Paulũ anteq̃ comederẽt vl' biberẽt: ꝛ credebãt se teneri ad ipletõeꝫ iuramẽti. vñ Iudic. xi. a. Iepte ex ꝓmissiõe dño facta imolauit filiã suã vbi dicũt cõiter doctores q̃ nõ placuit deo. Ex q̃ patꝫ q̃ iuramẽtũ vel votũ de illicito factũ nõ est obligatoriũ. Silr iuramẽtũ ✠ incautũ

Moraliter ✠ a ¶ Quod si o. ꝛc. Iste ẽ ɔsiliari⁹. mon⁹ dextera est specialis amic⁹: q̃ debẽt a se ꝑscindi si sint i periculũ scãdali. † ¶ Quicũq̃ di. vxorẽ ꝛc. Uxor nullo mõ dimittẽda est desuꝑ descendẽs sapiẽtia: de q̃ dr Sapie. viii. a. Hãc q̃sivi mihi spõsã assumere. Multi tñ dãt sibi libellũ repudii ꝛ assumãt sibi sapiẽtiã mũdanã q̃ ẽrena est: aĩalis ꝛ diabolica: vt dr Iac. iii. d.

✠ Reddes

G ad auariciā: vel ad alias illicitas cōcupiscentias. Non enim
A fornicatio est tm̄ stupr̄: sȝ generalr̄ q̄ a lege dei aberrare facit.
Per que iurandū a ¶ Reddes aūt. Si iurare cōtigerit: per creatorē iurabis nō per creaturā. Hoc enī per qd̄ iurat quilibet veneraſ: hoc amat: hoc timet. ideo lex p̄cipit vt nō ureſ nisi per deū. Iudei enī per angelos ꝛ hierlm ꝛ elemēta iurātes: creaturas venerabanſ honore dei. Sicut ergo victimas deo immolabāt: ne eas idolis imolarent: sic paruulis concessum est iurare p deū nō ꝙ recte hoc fiat: sed q2 melius est hoc deo exhiberi ꝗ creaturis. Christus ꝯo oīno iurare ꝓhibet. i. ne q̄s. q. bonū appetat iusiurandum ꝛ assiduitate iurandi labaſ in periuriū. Iurat enī Paulus dū deū testem facit nō ꝙ bonū sit iurare: sed ꝙ necessariū dum nisi ureſ hoīes sūt pigri credere qd̄ est eis vtile. Qui nō iurat peierare nō pōt: sicut qui nō loquitur nō pōt mentiri. b ¶ Ego aūt dico vobis. Docet nil tam vile in creaturis qd̄ q̄s peierare debeat: dū a summo vsq3 ad imū iuramētū vetat. i. a celo vsq3 ad capillū. In deū peierare cōuincit cuius thronus est celū: ꝛ cui⁹ est quicq̄d est. In celo dicit deus sedere terrāq3 calcare: nō ꝙ habeat mēbra sic locata: sȝ q2 in corpe mūdi maxima species est celi: minima terre. Dicit sedere q̄si excellētiori p̄sentioꝛ pulchritudini. minimū iudicet ꝛ ordinet i infimis. Sedes enī dei iudiciū significat. My

Mystice stice. Celum est aīa iusti. terra peccatoris. Et q2 sp̄ūalis oīa iudicat: ꝛ a nemine iudicaſ: sedere dicit. Peccatoꝛ q2 per iusticiā in infimis ordinaſ: ꝛ sub lege ponit: scabellū pedū dr̄. c ¶ Per celū quia. Illi: vel celū plus aliq̄d suspicabanſ: vel p illud iurātes nō putabant se iuramēto teneri: iō sniam sic tēperat vt ꝛ celū creatura dei credaſ: nō plus aliq̄d: ꝛ q2 thronus eius est: piuriū timeaſ. Sic ꝛ de terra: q2 scabellū

B pedū eius. Qui ergo p creaturā iurat illi debet iuramentū qui eam creauit ꝛ regit: nec aliū recte putaſ reddi. Non iuremus per creaturas vt veneremur eas vltra ꝗ debemus. Nō iuremus per eas vt viles existimem⁹: vt scȝ cū per eas iurem⁹ nihil iurare putemus. d ¶ Neq3 per terrā. Alu. Per salutē pharaonis: qui dei iudicio positus est in infimis. Nō est potestas nisi a deo: ꝛ in hoc deū iuras. e ¶ Neq3 p caput tuū. Quod nō est tuū opus sed dei: ꝛ ita in minimis deū iurando periuriū incurrere potes. Qui per caput iurat illi debet cuius figura ꝛ potestas in eo manet. f ¶ Quia nō potes vnū ꝛc̄. Hec p̄dicta cum sint ardua et difficilia nemo sine spiritu fortitudinis seruat. Cōpellit ad perfectionē dum tollit iurandi occasionē. g ¶ Est est: non nō. Ideo bis dicit: vt quod ore dicis operibus probes: quod verbis negas: factis nō comprobes vel cōfirmes. Non penitus iurare prohibuit: sed occasiōe periurii: qd̄ p̄fectius est docuit: ostendēs ꝙ vlterius est a malo esse. Apostolus iurat vt fidē p̄suadeat: ecclesia etiā pro federe pacis ac fidei suos iurare ꝯcedit. Sed christus quod perfectius est docuit: quod infirmitatis indulsit: quod superstitiosum resecauit. Ueritas euangelii iuramentum nō recipit: sed alterius infirmitas id cogit dum veritati nō credit. h ¶ A malo est. Non quidē malum: quia ꝛ si nō bonum: tamē necessarium: sed a malo est: nō tuo sed illius a quo cogeris iurare: id est ab infirmitate illius que malū

Lex vidonē instituit est. i ¶ Audistis quia dictuȝ: est oculū ꝛc̄. Aug⁹. Lex modum vltionis instituit: oculum pro oculo. Qr si dici potest iniustorū iusticia est: nō quia iniqua est vltio quā lex statuit: sed quia vitiosa est libido vlciscēdi: magisq3 ad iudicem pertinet hoc inter homines discernere ꝗ bonū hominē sibi expetere. hic enī redderet malū pro malo. Iudex nō: sed pro dilectione iusticie iniustū pro iniusto: qd̄ est bonū pro malo: qd̄ etiā deus iudex facit. Qr dicit oculū pro oculo: nō alterum vult tollere: sed vtrūq3 conseruare: dum minatur talionem. Quam etiam

Perfecta pax cum modo facit vt iniuriam vindicta non transeat: et hec est pacis inchoatio: ꝛ quasi iusticie inceptio. Perfecta pax est nullam velle vindictam quam facit gratia euāgelii que iubet

N non tm̄ nihil

ctum est antiquis. † Nō periurabis: reddes autē domino iuramē/ta tua. Ego autem dico vobis: nō iurare omnino: neq3 per celū/ quia thron⁹ dei est: neq3 p terrā/ q2 scabellū est pedū eius: neq3 p hierosolymā: q2 ciuitas est regis magni. Neq3 p caput tuū iuraue/ris/ quia nō potes vnū capillū al/bū facere aut nigrū † Sit autē sermo vester/ est est/ non non: quod autē his abūdanti⁹ est a malo est. † Audistis q2 dictū ē: oculū p ocū

a ¶ longe facio a piurio nā iurare ꝓhibeo.
b ¶ fmo fidelis ꝓ iuramēto nȝ bn̄. ¶ iustū
a ¶ ꝛ ita in eū deū iuras. b ¶ per peccatorē
a ¶ qn̄ iuras per eam nō propter eam: sed q2 culture dei deputata est.
a ¶ Quis ad te nihil magis videaſ ptinere.
a ¶ q̄si diceret: quō nr̄m est qui p̄tātem faciēdi vel cōmutandi nō habemus.
a ¶ qui iurare ꝓhibuit loq̄ docet. ¶ q̄n necessitas nō cogit.
a ¶ de re que est. b ¶ de re que nō est.
¶ quia aliquādo necesse est iurare: ꝛ Paulus iurat licet a malo fiat.
a ¶ neq3 hic legem soluo. b ¶ sȝ reddet.
c ¶ in lege retributio.

A incautū qd̄ fit sine necessitate credebāt esse licitū imo etiā p se bonū: ꝓpt̄ hoc qd̄ scribiſ Deut. vi. c. Dn̄m deū tuū timebis. Sequit: Et p nomē illius iurabis: sed hoc p3 esse falsū: q2 nomē tante sctitatis accipe sine cā importat irreuerentiā diuini noīs. Qd̄ aūt dr̄ Deut. vi. b. Per nomē illi⁹ iurabis: nō est dictū ꝓpter hoc ꝙ ꝯsuetudo iurādi sit licita sine necessitate vt ipsi dicebant: sed ad excludendam iurationem per idola vt ibidem dicit que in nullo casu est licita. q. d. si occurrat necessitas iurādi: tūc iurabis p nomē dei ꝛ nō p nomē idoū. ꝓpter quod dicit saluator: a ¶ Ego aūt dico vo. nō iurare oīno. i. ex q̄cunq3 causa: q2 hec est incauta iuratio. p hoc tn̄ nō excludiſ iuratio in necessitate: q2 negatio ibi p̄ponit signo vniuersali affirmatiuo: qd̄ equipollet suo ꝯtradictorio: postposita aūt equipollet suo ꝯtrario. vn̄ nō oīs: valet: q̄dā nō: oīs nō: valet: nullus. Hic aūt nō dr̄: oīno nō iurare: q2 esset sensus: ꝙ in nullo casu est iurandū: qd̄ est falsum: q2 q̄libet tenetur supiori reqrenti p iuramētū dicere veritatē: aliter periret veritas iusticie in multis: sed dr̄ hic: Nō iurare oīno: ꝛ ideo nō est sensus ꝙ i nullo casu esset iurandū: sed q̄ncunq3 de est necessitas: nō ergo excludiſ omne iuramentū vt visum est: sed excludiſ iuramētū incautū: ꝛ q2 nō solū incaute iurare p nomen dn̄i est illicitū: sed etiā iurare p creaturas eodeȝ mō est illicitū: inq̄tū in eis relucet virtus diuina. iō subdit: b ¶ Neq3 p celū: q2 thro. dei est. i. p̄ncipaliter ibi relucet glīa dei. c ¶ Neq3 p terrā q2 p scabel. pe. eius. i. infima creatura sicut scabellum est inferioꝛ pars sedis. d ¶ Neq3 p hieroso. q2 ciui. est mag. re. i. ip̄ius dei q̄ ē rex regū: ad cuius cultū erat deputata ciuitas hierosolyma. e ¶ Neq3 p ca. tu. q2 sȝ est opus diuinū: nō tuū: qd̄ ꝓbat dicēs: f ¶ Quia non po. vnū ca. Uult dicere in oībus istis: ꝙ sicut p deū nō est iurandū incaute ꝛ sine necessitate: ita nec p creaturas: q2 cum q̄libet creatura sit op⁹ diuinū: q̄ iurat p creaturā iurat p deū. Sequiſ: g ¶ Sit aūt sermo ve. est est: nō nō. simpliciter affirmādo veritatē ꝛ negādo falsitatē: ꝛ p3 ꝙ loquiſ in cōmuni mō loquēdi inter hoīes. p hoc ꝙ dicit: Sermo vr̄ ꝛc̄. Secus aūt est in casu vbi reqriſ veritas a supiori p iuramentū. qd̄ aūt subdiſ: h ¶ Qd̄ aūt his abun. est a ma. est. quia semp est ibi malū culpe vel ex pte iurantis qn̄ iurat sine necessitate: vt dictū est. Si autē iuret in necessitate reqsitus: tūc semp est ibi malū pene a pte reqrētis: q2 ex infirmitate humana q̄ est q̄dā pena generi humano inflicta ꝓcedit ꝙ hoīes nō credūt sibi mutuo simplici ꝟbo absq3 iuramēto. Similr ex pte reqrentis: aliqn̄ est ibi malū culpe: qn̄ sȝ reqrit iuramentū sine necessitate. i ¶ Audistis. Hic ꝯsr ponit intellectuȝ cuiusdā p̄cepti iudicialis: errabāt enī ibidē iudei credentes ꝙ vindicta esset ꝓpter se appetēda. hoc est falsum: q2 velle penā alicuius absolute: nō pōt habere rationē boni: sed solū inq̄tum appetiſ ꝓpter aliud. s. ꝓpter ordinē iusticie seruādū: vel ꝓpter illius correptionē qui deliq̄t: vel ꝓpter terrorē aliorū: vt videntes talem puniri a malis coerceanſ: vel propter aliquod huiusmodi. Ubi ergo nullum bonum tale ex pena alicuius estimatur euenire: sed magis timetur de scandalo vel de maiori malo suscitando: tunc tenetur homo desistere a

A vindicta querēda

† ¶ Reddes aūt do. ꝛc̄. In iuramēto ꝟo debite facto ꝯcurrūt⁹ trib⁹ comitib⁹ q̄ sūt iusticia: ꝟitas ꝛ iudiciū: fit ꝟo reuerētia. Heb. vi. c. Hoīes p maiorē sui iu. Et iō aliq̄ dixerūt ꝙ iuramētū p deū eēt freq̄ntādū qd̄ est falsū: q2 ex tali frequētatiōe acq̄riē habit⁹ q̄ de facili fit iuramētū illicitū. iō subdiē: a ¶ Ego aūt di. i. ex oī cā vel mō: sȝ solū ꝯcurrētib⁹ tribus p̄missis. i ¶ Oculū p ocu. ꝛc̄. Scd̄m dei iudiciū p oculo corpis impudice respiciēte excecabiſ oculus mētis in tenebris gehenne. pro dente ꝟo detractoris mordente reddetur dens serpentis antiqui crucians eternaliter in loco inferni.

Moraliter

✱ Sed si quis.

† Leui. 19. c 22. q. 1. c. habem⁹. ꝛ. c. si peccatū

† Iaco. 5. c. 22. q. 1. c. ita q̄. et. c. si peccā. et. q. 5. c. fina. de elec. c. significasti de iureiu. c. et si christ⁹

† Exo. 21. c Deu. 19. d

D

non tñ nihil mali reddi sed nec resisti / vt sustineatur / bonūq3
E repēdatur. a ¶ Non resistere malo. Justicia legis ru/
des instruit in initio iusticie id est non plus q̄ est illatum red/
dere. Justicia euangelii que ducit hoīes ad regnū est nō resi/
J.11.c stere malo. ¶ Non resistere: vt ipse idē: Discite a me q2 mitis
Ps.7.a sum ꝛ hūilis corde. Et Dauid: Si red
Thren.3.d didi retri.mi.ma. Et Piere. Et maxil/
lā dedi p. Ecce idē dñs legis ꝛ euāge/
lii. Malū tpale dicit. qd trib⁹ modis
fit. Cruciatu corpoꝝ. de q̄ dicit: Si q̄s
te pcusserit. Dāno rerū. vñ ait: Et ei q̄
†Luc.6.c. vult tecū ꝛc. Angarijs operū. vñ ait:
23.q.1.c.1. Et quicunq3 angariauerit te ꝛc.
b ¶ Prebe illi ꝛc. Nō tñ nō repcu/
tias: sed si vult alterā ferire patiēter fe
ras. hoc de iniuria corpis. De necessa
riis aūt si pdideris vnā sine tolli ꝛ reli
†14.q.1.c.1 quā. Quid ergo de supfluis? Et quicū
q3 angariauerit te vade cū eo. hoc nō
tam pedibus q̄ parato animo. ¶ Hi
storialiter enī hec nec in iesu nec i san/
ctis inuenimus: sed si quis cogit te ser
uire ꝛ solatiū sibi impendere: cōpassi/
onis affectu paratus esto multo plus
impendere. Ita docet verus medicus
†23.q.1.c.1 q̄s ad salutē egrotorū dirigit mansue
te tolerare: qd illi intulerint ex infirmi
tate. Et tria ponit. Quia in hoc nume
ro notaē perfectio: vt qui hoc impleue
rit perfectā iusticiā se habere nouerit.
Nec in his vindicta pbibetur que fit
ad correctionē: que ꝛ ipa ptinet ad mi
sericordiā / nec impedit ppositū man/
suetudinis. Sed hoc nō cōceditur nisi
Nisi mu/ tuari ei cui potestas ordine data est. et sine
tra: vt pater in filiū. ¶ Mystice. He/
Mystice reticus disputādo si dextrā dogma vul
†Leui.19.d nerauerit: prebe illi ꝛ alterā dexterā.
Just⁹ enī nō habz sinistrā. i. appone ei
aliud de scripturis testimoniū. Et tādiu
F dexteras para donec lacescat. Ut si q̄s
cōtēnit i te nobilitatē dei: q2 christian⁹
es: q̄ est dextra: tolerabil⁹ sit tibi cōtē/
ni nobilitatē scli q̄ ē sinistra. Alterā di
cit: nō sinistrā / sed alterā dexterā: q2 iust⁹ tot⁹ dexter est. Sicut
de aioth legiē: vtraq3 manu p dextera vsus est: dū īterior ꝛ ex
terior vir⁹ deo offerē. c ¶ Et ei q̄ vult ꝛc. Cōsiliū est aīq3
cōtēdas. Licz ḡdē infirmis sua repetere / sed nō ɔtēdere. Ln/
cas ecōuerso. Qui aufert vestē etiā tunicā noli pbibere. Qd
nō de his solis: sed de omibus tēporalibus faciendum est.
d ¶ Tunicā tuā tollere. Uel tunica est aīa quā si quis per
dere noluerit: dimittat palliū. i. corpus ad martyriū. Spiritu/
aliter doctor tunicā tollit: cū interiora vitia facit cōfiteri: vt est
inuidia / superbia ꝛ hmōi. Ille addit: ꝛ palliū: qui ꝛ exteriora
vt furtū ꝛ fornicationē nō erubescit cōfiteri. e ¶ Mille pas
sus. Hoc est iter sabbati quo designaē pfectio spūalis: q2 nō
licz in sabbato seruile opus facere. f ¶ Alia duo. Uadit et
alia duo q̄ dū corpori tñ in seruitutē redigiē spū ꝛ aīa. i. rōne
ꝛ volūtate redigi est paratus. g ¶ Da ei. Que honeste ꝛ iu
ste possūt dari. Si deest facultas: da ei affectū verbo vel obse
quio. Da ei. Ita. s. vt nec tibi noceat nec alii: pensanda est enī
iusticia. Ita enī oī petēti dabis: ꝛ si nō id qd petit: sed melius
cū iniuste petentē correxeris. h ¶ Et volenti mutuare.
Duo pstan di genera Duo genera pstandi cōplectiē. Uel enī beniuole damus: vel
redditiuro cōmodamus. Et q̄q3 q̄ donat nō vult cōmodare.
quasi nihil mercedis in eo sit cū rem acceptaz debitor psoluit.
Sed vere ille q̄ etiā hoc iubet retribuit. Dicit ergo: ne auerta
ris. i. ne alienes voluntatē tuā. Hilarē enī datorē di. deus.
Sic ꝛ spūalis doctor verbi diuini sensus auditorib⁹ debet ac/
cōmodare vt boni opis retributionē ab illis possit accipere: ꝛ
a deo mercedē sperare. h ¶ Audistis. Qui legē implere ve/
nit: in fine ad charitatē plenā pducit: q̄ est impletio legis.
i ¶ Odio ha. ini. tuū. Forsitan intelligēdū est iuxta hoc. s.
Oculū p oculo ꝛc. Uel subtrahendo officia humanitatis.
¶ Diligite ini

lo: dentē p dēte. Ego autē dico a
¶ grā in euāgelio. a ¶ qd agiē spū māsue
tudinis. b ¶ malo nō petō sed tpali. de quo
subdit: Si quis te pcusse.
a vobis / nō resistere mālo † Sz si q̄s b
a ¶ disputādo. b ¶ cōsciētiā q̄ sm deū est
culpādo: qd in nobis pcipuū est. ¶ nā.
te pcusserit in dexterā maxillaz:
a ¶ nō offerendo: sed nō resistēdo. b ¶ totū
corpus ad affligendū.
b prebe illi ꝛ alterā. † Et ei qui vult †
¶ altercationis.
d tecū in iudicio contendere et tu/
¶ vestē īteriorē. a ¶ ipā fortitudiē. ¶ exte
nicā tuā tollere / dimitte ei ꝛ pal/
rius. a ¶ non solū tua sine altercatione sed
teipm ei prebe.
liū. † Et quicūq3 te angariauerit c
a ¶ vt sis paratus nō tam pede q̄ animo.
e f mille passus / vade cū illo ꝛ alia
a ¶ q2 parū est oīa tolerare nisi des bñficiū
addit. b ¶ rē vel correptionē. ¶ q2 iocū. ho.
qui miseret ꝛ cō. ser. su. in iu. q2 in eternum
non cōmonebitur.
g duo. Qui petit a te / dā ei: et vo/ h
lenti / mutuare a te ne auertaris.
i Audistis quia dictum est: † Dili f
a ¶ bñficiū qd inchoantis iusticie est.
k ges proximum tuum / ꝛ odio ha/
a ¶ maliuolum quod est infirmis permissuz
nō preceptum.
bebis inimicūm tuum. Ego autē

Nico.de lyra

✱ vindicta querēda: ꝛ hoc est necessitatis. si aūt citra talē ca/
sum desistat a vindicta querēda: est supererogationis. et quātū
ad vtrū

ad vtrūq3 dicit: a ¶ Ego aūt dico vobis ꝛc. Istud non
resistere in aliquo casu est preceptū: ꝛ in aliquo cōsiliū. vt visū G
est: ꝛ aliquādo nō resistere esset malū: quando. s. p hoc daret
audacia malis hoībus simplices opprimēdi: ꝛ pōt eorū mali/
cie sine periculo occurri. b ¶ Sed si q̄s te pcusserit in de
xtera maxillam ꝛc. Loquitur in illo
casu in quo ex resistentia surgeret ma/
ius malū: tūc debet habere animū pre
paratū ad sustinendū maius malū sibi
illatū: q̄ q2 ex resistentia sua suscitaret
maius scandalū ꝛ maius malū. ¶ Ex/
emplū habemus in hoc q2 ecclia nō re/
petit decimas in terris in quibus non
cōsueuerūt dari: ppter scandalū euitā
dum. vnde preelegit lesionē talis dam
ni: ad euitandū periculū maioris ma/
li: ꝛ si hoc facit ecclia: multo fortius de
bet hoc facere vna singularis psona.
Et eodē modo intelligēdū est quod se/
quiē: Et ei qui vult tecū in iudicio con
tēdere. Similiter aliud verbū quod se
quiē: c ¶ Et quicūq3 te angaria/
uerit ꝛc. In casu autē vbi nō occurrit
tale malū: sic sustinere nō est necessita/
tis: sed aliq̄n est supererogationis: et
in aliquo casu esset malum: vt in predi/
ctis est determinatum. d ¶ Qui pe/
tit a te / da ei. Semper enim petenti
dandū est: q2 dari debet res vel verbū:
sm q2 dicit Aug⁹. quia si iuste petit nō
debet sibi denegari quod petit. si autē
irrationabiliter petit: dādū est verbū:
docēdo eū de irrationabilitate sue peti
tionis. doctrina enī est quoddā donū
bonū. vnde Aug⁹. exponens hoc ver/
bum dicit: Tūc enī melius aliquid da
bis cum iniuste petentē correxeris: et
eodē modo exponiē quod subditur:
e ¶ Et volenti mutuare ne auer/
taris. Mutuādo si rationabiliter pe/
tit: vel rationē reddēdo si irrōnabili/ H
ter petit. f ¶ Audistis. Hic dat intel
lectum pcepti de dilectione pximi: sup
quod fundatur lex inquantum ordinat
ad proximū: quia in precepto charitatis tota lex pendet ꝛ pro
phete. In hoc autē precepto iudei errabant. Ex hoc eniz quod
preceptum est Leuiē. xix. d. Diliges amicū tuum sicut teipm
arguebant a cōtrario sensu: q2 debent odire inimicū: sed hoc
est falsum: q2 omnis homo ex charitate diligendus est: inquā/
tum ad imaginem dei creatus est: ꝛ capax ipius per cognitio/
nē ꝛ amorem. Amicitia enim charitatis fundaē super cōmu/
nicationē superne beatitudinis: ꝛ ideo omnis creatura intel/
lectualis que in actu vel potentia est beata: est ex charitate di
ligenda. Mali autē hoīes q̄diu sunt in via: sunt in potentia
veniēdi ad beatitudinē: ꝛ ideo licz eoꝝ malicia sit odiēda: ipa
tñ natura possibilis beatificari est diligēda. ꝛ hoc est qd dicit
salvator.
✱ b ¶ Sed si q̄s te pcusserit in dexterā maxillam ꝛc. Moraliter
Hiero. Justi nihil habet sinistrū. Est ergo sensus moralis: Si
hereticus te p vnā auctoritatē sacre scripture impugnauerit
obiice ei aliā vñ cōfusus sit. † ¶ Et ei qui vult tecū in iu
dicio cōtēdere et tunicā tuā tollere ꝛc. Joseph in mani/
bus egyptie dimisit palliū ne tunicā amitteret castitatis q̄ cin
gulo cōstringiē austeritatis. c ¶ Et quicūq3 te angaria/
uerit ꝛc. Moraliter in via dei pficisci primo est angariosum
sed per assuefactionē ꝛ dei auxiliū leue fit et gaudiosum ita q2
tunc homo plus facit q̄ sit ab eo requisitū: Et quia nō solum
oportet bene pati sed etiam bene agere. subditur: d ¶ Qui
petit a te da illi ꝛc. Quod exponit Aug⁹. dicens: Donū si
petit id quod potest et debet da. vel verbum te excusando: si
aliter petit ꝛ tunc ei aliquid melius dabis / cum petentē iniu/
ste correxeris. Uel aliter pōt intelligi de sciētia que nō est pe/
tenti denegāda: quoniā auarū dedignaē possessorē ꝛ in alios
trāslata crescit. f ¶ Diliges pximū tuū et odio habe/
bis inimicū tuū. Scdm Aug⁹. inimicus iste diabolus in/
telligendus est qui pcisus est totaliter a dei cōsortio ꝛ sancto/
rū. Homo viator q̄tumcūq3 malus potest ad deū reuerti. ideo
diligendus est ex charitate. Propter quod subditur:
✱ Diligite

B G Ecclesie impugnatio a ℭ Diligite inimicos. Cōtra ecclīam pugnaꝛ trib⁹ modis: odio: verbis: cruciatu corpis. Ecclesia ecōtra diligit: benefacit: orat. Hoc est nouū mandatū. hoc de filijs ire facit filios dei. vñ sequiꝛ: Ut sitis filij. Adoptio filioꝝ sola charitate acꝗriꝛ. b ℭ Benefacite. Ministrādo cibū mentꝫ vel corpis. Quod facit etiā ꝗ dicit: cū hmōi nec cibū sumere. Ola enī ea spectāt vt fratres fiant. Singulis singula opponuntur vt oēs ptes malicie bonitate vincanꝛ. Uidentur ɔtra esse īprecatiōes ꝓphetarū que nō dicunꝛ voto optantiū: sꝫ spū ꝓuidentiū. c ℭ Orate ꝓ psequentib⁹ ⁊c. Aug. Nō ait hoc ꝓ fratrib⁹ in ꝗbus sunt aliquādo peccā ꝑsecutione inimicoꝝ grauiora.

1. Joh. 5. d vnde cū Johānes dixisset: Si ꝗs scit fratrē suū peccare nō ad mortē: oret et dabit de⁹ illi vitā/ subdit: Est aūt peccatū ad mortē nō ꝓ illo dico vt roget ꝗs vbi aperte ostendiꝛ quosdā fratres eē pro

Peccatū ad mortem ꝗb⁹ orare nō iubemur. Peccatū ad mortē est: cū post agnitionē dei ꝑ grām xpī oppugnat aliꝗs fraternitatē: ⁊ aduersus ipsam gratiā qua recōciliat⁹ est deo inuidie facib⁹ agitaꝛ: qḋ fortasse ē peccatū in spm̄scm̄.

Peccatū non ad mortem Peccatū nō ad mortem est: si ꝗs nō amorē a fratre alienauerit sed officia fraternitati debita ꝑ aliquā animi infirmitatē non exhibuit. Unde

Lu. 23. e xp̄s ait: Pater ignosce illis: nō enī sciunt ꝗd faciūt. Nondū enī grē spūssancti participes societatē inierant fraternitatis. Hec differentia a iuda petruꝫ negantē diuidit: nō q: nō sit ignoscendū peccanti: sed q: tanta est labes illi⁹ pcī vt deꝑcandi humilitatē subire nō possit: etiā si pccm̄ suū mala ɔsciā agnoscere ⁊ enumerare cogaꝛ: vt iudas cū dixit: Peccaui: facili⁹ desperās cucurrit ad laqueū ꝗ̄ hūilitate veniā peteret:

B qḋ ꝓpter magnitudinē pcī iā ex dānatione pcī tales hr̄e credendum est: et hinc pnle nō ignoscit de⁹: cū ⁊ si peccasse fateantur: ⁊ fecisse mala vehementer eos peniteat: tñ hmōi affectiōes mentꝫ habent vt se nō humilient ad petendā veniā. Mouere aūt pōt qḋ Johānes

1. Joh. 3. c in epl̄a de dilectiōe dei ⁊ ꝓximi tm̄ monere videꝛ vt fratres diligam⁹: cū dn̄s dicat ⁊ ꝓ inimicis orandum. Sed fratres intelligunꝛ nō solū ꝗ iam credunt: sed ꝗ credituri sunt ꝓ quib⁹ orandū ē: vt fraterno federe nobis socientur. d ℭ Filij. Non degeneres. Q̄si diceret: Accepta ptāte operib⁹ agite: vt filij sitis renascēdo ꝑ charitatē. e ℭ Pa

1. Joh. 3. a tris. Jā dicitꝛ pater. Uidete vt sitis filij renati ex deo ꝗ ē charitas. f ℭ Qui solē ⁊c. Hūc visibilē. Nā inquiūt in libro

Sap. 5. b Salomonis: Sol iusticie non illuxit nobꝭ. Et de pluuia doctri

Amos. 4. c ne ꝓpheta dicit: Sup vnā ciuitatē pluit ⁊ nō sup alterā. Solē suū. Quasi di. Quē fecit: cui⁹ ꝓprie sūt oīa que de nihilo creauit. Quid ergo nos faciem⁹ de his ꝗ de munere ei⁹ accepim⁹. g ℭ Publicani hoc faciunt. Exactores romanoꝝ quos iudei sic vocant. qui a de republica curam gerebant. Dicuntur ⁊ nomē traxisse a Publio romano rege ꝗ prius eos ordinauit. h ℭ Et si salutaueritꝭ. Si ꝓ his tm̄ oraueritis ꝗ aliꝗ affinitate vobis sint ɔiuncti: ꝗd ampli⁹ habet bñficiū vestrū ꝗ̄ infideliū: Oportet frēs diligere ⁊ humiliter salutare: sed parum est. i ℭ Perfecti. in charitate dei ⁊ ꝓximi. Cumul⁹ ꝑfectiōis diligere etiā inimicos ⁊ orare ꝓ illis sicut ⁊ xp̄s fecit.

a ¶ qḋ ꝑfectū est nō īpossibile. b ¶ nō solū nō odiatis. ¶ hec est latitudo ɔsūmate charitatis. ¶ non tamen vitia.

a dico vobis: diligite inimicos ve- a
a ¶ vitia odio: natura dilectiōi ē habēda.
b stros: benefacite his qui oderunt b
c vos: ⁊ orate pro ꝑsequētib⁹ ⁊ ca- c
a ¶ nō enī natura sum⁹ sꝫ grā. ¶ ⁊ eo qḋ iā est ī spe. ¶ vt dignitatē suā heredes itelligant.
d/e lumniantib⁹ vos: vt sitis filij pa-
a ¶ ꝗ filꝛ faꝛ. b ¶ .i. in scīs electꝭ. c ¶ hoc exēplū pietatꝭ ē. ꝗ̄uis ⁊ spūalr possit accipi. d ¶ iusticie. vñ dr: vobꝭ orieꝛ sol iusticie: vel
f tris vestri qui ī celis est: †qui solē b
hūc visibilē. a ¶ beniuolos ⁊ malignos.
suum oriri facit super bonos et
a ¶ ibi ē doctrīe vel pluuiā vt terra fructificet
malos: ⁊ pluit super iustos ⁊ in-
a ¶ amare amātē nature ē īimicū charitatꝭ.
iustos. † Si enim diligitꝭ eos qui
a ¶ ex dilectiōe ī celo nullā: ⁊ sic hic: de his enī pōt dici: Recepistꝭ mercedē vr̄am. ¶ nullā. ¶ merces filioꝝ sola adoptio est.
vos diligunt: quā mercedem ha-
a ¶ ꝗ publica vectigalia exigūt: vel publica negocia seculi ⁊ lucra sectantur.
g bebitis: Nonne et publicani hoc
a ¶ salutatio est quedā species orationis.
h faciūt: Et si salutaueritꝭ frēs vr̄os
a ¶ in hoc nō plus facitis ꝗ̄ gentiles ex humano affectu hoc facientes.
tm̄: quid ampli⁹ facitis: Nōne et
a ¶ gentiles ꝗles gentili sūt: ethnos grece latine gēs. b ¶ vt filij pr̄is eē mereamini.
ethnici hoc faciūt: †Estote ergo vos e
a ¶ ecce ad qḋ culmē ꝑducit suos. ¶ s̄m modū holm vt grātꝭ ꝓdesse inimicꝭ. b ¶ sicut imitatiōe nō eq̄litate. c ¶ tota trinitas hic intelligiꝛ ꝑ patrē. ¶ adoptiōis. ¶ ꝑ grām.
i perfecti sicut et pater vester cele- f
¶ s̄m qḋ de⁹ ꝑ naturā.
stis perfectus est.

eoꝝ modo debito ⁊ possibili ꝓcurare. c ℭ Et orare ꝓ persequētib⁹. optando. s. eis bona grē ⁊ glīe. Alia aūt bona in speciali optare vel facere nō est necessitatꝭ: sed superogatiōis. Ad ꝓdicta aūt faciēda etiā inimicis hortatur nos exēplo dei. b ℭ Qui solē suū facit oriri ⁊c. bñficia enī cōmunia non subtrahit malis hoibus: ꝗ tñ ei inꝗtū in eis est inimicanꝛ. Arguit etiam hoc exemplo gētiliū infideliū: ꝗ suos amicos diligūt ⁊ eis bñfaciūt. Si ergo supra ipsos mercedē beatitudinis volumus hr̄e: debem⁹ plus ꝓpter deū facere dilectionē etiā ad inimicos extendēdo modo ꝓdicto. ⁊ hoc est qḋ ɔcludit ī fine. c ℭ Estote ergo vos ꝑfecti. legem scꝫ euangelicā ꝗ est lex amoris ɔseruando vt sitis ꝑfecti. f ℭ Sicut pater vester celestis ⁊c. qui beneficia largitur etiam malis hominib⁹: ita q꞉ ꝓpter eoꝝ maliciam nō deserit beneficentiam circa ipsos: ita nec vos circa inimicos: modo tamen predicto intelligēdo: q: aliquādo est necessitatꝭ: ⁊ aliquādo superogationis. †28. di. c. si. De pe. dis. 3. c. inanis. De ɔse. di. 4. c. nec quē

✳ a ℭ Diligite inimicos vr̄os ⁊c. Et qm̄ valde difficile est in bonis operibus patentes factis vanā gl̄iam totalr̄ cultare/ iō subdiꝛ: Attēdite ⁊c.

In ca. v. vbi dr in postil. Prima ꝗ btitudo dr paupertas spūs. †Lu. 6. c

Additio. j. Circa haruꝫ beatitudinū declarationē quedā a sanctꝭ doctorib⁹ traduntur etiā ad sensum lr̄alē ꝑtinentia ꝗ videnꝛ ab inuicē discordare. Nā Aug⁹. in libro de sermone dn̄i in monte attribuit btitudīes hic enumeratas donis spūssctī. Ambrosi⁹ aūt sup Lucā attribuit btitudines ibi enumeratas q̄tuor ꝟtutib⁹ cardinalib⁹. ⁊ sic btitudies hmōi nō distinguerentꝛ a virtutib⁹ seu a donis qḋ videꝛ incōueniēs: cū ꝗdā enumeranꝛ inꝛ btitudines ꝗ nec sunt ꝟtutes nec dona sicut paupertas ⁊ luct⁹ D secūs. Tho. vero in p̄ma scḋe. arti. i. in cor. q. sanctoꝝ sn̄ias ɔcordans concludit btitudines distingui a donis ⁊ virtutib⁹ nō sicut alij habitus distincti ab eis: sed sicut act⁹ distinguūtur ab habitibus. Et q: dona spūssancti eminētiora sunt virtutibus cardinalib⁹: idcirco Ambro. exponens beatitudines turbis ꝓpositas attribuit eas virtutibus cardinalibus: Aug⁹. aūt exponēs beatitudines discipulis ꝓpositas in monte tanꝗ̄ ꝑfectioribus attribuit eas donis spūssancti. Cōsequēter circa p̄mia ꝗ attribuūtur hmōi beatitudinib⁹ videꝛ inter sanctos aliꝗ differentia. Ambro. enī super Lucā tenet hmōi p̄mia ad futurā beatitudinē ꝑtinere. Augu. vero in sermone dn̄i asserit ea ad p̄ntem ꝑtinere vitam. Chry. vero in suis homelijs quedā dicit ad futurā ꝑtinere vitā. ꝗdaꝫ ꝟo ad p̄ntem. Sanct⁹ tho. vero. q. ea. arti. ij. in cor. q. ɔcordans sanctorū sn̄ias dicit ꝙ spes future beatitudinis pōt eē in nobꝭ ꝓpter duo. p̄mo ꝓpꝛ aliquā p̄parationeꝫ ad futuram btitudinē ꝑ modū meritꝭ. scḋo ꝑ quādā īchoationē future beatitudinis īꝑfectā vt in viris sanctis etiam in hac vita. Exemplificando dicꝛ ꝙ aliter hꝛ spes fructificatiōis arbores: cū virescit frōdib⁹: ⁊ aliꝛ cū iam p̄mordia fructuū incipiūt apparere. Unde in ꝓposito ea ꝗ ponūtur tanꝗ̄ p̄mia p̄nt intelligi vel ipsa btitudo ꝑfecta: ⁊ sic ꝑtinet ad vitā futurā: vel aliqua inchoatio btitudinis sicut ē in viris sanctꝭ etiā in hac vita: ⁊ sic ꝑtinet ad p̄ntem vitaꝫ. Nā regnū celoꝝ vt dicit Aug⁹. pōt intelligi ꝑfecte sapie initiū s̄m ꝙ incipit in viris sanctꝭ spūs regnare. Possessio enī terre significat affectū bonū aīe requiescētis ꝑ spem in stabilitate hereditatis eterne per terrā significate. Consolantur etiā in hac vita sancti: scm̄ spm̄ qui paracly⁹ dr ꝑcipiēdo. Saturanꝛ etiā in vita illo cibo de quo dn̄s dicit: Cibus meus est vt faciā volūtatem p̄ris mei. In hac etiā vita consequūtur hoies miscdam dei silr ⁊ purgato oculo mentꝭ ꝑ donū intelle- †23. q. 5. ad sec.

D ctus de⁹,

Nico.de lyra

✳ saluator. a ℭ Diligite inimicos vestros. bona. s. grē ⁊ glīe eis optando. alia vero nō sunt eis optanda nisi in ꝗdaꝫ generalitate: inꝗ̄tum valēt ad eoꝝ salutē: qḋ soli deo est notū q: oīmbus alus pōt hō benevei malevti: ⁊ ideo circa hoc non est determinate aliꝗd petendū. sequiꝛ: b ℭ Benefacite. benefacere est effect⁹ dilectiōis: ⁊ ideo sicut tenemur diligere inimicos q̄tū ad bona grē ⁊ glīe: ita tenemur in effectu salutem eoꝝ

E eius deus quodāmō ꝑ fidē videri pōt. Siīr ⁊ in hac vita q̄ mo-
tus suos pacificāt ad sīlitudinē dei accedētes filij dei vocant:
tū hec oīa ꝑfectius erūt in patria. Hec ⁊ multa alia ad hāc ma-
teriā ꝑtinētia reperies notabiliter tradita in sancto Tho. par
te ⁊.q.alle. ¶ In eodē capi. vbi dicit in postil. Beati
mundo corde: qm̄ ipsi deum videbunt.
Additio.ij. Mundicia cordis seu purificatio sequit fidē ve-
ram sicut effectus sequit suā causam. Primū eni pncipiū pu-
rificationis cordis est fides. iuxta illud apli Petri: Fide puri-
ficans corda eoꝝ. Actu.xv.c. Nō ḡ recte dr ꝙ p̄miū ꝯueniēs
mūdis corde est visio dei enigmatica ꝑ fidē in presenti ꝓut ait
postillator: in quo etiā videt variare modum sue expositionis
in hac parte ſm quā p̄mia hic ꝓmissa referant ad aliā vitā tn̄
melius ergo videret dixisse ⁊ magis ꝓprie ꝙ mūdi corde sūt
illi quoꝝ corda ꝑ veram fidē mundant seu purificant. tales eī
de occultis ⁊ diuinis supra modū cōem humanū illustrant: iu-
xta illud: Plurima supra sensum hoīs ostensa sunt tibi. Eccle-
siastici.iij. quibus cōuenient̄er addit primū: cum dr: Qm̄ ipsi de-
um videbunt. Habētibus eni talē mundiciā per fidē ſm quā
nunc ꝑ speculū in enigmate deū vidēt: recte ꝓmittit visio dei
simpliciter q̄ est facie ad faciē ſm auctem apli ꝑ iōm alle.i. ad
Coꝝ.xiij. Nam sicut mundicia oculi corꝑalis disponit ad cla-
re videndum: sic mūdicia oculi intellectualis per fidem ad cla-
ram dei visionem disponit.
¶ In eo.ca. vbi dr in postil. Bti q̄ ꝑsecutionē patiunt ⁊c̄.
Additio.iij. Nulla videt facta mentio in lr̄a circa hanc bea-
titudinē de hoc ꝙ hmōi patiētes letanter sustineant ꝑsecutio-
nes. Non eni dixit: Bti qui ꝑsecutionē patiunt letanter seu
gaudenter: sed solū beatificauit ꝑsecutionē patiētes ꝓpter iu-
sticiam: vt pz in lr̄a. Illud etiā qd̄ sequit: Gaudete ⁊ exulta-
te ⁊c̄. refert ad sequentē beatitudinē in qua dr: Beati eritis
cum maledixerint vobis ⁊c̄. Nec etiam ibi dr ꝙ talia tollerēt
gaudēter sed exhortat eos ad hoc vt gaudeāt: vn̄ melius vide-
tur hic dici ſm scm̄ Tho. q. vbi.s. arti.iij. in r̄isione ad.v.ar-
gu. ꝙ octaua beatitudo est firmitas quedā oīm btitudinū pre-
dictarū: ac si diceret: Bti qui sic firmiter se habent ad p̄dictos
actus beatitudinū: vt ab ipsoꝝ iusticia nō recedant ꝓpter ꝑse-
cutiones: et ideo in repromittēdo premiū huius btitudinis re-
dit ad caput.s. ꝙ sicut in prima beatitudine fuit repromissuz re-
gnū celoꝝ: sic ⁊ i hac octaua idem repromittit: vt intelligat hu-
ic octaue beatitudini oīa p̄mia attribui tanq̄ oīm aliarū firmi-
F tatem habenti. ¶ In eodē ca. vbi dr in postil. Et ideo
primo minor pena determinat. cū dr: reus erit cōcilio.
Additio.iiij. In biblijs nostris cōiter habet sic: Omis qui
irascit fratri suo reus erit iudicio. qui aūt dixerit fratri suo ra-
cha reus erit concilio. ⁊ sup talē lr̄am videt fundari glo.or. ⁊
sententie sanctoꝝ doctoꝝ de hac materia loquentiū. Vn̄ mirā-
dum est. vn̄ postillator habuit vt iste ordo trāsmutaret. Impo-
nit eni reum fore cōcilio ei qui irascit: ⁊ reum fore iudicio ei q̄
dixerit racha: qd̄ videt nulliū habere fundamentū in lr̄a. Cir-
ca intellectū tn̄ huius triplicis distinctionis quā saluator nr̄ h̄
posuit plures sunt ⁊ diuerse tam sctōꝝ q̄ alioꝝ exponentium
snie ꝓut in glosa possent haberi: salua tn̄ semꝑ sanctoꝝ et do-
ctorum reuerentia: iste passus aliter pōt exponi. Ad cuius eui-
dentiam sciendū ꝙ hoc dictum racha est hebraicū vt Hiero.
Racha dicit: ⁊ idem significat qd̄ vacuum. Et pōt dupliciter intelligi.
Vno mō idem dicit ꝙ hō vacuus quo ad cerebrum vel intelle-
ctum: ⁊ sic vt Chryso. dicit q̄tum ad sensuz verbi idē est dicere
fatue. ⁊ racha. Alio mō pōt itelligi de vacuitate seu inopia tpa-
lium facultatū. Et isto mō accipit Judic.xi. vbi legit: Cōgre-
gatiq̄ sunt septe viri inopes. vn̄ vbi trāslatio nr̄a habet ino-
pes: hebraica veritas habet requin. qd̄ est plurale huius no-
minis singularis racha: ⁊ isto mō intelligendo nō est vocabu-
lum cōtumeliosum. possibile enī est hoīem esse inopē sine aliq̄
vitio seu culpa sui. Primo aūt mō intelligendo idē est qd̄ stul-
tus seu fatuus: qd̄ est manifeste ꝯtumeliosum seu ꝯuiciatiuū.
Vn̄ recte qui racha dixerit fratri suo reus est ꝯcilio: hoc est re-
quiritur cōgregatio iudicū ad examinandū seu inquirendū ꝑ
circūstantias facte quo predictoꝝ modoꝝ intelligendum sit
verbum predictum. si primo vt puniat. si sc̄do vt liberet.
Vn̄ in hac triplici distinctione saluator noster nobis oñdit ꝙ iu-
sticia euangelica abūdantior debet esse in his q̄ cōmittunt in
ꝓximū plusq̄ iusticia phariseoꝝ in tribus. Primo in hoc ꝙ re-
atus iniuriantis facto sicut homicide equiparet reatui eius q̄
occidit tn̄ ex ꝓposito cordis. Vn̄ sicut ſm phariseos qui occi-
derit reus erit iudicio. sic ſm euangeliū: Oīs qui irascitur fra-
tri suo reus erit iudicio. scd̄m qz cū quis verba ꝓfert ꝓximo q̄
pn̄t intelligi ad ꝯtumeliā dicta. lz habeant aliū intellectū quo
possunt intelligi

G possunt intelligi sine iniuria: nihilominus inq̄renda seu exami-
nanda sunt. ⁊ ideo: Qui dixerit racha re⁹ erit ꝯcilio.s. ad exa-
minandū quō debeant intelligi. tertiū q̄ dixerit v̄ba manifeste
ꝯtumeliosa: vt Fatue reus erit gehēne ignis: in q̄ ostēdit ma-
gna excellentia euāgelice iusticie respectu pharisaice. Illi enī
in talibus verbis ꝯdēnabāt saltē ad mortē vel grauē penam.
Saluator vero iniq̄tuz charitati ꝯtrariant eos ꝯdēnat in ge-
hennā ignis q̄ est maxima ⁊ noua ꝯdēnatio ⁊ ꝓprie euange-
lica. sicut ⁊ regnū celoꝝ est maxima ⁊ noua repromissio euāge-
lica. Pena eni ignis eterni gehenne sicut ⁊ premiū regni ce-
loꝝ in antiquis documētis minime inuenit ita clare traditū.
Replica. In ca.v. vbi agit de btitudinib⁹ sp̄aliter.
cū dr: Beati mūdo corde. postillator dicit
ꝙ mūdicie cordis ꝓ p̄mio repromittit visio dei ꝑ fidē enigma-
ticam in p̄nti ⁊ ꝑ aspectū facialē beatificā in futuro. Bur. pu-
tat ꝯtrariū huius demōstrare ⁊ arguit sic: Fides est preuium
principiū cordis mūdicie: igitur nō sequit eā tanq̄ repromis-
sa. añcedens pz ꝑ illud petri Act.xv.c. Fide purificās corda
eoꝝ. Sed istud argumentū potius videt tentatiuū q̄ demon-
stratio: qz laborat in equiuocis. Nam purificatio allegata fuit
sp̄ūssancti infusio in signo visibili: ⁊ fuit fidei p̄cedentis testi-
moniū: vt clare habet ex lr̄a allegata. fides aūt ꝑ illā purifica-
tionē cōfirmatā precessit illā purificationē non vt purificatio-
nis principiū: sed solū vt tpe prior. nō aūt omē prius tpe ē p̄n-
cipium ⁊ causa posterioris. illa aūt fides sic p̄or tpe purificatio-
ne hic allegata habuit suā mūdiciā cordis p̄uiā tanq̄ beatitu-
dinē de q̄ hic sermo: cui mūdicie illa visio ꝑ fidē repromittit.
Nam si est fides formata necessario p̄supponit suaz formā tā-
q̄ principiū q̄ est dicta mūdicia: qd̄ sic pz. Nā ſm aplm xp̄s ꝑ
fidē habitat i cordib⁹ nr̄is. nō aūt habitat in cordib⁹ subditis
pctīs: igit requirit cordis mūdiciā nō vt sit ill⁹ purificatiōis
pncipiū: sz vt ab hmōi purificatiōe sumat p̄cedētis purificatio-
nis testimoniū: secus est de fide informi ꝑ quā xp̄s nō inhabi-
tat. in ꝑuulis enī baptizatis mūdatio ab originali p̄cedit fidē
formatā. Hec igit fides p̄cedit purificationē ꝑ Bur. allegatā.
hec resolutio materie patz si auctas ꝑ Bur. trūcatim allegata
H debite videat. Dicit enī petrus ibi: Elegit de⁹ per os meū gē-
tes audire euāgeliū ⁊ credere. Ecce fides ex auditu ⁊ mūdicia
cordis ꝓ xp̄i inhabitatiōe ꝑ fidē prereq̄sitā quā mundiciā ip̄a
fides sequit tanq̄ repromissa vt visio dei enigmatica ꝓut di-
cit postillator: ⁊ sequit in loco allegato. Et q̄ nouit corda deus
testimoniū ꝑhibuit dās eis sp̄m̄sctm̄ sicut ⁊ nob: ⁊ nihil discer-
nit int̄ nos ⁊ illos fide purificās corda eoꝝ. Ex quib⁹ pz fidē
incipientiū p̄cedere fidē ꝑfectoꝝ: ⁊ claritatē vl mūdiciā cordis
incipientiū p̄cedere illā purificationē ꝑfectoꝝ. Sūt enī grad⁹
hmōi virtutib⁹ iuxta status incipientiū ꝓficientiū ⁊ ꝑfectoꝝ. etī-
am sunt ḡdus illuminationū hierarchicarū ⁊ tetrarchicarum:
ideo in p̄nti mūdo cordi ꝓmittit illustratio visionis enigmati-
ce q̄ ꝑ fidē est: mūdiori cordi clarior: mūdissimo clar̄issima: et h̄
si in hac vita poni pōt clarissima ⁊ i futuro ſm ḡdū siīr repro-
mittit mūdis cordib⁹ visio facialis. nec in h̄ mō dicēdi postil. ce-
cidit a mō cōi sue expositionis: qz q̄uis repromissa noue legis
referat ad futurū: tn̄ repromissoꝝ p̄gustationē non excludit: ⁊
ita resoluit hanc materiā sicut Thomas ꝯcordando dicta san-
ctoꝝ doctoꝝ ꝓut Burgē. eū allegat circa primū huius capi.
¶ In eo.ca. vbi dr: Bti q̄ ꝑsecutionē patiunt ⁊c̄. postillator
addit ꝑ modū glose letāter: qz si cū tristicia ⁊ difficultate pl⁹ vi-
det ad v̄tutē fortitudinis q̄ ad beatitudinē ꝑtinere. Circa qd̄
rōnabiliter additū arguit Bur. argumentū suū ꝯsuetū: heretī-
cis modernis familiare dicens: Letāter nō habet in lr̄a. igi-
tur ⁊c̄. Et vt postillator nō habeat viam euadēdi illud qd̄ seq̄-
tur: Gaudete ⁊ exultate. Bur. exponit de hortatione xp̄i non
de leticia passoꝝ: qd̄ dicere modicū valet: qz illa exhortatio nō
habet respectū ad actū sed ad p̄miū promissum: vn̄ ⁊ si hic i lit-
tera nō exprimit: tn̄ habet ex alio passu scripture: quia letāter
pati ꝑtineat ad hanc beatitudinē: qz dr Act.v.g. Ibant apli
gaudētes. etiā si debem⁹ distinguere beatitudines a donis ⁊
virtutibus ſm actuū excellentiam ꝓut doctores cōiter distin-
guunt: dicentes ꝙ virtutū actus sunt mō humano: beatitudi-
nū aūt mō sup humano: oportet hmōi subintelligere ꝙ hec be-
atitudo si hz modū suphumanū ꝙ pati sit gaudēter: qz cū ago-
ne pati est modus human⁹: ꝑ ꝯñs virtutis actus nō btitudīs.
¶ In eo.ca. vbi dr: Qui irascit fratri suo ⁊c̄. Postillator at-
tendēs variam sctōꝝ ⁊ alioꝝ in hac ꝑte expositionē posuit suā.
⁊ vt eēt intelligibilior trāsposuit penas ex rōnabili ordine in
q̄ puto eū nō esse rep̄hensibilē. Bur. tn̄ seruato ordine penarū
ponit aliam expositionē satis cōpetentē vtrobiq̄ est eadē veri-
tas, sententie cum diuersa tamen applicatione.

A Gi

ATtēdite ꝛc. Quibusuis ꝙ̄s ꝑcepit de mīscđia: nūc ꝑcipit de cordis mūdicia q̄ deꝰ videt. Si eñ non simplici intētiōe sꝫ ꝑ hoīm laude nō ꝓbāt a deo opa mīsedie: laus hoīm nō debet appeti: sꝫ sub sed vt exēplo alios inuitet. Hactenꝰ de iusticia euāgelij q̄ est sup iusticiam scribarū ꝛ phariseorū. Nūc q̄ mundicia cordis eadē iusticia debeat īpleri: qđ in elemosyna seruat ꝛ oratione. Nō eñ monet hic vel orare vel elemosynā facere. sꝫ q̄ aīo debemꝰ facere. agitur eñ hic de mundādo corde. b ¶ Ut videamini. Non ꝓhibet videri vt deꝰ laudet: sꝫ videri vt ipsi laudentur. c ¶ Apud pa. Cuius gloriam filij querere debent ꝛ oīa bona ad hoc vt placeant ei referre. d ¶ Cū ḡ fa. ꝛc. A toto in partes vt exponat que bona nō sint ꝓ hominum laude facienda. e ¶ Tuba ca. Forsitā cōuocandi grā hoc fecerūt: vt oēs irēt quasi ad spectaculū. f ¶ Añ te. Ante se tuba canit qui ante alios vult laudari: vt appareat maior illis. g ¶ Receperūt mercedē ꝛc. A deo cordis inspectore fallacie supplicū. De q̄bus dr: Re

Ps. 6. b B cedite a me operarij dolosi: nomē eñ meum habuistis: sꝫ opa mea non fecistis. h ¶ Nesciat sinist. Sinistra: vitia: dextera: virtutes. Qđ ḡ agit virtꝰ nesciat elatio: vel vana glīa: seu aliquod vitiū: sed lux recte operationis fuget tenebras peccati. Sinistra ē delectatio laudis. dextera intentio implēdi precepta dei. Cū ergo conscientie facientis elemosynam ꝓ p̄cepto dei implendo miscet se laudis appetitio: tūc sinistra est ꝯscia opis dextre. Cū ꝟo sola cupiditate aliciꝰ terreni volūt aliq̄ misericordes videri: sola sinistra opat qđ ꝓhibet dñs dū nec ꝑmisceri ꝑmittit. In bōa aūt ꝯscia multi faciūt elemosinā qui nō habēt aliqđ qđ exteriꝰ dēt. i ¶ In absco. In abscōdito elemosyna fit: q̄ nullus miscet tenebris. lux intꝰ est: tenebre extra. k ¶ Videt in abscō. Videre dei ē approbare. Illa autem tm̄ approbat q̄ sūt abscōdita: q̄ extra sūt nō placēt ei neq̄ approbat. l ¶ Et cū ora. Ad supiora ꝯiūgit hec sñia. Supra dixerat: Attēdite ne iusticiā vr̄am faciat coram hoīb. h̄ sbdit: Et cū oratꝭ. Nō ꝓhibet orare: sꝫ ī orādo hypocritas sitēs eē. m ¶ In angul ꝛc. Quasi abscōsores ꝑcū: ꝛ tñ in plateis vt videant: ꝛ ꝑ hoc amplior glīa. ¶ Alleg. In angulis orat q̄ in abscondito

Allego. se orare simulat: ꝛ tñ in platea cū famaꝫ captat. Anguli platearū sūt: vbi via ꝑ trāsuū vie ducitur: ꝛ quadriuiū reddit. Nō enim nefas est videri: sꝫ appetere videri. n ¶ Receperūt mercedē. In his nō solā vera merces praua intentione

ATtēdite ne Ca. VI

a ¶ l bis ē osbꝰ fiñē iusticie ne ponat in hoīm laude.

a ¶ .i. opa iusticie q̄ abūdāt plꝰ q̄ scribarū ꝛ phariseorū.

b ¶ appetēdo laudē eoꝝ.

b iusticiā vr̄aꝫ faciatꝭ cōrā hoībꝰ vt c

a ¶ h̄ fine. b ¶ h̄ eñ deputat pro mercede

videāmini ab eis: aliōqn merce/

cuiꝰ amore fit. ¶ cuiꝰ amore nō fecistꝭ.

c dē nō habebitꝭ apđ patrē vestrū

a ¶ elemosyna ē ꝑs iusticie.

d q̄ i cęlis ē. Cū ḡ facis elemosynā: f

a ¶ noli velle innotescere. b ¶ ad gliāꝫ tuā.

c ¶ hypocrita est qui simulat qđ nō est represēntator alterius ꝑsone.

f nōli tuba canere añ tē: sic hypocrite faciūt in synagogꝭ ꝛ in vicꝭ

¶ eo fine.

vt honorificēt ab hoībꝰ † Amē di d

a ¶ merces sua laus hūana quā acceperūt.

b ¶ ꝛ non dei.

g co vobis/ receperūt mercedē suā. e

a ¶ q̄ sꝫ aliq̄ q̄ fauorē q̄rūt cū aliq̄ mercede eīna. b ¶ nō se misceat laudis appetitꝰ vt vi

h Te aūt faciēte elemosynā/ nesciat g

tū aliqđ. a ¶ dū p̄cepta dei iplere ꝯtēdis.

sinistra tua qđ faciat dextra tua:

a ¶ .i. in bōa ꝯscia: vbi hđ nō videt. ¶ nihil extra q̄rat: sꝫ abscōdat: sic ꝙ vita tua cū xp̄o

i vt sit elemosyna tua ī abscōdito:

sit abscōdita. a ¶ q̄ ē discretor intentionū.

k ꝛ pater tuus q̄ videt ī abscōdito h

l reddet tibi. Et cū oratꝭ nō eritis k

sicut hypocrite: q̄ amāt ī synago

a ¶ vt melius videri possint.

m gis ꝛ ī āgulis plateaꝝ stātēs ora/ i

a ¶ non humiliari. ¶ hoc fine: q̄ in hoc cōstituūt finem orationis.

re: ūt videāt ab hoībꝰ † Amē dico

a ¶ laudē hoīꝫ. ¶ quā petierūt. b ¶ nō dī.

n vobis receperūt mercedē suām.

ATtendite. Postq̄ saluator regulauit hoīs opationē. Ca. VI C hic regulat ipsiꝰ affectionē. ꝛ p̄mo respectu dei. scđo respectu ꝓximi ibi ca. se. Nolite. Pria in duas. q̄ p̄mo regulat affectionē hoīs excludēdo ab opibꝰ eiꝰ itētionē vane glīe. Scđo sollicitudinē auaricie/ ibi: Nolite thesaurizare. Pria ī duas: q̄ p̄mo dat intētionē suā ī generali. Scđo applicat magꝭ ī spāli/ ibi: Cū facꝭ elemosynā. Circa primā ptē aduertēdū ꝙ fm qđ dī ꝑhus. ij. ethicoꝝ. Bonū ꝯtingit vno mō: malū aūt omnifariā: quia ad h̄ ꝙ actꝰ hūanꝰ sit bonꝰ reqrit bōitas generꝭ ꝛ circūstātiarū: sꝫ reddit malꝰ ex q̄libet defectu istoꝝ. ꝛ iđ nō sufficit ꝙ actio sit bona de genere: sꝫ reqrit ꝙ fiat recta intentōe. bōitas eñ finis ē circūstātia p̄ncipalis. ꝛ ideo opꝰ q̄ūtūcūq̄ bonū ī genere: si fiat itentiōe vane glīe reddit malū: ꝓpt qđ dic saluator: Attēdite. i. diligēter ꝯsiderate. b ¶ Ne iusti. ve. i. opa bona de genere q̄cūq̄ fuerint illa: q̄ oīa ꝯtinēt sb iusticia generalit dicta. c ¶ Faciatꝭ co. ho. vt vi. ab eis. gloriā. s. ꝛ laudē hūanā ex talibꝰ q̄rēdo. Per h̄ aūt nō ꝓhibet ꝙ opa bōa fiāt corā hoībus ad ꝓximoꝝ edificationē ꝛ dei gloriā: qđ ē bonū ꝛ meritoriū: vt. s. dictū est. sꝫ q̄ h̄ loqt impfectꭓ q̄ de facili in vanā glīam effe runt. iđ ꝯsulit eoꝝ bona opa occultanda. s. aūt loquebat ꝑlatꭓ q̄ sūt in statu ꝑfectiōis: ꝓpt qđ nō ē estimandū ꝙ de facili ferant in vanā gliam. iđ dixit eoꝝ opa in publico fiēda ad alioꝝ edificationē. Sic luceat lux vr̄a: vt. s. dictū est. Aliqđ eñ hū ē ꝯsulēdū virꭓ ꝑfectꭓ de q̄ꝝ securitate ꝯfidit: qđ nō ē ꝯsulendū impfectꭓ et puulis: de q̄ꝝ debilitate timet. d ¶ Amē di. vo. i. firmit ꝛ fidelit assero. e ¶ Receperūt mer. suā. ex q̄ eñ intētio fert ad hoīes tm̄: nō ē aliqđ a deo vlterius expectādū. f ¶ Cū ḡ ꝛc. Hic applicat in spāli. ꝛ p̄mo excludit intētionē vane glīe ab opibus mīscđie. Scđo ab actibꝰ latrie/ ibi: Cū oratꭓ. Tertio ab opibꝰ pnie/ ibi: Cū ieiunatꭓ. Dicit ḡ p̄mo: Cū ḡ fa. ele. noli tu. ca. añ te. h̄ est ad laudeꝫ hoīm māifestare. Ad cuiꝰ intellectū sciēdū ꝙ apud iudeos vtebant tubis: sic apud catholicos cāpanis. ꝛ iđ sicut videmꝰ ꝙ ī aliquibꝰ locis pulsat cāpana ꝓ elemosyna recipienda: ita apud iudeos ad h̄ faciēdū vtebāt tubis: sꝫ hypocrite nō faciebāt h̄ p̄ncipalit ꝓpter pauperū vocationē. sꝫ magꭓ ad ꝓpriā ostētationē: vt pꝫ in lr̄a cū dic: Ut honorificēt ꝛc. Rationē aūt ꝓhibitiōis sbdit: Amē dico vo. receperūt merce. suā. Modū aūt cōuenientē faciēdi elemosynā sbdit cū di. g ¶ Te autē fa. ele. ꝛc. Modus loquēdi ē q̄ñ aliqđ fit secrete: ꝑ h̄ innuens ꝙ talia sunt faciēda ꝓpter deū tm̄. vñ sbdit: h ¶ Et pr̄ tuꝰ. s. deꝰ q̄ est pr̄ oīm ꝑ creationē: ꝛ iustorū ꝑ grē adoptioneꝫ. i ¶ Qui videt in abscō. q̄ ipse solꝰ videt itētionē cordiū. Reddet tibi. k ¶ Et cū oratꭓ. Hic ꝯsr̄ excludit indebitū modū circa actū latrie. Inter actꝰ latrie actus cōmunior est oīo. ꝛ iđo qđ de ipsa hic dr: de alijs actibꝰ latrie intelligit. Nō circa orationē p̄mo excludit indebitū orandi moduꝫ. Scđo ꝯcludit modū debitū/ ibi: Sic ḡ orabitꭓ. Prima in duas. q̄ p̄mo ab actu orādi excludit vane glīe intentionē. ꝛ scđo quorūdā gentiliū errorē/ ibi: Orātes aūt. Ad euidētiā p̄me ptis ꝯsiderāduꝫ ꝙ duplex ē oīo. Quedā publica q̄ fit a ministris ecclie. ꝛ ista nō debet fieri ī occulto: sꝫ magꭓ in palā in loco cōi. s. ecclia corā pplo: q̄ pro tota cōmunitate offert. ꝛ ideo pplus in hoc cōfirmare se debet ministris ecclie q̄m deū dep̄cando fm modū cōgruū ꝛ sibi possibilē. Non possent aūt in hoc se ministrꭓ ecclie ꝯformare nisi p̄dicta oratio ministrorum ecclie fieret in publico p̄dicto modo. vnde de tali oīone nō loquit hic saluator. Alia est oīo p̄uata: ꝛ talis magꭓ debet fieri in secreto duplici de causa. Prima causa. q̄ oratio est eleuatio mentꭓ in deū. mens aūt humana citius et melius eleuat in deū q̄ñ in secreto loco hō ꝯstituit: ꝛ a tumultibꝰ alioꝝ separatur. Alia cā est ad euitationē vane glorie q̄ de facili insurgit q̄ñ oratio ī publico fit. ꝛ hoc est qđ dicit saluator: Et cū oratꭓ nō eritꭓ sicut hypocrite q̄ amant in synagogꭓ ꝛ in angulis pla. stan. orare. dicit: Stantes. vt magꭓ appareāt ex modo se habendi. In synagogꭓ ꝛ in angulis platearum: ex rōne loci: q̄ synagoga est locꝰ cōis vbi cōueniebāt iudei ad audiēdū verbum dei. vel aliq̄ rōne hmōi: ꝛ dr a syn qđ est con ꝛ goge qđ est populus: q̄ ibi cōueniebat pplus. l ¶ Et in angulis platearū. Platee iste dicebant atria que erant

Moraliter. a ¶ Attendite ne iusticiā vestrā faciatꭓ coram ho. ꝛc. Et illud qđ sequit. f ¶ Cū ḡ facis ele. ꝛc. Chryso. Si honoꝝ que facis vis inspectores hr̄e ecce habes non solū angelos ꝛ archāgelos sed etiā deū vniuersoꝝ. k ¶ Cū oratis nō eri. sic hypo. ꝛc. Chryso. Est aūt oratio quoddam spirituale tributū quod offert anima deo de visceribꝰ suis: quanto ergo gloriosior

Marginalia (right): † De pe. di. 3. c. cauēdū — Iudei vtebanē tubis: vt christiani campanis — D — † De pe. di. 3. c. cauēdū — Oratio duplex est — Quare oīo p̄uata fiat ī secreto — Moraliter

E F tione euacuat: sed vitiū simulatiōis ꝛ irrisionis ꝯ deū augek.
a ¶ Tu aūt ꝛc. Hoc simpliciter intellectū docet vanā glo-
riā mūdi fugiendā: Sꝫ magis videt ꝑcipi vt inclusa pectoris
cogitatione: labiisq; cōpssis: oret deū. Cubiculū aūt est cordis
secretū. Ostiū carnalis sensus ꝑ quē hec exteriora improbe se
ingerūt: ꝛ turbe fantasmatū orantibꝰ
obstrepūt. Parū est ꝙ cubiculū intra-
re si importunis cogitationibꝰ ostium
ptꝫ. Sꝫ resistenduꝫ est carnali sensui:
vt orō spūalis ex intimis cordis diri-
gatur ad deū. Cubiculū est secretius
mentis arcanū. ad hoc pulsat sapien-
Apoc.3.d tia dicens: Sto ad ostium ꝛ pulso. fi-
des aperit: spiritus intrat ꝛ exaudit.
† 11.q.3.c. In fide interiori ꝛ dilectione orat de-
us: non strepitu verborum: sed deuo-
tione virtutum. Intra: totum homi-
nem interiorem colligendo in se.
b ¶ Clauso ostio. Sensibus clau-
sis: ne turbe fantasmatum exteriorūꝫ
occurrant. Uel ostium. vocat amorē
vel timorem huius seculi. Sicut enī
omne bonū ex timore ꝛ amore est dei:
sic omne malum ex amore et timore se-
culi. Pro clausio id est oblatio: ora.
c ¶ Patrē. Quē intus habes ꝑ fi-
Ps.41.b dem. vñ: Apud me oratio. d. vi. m.
d ¶ Orantes aūt ꝛc. Sicut hypo-
critarū est ostēdi ꝛ placere hoībus: ita
gentiliū est multiloquiū a quibꝰ ꝛ ce-
pit. Hi enim exercēde lingue magis
† Lu.11.a operā dant ꝙ menti mūdāde: vt hoc
De pe.di.3 nugatoriū officiū genꝰ etiā ad deū ꝑce
c.de quoti- flectendū transferāt: putātes ꝙ sicut
dianis orator iudicē: ita et ipsi deum flectere
queāt. Gentibus erat necessaria ver-
borum multiplicitas propter demones qui nescirent quid il-
li peteret nisi illorum verbis instructi. Damnat autem mul-
G tiloquium de infidelitate: sed nō multas lachrymas: non mul-
tas obsecrationes in cordis puritate: quod sancti faciūt: Et ie-
Lu.6.a sus legit̄ fecisse qui pernoctauit in orōne. Sed verbotenus si-
ne affectione vacuas aures dei implere maiū est ꝙsi in hoc au-
diamur. e ¶ Putāt enī. Putātes ꝙ psuasibilibus verbis
deus mulceat: Uel si absens est vocet: ꝛ qđ nescit verbor̄ am-
bagibus doceat. f ¶ Nolite. Nō enī apud deū agendū est
verbis: sed rebus: intentione cordis: affectu simplici: ꝙ cū dici-
mus: nō eum docemus: sed nos tpe orandi recordamur.
g ¶ Scit enī. Cur ergo scienti loq̄mur? Non vt nostre facia-
mus indiciū voluntatis: sed vt excitemus pie deuotionis obse-
quiū. Ideo non est opus narrare sed obsecrare: qđ est obsequi-
um iusticie. Uult enī deꝰ rogari ꝛ venerari: vt bonitas eiꝰ de-
riuet ad plurimos: ꝛ status iusticie seruetur apud subiectos.
h ¶ Pater noster. Beda. Inter cetera salutaria monita et
diuina quibus cōsuluit credētibus: formā orandi ꝓposuit: di-
sciplinā tradidit. In hac orōne non docet̄ que nesciat deꝰ: sed
que vult ꝑstare suppliciter veneratus. Unū ꝛ orationē cōposu-
it breuibus verbis: vt sit nobis fiducia cito annuēdi qđ breui-
ter vult rogari. quibus nec opus esset ad eū ꝙ oīa nouit: sed vt
noster affectꝰ qui cū deo agit discerneret res quas oraret non
verba ꝙ diceret. Unū non his solum verbis oratur: sed ꝛ aliis
conceptis sub eodē ꝛ non alio sensu: quibus etiā cor nostrum ac-
cenditur. Et hi sunt veri adoratores: qui filii ꝑ gratiā: adorant
patrē in spiritu et veritate. Nulla oratio magis spūalis est ꝙ
illa que ex ore filii qui est veritas processit. Pater nr̄. Cui nō
timore sed amore hereditatis seruiūtꝰ. Dū pater dicit̄: de ado-
ptione cogitemꝰ: vt patri pium affectū rependamꝰ. Dum dici-
tur noster: fraternitatis admonemur: cū sit cōmunis adoptio
omnibus. Nemo dicat meus: quod ꝓprie filio cōuenit cui pa-
Joh.7.d ter est per naturam. vnde alibi: Uado ad patrem meum: spe-
ciali ter per naturam: ꝛ vestrum: coniunctum per gratiam. Pa-
ter noster dicit̄: qđ cōmune omnibꝰ: nemo dicat meus: qđ
soli christo conuenit: qui filius est per naturam: aliis concedi-
tur communis gratia adoptionis. Monetur nobilis et diues
non superbire contra minores. Non enim vere possunt dice-
re: pater noster: nisi fratres sint. Cauendumq; etiam est cuiq;
a sordibus: ne tanto patre sit indignus. Antiquis vt seruis di-
citur dominus: nunc per gratiam pater: in quo fiducia. Quid
negabit filiis qui iam dedit ꝙ pater est?

a ¶ non extra querendo deum. ¶ quem dili-
gis fide teneas.
a Tu aūt cum oraueris: intrā in cu- a
a ¶ repulsis oībꝰ ꝙ iprobe se ingerūt. b ¶ sic
ora vt filꝰ: sm ꝙ renatꝰ: ꝛ ad qđ renatus.
b biculum tuum: Et clauso ostio ora b c
¶ qui adoratur in spiritu ꝛ veritate.
c patrē tuum in abscondito: † et pa-
a ¶ i cordis itimo. ¶ fructū orōnis ꝛ mercedē
ter tuus qui videt in abscondito
fidei. a ¶ vult deus vt oretur ideo vt ostende-
ranti det: ꝛ ne vilescat qđ dederit.
d reddet tibi. Orātes autem nolite d
multū loqui sicut ethnici faciunt.
e Putāt enī ꝙ i multiloquio suo ex- e
a ¶ verbis cor accēdit̄ ꝛ in ꝑcibus seruat̄.
f audiāt̄. Nolite ergo assimilari eis:
g Scit enī pr̄ vester qđ opus vobis f
a ¶ ergo docēdi estis qđ petatꝭ. ꝛ si aliq; vobis
īsi sic. ¶ vt doceo: ꝛ quō doceo: ꝛ qđ doceo. i
sit anteꝙ petatis eum. Sic ergo g
a ¶ de malis remouēdis ꝛ bonis acq̄rendis.
b ¶ baculis captio ꝑmittit̄: pr̄ nr̄ ꝙ es in celis. h
h vos orābitis: † Pater noster qui es k

¶ In celis.

ꝙ erāt ꝓpe tēplū vbi ꝯueniebāt hoīes ad orādū. vł ad au- B
diēdū doctores. ꝛ id erat locꝰ cōis. Cōseq̄nt ostēdit debitū mo-
dū orādi/cū dic̄: a ¶ Tu aūt cū oraue. ꝛc. i. locū secretū.
b ¶ Et clauso ostio. ne veniat multitudo īpediēs eleuatōꝫ
mētꝭ i deū: ꝛ mouēs ad elationē mētꝭ. c ¶ Ora pa. ꝛc. et pꝫ
lra. d ¶ Orā. au. Hic excludit̄ error Gentilium
gētiliū circa orōnē. Credebāt enī ꝙdaꝫ error circa
gētiles ꝙ vocabāt ethnici ꝙ ex mltiplica orationem
tiōe ꝟboꝝ cōpositoꝝ i orōne aliq̄d ma-
nifestaret̄ ipi dō qđ prius erāt sibi ignotū
ꝛ ꝑ ꝯñs mutaret̄ ad aliq̄d agēdū cuiꝰ
ꝑus volebat ꝯriū. Utrūq; illoꝝ ē erro-
neū: q: i dō nulla cadit mutatio vł igno-
ra. Hūc āt errorē excludit saluator di-
cēs: Orātes aūt noli. mul. ꝛc: ex ꝙ
pꝫ ꝙ nō ꝓhibet multiplicationē ꝟbo-
rū absolute: sed ad illā intentionē quaꝫ
habebāt ethnici: que est dicta: ꝛ hoc est
qđ subdit: e ¶ Putāt enī ꝛc. Pos-
sunt tñ multiplicari verba in oratione
duplici de causa. Una est vt ꝑ significa-
tionē verboꝝ deuotoꝝ animus melius
eleuet̄ in deū. Alia causa est vt homo
in deū eleuet̄ nō solū mente: sed etiam
corporali voce: sm illud psalmiste: Cor Ps.83.a
meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū vi-
uum. non tñ pōt dari ibi regula certa.
sed debet hō talibus verbis vti in ora-
tione ꝙ̄tū ꝑcipit hō ꝙ faciant ad deuo-
tionis excitationē. si aūt ecōtrario per-
cipiat ꝙ multiplicatio verboruꝫ distra-
hat mentē eius: debet cessare a verbis
ꝛ orare deū affectibus mētis. Hoc ta-
men intelligendū est in oratione priua-
ta: vt dictū est: q: oratio publica debet
esse in verbis vt posset ꝑcipi ab aliis.
Sequit̄: f ¶ Scit enī pater ve. ꝛc. hoc addit̄ ad excludē- D
dum illorum gentiliū falsum intellectū sm quē putabāt aliq̄d
deo notificari de nouo: q: oīa scit ab eterno. Sed querit̄ qua- Questio
re oratur deus ex quo ꝑ orationē nihil sibi manifestat̄: nec ani-
mus eius in aliquo mutat̄. ꝛ ideo videt̄ ꝙ frustra oretur. Di-
cendum ꝙ ꝑdestinatio diuina est ꝑparatio gratie in presenti ꝛ
glorie in futuro. ꝛ ideo cū sic eterna sicut ab eterno ꝑdestina-
uit aliquē ad beatitudinē: ita ꝑordinauit modū per quē daret
sibi illā beatitudinē. s. ꝑ merita sua et orationē ꝛ ideo non fru-
stra orat deū: q: oratio est illud per qđ ex ordinatione diuina
debet cōsequi gratiā ꝛ gl̄iam: ꝛ eadē est ratio de omibus aliis
bonis: quia cadunt sub ordine diuine predestinationis.
g ¶ Sic ergo vos orabitis. Hic docet saluator modum Orō sm
orādi ꝯuenientissimū. Ad cuius intellectū sciendū ꝙ oratio sm damascenū
Damascenū est petitio decentiū a deo. In hac aūt orōne expri-
mitur quicq̄d decet hoīem petere a deo: ꝛ quicq̄d decet deum
dare homini. Et sir̄ ordinatissime hoc describit̄: q: illđ qđ ma-
xime desiderari debet ab hoīe ꝛ peti a deo primo ponit̄: et qđ
debet peti secūdario i scđo loco: ꝛ sic ꝯñter vsq; in finē. Illud
autē qđ primo cadit in appetitū hoīs est beatitudo. scđo illud
per qđ hō beatitudinē cōsequitur: ꝛ illud scđo petit̄. ibi: Fiat
voluntas tua. Circa primū cōsiderandū ꝙ beatitudo duplici- Beatitudo
ter dr̄. Uno mō obiectiue. s. ipsa bonitas diuina in seipsa: per duplr̄ dicit̄
cuius fruitionē efficimur beati. ꝛ ideo bonitatē ipam diuinaꝫ
pre oībus amare debemꝰ: ꝛ per ꝯsequēs gloriā eius ꝛ hono-
rem pre oībus desiderare. ꝛ hoc est qđ petimꝰ in ꝑma petitio-
ne/cū dr̄: Pater nr̄ ꝙ es in celis sctificet̄ nomē tuū. Dicit̄ enī:
h ¶ Pater. oīm generaliter rōne creationis. Additur:
i ¶ Noster. q: est pater specialis iustoꝝ ꝑ grāꝫ adoptiōis.
k ¶ Qui es in celis. q: lꝫ sit in oībus per essentiā ꝑsentiā
ꝛ potentiā: est tamē speciali modo in iustis ꝑ gratiam: tñ spe-
cialissime excellentia eius relucet in beatis per gloriam.
Sanctificetur nomen
glorioſior est: tanto cautius est seruanda. ne ꝓpter hoīes Moraliter
facta vilescat. d ¶ Orātes nolite multū lo. Aliud est ser-
mo multus: aliud diuturnus affectus. Absit ab oratione mul-
ta locutio: sed nō desit multa ꝑcatio. sed feruens affectio perse-
ueret. g ¶ Sic ergo vos orabitis ꝛc. Glo. Nō solū his
ꝟbis orat̄: sꝫ etiā aliis sub eodē sensu ꝯcept̄. h ¶ Pr̄ nr̄ ꝛc.
Augꝰ. Admonēt̄ hic diuites vł genere nobiles vt cū facti fue-
rint xp̄iani ñ supbire aduersus paupes ꝛ ignobiles: qm̄ sil̄ di-
cāt deo: pr̄ nr̄. qđ nō pōt sic pie dicere nisi se frēs eē cognoscāt.
Sanctificetur nomen

¶ sanctis. ¶ in secretis.
e ¶ tales fac i q̃b⁹ ſcis apparcas. ¶ donū ē ſapiētia: virt⁹ vero pax. b ¶ nomē quo fi/ lij dicimur. c ¶ in nob: vt q̃ in baptiſmo ſcti ficati ſum⁹: in eo qđ cepim⁹ pſeuerem⁹.
g in celis: Sanctificet nomē tuū. a
a ¶ donū ē itellect⁹: virt⁹ ħo mūdicia cordis
b ¶ donū: ↄſiliū: virtus: miſericordia. b
c Adueniat regnū tuū. † Fiat vo/ d
e luntas tua: ſicut i celo ⁊ in terra. e
f ¶ donū fortitudo: vt⁹ eſuries ⁊ ſitis iuſticie
b Panem noſtrū ſuperſubſtãtialē: f

A E. a ¶ In celis. Spūalibus: vt ad ſpūalitatē in q̃ habitat feſtinare diſcamus: ⁊ celeſtia ab eo queram⁹. b ¶ Sanctificet no. tuū. Videnda ē harū diſtinctio ſeptem petitionū. Nā cū vita nr̃a tpaliter agit ſperaturq̃ eterna: priora ſūt dignitate eterna: hic tñ prius acceptis. In his ſeptē petitionib⁹ oīa bona ↄſentio vite vel future ↄtinent: in q̃bus eſt ordo mirabilis: vt in Eſaia legit: Sicut ſeptē dona ſancti ſpūs a ſūmis incipiūt ⁊ vſq̃ ad initiū ſapie decurrūt: ita ordo petitionū a ſūmis vſq̃ ad finē vt a malis mūdi liberemur: extendit. Si aūt in verſq̃ a fine icipim⁹: ad pfectionē fit ordo aſcenſionis. Si aūt a ſūmis (q2 h̃ de ſupnis accipim⁹) fit ordo deſcēſionis. Sz q2 p hec nos ab imis ad ſūma cōſurgim⁹: ſeptē beatitudines q̃ p eadē dona queruntur de imis ↄdatim ad ſūma puenūt. In pcib⁹ ḡ eſt vt ipetrem⁹ dona. in donis: vt operemur mādata. De operantē beatitudines ſequūtur. In eterna vita triū pmarū petitionū ipetrationes fiūt: lz hic incipiāt. nā ⁊ ſanctificatio nois ab ipſo humili aduētu agi cepit: ⁊ aduent⁹ regni in fine mundi manifeſtabit: ⁊ pfectio volūtat' ipſa pfectione nr̃e beatitudinis ⁊ ſeculi terminatiōe cōplebit. Et hec tria ↄſummata in eternū manebūt. reliqua q̃tuor ad iſtā vitā pertinent. Panis eñ ſpūalis ⁊ ſi etern⁹ tñ ptinet ad hoc tpus: in q̃tum quotidie miniſtratur aīe. Et forſan ideo panis dicitur: q2 laborādo ⁊ diſſerendo diſcit. Tunc erit vt potus: q̃ ſine labore hauritur. Et nūc pctā noſtra nobis dimittūtur ⁊ dimittimus. Et nūc tentationes vitaz noſtram infeſtāt. Et liberatio a malo ad hāc vitā ptinet quā iuſticia dei mortalē meruimus: vnde grā eius liberabimur. Videtur aūt iſte ſeptenari⁹ numerus ille congruere: ex quo tot⁹ iſte ſermo manauit. Si enim timor dei eſt quo beati ſunt paupe res ſpū: q̃m ipſorum eſt reg. celorum petam⁹ vt in nob ſanctificet nomen dñi timore caſto pmanēte in ſeculū ſeculi. Si pietas eſt qua beati ſunt mites: q̃m ip. poſ. terrā: petam⁹ vt veniat regnū: vl' in nos: vt miteſcam⁹ nec ei reſiſtam⁹: vl' de celo in terras in claritate aduent⁹ vbi letabimur ſicut dr: Venite be. pa. mei. Si ſciētia eſt qua
J.25.c brī ſunt q̃ lugēt. q̃m ip. cō. petam⁹ vt fiat volūtas: vt cōſentiat caro ſpiritui: q2 nō eſt
Ro.7.d luct⁹ niſi q2 iſta ↄ ſe cōfligūt vt cogamur dicere. Infelix ego homo q̃s me lib. de corpe. mor. hui⁹. Si fortitudo eſt q̃ brī ſunt q̃ eſuriūt ⁊ ſitiūt iu. q. ip. ſa. Oremus vt detē nobis panis q̃tidian⁹ q̃ fulciti: ad illā ſacietatē pueniam⁹. Si cōſiliū eſt q̃ brī ſūt miſericordes q̃m ipſi miſe. cōſe. dimittam⁹ ⁊ nobis dimitti orem⁹. Si itellect⁹ eſt q̃ brī ſūt mū. cor. q̃m ipſi deū vi. orem⁹ nō induci in tentationē p aſpera vel blāda: ne non ſit ſimplex cor. dū nō ſimplicitē bonū petat i oīb⁹ q̃ agit. Si ſapia ē qua brī ſunt pacifici. q. fi. dei vo. orem⁹ liberari a malo. liberatio eñ facit liberos: id eſt filios: vt dicamus ſpiritu adoptionis: abba pater. Amē: ſignificat in oīb⁹ his petitionib⁹ indubi/
mar.14.d tanter a dño tribui qđ petit: ſi vltime cōditiōis pactū ſeruare nō negligim⁹: vñ ſubdit: Si dimiſeritis ⁊c. Sanctificet. Hic ſpū ſapie oramus ne a ſanctificatiōe nominis in aliq̃ diſcrepem⁹: ſz pr̃is nomē in filijs morib⁹ ⁊ vita oſtēdat. Nomē pr̃is
B in nob eſt: q̃ filij dicimur: qđ petim⁹ ſanctificari. Nō vt ipſe ſanctior ſit: ſz vt in nobis operet augmentū ſue ſanctificatiōis: nā ſanctificatio filioꝝ noi eius attribuit. Ita dr ſanctificari ſicut clarificari ⁊ magnificari in nobis. Sanctificet .i. ita ſicut eſt ſanctuz habeat hoībus: ⁊ ita inoteſcat illis de⁹: vt non putent aliq̃d ſancti⁹. c ¶ Adueniat regnū tuū. Hic ſpūs intelligentie petit: q̃ mūdat cor vt de⁹ videat. Duricia ⁊ ptās diaboli excludit ⁊ in futuro pfecti⁹: cū euacuauerit oēm pncipatū ⁊ ptātem: et tra. regnū deo patri. Congrue ſequit: vt poſt adoptionē filioꝝ: regnū petam⁹ qđ filijs debet. Regnū dei ſemp eſt: ſed veniat .i. manifeſtetur hoībus q̃bus vt lux cecis nō videt: qđ null⁹ ignorare poterit: cū filius iudicare venerit. In quo regnabunt ⁊
J.25.c ſancti: vt dicit: Percipite reg. quod vo. pa. ⁊c. Spū intelligētie regnū futurū ingredientibus declarat: ⁊ mundicia cordis attribuit: per quā de⁹ ibidē regnans ſicut eſt videbit vbi ſpūs ſapie cōplebit. Septima ſanctificatio nois eius. In pfectione ſenarij aduētus regni poſcit vt curram⁹ oēa in virū pfectū: deinde in eo quieſcentib⁹ ſanctificet ipſe in nobis: dū nos in illo ſanctificamur. Eius requiē iure poſcimus in nobis ſanctificari: vt phēniter in eū ſanctificati requieſcam⁹: in q̃ ſanctificatione pat beatitudinis firmat ⁊ plena ſapia donat. d ¶ Fiat volun. tua. Hic petit ſpūs cōſilij: p quē volūtas dei inq̃rit vt a nob impleat. Volūtas dei in terris ſiat in celo ſpū cōſilij regit. Nobis etiā op⁹ eſt ſpū cōſilij vt volūtas dei dirigat in nob vt miſericordes in re eē poſſim⁹. Volūtas dei ſemp fit: ſed oram⁹ vt libertas nr̃i arbitrij ſociet p grām ſue volūtati: q̃ eſt ſctificatio nr̃a ⁊ vita eterna. Volūtas dei ē pceptorū ei⁹ cuſtodia. e ¶ Sicut i ce. ⁊ in ter. Sic in angelis ita in hoībus. Vel ſicut in
Ro.4.d iuſtis ita in pctōribus cōuerſis. Vel ſicut in xp̃o ita in eccl̃ia. Vel ſicut mente ſeruis
Pā.h.a legi dei: ita ⁊ in carne. Scdm ſpiritū celū. ſm carnē terra ſum⁹. Oram⁹ ḡ vt ſicut in celo .i. i ſpū ita in terra fiat volūtas: vt caro ⁊ ſpūs ſit hō ſpūalis de quo dr: Cor meū ⁊ caro mea. ex. in. d. vi. Nec tñ oratur, vt bona velim⁹: ſed fiat voluntas in nob vt viuam⁹ tibi: nō nob. Hec tria pfect⁹ habent in futuro: ſz hic interim ex pte oramus vt poſtea pfectius habeant. Quattuor ſequētia preſentis vite ſunt pſidia. f ¶ Panem. Eſuries iuſticie vt ad ſaturitatem pertingat: fulcitur ſpiritu fortitudinis. Jō oram⁹ panē noſtrū quotidianū da nob: ſine quo fame moreremur. Panis corp⁹ xp̄i eſt: vel verbū dei: vl ipſe de⁹ q̃ quotidie egem⁹: vel q̃ eſt ſuper oēa ſubſtantias. Hic eſt panis viu⁹ q̃ de ce. deſcē. cuius nature ſublimitas ſuper omnes ſubſtantias eſt. g ¶ Noſtrū. Quia xp̃s noſter eſt fact⁹: ⁊ de⁹ pater cū xp̃o oīa nobis donauit. Jdo
Ro.8.f oramus vt qđ noſtrū eſt p donū: quotidie detē p effectū. h ¶ Supſubſtantialē.
Eccli.44.c Vel quotidianū. Quia q̃ edūt me adhuc eſu. Hic quotidian⁹: in patria etern⁹. Hic panis aſſidue p fidē ⁊ charitatem interi⁹ reficere debet: q2 ſine eo nemo viuere pōt. Vel panis dicūtur ſpūalia pcepta: que ſemper ſunt exercenda vel conſeruanda.
g Et dimitte.

a ¶ Sanctificet nomen tuū. nō petim⁹ q̃ aliq̃ ſanctitas ei de nouo accreſcat: q2 h̃ eſt ipoſſibile: ſz q̃ ſanctitas q̃ ei eternalit̃ ineſt reluceat amplı⁹ in creaturis. ⁊ pmo ⁊ pncipaliter q̃rat in opibus C
hūanis: ſm q̃ dicit aplˀs .i. ad Cor. x. g a
Oia in gl'iam dei facite. Alia ē btitudo dicta formalit̃: q̃ eſt act⁹ vltimate ⁊ pfecte ↄiungens nos deo. ſ. viſio et fruitio: ⁊ illō ē qđ ſcdo loco petim⁹ a
deo: vt ſcz ſim⁹ pticipes ſue bonitat' i qđ fit in viſiōe beata. ⁊ h̃ petim⁹ cū dicimus. b ¶ Adueniat. ⁊ bñ dr: Adueniat: q2 nō poſſum⁹ ad eā venire p gratiā ⁊ gl'iam: niſi ipſe pmo veniat ad nos. vñ Aug⁹. ſup Johēm: Ille eñ venit quē grā dei pueniit. ⁊ Joh. vi. e. Nemo pōt venire ad me niſi pr̄ qui miſit me traxerit eū. c ¶ Regnū tu. beatitudo eñ eterna bñ dr regnū: q2 ibi habet plena ⁊ pfecta copia oīm bonoꝝ. d ¶ Fiat volū. tua. Hic ↄñter petit illud p qđ poſſum⁹ btitudinē ↄſeq̃. ⁊ h̃ dr dupl'r. vno mō directe ⁊ p ſe. alio mō idirecte quaſi p accidēs: cuiuſmodi ē remotio ipedimēti. ſcdz
† De cō. di. 2. c. i calice
pōit ibi: Et dimitte nob. Adhuc pma in duas. q2 ad aſſecutionē btitudinis fac aliq̃d dupl'r. vno mō pncipalit̃. alio mō q̃ſi iſtrumētalit̃. ſcdm pōit ibi: Panē nr̃m: Diuiſio
Illō aūt p qđ pncipalit̃ ↄſeq̃mur btitudinē ē impletio volūtatis diuie p ſctāz opationē: ⁊ q2 frequēter volūtas ei⁹ ē nob incognita: ⁊ q̃n cognoſcit adhuc ſum⁹ ipotētes ⁊ pigri ad iplēdū. iō tertio petim⁹: D
Fiat volū. tua. i. iſpires nob ↄñiez et ↄpoſitū adimplēdi tuū bñplacitū. Additur aūt: e ¶ Sic i ce. ⁊ i ter. brī eñ qui ſūt i celo: q2 ſūt ↄiūcti imediate regule diuine. iō nō poſſūt deficere nec deuiare a diuiſa volūtate. ⁊ iō nos q̃ ſum⁹ i via q̃ nō ſum⁹ ſic ↄiūcti: petim⁹ vt diuia grā h̃ ſuppleat i nob: tenēdo volūtatē nr̃am i cōformitate ad ſuā i opib⁹ nr̄is. ſic cōformāt illi q̃ ſūt i celis. f ¶ Panē no. Hic petit illō p qđ iſtrumētalit̃ ducimur ad btitudinez. ⁊ h̃ accipit dupl'r. vno mō ↄut aliq̃d ē iſtrumētū ipſius dei. ⁊ ſic ſacramēta eccl'ie ſūt q̃dā inſtrumēta q̃b⁹ ſctificamur ⁊ ad btitudinē ducimur: vñ dicunt vaſa grē. oīa aūt ſacra ordināt ad ſacramētuz eucharīſtie: qđ petim⁹ q̃rto cū dicimus: Panē no. ſupſub. dr aūt ſupſubſtātialis: q2 trāſcēdit vitā corpalē et dat vitam eternā. Joh. vi. e. Ego ſū panis viu⁹ q̃ de celo deſcēdi: ſi q̃s mādīcauerit ex h̃ pane viuet ⁊c. ⁊ petēdo h̃ ſacramētū petimus oīa alia: q2 ordināt ad ipm: vt pz in. ↄ. ſnia ⁊ Luc. v. vocat eū panē q̃tidianū: q2 quotidie ipm

* a ¶ Sanctificet no. tuū. Chryſ. Digna eſt deūz depcantē oro. nil petere aū pr̄is gl'iam ſed oīa ei⁹ laudi poſtponere. b ¶ Adueniat regnū tuum. Ad xp̄m q̃ ē dei regnū nō veniem⁹ ad gl'iam niſi ipſe ad nos veniat p grām. d ¶ Fiat volūtas tua ⁊c. Aug⁹. i. obediatur pcepē tuis ab hoīb⁹ terrenis. ſic in celo ab angelis ſctis. f ¶ Panez no. ſup. da no. ho. i. eucharīſtiaz q̃ reficit aīam naturā corpis trāſcēdētē ⁊ q̃tidie ↄ fidelibus offert. Moraliter
d iij *

E G a ¶ Et dimitte. Post cibū petit veniā peccatoꝝ: vt q̄ a deo pascit in deo viuat: ⁊ ad vitā eternā ꝑueniat. Vñ dicim᷒: Dimitte nobis debi. nr̄a. Spm̄ sciē rogam᷒ q̄ dilicta intelligim᷒ q̄ sine spū sciētie nō intelligunt. Sciētia q̄ppe ad vsuꝫ tꝑaliū ꝑtinet q̄ virtus est in vitādis malis ⁊ petendis bonis vt nr̄a ⁊ alioꝝ cōtagia plorem᷒: bona cupiam᷒. Magni sūt isti tres grad᷒. nā q̄ liberat a malo iam heret summo bono. liberatus petit liberatorē: ne iterum ducat in tentationē. Sꝫ quia in hac vita nec iustus sine pctō viuit: sic petit inde liberari: vt sciat q̄d ex charitate fratrib᷒ debeat. Sꝫ qr nondū visione dei fruimur: cibus in via est necessarius: vt qn̄q̄ ad patriā veniamus. Vñ panē petim᷒: ad quē nemo peruenit sine spū fortitudinis: vbi ē fortitudo / ibi esuries iusticie. Etern᷒ eni cibus plenitudo ē iusticie. Quotidianus: vñ q̄tidie illā esuriētes implemus. b ¶ Sicut. Ecce q̄ cautione cōstringimur. in qua etiā nos ad iudicē ad misericordiā īflectit: ⁊ peccātib᷒ in se veniā ꝓmittit: a nobis ⁊ ꝑ nos aliis veniā ꝓmittit. Turpe veniā nō debem᷒ negare. vñ: Cū oratis remittite si quid habetis aduersus aliquē aliter enim pater vester nō dimittet vobis pctā vestra. Pecuniā alicui repetere ↄcedit: sed debita pctōꝝ petē⁊ veniam nunq̄ iuste negamus.

†De pe. di. 1. c. tres sūt
et dist. 2. c. si eni. et di. 3. c. de q̄ti. ⁊ c. adhuc
†De cō. di. 2. c. iteraſ
† mar. 11. d

†De pe. di. 4. c. dic̄ do/ minus
De cō. dif. 2. c. panem
Col. 3. c

c ¶ Et ne nos indu. Sꝫ spū sciētie illustra: vt sciamus quibus malis inuoluimur: ⁊ vt lachryme prosint rogamus: Dimitte nob̄ debita nostra. Et ne nos. Nō q̄ ipse inducat: sed qr deserit ⁊ ire ꝑmittit. Nō ꝓ eo ꝑcat nō tentari: sed nec ad modicū vinci. tētatio eni est necessaria ad coronā. Et ne nos. deserēs in tētatione finas vinci: ⁊ si sinas tētari: sine q̄ nullus ꝓbatus est. d ¶ Sed li. nos. Hec vna petitio tātū ↄtinet q̄ntū oēs supiores. Ut spū timoris dei oīa noxia intus ⁊ exterius pellant: ⁊ sub paupꝑtate beate viuamus. Sꝫ libera nos. In illā q̄ nondū est ne sinas induci: et ab ea in q̄ sum᷒ ducti libera. quo facto nihil est metuēdū nihil restat orandū. e ¶ A malo. Oī visibili ⁊ inuisibili. Hec liberatio q̄tidie necessaria est: qm̄ sine malo aīe ⁊ corꝑis nō viuitur. sed in fine cōplebiſ qn̄ īmortales ⁊ impassibiles erimus. De imis ad summa gradatim sic ascēdit. A malo ꝑ spm̄ timoris liberamur. inde liberati paupes spū ⁊ rebus eē cupimus: qm̄ dicimus: ne nos inducas in tentationē. Spm̄ pietatis rogamus: vt hō interior māsuescat et mitis fiat: ne tētatione moueatur. Precibus laborandū est vt dona ꝑcipiam᷒ ex gratia. Donis agendū: vt veniam᷒ ad merita. Pro meritis beatitudo sperāda. alioquin nec sine ꝑcib᷒ fidei ad donū: nec sine meritis ad btitudinē ꝑuenit. Nihil deest qḋ his septē petitionibus nō cōtineat: siue ad pn̄tem siue ad futurā ꝑtineat vitam. ¶ Satis cōpendiose tradidit xp̄s: nō mō disciplinā mādatoꝝ. sed ⁊ precū ⁊ donoꝝ: vt paucis ꝟbis memorie res multiplices ⁊ necessarias cōmēdaret: ⁊ sic simplicitas fidei sufficientiā salutis sue cito addisceret: ⁊ prudētia ingenioſoꝝ amplius ꝓfunditate mysterioꝝ stupesceret. Hinc Esaias: Sermonē breuiatum faciet dn̄s sup terrā. Qm̄ ita breuiauit vt memoriter capi possit. ita rebus impleuit vt nemo sine grā spūſſancti ꝑcipere possit. f ¶ Si eni dimi. Formā imposuit q̄liter velim᷒ iudicari. Vñ indulgētib᷒ corā deo fiducia rn̄det īpetrādi. exigētes ꝓ pena remordet vltionis vel dānationis. ¶ Deus mauult inuenire cui indulgeat q̄ quē puniat. ideo in nr̄a ptāte posuit q̄ ↄscia iudiciū dī quisq̄ ꝓuocet erga se: ⁊ quō sniaꝫ tāti discriminis possit tēperare. Oēs debem᷒: ⁊ indulgētia patris oīb᷒ est necessaria. ideo ex aīo aliis dimittam᷒: vt maiora seu plura nobis relaxent. Hoc in fine ↄcludiſ: vt certū sit nobis quid in orōnibus ꝓmiserim᷒ neq̄ aliud exigit iudex quē rogamus: nisi vt tales simus fratrib᷒ q̄lē eū nob̄ poscimus. Et q̄ hoc nō facit dupliciter reus est. pmo qr peccauit ⁊ debet. deinde qr ammonitus a iudice: fratri nō indulget. Vñ: Cū oratis: remittite si q̄d habetis aduersus aliquē: aliter eni pater vester nō dimittet vob̄. g ¶ Si aūt nō. Nulla excusatio relinquiſ qr vnusquisq̄ sm̄ hāc sniaꝫ i futuro iudicabiſ. Ex hoc pꝫ q̄ vnusq̄sq̄ in sua infidelitate condemnet. b ¶ Cū ieiunatis. Postq̄ docuit quō orandū sit: docet de ieiunio qḋ iterū ꝑtinet ad mūdiciā cordis: ne nō sit simplex ad deū: qm̄ ad exteriora rapitur. i ¶ Nolite fieri. Nō ꝓhibet virtutē: sed fictā virtutis speciē. Bonū est ieiunio ꝓ pctis tristis esse ad pniāꝫ ⁊ humiliare animā nostrā. vñ: Cor contritū ⁊ humiliatū deꝰ nō despicies: Sed tristiciā que pro laude est: ꝓhibet. Vñ non ait simpliciter: Nolite ieiunare: sed addit: sicut hypo/

†. 18. d
5
Esa. 10. f
Col. 3. c
G
Ps. 50. d

a ¶ q̄ solus potes. ¶ vñ dī hodie. b ¶ vt liberi redeamus ad patriā. ¶ donū sciētia virtus luctus.

a Dā nobis hodie: † Et dimitte nob̄ a
a ¶ quibus tenemur. ¶ peccata.
b ¶ eo pacto: aliter nullus totius orōnis est
b debita nr̄a: † sicut ⁊ nōs dimittim᷒ b
fructus. a ¶ veniā petentibus. b ¶ donū pietas virtus māsuetudo.
c debitoribus nr̄is. Et ne nōs indu c
a ¶ in tētationē induciſ q̄ tētatione frāgiſ.
¶ donū timor: virtus paupertas.
d cas i tētationē: † sed libera nos a d e
a ¶ cōmēdat conditionem. ¶ vos q̄ estis
f malo. Amē. † Si ēnim dimiseritis f g
quasi dī. a ¶ qui in hoc q̄ peccāt boies sūt.
¶ ecce fiducia magna.
hōib᷒ pctā eoꝝ: dimittet ⁊ vobis
g pr̄ vester celestis delicta vr̄a. Si
¶ iudicium sine misericordia fiet eis qui non faciunt misericordiam.
aūt nō dimiseritis hoibus / nec pr̄
vester dimittet vobis pctā vestra.
a ¶ .i. ipa vultus tristicia ostentare ieiuniū.
h i † Cū aūt ieiunat᷒: nolitē fieri sicut b

Nico. de lyra.

a Quotidie ipm̄ sumim᷒ ꝑ ministros ecclie: q̄ hoc sacrm̄ accipiūt pro se ⁊ pro tota cōitate: Alio mō accipiſ instrumētū ad ↄsecutionē beatitudinis ex parte aīe. ⁊ sic cū corpus sit instrumentū aīe seu organū: ꝑ ↄsequēs vita corporalis instrumētaliter facit ad ↄsecutionē supnaturalis btitudinis inq̄tū aīa nō exercet opa meritoria nisi i corꝑe: qr tp̄s meriti durat tm̄ ad tp̄s huius vite. ad vitā aūt corꝑalē necessario requiritur sufficientia victus. ⁊ h̄ petiſ cum dicit: Panē nr̄m ⁊c. et in hoc intelligunt peti oīa vite necessaria. a ¶ Et dimitte nobis. Hic ↄsr̄ petiſ id ꝑ qḋ ↄsequimur btitudinē sicut ꝑ remouēs prohibēs: ⁊ diuiditur in duas. qr pmo facit qḋ dictū est. scḋo reddit rōnē cuiusdaꝫ dicti. ibi: Si eni dimiseritiſ. Prima adhuc in tres. qr a beatitudine ↄsequēda pmo ꝓhibet nos pctm̄ cōmissum. scḋo pctm̄ de ꝓprio cōmittēdū. ⁊ tertio illud qḋ ē ad vtrūq̄ īclinatiuū. scḋm ponit ibi: Et ne nos indu. tertiū ibi: Sed libera nos ⁊c. ¶ Illud ē qḋ pmo ⁊ principaliter īpedit nos a ↄsecutiōe btitudinis ē pctm̄ iā cōmissuꝫ: qr ad btitudinē igredi nō possum᷒ donec pctm̄ cōmissuꝫ sit totaliter dimissuꝫ ⁊ q̄ntū ad culpā ⁊ q̄ntū ad penā. ⁊ iō hāc dimissionē petim᷒ q̄nto loco / cū dicim᷒: Et dimit. ⁊c. Additur b ¶ Sicut ⁊ nos d. qr hec ē regula nob̄ īposita: q̄ sicut volum᷒ nob̄ dimitti pctm̄ nr̄m: ita debem᷒ ꝓprio dimittere pctm̄ i nos cōmissuꝫ. Ista tñ dimissio pōt intelligi dupl̄r. Uno modo q̄ntū ad offensam: ⁊ h̄ ē necessitatꝭ: qr tenemur oēs diligere ex charitate. Alio mō q̄ntū ad iniuriā. ⁊ h̄ non est necessitatꝭ: sꝫ supererogatiōis. sicut eni pecuniā ablatā nos teneſ qs auferētī dimittere sꝫ petere pōt: sic iniuria sibi illata pōt recōpēsationē ꝑ emēdā petere sm̄ ordinē iusticie. c ¶ Et ne nos. Scḋo īpedit nos a btitudine pctm̄: deformidat de ꝓprio cōmittēdū. ⁊ h̄ ↄtingit qn̄ sum᷒ positi i graui tētatione cui ꝓbabiliē timem᷒ succūbere. ⁊ iō sexto petim᷒ h̄ a nob̄ amoueri / cū dicim᷒: Et ne nos indu. .i. induci ꝑmittas. d ¶ In tētatio. nō eni petimus vt nō tētemur: qr tētari nō ē malū: sꝫ mag᷒ ē ad ꝓfectū exercitiū qn̄ viriliē resistiſ. ꝓpē qḋ dīc ps. Proba me dn̄e ⁊ tēta me. sꝫ petim᷒ ne in tētationē inducamur. i. ne ab ipa deuincamur. e ¶ Sꝫ libe. Tertio īpedit nos illḋ qḋ est inclinatiuū ad duo p̄dicta: ⁊ h̄ ē fomes pctī: q̄ ē q̄dā pena ex pctō pmi parētis derelicta: ⁊ h̄ malū pene ⁊ alia mala pn̄tis vite inq̄ntum pn̄t nos ad pctm̄ inducere. septimo petim᷒ amoueri ⁊ ab eis liberari / cū dicim᷒: Libera nos. sequiſ in fine: f ¶ Amē. qḋ ē verbū optatiuū respectu p̄cedētiū. g ¶ Si eni di. Hic reddiſ rō cuiusdā dicti i p̄dicta orōne i q̄nta petitiōe / vbi dicebaſ: Dimitte no. ⁊c. et pꝫ snia ex p̄dictis ibidē. h ¶ Cū āt ie. Hic excludit intentionē vane glorie ab operib᷒ pnie. d. Cū aūt ieiuna. no. fie. sicut hipo. dicit eni hypocrita ab hypos qḋ est sub et crisis qḋ est aurū: qr sub auro vel sub honestate exterioris cōuersationis habet absconditū plumbum falsitatis. Sequiſ:

Diuisio
D

✳ lib᷒ offerſ. a ¶ Et di. no. ⁊c. Greg. vt ꝑfecto bonū qḋ a deo cōpūcti petim᷒: h̄ tpm̄ pmū ꝓprio ↄuersi faciamus. c ¶ Et ne ⁊c. Aug᷒. Aliud est tētari. aliud i tētationē induci. Nā sine tētatione nemo ꝓbat᷒ ē. ⁊ iō nō petim᷒ nos nō tētari: sꝫ in tētationē ꝑ ↄsensuꝫ nō induci. e ¶ Sꝫ libera ⁊c. Chrys. h̄ malū vocat diabolū ꝓpē excellētiā sue malicie. g ¶ Si eni dimiseritis ⁊c. Cyprianus. Excusatio tibi nulla est in die iudicii cū sm̄ tuā sniam iudiceris: ⁊ qḋ feceris h̄ ipe patieris. h ¶ Cū aūt ieiu. ⁊c. Leo papa: Nō sunt casta ieiunia que: ✳ nō de ratione

Moraliter

A G eat hypocrite tristes. a ¶ Extermināt. i. extra terminos hu mane cōditiōis obducūt: Sicut de nitore vestiū iactantia est: sic de nimio squalore et macie. Demoliri est q̄si dissipare: et ve nustatē vult' q̄si ad nihilū redigere. b ¶ Facies suas. Lu ctuosis sordibus in quib' etiā iactātia est et mag' sub specie re

Nota ligionis decipitūr. Nota non debere oues pelles suas deponere sed vesti re: si aliquādo lupi eis se cōtegunt.

c ¶ Unge ca. tuū. Spūali leticia mentē refice dieb' abstinētie: vt dile ctionis odor flagret i opib' misēdie. Cōscientiā laua lachrymis: vt sit mū da corā deo. Nō enī sufficit opus mi sericordie sine mūda pscia: nec h' sine illo. Palestinis mos erat in festis ca put vngere. q̄ caput vnge. i. festiuum et hilarē te exhibe: et mētē spūali oleo refice: et de ieiunio nō q̄ras laudē ex teri'. Sz q' sic a seculo auerteris co rā deo gaudens: et sic facie. i. cor mū dabis a sordib': quib' remotis: deū videre licebit. Unge caput tuū. Ecce nondū omia in nouo testamēto ad lraz. Ridiculi enī ēēnt in ieiunio oleo delibuti: sz spū amoris ei' cuius passionibus debemus pticipare nos macerando: mens debet vngi et non oleo adulationis: aliter vana sunt ie iunia. Christus factus est vnguentū nobis: qd effusuz p passionē mortis. ecclesiam suā suo odore impleuit. Nō nō alterius cū ieiunare debem': sed eius pfusi spū p abstinentiā maceran tes carnē eius passioni participem'. Illo ergo vngamur: vt opera miseri cordie emulent: et charitas interius diffundat: q' sine illo calix nr̄i ieiu nij nō inebriat affectu pietatis. Deo ieiunat q pro amore eius se macerat et qd sibi subtrahit alteri largitur.

d ¶ Et pater tuus. Pater p fidē intus est: et remunerat in abscondito

B facta. Ibi q̄ ieiunandū q̄ ipse videat. Et necesse est vt ieiunās sic ieiunet: vt ei placeat quē in pectore portat.

e ¶ Noli thesau. et c. Ad mūdi ciā cordis terrena erogari precipit. Nolite thesaurizare. Qui ieiunat: vel seruādo qd nō edit: vel glīaz que rendo: in terra thesaurizat. Qui pp̄t deū in celo. i. in eternitate: et si specia liter de elemosyna moneat: tamē de omni ope virtutum accipitur. Quia q̄cquid pro deo fit in eo eternaliter recipiemus. Erugo metalla cōsumit: tinea vestes: quod ab his intactū est tollūt fures. His tribus modis om

Moraliter nis auaricia ɔdēnat: pterēūt enī oia q̄ possidet. ¶ Moralr Si q̄d in carne gerim' thesauros i tra cōdim': dū pciosos cor poris sensus i terrenis desideriis occupam': qs erugo. i. libi do ɔsumit. Porro idumēta morū ira et supbia et cet'a vitia de struūt: qb' si q̄d restat, demones furāt. Oē terrenū vel erugie ɔsumit vt aurū et argētū: vl putredine et vermib' soluit, vt ve stis: vel qd ab his imune est a furib' tollit: vt lapides pciosi.

Allego. In his q̄ oē gen' auaricie repbēdit. ¶ Rab. Alle. Erugo si gnificat supbiā q̄ decorē ɥtutū obfuscat. Tinea q̄ vestes latēt rodit, inuidia ē q̄ et studiū lacerat bonū: et cōpactionē vnitat dissipat. Fures sūt heretici et demones q̄ sp ad h' sūt intenti: vt spūalib' spolient. f ¶ Thesauri. aūt. q. d. Cū ieiunat aut aliq̄d boni opis agitis: ibi recōdite vbi corruptio nō possit acce dere. g ¶ In celo. i. oēm spē in celestib' ponite: fide gradiē tes: charitatē āplectētes: In celo. i. i spūali firmamēto: qd nō

I. 14. c trāsit: Celū et terra trāsibūt: ɥba aūt mea nō transibūt. Si q̄ cor est in celo: mūdū ē q' mūda sunt celestia. Si aūt i terra vo lutat: quō mūdū est. i. si q̄d agit vt terrena cōsequat: quō mun dū ē: Si eteni illa i gn̄e suo mūda: tn̄ sordescit res dignior dū iferiori miscet: vt aurū argēto: argētū plūbo. h ¶ Ubi ē ei thesau. Si i terra: cor est deorsuz. si i celestib' cor ē i xp̄o sursū.

k Lucerna.

a ¶ repsentatores alteri' psone. ¶ q̄ nō virtu tibus studēt sed fauorē vulgi excitant.
b ¶ demoliunt: hoc enī pprie de exulibus.

a hypocrite tristes. Extermināt enī g b
a ¶ finē intētionis vt supra repbendit hic.
¶ vt dissimiles aliis videant: et ipsa vilitate vl tra homines predicentur.

b facies suas, vt pareānt hominibus ieiunātes: Amē dico vobis† q' re
a ¶ laudē quā voluerūt: nō adoptionē filioz
b ¶ sic vni dicit quasi omnibus,

ceperūt mercedē suam.† Tu autē c
a ¶ caput vngit qui spirituali leticia interius

c cū ieiunas vngē caput tuum: et fa
pinguescit. a ¶ hoībus ieiunat qui fauorē eorum captat. ¶ visibilibus.

ciem tuā laua: ne videaris hoīb' ie d
a ¶ celesti. ¶ qui est inuisibilis
¶ per fidem in corde. ¶ vel so.

iunās: sz p̄ri tuo q̄ ē in abscōdito: e f
a ¶ in conscientia vbi ipse est.

d et pater tu' q̄ videt in abscōndi
a ¶ pēdet de hoc qd dictū ē ne videaris ho. ie.
b ¶ diuitias reponēdo: spem vobis collocare

e to reddet tibi. Nolitē thesaurizā g
in terrenis. ¶ i. in transitorio.

re vobis thesauros in terra vbi
¶ i. supbia. ¶ inuidia. ¶ dissipat et ɔsumit. h

erugo et tinea demolitur, et vbi i k
¶ i. heretici et demones qui semper ad hoc sunt intenti vt spūalib' expolient.

f fures effodiunt et furantur. The l
a ¶ non mihi cui nō pdest sed vobis.

saurizate autem vobis thesauros
a ¶ in spūalib' et eternis. b ¶ q' future diui tie sanctorum incorruptibiles sunt.

g in celo vbi nec erugo nec tinea de
a ¶ dissipat et i nihilū redigit. b ¶ q' ibi aduer sus electos dei nulla diaboli fraus pualebit.

molitur: et vbi fures non effodi
a ¶ vniuersaliter de pecunia et omnib' volu ptatibus hui' seculi. hmōi thesaur' est gula: hmōi libido et similia.

h unt nec furant. Ubi ei ē thesau m

Sitatio. Sequit: a ¶ Tristes. isti enī ostēdūt quādā facie C tristiciā vt simulent pnie rigorē. iō subdit: b ¶ Exterminant Extermināre enī et c. exterminare enī est ex terminos ponere. et iō illi facies extermināt q̄ quādā tristiciā extra modū solitū alioz demōstrāt: vt religiosi p ceter' appareāt. Ut alr. ¶ Sic fuīt q̄nq' vnguē D ta ad decorādū faciē: qb' vtunt mulieres ad simulādū pulchritudinē ita fuīt q̄dā vnguēta ad extermināndū pdicto mō faci em: et forte talib' vtebant ad simulādū pniaz. sic etiā truitāni talib' vtūt ad ex torquēdū pecuniā p q̄stū. Subdit aūt debitū modū ieiunādi, cū dic: c ¶ Tu aūt et c. signa leticie ptēde. talib' enī vn guēt et lotiōe corpis vtebāt. d ¶ Ne iudei in diebus solennibus et festiuis. vi. ho. i. ad gl'iā hoim q̄rēdā. e ¶ Sz Alio non ha patri tuo. celesti. s. cuius gloriam de bet quia bes tm̄ q̄rere i opib' tuis. f ¶ Qui ē in ab. q' de' i p̄nti vita nō pōt videri De fac' vn. a nob: lz sit p̄ns vbiq̄. Cetera patent. c. vnico g ¶ Noli. the. Hic excludit ab affe ctiōe hoīs peccatū auaricie. et diuidit in Diuisio duas ptes. q' p'mo ostēdit, ppositū i actu exteriori. scdo i actu iteriori, ibi: Ideo di co vob ne sol. et c. Prima i tres. sz tres rōes p q̄s excludit imoderatā ɔgrega tionē diuitiaz. scda ponit ibi: Ubi est the. tu. et c. tertia, ibi: Nēo pt du. do. s. Pma rō accipit ex ɔfectu thesauri tpal' Thesaur' eī nihil aliud ē q̄ ɔgregatio diuitiaz. ɔgregāt aūt diuitie ppt suffici entiā vite hūdā: sz thesaurizatio idebi ta recte iducit ɔriū: q' reddit hoīez in sufficiētissimū: q' tal' thesaurizatio ē q̄ fit ex auaricia et ex amore diuitiaz i se. ille aūt q̄ sic cōgregat diuitias nō audet eis vti: sz iuxta eas ducit miserā vitā et dimittit eas putrefieri. et iō dic Hiero. i epl'a ad Paulinū: Antiquū dictū est Auaro deest tā qd hz q̄ qd nō hz. et ta lē modū thesaurizādi excludit saluator B cū dic: Noli. thesau. et c. vbi erugo et tinea demolit. h ¶ Erugo. i. eris ru bigo. et ib tāgit corruptio diuitiaz ar tificialiū: vt auri et argēti et ceterop me talloz. i ¶ Et ti. Hic tāgit corruptio diuitiarū natur aliū: vt bladi vini et ve stimētoz et cōsimiliū. k ¶ Et vbi et c. Hoc dr' ppt lapides pciosos: q̄ lz n̄ pos sint rubiginari nec a ɥmib' corrodi: ta men possunt a latronib' tolli. Ex predi ctis patz q̄ thesaurizatio que fit ex cau sis honestis nō est interdicta a saluato re tanq̄ illicita: vt quando aliquis the saurizat ad bona opera facienda: vt est constructio ecclesiarum: releuatio pau perum: et huiusmodi: vel ppter rempu blicā fundā et ɔsimilia. l ¶ Thesau. Per h ɔcludit excellē tissimū modū thesaurizādi: q̄n. s. bona tpalia et trāsitoria cōsu munt i pios vsus: et sic cōmutant i bona spūalia et etna: et per ɔñs incorruptibilia: et h ē thesaurizare i celo. et patet littera. m ¶ Ubi ē eni et c. Hic ponit scda rō ad excludēdū thesau rizationē iordinatā tpaliū: et accipit ista rō ex q̄dā effectu malo ipi': q̄ ē excecatio mēt'. ad talē eī thesaurizationē seq̄t total cō uersio mēt' ad amorē diuitiaz: et h ē qd dic: Ubi ē the. et c. ad hāc conuersionē seq̄t auersio a deo: et q' intellectus illuminat per coniunctionē ad deum: ideo ex tali auersione obtenebrat. Et quia intellectus dirigit omnes alias potētias in suis acti bus: cū sit oculus hoīs interioris: ad h seq̄t obtenebratio et obscuritas in oībus operibus humanis. ppt qd subditur:

Lucerna cor

Moraliter ✱ nō de rōne ɔtinētie venit sz de arte fallacie. c ¶ Tu aūt. Per caput xp̄s intelligit. p faciē ppa cōscia: q̄ lauāda ē ɔfessi one. xp̄s autem vngēdus deuotiōe. g ¶ Nolite thesauri zare vobis et c. Rab. Erugo significat superbiam que deco rem virtutum obfuscat. tinea que latenter vestes rodit inuidi am que bonum studium lacerat. fures sunt heretici et demo nes qui semper sunt intenti nos bonis spūalibus spoliare.

 ✱ Lucerna corpo

E ℨ a ¶ Lucerna. Prosequit̄ mūdiciā cordis. Sicut oculus mēbra ad operandū dirigit: sic intentio & lux fidei oēs virtutes. Lucerna est lumen in testa: sic charitas in fide. Cū fides cessabit: sola charitas lux erit. De exteriori docet officiū interioris hois intentione mentis & luce fidei oēs virtutes illustrant: vt reddāt lucidū corp⁹. Itē ad mūdiciam cordis ꝑ se ꝯ capitm̄ ē. vl' grā prioꝝ operū q̄ paiā apparēt. b ¶ Si fuerit o. Si pura itentiōe q̄ potes bona agis: opa sūt luc̄: etiā si no ita hoīb⁹ videāt. Si ꝑuersa intētio ē: prauū ē q̄cq̄d agitur: & si videat̄ rectū: Ocul⁹ vn⁹ & simplex est. s. charitas q̄ mō lucet i fide sic in testa: c ¶ Si aūt ocu. tu⁹ ne. Si itentio nō ē ex fide: tot⁹ hō iterior tenebrosus est. Quia qđ nō ē ex fide pctm̄ est. d ¶ Tenebrosuz erit. Quādo q̄dē intētio sequēs op⁹ īformat. Ergo si bona q̄ agis qꝛ mala itentiōe fiūt: tenebre sūt: q̄d ea q̄ ꝑ se mala sunt: & mala itentiōe fiūt. e ¶ Si ḡ lu. Intētio qua facim⁹ quodcūq̄: q̄ in nobis ē nota: lumē dr̄. exit⁹ vero rei incert⁹ est: vt cū q̄d alicui do vel ago: nescio vtrū cedat ei bono an malo. & iō tenebras vocat. Dicit ḡ: si intētio qua fac̄ q̄ tibi nota est: appetitu tēporaliū sordidat̄: quāto mag̃ ipm̄ factū cui⁹ dubi⁹ est exit⁹: qꝛ & si bn̄ cedat alij qđ nō bona itentione facio: nihil tibi ꝓderit. qꝛ quō feceris tibi imputat̄: nō quō illi euenerit.

Lu. 11. c

Lu. 29. c / 25. dis. c. a / cunus / 21. q. 3. c. 1. / De pe. dis. 5. c. 2

f ¶ Nemo pōt. Quasi nō poteritis ad oculum hoīm bona agere: & ex his deo placere: nō simul in celo & in terra thesaurizare: nec & vitijs & virtutibus deseruire. Quicq̄d fac̄ vl' ex amore dī: vel seruitute diabobi. Cū regnū dei & diaboli dissideāt inter se: in vtroq̄ nemo pōt simul militare. vnde qui baptizātur diabolo abrenūciant & operib⁹ ei⁹. g ¶ Aut eīn vnū odio. Nihil est mediū: Quicq̄d eīn fac̄ aut ex amore dei: vl' ex ꝯuitute diaboli. ¶ Aug⁹. Diabol⁹ eīn semꝑ est odio habendus. de⁹ vero diligēdus. Nec eīn apte aliq̄s vnq̄ deū odio habuit ꝫ oēs se eū amare fatent̄: & diaboli nomē execrāt̄: q̄uis vitijs si eū q̄si tyrānū sup se dominātē sustineāt. deū ꝟo odio nō habent ꝫ contēnūt: victi ꝯcupiscētia sua: & ꝑsuasione diabolica. h ¶ Aut vnū su. Aug. Nō q̄dē diligit: nemo eīn diabolum diligit. Sꝫ sua cupiditate iplicat⁹ patit̄ eū: vt si q̄s ancille alie ne cōiunct⁹ ꝑpter suā cupiditatē durā patit̄ seruitutē: & si non amet illū cui⁹ ancillā diligit. Alterū ꝯtēnet: Nō q̄dē odio habebit: nulli⁹ eīn ꝯscia deū potest odisse. Idē in retractatiōe rel eiusdē. Nō video fuisse dicendū. Multi eīn sunt de q̄bus scriptū est: Supbia eoꝝ q̄ te oderūt &c. i ¶ Et māmone. Mamona syra lingua diuitie: quib⁹ seruire deū negare est. Non dicit hēre qđ fieri licet vt bn̄ dispēset: ꝫ seruire qđ ē auari. Dicitur hoc nomē eē demonis q̄ p̄est diuitijs: nō q in ei⁹ ditione sint: ꝫ q his vtit̄ ad decipiendū: irretiendo laqueis diuitiarū. k ¶ Ideo. Quia non potestis deo seruire & māmone. Ne sitis solliciti quod est seruire diuitijs. Contemptū seculi: & fiduciam futuroꝝ toto sermone precepit: dum & mala sustinere et ℨ nō vlcisci

ℨ

Ps. 73. d. / Māmona

a rus tuus: ibi est et coꝛ tuum. †Lu- a cerna corporis tui est oculus tu⁹.

a ¶ intentio cui⁹ merito opa luc̄: an tenebrarū sūt discernūtur. b ¶ vn⁹ & purus: de quo in cantic̄: Vulnerasti coꝛ meū in vno oculo tuoꝝ. i. in charitate. c ¶ i. congeries virtutū: vel actio tota.

b Si fuerit oculus tu⁹ simplex: tō- b c tum corp⁹ tuū lucidū erit. Si au- d e

¶ intētio ꝑuersa.

tem oculus tuus nequā fuerit: to- f d tum corpus tuū tenebrosum erit.

e Si ergo lumē quod in te est / tene- g

a ¶ mala que fiunt intentione peruersa.

bre sunt: ipe tenebre quāte erunt? h

a ¶ .q. nō possum thesaurizare & deo seruire. b ¶ .i. in celo & i terra thesaurizare. ¶ vitijs & virtutib⁹. c ¶ inter se dissidentibus.

f †Nemo pōt duobus dominis ser- i

¶ .i. diabolū.

g uire: Aut enim vnum odio habe-

¶ .i. deū. ¶ .i. diabolū.

h bit et alterum diliget: aut vnum

a ¶ deū postponit & si diligit eius mandata.

sustinebit: et alterum contemnet.

a ¶ exhōnit q̄sūt duo dn̄i. b ¶ bon⁹ dispēsator nō ē seru⁹. c ¶ .i. diuitias hēre q̄dē ꝫ eas

i Nō potestis deo seruire & mām- k

ꝫ nō seruire eis. a ¶ ne cura eoꝝ retrahamini ab eternis: qꝛ nihil sunt.

k mone. Ideo dico vobis: ne solli- l m

Nico. de lyra

✱ a ¶ Lucerna corpis tui. metaphorica est locutio. ac si diceret: sicut oculus corporalis dirigit opa corporalia: qꝛ dirigit pedē ad ambulandū: man⁹ ad operandū: & sic de alijs: ita oculus mentꝭ ꝑ intentionē rectā dirigit opa hūana: inq̄tuz in eis est ratio boni moralis. & iō dicit: b ¶ Si oculus tu. fu. sim. i. intētio mentis recta. c ¶ Totū corp⁹ tuū. i. ꝯgeries operationū. d ¶ Lucidū erit. i. sancta & bona. dū tn̄ op⁹ sit licitū de genere. e ¶ Si aūt ocul⁹ tu⁹ fuerit neq̄. i. intentio ꝑuersa & mala. f ¶ Totuz corp⁹ tuū tene. erit. i. tota cōgeries operationū tuarū erit mala: etiā si actio sit de genere bona: sicut dare elemosynā mulierculę: vt possit eā ad amorem illicitū attrahere: est malū simplr̄: ꝑpter maliciā intentiōis perverse. ꝑpter qđ subdit: g ¶ Si ḡ lumē &c. i. si actio bona de genere: q̄ est q̄si quoddā lumē: efficitur mala ꝑpter defectū intentionis bone. h ¶ Ipse te. quā. erūt. q. d. multo magis: qꝛ actio mala de genere: q̄ est q̄si q̄dā tenebra: si tn̄ huic superuenlat intētio mala: ē multo deterior q̄ prima: vt si aliq̄s mechet̄ cū aliq̄ vt possit ei⁹ pecuniā furari: oīs talis tenebrositas ꝓcedit ex imoderata cōgregatiōe diuitiarū: ꝑpter qđ est merito fugiēda. i ¶ Nemo pōt du. &c. Hic ponit̄ tertia rō. qꝛ illud ē merito fugiēdum ab hoīe: ꝑ qđ impedit̄ obsequiū deo debitū: ad qđ obligat̄ hō ex bn̄ficio creatiōis & ex alijs bn̄ficijs: ꝫ impedit̄ ꝑ ꝯgregationē diuitiarū inordinatā. ḡ &c. Minor aūt hui⁹ rōnis declarat̄: cū dr̄ i lr̄a: Nemo pōt duo. do. seruire. qđ ē itelligēduz q̄n sunt ꝯtraria et dispati & nō subalternatiꝫ positi: sic ē & ꝓpositos qꝛ auaricia q̄ ē seruitus idoloꝝ nō pōt stare cū obseq̄o diuio. & iō ꝯcludit. k ¶ Non potestis deo ser. & mā. māmona eīn ligua syra nomē est diuitiarū: vl' nomē demōis q̄ tētat de cupiditate diuitiarū. auar⁹ aūt q̄ thesaurizat inordinate: seruit vtrisq̄. & iō nō pōt simul deo seruire. Ille aūt q̄ ipsis opib⁹ diuinas expēdit nō seruit diuitijs: ꝫ mag̃ diuitie seruiūt sibi: qꝛ eis vtit̄ sic̄ istrumētꝭ ad opa ꝟtutū: qꝛ ꝟm q dic̄ Amb. sup Lucā. Sic diuitie sunt ipedimēta reprobis: ita ꝓbis sūt adiumenta ꝟtutis. & iō talis pōt simul seruire deo & vti ipsis. l ¶ Iō dico vo. &c. qꝛ nō solū ꝯgregatio diuitiarū q̄tū ad actū exteriorē deordinat hoīs affectū: ꝫ etiā sollicitudo acq̄rēdi deordinat: q̄tum ad actū iteriorē. iō ꝯn̄r excludit sollicitudinē supfluā circa talia acq̄renda. Et diuidit̄ in duas ꝑtes. qꝛ primo facit qđ dictū ē ꝑ quedā exēpla. et scđo ꝑ rōnes / ibi: Nolite ḡ. Circa primū aduertēdum q duo sūt q̄ req̄runt̄ ad sufficientiā vite ꝑntis. s. nutrimētū: sine q̄ hō nō pōt viuere absolute: et vestimētū sine q̄ nō pōt bn̄ viuere. & iōo circa ista solet hō mag̃ sollicitari. Primo ḡ excludit sollicitudinē circa vtrūq̄ in generali. scđo circa quodlibet ꝑ se sumptū i speciali / ibi: Respicite volatilia. Circa primū aduertendū q natura nō potuit ꝓuidere hoī de tegumēto & defensione: sicut prouidit alijs aīalibus: vtpote auib⁹ dedit plumas ad coopertimētū: vngues et rostra ad defensionē. similiter brutis aīalib⁹ pelles & pilos ꝓ indumēto: cornua & dentes & hmōi ꝓ armis: qꝛ in talib⁹ non est nisi natura sensitiua q̄ est ad vnū determiata: & iō de talib⁹ potuit eis ꝓuidere sufficiēter natura. hō aūt rōnalis nature est: q̄ nō ē determiata ad vnū: ꝫ habꝫ viā ad dispata & ꝯtria. et iō nō potuit sibi sufficientē ꝓuidere natura q̄ de se ē determiata ad vnū: ꝫ loco huius hō habet itellectū ꝑ quē pōt cogitare diuersas artes & modos faciēdi sibi vestes & arma: & manus ad operādū talia. & iō oportet hoīem de talib⁹ sollicitari: qꝛ tn̄ hō rōnalis ē. iō ista sollicitudo debet eē moderata ꝟm regulam rationis recte: & talē sollicitudinē nō excludit hic saluator: cum sit ꝓ prudētie: alit̄ seq̄ret̄ q hō tentaret euz: si expectaret ab eo ꝯseq̄ oīa necessaria: omittēdo qđ debet fieri circa h̄ via hūana ꝫ sollicitudo q̄ h̄ ꝓhibet̄ ē deordinata & supflua ꝑ quā postponūtur bōa spūalia: vt mag̃ videbit̄ postea. Et h̄ ē qđ dicit hic saluator: m ¶ Ne solliciti sit̄. supflue. s. & inordinate de cibo & vestimēto: qꝛ h̄ nō est necessariū: qđ ꝓbat exēplo: qꝛ corpus & aīam que sunt maiora beneficia deus dat nobis sine sollicitudine nostra. ergo & illa q̄ sunt minora: videlicet cibum et vestimentū:

Col. 3. a

Diuisio

b

✱ a ¶ Lucerna coꝛ. tui &c. Remig. Per lucernā ecclie rectoꝛ significat̄ q̄ bn̄ ocul⁹ dr̄: qꝛ plebi subiecte q̄ ꝑ corp⁹ itelligitur salutaria videre debet. Si ḡ ecclie rectoꝛ errauerit: quāto magis subiect⁹ sibi ppls deuiabit. k ¶ Nō potest̄ deo ser. &c. Hiero. Non dixit q̄ habet diuitias: ꝫ q̄ seruit diuitijs. qui eīn diuitiarū seruus est custodit eas vt seru⁹ dn̄m: q̄ aūt earū seruitutis excussit iugū distribuit eas vt dn̄s. m ¶ Ne solli. sit. aie &c. nō dic̄ vt mādnect⁹: ꝫ q̄d māducet̄. māducare nā q̄ necessariū ē ad sustētationē nature. sollicitari ꝟo circa sumptuositatē cibi vl' delicationē gule. Et idē dicendū de veste.

Moraliter

✱ Nōne aīa

A ¶ nō vlcisci τ inimicos diligere iussit: et humana gloriā fugere.
Gen.3.b Nūc vult cōfirmare per fidē in spe eternoꝝ: qꝛ plures sūt quos amor pñtium τ desperatio futuroꝝ torpentes facit. In sudore vultus paratur panis: sed labor est exercēdus: sollicitudo tollenda est q̄ mentē pturbat: dū timet ne aut possessa dispereāt: aut elaborata nō cōtingāt. a ¶ Anime vestre. Id ē animalitati cui hec necessaria sunt. Totam spem deo cōmittite: qꝛ nihil nisi qđ decreuerit ille potestis acqrere vel retinere. Aia hic ponitˀ p vita q̄ cibo sustentatˀ vt
Joh.12.d ibi: Qui amat aīam suā perdet eam. Animalitas cibo alitur: τ ponitˀ hic pro vita: viuit cū pecoribus quā qui pdit ꝓpter xp̄m: inueniet eam spūalem ī vitā eternā. b ¶ Nōne aia. Nō vita ꝓpter escā: nec corpus ꝓpter vestimentū: sed ecōtra. Ideo non sit sollicitus animus vt gcipiat qđ ꝓpter se creatū est. Quasi qui dedit maiora .i. vitā τ corpꝰ: dabit et minora .i. victū τ vestes. In his ꝓmissis veritatis nemo dubitet. Sic hō qđ eē debet: mox addunt ei oīa ꝓpter quem sunt facta. c ¶ Respicite. Hoc ad escā. Sancti merito cōparantˀ auibus: qꝛ celū petunt: τ quidā ita remoti sunt a mūdo: vt iā in terris nil agāt: sed sola ɔtēplatione iam in celo degāt: de
Esa.6.b. quibus dicitˀ: Qui sunt hi qui vt nubes volant τc̄. Hec exēpla non phibent ꝓuidentiā: non laborāt: sed sollicitudinē vt tota fiducia vestra sit in deo: cū τ aues sine cura viuant. d ¶ Et pater ve. Exaggerat fiduciā illoꝝ τ cōfirmat: qꝛ si bonitas patris etiā ad illa se extēdit: q̄tomagis ad filios adoptionis. e ¶ Quis aūt τc̄. Illi aūt curā regendi corporis
B relinqte: q̄ illud ad hāc mensurā fecit puenire. f ¶ Et de ve. Nō φ laborare τ ꝓuidere hoc nō deceat: sed oīs sollicitudo abiciēda est et spes in deo habenda est. g ¶ Considerate. Exhortationē de indumēto satis congrue confirmat exemplo. h ¶ Qm̄ nec salomō. Que purpura regū: que pictura textricuꝫ pōt floribꝰ cōparari? Ipse color dicitˀ operimentū florū: sicut dicimus: operuit istum rubor. i ¶ Si enī fenū. Si ista q̄ ad vsum sunt tp̄is tm̄: τ cito decidua: igne cremabuntˀ: deꝰ tā venuste adornat. Cras pro futuro ponitˀ
Gen.30.c in scripturis: dicēte iacob: Exaudiet me cras iusticia mea. k ¶ In clibanū. Alij libri habēt: in ignem vel in aceruū: qui habet speciē clibani. l ¶ Quāto magis. scꝫ vestiet. Et ideo oīs fiducia in eo habenda: Qꝛ si nec de his fidētes sumꝰ quō inuisibilia speramus? Per modica fides est q̄ nec de minimis certa est. Ideo τ de eternis ingerit fiduciā: τ ɔdēnat infidelitatē. m ¶ Modice fidei. Quicūq in aliqua ꝓmissione dubitat modicus est fidei τ quāto plus dubitat tāto minus inuenit ea pro quibus sollicitus fuit. n ¶ Nolite. Plenꝰ inculcat τ reuoluit: qđ a pncipio sermonis docuit: vt absq sollicitudine viuamus. Nolite ergo solliciti. Hic videntˀ argui hi q̄ spreto victu vel vestitu cōi: lautiora sibi vel austeriora q̄ his cū quibus viuūt alimenta querunt vel indumenta. o ¶ Solliciti esse. Sollicitudo suffocat verbum dei ne fructum referat: et facit similem gentili id est infidelem

¶ quia hoc est diuitijs seruire.
a citi sitis anime vestre quid manducetis: neq corpori vestro quid
¶ .i. vita
b induamini: Nonne anima plus †
est q̄ esca: τ corpus plus q̄ vesti
a ¶ que ꝑpetuo non erunt.
c mentum? Respicite volatilia ce a
a ¶ dei ꝓuidentia aluntur absq cura.
li: qm̄ nōn serunt nec metunt ne †
a ¶ tunc multo magis vos q̄ filij estis.
d q congregant in horrea: et pa
a ¶ tūc multo magis vos qui rationales estis quibus promittitur eternitas.
ter vester celēstis pascit illa. Non b
a ¶ qꝛ rationales τ in filios adoptati.
ne vōs magis pluris estis illis?
a ¶ sua sollicitudine τ sagacitate.
e Quis autem vestrum cōgitans c
potest adijcere ad staturam suam
a ¶ supra de esca: hic de vestimento.
f cubitum vnū? Et de vestimentis
a ¶ hoc de indumento.
g quid solliciti estis? † Cōsiderāte li d
a ¶ nō sunt hec allegorica: sꝫ vt de minoribus psuadeantˀ maiora. ¶ coloribꝰ se ornando.
liā agri quomodo crescunt. Non †
¶ vt indumenta sibi conficiant. ¶ tamen.
laborant neq nent. Dico autem f
¶ qui pre alijs floruit.
h vobis quoniā nec salomō in omni g
gloria sua coopꝰtꝰ est sicut vnū ex
i istis. Si enī fenū agri qđ hodie est h
a ¶ ꝓcurabit in necessarijs. ¶ ornat.
k et cras in clibanū mittitˀ deꝰ sic vestit i k
a ¶ .s. vestiet. b ¶ qui ad imaginem dei estis ad eterna vocati.
l m stit: quantō magis vōs modice fi l
a ¶ non ait: nolite querere.
b ¶ id est tali cura nolite impediri quo minus celestibus insudetis.
n dei? Nōlite ergo sōlliciti eē dicētes: m

Nico. de lyra

✠ vestimentū: dabit sine sollicitudine: vel cū sollicitudine moderata. a ¶ Respicite volatilia. Hic probat de vtroq in
Diuisio speciali: τ pmo de cibo. scđo de vestimēto. ibi: Quis aūt vestrū cogitāns. Primū ostēdit p exemplū auiū: q̄ non serunt neq metunt. et tn̄ dn̄s sufficiēter pascit illas cū sollicitudine ɔuenienti sue nature: multō fortius hoīem sufficiēter pascet cū sollicitu-
C dine cōuenienti sue nature: que est sm regulā rōnis recte: ꝓpter qđ subditˀ: b ¶ Nōne vos magis pluris estis illis .i. natura humana est maioris pōderis corā deo. qꝛ aīalia facta sunt ꝓpter hominē. finis aūt nobilior est his q̄ sunt ad finem. c ¶ Quis aūt vestrū. Hic ꝓbat de vestimēto: τ ponit duplex exemplū. Primum accipitˀ ex eo qđ est intra hominē .s. magnitudo corporis quā deꝰ dat homini sine sollicitudine sua: quod patet: qꝛ q̄tūcunq aliqs sollicitetˀ de augmētatione sua: non pōt addere ad staturā suā cubitū vnū. cū ergo vestimētū cōpetat maius vel minus homini sm quātitatē corpalē: τ quātitas datˀ ei sine sollicitudine sua: p ɔsequēs et vestimentū conueniens absq sollicitudine supflua: τ h̄ est qđ ɔcludit interrogatiue. Et de vestimētis τc̄. Scđm exemplū accipitˀ ex eo qđ ē extra hoīem .s. ex terrenascētibus: qđ ponit cum dicit. d ¶ Cōside. li. agri quō crescūt. sine sollicitudine eoꝝ τ sm quātitatem suam a deo vestiuntˀ. ꝓpter qđ dicit: e ¶ Nō laborant .s. ad ornandū se. f ¶ Neq nent .i. filāt ad faciēdū sibi vestimētū: τ tn̄ optime vestiuntˀ: qđ ꝓbat. g ¶ Qm̄ nec salomō τc̄ .i. lꝫ fuerit rex potētissimꝰ: vt ptꝫ .iij. Regū. tn̄ nō fuit ita bn̄ vestitꝰ qꝛ lꝫ ars imitetur naturā: tn̄ opa artis nō assequūtˀ pfectionē operū nature. τ ideo tinctores pānoꝝ nō pñt facere colorē ita virdē sicut natura ī terrenascētibꝰ. Ex h̄ igitur ɔcludit φ deꝰ sufficiēter vestiet hominē absq sollicitudine supflua. ꝓpter
†Luc.12.d qđ dicit: h ¶ Si enī fenū agri τc̄ .i. in presenti. i ¶ Et cras in cli. mit. Id ē in futuro ponetˀ in furno: qꝛ ī aliquibus terris loco lignoꝝ vtuntˀ stipulis τ talibus ad calefaciendū furnum.
D Vel aliter: Clibanus accipitˀ hic pro aceruo in q̄ ɔgregatˀ fenū desiccatum: qꝛ ad modū furni seu mōticuli eleuatˀ: vnde τ clibanus a cliuo dicitˀ. etiamē k ¶ Deus sic vestit. fenū ipm̄ sine sollicitudine sua. l ¶ Quāto magis vos modice fidei .s. sine sollicitudine supflua. Vocat autem eos q̄ nimis sollicitantˀ de talibꝰ modice fidei: qꝛ ex defectu fidei ꝓcedit talis sollicitudo supflua. non aūt sollicitudo rōnabilis τ moderata: sed magis includitˀ: qꝛ sicut natura auiū est predicto mō viuere τ terrenascentium crescere: sic natura hoīs est viuere sm dictamē recte rationis: ad quod sequitˀ ipm̄ debere sollicitari sollicitudine moderata ad querendum ea que non dedit sibi natura: vt
Diuisio vestes τ arma τ silia: vt pdictū est. m ¶ Nolite ergo solliciti esse. Hic excludit sollicitudinē superfluā p rōnes duas. scđa ponitˀ ibi: Nolite ergo. Prima accipitˀ ex parte diuine prouidentie. Ad cuius euidentiā ɔsiderandum φ aliqui dixerunt prouidentiā diuinam esse tm̄ circa superiora: τ nō circa actus humanos: in quoꝝ persona dr̄ Job .xxij. b. Circa cardines celi pambulat nec nr̄a considerat. τ ex hoc dicebāt φ homo circa necessaria vite debebat multū sollicitari. τ hoc est qđ dicit: ✠ Nec enī oīa

Moraliter ✠ † ¶ Nōne aīa plꝰ τc̄. Hiero. Qui maiora pstitit vtiq τ minora pstabit. a ¶ Respici. vo. ce .i. vere ɔtēplatiuos. † ¶ Qm̄ nō se. τc̄. se negocijs secularibꝰ iplicādo τ dn̄s ꝓ eis sollicitatˀ ad necessaria mīstrādo. d ¶ Cōside. li .i. vere castos. † ¶ Quō crescūt .s. nō solū labore suo sꝫ etiā dei dono. Sap. viij. d. Et cognoui qꝛ nō possū eē ɔtinēs nisi deꝰ det. h ¶ Si enī fe. τc̄. p fenū virēs ad horā τ pꝰ mittēdū in ignē significātˀ vane gliosi ad tp̄s florētes: τ pꝰ ignē gehēne eternaliter sustinētes. Igitˀ si eis deꝰ dat tāta bona i terra suis electis dabit ī celo multa maiora. m ¶ Nol. ergo solli. exponatˀ vt .s.

✠ Hec enim

E b a ¶ Hec enim oia. Quid ergo amplius habet a gentili: cuius infidelitas animum sollicitat: et curis vite huius fatigat. b ¶ Gentes. Quibus de futuris cura non est. sed filiorum est querere regnum. c ¶ Scit enim pater. Prouisa sunt hec a deo: qui nouit nobis hec in via sua esse necessaria. Pater vester. Sic filios de bonitate et prouidentia patris securos reddit absque cura seculi. d ¶ Querite ergo p. Hic aperte ostendit ista non esse petenda tanquam bona nostra: et si necessaria. Regnum autem dei petendum est: et in eo finis noster est ponendus: propter quem omnia faciamus. Ubi gratia: Manducemus vt euangelizemus: non euangelizemus vt manducemus. Cum dicit primum: significat hec posterius. non tempore sed dignitate. Illud enim petendum est: hoc propter illud necessarium. ergo primum querite regnum dei. i. preponite omnibus rebus ceteris. Ut autem hec queratis non debet subesse sollicitudo ne illa desint. Scit enim (vt dixit) pater vester quia his indigetis: et ideo non subdit: deinde ista querite: sed ait: hec apponentur. i. consequentur sine vllo impedimento: si illa queritis. Nec ait: illa dabuntur: sed apponentur: quia aliud est quod principaliter datur: aliud quod superadditur: quia in intentione eternitas: in vsu debet esse temporalitas: et illud datur: hoc superadditur. Regnum dei queramus se-
†12.q.1.ca. habebat — cando iusticiam eius. Iusticia vero regni est omnia que christus docuit obseruare. Regnum querere est ipsam iusticiam operibus implere: ideo tamen vt deus glorificetur: et vt nos ei per omnia placeamus. Regnum dei summum bonum est: et ideo querendum. Queritur autem fide spe et charitate. c ¶ Et hec oia. Quia omnia sunt filiorum: et ideo hec omnia adiiciuntur: etiam non querentibus: quibus si subtrahuntur/ ad probationem est. si dantur/ ad gratiarum acti-
†Ro.8.c — one: quia omnia cooperantur in bonum.
†Lu.6.f — f ¶ Solliciti. Timore: merore et an-
2.q.1.c. Ho — xietate curarum que mentem perturbant.
1.thes. 2.b — g ¶ In crastinum. i. in futurum: de pre-
†Rom.1.a — sentibus procedit. vnde Apostolus: Nocte ac die operabamur ne quem grauaremus. De futuris que diuina procurat ordinatio: non
5 conuenit sollicitari: sed presentia grate suscipientes: curam futurorum que incerta est deo relinquamus cui de nobis cura est. Curam autem presentium maliciam vocat: quia penalis est. pertinet enim ad hanc mortalitatem quam peccando meruimus: que in se satis onerosa est: nec debemus superaddere malum nostre sollicitudinis. Nemo debet scandalizari si quem iustorum viderit necessaria sibi suisque procurare: nec iudicet eum de crastino cogitare: quia ille qui hoc precepit cui ministrabant angeli: propter hoc exemplum dandum loculos habuit: vnde necessaria vsibus suis haberet: quorum custos erat iudas. Hinc sequitur. Nolite iu. etc. h ¶ Dies. Non quem fecit deus: sed cui maledixit Iob et Hieremias. scilicet quem diabolus inuenit. i ¶ Sufficit. Et quia cura presenti merito obruitur: non debet geminari malicia diei.

a quid manducabimus/ aut quid bibemus/ a
a aut quo operiemur: Hec enim omnia b
a ¶ deum patrem audis ne dubites de voluntate.
¶ qui bonis filiis viscera sua non claudit.
b gentes inquirunt: Scit enim pater vester c
a ¶ et dat nisi infidelitas vestra auertat. b ¶ sit ma hec vestra sit intentio.
b quia his omnibus indigetis. † Querite er- d
a ¶ precipue. ¶ omnia propter illud facite. ¶ non quod post ista: sed quia summum quod propter se et extra quod nihil petitur. ¶ quod et dat nisi infidelitas vestra auertat. b ¶ vt per eam non per vos iusti sitis per iusticiam venitur ad regnum. ¶ iusticia regni est quam supra docuit: nisi abundauerit iusti. etc.
go primum regnum dei et iusticiam †
a ¶ vtenda in via propter illud non propter se.
b ¶ quia intentionem eternorum hec comitantur.
c eius/ et hec omnia adiicientur vo- e
a ¶ quia omnia abiiciunt. b ¶ non labor et prudentia damnatur sed sollicitudo mentem suffocans.
f bis. † Nolite ergo solliciti esse in crasti- f
a ¶ .i. futurus. ¶ tunc ei deus ipse et si non curabit.
b num. Crastinus enim dies solli- g
a ¶ non eget alterius. b ¶ dies malus non est sed in eo fiunt mala. c ¶ non peccatum: sed labor et angu-
i citus erit sibiipsi. Sufficit diei ma- h
stia seculi.
licia sua. Ca. VII
k N † Olite iudicare et non i
a ¶ a deo. ¶ vel non iudicabimini.
iudicabimini: nolite condemnare
l et non condemnabimini. † In quo enim k

inordinata sollicitudo ex parte temporis: quod faciunt illi qui sunt immoderate et superflue solliciti: et hoc est quod prohibet dicens. Nolite ergo sol. esse in crastinum. i. in futurum: sollicitudinem. s. futuro tempori debitam inordinate preoccupando. Quia enim crastinum aliquando accipitur pro futuro: patet Iosue xxii. f. Cras dicent filii vestri filiis nostris etc. i. in posterum tempus. Sequitur: G
g ¶ Crastinus enim di. etc. i. tempus futurum habebit sollicitudinem sibi congruam et debitam: sicut patet quod ex variatione temporis occurrunt varia facienda de quibus homines debent tunc sollicitari/ ideo subditur: h ¶ Sufficit diei ma. sua. i. cuilibet tempori sollicitudo sua: que quidem sollicitudo dicitur malicia: quia est quoddam malum pene. in statu enim innocentie non indiguisset homo tali sollicitudine.
Moraliter — * a ¶ Hec enim omnia etc. sollicitudine nimia: quia non considerant dei prouidentiam extendi ad hec inferiora. d ¶ Querite etc. i. celestia bona. † ¶ Et iusticiam eius. per quam peruenitur ad illa. e ¶ Et hec omnia etc. Chry. i homel. Non dicit dabuntur sed adiicientur vt discas: quia presentia nihil sunt ad magnitudinem futurorum. f ¶ Nolite etc. i. tanquam certi de vita vestra: quia sicut dicit Sen. Omnis dies sic viuendus est ordinanda.

Glo. ordi. Ca. VII

N Olite iu. De dubiis: quia de manifestis iudicatur: et non de illis de quibus incertum est quo animo fiant: de quibus nemo sine periculo iudicat. Iudicium temerarium est: quando quod commissum non est: iudicatur: siue sit de manifestis siue de occultis. Committitur autem iudicium: vel magistris ecclesie vel principibus terre. Hi ergo si de manifestis iudicent: que scilicet sunt conuicta vel confessa: non temere iudicant. Si autem de incertis: temere iudicant: hec iudicia prohibetur. k ¶ Nolite iu. Duo sunt in quibus temerarium iudicium cauendum est. Sunt enim quedam media et incerta que animo fiant: que et bene et male possunt fieri. Nescimus etiam qualis futurus est qui nunc apparet malus: et de cuius correctione desperare: etiam abiectum reprehendere temerarium iudicium est. D
l ¶ In quo enim. Quasi diceret: In qua voluntate benefeceris: in ea liberaberis:

Nico. de lyra

* b ¶ Hec enim omnia gentes. i. gentiles diuinam prouidentiam circa actus humanos negantes: circa talia immoderate sollicitantur: sed vos nolite sic dicere. a ¶ Quid manducabimus etc. non quia non debeat homo sollicitari moderate: sed intendit excludere sollicitudinem immoderatam: que procedit ex gentilium errore/ ideo sequitur: c ¶ Scit enim pater ve. i. diuina prouidentia se extendit ad omnia quantumcunque minima: et per consequens circa ea que sunt homini necessaria. et sic seruientibus sibi talia sufficienter ministrabit. propter quod concludit: d ¶ Querite ergo primum re. i. spiritualia bona: et quia primum relatiue dicitur ad secundum: patet quod non excludit sollicitudinem omnino circa necessaria vite: sed ostendit quod homo principaliter debet de spiritualibus sollicitari: et secundo de temporalibus. propter quod subditur: e ¶ Et hec omnia adiicientur vo. supposita tamen sollicitudine debito modo habita: vt dictum est. f ¶ Nolite ergo etc. Hic ponitur secunda ratio ad hoc: et accipitur ex temporis congruentia: sicut enim cuilibet negocio requiritur tempus debitum ad hoc quod bene fiat: quia conditio temporis est quedam circunstantia actus debita: igitur cuilibet sollicitudini ad hoc quod sit debito modo ordinata: requiritur tempus debitum: vt imminente messe est tempus debitum sollicitudinis circa fruges colligendas: et imminente vindemia est tempus sollicitudinis vindemiarum. et ideo si aliquis preoccuparet tempus sollicitudinis vindemie de ipsa sollicitus in tempore messis esset
inordina

Nico. de lyra C. VII

N Olite iu. Hic christus regulat affectum hominis circa proximum et primo respectu mali. secundo respectu boni/ ibi: Nolite sanctum dare ca. Prima in duas: quia primo ostendit quod proximus non est temerarie iudicandus. secundo quod homo non est temerarie arguendus/ ibi: Quid vides fe. Circa primum aduertendum quod iudicium vno modo est actus iusticie qui pertinet ad iudicem secularem vel ecclesiasticum: et de hoc non sequitur hic. Alio modo accipitur iudicium prout aliquis aliquibus signis male iudicat de proximo: et quia istud vt in pluribus procedit ex mala affectione: quia qui male afficitur ad aliquem: male interpretatur facta eius: et hoc prohibet dicens. i ¶ Nolite etc. i. vt non incurratis peccatum mortale: per quod sitis digni in iudicio condemnari. Ad intellectum huius sciendum quod aliquis potest iudicare male de proximo multipliciter. Uno modo ex euidentia facti: cum aliquis iudicat aliquem
Quot modis aliquis de proximo male iudicat — homicidam: quia vidit eum interficere hominem: et hoc nullum est peccatum. Alio modo ex signis euidentibus: vt si aliquis iudicet aliquem fornicatorem: quia vidit eum cum aliqua: nudum cum nuda: solum cum sola: et hoc similiter nullum est peccatum. Tertio modo ex signis leuibus: et in hoc iudicio triplex est gradus. Primus est quando leuibus signis aliquis dubitare incipit de bonitate fratris. et hoc peccatum veniale est: quia procedit ex humana infirmitate: et hoc non vocatur iudicium proprie: sed suspicio. Secundus gradus est quando ex talibus signis firmiter tenet in animo quod frater sit malus: et hoc proprie dicitur iudicium: quia iudicium importat firmam sententiam: et hoc est peccatum mortale: si malum quod iudicat de fratre ex leuibus signis sit de genere peccati mortalis. peccatum enim mortale est quod contrariatur charitati. Quia autem aliquis predicto modo iudicet fratrem: est contra charitatem fraternam. Tertius gradus est quando ex leuibus signis non solum predicto modo iudicat: sed etiam procedit ad punitionem fratris sicut de facto: et hoc est grauius: quia non est solum contra charitatem: sed etiam contra iusticie equitatem: et de talibus intelligitur verbum predictum: Nolite iudi. etc. k ¶ In quo enim iu. i. secundum mensuram temeri-
Moraliter — Moraliter. i ¶ Nolite etc. Hylarius exponit hoc de temerario iudicio contra deum quando aliquis deum iudicat iniustum quando videt bonos deprimi et impios exaltari. Iudicia namque dei semper sunt iusta licet nobis occulta.
* Quid autem

A b beraberis: ꝛ in q̃ male: in eadẽ punieris. De his enim agit in quib⁹ vel temere iudicãtes offendimus: vel recte agẽtes excu/samur. ꝛ ideo addit: In q̃ mẽsura. Et iuste quoꝝ volũtas non habuit finẽ peccandi: quis cũ sine peccauerint: nõ habẽt finẽ vltionis: ꝛ quib⁹ iudiciũ fuit sine miscd'ia: sine miscd'ia iudica/bunt. In q̃ enĩ. Nõ q̄ de⁹ temere iudicet nos: ꝛ iniq̃ mẽsura rependat: sed est ac si dicat: ipsa temeritas iudicãdi: ꝛ iniqua mẽsura tibi nocet te punit: ꝛ se pe nõ illũ de q̃ hec agis: tale est. Qui gladio pcusserit: gladio. i. pctõ hui⁹ rei peribit. a ¶ In q̃ mẽsura. Põt in hac mẽsura in q̃ aliud mẽsuratũ est: vt triticũ/aliõ mẽsurari vt hordeũ. ꝛ alia quãtitas: vt si vnus modius de vno/centũ de alio. Ita facit de⁹: et nõ iniq̃ vt illi i eternũ. Et ipsa infamia vel malũ qd intuleris: causa est cui penã de/bitã incurras. ¶ Iuste q̃ eternalit̃ peccato pfrui volũt eternã penã inueniũt ꝛ quoꝝ volũtas nõ habuit finẽ peccã/di: nec habebit finem torquendi.

b ¶ Quid aũt vi. Ecce moderamẽ iudicij: vt puẽtus maiorib⁹ aliũ nõ iu/dicet de minorib⁹. Quid aũt. Multi enĩ puenti maiorib⁹ leuiora in fratre mag' volũt vituperare ꝛ dãnare q̃ emẽdare. Ut si pleni odio vel inuidia vel malicia: dãnent in eo qd delinquit ira q̃ est vt festuca: odiũ vt trabs. Iratus alicui vult aliqñ eũ corrigi q̃ odit hoc velle neqt. ꝛ iõ impossibile ẽ vt festucã fratri demat: q̃ trabẽ gestat. prius q̃ trabs odij: inuidie: simulatiõis ꝛ totius malicie reijcienda est: vt sic misericor/diter respectu dei nõ nr̃i: fratrẽ possi/

B mus increpare: vt siue psit illi correctio siue nõ. nos tñ de simplicitate nr̃i ocli sim⁹ securi. Quid aũt. Oculus q̃ in paradiso post culpã est reseratus agte videt nõ vñ pficiat: sz vñ in deterius cadat. Uidit enim iactantiã vane laudis: dũ sibi cec⁹ alius vult mederi. Quid aũt. Agrius oculus male vi/det. s. iactantiã sui dũ alij vult mederi. Sz cecus si nõ valet intueri dũ in hoc deterius cadat. Uix inuenit aliqs ab hoc vitio alien⁹: q: vnusquisq̃ suis fa

a ¶ .i. ipm iudiciũ est cã q̃re a deo iudicemini. ¶ bono vl' malo. b ¶ .i. penis iudicij cui ma

iudicio iudicaueritis iudicabimini

li punieris. a ¶ .i. iuxta mensurã culpe erit mensura pene ꝛ si eterne.

a †et in q̃ mensura mẽsi fueritis/reme

a ¶ leui⁹ qd qd ɔturbat oculũ mẽtis: sz n obce

b tiet vobis. Quid aũt vides festu/ a

cat. a ¶ grauis crimẽ. b ¶ interior intẽtiõe b

cã i oculo fratris tui: ꝛ trabẽ i oculo c d

mẽtis. ¶ consideras.

c tuo nõ vides:† Aut quõ dicis fra c

tri tuo: frater sine eijciã festucã de

a ¶ trabes alia littera.

oculo tuo: ꝛ ecce trabs ẽ in oculo

a ¶ appetens videri qd nõ es. b ¶ redi ad cautelã tui: primũ te curãs: deinde fratrem.

d tuo:† Hypocrita eijce pmũ trabẽ f

a ¶ antea cecus: q: caligine peccati pressus.

de oclo tuo: et tũc videbis eijcere

a ¶ monet dispẽsatores eccl'ie ne dẽt sctm canib⁹

e festucã d' oculo fratris tui.† Nolite g

a ¶ vbũ pdicatiõis qd nõ az corrũpt. b ¶ nõ facile inuenies q' ei placeat q̃ margaritas calcat.

sanctum dare canibus neq̃ mitta

a ¶ q: nõ possunt respiscere ab immũdicis.

tis margaritas vestras añ porcos

a ¶ ɔtẽptores veritatis vilipendãt. ¶ porci.

ne forte conculcent eas pedibus h

a ¶ ad voluptates ꝛ vitia. ¶ canes ipugnãdo

f suis: et † canes conuersi dirũpant k

veritatẽ. a ¶ fidei vr̃e simplicitatẽ. ¶ fidem. vestrã: nõ arcana dei q̃ incorrupctibilia sunt. b ¶ fide. ¶ vires. ¶ ita mundatis oculis ad deum ꝛ proximũ petite.

g vos.† Petite et dabitur vobis: l

uena: alie̅na facile reprehendit. et aliena grauius tolerando q̃ sua: sumit auctẽ arguendi sine exemplo sue emẽdationis. Saltẽ in eo q̄ temere iudicant in oculo habent trabem

c ¶ Aut quõ di. ꝛc. i. nõ poteris min⁹: vt irã in fratre emẽdare: donec maius. i. odiũ vel inuidiã pepuleris de corde tuo.

d ¶ Hypocrita eijce. Hi enĩ odio ꝛ liuore suscipiũt oĩa ac/cusare: ꝛ volũt videri ɔsultores sine exẽplo emẽdationis sue. Nõ enĩ ẽ idoneus doctor alij mederi: qui nondũ se sanauerit. ¶ Aug⁹. Nota si vis aliquẽ reprhẽdere: primũ vide verũ sis/sis ei. Et si es: pariter ingemisce: et nõ eũ tibi pariter obtẽpe/rare: sz piter conari mone. Et si nõ es sillis: tñ q: olim fuisti vl' esse potuisti: ɔdescẽde ꝛ nõ ex odio sz ex miscd'ia argue. Raro g̃ ꝛ nõ sine magna necessitate obiurgatões sũt adhibẽde: ꝛ nõ nisi respectu dei: remota pus ab oculo trabe. e ¶ Nolite sã. Purgato oculo pñt dispẽsatores eccl'ie alios castigare: sz nõ sctm canib⁹ dare: q: sicut periculosũ est abscõdere: ita pdigũ est canib⁹ dare. Talib⁹ mystica nõ sũt aperiẽda: sz velo tegẽda sctãsctoꝝ: a ptiora ꝓo ꝛ q̃si viliora dici possunt. Nolite. Eadẽ res dr̃ sctm ꝛ margarita. i. euãgeliũ ꝛ sacra ecclastica. Sctm: q: natura inuiolabile: nec dz ab aliq̃ corrũpi. Margarita. q̃ in abscõdito latet: ꝛ d' figuris. q. aptis conchis eruit: gemina est pciosa q̃ nõ põt corrũpi. Canes ꝓo sũt q̃ oblatrãt: ꝛ qd integrũ est dilacerãt. Porci q̃ vilipendũt ꝛ ɔculcãt. Uel canes ad vomitũ reuersi: porci nõdũ cõuersi: sed in luto vitioꝝ versati. Nolite. Nõ sunt dispẽsatores: sz pdigi extirpatores q̃ tollũt panẽ filioꝝ ꝛ mittũt canib⁹: ignorãtes q̄ res abscõsa auidius querit̃ celata: venerabilius ɔspicit̃: diu q̃sita charius tenet̃: si/ne fastidio sit pcepta cũ mẽsura. Ideo nec crudeles q̃rẽtibus oportet eẽ dispẽsatores: nec incautos delusorib⁹ vel faciles.

f ¶ Et cõuersi ꝛc. Ne forte cõuersi adhuc aliqd audire di/rumpant nos

rũpant: nõ margaritas q̃s ɔculcant: sz vos indignatione. non C enĩ facile põt inueniri qd talib⁹ gratũ sit. g ¶ Petite. His gradib⁹ via: veritas ꝛ vita: legitime certantib⁹ pstat. Xp̃s est via q̃ ambulat̃: veritas q̃ inuenit̃: ostium ad qd pulsat̃: vt ad ipm p ipm igrediamur. ¶ Aug⁹. Idẽ ẽ petẽdũ qd ꝛ q̃rẽdũ: ꝛ ad qd vt igrediamur ẽ pulsãdũ. i. panis viu⁹ ꝛ regnũ celeste ꝛ iusticia ei⁹. Docuit q̃d petam⁹: mõ ẽbet ɔfidentiam vt nihil desuẽtes petam⁹. Petimus fide: p eã ad xp̃m euntes. Que/rimus spe: q̃ attingim⁹ vsq̃ ad interiora. Pulsamus charitate: dũ laboribus insudam⁹: vt qd petim⁹ ꝛ q̃rim⁹ ɔseq̃mur. Primũ pete vt habeas: p⁹ q̃re vt inuenias: iuncta obserua vt introeas. A pncipio ꝓmonis filios re/gni iusticiã docuit: ꝛ aĩos a sollicitu/dine remouit. Regnũ aũt pmũ q̃rere est añ omnia ꝛ sup oĩa deũ diligere: ꝛ deinde opus dilectionis perficere. ¶ Aug. Petite. Quasi ɔscius sue firmitatis dicat: quod sanctum iubes abscondere quasue margaritas dare vetas: quas me habere non sentio.

†Mar. 4. c
De accu. c. q̃liter
† Lu. 6. f

†1. q. 1. c. mẽti. 3. q. 7. q. iuẽ testatur.

Ni. de ly. ¶ Cõtra hec

✱ furã temeritat' i iudicãdo malũ d' fratre: ꝯm hoc erit vindicta pene. 32. q. 6. i pn

a ¶ Quid aũt vi. ꝛc. Hic ostẽdit q̄ pctm⁹ nõ ẽ temere arguẽdus. h̃ ãt cõtingit qñ ille q̃ arguit ẽ in ɔsilib⁹ culpis vl' maiorib⁹: q: talis correctio nõ pcedit a charitate: sz ex psumptiõe. q: ordo charitat' incipit a seipso. Aduer/tẽdũ tñ q̄ crimĩa arguẽtis: aut sũt publica: aut occulta. si publica peccat dupliciẽ arguẽdo: pctõ s. psumptiõis: ꝛ pctõ scãdali. Si aũt sint occulta tũc peccat pmo mõ tñ. Si tñ iste q̃ arguit pmo peniteat ꝛ postea frẽz humilit̃ arguat: nõ peccat. dicit q̃: Quid ãt ꝛc. Id ẽ pctm min⁹. b ¶ In oculo ꝛc. Id ẽ i ɔuersatiõe ꝛ ɔscia ei⁹. c ¶ Et tra. i. mai⁹ pctm. d ¶ In ocu. tu. i. in teipo nõ cõsideras. Trabs enĩ est adulteriũ respectu fornicationis sim/plicis. ꝛ sic de alijs: e ¶ Aut quõ dicis ꝛc. hoc dicũt mali pdicatores

†43. di. c. 2
11. q. 3. c. nolite. i. et. ca. qñ. 23. q. 4. c. q̃dã. 24. q. 1. ca. q: hec sola. de pe. di. 1. c. non/nullis

D

ois non habentes

Lu. 11. b
Ioh. 16. c

ꝛ mali sacerdotes q̃ sunt irretiti maioribus pctis: q̃ illi q̃s volũt corrigere. f ¶ Eijce pri. ꝛc. q: h̃ est ordo charitat' q̄ a seipo icipiat. g ¶ Nol. san. da. ca. Hic regulat affectũ hoĩs ad primũ respectu boni ɔferẽdi: q: malis hoib⁹ in pctõ obsti/nat' ex affectiõe carnali nõ sũt sacra mĩstrãda: vel secreta fidei reuelãda infidelib⁹ obstinat': q: ex pdict' seqẽ ɔtẽpt⁹ sacroꝝ ecclesie: ꝛ derisio fidei catholice ꝛ occisio mĩstroꝝ: ꝛ h̃ est qd dicit h ¶ Ne forte ꝛc. videlicet diuĩa sacrã: vl' fidei secreta: q̃ dicũt̃ h̃ margarite ꝓpt̃ eoꝝ pciositatẽ: ꝛ pctõres dicunt̃ porci ꝓpt̃ eoꝝ immũdiciam. i ¶ Et canes. Id est obstinati infideles. k ¶ Dirumpant vos. hoc est interficiant. l ¶ Petite ꝛ dabit̃. Postq̃ saluator dedit legẽ euãgelicã: hic ostẽdit eã obs'uabilẽ. hec el' ẽ vna de ɔditiõib⁹ leg⁹. s. q̄ sit obs'uabil'. Ad obs'uatiõe ipi⁹ tria faciũt. iploratio diuini auxilij: conat⁹ liberi arbitrij: euitatio mali ɔsortij. ꝛ iõ ista tria ponit p ordinẽ. scdm ponit̃ ibi: Intrate p ãgustã portã. tertiũ ibi: Attẽdite a fal. p. Pria adhuc l duas. q: pmo ostẽdit q̃d requirit̃ ad h̃ q̄ orõ sit exaudibilis ex pte orationis. et scdo ex parte ipsius orantis. ibi: Omnia ergo. Circa primũ sciendum q̄ oratio est exaudi/bilis tribus concurrentibus. Primum est q̄ sit pia: id est de

Diuisio

✱ pertinentibus

✱ a ¶ Quid ãt vi. ꝛc. Chrys. Laici pctm modicũ ẽ ꝛ festuca q̃tũ ad pctm sacerdot' qd trabi cõpat̃. g ¶ Noli. sã. da. ca. Chrys. Quia baptism⁹ ꝛ alia sacrã nõ sũt dãda nisi fidẽ hñtib⁹. mysteria ꝯuat' q̃ sũt margarite nõ sũt dãde nisi desi/derãtib⁹ ꝯitatẽ ꝛ cũ hũana rõne viuẽtib⁹. si ei porcis eas miseris. i. cenose vite delectatiõe ꝯuat': nõ intelligẽt pciositatẽ eaꝝ sz estimabũt eas siles fabulis mũdialib⁹: ꝛ eas actib⁹ suis carnalibus cõculcabũt. l ¶ Petite ꝛ da. vo. ꝛc. Remigius. Petimus orãdo: q̃rimus recte viuẽdo. pulsamus pseuerãdo.

Moraliter

✱ Aut quis

E h Contra hec subiūcit: petite. q. infirmus pedib⁹ prius petat vt sanet: post: q̄rat vt iueniat viā que ad ꝓpositū ducat. deinde cū illuc venerit vt aperiat pulset. Sic pri⁹ est petitio sanitatis vt vires dentur aīo: quib⁹ qđ ꝑcipit iplere possit. Virib⁹ acceptis. Scđa est inquisitio vie. Quid em̄ sunt vires ꝑ deuia eū tes? Cū aūt via ad destinatū ꝑduxerit. Tertia est pulsatio vt qđ clausū ē possit aperiri: ⁊ hoc bene cōgruit. Cū enim beata vita actiōe ⁊ cognitione cōpleat actio desiderat facultatē virium cognitio manifestationē rerū. Horū ꝑmū petitur. scđm q̄rit: alliud vt detur: hoc vt inueniatur. Sed in hoc secūdo prius est cognitio vie q̄ possessiōis. Et qui verā viam iuenerit ꝑueniet ad possessionem q̄ tm̄ pulsanti aperiet. ¶ Aug⁹. Operose q̄dem qđ ista tria inter se differant exponendū putaui. Sed longe melius ad instātissimā petitionē oīa referunt. Hoc quippe ostendit vbi eodē verbo oīa cōclusit dicens: quāto magis pater vester q̄ in celis est dabit bona petentibus se: nō em̄ dixit petētib⁹ ⁊ q̄rētib⁹ ⁊ pulsantib⁹. a ¶ Ois em̄ ⁊c̄. Ut ꝑbeat ꝯstātiā ꝑseuerādi: diligētiā q̄rēdi: fiduciā impetrādi addit: Omnis ⁊c̄. Supra docuit qđ petam⁹ regnū. s. Hic dat ꝯfidētiā vt nihil hesitātes petam⁹. Non denegat se petentib⁹ q̄ spōte obtulit se nō petētib⁹: ⁊ q̄rētes inenietē eū q̄ nō q̄rētibus dedit vt iuenirēt: ⁊ pulsantibus

Apo.3.d aperiet: q̄ clamat: Ecce ego sto ad ostiū ⁊ pulso. b ¶ Aut quis. Explanat qđ petendū sit ⁊ ex humana circa filios beniuolentia diligentiā p̄ris circa nos cōmendat. Petentib⁹ xp̄m recta fide non datur lapis offensionis nec duricia cordis. Ita si petierit⁹ patrē vestrū charitatem sine qua nil sunt cetera: vt sine pane inops est mensa: cui ꝯtraria ē cordis duricia. c ¶ Si piscem. Per piscē fides q̄ sub fluctu

†Tob.4.c Lu.6.e 1.di.in p̄n. 50.di.c.pō/ deret.10.q. 1.c.placuit Lu.11.b

deo q̄ sub fluctu sp̄ussancti nutritur. Piscē dicit inuisibiliū fidem: vel ꝓpter aquā baptismi: vel q̄ de inuisibilibus locis capit: vel q̄ fluctibus hui⁹ mūdi nō frangit. In euāgelio luce sequit cōparatio oui ⁊ scorpionis. In ouo spes accipit: q̄ in eo nondū est fetus ꝑfect⁹: sed fouēdo sperat. In scorpione cuius aculeus retro timendus est: accipit contrariū spei. s. retro aspicere cum spes se debeat in anteriora extēdere. d ¶ Si

†Lu.13.c.

ḡ vos. Quādoquidē p̄res bona tribuunt filiis. ergo multo mag⁹ p̄r noster q̄ bonus est incōparabilit̄ bona dabit petentibus se filiis. e ¶ Nostis bona. Scđm sensū eoꝝ. bona qui ea ꝓ bonis habēt q̄c̄q̄ ⁊ in rerū natura bona sunt: ⁊ ad vitā istā ꝑtinentia: q̄ malus nō de suo

Ps.23. dat. Dn̄i em̄ est terra ⁊c̄. Uel ap̄li mali dicunt: q̄tum ad se respectu dei q̄ solus bonus ex quo oēs boni. Constat q̄ a deo nō nisi bona ꝑcipimus quātacūq̄ nobis videant. Oia em̄ electis in bonū cooperant ⁊ oīm bonoꝝ spiritualiū distributor est: vt opera charitatis impleant. f ¶ Dabit bona. i. sp̄m sanctū. Uel bona. s. eterna q̄ nō dant nisi filiis. g ¶ Petentib⁹ sc. Omniū bonoꝝ sp̄ualiū distributorē: vt opa charitatis impleātur. Vñ subdit: h ¶ Oia ergo ⁊c̄. Quia amare amantē nature est: nō amantē vero cogi beneficiis ad amorē: perfectiōis xp̄i ē. Cū nos priores vt nobis fieri vellimus aliis facere iuberet: mox eundē sensum astruit dicēs: Oia ergo que ⁊c̄. i. bona q̄ vultis accipe ab aliis: eadē facite illis: vt charitas ꝓximi ipleat̄ q̄ sine dilectiōe recte nō p̄t ꝑfici. Et iđ addit: Hec ē lex ⁊ ꝓphete: q̄ nec de⁹ sine ꝓrio nec ꝓxim⁹ diligit sine deo. Qui nō ex odio vel ex īuidia iudicandus est ꝓxim⁹: ergo qua charitate velletis moneri facite aliis. i ¶ Ut faciāt vobis. Quia addit hoīes: dicit tm̄ de dilectiōe ꝓximi. Unde nec subdit: tota lex. relinq̄t vero de dilectiōe dei. Nā si dixisset: Oia quecunq̄ vultis fieri vobis facite aliis. vtrūq̄ cōplexus esset: in q̄b⁹ tota lex: ꝓpter salutē hoīm scriptum est in ꝓphis ⁊ lege. k ¶ Intrate. Et si difficile sit vt aliis facias qđ tibi vis fieri: tm̄ sic faciendū est vt intrem⁹. l ¶ Per angustā. Angusta q̄rit: nec ab oībus iuenit. Nec oēs q̄ iueniunt ꝑ eā ingrediunt: q̄ capti blandiciis seculi retroeunt. Nā vis charitas sit lata: tm̄ ꝑ angusta ⁊ ardua abducit hoīem a terra. Quid angusti⁹ illo foramie qđ vn⁹ ex militib⁹ i latere xp̄i aperuit: ꝑ quas tm̄ angustas portas iā pene totus mūdus intrauit. m ¶ Et spaciosa. Hanc ⁊ si nō querāt: oēs tm̄ inueniunt: quia in ea nati. Uolupetas vt meretrix importuna suis oblectamentis oēs iuitat. ⁊ iđ multi intrant per eam.

¶ vitā. ¶ spe. a ¶ charitate. ¶ ad ostiū qđ est xp̄s: ⁊ inuenco instare.

q̄rite ⁊ iuenietis: pulsate ⁊ aperie- a b

¶ nō em̄ diffidendū. a ¶ pie ⁊ ꝑseuerant. ¶ qui nō accipit cōstat eū nō bene petere.

a tur vobis. Ois em̄ q̄ petit acci-

¶ pie ⁊ ꝑseuerant.

pit: et qui querit inuenit: et pul-

¶ pie ⁊ perseueranter. a ¶ ostendit per simile quid sit petendum.

b santi aperietur. Aut quis est ex c

vobis homo quem si filius suus

a ¶ charitatē: vel xp̄m q̄ ē panis qui de celo descendit. b ¶ cordis duriciam.

petierit panem: nūquid lapidem

a ¶ inuisibiliū fidē inter aq̄s scripture latitātē.

c porriget ei? Aut si piscē petierit

a ¶ infidelitatē. ¶ venenū ꝑfidie.

nunquid serpentem porriget ei?

¶ amatores seculi.

d e Si ergo vos cum sitis mali, no

¶ vitiis. ¶ non vestra.

stis bona data dare filiis vestris:

¶ cui⁹ ē omne qđ est.

quanto magis pater vester q̄ in d

¶ in sanctis. a ¶ eterna q̄ dant̄ filiis tm̄.

¶ sp̄m sanctū bonū.

g celis est dabit bona petentibus e

a ¶ q̄ regnū celoꝝ q̄rēdū ē ⁊ iusticia ei⁹ ⁊c̄.

b ¶ volūtas hic de bonis tm̄ ē.

h se? Omnia ergo quecunq̄ vultis f

¶ dictante charitate.

i vt faciāt vobis homines: ⁊ vos

a ¶ id est diliges ꝓximū tuū sicut teipsum. b ¶ deū ad ꝓximū diligendū. c ¶ .i. in hoc vno iplet. d ¶ sp̄ualiter intellecta.

facite illis. Hec est enim lex ⁊ ꝓ g

a ¶ ad vitā. b ¶ ⁊ si hec dura: labores tamen nisi cū amātib⁹ iugū suaue ē. ¶ charitatē.

k phete. †Intrate per angustā por b

a ¶ quā pauci inueniūt. b ¶ scilicet voluptas. ¶ vbi nulla corporis angustia.

m tam: quia lata porta et spaciosa i

Ni. de lyra. G Qz angusta pertinentibus ad salutem. scđm est q̄ sit perseuerans. i. nō interrupta per aliquid orōni contrariū: quia nō cessat orare qui nō cessat bene facere. tertium est q̄ oret ꝓ se: q̄ licet aliq̄s pie ⁊ perseueranter oret pro alios: tamen effectus orationis posset impediri ꝓpter maliciam illius pro quo oratur: sed trib⁹ predictis concurrentib⁹ semꝑ exaudit: ⁊ hoc est qđ notat in trib⁹ v̄bis hic positis. Petite. s. pie. a ¶ Querite. ꝑseueranter. b ¶ Pulsate ⁊ aperietur vo. ex quo patet q̄ loquit de oratione facta ꝓ se cum dicit: Et aperietur vobis: ⁊ quia istis tribus concurrentibus semper exauditur: iđo subditur: Omis em̄ qui petit ⁊c̄. Sequitur: c ¶ Aut quis ex vobis homo ⁊c̄. vbi declaratur qđ dictum est per exemplum: q̄ si hoīes q̄ tm̄ proni sunt ad malum. ⁊ ideo dicūtur mali. tm̄ filiis suis petentibus ab eis bona dāt illis: multo fortius. d ¶ Pater vester q̄ in celis est. q̄ ex natura sua est bonus: ꝑ essentiā. e ¶ Dabit bona pe. sc. scz grām ⁊ gloriam. f ¶ Oia ḡ. Hic ostēditur ꝑ qđ oratio est exaudibilis a parte orantis: qđ fit q̄n iuste viuit: faciēdo alteri qđ sibi vult fieri: ⁊ hoc est qđ dr̄: Oia ḡ q̄cūq̄ vultis ⁊c̄. oīa em̄ ꝑcepta ordināia hoīem ad ꝓximū nō sunt nisi quedā ꝯclusiones deriuate ex isto ꝑncipio: sicut in speculatiuis hoc ꝑncipiū. De quolibet affirmatio vel negatio: se habz ad oīa que sequūtur ex ipso. ⁊ propter hoc subditur: g ¶ Hec est em̄ lex ⁊ prophete. Intrate per angustā. Hic ponit scđm qđ req̄rit ad legis euāgelice impletionē. s. liberi arbitrii conatus: quia lex datur de actibus virtutū: ⁊ maxime lex euāgelica q̄ est ꝑfectissima: virtus aūt est circa bonū et difficile. ⁊ ideo ad impletionē eius req̄ritur conat⁹ hoīs. ⁊ hoc designat̄ cū dicit: h ¶ Intrate ꝑ an. portā: q̄ lex euāgelii est porta intrādi ad gl̄iam. dr̄ aūt angusta ꝓpter artitudinē virtutis q̄ ꝯsistit in medio: ⁊ ſm q̄ dr̄. ii. ethicoꝝ: difficile est attingere mediū sz facile ē deuiare a medio: sicut sagittantibus difficile ē ꝑcutere signū sed facile est deuiare a signo. Et sic est de bono virtut⁹: q̄ bonū ꝯtingit vno modo: malū aūt omnifariam. ad hoc em̄ q̄ act⁹ sit v̄tuosus oportet q̄ sit bon⁹ de genere ⁊ ex omnibus circūstantiis qđ difficile est cōcurrere: sz act⁹ efficitur malus ex singulis defectibus: qđ facile est cōtingere: ⁊ hec designantur cū dr̄: i ¶ Lata porta ⁊c̄. quia multi inueniūtur defectuosi: ſm q̄ scribitur Eccle. i. d. Stultoꝝ īfinit⁹ est numerus. Phus]

Moraliter * c ¶ Aut q̄s ex vo. hō quē si petierit fili⁹ su. pa. ⁊c̄. Remigi⁹. Per panē itelligit sp̄ualis doctrina. ꝑ piscē baptismatis vnda. per lapidē ignorātia. ꝑ serpentem diaboli astutia designat̄. f ¶ Oia ḡ quecūq̄ vultis vt faciāt vobis ho. ⁊c̄. Aug⁹. Uoluntas naq̄ non est nisi in bonis. Nam in malis cupiditas dicitur proprie: non voluntas. g ¶ Hec est enim lex ⁊ prophete. Roma. xiii. c. Qui proximū diligit legem impleuit. i ¶ Lata est porta que ducit ad perditionem ⁊c̄. Id est diabolus extentione superbie dilatatus.

* Qz angusta

A B. a ¶ Et angusta. Est angustā ē oīa pcermittere: vnū solū diligere: vnū qrere: ad vnū q̄tidie pulsare: psꝑa nō ābire: aduersa nō timere. b ¶ Et pauci sunt. Si pauci inueniūt pauciores p eā intrare cōtendūt. Nemo intrat sine labore et sine animi puritate. c ¶ Attendite. Cū dixisset artā viā a paucis inueniri: ne forte sui iplicarent erroribꝫ pseudo ꝓphetaꝝ adiecit: attendite. Attendite. Quos supra latā portaꝫ dixit falsos ꝓphetas apte dicit. Attendite. Licet h̄ de omnibꝫ: q alud habitu ꝛ sermone: aliud ope ostendūt possit accipi: tñ specialit̄ de hereticis: q q̄daꝫ pietatis veste tecti venenato aīo et intentiōe nocēdi lupi sunt rapaces: vl' exteriꝰ si copia dat psequēdo vl' interius corrūpendo. d ¶ Ad vos in. In conspectu hoīm fideo ministrio iusticie dū ieiunāt/ orant: elemosynas dāt: sꝫ nō sūt eoꝝ fructꝰ: qꝛ ꝓ vitio eis reputatur.

e ¶ A fructibꝰ eoꝝ. Hiero. Non a vestē: sꝫ ab opibꝰ: qđ de manifestis accipit. Quod ab eis: qꝛ vt spina nō facit vuā: sic bona arbor bonū fructū. mala malū: ꝛ nō ecōuerso. A fructibꝰ eoꝝ. Quia fideles opprimūt deū: si nō verbis factis blasphemāt. Maxime aūt p impatiētiā discernunt i tpe aduersitatis. Jeiunia eni ꝛ orōnes sunt simulatis sic̄ ꝛ bonis: sꝫ nō debēt oues pelles suas deponere: ꝛ si aliqñ eis lupi se cōtegāt. f ¶ Nunqd. Allego. Spine

Allego. et tribuli sunt heretici: a quibꝰ nullꝰ sapientiā scitatē vel veritatē poterit inuenire: sꝫ ɔscindūt ꝛ cruentāt approximātes. Vel spine ꝛ tribuli cure sunt secularis pūctionesq̄ vitioꝝ. Vua ꝛ ficus: dulcedo noue cōuersatiōis quā xp̄s in nobis esuriit: ꝛ feruor dilectiōis qui letificat cor hoīs. Non ḡ de spinis ꝛ tribulis vua ꝛ ficus: qꝛ mens adhuc veteri hoīs ɔsuetudine pressa pōt simulare:

B non ferre fructꝰ noui hoīs. Et si aliqñ dicta vl' facta maloꝝ ꝓsunt bonis: nō h̄ faciūt mali: sꝫ fit d̄ illis ɔsilio dei: qꝛ nō eoꝝ fructꝰ ē: sed vitis q sup spinas aliqñ exuberat. Sꝫ carpēdus est botrus: spina cauēda. Vitis xp̄s. Sui palmites. qui ferunt vuas. i. opa spūs q inebriant mētē. g ¶ Sic: id est fm p̄dictā impossibilitatem: qꝛ de mala radice nō pōt fructꝰ suauitatis erūpere: Expe crādi sunt boni fructꝰ de bona arbore. Arbor bona vel mala: nō natura que i omībꝰ bona a deo est creata: sꝫ volūtas bona vel mala. Fructꝰ: opa q nec bone male volūtat' pñt esse: nec mala bone volūtatis. Fructus bone arboris: gaudiū/ pax/ patiētia/ lōganimitas ꝛc̄. Quos fructꝰ nō nisi bona volūtas parturit. Sic ecōtrario malos mala intentio nutrit. b ¶ Nō pōt ꝛc̄. Non ait nō pōt mala arbor bona fieri. vl' bona mala: qꝛ paulus de psecutore factꝰ aplūs: ꝛ aīa manēte integra natura. affectu volūtatis corrūpit. vel in melius mutat.

fructꝰ male arboris Voluntas vniuscuiusq̄ arbor bona vel mala. Et sicut arbor radicat in terra: sic volūtas in aīa. Fructꝰ male arboris sūt opa carnis. s. fornicatio/ immundicia/ luxuria. i ¶ Ois ar. Hac sentētia hypocritas ꝛ pseudo ꝓphetas dānat: ꝛ qđ. s̄. docuit de cordis mūdicia h̄ exēplo cōfirmat: ꝙ nemo de mala intentiōe fructū bonū pcipit: nec de bona nisi bonū metit.

k ¶ Igit ex fruc. Quasi di. a falsis ꝓphetis attendite: et ex fructibꝰ eos cognoscite. Ex fructibus. Quia licet dicāt: dñe dñe: nō cōtinuo sunt credēdi. hoc aūt dicūt vt a vob recipiantur. Vere dicere dñs iesus: est i corde credere: ore cōfiteri: operibꝰ attestari: nam vnū sine altero negare est. l ¶ Non ois q dicit. Sicut cauēdi sunt q habēt speciē bone vite ꝓpt dogma nequitie: sic ꝛ hi ecōtrario q cū integre fidei ꝛ doctrine sint: turpiter viuūt. Vtrūq̄ eni necesse est vt ꝛ opus sermone et sermo

ne et sermo opibꝰ cōprobet. Qui dicit: dñe dñe. Iter regni dei est obediētia nō noīs nūcupatio. Nō est hoc illud vere ꝛ ꝓprie dicere vbi prolatio discordat a volūtate. de q Aplūs ait: Nemo pōt dicere dñs iesus nisi in s. s. m ¶ Multi dicēt. Maxime aūt cauendū est ab his qui ꝓpter nomē xp̄i etiaꝫ miracula h̄nt: q cū ꝓpt infideles dñs fecerit: monuit tñ ne a talibꝰ decipiamur: putantes ibi esse inuisibilē sapientiā vbi est visibile miraculū. Vñ adiūgit: Multi dicēt ꝛc̄. Ergo mundo q ꝛ simplici oculo opus est vt inueniat via sapiētie int̄ tot deceptiones. Nō solū qui verbotenꝰ nomināt nō recipiunt: sꝫ etiā hi q sine operibus ꝓphetāt ꝛ demonia eiciūt et virtutes faciūt. Sicut cauere monuit a falsis ꝓphetis: ita ab his q demonia eiciūt ꝛ virtutes faciūt. Prophetare: virtutes facere: demones eicere: interdū nō est meriti illius C. 1. Co. 12. a

¶ errantium via.

via est q ducit ad perditionē: et

a ¶ nō querūt eā: qꝛ sponte se offert.

multi sunt qui intrant per eam.

¶ sed. ¶ in ingressu. ¶ in ꝓgressu.

a Et angusta porta ꝛ arta via que a

¶ quia.

b ducit ad vitā: ꝛ pauci sūt q inueni

a ¶ ꝛ qꝛ pauci inueniūt: ḡ. ¶ diligent' cauete. b ¶ qd ergo ab ill' vbi nec spes. ¶ q in humilitate ambulāt et falsa religione.

c unt eā. Attēditē a falsis ꝓphetis q

¶ vt decipiant.

d qui veniūt ad vos in vestimētis d

a ¶ ꝛ iō cauete ne vos oīlanie blāditijs et simulatiōibꝰ.

ouiū: intrinsecus aūt sūt lupi ra-

a ¶ quō illi dinoscuntur.

e paces† A fructibꝰ eoꝝ cognoscetis

a ¶ et si sup eas pendeāt vites: nō tamē de eis: qꝛ nō sunt in vite.

f eos. Nunqd colligunt d̄ spinis

¶ non.

g vuas/ aut de tribulis ficus: Sic

¶ vt d̄ spinis ñ colligūt vue. a ¶ volūtas bona. ¶ voluntas mala.

omnis arbor bona fructꝰ bonos c

facit: mala aūt arbor fructus ma- †

a ¶ nō eni aliter. b ¶ dū bona est. ¶ qꝛ a radice fructꝰ arbor/ pullulat. ¶ dū mala ē

b los fac† Nōn potest arbor bona

fructꝰ malos facē: neq̄ arbor ma

¶ sꝫ nō impune. ¶ aīa.

i la fructꝰ bonos facē† Ois arbor f

a ¶ de numero fidelū separabitur.

que nō facit fructū bonū ēxcide

a ¶ q parat' ē diabolo ꝛ angel' eꝰ. b ¶ qꝛ mala arbor nō pōt facere fructū bonum.

k tur/ et in ignem mittet. Igitur ex s

fructibus eoꝝ cognoscetis eos.

¶ ɔfitent' se nosse deū: factis aūt negant.

l †Nō ois q dic mihi dñe dñe itra b

bit in regnū celoꝝ: sꝫ q facit vo- i

a ¶ qui modo sanctos p fidē inhabitat p/ ducit eos ad visionem pacis.

luntatē pris mei q in celis ē: ipse

m intrabit i regnū celoꝝ. Multi di- k

cent mihi i illa die: domine dñe/

Nico. de lyra

est numerꝰ ꝛ pauci valde inueniūt virtuosi. ꝛ h̄ ē qđ subdit: a ¶ Et angusta ꝛc̄. et patet. b ¶ Attendite a fal. Hic ponit tertiū qđ requirit ad impletionē legis euāgelice. s. vitans false doctrine/ dicēs: Attēdite. i. diligenter cauete. c ¶ A falsis ꝓphe. i. doctoribꝰ hereticis. ꝓpheta eni vno mō idē est qđ ꝓlocutor: ꝛ qꝛ venenum nō ꝓpinat nisi melle ctū. iō subdit: d ¶ Qui veniūt ad vos i vesti. ouiū. qꝛ falsam doctrinā palliāt apparētia sanctitatis: ꝛ qꝛ nō pñt vitari nisi cognoscant: ꝛ nō pñt cognosci ex apparentia exteriori. iō subdit vñ debeāt cognosci. s. ab opibꝰ. ꝓpt qđ dicit: A fructibꝰ eoꝝ ꝛc̄. sequitur: e ¶ Ois arbor ꝛc̄. arbor bona dr̄ h̄ hō h̄ns volūtatē bonā: ꝛ tal' vt sic sp facit opꝰ bonū. Et silr arbor mala est hō h̄ns malā volūtatē: ꝛ iste sp facit malū actū: sic eni sedēs inq̄tū sedēs nō potest ambulare. vñ in sensu cōposito falsa ē: qꝛ seq̄ret ꝙ sederet ꝛ ambularet simul. in sensu tñ diuiso ē vera: qꝛ ille qui sedet nūc pōt postea ambulare: sic h̄ns bonā volūtatē dū retinet eā nō pōt male agere: qꝛ ad bonitatē volūtat' requirunt oēs circūstātie bone. hō tñ habēs bonā volūtatē nūc: pōt eā dimittere et sic male agere. ꝛ ꝓpt h̄ subdit: f ¶ Ois ar. q nō fa. fruc. bo. exci. s. in morte qñ a vita pñti separabitur. g ¶ Et in ignē mittet. s. gehenne: ꝛ sic apparebit fructꝰ talis arboris. ꝓpt qđ repetit: Igit ex fructibꝰ eoꝝ ꝛc̄. h ¶ Nō ois q dicit. Ostenso qd requirit ad legis impletionē: ostēdit ɔseq̄nter ꝙ alia nō sufficiūt sine ist' ad salutē: qꝛ int̄ alia illa q vident magꝰ sufficere ad h̄ ē confessio fidei vel opatio miraculoꝝ vel ꝓphetia: vl' ista ɔiuncte sūt: ꝛ tñ nō sufficiunt. cōfessio eni fidei sine opibꝰ nō sufficit: qꝛ tal' fides mortua ē vt dr̄ Jaco. ij. et h̄ ē qđ dicit: Nō ois q dicit mihi dñe dñe ꝛc̄. cōfitēdo fidē catholicā: nisi assint opa. iō subdit: i ¶ Sꝫ q facit voluntatē ꝛc̄. silr ꝓphetia nō sufficit ad salutē qꝛ aliqñ dat malis hoībꝰ: sicut ipsi balaam: vt pꝫ Num. xxiij. iō dicit: k ¶ Multi dicent mihi in illa die. s. iudicij extremi. †De regu. iu. c. 2. †Lu. 6. g D ff. 3. c De deci. c. q̄uis †Lu. 6. g

Nōne in noīe

Moraliter * a ¶ Et angusta porta ꝛ arta via q ducit ad vi. h̄ ē xp̄s humilitate cōstrictꝰ. b ¶ Attēdite a fal. ꝓphe. ꝛc̄. hoc exponi pōt d̄ demonibꝰ i angelos luc' se trāsferētibꝰ vt iustos decipiāt. iō dr̄. i. Joh. iiij. d. Nolite credere oī spūi: sꝫ ꝓbate spūs vtꝝ ex deo sint. e ¶ Ois arbor bo. ꝛc̄. h̄ ē hō radicatꝰ i charitate. f ¶ Mala aūt ar. ꝛc̄. h̄ ē hō radicatꝰ in iniquitate. h ¶ Nō ois q dicit mi. dñe dñe ꝛc̄. h̄ eni facto dicūt hypocrite sanctitatē exterius simulātes. k ¶ Multi dicēt mihi in illa die ꝛc̄. Isti sunt bene docentes ꝛ male viuentes.

e * Ois ergo q

meriti illius qui operatur: sed inuocatio nois christi hoc agit ad dānationē inuocātis: vel ob vtilitatē eorū q̄ vidēt vel audiūt: et licet despiciant̄ q̄ faciūt: deus tñ cuius inuocatio facit honoratur. a ¶ Nunq̄ noui vos. Nō nouit lux tenebras.i.non aspicit: q2 si aspiceret tenebre nō essēt. b ¶ Qui operami iniquitatē. Nō qui opati estis: ne tollat penitētiā: sed q̄ in iudicio: licet nō habeatis facultatē peccādi tñ habetis affectū. c ¶ Ois ergo q̄ au. ꝛc. Quasi.oia pdicta bñ tenēda sūt: q2 q̄ tenet assimilabit̄ xp̄o: q̄ nō tenet diabolo.

Qui audit hec que in monte habita sunt: quod dicit vt ostēdat sermonē in mōte habitū oibus pceptis quibus xp̄iana vita iformat̄ esse pfectū. d ¶ Assimilabitur. Quia sicut xp̄s de pionis varijs vnā ecclesiam cōstruit / erudit / regit / i vitā dedicatur eternā. sic iste varijs

†Ps.6.c virtutibus ꝑpetuā māsionē sibi edificat

†Luce.13.f et i futura dedicatiōe cū xp̄o letabitur. e ¶ Viro. Illi q̄ dicit: vt sapiēs architect⁹ fūdamētū posui i xp̄o. f ¶ Qui

†Luce.6.g edifica. ꝛc. ille edificāt in xp̄o q̄ quod audit ab illo fac̄. g ¶ Supra petrā. A q̄ petrus nomē accepit ꝓ firmitate fidei.i.super seip̄m edificauit ecclesiam.

Ꝺs tribus modis a diabolo impugnatur. h ¶ Et descēdit ꝛc. Tribus modis diabolus ipugnat: carnis ꝯcupiscētia: exterioribus mūdi oblectamētis: vel ꝑ se cum vniuersos vētus impulsionum laxat. i ¶ Pluuia. Cōcupiscētia a q̄ quisq̄ tētat: q̄ sensū rigorē fidei emollit: q̄ si nō ꝓficit maiora flumina eueniunt. k ¶ Qui audit verba mea ꝛc. Exterius. Et ideo nō hʒ excusationē sed est ruina eius magna: q2 monita salutis ꝯtēpsit. l ¶ Viro stulto ꝛc. De q̄

ſ.13.b dr: Inimicus hō hoc fecit: cuius opa oia instabilia sūt et ruine patēt. m ¶ Sup arenā. Qualiacūq̄ sint que sup ꝯcu-

†Luce.6.g piscētiā vitiorū fundant̄ non stabunt. n ¶ Et cecidit ꝛc. Ois ꝯscia q̄ supra i deū spe nō ꝑmanet: in tētatōibus nō valet subsistere. et tāto amplius agit̄ quāto plus i his q̄ mūdi sūt a supiorib⁹ distinguitur: et vere oēs mali vel ficte boni igruente qualibet tētatione peiores fiunt. o ¶ Turbe. Vel aliq̄ i turba: q2 infideles: vel potius oēs ꝺ excellētia sapie.

Nico. de lyra

a ¶ Nōne in noie tuo ꝓphetauim⁹. Siłr nec eiectio demonū: q2 aliq̄n ꝑ malos hoies talia fiūt ad inuocationē nois xp̄i: ad declarationē ꝟtutis xp̄i: licet ipsi inuocātes sint mali: sicut habet̄ Act.19. ꝙ q̄dam infideles eiciebāt demōes dicēdo: Adiuro vos per xp̄m quē paul⁹ pdicat. Verūtñ quia tales indigne assumūt nomē xp̄i: ideo super

†Mar.1.c ipsos aliq̄n dat̄ ptās demoni: sicut

†Luce.2.g in eodē ca. dr. et hoc est qd̄ dr: b ¶ Et

et.4.c in noie tuo de. ejecim⁹. Siłr nec

25.q.1.c.16 miraculoꝝ opatio: q̄ siłr aliq̄n ꝑ malos fiūt ad inuocationē nois xp̄i: nō ꝓpter merita iuocātiū: sed ad fidei xp̄i ꝯfirmationē. et hoc est qd̄ dr. c ¶ Et i noie

†Mar.1.d tuo vir. mul. fe. Ratio aūt oim pdi-

†Luce.5.c ctoꝝ ē: q2 sunt grē gratis date q̄ dant̄ pricipalit̄ ad vtilitatē cōmunē ecclesie: et non ad vtilitatē singularis ꝑsone. et ideo aliq̄n ꝑ malos hoies a deo nobis dant̄. sicut bona elemosyna aliq̄n dat̄ a bono dn̄o mediante malo seruo. propter qd̄ subdit̄: d ¶ Et tūc cōfitebor ꝛc. noticia. s. approbatiōis sed reprobationis. ꝓpter qd̄ sequitur: Discedite ꝛc. et patet lr̃a. e ¶ Ois ergo. Postq̄ saluator posuit legis sue explicationē: et ostēdit eius obseruatiōis possibilitatē. hic cōseq̄nter inuitat populū ad obseruationē: quia eius auditio

a ¶ vt balaam et cayphas. b ¶ quasi orga no nostro tu ꝓphetasti.

nonne in nomine tuo prophetauim⁹: et i noie tuo demonia eieci-
a ¶ vt iacobus apostoꝝ filij sacerdotis exorciste.
a ¶ ecce nō magnū est virtutes operari.
mus: et in noie tuo virtutes multas fecimus: et tunc confitebor
a ¶ qui aliquādo dicere dissimulant.
a ¶ vitā. b ¶ i iudicio approbaui sed reprobaui.
illis: q2 nunq̄ noui vos. †Discedite a me oēs q̄ opami iniqtatē.
a ¶ q2 nō bos nouit: igit̄ eos q̄ mādata eius custodiūt. et b ē ꝙ. b ¶ itelligit. c ¶ i sonū.
†Ois ergo q̄ audit vba mea hec
a ¶ in futurū ꝓudenti.
et facit ea / assimilabit̄ viro sapienti qui edificauit domum suam
a ¶ aurū argētū vel lapides pciosos. ¶ vnā celestē. ¶ xp̄m. a ¶ aerie ptāt̄ ipugnatio.
supra petrā: et descendit pluuia
a ¶ potētū ꝑsecutio. b ¶ mine: blādicie: vel maligni spiritus.
et venerūt flumina et flauerūt vēti / et irruerūt in domum illam / et
a ¶ hec oia. b ¶ edificiū ꝯstructū. c ¶ vt sua
a ¶ q2 stat fundata: nō sibi sed xp̄o tribuit̄.
non cecidit. Fundata enim erat
a ¶ que ergo cadit nō edificatur in christo.
supra petram. †Et oms qui audit verba mea hec et nō facit ea /
a ¶ gentili vel iudeo vel diabolo. b ¶ qui non prouidet.
simil̄ erit viro stulto q̄ edificauit
a ¶ i spē terenoꝝ: q̄ arene cōpant̄ ꝓpter q2 labiles et a vēto sit cito mutabiles. ¶ q̄ ē fluida
domum suā sup arenam: et descēdit pluuia et venerūt flumina et flauerūt vēti: et irruerūt i domū illā /
¶ maligni spiritus.
a ¶ perijt. b ¶ ite maledicti in ignē eternū.
¶ quia eterna.
et cecidit: fuitq̄ ruina ei⁹ magna.
a ¶ q2 nihil impfectionis habet hic sermo.
Et factū est cū consūmasset iesus verba hec / admirabant̄ turbe super doctrina ei⁹. †Erat eni docēs
a ¶ vt oñs moysi addebat q̄ mira erāt. vel cōmutabat figuras i luce.
eos sicut ptātē habēs / et nō sicut
a ¶ q̄ tñ ea q̄ i lege data sūt ifirmis docuerūt.
scribe et pharisei.

Ca. VIII

†Cum aūt descēdisset

eius auditio inutilis est nisi sequat̄ opis ipletio. et h est qd̄ dr: Ois ergo q̄ ꝛc.i. bonoꝝ opeꝝ cōstructionē. f ¶ Supra petrā.i. xp̄m. tal̄ ei facit opa bona ꝺ genere et recta intētiōe. q̄ duo reqrūt̄ ad ipletionē legis euāgelice. g ¶ Et descēdit plu.i. tētatio carnal̄ lasciuie. h ¶ Et vene. flu. cupiditatis et auaricie. i ¶ Et flauerūt vēti. vanitatis et supbie. k ¶ Et irrue. in do. illā. ꝑ ipoꝛtunitatē tētationū. l ¶ Et nō cecidit a stabilitate. s. ꝯstructio. cuius rō subdit̄ cum dr: Fūdata eni erat ꝛc. et ꝑ opposituꝫ m ¶ Ois qui audit ꝛc.i. sup mobile fundamētū: qd̄ facit ois q̄ intētiōeꝫ suā ponit supra aliud q̄ supra ip̄m deū. q2 ois creatura mutabil̄ ē: n ¶ Et descē. plu. ꝛc. patet ex pdictis. Sequitur: o ¶ Fuitq̄ ruina ei⁹ magna: q2 p̄mo ruit i foueā culpe. et postea i fouea gehēne: q̄ ruina est magna q2 irreparabilis oino. p ¶ Et factū est. Hic ponit̄ ꝯclusio oim pcedentiū. vbi ostēdit̄ eminētia doctrine xp̄i ꝑ h quod dicit̄: q ¶ Admirabāt̄ turbe ꝛc. q2 vt patet ex pdictis docebat eminētissimas ꝟitates: et impfectionē legis supplebat. et nō solū terrena bona sed celestia ꝓmittebat. Doctrinā etiā suā mirabilit̄ ꝯfirmabat: ꝓpter qd̄ dr: r ¶ Erat eni docens ꝛc. Sic aūt nō docebāt iudeoꝝ periti. s. scribe et pharisei.

Moraliter ✠ c ¶ Ois ergo qui au. ver. m. ꝛc. Vir sapiēs est humilis. Prouerbi.11.a. Vbi humilitas ibi et sapia. Vir aūt stult⁹

Similiter est supbus. q2 stultus dr q̄si status altus: ois aūt supbus altiorē se reputat q̄ sit i veritate. Sapiens igit̄ edificat supra petrā.i. xp̄m: oia opa sua bona faciens ꝓpter ip̄m. stult⁹ aūt edificat sup arenaꝫ

q̄ est terra mobil̄. nā opa sua facit ꝓpter gliaꝫ hūanā q̄ est instabil̄. g ¶ Et descēdit pluuia ꝛc. ꝑ quā significat̄ tētatio carnal̄ lasciuie. ꝑ vētos ꝯo tētatio supbie. ꝑ flumia ꝟo imper⁹ tribulatiōis hūane. ꝑ hec aūt edificiū humilis nō ledit̄: sed edificiū supbi totalit̄ dissipat̄. r ¶ Erat eni docēs ꝛc.i. suā doctrinā ꝯfirmans ꝑ opa miraculosa. Ceteri doctores q̄ nō possunt hoc facere doctrinā suā ꝯfirmare debēt ꝑ opa ꝟtuosa.

Glo.ordi.

Cum aūt descē. Ca. VIII

Post descēsionem dn̄i ꝺ mōte q̄tū iteruallū fuerit anteq̄ capharnaū intraret nō apparet. In ipso siteruallo leprosus mūdat⁹ ē: qd̄ Mathe⁹ suo loco dic̄ (Lucas ꝟo alibi recordat⁹ ē) q̄ p⁹ ꝟba illa dic̄ xp̄m itrasse capharnaū: nō tñ ostēdit p⁹ q̄ntū tpis iteruallū. p ¶ Cū āt descē. Scḋꝫ Lucā et i cāpestri loco ꝟmonē quē iā forsitan ꝟ. habuerat eis fecisse. ¶ Secute sūt eū tur. mul. Alij ꝓpter charitatē. alij ꝓpter doctrinā. alij ꝓpter admirationē et curationē. ¶ Mystice aūt. Cū āt descē-

Mystice disset: Id ē cum se exinaniret formam ꝟ serui

Nico. de lyra

Cum aūt descē. Ca. VIII

Diuisio Lege data. Hic ꝯñter ponit̄ ei⁹ ꝯfirmatio ꝑ miracła i h ca. et sequēti. et ē siłis ꝓcess⁹ i vtroq̄. sed i h ca. pricipalit̄ ponūt̄ q̄dā miracła ad ꝯfirmationē euāgelice leḡ. In seq̄nti ꝟo ponūt̄ q̄dā miracła ad declarationē dignitat̄ ipius legislatoris. ibi: Et ascēdēs iesus. In h q̄ ca. sic ꝓcedit. q2 p̄mo euāgelista describit q̄dā miracła ad credētiū vocationē. scḋo q̄dā miracła ad vocatoꝝ ꝯfirmationē. ibi. Et ascēdēte eo. Prīa i duas. q2 p̄mo ponit̄ miracłoꝝ opatio. scḋo q̄rūdā ad fidē xp̄i ꝯuersio / ibi: Videns iesus turbas. Prīa i tres: q2 p̄mo describit̄

A F serui accipiēs secute sunt eum turbe multe: q̄ qui prius ī iudea notus erat. tūc in vniuersa terra mirabilis factus est. Qz aūt post p̄cepta manū extēdēs leprosum sanat: significat eos qui de illis preceptis implēdis dubitant: suo auxilio ab hmōi va rietate mūdare. Nō exprimit certus curatiōis locus vt osten datur nō vnū populū alicui' ciuitatis: sed oēs sanare. a ¶ Adorabat eū. Prius q̄ peteret: cultū diuinitat' osten dit. b ¶ Si vis potes. De volūta te nō (q̄si pietat' incredulus) dubito: sꝫ q̄si mee colluuionis cōsci' nō presu mo. c ¶ Extendēs. Post sermones z miracula facit: quib' sermo apud au ditores ɔfirmat'. d ¶ Tetigit. Nō quin sine tactu sanare posset. sed vt in dicet se nō subiectū esse legi: sꝫ dn̄m le gis: qui nō timet cōtagium. Tetigit. ꝑpter humilitatē: vt nos doceret nul lum spernere ꝑ aliqua corporis macu latione. Apparet supra legē (que le prosum excludit) esse gratiā: que sanat

B.5.b eū/ vt ait: Nō veni soluere legē sed ad iplere ꝛc̄. e ¶ Volo. Eo sanauit ge nere q̄ fuerat obsecrat'. Deinde impe rat. Mūdare: ecce potestas. f ¶ Vi de nemi. dix. Taceri iussit: nec tn̄ ta ceri potuit. Non q̄ aliq̄d voluit z non potuit: sed dat exēplū vt sui in magnis que faciūt latere velint: sꝫ vt prosint a lijs: prodant' inuiti. Re. dixe. Hunc tn̄ Marc' vbiq̄ hoc p̄dicasse dicit: q̄si

Mar.1.d euangelista factus sit. g ¶ Vade. Mittit ad sacerdotes ꝑpter hūilitatē vt sacerdotib' deferat honorē: qb' lex iubet mundatos munera offerre: z vt vidētes credāt ei: vel si nō credāt: inex cusabiles sint: z ne legē frangere vide ret'. h ¶ Ostende te sacer. vt sacer dos nō leg' ordine: sed gr̄a dei supra legē curatū esse itelligat. i ¶ Offer.

B q̄ legē nō soluo: q̄ nōdū cepit verū sa crificiū. k ¶ In testimoniū. i. dn̄o credāt si impietat' lepra discedat. In testimoniū spūalis curatiōis: offerē dū est munus spūale: ¶ Typice. Le

Typice prosus genus humanū significat plenū lepra: q̄d extenta ma nu. i. verbo dei humanā ɔtigēte naturā a prisci erroris varie tate mundat': vt diu abominabiles z sequestrati: iam queant templo z addi. Templū dei sanctum est: q̄d estis vos. Et sacer

1.Cor.3.d doti offerri/ de q̄ dr̄: Tu es sacerdos i eter. ꝫm or. mel. Et of

Ps.109.a ferāt ꝑ emūdatiōe corpa sua: hostiā viuentē: sanctā: deo pla

Ro.12.a centē. l ¶ Accessit ad eū cētu. Lucas rē vt gesta est nar

Lu.7.a rās: dicit eū misisse seniores iudeoꝝ. Sꝫ matthe' causa breui tatis eū cui' fides laudat': cui' desiderium z volūtas defert': maluit prudēter dicere accessisse q̄ eos ꝑ quos mādabat. Ut

B.5.c mlier q̄ credidit mag' dr̄ tetigisse xp̄m q̄ turbe q̄ cōprimebāt Ita cēturio q̄ magis credidit: eo mag' accessit. Tria dicit: ia cet: paralytic': torquet': vt z sic sue angustias indicet: z dn̄m ad misericordiam cōmoueret. Et hec ei glīa: q̄ sic rogauit ꝑ seruo G in quo disca

tiesus de monte secute sunt eum a
a ¶ q̄ ad altiora ascēdere nō valuerūt. ¶ alie
a p̄dicat'. b ¶ q̄ nec ip̄e cū lepra tā alta audi
re poterat: sꝫ sanat' vt possit implere.
turbe multe: z ecce leprosus veni †
a ¶ cum humilitate postulat.
a ens adorabat eū dicēs: Domi b
a ¶ in voluntate potestatē tribuit.
b ne si vis potes me mundare †Et c
a ¶ q̄ misericordie p̄cedit affectū. b ¶ cōtra le
g extendēs iesus manū tetigit eū/
gē quā superat gr̄a in q̄ hūilitas. a ¶ in B
pietas. b ¶ in hoc maiestatis potentia.
c dicens: Volo: mundare. Et cō
a ¶ q̄ dixit z facta sūt. ¶ nihil ē mediū in
festim mūdata est lepra eius. Et d
ter p̄ceptū z op'. a ¶ forma nr̄i est ne nos
iactem' de bonis opib'. b ¶ nō erat neces
se vt s̄mone iactaret q̄d corpe p̄ferebat.
f ait illi iesus: Vide nemini dixe e
a ¶ disciplina nr̄i est vt nos ostendam' sa
g ris: sꝫ vade ostēde te †sacerdoti: f
cerdoti nr̄o. a ¶ non debent auferri signa
priusq̄ veniāt significata.
i z offer munus q̄d precepit moy †
a ¶ .s. vt credāt virtutē dei magnam esse.
b ¶ hoc miraculū factum est sanato lepro
k ses i testimoniū illis. †Cū aūt in g
so continue. a ¶ fide z desiderio .s.
l troisset capharnaum/ accessit ad h
a ¶ alienigena. b ¶ per internuncios.
c ¶ nullus alius ꝑ seruo.
eū centurio/ rogās eū et dicēns:

quib' erat iste de quo sequit': b ¶ Dn̄e si vis. vbi cōfitet' ei' C potentiā: in q̄ apparet hui' leprosi fides z deuotio: ex q̄ secuta est eius curatio. vn̄ subdit': c ¶ Et extēdens manū ꝛc̄. licet aūt posset curare solo verbo: tn̄ apposuit manū: q̄ humanitas xp̄i erat q̄si organū seu instrumentū ipsi' diuinitat': z iō sic ar tifex mediāte instrumēto operat': sic vir tus diuina in xp̄o ꝑ applicationē hūa nitatis aliq̄ faciebat: vt eā cōiunctā di uinitati declararet. Sed querit' hic: q̄ re tetigit leprosum: cū hoc esset in lege ꝓhibitū? Dicendū q̄ nō erat ꝓhibitū leprosū tāgere ei q̄ ex tactu suo poterat curare: sicut helias z heliseus nō fece rūt cōtra legem tangendo mortuos ad resuscitandū: vt habet'. iij. Regū. xvij. et. iiij. Reg. iiij. d ¶ Et ait. Hic po nitur miraculi manifestatio q̄ facta est ordiāte. scriptū eni erat in lege Leuit'. xiiij. q̄ mūdatus a lepra nō debebat re stitui ad cōmunē habitationē hoim: nisi prius iudicaret' mundat' per sacer dotis iudiciū: z facta oblatione dn̄o ꝑ eius mundatiōe. z iō iesus ait illi:

Marginal notes: als non ha bent iesus; Questio; †93. di. c. do min'. 5. q. 1 c. deo. De pe. dis. 1. h. hoc idē. z. c voluissent

e ¶ Vide nemi. dixe. s. anteq̄ ea q̄ scripta sunt i lege compleueris. p̄cepta eni cerimonialia habuerūt cursū suū vsq̄ ad xp̄i passionē: vt. s. visum est. et iō vsq̄ tūc xp̄s ea obseruauit: vt p̄z in sua circūcisiōe: z ea obseruare alios p̄ cepit: vt p̄z in hoc leproso cui dicit: f ¶ Vade ostēde te sacer. ꝛc̄. ꝑ hoc etiā figurabat' q̄ peccator q̄ ꝑ leprosū figurat' licet sit mundat' a lepra pecca ti ꝑ ɔtritionē: tn̄ adhuc tenet' se ostēdere sacerdoti ꝑ ɔfessionē. Qual' aūt erat oblatio leprosi mūdati i lege hr̄ Leui. xiiij. z ibi debet exponi. g ¶ Cū aūt intro. capharnaū. Hic ponit' secun dū miraculū. s. curatio paralytici. z di uidit' in duas partes: q̄ primo descri bitur huius centurionis fides z deuo tio. scdo ex hoc infert' cōclusio/ ibi: Au diens iesus. Circa primū aduertendū q̄ iste centurio ad cui' p̄ces seru' ei' cu ratus est: nō erat iudeus. sed gentilis ibi positus a romanis ad custodiā principalis ciuitatis galilee scꝫ capharnaum: q̄ tota illa terra erat subdita romanis. ꝑpter quod iudei coram pilato dixerunt: Non habemus regem nisi cesarem: z ideo quia iesus erat iudeus: ipse nō venit ad eū in persona ꝓpria reputans se indignū ad hoc impetrandū: sꝫ mi sit ad iesum principes iudeorū. vt dicit' Luc. vij. vt per eos cu rationem serui sui facilius impetraret: z q̄ quod ꝑ amicos faci mus quodāmodo ꝑ nosipsos facim'. iō Matthe' dicit eū ve nisse ad iesum: nō q̄ in ꝑsona ꝓpria venerit: sꝫ ꝑ intermedios z sic est intelligendū q̄d dicit' hic. h ¶ Accessit ad eū centu rio. s. ꝑ amicos. dr̄ aūt centurio: q̄ habebat centū hoies in ar mis sub se: ad custodiā illi' terre: ne forte vellēt ɔ romanos re bellare. Iste ḡ centurio audit' xp̄i miraculis firmit'. credidit q̄ poterat sanare seruū eius q̄ erat ei valde charus: vt dicit' Lu. vij. ideo de eius sanatione erat valde sollicitus. Iesus autem sciens eius fidē et deuotionem: respondit ei per internunciū: scilicet Ego veniam. Cum autem esset in via misit centurio nū cios obuiam ei: vt dicit Lucas. dicentes ex parte eius:

Marginal notes: al' sacerdo tibus; †Lu.7.a Diuisio; D

Nico. de lyra

Pri mo describit' curatio leprosi: z scdo ꝑalytici/ ibi: Cū aūt i troisset capharnaū. tertio laborāt' calore febrili/ ibi: Et cū venisset iesus. Pria in duas: q̄ p̄mo pōit' curatio leprosi. scdo miraculi

Diuisio manifestatio/ ibi: Et ait illi iesus. Ad euidētiā dicēdorū cōside randū q̄ duplex ē doctrina. Quedā q̄ nō excedit facultatē in tellect' hūani: z ista debet ꝑ rōnes demōstratiuas ɔfirmari. Alia est doctrina excedēs facultatē humanā: z iō nō pōt ɔfir mari ꝑ rōnē euidentē. ꝑpter q̄d oportet q̄ ɔfirmet' ꝑ opa di uine virtutis ostēsiua: q̄ cū de' nō possit esse testis falsitatis: si talia inducant' ad cōfirmationē alicui' doctrine: sequit' eam infallibilē veritatē cōtinere. Tal' aūt est doctrina euangelica: et iō ei' cōfirmatio facta ē ꝑ miracula. z hoc ē q̄d dr̄: Cū aūt descēdisset iesus de mōte. in q̄ legē euangelicā ꝓmulga uerat. a ¶ Secute sunt eū tur. ꝛc̄. q̄ aliq̄ sequebant' eū ex deuotione ꝑpt' sanctitatē sue doctrine. aliqui aūt ex curiosi tate: vt viderēt miracula z audirēt noua: aliqui vt ei insidia rent': sicut pharisei: z aliq̄ vt ab eo curarent': sicut infirmi. de quibus erat

Dn̄e nō sum

Moralr. †¶ Ecce lepro. ve. ꝛc̄. Per istū leprosū q̄ ɔfite bat' se imundū: z xp̄m potētē ad se mūdādū dicēs: Dn̄e si vis potes me mūdare. significat' pctōr vere penitēs: z ad dei mi sericordiā ɔfidēt' recurrēs. iō subdit': c ¶ Et extēdēs iesus manū ꝛc̄. ꝑ q̄d significat' q̄ talis man' diuine misericordie ꝓtendi tur ei' crimina relaxādo. d ¶ Et ait illi iesus: vide nemi. dixe. sꝫ vade ostē. te sacer. ꝑ hoc innuens q̄ ecclie ministri nō debēt gl̄iam hoim q̄rere sꝫ dei. † ¶ Et offer mu. ꝛc̄. nā a pctis mūdat' dꝫ eē deo valde grat'. g ¶ Cū aūt introis. ca pharnaū ꝛc̄. Iste gentil' erat: in xp̄m tn̄ credebat. aliter eū ꝑ sanatione sui pueri nō rogasset: ideo per ipsum primitie genti um significātur credentes in christum et laborantes ad conuer sionem aliorum: de quibus fuit Lucas euangelista. z Dio nysi' ariopagita z alij plures. ꝑ hoc aūt q̄ xp̄s subdidit:

Moraliter

Nō inueni

E F in quo discamus sic misereri conseruis. a ¶ Ego veniam. Magna humilitas q seruu dignat visitare: qd ideo centurionis meruit: q et getib9 credit. et humilitas: q se indignu iudicat cui9 tectu iret. et prudetia q vltra carne diuinitate latentez videt. Ad filiu reguli venire noluit ne diuitias honorare videret. h vilem conditione ne spernere videat mox ire consensit. Qui vbo curare potuit ppt humilitatem visitare dignat. et tn i medio itinere vbo sanat: ne no pter humilitate: sz ob ipotetiam virtu corpalit ire putaret. b ¶ Non sum dignus. Propter psciam vite getilis magis timet grauari psentia q iuuari. q2 et si erat fide pdit9: nodu tn erat sacrametis imbut9. Sz qd nec infirmitas nra psumit gra dare nouit. c ¶ Nam et ego &c. Si ego ho sb alio possum impare miorib9. qnto magis tu q sup oia habes famulates angelos potes p eoz misteria sine corpis psentia dicere infirmitati vt recedat et recedet: et sanitati vt veniat et veniet. Mira fides in getili. ¶ Mystice. Centurio significat electos ex getib9: qui si cetenario milite virtutu stipatos: q nihil terrenu sz sola eterne salut9 gaudia sibi suisq qrut. Cetenari9 eni q2 a leua trasit ad dextra i celest9 vite significatione poni psueuit: Talis ergo merita viri p his necesse e vt supplicet: q adhuc seruitutis spu tenet: vt perfecta charitas foras mittat timore. Domus aut in qua no audet eu inuitare: getilitas est ppt fetore idolatrie. neq enim getib9 corpalis psentia xpi exhibita e: sed verbu fidei misit eis p aplos et ab infidelitate sanauit. ¶ Vel milites et serui ceturionis virtutes sut naturales: qru copia multi ad deu venietes secu deferut: vt corneli9 dicit vir iustus et timens deu. d ¶ Ab oriete et oc. ve. et re. &c. Vel oriete q illum iam stati tra sea. Occidetes q passioes vsq ad morte tolerat. Per istas duas ptes oes ptes mudi ex qb9 getes vocade erant designant. e ¶ Filij aut &c. q2 in h mudo fruut beneficijs dei: sm illd: Pluit sup iustos et iniustos. Nuc vident i facie dni: sz tuc mime. f ¶ In tenebras exte. Quia a dno foras expellitur. i. in eterna nocte: q2 hic sponte ceciderut i exteriores. i. i cecitate mentis. Per fletu q e oculoz et stridore detiu nota vera resurrectione corporu. Detes stridet: q hic de edacitate gaudebat. Oculi flent: q p cupiscetias vagabat. Flet9 de ardore. stridor detiu de frigore solet excitari: q2 ibi trasibut ab aqs niuiu ad calore nimiu. Vl stridor pdit indignatis affectu q sero penitet qd deliqt pnaciter. g ¶ Flet9 et stridor detiu. Per h odit magnitudo tormetoz. Per fletu tormetu aie: p stridore detiu corpis

Marginalia (left): Mystice — † 23. q. 1. c. noli. De co se. di. 2. c. q tidie. — Als no habet psitiuus. — † Luce. 7. b — §. 5. g — † 35. dis. c. ecclesie.

F Et cum

a ¶ seru9 b ¶ no i vno tn miserabilis q iacet: sed q est paralytic9: et q torquet. hec eni oia cum dolore nominauit.

Domine puer meus iacet in domo paralyticus: et male torquetur.

a ¶ repentina diaboli aggressione. a ¶ sez virtute. virtus eni christi psens fuit que suscitauit eum.

a Et ait illi iesus: Ego veniam et curabo eu. Et respondens centurio ait: † Domine/ non sum dignus vt intres sub tectu meum: sed tm dic verbo et sanabit puer b meus: Nam et ego ho su sub potestate c constitut9 habes sub me milites: et dico huic vade/ et vadit: et d alio/ veni et venit: et seruo meo: fac hoc/ et facit. Audiens aut iesus e miratus est/ et sequetib9 se dixit: f † Amen dico vobis: no inueni tantam fidem i israel. Dico aut vo k bis/ q multi ab oriente et occidente venient: et recubent cu abraam et isaac et iacob in regno celoruz: filij aute regni eijcientur in tene l m bras exteriores: † Ibi erit fletus et n stridor dentiu. Et dixit iesus centurioni: vade et sicut credidisti fiat tibi. Et sanat9 e puer ex illa hora. q

¶ ecce humilitas. ¶ magna fides q vel dicere credit e facere. a ¶ ecce prudetia. b ¶ s. habes aliu dnm. ¶ mira fides in gentili. a ¶ ita angeli tibi seruiut. b ¶ q sua intelligit maiestate. a ¶ no vt turbati animi sed docetis nos qs opus est moneri de huiusmodi et mirari. a ¶ 2 si a pphetis edocti. ¶ psit9 tpis: inuenit eni i antiqs. b ¶ vn pdico vobis q multi ad exeplu istius in q fides getiu pfigurat. ¶ ex omni gente. ¶ ad fide. ¶ requiescet feliciter epulaturi. ¶ iudei in qb9 ali regabat dns. ¶ a facie dni. a ¶ cuiq sic credit ita fit. ¶ p mesura fidei q2 credidit oia posse: idicat p fide meruisse. a ¶ pbat fides dni ds sanitas serui sequit.

Nico. de lyra

e ¶ Audiens. Hic ex dictis infert queda pclusio: quia ex fide huius getilis et infidelitate iudeoz pcludit saluator vocatione gentiu ad fide et reprobatione iudeoz: et h est qd d: Audiens aut iesus. s. vba ceturionis expssiua tate fidei: f ¶ Mirat9 e. Sed querit: quo i xpo fuit admiratio: q psurgit in hoie ex alicuius incogniti et isoliti inspectione. christus aut ab instati pceptionis plen9 fuit scia: nec aliqd d nouo cognouit: ideo videt q in ipo admiratio sm re no fuit: sz tn sm apparetia: q2 ad modu admirantis se habuit: vt dicut aliq. nec fuit ibi falsitas: q2 hoc fuit ad designadu aliqd veru. s. fide ceturionis: et infidelitate iudeoz. Sed meli9 d: q fuit in ipo vere admiratio: ad odendu veritatem humane nature in eo. Ad cui9 euidentia sciendu q in xpo ponit duplex scia. Una diuina q est eterna. et sm hac no pot esse admiratio: q2 nihil cognoscit ab eo de nouo. Alia humana vel creata: et hec e duplex. Una visionis reru in vbo: q2 aia xpi ab instati pceptionis cognouit oia in vbo q cognoscit verbu noticia visionis. et hec sunt oia q habet esse sm quacuq differetia tpis: cuiusmodi sut psentia/ pterita et futura. et sm hac sciaz in xpo no fuit admiratio sic nec innouatio. Alia est scia in xpo que cognoscit res i ppo genere. et hec est duplex. Una habitualis: et in ista no est aliq nouitas: q2 ab instati coceptionis fuit aia xpi pfecte repleta habitib9 oim sciaz. Alia experimetalis: sic aliquis habes habitu scietie p doctrinam postea experit p intuitionem i effectu. Et isto modo i aia xpi erat aliqd de nouo cognitu. et sic ex inspectione illi9 hoc modo incogniti pot9 poterat in ipo admiratio d nouo causari. Et sic factu fuit in pposito. Sequit: g ¶ Et sequentibus se. i. discipulis suis Dixit: h ¶ Non inueni tata fide in israel. i. i pplo iudaico: q2 licet aliq de iudeis firmit crederet. s. discipuli sui: tn pncipales illius ppli no crediderut: et multitudine ab eius fide auerterut: vt inferius patebit. Et ideo pcludit saluator: i ¶ Amen. i. fidelit. k ¶ Dico aut vobis q multi ab oriete et occidete venient &c. q2 multitudo gentiluz in diuersis partibus orbis existetium p pdicatione aploru couersa est ad fidez. et sic pceperut gratia et gliaz. l ¶ Filij aut regni. i. iudei ex qbus xpo nat9 est et qbus pncipalit missus est ad pdicandu eis celest9 regni euagelia. m ¶ Eijcient in tene. exte. q2 repulerut fidez xpi: et sic remanet i pctis suis obstinati: et sic eijciunt ad penas inferni: que dicunt tenebre exteriores: q2 tenebre prime sut tenebre culpe: alie aut sut gehenne: Sz qrit: quo sint ibi tenebre: cu sit ibi ignis q d natura sua e lucid9: Dicendu q ille ignis dscribit i medio tre: et io fumosus e et obscur9. Itre n lucet ad odedu dnat9 aliqd ad eoz psolatioez: sz ad eoru dsolatioez: io dicut ibi e tenebre exteriores. seqt: n ¶ Ibi e. fle. In fletu duo st. s. tristicia animi ex q pcedit flet9. et sm h flet9 e i dnat9 generalit ta i. demoib9 q i hoib9. Alid e ex pte corpis. s. lachrymaz resolutio. et turbatio cerebri et ocloz. et ista no pnt e i spiritib9 sepat9 sz p9 resurrectioez qntu ad aliqd erut i hoib9 dnat9: q2 ibi erit pdicta cerebri et ocloz turbatio: sz no erit ibi lachrymaz flux9 a capite vel resolutio: q2 cessate motu celi cessabit oia generatio et corruptio. Ex q patz vlti9 q ibi erit o ¶ Stridor detiu: q2 h iportat aligna corruptioez: sz tm doloris ostesione. seqt: p ¶ Et dix. ie. cetu. vade et si. cre. s. pfecte: sic q ¶ Fiat tibi. i sanatoe pui tui. vn seqt: Et sa. e &c.

Marginalia (right): Questio — In christo duplex scia — Quo in inferno tenebre. — Moraliter

Nico. de lyra

a ¶ Dne no sum dignus. erat eni ho getilis: et abominabile erat iudeis comedere et bibere cu getilib9: et etiam domos eoz itrare: vt hr Act. xi. et forte iste q getilis erat idola in domo sua habebat: et ideo ex humilitate xpm ab ingressu dom9 sue repellebat/ dices: Dne &c. Et ex altera pte firmiter credebat q absets solo verbo seruu suu curare poterat. ppter qd dixit: b ¶ Tm dic verbo &c. qd pbat p hoc qd subdit: c ¶ Nam et ego ho sum &c. i. licz habea aliqs sub me q mihi debeat obedire: tn sum subdit9 maiori ptati: videlz psidi et impatori: et tn subditi obediunt mihi ad nutu. d ¶ Et dico huic vade/ et vadit &c. et ex hoc intelligit sequens conclusio. s. hec: Ergo tu q no es subiectus alicui ptati potes pcipe i firmitati et eam eijcere: et sic solo vbo seruum meum curare.

Audiens

Et cu venisset

i ¶ Non inueni tantam fidem in israel. significat deuotio gentiliu ad christi fidem et obduratio iudeorum.

Et cum ve-

A F a ¶ Et cũ venisset. Quã hoc sit factũ nõ expssit Matthe⁹. nõ eni necesse ẽ vt post illud factũ credat: post qd narratur. Lucas ⁊ Marc⁹ pri⁹ de hoc narrãt ꝙ de leproso. sed nil ob stat narrãdi diuersitas: vbi eadẽ dicũt: maxĩe cũ ꝗsqꝫ euãgeli sta eo ordine crediderit se debere ire: ꝙ de⁹ voluit narranda recordandi eius suggerere. b ¶ Fe/
Febris bricitantẽ. Febris grece feruor lati/ ne dr: ⁊ si qñ hec passio faciat tremere naturẽ hũane. c ¶ Et tetigit. Lu/ cas dicit ꝙ rogauerũt ꝓ ea. Christ⁹ mõ rogat⁹: mõ vltro curat. ostẽdẽs se ꝯ vi tiorũ passiões: ⁊ ꝓcib⁹ fideliũ semꝑ annuere: ⁊ ea nõnũꝗ ꝙ ipse in se nõ in telligũt vł itelligẽda dare vł pie petẽti
Ps. 18. d bus etiã nõ itellecta dimittere: vt De/ licta ꝗs intelligit: ab oc. m. me dñe.
d ¶ Et surrexit ⁊ mi. Naturale ẽ fe bricitãtib⁹ incipiẽte sanitate lassescere: ⁊ molestiã egritudis sentire. Sed sani tas ꝙ a dño dat hec tota sił redit ⁊ etiã eo robore cõfirmat: vt adiutorib⁹ suis ꝓtinuo ministrare sufficiat. ¶ Dom⁹ pe tri circũcisio ẽ ei⁹ aplatui cõmissa. So/ crus synagoga: ꝙ ꝗdãmõ mater est ec/ clesie petro cõmisse. Hec febricitabat: qꝛ inuidie estib⁹ laborabat ꝑsequẽs ec clesiã. Cui⁹ manũ tãgit dñs: qñ carna/ lia ei⁹ opa i spũalẽ vsum ꝯuertit: ⁊ ita
Moraliter erecta ministrat i spũ. ¶ Mora. Que qꝫ aia ꝙ ꝯcupiscẽtie carnis fuit. q. febri bus estuat. Sed manu misc̃dię tacta: ꝑ ꝯtinẽtiã lasciuiã refrenat: ⁊ sic fuerat
Ro. 6. d imũdicie: mõ seruit iusticie. e ¶ Ve/ spere aũt fa. Occasus solis/ mors ẽ xp̃i: ꝑ quã plures sanauit demoniacos ꝙ añ viuẽs in carne egrotos. f ¶ Vi/ dẽs aũt ic. Manifestũ ẽ aliũ eẽ diez ꝙ iussit ire trãs fretũ: nõ eũ ꝙ sequit il/ lũ: in ꝙ socr⁹ petri sanata ẽ: ꝙ dic mar/ cus lucasqꝫ eũ in desertũ exisse affirmãt. Iussit ire trãs fretũ: significãs vt amaros seculi fluctus trãseam⁹. g ¶ Et acce/ dẽs. Qꝛ Matthe⁹ dicit h factũ qñ iussit ire trãs fretum. Lu cas ꝑo ambulãtib⁹ illis i via: nõ ẽ ꝯtrã: qꝛ via ambulabãt vt venirẽt ad fretũ. h ¶ Magister. qñ vn⁹ sit de plib⁹. Et ipse litterator erat: nõ spũalis auditor. Magister. Nõ dixit dñe sed magistrũ vnum de pluribus magistris estimans.

a ¶ ostẽdit nõ sequi ordine ꝑdictũ miracu/ lũ: qꝛ añ sermonẽ montis fuit factum.

a ra † Et cũ venisset iesus i domũ a
petri/ vidit socrum eius iacentẽ b
b ⁊ febricitantẽ: ⁊ tetigit manũ ei⁹/
d ⁊ dimisit eã febris: ⁊ surrexit ⁊ mi †
e nistrabat eis. Vespere aũt facto/ e
obtulerũt ei mltos demonia ha/
bentes: ⁊ eiiciebat spũs verbo: ⁊
¶ per iram et odium.
oẽs male habẽtes curauit: vt ad
impleret qd dictũ est ꝑ esaiã pro
phetã/ dicẽtẽ: † Ipse ifirmitates b
a ¶ nõ vt sibi hẽret: sꝫ vt a nob auferret.
b ¶ a nob. s. abstulit. ¶ .q. suscepit vt medic⁹
nras accepit: ⁊ egrotationes no e
a ¶ sustinuit i cruce. b ¶ p⁹ sanationẽ istoꝝ
f stras portauit. Vidẽns autẽ ie/ f
sus turbas multas circũ se: iussit g
g discipulos ire trans fretum. † Et h
a ¶ litterę occidẽtis seruus.. b ¶ hoc de/ siderans ꝙ simon magus voluit emere vt de miraculis lucraret.
accedens vnus scriba/ ait illi:
h Magister sequar te quocũqꝫ ie i

¶ Vulpes fo.

Nico. de lyra

✱ a ¶ Et cũ venis. Hic ponit tertiũ miraculũ d sanatiõe socr⁹ petri et ꝑmo ponit h miraculũ i speciali: ⁊ scdo ex h con/ cludunt mlta miracula i generali/ ibi: Vespe aũt facto. In ꝑ/
B ma igit pte dicit sic: Et cũ venisset iesus i domũ petri. Saluator eni noster cũ corp⁹ passibile ad nostrã salutem acce pisset: aliqñ declinabat ad loca familiariũ sibi ⁊ deuotorũ ad quietẽ habendã post labores: ⁊ isto mõ venit ad domũ petri. b ¶ Et vidit socrũ ei⁹ iacentẽ ⁊ febrici. ⁊ teti. ma. ⁊c. qd nõ potuit fieri nisi diuina virtute. natura eni nõ opat i in/ stanti: ⁊ iõ lꝫ a febrib⁹ virtute nature possit hõ curari: non tñ ita subito ⁊ pfecte ꝙ possit statim opa ꝯsueta facere. sic dr hic: Et surrexit ⁊ mistrabat eis. c ¶ Vespe autẽ fa. Hic ponũt ad ꝯfirmationẽ leg. euãgelice mlta miracla i generali qꝛ audito h miraculo: oẽs ꝙ in eadẽ villa detinebant varijs languorib⁹ sunt xp̃o oblati ⁊ ab eo curati: ⁊ sic adimpleta ẽ ꝓ phetia Esa. liij. vbi dr sic: Vere languores nros ipse tulit: et dolores nros ipse portauit. Ad cui⁹ intellectũ ꝯsiderãdum ꝙ xp̃s ꝗ venerat ad salutẽ hũani gener⁹ intantũ accepit infirmi tates nras inꝗtũ valebãt ad opus nre salut⁹. Ad h aũt nõ fa ciũt defect⁹ sciẽtie ⁊ grẽ: sꝫ magis cõtrariant: ⁊ iõ xp̃s non ac cepit defectũ ignorantie ⁊ fomitis inclinãtis ad peccatũ: qꝛ cõ trariant plenitudini sciẽtie ⁊ grẽ ꝙ fuerũt in aĩa xp̃i ab instã ti cõceptiõis. Alioꝝ aũt defectuũ ꝙ nõ repugnãt sciẽ ⁊ grẽ/ a/ liqui sũt ꝙ sequunt totã naturã humanã: ⁊ sunt materie exer/ cende virtutis: sicut passibilitas/ mortalitas/ fames/ sitis/ ⁊ si milia: ⁊ talia assumpsit xp̃s in ꝓpria psona: qꝛ faciebant ad o/ pus nre redẽptionis. Alij sunt defect⁹ ꝙ nõ sequunt totã na/ turã humanã: sꝫ aliquã in pticulari: ⁊ hos nõ assumpsit xp̃s i ꝓpria psona: qꝛ hmõi cõtingũt dupliciter. Vno modo ex de/ bilitate virtutis formatiue ⁊ ex defectu materie: sicut sunt par tus mõstruosi

C tus mõstruosi: ⁊ hi nõ habuerũt locũ in christo: qꝛ corpus ei⁹ fu it formatũ ex purissimis sanguinib⁹ virginis marie: ⁊ sic nõ ha buit locũ defect⁹ vel inordinatio materie. Fuit etiã formatũ vir tute spũssancti infinita: ⁊ iõ non habuit ibi locũ defect⁹ virtutis formatiue. Alio mõ ꝯtingũt ex defectu regiminis: sicut febris/ morbus caduc⁹ ⁊ ꝯsilia: vł a deo infert tur ꝓpẽ peccatum: ⁊ ista in xp̃o nõ pote rãt habere locũ: in ꝙ nõ potuit esse defe ctus alicui⁹ debiti regimis vel pctñ: as
† Mar. 1. g Lu. 4. f sumpsit tñ ista in psona aliena ꝗdãmo/ do: inꝗtũ misericorditer talia curauit: ⁊ sic euãgelista exponit dictũ ꝓphete Esaie dicẽtis: d ¶ Ipse infirmita/ tes nras acce. i. ꝗtum ad illos defe/ ctus quos assumpsit in ꝓpria psona. e ¶ Et egrotatiões ⁊c. i. ꝗtum ad il los defect⁹ humane nature ꝗs patienẽ supportauit ⁊ potẽter curauit: nõ tñ in ꝓpria psona assumpsit. f ¶ Videns aũt iesus tur. Hic ex doctrina: ⁊ mira culis ꝑdicat⁹ ponit aliquorũ cõuersio ad xp̃m: ⁊ diuidit in duas ptes: qꝛ primo
Diuisio notat xp̃i recessus ad desertũ locũ. ⁊ se/
† Esa. 53. b cũdo istoꝝ ꝯuersoꝝ accessus ad christũ/ ibi: Et accedẽs vnus. Circa primũ ad/ uertendũ ꝙ qꝛ xp̃i actio nostra erat ĩfor matio: iõ christ⁹ legit a turbis recessisse ad desertũ locum: vt daret ꝑdicatorib⁹ verbi diuini exemplũ. Vna causa fuit ad habẽdũ quietẽ post labores suos et discipuloꝝ suoꝝ: vt habet Mar. vi. d.
† Lu. 9. g Venite seorsum in desertũ locũ ⁊ reqe/ scite ibi pusillũ. Erant eni qui veniebãt et redibãt multi: nec spaciũ mãducandi habebãt. Alia causa fuit ꝓpter orõnẽ: ostendens ꝙ ꝑdicator ꝟbi diuini aliqñ debet vacare seorsum cõtemplatiõi: vt ibi hauriat in deuotiõe qd postea effun dat populo in ꝑdicatione. vñ ⁊ moyses aliquando ascendebat in montẽ ad dominũ: ⁊ aliquãdo descen debat ad populũ: ⁊ hoc habet Luc. vi. c. In diebus illis exijt
D in montẽ iesus solus orare: ⁊ erat ibi pnoctãs i orõne dei. Ter tia causa fuit ad fugiendũ populi applausum Ioh. vi. b. Iesus ergo cũ cognouisset quia venturi essent vt raperẽt eum ⁊ face/ rent eum regem: fugit iterum solus in montẽ. Ista ergo tripli ci de causa vel saltem aliqua earum dicit hic: Videns iesus turbas mul. circũ se. nimis. s. opprimentes et applaudẽtes. g ¶ Iussit discipulos ire trans fretum. i. vltra mare ga/ lilee in loco magis secretũ. h ¶ Et accedens. Hic ponitur quorundam discipulorum accessus ad christum: quorum vnus accedebat ficte: ⁊ ideo repellitur. secundus vere: et ideo recipi/ tur/ ibi: Alius autem de discipulis. Circa primũ considerandũ ꝙ vnus de his qui audierant predicationẽ christi ⁊ viderãt mi racula: qui erat scriba: id ẽ litterat⁹ considerauit ꝙ si esset fami liaris christi ꝙ posset magnam pecuniam colligere ab his qui a christo curarentur per ipsius suggestionẽ: et introductionẽ iõ voluit se ei ꝯiũgere/ dicẽs: i ¶ Magister sequar te ꝗcũ/ qꝫ ieris. Iesus autem videns eius animum nõ respondit ad eius verba tñ: sed ad ipsius animum dicens:

¶ Vulpes foueas

Moraliter ✱ a ¶ Et cum venisset iesus in domum simonis pe/ tri ⁊c. Per socrũ petri que mulier erat sensualitas significat: que mulier ab Augustino vocat. ipsa vero iacet febricitans cõ cupiscẽtie calore. Per christũ autem qui est imago patris ratio ſm quã homo fact⁹ est ad imaginẽ dei significat. Igitur mora/ liter socrus petri sanat: cũ sensualitas ꝑ rationẽ ad debitũ ordi nem moralis virtutis reuocat. ideo subdit: † ¶ Et ministra bat eis. qꝛ sensualitas reformata ꝟtute morali mistrat et fuit rõni. c ¶ Vespe aũt fa. obtu. ei mul. demonia ha. ⁊c. Per qd significat ꝙ hora mũdi vespina xp̃s venit õmes eiice re ⁊ infirmitates hoim curare. f ¶ Vidẽs autẽ iesus tur. circũ se ⁊c. ꝑ hoc docuit ꝑdicatorẽ euãgelij applausũ ppłi de clinare. h ¶ Et accedẽs vn⁹ scriba ⁊c. Iste ſm litteralem sensum sequi xp̃m volebat: qꝛ per hoc hrẽ miraculoꝝ grãm spe rabat: ⁊ ea vti ad lucrum tpale: ꝓpter qd xp̃s repulit ipm. Er go per eum significant querẽtes intrare religionẽ possessiões habẽtes nõ ex deuotiõe qd est bonum: sed vt ex pauperib⁹ diui tes fiant: ⁊ ex cõtemptibilibus honorati: ideo talibus dicit:

 ✱ Vulpes fo.

E F a ¶ Uulpes foueas ha. quasi. q̄d me ꝓpter lucra seculi vis seq̄: cū ita sim paup vt nec hospitiolū qd meū sit habeā? vel iste miracul' cōmot⁹ ꝓpt̄ inanē iactātiā seq̄ voluit: quā significāt aues celi finxit obsequiū discipuli in q̄ vulpes. Reclinatio capitis hūanitatē suā significat: q̄ i illo simulatore ꝛ su-

Mystice: pbo locū nō habebat. Uel vulpes hereticos significāt. q̄ nō ꝟtute dei ꝯfisi dolis seducere nitūt. Aues malignos spūs elatos: q̄ i cordib⁹ iudaici ppl̄i nidos ꝛ foueas. i. domicilia habēt. In talib⁹ diuitādi xp̄i nō est loc⁹. b ¶ Filius aūt ho. Cū hoīes vocēt eū filiū dei: ipe seipm̄ vocat filiū hoīs hūilitatis causa. c ¶ Alius aūt. Nota hūc vocatū esse a iesu. d ¶ Dn̄e. Ille q̄ igessit se: vocat eū magister: vt elatus phariseꝰ. Alter q̄ recept⁹ ē dn̄m vocat hūilit' sic publicanus. e ¶ Dimitte mor. Addit Lucas: Tu autē vade ꝛ annūcia regnū dei. In q̄ notatur ꝑtermittenda esse minora bona pro maiorib⁹. f ¶ Suos. q̄ culpa exierūt vt ipi cū culpa viuāt. Mortuos sepe-

Mortuos sepelire: lire est peccātores i peccō fouere. g ¶ Et ascēdente. q̄ magna fecit i terra trāsit ad mare: vt ꝛ ibi faciat: ꝛ dn̄s terre ꝛ maris appareat. h ¶ Ecce motus. Nō ex se orta est tēpestas ıꝫ ei⁹ imperio vt discipuli magis timeāt ꝛ rogēt: ꝛ rogātib⁹ ostēdat potētiā. i ¶ Dormiebat. Dormit i nobis dn̄s. i. fides dn̄i cū negligēter agim⁹: ꝛ iō tēpestas. Si ꝟo fides resurgit: impat vētis et fluctib⁹. k ¶ Suscitauerūt. Primū est iesus i tribulatiōib⁹ orōib⁹ excitādus: vt post increpationē surgēs imperet vēt' ꝛ mari ꝛ fit trāquillitas magna. l ¶ Modice fidei. Si nouistis potentem in terra: cur nō creditis etiam in mari? Qui parum credit arguitur: qui nihil: contemnitur.

a ¶ dolositas latet in te ꝓfunda.

a nas. Et dicit ei iesus: Uulpes fo- a
a ¶ elatio nidū fecit cor tuum.
ueas habent: et volucres cęli ni-
b dos: filius autem hominis non b
a ¶ i te locū mea hūilitas. b ¶ hūilitatem
habet vbi caput suum reclinet.
mortis. ¶ quē ad discipulatū vocabat dignus i q̄ diuitias q̄rēbat. ¶ nō de duodecī.
c Alius autem de discipulis ei⁹ c
a ¶ nō respuit esse discipul⁹: sꝫ expleta pietate paterni funeris vult liberior sequi.
d ait illi: Domine permitte me pri- d
mum ire ꝛ sepelire patrē meum:
Jesus autem ait illi: Sequere e
¶ illi carne mortuos cōdant: tu aūt mortuos aīa resuscita. b ¶ culpa vl̄ nō credētes.
e me: et dimitte mortuos sepelire f
¶ natura. ¶ carne.
f g mortuos suos. Et ascendēte eo g
a ¶ infirmi ꝛ ꝓtectores mundi.
in nauiculā/ secūti sūt eū discipu- h i
a ¶ vt magna virt⁹ liberatoris videatur.
h li eius: Et ecce motus magn⁹ fa- k
a ¶ tāto magis cōturbat timor discipulos.
ctus est in mari/ ita vt nauicula
¶ vel mergeret. a ¶ hic hō ostendit.
operiretur fluctibus: Ipse vero l
a ¶ dormiebat vt aplos suscitare faceret.
¶ semꝑ vult rogari. b ¶ adeo territi vt nō modeste irruerent ꝛ suscitarent.
i dormiebat. Et accesserūt ad eū/
k discipuli eius et suscitauerūt eū:
a ¶ quasi adhuc paruuli ꝛ infirmi.
dicentes: Domine: salua nos/
perimus. Et dicit eis Jesus: m
l †Quid timidi estis modice fidei? n

seq̄le xp̄i ingꝛessū ipedit actū ꝯtēplatiōis. Propt̄ qd̄ d̄r i libro d̄ ecclesiasticis dogmatib⁹: Bonū ē facultates cū dispēsatiōe erogare: sꝫ meli⁹ ē intētione seq̄ndi christū totū sil' donare: ꝛ absolutū a sollicitudīe cū xp̄o egere. c ¶ Alius aūt. Hic describit̄ cōuersio alteri⁹ ad xp̄m q̄ vt̄ iebat vere sꝫ impfecte: ꝛ ideo a xp̄o G recipit̄ ꝛ pficit̄: ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: Alius aūt de discipulis ei⁹. s. xp̄i: nō q̄ adhuc esset pfecte discipul⁹ sꝫ volebat fieri. d ¶ Ait illi: dn̄e pmitte me primū ire ꝛ sepe. pa. m. ꝛc. iste aūt n̄ petebat vt sepeliret iā mortuū: q2 h̄ nō fuisset sibi denegatū. sed a seq̄la xp̄i impediebat̄ ex amore carnali ad parētes cū q̄b⁹ volebat vsq̄ ad eoꝝ mortē esse: et tūc xp̄o insepabilit̄ adherere. sꝫ q2 parētes nō erāt i tāta necessitate positi q̄ nō posset ꝯuenīēter eis p alios ministrari: iō dixit: e ¶ Sequere me ꝛ dimitte mortuos. i. i infidelitate manētes. f ¶ Sepelire mor. ex h̄ loco ptꝫ q̄ aliq̄s ab ingressu religiōis nō debꝫ retardari ꝓpt̄ parētes affectiōe carnali. vñ ex. d̄. iiij. ca. iacobus ꝛ iohes legūt secuti fuisse xp̄m relict' retib⁹ et pr̄e. ꝓpter qd̄ Hiero. i epl̄a ad Rusticū monachū dicit: Licꝫ pater tu⁹ in limie iaceat: licꝫ mater tua vbera ꝛ pectus ostēdat: p calcatū pge patrē: p calcatā pge matrem: ꝛ ad vexillū crucis xp̄i euola. Sec⁹ aūt esset si parētes essent i tali necessitate positi q̄ nō posset eis ꝯuenīēter sine p̄sentia filij s̄buenirī: tūc nō esset ei licitū ingredi religionē dimissa necessitate parētū: quia hoc esset de alieno deo facere sacrificiū. Ad p̄dictorū maiorē intelligentiā ꝯsiderādū q̄ aliter pater tenet̄ ꝓuidere filijs: ꝛ alit̄ fili⁹ parētibus: q2 pater cū sit principiū filij p se obligatur ad ꝓuidendū filijs d̄ doctrina ꝛ nutrimēto: n̄ aūt ecōuerso. vñ d̄r. ij. ad. Coꝛ. xij. e. Nec enī debent filij thesaurizare parētib⁹/ sed parētes filijs: ꝛ ideo parētibus nō licet igredi religionē omissa cura filioꝝ oīno: sꝫ debēt de eis curare vel de cura ꝯpetēti eis ꝓuidere. filius autē licꝫ nō simpliciter teneat̄ habere curā p̄ris: tenet̄ tn̄ p accidēs. s. si pater sit in casu necessitatis: in quo p aliū nō possit ꝯuenīēter sibi subueniri: ꝛ iō tali casu cessante pōt ꝛ debet etiā ꝯtra voluntatē parentū intrare religionem. H

Ni. de lyra

F Impera-

G ✱ a ¶ Uulpes foueas habent: ꝛ volu. ce. nidos. i. bruta habēt sua latibula in q̄b⁹ pn̄t latere. b ¶ Fili⁹ aūt hois ꝛc. i. ego sū ita paup q̄ nō habeo domiciliū vbi possim reclinare

? mar. 4. d me. q. d. sibi: Cur vis me seq̄ ꝓpter lucrū tpale? et sic ꝯuenīēter a xp̄o repel-

Luce. 8. d lit̄. Sed querit̄ hic: q̄re christ⁹ i paup-

Quare xp̄s voluit i paupertate viuere: tate voluit viuere? q2 sicut diuitie sunt impedimēta reprobis, ita ꝓbis sūt adiumenta ꝟtutis. nihil aūt faciēs ad ꝟtutē debuit xp̄o deficere. ḡ videt̄ q̄ debuit diuitias tpales habere. Dicēdū q̄ xp̄s multis de causis i paupꝑtate vixit: due tn̄ p̄ ce-

Prima cā. teris videt̄ valere. Pr̄a causa q2 xp̄s vēit ad p̄dicādū ꝟitatē in mūdo: sm̄ q̄ ipemet dixit Joh. xviij. g. Ego in h̄ nat⁹ sū et ad hoc veni in mūdū vt testimoniū phibeā veritati. p̄dicatio aūt impedit̄ p administrationē bonoꝝ tpaliū. ꝓpter qd̄ christus apostolis ad p̄dicādum missis dixit. J. x. a. Nolite possidere aurū ꝛ argētū ꝛc. q. d. ista ipedirēt vos a p̄dicatiōe ꝛ spiritualiū admistratiōe. Ipi aūt apl̄i Act. vi. a. dixerūt: Nō est equū nos relinq̄re ꝟbū dei ꝛ mīstrare mēsis. Cōsiderate ergo fratres ex vobis viros boni testimonij septē q̄s cōstituamus sup hoc op⁹: nos aūt oratiōi ꝛ misterio ꝟbi instātes erimus. Ex q̄b⁹ ptꝫ q̄ admistratio tpaliū ipedit p̄dicatiōis officiū: ꝛ ideo q2 xp̄s volebat p̄dicatorib⁹ euāgelij debitā formā

Scd̄a cā. viuēdi tradere: ideo voluit i paupꝑtate viuere. Scd̄a causa ē: q2 sicut xp̄s mortalitatē nr̄am assūpsit: vt p eā nobis imortalitatē cōferret: ꝛ sic paupꝑtatē nr̄aꝫ voluit assumere: vt p eā nobis eternas diuitias tribueret: ꝛ hāc cām tāgit apostolus. ij. Coꝛ. viij. b. Scit' grām dn̄i nr̄i iesu xp̄i q̄m egenus ꝓ nob factus est: vt ill⁹ inopia diuites essem⁹. Tertia aūt rō pōt ad-

Tertia cā. di: ne ꝯuersio fideliū facta p christū possꝫ ascribi diuitijs seu potētie seculari. Ad argumētū dicēdū q̄ aliq̄d bn̄ est act⁹ virtutis sm̄ inferiorē statū: qd̄ tn̄ est ipeditiuū actus ꝟtutis ad altiorē gradū: sicut debit⁹ vsus mr̄imonij ē impeditiu⁹ virginitatis. ꝛ eodē mō admistratio tpaliū bn̄ est ipeditiua pfecte sequele

g ¶ Et ascendente eo. Hic ponunt̄ quedā miracula ad discipuloꝝ ꝯfirmationem. ꝛ p̄mo i creatura corpali. scd̄o i spūali: vt ostēdat̄ christus dn̄s toti⁹ creature. scd̄m ponit̄ ibi: Et cū venisset iesus trās fretū. primū miraculū fuit in sedatiōe subita tēpestatis ip̄ius maris p imperiū ip̄ius xp̄i. vñ dicit sic: Et ascēdēte eo. i. christo. h ¶ In nauiculā. vt iret in locū remotū ꝓpt̄ causas p̄dictas. i ¶ Secuti sunt eū discipuli ei⁹. trāsfretantes. s. cum eo. k ¶ Et ecce motus magnus ꝛc. hoc est factum virtute diuina vt manifestaret̄ virtus christi discipulis eius. l ¶ Ipe vero dormiebat. duplici de causa. Pr̄a

Quare xp̄s i nauicula dormierit. vt ꝟitas hūane nature in eo ostēderet̄. scd̄a vt discipuli in periculo positi ad ip̄m recurrerēt. ideo sequit̄: Et accesserūt ꝛ suscitauerūt eū ꝛc. Sequit̄: m ¶ Et dicit eis iesus: Quid timidi estis. q. d. nō debet' timere cū sim p̄ns vobiscū quē vidistis tot miracl'a facere. n ¶ Modice fidei. discipulos aūt suos dicit eē modice fidei: q2 si pfectā fidē hn̄ent cogīscerēt eū tātā virtutē habentē

Moraliter ✱ a ¶ Uulpes foueas ha. ꝛc. i. dolosi dn̄ōes ꝛ supbi hn̄t in vobis habitaculū: sꝫ nō christ⁹. c ¶ Alt⁹ aūt de disci. ei⁹ ait illi. dn̄e pmitte me ꝛc. ꝛ p h̄ q̄ dixit ei: e ¶ Sequere me ꝛc. ostēdit̄ q̄ carnal' affect⁹ a seq̄ntib⁹ xp̄m ē totalit̄ dimittēd⁹. g ¶ Et ascē. eo i na. ꝛc. Moralit̄. nauicula fluctib⁹ opta ē ecclesia militās i psecutiōib⁹ posita. xp̄i ꝟo dormitio ē diuina permissio. vñ q̄n videt̄ hoīes tribulatiōes iniustas durare dicūt̄ deū dormire: q̄ excitat̄ q̄n bonoꝝ p̄cib⁹ pulsat̄. ꝛ sic ip̄o p̄cipiēte fit trāq̄llitas magna p cessatiōeꝫ psecutōis: vl̄ dādo patiētiā tribulat'. ꝛ hec trāq̄llitas ꝟtut' melior ē q̄ trāquillitas corporalis.

✱ Et cum venisset

¶ hic deus ostenditur.
a Tūc surgēs iperauit vētī ꝛ mari: a
a ¶ magna ptās: qꝛ de magna tēpestate fit
et facta est tranquillitas magna.
magna tranqllitas. a ¶ non discipuli sed
naute ꝛ ceteri qui erant in naui.
Porro hoīes mirati sūt/dicētes: b
¶ dormit vt homo: imperat vt deus.
Qualis est hic qꝛ vēti ꝛ mare obedi d
unt ei?†Et cū vēisset iesus trans e
b fretū ī regionē geraſenoꝝ/occur f
¶ legionem.
c rerūt ei duo hñtes demōia exeū
d tes d̄ monumētis ſeui nimis: ita g
vt nemo posset trāsire p viā illā.
a ¶ nō ē volūtas ꝯfessiōꝛ ſꝫ necessitas extor
Et eccē clamauerunt/dicentes:
sio: qꝛ timēt ei⁹ p̄sentiā. a ¶ q̄ſi nobiscū ni
hil tibi est cōmune: ne quis ergo dicat ꝙ in
principe demonioꝝ eiicit demonia.
e Quid nob̄ ꝛ tibi iesu fili dī: Ve/ k
g nisti huc añ tp̄s torq̄re nos. Erat
a ¶ significat irrōnales ꝛ imundos hoīes.
āt nō lōge ab ill' grex porcoꝝ mł
¶ in monte fugbie.
toꝝ pascēs: Demones aūt roga
¶ de electis.
bāt eū/dicētes†Si eiicis nos hic/ †
a ¶ in eos oñari sine: qui in imundicia per/
b mitte nos ī gregē porcoꝝ. Et ait l
manserint. a ¶ pmittit vt sit occasio salutē
hominū p interfectionem porcorum.
ill': Ite. At illi exeūtes abierūt in m
l porcos. Et ecce magno impetu
¶ .i. valde.
abijt tot⁹ grex p preceps ī mare:
k ꝛ mortui sunt in aq̄s. Pastores n
aūt fugerūt: ꝛ veniētes ī ciuitatē

A F a ¶ Imperauit. Cui imperat: iperātē sentit. Nota ꝙ oīs
Nota creatura creatorē sentit Que apud nos insensibilia: illi sunt
Allego. sensibilia. ¶ Allego. Mysti. Mare estus seculi. Nauicula
crux: p̄ cuiꝰ bñficio ad litꝰ patrie celestis venimꝰ. in q̄ vna xp̄o
Luc. 9. c cū suis passus est. Vñ post ait: Qui vult post me ve. abne. se/
metip. ꝛ tol. cru. su. ꝛ seq. me. Dormit
dū illi nauigāt: qꝛ illi seculū calcātibꝰ et
ad celū tēdētibꝰ: xp̄s subito dñice passi
onis aduenit. quā Marcꝰ etiā p horā
sol' ad occasū eūtis significat/ dū dicit:
Hec iminēte nocte gesta fuisse. Susci
tāt eū: dū visa morte resurrectionē que
rūt: ne eo diutiꝰ sopito: mēs eoꝝ pereat.
Suscitatꝰ increpat de pua fide dicēs:
Lu. 24. d O stulti ꝛ tardi corde ad credēdū: nō/
ne sic oportuit pati xp̄m. Ventū. i. dia/
boli supbiā strauit. Aquā sedat. i. rabi/
em iudaici ppli labefecit. Vl' nauicula
Quid naui est p̄ns ecclia. i q̄ xp̄s cū suis mare se/
cula culi trāsit: vētos demonū aq̄s psecuto
rū compescit: vñ miremur ꝛ grās aga
mus. b ¶ In regionē ge. Gerasa
Gerasa vrbs ē arabie iuxͣ mōtē galaad: nō lōge
a stagno tyberiadis. in q̄ porci p̄cipita/
ti sūt. Geraça īterp̄tat colonū eiiciēs:
vel aduena ppinq̄ns. Hec ē gētilitas
q̄ diabolū a se eiecit: et q̄ prꝰ lōge: mō
facta ē ppe: post resurrectionem a xp̄o
visitata p p̄dicatores. c ¶ Duo ha.
Marcꝰ ꝛ lucas dicūt vnū: qꝛ eoꝝ vnꝰ
fuit clarior ꝛ famosior: p quo dolebat
maxie illa regio: ꝛ q̄ sanato fama erat
latior. Sic p vnū ita p duos accipe gē
tes q̄ de duobꝰ filijs Noe exierūt. Mo
numēta aiaꝝ sūt corpa: p q̄ feditatē cor
Discrepan poꝝ ostēdebāt. d ¶ Seui. Marcus
tia euange/ dicit ꝙ nullꝰ iā demōiacū poterat liga/
listarum re. Lucas: rupt' catenis ī deserto agi:
B qꝛ gētes nllo vīculo legū poterāt cohi
beri. vñ deteriꝰ seuiebāt ī se vł in alios
Nec patuit ī eis via ꝓbet' ꝛ scriis au/
ctoribꝰ. vł p duos iudeos ꝛ gētes acci/
pe q̄ nō habitabāt ī domo. i. ī ꝯscīa sua
nō requiescebāt: ī monumēt' manebāt. i.
in opibꝰ mortuis delectabāt: nec sinūt
p viā fidei quā ipugnāt aliquē trāsire
e ¶ Jesu fili dei. Hyla. Magis su/
spicati q̄ nosse credēdi sunt. ¶ Amb.
Jesu fili dei tātū eis inotuit q̄tū volu/
it. tātū voluit q̄tum oportuit. nō sic an
gelis p h̄ ꝙ ē vita ꝛ lux: ſꝫ eis terrēdis
p q̄dā ꝟtut' effecta potētiā eius timēt
ad penā: ſꝫ nō nouerūt diuini ꝯsilij di
spēsationē. Si enī cognouissent nūq̄ dñm glie crucifixissent.
Credebāt demones aliq̄ñ illū dei filium esse vidētes signa.
iterū ppē nimiā infirmitatē quā videbāt ī eo nō credebant.
f ¶ Añ tp̄s. Sciebat enī sibi futurā in dei iudicio damnatio
nē. Verba demonū diuerse relata nihil hñt scrupuli: cum ad
vnā sniaꝫ redigi vel oīa p̄nt dicta itelligi. Nec q̄d h̄ pluralr:
apud alios singularr: qꝛ ꝛ ibi dr ꝙ legio noiat: qꝛ multa sūt
demonia. Marcꝰ dicit porcos ire circa montē. Lucas in mō/
te fuisse: qꝛ de tāto grege alij ī mōte. alij circa montē erāt. fue/
rūt enī duo milia: vt Marcꝰ ait: g ¶ Torq̄re nos. P̄ntia
xp̄i tortura ē eis. Vel torquent dū de corpibꝰ eiiciunt in q̄rū
tortura delectabāt. sic p̄ntia dei refectio āgeloꝝ. h ¶ Mit/
te nos. Nota multo minꝰ eos sua ptāte nocere hoībꝰ q̄ nec
pecoribꝰ p̄nt. Nisi q̄s more porci vixerit: diabolus in eū po/
testatē nō accipit nisi forte ad pbandū. i ¶ Et ecce ꝛc. Di/
gnior hō bestijs: cū ppē salutē duoꝝ hoīm duo milia porcorū
perierūt. Liberato pplo gentiū: increduli agunt malos ritꝰ
in abditis: ceca ꝛ pfunda curiositate submersi. k ¶ Pasto/
res āt. quia etiā quidam principes impiorum ꝛ si fugiunt fi/
dē xp̄i: tamē potentiam eius mirando nunciare non cessant.

Nico. de lyra

F Exijt obuiā.

Ж tunc habentē ita dormiēda quantū in vigilando: qꝛ somnꝰ
et vigilia sunt passiones sensitiue partis: ſm quā nō compete
bat xp̄o facere miracula: ſꝫ magis ꝟtute diuina: q̄ p somnū in
nullo impediebat

nullo ipediebat. a ¶ Tūc surgēs ꝛc. ex q̄ ptꝫ eiꝰ diuinitas: C
qꝛ miracula faciebat imperādo: sicut dñs creature. vñ sequitur:
b ¶ Porro hoīes mi. sūt. ex effectu ꝟtutē diuinitat' eius co
gnoscētes ac etiā ꝯfitētes. c ¶ Dicētes: qualis ē hic. q. d.
nō est hō purꝰ: sed verꝰ deꝰ. d ¶ Quia vēti ꝛ ma. obe. ei.
sicut creatura creatori. e ¶ Et cū ve/
nisset. Hic ponit miraculū ī creatura
spūali in demonū eiectione: ꝛ diuidit ī Diuisio
duas ptes: qꝛ p̄mo describit miracli o/
peratio. ꝛ scdo ipiꝰ diuulgatio, ibi: Pa
stores aūt fugerūt. Describēdo miracu/
lū euāgelista. p̄mo tāgit locū. Et cū ve
nisset iesus trās fretū in regionē ꝛc. id
ē vltra mare galilee: q̄d alibi dr stagnū
genesareth: a q̄dā ciuitate sic noiatū: q̄
vocat genesar vel genesareth: ꝛ est in
alio litore ex opposito galilee. cū esset
igit ibi in regiōe geraſenoꝝ: f ¶ Oc/
currerūt ei duo hoīes ꝛc. Mar. v. † Mar. 5. a
dr ꝙ erat vnꝰ. ꝛ Lu. viij. d. Dicēdū ꝙ nō Lu. 8. d
est ꝯtradictio: qꝛ ſm veritatem erāt duo
demoniaci: ſꝫ vnꝰ erat famosior ꝛ seui/
or altero: qꝛ in eo erat legio demonū:
vt ibidē dr: ꝛ iō de illo faciūt mentionē
Marcꝰ ꝛ Lucas: nec tñ negant q̄n fue
rit aliꝰ cū eo: qꝛ vnitas ꝯcludit in bina/
rio. Matheꝰ aūt facit mētionē d̄ vtro/
q̄. sequit: g ¶ De monumēt' exe/
untes. in talibꝰ enī locis habitant de/
moniaci aliq̄ñ. vt p h̄ demones ingerāt
terrorē hominibꝰ de aiabꝰ defunctoꝝ
h ¶ Seui nimis ꝛc. nō qꝛ demoniaci
possint nisi q̄tū pmittit eis deꝰ. sequit:
i ¶ Quid nobis ꝛc. h̄ dicunt magis
ex cōiectura q̄ per certitudinem: qꝛ ille
demon qui tēptauit euꝫ in deserto erat
acutioris ingenij: ꝛ tñ nō potuit scire p
certitudinē vtrū iesus esset ille qui erat D
pmissus ad salutē mūdi ꝛ deiectionem † Mar. 5. b
diaboli: ꝛ multo minꝰ isti poterāt h̄ sci/ Lu. 8. e
re p certitudinem. k ¶ Venisti huc
añ tp̄s torq̄re nos. Ad cuiꝰ euidētiā
considerandū ꝙ vsq̄ ad iudiciū est tp̄s
meriti ꝛ demeriti hoīm: ꝛ ideo sicut ad
illud tp̄s sancti angeli habitāt inter nos
ad nostrā defensionē: ita mali ad nr̄am
tentationē ꝛ impugnationē: licet aūt se
cū portēt ignē suū: tñ reputāt se torque/
ri ꝛ affligi q̄ñ eiiciunt ab hoībꝰ: ne eis
noceant ppter odiū q̄d erga nos hñt: ꝛ
qꝛ si nō p̄nt hominibꝰ nocere in psonas:
tñ appetūt eis nocere in substātia. ideo
rogabāt iesum dicētes: Si eiicis nos
hinc mitte nos ī gregē porcoꝝ. l ¶ Et ait illis: Ite.
cōcedendo eis petitionē ipsoꝝ: vt patet p sequentē effectum.
m ¶ At illi exeūtes abierūt in porcos. Sed querit hic Questio
quare pmisit eos intrare in porcos ꝛ p̄cipitare eos? Dicendū
ꝙ forte hoīes illiꝰ terre peccauerāt: ꝛ iō demeruerāt istud dānū
sibi fieri. Vel aliter dicendū ꝙ christꝰ aliqua fecit ad significā/
dum quoddā aliud: sicut Matth. xxi. ꝛ Marci. xi. maledixit fi/
cui nō habenti fructū sed folia tñ: ꝛ tñ nulla ratio fuit ex parte
arboris: qꝛ vt ibidē dicit: nō erat tempus ficorū: ꝛ ideo rō ma/
ledictionis fuit ad significandū maledictionē iudeorū quorum
fructū boni opis querebat xp̄s: ꝛ tñ nō inuenit in eis nisi folia
tñ: id est apparentiā bonorum operum. Sic christus permisit
demones intrare in porcos. ad significandū ꝙ demones habi
tant in imundis hoībꝰ: sicut porcus ē aial imundū. n ¶ Pa/
stores aūt fugerūt. Hic ponit miracli diuulgatio: qꝛ pasto/
res fugiētes venerūt in ciuitatē ꝛ nūciauerūt hec oīa. sequit:
Ж Et ecce tota
Ж e ¶ Et cū venisset ie. trās fre. ꝛc. p duos nimis seuos Moraliter
p̄nt itelligi Paulꝰ ꝛ Cōstātinꝰ añ suā ꝯuersionē q̄ psecuti sunt
acriter ecclīaꝫ: sic ptꝫ de paulo Act. viij. ꝛ. ix. ꝛ de Constātino
dr in legēda scti siluestri. Cōstantinꝰ impator cum multas stra/
ges martyꝝ dedisset ꝛc. sed p xp̄m sanati fuerūt valde mansueti.
† ¶ Si eiic' nos mit. nos ī por. p h̄ aūt ꝙ pmisit significat
ꝙ homines vitam porcinam ducentes in potestate demonum
traduntur: ꝛ in infernum cum eis finaliter demerguntur.

E F a ¶ Exijt obuiā. Beda. Prodeūtes signa q̃dā ꝯsuetudīs
ligatos mirari q̃dē ꝛ venerari legē xp̄i: sʒ nolle pati vñ trāsi-
Luce. 8. e re rogant. Et inuenerunt hominē (vt Lucas ait) vestitum
ꝛ sana mēte sedere ad pedes iesu. b ¶ Rogabant eum.
Ibidē. 5. b Rogāt nō de sup̄bia sʒ ꝺ humilitate iudicātes se idigūos: vt pe
3. Re. 17. b trus fecit ꝛ vidua de helia. Timebāt
ne destrueret eos p̄na seruitatis eius.
ꝛ ꝓp̄ē petā sua sic destruxerat porcos.

Nico. de lyra

M a ¶ Et ecce tota ciui. ex. ob.
iesu. ad faciēdum sibi reuerētiam.
b ¶ Et viso eo roga. vt trāsi. a fi
nib⁹ eoꝝ. reputabāt eni se indignos
tāto doctore. sic sup̄ʼ ē dictū de cēturi
one ꝙ reputabat se idignū tāto hospi
te. Itē q̄ꝛ xp̄s dimittebat eis illos cu-
ratos a demōib⁹ ad eoꝝ istructionē.
vñ Mar. v. dicit ꝙ christ⁹ noluit ꝙ il-
† Mar. 2. a le q̄ habebat legionē seq̄ret ipm̄: sed
Luce. 5. d. magis p̄dicaret miraculū factū. ꝛ idē
Joh. 5. a. intelligēdū ē de alio q̄ erat cū eo. Uel
aliē pōt intelligi ꝙ isti geraceni ex pec
catis suis timebāt offendere xp̄i p̄sen
tiā: ꝛ p̄ ꝯseq̄ns icurrere maiorē penā
p̄cedēti: ꝛ ideo rogabāt eū discedere.

Glo. ordi.

G Et ascēdēte ꝛc. Ca. IX
c ¶ In ciuitatē suam. Ne
putes hāc esse naçareth. quia
Marc⁹ dicit hoc eē factū i capharnaū.
Sʒ cū naçareth sit i galilea: i q̄cūq; op
pido galilee sit: dr̄ esse in sua ciuitate.
Sicut regnū i tot ciuitatib⁹ ꝯstitutum
dr̄ romana ciuitas: ita galilea dr̄ ciui-
tas xp̄i in q̄ est capharnaū q̄si metro-
polis. d ¶ Offerebāt. Doctores sūt
q̄ sbleuāt ꝛ offerūt xp̄o monēdo ꝛ inter
† Mar. 2. b cedēdo. e ¶ Fidē illoꝝ. Quātū va-
Luce. 5. c. let apud deū fides ꝓp̄ria apud quē sic
valuit aliena vt int⁹ ꝛ extra sanaret ho
minē. f ¶ Cōfi. fi. Lucas dicit hō. q.
Luce. 5. d. q̄ peccasti. Ego de⁹ q̄ dimitto. Et vtrūq; dixit iesus qḋ vter-
Ꝫ q; euāgelista testat̄. Filiū dñs filiū vocat: quē sacerdotes
dedignarēt tāgere. Uel mō dimissis pctis suis fili⁹. ¶ Pri⁹
sanat āīa nec grās agit: q̄ pl⁹ desiderauit curā corp̄is. Ecce
mod⁹ curatiōis: pri⁹ dimittit pctā tollēs causā morbi. p⁹ curat
corpus. g ¶ Quid ē facilius. Nota ifirmitates aliq̄n ꝯti
gere ꝓp̄ē pctā: ꝛ iō p̄us dimittūt vt sal⁹ restituat̄. Quinq;
modis ifirmitates ꝯtingūt: vel vt iustis merita p̄ patiētiā au-
Job. 2. b. geant̄: vt Job. vel ad custodiā virtutū: ne sup̄bia tētet: vt pau
2. Cor. 12. b lo. vl' ad corrigēda pctā: sic marie lepra ꝛ huic palytico: vel ad
Nu. 12. c. gl'iam dei: vt ꝺ ceco nato ꝛ de laçaro. vel ad initiū pene: vt he
Joh. 9. a. rodi: q̄tin⁹ h̄ videat̄ q̄d i inferno seq̄t̄. vñ: Duplici ꝯtritiōe cō
Ibidē. 11. c terret eos dñs. Beda. Quid ē facili⁹. Sʒ q̄m h̄ sp̄ūale nō cre
Act. 17. c. ditis ꝓbet̄ signo visibili qḋ nō minoris ꝯstat esse potētie: vt i
filio hominis latentem cognoscatis potentiam maiestatis: q̄
potest dimittere peccata vt deus.

Nico. de lyra

F Tūc ait

E Et ascēdēs iesus. In ca. p̄cedēti positā Ca. IX.
sunt q̄dā miracula ad ꝯfirmationē euāgelice leg̃. hic
Diuisio cōseq̄nt̄ declarat̄ virtus ip̄i⁹ legislatoris: ꝛ diuidit̄ in
tres p̄tes: q̄ꝛ p̄mo ponit̄ ad h̄ miraculi p̄petratio. scd̄o creden
tiū vocatio / ibi: Et cū trāsiret īde. ꝛ tertio eoꝝ ꝯfirmatio / ibi:
Hec illo loq̄nte. Pria i duas: q̄ꝛ p̄mo i op̄atiōe miraculi i ad
declarationē sue deitat̄ fides credētiū approbat̄. ꝛ secūdo in
fidelitas negātiū reprobat̄ / ibi: Et ecce q̄dā de scribis. Circa
p̄mū euāgelista notat locū vbi factū ē h̄ miraculū / dicēs: Et
ascēdēs iesus i na. vt. s. p̄ nauigiū de terra geracenoꝝ redi
ret i galileā vñ illuc uenerat: vt p̄ꝫ i ca. p̄cedēti. D ¶ Et vēit
in ciui. suā. s. i capharnaū: q̄ꝛ ibi factū est h̄ miraculum vt
Marc⁹ dicē exp̄sse. ij. ca. Dicit̄ aūt capharnaū ciuitas dñi: nō
q̄ꝛ ibi fuerit nat⁹ vel ꝯcept⁹: sʒ q̄ꝛ erat p̄ncipal' ciuitas galilee:
ꝓpter qḋ cēturio ibi manebat ad custodiā toti⁹ terre: vt dictū
est ca. p̄cedēti. Naçareth aūt vbi xp̄s fuit nutrit⁹ ꝛ ꝯcept⁹ erat
quoddā oppidū vel vic⁹ respectu illi⁹: ꝛ ideo dr̄ ciuitas ipsius
christi: sic

a nūciauerūt hec oīa: et de his q̄
demonia habuerāt. Et ecce tota a
a ciuitas exijt obuiā iesu: ꝛ viso eo b
b rogabāt eū vt trāsiret a finibus
eorum. Ca. IX.

Et ascēdēs iesus i na c
a ¶ de terra gerasenoꝝ.
uiculā trāffretāuit ꝛ d
a ¶ nō ait in naçareth sʒ ga
lileam intellige.
b vēit i ciuitatē suā. † Et ecce offere e
a ¶ aīam illecebris carnis resolutā. b ¶ i
corpe vbi iacet aīa. ¶ in volūtate seculi.
bāt ei palyticū iacētē i lecto. Ui f
a ¶ non vecordiam egri.
e dens aūt iesus fidē illoꝝ / dixit g
a ¶ in hoc innuit se deum.
f palytico: Confide fili remittūt̄
tibi pctā tua. Et ecce q̄dā ꝺ scri- h
a ¶ q̄ꝛ i ꝓphetis dicit dñs: Ego sū q̄ deleo i
iquitates. ¶ cū sit hō qḋ dei ē arrogat sibi.
bis dixerūt itra se: Hic blasphe k
¶ sed deum se esse ꝛ occultoꝝ cognitiōe et
operū virtute indicat.
mat. Et cū vidisset iesus cogita
a ¶ qua p̄tāte cogitatiōes vestras video
et peccata possum dimittere.
tiones eoꝝ dixit: † Ut q̄d cōgitatis l
g mala i cordib⁹ vr̄is? Quid ē faci m

christi: sic Parisi⁹ dr̄ ciuitas alicuius nati in aliq̄ oppido iuxta G
parisi⁹. Uel s̄m alios dicit̄ ciuitas dñi: q̄ꝛ i p̄ncipio sue p̄dicati
onis multa miracula ibi fecit. e ¶ Et ecce offerebāt ei pa-
ralyticū. mod⁹ aūt offerēdi hic tacet̄: sʒ exp̄mit̄ Marci. ij. q̄ꝛ n̄
potētes itrare ad xp̄i p̄n̄tiā ꝓpter turbā circūstantē: de tecto do
mus submiserūt eū i lecto añ iesū: et h̄
fuit magnū signū fidei ip̄oꝝ. ꝓp̄ē qḋ
seq̄t̄: f ¶ Uidēs aūt iesus fidē il.
sʒ palytici ꝛ offerētiū: qḋ p̄ꝫ ex h̄ qḋ se
quit̄: g ¶ Dixit palyti. Cōfide fili-
re. ti. pec. ꝛ. licʒ eni sanitas corp̄al' vel
aliq̄d hm̄ōi det̄ alicui ꝓp̄ē alienā fidē.
remissio tñ pctōꝝ nō dat̄ alicui sine pro
pria fide. iō nō videt̄ hīc dicere q̄ dicūt:
ꝙ li illoꝝ refert̄ tm̄ ad offerētes: ita ꝙ ꝓ
pter fidē offerētium tm̄ sit sanat⁹. Dixit
autem iesus: Remittunt̄ tibi pctā.
ad modū boni medici: qui primo remo-
uet causam morbi: et tunc postea inten-
dit curatiōi. Infirmitas autē hec fuerat
iflicta paralytico ꝓp̄ē pctm̄: ꝛ iō xp̄s p̄-
mo remouet causā dicēs: Remittunt̄
ꝛc. ꝛ ex hoc isinuat eū a paralysi curan
dū: sic statī patuit p̄ effectū. Ad maiorē Multis ꝺ
p̄dictoꝝ intelligētiā sciēdū ꝙ ifirmitas causis infir
corp̄alis infligit̄ alicui a deo multis de mitas a deo
causis. Uno mō ꝓp̄ē pcti punitionē: sʒ alicui infli
nō ꝓp̄ē purgationē. Et tal' ifirmitas ē gitur.
quoddā p̄ambulū pene gehēne: ꝛ sic in
flicta est herodi Act. xij. vbi dr̄: ꝙ p̄cus
sit eū angel⁹ dñi eo ꝙ nō dedisset hono
rē deo: ꝛ cōsumpt⁹ a v̄mibus expirauit.
Eodē mō fuit de pharaone: q̄ p̄ flagella
indurat⁹ ē. Scd̄o mō ifligit̄ ad pcti cō-
missi purgationē: sic nabuchodonosor
amētia septē annoꝝ: vt habet̄ Dan. iiij.
Et silr̄ marie magdalene vexatio demo
nū. Tertio mō nō ꝓpter peccatū cōmis
sū: sʒ ad gl'iam dei manifestādā: sic de ce
co nato dr̄ Joh. ix. c. Neq; hic peccauit
neq; parentes ei⁹. s. vt cec⁹ nasceret̄. sed vt
manifestent̄ op̄a dei i illo. Quarto ꝓ-
pter hūiliationē alicui⁹ ne i sup̄biā eleue
tur: sicut Paul⁹ ap̄ls dic̄ ꝺ seip̄o. ij. Coꝛ. xij. b. Ne magnitudo H
reuelationū extollat me dat⁹ ē mihi stimul⁹ carnis mee angelus
sathane q̄ me colaphiçet. Quīto ifligit̄ ꝓp̄ē alicui⁹ p̄batiōē et
patiētie declaratiōē: sicut patet de Job. ij. vnde versus. Job Uersus
p̄bat: inclinat paulū: sese manifestat In ceco: purgat mariam:
punit herodē. et patet sentētia ex dictis. h ¶ Et ecce quidā
de scribis. Hic ponit̄ rep̄hēsio negātiū christi diuitatē. ꝛ pri-
mo ponit̄ eoꝝ negatio cū dr̄: Et ec. q̄dā de scri. i. legisperit̄.
i ¶ Dixerūt itra se. s. cogitādo: q̄ꝛ v̄bū intrīsecū ē ꝯcept⁹ mē
tis. k ¶ Hic blasphemat. Blasphemare ē creature attribue
re illḋ qḋ est ꝓp̄riū dei. dimittere aūt pctm̄ soli deo cōuenit. p̄ h̄
g̃ ꝙ xp̄o blasphemiā iponebāt i hoc ꝙ pctā dimittebat: p̄ꝫ quia
negabāt ip̄m esse deū: dicētes eū esse puꝝ hoīē. sʒ xp̄s ꝯt̃r eos
ꝯuenient̄ redarguit ostēdens se esse deū dupliciter. p̄mo q̄ꝛ r̄ndit
eoꝝ cogitatōib⁹: q̄s cognoscere p̄ certitudinē soli deo ꝓp̄riū ē.
ꝓpter qḋ dic̄: Et cū vidis. iesus cogi. eoꝝ dixit: l ¶ Ut
quid cogi. ma. ꝛc. impon̄ēdo. s. falso mihi blasphemiā. secun
do hoc idē ostendit sanādo palyticū p̄ iperiū tm̄ ꝓp̄ria v̄tute:
qḋ est eiusdē p̄tātis sicut ꝛ pctā dimittere. Licʒ eni palysis v̄tu
te nature aliq̄n possit curari: nō tñ subito nec ita p̄fecte vt statī
hō possit lectū in quo iacet portare: sicut dicit̄ hic: ꝓpter qḋ dr̄:
m ¶ Quid est facilius ꝛc. q. d. equalis potestatis est vtrun
q;. ex quo cōcludit virtutē sue diuinitatis perfectam / dicens.
Ut autē sciatis

Moralit̄. c ¶ Et ascēdēs in ꝛc. Seq̄t̄. e ¶ Et ecce of- Moraliter
ei pa. ꝛc. p̄ palysim q̄ p̄uat vsū mēbroꝝ corp̄aliū significat̄ pec
catū mortale: qḋ p̄uat actū meritoꝛiū. existēs eni i pctō mortali
p̄uat̄ gressu meritorie affectiōis ꝛ tactu op̄atiōis: ꝛ gustu suaui
tatis celestis ꝛ visu diuīe ꝯtēplatiōis: ꝛ auditu diuini sermōis
ꝛ odoratu diuīe ꝯsolatiōis: ꝛ cū superuenit ꝯsuetudo tūc iacet i le
cto. hūc aūt offerūt xp̄o orātes deuote ꝓ ip̄o et ip̄e offert̄ quan
do ip̄is in orando cōformatur. christus autē fidem illorum
aspicit cum p̄ces eoꝝ exaudit. ꝛ paralyticus curat̄ q̄n peccatū
a deo sibi dimittit̄. ꝛ donatur sibi gratia per quam ad actus
meritorios restituitur: ꝛ inde deus glorificatur.

✳ Et cum transi

A B a ¶ Tũc ait para. ꝛc. Ecce p̄ remissionē pene: dimissionē culpe intellige. b ¶ Surge. Surgere est aīam a carnalib⁹ desiderijs abstrahere. Lectũ tollere est carnē a terrenis desiderijs ad volũtatē sp̄us attollere. Domũ ire est ad paradisũ redire: vel ad internã sui custodiã ne iterũ peccet. c ¶ Tolle. Et qđ fuit testimoniũ infirmitatis: fit ꝓbatio sanitat⁹. d ¶ Et surrexit. Magna virtus vbi sine mora īperiũ salus comitat. Vñ merito q̃ aderãt relictis blasphemijs stupẽtes: ad laudez cõuertũt tãte maiestatis. e ¶ Vidit ho. Hic probabili⁹ videt ꝙ̃ ꝑtermissa memoret cũ .xij. elegit añ sermonem. f ¶ In teloneo. Telos grece: latine vectigal. Matthe⁹ hebraice: latine donat⁹: q̃ tñ mun⁹ grãe accepit. Leui: additus vł assũpt⁹: q2 diuina electio eũ assũpsit: ꝛ nũero aplõꝝ addidit. g ¶ Mattheũ. Ceteri euãgeliste ꝓpť verecũdiã nõ appellant eũ vulgato noīe: sꝫ leui. Binomi⁹ eñi fuit. Ipse aũt publicanũ se noĩat: ne q̃s a salute desperet. Vocationē suã ꝓtermissã h̃ videt recordari:
Luc.6.c q2 Lucas dicit .xij. aplos ĩ mõte fuisse electos vbi sermo supradictus fuit.
h ¶ Surgẽs. Be. Lucas pleni⁹ dič: relict⁹ oīb⁹ secut⁹ ẽ eũ tã corpore ꝙ̃ mẽte. Nõ leuitate duct⁹: sꝫ ꝟitate operꝫ: ꝛ diuĩa potẽtia ĩtus operãte tract⁹. Per fectã obediẽtia ꝛ ꝑfectã abrenũtiatio: ꝛ lucra reliq̃t: nec ꝑiculũ a p̄ncipib⁹ timuit: q2 rõnes vectigaliũ impꝑfectas reliq̃t: cupidus sequẽdi christũ. i ¶ In do. Nõ dič cui⁹: sꝫ Lucas exꝓmit: q̃ fecẽ ei ꝯuiuiũ magnũ leui ĩ domo sua. Qđ cõgruit. Qui eñi christũ ĩt⁹ recipit: pascit muli⁹ ꝺlectatiõib⁹. Itaq3 dñs ĩgredit ꝛ ĩ ei⁹ recũbit affectu. Ecce magna hũilitas dñi eũdo ad pctõres. Etiã potẽtia doctrine in ꝯuersiõe penitẽtiũ oñdit.
k ¶ Ecce mul. pub. Bonũ ꝓsagiũ: q̃ ei⁹ exẽplo mlti cõuertũt. Iã p⁹ se mltos trahit aplĩs ꝛ doctor gẽtiũ futur⁹.
D ¶ Hiero. Pu. ꝛ pec. Tertulian⁹ dič hos fuisse ethnicos, dicẽte scriptura:
Luc.5.f. Nõ erit vectigal pẽdens ex filř. q. matthe⁹ nõ fuiss3 iude⁹: ꝛ ille q̃ cũ phariseo tẽpliũ ascẽdit: qđ ñ faceret gẽtil. Et Lu
Luc.7.e. cas ait: Oĩs pplš audiẽs: ꝛ publicani iustificauerũt deũ baptismo iohis bapti zati. Dñs aũt q̃ vẽit ad oues dom⁹ isrł
.f.15.c. ꝯdixit: Nõ ẽ bonũ sumere panem fi. ꝛ mit. ca. ñ ꝯuinat eũ ethnic: cũ id maxie caueret: ne legẽ soluere videret: q̃ ꝛ di
Mat.10.a. scipul ꝓcepit. In viã gẽtiũ ne abierit.
l ¶ Pctõres. Penitẽtes: exẽplo matthei veniã sꝑãtes. vñ Marc⁹ dič h̃
Mar.2.c. q̃ mlti seq̃bant eũ. m ¶ Quare cũ pub. Oĩs q̃stio ex lege q̃ ẽ iusticie tenax miscđiã nõ hꝫ. Oẽs eñi declinauerũt. Sꝫ ei⁹ austeritatẽ missus filř euãgelij gratia tẽperauit. Prouocat ergo ad ꝑuiam pctõres cuius cibus ꝛ potus et ambulatio ꝛ omnia que gessit saluti seruiũt. n ¶ At iesus audiens ait. Et susceptos penitentes amplius in fide confortat: ꝛ superbos ad humilitatis ꝛ pietatis gratiam prouocat. o ¶ Non est opus valẽtibus medicus: sed male habentibus. Medic⁹ est christus. Valentes: qui ignorantes dei iusticiam suam volunt astruere. Male habentes qui consciẽtia victi non ex lege sed ex gratia querunt iustificari. Per matthei ꝛ publicanorum vocationem fides gentium exprimitur: q̃ prius lucris mundi inhiabant: ꝛ nunc spiritualiter cuꝫ domino reficiuntur. Per superbiam phariseorum inuidia iudeorum de salute gentiũ. Hi enim de ieiunio gloriantur dum publicani cum domino cõuiuantur: q2 qui legẽ sequuntur famẽ cordis patiunt: sed q̃ dei verbũ recipiũt esurire nõ possunt. p ¶ Euntes. Tumẽtib⁹ de falsa iusticia ꝯsiliũ correctiõis dat: vt. s. p oga miscđie
B misericordiam

¶ quod solus deus nouit.
liu⁹ dicere: dimittũt tibi pctã tua:
a ¶ quod ipsi viderent.
an dicere surgẽ ꝛ ãbula: Ut aũt a
a ¶ quia idẽ est filř hoĩs ꝛ de⁹. b ¶ non ad blasphemãtes: sꝫ ad discipulos: ꝛ sunt verba matthei vel christi.
sciatis/ qm̃ filius hoĩs hꝫ ꝑtãtẽm
¶ positus.
a dimittẽdi pctã ĩ t̃ra: tunc ait pa b
¶ vt maius miraculũ sit.
b c lytico: Surge tolle lectũ tuũ: et
a ¶ ne christiana fide curatus moreris in ꝑfidia iudeorum.
d vãde in domũ tuã. Et surrexit ꝛ
abijt in domũ suã. Uidẽtes aũt c
a ¶ iam quodammodo credentes.
turbe timuerũt: ꝛ glõrificauerũt d
a ¶ .i. hoiem tã potẽter ogantẽ iter hoies.
deum q̃ dedit ꝑtãtez talẽ hoib⁹. e
a ¶ de galilea. b ¶ non tam corporeo ꝙ̃ miserentis intuitu.
e Et cũ trãsiret ide iesus/ uidit ho f
a ¶ pertinaciter lucris inhiantes.
f g minẽ sedẽntẽ in teloneo: matthẽ
a ¶ ammodo. b ¶ non lucra.
um noĩe: ꝛ ait illi: Sequere mẽ. g
b Et surgens secut⁹ ẽ eũ. Et factũ h i
¶ eius matthei.
i k ẽ discũbẽte eo ĩ domo: ecce mul k
¶ q̃ publica vectigalia exigũt ꝛ conducũt: ꝛ q̃ lucra seculi p negocia sectantur.
l ti publicani et pctõres veniẽtes
¶ vt ab eo spiritualiter pascerentur.
discũbebant cũ iesu ꝛ discipulis
a ¶ dupliciť errabãt: q2 ꝛ se iustos putabãt cũ sint sꝑbi: ꝛ illos reos: cũ iã penitẽant.
ei⁹. Et videtes phãrisei dicebãt l
m discipulis ei⁹: † Quare cũ publi m
¶ quos lex damnat.
canis ꝛ pctõrib⁹ mãducat magi
n ster vester: At iesus audiẽs/ ait: n
a ¶ q. vos declino: q2 nõ egere vos putatis. b ¶ qui gratiam nõ querunt.
o Nõn ẽ opus valẽntibus medi
¶ hos imo. q2 penitẽdo dãt locum gratie: sed si sanari velleis e. ꝛc. b ¶ a temeritate vituperationis.
p cus/ sed mãle habentibus. Eũn o

a ¶ Ut aũt ꝛc. q2 filius hoĩs hꝫ ꝑtãtem in terra ꝛc. C
vt de⁹: nõ vt hõ pur⁹. b ¶ Tũc ait ꝛc. Sič eñi p lr̃am hñte sigillũ declarat volũtas ipi⁹ scribẽtis: sic p signũ qđ ẽ ꝟtutis diuine manifestatiuũ oñdit veritas diuine ꝟtutis. Alij aũt sctĩ q̃ fecerũt miracula faciebãt hec iplorãdo diuinã virtutẽ: nõ iperãdo. ꝛ si aliqñ in talib⁹ iperabãt: h̃ nõ erat ĩ ꝟtute ꝓpria: sꝫ exprimẽdo ꝟtutẽ christi tanꝙ̃ ministri ñ dñi: sic aliqñ iperabãt demonib⁹ vt recederẽt ab obsessis corporib⁹ ĩ noĩe christi ꝛ auctoritate ei⁹. c ¶ Uidẽtes ꝛc. Hic ꝯñr ponit hui⁹ miracli effect⁹: q2 turbe h̃ vidẽtes timuerũt iponere sibi blasphemiã. d ¶ Et glori. ꝛc. i. ip̃m christum q̃ ẽ ꝟtus dei patris. e ¶ Hoib⁹. ad eoꝝ. s. salutẽ. f ¶ Et cũ ꝛc. h̃ ponit credẽtiũ vocatio: ꝛ p̄io circa eoꝝ vocationẽ describit ꝯdescẽsio ad pctõres. scđo põit ei⁹ rephẽsio ꝯ murmurãtes/ ibi: Et vidẽtes pharisei. Circa p̄imũ aduertẽdũ ꝙ vocatio matthei: ꝛ istud cõuiuiũ fuit ante curationẽ paralytici. de q̃ dictũ est: sed hic ponit p recapitulationẽ. Sꝫ ꝓm alios vocatio ei⁹ fuit añ: ꝛ ꝯuiuiũ ei⁹ tñ q̃ h̃ scribit fuit post. ꝛ vt cõuenictĩ⁹ describat cõuiuiũ: ei⁹ vocatio repetit. Dicit g̃ euãgelista: Et cũ trãsiret inde iesus vidit hoiem sedẽtẽ ꝛc. i. q̃ solebãt campsores sedere. qđ q̃dẽ negociũ vix aut nũꝙ̃ exerceri sine pctõ põt: vt dič Grego. g ¶ Et ait illi. seq̃ me. Mattheũ aũt talib⁹ occupatũ vocauit: vt de grã dei null⁹ desperet quãtũcũq3 fuerit in vilib⁹ occupat⁹. h ¶ Et surgẽs ꝛc. sine aliq̃ dilatione. q2 sicut poterat mouere aurẽ exteri⁹ ꝟbo: ita etiã interius mẽtẽ inspirando. sicut eñi passioni ꝓpinquus illos qui ad capiendum ipsuꝫ venerant: solo verbo ꝓstrauit. d. Ego sum. vt hř Joh. xviij. a. ita solo ꝟbo poterat q̃scũq3 ad se trahere: ꝛ in h̃ apparebat virt⁹ diuinitatis in eo. i ¶ Et factum est ꝛc. s. matthei.
k ¶ Ecce publicani ꝛc. fuerãt eñ ĩ socij matthei. ꝛ ideo recedens ab eis ꝛ volẽs seq̃ christũ fecit eis cõuiuiũ. sicut de helisco legit .iij. Reg. xix. ꝙ vocat⁹ ab helia vt eum sequeret mactauit par boũ ꝛ dedit socijs suis comedere: ꝛ sic secutus est heliam magistrum suum: ꝛ hoc D
modo faciunt qui recedentes a socijs faciũt prius eis cautũ suũ: vel ꝓm alios †Mar.2.c
burdonẽ. l ¶ Et vidẽtes ꝛc. Hic ponit rephẽsio cõtra iniuste murmurãtes Luc.5.f.
de ꝓdictis: ꝛ p̄io ꝯ phariseos. scđo cõtra iohis discipulos/ ibi: Tũc accesserũt 2.q.1.c.multi
Circa p̄mũ sciẽdũ ꝙ pharisei ĩ ꝑplo iudeoꝝ reputabãt religiosi vñ etiã ĩ habitu ab alijs q̃dãmõ distincti erãt: vt videbit inferi⁹. vidẽtes igit christũ cũ publicanis ꝛ pctõrib⁹ mãducare: ĩdigne ferebãt ꝛ murmurabãt dicẽtes discipulis ei⁹. m ¶ Quare cũ pu. ꝛc. q. d. vos estis fatui q̃ talẽ magistrũ sequimĩ. n ¶ At iesus ꝛc. Respõdit eis p̄io p rationẽ: quia sensibiliter videmus ꝙ medicus familiarius se debꝫ habere ad infirmum qui eo indiget ꝙ̃ ad sanuꝫ. Cum ergo christus sit verus medicus animaruꝫ: vt dicit in Psal. Misit verbũ suum ꝛ sanauit eos/ ideo familiariter se debuit habere ad peccatores qui sũt infirmi infirmitate sp̃uali. scđo respõdet per auctoritatem que habetur Osee.vi. o ¶ Euntes autẽ discite. q. d. ite ꝛ diligenter considerate illud quod scribitur Osee.vi. Ps.106.b
※ Quid est
※ f ¶ Et cũ trãsiret inde iesus vidit ho. se. in ꝛc. vocatio matthei ad aplatũ significat vocationẽ hoĩs secularis ad religiõis statũ. pharisei vero murmurantes sunt homines maligni religiõis statui detrahẽtes. qb⁹ bene dr: o ¶ Eũtes aũt discite q̃d ẽ miscđiam ꝛc. opus eñi magne miscđie est pctõres ad penitentiam inducere religionis habitum assumendo. Moralit.
e v ※ Tũc accesserũt

E miſcḋiam querũt. ⁊ nõ ɔtẽptis paupeꝝ curis ꝑ ſacrificia deũ piacare ɔfidũt. Vñ ⁊ ſuũ miſcḋie exẽplũ dat. Nõ eni. Vnde tres ꝑabole oddunt apud Lucã de oue: et dragma: et duob⁹ filiis. a ¶ Nõ eni veni vocare iu. Nonne nathanael et petrũ ⁊ andreã ⁊ alios iuſtos vocauit? Lucas aperti⁹ dicit: Nõ eni veni vocare iuſtos: ſʒ pec. i pe nitẽtiã. Vocat ꝗ iuſtos ire vt magis ꝓficiãt: petõres vt corrigant. Vel nõ vocat iuſtos dũ iuſticie dei nõ ſũt ſbiecti: ſʒ ꝗ petã ɔfitent. Nõ eni ve. vo. iu. Lucas expſſius dicit: in pniam: qꝛ q̃s ogib⁹ iuſticie dedit os iuenit: vt nathanaei ⁊ petrũ ⁊ andreã: nõ ad pniam ꝑteritoꝝ inuitat: ſʒ ad ꝑfectũ vite ꝑfectioris vocat. illos ꝟo ad pniam ꝗ peccatꝭ grauiorib⁹ inuolui erãt. Vl' nõ eos vocat ꝗ iuſtos ſe reputãt: qꝛ ⁊ hi ſi ɔuertunt: iã nõ iuſti ſibi vident. b ¶ Diſcipuli. Iohãnes: marc⁹ ⁊ lucas ita h̃ narrãt. q. alĩ aliq̃ de h̃ ɋ̃ſierit. Vñ ſciẽdũ h̃ a plib⁹ eẽ ɋ̃ſitũ. Trib⁹ de cauſis repħẽdẽdi ſũt diſcipli iohãnis: qꝛ de ieiunio ſe iactãt: et qꝛ calũniant quẽ ſciebãt a mgr̃o eẽ ꝓdicatũ: ⁊ iõgunt pharifeis q̃s mgr̃ eoꝝ cõdẽnauerat. Spũaliter diſcipli iohĩs ⁊ phariſeoꝝ ieiunãt: qꝛ q̃ opa leg' vl' traditionẽ hoim ſeq̃t: vl' q̃ etiã vocẽ xp̃i tm̃ aure pcipit: abſtinẽs a bonis: ieiuno corde tabeſcit. Sʒ q̃ xp̃o adheret: reficit. Iohẽs vinũ ⁊ ſicerã nõ bibit: qꝛ abſtinẽtia meritũ auget cui nlla ẽ potẽtia nature. Dñs aũt q̃ petã põt cõdonare: cur a petõrib⁹ declinaret: q̃s abſtinẽtib⁹ poterat facere iuſtiores? Ieiunauit ⁊ xp̃s: ne ꝓceptũ declinet. Mãducat cũ petõrib⁹: vt grãtiã ⁊ ptãtẽ itelligas. c ¶ Nũq̃d poſ. ɋ̃ſi facturi eẽt: vt lugẽtes ieiunẽt: qꝛ eẽtis ſpõſum occiſuri. Nũq̃d poſ. De vtroq̃ luctu vl' ieiunio: qđ eẽ i tribulatione vel gaudio rñdet: Cũ ablat⁹ erit ſpõſus. tũc erũt in merore ⁊ iuctu donec ꝑ ſpm̃ſctm̃ cõſolatio tribuat. Quo dono pceptõ: ieiuniũ qđ fit ꝑ leticiã iaʒ renouati in vitã ſpũalẽ celebrabũt: nec ſolũ a cibis ſed ab omnib⁹ terrenis.

d ¶ Lugere. Hoc verbo exp̃mit illũ ieiuniũ qđ ꝑtinet ad humilitatẽ tribulatiõis: illud alteꝝ qđ ꝑtinet ad gaudiũ mẽtis ad ſpũalia ſuſpẽſe. Et iõ a cibis corporeis alienate: ſeq̃ntib⁹ ſilitudinib⁹ de pãno nouo ⁊ vino nouo ſigt. oſtẽdẽs ꝙ carnalib⁹ ⁊ ob hoc veterẽ ſenſuʒ adhuc trahentib⁹ hoc gen⁹ ieiuniũ nõ cõgruat: qꝛ dũ ita carnales ſũt ꝑfectionẽ noue vite hr̃e nõ pñt. Qr̃ hic ait lugere. marc⁹ ⁊ lucas dicũt ieiunare. vñ ⁊ ipſe: Poſtea ieiunabũt: nõ lugebũt. e ¶ Et tũc ie. ⁊c̃. Luct⁹ de abſentia ſpõſi: nec añ incarnationem defuit in patrib⁹: nec poſt paſſionẽ: niſi ɋ̃diu i carne cũ diſcipulis ɔuerſat⁹ eſt. ¶ Allego. Qr̃ diu nobiſcũ ẽ letamur. cũ ꝓpter petã recedit tũc indicendus ẽ ieiuniũ luct⁹. f ¶ Ieiunabunt. A mũdi amore: nõ ſolũ a cibis. Spũale eni ieiuniũ cũ ſit pars vite noue: nõdũ eis cõuenit q̃ ꝑ alia dediti ſũt veteri vite. g ¶ Nemo aũt imit. cõmiſ. q. carnales nondũ fide paſſiõis ⁊ reſurrectiõis ſolidati nõ pñt ſeuiora ɔtinẽtie ꝓcepta ſuſtinere: ne ꝑ auſteritatẽ etiã fidẽ perdãt. Sunt ꝗ diſcipli ɋ̃ſi vet⁹ veſtis cui incõuenienter nou⁹ pann⁹ aſſuit. i. aliq̃ ps doctrine q̃ ad noue vite tẽperantiaʒ ꝑtinet: qꝛ ſi h̃ fiat ipſa doctrina quodãmodo ſcindit. cui⁹ ps de ieiunio ciborum importune tradit: cũ illa doceat generale ieiuniũ ab omnib⁹ voluptatib⁹: cui⁹ pannũ. i. partẽ q̃ ad cibos ꝑtinet dicit: nõ oportere hominib⁹ adhuc veteri viui deditis impartiri: qꝛ ⁊ illinc videt. q. ɔciſio fieri: ⁊ ipſi vetuſtati nõ ɔuenit. h ¶ Tollit eni. i. ꝑfectio noue vite q̃ vna eſt diuiditur: ⁊ veteri fides quã habet aufert cui ꝑfectio noue debebat. i ¶ Neq̃ mittunt. Eoſdem diſcipulos veterib⁹ vtribus cõparat q̃s nouo vino. i. ſpũalib⁹ preceptis facil⁹ dirũpi q̃ id poſſe continere dicit. Sʒ poſt aſcẽſionẽ accepto ſpũ facti ſũt vtres noui. Aliter: Vtres veteres ſunt ſcribe ⁊ phariſei. Pannus nouus et vinũ nouũ precepta euangelii: que nõ pñt ſuſtinere iudei: ne maior fiat ſciſſura cũ quib⁹ galathe ꝓcepta legis miſcebãt: in vtres veteres vinũ nouũ mittẽtes. Conueniunt aũt hec precepta euangelica apoſtolis. non his q̃ traditionib⁹ maioꝝ deprauati ſinceritatẽ ꝓceptorum chriſti nequeunt cuſtodire. Diſtat inter nouum vinũ ⁊ veſtimentum. Vino intus reficimur: veſte foris tegimur. Veſtis ergo ſunt bona opera que foris agim⁹: q̃b⁹ corã hoib⁹ lucem⁹ Vinũ feruor fidei: ſpei ⁊ charitatis q̃ in conſpectu dei in nouitate ſenſus int⁹ reformamur. G

Marginalia (left): † Mar. 2. c. Lu. 5. f. Diſcipuli iohãnis tripliciter repħẽdẽdi ſunt. — Allego.

a ¶ diligentius ſcripturas inquirite.
b ¶ teſtimoniũ de ꝓpheta.

tes autẽ diſcitẽ quid eſt †miſericordiam volo ⁊ non ſacrificiuʒ: a
a ¶ ſine miſcḋia. q̃ ſine cõpaſſiõe delinq̃ntiũ.
a ¶ miſericordiam ſequimini ſicut ego.
b ¶ falſo ſe iuſtificãtes: dum in hoc ſunt.

a Non enim veni vocare iuſtos b
a ¶ peccata attendentes.
ſʒ petõres. Tũc acceſſerũt ad euʒ c d
a ¶ ſuperba interrogatio et plena de ſupercilio phariſeorum.
diſcipuli iohĩs dicẽtes: †Quare e nos ⁊ phariſei ieiunam⁹ freq̃nter:
b diſcipuli aũt tui nõ ieiunant? Et f g
a ¶ aufert ieiuniũ triſticie a diſciplis ꝓpt̃ h̃ ſentiã ſuã. b ¶ .i. dñi. c ¶ apli. ¶ q̃s de eccl̃ia genuit. a ¶ xp̃i. b ¶ ieiunio affligi: dũ eos oportet de ſpõſi pñtia ɔ̃tulari: ſpũali eni ieionio nõdũ ſũt apti: donec me aſſũpto ſpũſctõ ſint ɔfirmati.
c ait illis ieſus: Nũq̃d poſſũt filii b
d ſpõſi lugere ɋ̃diu cũ illis ẽ ſponſus. Venient aũt dies cuʒ auferet i
a ¶ tpe paſſiõis.
¶ nõ ſolũ a cibis.
e f ab eis ſpõſus et tũc ieiunabunt. k
¶ partem.
g Nemo aũt immittit cõmiſſurã panni rudis i veſtimẽtũ vet⁹: Tollit l m
a ¶ ſi aũt hoc ſolũ eis importune tradit q̃b⁹ preualet vet⁹ cõſuetudo: cito qđ habẽt auferetur.
b
¶ veteri. ſcʒ.
eni plenitudinẽ ei⁹ a veſtimento: n o
i ⁊ peior ſciſſura fit. Neq̃ mittunt p q

Ecce princeps

Nico. de lyra

a ¶ Quid eſt. q. d. ſi hanc ſcripturã cõſideret' inueniet' me facere ſm̃ tpꝛs ꝓpt̃ qđ concludit: b ¶ Nõ eni veni vo. iu. ⁊c̃. licet aliq̃s iuſtos vocauerit ad augmẽtũ grẽ: vt petrum andreaʒ et cõſimiles. c ¶ Sed petõres. ſupple vocare ad penitentiam. d ¶ Tunc acceſ. Hic repħẽdit iohĩs diſcipulos: ⁊ pmo ponit eoꝝ interrogatio maligna. ſcḋo xp̃i reſpõſio benigna / ibi: Et ait illis ieſus. Circa pmũ notanduʒ ꝙ diſcipuli iohãnis in trib⁹ deficiebãt. pmo qꝛ de ſua abſtinentia ſe iactabãt dicẽtes: e ¶ Quare nos ⁊ pha. ie. fre. qꝛ talia ſunt fienda in ſecreto: vt. ſ. dictuʒ eſt ca. vi. c. Tu aũt cũ ieiunas ⁊c̃. ſcḋo qꝛ phariſeis ſe ɔiũgebãt dicẽtes: Nos ⁊ phariſei: qꝛ audierãt iohannẽ mgr̃m ſuũ phariſeos redarguentẽ ⁊ dicenteʒ ſ. ca. iii. d. Progenies vipaꝝ q̃s demõſtrabit vobis fugere a ventura ira. tertio qꝛ xp̃m arguebãt ex defectu abſtinẽtie in diſcipulis dicẽtes: f ¶ Diſcipuli aũt tui ⁊c̃. Defectũ eni diſcipuloꝝ retorquebãt in magiſtrũ. de q̃ tñ audierant iohannẽ dicentẽ: Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit peccata mundi. Ioh. i. d. g ¶ Et ait illis ie. Hic ponit xp̃i reſpõſio in q̃ oſtẽdit ꝙ ieiuniuʒ corporale nõ cõpetebat ſuis diſcipulis ꝓ illo tpe: qꝛ duplex eſt ieiuniũ. quoddaʒ qđ ordinat ad carnis refrenationẽ ⁊ ad cõtemplationẽ diſponit: ⁊ illud nõ cõpetebat diſcipulis xp̃i qñ erat ſcum eis corporaliter. ⁊ hoc eſt qđ dicit: h ¶ Nũquid pñt filii ſpõſi. i. xp̃i q̃ ẽ ſpõſus eccl̃ie. Lugere ⁊c̃. Sequit: i ¶ Venient aũt dies ⁊c̃. q̃ ad pñtiã corporalẽ. ſcʒ in paſſiõe ⁊ aſcẽſiõe in celũ. k ¶ Et tuc ieiu. q. d. tũc cõpetet eis tale ieiuniũ. Aliud eſt ieiuniũ qđ ex plenitudine ⁊ ꝑfectiõe ɔtẽplatiõis ꝓcedit: q̃le fuit moyſi ieiuniũ i mõte. ɋ̃to eni ala ẽ in cõtẽplatiõe mag' eleuata: tãto ẽ pauciori alimẽto ɔtenta: vñ ⁊. x. ethicoꝝ dicit pħs ꝙ felix cõtẽplatiu⁹ ẽ pauciſſimis cõtẽt⁹: ⁊ tale ieiuniũ nõ cõpetebat diſcipulis: qꝛ adhuc erãt rudes ⁊ iꝑfecti ſʒ p⁹ debuerũt ꝑ charitatẽ ſpũſſcti inouari: qđ factũ ẽ die pẽtecoſtes qñ fuerũt ꝑ grãʒ ſcti ſpũs inooati ⁊ tũc debuerũt icipe nouũ modũ viuẽdi: ⁊ h̃ eſt qđ dic ſaluator ꝑ duplex exẽpliũ. pmũ ponit h̃: i ¶ Nemo aũt im. cõ. i. iũcturã ſeu ſupplemẽtũ: m ¶ Pãni rudis. i. noui: qꝛ i nouitate ẽ ſpiſſior. n ¶ In veſtimẽtũ ve. qꝛ h̃ cauſat dformitatẽ. ꝓpt̃ qđ ſbdit: o ¶ Tollit eni ple. i. vniformitatẽ ſeu pulchritudinẽ a veſtimẽto. p ¶ Et peior ſciſ. fit. qꝛ ꝓpt̃ deformitatem nõ ɔiũgit ſolide cũ veteri pãno: ⁊ ſic de facili cauſat ruptura maior i veteri. ſcḋm exẽplũ põit ad hec. d. p ¶ Neq̃ mit. vi. no. qꝛ tũc ẽ in ebullitiõe. cetera patẽt. Ex his vult ɔcludẽ ꝙ ea q̃ ſũt ꝑfectiõis magne: nõ ſũt iponẽda hoib⁹ donec ſpoliati fuerit veteri vita.

Marginalia (right): Diſcipuli iohãnis in tribus deficiebant — Phus

Hec illo Moraliter

b ¶ Tũc acceſſerũt ad eũ diſ. io. ⁊c̃. ꝑ iſtos q̃ iactauerũt ſe de freq̃nti ieiunio: ſignificãt hypocrite dicẽtes cũ phariſeo Lu. xviii. b. Ieiuno bis i ſabbato. q̃b⁹ rñdet: h ¶ Nunq̃d pñt filii ſpõſi lugere ɋ̃diu cũ illis eſt ſpõ. q. d. non. Iſti filii ſũt d nouo ꝑ baptiſmũ ex eccl̃ia ⁊ xp̃o regenerati: ⁊ iſtis nõ ſũt ieiunia iponẽda: qꝛ ſic dr Gal. v. d. Fruct⁹ ſpũs ẽ charitas / gaudiũ / pax ⁊c̃. ſʒ cũ auferẽ ab eis ſpõſus ꝑ mortale petm̃ tũc ieiunãdũ ẽ eis ꝑ pnĩe effectũ. i ¶ Nemo aũt imit. commiſ. pãni ru. ⁊c̃. Pann⁹ rudis hic dr nou⁹ ꝑ qõẽ. ⁊ ꝑ vinum nouũ ſignificat nouitas ſacramẽtoꝝ eccl̃iaſticoꝝ q̃ nõ ſunt adminiſtranda hoib⁹ in vetuſtate peccatorum manẽtibus.

Hec illa

A F a ¶ Ecce princeps vn⁹ accessit. Marcus ⁊ Lucas dicūt archisynagogū nomine iayrum ⁊ filiā nō mortuā: sed morti proximam. Sed Mattheus causa breuitatis dicit rogasse: qđ constat factū esse: nec attendit verba patris: sed qđ cogitauit ⁊ voluit. Ita enī desperabat vt potius vellet reuiuiscere quam nō putabat viuā inuenire posse. Utrūqꝫ enim petitum est: vt vel morientem saluaret: vel mortuam suscitaret. Ecce princeps. Archisynagogus moysen significat. Dicit iayrus. i. illuminans vl illuminatus: q͛ accepit verba vite dare nobis. Uidens dñm in carne venturum: cadit ad pedes ei⁹ dicens: Qđ infirmuꝫ est dei: fortius est hoīb⁹. Pro filia rogat. i. p synagoga q̄ sola lege istructa vnica ei erat. q̄ lege ⁊ pphis educata postq̄ filios deo generare debuit spirituales: errorib⁹ lāguēs: in ptīs morit. Prius p ea patres rogauerūt: tn̄ magna fides gētiū prius ipetrauit. Synagoga i ciuitate legis: ⁊ in domo in qua vni⁹ dei cult⁹ est morit ⁊ suscitat. Hec non in domo nō in vrbe a q̄ p legē excludebat: sꝫ in itinere pergente dño sanat. Unde ⁊ apostoli: Uob oportebat primū pdicari vbū dei. sꝫ qm̄ re. illud ⁊ i. ⁊c. ec. cō. ad gētes. Scđm Marcum ⁊ Lucam mulier oēm subam in medicos erogauit: nec curari potuit: q͛ q̄nto mag' gētilitas vires natural' idustrie ad pbos expendit: q̄ recte viuendi precepta hominib⁹ se dare pmittebant: tāto min⁹ poterat a sordib⁹ liberari: sed vbi celestem medicū cognouit adesse: cepit remedium sperare ⁊ q̄rere. b ¶ Mulier que. Salutem iudeis paratā sperta pcipit gentilitas. c ¶ Duodecim annis. Duodecī annis fluxit: sicut ⁊ illa filia creuerat duodenis: q͛ ex q̄ synagoga cepit deo famulari: cepit gentilitas idolatria ⁊ peccato pollui. d ¶ Accessit. Credidit: dixit: q͛ his tribus: fide: verbo ⁊ ope oīs salus acq̄ritur. e ¶ Si tetigero tm̄. Fimbriā non vestē. Quia nō vidit i carne dñꝫ. sed suscepit p aplos incarnationis verbum. Beatus q̄ vel extremā partē verbi fide tāgit. f ¶ Cōfide filia. Credidit vtiqꝫ que petiit: sꝫ inculcat robur ⁊ pseuerantiam fidei. g ¶ Uidisset tybicines. Thycines sunt carmē lugubre canentes. Hi sunt magistri merore suo subditos demulcentes: ⁊ turbam iudeorum aduersus doctrinam christi calcitrantium.

Bct. 13. g

B

a ¶ noue vite mysteria sꝫ ille cōmittēda mētibus nondum innouatis.

vinū nouū i vtres veteres: Alio

a ¶ q͛ si fit: nec rudes mentes hoc pati possunt. b ¶ ipsa doctrina nihil prodest.

quin rūpūt vtres / ⁊ vinūꝫ effū

a ¶ ipse mētes pōdere preceptoꝝ suffocāt. b ¶ noua mysteria mētib⁹ inouat' pmittūt

dit / ⁊ vtres pereūt. Sꝫ vinū nō

a ¶ doctrina memorie tradit ⁊ mens nō est sine fructu.

uū in vtres nouos mittūt / ⁊ ambo cōseruant. †Hec illo loquēte a

a ad eos: ecce pnceps vn⁹ accessit b

⁊ adorabat eū / dicens: Domine g

¶ incarnatus.

filia mea mō defuncta ē: sꝫ veni

¶ misericordie vel potētie.

īpone manū tuā sup eā ⁊ viuet.

¶ ad deuotionē patrum respiciēs: iudeis pri⁹ verbū vite p se ⁊ p aplos pdicauit.

Et surgens iesus sequebat eū ⁊ e

a ¶ ecclesia gentiū

b discipuli ei⁹. † Et ecce mulier q̄ f

a ¶ carnaliū delectationum.

c sāguīs fluxū patiebat duodeci

a ¶ superabundans vitijs. b ¶ fide. c ¶ post ascēsionē. ¶ q͛ eum sequit.

d annis accessit retro ⁊ tetigit fim g

¶ mān fidei. a ¶ cord credebat ad iustiā

briam vestimēti ei⁹. Dicebat enī i

a ¶ si suscepero fidē incarnatiōis eius.

e intra se. Si tetigero tm̄ vestimē k

a ¶ ab omni iniquitate mandabor. b ¶ a iudicio ad misericordiam.

tum ei⁹ saluā ero. At iesus ꝯuer l

a ¶ q͛ quos presciuit ⁊ predestinauit: hos ⁊ vocauit. b ¶ habe spem.

f sus ⁊ vidēns eāꝫ dixit: Cōnfide m

a ¶ iō filia q͛ fides tua. b ¶ iam in eo q͛

filiā† Fides tua te saluā fec. Et

credidisti. a ¶ ex illa hora dominici aduētus cepit habere salutem.

salua facta est mlier ex illa hora.

a ¶ assumptis electis gentiuꝫ fides christi predicatur in populo iudeorū.

Et cum venisset iesus in domuꝫ n

s principis: et vidisset tybicines

Ni. de lyra

F Et turbā

a ¶ Hec il. lo. Hic ponūt q̄dā miracla ad discipłoꝝ ꝯfirmationē: ⁊ diuidit i duas ptes. q͛ prio narrat ad hec q̄dā miracla i speciali. scđo mlta ꝯcludit i generali / ibi: Et circuibat. Pria i tres: sꝫ tria miracla q̄ narrat. scđa ibi: Et trāseūte / tria ibi: Egressis aūt ill. Pria i tres: q͛ prio icipit narrare pmū miraculū. scđo iterpōit qđdā aliđ i medio factū / ibi: Et ecce mlier. tertio reuertit ad pmū / ibi: Et cū venissꝫ. Primū aūt miraclꝫ fuit de suscitatiōe cuiusdā puelle defūcte: ⁊ h incipit narrare dicēs: Hec il. loquē. ad eos. hoc ē ad iohis discipulos: reprehēdēdo eos: vt pꝫ ex pcedētib⁹. b ¶ Ecce vn⁹ prin. ⁊c. qualis aūt fuit princeps iste nō exprimitur hic: sed habetur Mar. v. ⁊ Luc. viii. vbi dr q͛ erat princeps synagoge. iudei enī habebāt tm̄ vnum templum vbi poterant offerre ⁊ immolare. s. in hierlm: sed in alijs ciuitatibus ⁊ villis habebant loca determinata in quibus ꝯueniebat populus ad orandū ⁊ audienduꝫ verbū dei: ⁊ tractandū de his que pertinebant ad cōem vtilitatē populi: ⁊ ille q̄ preerat cui⁹ auctoritate cōgregatio fiebat dicebat princeps synagoge. talis erat iste q̄ accessit ad iesū. c ¶ Et adora. eū. faciēdo. s. sibi reuerētiā

Diuisio

sibi reuerētiā debitā. d. d ¶ Dñe filia ⁊c. Marc⁹ aūt dicit q͛ dixit eā esse i extremis. Lucas aūt q͛ moriebat: ⁊ h est verū qñ pater recessit ab ea ⁊ venit ad iesum. sꝫ anteq̄ iesus veniret ad domū patris eius filia mortua est ppter quod nuncij superuenerunt de domo qui dixerunt: Noli vexare magistrum: quia defuncta est filia tua: credentes q͛ christus nō posset suscitare eā a mortuis: licet posset eā sanare. Mathe⁹ igit ista omittit: vt breui⁹ scribat ⁊ accipit patris verbū ab illo tēpore q̄ recepit nūciū: q͛ assecurat⁹ p christū dicēte sibi: Cōfide. vt dicit Marcus: credidit ipsam suscitādam per ipsum. e ¶ Et surgens iesus seqeba. ⁊c. pergens. s. ad domū eius ppter fidei sue meritum. f ¶ Et ecce mulier. Hic interponitur miraculū de sanatiōe mlieris emarroisse: qđ fecit christ⁹ in via eūdi ad suscitationē puelle: qđ fec christ⁹ duplici de cā. Pria fuit vt ostēderet nob q͛ nō solū i termio: sꝫ i via debem⁹ bōis opib⁹ occupari. Scđa fuit vt p miraculū factū i via archisynagog⁹ h vidēs certificaret de suscitatiōe filie sue i termino. dicit igit euāgelista: Et ecce mulier que fluxū sangui. patiebat. xii. an. Hoc exprimit vt ostēdat infirmitatis prolixitatem ⁊ curationis difficultateꝫ. g ¶ Accessit retro. christus enim erat in turba magna: vt dicunt Marcus ⁊ Lucas: ⁊ ideo non poterat de facili habere accessuꝫ ad eū. h ¶ Et tetigit fimbriam. christus enim portabat vestimētuꝫ suum ad modum iudeorum. Ad cuius euidentiam sciendum q͛ populus iudaicus de quo christus erat nasciturus scḋm carnē debebat pollere quadā sctitate speciali pre alijs pplis ⁊ ab eis distingui: ⁊ iō data est eis circūcisio vt quoddam signuꝫ distinctiuum in carne. Similiter data est eis lex / vt haberent quendam specialē modum viuendi. Similiter preceptum fuit eis in habitu distingui: vt pꝫ Nume. xv. d. Loq̄re filijs israel vt faciant sibi fimbrias per quattuor angulos palliorum ponentes in eis vittas hyacinthinas. Uitte enim hyacinthine q̄ erāt celestis coloris designabant q͛ debebant habere conuersationem eminentem pre ceteris. scḋm q͛ Paulus dicit ad Phil. iii. Nostra autem conuersatio i celis est. vnde sequitur ibidem Nume. xv. d. Ut recordentur mandatoꝝ dei ⁊ sint sancti domino deo suo. talem ergo vesteꝫ portabat christ⁹: sic ⁊ alia legalia obseruauit vsqꝫ ad passionē: ⁊ iō mulier tetigit fimbriā: q͛ illud qđ est i angulo pallij qđ est a parte posteriori facili⁹ pōt attigi. i ¶ Dicebat enī sīr. ⁊c. s. credēdo. k ¶ Si tetigero tantum vestimentū ei⁹ salua ero. s. q͛ vestimēta habebāt aliquā virtutē sanādi: sꝫ q͛ p h declarat virt⁹ illoꝝ q̄ꝝ sūt vestimēta. l ¶ At iesus ⁊c. approbās ipi⁹ fidē. m ¶ Dixit Cōfide filia ⁊c. ⁊ pꝫ littera. n ¶ Et cū ve. h reuertit ad narrādū miraculū prīo ppositū de suscitatiōe puelle dicens: Et cum venisset ⁊c. Diuerse melodie excitant

C

• † Mar. 5. c. Lu. 8. f.

† 5. dis. c. ad ei⁹. De pe. dist. 3. c. liet hec hir cū. j.

D

† Mar. 5. c.

✳ a ¶ Hec illo lo. pricepſ iste fuit archisynagog⁹ p quē significat archiepūs: cui⁹ filia dr q̄lib3 suffraganeoꝝ suoꝝ eccla: q̄ tūc morit qñ errore aliq̄ i fide vl morib⁹ dprauat ⁊ tūc archiepūs dꝫ erga deū q̄tū pōt p suscitatiōe ei⁹ laborare. f ¶ Et ecce ⁊c. Hec mlier gētilitatē significat q̄ sedata fuit effusiōe sanguinis martyrū tpib⁹. xii. ipatoꝝ. q̄ꝝ Nero fuit pm⁹ q̄ psecutionē pmā mouit ꝯ ecclā. Hec aūt mlier fimbriā vestimēti xpi tetigit qñ Cōstātin⁹ fidē icarnatiōis credidit ⁊ alij gētiles ei⁹ exēplo. hūanitas enī vestimētū diuinitat' ē i christo. de q̄ dr Phil. ii. a. In similitudinē hoīm fact⁹ ē: ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. Et tūc a fluxu sāguinis sanata fuit: q͛ fundere sanguinē catholicū cessauit.

Moralit

✳ Et transeunte

E F a ¶ Et turbā tumultuantē ⁊c. Quia synagoga leticiam
dnice inhabitatiōis ꝓ infidelitate amisit. q. inter flētes ⁊ eiu
lantes mortua iacet. Solū iudiciū patebat cuꝫ expulit gētes
J.15.c dicens: Nō suꝫ missus nisi ad oues q̄ perierunt: Non ꝙ sine
● misericordia esset deuoi vł ei⁹ iudiciū ꝫpost paruit in susceptiōe.
b ¶ Nō est eni mor. Uobis mor-
tua est: deo aūt qui suscitare potest dor-
mit: tam in anima q̄ʒ in corpe. c ¶ Et
cū eiecta esset. i. cuꝫ reprobati essent
irrisores: intrauit in electorū mentes.
Moraliter Mora. Turba curarum eiicienda est:
† Lu.8.g vt aīa resurgat. Scḋm lucā eiecta tur-
Mar.5.d ba nullus adhibetur nisi petrus: iaco-
bus ⁊ iohānes: ⁊ pater ⁊ mater puelle
q̄ꝛ blasphemis ⁊ irrisorib⁹ nō sunt re-
uelāda mysteria: sꝫ fidelib⁹ q̄ honorēt.
Lu.7.c Uñ alibi: Iustificata ē sapiētia a filiis
suis. d ¶ Et tenuit ma. ei⁹. nisi pri
us man⁹ iudeoꝝ q̄ sanguine plene sūt
mūdate sint a morte nō resurgūt. Te-
nuit manū leprosam moysi p q̄ꝺ carna
Moraliter lia opa spiritalit̄ intelligi fecit. Mo-
raliter. Puella signat peccati delecta-
tionē adhuc corde ta[...]ā: nōdum opere
perpetratam: cui⁹ facilē correctionē do
minus ostēdit dicēdo puelle: Surge.
Naꝫ i aliis duob⁹ q̄s suscitauit aliquā
videt̄ fecisse morā. Uel i dicēdo vel in
Lu.7.c. expectādo. vt: Iuuenis tibi dico surge
Joh.11.e Pro laçaro fremuit spū: turbauit se:
† J.20.d flenꝫ: clamauit. Pro q̄ sunt deuote so
rores. i. sollicite cogitatiōes. puella iaꝫ
in domo pauc⁹ arbitris surgit: ⁊ eis vt
nemini manifestēt ꝑcipit. Iuuenis ex-
tra portā multa turba comitāte. Laça-
rus q̄ꝫ corā multis: q̄ꝛ publica nota pu
blico eget remedio: leuis leuiori ⁊ se-
F creta pōt deleri penitētia. e ¶ Trāsi-
eunte in. i. de domo ꝑncipis in suam
domū. Dom⁹ principis synagoga est:
sua dom⁹ celest̄ hierusalē. f ¶ Duo
ceci ⁊c. Duo ceci: duo ppłi iudeoꝝ: duo-
nec xp̄m ceperūt sequi. Hec de duob⁹
cecis ⁊ de muto demoniaco solus mat
theus ponit. Illi aūt duo ceci ꝺ quib⁹
alii narrāt nō sunt isti: sed sił factū est.
ita vt si matthe⁹ nō illi⁹ etiā facti memi
nisset: posset putari q̄ꝺ nūc dicit dictuꝫ
fuisse de illis. Sꝫ scire debem⁹ quedā
facta esse silia. q̄ꝺ ꝓbat̄ cū idem euāge
lista vtraq̄ꝫ commemorat: vt si q̄ñ talia
singula apud singulos inuenerim⁹: at-
q̄ꝫ in eis ꝯtrariū q̄ꝺ solui non possit oc
currat: nō esse hoc idē factū: sꝫ aliud si-
mile. g ¶ Hominē mu. Significat
gentilē ppłm: vł oīe gen⁹ hoīm: q̄ du
cto p ꝑdicationē ad xp̄m ⁊ ablata ido-
Rabech latria ꝯfessus est xp̄m. Rabech grece:
† Mar.7.d vsitati⁹ surdus: sꝫ tñ indifferēter ⁊ mu-
Lu.11.b tus et surdus dicitur.
De pe. dis. 3. c. sūt plēs

a ¶ dimittite psuasiones: q̄ꝛ quicq̄d menti-
untur de christo electio salua erit.
a ⁊ turbā tumultuātē / dicebat: Re a
a ¶ nō fornicata est post deos alienos.
b cedite: nō ē eni mortua puella / s̄ b c
a ¶ q̄ꝛ deo viuūt oīa. b ¶ q̄ꝺ faciūt iudei
assensum dare nolentes veritati.
c dormit. ⁊ deridebāt eū. Et cū eie- d e
d cta eēt turba / itrauit ⁊ tenuit ma- f g
¶ nō eni digni erant videre q̄ꝺ non crede-
nū ei⁹ / ⁊ dixit: Puella surge. Et b
bant. a ¶ de morte infidelitatis.
b ¶ q̄ꝛ in omnē terrā exiuit sonus eoꝝ.
surrexit puella: et exijt fama hec
in vniuersam terram illam. Et i
¶ transire volente de mundo ad patrem.
e transeunte inde iesu / secuti sunt k
¶ ꝑm hūanitatē assumptā. a ¶ aliq̄ ex iu-
deis ⁊ gētib⁹ q̄ fuerāt sine lumie veritatis.
f eum duo ceci clamantes / ⁊ dicē
a ¶ quē verā credim⁹ assumpsisse carnem.
tes: † Miserere nostri fili dauid.
a ¶ cū celos ascēdisset. b ¶ domus i qua
cecos illuminauit sancta ecclesia est. c ¶ in
vnitatem fidei conuenerunt.
Cūm autē venisset domum / ac-
cesserunt ad eum ceci / ⁊ dicit eis
a ¶ fidem cōfessio promat. ¶ nō quasi ne-
sciens interrogat: sed vt fides orando impe
tret q̄ꝺ ipse vult dare.
iesus: Creditis quia hoc possuꝫ l
facere vobis: Dicunt ei: Utiq̄ꝫ
¶ confessio oris tactum meret̄ pietatis.
dn̄e. Tunc tetigit oculos eoꝝ di
a ¶ .i. sic fides illumiat mentē: ita ocul⁹ re-
cens: Scḋm fidem vestram fiat
stituat lucē. a ¶ nō tamē in itinere sanat
.sꝫ postq̄ꝫ venit domū. i. celos ascendit.
vobis. Et apti sūt oculi eoꝝ. Et m
cōminatus est illis iesus / dicēs:
¶ exemplum fugiende iactantie.
Uidete ne q̄s sciat. Illi autē ex- †
a ¶ ppter memoriā grē nō possunt tacere.
¶ Nota aliq̄ꝺ iustū inter se esse contrariū.
euntes diffamauerūt eum in to-
ta terra illa. † Egressis aūt illis: n
¶ predicatores. a ¶ a confessiōe fidei.
g ecce obtulerūt ei hoīem mutum o p

Ni. de ly. F Pharisei

Tibie excitant diuersas passiones in
hoīe. alique eīn excitāt audaciā: sicut pꝫ in bellicis tubis. ⁊ a-
lique deuotionē: vt pꝫ in canticis ecclesiasticis. ⁊ alique leti-
ciā: sicut pꝫ in diuersis instrumentis musicis. et alie excitant
fletū ⁊ lamentationē: ⁊ talibus vtebant̄ antiquit⁹ in sepultu-
ris magnaꝝ psonaꝝ: vt prouocaret̄ multitudo ad fletum: ⁊ ta
les dicunt̄ hic tybicines: carmen. s. lugubre cantantes.
a ¶ Et turbā tumultuantē. i. lachrymantē ⁊ eiulantem:
⁊ illud vocatur tumultus: q̄ꝛ causat sonū confusum. Sequit̄:
b ¶ Nō ē mortua puel. q̄ꝛ lꝫ eēt mortua ꝑm viā nature tñ
nō erat mortua illi qui poterat eam sic excitare. c ¶ Sed dor
mit. quod dicit: q̄ꝛ poterat eam ita faciliter sic excitare: sicut ho-
mo potest aliū hominem a somno excitare. d ¶ Et deride-
bant eū. credentes ꝙ loqueret̄ ex ignorantia. q̄ꝛ sciebāt eaꝫ
mortuā. e ¶ Et cū eiecta esset turba. ex quo eni erāt in-
creduli nō erant digni videre miraculū: q̄ꝛ scriptū ē. s̄. vij. ca.
Nolite sancti

Nolite sanctū dare canib⁹. f ¶ Intrauit. cum petro ⁊ iohā- G
ne ⁊ patre ⁊ matre puelle: vt expressius dicit̄ Marc. v. ad hoc
vt isti essent testes miraculi. g ¶ Et tenuit manū ei⁹. p ta-
ctum eum curabat vt ostendere. ꝙ illa humanitas erat instru-
mentum diuinitatis miracula facientis: vt dictū est. s̄. h ¶ Et
surrexit puella. ad vitam perfecte re
stituta. i ¶ Et transeunte illo. Hic
ponitur secundū miraculum principale
in illuminatione cecoꝝ: k ¶ Secuti
sunt eum duo ceci ⁊c. vocabāt autē
eum filiū dauid. vulgata eni fama erat
apud iudeos ꝙ christus nasciturus erat
de semine dauid ꝑm carnem: et ideo q̄ꝛ
credebant firmiter ipsum esse christum
ꝓmissum ipsi dauid: ideo vocāt eum sic
filium dauid. Sequit̄. l ¶ Creditis
q̄ꝛ hoc possum facere vobis. non
querit hoc quasi ignorās eoꝝ fidem: q̄ꝛ
oīa sciebat p certitudinem: sed vt cōfes-
sio exterior addat̄ fidei interiori: et sic
sint digniores illuminari. q̄ꝛ ꝑm ꝙ scri
bitur ad Ro. x. b. Corde eni credit̄ ad
iusticiaꝫ: ore autē fit confessio ad salutē
Sequitur: m ¶ Et cōminat⁹ est il-
lis iesus dicēs: Uidete ne q̄s sci-
at. Illi aūt exeuntes diffamaue-
rūt. i. publice nunciauerūt. Sed querit̄ Questio
quō fecerūt cōtrariū ei⁹ q̄ꝺ di. erat eis:
q̄ꝛ aut christ⁹ voluit fieri illud q̄ꝺ dixit
eis aut nō. si noluit: sequit̄ ꝙ fecerūt cō
tra ꝑceptū eius: ⁊ sic peccauerūt. q̄ꝺ nō
videt̄. q̄ꝛ non fuissent digni sanatione.
si autē voluit: sequit̄ ꝙ xp̄s mēdax vel
duplex in verbis fuit: q̄ꝺ est impossibi- H
le. Sciendū ꝙ in xp̄o ponit̄ duplex vo-
luntas sicut ⁊ natura: vna diuina: et est
duplex. vna signi ⁊ altera beneplaciti.
Uolūtas eni bñplaciti est qua vult ali-
quid simpliciter ⁊ absolute: ⁊ sic christ⁹
voluit miraculū publicari: q̄ꝛ ꝯtra volū
tatem bñplaciti nihil fit: sed bñ sic ꝯtra
volūtatē signi. Alia fuit in xp̄o volun-
tas hūana: et sic christus q̄ꝺāmodo vo Duplex vo
luit ⁊ quodammodo noluit miraculum lūtas i xp̄o
publicari: quia voluit publicari ad dei
gloriam. Noluit aūt hoc ex ostender. ⁊
humanā laudē eē fugiendam: sicut etiā
sunt aliq̄ q̄ sūt parti volūtaria ⁊ parti
inuolūtaria: vt dr̄. iij. ethicoꝝ. sic ille q̄
ꝓicit merces in mari: vult ⁊ non vult
ꝓiicere diuersis respectib⁹ q̄ꝛ nō vult ab
solute: vult tamē in casu tali positus.
n ¶ Egressis aūt il. Hic ꝯñr ponit̄
tertiū miraculū ꝑncipale ꝺ demonis e-
iectiōe. Egressis aūt illis. i. cecis iā il-
luminat̄. o ¶ Obtulerūt ei hoīes. s. il
li⁹ t̄re. p ¶ Hoiem mu. demo. ha.
Dicit̄ āt demoniū mutū nō formaliter sꝫ
effectiue tm̄. Ad cui⁹ itellectū cōsiderā-
dū ꝙ natura corpalis obedit spūali ad
motum localeꝫ. voces aūt significatiue
formant̄ p motū lingue ⁊ labioꝝ ⁊ ali-
oꝝ instru-

* i ¶ Et trāseūte inde iesu secu. ⁊c. p istos significant̄ fi- Moraliter
deles simplices et ignari q̄ sequunt̄ dn̄m q̄ñ deuote vadūt ad
sermonē audiendū. ⁊ ab eo illuminant̄: q̄ñ ab eo p ꝑdicatorem
instruunt̄ de necessariis ad saluteꝫ. Per hoc aūt q̄ꝺ dꝛ † ¶ Ui
dete ne q̄s sciat ⁊c. ostēdit̄ ꝙ ꝑdicator debet cauere ne laus
hoīm possit sibi nocere: q̄ꝛ tñ diuinū recipiens beneficiū debet
ex hoc ipsm laudare. subdit̄: Illi aūt exeūtes diffamauerūt
eū ⁊c. n ¶ Egressis aūt il. ecce obtulerūt ei hoīeꝫ mu
tū demoniū habentē ⁊c. Per istum significatur homo pos
sessus a demone per peccatum mortale: et dicitur mutus: q̄ꝛ lo-
qui nō pōt meritorie: sꝫ deo curādus offert̄ q̄ñ iusti ꝓ eo depre
cant̄. Sꝫ tunc demon eiicit̄ quādo peccatum ipsius a deo p in
fusionē gratie relaxat̄: ⁊ tūc soluit̄ eius lingua ad dei preconia
ꝓsoluenda. Pharisei aūt demonioꝝ principi hec attribuentes
sunt homines maligni bonum deprauare studentes.

* Et circuibat

a b ¶ Phari. aut̄ ꝛc. In phariseis infidelitas iudeoꝝ signat̄

¶ idolatrie debiti. a ¶ ablata idolatria.
demonium habentem: ꝛ eiecto a
¶ confessus est christum.
demonio locutus est mut⁹: ꝛ mi b
a ¶ i turba nationū ɔfessio. b ¶ q̄s stilis rui in soulb⁹ dñe: nō ꝓpheta: nō patriarcha.
rate sūt turbe, dicentes: Nunq̄ c
a ¶ q̄ virtutē negare non possunt: opera calumniantur.
a apparuit sic i isrl̄. Pharisei au- b
tem dicebant: In principe de-
moniorū eijcit demões. † Et cir c
a ¶ vbiq̄ idifferēter p̄dicabat: nō psonas discernēs: sed salutē credētiū querens.
cūibāt iesus omnes ciuitates et
castella docēs in synagogis eo
a ¶ i. p̄dicationē q̄ ducit ad regnū celeste.
rū ꝛ p̄dicās euangeliū regni: ꝛ g
¶ vt qbus nō psuadebāt verba persuaderent miracula.
curans oēm languorē ꝛ oēm in- b
¶ in populo.
firmitatē. Ca. X
¶ demētie leuitu. ¶ gen⁹ humanum.
Videns aūt turbas i

Nico. de lyra

ꝑ orā instroꝝ naturaliuꝫ: ꝛ iō q̄ demon ꝓ volūtate sua pōt ista localr̄ mouere: pōt ꝑ linguā hoīs diuersa ꝟba formare: ꝛ sic arreptici aliqn̄ loquunt̄ idioma eis ignotū: sic pur⁹ laic⁹ latinū: ꝛ h̄ ē manifestū signū ꝙ sic loq̄ns sit demōiac⁹: q̄ talis locutio ñ pōt ꝓcedere nisi ab aliq̄ intellectu: ꝛ iō cū nō ꝓcedat ab intellectu hoīs tale idioma ignorātꝭ: sequit̄ ꝙ ꝓcedat ab itellectu āgeli vel demonis linguā sic mouētis. ꝛ sicut demon pōt mouere liguā ad loquēdū idioma incognitū: ita pōt impedire linguā ne moueat̄ ad loquēdū idioma cognitū: ꝛ sic reddit hoīem mutuꝫ: talis aūt erat iste oblat⁹ christo. ꝓpter qđ sequitur: a ¶ Et eiecto demonio ꝛc. q̄ amoto ipedimēto habuit officiū loq̄ndi sic̄ prius. b ¶ Et mirate sunt turbe. q̄ admiratio cōsurgit ex inspectiōe rei insolite. qđ fuit i ꝓposito. Sequitur: c ¶ Nunq̄ appa. sic ꝛc. licet enim in vete. testa. aliq̄ legant̄ arrepti a demonib⁹: nō tā legit̄ aliq̄s curat⁹ q̄ ex obsessiōe demōis fact⁹ fuisset mutus. d ¶ Pharisei aūt ꝛc. Odiū enī ꝛ inuidia faciūt interpretari facta in deteriorē partē ꝛ puerti iudicia. Pharisei aūt odiebant christū: q̄ acriter arguebat eoꝝ vitia: vt p̄z ꝑ euāgeliū decursum: ꝛ iō miracula a christo facta ꝟtute diuīa dicebāt eē facta arte magica ꝛ eodē mō eiectionē demonū factā ꝑ christū dicebāt fieri ꝟtute cuiusdā supiorꝭ demōis: cui iferiores obediebāt ad nutū de corpib⁹ exeūdo. Sicut enī ī angelis sunt ordines ꝛ aliq̄ sūt aliis supiores: sic in demonibus cū in eis remāserint naturalia integra ꝯm Dionysiū. Dicebāt enī pharisei ꝙ christ⁹ hēbat aliquē demonē supiorē quē vocabāt beelzebub sibi familiarē ꝛ priuatū. ꝛ sic demones inferiores de corporib⁹ obsessis eiiciebat ꝑ illū: sed illud inferi⁹ rationabilit̄ reprobat̄ a christo: vt videbit̄. xij. ca. e ¶ Et circūibat. Hic ponūt miracula ī generali: q̄ euāgeliste nō poterāt oīa facta christi scribere in particulari: vt d̄r Ioh. vlt̄. d. Multa q̄dē ꝛ alia signa fecit iesus in cōspectu discipuloꝝ q̄ nō sunt scripta in libro h̄: que si scribant̄ per singula ñ arbitror totū mūduꝫ capere eos qui scribēdi sunt libros. propter hoc enī in eccl̄ia dicit̄ ī martyrilogio ꝛ alioꝝ plurimoꝝ sanctorū ꝛc. hac. s. de causa: q̄ karolus magn⁹ fecit inquiri diligent̄ obit⁹ ꝛ actus martyrum ꝛ alioꝝ sanctorū: ꝛ inuentū est ꝙ diebus singulis occurrebant plus q̄ trecenta festa. propter hoc statutū est vt i fine martyrilogii adderet̄ predicta clausula vt in generali saltē memoria sanctoꝝ fieret in ecclesia in die trāsitus eorū: ita similit̄ euāgeliste qui nō poterāt omnia miracula christi in particulari scribere. iō frequēter multa cōcludūt in quadā generalitate. sicut dicit̄ hic: Et circūibat iesus ꝛc. i. in locis cōibus eoꝝ in q̄bus sapiētes cōueniunt: ꝑ qđ ostēdit̄ sanitas doctrine eius q̄ nō erat in latebris ꝛ angulis: sicut ē doctrina hereticorum. f ¶ Et p̄dicās euāgeliū ꝛc. i. legē nouā q̄ imediate introducit ad regnū: qđ nō faciebat lex vet⁹. g ¶ Et curās oēꝫ languorē. i. infirmitatē prolixā. h ¶ Et oēm ifirmitatē. q̄ntūcūq̄ alias icurabilē. ex q̄ patēt multa miracula hic i q̄dā generali inclusa ad ɔfirmationē leg̃ euāgelice a christo facta.

Dionysius de angelis

Miracula christi in generali

Moralit̄ ✱ e ¶ Et circūibat iesus oēm ciuita. ꝛc. In h̄ dat̄ forma p̄dicatorib⁹ euāgeliū vt solliciti sint discurrere ꝓ predicatione verbi diuini. † ¶ Docens in synagogis. nō in latibulis sic̄ faciūt heretici. f ¶ Predicās euāgeliū. ꝛ ñ fabulosa inutilia vl̄ curiosa. h ¶ Et curās ꝛc. i. spirituale.

¶ In ca. ix. vbi dicit̄ in postilla. Et ideo nō videntur bene dicere qui dicunt ꝙ li illorum.

Additio. Sancti doctores ꝛ magne auctoritatis hoc tenent qđ reprobat postillator. vñ Hiero. super illud verbū: Videns aūt iesus fidē illoꝝ dicit: nō ei⁹ qui offerebat̄: sed eoꝝ q̄ offerebāt. qđ etiā videt̄ sentire Chryso. sup̄ Iohēs ep̄s: q̄ in h̄ loco sic dicit: Quātū valet apud deū fides ꝓpria apđ quē sic valuit aliēa: vt i̅t⁹ ꝛ extra sanaret hoīeꝫ qui īn iam glo. or. interlinearis i h̄ loco seq̄t̄. Nō ḡ modice audacie videt̄ tātis sctōꝝ auctoritatib⁹ ɔtraire: p̄serti cū si sane intelligant̄ manifestā cōtinent veritatē. Ad cui⁹ euidētiā sciēdū ꝙ meritū duplicit̄ pōt cōsiderari ꝑut cōiter doctores distinguūt. s. de ɔdigno vl̄ de ɔgruo. Cōdignū enī attēdit̄ ꝯm ꝓportionē eq̄litat̄. Cōgruū ꝟo attēdit̄ ꝯm eq̄litatē ꝓportiōis. si aūt loq̄mur de ɔdigno null⁹ pōt mereri alteri primā gr̄am nisi sol⁹ christ⁹. de q̄ ad Heb. ij. c. Qui multos filios i gl̄iā adduxerat ꝛc. Si aūt loq̄mur de merito congrui pōt aliq̄s mereri alteri primā gr̄aꝫ. Cōgruū est enī ꝯm amicitie ꝓportionē vt de⁹ ipleat hoīs iusti seu sctī volūtatē in saluatiōe alteri⁹: p̄serti ñ ponētis ipedimētū. vñ ī ꝓposito remissio pctōꝝ fuit ɔcessa paralytico ꝓpter meritū fidei offerētiū: nō de ɔdigno sed de cōgruo. ꝛ sic sūt itelligēde auctoritates sctōꝝ ꝑut sctūs Tho. i p̄ma scđe. q. vlt̄. arti. vj. i responsiōe ad p̄mū argumentū h̄ declarat: nec ex h̄ seq̄ret̄ ꝙ remissio pctōꝝ fuisset paralytico data sine ꝓpria fide. nā i iustificatiōe ipi⁹ q̄ habet ꝑ p̄mā gr̄am fides ꝓpria req̄rit̄. vñ Ro. v. a. Iustificati igit̄ ex fide ꝛc. sꝫ talis fides nō p̄cedit p̄maꝫ gr̄am ꝑ modū meriti. alioq̄n hō possit sibi mereri p̄mā gr̄aꝫ: qđ ē ɔ cōem determinationē doctoꝝ. Qđ aūt allegat postillator ꝓ opinione sua ex h̄ qđ d̄r: Cōfide fili remittūt̄ tibi ꝛc. nō valet. Tū q̄ h̄ dictū a christo itelligit̄ facta dimissiōe ꝑ quā fuit fili⁹ adoptiōis. Tū q̄ h̄ fuit dictū ad ostēdēdū hūilitatē christi. vñ glo. sup̄ illđ verbū: Hūilis dñs filiū vocat q̄ sacerdotes tāgere dedignāt̄.

Meritum dupliciter pōt considerari

† Luce. 13. c

† Mar. 6. c

Replica. In ca. ix. vbi d̄r: Et vidit fidē illoꝝ expōit postillator. i. paralytici ꝛ offerētiū addēs ñ h̄dictū: q̄ exponūt de fide offerētiū tm̄: ꝛ ponit ad h̄ rōnem. sꝫ Burg. dic̄ h̄ fore magne iudaice sctōꝝ auctib⁹ ɔtraire. addēs ꝙ dicta illoꝝ doctoꝝ si saue itelligant̄ manifestū ɔtinēt veritatē: ꝛ volēs h̄ declarare iuoluit ꝛ se ꝛ doctoꝝ dicta i mult̄ mir⁹ ꝓbabilit̄ dict̄. de qb⁹ ꝑ singl̄a iudicare ñ ē p̄ntis ꝓpositi. Dicit̄ igit̄ h̄ ꝙ audacia nō ē reph̄ēsibilis negare ī dict̄ sctōꝝ ꝙ i fact̄ dei corrūdent̄ se h̄ntib⁹ ɔcedere ñ audem⁹. verificare enī qđ formalr̄ icludit ɔtradictionē si ꝟo ñ ɔcedim⁹ nec doctori q̄tūcūq̄ sctō in h̄ gerim⁹ morē. Nūc aūt sic p̄teritū ñ eē p̄teritū apud deū eē sit̄ ipossibile: ita iustū nō eē iustū circa idē ꝛ ꝓ eodē sili rōne videt̄ inopiabile. Paralytic⁹ aūt de q̄ ꝯmo curat⁹ ē nō solū a morbo corpis: sꝫ etiā mēt̄: vt vult beat⁹ Aug⁹ li. lxxxiij. q̄stionū. q. viij. igit̄ fuit iustificat⁹. doctores aūt ꝑ Burg. adducti negare videt̄ ei⁹ fidē. Si igit̄ i curatiōe ñ habuit fidē neq̄ iusticiā: ꝛ sic fuit iiust⁹. si curat̄ fuit iust⁹ curat̄ fuit iiust⁹: q̄ ē formal̄ ɔtradictio. Pñt igit̄ doctores alit̄ itelligi q̄ Burg. ibi voluit itelligi: sic ꝙ vbi q̄ dicūt christū ad offerētiū respexisse: nō oblati subaudiat̄ p̄ncipalit̄. cū h̄ stat ꝙ etiā respexit fidē paralytici mior̄ fortasse affectiōe formatā. nec valet r̄nsio Burg. ad argumētū postil. cuꝫ d̄r ꝑ ꝙ h̄ d̄r: Cōfide fili fides sit exacta p⁹ dimissionē pctōꝝ: q̄ ꝑ dimissiōeꝫ pctōꝝ fuit iust⁹ ꝛ fili⁹ adoptiōis vt dic̄ Burg. frustra igit̄ p⁹ iustificationē exigebat̄ fides sine q̄ nemo iust⁹: q̄ iust⁹ ex fide viuit. ipossibile ē sine fide placere deo. Exigeret̄ igit̄ fides an̄ iustificationē q̄litat̄ ex fide iustificaret̄ p̄uia. fuit igit̄ fides ꝛ oblati ꝛ offerētiū. ad quā xp̄s d̄r h̄ respexisse ꝯm postillatorē.

D

Heb. 11. b

Videns aūt. Postq̄ Matthe⁹ descripsit **Ca. X**
legis euāgelice dationē ꝛ ei⁹ ɔfirmationē. hic p̄nr ponit ei⁹ ꝓmulgationē. ꝛ diuidit̄ i duas ptes: q̄ p̄mo ponit̄ ei⁹ ꝓmulgatio apud ꝓpinq̄s. s. iudeos. scđo apud extraneos. s. gētiles. ca. xv. P̄ma in duas: q̄ p̄mo ꝓmulgat̄ manifeste. scđo parabolice. ca. xiij. Itē prima in tres: q̄ primo describitur ꝓmulgātiū iꝑam. s. aploꝝ institutio. scđo dubitātiū cōfirmatio. ca. se. tertio impugnātiū cōfutatio. ca. xij. Iteruꝫ p̄ma in duas: quia primo ponitur institutiōis rō. scđo ipsa institutio/ ibi: Et ɔuocatio. Circa primū sciendū ꝙ sicut patet ex precedētib⁹: multi sequebant̄ christū. Tū ꝓpter ei⁹ p̄dicationē audiēdā. Tū ꝓpter infirmitatum curationē h̄ndā. Christus aūt ita paup erat ꝙ nec domiciliū vbi caput reclinaret hēbat: ꝛ iō turbe seq̄ntes eum iacebāt vexati sup̄ terraꝫ sub diuo. propter quod christus:

Diuisio

Misertus

E F a ¶ Misert'. Viā veritatis aperiēdo ⁊ molestias corporales auferēdo. b ¶ Et cōuocatis. A curatiōe socrus petri vsq; huc ɔtinuationē habuerūt relata miracla: ⁊ fuerūt añ ſmonē ī mōte habitū facta: qḋ ex electiōe matthei q̄ mē ipsa refertur indubitāter habem'. Fuit enī vn' de duodecim electis ī monte ad apostolatū. Hic aūt redit ad ordinē rei sicut gesta est post curatū cēturionis seruū. c ¶ Duodecim discipulis. Hi sunt operarij q̄ mittēdi erant ⁊ quadrati orbis partes ad fidē trinitatis vocaturi. Quoꝝ ṗdicatio vt pondus haberet auctoritatis: dat ei' ptās curādē ois infirmitat'. d ¶ Duodecim autē. Catalogus aploꝫ iō h̄ ponitē vt ṗter hos q̄ pseudo futuri erāt excludant. Et vt tam noīa eoꝫ q̄ eis credētiū ī libro vite esse scrpta significent.
†Lu.10.a e ¶ Petr' ⁊ andreas. Aploꝫ paria
21.dis. c.in iugaq; sociat: petrū ⁊ andreaz fratres
nouo nō tam carne q̄ spiritu. Prim' scribit simon cognomēto petr' ad differentiā alteri' simonis q̄ dr chananeⁱ a cana
Joh.2.b vico galilee vbi dñs aq̄a cōuertit ī vi
†Mar.3.b nū. Voluit dñs aploꝫ pncipē p̄ri' alio
Lu.10.a noīe vocari: vt ex ipa cōmutatōe nois sacromēti viuacitas cōmēdaret. Idez est latine petr' ⁊ grece: quod syrice cephas nomē deriuatū a petra qḋ ē xp̄o in quē credebat. ¶ Hiero. Raba. Simon. i. obediēs: q̄ ṗpter ṗmatuz aplici
†Mar.3.b ordinis vocat petr'. i. firm'. Andreas
Lu.6.c grece virilis: q: viriliter xp̄o adhesit.
21.di.§.1 Philippus os lampadis q̄ lumē inuētū ṗdicauit nathanaeli. Bartholome' fili' suspendētis aquas. i. dei: qui mentes doctorum sursum eleuat vnde inferius aquas distillat. Jacobus supplātator. Johānes dei gratia vel in q̄ est grā: q: ⁊ ille curā carnis dño vocā
F te supplātauit: ⁊ ipam carnē herode trucidante ɔtempsit. Iste ob ṗcipuū amoris gratiā supra pect' dñi recubuit. Jacob' ſa ne ⁊ iohānes ob eximiū virtutis ⁊ animi culmē: filij tonitrui
Mar.3.b (vt in euāgelio Marci scriptū est) cognominati sunt. quorū
Joh.1.a vn' a celestib' intonat: In pncipio erat verbū. Et ambo sepeorsum duci: ⁊ aliq̄ñ sonū d̄ nube terrificū audire meruerūt. Hic est fili' meus dilect'. Thomas ⁊ Matthe'. Ceteri mat
J.17.a theū prius ponūt: ⁊ prudēter tacēt publicanū. Iste ⁊ se post
Ro:5.d ponit ⁊ publicanū dic: vt Vbi a. delic. supabūda. et grā. Thomas abyssus: vel geminus: grece dydimus: quia quo ceteris diutius dubitauit: eo altius veritatem resurrectionis agnouit. Mattheus donatus. Jacobus alphei q̄ ⁊ frater dñi: q: filius matertere ei' marie: que maria cleophe dr. Vl' q: alphe' cleophas etiā dict' est: vel eo defuncto post natū iacobū cleophe nupsit. Thadeus corculus. i. cordis cultor. Alio noīe dr iudas frater iacobi fratris dñi. vt in epistola sua dicit. Simō ad differētiā chanane' a chana vico qḋ iteṗtat ɔel'. Vñ ⁊ ɔelotes. i. emulator. Judas scariothis: a vico vbi ortus est. Vel ex tribu isachar: presagium sue damnationis nomen accepit:
G quia isachar

¶ cōpassus ē. a ¶ p varios errores demonū
a misertus est eis: qui erāt vexati a
a ¶ vana securitate torpētes: ⁊ h̄ exitio uestroꝝ q̄ eos in viā veritatis nō adduxerāt.
⁊ iacētes sicut oues nō habētes
pastorē. Tūc dicit discipulis su †
a ¶ turba populoꝝ suscipiendo verbo ⁊ ferendo fructui apta. ¶ ṗdicatores.
is. †Messis q̄dē multa/ operarij b c
autez pauci: Rogate ergo dñm d
a ¶ ṗdicatores ad ɔgregādū electoꝝ ecclesie
messis vt mittat opāriosī messē e
suā. a ¶ vñ dr: Nō vos me elegist'. s; ego
b e †Et ɔuocat' duodecim disci f
elegi vos p grām. a ¶ tam visibilit' in corpore q̄ inuisibiliter in anima vexantium.
pul' suis/ dedit ill' ptātez spiritūū g
imūdoꝝ vt ejcerēt eos/ ⁊ curarēt
¶ tam intrinsecus q̄ extrinsecus.
oēm lāguorē ⁊ oēm infirmitatez.
¶ alss discipuloꝝ.
d †Duodecim aūt noīa aploꝝ hec h
e sunt. Prim' simō q̄ dicit petr': ⁊ i
a ¶ os lapadis: q: oris officio lumē q̄ inter'il lustrat' ex: mox inuento fratri ṗpinauit.
andreas frater eius: philippus k

Nico.de lyra

A a ¶ Misert' est eis q: erat ⁊c. Sacerdotes enī eorū et doctores intēti auaricie nō vacabāt debito modo eorū doctrine: ⁊ hec fuit occasio mittēdi aplos ad ṗdicandū populo et sanandū infirmos: vt nō esset necesse q̄ turbe currerent post xp̄m tāto labore. ṗpē qḋ subdit: b ¶ Messis q̄dē multa. i. multitudo ṗparata ad hoc q̄ p certā fidem colligat ⁊ ī horreū reponat. c ¶ Operarij aūt pauci. i. doctores ⁊ predicatores verbi: q: adhuc discipli xp̄i nō ṗdicauerāt. d ¶ Rogate ergo dñm messis. i. ipm christū. e ¶ Vt mittat operarios. i. ṗdicatores ad erudiendū populū. ex q̄ patet q̄ licet xp̄s velit aliq̄d facere: tñ vult a iustis exorari. f ¶ Et cō
Diuisio uocatis. Hic ponit ṗdicatorū institutio: ⁊ diuidit in duas partes. q: primo describit informatio predicantiū. scḋo ipos recipientiū. in fine ca. Qui recipit ṗphetaz ⁊c. Prima ī tres q: primo describit institutio aploꝝ q̄tum ad collationē potestatis. scḋo q̄tū ad formā doctrine/ ibi: Hos duodecim. tertio q̄tum ad veritatē vite/ ibi. Gratis accepistis. Itē prima ī duas. q: pmo
q: pmo cōfert auctoritas seu potētia predicandi ipsis aplis. scḋo numerant' sub noīb' ṗprijs/ ibi: Duodecim aūt discipulorū. Circa primū cōsiderandū q̄ ṡm qḋ dr Luce. x. non soluz dominus misit duodecim aplos ad ṗdicandum: sed etiam. lxxij. discipulos. verūtamen q: duodecim apli fuerūt principales eius discipuli ⁊ maior potestas est eis collata a christo. ideo de ipsis facit hic solum mentionem. Mattheus dicēs: Conuocatis duodecim discipulis suis: id est apostolis: qui principalit' erāt sui discipuli: vt visum est. g ¶ Dedit illis ptātez spirituū immundorum ⁊c. cum enim doctrina nō sit efficax nisi fuerit probata: ex quo misit eos ad docendū debuit eis dare gratiā miraculorum: quia aliter nō potest probari veritas huius doctrine cū excedat facultatem intellectus humani. ṗpter qḋ dicit' Marci vlt'. d Ipsi vero profecti predicauerunt vbiq; domino cooperāte et sermonem cōfirmante sequentib' signis. Si aūt querat' quare predicatores moderni talia signa nō faciunt. Respondet Grego. quia cum fides catholica sit sufficienter ṗbata p miracula xp̄i et apostoloꝝ: nō oportet vlterius hāc ṗbationem reiterare. Sicut etiā arbusta primo cum plantant' frequenter irrigātur: cum autem in terra radicez fixerint talia subtrahuntur: veruntamē ad consolationem fideliū etiam posteris tēporibus multa fecit miracula: vt patet de tempore martyꝝ ⁊ ɔfessoꝝ. h ¶ Duodecim autem. Hic nomina aploꝝ ex
quare aplorū noīa exprimuntur
primūt' duplici de causa. Vna ad excludendū pseudo aplos: q̄ a tpe xp̄i inceperūt ⁊ aplos veros ɔsecuti sūt: vt pz in actib' aploꝝ: ⁊ in doctrina aploꝝ. Alia causa ē cur iste numer' duodenari' apostoloꝝ signāter hic exṗmit' est: q: in sacra scptura multiplicit' designat'. figurat' est enī p duodecī filios iacob: p duodecī ṗncipes tribuū isrl': p duodecī fontes in helim: p duodecī lapides sublatos de iordane: p duodecī boues sustētātes mare eneū: p duodecī ṗphas ī vno volumīe arctatos: p duodecī stellas ī corona spōse: p duodecī fūdamēta ciuitat': p duodecī portas eiusdē: ⁊ vt reddam' singla singul': isti sūt duodecī pṫiarche: q: principales patres ī nouo testamēto. duodecī ṗncipes q̄ ɔstituti sūt sup oēz terrā: vt dr ī Ps. xliiij. a. duodecī fontes ex q̄b' manauit aqua salutaris sapiētie ad irrigādū hortū militantis ecclie. duodecim lapides viui cōiuncti cemēto charitat' ipi xp̄o tāq̄ ṗmario lapidi. duodecim boues sustentātes mare eneū. i. doctrinā sacramētoꝝ ī q̄b' lauant' aīe fideliū. duodecī ṗphete annūciātes mūdi terminū ⁊ iudici' aduētū. duodecī stelle illustrātes totū mūdū: duodecī fundamēta ipsi' spūal' hierlm. duodecī porte eiusdē: q: p ipsos habem' aditū ad patriā eternā. dicit ḡ: Duodecim ⁊c. Prim' simō nō ṗpt' ṗmitatē tpis s; dignitat': q: tāq̄ ṗncipali aplo xp̄s dimisit sibi ecclīaz regēdā: vt pz Joh. vlti. c. Andreas aūt frater ei' fuit prim' xp̄i discipulus ordīe tpis: vt pz Joh. 1. q: vt ibi dr vn' ex duob' q̄ secuti sūt iesuz erat andreas frater simonis petri ⁊ tanq̄ ṗncipalior de illis duob': vt ibidem nominat'. nomē aūt alteri' tacet'. ⁊ postea ibidē subdit' de vocatiōe petri: ⁊ vocat' simon: q: hoc erat nomē ei'. i ¶ Qui dicit' petrus. q: hoc nomē petr' fuerat sibi impositū post conuersionē. sicut etiā qñ adult' baptiçatur: mutat' nomen eius. k ¶ Andreas frater eius philippus et bartholomeus iacobus zebedei. i. filius: ⁊ iste dr iacobus maior respectu alterius.
Moraliter
Moralr. † ¶ Tūc dixit dis. su. ⁊c. p h̄ ondit q̄ hn̄tes grāz ṗdicādi ñ debēt alios ab h̄ īpedire s; magi' ṗmouere. f ¶ Et cōuocat' duodecī disci. suis ⁊c. sic natura dādo formā substātialē dat ṗprietates cōuenientes vt igni leuitatē: terre ṗo grauitatē: sic actor nature statuēs hoīem in aliq̄ dignitat' gradu: si ille faciat quod in se est dat ei gratiā exequēdi in effectu. Exemplum de saule. 1. Reg. x. b. Cū enī vnxisset eū samuel d̄ mandato dñi dixit ei: Insiliet in te spūs dñi ⁊ mutaber' in viꝝ alterū. Et similit'. 1. Regū. xvj. c. inuncto dauid dr. Spūs dñi direct' est in dauid ⁊c. Et eodē mō institut' aplis xp̄s dedit eis gratiā signoꝝ q̄ tunc fuit necessaria ad confirmandū doctrinā eorum.
✳ Hos duodecim

A b. quia Isachar qd̓ dicitur merces pditionis premium insinuat. Scarioth interpretatur memoria mortis: qꝛ nō repente ꝑfus sus: sꝫ diutius meditatus peregit scelus: q̄ prouide inter apostolos eligitur: quia quanta ē veritas quā nec aduersari⁹ minister infirmat: ⁊ ad iudiciū humane infirmitatis voluit deseri ⁊ prodi: modestēqꝫ tulit. Duo et duo noīatim exprimunꝭ: vt iugalis societas approbeꝭ. Hi sūt .xij. filij iacob .xij. pricipes plebis isrl̄ .xij. fōtes regni i heli. .xij. lapides i veste sacerdotꝭ .xij. panes ꝓpositiōis .xij. exploratores a moyse missi .xij. lapides ai tarꝭ .xij. lapides a iordāe eleuati .xij. boues sub mari eneo .xij. stelle i corona spōse .xij. fundamēta .xij. porte ciuitatis. Multis alijs figuris ꝑnotati sūt apti ad dispensanda diuina mysteria. a ¶ Thomas. Abyssus: qꝛ altitudinē diuie virtutis in resurrectiōe certa fide penetrauit. Uel thomas gemin⁹: qd̓ est grece dydim⁹: propter dubium cor in credendo. b ¶ Et iudas scariothis q̄ ⁊c. magnū in nobis exēplū doctrine: cū q̄ oīa nouerat nō dubitaret ꝓditorē in discipulū eligere: atqꝫ aplm ordinare. Habꝫ eni christ⁹ cōsciū mādi sic testē: cū suū ñ dubitet eligere ꝓditorē. c ¶ In viā ⁊c. Post resurrectionē dicit: Docete omes gētes. Sꝫ ħ añ: qꝛ prius oportet iudeis ꝑdicari ne causā habeāt nō recipiēdi: qꝛ ad gētes aplos misit. ¶ Allego. Ne simus siles hereticis. d ¶ Appro. re. Per fidē xp̄e ē regnū. Si cut eni fit peccās terra: ita iust⁹ fit celū in q̄ de⁹ ꝑsidet. Uñ dꝛ: Regnum dei īra vos ē ⁊c. Ecce q̄d debeāt ꝑdicare: Appropinquabit re ce. e ¶ In fir. cu. Ecclesia īfirmos statu boni opis cōfortat: mortuos ī peccatis vel sine fide suscitat: leprosos erroꝛib⁹ aspersos mūdat: demones p exorcismos fugat. f ¶ Gratis acce. Ne iudas q̄ loculos habebat de ꝑdicta potestate pecuniā ꝯgregare vellet: nequitiā ei⁹ supprimit dñs dicēs: Gratis acce. Dānat etiā ħ ꝑdicaīo simōiace hereticos. Dona spūalia ꝑcio vilescūt. g Aurū neqꝫ

Allego. · Lu. 17. e

a ¶ syrū nomen. b ¶ ad differentiam: quia sequitur iacobus alp hei.

et bartholome⁹: iacob⁹ zebedei ⁊ a

a ¶ donatus vl̓ assumpt⁹ a massa perditoꝝ.

a iohēs frat̄ ei⁹: thomas ⁊ matthe⁹

¶ iust⁹ i pricipio accusatoꝛ ē sui. ¶ .i. docti

publican⁹/ ⁊ iacob⁹ alphei: ⁊ tha- b

¶ emulatoꝛ.

b de⁹: simō chananē⁹: ⁊ iudas sca- c

riothis/ q̄ ⁊ tradidit eū. Hos duo- d

¶ principaliter.

deci misit iesus ꝓcipiēs eis/ ⁊ di- f.

a ¶ nō prius ad extraneos: sꝫ ad proprios.

e ceus: In viā gētiū ne abieritꝭ: ⁊ g h

in ciuitates samaritanoꝝ ne in-

a ¶ vt ab eis repulsi ordine ad gētiū vocationem transeatis.

traueritis: sed poti⁹ ite ad oues q̄ i

perierūt dom⁹ isrl̄. Eūtes aūt ꝑdi k

d cate/ dicētes† qꝛ appropinq̄bit re

a ¶ vt magnitudinem promissoꝝ probaret magnitudo signorum.

e gnū celoꝝ. īfirmos curate: mor- †

¶ hereticos.

tuos suscitate: leprosos mūdate:

a ¶ sicut ego sine precio do vobis talē ptātē ⁊ vos gratis date ne euāgalij gratia corrūpatur venalitate.

f demōes eijcite: Gratis accepistꝭ l

Nico. de lyra

B ※ cu alterius iacobi triplici ratiōe .s. ratione vocationis: qꝛ prior vocatus a christo. Secūdo ratiōe familiaritatis: qꝛ christus ipm ad secreta sua admittebat: vt pꝫ in transfiguratiōe Matth. xvij. ⁊ in suscitatiōe puelle Marci .v. Tertio rōne passionis: qꝛ prim⁹ inter apostolos est ad dei gloriam trāslat⁹ p martyriū: vt habeꝭ Actꝭ .xij. a ¶ Et iohānes frat̄ ei⁹ .s. fili⁹ ⁊ iste iacob⁹ dꝛ iacob⁹ minoꝛ respectu alteri⁹: ⁊ ħ ex eisdē rōnib⁹ qb⁹ alter dꝛ maioꝛ. b ¶ Et thade⁹. iste Actꝭ .i. vocaꝭ iudas iacobi: qꝛ frater fuit iacobi minoris. c ¶ Simon chanane⁹. dꝛ aūt iste chanane⁹ nō qꝛ esset de genere chanaan: sꝫ sic noīat⁹ a chana: q̄ ē q̄dā villula galilee vbi fuerūt ille nuptie. de qb⁹ hꝭ Joh. ij. d ¶ Et iu. scari. dꝛ scariothis nō qꝛ de genere isachar vt dicūt aliq̄: sꝫ a loco vñ nat⁹ fuit scarioth: q̄ ē q̄dā vic⁹ i iudea. e ¶ Qui ⁊ tradi. eū. istud addiꝭ ad differētiā iude fratris iacobi: ⁊ ad oñdēdū ꝓphetiā dauid cōpletā/ q̄ dicit ꝙ christ⁹ erat tradēdus a discipulo: sm ꝙ dꝛ i ps. Etenī hō pacis mee i q̄ sperabā. ⁊ ad excusatiōnē bonoꝝ qñ i cōgregatiōe eoꝝ aliq̄s mal⁹ reperiꝭ. f ¶ Hos duodecim. Hic tradiꝭ Aplis forma doctrine: ⁊ pmo quantū ad locū dꝛ: g ¶ In viā gētiū ne abieri. vbi ꝓhibuit eis ne irēt ad ꝑdicādū gētilib⁹ extra terrā ꝓmissiōis. h ¶ Et i ciui. sꝫ isti essent i t̄ra ꝓmissiōis: tñ erāt parti gētiles ⁊ parti iudei: vt hꝭ iiij. Regꝭ .xvij. Ducꝭ eni decē tribub⁹ i captiuitatē p regē assyrioꝝ missi sūt ab eo gētiles ad habitādū in samaria ⁊ i alijs ciuitatib⁹ ꝓpinq̄s: sꝫ dñs misit leones q̄ iterficiebāt eos: ⁊ iō sup ħ habito cōsilio rex assyrioꝝ misit vnū d̓ captiuis sacerdotib⁹ ad eos vt doceret eos colere dñm. vnde ⁊ ipsi receperūt libros moysi tm̄: ⁊ nihilomin⁹ cū ħ idola colebāt. Ratio aūt q̄re apli fuerūt ꝓhibiti ꝑdicari ꝑdictis gētilib⁹/ fuit: qꝛ ñ erat magnū tp̄s vsqꝫ ad christi passionē: ⁊ cōueniēs erat vt ei⁹ aduentus prio

uentus primo denunciaretur iudeis: quibus principaliter erat missus. ideo illud tempus qd̓ erat vsqꝫ ad passionē christi futurū erat necessariū ad manifestādū iudeis p aplos xp̄i aductū. ⁊ ħ ē qd̓ subdiꝭ: i ¶ Sꝫ po. ite ⁊c. ⁊ pꝫ p xp̄i passionē aliqb⁹ iudeis cōuersis ad fidē ⁊ alijs ꝓ maiori parte i infidelitate remanētib⁹. apli iuerūt ad ꝑdicādū gētilib⁹: ⁊ ħ erat mod⁹ a dō istitut⁹: vt hꝭ Ac. xiij. g. ꝙ barnabas ⁊ paul⁹ dixerūt iudeis: Uobis oportebat primū loq̄ ꝟbū dei: sed repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis vite eterne. ecce cōuertimur ad gentes: sic eni ꝑcepit nob dñs Scdo tradiꝭ forma doctrie quātū ad docendi actū cū dꝛ: k ¶ Eūtes aūt ⁊c. i. christ⁹ q̄ ē datoꝛ regni celoꝝ. Sciēdū eni ꝙ regnū celoꝝ. quinqꝫ modis accipitur in ħ euangelio. Prio ꝓ eccl̄ia militāte. s. v. b. Qui soluerit vnū d̓ mādatꝭ istꝭ minimis: ⁊ docuerit sic hoies: minim⁹ vocabiꝭ in regno celoꝝ: vt Grego. expōit ꝙ regnū celorū ibi dꝛ ecclesia ꝑsētis tp̄is. Scdo ꝓ eccl̄ia triūphāte. eo. ca. Bti paupes spū: qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Tertio ꝓ lege moysi. s. xxj. d. Auferet a vob regnū dī ⁊ dabiꝭ gēti facieti fructū ei⁹: qꝛ ver⁹ itellect⁹ veterꝭ testamēti ē ablat⁹ a iudeis suis pertinacib⁹ ⁊ dat⁹ ē christiāis. Quarto ꝓ euāgelio xp̄i. s. xiij. g. Ois scriba doct⁹ i regno celoꝝ silis ē hoī pr̄ifamilias q̄ ꝓfert d̓ thesauro suo noua ⁊ vetera: qꝛ doctores catholici testimōia ꝓferūt de nouo testamēto: ⁊ p ꝯñs de veteri qd̓ icludiꝭ i ipō sic rota i medio rote: vt habeꝭ i figura Ezech. i. Quito accipiꝭ ꝓ ipō christo. s. xij. c. Si i digito dei eiicio demōia ꝓfecto peruenit i vos regnū dī. i. christ⁹ datoꝛ illius regni. per eiectionem enim demonum virtute dei probauit se esse christuꝫ: ⁊ hoc modo accipitur hic regnum celorum. i. christus. ista erat predicatio aplorum ꝓ illo tempore: quia denunciabant iudeis christum venisse: ⁊ quia doctrina non est efficax nisi assit ꝓbatio: Sequiꝭ modus cōueniens ad ꝓbandum veritatē huius doctrine. s. opa facta diuina virtute cū dicit: In firmos cura ⁊c. l ¶ Gratis accepistis. Hic informantur apostoli quantum ad veritatē vite: ⁊ diuiditur in quattuoꝛ partes. primo ostenditur ꝙ non debent moueri ad predicandū cupiditate. scdo ꝙ nec t̄reri aduersitate/ ibi: Ecce ego remitto vos tertio nec retrahi carnalitate/ ibi: Nolite arbitrari. q̄rto ꝙ nec amore pn̄tis vite/ ibi: Et q̄ nō accepit crucē. Prima in duas. qꝛ prio retrahit eos a cupiditate. scdo qꝛ i vita mortali q̄libꝫ indiget necessarijs: ostēdit q̄liꝭ debeāt hr̄e necessaria vite/ ibi: Dign⁹ ē opari⁹. Circa pmū sciēdū ꝙ cupiditas oñdiꝭ i duobus. in male accipiendo. ⁊ hoc prohibet dicēs: Gratis acce. s. gratiam a deo

Regnū accipitur qnqꝫ modis

† Mar. 6. b Lu. 9. a. et. 10. b.

D

Diuisio

※ f ¶ Hos. duodecim misit iesus. per istum numerum q̄ componitur ex denario ⁊ binario: significatur ꝙ apostoli et eorum successores qui sunt episcopi debent pre ceteris implere decalogum legis ⁊ duo precepta charitatis. † ¶ Precipiens eis ⁊ dicens: In viam gentium ne abieritis: Id est modum viuendi eorum non tenueritis: quia sicut dicit Greg. in pastorali: Tantuꝫ transcendere debet actionem populi actio presulis quantum distat a grege vita pastoris. b ¶ Et in ciuitates samaritanoꝝ ne intraueritis sed: potius ⁊c. per quas significantur conuenticula vel doctrine hereticorum quia sicut samaritani partim tenebant vetus testamentum: ⁊ partim negabant: sic heretici: partim tenent fidem christi ⁊ partim negant. k ¶ Euntes autem predicate dicentes: Qꝛ appropinquabit regnum celorum. Uetus enim testamentum promittebat bona transitoria ⁊ terrena: sed euangelium promittit celestia ⁊ terrena. † ¶ Infirmos curate/ mortuos suscitate/ leprosos/ mundate/ demones eijcite. Moraliter infirmi sunt accidiosi in quibus non est vigoꝛ bene operandi: mortui vero sunt qui digna mortis opera faciunt. leprosi sunt luxuriosi. nam luxuria est vitium contagiosum sicut lepra demoniaci sunt sortilegi. Istos curare debent predicatores euangelij. Et subditur modus curandi cum dicitur: l ¶ Gratis accepistis. p qd̓ excluditur ab eis vitiū simonij.

Moraliter

Moraliter

※ Nolite possidere

E F a ¶ Aurũ neq ar. Qui hec haberẽt viderẽt nõ causa salu-tis ꝑdicare sed lucri. b ¶ Neq pecuniã. Duo sũt genera necessarioꝝ. vnũ q̃ emunt necessaria. aliud ipsa necessaria. Per pecuniã in zona illud vñ emunt. ꝑ perã qd emunt quod ibi reponit. De hoc in passiõe. Qñ misi vos sine sacculo et pera. nũqd defuit vob aliqd? At illi di-xerũt: nõ. c ¶ Neq calcia. Et Pla-to dicit duas corpoꝝ sũmitates nõ esse velãdas: nec assuetã fieri debere molli-ciẽ capitis ⁊ pedũ. cũ aũt hec habuerint firmitatẽ: cetera robustiora sunt.

[margin: Duo sũt genera necessarioꝝ] *[margin: Plato]*

d ¶ Neq vir. Matheus ⁊ Lucas di-cũt neq virgã. Marc⁹ nõ nisi virgam: q̃ noĩe significat ptãs accipiẽdi neces-saria. de q̃ ⁊ hic: Dign⁹ ẽ o. ci. s. Quã vti pñt: nec tñ inobediẽtes sunt qui de suo iure cedũt. Marc⁹ dicit eos calcia-ri sandalis vł soleis: vt neq pes sit te-ctus nec adterrã nudus. i. nec occulte-tur euãgeliũ: nec terrenis cõmodis in-hiat. Nõ indui duab⁹ tunicis. simpli-citer nõ duplicẽ ambulare. Lucas di-cit: Nemini salutaueritis: vt sub quãta festinatiõe iter ꝑdicatiõis ꝑgere debet ostẽdat. ¶ Allego. Per aurũ ostẽdit sapiẽtia secularis. Per argẽtũ facũdia rhetorica. Per pecuniã zone: sapiẽtia abscõdita. Per perã onus seculi. Per calciamẽta mortuoꝝ opeꝝ exempla: ne sua opa ꝑ exẽpla stultoꝝ tegãt sꝫ sctãm terrã ingressur⁹ sensus habeat nudos: ⁊ a maloꝝ exẽplis alienos. nec debet alicui⁹ ꝑsidio carnalis inniti. Qui salu-tat in via occasione itineris facit: nõ stu-dio salutis: Hic est q̃ nõ amore eterne patrie: sꝫ ꝑmioꝝ ambitu salutẽ ꝑdicat.

[margin: Mar.6.b Lu.9.a et.10.a] *[margin: 10.q.3.c. presens]* *[margin: Allego. Quid p aurũ p argentũ ⁊c. significatur]*

G c ¶ Dign⁹ ẽ. Vñ ꝫ necessaria? Tan-tũ accipite q̃tũ ad necessitatez sufficit: vt inde securi exercitio melꝰ vacetis. f ¶ Interrogate q̃s. Testimõio vi-cinoꝝ eligẽdus ẽ hospes: ne eius infa-mia ꝑdicatio ledat. g ¶ Dign⁹ sit. Ut sciat se magis accipe grãz q̃ dare. h ¶ Ibi manete. Ambro. Dat con-stãtie generale mãdatũ. vt hospitalis ne-cessitudis iura custodiant. Ideo dom⁹ eligẽda: vt mutãdi hospitii necessitudi-nis violẽde causa nõ suppetat. i ¶ Excutite pul. Per excussionem pulueris intelligit amissio itineris.

[margin: Mar.6.b Lu.9.a]

a ¶ q̃ alios ad ɔtẽptũ diuitiaꝝ hortamini.
a gratis date. Nolite possidere au- b
a ¶ ꝑpe necessaria amputat. ne auaritia cra-stino qui docet aĩa regi a deo.
b rũ neq argẽtũ neq pecuniã in c
a ¶ ne cellariũ secũ vehãt. ¶ nec ipa neces-
zonis vris: Nõ perã ĩ via neq d
saria. a ¶ nil ꝑter idumẽtũ q̃ ɔtẽt⁹ esse po-
e/b duas tunicas neq calciamẽta neq f/g
test. a ¶ augẽtũ haurit. ¶ nec minima.
b ¶ ecce q̃re ꝑcipit nihil ferre: qꝛ oĩa debẽ-
c virgã: Dignus ẽ eni opari⁹ ci- h/i
tur eis. a ¶ quod accipiemus.
bo suo. In quãcunq aũt ciuitatẽ k
f aut castellũ itraueritis: iterrogate †
a ¶ nõ est cursitandũ per domos.
g/h q̃s ĩ ea dign⁹ sit: ⁊ ibi manete do- l
¶ ad alia migraturi.
nec exeatis. Intrãtes aũt in do- m
a ¶ pacẽ hospiti ꝑcamini vt sopiat oẽs re-
mũ/ salutate eaz dicentes: Pax n
pugnãtia ꝫ veritatẽ. a ¶ si fuerit ibi ꝑdesti-
huic domui. Et siqdẽ fuerit do o
nati ad vitam. a ¶ quã optatis.
mus illa digna: veniet pax vra p
super eaz: si aũt nõ fuerit digna/ q
a ¶ ꝑdicatoꝛis merces a dõ vob recõpẽsabit
pax vestra ad vos reuertet. † Et r/s
quicunq nõ receperit vos/ neq
¶ obedierit.
audierit sermones vestros: exe- t
untes foras de domo vel ciuita
a ¶ i signũ fruni laboris iamit expẽsi vel vt o-stẽdatis affectũ terrenoꝝ nõ eẽ ĩ affectib⁹ vris.
i te/ excutite puluerẽ de pedibus v

Nico. de lyra

[margin: Excutite puluerẽ. ad cõte- ✠ stationẽ ter-]

✠ tiũ a deo vob collatã: siue sit grã gratũ faciẽs: siue sit grã gratis data. a ¶ Gratis date. eodẽ mõ sic accepistis. ꝑ spi-ritualib⁹ eni actib⁹ vt ꝑ administratiõe sacramẽtoꝝ ⁊ ꝑdica-tiõe ⁊ ɔsilib⁹ nõ dꝫ aliqd accipi q̃si ꝑciũ: scdo ostendit cupidi-tas ĩ male possidẽdo: ⁊ hãc excludit/ cum dicit: b ¶ Nolite possidere auꝝ ⁊c. ꝑdicator eni vbi diuini dꝫ esse absolut⁹ a sollicitudine. Tpalia eni in sui acq̃sitiõe molestãt animũ: et adhuc plus ĩ sui possessiõe: qꝛ sũt iam q̃si mẽbra incorporata ipsi habẽti: ⁊ iõ magis trahũt animũ hoĩs ad inordinatã dile-ctionem sui: ⁊ qꝛ hoc suffocat vbũ dei. iõ nõ debet esse in ꝑdi-catorib⁹ euãgelii. Sequit: c ¶ Neq pecuniã ⁊c. ad ꝑui-dẽdũ. s. vobis de necessariis in via. d ¶ Nõ perã. i. reposi-toriũ ciboꝝ ad portãdũ in via. hoc totũ dicit ad excludẽdũ sol-licitudinẽ tpaliũ a ꝑdicatorib⁹ verbi diuini. sequit: e ¶ Ne-q duas tunic. i. vestes supfluas. Terra eni ꝑmissiõis calida est multũ: ⁊ õ cõmuni cursu sufficit vna tunica. illud eni q̃ esset ibi sufficiẽs vel etiã supfluũ esset in regiõe frigida neces-sariũ: ⁊ iõ ꝑ hoc nõ excludit q̃n ꝑdicatores euãgelii habeant sufficiens tegumentũ. f ¶ Neq calcia. integra scꝫ qꝛ apli vtebant sandalis: vt hꝫ Mar. vi. Ex q̃ pꝫ q̃ sandalia nõ cõ-putant ꝑprie int̃ calciamẽta. g ¶ Neq virgã. Cõtrariuz videt hri Mar. vi. vbi dicit: q̃ dñs ꝑcepit aplis vt nõ porta-rẽt aliqd in via nisi virgã tñ. Dicẽdũ q̃ virga hic ⁊ ibi acci-pit equoce. Hic eni virga accipit metaphorice. vñ sensus ẽ: Neq virgã. i. nõ innitamini subsidio tpali: sicut corp⁹ innititur baculo sustẽtari. In Marco aũt accipit virga ad lrãm: qꝛ doctores he-

G doctores hebreoꝝ in signũ doctrine portabant virgã in manu ⁊ qꝛ ɔsuetũ erat apud iudeos ꝑuideri eis de victu a pplo quez docebãt. iõ xp̃s voluit q̃ hoc sufficeret aplis ꝑ aliq̃ ꝑuisione. ꝑ hoc eni ostẽdebat q̃ pplo cui ꝑdicabant debebat eis ꝑuidere. vñ sequit: h ¶ Dign⁹ ẽ eni opari⁹. vbi ostẽdit qualit̃ debe-ant habere victum. s. a populo cui pre-dicabant: et diuiditur in duas partes: quia primo ostenditur qualiter debẽt se habere ad recipiẽtes ipsos: et secun-do qualiter ad non recipientes/ ibi: Et quicunq nõ receperint. Circa primuz sciendũ q̃ de iure naturali est ⁊ diuino et etiã humano: vt illi qui seruiũt com-munitati in spiritualibus: vt in diuino cultu ⁊ doctrina eis in cõmunitate ꝑui-deat in tpalibus. ⁊ hoc est quod dicit: Dignus est eni operarius. i. ꝑdi-cator qui operatur opus dei ad vtilita-tem populi. i ¶ Cibo suo: id est vi-ctu conuenienti: in quo intelligitur ve-stimentũ ⁊ domiciliũ: sine quib⁹ nõ vi-uit decenter genus humanũ. k ¶ In quãcunq autẽ ciuitatem aut ca-stellũ intraueritis: interrogate q̃s in ea dign⁹ sit. i. fidelis et bone fame: ostẽdens q̃ ꝑdicator verbi diuini non debet ad loca mala ⁊ suspecta declinare: qꝛ ꝑ hoc impediret doctrina eius tan-q̃ suspecta. l ¶ Et ibi manete do-nec exeatis. transituri. s. alibi ad pre-dicandũ. Non est tamẽ intelligendũ q̃ per hoc velit excludere causas hone-stas exeundi: vt ad docendum vel hu-iusmodi: cũ ꝑpter hoc intrauerint ciui-tatem: sed ꝑ hoc vult excludere discur-sus curiosos ⁊ inutiles qui nõ debent esse in predicatore: sed magis cessante necessitate exeundi debet vacare contẽ-platiõi: vt ibi hauriat quod postea po-pulo in ꝑdicatione effundat. m ¶ In-trantes autem in domum salu-tate eam: Id est homines habitantes in ea: quia parietes nõ sunt salutandi. Modus salutationis subiungit cum dicitur: n ¶ Dicẽtes: pax huic do-mui. quia predicator verbi diuini de-bet habitantib⁹ domũ quam intrat pa-cem optare: ⁊ nõ solũ optare. imo euã-gelium christi predicare: quod est euã-

[margin: Diuisio] H

gelium vere pacis. o ¶ Et siquidẽ fuerit do. illa digna. i. ad vitã eternã ꝑdestinata ⁊ ordinata. p ¶ Ueniet sup illaz pax vra. i. oratio vra ⁊ ꝑdicatio habebit ibidem effectum. q ¶ Si aũt nõ fuerit digna. i. ad vitã eternã nõ ꝑdestinata r ¶ Pax vestra reuertet ad vos. i. dato q̃ nõ habeat effe-ctũ q̃tum ad ipsos: tñ habebitis mercedẽ inde apud deum. s ¶ Et quicunqz. Hic ostẽdit qualit̃ se debẽt habere ad nõ recipiẽtes eos nec ꝑdicationez eoꝝ. t ¶ Exeũtes foras õ domo vel ciui. ostẽdẽtes ꝑ signũ manifestũ q̃ nõ venistis ad ꝑdicandũ eis ꝑpt̃ tpale lucruz: qꝛ etiã puluerẽ q̃ adhesit pe-dib⁹ vris de loco ipsoꝝ nõ vult portare. Uel alit̃. v ¶ Excu-tite ⁊c. in testimoniũ laboris vri impẽsi ad cõuersionẽ ipsoꝝ: ✠ Quis ipsi

✠ a ¶ Nolite possidere auꝝ ⁊c. In sacra scriptura ꝑ auruz veꝝ intelligit sapiẽtia diuina: ⁊ ꝑ oppositũ auꝝ falsuz ẽ sapiẽtia terrena q̃ aĩalis ẽ ⁊ diabolica. vt hꝫ Jacobi. iii. d. Argentũ fal-sum ẽ eloquẽtia deceptiua pecunia. falsa est malũ simplicit̃ sub bonitatis apparẽtia. pera vo mala: est repositoꝝ male acq̃sitoꝝ. ꝑ duas tunicas significat duplicitas. ⁊ ꝑ calciamẽta q̃ fiunt de pellib⁹ mortuoꝝ: fraudulẽtia ĩ tractatu testamẽtoꝝ. ꝑ virgã ap-petit⁹ nimi⁹ dominãdi. ista nullo mõ debent esse in ꝑdicatorib⁹ euãgelii. † ¶ Interrogate ⁊c. cauendũ ẽ eni ꝑdicatorib⁹ ne locũ suspectũ intrẽt: ⁊ ne de euagatiõe inutili notent. iõ subdit l ¶ Et ibi mane. ⁊c. Intrãtes aũt ĩ domũ salutate eã. i. salutẽ habitantium in ea bonis verbis et exemplis procurate. o ¶ Et siquidẽ fuerit dom⁹ illa digna veniet pax ve-stra ⁊c. i. recipient doctrinam vestrã: q̃ si nõ fecerint nihilomi-nus a deo habebitis mercedẽ. v ¶ Excutite puluerẽ. i. leuia pctã que solent ex talib⁹ accidere etiã in hominib⁹ pfectis.

[margin: Moraliter]

✠ Amen dico

A G ¶ stationē terreni laboris quē p eis inaniter susceperāt: vel vt ab eis nec ad victū aliqd acciperēt: nec terrenū aliqd ab eis q̄rere ostendāt: vt ⁊ puluerē de terra eoꝝ sibi nō patiant adherere. ¶ Aliter: Pedes sūt op⁹ ⁊ incessus p̄dicatiōis. Puluis terrene leuitas cogitatiōis: a q̄ nec sūmi doctores p̄nt eē imunes dū intendūt cur⁹ subditoꝝ: ⁊ q̄si in itinere mūdi puluerē legūt. Qui ḡ recipiūt verbū: ipsi curā doctoꝝ in argumentū vertūt humilitat⁹ q̄ spernūt ad testimoniū dānatiōis inflectūt. Et ipse est puluis q̄ in euāgelij cōtēptores extergi: ⁊ a quo p bonos auditores euāgelicāꝝ pedes iubent ablui. imo p ip̄m saluatorē narrant abluti. a ¶ Ecce ego mit. vos. Illis sua pene saluabit i futurū: vos aūt oēm exhibete patientiā. Ecce ego. Cōgruit illi q̄d s̄m Johē.

Joh.20.c Sicut misit me p̄r ad passionē.s. ⁊ ego mitto vos nō ad gaudia sed ad passiones. Ubi seruate inocentiā: q̄ q̄ locū p̄dicatiōis suscipit mala inferre nō debet s₃ tollerare. b ¶ Sicut ser. Serpentis astutia ē q̄ toto corpe caput in q̄ vita ē occultat ⁊ ptegit. ita ⁊ nr̄i periculo corpis caput nostrū q̄d est xp̄us custodiam⁹. Uel q̄ p angustias se coartans: veteri tunica exut⁹ inouat. sic intrans

Mat.7.b p angustā portā: veterē exuit hominē. c ¶ In testimoniū. vt inde puersi pereant sine excusatiōe: vñ electi exēplū capiūt vite. In testimoniū illis ⁊ gētib⁹. Lucas: Cōuingere obis in testimoniū: q̄ psecutio noīe xp̄i nō solū iudeis ⁊ gētib⁹ eoꝝ malicie: s₃ etiam ipsis apostolis fit in testimoniū ipsorū inocentie. d ¶ Dabit eñ vo. voluntatē vestrā p xp̄o offerte: christ⁹ vero loquet p se. e ¶ Tradet autē frater ⁊c. Minorē dolorē ingerunt mala q̄ ab extraneis: maiorē q̄ ab illis patimur d̄ quoꝝ mētib⁹ p̄sumebam⁹: q̄ cū dāno corpis mala nos cruciant amisse

a ¶ q̄ cui pl⁹ cōmissū est ab eo plus exigit.
vestris. † Amē dico vobis/ tolera a
a ¶ q̄bus lex nature tm̄: ibi aūt ⁊ legē lr̄e spreuerūt: ⁊ dicta p̄phetarū ⁊ aploꝝ.
bilius erit terre sodomorum ⁊ gomorreorum in die iudicij q̄̄ illi ci
a ¶ q̄ elegi: q̄ vocui. b ¶ ex discipul⁹ missos facio: ideo sitis māsueti ⁊ humiles inocentes.
a uitati. † Ecce ego mitto vos sicut b
a ¶ scribarū ⁊ phariseoꝝ.
oues i medio lupoꝝ. † Estote ergo c/d
a ¶ vt vitetis insidias. ¶ vt fidē seruetis.
¶ vt nō faciatis mala.
b prudētes sicut serpētes: ⁊ simplie
a ¶ hic apertit quos lupos dixerit. b ¶ .i.a
ces sicut colūbe. Cauete autē ab f
psuasiōib⁹ hoīm. a ¶ p̄munit eos. b ¶ vbi potior finis oñdus est locus.
hoīb⁹: † Tradēt ei vos i cōcilijs g
a ¶ sb spē corrigēdi: q̄ ille loc⁹ correctiōis ē.
⁊ in synagogis suis flagellabunt †
a ¶ quasi ad maiorē audientiā cū p se vobis inferre vim nō poterunt.
vos: ⁊ ad rēges ⁊ ad p̄sides duce h
c mini ppter me in testimoniū illis i
a ¶ ꝯ terrores ꝯsolatio: q̄si di. nolite turbari
⁊ gētib⁹. Cū aūt tradent vos/ no k
a ¶ de modo pferēdi ornate an inornate.
b ¶ de modo inueniendi.
lite cogitare q̄uō aut quid loquad mini: Dabit eñ vobis in illa ho m
a ¶ materia dicēdi. b ¶ q̄ nō ex ingenio vl arte vr̄a v̄ba pcedūt: s₃ ex sp̄ussctī gratia.
ra q̄d loquamini. Nō eñ vos estis q̄ loquimini: s₃ sp̄us patris
a ¶ velut organis. b ¶ adeo crescet psecutorum rabies vt nullus iā inter eos affectus q̄rum diuersa est fides.
c vestri q̄ loquit in vobis. † Tradet n aūt frater fratrem in mortē et pa

Nico.de lyra

Quia ipse noluerūt recipere. ideo

B subiungit eoꝝ pena cū d̄r: a ¶ Amē dico vo.to. ⁊c. i. minus punient i extremo iudicio: s₃ videt alicui q̄ h̄ nō sit verū: q̄ Gen̄.xix. scribit q̄ homies sodomite pessimi erant ⁊ pctōres nimis corā dño. vñ ⁊ in signū magnitudinis peccati ipsoꝝ mortui sūt igne ⁊ sulphure descēdente sup eos. Dicendū q̄ sodoma et gomorra fuerūt infecte pluribus pctis.s. pctō supbie: luxurie: ⁊ auaricie: vt d̄r Ezech.xvi.f. Hec fuit iniquitas sodome sororis tue: superbia: panis saturitas ⁊c. Sequit: Et egeno manū nō porrigebat. ergo cōparantur hic negantib⁹ victū aplis q̄̄tum ad istud vltimū: nō q̄̄tum ad alia p̄cedentia: q̄ cōparatio debet eē s̄m ea q̄ sunt eiusdem generis: ⁊ nō est dubiū q̄ grauius est pctm̄ negare victum seminantib⁹ sp̄ualia: q̄bus tenent hoīes de iure naturali diuino ⁊ humano: vt supra dictū est: q̄̄ manū non porrigere egeno simplici sp̄ualia non seminātī. b ¶ Ecce ego mitto vos. Hic ostendit saluator q̄ p̄dicatores verbi diuini nō debent terreri aduersitate. Et q̄ in aduersitate nō solū oportet sustinere patienter: s₃ etiā aliq̄n nomen xp̄i ꝯfiteri ꝯstanter. iō hec ps diuiditur in duas: q̄ p̄mo hortat eos ad actū tolerandi. scd̄o ad actū

Diuisio confitendi/ ibi: Ois ergo q̄ confitebit me. Prima in duas: q̄ p̄mo ostendit tribulatiōis iminent⁹ magnitudinē. scd̄o hortat aplos ad eius sufferentiam/ ibi: Non est discipulus sup magistrum. Prima in tres: s̄m q̄ magnitudo tribulationis future ostendit ex tribus: q̄ p̄mo erant passuri a legisperitis. secūdo a p̄ncipibus gentilib⁹ ibi: Et ad reges. tertio a pprijs parentibus/ ibi: Tradet aūt frater: ⁊ in q̄libet psecutione ostendit q̄liter se debēt hr̄e. dicit ḡ: Ecce ego mit. vos sic oues. i. simplices inocētes p arma vos nō defendentes. c ¶ In medio lupoꝝ. i. scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ. Lupus eñ dētib⁹ oues laniat: hoīes anhelitu inraucat. ita isti aplos xp̄i nitebāt iterficere: ⁊ vocē

C vocē p̄dicationis in eis ipedire: vt p₃ ex doctrina aploꝝ et in actib⁹ eoꝝ. ⁊ iō ꝯñr ostēdit q̄liter in hac tribulatiōe se debent hr̄e di. d ¶ Estote ḡ pru. sic. s. qm̄ aliq̄n prudēter declinanda est malicia psecutoꝝ: sicut Paulus vidēs maliciā iudeoꝝ volentiū eū interficere sine cā: appellauit ad cesarē: Act.xxv.

e ¶ Et simplices sic co. q̄ occurrēte necessitate debꝫ p̄dicator euāgelij si necesse sit se offerre sine amaritudinis felle. ex q̄b⁹ p₃ q̄ astutia vulpina vituperabilis ē: et sīlr ruditas bouina: sed medio mō d̄bēt icedere discipli xp̄i. iō seq̄t: f ¶ Cauete aūt ab ho. q̄ sic dictū ē aliq̄n cauēde sūt isidie malignorū. g ¶ Tradēt. Hoc eñ freq̄nt hr̄ i Act. aploꝝ q̄ discipli xp̄i sūt i ꝯcilus adducti: flagellati ⁊ icarcerati pp̄ter nomē xp̄i. h ¶ Et ad re. ⁊ p̄si. Hic ostēdit magnitudo tribulatiois iminētis xp̄i discipulis a p̄ncipib⁹ gētiliū. Iudei eñ p illo tpe erāt subditi romanis: ⁊ iō nō habebāt altā iusticiā: ⁊ pp̄ h̄ nō poterāt aliquē ꝯdēnare ad mortē: s̄m q̄ hr̄ Joh.xviij.f. Nobis nō licet iterficere quēq̄: ⁊ iō nō sufficiebat eis discipulos xp̄i i ꝯcilus ducere: ⁊ eos flagellare: s₃ tradebant eos iudicibus romanoꝝ: vt sic possēt eos ad mortē deducere. ⁊ h̄ est q̄d dic: Et ad re. ⁊ p̄si. du. vt s₃ ꝯdēnemini ad mortem. i ¶ In testi. il. actiue. s. vt possit ꝯ vos deferre testimoniū. k ¶ Et gētib⁹. h̄ accipit auctoritatiue: q̄ iudices potentes ꝯdēnare hoīes ad mortē gētiles erāt: pp̄ q̄d pilat⁹ dixit iesu. Joh.xix.b. Me scis q̄ habeo ptātem crucifigere te ⁊c. dixit ḡ: Gētib⁹.q.d. iudei nō habētes auctoritatē vos iterficiēdi ducēt vos corā iudicib⁹ gētilib⁹: vt ꝯ vos deferāt testimoniū ad ꝯdēnationē mort. ꝯñr oñdit q̄lr se debēt hr̄e i hac tribulatione di. l ¶ Cū aūt tra. ⁊c. Per h̄ nō intēdit excludere viam p̄uidēdi sibi de rn̄sione: s₃ q̄ nō dn̄t ꝯturbari si nō habeāt tp̄s p̄cogitandi: ⁊ h̄ duplici de cā. Primo q̄ i tali casu sufficit fidē ꝯfidenē cōfiteri corā iudicib⁹: q̄d facere pōt q̄libet xp̄ian⁹ q̄̄tūcūq̄ simplex. scd̄o q̄ hoīb⁹ de deo ꝯfidētib⁹ sp̄ussctūs non deficit i necessitate cū nō possint aliter occurrere. ⁊ h̄ ē q̄d subdit. m ¶ Dabitur eñ vo. ⁊c. ⁊ p₃ ex p̄dict⁹ q̄ nō loquit h̄ de v̄bo p̄dicatiōis. debet enim p̄dicator v̄bi diuini p̄cogitare q̄lr debeat v̄bū diuinū pponere: s̄m q̄ dicit Prouer.xvi.a. Hoīs eñ ē aīm p̄parare: ⁊ dñi gubernare linguā. alit tētaret deū si negligeret de h̄ cogitare: dum tñ habeat tp̄s oportunū. n ¶ Tradet aūt fra. Hic oñdit magnitudinē tribulatiōis iminētis xp̄i discipulis: ex eo q̄ passuri erāt ab amic ⁊ parētib⁹: q̄d ē grauissimū: pp̄ q̄d dic: Tradet aūt ⁊c. hoc iuenit in mult sanctis qui pro christi fide seruanda traditi sunt ad mortē ab amicis suis: sicut beatus Chrysant⁹ traditus est ad mortem a patre suo Polemio. cetera patent vsq̄ ibi: Cum aūt per

[right margin notes:] D

† .1.q.1.c nonne J.11.c Lu.10.b

† Lu.10.a

† 36.dis.c.q ecclesiastic

† mar.13.b Lu.12.b.et 21.c

† mich.7.b

Moraliter ✳ a ¶ Amen dico vo.to. ⁊c. nā repellere ⁊ ipugnare veritatē agnitā: quedā sp̄es est pcti in sp̄msanctum. b ¶ Ecce ego mit. vos sic oues in me. lu. p quos in p̄mitiua eccl̄ia intelligebant tyrāni s₃ mō p eos possunt detractores itelligi: pp̄ter quoꝝ morsus nō est a fidelibus predicatio subtrahenda. f ¶ Cauete aūt ab ho. vos maliciose ad pctm̄ trahere intentibus. g ¶ Tradet eñ vos in con. ⁊c. i. trahere vos conabunt ad sua ꝯsortia mala. † ¶ Et in syna. suis fla. vos. s. flagellis linguarū suarū eo q̄ arguitis mala ipsoꝝ. h ¶ Et ad p̄sides ⁊ re. du. multi eñ pp̄ter p̄dicationē veritat accusant male apud magnates huius seculi. k ¶ Cū aūt tradēt vos no. co. ⁊c. i. nō cōfidatis p̄ncipalit de scia vr̄a ⁊ eloquētia sed de diuina puidētia. n ¶ Tradet aūt frater fra. in mortem. frequēter eñ contingit q̄ frater carnalis frēm suū trahit ad culpam mortalem ⁊ pater filium. ⁊ etiam econuerso.

f ✳ Et eritis

E G amisse charitat᷑. a ¶ Qui aūt ꝛc. Docet virtutē longanimitatis ⁊ patiētie. Nō enī cepisse vel facere: sꝫ pficere virtutis est. Lu. 21.d Vñ cauda hostie iubet᷑ offerri. Hoc idē lucas exp̄mit: In patientia vr̄a possidebitis aīas vr̄as. qꝛ dū nos dn̄ari discimus: tūc ip̄m incipim᷒ possidere qd̄ sum᷒. b ¶ Cū aūt. Hoc ad illud tp̄s ptinet q̄ dictū est: In viā gētiū ne abieritis. Qꝛ psecutiones nō debent timere sꝫ declinare vt tribulatōis occasio sit euāgelij seminariū. Mystice ¶ Mystice. Cum vos psequent᷑ in vno testimonio fugite ad alia volumina. Quia q̄uis sit cōtentiosus psecutor: añ p̄sidiū saluatoris adueniet q̄ illi cōcedatur victoria. c ¶ Nō est disci. Nec indigemini tolerare qd̄ tolero q̄ dn̄s sum: faciēs qd̄ volo ⁊ mg̅r doces qd̄ vtile scio. d ¶ Si patrēfa. Oñdit calūnias suas vt suo exēplo ferāt iniurias. vñ dixit: Sufficit discipulo. e ¶ Beelzebub. Beel ipse est belzebub musca. i. de᷒ muscē: pro spurcicia sanguinis imolati. Idolū est acaron: nomie cui᷒ spurcissimi idoli p̄nceps demonioꝝ appellat᷑ q̄ musca dr̄ ꝑpter imūdiciā. ¶ Beelzebub idolum apud diuersas gētes: diuersis noīb᷒ nūcupatū. Ninus rex assyrioꝝ cōditor niniue ciuitat᷑: post mortē pr̄is sui beli cōposuit statuā in honore ipsius: eiq̄ diuinos honores iussit psolui ab hoībus. cuius simulacri similitudinē chaldei suscipiētes: vocabāt bel: vt i Daniele legit᷑. Inde palestini illud accipiētes vocabāt baal. Moabite vo beelphegor: atq̄ ita p diuersitatē gētiū diuersa ei dabant noīa. At iudei vni᷒ dei cultores vocabāt beelzebub ob derisionē gētiliū: baal vir: zebub musca: vir muscarū siue dn̄s muscas. f ¶ Ne ergo timueritis eos. Eorum seuitiam vel blasphemias: quia veniet dies cum deus iudicabit occulta hominū vbi ⁊ nequitia disco operietur: ⁊ vestra intētio modo soli deo cognita ab oīb᷒ sciet᷑. g ¶ Qd̄ dico. Hoc est in q̄ volo vos cōstantes esse. ¶ Vel qd̄ dico in tenebris. i. dū adhuc i timore estis dicit᷑ in lumie. i. in fiducia vitat᷑: accepto sp̄ūsctō. Et qd̄ i aure audit᷑. i. qd̄ secreto audit᷑ sup tecta. i. calcato carnis domicilio p̄dicate. h ¶ Sup tecta. Loq̄t iux̄ morē palestine: vbi solēt in tectis residere q̄ nō sūt cacumiata sꝫ eq̄lia. Vñ lex p̄cipit vt q̄ nouā sꝫ domū edificat

† Lu. 6.f
Ioh. 13.b
alo tferuus
† Mar. 9.c
Lu. 8.e
et. 12.a
† 11. q. 3. c. nolite. 2
De here. c. cū ex iūcto

ter filiū: et insurgēt filij in parētes ⁊ morte eos afficient: ⁊ eritis odio †
a ¶ nō tm̄ amicis. b ¶ qꝛ amatores mūdi sūt
oībus hoībus ꝑpter nomē meū.
a Qui aūt perseuerauerit vsq̄ in finē/ hic saluus erit. Cūm autē psequentur vos in ciuitate ista/ fugite in aliā: Amen dico vobis: non b cōsūmabit᷑ ciuitates isrl᷑: donec veniat fili᷒ hoīs.† Nō ē discipl᷒s sup c mgr̄m: nec seruus sup dn̄m suum.
inimici dei. a ¶ nō debet᷑ resistere: sꝫ ad tp̄s declinare vt aliq̄s possit᷑ pdesse. ¶ nō añ.
¶ nō mirū si a q̄busdā fugitis: qꝛ cōsūmatio isrl᷑ ñ fiet i fide: donec xp̄s a mortuis resurgat.
a ¶ perfectio est discipuli non vlcisci iniurias sicut ego feci. b ¶ prius faciens q̄ docens.
Sufficit discipulo vt sit sicut magister eius† et seruo sicut dn̄s eius. e
¶ qui potui
a ¶ cui famulantur celestia et terrestria.
Si patrēfamilias beelzebub vocauerit: q̄tōmagis domesticos ei᷒? f g
a ¶ quid mirum de famulis.
f Ne ḡ timueritis eos† Nihil ei ē opertū qd̄ nō reuelet᷑: et occultū qd̄ nō sciat᷑. † Qd̄ dico vobis in tenebris dicite in lūmine: ⁊ qd̄ in aure auditis/ predicate sup tecta. Et nolite b h k l m g n o p q
¶ hoc ad bonos. ¶ corde. ¶ ꝯ ad malos.
¶ actu. ¶ in mysterio.
a ¶ predicate aperte. b ¶ sp̄ūsctō. ¶ priuatim
a ¶ palam publice. ¶ calcate carnalia.

habebit plenarie effectū suū circa finē mūdi. b ¶ Non est dis. ꝛc. Ostēsa magnitudīe tribulatiōis iminēt᷑: hortat᷑ discipulos ad ip̄ar᷒ tolerātiā: ⁊ ꝯ triplici rōne. p̄mo exēplo sui. scd̄o ex ꝯsideratiōe diuini iudicij / ibi: Nihil opertū. tertio ex meditatiōe diuine ꝓuidētie ⁊ consilij. ibi: Et nolite timere. Circa primum hortat᷑ eos exēplo sui: qꝛ multa ⁊ grauia a iudeis passus est sine cā et pro veritate fidei: ⁊ multo fortius debēt ꝯ pati ei᷒ discipuli. ⁊ hoc est qd̄ dicit: Nō est disci. su. ma. ꝛc. Sequit᷑: e ¶ Sufficit di. ꝛc. i. si nō plus cōculcet᷑ ⁊ cōdēnat᷑ q̄ mgr̄ ei᷒. ⁊ iō concludit. f ¶ Si patrēfa. i. xp̄m qui est pr̄ nr̄. g ¶ Beelzebub voca. sicut enī patꝫ ex precedētib᷒ dicebant xp̄m facere miracula in virtute cuiusdā demonis sibi familiaris noīe beelzebub: ⁊ sic xp̄m quodāmō vocabant beelzebub m̄gr̄m cuius opa eius ipi beelzebub attribuebāt: quod erat magna blasphemia cōtra eum. h ¶ Quātomagis do. ei᷒. diffamabūt imponēdo ap̄lis qui sūt de domo xp̄i q̄ faciant miracula in v̄tute demonis. q̄ enī ap̄li facerēt miracula virtute demonis dixerunt iudei et gentiles: vt patꝫ multipliciter ex legendis eorum. i ¶ Ne ergo ti. eos. omittendo fidei veritatem propter psecutionis timorē. k ¶ Nihil enī est. Hic hortatur eos ad idē ex cōsideratione diuini iudicij in q̄ oīa manifestabunt᷑: qꝛ bona ⁊ mala oīm oībus erunt manifesta. Cuius rō est: qꝛ tale erit iudiciū q̄ videbit᷑ ab oībus iustū: qd̄ non posset esse nisi merita ⁊ demerita omniū viderent᷑ ab omnibus manifeste. Consideratio huius manifestationis debet dare magnā audaciā in p̄dicatione veritatis: ⁊ hoc est qd̄ dicit: Nihil optū. s. in p̄nti tp̄e l ¶ Qd̄ nō reue. in iudicio. m ¶ Et occul. qꝛ secreta cordis q̄ soli deo sūt nota tūc erūt nob manifesta: ⁊ ꝯ dꝫ p̄dicatores mouere ad p̄dicādū veritatē secure. ꝓpt᷑ qd̄ dicit: n ¶ Qd̄ di. vo. in tenebris. i. in locis p̄uatis. lꝫ enī xp̄s vt cōiter p̄dicauerit i cōib᷒ locis: vt i tēplo ⁊ synagog᷑: tñ aliq̄n docebat discipl᷒os sepatiꝫ a turb᷒: vt hr̄ Mar. iiij. a. Seorsuꝫ āt discipl᷒is suis differebat oīa. o ¶ Dicite i lu. i. palā qꝛ postea ap̄li palā pp̄lo p̄dicauerūt ea q̄ a xp̄o seorsuꝫ didicerūt. ꝓpt᷑ qd̄ sequit᷑: p ¶ Et qd̄ in aure. i. in secreto. q ¶ Predica. i. publice. In palestina eī tecta domoꝝ erāt plana desup ⁊ ibi ꝯueniebāt hoīes i dieb᷒ festiuis ad ludēdū ⁊ ꝯfabulādū. ⁊ p ꝯ designat quēlibet locū publicū: vbi ꝯueniūt hoīes. Vel ƀm alios tecta ista dicebāt᷑ q̄dā deābulatoria facta circa tēpliū sup q̄ ascēdebāt doctores ⁊ ide docebāt pp̄lm. r ¶ Nolite. Hic hortat᷑ eos ad tolerātiā tribulatiōis ex ꝯsideratōe diuie ꝓuidētie seu cōsilij. Ad cui᷒ euidētiā sciēdū q̄ aliq̄ dixerūt diuinā ꝓuidētiā tm̄ se extēdere ad incorꝑalia nō ad ista iferiora: ex q̄ꝝ ꝑsona dr̄ Iob. xxij. b. Circa cardines celi ꝑābulat nec nr̄a ꝯsiderat. Alij āt dixerūt q̄ se extēdit circa iferiora ista: except᷑ actib᷒ hūanis: ⁊ ꝯ ne tollerēt ab hoīe libertatē arbitrij: sꝫ vtrūq̄ ē falsū ƀꝫ p̄hm. i. ꝯ aīa. vbi reꝓhēdit Empedoclē dicēs: q̄ d᷒ eēt isipiētissim᷒ si aliq̄d ignoraret qd̄ nos cognosceremus: qd̄ seq̄bat᷑ ad dictuꝫ empedoclis: qꝛ dicebat oīa cōponi ex amicicia ⁊ lite: excepto deo in quo lis non erat. Ex quo sequebatur q̄ deus litem nō cognoscebat: qꝛ ponebat simile simili cognosci: ⁊ idē incōueniēs sequit᷑ ad dictum istorum: b

Nico. de lyra

s ¶ Cū aūt pse. ꝛc. vbi ondit q̄liter debēt se habere in tali tribulatione: qꝛ aliq̄n discipuli xp̄i debēt fugere. Ad cuius euidentiā sciendū q̄ psecutio aliq̄n est ꝑsonalis: vt q̄n aliquis querit᷑ ad mortē: nō qꝛ fidelis p̄ncipaliter: sꝫ ꝑpter odiū ꝑsone determiātē: ⁊ tūc est ſp fugiendū: sicut Paul᷒ q̄rebat᷑ ad mortē in damasco. vt hr̄ Act. ix. qd̄ patet: qꝛ alij fideles pmittebāt ibi pacifice habitare: sed q̄rebāt solū paulū iterficere: iō dimissus a fratrib᷒ p murū fugit psecutionē ꝑsonalē. Aliq̄n aūt non solū est psecutio ꝑsone: sꝫ etiā fidei ⁊ iusticie: ⁊ tūc si hō pcipiat ꝓbabiliter q̄ ex fuga sua sequat᷑ derisio fidei: ⁊ depssio iusticie fuga ē mala ⁊ ē pctm̄ mortale. Si aūt nō apparet ꝯ ꝓbabiliter sꝫ magis cōtrariū: vtpote qꝛ ex fuga tali pōt alibi fieri vtilitas ecclesie: ex remāsione aūt nō haberet᷑ nisi occasio mistroꝝ ecclesie a canib᷒. i. obstinatis infidelib᷒: ⁊ ꝯculcatio margaritarū. i. articuloꝝ fidei ab ip̄is. tūc est fugiendū ⁊ alibi ꝓficiendū ꝓpt᷑ qd̄ subdit᷑: b ¶ Amē dico vobis ꝛc. p̄dicādo. s. ibi aduentū vel fidē xp̄i. c ¶ Donec ve. ꝛc. a mortuis. s. resurgēdo: qꝛ denūciato aduētu xp̄i p ap̄los p ciuitates iudee: immediate passus est xp̄s ⁊ a mortuis resurgēs discipulis apparuit. Vel si intelligat᷑ de aduētu xp̄i ad iudiciū: tūc intelligēda est ꝯsummatio p̄dicatiōis ap̄loꝝ p totū orbē. q̄ntum ad ꝯuersionis effectum: qꝛ vbiq̄ dispsi sunt filij isrl᷑ ƀm p̄destinationē: vt dr̄ i ep̄la ad Rom. ix. lꝫ enī p̄dicatio ap̄loꝝ discurrerit p totū orbē a tp̄e ip̄soꝝ: ƀm q̄ dr̄ in Ps. In oēꝫ ter. ex. so. eoꝝ. tm̄ effect᷒ cōuersionis fideliū q̄ntū ad eos q̄ generaliter conuertēdi sunt ad fidē habebit ple.

Ps. 18.a

✳ † ¶ Et eritis odio oīb᷒ hoīb᷒. Sequētes enī christum frequēter sūt odiosi etiā carnalib᷒ amicis. a ¶ Cū aūt psequent᷑ vos in ciui. ista. Qui enī ꝓficere nō pōt i vno loco debet ad aliū trāsire. b ¶ Nō ē disci. ꝛc. Istud ad hoc inducit᷑ vt patet p lr̄am sequentē q̄ christi discipulus patiēter toleret blasphemiā sibi irrogatā / cum christus patienter tulerit similem ⁊ maiorē. k ¶ Nihil enī est opertū quod nō reueletur. s. in die iudicij vbi patientia martyrum premiabitur: ⁊ persecutorum nequitia punietur.

✳ Nonne duo passe

Moraliter

G Tribulationes sūt tolerande triplici rōne

A F domū edificat:murū tecti ponat in gyro: ne fūdat sanguis in
noxius labente aliq̄. Ergo in tect' p̄dicat: qd̄ cūctis audiētib⁹
palā dr: ⁊ est: qd̄ vos erudiui in paruo iudee loco:in toto mū/
Lu.12.a do dicite. a ❡ Nōne duo passe. Lucas. Nōne qnq; passe
res veneūt dipondio. Nec multū distat vt duo asse ⁊ quinq;
Dipondi⁹ dipondio. Dipondi⁹ eñi ē ex duob⁹ as/
sibus. qd̄ aūt in numer' ē vn⁹ h̄ in pō/
dere as:⁊ qd̄ duo: h̄ dipōdi⁹. b ❡ Et
vn⁹ ex il. nō ca. Quō ḡ aplūs: Nūqd̄
de bob⁹ cura ē deo? Sed aliud ē cura.
aliud scia. c ❡ Numerati sūt. h̄ est
scia dei numerū illoꝝ cōp̄hendit. Nu
merati. Nō actu cōputatiōis sꝫ facul
tate cognitiōis. a silitudine pecunie: q̄
numerat vt seruet. Ubi magna proui
dētia ō q̄ nec parua ociosaq; dicta eū
latent. d ❡ Qui ↄfite. Uel ↄfitetur
Gal.5.a qō ieiuum ea fide q̄ p dilectionez opat':
negat qui preceptis dei non obedit.
e ❡ Qui aūt ne. Negat a filio apō
patre cui nō manifestat in diuinitatis
potentia fili⁹ ⁊ pr̄. Cōfitet a filio apud
prēm q̄ p filiū habet accessū ad prēm.
f ❡ Pacē mit. Missuꝫ ē bellū bonū
vt rūperet pax mala. g ❡ Ueni eñi
Lu.12.g ⁊c. Hic lucas ait: Erūt q̄nq; i vna do
mo diuisi:tres ī duo: ⁊ duo ī tres diui
dent. Quō ḡ q̄nq;.cū sex psonarū no/
mina subiciu: prīs filij matris filie so/
crus ⁊ nurus. Sꝫ mat filij ipsa ē socr⁹
vxoris ei⁹.ideoq; illa ipsa ⁊ in filiā suā
⁊ i nurū dr ē diuisa. Possum⁹ ⁊ pa/
trē itelligere diabolū cui⁹ eram⁹ aliqñ
filij:nō natura sꝫ imitatione:vt iudeis
Joh.8.e. dictū ē:Uos ex prē diabolo estis. Sꝫ
Ps. 44.c postq̄ vocē audiuim⁹ monet' obli.po.
tu.⁊ do.prīs tui. Uenit gladi⁹ dn̄i se/
B parare nos abinuicē ⁊ ostēdere alium
ē.6.b prēm.cui diceret⁹: Pat nr̄ q̄ es icel.
Mater synagoga. filia ↄmiitus ecclia
Socrus eadē synagoga. Nur⁹ ē midi
Ro. 9.a na ecclia de gētib⁹. Sponsus ecclie fi
lius est dicēte aplo. Quoꝝ prēs ex qui
bus xp̄o ſm carnē. Socrus igit' .i.ma/
ter spōsi: et in nurū ⁊ in filiā diuisa est
synagoga carnalis qꝛ ecclesiam psecq̄ nō
cessat: sed ⁊ ipsa in matrē ⁊ in socrū di
uisa est volens recipe circūcisionē cete
rasq; carnales obseruātias. h ❡ Se
parare. i.ſuatos carnis affect⁹ extin/
guere qb⁹ita iuicē diligunt vt deo mi
nus seruiāt. Uel penit⁹ auertant:non
q̄ nō sint honorādi pr ⁊ mater: sꝫ post
deū.hic est ordo charitatis. i ❡ Qui
amat pa. Post deū amādi sūt: sed si
vtrūq; nō pōt seruari odiū i suos: pie/
tas ē in deū. k ❡ Et q̄ non acci. ⁊c.
Crux duo/ Crux duobꝰ modis portat' : cū vl p ab
bus modis stinentiā corpus afficit': vel cū p cōpas
portatur sionē ꝓximi affligit' aīm⁹. Petrū ꝓxi
moꝝ frixoriū sunt sanctoꝝ. Crux semp
est portanda vt amor xp̄i ostendatur.

Remigi⁹: Negabit aūt se negantem: qꝛ p ip̄m nō habebit ac
cessū ad prēm: ⁊ sic p oppositū itelligit' cōfiteri se cōfitētem: qꝛ
dabit ei accessū ad patrē. i ❡ Nolite arbi. ⁊c. Hiero. Ad fi
dē xp̄i tot⁹ orbis in se diuisus ē vnaqueq; dom⁹ fideles habuit
⁊ infideles ⁊ bonū bellum missum est: vt pax mala rūperetur.
† ❡ Qui amat pa. ⁊c. Hylari⁹. Illi eñi q̄ domesticas dile/
ctiōes hoim ei⁹ dilectiōi ꝓtulerint futuroꝝ bonoꝝ idigni erūt
hereditate. n ❡ Et q̄ nō accipit cru. ⁊c. Greg. Duob⁹ mo
dis crucē dn̄i baiulam⁹.cū aut p abstinētiā carnez affligimus:
aut cū p cōpassionē ꝓximi necessitatē illi⁹ nostrā putamus.

a ❡ tiñ. b ❡ q̄n cū de⁹ reddat corpi.
timere eos q̄ occidūt corp⁹/ aīam
aūt nō possūt occidere: sꝫ poti⁹ eū
a ❡ mittēdo in eterna supplicia.
timete q̄ pōt ⁊ aīam ⁊ corp⁹ pde/
a ❡ nolite timere mortē corpis:q̄ mori nō po
testis sine nutu dei qd̄ in minorib⁹ liquet.
a re i gehēnā. Nōne duo passeres a
a ❡ nō morit' sine ꝓuidētia di:q̄to magis vos
b asse veneūt: Et vn⁹ ex illis nō ca/ b c
a ❡ sine nutu dei. b ❡ vt taceā d corpis mas
sa:etiā minie p̄ticule dei ꝓuidētia ↄseruāt'.
det sup terrā sine pre vr̄o. Uestri d e
c autē ⁊ capilli capitis oēs nūerati
a ❡ oēm curā i eū ꝓiectte:q̄ pō qui nō capil/
sūt† Nolite ḡ timere:multis passe f
lis perit. a ❡ qꝛ rōnales qꝛ eterni. b ❡ ḡ
p̄dicate sop tecta:qꝛ a omnis.
b rib⁹ meliores estis vos. † Oīs ḡ q̄ g
a ❡ ore ↄfessio fit ad salutem. ❡ fide corde ⁊
ore. ❡ ne qs tpe psecutiōis sufficere sibi pu/
taret fidē cordis. b ❡ pducā ad ↄfessionem
patris. ❡ venite benedicti patris mei.
cōfitebit' me corā hoib⁹: confitē/
bor ⁊ ego eū coram patre meo qui
❡ in ↄsortio sanctoꝝ. ❡ timore.
c ē in celis. Qui aūt negauerit me h
a ❡ vbi ꝓdesse debet mei noīs confessio.
b ❡ nō pducā ad visionē dei prīs q̄ pfruent'
corā hoib⁹/negabo ⁊ ego eū corā
sancti. a ❡ sicut timor mort' nō debet retra/
here sic nec carnalis affectus.
prē meo q̄ in celis est. † Nolite ar/ i
a ❡ nō ad h̄ inter hoies veni vt carnales af/
fect⁹ ↄfirmē: sꝫ spūali gladio dissociem.
f bitrari quia venerim pacē mitte/
re in terrā. Nō veni pacē mittere/ k
❡ verbi dei.
g sed gladiū. Ueni eñi separare ho l m
minē aduersus prēm suū: ⁊ filiaꝫ
aduersus matrem suā: ⁊ nurū ad
a ❡ nō possunt inter eos esse iura pacis iter
quas est bellū fidei.
uersus socruꝫ suā: ⁊ inimici hoīs
a ❡ q̄ nō credūt. b ❡ ⁊ huic regioni pietas
non est anteponēda: qd̄ facit q̄ qd̄ deo min⁹
amandū est:plus amat q̄ deum.
i domestici ei⁹. † Qui amat patreꝫ †
aut matrē pl⁹ q̄ me/nō est me di/
a ❡ q̄ p̄ponit carnalē affectū spūali.
gn⁹† Et qui amat filiū aut filiā su
k p me nō est me dign⁹. Et qui non n

Nico.de lyra

h Et seqt'
✱ ctū istoꝝ: qꝛ nos habem⁹ noticiam
† J.16.d de istis inferiorib⁹ ⁊ de hūanis actib⁹:
Mar.8.d ⁊ p ↄñs de⁹ talia cognoscit ⁊ ad finez
Lu.9.c debitū deducit: qꝛ cū sit agēs vniuersa
et.17.g le ⁊ p̄mū oīa q̄ subiacēt ei⁹ cognitioni ordinat' p ip̄m: ⁊ qꝛ na/
tura nobilioꝝ pncipalius cadit sub ordine ꝓuidētie. seqt' q̄ na
tura hūana q̄ imortalis ē ex pte aie spūli mō cadit sub ei⁹ ordi
natiōe: ꝓp̄t qd̄ iusti nō debēt mortem timere: qꝛ de⁹ ordinabit
ad finē vltimū. ⁊ h̄ ē qd̄ dicit: Nolite time. ⁊c. ⁊ p3 vsq; ibi:
a ❡ Nōne duo passe. Ad euidentiā hui⁹ sciēdū q̄ passeres
abūdāt i terra ꝓmissiōis: ⁊ iō de ipsis fiebat oblatio paupeꝝ:
q̄ nō poterāt alia hr̄e vñ erāt parui valoris: qꝛ duo habebāt ꝓ
asse. As assis ē gen⁹ numi. vñ ē mēsura i pōderib⁹: vt dic' glo.
sup istū locū. In vnoq̄z eñi genere illō qd̄ minimū est mēsura
alioꝝ. dipondius aūt valet duplex as. ⁊ iō dr Luk. xij. q̄ q̄nq; C
passeres habebāt ꝓ dipōdio. h̄ dr q̄ duo ꝓ asse: qꝛ passer im/
par nō poterat cōpetēter diuidi. iō remanebat vēdēti. dicit ḡ:
Nōne duo pas. ve. i. vēdūt': qꝛ veneo venis habet sensum
passiuū sꝫ voce actiua. b ❡ Asse. i. ꝓ asse. ⁊ tñ vn⁹ ex illis quā
tūcūq; sit parui valoris: vt visum est.
c ❡ Nō cadet su. ter. i. nō morietur.
d ❡ Sine pre vr̄o. i. sine ꝓuidētia
dei prīs. p ↄñs supple neq; vos morie
mini: q̄n de⁹ ordinet de morte vr̄a. ꝓp̄t
qd̄ concludit: e ❡ Uestri aūt ⁊ ca.
capi. oēs nu. sūt. i dei p̄scietia. iō cō
cludit: f ❡ Nolite ⁊c. i. maioꝛ' repu
tatiōis apō deū: qꝛ ad imaginē dei fa/
cti: qd̄ nō cōpetit creature irrōnabili.
g ❡ Oīs ḡ q̄ ↄfi. Ostēso q̄ debēt tri
bulatiōes sustinere ↄstant'. h̄ hortatur
eos ad ↄfitēdū nomē xp̄i ↄfidēter di.
Oīs ḡ ⁊c. ⁊ p3. ⁊ sequit': h ❡ Qui
aūt neg. ⁊c. Negatio aūt noīs xp̄i sp
ē pctm̄ mortale. ⁊ iō negās ip̄m dign⁹
est dānatiōe: sūt ⁊ nō ↄfiteri seu tace/
re aliqñ est pctm̄ mortale: vt qñ. s. ex ta
citurnitate alicui⁹ tollit' honoꝛ deo de/
bit⁹: sic i casu q̄ aliqs interrogat⁹ de fi † Mar.8.d
de: ex taciturnitate sua igerit opinionē Lu.9.c
aliis q̄ ipse non sit xp̄ian⁹: vel q̄ fides De pe.di.3
sit ita derisibilis q̄ null⁹ audeat eā ↄfi c.adhuc
teri: tunc tacere vel nō ↄfiteri pctm̄
mortale est. Si aūt aliqs nō iterroga/
tus: ex feruore fidei publice ↄfitet' fi/
dem xp̄i ad declarationē v̄itat' fidei: ⁊
ad cōfirmationē trepidantiū: sic legun
tur aliq̄ martyres fecisse: h̄ ē donū sup
erogationis. i ❡ Nolite ar. h̄ ondit
q̄ p̄dicatores euāgelij nō debēt ipedi/
ri ex amicoꝝ carnalitate. Ad cui⁹ eui/
dētiā sciēdū q̄ charitas ē ordiata: sic q̄
hō debꝫ diligere deū sup oīa. etiaꝫ su/
pra seip̄m. ⁊ iō ꝓ nulla amicitia cuius/ D
cūq; ꝓximi debet retardari q̄n ꝓseqt'
ea q̄ ptinēt ad honorē diuinuꝫ. ꝓp̄t qd̄
dic': Nolite ar. q̄ ve. pa. mit. i ter.
⁊ loqtur de pace mala que est ↄ deū. † Lu.12.g
k ❡ Nō ve. pa. mit. i. talē q̄ dicta ē.
l ❡ Sꝫ gla. h̄ ē diuisionē tal' ↄcordie.
Aduertēdū tñ q̄ ista q̄ dicūt' h̄ a xp̄o sꝫ
facta occasionalr: qꝛ ad xp̄i p̄dicationē
⁊ aploꝝ aliq̄ cōuersi sūt ad fidē: ⁊ alij i
infidelitate remanētes q̄tūcūq; eis cō/
iūcti: psecuti sūt istos ad mortē. ꝓp̄t qd̄
seqt': m ❡ Ueni ei sepa. ⁊c. et p3.
n ❡ Et q̄ nō ac. cru. s. Hic ondit q̄
p̄dicatoꝛ v̄bi diuini nō dꝫ retrahi ꝓp̄t
dulcedinē pñt' vite q̄ ē breuis ⁊ trāsi/
toria: ⁊ ad merēdū vitā etnā ordiata. ⁊
iō qꝛ finis melioꝛ ē his q̄ sunt ad finē.
imo ea q̄ sūt ad finē nō sic nisi ꝓp̄t assecu
tionē finis: iō de ip̄is nō curat': dū tñ fi
nis habeat': ꝓp̄t qd̄ de vita pñti nō est † Lu.14.f.
curādū: sꝫ de assecutiōe vite etne: ⁊ h̄ ē
qd̄ dic': Qui nō ac. cru. su. ⁊ se. me.
scꝫ voluntarie mortem tolerando.
✱ Nō est me
✱ a ❡ Nonne duo pas. ⁊c. Hyla Moraliter
rit. Mystice aūt corp⁹ ⁊ aīa asse vēdū Mystice
tur: cū ꝓ minima delectatione diabolo
traduntur. b ❡ Qui aūt ne. me ⁊c.

 ✱ Qui inuenit

E G a ¶ Et sequit me. Aliq̃s eni carnē macerat ꝓ inani glīa: vel ꝓximo carnaliter cōpatit vt culpe faueat: hic crucē ferre vi det: sed dn̄m nō sequit. b ¶ Qui inuenit. Noīe aīe vita pñs designat. c ¶ Qui reci. ꝛc. Cū ad p̄dicationē mittit: eis cōne tollit: pericula nō timēda dicit: affectū subijcit religio-
e ni. Vn̄ q̃ sumpt' austeritatē mādato-
rū: spe tēperat ꝓmissorū. Qui recipit (inquit) vos. Ad susceptionem magi-
stroꝝ ꝓuocat discipulos. Dicit q̃ aliq̃s ergo ꝛ pseudo ꝓphetas et iudā prodi-
torē suscipient'. Hoc dn̄s ꝓcurās di-
cit nō ꝑsonas esse suscipiēdas sed no-
mina: ꝛ mercede nō carere suscipien-
tē: licet indignus sit qui suscipit. Non ait mercedē de ꝓpha vel iusto: sed pro
phete ꝛ iusti mercedē: q2 dū eas sustē-
tat q̃ aliter non possent q̄d eoꝝ est face
† Luc.10.c re: ꝛ ip̄e est qui in hoc noīe facit: nō ꝓ
eis solū: s3 eorūdē mercedē habebit. i.
talē q̄lē et ipsi. Quia xp̄s in aplis: de'
aūt in christo. q̃ q̃ aplos recipit: recipit
deū. Hoc dicit ne aploꝝ susceptio vi
lis habeat his a quibus supra dixit: debere stipēdia accipere. d ¶ Et q̃-
† 73.di.c.in noīe pr̄is cunq3. Qui periculū non suscipiētiū testimonio excussi pulueris denuncia-
uit: meritū recipientiū vltra speratum cōmēdat. Nota deū magis ad piū af
† Mar.9.f fectū respicere q̄3 ad quātitatē rei exhi
bitae e ¶ Vni ex mini. Minimi sūt qui nihil penitus habent in hoc mun-
do: ꝛ iudices erunt cum christo.

Ni. de lyra

Mar.9.f ✳ a ¶ Nō est me di. i. vita eter-
na: q2 in cōiūctione ad christū ꝑ visio-
nē ꝛ fruitionē cōsistit vita eterna.
b ¶ Qui inue. ꝛc. i. vitā pñtē q̄ cau-
sat ab aīa existēte i corpe. vn̄ ē ibi ꝑdi
catio ꝑ cām: q̃ amat igit vitā pñtē ior-
dinate ꝑdet eā. Res eī ꝑdit qñ nō at
tingit finē debitū: sicut medicina ꝑdit qñ ꝑ eā sanitas nō acq̄rit. ꝛ eodē mō vita
pñs q̃ finaliter ad cōsecutionē vite et
ne ordinat recte ꝑdit: qñ ꝑ ip̄az ad et
nā vitā nō ꝑuenit: q̄d cōtingit illi q̃ in
ordinate amat ipsam. ꝛ ecōtrario.
c ¶ Et q̃ ꝑdit aiaz ꝛc. vitā pñtē ꝓ-
pter xp̄m cōtēnēdo. tal eī d2 ꝑdere nō
ſm veritatē: vt p3 ex p̄dict' sed ſm ho
minū opinionē: Iste inquā d ¶ In-
ueniet eā. accipiēdo ꝓ trāsitoria et-
† Lu.7.c nā. e ¶ Qui reci. vos. Postq̄3 sal
uator hortat' ē p̄dicātes: h' hortat reci
piētes ip̄os: oñdēs magnitudinē pre-
mij ipsoꝝ. d. Qui recipit vos in noīe meo ꝛc. ea eī q̃ fiūt xp̄i fidelib'
reputat sibi fieri xp̄s: ꝛ h' tāt in malis
Act.ix.c Saule saule q̄d me ꝑseq̄ris. i.
fideles meos q̄3 etiā i bonis: sic h' p3:
alio titulis q2 in discipulis suis dicit se eē receptū.
f ¶ Qui reci. ꝓphe. i. dei nunciū.
g ¶ In no. pro. i. inq̄3tū dei nūci'.
h ¶ Mercedē pro. ac. i. ab eo cui' est nūci'. ꝛ simi. i ¶ Et q̃ re. iu. q̄d nō pōt esse nisi ꝓpt deū a q̃ iustificat oīs vere iust'. k ¶ Merce dē iu. acci. Id ē a deo q̃ iustificat ip̄m: sec' ē aūt si recipit ip̄sū inq̄ntū amic' vel cōpatriota vel hmōi: q2 nō recipit eū pure in noīe dei. l ¶ Et q̃cūq3 po. de. ꝛc. h' dicit ad oñdendū q̄ q̃libet q̄ntūcunq3 pauꝑ pōt facere opa misc̄die: q2 dare calicem aq̄ frigide pōt quilibet q̄ntūcunq3 pauꝑ. m ¶ In no. disci. Id ē qñ ē fidelis denūciās fidē xp̄i: n ¶ Amē. i. fideliter.
o ¶ Dico vo. nō per. mer. s. q2 in his q̃ dant ꝓpt xp̄m: nō tm̄ pensat quātitas doni quātū pēsat quālitas bone volūtat' ex q̃ dat. sequit: p ¶ Et factū ē cū cō. ꝛc. modū. s. predicā di ꝛ viuēdi p̄dictū. q ¶ Trāsijt in. vt do. et p̄dica. in ci. sc3 iudeoꝝ. ꝛ sic p3 cōclusio hui' capituli.
Moraliter ✳ a ¶ Qui inue. ani. su. in delectationib' illicit' nutriēs eam. Perdet

a ¶ vel carn ē domando: vel ꝓximo cōpati endo ꝛ hoc cōtritu eternorum.
a accipit crucē suam et sequit me-
a ¶ nec aduersa timēda sunt: q2 qui querit inuenire tpaliter vitā: eternaliter ꝑdet eā.
b non est me dignus. Qui inue- a b
a ¶ qui paratus est eā hic ꝑdere oīa postpo
nit animā suam perdet illā: et q̃ c
perdiderit animā suam propter
nena amori meo. ¶ in futuro.
c me inueniet eam. † Qui recipit d e
a ¶ q̃ in vobis sum. b ¶ q2 nō aliud recipit
vos me recipit: et qui me reci- †
in aplis: q̄3 q̄d in xp̄o ē. a ¶ q̃ in me est.
pit recipit eum qui me misit.
a ¶ pro eo q̄ nominat propheta.
† Qui recipit prophetā in nōmi- f g
ne prophete: mercedem ꝓphete h
a ¶ ne ꝛ pseudo timeāt recipere.
accipiet. † Et qui recipit iustū in i
¶ pro eo q̄ nominat iustus.
nōmine iusti mercedem iusti ac k
a ¶ ne quis se ab hospitalitate ꝑ paupertatē excusaret: hoc leui p̄cepto diluit.
d cipiet. † Et quicunq3 potū dede l
e rit vni ex minimis istis calicem
a ¶ ne dicas deesse vnde calefieret. ¶ pro eo q̄ nominatur discipulus.
aq̄ frigidē tantū in noīe discipli m
a ¶ quā ex bono affectu meruit potius q̄3
amē dico vobis nō ꝑdet merce- n o
ex actu. ¶ sermones.
dē suā. Et factū ē cū cōsūmasset p
iesus: p̄cipiēs duodeci discipulis
a ¶ fecit q̄d docuit p̄dicans iudeis: non samaritanis: non gentibus: vt ſm promissa prius offeratur iudeis salutis occasio.
suis: trāsijt inde vt doceret et q
¶ iudeorum.
p̄dicaret in ciuitatibus eoꝝ.
f I † Ohānes āt Ca. XI r
¶ positus.
cū audisset in vīcul'
a ¶ lex ad grāz euāgelij mit tit. ¶ ne aliū a se p̄dicatum
opa christi: mittēs duos de di
putarēt. a ¶ per illos. b ¶ hoc dicite.
s scipulis suis ait † illi: Tu es qui †
ventur' es: an aliū expectam'? s

eam. c ¶ Perdet eā. q̄ntū ad vitā futurā. d ¶ Qui reci. G
vos. corꝑaliter. † ¶ Me recipit. spūaliter: ꝛ ꝑ ꝯñs recipit patrē ꝛ spūmsctm̄: q̃ cū filio ꝑ grāz inhabitāt recipiētis mentē.
g ¶ Qui reci. pro. i. q2 dei nūci' est. h ¶ Mercedē p. re. i. a deo recipiet mercedē cui' ē nūcius. i ¶ Et q̃ re. Id ē ꝓ-
pter iusticiā suā: nō ꝓpter ꝯsāguinitatē
vl' affinitatē. k ¶ Merce. iusti acci. i. p̄ticeps erit meriti sue iusticie.
¶ In ca. x. vbi d2 in postilla. Nolite possidere aurū ꝛc.

Additio.

Qualiter sint intel-
ligenda ſm docto-
res ista q̃ aplis ad p̄dicādum missis a christo iniungunt habes. s. in additiōe sup Iohem. xij. vide ibi.

Glo. ordi.

I Ohānes aūt. Et dū Ca. XI
xp̄s predicaret: ꝛ p̄dicationē suā
varijs signis ꝯfirmaret. Iohes
eius opa audiuit posit' in vinculis ab
Ioh.1.d herode. S3 cū audisset mittēs duos de
disci. s. ait illi: Tu es q̃ ve. ꝛc. Iohan-
nes interficiēdus ab herode īterrogat: non q2 dubitet: qui aliis dixerat: Ecce agn' dei. q̃ ꝛ vocē pr̄is audierat: Hic est filius meus dilectus. S3 vt missi sig-
na vidētes crederēt: ꝛ dictis eius opa xp̄i fidē facerēt: ne alius xp̄s expectare-
tur: Qr aūt discipuli iohānis aduersus xp̄m supbirēt: ꝛ aliq̄d liuoris haberent
Matt.9.b supra innotuit ibi: Quarē nos ꝛ phari sei ieiunam'? ꝛ vbi iohāni dixerūt: Ma
gister cui testimoniū dedisti. Ecce disci puli eius baptizāt: ꝛ plures veniūt ad eū. hec oīa eadē de iohanne Lucas po
nit: non ipso ordine: s3 q̄s ordinē rei ge ste teneat non apparet. g ¶ Tu es q̃ ven. Nō ait q̃ venisti: q̄si cū ad inferna descēsur' sū3: debeo te nūciare inferis: q̃ nūciaui supis. An conueniat filio dei mori an aliū ad hec sacra missurus es.

Ni. de lyra.

Ꝩ Qui nō

I Ohānes āt. Posita Ca. XI b
instructōe p̄dicatiū. Hic ꝯñr po
Diuisio nit ꝯfirmatio dubitātiū. ꝛ diui-
dit ī tres ptes: q2 p̄mo saluator nr̄ ꝯfir mat dubios de suo aduētu. scd̄o ꝯdem-
nat icredulos seu ꝑuersos/ ibi: Cui sile3 tertio cōmēdat deuotos/ ibi: In illo tp̄e rn̄dēs ih̄s. Pria ī duas: q2 ad ꝯfirma-
tionē discipuloꝝ iohis oñdit se eē xp̄m pe ꝓmissum. scd̄o ad ꝯfirmatōē ꝑploꝝ oñdit iohē3 eē ꝓphā3 scīm. ibi: Illis āt abeūtib'. Pria ī duas. q2 p̄mo mouet dubitatio. scd̄o pōit ei' rn̄sio. ibi: Et rn̄-
dēs ih̄s. Circa p̄mū ꝯsiderādū q̄ hero des antipas incarcerauit iohē3: ꝓpt h' q̄ rep̄hēdebat eū: eo q̄ abstulerat fratri suo philippo vxorē suā noīe herodiadē vt h' Marci. vj. Iohes q̃ ī carcere cō-
stitut' misit discipulos suos ad ih̄m: que rēs vtrū ip̄e eēt xp̄s an nō: s3 q2 q̄stio ē dubitabilis ꝓpositio: mirabile est q̄ io-
hānes q̃ baptizauerat xp̄m/ ꝛ viderat spūmsctm̄ descēdere sup eū: vt de eo dixerat: Ecce agn' dei ꝛc. vt h' Ioh. j. de h' q̄si du bitas q̄rebat. Ad h' rn̄det btūs Gre. dicēs q̄ iohes nō dubi-
tauit ip̄m eē hui' mūdi saluatorē: s3 dubitauit vtr3 sic nat' erat in hūanitate nr̄a ita etiā moreret ꝓ salute hūana: s3 hec rn̄sio
✳ non videtur

Moraliter: r ¶ Iohānes aūt ꝛc. Per iohannē q̃ mi- Moraliter
sit discipulos suos ad xp̄m dicēdo: † ¶ Tu es qui ven. ꝛc. l3 ip̄e de h' nullaten' dubitaret: s3 vt ei' discipli de h' dubio cer tificarent ꝑ opa xp̄i: significat bon' doctor ꝛ humilis q̃ q̄uis nō dubitet de v̄itate alicui' cōclusiōis: tn̄ discipulos dubitātes remittit ad sapiētiorē vt ꝑ eū certi' iformēt ꝯ mltos doctores ꝛ ꝓfessores q̃ dedignāt sic remittere ne videāt aliq̄ ignorare.
✳ Illis aūt abeun

A B a ¶ Qui nō fu. Qui de diuinitate eius potētia nō dubitauerit hō nō ꝯtra iohānē quē mox a deo cōmēdat. b ¶ De iohā. Precursor xp̄i de xp̄o certificare discipulos voluit: qꜭ sēsit eos dubitare. De p̄cursore xp̄s turbas dubitātes ne dubitent docuit: mollem leuēqꜭ putātes. c ¶ Ecce qui.

Ezech. 13. c Qui ponūt puluinaria sub cubito: q̄ vitā peccātiū palpāt nō pungūt. Nota. Rigida vita ꝛ p̄dicatio debet declinare molliū palatia q̄ frequētāt mollib⁹ induti adulātes. d ¶ Plusqꜭ pphe. Be. qꜭ āgelus nō natura sz officio. e ¶ Maior io. In h nō ꝯfert p̄triarchis: ꝛ cūctis hoībus: sz eq̄lis ceteris sctīs ostenditur. f ¶ Qui aūt minor ꝛc. i. ols sanct⁹ q̄ iā ē cū deo maior est eo q̄ adhuc in mūdo. Uel ego quē minorē facit multoꝝ opinio i ecclia sctōꝝ illi p̄latus sum. Uel nouissimus angel⁹ celi melior est quis homie. g ¶ In regno re. Regnū celoꝝ duob⁹ modis accipit: aut supnū i q̄ nōdū sumus. Aut p̄sens ecclia in q̄ adhuc viuim⁹ ꝛ iā quodāmō regnamus. h ¶ A dieb⁹ iohā. ꝛc. Aplos dn̄s ad

3. 10. a oues q̄ p. do. isrl: ire iusserat vt ad regnū reducerent. Sed hec p̄dicatio ad ꝑfectū publicanoꝝ ꝛ pctōꝝ ꝯsa ē q̄ crediderūt. Ceterū iohānī a plebe nō credit: xp̄i opa nō auctorizātur: qꜭ crux ē scandalo. Iā ꝓphetia cessat: iā lex expletur. Christ⁹ alius p̄dicat: ꝛ ab aliis recipit. sui respuūt: inimici accipiūt. Itaqꜭ regnū celoꝝ vim patitur: qꜭ gr̄a isrl p̄rib⁹ debita: a ꝓphetis nūciata: a xp̄o oblata: fide gentiū occupat ꝛ rapit. Ul' a diebus iohānis q̄ pniam p̄dicauit:

Gal. 5. b

D

q̄ pctōt remittit ꝛ non añ: qꜭ lex penā intulit ꝛ nō p pniam viuificauit. Patria celestis vim patit dū pctōr ad eā q̄si in alienū locū itrat p pniam. Grādis violētia ē in terra nasci ꝛ celū cape. ꝛ hr̄e p ꝟtutē qd̄ nō possum⁹ p naturā.

Patria celestis quō patit vim

i ¶ Oēs em̄. Nō q̄ post iohēz

Act. 11. d nō fuerint aliq̄ vt agab⁹: sz quia q̄cq̄d ꝓphetauerūt de dn̄o vaticinati sūt. Oēs em̄ pphe. qꜭ q̄cq̄d illi dixerūt de venturo locuti sunt: hic vero venientē ostēdit. k ¶ Et si vul. Ut min⁹ excusabiles sit: qꜭ eū nō recepist'. Ipse ē helias i ꝟtute: nō i ꝑsona: par i vite seueritate: mentis rigore: p̄cedēs xp̄i p̄mū aduētū: vt ille scdm̄.

B Cui autem

¶ nō ad īterrogata sz ad scādalū nūcioꝝ

a ¶ nō r̄ndit iohi: qꜭ n̄ dubitabat: sz ill'.

Et r̄ndēs iesus ait ill': Euntes

a ¶ cessāt ꝟba loquāt opa ¶ p miracla

renūciate iohānī q̄ audistis ꝛ b

· ¶ p doctrinā euāgelij illuminā'.

vidistis. Ceci vident: claudi ābulant: leprosi mūdant: surdi audiūt: mortui resurgunt:

a ¶ paupes sp̄ū vel opib⁹ int⁹ illuminātur vt in p̄dicatione nulla distantia sit inter paupes ꝛ diuites.

pauperes euangelizātur: Et c

a ¶ i h nūcios pcutit sicut post ostēdit

a **beatus est q̄ nō fuerit scāndalizat⁹ in me.**

a ¶ ne turbe iohēz linore motū suspicēt ꝛ vt sciāt eū q̄siisse nō sibi sz discipulis.

Illis aūt abeuntib⁹, cepit iesus dicere ād turbas de iohāne. d

a ¶ q̄ nesciebāt mysteriū īterrogatōis ei⁹

b **Quid existis in desertū videre arūdinēm vēto agitatā.** e

a ¶ q̄ omni vento agat vt leuitate mēt' de me ambigat quē p̄dicauit.

¶ nō. ¶ an vana gloria ducet⁹ lecra q̄rat p dapib⁹ vel vestib⁹ q̄ locustis viuit ꝛ pilis cameloꝝ induitur.

Sed q̄d existis videre: Hoīem mollib⁹ vestitū: f

c **†Ecce q̄ mollib⁹ vestiūt in** g

a ¶ vbi aliq̄d venētur.

domib⁹ regū sūt. Sed q̄d existi videre: Prophetā: Etiā h

a ¶ q̄ me nō tm̄ ventūrū p̄dixit: sz etiā digito demōstrauit. ¶ pōt qd̄ erat.

d **dico vobis/ ꝛ plus q̄ pphetā.**

¶ in Malachia.

Hic est em̄ d̄ quo scriptū est: i

a ¶ ꝟba p̄ris ad filiū. b ¶ nūciū.

†Ecce ēgo mitto ângelū meū k

a ¶ manifestationē tuā. b ¶ quia reddet tibi corda auditoꝝ pniam p̄dicādo baptizando.

ante faciē tuā: qui p̄parābit l m

a ¶ vt sūmā ꝟtutū ei⁹ comp̄hēdam.

viā tuā ante te. Amēn dico n **vobis: nō surrexit īter natos**

a ¶ nō virginis. b ¶ ꝛ si equalis.

e **mulierū maior iohāne baptista.** f

a ¶ tēpore. b ¶ in cordib⁹ aploꝝ.

f **†Qui āt minor ē i regno** o

a ¶ dignitate. ¶ alia cōmēdatio iohis

g **celoꝝ/ maior est illo. A diebus** h **autē iohannis baptiste** p q

¶ q̄rū dicet nūc. i. semp.

vsqꜭ nūc regnū celoꝝ vim patitur/ et violenti †rapiunt illud. r

a ¶ p̄cedētes. ¶ vbi xp̄i tp̄s ondit quē iohēs ondit. a ¶ vt p̄dicauerūt.

i **†Omnes em̄ prôphete et lex vsqꜭ ad iohannē prôphetauerunt: et si vultis recipe/** s

k

Nico.de lyra

A nō videt cōueniēs: qꜭ iohēs non fuit min⁹ illuminat⁹ q̄ ꝓphe ve. testa. qꜭ hic dr̄ plusqꜭ ppha: vt seq̄t in isto ca. Prophe aūt cognouerūt xp̄m nō tm̄ nasciturū in carne ꝑpter nos sz etiā moriturū. vt h̄r Esa. liij. c. Tanqꜭ ouis ad occisionē ducet ꝛc. ꝛ in pluribus aliis locis: q̄ ꝑpter ꝓlixitatē vitendā omitto: h̄ multofortius iohēs q̄ fuit plus q̄ ꝓpha cognouit. Itē iohēs de xp̄o p̄dixerat. Ecce agn⁹ dei. Ioh. 1. d. qd̄ nō dixisset vt videt: nisi vidisset eū imolādū p salute mūdi. ꝛ iō alit̄ dicēdū q̄ iohēs nō dubitauit de p̄dict': sz certitudinaliter cognouit

cognouit: sz discipli ei⁹ q̄ nō erāt sic illuminati dubitauerūt: ꝛ iō iohēs p discipulos suos q̄stionē ꝓposuit nō ꝓpter sui dubitationē sz discipuloꝝ hesitantiū. a ¶ Et r̄ndens iesus. hic ponit xp̄i r̄nsio: ꝛ qꜭ ei⁹ r̄nsio non erat ad ꝯfirmationē iohis q̄ n̄ dubitauit: sz ad ꝯfirmationē discipuloꝝ dubitātiū. iō xp̄s nō r̄ndit p ꝟba sz p facta: faciēs in ꝯspectu discipuloꝝ iohis miracula multa manifeste declarātia q̄ ipse eēt xp̄s. ꝛ hoc est qd̄ dr̄ b ¶ Renūciate io. q̄ au. ꝛ vi. Ceci vi. ad p̄ceptū meū ꝛ cetera q̄ sequūt patēt vsqꜭ ibi: c ¶ Paupes euā. i. denūciant h̄re regnū celoꝝ. vt. s. dictū ē ca. v. Beati paupes ꝛc. c ¶ Et beatus q̄ ꝛc. s. dubitādo de deitate: qꜭ me videt in passibili carne. d ¶ Illis aūt abeū. Hic ꝯsīr ondit iohem eē ꝓpheta scīm. et h̄ ne ex q̄stione ꝓposita aliq̄ crederēt eū dubitasse ꝛ ignorasse eū fuisse xp̄m: ꝛ cōmēdat eū de q̄tuor. Primo de soliditate fidei ꝛ ꝯstātie cū dicit: e ¶ Quid existis in deser. ꝛc. q. d. nō: qꜭ iohēs ita ꝯstans erat q̄ nec timore nec fauore a ꝟitate declinabat. scdo ab austeritate pnie/ cū dic: f ¶ Hoīez mol. ve. q. d. nō: qꜭ sic. s. dictū ē iohēs habebat vestimētū de pilis cameloꝝ: et esca ei⁹ erat locuste ꝛ mel siluestre. Ad hoc etiā manebat in deserto vt austerā vitā duceret: nō solū ex victu ꝛ vestitu: sz etiā ex loco. ꝑpter qd̄ subdit: g ¶ Ecce q̄ mol. vesti. ꝛc. ad h̄ em̄ multi magnatib⁹ adulant: vt cū ipsis cōmorātes delitiis vtant: sz hoīes veritat' talia ꝯtēnāt. vn̄ narrat valeri⁹ maxi. lib. iiij. q̄ q̄dā dixit Diogeni olera lauāti. Si tu dionysio adulari velles ista nō ederes. Cui r̄ndit: Si tu ista edere velles Dionysio adulari nolles. ꝛ seq̄t. Hic veridicus veritatis annūciator malēs olerib⁹ sustētari q̄ magnatib⁹ adulari. Tertio cōmēdat eū saluator a claritate noticie/ cū dicit: h ¶ Prophetā. dr̄ em̄. i. Reg. ix. b. Qui em̄ dr̄ hodie ꝓpheta: olim appellabat vidēs: qꜭ ꝓphete videbant ea q̄ aliis erāt occulta: sz nō solū iohēs ꝓpheta fuit: sed etiā plus q̄ ꝓpheta: qꜭ nō solū xp̄m p̄uidit venturū ꝛ p̄dixit sicut alii ꝓphe: sz etiam ip̄m digito ondit. Q̄rto comēdat eū ab auctoritate doctrine dr̄. i ¶ Hic est em̄ de q̄ scrip. est. Malach. iij. k ¶ Ecce ego mit. an. meū. i. iohēz q̄ duxit vitā angelicā. l ¶ Ante fa. meā. i. añ xp̄m. qꜭ fili⁹ dr̄ figura dei p̄ris. ꝛ per ꝯsīs facies ei⁹. m ¶ Qui ppa. viā. i. corda audientiū ad recipiēdū xp̄m p p̄dicationē suā ꝛ baptismo suū ꝛ vt cōp̄hendat summā cōmēdationē iohānis/ subdit: n ¶ Amē dico vo. nō sur. ma. ꝛc. nō negat q̄n eq̄lis surrexit īter natos mulierū. Christ⁹ em̄ maior fuit: sz nō ꝓpte dr̄ fili⁹ mulieris sz ꝟginis: qꜭ mulier de cōi cursu accipit p femina corrupta. o ¶ Qui aūt est ꝛc. i. in btitudine. p ¶ Maior est illo. qꜭ q̄libz beatus ꝯp̄hēsor q̄cūqꜭ minimus maior est actu q̄ q̄cūqꜭ viator pur⁹: sz aliq̄s viator sit maior in potētia aliq̄ btō. Et qꜭ dixerat q̄ iohēs erat plus q̄ ꝓpheta. iō ꝯsīr declarat h̄ dī. q ¶ A dieb⁹ ꝛc. qꜭ iohēs icepit predicare ꝯsecutionē regni celestis p pniam: qd̄ ante esse nō poterat. r ¶ Et vio. ra. il. nō em̄ pōt hō nat⁹ in terra rapere celū: nisi sibi faciat violentiā cohercēdo a delectabilibus ꝓpriū appetitū. s ¶ Oēs em̄ pphe. ꝛc. qꜭ i lege et ꝓphetis veritas de xp̄o erat sub figuris ꝛ enigmatib⁹ tradita: sz a iohe ē manifeste ostēsa dicēte: Ecce agnus dei ꝛc. t ¶ Et si vul. ꝛc. nō in ꝑsona sz in sp̄ū. qꜭ fuit similis helie: ꝛ h̄ in trib⁹. Primo in austeritate pnie: qꜭ de helia scribit. iiij. Reg. i. q̄ erat vir pilosus: ꝛ zona pellicea accinctus renib⁹. dr̄ aūt ibi pilosus ꝑpter h̄ qd̄ habebat vestē hirsutā ꝛ asperā. sīr de iohe dictū ē. s. iii. q̄ habebat vestimētū de pilis cameloꝝ. Scdo in soliditate ꝯstantie. De helia em̄ scribit q̄ ipse ꝯstāter

Iohis vestimentum

Valeri⁹ de diogene

† 21. q. 4. c. 1

D

† Mal. 3. a Mar. 1. a

† Lu. 7. e

Iohēs helye cōpat i tribus

A arguebat re

✳ d ¶ Illis aūt abeū. ꝛc. Per h aūt q̄ xp̄s commēdauit iohānē de mēt' ꝯstātia ꝛ de aspera vita ꝛ de cognitiōis excellētia: ondit q̄ doctores supiores non debēt inferiores ꝯtēnere sz mag' q̄ntum possunt salua veritate eos cōmēdare. q ¶ A dieb⁹ aūt ioh. ba. ꝛc. Per regnū celoꝝ pōt itelligi militās ecclia q̄ nō ē ipsi parietes: sz fideles: qꜭ multi valde passi sūt martyriū p violentiā tyrānoꝝ ꝛ sic rapuerūt regnū celoꝝ. s ¶ Oēs em̄ p. ꝛ lex ꝛc. p legē ꝛ ꝓphetas significant doctores vete. testa. per iohem n̄o doctores noui: ꝑpter qd̄ debēt ei assimilari in trib⁹ predictis. s. mentis constantia: austera vita: ꝛ sana doctrina.

Moraliter

 ✳ Cum aūt

E F a ¶ Cui aūt ꝛc. Laudato iohāne trāsit ad increpandū illos q̄ nec p̄dicatione iohānis moti sunt: vel ipius christi p̄dicatio/nē despiciūt. Johānes talis ac tātus vt dixi: ꝛ adeo dignus vt ei debeat credi. ſꝫ vos cui estis assimilādi q̄ noluist' credere ei.

Pueri doctores sunt humiles b ¶ Silis est pue. Pueri doctores sunt hūiles spū. Forū synagoga: vel ipa hierl'm. vbi iura p̄/ceptoꝝ dei recōdebanť. Coeq̄les: cō/tribules q̄s solebāt exprobrare q̄ ad laudes dī nō assurrexeᷣt corde deuo/to: mēbroꝝ agilitate: qḋ notat salt'. Nec p lamēta ꝓphetarū ꝓ excidijs iā factis vel faciēdis: ad pniāꝫ cōuer/si sūt. c ¶ Ceci. vo. ꝛc. Ut dauid.

† Lu. 7. c Ps. 80. Johel. 2. c Exultate deo adiutori nr̄o: iubilate deo iacob: ꝛ cetera hmōi. d ¶ Lamēta uimus. Ut cōuertimini ad me i to. cor. v. in ieiunio ꝛ fle. ꝛ. p. et hmōi.

e ¶ Uenit eni. Sicut tūc: ita ꝛ nūc vtrāq̄ viā salutis respuitis. Lamēta/uimus ad iohannē: cecinim' ad xp̄m. Hec est sūma generatio ista nec plo/rat cū iohāne plorāte: neq̄ gaudet cū xp̄o gaudēte. Nec mirum si duplicē viā salutis ꝯtēnūt: cū ꝛ ieiuniū ꝛ satu/ritatē pariē spernūt. Si ieiuniū pla/cet cur iohannes displicet? Si saturi/tas. cur fili' hoīs. f ¶ Et iustifi. ē. Ondit filios sapiē intelligere: nec in abstinēdo: nec in mādūcādo esse iusti/ciā: ſꝫ in eq̄nimitate tolerādi inopiā: ꝛ tēperātiā nō se corrūpēdi p abundan/tiā. Nō est regnū dei esca ꝛ pania q̄ꝝ

.35. di. c. 6 nō vsus: ſꝫ cōcupiscētia rep̄hendiť. in q̄busdā libris habeť. Justificata ē sa/piētia ab opib' suis: q̄ sapiā nō q̄rit vocis testimonium / sed operum.

g ¶ Tūc cepit. Qui hactenus iu/deos cōiter increpuit: nūc noiatim ci/uitates exprimit: q̄ frequēter audita doctrina ꝛ visis tot signis credere no/luerunt q̄b' non optat mala: ſꝫ p̄dicit

Mat. 4. d vētura. h ¶ Ue tibi co. s. vbi le/giť q̄ circūibat iesus ciuitates ꝛ oēs vicos curās oēm languorē: intellig/dū est inter alias etiam in corozaim ꝛ

Corozaim Bethsaida bethsaida dn̄m fecisse ꝟtutes. Coro/zaim interp̄tať mysteriū meū. Beth/saida dom' fructuū vel venatorum.

i ¶ Si in tyro. Hoc impletū mō vi/demus: q̄ corozaim ꝛ bethsaida p̄nte dn̄o credere noluerūt. Tyrus ꝛ sidō

† Lu. 10. e Act. 21. a postea p̄dicantib' aplis crediderunt: adeo deuoti vt Paulū tyro abeuntē oēs cū vxoribus ꝛ liberis vsq̄ ad na/nes ꝓsequerenť. Cur ḡ non creditu/ris p̄dicauit: credituros euitauit. ipse scit cuius vie sunt mīscdia ꝛ veritas. Proposuit tñ fines iudee nō excede/re: ne iustā phariseis ꝛ sacerdotibus ꝑsecutionis occasionē daret. Et erāt tūc qui in corozaim essent

F vocandi: nec

a ¶ hoc esse mysticum ꝛ indigere intelligē/tia ostendit cum subdit: qui habet.

re / ipse est helias q̄ vēturus est.

¶ cordis. a ¶ qḋ dixi mystice intelligat.

Qui habet aures audiēdi audi a

a at. † Cui aūt similē estimabo ge/ b

a ¶ tot monita salutis audientē: ꝛ nō obe/dientem. b ¶ iudaicam. c ¶ huic toti negocio. ¶ sicut dauid ꝛ hieremie.

b nerātionē istā? Similis ēst pu c

¶ ꝑrum ad monitores.

a ¶ hierusalem. ¶ vbi lex ꝛ iura ꝓmunť.

eris sedentibus in forō: qui cla d

¶ quantū ad monitos.

c mantes coequalib' dicunt: Ce/ e

a ¶ nō assurrexistis operando.

cinimus vobis et non saltāstis:

a ¶ pn̄le lachrymas necessarias vob̄ p̄dixi/mus: ꝛ nō acq̄euistis: nec adhuc acquiesci/tis. ¶ per compassionem.

d lamentauimus et non plāxistis.

a ¶ exponit predictā similitudinē. b ¶ exē/plo abstinētie sue penitētiā vobis indicens ꝛ noluistis humiliari cum eo.

e † Uēnit eniꝫ iohānes: neq̄ mān f g h i

ducās neq̄ bibēs / ꝛ dicūt demo

a ¶ cibo ꝛ potu leticiā futuri regni p̄signās ꝛ noluistis cū illo gaudere: ſꝫ calūniati est'.

niū habet. Uenit fili' hoīs mān k l m n

ducās ꝛ bibēs / ꝛ dicūt: ecce hō o p

vorax ꝛ potator vini: publicano

a ¶ q̄cq̄d me puteris: ego tñ. dei ꝟtus ꝛ dei sapia iuste facere intelligor ab aplis.

f rū ꝛ pctōꝝ amic' † Et iustificata q

a ¶ q̄b' pr̄ reuelauit: q̄ prudētib' abscōdit.

g est sapiētia a filijs suis. Tūc ce/ r s

pit exprobrare ciuitatib' i quib'

facte sūt plurime ꝟtutes eius: q̄

a ¶ q̄ quondā mysteriū dei tenuisti.

h nō egissent pniāꝫ. † Ue tibi cōro t

a ¶ que fructū gignere debuisti ad quā spi/rituales venatores missi sunt. b ¶ in ciuita/tibus gentiū: q̄s diabolus venator in angu/stia tentationū comprehendit.

i zai: ve tibi bethsaida: q̄ si i tyrō v x

opposita carmē lugubre: postea exprobrabant sibi mutuo: ꝛ ex G ultātes dicebāt alijs q̄re sibi nō cōgaudebāt: ꝛ ecōuerso alij. s. lamētātes q̄re sibi nō cōpatiebanť: ꝛ h̄ fiebat ad exp̄mendū va/nā leticiā ꝛ defectū cōpassionis ꝛ amicitie adinuicē in hoc mū/do ꝛ hoc modo sicut videmus frequenter q̄ in eadem ciuitate immo ꝛ in eodem vico vel etiam i domo aliq̄ letanť ꝛ aliq̄ ex opposito tristanť. h̄ silr̄ erat de iudeis q̄tū ad h̄: q̄ viderant austeritatē iohis: nec p h̄ fuerāt moti ad pniāꝫ: ꝛ postea dulcedinē ꝛ māsuetudi/nē xp̄i: q̄ dulcedinē mīscdie eis p̄dicauit ꝛ cū eis dulciter ꝛ māsuete cōuersat' est: nec graues penas iposuit penitētib'. sed dixit: Uade ꝛ noli āplius peccare: ꝛ tñ p h̄ nō fuerūt moti ad deuotōis dulcedinē ꝛ pietatis: ſꝫ magis remāserūt obstinati in pctīs. s. vtrinsq̄ vitā i malū interp̄tan/do. ꝛ h̄ ē qḋ dr̄: Cui aūt silēꝫ ꝛc. de q̄ scribiť in se. ca. Generatio mala ꝛ adul/tera signū q̄rit. c ¶ Silis ē pue. non J. 12. a q̄tū ad eoꝝ innocētiā: ſꝫ q̄tū ad ludi eo/rū interp̄tationē. d ¶ Qui cla. q̄ pue/ri in ptes eq̄les diuisi: sibi dicebant mu/tuo ea q̄ sequunť: e ¶ Ceci. vo. ꝛ patꝫ ex p̄dictis. f ¶ Uenit enim io. Hic applicat silitudinē ad ꝓpositū. g ¶ Ne/q̄ man. ne. bi. i. in abstinētia maxima viuēs. ille eni q̄ parū comedit dr̄ non co/medere ſm cōem modū loquendi: sicut q̄ male videt dr̄ nō vidēs. h ¶ Et di. iu/dei. s. i ¶ Demo. ha. austeritatē iohis demoni attribuendo. demoniaci eni p̄nt multa agere ꝛ pati q̄ nō p̄nt alij.

k ¶ Uenit fi. ho. i. xp̄s. l ¶ Mā/du. ꝛ bi. i. cōem vitā inť hoīes ducēs: h̄ eni debebat facere q̄ erat mediator dei ꝛ hoīm: ꝛ iō talē vitā debuit cōiter duce/re: vt cōiter viuētes ꝛ pctōres haberent accessum familiarē ad ip̄m. m ¶ Et di. scꝫ pharisei male interp̄tādo. n ¶ Ec/ce hō vo. in q̄ notāt eū de excessu i quā/ D titate cibi. o ¶ Et pota. vi. in q̄ notāt eū de ebrietate: qḋ erat falsum: q̄ ꝑfectis/sime vite fuit. vn̄ ꝛ p' baptismū. xl. dieb' ꝛ noctibus ieiunauit. vt. s. visum est.

p ¶ Publica. ꝛ pec. ami. h̄ accipie/bāt ex h̄ q̄ videbāt eū cū eis comedētē et bibētē: vt. s. dictū ē ca. ix. h̄ tñ non erat vt eoꝝ vitia amaret: ſꝫ magis vt sanaret: vt ibidē dr̄: q ¶ Et iustifi. ꝛc. h̄ duplr̄ ex/poniť. Uno mō referēdo ad aplos: ꝛ est sensus: ſꝫ xp̄s q̄ ē sapia dī p̄ris sit p̄dicto mō a phariseis reprobat': tñ iustificat' ē. i. cognit' iust' a filijs suis: h̄ ē a discipulis q̄ sūt filij xp̄i p adoptōꝫ: ſm q̄ dr̄ Jo. i. a. Quotq̄t aūt rece. eū ꝛc. ¶ Aliť exponiť referēdo ad pueros iudeoꝝ p̄dicto mō lu/dētes. ꝛ tūc sēsus ē. Et iustificata ē sapia s. iohis ꝛ xp̄i. r ¶ A fi. su. h̄ ē a filijs iu/deoꝝ: q̄ declarata ē eoꝝ iusticia ꝛ sapia inq̄ntum rep̄ntabať p eoꝝ ludū obstinatio patrū suoꝝ: sic pꝫ ex p̄dict'. s ¶ Tūc ce. expro. hic i spāli ondit xp̄s cōdēnationē aliq̄ꝝ ꝓpt eoꝝ igra/titudinē: q̄ illī p̄dicauerat xp̄s freq̄nter ꝛ inť eos miracula fe/cerat: ꝛ lꝫ ei' p̄dicatiōꝫ p̄mo recepissēt deuote: tñ postea ad vo/mitū reuersi i īfidelitate remāseᷣt. sic p̄dictū fuerat p Esa. ix. a. Prio tp̄e alleuia. ꝛc. sic expositū ē ca. iiij. ꝛ h̄ ē qḋ dr̄: Tūc ce/pit expro. ꝛc. t ¶ Ue ti. co. ꝛc. ista erat vna de ciuitatib' i q̄/bus p̄dicta fecerat. v ¶ Ue ti. beth. de ista ciuitate erat pe/trus ꝛ andreas. x ¶ Quia si i ty. ꝛc. qḋ pꝫ q̄ receperunt

✱ predicationes aploꝝ

Nico. de lyra.

✱ arguebat regē achab. iij. Regū. xxij. ꝛ ochoziā regem. iiij. Reg. i. similiter iohānes cōstanter arguebat herodē. Marci vi. Tertio in auctē doctrine: q̄ sicut helias vēturus est p pre/dicationē suā: denunciās christi aduentū scd̄m: ita iohes pre/uenit primū: vt dictū est. s. iij. ca. ꝛ hoc notať / cum subditur: a ¶ Qui habet au. ꝛc. ad denunciandū q̄ illud qḋ imedi/ate p̄poniť: mystice est intelligendū. b ¶ Cui aūt si. ꝛc. hic ꝯñr exprimiť cōdēnatio obstinatoꝝ: ꝛ primo in generali re/spectu iudeoꝝ cōiter. scd̄o in spāli respectu aliquoꝝ quib' speci/alia bn̄ficia cōtulerat / ibi: Tūc cepit exprobrare. Ad euidētiā p̄mi aduertendū q̄ multū valde facit ad virtutē q̄ aliqui a pu/ericia sua sint cōsueti operibus virtuosis. ꝛ ideo expedit q̄ pu/

Ludus puerorum hebreorum eri exerceanť in ludis honestis ꝛ inducentib' ad virtutē ꝛ re/trahentibus a vitijs: ꝓpter qḋ pueri hebreoꝝ habebāt talem ludum. diuidebanť eni in medio ciuitatis in duas ptes equa/les: ꝛ illi qui erāt ex vna parte canebāt carmen leticie. ꝛ alij ex

opposita car

Moraliter ✱. b ¶ Cui āt si. ꝛc. Seq̄ť: c ¶ Ceci. vo. ꝛc. Illi ꝓ nō saltāt ad cātū q̄ audiētes p̄dicatiōꝫ de gaudijs celestib' ꝛ n̄ ele/uāť ad ip̄a p deuotōis affectū: ꝛ illi n̄ plāgūt ad lamētatōꝫ q̄ p̄/dicatōꝫ audiūt d punitōe pctōꝝ ꝛ n̄ moueť ad aliquā ꝯtritiōꝫ. f ¶ Uenit ei io. ꝛc. abstinētia iohis fuit alijs exēplū pniē: mādūcatio ꝟo xp̄i fuit alijs exēplū ꝯdescēsiōis ꝛ mīscdie. p il/los igiť q̄ vtrūq̄ i malū interp̄tabāť significāť detractores bo/nos act' alioꝝ neq̄ter deprauātes. s ¶ Tūc ce. ex. ꝛc. Per

✱ istas ciuitates.

A F vocandi: nec tñ de cõtemptu grauius puniẽdi. Tyrus angu stia Sidõ venatio. a ¶ Et tu caphar. Nõ solũ corozaim et bethsaide ve erit: sz et tibi capharnaũ: qr nũqd vsqz in celũ exal taberis. Nõne tu eo q̃ fama hospitu mei et signoꝝ i te factoꝝ famosa efficeris: vel ꝯ pdicationẽ meã supbissime restitisti. Ca pharnaũ interptat villa pulcherrima: i q̃ ꝯdẽnat pfida hierlm: cui di: Iustifi

Ezech.16.b cata est sodoma soror tua ex te. i. ex tui cõpatiõe cũ illo exẽplo Loth nõ ẽ cor recta: tu filii dei vbis et miracul sp ex titisti ingrata. b ¶ Rñdẽs ic. Rñ dẽs tacite obiectiõi q̃si q̃rerẽt: q̃ rẽ q iudaic pplis di cultoꝝ/dei filiũ i carne venientẽ tã obstinat reiecit: quẽ gẽti litas tã pna recepit. c ¶ Dñe celi. Qui facis celos et relinqs i terrenitate q̃s vis vel ad lraz. d ¶ Paruulis. Sapiẽtib et prudẽtib: nõ apponit in sipiẽtes et hebetes: sz paruulos vt pbet se timorẽ dãnare: non acumen. e ¶ Ita pr. Blãdiẽtis affectu loqt vt inceptũ i aplis bñficiũ cõpleat. hic exẽplũ hũilitat accipimus ne temere discutere psumamus supna cõsilia voca tiõe hoꝝ: et repulsione illoꝝ. cũ eni vtrũqz attulisset: non mox rõnẽ reddi dit: sz sic deo placitum dixit: ostẽdẽs: qr iniustũ eẽ nõ põt qd iusto placet. In oib q̃ q̃ exteri disponunt: apte cã rõ nis est: occulte iusticia voluntatis. f ¶ Qm sic ic. Hic qs iterũ q̃rat cur hũiles eligat: sapiẽtes reprobet. g ¶ Oia mi. ic. Tradentẽ patrẽ et

Mystice accipiẽtẽ filiũ mystice intellige. Alio quin si iuxta fragilitatẽ nrãm accipis cũ ceperit habere qui accepit: incipiet nõ habere q̃ dedit. Per oia: cooipo tentẽ nota. p tradita: filiũ cui p natu rã oia. p vni substãtie iure sũt ppria: nõ data p grãz. Tradita aũt oia: non celũ et terra et cetera q̃ fecit: sz hi q̃ p fi

B liũ accessum hñt ad patrẽ: et aũ rebel les dñm postea sentire ceperũt. Tra dita ãt nõ alia sunt q̃ que in filio soli

Nota nota sũt pri. Nota vo filio soli esse q̃ pris sũt. atqz ita in h mutue cognitio nis secreto intelligit: nõ aliud in filio q̃ q in pre agnoscibile sit extitisse. h ¶ Et ne. no. fi. nisi pa. et cui fi. vo. reipm reuelare. Et nemo nouit patrẽ nisi filius: et cui patrẽ voluit reue lare. Ad vtrũqz eni illud subditũ re fert. Verbo enim suo pr se declarat. Et vbũ seipm declarat: qr mẽtis nre lumẽ est. i ¶ Nisi fi. Mutua cogni tio q̃ ẽ eqlitate nature. Illa aũt tãtũ la q̃ in nob est: dignatiõe reuelãt est. F Tollite iu

quri q̃ fuit cã q iudei lrati et i pplo famosi p maiori pte i infide litate remãserũt. simplices aũt et illr ati ad fidẽ vocati sũt. Hu ic q̃stioni tacite rñdet christus p modũ diuie laudis dicens: g ¶ Cõfiteor ti. i. ad glãz tuã declaro. h ¶ Quia ab. i. mysteria fidei. i ¶ A sapi. et pru. i. in sapia hũana ꝯfidẽtib

Questio

and Sidone facte eẽnt virtutes q̃ fa
a ¶ pro mẽoria pugẽtis peccati. b ¶ p mor tis consideratione.
cte sũt i vob/ olim i cilitio et cinẽ
a ¶ sz neqz facte sũt i eis neqz penituerũt et tñ.
re penitẽtiã egissent. Uerũtamẽ a
a ¶ sic minor fuit culpa ei: q̃ nũcios vitat nõ habuit q̃ ei q̃ refutauit: ita minor pena.
dico vobis: tyro et sidoni remissi
a erit i die iudicij q̃ vobis. Et tu b
a ¶ que similt culpe iubiaces.
capharnaũ: nũqd vsqz i celũ ex
¶ ideo maioribus supplicijs punieris: qr credere noluisti visio virtutibus.
altaberis: Usqz i infernũ descẽ
des. Quia si i sodomis facte fu c
issent vtutes q̃ facte sũt in te: fõr d
a ¶ certe. b ¶ nõ contigisset eis subuer sio vbi fuisset correctio.
tẽ mãsissent vsqz in hãc diẽ† Ue e
rũtñ dico vobis: qr trẽ sodomo
a ¶ quia minor culpa.
rũ remissius erit i die iudicij q̃ ti
¶ cum exprobrasset iudeis.
b bi. In illo tpe rñdens iesus di f
¶ grãs ago l te exulto. ¶ mi. ¶ nõ pater.
c xit:† Confiteor tibi pr dñe celi et g
a ¶ sacrm mei aductus. b ¶ scribis et pharis seis: qui sibi sapere vident.
terre: qr abscõdisti hec a sapiẽti h
¶ et hoc per me. i
bus et prudẽtibus: et reuelasti ea k
d ¶ hũilibus spũ. a ¶ vt hũilis redeat: q̃ su
e f paruulis. Ita pater qm sic fuit l
pbiẽdo recessit. ¶ coomnipotens.
g placitũ ante te. Omnia mihi tra m
¶ consubstantialis patri.
h dita sũt a pre meo. Et nemo no n
¶ hoc nature. ¶ nõ q solus.
uit filiũ nisi pr: neqz patrẽ quis o
¶ hoc nature. ¶ hoc gratie.
i nouit nisi filius: et cui filius voluerit p
a ¶ et quia p me habetis accessũ ad prẽm.
¶ credendo obediendo.
reuelare. Uenitẽ ad me oẽs qui q

et isti sũt sapiẽtes i ocul suis tñ: sz nõ sim plicit. k ¶ Et reue. i. hũilib. et sic pz q cã a pte credentiũ fuit eoꝝ hũilitas: q̃ ad sapiaz disponit. vt dr Prouerb. xi. a. Ubi hũilitas ibi sapia. ex pte aũt nõ credentiũ fuit eoꝝ supbia q̃ est intellect excecatiua: sz ex pte dei cã fuit simplex volũtas diuia. et hoc est qd subdit: l ¶ Qm sic fu. ic. Qr eni aliq̃ sint electi et aliqui reprobati bene põt assignari cã in generali etiam ex pte dei vt in electis apparent dei misedia in alijs aũt ei iusticia: qr sicut ad glãz re gis terreni et decorẽ sui regni nõ solũ ptinet aula in q̃ strenui milites honorant: sz etiã patibulũ i q̃ malefactores puniũt: sic ad glãm dei nõ solũ ptinet pmiatio bonoꝝ sz etiã punitio reprobõꝝ. In spãli tñ non põt assignari rõ ex pte dei q̃re istũ eligat et illũ dimittat: nisi simplex voluntas. Unde dicit Aug. sup Ioh. Quare illũ tra hat: illũ aũt dimittat: noli velle diiudicare si nõ vis errare. m ¶ Oia mi. tra. sũt. Hic ponit pdicte vocationis mediũ. xps eni mediator ẽ dei et hoim. debit aũt ẽ pro cessus vt ab extremo i extremũ pcedat p mediũ. et ideo ois pcessus grẽ deriuat ad nos p xpm: et h est qd dicit: Oia mi. tra dita sũt. qd verũ est i xpo: qr sm naturã diuinã hz eẽ a pre: et p ꝯñs posse: sz habe at idẽ eẽ nũero et posse cũ ipo. et sic oia sũt sibi tradita a pre ab eterno: sm aũt natu rã hũanã oia tradita sũt in ptãte xpi et do minio a deo pre. Sz h intelligẽdũ est du plicit. Uno mõ q̃tũ ad auctẽ. et sic oia cre ata sũt sibi sbdita ab istãti ꝯceptiõis: qr eo ipo q natura hũana vbo ẽ vnita: oia cre ata sũt sbiecta sibi. Alio mõ q̃tum ad effe ctũ: et sic i iudicio oia erũt sbiecta pedibus ei: qr tũc ei volũtas pfecte iplebit i oib vt hr ad Heb. x. et qr hz diuinã naturã idẽ ẽ cũ pre. io sbdit: n ¶ Et ne. ic. eo mõ: n tñ p h excludit spũsctũs: qr dictio exclusi ua addita vni psone i diuis respectu ẽnt eẽntial: n excludit aliã: sz poti icludit: qr lz alia sit psona pris: alia filij et alia. s. tñ iste tres psone sũt vnus ds: ita q nec i diuinitate nec i eẽntialib hũt alietatẽ aliquã. dictio aũt exclusiua solũ excludit qd alietatẽ ipor tat. Noticia aũt absolute sũpta eẽntialr ac cipit et io cõis ẽ trib. et io cũ dr: q ne. no. fi. ni. pr ic. p hãc dictiõz exclusiuã nisi ab hac noticia n excludit. s. sz mag icludit: vt dictũ ẽ. Sciẽdũ etiã q hec dictio nẽo n accipit pñe. i. nullus hõ. qd pz p h q ab ista vniuersali negatiua excipit pr p dictõz ex

Electio et reprobationis in generali

†1.q.1.c nõ ne.

†Lu.10 d

D

Ni. de ly.

A pdicationes aploꝝ et deuote cre diderũt: vt pz Act. xxj. b. vbi paulũ ꝯduxerũt vsqz ad nauẽ ex deuotiõe. p h tñ intelligit aliq̃ variabilitas i diuia pdestina tione: sz tñ in hoium volũtate. a ¶ Uerũtñ di. vo. ic. qr grauius est auditã fidẽ repellere q̃ mori in gẽtilitate. Illi aũt erãt gẽtiles q̃ hitabãt i tyro et sidone. b ¶ Et tu ca. nũ. ic. hoc dicit iproperãdo: qr p pdicationẽ xpi et miracula debuisset exaltari ad diuia. sz ppt pctm ingratitudinis sp peiora poribus inferunt/ io sequit: Usqz i infer. descẽ. c ¶ Quia si ic. q̃ tñ fuerũt hoies pessimi: vt hr Gen. xiij. d ¶ Facte fuis. qr fecissent pniaz sic niniuite ad pdicationẽ ione. dicit aũt forte: nõ/ ad notãdũ dubitationẽ ex pte sua: sz ad denotãdũ mutabili tatẽ liberi arbitrij ex pte hois. e ¶ Uerũtñ di. vo. ic. qr re pugnatio veritat agnite q̃ fuit i illis: qr veritatẽ dei cognitã p pdicationẽ xpi postea ipugnauerũt: cũ sit spẽs pcti i spũsctm grauius est pctm q̃ sit vitiũ luxurie ꝯ naturã q̃ erãt infecti isti so domite. f ¶ In il. ic. Hic ꝯñr ponit deuotoꝝ cõmẽdatio: et circa deuotionẽ pmo ponit pncipiũ motiuũ. scdo ipm mediũ/ ibi: Oia mi. tra. sũt. Circa pmũ aduertẽdũ q posset ab aliq̃ queri que

clusiuã/ cũ sbdit: o ¶ Nisi pr. q̃ tñ pr nõ ẽ hõ. sol ei filius i di uinis ẽ hõ: et io dicẽdũ q nemo ibi accipit mag large. i. nullũ suppositũ nature itellectual: et sic bñ excipit pr q̃ lz nõ sit hõ: ẽ tñ natura itellectual: et tñ ipe cognoscit filiũ pfecte: et qr xps ẽ me diator di et hoim. io noticia diuioꝝ ad nos deriuat p ipm/ ppt qd sbdit: p ¶ Et cui ic. nõ qr isti qb fit reuelatio mediãte fi lio habeãt noticiã cõphẽsiõis sic filius qr h ẽ ipossibile creature. illud ei qd cõphẽdit totalr et pfecte cognoscit: et qr vt dictũ ẽ dei filius ẽ mediator dei et hoim. io ꝯñr ostẽdit q familiarit et secure possum accedere ad ipm. d. q ¶ Uenite ad me ic. sb one re legis: qd onus fuit iportabile patrib antiqs: vt hr Act. xv. A Et ego reficiã

Moraliter

✳ istas citates i qb xps freqnt pdicauerat et miracla fecerat significant illi q̃ freqnter audiũt dei vbũ et vidẽt exepla virtutũ et tñ i pctis suis obdurãt ppt qd ceter paribus alijs grauius punient: f ¶ In il. tẽ. rñ. ic. sequit. k ¶ Et reue. ea ic. magnus bo nor ex h ẽ hũilib ver: qr sit d secreto ꝯsilio summi regis: et qm hũi lib oia patiẽt sustinẽtib freqnt iponunt quia io idigẽt recrea tiõe diua. ppt qd sbdit: Ueni. ad me ic.

E F a ¶ Tollite iugū ⁊c. Iugum xpi euangeliū est qd iudeos ⁊ gentes in vna fide ꝯiūgit. Tollite sup vos.i.in honore habete: nō subt' vt ꝯtēnat'. Qui laborat': difficultate leg': ⁊ onerati petis.s. reficiā si iugū tollit'.i. pcepta mea. Et qd iugo eius suauit': qd onere leui': pbabilē fieri: abstinere a malo: bonum velle: amare oēs: etiā seq: pñtib' non capi: nolle alii facere qd pati non vis. b ¶ Discite a me. Docēte vbo ⁊ exemplo: vt sit' humiles mentib'. mites morib'. Humiles: vt neminē ꝯtēnant. Mites vt nullū ledāt. Corde: vt idem extra in ope sit ⁊ in corde: ne lateat serpēs i specie colūbe. c ¶ Iugū enim me. Quō euāgeliū lege leui' ē: cū ibi opa: hic ⁊ cōcupiscētia dānat': Sz i lege multa iubent' q̄ apl's ipleri nō posse dic: hic volūtas qrit: q in arbitrio nro est: ⁊ q̄ sola sufficere pōt ⁊ pmium hre. Itē quō iugū xpi suaue cum.s. dr: Arta via ē q̄ ducit ad vitā: Sed angusta qz nō nisi āgusto inito icipit. pcessu vō tpis ieffabili dilectiōis dulcedine dilatat'. d ¶ On' me.le. Quia illud mom. taneu nr̄ tribulatiōis eternū pond' glie opat' in celis.

Mat.7.b

a ¶ quasi victi. b ¶ peccatis vel iugo legis. c ¶ interius nō tm̄ exonerabo.

laborātis ⁊ onerati estis: et ego re a

a ficiam vos. † Tollite iugū meū su b c

¶ i fide cōbinatos ¶ qz nullū ledo ¶ morib'

b p vos: ⁊ discite a me qz mitis sum b

a ¶ qz nullū despicio ¶ mēte b ¶ nō ficte.s.

c ¶ hic spe: ⁊ postea re.

ēt hūilis corde ⁊ inuenietis requiē f

a ¶ euāgeliū. b ¶ nō detrectātib': sz dilatato corde currētib'. a ¶ disciplina.

e aiab' vris. Iugū eñ meuz suaue g

b est: ⁊ onus meum leue.

e I N illo tēpo Ca. XII b

¶ iterum datur occasio contradicendi iudeis.

f re. † Abijt iesus per sata

†Mar.2.b Lu.6.a

Nico.de lyra

a ¶ Et ego re. vos. in presenti p grām: ⁊ i futuro p gloriā. b ¶ Tollite. volūtarie.s. c ¶ Iugū me. su. vo.i. legē euāgelicā: q̄ dr iugū a iūgo iūgis qz lex euāgelica ē lex amoris: ⁊ p ꝯñs iūgit fideles adinuicē. iudeos ⁊ gētiles qz amor ē vis vnitiua ƀm Diony. ꝯtr ondit q̄ lir nutrianir amor iste di. d ¶ Discite a me ⁊c. nullum ledendo. e ¶ Et hūilis cor. neminē ꝯtēnēdo. Istis aūt duob' maxie nutrit' dilectio. pmiū aūt amoris subiūgit, cū di. f ¶ Et inuenietis re. a. ve. qi ƀm q̄ dic' Aug'. lib. ꝯfessionū: Inquietū ē cor meū donec requiescat in te. q̄ quidem qes hic inchoat': sz in pria pficit': vbi charitas cōsūmat': ⁊ ne ex iugo leg' euāgelice aliq terreant' / iō subdit': g ¶ Iugū eñ ⁊c. qz ƀm q̄ dr.i. Ioh.v. a. Mādata ei' grauia nō sūt. qd expones Aug. dic.s. amāti.

August' in lib. cōfessi.

In ca. xi. vbi dicitur in postilla: ⁊ ideo aliter dicendū q̄ Iohānes nō dubitauit de predictis.

Additio.

Hec rō postillatoris nō videt' cōsona lre sequēti cū dicit: Eūtes renūciate iohāni q̄ audistis ⁊ vidistis ⁊c. Si eñ iohānes nō ꝓponebat hāc qstionē ꝓpter se: sed tm̄ ꝓpter discipulos: cū h nō latebat xpm q̄ cogitatiōes hoim pfecte cognoscebat: supfluū ⁊ impotinēs videt' dicere. Renūciate iohāni iohes eñ de h cert' erat sz pot' debuisset dicere: Attēdite q̄ audistis ⁊ vidistis: dirigēdo vba sua discipulis q̄ h indigebāt vt dicit postillator: nō autē iohānes sed meliori iudicio semp saluo ad hāc admirationē tollēdā alit' posset dici. Pro cui' declaratiōe attēdendū q̄ nō est icōueniens: vt qs sciēs aliquā veritatē certitudinalit' p vnū modū alterius ꝓficiat sciēdo eādē veritatē p aliū modū: lz scdus mod' sciēdi nō sit ita pfect' sic pm' qd ptz ex h nā xpus q̄ nō solū ƀm sciam increatā: sz etiā ƀm ƀm sciam infusam oīa cognouit vt cōmuniter tenet': ƀm tm̄ sciam acqsitā.s. expimētalē legit' ꝓfecisse. Luc. ii. g. Iesus ꝓficiebat scia ⁊ etate ⁊c. Silr dicēduz est q̄ lz iohānes certitudinalit' cognouisset xpm p diuinā reuelationē ⁊ p scm̄ spm̄ sub forma visibili descēdentē ⁊ hmōi: adhuc tm̄ poterat ꝓficere in ipsi' cognitiōe expimentali: hoc est cū p experientiam haberet q̄ opa ipsi' xpi manifeste corrñderēt his q̄ de eo in ꝓpheticis scripturis ꝓnosticata fuerūt: iuxta illud Ioh. x. a. Opa q̄ ego facio testimoniū phibēt de me: sz cū q̄libet cognitiōis pfectio sit appetibilis seu dsiderabilis: psertim cognitio xpi. idcirco iohānes nō dubitādo de xpo an eēt xps: sz poti' desiderādo hre ipsi' cognitionē expimētalē ex opib' q̄ aā iā habuerat ex reuelatiōe diuia dicebat. Es tu an aliū expectam': h ē dicere desidero te cognoscere eē xpm ex opib' p te fact' sic te iā cognoui p īspirationē seu diuinā reuelationē. vñ notanē dic euāgelista Cum audisset iohes opa xpi ⁊c. lz eñ viderat xpm ⁊ ipz vere cognouerat vt dictū ē: nō tm̄ viderat opa xpi pserti illa q̄ testimoniū de ipso phibebāt.s. miracula. Ad qd xps tāq̄ sciēs cognitionē cordis ipsi' iohis ꝓprie rñdit: Renūciate iohi q̄ audi. ⁊ vi. vbi attēdēdū q̄ nō solū dicit renūciate iohāni q̄ vidistis: lz forte h videret' sufficere: sz dicit: Que vidistis ⁊ audistis: ad denotādū q̄ ea q̄ audierat a ꝓphet' p ipm fiēda videbāt p ipsum ipleta. vñ dic: Ceci vidēt ⁊ clau. am. ⁊c. Hec eñ miracula i ꝓpria forma legūt' in ꝓpheticis vaticiniis. vñ Esa. xxx. ca. loquēs de xpo ait: De' venit ⁊ saluauit nos seqt': Tūc apiet' ocli cecoz. Silr Esa. xli. a. Ad ānūciādā seu euāgelizādum paupib' misit me. ex qb' ptz q̄ xps i hac rñsiōe satisfaciebat dsiderio iohis recte ordiato circa cognitiōem xpi ondēdo q̄ opa sua ⁊ miracula corrñdebāt vaticiniis ꝓphetarū. ⁊ sic poterat de xpo noticiā expimētalē hre ex opib' de q̄ iā habuerat noticiā diuinitus reuelatā. G

Replica.

In ca. xi. vbi agit' de qstiōe iohis baptiste ad iesum de q̄ postilla. dic cū qstio sit dubitabil' ꝓpositio nō mouet' i psona iohis q̄ fuit p diuinā reuelationē ⁊ occulā visionē certificat': sz mouet' i psona discipuloz iohānis hesitātiū: sz Burgē. dic talit' dictū nō eē ꝯsonū lre q̄ dic rñdēdo eūtes renūciate iohi q̄ rñdet iohi nō discipulis ei'. Ad qd pōt dici dupli'. Pmo q̄ remisit xps discipulos ad iohem vt ex relatiōe disciploz hesitāciū iohes materiā acciperet eos plenī' ifoimādi. scdo dici pōt q̄ xps tenuit modū curialē. nā directe rñdēdo ad discipuloz hesitanciū quā noui t visus fuiss z hesitationē eorū redarguisse: qd curiale nō fuisset circa legationē iohis factam. Curialitas igit' videtur tam ex parte querentis q̄ ex parte respondentis dum ⁊ iohannes in sua persona incredulitatem discipuloz nō detegeret ⁊ xpus sic curialit' querenti rñdit ne icredulitatē legatoris icrepare videret': tm̄ ad forū iohis ptineret. Nō aūt dicēdi Bur. quē h addit mlta icōuenientia ꝯtigūt. pmū qz pōit iohez p diuinā reuelationē de xpo ⁊ de his q̄ de ipso erāt scripta certitudinalit' ⁊ sufficiēt' īstructū: ⁊ tm̄ qd iohes petiuit āpli' istrui. ex scda eñ pte isert' oppositum pmę ptis: qz hn̄ seqt': ille petit de. a. ꝯclusiōe pfect' istria: igit' pfecte nō fuit istruct': cui' oppositū dic Burg. addēs q̄ scdus modus sciēdi nō sit ita pfect' sic pm': ex q̄ ptz iohānē pl' qsisse curiosa q̄ vtilia sic logica ƀm cōmentatorē. ii. metaph. Nō est scia sz mod' sciēdi: q̄ igit' eēt pfecte instruct' i theologia ⁊ post qreret scire logicā curiosus veniret iudicādus. scdm incōueniens qz Burgen. dicit dnm nrm iesum ꝓfecisse scia acqsita per experiētiā: ⁊ h videt' dubiū. Nā si xps aliqd didicisset p experientiā qd pri' vl' q̄lit' pas nō nouit: seqt' q̄ nō fuit ab instanti cōceptiōis sue omsciēs. qd ē ꝯ sctōs doctores ⁊ mgr̄m li. iii. di. xiii. sz. xiii. dis. exponit quō itelligit' xpm ꝓfecisse nō vt Bur. vult. tertiū qd Burgē. ponit iohem baptistā mouisse sui ex pte qstionē: vt eū quē sciret eē xpm p diuinā reuelationē ⁊ sensibilē ondsionē etiā sciret p miraculoz opationez videt' absurdū: qz iudei nō ita plenē docti de xpi aduētu cum peterēt signa audierūt: Generatio praua signū qrit Mat. xii. ⁊ sic iohes videt' ad generationē prauā ptinere. eo q̄ ab ifallibili vitate doct' singularia signa ⁊ fallibilia qrit ƀm Bur. qd absurdū dicere videt'. Cōfirmat' qi post mediū sciēdi infallibile si verum diceret Bur. iohes qsiuisset mediū sciēdi valde fallax.s. opationez miraculoz. Nā ⁊ praui ātixpiani dabūt talia media nō ad istruēdū sz ad fallēdā vt dic btūs Aug. ii. de ci. dei ca. xiii. ⁊. lxxxiii. q̄stionū. q. lv. ⁊ q̄ plurima alia q̄ ꝯtingūt huic singularitati. b

Glo.ordi.

I N illo tpe. Narrata pdicatiōe ⁊ miraculis vni' āni ante qstionē iohāni factis trāsit ad illa q̄ facta sūt alio āno.s. post mortē iohānis: qñ iā in oībus xpo ꝯtradicit'. f ¶ Abijt iesus p sa. Allego. Sata sunt auditores: p q̄ discipuli trāseūt cū sollicite doctores ispiciūt: quō vnūquēq; attrahere possint: quorum salutem esuriūt. Spicas vellunt dum singulos homines a terrena intentione retrahūt Ca. XII Allego.

G Fricant

Nico.de lyra

I N illo tpe. Postq̄ posita est ꝯfirmatio dubitāciū ca. pcedēti: vt ptz in discipulis iohis. hic ꝯñr ponit' ꝯfutatio ipugnantiū.s. phariseoz. ⁊ diuiditur in qttuor ptes qz aliq ipugnabāt iesum xpm repħendēdo ei' veritatē: qsi ꝯ legē agentē. aliq calūniando ei' bonitatē: opa diuina virtute facta: demoni attribuēdo ibi: Tūc oblat' est. alij ten Ca. XII

tando eis

Moralr. b ¶ In illo tpe abijt iesus p sa. ⁊c. Per sata pōt itelligi gētiliū doctrina in q̄ sūt multe spice.i. dicta philosophica habētia Moraliter

A **G** Fricāt: dū exēplis ꝯcupiscētia carnis mētes expuūt. Grana cōedūt: dū emēdatos ī corpꝰ ecclie traiciūt. Qd̄ h̄ agūt discipli añ dn̄m: q̄ necesse est p̄cedat sermo doctoris: ⁊ sic gr̄a cor illustrabit auditoris. Sabbato: q̄ h̄ agūt spe q̄etis eterne: ad quā ⁊ alios inuitant.

Moraliter ¶ Moraliter. Jtē ꝑ sata cū dn̄o ābulāt: q̄ diuinis imperiis studētes in scripturarū meditatiōe delectant̄. Esuriūt: q̄ in eis panē vite. i. dei amorē inuenire desiderāt. Sabbato dū a turbidis cogitationibus vacare: ⁊ videre q̄ suauis ē dn̄s gaudēt. Vellūt spicas ⁊ terūt cū testimonia assumūt ⁊ discutiunt: donec in eis medullā dilectionis inueniūt: q̄ latebat in l̄ra. Sz q̄ solā supficiē l̄re sequūt̄ neq̄ mētis refectionē norūt: neq̄ aīaꝝ requiē querūt: vñ ꝯfutatio sequit̄: At ille dixit eis: a ¶ Esuriētes ⁊c̄. Quia vt alius ait euāgelista: nec locū vescēdi hēbāt ꝓ turbis: ꝓpter nimiā īportunitatē eorum. ¶ Alij euāgeliste addūt

Mat̄.10.b manibꝰ cōfricasse. Vñ ⁊ petro d̄r: Macta ⁊ mādūca. b ¶ Nō lz. Scd̄m preceptū legis. Sed q̄ alia scriptura dicit Misericordiā malo q̄ sacrificiū. Melius fuit hoīem de famis periculo liberare q̄ sacrificiū deo offerre: q̄ hostia dō placēs est salus hoīm. De vastatiōe frugū nō arguunt: q̄ lz ꝑ legē inde edere.

c ¶ At ille dixit ⁊c̄. Jn h̄ facto nihil aliud instruimur: nisi vt sabbatū nō ad l̄ram sz spūaliter intelligamꝰ. d ¶ Nōne

1.Re.21.b legistī. Si dauid ⁊ abimelech n̄ reꝑhēdit q̄z vterq̄ mādatū legis ꝓhibili necessitate trāsgressus ē: ⁊ hic filijs cū famis ē: cur nō idē ꝓbatis in aplis.

e ¶ Panes ꝓpositio. Qd̄ significauit sacerdotalē cibū trāsiturū in vsum ꝓploꝝ. Vel q̄ oēs sacerdotes debemꝰ imitari. Vel q̄ omēs sacerdotes sumꝰ. Comedit in sabbato q̄n de mēsa tollebātur alijs substitutis. Erat etiam tūc neomenie dies. f ¶ Quia sabbati sa. Hic sine necessitate ostendit sabbatum

B violari ab ipsis q̄ calūniant̄. Vnum exemplū datū est regie ꝑtātis: de dauid: aliud sacerdotalis: de his q̄ ꝑ misteriū tēpli sabbatū violant: vt multo minꝰ ad ipsm ꝑtineat crimē spicarū sabbato vulsarū: qui verus rex ⁊ sacerdos est ⁊ dn̄s sabbati. g ¶ Dico aūt vo. Quasi si figurale tēplū potuit defendere sacerdotes sibi seruiētes: cur spūale non pōt defendere discipulos sibi credentes.

h ¶ Si aūt. Et vt oñderet oīa futuri tp̄is specie ꝯtinere: addecit: Si aūt sciretis. i. q̄ deꝰ ꝑ gr̄az disposuit liberare ppl̄m ⁊ nō ꝑ exteriores obseruātias: nō reꝑhēderetis meos si vetera omittunt. i ¶ Dn̄s est eni. Si dauid pastus ⁊ sacerdotes tēpli ministerio sabbatū violātes sine crimine sūt: quātomagis filiꝰ hoīs q̄ verus est rex ⁊ sacerdos ⁊ dn̄s sabbati. k ¶ Et ecce hō. Jste hō d̄r cemētarius fuisse: q̄ manꝰ cui spūalis edificij cura cōmissa fuit: arida erat vsq̄ ad tp̄s xp̄i. Ecce hō m. Significat humanū genꝰ in fecūditate boni opis arefactū pro manu ad pomū extēsa quā sanauit manꝰ innocēs in cruce extēsa. Vñ manꝰ in synagoga erat arida: q̄ vbi maius donū scie. ibi trāsgressor maiori subiacet culpe. l ¶ Jnterro. Quia discipulos de violatiōe sabbati ꝓbabili exēplo excusauerat: ipsm volūt calūniari: vt si n̄ curet crudelitat̄: vl̄ ībecillitat̄: vl̄ curet trāsgressiōis arguāt. ¶ Matthēꝰ dicit īterogasse: marcꝰ ⁊ lucas interogatos eē. Sz sciēdū q̄ illi p̄us interogauerūt. deinde ītelligēs cogitatiōes accusatioēq̄ q̄rētiū: ꝯstituit in medio sanandū: ⁊ interogauit: qd̄ marcꝰ ⁊ lucas ait: Et tūc illi tacētibꝰ ꝓpo/ **G** suit simile

a sabbato: † discipuli aūt eiꝰ esuriētes cepērunt vellere spicas et māducare. Phārisei autē vidētes dixerūt ei: Eccē discipuli tui faciūt qd̄ nōn licet eis facere sabbati. At ille dixit eis: † Nōne legistis q̄d fecerit dauid q̄n esurijt ⁊ q̄ cū eo erāt: quō intrauit in domū dei ⁊ panes ꝓpositionis comedit quos nō licebat ei edere/ neq̄ his q̄ cū eo erāt nisi solis sacerdotibus? Aut nō legistis in lege: q̄ sabbatis sacerdotes in tēplo sabbatū violāt ⁊ sine crimine sunt? Dico autē vobis q̄ tēplo maior ēst hic. † Si aūt sciretis q̄d est misericōrdiā volo ⁊ nō sacrificiū: nūq̄ ꝯdēnassetis inocētes. † Dominus est enim filius hoīs etiā sabbati. Et cū inde transisset vēit ī synagogā eoꝝ † Et ecce homo manū hn̄s aridā: ⁊ inter/

a ¶ austera vita: nō p̄paratos: sz simplices cibos querere vel comedere.
a ¶ peccatoꝝ ꝯuersio studiis sabbati defensoribus displicet: sz a sabbati dn̄o ꝓbat̄.
a ¶ nota q̄ apl̄i l̄ram sabbati destruunt.
a ¶ de vinea vel fruge vicini licet edere: sz nō falcem mittere: vel foras efferre.
¶ dū tauros cedūt pueros circūcidūt: ⁊ dū vnā legē seruāt sabbatū destruūt. ¶ tē.
a ¶ ipse iesus dn̄s tēpli. b ¶ in hoc loco.
a ¶ quā ⁊ abimelech fecit dum esurientes pauit. ¶ .i. apostolos
a ¶ .i. p̄cēt: ⁊ nō subest veteri obſuātie: ⁊ iō nō peccat: q̄ ſm eiꝰ ordinationē obseruat.
¶ altero sabbato vt lucas ait.

q̄ discipuli eius transeuntes die sabbati per biada vellebant spicas ⁊ cōfricātes māducabāt grana: q̄si ꝯ legē agerēt ex xp̄i doctrina. Considerandū tñ q̄ nō arguebant eos agere ꝯ legē q̄si raperēt alienū: q̄ licitū erat intrare segetē ꝓximi ⁊ comedere: non tñ metere falce: vt habet̄ Deut. xxiij. sed q̄ violabāt **C** sabbatū: q̄ p̄ceptuz erat in lege q̄ cibaria p̄pararent̄ die p̄cedēti ⁊ nō in die sabbati. vt habet̄ Exodi. xvi. Jpsi autē p̄parabant sibi cibū spicas fricādo: ⁊ hoc est qd̄ s̄bdit̄: † 6.q.3.c. scriptū.25. q.1.c.ideo
a ¶ Discipuli tui fa. qd̄ nō licet eis facere sabbatis: sed christus r̄ndet eis oñdendo q̄ non faciebāt ꝯ legē: q̄ aliquid qd̄ est lege ꝓhibitū bene efficit̄ licitū ꝓpter necessitatē imminentē: sicut dauid qui legit̄ sanctus māducauit panes ꝓpositionis sibi datos a sacerdote in necessitate: et tñ in lege erat p̄ceptum q̄ soli sacerdotes comederēt q̄ sacerdos inde nō reprobat̄ q̄ dedit alijs nec etiā dauid q̄ comedit cū viris suis. ex hoc patet q̄ necessitas faciebat aliquid licitum qd̄ alias esset illicitū: sic in ꝓposito: dato q̄ nō esset licitū fricare spicas in die sabbati: tamē fiebat licitū ꝓpter necessitatē famis: ⁊ hoc est qd̄ dicit saluator phariseis: † 1.re.21.b
b ¶ Nōne legistis. vos supple qui debetis scire legem. c ¶ Quid fecerit dauid. quem tamen reputatis sanctum.
d ¶ Quō intrauit in do. ⁊ hoc factuz habet̄ .i. Regum. xxi. cetera patēt ex dictis vsq̄ ibi: e ¶ Aut nō legistis. vbi ponitur alia respōsio: q̄ sacerdotes in die sabbati in tēplo manualiter operabant̄: quia immolabāt aīalia deo oblata ⁊ excoriabāt ⁊ hostias lauabāt ⁊ cōsimilia: et tamen nō violabāt sabbatum: q̄ talia opera erāt ordinata ad dei cultū: ⁊ hoc ē qd̄ dicit saluator: f ¶ Sacerdotes in te. ⁊c̄. i. manualit̄ operant̄. g ¶ Et sine cri. q̄ etiā erat p̄ceptum a dn̄o q̄ talia opera facerent in sabbato: et eadem rōne apl̄i vellentes spicas in die sabbati ⁊ comedētes ex p̄cepto christi non peccabant: quia melius est ipsi christo obedire q̄ victimas in templo offerre. † Osee.6.c **D** et hoc est qd̄ dicit saluator: h ¶ Dico autem vobis q̄ tēplo maior est hic. scz ego (cuius auctoritate hoc faciūt) sum maior. ⁊ in hoc etiā ipse ostendit suā deitatem vnde sequit̄: Si aūt sciretis. i. intelligeretis id qd̄ scriptū est Osee. vj. b. Misericordiā volo ⁊ nō sacrificiū: ex quo ostendit̄ ꝑ dictū ꝓphete q̄ opa misericordie sūt magis accepta deo q̄ victime. k ¶ Nūq̄ ꝯdenassetis innocentes. i. discipulos meos in † mar.2.d Lu.6.a † Mar.3.a Lu.6.b necessitate famis de licentia mea sibi p̄dicto mō subuenientes: ⁊ q̄ posset eos licētiare oñdit. l ¶ Dn̄s eni est ⁊c̄. q̄ obseruantiā illā poterat mutare: sicut p̄z q̄ in nouo testamento auctoritate eius mutata est. m ¶ Et cū inde trans. hic ponit̄ ꝯfutatio eoꝝ q̄ reꝑhēdebāt eiꝰ veritatē in ꝓpria ꝑsona: ⁊ p̄mo ponit̄ eoꝝ ꝯfutatio. scd̄o ex hoc oriēs machinatio/ ibi: Exeuntes aūt pharisei. Circa primū ꝯsiderandū q̄ ad reꝑhendendū eū ꝓposuerūt ei q̄stionē maliciose. vtrū licitū eēt sabbato curare: q̄ si nō curaret arguerēt eū de impotētia: si aūt curaret: de sabbati trāsgressione: ⁊ h̄ est qd̄ d̄r: Jnterroga. ⁊c̄. sequit̄: ✳ Et accusarent

Moraliter ✳ phica scientia grana veritat̄ palleis tñ vanitat̄ ⁊ falsitat̄ admixta. Jgit̄ discipuli cū xp̄o ꝑ sata trāseūt q̄n xp̄iane fidei zelo doctrinā phicā studēdo discurrūt vt ibi reperiāt aliq̄ fidei xp̄i accōmoda: ⁊ esuriētes spicas vellicāt: q̄n veritates ibi ꝯtētas ab erroneis ⁊ friuolis separāt ⁊ comedūt q̄n ī vētre memorie recondūt. ſm illud Aug̃. de doctrina xp̄iana. Si in dictis infideliū inueniant̄ n̄re fidei accōmoda non solū nō sunt abhorrenda: sed etiā ab ipsis tanq̄ ab iniustis possessoribus accipiēda: ⁊ in n̄rm vsuz vendicāda. Per phariseos aūt factū discipuloꝝ arguētes: significant̄ aliq̄ doctores indiscreto zelo qd̄ ignorāt reprobātes: sz saluator rōnabilit̄ excusat: nā oīe verū a q̄cūq̄ dicat̄ a dō ē. m ¶ Et cū inde trās. Sequit̄: Et ecce hō ma. ha. ari. ⁊c̄. ꝑ quē auarus significat̄ cuius manꝰ ad opa pietatis ⁊ largitat̄ inualida reddit̄: sz vt sanet̄ ꝑ xp̄m ei d̄r: ✳ Extende manū

Nico. de lyra

✳ tando eiꝰ p̄sētem. ꝓpter h̄ q̄rebāt signa de celo/ ibi: Tūc re/

Diuisio spōdebāt ei quidā de scribis. alij insidiādo eiꝰ assumpte infirmitati. ibi: Adhuc eo loquēte. Prima adhuc in duas: q̄ p̄mo reꝑhendūt eiꝰ veritatē in suis discipulis. scd̄o in ꝑsona ꝓpria. ibi: Et cū inde trāsisset. Jn p̄ma ḡ parte reꝑhēdūt eum de hoc q̄ discipuli eius

E ✠ fuit sile de oue: ⁊ ꝯclusit φ lz sabbato bñfacere. Postremo dr cũspect' eis (cũ ita dixit) extẽde. a ¶ Sabbat' ⁊c. ꝑcipue do cet ⁊ opat' iesus: nõ solũ ꝓpt' spãle sabbatũ: sz ⁊ ꝓpter celebrio rẽ ppli cõuẽtũ: q̃rẽs salutẽ oim. b ¶ Quis e. Cõpetentẽ exẽ plo soluit q̃stionẽ: vt eos oñdat sabbatũ violare in ope cupidi tat' q̃ eũ violare arguũt in ope charitatis. Arguit eos q̃ legẽ male iterp̃tant̃: q̃ dic̃ in sabbato a bonis opib' feriãdũ.

Leui. 23.a Sz a malis tm̃ feriãdũ ẽ: vñ dr: Omẽ op' ſuile nõ f. i eo. i. pctm̃. Sic ⁊ i eterna reqe a mal' tm̃ feriabũt: nõ a bõis. c ¶ Extende. Quia nil pl' valet cura

Eccl. 4.d tioni elemosyna ⁊ largitate. vñ dr: Nõ sit man' tua ad accipiẽdũ porrecta: sed ad dãdũ collecta. Quia frustra ꝓ pctis rogatur': man' ad deuz expãdit q̃ has ad paupes ꝓ posse nõ extẽdit. d ¶ Sicut alte. Nõ añ aduẽtũ xp̃i dexterã habuit lãguidã: q: ab elemosynis torpebat: sinistrã sanã: q: sue vtilitati intẽdebat: sz veniente xp̃o dextra sanat̃ vt sinistra: q: qd ꝯgregauerat auide mõ distribuit charitatiue. e ¶ Recessit.

ib. 10.c Nota exẽplũ: Si vos pse. fu. in v. c. f. i aliã. f ¶ Secuti s. Docti visis virtutib' ꝯsequũtur: indocti opiniõe ei' ducti amãdo sequũtur. vñ ⁊ curari merentur. g ¶ Et p̃cepit. Nõ timore: ne ꝓdit' occideret sz parcẽdo iudeis: ne iniqua

† Mar. 3.a dia trucidarent̃ i ei' inocẽtia ⁊ mãsue

Joh. 10.g tudine. ¶ Hic mystice nos instruit: ne

Mystice cũ aliqd magnificum' laudẽ foris q̃ramus. h ¶ Hic mee. Per alam ois affect' demõstrat̃. i ¶ Arũdinẽ. Iudeos oĩ vento cedẽtes: q̃ abiuicẽ discrepãdo dissipati sũt: nõ mox dãnabit: sed supportabit. Arũdinẽ. q. Qui pccãti nõ porrigit manũ: nec portat on' fra

Esa. 42.a ✠ tris quassatũ calamũ ꝯfringit. Et qui fidei modicã scintillã ꝯtẽnit in puulis linũ fumigãs extingt: qd xp̃s nõ fec̃ q̃ potĩ' venit q̃rere qd perierat. Patientiã nãqz seruauit: donec iudiciũ qd i eo agebat̃ ad victoriã ꝑueniret: ⁊ expulso mũdi p̃ncipe ad regnũ rediret: i dextera p̃ris sedens: donec ponat inimicos

Ps. 119.a sb pedibus. k ¶ Linũ fu. Gẽtes q̃s naturalis legis ardore fere extincto: fumus error' amarissim': ⁊ odoris mort' inuoluit: q̃s nõ extingt: sz de pua scintilla in magnũ ardorem ignis dei suscitauit. l ¶ Donec. Tandiu p̃dicatio ei'

ib. 6.b nullis illidus supata mũdo lucet: donec ponat in terra iudiciũ ⁊ ipleatur: Fiat

Glo † lignuz voluntas tua sicut in celo ⁊ in terra.

Ni. de lyra

✠ Et curauit

✠ a ¶ Ut ac. eũ. aliquo dictoꝝ modoꝝ. Mar. iij. ⁊ Lu. vj. dr φ ipse xp̃us iterrogauit eos. Dicẽdũ φ nõ ꝯriant̃: q: p̃mo iterrogauerũt eũ maliciose: vt dictum ẽ. Et h scribit Matth. Postea aũt statuto hoie ifirmo i medio q̃siuit a pharisceis: si lz sabbato curare: q̃si repetẽdo q̃stionẽ ab eis motã anteq̃ solueret eã. ⁊ h scdm scribunt marc' ⁊ lucas qd tacuit matthe'. ⁊ omittũt illud p̃mũ qd ipse expssit. seqt̃: b ¶ Ipse aũt di. il. vbi xp̃s soluit q̃stionẽ. p̃mo v̄bo: oñdens ꝑ locum a minori φ licitũ erat sanare hoiem in die sabbati: q: brutũ animal lapsum in foueã licitũ erat in die sabbati extrahere: g̃ multo forti' hoiem q̃ melior est cũ sit ad imaginẽ dei fact' si in infirmitatẽ ceciderit licitũ est sabbato curare: ⁊ h est quod dicitur: c ¶ Quis erit ex vo. ⁊ p̃z ex dict̃. scdo soluit q̃stionẽ facto: hoiem habentẽ manũ aridã sanãdo. d ¶ Tunc ait hoi ⁊c. ⁊ pater. e ¶ Excũtes aũt. Hic ponit̃ ipsoꝝ phariseorum ꝯ xp̃m machinatio: ⁊ ipsi' xp̃i hũilis declinatio. Hoies eñi i malicia obstinati ꝑ rõnẽ nõ possunt cõpesci: ⁊ iõ pharisei nõ potẽtes xp̃o r̃ndere ꝑ rõnẽ: iceperũt cogitare aduersus eũ fraudẽ. f ¶ Jesus aũt sci. sz machinationes eoꝝ: q: nihil latebat ipsum.

rogabant euz dicentes: Si licet

a sabbatis curare / vt accusarẽt eũ. a

b Ipse aũt dixit illis: Quis erit ex b c

vobis hõ q̃ habeat vnã ouẽ: ⁊ si

ceciderit hec sabbatis i foueã: nõ

a ¶ nõ animalis sz sue auaricie ꝯsulens.

ne tenebit ⁊ leuabit eã? Quãto

a ¶ q: illa die lz sibi vtile facere.

magis melior est hõ oue. Itaqz lz

¶ aliq.

sabbatis bñ facere. Tũc ait hoi: d

c Extẽde manũ tuã. Et extẽdit et †

d restituta est sanitati sicut altera.

a ¶ a lumine recedẽtes. b ¶ liuore prioris nõ eñ culpa fuit: vel homine manũ extẽdere vel christum sanare.

Exeũtes aũt pharisei ꝯsiliũ faciẽ e

bãt aduersus eũ / quõ ꝑderẽt eũ.

a ¶ coꝝ insidias: vt hõ fugit odientes.

e f † Jesus aũt sciẽs recessit inde: ⁊ se f g h

a ¶ accessit vbi inuenit sequentes.

cuti sunt eũ multi / ⁊ curauit eos i

oẽs: ⁊ p̃cepit eis ne manifestũ eũ k i

g facerẽt: vt adipleret̃ qd dictũ est

a ¶ in ꝑsona p̃ris d filio.

ꝑ esaiã ꝓphetã dicentẽ: † Ecce pu m

a ¶ q: i forma fuit. b ¶ ad op' qd null' ali' poterat facere. ¶ redimere hũanũ genus.

er meus quẽ elegi: dilect' me' in n o

a ¶ q: ipse sol' ẽ agn' sine macula. b ¶ voluntati mee. c ¶ qd alibi: Hic est fi. s. e. f. dil.

h q̃ bene cõplacuit aĩe mee. Põ p

a ¶ nõ dei v̄bũ sz puerũ. b ¶ futurũ: ⁊ mõ

nã spm̃ meũ sup eũ: ⁊ iudiciũ gẽ q

iusta iudicia agit. a ¶ ꝑ p̃dicatores noui testamẽti. b ¶ q: eũ malediceret nõ ma. sz sicut ouis ad oc. du. est ⁊ nõ ape. os suũ.

tib' nũciabit. Nõ cõtẽndet neqz r s

a ¶ mystice qui latã viã insistunt: ⁊ non audiunt vocem christi.

clamabit: neqz audiet aliquis in t

i plateis vocẽ ei'. Arũdinẽ quas v

k satam non cõfringet: ⁊ linum fu x

l migãs nõ extinguet donec eijci y

a ¶ quia nõ est aliud nomẽ sub celo in quo oporteat saluari.

at ad victoriã iudiciũ: ⁊ in nõie z

sum. g ¶ Recess: i. ide. nõ q: timeret mortẽ: sz q: futurũ erat G vt aliq infirmi xp̃iani nõ auderẽt stare in ꝑsecutiõe: iõ ne fuga eoꝝ iputaret̃ in pctm̃ voluit ostendere facto φ fugere persecutionẽ aliqñ est licitũ: sic. s. plenius dictũ est ca. x. Seqt̃: h ¶ Et se. s. eũ mul. i. tur. s. ex eo φ viderãt p̃dictũ hominem sanatum. i ¶ Et cu. eos oẽs. ex q̃ p̃z eius benignitas: q: ꝑsecut' a iudeis bñficia sanitatũ eis ipendit. k ¶ Et p̃. eis. i. sanatis. l ¶ Ne ma. eũ fa. phariseis euz manifestãdo: q: nõ mortẽ timeret vt dictũ ẽ: sz vt oñderet φ sic aliqñ ẽ licitũ in ꝑsecutiõe fugere: ita licitũ ẽ se occultare ad cedẽdũ malicie: ⁊ vt oñderet magnitudinẽ sue potẽtie: ⁊ hoc cõfirmat dicto Esa. xlij. f̃m trãslationẽ. Lxx. m ¶ Ecce puer me'. i. xp̃s: q̃ fuit puer i forma serui. n ¶ Me' quẽ ele. h duplicat̃ ad oñdẽduz φ ipse fuit elect' ad ꝑficiendũ op' nr̃e redẽptiõis ⁊ null' ali': q: ꝑ nullũ aliũ poterat ita competẽter fieri. o ¶ Dilect' ⁊c. hoc dr metaphorice de metaphora. deo: ad exp̃mẽdũ magnitudinẽ p̃rne dilectiõis ad filiũ: sic apd homies ille qui multũ diligit̃ dr hr̃e cordi. p ¶ Ponã spm̃ ⁊c. q: spũsctũs reqeuit sup euz in hũana natura: vt hr̃ Esa. xj. a. Egredietur virga de radice iesse ⁊c. seqt̃: Et reqescet sup eũ spũs sa. ⁊c. q ¶ Et iud. gẽ. nũ. q: xp̃s futurũ iudiciũ nunciauit hoib' ꝑ suã p̃dicationẽ: vt hr̃. j. Sicut in iudicio futuro sniam iudicij feret i hũanitate: q: i eadẽ forma i q̃ iudicat' ẽ corã pilato: in ea sedebit i iudicio. h excepto: φ tũc appebit i forma gl'iosa: ⁊ h ẽ qd dr Act. i. b. hic iesus q̃ assũpt' est a vob sic veniet. s. ad iudiciũ sic vidistis eũ ascẽdẽtẽ. i. i forma hũanitat' gl'iosa i q̃ ascẽdit i celũ. seqt̃: r ¶ Nõ ꝯtẽ. s. vt vindicet̃. vt p̃z ex p̃dict': q: ꝑsecutionẽ phariseoꝝ H declinauit hũiliter absqz contentione. s ¶ Neqz cla. vt. s. liberet̃ sic patuit i sua passione. t ¶ Neqz au. ali. ⁊c. qd p̃z ex sua taciturnitate corã pilato: q: h fuerat p̃dictũ Esa. liij. c. Sic agn' corã tõdẽte se obmutescet ⁊ nõ apuit os suũ. v ¶ Arũdinẽ. ꝑ arũdinẽ q̃ssatã itelligit ppls iudaic' a fide ⁊ pietate vacu'. x ¶ Et linũ f. ꝑ qd intelligũt gẽtiles in qb' claritas rõnis naturalis erat extincta ꝑ ꝯsuetudinez peccãdi: remanẽte fumo volũtat' malefaciẽdi. vult g̃ dicere φ xp̃us ꝑ fortitudinẽ deitat' voluit resistere iudeis ⁊ gẽtilib' eũ crucifigẽtib': q: iudei crucifixerũt linguis suis ipm̃ iniuste accusando. gẽtiles vero manibus ipsum crucifigendo: quia milites pilati qui erant gentiles hoc fecerunt: vt habetur Joh. xix. sequitur: y ¶ Donec eiciat ad victoriam iudicium: Id est donec veniat ad exequendum extremũ iudicium in quo manifestabitur sua victoria. Tunc eni inimici eius ponentur plenarie sub pedibus eius vt habetur in ps. viij. b. Omnia subiecisti sub pedibus eius. z ¶ Et in nomine eius gentes spe. ⁊c. q: ad p̃dicationẽ aplorum gentiles ad fidem cõuersi sũt. iudeis pro maiori pte in infidelitate remanen

✠ † ¶ Extẽde ma. q: cũ ex dei dono ad opa charitat' extendit tũc sanat̃. e ¶ Excũtes aũt pha. ⁊c. ꝑ h aũt φ ihs a cõsilio malignãtiũ recessit ⁊ sequẽtib' se bñ fecit: informauit p̃dicatorẽ vt fugiat obstinatos ⁊ foueat deuotos. k ¶ Et p̃cepit eis ⁊c. ꝑ h oñdẽs φ p̃dicator nõ debet q̃rere hũanã laudẽ neqz cũ obstinat' ꝯtẽtionẽ. iõ sbdit̃ de eo: r ¶ Nõ ꝯtendet ⁊c. Tũc obstinat' ẽ ei demoniũ hñs cec' ⁊ mut'. possessus a demone ꝑ pctm̃ mortale cec' ẽ i his q̃ ad suã ptinẽt salutẽ: ⁊ mut' ad ꝓnũciãdũ laudẽ diuinã: sz cũ curat̃ a xp̃o videt sibi ꝓficua ⁊ ꝓnunciat p̃conia diuina ꝑ phariseos autem beelzebub hoc attribuens: significantur maledici bona in malum peruertentes. Moraliter

✠ Omẽ regnũ

A b a ¶ Et curauit. Tria signa simul facta sunt q̄ ꝛ q̄tidie in cō uersione hoīm fiūt: vt expulso demone lumē fidei videāt: ꝛ de um laudēt. b ¶ In beelzebub. Beel. i. baal muscarū: ob/ sordes imolaticij sanguinis: deꝰ est accaron: q̄ noīe vocāt prin/ cipē demonioꝝ. c ¶ Oē reg. Necessaria cōplexione eos arguit: vł eni xp̄s v̄tute dei demōes eijcit: vel in principe demonioꝝ. Si v̄tute dei frustra calūniant: Si i prin cipe demonioꝝ regnū eiꝰ diuisum est nec stabit: ꝛ iō a regno eius recedāt: qđ innuit eos sibi elegisse: dū in se nō credūt. d ¶ Et ois ci. Eadē rō est ciuitatis ꝛ domus: q̄ regni. Ciuitas hierlm p̄ gl̄iosa. postq̄ in xp̄m et in apl̄os exarsit. facta diuisione excidio cecidit. e ¶ Et si ego in beel. Si expulsio demonū in filijs vr̄is dō nō demonib' deputat: q̄re i me idē op' eandē nō h̄z causaꝫ. f ¶ Ipsi. Con tēptibilia mūdi in quib' ietā simplici/ tas mee virtut' apparet. Uel ita po/ sitiue: Filij. i. apl̄i q̄ bn̄ sibi cōscij erāt: nihil male artis ab eo didicisse: ideo
f.19.d ipsi testes mei iudicij iudicantes .xij. trib' isrl. g ¶ Si aūt ego. Illa p̄o si ego in beelzebub eijcio demones ad plura incōuenientia p̄ducta est / mō agit de alia p̄te cōplexiōis. Si aūt ego in spū dei. Hic lucas ait in di gito. Digitus dr̄ spūs sctūs p̄ ptitiōe donoꝝ. Regnū dei: vel seip̄m dicit.
Ioh.1.d Un̄ alibi: Medius inter vos stetit quem vos nescitis. Uel regnū qđ io
M.3.a hānes ꝛ ipse xp̄s p̄dicauit. Peniten tiā agite: appropinq̄bit eni regnū ce loꝝ. Est ꝛ tertiū regnū scripture sctē:
f.21.d qđ auferē a iudeis: ꝛ dat gēti facien ti fructū eius. Uel regnū. i. oēs mun di ptes apl̄is ꝛ successorib' eoꝝ ad cō uertēdū distribuit. h ¶ Aut quō po. Ostēdit q̄ dn̄s p̄ manifestā p̄abo lam: q̄ nō cōcordat in fallaci opatiōe cū demonib' sicut calūniabant: sꝫ vir tute diuinitat' hoīes a demonio libe raret. iōq̄ grāde scelus cōmittūt qui qđ dei eē cognouerāt diaboli eē cla/ mabāt. Neq̄ eni p̄nt eē concordes: quoꝝ opera diuersa sunt. Un̄ addit:
B Qui nō est me. ꝛc. i ¶ Domū illius. Uł domū. i. omēs mūdi ptes apl̄is ꝛ eoꝝ successorib' ad cōuerten/ dum distribuit. k ¶ Qui nō est mecum. Id est qui dissimilia meis facit opera: contrarius mihi est: Ille trahit ad vitia ego ad virtutes.

eiꝰ gētes sperabūt. † Tūc oblatꝰ ē a ei demoniū habēs cecus et mutꝰ:
a ꝛ curauit eū: ita vt loq̄ret et vide/
a ¶ mirant minus eruditi. ꝛ ob misericordiā et beneficiū filiū dauid p̄dicant.
ret. Et stupebant oēs turbe ꝛ dice b c
a ¶ q̄ sapiētes videt: vel negāt: vel detrectāt: q̄si nō sint opa dei: sed immūdi spūs.
bāt: Nūq̄d hic ē filꝰ dauid: Phā d
risei autem audientes dixerunt: e
a ¶ in q̄ nesciētes 9fitent diuisionē demonū.
b † Hic nō eijcit demōnes nisi i beel
zebub p̄ncipe demoniorū. Iesus f
¶ vł vt sic crederēt l eū q̄ cordis occīta videbat
autē sciēs cogitationes eoꝝ / dixit
c eis: † Oē regnū † 9 se diuisū deso g
a labit: ꝛ ois ciuitas vł domꝰ diuisa 9
¶ ideo. a ¶ cuiꝰ intra se bellū pax ē hoīm vt tam nō habeat in mundo locum.
se nō stabit. Et si sathānas satha/
nā eijcit / aduersus se diuisus ē: quō
a ¶ .i. nō stabit: vt iam sit finis mūdi.
c ergo stabit regnum eius: Et si ego h
a ¶ exorciste iudeoꝝ: q̄ ad dei nois inuocati/ onem eijciebant demones.
i beelzebub eijcio demōes / filij vr̄
a ¶ nō p̄tāte sꝫ cōpatione: q̄ deo tribuūt qđ ıl li beelzebub. b ¶ iudicātes. xij. trib' isrl ad
f stri in quo eijciūt: Ideō ipsi iūdi/ i
¶ incipit destruit p̄tās diaboli. vt regnet deꝰ
g ces vestri erūt. Si aūt ego in spū k
dei eijcio demones: igit̄ p̄uenit in l
in nobis. a ¶ nisi p̄ualeret diuina potētia.
b vos regnum dei. Aut quō pōtest m
a ¶ mūdū qui in maligno est. b ¶ diabolus
quisq̄ intrare in dōmum fōrtis: et n
a q̄ nemo poterat se eruere. a ¶ hoīes dece/ pti. b ¶ a seductiōe electoꝝ cōpescuerit p̄tātē
vāsa eius diripere nisi prius alli/ o
a ¶ ereptos diabolo per diuersos gradus ecclesie ordinat.
l gauerit fortē: Et tūc dōmū illius
a ¶ diabolus. ¶ opa mea nō p̄nt opib' beel/ zebub cōparari: q̄ ego 9grego: ille disp̄git.
k diripiet: Qui non est mecum con p q
a ¶ q̄ diabolicū est 9gregata disp̄gere.
tra me est: ꝛ qui nō 9gregat mēcū / r

Ni.de ly.

b De perfidia te remanentib'. a ¶ Tūc ob. hic 9n̄r ponit 9futatio calūniātiū xp̄i bonitatē: attribuēdo eiꝰ miracula spi ritui maligno: ꝛ p̄mo ponit eoꝝ calū niatio. scđo calūnie 9futatio. ibi: Ie/ sus aūt. Circa p̄mū ponit euidēs miraculū de eiectiōe demo/ nij ceci ꝛ muti: nō q̄ talia sint i demōe formalit' sꝫ effectiue: q̄ hoīeꝫ quē obsederat cecū ꝛ mutū effecerat. ꝛ iō ip̄o eiecto hō loq̄bat. b ¶ Et stupebāt. admirātes diuinā v̄tutē in xp̄o. c ¶ Et dicebāt. nū. ꝛc. q. d. sic: q̄ h̄ est xp̄s nobis p̄missus de semine dauid. d ¶ Pharisei aūt ꝛc. turbas. s. cōfitētes ip̄m esse xp̄m p̄pter euidentiā facti. e ¶ Dixerunt: hic ꝛc. q̄ eni factū mirabile negare nō poterāt: iō modū faciēdi calū/ niabāt. dicētes ip̄m p̄ aliquē demonē supiorē sibi familiarē et
Diuisio Rōnes p̄bantes xp̄i miracula nō esse virtute diabolica facta
priuatū eijcere demones iferiores de corporib' obsessoꝝ: sicut supra dictū ē ca. ix. f ¶ Iesus aūt sci. h̄ ponit calūnie 9fu/ tatio: ꝛ p̄mo ōndit q̄ miracula q̄ faciebat non poterāt attribui spūi maligno. scđo q̄ oportebat ea attribuere spūi diuino. ibi: Aut facite arborē bonā. Prima i duas: q̄ p̄mo ōndit p̄positū
Prima p̄ rōnē. scđo istoꝝ calūniātiū dānationē / ibi: Iō dico vob. p̄mū ōndit q̄ttuor rōnib'. p̄ma rō talis ē: q̄ si p̄ demonē aliquē eij/ ciebat alios

ciebat alios: seq̄t q̄ diuisio eēt int̄ eos ꝛ sic nō posset stare diu p̄tās diaboli: ꝛ ex h̄ seq̄t aduētꝰ xp̄i p̄ quē p̄tās demonis erat auferēda. ꝛ h̄ ē qđ dr̄: g ¶ Oē regnū di. ꝛc. ꝛ p̄z lr̄a. scđa C
rō ponit / ibi: h ¶ Et si ego ꝛc. q̄ nō solū xp̄s eijciebat demo/ nes sꝫ etiā discipli xp̄i i noie eiꝰ: ꝛ nō solūmō discipli sꝫ etiā ali q̄ iudei q̄ nō erāt xp̄i discipli: sm̄ q̄ dr̄ Scđa ratio
Mar. ix. c. Uidimꝰ quēdā i noīe tuo † M.9.d
eijciētē demōia q̄ nō seq̄t nos: nō pote Lu.11.b
rāt aūt iudei dicere q̄ apl̄i facerēt mi/ De pe. di.3
racla v̄tute magica cū eēnt simplices c. sunt ples
ꝛ illr̄ati. Et si dicerē de apl̄is q̄ xp̄s docuit eos artē magicā: tn̄ non poterat dici de eis q̄ nō erāt eiꝰ discipli: cū q̄
eijcerēt demōes i noie xp̄i: vt dictū ē: Tertia rō
nec poterat hoc attribui spūi maligno: vt visū ē. sitr̄ p̄ 9n̄s nec eiectio demo/ nū facta p̄ xp̄m: ꝛ h̄ ē qđ dr̄: Et si ego in beelze. eijcio de. filij vestri. i. apl̄i q̄ erāt de semie iudeoꝝ: vł alij iu/ dei q̄ nō seq̄bant xp̄m i q̄ eijciūt. q. d. Mar.3.c
cū nō possit' hec attribuere nisi v̄tuti Lu.11.b
diuine: p̄ 9n̄s nec eiectio facta p̄ me. vt patꝫ ex dict'. seq̄t: i ¶ Ideo ipsi ꝛc. de apl̄is p̄z q̄ erūt iudices. i. assessores alst in
xp̄i in iudicio: vt M̄. f. xix. d. Cū vene/ † Mar.3.c
rit filiꝰ hoīs i sede maiestat' sue: sede/ Lu.11.c
bit' ꝛ vos sup sedes .xij. iudicātes du 23. q. 2. c. si
odeci trib' isrl. Si aūt accipiat p̄ iu/ ea
deis nō sequētib' xp̄m q̄ tn̄ eijciebant demōes i noīe eiꝰ: sic dicunt iudices alioꝝ nō credētiū: q̄ ex facto eoꝝ alij ōndent 9dēnabiles: q̄ nō crediderūt i xp̄m: cuiꝰ deitas declarata fuit p̄ mi racula i v̄tute eiꝰ facta. k ¶ Si aūt ego ꝛc. sicut 9clusum est ex p̄dictis. l ¶ Igit̄ puc. ꝛc. i. xp̄s cuiꝰ regnū erat a dō p̄missū. Esaie. ix. a. Regni eiꝰ nō erit finis. ꝛ istud regnū expecta bāt iudei: tn̄ l h̄ erāt decepti: q̄ crede bāt istud regnū tp̄ale: quē errorē ex/ clusit xp̄s dicēs: Ioh. xviij. f. Regnū meū nō est de h̄ mūdo. tertiā rōnē po nit ibi: m ¶ Aut quō ꝛc. i. diaboli de q̄ scribit Iob. xlj. d. Nō ē p̄tās su per terrā q̄ ei cōpet. Domꝰ aūt eiꝰ ē hō ob/ sessus i q̄ h̄itat sic i domo. n ¶ Et va. ꝛc. vasa āt sūt hoīes peccātes q̄ a D
xp̄o diripiūt qn̄ de p̄tāte demonis p̄ ip̄m eripiūt. o ¶ Nisi p̄z. i. diabo/ lū. q. d. cū ista feceri: vt p̄z. seq̄t q̄ ip̄e diabolꝰ sit p̄ me alligatꝰ. Ex q̄ 9cludit q̄ ip̄e sit v̄e xp̄s: q̄ i aduētu xp̄i p̄tās demōis erat diminuēda ꝛ arcēda. q̄r tā rōnē pōit ibi: Qui nō ē mecū: ꝛ ta/ Quarta rō
lis est. Uolūtas eiꝰ q̄ obedit alicui est 9formis volūtati illiꝰ cui obedit saltē in facto. ꝛ iō si christus in v̄tute demo nis faceret miracula seq̄ret q̄ christꝰ ꝛ demon essent concordes i fact': hoc aūt patet falsum: q̄ facta xp̄i ꝛ doctri na erant ad retrahenduꝫ homines a peccat'. facta aūt demonis sūt ad dis

trahēdū hoīes p̄ peccatū: ex q̄ seq̄t q̄ xp̄s nō opabat i v̄tute de/ monis: ꝛ h̄ ē qđ dic: p ¶ Qui nō ē ꝛc. p̄ 9cordiā i facto et volūtate. q ¶ Cōtra me ē. ꝛ h̄mōi ē diabolꝰ. vt p̄z ex dict'. r ¶ Et q̄ nō cō. mecū. s. fideles ad vnitatē fidei reducēdo.
M Spargit. ꝛ hic
* g ¶ Oē reg. di. tale regnū ē aīa hoīs mali: cuiꝰ sensualī tas rebellat rōni. p̄pt qđ de talib' dr̄. viij. Eth. 9tēdit ip̄oꝝ aīa ꝛ h̄ trahit huc: h̄ āt illuc: quēadmodū discrepātia. Et h̄ regnū desolat q̄ xp̄s q̄ rex ē pac' inde recedit ꝛ diabolus ingredit. Moraliter
h ¶ Si aūt ꝛc. demō in spū dei eijcit qn̄ grē donū diuinitꝰ infundit: ꝛ tūc xp̄s q̄ dei regnū ē igredit. m ¶ Aut quō ꝛc. Demō quō in spū dei eijciatur.
fort' iste diabolꝰ ē. de q̄ dr̄ Iob. xlj. d. Nō ē po. s. t. q̄ ei cō. Hūc alligabāt apl̄i qn̄ p̄hibebāt eū dare r̄nsa p̄ ip̄os idoloꝝ cultori ꝛ tunc eius vasa diripiebant qn̄ idolatre ad fidem xp̄i conuerte bantur. p ¶ Qui non est mecū. per fidē formatā charita te. q ¶ Contra me est. qm̄ est cū diabolo aduersario xp̄i.
* Aut facite

a spargit. Ideo dico vobis: †Om/ a b c
¶ facit. ¶ dicti.
ne pctm̄ et blasphemia remittet̄ d e
¶ est spiritus blasphemie contra veritatem cum eã cognoverit indurando.
b hoibus: spũs aũt †blasphemie nõ f
c remittet̄. Et quicũqȝ dixerit ver/ g
bum contra filiũ hois, remittet̄ ei:
d qui aũt dixerit †verbũ contra spi/
e ritũsanctũ nõ remittet̄ ei/ neqȝ in
a ¶ .i. existimare: vel iudicare.
f h seculo neqȝ in futuro. Aut faci h
te arborẽ bonã: ꝛ fructum ei⁹ bo/
g nũ: aut facite arborẽ malã: ꝛ fru/ i
a ¶ verũ autem bonus sit auctor an mal⁹ ex fructu cognoscitur.
ctuz ei⁹ malũ. Siquidẽ ex fructu
a ¶ filii diaboli ei⁹ veneno corrupti.
b arbor cognoscit̄. Progenies vi k

E h a ¶ Omne pctm̄. Quod humana fragilitate cõtrahit̄: remis/sibile est: si cõgregatio nõ deserat̄. Si vero diabolica obstinatione de dispersione ad cõgregationẽ nunq̃ redit: peccatuz insolubile iudicat̄. Hiero. Omne pctm̄ ꝛc̄. Nõ oĩa pctã oĩb⁹ remittunt̄: sed his q̃ in vita penitet. Refutat̄ hic Novacian⁹: penitentib⁹ eis q̃ in martyrio lapsi sũt veniã negans. ꝛ Origenes: oẽs veniã ꝯsecuturos post vniversale iudiciũ
† Mar. 3. d Lu. 12. b
trãsactis ſȝ multis seculis asserens. b ¶ Spũs aũt blas. Qui manife/ste opa dei intelligit: cũ de virtute ne/gare nõ possit: sꝫ stimulatus ĩuidia ca/
aũt blasphemia
lũniat̄: ꝛ dicit esse beelzebub: isti non dimittetur. Non ꝙ ꝛ ei neget̄ remis/sio se peniteret: ſȝ q: hic blasphemus: exigentib⁹ merit̄ suis malis: sicut nũq̃ ad remissionẽ: ita nec ad pniam per
aũs non ha bet † verbũ
venturus sit. Sicut iohãnes euangelista de quibusdã blasphemie sue merito excecatis ait: ꝓpterea nõ poterãt credere: Quod iterũ dixit Esaias: Excecauit oculos eoꝝ: ꝛ indurauit cor eorũ vt nõ videant oculis: ꝛ intelligant corde ꝛ cõuertant̄: ꝛ sanẽ eos: qui spiritũ sanctũ nõ eẽ: vł minorẽ pr̃e credunt et dicũt: q: nõ ĩuidia diabolica: ſȝ humana ignorãtia h faciunt irremissibili crimine nõ tenent̄. Sȝ q̃ in similitudine diaboli ꝯ ꝯscientiã suaz maiestatẽ dei oppugnãt: nõ habẽt remissionẽ i eter/nũ: sicut Marc⁹ apte declarat: q̃ posito h testimonio dñi subiũxit: Q̃m dicebant spm̄ imũdũ habet. ¶ Et q̃cũqȝ. Amb. Etiã q̃ scãdalizatus ĩfirmitate carnis mee: purũ hoiem vł voratorẽ suspicat⁹ fuerit: remissibile erit. d ¶ Qui aũt. Grãm sci spũs q̃ pnia inspirat̄: ꝛ ad cõgregationẽ redit̄ nõ cognoscẽs ĩpenitẽti cor/
f
de pmãserit: cũ h iã nõ sit hũanũ ſȝ diabolicũ irremissibile erit. e ¶ Neqȝ in h sc. Quedã em̄ culpe i h seculo laxant̄: q̃dã vero pñe scȝ etiã i futuro. Que q̃dẽ post mortẽ grauãt ſȝ ꝛ dimit/tunt̄: si homo bonis actib⁹ in vita vt ibi dimittant̄ promeruit. f ¶ Neqȝ in fu. Quia sũt q̃dã leuia: q̃ si in hac vita nõdũ sũt remissa: post mortẽ grauãt: ſȝ ꝛ remittunt̄ si digni sũt. g ¶ Aut facite. Nihil em̄ mediũ q̃n boni auctoris bona tm̄ sint opa: ꝛ mali mala. Coartat eos hincinde completiõe: ꝛ vtroqȝ cornu ꝑmit. Si malus ẽ diabolus nõ facit bona: si bona sũt: nõ sunt diaboli. Adhuc ꝓbat opus suũ nõ eẽ diaboli: q: bonũ: diabolus ꝯo mal⁹: q̃ neq̃t facere bonũ. Quasi si diabol⁹ mal⁹ ẽ: bona facere nõ põt: si bona sũt q̃ videt̄: nõ ẽ diabolus q̃ ea fecit: nõ em̄ põt ex malo bonũ: vł ex bono malũ nasci: Aut fa. ar. bo.
Mystice
Mystice arbor bona xp̃s. fruct⁹ p̃dicatio euãgelii: curatiões: redẽptio. Arbor mala diabol⁹ ꝛ sui. i. scribe ꝛ pharisei: ꝛ ceteri mali fruct⁹: inuidia: detractio: blasphemia: heresis ꝛ hmõi. Unde sequitur: b ¶ Progenies viperarum. Ostendit eos malam arborem: ꝛ fructus afferre blasphemie.

Nico.delyra

h Ex abundantia

✱ a ¶ Spargit. ꝛ h est diabolus q̃ diuersas sectas ꝛ here/ses ꝛ scisma q̃tum põt itroducit. b ¶ Jõ dico vo. Declarata
Diuisio
phariseoꝝ falsitate: hic ꝯr oñdit grauitatez pcti ipsoꝝ. Ad cui⁹ euidẽtiã aduertendũ ꝙ pharisei ꝛ legisꝑiti ex ꝯsideratiõe opatiõis xp̃i: ꝛ ex cõsideratiõe scripturarũ: i q̃b⁹ de aduẽtu xp̃i erat tps determinatũ vt hr̃ Dan. ix. ꝛ ꝯsimilium p̃mo cognouerũt ipm̃ eẽ xp̃m: vt hr̃. i. xxi. Agricole videntes filiũ dixerũt itra se. h ẽ heres. ꝛ glosa ibidẽ dic̃ ꝙ p̃mo cognouerũt ipm̃ eẽ xp̃m ꝓm ꝯitatẽ: q: tñ iceplt vitia eoꝝ recõꝓhẽdere: ꝛ ꝯ ꝯstationẽ eo/rũ publice p̃dicare: iõ cõceperũt odiũ ꝛ ĩuidiã ꝯ ipm̃ ex q̃b⁹ ex/cecati a p̃ma noticia ceciderũt i errorẽ: q: talia ꝑuertũt iudiciũ rõnis rectũ: ꝛ ex tũc iceperũt oĩa facta ei⁹ iterp̃tari in malũ: et p̃mo vocauerũt eũ voracẽ ꝛ potatorẽ: ꝛ pctõꝝ amicũ: ꝛ i tantã insaniã ꝓruperũt ꝙ miracula q̃ nullo mõ poterãt fieri nisi virtute diuia demoni attribuebãt: vt pꝫ ex dict̃. ꝛ lȝ p̃mũ eẽt g̃ue pctm̄: tñ erat solũ blasphemia ꝯ ei⁹ hũanitatẽ. scdm̃ tñ fuit incõparabilit̃ g̃ui⁹ q: erat ꝯ ei⁹ diuinitatẽ. vñ talis blasphemia est pctm̄ i spm̄sctm̄. q: ẽ ĩpugnatio ꝟitat̃ agnite: q: sic visũ est ipsi p̃mo veritatẽ cognouerũt d xp̃o: ſȝ excecati errore ꝛ ĩuidia ĩpugnauerũt: ꝛ talis error causat⁹ ex malicia nõ excusat: ꝛ h est q̃d dicit: c ¶ Oẽ pec. pec. s. ex ignorãtia ꝛ ĩfirmitate. d ¶ Et blasphemia. ex talib⁹ ꝓcedẽs. ꝛ ¶ Remittet̄ ho. i. remis/sibile est pctm̄ de se: q: directe nõ obuiat p̃ncipio p q̃d fit remis/sio pctõꝝ: sicut obuiat pctm̄ in spm̄sanctũ: cuius sex sũt species desparatio: ꝓsũptio: obstinatio: finalis ĩpenitẽtia: ĩuidia fraterne gr̃e. ĩpugnatio veritat̃ agnite. Cui⁹ sufficientia sic accipit̄ ꝓm ꝙ remouet̄ ab hoie p̃ncipiũ: p q̃d fit remissio pcti: ꝛ h ꝯtingit
g
tripliciter. Uno mõ ex pte ipsi⁹ dei. alio mõ ex pte donoꝝ ipsi⁹. alio mõ ex parte pcti ipsi⁹. Ex parte ipsi⁹ dei p̃ncipiũ p q̃d remittit̄ pctm̄ est ipsa dei misc̃dia ꝛ hec tollit̄ p desperationẽ: sicut fecit cain. Alio mõ timor iudicioꝝ dei ẽ p̃n/cipiũ p q̃d aliq̃s resilit a pctõ: ꝛ hic tol/litur p ꝓsumptionẽ p quã aliquis ꝓsu/mit consequi gloriam sine merit̃ quãtũcunqȝ agat male. Ex parte aũt donorũ dei duo sunt q̃ maxime faciũt hominem retrahi a pctõ. Primũ est veritatis cognitio: ꝛ hec tollitur per hoc ꝙ aliquis veritatem agnitã impugnat: ꝛ sic viaz salut̃ a se scienter repellit. Secundũ est gr̃e diuine collatio ꝛ hec repellit̄ ab hoie q̃ñ ẽ i se p ĩuidẽtiã fraterne gratie: ꝛ ñ accipit̄ h ĩuidẽtia fraterne gratie: ꝛ ꝓut aliquis ĩuidet fratri suo: vel alicui singulari persone: ſȝ quãdo est tanta malicia in eo ꝙ displicet sibi de gr̃a dei crescente in mundo. Ex parte pcti vero duo sunt que retrahunt hoiem a pctõ. Unũ est turpitudo act⁹ cõmissi ex cuius consideratione solet homo penitere: ꝛ hoc tollitur per finalem ĩpenitentiã: nec accipit̄ hic finalis ĩpenitẽtia ꝓut ẽ pcti circũstantia. s. q̃ aliq̃s in pctõ mortali moritur: sed q̃ñ aliquis tãte malicie est ꝙ eligit de pctõ suo nũq̃ penitere: ita ꝙ nõ vellet ꝙ de⁹ daret sibi gr̃am penitendi. Scdm̃ est breuitas delectatiõis q̃ i pctõ est. ex cui⁹ ꝯsideratione solet hõ ꝓm electionẽ pctm̄ refugere: ꝛ hec tollit̄ p obstinationẽ: q̃ñ scȝ hõ firmat ꝓpositũ inherendo oĩno pctõ. Ex predictis aũt pꝫ ꝙ pctm̄ in spm̄sanctũ ita irremissibile dr̃: q: de dif/ficili est remissibile: ꝛ h est q̃d subdit̄: f ¶ Spũs autẽ blas. h
Dicitur aũt spũs blasphemie q̃ñ aliquis ex certa malicia blas/phemat contra deũ: sicut erat in ꝓposito quãdo miracula diuinitus facta attribuebant diabolo vt visum est. ꝛ erat q̃daz species pcti in spm̄sctm̄ q̃ tacta est videlicet ĩpugnatio veritatis agnite. Et per ea q̃ dicta sunt apparet ĩnĩa illius quod sequit̄: g ¶ Et quicũqȝ ꝛc̄. vult dicere q̃d blasphemia q̃ erat ꝯ hũanitatẽ nõ erat sic irremissibilis sicut illa q̃ erat ꝯ diuinitatem. h ¶ Aut facite. Ostenso ꝙ miracula a xp̃o facta nõ poterant attribui ipi demoni. ꝯr oñdit ꝙ oportebat ea attribui diuine virtuti. Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ ꝓm ꝙ dicit Hiero. lȝ ꝟtute magica possint aliq̃ miracula fieri: tñ illa ptinẽt ad curiositatez tm̄ ꝛ vanitatẽ: sic Simõ mag⁹ faciebat statuas ambulare loq̃ ꝛ ridere ꝛ ꝯsimilia: vt hr̃ i itinerario clemẽt̃: ſȝ illa q̃ sũt salubria: vt curatio languidoꝝ: illuminatio cecoꝝ ꝛ hmõi nõ possunt magicis artib⁹ fieri: iõ oportet talia attribui diuĩe ꝟtuti. talia aũt faciebat xp̃s: ꝛ iõ ex h ꝯcludit ꝙ miracula sua erãt ꝟtute diuia facta: ꝛ h est q̃d dicit: Aut facite ar. bo. ꝛ fru. eius bo. Arbor em̄ hic accipit̄ p̃ncipiũ ipsoꝝ operũ: fruct⁹ aũt ipsa opera. Inter aũt arborẽ ꝛ fructũ sp̄ ẽ silitudo: q: arbor bona fructum bonũ ꝓducit: g̃ q: opa miraculosa q̃ xp̃s faciebat nõ erãt curiosa ꝛ vana sed salubria. Concludit ꝙ principiũ per quod talia faciebat erat sanctũ ꝛ bonũ ꝛ hoc est q̃d dicit: Aut facite arborẽ bonã ꝛ fructũ eius bonũ. q. d. ex bonitate operuz q̃ ego facio potestis perpendere ꝙ virt⁹ p quã ego facio non est mala sed bona. i ¶ Aut facite ar. ꝛc̄. q. d. ex operib⁹ que fiunt per artem magicã cũ sint mala vana ꝛ curiosa potestis perpendere ꝙ fiunt virtute maligna. k ¶ Progenies vipera/rum. Postq̃ ostendit eorum falsitatem: ostendit hui⁹ falsitat̃ radicem. radix. s. ista erat inuidia ꝛ odiũ: quia licet pharisei primo cognouerunt christum: vt dictũ est: tamen tñ odium conceperunt erga eum ex hoc ꝙ reprehendebat vitia eorum ꝙ omnia facta eius interpretabantur in malum ad diffamandũ ipsum: ꝛ hoc est quod dicit: Progenies viperatũ: q: venenũ inuidie ex vris parentibus traxistis q̃ ꝑsecuti sunt ꝓphetas ex

✱ inuidia: ꝛ vos

✱ b ¶ Aut facite ar. bo ꝛc̄. Aug. Hoc p̃ceptũ salubre est cui obediẽtia necessaria est. Ut autem dicit: i ¶ Aut facite arbo. ma. nõ est p̃ceptum vt faciatis ſȝ monitio vt caueatis. Moraliter

✱ Bonus hõ

A F a ¶ Ex abū. cor. Hō sepe fallit: q̄ p̄sat cor ex ore ⁊ ope. Sʒ de⁹ op⁹ et verba ex corde q̄d nouit iudicat. Illi ḡ ex. a. c. o. l. qui scit ex qua intētione exit.
b ¶ Bon⁹ hō. Thesaur⁹ cordis intētio est: ex q̄ de⁹ iudicat opa: vt ⁊ aliq̄n minora maiorē: maiora miorē habeāt mercedē. Hoc i loco vel iudeos ōndit de quali thesauro p̄ferāt blasphemiā. Vel cuʒ superiorib⁹ heret. q̄ sic bon⁹ hō nō pōt p̄ferre mala: vel malus bona: sic nec xp̄us mala: nec diabolus bona opa pōt facere. c ¶ Verbuʒ ocio. Si de ocio verbo reddet hō rōnem in die iudicij: quātomagis vos q̄ opa scti spūs dicitis esse beelzebub. d ¶ Ex verbis enī. Mors ⁊ vita in manib⁹ ligue. e ¶ Tūc re. Cū scribe ⁊ pharisei v̄ba nullaten⁹ possēt iprobare: in operib⁹ querūt tētare: q̄rētes signa videre: q̄si nō fuerint signa q̄ viderāt. Tūc responderūt. Quidā calumniabant i beelzebub eicere demonia quib⁹ hucusq̄ r̄ndit: Alij tentantes signū de celo q̄rebāt adhuc inuidētes ⁊ locū calūnie inquirētes. Qui calūniaris ea q̄ vides: ⁊ vtilitateʒ sentis: q̄d facies d̄ his q̄ d̄ celo: Dices ⁊ magos i egypto signa fecisse d̄ celo. f ¶ Signū q̄rit ⁊c. Signū q̄rit d̄ celo: q̄ d̄ indigna ē videre. Discipul' signuʒ dedit de celo: q̄b⁹ ⁊ gl'iaʒ eterne btitudis p̄ri⁹ i mōte figuralr̄: ⁊ post veracit' in celū sublenat⁹ ōndit. g ¶ Nisi sig. Ostē dit iudeos ad instar niniuitaʒ criminosos: ⁊ nisi peniteāt subuersiōi p̄ximos.
B Sʒ sic illī ⁊ dnūciat suppliciū: ⁊ demōstrat remediū: ita iudei n̄ debēt desperare veniā: si saltē postq̄ xp̄s resurrexit a mortuis: cōmoniti egerit penitētiā: q̄r mors xp̄i recōciliatio ē mundi. Vn̄ seq̄tur: Sicut eni fuit io. Jonas. i. dolens significat illū q̄ dolores n̄ros portauit. vel columba: Pisc' q̄ vorauit i pelago: mors q̄ passus ē in mūdo. Sic eiect⁹ ē in arida: sic xp̄s surrexit i gl'iaʒ. Trib⁹ dieb⁹. more antiq̄r: q̄ die cum nocte p̄cedēte cōputabāt. Parteʒ diei q̄ sepult⁹ est cū p̄terita nocte p̄ nocte ⁊ die accipe: h̄ ē p̄ toto die p̄ synecdochē. Sabbati noctē ⁊ diē integre. Nocteʒ dn̄icā cū eadē die illucescēte ptem p̄ toto: ⁊ ita habes tres dies ⁊ tres noctes. Primi dies p̄p̄ futuʒ hois lapsum a luce i noctē. Isti p̄p̄ hois reparōneʒ a tenebris ad lucē cōputāt. ¶ Mysti.
Mystice Tres dies tria tempa Tres dies: tria tpa añ legē: sub lege: sub grā. Tres noctes tres mortui q̄s suscitauit dn̄s. Sic ḡ sibi conueniūt: vt vn⁹ dies sit añ legeʒ q̄n pctm̄ latebat. Cui⁹ nox ē: cū puella i domo iacēs tan q̄ pctm̄ in ɔsciā latebat. Scd's sb lege qn̄ pctm̄ p̄ruit i publicū. Nox adolescēs fili⁹ vidue foris portā: tanq̄ pctm̄ aīe māifestū. Terti⁹ sub grā q̄n volun tatē dn̄i sciēs plus peccat ⁊ pctōʒ meri to putet. Nox laçar⁹. i. aīa iā fetēs. In his trib⁹ diebus ⁊ noctib⁹ iacet fides xp̄i in cordib⁹ eoʒ q̄ habitāt i terra.
b ¶ Viri niniuite ⁊c. Et ē sensus: Jonas pauc' dieb⁹ ⁊ sine signis p̄dicauit genti incredule ⁊ p̄fecit: ego lōgo tpe et pplo dei ⁊ cōplurib⁹ signis iuuanā p̄dicos. Eo mag' indigni sūt venia: qui ex lege sūt infideles: q̄ plus ē fidei in his: q̄ legē nescierūt Niniue speciosa: signat gētilitatē quā xp̄us amauit fedā: vt faceret pulchrā. In niniuit' ⁊
¶ regina austri

¶ fruct⁹ vester est blasphemia.
perarū: quō potestis bona loqui a
a ¶ cū sitis arbor mala. b ¶ nō eni pōt de ore v̄ro p̄cedere nisi malicia: q̄ abūdat i cordis intentione.
a cū sitis mali: † Ex abūdātiā eni cor b
a ¶ q̄r tm̄ boni q̄s fac̄ xp̄m in
b dis os loquit. Bonus hō d̄ bō c
tēdit. a ¶ tantū q̄s mali xp̄m intendit.
no thesauro p̄fert bona. Mal⁹ d
aūt homo de malo thesauro profert mala. Dico autē vobis: q̄m e
a ¶ q̄s sine vtilitate loquētis dicit: ⁊ audientis: vt de friuolis ⁊ fabulis scurrilia non sunt ociosa: sed criminosa.
c omne verbū ociōsuʒ quod locuti fuerint homines reddēt ratio †
d nem de eo in die iudicij. Ex ver f
a ¶ si bona ⁊ bona intentione.
bis ēnim tuis iustificaberis: ⁊ ex g
¶ malis.
e verbis tuis cōdēnaberis. † Tūc h
a ¶ querentes adhuc calūniā.
responderunt ei q̄uidam de scribis ⁊ phariseis dicētes: Magi i
a ¶ de celo vt alius euangelista ait.
ster volumus a te signū vidēre.
Qui respōdens: ait illis: † Gene k
a ¶ malos fruct⁹ faciēs. b ¶ q̄ dimisso viro multis amatorib⁹ se copulauerat.
f neratio māla ⁊ adultēra signum l m
¶ potentie q̄ia indigna est.
quērit: et signum non dabitur ei n
¶ de p̄fundo: nō d̄ sublimi: passiōis non
g nisi signum ionę prophetę. † Sicut o p
¶ glorie. ¶ exponit signum ione.
cut enim fuit ionas in ventre ce
¶ vt niniuen a subuersione liberaret.
ti tribus diebus et tribus nocti
¶ mundū redempturus.
bus: sic erit filius hominis i cor
¶ in sepulchro. ¶ synecdoche.
de terre tribus diebus et tribus
¶ qui sunt assyrij: gens incredula.
h noctib⁹. † Viri niniuitę resurgēt q
¶ in cōi oīm resurrectiōe. ¶ q̄ ē pplo dei.
in iudicio cum generatione ista
¶ nō potestate sed comparatione.
et condemnabunt eam: q̄r peni
¶ nō vidētes signa. ¶ paucis dieb⁹ facta.
tentiam egerunt in prędicatio
¶ minoris me. ¶ q̄r tāto tempore signa facio. ¶ in medio vestrum.
ne ionę: Et ecce plus q̄ iona h̄.
¶ non tm̄ gens niniuitarum cōdemnabit eam sed etiam regina.
Regina austri surget in iudicio r s
¶ que dei sapientiam sibi loquentē nō modo nō audit: sed et blasphemat.
¶ comparatione facti melioris.
cum generatiōe ista ⁊ condēnabit eaʒ: quia venit a finibus ter t
¶ quem fama nouerat.
rę audire sapientiam salomo v
¶ inter vos.
i nis. Et ecce plus q̄ salomō hic. x

a inuidia: ⁊ vos ex eadē rōne p̄sequimini me. p̄p̄ q̄d subdit: a ¶ Quō po. ⁊c. q. d. nō potest' d̄ me bona loq̄ iuidia p̄hibēte. et iō s̄bdit: b ¶ Ex abūdā. eni ⁊c. q̄r v̄bū exteri⁹ ē significatiuū interior' cocept⁹: ⁊ iō s̄bdit: c ¶ Bon⁹ hō d̄ bo. the. i. de bona volūtate: q̄ sic thesaur⁹ absicōdit⁹ latet iteri⁹ i mēte. p̄fert bōa v̄ba. s. ⁊ facta. d ¶ Mal⁹ āt ⁊c. i. d̄ mala volūtate p̄fert mala: q̄r ɔ̄rie cause h̄nt ɔ̄rios effect⁹. Et ne crederēt talia v̄ba remāere īpunita. iō s̄bdit: e ¶ Dico āt vo. ⁊c. ⁊ mlto forti⁹ si fuerit nocuū ⁊ blasphematoriuʒ q̄le erat v̄bū phariseoʒ: tale reddet eos ɔdēnabiles i die iudicij. p̄p̄ q̄d seq̄t: f ¶ Ex v̄bis ei. tu. si fuerit sctm̄ ⁊ bōa ⁊ boni tati mēt' ɔsona. g ¶ Et ex v̄. t. cō. s. si fuerit mala ⁊ p̄dict' ɔ̄ria. h ¶ Tūc re. ei q̄dā. h̄ ponit cōfutatio tētātiū ei⁹ ptātē: ⁊ diuidit i tres ptes: q̄r p̄mo ponit eoʒ ɔfutatio. scd'o dnūciat eoʒ ɔdēnatio ibi: Viri niniuite. ⁊ tertio eoʒ excecatio ibi: Cū āt imūdus spūs. Circa p̄mū sciēdū s̄m q̄ d̄r Lu. xi. aliq̄ volētes experiri xp̄i ptātē petebāt sibi signa fieri i corpib⁹ celestib⁹: q̄d petebāt nō ex deuotiōe: sʒ mag' ex curiositate ⁊ calūniatione. ⁊ h̄ ē q̄d d̄r: i ¶ Magister ⁊c. nō q̄dcūq̄ sʒ d̄ celo: vt h̄r Lu. xi. q̄ r̄ndens ait illis: k ¶ Generatio ma. q̄r ex p̄secutorib⁹ p̄phaʒ dscēderāt. l ¶ Et adultera. q̄r p̄res eoʒ idolatre fuerāt. m ¶ Signū q̄. d̄ celo scʒ. n ¶ Et si. nō da. ei. d̄ celestib⁹: q̄r sūt idigni p̄p̄ eoʒ curiositatē ⁊ maliciā. o ¶ Nisi signū io. p̄. q. d. ērent sūt ⁊ īfimi: ⁊ iō d̄ tra ⁊ infimis signū habebūt: ⁊ h̄ est q̄d s̄bdit: p ¶ Sic eni fuit ionas. ⁊ ptʒ. q ¶ Viri ni. h̄ exp̄mit eoʒ cōdēnatio: q̄r gētiles pctōres egerūt pniaʒ ad p̄dicationē p̄phaʒ: ⁊ pharisei obstiati sūt i p̄dicatione xp̄i q̄ tm̄ erat dn̄s p̄phaʒ: ⁊ iō ex facto illoʒ apparebit ɔdēnatio iusta istoʒ. ⁊ h̄ ē q̄d dic: Viri nini. ⁊c. h̄ est dictū: ex facto eoʒ apparebit iusta cōdēnatio istoʒ. seq̄t: r ¶ Regia au. i. regina saba d̄ q̄ h̄r. iij. Re. x. Et d̄r hec regina austri: q̄r regnū ei⁹ ē i australi pte respectu hierlm. s ¶ Surget i iu. i. ē ex facto suo ōndet istoʒ iusta ɔdēnatio. t ¶ Quia ve. a fi. tre. i. a lōginq̄s ptib⁹. v ¶ Audire sapiaʒ sa. q̄r n̄ fuit nisi solū figura xp̄i. x ¶ Et ecce pl⁹ q̄ sa. hic. i. xp̄s p̄ncialr̄ pot' ē: cui⁹ p̄dicationē iudei
¶ Ex abundantia.
Lu. 6. b
22. q. 5. c. quotiens
Diuisio
Mar. 8. b
Lu. 11. d
Lu. 11. b
D
Jon. 2. b
Jon. 3. b
Lu. 11. b
3. Re. 10. a
2. pa. 9. a
8. q. 1. c. vereor
Moraliter
* c ¶ Bon⁹ hō ⁊c. Iste thesaur⁹ est fides charitate formata d̄ q̄ p̄cedit operatio bona: mal⁹ thesaur⁹ ē infidelitas aut volūtas mala: d̄ q̄ p̄cedit actio praua. † ¶ Om̄ oē ver. ocio. Gregori⁹ Verbū ociosū ē q̄d vtilitate rectitudis aut rōne iuste necitat' caret. h ¶ Tūc r̄nderūt ⁊c. p̄ istos q̄ q̄rebāt signū de celo significāt curiosi theologi nitētes p̄sūptuose itima diuitat' p̄scrutari ⁊ sic opp̄mūt a gl'ia. q̄r p̄ h̄ aliq̄n labūt i erronea documēta. iō d̄r eis: k ¶ Generatio ma. ⁊c. q̄r q̄rūt ea q̄ nō sūt scibilia nec ad fidē vl' mores vtilia. ⁊ iō n̄ dabit eis signū nisi signū ione p̄phe quē deglutiuit cetus ⁊ sic deglutit eos diabolus ⁊ deludit. q ¶ Viri niuite ⁊c. p̄ niniuitas significāt pctōres ad vocē p̄dicatoris pniaʒ agētes: ⁊ p̄ reginā austri simplices sapiaʒ xp̄i deuote q̄rētes q̄ʒ sal⁹ s̄m sniam saluatoris p̄ponit saluti eoʒ q̄ sūt mltū lrati d̄ sua tm̄ scia p̄
g * sumētes

E 5 regina austri fides eccle signat: q̄ nō min⁹ p pniam pacte i/sipiētie q̄ p industriā discēde sapie deo cōciliat. Due eni par tes sūt ecclesie: q̄ peccare nescit: ⁊ q̄ peccare desistit. Pnia ei pctm̄ abolet: sapia cauet. a ¶ Cū aūt ⁊c. Quasi. vos non e estis sices niniuit⁊ vel regine austri: q: me p̄dicāte pniaȝ nō penituit⁊: ⁊ me docēte sapiaȝ nō didicist⁊: Sȝ est⁊ sices hoi a q̄ diabol⁹ expulsus iteȝ igredit. ¶ Distat int̄ opera mea q̄ polluta mūdo: ⁊ sathane q̄ mūdata grant⁹ ɔtaminat. b ¶ Ambulat p. Explorat corda fideliū a mollicie iure cogitatiōis purgata si q̄s gressus ibi figere possit: qd̄ q: neq̄ ad hūda redit. c ¶ Reuertar in domū. Sub vmbra dormit: i secreto calami ⁊ loc humētib⁹. Umbra tenebrosa ɔsciencia. Calam⁹ foris nitid⁹ int⁹ vacuus simulator. Loc⁹ hūid⁹ lascivia molliciēs. d ¶ Septē alios spi. Septē vitia septē ɔtutib⁹ spūalib⁹ ɔtraria. Nequiores. q: nō modo habȝ vitia sȝ ⁊ bona simulat. Tāto neq̄ores q̄nto callidiores. Septē: q: tot erāt gr̄e cuȝ xp̄o destinate. ¶ Septē vitia septē demonia septē spiritib⁹ ɔtraria: spūi sapiētie ⁊ intellect⁹ ⁊c. e ¶ Sic erit ⁊ ge. Qd̄ de vna sola re dixit: h i hac tota gēte fit. Immūd⁹ spūs a iudeis exiuit qn̄ legē acceperūt. Ambulauit ad gētes: que cū postea dn̄o crederēt: nō inuēto loco i eis dixit: Reuertar in iudeos vacātes p̄sidio dei ⁊ angeloruȝ increpatiōib⁹ ⁊ correctiōib⁹ mūdatos: ornatos supfluis obfuatiōib⁹. Addūtur septē: q: mlto maiore nūero demonū possident blasphemātes iesū q̄ in egypto possessi fuerūt. Cōtra septē spiritus virtutū est nūer⁹ vitiorū. f ¶ Ecce ma. ei⁹ ⁊c. Mystice. Mater ⁊ fratres popul⁹ ē iudeorū: q̄ iesu int⁹ docēte nō possunt intrare: q: spūaliter ei⁹ v̄ba itelligere negligūt: sȝ turba gētilis ɔfluēs iterna mysteria capit. Foris stātes nec ipi agnoscūt parētes. Quō ergo agnoscemur si foris stamus? Foris stāt cognati: cū iudei spūalē sensum nō q̄rētes: i lr̄a se fixerūt ⁊ xp̄m poti⁹ ad carnalia docēda cogunt exire q̄ ipi ad discēda spūalia ɔsentiāt intrare. Sed iesus eos nō agnoscit: q: i carnalibus eis nō assensit. Fratres dn̄i sūt consobrini ei⁹: filii marie matertere ei⁹ q̄ dicit mater iacobi minoris ⁊ ioseph: ⁊ iude ⁊ simonis. g ¶ Dixit aūt ei. Insidiose vtrū spūali opi carnē p̄ferat: et iō se nosse dissimulat matrē ⁊ ɔxios p cognationē: sȝ p ɔiūctionē spūs esse sibi ɔximos dicit. h ¶ Que ē mater mea. Nō recusat obsequia mr̄is sȝ p̄fert misteria patris. frēs nō ɔtēnit: sȝ opus spūale p̄fert cognatiōi: vt ⁊ nos carni spiritū p̄feram⁹. Qui q̄ amat patrē aut ma. pl⁹ q̄ me nō ē me dign⁹. i ¶ Ecce mat. Hi sūt mr̄ mea q̄ me i credentiū cordib⁹ generāt. Hi sūt frēs q̄ faciunt opa p̄ris mei. Frater ⁊ soror credendo mater p̄dicando.

Mystice

†Mar. 3 d. Luce. 8. c.

Mat. 10. d.

†Mar. 4. a. Luce. 8. a.

†Luce. 11. c

†De pe. di. 3. c. reuītar.

¶ inter vos est maior iona vel salomōe: sȝ diabolus ad vos reuersus dominat. ¶ in baptismo.

a †Cū autē immundus spūs exierit ab homine / ambulat p loca a/rida / querens requiem ⁊ non inuenit. Tūc dicit: †Reuertar i domū meaȝ vnde exiui. Et veniens inuenit eam vacantem sco/pis mūndatā ⁊ ornatam. Tunc vadit et assumit septeȝ alios spiritus secum nequiores se: et intrantes habitant ibi: et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit ⁊ generatio ni huic pessime †Adhuc eo loq̄n te ad turbas: ecce mr̄ ei⁹ ⁊ frēs stabāt foris q̄rētes loqui ei. Dixit aūt ei quidā: Ecce mat̄ tua ⁊ frēs tui foris stāt q̄rentes te. At ipe respōdēs dicēti sibi / ait: Que ē mr̄ mea: ⁊ q̄ sūt frēs mei? Et extendens manū in discipulos suos / dixit: Ecce mater mea et frēs mei. Quicūq; eni fecerit volūtatem patris mei qui in cęlis ē: ipe meus frater / soror ⁊ mater est.

a ¶ heretico et malo catholico. a ¶ que per incuriam vacat. per virtutem sacramenti. a ¶ i. a bonis p negligētiā. a ¶ a vitiis p baptismū. ¶ simulatis virtutibus. a ¶ vniuersa vitia. quē eni vel heresis vel cupiditas arripit: in ima omniuȝ vitiorum prosternit. a ¶ melius est viam veritatis nō cognoscere q̄ post agnitionē retroire. b ¶ q: facti sūt eos ad q̄s redeūt deteriores q̄ pri⁹ essent. a ¶ q̄ tēdat pabola exponit. ¶ iudeor. ¶ videlicet. ¶ dū occupatus est officio p̄dicandi. a ¶ consobrini more veteris scripture. ¶ p vtroq; sexu

b c d e f g h i k l m n o

In illo die exiens iesus de domo sedebat sec⁹ mare†: ⁊ ɔgregate sūt ad eum turbę multę: ita vt Ca. XIII

¶ iudeorū. ¶ gentium. a ¶ ad p̄dicationē eius p apl̄os factam.

ad possidēdū ppl̄m iudaicū errore excecatū. ⁊ sic facta sūt nouissima huius ppl̄i peiora priorib⁹: q: stat⁹ ppl̄i iudaici peior est mō q̄ fuerit a principio an̄ legē datā. h ē q̄d dic: Cū at imū. spi. ex. ab hoie. i. a pplo iudaico viuēte sb̄ lege nature: q: eiect⁹ ē p susceptioneȝ leg⁊ mosaice. b ¶ Ambu. p lo. a rida. i. corda gētiliū. c ¶ Querēs re. i. i ipis ppetuā māsionē. d ¶ Et nō inue. q: p̄dicātib⁹ aplis inde eiect⁹ fuit. e ¶ Tūc dicit: re. i do. meam. i. iudaicū ppl̄m. f ¶ Et veniēs inue. eā va. i. fide ⁊ bonis opib⁹ vacuā. g ¶ Scopis mundatā. q: pplo iudaic⁹ habebat q̄ndā exteriorē mūdiciā. h ¶ Et ornatā. ppt leg⁊ apparētiā. i ¶ Tūc vadit ⁊ assu. ⁊c. p h quod dicit: septē alios intelligit vniuersitatē vitioȝ. h ē dictū q̄ an̄ legē datā fuerūt pctis irretiti ⁊ a diabolo possessi: sȝ p⁹ aductū xp̄i i pctō suo obstinati sūt peiores facti: q: ex ingr̄itudine pctā eoȝ sūt q̄si duplicata: et h loq̄ndo q̄si d̄ vno hoie dici p similitudinē itelligat d̄ toto pplo iudaico: ptȝ p h qd̄ dic: Sic erit ⁊ ge. hu. pes. k ¶ Adhuc eo lo. Hic vltio ponit ɔfutatio isidiātiū ipi⁹ ifirmitati assūpte i h q̄ ipso p̄dicāte dixit ei q̄dā isidiator q̄ mr̄ sua ⁊ frēs ei⁹ expectabāt eū foris: vt si ppt h dimitteret p̄dicatiōeȝ: argueret ipm ee purū hoieȝ motū ppt affectiōȝ carnalē. Sciendū tn̄ q̄ h dicūt frēs cognati ei⁹ germani sȝ morē scripture: q̄ freq̄nt̄ noiat cōsāguineos frēs. Jesus āt illū isidiatorē cōfutauit: ostēdēs q̄ spūal occupatio ē carnali affectiōi p̄ponēda / di. l ¶ Que ē ⁊c. q. d. p̄dicatio nō ē iterrūpēda seu dimittēda. m ¶ Et ex. ma. q̄si ad ptestādū dicitatē n ¶ Ecce ma. m. ⁊c. q. d. intātū ē mihi aliq̄s ppiqu⁹ inq̄tū ē spūalib⁹ actib⁹ intēt⁹. ⁊ patet.

Moraliter

✱ sumētes. a ¶ Cū āt imū. ⁊c. per istū significat pctor curat⁹ p dei bōitatē sȝ ppt ingr̄itudinē suā seq̄nte dimittit cadere i hypocrisis prauitatē. ⁊ sic fiūt nouissima hoīs illi⁹ peiora priorib⁹: q: sic dic Hiero. Simulata sāctitas duplex ē iniq̄tas. k ¶ Adhuc eo lo. ⁊c. p h aūt q̄ saluator a p̄dicatōe n̄ destitit ppt aduētū sue mr̄is ⁊ fratȝ sibi loq̄ volētiū declarauit māifeste q̄ op⁹ dei p̄ponēdū ē negocys familiariū psonaȝ. Per h aūt q̄ subdidit: †¶ Quicūq; fe. vo. ⁊c. ostēdit q̄ ppinq̄tas charitat⁊ p̄ponēda ē ppinq̄tati ɔsanguinitatis.

b

Glo. ordi.

In illo die ⁊c. p h Ca. XIII idicat h gestū ɔt̄r: nisi forte dies ponat p tpe more scripture. Mar⁊ eūdē tenet ordinē. Lucas i alio trāsit sȝ nec repugnāt huic. Nō solū facta ⁊ dicta dn̄i sȝ ⁊ itinera ⁊ loca plena sūt sacramē tis. Post

Ni. de lyra

In il. die. Postq̄ Ca. XIII. descripta ē ɔmulgatio euāgelij facta māifeste. h ɔt̄r pōit ɔmulgatio leg⁊ euāgelice facta pabolice. ⁊ diuidit i duas ptes. q: p̄mo pōit pabolica ɔmulgatio. scd̄o pōit hui⁹ ɔmulgatiōis p miracula ɔfirmatio. ca. seq̄nti. In illo tpe. Pria i duas: q: p̄mo ponitur christi p̄dicantis multiplex documētū. scd̄o ppl̄i audiēt⁊ ipedimētū / ibi: Et factū ē cū ɔsūmasset. Pria i duas: q: p̄mo p̄ponit q̄dā p̄fatio. scd̄o sb̄iūgit euāgeliū pabolica ɔmulgatio / ibi: Ecce exiit. In p̄ma pte describit ɔmulgatiōis tēp⁹ loc⁹ ⁊ mod⁹. Tēp⁹ / cū dr̄: In illo die: q: sm̄ q̄ dic Aug. ibi accipit dies p tpe sm̄ modū loq̄ndi scripture: ⁊ ē sensus: In il. die. i. pauc⁊ iterposit⁊ iter illa q̄ narrant i fine p̄cedētis ca. et illa q̄ subsequūt in p̄senti ca. Locus autem notatur / cum dicitur: p ¶ Exiens de domo ⁊c. q: dom⁹ in q̄ erat christus cū di/

Diuisio

Nico. de lyra

✱ cationē iudei cōtēpserūt. a ¶ Cū aūt immūd⁹. Hic ponit eoȝ excecatio ⁊ possessio a diabolo. Ad cui⁹ euidētiam sciēdū q̄ diaboli ptās fuit eiecta q̄dāmodo a pplo iudaico p legis dationē q̄ excludebat cultū demonū ⁊ iducebat ad colendū vnū deū veȝ. ⁊ sic eiect⁹ trāsiit ad possidēdū plenī⁹ gētiles sine lege ⁊ pphetaȝ oracul⁊ viuētes. ⁊ ideo eos tenebat i idolatria subiectos: sȝ adueniēte xp̄i p̄dicatiōe et aploȝ iudei pro maiori pte fuerūt icreduli. gētiles aūt deuote fidē xp̄i ⁊ aplorū acceperūt. ⁊ sic diabol⁹ eiect⁹ ab eis p fidē xp̄i reuersus est ad possidendum

✱ scipulis suis

A ¶ tis. Post sermonē in domo vbi demoniū habere dictus est exit ad mare et docet: qꝛ relicta ꝑfida iudea: q̄ dom⁹ dñi fuit: ad gētes tumidis amarisq; fluctib⁹ filios colligēdas per apostolos trāsit: ꝛ externis interna cōtulit: ad q̄ iudei nō intraue/rūt foris in lr̄a fixi. a ¶ Turba sta. Hi sunt q̄ nūq; audire venerūt: q̄ ꝛ a fluctib⁹ mar⁊ secreti sūt necdū celestib⁹ mysteriis q̄ ꝺsiderāt i/buti cū xp̄o ascēdūt. b ¶ Locu. ē mul/ta. qꝛ turba n̄ vni⁹ ē sñie: sȝ diuersaꝝ voluntatū loq̄t eis multis ꝑabolis: vt iuxta varias voluptates diuersas reci/piāt disciplinas. c ¶ Qui seminat. Ipse christ⁹ qui verbū veritatis quod apud patrē vidit: hominib⁹ ꝑ se vel ꝑ suos seminauit. Qui discipulis sacra/mēta loq̄bat: exit seminare dei verbuȝ in turbas. d ¶ Secus viā. Uia est mēs malarū cogitationū sedulo mea/tu trita ꝛ arefacta. Ubi dupliciť perit semen: qꝛ ꝛ trāsitu cogitationū conculcať: vt Lucas ait: ꝛ a volucrib⁹ rapiť.
Lu. 8. a Demones dicunť volucres: seu qꝛ celestis specialisq; nature: seu qꝛ ꝑ aera volitāt. e ¶ Et vene. Scd̄m Lucā ab hominib⁹ ꝯculcatū ē: qꝛ praua ꝑsua/
Ibidem sione impioꝝ sublatū est. f ¶ Et comederūt. Quia a mentib⁹ hominuȝ illud surripuerūt. g ¶ In petrosa. Petrosa cito querūt germinare: sȝ nō figiť radix: qꝛ nō est alta terra: id ē qꝛ parū inest desiderii salutaris. In hac expositiōe dñi discim⁹: qꝛ res nō semper in eadem significatione ponunť. Nam petra hic ꝓ duricia: terra ꝓ leuitate mentis: sol ꝓ feruore ꝑsecutionis. Cum sol alibi in bono: Fulgebūt iusti sicut sol. et petra in fundamēto ꝓ fortitudine fidei: ꝛ terra ꝓ terrenis cogitationibus. h ¶ Altitudinē terre. Altitudo terre est probitas animi di/
B sciplinis celestib⁹ eruditi: ꝛ in tentationib⁹ probati. i ¶ Sexagesimuȝ. Quia in numero senario mundi ornatus expletus est: ꝑ hūc bona operatio signať. k ¶ Qui habet aures audiēdi ꝛc. Quotiēs hec admonitio in
Lu. 8. b euangelio vel in apocalypsi Johānis
Apo. 2. b interponiť: mysticum qđ diciť insinuatur. l ¶ Et accedētes. Quđ accedunt di

A ¶ ecclesiā in medio nō credentiū: ꝛ cōtradicentiū edificandā: quā grā sua illustrat: et in qua mansionē sibi consecrat.
†nauiculā ascēdēs sederet: ꝛ oīs a
a ¶ i soliditate fidei nōdū tñ ꝑ grāȝ baptis/mi recepti. a ¶ nō oīa q̄dā enī apte: vt per ea ad obscura ꝓuocenť. b ¶ similitudinib⁹. c ¶ de sinu patris in mūdum: vel de domo iudeoꝝ parte assumpta ad gentes.
a b turba stabit in litore: ꝛ locutus ē b
multa i parabolis/ dicēs: †Eccē c
c exijt q̄ seminat seminare †semē suū. †
¶ semina.
Et dū seminat: quedā ceciderunt d e
¶ hi sūt q̄ nec ꝑdicatiōe cōpūgunť: nec bñ agere incipiūt. ¶ rapuerūt.
d e secus viā: et venerunt volucres f
f celi ꝛ comederūt ea. Alia autem g h
¶ in duriciam ꝓterue mentis.
g ceciderūt in petrosa vbi non ha
a ¶ leuitatē aīe obedientis: ꝛ ꝓbate. b ¶ qꝛ dulcedīe tñ audiūt verbi: ꝛ ꝓmissiōis ad bonam delectanť: sȝ radicem nō figunt.
bebāt terrā multam: et continuo
exorta sunt: quia non habebant
¶ feruore ꝑsecutiōis
h altitudinē terre: Sole autem or/ i
a ¶ ꝑ impatientiā qꝛ verbuȝ nō firmiť deserūt
to estuauerūt: ꝛ qꝛ non habebāt
¶ vigorē fidei ꝑdiderūt.
radicem aruerunt. Alia autē ce k
a ¶ in corda diuitiaꝝ ambitiōe sollicita.
b ¶ multiplicate sunt diuitie.
ciderūt in spinas/ ꝛ creuerūt spi
a ¶ occupauerūt mētē vt fruct⁹ spūal' l ea ꝑficere nō possit. ¶ fidelē ꝛ deuotā cōsciam.
ne et suffocauerunt ea. Alia vo l
ceciderūt in terrā bonam: et da/ m
a ¶ cū oīa eīnitat' intētiōe nos facere docꝫ bāt fructū: aliud centesimū: ali/
¶ cū ꝑfectionē bone operatiōis docet. ¶ hec duo ad actiuā. ¶ cū fidē scē trinitat' insi/nuat.
i ud sexagesimū: aliud tricesimū.
a ¶ qꝛ hoc mysticū est. b ¶ interiores sensus audiendi: obediendi faciēdiq;.
k Qui habet aures audiēdi/ audi n
l at. Et accedētes discipli dixerūt o

Ni. de lyra

Ad scipulis suis nō poterat capere multitudinē q̄ venerat ad audiendū eius doctrinam: exiit ad loca spaciosa iuxta mare. Modus aūt tāgiť in duob⁹. Primo in hoc ꝙ a ¶ Ascendens sederet. vt sic auditores essent ante facieȝ suam: vt possent magis attente audire. Scd̄o in hoc qđ diciť: b ¶ Et locutus est multa in parabolis. nō dicit omīa: qꝛ si omnia loquereť in parabolis multitudo recessisset vacua sine vtilitate. ꝛ iđ aliq̄ parabolice loquebať ea. s. que erant secreta ꝛ nō debebant sciri a turba: sed solū a discipulis: vt videbiť infra eodē ca. alia autē loquebatur manifeste ita ꝙ turba poterat capere. c ¶ Ecce exijt. Hic poniť decursus eccl'ie a ꝑdicatiōe xp̄i vsq; ad fineȝ mundi in septē parabolis sibi succedentib⁹. et diuidiť in duas partes. qꝛ primo decursus eccl'ie in istis parabolis descri/
Diuisio bitur. ꝛ scd̄o intentio ꝑncipalis cōcluditur / ibi: Intellexistis hec omnia. Prima diuidiť in septē partes s̄m septē parabolas. scd̄a incipit/ ibi: Aliā parabolā. tertia ibi: Aliā parabolā. quarta ibi: Aliā parabolā locutus est. quinta ibi: Simile ē regnū celorū. sexta ibi: Iterū simile est regnū celoꝝ homini negociatori. septima ibi: Iterū simile est regnū celoꝝ. Prima diuidiť in duas: qꝛ primo parabola ponitur: ꝛ scd̄o eius intellectus queriť/ ibi: Et accedentes discipuli. Parabola ergo prima est de semine ꝓiecto in terrā: cuius quarta ps tñ fecit fructuȝ: ꝛ in hoc denotať ꝑdicatio christi q̄ predicauit iudeis indifferenter bonis

ter bonis ꝛ malis ꝛ pauci cōparatiue ad eius ꝑdicationē credi/ C
derunt. ꝓ maiori aūt pte in infidelitate remanserūt: ꝛ hoc ē qđ diciť: Ecce exijt. xp̄us. s. s̄m humanitatē qui de vtero matris exiit in mundū ad docendū: vel de loco arto vt de domo ad locum spaciosuȝ: vt visum ē. s̄m tñ diuinitatē nō potuit exire: nec
de loco ad locū ꝓgredi: qꝛ sic est vbiq;. d ¶ Et dū semi. i. doctrinā indifferenter spargit: cōparať aūt ei⁹ doctrina semini: qꝛ sicut semē in terrā bonā proiectū resurgit multiplicatū. sic verbū diuinū in corde deuoto receptū facit multitudinē bonoꝝ operū. e ¶ Quedaȝ ciderunt sec⁹ viā. i. sup corda expo/
alst' in sita tentationib⁹ demonū: ꝛ ꝑ ꝯsequēs cōtrita ꝛ ꝯculcata ab eis ꝑ malū cōsensum ꝛ factū. f ¶ Et venerūt volu. Id est demones ꝑ pctm̄ supbie alta petentes. Vñ de diabolo scribiť Job. xli.
†Lu. 6. a
aliis non hȝ
†semē suuȝ
d. Ipse est rex sup oēs filios supbie. Pctā enī carnalia nō psūt in demonib⁹ esse. g ¶ Et comederūt. i. fructū impediuerūt. h ¶ Alia aūt ceci. i pe. i. sup corda humore fidei ꝛ deuotiōis carentia. i ¶ Sole aūt orto estuauerūt. qꝛ adueniēte tribulatiōe ꝛ ꝑsecutiōe tales pri⁹ verbū receptū reiiciūt. k ¶ Alia aūt ceciderūt in spi. i. in corda sollicitudinib⁹ diuitiaꝝ lacerata. ꝛ ideo sollicitudo talis īpediuit fructuȝ predicationis: vt enī apparet ex decursu vtriusq; testamenti: iudei fuerūt semper auari: ꝛ omnino vitio cupiditatis fuerant excecati: ꝛ semp elongati ab agnitione veritatis. Ex ꝑdictis pȝ ꝙ predicator verbi diuini nō debet cessare a ꝑdicatione: licet videat paucos ꝓficere: qꝛ tres hui⁹ seminis ptes dicunť hic infructuose. quarta aūt ps tñ fructū facere: ꝛ tñ intelligiť ad litterā de ꝑdicatione xp̄i qui ē exemplū oīm predicatoꝝ: ꝛ D
ideo licet auditores nō ꝓficiāt: ꝑdicator tñ faciēs quod in se est nō ꝑdit merituȝ suū. l ¶ Alia aūt ceci. i ter. bo. i. in cor fidele ꝛ deuotū. m ¶ Et dabant fru. ꝛc. In h̄ tāgunť tres gradus qui
Tres ḡdus in qualibet virtute
psūt signari i q̄libet v̄tute. vbi grā. In v̄tute castitatis. prim⁹ gradus ē castitas cōiugalis ꝑ quē gradū vitať illicit⁹ concubit⁹: licito tñ ꝯcubitu retēto i m̄rimoniali actu: scd̄s gradus ē castitas vidualis: ꝑ quē euitať đ cetero oīs ꝯcubit⁹:
alis † fruct⁹
vt anim⁹ possit de cetero liberi⁹ deo seruire: lȝ possit licite m̄rimoniū contrahere. terti⁹ ē castitas v̄ginalis q̄ ē suꝑior istis: ꝑ quē oīs cōcubit⁹ simpliciť euitatur vt mens ipsa tāq̄ spōso suo soli deo ꝑ amorē copuleť: s̄m ꝙ đr. i. Cor. vii. f. Ergo cogitat q̄ dñi sunt: vt sit scā corpore ꝛ spū. q̄ aūt nupta est cogitat que sunt mūdi: quō placeat viro. Siliť i virtute fortitudinis psūt tres gradus assignari. prim⁹ gradus q̄n ꝓpter bonū v̄tutis sustinet cōstāter detrimentuȝ in exteriorib⁹ bonis: vt in possessionib⁹ et in diuitiis ꝛ hmōi. secūdus q̄ndo sustinet detrimentū etiam ꝓprii corporis: vt flagellatiōes ꝛ hmōi. tertius aūt gradus est q̄n ꝓpē virtutem cōtemnit etiā totā vitam ꝑ martyriū. sequiť: n ¶ Qui habet aures audiendi ꝛc. s̄m Hiero. vbicūq; poniť h̄ verbum designať mysticus intellectus: qꝛ sub verbis parabolicis alius sensus est ꝑ intellectū requirēdus. o ¶ Et accedētes discipuli. Hic ꝯsequēter queriť huius parabole intellectus.
Diuisio
et primo queriť. scd̄o intellectus aperiť/ ibi: Ergo audite. Primo g̃ diciť sic: Et accedētes ꝛc. qꝛ apli ꝑcipiebāt christū mystice loqui: et ideo quesierūt intellectum. Aduertendū tñ ꝙ nō
Ad quesierūt tūc

Moralr. † ¶ Exiit q̄ se. ꝛc. Greg. homel. viii. dic: Hec lectio expositiōe n̄ idiget sȝ āmonitiōe: quā eī v̄itas ꝑ semetipsam exposuit hāc expōere hūana fragilitas n̄ ꝑsumit. iđ đ alia expositiōe taceo trāsiēs ad illud qđ saluator exponē dū reliq̄t scȝ.
Moraliter

g ii ✳ Et facit q̄dem

E F dunt discipuli cū dominus in naui sederet? Sed forte intelligendum ꝙ dudum cum ipso nauem condescenderint: ꝛ ibi
Nota stātes q̄rūt. a ¶ Vobis datū ē. Nota nō solū v̄ba dn̄i sꝫ et facta parabolas esse. i. signa mysticaꝝ reꝝ que nō itelligebāt
● multi q̄ foris sūt. b ¶ Qui ei habet. i. aplīs habētibus fidē si q̄d min⁹ ꝯtutum habent: ꝓcedit̄. Judeis q̄ nō credūt i filiū dei etiam si q̄d boni p naturā habēt tollit̄. Nā nihil pn̄t sapiēter itelligere q̄ caput non habēt sapie. c ¶ Auferetur ab eo.
†Mar. 4. b Luce. 8. b Nulla vere sapiētie dulcedie gaudebit. d ¶ Ideo in para. Dicit̄ ꝙ isti excecati sūt ꝛ siīe dn̄i p parabolas eis occultate sunt vt post salubri⁹ ɔuerterent̄. Nā q2 obscure dicta nō intellexerunt. ideo nō crediderūt in eū: ꝛ sic crucifixerūt: ꝛ sic post resurrectiōeꝫ miraculis territi: maioris crimiis reatu compuncti sūt. Vñ accepta indulgētia: āpliori flagrāt dilectiōe. Sed iohēs hūc locū ita
Joh. 12. f. Esa. 6. c dicit: Proptea nō poterāt credere: q2 iteꝝ dixit Esaias: Excecauit oculos eoꝝ vt nō videāt. vbi apte dicit: nō ideo
Alr† id qd videt̄ habere. factā excecationē vt ea cōmoniti ꝛ dolētes se nō intelligere ɔuerterent̄ aliq̄n: nō eni h possent nisi crederēt: sed poti⁹ iō excecati vt nō crederēt qd aliis peccatis meruerūt. e ¶ Vidētes non vidēt. Sicut auar⁹ multas habꝫ opes ꝛ nullas: q2 inutiles sūt ei. f ¶ Auditu audietis ꝛc̄. Hec de turbis ꝓphetata sūt: q̄ itāt i litore: ꝛ dn̄i nō merent̄ audire sermonē. g ¶ Oculos suos: Id ē ipi sibi causa fuerūt vt deus eis oculos clauderet. Ali⁹ eni euāgelista dicit: Excecauit oculos eoꝝ: Sed
Joh. 12. f. vtrū vt nūq̄ videāt: an ꝯ ne vl' sic aliq̄n videāt: cecitate sua sibi displicen
Alr† dicēs †Esa. 6. c tes: ꝛ ex hoc hūiliati vt pie q̄rāt deuꝫ.
Joh. 12. f. Act. 28. g. Mens est ocul⁹: q2 naturali vigore ad intelligendū aliq̄d dirigit̄. Auris
q2 alio docēte discit. h ¶ Ne quando: Id est ideo: q2 oculos ꝛ aures aplre noluerūt: nō meruerūt aliq̄n ɔuerti: qd tā misericorditer factum est eis. i ¶ Beati oculi. Vere beati: q2 h eti am p̄sentialit̄ videre ꝛ audire meruerūt qd null⁹ prioꝝ q̄nti vis meriti meruit q̄uis mlt̄ū ɔsiderauerit. k ¶ Et
Luce. 10. b. iusti cupi. Lucas iustos reges dicit q2 mot⁹ suos bn̄ regūt. l ¶ Vos ergo au. ꝛc̄. Primā parabolā exponit vt idē attēdant i ceteris. Exponit nō ꝯm singula v̄ba sꝫ summā snīe. ¶ Augustinus sup Geñ. ad lr̄am libro octauo.
†Lu. 10. b Proinde ꝙ narrauit euāgelista (etiaꝫ factū est) dominū. s. talia fuisse locutū. Ipius aūt dn̄i narratio parabola fuit:
Alr† qui Alr† que de q̄ nunq̄ exigit̄: vt etiā ad litterā facta mōstrent̄ que sermōe ꝓferuntur:
¶ Christus est

Nico. de lyra

a quesierūt tūc cum esset in actu ꝑdicandi: sed postea q̄n fuit in domo sine turba. sꝫ ꝙ habet̄ Marci. iiii. b. Et cū esset singulari iterrogauerūt eum ꝛc̄. e ¶ Quare i parabol' loqueris eis volētes scire intellectū ɔueniēter peti
†Mar. 4. b Luce. 8. f. erūt ab eo q̄re locut⁹ fuerat turbis sic parabolice: vt ostenderēt se nō de ipīs solum: sed etiam de aliis sollicitos esse. b ¶ Qui respōdēs ait ꝛc̄. apli enī erāt quasi fundatores ecclesie post christum. Unde Apoca. xxi. d. dr̄: ꝙ murus ciuitat̄ habebat fundamēta duodecim. ꝛ in ipīs duodeci noīa aploꝝ et agni scripta. et ideo ad ipōs ptinebat scire secreta ecclesie de qb⁹ erat ꝓcessus ecclīe a ꝑdicatiōe christi vsq3 ad finem mūdi: quia ista erant fu

¶ per enigmata.
ei: Quare i parabolis loq̄ris eis? a
¶ solis et vestris secācib⁹ q̄ ad me intrōeūt non his qui foris sunt.
a Qui respondens ait illis: †Quia vō b
a ¶ abdita scripturarū.
bis datū est nosse mystēriū regni
¶ qui clausis sensibus nō curāt intrare.
celoꝝ: illis autem nō est datum. c
¶ vos vero verbo intēdite: q2 q̄ habet verbi amorē dabit̄ ei sensus intelligendi.
b Qui enim habet dabit̄ ei ꝛ ab d e
¶ intelligentia. a ¶ amorē verbi eterni.
undabit: qui autem nōn habet/ f
¶ vel naturali ingenio: vel studio litterarū.
c et† quod habet auferetur ab eo. g
¶ nunc reddit causam apostolis quare turbe loquitur in parabolis.
b Ideo in parabolis loquor eis: b
a ¶ videre se presumentes ingenio suo.
b ¶ privantur spirituali intellectu.
c quia vidētes non vidēt: ꝛ au k l
¶ foris. i ¶ intus.
dientes non audiunt/ neq3 intelli m n
¶ expositiōes lr̄e ꝛ si exponat̄ eis. ¶ alteri
gūt: vt adimpleat̄ i eis ꝓphetia o
adimplet̄. exteriori.
f esaie† dicēt̄: †Auditu audiet̄ ꝛ n̄ p q
¶ oculo corporis.
intelligetis: ꝛ vidētes videbitis/ r
¶ oculo mentis. ¶ abūdātia malicie.
ꝛ nō videbit̄. Incrassatū est eni s t
¶ iudeoꝝ. ¶ vl' et⁹. a ¶ q2 ingrate susceperunt verba dei.
coꝛ ppl̄i hu⁹: ꝛ aurib⁹ grauit̄ au v
a ¶ intuitū mētis p inuidiā auerterūt.
g dierūt: ꝛ oculos suos clauserūt: x
¶ nō ad horā: sed cū tāte mētis impenitudine vt nunq̄ cōuertant̄ ad fidem.
h ne q̄n oculis videāt ꝛ aurib⁹ au
¶ ad penitentiam.
diāt/ ꝛ corde itelligāt: ꝛ ɔuertāt̄ ꝛ
¶ reddā inocētes. b ¶ nō scribaꝝ. c ¶ ite
i sanē eos† Vestri aūt beati oculi y
riores. ¶ p fidē q̄s visuri sunt q̄uq3 p speciem. ¶ interiores. ¶ obediunt.
t q2 vidēt: ꝛ aures vr̄e/ q2 audiūt. z
Amen quippe dico vobis quia a b
k multi ꝓphete et iusti cupierunt
¶ in presentia.
videre q̄ videtis ꝛ nō viderunt:
¶ nisi a lōge p aliq̄s species visionū. vos autē i p̄sentia cōuescētes: ꝛ q̄ vult' iterrogātes
ꝛ audire que auditis et non au/
a ¶ q2 vob datū ē nosse mysteriū regni dei
l dierunt. †Vos ergo audite para c
bolam seminantis. Omnis qui d

erant futura in diuina dispositiōe p̄ordinata. ꝛ istud vocat̄ hic G mysteriū regni celorum. i. secretū ecclesie militātis. c ¶ Illis aūt nō est datū. i. vulgarib⁹ turbis. vel etiā pharisceis incredulis nō est ɔcessum ista intelligere. et ꝓpter hoc loquebat̄ eis talia parabolice. vñ sequit̄: d ¶ Qui eni habꝫ dabitur ei. q2 habentibus deuotionē ꝛ fidē vt christi discipulis/ dat⁹ est intellectus ver⁹ sacre scripture: vt habet̄ Lu. vlti. g. Aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas. e ¶ Et abūdabit. quia ex abundanti reuelatus est eis ꝓcessus ecclesie vt videbit̄. f ¶ Qui autē nō habꝫ. fidē scꝫ ꝛ deuotionē ad xp̄i doctrinam. g ¶ Et quod habet auferetur ab eo. quia intellect⁹ scripture veteris testamēti quē habebant ablat⁹ est ab eis ꝓpter eoꝝ incredulitatē: ꝛ datus ē gentilibus ꝓpter eoꝝ fidem et deuotionē. Sequit̄: h ¶ Ideo in parabol' loq̄r eis. i. velate ꝛ mystice. i ¶ Quia vidētes. christi. s. opera ꝛ miracula: k ¶ Nō vident. i. nō intelligūt ea diuinitus facta: quia virtuti demonū attribuebāt talia: vt visū ē supra. l ¶ Et audiētes. xp̄i. s. doctrinā sanctā et bonam: et doctrine moysi ꝛ ꝓphetarū cōsonam ꝛ ipius ꝑfectiuā: vt supra visū ē. m ¶ Nō audiūt. affectiuē. n ¶ Neq3 intelligūt. intellectū eius spiritualem qui principalior est capiendo. o ¶ Ut adimpleat̄. li vt tenet̄ ibi cōsecutiue. ex hoc enim facto impleta est ꝓphetia Esa. vi. licꝫ verba sint aliquātulum alterata in trāslatiōe Hieronymi. p ¶ Auditu audietis. s. corꝑaliter. q ¶ Et nō intelligetis. s. spiritualit̄. r ¶ Et videntes videbitis. christū scꝫ miracula et opa diuina facientem. s ¶ Et nō videbitis. eius. s. diuinitatē. t ¶ Incrassatū est enim cor. Locutio est metaphorica. sicut eni crassitudo circa cor cōgregata suffocat ꝛ extinguit vitā corporalē: sic malicia iude- H orum extinxit in eis vitā spiritualē. vñ sequit̄: v ¶ Et auribus grauit̄ audierūt. quia doctrinā christi sanctaꝫ ꝛ apostoloꝝ audire nō potuerūt: sicut patet ex decursu euāgelii ꝛ actuū aploꝝ. x ¶ Et oculos suos clauserūt. sacra christi euidētia ꝑuertēdo: ꝛ eius miracula virtuti demōis attribuēdo: ꝛ ex hoc secuta est eoꝝ excecatio ꝛ induratio: quia suis culpis exigētibus sūt derelicti a deo. y ¶ Vestri autē. Ostēsa excecatione iudeoꝝ ex eoꝝ incredulitate secuta: hic cōseq̄nter ostēdit illuminationē apostoloꝝ ꝓpter eoꝝ fidem ꝛ deuotionē eis diuinitus datā/ dicens: Vestri aūt oculi beati q2 vidēt. nō solū facta exteriora cōspiciēdo: sꝫ virtutē diuinitatis latentē intelligendo. z ¶ Et aures ve. q2 audiūt. nō solū audiēdo exteri⁹: sed etiā p fidem assentiendo interi⁹. a ¶ Amen. i. fideliter. b ¶ Quia multi ꝓphete ꝛc̄. dicit multi. nō omnes: q2 aliq̄ viderūt: sicut de abraam dicit̄ Joh. viii. g. Abraam pater vester exultauit vt videret diē meū: vidit ꝛ gauisus est. ¶ Vel alit̄: Multi. i. oēs: q2 licꝫ antiq̄ patres et ꝓphete aliq̄ viderūt xp̄m p fidē a longe ꝓspiciēdo: nō tamen viderūt ipm p̄sentē inter eos ɔuersando et docendo: sicut viderūt apostoli. et ideo dicunt̄ beati quia i eis fuit completū quod antiquis patrib⁹ fuerat promissum. c ¶ Vos ergo. Ostenso ꝙ apostoli debebāt scire secreta ecclesie. hic ɔseq̄nt̄ eis apit intellectū parabole/ dicēs: d ¶ Omis q̄ au. ver. reg. i. euāgeliū qd introducit ad celeste regnum.

¶ Et non intelli.

A F Christus ē lapis vnct⁹ a iacob: et lapis reprobat⁹ ab edificātib⁹: q̄ fact⁹ est i caput anguli. Sz illud etiā i reb⁹ gestis factū ē. hoc aūt tm̄ i figuris p̄dictū. Illud q̄ppe scⁱpsit narrator rez p̄teritaz: h̄ prenūciator tantūmō futuroz. a ¶ Sup petrosa. Sup petrā ꝛ in spinis seminant q̄ bn̄ acciplūt: sed vl' aduersa terrēdo vel ꝓspera blandiēdo retardāt eos ne ꝑficiāt. Diuitus iungit sollicitudo custodie q̄ affligit: ꝛ voluptas q̄ effluere facit. b ¶ Aliud q̄dē cente. Tres differētie sūt in bona terra sicut fuere i mala. Triginta eni referī ad nuptias. Sexaginta ad viduas. Centū q̄ iiumerus tā ē in dextera ad virginitatē. Uel centū qd̄ trāsferī ad dexteraz significat eternā beatitudinē. Siquidē triginta ꝛ sexaginta ꝯtinent in leua: sed centuz cōtinent in dextera. Qm̄ uis eni magna sit fides q̄ cognitionez dei reuelat: magna opa q̄bus fides ne sit ociosa ꝯsummat: tn̄ ambo i hac vita sunt necessaria: p̄emiū vō fidei ꝛ opationis in futuro sperat. Uel bona terra fert fructū cētesimū martyꝝ ꝓpter sanctitatez vite vel cōtemptū mortis. Sexaginta virginuz ꝓpter ociū interi⁹ q: nō impugnāt contra cōsuetudinē carnis. Solēt eni cōcedi ociuz sexagenariis post militiā. Tricesimū cōiugatoꝝ: q: hec ē etas preliantiū: ꝛ his ē maior conflictus ne libidine superēt. c ¶ Aliā parabolā. Quasi diues paterfamilias inuitatos diuersis reficit cibis: vt vnusquisq; s̄m naturā stomachi sui varia alimenta suscipet. Un̄ ꝛ dixit aliā parabolā ꝛ nō alteraz: B vt plures sequi intelligant. Hec parabola ꝓponitur. dimissis turbis domi rogantib⁹ discipulis exponit. Et docet h̄ bonā volūtatē/ ꝛ cautelā/ ꝛ patiētiā ꝛ discretionē/ ꝛ longanimitatē/ ꝛ iusticiā. d ¶ Homines. Qui alus ad tutelā et custodiaz deputati sunt p̄lati in ecclia. Uel cū dormitionē mortis accipient apostoli. e ¶ Cum aūt creuis. Quia cū sp̄ūalis esse ceperit. tūc iudicat omīa ꝛ tunc ei apparent errores. Sed donec maturescat qui herba est: potest eū mouere quare sub noīe christi multi sūt heretici. Un̄ dicit: Nōne bonū semen seminasti. f ¶ Uis imus ꝛc. Cuz spiritualis hō audit hoc esse a diabolo qui nihil valet cōtra voluntatez dei: potest ei voluntas suboriri vt tales auferat d̄ mundo si facultatē habeat. Sz consulit iusticiā dei an facere debeat: ꝛ an deus F velit esse

Tres differētie bone terre

Alia parabola

Nico.de lyra

a ¶ Et nō intel. q: nō radicaī intra mentē tēptatiōib⁹ demonū ꝑuiam: et hec ē ps seminis q̄ cadit iuxta viā: vt supra dictū ē. b ¶ Uenit mal⁹. i. diabol⁹: nō q: sit mal⁹ p essentiā: vt dixerūt manichei q̄ posuerūt duo p̄ncipia: vnū bonū simplicit': ꝛ alteꝝ maluz: sz q: est i malo obstinat⁹ ꝛ ad malū semp intēt⁹. c ¶ Qui aūt semiat⁹ ꝛc. i. supra cor humore fidei ꝛ deuotionis carens. d ¶ Hic ē q̄ ver. dei au. ꝛc. q: tales ad horā aliq̄n ex aliq̄ passiōe modi cum gaudio suscipiūt p̄dicationē: sed q: non fundaī in humore fidei ꝛ deuotiōis cito euanescit: ꝓpter qd̄ sequiī: e ¶ Nō habet aūt i se ra. sz ē tpal. ad modicū tp̄s stans. f ¶ Facta autē tri. ꝛc. ꝓpter verbum euāgelij susceptum.

Continuo scā/

Manichei posuerunt duo principia

a ¶ p qd̄ ꝓmittiī regnū. b ¶ i. ad actū nō pducit. ¶ nulla fide nulla saltem occasiōe

audit verbūm regni ꝛ nō intel a

vtilitatis capit. ¶ diabolus.

ligit/ venit malus et rapit quod b

seminatuz est in corde eius: hic

¶ vbi meat⁹ cogitationū verbuz abolet nec

est qui secus viā seminatus est.

q̄cq̄ boni incipit. a ¶ in duriciā ꝓterue

a Qui autē super petrosa semiat⁹ c

mētis. ¶ ad tempus.

est: hic est qui verbū audit: et cō d

¶ q: ꝛ vtilitatē ꝓbāt: ꝛ desideriū gustāt.

tinuo cum gaudio accipit illud.

¶ cepit: sed nō ꝑseuerauit. ¶ charitat'.

Non habet autem in se radicē: e

sed est temporalis. Facta autez f

¶ in loco suo. ¶ de loco ad locum.

tribulatione ꝛ ꝑsecutione ꝓpter

¶ fidei. ¶ distat eni inter hūc: ꝛ eū q̄ multis penis compelliī christū negare. ¶ trāquillitatem mentis perdit.

verbū cōtinuo scādalizaī. Qui g

autē seminatus est in spinis: hic

est qui verbum dei audit: ꝛ solli

¶ spes acquirēdi: timor ꝑdendi ¶ q: promittūt qd̄ nō dāt voluptatē ꝛ iocūditatez. ¶ q: nū bonū desideriū ad cor intrare nō sinit: q̄si additū vitalis flatus claudit.

citudo istius seculi ꝛ fallacia diuitiarum suffocat verbuz/ ꝛ sine

fructu efficitur. Qui vō in terrā i

¶ fidelem ꝛ deuotam conscientiam.

bonaz seminatus est: hic est qui

¶ foris. ¶ intus edificaī.

audit verbum ꝛ intelligit et fru/ k

¶ boni operis pducit ad maturitatem.

b ctū affert ꝛ facit aliud q̄dē cētesim

mū: aliud aūt sexagesimū: aliud

c vō tricesimū. † Aliā parabolā p n

¶ sedens in naui.

posuit ill'/ dicēs: Siīe factū ē re/ o

a ¶ ab ecclesia. b ¶ bonū nō seminat nisi bonus qui semen bone volūtatis ad bona opa studet ꝓducere. ¶ mundo.

gnūm celoruz homini q̄ui semi/ p

nauit bonuz semen in agro suo.

¶ cautelā admouet. ¶ i. inertia ꝛ securitate.

d † Cum aūt dormirent homines: q

torperēt. ¶ diabol⁹. ¶ p̄cedēte noīe xp̄i.

venit inimicus ei⁹ et superseminauit

¶ q̄ si d̄ semīe triplici: palee vō sūt hi q̄ ꝛ si vita fide sūt d̄ ecclia hereticos ꝑmiscuit eis.

nauit çiçania in medio tritici: et

lect'. ¶ i. latuit ꝛ occultissim⁹ fact⁹ ē. a ¶ ꝓ

e abijt. Cum autē creuisset herba r

ficeret. ¶ et bone spei opa mōstraret. ¶ manifestauerunt se hereticorū dogmata.

ꝛ fructū fecisset: tūc apparuerūt ꝛ

¶ custodes messis.

çiçania. Accedētes aūt serui pa/ s

trisfamilias dixerūt ei: Dn̄e nōne

bonū semē seminasti in agro tuo?

Un̄ ḡ habet çiçania? Et ait illis:

Inimic⁹ hō hoc fecit. Serui āt t

¶ de officio. a ¶ vt excōmunicem⁹ eos.

f dixerūt ei: † Uis imus et colligi x

g ¶ Cōtinuo scādalizaī. cadēdo ab eo qd̄ ceperat. h ¶ Qui aūt semiatus ē in spi. hic est q̄ perdiī ꝓpt sollicitudinē diuitiaꝝ: vt p3. Istis aūt trib⁹ d̄ causis p̄dictis p̄dicatio xp̄i et aploꝝ fuit iudeis ꝓ maiori pte inutilis ꝛ infructuosa: nō ꝓpter defectū doctrine sed ꝓpter impedimentum sue malicie. i ¶ Qui vō in terrā bo. semi. est. hic est q̄ audit vbū dei. fideliter ꝛ deuote. k ¶ Et intelligit. q: talib⁹ daī intellect⁹ sacre scripture. l ¶ Et fructū affert. adimplendo ope. m ¶ Aliud q̄dē cētesi. ꝛc. sicut. s. expositū est. Per hāc aūt q̄rtam partē seminis q̄ cadēs in terram bonā fecit fructū s̄m triplicē virtutis gradum intelligiī p̄dicatio xp̄i ꝛ aploꝝ q̄tum ad illos iudeos q̄ eam fideliter ꝛ deuote receperūt ꝛ in fide remanserūt. n ¶ Aliam parabolā. Hic poniī scd̄a parabola in qua describiī status ecclie sequēs immediate post mortez xp̄i ꝛ aploꝝ: q: diabolus inuidet fidei seminate in cordibus fideliū: ꝛ ideo inter fideles cōmouit aliq̄s ad ꝑfidiā heresis: q̄si semināns çiçaniam i medio tritici ad ip̄si⁹ destructionez: ꝛ h̄ ē qd̄ dr: o ¶ Siīe factū ē re. ce. i. stat⁹ ecclie militāt'. p ¶ Hoi q̄ ꝛc. Hō iste xp̄s ē. Ager aūt ecclia labore ꝛ sanguine xp̄i exculta. Bonū semē est scā doctrina ꝛ fides catholica. q ¶ Cuz aūt dormirent homines venit inimicus ꝛc. post dormitionē xp̄i et aploꝝ ꝑ mortē illas hereses inī fideles semiauit diabol⁹ ꝓ maiori pte: q: etiam aliq̄ hereses viuētib⁹ aplis fuerūt semiate: vt p3 i eplis Pauli. ꝛ. i. canōica Joh. ii. c. Nunc antixp̄i multi facti sūt. Sequiī: Ex nobis ꝓdierūt: sz nō erant ex nob. r ¶ Cum aūt creuis. herba ꝛ fruc. fecis. ꝛc. q: cū fides catholica p orbē inciperet multiplicari. tūc hereses q̄ p̄mo latuerāt manifeste apparuerūt i ꝑsecutiōe fideliū. s ¶ Accedētes aūt serui ꝛc. serui isti sūt patres antiq̄: q̄ fuerūt in p̄mitiua ecclia: qui admirātes ꝑfidiā heresis insurgentē: ad deū accesserūt p orōnē inq̄rētes vn̄ tal' ꝑfidia oriret': qb⁹ fuit diuinit⁹ reuelatū: q̄ h̄ erat ex diaboli ope deo ꝑmittente: et h̄ vt stabilitas fideliū ꝓbareī. Un̄ sequiī: t ¶ Inimic⁹ hō. i. diabol⁹. Hoc fecit. v ¶ Serui aūt dixerūt. i. scī p̄res per orōnē diuinū ꝯsiliū q̄sierunt. x ¶ Uis imus ꝛ colli. separādo eos a cōitate ecclesie p excōicationē ꝛ tādē dimittēdo iusticie sclari exterminādos ꝑ mortē. ꝛ ait nō. F Ne forte

* m ¶ Et faī aliud q̄dē ꝛc. ꝑ qd̄ saluator oñdit triplicē ḡduz i virtute: vtpote i virtute castitat': ꝑ fructū cētesimū gradū castitat' virginal'. ꝑ sexagesimū gradū castitat' viduaī. ꝛ ꝑ tricesimū gradū castitatis ꝯiugal': ꝛ sic posset triplex grad⁹ in alijs virtutib⁹ assignari. n ¶ Aliā parabolā ꝛc. s. d̄ zizania semiata i medio tritici. ꝛ de ista pōt dici sicut d̄ p̄cedēti: q̄m ipaz exponit saluator sicut ꝛ primā. ꝛ in h̄ capitulo interpositis tn̄ duab⁹ alijs parabolis. et ideo de alia expositione pertrāseo: excepto eo quod saluator interpositum dimisit scz: q ¶ Cum antē dormirent homies. hec autem dormitio superiorum negligentiam significat circa custodiam gregis sui: et similit' negligentiam cuiuslibet circa custodiaz sue ꝓprie persone. vtranq; enim negligentiā exploiat diabolus et sic per suggestiōes malas zizaniā semiat i hūanis cordib⁹.

C

Alia parabola

D

† mar. 4. c

† De elec. 3 de vitanda

Moraliter

† 24. q. 3. c notandum

 * Aliā para/

E F velit esse hoc officium hominū. Sed veritas respōdet nō nos se hominē in hac vita qualis futurus sit: q̄ mō errat: ⁊ q̄d bonis cōferat eius error: ⁊ ideo eos nō esse tollēdos: ne forte interficiāt q̄ forte futuri sūt: vel ne bonis obsit: q̇b⁹ psunt ⁊c. Tunc ●po oportūe fieri: cū iā n̄ ē cōmutāde vite tp̄s ⁊ pficiēdi aliqr ⁊ tūc n̄ ab hoīb⁹ sed ab āgelis dic̄ fieri.

a ¶ Et ait nō ⁊c. Ecce patiētia. Nō
†24.q.3.c. notandum — enī audito dolore exarsit i irā nec mox vlcisci voluit: ut ⁊ nos lesi patiēter feramus. b ¶ Ne forte. Hic dat loc⁹ penitentie. ⁊ monemur nō cito amputare: q: q̄ errat hodie: cras forte defendet v̄itatē. Si ergo mō auellere: triticū qd futurū erat eradicaret. Uel necesse est vt mali pmitti sint bonis p q̄s exerceant. Uel q̄z cōparatiōe nitant ad melius: quib⁹ sublatis ultitudo charitatis marcescit qd est eradicari. Ibi patiēter tolerādi sunt mali: vbi aliq̄ inueniūt q̇b⁹ adiuuent boni. ¶ Aug⁹. Multitudo nō est excōmunicāda: nec princeps ppli. c ¶ Sinite. Hoc videt cōtrariū illi apl̄ico:
1.Cor.5.d. — Auferte malū ex vobis. Sed sicut ●ē loliū ⁊ triticū q̄diu herba ē par distātia: ita mōet dn̄s ne de ambiguo iudicem⁹. qd dn̄s i die iudicij nō suspitiose sed manifeste dānabit. In patiēdo iusticiā meditemur. In iudicādo iusticiā nō negligamus.
†Mar.4.c Luc.13.d. — d ¶ Et in tp̄e. Qui lōganimit̄ mō p iusticiā digna retribuit. discrete eni fiunt virtutes: s̄z nō cōtrarie. e ¶ Et alli. In hac vita nō est alligatio: alioquin nō tot ab errore resipiscerent.
f ¶ Simile ē regnū. Regnū celoꝝ predicatio est euāgelij: de q̄ alibi: Auferet a vobis regnū dei: ⁊ dabit̄ gēti
Mat.21.d — facienti fructū ei⁹. Uel noticia scripturaꝝ. g ¶ Grano sinap. Grano sinapis cō
f — parat̄ p feruore fidei: q: dz venena expellere. i. oīa dogmata prauitat̄. Pōt i grano sinapis hūilitas dn̄ice icarnatiōis intelligi. Quo accepto hō misit i hortū suū: q: corp⁹ crucifixi saluatoris accipiēs ioseph i horto sepeliuit. Expādit ramos in q̇b⁹ volucres celi requiescent: q: p̄dicatores dispersit in mūdū in q̄z dictis ⁊ cōsolatiōib⁹ fideles ab
†Luc.13.e. — hui⁹ vite fatigatiōe respirarēt. h ¶ Cū aūt creue. Toto mūdo vel in aīo singuloꝝ: q: nemo repēte p̄fect⁹. Creuerit ⁊ factū ē i arborē: q: surrexit ⁊ ascēdit in celū. Uel creuit. i. mētibus hoīm quante sit virtutis innotuerit. Cetera apparent olera que cito crescunt ⁊ corruunt: non viuida: sed marcida illa non olus: sed arbor fit vbi folia cū fructu: ⁊ i ei⁹ diuersis sentētijs sp̄ūales q̄escūt. i ¶ Olerib⁹. i. dogmatib⁹ philosophoꝝ q̄ cito crescūt ⁊ corruūt nil vitale pmittētia.

¶ In farine

¶ ecce discretio.
a b m⁹ ea: Et ait: Nō. †Ne forte col a
¶ sic nec tu reddas vicē malis. vt scandalizes bonos: sed patere.
ligētes zizania eradicetis simul cū
a ¶ lōganimitas ē que vsq̄ ad finē necia ē. b ¶ in ecclesia.
c eis ⁊ triticū. Sinite vtraq̄ cre b
¶ iudicium.
d scere vsq̄ ad messē: i tēpore mes c
a ¶ nō vobis. ¶ separata a bonis.
sis dicam messoribus: Colligite d
¶ hic vagos.
e primū zizania ⁊ alligate ea in fa e
¶ nō vnū fascem: quia p modo peccati sue vnusquisq̄ punietur.
sciculos ad cōburēdum: triticū f
a ¶ vt qui vnitatem amauerūt. b ¶ in celestes mansiones.
aūt cōgregate i hōrreū meū. Aliā g
parabolam pposuit eis/dicens:
g †Simile est regnū celorum gra †
a ¶ quanto plus teritur: tanto plus redolet. b ¶ acceptum habens.
no sinapis: qd accipiens homo
a ¶ de⁹ in iusto. vel iust⁹ vir i corde suo granū p̄dicatiōis fouet. b ¶ hec p̄dicatio prio humillima ē oīm disciplinaꝝ p scādalo crucis.
seminauit i agro suo: quod mini i
mum quidem est omnibus semi
h nibus. Cum autē creuerit mai⁹ †
i est omnibus oleribus: ⁊ fit arbor:
ita vt volucres celi veniant et k
habitant in ramis eius. Aliā pa l
a ¶ vt p varietate morboꝝ varia sit medicina a ¶ vita iustoꝝ. b ¶ charitas p feruore vel sancta doctrina.
rabolam locutus ē eis. †Simile
est regnū celorum fermēto qd

Nico.de lyra

a ¶ Ne forte colligētes ⁊c. Ex q̄ patet q̄ dn̄s nō vult hereticos pmitti viuere absolute: s̄z in casu tm̄. s. qñ non possūt separari a fidelib⁹ sine piculo fideliū ⁊ h̄ cōtigit duplici de causa. Una qñ n̄ bn̄ cognoscūt nec bn̄ distinguūt a fidelib⁹. Alia qñ hñt tātos defensores q̄ si cōtra eos procedat: mai⁹ periculū in ecclia probabiliter timet̄: vt scismatis vel interfectionis fideliū a fautorib⁹ hereticoꝝ. tūc eni permittendi sunt propter mai⁹ piculū euitādū vbi aūt nō occurrūt ista picula sūt separandi ab ecclia ⁊ iusticie seculari relinquēdi: vt exterminētur per mortē ne p eos totū corpus ecclie corrumpat̄. Seq̄t: b ¶ Sinite vtraq̄ crescere vsq̄ ad messē: Id ē vsq̄ ad mūdi cōsūmationē: qd duob⁹ modis intelligit̄: Uno mō quia in casu sunt permittendi vt visum est. Alio mō quia quantūcunq̄ ecclesia hereticos persequatur: nunq̄ tamen ab eis perfecte mundabitur vsq̄ ad finem mundi. c ¶ Et in tempore messis: Id est iudicij. d ¶ Dicam messoribus. i. angelis. e ¶ Colligite primum zizania ⁊c. quia ministerio angelorum separabunt̄ mali tunc de medio iustorum: et mittent

mittent̄ gehennam: vt habetur infra eodē ca. f ¶ Triticum i. fideles in area huius mundi mihi contritos ⁊ flagellatos. G
g ¶ Congregate in horreum. i. in celeste gaudium.
h ¶ Aliam parabolam. Hic ponitur tertia parabola i qua describitur ecclesie status sequens immediate surrectionē heresum: quia contra hereses insurgētes dn̄s in ecclesia suscitauit doctores sanctos litteratos: vt sic possent hereticos p rationē ⁊ scripturā cōfutare: ⁊ l̄z p̄io fuerint humiles ⁊ abiecti: tn̄ diuina dispositiōe fuerunt postea exaltati. ⁊ maximis principibus valde chari: vt beatus Siluester Cōstātino: ⁊ beatus Ambrosius Theodosio: vt p potestatē secularē ecclesia ab hereticis purgaret̄: ⁊ hoc p rationem ⁊ scripturam q̄tuz ad illos q̄ doctrinam sanctorum reciperēt. Uel per potestatē secularē q̄tū ad eos qui indurati essent: ⁊ iste status figurat̄ per parabolam de grano sinapis: qd cum sit. i ¶ Minimū. in quātitate: tn̄ est magnū in virtute: quia crescit ad modū arboris. k ¶ Ut volucres celi ⁊c. sic sancti predicto modo fuerunt paruuli i humilitate: sed magni scientia ⁊ v̄tute. ⁊ ideo sic diuinit⁹ exaltati: q̄ volucres: Id est principes huius mundi alta petentes: habitabant in ramis eorum. i. regebantur p eoꝝ consiliū. l ¶ Aliā parabolā. Hic ponit̄ quarta parabola in qua describitur status ecclesie sequens exaltationem predicatorum sanctorum. ⁊ diuidit̄ in duas partes: quia primo ponit parabolam. secundo subiungit huius parabole ⁊ aliarum rationem: ibi: Hec omnia ⁊c. Circa primū considerandum q̄ principib⁹ huius mūdi per sanctos predictos ad fidei veritatem inductis data est licentia per totuz orbem romano imperio subditum p̄dicandi fidem catholicam ⁊ ecclesias construendi: ⁊ sic fides catholica in modico tempore per totum orbem vulgata est. ⁊ hoc signatur per parabolam fermēti obscōditi in trib⁹ satis farine ⁊ fermētātis totū. Tria sata sunt tres p̄tes orbis: asia/aphrica/europa: q̄ tūc erāt subiecte romano iperio: vel p toto vel p maiori parte. fermētū aūt ppter calorē intrinsecū significat legē euāgelicā que ē lex amoris. mulier aūt ponēs fermentū in tribus satis predictis: est diligentia sanctoꝝ ad fidem catholicā vbiq̄ p̄dicādū. ✱ Hec oīa.

Tertia parbola

Diuisio

h

✱ b ¶ Aliā parabolā ⁊c. Seq̄t. Simile ē regnū celorū gra. ⁊c. Istud moralit̄ exponi pōt de virtute hūilitatis q̄ fundamētū ē alioꝝ v̄tutū. ⁊ sic habet pprietatē pricipioꝝ i scītijs que sūt minima quātitate ⁊ maxia v̄tute. iō subdit̄: † ¶ Cū autē creue. mai⁹ ⁊c. iō scribit̄ Luc. xiiij. Qui se hūiliat exaltabit̄. k ¶ Ut volucres ⁊c. i. angeli sancti q̄ ad cōsolatiōez humiliū descēdūt. l ¶ Et habitant in ramis ⁊c. p ramos istos possūt intelligi. xij. humilitatis gradus q̄ ponunt̄ in regula beati benedicti. Primus est corde ⁊ corpore semp hūilitatē ostendere defixis in terrā aspectib⁹. scd̄s vt pauca verba ⁊ ratiōabilia loquat̄ aliq̄s: nō clamosa voce. terti⁹ vt nō sit facilis aut promptus in risum. q̄rtus taciturnitas vsq̄ ad interrogationē. quītus tenere quod habet comunis monasterij regula. sextus credere ⁊ pnunciare se oīb⁹ viliorem. septim⁹ ad oīa indignū ⁊ inutilē se cōfiteri ⁊ credere. octauus confessio peccatorum. nonus pro obedientia in duris ⁊ asperis patientiaz amplecti. decimus vt cuz obedientia se subdat maiori. vndecimus propriam vt voluntatem non delectetur implere. duodecimus vt deum timeat ⁊ memor sit omnium que precepit. l ¶ Aliam parabolam locutus est eis. Sequitur Simile ē regnū ce. ⁊c. licet scriptura frequenter fermentum accipiatur in malo eo q̄ est i corruptiuum tamen hic accipitur in bono ⁊ significat charitatem eo q̄ continet calorem sicut in principio huius operis dixi de leone qui propter voracitatem diabolum significat ⁊ proter constan ✱ tiam christū

Moraliter

Duodecim gradus humilitatis

A g a ¶ In farine sa. Ut spūs aīa ꝛ corpus in vnū redacta nō discrepēt int̄ se. Uel tres anime virtutes in vnū redigunt: vt in rōne possideam⁹ prudētiā: in ira odiū viciorꝫ: in cupiditate desideriū virtutū. Uel mulier eccl̄ia fidē hominū farine tribus satis miscet/ credulitati patris ꝛ filii ꝛ spūssancti. Cūqꝫ i vnū fuerit fermētatū: nō nos ad triplicem deū sed vnius deitatis noticiam perducit: qꝛ non est diuersa natura in singulis. Satū est gen⁹ mensure iuxta morē palestinoꝝ modiū et dimidiū capiēs. Possunt in satis trib⁹ illi dominici seminis fructus intelligi: tricesimus scꝫ sexagesim⁹ ꝛ centesimus. i. cōiugatorū/ cōtinentiū/ et virginū. Ul' sata tria genera hominū: noe: daniel et iob. b ¶ Donec fer. ꝛc. Tādiu charitas in mente recōdita crescere debet donec mentē totā in sui pfectionē commutet: vt nihil preter deū diligat vl' recolat: qd̄ hic incipit: in alia vita pficit. c ¶ In parabolis ad tur. Quia quicquid ibi dicit̄ d̄ exercitu israel et omia signa occulta sunt sacramenta. d ¶ Thesauro ꝛc. Thesaur⁹ potest accipi verbū dei: qui i carne christi absondit̄. Uel scriptura in q̄ reposita est noticia saluatoris. Uel duo testamēta in ecclesia: ꝓ quoꝝ intelligētia omib⁹ renunciat̄: vt in ocio discant. Terrenis regnū celoꝝ similat̄: vt p cognita surgat ad incognita anim⁹ ꝛ diligat. e ¶ Abscondit. Ut seruetur a malignis spiritib⁹ ꝛ laudib⁹ hominū. Sic sit op⁹ i publico: vt itētio maneat occlta. f ¶ Negociatori

Nico. de lyra

B At a ¶ Hec omnia. Hic cōsequēter reddit̄ ratio parabole et aliarū. ꝛ diuiditur in duo. quia pmo ponit̄ dicta ratio. et scdo querit̄ cuiusdā parabole p̄dicte interpretatio/ ibi: Tunc dimissis turbis. Ratio aūt quare loquebat̄ parabolice turbis. s̄. est assignata. ꝛ iterū hic alia assignat̄ scꝫ vt scriptura q̄ hoc p̄dixerat ps̄. lxxvij. impleret̄. et pꝫ littera. excepto hoc quod dicitur ibi ꝙ Diuisio
b ¶ Sine parabolis non loq̄bat̄ eis. qd̄ nō est intelligendū ꝙ nihil loqueret̄ nisi parabolice vt expositū est i principio huius ca. sed qꝛ cum hoc aliq̄ dicebat clare: illa scꝫ que debebat turba scire: aliqua etiam interponebat parabolice: que scꝫ ptinebāt ad secreta ecclesie. c ¶ Tunc dimis. tur. Hic ponit̄ interpretatio parabole de ziçania in medio tritici seminata. Et notat euāgelista locum vbi facta est interpretatio ista dicens: Tunc dimissis turbis cum venit in domū. Unde ex hoc etiam patet ꝙ alias parabolas eis ibidem exposuit: licet non fiat hic mentio de aliarū expositiōe parabolarū. Und̄ dicit̄ Mar. iiij. d. Seorsum aūt discipulis disserebat omnia. Interp̄tata est aūt parabola predicta a christo sicut supꝰ exposita est. Et patet vsqꝫ ibi: d ¶ Mittet filius hois angelos: Id est christ⁹ q̄ iudicabit mundū in forma humana: in qua iudicat⁹ est coram pilato: sed tūc apparebit in forma gloriosa. e ¶ Et colligēt de reg. eius oia scandala. i. hereticos qui generant scandalū in ecclesia. f ¶ Et eos qui faciūt iniquitatē. quia nō solū damnabunt̄

a ¶ a grā dei. b ¶ mr̄ eccl̄ia vl' sapia dei. c ¶ cōmēdat hoib⁹ d̄ trib⁹ noe filiis origīez ducēib⁹ q̄s ecclia ad fidei vnitatē colligit.

a Acceptū mulier abscōdit i farine
b satis trib⁹ donec fermētatū ē to- a
a ¶ nō qꝛ nihil ꝓprie: sꝫ quia nihil vbi non sit aliquid parabole.
c tū. † Hec oia locut⁹ ē iesus i pa-
a ¶ nō ad discipulos: q̄b⁹ volebat apta loq.
bolis ad turbas et sine pabolis b
¶ et sic impletum est.
nō loq̄bat̄ eis: vt impleret̄ qd̄ di
a ¶ vt i ps̄. lxxvij. ex ꝑsona dn̄i. b ¶ q̄ px⁹
ctū est ꝑ pphetā dicentē: † Ape-
aperui ora pphaꝝ. ¶ de ꝓfundo clelā.
riā in pabolis os meū: eructa-
bo abscōdita a ꝯstitutiōe mūdi.
¶ Mystice. ¶ a tumultuātib⁹ secessit ad cle-
Tūc dimissis turbis vēit i domū c
cioꝝ corda: q̄ digni erāt istrui. ¶ familiares
ꝛ accesserūt ad eū discipli ei⁹ di
cētes: Edissere nob̄ pabolā ziça
niorū agri. Qui rn̄dēs ait: Qui
seminat bonū semē est fili⁹ hois.
Ager āt ē mūdus. Bonū vō se
¶ omnes iusti.
mē hi sūt filii regni. Ziçania aūt
¶ omnia scandala.
filii sūt nequā. Inimic⁹ aūt q̄ se-
minauit ea/ ē diabolus. Messis
vō ꝯsūmatio seculi est. Messo-
res autem angeli sunt. Sicut er
a ¶ ois imūdicia i segete zizania dicit̄.
go colliguntur ziçania: ꝛ igni cō
a ¶ filius hois consumabit.
burunt̄: sic ērit in ꝯsummatione
a ¶ bonos q̄ꝝ officio vindicta ipleb it.
seculi. Mittet fili⁹ hoīs ange- d
a ¶ px⁹: qꝛ in tribulatiōe p̄cedente separa-
los suos: ꝛ colligent d̄ regno ei⁹ e
buntur impii a piis. ¶ nō q̄ fecerūt.
omnia scandala/ ꝛ eos q̄ faciunt f
iniquitatē: et mittēt eos in cami-
¶ nota duplicē penam.
num ignis. Ibi erit fletus et stri- g
a ¶ quoꝝ vita hic estimat̄ insania.
dor dentiū. Tūnc iusti fulgebūt h
¶ sine defectu.
sicut sol in regno patris eorum.
¶ quia mystice omnia.
Qui habet aures audiēdi audi i
¶ cōuersatio iustorum.
d at. Simile est regnū celorū the- k
a ¶ thesaur⁹ celeste desideriū ē. b ¶ ager ē
sauro abscondito in agro: quē
celestī studii disciplia. a ¶ q̄ ipetrat a grā dei. b ¶ depdari d̄siderat q̄ thesauꝝ publi
e qui inuēnit hō abscondit: et pre
portat in via. a ¶ incipit iterū incipit diligere. b ¶ omnib⁹ terrenis renunciat.
gaudio illi⁹ vādit et vēndit vni-
a ¶ p contēptum terrenorum venit ad studium eternorum.
uersa q̄ habet ꝛ ēmit agrū illū.
Iteꝝ sile ē regnū celoꝝ homini l

damnabunt̄ heretici: sꝫ etiā fidē tenentes. hn̄tes tn̄ opa mala. g ¶ Ibi erit flet⁹ ꝛc. In h̄ signat̄ duplex pena inferni: vna ex pte mentis scꝫ tristicia vehemēs q̄ signat̄ ꝑ fletū: ꝛ alia ex parte corporis q̄ signat̄ ꝑ stridorē dentium. C Inferni pena duplex
h ¶ Tūc iusti ful. ꝑ dotem scꝫ claritatis redūdantis ex gloria aie ad corp⁹.
i ¶ Qui habet aures ꝛc. exponat̄ sicut. s̄. expositū ē in eod̄ ca. k ¶ Sile est regnū ce. Hic ponit̄ quinta parabola designās eccl̄ie statū sequētē post p̄dictū: qꝛ diuulgata fide in orbe terrarū ꝑ p̄dicationē sctoꝝ: multi valētes viri ꝛ litterati in doctrinis philosophoꝝ cōuersi ad fidē catholicam inceperūt se exercere ꝛ suā scientiā ꝯuertere ad vtilitatē ꝛ regimen animaꝝ. sicut Aug⁹. et multi alii valētes episcopi: et hoc signatur ꝑ thesauꝝ absconditū in agro. qui ager omnib⁹ venditis emit̄ vt thesaur⁹ ibidē abscōdit⁹ habeat̄: Ager eī iste labor est posit⁹ in exercitio vite actiue: et operibus misericordie in regimine ecclesie. Thesaurus aūt est premiū celeste. Ager aūt omnibus venditis emitur vt thesaur⁹ habeat̄: quia ꝓpter magnitudinē premii celestis predictus labor est suscipiēdus ex charitate aliūs dimissis. vn̄ dicit Aug⁹. In epistola ad Ualeriū: Cogitet religiosa prudentia nihil esse i hac vita maxime hoc tēpore difficilius laboriosius periculosi⁹/ episcopi aut p̄sbyteri aut diaconi officio: sed apud deū nihil beati⁹. si eo mō militetur q̄ imperator noster iubet. Ad intellectū aūt hui⁹ parabole maiorē sciendum ꝙ aliqua sūt q̄ nunq̄ fuerūt i possessione alicui⁹: vt lapides p̄ciosi in littore maris ꝛ hmōi. et talia sūt ipsi⁹ inuenientis. alia autē sunt que aliq̄n fuerūt in possessione alicui⁹: sed tantū tp̄s est elapsum ꝙ nō est memoria: sicut thesauri antiquit⁹ in terra occltati. ꝛ idē iudiciū deberet esse sic de p̄dictis: sꝫ ꝓpter pacē cōmunē hoim. statutū fuit antiquit⁹ vt medietas inuētoris eēt. ꝛ medietas illius cui⁹ est ager in quo inuenit̄. ꝛ iō hic dr̄ ꝙ ille q̄ inuenit thesaurū vendit omia ꝛ emit agrū: vt habeat ius possidendi totū. l ¶ Iteꝝ sile est regnū celoꝝ. Hic ponit̄ sexta parabola in q̄ declarat̄ stat⁹ eccl̄ie imediate seqūs p̄cedentem Que sunt apud hoies cōmunia D Sexta parabola
ꝯtiam xp̄m. ꝑ tria v̄o sata significant̄ tres regle religiosoꝝ. s. regl̄a bti Aug. ꝛ regula beati Bn̄dicti. ꝛ regula beati Francisci. q̄ fundant̄ in pfectione charitatis ꝛ ex eaꝝ doctrina inducit̄ ad charitatē totius orbis. Mulier aūt abscondens h̄ fermentū in trib⁹ satis ē diuina sapiētia ꝑ quā oīa suauiter disponunt̄. Moraliter
k ¶ Sile est regnū celoꝝ thesau. absco. in agro ꝛc. thesaur⁹ iste sapia est d̄ q̄ dr̄ Sap. vii. b. Infinit⁹ eni thesaur⁹ est hominib⁹ ꝛc. Ager autem est sacra scptura sub sensu lrāli sensus mysticos habēs abscōditos tāq̄ thesaurū p̄ciosū quē iuenit q̄ sollicite eā studet et deuote. ꝛ sic ꝓ isto thesauro vendit oīa q̄ habet: qꝛ i ei⁹ cōpatiōe ea ꝑuipendit. Sap. vii. a. Et p̄posui illā regnis et sedib⁹ ꝛ diuitias nihil esse dixi in cōparatione illi⁹ ꝛc. l ¶ Iteꝝ sile ē regnū celoꝝ hoi nego. q̄rēte bonas margaritas ꝛc. Iste margarite sūt virtutes iter quas vna ē p̄ciosa scꝫ charitas sicut dicit̄. j. Coꝛ. xiii. b. Maior autem horū est

E ℣ a ¶ Negociatori. Beatitudinē q̄ exuti sum⁹ culpa primi hominis: debemus omnes intelligendo recte: ⁊ operando bñ negociari. b ¶ Bonas margaritas. Bone margarite lex ⁊ ꝓphete. Una p̄ciosa: scīētia saluatoris. ꝓ q̄ homo vt Paulus oib⁹ mysterijs legis ⁊ obseruatiōib⁹ renunciauit. c ¶ Inuenta aūt. i. christo q̄ precelt oib⁹ hominibus: vel sp̄ali p̄cepto dilectiōis. Uel intellecto verbo qd erat apud deum penetrata carnis testudine. Uel celestis vite dulcedine ꝓ q̄ oīa vilescūt. d ¶ Sagene mis. Implet hieremie

Hie.16.c. vaticiniū: Ecce ego mitto ad vos piscatores multos: postq̄ audierūt petrus

Ꝛ.4.c. ⁊ andreas / iacob⁹ ⁊ iohes. Seq̄mini me: faciam vos piscatores hoīm: contexuerūt sibi sagenā ex veteri ⁊ nouo testamento: ⁊ in mare seculi miserūt q̄ vsq3 hodie trahit: ⁊ in fluctib⁹ tundit: capiēs q̄cq̄d icidit bonos ⁊ malos: qs ad litus trahit. i. ad finē mūdi: vt tūc fiet diuisio. Uñ seq̄t: Sic erit in cōsūmatione secū ⁊c. Sagene cōparat eccl̄ia: vel p̄dicatio euāgelica: q̄ a fluctib⁹ seculi ad celū trahit. e ¶ Et sec⁹ lit⁹. Litus finis seculi: in quo boni ad celū / mali ad tenebras mittētur: in presenti enim erūt permixti. f ¶ Ideo omnis scri. Quia intelligitis mysteria q̄ vobis reuelo. iō faciā vos predicatores. et eritis mihi similes qui de thesauro

Alg† sua sciētie mee noua ⁊ vetera profero: vt vos similiter faciatis. g ¶ Qui profert de thesau. suo. Vet⁹ erat ꝓ culpa ad infernū descendere: Nouū est p aduentū christi vt cōuersus i regno viuat: h ergo in cōclusiōe ponit qd p̄misit. Prius eni de regni similitudine thesauri ⁊ bonā margaritā ꝓtulit: post de

Ꝗ malorū cōbustiōe narrauit. nūc ꝯcludēs

Ꝗ.22.b.et.2.56. subiungit: Ideo o. scri. Ac si apte dicat. Ille in sancta eccl̄ia doct⁹ est p̄dicator: q̄ noua scit ꝓferre de suauitate regni: ⁊ vetusta de terrore supplicij: vt pene terreāt quos p̄mia non inuitant. ¶ Apl̄i sunt scribe ⁊ notarij christi verba eius signantes in tabulis cordis ⁊ pollent opib⁹ patrisfamilias: eicientes de thesauro doctrinarū suarū noua ⁊ vetera: q2 q̄cq̄d in euāgelio p̄dicat: legis ⁊ ꝓphetarum vocibus comprobāt. h ¶ Et mira. Magna cecitas quem ꝯ dis ⁊ factis christū cognoscūt ob generis noticiā cōtēnūt. i ¶ Fabri filius. Nō sine reuoluit dici faber fabri ℣ fili⁹

a ¶ q̄ cū sit paup multis laborib⁹ negociat

a b negociatori querēti bonas mar

a ¶ bonus hoīes cū qb⁹ viuat vel bona p̄cepta vel bonus intellectus.

c gāritas: Inuenta autē vna pre a b

¶ celestis vite dulcedo: ꝓ qua oīa vilescūt

ciosa margarita / abijt ⁊ vēdidit

a ¶ renunciat oīb⁹ suis ⁊ sibiipsi.

b ¶ vl' comparauit. c ¶ terret timore pene quos premij amore inuitauit.

oīa q̄ habuit / ⁊ ēmit eam. Iterū c

d sile ē regnū celoꝝ sagene misse i

a ¶ in mūdū. b ¶ que ad veniā vocat om

mare ⁊ ex oī genere pisciū ꝯgre

nis generis hoīes. ¶ vniuersaliter.

gāti. Quā cū impleta eēt educē

a ¶ in fine seculi. b ¶ q2 tūc verum iudicium secernendo eum patebit.

e tes / ⁊ secus litus sedentes / elege

¶ in eterna tabernacula.

runt bonos in vasa: † malos au

¶ in infernum.

tem foras miserūt. Sic erit i cō

¶ ad opus sibi iniunctum.

sūmatiōe seculi: Exibūt āgeli ⁊

a ¶ apte dicit de tormētis maloꝝ: ⁊ ne quis se excuset p ignorantiam.

sepabūt malos de medio iustoꝝ:

⁊ mittent eos in caminū ignis:

† ibi erit fletus ⁊ stridor dentiū.

¶ hec ad aplos qui sūt futuri magistri: qs nō vult audire tantū vt populū.

Intellexistis hec oīa? Dicūt ei: b e

a ¶ intelligētibus dignū testimonium reddit: dicens eos similes esse sibi.

f Etiā. At illis: Ideo omnis scri †

ba doctus in regno celoꝝ silis ē f g h

g hoi patrifamilias qui profert de i

a ¶ nouū testamētū p̄ponit dignitate.

thesauro suo noua ⁊ vetera. Et k

factum est cum consummasset ie l m

sus parabolas istas / trāsijt idē. n

a ¶ vt ibi doceat apertius. b ¶ galileam vel specialiter nazareth.

Et veniens in patriam suā do o

¶ conuentibus.

cebat eos in synagogis eorū: ita

b vt mirarentur ⁊ dicerēt: † Unde p

¶ greci sapientiā: iudei signa petunt. ¶ ad doctrinā. ¶ tanta. ¶ ad miracula.

huic sapientia hec et virtutes? q

i Nōne hic est fabri filius? Non r

regnū celorū. i. status ecclesie militantis. sic eni nō distinguū G tur boni pisces a malis q̄diu sagena est intra aquam: sic in ecclesia admixti sunt mali cū bonis: sed in fine mūdi trahetur ad litus per apertū iudicium: quia tunc erunt manifesta abscondita cordium. ⁊ tunc iudicio diuino ⁊ ministerio angelorum separabuntur mali de medio iustoꝝ ⁊ mittētur in infernum: vt sic ecclesia purgata offerat deo patri sine macula ⁊ ruga. b ¶ Intellexistis. Hic ponit principalis conclusio. Ad h eni in parabolis predictis prescriptus est ꝓcessus eccl̄ie militātis: vt apl̄i q̄ erāt ipsius fundatores p⁹ christū p sanguinē suū vt. s. dictū est. intelligerēt hmōi ꝓcessū. ⁊ h est qd dicit: Intellexistis. q. d. ad vos ptīet intelligere. e ¶ Dicūt ei ⁊c. scriba. i. doctor. f ¶ Doct⁹. i. lrat⁹ ⁊ a deo inspirat⁹. g ¶ In re. ce. i. in eccl̄ia militāte. h ¶ Similis ē ho. q2 sicut paterfamilias h3 pascere filios pane corpali: sic iste puulos fideles pane spirituali. i ¶ Qui profert ⁊c. i. de scīa i corde abscondita. k ¶ Noua ⁊ vetera. i. auctoritates vel ꝓcessus noui ⁊ veteris testamēti. Ex q̄ p3 ꝙ ep̄i q̄ successores

sūt aploꝝ debēt habere noticiā vtriusq3 testamēti: in cui⁹ signū portāt mitrā in capite cū duplici cornu. l ¶ Et factū est. Postq̄ euāgelista descripsit christi multiplex documētū: hic describit ppl'i doctrinā ei⁹ recipe debentis impedimētum: q2 illi de patria sua ꝓpter paupertatē generis ei inuidebant ⁊ ipsum despiciebant ⁊ in hoc irrationabiliter mouebantur: q2 dauid q̄ fuit radix regum ⁊ eximi⁹ ꝓphetaꝝ fuit pastor ouiū. ⁊ iō isti ex malicia sua facti sūt inepti ad recipiēdā doctrinā christi ⁊ ei⁹ miracula. ⁊ h est qd dicit: m ¶ Cum ꝯsummasset iesus ⁊c. docēs discipulos suos ⁊ turbas. n ¶ Trāsijt ⁊ veniens. i. i galileam vbi fuerat conceptus ⁊ nutritus. l3 fuisset in bethleē natus: vt supra dictum est. o ¶ Docebat eos in synagogis eorum ita vt mirarētur. quia non viderant eū lras discentē nec in lege studentem: ꝓpter qd dicebant. p ¶ Unde huic sapia. i. noticia scripturarum. q ¶ Et virtutes. q. d. nō habet hec a deo vl' exercitij studio: sed magis a diabolo: quod arguunt ex ignobilitate seu infirmitate parentum. r ¶ Nonne hic est fabri filius. i. ioseph q̄ vt dicit erat faber lignari⁹ ⁊ ipse putabat ei⁹ filius: vt habetur Luc. iij.

Quare ep̄i mitrati

H

※ Et fratres

※ bonum est charitas: propter quod ad habendum ipsam omnia sunt exponēda. Cañ. viij. c. Si dederit homo omnem substantiam domus sue pro dilectione quasi nihil despiciet eam. Moraliter

c ¶ Iterum simile ⁊c. Ista sagena regularis est disciplina: mittens eā / est inducēs seculares ad religiōis ingressū: trahēs aūt ad litus ē recipiēs ad ꝓfessiōis votū: ⁊ illos q̄ ꝓbate sūt de bonitate debet recipe: alios aūt reijcere. l ¶ Ois scriba ⁊c. Seq̄t: Profert

Nico. de lyra

※ cedentem: quia post statum predicatum inceperunt aliqui cōtemptis mūdi delitijs / diuitijs ⁊ honorib⁹ intēdere vite cōtemplatiue. sicut beat⁹ Benedictus ⁊ alij sequētes ipm in gradib⁹ di

†Mar.6.a. uersis: ⁊ statibus religionum. Et iste status figurat per margaritā q̄ inuenitur in conchilijs maris: quia religio fundat ⁊ nutrit in humore deuotiōis. Ista autem margarita dicitur vna ⁊ p̄ciosa. a ¶ Una. quia hominē vnit. actiua autem vita magis diuidit. propter hoc dicit ꝙ martha erat circa multa occupata: maria ꝟo circa vnū. Dicit etiā: b ¶ Preciosa. quia vita cōtemplatiua simpliciter ⁊ absolute melior est q̄ actiua: l3 in casu actiua sit magis fructifera: ꝓpter quod dicitur Luc. x. g. Maria optimam partē elegit ⁊c. Ista aūt margarita venditis oībus ē emenda. in quo designatur ꝙ ad statum religionis requirit relinquere terrena: saltem q̄tum ad ꝓprietatem: ⁊ in p̄ticulari. Et q2 iste status duraturus est vsq3 ad finē mūdi: ideo non ponitur alia parabola post istam: nisi illa que signat finem mundi. ⁊ hoc declaratur cum subditur: c ¶ Iterū simile ē regnū celoꝝ.

de thesauro suo noua. thesaur⁹ iste ē sacra scriptura ꝯtinēs nouū ⁊ vet⁹ testamentū: quoꝝ differētia s̄m Aug'. est timor ⁊ amor. ergo p̄dicator doct⁹ de thesauro suo ꝓfert vetera: q̄n predicat terrentia ad incussionē diuini timoris: ⁊ noua q̄n predicat demulcentia inducēs ad amplexū diuini amoris. p ¶ Unde huic sapia. hoc autē dicebāt de christo cōtēptibilē ꝓpt paupertatē parentum / vñ subdit: r ¶ Nōne hic ⁊c. Istis siles sunt illi q̄ doctrinā paupeꝝ religiosoꝝ cōtēnunt ⁊ diuitū venerāt: s̄m illud Eccl. xiij. d. Diues locut⁹ ē ⁊ oēs tacuerūt: ⁊ verbū ill⁹ vsq3 ad nubes ꝑducēt: paup locut⁹ ē ⁊ dicūt q̄s ē hic. Differentia noui et veteris testamenti

A F filius:nõ illius qui putꝰ:ſʒ fabricatoris oĩm. Sed huius ſacramẽti iudei ignari diuine virtutis opa carnalis ꝑſapie cõtẽplatiõe cõtẽnũt. Nõ enĩ cõſiderant pñſentia eiꝰ opa:ſʒ fragilẽ recordant infantiã. a ¶ Propheta. Chriſtꝰ dicit ꝓpheta.
Deut.18.c. vñ moyſes dicit: Prophetã ſuſcitabit vobis dñs de ſemine veſtro. b ¶ In patria ⁊c̃.i.in populo iudeoꝝ.maiora aũt facit in gẽtibus. c ¶ Et nõ fecit. Fecit virtutes aliq̃s ſed nõ multas:ne incredulos cõdẽnaret. Vel deſpectus pauca facit: ne penitus excuſabiles ſint: maiora autem in gentibus facit.

Nico.de lyra

a ¶ Et fratres eiꝰ iaco.⁊c̃. Dicunt aũt fratres chriſti:q: erãt eius cognati germani.non q: eſſent de maria
Eluidij error. ⁊ ioſeph poſt natiuitatẽ chriſti generati vt dicit Eluidius hereticꝰ q̃ dicit mariã eſſe cognitã a ioſeph poſt natiuitatẽ chriſti:ſʒ hoc ſupra iprobatũ ẽ.j. ca. Sequitur: b ¶ Vñ ergo huic ⁊c̃.q.d.ſi non habet exercitio vel ex genere. habet ergo ex demone. ⁊ iõ ſequitur: c ¶ Et ſcãdalizabant in eo.attribuentes virtuti demonis qđ debebat attribui v̄tuti diuinitat̃. d ¶ Jeſus autẽ dixit ⁊c̃.q: inuidia magis ẽ ad patriotas ⁊ ad ꝓpinq̃s q̃ ad extraneos.
Quare inter patriotas inuidia. Cuiꝰ ratio ẽ:q: inuidia eſt triſticia de excellentia alteriꝰ inq̃tũ apprehendit: vt ꝓpriũ boni diminutiua. excellẽtia aũt alicuiꝰ diſtantis multũ non apprehendit: vt ꝓpriũ boni diminutiua: ꝓpter qđ inter artifices eiuſdẽ artis ẽ magis inuidia: ⁊ eadẽ rõne inter cõpatriotas. Sequit: e ¶ Et ñ fecit ibi multas virtutes.q: erant indigni. cauſa ſubdit: f ¶ Propter icredulitatẽ eorũ.nõ tñ nullas:q: ibi aliq̃s v̄tutes fecit: vt non haberent excuſationem de peccato ſuo videntes opa diuinitatis in eo.

ne mater eius dicit maria: ⁊ fra-
¶ cognati: more ſcripture. ¶ iuſtus.
tres eius iacobus ⁊ ioſeph ⁊ ſi a
mon ⁊ iudas: ⁊ ſorores eius nõ
ne oẽs apud nos ſunt? Unde b
a ¶ q: huic magna:huic humilia.
ergo huic omnia iſta? Et ſcãda c
lizabantur in eo. Jeſus autẽ di d
¶ vel ego.vel quilibet alius.
a xit eis: †Nõ ẽ ꝓpha ſine honore
a ¶ q: mos eſt ciuibus ciues inuidere: ⁊ recordari fragilitatem infantie.
b niſi in patria ſuã ⁊ in domo ſua.
c Et nõ fecit ibi virtutes multas e
ꝓpter incredulitatẽ illoꝝ. f

b In illo tpe au Ca. XIIII g
diuit herodes tetrarcha
c famã ieſu ⁊ ait pueris ſu
is† Hic ẽ iohẽs baptiſta i
f ipſe ſurrexit a mortuis: ⁊ iõ virtu
g tes opant i eo. Herodes eni te k
nuit iohẽʒ ⁊ alligauit eũ: ⁊ poſu
h it in carcerẽ ꝓpter herodiadem
¶ gentilis populi.
vxorem fratris ſui. Dicebat eni †
a ¶ fratre adhuc viuente: mortuo enim nõ prohibebat lex.
i illi iohannes: †Nõn licet tibi ha
k bere eã. Et volẽs eũ occidere ti
a ¶ facile a iuſticia deuiat qui ñ habet deũ in cauſis.
muit ppl̃m: q: ſicut ꝓphã eũ ha
a ¶ non tñ populus:ſed ⁊ herodes.
bebãt. Die aũt natal' herodis/ſal l m
¶ triclinio.
tauit filia herodiadis in medio:
l ⁊ placuit herodi. †Unde cũ iura n
mento pollicitꝰ eſt ei dare quod

Glo.ordi.

B G In illo tpe. Au Ca. XIII
Luc.9.a diuit hero. Lucas hõ ita: Audiuit hero.⁊c̃.omnia q̃ fiebãt ab eo: ⁊ heſitabat eo q dicerẽt a quibuſdam q Johãnes reſurrexit: a q̃buſdã hõ q: helias apparuit. Or ergo ait: h̃ eſt Johãnes. vel cõfirmatus q̃rundaʒ ſententia poſt heſitationẽ dixit. vel adhuc dubiꝰ. hec eni v̄ba ad vtrũq; ſe habent. e ¶ Et ait. Nota inuidiã iudeorũ. Hic alienigena dicit reſurrexiſſe Johannẽ qui nulluʒ ſignum fecit. Illi ieſum tot virtutibus approbatũ nõ reſurrexiſſe contendunt. f ¶ Et ideo ⁊c̃. Senſerũt eni q maioris virtutis ſunt futuri ſacti a mortuis reſurgẽtes: q̃ fragili carne grauati. g ¶ Herodes eni. Quia dixit de opinione reſurrectiõis cũ nihil de morte dixiſſet: reuertit ⁊ narrat q̃liẽ ⁊ cur obierit. Herodes iſte ⁊ philippꝰ frẽs fuerũt filij herodis: ſb q̃ dñs fugit ĩ egyptũ. h ¶ Herodiadẽ vxo. Herodias filia arethe regis quã ipſe pat tulit philippo ⁊ ĩ dolorẽ eiꝰ dedit herodi inimico illiꝰ. i ¶ Nõ lʒ. Herodes forſitã legẽ iudeoꝝ tenebat: ⁊ iõ iohẽs eũ ab adulterio ꝓhibebat. k ¶ Timuit ppl̃m. Populũ timebat:ſʒ amor ſupabat: ꝑ q̃ ⁊ deũ poſtponebat. Timor dei corrigit:timor hoĩm differt:ſʒ volũtatẽ nõ aufert. vñ ⁊ auidiores reddit ad crimẽ q̃s aliq̃ñ ſuſpẽdit a crimie. l ¶ Cũ iura. Ad h̃ forte iurauit: vt occaſionẽ pararet: q̃ videret facere inuitꝰ qđ faciebat ſpõtaneꝰ. Nõ eni h̃ impleſſet de aliq̃ amatorꝰ qđ impleuit de ꝓpheta: qđ ⁊ añ feciſſet: ſi excuſabiliter poſſet. ¶ Beda. Si q̃d nos forte incaute iuraſſe ꝯtigerit: qđ obſeruatum ſcʒ G

Nico.de lyra

In illo. Poſita ꝓmulgatiõe euãgelij pa Ca. X rabolica. hic ponitur huius promulgationis confirmatio. ⁊ hoc

tio. ⁊ hoc ex duobꝰ. primo ex fama nominis. ſcđo ex eiꝰ miraculis/ibi: Quod cũ audiſſet ieſus. Prima in duas. q: pmo oñdit famã ipſius chriſti. ſcđo ex hoc incidentaliẽ narrat mortẽ iohannis/ibi: Herodes eni. Circa primũ aduertẽdũ q miracula chriſti fuerũt in tantũ euidẽtia q nõ ſolũ fama eius fuit inter vulgares hoies: ſʒ inter magnas perſonas ⁊ principes. ⁊ hoc ẽ qđ dicit: b ¶ Audiuit herodes ⁊c̃. dicit aũt tetrarcha: q: habebat quartã ptẽ regni iudee. Mortuo eni herode aſcalonita q̃ interfecit innocẽtes: diuiſum eſt regnũ eiꝰ in duas medietates: ita q Archelaus filꝰ eiꝰ habuit medietatẽ: vt ſupra dictum ẽ.ij.ca. Alia aũt medietas diuiſa fuit in duas partes. ⁊ vna data eſt herodi: ⁊ altera philippo: qui erãt iuniores. ⁊ ideo dicit tetrarcha a q̃rta pte regni. a tetras qđ eſt q̃tuor ⁊ archos qđ eſt princeps: q: p̃ncipabat in q̃rta pte: nõ tñ dicebatur rex: q: romani abſtulerãt a iudeis nomẽ regiũ ad frangẽdũ eoꝝ ſuperbiam. Vñ dixerũt corã pilato Joh.xix.c. Nõ habemus regẽ niſi ceſarẽ. Seqt: i ¶ Hic eſt iohãnes ba. Opinio eni omnium loquẽtiũ de immortalitate aïe ⁊ reſurrectione fuit: q poſt reſurrectionem hõ ſit excellentioris virtutis q̃ ante. ⁊ iõ licet Johannes baptiſta in vita ſua ñ feciſſet miracula. iſte tñ herodes credẽs eũ ſurrexiſſe a mortuis aſſerebat eũ facere miracula. k ¶ Herodes eni. q: fecerat mentionẽ de morte iohannis. iõ hic incidentaliter oñdit modũ mortis. ⁊ diuiditur ĩ duas. q: pmo oñdit interfectionis eiꝰ cauſã. ⁊ ſecũdo modũ ⁊ ordinẽ/ibi: Die aũt natalis. Cauſa aũt fuit iſta: q: herodias q̃ fuit filia ariſtoboli ⁊ ſoror herodis agrippe ⁊ neptis huiꝰ herodis ⁊ philippi fratris ſui: ſm q dicit Joſephꝰ ⁊ magiſter ĩ hiſtoriis fuit cõiũcta matrimonialiter philippo fratri herodis: q: hoc erat licitũ ſm legẽ. Ipſaʒ aũt adamauit herodes amore illicito. ⁊ iõ eam abſtulit fraudulẽt fratri ſuo. d volũtate tñ ipſiꝰ herodiadis: ⁊ hoc erat ei illicitũ vt viuẽte eius fratre haberet eã vxorẽ. Johãnes aũt vir ſanctꝰ ⁊ iuſtꝰ d hoc arguebat herodẽ: ꝓpter qđ ab eodẽ captus eſt ⁊ incarceratus: q: nõ audebat eum interficere ne ſeditionẽ populi excitaret cõtra ſe: q: oẽs reputabant iohannẽ ſanctũ ꝓphetã. l ¶ Die autẽ na. Hic ponit modꝰ mortis ipſiꝰ. Herodias eni timẽs ne ad predicationem iohannis herodes peniteret ⁊ ipſam fratri redderet: ⁊ p ꝯſequẽs cũ priori marito a q̃ receſſerat cũ piculo remaneret. ideo excogitauit modũ quõ interficeret iohãnes abſq; ſeditiõe populi: ⁊ eiuſdem doli herodes conſcius fuit: vt videbit: ⁊ hoc eſt qđ dr: Die aũt na. iſta erat cõſuetudo apud antiq̃s q principes ſolenniʒabãt diẽ ſue natiuitatis: ⁊ diem etiaʒ natalis ĩperij ſui: ĩ quo ſcʒ coronabãt. In illo ergo feſto: m ¶ Saltauit filia hero.i.tripudiauit. ⁊ hoc fuit ex diſpoſitione matris ⁊ ipſiꝰ herodis. n ¶ Vñ cũ iuramẽto pollici.eſt dare qđ pe. ✻ Ut illa

Herodes tetrarcha.
†Mar.6.a
Luc.4.d.
Joh.4.f.
1.q.1.c.paulianiſte
†Mar.6.b
Luc.9.a.
Diuiſio
D
†26.diſt.c.vna.
Cauſa mortis Joh.
†22.q.4.c etiam: et.c. vnuſquiſq; et.c.actione

Moraliter. g ¶ In illo tpe audiuit herodes tetrarcha fa.⁊c̃. Sequitur: i ¶ Hic ẽ Jo.⁊c̃. Oẽs credẽtes reſurrectionẽ mortuoꝝ dixerũt eos fore maioris v̄tutis pꝰ reſurrectionẽ q̃ añ. p qđ moraliter ſignificat q reſurgẽtes de morte culpe maiora v̄tutũ opa debẽt facere q̃ añ vt ſic oñdãt ſe deo gratos de ſua reſurrectiõe. † ¶ Dicebat eni. nõ omittẽs dicere veritatem ꝓpter p̃ñtem herodis: nec ꝓpter inſidiationem herodiadis. ⁊ in h̃ dedit exemplum predicatoribꝰ euãgelij vt ꝓpter talia nõ omittant cõſtãtiã veritatẽ p̄dicandi. l ¶ Die aũt natalis ⁊c̃. p hoc q in cõuiuio iohẽs p̄cipit decollari ad ſaltatricis petitiõem ⁊ ſue m̃ris adultere monitionẽ. oſtendit q multa mala fiũt ꝓpẽ crapulã ⁊ mulierũ maliciã. Eccl.xix. a. Vinũ ⁊ mulieres apoſtatare faciunt etiam ſapientes.
Moraliter

E F seruatū scʒ peiorem vertatur in exitum: libere illud consilio sa
lubriori mutandū nouerimus: ac magis instāte necessitate p/
iurandū nobis: ꝙ ꝓ vitando piurio in aliud crimen grauiꝰ est
1. Re.15.b se diuertendū. Denique iurauit p dominū dauid occidere na/
bal virum stultum et impium: atque omnia que ad illū pertine/
rent demoliri: sed ad primā intercessi/
onem abigail femine prudētis mox re
misit minas: reuocauit ensem in vagi/
nam: nec aliqd culpe se tali piurio con/
traxisse voluit. ¶ Isidorus. Nō est cō
seruandū sacramentū quo malū incau/
te ꝓmittit velut si quispiā adultere p/
petuam cū ea manendi fidē polliceat:
tolerabilius enim est nō implere sacra
mentū ꝙ manere in stupro. a ¶ Cō/
tristatus. vt discūbentibꝰ videbat.
Talis quippe erat tristicia herodis q/
lis penitētia videlicet pharaonis.
b ¶ Et decolla. Minutus est Johā
nes capite: exaltatꝰ est in cruce xp̄s: qr
illius fama decreuit: istius creuit. vn/
Joh.3.d de: Illū oportet crescere me aūt minui.
In truncato capite iohannis ostēdunt
iudei christū (qui est caput oīm ꝓphe/
Moraliter tarū) ꝑdidisse. ¶ Moraliter. Mors
Rom.1.b iohannis finē significat legis: ꝙ finita
merito migrat ad xp̄m qui est finis le/
gis ad iusticiā omni credenti. c ¶ Et
Jo॰es vbi sepelierūt. Johānes apud sebasten
occisus et se occisus: apud macheronta sepultus ē:
pultus Narrat Josephus vinctū iohānē in
Josephus castellū macherontā adductū: ibique trū
catum. Et ecclesiastica historia sepultū
eū in sebaste vrbe palestine q̄ quondā
samaria dicta fuerat: et a tēpore Julia/
ni principis paganos inuidentes chri
stianis: qui sepulchrū eiꝰ pia sollicitudi
ne frequētabāt: inuasisse monumentū
ossa dispersisse p campos: et rursuʒ col
lecta igne cremasse ac denuo dispersis/
F se. Affuerunt tūc tpis ibidē de hieroso
lymis monachi qui mixti paganis ossa
legentes: maximā eoʒ partē cōgrega/
uerūt: et ad patrē suū hierosolymā de/
tulerūt: at ille misit ea beato Anastasio
alexandrie episcopo: ibique seruata vsque
a tēpora Theophili eiusdē vrbis epi/
scopi. Johānes figuram legis tenet:
Herodes significat ppl̄m iudaicū q̄ si/
bi veluti vxorē gētilis ppl̄i de eodē partē
te progenie sociauit infidelitatem. Quod
qr vetat Johānes tāꝙ lex clausa tene/
tur: et vocē dare non ꝑmittit. Ad vici/
mā in natali herodis. i. in expletiōe na
turalis voluptatis saltat filia. i. exultat
praua voluntas ex infidelitate orta. Et postulat addi ad deli/
tias suas caput Johānis. i. auferri xp̄m de intellectu legis: et
p filiā defert matri: qr p prauā voluntatē satis fit infidelitati.
Quo facto discipli Johis. i. auditores legꝭ corpꝰ iohis sepeli
unt. i. carnales l se obsuātias extinguūt: et sic a lege ad euange
liū venientes: vbi dei auditores solliciti fiūt. d ¶ Quod cū au
dis. iesus. Postꝙ apd iudeos lex et ꝓpha caput pdit et vocē
iesus transit ad desertū ecclie locū que aū nō habebat virū.
e ¶ Secessit. Nō fugit timore: sed secessit parcēs inimicꝭ ne
homicidiū homicidio iungerēt: dās exēplū vitādę temeritatē.
Vl secessit vt ꝓbaret fidē credētiū. vn̄: Et cū audissent tur
be et c. f ¶ Pedestres de ciuitatibꝰ et c. Proprio labore
vt ardorem mentis ostenderēt. Relinquūt ciuitates. i. pristi/
nas cōuersationes. Habent voluntatē sʒ nō vires puenīedi.
Ideo iesus obuiā exit et misertꝰ curat: vt plena fides statim p̄
miū habeat. Ecce q̄ntum delectatur deuotione credentium.
g ¶ Vespere aūt facto. Recedit iesus de iudea: vadit in
desertū turbe sequunt: quibꝰ obuiat et curat. Hoc non mane
vel meridie sed vespere qn̄ sol iusticie occubuit et finis mundi
appropinquauit. h ¶ Discipuli. Carnales: et de futuro mi
Ma.10.a raculo refectiōis ignari: quibꝰ dictū erat: In viam gentiū ne
Mystice abieritis. ¶ Mystice. Fastidiūt iudei gētes recipi et murmu
Esa.40.d rant: quoꝫ voce vtit Esaias: Ecce gētes q̄si stilla situle. Iteꝫ
oēs gentes
omnes gentes quasi nō sint: sic sunt coram eo. Sed dn̄s p apo G
stolos reficere decreuit. vn̄ subdit: Jesus aūt et c. i ¶ Dimit/
te turbas. Diu est ꝙ idola sequit: ideoque nō est a nobis pascen/
da pane verbi dei. Dimittē et c. Vbi Marcus et Lucas cō
sentiunt hoc ꝑ̄termisso: non habent necesse ire. Johannes ait: Joh.6.a
prospectis turbis dn̄m quesiuisse a phi
lippo tētan/

cūque postulasset ab eo. At illa p̄ a
a ¶ timēte ne herodes aliquādo cū fratre
suo cōueniret.
monita a mātre sua: da mihi in/
quit hic i disco caput iohis bapti
a ¶ vt filatori ostēdit i q̄ se rex̄ lnuit. ¶ tri/
sticiā ꝓ̄ten bat i facie cū letaret in mente.
a ste. Et ꝯtristatꝰ ē rex: ꝓpt iusiu/ b
a ¶ sub occasiōe pietatis impiꝰ fuit duʒ iu/
ramento scelus excusat. ¶ als iuramentū.
b ¶ vt omnes fierent consortes sceleris.
rāndū autē et eos q̄ pariter recū/
b bebāt/ iussit dari. Misitque et de/
¶ in paschalibus diebus.
collauit iohēm i carcere. Et alla c
tū ē caput eiꝰ i disco et datū ē pu
a ¶ vt habeat in potestate linguaʒque illi/
citas nuptias arguit.
elle: et illa attulit mr̄i suę. Et ac d
cedētes discipli eiꝰ tulerūt corpꝰ
c eiꝰ et sepelierūt illud: et veniētes e
a ¶ qd iohannes passus est.
d nūciauerūt iesu. Quod cū audisset f
e iesus secessit inde i nauicula i lo g
a ¶ cū predicatio xp̄i fieret in gentibꝰ mul/
titudo credidit in eum.
cum desertū deorsuʒ. Et cū au i
f dissent turbę: secutę sunt eū pe/
¶ vt mentis ardorem ostenderent.
destres de ciuitatibus. Et exiēs
¶ amauit.
vidit turbam multam: et miser/
a ¶ magna retributio laboris eoꝫ.
tus est eis: et curauit languidos k
g eorum. Vespere aūt facto acces l
h serunt ad eū discipuli eius/ dicē
tes: Desertꝰ est locus: et hora iā m
a ¶ tanto tpe idolatre fuerunt.
i pterijt: Dimitte turbas/ vt eun/

Nico. de lyra

✱ a ¶ At illa premonita a mre.
petiuit caput iohānis. b ¶ Et contri
statꝰ ē rex. hoc tn̄ fuit fm apparentiā
ad reprimendū ppl̄i seditionē: qd patet
primo. qr voluit eū primo occidere: sʒ re
tardatꝰ fuit tn̄ ex populi timore. Scdo
qr si vellet eū viuere nō interfecisset eū
ꝓpter iuramentū: qr in ꝓmissione facta
i generali etiaʒ cū iuramēto nō itelligit
aliqd illicitū sub obligatiōe cadere: cu/
iusmodi erat interfectio Johānis. Ter
tio qr nō est verisile vt ꝓpter saltationē
vniꝰ puelle ꝓmisisset sub iuramēto eti/
am medietatē regni sui dare: vt habet
Mar. vi. Et ideo credendū est ꝙ totuʒ
fuit ficticiū: vt haberet occasionē appa/
rentē interficiēdi iohānem. ita enim ar/
debat libidine in herodiadem ꝙ voluit
fingere tantā maliciā. et iō qd sequitur:
Et cōtristatꝰ ē rex ꝓpter iura. et c.
totū est intelligendū fm apparentiā ad
reprimendū ppl̄i seditionē. et eodeʒ mō
exponēduʒ ē de ista materia: qd dicitur
Mar. vi. Sequit: c ¶ Et allatū est
ca. eiꝰ. Primo enī allatuʒ ē in p̄sentia Caput io/
herodis. postea i hierl̄m. et post in aqui hānis vbi ē
taniā apud eugolistiū. nūc aūt dicit esse
ambianis. d ¶ Et accedētes disci
puli eiꝰ tulerūt corpꝰ eiꝰ. s. de carce
re. e ¶ Et sepelierūt illud. s. i seba/
ste ciuitate q̄ antiqtꝰ samaria dicebat:
f ¶ Quod cū audis. iesus. Hic ponit H
ꝯfirmatio p̄dicte doctrie ex xp̄i miraculꝭ
Et h̄ quadruplicit. Primo ex sanatiōe Quadru/
languoris multiplicis. scdo in multipli plex confir/
catiōe panis/ ibi: Vespere aūt facto. ter matio doc/
tio in calcatiōe maris/ ibi: Et statim īpu trine p̄dicte
lit. q̄rto in sanatiōe infirmoꝝ ad tactum
sue vestis/ ibi: Et cū trāsfretas. In p̄ma
parte dr̄ sic: Quod cū audisset iesus.
scʒ mortē iohis ꝓpt doctrinā veritatꝭ.
g ¶ Secessit inde. nō timēs mortē: sʒ
vt osēderet ꝙ aliqn̄ ē cedēdū malicie hu
mane. h ¶ In locū de. vt daret p̄di/
catoribꝰ vbi diuini exēplū aliqn̄ recedē
di a turbis et redire ad locuʒ solitarium
ad corrigēdū proprios defectus qui contrahuntur ex conuer/
satiōe cum hominibꝰ: et ad vacādum orōni vt ibi p̄dicator hauri
at qd postea ppl̄is effundat. i ¶ Et cū audis. tur. se. et c. ex q̄
pꝫ ꝙ paupes seq̄bant xp̄m eq̄s nō h̄ntes. sequit: k ¶ Et cu
rauit lan. et c. in q̄ vbo miracula mlta includit: qr noīe lāguo/
ris intelligit oīs infirmitas. l ¶ Vespe aūt fa. et c. Hic ꝯtr
ponit scdm miraculū de multiplicatiōe panis. Dicit ḡ: Vespe
aūt facto. ex quo pꝫ deuotio ppl̄i ad xp̄m: qr nec ꝓpter noctē
imminentē recedebāt ab eo. Sequit: m ¶ Et hora iam p̄/
terijt. redeundi: scilicet ad propria et quiescendi. Sequitur:
✱ Date illis vos
✱ f ¶ Quod cum audisset iesus secessit i nauicu. et c. Moraliter
non propter timorem herodis sed vt ostenderet ꝙ aliquando
dandus est ire locus et condescendens fidelibus infirmis qui
fugituri erant tempore persecutionis. i ¶ Et cuʒ audissent
turbe secute sunt eum pede. et c. adhuc populares et pede/
stres magis vadunt ad sermones ꝙ̄ diuites et equestres.
l ¶ Vespere autem facto accesserunt discipuli eiꝰ di/
centes. Per hoc autē ꝙ pauit eos corporaliter significatur ꝙ
prelati et curati debent subditos pascere verbo doctrine et sa/
cramento eucharistie. vnde et iohannes euangelista describēs
hoc miraculum premittit ꝙ prope erat pascha iudeorum in quo
fideles pascuntur eucharistia.
✱ Et statim impulit

a h lippo tētādo: Vñ emem⁹ pa. vt mā. hi. Intelligit ergo discipulos primo rogasse: vt dimitteret turbas. Post hec dño verba dñm inspexisse multitudinē ꝛ dixisse philippo: qđ Johēs memorat. ꝛ isti pretermittunt. Deinde qđ Philippus apud Johēm respōdet: h Marc⁹ a discipulis esse respōsū cōmemorat: volēs h intelligi ex ore ceterorum Philippū respōdisse. a ¶ Date il. Prouocat ad dādū vt illis se nō habere testātib⁹ notior sit magnitudo signi: vbi etiā innuit q ꝑ eos sūt pascēda ieiuna corda. b ¶ Quinq̄ panes ꝛ duo pi. Per q̄nq̄ panes ꝛ duos pisces totū vet⁹ testamētū signat. Per quinq̄ panes quinq̄ libri moysi: q̄ hñt hordeacei: q̄ cib⁹ ē iumētoꝝ. rudib⁹ ei aspa ꝛ grossa dāda. Aiāl eni hō nō ꝑcipit ea q̄ sūt spūs dei: int⁹ tñ latet medulla suauissimi sēsus. Per duos pisces ꝓphete ꝛ psalmi. vñ ꝛ post resurrectionem ait: Que scripta sūt i lege ꝛ ꝓphetis ꝛ psalmis de me. Discubuere aūt alij quinquageni. alij centeni. Diuersi discubit⁹: diuersi sunt ecclīarum conuentus q̄ vnā faciunt catholicā. Jubilei requies q̄nquagenarij mysterio cōtinet. Quinquagenarius eni bis duct⁹ centū facit: q̄ primo a malis actib⁹ quiescitur vt post aīa plenius quiescat in cogitatiōe. Quidā igit q̄nquageni: q̄ q̄dā sunt q̄ a malis actibus habēt requiem. Quidā centeni: q̄ sunt q̄ a malis actib⁹ ꝛ prauis cogitatiōib⁹ habent requiē mētis. c ¶ Acceptis q̄nq̄ ꝛc. Accepit q̄nq̄ panes nō nouos creauit: q̄ veniens in carne nō alia q̄ ꝑdicta erant ꝑdicauit ꝛ ope ipleuit. d ¶ Benedixit ꝛc. Cū aperiens sensuz vt intelligerēt scripturas: dono interne suauitatis multiplicauit. Fregit cū mysteria legis in mediū protulit e ¶ Reliquias ꝛc. Secretiora q̄ a rudibus capi nequeūt: nō sunt negligenter habēda: sȝ a duodecim aplīs qui ꝑ cophinos. xij. significant: ꝛ ab eorū successorib⁹ diligēter inq̄renda. Cophinis seruilia opera gerunt: ꝛ de⁹ infirma mūdi elegit vt confundat fortia. f ¶ Quinq̄ milia. Pro q̄nq̄ sensibus corporis: hi sūt q̄ in seculari habitu exteriorib⁹ recte vti nouerunt. Hi quinq̄ panib⁹. i. legalibus ꝑceptis adhuc necesse ē vt instituant. Nā q̄ mundo integre renunciant: quattuor milia sunt: ꝛ septē panib⁹. i. euangelica ꝑfectione sublimes ꝛ spūali gr̄a reficiunt. Qđ alibi narrat h miraculū panū scripturus Johēs premisit: q̄ ꝓximū erat pascha dies fest⁹ iudeoꝝ. Mattheus ꝟo ꝛ Marcus hoc moꝝ occiso Johāne cōmemorāt factū. Vñ colligit Johēm īminente eadē festiuitate fuisse decollatū: ꝛ anno sequēte cū denuo pascha rediret: mysteriū dñice passiōis esse completuz. g ¶ Exceptis mulie. Sexus fragilis ꝛ minor etas sūt numero indigni. Significat infirmos in fide nōdū idoneos pugne. h ¶ Et statim Quia vt ait Johēs vēturi erāt vt facerēt eū regē q̄ miraculū panū viderant: ꝓo fugit. docēs nos fugere de bonis nr̄is fauorē. Crucifixorib⁹ ꝟo prompt⁹ occurrit: vt parati sim⁹ ad aduersa cauti ad blāda: ꝓ quibus ne nos emolliāt orem⁹. i ¶ Precedere trās. Quo ꝑcederēt Marcus ōndit ad bethsaidam que est in galilea: ciuitas Andree ꝛ Petri ꝛ Philippi ꝓpe stagnū genesareth qđ dr̄ ꝛ mare galilee. dr̄ ꝛ tyberiadis a ciuitate tyberiade. Sed quō dicit Marcus pacto miraculo panū isse ad bethsaidā: cū Lucas dicat h ipm̄ factū esse in locis bethsaide? Sȝ Lucas ait i desertis locis nō vicinis ciuitat' tñ ꝑtinentibus ad eam. Marc⁹ de ipsis cōfinibus ciuitatis. Vñ Lucas nō dicit in desertum locū q̄ est bethsaida: sed qui est bethsaide. Johānes aūt dicit māducasse panē iuxta tyberiadē: ꝛ inde discipulos venisse trans mare in capharnaū que ambe sunt ciuitates in galilea. k ¶ Ascē dit. Pauit turbā vt de⁹: ascēdit orare vt hō. non q oīa non habens in potestate: sed vt formā hominis impleret. In hoc officium pietatis est: sequit insigne potestatis miraculum. l ¶ Vespere aūt. Merito dicit hec tēpestas esse in vespere: q̄ dum ecclesia in tribulatione est: dicit esse quasi in nocte: ꝛ sol iusticie se abscondisse videt. m ¶ Nauicula aūt. Nauis i medio mari: solus iesus terra: q̄ aliqñ ita est ecclesia non mō afflicta sed ꝛ fedata vt prorsus videat derelicta a deo: sed deus eam nō relinq̄t: vñ Marcus ait: Vidit eos laborātes remigando. Et si nō ꝑsens: ꝛ si differt tñ videt ꝛ corroborat. n ¶ Quarta aūt. Tota nocte periclitant: q̄ cum se homo cōsiderat nihil inuenit nisi tenebras angustiarū ꝛ estus hostium. Sed quarta vigilia dominus venit: Id est iam diluculo cum mentem ad presidiuz dei erigit quasi inter tenebras ortuz lu ciferi vi

1\. Cor. 2. d

Luc. 24. f.

1\. Cor. 1. d

Joh. 6. a.

Mar. 6. d.

Joh. 6. b.

Mar. 6. f.

Mar. 6. f.

a ¶ i. a suis pharisieis mittant sibi escam.

tes in castella emānt sibi escas.

¶ vt aliunde querāt cū ego sum panis.

Jesus autez dixit eis: Nō habēt

a necesse ire: date illis vos māducare. Respōderūt ei: Nō habe

b mus hic nisi q̄nq̄ panes ꝛ duos

a ¶ legis intellectū ad me referte.

pisces. Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cū iussisset turbam b

¶ studio cōtinētie calcata carne.

c discūbere sup fenū / accepit q̄nq̄ panibus ꝛ duobus piscib⁹ / aspi c

a ¶ vt nos sursū habere corda doceret.

b ¶ integri nō in tot diuiderentur.

d ciens in celū benedixit ꝛ fregit

a ¶ q̄ pri⁹ aplīs dederat sensū vt itelligerēt scripturas q̄ ꝑ misteriū aploꝝ aliis exponūt

ꝛ dedit discipul' suis pācs: disci

a ¶ itellexerūt. ¶ edūt paupes ꝛ saturabāt.

puli aūt dederūt turbis. Et mān d ducauerūt oēs ꝛ saturati sūt. Et tu

e lerūt reliq̄as duodecim cophinos fragmentoꝝ plenos. Man

f ducātiū autem fuit numer⁹ q̄nq̄

g milia viroꝝ: except' mulierib⁹ ꝛ

h paruul'. † Et stati † cōpulit iesus e discip'os ascēdere in nauiculā:

i ꝛ ꝑcedere eum trans fretū donec dimitteret turbas † Et dimis †

¶ sic q̄ bñ orat mētē sursū a terrenis eleuat

k sa turba ascēdit in montē solus

a ¶ ñ ꝓ se sȝ ꝓ nob. b ¶ nocte tribulationis appropinquāre dissimulat opē ferre.

l orāre. Vespere aūt facto solus

a ¶ dū iesus abierat. ¶ significat labores eccl̄ie in hoc seculo dū tendit ad patriā.

m erat ibi. † Nauicula aūt i medio f mari iactabatur fluctibus. Erat

a ¶ maiorū spirituū flatus.

n enim contrarius vētus. Quar g

Ni. de lyra

a ¶ Date illis vos man. Joh. vj. a. dr̄ q petiuit a Philippo: vñ ememus panes: ꝛ hoc est verū: q̄ primo interrogauit euz tentans eum: q̄ sciebat quid esset facturus: vt ibidem dicit. ꝛ postea dixit illis quod hic ponitur. b ¶ Et cū iussis. turbā discūbere sup fe. i. sup herbam agri. c ¶ Aspiciēs in celū be. in q̄ dedit exemplū añ comestionē ad laudez dei bñdicere cibū. d ¶ Et māducaue. ex q̄ ꝓz q panes fuerūt multiplicati inter man⁹ ipsius: q̄ ex tā modico cibo ñ potuisset tā magna multitudo saturari: nec tāte reliquie remanere: q̄ plus remāsit q̄ a principio fuerit. De modo aūt multiplicatiōis ē dubitatio inter doctores: q̄ nō determinat in lr̄a. Dicunt eni aliq̄ q hoc fuit sine additiōe alicui⁹ materie: sicut de costa Ade formatū est corp⁹ mulieris. Sic eni de⁹ pōt de nihilo aliqđ facere: ita modicū corp⁹ in magnū cōuertere sine additione materie. Alij aūt dicūt q hoc fuit ꝑ cōuersionē alicuius materie preexistētis: vt aeris vel huiusmodi in substātiā panis ꝛ piscis. ꝛ hoc videtur Aug⁹. sentire sup Joh. vj. ca. dicēs: Inde mltiplicauit q̄nq̄ pāes: vñ ex paucis granis creat segetes. certū ē aūt q segetes creant ex cōuersiōe materie preexistentis in segetē. e ¶ Et statim ꝛc. Hic ponit tertiū miraculuz de calcatione maris: vt sicut ōnderat se dñm terre i mltiplicatiōe pāis: ita ōnderet se dñm maris. dicit ḡ: Et statim ꝛc. Causa h tacet. sȝ Joh. vj. hr̄: q̄ turbe q̄ viderāt miraculū de multiplicatiōe panis voluerūt venire ꝛ facere eū regē. ipse aūt h sciēs ꝑcepit discip'os suos vltra mare galilee trāsfretare: ꝛ ipse sol⁹ fugit in montē: vt posset ibi patrē orare. Et in hoc dedit nobis exemplum humilitatis: quia quesitus ad honorez fugit: vt hic habetur: quesitus autem ad mortem vltro se obtulit: vt habetur. Joh. xviij. f ¶ Nauicula autem i medio mari ꝛc. ex quo insinuatur q illi qui carent christi societate exponuntur tentationibus. Sequitur: g ¶ Quarta autez vigilia noctis venit ad eos ꝛc. Ista erat consuetudo antiquitus in exercitibus q nox in quattuor partes diuidebat: ꝛ in q̄libet parte diuersi milites sibi succedētes vigilabāt ad custodiam exercitus. quarta

Mar. 6. h.

† Mar. 6. f Als † iussit D

† Luc. 5. c. et. 6. b. Joh. 6. b.

1\. x. q. 4. c. eccl̄ia h. turbat ꝛ. 24. q. 1. c. turbat

Moralit

e ¶ Et statim cōpulit ie. ꝛc. per ascensionem in nauiculam significat ꝓmotio ad aiaꝝ curā quā nullus debet assumere nisi cōpulsus superioris auctoritate. Heb. v. a. Nec q̄sq̄ assumit sibi honorē sȝ q̄ vocat a deo tanq̄ aaron. † ¶ Et dimis. turba ꝛc. sic dixerat supra. vj. a. Tu aūt cū oraueris intra cubiculū tuū ꝛ clauso ostio ora patrē tuū in abscondito. f ¶ Nauicula aūt i medio mari ꝛc. i. eccl̄ia turbabat persecutionibus. g ¶ Quarta aūt vigi. noctis ꝛc. ꝑmittit eni suos aliqñ perturbari sed

E ¶ ciferi videt q̃ diez nunciat. Lucifer ad plus tres horas noctis. i. totã vigiliaz matutinã illuminat: adest dñs q̃ sopit periculis ꝓtegit. a ¶ Venit ad eos
† mar. 6. f &c. Marc' ait: volens pterire eos: p quibus tñ liberandis venit. Quod fit vt ad horã turbati: sz mox liberati am plius stupeant & gratias agant: qḋ idẽ sepe fit in passionibus scõꝝ. b ¶ Et videntes &c. Quia sepe fit vt cuz aliq̃ subito diutine tribulatiõis oritur seda tio: nõ statim credatur vera liberatio. Ideoq; pmanẽte priori formidine in tensa ad liberationez dirigitur oratio.
c ¶ Ego sum. Nõ supponit quis: qr ex voce sibi nota poterãt eũ cognosce
Exo. 3. d re. Vel qr ipẽ ẽ q̃ dixit: Qui ẽ misit me ad vos. d ¶ Dñe si tu es. Si tu es ille liberator: iube me venire ad tuam imitationem superando pressuras.
e ¶ Et descẽdens. De hũano despe rãs adiutorio: mente calcat pressuras vt iesu sit conformis. f ¶ Ambula bat sup. Ecce hõ sup aquas ambulat.
glo† aquas Ne q̃ dubites xp̃m verũ corp' esse: qr super aquas ambulauit. Sup mare ambulare fecit: vt ostendat diuinã po testatẽ. Mergi facit: ne infirmitatẽ ob liuiscat: ne putet se equalem deo: & ne superbiat. g ¶ Et cũ ce. &c. Paulu lũ relinquit tentatiõi vt augeat fides. vt eni credidit se ei' imperio posse flu ctib' sustentari: sic dũ mergit posse ei' virtute saluari. h ¶ Cessauit ven. In quocunq; de' p gratiaz adest/ mox
E vniuersa bella quiescũt. i ¶ Et ado rauerũt &c. Viso signo filiũ dei confi tent cur q̃ Arrius creaturã eẽ pdicat?
Allego. k ¶ In terraz ge. Allego. Genesar
Genesar interptat ortus pncipiũ. per typum q̃ aplõꝝ & nauis intelligendũ ẽ ecclesiaz d' psecutionib' liberatã a dño duci ad litus. i. quietẽ: vbi paradisi restituetur hereditas: & prime stole iocunditas.
l ¶ Fimbriã &c. i. minimũ mandatũ: vel caro qua ad verbũ dei venimus: quã q̃ credẽdo tãgit ab oi morbo spie tatis sanat. Ut ex veste fimbria: ita ex ipso virt' spũssci: q̃ aplis data salutez his qui tangunt ministrat.

Nico.de lyra

† mar. 6. g

✻ tis. quarta q̃ vigilia est vltima ps noctis. Ex q̃ pz q; in trib' ptib' pcedẽ tib' in piculo fuerãt. a ¶ Venit ad eos ambu. sup ma. ex piculo eni p cedẽti lõgo magis desiderabãt aduen tũ xp̃i. b ¶ Et videntes eũ &c. post visionẽ insolitã. c ¶ Dicẽtes: qr fan tasma ẽ. i. apparitio rei nõ existẽtis. d ¶ Et p̃ timore cla. timẽtes ne eẽt apparitio alicui' spũs maligni nocere volẽtis. & iõ iesus assecurauit eos di. Ego sum. Sequit: e ¶ Rñdens aũt petr' &c. intantũ desiderabat so cietatẽ xp̃i q; nolebat expectare aduen tũ eius vsq; ad nauẽ: sz volebat occur rere supra aquã: oblit' p̃ amore xp̃i aq̃
† mar. 7. b periculũ. & in h̃ apparuit mai' miracu lũ: qr nõ solus xp̃s virtute diuinitatis supra aquas ambulauit: sz etiã petrus eadem virtute ad ip̃m venit. f ¶ Vi dẽs v° vẽtũ vali. &c. pmissus ẽ aũt petr' ex timore submergi: vt cognosceret ꝓpriã fragilitatẽ. sicut ex sua saluatiõe cognouit xp̃i diuinitatez. Sequit: g ¶ Modice fidei &c. in hoc eni apparuit puitas fidei i petro: qr ex q̃ ad pceptũ dei sup aq̃s liq̃das ambulauerat. de vẽto cõtrario timere nõ de bebat.

a ta autez vigilia noctis/ venit ad a
a ¶ etsi põdus carnis habens. ¶ compri mens pressuras seculi.
b eos ambulãs supra mare. Et vi b
dentes eum supra mare ambulã
tem turbati sunt/ dicentes: quia c
a ¶ magni timoris iudiciũ ẽ ꝯfusus clamor
fantasma est. Et pre timore cla d
& icerta vox. ¶ qr ꝓpe ẽ oĩb' timẽtib' eẽ.
mauerũt. Statimq; iesus locut'
a ¶ cõtra desperationem.
est eis/ dicens: Habete fiduciã/
¶ non fantasma.
c ego sum: nolite timere. Rñdẽs e
a ¶ qr vbiq; ardẽtissime fidei ẽ. ¶ i psona phit' ecclie & laborãt'. b ¶ in tnã iussiõe fi unt aque solide & corp' leue cõtra naturã.
d ãt petr' dixit: Dñe si tu es/ iube
me venire ad te sup aq̃s. At ipse
e ait: Veni. Et descẽdẽs petr' de
f nauicula ãbulabat sup† aquã vt
veniret ad iesuz. Videns v° ven f
¶ persecutionem vehementem.
g tũ validuz timuit. Et cũ cepisset
mergi/ clamauit dicẽs: Dñe sal
a ¶ impẽdẽs auxiliũ: qr nõ ẽ volẽtis neq; currentis: sed dei miserentis.
uũ me fac. Et ꝯtinuo iesus extẽ
¶ sic nullus predestinatus perit.
dẽs manũ apphẽdit eũ/ & ait illi:
¶ qr vl' parũ timuit. ¶ ardebat fides: sz hũana infirmitas i ꝓfundũ trahit: & i h̃ ei ostendit q; nõ dño equalis sit.
Modice fidei q̃re dubitasti? Et g
h cũ ascẽdisset i naviculã/ cessauit h
¶ naute & vectores.
ventus. Qui autez in nauicula i
i erant/ venerũt & adorauerũt eũ/
dicẽtes: Vere fili' dei es. Et cuz k
k trãsfretassent venerunt in terraz
a ¶ ita nominatã a vicinia loci. ¶ genesar generãs aurã ex crispãtib' vndis. b ¶ a/ lij rumore: alij quoq; facie.
genẽsar. † Et cũ cognouissent eũ
viri loci illi'/ miserũt i vniuersaz
a ¶ magna fides q; nõ contenti salute suoꝝ sed alioꝝ querebãt salutem.
regionẽ illã: & obtulerũt ei oẽs
male habẽtes: & rogabãt eum vt m
l vel fimbriã vestimenti eius tan
gerent. Et quicũq; tetigerũt/ sal n
ui facti sunt.
m Tunc acces Ca. XV o
serũt ad eũ ab hiero
solymis scribe & pha
a ¶ mira stulticia: filius dei traditionibus hominum non est subiectus.
risei dicẽtes: † Quare discipli tui
transgrediuntur traditiones se
¶ non dei.
n niorũ? Nõ enim lauant manus

debat. h ¶ Et cũ ascẽ. &c. In h̃ osten dit se xp̃s dñm aeris. sic in deãbulatiõe sup aquas ostẽderat se dñm maris. G
i ¶ Qui aũt i na. &c. adoratiõe scz la trie q̃ soli deo debet. k ¶ Dicẽtes: vere fili' dei es. Dicit vere. i. nõ me taphorice: nec p adoptionẽ sicut sci: sed ꝓprie & eiusdẽ nature. l ¶ Et cũ trãs fretassent. Hic ponit quartũ miracu lũ de curatiõe infirmitatis ad tactuz sue vestis. hoĩes eni terre geracenoꝝ pri' cognouerãt eũ miracula faciẽtem & de mones eiiciẽtẽ. vt hr. s. viij. ca. & iõ vi dẽtes eũ cognouerũt & adduxerũt ad eũ oẽs infirmos illi' regiõis sciẽtes q; po terat eos curare: & qr nõ poterãt p̃ mul titudine eũ tãgere. ideo: m ¶ Roga bãt eũ vt vl fim. vesti. ei' tãgerẽt. Portabat eni xp̃s vestimẽtuz factũ ad modum iudeoꝝ qb' erat pceptũ vt i an gulis palliõꝝ fimbrias insererẽt: vt. s. habitũ ẽ. ix. ca. & illa erat ps vestimenti q̃ poterat facili' tãgi. sequit: n ¶ Et qcũq; tetige. sal. facti sũt. i. corpe & mẽte: qr illos q̃s xp̃s sanabat corpe sa nabat & mẽte. sm qḋ dr Ioh. vij. c. totũ hominẽ saluũ fecit in sabbato.
✻ turbari sz nõ debellari faciẽs cũ tẽ tatione ꝓuentũ vt pñt sustinere vt dr. i. Coꝛ. x. c. e ¶ Rñdẽs ãt petr'. per h̃ aũt q; timẽs cepit submergi reprimit a liquoꝝ psumptio q̃ ardua petũt i q̃bus deficiũt. i ¶ Qui aũt in nauicula erãt vene. & adora. eũ. quilibet eni recipiens beneficiũ ostendere se debet esse gratũ. l ¶ Et cũ trãsfretassent &c. p hoc q; curauit oẽs male habentes illius regiõis: significat q; pdicator euã gelij debet curare languidos spũaliter medicina pdicatiõis & sancte oratiõis. vñ dr hic q; tangentes fimbriã vestimẽ ti christi fuerunt sanati. tangere v° fim briam vestimenti predicatoris est imita ri vestigia sue perfectionis.
Moraliter
D

Glo.ordi.

Tunc accesserũt. Ca. XV Hoĩes genesar minus docti credũt sz q̃ sapiẽtes videntur ad pugnam veniunt. n ¶ Nõ enim lauant manus. Intus nihil arguũt qui intus liuore polluti sunt. In vanũ q̃dẽ sua baptismata seruãt: q̃ suoꝝ cordi um & corpoꝝ sordes abluere negligũt.
¶ Quare et

Nico.de lyra

Tunc accesserũt. Ca. XV Superi' posita est publicatio legis euãgelice int iudeos. h̃ põit ei' ꝓmulgatio q̃tũ ad gẽtiles. & di uidit i duas ptes. qr p̃mo oñdit ecclia gentiũ legitime fundata. & scõa synago ga iudeoꝝ iuste reprobata. xvi. ca. Itẽ p̃ ma i duas. qr p̃mo fundat ecclia gẽtiũ i fide. scõo in morib'. xviij. ca. Prima in duas. qr p̃mo reprobat supstitio iudai ca i lege. scõo declarat i fide v'itas euã gelica. se. ca. & tertio ꝯfirmat vtrũq; du plici teste i xp̃i transfiguratiõe. xvij. ca.
Diuisio
✻ Presens
Moralit. o ¶ Tũc accesserũt &c. Per scribas & phariseos multũ sollici tos de mũdicia exteriori & modicum de interiori: significant hypocrite falsi. ar guẽtes frequẽter alios d' modicis cũ tñ sint infecti grauib' pec catis. Propt qḋ eis dr. s. vij. a. Quõ dic fratri tuo: frater si ne vt eiciã festucã d' oculo tuo & ecce trabs ẽ in oculo tuo &c.
Moraliter
✻ Quare et vos

a ¶ Quare ⁊ vos. Si vos mādata dei cōtēnitis ꝓpter traditiões hoim q̄re arguitis discipulos q̄ mādata hoim dimittūt vt scita dei custodiāt. b ¶ Vos aūt di. Vr̄a aūt traditio cōtraria est. Hoc filios dicere parētib⁹ cōpellitis: qđ deo oblatur⁹ erā in tuos cōsumo cibos: tibiq̄ ꝓdest o pat̄ vt tu meat cōsecrata comedere. Vel qđ deo offero tibi ipse ꝓdest. Impietatē sb noīe pietatis īducūt: q̄ docēt ꝙ oblatio dn̄i q̄ ver⁹ ē pat̄ obsequijs parētū ꝑferat̄ ⁊ hoc ꝓ lucris suis. vnde ⁊ patres ne sacrilegij crimē incurrāt: deo consecrata deuitant: ⁊ egestate cōficiuntur.

c ¶ Quicunq̄ dixe. s. vita eterna dignus erit. Vl dixerit. i. dicere poterit.

d ¶ Proderit ⁊c̄. Quasi nō. immo sacrilegus esses si acciperes: qr deo deuoāi. Vel tibi ꝓderit: si deo dedero.

e ¶ Bn̄ ꝓpheta. Preuidit esaias ī spiritu simulationē iudeorū ꝙ in dolo repugnarēt euangelio. f ¶ Labijs me ho. Magister: Scimus qr verax es. Vel exteriorem mundiciam cōmēdando: interior ⁊ q̄ vera ē l eis nō est.

suas cū panem manducāt. Ipse a
a autem respōdens/ait illis: Qua b
re ⁊ vos trāsgredimini mādatū
dei propter traditionem vestrā:
¶ imbecillitati cōsulēs. a ¶ oñdo necessa
Nam de⁹ dixit: † Honora patrē g
ria. ¶ debit⁹ obsequijs parentes indignos
⁊ matrez: Et qui maledixerit pa
iudicauerit. ¶ eterna.
b tri vł matri morte moriat̄. Vos e
c autez dicitis: Quicunq̄ dixerit f
patri vel matri mun⁹ quodcūq̄
¶ deo deuotum.
d est ex me tibi proderit/ ⁊ non ho g
norificabit patrem suuz aut ma
¶ ita.
trem suam: ⁊ irritum fecistis mā k
¶ de sustētādis parētib⁹ ¶ q̄ vr̄e seruit aua
datum dei propter traditionem
ricie. ¶ simulatores. ¶ qr bn̄ cōuenit mo
e vestrā. Hypocrite: bene prophe l
ribus eorum. ¶ in ꝑsona dn̄i.
tauit d̄ vobis esaias dicēs: † Po †
f pulus hic labijs me honorat: cor

Ni. de lyra

B Non

Diuisio

M Presens ca. diuidit̄ in tres ꝑtes. qr p̄io recedit a iudeis cōfutato p̄mo errore eoꝝ. scđo trāsit ad gētiles cōmēdato in eis fidei amore/ ibi: Egressus inde tertio reuertit̄ ad iudeos collato eis ampliori mūere/ ibi: Et cū trāsisset. Hoc aūt factū est vt p christi facta oñderet nobis qđ futuꝝ esset in eccl̄ia: qr ī aduētu christi iudei ꝓ maiori ꝑte sūt excecati ⁊ gētiū ppl̄i illuminati: sed iterū christ⁹ ī fine reuertet̄ ad iudeos qñ cōuertētur ī fine mūdi. Prima ī tres: qr p̄io christ⁹ arguit iudeos d̄ falsa legis expositiōe. scđo de apparēti scītitate/ ibi: Hypocrite. tertio de vana supstitiōe/ ibi: Audite ⁊ intelligite. Prima in duas. qr p̄io ponit̄ iudeoꝝ maligna iterrogatio ad christi deꝓhēsionē. scđo ponit̄ ei⁹ rn̄sio vera ad eoꝝ cōfutationē/ ibi: Ipse aūt rn̄dens. Ad euidētiā p̄tie partis aduertēdū ꝙ a tpe moysi de voluntate dei cōstitui sūt. lxx. senes etate ⁊ morib⁹ maturi: ⁊ sciētia ꝑditi ad regimē ipsi⁹ ppl̄i: ⁊ moyses erat sup eos: ita ꝙ in vniuerso erant. lxxi. vt habet̄ Nume. xi. ⁊ ex illo tpe statutū ē ꝙ tot eēnt ad regimē ppl̄i ordinati. ⁊ isti dicebāt̄ iudices ordinarij: qr p impositiōem man⁹ instituebāt̄: vt habet̄ in glosis hebraic̄ ī mlt̄ locis: ⁊ isti residebāt ī hierl̄z. ⁊ ad eos fiebat recursus de ciuitatib⁹ ī ābiguis ⁊ difficilib⁹. ⁊ eoꝝ determinatio habebat̄ ꝓ lege firma quā n̄ licebat trāsgredi: vt h̄r Deut. xviij. Isti etiā statuebāt aliq̄ q̄ ꝑtinebāt ad regimē ppl̄i. ⁊ ī statutis eoꝝ erāt aliq̄ q̄ cadebāt sb̄ ꝑcepto tāq̄ necessitat̄: ⁊ aliq̄ sb̄ monitiōe tāq̄ cuiusdā decētie ⁊ honestatis. De talib⁹ autē erat istud statutū qđ hic tāgit̄: videlicet ꝙ accedētes ad mēsā pri⁹ lauerēt man⁹ suas: verūtñ pharisei ⁊ scribe itellectū hui⁹ mādati volebāt trahere ad quādā falsitatem: videlicet ꝙ p h̄ acq̄rerēt q̄dā mūdicia sp̄ualis. mouebant̄ aūt ad h̄: qr in lege aliq̄ īmūdicie p corpales ablutiōes dicebāt̄ emūdari. ⁊ qr discipuli christi aliq̄ q nō erāt necessaria: sz maḡ cuiusdā supstitiōis inq̄tū intellect⁹ sic trahebat̄ nō obseruabāt. christū ī discipulis suis arguebāt tāq̄ contēptorē doctrine senioꝝ: vt sic redderēt eū pplo odiosū. a ¶ Ipse aūt. Hic ponit̄ christi rn̄sio vera ad ipoꝝ cōfutationē dicēs: b ¶ Quare ⁊ vos ⁊c̄. nō rn̄det dicēdo ꝙ lotio manuū q̄ faciebat ad honestatē esset mala: vł ꝙ apl̄i ipsam omittēdo bn̄ facerēt vt facit ad honestatē: sz bn̄ faceret omittēdo ꝓpt̄ supstitionē sz q̄si clauū clauo retūdēdo dicit eos deficere: qr faciebāt trāsgredi mādatū dn̄i ꝓpter mādatū hoim qđ ꝓbat dicēs: c ¶ Nā de⁹ dixit. Exo. xx. d ¶ Honora p. t. ⁊c̄. Honor iste nō solūmodo intelligit̄ reuerētia sz ⁊ admīstratio necessarioꝝ. h̄c aūt excludebant p suā doctrinā falsā: qr sacerdotes q̄ erāt cupidi: vt bona q̄ eēnt administrāda parētib⁹ cōuerterāt̄ ī lucra eoꝝ: dicebāt ꝙ meli⁹ erat illa deo offerre: Tū qr ē pr̄ ꝑncipalis ⁊ sp̄ualis: Tū qr lz p talē oblationē parētes sustinerēt detrimētū corpale: cōseq̄bāt̄ tñ bonū sp̄uale inq̄tū illud qđ erat ī eoꝝ necessitatē conuertēdū deo offerebat̄. ⁊ ex h̄ seq̄bat̄ ꝙ ꝑceptū de honore parētū l q̄tū itelligit̄ in h̄ administratio necessarioꝝ euacuabat̄ per talem

p talē expositionē falsā. Et h̄ ē qđ dic̄ saluator: e ¶ Vos aūt di. falso scz exponēdo mādatū dei. f ¶ Quicūq̄ di. ⁊c̄. deo cōsecratū. s. ⁊ oblatū. g ¶ Tibi ꝓde. maḡ supple q̄ si expēderes ī necessitates tuas: ⁊ ē cōstructio defectiua. ⁊ ē sensus: Quicūq̄ dixerit ⁊c̄. i. licite ⁊ bn̄ pōt dicere qđ dictū ē: ⁊ impleuit ꝑceptū diuinū: ⁊ est dign⁹ vita eterna: qđ ē falsū: qr ꝑm veritatē trāsgressor ꝑcepti. ⁊ h̄ ē qđ subdit̄: h ¶ Et nō honō. ⁊c̄. illud qđ erat sibi debitū subtrahēdo. i ¶ Et irritū fe. vos sacerdotes ⁊ pharisei. k ¶ Mādatū di ⁊c̄. Ad maiorē itellectū cōsiderādū ꝙ pr̄ ꝑ se tenet̄ ꝓuidere filius: qr ē causa eoꝝ q̄tū ad eē ⁊ iō debet eis nutrimētū ⁊ documētū. fili⁹ aūt tenet̄ ꝓuidere parētib⁹ de necessarijs p accidēs. s. si indigeāt ⁊ ipse sit potēs. ⁊ iō si pr̄ iā necessitatē incurrerit. bona de q̄b⁹ fili⁹ pōt sibi administrare iā sūt sibi debita. de alieno aūt null⁹ pōt deo sacrificiū facere. ⁊ iō talia deo offerre nō ē licitū: qr h̄ est trāsgredi ꝑceptū de honore parentū. Secus aūt eēt si fili⁹ bona sua deo vouisset vel cōsecrasset añq̄ parētes essent in necessitate positi: qr nūc nō eēt licitū de eis ꝓuidere parētib⁹: qr si eēt deo votā factū de aliq̄ īmolatio non posset īmutari. si aūt de aliq̄ nō imolaticio n̄ poterat mutari nisi p redēptionē. Ex dictis p̄z falsitas illi⁹ opinōis q̄ dicit ꝙ fili⁹ post ꝓfessionē factā ī religiōe tenet̄ exire claustrū ꝓpt̄ necessitatē parētū etiā contra volūtatem sui superioris: quia per talez ꝓfessionem est deo iam cōsecrat⁹. ⁊ ideo propt̄ necessitatē parētū nō debet cō votū tale facere. Hoc etiā p̄z alia rōne: qr fili⁹ cū venerit ad etatē adultā: sicut pōt inuitis parētib⁹ licite matrimoniū cōtrahere vel ad sacerdotiū ꝓmoueri: ita etiā religionē ingredi cessante tūc necessitate parētū: sz p sacerdotiū excusat̄ de h̄ ꝙ nō tenet̄ subuenire patri p vsū armorū. si ab hostib⁹ inuadat̄: qr iaz nō est sibi licitū pugnare corpaliter. Silr̄ p matrimoniū excusatur ꝙ nō tenet̄ manere cū patre qr ē obligat⁹ vxori. ergo multo fortius p ꝓfessionē factā in religiōe excusat̄ a subueniēdo parētibus: nisi ꝑm modū cōuenientē sue regule. ⁊ p cōsequens non dz ꝑpt̄ h̄ cō votū obediētie facere: imo eēt inobediēs h̄ faciēdo. Per h̄ p̄z solutio cuiusdā rōnis q̄ solet ad oppositū induci q̄ talis ē: Votū factū de his q̄ sūt supergat. dis nō ꝑiudicat illis q̄ sūt de necessitate ꝑcepti: cū ꝑceptū iplere sit necessitat̄: vouere aūt talia nō: sz votū religiōis ē de his q̄ sūt supergatiōis. subuenire aūt parētib⁹ in necessitate ē de necessitate ꝑcepti: ḡ p votū religiōis p ꝓfessionē solēnizatū nō absoluit̄ aliq̄s q̄n teneat̄ administrare parētib⁹ sic añ. ergo p cōsequēs tenetur exire claustrū ꝓpter necessitatē parētū etiā cō volūtatē superioꝝ. Dicēdū ꝙ p ꝓfessionē nō absoluit̄ a ꝑcepto: bn̄ tñ absoluit̄ ab aliq̄ mō implēdi ꝑceptum: qr ꝑceptū de honore parētum est affirmatiuū ⁊ ideo nō obligat ad semp. sed ꝓ loco ⁊ tpe ⁊ alijs debitis circūstantijs que aliq̄ñ variant̄ ꝑm cōditionē ipius implentis preceptum: qr aliq̄s modus subueniēdi patri efficit̄ inconueniens ⁊ illicitus ipi filio p assumptionē alicui⁹ stat⁹ liciti imo etiā perfecti. sicut subuenire patri p defensionē armorū efficitur illicitum per sacerdotij statum. tenet̄ tñ ei subuenire alijs modis suo statui cōuenientibus: ita eodē modo post votū obediētie subuenire patri contra volūtatē superioris efficit̄ illicituz ipi religioso: tenetur tamen ei subuenire modis cōuenientibus professiōi sue. l ¶ Hypocrite. Hic redarguit saluator iudeos de falsa scītitatis simulatione: quia ad hoc ꝙ essent in reuerentia ppl̄i ostendebant sanctitatē in verbis ⁊ in exteriori conuersatiōe: cum tamē corrupti eēnt intētiōe: sicut fuerat ꝓphetatū p Esa. xxix. licz sub alijs verbis ponat̄ q̄ hic: sententia tñ ē eadem. Sequitur.

M Sine causa.

Moraliť

✠ b ¶ Quare ⁊ vos. Silr̄ fit hodie ⁊ l mult̄ locis ī q̄b⁹ maior sollicitudo h̄r circa custodiā mādatoꝝ hoim q̄ circa custodiā diuinorū ꝑceptorū: qr graui⁹ satis punit̄ trāsgrediēs mādatū ꝑncipis vł ꝑlati qđ tñ frequēt̄ nō ē malū nisi qr ꝓhibitū: q̄ trāsgrediēs di mādatū qđ de se sp ē illicitū. † ¶ Ppl̄s hic la. ⁊c̄. hoc potest dici d̄ doctorib⁹ ⁊ ꝑdicatorib⁹ q̄ docēt bene ⁊ viuūt male. Cetera sūt ita moralia ꝙ n̄ īdigent alia moralitate vsq̄ ibi.

✠ Et egressus

†Exo. 20. b
Deu. 5. b.
Eccl. 3. b.

An liceat filio exire religioneſ vt patri subueniat

†Esa. 29. b

C
D

E F a ¶ Nō qd̄ intrat ⁊c. Nihil ē extra hoiem qd̄ interi⁹ inquinet: nec idolotitū in hoc ꝙ dei creatura ē. Uno sermone oīs superstitio obſuationū eludit cū i discernēdis cibis religio putetur. b ¶ Tūc accedē. ⁊c. Phariseoꝝ magna ē religio in cibis: q̄ audito v̄bo hoc scādaliȥati sūt: id est indignati sunt.

male afficit ad cibū. k ¶ Sz qd̄ pcedit ex ore. i. v̄ba que sunt malicie interioris significatiua. l ¶ Hoc coinq̄nat hominem. Cōsiderādum ꝙ christus non dicit hic contra legem: licet eni aliq̄ cibi in lege reputarent̄ immūdi: vt caro porcina ⁊ hmōi: h̄ tñ nō erat ſm eoꝝ naturā: q̄ oīs creatura dei bona est. i. ad Tim. iiij. vñ Gen. j. d. Uidit deus cūcta q̄ fecerat ⁊ erant valde bona. vñ nō porc⁹ imundus ⁊ agn⁹ mundus. vt dicit Aug⁹ ꝯtra Faustum. q̄ p aīalia imūda ſm legē signant̄ q̄dā vitia q̄ sunt euitāda. ⁊ ideo q̄ lex euāgelica q̄ spūalis est inchoata erat p xp̄m iō ⁊ illa obseruatio figuralis ciboꝝ nō erat ampli⁹ obseruāda. m ¶ Tūc accedē. disci. ei⁹. Hic ex doctrina xp̄i ponit̄ phariseoꝝ scādaliȥatio: q̄ p doctrinā xp̄i videbāt eoꝝ simulationē ⁊ doctrinā reprobatā: ⁊ iō nō poterāt resistere p rōnē vel scripturā. ideo ex inuidia mouebant̄ ꝯtra xp̄m ad mouendū seditionē: et quia veritas vite iustitie ⁊ doctrine nō est dimittēda ꝓpt̄ scandalū alioꝝ: q̄ tale scandalū pcedit ex malicia ipsi⁹ scādaliȥati. Uñ dic̄ beat⁹ Grego. Si de veritate scandalū orit̄ rectius oriri pmittit̄ q̄ ꝙ v̄itas relinquat̄. ideo sequit̄: n ¶ Ois plantatio. i. doctrina ab hoie inuenta que nō est legi ipsi⁹ dei consona. o ¶ Eradicabit̄. q̄ non habet firmū fundamentū ⁊ radicem. p ¶ Sinite illos. i. doctrinā eoꝝ euitate. q ¶ Ceci sunt. i. carētes vero intellectu legis. r ¶ Et duces cecorū. q̄ alios excecāt suo errore. ⁊ ducunt eos ad p̄cipitiū. s ¶ Rñdēs aūt petr⁹. Hic aperit̄ p̄dicte doctrie xp̄i intellect⁹ mag̃ in speciali: q̄ petrus ꝓ se ⁊ p alijs q̄suuit intellectū dicens: t ¶ Edissere nobis. i. expone. v ¶ Parabolam istam: Id est sententiam occultam. x ¶ At ille dixit: Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis. q. d. tam diu audistis doctrinam meam ꝙ statim debuistis intelligere ea q̄ dicta sūt. vñ seq̄t̄: y ¶ Nō intelligit̄ q̄ omē ⁊c. Istud est verū p synecdochen: q̄ aliq̄ ps de eo qd̄ intrat in os. z ¶ In secessū emittitur. q̄ in omi cibo q̄tūcūq̄ puro ē aliqd impuritatis: ⁊ a natura expellit̄ tanq̄ supfluuz: ⁊ aliqd retinet̄ tanq̄ ad nutritionē necessariū: ⁊ neutrū istoꝝ coinq̄nat hoiez spūaliter loquēdo. a ¶ Que aūt pcedūt de ore. vz v̄ba. b ¶ De corde exeūt. q̄ sūt ꝯcept⁹ mētis significatiua. c ¶ Et ea coinq̄nāt hoiez. q̄si sunt male cogitatiōis significatiua. ⁊ hoc ē qd̄ sequit̄: d ¶ De corde enim exeūt cogita. male. et per ꝯsequens. e ¶ Homicidia. i. consilia ⁊ colloquia ad ppetrandū hmōi vitia q̄ hic tangunt̄ ⁊ cōsimilia. f ¶ Hec sūt q̄ coinq̄nāt hominē. spiritualiter. g ¶ Non lotis autem manibus manducare ⁊c. imundicia spirituali: h ¶ Et egressus inde iesus secessit i partes tyri ⁊ sidonis. Reprobato errore phariseorum. Hic christus transit ad gentiles vt ex deuotione gentilium ostendatur iusta reprobatio iudeorum. et hoc est qd̄ dicitur: Et egressus inde iesus secessit in partes tyri et sidonis. Tyrus et sidon sunt quedam ciuitates site in terra promissionis prope montem libani: quia filii israel non potuerunt totaliter expellere gentiles de terra sua. G H

Scādalon vel scādalū c ¶ Scādaliȥati sunt. Scandalon vel scandalū grece nos offendiculū vel ruinā vel impactionē pedis possumus dicere. Uñ: Qui scādaliȥauerit aliquē. i. occasionem ruine dederit. d ¶ Sinite. Permittite suo arbitrio: q̄ irreuocabiles sunt. Uñ Paul⁹: Hereticū hoiem p⁹ pmā ⁊ scdāz correctionē deuita. e ¶ Edissere. Qd̄ apte ē dictū putāt apli p pabolā dictū. Uitiosus ē auditor q̄ vel obscura mā̄ifeste vel māifeste dicta obscure vult itelligere. f ¶ De corde ⁊c. Non eni a diabolo imittunt̄: sz ex ꝓpa volūtate nascunt̄. Diabol⁹ eni incētor ē nō auctor: q̄ nec interiora nisi p habit⁹ ⁊ gestus nouit. g ¶ Nō lotis. Spūalia dicta ꝓphetarū de cordis ⁊ corpis castigatiōe: vt
Esa. j. e hec: Lauamini m. e. pharisei carnalit̄
† xj. q. iij. c. de solo corpore accipiebāt qd̄ vanū est
inē verba. fieri. h ¶ Et egressus inde iesus.
De renun. ⁊c. Relict̄ calūniatorib⁹ intrat fines
c. nisi ꝓ ꝓ tyri ⁊ sidonis vt filiā liberaret ⁊ per fi
gr aut. De dē gentilis femine pfidiam scribaꝝ ar
voto. c. magne guerent. Relictis calūniatorib⁹ significat ꝙ post resurrectionē relictur⁹ esset perfidiā iudeoꝝ: p p̄dicationē itur⁹ ad gentes. i ¶ Et ecce mu. Idem mar
Mar. 7. c cus dicit nisi ꝙ ait: Iesum fuisse in domo cū mulier venit. Mattheus p ista verba: Dimitte eā q̄ cla. post nos: in
† Lu. 6. f nuit ꝙ post ambulantē iesū p̄ces emi
17. di. ꝓ. fi. sit. Uenit ḡ mulier i domū vbi erat ie
et. 38. dist. c sus: sz q̄ matthe⁹ ait: Nō respondit ei
q̄ ipsis. De verbum. dedit intelligere: q̄ ambo tacuerit: ⁊ i silētio egressū eē iesū: ⁊ ita cetera cōtexunt̄ que i nullo discordāt.
renun. c. p⁹ trāslatiōem

autem eorum longe est a me. Si a
¶ ideo. ¶ non habituri mercedē cū veris
ne causa autē colunt me: docen b c
cultoribus. ¶ cōtemptis diuinis
tes doctrinas ⁊ mandata hoim.
a ¶ que in dei mādatis fiebant.
Et cōuocatis ad se turbis/dixit d e
a eis: Audite ⁊ intelligite: Nō qd̄ f g
¶ Aug. Nō timeo imūdiciā obsoniꝝ sz cu h
intrat i os coinquinat hominez: i
piditat̄. a ¶ v̄ba maliciā cordis exp̄mētia
sed quod procedit ex ore hoc co k l
b inquinat hominē. Tunc accedē m
tes discipuli ei⁹ dixerūt ei: Scis
a ¶ quoꝝ religio est in cibis.
quia pharisei audito verbo hoc
c scādaliȥati sūt. At ille rñdēs ait:
¶ doctores cū sequacib⁹ suis q̄ nō hñt fundamētū xp̄m: ꝯo figētes i t̄renis. ¶ carnal ca
Omnis plantatio quā nō plan n
piditas cui cōsulūt ¶ de terra viuentibus.
tauit pater me⁹ celestis eradica o
a ¶ ceci traditiōib⁹ tenebrosis huc mādatorū dei p̄uati. b ¶ q̄ nō solū sibi nō ꝓspiciūt sz etiā alios in precipitium trahunt.
d bit. Sinite illos: ceci sūt ⁊ duces p q r
cecoꝝ. Cec⁹ aūt si ceco ducatū
prestet/ambo in foueaz cadunt.
¶ ad predicta.
Respondens aūt petrus/ dixit s
¶ q̄si mystica sit in hoc intelligentia.
e ei: Edissere nob̄ parabolā istaz. t v
¶ increpatiue. ¶ putatis mysticum quod est ꝓprie dictum.
At ille dixit: Adhuc ⁊ vos sine x
intellectu estis: Nō intelligit̄: q̄ y
omne qd̄ in os intrat in ventrem
¶ post digestionem.
vadit: ⁊ i secessum emittit̄. Que z a
¶ v̄ba aūt turpia vel nociua. ¶ de cordis
autem pcedunt de ore de corde b
imūdicia. a ¶ inquinatā cogitatiōe mag̃ inquinat sordida locutione.
exeunt: ⁊ ea coinquinānt hoiez. c
f De corde eni exeūt cogitatiōes d
male: homicidia: adultria: forni e
catiōes: furta: falsa testimonia: ⁊
¶ intus latentia.
blasphemie. Hec sūt q̄ coinq̄nāt f
¶ exteriora autē.
g hoiem. Nō lotis aūt manib⁹ mā g
h ducare nō coinquinat hoiez. Et h
egressus inde iesus secessit i par
¶ que fuerunt ciuitates gentilium.
i tes tyri ⁊ sidonis. Et ecce mlier i

Ni. de lyra ✠ Clamauit
✠ a ¶ Sine causa: Id est frustra.
b ¶ Colunt me. Sicut eni medicia dr̄ sine causa vel frustra ꝓpinari q̄ nō
† Mar. 7. c cōfert sanitatē: sic cult⁹ diuinus q̄ non ducit ad veram felicitatem. Sequit̄: c ¶ Docētes doctrinas ⁊ mādata hoim. q̄ ꝓpter suā auariciā docebant transgredi mandatū dei ꝓpt̄ traditionē suā: vt visum est in falsa expositione p̄cepti de honore parentū. ⁊ hoc etiā faciebāt ꝓpter suā supbiā: vt ꝓpt̄ doctrine auctoritatē ꝓpie deferret eis maiorē reuerentiā. d ¶ Audite ⁊ itel. Hic saluator arguit iudeos de va
Diuisio na supstitiōe. ⁊ diuidit̄ i duas ptes. et pmo facit qd̄ dictū est in generali. scdo mag̃ explicat intētionē suā i pticulari, ibi: Respōdēs aūt petr⁹. Prima i duas. q̄ pmo i generali ponit suū documentū. scdo et h̄ subiūgit phariseoruz scādalū, ibi: Tūc accedētes. Circa primū aduertendū ꝙ sicut dictū est: lotio manuū añ comestionē vel cibarioꝝ appositionē faciebāt ad quandā honestatē ⁊ mūdiciā corpalē: ⁊ in h̄ erat bonū sed si omitteret̄ dicere ꝙ ex h̄ incurreret̄ imūdicia spūalis. h̄ est falsū ⁊ supstitiosum: q̄ imūdicia spūalis ꝓuenit ab interiori delectatiōe ⁊ cōsensu mentis: nō ab ipsis reb⁹ corpalib⁹. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄ hic: e ¶ Et cōuocatis ⁊c. reuocādo eos a falsa doctrina eoꝝ. f ¶ Dixit eis: audite. aure corpis. g ¶ Et intelli. aure mētis. h ¶ Nō qd̄ intrat i os. i. cibus corpalis. i ¶ Coinq̄nat hoiem. spūalit̄ scz nisi inq̄tū p delectationē male afficitur

i ¶ Et ecce mu. natiōe scz. Chananei eni hitauerāt i t̄ra ꝓmissi ✠ onis ante Moraliter
✠ h ¶ Et egressus inde iesus secessit in partes tyri ⁊ sidonis. per mulierem chananeam cui dicitur a domino:
✠ O mulier

A B a ¶ Clamauit dicens ꝛc. Per fidem clamat. vñ nouit vocare filiū dauid: christi icarnationē ɔfitēs. Rogat ꝑ filia. i. ꝑ ppl'o suo nōdū credēte vt ip̄a fraude diaboli absoluāt. Uel filia ē aīa vel cōsciētia cuiuslibꝫ īfra ecclīā diabolo mācipata: ꝑ q̄ mat ecclīa rogat: vl' ip̄e hō ꝑ fedata cōsciētia. b ¶ Qui

Mat.10.a. non rñdit. Nō ꝺ supbia sꝫ ne sit ɔ̄rī⁹ snīe sue. In viā. gen. ne ab. Uñ vitat calūniā judeoꝝ: gētiū oñt sal⁹ passiōis ꝛ resurrectiōis tpī fuat. Qui nō rñ.

Mystice. Mystice. Si ad pmaꝫ petitionē ecclie dñs salutē aīe differt dare: nō ē despe rādū: vel a petēdo cessandū: sꝫ mag' p̄cib⁹ insistēdū: ꝛ ad deū: ꝛ ad sctōs donec orent ꝑ ecclīa: ꝛ tūc pficiet oratio. c ¶ Nō sū mis. Quasi diceret: prius oportet me sacramētū mei aduēt⁹ cōplere in iudeis: ꝛ sic adducere alias oues ꝛ h̄ de signo petitionē hui⁹ differēdo. d ¶ Panē fi. Uerbū salutis qȯ pri⁹ debet iudeis nō ē bonū dare canibus vel gētib⁹ canina rabie latrātib⁹ semꝑ. e ¶ Etiā dñe. Sub ꝑsona mulieris: mira fides ecclie: ꝛ patiētia: ꝛ hūilitas p̄dicat. Fides: q2 credit posse sanari filiā. Patiētia: q2 totiēs despecta in p̄cibus ꝑstat. Humilitas: q2 se nō canib⁹ sed catellis cōparat. f ¶ Nā ꝛ catelli. Mēsa est sacra scriptura: mice puerorū sūt interna mysteria q̄b⁹ humiles reficiunt sub mēsa: q2 scriptura humiliter subdit: catelli: gētes: hūiles: puuli edunt nō panes nō crustas. i. nō lr̄e suꝑficiē: sed medullā. g ¶ Magna ē

Mat.8.b. fi. Sic superi⁹ de cēturione: Nō iueni tātā fidē i isrl': q̄ filr (vt hec chananea)

Ps.17.g. fidē gētiū presignabat: Magna est fides gētiū q̄ in auditu auris obediuit: ꝛ iō salutē sibi suisq; ip̄etrat: Et pueruꝫ centuriōis ꝛ filiā chananee nō veniēs ad eos sanat: significat gētes ad q̄s nō venit p ꝑ̄uā ꝫ saluādas ꝑ verbū suum. h ¶ Et sa. ē ꝛc. Ubi dat' exēplū cathe

B çiçandi ꝛ baptiçādi infātes q̄ nec sape nec facere aliq̄d possunt: sꝫ ꝑ fidē ꝛ cōfessionē parētum liberantur a diabolo. i ¶ Et cū trās. ꝛc. Cū in filia chananitidis salutē gētiū p̄signasset: reuertitur in iudeā: q2 cū plenitudo gētiū intrauerit tūc oīs isrl' saluꝰ fiet. k ¶ In

Ro.11.d. mōtē ꝛc. Dñs i mōte verbū i alto sedet: q2 i suā maiestate nō possꝫ itelligi.

¶ eccl'a de gētib⁹. ¶ a pristina ɔuersatiōe.
chananea a finibus illis egressa a
¶ p fidē: vñ nouit clamare filiū dauid.
a clamauit dicēs ei: Miserere mei b
domine fili dauid/ filia mea ma/
b le a demonio vexatur. Qui non c
¶ vt pbaret patiētiā ꝛ longanimitatē.
respondit ei verbum. Et accedē d
¶ mysterij pugnari vel misc̄diam moti: vel importunitate eius carere cupiētes.
tes discipuli ei⁹ rogabāt eū/ dicē
¶ quam tenes non exaudiendo.
tes: Dimitte eāꝫ/ q2 clamat post
c nos. Ip̄e aūt rñdens ait: † Nō sū e f
a ¶ corporali missione.
missus nisi ad oues q̄ pierūt do
a ¶ q̄ a lōge clamabat cōsecuta est eum.
m⁹ isrl'. At illa venit ꝛ adorauit g
¶ vt deū. ¶ supra filiū dauid.
eū/ dicēs † Dñe adiuua me. Qui h i
respondens ait: Non est bonum k
d sumere panem filioꝝ et mittere l
¶ verum est
e canibus. At illa dixit: Etiaꝫ do m
¶ si mereor panē vl' sedere ad mēsā: sꝫ cōtēta sū reliquijs. ¶ quas iudei vilipēdebāt.
f mine. Nā ꝛ catelli edūt de micis n
¶ iudeoꝝ q̄b⁹ scriptura primo loco apposita est.
q̄ cadunt de mēnsa dominorum
suoꝝ. Tūc respondēs iesus ait il o
g li: O mulier magna ē fides tua: †
h fiat tibi sicut vis. Et sanata est fi p q
i lia ei⁹ ex illa hora. Et cū trāsissꝫ r
īde iesus/ venit sec⁹ mare galilee:
a ¶ vt auditores erigat ad superna. b ¶ q2 requies nō nisi in celestib⁹ ē querenda.
k et āscēdēs in montē sedēbat ibi.
a ¶ mente deuota. b ¶ regnātē i celo. c ¶ si delitū. d ¶ q̄s secū duxit doctrīa ꝛ exēplo.
Et accesserūt ad eū turbe multe s t

christi repulerūt ꝛ gētiles eam susceperūt: ideo ap̄ls subdit ibidem Roma. xv. c. gētes aūt sup misc̄dia honorare deū ꝛc. sequitur: g ¶ At illa venit ꝛ adorauit eū. adoratiōe latrie dicēs: h ¶ Dñe adiuua me. Infirmitatē enī filie sue reputabat suā ꝛ ꝑ ɔsequēs sanationē. i ¶ Qui respōdēs. negatiue sꝫ ꝛ cū īproperio ait. k ¶ Nō est bonū sumere ꝛc. i. doctrinā ꝛ miracula ꝑmissa iudeis tāq̄ sp̄ualibus filijs ꝓpt' cultum vnius dei. l ¶ Et mittere canibus: Id est dare gentilibus que erant dediti cultui idoloꝝ: sicut canes circa cadauera animaliū defunctorum. m ¶ At illa dixit etiā ꝛc. i. bonum est i casu. n ¶ Nā ꝛ catelli edūt ꝛc. q. d. sicut catelli aliq̄ modica vt porcūculas cadētes de cibo cōcesso filijs percipiunt: ita etiā gētiles debebāt aliq̄d saltē modicum percipere de beneficijs christi: ex quo patet ꝙ non est contrarietas in verbo christi cum dicit: Nō est bonum ꝛc. ꝛ verbum huius mulieris dicentis: immo bonū ē: q2 verbuꝫ christi: est intelligendum ꝙ non erat regulariter ꝛ vniuersaliter bonum: cuꝫ christus esset ap̄ls iudeorum vt dictū est. verbū autem huius mulieris intelligendum est in casu propter. s. petentis deuotionem: ꝛ vt ostenderet ecclesie gentium futuram fundationem. o ¶ Tunc respondēs iesus ait. o mulier magna est fides tua: quod patet ex verbo et facto suo: quia n̄ fuit retardata a feruore petendi. primo propter christi taciturnitatem. nec secundo propter ei⁹ responsionē negatiuā. nec tertio ꝓpter improperiū adiunctū respōsioni negatiue/ ꝛ iō subdit: p ¶ Fiat tibi sicut vis. q. d. fides tua h̄ meretur. qȯ patet ex facto eū subdit': q ¶ Et sanata ē filia eius ꝛc. Patet etiā ex dictis ꝙ tarditas christi ad exaudiēdū eius petitionē nō fuit ex ignorantia vel voluntate: sed vt ex perseuerantia mulieris ostenderetur fides eius ꝛ deuotio dignior exauditione. r ¶ Et cū trāsisset. Hic tertio christus reuertitur ad iudeos collato eius ampliori munere sicut post conuersionem gentium reuertet' ad iudeos per fidei illuminationē: ꝛ iō facit eis plura miracula q̄ aū. primo infirmos eoꝝ curādo. scd̄o eos corporalit' satiando/ ibi: Jesus aūt. Circa primū in quodam generali implicant' plura miracula ꝛ diuersoꝝ generū que si explicarent' in particulari iplerēt vnū magnū librū: ꝓpt' qȯ dr̄ Joh. vlt'. ꝙ si oīa facta christi essent scripta ꝑ singula totus mūdus non posset capere libros q̄ scribēdi essent. dicit ergo: s ¶ Et accesse. ꝛc. s. cū reuersus fuisset ad iudeos. t ¶ Turbe multe. q2 de multis ciuitatibus ꝛ castellis ꝛ villis venerant ad impetrandum sanationem infirmorum: ꝛ hoc est quod sequitur: ⁂ Habētes secū

Ni. de lyra

¶ Cecos

⁂ onis aū filios israel: nec potuerūt ꝑ eos totalit' extirpari vñ ista mlier ab ill' q̄ remāserāt descēderat. Ista aūt audiuerat miracl'a ꝛ famā iesu christi ꝛ iō firmit' credebat ꝙ filiā suā sanare poterat. a ¶ A finibus illis. q2 christū sequebatur in via ad impetrandū sue filie sanationē. Marcus tñ dicit. vij. ca. ꝙ venit ad iesum intra domū. ꝛ hoc est verū primo: sed q2 eā ibi nō exaudiuit secuta est eū in itinere clamās: b ¶ Miserere mei dñe fili da. Audiuerat eni christū promissū iudeis descendere de genere dauid. c ¶ Qui nō respōdit ei verbū. nō ꝓpter indignationē sꝫ vt ex perseuerātia ei⁹ in prece ośderet' fides ei⁹ ꝛ deuotio discipulis. d ¶ Et accedētes discipuli ꝛc. moti eni erāt ad hoc vidētes ei⁹ fidē ꝛ deuotionē. e ¶ Ip̄e aūt respondit. primo negatiue tñ sine īproperio dicēs: f ¶ Nō sum missus ꝛc. q2 christ⁹ erat prio ꝛ pricipalit' missus iudeis tāq̄ ap̄ls eoꝝ. ꝛ iō in ꝓpria ꝑsona nō p̄dicauit nisi iudeis nec fecit miracula nisi in casu ex aliq̄ speciali causa: vt. s. ośderet ecclīā in fide gētiū esse fundādā: sicut habet' hic. ꝛ Joh. iiij. vbi christus p̄dicauit samaritanis deuote eū recipientib⁹. Post mortē aūt christi fides p̄dicata est publice gētib⁹. Et h̄ est qȯ dicit ap̄ls Roma. xv. b. Dico aūt christū iesuꝫ ministrū fuisse circūcisionis. i. ap̄lm iudeoꝝ ꝓpter veritatē dei ad confirmādas ꝑmissiōes patrū: q2 antiq̄s patrib⁹ iudeoꝝ fuerat facta ꝑmissio de christo sicut abrae ꝛ dauid: q2 tñ iudei ꝑ maiori pte fidē christi repulerūt

Moralit. ⁂ † ¶ O mulier magna ꝛc. pōt rō supior itelligi: q̄ legib⁹ eternis inspiciēdis ꝛ cōsulēdis intēdit fm Aug'. xij. de trini. ꝑ filiā ei⁹ rō iferior. ꝑ demoniū aūt ip̄a sensualitas q̄ etiā ꝑ serpētē significat': vt dicit Augustin⁹ ibidē. Sic igit' filia mulier' chananee a demonio vexat': qñ ꝑ sensualitatē iferior rō ad ɔsensū peccati mortalis impellit' cui⁹ sanatio ꝑ matrē. i. rōnē superiorē a dño petit'. nā rō supior sp̄ ad optima despcat': ꝛ sic dñs distulit exaudire petitionē mulieris chananee vt ei⁹ fides clari⁹ appareret: sic ꝛ dñs aliq̄ñ dimittit īpulsū rōnis iferioris ꝑ sensualitatē diuti⁹ ꝑtrahi vt augeat' meritū tētati. ꝓpt' qȯ paulo petēti stimulū carnis a se auferri dixit: dñs. ij. Cor'. xij. c. V'tꝰ i īfirmitate ꝑficit' ꝛc. r ¶ Et cū trāsis. ꝛc. Seq̄t'. s ¶ Et acces. ꝛc. Cecos aūt illuminat cū ignorātib⁹ cognitiōem sue salut' infūdit. Mutos etiaꝫ curat cū eoꝝ linguas in laudē sui creatoris soluit: Similiter claudos cū i via iusticie gressus eoꝝ dirigit. Debiles fortificat cū pigros ꝛ accidiosos operari bonū viriliter facit. Turbe ꝺo mi ⁂ rant' ꝛ deū

Marginal references: † 2. q. 7c. testis — † Mar. 7. c — C — D

Qui dicãt ceci q̄ surdi

a ¶ Cecos. Ceci sunt q̄ nõ intelligunt etiã si obedire dīãt iubētib᷑. Surdi q̄ nõ obediūt etiã si intelligãt. b ¶ Jesus aūt. Cõuocat discipłos vt doceat maiūros cū minoribus cõicare ꝯsilia sua. Uel vt ex locutiõe intelligãt signi magnitudinē. c ¶ Misereor tur. Turba triduo sustinet dñm: q᷑ fideles penitētes se ad dñm in ope ꝛ sermone ꝛ cogitatiõe cõuertūt qui in pñtis vite via deficerēt si i sua ꝯscia sine doctrie pabulo dimitterent. In supiori signo ꝓpinq̄ memorant̄ ꝛ vicini q̄nq̄ sensuū: ꝛ eoꝝ nõ recordat̄ dñs: sꝫ discipłi i vespera iã inclinato sole. Hic dñs se misereri dicit ꝛ q̄re? q᷑ triduo iã p.me. In toto seculo tertiū tp̄s ē q̄ gr̄a dat̄: primū an̄ legē: scđm sub lege. tertium sub gr̄a. q̄rtū est in futuro: vbi dies erit sine nocte ad qđ tendēs reficit̄ in via.

d ¶ In deserto pa. Panes pdicatores: desertū sese.i.infecundos dicūt. Quasi: vñ nobis tãta facūdia vt possimus tam audiis auditorib᷑ sufficere.

1. Mar. 8. a

e ¶ Et accipiēs. Ut ostendat se congaudere d̄ salute hoim: ꝛ nos ad agendas gr̄as informat etiã de tēporalib᷑.

f ¶ Septē pa. Septiformis spū pascit adiūcta ap̄lica auctoritate. q. paucorū pisciū sapore q̄ nos reficiūt exemplo sue vite vł mort᷑. Septem panes scriptura noui testamēti in q̄ gr̄a spūssēti et reuelat̄ ꝛ dat̄. Nec sunt hordeacei: vt. 5. q᷑ h̄ nõ (vt i lege) vitale alimētū eīc figuris. q. tenacissima palea tegit̄. Hic nõ duos pisces (vt i lege duo vngebant̄: rex ꝛ sacerdos) sꝫ pauci.i.sc̄i noui testa. q̄ de fluctib᷑ seculi sunt erepti: ꝛ sustinēt turbulentū mare ꝛ exemplo suo nos reficiūt: ne i via d̄ficiam᷑. Ibi supra fenū: vt desideria carnis cõprimãt̄: h̄ sup terrã vbi ꝛ ip̄e mõd᷑ reli q̄ p̄cipit̄. Uel mons in q̄ dñs reficit ē altitudo xp̄i. Ibi g̃ fenū sup terram: q᷑ ibi celsitudo xp̄i ꝓpter carnales carnali spe ꝛ desiderio tegit̄. hic remota omni cupiditate carnali: cõuiuas no. test. spei ꝑmanēt̄ soliditas cõtinet. Ibi. v. m. q᷑ carnales. v. sensibus subditi: hic q̄ttuor ꝓpt̄ q̄ttuor v̄tutes q̄b᷑ spūalit̄ viuit̄: prudētiã / tēperãtiã / fortitudinē / iusticiã. Quaꝝ p̄ma cognitio ē reꝝ appetēdarū ꝛ vitãdaꝝ. Scđa refrenatio cupiditatis ab his q̄ tp̄aliter delectãt. Tertia firmitas cõtra molestias secli. Quarta q̄ p oēs diffundit̄ dilectio dī ꝛ ꝓximi. Et ibi ꝛ hic mulieres ꝛ puuli excepti sunt: q᷑ i ve. et no. tes. nõ mittãtur ad numeꝝ q̄ nõ ꝑdurãt occurrere i virū pfectū vel infirmitate viriū: vł leuitate mētis. Utraq̄ refectio i mõte celebrata ē: q᷑ vtriusq̄ tes. scriptura altitudinē celestiū p̄ceptoꝝ mãdat ꝛ p̄mioꝝ: vtraq̄ altitudinē xp̄i p̄dicat.

Quattuor v̄tutes q̄b᷑ spūaliter viuitur

g ¶ Et qđ. Altiora mysteria q̄ capit cõmunis turba apłi sustollūt: ꝛ ip̄i sūt septē sportas.i. perfectoꝝ corda septiformi spūs gr̄a ad intelligēdū illustrata. h ¶ Septē spor. ꝛc. Sporte iūco ꝛ palmaꝝ folijs solēt cõtexi: ꝛ significant sctōs q̄ radicē cordis in ip̄o fonte vite collocãt ne arescãt vt iuncus i aqua: ꝛ palmã eterne retributiõis in corde retinent.

alis fviroꝝ

i ¶ Et dimis. tur. Hic docet ꝙ p̄dicatores ministrato turbe v̄bo ipsi intra cubiculū cordis v̄tutū debēt refici pomis. k ¶ In fines mag. Magedan q̄ alio noie d̄r dalmanuta q̄ est regio circa

Magedan

a ¶ a cõfessiõe xp̄i. b ¶ claudos p deuia prauí operis nõ recte euntes.

habentes secū mutos / claudos / a

a ¶ lumine fidei. b ¶ sarcina peccatorum.

a cecos / debiles ꝛ alios multos: et b c

a ¶ q᷑ mediatori p hūilitatē aductū curandos subijciūt sc̄i p̄dicatores. b ¶ qsi cõfitēdo humanitatē xp̄i. a ¶ q᷑ fideles inestimabili gaudio exultãt qñ hec vident.

ꝓiecerūt eos ad pedes ei᷑ et cu- d

rauit eos: ita vt turbe mirarentur

¶ christum confitentes.

videntes mutos loquētes: clau-

¶ per bona opa. ¶ credendo.

dos ambulãtes: cecos vidẽtes: ꝛ

a ¶ dicunt quis deus magnus sicut deus noster. b ¶ deum non recentem.

b magnificabãt deūm isrł. Jesus e

aūt cõuocatis discipulꝭ suis / dixit:

a ¶ cõpatit̄ vt homo i pascit vt de᷑. b ¶ in fide trinitatis lucidi pro suis suorūq̄ peccatis instanter supplicant.

c † Misereor turbe q᷑ triduo iã p f g

a ¶ ꝓ curatiõe suoꝝ. b ¶ pabulū scripture.

seuerãt mecū: ꝛ nõ habẽt qđ mã b

a ¶ prius aufert debilitatē: post cibos offert sanis. b ¶ a sacra admonitiõe vacuos

ducent: ꝛ dimittere eos ieiunos i

a ¶ pertiq̄ sine celesti pane ad patriã tēdit

nolo / ne deficiãt i via. Et dicūt k

a ¶ rudes in fide: q̄ nõ recordant̄ q̄nq̄ panib᷑ quinq̄ milia hoim satiata fuisse.

d ei discipuli: Unde ergo nobis i

¶ ipsi apd̄ desertū: q᷑ adhuc infecundi.

deserto panes tantos vt sature-

a ¶ nõ ignarus sed docēdo respõsurus.

mus turbam tantam? Et ait illis l

iesus: Quot panes habetis? At m

¶ scriptura noui testamenti

illi dixerūt / septem: ꝛ paucos pi- n

¶ sancti ill᷑ tēporis quo ea cõdita est: vel quoꝝ fidem vitam ꝛ passiões continet.

sciculos. Et p̄cepit turbe vt di-

a ¶ sup ip̄i᷑ mõtis soliditatē: nullo feno interposito. b ¶ p̄mū cõplēs i se p̄cepta q̄ dabat ꝛ sanctoꝝ vitam in se prefigurans.

e scumberēt super terrãm. Et acci

f piēs septē panes ꝛ pisces ꝛ gra-

a ¶ sacramēta aperuit. b ¶ q᷑ misterio apostoloꝝ voluit ecclesie distribui cibaria vite.

tias agēs fregit ꝛ dedit discipulꝭ

suis: et discipuli dederūt pp̄ło:

¶ audiendo ꝛ exempla intuendo.

et comederunt omnes et satura-

a ¶ memorie recõdēdo ꝛ operãdo. b ¶ vt est: Si vis pfectus esse vende omnia ꝛc.

g ti sūnt: et quođ superfuit de fra-

a ¶ spūaliū summa pfectio.

h gmentis tulerūt septēm sportas

plenas. Erãt aūt qui manduca-

¶ noui testamēti pp̄ł᷑. nõ q̄nq̄ sensib᷑ obnoxius: sꝫ q̄ttuor animi virtutib᷑ exornat᷑.

uerūt quattuor milia † hominū:

¶ exceptis leuibus et infirmis qui in virū perfectum non creuerunt.

i extra paruulos ꝛ mlieres. Et di- o

missa turba ascēdit in nauiculã:

k et venit in fines magedan. p

gio circa gerasam. ꝛ interp̄tat̄ poma vel nūcia: ꝛ significat hortū de q̄ d̄r: Hort᷑ cõclusus sons signat᷑ vbi crescūt poma v̄tutū: et ibi nūciatur nomē dñi.

Nico. de lyra

a ¶ Habētes secū mu. cecos claudos ꝛ debiles. Debilitas accipit̄ hic ſm Hiero. nõ in generali sꝫ i speciali: qñ.s. nõ põt q̄s se iuuare de vna manu. h̄ modo d̄r debilis sicut claudus qui non põt ambulare nisi de vno pede. Iste aūt infirmitates erãt incurabiles via nature ꝛ medicine. ideo ꝓpter curationē eaꝝ recurrebãt hoies ad christū cui nihil īpossibile. b ¶ Et alios multos. hoc addit euãgelista ad includendū oīa infirmitatū genera. c ¶ Et piecerunt eos ad pe. ei᷑. vt illi qui nõ poterãt fidem ꝛ deuotionē ostēdere verbo vt surdi ꝛ muti, saltē ostēderēt eã facto. d ¶ Et curauit eos. solo. s. v̄bo. Ille solo verbo poterat curare qui solo v̄bo poterat mūdū de nihilo creare. e ¶ Jesus aūt conuocatis disci. suis. Hic ponit̄ miraculū de multiplicatione panū. f ¶ Misereor turbe. Hoc aūt p̄dixit ap̄lis vt ip̄os induceret ad pietatē. g ¶ Quia triduo iã pseue. mecū. q᷑ tantū afficiebant̄ ad doctrinã xp̄i audiēdã ꝛ videndū ei᷑ miracula ꝙ p tres dies non redierant ad loca ꝓpria manētes cū xp̄o in loco deserto ꝛ sub diuo: ex q̄ p̄ꝫ eoꝝ deuotio. h ¶ Et nõ hñt qđ mã. q᷑ cibaria q̄ de domib᷑ suis apportauerãt iaꝫ erãt cõsumpta. ꝛ iõ p̄ma die vel scđa hoc miraculū nõ fecit. Tum q᷑ alimenta adhuc habebãt. Tū q᷑ magis apparuit qñ eis victus oīno defuit. i ¶ Et dimittere eos ieiu. nolo / ne defi. i via. quia plures eoꝝ lõge distabãt a domib᷑ suis ꝛ die p̄cedēti parū comederãt. k ¶ Et dicūt ei di. ꝛc. q. d. loc᷑ ē desert᷑ ꝛ villa multū distãt. ꝛ iõ nõ possum᷑ p humanã ꝓuidentiã talia habere. l ¶ Et ait illis iesus: q̄t panes ha. nõ petit ignorando: sed vt eoꝝ respõsiõe ꝓuideat de mõ. m ¶ At illi dixerūt septē. qđ erat q̄si nihil respectu tãte multitudis. n ¶ Et paucos pisciculos. q᷑ pauci erãt i numero ꝛ parui i q̄ntitate. oīa ista dicunt̄ ad maiorē declarationē miraculi ꝙ ex tã paruo cibo potuerit tãta multitudo satiari: ꝛ hoc fuit p mltiplicatiõeꝫ cibi in manib᷑ xp̄i eodē mõ sic dictuꝫ ē. s. ca. xiiij. sequit̄: o ¶ Et dimissa tur. post miraculū ostensuꝫ ascēdit in nauiculã fugiens turbe applausū ꝛ reuerentiã: in hoc dans p̄dicatorib᷑ exēplū. p ¶ Et venit in fi. mage. Iste est loc᷑ in q̄ iosias occurrēs regi egypti vulnerat᷑ ē: vt habet̄. iiij. Reg. xxiij. Marc᷑ aūt dicit i fines dalmanuta ca. viij. Et dicendū ad h̄ ꝙ nõ ē ibi diuersitas ſm rē: q᷑ ſꝫ aliq̄s ē eadē regio habens duo noia. Marcus accipit vnum et Mattheus aliud: ſm alios sunt due regiones distincte: sed in extremitatibus coniuncte: ꝛ ideo existēs in ꝯfinio vtriusq̄ vere d̄r esse i fine isti᷑ vł illi᷑: et i tali loco erat iesus.

Moraliter

✱ rantur et deuꝫ glorificãt cū ex talib᷑ mutatiõib᷑ q̄ sunt dextre excelsi: deū laudant. f ¶ Misereor tur. ꝛc. p q̄ttuor hoim milia q̄ xp̄m in deserto sūt secuti: significat̄ mltitudo credētiū in christuꝫ de q̄ttuor ptib᷑ mūdi. i ¶ Et dimittere eos ieiu. no. ne de. ꝛc. ſm ꝙ dicit Grego. i Homel. In pñti vita q̄si i via sum᷑ ✱ q̄ ad patriã

A Moraliter ✳ qua ad patriā pgimus. ergo ne fideles in hac via deficiāt poscendi sunt p plātos: doctores ꝛ curatos pane sane doctrine ꝛ sacre scripture ꝛ eucharistie quo eget septiformis gratia spūssancti. ꝓpter qđ dicit hic ꝙ fuerūt septem panes: ꝛ pauci pisces: p quos significant sacre scripture snie a piscatorib⁹ ecclesie cū labore quesite. ¶ In ca. xv. vbi dr in postil. Uos aūt dicit falsē exponēdo mandatū.

Additio. j. Hec expositio n̄ videt valere ꝓpt duo. pmo q2 nō ꝯsonat lr̄e. scđo q2 psupponit falsum. Primū pz de se lr̄az bn̄ aspicienti: qđ etiā ipse postillator videt fateri cū dic: hec est ꝯstructio defectiua. vbi g̃ cōstructio deficit manifestū ē ꝙ lr̄a nō bn̄ cōcordat sensui sibi dato. Scđm pz pmo: q2 nusq̃ inuenit hebreos asserere ꝙ melius ē deo offerre q̃ sbuenire parentibus in necessitate posit̄: imo cōit̄ tenēt ꝙ melius ē elemosynas largiri q̃ sacrificia volōtarie offerre: put ex mltis auctoritatibus veter̄ testamēti deduci pōt. Et̄ a fortiori melius ē subuenire parētibus in necessitate ꝯstitutis q̃ offerre ꝛ hmōi. Scđo q2 rabi moyses egyptianus q̄ inter eos magne reputatiōis ē in suo libro de directione pplexoꝝ vbi de causis sacrificioꝝ tractans scripsisse tradit ꝙ sacrificia nō fuerūt pcepta pplo israelitico ex intētu pncipali: h̄ est q̄si fuissent p se intēta a deo: sꝫ ex intentu scđario q̄si p accidēs vel idirecte: vt. s. ꝙ p hmōi sacrificia holes retraherētur a sacrificiis idoloꝝ. Ad qđ allegāt illud Hiere. vij. c. Nō sum locutus cū prībus vr̄is: nec pcepi eis in die q̄ eduxi eos de terra egypti de vbo holocaustomatuꝫ ꝛ victimaꝝ: ꝛ alias auctoritates q̄ h sonāt. Sꝫ ꝯstat ꝙ pceptū de honoratiōe parentū ē p se pncipalit̄ intentū tanq̃ ꝯsonū ꝛ ꝯforme iuri naturali. Illud āt qđ ē p se: sp pfert ei qđ p accidēs ē. Et iō nunq̃ etiā ſm eos ꝯcederet: qđ ꝓpt sacrificia offerēda pmutēdū esset ei pceptū de honoratiōe parentū. vn̄ ad istū passuꝫ bn̄ intelligendū: recurrēdū ē ad traditiōes pharisaicas seu talmudicas q̄s xp̄s intēdebat in ꝓposito reprobare. Ad cuius euidētiā sciendū ꝙ circa materiā votoꝝ vn⁹ liber a talmudicis ē cōpositus q̄ intitulat nedarin. i. vota: in q̄ libro plā erronea scripserūt sine aliq̄ fulcimēto sacre scrture: int̄ q̄ vn⁹ error tal̄ est.

Error talmudicoꝝ B Tradūt eñ ꝙ sic q̄libet pōt ꝯsecrare bōa sua deo: sic ꝙ facta hmōi ꝯsecratiōe p votū postea nō lꝫ alicui talib⁹ bonis vti nisi in dei obsequiū. s. in seruitio altar̄ vel tēpli ꝛ hmōi. sic q̄libet pōt ꝯsecrare bona sua singularit̄: h̄ ē respectu vni⁹ psone tm̄. vbi gr̄a. Si q̄s dic alicui pximo: volo seu voueo ꝙ bona mea sint ꝯsecrata respectu tui: tūc dicūt ꝙ illa bōa sint ꝯsecrata respectu illius hois tm̄: sic ꝙ nllo mō pōt eis vti: ac si essent simplicit̄ deo ꝯsecrata: dn̄s tn̄ illoꝝ bonoꝝ ꝛ etiā alii hoies q̄cūq̃ pnt vti talib⁹ bonis ac si nō eēnt ꝯsecrata sꝫ mere ꝓpria. Uotū āt hmōi ſm eos multiplr̄ oretenus exprimit: ꝛ spālit̄ cū verbis significātib⁹ aliquā rē ꝯsecratā. ac si dicat aliq̄s: sit tēpliū sic est res mea: tūc illa res ē ꝯsecrata tanq̃ tēpliū. Silr̄ si dicat sicut altare vel sit corbona ꝛ hmōi. Silr̄ si dicat mun⁹ sit vel ē talis res idē ē iudiciū. itelligit eñ de mūere deo oblato. Ex q̄b⁹ inferūt ꝙ si dicat q̄s pr̄i suo: munus q̄dcūq̃ ē ex me tibi ꝓderit. tūc pr̄ nullo mō pōt vti aliq̄ bono filii sui: etiam filio volēte: ꝛ pr̄e in necessitate existēte. ꝛ hoc ideo ꝙ ſm traditionē suā pdicta oīa bona filii sui sunt ꝯsecrata respectu pr̄is. Un̄ manifeste pharisei irritū fecerūt mādatū dei ꝓpt traditiōes suas: vt xp̄s dicit. Nā ſm istā traditionē q̄ nollius fundamēti ē filius excusaret a sbuentiōe pr̄is: qđ est māifeste ꝯ̄ dei pceptū. Uerba aūt euangelii ſm pdicta ꝯstruunt plane ꝛ sine defectu sic: Quicūq̃ dixerit pr̄i vel mr̄i qđcūq̃ ē ex me tibi ꝓderit ꝛc. cuius sensus ē: qđ fili⁹ vouet vt sit tāq̃ munus altari ꝯsecratū: q̄cq̄d sit d bonis suis pr̄i ꝓderit: ꝛ sic filius talit̄ vouēs nllo mō pōt ꝓdesse pr̄i ſm eos: qđ est de directo ꝯ̄ pceptū diuinū: ꝛ h qđ legit Mar. vij. Corbona qđ est donū q̄cūq̃ ex me tibi ꝓderit: ꝛ vltra nō dimitit̄ eū facere pr̄i suo aut mr̄i. Ex quo pꝫ ꝙ nō psuadēdo pharisei h dicebāt: sꝫ poti⁹ cogēdo: qđ pꝫ ex h qđ dicit Nō dimittitis eū: q2 ex vtute illius voti pteriti nō poterat filius ꝓdesse pr̄i: ꝛ sic irritū fiebat mandatū dei p suā falsam traditionē. Et sic iste error nō ꝓcedebat ex auaricia sacerdotū: sꝫ ex eo ꝙ male iterpretabant sacrā scripturam: ꝛ traditiōes suas diuis pceptis pferebāt. ¶ In eo. caplo vbi dr in postil. Istud est veꝝ p synecdochen.

¶ Additio. ij. Attendendū ꝙ nō dixit xp̄s: Totum qđ in os intrat: sed omne quod in os intrat. Un̄ ad sane intelligenda verba xp̄i in hoc loco nō requirit vt intelligant p synecdochen: sed sufficit ꝙ fiat ibi distributio ꝓ spēbus singuloꝝ. sicut dr: Oīne aīal fuit in arca noe: cuius intellectus cōiter est ꝙ de qualibet specie aīalium fuit aliqđ aīal in arca noe. Et in ꝓposito de qualibet specie ciboꝝ aliquid emittit: licet aliquid ad nutritionē

C ad nutritionem retineat. Sꝫ adhuc hoc non videt sufficere ad amouendū scandalū phariseoꝝ qui videbant credere ꝙ ea que manebant in corpe possent hominem coinquinare: alioquin nihil faceret ꝯ̄ eos ꝙ cibus intrās p os emitteret in secessum vel nō. Un̄ melius videt dici ſm Hiero. s. ꝙ quicquid ex alimento generat pōt etiā p calorē naturalē resolui: ꝛ p occultos quosdā poros emitti.

Replica. In ca. xv. vbi agit d traditiōib⁹ senioꝝ ifirmātib⁹ obseruātiā diuioꝝ pceptoꝝ. Burgeñ. in duobus redarguit postil. primo q2 vt dicit expositio eius nō cōsonat lr̄e. scđo vt dicit postil. psupponit falsum. Primum ꝓbat p hoc q2 postillator dicit constructionē lr̄e defectiuā. cū dr: Munus qđcūq̃ ē ex me tibi ꝓderit. ex qᵒ arguit Burgē. igitur sensus ei datus nō ꝯsonat lr̄e: vbi dico ꝙ h argumentū venit ex dissimulatiōe grāmatice: rhetorice ambaꝝ artiū ignorantia. sepe eñ in veteri testō facit Bur. mētionē de grāmatica hebreoꝝ: h̄ aūt grāmaticā latinoꝝ videt ignorasse. Est eñ in grāmatica aposiopesis defectiua oratio q̄ sepe vtit scriptura. Est etiā in rhetorica pcisio coloꝛ verboꝝ: q̄ sepe vtit scriptura: ꝛ coincidit cū aposiopesi pterq̃ ꝙ h excusat defect⁹ figura: ibi ostendit ornatus rhetoricus ex orōnis truncatiōe. Argumentū igit Burgeñ. videt temptatiuum cum dr: oratio vel constructio est defectiua. igit sensus datus nō consonat lr̄e. Nā ꝓ ꝯsonantia habēda in lr̄a supplet qđ p figurā vel colorē truncatū ē. Scđo dicit Burg. postil. psupponere falsum in eo ꝙ dicit iudeoꝝ scribas ꝛ sacerdotes ꝓpter auariciā fecisse inter ceteras traditiones istā: ꝙ melius ē offerre deo q̃ subuenire parētibus ꝛc. hoc dicit Bur. falsum. Primo vt dicit nusq̃ repit iudeos h sensisse: quinimo pposuerāt elemosynā spōtaneis sacrificiis: multo fortius honorē parentū ꝛc. vbi dico ꝙ si ꝯseq̄ntia valeat: añcedēs est mihi valde dubium ꝓpter dicta bti Hiero. ꝛ ꝓpter glo. sup Matth. ꝛ Mar. ꝛ scholasticā historiā: ꝛ ꝓpter dicta alioꝝ doctoꝝ quoꝝ moiti sciuerūt hebraice: ꝛ cōcorditer dicunt sicut postil. q̄ ab eis recepit. Sed dato q̄uis nō cōcesso ꝙ iudeoꝝ ꝓceres sicut dicit Bur. sensissent. nō tn̄ sequit: igit sic facerent vel docerēt auaricia cecati. Nec hodie eoꝝ docti docēt vel faciunt id qđ sentiūt: imo potius p talmudicas ꝛ erroneas doctrinas simplicē pplm decipiūt ꝛ verā lr̄az corrumpūt. Secundo dicit Bur, dictū postil. falsum: allegat ad id ꝓbandum Rabi Moysen egyptium sat̄ bn̄ dicentē: sꝫ nō allegat bn̄ facientē q̄ traditionib⁹ hūanis diuīa pcepta pposuerat: ꝛ ꝙ Bur. nō vltra in sua expositiōe ad talmud remittit: ꝛ librū quē noiat nedarin nihil aliud est q̃ fideles christi retrahere a sanctoꝝ veris expositiōibus ꝛ remittere ad videndū vana scripta erroribus plena ꝓut ipse Bur. met testat in mltis loc̄. Nec est cantū simplices sensum lr̄alē sepe cupiētes hmōi erroribus occupare. ¶ In eodē caplo vbi dr: Omne qđ intrat in os ꝛc. Dicit postil. intelligendum ſm synecdochen. Burg. facit inutilē obiectionē ꝛ incidit in id qđ improbare putat. Dicit eī ꝙ nō oportet dici p synecdochen: quia nō dr totū qđ intrat sed omne. distributio debet accipi vt dicit ꝓ speciebus singuloꝝ: vt sit sensus. de qualibet specie ciboꝝ aliq̄d mittit in secessum: licet aliquid ad nutriendū retineat. nūc aūt ꝛ apud phōs ꝛ theologos totū vniuersale ꝛ omne ꝓ eodem accipiunt. q̄ eñ dicit oīne nihil excipit. Sic ꝛ similiter de toto vniuersali ꝛ spāliter omne est totum in q̄titate ſm logicos. vn̄ resolutio Bur. qua dicit de omni specie ciboꝝ aliquid mitti: idē est sicut diceret debere intelligi ſm partem: ꝛ sic omne capit p synecdochen qđ voluit improbare. Sed mouet Bur. h dubium: q2 p vtrāq̃ expositionē non videt tolli scandalum a phariseis: ꝛ ꝓpter hoc dubium dicit allegando beatum Hiero. ꝙ vniuersaliter debeat accipi sic: ꝙ q̄cq̄d intrat in os et ex alimento generat: pōt etiā p calorem naturalem resolui et p occultos quosdā poros emitti. Sed illud videtur frustra dici p Bur. Primū: q2 xp̄s dicit: omne qđ intrat ꝛc. p hoc noluit nec curauit tollere scandalum phariseoꝝ. quia dixit: Sinite eos: ceci sunt ꝛ duces cecoꝝ. sed solum voluit instruere discipulos petentes. Et nō est verisimile quod de illis occultis modis digerendi ꝛ egerēdi curauit discipulos instruere: sed innuere argumento a maiori. s. vt si impuꝝ nutrimenti qđ in secessum emittitur nō coinquinat: igit multo magis id quod puꝝ est nō coinquinat iuxta illam regulam: Si id quod magis videtur inesse non inest: nec qđ minus: sed si ex cibis deberet homo inq̄nari magis videtur hoc veꝝ de impuris: qđ tn̄ nō est vt dr in lr̄a. ꝛ subintelligendū est moraliter: quia ex his que naturalia sunt nec laudandus q̄s est nec vituperandus. si igit p naturalem digestionē vel indigestionē ex puro vel impuro cibo generaret corruptus humor vilē faciens hoiem: ex h tn̄ nō dr moraliter inq̄nari: q̃uis naturaliter. de qua hic nō dicit.

b

Et accesserūt. Et signū de celo. Et q̄ Ca.XVI
pauit multos paucis: māna plueret q̄ o&s reficeret.
Vñ Iohēs post edulū panū: qd signū facis vt vide/
Ioh.6.c am⁹ ⁊ credam⁹ tibi? qd operis: Pres nr̄i mā. man. in deser.
Petebāt tētādo: vt i morē helie ignē d̄ sublimi mitteret: vel in similitudinē samuelis estiuo tpe mugi/re tonitrua faceret: q̄si nō possent ⁊ il/la calūniari: ⁊ dicere ex occultis ⁊ va/riis aeris passiōib⁹ accidisse. b Fa/cto vespe. Increpat eos q̄ ex ordie elemētoꝝ discernāt dies sꝫ signa tēpo/rū ignorāt: cū ois lex ⁊ ꝓphe aduētus sui indicia ex opeꝝ q̄ gereret admirati/one significēt. Cū qualitatē tpis vētu/ri ex signis p̄cedētib⁹ cognoscerēt: rem tā necessariā ex signis suis itelligere ne/gligebāt. c Rutilat eni. Patiūt
Luc.12.g. apli post resurrectionē p̄ q̄s me iudica/re in futuro scire potestis: qr cū nō par/co meis bonis q̄n patiūt: ñ parcā alus in futuro. d Signa aūt ⁊c. Ad tē/pus grē p̄tinētia a ꝓphetis p̄dicta: nō possūt vob̄ fidē facere de meo aduētu. Signa aūt. Signa tēporū dixit d̄ ad/uētu suo vel passiōe: cui silē ē roseū celū vespere. Et itē d̄ tribulatiōe ante aduē/tū futuꝝ: cui silē ē roseū celū cū tristicia. e Nō dabit ei ⁊c. Sꝫ dat fidelib⁹ de celo q̄n videntib⁹ aplis in celū ascen/
Mar.8.b dit ⁊ spūscm̄ misit. f Obliti sunt
Luc.11.d pa. Quō panes nō habēt q̄ mō imple/tis sport' nauē ascēderūt: ⁊ nauigātes audiūt vt caueāt a fermēto pharisaeoꝝ. Sꝫ tn̄ ait scriptura q̄ obliti sūt tollere panes secū: vni⁹ veri ⁊ interni panis q̄ cū eis erat dulcedine capti: parū se cu/rare indicātes de cura corpis ⁊ necessa/
1.Cor.5.b riis: cū et ipa naturalis refectio a men/te excesserat. g A fermēto. Fermē/tū est puersa doctrina: q̄ vel modica to/tā massam corrūpit: ⁊ i suū saporē tra/
Mar.8.b hit. h Quid co. Quid cogitatis
Luc.12.a me dixisse de terrenis panib⁹ de q̄bus nō ē vobis dubitādū: cū de tā paucis tātas feci abūdare reliquias.

Cauete

Et accesse/ Ca.XVI
a ¶ legis fiducia insolētes dedignātes opa ꝯuerti.
rūt ad eū pharisei ⁊ saducei tentātes: et b
rogauerunt eū vt signū de celo ostenderet illis. At ille rñdens/ c
a ¶ ita in morte mea debetis resurrectionē petōꝝ p̄ meū sanguinē intelligere.
b ait eis† Facto vespe dicitis sere/nū erit: rubicūdū est eni celū: et d e
a ¶ futurū iudiciū p̄uidere p̄ p̄cedētes tri/bulatiōes sanctoꝝ.
c māne/ hodie tempestas: rutilat f g
eni triste celū. Faciem ergo celi h
¶ sꝫ istis signis.
b dijudicare nostis: signa aūt tpm i
a ¶ nota eadē sup⁹ dicta. b ¶ icredula. p̄ spūali carnalē intellectū habēs.
nō potestis scire† Generātio ma/ k
la ⁊ adultera signū q̄rit ⁊ signū
a ¶ de celo. b ¶ nisi de inferiori. ¶ d̄ po/testatis sue signū cōstituit ⁊ demōstrat.
c nō dabit ei nisi signū ione ꝓphe/
a ¶ relictis vt infidelib⁹: nō dimissis. ¶ iu/deis. ¶ ad gentes.
te. Et relictis illis abijt. Et cū l
venissent discipuli ei⁹ trās fretū
f obliti sūt panes accipere. Qui
g dixit illis† Intuemini ⁊ cauete a m n
¶ .i. vanis traditōib⁹ q̄b⁹ videt q̄ nō sūt
fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ.
At illi cogitabāt iter se/ dicētes: o
a ¶ nō vult vt de panib⁹ eoꝝ accipiamus.
b ¶ cogitationes eoꝝ.
qr pānes nō accepim⁹. Sciens p
b aūt iesus dixit: Quid cogitatis
iter vos modice fidei: qr panes
a ¶ neq̄ mysteriū intelligitis: neq̄ virtu/tē in memoriā habetis.
nō habetis: Nondū intelligit/ †
a ¶ expensoꝝ.
neq̄ recordamini q̄nq̄ panū in
quinq̄ milia hoim: ⁊ quot cophi/
¶ expensorum.
nos sumpsistis: Neq̄ septē panū
in quattuor milia hoim: ⁊ quot
sportas sumpsistis. Quare nō q

Nico. de lyra

Et accesserūt ad Ca.XVI eum. ⁊c. In p̄cedenti caplo xp̄s reprobauit errorē iudeoꝝ in lege: hic docet fūdationē eccl'ie gētiū in fide: vbi p̄mo aperit icarnatiōis my/steriū. scḋo p̄dicit redēptiōis p̄ciū. ibi: Venit aūt iesus in ptes. tertio iponit imitatiōis exemplū/ ibi: Tūc iesus di/xit discipulis. Pria in duas: qr primo mysteriū incarnatiōis aperit. scḋo ex d̄ doctrina phariseoꝝ nō solū sicut erro/nea: sꝫ sicut curiosa et inutilis excludit/ ibi: Et cū venissent discipuli ei⁹. Circa p̄mā pte aduertēdū q̄ aliq̄ scribe ⁊ pha/risei omisso studio legis ⁊ ꝓphetarū stu/debāt i mathematic: ⁊ potissime i astro/logia. vñ et vsq̄ hodie aliq̄ eoꝝ i d̄ sunt valde curiosi: ⁊ qr astrologi aliq̄ vo/lūt iudicare p̄ ꝯsiderationē astroꝝ d̄ inchoatiōe legū ⁊ secta/rū diuersaꝝ. iō ⁊ isti p̄ astra volebāt p̄nosticare de aduētu xp̄i d̄ aūt est impossibile: qr virt⁹ celi nō se extēdit ad talia: sꝫ se ex/tendat ad p̄nosticādū de futura disposit' de aeris: vt siccitate ⁊ pluuia ⁊ hmōi: ⁊ d̄ est qd dr: Et accesserūt ad eū pha. ⁊c. scꝫ si possent eū i aliq̄ cape. b Et rogaue. eū. vt sig. ⁊c. declarādo. s. xp̄s sui aduēt⁹ ex aliquo signo celesti. c At il/le respon. ⁊c. i. aliquid p̄dicere de futura tpis dispositiōe po/testis p̄ cōsiderationē celi: qr ad d̄ bene se extēdit talia sciētia: ꝓpter qd subdit: Serenū erit. d Rubicūdū ē eni ce. talis eni dispositio celestis est signū future serenitatis: qr scꝫ sic frequēter ꝯtingit: licet aliq̄n impediat. e Et ma. sup/ple dice/ple dicere potestis. f hodie tem. erit supple. g Ru/ G
tilat ⁊c. qd contingit in coruscatiōe ⁊ tonitruo: ⁊ d̄ est signū tempestatis: ꝓpter qd subdit: h Faciē ergo celi dijudi/care nostis. in q̄bꝫ. s. facies celi est signū alicui⁹ dispositiōis future in elemētis. i Signa aūt tēporū nō po. i. signa tēpoꝝ diffinitorū in p̄sciētia dei de ad/uētu xp̄i nō potest' p̄ talia dijudicare: qr solūmodo depēdēt ex diuina dispo/sitione ⁊ nō ex cōstellatione: ⁊ ꝓpter d̄ aduentus xp̄i cōsiderādus est vt dictū est ex dict' ꝓphetarū q̄ hoc habuerant ex diuina reuelatiōe: sicut habet Dan. ix. vbi circa hoc taxāt hebdomade de/terminate: ⁊ Gen. xlix. Vbi signum aduētus xp̄i ponit trāslatio regni iu/deoꝝ ad alienigenā: qd factū est sub herode. k Generatio ma. ⁊ ad/ultera. hoc supra expositū est. ca. xii. l Et cū venissent. Hic concludit doctrinā phariseoꝝ vitādā a discipu/lis suis: nō solū tāq̄ curiosam ⁊ inuti/lem sed etiā malā et periculosam: ꝓpt' hoc vocat eam fermentū ꝓpter corru/ptionē malicie ⁊ nequitie cōtentā i ea: ⁊ hoc est qd dicit: m Intuemini. p̄ diligentē cōsiderationē mentis. n Et cauete a fermento. i. a do/ctrina corrūpente: nec est mirum si fer/mentū dicit hic doctrina corrūpēs. su/pra aūt. xiij. ca. fermentū accipit p̄ fer/uore fidei vt visum est: qr eadē res ex diuersis ꝓprietatibus bene significat opposita ⁊ disperata: sicut leo aliq̄n ac/cipit p̄ xp̄o: vt dicit Apoc. v. b. Vicit leo de tribu iuda: ⁊ hoc ꝓpter cōstan/tiā et audaciā in aggrediēdo ardua et periculosa. Aliquādo aūt accipit p̄ di/abolo ꝓpter crudelitatem: f'm q̄ di. i. Pe. v. c. Aduersarius vero vester di/abolus tanq̄ leo rugiēs ⁊c. ita eodē modo fermētū ꝓpter calorē inclusū si/gnificat feruorē fidei: ꝓpter aūt corru/ptionē doctrinā malā. o At illi co/gitabant inter se dicētes ⁊c. qua/si dicerēt intra se. hñ cauem⁹: qr ab eis nullum panē accepimus. Ex quo pa/tet q̄ intelligebāt fermētū ad l'ram. s. panē fermētatū: ptꝫ etiā eoꝝ deuotio ad xp̄m: qr sic ei insepabiliter adhere/bāt q̄ obliti fuerāt accipe necessaria. b
p Sciens aūt iesus cogitatio/nes eoꝝ. tanq̄ deus. q Quare nō intelligitis ⁊c. q. d. ex factis me/is p̄cedentibus ⁊ doctrina deberetis sic esse illuminati q̄ verbū meū intelli/
At generatio

Moraliter. a Et ascenderunt ad eum pharisei et saducei ten/tātes eū ⁊c. Per istos qui venerūt ad xp̄m nō addiscēdi gratia sed mali/gnādi significant illi q̄ veniūt ad ser/monē vel lectionē nō vt edificent sed vt p̄dicatori vel lectori insidient. Per hoc aūt q̄ quesierūt signum de alto. si/gnificāt illi q̄ q̄rūt audire sbtilia: curi/osa et inutilia: ꝓpter quod dictum est eis q̄ sibi nō dabit signum nisi signū ione ꝓphete: qui ꝓpter suā inobedientiā fuit deglutitus a ceto: sic ⁊ ipsi deglutiendi sunt a diabolo: si tamē vere peniteant de suis defectibus sal/uabunt sicut ionas vere penitēs de ventre ceti fuit liberat⁹. l Et cū venissent disc' pu. eius trās fretū ⁊c. p̄ istos significant illi qui christi doctrinā audiunt sed nō retinent vt opere nō adimplent. ideo dicit eis: † Nondū intelligi/tis ⁊c. Et interrogabat discipulos suos. d. quē dicunt homi/nes esse filiū ho. ⁊c. Origenes. In hoc dedit exemplū vt nos semper scrutemur qualis opinio sit apud homines de nobis: vt si quid mali dicit de nobis occasiones illi⁹ p̄scindam⁹. Si aūt q̄d boni: occasiones augeamus.

Caro et

a ¶ Cauete a fer. A suꝑsticiosa doctrīa q̄ more fermēti veri panis simulat se substātiā hr̄e. Per h̄ innuit qd significēt q̄n/ qꝫ panes vel septē. Si em̄ fermentū: dicit heretica dogmata: panes sunt vera doctrina. b ¶ In ptes cesarie phi. Iste locus ē vbi iordanis orit̄ ad radicē libani: ex ior ꝛ dan duob' fontibus. c ¶ Hoīes esse. Homies sunt q̄ de filio hoīs loquunt̄. dij em̄ q̄ deitatē intelligūt. d ¶ Filiū hoīs. Pñs de se humilitatē hūanitat' ꝓfitetur: discipuli deitatē itelligūt. e ¶ Alij iohānē baptistā. Sic poterāt errare in helia vel in ceter' alijs: sic herodes errauit in iohē/ cū ait: Johānē quē ego decollaui surrexit a mortuis: ꝛ ideo v̄tutes opant̄ in eo. Ideo vult exponi errores eoꝝ: vt eis repulsis discipuli veritatē ꝓferāt: nō ex vulgi opinione: sꝫ ex dñi reuelatiōe. f ¶ Rn̄dens simō. Ideo vn' rn̄dens ꝛ vni rn̄det ꝓ oīb' vt vnitas in oīb' obseruet̄. g ¶ Dei viui ꝛc. Ad distinctionē falsoꝝ deoꝝ: q̄s gentes vel de mortuis hoīb' vel de insensibili materia sibi instituerūt. h ¶ Bariona. Bar filius colūbe: q2 dñm pia simplicitate sequebat̄: vel q2 plenus spūali grā erat. Filius spūsancti dicit̄ q̄ ostsus ē in columba ab eo quē filiū dei viui vocauerat: ꝛ filio colūbe pat̄ reuelat: ac vna ē opatio pr̄is ꝛ filij cū scō spū. Reuelauit inquā mysteriū fidei: q2 caro ꝛ sanguis nō reuelare potuit. i. homies carnal' sapia inflati q̄ nō colūbe filij: ꝛ iō a sapia spūs alieni. de quibus. s. Alij iohānē baptistā: alij āt heliā ꝛc. i ¶ Tu es. Nō dico vocaberis: sꝫ tu es petr': ob fortitudinē fidei ꝛ ꝯfessionis ꝯstantiā. k ¶ Petrus. A me petra: ita tn̄ vt mihi retineā dignitatem fundamēti: tu sup me ordinabis lapides mūdos: ꝛ abijcies leprosos. Sic humē ꝛ cetera noīa: vt vos estis sal terre: a dño sortiti sunt apl'i: sic simoni a se nomē petri dedit. l ¶ Et porte. Porte inferi sunt peccā/ mine/ blandimēta/ hereses: quib' infirmi ruūt i mortē: q̄ nō vere supra petrā: sꝫ sup arenā domū ꝓfessiōis sue credēdi sunt edificauisse. i. nō simplici ꝛ vera intentione christū sequi: sꝫ ob terrenū quodlibet cōmodū hr̄e credidisse. Qui em̄ in intimo cordis amore fidē xp̄i ꝑcipit: quēcūq̄ ignitum extra facile

Mar.6.b | B | Mat.5.b

¶ corporali.
intelligitis: q2 non de pane dixi
a vobis: cauete a fermento phari/
seorū ꝛ saduceoꝝ. Tūc intellexe a
rūt/ q2 nō dixerit cauēdum a fer/
mēto panū: sꝫ a doctrina pharise
orū ꝛ saduceorū. Venit āt iesus b
a ¶ quā i honore tyberij cesar' philipp' frater herodis extruxit.
b in partes cesaree philippi: ꝛ inter/ c
a ¶ vt vere ꝯfessionis mercedē reddat: nō q̄si nesciat
rogabat discipulos suos/ dicēs:
¶ nō dicit ne me insolēter loq̄ videat.
c d Quem dicunt homies esse filiū d
e hominis? At illi dixerūt: Alij io e
hannē baptistā: alij aūt heliam: f
alij vero hieremiā: aut vnum ex g h
a ¶ discreti ab alijs nō hoīes sed dij.
ꝓphetis. Dicit illis iesus: Vos i
a ¶ scibit ꝛ apl'i: sꝫ petr' rn̄det ꝓ oībus.
f aūt quē me esse dicitis? Rēspō/ k
a ¶ oīa cōplex' ē: q̄ ꝛ naturā ꝛ nomē exp̄ssit
¶ verꝫ hoīeꝫ ꝛ verū deū credit ꝛ ꝯfitet̄.
dens simon petrus dixit: Tu es l
a ¶ in petro oībus rn̄dit. m
g christ' filius dei viui. Rēspōdēs n o
a ¶ tā alte fidei ꝯfessione.
aūt iesus dixit ei: Beatus es si/ p
a ¶ fili' colūbe syriace. b ¶ carnal' quilibet.
b mon bariona: q2 caro ꝛ sanguis q
a ¶ tm̄ arcanū. b ¶ q̄ illustrat mētes hoīm
nō reuelauit tibi: sed pater meus r
¶ q̄ credis in me.
qui in celis est. Et ego dico tibi: q2 s t
¶ tu dixisti mihi fili' dei: ꝛ ego dico tibi cu
k tu es petrus: ꝛ super hanc petrā v
ius dicere ē facere. a ¶ .i. xp̄m i quē credis
l edificabo ecclesiā meam: ꝛ et por x
a ¶ nō separabūt eā a charitate mea ꝛ fide.
te inferi non preualebūt aduer/ y

Nico. de lyra

* geretis nō de pane materiali: q2 de hoc possuꝫ vobis sufficiēter ꝓuidere. qd ꝓbat duplici exēplo in q̄ magnā multitudinē satiauerat paruo cibo: vt patuit. s. xiiij. ꝛ. xv. ca. ꝛ h̄ ē qd dic: Nondū itelligit' ꝛc. ꝛ pꝫ. Sequit̄: a ¶ Tūc intellexerūt ꝛc. s. materialiū sꝫ a doctrina phariseoꝝ q̄ vocat̄ fermentū rōne p̄dicta. b ¶ Venit āt iesus. In ista pte ostēdit se hūane salut' p̄ciū. ꝛ p̄io ostēdit se dei ꝛ hominū mediatorē. ꝛ scdo hoīum redēptorē p suā passionē/ ibi/ Et exinde cepit iesus ꝛc. Circa p̄mū p̄io ponit̄ discipuloꝝ cōfessio. scdo ex h̄ sbdit̄ p̄tātis collatio/ ibi: Rn̄dēs āt iesus. Circa p̄mū aduertēdū q̄ mediator int̄ aliq̄ dꝫ p̄ticipare extrēa: ꝛ iō xp̄s q̄ h̄ebat duplicē naturā in vno supposito. s. diuinā et hūanā. vnā sibi naturalē. aliā ꝓ nob assumptā. Erat vere dei mediator ꝛ hoīm: ꝛ p ꝯñs aptissim' vt esset hūane redēptiōis p̄ciū. Hāc āt duplicē naturā declarat in sequēti. hūanā p eiudē suā ostēsionē: q2 dicebat se ꝛ ostēdebat se filiū hominis. aliā ex vera ꝯfessiōe petri ꝓ se ꝛ alijs discipul' diuinā naturā in eo ꝯfitētis: quā ꝯfessionē tāq̄ veritat' exp̄ssiuā approbat xp̄s. Dicit igit̄ Venit āt iesus in ptes cesaree philippi. Dicit̄ āt cesarea philippi: q2 renouata ꝛ ampliata a philippo tetrarcha fratre herodis extūc noīauit eā cesareā in honorē cesaris q̄ dedit ei q̄rtā ptē regni: vt refert Joseph': ꝛ habitū ē. s. Dicit̄ etiaꝫ cesaria philippi ad differētiā alteri' q̄ dꝫ cesarea palestīa vbi cornelius cen/

cornelius cēturio mansit Act. x. ꝛ ista ciuitas antiquitus dicta est lachis ꝛ postea dan a filijs dan eā occupāntibus: vt habet̄ Judic. xviij. postea dicta ē cesarea philippi: ꝛ nūc pelneas seu palneas dr̄. in ista āt ciuitate hitabāt gētiles ꝛ in ꝯfinib' eius: ꝛ iō ex h̄ q̄ xp̄s h̄ mysteriū sue incarnatōis reuelauit ostēdit̄ fundatio eccl'e in fide gētiū. Sequit̄: c ¶ Et interrogabat disci. suos. Nō iterrogabat ignorās qd crederēt vel q̄d rn̄derēt: sꝫ vt eoꝝ fideli ꝯfessiōe cōa eniēti' solidarent̄ in fide. d ¶ Quē dicūt hoīes ꝛc. i. turbe vulgares: ꝛ q2 de ipso erāt varie opiniones in ppl'o. Ideo sequit̄: e ¶ At illi dixerūt: alij iohannem baptistā. Cui' opiniōis fuit herodes ꝛ sui sequaces: vt. s. visuꝫ est. xiiij. cap'lo. f ¶ Alij aūt heliā. ꝓpē zelū veritat'. g ¶ Alij vero hieremiā. ꝓpē patientiā in aduersis. h ¶ Aut vnū ex ꝓphetis. ātiq̄s. s. sm̄ q̄ habet̄ Luc. ix. vbi habet̄ sic q̄ ꝓpha vn' de priorībus surrexit. Opinio āt oīm loq̄ntiū de immortalitate aīe ꝛ de resurrectiōe fuit q̄ aīa sepata a corpe sit maioris v̄tutis q̄ cōiuncta tali corꝑi q̄le nūc habem': sm̄ q̄ dr̄ Sap. ix. d. Corpus qd corrūpitur aggrauat aīaꝫ. ꝛ sīr q̄ in resurrectiōe hoīes erunt maioris v̄tutis: ꝛ q2 videbāt xp̄m maiora facere miracula q̄ aliq̄s ꝓphaꝫ fecerit. iō credebāt q̄ vn' de antiq̄s ꝓphis surrexisset a mortuis: et sic maiora miracl'a faceret q̄ ātea fecissꝫ ꝛ h̄ mō mot' est herodes ad credēdū q̄ esset iohes baptista: vt habitū ē. s. Sequit̄: i ¶ Vos āt quē ꝛc. q. d. si alij errāt opinādo falsa de me: vos tn̄ nō debet' errare q̄ tādiu mecū fuistis: ꝛ meā doctrinā freq̄nt̄ audiuist': ꝛ miracl'a tanta vidist'. k ¶ Rn̄dēs si. pe. di. petr' tanq̄ principal' inter alios ꝓ se ꝛ ꝓ alijs dedit rn̄sam. l ¶ Tu es xp̄s. qd interp̄tat̄ vnctus: ꝛ sic cōfitet̄ eius hūanitatē in q̄ vnctus est oleo grē p̄ alijs. m ¶ Filius dei. natural'. s. ꝛ nō adoptiuus sicut alij: ꝛ p cōseq̄ns eiusdē nature cū deo patre: ꝛ sic cōfitet̄ veritatez duple nature ꝛ hūane in eodē supposito. n ¶ Viui. Hoc addit̄ ad differētiā illoꝝ q̄ colebant̄ tanq̄ dij a gētilib': vt hercules/ iupit̄ ꝛ p̄silea. Fuit em̄ āntiq̄ opinio q̄ q̄n tales excellētes psone moriebant̄ ad vitā deoꝝ trāsferebant̄. vñ. ij. Machab. xi. dr̄ q̄ rex antiochus scripsit de pr̄e suo mortuo. Pr̄e nr̄o inter deos trāslato: nos volētes eos qui sunt in regno nostro sine tumultu agere ꝛc. ad istas q̄ falsitates excludēdas ꝙuis dixit petrus: Dei viui. o ¶ Rn̄dēs āt iesus. Hic ꝯīr ad cōfessionē deitat' sbdit̄ collatio p̄tāt': p ¶ Btūs es simon bar. i. fili' iohāna. bar em̄ idē ē qd fili'. iona āt ponit̄ p diminutionē sbtracta media syllaba ꝓ iohāna. vñ ē ibi cōpositio ex integro ꝛ corrupto. Vñ bariona h̄ accipit̄ ac si diceret̄ fili' iohis. ꝓpē h̄ petrus dr̄ Joh. vl. simō iohis. dr̄ āt h̄ Btūs. q2 cōfessio vere fidei ducit ad btūdinē. q ¶ Caro ꝛ sanguis non reuelauit tibi. i. hō mortal' nō docuit te istā v̄itatē. r ¶ Sed pater meus. ꝛ p ꝯñs tota trinitas q2 indiuisa sunt opa trinitatis ad extra. s ¶ Et ego dico tibi. ꝓ te ꝛ pro socijs tuis. t ¶ Quia tu es petrus. i. cōfessor petre vere q̄ xp̄s ē sacr'. v ¶ Et sup hāc petrā. quam confessus es. i. super christum. x ¶ Edificabo ecclam meā. Et porte inferi. i. ꝑsecutiones tyrānoꝝ ꝛ insultus ꝛ temptationes spirituum malignoꝝ. y ¶ Nō p̄ualebūt aduersus eā. A vera fide subuertēdo. Ex q̄ pꝫ q̄ eccl'ia nō cōsistit in hoīb' rōne p̄tātis vel dignitatis ecclasticē vel secular': q2 multi principes ꝛ sūmi pōtifices ꝛ alij inferiores

* q ¶ Caro ꝛ sanguis ꝛc. Orige. Si q̄r nos p̄r̄e nob reuelāte q̄ est in cel' q̄rit̄. i. cōuersatio nr̄a in cel' fuerat cōfessi fuerimus iesum xp̄m esse dei viui filium: ꝛ nobis dicenit: v ¶ Tu es petrus ꝛ sua hāc ꝛc. Petrus em̄ est oīs imitator petri.

C | Mar.8.e | D | Joh.6.g | 19.dist.c. in isto dño et. 21.dist.c. in nouo et.c. | Moraliter

h ij * Et q̄d cas

F extra facile vincit. a ¶ Et tibi. Ut oībus cōstaret: q: absq̄
E ea cōfessione ac fide nullus regnū celorū posset intrare. Qui
ꝑ ceteris ꝯfessus ē:ꝑ ceteris donat̄ clauib⁹. Claues sūt discer
nēdi scientia ⁊ potētia q̄ dignos recipe: indignos excludere
debet a regno. Un̄ subdit: ⁊ qdcūq; ligauer̄.i. quē in pecca/
tis ꝑsistētē eternis penis adiudicaue/
ris: vel quē humilē ⁊ vere penitētē ab
solueris: sic erit ⁊ in celis. b ¶ Et qd
cūq; li. Hiero. Habēt quidē eādē iu/
diciariā ptātē alii apl̄i q̄bus post resur/
rectionē ait: Accipite sp̄m sanctū: quoꝝ
re. ⁊c. Habet etiā oīs ecclia in ꝑsbyte/
ris ⁊ episcopis: sed ideo petr⁹ sp̄aliter
accipit vt oēs intelligāt: ꝙ quicunq; ab
vnitate fidei ⁊ societate ei⁹ se separauerit
nec a peccatis solui nec celū pōt ingre/
di. Hūc locū q̄dā nō intelligētes aliqd
sibi sumūt de supcilio phariseoꝝ: vt dā
nare innoxios vel soluere se noxios pu
tēt: cū apud deū nō sn̄ia sacerdotū sed
reorū vita queraī. Un̄ in Leuitico ōn
dere se sacerdotibus iubent̄ leprosi q̄s
illi nō faciūt leprosos sꝫ discernūt qui
Nota mūdi vel imūdi sunt: ita ⁊ h̄. ¶ Nota
xp̄m ꝑ se inter⁹ viuificare: ministris ptā/
tē soluēdi post vitā redditam tribuere.
Nō ei aliquē soluere possūt nisi viuat
quē soluūt. Sꝫ ad q̄d soluēdi ptātē ac/
cipiūt: cū a deo iā liberat⁹ ⁊ viuificat⁹
quē soluāt q̄rit̄? Dicūt q̄dā ministros
soluere.i. solutos demōstrare recōcilia
tos ecclie. q̄s pri⁹ de crimīe manifestos
vel cōuictos ab introitu ecclie priuaue
Mar.8.d rāt. Alii a quadā impotētia bn̄ operandi
q̄ post remissionē ⁊ satisfactionē adhuc
remanet: ⁊ est fex ⁊ reliquie p̄cedentiū
F peccatoꝝ: non tā pctīm: ab hac purgat̄
hō cū recōciliat̄ ecclie ꝑ iudiciū sacer/
dotis. Ut eñ i hoīe post febris purga/
tionē debilitas q̄dā remanet: q̄ febris
nō est a qua nō cito purgaī. Sic in ho
mine post criminalē remissionē ꝓ q̄ iu/
diciū ecclie subiit: ipsi⁹ pcti debilitas re
manet. Alii veritati ⁊ euāgelio adherē
tes ministros ecclesie a pctō soluere di
Joh.10.f cūt. Dicit eñ v̄itas: Accipite sp̄m sctm̄:
quorūcūq; re. ⁊c. d h̄ itēꝝ Aug⁹. ꝫ quinq; hereses. Nec eos
audiam⁹ q̄ negāt catholicā ecclīam nō oīa pctā posse dimitte/
re. Illi eñ in petro petrā nō intelligūt: ⁊ nō intelligētes eccle/
sie datas esse claues regni celoꝝ: ipsi eas de ꝓpria manu ami
serūt. His opponit̄ ꝙ solus de⁹ lazarū suscitauit: aplis solue
dū tradidit: Itē ꝙ soli⁹ dei dimittere pctīm est. Ad hoc dicunt
ꝙ de⁹ pri⁹ lazarū suscitauit. h̄ ē ꝙ ip̄e ad se nō ab alio pctīm di
mittit. Qz discipuli resuscitatū soluūt: h̄ est ꝙ nō a se sꝫ a deo
Mar.2.a habēt ꝙ pctā dimittūt: sic dicit̄: sol⁹ de⁹ pctīm dimittit: q: h̄ qd
ꝑ ip̄m facim⁹: ip̄e facit: c ¶ Ut nemini di. Supra aduētū
suū p̄dicare p̄cepit: hic ne dicāt eū esse iesū. Sꝫ aliud est p̄di/
care xp̄m qd est cōe nomē dignitatis: aliud iesū: qd est ꝓpriuꝫ
saluatoris. q.d. nō ꝓdest publice p̄dicari maiestatē ppliis: q̄
visuri sunt me multa pati: qd tūc demū licebit cuꝫ resurrectio
potentiā deitatis ōnderit. d ¶ Jesus. Saluator: ne scāda
lizarent̄ in eo quē paulopost visuri sūt cōspui ⁊ crucifigi.
e ¶ Exinde. Ecce causa ꝓhibite p̄dicatiōis. q.d. tūc me p̄di/
care cū ista passus fuero: q: nō ante ꝓdest. f ¶ Absit a te.
Nō vult petr⁹ destrui cōfessionē suā: nec putat filiū dei posse
occidi. g ¶ Uade post me. Supra: oīa illa gl̄iosa in futu/
rū ꝓmissa sunt: nō in p̄nti data. Edificabo ecclesiā meā: ⁊ tibi
da. cla. ⁊c. Que si statim dedisset nunq̄ postea locū error iue/
nisset in eo. h ¶ Quia nō sa. Nō placet tibi vt ꝑ mortem
meā mūdū redimā que est voluntas patris: sꝫ carnaliter hec
F sapis

a ¶ p̄sentē iudicii ptātē. ¶ ecclie.
a sus eaꝫ. Et tibi dabo claues re/ b
a ¶ quēcūq; indignū remissiōe indicauerī
dū viuit apud deū indign⁹ iudicabit̄.
¶ quēcūq; soluēdū iudicaueris dū viuit
et remissionē peccatorū cōsequet̄ a deo.
b gni celoꝝ. Et quodcūq; ligaue c
ris sup terrā/erit ligatū ⁊ i celis:
⁊ quodcūq; solueris sup terraꝫ/
erit solutū ⁊ in celis. Tūc p̄cep d
e pit discipulis suis vt nemini di/
cerēt/q: ip̄e esset iesus christus.
a ¶ nō aliis sed ꝓuectioribus.
b/c Exinde cepit iesus ostēdere di/ f
scipul̄ suis: q: oporteret euꝫ ire
hierosolymā: ⁊ multa pati a seni g
orib⁹ ⁊ scribis ⁊ p̄ncipib⁹ sacerdo
tū: ⁊ occidi ⁊ tertia die resurgere. h/i
a ¶ separatim ne corā aliis magistrū arguat
Et assumēns eū petr⁹: cepit in k
¶ amātis affectu. ¶ optando.
f crepare illū/ dicēs: Absit a te do l
a ¶ nō potest esse vt fili⁹ dei occidat̄.
b ¶ a laude ad vituperium.
mine: nō erit tibi h̄. Qui ꝯuers m
a ¶ sequere sn̄iam meā. ¶ aduersarie mee vo
g sus dixit petro: Uade post me n
lūtati. a ¶ offendis me volēdo preire.
b sathana: scādalū es mihi: q: nō p
sapis ea q̄ dei sūt: sꝫ ea q̄ homi/ q
nū. Tūc iesus dixit discipul̄ su/ r

materiales sed potestas sp̄ualis duplex: vna est potestas di/ G
scernēdi pctm̄ a nō pctō: sicut in veteri lege sacerdotes iudi/
cabāt inter leprā ⁊ nō leprā. Aduertēdū etiā ꝙ lꝫ hō nō possit
hoc bn̄ iudicare sine scientia: tn̄ scientia nō dicit̄ clauis sed po
testas iudicandi ꝑ scientiā ꝑhabitā: ⁊ iō licet sciētia nō sit cla
uis: tn̄ necessario p̄exigit̄ ad debitum
vsum hui⁹ clauis. Alia clauis est pote
stas admittēdi ad regnū vel excluden/
di sm̄ verū iudiciū ꝑhabitū: q: debēt
indigni excludi ⁊ digni recipi.
c ¶ Et qdcūq; li. ⁊c. q: supposito q̄
in terra debito vsu clauis: deus illud
approbat i celis. aliter nō. d ¶ Tūc
p̄ce. disci. suis ⁊c. h̄ videt̄ esse cōtra
riū ei qd est dictū ca. x. ꝙ misit discipu
los ad denūciādū aduētū suū. Dicēdū
ꝙ tūc denūciauerūt aduētū ei⁹ tanq̄ cu
iusdā sancti ꝓphete a deo missi: ⁊ istō
nō p̄cipit̄ hic taceri: sed postq̄ cogno/
uerūt h̄ diuinitatē ipsius: vt pꝫ ex ꝯfes
sione p̄dicta: p̄cepit vt ei⁹ diuinitatem
aliis nō diuulgarent: ne vulgares ho/
mines q̄ viderēt eū pati tā ignominio/
se scādalizarent̄ de eoꝝ p̄dicatiōe: sed
postq̄ resurrexit a mortuis habita p̄fe
cta victoria mortis voluit h̄ publice p̄
dicari. e ¶ Exinde ce. Hic ōndit se
esse mūdi redēptorē ꝑ suā passionē: et
h̄ ē qd dr̄: Exinde. i. postq̄ se ostēde/
rat h̄re verā naturā diuinā sm̄ quā ē
impassibilis: ⁊ hūanā in q̄ poterat ve
re pati. f ¶ Cepit iesus ōnde. ⁊c.
q: erat p̄ordinatū a deo p̄re ꝙ ibi com
pleret̄ mysteriū redēptionis nr̄e. illd
aūt qd p̄ordinatū est a deo infallibilit̄
euenit: q: lꝫ nō sit necessitas ꝯsequētis
est tn̄ ibi necessitas ꝯsequētie. Mod⁹ H
aūt nr̄e redēptiōis subiūgit̄ cū dicit̄:
g ¶ Et mul. pa. a se. ⁊c. q: ab istis in
dicat⁹ est ad mortē ⁊ p̄sidi tradit⁹.
h ¶ Et oc. a gētilib⁹ q̄ eū crucifixerūt
manib⁹ ꝓpriis: vt habet̄ Joh. xix.
i ¶ Et ter. die re. h̄ p̄dixit vt minus
tristarent̄ de ei⁹ morte. Oportebat au
tē ista impleri: q: a deo erāt p̄ordina/
ta. k ¶ Et assu. eū pe. i secreto. s. q:
inferior nō debet superiorē publice arguere. l ¶ Absit a te
d̄ne. q.d. indecēs ē ꝙ tu tā ignominiose patiaris. m ¶ Qui
cōuersus. i. facie versa erga petrū vt eū de sua temeritate ef
ficatius argueret. n ¶ Dixit petro: va. ⁊c. i. aduersarie: in
q̄tū ꝑ istā increpationē suā volebat salutem humani generis
quodāmodo impedire: ⁊ ꝑ ꝯñs xp̄o aduersabat̄ q̄ erat huius
Scandalū actiuū salutis auctor. o ¶ Scādalū es mi. scādalū ibi improprie
accipit̄: q: scādalū actiuū ꝓprie dictū: est dictū alicui⁹ vel fa/
Scandalū passiuū ctū min⁹ rectū p̄bēs occasionē ruine alteri. Scādalū aūt passi
uū: est ruina alicui⁹ ex tali facto vel dicto. Neutrū aūt potuit
habere locū in christo: ⁊ ideo scādalū hic accipit̄ ꝓ impedimē
to. q.d. Scādalū mihi es. i. q̄tum est in te vis me a salute mū
di impedire. Cui⁹ rō subdit̄: p ¶ Quia nō sapis ea que
dei sūt. q̄rēdo. s. impedimētū p̄ordinatiōis diuine. q ¶ Sꝫ
Diuisio ea q̄ hoīm. q: illud qd dictū est petr⁹ dicebat xp̄o moꝫ⁹ ex af/
fectu humano. r ¶ Tunc iesus dixit: Hic ꝓponit xp̄s sue
imitationis exemplū: ⁊ diuidit̄ in duas ptes: q: q: p̄rio facit
Moraliter ✱ qd dictum

✱ c ¶ Et qdcūq; liga. ⁊c. Hiero. Istū locū epi ⁊ p̄sbyte/
ri male intelligētes: aliqd de phariseoꝝ assumunt supcilio: vt
vel dānēt innocētes vel soluere se noxios arbitrent̄: cū apd do
minū nō sn̄ia sacerdotū sꝫ de eoꝝ vita queraī. d ¶ Tūc p̄
ce. disci. ⁊c. dās aliis exēplū vt nō q̄rerēt sꝫ magis fugiant
gloriā hoīm. e ¶ Exinde cepit ostē. ⁊c. ad hoc eñ ignomi
niā sue passionis ⁊ resurrectionis sue gloriā p̄dixit vt ei⁹ exē
plo timorem passionis tolleret: ⁊ eos ad cōsiderandū sue re/
surrectionis gloriā eleuaret. k ¶ Et assu. eū pe. ⁊c. hoc fe/
cit petrus ex affectu carnali: ꝓpter qd christus dicit ei:
n ¶ Uade post me ⁊c. q.d. nō debes impedire passionem
meā sed magis sequi/ideo subdit̄: r ¶ Tūc ait disci. suis.
si quis vult post me ve. ⁊c. Maxim⁹ in sermone de scō
Duo abstinētie gn̄a iohē baptista. Duo aūt abstinētie ⁊ cruc̄ sūt genera: vnū cor/
✱ porale

Nico.de lyra

✱ inferiores inuēti sūt apostasse a fide: ꝓpter qd ecclesia cō
sistit in illis ꝑsonis in q̄bus est noticia vera ⁊ cōfessio fidei et
veritatis. a ¶ Et tibi dabo: nō solū ꝓ te: sed etiā ꝓ aliis.
sicut eñ cōfessio petri erat cōfessio aliorū: ita potestas hec da/
ta petro intelligit̄ dari aliis: licet petro p̄ncipalit⁹ in q̄tū erat
aliorū capitane⁹. b ¶ Claues regni ce. iste claues nō sunt
materia/

R sepis. a ¶ Si qs vult. Predicta apłis passiõe ꝛ resurrecti
A one: hortat ad sequendũ tam eos ꝙ turbã. b ¶ Semetipm.
qð ꝑ vetustatẽ ẽ. vt capiat qð vltra se ẽ. Rem ot' vitus: ꝟtus
sequaẽ: tollat crucẽ suã ꝛ sequaẽ me. Qð erat ꝑ vetustatẽ: ab/
Gal. 2. d negauerat ille q̃ dicebat: Viuo aũt ego: iã nõ ego. Qð ꝓo vl/
tra se erat cepat: viuit ꝟo in me xp̃us.
c ¶ Tollat crucẽ suã. Crux tollit vł
cũ ꝑ abstinẽtiã corp⁹ vel cũ ꝑ cõpassio/
nẽ ꝓximi animus affligiẽ. Crucẽ absti
1. Cor. 9. d nẽtie habuit paulus dũ dicebat: Casti
go corp⁹ meũ ꝛ in ser. ꝛc. Cõpassionis
q₃ cũ ait: Quis infirmaẽ ꝛ ego nõ infir
2. Co. 11. g mor. d ¶ Quid em̃ ꝓ. Eccłia h₃ tp̃s
ꝑsecutiõis: h₃ ꝛ tp̃s pac. Hec tpa desi
gnat in p̃cepł. Nã tpe ꝑsecutiõis po/
nẽda ẽ aĩa: ꝛ tpe pac frãgẽda sũt ẽre/
na desideria. Nã quid ꝓdest ho. ꝛc.
e ¶ Aut quã. nec lucra nec timor nec
aliqd aliud retrahat a salute: qꝛ quã cõ
mutationẽ dabit hõ. Calicẽ salutaris
accipiã ꝛ nomẽ dñi inuocabo. Vł nihil
terrenũ ꝓ aĩa ꝑdita poẽt homo dare.
f ¶ Filius aũt. nec dur videaẽ h̃ pati: qꝛ
Ro. 8. d nõ sũt ꝯdigne passiões hui⁹ tpis ad fu
turã głiaz q̃ re. in nobis. g ¶ Sũt q̃
dã ꝛc. qꝛ rudes erant apłi: etiã in p̃n/
ti vita ꝓmittiẽ eis aliq̃ ꝯsolatio: vt cer
tius credãt de futuro. h ¶ In regno
suo. in regno btitudis etne. Vł ondẽ
do suã ptãtẽ in p̃nti eccłia.

¶ q̃si ego vere patiar ꝛ si qs vult me imi/
tari: renanciet voluptatib⁹ falsis.
a 18 †Si qs vult post me venire ab/ a b
b neget semetipm: ꝛ tollat crucem c
¶ faciendo hoc ex charitate.
suã ꝛ sequatur me. Qui em̃ vo/ d
¶ hic.
luerit animam suam saluã face/
a ¶ in futuro. ¶ q̃si dicaẽ agricole: si frumẽ
tũ seruas: ꝑdis. si seminas: renouas.
re/ ꝑdet eã. Qui aũt ꝑdiderit aĩaz e
a ¶ nõ ꝓpẽ vanã głiaz vel aliud qðlibet.
suam propter me/ inueniet eam. f
a ¶ cũ deest ꝑsecutio: custodiaẽ cor: qꝛ pac
tpe licet viuere: licet ꝛ ambire.
b †Quid em̃ ꝓdest hoi si mundum g
vniuersuz lucretur: aĩe vero sue
a ¶ q. d. q̃d retribuã dño ꝓ oibus ꝛc.
c detrimẽtũ patiaẽ? Aũt quã da/
a ¶ nihil dabit ꝓ aĩa: qꝛ filius homis ẽm
opa dabit. b ¶ quã ip̃e redemit.
bit hõ cõmũtationẽ ꝓ ãnia sua?
a ¶ q̃ prius venit humilis. h
f Filius em̃ hois vẽturus ẽ in glo i
ria patris sui cum angelis suis: ꝛ k
a ¶ oĩ ꝯditiõ l oĩ sexui. b ¶ stella ei differt
a stella l claritate. ¶ qð qꝛ incertũ est.
tũc reddet vnicuiq₃ ẽm õpa ei⁹. m n
s Amen dico vobis: sunt quidã †
a ¶ a sanctis mors: q̃si libãdo gustaẽ: vitã
vero possident in futuro.
de hic stãtibus qui nõ gustabũt o
mortẽ/ donec videãt filium ho/ p
a ¶ in ea claritate in qua erit pacto iudicio
quod completũ est in transfiguratiõe. de q̃
statim agit euangelista.
b minis vẽnientẽ in regno suo.

ptãtẽ regni. tũc em̃ dixit discipulis suis Math. vl. d. Data ẽ mi/ C
hi oĩs ptãs in celo ꝛ in terra.
✳ porale ꝛ aliud spũale. vnũ ẽ a potu ꝛ epulis tpare appetitũ Moraliter
gule ꝛ a delectationib⁹ ꝛ mollissimis suauitatib⁹ coercere: ꝛ ab
his q̃ tactu/ gustu/ visu decipiũt. sensum viriliẽ reuocare ac vio/
lẽter abstrahere. alter₃ abstinẽtie ꝛ cru/
cis genus ẽ ꝓciosius atq₃ sublimi⁹ mo/
tus animi regere ꝛ ꝑturbatiões illius
modestie trãq̃llitate placare: ire ac sup/
bie ipetus q̃si ferã bestiã refrenare: miti †Mar. 8. d
gare: q̃tidie ꝯ vitia increpare se q̃dã cen/ Luc. 9. c
sura ꝛ austeritate ꝯtutis ꝛ rixã q̃dãmõ
cũ hoie in timore cõserere. d ¶ Qui
em̃ voluerit aĩam suã sal. fa. i. vi/
tã aĩalẽ voluptatib⁹ expone. e ¶ Per
det eã. eternaliẽ. e ¶ Qui aũt ꝑdi
derit. i. a voluptatib⁹ retraxerit: In/
ueniet eam. ad gloriam ordinatam.
g ¶ Quid em̃ ꝓdest ho. ꝛc. q. d. ni
hil: s₃ multũ nocet. nã aĩa rõnaẽ imagi/
ne trinitatis insignita ꝓciosior ẽ oĩb⁹ ter
renis. i ¶ Filius em̃ hois ꝛc. Hie
ro. Timeo mortẽ, audi głiaz triũphan/
tis. vereris crucẽ ausculta angelo₃ mi
nisteria. †¶ Sũt q̃dã de hic stãti- †De simo. e
bus. cũ christo h̃ stãt: qui ꝓ ip̃o passio matheus
nes patiẽter sustinẽt: ꝛ isti mortẽ culpe
vel gehẽne nõ gustãt: s₃ cũ ip̃o trãseũt
ad głiaz sempiternã.
¶ In ca. xvi. vbi dr̃ in postil. Signa
aũt tempo₃ non potest.

Addictio. j. Hec rñsio ẽm ex/ positionẽ postilla
toris nõ videẽ ptinere ad ꝓpositũ. pe
tebãt em̃ pharisei signũ de celo in q̃ de
clararẽ tp̃s xp̃i aduẽtus: vt pz ex di/
ctis suis. Dicere aũt ꝙ h̃ nõ possent co/
gnoscere ꝑ ꝯstellationes sider₃ seu ꝑ fa †Rom. 2. a
ciẽ celi nihil videreẽ ad ꝓpositũ facere Mar. 9. a
cũ ipsi supnaturalia signa petebãt: non Luc. 9. d
signa q̃ ẽm cursum tẽpo₃ naturalẽ ap/
pareẽt. Vñ iste passus melius exponiẽ
ꝑ Chryso. sup Math. vbi sic ait: Sic
ergo in celo aliud q̃dẽ est signũ sereni/
tatis: aliud pluuie: ita ꝛ in me putare
oportet. Nã nũc in p̃mo aduẽtu signis
q̃ in terra sunt opus ẽ. q̃ aũt in celo sũt
ꝯseruanẽ tpi scd̃i aduentus q̃n ꝟtutes
celo₃ mouebunẽ. Hec Chryso. q̃ q̃de₃
expositio ꝓprie videẽ applicari ꝓposi/
to: vt pz seriẽ lr̃e bñ intuẽti. ¶ In

quid ꝑdit aĩaz suã ꝓpẽ me. h̃ est ꝓpẽ deũ mortẽ
sustinẽdo. f ¶ Inueniet eã. in btitudine fruẽdo. Et qꝛ aĩa
cũ sit imortal ꝓponẽda est oĩbus corruptibilib⁹ ꝛ trãsitoriis.
Idõ sequiẽ: g ¶ Quid em̃ ꝓdest ꝛc. q. d. nihil: imo ꝑ talia
ꝑdit multũ: qꝛ ꝑdit illð qð ẽ imortale ꝛ diuinũ in eo. h ¶ Fi
lius em̃ hois. qꝛ inuitauerat eos ad imitãdũ exẽplũ sue pas/
sionis. ideo ne terrereẽ morte corpali ꝛ transitoria ꝓmittit
eis ꝓmiũ future resurrectiõis qð cõplebiẽ in aduentu xp̃i ad
iudiciũ: qꝛ tũc resurgẽt hoies ad vitã imortalẽ. ꝛ h̃ ẽ qð dicit:
Filius em̃ hois. i. christ⁹ verus hõ. i ¶ Venturus est. ad
iudiciũ. s. k ¶ In głia pr̃is sui. qꝛ in forma głiosa iudica/
bit. l ¶ Et tũc reddet vnicuiq₃ ꝛc. Iustis głiaz aĩe ꝛ cor
poris. aliis aũt penã vtriusq₃. Et vt sint de futura głia aĩe ꝛ cor
poris magis certi: ꝓmittit eis ꝙ aliq̃bus eo₃ ondet in hac vi/
ta p̃nti qð ondit in sua trãsfiguratiõe: vt patebit in capło seq̃n
ti. ꝛ h̃ ẽ qð dicit: m ¶ Amẽ. i. fideliẽ. n ¶ Sũt q̃dam de
hic stãtibus. s. petr⁹: iacob⁹ ꝛ iohẽs: vt videbiẽ. o ¶ Qui
nõ gustabũt mortẽ. de vita p̃nti recedẽdo. p ¶ Donec
videãt fi. ho. ve. in regno suo. s. apparentẽ eis in forma
corpis głiosa: q̃lẽ habebit post resurrectionẽ cũ adept⁹ fuerit
ptãtẽ re/

Nico. de lyra

At qð dictũ ẽ ꝓponendo. s. exẽplũ sue
imitatiõis. scd̃o ꝓmittit ex h̃ głiam fu
ture resurrectiõis/ ibi: Fili⁹ em̃ hois.
dic igiẽ: a ¶ Si qs vult post me
venire. meã doctrinã ꝛ facta seq̃ndo.
B b ¶ Abneget semetip m. i. affectu₃
hũanũ: nõ solũ meã passionẽ nõ impe/
diẽdo s₃ etiã me in h̃ imitãdo. c ¶ Et
tollat cru. suã. i. parat⁹ sit in aĩo vo/
lũtarie crucem portare in q̃ crucifigaẽ
ignominiose. Ad h̃ aũt rõnẽ induẽ dicẽs:
d ¶ Qui em̃ vo. aĩa₃ ꝛc. Hoc aũt
Perdere põt dupliẽ itelligi. ꝑdere em̃ h₃ dupli/
dupliciẽ cẽ significationẽ. Vno mõ ide₃ ẽ ꝙ a/
accipitur mittere: ꝛ in isto sensu cum dr̃ h̃: Per
det eã. subintelligẽdũ ẽ: in alia vita. q.
d. Qui em̃ vo. aĩam suã sal. fa. i.
delitiis ꝛ voluptatib⁹ occupare in hac
vita: qꝛ h̃ ẽ vitã suã saluare ẽm opinio
nẽ carnaliũ: talẽ ꝑdet eã in alia vita: qꝛ obligat eã ad penã infer
ni. Alio mõ ꝑdere idẽ ẽ qð destruere: ꝛ tũc cũ dr̃ ꝑdet eã. sub/
intelligiẽ in hac vita. ꝛ ẽ sensus: Qui em̃ vo. aĩam suam
sal. fa. q̃tũ ad meritũ vite etne. Perdet eã. i. destruat cor/
pus laborib⁹ ꝛ passionib⁹ exponẽdo: ex q̃bus sequiẽ sepatio
aĩe a corpe. Et h̃ est aĩe₃ ꝑdere ẽm estimationẽ falsam carna/
liũ: s₃ sit saluare eã ẽm veritatẽ. ẽm hũc sensu₃ vltimũ sequiẽ:
e ¶ Qui aũt ꝑdit aĩaz suã ꝓpẽ me. h̃ est ꝓpẽ deũ mortẽ
sustinẽdo. ...

eo. ca. vbi dr̃ i postil. Et iõ s₃ scia nõ sit clauis: tñ necessario ꝓexi/
¶ Addictio. ij. Licet scia discernẽdi pctm̃ a nõ pctõ (giẽ.
ẽm magistrũ in. iiij. dis. xviij. sit clauis: nõ tñ in h̃ teneẽ cõiter a
doctoribus: vt ibidẽ tractaẽ. Nã ꝑut cõiẽ teneẽ in sacerdotł or
dinatione nõ infundiẽ habitus scie de nouo: sed imp̃miẽ sacer/
dotalẽ caracter: in q̃ fundanẽ he due ptãtes. s. discernẽdi ꝛ soluẽ
di seu ligãdi. q̃ q̃dem ptãtes vnã sunt in radice: s₃ distinguunẽ
penes ea₃ actus. Qꝫ aũt dicit postillator ꝙ scia necessario ꝓexi/
giẽ ad debitũ vsum clauis: non videẽ ver₃. Quis em̃ claues ec/
clesie recipe nõ debeat nisi hñs scie habitũ ꝯuenientẽ seu suffi/
cientẽ ad executionẽ huius ptãtis: ex hoc tñ non sequiẽ ꝙ si sa/
cerdos nõ habeat talẽ sciaz ꝙ nõ habeat claues. esset em̃ maxi/
me ꝑiculosu₃ cũ ꝙ plurimi ꝛ innũerabiles sacerdotes curã ani/
ma₃ hñtes talẽ sciaz nõ habeant: vt q̃tidie ꝯstat ꝑ experientiã. ꝛ
sic tales nec ligarẽt nec soluerẽt qð crudelissimũ esset opinari.
hoc tñ manifeste seq̃reẽ ex dictł postil. dicẽtis ꝙ scia necessario
ꝓexigiẽ ad debitũ vsum clauiũ. nihil em̃ est sine eo qð necessa/
rio ꝓexigiẽ. Vñ videẽ dicẽdũ ꝑut dictũ est. s. ꝙ sacerdos de cõ/
gruitate d₃ hr̃e sciaz sufficientẽ nõ tñ de necessitate: ꝛ sic sacer/
dos q̃ nõ h₃ talẽ sciaz actualiẽ nec habitualiẽ: põt tñ vti clauiũ
ptãte: ẽm quã ligat ꝛ soluit tanq̃ hñs diuinã ptãtẽ vt iude₃ ec/
clesiasticus. qð itelligendũ est sp claue nõ errãte.

Replica. In ca. xvi. vbi dr̃: Signa aũt tẽpo₃ scire nõ
potestẽ. ubi exponit postill. ad itentionẽ btĩ
Hiero. Glo. ordi. ꝛ alio₃. Bur. aũt adducit expositionẽ Chry.
ꝛ ob h̃ abucit expositionẽ postil. sine rõne q̃si eiusdẽ passus nõ
possint esse plres expositiões: fidei tñ veritate ꝑ oia ꝯnata. Cũ

em̃ postil. dicit

E em postil. dicit ꝙ signa tēporū ī diuina ꝓsciētia diffinitoꝝ nō possūt sciri ex his q̄ in celestib⁹ corpib⁹ fiūt: intelligit etiā si fiant ꝑter cursū cōem nature: de q̄ rō reddit: qꝛ hmōi tp̄a aduētus xp̄i ꝛ signa nō depēdēt ex his q̄ in corpib⁹ celorū fieri possunt: sꝫ ex diuina ꝓsciētia vn̄ euā celi ortū habuerūt. ¶ In eo. ca. vbi circa collationē clauiū postil. dicit: sꝫ scia nō sit clauis tn̄ necessario pre exigit. de q̄ dicto Burgē. magnū facit strepitū iponens postil. falsum sꝫ false. Nā postil. nō dicit sciam necessario ꝑexigi ad susceptionē clauiū nec ad vsuꝫ clauiū: sꝫ declarādo sic dicit sciam necessario ꝑexigi ad legitimū ꝛ debitū vsuꝫ earū: ꝛ sic Burg. ī fine hui⁹ corruptorij venit ī eādē sniam cū postil. dicēs vsuꝫ clauiū seq̄ clauē: claue tn̄ nō errāte: vbi igit clauis errat certū est vsum nō esse legitimū: vtēdo aūt auctoritate discernēdi absq̄ sciētia ꝛ discretione cōmittit error. Ad euitandū igit errorē necessario ꝑexigit discretio q̄ scia dici pōt nō clauis q̄ est snia postil. vt̄ visa nō truncatim. Qḋ aūt dicit Burg. de idētitate clauiū ī radice: ꝛ earū ꝑm act⁹ distictiōe hꝫ tractari libro. iiij. di. xviij. ꝛ. xix.

† mar. 9. a
Luc. 9. b

a ¶ Et post di Ca. XVII a
es sex assūpsit iesus b
petrū ꝛ iacobū et io
a ¶ gloriaꝫ maiestatis ostē surus.
a hānē fratrē eius: ꝛ duxit illos in c
a ¶ vt discāt gliam nō ī ꝓsēdo hui⁹ seculis sꝫ ī regno eterne btitudinis esse q̄rendā.
b montē excelsū seorsum: ꝛ transc d
¶ nō substantiā carnis amisit: sꝫ gloriā future resurrectionis ostendit.
c figurat⁹ ē ante eos. Et resplen f
a ¶ nō hꝫ clari⁹ q̄d cui cōparar. b ¶ sācti q̄cūq̄ baptizati estis xp̄m induistis.
duit facies ei⁹ sicut sol: vestimē
ta autem eius facta sunt alba si
a ¶ vt ostendant eū esse quē lex ꝛ ꝓphete ꝓmiserunt.
f cut nix. Et ecce apparuerunt il g

Glo. ordi.

N
Mar. 9. a.
Luc. 9. b

Et post di. sex. Ca. XVII Idē Marcus dicit: sꝫ Lucas octo. Hi q̄ ponūt medios: lucas addit ꝛ p̄mū q̄ ꝓmisit: et extremuꝫ q̄ cōpleuit. Et illi post sex mūdi etates q̄escēdū ab oī labore: ꝛ h̄ octauo tp̄e designat esse resurgēdū. Tres ducit: qꝛ q̄ fidē trinitat' firmit' seruauerūt ī eterna visione gaudebūt. In mōtē etiā ꝑm Lucā oratur⁹ qꝛ q̄ resurrectionē expectāt: mētes ī excelsis habitare ꝛ ꝑcib⁹ ꝯtinuis debēt insistere. Seorsū: qꝛ iusti ꝛ nūc alo sūt ab impijs sepati: ꝛ ī futuro oīmodo separabūt: cū abscōdet eos in abscōdito faciei sue a cōturr. hoīm. b ¶ Petrū ꝛ ia. Nomina istorū cōueniūt. Quisq̄ debet esse petr⁹. i. firmus in fide. Inde Iacob⁹. i. supplātator vitioꝝ. Inde iohēs. i. oīa gr̄e diuine ascribēs ꝯ supbiā vite q̄ solet oriri ex virtutib⁹. c ¶ In mōtē ꝛc. Facta sūt alba qḋ nō ante: qꝛ nōdū apparuit q̄d erim⁹: sed cū apparuerit siles ei erim⁹. Marcus ait: Qualia fullo sup ter. nō po. f. i. de⁹ in hac vita tam claros nequit facere: qꝛ null⁹ sine pctō. Nullus mūdator sui in terra faciet qḋ de⁹ in celo mūdās veste suā ab oī inquinamēto. Fullo est doctor aiarū vel mūdator sui corpis. d ¶ Trāsfigurat⁹ ē. Speciē quā habebat ꝑ naturā ostēdit: nō amittēs carnē quā assūpserat volūtate. Illud aūt corpus qḋ habuit ꝑ naturā dedit discipulis suis in cena nō mortale nō corruptibile. e ¶ Resplēduit. In exēplū future beatitudinis ꝛ claritatis quā videbūt iusti: p̄mus sublatis impijs. f ¶ Et ecce ap. ꝛc. Quales vl q̄d locuti Lucas dicit: Visi in maiestate: ꝛ dicebāt excessū eius quē cōpletur⁹ erat in hierlm. i. passionē ꝛ resurrectionē. Significāt oracula legis ꝛ ꝓphie: q̄ ī dn̄o cōpleta: ꝛ nūc doctis: ꝛ ī futuro oībus elect' patebūt. Et dn̄ visi ī maiestate: qꝛ tūc ꝓ apertius

F
Mar. 9. a
Quale corpus dederit discipulis in cena

Nico. de lyra

Diuisio

Et post dies sex. Fūdata ecclīa gētiū Ca. XVII in fide in ꝑce. ca. hic ponit eiusdē fūdatiōis ꝯfirmatio. Et diuidit in duas ptes: qꝛ p̄mo declarat gloriā future resurrectionis: ꝛ scđo efficaciā sue passiōis/ibi. Cōuersantibus aūt. Procedit aūt h̄ mō ordine. s. retrogrado ad ꝑcedēs ca. vt cōnuuet p̄ncipiū hui⁹ ca. ad finē ꝑcedētis vbi ꝓmiserat gliam future resurrectiōis vt visum est. Prīa diuidit in duas ptes: qꝛ p̄mo ostēdit glia future resurrectiōis. scđo ex h̄ subdit solutio duplicis questiōis. ibi: Et interrogauerūt discipuli. Prima in tres: qꝛ p̄mo ad declaratiōnē future resurrectiōis describit xp̄i trāsfiguratio. scđo subiūgit hui⁹ trāsfiguratiōis testificatio/ibi: Et ecce apparuerūt. tertio circa hoc ponit discipuloꝝ instructio/ibi: Et descēdētibus illis. Circa xp̄i trāsfigurationē euāgelista notat q̄ttuor: videlꝫ tp̄s determinatū/ꝯsortiū/locū ꝛ modū. Qr̄ tn̄ ad tp̄s dicit sic: a ¶ Et post dies sex. s. a ꝓmissione ꝑcedēti discipulis facta qn̄ dixit: Sūt q̄dā de hic stātib⁹ ꝛc. Cōsiderādū tn̄ ꝙ Luce. ix. dicit post dies octo qꝛ Matthe⁹ nō cōputat diē in q̄ xp̄s fecit eis ꝓmissionē: nec vltimū ī qua trāsfigurat⁹ est: sꝫ cōputat tm̄ tp̄s ītermediū: ꝛ iō ꝑm veritatē cōputādo totū tp̄a a ꝓmissiōe facta. vsq̄ ad

vsq̄ ad trāsfigurationē: transfiguratio fuit in octaua die. Rō aūt hui⁹ fuit: qꝛ ista trāsfiguratio facta est ad ostēdendū discipulis gloriā future resurrectionis: illa aūt erit ī octaua etate mūdi: ꝛ ꝓpter h̄ figurata est hic ꝑ octauā diē. Pria em̄ etas mūdi fuit ab adā vsq̄ ad noe. scđa a noe vsq̄ ad abraā. tertia ab abraam vsq̄ ad dauid. quarta a dauid vsq̄ ad trāsmigrationē babylōis. quinta a trāsmigratiōe babylonis vsq̄ ad xp̄m. sexta a xp̄o vsq̄ ad finem mundi. Iste aūt sex etates accipiūt ꝑm diuersos stat⁹ viuētiū in h̄ mūdo. septia autē accipit ꝑm statū aiarū q̄escentiū ī paradiso: ꝛ iō incepit ab ascēsiōe dn̄i qn̄ eis celū patuit: ꝛ durabit vsq̄ ad iudiciū: ꝛ iō ab ascēsiōe dn̄i currit cū sexta etate q̄tum ad simultatē tp̄is: octaua etas erit resurgentiū: ꝛ sic ptꝫ ꝙ bn̄ significat h̄ ꝑ octauā diē: ꝛ sic ptꝫ tp̄s cōueniēs hui⁹ trāsfigurationis. Cōsortiū aūt notat cū dr̄: b ¶ Assūpsit pe. ꝛ iacobū ꝛ io. Isti em̄ tres sunt assumpti ad vidēdū gliam future resurrectionis ꝓpter ꝑrogatiuā eminētie spālis inter alios. petr⁹ em̄ ꝓpter feruorē fidei erat īter alios p̄ncipalis: ꝓpter qḋ ꝛ p̄ncipalit' date sūt ei claues ecclie: vt ptꝫ ī ꝑcedēti ca. Iohēs aūt excellebat in ꝑrogatiua ꝟginitat': ꝓpter qḋ erat inter alios xp̄o mag' familiaris. Iacob⁹ autē īter alios discipulos p̄m⁹ sustinuit martyriū ꝓpter xp̄m: vt habet Act. xij. Cōsiderandum tn̄ ꝙ beat⁹ Ambro. sup Luk. ꝛ Aug⁹. sup epl̄am ad Gal. videt' dicere ꝙ iacob⁹ iste qui fuit in trāsfiguratione fuit ille iacobus qui primo rexit ecclesiā hierosolymitanā: ꝛ ille non fuit frater iohis et fili⁹ zebedei: sꝫ fili⁹ alphei. Sꝫ dicendū ꝙ cū text⁹ expresse dicat istū fratrē iohis: ꝛ ꝑ cōsequens filiuꝫ zebedei. qḋ Aug⁹. et Amb. nō loquūt assertēdo: sꝫ magis opinionē alioꝝ referēdo: si tn̄ loquerent assertiue nō eēt curādū de dictis eorū qn̄ sacra scriptura expsse dicit ꝯriū sicut hic. Vn̄ Aug⁹. in epl̄a. ad Vincētiū donatistā dicit de doctrina sanctorū q̄ ē extra scripturā canonicā. Hoc gen⁹ scripturaꝝ ab illis q̄ canonice nolant distinguēdū est: nō em̄ ex eis ita testimoniū ꝓferendū vt ꝯrariū sentire nō liceat: maxime vbi aliter senserunt q̄ꝫ veritas se habeat: nos in illo genere sum⁹ vt non dedignemur etiā ab aplo dictū suscipe: si q̄d aliud sapit' de⁹ illo reuelauit. Cōsequēter euāgelista designat locū di. c ¶ Et duxit il. in mō. excel. ad designādū ꝙ illi sūt apti ad ꝯtēplandū celestia qui eminēt ī cōtēplatiua vita. subdit aūt: d ¶ Seorsuꝫ. ad denotādū ꝙ cōtēplatiui debēt esse a tumultu secularium segregati. Cōsequēter describit trāsfiguratiōis modū. d. e ¶ Et trās. est. nō ꝙ mutauerit lineamēta corpis vel figurā: sꝫ ꝓpter claritat' vult⁹ ei⁹ immēsitatē: ꝛ h̄ ē qḋ subdit: f ¶ Et resplē. fa. ꝛc. Ad cui⁹ euidētiā ꝯsiderādū ꝙ aīa xp̄i a p̄ncipio creationis fuit gliosa ꝑ aptā visionē ꝛ ꝑfectā fruitionē. Verūtn̄ ex diuina dispositiōe fiebat vt glia aīe nō redūdaret ad corpus: vt sic corp⁹ eēt passibile ꝛ mortale adiplēdū ꝑciū redēptionis hūane. Et eodē mō ex diuina ordinatiōe factū ē vt glia aīe redūdaret ad corp⁹ ī hora trāsfiguratiōis vt ostēderet discipulis glia futura resurrectiōis: nō tm̄ aīe sꝫ corpis: vt sic aiarent ad sequendū xp̄m ī acerbitate passiōis ad qḋ eos īuitauerat ī ca. ꝑce. ꝛ sic ptꝫ ꝙ claritas illa in trāsfiguratiōe fuit claritas glie q̄ttū ad essentiā: sꝫ nō q̄ttū ad modū: qꝛ fuit eiusdē rōnis cū illa claritate q̄ ē in corpib⁹ gliosis: sꝫ nō fuit ibi ꝑ modū q̄litatē ꝑmanēt': sicut ē in illis: sꝫ ꝑ modū passiōis trāseūtis: ꝛ iō illa claritas nō dꝫ dici dos glie: qꝛ dos de sua rōne īportat q̄litatē ꝑmanētē ꝛ ē sile de lumie eleuāte aīam pauli ad vidēdū in raptu diuinā eēntiā: qḋ fuit eiusdē rōnis cum lumine eleuāte aīas beatoꝝ. Verūtn̄ qꝛ nō fuit ī paulo ꝑ modū q̄litatis ꝑmanētis: sꝫ ꝑ modū passiōis trāseūtis: iō ex tali eleuatiōe siue visiōe nō fuit paul⁹ beat⁹: qꝛ beatitudo īportat ꝑmanētiā. g ¶ Et ecce. Hic ponit trāsfiguratiōis testificatio: ꝛ p̄mo ꝓ testificatio

b

Ratio trāsfiguratiōis
Etates mūdi

Moraliter. a ¶ Et post dies sex ꝛc. Origenes. Sex diebus factus ē visibilis mūdus igit q̄ trāscēdit oēs res mūdi visibiles pōt excelsuꝫ mōtē ascēdere ꝛ aspicere gloriā verbi dei. g ¶ Et ecce ap. ꝛc. Orige. Si quis intelligit spūalem legē ꝯuenietē sermonib⁹ iesu: ꝛ in ꝓphetis abscōditam dei sapiam: ille videt moysen ꝛ heliā in gloria cū iesu.

Moralis

* Hic bo.

C
A
...rti' videbit quãta dignitate ſtatu: oĩo diuinoꝝ nõ ſolũ ſen ſus ſʒ etiã ſermo fuerit ꝓlat'. Vel moyſes ⁊ helias ſignificãt oẽs cũ xp̃o regnaturos. Mortu' moyſes: mortuos: helias vi uus: eos q̃ viui inuenient. Quib' cõuenit i maieſtate videri ꝑ glã quã habebũt: ⁊ exceſſum memorare: q2 vnica materia laudis ſit fidelib' paſſio xp̃i. Et q2 guſtata dulcedine celeſti vileſcunt infima. petr' viſa dñi et ſctõꝝ maieſtate: ſolis his ꝑpetuo vult herere dicẽs: Bonũ eſt nos hic eſſe: faciamus hic ⁊c. Scdm aliũ euãgeliſtã neſciebat qd di ceret: i eo q̃ i celis tabernacula quærit vbi nulla aduerſitatꝭ aura eſt timenda: q2 deus oĩpotẽs tẽpliũ ei' ẽ ⁊ agn'. Sʒ i h̃ ſciebat qd diceret: bonũ ẽ nos h̃ eſſe

Apo.21.g.

S.25.b

q2 vere ſolũ hoĩs bonũ ẽ itrare i gaudiũ dñi ſui. Or ſi petr' videns glificatã hũanitatẽ tãto afficit gaudio vt nunq̃ velit ab ei' iñuitu ſecerni: qd putãdũ ẽ de his q̃ diuinitatẽ videre meruerũt? a ℭ Adhuc eo lo. Vt diſcat q̃ tabernaculũ q̃ſiuit i reſurrectiõe nõ tegmĩe domorũ: ſʒ ſpũſſcti grã ꝓtegẽdos eſſe. b ℭ Ecce nu. lu. ⁊c. Sicut baptiçato dño ſic ⁊ clarificato myſteriũ ſcte trinitatis oñdit: q2 gliaꝫ ei' quã i baptiſmo cõfitemur credẽdo: i reſurrectione laudabim' vidẽdo. Spũſſctũs ibi i colũba hic i nube lucida. Quia q̃ mõ ſimplici corde fidẽ ſeruat: tãc apta viſiõe qd cre diderit cõtẽplabit: ⁊ ea grã q̃ illuſtrabitur ꝓtegẽt. c ℭ Et ec. vox ⁊c. Quia imprudẽter q̃ſiuit: reſpõſionẽ dñi nõ meruit. Sʒ vox pr̃is de filio teſtat: docet q̃ petrũ: ⁊ in eo ceteros veritatem. d ℭ Hic ẽ fi. Moyſes ⁊ helias ſũt ſerui: ⁊ nobiſcũ debẽt i cordib' dño ꝑparare tabernaculũ. e ℭ Ipm audite. Hoc iã pat' ſcipit: qd moyſes incarnationi teſtimoniũ dãs ꝓdixit. Prophetã ſuſci. ⁊c. Quaſi diceret: Iſte ẽ quẽ moyſes ꝓmiſit. f ℭ Et audiẽtes. Al

Deu.18.c

tiore eñi ſenſu vnã vtriu' q̃ intellexerũt deitatẽ. Tĩmuerũt: vel q2 ſe erraſſe cognouerũt: vel q2 nubes opuit eos. vel q2 vocẽ pr̃is audierũt. g ℭ Surgite. Pulſo metu doctrĩa dat: q̃ manẽte nõ

B

audiret. h ℭ Leuãtes aũt ocu. ⁊c. Ablata nube vidẽt ieſum ⁊ moyſen et heliã euanuiſſe: q2 poſtq̃ legis ⁊ ꝓphetarũ vmbra diſceſſit: q̃ velamẽto ſuo aplõs texerat: ve rũ lumẽ i euãgelio reperit. i ℭ Niſi ſolũ ieſum ⁊c. Si eñi Moyſes ⁊ helias cũ ieſu pſeueraſſent: vox pr̃is videret incerta cui poti' dediſſet teſtimoniũ. k ℭ Nemini dixe. viſi. ⁊c. Ne glã futuri regni oſtenſa incredibilis eſſet: ⁊ apud rudes' ſequẽs crux ſcandalum faceret.

a ℭ legiſlator. b ℭ exim' ꝓphetaꝝ. c ℭ d̃ paſſione eius ⁊ reſurrectione.

lis moyſes ⁊ helias cũ eo loquẽ a

a ℭ obiit' regnũ nõ i terra ſʒ i celo ẽ ꝓmiſſũ: nec mortali carne circũdatos poſſe itrare

tes. Reſpondens aũt petr' di b

xit ad ieſum: Dñe/ bonũ eſt nos †

a ℭ his nõ reſpõdet dñs: oſtẽdẽs nõ improbũ eſſe ſʒ inordinatũ qd cuperet.

hic eſſe: ſi vis faciam' hic tria ta c

bernacula/ tibi vnũ/ moyſi vnũ/ d

a ⁊ helię vnũ. Adhuc eo loquẽte/ e

b ecce nubes lucida obumbrauit †

c eos. Et ecce vox d̃ nube/ dicẽs:

d Hic ẽ fili' me' dilect' in quo mi g

a ℭ qui prius dixit: Penitet me fe. ho.

e hi bene complacui: ipſum audi

ℭ hõ fragil maiorẽ gliaꝫ n̄ ſuſtiet: ſʒ cadit

f te. Et audiẽtes diſcipuli cecide h

a ℭ nõ ſolũ de patris: ſʒ ⁊ de filij maieſtate

runt in faciem ſuam: ⁊ timuẽrũt

a ℭ q2 ꝑ ſe ſurgere nõ poterũt. vt metũ fuget ⁊ mẽbra ſolidet.

valde. Et accẽſſit ieſus ⁊ tẽtigit k

a ℭ quos manu ſanauit: ſanat iperio.

g eos: dixitq̃ eis: Surgite/ nolite

h timere: Leuãtes autẽ oculos l

ℭ vbi cepit fili' deſignari ſerui diſceſſerũt

i ſuos neminem viderũt niſi ſolũ

ieſum. Et deſcendentibus illis m

de monte precepit ieſus/ dicẽs:

k Nemini dixeritis viſionem/ do †

nec filius hominis a mortuis re

ſurgat. Et interrogauerũt eum n

et timuerunt valde.

rib' aſſũptis. Per h̃ etiã oñdit q̃ xp̃s erat dñs vite ⁊ mortis: q2 habebat teſtioniũ ab helia q̃ erat adhuc viu': ⁊ a moyſe q̃ iã fuerat mortu'. b ℭ Rñdẽs aũt pe. Hic ponit teſtimoniũ aploꝝ q̃ fuerũt eminẽtes i no. teſt. Ad cui' euidẽtiã ſciendũ q̃ btitudo eẽntialiter cõſiſtit in aſpectu claro ipſius diuinitat' ⁊ pfecta ei' fruitiõe: accidẽtalit aũt cõſiſtit i aſpectu hũanitatis xp̃i ⁊ delectatiõe ɔſequẽte. ꝑ quã ſit ꝑ ſtrumẽtũ ɔiũctũ diuinitati ſũt ſcti adducti ad gliaꝫ. Iſti aũt apli q̃ admiſſi fuerũt ad vidẽdũ trãſfigurationẽ xp̃i nõ viderũt ipẽ' diuinitatẽ ſic paul' i raptu: ſʒ tñ ei' hũanitatẽ i forma glioſa: ⁊ tñ i ei' aſpectu fuerũt ſic delectati q̃ voluiſſent ibi ꝑpetuo manere ꝓpt qd dixit Petr': Dñe bonũ ẽ nos hic. c ℭ Faciam' hic tria ta. ad manẽdũ. ſ. h̃ ɔtinue. d ℭ Tibi vnũ ⁊c. nõ loqẽ d̃ tabernaculo faciendo ꝓ ſe ⁊ ſocijs ſuis: q2 volebat cũ xp̃o eẽ i ſuo tabernaculo ⁊ ſocij ſui cũ alijs duob'. Lucas aũt dicit q̃ loq̃bat petr' neſciẽs qd diceret. ſic eñi ex magnitudĩe paſſiõis vt timoris vel amoris aliqs ꝓrũpit i aliq̃ verba ſine ꝓmeditatiõe: ita ſilr ex magnitudine deuotiõis ⁊ delectatiõis exprẽ dixit petr' illa ꝟba q̃ tñ nõ erãt rõnabilia: q2 i ſolo aſpectu hũanitat' xp̃i nõ ɔſiſtit btitudinis eẽtia vt iã dictũ eſt: ⁊ iõ illud nõ debebat ſufficere ꝑ finali btitudine. e ℭ Adhuc eo lo. Hic ponit teſtificatio diuia: ſic eñi i baptiſmo xp̃i in q̃ ɔſiſtit regeneratio ⁊ principiũ vite ſpũalis apparuit tota trinitas: fili' in carne: pat' i voce: ſpũſſanctus in ſpecie colũbe: ita ſilr ɔueniẽs fuit qd apparet i trãſfiguratiõe ꝑ quã oſtẽſus eſt termin' ſeu pfectio vite ſpiritualis: videlʒ g'la future reſurrectionis: ⁊ iõ ſicut fili' apparuit ibi in carne decorata tñ claritate glie: ita ſpũſſctũs in lucida nube ꝑ quã ſignificata ẽ plenitudo veritat' in xp̃i ꝑdicatione: ꝓpt qd dictũ eſt: Ipſum audite. pat' aũt apparuit i voce. d. f ℭ Hic eſt fi. me'. ſ. naturalis: alij aũt ſũt adoptiui. g ℭ In q̃ mihi ⁊c. i. i quo diuinũ beneplacitũ cõplebit de redẽptiõe mundi. Sequit: h ℭ Et audientes diſcipuli ceciderunt in faciem ſuã

† De cõ. di. 3. c. fina.

D

Hoc aũt factũ eſt ad declarationẽ humane fragilitatis iuxta excellentiã diuine maieſtatis. i ℭ Et acceſſit ieſus. ad conſolandum eos. ſ. k ℭ Et tetigit eos. familiariter et dulciter eos conſolando. Sequit: l ℭ Leuantes autẽ oculos ſuos neminẽ viderunt niſi ſolum ieſum. quia moyſes et helias iam receſſerant: reducti voluntate diuina ad loca vnde fuerunt adducti. m ℭ Et deſcendentib' illis de mõte ꝑcepit ieſus ⁊c. Hic ponit diſcipuloꝝ inſtructio de viſione ꝓhabita: quia ꝑcepit eis ieſus ne viſionẽ ꝑdictã alijs diuulgarent ante reſurrectionẽ ſuam: ne alij audientes chriſtum eis appruiſſe in forma glorioſa ſcandalicarent: poſtea videntes ipſum pati tã ignominioſe. n ℭ Et interrogauerũt eũ. Hic ponit ſolutio duplicis queſtionis suborte ex ꝑdict'. ſecũda ponit / ibi: Et cum veniſſet ad turbã. Circa primum aduertendũ q̃ diſcipuli audierãt a phariſeis ⁊ legiſperitis q̃ heliam debebat ve nire circa

Nico. de lyra

ℭ Or heliã

Divisio

ni teſtificatio hũana. ſcdo diuia / ibi: Adhuc eo loquẽte. Prima i duas: q2 ꝓmo ponit teſtificatio eminẽtiũ viroꝝ i ve. teſt. ſcdo eminẽtiũ i nouo / ibi: Rñdens aũt petr'. Dicit ẽ ꝓmo q̃ moyſes ⁊ helias appuerũt illi: h̃ ẽ ipis diſcipulis. a ℭ Loquẽtes cũ eo. de q̃ aũt loqrent Lucas exꝓmit. ix. ca. dicẽs q̃ loq̃bãt cũ ieſu d̃ exceſſu quẽ expletur' erat i hierlm: q̃ qdeꝫ exceſſus fuit i ſua paſſiõe i q̃ ſuſtinuit dolorẽ exceſſiuũ ⁊ ignominiã exceſſiuã ꝓpt amorẽ exceſſiuũ ad nos. Rõ aũt q̃re moy

quare moyses et helias xp̃o apparuerũt

ſes ⁊ helias mag' apparuerũt q̃ alij: q2 moyſes erat legiſlator: ⁊ helias maxim' emulator ꝓ honore diuino: ſm q̃ de eo ſcribit. iij. Reg. xix. Zelo zelat' ſũ ꝓ dño exercituũ. ⁊ iõ ꝑ teſtimoniũ iſtoꝝ apparuit q̃ xp̃s nõ erat diſſolutor leg' vt iponebãt ſibi iudei: ſʒ mag' adimpletor. ſilr nec blaſphemator diuini noĩs vt iponebãt ei iudei: q2 dicebat ſe filiũ dei: ſʒ magis ɔfeſſor ſtatꝭ. Cõſiderãdũ etiã q̃ moyſes ⁊ helias nõ fuerũt ibi ſm apparẽtiã fantaſticã: ſʒ ſm veritatẽ: q2 helias fuit adductu' ibi d̃ loco q̃dã eminẽti ad quẽ fuerat rapt': vt h̃r. iiij. Regũ. ij. ⁊ ſic apparuit ibi i aĩa ⁊ corpe. Moyſes aũt fuit adductu' ibi d̃ limbo ſctõꝝ patrũ: nõ q2 reſurrexerit: ſʒ q2 aĩa apparuit ibi i q̃dã corpe ſibi adaptato: ſicut apparẽt angeli i corporib' aſſũ

Moraliter

* ℭ Dñe bonũ eſt nos hic eſſe. ſcilicet in cõtẽplatiõis dulcedine. c ℭ Faciamus hic tria tabernacula. que cõtemplatiuus moraliter facit quando legẽ ⁊ ꝓphetas ⁊ euangelium practice legendo diſponit. ſcʒ corde credendo: ore confitendo ⁊ opere adimplendo. † ℭ Et ecce nubes lucida obum. i. cognitio vera. ideo ſubdit: Hic eſt filius meus dilect' in quo mihi bene cõpla. ⁊c. h ℭ Et audiẽtes diſci. ceci. in faciẽ ſuã ⁊c. nam ſic illuminati venerant dei maieſtatem. † ℭ Nemini dixeritis viſionem: donec filius hominis a mortuis reſurgat. q2 diuia myſteria nõ ſunt ſemper ſed loco et tempore debitis publicãda.

 * Quid ergo

E S a ¶ Qz heliā oportcat prio ve. Tradicio phariseoꝝ est
mala.vi.b iuꝫ Malachiā ,pphā3: ꝙ helias veniat añ aduētū saluatoris: ꝛ
reducat corda patrū ad filios ꝛ filioꝝ ad pſeos: ꝛ restituet oia
in antiquū statū. Estimāt ꝗ apli trāſformatōeꝫ glie vltimā hāc
esse quā viderāt ꝛ dicūt: Si iā venisti in glia quō ꝓcursor tu°
nō apparet: marie qz ꝛ heliā viderāt re
cessisse. b ¶ Oia. Utiqꝫ illa ꝗ ,pphā
ꝓdixit.i.coꝛ patrū ad fidē filioꝝ ꝛ econ
†Mar.9.b uerso restituet: etiā ħ qꝺ morti debet
ꝛ soluet.i.morietᷣ: vt in Marco apu°
demōstrat. c ¶ Tūc intellexerūt
ꝛc. Ex indicio paſsiōis sue quā sepe di
xerat: ꝛ ꝓcursoris sui quā cōpletā vide
bāt. d ¶ Et cū venisset. Loca re/
bus cōgruūt. In mōte orat: trāſforma
tur: arcana maiestat' apit: iferma tur/
ba occurrit: miseros audit: ifirmos cō
fortat: docet: castigat. e ¶ Quia lu
Mar.9.c naticus ē. Hūc marc° surdū ꝛ mutū
dicit quē matthe° lunaticū. Nō ꝙ lu/
na demonib° seruiat: sꝫ demō lune cur
sum obseruās corripit hoies vt p crea
Typice turā isamet creatorē. ¶ Typice luna/
ticus ē ꝗ p horaꝝ īmomēta mutatᷣ in vi
cia: nec pstat in icepto: sed crescit ꝛ de/
crescit: ꝛ nūc in ignē libidīs vl ire fer/
tur: nūc in aq̄s cupiditatis ꝗ nō valēt
extinguere charitatē. f ¶ Et obtuli
ꝛc. Latēter accusat discipulos cū sepe
ipossibilitas curādi nō ex vitio curādoꝝ
sꝫ eoꝝ ꝗ curādi sūt ,pueniat. g ¶ Re
al.†turbas spōdēs. nō tedio supat° ꝗ mitis est in
ꝟba erūpit: sꝫ sicᷣ medic° egroto ꝯ sua
†Mar.9.c ꝓcepta agēti. h ¶ Et icrepauit. qꝛ
Luc.9.c iratus ē nō hoi sꝫ vitio: ꝛ p vnū hoiēꝫ
iudeos arguit infidelitat'. Unā addit:
Afferte illum huc ad me. i ¶ Et
Mar.9.c exijt ab eo dē. Marc° dicit de isto:
qꝛ cū vidisset dn̄m statī spūs cōturba/
uit eū: ꝛ elisus in terra volutabatᷣ spu
S māns. ꝛ dn̄o iubēte vt exeat: clamās et
discerpēs exit. Quia sepe dū conuerti
†Mar.9.c ad dn̄m post pctā volum°: mag' a dia
Luc.9.c bolo īpugnamur: vt vel odiuꝫ ꝟtutis
icutiat: vel expulsiōis sue vīdicet iniu
riā. Exitur° discerpit ꝛ furēti clamore
intuētes terruit: qꝛ plerūqꝫ dū de coꝛ/
de expellitᷣ acriores tēptatiōes excitat
ꝗ̄ prius qñ possidebat qet°. k ¶ Pro
pter incre. Ecce qñ ñ exaudimur ñ ē
ipossibilitas ꝓstāt': sꝫ culpa defectiu.
Nā ex opposito si fides vr̄a tā feruēs
eēt ꝗ tribulara mag' ꝛ mag' calescerꝫ.

a ¶ cū iā te in glia viderimus.
discipuli / dicentes: †Quid ergo †
a scribe dicunt ꝙ heliam oporteat
¶ ante aduentum domini.
primo venire? At ille respōdēs/
a ¶ ꝓcursor iudicii vnde ꝯstat hūc nō esse
scōm aduentum.
ait illis: Helias quidē venturus a
b est: ꝛ restituet oia. Dico autē vo/ b c
a ¶ ꝓcursor redēptionis: vñ ꝯstat ꝓmū aduē
tū cōpletū. ¶ nō corpe sꝫ ꝟtute ꝛ spū.
bis: qꝛ helias iā vēit: ꝛ nō cogno d
a ¶ amauerūt. ¶ ſpreuerūt: decollauerūt.
pharisei eū ꝯsenserūt.
uerūnt eū / sed fecerūt in eo quē/ e
cūqꝫ voluerūt. Sic ꝛ filius hois f
a ¶ a iudeis herode ꝯsentiente.
c passurus ē ab ēis. Tūc intellexe/
rūt discipuli qꝛ de iohāne bapti/
d sta dixisset eis. Et cū venisset ad g
†turbā: accessit ad eū hō genibus h
,puolutus ante eū / dicēs: †Domi †
e ne miserere filio meo qꝛ lunatic°
a ¶ desꝑcans exponit oīa incōmoda egroti.
est: ꝛ male patitur: Nām sepe ca/ i
a ¶ in aquā voluptatis ꝗ emollit.
f dit in ignē / ꝛ crebro in aquaꝫ. Et k
obtuli eū discipulis tuis: ꝛ nō po
g tuerūt curare eū. Respondens l
autem iesus ait: †O generatio in
credula ꝛ puersa: quousqꝫ ero vo
biscū. Usqꝫ ꝗ patiar vos? Affer/ m
a ¶ p ipm iudeos arguit.
h te huc illū ad me. Et increpauit n
a ¶ poci nō demonē: vt ondēret traditū eē
imūdo spiritui. ,ꝑꝑ pctm suū vel parentū.
i illūm iesus: ꝛ exijt ab eo demoni/ o
¶ qꝛ ibi nullus morbus ꝓualet vbi omnipo
tentia interuenit manos.
um / ꝛ curatus est puer ex illa ho p
ra. Tunc accesserūt discipuli ad q
iesum secreto / ꝛ dixerunt: Qua/ r
re nos non potuimus eijcere il/
k lū? Dicit illis iesus: Proptᷣ in/

Ni.de ly.

N ¶ Sicut
...nire circa mūdi ꝯsūmationē: vt ha
betᷣ Malach.vlt. ꝛ ideo qꝛ heliā vide
rāt credebāt finē mūdi ,ppinquū: mira
banᷣ tñ ꝙ ipse ita cito recesserat ꝛ ni/
hil docuerat vel ꝓdicauerat: cū tñ scri/
ptū sit Malach.vlt. ꝙ deberet cōuer/
tere corda patrū ad filios: ꝛ ideo q̄re/
bāt intellectū huius quō sit itelligēdus eius aduētus añ chri/
stū. Et saluator breuiter rñdet ꝙ duplex ipius ē aduēt°. Un°
ad iudiciū in fine mūdi: ꝛ hūc ꝓueniet helias in ,ꝑpria psona
ꝓdicādo iudeis ꝛ ꝯuertendo ad christū: ꝛ falsitatē antichristi
detegēdo. ꝛ ħ est qꝺ dicit: a ¶ Helias qdē vēturus est.
in fine mūdi.s. b ¶ Et restituet oia. qꝛ oēs iudeī ꝗ tūc in/
uenientᷣ ad christū ꝯuertentᷣ. Alius ē aduentus ipius christi
in mūdū: ꝗ iā ꝓcessit ꝛ hūc ꝓuenit in spū helias.i. iohānes ba
ptista qui habuit zelum veritatis sicut helias. ꝛ hoc est qꝺ di/
cit saluator: c ¶ Dico autem vobis quia helias iā ve/
nit.i. iohannes baptista qui venit in spiritu ꝛ virtute helie:
vt habetur Luce.i. d ¶ Et non cognouerunt eum.i. fa
cta eius et doctrinam non approbauerunt: quia pharisei ꝛ le
gisperiti baptisma suum et doctrinam contempserunt. Hero
des autem de eoꝝ consilio vt ,pbabiliter creditur eum incar/
cerauit. e ¶ Sed fecerunt in eo quecunqꝫ voluerunt.
Ipsum incarce

Ipsum incarcerando ꝛ interficiendo. f ¶ Sic ꝛ filius ho/ G
minis passurus est ab eis. Tūc intellexerunt discipu
li ꝛc. Quia per consilium phariseoꝝ captus est ꝛ morti adiu/
dicatus: ꝛ manibus crucifigentium ipsum traditus. g ¶ Et
cum venisset ad turbam. Hic ponitᷣ solutio secunde que/
stionis: ꝛ primo ponitur questionis oc
casio. secūdo questionis dissolutio / ibi:
Tunc accesserunt. Circa primum con/
siderandum ꝙ alij discipuli videntes
ꝙ non essent admissi ad secreta christi
sicut alij tres discipuli predicti aliquod
humanum passi incurrerunt quendam
motum turbationis ꝛ inuidie: sicut cla
rius videbitur capīo sequēti. ꝛ ideo ex
hoc factum est ꝙ in absentia christi nō
habuerunt tantam virtutem demones
expellendi sicut ante. ꝛ ,ꝑpter hoc quē/
dam demoniacum per lunationes affli
ctum eis oblatum non potuerunt cura
re. Alia autem causa fuit incredulitas
patris qui perfecte non credebat: sed
christus adueniens ipm solo verbo cu/
rauit. ꝛ hoc est quod dicitur: Et cum
venisset ad turbam. rediens de mō
te vbi fuerat transfiguratus. h ¶ Ac
cessit ad eum homo genibus pro
uolutus ante eum ꝛc. Duplici eñ
de causa demon aliquādo ꝓm varieta/
tem lune affligit hominē magis ꝗ̄ alio
tempe. Una est vt p hoc creatura dei.s.
ipa luna infametur. Alia causa est: qꝛ
,ꝑpter mollicien cerebri in nouilunio
quando abundant humida super que
luna habet dominium: cerebrum est ap
tius vt in ipo demon aliquid operetᷣ.
Sequitur: i ¶ Nam sepe cadit in
ignem. Quia diabolus volebat eum
comburere vel submergere si deus per
misisset. k ¶ Et obtuli eum disci/
pulis tuis ꝛc. Cause huius iam dicte
sunt. l ¶ Respondens autem ie/
sus ait: O generatio incredula ꝛ
peruersa. Hoc dixit ꝛ ,ꝑpter discipu/ H
los ꝛ ,ꝑpter patrem pueri rationibus
dictis. m ¶ Usqꝫ quo patiar vos:
Id est defectus et malicias vestras.
n ¶ Et increpauit illum iesus.s.
demonem affligentem puerū. o ¶ Et
exijt ab eo. Non audēs resistere chri
sti precepto. p ¶ Et curatus est pu
er ex illa hora. Quia ei tunc non af/
flixit eum demon. q ¶ Tunc accesse
runt. Uidentes discipuli ꝙ non potu/
issent curare puerum. cum tamen alias
plurics eiecissent demonia de corpori/
bus obsessis. Ideo accesserūt ad iesum
secreto. ,pbabiliter eñ timebanᷣ ꝙ ex
culpa eoꝝ erat in parte: ꝛ ideo nolebāt
de hoc iesum publice interrogare: sed
magis in secreto. r ¶ Et dixerūt ei:
Quare nos non potuimus eiice
re illum? Dicit illis iesus: Pro/
pter incredulitatem vestram. Quia vnum peccatum tra/
hit ad aliud. inde est ꝙ postꝗ̄ incurrerant motum turbationis
ꝛ inuidie cōtra alios aplos: ꝯsr̄ incurrerūt quendā torporē in
fide: ex quibus secutum est ꝙ non potuerūt demoniacū curare.
Amen.i.fi/

Moraliter

* † ¶ Quid ergo scribe dicūt ꝙ heliā oporteat prio
venire ꝛc. Sic ē duplex aduētus christi: ita ꝛ duplex helias.s.
in spū ꝛ psona. ꝓdicator āt euāgelij gerit officiū vtriusqꝫ. nam
disponēdo ppłm ad suscipiēdū xp̄m p grāꝫ venientē gerit offi/
ciū ꝓmi.s. iohis baptiste. disponēdo ꝟo ppłm ad suscipiendum
ipm iudicem venturū gerit officiū scōi.s. helie personaliter. Et
cū venisset ad turbā ꝛc. Sequitᷣ: † ¶ Dn̄e miserere fi/
lio meo qꝛ luna. ē. p quē istabil' designatᷣ. sicᷣ dr̄ Eccl.xxvij.b.
Stultus vt luna mutatᷣ. Ideo sequitᷣ: i ¶ Nā sepe cadit in
ignē.s. iracūdie. nā ira ē accēsio sanguīs circa coꝛ. k ¶ Et cre
bro in aquam.s. voluptat' ꝛ luxurie. ꝛ de hoc dicitur infra.
* Hoc āt ge/

A a ¶ Sicut gra. sina. &c. Fidē pfectā grano sinapis cōparat q̄ sit in facie humilis & in pectore feruēs: vilis videntibus: et nullarū viriū apparēs: sꝫ pressuris trita: qd intus habet ostē- dit. b ¶ Hoc aūt ge. &c. Quod ꝑuersitas diaboli superet ostēdit: vt grauiora queq̄ sciam⁹ ieiunijs & orōnib⁹ fuganda: & irā dei in nos hoc remedio posse pla- cari. c ¶ Nisi ꝑ orōnē. Ista carna- liū voluptatū mutabilitas n̄ mutat vel vincit: nisi spūs orōne cōfirmet: & ca- ro ꝑ ieiuniū maceret. Nisi ꝑ orōnē et ieiu. Ieiuniū eni generale ē: nō mo- do ab escis sꝫ ab oib⁹ illecebris carnali bus & ab oībus vitiis abstinere: sic et orō generalis nō solū verbis sꝫ etiā in oībus q̄ in obsequiū dei & fidei deuoti
1. Tes. 5. d one gerim⁹. vnde dicit: Sine intermis sione orate. d ¶ Filius hois. Semp letis miscet tristia: vt cū venerint quasi pulsa min⁹ moleste ferant. e ¶ Et cō tristati. Hoc nō de infidelitate ꝓue- nit: sed de dilectione: q2 nihil humile d̄ eo patiunt audire. f ¶ Et cū ve. ca. Per Augustū cesarē iudea facta ē tri-
L. 2. c butaria: & oēs cēsi capite ferebāt. Vn̄ et Joseph cū maria ꝓfectus est in beth leē. Rursus q2 nutrit⁹ est in naçareth qd est oppidū galilee vrbi capharnaū subiacēs: poscunt tributa: & ꝓ signorū multitudine nō audēt ipsum aggredi: sꝫ cōueniūt discipulū siue maliciose siue fideliter: verū reddat tributa: an cōtra dicat cesari. g ¶ Quid tibi videt. Anteq̄ petrus suggerat dn̄s interro- gat ne scādaliçent discipuli ad postula tionē tributi: cū videāt eū nosse q̄ eo ab sente gesta sunt. h ¶ Reges terre.
B Dn̄s noster & ſm carnē fili⁹ regis erat et dauid nat⁹ & oīpotentis verbū: q̄ vt fili⁹ regū tributa nō debebat: sꝫ ꝓ hu- militate carnis decet eum implere oēm iusticiā. i ¶ Ergo liberi. Liberi sūt filij regni in oī regno: tūc multo mag⁹ liberi sōt filij illi⁹ regni sub quo sūt oīa regna in q̄libet terreno regno.
¶ Et eum

credulitatē vestrā. Amen quip- a
pe dico vobis: Si habueritis fi- b
a ¶ qd minimū ꝫ mōrē. ¶ vn̄ alibi: Que- cūq̄ in noīe meo petie. credi. q2 accipietis.
c dem sicut granum sinapis: dice- c
a ¶ sꝑbo diabolo. b ¶ ab obsesso corpe in altū maris. i. in ꝓfundū inferni.
tis mōti huic: transi hinc/ & trā- d
a ¶ nulla incōmoditas insanabilis.
sibit: & nihil ipōssibile erit vobis.
* Hoc autē genus nō eijcitur ni- e
si per orationē & ieiunium. Con- f
uersantibus aūt eis in galileā/ g
d dixit illis iesus† Filius hominis h
tradendus est in manus homi-
a ¶ si hoc contristat. ¶ hoc letificet.
num: et occident eum: et tertia i
e die resurget: Et contristati sunt k
f vehementer. Et cū venissent ca- l
¶ exactores tributi.
pharnaū: accesserunt qui didra- gmā accipiebant ad petrū/ & di-
xerunt ei: Magister vester non m
¶ vere non.
soluit didragmā. ait: Etiam. Et n o
cum intrasset in domū preuenit
g eum iesus/ dicens: Quid tibi vi-
h detur simon: Reges terre a qui- p
¶ de terris.
bus accipiunt tributum vel cen-
¶ de capitibus.
sum: a filijs suis/ an ab alienis:
Et ille dixit: Ab alienis. Dixit q
¶ quāto magis dn̄s regum.
i illi iesus: Ergo liberi sunt filij. r

tibus autē eis. i. iesu et discipulis suis. g ¶ In galileā. C que erat terra vbi fuerat cōceptus & nutritus. h ¶ Dixit il lis iesus: filius homi. tra. est in ma. ho. q2 ꝑ instinctum demonis intrantis cor iude traditus est in manus iudeorū. vt habet Joh. xiij. Et a iudeis traditus est in man⁹ gentiliū. l ¶ Et occident eū & tertia die re surget. cū morte sua p̄dixit resurrecti- onem suā ne in passione eius incurre- ret desperationē. k ¶ Et cōtristati sunt vehemēter. quia eius societas ita erat dulcis et grata q̄ nō miruz est si cōtristati sunt passione eius audita. l ¶ Et cū venissent. Hic ostendit passionis ei⁹ efficatiā que est libertas vera: q2 per passionē christi sumus a seruitute diaboli liberati: & ista liber- tas sic declarat. cū dicit: Et cum ve- nissent capharnaū accesse. qui didragma accipiebāt. Capharna um erat ciuitas principalis in galilea: & ideo ibi manebāt qui tributū collige bant ex parte romanorū quibus iudea erat subiecta: & quilibet capitane⁹ do- m⁹ soluebat didragma: & valet didra- gma duplex dragma: dragma autē est octaua pars vncie: & valet sex obolos. obolus aūt valet quātū vnus paruus turonensis: & sic quilibet capitane⁹ sol uebat annuatim quasi. xij. turonēses: ista aūt possūt colligi ex his que dicūt Papias & Isidorus de ponderibus. Isti igit qui didragmā accipiebant a quolibet capitaneo dixerūt petro: m ¶ Magister vester non soluit didragma: nō faciebant mētionē de apostolis: q2 nō accipiebāt nisi a capi- taneis vt dictū est: n ¶ Ait: etiā. q̄- si dicat: hoc est verum. o ¶ Et cū in trasset domū ꝑuenit eū iesus. ea q̄ facta erāt in eius absentia sibi p̄dicē do: et in hoc ostendit q̄ nihil latebat ipsum. Sequit: p ¶ Reges terre a quibus accipiunt tributuz &c. Hoc autem interrogauit nō ignorās quid erat respōsurus: sed vt ex sua re- sponsione melius informaret eum de veritate. q ¶ Et ille dixit: ab alie nis: dixit illi iesus: cōcludendo ve- ritatē. r ¶ Ergo liberi sunt filij. Ipse autē christus erat filius dei ſm naturam diuinā: et per cōsequens nul li subiectus: similiter ſm naturam hu- manam erat filius dauid: et per consequens liber a tributo. Et ex hoc sequitur q̄ apostoli qui erant de eius familia essent liberi. Verūtamen ne scandaliçarentur illi qui colligebāt vo luit tributū reddere. Ad cuius euidentiā considerandū q̄ scā dalum aliquādo orit ex malicia quale fuit scandalum pharise orum: et tale est contemnendum: sicut dictum est. s. xv. ca. Ali quando oritur ex ignorantia: et tale scandalum vitādum est. Salua tamen triplici veritate. scꝫ iusticie: vite et doctrine: et
† Mar. 9. e
Luc. 9. e
Dragma
D

Nico. de lyra

* a ¶ Amen. i. fideliter. b ¶ Di- co vo. si ha. fidē &c. qd est modicum in q̄titate: sed maximū in virtute. c ¶ Dicetis: id dicere poteritis. d ¶ Monte huic: trāsi hinc & trā- sibit &c. licet apostoli nō legāt mōtes trāstulisse ad litterā: legunt tñ maiora fecisse in virtute fidei vt mortuos suscitasse & cecos illuminasse: & cōsimilia: que nō possunt fieri nisi virtu te supnaturali & diuina: trāslatio autē mōtis ad aliū locū ali- qñ fit virtute naturali: sicut in terremotu vehemēti. Vel pōt dici q̄ mons hic accipit metaphorice: id est diabolus q̄ pōt di ci mons ꝓpter supbiā: q2 ipse est rex sup oēs filios supbie: vt
Job. 41. b dicit in Job: & sic est sensus: Si habuissetis fidē feruētem. i. charitate: potuissetis dixisse monti huic. i. diabolo. trāsi hinc: id est de obsesso lunatico & trāsisset de corpore exeūdo: & sic in hoc ostēdit causam quare nō potuerunt eū eijcere: & hoc est qd subdit: e ¶ Hoc autē gen⁹ nō eijcit &c. Oratio aūt que est mentis eleuatio in deū: & ieiuniū ꝑ quod refrenat caro sūt effectus fidei formate ꝑ charitatē. Sciendū etiā q̄ sicut in di- uersis rebus corporalib⁹ administrādis diuersi angeli a deo ꝓponunt & diuersorū ordinū: sic etiā in diuersis tentationib⁹ diuersi demones habent specialē effectū: q2 aliqui potissime tētant de diuitijs cōgregandis: aliqui de honoribus appetē- dis. Vnde & aliqui dicunt spiritus supbie: & aliqui spūs luxu rie. Iste autem demon habebat virtutem tētandi potissime d̄ vitio carnis: qd vitiū potissime refrenat ꝑ orationē & ieiuniū & ꝑ cōsequens demon de talib⁹ tentans ꝑ talia superat. f ¶ Cōuersantib⁹ aūt illis. Hic declarat se esse p̄cium no stre redemptionis: & diuidit in duo: q2 primo ostendit suā fu- turā passionē. secūdo ex quodā facto declarat sue passionis ef ficatiā/ ibi: Et cū venissent. In prima pte dicit sic: Cōuersan
tibus aūt

* tale erat

Moralis
* e ¶ Hoc autem genus nō eijcitur nisi per oratio- nem et ieiunium: per ieiunium enim curant pestes corpo- ris: et per orationem pestes mentis. f ¶ Conuersantib⁹ autem eis in galilea dixit illis iesus: filius hominis tradendus est &c. galilea volubilis interp̄tat: & ideo ꝑ hoc q̄ dominus ibi p̄dixit passionem suam discipulis significauit q̄ memores esse debemus mortis christi et etiā nostre: q̄ diu sumus in volubilitate vite p̄sentis. l ¶ Et cum venis. ca- pharnaum: accesserunt qui di. &c. didragma cōtinet du- plicem dragmam: et per vnam potest intelligi penalitas cor- poris. scꝫ fames & sitis et huiusmodi: per aliam autem penali tas mentis. scꝫ timor: tristicia et huiusmodi: hanc autem du- plicem dragmam debet reddere quilibet imperator omnium pro peccato primorum parentū quod facit patienter toleran- do penalitates dictas: licet autem christus nō haberet pecca- tum: tamen reddere voluit pro salute omniū: et quia carnem assumpsit similem peccatrici.

a ℂ Et cū piscē. Allego. Christ⁹ ē piscis in h mari morat⁹: qui primū morti ꝓ redēptiōe se obtulit: vt id qd̄ in ore ei⁹. i. in Allego. ꝯfessiōe fuerat īuentū: ꝓ petro ꝛ dn̄o daref. Et bn̄ idipm̄ ꝑciū ꝗ diuisuz: q: ꝓ petro q̄si ꝓ pctōre. Dn̄s āt petm̄ nō fecit. Stater dr̄ q̄ hz duo didragmata: vt ondereſ ſilitudo carnis duz eodē ꝑcio dn̄s ꝛ seruus liberatur. Sz etiā simplr̄ itellectus edificat: dū dn̄o tāte fuit paupertat⁹ vt vn̄ daret tributa nō hr̄et. Iudas qdē cōia in locul' habebat: sz res paupez in suos vsus cōuertere nephas duxit: idipm̄ dās exēplū nobis. Christus ē piscis: mare mūd⁹: hamus mors. Christ⁹ gerebat ꝑciū nostre redēptiōis. Qz āt ꝑciū in ore pisc' īuentū ē: significat redēptionē nostrā ore christi ꝓnūciatū esse. Ille cēsūz soluit q̄ nil possidebat: tu qui lucrū secul' seq̄ris: cur secli obsequiū nō agnoscis?

11. q. 1. c. et. q. 3. c. inter. 23. q. 1. c. tributum.

Nico.de lyra

†Mar. 9. c Luc. 9. f

Et tale erat istud scādalū: q: illi q̄ colligebāt tributū erāt gētiles legē ꝛ ꝓphetas ignorātes: ꝛ ꝓpter h ignorabant ꝙ christ⁹ esset imunis a tributo. Tū q: filius dei ꝑm naturā diuinā. Tū q: fili⁹ dauid ꝑm hūanā: q: h̄ tenebant talis scire. dare āt eis tributū nō est ꝯ veritatē vite/iusticie ꝛ doctrine. Iō christ⁹ voluit dare ꝓpter scādalū vitādū: eadē rōne ecclīa in aliq̄bus terris vbi nō ē ꝯsuetū decimas dare: nō repetit decimas ad scādalū vitādū. ꝛ h est qd̄ dic christ⁹. a ℂ Vt aūt nō scādalizemus eos/va. ad ma. ꝛ mitte ha. Et q̄ ptz ꝙ christ⁹ erat ita paup ꝙ nō hēbat vn̄ posset soluere tributū. Seq̄tur: b ℂ Et cū piscē ꝛc. Ex quo ptz ei⁹ diuinitas future ꝯtingētia certitudinalit' ꝑdicēdo. c ℂ Illū sumens da eis ꝓ me ꝛ te. Stater enī valet duplex dragma. Christ⁹ enī voluit dare tributum ꝓ se ꝛ ꝓ petro: quia iā petrum fecerat capitaneum super alios apostolos: vt habetur in precedenti capitulo.

ℨ

¶ nō simus ei causa offensionis.
Vt aūt nō scādaliçemus eos/va a
• de ad mare: ꝛ mitte hamū/ ꝛ cum b
¶ mira prescientia.
piscē q̄ ꝑmus ascēderit tolle. Et
• ¶ mira potētia q̄ h dicēdo creauit staterē.
apto ore ei⁹ īueniēs stāterē: illū c
sumēs da eis ꝓ me ꝛ te.
In illa hora Ca. XVIII
accesserūt discipuli ad a
b iesum/dicentes: †Quis c
a ¶ in collegio nostro.
c putas maior est i regno celorū?
a ¶ ꝯ ambitiōez gl. e hūilitatē ꝓponit.
d e Et aduocās iesus paruulū/sta f
tuit cum in medio eorū/ ꝛ dixit: g
Amen dico vobis: nisi conuersi h i
a ¶ a vr̄a elatiōe. b ¶ inocētes ꝛ hūiles ꝑ
fueritꝭ ꝛ efficiamini sicut paruu k
virtutes. a ¶ nō sensibus: sz malicia.
li: nō intrabitꝭ in regnū celorū. l
a ¶ q̄ de se maiora nō senserit innocēs erit
b ¶ q: aliter non intraf. c ¶ talē ꝑ virtutem qualis iste ꝑ naturam.
f Quicunq̧ ergo hūmiliauerit se m
a ¶ quē ꝓpono: vel q̄ me imitatus fuerit
q̄ me exinaniuit formā serui accipiens.
g sicut paruulus iste/hic est maior
in regno celorū. Et q̄ susceperit n

Glo.ordi.

Ca. XVIII

In illa ho. ꝛc. Quis pu. Ex eq̄litate ꝑcii q̄ in tributi redditiōe dn̄o fuerat cōpatus: arbitrati sūt petrū oib⁹ ap̄lis ꝓlatū. c ℂ In regno ce. Vel regnū dei doctrīa est euāgeliū cui obedire simplr̄ ꝛ sine vlla retractatiōe debem⁹: sic puer nū ꝯdicit doctorib⁹. d ℂ Et aduocās. Scdm̄ marcū puez iesus cōplectif: significans hūiles dignos suo cōplexu ꝛ dilectiōe. e ℂ Paruulū ꝛc. Paruulū etate: vt silitudinē demōstraret. Vel se statuit in medio q̄ nō venit ministrari sz ministrare. Vel Paruulū. i. sp̄mscm̄ posuit in cordib⁹ eoꝝ: vt hūilitate supbiā vitarēt. f ℂ Quicūq̧ ergo ꝛc. Inuitat discipulos suos ꝛ oēs alios dn̄s: vt qd̄ puer hz ꝑ naturā. i. innocentiā ꝛ humilitatē: h habeāt discipuli ꝛ oēs alii per virtutē. g ℂ Sicut puulus iste. Innocēs erit sic iste puulus: q̄ nō ꝑseuerat in ira: lesus nō meminit: visam mulierem non cupit.

h Qui autem.

f. 20. d

Nico.de lyra

Ca. XVIII

Diuisio

In illa hora ꝛc. Supius fundata est ecclīa gentiū in fide: hic ꝯñr fundaf in moribus. ꝛ diuidif in tres partes ꝑm tres status diuersos in ecclesia. Primo enī describunf virtutes actiuoꝝ: ꝛ scdo religiosoꝝ seu ꝯtemplatiuorū. seq̄nti ca. ꝛ tertio ꝓlatoꝝ. xx. ca. Prima in duas: quia ꝑmo describif virtutū fundamentū. scdo edificiū desup ꝯstructum/ ibi: Et qui susceperit. Ad euidentiā ꝑme ꝑtis aduertendū ꝙ saluator describendo virtutes actiuoꝝ cōuenienter incipit ab humilitate duplici de causa. ꝑmo q: est fundamentū aliaꝝ ꝟtutū vt dictū est. scdo q: habuit occasionē ex ꝓhabitis imediate in ꝑcedēti ca. dictū ē enī ꝙ saluator assumpsit secū petrū: iacobū ꝛ iohannē aliis dimissis: ꝛ duxit eos in montē seorsum ꝛ trāsfiguratus est ante eos. ideo alii aliquid humanū passi motum cuiusdam inuidie incurrerunt. Item quia ꝓ petro iusserat solui tributum quod solum a capitaneis colligebatur. ideo in hoc eum principalem aliis constituerat ꝛ capitaneum: ꝓpter quod alii aliquo

alij aliquo modo indignari: quia nō erant adhuc cōfirmati per G missionē sp̄ussancti in via positi ceperunt inter se altercari de maioritate quis eoꝝ esset maior: vt habetur expressius Marc. ix. ꝛ postea dū venisset ad domū iesus q̄siuit ab eis de q̄ in via disputauerāt: ꝛ tūc ipi ꝓ verecūdia tacuerūt: vidētes motū supbie in eis deprhēsuz a saluatore: ꝛ post paululū factū est qd̄ h describif a mattheo: In illa hora. hoc est post tp̄s modicū. b ℂ Accesserūt disci. ad iesuz. vidētes se eē deprhēsos ab ipo de ꝯtētōe maioritatis dicētes: c ℂ Quis pu. maior ē in regno celoꝝ. nō fecerūt tūc q̄stionē q̄s esset maior int' eos de q̄ pus ꝯtēderāt: sz q̄s esset maior i ecclīa militāte ꝑ meritū: ꝛ q̄s in ecclīa triumphāte ꝑ ꝑmiū. Et q: in moralib⁹ magis mouēt facta q̄ ꝟba. iō docēs eos de humilitate posuit eis exēplū sensibile. ꝛ h est qd̄ dr̄: f ℂ Et aduocās iesū paruulū. etate ꝛ malicia. s. btm̄ martialez qui postea a btō petro missus in galliā ꝑdicauit lemonicēsibus fidē catholicā. g ℂ Statuit cū in medio eoꝝ. vt ab oib⁹ videref ꝛ attēte ꝯsideraretur. h ℂ Et dixit. amē. i. fidelit'. i ℂ Dico vobis nisi cōuer. fue. ab elatione. s. supbie ꝛ ambitione maioritatis. k ℂ Et efficiami sicut puuli. i. humiles ꝛ simplices sine malicia peccati. l ℂ Nō intra. in reg. ce. demōes enī abiecti fuerūt ꝑ supbiā: ꝛ ideo oportet hoīes illuc venire ꝑ viā ꝯriā. s. ꝑ humilitatē. concludit ergo intentum/dicēs: m ℂ Quicūq̧ ergo hu. se ꝛc. q. d. ille qui erit humilior: erit maior h per grāz: q: hūilitas est recta dispositio ad gratiam suscipiendam: ꝑm ꝙ dicit beatus Iacobus. iiij. b. De⁹ supbis resistit hūilibus aūt dat grāz: ꝛ talis etiā erit maior in ecclīa triūphāte. Aduertēdū tū ꝙ ex hoc non sequif ꝙ humilitas sit maxia virtutū: q: virtutes theologice sūt maiores q̄ morales videlicet fides/ spes/ ꝛ charitas. Hūilitas aūt est ꝟtus moral. Et itez in ꝟtutibus moralibus prudentia q̄ dirigit alias ꝟtutes morales: ꝛ ponit in eis mediū: ē maior aliis. Et itez iusticia que importat rectum ordinem ad alterum est maior q̄ humilitas: que facit hominem esse bn̄ subditū huic ordini. Sed ꝓ tanto dicif ꝙ maioritas in regno correspōdet humilitati: sicut thesaurus celestis dispersioni thesauri terreni ꝓpter deū: vt habef. ꝑ. seq̄nti cap. Item q: sicut dictū est humilitas est fundamentū aliaꝝ virtutum. sicut ergo ex magnitudine fundamenti ꝓiecti arguif magnitudo edificii supedificandi: sic in ꝓposito ex magnitudine humilitatis arguif magnitudo felicitatis: licet humilitas non sit maior inter alias ꝟtutes: q: illa q̄ sunt priora generatiōe nō sunt maiora simplr̄. Item q: virtutes sunt cōnexe ꝛ maxie virtutes infuse que cōnexe sunt in gratia ꝛ charitate: ꝛ ideo q̄tuz crescit vna virtus in eodē hoīe: tātū crescit altera ꝓportionabiliter: ꝑm illud qd̄ est formale in virtute: sicut digiti manus eq̄liter crescunt: licet in se non sint eq̄les. ille autem qui habet maiorem humilitatem loquēdo de vera humilitate: per consequens habet alias virtutes maiores. ꝛ ideo ille qui est magis humilis ē maior in merito et ꝑmio: nō ꝓpter humilitatē tm̄ sed ꝓpter alias ꝟtutes hūilitati ꝯnexas: q̄ sunt etiā maiores ipa humilitate. n ℂ Et q̄ susce. Hic docet ꝯstruere edificiū ꝟtutū sup hūilitatē fundamētū. Istud āt edificiū cōsistit in cōicatione

✠ ad ꝑmū.

Moraliter. c ℂ In illa hora accesserunt discipu. ꝛc. Moraliter Sequitur: f ℂ Et aduocans iesus paruulum ꝛc. Moraliter paruulus in medio statuif cū vere humilis in statu ponif dignitatis: q: tunc sicut lucerna sup candelabrū ponif aliis in exemplū: q: plus honoratus: plus reputat se indignū. Iō sb dif: i ℂ Nisi cōuersi fue. s. a supbie fastu. k ℂ Et efficiamini sicut par. imitātes eius humilitatē ꝛ nō aspirantes ad dignitatem. l ℂ Nō intra. in reg. ce. nā angusta ē porta: vt dr̄. ꝑ. vii. ca. ꝓpter qd̄ grossi ꝑ supbiā trāsire nō pñt ꝑ ipaz: sz humiles tm̄. Ideo concludif: m ℂ Quicūq̧ ergo hu. se. ꝛc. Et qui susceperit vnum paruulum talem in nomine

✠ meo: me susci

a ¶ Qui aūt scādali. rc. Et si hoc generalit̄ dicit̄ ꝯ oēs: tn̄ hic spāliter cōtra aplos q̄ hic de dignitate vident̄ ꝯtēdere: ꝛ in h̄ poterāt alios ꝑdere. Mola asinaria ꝑm ritū dicit̄ ꝓuincie vbi ista pena est maiorū criminū. Expedit ei: q2 multo vtilius est innoxiū grauissima pena vitā finire: q̄ ledendo fratrē mereri mortē ꝑpetuā. Uel p molā asinariā secularis vite circuit⁹ ꝛ labor exprimit̄: p ꝓfūdū maris extrema dānatio. Quicūqȝ ḡ speciē sanctitatis habēs verbo vel exemplo ceteros destruit: melius esset ei vt euȝ sub exteriori habitu ad mortē terrena acta cōstringerēt: q̄ sacra officia ceteris i culpa imitabilem ostēderēt: q2 si sol⁹ caderet tolerabilior eū pena cruciaret. ¶ Aliter. Asin⁹ ad molā gētilis cecus ad lapidē quē adorat. hic cū ꝑsecutionē christiano intulerit: hac pena plectit̄ vt cū sui sacrilegii mola iudicandi seculi fluctib⁹ mergat̄. Nota q̄ inq̄tū potes sine pc̄ō vitare scādalū ꝓximi debes. Qz si de veritate est: ꝓ scandalo veritas relinqui non debet. Quicūqȝ speciem sanctitatis habēs verbo vel exēplo elationis vel alteri⁹ vitii: causa ruine ifirmo fuerit cui maxime nos oportet cōsulere.

b ¶ Expedit. Quia multo meli⁹ ē ꝓ culpa breuē suscipere penā: q̄ eternis seruari cruciatib⁹. Nō eī iudicabit deus bis inidipsum. c ¶ Ue homini. Quia nō iudicat̄ ꝑm vtilitatē q̄ inde ꝓuenit: sȝ ꝑm exitū quē incēdit. d ¶ Si aūt manus tua. Docuit supra ne scādalicem⁹ credētes: nūc q̄tū cauere debem⁹ eos qui scādalicare nos possunt: q2 parū distat in vitio fallere vel falli: scādalicare vel scandalicari: si ex negligentia: si ex inuincibili ignorantia distat: q2 tūc falli peccatū nō imputatur. Inemēdabiles amici sunt a nobis alienandi: ne p immūdiciā eorū: ꝛ ipi polluti pereamꝰ. Ois affectus ois ꝓpinquitas amputet̄: ne p occasionē pietatis pateas scandalis. e ¶ Bonū ti. est. Melius est vitā solitariā ducere: q̄ ob vite ꝑsentis necessaria vitā eternā ꝑdere.

Nah.1.c ꝑm aliā trāslationē

a ¶ humilē mee inocētie imitatorē. b ¶ ne putent se honorari.

vnūm paruulū talē ī nōie meo a me suscipit. †Qui aūt scādaliça b
a ¶ magnus eīn nō potest moueri.
uerit vnū de pūsillis his q̄ in me b credūt: expedit ei vt suspendat̄ d mola asinaria in collo eius ꝛ de
¶ ergo.
mergat̄ i ꝓfūdū mari. Ue mūdo e
a ¶ q̄ nō cauet. ¶ tñ. ¶ vtile. ¶ vt q̄ ꝓbati sūt meliores fiant.
ab scādalis† Necesse ē eī vt veni f e ant scādala: Uerūtñ ve homini g d p quē scandalū venit† Si autez h
a ¶ q̄tūcūqȝ vtilis adiutor:, b ¶ discursor ī tuos vsus. c ¶ scādalicat q̄ dicto vel facto min⁹ recto occasionē dat ruine. ¶ ledit
mān⁹ tua vel pēs tuus scādalicat te in cā aie. a ¶ rūpe affectū. b ¶ deuita eius societatē quē castigare nequis.
çat te: abscidē eū ꝛ ꝓijcē abs te. k
e Bonū tibi ē ad vitā ingredi de l m
a ¶ sine pernicioso adiutore vel discursore
b ¶ cum his.
bilē vel claudū: q̄ duās man⁹ vel duos pedes habētē mitti in
a ¶ ꝓuisor i ꝯsilijs i errorē vult te īducere
ignē ęt̄nū. Et si ocul⁹ tu⁹ scādaliçat te: erue eū ꝛ ꝓijce abs te. †
Bonū est tibi cū vno oculo i vi

Nico.de lyra

B

Ad ꝓximū: ꝛ hoc cōtingit dupliciter. s. rōne corpis: ꝛ rōne aie. Primo ḡ docet cōicationē charitatiuam ad hoīem ex pte corpis vt ex notiorib⁹ ꝓcedat ad min⁹ nota. bona aūt corporis sunt nobis magis nota. Scḋo docet cōicationē ad ꝓximū ex pte aie/ibi: Qui aūt scandaliçauerit. Dicit ḡ primo: Et q̄ suscepit rc. humilē. s. et fidelem. a ¶ In noie meo. hoc est ꝓpter deū ipm ad hospitiū recipiendo ꝛ necessaria corporis ministrādo: ꝛ p hoc intelligunt̄ oīa alia bn̄ficia q̄ impendunt̄ ꝓpter deū ex pte corporis. b ¶ Me suscepit. q2 vbi vnū ꝓpter alterū vtrobiqȝ tm̄ vnū: ꝛ iḋ q̄ recipit ꝓximū ꝓpē xp̄m dicit̄ xp̄m recipe. Exēplū hui⁹ habem⁹ i legēda bti Martini: vbi dr̄ q̄ xp̄s se vestitum ostendit illa tpe chlamydis quā beat⁹ martin⁹ dederat pauperi ꝓpter xp̄m. c ¶ Qui autē scādalę. Hic docet cōicationē charitatiuā ad ꝓximum ex pte aie q̄ cōsistit in duob⁹: p̄mo ne ꝓximo inferat̄ nocumētū. scḋo vt ei ꝓbeat̄ bn̄ficiū/ibi: Uenit eīn fili⁹ hoīs saluare. Primo in duas: q2 p̄mo admonet ne ꝓximū scādaliçem⁹. scḋo ne euȝ cōtēnam⁹. ibi: Uidete ne cōtēnatis. Prima in duas: q2 p̄mo docet vitare scādalū actiuū. scḋo passiuū/ibi: Si aūt man⁹ tua. Circa primū aduertēdū q̄ scādalū actiue dictū: est dictū vel factū min⁹ rectū ꝓbēs occasionē alt̄i ruine. Scādaliçare igit̄ aliquē est facere eū ruere in pctm̄ mortale ex dicto vel facto suo malo: ꝛ h̄ est ꝓprie inferre ei nocumētū ex pte aie: qḋ est recte cōtra charitatē: ꝛ iḋ talis faciēs aliū sic ruere si faciat h̄ de intētione seu ex aduertētia sp peccat mortalit̄ etiā si factū vel dictū ex q̄ alt⁹ ruit nō eēt de genere pcti mortalis: sicut dicēs mēdaciū iocosum mulieri intētiōe ꝑtrahēdi eā ad adulteriū ē pctm̄ mortale et intētione finis. d. Qui scādalizauerit. vnū rc. dicit aūt pusillis: q2 null⁹ scādaliçat̄ passiue nisi inq̄tū pusillus. i. paruę virtutis: q2 hō ꝑfecte virtutis ex dicto vel facto malo alteri⁹

Diuisio

Quid est scandalū

malo alteri⁹ nō ruit in pctm̄. Sequit̄: d ¶ Expedit ei vt suspen. rc. loquit̄ euāgelista ad modū terre palestinorū in qua cōdēnati ad mortē ligato saxo ad collū ꝑcipitabāt̄ in mare: sensus est ergo. Expedit rc. i. meli⁹ esset homini mori corporaliter q̄ ex malo exēplo suo facere aliū ruere in pctm̄ mortale: q2 ex hoc meret̄ mortē eternā q̄ ē grauior morte tpali. ꝛ iḋ sequit̄: e ¶ Ue mūdo ab scā. i. mūdanis hominib⁹ q̄ nō curāt scādaliçare ꝓximos. f ¶ Necesse est eīn vt ve. scan. nō est necessitas absoluta sȝ tm̄ ex suppositione: si eīn hoīes velint viuere mundane. i. in oībus volūtatē suā adimplere: necessario sequit̄ ad hoc scādalū aliorū: q2 nō formidāt ꝓximos scādaliçare. g ¶ Uerūtñ ve hoī illi. i. cōminatio pene eterne sibi infligende. h ¶ Per quē scādalū ve. actiue. s. ꝓximū scādaliçādo. i ¶ Si aūt manus tua rc. ꝛ q2 scādaliçare passiue semp est pctm̄: q2 est ruina ex dicto alterius min⁹ recto: iḋ admonet pusillos vt excludāt a se occasionē ruine d. Si aūt manus tua rc. i. tibi est occasio ruine in pctm̄ p tactū inhonestū vel p gressum dissolutū. k ¶ Abscide eū. nō q2 aliqḋ mēbrū corporis sit amputandū ad vitādū pctm̄: mēbra eīn corporis sunt a deo data: ꝛ iḋ nō est i potestate alicui⁹ ꝑsone abscindere sibi mēbrū: sicut nec se occidere: sed semp hoc est illicituȝ persone singulari nisi in casu quādo. s. vnū membrū ꝓpter sui corruptionem est in periculum totius corporis: q2 vnicuiqȝ cōmittitur cura sanitatis sui corporis: ideo tūc licitū est sibi p se vel p aliū vnum membrū abscindere: ne pereat totuȝ corpus: ꝛ eodem modo licitū est ei qui tenet locum iusticie publice interficere hoīem vel mutilare ꝓpter cōseruationē iusticie: sed ꝓpter peccatū euitandum non est alicui licitum abscindere sibi aliquod membrū. Tū q2 p hoc nō excludit̄ cōcupiscentia interior in qua viget peccatum. Tum q2 p aliaȝ viā potest melius obuiare peccato p rationem. s. et liberū arbitriū cohibendo membrū a peccati exercitio: ꝛ sic dicit̄ manus abscindi inq̄tū ꝓhibet̄ ab illicito actu quia manus abscisa nō pōt aliquid agere: et eodē modo exponendū est de alijs mēbris. Aliter tamē potest exponi vt p manū intelligat̄ auxiliator in negocijs suis: quia manus ē organū organorū. Per pedē intelligat̄ cursor qui currit ad negocia pagenda: p oculū cōsiliarius q̄ dirigit in agendis. Amicitia autē istorū q̄tūcūqȝ sit vtilis in tpalibus: est tñ ꝓscindēda a se ꝛ remouēda si sit occasio ruine in spiritualibus. ꝓpter h̄ quod sequit̄: l ¶ Bonum eū tibi: id est meli⁹. m ¶ Ad vitam ingredi debilem vel claudum. sicut enim sequenti capitulo dicit saluator q̄ vno modo dicit̄ castratus ꝓpter regnū celorū qui ꝯtinet membra genitalia ab illicito actu: sic dicitur hic claudus qui continet pedem ab inordinato gressu: et debilis

Mar.9.f Luc.17.a De renū.c. nisi.ꝑ pro grauí

De noui. ope. nū. c. 2

ꝓ̄.5.c Mar.9 f 28.q.1.c. vxor

Mar.9.g

D

✳ meo me suscepit. nā ab eo vere suscipit̄ q̄ ei cōformat̄. c ¶ Qui aūt scandali. rc. Sequit̄: d ¶ Expedit vt suspēdat̄ mola asinaria in collo eius rc. eligibilius eniȝ est corporaliter affligi q̄ eternaliter cruciari. i ¶ Si autez manus tua vel pes tuus rc. Per manū que est organū organorū intelligi potest opus bonū de genere qḋ tñ nō est necessariū ad salutē: ꝛ si tale bonū sit occasio ruine: vtpote superbie vel alteri⁹ mali debet dimitti. Per pedē vero pōt intelligi gressus honestus nō tñ ad salutē necessari⁹ ꝛ si sit occasio mali debet dimitti. † ¶ Et si oculus tu⁹ scan. te rc. p oculum potest intelligi sciētia secularis q̄ licet sit bona tñ si sit occasio mali debet dimitti: sicut dicit beat⁹ Greg. de sancto Benedicto qui liberiori genere ex ꝓuincia murcie ortus: rome liberalib⁹ literaꝝ studijs traditus fuit: sed cū i eis multos ire p abrupta vitiorū cerneret: eū quē quasi in ingressu mūdi posuerat pedem retraxit: et subdit̄ ibidem recessit ergo scienter nescius et sapienter indoctus.

Moralit̄

✳ Uidete

N a ¶ Uidete ne cõtēpnatis ꝛc. Sic ſcipſo vos ſeueritatē
E dimittēdi oēs amicitias vt admiſceā clemētiā: vt q̄rat̄ eoꝝ ſa
lutē. Sȝ ſi ꝑſiſtāt in malis: melius ē ſolū ſaluari q̄ dānari cum
pluribꝰ. Ꝙ uis ꝓ ſcādal oēs rūpēdus ē affectus: q̄ttē tñ ſalu
tē īfirmoꝝ q̄rere poteſt. b ¶ Quia angeli eoꝝ ꝛc. Cur nō
ſunt ɔtēpnēdi: q̄ꝛ ꝓ eis q̄tidie mittunt
āgeli. Magna dignitas aiaꝝ vt vna
queq̄ habeat ab ortu natiuitatis in cu
ſtodiā ſui āgelū delegatū. c ¶ Sem
per vidēt ꝛc. Uiſiōe dei manifeſta ꝑ
fruunt: ideo nō eſt ſpernendū ab hoīe
qḋ apud deū tāte cure eſt: q̄ vos noli
te ſpernere x̄pum in vobis ē. Et ſi eñ
Angeli mit | miſſi veniāt: ſic exteriꝰ implēt miſteriū
tunt ad ho | vt nūq̄ intꝰ deſint ꝑ ɔtēplationē. Mit
minū ſalutē | tūt ad hoim ſalutē: ꝛ tñ ſp vidēt faciē
† Luc. 19. b | pr̄is: q̄ꝛ q̄libet miſſi vbiā̄t intra ipm cur
rūt q̄ vbiq̄ ē. d ¶ Si fuerit alicui
centū ꝛc. Dñs cētū oues habuit: dū
rōnalis nature nūerus angeloꝝ ꝛ ho
minū integer .i. in ſua ꝑfectiōe māſit. Sȝ
Ibi. 15. a | vna errauit: cū hō peccauit. ¶ Omis
ꝑdita oīs peccātoꝝ q̄ ꝑ pniaꝝ recōciliā
tur deo. Nonagintanouē ſunt ſupbi:
quos reliq̄t in mōtibꝰ q̄ tumorē vel ſol
licitudinē gerūt in alio: q̄ ſolos ſe vide
ri volūt: q̄ de ſe ꝑſumētes penitētibus
Alio habet in | ꝓponūt ſe: q̄bus ad ꝑfectionē vnitas
montibꝰ | deeſt. e ¶ Nōne reliquet ꝛc. Gre
Phil. 2. a | go. Quia ſeipm exinaniuit formā ſer
ui accipiēs: āgelica natura ꝑſiſtēte in
ſūma btitudine. Alii in nonagintano
uē iuſtoꝝ numeꝝ putāt itelligi in vno
peccātoꝛ. vñ alibi: Non veni vocare iu
† 50. diſt. q̄ꝛ | ſtos: ſed peccātores. In Luca ſcriptū eſt:
ſcitas tua | Maius gaudiū eſt ſuꝑ vno pec. pe. a.
Luc. 5. f | q̄ ſuꝑ nonagintanouē iuſ. q̄ nō in. pe.
Ibi. 15. b | Quia vt q̄tidie experimur: q̄ illicita non
cōmiſerūt: in rebꝰ licitis ſepe ſibi ꝓhēt
vſum: ad celeſtia anxie nō anhelāt. Et
q̄ꝛ ſecuri ſunt: ad bona agēda pigri re
f | manēt. Ecōtra aūt plurimūq̄ peccātoꝛ fa
cit. Maius q̄ gaudiū de eo q̄ de ſtāte
iuſto: vt dux in ꝑlio. plus eñ militē il
lū diligit q̄ poſt fugā reuerſus hoſtem
fortiter ꝑmit: q̄ eum q̄ nunq̄ fugit nec
† Luc. 17. a | vnq̄ fortiter egit. Sȝ ꝛ ſunt q̄dā iuſti
45. diſ. c. ſȝ | de q̄bus eſt tantū gaudiū vt eis nullus
illud. 2. q. 1. | penitēs ꝓponi poſſit: q̄ ꝛ ſi nō ſint ma
c. ſi peccaue | loꝝ cōſcii ſibi: tñ licita reſpuūt: in oibꝰ
rit | ſe humiliāt. Ꝙ tū q̄ gaudiū eſt ſi humi
liē plāgat iuſtus: cū tantū ſit ſi qḋ ma
le geſſit dānat iniuſtus. f ¶ Gaudebit ſuꝑ eā ꝛc. Magī
dñs gaudet de nr̄a repatiōe (q̄ magis nos gaudere facit) q̄
de angeloꝝ imutabilitate. Maioꝛ eñ dei ꝟtus ꝛ humilitas
in nr̄a repatiōe cognoſcit q̄ in nr̄a creatiōe. g ¶ Si autē
peccauerit in te ꝛc. Si eñ in deum: nō eſt noſtri arbitrii.
Hoc ordine ſcādala vitare debemus: ne quē ledamus: ꝛ pec
cantem zelo iuſticie corripiamus: ꝛ penitenti miſericordie vi
ſcera pādamus. h ¶ Corripe eū inter ꝛc. Non paſſim iu
bet peccanti dimittere: ſed penitenti. Ita peccat qui videns
fratrem peccare tacet: ſicut qui penitenti non indulget. Naz
N qui dixit:

tū intrare: q̄ duos oculos hn̄tē mit
a ti i gehēnā ignis. Uidete ne ɔtē a
pnatis vnū ex his puſill̄. Dico †
¶ deputat eis cuſtodiā.
b eñ vobis: q̄ꝛ angeli eoꝝ in celis b
c ſemꝑ vidēt faciē pr̄is mei q̄ in ce d
a ¶ nō debetis curā hoim paruipēdere ꝓ
lis ē† Uenit eñ filius hoīs ſalua e
q̄bus ego veni. a ¶ ad clementiā ꝓuocat
qui ꝓmiſit: videte ne ɔtēpnatis.
re qḋ perierat. Quid vob̄ videt̄:
a ¶ aliud de eadē re ſubdit exēplū. b ¶ q̄ꝛ
d Si fuerit alicui cētum oues ꝛ er
rōnal̄ creature nūerꝰ ꝑeūte hoīe fuit iminutꝰ
a ¶ aliꝰ euāgeliſta dic̄: i mōtibꝰ .i. excelſis.
e rauerit vna ex eis: nonne relin
¶ vel quia. a ¶ in celo ab hoīe derelicto.
quet nonagintanouē in deſerto
¶ in terrā. ¶ hoieꝝ vt ſūma reintegret̄.
ꝛ vadet querere eā que errauit:
Et ſi contigerit vt inueniat eam:
a ¶ q̄ꝛ maioꝛ glīa reformātis ē ꝑdita reſtau
rare: q̄ ea q̄ ſunt īmota retinere.
f Amē dico vob̄ q̄ꝛ gaudebit ſuꝑ
eā magis q̄ ſuper nonagintano
a ¶ ſicut nō eſt volūtas paſtoris vt vna de
ouibus pereat. ¶ docet parabolā ideo ꝓpo
ſitā vt puſilli nō ɔtempnant̄.
uē q̄ nō errauerūt. Sic nō eſt vo
lūtas ante pr̄eꝫ vr̄m q̄ in celis eſt
a ¶ ſi perit: nō volūtate eius perit.
vt pereat vnus de puſillis iſtis.
a ¶ iȝ oī beniuolētia etiā ab his q̄s offēdūt
corrigant̄. ¶ iniuria vel ɔtumelia affecerit.
g †Si aūt peccauerit in te fratꝛ tuꝰ f
a ¶ ne publice correptus verecūdiā ꝑdat:
quā ꝑdita in peccātō ꝑmaneat.
h vade et corripe eū inter te ꝛ ipm g

Nico.de lyra

N ꝛ debilis qui continet manū ab illicito tactu: ꝛ ſicut teſti
monio ſaluatoris illa caſtratio que eſt ꝑ membroꝝ genitaliū
continentiā: eſt meritoria ꝛ laudabilis: nō aūt illa que ꝑ mē
broꝝ amputationem. ſic in ꝓpoſito claudicatio vel debilitas
ſeu cecitas que eſt ꝑ ꝓhibitionem manus ab illicito tactu: et
oculi ab illicito viſu: ꝛ pedis ab illicito greſſu: eſt meritoria ꝛ
laudabilis: non autem illa que eſſet ꝑ membroꝝ priuationē.
Cetera patēt. a ¶ Uidete ne contēpnatis ꝛc. Hic ɔſe
quēter ꝓhibet ne ꝓximū ɔtēpnāmus: cuius rōneꝫ aſſignat:
q̄ꝛ q̄tumcūq̄ homo ſit paruus in hoc mūdo: tñ habet angelū
aſſignatum a deo ad ſui cuſtodiā: ꝛ ideo ſi homines tm̄ a deo
honorant̄ q̄ ad eius imaginem ſunt facti. multo fortius a no
bis ſunt honorandi. ꝛ hoc eſt quod dicit: Uidete ne con
tempnatis. Sequit̄: b ¶ Quia angeli eoꝝ .i. aſſignati
eis. c ¶ In celis ſemꝑ vidēt faciē patr̄. Quia q̄tūcūq̄ G
mittant ad tempaliū reꝝ admiſtrationē: tñ ſp deo inherēt ꝑ ap
tam viſionē. d ¶ Qui in celis eſt. Licet eñ deus ſit vbiq̄
ꝑ eſſentiā/ꝑñtiā ꝛ potentiā: tñ ſpāliter dr̄ eſſe in celis vbi adeſt
beatis ꝑ apertā viſionē. e ¶ Uenit eñ filius hoīs. Oſte | Diuiſio
ſo q̄ nō eſt ꝓximo inferendū nocumentū
ex pte ale: h̄ oñdit q̄ ei eſt bñficiū ipen
dendum. ꝛ ꝓmo in affectu. ſcḋo in effe
ctu/ibi: Si aūt peccauerit. Primū oſten
dit exēplo ſaluatoris q̄ ad ſalutē hoīm
deſcēdit de celo/dicens: Uenit eñ fi
lius hoīs ſaluare qḋ perierat. ꝛ in
ducit ad h̄ exemplū de illo q̄ hȝ centum
oues. vna eñ errāte dimittit nonagin
tanouē ꝛ vadit ad q̄rendū illā q̄ erra
uerat: ꝛ cū inuenit eam gaudet ſpecia
li gaudio de inuētione eius: nō q̄ꝛ ma
gis diligat illā ſolā q̄ nonagintanouē
ſȝ q̄ꝛ ſic dictū eſt hȝ ſpecialē rōnē gau
dendi de inuentiōe eius quē nō habe
bat in aliis. Sic deus de reuerſiōe pec
cantiū ad ſalutē hȝ ſpālem rōnem gau
dii quā nō hȝ de ꝑmanentibus in iuſti
cia. ceteris tñ paribus. ꝑmanētes in iu
ſticia ſunt magis dilecti deo. Hoc au
tem inducit ſaluatoꝛ ad ɔſiderandū q̄
ſiſr̄ debemus gaudere in affectu de ſa
lute ꝓximoꝝ. Conſiderādū etiā q̄ alia
rōne aliq̄ñ deus magis diligit peccato
res reuertentes q̄ remanētes in iuſti
cia: nō quia peccauerūt: ſed quia ex pec
cato cōmiſſo humilioꝛes efficiunt̄ ꝛ ſan
ctiores ꝛ in bono feruentiores. Unde
dicit btūs Grego. in moralibus: q̄ ꝓn
ceps militie plus eum militē diligit q̄
poſt fugam fortiter hoſtem ꝓmit q̄ qui
tūq̄ fugit nec vnq̄ aliquid fortit̄ egit:
ꝛ eodem mō eſt de peccatoꝛe poſt peni
tentiā viriliter agente: ꝛ de iuſto tepi
do in ſua iuſticia ꝑmanēte. f ¶ Si aūt
peccauerit ꝛc. Hic ɔſequēter oſten | Diuiſio
dit q̄ debemus eſſe benefici ꝓximo ex | D
parte anime in effectu. ꝛ hoc dupliciē.
primo defectus eoꝝ charitatiue corri
gendo. ꝛ ſecundo offenſam miſericor
diter remittendo/ibi: Iterum dico vo
bis. Ad euidentiā primi aduertenduꝫ
q̄ duplex eſt correptio. Una que eſt ad
peccantis punitionem ꝓpter ɔſeruati
onem iuſticie: ꝛ iſta non ordinat̄ ſemꝑ
ad correctionem delinquētis: quia ali
q̄ñ ſibi infligit̄ pena mortis: ꝛ ideo ꝓn
cipaliter eſt ad ɔſeruationem iuſticie ꝛ terroꝛem alioꝝ: ꝛ talis
correptio nō ꝑtinet ad ſingulares ꝑſonas: ſed ad iudicem ad
quem ꝑtinet ɔſeruare iuſticiam inter homines: ꝛ ꝓpter hoc ta
lis correptio eſt actus iuſticie. Alia eſt correptio que ordinat̄
ad fratris peccātis emendationē: ꝛ hec ē actus charitatis ꝛ ꝑ
tinet ad oēs: q̄ꝛ ſicut dr̄ in Eccliaſtico: Unicuiq̄ mādauit deus
de ꝓximo. Et ideo ſicut q̄libet tenet̄ ꝓximū ex charitate dilige
re: ita tenet̄ defectus eius charitatiue ad emendationem eius
corrigere: ſi tñ ꝓbabiliter credat q̄ ex ſua correctiōe debeat ſe
emēdare. ꝛ de tali correctiōe loquit̄ h̄ ſaluatoꝛ: nō de ꝓma que
eſt actus iuſticie. Tāgit aūt debitū modū huius correctiōis/di
cēs: Si aūt peccauerit in te frater tuus. Et intelligit̄ iſtō
in te dupliciter: vel quia te ſolum leſit: vel quia te ſolo ſciente
peccauit. ſi eñ alios lederet vel coram alios peccaret: tunc non
haberet locum illud quod ſubditur: g ¶ Uade et corripe
cum inter te et ipſum ſolum. Quia peccata publica ſunt
in publico arguenda: ſm q̄ dicitur .1. ad Timoth. v. d. Pecca
N tem corā

* a ¶ Uidete ne contēpnatis ꝛc. Graue q̄ eſt contēpne | Moraliter
re quem deus honorat angelo cuſtode ꝛ ꝓpter cuius ſalutem
dei filius voluit in mundum venire. ꝛ he rōnes tangunt̄/cum
dicit: † ¶ Dico eñ vobis: q̄ꝛ an. eoꝝ ꝛc. Si aūt pecca.
in te frater tuus. i. te ſciēte. vñ Augꝰ. Quid ē in te peccauit
niſi tu ſcis q̄ꝛ peccauit. g ¶ Uade ꝛ corripe eum inter te
et ipm ſolum. Hieronymus. Corripiendus eñ eſt ſeorſum
fraterne ſi ſemel verecundiam amiſerit permaneat in peccato.
* Si te audie

K qui dixit: si penitet dimitte. Dimisit: si peccauerit increpa. Nec difficilis sit venia: nec remissa indulgētia. a ¶ Dic ecclie ꝛc. Ut detestationi eū habeat. Et qui non potuit pudore saluari: saluet̃ opprobriis: ꝛ vt rubore sequestrationis emēdet̃: sit tibi sicut ethnicus ꝛ publicanus. Sed ne quis singbus talē cōtemne ret se qu estrationē subdit: Amē dico vobis. Potestatē tribuit aplis vt sci ant q a talib⁹ dānant̃: humanā senten tiā diuina sententia corroborari.

b ¶ Sicut ethnicus. Detestabilior est q sub noīe fidelis agit opa īfideliū: q̄ apte gētilis. Nec idō salus ei⁹ negli gēda est. Nā ꝛ ethnicos. i. gentiles et publicanos in numero quidē fratrū non deputam⁹: sed tñ eoꝝ salutē semp inq̄ rimus.

Typice ¶ Typice. Publicani sunt q lucra seculi sectant̃ ꝛ exigūt vectigalia negociationis p fraudes: p furta/ ꝛ piurīa. b ¶ Amē dico ꝛc. A deo vrā sentētia cōfirmat̃ diuina: vel ad recipi endū penitētē: vł ad abiciēdū ɔtuma cē.

Typice d ¶ Si duo. Typice. Ubi spūs aīa ꝛ corpus ɔsenserint: vt nō sit inter eos belliū: carne cupiēte ɔtra spm̄ ꝛ spi ritu ɔtra carnē: quicquid petūt fiet. Quia si corpus vult q spūs vult tm̄ bonaruꝫ rerū est petitio. e ¶ Ibi sū in me. Ois sermo. ū. ad cōcordiā ꝓuocat: et pacē: quā adeo cōmendat vt dicat deū in medio esse eoꝝ q pax ꝛ charitas sedē sibi in pacificis ɔstituit: ꝛ vnitatis me rito oīa petēda īpetrāda esse ɔfirmat. f ¶ Tunc accedēs. Dixerat videte ne cōtē. v. de pu. i. adiecerat: si peccat:

B corripe/ ꝛ p̄miuꝫ ꝓmiserat: Si duo ex vobis: Prouocat⁹ q petrus q̄rit quo/ tiēs dimittat. g ¶ Septuagies se. Hiero. i. ccce. xc. vicib⁹. i. totiēs in die

Typice q̄tiēs ille peccare pt. ¶ Aug⁹. Typ. ri p se trāsgressionē signat: q iā est extra decalogū. Cū hō multiplicat̃ p. vii. iā oīs intelligit̃ trāsgressio ꝓpter. vii. vi

Nota tia. ¶ Nota. Aliter dat̃ venia petēti fratri vt nobis. s. socia charitate cōicet: sicut ioseph fratrib⁹. Aliter inimico p/ sequētivt bonū ei velim⁹: etsi licꝫ facia mus: vt dauid lugēs saul. h ¶ Ideo assimilatū. Ut sciatis dimittēdū esse cōseruis: ostēdā p similitudinē: q si il/ le rex ꝛ dñs dimisit seruo: multo magis homo ɔseruis suis. ¶ Mos erat syri orum per parabolas loqui.

a ¶ per alterius salutē sui nō tibi acquirit.

solū. Si te audierit lucrat⁹ eris a frēm tuū. Si aūt nō te audierit: b

a ¶ studio corrigēdi vel ɔuincēdi sub testi/

adhibē tecū vnum vel duos† vt i ore duoꝝ vł triū testiū stet oē ver

bus. a ¶ adhuc incorrigibilis extiterit.
b ¶ vt obiurgatio plurimoꝝ eū corrigat.
¶ hic auctoritas de manifesta vocatione.

a bū. Q si nō audierit eos dic ecclē. c d
†Si āt ecclia nō audierit: sit tibi f

a ¶ gētilis. b ¶ exactor publico ꝛ vectigaliū.

b sicut ethnic⁹ ꝛ publicān⁹. †Amē g

a ¶ vinculo anathematis.

dico vob: q̄cūq alligāuerit sup h

¶ diuino iudicio.

trā: erūt ligata ꝛ in cęlo: ꝛ q̄cūq soluerit sup trā/ erūt soluta et in

b cęlo. †Iteꝝ dico vobis: q si duo k ex vobis ɔsenserint sup trā: de oī l

a ¶ quesita ꝓ salute corrigendoꝝ.

re quācūq petierint fiet illis a pa

a ¶ .i. sctis. b ¶ in oib⁹ q iudicādo agunt

tre meo q in cęlis est. Ubi ēni sūt m

in terra ad salutē hoim assum cooperatoꝛ.
a ¶ monuit ad cōcordiā: nūc p̄miū pollicet̃ quod est in medio eorum.

duo vel tres cōgregati in nomie

f meo: ibi sum in medio eoꝝ. Tūc n o accedēs petr⁹ ad eū dixit: Dñe/ † quotiēs peccabit in me frater me

a ¶ penitenti quidē.

us/ ꝛ dimittāꝫ ei?† Usq septies? † Dicit illi iesus: Nō dico tibi vs/ p

g q septies: sed vsq septuagies se †

b ptiēs. Idō assimilatū est regnū cę q

a ¶ vita iustoꝝ. ¶ huic toti negocio. ¶ ty/ pice christo qui merita cuiusq examinat.

loꝝū hoi regi/ qui voluit rōnē po r s

ciationē publicā; ꝛ tūc sunt testes inducēdi ad facti ꝓbationē: q priꝰ fuerit inducti ad fratris secretā correctionē. e ¶ Si autē ecclīam ꝛc. Preceptū plati cōtēnēdo. f ¶ Sit tibi si. ethnic⁹ ꝛc. i. separet̃ ab alus fidelib⁹ p excōicationē ꝛ cen surā ecclīasticā: ꝛ q talia possint plati eccle inferre. subdit̃: C

g ¶ Amē. i. fideliter. h ¶ Dico vo bis ꝛc. Quia de⁹ talē punitōeꝫ appro bat si iudiciū eccle nō errat: Cōsiderā dū tñ circa pdicta q si petm̄ occultū fra tris fuerit i p̄iudiciū cōitat̃: vt si aliqs tractaret secrete cū aliqb⁹ ciuib⁹ qlit̃ ci/ uitas eēt hostib⁹ tradēda. vł si aliqs he retic⁹ in secreto corrūperet fideles: tūc secreta correptio vł admonitio nō eēt ex pectāda: sꝫ statim eēt plato denūciādū q possꝫ tali piculo p̄cauere. Et idē iudi ciū de cōsimilib⁹ casib⁹ est habendū. †Deu. 19. b 2. Co. 13. a

i ¶ Iteꝝ di. vo. Hic ɔsīr ondit q nō solū debem⁹ frēm corripe sꝫ etiā offēsā nob illatā remittere ꝛ diuidit̃ in duas ptes: q prio facit qd dictū ē. scdo ondē dit q̄tiēs sit offensa fris remittēda/ ibi: Tūc ac. ad ꝛc. dic igit̃ p̄mo: k ¶ Si duo ꝛc. s. offensā sibi inuicē remittēdo. l ¶ De oī re ꝛc. q oro nō est accepta corā deo si teneat odiū ɔ frēm in aio. ꝓpt qd sbdit̃: m ¶ Ubi ei sūt ꝛc. i. charitate vniti. n ¶ In me. ꝛc. Ac/ q̄scēdo bone volūtati ꝛ petitiōi eoꝝ/ dē: dū tñ illa oro hēat ɔditōes ɔuenie tes q ad h reqrunt̃. s. q aliqs oret ꝓ se plex ꝑseuerāt. Hic eni ɔcurrētib⁹ sp oro exaudit̃: ꝛ si aliqn differt̃ tñ tpe cō petēti ipletur: sic. h. habitū ē ca. vii. Ad/ uertēdū tñ q lꝫ offēsa sit sp remittēda: nō tñ iniuria: si eni ex remissiōe iiurie ꝛ pene debite seqret̃ ꝓnitas in eo cui remittit̃ ad facili⁹ peccādū. nō esset bo nū ei remittere. silr si ex tali remissiōe eēt scādalū alioꝝ ꝛ omissio iusticie ꝛ in cōsilib⁹ casib⁹. o ¶ Tūc acce ad ꝛc. Hic ondit̃ q̄tiēs sit fratri remittēdū: ꝛ p̄mo ondit̃ ꝓpositū. scdo ɔfirmat p exē plū/ ibi: Idō as. est. Circa p̄mū aduer/ tēdū q sicut freqnt̃ dictū est petr⁹ tāq̄ pncipalis aliqn loqbat̃ ꝓ se ꝛ p alis: et idō audito a saluatore q offensa fris peccātis eēt remittēda: interrogauit q̄ tiēs eēt remittēda fratri: ꝛ h petit si suf ficeret ad salutē dimittere septies. p ¶ Dicit̃ il. ie. Nō di. ꝛc. Et ponit̃ ibi numer⁹ determinat⁹ ꝓ indetermina/ to: ac si diceret: totiēs q̄tiēs: vt dic Au gu. q ¶ Idō as. est. Hic ꝓbat h p exē

Diuisio †24. q. 1. c. oib⁹. 26. q. 7. c. ḡ. 25. q 8. c. fina. †Ioh. 20. e

†20. dist. c. de quib⁹. 1. q. 2. c. cū scri ptura. 24. q. 1. c. audi/ uim⁹ et. c. alienis

D

†De pe. dis 3. c. septies de iureiu. c. quēadmo dum

Ni. de ly.

K Et vxoreꝫ

A Peccātē corā oībus argue vt ceteri timorē habeāt: sed qn̄ sunt secreta tūc habet locū correctio fraterna q est actus chari tatis q debet fieri p̄mo in secreto. Cuius rō est. Sicut eni me dicus corpalis si debito modo ꝓcedat nitit̃ inducere sanitatē cū minori dispendio corpis vt sius mēbri abscisiōe: ꝛ si nō pos sit tūc abscindit membrū minus nobile vt cōseruet̃ magis no/ bile vel totū corpus: Sic silr q fratrē peccantē occulte corripit charitatiue debet tētare si possit fratrē emēdare absq detri/ mento sue fame: q fama cōputat̃ inter maiora bona hominis citra virtutes: ꝛ idō corrigēs fratrē debet q̄tū pōt cōseruare ei⁹ famā. Alia causa est: q amissa fama vel lesa efficit̃ homo inue recūdus: ꝛ p cōsequēs min⁹ a petō retrahit̃ q̄ prius. Est ergo debit⁹ ꝓcessus in correctione charitiua: vt homo corrigat fra/ trē suū int̃ se ꝛ ipm solū vt sic possit eū saluare cū oīmode inte gritate sue fame. ꝛ hoc est qd sequit̃: a ¶ Si te audierit lu crat⁹ eris ꝛc. Eū. s. cū integritate fame ad salutē reducendo. b ¶ Si autē nō. Quia eni fama est minus bonū q̄ sit bona vita: si nō possit seruari bona vita fratris sine detrimento sue fame: tūc ꝓcedēdū est ad salutē bone vite cū aliqli lesiōe sue fa me: ꝛ idō adducēdus est vnus ali⁹ vel duo ad sciendū. s. fratris delictū: ꝛ vt corā eis arguat̃: ꝛ si se nō correxerit tūc simpliciter cōtēnēda est ei⁹ fama vt cōseruet̃ bona vita vel saltē ordo iu/ sticie ad terrorē alioꝝ. ꝛ hoc est qd sequit̃: c ¶ Q si nō au dierit eos. Se corrigēdo. d ¶ Dic ecclie. i. plato p denū/ ciatio

plū: q mag⁹ sum⁹ debitores dei ꝛ plus offendim⁹ eū q̄ hō pos sit offendere primū: q tāta est offensa q̄nt⁹ ille q offendit̃. De us aūt est infinit⁹: ꝛ idō offensa in ipm cōmissa q̄ndā infirmita/ tē hꝫ: ꝛ tñ q̄tiēscūq offendim⁹ deū ipse totiēs pat⁹ est remitte/ re: dū tñ velim⁹ veraciter penitere: q multo fortius silr debem⁹ peccāti in nos facere: ꝛ h est qd dicit: Idō as. est ꝛc. i. stat⁹ ec/ clie militāt̃. r ¶ Hoi regi. i. xpo q est ver⁹ hō ꝛ ver⁹ de⁹: rex regū ꝛ dñs dñantiū. s ¶ Qui voluit ꝛc. i. rōnē exigere de ※ factis hu/

※ a ¶ Si te au. su. ꝛc. Per salutē eni alteri⁹ nob q̄ꝫ acqrit̃ salus. b ¶ Si aūt te nō ꝛc. Glosa vt si dixerit nō esse petm̄ ꝓbēt illd esse petm̄. c ¶ Q si nō au. eos ꝛc. Chryso. i. his q ecclia p̄sidēt. e ¶ Si aūt ecclīam ꝛc. Aug⁹. i. gētilis ꝛ pa ganus in numero fratrū nō cōputādus. g ¶ Amē dico vo bis ꝛc. Aug⁹. De v̄bis dñi in mōte: Cepisti hre fratrē tuum tāq ethnicū ꝛ publicanū. liga illū in trā: sed vt iuste liges eū: vide nē iniusta vincula dirūpit iusticia. i ¶ Iteꝝ dico vo/ bis ꝛc. Subintelligēdū est si petierint pie: pleuerāter ꝛ p se. † ¶ Dñe q̄tiēs pec. ꝛc. Subdit̃: † ¶ Us. 7 sep. septies. i. q̄dringētis nonaginta vicib⁹. vel vt dicit Aug⁹. oīno q̄tiēs/ cūq peccauerit ignoscas. q ¶ Ideo assimilatū est re. ce/ loꝝū ꝛc. i. christo q est rex regū. s ¶ Qui voluit rōnē po nere cū seruis suis. Unius eni regis serui sunt oēs homi/ nes: ꝛ cū eis rōnē ponit. nā omniū actus diligēter discutit.

Moraliter

※ Oblatus est eni vn⁹

a ¶ Et vxorē ei⁹. Cū nō solū ppl'm: sed etiā platos ⁊ subditos simul cū tota familia vel substātia eoꝝ ꝓ magnitudine delictoꝝ tradidit exterio natiōib⁹: vt qḋ noluerūt voto soluāt tormento. Iussit ꝓ cupiditate ⁊ operib⁹.q. vxore ⁊ filijs penas soluere. b ¶ Misert⁹ aūt. Misericors aūt dñs nō solū captiuitatē iudaicā absoluit: sed etiā peccatoꝝ oim veniā in aduētu christi se dare promisit: si persisterent in incepto. c ¶ Dimisit eū.i. a pōdere carnaliū obſuationū absoluit: ⁊ debitū dimisit .i. priores trāsgressiōes. d ¶ Inuenit vnū. Gētilē ppl'm: quasi sibi debitorē fatigabat: grām christi nō esse eis ad salutē dicēs: carnales obseruātias ab eis nō modo ꝑsuasionibus sed etiā tormētis expetebat. e ¶ Serue ne. Sepe debita dimisi tibi qñ in angustijs rogasti: sed liberat⁹ cōpassionē non habuisti qn potius prophetas ⁊ aplos ꝑseq̄ris ⁊ ingratus: ⁊ d iusticia presumens spernis gētes: indignas tua societate in xp̄o iudicās. f ¶ Sic ⁊ pater me⁹. Si nō dimiserit' ex corde qḋ in vos delinquit ⁊ hoc qḋ ꝑ penitētiā dimissum erat a vobis exigit. Repetet: vel de mala voluntate damnādo a qua omē malū: vel de inobediētia que est origo toti⁹ mali: quotiēs eni q̄s peccat: inobediens efficit. Incipit narrare q̄ dñs in iudea fecit ⁊ docuit ⁊ passus est: ꝑmo trans iordanē ad orientē post ⁊ citra iordanem qñ venit a hiericho in hierl'm. g ¶ Sermones ⁊c. Quos i galilea post tributū de humilitate ⁊ innocētia ⁊ correctiōe ⁊ venia habuit. h ¶ Venit in fi.iu. Omis iudeoꝝ ꝓuincia ad distinctionē aliarū gentiū iudea dicit: sed specialiter meridiana plaga ad differentiā samarie: galilee: decapolis: ⁊ ceterarū regionū eiusdē ꝓuincie. i ¶ Et secute sunt. Galileos maluit curare i iudea: vt gētes in eā veniam que iudea parabatur admitteret.

Nico.delyra

✱ factis humanis. a ¶ Oblatus est ei vnus q̄ debe.ei decē mi.ta. .i. obligatus ad magnā penam ꝓpter multa peccata. b ¶ Cuz aūt nō habe.vñ red.qꝛ peccator nō hab; vnde satisfaciat deo ꝓ pctō. c ¶ Iussit eū dñs venundari.⁊c.qꝛ oīa sua sunt pene eterne ꝓpter peccatū suū obligata. d ¶ Procidēs autē ser.i. peccator per penitētiā. e ¶ Patiētiā ha. penā eternā in temporalē cōmutando f ¶ Et oīa reddā tibi. opa meritoria faciēdo. g ¶ Misertus est aūt ⁊c. qꝛ dñs paratus est misereri ⁊ parcere vere penitētib⁹. h ¶ Egressus autē ser. ille a fa.dñi. s; ꝑ recidiuū peccati. i ¶ Inuenit vnū de conser.i. de hoibus q̄ sūt serui dei cū ipo. k ¶ Qui debe.ei cen.dena.i. modicū euz offenderat: qꝛ offensa in hoiem modica est respectu offense cōmisse in deū. l ¶ Et tenēs suffoca.eum.i. strangulabat. Et dicit a sub ⁊ faux cis dicens: m ¶ Redde qḋ de. in quo ōndit austeritas in repetēdo vindictā a ꝓximo. n ¶ Et ꝓcidēs cōser.per penitētiā. o ¶ Rogabat eū dicēs patien.⁊c.q.d. paratus su; ꝯm possibilitatē meā satisfacere. p ¶ Ille autē noluit

†De pe.dis 1.c.1. De ꝯse.dis 4.c.quod i si †3.6.b Mar.11.d †marc.10.a

nere cū seruis suis. Et cū cepisset
a ¶ ppl's iudaicus qui decalogo cōstrictus multarū trāsgressionū reus erat.
rōnē ponere/oblat⁹ est ei vnus q̄ a
debebat ei decē milia talēta. Cuz b
a ¶ virib⁹ suis ꝺ explere nō posset. b ¶ pmisit iusto iudicio maligno ꝑ spiritui subdi fieri.
aūt nō haberet vñ redderet/iussit c
a eū domin⁹ venundari et vxorem
ei⁹ ⁊ filios ⁊ oīa q̄ habebat ⁊ red
¶ cum sponte nollet malus: coactus populus ille penitet. ¶ parce peccatis.
di. Procidēs autē seruus ille/ro d
gabat eū dicēs: Patientiā habe e
a ¶ credēdo in te qui es finis legis.
b in me ⁊ oīa reddā tibi Misertus f g
c aūt dñs serui illius dimisit euz: ⁊
a ¶ i libertatē fidei: vl' ꝺ captiuitate liberat⁹
debitū dimisit ei. Egressus autē h
d seruus ille/inuenit vnū de cōser i
a ¶ .i. recognoscebat ab eo salutē ꝑstitā sibi
uis suis q̄ debebat ei centū dena k
a ¶ nō sinebat eū reddere rationē.
rios: ⁊ tenēs suffocabat eū dicēs: l
a ¶ obserua carnales obseruātias.
Redde qḋ debes. Et ꝓcidēs cō m n
seruus eius rogabat eum dicēs: o
a ¶ parce peccatis.
Patiētiā habe in me: ⁊ omnia
¶ q̄cq̄d lex p̄cipit sp̄ualit' īplebo. ¶ sp̄ualia
reddam tibi. Ille aūt noluit: sed p
¶ a sp̄uali intellectu recessit. ¶ artā tribulatione. ¶ hoc intendēs vt legē carnaliter impleret quod videbat debere.
abijt et misit eū in carcerē donec
redderet debitū. Videtes aūt cō q
a ¶ angeli q̄ referūt deo gesta hoim vel p̄dicatores euāgelij. b ¶ ꝓpt afflictionē xp̄ianorum populi. a ¶ ꝓ salute credentiū cōtra dolum persecutoꝝ dñm implorāt.
serui eius q̄ fiebāt/cōtristati sunt
valde: et venerūt et narrauerunt r
dño suo oīa q̄ facta fuerāt. Tūc s
vocauit illū dñs suus/ et ait illi:
¶ omnes p̄uaricationes.
c †Serue nequā: oē debitū dimisi t
a ¶ dignas miścdia gētes reputare: qm omnes peccauerūt ⁊ egent gratia dei.
tibi/qm rogasti me: Nonne ergo v
oportuit ⁊ te misereri cōserui tui:
sicut et ego tui misertus sum: Et x
a ¶ iusta animaduersione. b ¶ in manus romanoꝝ vel tartareis ministris.
irātus dñs eius tradidit eū tortoribus
¶ in perpetuū.
q̄adusq; redderet vniuersuz y
a ¶ repetet a vobis dimissa.
f debitū†Sic ⁊ pr̄ me⁹ celestis faciet z
vob/si nō remiseritis vnusq̄sq; fratri
¶ nō ficta pace.
suo de cordib⁹ vr̄is. †Et factū a
g est cū cōsūmasset iesus sermones
h istos/migrauit a galilea: ⁊ venit i b
a ¶ de galilea. ¶ ex pietate vt docerent ⁊ infirmi sanent. ¶ in iudea.
i fines iudee trās iordanē: ⁊ secute c
sūt eū turbe multe: ⁊ curauit eos ibi d

tē noluit. in quo notat crudelitas in mō repetēdi vindictam. q ¶ Videntes aūt cōser.ei⁹. isti sunt qui dētes crudelitatē hoim erga ꝓximos cōtristant: qꝛ ad eandē ꝟtutē ꝑtinet gaudere de bono ⁊ tristari de opposito malo. r ¶ Et ve.et nar.dño. qꝛ in orōne petunt a dño talia vindicari ad declarationē iusticie nō ex liuore vindicte. s ¶ Tūc voca. illū dñs su. Ista aduocatio fit in morte vbi oportet de oībus rōnez reddere stricte. t ¶ Serue ne.⁊c.i. offensā magnā in me cōmissaz. v ¶ Nōne q̄ opor.⁊c. ꝑui remittēdo. x ¶ Et irat⁹ dñs ⁊c.i. demōib⁹ q̄ in hoc sūt executores diuie iusticie. y ¶ Quoadusq; ⁊c.i. eternaliter: qꝛ in inferno sp est reddino absq; quietatiōe cū pena sp remaneat eterna a pte finis. z ¶ Sic ⁊ pa. meus ce.⁊c. Hic inducit applicatio parabole ad ꝓpositū eodē mō quo dictū est. a ¶ Et factū est cū cō. Hic ponit ꝯfirmatio doctrine p̄cedentis ꝑ operationē miraculoꝝ/cū dicit: Et factū est cū consūmas. iesus ⁊c. Sequit: b ¶ Et venit in fi.iu. trans ior. vbi erat possessio duarū tribuū et dimidie s; ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasses. c ¶ Et secu.sūt eū tur.mul. Ex quo p; deuotio ppl'i ad eū qꝛ multi sequebant: aliq̄ causa p̄dicationis audiēde: aliq̄ causa curationis impetrāde. d ¶ Et curat eos ibi. Et sic p; q̄ euāgelista in vno verbo multa miracula sanitatū includit: qꝛ ꝓpter multitudinem miraculorū non poterant oīa in particulari describi. vt dicitur Iohan. vltimo. Diuisio

✱ a ¶ Oblatus est ei vn⁹.i. q̄libet peccator qꝛ p̄sentialit' sibi assistit. Moraliter
a ¶ Qui debe.ei de.mi.⁊c.i. debitū valde magnū: qꝛ tāta est offensa quātus est ille q̄ offendit. b ¶ Cuz autē nō ha.vñ red.qꝛ peccator nō habet vñ satisfaciat deo. c ¶ Iussit euz dñs ei⁹ ve.⁊c. ꝑ hoc significat determinatio eius ad penā debitā. ꝑ vxorē aūt ei⁹ significat delectatio praua: ⁊ ꝑ filios act⁹ mali ꝓcedētes inde ꝓ q̄b⁹ est puniēd⁹. d ¶ Procidēs aūt ⁊c. vt sibi daret spaciū vite in q̄ posset ꝑ pniaz satisfacere. g ¶ Misert⁹ aūt do.⁊c. plus eni; dat dñs q̄ roget. h ¶ Egressus aūt ser. ille. Egredit aūt a dño pctm̄ reiterādo. i ¶ Inuenit vnū de cō.su. .i. de pctōribus q̄ ei tenebat in modico respectiue ⁊ crudelit' cogebat euz reddere. q ¶ Vidē. aūt ⁊c. ꝑ q̄s oēs xp̄iani ⁊ angeli sctī itelligūt. vñ Apoc.xix.b. dixit angel⁹ btō iohāni. Cōseru⁹ tu⁹ sum ⁊ fratrū tuoꝝ. Et corā deo repñtāt facta hoim. t ¶ Serue ne.⁊c. nōne oportuit ⁊ te misc. ꝯser. tui ⁊c. q.d. sic. Remigius Seru⁹ iste nullā legit' rn̄sum dño dedisse. in quo demōstrat q̄ in die iudicij ⁊ statim post hāc vitā cessabit ois excusatio pcti. x ¶ Et irat⁹ do.⁊c. .i. demonibus. y ¶ Quoadusq; red.⁊c.i. vsq; ī ppetuū. nā ī inferno nulla est redēptio. Et factū est ⁊c. Sequit: b ¶ Et venit ⁊c. Orig. Sanauit dñs turbas trans iordanē vbi dabat baptism⁹ vere eni a sp̄ualibus infirmitatib⁹ curant ⁊ saluant hoies in baptismo.

A ¶ In eo. ca. xviij. vbi dicit in postil. Sicut digiti man⁹ equaliter crescunt.

Additio. j. Hec rō nullā ꝓpriā ꝑeminētiā attribuit hūilitati inter ceteras ꝟtutes. De ꝗlibet enī alia ꝟtute vere posset dici ꝙ illa crescēte cetere crescunt ꝓ portionabiliter ꝓpē cōnexionē ꝟtutū: vt postil. allegat. ſꝫ ꝟbo xpi dicētis: Discite a me qꝛ mitis sū ⁊ hu. corde. Mat. xi. d. de notāt quādā excellentie singularitatē in ipsa hūanitate existere quā doctrinā cōmuniter doctores sequunt̄: Aug⁹. enī de vera religione dicit ꝙ tota vita christi in terris disciplina morū fuit ad imitādū ꝑcipue humilitatē suā. Siłr Greg. in pastorali dicit ꝙ in argumentū redēptionis nr̄e inuēta est humilitas christi. Ex ꝗbus pꝫ ꝙ humilitas cōmēdāda est ex aliquo singulari sibi inter ceteras ꝟtutes ꝓprie ꝑtinenti: ⁊ iđo dicēdū ꝓm Tho. in scđa scđe. q. clxi. arti. v. in rñsione ad tertiū argumētū ꝙ humilitas cōmendat̄ ex hoc ꝙ ꝑ illā maxime remouet̄ impedimētū hūane salutis q̄ ꝯsistit in h̄ ꝙ homo ad celestia tēdat ⁊ ꝗb⁹ īpedit̄ dū in t̄renis magnificari studet. Et sic hūilitas est ꝗdā ꝓpria dispositio ad liberū accessū hoīs in spūalia ⁊ diuina bona. ¶ In eo. ca. vbi đ in postil. Uenit enī filⁱ hoīs ⁊c.

¶ **Additio. ij.** Meli⁹ videt̄ ꝯtinuari h̄ dictū xpi cū ꝑcedentibus sic. s. vt ꝑ aliā rōnē fortiorē ostendat̄ ꝙ nō sunt pusilli cōtēnendi: qđ hic pꝫ. Nā posset ꝗs dicere ꝙ ille ꝓximus nō est contēnēdus: q. s. est iustus seu de q̄ rōnabiliter ꝑsumi debet ꝙ est in statu grē: sed prauus seu pctōr videret̄ debere cōtēpni: cū sit a deo remot⁹. Ad qđ remouendū saluator inducit exemplū de seipso q̄ venit saluare qđ perierat. Ad qđ etiā inducit exemplū de centū ouibus vt pꝫ in lr̄a: ⁊ hec videt̄ esse sententia Chryso. qui in hoc loco sic dicit: Rursus aliā rōnē ponit quare pusilli nō sunt cōtēnendi priori maiorē dicēs: Uenit enī filius hoīs saluare qđ perierat. q. d. ꝓm Remigiū nō cōtēpnat pusillos. s. pctōres: qꝛ ego ꝓ hoīb⁹ homo fieri dignat⁹ sum.

¶ In eo. ca. vbi dicit in postil. Si duo ex ⁊c.

¶ **Additio. iij.** Licet verū sit ꝙ oro nō est accepta corā deo illius q̄ tenet odiū ꝯtra fratrē in aīo nō tñ ex hoc sequit̄ ꝙ oro semꝑ sit accepta corā deo illius q̄ nō tenet tale odiū cōtra fratrē. pōt enī in alijs sic deficere vt nō audiat̄: Sed christ⁹ dicit: Si duo ex vobis cōsenserint de oī re quā petierit fiet illis. Ex ꝗbus sequit̄ ꝙ oro cōsentientiū semꝑ audiat̄: vñ aliter videt̄ dicendū. Ad cui⁹ intellectū sciendū ꝙ hmōi cōsensus qui facit orōnē efficacē ꝓm doctores nō solū extendit se ad excludendū odiū fraternū: sed etiā ad includendū oīa q̄ ad petitionē q̄ est digna exaudiri requirunt̄. s. vt orans sibiipsi consentiat. Unde Hiero. dicit: Ubi spūs ⁊ aīa corpusqꜫ consenserint ⁊ nō intra se bellū diuersaꝝ habuerint voluntatū: nulli dubium quin bonaꝝ rerū postulatio sit vbi corpus vult habere ea que vult spūs. hec Hiero. Siłr in hoc consensu etiā includit̄ ꝙ orātes sibiipsis consentiāt in oībus his q̄ ad verā doctrinā ⁊ bone vite conuersationē ꝑtinent. Unde Origenes in hoc loco: Ista est causa ꝓpter quā nō exaudiunt̄ orātes: qꝛ nō cōsentim⁹ nobis ꝑ oīa suꝑ terrā nec dogmate nec ꝯuersatione. sicut enī in musicis nisi fuerit cōueniētia vocū non delectāt audiētē: sic in ecclesia nisi ꝯsensū habuerint orātes nec delectat̄ deus: nec audit voces eoꝝ. hec ille vbi. igit̄ consensus ꝑdictis modis est: necesse est īpetrare qđ petit̄. Includit̄ enī hic tā idoneitas petitionis q̄ꝫ petētiū. ⁊ iđo sequit̄ in lr̄a: Ubi enī duo sūt vł tres ꝯgregati in noīe meo ibi sūt in medio eoꝝ. vbi notādū ꝙ sniā hoꝝ verboꝝ est redditiua rōnis ꝑcedentiū. Nō enī dixit iterū dico vobis. i. vbi enī sūt duo vel tres ⁊c. sicut in īmediate ꝑcedenti ꝯclusione vbi denotat̄ distinctio illi⁹ dicti a ꝑcedētib⁹: sꝫ dixit: Ubi enī sūt. q̄si redditiuū rōnis de hmōi petitiōis efficatia vt intelligat̄ sic. Nō q̄re talis cōsensus est efficax talis est: qꝛ tales cōgregati sūt i noīe meo: vbi enī talis cōsensus est: tales ꝯgregant̄ in noīe christi: q̄ est vera pax ⁊ vera cōcordia: ⁊ ꝑ cōseq̄ns est in medio eoꝝ: qꝛ vt ait Orige. Mox enī vt aliq̄ (consenserint christ⁹ inuenit̄ in eis.

Quare orātes nō exaudiūt̄ ꝓm origenē.

Replica. In ca. xviij. vbi postillator cōmēdat humilitatē cū debito moderamine: Burg. vult hūilitatē hr̄e singularē excellentiā inter ceteros virtutes: ꝑatꝫ hoc ex dicto beati Aug. de vera religiōe dicētis ꝙ tota vita xpi in terris disciplina moris fuit ad imitādū ꝑcipue hūilitatē suā: sed ꝑ h̄ non pt Burg. aliquā inferre hūilitatis ꝑrogatiuā: qꝛ btūs Aug⁹. vult ꝑ hoc ōndere imitationē hūilitatis faciliorē. vita enī christi in multis extitit poti⁹ admirabilis q̄ꝫ imitabilis: q̄ ad hūilitatem tñ faciliter imitabilis. iđo idē btūs Aug⁹. in ser. cōi de martyrib⁹ dic̄: Christ⁹ dn̄s nō dixit: Discite a me mortuos suscitare: suꝑ aq̄s siccis pedib⁹ ābulare: nō hoc dixit: Sꝫ q̄d ait. Discite a me: qꝛ mitis sum ⁊ hūilis corde. ⁊ ad eūdē sensū ꝑtinet qđ Burgē. de beato Grego. postil. allegat. Nec cōcludit suū ꝓpositū ꝑ dictū. s. Thome ex scđa scđe. q. clxi. Nā cū dixisset ꝙ humilitas est quedā ꝓpria dispositio ad liberū accessum hoīs ad spūalia ⁊ diuina bona subdit idē sctūs Thomas ibidem. Igit̄ sicut ꝑfectio potior est dispositione: ita ⁊ charitas: ⁊ alie ꝟtutes ꝗb⁹ homo directe mouet̄ in deū sūt potiores hūilitate: ⁊ ita dictū. s. Thome poti⁹ est cū postilla. q̄ꝫ cū Burg. q̄ hic ⁊ alibi est truncator auctoritatū ⁊c.

Glo. ordi.

B ¶ Et accesserūt ⁊c. Ca. XIX Si lꝫ hoi ⁊c. Quasi cōplexione capiat̄. Si diceret dimittēda est quacūqꜫ ex causa ⁊ ducenda alia pudicitie predicator ꝯ se facit. Si dixit non est dimittēda: ꝯ doctrinam moysi ⁊ dei facit. Iđo rñsum temperat naturalē legē: ꝓmiqꜫ dei sni am scđo opponens: que non voluntate dei sed peccantium necessitate concessa est.

¶ Et semi.

Ca. XIX

Et accesserūt ad euz a pharisei tētātes eū/ ⁊ b dicētes: † Si licꝫ hoī dimittere vxorem suam quacūqꜫ ex causa? Qui rñdens/ ait illis: d e

a ¶ ex liuore vt decipiāt.

a ¶ earū causarū q̄ scribebant̄ i lib. repudij.

¶ non sua respondit sed historie veteris ⁊ mandatorū dei recordatur.

Ni. de ly.

Et accesserūt. Hic ꝯsr saluator docet virtutes ꝯtēplatiuoꝝ seu religiosoꝝ: ⁊ diuidit̄ i tres partes: qꝛ ꝑmo docet ꝯtinētiā. scđo obedientiā/ ibi: Tūc oblati sūt ei ꝑuuli. tertio pauꝑtatē volūtariā/ ibi: Et ecce vn⁹. In istis aūt trib⁹ cōsistit ꝑfectio religiosoꝝ. Prima diuidit̄ in duas ꝑtes: qꝛ ꝑmo docet xp̄s illđ qđ est necessitatē in ꝯtinētia videlꝫ ꝯtinētiā ꝯiugalē. scđo illđ qđ est ꝑfectiōis. s. ꝯtinentiā ab oī actu venereo/ ibi: Dicūt ei discipuli. Prima i duas: qꝛ ꝑmo circa h̄ ponit̄ phariseoꝝ dolosa interrogatio. ⁊ scđo ponit̄ ip̄i⁹ christi vera rñsio/ ibi: Qui rñdēs. Dicit ḡ: Et ac. ad eū .i. ad iesū. b ¶ Pharisei. Qui in ꝑplo iudeoꝝ ꝑ alijs videbant̄ religiosi: vt dictū est. ꝯ. ⁊ dicet̄ iferi⁹. xxiij. ca. c ¶ Tētā. eū. Cape. s. in ꝟbis. d ¶ Et dicētes: Si li. ⁊c. i. ex leui cā: vt ꝓpter aliquā feditatē seu turpitudinē corꝑalē. Hāc q̄stionē ꝓposuerūt christo ad capiēdū eū: qꝛ rñsio ad vtrāqꜫ ꝑtē erat calūniabilis: qꝛ si diceret ꝙ lꝫ videbat̄ laxare frena ꝯcupiscentie carnali: dicēdo ꝙ hō ꝓ libito volūtatis sue possit vxorē dimittere ⁊ aliā ducere: ⁊ etiā ꝯtra dictamē legis nature: qꝛ inseꝑabilitas est de rōne mr̄imonij: vt dicet̄ post. Si autē diceret ꝙ nō lꝫ: videbat̄ ꝯtra moysen dicere dicēte: Deu. xxiiij. a. Si acceperit homo vxorē ⁊ nō inuenerit grām an̄ oculos ei⁹ ꝓpter aliquā

Nico. de lyra

aliquam feditatez scribet libellū repudij ⁊c. e ¶ Qui rñdēs. Hic ponit̄ christi rñsio: ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes: qꝛ ꝑmo ponit̄ rñsio. scđo remouet̄ q̄dā sibi facta obiectio/ ibi: Dicūt illi. Ad cuidentiā ꝑmi aduertēdū ꝙ idiuisibilitas est de rōne mr̄imonij: ꝓpter qđ ponit̄ i diffinitione ei⁹ tāqꜫ formale/ cū dicit̄: Mr̄imoniū est ꝯiūctio maris ⁊ femie inter legitimas ꝑsonas indiuiduā vite ꝯsuetudinē retinēs. i. indiuisibilitatē ꝓm totā vitā alteri⁹ ꝯiugū. Rō aūt huius est: qꝛ mr̄imoniū est ꝯiūctio maris ⁊ femie ad educationē ꝓlis ad cultū diuinū multiplicandū. ad h̄ aūt ꝙ ꝓles sit apta ad cultū diuinū: ⁊ possit sibi sufficere post emācipationē a parētibus reꝗrit̄ magn⁹ tꝑis tract⁹: qꝛ oportet filiū generari: educari ⁊ doceri: ⁊ sibi de necessarijs vite a parētib⁹ ꝓuideri: qꝛ ꝓm ꝙ dicit aplš. ij. Coꝛ. xij. Parētes debent thesaurizare filijs ⁊ nō filij parētib⁹. Anteqꜫ aūt hō possit generare de cōi cursu est xviij. annoꝝ. vel. xx. anteqꜫ ꝟo fili⁹ genit⁹ sit educat⁹ et edoctus a pr̄e sciēs ⁊ potēs se ⁊ familiā regere oportet ꝙ sit. xx. annoꝝ vel circiter. Et sic pꝫ ꝙ lꝫ vir nō generaret nisi vnū filiū i vxore: tñ anteqꜫ fili⁹ esset disposit⁹ ad recedēdū a patre. iā pater esset xl. annoꝝ vel circiter: nūc aūt ita est ꝙ masculus ⁊ femina debēt simul cohabitare indiuisibiliter q̄diu intēdūt generationē ⁊ educationi ꝓlis: sicut videm⁹ in brutis aīalib⁹ et auib⁹ ꝙ determinat⁹ mas determinate femine inseꝑabiliter ꝯiūgit̄ tꝑe q̄ intēdūt generationi ⁊ educationi filioꝝ. Uerūtñ qꝛ i alijs aīalib⁹ ⁊ auib⁹ filij nati in modico tꝑe sūt sufficiētes victū sibi querere: iđo

D

Diuisio

† 26. di. deinde. 28. q. 1. nunquid De ꝯsan. et affi. c. 4

Matrimonium

Moraliter. a ¶ Et accesserūt ⁊c. Orige. Tētato aūt dn̄o null⁹ discipuloꝝ ei⁹ q̄ posit⁹ est ad docēdū grauiter ferat si tētatus fuerit a q̄busdā: sed tentātibus rñdeat dogmata pietatis.

Moraliter

✱ Propter hoc di

E F a ¶ Et feminā ⁊c. Nō ait feminas vt vnū ɔiugiū sit nō plu
ra: qđ ex repudio prioꝝ q̄rebaṫ. b ¶ Adherebit vxo. ⁊c.
Si malis moribus: si luxuriosa: seu q̄libet hmōi sit vxor: veli/
mus nolim⁹ sustinēda est. Cū eni liberi essemus nolētes nos
subieccimus seruituti. Si ancilla libero vel seruus libere sup/
ponitur nō reputaṫ coniugium postq̄
detectū fuerit: sic ⁊ de cōsanguineis.
†Gen.1.d. c ¶ Et erūt duo i car. ⁊c. Premiū
nuptiarū est ex duobus vna caro. casti
tas cōiuncta spiritui vnus spirit⁹ effici
†Ibi.2.d tur. Salubri cōsilio dei factum est: vt
Eph.5.g portionē sui corpis vir amplecteretṫ in
1.Cor.6.d femina: ne a se putaret diuersum esse
quod de se cognosceret fabricatum.
d ¶ Homo nō se. Homo separat:
quādo pro desiderio secūde primā di/
mittit. Deus separat qui ⁊ coniungit:
quādo ex cōsensu ꝓpter cultū dei eo ꝙ
tēpus in arto sit: sic habem⁹ vxores. q.
non habētes. e ¶ Qm̄ moy. Ser/
uus cōstrictus infirmitate ꝑmisit: ego
autē magister ⁊ dñs ꝑcipio. Moyses
†Deu.24.a rudib⁹ in q̄bus lex naturalis hebetata
Ja.5.a erat: indulget. Nō eni indulgeret nisi
Mar.10.a haberet postea perfectos quos argue
ret. de rudib⁹ eni paulatim boni esse
ceperūt. Cōsiliū fuit hominis nō dei
imperiū: qui maluit indulgere diuorti
um: q̄ desiderio secūdarū nuptiarū fie
ri homicidium: vel perdurare odium.
f ¶ Nisi ob fornicationē. Aug⁹.
Vxor vt dimittaṫ vna carnalis causa
est fornicatio: vna spūalis: timor dñi:
vt viua ea: alia ducaṫ nulla: causa in
†Mar.10.b. lege dei est. g ¶ Et aliā duxe. ⁊c.
Luc.16.d Quia poterat accidere vt aliq̄s calum
niā faceret innocēti: ⁊ ob scđam crimē
impingeret p̄me vxori: Sic priorē di/
mittere iubet vt ea viuēte secundā nō
habeat: Et ne vxor idē faciat viro: ea/
dē cautela ꝑcipiṫ ne scđm habeat virū.
Et q̄ adultera nō timet opprobriū vi/
ro ꝙ: ꝙ si talē ducit sb̄ adulterii crimīe
sit. Dicit scriptura. Qui adulterā tenet: stultus ⁊ impius est.
F Nō expedit.

†Nō legistis / q̄ q̄ fecit hoīem ab a
a initio masculū ⁊ feminā fec̄ eos: b
Et dixit: † Propter hoc dimittet c
b homo patrē ⁊ matrē / ⁊ adherebit e
¶ nō vxorib⁹. ¶ nō tres. ¶ i carnali copula
c vxori sue: ⁊ erūt duo i carne vna. f
a ¶ quia vnū facit carnalis cōiunctio.
Itaq̄ iā nō sunt duo sed vna ca/
a ¶ faciēdo vnā carnē. ¶ sed deus.
b ro. Q̄ ergo deus cōiunxit / hō g
a ¶ ecce aperiūt calūniam. ¶ q̄ quidē de
sic ordinauit: q̄re moyses superordinauit.
nō separet. Dicūt illi: † Quid er/ k
go moyses mandauit dari libel/
lū repudij ⁊ dimittere? Ait illis: l
¶ non deus.
c Quoniā moyses ad duriciā cor/
¶ nō imperauit.
dis vestri permisit vobis dimit/
a ¶ non sic habuit lex naturalis. ¶ doctri/
tere vxores vestras: ab initio au/ m
na christi concordat legi naturali: quia iam
est tēpus perfectionis.
tē nō fuit sic. † Dico autē vobis: n
q̄ quicūq̄ dimiserit vxorem su/
a ¶ q̄ vnā carnē diuidit in alterā ⁊ separat.
g am nisi ob fornicationem / et aliā o
¶ .i. mechiam facit.
duxerit / mechatur. Et qui dimis/ p

Nico.de lyra

✱ rere: ideo masculus ⁊ femina nō cōiungunṫ inseparabili
ter per totā vitā: sed tm̄ tpe educationis filioꝝ. Cum ḡ natu/
ra humana debeat magis esse ordinata q̄ natura brutorū: id
de dictamine naturali est ꝙ vir ⁊ vxor inseparabiliter cōiun/
ganṫ q̄diu stat necessaria educatio et doctrina filiorū: ⁊ hoc
est fm̄ totā vitam cōiugatoꝝ: q̄ sicut visum est hō habet. xl. an
nos anteq̄ p̄mus fili⁹ eius sit sufficiēter educatus: et sic solo
occasione p̄mi filij dictat natura ꝙ tantū debeat cū vxore inse
parabiliter habitare. Et q̄ interim anteq̄ p̄mus sit sufficien/
ter eductus nascunṫ filij alij: vl saltē possunt nasci: q̄bus cōsi/
militer oportet per parētes ꝓuideri: ad qđ requiriṫ vlterior
tractus tpis magnus. Ideo sicut natura dictat in aliis aīali/
bus ꝙ masculus ⁊ femina inseparabiliter cohabitent tpe de/
terminato a natura in generatione ⁊ educatione filioꝝ: ita di
ctat in natura humana vt vir ⁊ vxor inseparabiliter cohabitēt
per totā vitā: ⁊ sic pꝫ ꝙ indiuisibilitas matrimonij nō solum
est de iure diuino sed etiā de iure naturali. Hanc aūt veritatē
declarat saluator p scripturā veteris testa. dicēs: a ¶ Non
legistis: q̄ qui fe. ho. ab initio. s. qn̄ solū currebat lex na
ture ante datā legē per moysen. b ¶ Masculū ⁊ feminā
fe. eos. In hoc tangiṫ materia ipsius matrimonij. s. masculus
⁊ femina: q̄ matrimoniū ordinaṫ ad generationē ⁊ educatio
nē ꝓlis: ad hoc autē requiriṫ determinatū actiuū ⁊ passiuū
⁊ hoc in aīalibus ꝑfectis: q̄ nō generanṫ ex putrefactione.
In masculo aūt est virtus actiua ⁊ in femina virtus passiua.
Homo aūt est ꝑfectissimū animaliū. ⁊ ꝓpter hoc ad ꝑfectionē
eius requiriṫ distinctio sexuū videlicet maris ⁊ femine. sequi
tur: c ¶ Et dixit ꝓpter hoc dimit. hō pa. ⁊ ma. in quo
tangiṫ debita conditio materie p̄dicte: q̄ matrimoniū debet
esse inter ꝑsonas legitimas ad cōtrahendū. tangiṫ aūt hic le/
gitimas p hoc ꝙ excludunṫ ꝑsone illegitime que sunt pater ⁊
mater. Iste eni ꝑsone sunt excludende fm̄ dictamē legis na/
ture. Cuius

ture. Cuius ratio est: q̄ vir ⁊ vxor in actu matrimoniali ad pa B
riā iudicanṫ: ⁊ ideo cōtra reuerentiā naturalē est ꝙ filius ɔiun
gaṫ patri ⁊ filius matri. Vn̄ ⁊ aliqua aīalia magis appropin
quātia ad industriā humanā talem cōiunctionē tanq̄ abomi/
nabilē refugiūt: sicut narraṫ de elephāte qui adduct⁹ a magi
stro ipsm̄ custodiēte ad impregnandū
matrē ꝓpriā renuit: ꝓpter qđ magr̄
vultū eius operuit: ⁊ cū sic ignoranter
matrē cognouisset ⁊ discooperto vul
tu hoc videret: insiliūt p̄ dolore in du/
ctorē suū ⁊ interfecit eū: ⁊ hoc est qđ
diciṫ in lra. Propter hoc. i. ꝓpter
opus generandis. b ¶ Dimittet
hō patrē ⁊ ma. homo tñ est cōis ge
neris ⁊ ideo significat masculū ⁊ fe/
minā. Est ergo sensus ꝙ filius nullo
mō debet copulari mr̄i neq̄ filia pa/
tri. Cōseq̄nter poniṫ id qđ est forma
le in matrimonio. s. cōiunctio indiui/
dua per totā vitam cū dicit: e ¶ Et
adherebit vxo. sue. p cōiunctionē
anioꝝ ex amore ⁊ fidelitate. f ¶ Et
erūt duo in car. vna. q̄tuꝫ ad cor
poralē cohabitationē ⁊ ad vnā carnē
prolis ex ambobus ꝓducendā. Ad/
uertendū tñ ꝙ ista verba dicunṫ hic
verba dñi: ⁊ tamē Gen. ij. diciṫ ver/
ba ipsius ade: nō tñ hic est ɔtradictio
q̄ illa verba ꝓtulit adam ex diuina
reuelatione: q̄ in extasi factus vide/
rat mulierē de costa sua formatam: ⁊
ideo illa verba fuerūt dei principali/
ter tanq̄ reuelātis: ⁊ ipsi⁹ ade instru
mentaliter ⁊ sicut ꝓferentis. Cōclu/
dit ergo saluator: g ¶ Q̄ ergo de
us ɔiunxit. i. viruꝫ ⁊ vxorē insepa
rabiliter q̄tū ad totā vitā. h ¶ Ho/
mo nō separet. dimittendo ꝓpria
volūtate vxorē: auctoritate tamē di/ b
uina aliq̄n separanṫ q̄tū ad cohabi/
tationē: ⁊ debiti redditionē nō tñ q̄/
tū ad vinculū ⁊ h̄ ɔtingit qn̄ separanṫ sic
ꝓpṫ diuinū cultū altero religionē in
trante. i ¶ Dicunt illi. Hic remouetur quedam obiectio
quā fecerunt ei pharisei de auctoritate moysi supra allegata.
k ¶ Quid ergo mādauit moy. ⁊c. q. d. Manifeste dicis
cōtra legem moysi: Deut. xxiiij. l ¶ Ait illis qm̄ moyses
⁊c. q̄si diceret nō dico ɔtra moysen: q̄ moyses nō scripsit hoc
tanq̄ licitū ⁊ bonū: sed ꝑmisit propter maius malum vitandū
ne scꝫ vxores eis ingratas occiderent: quia minus erat dimit
tere q̄ occidere: sicut Deuṫ. xv. concessit dare ad vsurā extra/
neis ne fratres grauarent: sicut ergo qui nō dat ad vsurā nec
extraneo nec ꝓpinquo facit magis fm̄ intentionem moysi: ita
ille qui docet vxorē nō dimittendā nō dicit contra eius inten/
tionē: sed magis supplet ⁊ ꝑficit illius legis date imperfectio
nē. sicut. s. dictū est. v. ca. m ¶ Ab initio autē nō fu. sic. i.
in statu nature institute sed in hoībus lapsis per peccatū per
missum est ꝓpter maius malū euitandum: nō tanq̄ licitū sed
sicut minus malū. ⁊ hoc est qđ subdit: n ¶ Dico autē vo/
bis: q̄ quicūq̄ dimiserit vxorē suā nisi ob fornicati.
supplendū est peccat: ⁊ facit cōtra legē matrimonij: tunc eniꝫ
dimittenda est si in peccato ꝑseueret ne vir videaṫ esse fautor
malicie eius: ⁊ hoc intelligendū est q̄tum ad cohabitationē ⁊
debiti redditionē: nō tamen q̄tum ad vinculum: quod nō sol
uitur nisi per mortē. ⁊ propter hoc subditur: o ¶ Et aliam
duxerit. hoc est dictū: si dimissa vxore propter fornicationeꝫ
aliam duxerit. p ¶ Mechaṫ. quia remanet adhuc vinculū
matrimonij cum p̄ma: ⁊ sic patet ꝙ littera huius versus p̄di/
cti defectiua est: ⁊ sunt ea que p̄dicta sunt interponēda ad ha/
bendū sensum ꝑfectū sicut cōtingit in pluribus locis sacre scri
pture. q ¶ Et q̄ dimissaꝫ. a viro p̄mo ꝓpter fornicationē.
s. Duxerit.

✱ c ¶ Propter hoc dimittet homo patrē ⁊ matrem Moraliter
⁊c. Remigius. Mysteriū hoc dixit esse apls in christo ⁊ ec/
clesia: dñs enim iesus xp̄s q̄si patrē deseruit cum de celis ad
terrā descendit ⁊ matrē. i. synagogā deseruit propter eius in
fidelitatē ⁊ adhesit vxori sue scilicꝫ ecclesie: ⁊ sunt duo in car
ne vna: id est christus ⁊ ecclesia in vno corpore qui dixit alibi:
✱ Nō omnes

G a ¶ Nō expedit. Videbāt graue pondus vxoꝝ ꝙ iracundie: A ebriose ⁊ huiuſ: q̄ q̄dē sūt sustinēde: q2 cū essem⁹ liberi subiecimus nos seruituti. b ¶ Nō oēs. Quasi cōsentit ꝙ nō expedit: sed infirmitatē videns. dicit: Nō oēs. Nō dicit nō possūt capere: sed non oēs volūt capere. Nō oēs ca. i. nō oēs implere possūt ꝓceptū ꝯtinētie: q2 nō oībus datū est a deo nec etiā oībus ꝓdest ad ꝓmiū cōtinere: ⁊ h̄ exponit. c ¶ Sūt enī eunuchi. Tria sūt genera eunuchorū: duo carnalia eoꝝ q̄ sic nascunt: ⁊ q̄ captiuitate ⁊ delitiis dn̄orū abscisi sunt. Tertiū spūale q̄ cū possent esse viri ꝓpter christū ꝯtinēt. d ¶ Qui facti sūt. Inter hos cōputant etiā hi q̄ specie religionis simulāt castitatem.

Tria sūt genera eunuchorū

e ¶ Qui pōt. Vox est hortātis nō iubētis, ꝗ̄ vnusquisq3 vires suas consideret an queat ꝟginitatis ⁊ pudicitie implere ꝓcepta. f ¶ Sinite puulos. Si sci sūt futuri cur vetatis venire ad patrē: Si mali: cur sniam ꝓfertis ante culpā. g ¶ Taliū. Nā q̄les sunt modo meā quidē est qd̄ honorate: quales post futuri sūt ipsoꝝ est: qd̄ misereminī. ¶ Nō ait istorū: sed taliū vt ostdat nō etatē regnare sed mores: ⁊ his q̄ similē habēt innocētiā ⁊ simplicitatē ꝓmiū ꝓmitti. h ¶ Et cū impo. Imponit man⁹ paruulis: qm̄ humilibus auxiliū grē tribuit. i ¶ Et ecce vnus. Bed. Audierat ille sines puulo cōdignos eē regno: vultq3 certi⁹ nō parabolas sed apte exponi: q̄bus meritis vitā possit cōsequi. ¶ Hiero. Iste adolescēs ⁊ diues ⁊ supb⁹ erat. Et ꝟm aliū euāgelistā eū nō voto discētis sed tētātis interrogat. k ¶ Quid me interrogas ⁊c̄. Quia bonū dixit magistrū ⁊ nō deum vel dei filiū cōfessus est: dicit quēlibet scm̄ hoīem cōparatione dei nō esse bonū. Christ⁹ aūt nō renuit testimonium bonitatis: sed magistri absq3 deo exclu dit errorē. Non se magistrū bonū esse negat: sed magistrū absq3 deo nullum ꝯ bonū esse

sam duxerit/mechatur. Dicūt ei
a ¶ vt nullo modo sit dimittenda nisi ꝓ fornicatione. a ¶ .i. bonū est cōtinere.
discipli ei⁹. Si ità est causa hoīs
a cū vxore/ nō expedit nubere. Qui
b dixit illis: Nō oēs capiūt verbū
¶ q2 nō valemus nisi ex gratia dei.
c istud: sed q̄bus datū est. Sūt enī
¶ ꝯtinētes. q̄ sine instrumētis vl̄ frigide na
eunuchi q̄ de matris vtero sic na
ture. a ¶ quoꝝ acuter ꝓmiū habet: q2 necessitate abstinet nō volūtate.
d ti sunt: et sūnt eunuchi qui facti
sunt ab hoībus: et sunt eunuchi
a ¶ qui volūtate se deuouerūt castitate.
qui seipos castrauerūt ꝓpter re
e gnū celoꝝ. †Qui pōt capere/ca
a ¶ cū de castitate esset sermo.
piat. †Tūnc oblati sūt ei paruuli
a ¶ vt eis manu ⁊ voce bñdiceret. ¶ q̄si laudaret castos necessitate nō virtute ꝯtinētie.
vt man⁹ eis imponeret et oraret.
a ¶ infirmi fide. ¶ timentes deū importunitate offerentiū lassari.
Discipuli aūt increpabāt eos. Je
a ¶ nō enī psonarū acceptor est deus.
f sus vero ait illis: Sinite puulos
⁊ nolite eos ꝓhibere ad me veni
g re: talium est enim regnū celoꝝ.
¶ vt hūiles sua bñdictōe dignos significet.
h Et cum imposuisset eis manus
i abijt inde. Et ecce vnus accedēs
ait illi: †Magister bone q̄d boni
faciam vt habeam vitā eternam?
a ¶ q̄d me vocatis bonū magistrū quasi aliquem hominē.
k Qui dixit ei: Quid me interro
gas de bono? Unus est bonus
a ¶ viam que ducit ad vitam.
deus. Si aūt vis ad vitam ingre

Nico.de lyra

B a ¶ Duxerit. Accipiēs eā in matrimoniū. b ¶ Mechat. Quia remanet adhuc vinculū illi⁹ dimisse cū viro priori: ⁊ ex hoc ꝟbo pꝫ intellectus lr̄e imediate ꝓcedentis q̄ defectiua est: q2 eadē rōne q̄ vxor dimissa ꝓpter fornicationē non pōt duci ab altero viro si nec vir eā dimittēs pōt ducere alterā: q2 equaliter manet vinculū mr̄imonij ex vtraq3 pte. c ¶ Dicūt ei discipuli. Posito eo ꝙ est necessitatis in ꝟtute cōtinētie: cōsequēter ponit id qd̄ est superogationis ⁊ cōsilij: videlꝫ cōtinentia ab oī actu venereo: discipuli enī audiētes ꝙ vinculū mr̄imonij esset indissolubile/dixerūt: d ¶ Si ita est causa hoīs cū vxore. Ut nō possit eā dimittere nisi modo ꝓdicto: e ¶ Nō expedit nubere. Ac si dicāt: melius est simpliciter cōtinere: ⁊ hoc duplici de causa. ꝓmo q2 ex tali indiuisibilitate mr̄imonij possunt multa grauia seq̄: q2 si vxor incurrat leprā vel aliquā īfirmitatē horribilē oportet tñ illi debitū reddere. scd̄a causa est: q2 maius meritū est ꝯtinere simpliciter q̄ꝫ cōiugalis ꝯtinētia. vn̄. ꝟ. dictū est. xiij. ca. ꝙ cōtinētia ꝟginalis habet fructū centesimū: vidualis sexagesimū/ ⁊ cōiugalis tricesimū: ⁊ ad istū intellectū r̄ndet saluator cōseq̄nter: f ¶ Non oēs capiūt verbū istud: q2 altus est status ad quē infirmi nō possūt ascēdere. g ¶ Sed q̄b⁹ da. est. s. a deo ex speciali munere: q2 ꝟm ꝙ scribit Sap. viij. d. Nemo pōt ee ꝯtinēs nisi deus det: sed q2 nō oīs ꝯtinētia est laudabilis. iō ꝯsequēter ostdit q̄ sit laudabilis ⁊ q̄ nō/ dicēs. h ¶ Sūt eunuchi ⁊c̄. Quia ꝯtinētia q̄ ē ex naturali frigiditate cōtracta a parētib⁹: vel ꝓuatione mēbroꝝ genitaliū nō est laudabilis nisi inq̄tū ꝑ volūtatē acceptat: nec illa q̄ est ꝑ violētiā: sicut in illis q̄bus secant genitalia. ⁊ hoc est qd̄ dicit: i ¶ Et sunt eunu. ⁊c̄. Sꝫ illa continētia q̄ est ꝑ volūtatē reprimētē cōcupiscētiā ab actu venereo: illa ꝓprie est laudabilis. ⁊ hoc est quod dicit: Et sunt eunuchi ⁊c̄. Nō ꝑ mēbroꝝ abscisionē: sed ꝑ cōcupiscētie repressionē. k ¶ Propter regnū celoꝝ. i. vt liberi⁹ ꝯtinentes vacēt ꝯtēplationi diuine: q2 sic scribit. i. Coꝛ. vij. f. Qui aūt sine vxore est sollicit⁹ est q̄ dn̄i sunt: ⁊ cogitat quō placeat deo. q̄ aūt cū vxore est sollicit⁹ est q̄ sūt mūdi: quō placeat vxori: ⁊ diuisus est. sed q2 talis status est altus: nec possunt oēs ad hoc attingere/sed solū ꝑfecti. ⁊ ideo subdit: l ¶ Qui pōt ca. capiat. q. d. tantū bonū nō est necessitatis: sed superogationis. m ¶ Tūc ob. sunt. Hic cōsequēter docet hūilitatē obedientiā ꝑ hoc ꝙ paruulos sibi oblatos dulciter suscepit: man⁹ illis imponēdo ⁊ ꝓ eis orando: vere aūt obediētes illi sūt vere paruuli: ⁊ hoc est qd̄ dicit: Tūc ob. sunt ei ⁊c̄. ex deuotione. s. offerentium. n ¶ Ut ma. eis iponeret. s. benedicendo ⁊ orādo ꝓ eis. o ¶ Discipuli autē ei⁹ ⁊c̄. Timētes ne iportunitas offerentiū offenderet magistrum. p ¶ Jesus vero ait. Suis discipulis. q ¶ Sinite paruulos. Quia isti sūt figura vere humiliū ⁊ obedientiū quorū familiaritatē ego volo. Sequit: r ¶ Taliū est enī re. celoꝝ. Sicut est dictū ca. ꝓcedēti: Null⁹ pōt intrare regnū celoꝝ nisi fuerit paruulus ⁊ humilis. s ¶ Et ecce vnus accedēs: Hic ꝯñr docet paupertatē volūtariā: ⁊ diuidit in duas ptes: q2 ꝓmo docet id qd̄ est necessitatis. scd̄o id qd̄ est superogationis/ibi: Dixit ei adolescēs. In ꝓma ergo parte ponit cuiusdā volētis ascēdere ad statū ꝑfectionis interrogatio dicētis: t ¶ Magister bone: q̄d boni fa. ⁊c̄. Jesus aūt respōdit ei. ꝓmo quātū ad eius cogitationē: q2 ille cogitabat iesum esse purū hoīem: licet crederet eū esse bonū et sanctū doctorē: et ideo quasi respōdens iesus cogitationi dicit ei: v ¶ Quid me in. de bono. q. d. ex quo credis me purū hoīem non debes me vocare bonū: cui⁹ causa subdit: x ¶ Unus est bo. deus. Hoc est dictū: deus est solus bon⁹ ꝑ essentiā ⁊ nullus ali⁹. Cōsequēter r̄ndit ei⁹ interrogationi dicēs: y ¶ Si autē vis ad vitā ⁊c̄. q. d. h̄ sufficit ad salutē: quod

Tria sūt genera eunuchorū
Diuisio
Duplici de cā bonū est cōtinere
†mar. io. b. Luc. 18. c
Diuisio
D
†mar. io. d Luc. 18. d.
Moraliter

* f ¶ Nō omnes capiunt verbum istud ⁊c̄. Sap. viij. d. Cognoui q2 nō possum esse cōtinēs nisi deus det. l ¶ Et sunt eunuchi qui seipos castrauerūt. Per obseruātiam castitatis. m ¶ Qui potest capere capiat. Cū adiutorio dei. Hic. Hortātis dei vox est milites suos ad pudicitie ꝓmiū concitātis. q. d. qui pōt pugnare pugnet: ac superet ⁊ triūphet. m ¶ Tūc oblati sunt ei paruuli ⁊c̄. sequit: o ¶ Discipuli autē ei⁹ ⁊c̄. In hoc ꝑ ipos significant illi q̄ iuuenes impediūt a religionis ingressu. quos dn̄s reprobat dicens: q ¶ Sinite puulos ⁊c̄. Chryso. Nā si sancti futuri sunt q̄d vetatis filios venire ad patrē: si aūt pctōres: vt quid sententiā condēnationis ꝓfertis anteq̄ꝫ culpā videatis. † ¶ Et imposuisset eis man⁹ ⁊c̄. Remigi⁹. Manibus ipositis pueris bñdixit: significās ꝙ humiles spū digni sunt ei⁹ gr̄a ⁊ bñdictione. s ¶ Et ecce vn⁹ accedēs ⁊c̄. Seq̄t: v ¶ Quid me inter. de bono. Hiero. Saluator noster nō renuit bonitatis testimoniū: sed a magisterio absq3 deo exclusit errorem. que aūt vtilitas vt ita respōderet: reducit eū paulatim et erudit liberari ab omī adulatione: ⁊ ab his que sunt super terrā abducens: deo adherere suadet ⁊ futura querere ⁊ nosse eum qui vere bonus est: ⁊ radix ⁊ fons omnium bonorum. y ¶ Si autē vis ad vitā ingredi serua mandata ⁊c̄. Remigius. Demōstrat his verbis ꝙ lex suis impletorib⁹ nō solū bona tp̄alia dabat sꝫ etiā vitā eternā: suo tñ tp̄e ꝯse q̄ndā.

 * Si vis ꝑfectus

e f bonū esse negat: sed magistrū absq; deo nullū bonū esse dicit a ¶ Serua māda. Iste q̄sierat q̄d faciā: cōtra nō ait: disce: q: deus cū docuerat factor rōnalis creature: ostēdens q: ille nō est bonus q̄ q̄rit de bono: sed q̄ facit qd bonū est. ¶ Beda Ecce actiua vita q̄ ad legē ptinet. Nota q̄ iusticia legis suo tē pore obseruata nō solū bona terre sed vitā eternā dabat. b ¶ Dicit ei ado le. Beda. Nō est putādus iste (vt q̄dā aiunt) vel dn̄m tēptasse: vel de sua vita mētitus esse: sed simpliciter vt vixit pfessus est: alioq̄n (vt alius euāgelista ait) nō intuit⁹ arcana cordis ei⁹ dilige re eū diceret Jesus: diligit enī eos q̄ mādata legis custodiūt: sed qd ibi mi nus est his q̄ pfecti volūt esse adiūgit. vn̄ sequit: Si vis pfect⁹ e. c ¶ Oia hec. Hiero. Mentit. Si enī dilige ret ꝓximū suū sicut seipm̄: ope cōplesset: nō esset tristis cū sua pauperib⁹ da re iuberet. d ¶ Diues diffi. Diui tes nō manētes: sed q̄ esse desierūt in trabūt. De oībus dictus est nec habe re nec amore diuitias. e ¶ Facili⁹ est ca. Mystice. Facilius est xp̄m pro dilectorib⁹ seculi pati q̄ dilectores se culi ad xp̄m cōuerti. Camelus dr̄ xp̄s: q: spōte humiliat⁹ infirmitat̄ nr̄e one ra sustulit. Acus est punctio p quā an gustias passionis significat: q̄ passiōe velut acu nr̄e nature: q̄si scissa vestimē ta resartire dignat⁹ est. i. reparare post lapsum. ¶ Aliter: Facili⁹ est gentilē ꝓp̄lm gibbo peccatoꝝ deformē per an guste vie vitā ingredi: q̄ iudeū de me ritis suis gloriantē: ⁊ ad subeūdū leue onus xp̄i se hūiliare nolentē. f ¶ Q̄ diuitē ⁊c. Isid. Nullus diues intra bit. i. cōfidēs in diuitiis: vt Jesus fm̄ marcū exponit.

Mar.x.c.

Mystice

Alia expositio

a ¶ temptādo q̄si nō legerit: vt dominus possit iubere contraria deo.

a ¶ hec est puerilis innocētia ⁊ castitas.

¶ non qd facit sed qd factus est. ¶ non vicinum tuum vel suum.

¶ q: ex volūtate est. a ¶ in dilectione dei.

¶ nō partem.

¶ sic dando.

¶ retributionē. ¶ ecce cōtēplatiua que ad euangeliū ptinet. ¶ non sufficit relinquere mala nisi sequat dn̄m. i. imitet.

¶ quare. ¶ cū amore.

a ¶ que semen dei suffocauerūt.

a ¶ amator diuitiarū. ¶ nō impossibile est sed rarū: q: difficulter contēnunt diuitie.

a ¶ in gentibus mēbris enormem.

a di: Serua mādata. Dic illi: Que? a b
Jesus autē dixit: Non hōmicidiū c
facies: Nō adulterabis: Nō faci d e
es furtū: Nō falsū testimoniū di f
ces: Honora patrē tuū et matrē: g
⁊ diliges ꝓximū tuū sicut teipm̄. h
k Dicit illi adolescēs: Oia hec cu k
stodiui a iuuētute mea: quid ad l
huc mihi deest? Ait illi iesus: Si m
vis pfect⁹ esse: vade ⁊ vende oia n o
q̄ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ habe p
bis thesaurū in celo: ⁊ veni seque q
re me. Cū audisset autē adolescēs r
verbū/ abijt tristis: erat enī habēs s
multas possessiones. Jesus autē
dixit discipulis suis: Amen dico t
d vobis: q: diues difficile intrabit
in regnuz celorū. Et iterum dico
e vobis: Facili⁹ est camelū per fo v
f ramen acus trāsire/ q̄ diuitem in

qd dicit Mar. x. Jesus aūt intuit⁹ est dilexit: qd nō esset verū si venisset fictus: qd aliq̄ arguit Hiero. cōtrariū ex hoc qd se quit: Abijt trist. ⁊c. nō est ꝯtra ista: q: aliq̄s potest est statū inferiorē seruare qui tn̄ nō est potēs statum altiorē ascēdere. m ¶ Ait illi iesus: si vis pfe ec. i. ascēdere ad statū pfectio nis supra cōem statum saluti necessa riū. n ¶ Vade. ꝯtēnēdo oia tpalia. o ¶ Et ven. q̄. ⁊c. ꝓpt̄ deū: q: abuce re tpalia ꝓpter ostētationē nō est me ritoriū: sicut aliq̄ phi fecerūt. p ¶ Et habebis the. in celo. hoc nō dr̄ q: paupertas sit maior v̄tus q̄ ꝯtinentia vel obediētia: sz dr̄ p quādā correspō dentiā: q: thesaur⁹ celestis sic rn̄det volūtarie paupertati: sicut exaltatio hu miliationi: sicut dictū est ca. pce. Se quit: q ¶ Et veni se. me. q: in seq̄la xp̄i p opa charitatis cōsistit pfectio ꝑncipalit̄. in paupertate aūt volūtaria cōsistit inchoatiue p modū remouētē ꝓhibēs ⁊ disponētis: q: p hoc aufer tur cura tpaliū q̄ impedit animū a di lectiōe dei: ⁊ disponit anim⁹ ad libe re deo vacandū. r ¶ Cū audisset aūt. Hic ꝯsr̄ ostēdit qd sit huius pfe ctiōis impedimētū: videlz nimia dile ctio terrenarū possessionū: ⁊ h̄ est qd subdit: Cū audisset aūt ado. ver bū. s. xp̄i de pfectione paupertatis vo lūtarie. s ¶ Abijt tristi. q: nimis amabat possessiōes terrenas. et ideo nō poterat ad pfectionem voluntarie paupertatis ascēdere. Cōsequēter ostē dit quō diuitie faciūt difficultatē i at tingendo pfectionē/ di. t ¶ Amē dico vo. q: diues ⁊c. nō dixit im possibile: sz difficile: q: difficile est di uitias possidere et non teneri nimis amore earū: q: fm̄ q̄ dicit Aug⁹. in epl̄a ad paulinū: Bona terrena dili gunt artius adepta q̄ ꝯcupita. Aliud enī est nolle incorporare q̄ desūt: ali ud iā incorporata diuellere. Illa enī velut extranea iā repudiant: ista ve lut mēbra ꝑscindunt ⁊c. Et Chrys. sup Matth. Appositio diuitiaꝝ ma iorē apponit flammā ⁊ vehementior fit cupido: ⁊ q: cupiditas est venenū charitatis. iō possessio diuitiarū red dit hoīem difficilē ad pfectionē acqui rendā: nō tn̄ facit īpossibilē: q: abraā

h

Nico.de lyra

g ut dicit: qd amplius est: nō est necessitatis sed supererogatiōis. a ¶ Dicit illi. s. adolescēs. b ¶ Que. i. sūt illa mandata: quoꝝ obseruātia est necessa ria ad salutē. c ¶ Jesus aūt di. nō homi. fa. hoc est ꝓceptū decalogi: per qd ꝓhibet nocumētū ꝓximi in psona ꝓpria. d ¶ Nō adultera. p hoc ꝓhi bet nocumētū ꝓximi in psona sibi ꝯiū cta. e ¶ Nō facies fur. Per hoc ꝓ hibet nocumētū ꝓximi in re possessa. f ¶ Nō fal. testi. di. per hoc probibetur nocumentū proximi in fama. g ¶ Ho nora pa. tuū ⁊ ma. p hoc ꝓceptū affirmatiuū intelligit om ne bn̄ficiū ꝓximo reddendū q: noīe prīs ⁊ mr̄is itelligit oīs ꝓximus. ⁊ hoc est qd subdit: h ¶ Diliges ꝓxi. tuū si. te ipm̄. q: obseruātia mādatoꝝ nō est meritoria vite eterne nisi fiat ex charitate. Aduertendū q̄ lz ponant hic solūmō ꝓcepta scd̄e tabule q̄ ordināt hoīem ad ꝓximū: intelligunt tn̄ cū hoc ꝓcepta p̄me tabule ordināntia hoīem ad deū: q: hō magis tenet deo q̄ ꝓximo: ⁊ iō si obseruātia mādatoꝝ scd̄e tabule necessa ria est ad salutē: multo fortius obseruātie mādatoꝝ p̄me tabu le: p ꝓdicta etiā ostēdit saluator q̄ obseruātia ꝓceptoꝝ cerimo nialiū ⁊ iudicialiū nō erat āpli⁹ necessaria ad salutē. i ¶ Di cit illi ado. Hic ꝯsr̄ ostēdit q̄d sit supererogatiōis. s. abiectio oīm tpalium p paupertatē volūtariā: ⁊ diuidit in duas ptes: q: p̄mo docet paupertatis volūtarie meritū. scd̄o vt ad eā alliciat ostēdit eius p̄miū/ ibi: Tūc rn̄dēs petr⁹. Prima in duas: q: p̄mo docet paupertatis volūtarie meritū. scd̄o q̄d sit hui⁹ pfecti onis retardatiuū/ ibi: Cū audisset aūt adolescēs. Circa primū aduertēdū q̄ adolescēs iste volebat ad statū pfectiōis ascēde re. iō dixit: k ¶ Oia hec cu. mādata implēdo. l ¶ Quid adhuc mi. deest. ad pfectionē vite. Hiero. autē dicit q̄ iste iuuenis mēdaciter ⁊ ficte loq̄bat: qd ꝓbat p hoc qd subdit postea: Cū audisset verbū abijt tristis: qd nō fecisset si ad xp̄m ex deuotione accessisset: sed Beda ⁊ aliq̄ alii expositores dicūt contrariū: videlz q̄ simplici aīo venit ad xp̄m petēs de salute eterna: ⁊ qd verū dixit se obseruasse mādata: qd ꝓbat p hoc qd dicit

9. mar. 10. c
Luc. 18. c

Diuisio

fuit valde diues: vt hr̄ Gen. xiii. ⁊ tn̄ fuit perfectus: vt habet Gen. xvii. ideo dicit Eccl. xxxi. a. Beat⁹ vir diues qui inuen tus est sine macula ⁊c. sequit: Quis est hic ⁊ laudabim⁹ eū. q. d. vix ⁊ cū difficultate inuenit. Cōsequēter ostēdit q̄liter di uitie faciunt impossibilitatē ad pfectionē ⁊ ad regnū celoꝝ cō sequendū: q̄n scz homo cōstituit finem in diuitiis. ⁊ hoc est qd dicit: v ¶ Facili⁹ est came. ⁊c. in. regnū celo. Primum est impossibile: vt pz manifeste: ergo ⁊ secundū: q̄ aūt loqua tur de diuite constituente finē in diuitiis: pz per illud qd ha bet Marci. x. c. vbi dicit: Q̄ difficile est confidētes in pecu nias in regnū dei introire ⁊c. ⁊ sequit ibidē: Facili⁹ est ca. ⁊c. Ex quo pz q̄ illud q̄ dicit diuitē impossibile intrare in regnū dei intelligit

* m ¶ Si vis pfect⁹ esse vade ⁊ ven. ⁊c. Genadius de ecclesiasticis dogmatib⁹. Bonū est facultates cū dispensatione erogare: sz melius est intētione sequēdi xp̄m totū simul donare ⁊ absolutū a sollicitudine cū xp̄o egere. ¶ Orig. Nō tn̄ sic in telligēdū est q̄ in ip̄o tpe q̄ bona sua tradidit paupib⁹ fiat oīno pfectus sed ex illa die incipiat speculatio dei: adducēs eū ad oēs v̄tutes. iō subdit: q ¶ Et veni se. me. Hiero. Se quit: enī dn̄m q̄ imitator est eius ⁊ per illius vestigia gradit. r ¶ Cū audis. aūt ado. ver. abijt tri. ⁊c. Chrys. Nō enī similr detinent: q̄ pauca habēt ⁊ q̄ multis abundāt: q̄m adie ctio diuitiarū maiorē accēdit flāmā ⁊ violētior est cupido. iōo sequit: t ¶ Amē dico vo. q: di. diffi. intra. in reg. ce. Chrys. Qd̄ q̄dē dixit nō pecunias detrahēs sed eis qui deti nent ab ipsis: ⁊ discipulos pauperes existētes nō debere ve * recundari

Moraliter

marcū exponit. a ¶ Mirabant. Quia in numero diuitū deputabant oēs q amāt diuitias: etsi nō habeāt. Aliter enī cū sit maior turba pauperū: nō dicerēt quis poterit saluus esse? b ¶ Deū. Qui ab amore terrenoꝝ ad charitatē eternoꝝ cō/ uertit: Nō φ cupidi ꝛ suꝑbi intrent. c ¶ In regeneratio/ ne ꝛc. Due sunt regenerationes: pri/ mo ex aq̄ et spū scō. scđa in resurrecti/ one. Ita ꝛ due adoptiōes ꝛ due resur rectiones. d ¶ Filius hoīs ꝛc. i. cum serui forma q̄ iudicata est: iudiciariā ex ercuerit potestatē eritis ꝛ vos mecū iu dices. e ¶ Sup sedes. xij. ꝛc. Per duodecim sedes vniuersitas iudicātiū. Per duodecim tribus vniuersitas iudi candoꝝ intelligit. Qui reliquerūt oīa ꝛ secuti sunt dn̄m: hi iudices erūt: q̄ li/ cita habētes recte vsi sūt/ iudicabunt: qbus dicet: Uenite bn̄dicti prīs mei. Esuriui enī ꝛ ce. m. mā. Duo enī sunt ordines bonoꝝ. f ¶ Centuplū. i. q̄ carnalia ꝓ dn̄o dimiserit: spūalia acci/ piet q̄ cōparatiōe ꝛ merito sui ita erūt q̄si paruo numero cētenari⁹ cōparet. Marcus ait: Centies tm̄ nūc i tpe hoc cū ꝑsecutionibus fratres ꝛ sorores: ꝛ in futuro vitā eternā. i. in hac vita ꝑsecu/ tionibus plena gaudiū regni degustāt: ꝛ oīm electorū sincera dilectione fruū/ tur. ¶ Sed q2 multi tepescūt vel retro cedunt subdit: Multi autem erunt primi ꝛc.

Due sūt re/ generatio/ nes

J. 25. c

Mar. 10. d

trare in regnuz celorū. Auditis autē his/ discipuli mirabant val de/ dicētes: Quis ergo potit sal uus esse? Aspiciēns autez iesus dixit illis: Apud hoīes hoc īpos sibilē est: apud deum aūt omnia possibilia sunt. Tunc rn̄dens pe trus/ dixit ei: Ecce nos reliquim⁹ omnia ꝛ secuti sumus te: quid er go erit nobis? Jesus autē dixit illis: Amē dico vobis: φ vos q̄ secuti estis me in regeneratōe cū sederit fili⁹ hoīs in sede maiesta/ tis sue/ sedebitis ꝛ vos sup sedes duodecim iudicātes duodecim tribus isrl̄. † Et omīs q̄ reliquerit domū vl̄ fratres aut sorores/ aut patrē/ aut matrē/ aut vxorez/ aut filios aut agros ꝓpt nomē meū/ cētuplū accipiet: ꝛ vitam eternā possidebit. † Multi aūt erūt pmi nouissimi/ ꝛ nouissimi primi.

a ¶ suo aspectu attentos facit. a ¶ vt p se a cupiditatib⁹ suis cōuertant. ¶ i. voluntatē habēdi. ¶ i. etiā. ¶ quod est perfectio. ¶ premiū. a ¶ nō q̄ reliqstis tm̄ qđ ꝛ Socrates fecit. b ¶ qñ mortui resurgēt incorrupti. ¶ q2 vobis credētibus credere noluerūt. a ¶ nō tm̄ vos. ¶ omēs affectus charitati mee supposuerit. a ¶ multi prius feruētes postea torpēt mal ti subito inardescunt. ¶ vt iudas. ¶ vt latro.

Nico.de lyra

✱ dei: intelligit nō de q̄cūq3 diuite: s3 de diuite ꝯfidēte in diuitiis ꝛ in ipsis finē cōstituēte. ꝛ hoc debet hic subintel ligi. a ¶ Auditis aūt ꝛc. Quia ta/ lē ꝑfectionē paupertat/ volūtarie ꝛ alia/ rū ꝟtutū nullus docuerat an christū. se qt: Quis ḡ poterit saluus esse? Ad qđ rn̄dēs: b ¶ Jesus dixit il. apđ hoīes ꝛc. Quia hō nō pōt ad h̄ attinge/ re ex virtute ꝓpria/ sed solū ex diuina grā: qđ hr̄ ad Ro. vi. d. Grā dei vita eterna. et p h̄ excludit error Pelagij q̄ posuit hoīem ex sola libertate arbitrij posse mereri: ꝛ q2 l3 meritū vite eterne nō possit esse ꝟtute nature: pōt tn̄ esse ꝟtute grē diuine. iō sequit: Apud deū autē oia pos. sūt. ¶ Aliter aūt exponit ab aliq̄b⁹ illud: Fa/ cili⁹ est camelū ꝛc. dicētibus φ q̄dā porta erat in hierlm̄ q̄ vo cabat porta acus: ꝑ quā nō poterāt cameli trāsire nisi ꝓus de posito onere: sic nec diues itrare regnū celoꝝ nisi deposita sar cina terrenoꝝ: sed q2 hoc de scriptura nō habet auctoritatē. iō eadē facilitate cōtēnit qua ꝓbat. Non enī inuenit scriptū in aliq̄ scriptura autētica φ I hierlm̄ fuerit aliq̄ porta sic noīata: ꝛ iō prior expositio melior videt. c ¶ Tūc rn̄dēs petrus. Hic cōsequēter ostendit volūtarie paupertatis ꝓmiū: ꝛ ꝓmittit interrogatio petri. d ¶ Ecce nos re. ꝛc. Licz aūt Petr⁹ es set pauper: tn̄ asserit ꝯfidēter se reliqsse oīa: q2 l3 esset pauꝑ in actu: tn̄ habebat multa in potētia: ꝛ q2 ꝑ paupertatē voluntariā nō solūmodo relinquunt possessa in actu: sed etiā possibilitas acq̄rendi ꝛ possidēdi: ꝛ ista possibilitas aliq̄ modo se extendit ad oīa: ideo cōuenienter petrus dixit se reliquisse omnia. e ¶ Quid ergo erit nobis. In ꝓmio retributionis ꝓ tali volūtaria paupertate. Cōseq̄nt ponit rn̄sio christi. f ¶ Amē. i. fideliter. g ¶ Dico vobis. Quia vos q̄ secuti estis me. dimisistis oīb⁹ terrenis. h ¶ In regeneratiōe. i. in iudicio tpe resurrectionis mortuoꝝ: q̄ q̄dē resurrectio dicit regenera/ tio: q2 terminat ad esse secūdario acceptū. i ¶ Cū se. fi. hoi/ nis. Quia sicut in forma hoīs fuit iudicatus corā pilato: ita in forma humana iudicabit. sicut dicit Act. i. b. Hic iesus q̄ assū/ ptus est a vobis in celū: sic veniet ad iudiciū. s. q2 sicut in hūa/ nitate ascēdit: ita in humanitate descēdet ad iudiciū: q2 tn̄ ap/ parebit in forma humanitatis gl'iosa. iō subdit: k ¶ In se/ de maiestatis sue. In ꝓmo enī aduētu sedit in sede hūilita/ tis. l ¶ Sedebitis et vos ꝛc. Aduertēdū φ iudicare acci/ pit tripliciter. Uno mō ꝓncipaliter. sicut iudex q̄ ꝓfert sentē/ tiā: et hoc mō solus christ⁹ iudicabit. alio mō ꝓ sedere in loco eminēti iuxta iudicē: sicut assessores iudicio: ꝛ h̄ mō apl'i et alij ꝑfecti cū christo iudicabūt. tertio modo large accipit. s. ꝑ sentē tiā iudicis approbare: ꝛ hoc modo oēs electi iudicabūt: q2 sen tētiā iudicis approbabūt. Cōsiderādū etiā φ licz iudiciaria po testas q̄ cōpetit alicui ꝑ modū assessoris cōueniat aplis ꝛ viris ꝑfectis rōne sue ꝑfectiōis supra alios eminētie: tn̄ ma/ gis attribuit volūtarie paupertati q̄ alijs ꝟtutibus: ꝛ hoc ꝑ quādā correspon dentiā sicut. s. dictū est: q2 sicut exalta/ tio correspōdet humilitati: sic iudicia/ ria ptās paupertati: q2 pauperes in hoc mūdo cōculcant ꝛ ꝑuerse iudicant: q2 etiā eoꝝ bona in malū interꝑtant. ideo ecōtrario eminētia sedis iudiciarie cō/ petit eis in regeneratione. m ¶ Et ois q̄ reli. do. vel frēs ꝛc. Nō est sic itelligēdū vt aliq̄ dixerūt φ post aliquā reuolutionē tēporū post iudiciū centu/ plū oīm q̄ hic dimittunt ꝓpter deū red dant in eadē specie: vt cētū agri ꝓ vno agro dimisso: sed est sensus φ q̄ corpa/ lia ꝓ christo dimiserit: spūalia bona re cipiet hic in ꝑ̄senti q̄ ita excedūt bona tpalia: sicut cētenari⁹ numer⁹ vnitatē. n ¶ Et vitā eternā possidebit. In futuro. s. ꝓpter quod cōcludit in finez o ¶ Multi autē ꝛc. Quia illi q̄ sunt hic primi in honore alios iudicātes in/ iuste: tūc erūt nouissimi ꝛ inferiores et iudicio alioꝝ subiecti: ꝛ ecōtrario volū tarie pauperes q̄ sunt hic nouissimi in iudicio futuro erūt primi: q2 sicut dictū est erūt iudicio assessores.

✱ recidari ꝓpter inopiā. † ¶ Apđ deū oia pos. sunt. Remigius. Hoc non est sic intelligendū φ possibile sit apud deū vt diues cupidus auar⁹ ꝛ su ꝑbus intret in regnū celoꝝ/ sed vt con uertat ꝛ sic intret. d ¶ Ecce nos re. oia ꝛc. Grego. homel. xx. Multū di/ misit q̄ cū re possessa etiaz cōcupiscētijs renūciauit. tāta ergo a sequētib⁹ dimis sa sūt quāta a nō seq̄ntibus cōcupisci potuerūt. g ¶ Uos q̄ secuti estis me. Hiero. Nō dicit q̄ reliquistis oia hoc enī ꝛ socrates phs fecit: ꝛ multi alij diuitias cōtēpserūt: sed qui secuti estis me: qđ ꝓprie apl'orū est atq3 credētiū. h ¶ In regeneratio ne ꝛc. Sequit: l ¶ Sedebitis ꝛ vos super sedes. xij. Chrys. Quod fuit extūc quo gētes credere ceperūt in christo regnāte. extūc enī apl'i sederūt sup duodecim thronos. i. in oī/ bus christianis. omis enī q̄ recipit verbū petri fit thronus pe tri: ꝛ idē de alijs aplis est dicēdū. † ¶ Judicātes duode/ cim trib⁹ isrl̄. Hiero. i. cōdēnātes. nā aplis credētib⁹ iudei cōmuniter credere noluerunt. Et ois q̄ reliq̄rit domū ꝛc. sequit: n ¶ Centuplū accipiet. Orige. Etiā in hoc seculo q2 ꝓ fratrib⁹ carnalib⁹ multos inuenit fm̄ fidē: simplr p̄resꝑ l3 epos ꝛ sacerdotes ꝛ filios. s. iuniores credētes ꝛ sorores. s. omēs qui se christo exhibuerūt virgines castas. et agros: q2 de agris multorū fideliū pascit sufficiēter. ꝛ hoc modo Aug⁹. xx. de ciui. dei exponit illud apl'i tāq̄ nihil habētes ꝛ oia pos/ sidentes. o ¶ Multi autē erunt primi nouissimi ꝛc. Orige. Per hoc exhortat eos qui nuꝑ venerūt ad verbuz vt festinēt ad ꝑfectū ascēdere ꝑ multis q̄ videnē senuisse in fide. ¶ In ca. xix. vbi dicit in postil. ꝛ sic p3 φ indiuisibilitas ma/ trimonij nō solū est de iure diuino sed etiā naturali.

Additio. j. Mirū videt φ astruere nititur postilla/ tor: videlz φ de iure nature mr̄imoniū ē indiuisibile inducēs ad ꝓbationē hui⁹ cōclusiōis instinctū aīa liū: vt pat3 in ifra postille: qđ tn̄ non videt veritate fulciri. Ad quod ꝓbandū primo est euacuāda rō ei⁹. scđo sūt aliqua pre/ supponēda ad veritatē materie clari⁹ lucidandā. tertio sūt ali/ que cōclusiōes formāde. Circa primū dicendū est φ rō postil/ latoris nō ꝓbat intētum suū nec eget alia solutione nisi inter/ emptiōe. negat enī aīalia bruta ita simul adherere vt cōiūctio sua in aliquo indiuisibilitatē sapiat: q̄nimo oīa fere aīalia vel ✱ ꝓ maiori pte

Judicare accipit tri pliciter

Moraliter † 28. q. 1. c. s

Mar. 10. f Luc. 13. f

E ꝓ miso𝔯 pte abinuicē poſt copulā diſcedūt ⁊ vnus maſculus ſufficit plurib⁹ feminis: vt aries q̄ ſufficit centū ouib⁹: vnus equus multis equab⁹: vnus taurus q̄ ſufficit multis vaccis: ⁊ ſic de ſuib⁹. ideo non pōt ſumi ad diuiſibilitatē matrimonij efficax argumentū ab aīalib⁹ brutis: ⁊ ſic rō hui⁹ ceſſat. Circa ſcōm primo p̄ſupponēdū eſt ꝙ ius naturale dr multis modis. Interdū enī ius naturale ponit̄ ꝓ diuino. interdū ꝓ illo iu/re qđ eſt cōe oībus hoībus qđ ius gentiū appellat̄: ſed ꝓprie ſumpto vocabulo. ius naturale ꝓmeuū ē: qđ ꝯuenit oī aīali. hic ē ꝙ ſolet dici ius naturale eſt qđ natura oīa aīalia docuit et ideo lʒ ꝓmiſcue vtamur iſto v̄bo ius naturale: ꝓprie tñ lo quēdo ius naturale ſolūmodo dr illđ qđ cōuenit oī aīali. Ad loquēdū igit̄ ꝓprie in hac materia ne incertitudo vocabulo𝔯 aliquā ambiguitatē vel errorē pariat: cū dixerim⁹ ius natura le: intelligim⁹ de iure naturali primeuo cōgruēti oī aīali: ⁊ de hoc videt̄ intellexiſſe poſtillator. Scđo eſt p̄ſupponēdū ꝙ ex h̄ iure eſt maris ⁊ femīe cōiūctio: libero𝔯 ꝓcreatio ⁊ educatio: et ꝓprij corpis defenſio ⁊ ſilia: q̄ ptinēt ad cōſeruationē īdiui dui ⁊ ſpeciei qđ manifeſte dicūt iura: cum de iure naturali lo quūt̄. Tertio ē p̄ſupponēdū ꝙ ē aliud ius qđ dr gētiū: ⁊ ex h̄ deſcēdit cōſenſus ⁊ fuerūt īducti cōtract⁹: dn̄ia diſtincta: intro ducta bella: ſeruitutes ⁊ cetera hmōi. Quarto ē p̄ſupponēdū ꝙ eſt aliud ius qđ dr ciuile ſeu humanū: ⁊ ex h̄ iure fuit data forma cōtractib⁹ ⁊ ceteras naturalis q̄ erat in cōfuſo fuit redu cta ad certas formas: vt pʒ in diuerſis cōtractib⁹ determina tis p legūlatores. Quinto p̄ſupponit̄ ꝙ ius diuinū .ſ. qđ in vtroq̄ teſtamēto cōtinet̄ q̄ntū ad p̄ſentē materiā ptinet nō eſt cōſtituēda ſpēs in iure canonico: qꝛ adheret iuri diuino. Sex to p̄ſupponēdū eſt ꝙ hō eſt alligat⁹ oīb⁹ iurib⁹ iſtis diuerſis tñ reſpectib⁹. Iuri ꝓmeuo naturali alligat̄ inq̄ntū eſt aīal. iuri vero gentiū inq̄ntū eſt aīal rōnale. iuri v̄o ciuili inq̄ntū eſt aīal ciuile. Nā vt ariſtoteles ait a natura eſt ciuile aīal hō ⁊ oluʒ aggregabili⁹. iuri v̄o diuino vtriuſq̄ teſtamēti inq̄ntū ē catho/licū ⁊ fidele. His q̄ p̄ſuppoſitis circa tertiū ponēde ſunt aliq̄ cōcluſiones: quarū ꝓma eſt ꝙ de iure naturali primeuo nō ē indiſſolubilitas matrimonij: qđ pʒ qꝛ de h̄ iure nō eſt matri/moniū: ergo nec ex eo eſt ius indiuiſibilitatis. añcedēs ꝓbat̄ auctoritate p̄ncipaliū gloſato𝔯 vtriuſq̄ iuris. Iohānes enim theutonicus gloſator decreti in ca. ius naturale diſ. i. cū textus loquēs de iure naturali dicēte: Ex h̄ iure eſt maris ⁊ femīe cō iūctio: quā nos matrimoniū appellam⁹. exponēs dicit ꝯiūctio ſcʒ corpo𝔯 nō aīo𝔯. q. d. coitus eſt a iure nature: ſed matrimo niū nō. h̄ idem notat Accurſi⁹ in §. iij. inſtit. de iure naturali. pʒ etiā h̄ manifeſte p rōnē. Naʒ ſi verū eēt ꝙ matrimoniū eēt de iure nature ſequeret̄ ꝙ ꝯcubinat⁹ eēt matrimoniū: qꝛ ius naturale ꝓmeuū qđ cōpetit homī vt aīali: nō facit īnē illā dif/ferētiā. nec obſtat ꝙ aliq̄ dicūt rōnē naturalē īducere matri/moniū ex eo ꝙ rō dictat ꝙ certi ſint parētes ꝓpter educatio/nē libero𝔯. Nam fateor hoc: ſed aliud eſt rō naturalis aliud inſtinct⁹ naturalis. Inſtinct⁹ enī naturalis eſt cōis oī aīali et iſte eſt a iure nature. Rō naturalis eſt ꝓpria hoīs ⁊ iſta eſt a iure gentiū: alˀs enī ſequeret̄ ꝙ aīalia bruta haberēt rōnē na turalē: cū ius naturale eſt vt dictū eſt ꝙ natura oīa aīalia do cuit. Coit⁹ ḡ eſt ab inſtinctu naturali q̄ deſcēdit a iure nature cōi oī aīali. Matrimoniū v̄o qđ eſt q̄dā q̄litas inſtificatiua coi/tus deſcēdit a cōſenſu q̄ ꝯuenit a iure gentiū. Forma ei eſſen tialis mr̄imonij ꝓut eſt de iure gētiū cōſenſus ē: vñ legiſte ſo lēt dicere nuptias nō cōcubit⁹: ſed cōſenſus facit. Seq̄t̄ ḡ ꝙ a iure naturali ꝓmeuo nō eſt indiuiſibilitas mr̄imonij cū d̄ ta li iure nō eſt mr̄imoniū vt fuit aſſūptū. Scđa cōcluſio ē ꝙ de iure gētiū eſt mr̄imoniū ſed nō īdiuiſibilitas mr̄imonij. ꝓma pars cōcluſionis pʒ ex ſupradict⁹: cū eī mr̄imoniū formet̄ cō ſenſu: ⁊ cōſenſus ſit a iure gentiū: ergo ⁊ mr̄imoniū. ſcđa ꝑs ꝓbat̄ p rōnē eiuſdē iuris. Fundamētū enī in iure gētiū ē: vt q̄cq̄d hoīes ꝯſentiūt de agēdis p eos ſeruet̄. Vñ ⁊ legiſlator dr. Nihil tam cōgruū naturali eq̄tati eſt ſicut ea q̄ placita ſūt inter hoīes ſeruare. Hinc ḡ eſt ꝙ mr̄imoniū deſcēdit ex h̄ iu/re vt cōſenſus ſeruet̄: ſed in diuortio eſt cōſenſus vtriuſq̄ cō iugis ad diſcedēdū: q̄ ſeruādus ē. facit ad h̄ regula iuris ciui/lis q̄ dicit: Nihil ē naturale q̄ ꝙ illa q̄ vno genere ligant̄ eo dē genere ſoluūt̄. cū ḡ ius gētiū dūtaxat reſpiciat naturalē rō nē: ſequit̄ ꝙ mr̄imoniū qđ ex h̄ iure ꝯſenſu firmat̄ ꝯtrario cō ſenſu tollat̄: ⁊ ſic pʒ ꝙ attēto hoc iure mr̄imoniū nō eſt īdiui ſibile. Tertia ꝯcluſio eſt ꝙ de iure ciuili nō ē mr̄imoniū origi naliter: ſed ē data forma accidētalis mr̄imonio ⁊ addite ſolē nitates ⁊ ritus: ſed tñ ex h̄ iure nō eſt īdiuiſibilitas mr̄imonij que ꝯcluſio ꝓ vtraq̄ pte pʒ ex p̄dict⁹: ⁊ etiā qꝛ iuriſte ciuiles tractāt de ritu nuptiarū ⁊ de diuortijs ⁊ d̄ repudijs ⁊ d̄ alijs materijs

materijs tāgētib⁹ matrimoniū. Quarta ꝯcluſio eſt ꝙ de iure G diuino cōſiſtēti in veteri teſtamēto matrimoniū nō eſt indiui/ſibile cū ex iure h̄ pmittat̄ diuortiū ꝓut manifeſte pʒ Deut. xxiiij. Quinta cōcluſio eſt ꝙ de iure diuīo cōſiſtēte ī lege euā gelica ⁊ de iure canonico qđ ei⁹ veſtigia ſequit̄ mr̄imoniū ē indiuiſibile. vñ veritas ait: vt pʒ in eodem ca. ſ. Matt. xix. Qđ de⁹ cōiūxit hō nō ſeparet ⁊c̄. Ex oīb⁹ his cōcluſionib⁹ eli/cit̄ vna cōcluſio videlʒ: ꝙ nec de iure nature nec gētiū nec de ciuili nec diuino ꝓut eſt in veteri teſtamēto eſt īdiuiſibilitas mr̄imonij: ſʒ de lege euāgelica quā lex canonica ſeq̄t̄: Ad dif finitionē mr̄imonij quā inducit poſtil. ꝓ fundāda ſua opinio ne: Dicendū ꝙ illa diffinitio dat̄ ſm legē euāgelicā ſeu cano/nicā q̄ eā ſeq̄t̄. Poſſet etiā dici ꝙ cū in illa diffinitiōe ponit̄ indiuiduā vite cōſuetudinē retinēs: intelligit̄ durāte mr̄imo nio: nō aūt poſt ſeparationē legitimā q̄ ſm iura p̄dicta ſepa/rationē pmittētia fieri poſſet: vt ex p̄dict⁹ pʒ: ⁊ ſic p̄dicta dif finitio cōpetit mr̄imonio etiā ſm iura ciuilia ⁊ hmōi. Rō aūt hui⁹ differētie inter vetus teſtamētū ⁊ nouū circa indiuiſibi/litatē mr̄imonij pōt eē duplex. Vna generalis ſūpta ex impfe ctione vete. le. que nihil ad pfectū adduxit: vt Heb. vij. vnde matrimoniū ve. le. tanq̄ impfectū erat diſſolubile. noue v̄o le gis qꝛ pfectū indiſſolubile. Alia v̄o rō mag̃ ſpecialis ꝓut in prima ſcđe. q. cij. ar. v. in rñſione. iij. argumēti. Matrimoniū fuit in ve. le. ꝓut erat in officiū nature: nō aūt ꝓut eſt ſacra/mentū ꝯiūctiōis xp̄i ⁊ eccl'ie que nōdū erat facta. vñ in ve. le. dabat̄ libellus repudij qđ eſt cōtra ſacramēti rōnē: nō aūt in noua lege. quāquidē rōnē idē ſanct⁹ doctor ampli⁹ videt̄ de/clarare ſup. iiij. diſ. xxxiij. in ꝓma. q. vbi dicit ꝙ tria bona mr̄i/monij. ſ. ꝓles fides ⁊ ſacramētū cōpetūt hoī ſm triplicē rōnē. Nam bonū ꝓlis cōpetit hoī ſm naturā ſui generꝭ. vñ ꝓcrea tio ⁊ educatio ꝓlis cōis eſt aīalib⁹ vt̄ .ſ. viij. ethico. Bonū āt fidei qđ req̄rit̄ ad cōgruā cōicationē operū q̄ ſunt neceſſaria in vita hūana cōpetit hoī ſm naturā ſue ſpeciei. ſ. inq̄ntū hō. Bonū aūt ſacramēti cōpetit hoī inq̄ntū ē catholic⁹: ⁊ hoc q̄ntū ad fideles. qꝛ ſignificat cōiūctionē xp̄i ⁊ eccl'ie. ex qb⁹ cōcludit ꝙ pluralitas vxo𝔯 nec tollit nec impedit primū finē: cū vnus vir ſufficiat plurib⁹ vxorib⁹ fecūdādis etiā educādis filijs ex eis natis. ſed ſcđm finē q̄ eſt fides ⁊ ſi nō totalit̄ tollit: multū tñ impedit eo ꝙ nō facile pōt eſſe pax in familia vbi vni viro H plures vxores iūgunt̄ vt ibidē declarat. tertiū āt finē. ſ. ſacra mētū pluralitas vxo𝔯 totalit̄ tollit: eo ꝙ ſi xp̄s eſt vnus ita et vna eccleſia. Ex q̄bus patʒ ſatis ꝙ diſſolubilitas matrimonij nō eſt cōtra legē nature niſi inq̄ntū mr̄imoniū ē ſacramētū qđ ſolū eſt apud fideles catholicos. de hac materia plen⁹ habet̄ ſupra Deut. iiij. in additiōe ſcđa vide ibi.

¶ In eodem ca. vbi dicit̄ in poſtil. Et ſic pʒ ꝙ littera huius verſus predicti defectiua eſt ⁊c̄.

¶ Additio. ij. Littera hui⁹ verſus p̄ſuppoſito v̄o intellectu eo𝔯 que nadunt̄ circa libellū repudij. ſ. Deut. xxiiij. in addi tiōib⁹ ibi poſitꝭ nō eſt defectiua: ſed plane ſonat veritatē. Ad qđ ſciēdū eſt ꝓut ibidē fuit dictū nullo modo licebat in ve. te. repudiare vxorē niſi ꝓpter turpitudinē fornicatiōis ꝓut veri tas lr̄e ibidē teſtat̄: tñ ſm phariſaicā doctrinā que ſepe man/data dei irritabat ꝓpter ſuas falſas traditiōes vt. ſ. ca. xv. ex multis alijs cauſis licere repudiū aſſerebat etiā ꝓ ſolo libito volūtatis viri. Cui⁹ doctrine falſitatē xp̄s oñdit ī hoc loco dī. Dico aūt vobis ꝙ q̄cūq̄ dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornica/tionē ⁊ aliā duxerit mechat̄. Ex q̄ manifeſte habet̄ a ꝯtrario cōſenſu ꝙ q̄ dimiſerit vxorē ſuā ob fornicationē etiaʒ ſi aliam duxerit nō mechat̄: ꝙ eſt verū eo ꝙ libellus repudij ex cā legi tima in lege determinata. ſ. fornicatiōe licitus erat: vt pʒ. ſ. in additiōib⁹ ſupradictis. qđ aūt ſubdit̄: Et q̄ dimiſſam duxe/rit mechat̄. intelligit̄ plane de illa d̄ qua īmediate ante loq̄t̄ ſcʒ de dimiſſa nō ob fornicationē. talis enī dimiſſio nulla eſt: qꝛ cōtra formā in lege datā: ⁊ ſic manet vinculū vxoris ſic di/miſſe cū viro priori: ⁊ p cōſequēs ſecūd⁹ eam ducēs mechat̄. vñ p̄ſuppoſita v̄itate nō oportet ſupplere nec īmponere aliq̄ niſi ſolū illa q̄ ex lr̄a plano ſenſu accepta intelligēda ſūt. Illō etiā qđ poſtil. dicit ꝙ eadē rōne vxor dimiſſa ab altero viro nō pōt duci ſicut nec vir eā dimittēs pōt ducere alterā: qꝛ eq̄/liter manet vinculū mr̄imonij ex vtraq̄ pte vt dicit: manifeſtū eſt v̄itatē nō obtinere ſm le. ve. ſm quā pluralitas vxo𝔯 fuit licita ſeu pmiſſa: nunq̄ aūt pluralitas viro𝔯.

Replica. In ca. xix. vbi poſtillator dicit de indiuiſi/bilitate mr̄imonij Bur. hic ſič Deu. xxiiij. grādē facit cōtra poſtillatorē cōmotionē. ad quā ſedandā cla/riori modo redigā factū Bur. hic ⁊ de Deu. xxiiij. inter cetera dicta. Primū dictū ei⁹ ꝙ in ve. le. nō fuit licitū dimittere vxorē niſi ꝓpter

A nisi ꝓpter fornicationē: hoc dictū hʒ in sua digressione. Deu.
xxiiij. Scḋʒ dictū est dissolubilitas mr̄imonij solū ꝑtinet ad le
gē euāgelij. Tertiū dictū dare libellū repudij i ve. le. nō solū
fuit licitū sed etiā fuit diuinū ꝓceptū. Quartū dictū eiꝰ ꝙ ius
nature i q̄ disponit̄ de idiuisibilitate mr̄imonij solū itelligit̄
de iure expꝰsso i euāgelio ꝛ iure canōico ipm̄ seq̄nte. Quintū
dictū eiꝰ est tale aliqḋ ē ius naturale qḋ est cōe oī aiali: ꝛ hoc
dr̄ ꝓprie iun naturale: sic dʒ dicit postillatorē accepisse ius na
turale q̄ñ dicit̄ indiuisibilitatē ꝯiugū eē ď iure nature: qḋ tñ
nō videt̄ verū vt dicit Burg. ex qbꝰ dictꝭ elicit certas ꝯclusio
nes: q̄ qꝛ ꝓlixe sūt habeant̄ ꝓ inserte qꝛ enā tāgent̄ in ꝓtra/
ctiōe illiꝰ digressiōis. Quātū ad istā materiā ꝓmo vidēdū de
ꝓtrate ꝛ cōnexiōe doctoris Bur. scḋo r̄ñdebit̄ ad rōnes eius/
dē factas cōtra postillatorē. Quo ad ꝓmū dictū ꝓmū Bur. vi
det̄ falsū: qꝛ dare libellū repudij fuit ꝑmissū in ve. le. nō solū
ꝓpter fornicationē sed etiā ꝓpter quācūqʒ feditatē: patʒ hoc
Deut. xxiiij. vbi dr̄: Si acceꝑit hō vxorē ꝛ nō iuenerit gratiā
añ oculos eiꝰ ꝓ aliquā feditatē scribet libellū repudij ꝛc. ꝓbat̄
etiā ꝑ canonē ꝓuilegia di. iiij. vbi dr̄ ꝙ q̄dā ꝑmittūt̄ vt licita
vt petere ꝓmiū. quedā āt ꝑmittunt̄ vt illicita: sicut dare libel/
lū repudij ne fiant grauiora. Videamus insuꝑ quō illud ꝓmū
dictū cū tertio cōcordet. Nā ꝓmū dictū vult traditionē libelli
fore illicitā ꝓterq̄ in casu fornicatiōis. In tertio aūt dicto di/
cit ipsaʒ nō solū simpliciť licitā: sed expꝰsse a deo mādatā: qḋ tñ
nullibi legit̄: imo rotūda lr̄a h̄ cōtradicit: qꝛ dr̄ hic ꝓpter du/
riciā cordis vr̄i ꝑmisit vobis moyses ꝛc. ꝛ idem tanq̄ minus
malū ꝑmittit̄ ex canone ꝓuilegia supra allegato. Nullū autē
malū in lege generaliť ꝓcipit̄: ꝛ dico generaliť ꝓpter ꝓceptū
factū abrae de occisione filij qḋ nō erat regulare: nec genera/
le: sed ad temptādū singulare: silr̄ ꝛ ꝓceptū datū Osee ꝓut patʒ
in locis suis. Silr̄ ꝛ scḋm dictū Bur. falsum est ꝛ cōtra lr̄am
euangelij ꝓsentē in qua xp̄s indissolubilitatē matrimonij sub
euāgelio ꝓbat ꝑ indissolubilitatē eiusdē sub lege nature que
fuit ꝑ Adam inspirāte deo ꝓmulgata: dicit enī temptātibꝰ pha
riseis: Quia qui fecit hoīem ab initio masculū ꝛ feminā fecit
eos: ꝛ dixit: Propter hoc dimittet homo patrē ꝛ matrē ꝛ ad/
herebit vxori sue ꝛ erunt duo in carne vna: itaqʒ iam nō sunt
duo sed vna caro. Qḋ ergo deus cōiunxit homo non separet.
Quid planiꝰ nisi ꝙ matrimonij inseparabilitas sub lege euā
gelica ꝛ canonica ortū habet ex inseperabilitate sub lege natu
re ꝑ xp̄m hic allegata. Unde patʒ etiā quartū dictū Burg. esse
falsum: qꝛ in ea re de qua sermo lex euangelica ꝛ canonica se
fundant suꝑ legē nature ꝛ matrimonij institutionē primariā:
B sic ꝛ tertiū dictū falsum est ꝛ repugnās primo vt supra osten/
sum est: Quintū aūt dictū de iure nature primeuo cōi oī aiali
est cōfictū quia nullū tale ius reperit̄ in scripturis sacris neqʒ
canonibus. Nā ius sumptū in sua maxima generalitate solū
ad vocalia extendi ꝓbat Gratianus auctoritate bti Isido. v.
etymo. dicētis: Ius generale nomen est. lex aūt iuris est spēs.
Ius aūt dictū qꝛ iustū est. Omne aūt ius legibꝰ ꝛ moribꝰ cō/
stat. Nunc aūt iustū ꝛ iusticia ad sola rōnabilia ꝑtinent. Hoc
autē ius generalissime acceptū vbi supra distinguit̄ in ius na
turale gentiū ꝛ ciuile. Ius naturale dicit̄ cōmune oī nationi:
sola aūt rationabilia ꝑ natiōes distinguunt̄: ꝛ ideo cōmune qꝛ
vbiqʒ ex instinctu nature est: nō ꝯstitutione aliq̄: vt maris ꝛ fe
mine cōiunctio: liberorū successio: puerorū educatio: cōmunis
oīm possessio: ꝛ oīm vna libertas: acquisitio eorū que celo ter
ra mariqʒ capiunt̄ depositi vel accōmodati: restitutio violen/
tie ꝑ vim repulsio: ꝛ hoc ꝛ siquid simile huic est nunq̄ iniustū
sed naturale equūqʒ habet̄. Nec in q̄ oīa iuris naturalis por
tiones solis rōnabilibus cōueniūt: ꝯiunctio aūt maris ꝛ femi
ne in irrationabilibꝰ nō est ꝓm ius naturale: sed ꝓm instinctū
nature. Aliud est enī dicere de iure naturali ꝛ de instinctu na
turali: qꝛ se habēt sicut inferius ꝛ superius. nam omne ius na
turale est instinctꝰ naturalis: sed nō econuerso: qꝛ alis extēdere/
tur ius naturale non solū ad irrōnabilia sed etiā ad insensibi/
lia: qꝛ instinctus naturalis ab appetitu naturali nō videt̄ di/
stingui. ius igit̄ naturale sic distinctuʒ ab aliis primatū obti/
net ꝛ tp̄e ꝛ dignitate. cepit enim ab exordio nature rōnabilis
nec tp̄e variat̄: sed imutabile ꝑmanet: vt dr̄. v. di. ca. i. Fingit
igit̄ Bur. tale ius naturale ꝓmeuū: imo iproprijssime dicere/
tur ius iuxta ꝓdicta: idcirco falsum iponit postil. ꝙ ita accepe/
rit ius in ꝓposito: ꝛ qꝛ fūdamētū Bur. falsū est nimirū false sūt
ꝯclusiones sue in eo fūdate. ꝓma nāqʒ cōclusio fundat̄ suꝑ suo
ficto iure naturali. ꝛ scḋa cōclusio. s. ꝙ mr̄imoniū ē de iure gē/
tiū: sed nō indiuisibilitas. Nā ex lr̄a euangelij matrimoniū est
n prima institutione nature rōnalis: que ius gentiū longe pre/
cessit sʒ nec tertia ꝯclusio ē vera q̄ ad h̄ ꝙ ex iure ciuili nō ē ma/
trimoniū

trimoniū indiuisibile. nec quarta cōclusio q̄ due innitunt̄ eidē C
medio: videlʒ qꝛ in iure ciuili tractat̄ de diuortijs ex repudijs.
ꝛ in vete. te. silr̄: que media nō ꝓbāt bn̄ illas ꝯclusiones. nā et
si diuortiū in lege ꝑmissum est ꝓpter maiꝰ malū vitādū ex hoc
arguere. igit̄ mr̄imoniū est diuisibile. cōsequētia nō valet: nec
formaliter nec legaliter. nō formaliter: qꝛ arguit̄ a ꝓm q̄d ad
simpliciter: sicut si argueret̄ antichristꝰ est ꝑmissiue ens igit̄ ē
ens sicut in ꝓposito: nec legaliter valet cōsequētia. nō enī se/
quit̄ lex apud legislatorē nō est necessaria igit̄ non est necessa
ria: sicut lex quecūqʒ nō ligat deū q̄n possit vl' mutare vl' dispē
sare: stat tñ legē esse solidā in se: sicut necessario ignis calidꝰ
est ꝛ calefactiuꝰ materia debita approximata: nō tñ sequit̄ in
fornace trium puerorū nō fuit calefactiuꝰ: igit̄ nō fuit calefa/
ctiuꝰ: ita est de matrimonio qḋ ex causis in lr̄a expꝰssis: Deu.
xxiiij. fuerat sepabile: nō tñ sequit̄: igit̄ nō est indiuisibile. iu/
ra aūt que dicūt de diuortijs ꝛ repudijs ꝛc. nō ꝓbāt mr̄imo/
nij diuisibilitatē qꝛ ꝑtinēt ad illegitime cōtractū matrimoniū
qḋ nō meret̄ dici matrimoniū: qḋ de sua formali rōne ē cōiū
ctio legitimarū ꝑsonarū: ꝛ si qua iura aliter de repudijs ꝛ di
uortijs sentirēt essent abolēda tanq̄ naturali nō cōsona qḋ h̄
in lr̄a ꝑ xp̄m allegat̄. q̄nta aūt cōclusio q̄uis sit in se vera: tñ
nō ad intentionē Bur. ꝙ videlʒ originaliter ꝛ primo mr̄imo
niū ex euāgelio habeat suā indiuisibilitatē: nam sicut supra di
ctū est euāgeliū ꝛ canones q̄ ad id se referūt ad legē naturalē
ꝑ xp̄m hic allegatā. Et his patʒ falsitas ꝯclusionis ꝑ Bur. col
lecte ex illis q̄nqʒ ineptis cōclusionibꝰ: vt patʒ. nec valet r̄nsio
Bur. ad argumētū postil. cū dicit diffinitionē allegatā in po/
stil. tñ itelligi debere de cōiūcte i lege euāgelica tm̄. huiꝰ r̄nsio
nis falsitas ostēsa est. s. imo debet intelligi in oī lege iusta et
cōsona legi naturali ꝛ ꝓmeue a deo instiute in exordio rōna
lis creature: diuortiū aūt ꝛ repudiū intelligēda sunt ꝑmissiue
ex q̄bus nō sequit̄ diuisibilitas nisi ꝑ accidēs: vt ꝓ dictū est ꝛ
ꝓm q̄d. ꝛ ad h̄ tēdere videt̄ scḋa r̄nsio quā dat Bur. ad idem
argumētū: qꝛ dicit ꝙ illa diffinitio tenet durāte mr̄imonio: sʒ
diuortio facto ꝓm ꝑmissionē iuriū nō tenet: vn̄ patʒ ꝙ instātia
Bur. ad diffinitionē matrimonij est ꝓm q̄d nec valet differen
tia legis no. ꝛ ve. quā assignat Burg. quo ad hoc: qꝛ q̄uis in ve
tus lex fuit imꝑfecta: tñ in ea fuerat verū matrimoniuʒ de sui
natura ꝛ institutione insolubili q̄uis ꝓpter maliciā eorū qui
erāt sub lege: nō aūt ꝓpter ipius legis imꝑfectionē diuortiū
ꝑmittebat̄ ꝓm modū prīꝰ dictū: nec ex hoc debet dici matrimo
niū solubile nisi ꝓm q̄d. s. solutione ꝑmissa. nec valet ꝙ Bur. D
de scṫo Tho. adducit ꝙ videlicet in ve. le. ideo repudiuʒ erat
licitū qꝛ mr̄imoniū ꝓtūc fuit in officiū nō aūt erat sacramentū
significatiuū ꝯiūctionis xp̄i ꝛ eccl'ie: q̄ nōdū erāt. falsum est
enī in veteri lege ecclesiaʒ q̄ incipit ab abel iusto ꝓm beatum
Greg. deo nō fuisse cōiūctā: qꝛ vetus testm̄ frequēter ostēdit
synagogā deo despōsatā: q̄ despōsatio est in vna sponsa vsqʒ
ad nouissimū iustū: cui eccl'ie totali xp̄s vt spōsus ꝓm deitatē
ab initio cōiūctꝰ est: cuiusqʒ cōiūctio indissolubilis est vsqʒ ad
cōsūmationē seculi Matth. vlti. ꝛ ita oportet sanctū Tho. et
Burgē. sentire: nisi velint erronee dicere cū Helyndio xp̄m
ante mariā nō fuisse: christꝰ enī ꝛ si ex tp̄e est factus hō/eterna
liter tñ fuit xp̄s: qꝛ a patre vnctus: nō vnctione vt dicit ꝓuect
onē: sed vt significat vngendi ꝑ generationē cōicationē. Est
enī deꝰ vngēs sicut est lumē: ꝛ sicut filiꝰ ē lumē de lumine ita
est vngēs ab vngēte: snīa ē Hyla. xi. de trinitate ꝓpe mediū.
Itē ꝓm scṫm doc. ꝛ magistrū in. iiij. matrimoniū fuit sacramē/
tū ante pctm̄ igit̄ alicuiꝰ sacre rei signū: ꝛ nō nisi cōiūctionis
dei ad aiam iustā q̄ est eccl'ia vel in eccl'ia fuit ab exordio ratio
nalis creature sponsus ꝛ spōsa mystica ꝛ eorū cōiūctio: q̄n igi/
tur institutum fuit matrimoniū nō deficit eiꝰ sacrū signū ꝓut
sanctus Tho. dixit et Bur. sic igit̄ patet dicta Burg. nō ha/
bere cōnexionē nec veritatem. ¶ Quātū ad scḋm articulū re
stat respondere argumentꝭ Burg. factis cōtra postillatorem
sed ꝓnotandū ꝙ factū Bur. fundat̄ suꝑ falsa imaginatione:
imaginat̄ enī ꝙ qꝛ deus ꝓcepit dari libellum repudij ꝙ ergo
ꝓcepisset diuortiū: sed hoc falsum est: nam libellū ꝓcepit dare
nō simpliciter sed ex suppositione: vt supposito ꝙ quis habe/
at odiū ꝯ vxorē ꝛ voluerit eā repudiare det illi libellū: nō igi/
tur in hoc cōditionato ꝓcepto dat̄ modus dimittēdi vxorē: sʒ
datur modus tꝑandi furorē: ꝛ ita xp̄s in h̄ r̄ndet phariseis ꝓ
ponētibꝰ fallaciā ꝓm plures interrogationes vt vnā dicentib
bus: Quid ꝗ mandauit moyses dare libellū ꝛ dimittere: sed
dn̄s iesus hanc multiplicē questionē distinxit tacite cōcedens
ꝙ moysen bene mādauit dare libellum sed negauit ꝙ moy/
ses mandauit dimittere vxorem: vnde dixit ad illā partē que
stionis moyses ad cordis vestri duriciā ꝑmisit dimittere vxo/
rem ab

i v

E rē: ab initio aūt sic nō fuit Glo. interli. similiter ꝛ in arg. ꝛ est beati Hiero. Moyses pmisit nō deus qꝛ ꝯtra legē naturalē: hec in glo. sparsim: ꝛ magistro lib. iiij. circa hanc materiā sic in terpretatꝰ responsio christi: ꝛ hoc est q̄ beatꝰ Augꝰ. de sermone dñi in mōte vult. Non inquit q̄ pcepit dare libellū precepit vt vxor dimittatꝰ: sed q̄ dimiserit inquit det libellū vt iracūdiā te merariā ꝓiciēdi vxorē libelli coactio tēperaret. ꝑ h̄ ad argumē ta: ꝛ primo ad glo. Johīs teutonici ꝛ Accursij dico q̄ vbi glo. directe vadit ꝯ textū seqūnda est līa: ꝛ glo. spernēda nisi habe ret euidētē ꝓbationē q̄liter nō est hic. Qꝛ autē glo. corrūpat līam pꝫ: qꝛ vt dicit Bur. līa habet q̄ de iure naturali est ꝯiū ctio maris ꝛ femie quā mrīmoniū appellamꝰ: glo. ꝯiūctio cor poꝛ nō aīoꝝ vt allegat Burg. Talis aūt glo. destruit textū qꝛ cōiūctio corpoꝝ sine cōiūctiōe aīoꝝ nō est mrīmoniū: qꝛ stat ve rū mrīmoniū sine ꝯiūctione corpoꝝ: stat etiā ꝯiūctionē corpo rū eē sine mrīmonio: qꝛ in stupro adulterio ꝛc̄. Male igiꝰ glo sat cōiūctio matrimonialis: dicēdo eā cōiūctionē corporū tm̄. Alij volētes saluare glosas dicūt q̄ loquūtꝰ nō de iure ꝫ istin ctu naturali: sed nec sic est ꝯiūctio illa sacm̄ ꝛ mrīmoniū sicut textꝰ accipit: qꝛ talis ꝯiūctio se extēdit ad irrōnabilia ꝛ adulte ria ꝛ cetera pctā de q̄bꝰ vadit argumētū Bur. qđ valde pōde cat q̄uis modicū valeat. In declaratiōe aūt huiꝰ inualidi ar gumēti Bur. ponit tria inopinabilia: primū q̄ instinctꝰ natu ralis est a iure nature. scđm q̄ rō naturalis est a iure gētiū. ter tiū q̄ mrīmoniū est q̄rtas iustificatiua coitus: ꝛ hoc a iure gē tiū ꝓpē ꝯsensū. Primū aūt videtꝰ irrōnabile. Nā ius natura le seqꝰ instinctū nature nō cuiuscūqꝫ: ꝫ rōnabilis nature: non igiꝰ īstinctꝰ ille est a iure naturali. Silr scđꝫ falsū videtꝰ: qꝛ ius gētiū est a naturali rōne ꝛ eiꝰ recta dictamie: nō igiꝰ naturalis cō est a iure gētiū: qꝛ dictamē recte rōnis pcessit ꝛ gētes ꝛ ius gētiū: sic ꝛ tertiū dictū nō videtꝰ verū. Q̄uis enī coitꝰ sit ex istin ctu nature: tñ nō ex lege nature generaliter: qꝛ sic ois esset in stus ꝛ ordinatꝰ: ꝛ tūc nō eēnt adulteria ꝛ cetera mala. q̄ igiꝰ ge nerationē pcepit q̄ sine coitu ꝑ naturā fieri nō pōt hic rōnaleꝫ dedit ordinē ꝑ institutionē mrīmonij quā institutionē hic xp̄s allegauit: si igiꝰ coitus cadit sub dei pcepto pcipiētis genera tionē / nō fuit t̄ sc malꝰ sic nec hodie est malus. iustificatio igiꝰ matrimonij nō respicit directe coitū: ꝫ eiꝰ vsum: vsus aūt irra tionabiliū non pōt esse deordinatꝰ: qꝛ illa agūt sm̄ ipetū natu re. Natura aūt non ponit laudē nec vituperiū. Rationabilia aūt agūt sm̄ ꝓheresim ꝛ electionē q̄ possunt deordinari. Illi aūt cōuenicēter datꝰ ordo ꝑ mrīmoniū: nō ad iustificandū coitū qui ex instinctu nature bonꝰ est ꝛ ꝑ deū mādatꝰ: sed ad ꝓhibē dū abusū q̄ factꝰ fuisset ꝛ fieret nisi lex matrimonialis interue niret. Ad pmū argumētū qđ Burg. facit circa Deutꝰ. xxiiij. di co q̄ lex nature satis exprimit matrimonij indissolubilitateꝫ ꝑ ut hic a xp̄o allegatꝰ: nō igiꝰ oportuit in lege mosaica de hmōi singulare

singlare mādatū dare. ¶ Ad scđm dico q̄ deꝰ pcipiēdo datio nē libelli nō dat modū repudiādi: sed dat modū tēperandi p̄i naꝫ odiū: ꝑ ꝯñs dat magis modū īpediēdi dimissionē. Ad ter tiū dico q̄ q̄ticunqꝫ fiat repudiū semꝑ manet vinculū: ꝫ q̄ in veteri lege post repudiū pmittebatꝰ vtereqꝫ nubere alteri: h̄ fu it ad vitandū maiꝰ malū. Repudiū eni pmittebatꝰ ad vitandū vxoricidiū: alteri nubere pmittebatꝰ ne remaneret odiū ꝛ vita retꝰ incōtinētia. De iusticia eni legis nature et euāgelij q̄uis videatꝰ vinculum rumpi: nō tñ rūpitꝰ etiā facto diuortio ī casu fornicationis: nā pmissio de nubēdo per euangelium correcta est. permissio aūt de diuortio manet in casu fornicationis: sed illa nō tollit vinculum: quia separatione legitima facta neuter nubere pōt sine mechia vt dicitꝰ in littera hic: ꝛ ita fuit in ve teri lege de iusticia: secus fuit de pmissiōe ex causis sepe dictꝰ. ¶ Ad quartū assumptū negatꝰ: videlicet q̄ repudiū sit de ex presso mādato dei. ꝓbatio aūt nō valet: qꝛ nō seqꝰtꝰ deꝰ pre cepit dare libellū: ergo precepit repudiū: sicut patet ex dictis. Et cū postil. respōdet rōnibꝰ alteriꝰ opinionis Burg. replicat sed nihil cōcludit. Cū eni arguitꝰ q̄ sicut pluralitas vxorū non fuit in veteri lege illicita / sic neqꝫ repudiū. Respondet postil. q̄ nō est simile qꝛ pluralitas vxorū nō fuit ꝓhibita nec vnitas vxorū est de lege nature sicut inseparabilitas: ꝛ ideo ꝓpter ma ius bonū pluralitas fuit licita ꝛ sancta patribꝰ sanctis: secꝰ est de repudio qđ cōcessum est ꝓpter maius malū vitādū: hoc tñ minꝰ malū nō facit fore licitū. Ibi replicat Burg. ꝑ illud aplī: Nō sunt faciēda mala vt eueniāt bona: quasi habere plures vxores ꝓpter maius bonū: deberet esse malum qđ falsum est. Sed adhuc replicās Burg. arguit sic: Pluralitas virorū est mala qꝛ ꝯtra legē nature: igiꝰ pluralitas vxoꝝ: ꝯseqūētiā istā negat Scotus circa. iiij. dist. xxxiij. q. de bigamia: sed qđ in cidētaliter dicit Burgē. q̄ in repudio nō pmittitꝰ aliqđ malū: hoc redarguit hic plana līa: vide eā bñ. Sed ꝛ Bur. hic calū niatꝰ exēplū postil. qđ ponit de aīalibus brutis: quorū cōiū ctio in parte ꝛ si nō in toto manuducit ad vidēdum insepara bilitatē matrimonij: qđ exemplū ꝛ si nō sit in toto simile nō igi tur calūniari debet: qꝛ exempla ꝛ similitudines nō semper cur rūt quattuor pedibus ꝓut patet supra Osee. i. et. ij. Matth. xx. in additione Burgeñ. ꝛ patet totum. ¶ In eodem ca. vbi dicitꝰ: Quicūqꝫ dimiserit vxorē ꝛc̄. postilla. dicit versum illum supplendū: qꝛ oratio defectiua est. Burgeñ. dicit eū plane esse intelligendū: supposito q̄ verū sit totū quod ipse per suas di gressiones hic ꝛ Deutero. xxiiij. dissernit: sed suppositum non cōcedit igitur nec reliquū. Sed q̄ obijcit cōtra postillatorē de pari iure viri ꝛ vxoris quo ad posse nubere alteri allegās cau sam diuersitatis: quia pluralitas vxorū fuit in veteri testa. lici ta nō autē virorum: nō valet ꝓpter superius dicta et vide ibi Scotum in loco supra allegato.

Glo. ordi.

Simile est re- Ca. XX gnum celoꝝ ꝛc̄. Ostendit per parabolā: qꝛ primi erunt nouissimi / et nouissimi primi. Pater iste familias cōditor noster q̄ habet vi neā vniuersalē ecclīam: que ab abel vsqꝫ ad vltimū electū: qui in fine nascitu rus est: quot q̄t sanctos ꝓtulit: tot pal mites misit. Hic pater exiit ad excolen dū vineā mane hora t'tia / sexta / nona / vndecima operarios cōduxit a mūdi huiꝰ initio vsqꝫ ad finē ad erudiendū fideliū plebē pdicatores mittere nō desistit. Sile est re. celoꝝ. Nō hoi solū: sed toti negocio ab hoie gesto: et in silibus silr. b ¶ Primo mane. manifeste cepit a pmo iu sto eterna mercede pdicatores ad plātādam ecclīam inuitare. b Cōuentione

¶ exponit per simile.
¶ presens ecclesia.
Simile est re C. XX a
a ¶ vita iustorum.
gnū celoꝝ hoi prīsa b
¶ paterfamilias ꝯditori q̄ possidet electos in mūdo vt oēs subditos in domo.
b milias / q̄ exijt pmo mane cōdu- c

Nico. de lyra

In plat' de bēt esse q̄t- tuor

Simile est regnū celorū. Hic ꝯsequꝰtꝰ Ca. XX ter saluator docet virtutes platoꝝ. In platis aūt pre ceteris virtutibꝰ debent esse q̄ttuor. f. feruor ad cōti nue laborandū in agro dñico: vigor ad se martyrio exponēdū ꝓ grege sibi cōmisso: humilitatis tenor etiā in statu alto. pieta tis dulcor ꝯtinue subditis bñfaciēdo. pmū tāgitꝰ in pma parte ca. secūdū ibi: Et ascendēs iesus. tertiū: Tūc accessit ad eum. q̄rtū: Et egredientibꝰ illis. pmū ostēditꝰ in parabola illoꝝ qui vocati sūt ad operādū in vinea a mane vsqꝫ ad vesperū. Et q̄ pꝫ q̄ plati debēt cōtinuo laborare ꝑ doctrinā in ecclīa. debēt etiā opari ibidē sine inuidia ꝛ mutua emulatione: qđ pꝫ ꝑ h̄ qꝛ laborātes murmurātes hic reprehēdūtꝰ. ꝓpter qđ Nu. xi. de q̄ cū iosue

Nico. de lyra

cū iosue diceret moysi vt ꝓhiberet hel dad et medad ꝓphetantes in castris: moyses redarguit ipm̄ dicens: Quid emularis ꝓ me? quis tribuat vt omis ꝑplus ꝓphetet ꝛ det dñs eis spiritum suū? Igitur circa hoc duo tanguntꝰ. pri mū est vocatio ad laboris exercitiū. se cūdū ad recipiendū premiū / ibi: Cū se ro factū esset. Circa primū ergo dicitꝰ: Simile est regnū celorū. i. status eccīe militantis. b ¶ Homini patrifamilias. Iste est de us pater q̄ ita gubernat totū mundū sicut paterfamilias sub ditos in domo. c ¶ Qui exijt primo mane conducere operarios ꝛc̄. Iste exitus nō est per loci mutationē: sed per sue bonitatis diffusionē in creatura subiecta. Vinea ista est vni uersalis ecclīa que a pmo iusto colligitꝰ vsqꝫ ad vltimū q̄ ī fine est mundi na

Moraliter. a ¶ Simile est regnū celorū homini ꝛc̄. Parabolā istā de laborātibus in vinea patrisfamilias: alias exposui līaliter ꝛ moraliter ꝓut cōpetit cōmunitati fidelium. Nūc autē eā exponā ꝓut cōspicit cōmunitatē religiosoꝝ: qꝛ re ligio vinea spūalis est dñi: ad quā veniūt aliqui in pueritia q̄ si in mane: ꝛ aliq̄ in iuuētute q̄si hora tertia: ꝛ aliq̄ in etate vi rili tāq̄ hora sexta: ꝛ aliq̄ in senectute tāq̄ hora nona: ꝛ aliq̄ in senio tāq̄ hora vndecima. Dñs aūt vinee christus est. ꝓcura tor aūt eiꝰ ꝑsidēs illi religioni q̄ aliqñ tñ vl' plus honoris vel recreationis facit vltimo veniētibꝰ ꝓpter cōpassionē vel per sonarū reuerētiā seu aliā rōnabilē causam quātū pmo veniēti bus: ꝛ aliqñ cōtingit q̄ pmo veniētes accipiūt inde occasionē murmurādi: licꝫ

Morali'

¶ Glossa ordinaria

a ¶ Conuētione aūt fa. i. cōfirmata ꝓmissione ꝙ ad imaginē dei reformādi essent si ecclesiā edificādo mādatis decalogi insisterēt. b ¶ Ex denario diurno mi. eos in vi. ⁊c. Denarius habet imaginē regis q̄ olim ꝓ decē nūmis cōputabat. Quāto plus aliqs in cultu eccl'ie laborat decalogi mādatis insistēdo: tāto plus informat in imaginē regis dei. Predicatores sūt operarij: etiā vnusq̄sq; dū fide recta ī bono ope ꝯsistit. Mane hora tertia: sexta: ⁊ nona antiquꝰ ⁊ hebraicus ppl's q̄ fide recta deū coluit in electis: adundecimā gentiles vocant. Possunt etiā diuersitates horarū in vnoq̄q; notari ꝑ momēta etatū. Mane q̄ppe intellectꝰ nr̄i puericia est: Hora tertia: adolescētia: q̄ iā sol in altū ꝓficit. Sexta iuuētus cū plenitudo roboris solidat. Nona senectꝰ: q̄n sol. i. calor etatis descendit. Undecima decrepita etas. In oībus his aliq̄ ad bonā vitam ꝑducunt. Qui sibi viuit vt ociosus: redarguit. Qui ⁊ vsq; ad vltimā etatē differt redire ei dr̄: Quid hic statis tota die ocio. i. vt ī vltimis resipiscite. c ¶ A nouissimis. Quia q̄ in aduentu dn̄i vocati sunt ad regnū: sine aliq̄ tarditate ꝑueniūt eq̄les his q̄ ab initio mūdi ceperūt: oēs q̄dē idē celū: sꝫ stella differt a stella in claritate. A nouissimis incepit: dū ꝑus latronē q̄ petrū in paradisum introduxit. Quia ꝑuo aliq̄n remunerant sero venientes: quia ꝑus de corpore exeunt q̄ q̄ in puericia vocati sunt. d ¶ Et accipiētes. Quia antiq̄ p̄res in infernū descēdentes a gl'ia dilati sunt q̄si: ergo post murmurationē denariū accipiūt q̄ post lōga īferni tēpa ad gaudia ꝑuenerūt. Et accipiētes. Hi sunt q̄ in initio nascētis eccl'ie vocati ex gētibꝰ se ꝑponebāt: q̄si ppl's dei ab initio mūdi et illi cantes q̄ pōdꝰ obseruationū portabāt. Sꝫ q̄ nō venit supbos vocare iustos: sed humiles penitētes: cui magis placet humilis confessio maloꝝ: q̄ supba gloriatio bonorū. subdit: Amice nō facio tibi iniuriā. Nō volet q̄si fraudati sua mercede: sꝫ (ritu inuidorū) ꝙ illi plus q̄ merent accipiūt: ⁊ nō tā ipsi plus accipe: q̄ alios nihil vel minus accipe desiderant: q̄si alterīꝰ consortio sibi ꝑmiū minuat. e ¶ Murmura. ⁊c. Querit quō accipiētes murmurasse dicāt: cū illa ī beatudīe oīs īuidia et murmuratio prorsus remouēda

Lc. 15. c

B

Matthei Ca. XX (textus)

cere operarios in vineam suam. a Conuentione autē facta cū opea rarijs ex denario diurno / misit b
¶ prima hora ab adā vsq; ad noe.
eos in vineaꝫ suam. Et egressus b
¶ a noe vsq; ad abraam.
circa horā tertiā / vidit alios stan
a ¶ quasi venales si quis digne emere vellet a bono tamē opere cessantes.
tes in forō ociosos / et dixit illis:
Ite ⁊ vos ī vineā meā: ⁊ qd̄ iustū fuerit dabo vobis. Illi aūt abie
a ¶ ab abraā vsq; ad moysen.
runt. Iterū aūt exijt circa sextā ⁊ c
¶ a moyse vsq; ad aduentū dn̄i.
nonam horam: et fecit similiter. d
a ¶ ab aduentu dn̄i vsq; ad finem mundi.
b ¶ ꝑ scīpm aguit q̄ ꝑus ꝑ patres innotuit.
Circa vndecimaꝫ vero exijt: ⁊ in
a ¶ gentilē ppl'm a bono ope torpentē.
uenit alios stantes et dixit illis:
a ¶ omni tpe pro salute laborare negligētes
Quid hic statis tota die ociosi? e
a ¶ vias vite nemo nobis p̄dicante.
Dicūt ei: Quia nemo nos cōduxit. Dicit illis: Ite ⁊ vos ī vineā f g
¶ cū finis mūdi vel cuiuslibet venisset.
meā. Cū sero aūt factū eēt: dicit h
¶ pater. ¶ filio cui oīa dedit i manꝰ ¶ statue ante tribunal tuum.
dn̄s vinee ꝓcuratori suo: Uoca i k
a ¶ vnicuiq; s̄m opera sua ꝓut gessit.
operarios ⁊ redde illis mercedē: l
c incipiens a nouissimis vsq; ad m
a ¶ gētiles vel qui decrepiti sunt vocati.
primos. Cūm venissent ergo qui n
circa vndecimā horam venerāt /
a ¶ eandē eternitatē cū his q̄ ab initio mundi vocati sunt.
acceperunt singulos denarios. o
¶ i. iudei.
Uenientes aūt ⁊ primi / arbitrati p q
¶ digniorē locū ī regno: q̄ ꝑus ī tabernaculo
sunt ꝙ plus essent accepturi: ac r
a ¶ conformitatē claritatis corporis xp̄i.
ceperunt autem et ipsi singulos
d e denarios. Et accipiētes murmu s
rabāt aduersus patremfamilias /
dicentes: Hi nouissimi vna hora
fecerūt: ⁊ pares illos nobis feci
a ¶ i. qui diu sub onere legis sudauimus ⁊ longiora carnis tēptamēta sustinuimus.
sti: qui portauimus pondus diei

Ni. de ly.

mūdi nascituros est: vt dic̄ Gregꝰ. Operarij aūt sunt doctores ⁊ p̄lati a deo missi ad culturā huiꝰ vinee ꝑ p̄dicationē ⁊ doctrinā. ꝑmo ḡ mane deus patī operarios ꝯduxit: q̄ a ꝑncipio mūdi vsq; ad Noe aliq̄s sctōs p̄res ad eruditionē hoīm misit: videlicꝫ adam seth ⁊ enoch ⁊ alios iustos. a ¶ Cōuētione aūt fa. ⁊c. ꝯuentio ista est ꝓmissio vite eterne ꝓ labore: q̄ q̄dē vita eterna dr̄ denariꝰ diurnꝰ q̄ est eq̄lis oībus q̄ vita eterna erit eq̄lis oībus a pte sui. b ¶ Et egres. cir. ho. ter. ⁊c. Hora tertia intelligit mūdi discursus a tpe Noe vsq; ad abraā in quo aliq̄ scti ad eruditionē aliorū missi sunt a deo: vt noe sem heber thare ⁊ abraā ⁊ cōsimiles. c ¶ Iterū autē exijt cir. sex. ho. ⁊ no. Hora sexta fuit ab abraā vsq; ad moysen in q̄ missi sunt abraā isaac ⁊ iacob. ⁊ xij patriarche. hora nona a moyse vsq; ad xp̄m: videlꝫ tpe legis in q̄ ad eruditionē ppl'i missi sunt moyses ⁊ aaron iosue iudices reges ꝓphete ⁊ sacerdotes. d ¶ Circa vndeci. vero exijt. vndecima hora itelligit a tpe xp̄i vsq; ad finē mūdi: in quo gentiles vocati sunt ꝑ p̄dicationē aplōꝝ ⁊ alioꝝ eccl'ie doctoꝝ. ⁊ ꝓpter hoc dr̄ hic: e ¶ Quid hic sta. to. die ⁊c. q̄ q̄ a ꝑncipio mūdi vsq; tūc laborare in bonis moribꝰ neglexerāt q̄si tota die ociosi stabāt. f ¶ Dicūt ei q̄ ne. nos ꝯdu. i. nullus doctor nullꝰ ꝓpheta ad nos instruēdū venit: q̄ lex ⁊ ꝓphete filijs isrl' dati fuerāt vt illi sp̄ali sanctitate fulgerēt: ex q̄bꝰ xp̄s s̄m carnē erat nasciturꝰ. g ¶ Ite ⁊ vos in vineā. iterponit h̄ ꝯiunctio copulatiua: q̄ gētiles iudeis adiūcti sūt: vt vna eccl'ia ex ambobꝰ fieret. h ¶ Cū se. aūt fa. esset. Hic describit vocatio ad recipiēdū ꝑmiū. Sero aūt ab aliq̄bꝰ h̄ dr̄ finis mūdi in q̄ vocabunt iusti ad receptionē ꝑmij: vt hr̄. j. xxv. c. Uenite bn̄dicti patris mei ⁊c. Sꝫ illō qd̄ sequit videt ꝯdicere ꝙ aliq̄ accipiētes ꝑmiū murmurabūt aduersus patrēfamilias: q̄ nullꝰ in fine mundi ꝑmiū eternū receptūrꝰ murmurabit ꝯtra deū: sꝫ erit suo ꝑmio ꝯtentus. Ad qd̄ r̄ndet beatus Gregꝰ. ꝙ ista murmuratio nō est aliud q̄ dilatio ꝑmij quā sustinuerūt p̄res sancti in limbo vsq; ad passionē xp̄i: sed hec r̄spōsio non videt cōueniēs: q̄ murmuratores hic dicūt nequā: qd̄ nō pōt dici de sctīs patribꝰ in limbo existētibꝰ: ⁊ in fine parabole ꝯcludit: Multi sunt vocati pauci vero electi. Ex quo ptꝫ ꝙ ista ꝑabola nō solū extēdit se ad electos cuiusmōi sunt illi q̄ in fine mūdi recipiēt ꝑmiū: ⁊ iō videtur ꝙ sero hic accipit ꝓ tpe grē: qd̄ incepit a xp̄o: vn̄ Joh. i. b. dr̄: Gr̄a ⁊ veritas ꝑ iesuꝫ xp̄m facta est. ⁊ iō cū dr̄: Cū sero aūt fa. esset. i. cū tps grē aduenisset. i ¶ Dicit dn̄s vi. i. deꝰ pater. k ¶ Procuratori suo. i. homini xp̄o q̄ missus est ad ꝓcurationē salutis humane. l ¶ Uoca opa. et red. ⁊c. Illa merces hī intelligit grā: q̄ est q̄dā inchoatio gl'ie: cū gl'ia nō sit aliud q̄ grā ꝯsūmata. m ¶ Incipiēs a nouissi. q̄ in ꝑmitiua eccl'ia grā xp̄i data est gētilibus q̄ vltimo venerūt ad fidē: iudeis ꝓ maiori pte in infidelitate remanētibꝰ. n ¶ Cū venissent ḡ q̄ cir. vnde. horā ve. i. gentiles. o ¶ Accepe. sin. dena. i. donū grē q̄ est q̄dā inchoatio ⁊ arra gl'ie. p ¶ Uenientes aūt ⁊ p̄. i. iudei q̄ a ꝑncipio legis date deo seruierāt. q ¶ Arbitrati sunt ꝙ plus essent acce. q̄ in ꝑmitiua eccl'ia credebāt ꝙ plus deberēt habere de xp̄i grā: vn̄ reputabāt gētiles idignos grā dei: s̄m ꝙ dr̄ Act. x. vbi petrꝰ vidit lintheū submissum de celo in quo erāt aīalia q̄drupedia ⁊ serpētina ⁊ volatilia imūda s̄m legē: vt dictum est petro: Occide ⁊ māduca in q̄ signabat incorporatio gētiliū itra ecclesiā per fidē ⁊ gratiā: sicut ptꝫ ex l'ra cōsequēti: q̄ a deo missus est petrus ad p̄dicandū Cornelio centurioni ⁊ alijs gētilibꝰ: ꝓpter qd̄ petro abominationē habēte de māducatiōe imūdoꝝ s̄m legē in quo signabat: vt dictuꝫ est vocatio gentiliū ad fidē: dictū est sibi a deo: Qd̄ deus purificauit: tu ne cō mune dixeris: ⁊. j. eo. ca. dixit Petrus Cornelio ⁊ amicis suis: Uos scitis q̄m abominatio sit viro iudeo coniungi aut accedere ad alienigenā: sed mihi ostēdit deus neminē cōmunē aut immūdū dicere hoiem. r ¶ Acceperūt aūt ⁊ ipsi sin. dena. i. cōsimilē gratiā sicut ⁊ gentiles et nō maiorē: vn̄ Act. x. dr̄ ꝙ p̄dicāte petro cecidit sp̄ūsctūs sup oēs q̄ audiebāt ꝟbū: videlꝫ sup corneliū ⁊ amicos eiꝰ: q̄ vt ibidē dr̄: Receperūt sp̄m sctm̄ ī signo visibili ⁊ donū linguaꝝ sic receperāt apl'i ⁊ alij discipl'i q̄ erāt iudei in die pētecostes. s ¶ Et ac. ⁊c. Hi no. ⁊c. q̄ ad l'ram ī ꝑmitiua eccl'ia ꝯuersi iudei murmurauerūt de hoc

C

D

Act. 10. e

E F sue remouenda sit? Sed hic est mos diuine scripture vt cum
Ps.104 de multis in collectione agat: quedā tn̄ quibusdā de illa colle
ctione: ⁊ nō toti collectioni tribuat. Iuxta illud ꝓphete: Edu
xit eos cū. a. et. a. et inde: Et induxit eos in. m. cū tn̄ illi qui de
egypto exierunt omēs preter caleb ⁊ iosue ꝓpter incredulita
tē suā in deserto perierūt: quoꝝ filii in
montem sanctificationis inducti sunt.
Ita ergo ⁊ de primis accipientibꝰ qui
dam ⁊ nō omēs murmurant: qui tamē
post accipiunt. Sicut sepe contingit ꝙ
multi dn̄o ꝑ longa tpa seruierunt: aliī
aūt mox in principio sue conuersionis
martyrio vel aliquo modo ad denariū
recipiendū trāslati sunt. Quod audiē
tes qui diu laborauerūt. s. ꝙ aliī statim
ad premiū transferunt: ipi aūt tanto tē
pore in labore detinent: de dilatione
premii quasi murmurare vident. Po
test etiā dici de malis qui in principio
quidē boni fuerūt: sed bonū qđ incepe
rūt ad finē nō perduxerūt. Et nō illi
qui denariū acceperūt: sed isti q̄ in bo
nitate nō persistierūt premio priuati mur
rant: qꝛ denario carebāt q̄ in principio
boni: ꝓ quo etiā principio cū p̄miis ac
cipientibꝰ cōnumerant: se ꝓmeruisse
crediderant. a ¶ Aut nō licet mi
hi ⁊c. Stulta questio cōtra bonitatē
dei. querēdū esset nō si daret quod nō
deberet: sed si nō daret quod deberet.
Luc.13.f. b ¶ An oculus tuus ⁊c. Vere iudei
prauā intentionē habuerūt qui ꝓhibu
erūt aplos gētibus loqui vt salue fie
rent. d ¶ Sic erūt nouissimi pri
mi. Augꝰ. i. iudei de capite vertent in
caudā: ⁊ gētes de cauda in caput. Vn̄
F moyses in Deutero. Aduena qui tecū
Deu.16.d. moraē ascēdet sup te: ille erit i caput
De pe. dis ⁊ tu eris in caudā. Sed tn̄ nec oēs p̄mi
4.c. sic ex bo nec oēs nouissimi: ad numerū electorū
no pertinēt. d ¶ Ecce ascendimꝰ ⁊c.
Mar.10.e. Hiero. Hoc sepe eis dixerat: sed quia
Luc.10.e. multis interpositis poterat labi de me
moria: iturus hierusalē ⁊ aplos secum
ducturus ad tētatiōē eos parat: ne de
ignominia crucis scādalizent: ⁊ passio
nis penā: ⁊ resurrectionis gliam p̄di
cit: vt cum morientē viderint: resurre
cturū nō dubitēt. e ¶ Ad illudēdū
⁊ flagel. ⁊. Ideo dn̄s in mūdo noluit
ꝓsperari sed grauia pati vt ostenderet
nos qui per delectationē cecidimus cū
qua amaritudine redire debeamus.

a ¶ carnis. b ¶ qꝛ par erat oībus murmurā
di ratio. ¶ prime hore operatio.
⁊ cēsus: At ille rn̄dēns vni coꝝ / g h
¶ reddo quod debeo.
dixit: Amice / non facio tibi iniu c
a ¶ nō enī ꝓmisi tibi nisi cōformitatē meā.
riam. Nonne ex denario conue d
a ¶ reddo tibi ſm opꝰ tuū in te tanq̄ iustꝰ sū.
nisti mecū: Tolle quod tuū est et e
a ¶ gratia est ⁊ misericordia vt coequalis ⁊
cōcorporalis tibi fiat ppl's gentilis.
vade. Volo aūt ⁊ huic nouissimo f
a ¶ nōne est potestas iudicis: vel iusticiā fa
cere: vel misericordiā cui vult impendere.
a dare sicut ⁊ tibi. Aūt nō licet mi g
a ¶ intentio qua primatū niteris.
b hi qđ volo facere: An ōcl'us tuꝰ h
a ¶ inuidia plenus cui mea nō placet beni
gnitas. b ¶ sicut ostensum est. ¶ gentiles
vel qui maioris videntur meriti ināt mino
ris ⁊ econuerso.
c nē ~ ē: qꝛ ego bonꝰ sū? †Sic erūt k
¶ i-el. ¶ qui confitentur se nosse deum sa
ctis autem negant.
nouissimi primi: et primi nouissi l
¶ ad fidem. ¶ ad regnum.
mi. †Multi enī sūt vocati pauci ve m n
¶ ſm suum loci.
ro electi. Et ascēdēs iesus hiero o
solymā assūpsit duodecim disci p
o pulos suos secreto / ⁊ ait illis: Ec
ce ascēdimꝰ hierosolymā: ⁊ filius q
¶ a iuda.
hominis tradetur p̄ncipibus sa
cerdotum et scribis: et condem r
¶ iudei.
nabunt eum morte: et tradent s
¶ pilato ⁊ ministris romanorum. ¶ aue
rex iudeorum.
e eum gentibus ad illudendum ⁊ t
flagellandum ⁊ crucifigendum:

f ¶ Volo autē ⁊ huic nouissimo dare sicut ⁊ tibi. i. gē G
tili vocato immediate ab idolatria sicut iudeo vocato a legis
obseruantia. g ¶ Aut nō licet mihi quod volo facere.
Quasi diceret sic: qꝛ dei volūtas nullo modo potest esse distor
ta. h ¶ An oculus tuus nequā est ⁊c. Quia talis inui
dia ⁊ iudiciū ꝓcedebat ex humano de
fectu. i ¶ Quia ego bonus sum.
Per essentiā ⁊ ideo non possum male
agere. k ¶ Sic erunt nouissi pri
mi ⁊c. Qui gentiles qui a iudeis erāt
quasi viles reputati sunt cōuersi deuo
te ad fidē christi. l ¶ Et primi no
uissimi. Quia iudei qui fuerāt popu
lus peculiaris ipius dei ꝓpter infide
litatē sunt ab eo deiecti. ⁊ hoc est quod
subdit: m ¶ Multi enī sunt voca
ti. Ad fidē christi per legē ⁊ ꝓphetas.
n ¶ Pauci vero electi. Quia pauci
de iudeis cōparatiue crediderūt in chri
stum ⁊ de credētibus multi reuersi sūt
ab ecclesia ⁊ adhuc reuertunt ad vomi
tum. ¶ Moraliter autē potest exponi
parabola ista de vocatis ad gratiā ſm di
uersas etates: ita ꝙ hora prima signat
pueritiā. hora tertia iuuētutē: qꝛ sicut
tūc sol incipit ascēdere ⁊ calorē ostēde
re: sic in iuuētute calor naturalis in ho
mine. hora sexta etatē virilem: qꝛ tunc
homo est in statu perfecto: sicut sol in
celi medio. hora nona senectutē: in qua
calor naturalis incipit in homine refri
gescere. vndecima vero signat senium:
qꝛ tunc homo est ꝓpe mortis occasum.
vocant ergo operarii omibus istis ho
ris: qꝛ aliqui vocant ad fidē per gratiā H
operantē in pueritia: alii in iuuentu † Mar.10.e.
te: et sic de aliis etatibus: ⁊ omēs ha J.22.b
bent denariū diurnū: qꝛ quātumcūq̄
homo tarde ad gratiā vocet: dū tamē
in ea perseueret habet gliam eternā.
Contingit etiā quādoq̄ ꝙ ille qui vo
cat in senectute: cōsequit tātam gratiā
⁊ gliam a deo sicut ille qui in iuuentu
te vocat. Tum ex diuina liberalitate.
Tū ex ipius vocati feruenti voluntate
⁊ operatione. o ¶ Et ascēdens ie
sus hierosolyma. Hic saluator ostē
dit ꝙ in prelatis debet esse vigor ad to
lerandū martyriū si necesse sit ꝓ gre
ge sibi cōmisso: ⁊ hoc docet per exem
plū sui qui volūtarie venit in hierusa
lē ad sustinēdum mortem ꝓ salute mū
di: vnde beatus Grego. exponens il
lud Ioh.x.b. Ego sum pastor bonus ⁊
animā meā pono ꝓ ouibus meis. di
cit de se ⁊ aliis prelatis. In hoc ostensa est nobis via quā se
quamur. ⁊ hoc est quod dicit hic: Et ascendens iesus hie
rosolymā. Que respectu totius terre ꝓmissionis est in alto
sita: ⁊ ꝓpter hoc venientes illuc ab aliis partibꝰ ibāt ascēdēdo.
p ¶ Assumpsit duo. ⁊c. Et hoc duplici de causa: vna est qꝛ
secretū mysteriū sue passionis futurū volebat apostolis cōmu
niter pre aliis reuelare: ne videntes eū postea mori ignominiose
se scādalizarent. scda est qꝛ secreta mysteria sunt tn̄ maioribꝰ
reuelāda ⁊ detegēda: cuiusmodi erāt apli. sequit: q ¶ Et filꝰ
hois tradet prin. sa. ⁊ scribis. i. legisperitis: qꝛ eis ꝑ iudā
fuit traditꝰ ⁊ vēditꝰ. r ¶ Et cō. eū morte. Quia ipi iudica
uerūt eū esse reū mortis: lꝫ nō haberēt potestatē interficiēdi:
qꝛ iudiciū sanguinis erat eis ablatū a romanis qui dn̄abant
tur eis. ⁊ ideo sequit: s ¶ Et tradēt eū gentibꝰ. Videli
cet pilato presidi ⁊ suis militibus ad perficiendum illud quod
nō poterant: videlicet christi mortē. ⁊ hoc est quod subditur:
t ¶ Ad illudendū et flagellandum ⁊ crucifigendum.
Ista enī tria inflicta fūt christo per ordinē: vt videbitur infra.
Tertia die re
* murmurandi: licet iniuste ꝓpter quod merito arguuntur
a dn̄o. o ¶ Et ascendens iesus hierosolymā ⁊c. Hie Moraliter
ro. Dn̄s crebro de passione sua discipulis ante predixit ne cū
veniret persecutio ⁊ crucis ignominia scandalizarentur.
* Et tertia die re

Ni. de ly. F Tūc ac
cesserūt hꝰ ꝙ cōsimilis gr̄a fiebat gētibꝰ sicut ⁊ ipis. vn̄ Act. xi. hr̄ ꝙ
cū petrꝰ redisset i hierlm: baptizato Cornelio ⁊ amicis eiꝰ: di
sceptabant aduūsus illū q̄ erāt ex circūcisiōe dicētes: Quare cō
municasti cū illis q̄ habent p̄putiū ⁊ māducasti cū illis: ⁊ ibidē
vi. a. hr̄: In diebus illis crescēte numero discipulorū factū est
murmur grecoꝝ aduersus hebreos: eo ꝙ despicerent in mini
sterio quotidiano vidue eoꝝ. a ¶ At ille rn̄dēs. Per diui
nā reuelationē aplis factā. b ¶ Vni eoꝝ dixit. Sicut aūt
aliqn̄ accipit numerꝰ indeterminatus ꝓ determinato: ita etiā
aliqn̄ sumit vnitas ꝓ numero: sicut. s. dictū est ꝙ petrꝰ loque
bat ꝓ oībꝰ aplis: ita sūr qđ hic dicit vni: intelligit esse dictū
multitudini eoꝝ q̄ de gr̄a data gētibꝰ murmurabāt seu admi
rabant: ⁊ hoc factū est Act. xi. vbi petrꝰ rōnē reddidit iudeis
murmurātibꝰ de hꝰ ꝙ baptizauerat Corneliū dicēs: ꝙ ex diui
na reuelatiōe fecerat: ⁊ qꝛ viderat spm̄ scm̄ descēdēte sup gēti
les sicut sup iudeos: vt hr̄ ibidē. seqt: c ¶ Amice nō fa. ⁊c.
Quia iniuria nō habet locū vbi est mera gr̄a: ⁊ iđ si det gr̄am
cuicūq̄ voluerit nō faciet alicui iniuriā. d ¶ Nonne ex de
nario ⁊c. Quia ad hoc aliq̄s venit ad fidē vt habeat gr̄am
in p̄senti: ⁊ gliam in futuro. e ¶ Tolle qđ tuū est. i. gr̄am
quā meruisti: credēdo legi ⁊ ꝓphetis de christo: qꝛ lꝫ p̄ma gra
tia nō cadat sub merito: augmētū tamē gratie cadit sub meri
to: qđ quidē augmētū datū est iudeis credētibus in christum.
Volo

A ꝟ a ¶ Tunc accessit ad τc. Audita resurrectione: putauit eũ illico (immemor secũdi aduẽtus) regnaturum: τ auiditate femi nea p̃sentia cupit: immemor futuroꝝ. b ¶ Dic vt. Bonũ desi deriũ: sed incõsiderata petitio. Et ideo nõ volũtas nõ ꝓposi tũ culpat sed ignorãtia: τ si impetrare nõ debet simplicitas: nõ meret̃ ɔfundi. c ¶ Nescitis. Qui sedē glīe petitis vel grtie: quã nondũ meruistis delectat culmē honoris quos nõdũ exercuit via laboris. d ¶ Potestis. Et hoc sciebat q eius passionē poterãt imitari. Sed hoc dicit vt eo interrogante τ illis respõdẽtibus oẽs audiamus: q̃ nemo põt cum xp̃o regnare nisi passionē eius sit imitatus. e ¶ Calicē quidē. Et iacob⁹ ab herode trũcatus: τ iohãnes in feruẽtis olei doliũ missus τ i pathmos relegat⁹ aĩo nõ defuit martyrio. f ¶ Nõ est meũ. Hoc ē regnũ celoꝝ nõ est dantis sed accipiẽtis. Non

Act. 10. c enĩ p̃sonaꝝ acceptio est apud deũ: Sed quicũq3 dign⁹ est accipit qđ non paratũ p̃sone est sȝ vite. Si itaq3 tales estis qui cõsequimini qđ victorib⁹ pater parauit accipietis. Uel nõ est meũ dare superbis qđ adhuc estis: sȝ alijs q̃bus paratũ est. Ergo τ vos nolite esse qđ estis: sed estote alij. i. humiliamini q̃ iam vultis exaltari: τ est paratũ vobis. g ¶ Et audientes. Ut illi carnaliter petiuerũt esse sup oẽs: sic τ isti carnaliter cõtristati sũt esse aliquē ante se. h ¶ Scitis. Ac si dicat: Uos more seculariũ petitis: p elatione venire vultis ad regnũ vel regni possessionē. Scitis q̃ p̃nci. gentiũ. Humilis τ mitis magr̃ nec immodice cupiditatis duos arguit: nec. x. indignatõis τ liuoris: sed cõuenienti exemplo docet eos frustra immoderata q̃sisse: aut istos

B sup eoꝝ desiderio doluisse: cũ ad sũma non potentia sed humilitate veniatur.

Mystice i ¶ Egredientibus. Mystice. Christo de p̃sentis vite defectu ad celos redeunte: τ oĩbus electis tam celsũ cũ eo ingredientibus cepit vterq3 pp̃ls diu p̃sidia ceca spem salutis τ illuminationis habere visum: τ desiderãter q̃rere. Nisi ab hierusalē descẽdisset in hiericho: populus vsq3 hodie in tenebris sederet. Sed ideo descendit vt multos secũ trahere.

¶ vt tam cita resurrectio euacuet scandalum crucis.

a τ tertia die resurget†Tunc accessit ad eũ mr̃ filioꝝ zebedei cũ filijs suis/ adorãs τ petẽs aliquid ab eo. Qui dixit ei: Quid
a ¶ nõ de ignorãtia: sed vt illa palã p̃ferat τ ipsa sit occasio docẽdi.
b vis? Ait illi: Dic vt sedeãt hi duo filij mei/ vnus ad dexterã tuã: τ vnus ad sinistrã i regno tuo. Respõdẽs autem iesus/
a ¶ matre petẽte filijs respõdet quoꝝ voluntate illa petierat. b ¶ quid ante humilitatē passionis vultis exaltari.
c dixit: Nescitis q̃d petatis: Potestis bibere calicem quē ego
a ¶ inexpertis leuius videtur quod experti timuissent.
bibitur⁹ sum? Dicũt ei: Possumus. Ait illis: Calicē q̃dē meũ bibetis: sedere aũt ad dexterã
f meã vel sinistrã nõ est meũ da
¶ nondũ humilitatis.
re vobis: sed q̃b⁹ paratũ est a
g p̃re meo. Et audiẽtes decē in
a ¶ nõ matri quã ipsi miserãt ad grãdia petẽda: ignorãtes mensurã suam in modica cupiditate exarserunt.
dignati sunt dē duob⁹ fratrib⁹: Jesus aũt vocauit eos ad se/ τ
b ait: †Scitis quia p̃ncipes gentium dominant̃ eorum: et qui maiores sunt/ potestatem exercent in eos? Non ita erit inter
a ¶ cum econtra ad summã virtutē veniat̃ nõ imperando sed ministrando.
vos: †Sed quicunq3 voluerit
¶ si primatũ ambiẽdo: sȝ humilit̃ deuitãdo
inter vos maior fieri/ sit vester minister: et qui voluerit inter
¶ qđ charitas nõ cõditio exigit.
vos primus esse/ erit vester seruus. Sicut filius hominis nõ
a ¶ exẽplũ ponit vt si verbis nõ credũt erubescãt ad opa. a ¶ ¶ nõ tm̃ p̃dicãdo vel miraculis admonẽdo: sed animã quã pro nobis accepit impendendo.
venit ministrari sed ministrare: τ dare animã suam redemptionem pro multis †Et egre
a ¶ nõ oĩbus sed p̃destinatis. b ¶ post resurrectionē gentes credũt in eum.

Ni. de ly. ꝟ Et ecce duo

※ a ¶ Tertia die resur. hoc aũt subdit xp̃s ne apl̃i eius morte audita absorberentur pre tristicia. b ¶ Tunc. Hic ostendit tertio q in p̃latis debet esse decor humilitatis: q̃ nõ debent appetere preesse. τ diuidit̃ in duas ptes: q̃ primo

Diuisio ponit̃ huius documẽti occasio. scđo subiungit̃ humilitatis instructio/ ibi: Jesus autē vocauit eos. Circa primũ aduertendum q iudei existimabãt xp̃m per ꝓphetas promissum regnaturũ tẽporaliter in hierlm: q̃ scripturas de regno xp̃i carnaliter intelligebãt: τ ideo regnũ ablatũ eis per romanos credebant sibi restituendũ per xp̃m. ꝓpter qđ apl̃i dicebãt xp̃o: Act. 1. a. Dñe si in tpe hoc restitues regnũ israel: τ hoc mõ iacobus et iohannes filij zebedei τ mater eorũ audiẽtes xp̃m post mortē tertia die resurrecturũ crediderũt ipsum immediate post resurrectionē regnaturũ in hierlm tp̃aliter: τ ideo cupiẽtes ei esse collaterales p̃ ceteris: q̃ erãt eius cognati germani informauerũt matrē suam de petitione sequẽti: τ hoc est qđ dicit̃ hic: Tunc. i. audita resurrectione xp̃i futura. c ¶ Accessit ad eũ. i. ad christũ. d ¶ Mater filioꝝ zebe. cũ filijs suis. cõscijs de petitiõe matris e ¶ Adorãs τ petẽs aliqd ab eo. nõ petijt primo in speciali τ determinate: sȝ tm̃ in generali: vt cõcessione

C vt cõcessione facta in generali primo: minus posset postea sibi denegari in speciali. f ¶ Qui dixit ei q̃d vis. nõ petit vt inscius: sed vt petitio sua postea cõuenientius ostẽdat̃ irrationabilis. g ¶ Ait illi: Dic vt τc. i. sint tibi collaterales et maiores in regno tuo post te: qđ quidē regnũ credebãt tp̃ale vt dictũ est: nec est mirũ si talia apl̃i credebãt τ appetebãt qui adhuc carnales erãt τ nõdũ illuminati p̃fecte: nec cõfirmati p gratiã sp̃ũssancti. h ¶ Respõdēs aũt ie. di. τc. r̃ndet filijs τ nõ matri: q̃ sciebat ipsam esse missam a filijs τ informatã de petitiõe faciẽda p eis.

mar. 10. e.

i ¶ Potestis bibe. ca. quē τc. i. sustinere mortē ignominiosam τ crudelē quã ego passur⁹ sum: τ p quã debeo venire ad regnũ nõ tp̃ale vt credit̃: sȝ eternũ. k ¶ Dicũt ei: pos. loquũt̃ sic in exꝑientia ꝓprie fragilitat̃: qđ patuit p effectũ: q̃ in passiõe xp̃i fugerũt p̃ timore mortis. l ¶ Ait il. Calicē τc. q̃ iacob⁹ ꝓpter xp̃m ab herode est occisus: vt h̃r Act. xij. et iohãnes in doliũ feruẽt̃ olei ꝓpter xp̃m missus ē: τ sic p3 q habuit ꝓmptã volũtatē moriẽdi ꝓpter xp̃m: fuit etiã missus in exiliũ ꝓpter ip̃m. Exiliũ aũt q̃dã mors est ciuilis. m ¶ Sedere autē τc. dare vobis. in illo supple statu in quo estis. i. nõdũ hũiliatis τ adhuc carnalib⁹. n ¶ Sed q̃b⁹ pa. est a p̃re. i. vere humilib⁹ τ sp̃ũalia sapientibus. o ¶ Et audiē. de. i. alij apl̃i. p ¶ Indignati sũt τc. aliqd hũanũ passi: q̃ adhuc erãt carnales sicut τ illi: τ ĩõ indignati sũt q excellẽtiã sup alios habere voluerũt. q ¶ Jesus aũt. Hic p̃nr instruit discipulos suos de hũilitate ex p̃habita occasiõe: vt ambitiõez iacobi τ iohãnis reprimeret τ idignationē alioꝝ sedaret. r ¶ Et ait: Scitis q̃ p̃n. gē. q. d. maioritas in regno meo nõ eodē mõ acq̃rit̃ sicut in regno t̃reno: q̃ in regno t̃reno acq̃rit̃ p ãbitionē τ potẽtiã: sȝ in regno meo ɔ̃rio mõ acq̃rit̃: videlȝ p humilitatē. ꝓpter qđ dicit: s ¶ Quicũq3 voluerit τc. i. se exerceat in obsequijs hũilitatis: τ q̃ in moralibus magis mouẽt facta q̃ verba. iõ inducit

Quid ē calicē bibere

D

mar. 19. f
Luc. 22. c

superi⁹ exẽplũ dicẽs: Sicut fili⁹ hois nõ venit mini. sed ministrare τc.

Diuisio

t ¶ Et egredientib⁹. Hic p̃nr ostẽdit saluator q in p̃latis debȝ eē pietat̃ dulcor ad ɔtinue bñfaciẽdũ subdit̃: q̃ xp̃s nõ solũ i domo τ in q̃ete existẽs: sȝ etiã in via ambulãs nõ cessabat pp̃lm docere τ infirmos curare: τ h̃ est qđ dr̃ hic: Et egredičti il. i. xp̃o τ ei⁹ discipulis.

93. dist. c. diaconi sũt 9. q. 3. c. nullus

※ Ad hiericho

Moraliter

✳ a ¶ Et tertia die re. Chrys. Qđ quidē hui⁹ grã dicit vt cũ viderẽt tristicia resurrectiõez expectarẽt. b ¶ Tũc accessit ad eũ τc. p istos q̃ p matrē petierũt a xp̃o p̃ ceteris discipulis alius honorari: eo q erãt ei⁹ cõsanguinei: significãt̃ ambitiosi qui habẽtes p̃latũ ɔ̃sanguineũ volũt p hoc in ecclesia p̃ ceteris ꝓmoueri: q̃bus dñs respõdet̃: Nescitis q̃d petatis. nam honores eccl̃ie nõ sunt dispẽsandi ex ꝓpinq̃tate sanguinis: sed ex idoneitate p̃sonarũ rõne sciẽtie τ virtutis. iõ subdit̃: i ¶ Potestis bibe. ca. τc. i. sustinere martyriũ ꝓpter deũ.

mar. 10. g.
Luc. 18. l

o ¶ Et audiē. de. τc. Chrys. Sicut duo carnalr̃ petierũt ita τ decē carnalit̃ cõtristati sunt: nã velle sup oẽs ē vituperabile est: nõ sustinere aũt alteꝝ sup se nimis ē gl̃iosũ. † ¶ Nõ ita erit τc. Chrys. Principes mũdi iõ sũt vt dominẽt̃ minorib⁹ suis τ eos subijciãt s̃uituti. p̃ncipes aũt eccl̃ie sũt vt s̃uiãt minorib⁹ suis τ ministrẽt eis q̃cũq3 a xp̃o receperũt τ suas vtilitates negligãt τ illoꝝ ꝓcurẽt τ mori nõ recusẽt p salute iferioꝝ.

✳ Et ecce duo

G a ❡ Et ecce duo ceci. De istis vnuz cõmemorat marcus: qr
E fuerat in illa ciuitate famosissimus: q ex magna felicitate eiect⁹
Mar.10.g notissime erat miserie. Cec⁹ nẽpe ⁊ mendic⁹. vnd̃ ⁊ nomen ei⁹
memorat ⁊ nomẽ p̃ris eius barthymeus thymei fili⁹ quod in
alũs nõ facile occurrit: nisi in iairo q et in illo loco nobilis fu-
it. Famositas aũt illuminati magnã fa-
mã miraculo cõparauit. Veniẽs hieri-
cho vnũ illuminat qd̃ lucas ait: qr mor-
mar.10.g. ti ppinquãs lumẽ euãgelij p̃dicauit in
Luc.18.f deis: exiens duos: qr post resurrectio-
nẽ iudeis ⁊ gentib⁹: de qb⁹ marc⁹ vnũ
ponit q gentib⁹ scribit. b ❡ Et stetit
iesus. Trãsiẽs audit: stãs illuminat:
qr p humanitatẽ miseret⁹: p v̾bi eterni-
tatẽ (q nõ mouet) lumẽ reddit. Quis
ceci sed nõ poterãt: stat ⁊ iubet vocari:
ne turba p̃hibeat.

Nico. de lyra

Mt.9.c ✠ a ❡ Ab hiericho. Nomẽ ciuita-
tis est q corã filijs isrl̃ corruit: vt h̾r in
libro Josue. vi. ca. sed postea reedifica-
ta est. b ❡ Secuta est ⁊c̃. Desiderã-
tes audire doctrinã ei⁹ etiam in via.
c ❡ Et ec. duo ceci sedẽtes. Mar-
cus dicit q erat vn⁹: nõ est hic ɔtradi-
ctio: qr lz essent duo s̾m veritatẽ: vt di-
cit hic Matthe⁹: tñ vnus erat famosi-
or altero: vel importuniꝰ clamabat: ⁊
ideo de illo tm̃ facit Marc⁹ mẽtionẽ. se-
quit: d ❡ Miserere nr̃i ⁊c̃. Vocãt
eũ filiũ dauid: qr credebãt ipm eẽ chri-
stum p p̃phetas p̃missum: ⁊ totũ erat
apud oẽs iudeos q christ⁹ nasciturus
erat de semie dauid. e ❡ Turba au-
tẽ ⁊c̃. Quia p clamorẽ suũ ipediebãt
turbã ab audiendo christi doctrinam.
f ❡ At illi ma. ⁊c̃. Timẽtes ne ab in-
crepatione alioꝝ ipedirẽt auditio ⁊ ex-
auditio petitõis ipoꝝ. g ❡ Et ste. ie-
sus. In h apparet ei⁹ clemẽtia: qr non
dedignat⁹ ẽ stare ⁊ alloq psonas viles
⁊ paupes. h ❡ Quid vultis ⁊c̃. nõ
mar.10.g. petit qr ignoret eoꝝ volũtates: sz qr ad
miraculoꝝ opationẽ vult h̾re sanãdo-
rũ ɔfessionẽ: vt ex h magis appeat eui-
dẽtia miraculi. i ❡ Tetigit ocu. ⁊c̃.
.i. subito. Ex q apparet q illa illumina-
tio fuit miraculosa: nõ naturalis: qr na-
tura nõ opat in instãti. k ❡ Et secu-
ti sũt eũ. Fide. s. ⁊ morib⁹: qr illi q illũi-
nati sũt a christo corpaliter ab ipo illũi-
nati sũt etiã mẽtaliter: qr totũ hoiez sit
fecit saluũ: vt d̾r Joh. vij. c. Totũ hoiem saluũ feci in sabbato.

Moraliter ✠ e ❡ Et ecce duo ceci. Per q̃s mystice significãt duo po-
puli. s. gẽtiles q erãt excecati p idolatriã: ⁊ iudei p doctrinã p-
uersam: mãdatũ dei trãsgrediẽtes p̃p̾ traditões hoĩm: sed ad-
ueniẽte iesu ⁊ eoꝝ oclos mẽtales tãgẽte: illũinati sũt plures d̾
iudeis ⁊ de gẽtib⁹ p̾iores eũ p fidẽ ⁊ opa sctã seq̃ntes.

❡ In ca. xx. vbi d̾r in postil. Sz hec r̃nsio nõ vid̾r ɔuenire ⁊c̃.

Additio. Nõ videt hec r̃nsio bti Greg. rõnabilr ex-
cludẽda p̃p̾ illas dissilitudines q̃s allegat
postil. Nã ea q pabolice dicunt nõ sũt totalr applicabilia intẽ-
tui: vñ ipsemet postil. Luc. xvi. exp̾sse dicit q silitudo paraboli-
ca nõ currit sẽp q̃ttuor pedib⁹: imo si teneret in oĩb⁹ iã nõ esset
silitudo: sz mag' idẽtitas p̾sertim cũ ad tollẽdas silitudies hu-
ius pabole sufficit snia Chryso. q in h loco sic dicit: Nõ optet
ea q in pabolis sũt s̾m totũ qd̃ d̾r inuestigare: sz intẽtionẽ p̃p̾
quã cõposita est itelligere ⁊ nihil vltra scrutari. nõ eni iducit h
vt oñdat aliqs inidie morsus: sz vt oñdat hos tãto potitos ee
honore q etiã inidiã aliis poterãt gnãre: hec ille. vñ in h loco
murmuratores illi q dicunt nequã: nõ de sctis itelligẽdũ est:
sz de aliis hoĩb⁹ nequã qui in simi casu ɔsueuerũt murmurare.
Silr ⁊ qd̃ dicit i fine: Multi sũt vocati pauci v̾o electi: s̾m eũ
dẽ Chry⁹. nõ ad supiores sctõs ptinet/ sz ad gẽtes ex ipis gẽti-
bus: sz m'ti sũt vocati pauci tñ electi. Et aduertẽdũ q in ipa ex-
positõe postillator' iueniunt maiores dissilitudies in p̃ncipa-
li seu finali pte ipi⁹ pabole. dic̃ eni: Qd̃ cũ sero factũ eẽt. itelli-
gitur de tpe grẽ qd̃ incipit a christo: qd̃ nõ p̃t stare. Primo qr il- G
lud sero iã nõ erat tp̃s operãdi: sz poti⁹ recipiẽdi mercedẽ opa-
tibus. qd̃ pz ex h qd̃ dicit dñs vinee. i. de⁹. Procuratori suo. i.
christo: Voca oparios ⁊ redde illis mercedẽ: ex q pz q iã non
erat tp̃s operãdi/ sz mercedẽ recipiẽdi. Nõ eni dixit voca ope-
rarios vt laborẽt/ sed vt mercedẽ recipi-
ant laboris p̾teriti: qd̃ nõ cõpetit tpe grẽ
in q mag' oportet laborare q̃ in predict'
tpibus q. s. antiq leg' ⁊ h'mõi. vñ aplo. ij.
ad Coꝛ. vi. a. Exhibeamus nosmetipos si-
cut dei ministros in multa patiẽtia: in tri-
bulatõib⁹/ in necessitatib⁹/ in angustijs ⁊c̃.
q̃ silia non legunt dicta aliq̃s p modũ
exhortationis/ sz aliqñ p modũ pene. Se-
cũdo qr lz grã sit quedã inchoatio glie nõ
tñ dicit merces sed poti⁹ principiũ merce-
di. Merces autez copiosa est in celis. Mt.
v. b. vñ sentẽtia sctõꝝ validior est s̾m quã
p illud dicit: Cuz aũt sero sero factũ esset:
intelligit cũ dies toti⁹ mundi ad vesperũ
ɔsũmatiõis iclinata esset.

Replica. In ca. xx. vbi dic̃ sero
qñ oparũ vocãt ad re-
cipiendũ mercedẽ oportet accipere p tpe
grẽ qd̃ a christo icipit. p̃pter hoc qd̃ dici-
tur quosdã murmurasse qd̃ in eterna bea-
titudine locũ non habet Burg. obijcit q
tp̃s grẽ nõ est tp̃s recipiendi sed merẽdi.
Ad hoc põt dici q tp̃s grẽ fuit ⁊ est tp̃us
recipiẽdi q ad p̾gustationẽ glie q copiosa
fuit in primitiua ecclia: ⁊ sicut putat Bur-
gen. soluere argumẽtũ postillatoris p h
qr pabole nõ dicunt oĩmodã silitudinẽ. p
idẽ soluit argumentũ ei⁹.

Glosa ordi. Ca. XXI b

T cũ appropinq̃sset. hic p̾ter-
mittit matthe⁹ ea q facta sũt añq̃
itraret hierosolymã/ q alij p̃lix⁹
tractãt. Et cũ ap. ⁊c̃. Dñs spũalr hieru-
salẽ appropinquãt qñ incarnat⁹ ecclĩaz in
q est visio pac' visitauit: quã p ɔfessionẽ si-
bi recõciliauit. Bethphage eni dom⁹ buc-
ce d̾r. ❡ Beth. Bethphage erat viculus bethphage
sacerdotũ in monte oliueti: in cuius mon-
tis latere est ciuitas bethania. Bethpha-
ge domus bucce: bethania domus obedi-
entie. has dña pgenã hierlm sua presen-
tia sublimat: qr multos ante passionẽ do-
cẽdo

Ni. de ly. Ca. XXI

T cũ ap. ⁊c̃. Postq̃ descripta
est edificatio ecclie gẽtiliũ i fide Diuisio
⁊ morib⁹: h describit reprobatio
ynagoge iudeoꝝ: ⁊ h triplici rõne: qr p̃mo fuerũt cõtẽptores
diuie maiestat'. scdo qr fuerũt ɔdictores diuie v̾itat' ca. se. ter-
tio qr fuerũt q̃tũ in se fuit depzauatores seu dãnatores diuie
bonitatis. xxij. ca. Prima diuidit in tres: qr p̃mo oñdit p̃po- 3
sitũ signo celebri. scdo facto parẽti/ ibi: Et intrauit iesus. tertio
v̾bo rõnabili/ ibi: Quid aũt vob videt. Prima in duas: qr p̃-
mo ponit veritat' adimpletio. scdo iudeoꝝ ɔdictio/ ibi: Cũ in-
trasset. Itez p̃ma in duas: qr p̃mo oñdit p̃positũ p duplex ce-
lebre signũ christi. scdm ponit/ ibi: Plurima aũt turba. Circa
p̃mũ aduertẽdũ q signũ aductus xp̃i in hierlm ad redẽptionẽ
ppli fuerat p̾dictuz: ⁊ celebri fama diuulgatũ. Zach. ix. videlz
q xp̃s vẽtur⁹ erat in hierlm in pauptate ⁊ hũilitate sedẽs sup
asinã ⁊ pullũ ei⁹: ⁊ id legisperiti h vidẽtes in ipo adipletũ oñdẽ-
dunt ɔtẽptores sue maiestat': qr nõ receperũt eũ: sz magis tan-
q deceptorẽ psecuti sũt. ⁊ h ẽ qd̃ d̾r h: Et cũ appropin. ⁊c̃.
scz iesus ⁊ discipuli ei⁹. m ❡ Et venissent. Mõs oliueti est
p̃pe hierlm distãs ab ea p vnuz miliare: qr d̾r Act. i. q distat
✠ tm̃ ab ea

Moralr. l ❡ Et cũ ap. hie. ⁊c̃. Per asinã q erat onerib⁹ Moraliter
assueta significat iudea: q legis onerib⁹ erat subiecta. de q di-
cit Petr⁹ Act. xv. b. Quid tẽtatis imponere iugũ sup ceruicẽ
discipuloꝝ: qd̃ neq nos neq p̃res nostri portare potuimus.
Per pullũ v̾o de q dicit Marci. xi. a. In q nemo sedit. signi-
ficat pplus gẽtilis q nõ erat subiect⁹ onerib⁹ leg'. christ⁹ aũt sup
vtrũq sedit: qr ex ambobus vnã ecclĩam sibi subiectã fecit.
✠ Et imposuerunt

a ❡ luna ⁊ significat defectũ nr̃e mortalitat'.
dientibus illis ab hiericho/ secu- b
a ta est eum turba multa. † Et ec- c
a ❡ vterq pplus sine christo cecus.
b ❡ iam voce christũ cognoscere cupientes
aduentus eius preconia audierunt.
ce duo ceci sedẽtes secus viam †
audierunt quia iesus transiret/ ⁊
a ❡ magno desiderio illuminari postulãe-
rũt cõfessi dauid filiũ. b ❡ quẽ deũ credi-
mus filiũ hois factũ.
clamauerunt dicẽtes: † Dñe
a ❡ carnalia desideria vel persecutiones ob-
stabant.
miserere nr̃i fili dauid. Turba d e
autẽ increpabat eos vt tacerent.
❡ orando: pulsando insistebant: donec stre-
pitũ turbe vincerent.
At illi magis clamabãt/ dicẽtes: f
a ❡ qr fides incarnationis tpalis ad eterna
intelligenda nos p̾parat. b ❡ transeunte ie-
su ceci admoniti sunt vt illuminent: ⁊ astan-
te illuminati sunt.
b Dñe miserere nr̃i fili dd. Et stetit g
a ❡ nõ ignorat sed audire vult cõfessionẽ q
nouerat intentionẽ.
iesus: ⁊ vocauit eos/ ⁊ ait: Quid h
vultis vt faciã vobis: Dicũt illi:
Domine/ vt aperiant oculi nr̃i.
a ❡ oculos tãgit q radijs sue lucis conscie-
ntiam illustrat.
Miserẽ aũt eoꝝ iesus/ tetigit ocu- i
a ❡ fide. b ❡ imitatione.
los eoꝝ. † Et ɔfestim vidẽrũt ⁊ se- k
cuti sunt eũ. C. XXI
❡ salute data credẽtib⁹ in-
gredi cupit pacis vrbem et
visionis dei.
c T cũ appropinq̃sset l
a ❡ domus bucce interptat.
hierosolymis ⁊ venissẽt bethpha- m

cedo donis ple confessiōis ꝛ obedientie impleuit. Sicut autē sunt il/
le ciuitates i mōte oliuarum .i. i christo dño a q̄ vnctio ꝛ lux oīb⁹
Mat.5.b venit. vñ: Nō pōt ciuitas abscōdi sup mōtē posita. a ¶ Ad
montē ꝛc. Ad sublimitatē misericordie re
spicitur. Oleos misericordia interptatur. Ole i
natura lucis ministra ē ꝛ laboꝝ ꝛ doloꝝ
solamen: ꝛ excellit ceteris liquoribus.
b ¶ Misit. quis lucernā quā accepit
nō vult sb modio abscōdi. c ¶ Duos
di. duo ppē scientiā vitatis ꝛ mūdiciā op
is: ꝛ sacrm̄ gemine dilectōis pdicaturi.
Quidā dicūt hos duos petrū ꝛ philip
pū. q̄ pmū gētiles ad xp̄m adduxerunt:
philipp⁹ samariā quā asinā interptanť:
petrus corneliū quasi samarie pullum.
d ¶ Et pullū. Pullus est pplē gētiū
cui nulli⁹ doctoꝝ frenū correctiōis impo
suit liber ꝛ lasciu⁹: q̄ ꝛ ipse vīculis pec/
Rom.3.c catoꝝ irretit⁹ erat. Oēs enī peccauerūt
ꝛ egent gr̄a dei. Alij ō solo pullo: mat/
the⁹ q̄ hebreis scribit: ꝛ de asina dic: do
cēs nō despari salutē hebreis si penite/
Mar.11.a ant. Marc⁹ dic pullū ad ianuā i biuio
inuētū. Janua xp̄s extra quā pplē gen
tiū stabat ligat⁹: nō i vna via fidei sȝ in
diuersis erroꝛib⁹. e ¶ Dicite filie si
on. Filia sion ē hierl̄z sita i mōte sion.
Mystice ¶ Mystice: Ecclesia ptinēs ad supnā
hierl̄m q̄ est mater oīm nostrū cui⁹ non
minima pars tunc erat in pplō israel.
f ¶ Rex. Ne dicatis: Nō habem⁹ re/
gem nisi cesarē. tibi: si credis. cōtra te:
si nō credis. g ¶ Sup asinā ꝛ pul.
Joh.19.c Nō ad l'ram sup vtrūq̄ sedit. Sed in
precordiis vtriusq̄ ppli. Potuit dñs
sup vtrūq̄ ascēdere: descēdens de vno
B ꝛ ascendēs sup aliū. h ¶ Et adduxe
runt. Sic ꝛ apli mundū virtute xp̄i a
potestate diaboli soluerūt: ꝛ iposuerūt
vestimēta sup eum. Sed cetera turba .i.
iudei vestimēta .i. legis mādata sternūt
q̄ a christianis erāt conculcanda: in via .i.
in xp̄o. i ¶ Sup eos vesti. Vestes
aploꝝ sunt pcepta diuina: ꝛ gr̄a spūa/
lis q̄bus turpitudo carnis nr̄e tegitur.
His duo nudi ppli: sed mō per aplos
ornati xp̄m habent sessorē. Minor tur
ba nō ponit vestes sup asinā: sȝ in via
nec vbi offēdat: q̄ sancti martyres car
nē exuentes simplicioꝛib⁹ viam p exem
Moralit plū suo sanguine parāt. ¶ Moraliter
Item iesus asellum insidēs hierl̄m ten
dit: nō solū quādo cuiusq̄ fidelis aīam
regens ad pacis intime visionē ducit:
sed etiā cū sancte ecclesie vniuersaliter
psidet: ꝛ eam in supne pacis desideriū
accendit. Multi sternūt vestimēta sua
in via: q̄ corpa sua domāt vt ei iter ad
mentē parant: vl' exempla bona sequē-
tibus pbeant. k ¶ Ramos de. ꝛc.
Ramos vel frondes cedūt: q̄ verba ꝛ
sentētias de libris patrū excerpunt vel
Osanna exēpla. l ¶ Osanna. Hiero. Osi .i.
salua: saluifica. anna interiectio depcā
tis: q̄si salua obsecro. Osanna totū he/
braicū est: ꝛ significat q̄ aduentus xp̄i
sal⁹ mūdi sit. vñ seq̄r: bñdict⁹ Osanna
.i. salua. In excelsis: q̄ aduent⁹ xp̄i nō
tm̄ hoīm: sȝ toti⁹ mūdi sal⁹ est: trena cō
Phil.2.b iūgēs celestib⁹: vt in noīe iesu oē ge/
nu flec. cele. ter. ꝛ infer. In excelsis q̄ re
angeloꝝ salus quoꝝ numerū implet.
m ¶ Cū intrasset. Frequēter ingres/
sus est ciuitatē hierl̄m: sed nō cum his
laudib⁹ nō rex vocat: qd̄ semp fugerat
nisi mō cū ascēdit passurus: qd̄ ideo fa/
ctū est vt ampli⁹ illoꝝ aduersum se exci
taret inuidiā: q̄ iā tp̄s passiōis istabat.
¶ Intrauit iesus

a ¶ mons oliueti significat ecclesiam vel
celsitudinē dñice dilectionis. b ¶ quādo
misericordie recordatus est.
a ge ad mōntē oliueti: tūnc iesus
¶ duos pdicatoꝝ ordines: aliter in gen
tes: alter i circūcisionē. ¶ q̄ lucernā quā
accēdit nō vult sub medio poni.
b c misit duos discipl'os/ dicēs eis: a
¶ penetrate barbara ꝛ indocta mūdi la
tera q̄si cōtrapositi castelli menia.
Jte in castellum qd̄ cōtra vos
a ¶ iudeos legis iugo domitos sed tamē
peccatis irretitos.
est: ꝛ statim inuenietis asinā al/ b
a ¶ petis. ¶ q̄cūq̄ solueritis soluta erūt.
b ligataz/ ꝛ pullū cū ea: soluite ꝛ
adducite mihi. Et si q̄s vobis
a ¶ obedientiā eoꝝ denegare voluerit.
b ¶ nō desistatis pdicādo. ¶ dñs simpli
aliquid dixerit: dicite q̄ dñs
citer oīm reꝝ: cui seruire oꝫ oīa creatura
¶ veri dñi seruitio mācipandos.
his opus habet et cōfestim di/
mittet eos. Hoc autē factū est/ c
vt adimpleref qd̄ dictū est p p
¶ Zachariā. ¶ pdicatores.
c phētā/ dicētē† Dicite filie sion:
a ¶ in spiritu videte: nō oculis. ¶ vt ame
tur nō vi per potentiā timeaf.
f Ecce rex tuus venit tibi māsue d
a ¶ ecce māsuetudo. b ¶ nō in curru vl'
equo supbie vel belli. sȝ in asina pacis: q̄
in humilibus ꝛ quietis requiescit.
g tus sedēns sup asinam/ ꝛ pullū e
a ¶ q̄ exēplo iudeoꝝ gentilis pplē cre/
didit. b ¶ christi virtus: q̄ cor illius dñi
ad vandū animal parauit.
filiū subiugalis† Euntes autē di
a ¶ ministeriū apostoloꝝ.
scipuli fecerūt sic̄ pcepit illis ie
h sus. Et adduxerūt asinā ꝛ pullū
i et iposuerūt sup eos vestimēta †
a ¶ nota fidē ꝛ mores. b ¶ nō ad l'raz su
p vtrūq̄ sedit: sȝ i p̄cordiis vtriusq̄ ppli.
suā: ꝛ eū desup sedere fecerūt.
¶ .i. iudei.
a ¶ simplicib⁹ in exēplu viuēdi pponūt.
¶ vt illeso pede pull⁹ incederet. ¶ .i. le/
Plurima autē turba strauerūt f
gis mādata sternūt. a ¶ fidem ꝛ mores.
vestimēta sua i via. Alij autē ce g
k debāt ramos de arboꝛib⁹/ ꝛ ster
a ¶ pmitiui patres: ꝛ coꝝ seq̄ces: cū ma/
gno affectu fatebanť: q̄ salus ascribenda
est homini a verbo dei assumpta.
nebāt i via.† Turbe autē q̄ pce
debāt ꝛ q̄ seqbāt: clamabāt/ di b
a ¶ vl' fm hiero. osi interiectio ānā salua
.i. o dñe salua. ¶ sal⁹. b ¶ ꝛ m a petō im
munis: q̄ duo i forma sui tādē apparituri⁹
cētes: Osannā filio dd̄ bñdictus
es i glīa dñi. a ¶ vñ ꝛ ipē venit i noīe pa
tris mei. b ¶ q̄ duo reduces ab iferis.
q̄ venit in nōmie dñi: osanna in i
a ¶ ałs in altissimis. ¶ cū tanta turba.
m excēlsis. Et cū intrasset hiero/ k

im ab ea p iter sabbati: qd̄ cōtinet mille passus: q̄ faciunt C
vnū miliare. Bethphage est q̄dā villa parua in descēsu mōtis bethphage
oliueti v'sus hierl̄m: ꝛ erat villa sacerdotū: q̄ licȝ sacerdotes
nō haberēt hereditates ad excolendū:
habebāt tm̄ domos ad aīalia nutriēdū
ꝛ ad manēdū tpe quo nō vocabāt cul/
tui diuino in hierusalem ex illo loco.
a ¶ Misit duos di. ꝛc. i. in hierl̄m
q̄ erat clausa triplici muro cū ppugna
culis ꝛ fortalicijs ad modum castri: vt
hr̄. iij. Reg. ꝛ iō dr̄ castellū. b ¶ Et
stati inue. asi. ꝛc. ista asina erat cōis
paupib⁹ nō habētib⁹ aīalia: ꝛ q̄ opabať
in ea dabat sibi pabulū: ꝛ facta ope re/
ducebat ad locū determīatū vt ali⁹ idi
gens posset accipe eā ꝛ pull⁹ ei⁹ nutrie
bať cū ea p cōsimili ope. c ¶ Hoc autē
fa. est vt adim. ꝛc. Zach. ix. c. Dici
te fi. sion ꝛc. hoc est ciuitati hierl̄m q̄
dicebať filia sion: q̄ in mōte sion erat
fortaliciū ciuitatis illi⁹: ꝛ ptegebať ciui
tas ab illa sicut filia a mr̄e. Cōside
rādū etiā q̄ h̄ accipiť cōtinēs p cōtēto .s.
ciuitas p habitātib⁹ i ciuitate. d ¶ Ec
ce rex ꝛc. i. xp̄s q̄ hec auctas a docto/
rib⁹ hebreis exponiť ad l'ram de xp̄o.
e ¶ Sedēs sup asi. ꝛ pul. ꝛc. nō q̄
sederit sup vtrūq̄ simul sȝ successiue: q̄
pmo sedit sup pullū: q̄ tm̄ nō erat domi
tus q̄ adhuc nō fuerat applicat⁹ huma
nis vsib⁹: vt hr̄ Mar. xi. ꝛ Luc. xix. iō quid p pul/
postea sedit sup asinā. Hoc autē factū ē lū significa
in figura: q̄ p pullū significabať pplē tur
gētilis q̄ nō fuerat subiect⁹ iugo legis. p † Zach.9.c
asinā v'o pplē iudaic⁹ q̄ laborauerat sb Esa.62.d
lege. ad h̄ autē veniebat xp̄s vt vtrūq̄
pplm̄ subiugaret sibi p fidē catholicā. D
f ¶ Plurima autē tur. Hic poniť se
cūdū signū qd̄ p Zacha. fuerat dictū q̄
xp̄o adueniēte sup asinā ꝛ pullū ciuitaś
hierosolyma exultaret ꝛ letareť: ꝛ h̄ fa
ctū fuit tūc vt dr̄ h̄ ꝛ h̄ pȝ i trib⁹. Pmo
q̄ dr̄ hic: Plurima autē tur. stra. ve.
sua i via. ꝛ h̄ fuit in signū exultatiōis
ꝛ honoris: ꝛ ne asina ꝛ pullus offende † mark.11.a
rēt ad lapides. Secūdo in eo qd̄ dicit. Luc.19.e
g ¶ Alij autē ce. ra. de ar. ꝛc. viridi/ Joh.12.b
tas ramoꝝ erat signū leticie ꝛ exulta
tionis. Tertio in eo qd̄ dr̄ h ¶ Cla/
mabāt di. osan. fi. da. Osanna est
v'bū hebraicū cōpositū ex osi qd̄ est sal/
ua: ꝛ anna qd̄ est aduerbiū optandi et
valet vtinā. ꝛ dr̄ osanna remota vltima
l'ra pme dictōis: vñ est ibi cōpositio ex
corrupto ꝛ integro. ꝛ iō osanna tm̄ va/
let q̄tū vtinā vel obsecro salua: ꝛ de q̄
salute itelligať. subdiť: i ¶ Osanna
in excelsis: q̄ xp̄s veniebat ad dādū
salutē celestē ꝛ eternā. k ¶ Et cū in/
traś. Hic poniť iudeoꝝ idignatio: q̄
pncipes sacerdotū ꝛ maiores idignabā
tur de reuerētia xp̄o exhibita. et iō dr̄: als frōdes
Cōmota est
Moraliter ✳ † ¶ Et iposue. su. eos ve. s. ꝛc.
sȝ apli p q̄ꝝ vestimēta significať eoꝝ
doctrina q̄ recepta a iudeis ꝛ gētib⁹ se
dit i eis xp̄s. f ¶ Plurima au. tur. †23.q.3.§.1
ꝛc. Greg⁹. Homel. xxiiij. Quid sūt ter
rena oīa nisi q̄dā corpis idumēta. Ve
stimēta igiť in via sternere est i via vi/
te psentis bona terrena paupib⁹ eroga/
re. ramos de arboꝛib⁹ cedere: est sctōꝝ
exempla accipe. osanna clamare: est sa
lutē supernā a dño postulare. nā osan/
na interpretať obsecro salua. k ¶ Et
cū intrasset hieroso. ꝛc. per hoc si/
gnificatū fuit q̄ itrāte iesu hierl̄m cele
stē āgeli dicturi erāt: q̄s ē iste rex glie.
✳ Et intrauit

E F n ¶ Intrauit iesus ⁊c. Ingressus vrbē primo templū adiit dans formā religiōis: vt quocunq; imus primo domū orōnis (si ibi ē) adeam⁹: ⁊ ꝑ orōnes deo cōmēdati: sic ad agēda negocia secedemus. Appropinquāte passionis tpe appropinquauit ie sus loco vbi posset inueniri ostēdēs se nō inuitū pati. Hic in/
• troitus in hierl'm factus est ante dies pasche i. q̄ passio cōplēda erat: dīt enī iohānes ꝙ añ sex dies pasche venit bethaniam vbi cena facta a sorore laçari oleo punctus est: ⁊ in crastino asino insidens obuiāte turba cū palmis venit hierl'm. Ecce quātū cōuenit veteri vmbre. Ibi dicit̄. x. die mensis p̄mi tollat vnusq̄sq; agnū. i. domi īroducat ⁊ seruet vsq; ad. xiiii. diez qua īmolabit̄ ad vesperā: ⁊ dñs. x. die ei⁹ mensis. i. añ .v. dies pasche: ciuitatē i. q̄ passur⁹ erat intrauit: certā p̄stolās horā īmolatiōis ⁊. xiiii. die ad vesperā cōp̄hēsus ⁊ ligatus sacramēta victimatōis inchoauit.
† mar.10.b
Luc.19.g b ¶ Et eijciebat. Aug⁹. Eiecerat et
Joh.2.c ante alia vice qꝺ iohēs solus dicit. sed de hac vltima eiectione dicunt ⁊ alii.
e ¶ Mēsas numulariorꝫ. Quia ꝺ oībus partib⁹ ad tēplū veniebāt: vendebāt sacerdotes nō habentib⁹ oia aīalia: etiā colūbas q̄s pauperes offerunt vt vendita postea reciperēt oblatōes. Sed q2 aliq̄ nihil habebant vnde emerēt: posuerūt numularios q̄ mutuo da
† 1.q.3.c.ex rēt: ⁊ q2 lex vetat vsurā ꝓ ea varias spe
multis. 16.q cies. i. poma. vuas ⁊ huiuscemodi ac/
7.c.ex his di/ cipiebāt: hos eijcit. Sic ⁊ mystice q̄ti/
ximus
Esa.56.c die de ecclia eijcit. Et habet vni⁹ crimi
Hiere.7.b nis reos vendētes ⁊ emētes ecclīasti/
Marc.11.c ca officia. b ¶ Et cathedras ven.
Luc.19.g Que magistrorꝫ sūt. i. sacerdotū eorū destruit q̄ de impositiōe manus ꝑ quā spūssctūs dat̄ p̄ciū accipiūt. Hinc est ꝙ heresis simonis dānat̄. Ad lr̄am autē absurdū est dicere institores colūbarū in cathedris sedere.
Latro e ¶ Latronū ⁊c. Latro est q̄ lucra sectat̄ q̄ ⁊ nō dantes corporaliter ꝑsequit̄: ⁊ dātes necat spūaliter ⁊ dū lesionē ꝓximi cogitat q̄si latro sedet in spelūca. f ¶ Et accesserūt. Mystice
F
Mystice simplices pctōres ad se ꝑ penitētiā accedētes ꝑus cecos in cognitione ⁊ claudos in opatione illuminādo ⁊ in viā rectitudi/
F nis dirigēdo

a ¶ mirās frequētiā: nesciēs veritatē.

solymam/ commōta est vniuer/ a
sa ciuitas/ dicens: Quis est hic? b
a ¶ a minorib⁹ incipit ꝯfessio vt ad maiores perueniat. b ¶ sicut ⁊ moyses eū ꝓphetam dixit.
Pōpuli aūt dicebāt: Hic ēst ie/ c
sus ꝓpheta a naçareth galilee. d
• Et intrauit iesus in templū dei: e
¶ ardore spūs concitatus.
b †et eijciebat omnes vendētes et †
a ¶ altaria dei sic vocat ꝓpter auariciam sacerdotum.
c emētes in tēplo: ⁊ mēnsas numu †
d lariorū ⁊ cathedras vēdētiū co/ †
a ¶ gratiā sancti spūs vt ordines ⁊c.
lumbās euertit/ ⁊ dicit eis: Scri f
¶ vñ Aug⁹. Nemo in oratorio aliq̄d agat nisi ad qꝺ factū est vnde ⁊ nomē habet.
ptū est: † dom⁹ mea dom⁹ orōnis g
vocabit̄: vos aūt fecistis illā spe †
a ¶ calūniatorib⁹ ꝟtutis potētiā ośdit vt in his facta corpalit̄: mein⁹ fiāt in illis spūalit̄.
§ luncā latronū. Et accesserūt ad h
a ¶ testes vocis puerorū.
eū ceci ⁊ claudi i tēplo/ ⁊ sanauit i
eos. Uidētes aūt p̄ncipes sacer k

Nico.de lyra

※ a ¶ Cōmota est vni. ciuitas. Quia factū maiorū ꝺr esse factū toti⁹ ciuitatis/ dicēs: b ¶ Quis est hic. q.d. iste nō est talis ac tātus ꝙ talia deberēt sibi exhiberi. c ¶ Populi aūt. i. simplices ⁊ vulgares q̄si rōnē de ꝟio reddentes. d ¶ Dicebāt: Hic est iesus ⁊c. Etvocāt eū ꝓphetā: nō quēcūq; sed illū q̄ dict⁹ fuerat ꝑ moysen ꝓphetā: Deu. xviii. ⁊ replicat̄ Act. vii. c. Prophetā suscitabit vo. de⁹ de fra. vr̄is ⁊c. ⁊ iō merito debet honorari. e ¶ Et intrauit. Hic scꝺo ostē
Diuisio dit̄ ꝙ iudei fuerūt cōtēptores diuine maiestatis in facto patēti. Et diuidit̄ in duas ptes: q2 p̄mo ośdit̄ christi diuinitas ex duplici facto. scꝺo subiungit̄ iudeorꝫ ipugnatio/ ibi: Uidētes aūt principes. Prima in duas p̄m duplex factū a christo ostēsum. Scꝺm ponit̄/ ibi: Et accesserūt ad eū. Ad euidentiā p̄mi cōsiderādū ꝙ p̄ncipes sacerdotū q̄ erant auari ꝑ astutias suas diuersas conabant̄ excoriare ppl'm. igit̄ q2 de longinq̄s partibus aliq̄ veniebāt in hierl'm causa deuotionis: q2 nō erat eis licitū alibi sacrificiū offerre: ⁊ nō poterāt ex tam longinq̄ aīalia adducere: ⁊ iō sacerdotes statuerūt in tēplo aliq̄s de sua familia q̄ vendebāt in atriis tēpli illa q̄ poterāt in tēplo offerri: ne veniētes a longe haberēt excusationē cessandi ab oblatiōibus. silr q2 aliq̄ veniebāt ad tēplū q̄ nō habebāt pecuniā vnde possēt aīalia offerēda emere. iō sacerdotes statuerāt ibi numularios q̄ sub certa cautiōe pecuniā traderēt: ⁊ sic nullus excusaret̄ q̄n posset sacrificiū offerre. lꝫ enī ꝓ illa accōmodatiōe pecunie nō reciperēt pecuniā vltra sortē: recipiebāt tñ aliq̄ munera vel exenia: ⁊ sic p̄ꝫ ꝙ peccabāt ex facto qꝺ erat illicitū. s. aliq̄d recipere vltra sortē q̄ntūcūq; modicū. Et ex loco: q2 talia exercebāt in locis orōni deputatis. ⁊ iō christ⁹ talia tāq̄ illicita de tēplo eiecit: ⁊ in h̄ se dñm tēpli ostēdit. ⁊ h̄ est qꝺ ꝺr hic: Et intrauit iesus ⁊c. Tēplū aūt aliq̄n accipit̄ ꝓprie ꝓ domo tē/ G
pli: qꝺ diuidebat̄ in duas ptes. Una pars vocabat̄ scm̄ vbi erat altare thymiamatis mēsa et cādelabrū. alia ps erat scm̄ sctōꝝ: vbi erat arca testamēti ⁊ duo cherubin. illā partē q̄ dicebat̄ scm̄ intrabāt q̄tidie sacerdotes ad offerēdū incēsum ⁊ nulli alii: Intra scm̄ sctōꝝ solus sūmus pōtifex intrabat ⁊ semel in anno. Aliq̄n aūt accipit̄ templū large q̄dā platea q̄drata añ tēplū clausa muro: ⁊ dicebat̄ atriū sacerdotū: q2 sub diuo erat altare holocaustoꝝ: ⁊ illud intrabant nō solū sacerdotes: sed etiā leuite eos adiuuātes in excoriatione hostiarū et ablutiōe ⁊ consimilib⁹. vulgares aūt hoīes illuc non intrabāt: sed ad ostiū illi⁹ atrii aīalia viua offerebāt sacerdotib⁹. Ista aūt duo loca nō intrauit christ⁹/ q2 nō erat sacerdos nec leuita: sed p̄ter ista duo loca erāt adhuc duo alia loca vbi hoīes sub diuo erant in orōne: ⁊ in vno orabāt viri/ ⁊ in alio mulieres: ⁊ ista atria noīe tēpli vocabāt̄: s̄m ꝙ scribit̄ Act. iii. a. Petr⁹ ⁊ iohānes ascēdebāt in tēplū ad horā orōnis nonā: ⁊ de h̄ ꝺr hic: Et in. iesus ⁊c. Sed querit̄ hic quō
Questio nō restiterūt ei? Dicēdū ꝙ ex oclis ei⁹ et facie exibat fulgor terrēs eos: ita ꝙ nō audebant resistere: sicut in voce sua terruit eos q̄ veniebāt ad caplēdū eū: q̄ cū audiuerūt ip̄m dicētem: ego sum: abierūt retrorsū ⁊ ceciderūt in t̄rā. vt h̄r Joh. xviii. a. In volūtate enī christi erat ostēdere infirmitatē assumptā: ⁊ sue diuinitatis ꝟtutē. sed q̄: f ¶ Et dicit eis: scriptū est. Esa. lvi. c. g ¶ Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit̄: vos aūt fe. ⁊c. Quia nō curabāt de cultu dei: sed magis de excoriatione popli ꝑ astutias suas exq̄sitas: vt visum est. Spelunca autē latronū dicitur esse loc⁹ vbi spolia que rapiūt cōgregant̄: ⁊ hoc fecerūt sacerdotes de tēplo. vt visū ē. h ¶ Et accesserūt. Hic ponit̄ H
scꝺm factū ostēsiuū sue diuinitatis in curatione infirmitatū incurabiliū: qꝺ nō pōt fieri nisi ꝟtute diuina. ⁊ hoc est qꝺ dicit̄: Et accesserūt ad eū ⁊c. A priuatione enī in habitū non fit regressus ꝑ naturā. i ¶ Et sanauit eos ⁊c. Uirtute ꝓpria qꝺ nō poterat facere virt⁹ creata. k ¶ Uidētes aūt principes. Hic ꝯñr ponit̄ ꝯ christū iudeorꝫ idignatio: ⁊ diuidit̄ in Diuisio
duas ptes: q2 p̄mo ex indignatiōe impugnāt ei⁹ famā: ⁊ scꝺo ei⁹ doctrinā/ ibi: Et cū venisset in tēplū. Prima in duas: q2 p̄mo ponit̄ iudeorꝫ impugnatio. scꝺo ponit̄ christi respōsio/ ibi: Jesus aūt dixit eis. Circa p̄mū sciēdū ꝙ sicut frequēter dictū est: p̄ncipes sacerdotū cōceperāt rancorē ⁊ odiū cōtra christū: ꝓpter hoc ꝙ manifeste reprehēdebat auariciā ⁊ alia eorum vitia. Et videntes miracula que fecit: infirmos sanando.
※ Et pueros

※ e ¶ Et intrauit iesus in tēplū dei. Chryso. Hoc erat Moraliter
ꝓpriū boni filii intrare domū patris. ⁊ tu imitator christi sacius. cū aliquā ciuitatē fueris ingressus primū ad ecclīam curras. † ¶ Et eijciebat oēs vēdentes ⁊c. Nā mercatores eiici debēt de ecclīa. † ¶ Et mensas numulariorū ⁊c. Chryso. Significās ꝙ in templo dei nō debent esse numi nisi spūales habētes imaginē dei. † ¶ Et cathedras vendētiū colūbas euertit. i. dignitates ecclīe obiectes simoniace. g ¶ Domus mea domus orōnis vocabit̄. Sed nunc domus dissolutionis pōt vocari ⁊ domus cupiditatis. iō subdit̄: † ¶ Uos aūt fecistis illā spe. latronū. Magni latrones in spelūcis suis existētes: q̄n sciūt aliquos parū habētes transire: nō exeūt de spelūcis sed mittūt famulos suos ad illos spoliandū. sed q̄n sciunt hoīes trāsire multū pecuniosos currunt illuc de primis. Sic multi canonici q̄n sciunt magnuꝫ lucrū tēporale currunt ad ecclīam: sed q̄n modicū est lucrū remanēt in domibus suis ⁊ recreationib⁹ ⁊ ad ecclīam clericos suos mittunt. h ¶ Et accesserunt ad eū ceci ⁊ claudi in templo. Moraliter ceci sunt ignorantes. claudi a recti/tudinē iusticie dimittētes. ⁊ isti curant̄. aliq̄n ꝑ pauperes p̄dicatores: christi sectatores. ꝑ eorꝫ bona cōsilia ⁊ hortamēta. de q̄ tñ indignant̄ aliq̄ mali sacerdotes. cōtra quos subditur:
※ Nunq̄ le

A G nis dirigendo quotidie sanat. a ¶ Mirabilia q̄. Ut flagel lo vni⁹ et vilis tot ejici: mēsas subuerti: quo nihil mirabilius egit. Igneū ⁊ sidereū aliq̄d radiat ex eius oculis: lucet in facie maiestas deitatis. b ¶ Dixit eis ⁊c. Nō p̄z calūnie: nō ait: bene faciūt vel male vel etiā parcite s; temperat: ⁊ se tacente verba puerorum testimonio scripture cōfirmat. c ¶ Infātiū ⁊ lac. Testes miraculorum x̄pi īfantes dicūtur. nō etate s; simplicitate. Lactentes q̄si lacte. i. miraculorum suauitate delectati: q̄ dicunt lac. panis vero doctrina pfecta.
d ¶ Abijt f. Quia paup: nulliq; adulat⁹: nullū in tanta vrbe inuenit hospitē: sed apud lazarū recept⁹ est. e ¶ Fici arborez. Sicut multa dixit in parabolis ita ⁊ fecit. Cur em̄ in ficu fructū quereret cui⁹ tēpus nondū esse q̄lib; sciret et ob id eterne sterilitati dānaret nisi q; plebez quā docebat verbo terruit h facto: ne quis habēs folia. i. v̄ba iusticie sine fructu operū mereatur excidi.
f ¶ Folia. traditiones phariseorum sine fructu veritat⁹. vñ alius euāgelista: nō dū erat tp̄s saluandis isrl: eo q̄ pplus gentiū nōdū subintrasset. vel q; p̄terijt tp̄s fidei cū spatiis ad gētes transijt.
g ¶ Nunq̄ ex. Nō facit iniuriā creatori possidenti si creatura sua ad arbitrium suū vtitur: ⁊ ad vtilitatem aliorū.
h ¶ Et vidētes. passur⁹ dñs ⁊ scandalum crucis portatur⁹ discipulorum animos debuit signi anticipatione signare. vñ ⁊ mirabāt q̄ ficus aruit: potuit eadē virtute inimicos siccare: nisi per patientiā eorum expectasset salutem.
i ¶ Fidē ⁊ nō hē. pfectā fidez habet q̄ p dilectionē operat: hic pōt montes trāsferre. Alii de petō veniā obtinent: si ipsi aliis dimittūt. ¶ Mystice. Per Mystice p̄dicationē aplorum dñs q̄ est mons a iudeis est ablat⁹ ⁊ ī mare gentiū missus. Exclusionē suaz de electi: apli⁹ seuiēdo vindicat in reprobis. k ¶ Accipietis ⁊c. ⁊ si differat ad temp⁹ oportunū: ⁊ si nō his q̄b⁹ petitur tñ q̄ digne petūt.

a doctū ⁊ scribe mirabilia q̄ fecit/ ⁊ a
pueros in tēplo clamātes ⁊ dicē
a ¶ non ausi manū mittere: opa calūniabātur ⁊ testimoniū populi.
tes: osanna filio dauid: indignā b
a ¶ q̄si a scribis tibi hec esse scripta oc ⁊c.
ti sunt ⁊ dixerūt ei: Audis quid c
a ¶ pfidis pcēptorib⁹.
b isti dicunt: Jesus autē dixit eis: d
c Utiq;: Nunq̄ legistis: †q; ex ore i e
a ¶ pfectio laudis ē fieri ab idoctis in q̄bus sola veritas operat nō igeniū hois.
fantiū ⁊ lactētiū pfecisti laudez:
a ¶ incredulis ⁊ contradicentibus.
d †Et relictis ill' abijt foras extra ci f g
a ¶ in domū obediētie vocationē gētiū pfigurās. ¶ vsq; ad ↄsummationē seculi.
uitatem i bethaniā: ibiq; māsit.
¶ mox studiosi opatoris q̄ mane surgit.
Mane aūt reuertens in ciuitatē h
a ¶ pro veritate carnis: vl salutē credētiū.
b ¶ synagogam.
c ēsurijt: et vidēs fici arborē vnā k
a ¶ nō in via spūa: s; lr̄e. b ¶ imobilē sine pedibus euangelij.
secus viam venit ad eam: ⁊ nihil l
a ¶ .i. eloq̄a legis ⁊ x̄phetarū.
f inuenit i ea nisi foliā tm̄: ⁊ ait illi: m
¶ tali.
g Nunq̄ ex te fructus nascatur in
a ¶ oānāda. b ¶ folio ⁊ trūcus aruit: sola radix viuit: q̄ in fine mūdi pullulabit.
sempitērnū: Et arēfacta est con
h tinuo ficulnea. Et vidētes disci n
a ¶ q̄si maledicta est.
puli mirati sunt/ dicentes: Quō
modo continuo aruit: Respon o
dens aūt iesus ait eis: †Amē di †
a ¶ q̄ nō frangat aduersis.
i co vobis: si habueritis fidēm et
a ¶ vos accepturos q̄d petitis.
non hesitaueritis: non solum de p
a ¶ et ad lr̄am q̄si ratio exigit iā in multis factum est: vel superbo diabolo.
ficulnea facietis: sed et si mōnti
¶ de predestinatis.
huic dixeritis: tōlle et iacta te in
a ¶ in turbulentos infideles.
¶ q̄ ad salutē ptinēt.
māre: fiet. †Et omnia quecūq; pe q
¶ nō hesitantes.
k titeritis in oratione credentes/ ac r
cipietis. Et cum venisset in tem s
a ¶ quasi diceret se christum: arrogantez ⁊ superbum ⁊ sacrilegum inuaderent.
plum/ āccesserunt ad euz docen t
tem/ principes sacerdotum et se
niores populi/ dicētes: †In qua v

Ni. de lyra

¶ Interrogo

B a ¶ Et pueros in tem. cla. ⁊c. x̄pm. s. esse x̄pm verū. b ¶ Indignati sunt. verūtamen q; nō audeb a miracula manifeste īpugnare. ideo arguunt eū de applausu populi quē sustinebat circa se. c ¶ Et dixerunt ei: au. q̄d isti di. q. d. si tu esses iustus ⁊ bonus tu non sustineres talē applausum populi. d ¶ Jesus autē dixit eis. Hic ponit x̄pi respōsio: vbi x̄ps ostendit eos iuste reprobandos a deo: ⁊ primo facto. scdo euidenti signo/ ibi: Mane aūt reuertens. In p̄ma g̃ parte dicitur sic: Jesus au. di. eis: quasi diceret bñ scio q̄d isti dicūt me christū cōfitendo: ⁊ q̄ hoc debeāt sustinere patet: q; hoc est ex diuina p̄ordinatiōe s̄m q̄ scribit in ps̄. ꝓpter q̄d s̄bdit: e ¶ Nūq̄ legistis: q; ex ore in fan. ⁊c. q. d. vos qui estis legisperiti deberetis scire hāc scripturā. ⁊ p ↄñs me nō rep̄hēdere. f ¶ Et relictis il. tanq̄ excecatis p inuidiā. g ¶ Abijt fo. extra ci. et in hoc q̄ dimisit eos corporaliter: ostē dit facto eos esse dimittēdos a deo spiritualiter ꝓpter eorum excecationem.
Diuisio h ¶ Mane aūt re. Hic ↄñr ostēdit eos iuste reprobādos a deo euidēti signo. in h videlicet q̄ arborem fici habentē folia tm̄ maledixit. ⁊ p h ōñdit sacerdotes illos eē maledictos a deo: in quib⁹ nō erāt opa veritat⁹: s; tm̄ exteriōr apparentia sanctitatis: sic em̄ ꝓphete non
te nō solū verbis sed aliqñ factis ꝓphetabant: sicut Esaias iuit discalciat⁹. in signū q̄ pplus sic duceret captiu⁹: ita x̄ps maledixit ficui: nō ꝓpter maliciā arboris vel defectū eius: q; nō erat tp̄s ficorum: vt dr̄ Marci. xi. sed ad significandū q̄ sacerdotes q̄ erāt sine fructu bonorum operū erāt maledicendi a deo. dicit g̃: Mane aūt re. in ci. i. in hierl̄m. i ¶ Esurijt. Ista aūt esuries nō fuit naturalis. q; in sero p̄cedenti comederat: nec erat adhuc hora comedēdi: s; sicut maledictio arboris erat figuratiua: sic ista esuries signabat desiderium x̄pi de salute ppl̄i. k ¶ Et vidēs fici ar. vnā sec⁹ viaz. Per h aūt q̄ arbor ista nō erat in via: s; extra: significabat q̄ sacerdotes erant extra viam iusticie. l ¶ Uenit ad eā ⁊ ni. inue. ⁊c. q; x̄ps in sacerdotib⁹ nō iuenit fructū pietat⁹: sed tm̄ apparentiam scītatis. m ¶ Et ait il. nūq̄ ex te fru. na. in sem. ⁊ arefa. ē cōti. fi. q; sacerdotes ex maledictiōe dei fuerūt reprobati ⁊ honore fidei ⁊ deuotiōis totalit̄ p̄uati. n ¶ Et vidētes di. mi. sunt. de subita arboris exiccatiōe. o ¶ Rñdēs au. iesus ait eis: si habueritis fidē. Ad miracula em̄ faciēda reqrit fides vl saltē signū fidei: q; etiā aliq̄ mali ad īuocationē x̄pi legunt fecisse miracula: vt dictū est. s. vi. ca. p ¶ Nō solū de ficul. ⁊c. hoc est aliq̄d equale vel maius. l; em̄ apli ⁊ discipuli x̄pi nō legant trāstulisse montes de loco ad locū: tñ legunt maiora fecisse: sicut est suscitare mortuos ⁊ illuminare cecos: ⁊ ↄsimilia q̄ nō pñt fieri nisi virtute diuiā: euersio aūt montium et precipitatio eorum in mari aliqñ fit virtute nature: sicut p̄z i terremotu. q ¶ Et oia q̄cūq; pe. in orōne: dū tñ oratio sit ꝓ se ad salutē ⁊ pseuerās. r ¶ Credētes/ accipietis. q; ois talis orō semper exaudit: l; aliqñ exauditio differat vt dictū est. s. vij. ca. s ¶ Et cū venis. in tem. Postq̄ sacerdotes īpugnauerūt christi famaz ⁊ gl̄iam: hic īpugnant ei⁹ doctrinā. ⁊ diuidit i duas: q; primo ponit eorum īpugnatio. scdo ponit ipsius x̄pi cauta euasio/ ibi: Rñdēs iesus dixit. Dicit ergo: Cū venisset in tem. i. in atriū tēpli: vbi cōueniebant homies ad orandū et verbū dei audiēdū. vt supra dictū est. t ¶ Accesserūt ad eū do. p̄n. sacer. ⁊ se. Ex quo p̄z q̄ nō venerūt ex ignorantia s; ex malicia. v ¶ Dicentes in qua ptāte h facis. Aliq exponunt hoc de miraculis a christo factis. quasi dicerent: tu nō facis virtute diuina: sed arte magica. vñ. s. dicebant xij. b. In beelzebub p̄ncipe demoniorū eijcit demones: sed h nō videt verum: q; illa die nō legit aliq̄d miraculum fecisse in tē ⁂ Bapitism⁹

Diuisio

† Ps̄. 8. a

† mar. 11. b

D

Mar. 12. c

Lu. 17. b

⁂ c ¶ Nūq̄ legistis. ⁊c. q. d. si sacre scripture noticiā haberetis nō īdignaremini s; gauderetis: ⁊ ita fit cōiter q̄ bñ lr̄ati nō īdignant s; gaudēt: q; p h ipo sito sibi onere subleuant. f ¶ Et relictis il. ⁊c. Chryso. vt ibi maneret corporalit̄ vbi habitabāt spūalit̄. k ¶ Et vidēs fici ar. ⁊c. p arborez istā fructu vacuam sed folia habentē significat doctor vel prelator van⁹ ⁊ curiosus q̄rens auditorum applausuz ⁊ nō fructū. ꝓpt q̄d dei maledictionē īcurrit. ⁊ p deuotiōis defectū exiccat ⁊ igne gehēne finalit̄ cōcremat. † ¶ Amē di. vo. si ha. fi. ⁊c. h fecerūt apli mystice qñ demōes q̄ mōtes dici pñt rōne supbie eijciebāt sue fidei ↄtute. q ¶ Et oia q̄cūq; pe. ⁊c. hoc cūi fit semp qñ oratio est ꝓ se pseuerans: et de ptinentibus ad salutem. Moraliter

† Job. 14. b et. 16. c.

† mar. 11. d Lu. 20. a

k

E F a ¶ Interroga.⁊c. poterat apte ɔfutare eos: sed iõ interro
gat vt suo vel silentio vel sñia dãnent̃: ⁊ in q̃ ptãte hec facit co
Ps. 57. gnoscãt per se: ſm illud: De⁹ cõteret dẽtes eoꝝ in ore ipsorum.
b ¶ Nec ego di.vo. Duab⁹ de causis occultat̃ veritas. vel
Joh.16.c q: nõ sunt capaces auditores. vñ: Habeo multa vobis dicere
S.7.a sed nõ potestis portare mõ. Uel q: sunt cõtẽptores. vñ: Noli/
te scm̃ da.ca. c ¶ Hõ quidã. Fa
cta sacerdotib⁹ cauta rñsione stati in
fert parabolã q̃ ⁊ illos ipietat̃ argu
at: ⁊ ad gẽtes regnũ dei trãsferendũ
doceat. Ut simplr hec pabola est non
de gẽtib⁹ ⁊ de iudeis: sed de peccato
ribus ⁊ iustis: vt postea dñs differt.
Amẽ dico vobis: q: pub li.⁊ mere p̃
ce.vos in reg.dei. d ¶ Uade ho
die ⁊c.ex q̃ hõ cõditus ẽ legẽ habuit
S.7.d. Qd tibi non vis fieri/alij ne feceris.
e ¶ Dicũt ei prim⁹. In quibusdã
codicib⁹ habet̃ ꝓ prim⁹ nouissim⁹. In
telligũt eni veritatẽ: sꝫ tergiuersando
vel subter fugiẽdo nolunt dicere qd
sentiunt: vt ⁊ de baptismo iohãnis.
f ¶ Johãnes i via iu. Johẽz iudei
g contẽnentes: nec

Nico.de lyra

M eisse in tẽplo.iõ intelligit̃ meli⁹ de
actu docẽdi quẽ exercebat actualit̃. ⁊
hoc signat̃/cũ dicit̃: Accesse.ad ⁊c.
Duplex q̃/stio ⁊ ideo fecerũt sibi duplicẽ q̃stionẽ ad
terrendũ eum ⁊ ad capiendũ. Prima
† S.14.a fuit: In q̃ ptãte hec facis.i.qua auctre
doces ppl̃m: q: auctem docendi in tẽ/
plo habebãt sacerdotes ⁊ legisdocto/
res ad h̃ assignati a pncipib⁹ sacerdo/
tũ ⁊ non alij. Christus aũt neutrã au
ctoritatẽ habebat. Scda questio est:
a ¶ Quis tibi de.⁊c. q: ptãtẽ do/
cendi nõ habebat a sacerdotibus: nec
ab ipatore cui erãt subiecti. ⁊ sic a nul
lo videbat̃ habere: sꝫ magis sibi vsur
pare. b ¶ Rñdẽs iesus ⁊c. Hic
ponit̃ christi cauta euasio: q: q̃si retũ/
dẽs clauẽ clauo. ꝓposuit eis aliã q̃stio
nem p quã coacti sunt recedere ab sꝫ
Questio tertia christi rñsione. questio aũt ista fuit.
c ¶ Baptism⁹ iohis.i.ex diuina
ordinatiõe. d ¶ An ex ho. vĩ.i.ex
humana fictione. e ¶ At illi co.s.
rñdendi: sꝫ nõ habebãt. ꝓpẽ qd seqt̃:
f ¶ Si dixerim⁹.i.ex diuina ordi/
natione. g ¶ Dicet nobis ⁊c. q̃re
nõ receperãt baptismũ iohis: sed ma
gis spreuerãt. sil̃r ⁊ testimoniũ iohan
nis de christo: qd ipsi audierãt p nun
cios ad iohãnẽ missos: vt h̃r Joh.i.a.
Si aũt dixerimus ex hoibus/hoc est
ex humana fictione. h ¶ Timem⁹
tur. ne.s. lapidet nos tanq̃ blasphe/
mos.cui⁹ rõ subdit̃ i ¶ Oẽs ei habe
bãt.i.reputabãt. k ¶ Johã.si.p.
sanctũ.s.⁊ verũ. ⁊ p ɔñs verba ei⁹ et
facta ex inspiratione diuina. l ¶ Et
rñdẽtes iesu di.ne. Ait illis ⁊c.
ex sui eni taciturnitate cõpulsi sunt a
Questio sua petitione cessare. Sed querit̃ hic
q̃re non rñdit eis manifeste: q: statim
poterat dicere q ipse non haberet au
ctoritatẽ docẽdi a sacerdotib⁹ vel a ce
sare: habebat tñ immediate a deo p̃te
qd erat mai⁹ sicut ⁊ multi ꝓphe legũt̃
immediate missi ad docendũ ppl̃m: ⁊
Solutio non ex auctẽ regũ vel sacerdotũ. Di
cendũ q licet posset p̃dicto mõ rñde/
re: noluit tñ/ duplici de cã. Prima q:
als fregnũ p̃dixerat supra.vij.a. Nolite sctm̃ da/
re canib⁹: nec margaritas ponere an
porcos. illi aũt erant in malicia obsti/
nati: et

a ¶ quasi non dei: sed b eelzebub: vt supra.
b ¶ filiũ dei negant: quẽ non suis sed alie/
nis viribus operari putant.

potẽstate hec faci: ⁊ quis tibi de a
dit hãc potestatẽ: Rñdens aũt b
a ihs dixit eis: Interrogabo vos
⁊ ego vnũ sermonẽ: quẽ si dixe/
ritis mihi: ⁊ ego dicã vobis in q̃
¶ dicite mihi.
ptãte hec facio. Baptism⁹ iohis c
a ¶ ex statuto dei. b ¶ an fictione hoim.
vñ erat: e cęlo an ex hoib⁹: At il d e
li cogitabãt inter se/dicẽtes: Si f
dixerim⁹ e cęlo: dicet nob: Qua g
a ¶ q̃ dixit: Ecce agn⁹ dei: ecce q̃ tollit pec/
cata mundi. b ¶ qui mihi testimoniũ ꝑhi/
buit ⁊ in q̃ ptãte hec facio demõstrauit.
re ergo nõ credidisti illi: Si aũt
a ¶ timẽt lapidationẽ: sꝫ magis veritatis cõ
dixerim⁹ ex hoib⁹: timem⁹ turbã. h
fessionẽ. a ¶ cui⁹ baptisma susceperãt.
† Oẽs eni habebãt iohãnẽ sic p/ k
phetam. Et respõdentes iesu di l
xerũt: Nescimus. Ait illis ⁊ ipe
a ¶ non ego dico vobis: quia nõ vultis fa
teri qd vtiq; scitis.
b Nec ego dico vobis in qua po/
testate hęc facio. Quid autẽ vo m
a ¶ de⁹ q̃ paterne diligit oẽs quos creauit.
c bis videtur: Homo quidã habe n
a ¶ pplos. b ¶ gentilẽ q̃ ab noe. ¶ q: prius
fuit gẽtilis q̃ iudeus.
bat duos filios ⁊ accedẽs ad p̃ o
¶ non in auribus: sed dans intellectum in
sensibus. a ¶ in tpe hui⁹ seculi. b ¶ qd ti/
bi nõ vis aliq ne feceris.
b mũ dixit: Fili: vade hodie opę/ q
a ¶ superbe cũ bonũ reliquit ⁊ malũ elegit.
rare in vineam meã. Ille autem r
a ¶ hic liberũ arbitriũ. b ¶ in aduẽtu xp̃i.
respondens ait: Nolo. Posteã s
a ¶ sermonis cõtumaciã labore correxit.
autem penitentia motus abijt.
¶ iudeum qui ab abraam.
Accedẽs aũt ad alterũ dixit si/ t v
¶ moysi.
militer. At ille respondens ait: x
a ¶ omia q̃cũq; dixeris faciemus.
b ¶ q: filium extra vineam interfecit.
Eo domie: ⁊ non iuit: Quis ex y z
duobus fecit voluntatẽ patris:
a ¶ vt suo iudicio damnentur.
c Dicũt ei: Prim⁹. Dicit illis ie/ a
a ¶ vt mattheus.
sus: Amẽ dico vobis: quia pu/ b
¶ vt maria
blicani ⁊ meretrices pręcedunt
a ¶ in celo vel ecclesia. b ¶ quare.
vos in regnõ dei. Uẽnit eni ad c
¶ p̃dicata.i. xp̃o vel p̃ceptis dei.
f vos iohannes in via iusticię: et d

nati: ⁊ ideo nõ erant digni vt eis veritas manifestaret̃. Scdo G
q: christus voluit oñdere facto q licet vti cautelis ɔtra caute/
las maloꝝ insidiantiũ bonis. hoc modo Paulus posuit dissen
sionẽ inter phariseos ⁊ saduceos volentes eũ occidere: vt ha/
bet̃ Act.xxiij. et appellauit ad cesarem ne traderet̃ iudeis in
hierusalẽ: Act.xxv. m ¶ Quid autẽ vo.vi. Hic christus
ostẽdit iudeos cõtẽptores sue maiestatis
verbo rõnabili: ⁊ hoc dupliciter. Primo
q: legẽ a deo receptã nõ seruauerũt. Se
cũdo: q: legislatorẽ christũ impugnauerũt
sibi: Homo erat pr̃familias. Circa primũ
dicit sic: n ¶ Homo quidã habebat
duos filios. homo iste est ipe de⁹: q̃ di/
citur hõ ꝓpter hoc q homo est ad imagi/
nem dei factus: ⁊ ꝓpter humanitatẽ as/
sumptã. Isti duo filij sunt duo ppli: genti
les ⁊ iudei. o ¶ Et acce.ad pri.i.ad
gentilẽ ppl̃m qui incepit a noe. iudei aũt
ab abraam vel ab ipo heber. vñ dicti sũt
hebrei: q̃ heber fuit longe posterior ipso
noe. Sequit̃: p ¶ Dixit primo.i.gẽti
li pplo. q ¶ Fili vade ho.ope.⁊c.
Id est fac iusticiã: q: nunq̃ de⁹ destitit ho
mines incitare ad bonũ p occultos instin
ctus. r ¶ Ille aũt rñdẽs ait nolo:
q: gẽtiles p totũ mundũ ad idolatriã de/
clinauerũt. s ¶ Postea aũt penitẽ
tia motus abijt. q: gentiles ad predi/
cationẽ christi ⁊ aploꝝ credẽtes opa peni
tentie humiliter egerũt. t ¶ Accedẽs
aũt ad alterũ. hoc est ad iudaicũ ppl̃m.
v ¶ Dixit similiter. Per abraã ⁊ ali
os patriarchas et moysen q.s. facerent
opera iusticie. x ¶ At ille rñdẽs ait:
eo dño: q: iudei obligauerũt se ad seruiẽ
dũ dño p susceptionẽ legis: vñ dixerunt
Exo.xxiiij.d. Cũcta q̃ locutus est dñs fa
ciemus. y ¶ Et nõ iuit. q: iudei legẽ H
susceptã nõ obseruauerũt: sꝫ ad idolatri/
am ⁊ ꝓphetarũ occisionẽ: ⁊ ad infinita ma
la declinauerũt. vt h̃r libro Judicũ: ⁊ li/
bro Regũ. z ¶ Quis ex duo.fe.⁊c.
nõ eni aliter poterãt rñdere: q: min⁹ ma/
lũ est nõ ꝓmittere q̃ ꝓmissũ nõ seruare.
a ¶ Dicit illis iesus. ex rñsione eoꝝ
cõfutãs eos. b ¶ Amen dico vo.⁊c.
q̃si diceret: non solũ gẽtiles: sꝫ pessimi de
gẽtib⁹ erãt maioris meriti apud deum q̃
vos: quia ſm Hiero. Simulata sctitas
duplex est iniqui. et hoc vitiũ potissime vi
gebat in sacerdotib⁹ et leuitis. Et ad de/
clarationẽ sui dicti subdit: c ¶ Uenit
eni ad vos ⁊c. q: opa pfectionis facie/
bat: ⁊ iterũ: q: xp̃m annũciabat q̃ est ipsa
iusticia sempiterna: vt habet̃ Dañ.ix.
d ¶ Et non credidistis ei.opa ei⁹ imi
tando ⁊ doctrinam eius audiendo.
M Publicani autem
Moraliter ✱ c ¶ Baptismus io.⁊c.p h̃ oñdit
xp̃s q malignãtib⁹ q̃les erãt isti nõ sunt
dei secreta reuelãda. sicut xp̃s dixerat.s.
vij. Nolite sctm̃ dare canib⁹: sꝫ eoꝝ mali/
cia prudẽter est declinãda. n ¶ Homo
quidã ha.⁊c.p primũ filiũ q̃ pmo renu
it p̃ris p̃ceptũ sꝫ postea fecit. significant̃
pctõres q̃ penitent postea viriliter opan/
tes. p scdm vo filiũ q̃ facere volũtatẽ pa/
tris ꝓmisit ⁊ nõ fecit. significant̃ illi qui
operari virtuose se ꝓmittũt sꝫ nõ faciunt
de quib⁹ sũt multi religiosi ꝓfitentes ser
uare magna.s.euãgelica ɔsilia.cũ tñ non
obseruẽt etiã p̃cepta. ꝓpẽ qd scl̃ares etiaꝫ
pctõres tñ postea penitẽtes eis corã dño
p̃ponunt̃/cũ dr̃: b ¶ Quia publica/
ni ⁊ mere. p̃ce. vos in reg.dei. Ho
erat pr̃fami.⁊c. Scdm sensuꝫ allegori
cum homo iste christus est qui plantauit
ecclesiam de suo latere formatam.
Hic xp̃us ostendit iudeos cõtẽptores legis duplici de causa
✱ Et sepem

B f continentes: nec viam iusticie cõprehenderunt: nec de operibus malis penitentiam egerũt. a ¶ Vos aũt. Greg. Quia aperte nolebant respõdere sapientie: in parabolis capiuntur.
Esa.5.b b ¶ Vineã. de qua Esa. Vinea dñi sabaoth. c ¶ Fodit. in fossione timor notaſ: q: ꝑcepta illa legalia nõ amore sed timore seruabant. d ¶ Tempus fru. Bene tps fructuũ non fructus: quia nullus fuit in illo ꝯtumaci pplo. e ¶ Nouissime. Vide pr̃ifamilias patiẽtiã q̃ expectabat ad pniaz. f ¶ Verebuntur. Quasi faciã qd meũ est: ipsi videant quod suum est. g ¶ Hic est heres. Patet ꝑncipes sacerdotũ nõ ꝑ ignorantiam: sed ꝑ inuidiaz occidisse iesum: cũ scirẽt euz esse. cui
Ps.2.b dr̃: Postula a me r da. ti. gen. he. tu. vñ r ꝯsulentes
Joh.11.f sibi aiebant: Si dimittim⁹ euz sic rc. h ¶ Et habebimus here. Hereditas xpi quã resurgẽs possedit: ecclia est quã moliebantur preripere iudei: dum fide ei⁹ extincta iusticiã q̃ ex lege est: gentib⁹ ꝑsuadere conabantur. i ¶ Eiecerũt extra vi. Marcus mutat hũc ordinẽ / dicẽs: Occide
Mar.12.a rũt r eiecerũt extra vineã: quasi vile cadauer. In quo notat ꝑtinaciã: quia occiso dño r resuscitato: a suis finibus eũ excluserũt r gentib⁹ miserũt. k ¶ Quid faci. agri. Hiero. Alij videntes cõtra se dictũ: dixerunt ſm Lucã absit. cũ etiam ſm Marcum dñs a se
B
Mar.12.a dixisset malos male per. et vi. suã lo. agri. alie. q. r. e. f. t. suis.
Mystice ¶ Mystice. Cuicũ vinea locaſ colenda: cũ mysteriũ baptismi daſ: qd operando exerceat. Mittitur seruus vnus r alter: cũ lex psalm⁹ ꝓpheta legiſ: quoꝝ monitu bñ opereſ. Sz misso cediſ: eiciſ: cuz sermo ꝯtẽniſ. vel (qd peius est) blasphemaſ. Heredem q̃tum ad se occidit q̃ filiũ dei cõculcauerit: r spũitui grẽ ꝯtumeliã fecerit. Perdito f malo: vi

credidistis ei. Publicani au- a
tem et meretrices crediderunt
a ¶ viam iusticie quam predicauit.
a ei: vos autem videntes/ nec pe- b c
a ¶ saltẽ post cõpletã eius ꝓphetiam.
nitentiam habuistis pôstea vt
a ¶ vbi mortẽ suam eis improperauit.
credentes ei. Aliam parabolã d
a ¶ vel loc⁹ est. b ¶ dñs sabaoth.
audite. † Hõ erat pãtfamilias e
a ¶ cõmunitõez. s. terrã ꝓmissiõis. ¶ munitiõis: vel angeloꝝ custodiã: vel bellicosorum viroꝝ: vt dauid et machabeoꝝ.
b qui plantauit vineam: et sepem f g
a ¶ iposuit ei tormẽta legalia ꝑ q̃ cogerẽt
c circũdedit ei: r fodit in ea tôrcu- h
ad bñ viuẽdũ. a ¶ templum.
lar: et edificauit tũrrim: r loca- i k
a ¶ q̃ supra apparẽt vinea. b ¶ nõ mutando locũ: sz opãdi reliquẽt liberũ arbitriũ
uit eam ãgricolis: et perẽgre ꝓ- l
d fectus est. Cum autem tempus m
fructuum appropiquasset: mi- n
a ¶ moysen r aaron legiferos. b ¶ qui se male colebant.
sit seruos suos ad agricõlas vt o p
¶ vt inquirerent fructum legis.
acciperẽt fructus eius. Et agri- q
a ¶ legis custodibus.
cole apprehensis serũis ei⁹/ ali- r
a ¶ vt Hieremiã. b ¶ vt Esaiam.
um cẽciderunt: aliũ ôcciderũt: s
a ¶ vt çachariã quẽ occiderũt iter tẽ. r al.
aliũm vo lapidauerũt. Iterum t v
a ¶ ꝓphetarũ choros.
misit alios seruos plurẽs pori-
a ¶ adhuc locũ dat pnie.
c bus: r fecerũt illis similiſ. Nô- x y
uissime ãt misit ad eos filiũ suũ
a ¶ nõ de ignorãtia: sz sp ambigere dr de⁹ vt libera voluntas hoi reseruet.
f dicẽs: Verebũſ fôrsitã filiũ me- z
um. Agricolẽ aũt vidẽtes filiũ/ a b c d
g dixerũt intra se: Hic ẽ heres/ ve-
h nite occidamus eũ: r habebim⁹
hereditatẽ eius. Et appħẽsum e
a ¶ q: extra portã passus ẽ: vel pri⁹ a cordibus credulorꝝ repulsus: deinde crucifigiſ
l eum ẽiecerũt extra vineã/ r occi-
¶ iudicauerit
derunt. Cũ ergo venerit dñs vi- f
a ¶ non ignorans querit: sed vt sua respõsione eos condẽnet.
k nee: qũid faciet agricolis illis? g
Aiũt illi: Malos male ꝑdet. r g
a ¶ ecclĩam de alijs nationibus eliget.
vinẽam suã locabit alijs agrico- h

Nico.de lyra

a ¶ Publicani aũt r me. cre. ei. ad ꝑdicationem eius pniam agendo. b ¶ Vos autẽ viden. istorum. scilicet penitentiã. c ¶ Nec penitẽtiã ha. ad imitationẽ eoꝝ. Ex quo sequiſ aggrauatio pcti sacerdotum r pharifeorum. d ¶ Aliã para. Hic ꝯñr
Diuisio ostendit qualiter ipsi impugnauerũt xp̃m legislatorẽ. r diuidiſ in duas: q: ꝑmo ad ostendendũ ꝓpositũ proponit quãdam parabolaz. secũdo cõfirmat suũ ꝓpositum ꝑ scripturam / ibi: Dicit illis ie. nunq̃ legistis. Circa primum dicit sic: e ¶ Homo erat pater. iste homo de⁹ est rationib⁹ predictis: qui diciſ paterfamilias: q: sic gubernat totam creaturam sicut paterfamilias gubernat subditos in domo. f ¶ Qui plantauit vineam. domũ. s. israel: ſm qd diciſ Esa. v. b. Vinea dñi exercituũ domus israel est. g ¶ Et sepem circũdedit ei. scꝫ clausurã legis r mandatorum. h ¶ Et fodit in ea torcula. dando doctrinam ꝓphetarum: in qua exprimiſ r declaraſ magis virtus legis. i ¶ Et edificauit turrim. scꝫ templuz in hierlm: qd erat edificatum ad moduz turris. vnde templũ diciſ turris: Michee. iiij. c. Et tu turris nebulosa rc. k ¶ Et locauit eaz agricolis. videlicet sacerdotibus r ꝑncipibus: qui habent officiũ seruãdi cultum diuinũ r iusticiaz in hominib⁹. l ¶ Et peregre ꝓfect⁹ est. nõ quia mutet locum cũ sit vbiq̃ ꝑsens: sed quia dimittit hoies agere ſm libertatẽ arbitrij: ſm qd dr Eccli. xv. c. Deus ab initio constituit hominẽ r reliquit eum in manu consilij sui. m ¶ Cum autẽ tps fructuũ appropinquasset. quia post legez susceptã debebãt facere fructũ bonorũ operũ. n ¶ Misit suos suos. i. ꝑmos prophetas. o ¶ Ad agricolas. i. ad reges r sacerdotes ꝑncipaliter r ad alios eis subiectos consequẽter. p ¶ Vt acciperẽt fructus. per predicationẽ suam eos ad fructum bonorũ operũ reducendo. q ¶ Et agricole apprehẽsis seruis eius. quia reges multi r sacerdotes ꝓphetas sibi missos a dño turpiter comprehenderũt
† mar.12.a Lu.10.b r incarcerauerunt ac occiderunt. r hoc est qd sbdiſ: r ¶ Alium ceciderunt. sicut Esaiã qui serrat⁹ fuit cum serra ex ꝑcepto manasse regis iuda. s ¶ Aliũ occiderunt. sicut Amos quẽ Osias vecte per tympora transfixit. t ¶ Aliuz vo lapidauerũt. vt çachariam quem ioas rex iuda lapidare iussit inter templũ r altare. v ¶ Iterũ misit alios seruos plures prioribus. multiplicãdo scꝫ ꝓphetas ad populi correctionẽ. x ¶ Et fecerũt illis siſr. eos. s. occidendo intantũ q̃ impleuerũt hierusalez sanguine ꝓphetarum vsq̃ ad os. vt dr. iiij. Reg. xxi. y ¶ Nouissi. autẽ misit ad eos fili. suũ. pro nobis incarnatum / dicẽs: z ¶ Verebuntur forte filiũ me. hoc nõ diciſ: q: deus ignoraret cõtemptũ quẽ iudei facturi erant xp̃o: sed ꝑ hoc exprimitur quid deberet fieri ac si diceret: Verebunſ filium meũ. i. in reuerentia deberent habere. a ¶ Agricole autẽ. i. sacerdotes r legisperiti. b ¶ Videntes filiuz. i. dñm iesum xp̃m opa diuinitatis facientẽ. r oia q̃ predicta erant de ipso adimplentẽ. c ¶ Dixerunt intra se. hic est heres. q: de ipso verã noticiã habuerunt: vt iam diceſ. d ¶ Venite occidamus euz r habebimus hereditatem. ꝓpter hoc tractauerunt de morte eius: ne occasione xp̃i venirent romani r auferrent eis locũ r gẽtẽ: vt habeſ Joh. xi. et sic occiderũt eũ vt pacifice possiderent ciuitatẽ r tẽplũ: contrariũ tamen accidit eis: q: per hoc in vindictam mortis christi ꝑdiderunt locũ r gentẽ: q: per Titum r Vespasianũ destructa est ciuitas r templũ: r ppls occisus r captiuatus. e ¶ Et apprehensum euz eiecerunt extra vinea r oc. quia xp̃s extra ciuitatem hierusalem crucifixus est. f ¶ Cum ergo venerit domin⁹ vinee quid faciet agricolis: venit domin⁹ ad iudicandum r vindicandũ illud factũ quando ex ei⁹ ordinatione venit contra eos exercit⁹ romanorũ. g ¶ Aiunt illi: malos male perdet rc. Lucas vero ista ꝟba refert quasi a christo dicta: r sacerdotes dixerunt contrariũ: Absit: vt habetur Luce. xx. Dicendum q̃ non est contradictio: quia in turba illa erant aliqui qui consentiebãt doctrine xp̃i. r illi dixerunt: Male malos perdet: vt hic dicit Mattheus. r hanc responsionem quasi approbãdo tanq̃ veram christus repetit: vt Lucas. r tunc consequenter sacerdotes videntes q̃ erat dictum cõtra eos / dixerunt: Absit: ma os autem domin⁹ perdidit quando ciuitatem r templum per romanos destruxit. Sequitur: h ¶ Et vineam suam locabit alijs agricolis: quia christus ecclesiam suam regendam tradidit apostolis et alijs discipulis.
Qui reddant

* g ¶ Et sepẽ circun. ei. i. doctrinã euãgelicam. Moraliter
b ¶ Et fodit in ea tor. i. martyrũ patiẽtiã qua roborata est ecclia. i ¶ Et edificauit turrim. i. contẽplationẽ ꝯfessoꝝ r doctorũ. k ¶ Et locauit eã rc. Rab. Moraliſ hec vinea cuicũq̃ locaſ cũ baptismi * mysteriũ sibi

G H malo vinea aliĩ datᷓ, cũ donũ grẽ qđ supbꝰ pdidit: hũilis accipit.
a ¶ Lapidẽ quẽ. Qz vinea alũs locabit: affirmat ꝓphetico exẽplo. Lapidẽ .i. xp̃m cuius fidẽ ⁊ iusticiã contẽpserunt.
b ¶ Edificãtes. Qui de subdita plebe q̃si deo domũ struere videbantᷓ. c ¶ Et q̃ ceci. ⁊c̃. q̃ credit: ⁊ tñ peccat: cadit super illũ lapidẽ ⁊ nõ ꝯterit: sed ꝯstringit: qz ꝑ patientiã ad salutẽ reseruatᷓ:
e sz cui lapis irruit .i. q̃ negat penitꝰ cõterit: vt nec testa remaneat. Uł cadit sup eũ q̃ mõ ꝯtẽnit: ⁊ iniurias afficit: necdũ penitus interit: sed quassatᷓ et nõ ambulet rectus. Cadit sup illũ la-
† Ps. 117. Mar. 12. a Luc. 20. c. pis: qñ veniẽs in iudicio opprimit/ cũ dicit: Ite in ignẽ eter. d ¶ Et q̃rẽtes eũ ⁊c̃. Quasi inẽtẽ iterficere q̃rũt in q̃ vera ꝓbantᷓ: q̃ dixerat. Ipse est enĩ heres: illi praui coloni: q̃ solo humano terrore retardantᷓ donec ve-
Mystice. niret hora eius. ¶ Mystice. Principes ⁊ scribe querũt manũ mittere in iesum: nec audẽt timore: cum quilibet
† 22. q. 7. c. 24. solo noĩe frater: fidei ⁊ pacis veritatẽ (quã nõ diligit) ꝓpᷓ bonos cohabitãtes vel erubescit: vel timet ĩpugnare: q̃ tñ (sicut de stultissima auiũ stru-
Job. 39. c. thione dñs ait) cũ tp̃s venerit ĩ altũ alas erigit: qz ꝑsequẽdo ecclesiã q̃si deũ cruci adducere: ⁊ ostẽtui gaudebit habere.

¶ verbi vel facti ꝓ cõpetẽtia tp̃is.
lis qui reddant ei frũctũ tempo- a
ribus suis. Dicit illis iesus: Nũ- b c
a q̃ legistis ĩ scripturis: † Lapidẽ d
¶ suas traditiones.
b quem reprobauerunt edificantes: hic factꝰ est in caput anguli:
¶ duos ꝑplos in se vno condens.
¶ nõ humanis viribus sed dei potẽtia.
A dño factum est istud: ⁊ est mi- e
a ¶ concludo ex vestra concessione ⁊ ꝓbica auctoritate.
rabile ĩ oculis nostris. Ideo di- f
¶ a iudeis.
co vobis: † qz auferetᷓ a vobis re- g
a ¶ sacra scriptura. ¶ vt nõ sitis qđ esse ꝓsumebatis.
b ¶ gentilibus.
gnũm dei: et dabitᷓ gẽnti facienti h
¶ opera.
c fructus eiꝰ. Et qui ceciderit sup i
lapidẽ istũ cõfringetᷓ: sup quem k
vo ceciderit/ ꝯteret eũ. † Et cũ au- l
dissent p̃ncipes sacerdotũ ⁊ pharisei parabolas eiꝰ/ cognouerũt
¶ illas parabolas.
d q̃ de ipsis diceret: et querentes m
eũ tenere: timuerunt turbas: qm̃ n
sicut ꝓphetam eum habebant.

Nico. de lyra.

a ¶ Qui reddãt ei fru. ⁊c̃. qz ad predicationem eoꝝ credidit multitudo gẽtiũ. b ¶ Dicit illis iesus.
† Mar. 12. c. et. 12. a. Luc. 19. g. et. 20. d. et. 22. a. Joh. 7. d. et. g. Hic cõfirmat parabolã suã ꝑ sacram scripturã. c ¶ Nũq̃ legistis ĩ scripturis .i. in psal. q̃si dicat: Uos qui estis legisperiti deberetis hoc scire.
d ¶ Lapidẽ quẽ repro. ⁊c̃. Ad litterã dᷓ de edificatione templi salomonis: q̃ quidẽ lapis pluries oblatᷓ
F est in edificatione: ⁊ qz nõ poterat cõuenienter collocari. idõ pluries reiectus est q̃si reprobatus ab edificãtibus. vltimo aũt positus est in ꝯsummatiõe anguli vbi ꝯiungebantᷓ parietes tẽpli. ⁊ de illo scribitᷓ in ps̃. e ¶ A domino factũ ⁊c̃. qz illud nõ fuit a casu sz ex diuina p̃ordinatione: qz lapis iste figurabat christũ q̃ multotiens ⁊ multipliciter reprobatꝰ est a p̃ncipibꝰ sacerdotũ. ⁊ tñ factus est in caput anguli cõiungẽs iudeos ⁊ gẽtiles: q̃si duos parietes in vnã ecclesiã. Qz aũt christꝰ dicatᷓ lapis in scriptura habetᷓ Dañ. ii. g. Lapis q̃ ꝑcusserat statuã factus est mons magnus ⁊ impleuit vniuersã terrã. Qz etiaz sit lapis angularis hᷓ Esa. xxviii. d. Ecce ego mittã in fundamẽtis syon lapidẽ angularẽ ꝓbatum p̃ciosum ⁊c̃. ⁊ ex auctẽ cõcluditᷓ reprobatio iudeoꝝ. f ¶ Ideo dico vobis. q̃ christũ reprobatis. g ¶ Auferetᷓ a vo. ⁊c̃. Id est regimẽ ecclie. h ¶ Et dabitᷓ gẽti .i. aplis ⁊ eoꝝ successoribus. i ¶ Et q̃ ceci. ⁊c̃. ille aũt cadit sup lapidẽ q̃ credens peccat ꝑ lubricitatẽ carnis seu aliis pctĩs: ⁊ iste ꝯfringetᷓ sed nõ cõminuitᷓ: qz nõ peccat tã grauiter sicut ille q̃ peccat peccato infidelitatis. k ¶ Sup quẽ vo ⁊c̃. sup illũ vo cadit lapis in q̃ inuenitᷓ pctm̃ infidelitatis. Et iste cõteritᷓ: qz ex põdere diuini iudicii grauissime punitᷓ. l ¶ Et cũ audis. p̃n. ⁊c̃. Hic ponitᷓ cõclusio huiꝰ ca. vbi ostẽdit obstinatio sacerdotũ: qz audiẽtes doctrinã eius nõ fuerũt contriti: sed magꝭ ad occidendũ eũ incitati. m ¶ Et q̃rẽtes eũ ⁊c̃. s. ad occidendum. n ¶ Timuerũt turbas. ex q̃ patet q̃ solo timore retracti fuerũt ab eius morte. Occasione dictoꝝ in hoc ca. q̃ritᷓ vtrũ iudei cognouerũt iesum nazarenũ esse christũ sibi ꝓmissum. Et arguit p̃mo q̃ nõ ꝑ illud qđ dᷓ .i. Cor. ii. b. Si eñ cognouissẽt nũq̃ dñm glĩe crucifixissent ⁊c̃. Itẽ Act. iii. c. dicit Petrus loquẽs iudeis: Scio frẽs q̃ ꝑ ignorãtiã fecistis sicut ⁊ p̃ncipes vr̃i. Itẽ Luc. xxiii. e. dicebat iesus in cruce: Pr̃ dimitte illᷓ: qz nesciũt q̃d faciũt. Cõtrariũ arguitᷓ ꝑ illđ qđ hᷓ Joh. xv. d Nũc aũt viderũt ⁊ oderũt me ⁊ patrẽ meũ. qđ aũt videtᷓ manifeste cognoscitᷓ. Itẽ sup illđ qđ dictũ ẽ in p̃nti ca. Agricole vidẽtes filiũ: dixerũt intra se: Hic ẽ heres. dicit Hiero. Manifeste ꝓbat dñs his v̄bis iudeoꝝ p̃ncipes nõ ꝑ ignorãtiã sz ꝑ inuidiã dei filiũ crucifixisse. Rñsio. Dicẽdũ q̃ ĩ ꝑplo iudeoꝝ aliq̃ erãt
maiores scientes

maiores sciẽtes scripturas legᷓ ⁊ ꝓphaꝝ. aliq̃ aũt minores sicut G
laici ⁊ vulgares tm̃mõ sciẽtes illud qđ ẽ de necessitate salutis vt p̃cepta decalogi ⁊ hmõi q̃ debẽt sciri ab oĩbꝰ: sz subtilitatẽ scripturaꝝ ⁊ dicta ꝓphaꝝ ignorãtes. Itẽ q̃ xp̃s erat verus hõ: ꝓpha sanctꝰ ⁊ deꝰ ĩ vnitate suppositi. Dicũt ḡ aliq̃ ⁊ bñ q̃tum ad h̄ q̃ minores ꝑpli iudeoꝝ nõ cognouerũt iesũ esse xp̃m: nec q̃tuz ad diuinitatẽ nec q̃tũ ad hũanitatẽ: qz licz cognoscerẽt eũ eẽ hoiez verũ: tñ nõ cognoscebãt illũ esse hoiez seu ꝓphaz q̃ erat a deo ꝓmissus sicut xp̃s. Cuiꝰ rõ est: qz ignorabãt scripturas q̃ loquantᷓ de xp̃i diuinitate: ⁊ illas q̃ loquuntᷓ de determinatiõe tp̃is ⁊ de signis sui aduentꝰ: sz maiores cognouerũt eũ eẽ verũ ꝓphaz a deo ꝓmissuz ⁊ missuz: qz sciebãt scripturas loquẽtes de tp̃e sui aduẽtus: ⁊ de signis q̃ oĩa videbãt in eo ĩpleri: nõ tñ vt illi dicũt cognouerunt ip̃m esse deũ: ⁊ s̄m h̄ loquitᷓ apl̄s ĩ auctẽ p̃allegata. Qz si cognouissent nũq̃ dñm glĩe crucifixissent. q. d. nũq̃ cognouerũt eiꝰ diuinitatẽ: sz h̄ nõ videtᷓ ꝯuenienter dictũ: qz sicᷓ scripture determiate loquuntᷓ de tp̃e sui aduẽtus: Dañ. ix. f. In hebdomadibꝰ illis abbreuiatis: ⁊ de signis sui aduẽtus sicut ẽ trãslatio regni: vt hᷓ Gen. xlix. Et modus eius aduenie̅di ĩ paupertate ⁊ hũilitate: vt hᷓ Zach. ix. a. vt dictũ ẽ in p̃cedẽti ca. ita expsse vᷓ expssius loquũtur scripture ꝓphaꝝ de eiꝰ diuinitate Hiere. xxiii. c. Ecce dies veniũt dicit dñs: et suscitabo v̄bũ bonũ qđ locutꝰ suz ad domũ isrℓ ⁊ iuda: in diebꝰ illis germiare faciã dauid germẽ iustũ et faciet iudiciũ et iusticiã in terra. ⁊ h̄ ẽ nomẽ qđ vocabunt eũ dñs iustus nr̃. In hebraico vbi hᷓ hic dño: ponitᷓ nomẽ dñi tetragrãmaton: qđ nullo mõ põt dici de aliq̃ nisi de deo vero cũ ḡ ista auctas s̄m oẽs doctores etiã hebraicos exposita sit de xp̃o: sequitᷓ ip̃m eẽ verũ deũ. Itẽ Esa. ix. b. dᷓ: Paruulꝰ na- H
tus ẽ nob. sequitᷓ: Et factꝰ ẽ p̃ncipatꝰ sup humeꝝ eiꝰ: ⁊ vocabitᷓ nomẽ eiꝰ admirabilis: ꝯsiliariꝰ: deꝰ fortᷓ: pr̃ futuri scłi: p̃nceps pacis: q̃ etiã auctas s̄m hebreos itelligitᷓ d̄ xp̃o: ⁊ ĩ ea fit expssa mẽtio de eiꝰ diuitate sicᷓ de hũanitate: ⁊ multe alie auctẽs ꝯsiles p̃nt ad h̄ induci: sz ꝓpᷓ ꝓlixitatẽ omitto. ⁊ idõ dicẽdũ q̃ sicᷓ maiores ꝑpli iudeoꝝ habuerᷓ noticiã de tp̃e et signis sui aduẽtꝰ: ita noticiã ꝑ scripturas habuerᷓ q̃tũ ad eiꝰ diuinitatẽ. Cõsiderãdũ tñ q̃ aliq̃d cognoscitᷓ ĩ hitu: cuiꝰ tñ cognitio actualᷓ ĩpeditᷓ ꝓpᷓ aliquã passionẽ vᷓ hitũ ĩpediẽtẽ. sicᷓ dicit Phus
phs. vii. Ethico. q̃ ĩcõtinẽs differt ab intꝑato ꝑ h̄ q̃ hz estimatiõz verã: nõ solũ ĩ vniuersali quã etiã hz itꝑatꝰ: vt q̃ fornicari ẽ malũ cũ nõ peccet ꝑ ignorãtiã: sz etiã hz estimatiõez verã ĩ ꝑticulari: ⁊ ꝑ h̄ differt ab intꝑato: ⁊ tñ adueniẽte passione corrũpitᷓ estimatio vera ꝑticularꝭ: qz passiõe vincẽte iudicat nũc fornicãdũ: ita q̃ passio ĩpedit actualẽ ꝯsideratiõz verã ĩ ꝑticulari. et sicᷓ passio sꝑ duraret sꝑ sic iudicaret. Eodẽ mõ dicẽdum ẽ q̃ iudei habuerᷓ verã estimatiõz d̄ xp̃o ⁊ ĩ hitu ⁊ ĩ actu ĩ p̃ncipio. sz qñ ĩcepit ꝯ eos p̃dicare excitati fuerũt ꝯ eũ passiõibꝰ ire rãcoris ⁊ ĩuidie: q̃bꝰ passiõibꝰ ĩpediebãtᷓ ab actuali ꝯsideratiõe v̄itatꝭ ꝑhibite de xp̃o. idõ machiñati sũt ĩ eiꝰ mortẽ: sicᷓ ⁊ ĩcõtinẽs ꝓpᷓ passionẽ ꝯcupiscibilᷓ eligit fornicari: qđ ñ alᷓs refugeret. Cõsiderandũ tñ q̃ illa noticia quã habuerᷓ de xp̃o ꝑ scripturas ꝓpharũ nõ erat certa certitudie euidẽtie: Tũ qz talᷓ certitudo solũ hᷓ ꝑ demõstrationẽ vᷓ sensũ: Tũ qz ꝓphetie p̃nt aliq̃ñ varie exponi. ⁊ idõ erat magꝭ noticia ꝓbabilᷓ ⁊ verisilis cõiecture: vel s̄m alios erat ibi certitudo adherẽtie: q̃ tñ p̃t ĩpediri in actu mõ p̃dicto. Per dicta p̃nt solui argumẽta ad vtrãq̃ ꝑtẽ: qz illa argumẽta q̃ ꝓbãt q̃ habuerᷓ noticiã d̄ xp̃o itelligẽdũ ẽ de noticia hitualĩ p̃dicto mõ. Alie ãt auctẽs q̃ dicũt ꝯtrariũ loquuntᷓ de actuali cognitione applicãte ad opus q̃ fuit ĩpedita ꝓpter passionẽ inuidie ⁊ rancoris. vt dictũ est.
✳ mysteriũ sibi datᷓ vt bñ opãdo in ea exerceatᷓ. mittitᷓ sꝑuꝰ Moraliter
vnꝰ alᷓ tertiꝰ cũ lex. ps̃. ꝓphetia legitᷓ: sz missus ceditᷓ eiicitᷓ: cũ sermo cõtẽnitᷓ: vᷓ qđ peius est blasphematᷓ. heredẽ vo q̃tũ in se ẽ occidit: q̃ filiũ dei ꝯculcauerit ⁊ sp̃ui grẽ cõtumeliã fecerit. ꝑdito malo cultore vinea alteri datᷓ: cũ donũ grẽ qđ supbꝰ spreuerit humilis accipit. l ¶ Et cũ audis. ⁊c̃. Chrys. Hec est
✳ differẽtia bonoꝝ

A ✱ differentia bonoꝝ hominū ⁊ maloꝝ. bonus enim compre-hensus in peccato gemit. malus autem fremit: nō q: peccauit: sed quia comprehensus est in peccato.

In ca. xxi. vbi dicit in postilla: In qua potestate hoc facis. i. qua auctoritate doces populum.

Additio. j. Ad maiorē harū questionū declarationē attēdendū est φ auctoritas docēdi apud hebreos duplex erat: quia aut ſm deriuationē generis: vt i ſacerdotib⁹: iuxta illud Aggei. ij. c. Interroga sacerdotes legē: aut ſm graduationē: sicut cū q̄s accipit gradū in ſciētia ab alio graduato habēte ad hoc ptātem: ⁊ tales erāt illi. lxx. viri qui ordinarie iudicabant populū: vt in libro thalmud ico q̄ dr chāhedrin tractat: ⁊ q: ꝑncipes sacerdotū hanc questionē mouentes sciebant xp̄m nō descendere ꝑ lineā masculinā ab aaron sacerdote: ⁊ ꝑ cōsequēs nō habere auctoritatē docendi sacerdotalez. idcirco dimisso hoc mēbro circa ſcdm q̄rebāt. s. Quis dedit tibi hanc potestatem: quia talis potestas ab ipsimet senioribus ⁊ sacerdotib⁹ ꝯcedenda erat ⁊ non ab alio. Ab imperatore eīm nō ꝑtinebat talis licentia impetrari: qḋ pꝫ ex hoc. nā cū xp̄s Luc. xx. c. ⁊. s. xxij. b. rn̄disset phariseis: q̄ sūt dei date deo. ex hoc nō fuerūt indignati herodiani q̄ ibi erāt: sed potꝰ contēti de responsione xp̄i. Sed cōstat φ doctrina diuine legis non est cesaris sed dei: hoc autem patet per cōmunē doctrinā eoꝝ ſm quā nullꝰ recipiebat: nec hodie tēpore captiuitatis eoꝝ auctoritatem docēdi legē recipiūt ab aliquo ꝑncipe q̄uis sint subiecti. ⁊ ideo ex his questionib⁹ tacite seipsos glorificabāt ⁊ xp̄m vilipendebant: quasi diceret nullā potest habere potestatē docendi nisi a nobismetipsis qui sumus doctores legis. vn̄ xp̄us in sua cauta responsione nō solū eis silentiū imposuit: sed etiā ipsoꝝ errorem exprobrauit. Errabant eīm in hoc φ nullam potestatem docendi attribuebant deo: sed hominib⁹ aut ex deriuatione generis vel graduatione ꝑsone vt dictū est. vnde xp̄s ostendit eis φ est alia auctoritas docendi preter illas ⁊ illis altior. s. ex deo. ⁊ ideo querit de baptismo Johānis in quo noua doctrina fuit diuulgata verū esset ex deo an ex hominibus: in quo includit φ possibile est aliquam doctrinā esse ex deo tm̄: sicut patet de baptismo Johānis: ⁊ per ꝯsequens remanebant confusi: eo φ ꝑsupponebant φ omnis auctoritas docendi erat

B ab hominibus modo predicto.

In eo. ca. vbi dr in postil. Judei ab abraā vel ipso heber.

Additio. ij. Hebrei nō dicuntur ab abraam ratione ꝓprij nominis: vt manifeste patet ꝑ litteras hebraicas vt ipsemet postillator tradit: Gen̄. xiiij. Cuius ratio est: quia abraam incipit ab aleph lr̄a. heber vero ꝑ eyn: ⁊ ideo si hebreus diceretur ab abraam inciperetur ab aleph quod nō est verum sed incipit ꝑ eyn: nec etiam dicunē hebrei ab heber: q: si sic ammonite ⁊ moabite q̄ de loth descendūt. similr̄ israelite ⁊ madianite q̄ descēderūt ab abraā: similr̄ ⁊ edomite q̄ descendunt de isaac oēs dicerenē hebrei: cū oēs ꝑdicti descendūt ab heber: vt manifestū est in lr̄a Gen̄. xi. ⁊. xvj. ⁊ in aliis: sed hec denomiatio accipitē ab abraā nō rōne ꝓprij nois sed alia rōne. Ad cuiꝰ euidentiaz attendendū φ iter mesopotamiā ⁊ terrā ꝓmissionis trāsit fluuius euphrates qui cū sit magnꝰ et vnus de q̄ttuor fluminib⁹ paradisi: vt habetē Gen̄. ij. idcirco in limitationibus terre promissionis vocatē fluuiꝰ simpliciter nō exprimendo nomē ꝓpriū qḋ est euphrates: vt hr̄ Exo. xxiij. d. vbi dr: Ponaz terminos ⁊c. A deserto vsq3 ad fluuiū. intelligitē de euphrate q̄ terminabat terrā ꝓmissionis ex parte mesopotamie: vt pꝫ ibidem: et q: abraam natꝰ fuit in mesopomia vbi thare pater suꝰ ⁊ alij cognati seruiebant idolis: ⁊ inde adductꝰ fuit diuina directione in terram chanaā vbi segregatus ad cultum diuinū edificauit altaria dn̄o inuocans nomen eius vt habetur Gen̄. xij. Idcirco abraam veniens in terr ā ꝓmissionis hebreus vocabatē. i. trāsfluuialis. heber eīm cuz eyn scripta hebraice trāsfluuialis significat: et ideo sicut illi q̄ veniūt de partib⁹ vltramontanis cōmuniter vltramontani dicunē: sic abraam in initio sue vocationis ad fidē in terra ꝓmissionis existens hebreus vocabatē: hoc est transfluuialis. vn̄ Gen̄. xiiij. b. Uenit vnꝰ de his q̄ euaserant ⁊ nūciauit abrae hebreo: qḋ idē ē dicere. vt si dicatē abrae trāsfluuiali. Ex q̄b⁹ pꝫ φ abraā dictus est hebreus: eo φ ex ꝑtib⁹ trāsfluuialib⁹ in terram sanctā venit: ⁊ q: ista trāsportatio fuit facta in ꝑncipio sui accessus ad fidē vł saltē sue publicationis: ideo inde cognominatꝰ est cum sua posteritate quasi a ꝑncipio sue fidelitatis: que quidē ratio pōt habere Josue. xxiiij. vbi sic: Hec dicit dn̄s trāsfluuiū habitauerunt patres vestri ab initio thare pater abraam ⁊ nachor: seruierūt dijs alienis. ⁊ sequitē: Tuli patrem vestrū abraā de mesopotamie finibus vbi in hebreo habetē: De heber fluuij. i. de transfluuio: ⁊ adduxi eum in terram chanaam. vbi. s. segregatus a parentib⁹ idolatris se publicauit diuino cultui mancipatū. ex predictis patet quare hismaelite idumite ⁊ hmōi nō dicūtur hebrei licet descendant ab

C abraā. Nā illi soli q̄ sequunē abraā in separatione ab idolatria ⁊ cognitōe dei hebrei debēt dici tanq̄ sequētes rōnē illius denoiationis: ⁊ h̄ est qḋ sequitē in preallegata auctoritate. s. iosue xxiiij. vbi loquēs de transportatōe abrae a partib⁹ transfluuialibus subiūgit: Multiplicauiq3 semē eius ⁊ dedi ei isaac: nullam faciens mentionem de hismaele ⁊ aliis: ꝯtr̄ dicit de isaac: Illiq3 dedi iacob: ⁊ esau dedi montē seyr. iacob vero ⁊ filij eiꝰ descenderunt in egyptū. Ex quib⁹ patet φ illi tantūmodo nominandi sunt trāsfluuiales q̄ descendūt ab abraā ꝑ isaac et iacob aliis exclusis ratione ꝑdicta.

In eo. ca. vbi dr i postil. Lapidē quē reprobauerūt edi. ⁊c.

Additio. iij. Fundamētū huiꝰ expositiōis quā dicit litteralē est fictiū seu fabulosum. nusq̄ eīm legitē in scripturis autenticis φ hoc contigisset in edificatione templi salomonis. s. φ aliquis lapis pluries fuisset reprobatꝰ in edificio: ⁊ deinde in caput anguli collocatus: licet magister historiarū hoc videatē dicere. vn̄ Rabbi abraam hebreus q̄ inter alios expositores hebreoꝝ magis videtur sequi lr̄alem sensum: hoc nō exponit de lapide materiali sed de spūali. dicit eniz φ lapis iste est ꝑplus israeliticus q̄ reprobatꝰ a gentib⁹ in captiuitate existens i posterū erit caput oīm nō ꝟtute ꝓpria: sed a dn̄o factum est illud cuiꝰ expositio licet falsa sit in hoc φ dicit φ ꝑplus ille q̄ modo captiuus est erit sublimatꝰ ꝓut ipse credit ꝑ hec sui messie. tn̄ habetur in dictis suis quoddā verū. s. φ hec lr̄a nō tractat de edificatione tēpli salomonis. Similr̄ Ra. Sa. exponit hanc auctoritatē dictā de xp̄o. vn̄ tenendū est φ ad lr̄am lapis iste ē xp̄s: qui dicitē lapis abscisus sine manibus Dan̄. ij. g. vt etiā aplus Petrus exponit Act. iiij. Non eīm esset xp̄i argumētū efficax si ex sensu mystico sumeretē: ꝓut dicit Augꝰ. ꝯ vincentiū donatistā: ⁊ q: ipsemet postil. reuocat illa que i h̄ loco posuit de sensu lr̄ali istius ꝟsus psalmiste in expositione illiꝰ ps̄. vbi de hoc largius tractat. iō ista ad p̄ns sufficiant.

D In eo. ca. vbi dr i postil. Sed h̄ nō videtē ꝯuenientē dictū.

Additio. iiij. Hanc questionē disputat sctūs Tho. in. iij. ꝑte q. xlvij. arti. v. in cor. questionis sub forma predicta. vnde in solutione ꝑncipali tenet eādem opinionē quā hic postillator conatur improbare: q̄ quidē improbatio nō videtē rationabilis. Ad cuius declarationē attendendū φ licet oīa q̄ in sacris scripturis credenda traduntē sunt a fidelibus tanq̄ vera certissime amplectenda: cum sint a deo reuelata: cuiꝰ testimoniū fidele est: quedā tamen de his q̄ ibidem etiam expresse traduntur sunt exponenda taliter vt nō credantē sub ꝓpria verboꝝ significatione: eo φ si sic acciperentē repugnarent rationi naturali: seu etiam alteri auctoritati diuine. ꝟbi grā. licet de deo in scripturis sacris dicantē expresse aliqua verba q̄ in ꝑma significatione signant illiꝰ localem motionē seu alterationē vel passionem ⁊ hmōi: vt cum dr in ꝑsona dei: Descendit deus vt videret ciuitatē Gen̄. xviij. c. Silr̄ Exo. iij. b. Descēdi vt liberarem eū de manu egyptioꝝ. q̄ locutiones in ꝓpria significatione signant deū localitē moueri. Similr̄ ⁊ alibi sepe legitē deū iratū fuisse vł penituisse ⁊ hmōi: nullo mō tn̄ talia sub ꝓpria significatione sunt credenda de deo: cum manifeste rōni naturali repugnant: q̄ deum penitꝰ imobilē atq3 imutabilē demonstrat. Similiter ⁊ ꝯtra auctoritatē sacre scripture dicentē Malach. iij. b. Ego dn̄s ⁊ nō mutor. vnde oportet hec ⁊ sīa de deo intelligi nō in ꝓpria ꝟboꝝ significatiōe s3 trāslatiue seu metaphorice: ꝓut Ambrosiꝰ declarat in. ij. lib. de trinitate. Silr̄ ꝯtingit ſm opinionē hebreoꝝ circa ea q̄ in scripturis sacris ve. testa. traduntē denotantia deitatē christi. dicūt eīm oīa talia nō in ꝓpria significatione esse intelligenda s3 similitudinarie seu metaphorice: quoꝝ motiuū est q: credūt φ deū incarnari implicat cōpositionē seu naturarū cōfusionē in deo q̄ manifeste sunt īpossibilia cū sint ꝯtra simplicitatē diuinā: ⁊ hoc ꝯtingit eis nō solū antiquis sed modernis: eo φ non possunt capere seu intelligere habitudinē nature assumpte ad verbū ſm verā catholicā traditionē: nec de hoc videtur esse multū mirandū: cū heretici q̄ nō solum auctoritates veteris test. recipiūt. sed etiam noui in quo expressius mysteriū deitatis xp̄i traditē q̄ in antiquo: vt cū dicit: Ego ⁊ pater vnū sumꝰ: vel anteq̄ abraaz fieret ego sum. ⁊ hmōi. in q̄bus ꝟbis ⁊ similib⁹ clarius exprimitē deitas xp̄i: sed hoc nō obstāte deitatē xp̄i negare conantur ꝑuerse exponētes ꝑdictas auctoritates vt Arrius ⁊ Sabellius ⁊ eoꝝ sequaces. Ex quib⁹ pꝫ manifeste φ licet scripture sacre ꝓphetaruz quē mentionē expssam faciūt de diuinitate xp̄i sint satis euidentes ad hmōi mysteriū fidelibus ostendendum: nō tn̄ ex his sumi-

 tur argu

E tur argumentū efficax ad hoc vt principes iudeoꝝ habuissent cognitionē de eiꝰ diuinitate: h̄ enī mysteriū tm̄ excedit capacitatē humanā qḋ raro vel nunq̄ sine auxilio diuino intelligi posset: h̄ est ꝙ petro expsse cōfitēti deitatē xp̄i dicendo: Tu es filiꝰ dei viui. Matt.xvi.c. christus r̄ndit. Caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi ⁊c̄. Ex q̄ p̄z ad mysteriū incarnationis intelligendū seu veraciter cōfitendū reuelatio diuina reqrit̄ ꝓpt̄ eiꝰ summā excellētiā: secus est de alijs ꝯditiōibꝰ xp̄i ī ꝓphet̄ antiq̄s cōtētis vt de tp̄e sui aduēt̄ ⁊ de signis eiusdē. silr̄ de ꝯditiōibꝰ ip̄ius xp̄i ⁊ de eiꝰ excellētia respectu alioꝝ ꝓpharū: ⁊ de mō aduenien di ⁊ h̄mōi: nā talia in ꝓpria significatione p̄nt accipi: nō enī excedūt cōem hūane intelligētie capacitatē: ⁊ sic p̄z ꝙ obiectio

Obiectio postillatoris est miranda propter dicta Burgen.

postillatoris in h̄ passu ē inualida. silr̄ ⁊ eius opinio nō videt̄ rōnabil̄ ex tribꝰ. Primo qr̄ p̄supponit falsū. s. ꝙ auctes antiq̄ testamēti sole sufficiūt ad cogendū hebreos ip̄sos recipiētes vt cognoscāt deitatē xp̄i. cuius oppositū patet ex dictis. Scḋo qr̄ exemplū qḋ inducit de incōtinente: cuiꝰ actualis cognitio p̄ticularis seu cōsideratio impedit̄ seu corrūpit̄ ꝓpter passionem imminentē: vt h̄r̄ in. vij. Ethico. non videt̄ ad ꝓpositū facere. nā incontinens s̄ꝫ habet estimationē verā in vniuersali: adueniente tm̄ passione corrūpit̄ estimatio vera p̄ticularis: s̄ꝫ in ꝓposito vtraq̄ꝫ estimatio est particularis seu singularis. Si enī principes iudeoꝝ estimassent christum esse deū anteq̄ꝫ ꝑ passionem impediret̄ h̄mōi cōsideratio: ita ꝙ crederēt ip̄m nō esse deū ꝓut opinat̄ postillator: manifestū est ꝙ vtraq̄ꝫ harum estimationū est singularis seu p̄ticularis: cū ī vtraq̄ꝫ estimatione xp̄s supponit̄ vt subiectū q̄ est ꝑsona singularis: tūc igit̄ aut sil̄ ⁊ semel estimauerūt xp̄m esse deū ⁊ nō esse deū q̄ sunt cōtradictoria: ⁊ ꝑ ꝯñs inestimabilia circa idē: aut primꝰ habitus totaliter corrūperet̄ ⁊ tm̄ remaneret in eis actualis ꝯsideratio s̄m quā ip̄m iudicarēt hoiem purū: cuiꝰ oppositū d̄r de incōtinēti s. ꝙ s̄ꝫ remanet in eo vera estimatio saltē ī vniuersali: vt ph̄s in eodē loco manifeste ōndit ⁊ sic exemplū nō facit ad ꝓpositū. Tertio qr̄ hec opinio nō ꝯsonat sacris scripturis q̄ circa hec allegant̄. nā in parabola xp̄i cū agricole dixissent: Hic est heres nō pōt rōnabiliter intelligi ꝙ ipsi estimassent eū heredē in diuinitate: eo mō q̄ ap̄ls ait ad Heb. i. a. Quē constituit heredē vniuersoꝝ. Nulla enī amētia ad tantā pōt cōiter deuenire insaniā vt credat diuinā maiestatē in ꝓpria ꝑsona supare. cōis

F enī cōceptus est etiā apud idolatras ꝙ deꝰ seu dij trāscēdunt oēs p̄ñtes. vñ ridiculū eēt dicere ꝙ eoipso ꝙ principes illi crederēt ip̄m esse heredē. s. deū verū: auderēt eū interficere. hoc etiā videt̄ ꝯ opinionē ip̄ꝰ postilla. met: q̄ dicit ꝙ qñ eū interficere voluerūt iam nō estimabāt ip̄m deū esse ꝓpter impedimentū passionis inuidie ⁊ h̄mōi: ⁊ sic iā non dicerent de ipso: Hic est heres. oportet igit̄ dicere vt ꝑ hoc qḋ dicebant: hic est heres. intelligebāt ꝙ erat hō tante excellētie ꝙ poterat vocari filius dei: nō ꝑ naturā: sed ꝑ specialē adoptionē seu excellentiam respectu ꝓphetarū alioꝝ qḋ verificat̄ de xp̄o etiam s̄m humanā naturā cōsideratō: cōtra quē nō obstāte tāta excellentia potuerūt estimare vt eū possent supare sicut ⁊ alios antea missos. nā magis ⁊ minus non variāt sp̄em s̄m ph̄m. silr̄ auctoritas bt̄i Petri dicētis Act. iii. c. Scio ꝙ ꝑ ignorantiā fecistꝭ sicut ⁊ p̄ncipes vr̄i. videt̄ facere ꝯ opinionē postil. nā s̄m eū debuisset dicere: ꝑ odiū vel inuidiā fecistis: hec enī fuit eā p̄ncipalis sui erroris s̄m postil. magis q̄ꝫ ignorātia. s̄m s̄o p̄mā opinionē q̄ est scī Tho. hec auctas ꝓprie sonat: eo enī ꝙ habuerant ignorantiā de xp̄o. s. de eius diuinitate ausi sunt ip̄m inuadere tanq̄ꝫ hoiem purū cui cōsonat auctoritas ap̄li. dicētis:

1. Cor. 2. b Nota

Si eī cognouissent. nunq̄ꝫ dn̄m glīe crucifixissent. qḋ denotat manifeste ip̄os nunq̄ꝫ cognouisse ip̄m fuisse dn̄m glīe. Et notādum ꝙ hec ignorātia nō excusat p̄ncipes iudeoꝝ a crimine: s̄ꝫ magis aggrauat cū eēt q̄dāmō ignorātia affectata. Nā licet nō attigissent ex scripturis ꝓphetarū ad cognoscendū xp̄i diuinitatem: eo ꝙ scripture de hoc loquentes sunt quodāmō exponibiles vt dictū est: debuissent tm̄ assentire sue doctrine: s̄m quā filiū dei se esse fatebat̄. tenebant̄ enī dicere ⁊ obedire xp̄o ī lege ꝓmisso: iuxta illud Deut. xviii. c. Prophetam suscitabit tibi ⁊c̄. Ip̄m audies: qḋ intelligit̄ de xp̄o ad lr̄am: ⁊ sic eiꝰ deitatem tenebant̄ credere tanq̄ꝫ ab eo dogmaticatā et ꝑ miracula cōfirmatā: s̄m qḋ Joh. xv. d. dicit̄. Si nō venissem ⁊ locutꝰ eis fuissem pctm̄ nō habuissent. nūc aūt excusationē nō habēt ⁊c̄. Fuerūt enim impediti ab adherendo doctrine xp̄i ꝑ inuidiā ⁊ odiū ip̄ius: ⁊ sic nec habitualiter nec actualiter crediderūt ip̄m esse deū. nā ꝑ scripturas antiquas de deitate loquētes nō omnino cōuincebant̄ vt dictū est: nec etiā ꝑ doctrinā xp̄i de se hoc testant̄ impedientibus rancoris ⁊ odij passionibꝰ. sicut enī hō cōiter natus est credere suo amico: sic ⁊ discredere inimico. Ex quibus bene

G quibus bene attentis sequit̄ correlarie ꝙ catholicus disputās cū hebreis vel eis p̄dicādo ꝑsuadens de mysterijs xp̄i non debet conari ad probandū deitatē xp̄i ex sacris scripturis ab eis acceptis. Possent enī hoc declinare ꝑ varias expositiones vt etiā postillator dicit in hoc ca. sed potius est procedendū ad ꝓbandū ꝙ ip̄e sit verus xp̄s in lege ꝓmissus q̄ est audiendus ⁊ cui est obediendū ex p̄cepto diuino: q̄ ostenso deitas xp̄i faciliꝰ probat̄ ꝑ doctrinā noui testamenti a xp̄o diuulgatā: ⁊ iste etiā est ꝓcessus sciētificus: qr̄ s̄m ph̄m. i. physicoꝝ. Connaturale ē nobis magis notis ad minus nota procedere.

Replica. In cap. xxi. vbi postil. dicit hebreos dictos ab heber. Burgē. obijcit cuiꝰ obiectio correcta est Gen. x. ⁊ xi. In eodē ca. vbi dicit̄: Lapidē quē reprobauerunt ⁊c̄. quē passum exponit postillator ꝑ figurā de lapide materiali ī edificio tēpli: ꝓut scholastica historia narrat: sed exponit̄ de xp̄o tanq̄ꝫ figurato p̄ncipaliter intēto: s̄ꝫ Bur. vult narrationē illā esse fictā: ⁊ vult primā lr̄alē expositionē esse de xp̄o: si Bur. accipit p̄mā ꝓ p̄ncipalit̄: h̄ nō negat postillator: s̄ꝫ ꝙ figura sit ficta nō ꝓbat sufficiēter Bur. ꝑ rabbi abraā q̄ minoris est auctis apud sanctā ecclesiā q̄ꝫ scholastica historia: immo plus fictū videt̄ ꝙ ille rabbi exponit lapidē de pp̄lo israelitico. Ille aūt expōnes adducte nō sunt lr̄ales sed figuratiue. Oportet igit̄ aliquā assignare figurā q̄ ⁊ si ficta foret: quia tm̄ nihil habet absurditatis pctm̄ non videt̄ cōmitti: qr̄ non omnis fictio pctm̄ est: patet Exo. vij. c. in. ij. correctorio. In eodē ca. vbi requirit postillator: an doctores ⁊ principes iudeoꝝ nouerant xp̄m in lege ꝓmissum ⁊c̄. Recitat etiā opiniones quorūdam dicentiū ꝙ nouerūt eum esse verū messiam ⁊c̄. sed nō nouerūt eū esse deum. hāc tm̄ opinionē postillator reprobat optimis rōnibus. Bur. aūt dicit scīm Tho. tenere opinionē illam quā reprobat postillator. ⁊ ideo pro scō Tho. certās magnaꝫ fac̄ cōmotionē q̄ stat ī certꝭ dictis. Pimū qr̄ iudei antiq̄ ⁊ moderni nō potuerūt: nec hodie p̄nt videre ⁊ intelligere modum vnionis nature humane ad verbū sine cōpositione ⁊ naturaꝫ cōfusione: igit̄ nō potuerūt eū cognoscere deū nec eiꝰ deitatē. Scḋm dictū sicut heretici male exponētes scripturas negant

H xp̄i deitatē: sic nō est mirū ꝙ hebrei ꝓpter falsas expositiōes h̄ idē negāt. Tertiū dictū ꝙ mysteriū deitatis xp̄i nō pōt intelligi sine sp̄ūli reuelatione ꝓbat h̄: qr̄ dictū fuit Petro Matth. xvi. c. Caro ⁊ sanguis nō reuelauit tibi. Quartū dictū: xp̄s ad uētus xp̄i ⁊c̄. q̄ in scriptura de xp̄o tradunt̄ nō excedūt cōem intelligētie capacitatē: sic̄ eiꝰ diuinitas. Ex quibꝰ dictis conat̄ Bur. ꝯcludere ꝙ opinio postillatoris ē irrōnabilis ⁊ obiectio eiꝰ ꝯ oppositā opinionē inualida. Hic p̄mo videndū ē de irrōnabilitate illoꝝ q̄ttuor dictoꝝ Burg. scḋo de rōnabilitate opinionis postillatoris. tertio de obiectionū valore cōtra opinionē oppositā. Quo ad p̄mū articulū videt̄ p̄mū dictū Burgē. valde irrōnabile: qr̄ ex eo sequit̄ nullū christianuꝫ cognoscere xp̄m esse deū. ꝓbat̄ ex dicto suo p̄mo: qr̄ nullus xp̄ianus p̄t intelligere modū vnionis hūane nature ad verbū: igit̄ s̄m illationē Bur. nullus xp̄ianus pōt scire xp̄m eē deū. añcedēs ē de ꝯ Leonis pape dicētis: deū ⁊ hoiem in vnā cōuenisse ꝑsonā nisi fides credat sermo nō explicat. excedit enī ⁊ multū supereminet humane rōnis facultatem: ⁊ cetera q̄ de hac ineffabili vnione scī doctores sentiūt. Illatio est Bur. ꝯñs aūt falsissimū: qr̄ xp̄iani non mō xp̄m sciunt esse deū: sed etiā ita tenacitē huic snīe adherēt vt sanguinē ꝓ ea effundere sint parati. stāt igit̄ simul ꝙ iudeoꝝ sapiētes ⁊ si cognoscere nō poterāt christi deitatē ex mō incarnationis: poterāt tm̄ scire ex scripture testimonio ꝓut post dicet̄: nec scḋm dictū Bur. rōnabile ē. nā etsi ꝑuersi doctores hebreoꝝ male scripturā exponētes ⁊ heretici ex prauitate volūtatis intelligere nolētes xp̄m dixerit non esse deū: ex hoc nō sequit̄ ꝙ ex sacra scriptura nō posset efficaciter ostēdi xp̄m esse deū: nā ꝑuersa scripture expositio auctoritatē scripture nō minuit: sicut negato p̄mo p̄ncipio principium ip̄m non est minꝰ verū: q̄nimmo remanet necessarie veritatis: sed sic ꝓteruiētes indigēt sensu ⁊ pena. q̄rto meta. nec postillator vult ꝓbationē ex sacra scriptura dicere sic efficacē: vt sufficere possit fideli ⁊ infideli praue ⁊ corrupte volūtati: nā vbi voluntas erroris se tenet ꝯtra rectā rōnem: ibi ꝑtinax pugna est s̄m bea. Hylariū do. x. de trinitate: cū enī scripture xp̄i deitatem sonātes ꝑ autēticos hebreoꝝ doctores bn̄ exponunt̄ heretici ⁊ alij cōtra rōnē ⁊ auctem eas exponētes fidē facere doct̄ ⁊ principibꝰ nō potuerūt nisi volūtate praua p̄cedente: cū hoc stat eos ex auctoritate sciuisse xp̄m esse deū. ⁊ si volūtas sic deprauata iudiciū recte rōnis absorbuisset: ex hoc non fuissent excusati prout p̄tēdit Burg. sicut nec incontinēs excusat̄ a peccato si in actu venereo rō dicat̄ absorpta: nec tertiū dictū Burg. valet

B valet vbi sacra scriptura plane dicit aliquid ad fidem ꝛ mores pertinēs ibi fides debet adhiberi: vt dicit btūs Aug⁹.xi. de ciuitate ca.iii. Cū igiꝫ sacra scriptura ꝓut autētice a doctoribus hebreoꝝ exponiꝫ clare dicit xp̄m fore deum ei fides ē accōmodanda. Nō igiꝫ apud doctos ꝛ principes iudeoꝝ ad id sciendum necessaria erat specialis reuelatio: sed sufficere potuit fides acquisita nō impedita ꝑ prauā voluntatē. nec Bur. ꝓbat suū ꝓpositū ꝑ ea q̄ dicebanꝫ Petro: qꝛ petrus añ missionem sp̄ūsancti fuit ideota ignorās scripturas de deitate christi loquentes. et ideo Petro fuit facta specialis reuelatio ꝓut dicit auctoritas allegata: secus est de principibus ꝛ de doctoribus iudeoꝝ. Ad falsificandū etiā hoc tertiū dictū Burg. valet scḋa q̄stio ꝓlogi doctoris subtilis: sed q̄rtū dictū videꝫ cōtradicere scḋo. Nā Burg. fundat scḋm dictū sup falsa expositione lr̄e sonantis deitatē xp̄i ex ea ꝯcludens ꝙ ꝑ sacrā scripturā a iudeis receptā non pōt efficaciter ꝓbari xp̄m esse deū. Nūc autē tp̄s sui aduētus in scripturis ita fuit occultatū in cōputatione hebdomadarū a Daniele descriptarū ꝙ nō solum apud hebreos: quinimmo apud catholicos doctores in expositione multa est diuersitas. Siliter ꝛ passus de Geñ. ꝛ alijs locis sonātes tēpus aduētus xp̄i hebrei antiq̄ ꝛ moderni exponunt corrupte: igiꝫ non pōt sumi argumentū efficax ex scriptura de christi aduentu sicut nec de eius deitate qḋ est oppositū q̄rti dicti. ꝛ fortasse ex scripturis planius ꝛ efficacius argumētū pōt sumi de xp̄i deitate q̄ȝ de sui aduētus tp̄e: qꝛ aūt habenꝫ hebreoꝝ expositores de p̄mo. de scḋo aūt nō. ꝓpꝫ igiꝫ Bur. inepta dicta nō debuit dicere opinionē postillatoris irrōnabilem. Qr̄tum ad scḋm articulū dico ꝙ positio postilla. est multū rōnabilis: quia fundaꝫ sup expositionem lr̄e apud doctores hebreoꝝ autēticā trāslatione chaldaica ꝛ ceteris q̄ rōnabiliter nullus iude⁹ intelligens audet negare: sed si q̄s negat nō facit h̄ rōcinādo: sȝ ꝯtēruēd o prauitate affectionis qḋ non facit ꝓbationē apud vientes rōne minus efficacē ꝓut.s. dictū est in ꝓbatione scḋi dicti Burg. Quo ad tertiū articulū dico ꝙ argumēta Bur. cōtra postil. nō valēt: nā primū. qꝛ false reportat postil. q̄si dixerit ꝙ sola auctoritas lr̄e sufficiat. nā postil. nō fundat ꝓbabilitatem positionis sue sup nuda littera: q̄ sicut dicit Burgen. varie pōt ꝛ corrūpi ꝛ exponi: sed fundat sicut dictū ē sup auctoritatib⁹ iudeoꝝ quos declinare eoꝝ docti non cōsueuerūt. scḋm Bur. argumentū est sophisma pertinēs ad vicū straminum. putat eni Burg. ꝙ qꝛ xp̄s est suppositū singulare ꝙ iudei vel alij non possent de eo habere estimationē in vniuersali quod falsum est: qꝛ de vnico supposito possunt multa vniuersalia demōstratiua concludi: videlicet ꝙ sortes est risibilis: corporeus sensibilis ꝛc. Nō solū in ꝑdicamētis qualitatis sed etiā quantitatis nō aduertit Bur. Auicē. v. meta. sue: qui dicit ꝙ omne vniuersale respectu subiecti in quo est singulare est: quia omne receptū recipiꝫ ꝑ modū recipientis. vniuersale igitur cōparatum ad intellectū singulare est: ꝛ tū de tali est sciētia ꝓprie dicta q̄ est cōsideratio in vniuersali cū qua stat ignorātia in particulari sicut exēplificat postil. de incōtinētu. Est igiꝫ exemplū illud bene ad ꝓpositū. sic igiꝫ docti iudeoꝝ habuerūt estimationē verā de christi deitate in vniuersali. particularis aūt estimatio fuit ꝓpter odiū illius ꝑsone ꝑpedita. Siłr tertiū argumentū Bur. cōcludit solū de actuali estimatione in singulari. de q̄ Apls dicit: Si cognouissent ꝛc. nō aūt concludit de vniuersali cōsideratione ꝑcedēte passiones excecātes fm quā dixerunt: Hic est heres. Per idē ꝺꝛ ad oēs auctes adductas ꝓ opinione. s. Tho. Nā ignorātia de q̄ loquiꝫ btūs Petrus similiter ꝛ Paulus intelligiꝫ ignorantia affectata q̄ ad doctos iudeoꝝ ꝓut etiā Bur. dicit in notabili: sed ignorātia affectata nō ꝓcedit p̄mo ex rōnis errore sed voluntatis prauitate puertende iudiciū rōnis circa particulare cuius vniuersale nouerat ꝓut vult exemplū de incontinēte. vñ patēt rōnes postillatoris ꝓ sua positione non esse inualidas: sed potius Burg. rationes in contrariū minime valere. C

Glo. ordi.

A B Et rñdēs ꝛc. Ca. XXII a ❡ Siłe factū ꝛc. Iterū arguit ꝑ parabolas: nō tacet qꝛ exasperati sunt: sȝ peioꝝ irā dei ꝑ aliā parabolā dicit eis esse venturā.
b ❡ Nuptias ꝛc. Nuptiarū thalamus est virginis vterus. De inuitatis ad nuptias solus Matthous narrat. Aliud siłe ex pte Lucas dicit de cena. i. eterno cōuiuio: de q̄ nemo ingressus repelliꝫ: sicut de p̄nti ecclia.
c ❡ Tauri. Quia p̄us ꝓphe: ꝛ post apli ab infidelib⁹ passi sunt: q̄ vob̄ mō sunt in exemplū quid sit vobis credēdū. Venite fide ceteris cōcordando.
Tauri Tauri sūt p̄res veterꝭ testamēti: qb⁹ indulta est licētia inimicos quasi cornu feriendi.
Altilia Altilia ab alendo. i. pinguia inter-

¶ obuians eoꝝ praue cogi
Et rñdēs Ca. XXII a
tiom de morte sua.
iesus dixit iterū i pa
a ¶ hic de ꝑsecutiōe aploꝝ arguit. b ¶ cōgregatio iustoꝝ. ¶ p̄hs ecclia
a rabolꝭ eis dicēs: Siłe factū ē rē- b
¶ deo patri.
b gnū celoꝝ hoi regi q̄ fecit nupti- c
¶ ꝑ icarnatiōis mysteriū eccliā filio copulauit. b ¶ ꝓua ꝓphas ꝑnūcios icarnatiōis.
as filio suo. Et misit seruos suos d
a ¶ iudeos qb⁹ in patriarchis h̄ ꝓmiserat.
vocare inuitātos ad nuptias: ꝛ no- e
a ¶ .i. credere. b ¶ aplos q̄ asserūt factā. vñ hic ꝺꝛ: Prandiū paratū est. i. mysteriū incarnationis impletum.
lebāt venire. Iterū misit alios ser- f
uos dicēs: Dicite inuitatꝭ: ecce prā- g
a ¶ doctrinā iusticie ꝛ mēsaȝ scripturarū ex oībus ꝓphetis ordinaui. ¶ introitus regni apertus in fide mee incarnationis: q̄ ante fuerat clausus.
c dium meū paraui: tauri mei ꝛ alti- h

Nico. de lyra.

Et rñdens ꝛc. Ca. XXII Postq̄ȝ ostēdit iudeos iuste reprobatos tanq̄ȝ ꝯtēptores diuine maiestatꝭ. hic ꝯsr̄ ondit eos iuste reprobatos tanq̄ȝ ꝯtradictores diuine veritatꝭ: cui cōtradixerūt tripłr. p̄mo ip̄az refutādo. scḋo ip̄az īpugnādo / ibi: Tunc abeūtes pharisei. tertio ꝯtrariū errorē amplexādo / ibi: Cōgregatis aūt phariseis. Primū ondiꝫ per parabolā inuitatoꝝ ad nuptias ꝛ nolentiū venire. ꝛ iō ipsis reprobatis. alij sūt vocati: in q̄ designaꝫ vocatio iudeoꝝ ad fidē xp̄i: vt videbiꝫ: quā recalcitrantes iuste a deo reprobati sunt. ꝛ gētiles loco eoꝝ merito sunt vocati. ꝛ ideo prima diuidiꝫ in duas ptes. qꝛ p̄mo descri- Diuisio
biꝫ iudeoꝝ reprobatio digna. scḋo gētiū vocatio benigna / ibi: Tūc ait seruis. Circa primū ꝺꝛ sic: b ❡ Siłe factū ꝛc. i. status ecclie militātis. c ❡ Hoi regi q̄ fe. nu. ꝛc. Nuptie iste nō possunt itelligi btītudo eterna in ecclia triūphāte: qꝛ infra ꝺꝛ ꝙ serui vocauerunt ad nuptias bonos ꝛ malos: et implete sunt nuptie. Diciꝫ etiā ꝯsr̄ ibidē ꝙ inuētus est ibi hō non habens vestē nuptialē: ꝛ ꝓpter hoc eiectus in tenebras exteriores. Ad beatitudinē p̄o celestē nō admittenꝫ boni cū malis: sed solum

Nico. de lyra

sed solū boni. nullus etiā ibi recept⁹ eiicietur: ꝛ iō ꝑ istas nuptias intelligiꝫ verbi incarnatio. Tūc eni de⁹ pater fecit nuptias filio suo qñ naturam humanā copulauit nature diuine in suo supposito: q̄ quidē nuptie celebrate sūt in vtero ꝟginali. de quo xp̄s: Exiuit tanq̄ȝ spōsus ꝓcedēs de thalamo suo. d ❡ Et misit ser. su. ꝛc. isti inuitati sunt iudei q̄bus data est lex ī q̄ facta est ꝓmissio de incarnatiōe xp̄i: vt patet Geñ. penul. b. Nō auferetꝫ sceptrū de iuda ꝛc. ꝛ Deutꝫ. xviii. c. Prophetam suscitabo eis de medio fratruȝ suoꝝ ꝛc. Serui aūt qui missi sunt ad vocandū inuitatos istos fuerūt ꝓphete q̄ clarius denūciauerūt ea de xp̄o q̄ obscuri⁹ erāt posita in lege. hortabanꝫ eni pplm iudaicū expectare christi aduentū: ꝛ tēdere ī ip̄m ꝑ fidē ꝛ bona opa. e ❡ Et nolebant venire. qꝛ nolebāt ꝺbis ꝓphetarū obedire: vt pꝫ ex decursu libri Reg. ꝛ Paral. f ❡ Iterū misit ali. ser. ꝛc. Isti serui scḋo missi fuerūt illi q̄ de ꝓpinq̄ denūciauerūt aduentū christi: vt Iohes baptista ꝛ discipuli christi missi ab eo in omnē ciuitatē ꝛ locū q̄ ip̄e erat ventur⁹: vt habeꝫ Luc. x. g ❡ Ecce prādi. meū paraui. videlicet sacra ecclie ꝛ doctrinā quib⁹ reficiꝫ aīa: ꝛ potissime sacramento eucharistie: in quo daꝫ nobis caro christi in cibum. ꝛ sanguis eius in potū. h ❡ Tauri mei et al. ꝛc. tauri sunt precepta moralia: altilia consilia superaddita. +Lu.14.d D

* Illi autem ne

Moraliter. b ❡ Siłe ē reg. ce. ꝛc. Istud nuptiale ꝯuiuium ē eucharistie sacramētū ad qḋ xp̄s inuitauit iudeos Ioh. vi. d. dicēs: Nō moyses dedit vob̄ panē de celo: sȝ p̄r me⁹ dat vob̄ panē verū de celo. Et istud ꝯuiuiū ī cena dn̄i fuit paratū. Per tauros ꝛ altilia significāꝫ sp̄ūalia dona q̄ ꝯferūꝫ ī huius sacramēti ꝑceptiōe deuota. d ❡ Et misit ser. i. aplos aliosq̄ȝ discipłos. g ❡ Dicite inui. i. iudeis a xp̄o iā inuitatꝭ. q̄ȝ aliq̄ renuerūt venire ꝑ negligentiā: ꝛ aliq̄ ꝑ occupationē terrenā: et aliq̄ ꝑ inimicitiā: qꝛ xp̄i seruos occiderunt. s. stephanū: iacobū fratrē iohānis ꝛ iacobū iustū: vt habeꝫ in actibus Aplorum. Moraliter

 * Et missis

E G quia interna charitate: noui testamenti preccones: contemplationis pena supna petentes. Occisa vel ab eo quod fuerant: vel per mortem carnis iam in requie positi. a ¶ Alius i vil. In villam ire est terreno labori inmoderate incumbere. Negociari vero terrenis lucris inhiare.

b ¶ Rex autem. Supra homo dum inuitabat et opera clementie agebat: nunc in vltione rex dicitur. c ¶ Et missis. Missis exercitibus: id est angelis per quos iudicium exercebit: persequentes perdit: et ciuitatem: id est carnem in qua habitauerunt cum anima in gehenna cremabit. d ¶ Nuptie quidem para. Omne sacramentum incarnationis peractum est natiuitas et passio etc.

e ¶ Ad exitus etc. Actiones sunt vie: exitus defectus actionum: quia plerumque facile conuertuntur quos i terrenis actibus prospera nulla comitantur.

f ¶ Ut videret discumbentes: id est vt videri faciat iudicandorum merita et discernat.

g ¶ Non vestitum veste nuptiali. confutatis autem phariseis supponit non omnes qui sunt in ecclesia esse dignos regno: ne torpeat sui. h ¶ Amice quo huc intrasti non ha. veste nup. amicus qui ad nuptias inuitatus. quomodo impudentie arguit.

i ¶ Ligatis manibus et pedibus. ligatur pena hic a malo noluerunt ligari. id est cohiberi. Manus que non extense ad elemosynam. Pedes tardi ad bonum. Ibi singula membra penis subijcientur: que hic singulis vitijs seruierunt. k ¶ Exterio. etc. quia hic iteriores habent tenebras cordis. l ¶ Multi autem sunt vocati. repulso vno in quo est corpus malorum exprimitur: generalis sententia infertur. Multi autem sunt vo. quasi et si de vno dixi: de multis est intelligendum.

† 23. di. c. ecclesie

† Ro. 20. b

† mar. 12. a Lu. 10 d

G Cum herodia

a ¶ fide ceteris concordando.
lia occisa sunt: et omnia parata: venite
a ¶ salutis sue preconium.
ad nuptias. Illi autem neglexe- a
a runt et abierunt: alius in villam su- b
am: alius vero ad negociationem
a ¶ alij non solum contemnunt: sed et persequuntur.
b ¶ de mortibus discipulorum dicitur quod supra in alia parabola de morte sua dixit.
suam. † Reliqui vero tenuerunt ser- c
uos eius: et contumelijs affectos
a ¶ vocem sanguinis.
b occiderunt. Rex autem cum audisset d
a ¶ tamen cum tranquillitate iudicans.
b ¶ romanis sub tito et vespasiano.
c iratus est: et missis exercitibus suis e
a ¶ iudeos interemit. b ¶ hierusalem.
perdidit homicidas illos et ciui- f g
a ¶ adhuc alios inuitat: quia sermo dei et si alicui laborat alibi requiescit.
tatem illorum succendit. Tunc ait h
d seruis suis: Nuptie quidem para- i
a ¶ iudei. b ¶ per legem et prophetas.
te sunt: sed qui inuitati erant k
e non fuerunt digni. Ite ergo ad l m
a ¶ vie sunt errores gentium. b ¶ cuius
exitus viarum: et quoscunque in- n
cunque conditionis. ¶ ad fidem.
ueneritis vocate ad nuptias.
a ¶ de iudea. b ¶ sectas gentium.
Et egressi serui eius in vias con- o
a ¶ sicut ecclesia inter celum et infernum est: indifferenter malos et bonos colligit.
gregauerunt omnes quos in-
uenerunt malos et bonos: et p
a ¶ crediderunt quotquot preordinati erant ad vitam.
implete sunt nuptie discumben-
a ¶ ad iudicium veniens illuminabit consciās.
f tium. Intrauit autem rex vt vi- q
a ¶ in fide requiescentes.
deret discumbentes et vidit ibi r
a ¶ omnes qui in malo sunt vnum. b ¶ i. fidem habentem non opera charitatis per que dominus ad sociandas sibi ecclesie nuptias venit.
g hominem non vestitum veste
¶ impudentie arguit.
h nuptiali: et ait illi: Amice quo- s
a ¶ per fidem non per operationem.
modo huc intrasti non habens
a ¶ noui hois sed veteris. b ¶ quia non locus negandi ibi est.
vestem nuptialem? At ille ob- t
mutuit. Tunc dixit rex mini- v
a ¶ ligantur pena qui ligati fuerunt culpa a bonis operibus.
i stris. † Ligatis manibus et pe- x
dibus eius mittite eum in te- y
a ¶ inferni. quia hic interiores habent tenebras. b ¶ oculorum in vanis vagorum. ¶ que de edacitate gaudij sunt.
k nebras exteriores: ibi erit fle- z
l tus et stridor dentium. † Multi a
a ¶ ad nuptias. b ¶ fide. c ¶ ad regnum
autem sunt vocati: pauci vero ele- b
a ¶ vt aliquid quasi eo ignorante extorquerent ab eo in quo argui posset.
cti. † Tunc abeuntes pharisei c

G ※ a ¶ Illi autem ne. quia iudei predicationem christi et apostolorum contempserunt: quia pauci comparatiue de iudeis crediderunt. cuius autem huius fuit cupiditas rerum temporalium. propter hoc enim sacerdotes conspirauerunt in mortem christi ne perderent ciuitatem et templum: in quo quidem de templo hauriebant pecuniam populi vt visum est capitulo precedenti sub obtentu cultus diuini. et hoc est quod subditur: b ¶ Et abierunt alius in vi. suam. alius in negociationem suam. Per laborem vinee intelligitur omnis occupatio corporalis circa terrena impediens diuina. per negotiationem vero occupatio mentalis circa talia. c ¶ Reliqui vero te. ser. eius et contu. af. occiderunt: quia iohes baptista ab eis est incarceratus et occisus. similiter iacobus frater iohannis et stephanus et alij discipuli christi et similiter prophete multi in testamento veteri. d ¶ Rex autem cum au. ira. est: quia a deo merito pro talibus sunt puniti. e ¶ Et missis ex. su. s. exercitu romanorum sub principibus tyto et vespasiano qui ex diuina ordinatione venerunt contra hierusalem. xlij. anno post christi passionem. f ¶ Perdidit ho. il. quia vltionem sanguinis christi et suorum discipulorum ab exercitu romanorum sunt trucidati et captiuati de iudeis vsque ad decies centum milia: vt dicit Josephus in libro de iudaico bello. g ¶ Et ciuitatem il. succendit. quia tunc hierusalem succensa est et templum in ea. h ¶ Tunc ait ser. su. Hic consequenter describitur vocatio gentium benigna: quia iudeis repellentibus fidem christi ab apostolis predicatam: apostoli de mandato domini transierunt ad predicandum gentibus per totum mundum: et ipsi deuote susceperunt fidem christi ad predicationem apostolorum. et hoc est quod dicitur Act. xiij. g. vbi Paulus loquens iudeis induratis dixit sic: Uobis oportebat primo loqui verbum dei: sed quoniam repellitis illud et indignos vos indicatis eterne vite: ecce conuertimur ad gentes. sic enim precepit nobis deus: et hoc est quod dicitur: Tunc ait ser. i. apostolis suis et alijs discipulis per diuinam reuelationem. i ¶ Nuptie quidem pa. sunt. i. mysteria christi impleta sunt. k ¶ Sed qui inuitati erant. s. iudei vt visum est. l ¶ Non fuerunt di. propter suam incredulitatem. m ¶ Ite ergo ad exitus vi. i. ad dispersiones gentium. n ¶ Et quoscunque inue. vo. ad nup. quia nullus volens fidem catholicam recipere repellendus est. o ¶ Et egressi ser. eius in vi. con. omnes quos inue. bo. et ma. quia in ecclesia militante admixti sunt boni cum malis. p ¶ Et implete sunt nu. di. quia fides catholica diffusa est per orbem vniuersum. q ¶ Intrauit autem rex vt vi. di. discernendo. s. merita et demerita credentium. Intrat autem dupliciter: generaliter intrabit in futuro iudicio. specialiter in morte cuiuslibet hois. r ¶ Et vidit ibi ho. non vesti. ve. nu. Ista vestis nuptialis est charitas que diuidit inter filios regni et perditionis: vt dicit Aug. Dicitur autem vestis nuptialis secundum Grego. quia ea indutus christus ad nuptias venit quando ex charitate incarnari voluit. Sequitur: s ¶ Amice quomodo huc intrasti. vocatur autem amicus peccator propter naturam: que ad imaginem dei facta est: et propter fidem informem que dei donum est: licet non sufficit ad salutem. t ¶ Et ille obmutuit. quia nullus potest respondere deo: sed propria arguente conscientia conuincitur et mutus efficitur. v ¶ Tunc dixit rex mini. i. angelis executoribus diuine iusticie. x ¶ Ligatis manibus et pe. quia post mortem non potest peccator bonum operari nec ad salutem reuerti. y ¶ Mittite eum in tene. exte. Tenebre enim interiores sunt tenebre mentales quas solum habent modo peccatores. tenebre vero exteriores sunt tenebre corporales quas cum predictis habebunt post mortem: quando in infernum detrudentur per diuinam sententiam. z ¶ Ibi erit fletus et stri. den. hoc autem expositum est ca. xiij. a ¶ Multi autem sunt vo. s. ad fidem catholicam. b ¶ Pauci vero ele. s. ad gloriam: quia pauci sunt. s. comparatiue respectu illorum qui sunt vocati ad fidem. c ¶ Tunc abeuntes phari. Hic ostenduntur iudei contradictores diuine veritatis ipsam impugnando. et diuiditur in tres partes: quia primo impugnauerunt christum de veritate iusticie. secundo de veritate doctrine, ibi: In illa die. tertio de veritate vite, ibi: Pharisei autem audientes. Prima in duas. quia primo ponitur phariseorum fallax interrogatio. secundo ipsius christi vera responsio, ibi: Cognita autem iesus nequitia eorum. Circa primum aduertendum quod pharisei maliciose conspirabant

H Uestis nuptialis que est

Diuisio

※ e ¶ Et missis exer. s. i. romanis qui dicuntur exercitus dei quia venerunt eius instinctu in vltionem mortis christi. f ¶ Perdidit ho. il. partim occidendo: partim captiuando. Tunc ait ser. suis. Sequitur: m ¶ Ite ergo ad exitus via. etc. hoc fuit impletum Act. xiij. a. cum Paulus et Barnabas constanter dixerunt iudeis: Uobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repellitis illud: et indignos vos indicatis vite eterne. ecce conuertimur ad gentes. sic enim nobis precepit deus. Sed qui veniunt ad conuiuium carentes veste charitate que est nuptiale vestimentum mittuntur in tenebras exteriores ligatis manibus et pedibus. per quod impossibilis exitus designatur. Tunc abeuntes phari. etc. sequitur: ※ Magister

Moraliter

A a • Cũ herodianis dicẽtes. Tãq̃ ignotis: vt facilꝰ de ciperẽt. qr timebãt turbas: qđ p se nõ audẽt: p̃sidiis manibꝰ ac tẽtant. Cũ herodianis. i. militib' herodis. Sub cesare au/ gusto qñ descriptio facta ẽ: iudea facta est tributaria. Hiis tri butis p̃positus est herodes antipatris filꝰ alienigena ꝛ ꝓseli tus rex iudeis ab augusto cõstitutus.

Erat ğ seditio in pplo aliis dicẽtib' debere dari tributa ꝓ securitate ꝛ q̃e te cũ romani pro oĩbus militẽt. pharisieis cõtra nitẽtibus nõ debere pplm dei qui decimas soluit: ꝛ cetera q̃ lex dicit humanis legib' subiacere. Mit tunt igit̃ pharisei si possent decipere. b Nõ est tibi cura ꝛc. Illuc ꝓ/ uocãt vt deũ magis timeat q̃ cesarẽ. Et ideo nõ debere solui tributa dicat: vt herodiani quasi auctorem seditio/ nis teneãt. c Hypocrite. Quia aliud sũt et aliud simulãt. d Red dite ergo. vel sicut cesar exigit imp̃s/ sionẽ sue imaginis: sic ꝛ deꝰ aiam lu mine sui vultus signatum. e Sa

Due e fuerũt hereses in/ deoꝝ

ducei ꝛc. due erãt hereses ĩ iudeis. Pharisei qui p̃ferebãt iusticiã traditi onũ ꝛ obseruationũ et saduceoꝝ qui et ipsi vendicabãt sibi q͛ nondũ erant id ẽ iusti. Saducei nãq̃ iusti interp̃tã tur q̃ resurrectionẽ corpoꝝ nõ credũt: ꝛ animas interire putãt cũ corpe. tur/ pitudinẽ fabule fingũt q̃ deliramenti eos arguat qui resurrectionẽ asserũt. põt aũt fieri vt in gẽte eoꝝ hoc aliqñ

Mystice.

acciderit. Mystice. hi oẽs septẽ re probi sunt qui tota hac vita q̃ septẽ di ebus est: steriles a bono ope sunt: qui bus misere mortuis: ad vltimũ mũda na ɔuersatio q̃ sine fructu ẽ trãsibit.

f Erratis. ideo

consiliũ inierũt vt caperent eum g in sermone. Et mittunt ei disci- c

a quasi minus notos: a quibꝰ minus ca uerẽt: ꝛ et reprehẽsi minus erubescerent.

b eo tpe herodes erat hierosolymis.

a pulõs suos cum herodianis: di b

a q̃si laudãtꝰ mysteriũ sui cordis simplr cis aptat: cosq̃ velit habere discipulos.

centes: Magister scimus quia c verax es et viam dei in veritate f

nõ times p̃latã personam.

b doces: ꝛ nõ est tibi cura de aliq̃. g

a idiscrete dicis ꝯtratẽ maiorib' ꝛ mĩorib'

Nõ ei respicis p̃sonã hoim. Dic ğ nobis/ qđ tibi videt̃: Licet cẽsũ b dari cesari an non: Cognita aũt i

a dolositate. b nõ ẽm verba coꝝ blan dẽ: sed ẽm cõscientias coꝝ aspere.

iesus neq̃tia coꝝ/ ait: †Quid me k

a qr aliud ẽ ĩ corde: ꝛ aliud simulãt ĩ ore.

c tẽtatis hypõcrite: Ostẽdite mi/ l

a denariũ q̃ ꝓ cẽsu soluit̃: q̃ ꝛ habet ima ginem cesaris q̃ ꝓ decẽ nũmis cõputabat̃.

hi nũmisma cẽsus. At illi obtu/ m

a genꝰ nũmi qđ ꝓ decẽ nũmis cõputabat̃

lerũt ei denãriũ. Et ait illis iesus:

a satis patet q͛ non de ignorãtia interro gat: sed vt ad verba coꝝ cõpetenter r̃ndeat.

Cuius est imago hec ꝛ superscri n

a tyberii p̃uigni augusti sb q̃ passus ẽ

o ptio: Dicũt ei: Cesãri. Tũc ait o

dñs tributum pecuniam.

illis†Reddite ergo q̃ sunt cesa/ †

a decimas: victimas. q̃ credere debu erunt mirant̃ q͛ nõ habeãt tẽtandi locum.

ris cesari: ꝛ q̃ sũt dei deo. Et au dientes mirati sunt: et relicto eo

a ĩfidelitatẽ reportãtes. q̃ pharisei abi

abiẽrunt.†In illo die accesserũt p

erũt. a qui interpretant̃ iusti. vt p fre quentiam vincerent.

c ad eum saducei/ q̃ dicũt non esse

pharisei credebãt ꝛ aie ꝛ corpis resurre/ ctionem: sed saducei etiam animas interire cum corporibus.

resurrectionẽ: et interrogauerũt eũ dicentes: Magister/ moyses dixit: si q̃s mortuus fuerit nõ ha bens filiũ / vt ducat frater eius vxorẽ illius: et suscitet semẽ fra tri suo.†Erant aũt apud nos se † ptẽ frẽs/ ꝛ pmꝰ vxore ducta de functus est: ꝛ nõ habẽs semẽ re/ liquit vxorẽ suã fratri suo: simili ter secũdus ꝛ tertius vsq̃ ad se ptimũ. Nouissime ãt oĩuz ꝛ mu

Ni. de lyra.

B * spirabãt cõtra christum: quoꝝ ma licia p̃mo ostendit̃: ꝛ hoc quadrupl̃r. primo in hoc qđ dr: a Consiliũ inierunt. vt ex collocutione cõi meli/ us ppenderẽt q̃liter possent eum deci pere. scđo cum dicit̃: b Ut cape rẽt eũ ĩ sermone. qr nõ poterãt eũ capere in malo ope: ꝛ qr facilius capi tur hõ in verbis q̃ in factis. tertio cũ subdit̃: c Et mittũt ei disci. s. Id est hoies xp̃o incognitos ẽm esti/ mationẽ coꝝ: vt coram ipsis audacius loq̃ret̃: ꝛ laxaret linguã ad aliq̃d dicẽ dũ vñ posset capi. q̃rto cũ subditur: d. Cũ herodianis. Isti eni hero diani erant milites herodis: qr ista q̃ stio fuit facta christo feria q̃rta añ pas sionẽ suã. ꝛ de herode legitur q͛ ipse erat in hierusalẽ cum exercitu suo in die passionis: quia venerat in hierl̃m ꝓpter solẽnitatẽ paschalẽ. sic ergo mi lites herodis missi sunt cũ discipulis phariseoꝝ vt discipuli possent eum ca pere in sermone: ꝛ milites statim ra/ perent eũ vt puniret̃ in corpore. Sic ergo patet q̃liter maliciose agebãt cõ/ tra eũ ꝟbo: qr p̃mo cõmendãt eũ ver/ bis: vt facilius inducãt eũ ad dicẽdũ aliq̃d ꝯ ptãtẽ cesaris: de q̃ volebãt si bi facere questionẽ vt videbit̃. dicunt ergo sic: e Magister scimꝰ qr verax es. in vita. f Et viã dei in ve. do. in sana doctrina. g Et nõ est tibi cura de aliq̃. in q̃ appa ret tua iusticia: et sic eũ cõmendãt: licet fallaciter de veritate vi te doctrine ꝛ iusticie. q. d. non dimittes timore cuiuscũq̃ hois etiã imperatoris dicere veritatẽ: ꝛ tũc ꝓponũt q̃stionẽ difficilẽ apud eos dicẽtes: h Licet cen. da. ce. an nõ. Ista q̃stio habuit ortum

habuit ortum a tpe natiuitatis xp̃i: qr ꝓut habet̃ Luc. ij. c. Ce C sar Augustus p̃cepit vt describeret̃ vniuersus orbis: ꝛ hec de scriptio p̃mo facta est in iudea: q̃ est in medio terre habitabilis et in ista descriptione oẽs ibãt ad ciuitates de quibꝰ erãt oriũ/ di: vt ꝓfiterent̃ se reddituros tributũ cesari: tũc surrexit q̃dã noie iudas natiõe galileus: q̃ dicebat h̃ esse iudeis illicitũ. q͛. s. recognoscerẽt ali quẽ dñm ĩ terris: sz solũ deũ q̃ in celis ẽ: ꝛ multos traxit ad se: vt h̃r act. v. ꝛ Jose phus idẽ refert. xx. lib antiq̃tatũ: ꝛ ex tũc

Josephus

aliq̃ huic opiniõi adherebãt. qr ista opĩo erat ꝓ libertate ppli: ꝛ ꝓ honore ipiꝰ dei videbat̃: econtrario alii asserebãt q͛ erat li citũ dare tributũ romanis: qr ꝓ defensio ne patrie militabãt: ꝛ ab hostibꝰ ꝛ a latro nibꝰ defendebãt: ꝛ pacẽ int̃ hoies ꝯserua bãt ꝛ iusticiã: hãc ãt q̃stionẽ maliciose ꝓ/ posuerũt xp̃o: vt si diceret nõ eẽ licitũ sta tim caperet̃ tãq̃ ꝯtrꝰ impatori: si ãt dice/ ret eẽ licitũ videret̃ eẽ ꝯtrꝰ libertati ppli ꝛ diuino honori: ꝛ sic icurreret maliuolẽ/ tiã ppli. i Cognita ãt ꝛc. Hic po/ nit̃ xp̃i r̃nsio. P̃rio r̃ndet ad coꝝ itẽtõz. k Quid me tẽ. ꝛc. q. d. nõ q̃rit̃ ve/ ritatẽ addiscere: sz me in ꝟbis capere. et xp̃s h̃ vocat eos hypocritas: qr aliđ p̃tẽ/ debãt: ꝛ aliud itẽdebãt. Cõseq̃nter r̃n/ det ad q̃stionẽ. l Ostẽdite mi. ꝛc. Id ẽ nũmã q̃ dat̃ annue ꝓ cẽsu ĩpatori. †mar. 12. b m At illi obtu. ꝛc. qr iste nũmꝰ q̃ da bat̃ ꝓ annuo cẽsu a q̃libet capitaneo do mus valebat. x. nũmos vsuales. ꝛ iõ vo/ cabatur denarius ꝛ erat de argento. n Cuius est ima. ꝛc. qr imago cesa ris erat impssa ĩ illo denario ꝛ nomẽ eiꝰ in circũitu. o Tũc ait ꝛc. qr redde re debitũ oĩbꝰ ẽ bonũ ꝛ iustũ: nõ ẽ aũt in cõueniẽs nec ꝯdictio q͛ hõ sit subditꝰ hoĩ ĩ tpalibꝰ ꝛ deo immediate ĩ sp̃ualibꝰ: ꝛ ma D xime qr iurauerant iudei s̃uare fidelita/ tẽ ꝛ reddere tributũ romãis a tpe põpei q̃ iudeã fecit tributariã romãis: ꝛ audiẽ/ tes mirati sũt: ꝛ relicto eo abiert̃ sic ꝯfusi. p In illo die. Hic ꝯñr ostẽdit̃ quõ ĩpugnauerũt xp̃m iudei ĩ ꝟitate doctrĩe ad quã ptinet resurrectio mortuoꝝ q̃ ẽ d articlis fidei. ꝛ p̃mo circa h̃ ĩponit̃ iudeo rũ interrogatio. Scđo xp̃i r̃nsio. ibi: R̃n/ dẽs aũt iesus. Circa p̃mã aduertẽdũ q͛ int̃ iudeos q̃dã erãt q̃ vocabant̃ saducei: q̃ recipiebãt tm̃ q̃nq̃ libros moysi: ꝛ dice bãt aiaz hoĩs mortalẽ: ꝛ p ɔñs negabãt resurrectionẽ ẽm q͛ Josephus refert de istis. xx. libro antiq̃tatũ: ꝛ magister in hi/ storiis vbi plenius tãgit̃ diuersitas que erat in sectis iudeorum: qđ ꝓpt̃ breuitatẽ omitto: Isti ğ mouerũt q̃stionem q̃ vide bat̃ eis insolubilis: ꝛ ꝓpt̃ h̃ videbat̃ eis resurrectio mortuoꝝ ĩpossibil̃. Et ponit̃ casus de muliere q̃ desponsata est septem fratribꝰ successiue: qr qñ aliqs moriebat̃ sine filio: fr̃ eiꝰ tenebat̃ accipere vxorẽ ad suscitandũ semẽ fratri suo: ita q͛ p̃mꝰ filius natus nõ ascribebat̃ generãti sed mortuo fratri: ẽm q͛ scribitur Deut. xxv. ista ğ mulier sine ꝓle suscepta mortua est post oẽs frẽs. ꝛ iõ ꝓponũt q̃stionẽ xp̃o.

†2 3. q. 8. c. militare. et c. q̃cq̃d tur/ bat̃ ꝛ. q. fi. c. si mortem c. cõuenior

†mar. 12. b. Luc. 20. c Act. 23. b.

†mar. 12. b.

* In resurrectione

* e Magister scimꝰ ꝛc. Chrys. Hec est hypocritarũ p̃ma simulatio: qr laudãt q̃s pdere volũt: † Reddite ergo q̃ sunt ce. ꝛc. Orig. Mũdi p̃n/ ceps diabolꝰ cesar dici põt. nõ ei ꝟo red/ dere possumꝰ q̃ sua sunt: nisi p̃us p̃ncipi mũdi reddiderimꝰ q̃ sũt sua. i. nisi deposuerimꝰ maliciã vniuer sam. In illa die accesse. ꝛc. Sequit̃: ꝛ Erãt apud ꝛc. p istos septẽ q̃ non reliq̃runt semẽ designat̃ vniuersitas desi/ dentiũ q̃ ex suis operibꝰ nõ relinquũt aliq̃d memoria dignũ.

Moraliter

* In resurrectione

E F a ¶ Erratis. ideo quia nescitis scripturas. Unde sequitur vt nesciant virtutē dei. b ¶ In resurrectiōe. Resurgent quidem corpora que possent nubere ꝛ nubi: qḋ de his dr̄ qui habent mēbra genitalia: sed alia rōne nō nubēt. c ¶ De resurrectione ꝛc. hoc quidē de resurrectionis conditionibꝰ q̄stioni ꝓposite reddidit. De ipsa vero resurrectione contra infidelitatē eoꝝ ita ait: De resurrectione aūt mortuoꝝ: ita testimoniū pōit: quod videt ambiguū: vel nō satis ad resurrectionis pertinet veritatem: quia illi ꝓphetas (vbi aperta sunt testimonia) nō recipiunt: sꝫ tm̄ q̄nqꝫ libros moysi. Et hic de resurrectiōe: ꝛ alibi de diuinitate quedā coram contēptoribꝰ inuenit dn̄s dixisse: nō vt daret sanctū canibus: ꝛ mitteret margaritas ante porcos: sed qꝛ inter eos qui tentabāt erant aliq̄ qui vtiliter audiebant: quos ꝓ aliorū imūdicia negligi nō oportebat. d ¶ Nō legistꝭ. In moyse queꝫ recipitis: alioq̄n posset apertiora de resurrectione testimonia ꝓphetarum dare: sed ꝓphetas saducei nō recipiūt. e ¶ Deus abraam ꝛc. qui tū mortui erant quādo hec dicebat. ergo per hoc animas ꝓbat permanere post morteꝫ: non eñ diceret deus non existentiū. Et sic introducit ꝛ corporuꝫ resurrectio q̄ cū animabꝰ bona vel mala
† Exo.3.c Mar.12.c gesserūt. Deus abraam ꝛ isaac ꝛ iacob. per hoc ꝓbat eternitatē animarum. ꝛ statim infert: Non est deꝰ mortuoꝝ sed viuentiū. vt cuꝫ ꝓbauerit animas permanere post mortē: consequēter introduceret etiam corpoꝝ resurrectio que cum animabus bona vel mala
† mar.12.c gesserunt. f ¶ Silentiū. Nota venena inuidie superari posse: sed difficile cōq̄escere. g ¶ Cōuenerūt. vt multitudine vincerent quē nō poterant ratione. In tentando cōueniūt qui in doctrina ꝯtrarij sunt. Jam confutati erāt in ostensione denarij: tū viderant etiaꝫ saduceos obmutescere: sed tū maliuolētia ꝛ liuor nutrit īpudentiā. h ¶ Tentans eum ꝛc. Mar. ait: ꝙ ei sapientē respondenti dn̄s dixerit: nō longe es a regno dei. Potuit eniꝫ fieri vt qui tentans venit responso dominico conuersus sit. vel tentatio non est mala quasi violentis decipere: sed cauta volentis amplius experiri ignotum.

lier defūcta est: In resurrectiōe a
a ¶ opinabant ꝙ si resurgerent ꝙ ita tunc sicut nūc in hoc seculo viuerent.
ergo cuius erit de septeꝫ vxorꝝ?
Oēs eñ habuerūt eā. Respō- b c d e
a dēs aūt iesus ait illis: Erratꝭ ne
a ¶ q̄ resurrectionē asserunt. b ¶ qui pōt corpora suscitare.
sciētes scripturās / neqꝫ vrtutē dei: f
¶ viri ꝓducent.
b In resurrectiōe eñ neqꝫ nubēt g
a ¶ femine ꝓducent. ¶ ecce spūalia cōuersatio. i. sine labe corruptiōis visione dei fruentur qui ibi erunt.
neqꝫ nubentur: sed sunt sicut an h i
c geli dei in celo. De resurrectiōe
a ¶ in moyse quē recepistis.
d autem mortuorum nōn legistꝭ / qḋ dictum est a deo dicente vo-
e bis: † Ego suꝫ deus abraam / deus isaac / ꝛ deus iacob. Non est deus mortuorum sed viuentiū. k
a ¶ simpliciter gradientes miracula venerantes sequūtur doctrinam.
† Et audiētes turbe mirabantur in doctrina eius. Pharisei au- l
¶ sapienti responsione.
f tem audientes ꝙ silentium im-
a ¶ non habentes quid dicerent.
g posuisset saducēis / conuenerūt m
a ¶ vnꝰ ꝓ oībꝰ legisdoctor vt si vincat: oēs victores habeāt: vl' si vincit solꝰ erubescat.
in vnū: ꝛ iterrogauit eū vnꝰs ex n
a ¶ nō scire desiderās. b ¶ ¶ cuiꝰ nō vult esse discipulus.
h eis legisdoctor tēntans eū. Ma- o p
a ¶ egregiū.
gister quod est mandatum mā-
h Diliges dn̄m

Nico.de lyra

F ⁂ a ¶ In resurrectiōe ḡ cuiꝰ erit de se. vxor. q. d. īpossibile est ꝙ detur alicui eoꝝ determinate. cuius causa subditur: b ¶ Oēs enim habuerunt eam: ꝛ per consequēs eadem ratione si debeat assignari vni: et alteri. Itē nō videtur possibile ꝙ detur septem fratribꝰ simul: qꝛ est contra legem moysi ꝙ duo fratres simul coniūgantur vni mulieri matrimonialiť: ꝛ ex hoc intendūt concludere ꝙ īpossibile sit animā imortalem esse ꝛ hominem resurgere. c ¶ Respondēs autem iesus. Hic ponit xp̄i responsio. vbi tria facit per ordinē: quia primo ostendit eoꝝ errorē: ꝛ erroris causam dicens: d ¶ Erratis. in hoc supple ꝙ resurrectionē negatis. e ¶ Nescientes scripturas. Ipsi eñ nō recipiebant scripturas ꝓphetarū in quibus fit expressa mentio de resurrectione mortuoꝝ: vt hr̄ Dan. xij. a. Multi qui dormiūt in puluere terre euigilabunt ꝛc. et Ezech. xxxvij. a. Facta est sup me manus dn̄i ꝛc. Et ex ignorātia istarū scripturarū ꝓcedebat error eoꝝ. Secūda causa tangitur cū subditur: f ¶ Neqꝫ virtutē. si eñ bene cōsiderassent virtutem dei: que pōt aliquid ex nihilo facere: qḋ ipsi habebāt necesse concedere ex quo recipiebant libros moysi vbi fit expressa mentio de creatione mūdi: nō negarent q̄n posset resuscitare mortuos. Secundo soluit argumentum eorum / dicens: g ¶ In resurrectione eñ neqꝫ nu. i. viri nō accipient vxores. h ¶ Neqꝫ nubentur. i. mulieres nō accipient a viris: quia homines nō resurgent ad vitam carnalem cibis ꝛ venereis vtentem. i ¶ Sed erunt sicut angeli dei. viuentes G visione ꝛ fruitione dei: ꝛ sic patet eorum argumentuꝫ nihil cōcludere: quia illa incōuenientia ad que deducebant nō sequūtur nisi ex suppositione ꝙ actus carnales venereoꝝ sint in resurrectione: quod patet esse falsum. Tertio confirmat veritateꝫ resurrectionis auctoritate scripture dicentꝭ Exo. iij. k ¶ Ego sum deus abraā ꝛ deus isaac ꝛc. Quādo eñ dn̄s protulit hec verba illi patriarche erāt mortui corporaliť: cū ergo aliquis nō possit esse deus rei nō existentis: vel eius qḋ est nihil quod idem est: qꝛ creature ad deū est relatio realis q̄ non pōt fundari ī nihilo: oportet ergo ꝙ isti patriarche aliquo modo eēnt: ꝛ iō cum nō viuerent vita corporali. sequiť ꝙ aīa adhuc viuebat: ꝛ ꝑ cōsequēs ꝙ imortalis erat: quare non destruiť destructo corpore: ꝛ ꝑ cōsequēs sequiť ꝙ resurrectio erit: quia aīa nō potest esse ꝑfecte quietata: nec beata nisi vniatur cuꝫ corpore: ad cuiꝰ vnionē habet inclinationē naturalem. Considerandum tamen ꝙ saluator hīc accepisset auctoritatē magꝭ expressam de imortalitate aīe ꝛ futura resurrectione auctoritatē s. ꝓphetarum vt visum est: sed illa non recipiebať a saduceis: ꝛ ideo non fuisset efficax contra eos. l ¶ Pharisei autē. Hic cōsequenter ostēdit qualiter impugnauerāt xp̄m in veritate vite in hoc ꝙ ꝓposuerūt sibi q̄stionē tentatiuā de p̄mo mandato legꝭ. Circa qḋ primo poniť eoꝝ interrogatio. Secūdo ponitur xp̄i responsio / ibi: Ait illi iesus. Circa primū dr̄: Pharisei aūt ꝛc. Licet eñ ipsi essent contrarij saduceis in opinione de aīe imortalitate ꝛ de mortuoꝝ resurrectione vt visū est: tū conueniebāt cū eis in christi persecutione. ꝛ ideo audiētes ꝙ silentium iposuisset eis. m ¶ Cōuenerunt in vnū. ad inuadendū ipsum xp̄m alio mō ꝛ ad ip̄m venerūt in magna multitudine ad magis eū terrendū. n ¶ Et interrogauit eū vnꝰ ex eis: vt si confusus esset solus videretur cōfundi: si autem vinceret oēs viderenť ꝑ eum vicisse: s̄m qḋ dicit Chryso. o ¶ Tentans eum. capere. s. in sermone. Marcꝰ tū videtur ꝯtrariū dicere. xij. ca. vbi dr̄ ꝙ xp̄s dixit isti legꝭ doctori querēti de primo mandato legis: nō lōge est a regno H dei. Dicendū ꝙ iste in p̄ncipio venit mala intentione cū aliis: sed postea audita xp̄i respōsione vera: penituit ꝛ xp̄i respōsionē approbauit dicēs: Magister in veritate bene dixisti ꝛc. vt habeť Marc. xij. ꝛ tunc xp̄s videns eius pn̄iam intulit verba p̄missa di. Non longe est a regno dei ꝛc. Simile autēꝫ habeť Joh. vij. vbi dr̄ ꝙ p̄ncipes ꝛ pharisei miserūt p̄ministros vt cōprehenderent iesum. Illi aūt audientes xp̄i predicationē penituerunt: ꝛ sic ad p̄ncipes redierunt: ꝛ cū quererent ab eis quare nō adduxissent eū. responderūt: nunq̄ locutꝰ est sic homo. cōsequēter preponiť questio: p ¶ Magister qḋ est mandatū magnū in lege: credebat eñ ꝙ statim respōderet de mādato p̄mo prime tabule: Nō habebis deos alienos. ꝛ tunc habuisset argumētū contra eum de precepto charitatis quod est maius: sicut et charitas est maior virtus ipsa fide.

⁂ Ait illi iesus

✳ g ¶ In resurrectione eñ ꝛc. resurrectio spūalis est a morte culpe ad vitam grē q̄ est arra glīe: ꝛ ideo qn̄ hec resurrectio firmata est ꝑ ꝓpositū cauendi recidiuū firmatū ꝓfessiōe religionis: ꝛ etiā obseruatū: tūc est silitudo ad angelicā vitaꝫ: qꝛ per castitatem fit conformitas angelice puritati. angeli similiter nihil propriuꝫ possident in hoc mūdo ꝛ obediunt continue ipsi deo. p ¶ Magister quod est mandatū magnū in lege. Chryso. De magno mādato interrogat qui minimū nō obseruat. Et istis sunt similes multi studentes qui querunt alta et subtilia cū tū adhuc ignorēt cōem doctrinā ꝛ p̄ma rudimēta: volentes volare anteq̄ alas habeant. et sic in vanū laborāt. Moraliter

✳ In his

A M Exo.20.a Ibidem.b a ¶ Diliges dn̄m deū tuū. Fictā ꝯscientiā interrogātis dn̄s pmo respōso pcutit. Deus tu⁹ vnus est. Nō assumes nomen dei tui in vanū. Obserua diē sabbati. hec tria ad dilectionē dei ptinēt. Cuius cogites vnitatē: veritatē: voluntatē. b ¶ Ex toto corde. Integritas fidei exprimit. In tota aīa pfecta obediētia exigit. In tota mē te pseuerātia ostendit. c ¶ In his duo. nā ideo due tabule leḡ date sūt in quib⁹ erāt. x. pcepta legis q̄ sūt de cachordū psalteriū. Tria in vna que sunt ad deū. vij. in altera q̄ sunt ad pximū.

Exo.20.a In pma primū est: Ego sū dominus de⁹ tuus qui eduxi te de terra

Deu. 5.a egypti. Non habebis deos alienos: q2 christus cum pre et filio τ spūscto

Exo. 20.b vn⁹ est deus. Scdm: Non assumes nomen dei tui in vanū. i. nomē xpi nō debet in vanū accipi: vt putem⁹ eū factum p quē oia facta sunt. Quia vero vnus de⁹ est pater τ filius τ spūssanctus. In spūscto. i. in dono dei requies nobis pmittit. vn̄ tertiū sequitur:

Ibidem Memēto vt diē sabbati sanctifices: in eo nō facies oē opus. In altera

Ibidem p oia pcepta tabula. Honora patrē et matrē: τ nō occides: nō mechaberis: non furaberis: nō falsum testimoniū dices: non cōcupisces vxorē pximi tui: nō ꝯcupisces rē pximi tui. d ¶ De christo. siue venit siue vēturū creditis: quem purū hominē asseritis. e ¶ Dixit. Istud dicere est equalē sibi filium generare. f ¶ Dn̄o. Nō ꝓ3 q̄ d eo natus: s3 q̄ d pre sp fuit. g ¶ Quō. Repugnātia sē hec ꝓ3 vr̄m itellectū.

☞ Et nemo

¶ id est diligere debes.

a gistū in lege? Ait illi iesus: † Dili a b ges dominum deum tuum ex to
a ¶ ex toto intellectu: vt nullū in cōfessione diuinitatis relinquas errori locū. b ¶ .i. voluntati: vt nihil ei ꝯtrariū velis.
tō corde tuo: et in tōta aīa tua:
a ¶ .i. in memoria nil reminiscēs q̄ min⁹ deo sentias. a ¶ dignitate. b ¶ ordine.
τ in tōta mente tua. Hoc ē maximūm τ pmūm mādatum. Se c
a ¶ τ si in executione sit pmū. b ¶ nō par. ¶ quia de dilectione.
cūndū autē simile est huic. † Di
a ¶ in pximo qd dei bonitate factus est. b ¶ id est tuam substantiam.
liges pximūm tuū sicut teipm.
a ¶ .i. ad hec duo refertur totus decalog⁹ τ monita pphetarū ibi habent finem.
c In his duobus mandatis vni d
a ¶ pēdet: q2 illo ferē vbi h3 finē. b ¶ q̄ ad tentādū venerāt: occasionem dederunt sue confutationis.
uersa lex pēndet τ pphete. Con e
gregatis autem pharisēis interrogauit eos iesus/ dicēs: Quid †
d vobis videtur de christo/ cuius f
a ¶ sm carnē. b ¶ nō rephēdunt q̄ dauid filiū dicunt: s3 q2 filiū dei esse nō credunt.
filiūs ē? Dicūt ei: dauid. Ait il g
¶ si purus est homo.
lis: Quomōdo ergo dauid i spi h
a ¶ nō de corde suo s3 in spūscto. b ¶ q̄ non
ritū vocat eū dominūm dicens: i
ait eū sm vos. ¶ pater. ¶ filio.
c f † Dixit domin⁹ domino meo/ se k
¶ non ad horam.
de a dextris meis: donec ponā l
¶ inobediētes. ¶ subijciam tibi volentes vel nolentes.
inimicos tuos scabellū pedum
tuorū? Si ergo dauid vocat eū m
a ¶ qd ē sm deitatē. b ¶ qd est sm carnē.
s dominūm / quomodo fili⁹ eius

Ni. de ly.

B ☞ a ¶ Ait illi iesus. Hic ponit christi respōsio. b ¶ Diliges do. de. tu. τc. hoc est primū τ maximum mādatū: hic tria sūt vidēda de ipso pcepto charitatis. primū est q̄liter sit intelligendū. scdo q̄liter sit pmū. tertio q̄liter implēdū. ¶ Circa primū sciendū q̄ istud pceptū in q̄tuor locis traditur in scriptura. s. Deut. vi. vbi ponunt tria: Diliges dn̄m deū tuum ex toto corde tuo: τ ex tota aīa tua: et ex tota fortitudine tua. τ h Matth. xxij. vbi dimittit fortitudo: τ duob⁹ alijs addit vnū q̄ de⁹ diligat ex toto corde et ex tota aīa et ex tota mēte. Marc. aūt. xij. ponunt ista tria τ addit q̄rtū scz ex tota virtute: qd est idē cū eo qd dr Deut. vi. et ex tota fortitudine. et eodē mō Luce. x. habet: nisi q̄ dr ibi ex oīb⁹ virib⁹ tuis. qd idē est cū eo qd dr: ex v̄tute vel ex fortitudine: τ sic p3 q̄ q̄tuor ista sūt de rōne isti⁹ pcepti. s. diligere deum ex toto corde: ex tota mēte: ex tota aīa. τ ex tota fortitudine. cui⁹ rō est: q2 diligere ē actus volūtatis. Duplex ē aūt actus ipsius: vn⁹ est elicitus τ alter iperatus. Actus autē elicitus est q̄ imediate egredit ab ipa volūtate: τ iste act⁹ tāgit cū dr: Diliges do. de. tu. ex to. cor. i. ex tota volūtate: q2 sicē ex corde oriē mot⁹ ad alias ptes corpis: ita volūtas mouet alias potētias aie. Actus aūt iperat⁹ volūtatis ē actus alteri⁹ potētie mote ad suū actū p ipam volūtatē. p volūtatē aūt informatā charitate mouet intellect⁹ ad assentiendū his q̄ sunt fidei τ ad meditandū de dō dilecto: τ iste actus significat/ cū subdit: In tota mēte. ibi enī accipit mēs p ipso intellectu: vlteri⁹ p volūtatē mouet appetitus sensitiuus: vt ꝯformet supiori pti: q2 sicē sphera supior mouet inferiores suo motu: ita volūtas appetitū sensitiuū: vt hr. iij. de aia. τ iste actus notat/ cū dr: Et i tota aia. p aiam enī hic intelligit ps sensitiua: sm qd scribit Gen. i. c. Fact⁹ est hō in aiam viuentē. i. vitā aialē τ sensibilē corpi dantē: vt dicit glo. vlteri⁹ p volūtatē mouent potētie motiue τ executiue ad operādū ex dilectione. τ h notat cū subdit: Ex tota fortitudine tua. vel ex oibus virib⁹ tuis: qd idem est. patet

Phus

est. p3 q̄ primū. ¶ Circa scdm ꝯsiderandū q̄ aliq̄d dr pmum dupliciter. Vno mō origine: τ sic illa q̄ sūt impfectiora priora sūt in illis q̄ pcedūt de potentia ad actū: vt dr. ix. Metaphysice. Alio mō dr aliq̄d pmū dignitate seu pfectione. h q̄ scdo mō pmitatis mādatū de dilectione dei dr pmū: q2 origine dilectio pximi prior est sm qd dicit btūs Joh. i. canonica ca. iiij. d. Qui nō diligit frēm suū quē videt: deū quē n̄ videt quō pōt diligere. τ sic p3 secūdū. ¶ Circa tertiū ꝯsiderādū q̄ totū τ pfectū idē sūt: vt hr. iij. physi. τ iō diligere deum ex toto corde τ ex tota aia: τ sic de alijs ē diligere ex pfecto corde vel ex pfecta aia: τ sic de alijs. Perfectū aūt dr aliq̄d dupliciter. Vno mō qn̄ nihil sibi deest de pfectione sibi possibili. Alio mō qn̄ nihil sibi deest de pfectiōe sibi debita vel cōpetēti: sicut hō mediocris stature dr pfecte q̄ntitatis: licet non habeat q̄ntitatē gigātis. sic ergo accipiēdo pfectū pmo mō: sic implet pceptū dilectiōis in patria: q2 mens ibi fert in deū totaliter τ pfecte q̄ntū sibi possibile ē τ sine aliq̄ interruptione: τ sm h dicit Aug⁹. lib. de pfectione iusticie q̄ mādatū charitatis solū implebit i patria. vbi erit charitas perfecta. Si aūt accipiat pfectū: scdo mō sic implet in via: qn̄ nihil diligit ꝯ deū. Ista enī est pfectio q̄ debet inesse ex debito necessitatis: et h sufficit ad salutē. Diligere ḡ deū ex toto corde h mō est sic diligere deum q̄ nihil diligat ꝯ ipsum. Sequitur: e ¶ Scdm aūt sile est hu. Diliges pximū τc. i. ad eādē btitudinē ad quā diligis te. d ¶ In his duo. man. τc. Sicut enī in speculatiuis oēs ꝯclusiōes depēdēt ex h pncipio: de q̄libet affirmatio vel negatio: sic in opabilib⁹ oia depēdēt ex dilectione di pncipaliter: τ ꝯñr ex dilectiōe pximi. ppē hoc oia mādata legis τ monitiones nō sunt nisi q̄dā explicationes istoꝝ duoꝝ mādatoꝝ: q2 oia ordinātur ad dilectionē dei τ pximi: vt p3 intuenti. τ silr doctrina pphetarū ad h ordinatur. e ¶ Cōgregatis aūt τc. Hic ꝯñr ostēdit phariseos esse ꝯtradictores diuine veritatis errori ꝯtrario adherēdo. Ad cui⁹ euidētiā ꝯsiderandū q̄ licet pharisei et legisperiti cognouerūt in pncipio iesum esse verū xpm: et p ꝯñs deū et hominē: vt. s. dictū est ca. pcedēti sup illud: Hic est heres: q2 tn̄ cōceperūt ꝯ eū odiū τ rancorē: iō hec vera estimatio corrupta est i eis aliq̄ mō: vt. s. dictū est. τ iō inceperūt eū negare τ pseq̄ tanq̄ blasphemū: q2 dicebat se esse filiū dei: τ p ꝯñs incipiebāt corrūpere scripturas τ deprauare q̄ loq̄bant de ei⁹ diuinitate. ppē qd xps fecit eis istā q̄stionē de xpo. f ¶ Cui⁹ fi. ē. Dicūt ei dd. solū. s. dnitatē negādo. g ¶ Ait ill. arguēdo. s. in ꝯriū. h ¶ Quō ḡ τc. i. spūscto inspirat⁹. i ¶ Vocat eū do. τc. Qr ei ista scriptura intelligat de xpo. p3: q2 ipi pharisei nō negauerūt h: imo ꝯcesserūt. k ¶ Sede a dex. τc. Sedere aūt a dextris vno mō accipit p eq̄litate: τ sic xps sm q̄ de⁹ sedet ad dextrā. Alio mō est eē in potiorib⁹ bonis: τ h mō cōuenit xpo sm hūanitatē: q2 vt sic in glia pcest anglis. l ¶ Donec ponā ini. τc. Istud cōplebit in iudicio qn̄ oia pfecte subijcient hoi xpo. m ¶ Si ḡ da. τc. q. d. cū ꝓ3 naturā hūanā sit fili⁹ dauid: τ p ꝯñs eo iferior oportet ponere i eo aliā naturā p quā sit dn̄s ei⁹ et eo supior. hec aūt est diuina: τ si in christo due sunt nature: diuina τ humana.

☞ Et nemo poterat

C

† Deu. 6. a

† leui. 19. d Mar. 12. c Ro. 13. c

D

Diuisio

† ps. 109. a mar. 12. d Lu. 20. g

✳ d ¶ In his τc. q2 tota sacra scriptura ad dilectionē dei et pximi ordinat. † ¶ Quid vide. τc. Xps grece dr vnct⁹ latine: qd cōpetit epis τ regib⁹: ppē qd debēt imitari vō tanq̄ boni filij i mansuetudie τ iusticia ipi⁹. dr ei de ipso. ij. Re. xxiij. a. Ipse est enī q̄si tenerrim⁹ ligni vmiculus: q̄ licet sit mollissim⁹ tn̄ pforat lignū durū. Sic reges τ epi debent esse molles τ suaues erga bonos τ efficaciter punire rebelles obstinatos.

Moraliter

E F a ¶ Et nemo pote. ₹c. Nota venena iudaice superari posse: sed difficile conquiescere.

Nico.de lyra

* a ¶ Et nemo po. ei re. q2 nõ poterant scripturã negare.
Considerandũ tñ φ iudei moderni di/
uinitatẽ christi negãtes dicũt predictã
auctoritatẽ dictã esse ad lrãm de abra/
am: ꝛ φ eliezer dispẽsator dom⁹ abrae
fecit hũc psalmũ: agens deo grãs de vi/
ctoria quã habuit abraã de quatuor regi/
bus: vt hr̃ Gen. xiiij. post quã victoriã
apparuit dñs abrae/dicẽs: Noli time
re abraam ego protector tuus sum: ꝛ mer
ces tua magna nimis. Dicunt ergo φ elie
zer loquitur sic: Dixit dñs. i. deus celi q
est dñs oim. Domino meo: abraã. Se/
de a dextris meis ₹c. q2 cõfortauit eũ:
vt visũ est promittendo ei auxiliũ ꝛ pre
miũ: sed ista expositio pz falsa. primo p
†19. di. c. se/ cundum titulũ ps̃. vbi ponit ps̃. dauid etiam in
hebreo qd̃ nõ ponitur in ps̃. factis ab
aliis. Item p illud qd̃ subdit in ps̃. eo/
† 1. q. 1. c. dem. Ex vtero ante luciferũ genui te.
oia. et. c. sig qd̃ nõ potest dici de abraã φ sit genit⁹
nificasti et ex vtero dei vel substãtia ꝛ ante lucife
c. nõ qles. þ. rũ. i. ante mũdi creationẽ: sed solũ põt
5. q. 7. § fi. verificari de filio dei: ꝛ iterũ i fine ps̃.
dr̃: Tu es sacerdos ₹c. qd̃ nõ põt veri
ficari de abraã qui nõ fuit sacerdos: ꝛ
† Lu. 11. f dato φ fuisset: tñ sacerdotiũ ei⁹ non po
26. q. 7. tuisset fuisse in eternũ: sed solum christi
c. alligant sacerdotium est eternũ.
De cõ. dis. In ca. xxij. vbi dr̃ in postil. Quia aĩa
4. c. baptis/ nõ põt pfecte esse quieta.
mus

Additio. Perfecta hois bea/
titudo q̃ est in visiõe
F diuine essentie pncipalr̃ cõsistit in aĩa q̃
non dependet a corpe. vñ sine corpore
põt aĩa eẽ beata: vt in prima scde. q. iiij.
arti. v. in cor. q. licet verũ est φ pfecti⁹
habebit aĩa suã propriã operationẽ in q̃ fe/
licitas consistit cũ sit vnita suo corpi glo/
rioso q̃ separata: ꝛ hoc denotant verba
Aug. xij. sup Genesim ad lrãz. si recte
intelligant. Silr̃ dicendũ ẽ φ aĩa sepa
rata i visione diuĩe eẽntie totalr̃ quie
scit ex pte appetibilis cũ habet illud qd̃
suo sufficit appetitui: sz nõ totalr̃ quie
scit ex pte appetentis: q2 illud bonũ nõ possidet sm oẽm modũ
quo possidere vellet. vñ corpe resumpto beatitudo non crescit
intensiue sed extensiue tñ vt in q̃stione pallegata: nec est neces
sariũ φ deductio ista intelligat in verbis saluatoris: q2 ad con
cludenduz contra saduceos sufficit probare φ aĩa sit imortalis.
Nam ex mortalitate anime quã ipsi credebant procedebãt ad
negandum resurrectionem.

a est: Et nemo poterat ei respõde a
a ¶ quia confutati sunt verbis.
re verbũ: neqz ausus fuit quisq̃
¶ sz apte cõphẽsum tradũt romane ptãti.
ex illa die eũ ãpli⁹ iterrogare.
¶ vt confusio illoz sit/ sũ di
sciplina. confutat mal⁹ vt cor
rigat bon⁹: q̃cq̃d fac mal⁹
propter bonos fit.
b Tunc Ca. XXIII b
locut⁹ est iesus ad turbas et ad
discipulos suos/ dicens: †Sup c
¶ doctrinã quã docuit moyses.
cathedrã moysi sederunt scribe d
a ¶ xpi cathedrã nõ vitã. ¶ ad cathe/
et pharisei† Omnia ergo q̃cunqz e
drã ptinẽtia. ¶ in corde. ¶ in ope.
dixerint vobis/ seruate et facite:
¶ doctrinã tenete nõ vitã.
sm opera vero eorum nolite fa f
¶ q2 nõ concordat vita cũ doctrina.
cere. Dicũt ei ꝛ nõ faciũt. † Al/ g
a ¶ vñcũqz traditiones colligũt q̃ conscien/
tiã nõ leuãt: sz grauãt q̃s suis virib⁹ iple/
c ligãt eñi onera grauia et impor/
re nõ pñt. a ¶ q̃si ad hoc fortes sint.
tabilia ꝛ imponunt in humeros
a ¶ . i. nec in minimis pficiũt: q̃ esse gra
uia implenda docere pñmũt.
hoim: digitõ autẽ suo nolũt ea h
¶ et hoc p ptes ostdit: dilatãt ₹c.
d mouere. Oia vo opa sua faciũt i
a ¶ eo fine vt venẽt glĩaz ꝛ iõ nõ pñt crede
re xpo celestia pdicãti. b ¶ p ptes ostdit.
e vt videãt ab hoib⁹. Dilatãt eñi k

ma in duas: q2 primo saluator hmõi motiuũ ostdit. secũdo h mo G
tiuũ a suis discipulis excludit/ ibi: Uos autẽ. Motiuũ aũt fuit
supbia phariseoz ꝛ legisperitoz: ꝛ hec supbia ostdit ex tribus
primo ex abusu sue potestat⁹. scdo ex simulatiõe scitat⁹/ ibi: Oia
q̃: Tertio ex ambitiõe dignitat⁹/ ibi: Amãt aũt primos recubit⁹
in cenis. Circa primũ considerãdũ φ a tpe
moysi fuerũt constituti a deo. lxx. senes
etate ꝛ scia precti: q̃ cũ moyse haberẽt
curã ppli: ꝛ dicebant iudices ordinarij
q2 ad ipsos fiebat recursus i dubijs cau
sis: magne etiã cause non tractabant si
ne eis: ꝛ istud fuit obseruatũ apud iude
os q̃diu fuerũt in ptãte: ꝛ h est qd̃ dr̃
hic saluator: c ¶ Sup ca. moy. i. i au
ctoritate iudicandi pplm. d ¶ Sede/
rũt scri. ꝛ pha. q2 illi q̃ videbant i po
pulo eẽ magis periti ad hoc eligebant.
e ¶ Oia q̃cũqz di. vo. fa. q2 prela
tis etiã malis est obediendũ: nisi in his
q̃ sunt manifeste cõ deũ: ꝛ sũt habẽdi in
reuerẽtia q̃diu tolerant in officio suo:
qd̃ pz p exemplũ dauid q̃ venerabatur
saulẽ regẽ: licet sciret eũ esse malum ꝛ a
deo reprobatũ. f ¶ Opa aũt eo. no.
fa. q2 nõ sunt imitãdi in malis: imo tñ
in bonis. g ¶ Alligãt eñi one. ₹c.
q2. s. legis pcepta cõstituerant multa ex
suis traditionib⁹. sicut. s. patuit ca. xv.
q̃ erant subditi grauia ꝛ importabilia.
b ¶ Digito autẽ suo no. ea mo. i.
modicũ conatũ ad agendũ talia nolunt
apponere. Ex hoc pz φ ille q̃ constituit le
gẽ aliquã: licet nõ sit subdit⁹ legi q̃tum
ad hoc φ puniat p hoiez si cõtrũ faciat:
tñ obligat⁹ est ad legẽ implendã: ꝛ gra
nius puniet a deo si faciat contrarium: q2
transgressio eius grauior est propter scãda/
lum. propter qd̃ dicit sapiens: Patere le
gem quã ipse tuleris. Et ex de consti. Cũ h
omnes. dr̃: Quod q̃squis iure in altero
statuit ipse eodez iure vti debet. Patet
etiã ex pdict⁹ φ illi q̃ statũ ecclie in gene
rali: seu aliquẽ statũ ecclie in spãli one/
rant grauibus statutis sine magna ꝛ eui/
denti necessitate abutũtur sua ptãte: sic
faciebãt pharisei ꝛ scribe. vñ dic Aug.
ad inq̃siões ianuarij loquẽs d religio
ne christiana: ipsam religionẽ nostram
quã dñs noster iesus xps i paucissimis
sacramentoz celebrationib⁹ voluit eẽ liberã q̃dã seruilib⁹ pre
mũt onerib⁹ adeo vt tolerabilior sit cõditio iudeoz: q̃ nõ huã/
nis presumptionib⁹ sz diuinis subiciũt institut⁹. i ¶ Oia vo.
Hic ostdit supbia phariseoz ex simulatiõe sanctitatis: q2 h fa
ciebãt vt eẽnt in reuerentia ꝛ honore in pplo. ꝛ h est qd̃ dicit:
Oia vo opa sua fa. vt vi. ab ho. i. propter glĩam humanã:
q2 videri in bonis propter glĩam diuinã nõ est malũ sz mag⁹ me
ritoriũ. vt. s. dictuz est. v. ca. k ¶ Dilatãt phylateria sua.
phylateria sm qd̃ dicit Hiero. erãt quedã charte i quib⁹ scri/
bebat decalo

Glo.ordi.

F Tunc locutus est. Illis cõfutatis Ca. XXIII
qui dolosi sunt: instruit eos q̃ idonei sũt: nihilomin⁹
hortans eos subijci illis propter sacerdotiũ ꝛ nois di/
gnitatez: nõ opa sed doctrinã considerantes. c ¶ Onera gra.
Legis mãdata pmixtis suis traditiõibus sm ea suadentes vi
§. 11. d uere: ꝛ nõ venire ad facilẽ ꝛ delectabilẽ gratiã xpi. vñ ps̃. Ue/
nite ad me q̃ laboratis ꝛ onerati estis. d ¶ Oia vero. dixit
tales doctores audiendos eẽ: nõ imitandos. nũc ostendit cãm
propter q̃d nõ possunt credere xpo. i. q2 oĩa faciũt vt videant ab
hoibus. Nõ põt eñi xpo celestia pdicanti credere qui gloriam
terrenã cupit. e ¶ Dilatãt. nõ vt faciẽdo sint iusti: sed vt di
cendo appareãt iusti. Dilatãt eñi phylateria. datis mãda/
tis p moysen intulit dñs: ligabis ea in manu tua ꝛ erũt imota
F ante oculos

Nico.de lyra

Tunc locut⁹ est ie. ad tur. ₹c. Ca. XXIII
Diuisio Hic ostẽdit tertio iudeos eẽ iuste reprobatos: quia
fuerũt fictores bonitat⁹. ꝛ diuidit in duas ptes: quia
saluator primo ponit hui⁹ fictiõis motiuũ. scdo cõcludit hui⁹ mo
tiui multiplicẽ effectũ/ ibi: Ue aũt vobis scribe ꝛ pharisei. Pri
ma in

Moraliter. Tũc locut⁹ ₹c. e ¶ Oia q̃ q̃cunqz dixe/ Moraliter
rint vo. seruate ꝛ fa. sm opa vo eoz nolite face. Hoc
generalr̃ intelligẽdũ est de oibus bñ docẽtib⁹ ꝛ male viuẽti/
bus: nam eorum doctrina debet acceptari ꝛ vita repudiari.
g ¶ Alligant eñi one. ₹c. Hiero. Hoc generalr̃ dr̃ aduer
sus oẽs magistros q̃ grãdia iubẽt ꝛ minora nõ faciunt. Chry.
Tales aũt sunt q̃ graue põdus venientibus ad pniam iponũt: ꝛ
sic dum pñs pena fugit contẽnit futura. Si eñi falcẽ sup hume
ros adolescentis quã nõ põt portare posueris: necesse habz vt
aut fascem reiciat aut sub pondere cõfringat. Sic ꝛ homi cui
graue pondus pnie imponis. necesse est vt aut pniam reiciat
aut suscipiẽs dũ ferre nõ põt scandalizat⁹ ampli⁹ peccet. Dem/
de si erram⁹ modicã pniam imponendo: nõne meli⁹ est propter
misericordiã reddere rõnẽ q̃ propter crudelitatẽ: vbi paterfami
lias larg⁹ est: dispensator non debet eẽ tenax. i ¶ Oia vero
opa sua fa. ₹c. Chryso. In oĩ re nascit qd̃ eum exterminat. si
cut in ligno vermis ꝛ in vestimẽto tinea. vñ sacerdotũ ministe
riũ q̃ positi sũt ad edificationẽ scitat⁹: corrũpere diabolus ni/
titur: vt hoc ipsum bonũ dum propter homines fit fiat malum.
* Amãt pri

G ante oculos tuos.i.sint tibi in ope ⁊ meditatiõe. Et pharisei
A male interpretãtes scribebãt decalogũ in mẽbranul' ⁊ ligabãt in
frõte p qd religiosi viderent' pplo. Iusserat etiã moyses vt i
quattuor āgul' palliorũ facerẽt fimbrias vt p h essent discreti isra
eliticí ppl'. Illi pro faciebãt grãdes fimbrias: ⁊ in eis ligabãt
acutas spinas vt eũdo ⁊ sedẽdo inter-
dũ pũgerent': quasi sic cõmoniti retrahe
rent' ad officia dei. Hmõi faciunt ho-
die celo dei: sz nõ ſm sciaz mulíercule
in puis euangelíis ⁊ ligno crucis ⁊ hu-
phylateria hmõi rebus qd supstitio ẽ. Phylate-
ria hebraicũ nomẽ ẽ: ⁊ sonat ſuatoria
phylare em̃ ſuare: tora: lex interptat'.
a ¶ Vos aũt. Duplici rõne ab his
ortẽdere iubet: ne eorũ simulatione se-
ducamur: vel ne emulatione inflãme-
mur. b ¶ Unus est. q illumiat ho-
minẽ: qd nõ alius hõ: sz tm̃ exercet do
cẽdo: nõ intellectũ pstat. c ¶ Pater
vester q in cel' ⁊c. Deus dr pr ⁊ ma
gister natura: hõ indulgẽtia. Pater:
vt honor etati deferat': nõ vt auctor vi
te habeat'. Magister ex psortio veri
magistri tñ q eius nũcius ⁊ p reuerẽtia
eius a quo mittit' honorat'. d ¶ Qui
maior ẽ. Certãnb' de pcrtu discipu
los (vt Lucas ait) christ' nõ eos inite
ptẽtionis arguit: sz formã hũilitat' ostẽ
dit. Qui maior ẽ.i. maioris meriti.
vel qui pfert' alijs dz eos puenire ob-
seqndo nõ supbe dñando. Vñ agẽti-
bus p humilitatẽ sit soci'. p delinquẽ
tes celo iusticie sit erectus. Nõnunq
grauí' delinquit' si iter puersos plus
eqlitas q disciplina custodit'. Recto-
rẽ ⁊ mrẽz exhibeat pietas: ⁊ prem di-
sciplina. Cauendumq est ne aut di-
strictio rigida aut pietas sit remissa.
B e ¶ Clauditis. Vel malo exẽplo vl'
mysteria scripturarũ tollendo. Exem
plo em̃ ⁊ doctrina eorum qui magistri
sunt alij quidem christũ nõ recipiunt.
G Circuitis

phylateria sua ⁊ magnificãt fim
a ¶ qsi mercedẽ sue religionis gulã sequũ-
tur: ⁊ in publica gl'iã querũt.
brias. Amant aũt primos recubit' a
a ¶ magros primos sedere nõ vetat: sz eos ar
guit q hec bita vl' nõ bita: idebite appetũt.
in cenis: ⁊ pmãs cathedras i sy- b
nagogis: ⁊ salutatiões i foro: ⁊ vo c
a ¶ id est ne qd dñi debet' vob psumat': nec
alios rabbi vocetis: ne diuinũ hoibus ho-
norẽ deferatis. ¶ magister.
a cari ab hoib' rabbi. Vos aũt no
b lite vocari rabbi. Un' ẽ em̃ ma- d
gister vester: omnes autem vos e
¶ ab vno facti vnius nature.
fratres estis. Et patrẽ nolite vo- f
c care vob sup terram: vnus ẽ em̃
¶ auctor nature: q ex ipso sunt ala.
pater vester q in cel' est. † Nec vo g
a ¶ ne appetat' vocari. b ¶ repetit xpĩ filiũ
p quẽ sunt ala vel p quẽ recõciliati sumus.
cẽmini magistri: q2 magister ve-
a ¶ cui quicqd scitis attribuendum est.
b ¶ de primatu nõ sit ptẽtio inter vos.
d ster vnus est christus. Qui ma- h
ior est vestrũ/erit minister vester. i
a ¶ Icautẽ eleuauerit. b ¶ a dño: ⁊ si nõ co
rã hoib'. ¶ de bñfact' puide. ¶ a deo.
Qui aũt se exaltauerit/humilia- k
bitur: et qui se humiliauerit/exal
a ¶ q habet' noticiã legis ⁊ pphetarũ.
tabitur. Ve autẽ vobis scribe et m
a ¶ q aduentũ xpi doctrine simulatiõe ab-
sconditis: q aperit regnũ celorũ.
e pharisei hypocrite: qui clauditis
regnum celorum ante homines:
a ¶ nõ creditis. b ¶ Credere valẽtes.
Vos em̃ nõ intrãt': nec introeũ- n o
a ¶ q vestra supstitione nihil intẽditis nisi
vt pdã de subiecta plebe faciatis.
tes sinitis intrare. † Ve vobis scri p
be ⁊ pharisei hypocrite q come-
ditis domos viduarũ/orõnes lõ-

Nico.de lyra

At hebat decalog' mãdatorũ: ⁊ pone-
bat' illa charta in capite ad modũ coro
ne. p h significabat' q debebãt legẽ in
mẽoria hrẽ: ſm qd habet' Deut. vi. di
cebant' ãt phylateria a philare qd est
ſuare: ⁊ tora qd ẽ lex: q2 erãt qdam si-
gna seruãde legis. Pharisei igit' vt vi
derent' p ceteris religiosi faciebãt sibi
phylateria mag' lata: ⁊ scribebant in
eis decalogũ de grossiori lr̃a: ⁊ eadẽ
rõne faciebãt fimbrias maiores in pal
lijs suis. q ãt essent iste fimbrie dictũ
est. s. ix. ca. sup illud vbũ: Tetigit fim
Diuisio bria vesti.ei'. a ¶ Amant aut. Hic pñr ondit' supbia eorũ
Pharisei ex abĩde dignitat'/cũ dicit: Amãt aũt primos recu. in ce.
amãt pri- ⁊ h duplici de cã. s. rõne gule: q2 ibi ponunt' fercula meliora.
mos recu rõne supbie: q2 ẽ loc' honorabilior. b ¶ Et primas cathe
bit' in ce- dras in synagogis. vbi cõueniebãt hoies ad audiendũ v-
nis dupli bũ dei. Et salutatiões i foro. i. in loco patẽti. c ¶ Et vo
ci de cã cari ab hoibus rabbi. Desiderare em̃ sciaz ⁊ actũ docẽdi
nõ ẽ malũ sz meritoriũ: sz desiderare nomẽ tm̃: h ẽ malũ ⁊ su-
perbie peccm̃: si tñ desideret' nomẽ ⁊ auctoritas magisterij ad
hoc q scia iã habita aliqs melius posset vti: nõ ẽ malũ sed est
bonũ: q2 bonus doctor dz qrere illa q faciũt ad efficaciaz sue
doctrine. Veruntñ q2 hõ nõ est magister pncipalis sed solus
deus. ideo dicit: d ¶ Unus ẽ em̃ magister vester. q2 so
lus deus põt interius docere intellectũ illuminãdo: seu spẽm
intelligibilẽ infundẽdo. hõ aũt docet tm̃ exterius aliq pponẽ
do ex qbus formant' fantasmata debita a qbus intellect' agẽs
facilius abstrahit spẽm intelligibilẽ: sicut in sanatiõe hois na
tura agit tm̃ pncipalit': medicus aũt aliq admĩstrat ex quibus
natura iuuat'. e ¶ Omnes aũt vos fratres estis. q2 fi-
lij dei p creationẽ ⁊ adoptionẽ grẽ. f ¶ Et patrem nolite
vocare

vocare ⁊c. Licet em̃ aliqs possit vocari pater in terra rõne ge C
nerationis doctrine siue etat': tñ solus deus est pr pncipalis: q2
ab eo solo habemus aiaz intellectiuã q est forma hois. pater ãt
est ille qui dat formã. g ¶ Nec vocemini magistri ⁊c. Si
cut iã s. expositũ est. h ¶ Qui maior est vestrũ. i. vult esse
ſm veritatem. i ¶ Erit minister ve
ster. i. patus ad officia humilitatis ſm
decentiã sui statusi pp̃ter h papa vocat
se seruũ seruorũ. k ¶ Qui aũt se ex-
altauerit. in pñti p supbiã. l ¶ Hu
miliabit'. in futuro p gehẽne penam. † mar. 12. d.
m ¶ Ve ãt vobis scribe ⁊c. Post Luc. 11. f
q saluator ondit hypocrysis motiuũ et. 20. g
qd est supbia: h ondit eius multiplicem Diuisio
effectũ. Et diuidit' in duas ptes: q2 pri
mo describit ex multiplici effectu hypo
crisis culpã. scdo subiũgit penam/ibi:
Serpẽtes genimina. Circa primũ ad-
uertendũ q hypocrisis ẽ simulatio fal-
sa. ⁊ iõ opponit' veritati. Veritas autẽ
triplex ẽ/doctrĩe/iusticie/ ⁊ vite. ⁊ iõ di-
uidit' in tres ptes: q2 pmo ondit' qliter
pharisei corrumpebãt p hypocrisim ve
ritatẽ doctrine. scdo idẽ ondit' de veri-
tate iusticie/ibi: Ve vob scribe ⁊ phari
sei hypocrite q deciat'. tertio idẽ ondit'
de veritate vite/ibi: Ve vobis scribe ⁊
pha. hypo. q mũda. Circa pmũ pderan † Iac. 3. a
dũ q doctrina leg' ad tria ordinabat':
videlicet ad cognitionem xpi in lege p
missi. scdo ad salutis psecutionẽ p man
datorũ ipletionẽ: vñ. s. dictũ ẽ. ix. ca. c.
Si vis ad vitã igredi serua mandata.
tertio ad cultũ vni' dei obseruandũ. ⁊
ideo diuidit' in tres ptes ſm q ista tria
p hypocrisim corrũpebãt pharisei. scda
ibi: Ve vobis scri. ⁊ phari. hypo. q cir-
cũi. tertia ibi: Ve vobis duces ceci. Cõ
siderãdũ ãt q in oib' istis effectib' hy-
pocrisis pponit' hãc dictionẽ ve: q ma- † Luc. 14. c
ledictionẽ significat. Cuius rõ ẽ: q2 sic et. 18. c
in lege veteris testamẽti ponunt' bñdi D
ctiones obseruãtibus legẽ ⁊ maledicti
ones trãsgredientib' eã: vt habet' Deu-
te. xxviij. ita in euãgelio ponunt' btitu-
dines: vt habitũ est. v. ca. ⁊ h respectu
iustorũ. ⁊ hic pñrie ponunt' maledictio-
nes p hypocritas falso iusticiã simulã-
tes. dicit g: Ve aũt vobis scribe ⁊
pha. q clauditis regnũ celorũ ⁊c.
Regnũ celorũ h accipit' p btitudie eter
na: ostiũ p qd intrat' ad ipsam christus:
est ſm q ipsemet dicit Ioh. x. b. Ego sũ
ostium p me si qs introierit saluabitur. Antiqui li-
Clauis aũt qua aperit' hoc ostium vel bri non hñt
clauditur est doctrina: pp̃ter quod au- istud ve vo
ctoritas docẽdi vocat' clauis sciẽtie: vt bis ⁊c. vsq
habet' Luc. xi. ⁊ ideo p sanam doctri- ad pximũ
nam apit' hoc ostiũ ⁊ p falsam doctrinam claudit'. Ergo q2 pha ve.
risei ⁊ scribe auctoritates q sunt in lege ⁊ pphetis d christo cor
rumpebãt vt visum est pce. ca. ideo claudebãt regnũ celorũ an-
te hoies: eos a fide ⁊ noticia christi veri auertẽdo. Iõ sequit':
n ¶ Vos em̃ nõ intratis. q2 a cognitiõe quã habuerũt d xpo
p odiũ ⁊ rancorẽ cõuersi sunt in errorẽ: vt visum ẽ ca. pce. ⁊ ca.
xxi. o ¶ Nec introeuntes. i. intrare volentes: qles erãt sim
plices populi. p ¶ Sinitis intrare ⁊c. Quia per istos pha-
riseos fuerunt decepti ⁊ a fide christi pro maiori parte auersi.
Ve vobis scribe

* a ¶ Amãt primos recu. in ce. ⁊c. ista recipe cũ exibent' or Moraliter
dinate nõ ẽ malũ: sz ipsa pcupiscere. f ¶ Et prẽz no. ⁊c. nõ ex
cludit exhibitionẽ honoris debiti sed indebiti. s. vt pp̃ter adula
tionem vl' aliquid hmõi nõ fiat. m ¶ Ve aũt vobis scribe
⁊ phari. hypo. q clauditis regnũ celo. añ hoies ⁊c. h fa-
ciũt illi q neqter repellũt pdicatores ⁊ pfessores viã salutis api
re pctõribus volẽtes: ⁊ siñr illi q fulminãt indiscrete sententias
excõicationis: suspẽsionis aut interdicti. p ¶ Ve vobis scri
be ⁊ phari. hypo. qui cõ. do. vi. ⁊c. Isti sunt begardi san-
ctitatem simulantes pp̃ter qstum nõ pp̃ter salutem animarũ
l * Ve vobis.

H E a ¶ Circuitis. In toto orbe euāgelio detrahitis: ꝛ si q̄s vobis adheret: duple gehēne filiꝰ est: q̄ neq̄ remissionē peccatoꝝ accipit ꝛ ī eoꝝ societatē incidit q̄ xp̄m sunt psecuti: quisq̄ eiꝰ filiꝰ dr cuiꝰ opa agit. b ¶ Proselytū. pselyti sūt de gētibꝰ ī synagogā recepti quoꝝ raritas p vnū significat: quia vix aliq̄s post xp̄m. c ¶ Quicūq3 iura. Pharisei q̄ oīa fecerūt ppter lucrū dicebāt esse etiā sanctiora oblata q̄ tēplū vel altare: vt hoīes pmptiores eēnt ad offerēda dona q̄ ad preces fūdēdas ī tēplo: vel iusticias faciēdas. In q̄ non dei timorē s3 suā cupiditatē attēdebāt. Ideo arguit eos dñs stulticie ꝛ fraudulētie.

Tēplū vel altare ad gl'iam dei ptinet ꝛ ad hoīs salutē. Aurū vel donū altari s: ꝛ ipa ad gloriā dei ptinēt: ꝛ tñ magis ad delectationē hoīm: ꝛ vtilitatē sacerdotū. Et iō aurū q̄ delectant ꝛ dona q̄bus pascunt sanctiora dicūt vt hoīes pmptiores sint ad illa offerēda.

Typice ¶ Typice. Tēplū ꝛ altare ē xp̄s. Aurū ꝛ donū: laudes ꝛ sacrificia q̄ deo offerunt. nō eñ ille p hec: s3 hec p illū sanctificant. b ¶ In celo. Per creaturā vbi nō putat' piuriū esse: iurat ī celo id est p subiectā creaturā iurat ꝛ p diuinitatē p̄sidētē creature. e ¶ Ue vobis ꝛc. Et hic arguit eos auaricie: q̄ nihil p̄termittūt de his q̄ ad cōmodum suū sūt. f ¶ Qui decima. Quia deꝰ p̄ceperat oim reꝝ decimas offerri pp̄t alimoniā sacerdotū. Nota q̄ p elemosynā aliqua impunitas nō emit ī iniq̄tate manentibus.

H Hec opor/

a ¶ quasi seruꝰ dñi volūtatē sciēs ꝛ nō faciens vapulabit plagis multis.

gas orātes: ppter hoc amplius accipietis iudiciū. Ue vobis scri- a

a be ꝛ pharisei hypocrite q̄ circuī- b

¶ totum orbem.

tis mare ꝛ aridā/ vt faciatis vnū

¶ ad legē ꝯuertat' vnū aduenaꝝ d' gētibꝰ;

b proselytū: ꝛ cum fuerit factus: c

a ¶ oū vidēs vitia vr̄a reuertit gentilis factus: ꝛ p p̄uaricatiōe maiori pena dignꝰ.

facitis eū filiū gehēne duplo q̄ d

a ¶ scribe ꝛ pharisei. b ¶ aliorū. c ¶ stulti

vos. Ue vob̄ duces ceci/ q̄ dici e

a ¶ si ꝯuictꝰ fuerit mēdacij: n̄ tenet crimis

c tis: q̄cūq3 iurauerit p tēplū nihil

reus. a ¶ reꝰ piurii nō tenet. b ¶ ī pecunia q̄ sacerdotibꝰ offert: si ꝯuincit statim ī q̄ iurauerit cogit' exoluere.

bil ē: qui aūt iurauerit in auro

a ¶ ꝯtrui. ¶ a vero lumie q̄ putat' maiꝰ sanctificatū q̄ sanctificans.

tēpli debitor ē. Stulti ꝛ ceci: q̄d f

eni maius ē/ auꝝ: an tēplū qd̄ sāctificat auꝝ? Et q̄cūq3 iurauerit g

¶ non est reus piurij.

ī altari nihil ē: quicūq3 aūt iura- h

a ¶ in oblationibꝰ ꝛ victimis ꝛ ceteris q̄ offerunt: hec mox repetunt.

uerit ī dōno qd̄ ē sup illō debet.

¶ sanctificatū.

Ceci/ q̄d eni maiꝰ ē: donū/ an al- i

tare qd̄ sanctificat donū? Qui k

a ¶ ex quo oblatoꝝ sanctificatio deriuat.

ergo iurat in altari iurat in eo: ꝛ

in omnibus que sup illud sunt:

a ¶ astringit sacramēto cōtinētis ꝛ cōtenti et sanctificantis ꝛ sanctificati.

Et quicūq3 iurauerit in templo l

iurat: in illo et in eo q̄ habitat in

d ipso. Et qui iurat in celo/ iurat ī m

throno dei: ꝛ in eo qui sedet sup

a ¶ h arguit eos auaricie q̄ nihil p̄termittūt de his q̄ ad cōmodū suū sunt.

e eū. Ue vobis scribe ꝛ pharisei n

a ¶ q̄ queritis decimā. ¶ diligēter exigit' decias cūctaꝝ reꝝ. b ¶ id ē villoꝝ olera

f hypocrite qui decimātis mētā o

¶ incorrecta.

ꝛ anethū ꝛ cyminū: et reliquistis p

Nico.de lyra

5 a ¶ Ue vo. scri. Hic ōndit q̄lit corrūpebāt vitatē doctrine ī his q̄ ptinēt ad salutē: dicebāt eñ q̄ obseruare legē erat necessariū oībus ad salutē qd̄ est falsum: q̄ multi gētiles sunt saluati vt Iob ꝛ plures alij. Ex suppositiōe aūt huiꝰ falsi discurrebāt aliq̄ doctores hebrei p diuersas ciuitates ꝛ castra vt possent ꝯuertere aliq̄s de gētilitate ad iudaismū: ꝛ h ē qd̄ dr h. b ¶ Qui circuitis mare ꝛc. Proselytꝰ eñ legis dicebat ille q̄ de gētilitate ad iudaismū cōuertebat. c ¶ Et cū fue. fa. ꝛc. q̄ p malā vitā suā ipm in moribꝰ corrūpebāt: sed addit: d ¶ Duplo q̄ vos. q̄ ille sic in moribꝰ deprauatꝰ ad gētilē ritū reuertebat: ꝛ sic erat apostata a lege quā obseruare pmiserat: ꝛ sic ī moribus ꝛ fide peccabat. Silr aūt faciūt illi q̄ multum laborāt ad h vt possint aliquē ad statū religionis adducere ꝛ cū

Luc.11.f adductus fuerit p mala exempla faciūt ipm apostatare et sic fiūt nouissima eiꝰ peiora priorib'. e ¶ Ue vo. du. ce. Hic ꝯñr ostēdit qualiter corrūpebant veritatem doctrine in his q̄ ptinēt ad actū latrie: cuiꝰ actus est iurare mō debito ꝛ iuramentū obseruare. Pharisei eñ et scribe ex cupiditate moti dicebāt q̄ illi q̄ iurabāt p tēplum dei nec peccabāt nec erāt in aliq̄ obligati: sed illi q̄ iurabāt p auꝝ tēpli erāt obligati ad soluēdū sacerdotibꝰ certā portionē auri. ꝛ iste error pcedebat ex cupiditate vt dictū est. In rebꝰ eñ materialibus nō est aliq̄ sanctitas nisi inq̄tū ordinant ad cultū diuinū ad h aūt directe ordinabat tēpli. Aurū aūt quo operiebant parietes tēpli interiꝰ magis ordinabat ad tēplū decorē: pp̄t h dicit: Duces ceci: q̄ erāt ī errore ꝛ alios in errorē inducebant. f ¶ Quid eñ ma. est: aurū an tem. ꝛc. q. d. nulli dubiū q̄ tēplū est maius: rōne p̄dicta. g ¶ Et q̄cūq3 iu. in al. ꝛc. i. nō peccat: nec est in aliquo obligatꝰ. h ¶ Quicūq3 aūt iurauerit ꝛc. i. obligatus est ad soluendū tātū quātum valet

tum valet illud donū. Et iste error similiter pcedebat ex cupiditate: ppter qd̄ subdit: i ¶ Ceci. quid eñ maius ē donum an altare qd̄ san. ꝛc. q. d. ipm altare: q̄ si q̄s fecisset tūc oblationē deo alibi q̄ in hierlm ꝛ q̄ ī altari qd̄ erat ī templo nō erat acceptabilis deo: imo in h occurrebat crimē sacrilegij. Addit etiā scd̄am rōnē ad hoc. k ¶ Qui ergo iu. ꝛc. Ex quo pꝫ q̄ iuramētum qd̄ fit ī altari includit illud qd̄ fit in dono qd̄ est sup altare ꝛ non econuerso: ꝛ sic se habet ad illud sic totū ad p̄tē. Addit etiā tertiā rōnē ad h dicēs: l ¶ Et q̄cunq3 iu. ꝛc. q̄ eñ tēplū erat ordinatū ad diuinū cultū. ꝛ dē deꝰ speciali mō habitabat ī tēplo: ideo iurās p tēplū iurat p deū q̄ colit in tēplo: ꝛ hoc est maiꝰ q̄ iurare ī dono qd̄ sibi offert. Cōfirmat aūt vltimū dictū p exemplū. m ¶ Et q̄ iu. in celo ꝛc. q̄ sicut dictum est supra ca. v. q̄ iurat p celū iurat quodāmō p ipsum deū inq̄tū virtus diuina relucet speciali mō in celo. n ¶ Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypocrite q̄ deci. Hic ostendit q̄liter pharisei corrūpebāt veritatē iusticie p hypocrisim: q̄ illa q̄ erant parui pōderis multū reputabāt ad simulationē sanctitatis: ꝛ illa q̄ erāt maioris necessitatis ad salutē cōtēnebāt: ꝛ hoc est qd̄ dicit: o ¶ Decimatis mētā ꝛc. Hoc pōt itelligi dupliciter: Uno mō respectu sui: q̄ l3 ministri tēpli acciperēt decimas a pplo: tñ de illis acceptis a pplo ꝛ d' his q̄ habebāt ex labore suo decimas reddebāt summo sacerdoti: vt habet Num. xviii. ꝛ ideo ad simulationem sanctitatis reddebāt eis decimas de minimis. hoc etiā faciebant ratione cupiditatis vt p exemplum sui inducerent populū ad reddēdum sibi decimas de omnibꝰ vsq3 ad minima: Aliter potest intelligi respectu aliorū q̄ p doctrinā suam inducebāt ad decimas stricte soluēdum sibi: b vt sit sensus. Qui decima. ꝛc. hoc est q̄ decimare docet'. p ¶ Et reliq̄stis q̄ grauiora sūt legis. hoc similiter intelligit' dupliciter: Uno modo respectu sui: q̄ que erāt magne necessitatis facere omittebant. Alio mō respectu aliorū quia alios ad talia obseruanda inducere negligebant. Similiter faciunt sacerdotes ecclesie et p̄lati qui sollicite arguunt et argui pcurant

¶ subiectos

Moraliter ✱ a ¶ Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypo. qui circuitis mare ꝛ aridā ꝛc. Istis sunt similes aliq̄ religiosi q̄ cū magna diligētia inducūt seculares ad religiōis ingressū ꝛ postea male nutriunt ꝛ sic peiores fiunt q̄ in seculo ppter exempla mala q̄ vidēt ꝛ frequēter reuertunt ad seculū. e ¶ Ue vob. s du. ceci q̄ dici. ꝛc. Chrys. Multi autē christiani sic insipienter intelligunt: ecce enī si aliqua causa fuerit modicū videt' facere q̄ iurat p deū: q̄ vero iurat p euangeliū maius aliq̄d fecisse videt': q̄bus similiter respondendū est. Scripture pp̄t deū sūt: ꝛ nō deꝰ ppter scripturas: maior est ergo deus q̄ sanctificat euāgeliū q̄ euāgeliū qd̄ sctificat a deo. ¶ Augꝰ. Tēplū aūt ꝛ altare ipm xp̄m intelligimꝰ: aurū ꝛ donū laudes et sacrificia q̄ p eū offerimꝰ: nō eñ ille p hec sed ista p illū sanctificant. n ¶ Ue vobis scribe ꝛ pharisei hypo. qui decimatis mētā ꝛc. per hoc arguit illos qui modica diligēter obseruant et negligunt maiora: sicut aliqui religiosi plus ponderat ꝛ puniunt silentij fractionem vel inclinatiōis omissionem q̄ defraudationem proximi vel aliquid huiusmodi p monasterij sui vtilitate temporali.

✱ Ue vobis

C
A a ¶ Hec oportuit fa. ne elemosynas fructuū terre videret respuere. hec addidit: b ¶ Duces ceci. opiniōe religiōis in minimis q̄ lucrū hāt diligētiā ostēdūt: sʒ magna p̄cepta d̄ iudicio fide ꝛ misericordia deuorant ꝛ negligūt. c ¶ Excolātes. My-

Mystice stice. Culice noīe seditiosus homicida barrabas signat: q̄ h̄ aīal strepēdo inquietat ꝛ sanguie delectat. Cameli noīe ꝓpt̄ hūilitatē ad subeūda onera: dn̄s intelligit. Colāt ḡ iudei culicē. i. minima obseruāt: q̄ barrabā q̄ nō soluerat sabbatū dimiserūt: ꝛ camelū glutiūt. i. maiora ↄtēpnūt: q̄ xp̄m spūalit̄ sabbatuʒ insinuantē p iudiciū ꝛ misericordiaʒ ꝛ fidē (q̄ illi ↄtēpnūt) occiderūt. b ¶ Ve vobis. Diuersis siltudinib⁹ simulationis ꝛ mēdacii arguit pharise⁹ q̄ aliud hoībus ostendunt: aliud domi agunt. e ¶ Qui mūdatis. Frustra scitatē exteri⁹ p̄tēditis: sic̄ si q̄s calicē mundet exterius: itus aūt relinquat sordes: cū ei⁹ vsus sit interior. Lucas ita: Stulte: qui fecit q̄d deforis ē etiā id q̄d itus ē fecit. i. q̄ vtrāq̄ naturā hoīs fecit vtrāq̄ mūdari voluit. Nemo igitur putet fornicationē ꝛ hmōi corpalia vitia solūmō grauia esse: ꝛ auariciā ꝛ supbiā: ꝛ irā ꝛ cetā spūalia leuia eē. f ¶ Calicis. p siltudinē: nō q̄ in calice ꝛ parapside sit coꝝ supstitio. g ¶ Qui edificatis. Extruitis mēoriā occisoꝝ ꝓpt̄ fauorē vulgi: vt iusti videamī arguitis etiā facinora patrum vestroꝝ. h ¶ Itaq̄. q̄ scelera patruʒ detestamini ꝓ specie q̄dā scitatis. dū christuʒ

B p̄sequēdo ꝛ aplos eadē facitis: facto ꝓbatis vos esse filios: nō solū carne sed imitatiōe iniq̄: ꝛ ptʒ eos sciētes peccare. ¶ Id est ↄ vos loq̄mini dū patres dānatis: siltr cū facitis. i ¶ Et vos. ꝓbatꝰ q̄ filii sunt homicidaruʒ: ponit id ad q̄d tēdebat. Et vos iplete mēsu. s. q̄d illis defuit iplete. Illi ꝓphetas: vos dn̄m ꝓphaꝝ occidite. Nō iubet: sʒ q̄ facturi sūt ostēdit. k ¶ Quō fugietis. Hiero. Sepulchra sanctoꝝ edificādo an poti⁹ corda a malicia mūdādo. Liberabūt vos sancti: q̄ꝛ sepulchra ornatis: non certe. Sancti non sunt amici inimicis dei: frustra sanctos honorant qui sanctitatem spernunt. ¶ Sapiētes.

Nico.de lyra

※ subiectos de redditiōe decimaꝝ et ↄsimiliū q̄ eis debent ꝛ paꝝ curant si in maioribus crimibus inuoluant: q̄ aūt sint illa maiora a phariseis neglecta. subdit: a ¶ Iudiciū ꝛ misericordiaʒ ꝛ fidē. Fides iportat debitū ordinem hoīs ad deū. iudiciū āt importat debitū ordinē hoīs ad ꝓximū in his q̄ hāt rōnē debiti. misericordia āt in his q̄ habēt rōnē doni. ꝛ etiā in istis tribus intelligunt oīa illa q̄ sunt multuʒ necessaria ad salutem. Sequit: b ¶ Hec oportuit facere. tanq̄ magis necessaria. c ¶ Et illa nō omittere. Tanq̄ minora bona. hoc aūt dicit ne forte ex verbis p̄dictis crederet aliq̄s q̄ non esset bonum soluere decimas de minimis. d ¶ Duces ceci. vocat eos duces q̄ habebāt regere pplm̄ ꝛ cecos: q̄ puertebāt itellectū scripturaꝝ dicentes esse multū curandū de minimis ꝛ parū de magnis. ꝓpt̄ q̄d subdit: e ¶ Excolātes culicē. i. minima cū diligentia ꝓq̄rētes ꝛ tractātes. f ¶ Camelū aūt glu. i. illa q̄ sūt maioris pōderis ꝓ nihilo reputātes: q̄ camelus aīal ē magnū ꝛ pōderosuʒ. g ¶ Ve vobis scribe. Hic ↄsr̄ ostēdit q̄lr̄ corrūpebāt veritatē vite: et ponit tria exēpla. p̄mū erat in reb⁹ exterioribus. pharisei cū ad ostētationē mūdicie q̄ñ debebāt ascēdere in tēplū ad orandū p̄mū lauabāt vtēsilia dom⁹ ꝛ vestimēta ꝛ ↄsilia ꝛ paꝝ curabāt de iteriori mundicia. ꝛ h̄ ē q̄d dic̄: Qui mūda. q̄d deforis ē ꝛc. Sequit: h ¶ Int⁹ aūt ꝛc. ꝛ hec erat magna cecitas: q̄ mundicia exterior nō ē deo accepta nisi ꝓpt̄ mundiciā iteriorē. ꝓpt̄ h̄ dic̄: i ¶ Pharisee cece ꝛc. p iteriora cū calicis ꝛ parapsidis intelligit metaphorice interiora mētis: ex cui⁹ mūdicia depēdet bonitas exterioris mūdicie. ꝓpt̄ q̄d sequit: Ut fiat ꝛ id q̄d deforis ē mū. k ¶ Ve vobis. Hic pōit scdm̄ exēplū q̄d erat in ꝓpriis actib⁹: q̄ exteriorē ↄuersatiōnē hēbant honestā vt coopirēt maliciā occultā. hoc ē q̄d dic̄: l ¶ Quia siles estis se. deal. ꝛc. ꝛ ptʒ ira. m ¶ Ve vobis. Hic ponit tertiū exēplū q̄d respicit act⁹ p̄decessoꝝ suoꝝ. isti cū pharisei vt viderent iusti respectu p̄cedentiū patrū ornabāt ꝛ edificabāt sepulchra ꝓphetaꝝ a p̄decessorib⁹ iterfectoꝝ. ꝛ h̄ est q̄d dic̄: Qui edificatis sepul. pro. Et sequit: n ¶ Itaq̄ testimonio ꝛc. Hoc cū ipi dicebāt vt ptʒ ex l̄ra imediate p̄cedēti vbi dr̄: Si fuissem⁹ in dieb⁹ pa. no. ꝛc. sʒ q̄ nō solū erāt filii p̄decessoꝝ suoꝝ q̄tū ad naturā sʒ etiā q̄tū ad mores. subdit: o ¶ Implete. i. iplebitis. p ¶ Mēsurā pa. ve. Q̄d factū ē q̄ñ occiderūt christū: cui⁹ filii fuerūt ꝓphe q̄ fuerūt a p̄rib⁹ iudeoꝝ occisi: ꝛ iō pharisei ipleuerūt mēsurā patrū suoꝝ eos in malicia excedēdo. q ¶ Serpētes/ge. Postq̄ in phariseis arguit hypocrisis culpā: h̄ ostēdit ↄseq̄ntē penā. ꝛ p̄mo penā eternā. scdo tpalē/ibi: Hierlm hierlm. dic̄ ḡ: Serpētes. venenū iudicie hētes. r ¶ Genimia viperaꝝ. q̄ venenū malicie a parētibus traxerāt. s ¶ Quō fugiet a iu. gehēne. q. d. nullo mō: q̄ erāt in malicia obstinati: nō solū āt hāc penā meruerūt ꝓpt̄ morte christi: sʒ etiā ꝓpt̄ occisionē aploꝝ ꝛ discipuloꝝ ei⁹. ꝓpt̄ q̄d sequit: t ¶ Ecce ego mitto ꝛc. q̄ in discipulis christi multi habuerūt spm̄ ꝓpheticū: sic iohes euāgelista: vt ptʒ in Apoc. ꝛ agabus ꝛ multi alii: vt ptʒ in actib⁹ aploꝝ. ※ Aliqui etiā

† Eng. [illegible]

Exempla primū

Secundū

† Luc. xi. e

Tertiū

Alstiune

D

† Luc. xi. f

Diuisio

† Luc. xi. g

Moraliter

† Luc. xi. g

¶ si negligant. a ¶ id est vt recte iudices iudicet. ¶ in discussione causaꝝ.
que grauiora sunt legis/iudiciū a
¶ in paupes ꝛ viduas. ¶ in deum.
a et misericordiam et fidem. Hec b
a ¶ maiora. ¶ vos vel ꝓplm̄. b ¶ p̄ncipaliter. ¶ minora. i. decimas terrenoꝝ fructuum exigere: vel illos dare.
oportuit facere: ꝛ illa nō omittere c
a ¶ aliquē liq̄rē magis puꝝ facere vt lac.
b re. Duces ceci excolātes culicē: d
c ¶ onera.
d camelum autem glutientes. † Ve f
vobis scribe ꝛ pharisei hypocri
¶ oīa fallacit̄ faciūt. ¶ illud.
f te: q̄ mūdatis q̄d d̄ foris ē calicis ꝛ
a ¶ vas q̄drarū est. b ¶ in ↄscientia.
parapsidis: intus aūt pleni† estis b
a ¶ auaricia. b ¶ sordibus vitioꝝ.
rapina ꝛ imūdicia. Pharisee cece i
a ¶ q̄ intus nō vides. b ¶ cor ꝛ ↄscientiā a fraude ꝛ malis desideriis.
mūda p̄us q̄d intus est calicis ꝛ
a ¶ Ut possis foris facil̄ ostēdere scitatē p
parapsidis vt fiat ꝛ id quod deorsa. a ¶ nō ē mūdū q̄d itus est sordidū.
b ¶ item alia siltudine eos arguit.
foris ē mūdū† Ve vob̄ scribe ꝛ k
pharisei hypocrite: q̄ siles estis l
a ¶ id q̄d. s. siltudo calicis. ¶ vos cū estis sepulchra q̄bus alios mortificatis.
sepulchris dealbatis: q̄ a foris pa
a ¶ sic puersi mḡri q̄ alia docēt ꝛ alia faciūt
rēt hoib⁹ speciosa: itūs ꝟo plena
sunt ossib⁹ mortuoꝝ ꝛ omni spur
a ¶ putredine ꝛ fetore. b ¶ Oēs supiores siltudines breuiter hic exponit.
citiā. Sic ꝛ vos a foris quidem
a ¶ hītu vestis: phylateria lōga orōne.
paretis hoib⁹ iusti: itus aūt ple
¶ amore vane laudis. ¶ odio ꝟitatis.
ni estis hypocrisi et iniq̄tate. † Ve m
vob̄ scribe ꝛ pharisei hypocrite:
¶ hypocrite oīa fallacit̄ faciūt ꝓpt̄ opiniōnē vulgi. ¶ alioꝝ si nō verbis: ope ambitiose ornando monumēta iustoꝝ quos a patribus nō negant occisos esse.
g q̄ edificatis sepulchra ꝓphaꝝ: et
ornatis monumēta iustoꝝ/ꝛ dicitis: Si fuissem⁹ i dieb⁹ patrū nr̄oꝝ/ nō essem⁹ socii eoꝝ in sāguie
¶ effundendo.
h ꝓphaꝝ. † Itaq̄ testimonio estis n
vobismetipis/q̄ filii estis eoꝝ
i q̄ ꝓphas occiderūt: et vos iple o
¶ a patribus ceptā.
te mensuram patrum vestroꝝ. p
¶ dolosi homicide. ¶ de homicidis nati.
Serpentes/ genimia viperarum q
¶ nō cū edificādo sepulchra.
k quomodo fugietis a iudicio gehē s
¶ vt impleat̄ q̄d p̄rib⁹ defuit de me ꝛ meis.
ne: Ideo ecce ego mitto ad vos t

※ g ¶ Ve vobis scribe ꝛ pha. hypo. q̄ mū. q̄d deso. ē ꝛc. Chryso. Calix est vas ad potū ꝛ parapsis ad cibū. sermo ḡ p quem spūalit̄ potamur ꝛ oīs narratio p quā nutrimur vasa sūt pot⁹ ꝛ cibi. q̄ ḡ studet s̄monē cōpositū p̄ferre: magis q̄ sensu salutari repletū: calix ei⁹ a foris ē mūdat⁹: itus āt vanitatis sordib⁹ ē replet⁹. k ¶ Ve vobis scri. ꝛ pha. hy. q̄ si. ꝛc. Chryso. Ut q̄d vis apparere q̄d nō vis esse: nā q̄d turpe ē apparere turpi⁹ ē esse: ꝛ q̄d formosū est apparere formosi⁹ est esse: aut ḡ esto q̄d appares aut appare q̄d es. Ve vobis scri. ꝛ pha. hy. q̄ edi. sepul. ꝓphe. ꝛc. Sequit: n ¶ Itaq̄ testimo. ꝛc. illi se filios maloꝝ testāt q̄ mores eoꝝ sequunt: sʒ tūc iplēt eoꝝ mēsurā q̄ñ excedūt eoꝝ maliciā: ꝛ sic fecerūt iudei q̄ꝛ patres occiderūt ꝓphas ꝛ ipi dn̄m ꝓphaꝝ. t ¶ Ideo ecce ego mit. ad vos ꝛc. Multi de xp̄i discipulis istas gr̄as habuerūt q̄ tū a iudeis p̄secutiōes passi sunt. Ut veniat sup vos ꝛc. Sequitur:

※ Usq̄ ad

E F a ¶ Sapiētes. Qui sciūt quō ꝓferāt sermonē. Scribas: in lege peritos. b ¶ Ut ve.su. vos. Nō hos tm̄ p̄sites dicit: sꝫ oēm generationē maloꝝ p̄cedētē ⁊ futurā: q2 oēs vna ciuitas sūt vnū corp᷒ diaboli. c ¶ Abel iusti ⁊c̄. Justicia abel approbata est p̄ mūeꝝ acceptionē. d ¶ Usq3 ad ⁊c̄. Cur vsq3 ad hūc: cū multi post hūc occisi añ natalem xp̄i ⁊ xp̄o nato moꝝ pueri ab hac

Gen.4.b
2.pa.24.f.

generatiōe sūt gempti. Sꝫ q2 abel pastor ouiū fuit: necatusq3 ī agro: Zacharias sacerdos necat᷒ ē in atrio templi: vtriusq3 grad᷒ martyres ⁊ laicos ⁊ officio altaris mācipatos: sb̄ eoꝝ voluit intimare vocabulis. Zacharias q̄ occisus ē a rege Joas iter tēplū ⁊ altare: vt historia regū narrat: fili᷒ fuit ioiade: ⁊ ī euāgelio q̄ vtunt nazarei: ꝓ filio barachie legit fili᷒ ioiade. Sꝫ vt iusticia ioiade sacerdot' p̄dicet ipse barachias vocat .i. bñdict᷒ dñi. ¶ Iste zacharias de duodecim ꝓphis vn᷒ erat: sicut pater Johis d ꝓphis vnus erat. e ¶ Super ge. Que a p̄io parricida vsq3 ad vltimū ꝓditiōis filiū cōputat. Quasi siles erūt ī pena: sic sūt ⁊ ī culpa. f ¶ Hierusalē ⁊c̄. Quasi rei estis sanguinis et merito: q2 multotiēs misi ad vos ꝯgregādos ⁊ noluistis. g ¶ Quotiens.

†2.pa.24.f

Uel sic dicat: Ego volui ⁊ tu noluisti: et q̄tq̄t ꝯgregaui mea volūtate sp̄ efficaci: te nolēte feci: q2 semꝑ ingrata fuisti. h ¶ Gallina. Hoc aial magnū affectū hꝫ ī filios: ita vt eoꝝ infirmitate affecta īfirmet: ⁊ eos alis ꝓtegēs ꝯ miluū pugnet. Sic dei sapiā ꝑ carnē infirmata ꝓtegit nos ⁊ defendit a diabolo.

Galline affect᷒ in pullos

i ¶ Relinquet. Ciuitas auxilio dei nudata sue ditiōi relinquet: q̄ bñ derelicta ē cū a deo derelinquit. k ¶ Bñdict᷒ q̄ ve. ⁊c̄. Hoc turbe dixerūt dño venienti hierl'm: qd aūt hic trāsactis h̄ dño dicit: cogit mystice intelligi de aduentu claritatis sue vbi cōfitebunt filium quem crucifixerunt.

a ¶ q̄ vētura dicūt. b ¶ q2 scripturas exponūt. c ¶ moraliū latores.
a ꝓphās ⁊ sapiētes ⁊ scribās/ ⁊ a
a ¶ vt paulū. b ¶ vt petrū.
ex illis occidētis ⁊ crucifigētis: b
a ¶ vt aplos in actib᷒ aploꝝ.
⁊ ex eis flagellabitis in synago/ c
gas vestris: ⁊ ꝑsequimini de ciui d
¶ de iudea ad gentes.
b tate in ciuitatem vt veniat sup e
a ¶ debita vltio ꝓ effusione sāguīs iusti.
vos omnis sanguis iustus q̄ ef/
c fusus ē sup terrā/ a sanguie abel
¶ cuiuslibet laici. ¶ sacerdotis.
d iusti vsq3 ad sāguinē zacharie fi †
a ¶ barachie benedicti dñi. ¶ quē occidit vr̄a generatio in atrio tēpli sub diuo.
lij barāchie† quē occidistis iter tē
a ¶ ne miremini sup his que dico.
plū ⁊ altare. Amē dico vobis: g
¶ scelera.
e veniēt hec oīa sup generationē
a ¶ hoies nō lapa plangit affectu patris.
f istā. Hierl'm hierl'm q̄ occidis ꝓ h
¶ dñm nūciantes ꝓphetarū.
a ¶ duricia cordis a te repellis: vel corꝑaliter vt stephanū. a ¶ ꝑ ꝓphas missos a me hacten᷒. ¶ inuenit ec̄ fidei.
phas ⁊ lapides eos q̄ ad te missi k
g sū sūt. quotiens volui ꝯgregare l
¶ patriarcharū heredes.
h filios tuos quēadmodū gallina m n
ꝯgregat pullos suos sb̄ alas ⁊ no o
a ¶ in ꝓximo. b ¶ tēplū vel ciuitas romanis tollentib᷒ gentē ⁊ locū.
i luisti. Eccē relinquet vob dom᷒ p
a ¶ nisi pniam egeritis ⁊ ꝯfessi fueritis me filiū aipa tēt' p̄ris: meā faciē nō videbitis.
vr̄a deserta. Dicō eni vob non q
¶ post passionē.
me videbitis amodo donec dica r
¶ confitemini filiū oīpatentia quē bñdictū .i. a peccato īmunē misit pater ad glorificandū namen suū.
k tis: Bñdict᷒ q̄ venit ī noie dñi.

ptura: saluator h̄ exprimit vnū nomē eius: aliud exprimit .ij. Paral. xxiiij. Sequit: f ¶ Amē .i. fideliter. g ¶ Dico vobis ⁊c̄ .i. sup ppl'm iudaicū: q2 ꝓ istis punit᷒ ⁊ multiplicit diuersis tpib᷒. Cōsiderādū etiā q̄ abel fuit simplex homo pastor ouiū ⁊ illr̄at᷒: Zacharias aūt fuit sacerdos ⁊ legisperitus. ꝑ hos ḡ duos itelligunt oēs iusti ab eis occisi: ⁊ est sensus: Ut veniat sup vos oīs sāguis iust᷒ q̄ effusus ē a sāguine iusti abel vsq3 ad sāguinē zacharie .i. a sanguine iusti minimi vsq3 ad sāguinē maxime iusti. h ¶ Hierl'm hierl'm. Hic p̄dicit eis ꝯtr penā tpalem .s. destructionē ciuitat' ⁊ tēpli q̄ facta est ꝑ Titū ⁊ Uespasianū ī vindictā mortis xp̄i .xlij. anno a p̄dicta passiōe. dicēs ḡ: Hierl'm hierl'ꝫ. alloquit h̄ ppl'm iudaicū sub noīe ciuitatis metropolitane: ⁊ h̄ est cōis mod᷒ loquēdi: h̄ eni dr̄ ciuitas facere qd pplis habitās in ea fecit. i ¶ Que oc. ꝓphas .i. ꝯsueuisti occidere. k ¶ Et la.cos. ⁊c̄ .i. ad instructionē tuā: sicut ptꝫ ī ꝓphetis antiqs ⁊ ī Johāne baptista q̄ fuerūt a iudeis occisi. vñ .iiij. Reg. xxi. c. dr̄ q̄ tpe manasse effusus ē sanguis inoxius in hierl'm donec repleret vsq3 ad os. l ¶ Quotiēs vo. sub cultu vni᷒ dei ꝑ fidē ⁊ charitatē. m ¶ Filios tu. .i. iudeos. n ¶ Quēadmo. gal. ⁊c̄. Ponit exēplū de gallina ad ostēdendū affectū suū ad ppl'm iudaicū: q2 iter alias aues gallina videt magis affici ad ꝯseruationē ⁊ nutritionē pulloꝝ. o ¶ Et nolui. q2 p̄mo ꝓphas a deo missos: postea Johēm baptistā ⁊ vltimū dñm nr̄m iesū xp̄m cōtēpserūt. Et qd subdit pena: p ¶ Ecce reli. vo. do. .i. ip̄m tēplū qd ꝑ romanos fuit destructū: nec reedificabit ampli᷒: q2 fm̄ q̄ dr̄ Dan. ix. vsq3 ī finē mūdi ꝑseuerabit desolatio. q ¶ Dico ei vo. ⁊c̄ .i. a tpe passiōis xp̄i q̄ de ꝓxio iminebat futura qñ xp̄s dixit ista: r ¶ Donec di. Bñdictus q̄ ve. ⁊c̄. Hoc erit qñ apparebūt signa euidētia aduēt᷒ eius ad iudiciū: tūc eīn iudei q̄ credituri sūt in christum in fine mūdi laudabunt et confitebunt ipsum.

b

✳ † ¶ Usq3 ad sā. ⁊c̄. Orige. Zacharias iterp̄tat memoria dei. oīs ḡ q̄ memoriā dei ꝑdere festinat ī eis q̄s scādalizat: zacharie sāguinē effundere videt. Abel aūt luct᷒ iterp̄tat: q̄ ḡ nō recipit qd scp̄tū ē: vel q̄ lugēt: sanguinē abel effūdit. p ¶ Ecce reli. ⁊c̄. Chryso. Sic ei corp᷒ aia recedēte p̄mo q̄dē frigescit deīde putrescit ⁊ soluit: sic ⁊ tēplū nr̄m dei sp̄ū sc̄tō recedēte p̄r᷒ seductiōib᷒ ⁊ indisciplinationib᷒ replet: deinde veniet ad ruinā.

Moralit

Nico.de lyra

E ✳ Aliq̄ etiā fuerūt scribe sic euāgeliste q̄ scripserūt euāgelia ad instructionē ppli xp̄iani. Fuerūt etiā sapiētes: q2 de diuinis ⁊ celestib᷒ a deo illuminati. a ¶ Et ex il oc. q2 iacobus frat' iohis ab eis occisus ē. Act. xij. et stephanus Act. vij. ⁊ multi alij. b ¶ Et crucifi. vt petrū ⁊ andreā fratrē ei᷒: ⁊ multos alios. c ¶ Flagellabitis. h̄ ptꝫ etiā in actib᷒ aploꝝ .xvi. c. vbi dr̄ q̄ paulus ⁊ sylas flagellis cesi sūt. ⁊ .ij. Coꝝ. xi. c. dicit paul᷒: Ter virgis cesus sum ⁊c̄. d ¶ Et ꝑseq. de ciuita. ī ciui. h̄ ptꝫ Act. xiij. g. vbi dr̄ q̄ iudei paulū ⁊ barnabā eiecerūt d̄ finib᷒ suis. e ¶ Ut veniat sup vos ⁊c̄. de isto abel nulla est ambiguitas qn̄ fuerit ille quē Cain frater ei᷒ occidit. De zacharia aūt sūt opiniōes: vna ē q̄ ipse fuerit pat' iohis baptiste: ⁊ hec fuit opinio Origenis dicētis q̄ ꝓpt' h̄ occisus ē in tēplo dñi: q2 beata virgo post ptū filij sui venit adorare ī hierl'm ⁊ stetit ī illa pte vbi ꝟgines ꝯsueuerāt stare ī orōne: ī q̄ loco nō erat licitū mulierib᷒ cognitis a viro orare: ⁊ iō ministri tēpli voluerūt eā repellere. at zacharias pat' iohis q̄ eā virginem sciebat opposuit se eis dicēs: q̄ erat digna stare ī loco illo: ⁊ iō ip̄m zachariā tanq̄ legi ꝯtradicētē iterfecerūt: h̄ āt reprobat Hiero. tanq̄ apocryphū: ⁊ dicit q̄ iste zacharias fuit fili᷒ ioiade sacerdot' q̄ iterfect᷒ ē ī tēplo: vt hr̄ .ij. Paral. xxiiij. Sꝫ ꝯ h̄ videt q̄ iste dr̄ hic barachie fili᷒: ille aūt dr̄ fili᷒ ioiade. ad qd r̄ndet Hiero. q̄ saluator voluit h̄ exp̄mere scītatē ioiade sacerdotis. iō vocauit eū barachiā .i. bñdictū dñi: sic aliqñ ꝯtingit q̄ aliquē liberalē hoiem vocam᷒ alexādrū: ad exp̄mēdū liberalitatē ei᷒ q̄uis h̄ nō sit ꝓpriū nomē ei᷒. Alit' possum᷒ dicere q̄ ioiada fuit binomius: sic pat' dauid vocat᷒ ē iesse ⁊ isai: ⁊ multi alij ī sacra scriptura:

Additio. In ca. xxiij. vbi dr̄ in postil. i. a sāguine iusti ⁊c̄. Qd abel sit minim᷒ iust᷒ ⁊ zacharias maxim᷒ siue itelligat simplicit' siue respectu occisoꝝ tn̄ ex scripturis nō habet auctoritatē: vñ fm̄ Hiero. eadē facilitate cōtēnit q̄ approbat. Nec etiā ex h̄ qd supponit abel fuisse simplicē pastorē ⁊ illr̄atū: ⁊ q̄ zacharias fuit sacerdos ⁊ legisꝑitus seqt q̄ abel fuit minim᷒ iust᷒: ⁊ zacharias maxim᷒. Nō eīn excellētia iusticie seqt litteraturā: qd ptꝫ ī plurib᷒ p̄sertim cū antiq̄ p̄res lꝫ nō legāt lr̄as didicisse: fuerūt tn̄ in diuinis maxie illustrati: qd ptꝫ de adā ⁊ p̄riarchis ⁊ forte ex his q̄ legūt de vtroq3 .i. de abel ⁊ zacha. plura ad rōnē iusticie ꝑtinētia legūtur de abel q̄ȝ de zacha. ī h̄ eni q̄ fuerūt ambo sine culpa occisi: eq̄les videt: sꝫ d̄ abel sup h̄ legit q̄ tā ip̄e q̄ȝ mūera ei᷒ fuerūt deo accepta Gen. iiij. b. qd ē maximū testioniū sue iusticie. vñ Hiero. ī h̄ loco d̄ abel dicit: Iust᷒ aūt nō ex hoim sniā sꝫ ex Gen. testionio cōprobat vbi accepta ei᷒ a deo narrant mūera. vñ planiꝰ pōt rō assignari circa nolationē istoꝝ duorū .s. loquēdo de tpib᷒ p̄teritis añ passionē xp̄i qñ ista dicebāt a christo

A xpõ: abel fuit pmus iust⁹ q̃ sine culpa legit̃ occisus: zacharias õo vltim⁹: vñ cõuenient̃ noiat extrẽa ad h̃ vt oẽs itermedij includant̃. q̃cũq3 eñ fuerit iste zacharias fz diuersitatẽ opinãtiũ ipse tñ fuit vltim⁹ iust⁹ occisus: de q̃ in scptur̃ expssa mẽtio habeat. Si at obijciat̃ de ioh̃e baptista. rñdet̃ q̃ ille nõ fuit occisus a iudeis sed ab herode alienigena: hic autem agitur de occisionibus factis p hebreos ⁊ eorũ pdecessores int̃ q̃s occisio abel d3 cõputari cũ tũc tpis oẽs fideles erãt sub vna lege naturali cui successit lex scripta. qd̃ p3 in hoc q̃ dicit̃: Hierlm hierlm q̃ occidis ,p,phetas ⁊c̃.

Replica. In ca. xxiij. vbi postill̃. reddit rõnem nolatiõis illo⁊. s. abel ⁊ zacha. qui vt inquit p eos significant̃ oẽs iusti a q̃buscunq3 occisi: siue magni siue pui: sic q̃ magni significant̃ p zachariã magnũ sacerdotẽ ⁊ doctorẽ. p abel aũt parui et infanti. Burg. nolens itelligere postil. putat q̃ velit dixisse iusticiã seu infantiã qd̃ nõ est ve⁊. Nã q̃ cõpat paruos iustos abel h̃ est p q̃dã silitudinẽ non pprietatẽ: non igit̃ sequit̃ eu3 q̃ fuisse paruũ iustũ: sicut christus cõpatus oui leoni ⁊c̃. nõ ideo d3 ouis vel leo. Ista aũt trãslatio põt hr̃e rõnẽ q2 nũerus q̃cũq3 icipit a minimo: nũerus igit̃ sctõ⁊ incipit ab abel: recte igit̃ minimi denominant̃ ab illo. Rõ aũt assignata p Burgeñ. ad idem nõ est obiectiõis expers sed transeat.

a ✝ Et egressus Ca. XXIIII a
sus ibat d̃ tẽplo ibat.
Et accesserũt disci- b
puli eius vt ostẽde-
a ¶ nõ ignorãtis3 tã q̃ admirãdas: q2 videbat q̃ nũq̃ destraeret̃ tale op⁹ ⁊ frustra eẽt
rẽt ei edificatiõẽs tẽpli. Ipse aũt c
a ¶ cõminatio xp̃i. a ¶ videtis iã firmã edifica
rñdens/ait illis: Videtis hec oia.
tionẽ. ¶ qd̃. xlij. anno post passionẽ dñi factũ est a romanis.
Amen dico vobis/non relinque- d e
tur hic lapis sup lapidẽ/qui non
a ¶ Quasi ɔtrias ciuitati.
b destruatur. Sedẽte autem eo f
a ¶ .i. sup fructiferã eccl̃ie celsitudinẽ.
supẽr mõtẽ oliueti: accesserũt ad
¶ marc⁹ ait: petr⁹ ⁊ iacob⁹: ⁊ iohẽs ⁊ ãdreas
eũ discipuli eius secreto dicẽtes:
c Dic nob q̃ñ hec erũt: ⁊ qd̃ signũ g
aduẽtus tui ⁊ ɔsũmatiõis seculi:
d Et respõdens iesus dixit eis ✝ Vi k
a ¶ ne q̃s psuadeat q̃ñ hec oĩa mox sint futura. b ¶ antichristi p xp̃os: q̃⁊ pm⁹ simõ magus cui oẽs i samaria auscultabãt dicẽtes:
e dẽte ne q̃s vos seducat. Multi l
hec vt⁹ dei magna ẽ. a ¶ añ ho⁊ cõpletionẽ.
eñ vẽniẽt in noie meo/dicentes: m
¶ hic tẽptatio.
Ego sum christus: ⁊ mltos sedu-
¶ añ excidiũ ¶ q̃ ad hostes. ¶ expectatiões vt rumores. ¶ in lucas: seditiões q̃ ad ciues.
f cent. Audituri enim estis p̃lia n

Glo. ordi.

B F Et egressus Ca. XXIIII ie. ⁊c̃. Nõ relin. hic la. sup la. Mystice. recedẽte dño de tẽplo oia leg̃ edificia ⁊ cõpositio mandato⁊ ita destructa est: vt nihil possit a iudeis ipleri. Diuinitus aũt ,pulsu3 est vt crescẽte euãgelij gr̃a: tẽplũ illd̃ cũ suis cerimonijs tolleret̃: ne q̃s ifirm⁹ in fide illi⁹ stãn̄b⁹ iudaismi occasionẽ hr̃et. Idẽ q̃ cõminat⁹ est v̄bo: oñdit signo: dum egredit̃ ab ill̃ facta cõminatione. b ¶ Sedẽte aũt. vbi marc⁹ ait ɔ tẽplũ. Sedet ɔ tẽplũ cũ de ruina ei⁹ ⁊ excidio

Mystice gẽt̃ disputat: vt ⁊ corpis sit⁹ v̄bis suis cõgruat. ¶ Mystice. Sedet in mõte oliueti. i. in eccl̃ia q̃et⁹ manẽs: supbo⁊ detestatur arrogantiã. c ¶ Dic nobis ⁊c̃. qui dixit oĩa destruenda

Discipli xp̃i q̃sitierũt tria tp̃s ⁊ signa destructiõis q̃rũt. Tria querũt: q̃ tpe destruenda hierlm sit: q̃ venturus christus: q̃ ɔsũmatio seculi ventura sit. d ¶ Videte ne. cũ hec fiẽt ne putem⁹ instare diẽ dñi cui⁹ signũ p̃spicue ponit̃ in seq̃ntib⁹. Premunit ne turbent̃: vel deficiãt p deceptionẽ: vt p simonẽ magũ vel p tribulationẽ ⁊ p-

Nota secutionẽ: vt p neronẽ. Nota hec ventũra añ excidiũ hierlm: silia sunt ⁊ eadẽ fere his q̃ fiẽt in ɔsũmatione seculi. ⁊ loquit̃ ita de vno q̃si de alio. e ¶ Multi eñi ve. imminẽte hierlm excidio multi fuerũt pncipes q̃ se dicerẽt esse christos ⁊ tp̃s libertatis ,ppe esse. Multi in eccl̃ia tpib⁹ aplo⁊ q̃ pter alia falsa dicerẽt instare diẽ dñi. f ¶ Audituri. Hec i iudea a passiõe dñi abũdauerunt: q̃b⁹ ne territi apl̃i hierlm ⁊ iudeã deserant admonentur: q2 non statim finis: sed post. xlij. annos.

N Consurget.

Nico. de lyra

Ca. XXIIII

Diuisio Et egressus iesus. Postq̃ posita est legis euangelice ,pmulgatio ⁊ ɔfirmatio p miracula. Hic ɔsr ponit̃ iudiciũ s̃m legem illã: ⁊ q2 lex euangelica est pfectissima ⁊ extrema. ideo sibi corrñdet iudiciũ extremũ qd̃ erit pfectissimũ. Et diuidit̃ in duas ptes: q2 pmo ponunt̃ q̃dã antecedentia ipm iudiciũ. scd̃o ipm iudicium describit̃: ca. seq̃nti. Prima in duas: qi pmo circa hoc ab aplis ,pponit̃ q̃stio. ⁊ scd̃o ponit̃ q̃stionis solutio/ibi: Et rñdens iesus. Prima in duas: q2 pmo ponit̃ q̃stionis occasio. scd̃o habita occasiõe format̃ q̃stio/ibi: Sedente aũt eo sup montem oliueti. Circa pmũ ɔsiderandũ q̃ christus in fine ca. pcedentis dixerat q̃ domus templi relinq̃ret̃ deserta. ideo in pncipio huius ca. d3 q̃ iesus egressus de templo ibat. in hec oñdebat p factũ q̃ templũ esset a diuina ,ptectione relinquendũ. b ¶ Et accesserũt discipuli eius vt osten. ei edi. templi. nõ q2 oñderent sibi aliq̃d incognitum cum freq̃nter in templo fuisset: vt p3 ex pcedẽtibus. s3 vt ex nobilitate edificio⁊ q̃ erant facta ad diuinũ cultũ ,puocarent eum ad misericordiã ⁊ p ɔñs mitigaret penã pdictã. c ¶ Ipse aũt respondẽs ait illis. videtis hec oĩa. q. d. q̃tumcunq3 sunt magna et fortia. b ¶ Amẽ. i. fideliter. e ¶ Dico vobis nõ relin. hic la. ⁊c̃. non est sic intelligendũ q̃ñ remaneret lapis sup lapidẽ saltẽ in fundamẽtis. s3 est modus loquendi ad exp̃mendũ magnitudinẽ destructiõis q̃ cõpleta est sb̃ tito ⁊ vespasiano: vt dictũ est pce. ca. f ¶ Sedẽte aũt eo. Ex pdictis format̃ duplex questio: q2 eñ audierãt a xp̃o euersionẽ illã. credebãt ,ppinquã esse mũdi ɔsũmationẽ. iõ q̃sierunt pmo. g ¶ Dic nobis q̃ñ hec erũt. i. destructio ciuitatẽ ⁊ tẽpli. scd̃o q̃sierũt h ¶ Et qd̃ si. ⁊c̃. s3 ⁊ cõsũma. secli. vtrũq3 eñ sil̃ fiet. ⁊ ,ppt̃ hoc est q̃stio vna. Notandũ etiam q̃ iste q̃stiones fuerunt sibi facte super montẽ oliueti. ⁊ h̃ rõnabiliter: q2 locus iste distat solũ a ciuitate p vnũ miliare. ⁊ sic ciuitas illa ⁊ templũ ex illo loco clarissime vident̃ ⁊ occasiõe hui⁹ de tpe destructiõis illi⁹ ibi q̃rit̃. silr̃ etiã iudiciũ extremũ futu⁊ ẽ circa illũ locũ: vt habet̃ Johel. iij. iõ ɔueniẽt̃ fit ibi q̃stio de futuro iudicio. i ¶ Et rñdẽs. Hic ponit̃ vtriusq3 questionis solutio. Et pmo pme. scd̃o scd̃e/ibi: Orate aũt. Circa primum duo facit: q2 circa ea q̃ ptinent ad destructionem ciuitatis ⁊ tẽpli primo describit initium. ⁊ scd̃o finalem exitum/ibi: Cum q̃ videritis. Circa qd̃ ɔsiderandũ q̃ inchoatio ⁊ signũ destructionis future fuerũt clades ⁊ pestilentie q̃ fuerũt in iudea añ bellum romano⁊ ɔ eos: vt dic̃ Josephus libro d̃ iudaico bello. Diuidit̃ q̃ in duas ptes: q2 primo tãgunt̃ mala q̃ ɔtigerunt iudeis in generali. secundo mala q̃ ɔtigerunt christi discipulis in spẽali/ibi: Tũc tradent vos. Circa primum q̃tuor tanguntur. Primum est seductio erroris: qd̃ notatur cum dicitur: k ¶ Videte ne quis vos seducat. Ista autem predixit: q2 minus iacula feriunt q̃ pũident̃. l ¶ Multi eñi veniẽt in nomine meo. i. ascribentes sibi nomen meum. qd̃ p3 p h̃ qd̃ subdit̃: m ¶ Dicẽtes: ego sum christus ⁊c̃. de talibus fuit simon magus q̃ p hoc seducebat samaritanos: de quo habet̃ Act. viij. b. q̃ samaritani dicebant d̃ illo. Hic est v̄tus dei q̃ d3 magna. Hiero. etiam dicit sup locum illum q̃ añ destructionẽ ciuitatis plures apparuerũt q̃ dicebãt se esse christos. n ¶ Audituri eñi estis. Hic ponit̃ scd̃m qd̃ est ɔcussio timoris: cum dicit: Audituri eñi estis p̃lia. s̃m eñi q̃ refert Josephus libro antiq̃tatũ. xx. post passionẽ christi añ destructionem ciuitatis multe seditiones ⁊ multa prelia fuerunt apud iudeos: q2 samaritani q̃ partim tenebãt ritum gentil̃ insurgebãt ɔ iudeos ⁊ econuerso. Itẽ in pp̃lo iudeo⁊ erant plurimi q̃ incitabant populum ad rebellandũ ɔ romanos: alij autem ɔtrium. Sequit̃:

✱ Et opiniones

Moraliter. a ¶ Et egressus iesus de templo ⁊c̃. Sequitur: e ¶ Non relinquetur hic lapis super lapidem qui non ⁊c̃. Origenes. Ois homo q̃ suscipiens est v̄bum dei templum est: si post pctm̃ adhuc saluat ex pte: vestigia fidei ⁊ religionis templum est: ex pte destructum ⁊ ex pte ɔsistens: qui aũt postq̃ peccauit curã sui nõ habet paulatim minuitur donec ad plenum recedet a deo viuente: ⁊ sic nõ relinquet̃ lapis sup lapidem mãdato⁊ dei q̃ nõ destruat̃. f ¶ Sedẽte aũt eo super montẽ oliueti ⁊c̃. ɔ templum sedens de ruina iudaice gẽtis disputat vt etiã ip̃o situ corpis monstret q̃ quietus in eccl̃ia manens impio⁊ supbiã ɔdemnat. l ¶ Multi veniẽt in noie meo dicẽ. ego sum xp̃s ⁊c̃. Multi vident̃ plus dicere factors: quia sua statuta districtius faciunt obseruari q̃ precepta dei.

Margin notes (right): ✝ mar. 13. a; Luc. 19. g et. 21. b; Nota; ✝ mar. 13. a; Luc. 21. b; Eph. 5. b; Col. 2. d; Diuisio; Josephus; D; Josephus; Moraliter; C

✱ Consurget

E N a ¶ Cõsurget enim gẽs ⁊c. Mystice. Regnum surget ĩ re-
Mystice gnũ: ⁊ pestilẽtia eoꝝ quoꝝ sermo vt cãcer serpit. Et fames: v
bi dei: cõmotio terre: ⁊ a fide sepatio. Ultima enim tribulatio
multis pueniet: ⁊ p crebra mala indicant mala ppetua. Et ideo
post bella ⁊ seditiões nõ statim finis: qꝛ multa mala debent p
currere vt nũciẽt mala sine fine. Eoꝝ
c aũt alia e celo/alia e terra/ alia ab ele-
mẽtis/alia ab hoĩb⁹. Surget gẽs. Ec-
ce pturbatio hoĩ. Terremot⁹: Ecce re
spect⁹ ire desup. Pestilẽtia: Ecce inequ
litas corporu. Fames: Ecce sterilitas
terre. Terrores de celo ⁊ tẽpestates:
Luc. 22. c. scḋm Lucã: Ecce inequalitas aeris. Oia
q̃ cõsũmãda cõturbant: vt q̃ in oĩb⁹ de-
Sap. 5. d liquim⁹ ĩ oĩbus sentiamur. Et pugna-
bit p eo orbis terre ꝯ insensatos.
b ¶ Hec aũt oia ini. Hec aũt omnia
sũt initia nõ cõsũmatio quasi pconia anti-
xpi vel excidij vrbis. Hec p̃im ad euer
sionẽ iudeoꝝ: partim ad diẽ iudicij pti-
nẽt: qꝛ ita apli interrogauerãt d vtroq̃.
c ¶ Tũc tra. Quo merito hec iudeis
eueniãt subdit: qꝛ post occisionẽ xpi no
minis ⁊ fidei ei⁹ pcones psecuti sunt.
d ¶ Et mul. pseu. Quidã h ad euer-
sionẽ iudeoꝝ referũt. Sꝫ tũc inter eos
qꝛ nullus erat fidelis: ad quẽ fieret ex-
hortatio: meli⁹ h accipit de hereticis q̃
rũ p̃m⁹ simõ magus fuit. Erit em⁹ ma-
lor oĩbus antixp̃s ẽ. Diligẽter intuen-
dũ ẽ qḋ signoꝝ ad excidiũ vrbis qḋ ad
diẽ dñi referat: Rñdit enim dñs q̃ et il-
lo tpe erãt secutura: siue de excidio hie
rusalẽ: siue de aduẽtu suo. e ¶ Et p̃-
dicabit ⁊c. Qu a nouerat dñs corda
discipuloꝝ de excidio ⁊ pditiõe sue gen
11. q. 3. c. sal tis cõtristãda: hec solatio releuãt: vt sci
uator rẽt multo plures socios gaudij eterni
de toto orbe colligẽdos. ¶ Adhuc te-
†De rebus acte h signũ q̃ nõ instet dies dñi vl de
ecclesie nõ solatio hierlm añq̃ apli toto orbe disp
alie. c. si. si sint pter duos Jacobos: q̃ pri⁹ in iu-
dea iterfecti sũt. Dispsi inquã vt si do-
lerẽt de pditione sue gẽtis: solatiũ ha-
bẽãt plures socios d oĩ gẽte collectos.
f ¶ Abominati

ꝛ opiniões pliorũ: videte ne tur- b
a ¶ iudeã deserẽtis. ¶ Quãtum ad plus.
b ¶ cõstat hec oia cõtigisse tpe iudaice sedi
tionis: ante vltimã ꝓuincie euersionẽ.
bemini. Oportet eniꝫ hec fieri: c
¶ audituri estis p. ⁊ opi. ⁊c. Cõsurget ei gẽs.
a sed nõdum est finis. Consurget d
enim gens ꝯ gentẽ: ⁊ regnuꝫ in re- f
¶ he sunt ptes pliorũ.
gnũ: ⁊ erũt pestilentie et fames g
b ⁊ terremot⁹ p loca. Hec aũt oia h
¶ futuroꝝ. ¶ ministris exercẽdos
c initia sũt doloruꝫ. Tunc tradẽt k
vos in tribulationem ⁊ occidẽt l
¶ p aplos eiꝫ credẽtiũ psona signat.
vos/ ⁊ eritis odio omnibus gen m
a ¶ i fine mũdi fideles apls tribulatiõib⁹ sũt
pbãdi. b ¶ ppt assertionẽ xritat. ¶ di-
scedent a fide timore: vel portentis: vel im-
manitate tormentorũ.
tibus propter nomẽ meum. Et n o
tunc scandalizabuntur multi: et
a ¶ gladio dñi ab iuicẽ separãte eos ⁊ qḋ in
p̃i ipso pdicatiõis factũ ẽ: marie tpe anti-
xpi ẽ futuꝝ. b ¶ frat infidel fratrẽ fidelẽ.
inuicẽm tradẽt: ⁊ odio habebũt
b inuiceꝫ. †Et multi pseudo pphe p
¶ vt miraculis seducãt. ¶ hoc tpe iuda-
ce vastatas plene tpe antichristi.
te surgẽt: ⁊ seducent multos: † et q
a ¶ vñ aplo: Erũt hoĩes amãtes se.
b ¶ infidelitas.
qm abũndabit iniquitas: refrige
a ¶ p tribulatione q̃ ante tribulatione vi
debat calere vel calebat vtcunq̃ in pace.
scẽt charitas multoꝝ. † Qui aũt r
¶ in fide ⁊ charitate. ¶ quocũq̃ tpe inci-
piat. ¶ vsq̃ in finẽ pñtis vite.
perseuerauerit vsq̃ in finem/ hic
c saluus erit. Et pdicabitur hoc s
a ¶ edificatoriũ ecclesie ante finẽ mundi: si
cut ante destructionẽ hierlm p aplos.
euãgeliũ regni in vniuerso orbe t

Nico. de lyra

†3. 10. c
Mar. 13. b
7. q. 1. c. sug
gestum. De
peni. dis. 2.
c. nõ reuer-
tebant et. c.
aplus

a ¶ Et opi. plioꝝ. qꝛ añ destructi
onẽ ciuitat multa signa apparuerũt q̃
interptabant ab aliq̃b⁹ ĩ bonũ ⁊ pacẽ
ciuitatis: ab alijs aũt ĩ ꝯtrũ ⁊ destructi
onẽ: ⁊ inter alia ponit vnũ. s. q̃ sidus ste
tit sup ciuitatẽ p annũ sile gladio: quaꝫ
apparitionẽ q̃dã dicebãt significare au
xiliũ sibi affuturũ ꝯ inimicos. Aliq̃ ꝯ-
rio dicebant significare vindictã dei ꝯ
mala habitantiũ ĩ ciuitate: ⁊ p h erãt diuerse opiniones de p-
lijs inter eos. b ¶ Uidete ne tur. recedẽdo de iudea ppt
talia: voluit enĩ xp̃s q̃ discipuli sui manerẽt aliquãtulũ in iu-
dea post mortem suam ad pdicandũ fidẽ catholicam.
c ¶ Oportet enim hec fie. qꝛ sũt a deo poidinata. d ¶ Sꝫ
nodũ ẽ fi. qꝛ post auditionẽ taliũ stetit adhuc ciuitas p lon-
gũ tpe. s. xl. annis post passionẽ xpi. e ¶ Cõsurget ei gẽs.
Hic ponit tertiũ videlꝫ disturbatio pacis/ cũ dr: Cõsurget
gẽs in gẽtẽ. qꝛ gẽs iudeoꝝ erat diuisa itra se vt ptꝫ.
f ¶ Et regnũ aduer. reg. qꝛ regnũ iudeoꝝ ꝯ regnũ roma-
noꝝ rebellauit: ⁊ h ptꝫ ex pdictis. g ¶ Et erũt pesti. Hic
ponit q̃rtũ. s. pturbatio orbis seu elemẽtoꝝ ex q̃bus ꝯsurgũt
pestilẽtie i aere ⁊ mari ⁊ p ꝯñs sterilitas ⁊ fames ĩ tra: q̃ aũt
h acciderit illo tpe ptꝫ Act. xi. d. vbi dr q̃ ppha agab⁹ pdixit
famẽ magnã futurã q̃ facta ẽ iperãte Claudio: ppt qḋ fide-
les q̃ erãt antiochie miserũt auxiliũ de facultatib⁹ suis fideli-
b⁹ q̃ erãt ĩ iudea ⁊ hierlm p man⁹ barnabe ⁊ pauli. Sequit:
h ¶ Hec aũt oia .i. q̃tuor pdicta. i ¶ Initia sũt do. q̃ q̃-
dẽ dolores fuerunt consummati in destructione ciuitatis ⁊ tẽ
pli p romanos. k ¶ Tũc tra. Hic ponit mala q̃ ꝯtigerunt
xpi discipulis in spali: vbi ponũt q̃tuor. Primũ ẽ violẽtia af-
flictionis

flictionis duplicit. s. ab intra ⁊ ab extra: illa q̃ fuit ab extra fu- G
it a iudeis fideles psequẽtibus: de q̃ hr Act. viij. a. vbi dr q̃
post mortẽ btĩ stephani facta ẽ psecutio magna i eccl̃ia q̃ erat
hierosolymis: ⁊ ibidẽ subdit q̃ paul⁹ deuastabat ecclesiam ⁊c.
l ¶ Et occidẽt vos. qꝛ illo tpe occisus ẽ stephan⁹ a iudeis
vt ptꝫ Act. vij. g. ⁊ iacob⁹ fili⁹ zebedei
Act. xij. a. iacobus frater dñi vt dicit
Joseph⁹ libro xx. antiq̃tatũ. m ¶ Et
eri. odio ⁊c. i. aliq̃b⁹ oĩm gẽtium.
o ¶ Propter no. meũ. h addit ad
eoꝝ ꝯsolationẽ: qꝛ ad h sequit magnũ
p̃miũ: vt habitũ ẽ. s. v. ca. o ¶ Et tũc
scãdalizabũt ⁊c. Hic põit afflictio
ab intra. s. a falsis fratrib⁹: qꝛ multi q̃
receperãt fidẽ xpi videntes psecutionẽ
oriri ꝯ eos scãdalizabant cadẽtes ppt
h a fide suscepta: ⁊ sic habebãt odio ve
ros discipulos xpi q̃s ad mortẽ trade-
bãt. p ¶ Et mul. pseu. Hic ponit
scḋm scꝫ vehementia seductiõis: qꝛ mul
ti pphe falsi denũciabãt ꝯtra pdicatio
ni aploꝝ. q ¶ Et qm abũda. ini.
Hic ponit tertiũ. s. abũdãtia iniq̃tatis
q̃ erat in falsis xpianis: ⁊ ppt h refri- f
gescebat charitas i multis alijs: lꝫ non
caderẽt totaliter. ppter qḋ ꝯcludit:
r ¶ Qui aũt pseue. vsq̃ in fi. in
fide. s. formata charitate: Hic saluus
erit. s ¶ Et pdicabit. Hic ponit
q̃rtũ q̃si ad ꝯsolationeꝫ pdictoꝝ qḋ est
euidẽtia credulitatis. ⁊ h ẽ qḋ subdit:
Et pdicabit h euã. regni. i. euãge-
liũ xpi qḋ introducit ad regnum celeste
qḋ nõ faciebat lex: ppt qḋ erat impfe
cta respectu euãgelij vt supra dictũ est
in pncipio hui⁹ libri. t ¶ In vniuer
so mun. q̃ enim añ destructionẽ ciuita-
tis p titũ ⁊ vespasianũ in trib⁹ ptib⁹ or
bis. s. asia/aphrica ⁊ europa pdicatũ fu
euãgeliũ xpi ptꝫ sic: viuẽte enim petro fi
des pdicata ẽ in italia: ⁊ nõ solũ in ita
lia sꝫ etiã ĩ gallia: qꝛ sanct⁹ Sauinia- H
nus q̃ fuit vn⁹ de lxx. missus a beato Sanct⁹ sa
petro in galliã cũ plurib⁹ alijs: ciuita- uinianus
tẽ Senonẽsem q̃ tũc erat metropolis
gallie: ⁊ vocabat ciuitas aurea ꝯuer-
tit ad xpm ⁊ ibi trib⁹ ecclias edificauit:
vna. s. i honore btẽ v̄ginis: alia in ho-
nore btĩ stephani pthomartyris: ⁊ alia
ĩ honore scĩ iohis baptiste: q̃rtã edifi
cauit ĩ honore aploꝝ: q̃ q̃ viuẽte petro
ꝯstructa ẽ. ideo eccl̃ia beati petri viui ad
huc noiata ẽ vsq̃ ĩ hodiernuꝫ diẽ. Ex
loco aũt illo scũs Sauinianus socios
suos circa alias ptes gallie misit ad p
dicãdũ. Ex q̃ ptꝫ q̃ viuẽte petro fidei p̃
dicatio peruenit versus mare occidẽtis
vbi terminat vltimũ clima nr̃e tre habitabilis qḋ aũt ẽ vltra scḋm
auctores astronomie ponit ex climata. Hierlm aũt d q̃ exierẽt
apli ⁊ alij xpi discipuli ad pdicãdũ ẽ in medio tre habitabilis: qꝛ
ẽ i q̃rto climate vbi p̃mo publicata ẽ fides catholica: ⁊ ideo sicut
a hierlm vsq̃ ad fines terre habitabilis ex pte gallie vbi pdica-
ta ẽ fides p scm̃ Sauinianũ ⁊ socios ei⁹. sir ex pte hispanie
vbi paul⁹ pdicauit: eadẽ rõne pbabile est q̃ a hierlm vsq̃ ad
alios terminos tre habitabilis peruenit pdicatio fidei p alios
⁂ aplos et

⁂ e ¶ Cõsurget ei gẽs ⁊c. Hiero. Mystice aũt videt re- Moraliter
gnũ ꝯ regnũ ꝯsurgere: ⁊ pestilẽtia eoꝝ q̃rũ sermo serpit vt can Mystice
cer ⁊ fames audiẽdi vbũ dei: ⁊ cõmotio vniuerse tre ĩ heresi
bus magis itelligi q̃ ꝯ seinuicẽ dimicãtes ecclie: victoriã faci-
unt. k ¶ Tũc tra. ⁊c. qḋ nũc ipleť mystice: qꝛ paupes reli-
giosi p hoĩes malos ⁊ spãlit p clericos puersos tribulãt ⁊ p
detractiões eoꝝ linguaꝝ gladijs occidũt: ⁊ plures infirmi scã
dalizãt odientes statũ suũ: ⁊ fratres suos nequiter accusant ab
ordine recedẽtes. p ¶ Et mul. pseu. ⁊c. i. pdicatores q̃ suũ
sũt tm̃ q̃rẽtes: surgũt ⁊ multos simplices seducũt ⁊ sic frigescẽ-
te charitate abũdat iniq̃tas. r ¶ Qui aũt pse. s. i doctri
xpi: ⁊ a talibus verbo ⁊ facto: pdicat euangelium regni.
⁂ Cum ergo

a ¶ Abominationē ꝛc. Uel si de excidio vrbis: abomina/
tio.i.idolū. Pilat᷑ eni posuit imaginē cesaris i tēplo desolato.
Uel hoc dr̄ de statua adriani ꝗstris q̄ in ipo scōꝝ loco longo
tpe stetit. b ¶ Tūc q̄ in iudea. Hec ad lrāz facta sunt cum
appropinquāte exterminio iudeoꝝ oraculo moniti oēs christia/
ni fugerūt in regnū agrippe q̄ parebat
Mystice romāis. ¶ Mystice. Tūc.i.cū here/
ses ꝛ flagitia regnare ceperit īne san/
ctos ꝛ paceꝫ eoꝝ distrahere: q̄to plēs
videt seq̄ prauos: tāto altius ꝯtutes pe
tāt. c ¶ Ue āt p̄gnā. ꝛc. qꝛ sarcina
ꝯuate fugere non poterūt. Jn isto q̄ in
Luc.21.d iudea sūt fugiāt ad mōtes ꝯcordat Lu
cas. cetꝰ videt aliē dicere: ita ꝛ qui in
medio eiꝰ discedāt. Sꝫ quō cum p̄dixit
euāgelista circūdari hierl'm ab exercitu
qui in medio sūt.i.cū ita vrgebit pīcu/
lū vt euadi nō possit: discedāt.i.non ca
piant desiderio huiꝰ seculi in aliā vitā
migrare pati. Jdē qđ alij dixerūt in te/
cto ē: nō descēdat tollere aliq̄d d̄ domo
sua: h̄ ē nīlo affectu iclinent ad carnē.
Luc.21.d. Et h̄ qđ lucas ait: ꝛ q̄ in regiōibꝰ nō in
trēt in eā.i.q̄ iaꝫ bono ꝓposito cordis
extra illā facti sunt: nō eā rursus carna
li cupiditate desiderēt. Hoc alij ꝛ q̄ in
agro nō reuertat̄ tollere tunicā suā. h̄ ē
tēꝫ inuolui curꝭ quibꝰ exutꝰ erat. Gra/
ues aūt petūs: ꝛ q̄ nutriūt. i. periti an
tichristū effugere nō poterunt. Uel ve
illi q̄ sua germia nō ꝓduxerūt in viꝫ ꝑ/
fectū. d ¶ Orate āt. Si de captiui/
tate orēt ne fuga eoꝝ sit hyeme vl' sab/
bato: qꝛ in altero ꝓhibet duricia frigo
rū ad solitudīes fugereꝫ: in desertꝭ la/
titare. Jn altero trāsgressio legꝭ ē si fu
gere volūt: vel moꝛs: si remanēt. Spi
B rituaꝉr aūt p̄cipiē vt nō frigescat fides
in deū ꝛ charitas: neq; ociosi in opere
torpeamꝰ ꝯtutū sabbato. Hāc sniaꝫ lu
Luc.21.f cas illustrat. Dicit eni: Attēdite vobis
ne grauent̄ corda vestra in crapula ꝛ
ebrietate ꝛ curꝭ huiꝰ vite: ꝛ superueniat
in vos dies illa repētina. Uigilate ita
q; oī tpe vt digni habeamini fugere ista
oīa q̄ futura sunt. Ad hyemē ptinēt cu
re q̄ tristes sūt: vt hyēs crapula ꝛ ebrie
tas ad sabbatū: qꝛ in eis delitijs afflu/
ere mos erat iudeis ignaris veri sab/
bati. e ¶ Et nisi ꝛc. q̄ ꝑ spes electis
nisi gr̄a dei: q̄ hac patientiā ꝑ̄us vt cl/
tiꝰ demat potētiā impijs. Q̄to eni erit
hec tribulatio grauior: tāto erit breui/
tate moderatior. Uel dieꝝ nomīe: ipa
mala significant̄. f ¶ Breuiati. nō mēsura sꝫ nūero: ne mo
ra tēpoꝝ fides ꝯcutiat̄ credētiū. Erūt eni hec mala tribꝰ ānis
ꝯ ꝛ dimi/

¶ sue damnationis. ¶ nō credentibus.
in testimoniū omnibus gētibus: a
¶ post hec oīa. ¶ nūc statī: sꝫ nō p̄mas.
ꝛ tūc veniet ꝯsūmatio. † Cū ꝯ vi/ b
a ¶ hoīeꝫ pcti q̄ aduersat̄ ꝛ extollit̄ supra oē
qđ dr̄ deꝰ q̄ destruet ꝛ ad solitudinē rediget
a deritꝭ abhōminationē desolatiōis
susceпturos se. a ¶ p̄dicta.
q̄ dictā ē a daniele ꝓpha stantē
a ¶ i tēplo dei: vel vbi nō dꝫ: s̄m marcū qđ
idē signat. ¶ illā ꝓphetiā vel sequētia. ¶ in
ꝯfessiōe fidei. ¶ vl' dimissa occidētē lr̄a ꝛ iu
daica prauitate eūtes appropiēt mōtibus.
b i lōco scō: q̄ legit itelligat. † Tūc c
a ¶ virtutū culmen altius ascendant.
q̄ in iudea sūt fugiāt ad mōtes: †
a ¶ q̄ excedit carnē sic nō redeat ad aliq̄s
actus pristine ꝯuersationis.
Et q̄ i tecto ē nō descēdat tollere f
a ¶ carne vel mūdo. b ¶ q̄ opat̄ in eccl'ia.
¶ q̄ exterit claritate huiꝰ mūdi nō reuertat̄.
aliq̄d d̄ dōmo sua: ꝛ q̄ i agrō/ nō †
a ¶ i. rē secłarē q̄ seexuit vt nudꝰ xp̄m seq̄/
tur. b ¶ ve ambitiosis parituroꝝ.
c reuertat̄ tollere tūnicā suā. † Uē g
a ¶ diuitias q̄s adepti sūt soaētibꝰ: qꝛ sarci
na grauati fugere nō poterūt. ¶ q̄ inicia fi/
dei hn̄t ꝛ egēt natrimēto magistroꝝ.
aūt p̄gnantibus ꝛ nutriēntibus
a ¶ nō tūc p̄mo icipiatꝭ oeciare a malo cuꝫ
morte p̄uenīēte iudiciū dei n̄ poterit effugē.
b in illis diebus. Orāte aūt vt nō b
a ¶ qꝛ hec tpa nō sūt itineri ꝯuenientia.
fiat fuga vr̄a hyēme vel sabba/ i
a ¶ Hoc ꝓpe tpibus antichristi. ¶ cuius
nō tentatias fides cū psecutoꝛ pietatis erit
operatoꝛ virtutum.
to. Erit ēi tūc tribulatio magna k
qualis non fuit ab initio mundi
l vsq; mō neq; fiet. Et nisi breuia m
ti fuissent dies illi/ non fieret sal/ n o

Nico.de lyra

✱ apl'os ꝛ discipulos ad h̄ missos. ꝛ sic pꝫ q̄ viuente petro
fides xp̄i p̄dicata ē in vniuerso mundo: qꝛ cognitio fidei ꝑue/
nit ad oēs ptes orbꝭ. Petrꝰ ꝯo martyrizatꝰ ē s̄b nerone: post i/
Josephus periū āt neronis destructa ē ciuitas hierosolymitana scđo an
no impij vespasiāi: vt h̄r li. de iudaico bello in fine. a ¶ Jn
testimoniū oī. gē. q.d. ad h̄ p̄dicāda ē fides in vniuerso orbe
vt testimoniū xp̄i audiret̄ in oī gēte: s̄m q̄ dictū fuit aplis Act.
j.a. Eritꝭ mihi testes in hierl'm ꝛ iudea ꝛ samaria ꝛ vsq; ad vl
timū t̄re. b ¶ Et tūc ve. ꝯsū. qꝛ post p̄dicationē euāgelij p̄
dictā facta ē ꝯsūmatio destructiōis ciuitatꝭ a xp̄o p̄dicta. Cōsi
derādū āt q̄ alia ē p̄dicatio euāgelij futura in oībꝰ gētibꝰ q̄tū
ad efficaciā sic q̄ oēs gētes recipiēt fidē xp̄i: ꝛ h̄ erit in ꝯsūma
tiōe seculi. c ¶ Cū ergo vi. Hic describit̄ excidiū ciuitatis
q̄tū ad eiꝰ terminū. Et ponunt̄ ibi duo. Primū ē ꝓphetie im
pletio q̄ h̄r Dan.ix.g. vbi dr̄ q̄ destructa ciuitate ꝛ templo po
net̄ abomīatio in desolationē.i. idolū qđ noīe abomīatiōis i/
telligit̄ in veteri testō debebat poni in tēplo desolato. h̄ āt im
pletū ē qñ helius adrianꝰ imaginē suā fecit statui vbi steterat
arca testamēti vt scribit̄ in scholastica historia. ꝛ h̄ est qđ dicit:
Cū ergo vide. ꝛc. Sequit̄: d ¶ Qui legit itel. q.d. q̄ le/
git ꝓphe

git ꝓphetiā danielꝭ intelligat eā esse dictā de h̄ facto. Scđm qđ C
ibi ponit̄ est iudeoꝝ captiuatio ꝛ ꝑfecta eoꝝ dispsio/ cum dicit̄:
e ¶ Tūc q̄ in iu. sunt fu. ad mō. q.d. ex tūc iu dei nō habi/
tabūt in iudea plꝰ: qꝛ iꝫ heliꝰ adrianꝰ hierosolymā reedificaue/
rit. p̄cepit tñ ne aliq̄s iudeꝰ h̄ret licētiā itrādi illuc. Aliē āt expo
nit̄ ab aliq̄bꝰ de tpe qđ fuit añ destructi
onē ciuitatꝭ imediate: qꝛ fideles q̄ erāt
in hierl'm admōiti sunt ꝑ āgelū vt fuge
rēt in regnū agrippe vltra iordanē: qꝛ
rex agrippa erat ꝯfederatꝰ romāis: ꝛ io
ibi fideles saluati sūt vt scribit̄ in eccle
† Dan.9.g. siastica historia. Sequit̄: f ¶ Et q̄ in te
Mar.13.b cto ꝛc. q.d. meliꝰ ē q̄ saluet vitā suā q̄
Luc.21.d. eē possessā. g ¶ Ue āt p̄g. ꝛc. qꝛ pre/
gnātes nō pñt bñ fugere aggrauate pōde
re: nec silr̄ nutrīētes ꝓpē curā circa puel
los. h ¶ Orate āt. Hic incipit solue
Diuisio re scđaꝫ q̄stionē de ꝯsūmatiōe seculi. Et
diuidit̄ in tres ptes: qꝛ circa ꝯsūmatio/
nē seculi p̄mo ōndit tribulatiōis magni
tudinē. scđo tpis incertitudinē/ ibi: De
die āt illa ꝛ hora. tertio excitat nr̄aꝫ sol/ † mar.13.a.
licitudinē/ ibi: Uigilate itaq;. Prīa ad Luc.21.d
huc in duas: qꝛ p̄mo tāgit tribulationē
futurā tpe ātichristi. ꝛ scđo aduētū ipiꝰ
xp̄i ad iudiciū/ ibi: Stati āt. Prīa in du
as s̄m q̄ tribulatiōēꝫ futurā tpe ātichri
sti describit ex duobꝰ. p̄mū ē violētia af
flictiōis. scđm ē vehemētia seductionis:
qđ tāgit ibi: Tūc si q̄s vob dixerit. Cir
ca p̄mū aduertēdū q̄ qꝛ p̄dixerat tribu/
lationē iudeoꝝ ex destructiōe ciuitatis
hierosolymitane: vt pꝫ ex p̄dictꝭ: ꝛ nūc † mar.13.b.
p̄dicit tribulationē fideliū futurā s̄b āti/ Luc.21.d.
christo maiorē. iō ꝯuertit se ad discipu/
los suos in q̄bꝰ admonet fideles ꝓ illo
tpe futuros/ dicēs: Orate āt vt nō fi D
at fu. ve. hye. i. tpe incōpetēti ex aeris
iportunitate. i ¶ Ul' sabbato. i. tpe
incōpetenti ad fugā ex q̄cūq; alia cā: qꝛ
tūc nō erit sabbatū obsuandū in q̄ nō e/
rat licitū iudeis ābulare vltra mille paſ
sus. ꝑ sabbatū ḡ itelligit̄ tps incōueniēs
ad fugā mō p̄dicto. ꝛ s̄biungit̄ rō/ cū dr̄:
k ¶ Erit eni tūc. i. tempe antichristi.
l ¶ Tribulatio magna ꝛc. de p̄teri/
to. m ¶ Neq; fiet. de futuro. Ex quo
pꝫ q̄ loquit̄ h̄ de tribulatiōe ātichristi:
q̄ ab oībꝰ doctoribꝰ dr̄ maxima. n ¶ Et
nisi bre. fu. dies illi. nō ē itelligēdū
q̄ dies sint breuiores tpe antichristi q̄
sint mō: qꝛ q̄titas diei causat̄ ex motu
solꝭ q̄ ē vniformis: sꝫ dies h̄ accipiunt̄ ꝓ
tpe: qꝛ tpus illiꝰ tribulatiōis erit breue:
qꝛ nō durabit vltra tres ānos cū dimidio: vt habet̄ Dan. xij. c.
vbi dr̄ q̄ durabit ꝑ tps ꝛ tpa ꝛ dimidiū tpis. Causa āt huiꝰ bre
uitatis subdit̄ cū dr̄: o ¶ Nō fieret sal. oīs caro. Caro aūt
hic accipit̄ ꝓ homīe s̄m q̄ habet̄ Gen. vi.a. Nō ꝑmanebit spūs
meꝰ in hoīe in eternū qꝛ caro ē. sensus ḡ est iste: Oīs caro nō fi
eret salua. i. nullus hō fieret saluus si esset longū p̄dicte tribu/
lationis tempus. Negatio eni postposita huic signo vniuersa
li omnis: facit ipsum equipollere signo vniuersali negatiuo:
quia omnis non: valet nullus. propter quod subditur:
✱ Sed ꝓpter elec.
✱ b ¶ Cum ergo videritis abominationē desolatio/ Moraliter
nis ꝛc. Abominatio stās in loco sancto est p̄latus malus in ec
clesia: de quo dr̄ Zach. xi. d. O pastoꝛ ꝛ idolū derelinq̄ns gre/
gē. c ¶ Tūc qui in iudea sunt. i. in confessione veritatis.
† ¶ Fugiāt ad mōtes. i. q̄rāt auxiliū a deo vt ꝓuideat d̄ pa
store bono. f ¶ Et q̄ in tecto ꝛc. ꝑ quē significat̄ bonus ꝯte
platiuus. † ¶ Et qui in agro ꝛc. i. bonus actiuus. q.d. isti
nō dimittāt occupationē suā bonā ꝓpē p̄lati maliciā. g ¶ Ue
autem pregnantibus ꝛ nutrientibus ꝛc. i. quilibet de/
bet optare vt non impediatur fuga tāti mali ecclie. h ¶ Erit
enim tunc tribulatio magna qualis ꝛc. s. figuratiue: qꝛ
malus prelatus est antichristi figura qui sedebit in templo dei:
vt dicit̄. ii. Thessal. ii. b. ideo dicitur. i. Joh. ii. c. Jā antichristi
multi sunt. cū dies taliū aliq̄ñ breuiant̄ ꝑ bonoꝝ orationes.
l iiij. ✱ Tunc si quis

et dimidio tm̄. a ¶ Ecce hic xp̄s. Habet vna q̄cūq̄ heresis vel certas mūdi ptes. vñ dicit: Ecce hic/ecce illic: vel in occultis aut in obscuris cōuenticulis curiositatē hoim decipit. vñ dicit: Ecce in cubilib⁹: ecce in deserto. ¶ Multi erūt q̄ nō credūt christū esse cōem salutē oim sȝ quorūdā. vñ dicit: hic aut illic. b ¶ Si fieri po. i. si aliq̄ modo fieri posset: vt dei p̄uidētia mutaret: et id nō de veris intelligi potest electis.

c ¶ Electi. Non q̄ diuina electio frustret: sed q̄ iudicio humano vident electi. d ¶ Ecce i deser. ꝛc. Multi etiā credūt nō venire in publicū: sȝ in deserto. Multi credūt xp̄m dedisse secretiora p̄cepta fidei aliq̄s nō oibus. Vñ dr: in penetralibus. ¶ Nolite credere q̄ christus in deserto vel in penetralib⁹: sed q̄ fides eius ab oriēte in occidentē in catholicis fulget clara ꝛ manifesta. Ne q̄ credat scismaticis: noie oriētis ꝛ occidētis totū orbē designat. e ¶ Sicut ful. Pro manifestatione ꝛ claritate iter nubila vł noctē hui⁹ seculi. Stultū est q̄ eū q̄rere i paruo loco: vel in abscōdito q̄ toti⁹ mūdi lumē est. Et ne loci in q̄ futur⁹ ē essem⁹ ignari ait: Vbicūq̄ fuerit corp⁹. i. in celū q̄ hinc leuauit corpus susceptū: q̄r rapiemur obuiam xp̄o i aera: ꝛ sic semp cū dn̄o erim⁹. De naturali exēplo xp̄i astruit sacramētū: Aq̄le ꝛ vultures dicūt trāsmarina sentire cadauera ibiq̄ ꝯgregari. Nōne q̄ nos rōnales cōgregabimur ad eū q̄ vt fulgur erit. Vel p corpus qd̄ significantius dicit cadauer q̄ morte cadat: passionē xp̄i intellige: ad quā ꝓuocamur vt vbicūq̄ legit cōgregemur ꝛ p illā venire possim⁹ ad verbū dei. ¶ Vel sancti sūt aquile q̄ innouant cū: iuēta vetustate ad petrā q̄ est xp̄s. f ¶ Sol obscu. ꝛc. Mystice. Ecclia speciosa vt luna electa vt sol: ꝛ q̄ noctē illuminat vt stelle: tūc non apparebit: impiis vltra modū seuiētib⁹. Et cadēt multi q̄ fulgere videbant: ꝛ firmissimi turbabunt.

¶ Vel sol ꝛ luna ꝛ stelle ad tēpus suo lumine priuabūt: vt vicinū indicēt aduentū dn̄i. Sȝ post die iudicij mundo inouato mai⁹ lumē recipiēt. Vel superueniente claritate veri luminis: videbūt obscurari ꝛ nulli⁹ eē luminis: ꝛ angeli in tenebras reputabunt. ¶ Job dixit Columne celi contremiscunt: ꝛ pauent aduentum eius.

Marc. 13. c. Luc. 17. e. Luc. 17. e. Mystice. Luc. 17. g. 24. q. 1. c. qm̄ vet⁹. Johe. 2. g. marci. 13. c. Job. 26. c.

ua ois caro: sed ꝓpter electos a
¶ ne desperēt. ¶ in illa pressura.
breuiabunt dies illi. † Tūc si q̄s b
a ¶ vītis imitatorib⁹. ¶ apud arrianos.
¶ apud donatistos vel huiusmodi.
a vobis dixerit: † Ecce hic xp̄s/ aut
a ¶ mēbra ei⁹ q̄ se efferet sup oē qd̄ dicit deus aut quod colitur.
illic: nolite credere. Surgēt em̄ d
pseudo christi ꝛ pseudo prophe
a ¶ aliquid magni significantia.
te/ ꝛ dabunt signa magna ꝛ pro e
digia: ita vt in errorem inducan f
tur si fieri potest etiā electi. Ecce g
¶ vt p̄sciq̄ vigiletis. ¶ q̄r p̄moniti estis.
p̄dixi vobis. Si ergo dixerint b
a ¶ xp̄s moral i dogmate gētiliū phoꝝ.
b vobis: ecce in deserto est/ nolite i
a ¶ a fide ad doctrinā eorū. ¶ hereticorū q̄ se iactant arcana dei nosse.
exire: ecce i penetralib⁹ nolite cre k
¶ ꝯ hoc qd̄ dixit: Ecce in penetralibus.
c dere † Sic em̄ fulgur exijt ab ori m
a ¶ cūctis vidētib⁹ nō in secreto. b ¶ contra qd̄ dixit: ecce hic: ecce illic. c ¶ nec vno loco nec occultus erit aduent⁹ christi: sed in toto orbe manifestabit.
ente ꝛ paret vsq̄ i occidentē: ita
¶ verus xp̄s nō est ficticius.
erit aduēt⁹ filij hois. † Vbicūq̄ n
a ¶ eo festinat interio sanctoꝝ q̄ i viri spiritū dote folia suos possunt figere intuitus.
fuerit corp⁹ illuc ꝯgrēgabūt ꝛ aq̄ o
a ¶ nō q̄ tota trāsacta: sȝ q̄r p̄cedet tribulatio vt sequat quorūdā defectio.
le. † Stati aūt post tribulationē p q
f dieꝝ illoꝝ sol obscurabit: ꝛ luna r s
a ¶ .i. lumine carebunt.
non dabit lumen suū ꝛ stelle ca t
a ¶ timebūt angeli: quātomagis hoies.
dent de celo: et virtutes celorū v
¶ et venient ad vos.
cōmouebunt. Et tūc parebit si x y
a ¶ thau impssum frōtib⁹ fideliū. ¶ vel signū crucis vt videāt i quē trāsfixerūt: vel vexillū signū victorie triūphantis.
gnūm filij hominis in celo: ꝛ tūc z

ꝓpi i carne fuerit occult⁹ tñ aduēt⁹ ei⁹ ad iudiciū erit ita manifestus q̄ nō poterit aliquē latere: ꝓpt qd̄ subdit: n ¶ Vbicūq̄ fue. cor. i. xp̄s in hūanitate: q̄r sicut. s. frequēter dictū est iudicabit i forma humana: gloriosa tñ. o ¶ Illuc ꝯgrega. ꝛ aq̄le. i. sancti occurrētes obuiā xp̄o veniēti ad iudiciū: s̄m q̄ dr. i. ad Thessal. iiij. p ¶ Statim aūt. Descripta tribulatione q̄ futura ē p antichristū describit aduētum xp̄i ad iudiciū: ꝛ diuidit in duas ptes: q̄r primo describit q̄dā p̄signa p̄cedentia iudiciū. scd̄o describit iudicij aduētū/ ibi: Et tūc apparebit. Circa p̄mum aduertēdū q̄ ꝓut dicūt doctores ꝛ s̄ca: post tribulationē antixp̄i anteq̄ appareant manifesta signa iudicij erit tēpus breue i q̄ poterūt illi q̄ fuerūt decepti p antixp̄m penitere: et h̄ signat Apoc. viij. a. Factū ē silētiū in celo q̄si media hora: istud em̄ tp̄s non durabit vt dicūt nisi p. xl. dies vel circit ꝛ h̄ est q̄ dr hic: q ¶ Statim aūt ꝛc. i. paruo tp̄e elapso post tribulationem antixp̄i apparebūt signa manifesta ꝓpinq̄ iudicij: ꝛ h̄ ē qd̄ subdit: r ¶ Sol obscu. nō p priuationē sui luminis cū sit ei naturalis: corpa aūt celestia tūc manebūt i sua natura integra: sȝ ista obscuritas erit respectu nr̄i p iterpositionē alicui⁹ corpis opaci quēadmodū fit i eclypsi. s ¶ Et lu. non da. ꝛc. qd̄ pōt dupl̄r itelligi: vno mō q̄r erit iterposita iter terrā ꝛ solē: ꝛ sic ps lune q̄ est versus terrā obscurabit: cū nō habeat lumē nisi a sole: alio mō p iterpositionē nubiū obscurarū. t ¶ Et stel. ca. de celo. nō q̄tū ad eaꝝ subtāntiaꝫ cū sint incorruptibiles sȝ s̄m apparentiā: q̄r vere stelle abscondent p nubiū dēsitatē: ꝛ de nubib⁹ versus terrā descēdēt exalatiōes ignite q̄ dicūt stelle cadētes. v ¶ Et vir. ce. cō. Virtutes h̄ accipiunt angeli q̄ sūt de medio ordine scd̄e hierarchie ad q̄rū officiuꝫ spectat coopari aliq̄ mō ad miracula s̄m q̄ dixit beat⁹ Dionysi⁹: ꝛ ipi tunc frequēti⁹ solito mouebūt ex diuina volūtate ad faciēdū miraculosas trāsmutatiōes i elemētis ad incutiēdū hoib⁹ terrorē iudicis veniētis. x ¶ Et tūc. Hic describit iudicis aduētuꝫ: ꝛ circa hoc duo facit: q̄r p̄mo facit qd̄ dictū ē. scd̄o inducit exemplū ab arbore fici: ibi dicēs. Tūc. i. imediate post signa p̄dicta. y ¶ Parebit sig. ꝛc. i. crux clauī ꝛ lācea: q̄ sūt passiōes xp̄i instrumēta. ¶ Vel aliter. Signū. i. cicatrices q̄ apparebūt in xp̄i corpe. Ista aūt apparebūt in celo. i. i aere q̄ aliq̄n vocat celū i scriptura. z ¶ Et tūc plā. ꝛc. .i. aliq̄ de oib⁹ tribub⁹ ꝛ nationib⁹: i quibus sunt aliqui mali quibus aduētus iudicis erit tristabilis.

Diuisio

Quō intelligitur q̄ luna nō dabit lumē

h

¶ In nubib⁹

Nico. de lyra

✠ a ¶ Sed ꝓpt elc. bre. ne ex tribulationis magnitudine cadāt a veritate. b ¶ Tūc. Hic ꝯsnr ostendit magnitudo tribulatiōis ex vehemētia seductionis: q̄r multi discipuli antixp̄i venient ad seducēdū ppl̄m dicendo q̄ ipse sit vere xp̄s i lege ꝛ i ꝓphis ꝓmissus: ꝛ iō h̄ p̄dicit ne fideles tūc decipiant. c. Tūc. i. tp̄e antixp̄i. c ¶ Si q̄s vo. ꝛc. ꝛ q̄r nō solūmō habebūt v̄ba ad decipiēdū sȝ etiā signa: qd̄ ē difficil⁹ ad euadēdū. iō subdit: d ¶ Surgēt em̄ ꝛc. p h̄ intelligit antixp̄m ꝛ discipulos ei⁹ q̄ sūt mēbra ipius. e ¶ Et da. sig. ꝛc. q̄r v̄tute demonū possūt multa mirabilia fieri qn̄ pmittunt a deo. f ¶ Ita vt i erro. ꝛc. hoc dicit q̄r p̄destinatio lȝ sit certa tamē nō tollit libertatē arbitrij: ista em̄ ꝓpositio: p̄destinat⁹ pōt dānari: falsa est in sensu cōposito: tñ in sensu diuiso vera est: sicut diffusius declarat p̄mo sniaꝝ. g ¶ Ecce p̄dixi vo. q. d. ad h̄. isto p̄dico nūc vt caueat ꝓ tūc: q̄r min⁹ iacula feriūt q̄ p̄uidenē. scd̄m q̄ dicit btūs Gregori⁹. h ¶ Si ergo dixe. vo. ꝛc. christus supple tanq̄ hō religiosus i loco deserto existēs. i ¶ Nolite exi. ad ys. s. eū: ne seducamini. Et si dixerint: k ¶ Ecce i pe. i. i locis occultis. l ¶ Nolite cre. rō aūt subdit: m ¶ Sicut ei ful. ꝛc. q̄r lȝ aduētus christi

✠ Et videbunt

✠ c ¶ Tunc si q̄s ꝛc. Nūc aūt fit hoc mystice: nā adulatores multi laudāt malos p̄latos ꝛ principes tanq̄ sint christi boni: christus em̄ grece dr vnctus latine: episcopi vero ꝛ reges saltē aliq̄ sūt vncti. l ¶ Nolite credere. scȝ talib⁹ adulatoribus: q̄r ꝓphete sunt antichristi. n ¶ Vbicūq̄ fuerit corpus ꝛc. Id est vbi est bonus prelatus ibi congregātur bone persone. p ¶ Statim aūt post tri. scȝ electionis vel ꝓuisionis puerse. nam talis ꝓuisio est ecclesie magna tribulatio. r ¶ Sol obscurabit. qd̄ fit moraliter quādo malus p̄ficit. s ¶ Et luna non dabit lumē suū: id est ecclesia que lumē habet a bono pastore sicut luna a sole: ꝓpter qd̄ ipso subtracto deficit lumen ecclesie. t ¶ Et stelle cadent de celo: id est religiosi de contemplationis exercitio: v ¶ Et virtutes celorū mouebunt. nam perfecti de dei patientia in permissione mali p̄lati mirantur.

Moraliter

✠ Et videbūt

F G a ¶ In nubib⁹. vel in nubib⁹ .i. in ſanctis: ſicut q̄tidie facit
A dn̄s p̄dicatores ⁊ angelos mittit. b ¶ Cū vir. Secūdus ad/
uēt⁹ nō ī humilitate vt prior: ſꝫ in glīa demonſtrabit̄. c ¶ A
ſūmis ce. Ne q̄s putaret a q̄tuor plagis terre ⁊ nō a cūctis
finib⁹ eī⁹ ſimul: ⁊ mediterraneis regionib⁹ electos eſſe ꝯgre
gādos / ſubdit: A ſūmo terre vſq̄ ad ſū
mū celi .i. ab extremis terre finib⁹ p di/
rectū vſq̄ ad vltimos terminos eī⁹: vbi
lōge aſpiciētib⁹ circulus celi terre vide
Myſtice tur inſidere. d ¶ Ab arbo. ⁊c. My
ſtice. A pplo iſrl' in q̄ cecitas ex pte ꝯti/
git: ⁊ fuit ficus dānata. Sꝫ cū de ari/
do ligno ram⁹ fidei ⁊ charitatis ī eo vi
rucrit: ⁊ folia .i. verba p̄dicatiōis exor/
ta fuerit: ꝓpe ē eſtas q̄ expectat̄ .i. eter
na ſerenitas: ⁊ renaſcentiū deſiderata
nouitas. Cū eni tādē ablata p̄fidia iſrl'
ois ſaluus ſiet ꝓpe eē diē iudicij non
dubitandū ē. e ¶ Celū ⁊ ter. Inno/
uabunt̄ depoſita priori forma ꝑmanēt/
Eccle.1.a te aūt ſubſtātia. vn̄ dr̄: Terra in eternū
ſtabit. f ¶ De die. Ne forte audit̄ ſi/
gnis quererēt etiā illi⁹ diei certū ēminū
ait: De die nouiſſima. poſt q̄t annos vl'
dies vētura ſit: nolite eē ſolliciti. Nul
li diffinitū eſt q̄ vel in die vel ī nocte iu
diciū futuꝝ ſit. Sꝫ ꝓ manifeſtatiōe dr̄
dies: vel ꝓ occultatiōe nox. g ¶ Ne/
mo ſcit ⁊c. In q̄buſdā codicib⁹ addi/
tur: neq̄ fili⁹: q̄ quidē oia ſcit cuꝫ p̄re:
Col.2.a ſꝫ nō facit homines ſcire: ſicut Apls ait:
ī eo eſſe abſcūditos theſauros ſapiē et
ſciē. Nō facit ſcire: q̄ inutile ſciret̄. Sꝫ
B ſemꝑ ſim⁹ incerti de aduētu iudicis: vt
ſic q̄tidie viuam⁹ q̄ſi ī alia die iudicādi
ſim⁹. Neq̄ electi angeli quēq̄ ſcire fe/
cerūt. Uel nulli ſctōꝝ angeloꝝ ꝯceſſit
de⁹ noticiā diei hui⁹: neq̄ filio adopti/
uo .i. neq̄ vlli ſanctoꝝ hoim̄. h ¶ Si/
cut aūt ī die. Subitū aduēt⁹ ſui diē
plurimis affirmat exēplis: nā ⁊ fulgu/
ri cito oia trāſuolāti cōparat̄ ⁊ diebus
noe: vel loth ſm̄ aliū euāgeliſtā expa/
Myſtice rat. Myſtice. Noe arcā edificauit: cuꝫ
dn̄s ecclām cōſtruit quā cōſūmatā in/
gredit̄: cū eā in die iudicij p̄ſētia viſiōis
ſue etern⁹ habitatoꝝ illuſtrat. Sꝫ cū edi
ficat̄ arca: iniq̄ luxuriant̄: cū itrat̄ inte
reunt: q̄ q̄ hic ſctis certātib⁹ inſultant:
illis coronatis punient̄.

¶ Comedentes.

¶ ſcro accuſante cōſcientia.
plāgēt oēs trib⁹ terre: ⁊ videbūt a
¶ ad iudicandū.
a filium hominis venientem in nu/ b
a ¶ ſic veniet quēadmodū viderūt eū eūtē ī celū. ¶ q̄ quaſi hūilis ⁊ infirm⁹ iudicat⁹ ē.
b bibus celi cum virtute multa ⁊ c d
maieſtate † Et mittet angelos ſu e
a ¶ de q̄ apls loquit̄. b ¶ tā apta ⁊ tā intēſa voce q̄ vbiq̄ a mortuis audiat̄.
os cū tuba ⁊ voce magna: ⁊ cō/ f g h
a ¶ ad iudiciū. b ¶ .i. a q̄tuor mūdi cli/ matib⁹ oriēte: occidēte: aquilone auſtro.
gregabūt electos eī⁹ a q̄tuor vē i
c tis a ſūmis celoꝝ vſq̄ ad termi k
a ¶ ſub exemplo arboris docet de aduētu cōſummationis.
d nos eoꝝ † Ab arbore aūt fici diſci l
te pabolā: cū iā ramus eī⁹ tener
¶ intelligitis eſtatis aduētū.
fuerit ⁊ folia nata: ſcitis q̄ ꝓpe
eſt eſtas: Ita ⁊ vos cū videritis
a ¶ q̄ ſcripta ſūt: q̄ dixi ſupra. b ¶ ne putetis iā eē cōſūmationē mūdi: ſꝫ ꝑcurſiones quaſdā q̄ oſtendūt q̄ ꝓpe ſit in ianuis.
hec oia / ſcitote q̄ ꝓpe ē ī ianuis.
a ¶ credite q̄ dixi. b ¶ de morte ad imoꝛtalitatē: donec veniat dies dn̄i. a ¶ vel oē genus hoim̄: vel gēs iudeoꝝ q̄ nō deficiet donec veniat dies dn̄i.
† Amē dico vobis quia nō p̄te/ m
ribit hec generatio donec oīa n
a ¶ verū nō aberrū. b ¶ innouabunt̄.
e fiant. † Celū ⁊ terra trāſibūt: o
¶ ſꝫ ſicut dicūt̄ ſine vlla imutatiōe īplebūt̄
verba aūt mea nō pterībunt. p
¶ ne apli quererēt certā horā aduēt⁹ xp̄i q̄ ī telligit̄ etiā in morte vniuſcuiuſq̄.
f g De die autem illa ⁊ hora nemo q
a ¶ in quo fili⁹ ⁊ ſpūſſanct⁹ intelligit̄
ſcit: neq̄ angeli celorum / niſi pā r s
a ¶ ſic repētin⁹ interitus incredulis ſuperueniet: cum dixerit pax ⁊c.
b ter ſolus. † Sicut autē in dieb⁹ t
noe: ita erit ⁊ aduētus filij hois. v
† Sicut enim erant in diebus an x

eis imediate veniētis. ⁊ hoc ē q̄d dicit: Ab arbore fici ⁊c. i. C
ſiſtudent̄ ad ꝓpoſitū cōgruū: ⁊ patꝫ lr̄a. Sequit̄: m ¶ Amē
dico vobis ⁊c. i. cōgregatio fideliū. n ¶ Donec oia fiāt
q̄ q̄tūcūq̄ fideles opprimant̄ tpe antichriſti: tn̄ aliq̄ ꝑmane/
bāt ī fide ſtabiles vſq̄ ad fine mūdi. o ¶ Celū ⁊ ter. ⁊c. nō
q̄ corrūpant̄ ſm̄ ſuā ſubſtātiā: ſꝫ q̄ ceſ
ſabit motus celi ⁊ tranſmutatio in ele
mentis: iſta eni ordinata ſūt ad com
plendū numerum electoꝝ. ⁊ ideo ipſo
cōpleto in iudicio ceſſabūt ſicut ea que
ſunt ad finē habito fine. p ¶ Uerba
aūt mea nō peri. q̄ verbū eni xp̄i ſu/
ctus ē mūdus: ⁊ iō verbū eī⁹ ē ipſo mū
do ſtabilius. q ¶ De die aūt illa
⁊ hora. Hic circa iudiciū oſtēdit tpi ī
certitudinē: poſſet eni aliq̄s credere q̄ † marc.13.c
ex ſignis p̄dictis poſſet aliq̄s tp̄s iudi
cij determinatū certitudinaliter cogno
ſcere. ideo hoc excludit dicēs: De die
aūt illa ⁊ hora ne. ſcit: q̄ p rōnem
naturalē hō nō pōt tp̄s illud certitudi
naliter cognoſcere: q̄ depēdet ex ſim/
plici volūtate dei: ſilr nec p reuelatio/
nē cognoſcit: q̄ ſi hoc reuelaſſet aliq̄/
bus: hoc fuiſſet factū aplis q̄ fuerunt
maxime illuminati: ⁊ tn̄ ipſis d̄ ſ que/
rētib⁹. Act.i.a. rn̄dit: Nō eſt vrm̄ noſ † mar.13.c.
ſe tpa vel momenta q̄ pater poſuit in Luc.21.f
poteſtate ſua: q̄d exponēs Aug⁹. xviij
de ciuitate dei. dicit: Omniū calculā/
tium digitos reſoluit ille q̄ hoc dixit: p
digitos potētiā numerādi intelligit.
r ¶ Neq̄ angeli celoꝝ. ſicut eī pn̄
cipiū mūdi a ſolo deo fuit ꝑcognitū: q̄
mūdus imediate ē ab ipſo factus: ita D
⁊ finis mūdi ſoli deo eſt cognit⁹ ⁊ hoī
xp̄o reuelatus ad quē ꝑtinet iudicare
de oībus. s ¶ Niſi pa. ſolus. p̄ h
nō excludit̄ fili⁹ vel ſpūſſanctus: ſꝫ ma † marc.13.d
gis includunt̄: q̄ vna eſt noticia triuꝫ Luc.21.f
ꝑſonaruꝫ. Dictio eni excluſiua addita
vni pſone in diuinis reſpectu termini
eſſencialis nō excludit aliā: vt diffuſi⁹
tractat̄ primo ſniaꝝ: ſic aūt eſt in ꝓpo
ſito: q̄ illa q̄ importāt reſpectū ad cre/ † 35.q.10.c.
aturā ſūt cōia trib⁹: hmōi aūt eſt noti/ primo
cia diei iudicij. Cōfirmat aūt p̄dicta p
exemplū veteris teſtamēti / dicēs:
t ¶ Sicut aūt fuit ī die. noe. q̄n dilu
uiū erat occultū. v ¶ Ita erit aduē
tus fi. ho. i. xp̄i venient̄ ad iudicium.
x ¶ Sicut eni erant in diebus ⁊c.
id eſt in magna ſecuritate exiſtentes.

¶ Donec

Nico. de lyra

a ¶ Et vi. fi. ho. q̄ ſicut dictū ē ī
forma hois iudicabit. b ¶ Venientē
ī nu. celi. ſicut ī nube aſcēdit ī celū ab
aplis: ꝓpē q̄d dr̄ Act.i.b. Jeſus q̄ aſ/
ſūpt⁹ ē a vobis ſic veniet: c ¶ Cū ꝑ/
tute mul. q̄ prim⁹ eī⁹ aduent⁹ fuit in
infirmitate. ſcd̄s erit ī ꝟtute. d ¶ Et
maie. q̄ veniet vt dn̄s q̄ ꝑmo venit vt
ſeruus. e ¶ Et mit. an. ſu. q̄ miniſterio angeloꝝ colligēt̄
cineres mortuoꝝ. f ¶ Cū tu. ſicut eni ī datiōe leg̃ audit⁹ ē
ſonit⁹ terribil̄: vt hr̄ Exo. xix. c. ita audiet̄ tūc ſonit⁹ cōſilis ꝑ/
ſente angeloꝝ fact⁹ ī elemētis. g ¶ Et vo. mag. illa vox erit
vox xp̄i vocātis mortuos ad iudiciū ex cui⁹ ꝟtute ſuſcitabūt̄.
h ¶ Et cōgre. ele. lꝫ eni oēs adducāt̄ ad iudicium: tn̄ electi
ſpāliter adducēt̄ miniſterio ſctōꝝ angeloꝝ q̄ erūt cōciues eo/
rū. i ¶ A q̄tuor vē. i. a q̄tuor ꝑtib⁹ mūdi vn̄ oriunt̄ pn̄ci/
pales vēti: ⁊ p hoc intelligunt̄ alie ptes orbis minus pn̄cipa
les. k ¶ A ſūmis celoꝝ ⁊c. Iſte modus loquendi eſt ſm̄
apparentiā: q̄ ſūmū celi videt̄ eē ſup cenith capitis nr̄i: ter/
minus aūt celi videt̄ vbi terminat̄ aſpect⁹ noſter q̄ ibi videt̄
celū cōiūgi terre: lꝫ ſm̄ ꝟitatē eq̄liter diſtat a terra vndiq̄. eſt
q̄ ſenſus: A ſūmis celoꝝ ⁊c. i. ab oī loco q̄ ſub celo ē adducēt̄
electi ad locū iudicij. l ¶ Ab arbo. Hic ad declarationē p̄/
dictoꝝ adducit exēplū: q̄ ſicut viriditas arboris incipiēs eſt
ſignū eſtatis ꝓpinque: ita ſigna p̄dicta erūt ſigna ſiue iudi/
cio ſiue

Moraliter ✳ a ¶ Et videbūt ⁊c. i. chriſtum q̄
† Luc.17.f in tali tribulatione venit aliq̄n ꝓ cōſo
lanone bonoꝝ deijciēs malū p̄latum
⁊ ſubſtituens bonū. e ¶ Et mittet
† Ecc.7.c ange. ſuos ⁊c. tūc eni mittunt̄ ange
lici viri cū tuba p̄dicationis ad cōgre
gandū electos hinc ⁊ inde in vnitate
charitatis. k ¶ A ſūmis celoꝝ .i. a maiorib⁹ vſq̄ ad mino
res: q̄ p̄dicatio debet eſſe cōis l ¶ Ab arbo. fici diſci ⁊c.
per ficum cui⁹ dulcis eſt fructus ſignificat̄ bonus prelatus q̄
in inſtitutione ſua incipit̄ vireſcere per opera bona: ⁊ hoc ē ſi/
gnū fructificationis bone in ſe ⁊ in aliis de ꝓximo future.
q ¶ De die autē illa ⁊c. Iſtud ad litteram exponit̄ de die
iudicij generaliter. Moraliter autem poteſt exponi de die iu/
dicij particularis qui eſt dies mortis cuiuſlibet hominis: diē
autem mortis ſue nullus ſcit niſi deus ſibi reuelauerit. iō ſub
dītur: t ¶ Sicut autem fuit ī diebus noe ⁊c. Erāt eni
tunc comedentes ⁊ bibentes in ſecuritate: diluuiū nō timen/
tes. Sic etiam multi de morte ſua nō cogitant q̄uls certitu/
dinaliter ſint morituri. ideo ſubdit̄: v ¶ Ita erit ⁊ aduen
tus filij hominis. ad particulare iudiciū venientis: nā alij
qui moriunt̄ repente in prandijs ⁊ feſtiuitatibus magnis: et
de operantib⁹ in agro vn⁹ aliquādo fulgurat̄ ⁊ aliū relinquū
tur: ⁊ ſic eſt in alijs ſequentibus exēplis: ⁊ iō cōcludit̄:

i v ✳ Vigilate

F E a ¶ Comedētes ꝛ bibē.nubē.ꝛc. Nō alimēta ꝛ nuptie:ſ; imoderat⁹ lici torꝛ vſus arguit. Poſt bella fames ter remot⁹ ꝛc. tūc breuis ſequet pax: vt fi del ꝓbet: an traſact⁹ mal' ſperet iudice

i. Thes.5.a vētuꝝ. vñ dr: Cū dixerint pax ꝛ ſecuri tas tūc repente interitus ſuperueniet. b ¶ Tūc. Lucas in illa nocte. i. illa in tribulatiōe q̄ ꝓbant: in q̄ alij genanſ: alij cadūt. c ¶ Duo erunt in agro ꝛc. Due differētie ꝑdictoꝝ ſūt in eccl'ia q̄ in agro laborantium: eoꝝ q̄ ſincere ꝑōm annūciāt: ꝛ eoꝝ q̄ ꝟbū dei adulte rāt. d ¶ Due molētes in mo.ꝛc. Due differētie ſeq̄ntū ordē reꝝ mobi

Aliorum alter liū: q̄ feminino genere deſignanf: q꞉ maioꝝ cōſilio regunt femine a viris. e ¶ Duo in lecto. q̄ ociū eligūt ꝛ de tē: q̄ ſignificant noīe lecti: nec ſeculari bus nec eccl'iaſticis negocijs occupati. Un⁹ aſſumet. qui ꝓpt deū ꝯtinere

Alio vna gūa ꝛ vnus ſtudet: vt ſine ſollicitudie viuens cogi tet q̄ dei ſunt. Qui āt hūana laude: vl' aliq̄ vicioꝝ corruptiōe monaſticā vitā elegerit: relinquet a deo. Nō ſūt alia genera hoīm q̄ hec tria in eccl'ia. Uñ

Ezech.14.e ezechiel tres viros liberatos vidit: noe daniel ꝛ iob. i. rectores vt noe: ꝯtinen

Mar.13.d tes vt daniel: cōiugatos vt iob. Et ſm

Luc.12.e hec tria genera hoīum: tres ſupponit

Tria ſūt ge nera hoīm parabolas. In ꝑma agit de laborāti bus in agro: qd eſt vbi dicit: Uigilate ergo. In ſcda agit de exiſtētib⁹ in lecto qd eſt vbi dicit: Siſe ē regnū celoꝝ de

G cē ꝟginib⁹. In tertia agit de molētib⁹ in mola: qd eſt vbi dicit: Sicut eñ hō peregre ꝓfi.ꝛc. f ¶ Si ſciret pr̄fami lias q̄ hora fur ꝛc. Neſciente pr̄fa milias: fur domū ꝑfodit: q꞉ dū a ſui cu ſtodia ſpūs dormit: iprouiſe mors car nis habitaculū irrūpit: ꝛ ad ſuppliciū trahit. Furi āt reſiſteret ſi vigilaret: q꞉ aduentū iudicis occulte venientē ꝑca uēs occurreret penitēdo. g ¶ Quis putas ē fidelis ſeru⁹. Trib⁹ ſimilitu

Luc.12.e. dinib⁹ fulgur' furis ꝛ ſubmerſionis pē

De pe.diſ. tapol' terroꝛē iudicij introduxit cōit ad

i.q.ſi ſacer dos oēs vt vigilarēt ꝛ parati eſſent. Nūc ſpāliter ad ꝑlatos loquit q̄ hūiles pru dētes nō appetentes bonū ꝓpt lucrū tpale: ſ; ꝟbo ꝛ exēplo ꝛ ope debēt pa ſcere oues. Quis putas eſt ꝛc. q.d. Admonēdi eſt': nā q̄ rarus ē dño ꝓpē dēm vulcē: oues xpi ñ ad lucrū: ſ; amo

Luc.12.e. rē xpi paſcēs: prudēs: in futuro ſibi ꝓ

Heb.5.a uidens. h ¶ Quē cōſtituit ꝛc. De rarus q̄ ſit vocat⁹ a deo tāq̄ aarō ꝛ nō magis ſe igeſſerit: ꝛ q̄ nō magis ſe pa ſcat q̄ oues. i ¶ Beatus ille ꝛc. Eterna aūt beatitudine glificādus eſt q̄ dño veni ente ad iudiciū repert⁹ fuerit fidelis ſnō nū ꝟbi miſtrans ꝛ in cura gregis vigi lās. Rarus inuenit fidel' vel prudēs: ſ; q̄ tal' inuenit btūs eſt. k ¶ Super oīa. i. ſup oīa celeſtis regni gaudia. ce teros. i. bonos auditores faciet diſcū bere: ꝛ trāſiēs miſtrabit eis. l ¶ Per cutere ꝯſeruos. iniurijs afficē vl' in firmoꝝ ꝯſcias prauo ꝟbo vel exemplo

Luc.13.f vitiare. Unde Lucas ait: pueros vel ancillas quorum quanta infirmior eſt etas vel ſexus: tanto facilior eſt ruina.

¶ Cū hypocritis

Nico.de lyra

a ¶ Donec venit dilu. ꝛ tulit oēs. i. ꝑdidit excepto noe ꝛ his qui cū eo erāt in arca. b ¶ Ita erit aduē. fi. hoīs.

¶ gule dediti. ¶ ebrietati dediti.

a te diluuiū comedētes ꝛ bibētes

¶ ꝛ his toti dediti ꝛ iudicia dei ꝯtēnētes

nubētes ꝛ nuptui tradētes: vſq;

ꝑſtiterunt vſq; in eum diem.

ad eū diē q̄ intrauit in arcā noe:

a ¶ cognoſcere noluerūt q̄uis noe ꝑdiceret.

ꝛ non cognouerūt donec venit dilu a

¶ tāq̄ fur cōꝑhēdit filios noctis.

uiū ꝛ tulit oēs: ita erit ꝛ aduēt⁹ fi b

a ¶ in illa ꝯſūmatiōe. ¶ ꝑdicatores. ¶ iue

b c lij hoīs. Tūnc duo erūt in agro: c

niēt in ſemēte pares: ſ; nō eq̄ metētes fru

vnus aſſumet ꝛ vn⁹ relinquetur.

ctus. ¶ occupati ſecularib⁹. ¶ q̄ habuerūt tā

d Due molentes in mola: vna aſ

q̄ nō hūtes. a ¶ q̄ in īcerto diuitiaꝝ ſpera uerūt. b ¶ continētes nō occupati eccleſia ſticis vel ſecularibus.

e ſumet ꝛ altera relinquet. Duo in lecto: vnus aſſumet: ꝛ alter relin

a ¶ Ecce q̄ tendāt q̄ dixit. ¶ ſolliciti eſtote: hec eñ cā cur neſcire vult nos diem aduē tus ſui.

quet. Uigilate ergo: q꞉ neſcitis d

qua hora dominus veſter ventu

¶ ꝓbat q; debēt vigilare ꝛ ſobrij eſſe.

rus ſit. Illud autem ſcitote/ qm̄ e

¶ ſpūtus.

f ſi ſciret paterfamilias qua hora

¶ deus in morte. ¶ in illa hora que ſibi eſ ſet ſuſpecta.

fur venturus eſſet: vigilaret vtiq;

¶ id eſt corpus.

ꝛ nō ſineret perfodi domum ſuā.

¶ ſine macula ꝛ ruga.

Ideo ꝛ vos eſtote parati: q꞉ ne ſcitis q̄ hora filius hoīs ventu

a ¶ difficultatem oſtendit: ꝑ quos nō impoſ ſibilitatem virtutis.

g rus eſt. Quis putas eſt fidel' ſer f

¶ bñ erogando pecuniam dñi ſui.

h uus ꝛ prudens quem conſtituit f

¶ chriſtus. ¶ diſcernens capacitatem ſin gulorꝫ. ¶ eccleſiam.

dominus ſup familiam ſuam: vt g

a ¶ ꝑ capacitate auditoꝝ. b ¶ cibū ſermo nis diuini vel exempli ſui.

i det illis cibū in tempore. Bea h

tus ille ſeruus quem cū venerit

¶ chriſtus.

dominus eius inuenerit ſic faciē

¶ cibum miniſtrantem.

tem. Amen dico vobis: quoniā i

¶ pro tempore ꝛc. ſupradicta. ¶ non vt ſo li: ſed vt pre ceteris habeant eterna premia. Tum pro vita ſua: Tum pro gregis cuſto dia.

k ſuper omnia bona ſua conſtituet f

¶ econtra: ſi diſſimulauerit iudicium dei in proximo venturum: ſecuritatem ſibi ipſi fa ciens.

eū. Si aūt dixerit malus ſeruus k

ille in corde ſuo: moram facit do

¶ iniurijs afficere

l minus meus venire: ꝛ ceperit ꝑ l

a ¶ Ipſe autem ſit deditus gule vel ebrieta ti vel fornicatoribus et illecebris ſeculi ple nus ſit.

cutere conſeruos ſuos: mādūcet

fi. hoīs. q꞉ hoīb⁹ in ſecuritate exiſtenti G bus ꝛ de nullo timētib⁹: ſubito veniet tribulatio āticriſti. vel ſm alios iſtud refert ad tp̄s poſt mortē antichriſti: q꞉ ipſo mortuo ꝛ ꝑ ꝯñn hoīb⁹ in ſecuritate exiſtētib⁹: ſubito apparebūt ſigna iudi cij ꝛ iudicis aduenientis. c ¶ Tūc duo erūt ꝛc. ꝑ exiſtētes in agro itelligunt ꝑlati q̄ꝝ officiū ē laborare in agro mili tātis eccl'ie: ꝑ molentes in mola vbi eſt magn⁹ labor corꝑalis itelligunt actiui. ꝑ exiſtētes in lecto itelligunt ꝯtēplati ui q̄ ſunt in requie ꝯtēplatiōis. de iſt' tri bus dr: Un⁹ aſſumet ꝛ alter relin quet. q꞉ iſtoꝝ triū ſtatuū aliq̄ ſtabūt in fide in ꝑſecutiōe āticriſti ꝛ aliq̄ cadēt: ꝛ ſiit aduenient iudicio aliq̄ aſſument ad gliaꝫ: aliqui relinquent ad penam. d ¶ Uigilate ergo. Hic ex ꝑdict' ex citat nraꝫ ſollicitudinē: q꞉ eñ tp̄s iudi cij ē incertū: ideo ſemꝑ debem⁹ eſſe pa rati ad ipſm expectandū: q꞉ in tali ſtatu in q̄ aliq̄s capiet in morte q̄ etiā nobis incerta ē: ita etiā in tali ſtatu p̄ntabit in iudicio. Ad hoc etiā adducit duplex exemplū. Primū eſt de pr̄ſamilias q̄ ſollicitus eſt de cuſtodia dom⁹: ꝛ mlto fortius nos debem⁹ eſſe ſolliciti ne per dam⁹ vitā eternā: qd erit ſi īueniamur īparati ꝑ carentiā grē in morte. ꝛ h̄ eſt qd dicit: e ¶ Illud aūt ꝛc. ꝛ pꝫ lr̄a. Scdm exēplū ponit ibi: Quis putas. de ſeruo prīſamilias q̄ ſollicitus eſt re gere domū ſibi cōmiſſam: nō ſolū in ꝑ ſentia dñi ſ; etiā in abſentia: vt ſic ve niens dñs eū remūeret. ſi aūt in ꝯrijs actib⁹ ipſm īueniat crīnalit' puniat. Iſte aūt ſeru⁹ ē q̄libet chriſtian⁹ q̄ ē diſpēſa tor dñi ſui: qd pōt itelligi tripl'r. Uno mō in diſpēſatiōe ſpūaliū qd ꝓpe ꝑti b net ad ꝑlatos. Alio mō in regimie tem poraliū qd ꝑtinet ad ꝑncipes ſeculares ꝛ iudices. Tertio mō in bono vſu gra tiaꝝ ſibi a deo collataꝝ: ꝛ h̄ ꝑtinet ad oēs. h̄ ē eſt qd dicit: Quis putas ē fidel' ſeru⁹ ꝛc. f ¶ Queꝫ cōſtituit dñs ſup fa. ſuā. ꝛ pōt rñderi vt pꝫ ex ꝑdictis. Hic eſt bonus ꝑlatus vl' bo nus iudex vel etiā bonus ſimplex chri ſtianus: q꞉ vt dr in Eccl'iaſtico: Cuili bet mādauit de⁹ de ꝓximo ſuo. g ¶ Ut det illis cibū in tp̄e. i. auxilium. i. in tp̄e neceſſitatis: ad qd q̄libet ꝑdictoꝝ tenet: vt viſuꝫ ē. h ¶ Btūs ille ſer. quē cū ve. dñs eius. q̄rēs in morte rōnē ſeruitij ſui: īuenerit ſic facientē. i. in actib⁹ charitat' ſe exercētē: q꞉ ꝑ talia meret btitudinē. ꝓpter qd ſubditur: i ¶ Amē dico vobis: qm̄ ſup oīa bo. ſua cō. eū. q꞉ btitudo ē ſtat⁹ oīm bonoꝝ ꝯgregatiōe pfect⁹: vt dr. iij. d cō ſolatiōe. k ¶ Si āt dixe. ma. ſer. il. in cor. ſuo mo. fa. do. me⁹. h̄ dicūt illi q̄ nō cogitāt d morte. l ¶ Et cepe rit ꝑcute. conſer. ſu. i. occupare ſe in actibus malis ꝛ charitati contrarijs.

✱ Ueniet dñs

Moraliter ✱ d ¶ Uigilate ergo. vos ad mor tem ſollicite ꝑparādo. f ¶ Quis pu tas eſt fidelis ſeruus ꝛc. h̄ eſt bon⁹ ꝑlat⁹ q̄ ſubditos ſuos paſcit pabulo ſa cre ſcripture ꝛ euchariſtie: quē ſi dñs ī uenerit vigilātē ſup ꝑſone ſue gregiſq; ſui cuſtodiā. f ¶ Sup oīa bo.ꝛc. dā do ei ſeipſm ꝛ ꝑ ꝯñs oē bonū. k ¶ Si aūt dixe. ma.ꝛc. d aduētu ei⁹ in mor te nihil cogitādo. l ¶ Et cepit pcu. cōſer.ꝛc. i. viuere iniurioſe et guloſe.

✱ Ueniet dñs

a ¶ Cũ hypocri.ꝛc. Cũ illis.s.qui erũt in agro: et qui mo/lebãt: ꝛ nihilominꝰ derelicti sũt. Qui dicunt hypocrite ꝛ in agro ꝛ in mola.i.qui bona videbant facere: sꝫ exitus diuerse volũtatis apparuit. b ¶ Fletus. Per similitudinẽ mẽbro/rũ magnitudo ostendit tormentorũ.

c̃sequẽter: ꝓpter qḋ dixerũt aliqui philosophi ꝙ nũeri nõ ꝓcedunt in infinitũ sed solũ vsqꝫ ad decẽ: vt habet .iii. Phisicorũ. ꝛ ideo denariꝰ numerus hĩc significat vniuersitatẽ. Virginitas aũt q̃ tenet supremũ gradũ in virtute castitatis significat vitã cõtẽplatiuã: qꝛ castitas eleuat mentẽ a carnalibus: et sicut disponit intellectũ ad cõtẽplatio/nẽ veritatis: sic ecõtrario luxuria dep/mit mentẽ ꝛ causat hebetudinẽ intellectus: ꝛ sic reddit hoĩem q̃si bestialẽ: ꝓpter qḋ .i. Ethicoꝝ vita voluptuosa vocat vita pecudã. g ¶ Que acci.lã/pades. lãpades iste sũt opa vite cõtẽ/platiue q̃ sũt bona d̃ genere. h ¶ Ex/ierũt obuiã spon.ꝛc. Ad hoc debet ordinari exercitium vite cõtemplatiue vt homo possit secure ꝛ decẽter obuiare christo venienti ad iudiciũ q̃ tũc coniunget sibi ecclesiã totaliter mũdatam nõ habentẽ maculã neqꝫ rugaz.

Tunc simile. Ca. XXV

Decẽ ṽginibꝰ. Virgines sũt oẽs q̃ se a luxu seculi ꝯtinent.

b ¶ Quiqꝫ: qꝛ q̃nqꝫ partita ẽ cõtinẽ/tia i carnalibꝰ illecebris: videlꝫ vt q̃nqꝫ sensibus cõtineãt se a voluptatibus.

a ¶ Et spõse ꝛc. Oẽs simul sũt spõ/sa q̃ mõ despõsata ẽ virgo a corruptio/ne seculi. Nubet: cũ mortalis ĩmortali ꝯiungetur. f ¶ Morã aũt ꝛc. Quia nõ ẽ paruũ tpis inter priorẽ ꝛ scḋm ad/uentũ xp̃i. Dormitauerũt ꝛ dormierũt

1.Thes.5.a qꝛ postea suscitãdi. g ¶ Media au/tẽ no.i. nullo sciente vel sperãte. Vñ: Dies dñi sicut fur in nocte ita veniet.

¶ Date no

bibit ꝛ bibat cum ebriosis: veniet a
¶ in quo oẽs mali ꝓpositi intelligunt.
dominꝰ serui illiꝰ in die qua non
sperat/ ꝛ hora qua ignorat: ꝛ di b
¶ a cõsortio fidel. ¶ sortem eius.
a uidet eũ ptẽqꝫ eiꝰ põet cũ hypo c
¶ licet nõ fuisset hypõcrita. a ¶ ꝓ calore
¶ ꝓ frigore.
b critis: illic erit fletꝰ ꝛ stridor dẽtiũ d
¶ hec parabola tã ad sabie/ros q̃ ad plaros refert.
¶ aliud de eodẽ exẽplũ.

Tunc silẽ Ca.XXV e
a ¶ ecclesia pnt: tã oĩbꝰ tã religiose q̃ supstitiose cõti
erit regnũ celoꝝ decẽ virginibꝰ: f
nẽtibꝰ. a ¶ opera q̃ fm cõtinentiã fiunt.
que accipiẽtes lampades suãs g
a ¶ cõcordauerũt volũtati spõsi ꝛ matris ecclesie.
d exierũt obuiam sponso et spon h
a ¶ qi veritati seruiũt ꝓ laudibꝰ hoim.
e se. †Quinqꝫ autem ex eis erant i
a ¶ qꝛ veritati seruiũt ꝓ eternis.s. p̃mijs.
fatue: et quinqꝫ prudentes. Sꝫ k
¶ accepta ostẽsione bonoꝝ operũ.
quinqꝫ fatue acceptis lampadi
a ¶ gloriã intra cõsciẽtiã vel oleũ ẽ leticia mẽtis qaĩ habet qui intus deo placet.
bus non sumpserunt oleũm se/
cũ. Prudentes vero acceperũt l
a ¶ nitorẽ glie. b ¶ .i.in cõscientijs suis
c ¶ ostẽsione bonoꝝ operũ.
oleũm in vasis suis cum lãpadi
¶ iudiciũ differẽte extremũ.
f bus. Moram autez faciẽte spõ m
¶ añ morẽ lãguoribꝰ. ¶ electi et reprobi.
¶ somno mortis.
so/dormitauerũt oẽs et dormi/
a ¶ securis oĩbus. b ¶ in inspirato.
g erũt. Media aũt nõcte clamor n o
a ¶ in voce archangeli ꝛ in tuba dei.
b ¶ ad sociãdã sibi ppetuo virginẽ.
fãctꝰ ẽ: ecce sponsus vẽnit/ exite
¶ occurrite ei i aera. ¶ a somno mortis.
¶ boni et mali.
obuiã ei. Tunc surrexerunt om p

Nico.de lyra

a ¶ Veniet dñs ser.il.in die q̃ nõ spe. qꝛ nihil est incertius hora mortis. b ¶ Et diuidet eum. separãdo aiam a corpe i morte. c ¶ Partẽqꝫ eiꝰ po. cũ hypo.i.cũ falsis christianis separãdo ipsum a beatis ꝛ cõiũgendo cõdemnatis. d ¶ Illic erit fletus ꝛ stridor dẽtium. h̃ supra expositũ est ca. xiii.

Moraliter ✱ a ¶ Veniet dñs ser.illiꝰ ꝛc. re/petens mortis debitum repẽtine sicut frequẽter accidere cõsueuit.

F ¶ In ca. xxiiii. vbi dicit in postilla. Hmõi autem est noticia diei iudicii.

Additio.

Quecũqꝫ noticia deo attributa etiam si nõ importaret respectũ ad creaturaz necessariũ est ꝙ sit cõis tribꝰ psonis: eadem enĩ est cũ essentia diuina.

Replica.

B In ca.xxiiii. vbi di/cit de noticia diei iudicii ꝙ pater solꝰ ꝛc. dicit postil. ꝙ ꝑ hoc nõ excludit filꝰ et spiritussanctus: qꝛ omnis respectus dei a dextera est cõis tribꝰ: talis aũt est noticia diei iudicii. Burg. dicit q̃cũqꝫ noticia deo attri/buit etiã si nõ importarent respectũ ad extra: necesse est vt sit cõis tribꝰ psonis eadẽ enĩ est cũ essentia diuina. Sꝫ si rõ Burg. valet paternitas erit cõis tribꝰ psonis: qꝛ est eadẽ essentia diuina. Sꝫ dictũ in se nõ videt scholasticũ: qꝛ ꝑ noticiã generat verbũ: si igit illa est cõis tribus: tres psone generãt verbũ. Itẽ verbũ est noticia ꝑ paternũ intelligere expssa ꝛ ideo dicit sapiẽtia. Si igit il/la noticia est cõis tribꝰ: pater vtiqꝫ erit sapiens sapientia genita qḋ negat beatus Augꝰ.i.retrac.ca.xxv.

i ¶ Quiqꝫ ãt ex ꝛc. Prudẽtia au/tẽ ẽ virtꝰ directiua operũ hũanoꝝ ĩ fi/nẽ debitũ: ꝓpter qḋ a phis ꝛ a sanctis dicit auriga virtutũ. Virgines autem prudẽtes sunt cõtẽplatiui seu religiosi opa sua bona de genere ad finẽ debi/tũ ordinãtes: videlꝫ ad gloriã dei p̃nci/paliter: ad pfectionem suã ꝛ edificatio/nẽ ꝓximi cõsequẽter: ꝛ qꝛ fatuitas est priuatio prudẽtie cõtraria: iõ fatue ṽ/gines dicunt cõtẽplatiui a p̃dicto fine deuiãtes: ꝓpriã gloriã ꝛ fauorẽ hoim vel questũ principaliter intendẽtes: et merito dicunt virgines fatue: qꝛ bo/nũ opus de genere pdunt ꝓpter defe/ctũ intentionis recte. k ¶ Sꝫ quinqꝫ fatue.ꝛc. Oleum istud est spũale gaudiũ qḋ orit ex opibus bonis factis ꝓpter deũ: de q̃ dicit Aplꝰ ad Phil. iiii.a. Gaudete in dño semꝑ. Hoc aũt oleũ nõ habẽt virgines fatue ꝓpt de/fectũ intentionis recte: licet habeãt lã/pades.i.opa bona de genere. — Mat.11.q.1.c.qḋ quidẽ.32.q.5.c.Si paulus. De secra vnco vnico

l ¶ Prudẽtes ve. ac.ꝛc. qꝛ ꝓpter D rectitudinẽ intentiõis gaudẽt in dño de suis opibus bonis. Dicit aũt gau/diũ istud oleũ qꝛ nutrit ꝛ fouet ignem charitatis. ex hoc enĩ ꝙ aliqs delectat ĩ ope: fortꝰ ꝛ melꝰ opat: fm phm: et ꝑ cõsequens disponit vt ei maior charitas infundat. m ¶ Morã aũt fa/ciẽte spõ.ꝛc. Mora ista ẽ decursus tpis ab ascẽsione christi vsqꝫ ad diẽ iu/dicij qḋ tempus ꝓpter lõgitudinẽ vo/cat hic mora: iam enĩ durauit ꝑ mille ducẽtos ꝛ septuagintaquinqꝫ annos: ꝛ residuũ est nobis incertũ. In hoc au/tem tpis interuallo moriũt oẽs tã bo/ni q̃ mali: q̃ q̃dẽ mors signat h̃ ꝑ dor/mitionem: qꝛ ita faciliter excitabunt a morte ꝑ xp̃m ad iudiciũ venientẽ: sicut hõ purus excitat aliũ dormientẽ.

Ca.XXV

Tunc simile erit ꝛc. Data lege euangelica: postq̃ saluator ostẽdit quedã antecedẽtia iudiciũ extremũ: hic describit ipm iudiciũ. Et qꝛ vniuersitas iudicãda

Diuisio distinguit in tres statꝰ: videlꝫ actiuoꝝ: cõtẽplatiuoꝝ: ꝛ etiaz platoꝝ: ideo diuidit in tres ptes fm tres parabolas q̃s h̃ ponit ad istos tres statꝰ ptinẽtes. prima ptinet ad cõtẽplatiuos scḋa ad platos/ ibi: Sicut enĩ hõ pegre. ꝛc. tertia ad actiuos/ ibi: Cũ aũt venerit filꝰ hominis. Prima i duas: qꝛ primo circa vitã cõtẽplatiuã ponit meritũ: ꝛ scḋo ponit circa h̃ examina/tionẽ in iudiciũ/ ibi: Media aũt nocte. Dicit ḡ pmo: e ¶ Si/mile erit reg. ce.i.ecclia militãs q̃tũ ad statũ cõtẽplatiuũ. f ¶ Decẽ virgi. ꝑ quas signat vniuersitas cõtẽplatiuorum. Numerus enĩ denariꝰ est primꝰ digitꝰ vel primꝰ limes nũeroꝝ vnde ꝛ nũeri sequentes cõponũt ex denario pluries sumpto vel aliqua pte eius: sicut ptꝫ. xx. bis decẽ. xxx. ter decẽ. ꝛ sic cõsequẽter. Similiter. xi. vnũ de decẽ. ꝛ xii. duo de decem: ꝛ sic ꝯsequẽter

n ¶ Media aũt no. Hic ponit examinatiõis iudiciũ circa p̃dicta opa cõtẽplãtiũ. dicit ḡ: Media aũt no. nõ ẽ itelligendũ ꝑ h̃ ꝙ iudiciũ extremũ sit celebrãdũ de nocte sꝫ de die ꝓut dicit Aplꝰ.i. Coꝛ.iii.c. Dies dñi decla.ꝛc. sꝫ qꝛ tps iudicij ẽ nobis occultũ vt ptꝫ ex p̃ce.ca. iõ h̃ signat ꝑ hoc qḋ dr: Media aũt no. qꝛ illa q̃ fiũt media nocte sũt hoĩbus occulta. o ¶ Clamor fa.ẽ.i. vox xp̃i vel angeloꝝ ad vocãdũ mortuos ad iudiciũ: vt dicet infra eodẽ ca. p ¶ Tũc surre. oẽs vir.il. qꝛ oẽs resurgẽt boni ꝛ mali vt appareãt ĩ iudicio xp̃i.

✱ Et oms.

Moraliter. e ¶ Tũc simile erit ꝛc. Per h̃s intelligi potest vniuersitas fideliũ q̃ ꝓpt itegritatẽ fidei ṽgĩes noĩant: fm illḋ .ii. Coꝛ.xi.a. Despõdi vos vni viro virginẽ ca.ꝛc. Moraliter

i ¶ Quinqꝫ aũt ꝛc.i. bonis opibꝰ vacue: qꝛ fides sine operibus mortua est. k ¶ Et quinqꝫ prudẽtes.i. opa bona Jaco.2.d habẽtes: ꝛ sic acceperũt oleũ ad ornatũ suaꝝ lãpadaꝝ: ꝓpter qḋ a xp̃o dicũt recepte alie vero exclusę.

✱ Sicut enĩ ho

G E a ¶ Date nobis de oleo ꝛc. q̄ facta aliena fulciunt̄ laude: eadē subtracta deficiūt: ꝛ de ꝯsuetudine id sp̄ inquirūt vn̄ gaudere alius solet. Itaq̄ hoim̄ q̄ corda nō videt̄: testimoniū volūt hr̄e apd̄ deū: q̄ cordis inspector ē. b ¶ Extinguunt̄ ꝛc. i. aduētu iudic̄ luce ob scurant̄: ꝛ a deo nō hn̄t mercedē: q̄ receperunt laudē. c ¶ Ne forte ꝛc. q̄ quisq̄ ꝓ se rōnē reddet: nec alieno testimonio iuuat̄ q̄s apud deū: cui secreta patēt ꝛ vix sibi q̄sq̄ sufficit vt ei ꝑhibeat testimoniū ꝯscia sua. Ne forte. vnusquisq̄ ꝓ suis op̄ibus mercedē suscipiet: nec pōt in die iudicij alioꝝ ꝯuertes: aliorū vita sbleuare. d ¶ Ad vēdētes ꝛc. vēdētes sūt adulatores: q̄ dāt laudem ꝛ accipiunt aliquam mercedem. e ¶ Dū aūt irēt ꝛc. inclinātib⁹ se illi in ea q̄ foris sūt ꝛ solita gaudia reqrētib⁹ cū iterna nō nouerūt: venit ille qui iudicat. f ¶ Et clausa ē ia. ꝛc. Post iudiciū magna ē ei⁹ seueritas cui⁹ ē añ ineffabilis miscdia. g ¶ Nouissime vo ꝛc. ꝑ verā pniaz: ꝑ īfructuosas lachrymas pulsant foris relicte. Nō dr̄ q̄ emerūt oleū: q̄ nullo iā remanente gaudio de alienis laudib⁹ tm̄ āgustus redeūt ad iplorationē dei. h ¶ Vigila. videlz vt testimoniū bōe ꝯsciē nob̄ ꝑparem⁹: ne cū fatuis ꝟginib⁹ foris remaneamus. Et q̄ ꝑatos nos inuenire

† mar. 13. b

Luc. 13. e

desiderat: subiūcit aliā de eadē re parabolā. Peregre. loc⁹ carnis terra est: q̄ christ⁹ carnē nr̄az ad ꝑegrina duxit qñ celū ascēdit. i ¶ Nescitis diē neq̄ horā. nō solū diē iudicij: sz diē mortis cuiusq̄ vel horā in q̄ q̄ parat⁹ inuenit̄: ꝛ tūc parat⁹ iueniet̄. k ¶ Et ꝓfect⁹ est stati. nō locū mutādo: sz liberaz eis ꝑtātē opandi ꝑmittēs. l ¶ Opatus est in eis ꝛc. a visibilib⁹ se custodiendo: alios ꝓ posse exhortādo: vt ꝺ visibilib⁹ ad iuuisibilia trāsfeāt. Vel vtriq̄ seruī ꝑdicādo ꝛ de bonis motib⁹ īformādo: geminauit accepta talēta. m ¶ Posuit āt ꝛc. cepit singuloꝝ act⁹ discutere accusante ꝯscia vnūquēq̄ vel excusante. n ¶ Ecce alia q̄nq̄. q̄ āt ab errore ꝯūtit: tot dn̄o obtulit: testioniū sibi dāte ꝯscia q̄ ꝑ grāz sibi datā nō tm̄ sibi ꝓfuit: sz eciā q̄s potuit lucrifecit.

Luc. 19. b

S̄ Sup pauca

¶ ꝯstinctes. ¶ nūerauerūt secū opa sua ꝓ quibus remūerationē expectāt. a ¶ sua fiducia decepte intus vacue dicūt ꝓximis.

nes virgines ille: ꝛ ornauerūt lā a pades suas. Fatue aūt sapien b

a ¶ testioniū laudū: dicēdo ꝺ opib⁹ nr̄is q̄d

a tib⁹ dixerūt: Date nobis de oleo

vidistis. a ¶ opa nr̄a q̄ hoib⁹ clara videbāt.

b vr̄o: q̄ lampades nr̄e extinguūt.

a ¶ nō de auaricia sz timore: q̄ i illo die testio niū cuiusq̄ vix sufficiet sibi medū sibi ꝛ ꝓxio

Rñderūt prudētes dicētes:

c Ne forte nō sufficiat nobis ꝛ vo c

a ¶ increpādo. ¶ ite. i. mō videam⁹ q̄d vos adiuuēt q̄ vobis laudes vēdere ꝯsueuerāt. b ¶ venamī laudes vr̄o more. ¶ nō dāt ꝯsiliū: sz ex obliq̄ cōmemorāt crimen eaꝝ.

d bis: ite poti⁹ ad vēdētes ꝛ ēmite

e vobis. Dū aūt irēt emere: venit d e

a ¶ q̄bus ꝯscia dabat bonū testimoniū.

spōsus: ꝛ q̄ parate erāt itrauerūt f g

a ¶ vbi mūda aīa verbo dei copulat̄.

f cū eo ad nuptias: ꝛ clausa est ia b

¶ Aditus regni celestis: q̄ ꝑcibus postea nullis patebit aditus post iudicium.

g nua. Nouissime vo vēiūt ꝛ reliq̄ k

a ¶ Dolore repulsiōis cōpulse appellationē ingeminant dominationis.

ꝟgies dicētes† Dn̄e dn̄e aperi no

bis. At ille rñdens ait: Amē i

a ¶ ideo vos desero: q̄ ꝑ vīe meritū nō recognosco. b ¶ ecce q̄ parabola tendit.

h dico vobis: nescio vos. Vigilāte m

i itaq̄ q̄ nescitis diē neq̄ horā †Si n

cut eñi hō peregre ꝓficiscens vo p

a ¶ dedit dona hoib⁹ naturalia ꝛ gratuita.

cauit seruos suos ꝛ trādidit illis q

a ¶ exterioꝝ sciaz q̄nq̄ sensibus acq̄sitam

bona sua. Et vni dedit q̄nq̄ talē r

a ¶ intellectū ꝛ opationē. ¶ intellectū.

ta: alij autem duo: alij vo vnum:

¶ nō ꝓ largitate vel ꝑcitate: al q̄ pl⁹: alij minus: sz ꝓ viribus accipientium.

k vnicuiq̄ scd̄m ꝓpriā ꝟtutē: ꝛ ꝓfe t

¶ ꝓmouit. ¶ sciaz exterioꝝ ꝛ sñ mystica nō

ctus ē stati. Abijt aūt q̄ q̄nq̄ ta u

penetret. ¶ dū se a visibiliū voluptate custodit: ab his eciā alios amouēdo cōpescit.

l lēta accepat: ꝛ opatus ē in eis: et

lucratus est alia q̄nq̄. Similit̄ q̄

a ¶ intellectū ꝛ opationē. b ¶ ꝑdicādo et mira opando: tales instruit q̄ iidem florent

duo accepat lucrat⁹ ē alia duo.

scientia ꝛ ope. a ¶ intellectū. b ¶ abiēs ꝑ sensū non rediens per se.

Qui aūt vnū accepat abiēs fo

a ¶ terrenis actibus se applicauit nec lucrū spūale quesiuit.

dit i terrā: ꝛ abscōdit pecuniā dn̄i

a ¶ q̄d ē ab ascēsiōe dn̄i vsq̄ ad scd̄m aduē

sui. †Post multū vero tpis venit t

tum. ¶ ad iudicandū.

m dn̄s seruoꝝ illoꝝ: ꝛ posuit rōnem v

¶ ꝑparans se ad reddendā rōnē.

cū eis. Et accedēs q̄ quinq̄ talē

ta accepat: obtulit alia q̄nq̄ talē

lēta dicēs: Dn̄e q̄nq̄ talēta tra

n didisti mihi: ecce alia q̄nq̄ suplu

Nico.de lyra

a ¶ Et orna. lā. su. iste ornat⁹ nō est aliud q̄ recursus ad mentē cogitando de iusticia suoꝝ opeꝝ ꝛ bonitatē circumstātiaꝝ. b ¶ Fatue āt sa. di. dano. ꝛc. ista petitio vana ꝛ rñsio negatiua significat q̄ null⁹ ad aliū q̄tūcunq̄ iustū poterit recurrere ꝓ auxilio hñdo nec aliq̄s q̄tūcūq̄ iust⁹ poterit aliū iuuare sz sibi soli sufficiet iusticia sua. ꝛ h̄ est q̄d sb̄dit: c ¶ Ne forte ꝛc. exprobratio est ꝑterite fatuitat̄ in h̄ q̄ bona opa de genere dederūt ꝓpt̄ fauorem laudis humane: q̄ vēditores olei sunt adulatores scd̄m Aug⁹. q. d. considerate q̄d valuit vobis ꝓ tali fauore ꝯtinēter viuere. d ¶ Dū āt irēt emere. ꝑ h̄ īsinuat̄ remorsus ꝓprie ꝯscie dicentis testimoniū de ꝑdict̄ ꝯ se. e ¶ Venit spōsus. i. christ⁹ ad remūerationē bonoꝝ. f ¶ Et q̄ parate erāt. ꝑ opera charitate formata. g ¶ Intrauerūt cū eo ad nup. i. ad gl̄iam celestē alios relictis ad penā. h ¶ Et clausa ē ianua. q̄

† Luc. 19. c

nua. q̄ post iudiciū non erit alicui aditus possibil̄ ad gl̄iaz. ꝓpter q̄d subdit̄: i ¶ Nouissime vero. i. nimis tarde. k ¶ Veniūt ꝛ reliq̄ virgi. di. dn̄e dn̄e ape. no. ꝑ h̄ q̄ vocant eū dn̄m signat̄ q̄ crediderunt in xp̄m: sz q̄ fides eaꝝ fuit īformis. Id̄ sb̄dit̄: l ¶ At ille rñdēs ait: Amē dico vobis: nescio vos. noticia. s. approbationis q̄ soli electi a deo cognoscunt̄. Et in fine huius ꝑabole ad nr̄az instructionē cōcludit̄: m ¶ Vigilate itaq̄. ad habendum scilz fidem formatā charitate. n ¶ Quia nescitis diē neq̄ ho. s. mortis: nec ꝑ ꝯñs stat⁹ ꝓ die iudicij: q̄ sic dictū est in tali statu ꝑntabit̄ q̄libet in iudicio in quo inuenietur in morte. o ¶ Sicut eñi hō pegre. Hic ponit̄ scd̄a ꝑabola q̄ ꝑtinet ad ꝑlatos. Et primo circa statū eoꝝ describit̄ meritū et demeritū ꝓprie actiōis. scd̄o iudicium discretiōis ibi: Post multū vo tpis. dic̄ q̄ prior Sicut hō pegre ꝓficiscēs. Homo iste est iesus christus qui lz scd̄m diuinitatē nō possit ꝓficisci de loco ad locū: q̄ sic ē vbiq̄ sp̄ ꝛ de necessitate: scd̄m tñ naturā humanā pegre ꝓfectus est qñ ascendit in celū: q̄ loc⁹ ꝓprius oim̄ cōpositoꝝ ex elementis vbi naturaliter quiescūt est terra: vt habet̄. ij. de generatiōe. q̄ elemēta grauia excedūt in eis scd̄m q̄ntitatē molis. p ¶ Vocauit seruos suos. i. ꝑlatos ecclie q̄ spālit mō sūt eius serui. q ¶ Et tradidit il. bōa sua. bona. s. nature: bona grē grat̄ date: bona scie: bona potētie: ꝛ bona opulentie. ꝛ dicunt̄ talēta: q̄ ꝑ bonū vsum taliū pōt homo sibi acquirere celeste ꝑmiū. r ¶ Et vni dedit q̄nq̄ ta. ꝛc. q̄ aliqui hn̄t oīa ista a deo sibi collata: alij plā istoꝝ: ꝛ alij vnū tm̄. s ¶ Abijt autē ꝛc. q̄ aliqui sunt qui ista talenta multiplicāt ꝛ geminant hn̄ vtendo ꝑdictis ad sui ꝑfectionē ꝛ ꝓximi edificationē. Alij aūt abscondūt in terra qui ꝑdictis vtunt̄ ad mundi gl̄iam ꝛ temꝑale lucrū seu questū. t ¶ Post multum vo tpis. Hic ponit̄ circa ꝑdicta examinationis iudiciū. Post multū vo tpis venit dn̄s seruoꝝ illoꝝ: quia magnū tps est ab ascēsione xp̄i in celū vsq̄ ad aduentū eius ad iudiciū: vt ꝑdictum est. v ¶ Et posuit rōnē cum ꝛc. q̄a tunc districte exiget rōnem de bonis ab eo collatis: bene operantes remunerando. propter quod sequitur: ✻ Euge.

h

✻ o ¶ Sicut eniz homo peregre ꝓficiscens ꝛc. Hoc cōmuniter exponitur de christo qui ascendēs in celū suis fidelibus bona sua dedit: de quibus rōnē exiget in iudicio finali. Pōt etiaz exponi de christo nobiscum existente in huius mundi peregrinatiōe: sicut ipse dicit in fine huius euangelij: Ecce ego vobiscum sum omibus diebus vsq̄ ad ꝯsummationem seculi. ipse etiā dat nobis bona sua inequaliter tamen scd̄m sapientie sue ordinez. † ¶ Et ꝓfectus est statim. ꝑ hoc nō intelligit̄ eius recessus ab ecclesia: sed quia dimittit nos agere ꝓ libertate nostra. Illi vero duplicāt talenta: qui ex eis faciunt opera bona. Illi vo abscondūt q̄ viuūt ociose vel ex eis temꝑalia tm̄ lucra querunt. venit autem dn̄s rōnem querere in cuiuslibet homis morte ꝛ duplicātes talenta remunerat: alios vero damnat.

Moralit.

J. vlt. b

✻ Cū aūt ve

a ¶ Sup pau. Pauca sūt bona p̄ntis vite q̄uis multa videant̄: q2 nō sine aliq̄ cui⁹ molestie admixtione sunt. Multa sūt bona eťna q̄ sūt sine omni corruptionis molestia. b ¶ Intra in gaudium dn̄i ꝛc. Admixtus choris angelorum sic intus letare d̄ munere vt iam non sit q̄ exterius doleas de corruptione.

c ¶ Qui duo ta. acceperat. Iste viribus suis quicq̄d in lege dei didicerat in euāgelio duplicauit: siue cōscientiā et opa p̄ennis vite future beatitudinis typos intellexit. d ¶ Durus. Quia ardua ē via q̄ ducit ad vitā: ꝛ q2 quāto gradus altior: tāto casus grauior. e ¶ Et timēs ꝛc. Et timēs aggredi altioris vite gradū: ne alteri⁹ salutē q̄rens ipsi periclitaret: abscōdi: nō p̄dicaui qd̄ te donāte intellexi. ¶ In terra: in carnali vita subsistēs: sicut habui sic tenui nō augens vel minuēs. Nota q̄ piger seru⁹ inertiā nō excusat s3 supbit calūniādo dominū: ꝛ dicit se prudēter fecisse: ne dū lucra q̄rit pericliteť etiā de sorte: ꝛ vocat eū durū cui tñ nō seruit ad lucrū. Cui similes sūt i eccl̄ia q̄ melioris vite vias aggredi metuūt ꝛ iacere in ignauia nō verenť: ꝛ cū se peccatores cōsiderāt: sanctitatis viā arripere timēt: ꝛ tñ in iniq̄tatibus remanere nō timēt: quo2 petr⁹ adhuc infirm⁹ speciē tenuit cū viso piscium miraculo dixit: Exi a me dn̄e: q2 hō peccator sum. Immo si pctōr es: deū a te nō repellas: qd̄ faciūt hi q̄ videntes se infirmos nolūt ad meliora p̄gredi: pctōres q̄dē se fatenť ꝛ dn̄m repellūt: ꝛ velut i p̄turbatione cōsiliū nō habēt. Hū monūť ꝛ vitā cinict: hac sibi blādiētes puersitate: quasi dicerēt: Sufficit mihi de me rōnē reddere q̄d opus est aliis ministrare: vt de eis quoq3 cogar rōnem reddere? Cū etiā hi inexcusabiles sint q̄ nō audita lege vel euāgelio dormierūt: cū p creaturā deū cognoscere potuerūt. Vñ dicit: Meto vbi non semino ꝛc. f ¶ Sciebas q̄. Quare ista cogitatio nō incussit tibi timorē: vt scires me mea diligenti⁹ q̄siturū. Qd̄ dixit p̄ excusatione vertit in culpā. g ¶ Numularijs. Vel ceteris doctorib⁹ vt aplis ꝛ epis: vel cunctis credentib⁹ q̄ possunt pecuniā duplicare.

h ¶ Et date ei ꝛc. Hoc in eccl̄ia fieri plerūq3 videm⁹: q2 plerūq3 dū hi ministrant exteriora q̄ accipiūt p adiūctā gratiā: ad intellectū quoq3 mysticū p̄ducūť. i ¶ Omni enī. Multi enī natura licet sapiētes ꝛ acuti si sint desides p̄dūt bonū nature ꝛ p̄miū qd̄ erat eis p̄missum: videť trāsire ad alios qui qd̄ habent minus p naturam acquirūt p industriam: vel qui habet fidē ꝛ bonā voluntatē etiam si minus habet in opere dabitur ei a bono iudice. Sed qui fidem non habet etiā virtutes quas naturaliter habet p̄dit: sine qua non sunt virtutes. Vel qui habet amorem verbi datur ei sensus intelligendi. Qui vero non habet etiam si naturali studio callet deficit. Vel qui non habet charitem amittit omne bonū quod habet. Nota q̄ hoc qd̄ cuiq3 datur in rebus mundanis vel spiritualib⁹ pro talento imputatur de quo est rationem redditurus. k ¶ Cum autem. Tradendus in proximo cruci p̄misit gloriam triumphātis vt secutura scandala hac p̄missione cōpensaret. Post parabolas de fine mundi nunc exequiť dominus modum futuri iudicij.

¶ Omnes

---

a ¶ nō tua querēs sed q̄ iesu christi.

erat⁹ sū. Ait illi dn̄s ei⁹: Euge a seruc bone et fidelis: q2 super b pauca fuisti fidelis/ supra mul d

a ¶ gaudēs dn̄s i gaudiū intrare iubet.

b ta te constituā: intrā in gaudiū c domini tui. Accessit aūt ꝛ qui duo talenta accepat/ ꝛ ait: Domine duo talenta tradidisti mihi: ecce alia duo lucratus sū.

a ¶ nō tua querēs: sed q̄ iesu christi.

Ait illi dn̄s ei⁹: Euge serue bone ꝛ fidelis: q2 supra pauca fuisti fidel/ supra multa te c̄stituā

¶ accipe qd̄ ocul⁹ nō vidit nec aur' audi

intra in gaudiu3 dn̄i tui. Acce e sit. a ¶ infelicissimū habēs a sua cōscientia testimoniū.

dens aūt ꝛ q̄ vnū talentū acce perat ait: Domine scio/ q2 ho f

a ¶ non parcis: s3 p̄cidis falce iudicij tui eos q̄b⁹ legē nō cōmisisti. ¶ vel auster⁹:

b mo durus es: metis vbi nō se g

a ¶ in regno tuo bonos etiam ex gentibus ꝛ ex eo2 cōparatione q̄ naturalē legē seruāt: dānas eos q̄ negligūt scripturas.

minasti/ et cōgregas vbi non

¶ p liberū arbitrium.

c sparsisti: ꝛ timens abij ꝛ abscō h di talentum tuum in terra: Ec i ce habes quod tuū ē. Respō k dens autem dominus eius/ di

a ¶ suphe qui calūniam facis domino.

b ¶ qui lucrū facere neglexisti.

f xit ei: Serue male ꝛ piger/ scie l bas quia meto vbi non semino: et congrego vbi nō sparsi.

¶ q2 etiā ab his exigo q̄bus non cōmisi ad erogandū. ¶ diuinū sermonē

Oportuit ḡ te pecuniā meam

a ¶ numularij sunt q̄ p̄dicationem audi tam valent verbis et opere exercere.

b ¶ id est merita discutiens quod meum est cum vsuris ꝛ te p gratiam bene dispēsatam et p te acquisitos.

g cōmittere numularijs: ꝛ veniēs ego recepissem vtiq3 quod meum est cu3 vsura. Tollite itaq3 m

a ¶ itellectū. ¶ qui exteriora bene administrauit s3 intellectu adhuc vacuus fuit

h ab eo talentū ꝛ date ei qui ha n i bet decē talenta: †Omni enim

¶ studium verbi erogandi dabiť gratia super gratiam.

habenti dabitur ꝛ abūdabit: o

¶ hoc studium vel charitatem.

Ei autem qui non habet: ꝛ qd̄ p

¶ vel naturali ingenio vel īvali studio: q2 nulla dulcedie eterne sapīe gaudebit.

videť habere auferet ab eo. Et

¶ infructuosū q̄ spōte ꝛ negligētia sua corruit in interiores tenebras.

inutilē seruū eijcite i tenebras q

¶ non dilectatio vt in istis fuit.

exteriores: illic erit flet⁹ et stri r

¶ in scd̄o aduētu. ¶ q̄ est ꝛ filius dei.

k dor dētiū. Cū aūt venerit fili s

---

a ¶ Euge. interiectio ē gaudētis. b ¶ Serue bo. ꝛ fi. q̄rēs in suis actibus gloriā dn̄i nō suā. c ¶ Quia sup pau. ꝛc. bona eñ in hac vita collata hoi parua sūt respectu bono2 glie: q2 ibi cōferť hoi bonū infinitū: p̄pter hoc sequiť: d ¶ Sup mł. te cō. ꝛc. ꝛ p3. e ¶ Accessit aūt ꝛ q̄ ꝛc. quia mali i3 (inuiti) apparebūt i extremo iudicio diuino cōspectui. f ¶ Ait: dn̄e scio q2 hō du. ꝛc. Tum q2 de⁹ a seruis suis req̄rit opa ardua. i. opa v̄tutis: Tū q2 in iudicio dur⁹ erit q̄ mō est pius ꝛ mansuetus. g ¶ Metis vbi nō se. ꝛc. h̄ itelligiť dupliciter. Vno mō q2 nō solū req̄rit in p̄latis eccl̄ie bona in p̄pria p̄sona: s3 etiā in aliena: q2 eorū officiū est inducere alios ad bonū. Alio mō q2 req̄rit ab hoie opa meritoria vite eterne ꝛ tñ nō seminauit i natura hois p̄ncipiū sufficiēs hui⁹ operis. Nō eñ ex puris naturalib⁹ nō potest mereri vitā eternā: imo c̄trariū dicere ē heresis pelagiana: nō tñ de⁹ iniuste req̄rit opa meritoria vite eterne: q2 si hō faciat qd̄ i se ē de⁹ infūdit sibi grām p quā pōt p̄dictū op⁹ exercere. h ¶ Et ti. abij. ꝛ abscō. ta. q2 ex pusillanimitate aliqui refugiunt aggredi opa v̄tutū ꝛ declināt ad vitia ꝛ ad sola t̄rena q̄rēda: curātes tñ de corpe et nullo mō d̄ aia: p̄pť qd̄ seq̄ť: i ¶ Ecce ha. ꝛc. q2 aliq̄ ad tātā insaniā deueniūt q̄ dicūt: deus fecit aiam curet de ea si voluerit. Aliq̄ aūt p̄sumentes credūt h̄re gliam sine merito dicētes: de⁹ nō fecit aiam p̄ dānatiōe: ipsam saluabit ꝛ trahet ad se. k ¶ Rn̄dēs aūt dn̄s ꝛc. Ex verbo eñ suo eū c̄dēnat: q2 i iudicio cōscia vniuscuiusq3 testificabiť cōtra se. l ¶ Sciebas q2 me. ꝛc. q. d. ex q̄ sciebas me eē durū i repetēdo multiplicationē talēto2 tibi traditorū p exercitiū bono2 ope2: ex hoc ōndis te iuste c̄dēnādū: p̄pť qd̄ seq̄ť: m ¶ Tollite itaq3 ꝛc. q2 bona diuinitus collata nō cedent ad gloriā male opantib⁹ vel ociosis s3 mag̃ ad penā. n ¶ Et da. ei q̄ ha. x. talē. q2 dānatio reprobo2 cedet in gloria3 electo2: s̄m q̄ scribiť in ps̄. Letabit iust⁹ cū viderit vin. ꝛc. p̄pť qd̄ etiā sequiť: o ¶ Habēti da. ꝛc. q2 ei q̄ reperieť i grā dabiť glia: ꝛ abūdabit nō solū de sua ꝛ alio2 glificatiōe: s3 etiā de impletione diuine iusticie i malo2 reprobatiōe. p ¶ Ei aūt q̄ nō h3 ꝛc. q2 ei q̄ nō inuēt' fuerit i grā i morte: bōa nature ꝛ grē q̄ habuit cedēt ei ad penā. q ¶ Et inutilē ꝛc. Pctōres eñ mō solū habēt tenebras iteriores q̄ sūt tenebre mētis: i iferno aūt hēbūt cū h̄ tenebras corpales q̄ sūt tenebre exteriores. r ¶ Illic erit fle. ꝛc. i. dolor mētis et corpis: ꝛ ad ista reduciť oīs pēa infernalis. s ¶ Cū aūt ve. ꝛc. Hic pōiť tertia pabola q̄ ptinet ad actiuos: ad q̄s ptinet se exercere i actib⁹ misēdie p q̄ exercitio remūerabūť: desistētes aūt a talib⁹ cōdēnabūť. Dicit ḡ. Cū aūt ve. ꝛc. licet enim idem sit filius dei et homo

Moraliter a ¶ Cū aūt ve. h̄ etiā pōt exponi d̄ aduētu xp̄i ad iudiciū p̄ticulare sic ē p9 p̄cedēs: nā a tpe ascēsionis sedet i maiestate ad dexterā dei patris ꝛ angeli sunt cum eo: oēs etiā gentes congregate sūt ante eu3: q2 nuda ꝛ aperta sunt oculis

Margin references: B.7.b (beside "pos intellexit"); Luc.5.b (beside "miraculo dixit"); Ps̄.57.b (beside "Letabit iust⁹"); Mt.13.b, Mar.4.c, Luc.8.c (beside "tenebras iteriores"). Section letters in margin: A, B (left gloss); C, D (Lyra).

G a ¶ Oẽs angeli ꝛc. Qui testes sunt bõnoꝝ actuũ sub quoꝝ
E custodia bñ vel male egerũt. b ¶ Oues ab he. Duo ordi
In iudicio erũt duo ordines: nes erũt in iudicio: electoꝝ .s. ꝛ reprobo ꝝ. sꝫ electoꝝ alii iudi
cabũt: qb⁹ dr: Sedebit ꝛ vos sup se. duo. iudi. tri. isrl. Alii iu
dicabunt: qb⁹ dr: Esuriui ꝛ d. dist. mihi mãducare. Itẽ repro
s.19.d boꝝ: alii q ex ecclia ꝫ sunt nõ iudicabunt: alii q iudicabunt: qui
bus dr: Esuriui ꝛ non dedistis mihi manducare ꝛc. c ¶ He
dos. Hedus ẽ aial petulcũ ꝛ olidũ: q ꝓ pctis offerebat in le
ge ꝛ significat pctõres: nec dr capras
q pñt hre fet⁹. d ¶ Bñdicti patris.
Bñficio pris mei ꝓmoti ad obtinẽdã
gliaꝫ in q sine corruptiõe regnetis: ad
quã pdestinati estis a ꝯstitutiõe mũdi.
Mystice ¶ Ad lrãꝫ nota opa miscdie. Mysti
ce charitatꝭ ꝑfectionẽ. Qui esuriẽtẽ ꝛ
sitientẽ iusticiã pane vbi reficit: vl po
tu sapie refrigerat: charitatꝭ agit opa:
ꝛ q errãtẽ in domo matris ecclie reuo
cat: ꝛ q infirmũ in fide assumit: ꝛ q tri
bulatiõe aliq seu carcere tristicie oppꝭ
so subuenit cõpatiẽdo vel ꝯsolãdo: ve
rã dilectionẽ adimplet. e ¶ Tũc rñde
bũt. nõ diffidẽtes de vbis dñi: sꝫ vel
stupẽtes ꝓ magnitudie maiestatis re
gis. Uel qꝛ paꝝ videt illi oẽ bonũ qd
Rom. 8.d fecerũt. vñ dr: Nõ sunt ꝯdigne passio
nes hui⁹ t. ad fu. glo. ꝛc. f ¶ De his
s.12.d fratrib⁹. Frẽs mei ꝛ mr sunt q faciũt
volũtatẽ pris mei. g ¶ Nõ dedistis
ꝛc. Quid meret q aliena rapuit: si et
taliter damnat qui de suo non dedit.
h ¶ Domine quando. Excusare se
satagũt qsi deũ fallere possint: q holes
F fallebãt

Ni. de ly.

F Et hois: facit tñ mẽtionẽ de filio ho
minis: qꝛ in forma hũana veniet ad iu
diciũ. a ¶ In maiestate sua. qꝛ tũc
apparebit in forma hois gliosa: q in p
mo aduentu apparuit in forma passibi
li ꝛ īfirma. b ¶ Et oẽs ãgeli ei⁹ cũ
eo. Tũ ꝓpt honorẽ iudic⁹. Tũ ꝓpter
executionẽ iudicii: qꝛ misterio sanctoꝝ
angeloꝝ deducent electi ad celũ: p ma
los angelos reprobi trahent ad infer
nũ. c ¶ Tũc sedebit sup sedẽ ma
iestatis sue. p h signat ptãtẽ iudicia
riã q data est christo homini. d ¶ Et
cõgregabunt añ cũ oẽs gentes.
qꝛ nullus tunc poterit latere. e ¶ Et
sepabit eos ab inuicẽ. qꝛ iusticia cu
iuslibet ꝛ malicia apparebit oib⁹ mani
feste ꝛ tal distictio vocat sepatio. ꝛ cuꝫ
hoc forte distinguent ꝑm situ. f ¶ Si
cut pastor segre. oues ab he. Per
oues itelligunt iusti ꝓpt eoꝝ innocẽ
tiã. p hedos reprobi ꝓpt eoꝝ neqtiã.
hedus em qñ crescit ẽ aial fetidũ ꝛ lu
xuriosum vñ ꝛ in lege hircus offereba
tur ꝓ pctõ pncipis: vt habet Leui. iiii.
g ¶ Et statuet oues qdem a de
xtris. i. in honoribus bonis: qꝛ sancti
†s.7.d trãsferent ad gloriã. h ¶ Hedos ãt
Luc.13.f a sinistris. qꝛ mali dimittent ad pe
nã: vel qꝛ forte sic erunt dispositi ꝑm si
tum in iudicio: qꝛ dextera est locus ho
norabilior. ꝛ ideo conuenit electis.
i ¶ Tũc dicet rex his q a dextris
ei⁹ erũt: Uẽite bñdicti pa. mei. i.
a pñe meo. k ¶ Possidete. i. eterna
liter tenete. l ¶ Paratũ vobis re
gnũ a cõstitutiõe mũdi. qꝛ a pnci
pio mũdi factũ est celũ empyreũ qd est
locus btõꝝ. m ¶ Esuriui em ꝛ de
Sex opa miscdie distis mihi mãducare ꝛc. Hic tan
gunt sex opa miscdie q sunt necessaria
ex pte corpis. ꝛ itelligit p hoc septimũ
qd est sepelire mortuos. Sufficiẽtia ãt
istoꝝ hoc

a ¶ In diuinitate qua iudicabit qui prius
a us hois in maiestate sua: et oẽs a b
venit in hũilitate. a ¶ regnabit. b ¶ ec
clesiaꝫ in q tũc apparebit ois potẽtia ei⁹.
ãgeli ei⁹ cũ eo: tũc sedebit sup se c
dẽ maiestatis sue: ꝛ ꝯgregabũt añ d
¶ ois tpis: ois ꝯditõis: ois sex⁹: ois etatꝭ.
eũ oẽs gẽtes: ꝛ sepabit eos ab in e
a ¶ q posuit aiaꝫ ꝓ ouib⁹ suis. ¶ bonos.
b uicẽ: sicut pastor segregat oues f
¶ a mal. ¶ ꝯfirmabit in btitudie bonos.
ab hedis. Et statuet oues qdẽ a g
c dextris suis: hedos ãt a sinistris. h
¶ in miseria eterna. ¶ regũ. ¶ ad btitudinẽ
Tũc dicet rex his q a dextris ei⁹ i
ptinẽt. a ¶ Inuitat ad regnũ nõ expellit
ad penam.
d erunt: Uẽnite bñdicti pris mei: k
possidete paratũ vobis regnũ a l
ꝯstitutõe mũdi. Esuriui em ꝛ de m
distis mihi mãducare. Sitiui: et †
dedistis mihi bibere. Hospes erã †
ꝛ collegistis me. Nud⁹: ꝛ cooperui †
stis me. Infirm⁹: ꝛ visitastis me. †
In carcere erã: ꝛ venistis ad me. †
e Tũc rñdebunt ei iusti dicentes:
Dñe qñ te vidim⁹ esurientẽ ꝛ pa
uimus: sitientẽ: ꝛ dedim⁹ tibi po
tũ? Qñ aũt te vidimus hospitẽ
ꝛ colligimus te: aut nudũ et co
operuimus te: aut qñ te vidim⁹ in
firmũ: aut in carcere: ꝛ venim⁹ ad
te? Et rñdẽs rex dicet illis: Amen
¶ innuit se nõ dixisse generalit de oib⁹ pau
perib⁹: sꝫ de his q paupes sunt spũ.
f dico vob: qdiu fecistis vni ex his
¶ mihi capiti in mẽbris.
fratrib⁹ meis minimis mihi fecistis.
a ¶ a sinistris sunt q sinistra. i. pñtia qdiu
vixerunt ardenter amauerunt.
Tũc dicet rex ꝛ his q a sinistris
a ¶ vt tollat impi⁹ ne vi. glo. dei. b ¶ qꝛ visi
sunt esse cũ eo dũ ꝯmixti sunt bonis mali.
erũt. Discedite a me maledicti
a ¶ iudiciũ fiet ei sine misericordia qui non
fecit misericordiã. b ¶ pordinatus a ꝯsti
tutiõe mundi: vt bonis regnum.
in ignẽ eternũ: qui paratus est
diabolo et angelis eius. Esuriui †
g enim et non dedistis mihi man
ducare. Sitiui ꝛ nõ dedistis mihi
potum. Hospes erã et nõ colle
gistis me. Nudus: ꝛ nõ cooperui
stis me. Infirm⁹ ꝛ i carcere: ꝛ nõ
visitastis me. Tũc rñdebũt ei
h ꝛ ipsi dicentes: Dñe quando te n

istoꝝ ꝑ mõ accipit: qꝛ hõ in vita pñti pmo indiget ex pte corpis G
alimẽto sine q nõ põt esse. ꝛ h alimẽtũ duplex ẽ. Unũ ẽ calidũ ꝛ
siccũ: ꝛ h vocat cibus. ꝛ sic vnũ op⁹ miscdie ẽ pascere esurientẽ.
Unñ dicit phs. ii. de aia: q esuries ẽ appetit⁹ calidi ꝛ sicci. ꝛ ali Phs
ud ẽ alimentũ corpis frigidũ ꝛ humidũ: ꝛ illud vocat potus. ꝛ
sic scdm op⁹ miscdie ẽ potare sitientẽ. ꝛ sic dr. ii. de aia: q sitis est
appetitus frigidi ꝛ humidi. Scdo indiget aliquo sine quo nõ
põt bñ esse: videlicet indumento ꝛ domicilio in quo possit req
escere. ꝛ sic est duplex opus misericor
die. s. vestire nudũ: ꝛ colligere vel reci
pere hospitem. Tertio indiget post vi
tã istoꝝ sepulture. ꝛ sic ponit quintum
opus misericordie. s. sepelire mortuũ.
ista aũt quinqꝫ pdicta sunt oibus cõmu
nia. Alia sunt duo opa misericordie q
impẽdunt alicui ex aliq accidẽte super
niente: vt si aliqs incurrit infirmitateꝫ
vel capiat ab hostibus. ꝛ sic accipiunt
duo opa q sunt visitare infirmũ: ꝛ redi
mere captiuũ. ꝛ in nõie redemptionis
intelligit oẽ bñficiũ eis impẽsum. Ista
aũt septem opa misericordie habent in
Uersus vno versu: Uisito: poto: cibo: redimo:
tego: colligo: cõdo. ꝛ pꝫ snia ex pdictꝭ.
Ista aũt septẽ īpensa christifidelib⁹ ꝓpẽ
christũ sibi reputat totum factũ: qꝛ fide
les sunt mẽbra ei⁹: ꝛ ecõtrario fidelib⁹
denegata sibi reputat denegari: ꝓpter
qd facientibus opa miscdie reddit vitã
eternã: denegãtibus aũt penã. Ex istis
pꝫ lra. Aduertendũ tñ quando dicit:
n ¶ Domine quãdo vidimus te
esurientem ꝛc. Non est questio ꝓce
dens ex ignorantia: quia iusti certitu
dinalit co
Heb. iiii. ✠ sunt oculis eius omnia: Heb. iiii.
H ipse etiam segregat oues ab hedis om
nium merita et demerita discernendo:
et ponit bonos ad dexteram dãdo eis
gratiam que est arra glorie: et per op
positum malos ad sinistram arrã glo
rie denegando: ꝛ sic dicit bonis:
k ¶ Possidete paratum vobis re
gnum a constitutione mundi. ꝑm
quod dicitur Luce. xvii. c. Regnũ dei
est intra vos. m ¶ Esuriui. In mem
bris meis desiderantibus eucharisti
am. m ¶ Et dedistis mihi mãdu
care. Uos sacerdotes bene ministran
do. † ¶ Sitiui. Potum sapientie sa
lutaris. † ¶ Et dedistis mihi bibe
re. Uos doctores ꝛ predicatores eccle
sie. † ¶ Hospes eram. Exclusus a cõ
munitate ecclesie. † ¶ Et collegistis
me. Uos pñi iudices absoluentes me.
† ¶ Nudus. Operimento virtutum.
† ¶ Et cooperuistis me. Reducen
do me ad virtutis bonum. † ¶ Infir
mus. Infirmitate passionis inordina
te. † ¶ Et visitastis me. Suppor
tando charitatiue. † ¶ In carcere
eram. Ligatus praua consuetudine.
† ¶ Et venistis ad me. Soluendꝫ
a tali ligamine. Econtrario vero dicit
malis: † ¶ Esuriui enĩ et non de
distis mihi manducare: sitiui et
non dedistis mihi potũ. Hospes
eram: et non collegistis me: Nu
dus: et non cooperuistis me. In
firmus et in carcere: et non visi
tastis me. Tunc respondebunt
ei ꝛc. Expositio patet ex dictis per ne
gationem collationis dictorum benefi
ciorum. ꝛ sicut conferentes digni sunt
premiatione: ita denegantes ꝛ dare po
tentes punitione. Ideo concluditur in
fine: Et ibunt hi in suppliciũ eter
num. Iusti autem ꝛc.

fallebūt. Sʒ nō habēt excusationē q̄ cōuerti a malis ⁊ egere elemosynas noluerūt. vn̄ subdit: Q̄diu nō feci. vni. ⁊c.
e ¶ In supplicium eternū. ⁊c. Frustra ergo. Origenes spōdet liberationem. post multos annos malis hoībus ⁊ ip/ sis demonibus.

Nico.de lyra

ordinaliter cognoscēt q̄ opa mīcdie facta mēbris xpi xp̄s sibi reputat fieri ⁊ ꝓ talib⁹ certitudinalit̄ se saluari. Et sīr mali sciēt se dānari ꝓ cōtrario: sʒ ē
Questio questio admiratiōis ꝓ magnitudīe gr̄e q̄ fiet electis ⁊ magnitudine miserie q̄ infliget reprobis. Cōsiderandū etiā q̄ h̄ nō fit mētio d̄ opibus mīcdie ex pte aīe: q2 illa ptinēt ꝓ maiori pte ad p̄la/ tos ad q̄s ptinet alios instruere ⁊ diri gere in salutē: hic autē agit̄ de iudicio circa statū actiuoꝝ: vt visum est. Cete/ ra patent ex dictis.

Glo.ordi.

Et factū ē ⁊c. Ca. XXVI De ꝯsūmatiōe seculi ⁊ discre/ tione iudicii: vel ab initio euā gelii vsq3 ad passionē oīa faciēdo et p̄/ dicādo cōpleuerat. Post sermonē q̄ se vētuꝝ i claritate p̄dixit: passurū se ostē/ dit: vt sacramētū cruc̄ admixtū eē glo/ rie eternitatis admoneat. c ¶ Scit̄.
Joh.12.a q2 ⁊c. Sicut ex Johis narratiōe colli/ git̄: ante sex dies pasche venit iesus be thaniā: ibiq3 factū est illud ꝯuiuiū in q̄ d̄ vnguēto p̄cioso fit cōmemoratio. In de venit hierl̄ʒ sedēs sup asellā: postea gerūt̄ ea q̄ narrant̄: post hāc aduētum hierosolymis acta vel gesta. Ex illo g̃ die q̄ venit iesus bethaniā vsq3 ad diē q̄ oīa ista gesta ⁊ dicta sūt itelligim⁹ eē ꝯsummatū q̄triduū: vt occurreret dies
B quē añ biduū pasche matthe⁹ ⁊ marc⁹
Mystice diffinierūt. ¶ Mystice. Post duos di es clari lumis vete. ⁊ no. testa. veꝝ pa scha p mūdū celebrat̄. Pascha qđ he/ braice dr̄ phase nō a passiōe: sʒ a trāsitu
Exo.12.b noiat̄: q2 exterminator viso sāguine in foꝛib⁹ isrl̄ trāsiuit eos: ⁊ de⁹ auxiliū p̄/
Mystice bens eis desuper ambulauit. ¶ My/ stice. Quia in ea festiuitate agn⁹ dei d̄ h̄ mūdo erat trāsitur⁹: vel nos salubri trāsitu q̄si de egypto hui⁹ mūdi educturus. Pascha ꝓprie sol⁹ dies dr̄: q̄ ag/ nus ad vesperā occidebat̄: id ē. xiiij. lu/ na p̄mi mensis. Decimaq̄nta luna qua
mar.14.a egressi sūt d̄ egypto erāt acyma septem
Luc.22.b dieb⁹. Sʒ indifferēter ⁊ pascha ꝓ dieb⁹ acymoꝝ ⁊ dies acy/
Mystice moꝝ ꝓ pascha ait marc⁹. Erat pascha ⁊ acyma post biduū. Lu cas: dies fest⁹ acymoꝝ q̄ dr̄ pascha. ¶ Mystice. Uno die ag no imolato: septē dies acymoꝝ sequūt̄: q2 xp̄o semel passo p totū tp̄s seculi viuēdū ē i acymis sinceritatis ⁊ v̄itatis.
b ¶ Cū aūt ⁊c. Habuo ꝯsilio ordo narratiōis illuc transit. Tuc abijt vn⁹ ex duodecim: vt factū iude ꝯiūgat̄ ad ꝯsiliū sa/ cerdotū. Redit aūt ad eū diē q̄ erat añ sex dies pasche dicēs: Cū aūt ⁊c. e ¶ Simōis ⁊c. Permanet p̄stinū nomē vt v̄/ tus curāt̄ appareat. Per eā domū accipe illā ptē ppl̄i q̄ credi dit dn̄o ⁊ curata ē: Simon. i. obediēs. f ¶ Accessit. Hiero. Diligēter obserua: q̄ de duab⁹ sup caput. Siq̄dē peccatrix su p pedes: ⁊ ea q̄ dr̄ nō fuisse peccatrix sup caput. g ¶ Muli/
Joh.11.a er ha. Maria magdalena soroꝛ Laçari mō iusta ⁊ familiar̄ q̄ quondā peccatrix venit ⁊ pedes lachꝛymis lauit: nūc caput et pedes vnxit: pedes nūc: vt Johānes dicit: h Unguenti

vidimus esurientē/ aut sitientē/ aut hospitem/ aut nuduʒ/ aut infirmum/ vel in carcere: ⁊ nō mi/ nistrauimus tibi: Tunc respon/ debit illis/ dicēs: Amē dico vo/
¶ solans charitate.
bis: q̄diu nō fecistis vni de mi/
¶ humilibus spū. ¶ nec mihi caput vos exhibuisse gaudeans.
noribus his/ nec mihi fecistis. †Et
a ibūt hi i suppliciū eternū. Justi autem in vitam eternam.

b Et factū Ca. XXVI a est cū cōsummasset iesus sermones hos oēs: dixit discipulis b c
c suis. Scit̄ q2 post biduū pasca d
¶ pnouit ⁊ nō declinauit: sed etiā ceteris ire nolentib⁹ pgit intrepidus.
fiet: ⁊ fili⁹ hoīs tradet̄ vt crucifi/ e f
a ¶ q̄ debuerāt se parare ad pascha: cōtra verū agnū se armāt.
gat̄. Tūnc congregati sunt prin g h
cipes sacerdotū ⁊ seniores po/ i
puli in atriuʒ principis sacerdo k
tū qui dicebat̄ cayphas: et con l
a ¶ nā si palā: timebāt ne eis tolleret̄.
silium fecerūt vt iesuʒ dōlo tene rent ⁊ occiderēt. Dicebāt autē: m
a ¶ nō timētes seditionē: sed ne auxilio po puli de suis manib⁹ tolleret̄.
Nō i die festo† Ne forte tumult⁹ n
o fieret in populo. Cum aūt esset o
¶ modū redēptur⁹ morat̄: i domo obedi/
c iesus in bethania in domo simo p
entis. a ¶ olim: sʒ postea a xp̄o mūdati.
g nis leprosi accessit ad eū mulier q

ostēdit maligna xpi cōphēsio p explorationē iudeoꝝ. scđo eī⁹ iniasta ꝯdēnatio p executionē gētiliū ca. se. Prima diuidit̄ in q̄tuoꝛ ptes: q2 p̄mo describit̄ xpi vēditio facta nō ex eī⁹ igno rātia: sʒ mag̃ ex ꝯsciētia ⁊ volūtate. Scđo ipi⁹ vēditi traditio nō ex displicētia sʒ ex charitate. ibi: Prima aūt die acymorū.
C
Tertio ipi⁹ traditi cōphēsio nō ex ipi⁹ ipotētia sʒ ex sua mitītate/ ibi: Adhuc eo loquēte. q̄rto cōphensi illusio nō ex eī⁹ iniasticia sʒ ex eī⁹ hūilitate/ ibi: Pri ceps aūt sacerdotū. Circa p̄mū q̄tuoꝛ p ordinē ponūt̄. p̄mū ē ipi⁹ vēditiōis p̄nūciatio. scđm venditiōis ꝯsultatio/ ibi: Tūc ꝯgregati sūt. tertiū vēditiōis occasio/ ibi: Cū aūt eēt iesus. q̄rtū vē/ ditiōis modus ⁊ ordo/ ibi: Tūc abijt vn⁹ ex duodecim. Circa p̄mū ꝯsiderā/ dū q̄ ea q̄ dicta sūt. ca. p̄cedē. p̄dicauit xp̄s feria tertia añ passionē suā: et ea/ †Joh.5.c dē die p̄dixit discipulis suis passionez suā futurā post duos dies: sicut postea fu it cōpletū. Ex q̄ p3 q̄ nō fuit ex igno rātia tradit⁹: sʒ ex sua ꝯsciētia ⁊ volun tate: vt dictū ē: h̄ ē g̃ qđ dr̄ hic: Et fa/ †mar.14.a ctū est ⁊c. q̄ cōtinet̄ ca. p̄cedēti. Luc.22.a
b ¶ Dixit. eadē die. c ¶ Discipu Joh.11.a lis. in secreto ⁊ nō coram turbis.
d ¶ Scit̄ q2 post bi. pa. fiet. i. im/ molabit̄ agn⁹ paschalis q̄ debebat im molari vespe ferie q̄nte a q̄ incipiebat solēnitas seq̄ntis diei. e ¶ Et filius hoīs tra. q2 eadē nocte tradit⁹ ē a iu/ da iudeis. f ¶ Ut crucifigat̄. q2 vl terius iudei tradiderūt ipm̄ pilato ad crucifigēdū. g ¶ Tūc cō. sūt. Hic ponit̄ ipi⁹ vēditiōis ꝯsultatio q̄ facta ē feria q̄rta añ passionē: ⁊ tūc iesus nō venit i hierl̄m sicut fecerat alijs trib⁹ dieb⁹ p̄cedētib⁹: sʒ māsit i bethania vt daret iudeis locū tractādi liberi⁹ d̄ mor te sua: ⁊ h̄ ē qđ dr̄ hic: Tunc. i. seq̄n/ D ti die postq̄ dixit iesus aplis v̄ba pre/ missa. h ¶ Cōgregati sūt pri. sa. q̄ ꝯceperāt erga xp̄m rācorē ⁊ odiū: vt p3 ex p̄missis. i ¶ Et se. po. isti erāt iudices ordīarij de q̄b⁹. ē. dictū est. xv. ca. i p̄n. k ¶ In atriū pri. ⁊c. iste ē †mar.14.a q̄ p̄m⁹ dederat iudeis ꝯsiliū de morte xp̄i: vt hr̄ Joh. xi. l ¶ Et cōsiliū fe. ⁊c. pri⁹ eī determinauerāt ipm̄ iterfice/ re sʒ ꝯsiliū q̄rebāt de mō faciēdi q̄liter possent facere occulte ⁊ sine ppl̄i sedi/ tiōe: ⁊ h̄ ē qđ s̄bdit̄: m ¶ Dicebant aūt ⁊c. i. i solēnitate paschali iminēte d̄ ꝓplo: vt v̄s sā ē. n ¶ Ne for. ⁊c. mł ti eī ꝓpē solēnitatē pasche venerāt in hierl̄m: ⁊ q2 aliq̄ reputabāt iesū eē veꝛ xp̄m: alij aūt seducti a sacerdotib⁹ reputabāt cū magū: ⁊ iō si occideret̄ durāte solēni tatē paschali tiebāt piculosā seditionē ppl̄i: ꝓpt̄ qđ ꝯsulebāt mortē eī⁹ vsq3 post festū differri: tñ istō ꝯsiliū postea mutauerūt q2 inenerūt oportunitatē eū capiēdi p iudā: vt dicet̄ infra.
o ¶ Cū aūt ⁊c. h̄ ponit̄ vēditiōis xp̄i occasio: iudas eī cupid⁹ mor̄ fuit ad xp̄i vēditionē vt posset recupare p h̄ valorē vnguē ti sup caput eī⁹ effusi. ⁊ h̄ ē qđ dr̄: Cū aūt ⁊c. illud fuit factū sexto die añ passionē xp̄i: vt hr̄ Joh. xij. sʒ h̄ recolit̄ a mattheo q2 fuit occasio vēditiōis xp̄i: vt dictū ē iā. p ¶ In do. si. ⁊c. iste eñ tūc nō erat leprosus: q2 iā fuerat curat⁹ a xp̄o: retinue/ rat tñ nomē leprosi: sīc matthe⁹ post vocationē ad statū aplicū adhuc vocabat̄ publican⁹: vt dictū est. s̄. x. ca. q ¶ Accessit ad eū mu. ista fuit maria soroꝛ Laçari. vt dicit̄ Joh. xij.
Habens
Moralit̄. ¶ Et fa. Seq̄t̄: d ¶ Scit̄ q2 post bi. ⁊c. Mo Moraliter ralit̄ exponēdo xp̄s post biduū mort̄/ siue die tertia transijt ad gl̄iam corpis: ⁊ nos eī⁹ mēbra post biduū ꝯfessiōis ⁊ satisfacti onis trāsim⁹ ad gl̄iam patris. Tūc cōgrega. sūt ⁊c. Sequi tur: m ¶ Dicebāt aūt: nō in die festo ⁊c. Sic heretici de ꝑditione verbi dei tractāt in occultis timētes cōtra se fie/ ri tumultū a christianis. q ¶ Accessit ad euʒ mu. i. Coꝛ. xj. a. dr̄ caput xp̄i de⁹: itaq3 xp̄i caput vngit q̄ ad honorem dei
oīa opera

Nico.de lyra

Et factū ē. Postq̄ matthe⁹ euāgeli/ Ca. XXVI sta i p̄ncipio sui euāgelij declarauit ꝑsonam mediato ris ⁊ vlteri⁹ legē euāgelicā a deo datā ad istructionē
Diuisio hoīs trāsgressoris. h̄ ꝯñr describit ipi⁹ mediatoris passionē p quā solutū ē p̄ciū nr̄e redēptionis: ⁊ diuidit̄ in duas: q2 p̄mo ostēdit

F a ¶ Vnguēti p̄ciosi. Marcus: nardi spicati. i. de spic͞e ꝛ fo
E liis cōfecti qḋ p̄ciosi͞ē. Johēs nardi pistici. i. fidel͞e nō adulte-
Mystice rati aliis herb: pistis grece: fides latine. ¶ Mystice. Hec deuo
tio marie fidē significat ecclīe q̄ dū deitatē x̄pi p̄dicat: caput vn
git: dū h̄uanitatē pedes. De h̄ vnguēto in domo simōis lepro
mar.14.a si in bethania dicūt ꝛ matthe⁹ ꝛ marc⁹
Joh.12.a ꝛ iohēs. Lucas ꝟo aliud dicit sic hu
Luc.7.f ic factū añ in domo alteri⁹ simōis pha
risei nō leprosi: neq̧ in bethania ſʒ de
eadē muliere q̄ tūc accessit peccatrix.
Joh.12.a b ¶ Discipuli idignati. Johēs di
cit hec iudā locutū. ꝛ h̄ grā cupiditatis.
alii potuerūt ꝟbis ei⁹ ꝯsentire: vel etiā
idē dicere: sed ꝓpt̄ curam pauperum.
s ¶ Op⁹ eīn bonū. sicē maria pie de-
uotiōis adepta est gliaʒ: ita ecōtra iu-
das ꝯdicēs ꝑfidie īfamiā. ſʒ dñs q̄ bo
na laudat tacēdo h̄ ꝑterit. d ¶ Me
†mar.14.a aūt nō ſp ha. Corpali p̄ntia. alioq̄n
Joh.12.b dicit alibi: oīb⁹ dieb⁹ vite vobiscū sum
ſ.vlt.d vsq̧ ad ꝯsūmationē seculi. e ¶ Mit
tēs eīn. Officiū ē sepulture qḋ vos
ꝑditionē esse putat͞e. Nec mirū si mihi
dat fidei odorē: ꝑ q̄ mox fusurus sum
sanguinē. f ¶ Tunc abiyt vn⁹ ꝛc.
Premissa ē cā q̄ cōpulit iudā ad ven-
dendū dñm. Cū eīn fur esset ꝛ loculos
h̄ret ꝛ vidisset vnguentū sup caput et
pedes dñi effusum qḋ putauerat esse
†mar.14.a vendēdā ꝛ p̄ciū sibi esse tradendū vt
aliq̄d inde furaretur: qḋ ꝑdiderat in ef-
fusiōe vnguēti voluit recompēsare in
vēditiōe magistri. Qñ cōgregati sunt
p̄ncipes. Ubi p̄ʒ ꝙ nō inuitus neq̧ co
actus: sed spōte iniit ꝯsiliū sceleratoꝝ.
Esa.40.c Quarta feria cōgregati sunt p̄ncipes
sacerdotū ꝛc. Judas accessit vt vēde-
E ret magr̄m. Et h̄ ōndit ꝓphetia esaie:
†mar.14.b q̄ legit̄ q̄rta feria vbi ðr: Ecce merces
Luc.22.a ei⁹ cū eo. b ¶ Quid vultis ꝛc. q̄si
11.q.3.c. vile mancipiū tradens: ponit in p̄tate
abyn iudas ementiū q̄ntū velint dare. b ¶ Et ex
inde q̄rebat opor. Multi hodie sūt
qui factū iude execrant͞ ꝛ idem faciūt.
Nā cū ꝓ mūere falsum testimoniū di
cūt: q̄ veritatē negāt deū q̄ veritas ē
vendūt: dū charitatē violāt: deū q̄ cha
ritas ē ꝓdūt: ꝑsertim cū nō ignorātia
ſʒ oportunitate faciēdi q̄sita h̄ faciūt.
i ¶ Prima āt die ꝛc. i. q̄rtadecima
die p̄mi mēsis: qñ abiecto fermēto agnū
1Cor.5.c imolāt ad vesp̄aʒ: qḋ exponit apl̄s: Et
eī pascha no. i. ē ꝛc. Qui ʒ die seq̄nti
F id est. xv

a ¶ genus marmoris in quo bñ seruant͞ vn guenta sine detrimento.
a habēs alabāstrū vnguēti p̄ciosi: a b
ꝛ effudit sup caput ipi⁹ recūbētis. c d
¶ synecdoche.
b Uidētes aūt discipuli indignati e
sūt dicētes: Ut q̄d perditio hec? f
Potuit eīn istud venūdari mul- g
to: ꝛ dari pauperibus. Sciēs au h i
tem iesus ait illis: Quid molesti k
c estis huic mulieri? Opus eīn bo l
¶ deuotiōis ꝛ pietatis.
num operata est in me: Nā sem-
per paupes habetis vobiscum:
d me autem nō semper habebitis. m
e Mittens eīn hec vnguentū hoc n
in corpus meū / ad sepeliendū me
a ¶ id est q̄cūq̧ se dilatauerit ecclīa
fec. †Amē dico vob: vbicūq̧ p̄ o
a ¶ nota noticiā futuroꝝ in christo.
dicatū fuerit hōc euāgeliū i toto
a ¶ id est ecclīa. b ¶ id est obsequiū qḋ mi hi pie exhibuit.
mūdō / dicet͞ ꝙ hec fēc in mēoriā p
a ¶ marie. b ¶ dānū de effusiōe vnguēti vult magistri p̄cio compensare.
f ei⁹. Tūc abiyt vn⁹ de duōdeci q̄ q r
¶ memoria mortis.
dicebat͞ iudas scarioth ad p̄nci s t
g pes sacerdotū / ꝛ ait illis: Quid v
vultis m ihi dare ꝛ ego vobis eū
tradā? At illi ꝯstituerūt ei trigin x y
a ¶ idē p̄ciū q̄ ioseph vēditus ē a fribus.
h tā argēteos. Et exinde querebat z
¶ ꝙ sine turb̄ eū tradē posset qḋ lucas ap-
oportunitatem vt euʒ traderet. a
te ait. a ¶ ecce oportunitas. b ¶ pasche.
i Primā autē diē azymoꝝ acces- b

aūt nō ꝛc. ſʒ ꝯtriū videt͞ Mat. vlt. d. vbi dicit discipulis suis: G
Ego vobiscū sū vsq̧ ad ꝯsūmationē seculi. ſʒ h̄ itelligit͞ de esse
cū hoīb⁹ ꝑ grāʒ ꝛ etiā sacr̄alit͞ in sacro altaris: ſʒ istis modis nō
p̄nt sibi corpalia obseq̄a exhiberi. Sequit͞: n ¶ Mittēs eīn
hec vngue. h̄ in cor. me. ad sepe. me fe. q. d. in h̄ facto p̄fi
gurauit sepulturā meā futurā de ꝓpin
q. vñ Joh. xii. ðr ꝙ p̄cepit p̄tē vnguēti
ad sepulturā suā reseruari. vñ credēdū
est ꝙ hec mulier h̄ fecit edocta a sp̄ūsan
cto. Sequit͞: o ¶ Amē dico vobis
vbi. p̄di. fue. h̄ euā. in to. mū. h̄ est
factū hui⁹ mulier͞ ꝑtinēs ad euangeliū
x̄pi. p ¶ Dicet͞ ꝛ ꝙ hec fecit in me
mo. ei⁹. i. ad laudē ei⁹ recitabit͞ tanq̄
factū ꝟtuosum. ꝛ hoc p̄ʒ adimpletum.
Diuisio q ¶ Tunc. Hic consequenter descri-
bit͞ vēditōis x̄pi modus ꝛ ordo. ꝛ p̄mo
q̄ntū ad t̄ps / cū ðr: Tunc. i. feria q̄rta
qñ p̄ncipes sacerdotū fuerūt cōgrega-
ti ad tractandū de morte x̄pi: vt dictum
est. r ¶ Abiyt vn⁹ ex duo. i. ex p̄nci-
palibus x̄pi discipul. s ¶ Qui dice-
bat͞ iudas sca. h̄ ðr ad differētiā alte
rius iude q̄ fuit frat͞ iacobi minoris. Et
Scarioth notādū ꝙ scarioth ē nomē ville de qua
erat oriūdus iudas ꝓditor: ꝓpt̄ qḋ in-
de cognoiat͞. t ¶ Ad principes sa-
cerdotū. q̄s audierat esse cōgregatos
ad tractādū de morte x̄pi. v ¶ Quid
vultis mihi da. ꝛ ego vo. eū tra.
occulte. ſ. ꝛ sine strepitu ꝓpt̄ qḋ muta-
uerūt ꝯsiliū p̄dictū. x ¶ At illi cōsti-
tuerūt ei. i. ex pacto firmit͞ ꝓmiserūt.
y ¶ Trigita argēteos. Argēte⁹ nū-
mus valebat decē nūmos vsuales. ꝛ ꝑ
ꝯñs trigita argētei valebāt trecētos de
numis vsualib⁹: vt p̄ʒ māifeste si mul-
tiplicent͞ triginta ꝑ decē. ꝛ sic in vēdi-
tiōe x̄pi recupauit valorē p̄diti vnguē
ti. z ¶ Et exinde q̄rebat oportu.
ſcʒ t̄pis ꝛ loci. a ¶ Ut eū traderet.
ſcʒ occulte: qḋ adipleuit in nocte diei se
H quētis: vt. ſ. patebit. b ¶ Pria aūt
die azy. Hic describit͞ ipius x̄pi vēdi
ti traditio vbi q̄tuor tagunt͞: q̄ p̄mo p̄
mittit͞ paschale ꝯuiuiū ad ꝓditoris re-
uocationē. scđo instituit͞ eucharistie sa-
cramentū ad fideliū refectionē / ibi: Ce-
nātib⁹ āt. tertio p̄dicit͞ discipuloꝝ scāda
lū ad ip̄oꝝ p̄munitionē / ibi: Tunc dixit
ill. q̄rto subiūgit͞ x̄pi desideriū ad nr̄aʒ
redēptionē / ibi: Tūc venit iesus. Dic
ergo sic: Pria āt die azymoꝝ. Ista
dies fuit feria q̄nta que erat vigilia pa
sche in q̄ imolabat͞ agn⁹ paschal͞ ad ves

Ni. de ly.

a ¶ Hns alaba. i. vasculū factū d̄ alabastro qḋ est gen⁹
marmoris cādidi: q̄ tale vasculū optīe ꝯseruat vnguēta in t̄ra
illa. ꝛ h̄ ē qḋ ðr: b ¶ Vnguēti p̄ciosi. i. ꝓciosi vnguenti.
Aduertēdū tñ ꝙ vnguentū h̄ vocat͞ lachryma fluēs de arbo-
rib⁹ q̄ ē multū p̄ciosa in t̄ra illa: q̄ valet ad multa medicinalia.
c ¶ Et effudit sup ca. ip. sicē effundit͞ aq̄ rosacea ꝓpt̄ refri
geriū ꝛ odorē. d ¶ Recūbētis. i. residētis in mēsa: q̄ faci
ebāt magnū festū x̄po ꝛ discipul͞ ei⁹. ꝛ laçar⁹ q̄ fuerat resuscita
tus ab eo erat vn⁹ de recūbētib⁹. sicē habet͞ Joh. xii. e ¶ Vi-
dētes āt disci. ꝛc. Hic ponit͞ p̄rale ꝓ singulari f̄m cōeʒ mo
dū loq̄ndi: q̄ qḋ vn⁹ de aliq̄ societate facit: tota societas ðr fa
cere. sol⁹ eīn iudas murmurauit: vt habet͞ exp̄sse Joh. xii. Ul
si forte aliq̄ cū eo murmurauerūt fuerūt ab eo icitati. f ¶ Di
cētes: vt q̄d ꝑditio hec. putabat eīn iudas vnguētū ꝑditū
ꝓpt̄ h̄ ꝙ nō habebat apud se p̄ciuʒ. g ¶ Potuit eīn istud
venū. mlto. istud exp̄sse⁹ ponit͞ Joh. xii. a. vbi ðr ꝙ potāt vē
di ꝓ trecētis denariis. h ¶ Et dari pau. Nō dicebat h̄ iu-
das cōpatiēs paupib⁹: vt habet͞ Joh. xii. ſʒ q̄ dolebat ꝙ vn-
guētū nō fuerat sibi traditū vt ei⁹ p̄ciū sibi retineret ꝛ furaret͞.
i ¶ Sciēs āt iesus cogi. ſ. malignā iude. k ¶ Ait ill: q̄d
molesti estis hu. mu. q. d. sine cā. Cur⁹ rō s̄bdit͞: l ¶ Op⁹
eīn bonū opata ē in me: nā ſp pau. ha. vobiscū. q. d.
semꝑ poteritis recipare ad faciēdū ill͞ elemosynā. m ¶ Me
aūt non

perā ill⁹ diei: q̄ erat dies q̄rtadecia p̄mi mēsis: ꝛ tūc tenebant͞
vesci panib⁹ azymis vsq̧ ad vesperā vigesime p̄me diei eiusdē
mēsis: vt h̄r Exo. xii. Aduertēdū tñ ē ꝙ greci dicūt x̄pm cenas-
se cū dicipul͞ suis añ passionē suā tertiadecia die p̄mi mēsis: ita
ꝙ āticipauit imolationē agni paschal͞ ꝑ vnā diē: q̄ p̄uidebat se
passuꝝ in crastinū qñ debebat agn⁹ imolari f̄m legē. h̄ āt ꝓbāt
ex euāgelio Joh. xviii. vbi ðr ꝙ iudei ducētes x̄pm ad pilatum
nō intrauerūt in p̄toriū vt nō ꝯtaminarent͞ ſʒ vt mādcarēt pa
scha. ex q̄ ꝯcludūt ꝙ eadē die passus ē in q̄ imolabāt agnū pa-
schalē. ſ. q̄rtadecia die mēsis p̄mi. ꝛ ꝑ ꝯñs die tertiadecia cena
uit cū aplis. ex q̄ vlteri⁹ ꝯcludūt ꝙ x̄ps ꝯfecit corp⁹ suū in pane
fermētato: quia iudei nō vescebant͞ azymis ante vesperā q̄rte
decime diei ex quo vlterius in tantā insaniā ꝓrūpūt ꝙ dicūt
Mattheū Marcū ꝛ Lucā falsuʒ scripsisse: quia describūt x̄pm
cenasse cū aplis prima die azymoꝝ in q̄ agnus paschal͞ imola-
bat͞: ꝓpter qḋ dicunt vlterius ꝙ iohānes qui scripsit posterior
in hoc correxit eos. xiii. ca. dicens: Ante diem festuʒ pasche ꝛc.
vbi ꝯsequenter
omnia opera sua facit. f̄m illud. i. Cor. x. g. Omnia in glo-
Moraliter riam dei facite. e ¶ Uidentes autem discipuli indigna
ti sunt ꝛc. Per hoc designantur detractores bonoꝝ opera de
nigrantes. q ¶ Tunc abiyt vnus de duo. ꝛc. Per istum
significat͞ heresiarcha: qui verbū dei ꝓmittit tradere in cōclaui.
Tēpus meū

A ✠ id est. xv. luna sit crucifixus: tñ ea nocte passionis sue tentus a iudeis celebrauit exordiū. a ¶ Ubi vis ⁊c. Nō erat eis certa dom⁹: in quo improbat̄ edificatio sup̄fluoꝝ. b ¶ Ad quē dam. Eundē significat quē Marcus ⁊ Lucas dicūt patrē familias. Qui ergo ait ad quēdā tanq̄ ex ꝑsona sua (⁊ nō dñi) studio breuitat̄ illū cōpendio insinuauit. Ad quendā. Nō ad quēlibet: sz ad aliquē certum quē ex ꝑsona sua loquēs recte posuisset. Modo aūt cum ꝟba dñi posuit: ite in ciuitatē: interponit ipse ad quēdā: nō q2 dñs h̄ dixerit: sed vt ipse nobis insinuaret tacito nomine ꝓpt̄o fuisse ibi quēdaz ad quem mittebāt. c ¶ Et fecerūt di. si. ⁊c. In alio euāgelio scribit̄: Inuenerunt

Cenaculū cenaculū gran. stra. Cenaculū lex spiritualis ē: que de angustijs littere egrediēs in sublimi loco recipit saluatorē. Nā q̄ l̄ram sequit̄ in imo pascha facit. Sz q̄ aq̄ baiulā. i. ꝑconē gr̄e i domū eccl̄ie seq̄t̄: h̄ ꝑ spm̄ l̄ram trāscendēs in alto mentis xp̄o refectionem parat. d ¶ Quia vn⁹. Qui ꝑdixit ꝟ passiōe ꝑdicit de ꝓditore: vt vidēs se nō latere peniteret facti. Mittit crimē i nūero: vt agat conscius pn̄iam. nō tñ designat specialit̄: ne impudentior fieret. e ¶ Ceperūt singu. Quia plus credunt magistro q̄ sibi: ⁊ timētes etiam fragilitatē suā querūt de pctō cui⁹ non habent ꝯsciam. f ¶ Qui intingit. Alijs ꝯtristat̄ ⁊ a cibo manū retrahētib⁹: ea ipudentia q̄ tradidit: manū cū magistro mittit: vt audacia bonā ꝯsciētiā mētiret̄. Ecce hūilitas ⁊ patientia: qua proditorem ad mensam admittit g ¶ In parabo. ⁊c. Marc⁹ in catino. Parapsis est vas escarū q̄drāgulū a parib⁹ absidibus. i. ab equis lateribus dictū. Catinū vas fictile aptum ad admittēdū liq̄rem: ⁊ potuit fieri vt

Parapsis Catinum

B mēsa fictile vas ⁊ quadrangulū ꝯtineret. Pena ꝑdicit̄: vt quē pudor nō vicerat corrigant denūciata supplicia. h ¶ Bonū erat ei ⁊c. Multo meli⁹ eēt oino nō esse: q̄ male esse: vsitate ⁊ simplr̄ h̄ dicit. Non pōt em̄ ei bn̄ esse q̄ nō est. An diabolo dicit nō nasci ad pctm̄: an etiā bonū illi erat vt xp̄o non nasceret̄ ꝑ vocationē: vt nō eēt apostata ꝑ ꝓdinonez. Uel solem⁹ dicere simplicit̄ melius eēt nō esse q̄ male esse. i ¶ Rabbi. Alij dicūt dñe. iste rabbi. Quasi minim⁹ pctm̄ habens prodere magistrū q̄ dñm: vt blādiendo. k ¶ Tu dixisti. Nec hic apte d2 an ipse eēt. pōt em̄ intelligi. q. d. nō ego dixi. l ¶ Cenātib⁹ aūt ⁊c. Finit̄ solēnib⁹ gaudijs veter̄ pasche q̄ i liberatiōis memoriā ✠ populi dei de

serūt discipuli ad iesum dicētes:
a Ubi vis paremus tibi comedere a
pascha: At iesus dixit: Ite i ciui/ b
b tatem ad quendam/ et dicite ei:
Magister dicit: temp⁹ meuz pro c d
pe est: apud te facio pascha cū di
c scipulis meis. Et fecerūt discipu
li sicut constituit illis iesus: et pa
a ¶ qn̄ verus sol ad occasum ꝓperabat.
rauerūt pascha. †Uespere autem e
a ¶ q2 eis eīnā requiē ꝑpabat: ⁊ ꝑ eos alijs.
facto discūbebat cū duodecim· f
discipulis suis. Et edentib⁹ illis g
d dixit: Amen dico vobis: q2 vn⁹ h
a ¶ q2 nō erant sibi huī⁹ reat⁹ conscij.
vīm me traditur⁹ ē. Et cōtrista/ i
e ti valde ceperunt singuli dicere: k
Nunq̄d ego sum dñe: At ipē re/ l
a ¶ q̄ latenter notat⁹ nō resipisit manifesti⁹ arguit̄ nō tamen ex noīe.
f spōdens ait: Qui intingit mecuz
g manū i parapside: hic me tradet.
Filī⁹ quidē hoīs vadit sicut scri/ m n
¶ homo pacis mee: q̄ e. p. m. mag. s. m. su.
ptū est de illo. Ue aūt homini illi o
h ꝑ quē filius hoīs tradet̄. Bonuz p
erat ei si natus nō fuisset homo il
a ¶ ne tacendo videretur se prodere alijs interrogantibus.
le. Respondēs aūt iudas q̄ tradi q
i dit euz/ dixit: Nunquid ego sum
a ¶ tu ꝓdidisti nō ego. b ¶ finito veteri pascha transit ad nouū.
k rabbi: Ait illi: Tū dixisti †Cenā/ r s

vespere diei ꝑcedentis. ⁊ ꝓpter hoc illa eadē die incipiebāt comedere acymos panes in vespere: vt p3 ex ꝑdict̄. ex quo p3 q̄ Iohānes nō ꝯtradicit alijs sed magis cōuenit cū eis. Seq̄t̄: C
a ¶ Ubi vis parem⁹ tibi comede. pa. i. agnū paschalē.
b ¶ At iesus dixit: ite in ciuitatē ad quēdā. Matthe⁹ hic loquit̄ generaliter q2 xp̄s nō expssit illis nomen illius ad quē debebant ire: tñ dedit eis signū ꝑ qð poterāt determiate cognoscere fm̄ qð hr̄ Mar. xiiij. b. vbi d2 sic: Occurret vob̄ hō lagenā aque baiulans seq̄mini eū. ⁊ quocū q̄ introierit dicite domino dom⁹ ⁊c.
c ¶ Tempus meū. scilicet patiēdi.
d ¶ Prope ē: apd̄ te fa. pa. cū di. meis. q. d. ꝓuide mihi de loco ⁊ cibo. vn̄ credit̄ q̄ ille erat discipulus xp̄i occultus tn̄: p3 etiā q̄ xp̄s ita paup erat q̄ nec domiciliū habebat: nec vnde posset cibuz paschalem emere. Sequitur:
e ¶ Uespere aūt facto. q2 illa erat hora comedendi agnum paschalem. †mar. 14. b Lu. 22. c
f ¶ Discūbebat cū duo. di. suis. Ex quo p3 q̄ dētum erat in se reuocabat ꝓditorē amore ꝑmo cū esset vn⁹ ex duodeci: ⁊ tñ illū nō repulit a ꝯuiuio agni paschalis: licet eius ꝓditio nō lateret eum. g ¶ Et edentibus il. Hic secūdo reuocat ꝓditorē dolore ꝑdicendo corā eo passionē suā q̄ debebat esse discipulis suis materia doloris: ⁊ h̄ est qð d2: h ¶ Amē di. vo. q2 vn⁹ ve. i. xij. discipuloꝝ pncipaliuz. i ¶ Me traditur⁹. ⁊ ꝯtri. val. ⁊c. Non solū ꝓpter mortē magistri sui futurā contristati sunt: sed q2 q̄lib3 timebat de se ne eēt ille q̄ debebat euz tradere. ꝓpt̄ qð d2: k ¶ Ceperunt sin. di. nunq̄d ego sum dñe: q2 q̄libet debet sibi timere de pctō futuro q̄tūcunq̄ sit sanctus. l ¶ At ipse r̄ndens ait: Qui intin. me. in pa. hic me tra. ꝑ hoc nō poterāt perpendere q̄s eēt determinate: q2 oēs comedebāt in eodē vase in q̄ erāt carnes agni paschalis posite. m ¶ Filius quidē ho. va. ad passionē. sc3. n ¶ Sicut scri. ē de il. Esa. liij. c. vbi d2 sicut tanq̄ ouis ad occisionē ducetur ⁊c. et Daniel. ix. Post hebdomadas lxij. occidet̄ xp̄s: ⁊ in plurib⁹ alijs locis sile hr̄. o ¶ Ue aūtē. Hic tertio reuocat ꝓditorē timore ꝑdicendo ei pe D †mar. 14. c Lu. 22. b

nā dānatiōis sue di. Ue aū3 hoi illi ꝑ quē fi. ho. tradet̄. p ¶ Bonū erat ei si na. nō fu. ho il. min⁹ em̄ malū accipit̄ h̄ ꝓ bono. min⁹ aūt malū ē nō eē simplr̄ q̄ eē dānatū: q2 ⁊ si nō sit min⁹ malū rōne pene adiūcte q̄ nō ꝯuat totū eē creatū: min⁹ tñ malū ē rōne culpe mortal̄ q̄ insepabilit̄ adheret dānat̄: ⁊ ipso nō solū ꝯuat quoddā eē creatū sic pena: s3 etiā ꝯuat bonū infinitū. s. diuinū. ꝓpter qð eē miseꝝ miseria culpe mortalis eternalit̄. h̄ est pei⁹ q̄ sit nō eē simplr̄. q ¶ R̄ndēs aūt iu. Hic q̄rto reuocat ꝓditorē pudore: q2 illi oñdit se suam ꝓditionē cognoscere. ⁊ h̄ est qð d2: R̄ndēs aūt iu. q̄ tra. eū di. Nunq̄d ego sum rabbi: Si em̄ iudas alijs de h̄ q̄rētib⁹ tacuisset reddidisset se eis suspectū. r ¶ Ait il. tu dix. ⁊ in h̄ delictum suū alijs nō publicauit: s3 ꝯscie iude significauit se ei⁹ delictuz scire. poterat ei ꝑ h̄ ꝟbū mētē iude sic mouere q̄ alios latebat. s ¶ Cenātib⁹. Hic istituit eucharistie sacrm̄ ad dñice passionis recordationē

Nico. de lyra

✠ populi dei de ... vbi ꝯiter agit̄ quō lauit pedes discipuloꝝ suoꝝ. ⁊ eadem nocte tradit⁹ est. Sed ista sunt falsa ⁊ erronea. dicere em̄ q̄ in scriptura canonica sit aliq̄d falsum est erroneū: cū sit tradita a spūsancto: ⁊ iterū si concordant esse falsa in aliquo loco. per cōsequēs nō potest habere aliquid infirmitatis in alijs locis: vt arguit Aug⁹. in ep̄la ad Hieronymū. Item q̄ dicūt xp̄m cōfecisse in fermētato. hoc est ꝯtra Chryso. qui fuit doctor grecus qui dicit sup Matth. Apertissime dñs demonstrauit: q2 a ꝑncipio circūcisionis sue vsq̄ ad diē pasche extremū nō erat contrarius diuiciarū legaz. In lege aūt ꝑcipiebat̄ q̄ carnes agni paschalis comederent cū panib⁹ acymis. ergo in illa cena vltima in qua ꝯfecit corpus suū erāt panes acymi. ⁊ ꝓpter hoc bene scribit Matthe⁹ q̄ scribit: Prima dies acymoꝝ ⁊c. Qð aūt arguūt de Iohāne q̄ dicit q̄ iudei nō introierant ꝑtoriū ne impedirent̄ a māducatiōe pasche. Dicendū q̄ pascha accipit̄ nō ꝓ agno paschali q̄ fuerit imolat⁹ nocte ꝑcedenti: sed ꝓ acymis panib⁹ quib⁹ vtebant̄ septē dieb⁹: ad quoꝝ comestionē requirebat̄ q̄ hō esset mūdus. Ad scðz q̄ arguūt de euāgelio Ioh. xiij. a. Ante diē festū ⁊c. dicendū q̄ q̄ntadecima die mēsis ꝑmi illa erat dies festiuitat̄ paschalis: q̄ tñ festiuitas incipiebat a vespere

✠ e ¶ Temp⁹ meū ꝓpe est: apud te fa. pa. ⁊c. Per h̄ aūt q̄ xp̄s morti ꝓpinquus nō solū agnū typicū: sed etiā corp⁹ suū verū sacramentaliter cum ap̄lis māducauit: oñdit̄ q̄ q̄libet xp̄ian⁹ periculo mort̄ iminente debet si pōt sacramētalit̄ cōicare: ⁊ si nō pōt cōicet salt̄ fide. fm̄ verbū Aug. Crede ⁊ mādu casti. Uespere autē facto. Sequit̄: g ¶ Et edētib⁹ illis dixit: amē dico vo. q2 vn⁹ ve. me tra. eēt. per hoc q̄ in cena p̄ntiā ꝓditoris denūciauit: significauit q̄ proditiones innocentiū frequēter fiūt in cōuiuijs. s. ꝑ venenū. Cenātib⁹ autē illis accepit iesus panē ⁊c. Aug⁹. De vno pane petrus accepit ⁊ iudas: sed petrus ad vitam: iudas ad mortem. Moraliter

m ✠ Et accipiēs

E G ppli dei de egypto agebant: trãsit ad nouã qd in sui memori/
am ecclesiã frequẽtare volebat. Ut videlicet p carne agni ac
sanguine sui corporis: ad sanguinis sacramentum substitueret:
ipm qz esse monstraret: cui iurauit dñs et nõ penitebit eũ: tu es
sacerdos rc. a ¶ Accepit. Hiero. Postq̃ typicũ pascha fu
erat impletũ: et agni carnes cũ aplis
comederat: assumit panem. b ¶ Et
benedixit et fre. Quia hoiez assum
ptum ita morti subdidit: vt ei immor/
talitatis potentiã inesse: et iõ cito re/
surrecturũ esse monstraret. Fregit.
† mar.14.c vt ondat corporis sui fractionẽ nõ sine
Lu.22.b sua spõte fore. Bñdixit quoqz: qz natu/
† mar.14.c rã quã assumpsit cũ pre et spũsancto
Lu.22 b gfa diuine virtut' impleuit. Ideo p'
1.Cor.11.f ceuã corp' suũ dedit: qz necesse erat
pascha typicã quoqz psũmari: et sic veri
pasche sacra post substitui. Nos quoqz
pro reuerẽtia tãti sacramẽti primo re
ficimur dñice passionis sacris q̃ cor/
poralib' escis. c ¶ Gras egit. Osten
dit qz quisqz facere debet in flagello
culpe ppriae cũ ipse eq̃nimiter tulit alie
ne: qz panis corpus cõfirmat: vinum
Mystice sanguinẽ operat. ¶ Mystice. Hoc
ad corp': illud ad sanguinẽ xpi refert.
† mar.14.c Uerũ nec panis sine aq̃ cõficit: nec
vinũ sine aq̃ effert: per aquã ppls si/
gnat: q̃ nec sine xpi passione saluatur
nec sine eius amore xpus passus est.
Oportet ẽ vt nos ei vniamur: vt ipse
in nobis maneat: et nos in ipso.
† mar.14.c d ¶ Nõ bibã. Nõ delectabor ce/
44.dist.c. rimoniis hui' ppli: in quib' sacra pa
qñ.1.de cõ. schalis agni scripta sunt. Post passi/
dist.1.c.de onẽ nõ assumã carnẽ: donec assumaz
hymnis eã nouã q̃ nõ mortalis est. e ¶ De
Uitis hoc geni. vitis. Uitis est humana
Genimina natura: genimina eius mortalitas: et
legis vetustas. Mortalitatem bibit
xps et legis vetustatẽ dũ ipsi placuit:
et ipse obseruãdo impleuit. De geni/
mine vitis eiusdẽ bibit in resurrectio
† zach.13.c ne fact' immortalis: qz immortalitas
est genimẽ illius vitis quã in resurre
F ctione bibent sui. Ideo dixit vobiscũ.
Immortalitate eni resurrectionis ea
dẽ remanebit substãtia: et si q̃litas sit
mutata. Si aũt vitẽ de cui' vetustate
nũc passionis calicẽ bibit: iudeos accipis: signat etiã gentẽ ad
corpus xpi p nouitatẽ vite accessurã: cũ post gẽtes ingressas
ois israel saluus fiet. Uinea dñi sabaoth domus israel est de
Esa.5.b q̃ sp bibit: qz non defuerũt aliqui quoz pietate delectaret: sed
passo dño tpus erat vt illa legalis obseruãtia cessaret et in spm
transiret. f ¶ Nouũ in reg. pa. Dicẽs illud nouũ. h vet':
ondit corp'. s. de veteri adã qd immortalitate imutabit. Uobi
scũ p hoc et suis imortalitas pmittit: et si nõ eodẽ tpe. De h ge
nimine: qz eadẽ corpa resurrectura. Erit aũt dies mee resurre
ctionis: cũ in regno dei. i. imortalitatis gl'ia sublimatus: de sa/
lute eiusdẽ ppli spũali gr'a regenerati: nouo vobiscũ gaudio p
Ps.21.f fruar. g ¶ Et hymno rc. Hoc est Ps. dicit: Edẽt paupe
Joh.18.a res et saturabunt rc. Uel hym. fm Joh. patri gras agẽs can
tabat: in quo p se et discipulis et crediturisp recabatur.
h ¶ Exierũt in montẽ rc. vt p sacramẽtoz pceptionẽ et su
am intercessionẽ ad altiora carismata quib' corde pungamur
nos cõscendere doceat: vbi laboris refectio doloris solatium.
i ¶ Oẽs vos. Predicit illis quid passuri sunt: vt post euen
G tum non de

a tib' aũt eis/ accepit iesus panẽ a
b et bñdixit ac fregit/ deditqz disci b
a ¶ quasi intelligite.
pulis suis/ et ait† Accipitẽ et come b
a ¶ qd sub specie panis videtur.
dite: Hoc ẽ corp' meũ. † Et acci c
a ¶ ipse equalis deo pri: qd ergo subditus
faciet. b ¶ inter aduersa.
c piẽs calicẽ gras egit: et dedit ill/ f
dicẽs: Bibite ex h oẽs: Hic ẽ ei g
a ¶ nedicator. b ¶ nõ veteris qd sangui/
ne hircoz dedicatũ est. c ¶ qz impossibile ẽ
sanguine hircoz peccata auferri.
sanguis me' noui testamẽti: qui h
p multis effundet in remissionẽ
a ¶ mortalitatẽ bibit christus et legis vetu
statem dum ei placuit.
d pctõz† Dico aũt vobis: nõn bibã i
a ¶ qd est mortalitas et passibilitas. ¶ est
e amodo d hoc genimine vit/ vsqz k
hũanitatis. ¶ genimen.
in diẽ illũ: cũ illud bibã vobiscũ
immortalis et impassibilis.
f g nouũ i regno pris mei† Et hym m n
¶ spũali cibo pastus debet cõscendere ad
mõtẽ virtutũ quib' vngat vel reficiat.
h no dicto exierũt in montẽ oliue/ o
i ti. Tũc dicit illis iesus: † Omẽs p q
vos scandalũ patiemini i me in r s
a ¶ .i. in ista tribulatiõe. ¶ nocti cõgruit scã
dalum. b ¶ in zacharia: percute pastorem
ex persona prophete.
ista nocte. Scriptũ ẽst eni† Per t v
a ¶ ab vnitate fidei saluentur.
cutiã pastorem: et dispergẽtur x

bus distinctio. Considerandũ etiã qz sub vtraqz specie ẽ totus G
christus: qz sub specie panis est tñ corp' ex vi puersionis vl sa
cramẽti. sanguis aũt et aia et diuinitas sũt ibi ex cõcomitantia
naturali et inseparabili. Silr sub specie vini sanguis tñ est/ ibi
ex vi sacri. cetera aũt ex cõcomitãtia vt diffusius tractatur. iiii.
sententiarũ. dicit ḡ: Cenãtib' aũt illis.
Id ẽ postq̃ comederant carnes agni pa
schalis anteq̃ surgerẽt de cena. a ¶ Ac
cepit iesus pa. rc. qz vbi terminat fi
gura: ibi debet incipe veritas: agn' aũt
paschalis erat figura hui' sacri: et iõ isti/
tutũ est post comestionẽ agni. b ¶ Et
bene. in h dedit nob exemplũ qz an sum
ptionẽ hui' sacri debet mẽs eleuari i de
um. c ¶ Ac fre. rc. int q̃s erat iudas:
vt dicũt isti cõiter: lz Hylari' dicat ptra/ quare xps
riũ. rõ aũt q̃re xps dedit ei corp' suũ fuit corpus suũ
qz petm ei' erat discipulis alijs occultũ: et dederit iu
ppt h in ecclia obseruat qz petõri occul/ de
to eucharistia nõ negat. d ¶ Et ait:
acci. et co. h ẽ cor. meũ. si eni vbũ xpi
tãte ẽ pũtutis qz fecit de nihilo oẽm crea/
turã: nõ est mirũ si vnã creaturã puertit
in aliã. e ¶ Et ac. ca. sepatim cõsecra/
bat sanguinẽ a corpe rõne predicta.
f ¶ Gras egit. eadẽ rõne sic in psecra
tione corporis dictũ ẽ: Sequit g ¶ Hic
est eni rc. i. ad pfirmationẽ no. te. qz sic
ve. test. pfirmatũ ẽ in sanguine aialiũ im/
molatoz: vt hr Exod. xxiiii. ita no. testa.
sanguine xpi pfirmatũ ẽ: in q̃ apparet ex/
cellẽtia no. test. respectu veteris: vt argu/
it aplus ad Heb. ix. h ¶ Qui p mul.
effun. rc. dicit aũt p multis: qz sanguis
xpi p oib' effusus fuit q̃tũ ad sufficiẽtiã.
q̃tũ aũt ad efficaciã nõ fuit effusus p ol
bus. i ¶ Dico aũt. h pñr pdicit eterne
vite inchoatio: qz pceptio hui' sacri dat
vitã eternã. fm qz dicit saluator Joh. vi. f. † mar.14.c
Qui mãducat meã carnẽ et bibit meum
sanguinẽ hz vitã eternã. dicit ḡ: Dico
aũt vobis rc. h est ab hora q̃ instituit
h sacrm. k ¶ De hoc rc. hoc est de vi
no qd generat in vite. l ¶ Usqz i rc.
Id est nouo mõ. h fuit ipletũ qñ post re/
surrectionẽ suã comedit et bibit cũ aplis H
suis ad declarationẽ sue resurrectionis:
vt hr Luc. vlti. et tũc bibit nouo mõ: qz
corp' suũ nõ erat tũc passibile et mortale:
sed gl'iosum nõ indigẽs cibo vel potu: sed solũ comedit ad de/
clarandũ veritatẽ sue resurrectionis vt dictũ ẽ. m ¶ In re
gno pa. rc. i. ego tũc existẽs i regno pris mei bibã tũc vobi/
scũ mõ pdicto: licet eni xps fuerit btũs ex pte aie ab instãti cõ/
ceptionis. ex pte tñ corporis erat viator et passibilis an resurre/
ctionẽ suã: sz cõpleta resurrectiõe fuit btũs i aia et in corpore.
n ¶ Et hymno rc. Hic pñr ponit p predictis grarũ actio.
dicit ḡ: Et hymno. i. cãtico diuine laudis. Dicto. p sacri in/
stitutione et noue vite denũciatiõe. s. in loco vbi ista erãt facta.
o ¶ Exierũt in mõ. rc. h est versus mõtẽ oliueti. qz loc' ad
quẽ xps exiuit et in q̃ fuit captus erat situs i pede mõtis oliueti.
vt dictũ est. p ¶ Tũc dicit il. Hic pdicit discipuloz scãdalũ
ad eoz pmunitionẽ. et pmo pdicit in generali respectu oium.
scdo in speciali respectu petri/ ibi: Rñdẽs aũt. Dicit igitur:
q ¶ Oẽs vos scã. rc. i. ruinã in pctm. r ¶ In me. i. rece
dentes a me ppt timorẽ humanũ. s ¶ In ista nocte. futu
ra eni cõtingẽtia pdicit eis certitudinaliter et determinato tpe
vt cognoscãt ipm eẽ deũ q̃ põt talia cognoscere ppria virtute.
t ¶ Scriptũ est eni. Zach. xiii. v ¶ Percutiã pa. Id ẽ
xpm: x ¶ Et disp. oues. i. discipuli ex timore fugiẽtes: Ad
* uertendũ tñ

Nico. de lyra

Diuisio * nis recordationem: et diuidit in tres partes. qz primo de/
scribit hui' sacri institutio. scdo pdicat imortalis vite inchoa/
tio/ ibi: Dico aũt vobis. tertio p vtroqz reddit grarũactio/ ibi:
Et hymno dicto. Circa primũ aduertendũ qz istud sacrm sub
Sacrm eu/ duplici specie institutũ est. s. panis et vini: qz panis cõuertit in
charistie q̃/ corpus xpi: et vinũ in sanguinẽ. et iste cõuersiones sũt sepatim
re sub spe/ qz christi sanguis fuit sepatus a corpe vel a carne in passione.
cie panis et hoc aũt sacrm vt dictũ est institutũ est q̃si quoddã memoriale il
vini lius passionis: et iõ psecratio carnis et sanguinis fit sub specie
bus distinctio.

* e ¶ Et accipi. ca. rc. ad significandũ pfectã aie refectio/ Moraliter
onẽ: sicut ex cibo et potu sit pfecta corporis refectio. sepatim tñ fe
cit corporis et sanguinis psecrationẽ: qz sanguis ei' erat i cruce a
corpe sepandus. n ¶ Et hymno rc. merito de tãto cõuiuio
grẽ reddẽde erãt deo. p ¶ Tũc dicit illis rc. Remigius.
Qd ille pdixit puidẽdo: ipse denegat amãdo. vbi moraliter in
struimur vt q̃tũ cõsiderim' de fidei feruore: tantũ timeam' de
humana fragilitate: videt tñ petrus accusabilis: qz pradixit.
* et q̃m alijs

B tum nō desperēt: ʒ pnīa liberent. a ¶ Postq̄ aūt. Sicut pdixit locū passiōis: sic pdicit locū resurrectiōis: vt sicut sunt tristes ex passiōe: sic letentur glorificati resurrectiōe vel visione. b ¶ Precedā vos ꝛc. Ut infirmitatē eoꝝ spōsione reditus sui ꝯsolaret. c ¶ Et si oēs. Nō est mendaciū nec temeritas: sed fides ꝛ ardēs dilectio: intantū vt imbecillitatē suā ꝛ fidē verboꝝ dei non ꝯtueret. d ¶ Antēq̄ gal.

mar.14.d Tres ita simplr. solus Marc⁹: antēq̄ gallus bis vocē dederit. Tertia negatio petri si tota post primuz gallicantū inciperet: mentiri videretur tres q̄ dicūt: Antēq̄ gal. cātet.

Ibidem Itē si tota añ. supflue diceret marcus: antēq̄ bis cantet. Sed q2 añ pmū cepta: attēderūt illi tres nō qñ cōpletur⁹ eēt eā: sed q̄ta futura eēt qñcūq̄ incepta. Ut tota in aīo timētis petri pacta est añ pmū cantum: q̄uis ꝟbis añ primū cepta: ante secundū pacta sit: tāt⁹ eñ timor mentem eius īuaserat q̄ ter negare faceret. Matthe⁹ ꝛ marc⁹ negationez petri subnectūt: postq̄ iesus egressus est de domo vbi mādiicauit pascha.

Lu.22.d Joh.18.a Lucas ꝛ Johēs antēq̄ egressus inde eēt iesus. ʒ facile intelligimus illos recapitulasse: vel istos poccupasse: nisi mag' moueret q̄ tā diuersa non mō ꝟba: sed etiā sniās dñi pmittūt: qb⁹ ꝯmot⁹ petr⁹ illam pśumptionē pferret moriēdi. vt magis cogant itelligi ter illū expressisse pśumptionē suā diuersis loc' ad sermones xpi: ꝛ ter illa a dño rñsuz q̄ eū ante gallicantū eēt negatur⁹: sicut post resurrectionē an se amaret ter iterrogauit: ꝛ ter de pascendis ouib⁹ pcepit. Ante gallicantuz .i. crescētibus tenebris negat: post

B gallicinū .i. luce vicina culpā lachrymis lauat. e ¶ In villā q̄ dicit

Lu.22.d Joh.18.a gethse. Lucas: in montē oliuarū. Johēs: trans torrentē cedron: qd idē est: q2 gethsemani loc⁹ in q̄ orauit est ad radicē mōt' oliueti vbi est hortus. Gethsemani interptat' vallis pinguiū ꝛ loca ꝛ tpa plena sunt figuris. Cuz in mōte orat: sursum nos hr̄e cor in orōne docet. Cū in valle. ꝛ h̄ in valle pinguiū: docet i orōne hūilitatē: ꝛ interne pinguedinē dilectiōis eē seruādā. f ¶ Et orem. Proxima morte apte orat in valle pinguedinis: q2 p hūilitatem et charitat' pinguedinē ꝓ nobis subijt mortē. g ¶ Cepit contristari. Nō timore passionis q̄ ad h̄ venerat: sed ꝓ scandalo aplōꝝ ꝛ pditiōe ipsoꝝ. ¶ Hiero. Cepit ꝯtristari vt veritatem assumpti hoīs ꝓbaret. Uere cōtristat⁹ ē: ʒ nō passio eius aīo dñat': verū ꝓpassio ē. vñ ait: cepit ꝯtristari. Cōtristat' aūt nō timore patiēdi q̄ ad h̄ venerat: sed ꝓpter infelicē iudā ꝛ scandalū aplōꝝ ꝛ eiectionē iudeoꝝ: ꝛ euersionē hierl'm. h ¶ Trist'. Aīa est q̄ timet ꝛ tristat'. Petr⁹ inferior nō timet dicēs: aīam meā ponā ꝓ te: q2 vt hō vim mortis ignorat. Xp̄s timet: q2 vt de⁹ in corpe cōstitut⁹ fragilitatē carnis exponit: q̄ corp⁹ suscepit oīa debuit subire q̄ corpis sunt. i ¶ Usq̄ ad mor. Hyla. Nō ꝓpē mortē ʒ donec aplōs sua liberet passiōe. Non mors sed tp̄s mort' in metu est: q2 post ꝯtuitē resurrectiōis fides est

ꝯ firmanda cre

a oues greg. Postq̄ aūt resurrexe a
b ro/ precedā vos in galileā. † Re b
c spondens autē petrus/ ait illi: Et c d
si omnes scādalizati fuerint i te:
ego nunq̄ scandalizabor. Ait il e

¶ pet⁹ ex ardore ꝓmittit: xp̄s vt de⁹ ventura pdicit. a ¶ Marc⁹ dicit: anq̄ gallus bis vocē dederit. ceteri: antēq̄ gall⁹ cantet. b ¶ timor erit causa ter me negandi.

li iesus: Amē dico tibi: q2 in hac
d nocte antēq̄ gall⁹ cantet/ ter me
negabis. † Ait illi petrus: Etiā si f

a ¶ intellexit ei q̄ tiore mort' pdiceret eū negaturū. a ¶ ex amore ꝛ ardore eodē.

opoꝛtuerit me mori tecū/ nō te ne
gabo. Similiter et oēs discipuli
dixerunt. Tunc venit iesus cum g
e illis in villam que dicitur † gethse h
mani. Et dixit discipul' suis: Se i

¶ nō moueamini sicut nec loco ita nec mēte.

f dete hic donec vadam illuc et

a ¶ cuius orō olim redēptio. b ¶ pgressus paruū. c ¶ quib⁹ secretiora manifestaret.

orēm. Et assumpto petro et duo k

a ¶ ne puteꝭ irrationalis aīa christi. alia mererent ʒ nō nosset cur ꝛ quousq̄ tristent'.

g bus filijs zebedei/ cepit cōtrista l
h ri ꝛ mestus eē. Tūc ait illis: † Tri m

¶ pro iuda dānando.

i stis est anima mea vsq̄ ad mortē.

a ¶ pōd⁹ tribulatōis. b ¶ a sōno infidelitat' ꝛ torpore mēt': ne ignarāte diabol⁹ obrepat.

Sustinēte hic et vigilāte mecū. n

debet i mēte: ʒ psūptuose loqbat' nō ꝯsiderās debilitatē fragi C

litat' sue: ꝓpter qd grauius ceteri pmissus ē cadere: ꝛ iterū q2 futurus erat pastor eccle vt ex suo casu sciret aliis cōdescēdere. c ¶ Ait illi ie. amē di. ti. q2 i hac. Marc. xiiij. c. dr̄ expssi⁹: Antēq̄ gallus bis vocē dederit ter me eā negatur⁹. Aug. in libro de ꝯcordia euāgelistarū dicit q̄ tertia negatio petri fuit inchoata etiā añ primū cantū galli: anq̄ tñ eēt ꝯsūmata gall⁹ cantauit: q2 negatio ʒ totalitatē suā accepta habʒ aliquē tractū tpis. in h̄ eñ icluditur

† mar.14.d Joh.13.d

ꝟbū illoꝝ q̄ dicebāt petro: Tu ex illis es: ꝛ argumētū qd adducebāt ex loq̄la ei⁹: et negatio petri sequēs: ꝛ sic pꝫ q̄ bñ potuit ichoari illa negatio anq̄ gall⁹ pmo cātaret ꝛ post terminari. Matthe⁹ q̄ Lucas et Johēs q̄ dicūt petruz ter negasse xp̄m añ pmū gallicantū: loquūt' hñdo respectū ad negatiōis ichoationē. Marc⁹ aūt q̄ dicit tertiā negationē petri esse post pmū gallicantū ꝛ añ scdm: loq̄t' hñdo respectum ad negatiōis ꝯsūmationē. f ¶ Ait illi pe. etiā si opor. ꝛc. petr⁹ ꝛ alij discipuli hoc dicēdo nō dixerūt mēdacium: q2 sic cogitabāt fore. dixerūt tñ falsum: q2 ꝯtriū accidit.

†mar.14.d Lu.22.d

g ¶ Tūc ve. ie. Hic ꝯñr ōndit' xp̄i desideriū ad nr̄az redēptionē. qd ōndit tripli' xp̄s. pmo auxiliādo. scdo orādo/ ibi: Et pgressus pusillū. tertio ꝓditori occurrendo ibi: Ecce appropinq̄bit. Circa pmū aduertēdū q̄ anxietas animi ē passio causata ex apphēsiōe magni mali de ꝓpīo iminēt' ī/ possibil' ad euadēdū. xp̄s aūt videbat mortē acerbissimā sibi de ꝓpīo iminētē ꝛ non euasibilē: q2 sciebat h̄ eē determiatū a deo pře. a cui⁹ determiatiōe nō poterat declinare cū nō possʒ peccare. ista tñ necessitas libertatem arbitrij nō tollebat. igit' ex tali morte sic iminēte xp̄s habebat materiam maxime anxietat'. Itē ps sensitiua nō alleuiabat' a tali anxietate ex cōtēplatiōe diuine eēntie seu ꝓpīquitie volūtat' q̄ erat i supiori pte aīe. q2 diuia ꝟtute fiebat vt ex supiori pte aīe nō fieret ifluētia i inferiorē: vt sic eēt ibi dolor part' sensitiue maxim⁹ ad nr̄am redēptionē. ex q̄ ꝯ ex tali anxietate xp̄s nō fugiebat ʒ mag' venit ad locū vbi ꝓditorē vēturū sciebat: ōndit desideriū ad nr̄az redēptionē. ꝛ h̄ ē qd dr̄ h̄:

als † gethsemani

D †mar.14.d Joh.12.d De celebra. miss. c. i. q̄dā

Tūc ve. ie. cū il. i. discipulis suis. h ¶ In villā ꝛc. illa eñ villa erat sita i pede mont' oliueti. ꝛ ꝓpt' h̄ dr̄ Luc. xxij. ꝯuenit in montē oliuarū. In fine eñ illi⁹ ville erat q̄dā hort⁹ ꝯtēplationi apt⁹ ꝛ illuc itrauit iesus: vt dr̄ Joh. xviij. ꝛ est vltra torrentem cedrō: vt dr̄ ibidē. q2 vallis iosaphat est intermedia inter montē oliueti ꝛ ciuitatē hierl'm. torrens aūt cedron currit per mediū illi⁹ vallis: ꝛ sic pꝫ q̄ euāgeliste concordāt de loco licet ipm diuersimode nominent. i ¶ Et dixit di. su. se. hic. hoc dixit octo aplis: q2 iudas nō erāt ibi: ꝛ tres secū duxit. vñ seq̄t': k ¶ Et asumpto pe. ꝛ duo. fi. zebe. isti eñ tres erant magis familiares ipsi xp̄o ꝛ ad eius secreta mag' admittebant' q̄ alij. ratio aūt tacta est. s. xvij. l ¶ Cepit con. ꝛ me. eē. h̄ fuit ad ōndendū veritatē hūane nature: ꝛ q̄ ista tristicia fuerit maxima. subdit': m ¶ Tristis est aīa mea vs. ad mor. ꝛ pōt li vsq̄ accipi dupli'. Uno mō intēsiue: q2 tantū intēsa erat q̄ntum poterat eē vt visū ē. Alio mō extēsiue: q2 durauit vsq̄ ad horā mort'. n ¶ Sustinete h̄ ꝛ vi. me. sic̄ amici spāles q̄ debēt

Nico.delyra

✠ vertendū tñ q̄ Zach. xiij. mutant' ꝟba: ʒ sit eadē snīa: q2 ibi pōit' ꝓphetia ac si ꝓph̄a loquat' ad dñm di. Percute pastorē ꝛc. hic aūt ponit' ac si dñs loq̄t' di. Percutiā pastorē ꝛc. q2 idē est ꝟbū dñi ꝛ ꝓph̄e ʒ diuersimode: q2 ipsi⁹ dñi pncipaliter ꝛ ipsi⁹ ꝓph̄e instrumētalr. a ¶ Postq̄ au. re. h̄ addit ad cōsolationē eoꝝ: vt q̄ audita ei⁹ morte erāt desolati. audita ei⁹ futura resurrectiōe eēnt aliq̄lr̄ ꝯsolati. b ¶ Precedā vos i ga. nō solū ꝓmittit eis visionē suā i btitudine ꝛ in loco multū distāti: ʒ in ꝓpinqua regiōe. s. in galilea. c ¶ Rñdēs autē. Hic spāli' pdicit scādalū petri. Rñdēs aū t pe. q2 erat ceter feruētior. d ¶ Ait illi: ꝛ si oēs ꝛc. i. h̄ nō mētiebat' q2 sic' habebat

✠ in angustijs

✠ ꝛ qñ alijs se pposuit di. d ¶ Et si oēs scan. ꝛc. ꝛ tertio qñ totū sibi attribuit. s. q̄ eēt fortic pseueratur⁹. vt h̄ igit' in eo sanaret pmisit fieri casum ei⁹ nō impellēs ad negādū: sed eū sibi deserēs ꝛ hūanā naturā de fragilitate ꝯuincēs. g ¶ Tūc venit ie. cū il. in vil. q̄ dr̄ gethsemani ꝛc. q̄ iterptat' vallis pinguedinis. Remigi⁹. Pulchre appropinquās passioni i valle pinguedinis orasse dr̄: vt demōstraret q̄ p vallē hūilitatis ꝛ pinguedinē charitatis mortē ꝓ nobis suscepit. Moralr̄ etiā nos instruxit vt nō gestem⁹ cor aridū a pinguedine charitatis. i ¶ Sedete h̄ do. vadā illuc ꝛ orem. Chryso. Consuetudo illi erat sine discipulis orare. hoc aūt faciebat erudiēs nos in orationibus quietē cōstituere ꝛ solitudinē querere.

Moraliter

E ꝓ firmāda credentiū. a ¶ Si possibile ē. Hoc nō ꝓ timore sed ꝓ misericordia: ne iudei q̄ excusationē ignorantie nō habēt me occidāt. vn̄ ait: iste .i. ppl's iudeoꝝ: nō simplr calix. Si possibile est. vt sine interitu iudeoꝝ credāt gētiles: passionē recuso. Sin aūt: illi excecādi sunt: vt gētes intrent: fiat nō mea /sȝ tua volūtas. b ¶ Nō sicut ego volo. Aug°. Trāsfigurat in se suos: qui nihil aliud vult q̄ȝ pater/ vt ibi: Esuriui
Ꝺ. ◾.c et de. m. m. Et quid me pseq̄ris? Do
mar. 14.d cet aūt eos priuatā voluntatē corrige
Lu. 22.e re τ dirigere iuxta diuinā. ¶ Amb. Dominē quē veritate corporis demō/strabat: eq̄bat affectu. vt diceret: Sȝ nō sicut ego vo. sed sicut tu. Suscepit voluntatē meā: suscepit tristiciā meā. Confidenter tristiciā nomino q̄ crucē ꝑdico. c ¶ Caro autē. Non de se
mar. 14.d vtiq̄ȝ hoc dicit: sed de his q̄ dixerunt
Lu. 22.e se nunq̄ȝ negaturos. d ¶ Iterū secūdo τc. Secūdo orat .i. si nō pōt niniue saluari aliter: nisi aruerit cucurbita .i. ppl's iudeoꝝ q̄ prius fuit eius tabernaculū: vt me occidat: e ¶ Orauit tertio. Trib° vicib° orauit: vt et
quare chri/ nos a p̄teritis petis veniā et a pn̄tib°
stus tribus malis tutelā τ a futur' periculis cau/
vicib° ora/ telā orem°: τ vt oēm orōnē ad patrē
uerit τ filiū τ spūsctm̄ dirigam°. Itē sicut est trina tētatio cupiditat': ita τ timoris. Est eni cōcupiscētia carnis: cōcu/
Triplex cō piscētia oculorū τ ambitio seculi. Est
cupiscentia timor mortis τ timor vilitat' τ timor
Triplex ti/ doloris. contra q̄ oīa docet nos debe
mor re muniri orōne. Vn̄ et ꝑpē trinā tentationē passiōis: pōt intelligi dn̄s ter orasse. f ¶ Dormite. Primo reuerētes obiurgat. scd̄o silet et tertio quiescere iubet. qi p̄mo post resurrectionē diffidētes rephendit. Scd̄o misso spū grauatos ad cōtuendā euangelij
ꝗ libertatē oculos visitauit. Tertio claritatis sue reditu secure q̄eti eos restituit. Dormite iā τ req. Huic videtur repugnare qd̄ cōnectit: Ecce appropin. Sȝ sciendū post illa v̄ba siluisse dn̄m vt fieret qd̄ ꝑmiserat. Et
Mar. 14.e post hm̄ Marcū intulit. sufficit ꝙ iam
 req̄euistis. addiditq̄ȝ: Ecce ap. Sur
ols tappro/ gite cam°. Vtro nos offeram° non
pinquauit timētes inueniāt vt cōfidentiā τ gaudiū passuri videāt. Postq̄ȝ in hortum
Joh. 18.a dn̄m cū discipulis ingressuȝ dixit Jo/hānes: nō cōmemorat qd̄ illic egerit
† mat. 14.e donec traditor venit. g ¶ Cū gla/
Luc. 22.e dijs τ fu. Factū cōgruit mutatē mē/
Joh. 18.a tis: iā eni venit cū fustib°: q̄ q̄ȝdiu cum pace fuit trāquillius se egit. h ¶ Dedit eis sig. Putabat signa q̄ viderat nō diuinit° sȝ magice facta: τ quē in mōte transformatū audierat: timebat ne tali mō nūc de manib° eorū laberet. τ iō dabat signū: i ¶ Quēcūq̄ȝ oscu. Habebat adhuc aliquid de verecūdia discipuli cū nō euȝ palā tradidit psecutorib°: sȝ p signū osculi. k ¶ Et oscula. est. Suscepit dn̄s osculū: nō ꝙ simulare nos doceat: sed ꝗ ne ꝓditio/

a ¶ vt hūilitatē mētis habitu corporis ostēdat.
Et progressus pusillū† procidit a
in faciē suā orans τ dicens: Pa
a ¶ .s. vt me non moriente mors moriat.
a ter mi/ si possibile ē trāseat a me †
a ¶ q̄ si reuertendo oīt. b ¶ hūano affectu.
b calix iste. Verūtāmen nōn sicut †
a ¶ docet hūane volūtati volūtatē di ꝑponi
ego volo: sȝ sicut tu vis. †Et vēit
ad discipulos suos τ iuenit eos
a ¶ pre tristicia somnū vincere nō possunt.
b ¶ quia pre ceteris erat gloriatus: pre ceteris erat increpandus.
dormiētes/ et dicit petrō: Sic/ b
non potuisti vna hora vigilare
a ¶ nō: ne tentemini: sed ne tentatione superemini.
mecū? Vigilate et orate vt nōn c
 ¶ ideo orandum.
intretis in tētationē. Spūs q̄dē d
a ¶ ad confitēdū. b ¶ ad tolerandū. ¶ qr nondū induti virtute ex alto.
e promptus est: caro aūt infirmā. e
 ¶ similiter.
d Iterū secūdo abijt: τ orauit di/ f
cens: Pr̄ mi/ si nō pōt hic calix
trāsire nisi bibā illū: fiat volūtas
 ¶ vicina iā negatione.
tua. Et venit iterū/ τ inuenit eos
a ¶ lāguescebāt ei eoꝝ ocli vicina negatiōe
dormiētes: Erāt eni oculi eorū
grauati. Et relictis ill'/ iteꝝ abijt τ g
e orauit tertio eūdē ꝯmonē dicēs:
Tūc venit ad discipłos suos: et h i
f dic illis: Dormite iā τ req̄escite. k
¶ interposito aliquo silentio ait.
Ecce†appropinq̄bit hora τ fili° l
hois tradet in man° peccatorū.
Surgite eam°: Ecce appropiq̄/ m
bit q̄ me tradet† Adhuc eo loq̄n n
te/ ecce iudas vn° de duodeci ve o p
g nit: τ cū eo turba mlta cū gladijs
et fustib° missi a ꝑncipib° sacer/
dotū τ seniorib° ppli. Qui aūt q
h tradidit eū: dedit eis signū/ dicēs
i Quēcūq̄ȝ osculat' fuero/ ipse est †
tenete eū. Et cōfestī accedēs ad
a ¶ impudēs confidētia magistrum vocare τ osculum iungere ei quem tradidit.
k iesum dixit: Aue rabbi: Et oscu r

ne dicēs: Verūtn̄ nō sicut ego τc. Quinto charitatiua: q² G
in agonia mortis positus dulciter suos discipulos visitabat. vn̄ sequit': Et venit ad di. su. τc. b ¶ Et dicit pe. Sic q. d. nō ondis tantū feruorē facto quantū verbo. sequitur: c ¶ Vigilate et ora. τc. i. vt nō superemini a tentatiōe de ꝓximo imminēte: sicut fuerunt postea superati. d ¶ Spūs quidē τc. ad dicēdū .s. ꝙ estis parati ꝓ me mori: vt patȝ ex p̄cedētib°. e ¶ Caro aūt infir. ad sustinendū imminentē tentationē. Hoc āt dixit xp̄s: qr apli dixerant ex magno spū prius mortē subire q̄ȝ ipm̄ negare: cui° tn̄ contrarium fecerunt impulsu carnali. f ¶ Iterū se. abijt τc. vbi iterat orationē: ondēs ꝙ orō debet esse cōtinua. sic iterat visitationē discipuloꝝ suoꝝ: qr opa charitatis debent esse cōiuncta orōni. g ¶ Et relictis il. τc. ter orationē replicat sicut ter fuerat tentat°: vt. s. patuit iiij. ca. vt liberet nos p̄mo a malis p̄teritis p veniā: scd̄o a pn̄tib° p tutelā. tertio a futuris p cautelā. h ¶ Tūc ve. ad di. s. ter discipulos visitat sicut ter orat: rōne p̄dicta. i ¶ Et dicit il. q̄si cōpatiēs eis ꝓpē tētationē de ꝓximo eis iminentē. k ¶ Dormite iā et re. q. d. parū poteritis h̄ facere. l ¶ Ecce appro. Hic tertio ondit xp̄i desideriū ad nraȝ redemptionē: qr nō solū ꝓditorē cū turba venientē expectauit: sȝ etiā occurrit eis: vt hr̄ Joh. xviij. τ h̄ est qd̄ dr̄ hic: Ecce appropinq̄bit ho. Postq̄ȝ eni dixerat discipulis suis: Dormite iā τ re. vt dictū ē. dimisit eos aliquātulū q̄scere: postea cū sciebat iudā appropiquantē dixit eis: sufficit. vt hr̄ Marc. xiiij. c. et tūc euigilauit eos dicēs: Ecce appropin. hora τc. m ¶ Surgite eam°. obuiā .s. iude ꝓditori. n ¶ Adhuc eo loquen. Hec est tertia pars p̄ncipalis hui° ca. vbi describit' ipi° xp̄i traditi cōprehēsio: vbi tria describunt' p ordinē. Prima ē ipi° iude fraudulētia. scd̄m est xp̄i patiētia/ ibi: Et ecce vnus. tertiū discipuloꝝ ignauia/ ibi: Tūc discipuli. Circa p̄mū dr̄ sic: Adhuc eo loquente .s. xp̄o cū discipulis suis. o ¶ Ecce iudas vn° τc. i. de p̄ncipalibus christi discipłis. p ¶ Venit τ cuȝ eo tur. mul. τc. talē autē turbā adduxit ne forte alij credētes in xp̄m ipm̄ vellent eripere. Sequit': q ¶ Qui aūt tradidit eum τc. hoc autē fecit ne loco xp̄i caperēt iacobū minorē q̄ erat silis christo in facie. ꝓpter qd̄ dicebat' specialiter frater dn̄i. Sequit': r ¶ Et oscu. ē eum. in quo apparet maxima xp̄i mansuetudo qui non negauit osculum ꝓditori suo. h

Tria circa xp̄i captio/nē conside/randa

 ✻ Dixitq̄ȝ illi

✻ † ¶ Transeat a me calix iste. Hylarius. Pro his orat q̄ post se passuri erāt. d. Trāseat a me ca. τc. i. quō a me bibit': ita ab eis bibat' sine differētia spei metusq̄ȝ mortis. † ¶ Veruntamē nō sicut ego vo. τc. Leo papa. Hec vox oēs fideles instruxit: oēs cōfessores accendit. oēs martyres coronauit. nam mūdi odia tentationū turbines: psecutores: errores q̄s posset supare nisi xp̄o in oibus τ pro oibus patri diceret: Fiat vo Moraliter

Ni. de ly.

ꝗ in angustijs amicis assistere. a ¶ Et pgressus. Hic ondit xp̄i desideriū ad nr̄am redēptionē: qi p orōnem offerebat spm̄ deo pr̄i ꝓ nob: q̄ quidē oratio ondit' pfecta qr solitaria. cū dr̄: Et pgressus pu. recedēs aliquātulū a p̄dict' trib° aplis: qr oratio est eleuatio mētis in deū: qd̄ melius fit qn̄ hō est sequestratus ab alijs. scd̄o qr humilis. qd̄ notat' cū dr̄: Procidit in faciē suā. tertio qr deuota. cum dicit: Pr̄ mi. q̄rto qr recta: qr noluit cōtraire p̄destinationi diuine. qd̄ notat' cū dr̄: Si possibile est τc. sed volūtatē suā sup ponit volūtati diuine dicens:

luntas tua. b ¶ Spiritus quidē ꝓm. est τc. Hylarius. Itaq̄ȝ q̄ȝtum de ardore fidei confidimus: tantū de carnis fragilitate timeamus. l ¶ Ecce appropinquabit ho. τ fili° homis tra. in manus pec. τc. Orige. Sed τ nūc in man° petōꝝ iesus tradit' qn̄ q̄ hi videt' in xp̄m credere habēt eū i manibus suis cum sint peccatores: sed τ quotienscūq̄ȝ iustus habēs in se iesuȝ i peccāte tradit' petōꝝ. † ¶ Quēcūq̄ȝ oscu. τc. Hiero. Hic sacerdos hic clerice quō eidē labijs deosculantis filiū v̄ginis qb° deosculat' es filiā meretricis. o iuda: osculo filium hominis ✻

A B ne proditionē fugere videat͛: vn̄ Cum his q̄ ode. pa. erant pa.
Ps. 119. a a ¶ Seruū pn̄. sa. Mystice. Seru⁹ est pp̄ls iudeoꝝ pncipi/
Mystice bus sacerdotū indebite mācipat⁹: q̄ i dn̄i passiōe dexterā aurē
.i. spūalē itelligentiā pdidit: sinistrā. i. vilitate lr̄e ꝯtentus: nō
petro tollēte: s; diuio iudicio ablatā pandēte: q̄ auris i his qui
credere maluerūt pietate dei restituit͛.

Uel auris amputata ⁊ sanata: signifi/
cat auditū ablata vetustate inouatū vt
sit i nouitate spūs: ⁊ nō i vetustate lr̄e:
qd̄ cui dat͛ a xp̄o: dat͛ ⁊ regnare cū eo.
Un̄ bene malchus d͛: qd̄ est rex vel re
gnatur⁹. Qz seru⁹ fuit͛ ꝑtinet ad ve
tustatē q̄ i s͛uitutē generat. s; cū acces/
sit sanitas figurata ē libtas. Lucas ad
dit quod dn̄s tangens aurem sanauit
qui nec hostibus pietatis obliuiscitur.
b ¶ Gladio pe. Gladio illo q̄ igne⁹
vertit͛ an̄ padisum. i. diuie vindicte: et
gladio spūs. i. verbi dei. c ¶ An pu.
q. d. non indigeo auxilio aploꝝ duode
cim q̄ possum hr̄e duodecim legiones
angeloꝝ: in q̄b⁹ sunt. lxxij. milia. quib⁹
oim̄ gentiū lingua exp̄mit͛. Innuit aūt
nō eē verendū si ꝯ iesum oēs natiōes
insurgāt: cū multo fortiores ipse habe
at exercit⁹ angeloꝝ. Aliter. Hic nume
rus significat oē genus hoīm cū roma
no iperio ꝯ iudeos certaturū. hi sunt
angeli dei q̄ post resurrectionē ano q̄/
dragesimosecūdo cum Tyto ⁊ Uespa
siano pdiderūt homicidas illos: ⁊ ciui
tatē illoꝝ succēderūt. d ¶ Existi cū
gla. Stultū est cū gladijs ⁊ fustib⁹ q̄/
rere eū q̄ vltro se tradit: ⁊ in nocte p̄ p̄
ditorē. q. latitantē iuestigare: q̄ q̄tidie
in tēplo docebat. S; i tenebris ꝯgre
B gamini: q: ptās vr̄a in tenebris est.
e ¶ Tūc di. om. re. ⁊c̄. Sicut petr⁹ q̄
negationē lachrymis abluit: ⁊ ꝯfessio
ne dei fundit⁹ extirpauit: recupationē
eoꝝ significat q̄ in martyrio labūt͛. ita
ceteri q̄ fugerūt cautelā fugiēdi docēt
eos q̄ min⁹ idonei sunt ferēdis adver
sis: quib⁹ tuti⁹ ē latere q̄ se discrimini
cōmittere. Ita etiā adolescens qui s͛m
Marcū relicta syndōe nudus ꝓfugit
illoꝝ op⁹ ⁊ animū designat q̄ vt secuto/
res sint oīa q̄ in mūdo habēt abiciūt:
⁊ deo poti⁹ famulari nudi q̄ herendo
mūdi reb⁹: materiā tentādi ⁊ a deo re/
uocandi dare didicerūt. Iuxta exēplū
Ioseph q̄ relicto adultere pallio: malu
it nudus deo q̄ indut⁹ meretricis cupi
ditatib⁹ seruire. f ¶ Ad cayphā.
Cōuenit nomē actioni. Cayphas. i. in
uestigator vel sagax ad iplendā. s. doli
sui nequitiā. Uel vomēs ore: q: impu
dens ad ꝓferendū mēdaciū: ⁊ ad petē
dū homicidiū. g ¶ A lōge ⁊c̄. De/
rito a lōge: q̄ in ꝓmo fuerat negatu/
rus. significat ecclīaꝫ imitaturā passio/
nē xp̄i lōge different͛: q: eccl̄ia patitur
pro se: sed christus pro ecclesia.

lat⁹ est eū. Dixitq; illi iesus: Ami a
¶ ironice. ¶ vt supra: amice quō huc in/
trasti nō habens vestem nuptialem.
ce ad quid venisti? Tunc accesse b
runt et manus iniecerūt in iesum c
¶ petrus eodē ar/
dore mentis q̄ cetera: zelat⁹ sicut phinees.
et tenuerunt eum. †Et ecce vnus d e
ex his q̄ erāt cum iesu/extendens f
manū exemit gladiū suū: ⁊ percu g
a tiēs seruū pncipis sacerdotū/am
putauit auriculā ei⁹. Tūc ait illi h
¶ cesset vindicta: exhibeat͛ patiētia: vt
patientiā nostros doceam⁹: nō vindictam.
iesus. †Cōuerte gladiū tuū i locū i
a ¶ nam econtrario. ¶ si omnes tunc ⁊ iudei.
b ¶ exercuerint vindictā: ipsa vindicta erit
eis causa perditionis.
suuz. †Omnes eñ qui acceperint i
b c gladiū/gladio peribūt. An putas k
q: nō possum rogare patrē meuz/
et exhibebit mihi modo plus q̄ l
duodeci legiōes angeloꝝ? Quō m
a ¶ q̄b⁹ dicēs ēxiā q̄ ouis ad occi. du. est ⁊c̄.
ergo implebunt͛ scripturē? Quia n
sic oportet fieri. In illa hora di/ o
xit iesus turbis: †Tanq̄ ad latro p
a nē existis cū gladijs ⁊ fustib⁹ cōp
hendere me: quotidie apud vos q
sedebā docēs i tēplo: ⁊ nō me te/ r
a ¶ promptū animū ostēdit ad patiendū vt
sua passiōe asserat ꝓphetarū dicta.
nuistis. Hoc aūt totū factū ē/ vt s
a ¶ tanq̄ ouis ad oc. duct⁹ est.
adiplerent͛ scripturē ꝓphetaruꝫ.
¶ timorem mortis ostendētes.
c †Tūc discipli oēs relicto eo fuge x
rūt. †At illi tenētes iesū duxerūt y
¶ qui pontificatū illius anni p̄cio sibi acq̄/
sierat ab herode romanoꝝ pncipe: patre eū
ad annā: vt iohānes ait.
f ad cayphā pncipē sacerdotū vbi z
a ¶ in h diuersus a ceteris.
scribe ⁊ seniores ꝯuenerāt. †Petr⁹ a b c
a ¶ h ē deuotiōis. b ¶ h timoris nature ē.
ꝙ negat obreptiōis est. ꝙ penitet fidei est.
g aūt sequebat͛ eū a lōnge vsq; ad d
a ¶ p discipulū notū pōtifici.
atriū pncipis sacerdotū. Et igres e
a ¶ expectans vel amore discipuli vel huma
na curiositate.
sus intro/sedēbat cū ministris vt f

Ni. de lyra B Duo falsi te
* a ¶ Dixitq; il. ie. Amice. q. d.
tu ostēdis amicitiā signo: ⁊ ag͛ ꝓditōeꝫ
h facto: qd̄ pꝫ ex h seq͛: b ¶ Tūc ac.
scꝫ qui erant in comitiua iude. c ¶ Et
ma. ini. ie. in ie. violētas q̄tuꝫ erat ex
parte ipsoꝝ. d ¶ Et tenuerūt eū. q̄ñ eñ voluit tent⁹ ē ⁊ nō
Christi pa/ ante. e ¶ Et ecce v. Hic describit͛ ipsius xp̄i patiētia: ⁊ h du
tientia plicit͛. s͛mo facto. scd̄o v͛bo/ ibi: In illa hora. patiētia aūt xp̄i fa
cto ostēdit͛ in h ꝙ discipulos suos ꝓhibuit a defensiōe ei⁹. ⁊ h ē
qd̄ d͛: Et ecce vnus ex his q̄ c. cū ie. iste fuit petrus: vt hr̄
Ioh. xviij. f ¶ Exte. ma. ex. gla. su. habebat eñ duos gla/
dios: vt hr̄ Lu. xij. quos credo fuisse duos cultellos magnos
q̄b⁹ vsi fuerāt in decisiōe agni paschalis. g ¶ Et percutiens.
quē tn̄

quē tn̄ sanauit xp̄s tactu suo: vt hr̄ Lu. xxij. ⁊ i h adipleuit xp̄s C
qd̄ p̄dixerat Mat. v. g. Bn̄facite his q̄ oderūt vos. h ¶ Tūc
ait ⁊c̄. ꝓhibendo defensionē armoꝝ: ⁊ ad h iducit multiplicē
rōnē. p̄ma rō tāgit͛ ibi: i ¶ Oēs eñ q̄ ac. gla. gladiū eñ ac
cipit q̄ eo vtit͛ ad vindictā ꝓpria auctē: ⁊ h ē illicitū. gladio au
tem vtit͛ sibi tradito q̄ eo vtit͛ ad puni/
tionē maloꝝ zelo iusticie. sic̄ pncipes
q̄ auctē hn̄t a deo q: i h pnceps minister
dei ē: vt dic̄ paul⁹ aplūs. ⁊ silr̄ ministri
ad h a pncipib⁹ ꝯstituti. scd̄am rōnē as
signat cū dicit: k ¶ An pu. ⁊c̄. q. d. ꝙ
aliā viā possē euadere si vellē. l ¶ Et
exhi. ⁊c̄. le. an. Legio aūt vna ꝯtinet Legio
sex milia sexcētos sexagītasex. Aduer
tendū tn̄ ꝙ xp̄s nō dic̄ h ꝓpē h ꝙ indi/
geret auxilio angeloꝝ: s; mag͛ ecōuer/ † mar. 14. e
so ipsi idigēt suo auxilio: s; vt ostēdat ꝙ Lu. 22. e
plurib⁹ modis poterat euadere. tertiā Ioh. 18. b
rōnē assignat cū dicit: m ¶ Quō h 23. q. 3. c. p
iple. scri. scripture eñ diuinit⁹ reuelate mēbris. ⁊ q
loquūt͛ expsse de passione xp̄i: vt patet finali. c. 2
Esa. liij. ⁊ Dan. ix. ⁊ in plurib⁹ alijs lo et. 24. q. 1.
cis q̄ nō iplerent͛ nisi xp̄s pateret͛: qd̄ ē c. si. petrus
incōueniēs cū sint derivate a p̄ma ve/
ritate. ꝓpter qd̄ subditur: n ¶ Quia
sic opoz. fi. q: ex q̄ aliqd̄ ē s͛m p̄desti/
nationē a deo p̄dictū opꝫ illō ipleri. ibi
eñ ē necitas ꝯñtie nō tn̄ ꝯñt͛: q: diuia
p̄ordinatio nō tollit cōtingētiā a reb⁹. †23. q. 1. h. a
o ¶ In il. ho. Hic ostēdit xp̄i patiētia et. q. si. h. 1.
v͛bo: q: nō ipatientē sed rōnabilit͛ allo Gen. 9. a
cutus est turbā ipm̄ cōprehendentem. Apoc. 13. c
p ¶ Tanq̄ ad la. ex. cū gla. ⁊ fu. cō
pre. me. q. d. sine cau; fecistis hoc. cui⁹
rōnē assignat di. q ¶ Quotidie. i.
frequēter. r ¶ Apud vos. i. in loco
in q̄ habet͛ ptātem. s ¶ Sedebam. D
pacifice ⁊ sine armis. q. d. tūc potuistis
me cōprehendere. Sequit͛: t ¶ Hoc
autē to. fa. est vt ad. scri. p. q: scri/ †mar. 14. e
ptū erat de eo ꝙ tractaret͛ sic̄ malefa/ Lu. 22. f
ctor ⁊ latro. Esa. liij. d. Cū sceleratis re/
putat⁹ est. v ¶ Tūc disci. Hic descri
bit͛ discipuloꝝ xp̄i ignauia. Primo oim̄
in generali/ cū d͛: Tūc disci. oēs
reli. eo. i. xp̄o magr̄o suo. x ¶ Fu/
gerūt. timore pterriti: ⁊ dimiserunt
magistrū suū sicut latronē deduci. pro
pter qd̄ sequit͛: y ¶ At illi tenē. ie.
duxerūt euꝫ ad cayphā. licet enim
p̄mo fuerit duct⁹ ad Annā: vt d͛ Ioh.
xviij. tn̄ Mattheus d͛ hoc nō facit me † mar. 14. e
tionē: quia non fuit ibi duct⁹ nisi ꝓpter
quādā reuerentiā: quia erat socer cay/ † mar. 14. f
phe: vt ibideꝫ d͛: z ¶ Ubi scribe. i. Lu. 22. f
legisperiti. a ¶ Et seniores. i. iudi/ Ioh. 18. c
ces ordinarij: vt visum est. s͛. cap. xv.
b ¶ Conuenerant. ad examinandū
⁊ iudicandum christuꝫ. c ¶ Petrus † mar. 14. f
autem. Hic ponitur ignauia petri in Lu. 22. f
speciali/ cū dicitur: d ¶ Sequebat͛ Ioh. 18. c
cum a lon. quia timebat ne percipe/
retur eius esse discipulus. Sequitur: e
e ¶ Et ingressus intro. qualiter au
tem ingressus fuerit dicitur. Iohan.
xviij. scꝫ p impetrationē alterius disci/
puli q̄ erat not⁹ pontifici. f ¶ Ut vi/
deret fi. l; aūt nō auderet xp̄m ꝯfite/
ri seu defendere: tn̄ volebat videre q̄d
* finaliter fie

* lium hoīs tradis: Et ecce vn⁹ ⁊c̄. Sequit͛: g ¶ Et per
cutiēs ser. pn̄. sacer. ⁊c̄. Hiero. Populus iudeoꝝ seru⁹ fa/ Moraliter
ctus est ipietat͛ ⁊ deuoratiōis sacerdotū: dexterāq; pdidit au/
riculā: vt lr̄e veritatem audiat in sinistrā. † ¶ Cōuerte gla.
tu. in lo. su. ⁊c̄. Rabanus. Oportuit vt actor grāe fideles pa/
tiētiā suo doceret exēplo: ⁊ poti⁹ ad sustinēdū aduersa fortiter
instrueret q̄ ad vindicandū ꝓuocaret. v ¶ Tūc disci. oēs
relicto eo fugerūt. sicut p̄dixerat eos scandalū passuros.

 * Hic dicitu

E F • ¶ Duo falsi testes ꝛc. Quia nō eo sensu quo dñs qui dixit de tēplo corporis sui: sed in verbis quibusdā additis vel mutatis quasi iniustā calumniā faciūt. Dñs dixerat: Soluite templū hoc. cōmutāt. Ego dissoluā templū hoc manufactū. Vos inquit soluite. nō ego: q2 nō est licitū vt nob mortē inferam⁹. Itē dñs dixerat. Et ego suscitabo. qđ de alali
• tēplo dr. Illi inuertūt. Aliud manufactū edificabo: vt pprie de tēplo iu-
† mar.14.f daico dictū videat. b ¶ Tu dixi-
Lu. 22.g sti ꝛc. Marcus: ego sum: qđ idē est:
Mar. 15.a ꝛ est illis ꝯ pilatū ꝛ cayphā rñsio. vt ā ppria suis ꝯdēnent. c ¶ Filium hois ꝛc. Vel forma quā iudicatis
Phil.2.c exaltatū ꝛ habentē nomē qđ ē super oē nomē: d ¶ Scidit vestimē. ꝛc. Furor q feci de solio surgere facit et vestē scindere. Magno mysterio: cū vestis dñi nec a milit⁹ scindi potuit.
† mar.14.f Significat enī sacerdotiū eoꝝ ꝓ scelerib⁹ pōtificū esse penit⁹ soluendū: sꝫ
Joh. 2.d soliditas eccle q̄ vestis dei dr: vsq; in finē seculi īdirupta manebit. Mos est iudeoꝝ cū aliqđ blasphemie audi-
Act.14.b unt: scindūt vestimēta. Qđ Paulus ꝛ barnabas fecerūt in licaonia: cū dicti sunt iupiter ꝛ apollo. e ¶ Tunc expue. ꝛc. Sicut tūc cōsputus est salliuis infideliū: ita nūc opprobriis exhonorat falsoꝝ fideliū. et colaphis. i. blasphemiis eorūdē cedit. f ¶ Prophetiza ꝛc. Dicūt cōtumeliā ei q se pphaꝫ haberi voluit a ppłis. Velauerūt enī faciē ei⁹ sm Marcū: nō vt
2.Coꝛ.3.c eorū scelera nō videat: sꝫ vt a seipsis grāꝫ cognitiōis ei⁹ abscondāt. Sicut
† mar.14.f velū fuit sup faciē moysi qđ vsq; ho-
Lu.22.g G die manet.

† quid iudicaret pontifex de iesu.
videret finē. †Pricipes āt sacer a
a ¶ quia non erant vt marcus ait: conuenientia testimonia.
dotū ꝛ oē cōciliū q̄rebāt falsum
testimoniū ꝯtra iesuꝫ/ vt cū mor b
ti traderēt. Et nōn inuenerūt: cū c
multi falsi testes accessissent. No- e
• uissime autē venerūt duo falsi te
stes/ ꝛ dixerūt: Hic dixit: † Pos †
a ¶ motu corporis indicat insaniā mentis.
suꝫ destruere tēplū dei: ꝛ post tri
dui reedificare illud. Et surgēs f
a ¶ iratus: q2 nō inueniebat calūnie locū.
pnceps sacerdotū/ ait illi: Nihil g
a ¶ sciens vt deus quicquid respondisset torquendum in calumniam.
rñdes ad ea que isti aduersuꝫ te
testificantur? Jesus autem tace †
bat. Et pnceps sacerdotū ait illi:
Adiuro te ꝑ deū viuū vt dicas b
nobis si tu es christ⁹ fili⁹ dei. Di
a ¶ didicisti in lege. b ¶ Quis vt hominem cōdemnatis: tamen dico.
b xit illi iesus: Tū dixisti† Verūn- k
tamē dico vobis: amodo vide-
c bitis filium hominis sedētem a
a ¶ ad iudiciū in nube vel mirabiliter operantem in sanctis.
dextris virtutis dei et venientem
in nubib⁹ celi. †Tūc princeps sa l
d cerdotū scidit vestimēta sua di-
cēs: Blasphēauit. Quid adhuc m
egem⁹ testib⁹? Ecce nūc audistis
a ¶ quia eum blasphemū putauerunt ideo morti addixerunt.
blasphemiā. Quid vobis videt?
At illi rñdentes/ dixerūt: Reus
a ¶ significat eos q gře ei⁹ pticiā respuūt.
e est mortis. †Tūnc expuerūt i fa n
a ¶ colaphis cedūt q honores suos pferūt
ciem eius: ꝛ colaphis eū cecide o
¶ significat eos q eū venisse negant. tāq̄ pñtiam eius a se repellētes. a ¶ vel alapas.
rūt. Alij aūt palmas in faciē ei⁹
f dederūt/ dicētes: Prophetiza p
a ¶ non appropinquabat iesu: ne ministris aliqua suspicio oriretur.
nobis christe: Quis est q te per-
cussit? Petrus vō sedēbat foris q

Ni. de ly.

F Ut finaliter fieret de eo. a ¶ Principes. Hec est q̄rta ps pncipalis hui⁹ ca. in q describit ipi⁹ xp̄i apphēsi illata. in q describit ipi⁹ xp̄i apphēsio: vbi q̄ttuor tāgunt ꝑ ordinē. pmū est ei⁹ accusatio maligna per falsos testes. scdm accusati iniusta ꝯdēnatio ꝑ
Quattuor circa christi apphēsiōeꝫ
† mar.14.g malos iudices/ ibi: Et surgēs. tertiū
Lu.22.g ꝯdēnati vituperatio ꝑ malignos apparitores/ ibi: Tūc expuerūt. q̄rtū petri negatio ꝑ tres vices/ ibi: Petrus aūt sedebat. Circa primū dr sic: Principes aūt sacer. ꝛc. q2 verū nō poterāt inuenire. b ¶ Ut eū mor. ꝛc. ꝑ pilatū pside: q2 ipsi nō habebāt al- tā iusticiā. c ¶ Et nō inue. vñ possent eū accusare tanq̄ dignum morte corā pilato. d ¶ Cū multi fal. ꝛc.
† mar.14.c ad id quod dictum est ꝓcurandum.
Lu.22.g e ¶ Nouissime aūt venerūt ꝛc.
Questio Sed querit quō isti dicuntur falsi testes: q2 Joh. ij. d. scribit ꝙ christ⁹ dixit iudeis: Soluite templū hoc ꝛ i tribus diebus excitabo illud. qđ videt
Solutio idē esse cū eo qđ hic dr. Dicendū ꝙ illa verba q dixit christus Joh. ij. intelligūt de tēplo corporis sui: vt ibidē dr. et hoc cōstat ꝑ vba ibidē posita. q2 dixit ibi: Soluite tēplum hoc: nō pcipiēdo eis sed pdicēdo eis qđ essent facturi dissoluendo corp⁹ ei⁹: qđ erat templū spūale dei. vñ sensus est: Soluite id ē soluetis corpus meū ꝑ mortē quā mihi inferetis. vñ sequit ibidem: Et in trib⁹ dieb⁹ excitabo illud. Excitare enī est a somno mortis reuocare: qđ nō cōpetit tēplo materiali sed tēplo spūali. s. suo corpori. isti aūt testes loq̄bant ac si de tēplo materiali christus intellexisset cū dicebat: in trib⁹ diebus reedificabo illud: q2 reedificare pprie respicit templū materiale. Itē nō dixit destruā/ vel possuꝫ destruere vt ipi imponūt. sed dixit: Soluite. i. soluetis mortē mihi inferēdo: predicēs mortē suam ꝛ resurrectionē: vt patꝫ ex pdictis. ꝛ sic patet ꝙ isti testes mutauerunt verba eius ꝛ sententiā in q apparet falsitas eoꝝ. dato etiam ꝙ bene repetiissent verba eius ꝛ sententiā: tū possunt dici falsi testes alia rōne. s. ex falsa intentione: q2 intēdebant pcurare mortē innocētis. f ¶ Et surgēs. Hic ꝯñr ostendit q̄liter christus cōdemnatus est per malos iudices. dicit ergo sic Et surgens pnceps sacer. ex impatientia surrexit de tribunali: q2 nō inueniebat vñ posset iuste christus cōdemnari.
g ¶ Ait illi: Nihil rñdes ad ea ꝛc. q2 ea q cōtra christum dicebant erāt falsa ꝛ rñsione indigna: ideo nolebat rñdere. Item q2 volebat adimplere illud qđ de ipso scriptum erat Esaie. liij. c. Quasi agnus coram tondente se obmutescet et non aperuit os suum. Sequitur:
b ¶ Adiuro te per deum viuum: vt dicas nobis ꝛc. ad hoc aūt respondet christus propter reuerentiam diuini nominis inuocati dicens: i ¶ Tu dixisti. supple veritatem. quod patet ex sequentibus. k ¶ Veruntamen dico vobis amodo videbitis filium hominis sedentem a dextris virtutis dei ꝛc. quia i iudicio extremo sic videbitur ab illis qui eum iniuste cōdemnauerunt. dicit igitur: quia a tēpore sue passionis eum vlterius non viderunt.
l ¶ Tunc princeps sacerdotū scidit vestimenta sua. iste erat mos iudeorum scindere vestimenta in signum doloris quando audiebant blasphemiā diuini nominis. hoc autē imponebat pnceps sacerdotum christo. ꝓpter qđ subditur: m ¶ Blasphemauit. propter qđ ipse et alij assistentes iudicauerūt eū dignum morte: cum tamen diceret veritatem: vt patet multipliciter ex predictis in hoc euangelio. n ¶ Tunc expuerunt. Hic consequenter ostendit qualiter christus fuit turpiter vituperat⁹ per malignos apparitores: ꝛ hoc dupliciter b et primo facto. cum dicit: Expuerūt in faciem eius. tanq̄ in hoiem pestiferū et dignum morte. mos enī erat iudeoruꝫ sup tales spuere in contemptū. o ¶ Et colaphis eū ceciderūt. sine causa percutiendo ꝛ vituperādo eū. scdo verbo dicētes: p ¶ Prophetiza nobis christe ꝛc. q. d. tu es falsus propheta.
q ¶ Petrus vero. hic ostenditur qualiter christus fuit negatus a suo discipulo per tres vices. primo simplici verbo. scdo cum iuramento. tertio per detestationem cum iuramento. id est per execrationem quod est quādo aliquis nō solum iurat per deum: sed etiam imprecat sibimet aliqđ malum nisi id qđ dicit sit verū: dicit igitur: Petrus vero sedebat foris in atrio. Non enī petrus erat simpliciter extra domū: vt iam dictū est: sed erat extra locum vbi christus illudebat in quodam atrio in quo erat ignis accensus in medio. sm ꝙ dicit Luce. xxij. — Triua xp̄i negatio.

✱ Et accessit ad

✱ † ¶ Hic dixit: possum destruere templum dei ꝛc. Hiero. Falsus testis est qui non eodem sensu dicta ppo- nit. Saluator dixerat: Soluite templuꝫ hoc. Isti cōmutant ꝛ aiunt: Possuꝫ destruere templum dei. Item dixerat: ꝛ excitabo illud qđ est viuentis corporis et nō lapidei. † ¶ Jesus aūt tacebat. Aug⁹. Ex hoc aūt loco discimus calumniantiū ꝛ falsoꝝ testiū voces: vt nec rñsione dignas habeamus: maxime vbi maius est libere fortiterq; sustinere q̄ defendere sine vllo pfectu. n ¶ Tunc expuerūt in faciem eius. Aug⁹. Per hoc significauit eos q pñtiā gře eius respuunt: ꝛ tanq̄ colaphis eū cedunt: qui ei suos honores preferunt. ꝛ palmas in faciē eius dant: qui superbia cecati eum non venisse affirmant. — Moraliter

✱ At ille nega

a i atrio. Et accessit ad eū vna an/ a
cilla dicēs† Et tu cū iesu galileo
a ¶ quia manifestare se expauit qui adhuc nolebat mori.
eras. At ille negauit coram om †
nib⁹/dicens: Nescio quid dicis.
b Exeūte autē illo ianuā/ vidit eū
¶ cū quibus calefaciebat se petrus.
alia ancilla/ et ait his q erant ibi:
Et hic erat cum iesu naçareno.
a ¶ ab illis inq̄sit⁹ qbus ācilla ꝯualuerat.
Et iterū negauit cū iuramēto: q2
a ¶ Lucas ait: qsi facto interuallo vni⁹ hore.
c non noui hominem. Et pōst pu
d sillū accesserūt qui stabāt/ et dixe
rūt petro: Uere et tu ex illˀ es† Nā b
¶ hierosolymite et galilei eque sunt hebrei vni⁹ ligue: sz q̄q ꝓuicia habet suū sonū.
et loq̄la tua māifestū te facit. Tūc c
cępit detestari et† iurare: q2 nō no
e uisset hoiem. Et ꝯtinuo gall⁹ cā/
a ¶ respiciente se dño.
f tauit. †Et recordat⁹ est pētr⁹ vbi d
iesu/ qđ dixerat: p̄usq̄ gallus cā
a ¶ vt haberet liberū locū flendi.
g tet: ter me negabis. Et ēgressus e
foras fleuit amare.

A y die manet. a ¶ Una ancilla. Cur p̄ma ancilla ꝓdit cū vi/ ri magis poterāt cognoscere: nisi vt iste sexus ostēdat in necē dñi peccasse: et p passionē redēptus. Et ideo mulier p̄ma resurrectionis mysteriū accepit: et mādata custodiuit: vt veterē p̄ua-

Gen.3.a ricationis aboleret errorē. Sicut p feminā hostis antiqu⁹ primū parentē seduxit: ita p mulierē ad magrm negandū quē xp̄m filiū dei cō/ fessus fuerat principē ecclie cōpellit. b ¶ Exeūte aūt. Hic Marc⁹ adi

mar.14.g plet qđ iste breuitat' cā omisit. Exiūt inqt foras añ atriū: et gallus cātauit. quo reuerso in atrio fit negatio. Exeunte aūt. In hac scđa negatione a duob⁹ cōpellit. ab ācilla: vt ait Mat

Ibidem theus et Marc⁹: et ab alio: vt ait Lu/ cas dicēs: Et post pusillū ait ali⁹: Et

Lu.22.f tu de illis es. In h pusillo exijt: et re/ uersus stans ad focū vt Johes ait: iterū negat. Exeūte g illo. i. cū exiret: h ē cū exurgeret vt exiret. aīaduertit eū ancilla/ et dixit his q circa ignē erant: quibus rediēs iurat Petrus: Non noui hoiem. i. nō sum ei⁹ discipulus:

Nota in q et ip̄m christū negauit. Nota primū ait: Nescio qđ dicis. scđo cū iura/ mēto negauit. tertio cepit detestari et iurare q2 nō nouisset hoiem: q2 pseuerare in pctō dat incrementū scelerū: et q minima spernit cadit in maiora.

c ¶ Nō noui ho. Ō noxia prauorū colloquia q cogūt petrum negare xp̄m vel hoiem se nosse: quē cōfessus est inter discipulos dei filium.

Joh.18.c d ¶ Qui stabāt. Johes et Lucas

Luc.22.f vnū dicūt cognatū malchi. Sed vel ē plurale ꝓ singulari. vel vn⁹ erat q eū viderat: et p̄cipue dicebat: quē secuti ceteri simul arguebāt. e ¶ Et cōti. gal. can. Post tertiā negationē seq̄tur gallicātus. Sacra rerū p statum tēporū designant. Media nocte ne/

B gat: in gallicātu penitet. post resurrectionē sub luce quē ter negauerat ter se amare ꝓfessus est: q2 q in tenebris obliuionis errauit: sperate iā lucis rememoratione correxit: et eiusdē vere lucis p̄ntia plene quicq̄d mutauerat erexit. ¶ Mystice. Gallus aliqs doctor est q somnolētos

Mystice increpās ait: Euigilate iusti et nolite peccare. Ō Petrus añ primū gallicantū negat: eos significat q xp̄m añ resurrectionē deū nō putauerunt eē morte ei⁹ turbati. Ō bis añ scđm gallicantū negat: illos significat q nūc in illo p̄m hoiem vel p̄m deum in vtraq substātia errāt: et iō veritatē negāt. Primus gallicantus est dñi resurrectio in scip̄o. Scđs est eiusdē in corpe ecclie. f ¶ Recor. est. In alio euāgelio dr: respexit dñs pe/

Lu.22.g trū: et intuitu ꝓuocauit ad lachrymas. q. in mentē ei reducens quotiēs negauerat et q ei p̄dixerat: nec potuit in tenebris permanere: quē lux mūdi respexit. g ¶ Et egres. Ab impiorū consilio seclusus culpam lauat: qđ non intus. Ob hoc besnare pmissus est: vt in ecclesie principe remedium penitentie cōderetur: et nemo auderet de sua virtute confidere.

Nico.delyra

✻ a ¶ Et accessit ad eū vna an. de istis negationib⁹ petri videnē euāgeliste diuersimode scribere/ maxime de scđa et tertia: q2 de scđa dr hic q fuit ad vocē ancille. Lucas aūt dicit q fuit ad vocē hois. Johānes aūt dicit q fuit ad vocē plurīū. silr de tertia dicit Johānes q fuit ad vocē vnius q erat cognatus illi⁹ cui⁹ petrus abscidit auriculā. Mattheus aūt hic dicit q fuit ad vocē illoꝝ q astabāt. Dicendū igit q p̄ncipalis intētio euāgelistarū erat negationē trinā petri exp̄mere: et in h cōueniūt oēs euāgeliste. Exp̄mere aūt psonas accusantes petrū nō erat p̄ncipalis intētio eoꝝ: sz tm̄ ex accidēti: iō nō ꝯtrariantur in hoc: q2 verisile ē q multi ad illa v̄ba ꝯcurrebāt circa petrū: et ꝯsilia v̄ba ꝓferebāt ip̄m accusando: et sic vnus euāgelista vnā psonā nominat. alius aliā vnā vel plures: nec ē ibi falsitas rōne dicta. videt aūt p̄m veritatē historie q p̄ma negatio sit facta ad vocē ostiarie principaliter. Scđa ad vocē illoꝝ qui stabāt ad ignē: fuerūt tm̄ excitati ab alia ancilla. ꝓpt qđ Mattheus illā exp̄mit hic: et de alijs tacet. qđ aūt h dr q facta ē pe/ tro exeun

tro exeunte ianuā: intelligendū est sic. i. se disponēte ad exitū: q2 adhuc erat ꝓpe ignē: vt dicit Johes: sz timēs ne pciperet volebat exire. Tertia aūt negatio facta ē multis eū accusantib⁹: inē qs p̄ncipalis erat cognat⁹ illius cui⁹ petrus abscidit auriculā. ꝓpt qđ exp̄mit illū iohes de alijs tacēdo. his dict' l̄ra pz vsq ad illū locū: b ¶ Nā et lo. et c. lz ei lingua hebrea sit vna: tn̄ aliq̄ mō variebat p̄m diuersitatē ꝓuinciarū: et iō illi de galilea alit' loq̄bāt aliq̄ mō q̄ illi q erāt de

mat.14.g hierlm. sic lingua gallica ē vna: et tn̄ aliter

Luc.22.f loquūt illi q sūt d picardia q̄ illi q hītāt

Joh.12.c parisius: et p talē varietatē pōt pcipi vñ aliqs sit oriūdus. Sequit: c ¶ Tunc cepit detesta. et c. In h significat iuramentū p execrationē. d ¶ Et recor. ē petr⁹. dñs ei respexit petrū: vt dr Luc. xxij.g. et ex h petr⁹ recordat⁹ ē de v̄bo xp̄i q dixerat eū negaturū: et ad pniaz reductus ē. vñ sequit: e ¶ Et egres. fo. et c. et extūc petr⁹ traxit i ꝯsuetudinē vt a primo gallorꝝ cātu vsq ad horā matutinam staret i orōne flens ꝓ ista negatione: vt habet i itinerario clemētis.

Moraliter ✻ † ¶ At ille ne. et c. Raban⁹. In

†22.q.4.6 hac aūt negatiōe petri discimus nō solū

actione negare christum q dicit eū xp̄m nō esse: sed q cum sit: se negāt esse christianum.

¶ In ca. xxvi. vbi dr in postil. Prima aūt die azy. ista dies fuit feria. v.

Additio. Ad declarationē tpis cene dñi circa qđ non

aliᵗ exposi/ solū inē grecos et latinos: sz etiā inē scōs

brare doctores diuersitas nō modica inuenit: olī q̄ndā formaui q̄stionē quā i h loco su

†mar.14.g padderē decreui: cui⁹ tenor talē: Utrū q̄n

Lu.22.g ta feria i q̄ xp̄s cū discipulis pascha mādu

Questio cauit fuit. xiiij. luna p̄ni mēsis in q agn⁹ paschalē pz legē imolari debuit. Et videt p̄mo q sic. Mat. xxvj. b. legit q p̄ma die azymoꝝ accesserūt discipli ad iesuz dicētes: Ubi vis pare. tibi pa. et c. Sz prima dies azymorū vel est. xiiij. luna in cuius

D scđis vespis imolat agn⁹ q cū azymis comedebat. vel. xv. luna q erat prima dies solēnitat' azymoꝝ. Sz in ꝓposito nō est xv. luna. nā si sic nec xp̄s pascha comedisset i tpe debito nec in tpe a lege p̄figurato fuisset passus: qꝝ vtrūq ē valde incōuenīens i ꝓposito. pz ꝯntia: q2 sic comedisset pascha i. xv. et fuisset passus i. xvj. q p̄ma die azymoꝝ p̄dicta ē. xiiij. luna. Preterea Mar. xiiij. p̄mo die azymoꝝ q̄n pascha imolat dicūt ei dis. et c. vbi exp̄sse hr q i p̄ma die imolatiōis agni xp̄s pascha cōedit: qđ ē ꝓpositū: nā illa solū ē. xiiij. Preterea Lu. xxij. a. Uenit aūt dies azy. i q necesse erat occidi pascha: et misit petrū et ioh. et c. sz nlla dies ē i q necē sit occidi pascha nisi. xiiij. lūa. vt pz Exo. xij. et Nu. ix. et i alijs q̄plurimis loc'. g ꝓpositū. Idē pz p Chrys. sup Matt. dicētē q vsq ad vltimā diē nō fuit xp̄s ꝯtra legē: qđ fuisset si pascha cōedisset nō tpe debito p̄m legē. Idē patz p Hiero. d. exp̄sse q xp̄s cenā fecit. xiiij. luna. Sz ad oppositum arguit sic: Sexta feria i q xp̄s fuit passus erat luna. xiiij. g feria q̄nta imediate p̄cedēs erat lūa. xiij. Cōsequētia ptz de se: et añcedēs hr Joh. xviij. c. vbi dr q iudei nō introierūt p̄torīū pilati vt nō ꝯtaminarent sz māducarēt pascha. Sz cū pascha māducare nō possit legitie nisi. xiiij. lūa. i. vespis scđis: vt Exo. xij. g dies passiōis xp̄i fuit. xiiij. lūa qđ fuit assumptū. Nec ꝯsonū videt q māducare pascha i loco euāgelij allegato intelligat de cibis paschalib⁹. i. de azymis: vt videt sentire Chrys. quē sequtur scūs Tho. et etiā aliq moderni glosatores: Tū q2 lz postea cum azymis hēbat comedi: nusq̄ tn̄ legit q azyma nec aggrestia dicāt pascha nec eꝫ: Tū q2 azyma poterāt cōedi etiā ab imūdis: cui⁹ ꝯriū ñ legit i aliq̄ loco vbi agat d hac mā i sac scriptura qđ etiā ꝯsuetudo hebreoꝝ hodierna testat: q2 lz ꝯsiderēt se eē imūdos et ꝯtaminatos isto tpe cū careāt legitia aspsione cineris vitule rufe de q Nu. xix. cōedūt tn̄ hodie azyma et aggrestia i paschal' tpe ñ curātes de ꝯtaminatiōe. Joh. xix. exp̄sse dic: Erat aūt para. pasche et c. Cū ei parasceue alicui⁹ festi: idē ē qđ p̄paratio ad illā diē: et nō dicit parasceue sabbati sz pasche: manifeste oñdit q i illa die pascha parabat: qđ ē ꝓpositū. Itē si sexta feria i q xp̄s fuit passus fuisset. xv. seq̄ret q res ñ corrñderēt ꝓprie figure: qđ ē valde icōueniēs i hac mā. Nā cū agn⁹

 paschalis

E paschalis nihil aliud figurabat nisi passionez xpi: ad cui⁹ agni imolationẽ sola .xiiij. luna erat tpe determinatũ intm̃ ꝙ ipedi- ti a comestiõe agni ꝓpt̃ euitãd̃ ꝯtaminatiõis nõ poterãt defectũ supplere .l.xv. seq̃nti nec i alia q̃cũq₃: sʒ .l.xiiij. luna mẽsis scdĩ: vt hꝫ Nu. ix. q̃ nullo mõ dicẽdũ videt̃ ꝙ res ꝑncipalr̃ figurata eẽt .l.xv. luna. vñ ⁊ idẽ Chriso. expsse dic̃ xp̃m reseruasse suã oc cisionẽ sexte ferie q̃ñ vet⁹ pascha fiebat. Nec videt̃ rõni ꝯsonũ qd̃ Remigi⁹ ⁊ alij doctores dicũt. s. ꝙ xp̃s fuit ligat⁹ ⁊ tent⁹ in xiiij. in vesp̃is: ⁊ ꝙ tũc iceperũt passiõis exordia. Nã imolatio xp̃i ꝓpria nõ fuit nisi in ara cruc̃ vt cõis doctrina eccl̃ie testat̃. Itẽ feria sexta in q̃ xp̃s fuit passus nõ fuit celebris nec solẽnis in obseruãtia hebreoꝝ. q̃ nec .xv. luna mensis ꝑmi. ꝯstitia tenet. nã Exo. xij. de eadẽ die .l. xv. legit̃: Dies ꝑma erit sctã ac solem nis. nihil opis faciet̃ i ea except̃ his q̃ ad vescẽdũ ꝑtinẽt: ex q̃ bus ꝟbis manifeste elicit̃ ꝙ q̃cq̃d opis ꝓhibet̃ i sabbato ẽ pro hibitũ .l. xv. luna ꝑmi mẽsis except̃ his q̃ ad vescẽdũ ꝑtinẽt: sʒ assũpta ꝓbat̃. nã multa fecerũt hebrei i eadẽ sexta feria: q̃ nul lo mõ licebãt fieri in sabbato: nec i tali solẽnitate videlʒ accusa re: flagellare: testes ꝓ̃tare ⁊ exami are: sniam diffinitiuam fer re: q̃ oia exercuerũt circa ꝑsonã xp̃i: vt euãgelice testant̃. Que q̃dẽ iudicialia etiã apud nos in solẽnib⁹ dieb⁹ festiuis sũt illici- ta: multo mag' apud eos q̃ i ſralʒant. Itẽ engariauerũt patrez alexãdri ⁊ rufi. Marc. xv. qd̃ ẽ manifeste ꝓhibitũ i dieb⁹ festi- uis ꝑsertĩ extra ciuitatẽ. Hiere. xvij. ꝙ lʒ de sabbato dicat: idẽ tñ ẽ de ꝑma die solẽnitat̃ paschalis vt dictũ ẽ. Nec ẽ dicẽdum ꝙ h̃ cõmisissent ex odio xp̃i. nã ipsi nitebantur iustificare facta sua ⁊ ꝑ legẽ mosaicã ta velare. Jo. Nos legẽ habem⁹ ⁊c̃. Pre- terea veritas assũpta pʒ expsse i sepultura xp̃i. fuit eñi sepult⁹ per ioseph ab arimathia ⁊ nicodemũ q̃ iusti erãt: ⁊ nullo mõ ꝙ nõ liceret i tpe solẽni fecisset. vñ sup illud Joh. xix. ibi: Prope parasceue iudeoꝝ: q2 iuxta erat monumẽtũ ⁊c̃. Aug. accelera- tã vult intelligi sepulturã ne aduesparet: qm̃ iã facere aliq̃d nõ liceret. Sʒ ꝯstat ꝙ si feria sexta fuisset .xv. luna sic erat illicitũ in eadẽ sepelire sicẽ erat i sabbato. h̃ idem pʒ Lu. xxiij. q2 dies erat parasceue ⁊ sabbatũ illucescebat. Ex q̃ videt̃ ꝙ sepultura illa licita erat i sexta feria nõ tñ in die sabbati. Ex q̃ pʒ ꝙ feria sexta illa nõ erat ꝑma die solẽnitatis paschalis apud hebreos qd̃ fuit assũptum ⁊c̃. Nec valet dicere ꝙ ioseph ab arimathia

F ex deuotiõe xp̃i festũ violasset de ei⁹ sepultura. nã de magdale na q̃ xp̃m feruẽti⁹ diligebat: ⁊ de ceter̃ mulierib⁹ ipm̃ seq̃ẽti bus legit̃ Marc. xvj. Et cũ trãsisset sabbatũ emerũt aromata: vbi manifeste apparet ꝙ ab emptiõe aromatũ ꝓ sepultura dñi ꝑtinẽtiũ: qd̃ est valde leui⁹ op⁹ q̃ sepultura: mulieres deuote ꝓpt̃ obseruãtiã sabbati abstinuerũt. Idẽ hiero. sup illd̃ Mat. xxviij. a. Venit maria magdalena ⁊c̃. Sepulto nãq₃ feria sex- ta dñõ mulieres ꝑparauerũt aromata ⁊ vnguenta q̃diu licuit oꝑari. s. vsq₃ ad occasũ solis. Sabbato siluerũt. i. q̃euerunt ab oꝑando ꝯm leg' mãdatũ: vt Lucas ait: Hec hiero. Ex q̃ seq̃t̃ ꝙ feria sexta illa non erat celebris solẽnitas azymoꝝ. Nã si sic oia ꝑdicta fuissent illicita sicẽ in sabbato: vt dictũ est. Preterea Joh. xix. f. Erat dies illa magna dies sabbati: q̃ in illa die sab bati cõcurrebant due festiuitates. s. sabbatina ⁊ paschalis: et ꝑ ꝯñs dies sabbati erat .xv. luna apud eos: ꝯstitia tenet: q2 tota celebritas hebdomade azymoꝝ erat solum i ꝑma die. ⁊ .vij. vt pʒ Leuit. xxiij. Cõcordat Beda di. Erat magna dies illa sab. i. ꝓpter solẽnitatẽ paschalẽ. Ad cui⁹ difficultat̃ declarationez aliq̃ sũt circa festiuitates leg' antiq̃ ꝑsupponẽda: q̃x q̃dã sumũt ex sacra scriptura vel in ea hñt aliqd̃ fundamẽtũ. q̃dã ex regu lis kalẽdarij hebreoꝝ apud eos diuulgat̃: ⁊ vsq₃ in hodiernũ diẽ infallibilit̃ obseruat̃. Primũ ꝑsupponẽdũ est ꝙ dies natu

Quã incipit dies apud hebreos

ralis apud hebreos incipit ab occasu solis diei sabbati ⁊ termi nat̃ in occasum solis diei dñice: ⁊ sic de alijs. ⁊ sic intelligit̃ il lud: A vespe vsq₃ ad vesꝑam celebrabitis sabbata vr̃a Leuit. xxiij. Scdm̃ est ꝙ mensis apud eos est lunaris ⁊ ꝑficit̃ ex .xxx.

Mẽs apd̃ hebreos

dieb⁹ ⁊ .xij. horis naturalib⁹ ⁊ duab⁹ tertijs vni⁹ hore cũ trib⁹ mnut̃: q̃ q̃dẽ cõputatio cõcordat cũ ptolemeo ⁊ alijs astrono- mis ꝯm cursum mediũ lune q̃ est iuariabilis. Tertiũ est ꝙ an-

Annus eorundem

nus hebraic⁹ incipit a kalendis seu nouilunio. qd̃ est ꝓpe eq̃ noctiũ vernale. vñ Exo. xij. a. mensis iste vobis ꝑncipiũ mẽsiũ ꝑm⁹ erit in mẽsib⁹ anni: ⁊ .j. Exo. xiij. a. Hodie igrediemini in mẽse nouarũ frugũ. Quartũ ꝙ oia festa hebreoꝝ ꝑter sabbatũ exordiũ cõputatõis: ⁊ ꝑ ꝯñs mobilitatẽ ꝑ diuersas ferias heb domade sumũt a neomenia ꝑmi mẽsis ꝑdicti. vbi gr̃a. Sit ꝑdi cta neomenia in q̃rta feria tũc dies solẽnitat̃ azymoꝝ erit sit q̃rta feria: q2 in .xv. luna ⁊ dies imolatiõis agni solẽnitat̃ pa- schalis iuxta illd̃ Nũe. xxviij. d. Nũerabit̃ q̃ ab altero die sab bati ⁊c̃. Septẽ hebdomadas plenas: ⁊ festũ tubarũ erit i die sabbati. Nã sex mẽses lunares q̃ cõputabant̃ a neomenia ꝑmi mensis v sq₃

mẽsis vsq₃ ad neomeniã septimi sũt centũ .lxx. ⁊ septẽ dies in- G tegri reuoluti ꝑ hebdomadas in sexta feria finiũt: ⁊ sic neome nia mẽsis septimi seq̃ẽtis erit i sabbato. Cõseq̃ẽter festũ ex- piatiõis erit feria scd̃a. nã ẽ in decima die a festo tubarũ. Con seq̃nt̃ festũ scenophegie seu tabernaculoꝝ erit i sabbato: q2 in .xv. festo tubarũ: ⁊ sic de silib⁹: q̃ oia Leuit. xxiij. ⁊ i alijs locis hñt̃. Quintũ ẽ ꝙ i q̃cũq₃ die ꝯiũctio luminariũ ꝯm mediũ cur- sum supradictum ꝓpe eq̃noctiũ vernale occurrerit: i eadẽ die ẽ kalẽdas seu neomenia mẽsis ꝑmi ꝑdicti nisi i cert̃ casibus in q̃bus repellẽda ẽ seu trãsferẽda ad seq̃ntẽ diẽ ⁊ q̃nq₃ ad subse q̃ntẽ. q̃ q̃dẽ casus duo sũt. Prim⁹ q̃ñ talis cõiunctio trãscẽdit .xviij. horã eiusdẽ diei in q̃ ẽ. cui⁹ repulsiõis rõ ẽ: q2 tũc magis declinat talis cõiũctio ad diẽ seq̃ntẽ q̃ ad illũ i q̃ est: cũ iã tran sit tres q̃rtas ꝑtes illi⁹ diei: ⁊ attingit q̃rtã vltimã: ⁊ tal' cõiun- ctio vocat̃ apud eos nouiluniũ vet⁹ seu antiquũ. vbi gr̃a. Si nouiluniũ eq̃noctij vernal' eẽt .l. xviij. hora sabbati vl' ifra: tũc ka lendis seu neomenia eẽt fiẽda in eadẽ die sabbati: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝑn cipiũ cõputationis festiuitatũ toti⁹ ãni eẽt ab eadẽ die sabbati. Si aũt cõiũctio eẽt vltra .xviij. horã: tunc talis neomenia esset trãsferẽda seu repellenda ad diẽ dñicã imediate sequentẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs paschalia festa ⁊ alie festiuitates illius anni transferrẽtur ad ferias correspõdẽtes diei dñice ⁊ nõ sabbati: vt pʒ ex dict̃. Scd̃us casus ẽ q̃ñ nouiluniũ vernale occurrit i scd̃a feria vel sexta. In his eñi trib⁹ ferijs nõ põt figi kalẽdis seu neomenia eq̃noctij vernal'. cui⁹ rõ pʒ ĩfra. Sexto ꝑsupponẽdũ ẽ ꝙ q̃nq₃ oportet ꝙ fiãt due repulse de eadẽ neomenia. Hoc pʒ ex duo bus casib⁹ supradict̃. nã si nouiluniũ vernale occurrat ẽ dñica vltra .xviij. horã: tũc in eadẽ die nõ ẽ neomenia figẽda ꝓpt̃ an- tiquitatẽ seu vetustatẽ nouiluniꝫ ꝯm ꝑmũ casum: nec in scd̃a fe ria seq̃nti ꝓpt̃ h̃ ꝙ ẽ vna de trib⁹ ferijs interdict̃ iuxta scd̃m ca sum: ⁊ sic oportet ꝙ trãsferat̃ ad tertiã feriã: ⁊ h̃ cõtingit apud eos sat' freq̃ẽt̃: nec sẽtiẽdũ ẽ erroneũ seu ꝯ mẽtẽ leg' loq̃nt̃ simplr̃. de ꝑma die mẽsis. nã cõputatio mẽsiũ q̃tum spectat ad cultũ festiuitatũ sufficit ꝙ sit vniformit̃ regulata ⁊ apud oẽs cõiter suscepta ⁊ aliq̃lit̃ veritati ꝓpinq̃: ꝓut q̃tios⁹ et remoti⁹ ꝯtingit i cõputo nr̃o circa festiuitatẽ paschalẽ ⁊ alia festa mobi lia ipam seq̃ntia. Rõ aũt quare ꝑdicte tres ferie. s. scd̃a: q̃rta ⁊ sexta repellunt̃ ne i aliq̃ earũ neomenia ꝑmi mẽsis figat̃ q̃tuz ad scd̃am ⁊ q̃rtã feriã vna ẽ ⁊ tal': Nã cũ festũ expiatiõis sit ce- H leberrimũ sicẽ dies sabbati intantũ ꝙ cibaria nõ ꝑmittũt in ea- dẽ die parari: sicut nec i sabbato: vt ex sacra lr̃a põt hꝛi: inde est ꝙ ex eoꝝ traditiõe antiq̃ seu cõsuetudine imutabili q̃ vsq₃ ho- die durat habet̃ ꝙ dies expiatiõis nũq₃ cõcurreret i die vene ris nec in die dñica. Nã si dies sabbati a ꝑte aũ vel a ꝑte post cõtinuaret̃ cũ festo expiatiõis: tũ eẽnt duo dies naturales cõ tinui celeberrimi in q̃b⁹ nullo mõ liceret parare cibaria: quod eẽt q̃ue ⁊ valde onerosum toti ꝓplõ. Ex q̃ seq̃tur ꝙ neomenia ꝑdicta ꝑmi mensis nõ põt eẽ in scd̃a feria. nã si sic festum expia tionis occurreret in sexta feria ⁊ cõtinuaret̃ cum die sabbati a parte ante: qd̃ est ꝯ ꝑdicta. Similiter nec neomenia ꝑmi men sis habet esse in q̃rta feria. nã si sic festũ expiatiõis eẽt i dñica: ⁊ ꝑ ꝯñs cõtinuaret̃ cũ sabbato a ꝑte post: qd̃ est ꝯ ꝑdicta: vnde pʒ ratio repulse secũde ferie ⁊ q̃rte. Sed rõ quare feria sexta excluditur ad hoc vt in eadẽ neomenia primi mẽsis nõ figatur apud eos talis est: Nã in festo tabernaculoꝝ seu scenophegie qd̃ ꝯm eos ⁊ etiã ꝯm doctores nostros preceptũ fuit ad cõme- morandũ beneficium diuine ꝓtectionis ⁊ deductionis: quod habuerũt per desertum vbi in tabernaculis habitauerũt in q̃ habebant letari ꝑ septem dies corã dñõ sumentes fructum ar- boris pulcherrime spatulasq₃ palmarũ ⁊c̃. ꝓut legitur Leuit. xxiij. ad significandũ ꝙ ꝑ aridã terrã deserti deduxit eos deus ad terrã deliciosam: ꝓut sanct⁹ Tho. prima scd̃e. q. cij. art. iiij. in r̃nsione ad .x. ar. ponit. in q̃ leticia ꝓut tradit̃ in eoꝝ codicib⁹ apud eos auctenticis circuibat altare solẽniter cum hmõi spa tulis ⁊ ramis semel in ꝑma die ⁊ in alijs dieb⁹ vsq₃ ad sextam inclusiue. In septima aũt circuibant septies i memoriã captio- nis hierico q̃ fuit ꝑma ciuitas terre ꝓmissionis ab eis capta ꝑ hmõi circuitiões septenarias: vt hꝫ Josue. vj. Et in illa septi- ma die ꝓcedebãt in hmõi leticia intantũ ꝙ quedã ibi facta nõ licebat fieri in die sabbati: cui⁹ circuitionem memoria hodie fit inter eos in gyro rotuli legis cũ altare nõ habeant. Sʒ si neo menia ꝑmi mẽsis fuisset in sexta feria: seq̃ret̃ ꝙ festũ taberna- culoꝝ cõcurreret in die dñica: vt pʒ computanti: ⁊ sic septima dies tabernaculoꝝ esset in die sabbati vñ cessarent illa que di- cta sũt. Ex q̃b⁹ oĩb⁹ elicit̃ q̃dã regula i kalẽdarijs eoꝝ vbiq₃ et apud oẽs diuulgata ⁊ vsq₃ in hodiernũ diẽ infallibilit̃ obser- uata. ꝙ ꝑma dies solẽnitat̃ paschalis nũq₃ est feria scd̃a: q̃rta nec sexta. Septimũ est ꝙ ãno quo christ⁹ passus fuit concurrit coniunctio

Quare fe stũ taberna culoꝝ

Regula apd̃ heb. de eoꝝ solẽnitatib⁹

A cōiunctio luminariū ꝓpe eq̄noctiū vernale iuxta verā cōputationē hebreoꝝ: q̄ est ſm mediū curſuz ſolis ⁊ lune: vt dictū ē in feria q̄nta pͦ .xix. horā cū cert' minut': h̄ ē certiſſime calculatū ꝑ me ⁊ cū peritis hebreoꝝ diligētiſſime reptū ⁊ cōcordatū. Quibus ꝓſuppoſit' p3 ſolutio dubij ꝑdicti. nā ī anno paſſiōis xp̄i h3 cōiūctio luminariū vt dictū ē fuit feria q̄nta nō potuit in ea neomenia figi ꝓpē ipſi' vetuſtatē: q2 fuit vltra .xviij. horā: vt p3 in ſeptimo ſuppoſito: ⁊ ꝑ ꝯñs occurrit ꝑm' caſus repellēdi ſupradict'. habuit ḡ trāſferri ad ſeq̄ntē diē: ſ3 q2 ſeq̄ns erat ſexta feria: nec in ea poterat neomenia aſſignari: vt dictū ē. nā eſt ſcd̄s caſus repulſionis iā dictus. habuit ḡ repelli ſeu transferri neomenia ad diē ſabbati: ⁊ ꝑ ꝯñs .xv. luna fuit eodē anno ſm hebraicā cōputationē legitimā ⁊ aſſuetā in die ſabbati in q̄ cōcurrūt due feſtiuitates ſolennes apud eos. ſabbatina ⁊ paſchalis q̄ eſt ꝑma ſolēnitas azymoꝝ: et ſic erat magna dies illa ſabbati ſm Joh̄. ⁊ ī feria ſexta immediate ꝑcedēti fuit ſm eos .xiiij. luna in q̄ legitime erat paſcha imolādū. Vñ in eadē ſexta feria fuit īmolat' ver' agn' paſchalis ab eis: ſilr ⁊ typic': ꝓ cui' typici mādicatiōe vt nō ꝯtaminarent nō intrauerūt ꝑtoriū ſm Joh̄. Chriſtus aūt ī hmōi neomenia ꝑmā repulſā3 tm̄ tenuit ⁊ nō ſcd̄a3. Pria eni ē rōnabil' in ſe ⁊ ſine reſpectu ad feſta futura: ſ3 ſolū ꝓpē vetuſtatē cōiūctionis. vñ neomenia illi' anni apud ipm̄ fuit trāſlata ad ſextā feriā: ſed de ſexta ad ſeptimā nullaten' debuit trāſferri apud eū. nā rō illi' repulſe ex feſtis futuris ī mēſe ſeptimo depēdebat vt p3 ex iā dictis: q̄ feſta .ſ. futura cū xp̄s ſciuiſſet ꝑ paſſionē ſuā de ꝓpinq̄ imminentē ceſſari ſicut ⁊ cetera legis cerimonialia nullā vim habebit trāſferēdi ſeu repellēdi ꝑſertim neomeniā vt p3 intuēti. nam ceſſante cā ꝑſertim finali ceſſare h3 effectus. Fuit ḡ iuxta veriſſimā ⁊ infallibilē noticiā chriſti neomenia tp̄e ſue paſſionis in ſexta feria. Silr ⁊ ꝑma dies paſchalis ſolēnitatis hec eſt .xv. luna apud eū. vñ ⁊ in feria q̄nta ꝑcedēti fuit vera .xiiij. luna ī q̄ paſcha cū diſcipulis tp̄e determiato ſm legis veritatē manducauit. In h̄ etiā videt̄ cōcordare mgr̄ hiſtoriarū. d. Or ſi tabulā cōputi diligēter retro ꝑcurram' / inueniemus φ tp̄e paſſio-

B nis xp̄i feria ſexta fuit .xv. luna: ⁊ hoc eſt verū licet tabula nr̄i cōputi ſit groſſior q̄̄ hebraica in hac materia. Ex quib' habetur φ tp̄e paſſionis xp̄i duplex fuit .xiiij. luna ſicut ⁊ neomenia primi mēſis. Vna .ſ. vera ſil' ⁊ legitima ſm verā cōputationē chriſti cūcta legis myſteria tā pñtia q̄̄ futura ſciētis. Alia ꝟo legitima tm̄ ſm cōem ⁊ aſſuetā cōputationē alioꝝ oīm preter chriſtū: ⁊ in vtraq3 .xiiij. vteꝗ3 agn' fuit īmolat' verus ⁊ typicus. In .xiiij. eni vera ⁊ legitima q̄ fuit feria q̄nta chriſtus mā ducauit agnū typicū: ⁊ ꝯſiter verū agnu3 ſub ſacro diſcipulis tradidit. In .xiiij. vero legitima tm̄ q̄ fuit ſexta feria agn' ver' fuit imolat': ꝯſir aūt typicus: ⁊ ſic reddendo ſingula ſingulis oīa veraciter ꝯcordāt. Nā Matt. Mar. ⁊ Lu. q̄ de cena dn̄i notabilē mētionē fecerūt exꝑmendo in illa agnū paſchalē ſolū innuūt xp̄m cū diſcipulis mādiucaſſe: ⁊ in eadē ſacr̄m eucharistie inſtituiſſe: vt p3 ex eoꝝ dictis. q̄libet eni eoꝝ ipām feriam q̄ntā notat tanq̄̄ ꝓpriā ad imolationē agni: ⁊ ꝑ ꝯñs .xiiij. lunā ſm verā cōputationē xp̄i ꝑdictā ſm quā auctes Chryſ. ⁊ Hiero. ad partē affirmatiuā iuxta inducte et ſiles obtinēt ꝟitatē. Sed Joh̄es q̄ de cena dn̄i breuiſſime ſe expediuit ſolū. d. cena facta ⁊c̄. Joh̄. xiij. nihil exꝑmēs de agni mādicatione. nec de ſacr̄i inſtitutione: cū iā de hoc ſacro plus ceteris tradiderat: fecit pot' mentionē de ſcd̄a .xiiij. ſ. legitima tm̄: q̄ fuit ſexta feria vt dictū eſt. Ad excludendū errorē q̄ ſurgere poſſet ex hoc φ principale figuratū nō correſpōderet figure in tp̄e iā diſtricte ꝑ legē determinato: vñ ⁊ vocat eū paraſceue paſche .i. vigiliam. Et dicit φ hebrei nondū mādicauerāt paſcha tp̄e paſſionis chriſti: qd̄ habet veritatē ſm legitimā cōputationē hebreorū ⁊ ceteroꝝ myſteria paſſionis ꝓpūc ignorantiū. Et ideo in illa ſexta feria licuit eis iudicialia exercere: ſepelire: angariare ⁊ hmōi. ⁊ ſanctis mulierib' in eadē ſexta feria aromata ꝑparare tanq̄̄ in die nō feſtiuo. Ex quo clarius patet error grecorū dicentiū φ Joh̄ānes correxit alios euāgeliſtas aſſerentes quintā feriā ꝓpūc .xiiij. lunā. Nā vt ex iā dictis p3: Joh̄ānes nō correxit alios: ſicut nec ipſi falſum aliqd̄ aſſeruerunt: ſ3 potius vt de more euāgeliſtarū eſt illud qd̄ alij ꝑtermiſerunt ipſe declarauit .ſ. .xiiij. lunā ꝓpūc etiam fuiſſe feria ſexta ſm cōputationē aliā legitimā: cui concordant hiſtorie hebre. dicentiū manifeſte φ in vigilia paſche chriſtus fuit patibulo ſuſpenſus: et φ a ſeculis nunq̄̄ fuit inter eos prima dies paſchalis feria ſexta. Et attendendū φ ex verbis euangelij predicta differentia duplicis neomenie ſeu .xiiij. lune aliq̄liter poſſet notari. Nā Matth. xxvi. legit̄: Magiſter dicit: tempus meum prope eſt apud te facio paſcha cum diſcipulis meis. vñ ſi li tempus meum ꝓpe eſt diligenter intelligatur: non habet referri ad tempus paſſionis: ſicut cōiter exponit̄. Nā licet ſit verum φ tempus paſſionis erat ꝓpe: non tm̄ cōſonat cū littera ſequēti. dato eni φ tēpus paſſionis eſſet ꝓpūc remotius: adhuc xp̄s habebat paſcha mādicare cū diſcipulis ſuis vt legē adimpleret: ſ3 verus intellect' iuxta ꝑdicta videt̄ talis: Magiſter dicit: tp̄us meū .i. tp̄s mādicandi paſcha ſm verā meā cōputationē ꝓpe eſt .i. hodie feria q̄nta: licet alioꝝ temp' iuxta ipſoꝝ aſſuetā cōputationē fuiſſet remotius .ſ. in feria ſexta. ⁊ iō ſequit̄: Apud te facio ⁊c̄. Et notandū etiā φ ī mādicatōne paſche cū xp̄o nō fit mētio de alijs diſcūbētib' vel cōueſcētib' niſi de chriſti diſcipulis tm̄: ſicut ⁊ illis tm̄ ſecrete paſſionē futurā denūciauit. Matth. xv. ꝯcordat ꝑdictis. Nā ex paſſione futura quā ſolis apl'is ſecreto expꝛeſſe ꝑnoſticauit / diuerſitas hui' paſchalis tp̄is depēdebat vt dictū ē. Et ideo nimirū ſi ſctē mulieres ⁊ ioſeph ab arimathia ⁊ hmōi potius ſeq̄rent̄ hebraicā cōputationem cōmunē q̄̄ chriſti verā cōputationē. Nā myſteria paſſionis ⁊ ꝑcipue legaliū euacuatio abſcondita fuit etiā apl'is poſt reſurrectionē vſq3 ad tp̄s. Et ſic iuxta ſniam ph̄i ꝑmo ethi. oīa vera ꝯſonāt vero. Diuina igit̄ ꝓuidētia circa hoc deuote attēdēda eſt que paſchalia feſta ſic in antiquis preordinauit vt tp̄e paſſionis chriſti duplex .xiiij. luna occurreret ad agni immolationē preſignata: vt in prima chriſtus ſacrificiū adimpleret legale ⁊ nouū inſtitueret: ⁊ in ſecunda ſe deo in ſacrificiu3 offerret veſpertinū: vt vtrūq3 tp̄e preſignato pro humana ſalute pꝛofiſceret. quam nobis concedat ⁊c̄.

C (margin) — Nota (margin) — D Phus (margin)

Replica.

In ca. xxvi. cū poſtillator ſoluiſſet oēs difficultates circa cenam dn̄i ⁊ eſum agni paſchalis moueri conſuetas ꝑſertim a grecis. Burgeñ. facit vnā longā ſingularem cōputationē in qua multa ponit multis dubia: cui placet videat. ⁊ finaliter in eodem ca. dicit quis fuerit ille hymnus de quo dicitur: Et hymno dicto ⁊c̄. Et dicit φ fuit magnū alleluia quod incipit a pſalmo Laudate pueri vſq3 ad Beati immaculati excluſiue. Idem dicit circa pſalmū Laudate pueri: ſi verum eſt placet. auctoritatem autem ad id ſacri canonis non habemus.

Glo. ordi.

Mar. 14. f — Mane aūt. Ca. XXVII Matthe' ⁊ Marc' cōtexuerūt narrationē de his q̄ cū dn̄o acta ſūt vſq3 ad mane: ſ3 poſtea redeūt vſq3 ad negationem petri narrādā: q̄ terminata redeūt iterum ad mane vt inde cetera cōtexerent. — alis ⁊ ꝯciliū (margin)

Mane autem facto ꝯſiliū inierūt oēs ꝑncipes ſacerdotū ⁊ ſeniores ꝑplī aduerſus ieſū / vt eū morti traderēt. Et victū3 adduxerūt eū: ⁊ trādiderūt pōtio pilato.

¶ vide q̄̄ ſolliciti ī malo tota nocte vigilauerūt vt facerēt homicidiū.

† Mane C. XXVII

a ¶ quē vinxerāt in horto: vt Joh̄ānes ait:

b ¶ mos erat vt quem morti adiudicaſſent ligatum iudici traderent.

Ni. de ly.

¶ Peccaui

Mane aūt. Ca. XXVII Oſtenſo q̄liter paſſio xp̄i fuit ꝑ iudeos inchoata. h̄ oñdit q̄liter fuit ꝑ gētiles ꝯſūmata. ⁊

Diuiſio (margin) — ꝑuidit ī duas ꝑtes. q2 ꝑmo deſcribit̄ ipi' xp̄i crudelis occiſio. ſcd̄o ei' fidelis ⁊ deuota tumulatio / ibi: Cū ſero factū eſſet. Prima adhuc in duas: q2 ꝑmo deſcribit̄ ipi' xp̄i iniq̄ ꝯdēnatio. ſcd̄o ipius ſententie iniq̄ executio / ibi: Et poſtq̄̄ illuſerūt ei. Prima in q̄tuor: q2 ꝑmo deſcribit̄ ipi' xp̄i corā ꝑſide ꝑñtatio. ſcd̄o ipius preſentati diligēs interrogatio / ibi: Jeſus aūt ſtetit. tertio innocētie ei' declaratio / ibi: Per diē aūt ſolennē. q̄rto innocētis cōdēnatio / ibi: Videns aūt pilatus. Prima adhuc in duas: q2 ꝑmo deſcribit̄ ipi' xp̄i ꝑñtatio: vt dictum eſt. ſcd̄o incidētaliter ſubdit̄ inde deſperatio / ibi: Tunc videns. Circa primū d2 ſic: Mane autē facto: q2 a media nocte vſq3 ad illā horā illuſerāt eū cōſpuendo ⁊ palmis cedēdo vt viſum eſt. b ¶ Conſiliū inie. ⁊c̄. nō eni ex teſtimonijs ꝑhabitis habebāt aliquid vñ poſſet accuſari corā pilato ſicut reus mortis: ⁊ ideo vlterius conſulebāt qualiter eum ſicut dignum morte accuſarent: vt patebit infra. Sequitur: c ¶ Et vinctū adduxerunt. illi eni qui reputabant̄ digni morte ducebant̄ coram iudice ligati. d ¶ Et tradiderūt pōtio pilato. Aliq̄ dicūt φ pilatus erat ꝓpriū nomē ei' cōpoſitū ex noīe matris q̄ dicebatur

† mar. 15. a
Lu. 23. a
Joh̄. 18. d

E G a ¶ Peccaui tra. &c. Quasi in potestate sua esset mutare persecutorum insaniam: sz aut mutauerit voluntatem: tamen prime voluntatis exitum non mutauit. b ¶ Quid ad nos. Quid ad nos pertinet de hoc: tu videris: tu scias quod fecisti. vel quid videris pertinere ad nos? Quid ad nos pertinet precium acceptum. tu illud probaueras. tu inde fac quod vis. Qui ad mortem peccant tantam habent ignorantiam et cecitatem: vt nec turbentur in sceleribus suis: nec penitentie dolore crucientur.

c ¶ Et proiectis &c. Sicut penitentia eius fuit infructuosa: sic et hec oblatio in templo est execrabilis. d ¶ Et abiens. Hiero. Nihil profuit iude egisse penitentiam per quam scelus corrigere non

de pe. di. 6 potuit. Sed quando frater sic peccat in fra

c. i. et di. 3. c trem vt emendare valeat quod peccauit

inter hircum potest ei dimitti. Sinautem permanent opera

i. et c. iudas frustra voce assumitur penitentia. Hoc est quod

et c. nihil in de eo dicitur: Et oratio eius fiat in peccatum: vt

deus et. c non solum emendare nequiuerit proditionis

sequenti. i. q nephas: sed proprii homicidii scelus ad

i. c. qui stu/ diderit. Leo papa. Sceleratior omnibus

des. 23. q. 5 bus o iuda et infelicior extitisti quem

c. si non licet non penitentia reuocauit ad dominum: sed desperatio traxit ad laqueum: expectasses consolationem criminis tui et donec sanguis christi pro omnibus effunderetur informis leti suspendium distulisses.

e ¶ Non licet eos. Uere colantes culicem et camelum glutientes. si enim ideo non mittunt pecuniam in corbonam. i. in gazophylacium. i. inter dona dei: quia precium sanguinis est: cur et ipse sanguis effunditur? et quid prodest eis si inde ager emitur in sepulturam pauperum. f ¶ Eme

Allego. runt ex illis. Allego. Magnum my/

Act. i. d sterium est in factis iniquitatis. Figulus est deus in cuius manu est ex eodem luto facere aliud vas in honorem: aliud in contumeliam. Ager eius seculum quod vniuer

† sum precio eius emitur vt ei commortui se/

† Zach. 11. c peliantur peregrini: non vtique israel sed alieni qui in precio sanguinis christi sepulti eternam requiem sortientur. Illi quidem fecerunt alia volontate vt eternam relinquerent sue nequicie monimentum. Sed nos qui peregrini eramus a lege et prophetis: praua eorum studia suscepimus in salutem: et in precio sanguinis christi requiescimus. g ¶ Per hieremiam. Hiero. Hoc non in hieremia: sed in Zacharia legitur: tamen aliis verbis. Legi nuper hieremie apocripham in qua hec verba scripta repperi. Sed tamen magis mihi videtur hoc sumptum de Zacharia more apostolorum qui verborum ordine pretermisso sensus tantum de veteri testamento proferunt.

Per hiere. prophe. Sed hoc in Hiere. non inuenitur: sed in Zacharia fere secundum sensum: non secundum verba. Unde quidam codices non habent per Hieremiam sed tantum per prophetam. Tamen secreto dei consilio factum est vt animo Matthei pro Zacharia occurreret Hieremias: quia omnes prophete vno spiritu sunt locuti: ita vt singula sint omnium et omnia singulorum. Quare et Mattheus hoc emendaret quod spiritu regente fecerat: vt per hoc amoneremur tantam inter prophetas esse concordiam: vt vni deputetur congrue quod ab alio dicitur: Uel apud hieremiam inuenitur de em/

Hier. 32. c

Zach. 11. c pto agro: sed non sub hoc nomine precii. Apud Zachariam de. xxx. argenteis et nihil de emptione agri. Utrumque ergo interpretatur euangelista ad hoc quod de domino completum est: et confert in vnum. xxx. argenteos: quod est in zacharia: et agrum emptum quod est in hieremia. Quod subdit: quem appreciauerunt &c. apud neutrum inuenitur: sed ex persona euangeliste accipiendum est: quia hoc ex reuelatione domini cognouit ad hanc rem que de precio christi facta est huiusmodi pertinere prophetiam. Liber quippe empti agri apud hieremiam iubetur mitti

Hie. 32. c in vas fictile. et hic emitur ager figuli de precio domini in sepulturam peregrinorum. i. ad permansionem quietis eorum qui peregrinantur cum domino et consepelimur ei per baptismum. nam et illam emptionem agri hoc significare Hieremie dominus dicit: quia erit permansio de captiuitate liberatorum in illa terra. h ¶ A filiis israel &c. A quibus minus oportuerat: qui magnificare debuerant.

G Tu es rex

presidi. Tunc videns iudas qui eum a
a ¶ magnitudinem auaricie impietatis pondus excludit.
tradidit quod damnatus esset/ penitentia b
ductus/ retulit triginta argenteos c
principibus sacerdotum et senioribus/
¶ quanto magis qui emerunt.
a dicens: † Peccaui/ tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt: b
¶ emisse se audiunt: et tamen extra reatum se credunt: et in vendente scelus constituunt.
b c Quid ad nos? Tu videris. Et proiectis argenteis in templo recessit: c
a ¶ vt ostenderet se perosum celi et terre.
d et abiens laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum acceptis argen
a ¶ oblatio impiorum abominabilis est domino que offertur ex scelere.
e teis/ dixerunt: Non licet eos mittere e
¶ corbonam interpretatur oblatio ¶ i. gazophylatium
re in corbonan/ quia precium sanguinis
f est. Consilio autem inito/ emerunt ex h
illis agrum figuli in sepulturam pere i
¶ huius seculi.
grinorum: propter hoc vocatus k
est ager ille acheldemach: † hoc est
ager sanguinis vsque in hodiernum
diem. Tunc impletum est quod dictum l
g est per hieremiam prophetam/ dicentem: † Et m
¶ quod in zacharia: appenderunt. i. alii rei compa
acceperunt triginta argenteos: pre
rauerunt. a ¶ hoc scilicet. b ¶ illius christi. c ¶ i. me.
d ¶ id est non pluris precii me facientes quam vile mancipium.
cium appreciati quem appreciaue n
h runt a filiis israel: et dederunt eos o
a ¶ constitutum mihi reuelauit.
in agrum figuli: sicut constituit mihi p

✱ dicebatur pilatus: et proprie qui dicebatur amo. Potius autem cognomen eius: quia fuerat iudex missus a romanis ad insulam pontianam. Hoc autem diffuse habetur in quadam legenda que vocatur aurea: sed quia ibi multa dicuntur de hoc que videntur prima facie falsa: que propter prolixitatem omitto. Ideo aliter dicendum quod pontius erat proprium nomen eius. quod patet ex duobus.

G Pilatus

primo quia postponitur cognomen et non preponitur proprio nomini saltem de cursu communi. Secundo quia hoc nomen satis commune est in Burgundia vnde pilatus erat oriundus. erat enim natione

Pilatus vnde

Lugdunensis: vt dicit magister in historiis. et idem dicit Josephus libro antiquitatum. pilatus autem erat eius cognomen. preses autem erat nomen officii sui: et dicitur a presidendo: quia presidebat iudeis ibidem missus a romanis.

a ¶ Tunc videns. Hic incidentaliter subditur iude desperatio cum dicitur: Tunc videns iu. qui eum tra. quod dam. esset. hec autem desperatio processit ex duobus. Primo ex magnitudine sceleris: tradendo ad mortem illum cuius tantam sanctitatem expertus fuerat. Secundo quia damnationem suam audierat a christo: vt dictum est ca. prece. quem sciebat prophetam verissimum.

Jude desperatio

b ¶ Penitentia ductus. infructuosa tamen: quia erat sine spe venie: sicut de his qui sunt in inferno dicitur Sap. v. a. Dicentes intra se penitentiam agentes. c ¶ Retulit triginta argen. prin. sacer. &c. ex quo patet quod cupiditas sua nihil valuit sibi. Sequitur: d ¶ At illi dixe. quid ad nos. q. d. non curamus si peccasti vel non. e ¶ Tu videris. i. ad te pertinet videre factum tuum. f ¶ Et abiens laqueo se su. ex desperatione: et in hoc plus peccauit quam in tradendo christum: vt dicit Hiero. cuius ratio est: quia in traditione christi peccauit contra eius humanitatem directe: sed in desperatione illa peccauit directe contra eius diuinitatem: quia contra infinitatem diuine misericordie. Sequitur: g ¶ Non licet eos mittere in corbonam. corbon hebraice idem est quod oblatio. corbonan autem erat locus ad ponendum oblationes factas in templo pro reparatione templi et aliis necessariis. magna igitur apparet sacerdotum excecatio qui occisionem christi reputabant sibi licitam: imo tanquam sacrificium deo facerent: et tamen precium venditionis eius reputabant nepharium et indignum applicari ad vsus templi. h ¶ Consilio autem inito eme. ex eo agrum fi. quia ille cuius ille ager erat figulus fuit: ideo sic vocabatur: vel forte quia ibi erat terra apta ad faciendum vasa fictilia. i ¶ In sepulturam pe. quia non habebant proprium sepulchrum. k ¶ Propter hoc vocatus est ager ille achel. &c. hoc ex dei ordinatione factum est ad memoriam perditionis iude et passionis christi. l ¶ Tunc imple. est quod di. est per hiere. quia secundum quod dicit Hiero. licet auctoritas sequens non sit in libro Hieremie quem habemus: tamen Hiero. vidit auctoritatem istam de verbo ad verbum in quodam libello hebraico qui dicebatur esse Hieremie prophete. multi enim libri prophetarum non habentur. Uel aliter li Hieremiam non est de textu: vt dicit Hiero. nec etiam in antiquis libris est: et tunc quod dicitur per prophetam intelligere debemus zachariam: quia Zach. xi. habetur ista sententia licet verba aliquantulum sint mutata. m ¶ Et accepe. tri. argen. pre. appreciati. i. ipsius christi. n ¶ Que appre. a filiis israel. quia istud precium fuit constitutum inter iudam et sacerdotes qui erant de filiis israel. o ¶ Et dede. eos in agrum figuli. hoc est pro agro figuli. p ¶ Sicut constituit mihi dominus. hoc est additum ab euangelista. quia ista predicta erant a deo preordinata.

Corbonan

✱ Jesus autem

Moraliter. a ¶ Tunc videns iudas qui eum tradi. quod dam. esset &c. Orig. Si autem locum penitentie requisisset et tempus penitentie obseruasset: forsitan inuenisset eum qui dicit: Nolo mortem peccatoris: sed magis vt conuertatur et viuat. b ¶ Emerunt ex il. agrum fi. in sepul. pe. Aug. Peregrinus inquam qui sine domo: patria et toto orbe exules iactantur redeo christi sanguine prouidetur. Istos autem peregrinos dicimus esse deuotissimos christianos qui renunciantes seculo et nihil possidendo in mundo in christi sanguine requiescunt.

Moraliter

Ezech. 18. g

✱ Jesus autem

A G a ¶ Tu es rex iu. Scdm Lucã duo obiecerant.s. q prohibe
Lu.23.a bat dari censum cesari: et q diceret se regẽ. De regno ĝ pilat⁹
Lu.20.d qr nescit interrogat. de tributis qr audierat eũ rñdisse: Reddi
te q̃ sunt cesaris cesari. q. apertũ mendaciũ inuidoꝝ negligit.
Mar.14.f vñ Marcus: Et nõ erãt conuenietia testimonia eoꝝ. In h q pi
latus nihil aliud criminis interrogat
nisi an sit rex iudeoꝝ: arguunt impie
tatis iudei q̃ nec falso inuenire potue
rũt qđ obiicerẽt saluatori. b ¶ Tu
dicis. Sacerdoti.q. de futuris rñdit:
qr lex oĩs venturum xpm pdicauerat.
Tu dixisti.q. venturũ xpm ex lege ipse
dixisset: Huic leg⁹ ignaro dr: Tu di.
qr p fidẽ pñtis cõfessionis salus genti
Nota um est. Nota q pilato aliq̃ ex pte rñ
det q̃ inuitus ferebat sniã. pharise
os ꝟo indignos suo sermone iudica
Barrabas uit. c ¶ Qui di. bar. Barrabas ĩ
euãgelio sm hebreos fili⁹ pris vł ma
gister eoꝝ interptat. Ipse est antixpo
Joh.8.f quẽ illi xpo ptulerũt. quib⁹ dr: Vos ex
Pilatus patre diabolo estis. Pilat⁹ q̃ os mallea
toris interptat: diabolũ significat: q̃
est malleus vniuerse terre p quẽ dñs
vasa sua pmittit pbari et ad vltimum
cõterit qñ ĩ extrema dãnatione cõfrin
get. d ¶ Quẽ vul. 7c. Populo vo
lens satisfacere dat optionẽ: quis nõ
dubitet xpm eligendũ sciẽs p inuidiã
traditũ. e ¶ Qui dr christ⁹. Idem
qđ Marcus ait regẽ iudeoꝝ q̃rũ rex
christus vocabat. f ¶ Pro tribu
Grecisa nali 7c. Tribunal sedes iudicum: vł
soliũ regum: cathedra doctorum.
g ¶ Vxor eius. Vxor viri gẽtilis
q in visione intelligit: qđ iudei vigi
lantes intelligere noluerũt. h ¶ Ni
hil tibi 7c. Nũc demũ diabolus in
B telligẽs p christũ se spolia amissurũ: si
cut pmũ per mulierẽ mortẽ intulit: ita
mõ p mulierẽ vult christũ de manib⁹
iudeoꝝ liberare: ne p mortẽ ei⁹ mortẽ
amittat imperiũ. i ¶ Barrabã 7c.
Filiũ diaboli elegerunt p filio dei: vt
saluatorẽ cũ sua salute pderẽt et pdi
torẽ liberarẽt q̃ sua petitio hodie etiã
heret eis amissa gẽte et loco et liberta
te: qr datorẽ libertat⁹ pdere voluerũt.
k ¶ Quid igit̃ faciam de iesu.
Multas querebat occasiones vt eũ
eum beniuolentia pplĩ liberaret. Pri
mo latronem iusto conferẽs. Deinde:
Quid ĝ faciã de iesu q̃ di xpus? Et cũ
G dicerent

dñs.† Jesus aũt stetit añ psidẽ: a
et interogauit eũ preses dicẽs:
a Tu es rex iudeorũ? Dixit illi ie b
a ¶ sic tpat vt sermo eius calũnie nõ pateat: et tamen verum dicat.
b sus: Tu dic. Et cũ accusaretr̃ a c
pncipib⁹ sacerdotũ et seniorib⁹,
¶ vt verũ patiẽtie det exemplũ: sicut flagel lanis ante ita modo silet accusatus.
nihil rñdit. Tũc dicit illi pilat⁹: d
a ¶ ethnicus est qui cõdẽnat iesum: sed cau sam refert in pplm iudeorum.
Nõ audis quãta aduersuz te di
a ¶ ne crimen diluens dimitteret̃ a psi de: et crucis vtilitas differretur.
cunt testimonia? Et nõ rñdit † e
ei ad vllũ verbuz: ita vt miraret̃ f
pses vehemẽter† Per diẽ aũt so g
a ¶ nõ imperiali sanctione: sed ductus ppli cõsuetudine cui placere volebat.
lẽnẽ cõsueuerat pses dimittere h
pplo vnũ victũ quẽ voluissent.
a ¶ ppter seditionẽ et homicidium.
Habebat aũt tũc vnũ vinctũm i
a ¶ vulgatũ ĩ malicia. b ¶ barrabas filius mgri: vel barrabas fili⁹ pris: qđ rectius.
c isignẽz q̃ dicebat barrabas. Cõ
d gregatĩ ĝ illis dixit pilat⁹: Quẽ k
vultis dimittã vobis: barrabã
e an iesuz q̃ dr christus? Sciebat l
a ¶ timentes: ne omnes crederent in eũ.
eni q p inuidiã tradidissent eũ.
¶ in pilato et vxore eius christũ iustũ cõfi tentib⁹ gẽtilis ppli testimoniũ ẽ. a ¶ vel in
f Sedẽte aũt illo † pro tribunali m
g misit ad eũ vxor ei⁹ dicẽs: Nihil n
tibi et iusto illi: Multa eni passa o
suz hodie p visuz ppter eũ† Pri p
a ¶ egressa ẽ iniqtas a seniorib⁹ et iudicib⁹.
cipes aũt sacerdotũ et seniores
i psuaserũt pplis vt peterent bar q
rabã: iesuz vero pderẽt. Respõ
dẽs aũt pses ait illis: Quẽ vul
tis vob de duob⁹ dimitti? At illi
dixerũt barrabã.† Dicit illis pi
k latus: Quid igit̃ faciã de iesu q̃

Nico.de lyra

Iudei accu ✳ a ¶ Jesus aũt ste. Hic ponit̃
sauerũt co ipi⁹ pñtatu interrogatio. Ad cui⁹ euidẽ
rã pilato de tiã psiderandũ q iudei accusauerunt
tribus xpm corã pilato de tribus: vt hr̃ Luce
xxiii.a. Primũ fuit q subuertebat gẽ
tẽ iudeoꝝ a cultu leg⁹. Scdm q auer
tebat pplm a redditione tributi impa
tori romano. Tertiũ q dicebat se esse
regẽ: et sic volebat sibi vsurpare regnũ. De pmo nõ curauit pi
latus: qr erat hõ gentilis: et iõ nõ curabat de obseruatione seu
violatione iudaice legis. Scdm sciebat esse falsum: qr audiue
rat a christo respõsuz fuisse iudeis: Reddite q̃ sũt cesar⁹ ce. 7c.
vt.s. habitũ ẽ. xxii. De tertio aũt interrogauit ipm xpm: qr ꝯ im
peratorẽ videbat̃ ẽẽ directe q aliqs diceret se ẽẽ regẽ iudeoꝝ
q̃ seruiebant impatori romano sub tributo, pñ qđ romani ab
stulerãt a iudeis nomẽ regiũ a tpe põpei. et h est qđ dr hic: Et
interrogauit eũ pre. di. Tu es rex 7c. b ¶ Dixit illi
iesus: tu dicis.s. veritatẽ: qr nõ negauit se esse regẽ: sz mag⁹
psensit. verũtñ exposuit dictũ suũ dicẽs: Regnũ meũ nõ est de
hoc mũdo: vt hr̃ Joh. xviii.g. et in hoc satisfecit pilato: quia re
gnũ impatoris nõ põt esse nisi in hoc mũdo: et sic regnũ christi
non erat ꝯtrariũ impatori. c ¶ Et cũ accusaret̃ 7c. q̃ dicta
sunt que ex
sunt q̃ expssius tangunt̃ Luc. xxiii. d ¶ Nihil rñdit. Tum C
qr manifeste falsa erãt et rñsione indigna. Tũ qr volebat iple
re illud qđ erat scriptũ de eo Esa. liii.c. Sicut agn⁹ corã tondẽ
te se obmutescet et nõ aperiet os suũ. e ¶ Tũc dicit il. 7c.
eadẽ rõne nõ rñdit ei et iterũ qr nolebat impedire passionẽ su
am. Sequit̃: f ¶ Ita vt mira. 7c. de
xpi patiẽtia sic tacẽdo: cũ oĩa q̃ ꝯ eũ dice †mar.15.a
bãt posset exsufflare vno ꝟbo. g ¶ Per Lu.23.a
diẽ autẽ so. Hic ꝯñr ponit̃ innocentie Joh.18.f
christi declaratio: et pmo ostdit̃ ei⁹ innocẽ Diuisio
tia. scđo iudeoꝝ resistẽtia, ibi: Principes
aũt. Prima in duas: qr innocẽtia christi
pmo declarat̃ de ꝟbo iudicis. scđo ex te
stimonio sue vxoris, ibi: Sedẽte aũt. Ad
euidentiã pme partis aduertẽdũ q in fa
uorẽ iudeoꝝ cõcessum erat a romanis vt
in solẽnitate paschali dimitteret̃ vn⁹ in
carceratus sm voluntatẽ eoꝝ in memori
am liberationis eoꝝ de egypto: qr in so
lennitate paschali fiebat memoria illius
bñficij. pilatus autẽ sciebat eos cupidos
de obseruanda illa ꝯsuetudine. ex altera
parte volebat xpm liberare: ideo pposu
it eis optionẽ dicẽs: q liberaret eis iesũ
vel barrabã: et nullũ aliũ. p h subtiliẽ cre
dens liberare christũ de cõsensu eoꝝ: qr
nõ credebat aliq̃ mõ q peterẽt liberatio † mar.15.a
nem barrabe: qr erat homicida et seditio Lu.23.c
sus et pessim⁹: vt hr̃ Luc. xxiii. et iõ crede Joh.18.g
bat q pelligerent liberationẽ iesu: et h est
qđ dr: Per diẽ aũt so. nõ quẽcũqz sz ĩ
solẽnitate paschali: vt dictũ est. h ¶ Cõ
sueuerat pre. 7c. rõ dicta est. i ¶ Ha Insignis
bebat aũt tunc 7c. dr aũt hic insignis
non nobilitate generis sed ex famositate
sui criminis: qr etiã bonã ad mala trãsfe D
rimus: vt dr. v. metaph. sicut aliqs dr bo
nus latro: ita põt dici insignis. Sequit̃:
k ¶ Quẽ vultis 7c. q. d. nullũ aliũ
habebitis: et p h credebat liberare iesum
vt dictũ est. cuius rõ subdit̃: l ¶ Scie
bat eni 7c. qr publice arguebat vitia sa
cerdotũ et phariseoꝝ. m ¶ Sedente.
Hic declarat̃ innocẽtia xpi p testimoniũ
vxoris pilati. Ad cui⁹ euidẽtiã sciẽdũ q
diabolus q̃ captionẽ xpi pcurauerat per
iudeos p aliq̃ signa ppẽdit q ipse eẽt ꝟe
xps: et p ꝯñs q p ei⁹ mortẽ spoliaret̃ in
fernus. h aũt ppẽdit p ei⁹ patiẽtiã: et per aletin
scripturaꝝ impletionẽ: et forte p scõꝝ pa
trũ in limbo existẽtiũ exultationẽ: et ideo
mortẽ xpi ipedire volebat p vxorẽ pilati: †mar.15.a
cuius pces efficaces credebat in ꝯspectu Lu.23.c
viri sui. et h est qđ di hic: Sedẽte autẽ Joh.18.g
eo p tribu. iudicãdo. s. xpm. n ¶ Mi
sit ad eũ vxor eius 7c. q. d. nullo mõ
condẽnes eũ sed magis eum dimitte.
o ¶ Multa eni passa sum 7c. qr dia
bolus apparuerat ei mouẽs eã terrorib⁹
ad liberationẽ xpi. vtrũ aũt talis appari
tio fuerit ei facta in somno vel vigilia ex † mar.15.b
psse nõ habet̃ hic. videt̃ tamẽ q fuerit in Lu.23.c.
somno p hoc q hic dr p visum. christ⁹ eni
fuit pñtatus pilato valde mane: vt dictũ
est in principio huius ca. et ideo pbabile est q vxor eius iace
bat adhuc in lecto: qr dñe nõ solent ita mane surgere sicut viri
sui. p ¶ Principes. Descripta christi innocẽtia: hic subiũ
git iudeoꝝ resistẽtia. intantũ eni odiebãt eũ q pelegerũt libe
rare hoiem pestiferũ ne xpus liberaret̃. et h est qđ subdit̃ hic:
Principes aũt sacerdotũ et senio. psua. po. falsas rati
nes inducẽdo. q ¶ Et peterẽt bar. 7c. et patet vsqz ibi:
✳ Quid eni ma

✳ a ¶ Jesus aũt ste. añ psi. 7c. Seqt̃: † ¶ Et nõ rñ. Moraliter
il. 7c. rõ dicta ẽ ca. pce. sm Aug. Hiero. Vel iõ nihil rñdit ne
crimẽ diluẽs dimitteret̃ a pside et crucis vtilitas differretur.
p ¶ Pricipes 7c. Orig⁹. Est et nũc vidẽ quõ pplo iudeoꝝ a se
niorib⁹ suis: et iudaice culture doctorib⁹ suadet̃ et excitat̃ aduer
sus iesũ vt pdãt eũ et hodie ĩ loc̃ plib⁹ fit idẽ aduersus mẽbra ei⁹
✳ Innocens ego

E F dicerent:crucifigat:nõ statim acqeuit:sȝ iuxta suggestionẽ vxo ris alt:qd eñi mali fecit? Quo dicto pilatus absoluit christum a ¶ Lauit man⁹. Gentilẽ ppl'm ab ipietate iudeoȝ alienum designãs:q damauerũt:crucifige crucifige eũ. b ¶ Sãguis ei⁹ su.ꝛc. Perseuerat vsqȝ hodie imp̃catio:ꝛ sanguis xp̃i nõ auferẽ ab eis. c ¶ Tunc di.il. bar.

faris ꝛ fauorẽ iudeoȝ habẽdũ. g ¶ Tũc di.il.bar. facta re/ B sponsiõe a iudeis q' totũ pctm̃ reciperent sup se ꝛ filios suos. b ¶ Jesuȝ aũt ꝛc. lȝ ista flagellatio xp̃i ponaẽ hic post sniam iudic̃:tñ fuit añ facta:vt hẽ Jo.xix.q: ad hãc itẽtionẽ eũ p̃cepit pilat⁹ flagellari ꝛ illudi vt iudei eẽnt satiati sãguie ei⁹ videtes

Barrabas latro seditiosus ꝛ homici/ dioȝ auctor dimissus est pplo iudeoȝ.
Isidorus Isido.diabolus q iã olim ob supbiã a patria lucis expulsus.ꝛ in tenebrarum carcere fuerat missus. Et iõ iudei pacẽ hẽre nõ pñt:q: seditionũ p̃ncipẽ eligere maluerũt. Uel barrabas typum gere bat antixp̃i. d ¶ Jesum vo fla. Jõ credẽdus est pilat' iesum flagellasse et milítib⁹ ad illudendũ dedisse:vt satiati penis ei⁹ ꝛ opprobriȝ iudei mortẽ eius vltra nõ sitirẽt. Jesuȝ vo. Seruiẽs romanis legib⁹ q crucifigẽdos pri⁹ iu bẽt flagellari. e ¶ Chlamydẽ coc. Quecũqȝ fecerũt licet alia mẽte: tñ no bis sacra dederũt. Chlamydẽ idẽ ẽ qd Marc⁹ dicit purpurã i q xp̃i caro pas/ sionib⁹ obiecta insinuaẽ. vñ propheta.
Esa.63.a Quare ẽ rubrũ ẽ indu.t. In spinea co rona nr̃oȝ susceptio pctõȝ: q p spinas
†.1.q.4.c notanẽ. In calamo venenata occidit
ecclesia aĩalia. Juxta lucã apud herodem albo veste iduit:in q inocentia ꝛ castitas as sũpte hũanitatis exp̃miẽ: ꝛ glĩa regni imortalis quã p passionẽ accepit. Uel
† mar.15.d iduiẽ purpura.i.sctĩs martyrib⁹: alba
Lu.23.d veste aliis sctis: Quia vero solet cala/
Joh.19.a mo scriptura fieri: caput xp̃i p̃cutiũt ca lamo q diuinitati illi⁹ cõtradicẽtes: er/ rorẽ suũ auctoritate scripture sctẽ cõfir mare conanẽ. In faciẽ spuũt q iesuȝ in carnem venisse denegant. U: illi falso
F adorabãt:ita hodie q credũt sȝ puersis actib⁹ v̾ba ei⁹ ꝛ p̃missa regni despici/ unt quasi fabulosa. ¶ Hiero. In chla myde coccinea opa gentiũ cruẽta sustẽ tat. In corona spinea maledictũ soluit antiquũ. In calamo venenata occidit aĩalia. Uẽ calamũ tenet in manu vt sa
elotcum crilegiũ scriberet iudeoȝ. In suis vesti bus nõ illudiẽ: sed in his q p̃pter pctã nr̃a portauit. Cũ crucifigereẽ suũ rece pit ornamentũ statim:q: elementa tur banẽ:ꝛ creatori testimoniũ dat creatu/ ra. f ¶ Exeũtes autẽ. Primo dñs crucez suã portauit: qd iohãnes refert anteq̃ȝ iste veniret obui⁹ cui iposita ẽ.
1.pe.2.d Et h ꝯgruo ordine mysteriũ:q: xp̃s pas
† mar.15.b sus est p̃ nob no.re.exẽ.vt se.ve.e. Et q: simon de cyrenis est: q ẽ in lybia:p eũ gentes signanẽ q p̃mo pegrini a te stamento dei: nunc obediendo ciues F sunt ꝛ domesti

¶ qui rex vester est.
dr christ⁹? Dicũt oẽs: Crucifiga/
a ¶ vt vxor mãdauerat: nihil tibi ꝛ iusto illi
tur. At illis preses. Quid ei ma a
a ¶ q̃rto pl⁹ audiebãt q' pilat⁹ vellet eũ libare
li fecit? At illi magis clamabant/ b
dicẽtes: Crucifigaẽ. Uidẽs autẽ c/d
a ¶ .i.rebelliõis crimẽ ei ꝯ cesarẽ ipingereẽ.
pilat⁹ q: nihil p̃ficeret/ sed magẽ e
a ¶ qdãmõ ꝯtestãs:ego innocẽtẽ volui libare
a tumultus fieret/ accepta aqua la f
uit man⁹ corã populo/ dicẽs: In/ †
a ¶ nõ in h deũ fallit:p̃ticeps estȝ:sȝ inocẽtiõ
or illis q dicũt: Crucifige crucifige.
nocens ego sum a sanguie huius
a ¶ ego minister sum legum: vr̃a vox sangui
iusti/ vos videritis. Et respõdẽs
nẽ fundit. ¶ culpa ꝛ pena.
b vniuersus pplŝ/ dixit: † Sanguis
a ¶ vñ p Esaiã: Si leuaueritis man⁹ ad me: nõ exaudiã.man⁹ eñi vr̃e sanguie plene sũt.
eius sup nos: ꝛ super filios nr̃os.
c/d †Tunc dimisit illis barrabam: ie g/h
¶ a pilato vt Johãnes ait. ¶ ideo flagella tum vt nos a flagellis liberemur.
sum vo flagellatũ tradidit eis vt
crucifigeretur. Tũc milites p̃si/ i
dis suscipiẽtes iesũ i p̃torio/ ꝯgre k
a ¶ q: obijciebaẽ ei q' vsurpasset iperiũ i po pulo iudeoȝ illusionib⁹ hoc ostendunt.
gauẽrũt ad eũ vniuersã cohortẽ
a ¶ p̃priis vestimẽtis. b ¶ p̃ purpura q re ges vtebantur.
c et ẽxuẽtes eũ/ chlãmydẽ coccineã l/m
circũdederũt ei. Et plectẽtes coro n/o
¶ pro diademate.
nã de spinis/ posuerũt sup caput p
¶ pro sceptro.
eius: ꝛ arundinẽ in dextera eius: q
¶ adorant vt regem.
et genuflexo ante eũ illudebãt ei r
dicẽtes: † Aue rex iudeoȝ. Et ex s/t
puẽtes i eũ/ accẽperũt arũdinez v
et percutiebant caput eius. Et x/y
postq̃ȝ illuserunt ei/ exuerunt euȝ
chlamyde: ꝛ induerunt eum ve/ z
stimentis eius/ ꝛ duxerunt euȝ vt †
f crucifigerent. † Exeũtes aũt inue a

eũ sic punitũ etiã vltra ꝯdignũ.ꝛ iõ po niẽ h q̃si p recapitulationẽ. i ¶ Tũc mi.i.post flagellationẽ imediate ꝛ añ sniaȝ. k ¶ Suscipiẽtes ꝛc.vt magẽ illi illuderẽt i loco patẽti ꝛ corã multi/ tudie. l ¶ Et exuẽ.s.vestimẽtẽ suis. m ¶ Chlamydẽ.i.rubeã i silitudinẽ purpure q vtũẽ reges. n ¶ Circũde derũt ei.ip̃m vestiendo. o ¶ Et ple ctẽtes co.de spi.i.de iunc̃ marinis ad modũ spinaȝ acut̃: ꝛ ego q hec scri psi audiui a quodã q fuerat vltra mare cũ sctõ Ludouico rege frãcie q' i litore marẽ senserat pũcturas iũcoȝ p sotula res inter medios. p ¶ Posuerunt su.ca.ei⁹. p̃ silitudine corone regie. q ¶ Et arudinẽ i de.ei⁹. p̃ sceptro regio. r ¶ Et genufle. añ eũ il.ei. facto silr ꝛ v̾bo.vñ seqẽ: s ¶ Dicen tes: aue rex iu.q.d. voluisti regnare ꝛ nõ potuisti: ꝛ sic eoruȝ illusio accusa tioni iudeoȝ correspondebat. t ¶ Et expuẽtes i eũ.tãqȝ in psonã ꝯtẽpti bilẽ ꝛ vilẽ. v ¶ Accẽperũt arundi nẽ.de manu ei⁹. x ¶ Et p̃cutiebãt caput ei⁹.ꝛ rõne cõtempt⁹ ꝛ rõne do loris infligẽdi: q: ex tali p̃cussione acu lei corone intrabãt caput ei⁹. y ¶ Et postq̃ȝ. Postq̃ȝ dscripta ẽ ipsi⁹ xp̃i cõ dẽnatio iniusta. Hic poniẽ iniq sniẽ exe/ cutio.ꝛ p̃mo poniẽ ipsi⁹ xp̃i iudicati cru cifixio.scdo crucifixi illusio/ibi: Prete reũtes.tertio illi⁹ expiratio/ibi: A sex ta añt hora. Circa xp̃i crucifixionẽ q̃tu or tãgũẽ:locivilitas:iudeoȝ crudelitas ibi: Et dederũt. militũ cupiditas/ibi: Postq̃ȝ añt.latronũ societas/ibi: Tũc crucifixi sũ. Circa p̃mũ diẽ sic: Et pos. il.q: chlamydẽ illã coccineã iposuerãt sibi solũ ad deridendũ euȝ sicẽ regẽ fal suȝ. z ¶ Et idu.e.v.e.qb⁹ spoliaue/ rũt eũ: vtp̃dictũ ẽ: ꝛ h fecerũt vt duc⁹ ad mortẽ magẽ cognosceretẽ i p̃pria ve ste q̃ȝ i aliena. a ¶ Exeũtes ꝛc.h ñ ẽ ꝯ id qd dr Jo.xix.f. Et baiulãs sibi cru cẽ ꝛc.ipse eñi p̃mo portauit crucẽ suaȝ q̃ñ exiuit de domo pilati: vt diẽ Johes sȝ q: erat fatigaẽ ex p̃cedẽti labore ieiu ✱ nus ꝛ vigi
✱ † ¶ Innocẽs ꝛc. Leo papa. Ex cessit q pilati culpa facin⁹ iudeorũ: sed nec ip̃e euasit reatũ q reliqt p̃p:iũ iudi ciũ ꝛ i crimẽ trãsijt alienũ. g ¶ Tũc di.ꝛc. Hylari⁹. In q archanũ isideli/ tatẽ future oñdiẽ.s.antixp̃m xp̃o p̃ferẽ dũ. i ¶ Tũc mi.ꝛc. Chry. Que igẽ erit nob cura d ceteris:si ꝯtumelias ab aliq patiamur postq̃ȝ xp̃s hec passus ẽ. etenĩ qd fiebat i xp̃o vltim⁹ cõtumelie

Diuisio
H
Circa chri sti passionẽ quatuor tã guntur.
Moraliter

Nico.delyra

✱ a ¶ Quid eñi ma.fe.q.d.nõ al/ legatis causam sufficientẽ sue mortis.
† mar.15.b b ¶ At illi ma.cla. p clamorẽ aũt et
Lu.23.d tumultũ pplĩ voluerũt obtinere qd non poterant p rõnẽ habe re dicẽtes: c ¶ Crucifigatur.i.morte turpissima ꝛ acerbissi/ ma moriaẽ. d ¶ Uidẽs aũt. Declarata xp̃i inocẽtia: vt visum est: h poniẽ ipsi⁹ inocẽtẽ iniusta ꝯdẽnatio q p̃cessit ex pte iudicis ex timore ne si dimitteret eũ ꝯ clamorẽ pplĩ accusaretur postea ad cesarẽ.ꝛ h ẽ qd dr h: Uidẽs aũt pi. q' ni. p̃fi.oñdendo xp̃i inocẽtiã ad ei⁹ liberationẽ. e ¶ Sȝ ma.tu.fie.po.s.cla/ manẽ ad ꝯtrã p seductiõez sacerdotũ: vt visũ ẽ. f ¶ Accepta aq la.ma.co.po. ad h vt iudei totum pctm̃ sup se accipent ꝛ ipse imunis eẽt a pctõ: sȝ h nõ sufficit ad oĩmodã ei⁹ excusatio nẽ: q: cũ eẽt iudex tenebaẽ ex officio seruare iusticiã: ꝛ iõ grauiter peccauit faciẽdo ꝯ eã ad habẽdũ pplĩ fauorẽ: minus tñ pecca/ uit q̃ȝ iudei: q: ei⁹ motiuũ fuit min⁹ malũ: iudei eñi ad occiden dũ xp̃m moti sunt p rancorẽ ꝛ odiũ. pilat⁹ aũt p̃pter timorẽ ce saris et

termin⁹ erat: nec vna p̃ticula tñ synniũsũ corp⁹ patiebaẽ iniuriaẽ caput p coronã ꝛ arũdinẽ ꝛ collaphos. facies q: ꝯspuebanẽ ge ne ꝛ alapis cedebãẽ. corp⁹ totũ p flagella denudaẽ: ꝛ circũdati/ onẽ chlamydis ad fictã adorationẽ. man⁹ p arũdinẽ quã dede rũt ei p̃ sceptro. ac si timerẽt ne p̃termitterẽt aliqd grauissime p̃s̃ ptiõis. Mora. Raba. Caput xp̃i de⁹. igiẽ calamo xp̃i caput p/ cutiũt q diuinitati ei⁹ ꝯdicẽtes errorẽ suũ auctẽate sacre scp̃ture q calamo scribiẽ firmare conãẽ. spuũt in faciẽ ei⁹ q p̃ntiã grẽ sue v̾bis execrãdis respuũt: ꝛ deũ i carne vẽisse denegãt. falso aũt illũ adorãt q eũ credũt: sȝ p̃uersis actib⁹ despiciũt. † ¶ Et du.ꝛc. extra ciuitatẽ vt p h oñderetẽ q' p̃ toti⁹ mundi salute patiebaẽ. Heb.xiii.b. Jesus vt sctificaret pplm suũ extra portã passus ẽ. a ¶ Exeũtes aũt i iue.ho.cy.ꝛc. Hiero. Mystice crucẽ su/ scipiũt natiões ꝛ pegrini⁹ obediẽtes portat ignominiã saluator⁹. Mystice
✱ Et dederũt

A ℭ sunt et domestici dei et heredes. Simon enī obediēs. cyrene
heres interptat. Qui dñ de villa venit.i.de gentilitate. Vil-
la grece pagus: vñ pagani: q̄ a ciuitate dei sunt alieni: qui re-
licta paganis ritib⁹ passiōis vestigia imitant. Vel in dño fi-
gurant: qui sponte portāt crucē dñi. in simone qui inuiti.
a ¶ Cyreneū. Ecce nō hebre⁹: sȝ alie
nigena opprobrio xp̄i subdit: vt pleni
tudo sacramētoꝝ transire a circūcisiōe
ad p̄puciū ostēdat. b ¶ Golgotha.
Syrum est: et interptat caluarie: non
ob caluitiū ade quē mētiunt ibi sepul-
tū: sȝ ob decollationē dānatoꝝ. Adam
iux ebron i libro iesu legit sepult⁹. Lo
ca sūt foris portā i quib⁹ capita trunca
bant dānatoꝝ. Et caluarie: h̄ ē decol-
latoꝝ sumpsere nomē. quasi q̄ noxius
inter noxios. c ¶ Cū felle mixtuȝ.
Mar.15.b Ali⁹ euāgelista dicit myrrhatū.i.ama
rissimū. et potuit vtrūq; esse commixto
fellis et myrrhe. d ¶ Et cū gustas.
etc. Hoc Marc⁹ tacet: noluit bibere. h̄
est qd marc⁹ ait: nō accepit.s.biberet.
Joh.19.d e ¶ Diuiserūt. Hoc iohānes distin-
ctius vestimēta i q̄ttuor ptes: vt eccle-
sia in q̄ttuor ptib⁹ mūdi signet. Tuni
ca sortita significat oim partiū vnitatē
vincula charitatis q̄ sorte.i.grā dei p
uenit nō humano arbitrio. f ¶ Cau-
sā. Pro q̄ euȝ iudei pilato tradiderūt.
Rex p cruce nō pdidit: sȝ ꝯfirmauit i-
periū velint nolint iudei. g ¶ Vn⁹
a dex. etc. Vn⁹ a dextris: p quē morti
ficatio significat carnis p celesti glīa:
vn⁹ a sinistris: p quē iterum significat
mortificatio carnis p aliq̄ mūdi causa.
h ¶ Blasphemabāt. Predictū erat
Sap.2.d in libro sapie: Morte turpissima ꝯdē
nem⁹ eū. Erit enī respect⁹ in sermoni-
bus illi⁹. Si enī vere fili⁹ dei est susci-
B piet illū de manu cōtrarioꝝ suoꝝ libe-
rabit illū. Quia q̄ crucifigebat et nō li
berabat: credebāt illū nō esse dei filiū.
ppterea pendēti in ligno insultāt et ca
put agitāt. i ¶ Si filius dei es. Si
insultantib⁹ cedēs descēderet de cruce
virtutē patiētie nō dēmōstraret. k ¶ Et
credim⁹ ei. Fraudulēta pmissio: ma-
ius facit surgēs de sepulchro et nō cre
diderūt: si q̄ de cruce descēderet nō crede
rent. Sȝ h̄ demones imiserūt: statim
enī senserūt virtutē crucis: et suas vi-
res fractas: et h̄ agūt vt de cruce descē
dat. sȝ sciēs h̄ dñs pmāet vt diabolū de
struat.

a nerunt hominē cyreneū nomine
simonem: hunc angariauerūt vt
tolleret crucē ei⁹. †Et venerūt in a
¶ vt vbi erat area damnatoꝝ ibi sint vexil
b locū qui dicit golgota: qd ē cal-
la martyꝝ. a ¶ decollatoꝝ. b ¶ q̄ oēs ꝯuer
si sunt ei in amaritudinem vitis aliene
uārie loc⁹. Et dederūt ei vinū bi- b
¶ vt p amaritudie. a ¶ gustauit q̄dē mor
tem ad horā: sed tertia die resurrexit.
c d bere cū felle mixtū. Et cū gustas c
set/ noluit bibere. Postq̄ āt cru d
e cifixerūt eū/ diuiserūt vestimēta ei⁹ e
sortē mittētes: vt adipleret qd di f g
ctū ē p pphaȝ dicētē† Diuiserūt
¶ tunicā inconsutilem.
sibi vestimēta mea: et sup vestem
meā miserūt sortē. Et sedētes ser- h
a ¶ diligētia hec nob pfecit vt aptior vir⁹
resurrectiōis appareat. b ¶ pilat⁹ et mistri.
uabāt eū. †Et iposuerūt sup caput i
f ei⁹ causam ipsius scriptā: Hic ie
sus † ē rex iudeoꝝ. Tūc crucifixi k
g sunt cū eo duo latrones: vnus a
a ¶ nō in via veritatis pedē ponētes.
dextris et vn⁹ a sinistris. †Pretere- l
a ¶ sicut mobiles gressu corpoꝝ ita et mēte
h eūtes aūt blasphemabāt eū mo-
testia sermone. a ¶ famus populus cōcor
dat voci falsorum testium.
uētes capita et dicentes: †Vah q̄ m
destruis tēplū dei: et in triduo il-
i lud reedificas. Salua teipȝ: Si n
fili⁹ dei es/ dscēde d cruce. Simi o
lit et pncipes sacerdotū illuden-
tes cū scribis et seniorib⁹/ dicebāt p q
¶ nolētes vez dicūt: et q̄ hoc potuit posset
vtiq;: sȝ mi⁹ volebat vt faceret maias.
†Alios saluos fec/ seipm nō pōt
saluū facere. Si rex israel est de- r s
k scēdat nūc d cruce et credim⁹ ei. t

Ni.de lyra

✱ nūs et vigilijs: iō milites coegerūt
simonē ad portandū ei⁹ crucē vt citius
possēt puenire ad locū crucifixiōis. vt
dr hic: a ¶ Et venerūt in lo. q̄ dr
golgata: qd ē cal. loc⁹. ille loc⁹ nō est sic noiat⁹ a caluaria
ade ibi sepulti: vt dicūt aliq̄: q: adā fuit sepult⁹ in ebron vt ha
bet Josue .xiiij. ppt q ebrō dicebat antiq̄t⁹ cariatharbe.i.ci
uitas q̄ttuor: q: q̄ttuor magni patriarche sunt ibi sepulti cum
vxorib⁹ suis.s. adā et eua: abraā et sara: isaac et rebecca: iacob
et lia. Dicit q̄ caluarie loc⁹: q: loc⁹ ille erat plenus capitibus
mortuoꝝ q̄ ibi decollabant: q: ibi malefactores puniebant: et
sic ptȝ loci vilitas in q̄ xp̄s crucifixus ē. b ¶ Et dederunt.
Hic ꝯsr ponit iudeoꝝ crudelitas/ cū dr: Et dederūt ei vi-
nū cū felle mixtū. Johānes aūt dicit q dederūt ei acetum.
Ad euidētiā aūt hui⁹ cōsiderandū q aliqui dicūt h̄ esse factū
vt citi⁹ moreret: et sic milites de ei⁹ custodia citius expediren
tur: q: debebāt eū custodire q̄usq; expirasset: dicūt enī q exi-
stentes i tormēto si potent aceto citi⁹ moriunt: sed h̄ nō vide-
tur multū pbabile: q: acetū est frigidū: et p ꝯns videt magis
mortē taliū differre: ppt qd alit dicendū ē. scribit enī in q̄dā
libro hebraico q̄ apud eos intitulat liber Judicum ordinario
rū: q q: salomō dixerat: Prouerb. xxxi. d. Date siceram.i. potū
inebriatiuū merentib⁹ et vinū his q̄ amaro sunt animo vt bi-
bant et obliuiscant egestat⁹ sue et doloris sui nō recordent ampli⁹. C
ideo ex occasiōe hui⁹ dbi seniores iudeoꝝ statuerūt vt ꝯdēnatis
ad mortē daret vinū aromaticū ad bibendū vt facili⁹ tolerarēt
passionē. In hierusalē aūt erāt matrone deuote et cōpassiue q̄
hoc vinū dabāt ex deuotione: iudei q̄ ex nimia crudelitate mori
tale vinū datū p xp̄o et aliis duob⁹ cuȝ
eo crucifixis acceperūt sibi: sm qd dictuȝ
erat Amos.ij.c. Vinū dānatorū bibe-
bāt: et loco ei⁹ posuerūt acetū cū felle mi
xtū. c ¶ Et cū gustas. no. bi. Mar † mar.15.b
cus dic: Et nō accepit: q: nō accepit Lu.23.c
ad bibēdū: sȝ solū ad gustādū modicuȝ: Joh.19.d
vt sic ipleret in eo qd scriptū ē in Ps.
lxviij.c. Dederūt in escā meā fel: et in si-
ti mea potauerūt me aceto. d ¶ Post
q̄ crucifix. eū. Hic ponit militū cruci
figētiū cupiditas i h̄ q abstulerūt sibi ve
stimēta sua oia: cū tñ dānatis ad mortē
dimittat aliqd vestimētū ad carnis sue
opimentum. et h̄ est qd dr. e ¶ Diui-
serūt sibi vesti. ei⁹. in quattuor ptes:
sm q dr Joh. xix. q: q̄ttuor erāt milites
ipm crucifigētes. f ¶ Sortē mittē.
ista sors fuit missa sup tunicā dñi incon
sutilē q̄ erat facta q̄si reticulato ope. et † Ps.21.d
iō nō poterat bñ diuidi cum nō hēret ali
quā suturā. et iō miserūt sortes q̄s habe
ret eā integrā. g ¶ Vt adipleret qd
dictū ē p pphe. di. Diuiserūt si. etc.
sm Hiero. istud nō est de textu Mat-
thei: nec ē in antiq̄s libris: sȝ tñ ī euan
gelio iohānis. expositio tñ hui⁹ auctori- † mar.15.c
tat⁹ ptȝ ex dict⁹. h ¶ Et sedētes ser- Lu.23.c
uabāt eū. ne aliq̄s rapet euȝ de cruce Joh.19.d
anteq̄ esset mortu⁹. i ¶ Et iposuerūt alo magare
sup ca. ei⁹ etc. iste erat mod⁹ iudeoꝝ q quus
sup capita crucifixoꝝ ponebat cā ꝯdem
nationis ipoꝝ: ipe aūt accusat⁹ fuerat q † mar.15.c
sibi volebat vsurpare regnū iudeoꝝ vt
visū est. k ¶ Tūc crucifixi sunt cū
eo etc. Hic describit latronū societas. D
ad h̄ enī crucifixi sunt cū xp̄o ex intētiōe
iudeoꝝ vt xp̄s vt videret pnceps et ma
gister i malefact⁹ eoꝝ: sȝ ex intētiōe dei † mar.15.e
hoc pmittet⁹ factuȝ ē vt impleret qd de
xp̄o scriptū erat: Esa. liij. d. Et cum scele
ratis reputat⁹ est. l ¶ Pretereūtes
autē. Hic describit ipius xp̄i crucifixi
derisio: q: pmo fuit derisus a ptereunti
bus: hoc ē a vulgarib⁹ hoib⁹ circa locū
cruc ꝯcurrētib⁹/ dicētib⁹: m ¶ Vah.
interiectio ē insultātis seu deridentis.
Qui destruis tēpluȝ dei etc. impo-
nebāt enī sibi q hoc dixerat: sȝ hoc fal- † Lu.23.c
suȝ erat: vt visū ē ca. xxv. n ¶ Salua
temetipm. q.d. nō potes. ex q̄ ptȝ fal-
sitas tua. scdo fuit derisus a sacerdotib⁹
et hoc ē qd dr: o ¶ Silr et pn. sa. illu
dē. cū scri.i. legisperit⁹. p ¶ Et seni
orib⁹.i. iudicib⁹ ordinarijs. q ¶ Dicebāt: alios sal. fecit.
q.d. nō est verū: q: si posset facere talia saluaret semetipm.
r ¶ Si rex israel est. nō quicūq; sed messias pmissus in lege.
s ¶ Descēdat nūc de cruce. q: alij reges nō pñt talia face-
re. t ¶ Et credim⁹ ei. falsum dixerūt q: maiora fecit q̄n lazaꝝ
suscitauit: et q̄n p⁹ mortē de sepulchro surrexit et tñ nō crediderūt
ei. tertio fuit derisus a latronibus. et hoc est quod dicitur:
✱ Ad ipsum.
✱ b ¶ Et dederūt ei vi. bi. cū felle mixtū etc. h̄ mortalit Moraliter
faciūt q̄ mēbra ei⁹ amaritudīb⁹ affligūt. e ¶ Diuiserūt vesti.
etc. h̄ nequit attētāt q̄ ecclīas spoliāt. k ¶ Tūc crucifixi sūt
cū eo etc. Remigi⁹ p istos duos latrōes designāt oēs q̄ artio
ris vite ꝯtinētiā apphēdūt. q̄cūq; enī intētiōe placēdi deo h̄ fa
ciūt designāt p illū q̄ a dextr⁹ xp̄i crucifix⁹ ē. q̄ vō p appetitu lau
dis hūane. vl aliq̄ min⁹ digna itētioe. p illū q̄ a sinistris.
l ¶ Pretereūtes āt etc. Sic et mō q̄ viā ptergrediūt iusticie
nō cessant ipm blasphemare: n ¶ Si fili⁹ dei es. etc. Ra. Si
aūt tūc d cruce descēderet virtutē patiētie nō demōstraret: sȝ ex-
pectauit paululū. irrisionem sustinuit: et qui de cruce descēdere
n ✱ noluit de

E F struat. a ¶ Idipsum aūt. ⁊ latro. Prius vterqȝ blasphe
mauit: deinde visis signis vnus credidit. ita vterqȝ pplo deū
pri⁹ blasphemauit: sȝ alter signis territus penituit: ⁊ nūc iu
Luc.22.f deos arguit. Usitate dr: ⁊ rustici insultant mihi: si vnus hoc
facit. ita ⁊ hic. Lucas enī ait vnum fidelē dixisse: Memēto
mei do. dū ⁊c. ¶ Moralē scē crucis
Eph.3.d. figuram describit Paulus vbi ait: In
Ab † deo charitate radicati et fundati: vt possitē
cōprehēdere cū omnibus scīs: que sit
lōgitudo: latitudo: sublimitas et pfū
dum. Cognoscere etiā sup eminentem
sciētie charitatē xpī. In latitudiē qͥ p
† mar.15.c pe opa charitatis significat. In lōgitu
Luc. 23. f. dine pseuerātiā ɔuersatiōis scē vsqȝ
in finē. In altitudiē spem celestium p
mioꝝ. In pfūdo inscrutabilia iudicia
dei. Quādo ista gr̄a inter hoies veit:
⁊ hec coaptant sacramēto crucis: vt in
latitudiē accipiat trāsuersū lignū quo
extēdunt manus pꝑ operū significa
Mar.15.c tionē. In lōgitudine ab ipō vsqȝ i trā
vbi totū corpus erat significat psistere
.i. longanimit pmanere. In altitudie
ab ipso transuerso ligno sursū versus
vbi caput erat pꝑ spectanonē supno p
ne illa bona opa/ ...n eis pseuerantia
pꝑter bn̄ficia dei terrena ad tēporalia
facīda credat: sed pꝑter illud sempi
ternū qđ desup sperat fides q̄ p dilecti
onē operat. In pfundo autē pars illa
q̄ in terra abdita defossa latet: sȝ inde
cōsurgit omne illud qđ eminet: sic ex
† mar.15.c occulta dei volūtate vocat hō ad parti
Joh.19.f cipationē tāte gratie. ali⁹ sic: ali⁹ autē
sic: supereminētē vo sciētie charitatē
christi eā pfecto vbi pax illa ē que pcel
lit omnē intellectū. b ¶ A sexta aūt
hora. Hora sole a cētro mūdi recessu
† mar.15.c ro crucifigit dñs: qr pꝑ pctā morit: ⁊
adam post meridiē cū peccasset vocem
dñi audiuit: ⁊ ordo est rōnis: vt q̄ tpe
5 puaricanti ade clausit: eo tpe penitēti
latroni ianuā referet paradisi. Qȝ mar
cus ait hora tertia crucifixisse dñm. id
est vt iudeos q̄ se excusant magis cruci
fixisse ostendat linguis q̄ milites quo
rū manibus factū est q̄ hora tertia vt crucifigeret inclamaue
rūt: qn̄ enī crucifixus est: hora erat q̄si sexta. i. non adhuc ple
ne sexta. c ¶ Et circa horā no. ⁊c. Cū iclinata ē dies adve
sperā ⁊ tepefact⁹ est sol a feruore: passionē consummat: osten
dens se mori pꝑter pctā nr̄a q̄bus a diuina luce ⁊ dilectione
i hāc noctē cecidim⁹. Mane surrexit dñs docēs resuscitatos
in aīa se esse pducturū in lucē eterne felicitatis. d ¶ Eli eli
lāma. ⁊c. Quoꝝ suscipit naturā eorūdē plorat miseriā. In q̄
ostēdit q̄ntū ipsi flere debēt q̄ peccāt. Ne mireris verboꝝ hu
militatē: ⁊ q̄rimōias derelicti: cū formā serui sciēs scandalum
crucis videas. e ¶ Quidā aūt ⁊c. Nō oēs. forsitā roma
ni hebrei sermōis ignorātes pꝑprietatē: vel aliq̄ iudei christū
minorē helia reputātes vt ei⁹ auxiliū depcet. f ¶ Et conti
nuo cur. ⁊c. Quare acetū sit ei datū Johes ostendit dicēs:
Ps.68.e Sciēs iesus q̄ oia alia ɔsūmata sūt vt ⁊ hoc ipleret: Et i siti
mea potauerūt me aceto/ dicit: Sitio. Iudei erāt acetū dege
nerātes a vino patriarchaꝝ de pleno vase/ de iniq̄tate huius
seculi ipleti: cor habētes vt spongiā cauernosis ⁊ tortuosis la
tibulis fraudulētū vt spōgia. Spōgia herba ē vacua ⁊ cauer
nosa. Hisopus hūilis herba ⁊ purgās pect⁹: hūilitatē christi
significat. Spongiā ergo hisopo circūponūt: qr hūilitatē chri
sti circūdederūt: ⁊ se circūuenisse putauerūt. arundo significat
scripturā q̄ hoc facto iplebat. Imponūt ergo spōgiā arundi
ni. i. euētū rei pmisse pꝑphetie adiūgunt. g ¶ Sine: videa.
qr vocē dñi male itelligebāt: frustra helie expectabāt aduētū.
F Et ecce

Cōfidit in† deū: liberet eū nūc si
a vult: Dixit enī/ qr fili⁹ dei sū. Id a
¶ plurale p singulari.
ipm aūt ⁊ latrones qui crucifixi b
a ¶ cōpatiunt elemēta cōditori suo.
b erāt cū eo iproperabāt ei. A sextā c
¶ ne sol pendentē dñm videret vel ne impij sua fruerentur luce.
aūt hora tenebre facte sūt super d
¶ ne putetur cōsueta eclypsis p tres horas tenebre facte sunt.
vniuersā trā vsqȝ ad horā nonā e
c Et circa horā nonā clamauit ie f
a ¶ suscepte nature in primis parētib⁹ corrupte deplorat miseriā.
d sus voce magna/ dicens: Eli eli
lāma azabtani. h est: De⁹ me⁹/ †
a ¶ humana natura erat derelicta: sed non dei filius.
deus meus: vt q̄d dereliq̄sti me:
e Quidā aūt illic stātes ⁊ audien g
¶ ex eo q dixit eli.
f tes dicebāt: heliā vocat iste. † Et h
ɔtinuo currēs vn⁹ ex eis accē ptā
spōgiam impleuit aceto: ⁊ impo
suit arundini ⁊ dabat ei bibere.
g † Ceteri vo dicebāt: Sine: vide
amus an veniat helias liberans
a ¶ q̄d dixerit lucas agit: Pater in man⁹ tuas commēdo spūm meum.
eum. Jesus aūt iterū clāmans i

Nico.de lyra

* a ¶ Idipm. i. verba premissa. b ¶ Et latrones im
properabant ei. contrariū videt Luc. xxiij. f. vbi dicit q
vnus increpabat eū: alter aūt rogabat eū/ dicēs: Dñe memē
to mei dū veneris in regnū tuū. Dicēdū q Mathe⁹ loquit
fm illum moduȝ loq̄ndi q̄ societas dicit aliq̄d facere qn̄ vn⁹
de societate

de societate hoc facit. Uel aliter dicendū q vterqȝ iproperauit G
primo christo: sed alter videns postea patiētiā christi penituit
⁊ misericordiam petiit: ⁊ sic inuenit. c ¶ A sexta aūt hora.
Hic consequenter describitur ipsius christi crucifixi ⁊ derisi ex
piratio: vbi primo notatur perturbatio elemētorū quasi christo
morienti cōpatientium. Secūdo cōfes
sio assistentium/ ibi: Centurio aūt. Pri
ma in duas: qr primo describit ptrba
tio corpoꝝ supioꝝ. secūdo inferioꝝ/ ibi:
Et ecce velū. Circa primum dicit sic: A
sexta hora tene. fa. sūt ⁊c. Hiero. di
cit super istum locū q iste tenebre fuerūt
facte p retractionē radioꝝ solis diuina
virtute. Origenes aūt dicit q hoc factū
est p interpositionem nubium densarū.
Sed in hoc magis credēdū est Diony
sio q̄ dicit in epl̄a ad Polycarpū h fuis
se per interpositionē lune inter terram
⁊ solē: sicut fit in eclypsi solis: ⁊ ibidem
dicit q ipe hoc vidit: tunc existēs in egy
pto vbi est aeris puritas: qr rarissime
sunt ibi nubes ⁊ pluuie: pꝑter qđ talis
potuit tūc mag̃ ppēdere. vidit ḡ vt dit
lunā ab oriēte ascēdētē vsus meridiē
⁊ supponentē se soli. Hiero. aūt ⁊ Ori
genes n̄ loquūt de illa eclypsi asserēdo
q sic fuerit vt dictū: sed q potuit sic fie
ri. Ex dictis patet q illa eclypsis nō po Eclypsis tē
tuit naturalis esse sed miraculosa: ⁊ hoc pore passio
multiplicit. Primo qr luna erat q̄ntadecima: vt patuit ca. precedenti. ⁊ tūc luna nis xpi fuit
distat a sole p diametruȝ celi. Eclypsis miraculosa
aūt solis nō pōt fieri naturalit nisi tpe
cōiūctiōis sol ⁊ lune. pꝑ qđ dicit Diony
si⁹ q mirabat: qr n̄ erat tps cōueniēs ad
talē cōiūctionē. Scđȝ miraculū fuit. ibi
qr trāsacta eclypsi luna redijt ad oriētē:
ita q in vespe fuit in oriēte sole existēte
in occidente. ⁊ sic orbes eoꝝ sunt ad pri
stinū statū restituti. Tertiū miraculū fu
it ibi: qr pars orientalis solis primo fu
it obscurata ⁊ iteruȝ vltimo illuminata.
contrario aūt mō fit in eclypsi naturali.
d ¶ Sup vniuersā terrā. Hic accipi H
tur pars p toto: eclypsis enī solis non
potest esse vniuersalis: ⁊ pꝑter hoc qn̄
dicit super vniuersam terrā: intelligēdū est de terra iudee.
e ¶ Usqȝ ad ho. Ex q̄ patet q luna fuit immobilis sub sole p
tres horas. Et in hoc fuit q̄rtū miraculū illius eclypsis: qr i na
turali eclypsi lūa cōtinue mouet sub sole. f ¶ Et circa horā
nonā clamauit ⁊c. Eli eli lamma azabtani. El i hebreo Interpretatio
idem est quod deus: iota littera hebraica adiuncta facit signare istoꝝ nomi
cuȝ hoc meus: ⁊ ideo eli ideȝ est qđ de⁹ meus. lamma vna est di hebraicoꝝ:
ctio per se: ⁊ idem valet qđ quare in latino. azabtani non est ve Eli eli lam
ra littera: qr nō signat idem quod dereliquisti me: sed debet p ma azab tā
poni ibi quedam littera que vocat ayn: ⁊ sonat sicut. a. formatū
in gutture. vnde debet sic scribi azabtani: ⁊ tunc significat idē
qđ dereliquisti me. sed per ignorantiam scriptorum corrupta ē
est littera in latinis libris. Dicit aūt christus se derelictū a deo
patre: quia dimittebat eum in manibus occidentium.
g ¶ Quidā aūt illic stantes. s. milites ipsum custodientes
qui erant gētiles pꝑter qđ linguam hebraicam ignorabant. di
cebant: h ¶ Helia vocat iste. cetera patent vsqȝ ibi: i ¶ Je
sus autē iterum clamans voce magna emisit spiritū.
ex quo patet q illa vox nō fuit naturalis sȝ miraculosa: quia hō
magno cruciatu ⁊ lōgo afflict⁹: ⁊ ex tali afflictiōe morti sic proxi
mus non posset sic clamare virtute nature.
M Et ecce

* noluit d sepulchro resurrexit. c ¶ A sexta ⁊c. Orig. Sic Moraliter
moyse extēdēte man⁹ i celū facte sūt tenebre sup egyptios: sic ⁊
christo hora. vi. man⁹ extēdēte i cruce ad celū sup ppl̄m q̄ clama
uerat: crucifige eū. facte sūt tenebre: ⁊ oi lumīe priuati sunt in si
gnum futurarum tenebrarū q̄ apprehensure erāt iudaicā gētē.
† ¶ De⁹ me⁹/ de⁹ me⁹ vt q̄d dereliq̄. me. Glosa. Subtraxit
pꝑtectionē sȝ nō soluit vnionē. sic martyres in manibus carnifi
cū dereliquit: quos tamen charitate firmissima sibi iunxit.
i ¶ Jesus aūt iterū clamās vo. ma. emi. spi. ostēdēs ex
clamore supernaturali q ex maxima charitate tradidit nr̄e salu
* tis preciū

A B a ¶ Et ecce ve. te. &c. Ut arca testamenti et oia sacramenta legis q tegebant appareat: et ad gentes transeant. Josephus ait virtutes angelicas psides quondam templi tunc pariter conclamasse: transeamus de his sedibus. Velum qd dicebat exterius: qr tunc ex parte videmus. cu aut venerit qd pfectu e tunc velu interius dirumpetur. b ¶ Terra mo. e. oia elementa suu dnm crucifixu demonstrant: terra movet dnm suu pendente ferre non sustinens. c ¶ Petre. i. corda gentiliu: vel vaticinia pphaz q petre dicunt a petra xpo vt qcqd i eis duro legis velamine clausu erat: scissu pateret gentibus.

Mystice ¶ Mystice. Corda terrenoz p passione xpi comutant. Petre scisse sunt: qr duricia iudaica ex pte erat emollienda d ¶ Et monumenta. et tn aiz monumenta apta sunt no an surrexerunt q dns resurgeret vt esset pmogenitus ex multis fratribus. e ¶ Corpa sctoz. Hi credendi sunt cu dno ascendente sic ascendisse cu corpe. f ¶ In sctam ci. &c. Hierlm q scta dr, ppe templu et scta sctoz q nulla alia. g ¶ Centurio aut. Hi i scandalo crucis psitent filiu dei. Arrius i ecclia pdicat creatura quez ceci iudei nec tot miracul credunt. In centurione fides ecclesie designat: q velo celestiu mysterioz p morte dni reserato: iesu filiu dei tacente synagoga psirmat. h ¶ Mulieres mul. Matthe et Lucas dicunt maria magdalenam a longe stetisse. Johannes vo iuxta cruce: qr tanto intervallo aberat: vt et iuxta diceret: qr psto erat i psipectu eius: et longe cuparatioe turbe pioris. Possum etia dicere q ille q erat cu matre dni postq ea comendauit discipulo abire ceperant ia: vt a densitate turbe exuerent se: et cetera q facta sunt longius intuerent. i ¶ Ministrantes ei. Cosuetudinis hebraice erat vt mulieres de substantia sua pceptoribus suis ministraret: qd et dns accepit vt exemplu daret aplis. k ¶ Jacobi. Jacobus alphei i minor dr ad differentia iacobi q inte pmos aplos vocat est et electus a dno. l ¶ Ho dives. qr ad psidem nisi dives accedere no poterat: no q divitias comedet euagelista. Dicitur et decurio: qr fuit de ordie curie et officiu curie ministrabat: p h potuit hre facultate: p h q discipul hoc misterio dignus fuit. m ¶ Discipulus. Et si occultus: vitans prius inimicitias iudeoz: in h extremo officio nihil curat de illis.

1. Cor. 13. c

Rom. 8. f

Lu. 23. g

Joh. 19. f.

B ¶ In syndone

¶ nu aliud extorsit.

a voce magna emisit spm. Et ecce a
¶ in novu et vetus testamentu.
velu templi scissuz est i duas ptes
a ¶ ab initio mudi qn homo condit e vsq ad consummationem seculi.
b a summo vsq deorsum. Et terra b
c mota est: et petre scisse sunt: et mo c
¶ in typum future resurrectionis.
c numeta aperta sunt: et multa cor c
pora sanctoz q dormierant surre
¶ q ordie h et qn psiderandu e. a ¶ ad testimoniu dominice resurrectiois.
xerunt. Et exeuntes d monumentis f
f post resurrectione eius venerunt in g
¶ p antiquo noie vt mattheus publicanus
sancta civitatem: et apparuerunt h
¶ .i. idoneis. ¶ no oib: qr no general resurrectio.
g multis. Centurio aut et qui cu co i
¶ milites.
erant custodientes iesum viso terremotu et his que fiebant timuerunt valde dicentes: Vere filius k
h dei erat iste. Erant aute ibi mulie l
res multe a longe que secute erant m
l iesum a galilea ministrantes ei. n
a ¶ de qua dns eiecerat septe demonia.
Inter quas erat maria magda o
¶ soror matris domini. a ¶ minoris.
k lene et maria iacobi et ioseph ma p
¶ que regnu sais postulaverat filijs.
ter et mater filioz zebedei. Cuz q
l sero aut factu esset venit qda ho r
a ¶ ipa e ramatha helchane et samuel civitas
mo dives ab arimathia nomine t
m ioseph: qui et ipse discipulus erat v
¶ ecce ioseph dignum apud seculum.
iesu. Hic accessit ad pilatu et pe x
tijt corpus iesu. Tunc pilatus ius y
sit reddi corpus. Et accepto cor z a

C turio aute. Hic ponit assistentiu confessio. et pmo centurionis et sue societatis qui videntes signa predicta in morte xpi confessi sunt veritate sue divinitatis dicentes: k ¶ Vere filius dei erat iste. et p psequens eiusde nature cu eo. Scdo ponit confessio muliez devotaz que psitebant eu facto inquantum assistebant ipsi morienti: qd no audebant facere apli: qr solus iohannes legit ibi stetisse: et h e qd dr: l ¶ Erant aute ibi mulie. multe a longe. Contrariu videt Joh. xix. vbi dicit q stabant iuxta cruce. Dicendu q erant longe respectu militu xpm crucifigentiu et custodientiu: sz ppe erant respectu alioz astantiu: no erant eni ita longe qn possent eu loquente audire qn dixit matri sue: Mulier ecce filius tuus &c. m ¶ Que secute erant &c. ex devotioe qua habebant ad audiendu verbu eius. n ¶ Ministrantes ei. necessaria vite sue de facultatibus suis. iste eni erat mos iudeoz q necessaria vite administrabant doctoribus. o ¶ Inte qs erat maria magdalene: ic noiata a magdalo castello. p ¶ Et maria iacobi et ioseph ma. ista erat soror marie matris xpi. Et mater filioz zebedei. s. iacobi et iohannis. q ¶ Cu sero at factuz esset. Hic describit ipsius xpi mo. Tu devota tumulatio vbi duo ponunt: primu e sepelientiu devotio. scdm iudeoz malignantiu machinatio ibi: Altera aut die. Circa primu advertendu q lz mors xpi fuerit ignominiosa: vt patz ex pdictis. sepultura tn eius fuit nobilis et sumptuosa. cuius ratio est: qr passibilitate et hunanitate assumpsit xps ppt nostra redeptione. et io ipa completa i sua morte pdicta debuerunt cessare. et ea q seqbant quodamo ad gloria sue resurrectiois ptinere: vtruq autez fuerat pdictu p esaia pphaz d turpitudine mortis eius: Esa. liii. c. Tanq ovis ad occisione ducet &c. et seqt ibide: Cu sceleratis reputatus e. de nobilitate sepulture eius dr Esa. xi. c. Radix iesse q stat in signu pploz: ipm gentes depcabunt: et erit sepulchru eius gloriosu: h est q qd dr hic: Cu sero aute factuz esset. qr circa vesperam ferie sexte depositus est de cruce. r ¶ Venit qda ho dives. et ppter h potuit de facili accedere ad pilatu: et qr erat nobilis et vnus de curia: vt habet Luc. xxiii. s ¶ Ab arimathia. ista est civitas que. i. Reg. dr ramatha. de q fuit oriudus samuel. t ¶ Noie ioseph. nome aut eius exprimit qr erat ho famosus. v ¶ Qui et ipse disci erat iesu. occulte tn ne expelleret d synagoga: qr sz qd dr Joh. xii. f

a

† Mar. 15. d

Lu. 23. f

† Apo. 6. c

Joh. 19. f.

Divisio

† Mar. 15. d

Lu. 23. g

D

† Mar. 15. d

Lu. 22. g

Joh. 19. g

†De co. di. 1. c. psulto

Nico. de lyra

* a ¶ Ecce velu te. &c. Hic scdo declarat pturbatio elementoz inferioz: qr ad motu terre et aeris velu templi scissum e. Illud aut velu erat sm aliqs in introitu templi phibens aspectu eoz q erant intra templu. et ideo p talem scissionez declarata e ipletio veritatis i morte xpi q latebat i figuris veteris testamenti. Sm alios vo no fuit velu qd erat i introitu templi: sz velu qd erat intra templu inte sctm et sanctusctoz: et scissio eius idem significat qd prius dictu est. et hoc dicunt comunius doctores. d vtroq vo velo dictu fuit plenius Exo. xxvi. b ¶ Et tra mo. est. qsi nu potens sustinere mortem xpi. c ¶ Et petre scisse sunt. in signu huius q corda quatucuq dura deberent xpo morienti cupati. d ¶ Et monumenta apta sunt. ex terremotu ad denotandu q resurrectio xpi ppinqua erat et alioz cu ipso resurgentiu. e ¶ Et multa corpa sctoz qui dormierant surrexerunt. no tunc qn monumenta apta sunt. s. hora mortis xpi: sed postea qn resurrexit: qr cu eo surrexerunt tanq testes sue resurrectionis. et hoc est qd subdit: f ¶ Et exeuntes de monumentis post resurrectione eius. i. christi. g ¶ Venerunt i sancta civi. i. hierusale que dicebat sancta ppter templu divino cultui deputatu qd erat ibi. h ¶ Et apparuerunt multis. ad declaratione dominice resurrectiois. i ¶ Centurio aut.

ex pncipibus multi crediderunt i iesuz: sz ppt phariseos no psitebantur ne de synagoga eicerent. x ¶ Hic accessit ad pi. deposito eni timore: psidenter. y ¶ Petijt corpus iesu. ad sepeliendu honorifice. z ¶ Tunc pilatus ius. reddi cor. Tu quia ioseph erat ho valens et nobilis: ppt qd pilatus petitioni eius voluit acquiescere: Tu qr sciebat xpm crucifixu iniuste. a ¶ Et accepto corpe ioseph invol. &c. h est i panno lineo mudo: ppter qd corpus xpi no consecrat in altari super pannu sericum sz lineu: qr corpus christi in sepulchro tali panno fuerat involutum.

* Et posuit

Moraliter * a ¶ Ecce velu &c. dei templu e fidelis aia. i. Cor. iii. d. Templu dei sctm e qd estis vos. Cuius velu scidit qn velame hypocrisis dissipat tra movet: qn terrenu desideriu i amore celestiu comutat. et petre scindunt qn duricia cordis p pietatem emollit. et mortui resurgunt qn somnus pigricie ad boni opis exercitiu excitat. q ¶ Cu sero &c. Seqt: Et petijt cor. ie. Ille corpus iesu postulat q p digna receptioe eucharistie deu suppliciter exorat. et involuit syndone muda: qn recipit mente pura: et posuit i monumento novo. i. in corde p graz renovato. et advolvit saxu magnu ad ostiu qn ponit diligens obstaculu 9 pcti recidivu. et mulieres sedent contra sepulchru: cu aie devote psiderant passionis xpi mysteriu.

 * Altera aut

Mystice a ¶ In syn. mū. Mystice Syndone mūda iesū inuoluit q̄ pura mēte eū suscipit. Hinc etiā mos ecclie habet vt sacrificiū altaris non serico: nō pāno tincto: sed puro lineo celebretur. b ¶ In monu. &c. q2 si in monumēto vbi alius positus eēt poneret: aliꝰ fortasse resurrexisse fingeret. In petra: ne si ex multis lapidibus edificatū esset: suffossis tumuli fundamētis ablatus furto diceretur. c ¶ Erant aūt ibi. Aliis notis iesu ad sua redeuntibꝰ sole mulieres q̄ artius amabāt obsequiū funeris inspiciebant: expectātes qd̄ ꝓmiserat iesus. & ideo prie resurrectionē vident.

De con. dist. 1. c. consulto.

d ¶ Post parasceuen. Parasceue. i. p̄paratio: hoc noie dicit sexta sabbati. i. in qua p̄parabant necessaria sabbato: vt de māna dictū est: sexta die colligetis duplū: q2 sexta die hō factus est: & in septima requieuit dn̄s. Jō sexta die iesus ꝓ hoie moritur: vn̄ & dixit: Cōsummatū est. i. sexta die ꝓ redēptiōe mūdi opus expletū est: & i sabbato q̄euit in sepulchro. Ita & nos in hac sexta etate ꝓ dn̄o pati debemꝰ: & in septima (q̄ est mortuorū) in secreta pace q̄escere: donec octaua resurrectiōis veniat. In Gen. vii. dies vesperam hr̄e n̄ legit: q2 in illo seculo req̄es aīa & nullo merore cōsumit: sed gaudio future resurrectiōis auget. Nostr̄ pascha ē immolatio christi. i. parasceue. i. p̄paratio eiꝰ ab hora captiōis. e ¶ Post tres di. A pte totū: ps sexti diei q̄ crucifixꝰ est cū sua nocte ꝓ vno die. Sabbatū integere. Terti dies a pte pria. i. noctē totꝰ cū suo diurno: & sic ē triduum. f ¶ Muniérūt se. &c. Diligētia eoꝝ nr̄e ꝓfuit fidei. Nā q̄nto amplius seruabat: tanto magis virtus resurrectionis ostēditur.

Exo. 16. b. Gen. 2. a. Mar. 15. d Joh. 19. f. Gen. 3. a.

Mar. 16. a Luc. 24. a Joh. 20. a V Espe aūt Ca. XXVIII &c. Marcꝰ ait: Valde mane. i. q̄ discordat a Luca & Johāne. Matthēꝰ a pria pte noctis. i. a vespa noctē significat: cuiꝰ fine venerunt ad monumētū. Jō autē sic noiat: q2 ab eo tpe licebat facere qd̄ vellēt trāsacto sabbato. Vespere aūt sabbati. i. nocte diei sabbati. Vespe q̄dē ceperūt venire. i. aromata p̄parare: s3 lucescēte mane puenerūt: qd̄ matthēꝰ cū breuitatis ponit obscuriꝰ. aliq aptiꝰ. Vespe solet tenebrescere. s3 mystice dicit lucere ꝓ gl̄ia resurrectiōis. Hucusq3 diē nox p̄cedere dicebat: nunc ordo mutat & nox q̄ resurrexit. diei q̄ se ostēdit adiūcta est. Cōgrue priꝰ diem nox seq̄bat: q2 hō a luce in tenebras ceciderat. Nūc dies sequit noctē: q2 post resurrectionem a pctīs ad vitā reducimur. Vespere. i. nocte q̄ lucescit. i. q̄ terminat luce: qd̄ nō prima ps noctis ē: s3 extrema ps noctꝭ ē diluculū q̄ venerūt. ¶ Hic ro. Q2 diuersa tpa istarū mulierū i euāgeliis describunt: nō mēdacij signū ē: s3 sedule visitatiōis officiū. dū crebro abeūt & recurrūt: & nō patiunt a sepulchro dn̄i diu abesse vel lōgiꝰ.

Mar. 16. c Mar. 16. a Luc. 24. a Joh. 20. a.

Sepulto dn̄o q̄diu licuit eis opari. i. vsq3 ad occasū solis vnguēta parabāt: & q2 p̄ angustia tpis opꝰ explere non potuerūt trāsacto sabbato. i. occidēte sole vbi licētia operādi rediit emerunt aromata. Et quia nocte preoccupante sepulchrum adire non potuerunt mane adeunt. b ¶ Maria magdalena & alte. ma. due vniꝰ noīs & deuotiōis mlieres: duas significāt plebes pari ꝺuotiōe xp̄i passionē & resurrectionē āplecātes.

¶ malorꝭ meriti apud deū.

a pore ioseph inuoluit illud in syn-
a ¶ i simplici sepultura ꝺsii cōdēnat ambitio diuitū: q̄ nec mortui diuitiis carent.
b done munda: & posuit illō i mō a
numēto suo nouo: qd̄ exciderat b c
a ¶ vt nō posset agiri sepulchꝝ sine auxilio multorum.
in petra. Et adūoluit saxum ma d
gnum ad ostium monumenti: & e
c abijt. Erāt aūt ibi maria magda f
lene & altera maria sedētes ꝯtra
d sepulchrū. Altera aūt die q̄ ē pꝰ g
¶ preparationem pasche.
parasceuē: ꝯuenerūt p̄ncipes sa h
cerdotū & pharisei ad pilatū di-
¶ nō sufficit sceliꝰ mortis: nisi post mortē famā eiꝰ lacerēt. ¶ qd̄ erāt ꝺn̄o imponēt.
cētes: Dn̄e, recordati sumꝰ q2 sē
ductor ille dixit, adhuc viuens:
e pꝰ tres dies resurgā. Jube ērgo †
custodiri sepulchꝝ vsq3 i diē ter
tiū: ne forte veniāt discipli eiꝰ &
furēt eū, & dicāt plebi: surrexit a
a ¶ ignorāter verū dicūt: q2 prior ē cōtēptꝰ penitētie q̄ error ignorātie.
mortuis: & erit nouissimus error †
a ¶ q̄si diceret: sufficit vobis ꝙ i nece cōsensi innocentis vobiscum ꝑmaneat error.
peior priore. Ait illꝭ pilatꝰ: Hā i
betis custodiā. † Ite custodite sicē
¶ q̄to diligētiꝰ seruat tātomagis virtꝰ resurrectionis ostenditur.
f scitis: Jlli aūt abeūtes muniērūt se k
pulchꝝ signātes lapidē cū custo- l
g V Es- dibꝰ XXVIII m
pere autē sabbati q̄
¶ qū primū licuit operari.
h lucescit in prima sab n
bati, venit maria ma o
gdalene et altera maria videre

¶ Terremo

Nico. de lyra

a ¶ Et posuit illud in monumēto suo. qd̄ erat sumptuose factū. b ¶ Nouo. q2 si aliqs fuisset ibi ante sepultus: calumniari posset a iudeis ꝙ ille surrexisset & nō christus. c ¶ Qd̄ exciderat in petra. eadē rōne factū ē hoc ne si christus fuisset sepultꝰ in terra. diceret a iudeis ꝙ discipuli rapuissent corpꝰ eiꝰ fodiētes i terra desubtus ꝑ viā subterraneam.

Et aduoluit

d ¶ Et aduoluit saxū magnū. quod nō posset de facili amoueri ne aliqs veniēs posset rapere corpꝰ christi. e ¶ Ad ostium monumēti. monumētū illud factū erat ad modū cuiusdā domuncule in cuius medio erat sepulchrū: & in domūcula erat quoddā ostiolū ad habēdū illuc igressū. f ¶ Erāt aūt ibi maria mag. assistentes sepelientibꝰ christū ex deuotiōe ad vidēdū q̄liter possēt reuerti ad ipm inungendū. g ¶ Altera aūt. Hic pōnit iudeoꝝ machīatio: q2 impetrauerūt custodiri sepulchrū ne discipuli christi raperent corpus eiꝰ & diuulgarēt eū resurrexisse: sed q2 nō ē cōsiliū ꝯ dn̄m: vt dr̄ Prouerb. xxi. d. iō factū iudeoꝝ magꝭ fecit ad oppositū. s. ad certitudinē dn̄ice resurrectiōis: q2 ab ipis custodibꝰ testificata est: vt habet sequētia. & hoc est magnū sc3 habere testimoniū ab aduersariis. dicit ergo: Altera die q̄ est post para. i. sabbato: q2 feria sexta in q̄ passus est christꝰ dicta est parasceues. i. p̄paratio: q2 illa die p̄parabant cibaria ꝓ sequēti die. In crastino igit dn̄ice passiōis. h ¶ Conuenerūt principes sacerdotū &c. & patet vsq3 ibi: i ¶ Ait illꝭ pila. &c. i. cōcedo ꝙ accipiatis milites ad custodiēdū eū3 ꝓ volūtate vr̄a. k ¶ Jlli aūt abeū. &c. militibus armatis. l ¶ Signātes lapidē. sigillo suo ne aliqs possit ingredi sine scitu eoꝝ.

Moraliter

✱ g ¶ Altera aūt die. Sequit: † Jube ergo custodiri se. &c. Notādum ꝙ volentes impedire diuinam prouidētiā ꝯ suam intentionē ꝓmouēt illā. Sicut fratres ioseph vendiderūt ipsū ne adorarent eū: & per hoc compulsi sūt eum adorare sm̄ ordinem prouidentie diuine. sic principes iudeorum volētes impedire celebritatem nominis christi fuerunt valde diligētes de custodia sepulchri: & per hoc celebrata est fama de veritate sue resurrectionis: & per consequēs sui nominis. † ¶ Et erit nouissi. er. &c. veritatē ignorant dixerūt: sicut & cayphas. nā error eoꝝ q̄ milites pecūia corrūperūt vt furatū corpꝰ christi mētirent: peior fuit errore q̄ petiuerūt custodiā sepulchri ne discipuli corpus christi furarent.

Diuisio

V Espe aūt. Ca. XXVIII Pꝰ q̄ euāgelista descripsit xp̄i passionē & sepulturā. hic consequēter describit ipsiꝰ resurrectionē. & prio describit dn̄ice resurrectiōis manifestatio. Scdo ipiꝰ mānifestate diuulgatio, ibi: Undecī aūt. Pria in tres: q2 p̄mo manifestata ē resurrectio ꝑ descēdentē angelū. secundo per apparētē dominum, ibi: Et exierūt. tertio ꝑ testimoniū militū custodiētiū, ibi: Que cū abissent. Circa primum tria notantur. mulierum deuotio, ibi: Vespere autē. angeli apparatio, ibi: Et ecce terremotus. & resurrectiōis manifestatio, ibi: Scio eni. Ad euidētiā p̄mi cōsiderādū ꝙ denominatio fit a nobiliori, ideo apud iudeos omnes dies hebdomade denominabantur a sabbato: ita ꝙ dies imediate sequēs sabbatū dicebat prima sabbati. i. primo a sabbato: alia secunda sabbati. & sic ꝺsir. Ab illa autē hora q̄ christus fuerat sepultus non poterūt mulieres emere aromata ad inungēdum christum vsq3 ad vesperam diei sequentis: quia solennitas sabbati incepta erat ab hora sepulture. in qua non licebat aliquid emere vsq3 ad vesperam sequentis diei. s. sabbati. & tunc. s. vespere sabbati emerūt aromata & preparauerunt se ad veniendum: non tn̄ venerunt proter noctem de ꝓximo imminentē: sed in mane sequenti venerunt in prima hora diei sequentis. que dicebatur p̄ma sabbati. Sic ḡ cōstruēda ē lr̄a: Vespe autē sabbati q̄. s. vespa. n ¶ Lucescit i pria sab. i. incipit illucescere i principio diei sequētis. o ¶ Venit maria &c. ꝓmittit aūt ibi vespe aūt sabbati: nō q2 illa hora venerūt ad monumentū: vt dictum est. s3 q2 tūc se p̄parauerūt ad veniendū videre sepulchrum. i. &

Aliter pos

A ꝶ a ¶ Terremotus .sicut in passiōe ⁊ i resurrectiōe fit mot⁹ terre: significat aūt corda terrenoꝝ p fidē passionis ⁊ resurre ctiōis ad penitētiā mouenda. b ¶ Reuoluit ad la. Clau/ so potuit exire sepulchro q̄ clauso nat⁹ est virginis vtero. Re uolutio lapidis significat reserationē sacramētoꝝ xp̄i: q̄ velo lře tegebāt: q̄ ablato resurrectio: mor tis abolitio: vita eterna cepit toto orbe p̄dicari. c ¶ Sedebat. Regnantē indicās qui in natiuitate stando bella/ turū significauerat. Sup lapidē q̄ mo numentū claudebat: vt claustra infer/
mar.16.a noꝝ superata doceret. Marcus dicit. Introeuntes mulieres in monumētū iuuenē vidisse in dextris coopertū sto/ la cādida: qđ pōt mouere: nisi itelliga mus vel mattheū tacuisse de illo ange lo quē intrātes viderūt. vel marcū d il lo quē foris sup lapidē viderūt vt du/ os viderint: ⁊ vt a duobus singulatim eadē audierint. Aut certe intrātes in monumētū: h in aliq̄ septa macerie de bem⁹ accipe: q2 locū tūc fuisse munitū credibile est. s. in aliq̄ spacio añ petrā: q̄ excisa loc⁹ fact⁹ ē sepulture vt ipm vi derint i eodē spacio sedentē a dextris: quē dicit matthe⁹ sedentē sup lapidē. d ¶ Sicut fulgur. In cādore vestē significat blādū iustis: in terrore fulgu ris significat terribilē futuꝝ reprobis. e ¶ Nolite timere. Que vros cōci/ ues videt'. illi timeāt q̄ ad coꝝ societa/ tē nō ptinēt. f ¶ Et cito eūtes. Nec cōcessuꝫ ē vobis h gaudiū occulto cor/ dis tenere: sꝫ silr amātib⁹ pandere. g ¶ Et ecce pce. q2 iā a morte ad vi/ tā trāsmigrauerat: cui⁹ resurrectionis glīam post leti videbim⁹: si mō a vitiis ap̄ virtutes trāsmigram⁹: Exierūt cito currētes nūciare. Lucas idē dicit: Re
Luc. 24.c gresse nūciauerūt oīa illis. xi. ⁊ ceteris
mar.16.b omnib⁹. Sꝫ marc⁹ ait: fugerūt exeun/ tes. Inuaserat eñ eos timor: ⁊ nemi/ ni quicq̄ dixerūt. Nemini. s. nō aploꝝ sꝫ angeloꝝ quib⁹ nō fuerūt ause aliq̄d rñdere. Uel certe ip̄is custodib⁹ q̄s ia cētes viderūt. h ¶ Cū timo. ⁊ gau. Duplex ē affectus i eis: timoris ⁊ gau dij. Alter de magnitudie miraculi: alē
B ex desiderio resurgētis: ⁊ vtrūq̄ gra/ dū femineū ↄcitabat. i ¶ Ecce iesus occur. il. di. Sic omnib⁹ iter virtutū inchoantib⁹ adiuuando occurrit xp̄s. k ¶ Et tenuerūt. Sup⁹ dictū ē clau/ so exisse monumēto: vt imortale corp⁹ itelligeres: Hic tenēt pedes vt verā carnē cōprobes. Et q2 tāta visiōe tremebāt pri mū pellit timor: Nolite timere. vt mēte placida possint audi/ re que dicunt. Iste tenēt pedes q̄ adorāt resuscitatū: sed illa q̄ nesciebat ad hec resurrexisse filiū dei audit merito: noli me
Joh.20.c tāgere: nōdū eni ascēdi ad patrē meū. l ¶ Nūciate. vt mu lier mortifera serpētis vba narrauit: ita mō vba viuificator': vt a q̄ tunc mors mō ab ea vita. m ¶ Fratrib⁹ meis. Añ etiā seruos vocauit: mō fratres: vt ⁊ post resurrectionē eādē hūanitatē resūpsisse: ⁊ illos idē sperare doceat. n ¶ Ut eāt in gali. Nō tñ ibi solum neq̄ ibi primū visus ē a discipulis. Lucas eni ⁊ Johānes satis a pte dicūt ip̄o die resurrectionis dñm visum esse in hierlm: p̄mo marie magdalene: q̄ñ dictū ē ei: Noli me tangere. Deinde eidē ⁊ alij marie currētib⁹ nun
Joh.20.d ciare aplis: q̄ñ ⁊ pedes ei⁹ tenuerūt. visus ē etiā ip̄o die duo
Lu.24.b bus discipulis in via. Uisus ē etiā ⁊ petro. Quod quō factū sit euāgelista nō declarat. Uisus est etiā ⁊ discipulis simul cū loquerent reuersis illis qui cognouerunt eū in fractione pa/
Joh.20.c nis: q̄ñ stās i medio eoꝝ dixit: Pax vobis. Tamē specialiter matthe⁹ ⁊ marc⁹ scribūt dixisse angelū vł ip̄m dñm q in gali/
Mystice lea videdus eēt. ¶ Mystice q̄dē: q2 galilea dr̄ trāsmigratio. ꝶ Precedet

a sepulchꝝ. Et ecce tremot⁹ fact⁹ a
¶ prebens obsequiū dño suo.
est magn⁹. Angel⁹ eni dñi descē b
a ¶ nō vt egressuro ianuas aptaret sed vt e/ gressum eius panderet. iam factum.
b dit d celo: ⁊ accedēs reuoluit la/ c
c pidē ⁊ sedebat sup eū. Erat aūt d
¶ ip̄o habitu terribilē futuꝝ reprobis ⁊ blā
d aspect⁹ ei⁹ sicut fulgur: ⁊ vestimē e
dū significat iustis. ¶ q2 terribilē impijs.
ta ei⁹ sicut nix. Pre timore autē f
eius exterriti sunt custodes: ⁊ fa
¶ q2 viuū viuere desp̄abāt. ¶ q2 blād⁹ iustis
cti sūt velut mortui. Rñdēs au
e tē angelus dixit mulierib⁹: † No
lite timere vos. Scio enim q ie/ g
¶ q2 multi h noīe dicebāt: discernit q̄ cru. ē
sum q̄ crucifix⁹ est q̄ritis: non est h i
¶ p p̄ñtiā carnis. ¶ ipossibile est nō fieri q̄
hic: Surrexit eni sicut dixit. Ue k
dixit. ¶ et si verbis nō creditis.
nite ⁊ videte locū vbi posit⁹ erat l
f dñs. Et cito eūtes dicite discipu †
g lis eius quia surrexit: ⁊ ecce pre m
cedet vos in galileā: Ibi eū vi/ †
debitis/ecce p̄dixi vob. † Et exie/ n
h rūt cito de monumēto cū timore o
⁊ gaudio magno currētes nūcia p q
¶ quia sic intente
i re discipulis ei⁹. Et ecce iesus oc/ r
a ¶ vt maledictū eue i mulierib⁹ solueret.
currit illis dicēs: Auete. Ille aūt s
k accesserūt ⁊ tenuerunt pedes ei⁹
et adorauerūt eū. Tunc ait illis x
l iesus: Nolite timere. Ite nuncia y
m n te fratrib⁹ meis vt eant i galileā:

Nico.de lyra

ꝶ liter possent ingredi ad vngendū xp̄m. a ¶ Et ecce ter remo. Hic describit angelica apparitio: nō ad h q angelus pparet exitum

pparet exitū de sepulchro dño resurgēti: q2 xp̄s exiit clauso se C pulchro sic intrauit ad discipulos ianuis clausis: sꝫ vt ostēderet sepulchrū vacuū ⁊ resurrexisse dñm. h est q̄ qđ dr̄: Et ecce tre/ mot⁹ fact⁹ est magn⁹. cui⁹ causa subdit: b ¶ Angel⁹ aūt dñi descēdit de celo. i. virtute eius factus est ille terremot⁹. q2 corporalia obediūt angelis ad nutū q̄tū ad motū localē. c ¶ Et accedēs re. la. vt ostēderet xp̄i resurrectionē cōple tā. d ¶ Erat aūt aspe. ei⁹ sicut ful. ad incutiēdū terrorē custodib⁹. e ¶ Ue stimētū ei⁹ sicut nix. ad dādū ↄsola/ tionē mulierib⁹. xp̄t qđ subdit: f ¶ Pre timore aūt ei⁹ exterri. sunt cu. ⁊c. ⁊ illud qđ seq̄t: Rñdēs aūt angel⁹ dixit mulierib⁹: nolite timere ⁊c. g ¶ Scio eni. Hic ponit dñice resur/ rectiōis māifestatio: q̄ q̄dē resurrectio p̄mo māifestat mulierib⁹ ip̄m deuote q̄/ rentib⁹. ⁊ h ē qđ dr̄: Scio eni q iesū q̄ crucifixus ē. h addit ad differētiā alioꝝ: q2 multi erant q̄ vocabant noīe ie su. h ¶ Queritis. in sepulchro sic mor tuū. i ¶ Nō est hic: surre. eni sicut dixit. h aūt addidit angelus: vt reduce
ret ad memoriā vba xp̄i dicta añ passio † mar. 16.b
nē suā: vt sic magis crederēt resurrectio Lu.24.a.
nē ei⁹ factā. k ¶ Uenite ⁊ videte lo. vacuū. s. l ¶ Ubi posit⁹ erat. et pꝫ lra. Seq̄t: m ¶ Precedet vos i ga li. ibi eū vi. nō solū i btitudine: sꝫ in ꝓ pinq̄ tpe ⁊ ꝓpinq̄ regione añq̄ ascen/ dat i celū. n ¶ Et exierūt. Hic poni tur māifestatio dñice resurrectiōis per ip̄m dñm apparētē mulieribus de sepul chro reuertētib⁹: ⁊ h ē qđ dr̄: Exierūt cito. ad denunciandū bonos rumores xp̄i discipulis. o ¶ Cū timore. ex in/ solita angeli visiōe. p ¶ Et gaudio
magno. ex xp̄i resurrectiōe. q ¶ Cur † mar.16.b
rētes nūci. discipulis: Mar. xvi. dici Lu.24.a
tur q fugierūt de monumēto timentes ⁊ nemini q̄cq̄ dixerūt. Dicēdū q vbū marci intelligendū ē de militib⁹ qui ia/ cebāt p timore sicut mortui: ⁊ nemini illo rū mulieres aliq̄d dixerūt: sꝫ vba angeli cū eis loquētis aplis dixerūt: r ¶ Et ecce ie. oc. reuertētib⁹. s. de monumē
to aplisq̄ venirēt ad aplos. s ¶ Di/ D
cēs: Auete. verbū est cōsolatoriū. t ¶ Ille aūt access. ⁊ tenue. pedes ei⁹. ex deuotiōe. v ¶ Et adorauerūt eū. adoratiōe latrie. x ¶ Tūc ait il/ lis: nolite timere. hoc dicit ad earū pfectā ↄsolationē: q2 timor q̄ iuaserat eas ex aspectu angeli: ad/ huc nō totalit' recesserat ab eis. y ¶ Ite ⁊ nūciate ⁊c. disci/ pulos suos vocat fratres eos amicabilius nominās solito: vt se/ curi⁹ accedāt ad eū ⁊ nō timeāt accedere. xp̄t h q reliq̄rāt eū in ꝶ sua captiōe.

Moraliter. a ¶ Et ecce tremo. ⁊c. Bed. Qz terremot⁹ re surgēte dño sic ⁊ ip̄o moriēte i cruce fact⁹ ē magnus: significat terrena pri⁹ corda p fidē passiōis ac resurrectiōis ei⁹ ad pniaꝫ cō cutiēdo salubri pauore cōmota. b ¶ Angel⁹ eni dñi descē. de celo. Angel⁹ iste significat bonū p̄latū. d q̄ dr̄ Malach. ii. b. Angel⁹ dñi exercituū ē q̄ descēdit de altitudie ↄtēplatiōis di uine. ꝓpter reuelationem necessitat' fraterne. c ¶ Reuoluit lapi. impedimētū tollēs accedēdi ad xp̄i monumētū: q2 monet mētes subditoꝝ ad ↄsiderationē mortis xp̄i p cōpassionē et re/ surrectiōis ei⁹ p celestiū amorē. e ¶ Aspect⁹ ei⁹ sicut ful. nā obstinatos terret. e ¶ Et vestimētū ei⁹ sicut nix. q2 pe nitētes demulcet in signū huī⁹ subdit: f ¶ Pre timore aūt ei⁹ exterriti sunt custo. ⁊ mulierib⁹ dixit: Nolite timere vos. Uenite ⁊ videte locū. ⁊c. p diligentē meditationē p̄dicto/ rū. † ¶ Et cito eūtes. i. alios inducētes ad sīle bonum. m ¶ Precedet vos i gali. ⁊c. q̄ trāsmigratio interp̄tat quia xp̄s trāsmigrās ad celestia p̄cessit ad p̄parandū elect' suis loca. † ¶ Ibi eum videbitis. facie ad faciem in gloria. r ¶ Et ecce ie. occur. il. Ra. Per h ostēdit oīb⁹ iter virtutū inchoātib⁹ vt ad salutē ꝑpetuā ꝑuenire queāt adiuuādo se occurrere.

C B Precedet ergo vos in galileā.i. grā dei trāsmigratura a iu/
deis ad gētes p̄cedet vos viā in cordib' eoꝝ p̄parando: ⁊ ibi
videbitis eū.i.mēbra ei' ⁊ viuū corp' ei' ibi inuenietis. Vl
galilea dr̄ reuelatio: nō i forma serui sed in ea in qua patri est
1.Joh.3.a. equalis. Illic nos p̄cessit: cū similes ei erimus. ibi Videbim'
eū sicut est. Et hec est beata reuelatio
vel trāsmigratio de isto seculo ad eter
nitatē. a ¶ Pecuniam co. Hiero.
Qui reb' ecclie abutunt in alijs reb'
quib' suā expleāt volūtatē: similes sūt
scribarū ⁊ phariseoꝝ ⁊ sacerdotū redi
mentiū mendaciū ⁊ sanguinē saluato/
ris. b ¶ Furati sunt eū no.dor.
Aug'. Si dormierūt quō viderūt: si n̄
viderūt quō testes esse potuerūt? Aua
ricia q̄ captiuauit discipulū comitē dn̄i
decepit ⁊ milites custodes sepulchri: ⁊
sic iudeos seduxit. vn̄ sb̄dit: Et diuul
ga.est ⁊c. c ¶ Abierūt ⁊c. A hie/
rusalē i ga. In mōtē: q: corp' de cōmu
ni t̄ra susceptū iā sup oia terrena erat
eleuatū. Et monet nos vt si eū videre
volum': ad supna de īfimis eleuemur.
1.Cor.15.c Precessit xp̄s p̄mitie dormiētiū: sequūt
alij i suo ordie: ⁊ vidētes eū adorāt. i. si
ne fine laudāt. d ¶ Quidā aūt. Du
Luc. 24.f. bitauerūt vt Lucas ait: existimātes se
sp̄m videre quē moriendo tradidit.
e ¶ Et accedēs ⁊c. Et pius magister
⁊ illos ad fidē cōfortat: ⁊ dubios ad fi/
dem vocat: intimans ad quātā puene/
rit gl'iaz. f ¶ Data ē ⁊c. Hoc n̄ de co
eterna patris diuinitate: sꝫ de assūpta
dicit hūanitate: i q̄ minor angel: i q̄ eū
Heb.2.c gl'ia ⁊ honore coronat' ē ⁊ omnib' sup/
posit'. g ¶ Euntes ⁊c. q: iā in luce
venit qd̄ hactenꝰ q̄busdā de causis du
biū hoib' fuerat. h ¶ Docete. Cōgru
us ordo. Primo eni doceād' ē auditor.
Deinde fidei sacramētis imbuendus:
tūc ad seruāda mādata istruēd'. Quis
nisi prius aīa fidem recipiat: nō est dī/
dus baptismus: nec valet mundari: si
post non insistat bonis operibus.

Nico.de lyra B Et ecce

F est sua captione. a ¶ Que cum ab/
ijssent. Hic declarat resurrectio chri/
sti p testimoniū custodū. q̄ vidicit hic
b ¶ Venerūt in ciuitatē. de sepul/
chro christi: qd̄ erat aliquātulum extra
hierl'm: vt dr̄ Johā.xix. c ¶ Et nūci.
prin.sa. a q̄b' erāt positi ad custodiē/
dum sepulchrū christi. d ¶ Oia q̄ fa
cta fuerāt. s. xp̄i resurrectionē: ⁊ ange
li terribilē apparitionē. e ¶ Et con
gregati cū seniorib' ⁊c. istud mēda
ciū militū emerunt care: quod adhuc te
net iudeos in errore, vn̄ sequit postea: f ¶ Et diuulgatū
⁊c. tanq̄ veꝝ qd̄ tn̄ erat falsū apud iudeos vsqꝫ in hodiernū
diē. g ¶ Vndeci aūt disci. Hic ponit resurrectionis ma
nifestate diuulgatio. ⁊ primo q̄tū ad christi discipulos. secun
do q̄tū ad oēs p̄plos/ibi: Euntes ergo. In p̄ria ergo pte
dicit sic: Vndeci autē d.sci. q: iudas erat mortuus. vt vi/
sum est ca.p̄ce. h ¶ Abierūt in galileā ⁊c. s̄m mādatum
christi ⁊ angeli. i ¶ In mōtē. s. thabor in q̄ trāsfigurat' fu
it corā iacob petro ⁊ iohāne: vt habitū est. s̄.ca.xvij. vbi enim
paucis ostēderat gl'iam sue resurrectiōis: vt ibidē dictū est. ⁊
ideo ibi resurrectionē cōpletā manifestauit oib' discipulis su
is. vn̄ p̄babiliter creditur q illa fuit manifestatio de qua scri
bit ap̄s.j. Cor.xv.a. Deinde visus ē plus q̄ quīgetis fratri
bus simul. hic tn̄ nō exprimunt nisi vndecim ap̄li q erāt prin/
cipales christi discipli: prius tn̄ visus ē septies p̄sonis specialr
b'. Primo marie magdalene manēti iuxta sepulchrū alijs re/
cedētib': vt dr̄ Joh.xx. et. Mar.xvi. Secūdo ipsi marie mag/
dalene cū alijs mulierib' a sepulchro reuertētib'. q: postq̄ vi
derat christum secuta est alias ⁊ inuenit eas in itinere. ⁊ tūc
apparuit eis christ': Tertio Petro s̄m qd̄ habet Luc. vltio
licet non

¶ non in iudea sed in gentibus.
ibi me v.debūt. Que cū abijssēt: a
ecce qdā de custodib' venerūt i b
a ¶ indocta simplicitas fatetur veritatē.
ciuitatē ⁊ nūciauerūt principib' c
¶ miracula que viderunt.
sacerdotū oia q̄ fcā fuerāt. Et cō d e
¶ astuta duplicitas modū q̄rit quō astruat falsitatem.
gregati cū seniorib' cōcilio acce
¶ de tēplo acceptā. sicut p̄ri'. xxx. argēteos
a pto pecuniā copiosā dederūt mi/
litib' dicētes: Dicite q: discipli
b ei' nocte venerūt: ⁊ furati sūt eū
¶ furtim cum sublatum.
nobis dormiētib'. Et si h audi
a ¶ ne q̄cq̄ a vobis exigat.
tū fuerit a p̄side/nos suādebim'
¶ absq̄ periculo.
ei: ⁊ securos vos faciem'. At illi
accepta pecūia/fecerūt sicͭ erant
a ¶ error empti mēdacij perseuerat ne i christum credant.
edocti. Et diuulgatū est verbuꝫ f
istud apud iudeos vsq̄ i hodier
c nū diē. Vndeci āt discipli abie g h
rūt i galileā i mōtē vbi cōstitue/ i
¶ credētes se ante eū humiliauerūt
rat ill' iesus. Et vidētes eū adora k
a ¶ dubitatio eoꝝ nostrā auget fidē.
d e uerūt: quidā aūt dubitauerūt. Et l m
accedēs iesus locutus est eis di
a ¶ vt qui ante regnabat i celo: per fidem regnet in terris.
f cēs: Data est mihi oīs potestas n
a ¶ .i. primꝰ cathecizate: quia sine fide impossibile est placere deo.
g h i celo ⁊ in terra. † Eūtes ergo do o
a ¶ nisi q̄s renat' fuerit ex aqua ⁊ sp̄ūscto non pōt intrare in regnum celorum.
cete oēs gētes baptizantes eos i p q
¶ in inuocatiōe noīs. ¶ i. pfessiōe trinitatꝰ.
nomie patris ⁊ filij ⁊ spiritusscti: r s

licet non habeatur expresse ex euāgelio qñ facta est ei ista appari/ G
tio. probabile tamē est q hoc fuit qñ ipse ⁊ iohānes cucurrerūt
ad monumentuꝫ: ⁊ non inuento corpore christi abijt petrus mi
rans secū quod factum fuerat: vt dicitur Luc. vl. ⁊ ideo dū esset
in tali admiratione solitarius creditur christus sibi apparuisse.
Quarto apparuit duobus discipulis eū
tibus i emaus: vt habet Luce vl. Quī/
to apparuit decē apostolis absēte Tho
ma: vt habetur Johis.xx. ⁊ iste quinq̄
apparitiones facte sunt ipsa die resur/
rectionis: vt patet euangelia intuenti.
Sexto apparuit vndecī apostolis existē
te ibi thoma: vt habet Joh.xx. ⁊ fuit oc/
taua die post resurrectionem: vt habet
ibidē. Septio apparuit Petro ⁊ socijs
suis ad mare tiberiadis: vt habet Jo/
hānis vl. Et octauo i mōte thabor. vt h
dicit apparuit apostolis ⁊ multis alijs.
Et iterum bis apparuit discipulis i die
ascensionis semel in hierusalē ipsis cō/
uescentib'. ⁊ semel in mōte oliueti hora
sue ascensionis: vt habetur Marc. vl/
timo: ⁊ Luc. vltimo ⁊ Act.j. sequitur:
k ¶ Et videntes eū adorauerunt.
adoratione latrie. l ¶ Quidā autē
dubitauerunt quidam autem du
bitauerunt. ex quo patet q ibi erant
alij q̄ apostoli qui iam erant certificati
de eius resurrectione. etiam thomas q̄
inter alios fuit mag' incredulus. ⁊ hec
patent ex precedētibus. m ¶ Et acce
dens iesus locutus est eis. ad certi
ficandū eos q̄ dubitabāt de sua resurre
ctione/ dicens: n ¶ Data est mihi
omnis potestas ⁊c. quia licet christ'
q̄tum ad diuinitatē ab eterno haberet
hanc potestatem. ⁊ inq̄tuꝫ homo ab in/
stanti conceptionis haberet potestatē
i celo ⁊ in terra auctoritatiue. tamē exe
cutiue nō habuit ante resurrectionē suā
sed voluit esse passibilitati subiectus p
pter nostrā redemptionē. o ¶ Eūtes
ergo. Hic ponitur diuulgatio domini
ce resurrectionis q̄tuꝫ ad omnes popu
los que facta est per predicationē apo
stolorum per vniuersum orbē. ⁊ hoc est b
qd̄ dicit: p ¶ Docete oēs gētes. pri
us eni dixerat eis q solū p̄dicarēt iude
is vt supra dicitur.x.ca. q: ante christi re
surrectionē fides christi n̄ erat diuulgā
da per vniuersuꝫ orbē. vt ibidē dictū ē.
q ¶ Baptizātes eos. p̄posuit: doce
te. q: cathecismus debet p̄cedere bapti
smum. vnde adulti prius debent instrui
de his que pertinēt ad fidem q̄ baptizē
tur. r ¶ In nomie. pp̄ vnitatē sub
stātie. s ¶ Patris ⁊ fi. pp̄ distinctio
nem personarum. Ista est forma bapti
smi instituta

Moraliter

* † ¶ Pecuniā copiosā dederunt mili. dicentes. Hy
larius. Emitur ergo resurrectionis silentium ⁊ furti mendaciū
argento: quia honore seculi qui in pecunia est ⁊ cupiditate chri
sti gloria denegatur. Item istis iudeis similes sunt qui cum ma
gnis sumptibus ⁊ laboribus conantur ad subuersionē verita
tis in speculabilibus vel agibilibus cuiusmodi sunt aduocati
dolosi ⁊ doctores gloriosi: ⁊ illi qui eos ad hoc inducunt.
g ¶ Vndeci aūt disci. abierūt in ga. in mō. ⁊c. Rab. In
monte q̄dē apparuit eis dn̄s vt significaret q corpus qd̄ de cō
muni generis humani terra nascendo susceperat: iā sup omnia
terrena sublevabat: ⁊ vt admoneret fideles si illic celsitudinem
resurrectionis eius cupiunt videre. hic ab infimis voluptatib'
studeant ad supna desideria trāsire. o ¶ Euntes ergo doce
te oēs gentes baptizantes ⁊c. ex hoc patꝫ q predicatores
euangelij debēt oībus magnis ⁊ paruis sine acceptiōe p̄dicare
⁊ ministrare sacramēta: s̄m gratiā ⁊ ptātē imediate a dn̄o vel p
ministros suos sibi datam: quibus p̄mittit assistentia dn̄i. cum
dicitur: Et ecce vobiscū sum ⁊c. scꝫ dirigendo sermonē ad salu/
tem audientiū ⁊ meritū vestrū.

A b a ¶ Et ecce ego vobiscū sum ⁊c. Hec aūt merces ple cō
uersationis. quodue p ign⁹ future beatitudinis etiā in pñti sit
fidelib⁹ sbdit: Ecce ego vobiscū sum ⁊c. Qđ aplis: per
successiōes vniuersali ecclie pmittit. Nota ꝙ vsq3 in finē se/
culi nō sunt defituri qui diuina māsiōe sunt digni. ¶ Aug⁹.
Prima sabbati diluculo (sicut omnes
euangeliste cōsentiūt) ventū ē ad mo/
numentū. Jam factuz erat quod solus
mattheus ait de terremotu ⁊ reuolu/
to lapide: ⁊ territis custodibus. Uenit
autē maria magdalena ceteris ferven
tior. Unā iohānes de ea cōmemorat ta/
citis alijs que cū ea fuerāt videsq3 lapi
dem sublatū anteq̄ diligenti⁹ inspice/
ret credēs sublatū corpus: cucurrit nū/
ciās petro ⁊ iohāni: qui etiā cucurrerūt
ad monumentū: ⁊ nō inuento corpore
crediderūt qđ maria dixerat: ablatuz:
abierūtq3. Maria autē stetit foras plo
rans: in horto. s. vbi ingresse fuerant.
Tunc viderunt angelū sedentē sup la
pidem reuolutum: de quo Matthe⁹ ⁊ Marc⁹ dicūt. Qui di/
cit illis: Nolite timere. scio eni ꝙ iesuz q̄ crucifix⁹ est queritis.
Joh. 20. c Quib⁹ similia marc⁹ nō tacuit. Ad hec verba maria dum fle/
ret inclinauit se ⁊ pspexit in monumento ⁊ vidit duos ange/
los vnū ad caput ⁊ vnū ad pedes sedentes in albis. Dicūt il/
li: Mulier qd ploras? Quia tulerunt dñm meū: ⁊ nescio vbi
posuerūt eum. Hic intelligendū est angelos surrexisse: vt et
stātes viderēt sicut Lucas ait: qui ⁊ eos dixisse refert. Quid
Lu. 24. a. queritis viuentē cū mortuis ⁊c. Post hec cōuersa ē maria re
tro: ⁊ vidit iesum stantē (vt iohānes ait) ⁊ nesciebat q2 iesus
esset putās hortolanū: vbi ⁊ nominata agnouit eū: cui et di/
ctum est: Noli me tāgere. Tūc egressa est de monumēto. i. de
loco vbi lapidē effossum: ⁊ cuz ea alie q̄s (vt Mar. ait) timor
Mar. 16. b inuaserat: ⁊ nemini quicq3 dicebāt. Tunc iam sm Mattheū.
Ecce ie. oc. e. di. Auete. Ille aūt ac. ⁊ te. pe. e. Sic colligimus
et angeloꝝ allocutionē bis eas habuisse venie̅tes ad monu/
mentū: ⁊ ipsius dñi semel: qñ maria hortolanū putauit: ⁊ nūc
cū eis iterū occurrit: vt eas ipsa repetitio firmaret. Uenit er/
go maria magdalene nūciās discipulis: ⁊ alie que cū ea erāt
B quas Lucas cōmemorat. Plures quidē fuerūt apparitiōes
Lu. 24. d qđ innuit paulus dicens: Uisus est iacobo: visus est plus q̄
1. Co. 15. a qngentis fratrib⁹ simul: sed decē legim⁹ in euangelijs. Qui/
ques in ipso resurrectiōis die. Primo apparuit marie mag
Joh. 20. p toto dalene flenti ad monumentū. Postea eidē ⁊ alijs marie egre/
dientib⁹ nūciare aplis. Tertio simoni. Quarto cleophe ⁊ so/
Lu. 14. b cio eius. Quinto reuersis illis et narrātib⁹ quō cognouerūt
Joh. 21. d eū in fractione panis. apparuit ianuis clausis vbi Thomas
Ibidem. f aberat. Sexto post dies octo qñ cū eis erat thomas. Septio
Ibi. 20. f piscātib⁹ ad mare tiberiadis. Octauo in monte galilee q̄ nō
Ibi. 21. a lōge erat ab hierusalē. Nono recūbentib⁹ illis vndecim die
Mat. 16. a quo ascendit. Decimo viderūt eū iam nō in terra posituz: sed
Act. 1. b eleuatū in aera: celos petentē. dicētes eis angelo: Sic veniet
quemadmodum vidistis eum euntem in celum.

¶ q2 fides sine operibus mortua est. ¶ q̄
quidem non sunt pauca vel leuia.
Docētes eos seruare omnia que/ a
a cūq3 mādaui vobis. Et ecce ego. b
¶ diuinitate.
vobiscū sum omnibus diebus
¶ cū finitis laboribus mecū regnabitis.
vsq3 ad cōsummationē seculi. c

Finit euangelium
sm Mattheum.

Nico. de lyra

A mi instituta a christo: sed familiari cōsilio spūssancti q̄dā/
modo mutata ē in primitiua ecclesia. qñ apli baptiçabāt in no
mine xpi: vt habet Act. x. et. xix. vt nomē xpi qđ tūc erat odio
sum magnificaretur: ⁊ hoc diffusi⁹ tractatur in q̄rto sententiaꝝ.
a ¶ Docētes eos seruare oia quecūq3 mādaui vob.
videlicet sacramēta a xpo instituta ⁊ alia ad fidē catholicā ptī
nentia. b ¶ Et ecce ego vobiscū om. die. ⁊ hoc duplici/
ter. Uno mō assistēdo eis in operib⁹ miraculosis ad cōfirma/
tionē doctrine. Alio mō existendo in sacramento eucharistie
vbi est tot⁹ christus: vt pz. ex ꝑdictis ca. xxvi. c ¶ Usq3 ad
cōsummationē seculi. Ex quo patet ꝙ fides catholica nō
deficiet vsq3 ad finē mūdi: q̄ntiscūq3 tribulatiōib⁹ agitetur. Ad/
uertendū etiā ꝙ licet deus nō assistat cōtinue doctorib⁹ ecclie
p operationē miraculoꝝ: quia nō est necesse cuz fides catholica
sit sufficienter ɔfirmata p miracula facta i primitiua ecclia. tñ
aliqñ h mō assistit ecclie faciēdo miracula. aliq̄ ad cōsolationē
fideliū. assistit etiā ecclie semp ipsam dirigendo p occultos in/
stinct⁹ spūssancti: vt sic nō deficiat fides Petri. Ad laudē ⁊ glo
riā dñi nr̄i iesu xpi: cui ē honor ⁊ glia i secla secloꝝ Amen.

¶ Incipit proemium venerabilis magistri Nico/
lai de lyra in euangelium Marci.

Facies leonis

Facies leonis a dextris ipsoꝝ quattuor: Ezech. i. c. Sm C
qđ dictū fuit in pncipio euāgelij sm Mattheū p q̄t/
tuor facies q̄s vidit Ezechiel pphēta i aiali vno: de/
signantur q̄ttuor euāgeliste seu q̄ttuor euāgelia ab eis scripta de
dño nr̄o iesu xpo. ⁊ sicut i facie hois designatur euāgeliū Matth.
sic in facie leonis designatur euangelium
Marci. de quo dicitur verbū ppositum:
Facies leonis ⁊c. In quo quidē verbo Quattuor
circa Marci euāgeliū possum⁹ quattu/ notāda cir/
or notare: videlicet pcedēdi modū / cuz ca marci e/
dicitur: Facies. speciale sbiectū / cū dr: leo uangelium
nis. ordinē vel situ / cū dr: a dextris ipsi⁹
cū alijs certū numeꝝ / cū dr: ipsoꝝ quat/
tuor. ¶ Circa primū ɔsiderandū ꝙ licz
facies sit breuis ps corporis: tñ i ea ɔtinē
tur oēs sensus videlicet visus auditus
⁊c. sic in euangelio Marci licet sit bre/
ue respectu alioꝝ: tñ in eo breuiter con/
tinentur sentētie alioꝝ triū euangelioꝝ:
sm qđ dicit Grego. sup Ezech. Si que
ras qd Marc⁹ de incarnatiōe dñi scrip/
serit. hoc nimirū qđ Matthe⁹ Lucas ⁊ Johānes. ⁊ ideo talis
mod⁹ pcedēdi in q̄ sub q̄dā cōpēdio ɔtinentur alioꝝ sētie cōpetētē
p faciē designatur: de q̄ pōt accipi illud qđ dr Hester. xv. d. Faci/
es tua plena grāꝝ: q2 mod⁹ pcedēdi ipi⁹ sci Marci euāgeli/
stelz sit breuis vt dictū ē: tñ plen⁹ est sniaꝝ gratiosaꝝ: ⁊ sic pa/
tet primū. ¶ Circa secūdū ɔsiderandū ꝙ licet Marc⁹ de oib⁹
xpi factis scribat. sicut et alij: tñ specialiter versatur ⁊ imoratur circa re
surrectionē ⁊ regnū xpi qđ assecut⁹ est xps in sua bñdicta resur
rectione: sm qđ dixit aplis immediate post resurrectionē suaz.
Matth. vlt. d. Data ē mihi oīs ptās i celo ⁊ i terra. qđ quidē re
gnū p leonē cōuenienter designatur: qui est rex aialium: vt dicit
Isidorus libro Etymol. xii. ⁊ iđ speciale subiectū: circa qđ spe/
cialiter immoratur: Marci euāgeliuz designatur in noie leonis: et Quare euā
hoc ppter tria q̄ in resurrectiōe xpi reperiuntur ⁊ ppṙietatib⁹ le geliū marci
onis assimilantur. Primū est resurrectiōis efficiēs pncipiū qđ in in leone de
alijs hominib⁹ est extrinsecū: sz in xpo fuit intrinsecū: sm quod signatur
ipse dicit Joh. x. d. Potestatē habeo ponēdi animā meā: ⁊ po/ D
testatē habeo iteꝝ sumēdi eam: q2 ppria virtute resurrexit: ⁊ si
mile hui⁹ in pprietate leonis reperitur. dormit eni oculis apertis
sm qđ dicit Isid. vbi. s. Licet aūt caro xpi in sepulchro dormie
rit p verā mortē ⁊ aïe separationē: tñ diuinitas vtriq3 coniun
cta vigilabat: sm qđ dicit Cant. v. a. Ego dormio ⁊ cor meū vi
gilat. et virtute hui⁹ deitatis sic vigilātis surrexit a somno mor
tis. vñ pōt exponi de eo qđ dr Hiere. iiij. b. Ascēdit leo de cubi
li suo: q2 xps q̄ est leo de tribu iuda de sepulchro ascēdit virtute
ppria. Scđo assimilatur leoni ppter tps ⁊ modū: q2 resurrectio
christi facta est post triduū: qđ tñ accipitur per synecdochen: ita si
militer leo natus de nouo tribus diebus dicitur dormire sm Isi
doꝝ vbi. s. et postea fremitu ⁊ rugitu patris excitatur: sic xps post
triduū dormitiōis in sepulchro virtute dei patris fuit excitatus
a mortis somno: sm qđ dr Act. iij. c. Hunc deus suscitauit a
mortuis ⁊c. ⁊ ideo de hoc pōt exponi illud Geñ. xlix. b. Catul⁹
leonis iuda. ⁊ sbdit: Requiescens accubuisti vt leo. s. in sepul/
chro. ⁊ subdit: Quis suscitabit eū. s. de somno mortis post tridu/
um: ad qđ pōt rñderi: de⁹ pater: vt pz ex predictis. Nec istud di
ctū ɔtrariatur ei qđ pmissuz ē. s. ꝙ xps resurrexit virtute ppria:
q2 vna ⁊ eadē simpliciter est ptās patris ⁊ filij. Tertio assimilatur
resurrectio leoni ppter assecutū imperiū. q2 licet xps ante resur/
rectionē suaz humilis et abiectus apparuerit: tñ in resurrectio/
ne dominiū obtinuit: sm qđ dicit Aplus ad Phil. ij. a. Humi
liauit semetipm factus obediens vsq3 ad mortē: mortē aūt cru/
cis. Propter qđ ⁊ de⁹ exaltauit illū ⁊ donauit illi nomē qđ est
sup oē nomē: vt in nomine iesu omne genu flectatur celestiuz
terrestrium ⁊ infernoꝝ ⁊c. ⁊ in leone inuenitur huiusmodi simili
tudo in q̄ntum est rex animaliū: vt predictū est: ⁊ ideo nomē leo
nis dicitur a leon grece quod signat regē latine. ⁊ de hoc dicitur
Apocal. v. b. Ecce vicit leo de tribu iuda: q2 p suā bñdictā passi/
onem ⁊ resurrectionē subiecit sibi omnē creaturā: et sic patet se
cundū. Tertio in verbo ꝑassumpto notatur huius euāgelij situs
vel ordo / cum dicitur: A dextris. In illa enim visione imagina
ria Ezechieli pphete ostensa sic apparebat animal habēs quat
tuor facies: ꝙ facies hominis erat in directo aspectu prophete.
facies autē leonis in dextera parte: et bouis in sinistra. et ideo
sicut euangelium Matthei quod designatur per faciez hois po/
nitur primū: ita euangelium Marci rationabiliter ponitur secū/
dum: quia dextera pars prior est sinistra: ⁊ de hoc potest expo/
ni qđ dr Deut. xxxiij. d. In dextera ei⁹ ignea lex. i. lex euāgelica

E F ¶ Incipit quedã introductio circa hũc prologum.

Quattuor i euãgelijs — Hieronym⁹. Quattuor sũt q̃li/tates de qb⁹ sctã euangelia con/texũt. Precepta: mandata: te/stimonia: exẽpla.
In p̄cept' iusticia
in mãdatis chari/tas: i testimonijs
fides: i exẽplis p/fectio. Precepta
Mat. 10. a hmõi: In viã gẽti/um ne abieritis: h
Ps. 33. c. ẽ: diuertere a ma/lo. Mãdata vt h:
Joh. 13. d Mãdatũ nouum do vob vt diligat' inuicẽ: hoc est face/re bonũ ⁊ charita/
Mat. 28. c. tẽ implere. Testi/mõis q̄ in ore duo/rũ: vel triũ testiũ.
Joh. 1. d. vt hoc: Johannes testimoniũ ꝑhibet de me: sꝫ habeo te/stimonium maius Iohanne: est enim pater q̃ testimoni/um ꝑhibet de me.
Mat. 11. d Exẽpla vt hoc: Di/scite a me: quia mi/tis sum ⁊ humilis
Ibidẽ. 5. g corde. ⁊ estote per/fecti sicẽ ⁊ pater vr̃
Joh. 13. b. ⁊c. et alibi: Exẽplũ enĩ dedi vobis vt ⁊ vos ita faci. De
Ps. 18. b: his ei dau id. Pre/ceptũ dñi lucidũ il/lu. Historiã maxie
f p̄cepta cõtinẽt. Et
Ibi. 118. m alibi: Latũ mãdatũ tuũ nimis: qr q̃ diligit ꝓxim totã legẽ impleuit. Itẽ: Testimõia
Ibidẽ. 18. b tua intellexi/ ⁊ alibi: Testimoniũ dñi fide/le: qr plus fide animi q̃ oculis carnis testi/
Ibidem. c. moniũ indiget. Quarto Judicia dñi v.i.i. s.i. Ut sic. s. sint iudicioꝝ nostroꝝ exẽpla iu/stificata: sicut i iudicijs dei comparata ha/
Ibi. 118. p. bem⁹. Unũ idẽ alibi: A iudicijs enĩ tuis d/
Mat. 7. a. mui. In quo enĩ iudicio iudicaueritis iu/dicabitur de nobis. In his quattuor qua/litatibus sunt: timor: fides: spes: charitas. Timore nanq̃ incipimus: fide seruamus que incipimus: spe erigimur: charitate
1 Tim. 1. a. consummamur. Finis enim precepti est charitas. Hi sunt quattuor menses quos
Joh. 4. d christus ante messeꝫ predixit dicens: Nõ ne quattuor menses sunt vsq̃ ad mes/sem: Ut ⁊ nos per precepta domini atq̃ mandata ac testimonia et exempla matu/ros post iudicium metamus fructus cum gaudio: qui in lachrymis timoris semina penitẽtie iactauimus in terra nostros por/tantes charitatis manipulos cum gau/dio metamus i celo. ¶ Hiero. Marcus euangelista dei: petri discipulus: leuiti/cus genere: ⁊ sacerdos: in italia hoc scri/psit euangelium: primus alexandrie epi/scopus: cuius per singula opus euangelij dicta scire: ⁊ in se disponere: ⁊ discipli/nam in se legis agnoscere: ⁊ diuinam do/mini in carne intelligere naturam. Qui seminat post mattheum: qui fremit vt leo: qui volat vt aquila: qui discit vt homo: qui immolat vt sacerdos: qui irrigat vt flumen: qui florescit vt ager: qui seruet vt vinum. Christus enim de quo loquit: vt homo nascendo: vitul⁹ moriẽdo: leo resur/

G gẽdo. ad

Incipit ꝓlogus beati Hieronymi in Marcũ euãgelistã.

MArc⁹ euãgelista a
dei elect⁹ ⁊ petri b
in baptismate fi/
lius atq̃ i diuino
sermone discipul⁹: sacerdotiũ in c
israel agens/ ꝯm carnem leuita/
conuersus ad fidem christi euã/
gelium in italia scripsit: osten/ d e
dẽs in eo qd ⁊ generi suo debe/
¶ confirmationẽ.
ret ⁊ christo. Nã initiũ ꝑncipij i g
¶ q̃ ẽs iohãne baptista q̃ ẽ genere marci qr de tribu leuitica: ⁊ ita ostẽdit marc⁹ qd de/
voce prophetice exclamationis i h
beat genere suo. ¶ .i. dignitatis.
stituens/ ordinẽ leuitice electio/ i
a ¶ .i. sola gratia dei ex eatũ.
nis ostẽdit: vt predicãs predesti k
natum iohãnem filiũ zacharie l
¶ .i. ad h emissũ vt esset vox ⁊ ãgel⁹ annũ/ cians q̃ notant in illis duabus auctoritati/ b⁹: vox clamãtis: ⁊ ecce ego mitto an.
voce angeli annũciãtis emissũ. l m
Non solum verbum carnem fa/ n

a a Marco descripta q̃ dr ignea: qr accẽdit aĩos fideliũ ad amorẽ celestiũ. Itẽ g describit resurrectiõeꝫ christi: ꝑ quã introducimur ad celestia: qr tũc saluator noster deuicta morte eternitatis nobis aditũ reserauit. sicut dicit i collecta pasche: ⁊ in si/gnum huius angel⁹ resurrectiõis christi nũci⁹ q̃ ꝓhennẽ vitã ei⁹ nũciare venerat: recte in dextera sedebat: ꝯm qd dicit Beat⁹ Gregori⁹ Homel. xi. ⁊ sic patet tertiũ. Quarto in verbo ꝓassumpto describit numer⁹ determina/tus euãgelioꝝ/ cũ dr: Ipsoꝝ quattuor: Circa qd cõsiderã/dũ q̃ lꝫ plura euãgelia ⁊ a plurib⁹ fuerint scripta: q̃ttuor tñ tñ sũt approbata: ꝯm qd dr in ꝓlogo sup Mattheũ: ⁊ h ꝓ/pter figurã sacramenti: qr iste q̃ternari⁹ numer⁹ multipliciẽ fuit in lege figurat⁹. Primo in q̃ttuor fluminib⁹ de paradiso exeũtib⁹. Gen. ij. Itẽ in q̃ttuor patriarchis principalib⁹ a q̃/bus denominata est chariatharbe. i. ciuitas quattuor. Gen. xxiij. qr quattuor principales patriarche sũt ibi sepulti cum suis vxorib⁹. Tertio i quattuor circulis arce testamẽti. Exo. xxv. Quarto in quattuor pedib⁹ mense ꝓpositiõis. ibidẽ. Quinto in quattuor cornibus altaris holocaustoꝝ: Exo. xxvij. Sexto in quattuor ordinib⁹ lapidũ rationalis. Exo. xxviij. Septimo in quattuor deambulatorijs domus Salo/monis. iij. Reg. vij. Octauo in quattuor vẽtis mortuos vi/uificãtibus: Ezechielis. xxxvij. Nono in quattuor minimis terre ꝑ ceteris tamen sapientib⁹: Prouerb. xxx. Decimo in quattuor viris in fornace deũ laudãtibus: Dan. iij. Undeci/mo in quattuor fabris cornua heresum deijciẽtib⁹: Zach. i. Duodecimo in quattuor quadrigis ꝑ orbẽ discurrentib⁹: Zacha. vi. Tertiodecimo in quattuor animalibus oculatis ante ⁊ retro: Apocal. iiij. de quibus ibidem subdiẽ q̃ requi/em non habent die a nocte dicentia: Sanctus/ sanctus/ san/ctus dominus deus omnipotẽs: cui est honor ⁊ gloria in se/cula seculorum Amen.

¶ Explicit proemiũ venerabilis mgr̃i Nicolai de lyra in marcũ euãgelistã. Seq̃t eiusdẽ postilla i prologũ.

MArcus euãgelista. Euangelio Marci beat⁹ Hieronym⁹ ꝑmittit ꝓlogum istum qui diuidi/tur in tres partes: qr primo Hieronym⁹ ostendit scriptoris auctoritatem. secundo scribendi modum ⁊ ordi/nem/ ibi: Nam initium principij. tertio ordinis rationem/ ibi: Deniq̃. Circa primum ostenditur. auctoritas beati Marci scriptoris huius euangelij. primo q̃ntum ad officiuꝫ post eius conuersionem ad fidem catholicam. cum dicitur: Marcus euangelista dei elect⁹. ad officiũ enim scribẽ/di euangelium fuit a deo electus ⁊ assumptus. secũdo q̃ntũ ad eruditionẽ in fide ca/tholica pleniorem cum dicit: b ¶ Et petri in baptismate fi. atq̃ i diuino ser/mone discipu. Ex hoc enĩ q̃ fuit filius spiritualis beati petri fuit ei magis fami/liaris: ⁊ ꝑ consequẽs speciali⁹ ab eo erudit⁹ de factis ⁊ doctrina christi ꝯm q̃ petr⁹ viderat in christo ⁊ audierat ab ipo: ꝓpter quod certius poterat scribere euãgeliũ a petro auditũ: q̃ ceteri discipuli ei⁹. tertio ostendiẽ ei⁹ auctoritas ex statu quẽ ha/buit an̄ cõuersionẽ. cũ subdiẽ: c ¶ Sacerdotiũ ⁊c. qr ad sacerdotes ⁊ leuitas ꝑ/tinebat scire ꝑ ceteris scripturas veteris testamẽti q̃ de christo testimoniũ ꝑhibẽt. d ¶ In italia scri. vbi tũc vigebat studiũ qd a grecia fuerat romã translatũ: ⁊ in eadẽ ciuitate marc⁹ rogat⁹ a fratrib⁹ scripsit istud euãgeliũ: vt dicit Hiero. i libro illustriũ viroꝝ: ⁊ ex solẽnitate loci scriptoris ostẽditur auctoritas: qr in talib⁹ locis nõ solẽt scribere nisi homines autentici. e ¶ Ostẽdẽs in eo. sacerdotes enĩ leuitici generis q̃ debẽt intelligere scripturas ꝓphetarũ testimoniũ de christo perhibenti/um: ex hoc reddũtur magis idonei ad scribendum euangeliũ. f ¶ Et christo. qr licet breuiter scripserit euangeliuꝫ: tamen sufficienter christo reddidit debitũ eius euangelium complete scribendo. g ¶ Nam initiũ. Hic cõsequẽter ostẽdit Hie/ronymus scripture ipsius marci ordinem. Circa quod sciendũ q̃ marcus in prin/cipio sui euãgelij ponit quandã prefationẽ vsq̃ ad illum locum: Fuit in deserto io/hãnes. vbi premissa prefatiõe incipit narrationem. primo ergo ostendit Hierony/mus ordinem scripture Marci q̃ntum ad ꝑfationem seu ꝓlogũ. secundo q̃ntuꝫ ad narrationẽ seu tractatũ/ ibi: Deniq̃ cũ perfecti. Circa primũ sciendum q̃ marc⁹ in ꝑfatiõe sui euangelij ponit duas ꝓphetias. prima habeẽ Malach. iij. a. Ecce ego mitto angelum meũ. ⁊ loquitur de aduentu christi in mundo: ad quem denuncian/dum premissus est iohannes baptista in hac prophetia designatus per angelũ. an/gelus enim interpretatur nuncius. secũda habeẽ Esa. xl. a. Uox clamãtis in deser/to parate viaꝫ domini. ⁊ loquitur de aduentu christi in corde humano ꝑ fidẽ ⁊ de/uotionem: ⁊ de istis duobus ostendit hic Hieronymus: licꝫ obscure q̃ continentẽ in prefatione ipsius marci euãgeliste. cuꝫ dicit: Nam initiũ principij. i. initiũ le principiũ: seu prologũ a q̃ incipit suum euãgelium. h ¶ In voce prophetice exclamationis instituens. qr prologũ suũ inchoat a prophetijs: vt dictuꝫ est. i ¶ Ordinem leuitice electiõis ostẽ. i. sue electiõis ad scribẽdũ euãgeliũ ostẽ/dit ordinẽ per hoc q̃ a pricipio sui operis allegat prophetias quarum intellectum sacerdotes leuitici generis de quibus fuerat debebãt habere. k ¶ Ut ꝑdicãs iohannẽ predestinatũ. i. a deo preordinatũ. l ¶ Emissum in voce ange/li: Id est significatum nomine angeli: vt dictum est. m ¶ Annunciãtis. scilicet iohannis. n ¶ Non solum verbum carnem factum: Id est aduentũ christi in carnem. per quam in mundo visibilis apparuit.

Diuisio — Diuisio — Angelus

a Sed ⁊ cor.

A F gendo:aquila ascēdēdo. Hiero. Marcū pene intactū.maio/
res nri pteresūt:q2 pene eadē q̄ matthe⁹ narrat:licet quibusdā
distinctis testimoniis:vt alteri⁹ ala alā alteri⁹ tangat aialis:
ꝛ rota rotā eadē via sequat̄:ꝛ versis ad inuicē vultib⁹ sese ani
malia contueant̄. In primo canone marc⁹ cū mattheo lucaq3
comitat̄ ꝛ iohāne. In secūdo cum mat
theo ꝛ luca. In quarto cum mattheo ꝛ
iohāne. In sexto canone comitatur sp
cū mattheo:vt duo muli in vno vecte:
Id est in quadraginta nouē capitulis.
F In octauo.

lij opus in.ꝛc.eo ꝙ icipit narrationē euāgelij sui a baptismo C
christi q̄ tpe in etate fuit perfecta. m ¶ Nō labora.s.christi.
n ¶ Quā i puori.vi.s.dictis matthei ad vitadū supfluitatē.
o ¶ Sz toti⁹.i.quō post baptismū imediate intrauit desertū
ibi habitando. p ¶ Ieiunium nu.s.xl. dieruz:qui numerus
est mysticus:eo ꝙ consurgit ex denario
per quaternarium ducto:in q̄ significat̄
ꝙ ipletio decalogi in fide verbi incarna/
ti in q̄ternario euāgelioꝝ descripti:du/
cit ad vitā beatā:ſm quod dicit saluator
Matth.xix.c. Si vis ad vitā igredi ser
ua mādata. q ¶ Tētationē diabo/
li.q̄ plen⁹ dscribit Matth.iiij. r ¶ Cō
gregationē besti.ꝛc. vt ostēderet ꝙ
animalia irrationabilia ꝛ creature intel
lectuales celestes obediant ei. s ¶ Ut
instituēs nos ꝛc. ad h pdicta breuit̄
tetigit:vt instrueret nos. t ¶ Ad in/
telligendū.ꝙ eadē lati⁹ dicta a mat/
theo vera essent/ideo subdit: v ¶ Nec
auctoritatē facte rei.i.euāgelij dscri
pti a mattheo. x ¶ Demeret.sed ma/
gis adderet ꝛ cōfirmaret. y ¶ Et per/
ficiēdi opis.ꝛc. addēdo aliqua his q̄
a mattheo fuerant predicta. z ¶ Deni
q3 amputasse. Hic ꝯñr ostēdit pdicti
ordinis rōnē. licet enī spūssctūs princi/
paliter causa fuerit hui⁹ ordinate descri
ptionis:Marc⁹ tñ fuit causa istrumēta
lis ꝛ ex pte ei⁹ hic assignat̄ dicti ordinis
cā:ꝛ primo ex ei⁹ humilitate. scdo ex stu
diositate/ibi: Cui⁹ p singula. Circa pri/
mū sciēdum ꝙ sapiētis est ordinare seu
ordinate scribere. Humilitas autē ma/
xime disponit ad sapiētiā diuinā:ſm qd
dr Prou.xi.a. Ubi hūilitas ibi ꝛ sapiē
tia. ꝛ ideo ostēditur marci humilitas cū
dr: Deniq3 ampu. sibi p⁹ fidē pol.
dicit̄:vt sa.repro.habe.ex humilita/
te enī reputabat sese indignum:ꝛ iō re/
formidabat ascendere tantum gradum.
a ¶ Sed tātū ꝯsen.fidei pde.po.i.
diuia ordinatio q̄ ita potēs est ꝙ ei nul/
lus pōt resistere. b ¶ Cōsētiēs fidei
.i.cōdescēdēs deuotiōi fideliū: q̄ deside
rabant eū habere episcopum:fecit alter
ipsum pmouendo.licet ex humiliate re/
fugeret/ideo subditur: c ¶ Ut nec sic
in opere ver.perderet.i.in predicati
one qd est opus episcopi. vn̄ Actu.vij.
Apostoli quorum successores sunt epi/
scopi:vt habetur in decretis distin.xxi.
ca.in nouo testamento : administratio/
nem temporalium septem diaconibus
commiserunt:vt operi predicationis li/
berius vacarent. d ¶ Quod prius
meruerat in genere.fuit enim de tri
bu leui ad quam spectabat sacerdotium.
e ¶ Nam alexādrie episcopus fu/
it.non obstante ꝙ amputasset sibi polli/
cem.non enim dicitur ꝙ amputauerit
sibi totum pollicem:sed forte aliquā par
tē p quam nō impediabat̄ a cōsecrādo.
ꝛ simile legitur factū in libro qui dicitur
paradisus d Anthonio anachorita:quē
cū3. quidā clues vellent rapere ꝛ cōstitu
ere sibi episcopum ferro secuit sibi aurē
sinistram/dicens: Lex diuina iubet nul

Nico.de lyra

A a ¶ Sed ꝛ corp⁹ dñi.i.ecclīā seu
cōgregationē fideliū:q̄ est corp⁹ christi
mysticū. b ¶ In oīa p ver.diuine
ꝛc.i.viuificatum:q2 sicut anima viui/
ficat corp⁹ vita nature:ita verbū diui/
nū qd est dei fili⁹ veniēs in mētib⁹ ho/
minuz viuificat eos vita grē : ꝛ vtrūq3
aduentū christi.s.in carnē ꝛ in mētē de
nūciauit iohānes baptista p suam pdi/
cationem.ꝛ q2 ista pdicatio iohānis fu
it ordinata ad eruditionez fidelium.iō
subdit̄: c ¶ Ut q̄ hec legēs sciret.
i.aduerteret. d ¶ Cui initiū car/
nis in deo.i.in christū:cui⁹ caro nō ha
buit pncipiū ex viro:q2 nō de semie vi
rili natus est:sed virtute spūssancti illa
caro sanctissima fuit formata. e ¶ Et
iesu aduenietis ha.i.mentē huma/
nā q̄ est habitaculū ipsi⁹ iesu venientis
in mētē.vt dictū3 ē. f ¶ Caro debe.
agnosce.i.homo qui i sacra scriptura
vocat̄ caro:Esa.xl.b. Oīs caro fenū:
ꝛ omnis gloria ei⁹ quasi flos agri : q2
B p ꝓlogū marci euāgeliste hō legēs de
bet cognoscere vtrunq3 aduentum chri
sti.s.in carnē ꝛ in mētē. g ¶ Atq3 in
se verbū vo.i.dei filiū p iohānē q̄ vo
cat̄ vox vbi:ſm qd hr̄ iohis.j.c. Ego
vox clamātis in deserto annunciatum.
h ¶ Qd in cōsonātib⁹ pdide.i.in
primis parentib⁹ suasioni serpētis con
sentientib⁹ in quibus gen⁹ humanū p
didit verbū dei mentes viuificās vita
gratie. i ¶ Inueniret.p fidē vbi in
carnati quā predicauit iohes ꝓut tradi
tur in euāgelio marci. Aliter expōit̄ ab
aliquib⁹ ab illo loco: Caro deberet
agnoscere.i.pat̄ carnalis iohānis ba
ptiste.s.zacharias deberet agnoscere
ꝙ angelus ei apparēs verū sibi annū/
ciauerat:q2 ꝓpter dubiū verbi ei⁹ fact⁹
est mut⁹. Atq3 in se verbū vo.i.lo/
q̄lā articulatā. Qd in cōsonātib⁹ p
diderat:q2 licz muti possint sonare vo
cales saltē aliq̄s:nō tñ cū eis pñt sona/
re cōsonātes. Inueniret:q2 zachari/
as in natiuitate filij firmit̄ credēdo re/
cupauit loquelā quam pdiderat vbis
angeli discredēdo. k ¶ Deniq3 cū p
fecti euāgelij ꝛc. Hic ꝯñr ōndit ordi
nē scripture Marci q̄tū ad narrationē
seu tractatū sui euāgelij:ōndēs eū ordi
nate scripsisse p h ꝙ aliqua omisit eo ꝙ
sufficiēt̄ erāt a Mattheo expssa:aliq̄ et
ab eodē Mattheo dicta breuit̄ tetigit:
Mat.18.b vt vitaret plixitatē ꝛ vboꝝ matthei ostenderet firmitatē:q2
Deu.17.b. i ore duoꝝ vl triū testiū stat oē vbū. Et i h etiā ꝙ aliq̄ addidit
Matthei dicta ad pfectā euāgelij descriptionē.ꝛ h est qd dr:
Deniq3 cū p.ꝛc.i.narrationē euāgelij icipiēs.ꝛ dit̄ pfecti
euāgelij:q2 lex mosaica licz esset bōa:tñ fuit iperfecta:qꝛ ꝓpo
rudi ꝛ ipfcō fuit data.iō dr Heb.vij.c. Nihil ad pfectū addu
xit lex:sz euāgeliū ipfectionē leg̃ suppleuit.vl alit̄ dr: Perfe
cti euāge:vt ꝯnuctē lr̄a cū h qd seq̄t̄: l ¶ A batis.ꝛc.q2
christ⁹ tpe pdicatiōis sue inceperat.xxx. sue etatis annū:vt hr̄
Luc.iij.qd ē tps etat̄ pfecte:ꝛ h3 h.ꝑi dici. Perfecti euāge
lij opus

¶ ecclesiam.
h ctū/sed ꝛ corp⁹ dñi in omnia per
a ¶ .i.pdicationē filij dei. b ¶ qd ōndit ibi
ante faciē tuā:ꝛ ante te.s.hominem:ꝛ hoc ē
quod christo debet. ¶ iohānis. c ¶ .i.cha
rismatū iplerū donis.
verbū diuine vōcis animātū in
¶ hoc ibi:qui pperabit viā tuā.ꝛ ibi: Pa
rate viā domini:rectas facite semitas.ꝛ h
tum debet christo.
initio euāgelice pdicatiōis ostē
b deret:vt qui hec legēs sciret cui
¶ .s.iohi cui pncipiū carnis in virtute dñi
e initiū carnis in domio:ꝛ iesu ad
ꝛ operatione. ¶ se esse habitaculū.
f uenientis habitaculum caro de
a ¶ vt in se inueniret illa caro. ¶ filiū dei.
g beret agnoscere:atq3 in se verbū
¶ iohānis. ¶ .i.in adā ꝛ eua ꝛ diabolo.
h vocis quod in cōsonantib⁹ per/
¶ illa caro. ¶ .i.recuperet in christo.
k diderat iueniret. Deniq3 cū pse
i cti euāgelij opus intrassent:a ba
ptismo domini predicare deū in
choans:non laborauit natiuita/ m
a ¶ .i.in mattheo pluralis ꝓ singulari: vel
q2 plures ante eum scripserunt.
tem carnis quaz in prioribus vi n
derat dicere:sed toti⁹ expūniens o
a ¶ non numez ieiunij:sz ieiunij numerum
qd quasi subest nūero ꝓ mysterio numeri.
expositionem deserti / ieiunium p
numeri/tentationē diaboli/ con/ q
gregationem bestiarum et mini/ r
sterium ꝓtulit angeloꝝ: vt insti s
tuens nos ad intelligēdū singu/ t
a ¶ .i.matthei dicta destitueret.
la in breui cōpingens nē aucto v
ritatē facte rei demeret:ꝛ perfici/ x
¶ .i.pretermissam ab eo suppleret.
endi operis plenitudinem nō ne
garet. Deniq3 amputasse sibi p⁹ z
fidem pollicem dicitur:vt sacer/
dotio reprobus haberet: sed tā/ a
¶ fidelibus volentibus ipm pastorem.
tum cōsentiēs fidei pdestiata po b
tuit electio:vt nec sic in ope ver/ c
bi pderet qd prius meruerat i ge d
nere. Nam alexādrie epūs fuit. e
Cui⁹ p singla op⁹ fuit scire euan f

lum aure precisa optari in episcopum:quod cum theophilo epi
scopo hoc dictū fuisset:respondit a iudeis lex ista seruatur: Ego
autem si dederitis mihi aliquem auribus truncatum:sed mori/
bus probum:non dubito eum episcopum facere: hoc tamen mo
do non obseruatur. f ¶ Cuius per singula op⁹. Hic con/
sequenter redditur ratio ex studiositate.homines enim studio/
si magis possunt cogitata ordinare ꝛ ordinati⁹ scribere. Mar/
cus aūt fuit valde studiosus:ſm qd dicit̄ hic: Cuius per sin/
gula op⁹ scire.s.pphetias d christo pnūciatas. g ¶ Euan/
gelij i se dicta dispōere.nō solū itelligēdo:sed etiā opando.
B v A Et discipli

Alo legere
Diuisio
D Quare marcus si/bi pollicez āputauerit
Anthoni⁹ anachorita q̄re sibi au/rē amputa/uerit.

E F In octauo canone cum Luca comitatur in tredecim capitulis. In pprijs vo q̄ maxime vicinꝙ explanare dispono decem et octo incedit spaciatim capitulis: que simul omnia ducenta tri/ ginta tria sunt capitula. Marc⁹: excelsus mādato. Lucas: iste cōsurgens: vel ipse eleuans. ¶ Beda. Marcus petri discipul⁹

Marc⁹. q̄/ re euāgeliū scripserit rogatu romanoꝝ euangelium scripsit: vt quod petrus verbo p̄dicauerat: con/ seruaretur in perpetuū litteraꝝ memo/
J.5.a ria. Primo expulsio demonis in syna
Mat.8.b goga ab homine. Secūdo liberatio so/
Ibidem.a crus simonis a febre. Tertio leprosum
J.2.a mundauit. Quarto paralyticum cura/
J.3.a uit. Quinto in synagoga manum ari/
Mat.9.c dam curauit. Sexto demoniacum a le/
Luce.8.f gione possessuꝫ liberauit. Septimo flu xum sanguinis tactus a muliere restrin
J.6.e xit. Octauo filiam iairi in domo suscita
J.7.c uit. Nono quinꝙ panibus q̄nꝙ milia
Ibidem. d hominum satiauit. Decimo a filia syro
J.8.c phenisse demoniuꝫ expulit. Undecimo surdi ⁊ muti hominis aures ⁊ linguaꝫ
Mat.15.d aperuit. Duodecimo cecuꝫ extra vicum
J.9.c bethsaide illuminauit. Tredecimo quat/ tuor milia septē pānib⁹ saturauit. Quar/ todecimo hominē a surdo et muto spū quod discipuli nequi[...]ant liberauit.

geliū in se dicta disponere: et di/ a sciplinā in se legis agnoscere: ⁊ b diuinā in carne domini intellige a ¶ vt pal⁹ faciant⁹ opa bona: p⁹ doceant⁹. re naturam. Que in nos primū c oportet requiri: dehic inquisita d volum⁹ agnosci/ hn̄tes mercedē e ¶ bene exhortationis. ¶ nisi. exhortationis† quoniā q̄ plantat f et qui rigat vnū sunt: qui autē in/ g crementū prestat/ deus est.

Finit prologus.

Nico. de lyra

a ¶ Et disciplinā in se legis agnoscere. nō solū litali/ ter intelligēdo: sꝫ etiā spūaliter. b ¶ Et diuinā in car. dñi intelligere na. q̄tū ad distinctionē naturaꝫ: vt supposita vnita tem: ⁊ q̄m vitā ⁊ doctrinā beati marci debemus imitari. id con/ cludit Hiero. c ¶ Que in nos primū oportet. doctrinaꝫ beati marci imitando. d ¶ Dehinc inquisita volumus agnosci. supple ab alijs: q: pfectionē quā aliquis habet debet eius tradere: ꝫm illud .i. Pe. iiij. b. Unusquisꝙ put accepit gra tiaꝫ in alterutrū illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratie dei: quia hoc cedit ad magnū meritum. vnde sed quia iste labor sine
5 subditi e ¶ Habentes mercedē ⁊c. ſ ¶ Qui plā. primo eru/ dei adiutorio nō pficit ideo subdit: f ¶ Qui plā. primo eru/ diēdo. g ¶ Et qui rigat ⁊c. illā eruditionē fouēdo ⁊ nutri/ do. vnde dicit Aplo .i. Coꝛ. iij. b. Ego plātaui: appolio rigauit deus autem incrementum dedit: qui ē benedict⁹ in secula secu/ loꝝ Amen. ¶ Occasiōe cuiusdā dicti i hoc prologo pōt queri vtruꝫ licitum sit alicui seipsū mutilare: ⁊ arguit ꝙ sic: quia bea/ tus marcus amputauit sibi pollicem: vt dictum est: nec tamē ex hoc reprobatur. Item occidere seipsū pei⁹ est q̄ mutilare. Sā son autē seipsū interfecit: vt habet Judi. xvi. g. ⁊ tñ numerat i/ ter sanctos vt habet Heb. xi. f. Itē racias seipm̄ interfecit: vt ha bet .ij. Machab. xiiij. f. et tñ scriptura videt ex hoc ipm̄ cōme/ dare: quia ibidē dr eligēs nobiliter poti⁹ mori q̄ subditus fieri peccatoribus. Itē minus bonū est ptēnendū ꝓpt ꝯseruationē ma ioris boni: sicut ad cōseruationem vite aliqs proicit merces in mari: sed ꝟtus castitatis est magis bonū q̄ mēbrum corporale ergo licite potest sibi qs abscidere virilia ꝓpter cōseruationem castitatis. Contrariuꝫ arguit per illud qd̄ habet i decretis: di. lv. ca. Si qs amputauerit sibi virilia cleric⁹ nō fiat: quia homi/ cida sui est: Respōsio. q̄libet ps corpis ordinat ad totū. ⁊ ideo de ipso ordinandū est: prout respicit bonū totius corporis: ⁊ vl

Responsio terius put respicit bonum hominis ⁊ cōmunitatis: q: sicut ps corporis ordinat ad totū corpus: sic corpus ad hominē cui⁹ est pars. ⁊ vnus homo ad totam communitatem. Ergo si mēbrum aliqd̄ sit nociuū corpori: vtpote q: ꝓpter aliquā egritudinem est aliorū membroꝝ corruptiuū: licite potest abscidi ne inficiat alia membra: ⁊ hoc ab eo cuius ē si habeat artē medicādi vl ab alio de volūtate ei⁹: q: cuilibet est cōmissa cura salutis sui corporis: sicut etiā homicida vel raptor per iudicē licite occidit: ⁊ a cōmu nitate hominū abscidit mēbꝛuꝫ ei⁹ vita esset in nocumetū cōmu nitatis: q: iudicib⁹ cōmittit cura salutis cōmunitatis: si autē mē/ brū sit sanū tūc regulariter nō est licitū alicui seipsū mutilare: pri mo q: homo naturaliter amat seipsū: ⁊ p ꝯsequēs oia q̄ sunt de integritate ipsius. ⁊ ideo mutilare seipsū est agere ꝯtra chari/ tatē: quā q̄libet tenet habere ad seipsū. Itē hō singularis ē ps cōitatis: et ideo inferre sibi nocumentū p mutilationē est agere ꝯtra cōmune bonū. Itē de⁹ ē institutor nature: instituēdo mem/ bra in corpore: ⁊ ideo mutilās seipsum agit contra deū: in casu tñ licitum est: videlicet ex precepto dei occulto: qd̄ alio mō voca tur instinctus spūsancti: q: deus est auctor nature et dñs vite ⁊ mortis

⁊ mortis humane: ⁊ p ꝯsequens omnium membroꝝ: ⁊ ideo si G pcipiat homini auferri sibi vitā vel mēbroꝝ aliquod: nō solū licitū: sed etiā debitū ē hoc fieri: et hoc mō dicit Aug⁹. i. de ci/ uitate dei ꝙ samson interfecit seipsū cum philisteis: qd̄ pbat ex hoc ꝙ dñs ad hoc agendum restituit sibi miraculose pristi/ nam fortitudinē. vnde dicit ibidē Au/ gusti. ꝙ ille hoc latenter iusserat fieri: q̄ p ipsum miracula faciebat: ⁊ hoc etiam modo dicit Aug⁹. de quibusdā sanctis mulierib⁹: q̄ tēpore psecutiōis seipsas occiderunt: de quibus ecclia memoriā facit. Judei vero et aliqui christiani in h ipos sequētes dicunt ꝙ etiaꝫ sine ta li precepto diuino vel instinctu licitū est alicui se occidere vel mutilare in ca su scilicꝫ quādo videt ratione sue vite vel alicuius membri imminere sibi lu/ dibrium in contemptum dei: quia de/ † 1. Co. 3. b bet negligere vitaꝫ ꝓpriam: mulo for/ tius aliquā partem sui corporis: sed ad precauendū contemptū honoris diui/ ni: ⁊ hoc modo dicunt ꝙ samson inter/ fecit seipsum: cōsiderās ꝙ philistei ex/ ercebāt in eo ludibriū ad laudē idoloꝝ suorū: et in diuinuꝫ ꝯtemptū. ⁊ racias vt habet .ij. Machab. xiiij. ⁊ eodem modo q̄dāꝫ mulieres san cte legunt sibi nares amputasse: ne ab infidelib⁹ exercerent lu xuria in corporib⁹ eaꝝ in cōtemptū diuinū. Sed istud dictum videt esse expresse contra dictū saluatoris Joh. vl. f. dicentis Petro. Cum esses iunior cingebas te ⁊ ambulabas vbi vole bas: cū autē senueris extēdes man⁹ tuas ⁊ ali⁹ te cinget ⁊ du/ cet quo tu nō vis. ⁊ subdit: Hoc autē dixit significās qua mor te clarificatur⁹ esset deū. sup quē locū dicit Aug⁹. ꝙ hic satis expssit nō a se ipso sed ab alio debere occidi q̄ vestigia sequit christi: ⁊ eodē mō dicēdū de mutilatiōe. Nō etiā q̄ indicit p opposito nō valet: q: licet intētio infideliū sit exercere ludibri um i sctis ad dei ꝯtēptū: tñ ex diuina ordinatiōe q̄ ex malis eli D cit bona: ordinatur ad dei gloriam ⁊ meritū electoꝝ: qd̄ patet in martyribus: qui quanto maiora ludibria ⁊ magis exquisi/ ta tormenta sustinuerunt: tanto gloriosius de tyrannis triūm phauerunt ad tyrannoꝝ confusionē ⁊ ꝓpriū meritū: ⁊ dei glo Rōnes ad riā qui in martyrib⁹ triūphabat. Ex dictis patet ad primū ar/ argumenta gumentū ꝙ Marc⁹ credit sibi amputasse pollicē istinctu spi ritussctī. Et eodē mō dicēdū ad secūdū ⁊ tertiū. Ad q̄rtū dicē dū ꝙ nō est licitū sibi amputare virilia ꝓpt obseruātiā castita tis: Tū q: hoc nō ē efficax remediū: Tū q: p hoc nō abscindū tur cōcupiscentie interiores: tū q: p aliā viā habet melius re mediū: videlicet p conatū liberi arbitrij resistēdo tētationib⁹ cū adiutorio dei: ꝫm illd̄ .i. Coꝛ. x. c. Fidelis de⁹ ē q̄ nō patiet vos tētari sup illud qd̄ potestis: sed faciet cū tētatiōe ꝓuentum vt possitis sustinere.

Ratio etiaꝫ que Marci in ꝓlogo scdo vbi dicit in postill. inducitur pro opposito.

Additio. Hec ratio est valida ⁊ cōsona auctoritatib⁹ sanctoꝝ in postilla allegatis: licꝫ postillator eam retioere videat .j. Reg. xxxi. vbi videt tenere cuꝫ hebreis ⁊ alijs min⁹ bene sētiētib⁹: q̄ asserūt ꝙ saul posset excusari ab occisione sui: eo ꝙ timebat ne i ipm̄ q̄ erat principalis in ꝑplo fierēt ludibria in cōtēptū dei. quā assertionē seu opinionē ibi dē recitat tāq̄ verā vel saltē tolerabilē: qd̄ manifeste ꝯtraria tur his q̄ in h loco tenet q̄ manifeste sūt vera ꝓut patet legēti ea que hic ⁊ alibi a postillatore ponuntur ⁊c.

Replica. In ꝓlogo circa euangelium sancti marci postillator mouet q̄stionē: an sit licitū quē/ quā seipsū mutilare. Et respōdet ꝙ nō: nisi inēueniat istinct⁹ diuin⁹: ⁊ addit ꝙ iudei ⁊ q̄dā christiani i h eos sequētes dicūt ꝙ licitū sit nō solū se mutilare verū etiā occidere sine tali istin ctu ad p̄cauēdū ludibriū ⁊ cōtemptū honoris diuini: sed illuꝫ modū dicēdi reprobat postila. ⁊ excludit rōnē ei⁹: q: ludibria ⁊ tales cōtēpt⁹ de⁹ scit ꝯuertere i bonū patiētis ⁊c. Hic putat Bur. postil. velle inoluere i ꝯdictorijs cōmēdās illū modū di cēdi h. Sed dicit eū sētire oppositū illi⁹ .i. Reg. vl. sed diligēt ꝑlegēti ꝙ postil. sētit de saul ⁊ alijs se interficiētib⁹: ꝑꝫ ꝙ Bur. ei falsū iponit. postil. eñ opinionē hebreoꝝ ⁊ aliq̄rū latinorū ibi recitat: sed finalit i h residet ꝙ btūs Aug⁹. i. d ciuitate nul lā ꝑsonā excusat sese occidētē: nisi inēuenerit diuin⁹ istinctus ita de saul dici potest si vie alie nō sufficiūt. vñ patet Bur. fru stra postillatoreꝫ notasse.

A G Nitiū euā. ⁊c. Isid. Euāgeliū bona an/nūciatio: qđ ꝓprie ad regnū dei ⁊ remissionē pctō/rū pertinet. vñ: Penitemini ⁊ credite euangelio: ⁊ appropinquabit regnū celoꝝ. ¶ Hiero. q̄tuor euāge/lia vnū sūt: ⁊ vnū q̄tuor: Itaq̄ ⁊ marci dr̄ liber euā/gelij: ⁊ sīlr aliorꝝ: qr̄ vnum oīa: ⁊ oīa vnū. b ¶ Jesu chri. Hiero. Jesus hebraice: sother grece: salua/tor latine. Christ⁹ grece: messias hebrai/ce: vnct⁹ latine. i. rex sacerdos: dr̄ de ge/nere dauid regꝫ: ⁊ leuitico. c ¶ Filij
Mat. i. a dei ⁊c. Be. Matthe⁹ dicit filij dauid fi. abra. Marc⁹ dicit filij dei. vt paulat/i a minorib⁹ ad maiora surgam⁹. Et mat/the⁹ q̄ humanā generationē scribit cō/uenientē eū filiū hoīs dixit. Marc⁹ aūt q̄ suū libꝝ ab initio euāgelice p̄dicatiōis inchoat: ꝯueniēt eū filiū dei appellat.
Nota Euāgeliū enī sol⁹ dī ē. Ubi notādū q̄ euāgeliste vno spū scripserūt sꝫ diuer/sū sibi scribēdi ⁊ initiū ⁊ finē statuerūt. Matthe⁹ a natiuitate īcipit: ī resurre/ctiōe finit. Marc⁹ ab initio p̄dicatiōis christi vsq̄ ad ascēsionē ⁊ discipuloꝝ p̄/dicationē ꝑducit. Lucas a natiuitate Jo/hānis vsq̄ ad ascēsionē dñi cū discipl'is in hierlm expectāt aduentū. s. s. Johes ab eternitate v̄bi dei inchoat: in resur/rectiōe dñi ꝯsūmat. d ¶ Sic scriptū ⁊c. Marcus ꝓphetarū testimōia p̄mit/tit: q̄b⁹ hec vetera ⁊ nō noua. sꝫ a ꝓphe/tis p̄scita ⁊ p̄dicta asserit. In q̄ ⁊ iudeos q̄ legē ⁊ ꝓphetas susceperāt ad euāge/liū inuitat: ⁊ gētiles q̄ euāgelium tene/bāt ad venerationē leg̃ ⁊ ꝓphaꝝ ꝓuo/cat: ne q̄s iuxta hereticos alteꝝ sine al/tero suscipiat. e ¶ Ecce m. an. Be. Angel⁹ dr̄ iohes ñ societate nature: vt mētit Origenes: sꝫ officij dignitate: sī/
Mala. i. b cut ⁊ sacerdotes. d̄ q̄b⁹ dr̄: Labia sacer/dot̃ custodiūt. s. ⁊ legē exq̄rūt ex ore e/
B ius. qr̄ āgel⁹ dñi exercituū ē. ¶ Beda.
Nota Nota q̄ h̄ testimōiū. Ecce ego mitto āge. meū ⁊c. Malachie
Mala. 3. a. est: vtrūq̄ tñ dit Esaie ē: qr̄ ⁊ si ñ v̄ba: sensus tñ īuenit ī Esa/ia: ⁊ manifesti⁹ ī h̄ versu. Uox clamātis ī deserto. Angel⁹ enī q̄ mittit añ faciē d. ē. vox clamātis ī deserto: p̄parat aūt viā di/cēs: Parate viā do. ⁊c. Potuit aūt ꝓ malachia Esaie nomē diuinit⁹ occurrere: nec voluit marc⁹ emēdare: qr̄ oēs ꝓphete vno spū locuti sūt q̄si vno ore. f ¶ Clamātis. Isid. Ad iude/os surdos ꝓpter pctā longe positos indignantis clamore di/gnos. g ¶ In deserto. Isido. In deserto fit vox ⁊ clamor qr̄ deserta dom⁹ iudea vacās scopata sine spū dei: ꝓpheta: rege sacerdote. Uñ iesus ⁊ iohannes querūt qđ in deserto amissū est. Ubi vicit diabol⁹ ibi vincit: vbi cecidit homo ibi resurgit. h ¶ Parate. Isid. P̄nitētiā agite ⁊ p̄dicate. Uñ parasceue añ sabbatū dicit Id est penitentia an requiē. Hinc ⁊ initiū p̄/
Mat. 3. a. dicatiōis iohānis ⁊ christi: Penitētiā a. a. e. r. c. qr̄ ī die septia requieuit de⁹ ab oīb⁹ operib⁹ suis. Necesse est enī nobis se/
Gen. 2. a. ptem vitia tāq̄ septē gentes delere per penitētiā: vt possidea/mus quieti terram desiderabilē. i ¶ Uiā dñi. Hiero. Uia domini qua ad hoīes ingredit penitentia est ꝑ quam ad nos deus descēdit: ⁊ nos ad illum ascendim⁹. Uñ angeli ascendē/tes descendentesq̄ memorātur sup filiū hoīs. k ¶ Rectas fa. Isid. Precepit vt regia via eūtes: ꝓximos diligam⁹ vt nos ⁊ nos vt ꝓximos. Qui se diligit ⁊ nō ꝓximuꝫ: ad dexterā decli/nat. Qui ꝓximū ñ se ad sinistrā. Multi bñ agūt ⁊ ñ corrigūt vt heli. Alij corrigūt sꝫ nō bñ agūt: vt scribe ⁊ pharisei q̄ sede/bāt sup cathedrā moysi. Hic os turtur̃ ad ascellas in lege re/torq̄ri iubet: vt nō separetur os ab opere: nec opus ab ore. Se/mite post viā: qr̄ mādata moralia post penitētiā s̄m marcū vl' mattheū explanāt. parat via ꝑ fidē ⁊ baptismū ⁊ penitētiā. ¶ Recte semite ꝑ austera indicia vest̃: ꝯue: cibi: pot⁹: vocis hūilime. vñ fuit iohā. ⁊c. l ¶ Johānes. Isid. Gratia dei: A gratia dei incipit. vñ seq̄t baptizās ꝑ baptismū pctā dimit/tunt. Uñ: Qđ grat̃ accepist̃ grat̃ date. Et Aplś: Grā salua/ti estī. m ¶ Baptizās ⁊c. Baptismū p̄nie dedit: baptismū ī remissionē pctōꝝ p̄dicauit: qđ ñ dedit. Sic̄ p̄dicatiōe sua xp̄i p̄dicationē p̄cucurrit: sic baptismo p̄nie baptismū remissiōis.
G Qđ cōsūmat

Incipit euāgeliū s̄m Marcū.

a Nitiū euā Ca. I a
¶ saluatoris. ¶ vncti.
b c gelij iesu christi fi/ b c
d lij dei/sicut scriptū d e
est in esaia prophe
¶ spūs ad patrē de filio ꝑ malachiā. vl' vox p̄ris ad filiū d̄ iohāne. b ¶ an/gelus nuncius qui nunciat de christo: post me venit qui ante me fact⁹. ¶ iohannem.
e ta†Ecce mitto āngelū meū ante
¶ penitentiam.
faciē tuā: qui p̄parabit viā tuā
a ¶ añ filiū: vl añ p̄nitentiā: aut īcarnationē ¶ iohānes d̄ q̄ clamat dñs ad iudeos: Int̃ natos muli. nō sur. ma. io. ba. ⁊c. ¶ ad sur/dos obturātes aures voci. ¶ xp̄i. ¶ iudea
f g ante te. Uox clamātis in deser/
h i to: †Parate viā dñi: rectas facite
¶ q̄s īcuruast' declinādo ad dexterā vl ad
k semitas ei⁹. Fuit iohānes in de/ f
sinistrā. a ¶ Be. Ut ita baptismū p̄nie q̄ pec/cata soluunt̃ suo baptismate quo pctā solui nō possent p̄curreret.
m serto baptiçans ⁊ p̄dicāns ba/ g
ptismū penitētie in remissionem
¶ ideo.
peccatoꝝ. †Et egrediebat ad illū b

¶ Incipit postilla venerabilis magistri Nicolai de lyra in C euangelium Marci.
Nitiū euā. ⁊c. Euāgeliū s̄m Marcū in duas Ca. I Diuisio partes diuidit̃. s. ī ꝓlogū ⁊ tractatū. scđa ibi: Fuit ī de/s'to iohēs. Sicut p3 ex p̄dictis marc⁹ breuitati studuit ī scri/bēdo: ⁊ ego similiter intēdo breuitati studere ip̄m exponēdo: ea q̄ repetit di/cta ī mattheo omittēdo ⁊ ad expositionē ibi positā remittēdo: maxie vbi esset im/morādū. dicit ergo: Initiū euāgelij.
Euāgeliū idē ē q̄ bōa annūciatio: qr̄ ibi Euangeliū annūciat̃ inenarrabile bonū qđ ab anti/q̄s patrib⁹ fuit sūme desideratū: s̄m qđ dic̃ saluator Luc. x. d. Multi ꝓphete ⁊ reges voluerūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt: ⁊ audire que vos auditis ⁊ nō audierūt. b ¶ Jesu. i. saluatoris: c ¶ Christi. i. vncti: qr̄ ē rex ⁊ sacerdos quib⁹ in lege debebat̃ vnctio. d ¶ Fi/lij dei. Mattheus aūt in principio sui
Mala. 3. a euāgelij dic̃: Filij dauid filij abraā: qr̄ e/
Mat. 11. b. ius genealogiā sꝫ humanā naturā enar/
Luc. 7. d. rare volebat: vt patet in p̄cipio euāge/lij sui. Marc⁹ vero illā tanq̄ sufficientē enarratā dimittens vocat eum filiū dei. s. naturalē non adoptiuum: diuinam na/turam in qua est idem patri ostendens. Sciendum etiam q̄ marcus ante cōuer/sionem ad fidem erat instructus in lege
†Esaie. 4. a ⁊ prophetis de christo testimonium per/
Mat. 3. b. hibentibus. ⁊ ideo a prophetis de chri/
Joh. 1. c. sto incipit suum euangelium: sub vno cō/textu duas prophetias coniungens: q̄/rum prima scribitur Malach. iii. secun/da Esa. xl. quarum intellectus patet ex predictis in prologo: veruntamen mar/cus hic solum exprimit Esaiam prophe/tam dicens: e ¶ Sicut scriptum est in Esaia propheta: Ecce mitto an/
†Mat. 3. a. gelū meū ante fa. tu. quia licet ambo
Luc. 3. a. ꝓphete vno spū prophetauerint. Esai/
Joh. 3. c. as tamen principalior est altero. ideo so/
D lus nominatur. ⁊ quia auctoritas vltima est ipsius Esaie: res autem denominatur a fine. Item quia marcus breuitati stude/bat: vt dictum est in prologo. f ¶ Fuit iohannes in deser/to. Hic ponitur tractatus siue narratio. Circa quod conside/randum q̄ intentio euangeliste est ostendere reductionem pec/catoris in deum per opus mediatoris: ⁊ ideo primo ostendit ꝑ/sonam mediatoris. secundo reductionem peccatoris/ibi: Et sta/tim spiritus expulit. ¶ Circa primum mediator ostenditur du/pliciter. primo verbo precursoris. secundo facto ⁊ verbo dei pa/tris/ibi. Et factum est in diebus. Circa primum describitur lo/cus vbi iohānes p̄dicabat cū dr̄: Fuit iohānes ī de. qr̄ p̄dica/bat penitētiā agēdā. vt hoīes essent dispositi ad christi de ꝓximo venturi receptionē. ⁊ sic loci cōditio cōgruebat sue p̄dicationi. Asperitas enī deserti austeritatē penitētie designat. g ¶ Et p̄dicās baptismum penitentie in remissionem pecca/torum. Hoc exponitur dupliciter. Uno mō de baptismo chri/sti. virtute cuius dimittuntur peccata. ⁊ quia tale baptismum io/hannes dare non poterat. ideo ipsum predicabat dandum per christum in proximo venturuꝫ. ⁊ s̄m hoc li baptiçans. refer/tur ad baptismum iohannis. ⁊ quod sequitur: Predicās ba/ptismū penitētie in remissionē peccatorū. ad baptismū christi futurum. Alio modo exponitur de baptismo iohānis. ⁊ sic baptiçans ⁊ predicans referuntur ad predicationē iohannis ⁊ baptismum eius. quia licet baptismo iohannis non dimitte/rentur peccata. susceptio tamen illius baptismi erat quedā pro/testatio agendi veram penitentiam de peccato. per quaꝫ dimit/tuntur peccata. b ¶ Et egrediebat ad illū oīs iudee re/gio ⁊c. Id ē multi de illa regiōe ⁊ de hierosolymis. ⁊ ē hyꝑbo/lica locutio
Moraliter. a ¶ Initiuꝫ euangelij iesu christi filij dei Moraliter sicut scriptum est in Esaia ⁊c. Per hoc q̄ marcus euange/lium a verbis propheticis inchoauit. predicatorē euangelij ser/monem incipere a sacra scriptura debere nō a poeticis verbis aut philosophicis demonstrauit. f ¶ Fuit iohannes in de/serto baptizans ⁊ predicans ⁊c. Hiero. Uestis autem io/hannis. cibus ⁊ potus. austeram vitam predicātium designat.
✱ Ueniet fortior

E f Quod cõsummať p sponsum initiať p paranymphũ. Vñ ca
thecumini.i.instructi incipiũt p sacerdotẽ: crismanť p episco/
pũ: Nũc p amicũ spõsi inducit spõsa vt rebecca isaac: p puerũ
pallio albo velata. a ❡ In iorda.flu. Hiero. Iordanis a
liena descẽsio: vbi pctã abioluunť. Arca eni p eũ in terrã alie
nam trãsiuit i media pte: ⁊ mare fluen/
te: altera ad mõtis formam erigiť. Sic
nos olim alienati a deo p baptismũ hũi
Lu. 14. c liati erigimur ad alta. Quia q̃ se hũili
at exaltabiť: po q̃ fluit i mare amarica
tur: qr arca dei.i.corpꝰ xpi nõ mũdatiõ
nõ pficit: sz in deteriꝰ mutat. b ❡ Cõ
Ps.95.b fitẽtes pec.sua. Hiero. Confessio ⁊
pulchritudo i ↄspe.e.i.spõsi. Vñ desi/
lit spõsa de cãmelo cũ se hũiliat ecclia
†Mat. 3.a xpo q̃ figurať p isaac: in cuꝰ natiuitate
risum fecit deꝰ sare: sic ad mariã dr: q̃ ẽ
Lu.1.d.c. pnceps cũ deo: Bñdicta tu in mulieri
bus. ❡ Beda. Cõfitẽtes pctã sua ba/
ptiçanť. Debẽt eni melioris vite noui
tatẽ pmittere q̃ baptismũ desiderãt ac
Act.9.d cipere. Vñ pdicãte paulo dr: Multi ve
niebãt cõfitẽtes ⁊ annũciantes actꝰ su
Act.10.b os. Et petro dr: Macta ⁊ mãduca: q̃si
† Ioh.1.d occide mala q̃ in eis erãt: ⁊ sic mũdaťꝰ
christianã religionẽ pmittẽtes i ecclie
mẽbra cõmuta. c ❡ Et erat iohan/
nes ve.pi.ca. Hiero. Vestis pphe/
te ⁊ cibꝰ ⁊ potus totã austerã vitã pre
dicantiũ significãt ⁊ gẽtes ad gratiam
dei q̃ est iohãnes: intꝰ ⁊ foris esse iun/
gendas. Pili cameli diuites gentiuz:
Zona pellicea: paupes mũdo mortui.
Locuste: sapiẽtes huiꝰ mũdi: q̃ stipulas
aridas relinq̃ntes iudeis frumẽta my
stica trahũt: ⁊ in calore fidei saltꝰ inha/
bitãt. Melli siluestri: fideles de incul
ta silua pparati cõparanť: qr oĩa a gr̃a
Ro.10.c euãgelii dei: in q̃ nõ est distinctio iudei
Moraliter ⁊ greci. ❡ Beda. Mora. Vestituť pi.
ca. Quia pctã nõ fouit: sz aspere incre/
Luc.3.b pauit dicens: Genimina viperaz ⁊c.
Zona pellicea circa lũbos: qr carnẽ su
Gal.5.d am crucifixerũt cũ vitiis ⁊c. Locustas
⁊ mel sil.e. ⁊ pdi. qr pdicatio eiꝰ adeo dulcis fuit vt etiam xps
f putareť. Sz cito hec opinio decidit: qr eũ nõ xpm sed xpi pre/
cursorẽ esse innotuit. In melle eni dulcedo: in in locusta ala/
cer volatꝰ/ sz cito deciduꝰ. d ❡ Fortior me. Hiero. Quis
Mat.18.d fortior ẽ gratia q̃ abluunť pctã: Ille q̃ septies ⁊ vsq3 septua/
giesseptiens pctã dimittit. Gratia quidem prior est: sed semel
remittit pctã p baptismũ. miscdia vo in miseros ab adaz vsq3
ad xpm: p septuagintaseptẽ generatiões: ⁊ vsq3 ad centum q̃
dragintaquattuor milia puenit. e ❡ Soluere corrigiam
cal. Bed. Modus fuit apud veteres vt si qs eam q̃ sibi cõ/
peteret accipe vxorẽ nollet: ille ei calciamẽta solueret qui ad
hãc spõsus iure ppinq̃tatis veniret. Christꝰ aũt spõsus est ec
Ioh.3.d clesie: de q̃ dicit idẽ iohãnes: Qui habet spõsam sponsus est.
Quia g̃ hoies iohãnẽ xpm esse putabãt: recte se indignũ sol/
uere corrigiã dicit: q̃si ego redẽptoris vestigia nudare nõ va
leo: qr spõsi nomẽ mihi nõ vsurpo. ❡ Hiero. Corrigia calcia
Ioh.1.a mẽtor mysteriũ.s.incarnatiõis quo vbũ caro factũ ẽ: vñ caro
xpi: vñ aĩa: vñ spũs sumit exordiũ: vt verꝰ hõ fiat p oĩa absq3
pctõ: vt verus deꝰ in deo vero sine pncipio.i.filiꝰ hois q̃ ẽ in
Ps.18.b celo: ⁊ quo tanq3 spõsus pcedẽs de thalamo suo.i.de vgina/
li vtero clausum relinq̃ns. vñ aduenlẽte vero spõso: domꝰ io
hãnis domꝰ discalciati dr. Vñ i specie colũbe spũsctũs descẽ
Cañ.2.d dit. De spõsa dr: Spõsa mea: amica mea: pxima mea: dilecta
mea: colũba mea. Spõsa in patriarchis: amica in pphetis: p/
xima in maria ⁊ ioseph: dilecta in iohanne baptista: columba
Mat.10.b in christo ⁊ aplis: quibꝰ dr: Estote prudẽtes sic serpẽtes ⁊c.
Calx extrema ps corpis. In fine eni ad iusticiã ẽ saluator in/
Ps.59.b carnatꝰ. vñ: In idumeã extendã calciamẽtũ meũ: qr nisi iun
gatur scta spũs nemo p gratiã remissiõis inuestigat incarna/
tiõis mysteriũ. f ❡ Ego bap.vos aqua. Beda. Mõdum
iohes dic deũ aut dei filiũ esse apte: qr rudes erãt auditores:
sed paulatim p humanitatẽ glorificataz ad fidem diuinitatis
ducit dicẽs: Ille vo baptiçabit spũsctõ. Sed postea vo cũ ca
Ioh.1.e paciores iã videret: dei filiũ iam apte pdicat dicẽs: Testimo/
niũ phibui:

ois iudee regio: ⁊ hierosolymite
vniuersi: ⁊ baptiçabãtur ab illo a
❡ vel is. a ❡ aliter nõ valet baptismus.
a b in iordane flumie ↄfitẽtes pecca
a ❡ merito egrediebãť ⁊ baptiçabanť a io
hãne: quia iohannes erat vestitꝰ ⁊c. b ❡ cõ
ueniens vestis predicatori.
c ta sua. † Et erãt iohes vestiꝰ pi/ b
❡ diuites gentiũ. ❡ pauperes.
lis cameli: et çona pellicea circa
a ❡ habitatores solitudinis nõ decet cibo/
rũ delitias querere: sed tñ necessitatẽ sup/
plere. ❡ sapientes. ❡ fideles.
lumbos eius: et locũstas et mel c
siluestre edebat: ⁊ predicabat di d
❡ miscdia. ❡ gr̃a. ❡ p gr̃az remissiõis.
d cẽs: † Veñt fortior me pꝰ me: cuiꝰ e
❡ explicare.
e nõ sũ dignꝰ procumbẽs soluere
❡ quã fecit sibi d nr̃a mortalitate. ❡ .i.my
steriũ incarnatiõis dei.
corrigiam calciamẽtorum eius.
❡ quia. ❡ homo purꝰ. ❡ nõ spũ. ❡ deus
f Ego baptiçaui vos aq̃: ille vo g
❡ Bed. Nõ solũ i die baptismi: sed q̃tidie
baptiçabit vos spũsãcto. Et fa/ h
cũ p gr̃am spũs pficimꝰ. ❡ qui sup aquas.
❡ cum iohannes baptiçaret.
ctuz ẽ in diebꝰ illis: venit iesus a k
❡ flos. ❡ rota.
g naçareth galilee: ⁊ baptiçatꝰ ẽ in i

niuz phibui: qr hic est dei filꝰ. ❡ Isid. Ego baptiço vos aq̃: il/ g
le ⁊c. Dei fluuiꝰ sp plenꝰ: semp equal. de q̃: Fluminis impetꝰ leti Ps.45.b
ciã ci. dei. Multũ distat inẽ spm̃ q̃ ferť sup aq̃s nõ subter: et a/
quã q̃tũ inẽ aiam q̃ regit: ⁊ corpꝰ qd regiť. Sz mansit sup euz
spũs hec ẽ vnctio xpi fm carnez. de q̃: Vnxit te deꝰ deꝰ t.o.l.p. Ps.44.a
cõ.t. Oleũ nõ põt esse sub aqua: nec cre
ator sub creatura. Oleũ de amaritudie
radicis surgit in pabulũ luminis: medici/
nã vulneris: refectionẽ esuriẽtis. vnde
fit q vnctio xpi de amaritudie passiõis
puenit ad gliaz resurrectiõis. Vñ aplus:
Hoc sent ite i vob qd ⁊ in xpo iesu ⁊c. Phil.2.a
vsq3: pter qd ⁊ deꝰ illũ exaltauit.
g ❡ Et baptizatꝰ ẽ in ior. Tribus
causis vt vt iusticiã ⁊ hũilitatem imple
ret: vt baptismũ iohannis cõprobaret:
vt iordanis aquas sctificãs p descẽsio/
nẽ colũbe spũsctm̃ in baptismo adesse
mõstraret. ❡ Hiero. Marcꝰ: Sicẽ cer Ps.41.a
uus desiderat ad fontes aquarũ saltꝰ:
dat culmia prator carpit: palmas i ver
tice portat. velut apis mellifiua flores
agri (cui odor veri isaac similať) sum/
matim gustat. vnde a naçareth galilee Gen.27.d
⁜ venientem

Nico. de lyra

⁜ lica locutio: sicẽ in cõi modo loq̃ẽdi
dr de aliq̃ spectaculo: tota ciuitas vadit
ad tale spectaculũ: lz aliq̃ maior ps po
puli nõ vadat. a ❡ Et baptizaban/
tur ab illo in iorda.flumine. p illd
eni flumen filii israel trãsierũt ad terrã
pmissiõis: ⁊ ideo baptismꝰ iohãnis cõ/
uenienter factus est in iordane flumie:
qr erat quedã pfestatio penitẽtie agen
de p quã ẽ transitꝰ ad terrã viuentium:
fm qd dr Matth.iii.a. Penitẽtiã agi/
te: appropinquabit eni regnũ celorũ.
Et qr predicatorẽ decet austeritas vite:
fm qd dicit Paulus aplus.i.Cor.ix.d.
Castigo corpus meũ ⁊ in seruitutẽ redi
go: ne forte cũ aliis pdicauerim ipse re/
probus efficiar. ⁊ ido subdiť: b ❡ Et b
erat iohãnes vestitꝰ pilis camelor ⁊c. in q̃ ostendiť au/
steritas vestiꝰ: ⁊ etiã qr iohãnes veniebat in spũ ⁊ virtute he/
lie: vt hr̃ Luc.i. ido describiť in cõsili habitu: put hr̃.iiii.Reg.i.
c ❡ Et locustas ⁊ mel sil.ede. in q̃ ostẽdiť austeritas victꝰ.
iste est eni cibꝰ pauperũ in terra illa. d ❡ Et pdicabat di/
cẽs: veniet fortior me ⁊c. hoc aũt dicebat iohãnes ad remo
uendũ falsam opinionẽ ppli: qr credebant ipm esse xpm.
e ❡ Cuiꝰ nõ sũ dignꝰ pcũbẽs sol.corri.cal.eiꝰ. Mat.iii.
c. dicit: Cuiꝰ nõ sum dignꝰ portare calciamẽta. potuit eni iohã
nes vtrũq3 dicere. Matheꝰ tñ expssit deportationẽ. Marcꝰ
aũt solutionẽ: tñ p vtrũq3 idem intelligiť. q.d. iohãnes: tãte ex/
cellentie est xps respectu mei q nõ sum dignꝰ ei exhibere etiam
minimũ obsequiũ. nõ eni xps habebat calciamẽta portãda vel
soluẽda: qr scribiť Act.i.a. Cepit iesus facere ⁊ docere: ipe aũt
discipulis ad predicandũ missis iposuit sine calciamẽtis incedere
vt habeť Luc.x. ⁊ io nõ est credibile q calciamẽtis vteretur.
f ❡ Ego baptizo vos aqua. qr baptismus iohãnis lauabat
tm̃ corpora. g ❡ Ille vo baptizabit vos spũsancto. qr
in baptismo christi confertur gratia spũssancti. h ❡ Et factũ
est. Hic ↄsequenter ostendiť mediatoris psona testimonio dĩ
patris: cũ baptiçareť a iohãne. ⁊ hoc est qd diciť: i ❡ In die
bus illis.s. in quibꝰ iohãnes baptiçabat ⁊ pdicabat anq3 i car
cere clauderet. k ❡ Venit iesus a nazareth galilee. in il/
la eni ciuitate fuit nutritꝰ: vt habeť Luc.ii. l ❡ Et baptiza/
tus est a iohãne in iorda. Quis eni nõ indigeret aliquo ba
ptismate: venit tamẽ ad baptismũ iohannis. primo vt illum ap
probaret et ipsum a deo ordinatum ostenderet cõtra maliciam
aliq̃rũ iudeorũ qui dicebãt ipm hũana fictiõe adinuẽtũ. scdo vt
⁜ iohãnes ipm
⁜ e ❡ Veniet fortior me ⁊c. Per h aũt ostẽdit iohãnes q Moraliter
pdicatar veritať se iactare nõ debet: sed magis alios veraciter
tamẽ commendare. k ❡ Venit iesus a nazareth ⁊c. s. vt
baptismũ iohannis ⁊ eius doctrinã approbaret: in hoc dãs ex/
emplũ maioribꝰ vt approbẽt bona opera subditorum.
⁜ Et statim

A I venientem iesuz ad baptismũ in iordane acceptum a iohanne enarrat: et statim de aqua ascendisse: apertos celos vidisse: spiritum vt columbam descendisse in ipso mansisse: voce de celis factam patri in dilecto filio complacuisse: et spiritum eum in desertum expulisse: tentatum a sathana. quadraginta dieb' et quadraginta noctibus: cum bestiis angelis ministrantib' commoratum.

Quem ordinem nobis sequendum ad consortia angelica festinantib' prius opere quam voce ostendit christus. Debem' enim de volubilitate mundi penduli voluptatis odore floris mundicia tracti cum adolescentib' post sponsum currere: et sic per baptismi sacramenta de duob' fontib' dilectionis dei et proximi gratia remissionis absoluimur et ascendentes spe: celestia secreta mundis cordis oculis intuemur. Deinde spiritumsanctum spiritu contrito et humiliato: cum simplici corde descendentem ad mansuetos: et cum charitate nunquam cadente manentem suscipim': et vox a deo ad nos dilectos dirigitur. Beati pacifici:

Mat. 5. a. quoniam filii dei vo. Et tunc in nobis complacet patri cum filio et spiritusancto: quando efficiemur vn' spiritus cum deo. vnde: vt sint vnum sicut nos

Ioh. 17. b. vnum sum'. Tunc spiritus nos expellit in desertum quadraginta dierum numero tentandos a sathana: vt patientia probationem: probatio spem: spes autem

Eph. 6. b. charitatem generet. cum nobis non sit colluctatio aduersus carnem et sanguinem: sed a. p. r. t. Et tunc bestie erunt pacate nobis: cum in arca anime nostre munda cum immundis mansuefacimus: et cum leonibus sicut daniel cubam': cum spiritus non sit aduersus carnem: nec caro aduersus spiritum. Post hec angeli ministri qui vident semper

Luc. 1. a. faciem patris in celis mittuntur in solatium dicentes: Exaudita est

Mar. 16. a. oratio tua: et nolite timere iesum querentes nazarenum: et ego quos amo

Apoc. 2. b arguo etc. et vincenti dabo edere de ligno vite: quod est in p. d. m. a ¶ Vidit ap. Be. Mysterium trinitatis in baptismo demonstratur: fili' baptizatur: spiritus est in columba: pater in voce sonat: apiuntur celi non reseratione elementorum: sed spiritualib' oculis: Sedit columba super iesum ne putaretur vox ad iohannem facta non ad eum. Pulchre autem addidit: et manentem in ipso. Hoc enim proprium est christo vt semel cum impleuerit spiritus: semper in illo maneat. Fidelib' pro aliquando confertur ad miracula facienda: aliquando tollitur: Quib' tamen ad operationem

B iusticie ad amorem dei proximi conseruandum nunquam abest. Cum apostolos manebit et in nobis erit iuxta mensuram fidei spiritus. de christo

Ioh. 1. b. autem dicitur: Plenum gratie et veritatis. b ¶ Manentem in ipso etc. Manet in eo spiritus non ex quo baptizatur' sed ex quo concept'. Quod autem in baptismo descendit: significat nobis gratiam spiritualem in baptismo dari: quib' in remissionem peccatorum ex aqua et spiritu regeneratio solet amplior spiritus gratia per impositionem manus episcopi celitus dari. c ¶ Tu es fili' m. di. Beda. Non quod nesciebat docetur: sed nobis quod credere debeam' ostenditur: ipsum. s. quem quasi hominem cum aliis ad baptizandum venit: verum esse dei filium. et ideo in spiritu baptizari posse: nos quoque per aquam absolutionis et spiritum sanctificationis dei filios effici. Quotquot enim receperunt eum. d. eis p. f. d. fieri.

Ioh. 1. a. Bene autem in specie columbe descendit spiritus: que simplex animal et sine felle: quia simplices querit: nec habitat in mentib' spuriis. d ¶ Spirit'. Beda. Ne dubium quis spiritus: lucas consulte premittit. Iesus plen' spiritusancto regressus est a iordane. deinde intulit: et agebatur a spiritu in desertum ne putetur immund' spiritus quicquam contra eum potuisse.

¶ gratia. ¶ post baptismum:

iordane a iohanne. Et statim ascen a

¶ qui aperiunt baptizatis: clausi ade inter posito cherubin et flammeo gladio qui extinguitur in aqua baptismi.

a dens de aqua/ vidit apertos celos: et spiritum tanquam columbam de

b scendentem et manentem in ipso.† Et

c vox facta est de celis: Tu es fili' b

¶ non iohannes.

meus dilectus/ in te complacui. c

¶ post baptismum. ¶ sanctus.

d Et statim spiritus expulit eum in deser d

Nico. de lyra

I Quadragita

* iohannes ipsum esse christum in lege et prophetis promissum populis denunciaret: secundum quod dicitur Ioh. i. c. Sed vt manifestetur in israel: propterea veni ego in aqua baptizans. et ideo dixit de eo: Ecce agn' dei ecce qui tollit peccata mundi. a ¶ Et statim asce. de aqua vidit apertos celos et spiritum tanquam columbam desce. etc. In baptismo enim christi apparuit tota trinitas: pater in voce: spiritussanct' in columbe specie: et fili' in carne. verumtamen caro vnita erat filio in vnitate suppositi: vox autem et columba non habebant vnitatem suppositi cum patre et spiritusancto: sed tantum in representatione signi. et cum per talem apparitionem trinitatis baptizato christo significatum fuit quod baptismus christi deberet conferri in nomine patris et filii et spiritussancti: tamen in primitiua ecclesia ad tempus collat' fuit in nomine christi: vt habetur Act. ii. et. xix. vt nomen christi in maiori reuerentia haberetur. Et ad excludendum errorem illorum qui virtutem baptismi attribuebant ministris: secundum quod habetur. i. Cor. i. b. dicentes: Ego sum Pauli: ego autem appollo: ego vero cephe etc. sed cessantib' illis causis reduxit ecclesia ad formam predictam. b ¶ Tu es fili' meus etc. pre ceteris: quia fili' es naturalis: alii autem adoptiui. c ¶ In te complacui. ad perficiendum in te opus redemptionis humane. Ad maiorem intellectum dictorum potest queri hic vtrum conueniens fuit celum aperiri christo baptizato et vocem patris audiri. Arguitur quod non: quia talis apertio non fuit secundum veritatem: cum corpora celestia sint incorruptibilia: nec secundum apparentiam tantum: quia falsitas fuisset in operib' diuinis quod non conuenit. Item christo baptizato non fuit aperta ianua celestis: sed in passione. cum ergo talis apertio celi significaret apertionem beatitudinis: videtur quod non debuit fieri christo baptizato: sed ipso passo. Item vox patris super christum erat quedam approbatio sue predicationis. vnde Mat. xvii. a. vbi similis vox facta est super ipsum in transfiguratione. additur Ipsum audite. sed non predicauit immediate p' baptismum. sed p' incarcerationem iohannis: vt dicitur. I. eo. ca. quasi etc. Responsio: dicendum quod christ' baptizat' fuit a iohanne non vt baptismo indigeret: sed vt fontem regenerandi aquis conferret: et vt testimonio iohannis manifestaretur: vt dictum est. Et propter vtrunque conueniens fuit celum aperiri et vocem patris audiri quia cum testimonio iohannis quod erat humanum fuit testimonium dei patris et spiritussancti apparentium in voce et columba. et similiter creature irrationabilis et insensibilis testimonium per illam apertionem celestem. Item conueniens fuit ad significandum virtutem baptismi dandi per christum: per quem est introit' in regnum dei: secundum quod dicitur Ioh. iii. Nisi quis renat' fuerit ex aqua et spiritusancto non potest introire in regnum dei. Ad primum dicendum quod illa apertio non fuit in corpore celesti sed in aere: sicut solet fieri in coruscatione in qua videtur celum aperiri: et sic dicunt homines vulgares. celum aperitur in coruscatione: scriptura autem sacra communiter tenet modum loquendi vulgarem: nec fuit ibi falsitas aliqua: quia sufficiens erat ad significandum apertionem ianue per baptismum: sicut secundum aliquos doctores columba illa non fuit vera columba: et tamen non fuit ibi falsitas aliqua: ratione dicta: quia sufficiebat ad representandum vel significandum spiritumsanctum. Ad secundum dicendum quod licet per passionem christi ianua celi sit aperta: quantum ad remotionem impedimenti generalis: quod erat ex peccato ade: tamen applicatur virtus passionis christi ad singulares personas beatitudinem intrantes per baptismum: per quem incorporantur christo et efficiuntur participes redemptionis facte per passionem: et ideo conuenienti' fuit celum aperiri in baptismo quam in passione: quia per baptismum est immediate ingressus ad beatitudinem: vt visum est. Ad tertium dicendum quod licet christ' inceperit predicare publice et communiter post incarcerationem iohannis: vt dicitur. I. eo. ca. tamen ante incarcerationem dictam docuit et miracula aliqua fecit et discipulos habuit: vt habetur Ioh. ii. et. iii. licet non ita publice predicauerit sicut p'. d ¶ Et statim spiritus. Hic consequenter describitur reductio peccatoris ad deum per opus mediatoris: et primo per ipsius predicationem. secundo per passionis redemptionem. ca. xiiii. tertio per resurrectionis glorificationem. ca. xvi. Circa primum ponitur predicatio christi per viam amoris. s. cum predicatione curando: et miracula faciendo. secundo per viam timoris errorem futuri iudicii incutiendo. ca. xiii. Adhuc circa primum premittitur christi predicatio per seipsum tantum. secundo cum hoc per discipulos. secunda pars incipit circa medium. iii. ca. ibi: Et ascendens in montem. Adhuc circa primum premittitur christi predicatio. secundo ex hoc ponitur iudeorum emulatio. sequen. ca. Adhuc circa primum premittitur predicatoris debita dispositio. secundo predicationis executio/ ibi: Postquam autem traditus est iohannes. tertio sequens aliquorum conuersio/ ibi: Et preteriens secus mare. quarto conuersorum confirmatio/ ibi: Et ingrediuntur capharnaum. ¶ Circa primum sciendum quod debita dispositio predicatoris est mortificatio carnis: vt sit subdita spiritui: secundum quod Paulus dicit. i. Cor. ix. d. Castigo corp' meum et in seruitutem redigo: ne forte cum aliis predicauerim ipse reprobus efficiar. Et sollitudo contemplationis vt ibi hauriatur quod postea populo per doctrinam effundatur: et licet christ' talib' non indigeret cum in carne ei' nulla fuerit rebellio: et ab instanti sue conceptionis fuerit replet' gratia virtutib' et scientiis: verumtamen egit talia probe nos alios formam et exemplum. et ideo primo premittitur sollitudo deserti. cum dicitur: Et statim etc. qui est locus apt' contemplationi propter segregationem a tumultu secularium. spiritus autem iste a quo dicitur expulsus in desertum: intelligitur spiritus diuin' et etiam human': quia christi voluntas erat omnis conformis voluntati diuine. et sequitur maceratio carnis/ cum dicitur

* Et erat

Moraliter * a ¶ Et statim ascendens de aqua vidit celos etc. per hoc designatum fuit quod baptisatus baptismo christi recipit spiritumsanctum et efficitur dei filius adoptiuus. b ¶ Et statim spiritus expulit eum in desertum etc. Per hoc insinuatur quod illi qui sunt dei filii adoptiui sequuntur instinctum spiritussancti: Roma. viii. c. Qui spiritu dei aguntur hi filii dei sunt.

* Eratque cum

E An fuerit conueniens celum aperiri in christi baptismo

Solutio † Mat. 3. b. Luc. 3. c.

D

Diuisio

E ꝟ a ❡ Quadraginta di. Be. Totū tps significat q̄ mēbra eiꝰ
diabolꝰ temtat. Quadripertiꝰ enim mūdus p obseruātiā decē p
ceptoꝝ ꝯ diabolū certādo dño famulat. Quater ꝟo decem q̄
draginta faciūt. vbiq̄ ꝛ sem̄p adest aduersariꝰ. qui iter nr̄m
impedire nō cessat. b ❡ Eratq̄ cū ꝛc. Non q̄ si i heremo
scē cōuersatōis bestiales hoim mores
impolluta mēte toleramꝰ: misteriū an
geloꝝ meremur: a qbꝰ corpe absoluti i
† mat. 4. a celū transferamur. c ❡ Postq̄ aūt.
Lu. 4. a Isid. Accepimꝰ gratiā p grā: carnalia
Joh. 1. b decollant: spūalia viuificant. Cessante
vmbra adest ꝟitas. Johānes i carcere
lex in iudea: iesus i galilea: salꝰ in gēti
bus. ❡ Beda. Nemo putat traditū io
hānē statim pꝰ tētationē. xl. dieꝝ ꝛ ieiuni
Joh. 2. b um dñi. Inuenit enim i euāgelio iohan
nis dñm an̄ mlta docuisse ꝛ miracla fe
cisse: ꝛ h fecit initiū signoꝝ. i. i chana ga
Lu. 22. d lilee. Et iteꝝ: Necdū erat missus in car
cerē iohes. Ferūt aūt q̄ cū alioꝝ legisset
iohānes euangelia ꝛ pbasset eos vere
historiā texuisse: sꝫ vnīꝰ āni tm̄ i q̄ ꝛ pas
sus est pꝰ carcerē iohis: p̄termisso anno
cuiꝰ acta a tribꝰ exposita fuerāt: superio
tpis anteq̄ traderet iohes gesta narra
Mat. 5. a uit. d ❡ Predicās euā. Hiero. Bea
pauperes spū: qm̄ i. r. ce. Regno ēreno
succedit paupertas: paupertati xp̄ianoꝝ re
Joh. 18. g gnū sempiternū. vn̄: Regnū meū nō ē
de h mūdo: ois enim honor terrenꝰ: spu
ma: fumꝰ: somnꝰ. e ❡ Penitemini.
Hiero. Amaritudinē radicis dulcedo
pomi cōpēsat: picula maris spes portus
delectat: dolorē medicine spes salutis mi
tigat: q̄ desiderat nucleū: nucem frāgat:
pniaꝫ agat: q̄ vult eīno adherere bono:
p̄conia xp̄i narrare pn̄t q̄ ad palmā in
dulgētie puenire meruerūt: vn̄ pꝰ peni
tētiaꝫ p̄dicatores eligunt. f ❡ Vidit
simō. Hiero. Simō obediēs: andreas
virilis: iacobus supplātator: iohes grā.
† mat. 4. d His nobꝰ in imaginē dei ꝯuertimur.
Lu. 5. b Obedientia vt obediamꝰ: virilitate vt
pugnemꝰ: supplātatiōe: vt pseueremꝰ.
alsꝰ statim grā: vt ꝯuincāꝰ. Nisi eī dñs edifi. do.
Ps. 126. a i vanū labo. q̄ edi. eā. He q̄ttuor ꝟtutes
cardinales dicūt. p prudētiā obedimꝰ:
p iusticiā viriliter agimꝰ: p tēperātiā ser
pētes calcamꝰ: p fortitudinē dei gratiaꝫ
meremur. ❡ Hiero. Que nō inebriat
eloq̄ntia secularis? Difficile hoies potē
tes ꝛ nobiles: ꝛ diuites: ꝛ mlto his dif
ficiliꝰ eloq̄ntes credūt deo. Obcecatur
mens eoꝝ diuitijs ꝛ opibꝰ atq̄ luxuria:
ꝛ circūdati vitijs nō pn̄t videre ꝟtutes
simplicitatē q̄ scripture scē: n̄ ex maiesta
te sensuū: sed ex ꝟboꝝ iudicāt vilitate.
† Luce. 4. e ❡ Hiero. Vocāt q̄ttuor piscatores. si
mon / andreas / iacobꝰ ꝛ iohānes. Reli
ctis oībꝰ sequunt: hac q̄driga vehimur
ad ethera vt helias: his q̄ttuor angulis
cōstruit p̄ma ecclesia: his q̄ttuor lr̄is hebraicis tetragrāmaton
nomē dei cognoscit a nob. Quibꝰ etiā silr̄ p̄cipit vt audiamꝰ
dñm vocātē: ꝛ obliuiscamur ppl̄m vitioꝝ: ꝛ domū patne tra
ditiōis q̄ ē stulticia deo: ꝛ rete araneaꝫ: q̄ nos pene lapsos ve
lut culices tenebat aer lanis. Naue p̄stine ꝯuersatiōis fugia
mus. Pellibꝰ enim mortuis tegit adā pr̄ noster ꝯm carnē: q̄ de
Eph. 4. e posito cū actibꝰ suis nouū se q̄ntes: pellibꝰ salomōis tegimur:
Cāticū qbꝰ spōsa se gl̄iat formosaꝫ. ❡ Bed. Querit quō p̄mū petrū
ꝛ andreā ꝛ pꝰ pusillū iacobū ꝛ iohānē vocauerit: sicut narrat
matheꝰ ꝛ marcꝰ: cū dicat lucas i magna captura pisciū socios
petri fuisse iacobū ꝛ iohānē: ꝛ iesum dixisse petro. Ex h iā eris
hoies capiēs ꝛ silr̄ eū secutos fuisse: subductis ad t̄rā nauibꝰ. Sꝫ
q̄d dic lucas p̄mo factū ē: ꝛ petro p̄dictū ē q̄ hoies eēt capturꝰ:
nō q̄ extūc nō esset piscaturꝰ. Ad capturā enim pisciū redierāt: ꝛ
postea sic matheꝰ ꝛ marcus narrāt: bini vocati sunt. Primo
petrꝰ ꝛ andreas: deinde ꝛ alij. Tūc enim nō subductis ad terrā
nauibꝰ tanq̄ cura redeūdi: sꝫ tāq̄ vocātē ꝛ iubentē secuti sūt.
Et ingrediūt

a ¶ vt ꝛ nos mūdi illecebras fugiamꝰ.
a tum † Et erat in deserto q̄dragin a
¶ in prosperis. ¶ in aduersis.
ta diebus ꝛ q̄draginta noctibus
¶ vt nos pꝰ baptismū n̄ solū ad bōa agēda
sꝫ etiā ad mala tolerāda accīgamur. ¶ vt hō
b ꝛ temtabat a sathana. Eratq̄ cū b
¶ vt deo.
bestijs: ꝛ angeli ministrabāt illi. d
¶ lex.
c Postq̄ aūt tradiꝰ ē iohes: ve e
¶ euāgeliū. ¶ gētes. ¶ qd ducit ad regnū
d nit iesus i galileā p̄dicās euāge
a ¶ hoc. b ¶ Bed. q. d: Ubi vēit plenitudo
tpis in q̄ misit deꝰ filiū suū in ter. ꝛc.
liū regni dei / et dicēns. Quoniā
iplētū est tēpus / ꝛ appropinqua g
a ¶ Be. Renūciate opibꝰ mortuis. ¶ ergo
e bit regnum dei: † Penitemini et i
¶ alit nō intelligeret. ¶ nō fiūt opa vt sit
fides: sed fides vt sequant opa.
credite euāgelio. Et p̄teriēs secꝰ k
¶ mūdū volubilē. ¶ pilꝰ mittunt piscato
res ad p̄dicādū vt fides credentiū in ꝟtute
dei putet esse: nō in eloquētia vel doctrina
hominum. ¶ obediens.
f mare galilee vidit simonē et an
¶ virilis. a ¶ mūdanis intētos lucris.
dream fratrē eius / mittēntes re
tia in mare. Erāt enim piscatores.
a ¶ cū retibꝰ euangelij.
Et dixit eis iesus: † Venite post
me et faciaꝫ vos fieri piscatores
hominū. Et † protinꝰ relictis reti
¶ omnino. ¶ post vocationem boꝝ.
bus secuti sūt eū. Et pgressus i
¶ supplantatorem. ¶ fugitiui
de pusillū / vidit iacobū ꝫebedei
¶ gratiam.
et iohannem fratreꝫ eius: ꝛ ipsos
cōponētes retia in naui: ꝛ statim
a ¶ obliuiscere ppl̄m tuū ꝛ domū pr̄is tui.
vocauit illos. Et relicto pr̄e suo l
ꝫebedeo in naui cū mercēnarijs
g secuti sunt eum. † Et ingrediunt m

g ❡ Et ingrediūt ꝛc. Hiero. Marcꝰ dicta euāgelij i semet G
ipo disponēs: ordinē historie nō secutꝰ: mysterioꝝ ordinē fuat.
Unū i sabbato p̄mā ꝟtutē narrat dicēs: Et ingrediunt ꝛc.

Nico. de lyra

G Capharnaū
a ❡ Et erat in deser. ꝛc. in qbꝰ ie
iunauit: vt h̄r Matth. iiij. b ❡ Et ten
tabat a sathana. Modus aūt ꝛ ordo
huiꝰ tētatōis hic tacet: sꝫ exp̄mit Mat.
iiij. c ❡ Eratq̄ cū be. nō tn̄ nocebant
ei sꝫ magis applaudebāt. d ❡ Et an
geli mini. illi. p h ostendebat dñs ter
restriū ꝛ celestiū. e ❡ Postq̄ aūt tra
ditꝰ ē. Hic ꝯn̄r describit̄ xp̄i p̄dicatio. ꝛ
p̄mo q̄tū ad tps / cū di: Postq̄ tradi
tus ē iohānes ꝛc. sic enim iohanes erat Diuisio
xp̄i p̄cursor: ita p̄dicatio ipiꝰ erat p̄uia p̄
dicatiōi xp̄i. ꝛ io xp̄s nō p̄dicauit cōiter ꝛ
publice anteq̄ incarceraret̄ iohes finita eiꝰ
p̄dicatiōe. scd̄o q̄tū ad locū / cū subdit:
f ❡ Venit iesus i galileā ꝛc. q̄re aūt
ibi p̄mo p̄dicauerit loq̄ndo de publica ꝛ
cōi p̄dicatiōe Matheꝰ expressit. iiij. ca.
circa mediū: ꝛ ibi ē expositū. g ❡ Im
pletū est tps. s. redēptiōis hūane p p
phetas p̄dicte. h ❡ Et appropinqua
uit reg. dei. q: p xp̄m apta ē ianua celi.
i ❡ Penitemini ꝛ credi. euan. q: si † Mat. 4. c
ne pn̄ia p̄teriti delicti ꝛ fide xp̄i nō habe Act. 3. d
tur vita beata. k ❡ Et p̄teriens. Hic
ꝯn̄r describit̄ p̄dicatiōis xp̄i fructꝰ. s. ali
quoꝝ cōuersio ad ipm: videlicet petri an
dree ꝛ iacobi ꝛ iohānis. ptꝫ lr̄a vsq̄ ibi:
l ❡ Et relicto pr̄e suo ꝛc. dicunt aūt
hic mercēnarij aliq̄ hoies q̄ i piscatiōe iu
uabant ꝫebedeum p mercede. Sciēduꝫ
aūt q̄ ista vocatio de q̄ loquit̄ h marcus
fuit illa q̄ vocati sunt p̄dicti ad discipula
tū xp̄i vlteriꝰ ad ppria negocia nō reuer
suri. priꝰ enim vocati fuerāt saltē tres illo
rū ad q̄ndā xp̄i familiaritatē. postea tn̄ re D
uersi sunt ad ppria negocia. de q̄ loquit̄
Joh. i. dicens. q̄ duo discipuli iohis ba
ptiste audiētes euꝫ di. de xp̄o: Ecce agnꝰ
dei secuti sūt eū. ꝛ ibidē subdit̄ q̄ andreas
erat vnꝰ ex illis duobꝰ ꝛ de altero dicūt
doctores q̄ fuit iohānes euāgelista: ꝛ d
vocatiōe petri ibidē subdit̄: ista tn̄ voca
tio iohānis ꝛ andree fuit instrumentalit̄
ꝟbo iohis baptiste: p̄ncipaliter autē xp̄i
inspiratiōe. Si aūt q̄rat quō hoies secu Questio
laribꝰ implicati ad solū xp̄i ꝟbum relictis
oībꝰ sequebant eū. Dicēdū q̄ hūanitas
xp̄i instrumētū erat diuinitati ꝯiunctuꝫ:
sic manꝰ ē instrumētū artificis. ꝛ io sicut
verbū xp̄i inq̄ntū vox mouebat aureꝫ: ita
inq̄ntū instrumentum diuinitatꝰ mouebat
mentē. m ❡ Et ingrediūt caphar.
Hic ꝯn̄r pōit ꝯuersoꝝ ꝯfirmatio p opa
miraculosa. Et describunt h tria miracu
la. Primū ē de demoniaco curato. scd̄m
est de socru petri sanata / ibi: Et ꝓtinus egrediētes. tertiū autē
de leproso mundato / ibi: Et venit ad eum. Circa primū di: Et
ingrediebāt caphar. i illa enim ciuitate i p̄ncipio sue p̄dicatio
nis pluries xp̄s p̄dicauit ꝛ mlta miracla fecit: ꝓpter qd̄ Luce. x. c.
Exprobrabat illi ciuitati: q: p h nō fuerat ad deū vere ꝯuersa.
✠ Et statim

Moraliter
✠ c ❡ Eratq̄ cū bestijs. s. pacifice. d ❡ Et angeli mini
strabāt illi. Per h moralit̄ insinuat̄ q̄ illi quoꝝ sensualitas
sub rōne pacifice tenet̄ p angeloꝝ ministeriū ad celestia transfe
rent. f ❡ Venit iesus i galileā p̄di. ꝛc. p hoc insinuat̄ q̄
p̄dicator euangelij priꝰ debet trāsmigrare de carnalibꝰ ad spiri
tualia ꝛ de terrenis ad meditādū celestia: q: galilea trāsmigra
tio interpretat̄. k ❡ Et p̄teriēs secꝰ mare galilee vidit si
monē ꝛ andream ꝛc. Per hoc autē q̄ petrus ꝛ andreas re
lictis retibꝰ ꝛ iacobus ꝛ iohānes relicto patre vocantē dominū
statim secuti sunt: nobis ostendit̄ q̄ nō cupiditas tp̄alis nec affe
ctio carnalis retrahere nos debent a sequela christi.
✠ Et stupebant

A F a ¶ Capharnaū. Hiero. Capharnaū villa cōsolatiōis: sub bati reges. Hō in spū imūdo genus humanū in q̄ imūdicia regnauit ab adā vsq ad moysen. Nā q̄ sine lege peccauerūt sine lege ꝑibunt. Qui sciens sanctū dei obmutescere iubet.

1. Cor. 2. b Nō scientes quidē deū nō sicut deū glorificauerūt aut gratias egerūt: sed euanuerunt in cogitatiōibꝰ suis. Spiritus discerpēs hominē exijt ab eo: q2 appropinquāte salute appropinqt tētatio. Pharao dimissus ab israel ꝯsequit eū diabolus cōtēptus sur git in scandala. ¶ Beda. ꝙ sabbato maxime curat ꝛ docet: ostēdit se nō sub lege esse: sed supra: ꝛ docet nos verum sabbatū: vt scz saluti animarū studētes ab omni seruili opere. i. ab oībus illicitis abstineamus. b ¶ Erat eni. Be. Scribe dicebāt q̄ scripta erant i moyse ꝛ ꝓphetis. Jesus vt deꝰ ꝛ dñs ipsiꝰ moysi libere q̄ deerāt legi addebat vł

Mat. 5. c. cōmutabat: vñ in mattheo: Audistꝭ q2 dictū ē antiq̄s ꝛc. Ego aūt dico vobis. c ¶ Quid nobis ꝛc. Beda. Nō est hic voluntatis cōfessio: sed necessitatꝭ extorsio: sicut seruꝰ fugitiuus visuz dñm timet: ꝛ de verberibus dep̄cał. Demones eni in terris dñm cernētes: se cōtinuo iudicādos credebāt esse. d ¶ Ob

Alo ꝛ ex. mutesce. Bed. Cōgruo ordine ligua serpentina q̄ prima virus sparsit ne vltra spargat primo obcludit: deinde se

Gen. 3. a. mina q̄ prima seducta est a carnalis cōcupiscētie febre curał. tertio vir q̄ male cōiugi obediuit: ab erroris lepra mūdał. vt sit idē ordo restauratiōis i dño q̄ ꝑditiōis i ꝓthoplasto. e ¶ Discerpēs. Bed. Al cōuexās: sicut q̄dā codi

Luc. 4. f. ces hñt. Lucas aūt dicit q2 nihil ei nocuit: Sz qđ marcus ait: discerpēs idē est qđ lucas eū ꝓiecisset eū in mediuz. Qđ vero addidit nihilq nocuit intelli

B gendū est: q2 illa iactatio nō eū debilitauit sicut exeūt demōes q̄putatis vł auulsis aliq̄bꝰ mēbris. ¶ Bed. Moralit̄.

Moraliter Uiz a demonio liberatū: animū ab im mūda cogitatiōe purgatū intelligimꝰ. Feminā vo a febribꝰ ꝯñr curatā: carnē a concupiscentie feruore ꝑ cōtinētie p̄cepta frenatā: f ¶ Quidnā ē hoc ꝛc. Per ea q̄ vident ad inq̄sitionez eorū q̄ audierāt excitał. Ad hoc eni ꝛ ipse dñs signa facit ꝛ discipulis facere dedit: vt ꝑ h̄ euāgelio certiꝰ credał: dū q̄ celestia ꝓmittūt terrenis: celestia ꝛ diuina oꝑa operenł in terris. g ¶ Et

Luc. 4. f. statim dicūt ei ꝛc. Be. Lucas dicit q2 rogauerūt ꝓ illa. Modo eni saluator rogatꝰ: modo vltro curat. vt contra vitioꝝ q̄z passiones ꝛ se ꝓabꝰ fideliuz semper adesse: ꝛ que non intelliguntur vel intelligenda dare: vel non intellecta dimittere pie peten

Ps. 18. d. tibꝰ oñdat/ vñ: Delicta q̄s itelligit ab occultꝭ meis mūda me.

F A apphensa.

¶ villa cōsolatiōis. ¶ requies

a capharnaū: ꝛ stati sabbatis igressus i synagogā docebat eos †Et a b

¶ ideo

b stupebāt sup doctrīa eiꝰ. Erat ei c

¶ substātialē ꝛ propriā.

docēs eos quasi ꝑtātē hñs/ ꝛ nō †

¶ cum doceret.

sicut scribe. Et erat in synagoga d eoꝝ hō i spū imūdo/ ꝛ exclama e

¶ commune.

c uit/ dicēs: Quid nobis ꝛ tibi iesu

a ¶ p̄sentia iesu: tormenta sunt demonum.

naçarene: Uenisti perdere nos: f Scio q2 sis sanctus dei. Et com g

d minatꝰ est ei iesus/ dicēs: Obmu h

e tesce/ ꝛ exi† d̄ hoie. Et† discerpēs i eū spūs imūdꝰ: ꝛ exclamās voce

¶ q2 exiens ei non plus nocuisset.

magna/ exijt ab eo. Et mirati sūt oēs: ita vt ꝯq̄rerēt inter se/ dicen

f tes: Quid nā ē h: Que nam do k

¶ ꝓpria alicui inaccepta.

ctrina hec noua: Quia in ꝑtāte l

¶ etiam. ¶ vt deus.

spiritibus immūdis iperat/ ꝛ obe

¶ q2 tanta faciebat.

diunt ei. Et processit rumor eiꝰ statim in omnē regionez galilee.

¶ iesus ꝛ discipuli.

† Et protinꝰ egrediētes de syna m

a ¶ circūcisionē petro commissaz.

goga/ venerunt in domum simo n nis ꝛ andree cum iacobo ꝛ iohā

a ¶ Alle. Sinagoga q̄dāmō mater ecclesie commisse petro.

ne. Recūbebat autem socrus si o

a ¶ iudee. cuiꝰ laborās ꝛ ecclam ꝯseq̄ns.

g monis febricitans: ꝛ stati dicunt

a ¶ in spiritualem vsum erexit carnalia eius opera.

ei de illa. Et accedēs eleuauit eā

Nico. de lyra

✠ a ¶ Et stati ꝛc. Synagoga eni ē locus i q̄ cōueniebāt legisperiti ꝛ cōis ppłs ad audiendū doctrinā legis: maxie diebꝰ sabbatoꝝ: in q̄bus diuinis erat vacandū. ꝛ ideo tali loco ꝛ tpe docebat christꝰ: q2 erāt cōuenientia doctrine eiꝰ. b ¶ Et stupebāt sup do. eiꝰ. i. admirabāł: Tū q2 legē ꝛ ꝓphas n̄ didicerat: ꝛ tñ clarissime docebat: Tū q2 doctrinā suā diuinis operibꝰ cōfirmabat. vñ subdit: c ¶ Erat eni do. e. q̄si ꝑtātē hā. s. faciendi miracula: qđ statim oñdit ꝑ factū cū subdit. d ¶ Et erat in synagoga. i. obsessus a demone. e ¶ Et exclamauit. dolēs de christi doctrina q̄ erat aiaz salꝰ ꝛ medicina. Et q2 de salute hoim torqueł diabolꝰ inuidia motꝰ. iō subdit: f ¶ Uenisti perdere ꝛc. i. diminuere ꝛ auferre potestatē nostrā nocēdi hoibꝰ. g ¶ Scio q2 sis sctūs dei. i. christꝰ ad salutē hominū missus. ꝑ prophetias eni de christo dictas q̄ determinauerāt tp̄s locū ꝛ modū veniēdi ipiꝰ christi ꝯm qđ

ꝯm qđ pleniꝰ declaraui in quadā q̄stiōe de aduētu messie cōplетas i eo ꝛ ꝑ alias circūstātias sciebāt ipm esse xp̄m in lege ꝓmissum. vñ. i. eo. ca. dicitur non sinebat eos loq̄: quoniam sciebant eum. s. esse christum: ꝯm ꝙ expꝛsse dr Luc. iiij. verūtñ nesciebāt ipm esse deū: nec ꝑ tētationē christi i deserto diabolꝰ potuit scire de christo verū esset dei filiꝰ ꝑ naturā hñs eandē naturā numero cū patre: sz ad hūc finē triplicē eū tētauerat vt dictū fuit pleniꝰ Mat. iiij. Si enim cognouissent demones ipm esse deū: nūq̄ in duxissent iudeos ad ipm crucifigēdū: sz

† Mat. 7. d qđ dr. i. Cor. ij. b. Si cognouissent nūq̄ dñm glie crucifixissent. Alij aūt doctores dicūt ꝙ nō solū n̄ cognouerūt demōes ipm esse deū vt dictū ē: sz nec etiā cognouerūt certitudinalit̄ ipm esse christū i lege ꝓmissū: sz tm̄ h cognouerūt q̄dā cōiectura ꝓbabili multū q̄ i hoc loco ꝛ alijs locis euāgelij pluribꝰ noie sciētie exprimił: sz primū dictū magis videł ꝯsonū textui ꝛ dictꝭ sctoꝝ. h ¶ Obmutesce. cōpellebat eni christꝰ demones ad tacēdū de ipo: ne veris falsa miscerēt: ꝛ ne videreł querere testimoniū ab ipis: maxie q2 pharisei dicebāt ipm i beeçebub pricipe demonioꝝ eiicere demōia: vt hr Matt. xij. vbi dictū phariseoꝝ pleniꝰ excludił: sicł ibidē exposui.

Alo † conuexans i ¶ Et discer. ꝛc. cōtrariū videł haberi Luc. iiij. vbi dicił de isto demone ꝙ exiuit ab illo ꝛ nihil ei nocuit. Dicendū ꝙ demones ab obsessis corporibꝰ solēt exire n̄ solū cū afflictiōe corporis: sz etiā cū mutilatiōe alicuiꝰ mēbri. ꝑ hoc ḡ ꝙ Lucas dicit ꝙ nihil ei nocuit: intelligēdū est q̄tū ad mutilationē: q2 exiuit absq3 mutilatiōe mēbri. ꝙ aūt dic Marcꝰ. discerpēs eū. intelligēdū ē q̄tū ad afflictionē: q2 licet in exitu non mutilauerit eum: tamen multū afflixit. ꝛ hoc idē habeł Luce. iiij. f. vbi dr: Et cū ꝓiecissz illđ

D demōiū i mediū. ꝑ qđ intelligił obsessi afflictio/ ibidē subdił: Exiuit ab eo nihil q3 ei nocuit. ꝑ qđ excluditur mutilatio.

† Mat. 8. b Luc. 4. f. k ¶ Que nā doctria hec noua. q2 p̄ceptꝭ veteris legis addebat nouitatē consilioꝝ: ꝛ etiā q2 nouo mō confirmabat doctrinā suā: scz per operationē miraculoꝝ. ꝛ iō subdił: Quia i potestate ꝛc. l ¶ Et protinus egredientes. Hic ponitur secundum miraculum: ꝛ diuiditur in duas partes: in principalem ꝛ incidentalem/ secundum ibi: Uespere autem facto. Circa primuz di

Diuisio citur: m ¶ Et protinus egredientes de synagoga. scilicet post christi predicationem ꝛ eius confirmationem ꝑ expulsionē demōis. n ¶ Uenerūt ꝛc. vt ibi acciperēt refectionē post laborem. o ¶ Recūbebat aūt socrus simo. ꝛc. licet enim virtute nature febris possit curari: nō tñ i instanti: christꝰ aūt sanauit eā hic subito ꝛ ita ꝑfecte ꝙ illa mulier ministrabat eis: ex q̄ ostēditur ista curatio miraculosa ad discipuloꝝ confirmationem.

✠ Uespere aūt

Moraliter ✳ b ¶ Et stupebant super doctrina eiꝰ. Erat eni docens quasi potestatē hñs. i. suam doctrinam confirmans operibus miraculorum. † ¶ Et non sicut scribe. qui suam doctrinam affirmabant iactantia verboruz. per hoc ostenditur ꝙ predicator euangelij non debet doctrinam suam ostentare verborum affluentia sed eam firmare per opera sancta. d ¶ Et erat in synagoga eoꝝ hō in spiritu imūdo. per quē significatur homo pollutus carnis vitio de quo dicitur: i ¶ Et discerpens eum ꝛc. quia vitium carnale nō curatur nisi carnis afflictiōe: vt per que peccat quis per hec ꝛ torqueał. o ¶ Recumbebat aūt socrus simonis febricitans. ꝑ quaz significatur mulier calore luxurie laborans que manu eiꝰ apprehensa sanatur: q2 talis mulier eius repressa libertate curatur Ecci. xxvj. b. In filia non aduertente se: firma custodiam.

✳ Uespere aūt

a ¶ nō remanēte molestia egritudīs vt solē sanitas q̄ ost impio dñi tota simul redit.
a apprehēsa manu eius: et ꝯtinuo
b dimisit eā febris/ et ministrabat
c eis. †Vespere autē facto cū occi a
¶ Beda. Morte. ¶ Beda. Christus q̄ dicit q̄diu in mūdo sum lux sum mundi.
disset sol: afferebant ad eum oēs
male habētes et demonia habē-
tes: et erat oīs ciuitas congrega b
¶ penitentiam.
d ta ad ianuam. Et curauit mul- a
¶ vitijs.
tos qui vexabantur varijs lan-
guorib⁹. Et demonia multa eij- b
a ¶ Beda. Peccatori dixit: Quare tu enarras iusti. me. etc. ¶ ne q̄s dū audit p̄dicātē seq̄ē errātem et falsa veris miscentē.
e ciebat: et nōn sinebat ea loqui: q̄- f
f niā sciebant eū. Et diluculo val g
¶ a morte. ¶ gentes.
de surgēs/ egressus abijt i deser-
¶ Beda in suis.
tū locū: ibiq̄ orabat. Et ꝓsecut⁹
¶ obdiens.
est eū simō et q̄ cū eo erāt. Et cū
inuenissent eū/ dixerūt ei: q2 oēs
a ¶ iam facto sermone. b ¶ non decet ocio sum esse predicatorem.
q̄rūt te. Et ait illis: Eām⁹ in ꝓxi †
mos vicos et ciuitates: vt ibi p̄-
g dicē: Ad h̄ enī veni. Et erat p̄di
cās in synagogis eoꝝ: et in oī ga-
lilea/ et demonia eijciēs. †Et vēit b
h ad eū leprosus depcās eū: et ge-
¶ ostendit vulnus remediū postulat
i nuflexo dixit: Si vis potes me i
mūdare. Iesus aūt misert⁹ eius k
¶ misericordie affectū. ¶ in h̄ humilitas. ¶ grā supat legē n̄ timet ꝯtaminari q̄ alios liberat. ¶ nullū spernam⁹: et si maculosū videam⁹.
k extēdit manū suā: et tāgēs eum:
¶ in hoc pietas. ¶ in h̄ potestas. ¶ Be. Nihil mediū inter preceptum et opus.
l ait illi: Volo. Mundare. Et cū l m
¶ volo mūdare illud.
dixisset: stati discessit ab eo lepra

E ¶ a ¶ Apprehensa. Socr⁹ petri febricitās apphēsa manu le-
Mat.8.b uat. Febris intēperātia ē: de qua nos filii synagoge p manū disciplīe et leuationē desiderii sanamur: et hui⁹ q̄ sanat nos ad vesperū declinātis a nobis ministram⁹ volūtati. b ¶ Mi
Tropo. nistrabat eis. Be. Tropo. Id est mēbra q̄ seruierāt immū dicie seruiāt iusticie. c ¶ Vespe āt.
Be. Occasus solis mors xp̄i. Affere-
Rom.6.b bant ad eū oēs male habētes. Plures eni p apl̄os post mortē suā sanauit: q̄ eū in carne viuēs iudeis p̄dicauit.
d ¶ Ad ianuā etc. Hiero. Janua re-
Moraliter gni. Moralit: penitētia ē cū fide que
† Luce 4.g operat salutē languorib⁹ varijs. Varia enī sunt vitia quib⁹ languescit ciuitas mūdi. e ¶ Qm̄ sciebāt eū. Be
Lu.4.g da. Lucas dicit apt⁹: exibāt demonia a multis clamātia et dicētia: q2 tu es fili⁹ dei: et increpās nō sinebat ea loqui: q2 sciebāt eū esse xp̄m. Demonia q̄ xp̄m eē sciūt: et filiū dei esse ꝯfitent. In ieiunio enī fatigatū hoiē diabol⁹ putauit nec tētando potuit eū experiri an esset fili⁹ dei. Sz postea p signoꝝ potētiā: vl' potius suspicat⁹ est. vel intellexit. Nō igitur eū. q2 ignoraret crucifigi psuasit: sz q2 morte illi⁹ dānādū se esse nō ꝓuidit.
1.Cor.2.b vñ Paulus: Nemo p̄ncipū hui⁹ sclī. cognouit. Si enī cognouissent nunq̄ dñm glie crucifixissent. f ¶ Et dilu-
culo etc. Be. sic p occasū solis mors. sic p diluculū resurrectio xp̄i: cui⁹ manifesta luce abijt in desertū gentiū: et in fidelib⁹ orabat: q2 eoꝝ corda ad oronem excitabat. g ¶ Et erat p̄dicās i synagoga. Be. In hac p̄dicatiōe intelligit etiā sermo ille habit⁹ in monte quē refert Matthe⁹ nā marc⁹ adiūgit: Et
ξ venit ad eū le. de q̄ talia dicit. Quib⁹ intelligit ille esse quē Matthe⁹ dicit sanatū postq̄ dñs descēdit de monte. Sic enī matthe⁹ ait: Cū autē descēdis-
Mat.8.a set iesus d mōte. s. s. e. t. m. et ecce lepro-
sus veniēs adorabat eū/ dicēs: Domine: si vis potes me mūdare. h ¶ Et genuflexo. Be. Humilis pudibundus. Debet enī q̄sq̄ de macul' vite sue erubescere: sz ꝯfessionē verecūdia nō reprimat: ostēdat vuln⁹ remedium poscat. ¶ Hiero. Leprosus genuflexo
† Mat.8.a dñi volūtatem deprecās mundat q̄ nō
Lu.5.c vult mortē petōris: sz vt cōuertat et viuat.
Ezech.16.g uat. Lepra nr̄a petm̄ p̄mi parētis que a capite incepit: q̄ regna mūdi deside rauit radix oīm maloꝝ cupiditas. vnd
4. Re.5.g Giezi auaritiā secut⁹: lepra suffundit. Hec vō sacerdoti s̄m ordinē melchisedech ostensa: oblatiōe mundat/ dicēti:
Lu.11.f Date elemosynā: et ecce omia munda sunt. ¶ Be. Leprosus gen⁹ humanū significat: q̄ s̄m Lucā lepra plen⁹ fuisse
Rom.3.c ꝓhibet. Oēs enī peccauerūt et egēt illa glīa dei. s. vt extenta manu saluatoris. s. incarnato verbo: humanāq̄ cōtingēte naturā a varietate prisci erroris mūdent: et qui diu a pplo dei secreti erāt a tēplo dei reddant: et vero sacerdoti offerre (qui ē in eternū s̄m ordinem melchise-
Rom.12.a dech) corpa sua hostiā viuētē. s. d. p. possint. i ¶ Si vis po. Be. In volūtate tribuit potestatē: nec dubitat vt incredulus de volūtate dñi: sz colluuionis sue cōscius nō ꝓsumit. ¶ Be. Qui exclusus a lege dñi se potestati curari postulat: supra legem iudicat gratiā esse. Vt enī in dño potestatis auctoritas: sic in illo fidei cōstantia. k ¶ Extēdit manū. Be. Leprosum tāgi lex ꝓhibet: sz q2 dñs legis est nō obseq̄t legi: sz legē facit. Nō ideo tāgit: q2 sine tactu curare nō poterat: sz sic ꝓbat: q2 legi subiect⁹ nō erat. l ¶ Volo mundare etc. Be. Illud mirabile quo rogat: eo sanat genere. Volo mūdare
Ps.32.b et cū dixisset: statim discessit ab eo lepra. Beda. Nihil mediū inter opus et preceptū. Dixit et facta sunt. Vnde quia voluntas po-
volūtas potestas est. Itaq̄ tanq̄ potestatē hñs sanādi: et auctoritatē iubēdi: nō refugit testimoniū operādi. Volo enī. dicit ꝓpter Fotinū: imperat ꝓpter Arriū: tangit ꝓpter manicheū. G

Nico. de lyra

¶ Vide nemi-

∗ a ¶ Vespe aūt fa. Hic ponitur ps īcidētalis: occasiōe enī hui⁹ sanationis illi q̄ habebāt īfirmos i illa villa adduxerūt eos ad xp̄m querētes remediū et hoc est qd̄ dr̄: Vespe aūt facto. dicit aūt Theophil⁹ expositor q̄ ita tarde adduxerūt eos ad xp̄m: q2 illa dies erat dies sabbati: et credebāt curationes nō esse licitas durāte die sabbati: q̄ finiebat in vespere illi⁹ diei. b ¶ Et erat oīs ciuitas cōgre. ad ianua. i. multi de ciuitate: et est modus loquēdi hyperbolic⁹ sicut. s. dictū ē. c ¶ Et curauit mul. i. oēs q̄ fuerūt ibi adducti q̄ erant multi. alit' exponit: Multos. i. plēs q̄ adductis: q̄ꝝ fides et deuotio curationē merebat. d ¶ Et demonia multa eijciebat. eodē mō dupliciē exponit. i. oia vel plura. e ¶ Et nō sine. ea lo. ex causis p̄dictis. f ¶ Qm̄ scie. eū. iam dictū est q̄liter h̄ sit intelligendū. g ¶ Et diluculo valde sur. etc. in h̄ dans exēplū: vt p̄dicator et mirabiliū diuinoꝝ opator debeat fugere populi applausū. verūtamē q2 nō debet omittere salutem aīaꝝ. ideo subdit: Eam⁹ in ꝓximos vicos et ciuitates vt ibi predicem. cetera patent. h ¶ Et venit ad eum leprosus. Hic ponitur tertiū miraculū de leproso mūdato. cui⁹ fides exp̄mit/ cum dr̄: i ¶ Si vis potes me mun. cōfitendo enī in xp̄o diuinā potētiā meruit curationē. ideo subdit: k ¶ Iesus aūt misert⁹ ei⁹ etc. licet enī s̄m determinationē legis ex tactu leprosi ꝯtraherent imūdicia: tñ hoc i xp̄o locū nō habuit: q2 ex tactu leprā curauit. l ¶ Ait illi volo. Hic est punctus et qd̄ subdit: m ¶ Mūdare. imperatiuū est: vt ostendat se p modū imperij leprā curare tāq̄ dñs creature. h

¶ Et cōmina-

∗ a ¶ Vespere autē facto cū occidisset sol afferebāt ad eum oēs
Moraliter male habentes etc. Beda. Mystice
Mystice solis occubitus passionem mortemq̄ significat illi⁹ qui dicit: Q̄ diu sum i mūdo lux sum mūdi: et sole occidēte plures q̄ añ demoniaci et egroti sanantr q2 q̄ tēporaliter in carne viuens paucos iudeoꝝ docuit: omnibus per orbem gentibus fidei salutisq̄ dona transmittit. c ¶ Et non sinebat ea loqui etc. Theophilus in hoc docens nos nō credere demonibus etiam si vera dicant: quia si aliquos credentes sibi inuenerint veritatibus mendacia miscēt. Vnde in collatione moysi abbatis dicitur q̄ quedam anachorica deceptus fuit a demone in angelum lucis se transformante: qui post plura vera que sibi dixerit proiecit seipsum in puteum ad eius verbum. nam ei dixit q̄ tanti meriti erat apud deum q̄ ex hoc nullū pateretur malum quod fuit falsū: nā ex hoc letalē fuit vulnerat⁹ et cito p⁹ mortu⁹. g ¶ Et diluculo valde surgēs abijt in desertū locū ibiq̄ orabat. per hoc ostēdēs q̄ p̄dicator euāgelij redire debet ad orationis secretū: vt ibi hauriat quod postea populis effundat. ideo sequit: † ¶ Eam⁹ in ꝓx. vi. et ciuitates vt ibi predicem etc. et venit ad eū leprosus etc. per lepram que morbus est cōtagiosus originalis culpa significatur: q̄ p carnalē generationē ad posteros deriuat: q̄ manu xp̄i tact⁹ sanat: q2 virtute ei⁹ p baptismū emundat: p oblationem aūt muneris et diuulgationē opis significat q̄ baptizatus tenet deo fideliter seruire: et eū iugiter collaudare.

A a ¶ Uide nemini dixeris ꝛc. Beda. Nō qꝛ voluit qđ nō
B potuit: qꝛ oīa quecūqꝫ voluit fecit. Sed docet nr̄a bñficia re
Ps.113.b. primi nō tm̄ a mercede pecunie/ sed etiā grē. b ¶ Ostēde te
p̄n. sacerdotū. Beda. Ut intelligat non legis ordine: sed
grā que sup legē est esse curatū. Offerre iubet: vt ōndat qꝛ nō
legē soluit sed iplet: qui ꝑm legē gradi-
ens supra legē sanat q̄s remedia legis
nō sanabant. Nec aūt sacrificiū signifi-
cās cessare debebat: cū nōdū significa-
tū ꝯfirmatū erat ꝯstitutiōe aploꝫ ꝛ fi-
de credētiū. c ¶ At il. egressus ꝛc.
Beda. Uni' saluatio multos ad dñm
cogit. Nō pōt tacere bñficiū: etiā iussus
ab eo q̄ dedit. Precepit dñs absco-
di. Uult eni vt in bonis q̄ agim' late-
re velim': qđ est humilitatis: et inuici
pdamur vt alijs ꝓsimus: qđ magne
est sublimitatis: cū eni & si ip̄i velim': opa
nō pūt taceri. d ¶ Ita vt iā nō ꝛc.
Hiero. Nō oīb' manifestat' est iesus:
q̄ latis atqꝫ plateis seruiūt laudib'
ꝛ ꝓprijs voluptatib': sed his q̄ foris cū
Petro exeūt ꝛ in desertis locis sunt:
q̄ elegit dñs adorandū ꝛ reficiēdū po-
pulū q̄ deserūt delectationes mundi ꝛ
Ps.118. oīa q̄ possidēt: vt dicant: Portio mea
dñs. Gloria ꝟo dñi manifestatur his
qui cōueniūt vndiqꝫ. i. per plana ꝛ ar-
dua: quos nihil potest separare a cha-
ritate dei.

ꝛ mūdat' est. Et cōminatus est a
ei: statimqꝫ eiecit illū/ ꝛ dicit ei:
a Uide nemini dixeris: sed vade
b ōnde te p̄ncipib' sacerdotū: ꝛ of
fer ꝓ emūdatione tua: q̄ precę-
¶ ꝑm legē offerri. ¶ si deo credat: si ipietas lepra discedat. ¶ salutis.
pit moyses in testimonium illis.
¶ sed nec ad horam potuit abscondi. ¶ ꝓhibitus est dicere.
c At ille egressus cepit p̄dicare et b
b diffamare sermonē ita vt iam nō c
posset manifeste in ciuitatē introi-
¶ tumultuosas carnaliū mētes fugit. ¶ secretos a mūdanis curis visitat.
re: sed foris in desertis locis esse:
¶ Allego. Ubi sūt q̄s nihil pōt separe a charitate xp̄i.
ꝛ cōueniebāt ad eū vndiqꝫ.

Nico. de lyra

* a ¶ Et cōminat' est ei. Prohibēdo ne hāc curationem diuulgaret donec ostēdisset se sacerdotib': et sacrificiū in lege p̄ceptū ꝓ sua emūdatiōe obtulisset: legalia eni habuerūt cursum suū ꝛ obligationē vsqꝫ ad xp̄i passionē: in q̄ oblatū est donū ꝑfectū sacrificiū euacuatiuū legaliū. ꝛ iō vsqꝫ tūc christ' legalia seruauit sicut declaratū fuit Mat. v. sup illud ꝟbū: Nō veni soluere legē sed adiplere. ꝛ silr alijs seruāda mandauit: vt hic patet. b ¶ Et egressus ee. ꝛc. s. post factā oblationē p̄dictā. c ¶ Ut iam nō posset ꝛc. Propter p̄ssurā hoīm sibi occurrentiū ad querēdū sanitates ꝛ videndū miracula.

¶ In ca. i. vbi dr̄ i postil. iō nō ē credibile ꝙ calciamētis vteref.

Additio. j. Usi calciamētis manifestū ē eē d̄ cōi hoīm ꝯsuetudie: nō solū rudiū seu iꝑfectoꝫ sed
B etiā sctōꝝ vt pꝫ de moyse Exo. iij. b. cui i reuerētiā t̄re sctē dr̄ p āgelū: Solue calciamēta d̄ pedib' tuis. Silr d̄ Josue legit
C Jos. v. b. Unū nō ē credibile ꝙ xp̄s q̄ nō solitariā duxit vitā: sꝫ cū hoīb' ꝯuersat' ē vt Baruch. iij. d. calciamētis vteref. Cōuenientissimū eni ē vt q̄s cū eis qb' ꝯuersat saltē i licitis ꝛ honestis ꝯuersef. vñ. i. ad Coꝫ. ix. d. Oīb' oīa fact' sū. Nec obstat illud qđ postil. allegat ꝙ xp̄s iposuit discipul' ad p̄dicādū missis sine calciamētis icedere. p̄mo qꝛ nō oīa q̄ ip̄is discipul' ad p̄dicāduꝫ missis iposuit xp̄s ip̄e ꝑuauit. p̄cepat ei eis i ciuitates samaritanoꝫ nō intrauerit Mat. x. a. qđ tn̄ ip̄e xp̄s nō ꝑuauit: vt hꝫ Joh. iiij. silr Mat. x. a. In viā gētiū ne abieritis. xp̄s aūt abijt in viā gētiū: vt pꝫ Mat. xv. b. vbi legit. Secessit in ptib' tyri ꝛ sidōis. vñ illđ qđ legit Act. i. a. Cepit iesus facere ꝛ docere. itelligit de his q̄ simplr sūt bona ꝑm legē naturalē vel diuinā: seu de his q̄ ptinēt ad ꝑfectiōeꝫ vite. Usus aūt calciamētoꝫ de se nec ē bon' nec mal' ꝑm vtrāqꝫ legē p̄dictā. vñ ꝑm Aug'. de doctrina xp̄iana. In oīb' nō vsus reꝫ: sꝫ libido vtētis i culpa est. scđo qꝛ illđ qđ dr̄ Luc. x. a. Nolite portare perā nec calciamēta: a doctorib' itelligit: nō vt lr̄a sonat/ sꝫ figuratiue: vñ i glo. ibidē: vtrūqꝫ d̄ mortui aīalis corio fit. vñ nihil mortale vult eē in illis q̄s ad p̄dicādū mittit. hec in glo. q̄ q̄dē glo. nō mystica eē fenda ē: sꝫ poti' lr̄alis. Nā cetera q̄ xp̄s ꝓhibuit discipul' ad p̄dicatiōeꝫ missis ad lr̄am itellecta sūt ipeditiua officij p̄dicatōis in q̄tū aliquā sollicitudinē supfluā secū trahūt: sicut est possidere auꝫ ꝛ argētū: sꝫ portare sacculū vl' perā ꝛ hmōi. s. calciamēta: manifestū est aūt ꝙ nō ipediūt ad itinerādū/ sꝫ poti' expediūt. vñ dñs q̄ israelitis exeūtib' de egypto ad festinatōeꝫ exeūdi ꝛ ambulādi hortabat' in esu agni paschal': p̄cipiebat eos hr̄e calciamēta i pedib': vt pꝫ Exo. xij. b. Cui' rō ē: nec nudis pedib' ābulādo p offensionē lapidis vel hmōi ipedirētur ab itinere: ex qb' videt' seq̄ ꝙ xp̄s nō ꝓhibuit p̄dicatorib' materialr calciamēta: sꝫ itelligēdū ē ꝓut i glo. allegata. h̄ eni pꝫ. ī. vi. ca. manifeste vbi xp̄s discipul' ad p̄dicādū missis iubet calciari sandalijs. vñ Aug'. de ꝯsensu euāgelistaꝫ dit ꝙ Marc' dicēdo calciari aliq̄d h̄ calciamētū mystice significatōis amouet. ꝛ iō nullā ꝯdictionē icludit si vno loco calciamēta discipul' ꝓhibeant ꝛ i alio eisdē p̄cipiāt: cū ꝑm mysticā expositionē vtrūqꝫ sit verꝫ. Si q̄s aūt i tm̄ voluerit ꝓteruire ꝙ nullo mō calciamēta itelligant nisi materialr: tūc ex dictis apli habebit ꝯcordare ꝙ p̄dicatores euāgelij debēt hr̄e calciamēta. dit Eph. vl. c. State ḡ succincti ꝛc. ꝛ seq̄t: Et calciati pedes i p̄paratiōe euāgelij pac'. opter ḡ dicere ꝙ tā in dictis xp̄i ꝓhibētis calciamēta discipul' q̄ i dictis apli p̄cipiētis p̄dicatorib' calciari: vtrobiqꝫ itelligāt calciamēta n̄ naturalr sꝫ sp̄ualr. T̄tio nāꝫ ꝯsuetudo ecclie vniūsalis maximā habꝫ auctē. ip̄a eī doctrīa catholicoꝫ doctoꝫ ab ecclia auctē hꝫ. dit eni Aug. i lib. de vtilitate credēdi: Nō crederē euāgelio/ nisi ecclia illud mihi traderet. Cōstat aūt ꝙ ex ꝯsuetudine ecclie vniūsalis p̄dicatores diuini ꝟbi materialib' vtūt calciamētis: nec ex h̄ rep̄hēdūt nisi forte illi q̄ ex regula vel ꝯstitutiōe ad h̄ restringūt. cetera aūt nullo mō tā gnālr ꝛ irrep̄hēsibilr h̄ fecissēt si ex p̄cepto xp̄i h̄ fuissꝫ iterdictū p̄dicatorib': vt postil. videt' sentire. q̄rto qꝛ ex his verbis Johis baptiste Aug'. itellexit ad lr̄aꝫ qꝛ xp̄s calciamēta materialr portabat. vñ dit in li. de ꝟbis dñi: De his calciamētis qb' calciati sum' ꝯfortat me dñs iesus: qꝛ nisi calciat' fuisset de eo Johes nō dixisset cui' nō sū dign' corrigiā calciamēti soluere: surrepat ḡ hūana p̄sūptio d. Ego euāgeliū ꝟuo: qꝛ nudo pede āmbulo. hec ille: Est et alia rō ad ꝓpositū: vide. ī. ca. vi. ī additōe scđa. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ i postil. dicēdū ꝙ illa nō fiūt

¶ **Additio. ij.** Meli' dicēdū est (in corpe celesti: sꝫ i aere. ꝑm Hiero. sup Matth. dicētē ꝙ nō reseratōe elemētoꝫ sꝫ spiritualib' oclis celi apti sūt: sic Ezech. in p̄mo sui volumis apertos eē cōmemorat: ꝑm quā sniam: nec i corpe celesti nec i aere aptio illa fuit facta: sꝫ tm̄ respectu ip̄i' xp̄i hāc aptionē sp̄ualiē ꝯsiderātes: ꝙ etiā mod' loq̄ndi euāgelistaꝫ testat': dr̄ ei Mat. iij. d. Ecce apti sūt ei celi. vbi Chrys. Qđ corpalr aperit' oīb' apertū est. silr ꝛ Mar. dicit de xp̄o tm̄: Uidit aptos celos: q̄si ip̄a aptio celoꝫ ad visionē xp̄i referat'. s. intellectualē: ꝓut xp̄s baptismo iā sctificato vidit aptū esse celū hoīb' qđ tm̄ antea videra sictēdū. vñ in hac aptōe ꝑm Tho. in. iij. pte. q. xxix. ar. v. in corpe q̄stionis. Tria sūt ꝯsiderāda q̄ ptinēt ad efficaciā nr̄i baptismi. p̄mo q̄dā p̄ncipalis ꝟtus ex q̄ baptism' efficaciā habꝫ: D
q̄ q̄dē est ꝟtus celestis. s. diuina: qđ recte significat' p aptionē celoꝫ. scđo ad efficaciā baptismi opat' fides ecclie ꝛ ei' q̄ baptizat'. Baptism' eni est fidei sacr̄m: p fidē aūt cognoscimus celestia q̄ sensū ꝛ hūanā rōnē excedūt: ad qđ significādū apti sunt celi. tertio qꝛ p baptismū aperit' nobis itroitus regni celestis: ꝓut in postilla. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in postil. Si eni cognouissent demones ip̄m esse deū nūqꝫ induxissent.

¶ **Additio. iij.** Nō videt' rō q̄re demōes nō induxissent iudeos ad crucifigēdū xp̄m etiā si cog̃uissent ip̄m eē deū. Demones eni cū sint i termio dānatiōis q̄nto ad maiora ptā hoīes trahere possūt tm̄ ad illud mag' conant': ꝛ iđo Beda in h̄ loco loq̄ns d̄ diabolo sic dit: Nō igit' iō iudeis eū crucifigere p̄suasit: qꝛ dei filiū nō eē putauit. Ex q̄ pꝫ ꝙ etiā si filiū dei ip̄m esse putasset adhuc p̄suasisset vt crucifigeret': dictū aūt apli. i. ad Coꝫ. ij. b. dicētis: Si eī cog̃uissent nūqꝫ dñm glie crucifixissent ꝛc. nō facit ad ꝓpositū. loq̄t' eni de hoīb' q̄ tūqꝫ viatores q̄tūcūqꝫ viles sint nōdū tn̄ cōiter attingūt ad ēminā dānatōis.

Replica. In p̄mo ca. vbi dr̄: Nō sum dign' soluere corrigiā calciamēti ꝛc. postil. h̄ expōnēs dicit p h̄ significari vile obsequiū. q. d. nō sū dign' ei in minimo obseq̄ū p̄stare. nō eni ad lr̄aꝫ xp̄s calciamēta soluēda habuit q̄ aplis ne portarēt iterdixit: qꝛ cepit iesus facere ꝛ docere ꝛc. Bur. h̄ dictū egreferēs fortasse ꝓpē postil. nudipedē calciamētoꝫ vsū grādipēdit: nō attēdēs ꝙ sctūs Dionysi' ca. xv. angelice hierarchie singl'ari mysterio describit āgelos discalciatos vt ōnderet ad diuinas illūinatiōes suscipiēdas ꝛ cōicādas nudipedes eē aptiores. Attēdat Bur. p̄mū ecclie electū ꝛ deputatū rectorē moysen: nō nisi nudipedē ad diuia ꝯtēplāda accedere potuisse: Exo. iij. a. Et ꝓphaꝫ disertissimū Esaiā ad dei p̄ceptū nudipedē incessisse. Esa. xx. b. Et magistrā vnicā nudipedē sedisse: vt pꝫ ex Marie pnia q̄ pedes ei' lauit Luc. vij. g.

Aplosqꝫ cal

E Apostolosq3 calciatos nõ fuisse: ꝛ figuris oĩm illaꝝ reꝝ sint rõ/
nes mystice p doctores ꝛ glosã assignate: verũ est tñ ad lrãm
illã contigisse ꝛ moysi et Esaie ꝛ aplis pcepta fuisse: ecclie ca/
tholice vsus est i picturis/ꝛ imaginib⁹ aliqrũ scõꝝ de pictis
cũ calceis: imagines tñ aplõꝝ et xp̃i nudipedes apparẽt: que
picture libri laicorũ dicunt et rerũ gestarũ rememoratiue: vñ
Bur. se inaniter fatigat in cõmẽdatiõe calciamẽtorũ i sigilla/
tionẽ postillatoris: q̃si dixerit vel senserit euãgelicos pdicato
res sub pcepto xp̃i astrictos ad abiectionẽ calciorũ: qđ tñ non
intẽdit: sz dicit aplos phibitos: cõstat aũt pdicatores vbi vel
multa licent facere/ q̃ facere aplis nõ licebat: cõstat eni aplos
reliq̃sse oĩa q̃ eoꝝ successores nõ reliquũt/ sz q̃dã thesaurizãt.
Cõstat etiã aplos vota emisisse: q̃ successores eoꝝ nõ emisert.
Cõstat aplos i illatis cõtumelijs fuisse gaudẽtes: successores
eoꝝ iniurias acriꝰ vindicãtes: ꝛ sic de mltis aliis. Frustra etiã
Bur. se fatigat ad psuadẽdũ xp̃m successisse calciatũ: qꝛ vt dič
cõuenientissimũ fuit se pformare cũ his cũ q̃b⁹ cõuersabaẽ i licỹ
tis ꝛ honestis: allegat ad h aplm. i. Coꝛ. ix. d. Oib⁹ oĩa fact⁹
sũ: Et sič Bur. assumit de calciamẽtis: ita ego subsumo de di/
uitiis ꝛ possessiõib⁹ q̃ sũt honeste ꝛ licite: igiẽ pueniebat xp̃m
fuisse diuitẽ ꝛ pprietariũ: sič Bur. arguit eũ calciatũ: sed cõse/
quẽs ẽ p̃ xp̃i pfessionẽ. dixit eni: Uulpes foueas hñt ꝛc. filiꝰ
aũt hoĩs nõ hz vbi caput suũ reclinet. ita subsumi põt de nu/
ptiis ꝛ mltis aliis licitis ꝛ honestis. p3 igiẽ pncipiũ Bur. mo
dicũ veritatis habere. Item si ppter pũersari cũ hoĩbus put
allegat Burg. Baruch tertio: christus debuit esse calciatus:
igiẽ fuit calciat⁹ añq̃ incarnat⁹: tenet consequentia: quia illa
conuersatio cũ hoĩb⁹ allegata exponiẽ ad lrãm de pũersatiõe
cũ iudeis in deserto: Aplus etiã p Bur. allegat⁹ p totũ capi/
tulũ pbat oppositũ intentionis sue: qꝛ pbat ibi auctoritatib⁹
et rõnib⁹ a licitis abstinendũ veris pdicatorib⁹: sicut accipere
sumpt⁹ necessarios ab his q̃bus pdicant: vide Boñ. in apolo
gia. Nec valet respõsũ Bur. ad argumẽtũ postillatoris: qꝛ fa/
cit glosam nouã illius dicti: Cepit iesus facere ꝛ docere: ꝛ pu
to suã glosam fori errore ppinquã: illud. s. dictũ intelligendũ
esse solũ de his q̃ simpliciter sũt bona fm legẽ naturalẽ ꝛ diui
nã: qꝛ fm illã glosam xp̃s nõ fecisset nec docuisset opa supero
gationis neq3 cõdescẽsionis neq3 cõsilia: que nõ sunt simplici
ter bona ad legẽ naturalẽ ꝛ diuinã ptinẽtia: alias eni nõ pos
sent omitti sine pctõ qđ falsũ est: vt patet Matth. xix. Meli⁹
aũt glosaẽ illud dictũ qđ cepit iesus facere ꝛ docere. i. quicq̃d
ad virtutẽ ꝛ austeritatẽ vite ptinet q xp̃s docuit ipse primo fe
cit: ꝛ qꝛ nudipeditas austeritatis est ꝛ aplis pcepit: ideo fecit
qđ est argumẽtũ postillatoris: sed huic rõni Bur. dat instan G
tiã dicẽs: christus pcepit aplis: In viam gentiũ ne abieritis
Matth. x. a. ꝛ tñ ipse trãsijt p mediã samariã ꝛc. Ad hoc dico q
instantia nõ valet: qꝛ nõ dicit Act. i. q xp̃s docuit q̃cq̃d fecit:
sz dicit q̃cq̃d docuit h primũ fecit: ꝛ fecit q̃ nõ docuit faciẽda
put Aug⁹ dicit: Nõ eni christ⁹ dixit discite a me mortuos su/
scitare: sup aquas siccis pedib⁹ ambulare nõ hoc dixit: sed q̃d
ait: Discite a me qꝛ mitis sum ꝛ humilis. põt etiã dici q cum Mat. xi. b
xp̃s trãsiret p mediã samariã: ibant etiã cũ eo apli q p eũ phi/
biti erãt ad pdicandũ gentib⁹ ppter causas assignatas i glo.
auctoritatis allegate: ꝛ sic xp̃s etiã seruauit q̃ occasiõalis fuit
eius transitus p samariã nõ principaliter intentus ad ibi pdi
cãdũ: iõ Matth. xv. c. dixit mulieri: Nõ sũ missus nisi ad oues
q̃ perierũt dom⁹ isrl: et sequiẽ: Nõ ẽ bonũ sumere panẽ filioꝝ
ꝛ dare canibus. ¶ In eodẽ ca. vbi diciẽ: Celi aperti sũt. po/
stil. exponit de signo visibili sensibili vl imaginaria visiõe cõ
siderato. Bur. aũt nõ vult aliqđ fuisse reale signũ in aere: sed
soli⁹ christi spualẽ intuitũ significare celũ aptũ: sed doctores p
eũ allegati nõ loquunẽ cũ pcisione restringẽtes se ad solã spi/
ritualẽ visionẽ christi: cui⁹ signũ repñtatiuũ in aere apparu
it etiã iohãni baptiste: ppter id qđ dr Johis. i. Ipse baptizãs
accepisse de deo signũ agnoscendi baptizatũ. Nam si pcise de
xp̃o intelligereẽ visio spũalis illi⁹ apertionis celi: mirũ videreẽ
ad quẽ finẽ: cũ aĩa xp̃i viderit omĩa in verbo que verbũ: sicut
igiẽ nõ oportuit dici aperiri celũ/ vt celũ videat: qꝛ pfectior est
visio oĩm in verbo q̃ in specie ppria: intelligibili⁹ igiẽ videẽ
dici q Johãnes viderit imaginaria vel sensuali visione sicut
Ezechiel sup xp̃m celũ aperiri: sicut vidit spm̃ descẽdere ad p/
hibẽdũ testimoniũ de efficacia baptismi christi p qđ aperiẽ ia/
nua celi: vidit inq̃ i hoc sicut in signo repñtante. ¶ In eo.
ca. postil. pponderat opinionẽ dicentiũ demones non sciuisse
christũ esse deũ: ppẽ h qđ diciẽ. i. Co. ii. b. Si eni cognouissẽt
nunq̃ dominũ glorie crucifixissent. i. induxissent iudeos ad cru
cifigendum. Burgeñ. aũt obijcit rationẽ dicens: q non videẽ
ratio etiã si nouissent eũ esse deum quare non induxissent: qꝛ
conãẽ hoĩes trahere ad peccata maiora libẽn⁹: sz Bur. potuit
bñ videre rõnẽ multiplicẽ cur ad crucifigendũ nõ induxissent.
Nã diabol⁹ sciuit per mortẽ christi suũ perire impiũ ꝛ hoĩes
saluari et regnũ christi exaltari ꝛc. que qꝛ diabolo pindicant
scienter ad sui pũdiciũ nõ conaẽ: vñ ꝛ si trahit libẽter hoĩes
ad vitia: nõ tñ i sue pñtis destructionẽ: ꝛ sic allegatũ de apo/
stolo est magis ad ppositũ q̃ de hoĩbus malis de q̃b⁹ Bur/
geñ. exponit: qꝛ nemo vtens rõne sibiipsi nocere cupit.

Glo. ordi. Ca. II

E H
(E)Titeꝝ intrauit ꝛc. ita vt
nõ caperẽẽ ꝛc. Be. Predi
cãte dño i domo nõ capiũẽ
neq3 ad ianuã: quia pdicãte in iudea
christo gentiles: ad audiẽdũ nondũ
intrare voluerunt ad quos tñ ꝛ si fo
ris positos doctrine sue verba dire/
xit per pdicatores suos. b ¶ Para
Paralysis lyticũ. Hiero. Paralysin typus est
torporis q̃ piger iacet in mollicie car
nis: habens desideriũ salutis: sz tur/
al. caperẽẽ bis ignauis et duplis cogitationib⁹
ac si eneruatis membris offenditur.
Quẽ portant quattuor quas supra/
Mat. 9. a diximus 9tutes ad regulas diuini/
Luc. 5. d tatis et sapie in domo carnis xp̃i pa/
Joh. 5. a tefactas. Cui vice muneris diciẽ por
tare carnẽ q̃ se portabat: vt per aliã
viã cũ magis in suã regionẽ redeat.
c ¶ A quattuor ꝛc. Be. Quia q̃t
tuor 9tutib⁹ ad dñm fiducia mentis
erigiẽ. De q̃b⁹ diciẽ in libro Sapie:
Sap. 8. b Sobrietatẽ et sapiam docet et sciam
ꝛ virtutes quãt aliu prudentiã: forti/
tudinẽ: tẽperantiam: et iusticiã nũcu/
pant. d ¶ Nudauerunt tectum vbi erat. Tectũ do/
mus in qua christus docet/ sublimitas est scripture: in qua
Ps. 118. a corrigit adolescentior viam suam in c. ser. tuos.
¶ Beda. Domus iesu fm alium euangelistam tegulis tecta
dicitur: quia vilitate littere sensus spiritualis tegitur. Cum
grabato ante iesum deponitur: quia cognoscere iesum debet
etiam in carne hac constitutus.

¶ Be. post desertũ. ¶ sz qꝛ nec
carnales deserit: iterũ intrauit i
(E)T iterũ intra/ Ca. II a
capharnaũ. ¶ Be. ciuitatem.
uit capharnaũ p⁹ dies
n ¶ Beda. in iudea.
octo: et auditũ ẽ q in domo esset/
¶ ideo.
a et conuenerunt multi ita vt non
¶ .s. dom⁹. ¶ Beda. vl. a ¶ Be. p aplos.
† caperenẽ neq3 ad ianuam: et lõ/
¶ doctores.
quebatur eis verbum†. Et vene/ †
a ¶ Beda. alle. aĩam mollicie carnis torpẽtẽ
b runt ferẽtes ad eum paralyticũ/
a ¶ qꝛ q̃tuor libri euãgelij oĩs doctrĩa firmaẽ.
c qui a quattuor portabaẽ. Et cũ b
¶ cogitationũ.
non possent offerre eum illi pre/
¶ domus
a turba/ nudauerunt tectum vbi

¶ Cũ vidisset.

Nico. de lyra

(E)T iterũ intrauit Ca. II
in capharnaũ post dies b
octo. Postq̃ descripta ẽ chri/
sti pdicatio: hic cõsequẽẽ describiẽ in/
surgẽs ex ea iudeoꝝ emulatio: ꝛ h i q̃t
tuor casib⁹. s. in paralytici curatiõe: in
Matthei vocatiõe: i discipuloꝝ chri/
sti arguitiõe: et i man⁹ aride sanatiõe:
secũda ps incipit/ ibi: Et cũ pteriret vi
dit Leui. tertia ibi: Et erant discipli io/
hãnis: q̃rta in pncipio se. ca. Circa pri
mũ pmittiẽ emulationis occasio: secũ/
do emuloꝝ puersa cogitatio/ ibi: Erãt
autem illic quidã de scribis: tertio ipso
rum cõfutatio/ ibi: Quo statim cogni/
to iesus. Iste tres pticule exposite sũt
Matth. ix. in pncipio capli: h excepto
q ibi taceẽ mod⁹ offerendi paralyticũ
ipsi xp̃o q h exprimiẽ/ cũ dr: b ¶ Et cũ
nõ possent offerre eũ ꝛc. s. dom⁹ in
q̃ erat xp̃s. Ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ q
dom⁹ in terra illa habent plana tecta
ꝛ ibi ascẽdũt hoĩes causa recreatiõis
ad habendũ aerem et confabulandũ
ad inuicẽ: qꝛ

Moralr. a ¶ Et iterũ intra. i caphar. sequiẽ: † ¶ Et
venerũt fe. ad eũ pa. ꝛc. p quẽ significaẽ turpi marcẽs ocio Moralr
lect⁹ i q̃ iacet ẽ praua pũetudo: portatores ei⁹ vt saneẽ a xp̃o
sũt q̃tuor sue saluẽ pcuratores. s. monẽs secrete: pdicãs pu/
blice: orãs p eo ꝛ inuitãs exẽplo: ꝛ sic añ deũ iocaẽ: et dictoꝝ
meritis si tñ obicẽ nõ ponat: sz magis cõsensũ sanaẽ: et tollit
lectũ male pũetudinis p exercitiũ boni opis et sic pcedẽs de
virtute in virtutẽ

A ¶ d ¶ Cū vidisset ⁊c. Bed. Multū valet apud deū fides ꝓpria vbi tm̄ valuit aliena: vt hō interi⁹ ⁊ exteri⁹ sanat⁹ repente exurgeret. Aliorūq; meritis sua ei relaxarent errata. b ¶ Fili. Mira humilitas despectū ab oībus: dissolutū totis artub⁹ filiū vocat. Aut certe ideo: q₂ dimittunt ei pctā. c ¶ Dimittunt tibi pctā. Ostēdit ꝓpter pctā fuisse morbo ꝑcussuz: ⁊ iō nō posse sanari: nisi ꝑus his dimissis.
Joh.5.c Sicut paralytico ad piscinā: Ecce san⁹ fact⁹ es: iā noli pec. ne deteri⁹ tibi con. Bed. Quinq; de causis
Quib⁹ de causis affi ciamur mo lestiis car nis
afficiunt hoīes molestiis carnis. Aut ꝓpter merita augēda vt Job ⁊ martyres. aut ꝓpter humilitatē cōseruādā vt Paulus ab angelo sathane. aut ob pctā intelligenda
2.Co.12.b ⁊ corrigēda: vt maria soror moy
Nu.12.c si. Et h ꝑalytic⁹ q̄ nō nisi dimissio pctis potuit curari. aut ad gliam
Joh.9.a dei: sicut cec⁹: de q̄. Neq; hic pec
Joh.11.b cauit neq; parētes ei⁹ ⁊c. ⁊ Lazarus cui⁹ īfirmitas nō fuit ad mortē: sȝ ꝓ glia dei: aut ad initiū eterne damnationis vt herodes.
d ¶ Quis pōt di. Be. Verū dicūt solus deus h pōt: solus etiā ꝑ eos dimittit q̄b⁹ ꝑtātē dimittendi pctā tribuit: iō vere de⁹. Verū testant: sȝ ꝑsonā christi negādo fallunt. Errāt igit: q₂ vt deū esse: et pctā dimittere credūt: x̄p̄m tn̄ eū esse nō credūt. Sed demēti⁹ arriani: q̄ ⁊ christū eē ⁊ pctā dimittere negare nō audēt: deū esse negare nō timēt. e ¶ Quid est Beda. Quasi q̄ potētia cordis occlta intueor eadē pctā dimitto. Quasi
B ex vobis intelligite: q̄d ꝯseq̄t paralyticus. f ¶ Filius homis. Bed. Solus deus dimittit pctā: ⁊ filius hoīs habet potestatē dimittēdi pctā: ergo idem deus ⁊ filius hoīs est: ita homo christ⁹ ꝑ diuinitatē dimittit pctā ꝑ humanitatē ꝓ peccatorib⁹ potest mori.
g ¶ Vade ī do. tuā. Be. Qui languerat grabatū domū reportat cū aīa pctōꝝ remissiōe curata se ad diuturnā sui custodiā cū ipso corpe refert: ne q̄d iterū vn̄ feriat admittat. h ¶ Et egressus ⁊c. Be. Post curationē paralytici in capharnaum ad mare egredit: q₂ nō solū ciues sed ⁊ maris habitatores instruit: ⁊ fluctiuagos mūdi mor⁹ fidei firmitate cōtēnere docet: Ibi turbā multam erudit: ibi publicanū aplm̄ facit: ibi pctōres per pniam correctos: suo dignos reddidit cōuiuio ⁊ auditu suoꝝ arcanoꝝ: ⁊ ab vndis cupiditatū separatos: ad solitudinē quiete cōuersatōis q̄ est in spe celestiū ꝑtrahit. Nā sequit: Et cū ꝑteriret vidit leui ⁊c. i ¶ Leui. Hiero. Leui addit⁹: q₂ a teloneo negociorū secularium sequit solū x̄p̄m quo dicit: q₂ q̄ nō renūciat oībus q̄ possi
Luc.14.g det nō pōt.m.e.d. ¶ Bed. Marcus ⁊ lucas verecūdie causa et honore euāgeliste nomē vulgatū nō
Pro.18.c ponunt: Ipse (ꝯm hoc qd̄ scriptū est: Iust⁹ ī pmis accusator est sui) Mattheū se et publicanū noīat: vt ostendat nullū ꝯuersum debere de salute diffidere cū apostolus ⁊ euangelista de publicano sit factus repente. k ¶ Se
Luc.9.f cutus est cū ⁊c. Beda. Lucas plenius. ⁊ relictis omibus se.est.c. Sequit q̄ vt pauperē christū nō tam corpis gressu q̄ mentis

a ¶ scripturarū mysteria. ¶ carnem.
erat / ⁊ pātefaciētes submiserunt grabatū a
¶ torpens.
a in quo paralyticus iacebat. Cū aūt vidis
¶ quia.
b set iesus fidē illorū / ait paralytico: Fili di
mittunt tibi peccata. Erant autē illic qui
d ¶ ideo inuident q₂ dixit: dimittunt tibi peccata.
b ¶ in incredulitate nō surgentes ad fidem.
dā de scribis sedentes ⁊ cogitātes in cor
¶ non dei. ¶ despectiue. ¶ tam alte.
dib⁹ suis: Quid hic sic loquit? Blasphe
¶ enim.
d mat. †Quis pōt dimittere pctā nisi solus
a ¶ q₂ pfidos saluare desiderat: occultoꝝ cognitione
deus? Quo statim cognito iesus spū suo:
⁊ opeꝝ virtute se deū esse manifestat. a ¶ h.s.cognito.
q₂ sic cogitārēt intra se / dixit illis: Quid
a ¶ Hiero. quasi eiusdem potentie est animā sanare et corpus. ¶ mihi. ¶ dixit ⁊ facta sunt.
e ista cogitat' in cordib⁹ vr̄is? †Quid est fa
d ¶ quod spirituale quod solus deus nouit qui facit.
cili⁹ dicere paralytico: dimittūt tibi pec
a ¶ quod corporeis oculis videri potest.
cata / an dicere: surgē tolle grabatum tuū
a ¶ vt visibile miraculum ꝓbet inuisibile.
⁊ ambula? Vt autē sciatis q₂ potestatem
f habet filius hois in terra dimittendi pec
a ¶ Be. a carnalibus desideriis. ¶ Bed. carnem per continentiam spe celestium a terrenis segrega.
cata / ait paralytico. †Tibi dico surgē: tol
d ¶ paradisum que prima damus hominis fuit.
g le grabatū tuū / ⁊ vade in domū tuam. Et
a ¶ mira dn̄i virtus sine mora salus in iussu est.
statī surrexit ille: ⁊ sublatō grabato abijt
a ¶ damnata blasphemia ad laudem vertunt.
corā omibus / vt ita mirarent oēs ⁊ †honori
h ficarēt deū dicētes: q₂ nūq̄ sic vidim⁹. †Et
¶ post curatum paralyticum. ¶ capharnaum.
¶ vt ꝯnaritimos colligat.
egressus est rursus ad mare / omnisq; turba veniebat ad eū / ⁊ docebat eos. Et cū b
¶ oculis misericordie. ¶ additus. a ¶ ad curam ve
i ꝑteriret vidit leui alphei sedētē ad telone c
ctigaliū: telos enī grece: latine vectigal. a ¶ imitare.
k um / ⁊ ait illi: Sequere me. Et surgens se
¶ paup pauperē. ¶ Be. ⁊ fecit ei ꝯuiuiū qd̄ lucas dic.
l cutus est eum. †Et factum est cum accum
m beret in domo illius / multi publicani et
peccatores simul discūbebant cum iesu ⁊
¶ penitentes.
discipulis eius. Erāt enī multi qui seque
bant eum. Et scribe ⁊ pharisei videntes: quia manducaret cum publicanis ⁊ peccatoribus / dicebāt discipulis ei⁹: †Quare cum publicanis et peccatoribus man

mentis affectu possit seq. oīa relinquit: sicut mattheus q̄ nō solū lucra vectigaliū: sed etiā periculū qd̄ ꝓpter impfectas rationes accidere poterat a principib⁹ seculi cōtēnit cupidus sequēdi. Qui enī exterius vocauit: vt mox sequeret: intus accendit ⁊ modū docuit. Merito ergo qui obediēdo humana cōtēpsit negocia: diuinoꝝ dispēsatorū factus est talētoꝝ. l ¶ Et factū
Luc.5.f est dum ⁊c. Beda. Lucas fecit eis cōuiuiū magnū leui in domo.s. Qui enim christum intus recipit. voluptatum delectatur vbertate: ⁊ dn̄s libenter ingredit / ⁊ in ei⁹ recūbit affectu. Hoc est spūale cōuiuiū bonoꝝ pauperū: q̄ diues eget / paup epulat. m ¶ Publicani ⁊c. Qui publica vectigalia exigūt: vel seculi lucra sectantes: qui exemplo publicani cōuersi iam de salute presumūt: nec vt pharisei calūniantur in vitiis permanētes sed penitentes. Vnde eni ⁊c. ¶ Be
†Luc.5.d da. Moraliter. Ad conuiuium
Moraliter peccatorū vadit: vt docendi occasionē habeat: ⁊ spirituales cibos impartiat. Eūdo ad peccatores dn̄i humilitas ostendit: in cōuersione penitentiuȝ patȝ doctrine ei⁹ potētia. ¶ Bed. Per vocatione matthei fides gentiū
†mat.9.a q̄ relict' lucr' seculi: epulis chari
Luc.5.e tat' ⁊ opeꝝ bonoꝝ cū dn̄o cōuiuāt. Per phariseoꝝ supciliū: de salute gētiū iudeoꝝ inuidia designat. q̄b⁹ dr̄: Publicani ⁊ meretrices ꝑcedēt vos in regno dei.

Ni.de ly. ¶ Nō neces
se ē ad inuicē: q₂ de tecto vni⁹ domus pōt de facili trāsiri ad tectuȝ alteri⁹ dom⁹. ⁊ ꝓpē h dicit salua
D tor Mat.x.c. Qd̄ in aure audi
†mat.9.a tis.i. in secreto ꝑdicate sup tecta
Luc.5.c .i. in publico vbi ꝯueniūt hoīes:
Joh.5.b ⁊ ī q̄libet tecto est vna clausura: q̄ apit qn̄ hoīes de domo ascendūt sup tectū ⁊ claudit qn̄ descēdūt: illi igit q̄ portabāt istū paly
al's ꝑ glorifi carēt ticū: nō potētes igredi domū in q̄ x̄p̄s erat ꝓpē turbā q̄ nō soluȝ erat ītra domū: sȝ etiā ad ostiū:
†mat.5.v ꝑ aliā domū ꝯtiguā portauerūt
Luc.5.f illū palyticū sup tectū dom⁹ ī q̄ erat x̄p̄s ⁊ apiētes clausurā tecti ꝑdictā. a ¶ Submiserūt grabatuȝ ⁊c. palyticū in lecto ante christū. cetera exponunt sicut exposita sunt Matth.ix. b ¶ Et cum ꝑteriret vidit leui ⁊c. Hic describit emulatio iudeorū cōtra christum in matthei vocatione: ⁊ primo ponit emulorum
†mat.9.b murmuratio. secūdo eorū confu
Luc.5.f tatio / ibi: Hoc audito iesus. Circa primū dicit: c ¶ Vidit leui alphei sedentē ad teloneū. Mattheus enim ante vocatio
nē nem leui
✳ virtute in ꝯtutē vadit ad do
Moraliter mū suam celestem. illi vero qui inde murmurant significant demones qui inde valde dolent.
†mat.9.b b ¶ Et cū ꝑ. ⁊c. Ibi sedēt aliq̄
Luc.5.f cupiditate lucri ꝑ artē cāpsoriā ⁊ aliq̄ ꝑ artē deceptoriā in ludo taxilloꝝ: ⁊ aliqn̄ tales vocant a dn̄o nō soluȝ ad pniam agēdum sȝ etiā ad ꝑdicādum sicut hic vocauit Mattheū: ⁊ cū talib⁹ voluit discūbere: ōndēs q nullus debet eos despicere ignorās q̄d de⁹ de ipis desposuit or
o ij ✳ dinare.

B a ¶ Non necesse ꝛc. Be. Se medicū dicit q̄ miro medican
E di genere vulneratus est ꝑpter iniq̄tates nr̄as ꝛ liuore eius sa
nati sum⁹. b ¶ Et erāt dis. Be. Alij euāgeliste dicūt phari
seos ꝛ discipulos iohānis hoc quesisse. hic videt̄ dicere ꝙ alij
quesierūt q̄s eiusdē rei cura mouisset. Un̄ colligit̄ hoc a pluri
bus fuisse obiectū a phariseis: a disci
pulis iohānis: a cōuiuis vl' q̄bustibet
Mystice alijs. ¶ Beda. Mystice. Discipuli io
hānis ꝛ phariseoꝝ ieiunāt: q2 q̄ opib⁹
legis gloriant̄: vel q̄d peius est tradi
tiones sequunt̄ hoīuz: vl' etiā xp̄i p̄co
niū tm̄ aure nō cordis amore ꝑcipiūt:
a sp̄ualib⁹ bonis ieiuni corde tabescūt.
Discipuli xp̄i nō ieiunāt: q2 q̄ fideliter
mēbra xp̄i est corꝑe ipsi⁹ epulat̄ ꝛ san
guine alit̄. Dn̄s cū petōrib⁹ māducat
ꝛ bibit: sed ideo q2 illi abstinētia meri
tū auget cui nulla potētia nature est.
Dn̄s autē q̄ delicta naturaliter delere
pōt: māducātes ieiunātib⁹ pōt facere
puriores. Ieiunauit tn̄ xp̄s vt ieiuna
res: māducauit cum petōrib⁹ vt gratiā
cernēs ꝑtātem agnosceres. c ¶ Nū
q̄d pos. ꝛc. Matthe⁹ ita: Nūq̄d pos
mat.9.b sunt filij sp̄osi lugere q̄diu cū illis est
Luc.5.f sponsus ꝛc. Sp̄osus xp̄s. sp̄osa ecclia:
de q̄ sp̄uali cōnubio apl'i creati sunt q̄
lugere ꝛ ieiunare nō possūt: q̄diu sp̄o
sum cū sp̄osa vidēt. Cū transierint nu
ptie ac passionis et resurrectiōis tēp⁹
Moraliter aduenerit tūc ieiunabūt. ¶ Be. Mo
raliter. Q̄ diu sp̄osus nobiscū est in le
ticia sum⁹: nec ieiunare possum⁹: nec lu
gere: cū vero ꝑ petō recedit ꝛ auolat:
tūc ieiuniū indicendū: tūc luctus multi
plicādus. d ¶ Nemo assumēt. ꝛc.
Bed. Discipulos vestimēta vetera di
F cit. i. adhuc carnales necdū inouatos
fidei firmitate. q̄bus si nouus pān⁹. i.
ꝑs doctrine que ad nouā vitā ꝑtinet as
suat̄: ꝛ ipsa q̄dāmodo scindit̄: cui⁹ ꝑs
importune tradit̄: que ad ieiuniū va
let ciboꝝ: cū illa doceat generale: nō a
cibis tm̄: sed ab omī voluptate carnis.
¶ Cauendū est doctori ne aīe nōdum
innouate: sed in malicie vetustate ꝑdu
ranti nouoꝝ mysterioꝝ secreta cōmit
Allego. tat. ¶ Bed. Allegorice. Veste foris
tegimur: vino intus reficimur. Vestē
Vest. vinū bona oꝑa q̄b⁹ hoīb⁹ foris lucem⁹. Vi
nū feruor fidei/ spei/ ꝛ charitatis: q̄ i cō
spectu dei intus sensus nouitate refor
mant̄. e ¶ Sed vinū no. ꝛc. Erāt
aūt noui cū post ascēsionē desiderio cō
aīe't nouel solatiōis eius sperādo ꝛ orādo inoua
lum bant̄: tūc sp̄mscm̄ acceperūt: q̄ q̄si no
uo musto noui vtres repleti sunt.
f ¶ Cum sab. Be. Nota p̄mo aplos
l'ram sabbati destruere cōtra hebioni
tas: q̄ cū alios discipl'os recipiāt Pau
lū quasi transgressorē legis repudiāt.
g ¶ Et vel. spi. Esuriūt vt hoīes ꝑ
turba manducādi spaciū nō habētes.
mat.12.a Sed exēplū austerioris vite p̄bēt: nō
Luc.6.a p̄paratas epulas: sed simplices q̄rūt.
Mystice ¶ Bed. Mystice. Discipuli per sata
transeūt: cū p̄lati subditos pia sollicitu
dine circūspiciūt: ꝛ q̄liter queq3 ad fidē
trahāt sedule ꝑpēdūt quoꝝ salutē esu
riūt. Un̄ Petro inter preces esurienti:
oblatis q̄s esuriebat dapib⁹ dictū est:
Act.10.b Surge petre occide ꝛ māduca. Sic mi
aīe't nūq̄d ra sacramenti cōcordia. ibi: mactari et
1.re.21.a. māducari iubent̄ aīalia: hic spicas cō
Mat.12.a uellūt discipl'i: ꝛ ꝑm alios euāgelistas
Luc.6.a manib⁹ cōfricantes māducūt. Unde:
Col.3.a Mortificate mēbra vr̄a: ꝛ exuite vete
rē hoīem. Aliter enī nō trāseūt in cor
pus xp̄i

¶ cum petōribus iustus.
ducat ꝛ bibit mgr̄ vr̄: Hoc audi
¶ magister ꝑ discipulis respondit.
a to iesus/ ait illis: Non necesse ha
¶ superbi. ¶ humiles.
bēt sani medico: sꝫ q̄ male habēt.
a ¶ ideo vos declino.
b ¶ vos q̄ tanq̄ iusti fugitis petōres q̄ vr̄az
iusticiā statuētes: iusticie dei nō est' subiecti.
Nōn enī veni vocare iustōs: sed
a ¶ qui se petōres agnoscūt nō ꝑ legē iustifi
cari se vidētes xp̄i grē colla submittūt: ideo
ad petōres declino.
b peccatōres. Et erāt discipuli io a
a ¶ causaꝫ questionis sequētis p̄mittit.
hānis ꝛ pharisei ieiunāntes: ꝛ ve
niūt ꝛ dicūt illi: † Quare discipu
li iohis ꝛ phariseoꝝ ieiunant: tui
¶ ideo.
aūt discipuli nō ieiunāt? Et ait il
¶ id est debēt. ¶ apl'i.
c lis iesus: Nunq̄d possūt filij nu
a ¶ xp̄i ꝛ eccle. ¶ xp̄i. ¶ corꝑis p̄ntia. ¶ nō.
ptiarū q̄diu sp̄osus ē cū illis ieiu
¶ q2 a ¶ cuius plus ꝑficit p̄ntia q̄ corpora
lis abstinentia.
nare? Quāto tp̄e habēt sp̄osū se
cū nō possunt ieiunare. Venient
¶ ascensionis. ¶ passionis. ¶ corꝑaliter.
autē dies cū auferet̄ ab eis spon
¶ Be. tam a cibis q̄ a mūdi amore.
sus/ ꝛ tunc ieiunabūt in illis die
¶ ideo nō ieiunant: q2 ¶ seueriora precepta
noue vite.
d bus. Nemo assumētū pāni rudis
¶ apl'is veteri cōsuetudi dedit'. ¶ si assuit.
assuit vestimēto veteri: alioquin
¶ repugnat noua vita veteri.
aufert supplementū nouū a vete
¶ q2 si q̄d boni inerat: nimio q̄si pōdere ꝑi
ri/ et maior scissura fit. Et nemo
fum perit. ¶ sp̄ualia p̄cepta. ¶ aplos.
mittit vinuꝫ † nouū in vtres vete
¶ nō possunt pati: q2 carnales adhuc.
res: alioq̄n dirūpet vinū vtres: ꝛ
¶ doctrina sp̄ualis memorie nō cōmendat̄.
¶ et qui habent perdūt.
vinū effundet̄ at vtres peribunt.
¶ sp̄ualis doctrina. ¶ sp̄uales.
e Sed vinū nouū in vtres nouos
f mitti debet. † Et factū est iterū cū b
sabbatis ambularet per sata: ꝛ di
g scipuli ei⁹ cepe'rt ꝑgredi ꝛ vellere
spicas. Pharisei aūt dicebāt ei:
Ecce q̄d faciūt discipuli tui sab
¶ vetere historiā obiecit.
bat' q̄d nō licet. Et ait illis: † Nū
¶ in nobe. ¶ fugiens saulem.
q̄ legisti q̄d fecerit dauid q̄n ne
cessitatē habuit/ ꝛ esurijt ipse et q̄
cū eo erāt: quō introiuit in domū
b dei sub abiathar p̄ncipe sacerdo c

pus xp̄i: aliter doctorē sui ꝑfect⁹ fruct⁹ nō pascūt. Vellere iu B
ꝙ spicas: est ab oī intētiōe terrena radicē mētis eruere. Fri
care manib⁹: exēplis virtutū a cōcupiscētia carnis q̄si aristarū
folliculis mentē exuere. Grana māducare est purgatū queq3
ꝑ p̄dicatoꝝ ora ecclie incorꝑare. Hoc discipuli aū dn̄m faciūt
q2 p̄cedit s̄mo doctoris: subseq̄t grā
supne visitatiōis. Et bene sabbat' q2
p̄dicatores ꝑ spe q̄etis laborāt: ꝛ au
ditores amonēt vt a cur' seculi feria
tes: ꝑ eterna reqe laborēt. ¶ Beda.
Moralit̄. Per sata cū dn̄o ambulāt Moraliter
qui eloq̄a sacra dn̄o obtēperātes me
ditant̄. In satis esuriūt: cū in eis illa
inuenire desiderāt q̄b⁹ ampli⁹ accēsi
amore dei q̄si pane pascāt̄: ꝛ h̄ sabba
tis. Un̄: Gustate ꝛ vi. q. su. ē d. bea. Ps.33.b
Vellūt spicas ꝛ cōterūt: q2 testionia
scripturaꝝ assumūt ꝛ ꝑscrutant̄: donec
medullā dilectiōis extrahāt: q̄ sub vi
litate l'r̄e q̄si sb̄ aristaꝝ horrore velat̄.
Hoc dn̄s sabbati ꝑbat: stulti defenso
res sabbati īprobāt: q̄ solā l'r̄e superfici
em diligāt: mēt' refectionē nesciūt: re
quiem aīarū nō norūt. Un̄ ꝛ ait illis:
Nūq̄ legistis q̄d ꝛc. b ¶ Sub
abiathar prin. ꝛc. Non te turbet
Ni.de ly. Sꝫ q2 alij
dicūt ꝙ nō leui vocabat̄ ꝛ erat fili⁹ alphei
cetera exponēt̄ sicut supra exposita sūt
Math. ix. a ¶ Et erāt di. iohā.
Hic describit̄ emulatio iudeoꝝ cōtra
xp̄m i discipuloꝝ xp̄i arguitiōe volen
tiū retorq̄re apparentē defectū: sꝫ nō
existētē discipuloꝝ xp̄i in mgr̄m. ꝛ po
nit̄ duplex casus. scd̄s ponit̄ ibi: Et
factū est iterū. p̄m⁹ casus ē de h̄ ꝙ ar b
guebāt discipl'os xp̄i eo ꝙ nō ieiuna
bāt sic discipuli iohānis ꝛ pharisei: sꝫ
xp̄s eos cōfutat discipulos suos rōna
biliē excusando: ꝛ expositio l'r̄e ꝑꝫ ex
his q̄ dicta sūt Math. ix. parū ante
mediū capituli. b ¶ Et fac. ē iteꝝ.
Hic pōit̄ scd̄s casus q2 arguebāt xp̄i
discipulos eo ꝙ euellebāt spicas ꝛ co
medebāt i die sabbati: sꝫ xp̄s cōfutat
eos excusādo ꝑ scripturas ve. testa. ꝛ
ꝑꝫ expositio hui⁹ l'r̄e ex dict' Matt.
xij. i p̄ncipio h̄ excepto q̄d hic addit̄.
c ¶ Sub abia. ꝛ videt̄ h̄ falsū q2 p̄n
ceps sacerdotū tūc erat achimelech.
vt hr̄. i. Re. xxij. Dicēdū ꝙ abiathar
erat fili⁹ achimelech: et tūc agebat sa
cerdotiū sb̄ p̄re. verūtn̄ magis h̄ expri
mit̄ abiathar q̄ pr̄ ei⁹ achimelech: q2
īterfecto achimelech a saule abiathar
fili⁹ ei⁹ fugit ad dauid vt ibidē dr̄: ꝛ
fuit soci⁹ itiner' ꝛ laboris ip̄i⁹: ꝛ ꝑꝫse
quēs maioris noīs auctis q̄ fuerat
pr̄ ei⁹: ꝑpē q̄d h̄ exp̄mit̄ tacito p̄re.
✳ dinare. a ¶ Et erāt di. io. ꝛc. Moraliter
ꝑ istos āt q̄ ꝑpē iud̄ ieiuniū se discipu
lis xp̄i p̄ferebāt: significāt̄ hypocrite
ꝑpē apparētiā sue religiositat' alios
cōtēnētes. vl. illud Lu. xviij. b. Non
sum sic ceteri hoīm rap. adul. ꝛc. Se
quit̄ ibidē: Ieiuno bis i sabbato ꝛc.
b ¶ Et fac. ē ite. cū dn̄s ꝛc. ꝑ sata
significant̄ sacri libri i q̄b⁹ sunt semia
v̄bi dei. Lu. viij. b. Semē ē v̄bū dī.
Igit̄ ꝑ sata discipuli cū xp̄o ambulāt
cū sacras scripturas deuote studēt: ꝛ
h̄ fit sabbatis q2 studiū h̄ q̄eteꝫ exigit
mētis. Spicas aūt euellūt cū ibidē vi
te panē inueniūt: sed tūc māducāt cū
sibi ꝑ ipletionē oꝑis icorꝑāt ꝛ hec
refectio a malignātib⁹ reprobat̄: sed
a christo veraciter approbat̄.

q alii dicũt achimelech: ambo enĩ tũc illic aderãt: achimelech
A pater: z abiathar filius: q occiso patre a saule comes exilii da
1.Re.21.a uid fact⁹ est z eo regnãte summ⁹ põtifex maioris noĩs q̃ pat:
z iõ dign⁹ cui⁹ dñs mẽtionẽ faceret q̃si summi sacerdotis etiã patre viuente. a ❡ Panes ppositionis. Beda. Quasi si dauid z achimelech a nobis nõ reprehẽdunt: sed p fame excusant cur in his causis iprobatio: quã in ceteris pbatio: Quis sit magna distãtia: hi spicas cõfricant: illi panes leuiticos comedunt: z accedebat sabbato neomeniarũ dies: quando in cõuiuio requisitus fugit ex aula regis. ❡ Be. Figurate q dauid z pueri ei⁹ panes sanctificatos comedũt: significat sacerdotalẽ cibũ in vsum trãsiturũ pplorũ: qi oẽs sacerdotũ vitã debem⁹ imitari: z oẽs filii ecclie sacerdotes sũt: iuncti in sacerdotiũ sctm offerentes seipsos spũales hostias deo.
b ❡ Et dedit eis zc. Hoc secut⁹: misericordiã volo z nõ sacrificiũ. meli⁹ iudicauit a famis periculo hoies liberare q̃ sacrificiũ offerre. Hostia deo placabilis hoim salus. c ❡ Homo pter sabbatũ. Bed. Ita sabbatũ custodiri pceptũ ẽ: vt si necessitas fuerit nõ sit reus q̃ violauerit. Sabbato circũcidi nõ est phibitũ: qi necessariũ. Jo
Jos.6.a sue muros hiericho septẽ dieb⁹ circuit. Machabei in sabbato pugnãt: qd nõ est licitũ in lege: necessitas licitũ facit. Sic z hodie in ieiuniis: si q̃s ieiuniuz fregerit egrotus/ reus nõ tenet.
d ❡ Itaq3 dñs. Quasi si dauid rex z sacerdotes (sm aliũ euãgelistã) pter tẽpli ministeriũ sabbatũ violãtes crimine carẽt: q̃to magis fili⁹ hois ver⁹ rex z sacerdos: z iõ dñs sabbati in sabbato vulsarum spicarum crimine non tenetur reus. Ca. III
B ❡ Et introiuit. Manũ aridã. Beda. Que ad fructũ vetitũ extẽsa est: a bono ope aruit: p man⁹ christi in cruce extẽsas bonorũ operũ succis restituta est. ❡ Hiero. Homo iste significat auaros: q̃ nolentes dare/ volũt accipere/ pdari z nõ largiri: q̃b⁹ dicit vt extẽdãt man⁹ suas. i. qui furabat iã nõ furet: magis aũt laboret operãs manib⁹ suis qd bonũ est vt habeat vñ tribuat necessitatẽ patiẽti. f ❡ Et obseruabãt. Beda. Quia discipulos pbabiliter excusauerat ipm obseruãt: vt si in sabbato curet trãsgressionis: si nõ curet crudelitatis aut imbecillitatis arguãt. g ❡ Licet sabbatis. Beda. Arguit q legis pcepta praua interptatione violãt estimãtes in sabbato a bono feriãdũ: cũ lex dicat: Omne opus seruile non fa. in eo. i.
Leui.23.a pctm. Hoc precepto figurat: qi q̃ p sex seculi etates bona fecerint: in septima a malis tm feriabũt. Nõ enĩ erit ociosus boni opis fruct⁹ in laude dei quiescere. ❡ Matthe⁹ dicit illos interrogasse: marcus z lucas iterrogatos fuisse. Sed illi pius interrogauerũt: z iesus cognita nequia eorũ statuit in medio eorũ sanãdũ: z interrogauit q marcus z lucas dicũt: z tunc illis tacentib⁹ silitudinẽ pposuit de oue: z cõclusit q lz sabbato bñ facere. Et sic circũspiciens zc. h ❡ Animã. Beda. Hoiem totũ p partẽ significat. Uel qi pter aiam hoc faciebat. Uel q hec man⁹ sanatio aie salutẽ significat. i ❡ Perdere. Beda. Nõ q summe pius quẽq̃ possit pdere: sed ei⁹ nõ saluare est pdere. sicut dr indurasse cor pharaonis: nõ q obdurauit: sz obduratũ nõ emolliuit. k ❡ Extẽde manũ. Bed. Moralr. In
Moraliter fructuosa debilitas aie nõ meli⁹ curat q̃ elemosyne largitiõe: vnde: Qui habet duas tunicas det vnã nõ habenti: z qui habet escas similiter faciat. Et in ecclesiastico: Fili nõ sit man⁹ tua
Luc.3.b porrecta ad capiẽdũ z ad dandũ collecta. Frustra enĩ man⁹ in
Eccli.4.d orõne ad dñm expãdit: qui eas ad rogantẽ viduã nõ extẽdit. l ❡ Et restituta est man⁹ illi. Magnum studiũ nequitie in crimen reputãt: q ad verbũ illius sanata est manus. Neq3 in sabbato põt cõuinci laborasse: q̃ dixit z facta sunt: cũ ipi in sabbatis cibos porrẽt: calices porrigãt: z cetera victui necessaria. m ❡ Exeũtes zc. Qui p se nõ põt socios inq̃rũt q̃rũt.

H Cum hero/

a tis: z panes ppositionis mãducauit quos nõ licebat mãducare ni
¶ z leuiticis. ¶ achimelech.
b si sacerdotib⁹: z dedit eis q̃ cũ eo
a ¶ aliis pbat idẽ. ¶ Be. iõ sal⁹ hois pma custodia sabbati put hois vtilitas exigit.
erant: Et dicebat eis: Sabbatũ
c pter hoiem factũ est/ z nõ hõ p
d pter sabbatũ. Itaq3 dñs est fili⁹ hois etiã sabbati. Ca. III
a Et introiuit iterũ i sy-
¶ vbi maius donũ sciẽtie ibi maius periculũ culpe.
nagogam et erat ibi
¶ genus humanum.
f homo habens manũ aridam/ et obseruabãt eũ si sabbatis curaret
¶ calũniã preuenit.
vt accusarẽt illũ. Et ait hoi habẽ
¶ vt ab oĩbus videatur.
ti manũ aridã: Surge in mediũ.
¶ hoiem curare an nõ.
g Et dicit eis: †Licz sabbatis bene b
h facere an male: animã saluam fa c
¶ non audentes respondere.
i cere an pdere? At illi tacebãt. Et d e
¶ quasi incredulitati illorum irascens.
circũspiciẽs eos cũ ira/ cõtristat⁹
sup cecitatẽ cordis eorũ dicit ho-
¶ illico.
k mini: Extẽde manũ tuã. Et extẽ
l m dit: z restituta ẽ man⁹ illi. †Exeũ- f

Et introiuit iterũ. Hic ponit quartus Ca. III C casus de sanatione habẽtis manũ aridã. Ubi primo ponit iudeorũ insidiatio. scdo eorum cõfutatio/ ibi: Et ait hoi. tertio eorũ obstinatio/ ibi: Exeuntes aũt. Expositio primarũ duarũ partiũ ptz ex dict Mat. xii. vbi casus iste plenius ponit. hoc excepto qd subdit hic
b ❡ Licz sab. bñfa. zc. Circa qd sciendũ q aliq̃ sunt actus boni in genere entis: q̃ tñ ex se non habẽt bonitatẽ in genere moris: sicut edificare domũ vl hmõi: z talia nõ erãt licita i die sabbati. Alii aũt sũt act⁹ boni in genere moris sm se. sicut sunt opa pietatis: z talia licita sunt in die sabbati: de q̃b⁹ erat sanatio man⁹ aride: qi erat opus pietatis: z tñ hoc erat ad gliam dei manifestãdã in q̃tũ fiebat miraculose: z iõ de talib⁹ nulli debet esse dubiũ q̃n possint fieri in die sabbati: nõ solum licite/ sed
etiã laudabiliter. z hoc ẽ qd dr: Licz †mat.12.a
sab. bñfa. zc. q. d. certuz est oĩbus q sic. c ❡ Aiam saluã facere. i. hoiem curare. z accipit hic aia p ipo hoie: qz est pncipalior pars hois: z p talẽ modũ loquẽdi dicit: Exo. i. a. Oẽs aie q̃ egresse sunt de femore iacob zc.
d ❡ At illi tacebãt. Nõ potẽtes cõtradicere v̈bis eius nec tñ volẽtes cõfiteri veritatem. e ❡ Et cir. eos zc. Propter eorũ cecitatẽ et maliciã. Ad maiorẽ intellectũ hui⁹ dicti querit vtrũ ira fuerit i christo. Arguit pmo q nõ: qz non est nisi duplex ira sm doctores catholicos. s. ira p vitiũ z ira p celũ: sed neutra fuit in christo. g zc. pbatio mi- †mat.12.a.
noris: qz Greg. dicit. v. moral. q ira p Luc.6.b
vitiũ excecat oculũ mẽtis. ira p celum ipm turbat: sz oculus mẽtis in christo nõ fuit excecatus nec turbat⁹. ergo zc. D
Itẽ ira opponit mãsuetudini. vt habetur. iiii. Ethicorũ. sed christus fuit maxi- Pñus
me mãsuet⁹: ergo ira in ipo nõ habuit locũ. Cõtrariũ dr in lra: Et circũspiciens eos zc. Dicẽdũ q ira est appetitus vindicte pter illatã iniuriã sibi vl †mat.12.b
alteri: vt hr. ii. Rhetorice: talis aũt vindicta põt appeti pter ordinez rõnis: et Joh.10.g
sic est vitiosa z vocat ira p vitiũ. de q̃ dicit Jaco. i. c. Ira viri iusticiã dei nõ operat. Alio modo põt appeti sm ordinẽ recte rationis: z hoc est laudabile sm q dicit Ps. lvii. b. Letabit iustus cũ viderit vindictã zc. Illud eniz laudabiliter appetit de q̃ q̃s inficelerat/ z talis est ira p celũ. sm q dicit Aug⁹. sup Joh. ii. Zelo domus dei comedit q̃ oĩa puersa q̃ videt emendare cupit: z si emendare non põt tolerat z gemit: et talis ira fuit in christo. vñ Joh. ii. illud Ps. lxviii. b. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. introducit tãq̃ dictũ de christo. Ad pmũ dicẽdũ q ira p celũ in nobis aliq̃liter bñ turbat oculũ mẽtis: qz potẽtie aie sic se habẽt q vna intẽsa in actu suo alia remittit: z iõ motus ire q̃ est i irascibili pte q̃uis sit moderat⁹ rõne: impedit intellectũ a cõtẽplatiõe veritatis: z sic dr turbare oculũ mentis. talis tñ turbatio nõ est pctm. verũtñ in christo nõ habuit locũ: qi v̈tute diuina q̃libet potẽtia pmittebat agere illud qd erat sibi ppriũ: ita q vna nõ ipediebat aliã in actu suo: z ideo sicut gaudiũ fruitiõis in aia christi nõ ipediebat dolorẽ passiõis in pte inferiori: sic ecõuerso mot⁹ ire in pte inferiori in nullo ipediebat actũ mẽtis siue rõnis. Ad scdm dicẽdũ q ira q̃ est pter rõnẽ opponit mãsuetudini: nõ autẽ illa q̃ est moderata rõne: qi de rõne mãsuetudis est q faciat talẽ moderatiõez. f ❡ Exeuntes autẽ zc. Hic describit iudeorũ obstinatio: qi nec verbis christi nec factis resilierũt a malo suo: sz magis obstinati sunt incipien

Moraliter. a ❡ Et introiuit iterum zc. Per manũ q̃ est organũ organorũ vt dicit tertio de aia. cõuenientẽr intelli- Moraliter
git opus meritoriũ: z iõ man⁹ est arida: q̃ est ad h̃ opus inualida: sed tñ ad v̈bũ christi surgit p grãm: tũc manuz extẽdit ad sctãm opationẽ. f ❡ Exeuntes autẽ zc. Per phariseos q̃ diuisi interptant discoli q̃ dissensiones faciũt significant. per herodianos autẽ supbi: qi gliosi in pellibus interpretant. isti

 vero cõsiliũ

F a ¶ Cum herodianis ꝛc. Ministri herodis ꝓpter inimi/
E cicias q̃s ipse aduersus iohãnē exercebat: iesũ insidijs ꝛ odijs
ꝓsequebantᷓ quē iohãnes ꝑdicabat. b ¶ Secessit. Fugit e
hõs: qꝛ nõdũ venerat hora ei⁹ ꝛ passionis ei⁹ extra hierlm ñ erat
Allego. locus. ¶ Be. Allego. De synagoga secessit. a. m. ꝛc. Iudeã
relinquẽs: ad gentes venit cũ discipulis:
scꝫ ꝑdicãtib⁹ aplis corda gentiũ adiit:
ꝛ sic multos ad se venientes suscepit: ꝛ
desideratã salutē dedit. Unde apte sub/
dit: ꝛ dix. dis. su. c ¶ Et mul. tur.
Be. Magistri plebis ꝛ ministri regꝭ
odio ꝑsequuntᷓ: vulg⁹ indoctũ dilectiõe
sequitᷓ: ꝛ plurimi sanari merentᷓ.
d ¶ Nauicula. Eccl'ia d̃ gẽtib⁹ ꝯgre
gata fluct⁹ seculi mente transgressa: q̃
quãto sinum cordis grẽ recipitᷓ de dila
tat: tanto fluct⁹ seculi securius calcat.
e ¶ Ne cõpri. Cõprimũt q̃ eccl'ie pa/
cē turbãt. Tãgũt q̃ fidē ꝓo corde ꝛ di/
Mat.4.d lectiõe suscipiũt: q̃ tetigere sanati ē ꝑ
Luc.4.g hibentᷓ: fugiens cõprimẽtes nauiculã
ascẽdit. f ¶ Et spi. imũ. Be. Uter/
q̃ ꝛ plagas habẽtes ꝛ imũdi spũs: sꝫ
infirmi pia intẽtiõe salutis: demonia/
ci: vel poti⁹ in eis demones nõ solũ ti
more coacti ad ꝓfitendũ: verũetiã ad
cõfitendũ maiestatē ei⁹. ꝓ̃tria eni eius
ꝑterriti: quē filiũ dei eē iamlãq̃ noue
rãt celare nõ poterãt: Saniores arria
nis q̃ etiã hodie negant filiũ dei esse.
g ¶ Ne manifestarẽt. Be. Nõ so/
lũ demones q̃ inuiti: vel ab eo sanati q̃
spõte cõfitentᷓ: sꝫ ꝛ apli toto orbe post
passionē ꝑdicaturi: ante passionē tace/
re iubentᷓ: ne diuina maiestate ꝑdica/
ta passio differetᷓ: ꝛ sic salus mundi.
h ¶ Et ascẽ. Beda. Postq̃ immũdos
spũs se ꝑdicare ꝓhibuit: sctõs elegit q̃
cũ ꝑdicarẽt ꝛ nephãdos spũs euicerẽt.
¶ Mons iste significat altitudinē iu
sticie q̃ instruẽdi: ꝛ quã ꝑdicaturi erãt
Luc.4.g ꝑ locũ admonet ad celestia erigi: sic et
legē in mõte dedit. ¶ Hiero. Cõsue/
tudo diuinē scripture est allegorizate loq̃:
sed nos sic excelsa sensib⁹ nr̃is applice
mus: vt historie ꝟitatē cernam⁹. Chri
stus eñ solũ spũaliter mons ē celestiũ
rerũ q̃litate copiosus: ex q̃ fluunt aque
viue: et q̃cq̃d sũme bonũ creditᷓ in eo fũ
Mat.10.a. datᷓ q̃ est mõs oiũ mõtiũ: ꝛ sctõꝝ sctõꝝ
q̃s q̃tidie apud se initat. In montē vo
cantᷓ excelsi ꝛ merito ꝛ ꝟba: vt loc⁹ cõ/
gruat meritis altis. i ¶ Ut essent
duode. ꝛc. Specie iacob dixit de⁹:
cũ videret excelsus gẽtes: ꝛ separaret
filios adam. statuit termios ꝓplaꝝ iux
ta numerũ filioꝝ isrl': vt sint super thro
nos duodecim iudicãtes duodeci tri/
Joh.14.b. bus isrl'. Quib⁹ data ē potestas quã fi
li⁹ accepit a prẽ sm carnē: vt oꝑa que
ipse fecit ꝛ ipsi faciãt: ꝛ maiora hoꝝ fa
ciãt. ¶ Be. Dedit etiã ptãtē mortuos
suscitãdi: sicut Matthe⁹ dicit: vt virt⁹
Mat.10.a ostẽsa fidē ꝟbo daret ꝛ noua facerẽt:
Luc.6.a q̃ noua ꝑdicabãt. nunc aũt qꝛ numer⁹
fideliũ creuit: multi vitã virtutũ tenẽt
et signa virtutũ nõ habẽt: qꝛ frustra foras miraculũ ostẽditᷓ: si
deest q̃ intus opetᷓ qꝛ lingue in signũ sũt nõ fidelib⁹: sꝫ infidelib⁹.
k ¶ Et iposuit. Be. Nõ modo primũ: sꝫ cũ adductus ab an/
Joh.1.f drea dixit: Tu vocaberis cephas qđ interꝑtatᷓ petr⁹. Sed hic
euãgelista te attẽtũ reddit dicẽs: q̃ eũ dñs sic cognominauerit.
Alic eñ putares sic vocari casu nõ ꝓuidẽtia dei. Uoluit aũt
eũ de⁹ ꝑus alio noie vocari: vt ex mutatiõe nois vinacitas sa
cramẽti notaretᷓ: id ē grece vel latine petr⁹: qđ syriace cephas:
et i vtraq̃ lingua a petra dictũ: de q̃ petra aũtē erat xp̃s. Si/
cut eñ a xp̃o luce lux mũdi vocantᷓ apli: sic a petra petr⁹. Si/
mon ponẽs merorē negatiõis. s. visa dño post resurrectionē.
Joh.21.f Uel audiẽs tristiciã mortis. s. cũ ei d̃r: Ali⁹ te cinget ꝛ ducet
quo tu nõ vis. ¶ Hiero. Et iposuit simoni nomen petr⁹: de G
obediẽtia ascẽdit ad agnitionē. Qui ei habet dabitᷓ ei ꝛ abũ. J.4.c
¶ Et iacobũ: q̃ supplãtata hꝫ desideria carnis. Et iohãnē:
q̃ grã accepit q̃ alij ꝑ laborē. Et iposuit eis noia: Boanerges
qđ filij tonitrui: grã supple meritũ i mõte meretᷓ audire toni/
truũ patrꝭ ꝑ nubem de filio tonãtis.
Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹: vt ꝑ nubē car/ Mat.17.a
nis ꝛ ipsi xp̃i ignē ac fulgura i pluuiã Ps.134.
spargerẽt in terris: qm̃ dñs i pluuiã Ps.100.
fulgura fecit: vt extingueret misericor/
dia qđ iudiciũ exurit. Un: Miseri/
cordiã ꝛ iudiciũ cantabo tibi dñe.
G Iacobũ

a tes autē statim pharisei: cũ hero/ a
¶ Hiero. filia silem querit. ¶ qꝛ soli nõ pos
sunt. ¶ gens sine ꝯsilio. ¶ magna insania q̃
salute indigẽt de nece saluatoris ꝯsiliantᷓ.
dianis cõsiliũ faciebãt aduersus
a ¶ qꝛ rõne vincuntᷓ mortē machinãtᷓ. ¶ id.
¶ medicus cedit insano populo.
eũ quõ eũ ꝑderẽt. Et iesus cum b
a ¶ odiẽtibus cedit. amãtibus accedit.
b discipulis suis secessit ad mare/
¶ rota. ¶ confessio.
ꝛ multa turba a galilea ꝛ iudea se
¶ visio pacis.
cuta ē eũ/ ꝛ ab hierosolymis/ ꝛ ab
¶ sanguineo. ¶ aliena descensio.
idumea ꝛ trans iordanē/ ꝛ q̃ circa
¶ angustia. ¶ venatio piscis.
tyrũ ꝛ sidonē: multitudo magna
¶ qꝛ. ¶ Be. opinionem virtutũ.
audientes q̃ faciebat venerũt ad
¶ ideo. a ¶ eccl'ia de gẽtib⁹ cõgregata.
d eũ. Et dixit iesus discipulꝭ suis/ vt e
i nauicula sibi deseruirẽt ꝓpt tur
a ¶ discordes. b ¶ ideo cõfluebant qꝛ.
e bã ne cõprimerẽt eũ. Multos ei
sanabat: ita vt irruerent in eũ vt
¶ fideles.
illũ tangerẽt quotq̃t habebãt pla a
f gas. Et spũs imũdi cũ illũ vide/ e
¶ demones.
bãt ꝓcidebãt ei ꝛ clamabãt dicē
tes: Tu es fili⁹ dei. Et vehemen g
a ¶ peccãti dixit de⁹: Quare tu enarras iusti
cias meas ꝛc. b ¶ demonib⁹ ꝛ curatis.
c ¶ ocium esse: ne differetᷓ passio.
g ter cõminabatᷓ eis/ ne manifesta/
h rent illũ. Et ascendẽs in montē h
¶ gratia. ¶ nõ meriti: sed diuine gratie est.
¶ nõ vos me elegistis sed ego elegi vos.
vocauit ad se quos voluit ipse:
¶ libero arbitrio.
i et venerũt ad eum. Et fecit vt es/ †
¶ vt ter quaterni fidē charitatꝭ ꝑ quattuor
partes orbis ꝑdicarent: vnde ab oriente por
te tres. ab aquilone porte tres: ab austro por/
te tres: ab occasu porte tres.
sent duodecim cum illo: ꝛ vt mit
teret eos ꝑdicare. Et dedit illis †
potestatē curandi infirmitates: ꝛ †
k ejiciẽdi demonia. Et imposuit si

Nico. de lyra

hꝰ sunt incipiẽtes machinari in mor
tē xp̃i. a ¶ Cũ herodia. H exponitᷓ
dupliciter: qꝛ dicũt aliq̃ q̃ isti herodia/
ni fuerũt q̃dã iudei fingẽtes quãdã se
ctã nouã dicẽtes de herode ascaloni/
ta q̃ erat messias: moti ex falso intel
lectu illi⁹ qđ d̃r Gen. xlix. b. Nõ aufe
retᷓ sceptrũ de iuda: vbi d̃r q̃ ablatio re
gni a tribu iuda erat signũ aduentus
messie. Iste aũt herodes obtinuit re/
gnũ illud cũ tñ eẽt alienigena: qꝛ pa/
ter ei⁹ fuit idume⁹ sm q̃ dicit Iose/
ph⁹ ꝛ alij historiographi: ꝛ qꝛ messiã
ꝓmissũ illi intelligebãt regnare tp̃alitᷓ
nec videbãt aliũ regnare tũc in iudea
nisi herodē. iõ dicebãt eũ eē messiã: cũ
tñ ꝓphia iacob ꝑdicta eẽt sm ꝟitatē i/
telligẽda de xp̃o: q̃ nat⁹ fuit tp̃e dicti
herodis. vt hꝫ Mat. ij. a. Isti igitᷓ ha D
bebãt occasionē ꝑsequẽdi xp̃m: eo q̃
ipsũ eē xp̃m sicut erat sm ꝟitatē erat
ꝯtra sectã suã. Alij aũt dicũt q̃ isti he
rodiani erãt milites herodis antipe
q̃ fuit fili⁹ ꝑdicti herodis: ꝛ dñabatᷓ i
galilea: ñ sic rex sꝫ vt tetrarcha: vt hꝫ
Lu. iij. Et iste icarcerauit iohãnē ex
q̃ habebãt aliquã occasionē ꝑseq̃ndi
xp̃m quē ꝑdicauerat iohes: ꝛ ex hic
ptꝫ malicia phariseoꝝ q̃ cũ ꝑfidis hõi
bus tractabãt ꝯsiliũ ad ꝑdendũ xp̃m.
b ¶ Et iesus. H expositũ ē Matt.
xij. c ¶ Et dix. ie. aũdens i se infir/
mitatē carnis. d ¶ Quotq̃t ha.
pla. i. infirmitates varias. e ¶ Et
spi. imũ. ꝛ i hoc ostẽdebat ꝟitatē sue
deitat⁹. vtrũq̃ ei necesse ē ꝯfiteri fuis/
se i xp̃o. s. ifirmitatē carnis ꝛ potẽtiã
deitatꝭ. ꝛ iõ vtrũq̃ manifestabat xp̃s i
oꝑib⁹ suis. f ¶ Tu es fi. di. ꝯtentu
relinq̃ loq̃bãtᷓ. g ¶ Et vehemẽ. cui⁹
causa assignata ē. c. iii. j. ca. h ¶ Et Diuisio
ascẽ. Postq̃ descripta ē xp̃i ꝑdicatio
ꝑ seipsũ tñ. h ꝯñr describitᷓ ei⁹ ꝑdica/
tio etiã ꝑ aplos. ꝛ pmo d̃scribitᷓ ptãtis
collatio. scđo dicte collatiõis executio
vi. ca. ibi: Et vocauit duodeci. Circa
pmũ pma ptãs ꝯfertᷓ. scđo dubiũ re/
mouetᷓ ibi: Et veniũt ad domũ. Cir/
ca pmũ d̃scribitᷓ electio aploꝝ ꝛ nũe/
r⁹ ꝛ noia eoꝝ ptãs eis collata. ꝛ ptꝫ
lra. hꝰ sñia ex
vero cõsiliũ facitᷓ cõtra iesũ q̃ eũ humilib⁹ ꝛ charitatē ha Moralitas
bẽtib⁹ cõmoratᷓ: ꝛ ideo recedit ab eis se elongãdo ꝛ humiles
eum sequuntᷓ ꝛ a deo salutē ꝯsequuntᷓ. b ¶ Et ascẽdẽs ꝛc.
ꝑ hoc aũt q̃ aplos instituit in monte: significauit q̃ epi q̃ sunt
aploꝝ successores in supiori gradu sunt eccl'ie. vnde dicuntᷓ ab
epi qđ est supra ꝛ scopos intẽtio: qꝛ supra gregē dñicũ debẽt
intẽdere vt eum dirigere valeãt ad supna. † ¶ Et fecit vt
eẽnt duode. ad significãdũ q̃ qlibet eoꝝ: ꝑ q̃ttuor ptes sue
diocesis fidē trinitatis debet ꝑdicare: duodecim eñ cõsurgũt
ex ductu q̃ternarij ꝑ ternariũ. † ¶ Et dedit il. po. curandi
infirmitates pctõꝝ. † ¶ Et ejiciẽdi demonia. id est excõ/
municandi superbos ꝛ rebelles de eccl'ia.

Et cõue.

a ¶ vocauit ad se. ¶ supplantatorem.
a moni nomen petrus: et iacobū ze
¶ fugitiui.
b bedei, et iohānē fratrem iacobi: et
imposuit eis nomina boanerges a
a ¶ Bed. virilis a greco aner: qđ est viri: q*
viriliter dño adhesit.
quod est filij tonitrui. Et andreā
a ¶ os lāpadis vł lāpadarū. b ¶ filii suspē
dētis aq̄s pdicatores ad celestia: vñ vberi*
inebriēt corda terrenoꝝ. ¶ syrum est.
et philippum et bartholomeū et
a ¶ donatus. b ¶ abyssus vel geminus
grece didymus.
matthēū et thomā et iacobū al-
a ¶ ad differētiā iacobi zebedei. ¶ docti vel
millesimi. b ¶ corculꝰ .i. cordis custos. c ¶ po
nēs tristiciā. d ¶ ad differētiā simōis petri.
phei et thaddeū et simōnē chanane
a ¶ huiꝰ casus cōfirmat alios in humilitate.
b ¶ memoria mortis.
um, et iudā scarioth: q̄ et tradidit il
¶ felix occupatio saluatoris: i felix studium
n lū. Et veniūt ad domū: et cōuenit b
turbe cōfluētis. a ¶ idiote minus erudit.
iterū turbā ita vt nō possent neqꝫ
¶ etiam.
a panē māducare. Et cū audissent b
a ¶ discipuli. b ¶ quē faciūt alij magnū sui
despiciunt: q2 nō est ꝓpheta sine honore nisi
in patria sua. c ¶ tanq̄ furiosum. d ¶ q2 sa
pientie eius altitudinē capere nō poterant:
alieno sensu locutum putabant.
sui: exierūt tenēre eū. Dicebāt ei
¶ ex hoc errabāt discipuli. ¶ sapientes.
p qm̄ i furorē versus est. Et scribe c
¶ hoc.
q q̄ ab hierosolymis descēderāt di
¶ Hier. patris ipse qđ nos pati docuit dicēs:
hñi extra cū maledix. vo. ho. ¶ vir muscaꝝ.
r cebant, qm̄ beelzebub habet: et
q2 in pncipe demonioꝝ eijcit de-

Ni. de ly.

a ¶ Quõ põt zc. Be. Eligãt quod volũt. Si sathanas sathanã nõ põt eiicere: nihil ꝯ dñm dicũt. Si aũt põt recedãt a regno eiꝰ qd diuisũ stare nõ põt. b ¶ Et tunc do. zc. Beda. Domũ diripuit: qꝛ oẽs mũdi ptes a diabolo possessas aplis ꝛ eorũ successorib' quasi diuisas ꝓuincias vt pplos ad fidẽ cõuerterẽt distribuit. c ¶ Qui autẽ blasphe. Hiero. qꝛ non meret penitẽtiã agere vt recipiat q̃ christũ intelligẽs ꝓncipẽ demonioꝝ esse dicebat: qꝛ nũq̃ soluit a carcere q̃ quadrãtem ꝓbi nouissimã nõ soluerit aũ finẽ vite. Quattuor nãq; partib' fundat denari' eterne vite: vt qd corde credis:

Denari' qt tuor ptibus fundatur

ore ꝯfitearis: ꝛ qd ꝯfiteris/ ope cõpleas. ꝛ qd cõpleueris/ docere nõ cessa-

matth.5.c ueris. Qui enĩ fecerit ꝛ docuerit: hic

Ibi.12.c magn' vocabit i regno celoꝝ. ¶ Beda. Matthe' dicit: Qui blasphemauerit in spmsctm vel ꝟbũ dixerit ꝯtra spmsctm: nõ habebit remissionẽ neq; in hoc seculo neq; in futuro: qd de minimis intelligẽduz est: vt de sermone ocioso: de risu nimio: qꝛ etiã hec vita veniã ꝓmeruit. d ¶ In spmsctm. Nõ qꝛ spm nõ esse vel qꝛ esse: sed nõ deũ esse. vel deũ esse: sed minorẽ pre ꝛ filio: qꝛ hoc nõ inuidia diabolica/ sꝫ q̃m dicebãt zc. e ¶ In eternum. Hoc ꝯtra Origenẽ q̃ omibus peccatoribus veniã ꝓmittit post iudiciũ transactis in numerio seculis.

†mat.12.c f ¶ Fra-

Luc.12.b tres. Hiero. Nõ filii marie semper virginis: vt mẽtit Heluidi': vel ioseph ex alia vxore sicut alii garriũt: sed cognati. ¶ Bed. Mystice. Mater et

Mystice fratres pplꝰ iudeoꝝ ex q̃bus christus

†25.dist.c. ꝟm carnẽ: foris stãt in lr̃ali sensu: tur-

qualis ba in domo: gẽtes in spũali mysterio. Foris volũt iudei videre christum: qꝛ spũalẽ intelligentiã nõ quaerẽtes: potius ad carnalia docẽda eum exire cogũt vel querũt. g ¶ Que est mat. Be. Nõ refutat obseq̃ matri q̃ dicit: Honora patrẽ et matrẽ. sed ostẽdit se

Exo.20.b plus debere patnis mysteriis: q̃ ma-

mat.12.d. ternis affectib' idẽ exẽplo mõstrauit

Luc.8.c qd ꝟbo ait: Qui amat patrẽ aut ma-

Mat.10.d trẽ plus q̃ me nõ est me dign'. Nec fratres iniuriose cõtẽnit: sed op' spũale pfecit cognationi: docẽs meliorẽ esse copulã cordiũ q̃ corporũ. h ¶ Ecce mr̃ mea zc. Hiero. vt sciam' nos esse ꝛ fratres ei' ꝛ matrẽ si voluntatẽ pris ei' fecerim': vt coheredes sim': qꝛ nõ in sexib'/ sed in factis discernit. Soror ꝛ frater credẽdo mater ꝑdicãdo dũ p ꝑdicationẽ amor christi quasi ipse christus in corde auditoris generatur.

Ca. IIII

Iterum ce. docere. Be. Exiẽs de domo vbi demoniũ habere dicit: docet ad mare: vt ostẽderet se ob ꝑfidie culpã iudeã relicturũ ꝛ ad gẽtes trãsiturũ. Unde apte ꝑmittit: qꝛ ꝑdicãte eo in domo: mater

†Luc.5.a ꝛ fratres foris steterũt. ¶ Hiero. Cepit docere ad mare: vt loc' indicet auditores amaros ꝛ instabiles: et ideo in parabolis loquit: vt q̃ nõ intelligerẽt ab aplis q̃s ꝯtẽnebãt: indirẽtes discerẽt mysteriũ regni q̃ carebãt. Mare mũdus est: q̃ gustat' amar' est ꝛ vitiorũ fluctib' inq̃etus: sed ab ipso dño eripiunt ꝑdestinati q̃ amara dulcificat: tristia cõuertit in gaudiũ: egritudinẽ in salutem. k ¶ Nauim ascẽdẽs sederet in mari. Beda. Ecclesiam que est in mari inter infideles: quã deus gratia sue visitatiõis illustrat: ꝛ dilectã sibi mansionẽ cõsecrat. l ¶ Et omis turba circa mare. Hiero. Hi sunt qui nuper ad audiendũ verbũ venerũt: ꝛ inde pietate animi ab amaritudine reproboꝝ elõgati a mari secuti sunt: sed nõdũ cũ domino in naui sunt: qꝛ nõdũ celestib' mysteriis vel sacramẽtis que desiderãt imbuti sunt. m ¶ In parabolis multa. Parabola est rerũ natura discrepantiũ sibi sub aliqua similitudine facta cõparatione. More sue prudentie loquit: vt qui celestia cape

Parabola quid est

a ¶ vt ꝓbet ratione qꝛ neq; mẽte captus est neq; in beelzebub eiicit demones. b ¶ vt non intelligant donec capiant.

monia. Et cõuocatis eis/ in parabo- a

a ¶ sic dicit' me i beelzebub eiicere demõia. ¶ b

b lis dicebat illis: Quõmodo põt sa †

¶ nullo modo qꝛ. ¶ causa ꝑmissa.

thanas sathanam eiicere? Et si re- †

a ¶ vt demones pugnẽt ꝯ se. b ¶ discordia magis res dilabunt. ¶ aliter ꝓbat idẽ. ¶ ꝯtra.

gnũ in se diuidat/ nõ põtest stare regnũ illud. Et si domus sup semet- †

¶ pugnando.

ipsam dispartiat non põt dom' illa

¶ ergo. ¶ de cuius regno estis.

stare. Et si sathanas ꝯsurrexerit in

¶ contra.

semetipsũ/ dispti' est/ ꝛ nõ poterit sta

¶ vos dicit': qꝛ i beelzebub eiicio demõia sꝫ nemo põt zc. ¶ boies a diabolo deceptos. ¶ diare: sꝫ finẽ habꝫ. Nemo põt vasa for †

boli. a ¶ Bed. mũdũ in maligno positũ in q̃ vsq; ad aduẽtũ saluatoris quasi pacato imperio fi-

tis igressus i domũ diripe nisi pri'

ne ꝯdictõe q̃escebat. a ¶ diabolũ. b ¶ a seductione cõpescat. c ¶ ꝛ ereptos a diabolo ecclie adunauit ꝛ p distinctas gradus dignitates ordinauit.

b fortẽ alligẽt: ꝛ tũc domũ ei' diripi-

¶ dicit' me imũdũ spm hr̃e sꝫ ¶ hec ꝯ Nouatianũ q̃ in martyrio lapsis veniã negat.

et. † Amẽ dico vobis: q̃m oia dimit

¶ digne penitẽtib'. ¶ in quoslibet. ¶ in deũ.

tẽt filiis hoim pctã ꝛ blasphemie q̃

a ¶ .i. q̃ itelligẽs opa dei eẽ negare nõ posset exinuidia ꝯdicit: ꝛ opa spũsctĩ dicit eẽ beelzebub.

c bus blasphemauerĩt. † Qui aũt blas

d phemauerit in spmsctm/ nõ habet

¶ qꝛ penitere digne nõ põt. a ¶ qꝛ filius diabolo ꝯ psciẽtiã suã maiestatẽ dei oppugnat. b ¶ qꝛ ipse eterne delinquit q̃ nunq̃ penitet.

e remissionẽ i eternũ: sꝫ re' erit eterni delicti q̃m dicebãt spm imũdũ habꝫ.

¶ eo ꝑdicãte. ¶ pplꝰ iudeoꝝ. ¶ in littera.

f † Et veniũt mr̃ ei' ꝛ frẽs/ ꝛ foris stã- b

a ¶ foras. b ¶ Be. i spũali itelligẽtia q̃escebat.

tes miserũt ad eũ vocãtes eũ. Et se

¶ gentilium.

debat circa eũ turba/ ꝛ dicũt ei: Ecce mr̃ tua ꝛ frẽs tui foris q̃rũt te. Et

a ¶ nos q̃ si foris stem': nõ cognoscemur.

g rñdẽs eis/ ait: Que est mr̃ mea ꝛ fra

¶ vt attentos faciat.

tres mei? Et circũspiciẽs eos q̃ i cir

h cuitu ei' sedebãt/ ait: Ecce mr̃ mea et frẽs mei. Qui eñ fecerit volũtatẽ

a ¶ ꝓpter vtrumq; sexum fidelium.

dei: hic frat' me' ꝛ soror mea ꝛ mr̃ est.

¶ eodẽ die. vñ Matthe' post superiorẽ sermonẽ: ꝯtinuo subiunxit: in illo die exiens de domo sedebat iuxta mare zc.

Iterum Ca. IIII †

i ¶ gẽtes tumidas ꝛ amaras.

cepit docere ad mare: et cõgregata

a ¶ Be. frequẽtia pploꝝ ad fidem cõfluentiũ.

est ad eũ turba mlta: ita vt in nauim

k ascẽdẽs sederet in mari: et omis tur

¶ infidelium.

ba circa mare sup trã erat: et doce-

m bat illos i parabol' mlta/ ꝛ docebat ill'

Nico. de lyra

a ¶ Et cõuocatis eis. Quia rationabiliter loquẽdo ostẽdit se nõ esse furiosum: ꝛ vera ꝛ sancta docendo: ostẽdit se nõ habere demonẽ principaliter cũ sit pater mendacii. vt habet Ioh. viii. cetera patent ex his que dicta sunt Matth. xii. b ¶ Et veniunt mater ei' et frẽs. Hic consequenter ponit terti' casus. ipso enĩ predicãte nunciatũ fuit sibi insidiose q̃ mater ei' et fratres stabant foris ad tentandũ si ex affectu carnali ad matrem dimitteret vel interrũperet predicationẽ: ꝛ ipse hoc verbũ malignũ repulit rõnabiliter: vt pꝫ ex his que dicta sũt Mat. xii.

* † ¶ Quõ põt sathanas sathanã eiicere. Hoc aũt moraliter fit q̃n vitiũ vnũ aliud expellit: vt ꝓdigalitas auariciam vel ecõtrario.

Moraliter

† ¶ Et si re. i se diuidat. Regnũ sic diuidit: q̃n sensualitas rõni contrariat. † ¶ Et si dom' sup se. Hoc cõtingit q̃n in eodẽ hoie habitus malus ad aliq̃d declinat cui conscientia recalcitrat. † ¶ Ne. põt vasa for. zc. Iste fortis est fomes qui fortiter inclinat ad malũ: sed p rõnẽ fortiter alligat q̃n virtutis habit' in irascibili ꝛ cõcupiscibili p bonũ exerciciũ firmat ꝛ tũc ei' vasa. i. opa dissipant. b ¶ Et veniunt mater ei' et fratres. Christi mater ꝛ ei' fratres possunt dici synagoga ꝛ iudei q̃ foris stare dicunt christo predicãte: qꝛ gentib' christo credentib' synagoga cum iudeis extra fidẽ mãsit ꝓ maiori parte.

Ca. IIII

Iterum ce. Hic cõseq̃nter ostẽdit feruor predicãdi in speciali. et ꝑmo describit feruor ꝑdicationis. scdo ex hoc insurgens huor emulationis. in ꝑncipio. vi. ca. Circa primũ euãgelista primo describit ꝑdicationis typũ. scdo ꝑdicationis fructũ/ ibi: Et dicebat sic est regnũ dei. tertio cõfirmans miraculum/ ibi: Et ait in illa die. Circa ꝑmũ ꝑmo describit ꝑdicationis christi tẽpus ꝛ modum. scdo ꝑdicationis parabola siue typus/ ibi: Ecce exiit seminans. tertio huius parabole aperit intellectus/ ibi: Et cum esset singularis. Et ista pars diuiditur in duas: qꝛ primo aperit intellect' parabole

Diuisio

apostolis spe

Moraliter. † ¶ Et iterum cepit docere ad mare. Sequitur:

Moraliter

* Ecce exiit

stia cape nō poterāt: p similitudinē terrenam auditā pcipe potuissent. Greco similitudo dr qñ qd intelligivolum̄ p aliqs cōparatiōes indicam⁹ vt ferruz aliquē durū: velocē vētū cōparamus ⁊ auib⁹. Idem fit in tricesimo sexagesimo ⁊ cētesimo fructu .i. lege prophetia: ⁊ euāgelio q̄ i ore triū testiū mysteriū regni in monte ostēsuz .i. moysi et helie ⁊ iesu cōsistit.

a ❡ Aliō ce. ⁊c. Lucas: Et cōculcatum est: ⁊ volucres celi comederūt. Uia mens: meatu carnaliū cogitationū trita. Unde semē perit: nec fructū affert et a volucrib⁹ rapit .i. a demonib⁹ q̄ volucres celi dicunt: siue q: celestis ⁊ spiritualis nature: vel q: i aere habitāt. b ❡ Hi autē sunt. Differentias ponit eorū qui audiūt verbum.

† mat. 13. b Luc. 8. b Sunt aūt quidā vt gentiles q̄ nec audiūt. c ❡ Reliqua cōcupiscē. De hoc pceptū est. pcipit enī: Cōcupisces sapiām: serua mandata ⁊c. ⁊ alibi: Btūs vir qui timet dñm: in mādatis eius volet nimis. De cōcupiscētie bone: qui reliqua cōcupiscit: et aberrat.

†Sap. 6. c

Pro. 7. a

Ps. 111. a

B b ❡ Lucerna ⁊c. Hiero. Lucerna verbuz dei. Modi⁹ aūt lect⁹: audit⁹ i obediētiā. Condelabrum apli q̄s illuminauit verbū dei. Absconditū et occultum qd palā fit cum a domino tractatur. ❡ Bed. Modius vita nostra diuina pscientia mensurata. Lectus caro: in qua quiescit anima. Lucerna: verbū qd illuminat. Qui ergo amore psent̄ vite ⁊ carnalis illecebre occultat: verbū dei: quasi sub modio vel lecto lucernā operit: quia ei carnis concupiscentias preponit.

c ❡ Nōne vt sup. Bed. Ut dominet pdicatio veritatis: subsit seruitus corporis: p quaz tñ excelsior appareat doctrina tanq̄ p candelabrū lucerna.

f ❡ Non est enī. Quasi nolite erubescere euāgeliū: q: nihil occultum modo qd nō fiat palam in iudicio: quando illuminabit deus abscondita tenebrarum: et manifestabit consilia cordium vbi vobis a deo laus: illis autem pena eterna. g ❡ In qua mēsura me. ⁊c. Hiero. Etenī sm mēsuram fidei vnicuiq; diuidit itelligentia mysteriorū: ⁊ adiciet nobis donū sciētie etiaz adiicient virtutes.

❡ Qui enim

a ❡ christus. b ❡ de sinu pris in mūdū: vel de iudea ad gentes. vñ Abacuk: egressus es in salutem .p. t. a ❡ verbum per se vel p suos. b ❡ circa.

i doctria sua. Audite: † Ecce exijt seminās ad seminādū. Et †

a dū semiāt: aliō cecidit sec⁹ viā: ⁊ venerūt volucres ⁊ come-

a ❡ Bed. duricia pcrue mētis. b ❡ Bed. lenitatē animi obediētis.

derūt illō. Aliud vo cecidit sup petrosa vbi ñ habuit trāz

a ❡ Bed. q: audito verbo ad horā delectant. b ❡ phitatē animi celesti disciplina exercitati ⁊ ad obediendū regulariter instituti.

multā: ⁊ stātiz exortū ē: qm̄ nō habebat altitudinē tre: ⁊ qñ

a ❡ feruor psecutionis. b ❡ firmi desiderij: q: hmōi ad horam tm̄ audito sermone delectant.

exort⁹ est sol/ exēstuauit/ ⁊ eo q̄ nō hēbat rādicē/ exaruit. Et

a ❡ corda diuitiarū cura sollicitata. b ❡ multiplicate sūt diuitie. c ❡ nec potest fructificare verbū. ❡ ideo.

aliō cecidit i spinās: ⁊ ascēderūt spinē ⁊ suffocauerūt illō/ et

❡ fidelem mentē.

fructū ñ dedit. Et aliō cecidit i trā bonā ⁊ dabat fructū ascē

a ❡ fidē sctē trinitat⁹. b ❡ in cōiugatis qd significat index ⁊ pollex ad significādū tricenariū quasi blādo osculo tācti. c ❡ in viduis.

dētē ⁊ crescētē ⁊ afferebat ūnū trigita: ⁊ ūnū sexagita: ⁊ vnū

a ❡ in virginib⁹. b ❡ significat se alta dixisse. ❡ cordis. ❡ intelligat.

cētūz. Et dicebāt: Qui habet aures audiēdi/ audiat. Et cū a

a ❡ secretus a turba. b ❡ discipuli.

eēt singulārl/ iterrogauerūt eū hi q̄ cū eo erāt duodēci para- a

a ❡ qui mecū nō his qui foris sunt. b ❡ secreta scripturarū.

bolaz. † Et dicebat eis: Uobis datum est nosse mysteriū re

a ❡ qui nolūt accedere. ❡ nō i naui mecū. b ❡ nō mō verba: sz ⁊ facta: q: nō poterant cape spiritualia q̄ in eis regebant.

gni dei: Illis aūt qui foris sūt: ōmia i parabolis fiūt: vt vi-

a ❡ exteri⁹. b ❡ exteriora. c ❡ corde. d ❡ exteri⁹. ❡ corde.

dentēs videāt ⁊ nō videāt: ⁊ audiētes audiāt ⁊ nō itelligāt:

a ❡ .i. vt nō. b ❡ quasi ideo nō cōuertunt nec remittūt eis peccata.

ne quādō cōuertānt ⁊ dimittant eis pctā. Et ait illis: Ne-

❡ excitat attentionē.

scitl pabolā hāc? Et quō oēs pabolas cognoscetl? Qui se-

❡ in quibus.

b minat/ vbū semiat. Hi aūt sūt q̄ circa viā vbi semiat vbū: ⁊

a ❡ q: nulla fide nullo intellectu: vel tēptāde vtilitatis occasione pcipiūt.

cū audierit/ cōfestim venit sathanas ⁊ aufert vbūz qd semi

❡ Bed. hi vtilitatē pbāt ⁊ desideriū gustāt: sz aduersa impediūt q̄ formidāt.

natū ē i cordib⁹ eoꝝ. Et hi sūt silr q̄ sup petrosa seminant: q̄

cū audierit vbū: stati cū gaudio accipiūt illō: ⁊ ñ habēt ra-

❡ fidē firmā. a ❡ ad tps credūt. ❡ ergo. ❡ interiori. ❡ de loco in locū.

dicē in se/ sz tēporāles sūt: deinde orta tribulatione ⁊ psecu

❡ diuities

tiōe pp̄ter verbū: cōfestim scādalizant. Et alij sūt q̄ i spinis

q̄ diuersis curis pūgūt: q: p multis indigēt q̄ p multa possidēt.

a ❡ curarū. b ❡ appetitus deficiens.

seminant: hi sūt q̄ vbū audiūt et erūne sęculi: ⁊ deceptio di-

a ❡ acquirendi. b ❡ id est strangulant guttur mentis nec bonū desiderium ad cor transire sinunt.

c uitiarū/ ⁊ circa reliq̄ cōcupiscētię introeūtes suffōcāt verbū

❡ fidelē cōscientiā.

⁊ sine fructu efficit. Et hi sūt q̄ sup trā bonā semiati sūt: q̄ au

a ❡ Bed. hi excipiūt: cōseruāt ⁊ fructificāt. b ❡ fidē trinitat⁹ i electoꝝ cordib⁹. c ❡ psecutionē bone opationis: q: sex diebus ornatus mūdi expletus est.

diūt vbū ⁊ suscipiūt: ⁊ fructificāt/ vnūm triginta/ vnū sexa-

a ❡ Bed. ppetuā beatitudinē: q: cētenari⁹ a leua trāsfert in dexterā digitali cōputatione. b ❡ Quasi vobis datū ē n. m. r. sz ceteris p vos idē mysteriū reuelandū: ⁊ iō carnali timore nō abscōdatis. ❡ verbi dei.

d ginta/ ⁊ vnū cētū. Et dicebāt illis: † Nunqd venit lucerna b

a ❡ vita vestra. b ❡ carne. c ❡ corpus. ❡ vt dominet

e vt sb mōdio ponat/ aut sub lēcto? Nōne vt sup cādēlabruz d

❡ vel reuelet.

f ponat? Nō ē enī aliqd abscōditū qd nō māifestet: nec factū e

a ❡ intelligendi verbū dei.

est occultū sz vt i palā veniat: Si q̄s habet aures audiēdi/ f

a ❡ memorie mādet. ❡ nō se subtrahat: nō auditū ad fabulas cōuertat. b ❡ qñ oia q̄ potestis sollerter facite. q. in qua mēsura mēsi fueritis: remetiet vobis.

g audiat. Et dicebat illis: Uidēte qd audiatl. † In q̄ mēsura g b

a apl̄is spālit. C scdo pdicit apl̄ic dus p apl̄os oib⁹ generaliter/ ibi: Nunqd venit lucerna. tres prime ptes exposite sūt Matth. xiij. parabolis exceptis. † mat. 13. a Luc. 8. a

a ❡ Et cū esset sin. i. extra pīsurā turbarū tūc exposuit parabolaz aplis. b ❡ Nunqd. Hic ostēdit doctrina euāgelica p apl̄os publicāda: qd factū est post ascēsionē xpi ad celos. tūc ei dispsi sunt p orbem vt in oēm terraz exiret son⁹ pdicationis eoꝝ: ⁊ etiā ante passionē xpi missi sunt ad pdicandū: non tñ ita diffuse/ ⁊ hoc ē q̄ dr: Nunqd ve. lucer. i. doctrina euāgelica sm illō Ps. Lucerna pedibus meis vbū tuū ⁊c. c ❡ Ut mo. po. ⁊c. i. occulte in latebris doceat sicut doctrine suspecte hereticoruz ⁊ holuz maloꝝ. q. d. nō. alst scire Ps. 118. o.

D d ❡ Nōne vt sup cande. po. hoc est in palā et publice doceatur q. d. sic. e ❡ Nō est ei ali. abscō di. ⁊c. q: illa que xps docuit apl̄os secrete: voluit p apl̄os pdicari publice ⁊ manifeste: sm q̄ dicitur eis Matt. x. c. Qd i aure auditis pdicare super tecta. alst corde

f ❡ Si q̄s habet au. audie. id ē desideriū intelligendi doctrinā xpi. g ❡ Audiat. q. d. talis pōt pficere nō solū sibi itelligēdo: sz etiā alis ipsos docēdo/ iō sbdit: h ❡ In q̄ men. ⁊c. qd exponit sic Be. Si sollerter .※ omnia † mat. 5. b Luc. 8. c et. 11. e

※ † Ecce exijt seminans. ⁊c. Sicut docet quis verbo sic etiā exēplo. Matth. xiij. parabolā istā exposui de vbo doctrine. Hic autez exponi pōt de exemplo Moraliter † mat. 10. c Luc. 8. c † mat. 7. a Luc. 6. f

K a ¶ Qui eni habet dabit ei.s. q̄ fidē habet habebit virtu-
E tē: ⁊ q̄ habet opus v̄bi habebit intelligētiā mysterij: ⁊ ecōtra
q̄ nō habet fidē deficit virtute: ⁊ q̄ nō habet opus v̄bi: ei⁹ in-
telligētia caret: ⁊ q̄ nō intelligit iā auditū perdit ac si nō audis-
set. b ¶ Sic est regnū. Hiero. Scriptura diuisa p̄ terrenas
similitudines monstrat celestia sacramēta:
sicut totū euāgeliorū corpus constat. Re-
gnū dei est ecclia q̄ regit a deo: ⁊ ipa re-
git hoies ⁊ vitia calcat: vt cēturio habēs
sub se milites. Homo iaciēs semē filius
hois est. Semē est v̄bū. Terra corda hu-
mana. Dormitio hois: mors est saluato-
mat.13.b ris. Exurget semē nocte ⁊ die: post som-
et.25.c num christi numerus credētiū p̄ p̄spera
Luc.8.c ⁊ aduersa magis magisq̄ germinauit et
et.19.d creuit in ope duz nescit. Tropica est ista
Tropice locutio ⁊ in diuinis creberrima: nescit.i.
mat.10.c nescire nos facit q̄s fructū i fine afferat/
Pro.7.a dū dicit: Qui p̄seuerauerit i finē: hic sal-
uus erit. Ultro eni terra fructificat: dum
voluntatē nr̄am de⁹ expectat dicēs: Si
vis p̄uenire ad vitā serua mādata. Pri-
Sap.9.c mū herbā.i.timorē. Initium sapiētie ti-
Ro.13.c mor dn̄i. Deinde spicā.i.p̄niam lachry-
mosaz. deinde.p.f.i.charitatē. Plenitu-
do eni legis est charitas. ⁊ cuz p̄.f.m.t.
Falx est mors vel iudiciū q̄d secat omia.
Qm̄ adest messis.i. cōsummatio seculi:
in q̄ iusti gaudebūt q̄ in lachrymis semi-
nauerūt. c ¶ Sicut granū. Hiero.
Hoc semē iteruz cōparat grano sinapis
q̄d minimū in timore est: magnū in cha-
ritate q̄ maior est oibus olerib⁹: q̄ deus
charitas est/ ⁊ ois caro fenū: ⁊ q̄ infirm⁹
est olera māducet. Et facit ramos miseri-
a.Job.4.c. cordie ⁊ cōpassionis: cuius sub vmbra q̄
b Esa.40.b sunt celi aialia delectant habitare.
Ro.14.a d ¶ Seminatū fuerit. A christo siue
ab hoie in terra: vel in agro.i. in corde
suo. Hic homo est sensus nr̄ et anim⁹ q̄
fouēs granū p̄dicationis humore fidei:
facit pullulare in agro pectoris sui.
e ¶ Minus est ⁊c. Quasi cōtemptibi-
lis p̄dicās. ⁊ p̄mo nō credit: q̄ p̄dicat de-
um hoiem mortuū crucifixū: d̄ eloquētie
⁊ sapiētie phorū cōparatū min⁹ inuenit.
f ¶ Ascēdit in arborē. Que altitudi-
ne/amplitudie/annositate trāscēdit her-
barū naturā. Alta est q̄ ad celestia sustol-
mat.13.d lit. Ampla: q̄ totū mūdū occupauit. An-
Luc.13.d nosa: q̄ nō poterit finiri. g ¶ Oleri-
bus. Bed. Philosophicis disciplinis:
q̄ quāto aperti⁹ excrescūt: viliores fiunt:
q̄ sicut olera herbarū cito decident
Ps.36.a b ¶ Sine parabola. Bed. Nō q̄ nul-
lū sermonē turbis aptū faceret: sz q̄ nul-
lus sermo ei⁹ inuenit in q̄ aliq̄d p̄abole
nō inueniat. i ¶ Seorsum aūt di.
Hiero. Illi eni digni erāt audire myste-
ria in itimo penetrali sapiētie: q̄ remotis
cogitationū tumultib⁹ in solitudie v̄tutū
p̄manebāt. Sapia ei ē i t̄pe ocij discēda.

Ni.de ly.

¶ In naui
* oia q̄ valetis bona facere ac p̄ximis
intimare studetis: aderit diuina pietas q̄
vobis in p̄nti sensum altiora capiēdi p̄fe-
ret ⁊ in futuro retributionē eternā adijci-
et. ⁊ iō subdit: Et adijciet vobis.
a ¶ Qui eni ha. da. illi ⁊c. q̄ hn̄s fidē
⁊ grām exp̄su talis grē meret q̄ iterū sibi
det grā ad augmētum p̄cedentis.
mat.13.c b ¶ Et q̄ nō habet.s.fidē ⁊ grāz q̄les
erāt scribe ⁊ pharisei. c ¶ Etiā q̄d ha-
bet au.ab eo. Quia noticia legis quā
habebāt ablata fuit ab eis in q̄ntū nō va-
luit eis ad salutē: sed mag̃ fuit eis in au-
gmētū sue dānationis: s̄m dictū saluato-
ris Luce

a ¶ in p̄senti sensus intelligendi: ⁊ effe-
ctus operādi: et in futuro dono eterne re-
mēsi fueritis: rēmetiet vobis
tributiōis adijcient. a ¶ q̄si v̄bo q̄d au-
distis operā datis: qui eni habet ⁊c.
a ⁊ adijciet vobis.† Qui enim a
¶ amorem verbi. ¶ sensus intelligen-
di quod amat. ¶ amorem.
habet dabit illi et q̄ nō habet b
a ¶ naturali ingenio vel litterarū exer-
citio. b ¶ Beda.i.nulla vere sapientie
dulcedine gaudebit.
etiā q̄d hābet auferet ab eo. c
¶ ecclesia.
b Et dicebat: †Sic ē regnū dei b
¶ filius hominis.
quēadmoduz si homo iaciat
¶ verbum. ¶ corda. ¶ moriatur.
semente in terrā ⁊ dormiat: et
¶ aduersis. ¶ ⁊ prosperis.
exurgat nocte et die et semen
¶ in opere. ¶ nescire facit.
germinet ⁊ increscat dum ne-
¶ quia in arbitrio hominis est.
scit ille. Ultro ei terra fructifi
¶ timorem. ¶ penitentiā lachrymosā.
cat p̄mū herbā: deide spicā: c
¶ charitatem.
deide plenū frumētū i spica.
Et cū ex se p̄duxerit fruct⁹ sta f
¶ mortem vel iudiciū. ¶ finis seculi.
tim mittit falcē: qm̄ adest mes g
sis. Et dicebat: Cui assimila- b
¶ Bed. Predicatio euangelij: que da-
tur ad regnum dei de quo dicit: Auferetur a vobis regnum ⁊c.
bim⁹ regnū dei: aut cui para-
c bole cōparabimus illō: †Si- †
d cut granū sinapis/ q̄d cū semi
a ¶ Bed. in corde credentis: vel in mū-
do. ¶ in timore.
e natū fuerit in terra/minus est
oibus seminibus q̄ sūt in ter-
f ra: et cū natum fuerit ascēdit
¶ primo parua. ¶ charitate.
in arborē: ⁊ fit maius omnib⁹
a ¶ omnis caro fenum.
g oleribus: et facit magnos ra-
a ¶ p̄dicatores ex ipa p̄dicatiōe nescien-
tes. ¶ ramos misericordie ⁊ cōpassionis.
b ¶ protectione dei: de qua sub vmbra
mos: ita vt possint sub vmbrā
illi⁹ desiderauerā sedi ⁊c. a ¶ sancti.
ei⁹ aues celi habitare. Et tā- i
lib⁹ multis parabolis loque-
¶ Lac potum dedi vobis: non escam.
bat eis verbum p̄ut poterāt
b audire: Sine parabola autē
¶ a turba.
i nō loquebatur eis. Seorsum k
a ¶ spiritualibus spiritualia digne in-
telligere. ¶ aperte.
aūt discipulis suis disserebat

ris Luc.xij.f. Seru⁹ q̄ sciuit volūtatē dn̄i sui ⁊ nō fecit vapu- G
labit multis. d ¶ Et dicebat ⁊c. Hic p̄seq̄nt describit chri- Diuisio
sti p̄dicationis fruct⁹. p̄mo in vno hoie. scdo in cōitate eccle-
sie: Et dicebat cui assimilabim⁹. Circa p̄mū sciēdū q̄ p̄ se-
mē intelligit p̄dicatio sicut p̄z in parabola p̄cedēti. Ex semine
autē isto recepto in aliq̄ hoie sit talis p̄-
cessus: q̄ primo concipit timor diuinorū
iudiciorū ⁊ significat p̄ herbā q̄ est q̄d im-
p̄fectū/cū dicit: Fructificat p̄mū her-
bā: ⁊ q̄ ex timore cessat homo a malis: ⁊
incipit se exercere in bonis. iō scdo con-
cipit spes diuinorū beneficiorū q̄ signat
per spicā: in qua iā est spes grani futuri/
cum dr: Deinde spicā. tertio ex hoc da-
tur charitatiuus amor qui habet opus p̄-
fectum. ⁊ ideo significat p̄ plenuz frumē-
tum/cū dicit: e ¶ Deinde plenum
frumētum. Quia vt dicit ad Roma.
xiij.c. Plenitudo legis est dilectio. ⁊ tūc
est hō dispositus: vt de statu grē trāseat ad
gl̄iam. iō sbdit: f ¶ Et cū ex ⁊c.s. ipse
dn̄s abscindēdo iustos d̄ p̄nti vita vt trās-
ferat ad gl̄iaz. iō sbdit: g ¶ Qm̄ adest mat.13.e
messis.i. collectio iustorum in patria. De pe. dis.
b ¶ Et dicebat: cui ⁊c. Hic p̄ñr de- 2.c.dū scalz
scribit fructus p̄dicationis christi q̄ntum
ad cōmunitatē eccle que de paruo statu
creuit ad magnum: sicut sinapis granuz.
⁊ patz snia ex dictis: Mat.xiij. excepto
q̄d hic subdit: i ¶ Et talib⁹ mul. ⁊c.
Q̄d exponit Theophil⁹ dicēs: Qm̄ tur- Theophil⁹
be erāt idocte a p̄suetis noib⁹ istruit eos
p̄ similitudinē rerum sensibiliū que erāt
eis cognite. Sed hoc videt cōtradicere
ei quod.s̄.dixit christus apostolis codez
ca. Vobis datū est nosse mysteriuz regni
dei. illis autē qui foris sunt in parabolis
vt vidētes videāt ⁊ non videāt ⁊ Mat.
xiij.d. In parabolis loquor eis: q̄ vidē-
tes non vident ⁊c. Dicendū q̄ sacra scri-
ptura hoc habet p̄prium q̄ sub vna lra
habz plures sensus quorū aliqui sunt po-
tentiores ⁊ alij magis latētes: et ideo in
parabolis christi turbe capiebant sensuz
magis patentē: nō autē latētē/sed de ta-
li intellectu docebat christ⁹ aplos ad par-
tē. iō subdit: k ¶ Seorsuz autē dis.
⁊c. De turbis autem predictum est vt vi-
dentes videant et nō videant.i. capiant
sensum magis patentē: nō autē latentē.
* Et ait illis
* emplo vite: q̄d semē dici p̄t. Videtes Moraliter
autē exēplū d̄ semē recipiūt: sz diuersimo-
de. nā aliq̄ sunt demonū suggestionibus
pui q̄ rapiunt semē illud significati p̄ vo-
lucres p̄ supbiā alta petētes. Aliq̄ vero
sunt in malicia indurati sicut petra. p̄p̄
q̄d semē in eis nō facit fructū. Aliq̄ vero
sunt sicut spine pungitiui ⁊ maledici: p̄p̄
q̄d ex bono exēplo nō p̄ficiūt: sz mag̃ de-
ficiūt attribuētes illō hypocrisi. Aliq̄ v̄o
sūt bone volūtat̃ ⁊ deuotōis: ⁊ isti p̄fici-
unt inde diuisis tn̄ gradibus s̄m grām a
dn̄o sibi datā. † ¶ Sic ē re. ⁊c. Greg.
Cū desideria bona p̄cipim⁹ semē i terra
iactam⁹. cū op̄ari recta incipim⁹ herba fi-
mus. cū ad p̄fectū boni crescim⁹: ad spicā
puenim⁹. cū i eisdē op̄atōis p̄fectiōe soli-
damur: iā plenū frumētū i spica p̄ferim⁹.
Missio v̄o falcis t̄pe est bone mortis.
b ¶ Cui assi. re. dei. seq̄t: † ¶ Sicut
gra. si. ⁊c. Semiatio est boni p̄positi cō-
ceptio. p̄fect⁹ semis incipit a timore q̄ p̄n-
cipiū est sapie: ⁊ ē minimū int̄ sept̄ sp̄us
scti dona: sz fit magnū itroducta charita-
te q̄ maior ē oib⁹ v̄tutibus. i. Cor. xiij. ⁊
facit ramos p̄ act⁹ charitat̃ distictos: in
q̄b⁹ aues celi.i. cōtēplatiui requiescant.
* Et facta est

C a ¶ In naui. Bed. Allegori. Mare seculi estus. Nauicu
A la crux qua mūdi fluctus ascēdimus: ⁊ ad litus patrie celestꝰ
Allego. puenimꝰ. Alie naues que cū dn̄o fuisse: nec in altū ducte: nec tempestatē ptulisse dicunt: eos significāt q̄ ita fide dn̄ice crucis ibuunt: vt tanq̄ rudes nōdū tribulatiōe pulsati: suscepta fidei mysteria in pace cōseruēt. Uel eos q̄ post tribulationū crebras ꝓcellas ad tp̄s pacis serenitate vtūt: erāt eni forsitā ille naues nup facte: ⁊ i portū tm̄ deducte: vel post maris pericula ad portū reducte.

b ¶ In puppi. Hiero. puppis mortuis pellibꝰ viuos ꝯtinet ⁊ fluctus arcet: ⁊ ligno solidatur. i. cruce ⁊ morte dn̄i saluat ecclīa. ¶ Hiero. Puppis initiū ē sctē ecclie i q̄ dn̄s dormit mortecorpali q̄ nūq̄ dormiet: q̄ custo. isrl.

Ps. 88. b Cōminat vēto ⁊ mari. d q̄ dr: Tu dominarꝰ ptāti marꝰ. Uētꝰ ⁊ mare demones ⁊ psecutores sūt qbꝰ dic: tace: qn̄ cōpescit edicta iniq̄rū regū vt voluerit: q̄ nō ē hois vt dirigat gressus suos. Trāquillitas mag. pax ecclesie post psuras: siue theorica post actiuā vitā. c ¶ Dormiēs. Bed. Discipulis nauigātibꝰ xp̄s obdormit: q̄ fidelibꝰ regni futuri quietē meditātibꝰ: ⁊ sp̄us scti scdo flatu vel remigio ꝓprio conatꝰ: mūdi fluctꝰ post terga iactātibꝰ subito xp̄i passio aduēit: q̄ ascēdēte puppim cruc vt somnū mortꝰ caperet: fluctꝰ blasphemātiū demoniacis excitati ꝓcellis assurgūt: qbꝰ tm̄ nō turbat eiꝰ patiētia: sꝫ discipuli turbāt: trepidāt: periclitant.

Moraliter ¶ Moralr̄. Cū signo crucis imbuti mūdū relinq̄re disponimꝰ: naui cū iesu cōscēdimꝰ: mare trāsire conamur.

Ps. 120. a. Sꝫ q̄ n̄ dormitabit neq̄ dormiet custodiēs isrl: nobis nauigātibꝰ dormit: q̄ inter medios v̄tutū nisus:

B vl demonū vel hoim prauoꝝ vl nr̄arū cogitationū īpetu fidei splēdor obtenebrescit: spei celsitudo tabescit: amoris flāma refrigescit. Sꝫ ad gubernatorē recurramꝰ: illū sedulo excitemꝰ: q̄

Luc. 8. d nō seruit sꝫ imperat vētis: q̄ oīa sedabit: q̄ portū salutꝰ īdulgebit. d ¶ Tace obmu. Nota. q̄ oīs creatura sentit imperiū creatoris. nō q̄ oīa animata: vt mētiunt heretici: sꝫ maiestate cōditorꝰ. q̄ nobis insensibilia illi sūt sensibilia. e ¶ Quid timidi estis. Be. Quasi q̄d me p̄sente timetis. Cui sīle est q̄ post resurrectionē exprobauit incredulitatē illoꝝ: et duriciā cordis: q̄ his q̄ viderūt eum resurgere nō crediderūt.

Luc. 24. d Et item: O stulti ⁊ tardi corde ad credēdū: in oībꝰ q̄ locuti sunt ꝓphete. Nōne oportuit sic pati xp̄m: ⁊ itrare in gloriā suā? f ¶ Et timuerūt. Matthꝰ. Porro hoies mirati sūt dicētes: Qualis est hic ⁊c.

Matth. 8. d Nō ergo discipuli: sed alii q̄ in naui erāt mirabāt de eo dubitātes: cui mare ⁊ vētus obedirent. Uel etiā ipsi discipuli recte homines dicti: q̄ necdū nouerāt potētiā saluatoris. Caplm V

E T venerūt ⁊c. gerasenoꝝ. Beda. Gerasa vrbs insignis arabie trans iordanē iūcta mōti galaad in tribu manasse: nō lōge a stagno tyberiadis in q̄ porci p̄cipitati sunt: significat gentes q̄s post resurrectionē suā dn̄s missis p̄dicatoribꝰ visitare dignatꝰ est. Un̄ bene gerasa siue gergesi colonū eiciēs siue aduena appropinquās interp̄tat: q̄ gentiū pplo colonū scꝫ diabolū a q̄ diu incolebat expulit: et q̄ erat longe factus est ꝓpe i sanguine christi.

a ¶ appropinquāte occasu veri solis.

omnia. Et ait illis in die illa cū a sero esset factū: Trāscamꝰ cōtra.
† Et dimittētes turbā assumūt eū
a ita vt erat i naui: ⁊ alię naues erāt
¶ vl cū eo. a ¶ psecutoꝝ vl demonioꝝ.
cū illo. Et facta est procella ma † gna venti: et fluctus mittebat in
¶ ecclesiam.
nauim: ita vt impleret nauis. Et
a ¶ corpꝰ cui diuinitas sicut caput inclinata recūbit. ¶ vel naui.
b erat ipe i puppi sup ceruicāl dor
¶ corpaliter vt homo. a ¶ Be. ne diutiꝰ resurrectiōe dilata piret oīno. ¶ discipuli turbati paccātes resurrectionem.
c miēs. Et excitant eū et dicūt illi:
¶ quasi nō est tibi cure.
Magister nō ad te ptinet q̄ pe
a ¶ a morte: p mortē destruxit eū q̄ habebat mortis imperium.
rimus? Et exurgens cōminatꝰ est
a ¶ diabolo. b ¶ persecutoribꝰ.
c ¶ Be. iudeoꝝ rabiē p resurrectionē repressit: que caput quatiēs clamauit: Si filꝰ dei est descēdat nūc de cruce. ¶ imperat vt acꝰ
d vētō: ⁊ dixit mari: Tace obmutesce. Et cessauit vētꝰ: ⁊ facta ē trā
a ¶ pax in ecclia post pressuras: vel theorica post actiuā. ¶ ideo timidi: q̄ nec ⁊c.
e quillitas magna. Et ait illꝰ† Quid timidi estis? Necdū habetis fidē. Et
f timuerūt timore magno: ⁊ dicebāt
¶ vere mirabilis.
ad alterutrū: † Quis putas ē iste: q̄ ⁊ vētꝰ ⁊ mare obedivit ei. Ca. V

a E T venerūt trās fre b tū maris i regionē gerasenoꝝ. Et exeūti ei de naui stati occurrit c
a ¶ Be. gētes q̄ demōiacis illuse doctrinis
b de monumētꝰ hōmo i sp̄u imūdo
idola colūt. a ¶ q̄ gētes mortuis opibꝰ. i. peccatis delectant. b ¶ Be. p̄fidoꝝ corpa sūt petris mortue sunt sepulchra.
q̄ domiciliū hēbat i monumētis.
¶ legibꝰ diuinis q̄ nō erat dignꝰ. ¶ vel deꝰ vel homo.
i Et neq̄ catenis iā q̄sq̄ poterat eū ligare: qm̄ sepe cōpedibus ⁊ catenis vinctꝰ dirupisset catenas ⁊ cōpedes cōminuisset: ⁊ nemo pote
¶ aduersis. ¶ ꝓsperis.
rat eū domare. Et sp nocte ac die b
¶ in feditate operū. ¶ in fastibꝰ supbie.
in monumētis ⁊ in mōtibus erat
a ¶ Be. p v̄ba durissime īfidelitatꝰ. ¶ Be. idolis. b ¶ qm̄ arreptꝰ cautibꝰ seipos feriebāt cōcidebant.
clamās: ⁊ ꝯcidēs se lapidibꝰ. Uidēs aūt iesum a longe cucurrit ⁊

ne christi. b ¶ Hō in sp̄u. Isid. Hō iste desperatissimꝰ est C ppls gentiū quē enumerat apls: elatꝰ: supbꝰ: imūdꝰ: sanguinariꝰ: idolatra: ignominiosus: nec lege nature: nec di: nec humano timore ligatꝰ. cui legio nomē est. i. decē milia q̄ cadūt a dextera p̄ris q̄ est xp̄s: huic grex porcoꝝ credit: hi sine respectu miscdie sūt in inferno p imperiū imature mortꝰ suffocant: ab his multi fugiūt q̄ pascebant eos:

Pro. 19. d. Flagellato eni stulto: sapiēs sapiētior fit vel prudētior. i ¶ Et neq̄ catenis ⁊c. Beda. Catenis ⁊ cōpedibus graues ⁊ dure leges gentium significant: qbꝰ petā in re eoꝝ publica cohibebāt: ruptꝰ catenis (vt lucas scribit)

† matth. 8. c Luc. 8. d subito agebat a demonio in desertō: q̄ etiā trāsgressis illis legibus ad ea scelera cupiditate raptabant q̄ iam vulgarē excederēt cōsuetudinē.

¶ Torqueas.

Nico. de lyra

✠ a ¶ Et ait illis i illa die. Hic ꝯsr describūt miracula doctrine xp̄i cōfirmatiua: ⁊ primo describit miraculū factū in mari. scdo in terra. in p̄ncipio sequētis ca. snia p̄ntis p̄tis patꝫ ex his q̄ dicta sūt. Math. viii.

Moraliter ✠ † ¶ Et facta est ꝓcella mag. ⁊c. Nauis quā xp̄s ingredit est aia iusti. q̄ ab eo p grāꝫ inhabitat. Procella v̄o surgēs est tribulatio: q̄ frequēter insurgit pie viuētibꝰ in xp̄o: sed xp̄s dormit cum talia pmittit fm̄ vulgare dictū: sed excitat cum oratio patiētis exaudit: ⁊ fit tranq̄llitas exterius cū psecutio cessat: vel interius qn̄ deus sustinēti patientiā bonā prestat: ⁊ hec tranq̄llitas melior est q̄ p̄ma: sic dictū fuit Paulo. ij. Co. xij. c. D Sufficit tibi grā mea. Propt q̄d subiunxit: Libēter igit gloriabor i infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus christi. Caplm V

† Mat. 8. c. E T venerūt trās fretum. Hic ꝯsr describunt xp̄i miracula facta i terra ad doctrine sue cōfirmationē. ⁊ p̄mo describit demoniaci curatio. scdo filie archisynagogi resuscitatio, ibi. Et cum ascēdisset iesus in nauim. p̄ma in duas: q̄ primo describit curatio demoniaci. scdo deuotio ipsiꝰ curati, ibi: Cūq̄ ascēderet.

Diuisio

† Luc. 8. d

† Mat. 8. d Luc. 8. d expositio p̄ntis p̄tis p̄ꝫ ex dictꝰ. Matthei. viij. paucis exceptis que discurrent. c ¶ Occurrit ei de monu. hō in spi. imun. i. obsessus a demone Math. viij. dr q̄ erant duo. Ad q̄d dicendū q̄ fm̄ veritatē duo erant demoniaci. vt dicit Matheus. sed vnꝰ erat seuior altero in q̄ erat legio demonū. vt dr. i. ⁊ iste solus noiat

a lꝰ ei † exeūte eo.

b a Marco ⁊ aliꝰ tacet: q̄ nō erat ita famosus in malo. d ¶ Et semp ⁊c. scꝫ gētiliū dānatoꝝ sup q̄rū aīas demones iā habebāt ptātē. ⁊ iō habitabāt vbi corpa eoꝝ erāt sepulta tanq̄

✠ habituri

Moraliter Moralr̄. b ¶ Et venerūt trās fretū. Seqt: c ¶ Statim oc. ⁊c. Per istū demoniacū diabolꝰ significat q̄ i monumētꝰ ⁊ i mōtibꝰ. i. i fedis et supbie hoibꝰ habitat: ⁊ ꝯcidit se lapidibꝰ. i. hoibꝰ i fide stabilibꝰ q̄s acriter tētat. Sꝫ ꝯcidit nā ab eis deuicit Nomē eiꝰ legio q̄ mltꝰ i malū seciat Eiꝰ āt eiectio p xp̄m significauit demonū mltitudinē deuicēdā p ipꝫ. Qꝫ āt demōes eiecti porcos itrauerūt: significat q̄ intrāt ducētes vitā porcinā: et

✠ eos rapis

G a ¶ Torqueas. Dicebat eniz illi. E Beda. Magnũ tormentũ ei a lesione hois cessare: ꝛ tãto dimittit grauiꝰ quã to possidet diutius. b ¶ Quod tibi nomẽ est. Bed. Nõ quasi nesciꝰ inter rogat: sed vt ꝯfessa publica peste quã to lerauerat: virtꝰ curãtꝭ gratior appareat Sz etiã sacerdotes nr̃i tpis q̃ ꝑ exorcis/ mũ demones eiciũt solẽt dicere: nõ aliẽ patiẽtes posse curari nisi quãtũ sapere possũt oĩe qđ a demõibꝰ visu/ auditu/ vl̃ quolibet sensu corpis aut animi vigi

Depe.dis lantes dormiẽtesue ꝑtulerũt patẽter cõ 3.c.plures. fiteanẽ. c ¶ Legio ꝛc̃. Bed. Signifi cat ppl̃m gẽtilẽ innumeris idolatrie cul

Gal. 4.f tibus mãcipatũ. cui cõtra est: Multitu/ dinis cre.e.cor vnũ ꝛ aĩa vna. Unđ bñ in babylonis cõstructione linguarũ vni tas ꝑ spm̃ supbie scissa. in hierl̃m ꝑ gra/ tiã spũssctĩ linguarũ varietas est aduna ta: ꝛ illa cõfusio ꝛ hec pacis visio dicit: q: electos in pluribꝰ linguis et gentibꝰ vna fides ꝛ pietas toto orbe pacificãdo

Mat.8.d cõfirmat. reprobos aut plures secte ꝙ Luc.8.e lingue dissociãdo cõfundũt. d ¶ Mit te nos. Beda. Lucas: Et rogabãt euz ne imperaret illis vt in abyssum irent. Sciebãt ergo aliqñ futurũ vt ꝑ aduen/ tũ eiꝰ mitterenẽ in abyssum: non futura ꝓdiuinãtes: sed ꝓphetaꝝ in se dicta re/ colẽtes: ideoq̃ gl̃iam christi quã mirabã tur: ad suã tẽdere timebãt dãnationem.

e ¶ In porcos. Beda. Porci signifi/ F cãt hoĩes imudos q̃ vocis ꝛ rõnis exp/ tes in monte supbie pascunẽ: ꝛ luxulen/ e tis actibꝰ oblectanẽ: qbus ꝑ cultũ idolo rũ possunt demones dominari. Nã ni/ si quis porci more vixerit: in eũ diabo/ lus potestatẽ nõ accipit: nisi forte ad ꝓ/ bandũ: nõ aũt ad perdẽdũ. f ¶ Grex ꝓcipitatus est. Bed. Quia tũ clarifi/ cata ecclia et liberato pplo gentiũ a de/ monũ dñatione in abditis agũt sacrile/ gos ritus qui christo credere noluerũt ceca ꝛ ꝓfunda curiositate submersi.

g ¶ Ad duo milia. Bed. Erubescat manicheus si de eadẽ substãtia ꝛ ex eo/ dẽ auctore hoim bestiarũq̃ sũt aie: qm̃ ob vnius hois salutẽ duo.mi. porcorũ suffocanẽ. h ¶ Qui autẽ ꝛc̃. Quia qdã ꝓmates imploꝝ ꝯhuius christianã le gẽ fugiãt: potẽtiã tñ eius stupẽdo ꝛ mi/ rãdo ꝑ gẽtes ꝓdicãt. i ¶ Et vidẽt il/ lũ. Bed. Lucas sedẽtẽ ad pedes eius. qđ signat eos q̃ a pctis correcti sũt fixa mẽtis intẽtione vestigia saluatoris q̃ se

Luc.8.f quanẽ intueri. k ¶ Uestitũ ꝛ sane mentis. Uirtutũ studio. qđ vesana mẽ te ꝑdiderat. Un̄ filius ꝓdigus ad patrẽ rediẽs/ mox stola prima cũ anulo indui/ tur: q: quisq̃s ꝯo corde penituerit põt donante christi gr̃a pristina iusticie opa de q̃bus ceciderat cũ anulo inuiolate fi dei recuperare. l ¶ Et timuerunt. Multi eni antiqua suauitate delectati honorare se sz pati nolle christianã legẽ dicũt: q: eaz iplere nõ pñt admirãtes tñ fidelẽ ppl̃m a ꝓstina ꝯuersatiõe sanatũ.

Lucẽ.5.b m ¶ Et ro-ceperũt eũ. Rab. Ut pe/ trus. Exi a me dñe: q: homo pctõr sum 2.Re.6.b. ꝛc̃. Ne tangãt arcam dei. vt Oça. n ¶ Uade i do. tuã. Be. Sic q̃sq̃ pꝰ resurrectionẽ ꝓpctõꝝ i cõsciẽtiã bonã re deat ꝛ ꝓpter alioꝝ salutẽ euãgelio serui

alotillã at: vt post cũ christo quiescat: nedũ pre/ propere vult iã esse cũ christo: negligat

matth.9.c ꝓdicationis mysteriũ fraterne redẽptio Luc.8.f ni accõmodatũ. ¶ Hiero. Domo sana tus mittiẽ

adorauit euz: et clamans voce
a ¶ Be. q̃si nihil cõe nobis. ¶ hoc ꝯ inde os q̃ dicũt: in beelzebub eiicit demonia.
magna/ dixit: Quid mihi ꝛ tibi
¶ hoc ꝯ arriũ q̃ negat filiũ dei. ¶ credũt ꝛ cõtremiscũt filiũ dei. ¶ vel summi.
iesu fili dei altissimi: Adiuro te
a ꝑ deuz ne me torq̃as. Dicebat
eni illi: Et spũs imũde ab hoie
b isto. Et iterrogabat eũ. Quod a
c tibi nomen est: †Et dicit ei: Le/ b
gio mihi nomen est: q: multi su
mus. Et depcabaẽ eum multũ c
a ¶ sed mitteret in gregem porcorũ ꝛ hoc est: erat enim ꝛc̃.
ne se expellerẽt extra regionez. d
Erat autẽ ibi circa montẽ grex
porcorum magnus pascens in
agris. Et depcabanẽ euz spũs/
d e dicẽtes: † Mitte nos i porcos/
a ¶ vt porcorũ perditio hominibus esset sa lutis occasio i pastores eni vidẽtes statim nunciauerunt ciuitati.
vt in eos introẽamus. Et cõces
a ¶ Beda. Accepta potestate a deo aliẽ eni nec pecoribus nocerent.
sit eis statim iesus. Et exẽũtes
spũs immũdi introierũt in por
f cos: ꝛ magno impetu grex pre/
g cipitatus est in mare ad duo mi
h lia ꝛ suffocati sũt in mari. Qui
autez pascebant eos/ fugerunt:
et nunciauerunt in ciuitatem et
in agros. Et egressi sunt videre
quid esset facti: et veniunt ad
i iesum: et vident illum qui a de/
k monio vexabatur sedentem ve
l stitum et sane mentis/ et timue/
runt. Et narrauerũt illis qui vi
derant qualiter factum esset ei
qui demonium habuerat: et de
a ¶ cõscij fragilitatis sue adhuc ifirmi põ dus sapiẽtie eiꝰ sustinere nõ poterãt.
m porcis. Et rogare ceperunt eũ
vt discederet de finibus eoꝝ.
†Cumq̃ ascẽderet nauim/ cepit e
illum deprecari qui a demonio
a ¶ dissolui ꝛ esse cũ christo mlto meliꝰ ẽ.
vexatus fuerat vt esset cũ il/
a ¶ quia manere in carne propter alios ne cessarium est.
lo: et non admisit eum/ sed ait il f
n li: Uade in domũ tuã ad tuos
ꝛ annũcia illis q̃nta tibi fecerit
dñs: ꝛ misertꝰ sit tibi. Et abijt ꝛ g
cepit ꝓdicare in decapoli quã/
ta sibi fecisset iesus: ꝛ oẽs mira
banẽ. Et cũ trãscendisset iesus in h
naui rursus trãs fretum/ conue
nit turba multa †ad euz: et erat
¶ moyses legislator.
o circa mare. Et venit q̃dã de ar/ †

tus mittiẽ in domũ suã. i. in spũalẽ legis. G obseruantiã: ꝛ ꝓdicat in decapoli. i. ob/ seruat decalogũ dum a romano nũc re/ gno cõuertunẽ iudei. i. sunt de ecclia: q̃ etiã in lr̃a tm̃ pendent decalogi: q: mo/ ralia ad lr̃am obseruãda sũt. ¶ Beda. Mattheus duos. Marcus et Lucas vnũ a demone curatũ dicunt: q: vnus eorum clarioris nois ꝛ famosioris: ꝛ iõ curatio eiꝰ est famosior. ¶ Alleg. Duo Allego. gẽtes significãt de duobus filijs Noe. Cuz eni Noe tres filios genuerit: vnꝰ assumptus est in possessionem dei: duo idolis dediti. o ¶ Et venit quidaz de ar. ꝛc̃. Hiero. Post hec. Jayrus ar chisynagogus venit: q: cum intrauerit Ro.11.d plenĩ. gen. tunc. o. is. s. fi. Jayrus illumi nans vel illuminatus. i. iudaicus pplis vmbra lr̃e deposita spiritu illustratꝰ ꝛ il luminatus: ꝓcidens ad pedes. i. ad in/ carnationẽ iesu se humiliãs: rogat ꝓ fi/ lia q̃ sibi viuit: alios viuere facit. ¶ Ab raã ꝛ moyses ꝛ samuel rogant ꝓ plebe mortua. ꝛ sequiẽ iesum ꝓces coꝝ. ¶ Be da. Jayrus illuminãs vel illuminatꝰ q: verbis vite ppl̃m illuminauit. et vt hoc posset a spiritusancto illuminatus est.

¶ Quã filia

Nico. de lyra

A habituri potestatẽ sup ea post fina/ le iudiciũ. a ¶ Et interrogabat eũ. qđ ti. no. est. Interrogauit aũt christꝰ: nõ q: ignoraret sed vt multitudo demo b nũ in illo hoie habitãtiũ ex ꝯsessiõe eoꝝ appereret. vn̄ sbdiẽ: b ¶ Legio mi. no me est. Legio aũt ꝓprie dr̃ numerꝰ de/ Legio q̃d sit terminatꝰ armatoꝝ in exercitu: ꝛ ꝯtinet sex milia sexcẽtos sexaginta sex. ꝛ ĩde dr̃ legio in demonibꝰ q̃ militant ꝯtra nos. c ¶ Et depca. eũ. i. legio demonũ. d ¶ Ne se ex. ꝛc̃. i. extra hoim hitatio nẽ. vñ ꝛ Lu. viij. c. dr̃: i abyssũ. locꝰ eni iferni debeẽ demonibꝰ. ꝑmitũẽ tñ inẽ hoies habitare vsq̃ ad iudiciũ vt gl̃iosi or sit electoꝝ victoria in demonũ tẽtatiũ supatiõe. e ¶ Cũq̃ ascẽderet. Hic describiẽ curati deuotio: q: gratꝰ de bñ ficio sibi collato voluit seq̃ xp̃m. Jesus aũt. f ¶ Nõ admisit eũ. i. nõ recepit eũ ad aplatũ vel discipulatũ ꝓpter horro/ rẽ ꝓcedẽtis passiõis. Itẽ ne oscriberẽ demõi ꝙ iste faceret si eẽt discipulꝰ xp̃i. Ex h̃ loco accipiẽ ꝙ demoniaci ꝛ furiosi post curationẽ nõ ꝓmouẽẽ in ecclia dei. g ¶ Et abijt ꝛ cepit ꝓdicare in de/ capo quã. ꝛc̃. Nomẽ est regionis: ex dr̃ a deca qđ est decẽ ꝛ polis qđ est ciui tas. h ¶ Et cũ ascen. ie. i naui. Hic ꝯseq̃nẽ describiẽ resuscitatio filie archi/ Diuisio synagogi: ꝛ ꝓmo describiẽ huiꝰ facti in/ choatio. scđo interponiẽ mulieris san/ guiflue curatio/ ibi: Et mulier q̃ erat in ꝓfluuio sãguis. tẽrio describiẽ ꝓdicti fa cti cõsummatio/ ibi: Adhuc eo loquẽte: sententia istarũ triũ ptiũ pꝫ ex his q̃ di/ cta sũt Mat. ix. exceptis aliq̃bꝰ q̃ expo/ nenẽ. Qz tñ ad primã partẽ dicitẽ hic:

A Deprecabaẽ

✱ eos ꝓcipitaẽ i gehẽnã. † ¶ Et ve/ Moraliter nit q̃dã de archisynagogis. ꝑ quẽ i/ telligi põt vnꝰ de sacerdotibꝰ curatꝰ: q̃ si habeat aliquã personã in periculo mor tis spũalis cui non potest aut nescit suc currere debet ad iesum venire. i. ad illũ qui habet zelũ salutis animarũ: ꝛ scit et potest remedium adhibere. Et si aliqui velint impedire dicentes:

✱ Quã filia

B a ¶ Quã filia mea. Beda. Lucas: qr filia vnica erat illi fere annorũ .xii. et hec moriebatur. Filia archisynagogi est synagoga sola legali institutione cõposita quasi vnica moysi nata. Hec .xii. anno .i. tẽpore pubertatis appropinquãte moriebatur: qr nobiliter a prophetis educata postquã ad intelligibiles annos peruenit: et spũalem deo sobolẽ generare debuit. subito errorẽ languore cõsternata: spũales vias desperabiliter omisit. b ¶ Et cõprimebant. Dũ ad puellã sanãdã vadit: a turba cõprimitur: qr iudeis salutis monita prebens quibus egrã eorum cõsciam erigeret noxia carnaliũ populorum consuetudine grauatus est. c ¶ Et mulier et cetera. Pergẽte dño ad filiam archisynagogi morbosa mulier ãnis .xii. preripit sanitatẽ. et post filia sanata est: et suscitata est: qr sic dispẽsata est salus humani generis: vt primo aliq ex israel: deinde

Ro.11.c plenitudo gẽtiũ: et sic om̃is israel saluus fiet. ¶ Be.

Nota Notãdum quod puella duodenis et mulier .xii. ãnis sanguine fluxit .i. quã hec nata fuit illa ĩfirmari cepit. Vna enim pene eadẽque seculi etate et synagoga in patriarchis nasci: et gẽtes ceperũt idolatria fedari. ¶ Be. Mulier sãguinaria a dño curata ecclesia est de gentibus ingẽti carnaliũ delectationum fluxu polluta. et iã a cetu fideliũ segregata. Hec dũ xp̃s iudeã sanare discerneret iã paratã aliisque promissam salutẽ spe certa preuenit. d ¶ Medicis. Be. Falsis theologis: philosophis: legũ secularium doctoribus: qui se vtilia viuẽdi precepta dare promittebãt: demones quoque quasi hoibus cõsulẽdo se pro deo colendos ingerebant: quibus andiẽdis: quanto magis naturalis industrie vires expendebãt: tanto minus sanari poterãt. Sed cũ audissent populũ iudeorũ

B egrotasse: et verũ medicũ de celo venisse: ceperũt languoris sui et sperare et inquirere remediũ. e ¶ Venit in tur. et cetera. Be.

Ioh.12.d Si quis mihi ministrat me sequatur. Et alibi:

Osee.11.d Post dñm deũ ambulabis. Vel qr deũ presentẽ in carne nõ videt: sed post ad fidei agnitionis grãm peruenit. et tactu .i. participatiõe sacramẽtorũ eius meruit sanari a pctis. Fons quippe sãguinis origo pctĩ: primordiũ imũde cogitationis: ex quo oẽ pctm̃ oritur. Sed dñs nõ solũ opera sed et verba mala et cogitationũ radicẽ sacramẽtis euangelicis quasi suis vestimẽtis: fontes obsceni sanguinis emundat. f ¶ Tetigit. Be. Sola fidelis mulier dñm tãgit: quẽ passim comitans turba cõprimit. Quia qui diuersis inordinate glomerantiũ heresibus: vel peruersis moribus grauatur: solo fideli ec-

Mat.28.b clesie corde tangitur. vñ: Noli me tãgere: nõdũ enim ascendi ad pa. meũ. Quia veraciter tãgere est eũ equalem patri credere. ¶ Hiero. Septima virtute suscitatur mortua sed inter viã tãgit fimbriã mulier sanguinaria: que cũ salute substantiã in medicos nihil proficientes pdiderat. Septima die requieuit deus ab oi opere. Quãdo suscitatur mortua intus et femina foris cũ turbis fluxus sanguinis sterilitatem facit. Vñ ad ecclesiam gentiũ: Letare sterilis que

Gal.4.d non paris. Retro accedit .i. post resurrectionẽ fimbriã tãgit: ac si cymbala et malapunica que pendẽt in extremis oris summe sacerdotis tunice. Cymbalũ confessionem. malũpunicũ martyrũ volũtatẽ significat et virtutũ candorẽ. g ¶ Mulier aũt. Be. Ecce quo tẽdebat interrogatio: vt mulier scilicet confiteatur veritatẽ diuturne infirmitatis: et subite credulitatis et sanationis: et ita ipsa cõfirmaretur in fide: et aliis preberet exẽplũ. h ¶ Adhuc eo lo. Be. Muliere sanata statim nunciatur puella mortua: qr ecclesia gentiũ a labe vitiorum curata. et ob fidei meritũ filia nominata: continuo synagoga perfidie leto resoluta est: qr in xp̃m nõ credidit. et inuidie: qr ecclesiam credere doluit. i ¶ Quia filia tua. Be. Multi enim hodie statũ synagoge videntes / restaurari posse nõ credũt: et pro restauratiõe eius supplicãdum esse nõ estimant: Sed quod hoibus est ipossibile: deo est possibile. vñ sequitur: Iesus aũt et cetera. k ¶ Archisynagogo. Archisynagogus cetus est doctorum legis. de quibus: Super ca. mo. sederunt scri. et pha. Qui si credere noluerint etiã subiecta eis synagoga salua erit. l ¶ Et non admi. Be. blasphemis et irrisoribus nõ sunt reuelãda mysteria: sed

chisynagogis noie iairus: et

¶ Be. humiliat se. ¶ caput xp̃i deus: pedes incarnatio est.

¶ incarnationẽ.

videns eũ procidit ad pedes eius: et deprecabatur eũ multũ / dicens: a

¶ plebs iudaica. ¶ in desperatione.

a Quoniam filia mea in extremis est: †

¶ in carnẽ. ¶ misericordie.

veni pone manũ tuã super eã: vt

¶ a vitiis. ¶ in virtutibus.

salua sit et viuat. Et abijt cum illo et sequebatur eũ turba multa:

¶ emorroissa.

b c et cõprimebãt eũ. † Et mulier que † erat in profluuio sãguinis ãnis duodecim / et fuerat multa perpes- b

d sa a cõpluribus medicis: et eroga-

¶ naturalẽ industriã.

uerat oia sua: nec quicquam profecerat / sed magis deterius habebat:

¶ per fidem.

e cũ audisset de iesu / venit in turba retro: et tetigit vestimentum eius. Dicebat enim: quia si vel vestimentum eius tetigero / salua ero. Et confestim siccatus est

¶ radix imunde cogitationis.

fons sanguinis eius: et sensit corpore qr sanata eẽt a plaga. Et c statim iesus in semetipso cognoscens virtutem que exierat de illo / conuersus ad turbã / aiebat:

a ¶ Be. Interrogat vt salus que mulieri data erat declarata et agnita fidei virtute multis proficiat.

f Quis tetigit vestimenta mea? d Et dicebant ei discipuli sui: Vi-

¶ iordianos. ¶ heresibus spiritualis morbus

des turbã cõprimẽtẽ te: et dicis e

a ¶ Be. oculi do. super ius. et a. e. in pre. e. iste pauper clamauit et dñs exaudiuit eum.

quis me tetigit? Et circũspicie-

g bat videre eã que hoc fecerat. Mulier autẽ timẽs et tremẽs sciens quod factũ esset in se / venit et procidit ante eũ et dixit ei omnem veritatẽ. Iesus autẽ dixit ei: † Fi-

a ¶ io qr fidelis. b ¶ Be. nõ dicit faciet. in eo enim quod credidit iã salua facta est.

lia fides tua te saluã fecit: va-

a ¶ Be. perseuerando in eadem fide. qui enim perseuerauerit et cetera.

de in pace: et esto sana a plaga

h tua. Adhuc eo loquente veniunt nũcij ad archisynagogum /

i dicẽtes: qr filia tua mortua est: quid vltra vexas magistrum? f Iesus aũt audito verbo quod dice-

k batur / ait archisynagogo: Noli ti-

l mere / tantũmodo crede. Et nõ g

C

Mat.23.a

Nico. de lyra

a ¶ Deprecabatur eũ mul. di. quoniam filia et cetera. Mat. ix. c. dicitur quod archisynago- † Mar.9.c

gus dixit xp̃o: filia mea mõ defuncta est. Luc.8.f

Ad quod dicendũ quod euãgeliste repetendo dicta alicuius vel aliquorum aliquãdo repetunt eadem verba: aliquãdo sensum suum per alia verba. filia aũt archisynagogi laborabat in extremis: secundum quod dicitur hic marcus. verũtamen erat ita propinqua morti quod reputabatur mortua. vñ etiã secundum cõem modũ loquẽdi de aliquo qui sic est morti propinquus dicitur quod mortuus est: qr quod modicũ distat quasi nihil reputatur et hoc mõ loquẽdi vsus est mattheus. Circa secũdam partem dicitur: b ¶ Et fuerat mul. perpes. scilicet nõ solũ in facultatibus sed etiã in corpore: vt patet per lrãm sequẽntem. c ¶ Et statim ie. in se. et cetera. nõ est intelligẽdũ quod aliqua virtus existẽs in

B xp̃o migrauerit extra ipm̃: sed talis exitus intelligitur per modũ cause producẽtis effectũ in quẽ dicitur exire inquantũ causa relucet in effectu: et per talẽ modum loquẽdi dicitur Sap. vij. d. de sapiẽtia increata quod per nationes in aias sãctas se trãsfert: et amicos dei et prophetas cõstituit: que trãslatio nõ põt intelligi quod sapia increata sit alicubi vbi prius nõ erat cũ de necessitate sit vbique presens: sed qr causat ibi nouũ effectũ. vtrũ autẽ talis virtus in xp̃o fuerit virtus diuina tm̃: vel cũ hoc humana: dicetur in fine huius ca. d ¶ Quis teti. nõ querit ex ignorãtia. sed vt per confessionẽ mulieris sanctae appareat fides eius et a xp̃o cõmẽdetur. et qr manifestatio miraculi dicte sanationis cedebat ad gl̃iam dei et archisynagogi assecurationẽ: vt per hoc certificaretur de futura suscitatione filie sue. e ¶ Turbã cõpri. te. sed in tali pressura eũ tãgerẽt corporaliter: nõ tamen tãgebãt eum cũ tali deuotiõe et fide sicut illa mulier tetigerat. et de tali tactu singulariter querebat. Circa tertiã partẽ dicitur sic: f ¶ Quid vl. ve. ma. sed enim crederent ipm̃ posse eã sanare: nõ tamen a mortuis suscitare: ex quo patet quod eorum fides erat imperfecta. † Mat.9.d Lu.9.g

g ¶ Et nõ admisit et cetera. ostẽdẽs quod in operibus miraculorum nõ debet faciẽs querere ostentationem.

✱ † ¶ Quoniam filia et cetera .i. quod impossibile sit remediũ: propter hoc dimittere nõ debemus Moraliter qr de nullo desperãdũ est vita presenti durante. † ¶ Et mulier que erat in proflu. san. et cetera. humanitas xp̃i dicitur eius vestimẽtũ. Phil. ij. a. In similitudinẽ hoim factus est et habitu inuentus vt homo. Cuius fimbria sunt pedes tãquam extremitates. Mulier .xij. ãnis sãguinis fluxu fuit magdalena multo tpe pctis polluta: sed tangẽdo xp̃i pedes fuit simpliciter emundata.

p

E S mysteria: sȝ fidelib⁹ q̃ honorēt. Unde alibi: Iustificata est sa. ab
Lu.7.c om.fi.s. a ¶ Flētes ꝛ vlulātes. Beda. Letent oēs q̄ spe
Ps.5.c rant in dn̄o: ꝛ in eternū exultabūt ꝛ ha. in e. Hāc leticiā meri-
to infidelitatis synagoga amisit: ꝛ iō inter flentes ꝛ vlulātes
mortua iacet. Sȝ iesus eā fundit⁹ interire nō patit. vn̄ sequit:

Et igressus ē ꝛc. b ¶ Nō ē mor.
Mihi in cui⁹ dispositione ꝛ aīa rece-
pta viuit: et caro suscitanda quiescit.
Hinc mos est xp̄ianis vt mortui q̄ re-
surrecturi nō dubitant dormientes vo
1.Tes.4.c cēt. vn̄: Nolum⁹ vos igno. fra. d dor.
¶ Beda. Cū aīa q̄ peccauerit moria
tur: ea tñ quā dn̄s ad vitā eternā suus-
det nos quidē mortua fuisse sed ei ob
† mat.9.c dormisse non incōgrue dici potest.
Moraliter c ¶ Eiectis oib⁹. Be. Mora. tur-
ba eicit vt puella suscitet. qꝛ nisi secu
lariū curarū multitudo a corde eiciat
aīa q̄ intus iacet mortua nō suscitat.
Dū eni se p vniuersas cogitationes
spargit. ad ɔsiderationē sui sese nulla
tenus colligit. d ¶ Thabita cu.
In syro sermone quē euangelista po
nit nō plus ē q̄ꝫ puella surge. Sȝ for-
te ad vim dn̄ice iussionis exprimēdaȝ
hoc addidit: tibi dico surge. ꝛ mag⁹ sen-
sum loquentis q̄ꝫ ✠ a intimare cura-
uit. Sic sepe apli ꝛ euāgeliste cū ali-
qd̄ testimoniū assumūt: magis sensuȝ
q̄ꝫ verba ponūt. ¶ Hiero. Ad puel-
lam dr̄ thabita cumi id est puella sur-
ge. Archisynagogo dr̄: filia tua mor-
tua est. Iesus: nō est mortua: sed dor-
mit. vtrūq; est mortua vobis: sed mihi
dormit. Annoꝝ.xii. erat puella. ꝛ an-
nis.xii. mulier ꝑpessa. pctā incredētiū
apparēt in initio fidei credētiū. vn̄ dr̄:
Gal.3.a Credidit abraā deo ꝛ repu. ē ei ad iu.
Moraliter ¶ Beda. Moraliter. Qꝛ xp̄us tres
mar.9.c mortuos suscitauit: tria genera aīarū
significat. Puellā suscitat adhuc i do
Lu.7.c mo clausaȝ. i. aīaȝ cōsensuȝ tm̄ nō actū
delectationi male ꝑbentē. Iuuenē suscitat iā extra portā dela-
Joh.11.c tū. i. peccatorē q̄ ɔsensū iā ꝑduxit ad actū. Suscitat Lazarū iā
fetentē: ꝛ lōga ɔsuetudie peccādi aīaȝ male olentē: ꝛ alios fa-
ma corrūpentē. Puellā paucis alloquit: qꝛ eā facile resuscitat
quā ꝛ mortuā negat ꝛ aīam silem cito resuscitari demonstrat.
Iuuenē plurib⁹ corroborat, cū dicit: Tibi dico sur. qꝛ tales
aīe aliqñ difficili⁹ reuiuiscūt. Ad monumētū lazari fremit: tur
bat: lachrymat: magna voce clamat: Lazare: veni foras. Si-
militer lōga ɔsuetudie peccādi ꝑssus: vix ꝛ q̄si cū labore susci-
Nota tat. Notādū q̄ꝫ ꝙ publica noxa publico eget remedio. leuia āt
ꝛ secreta pñt deleri pn̄ia eti ꝛ secreta. Puella i domo iacens
paucis arbitris surgit: ꝛ eis ꝑcipit vt nemini dicant. Iuuenis
extra portā turba multa comitāte ꝛ vidēte. Lazarus de monu
mēto vocat⁹ intantā innotuit: vt ꝓpter hoc turbe cū palmis dn̄o
occurrerēt: ꝛ multi abierūt ex iudeis: ꝛ crediderūt i iesū. Quar
tū mortuū annūciāte discipulo audiuit. sȝ q̄ viui q̄ ꝓ eo ꝑcarēt
Luc.9.g defuerūt: Dimitte inquit mortuos sepelire mortuos suos.

admisit quēq; sequi se: nisi petꝝ
ꝛ iacobū ꝛ iohannē frēm iacobi
ꝛ veniūt i domū archisynagogi.
a Et vidit tumultū ꝛ flētes ꝛ eiulā
tes multuȝ: ꝛ ingressus ait illis.
Quid turbamini ꝛ ploratis? Pu
b ella nō ē mortua sȝ dormit. Et ir
¶ irrisoribus.
c ridebāt eū. Ipse vō eiectis oib⁹
¶ qui miraculum venerentur.
assumit patrē ꝛ matrē puelle, ꝛ q̄
secū erāt: ꝛ ingrediūt vbi puella
¶ Be. pn̄o mūdat man⁹ iudeoꝝ q̄ sanguie
plene sunt: aliter puella nō resurgeret.
erat iacēs: ꝛ tenēs manū puelle,
¶ Be. i. puella surge.
d ait illi: Thabita cumi: qd̄ est in- a
terpētatū: puella tibi dico surge.
¶ Be. a vitijs.
Et confestim surrexit puella: ꝛ
¶ Be. in bonis operibus.
ābulabat. Erat aūt annoꝝ duo
decim: et obstupuerunt stupore
magno. Et ꝑcepit illis vehemē b
ter vt nemo id sciret. Et iussit da c
re illi manducare.

Nico.de lyra

M ostētationē: In hoc dn̄s exēplū ei⁹ discipulis q̄ erāt facturi mi
racula. verūtñ qꝛ in opib⁹ miraculosis manifestat dei glīa. ideo
aliqñ faciebat miracula valde publice: sicut pȝ in Lazari susci
tatione: ꝛ ceci nati illuminatiōe: ondēs exēplū discipulis vt i ta
lib⁹ q̄rerēt dei glīam tm̄ ꝛ nō ꝓpriā. a ¶ Thabita cumi.
due sūt dictiōes hebraice q̄rū pma est nomē. ꝛ scda v̄bū vt pȝ
p interp̄tationē. Sciendū aūt ꝙ thabita nō est nomē cōe: sȝ est
ꝓpriū nomē ill⁹ puelle q̄ fuit suscitata: ꝛ hoc pȝ p illē Act.ix.f.
vbi dr̄: In ioppe aūt fuit q̄dā discipula noīe thabita. ꝛ iō mar
cus ꝓ noīe ꝓprie posuit cōe interp̄tādo. s. puella. Sciēdū eti-
am ꝙ illud qd̄ ibi interponit. s. tibi dico. non est de significato
sermonis hebraici hic positi: sȝ additū fuit ab euāgelista ad ma
iorē expssionē ꝙ ad v̄bū xp̄i illa puella suscitabat. b ¶ Et ꝑ
cepit illis vehe. ꝛc. causa iā est expōsita: p hoc volēs dare exem
plū aliis vt nō quererēt ostētationē in opibus miraculosis.
c ¶ Et iussit dare il. man. ad ꝓbationē vere resurrectiōis
sicut ꝛ xp̄s post resurrectionē suā manducauit cū aplis: vt ha-
betur Lu

bet Luc.xxiiii. Ad maiorē euidentiā eorum q̄ dicta sunt hic ꝛ
alibi de miraculis xp̄i: q̄rit vtrū xp̄s fecerit miracula sola diui Questio
na v̄tute. ꝛ arguit pmo ꝙ sic: Dicit eni Leo papa in epl̄a ad
Flauianū: Cū in xp̄o sint due nature: vna earū est scȝ diuina q̄
fulget miraculis. altera. s. humana q̄ succūbit iniurijs. ḡ sicut se
habet hūana natura ad succūbēdū iniu-
rijs. sic se habet diuina ad agendū i ope
rib⁹ miraculosis: sȝ sola natura hūana in
iurijs succumbit: qꝛ talia pati repugnat
deitati: ḡ sola natura diuina agit i opib⁹
miraculosis. Et ɔfirmat auctoritate ps.
cxxxv.a. Qui facit mirabilia magna sol⁹.
ḡ sola diuinitas est pncipiū agēdi mira-
culū. Itē opa miraculosa excedūt totam
virtutē nature create. natura aūt hūana
in xp̄o creata est: ḡ vt videt in nullo atti-
git opa miraculosa. Cōtra qꝛ xp̄s p tactū
corporis sanabat miraculose: vt dictū ē de
muliere patiēte fluxū sanguinis. ꝛ infra
vi.g. Quotq̄t aūt tāgebāt eū salui fiebāt
sꝫ ḡ talis tactus nihil ageret in sanatiōe
pdicta: frustra adhiberet: qd̄ nō cōuenit
ipsi xp̄o. s. aliq̄d frustra agere. ḡ ille tact⁹
aliq̄d faciebat: ꝛ certū est ꝙ ptinebat ad
humanitatē. ḡ ꝛc. Rn̄sio. in hac q̄stione
sic est ꝓcedendū: qꝛ pmo vidēdū ē q̄liter vi
ri sc̄i viui vl' defuncti q̄ꝝ miracula scipta
sunt in illis opati fuerūt. scdo q̄liter xp̄s
inq̄ꝫtū hō opatus fuerit. Circa primū ali
quid est certuȝ: videlȝ ꝙ miracula non
possunt fieri aliq̄ v̄tute tanq̄ꝫ principa-
liter agēte nisi v̄tute diuina: qꝛ sicut dictū
est: opatio miraculosa excedit totā facul-
tatē v̄tutis create. siłr certū est ꝙ sancti
viri ad miracula pñt opari meritorie: qꝛ
frequēter expꝛtū est miracula facta fuisse Dubium
a deo ad preces sanctorū. Sed dubiū est
vtruȝ viri sancti in miraculis aliquādo alas i dixit
operati sunt per aliquā virtutem in eis dari
existentem: non quia illa sit principalis
ratio agendi sed tm̄ instrumentalis: vt
sic deus tanq̄ꝫ principaliter agens fece-
rit miracula p sanctos tanq̄ꝫ p quedā instrumēta. Et hāc q̄sti b
onē relinquit Aug⁹.xxii.lib. de ciuita. dei insolutā: vbi enar-
ratis mltis miraculis martyrū dicit sic: Siue eni de⁹ p seipsm
miro mō q̄ res tpales opat etern⁹: siue p suos ministros ista
faciat: ꝛ eadē ipsa q̄ p ministros facit. siue q̄dā faciat etiā per
martyrū spūs: siue p hoies adhuc in corpe cōstitutos: siue de⁹
ista per angelos quib⁹ inuisibiliter immutabiliter incorpaliter
imperat operet: vt q̄ p martyres fieri dicunt eis orantib⁹ tm̄
ꝛ impetrantib⁹: nō etiā opantib⁹ fiant siue aliis istis: siue alia il
lis modis: qui nullo modo cōprehendi a mortalibus possunt:
ei tñ attestat fides hec in qua carnis in eternū resurrectio pre
dicat. Beat⁹ tñ Greg⁹. hāc questionē determinare videt. ii.
lib. dialogoꝝ: vbi dicit sic: Qui deuota mēte deo adherēt: cū
rerū necessitas exposcit: exhibere signa mō vtroq; solēt vt mi-
ra queq; aliqñ ex ꝑce faciāt. aliqñ ex ptāte cōcessa illis a deo: ꝛ
hoc ꝓbat cōsequēter rōne ꝛ exemplo. Ratio autem talis est:
Cui conceditur illud qd̄ est maius nō est mirū si aliqñ concedat
qd̄ est minus: sed maior est ptās filios dei fieri etiā p adoptio
nē: cum hoc solū sanctis concedat q̄ꝫ miracula operari qd̄ etiā
aliqñ malis conceditur: vt habet Matth. vii. sed primū cōce
ditur hoibus sanctis. sm̄ ꝙ dr̄ Joh.i.a. Quotq̄t autē recepe-
runt eū dedit eis potestatē filios dei fieri. Item ꝓbat hoc exē
plo: qꝛ petrus suscitauit thabitam orando: vt habet Act.ix.g.
ananiā v̄o ꝛ saphyrā morti tradidit subito absq; orōne. sed so
lum culpā eorum increpando Act.v.a. ꝛ sic videt illud factū
fecisse ex aliqua ptāte sibi cōcessa a deo tanq̄ꝫ instrumentū diui
ne iusticie. Itē ad hoc videt facere ꝙ gr̄a dei diuidit p gr̄am
gratis datā ꝛ per gratiā gratū facientē. ꝛ lȝ aliqñ ab aliqui-
bus dictuȝ fuerit ꝙ gratia gratū faciens nihil ponit in anima:
tñ de gr̄a gratis data ab hoibus ɔcedit ꝙ aliq̄d ponit in aīa.
et hoc patet manifeste de gratiis gratis datis que vocātur ser
mo sapiētie ꝛ sermo sciētie. i. Coꝛ.xii.a. quia significāt quasdā
eminētes cognitiones diuinoꝝ ꝛ humanoꝝ que ponūt aliq̄d
in aīa. similiter fides: ꝓphetia: genera linguarū: ꝛ interpretatio
sermonū: ꝛ eadē rōne videtur ꝙ gratia sanitatū ꝛ opatio vir-
tutum. i. miraculoꝝ que ponunt gr̄e gratis date: dicūt aliquā

M virtutem

A b ¶ Et egressus ꝛc. a ¶ Unde huic hec ꝛc. Ca. VI
Mira cecitas. In factis τ dictis xp̄m cognoscere pos-
sunt: ob solā generis noticiā cōtēnunt. b ¶ Faber.
Joh.1.e Be. Qui opat igni τ sp̄ū. vñ. Ipse baptizabit vos ī igne τ spi
ritu. Faber ē q̄ fabricat' ē aurorā τ solē. Hiero. Filius fabri vo
catur. τ h̄ mysticā. s. fabri q̄ fabricat' est
aurorā τ solē: ecclam primā τ sequen-
tē in quarū figura mulier τ puella sa-
nant. c ¶ Nō est p. ꝛc. Prope na
turale est cives civib' invidere: q: non
opera s; infantiā quā videre recordan
tur. ¶ Isido. Comitat' sepe vilitas ori
1. Re.12.d gine. Et q̄s ē fili' Isai: S; hūilia dñs
Ps.112.a respicit: τ alta a longe cognoscit.
Joi.137.b d ¶ Et nō po. ibi vir. vl. Ne cives
incredulos peius condēnaret: faciēs
multas virtutes. Vel quia in patria
sua despicit: paucas ibi virtutes fecit τ
signa: ne penit' excusabiles sint. Ma-
iora q̄tidie in gētib' signa facit nō tam
in corporū sanatiōe q̄ aiarū. e ¶ Et
mirabat'. Be. Nō q̄si de improviso: s;
q̄si mirandū ostēdit: q: nec p̄phet' cre-
dunt: nec ipsi quē p̄sentem cernunt.
missio aplorum f ¶ Et cōvocavit du. Hiero. Mit
tunt'. xii. apli: τ datur eis ptās p̄cepta
docēdi vt cōmittet' verbū simul τ factū:
τ cū p̄missis invisibilib' virtutes miscea
tur: τ sic cū vngunt egros oleo infirmi
tatē fidei virtute corroborant. g ¶ Et
dabat il. po. spiri. Benign' dñs et
magister nō invidet discipulis τ servis
potestatē suā. S; ipse ptāte sua agit: il
li sua infirmitate si qd agūt τ dñi virtu-
Act.3.a tem p̄fitent' dicētes: In Iesu nomie sur
ge τ ambula. h ¶ Ne qd tolle. ꝛc.
Tanta sit i dño fiducia: vt nihil deesse
certissime sciāt ne dū sibi p̄vidēt tēpo-
ralia: minus aliis provideant eterna.
¶ Beda. Matthe' τ Lucas memo-
Mat.10.a rant dñm discipulis dixisse: vt nec vir-
Lu.10.b gam ferrent: Marcus ne qd tollerent
nisi virgā. Sed illi realiter virgam ac
cipiūt. Marcus per virgā ptātē acci-
piendi necessaria a subdit' intelligit.
¶ Calciatos san

Et egressus inde Ca. VI a
a ¶ nazareth vbi nat' fuit.
abijt i patriā suā: τ seq-
bant eum discipuli sui.
a ¶ mēte sabbatum celebrat q̄ vacat a bonis
Et facto sabbato cepit i synago-
operib'. a ¶ vt plurib' p̄ficiat.
ga docere: τ multi audientes ad-
mirabant' i doctrina ei' / dicētes:
¶ .i. doctrina.
a Unde huic hec oīa: Et q̄ ē sapia †
¶ vel huic. ¶ Be. sanitates. ¶ miracula.
q̄ data ē illi: et virtutes tales q̄ p
b man' ei' efficiūt: † Nōne h' ē faber b
¶ cognatus.
fili' marie frater iacobi et ioseph
τ iude τ simōis: Nōne et sorores
eius hic nobiscum sunt: Et scāda
¶ hac de causa. ¶ ergo.
lizabant' i illo. † Et dicebat eis ie-
¶ p̄phetā suscipitis vos de'.
c sus: q: nō ē p̄pha sine honore ni
si i patria sua: τ i cognatiōe sua τ
d i domo sua. Et nō poterat ibi vir e
tutē vllā facere: nisi paucos infir
e mos impositis manib' curavit: et d
mirabat' p̄pter incredulitatē illo
rū. Et circuibat castella i circuitu e
f docēs. Et cōvocavit duodeci: τ ce f
¶ charitate cōcordes.
g pit eos mittere binos: τ dabat il-
lis ptātē spirituū immūdorū. Et p̄- †
h cepit eis ne qd tollerēt in via nisi
a ¶ potestatem vivendi de euangelio.
¶ onus seculi. ¶ delitias.
virgā tm̄ / nō perā / nō panē / neq̄

Nico.de lyra

B Et virtutē in anima existentē. Dicunt
tñ aliqui q̄ ista virtus operant' mira-
cula nō est aliq̄ virt' mānsiva p modum
habit': s; p modū passionis trāseūtis:
sicut τ p̄phetia: p̄pter qd̄ tales nō pos-
sunt facere miracula quotienscūq; volūt nec p̄phetare. S; qc-
quid sit de ꝯclusione. rō tñ nō valet: q: sicut dictū est talis vir-
tus operandi miracula nō est p̄ncipalis: s; tm̄ instrumentalis. In
strumētū aūt operari nō pōt q̄uis sit pfectū p formā suā nisi mo
veat' actualiter p manū artificis: sicut p3 q̄ securis nō pōt seca
re nisi p manū artificis moveatur. τ ideo dato q̄ talis virt' sit
mānsiva nō pōt tñ operari ad miracula absq; motiōe divine virtut'
p̄ncipaliter agent'. si tñ talis virtus sit mānsiva vl' p modū passio
nis trāseunt' solū: sicut est motio instrumēti cū movet' ab agē-
te p̄ncipali: nihil dico modo. Itē ad ꝯclusionem inducit' illud
qd̄ a sanctis τ doctoribus catholicis dr̄ de sacrament' nove le
gis: videlicet q̄ efficiūt qd̄ figurāt ita q̄ tanq̄ q̄dā instrumen-
ta divine misericordie agūt ad inductionē grē ipsam instrumētaliter
attingendo: vel saltē aliquā dispositionē ad ipsam: vt caracterē
vel aliqd sile correspondēs in sacrament' que nō imprimūt cara
cterē: ita q̄ in sacramētis est aliq̄ virt' ad efficiendū modo p̄di
cto: τ tñ sacramēta ꝯsistunt in quibusdā rebus sensibilibus: τ
ideo multo forti' videt' q̄ in aiabus sanctorū virorū defunctorū
vel viventiū possit poni aliq̄ virtus divinit' eis ꝯcessa in ope-
ribus miraculosis p modū p̄dictū. Ex dictis p3 qd dicendum
sit de hūanitate xp̄i q̄ est organū seu instrumētū cōiunctū ipsi'
deitatis: sic man' est instrumentū artificis. Homines aūt alii q̄
cūq; sancti nō sūt sic cōiuncti. τ iō sūt q̄si q̄dā instrumēta deita
tis separata τ adhuc plus separata sunt eccl'ie sacramēta. instrumē
tū aūt cōiunctū magis participat efficaciā agentis p̄ncipalis
q̄ separatū

q̄ separatū: τ ideo talis virt' operandi miracula efficatior inve C
nitur in hūanitate xp̄i q̄ in quibuscūq; aliis. His dict' pōt respō
deri ad argumēta. Ad p̄mū dicēdū q̄ simile tenet q̄tū ad hoc
q̄ sic hūanitas in xp̄o fuit rō patiēdi: sic deitas ē ratio τ princi
piū faciēdi miracula p̄ncipaliter: nō tñ tenet q̄tū ad scdm: q: nō
repugnat hūanitati xp̄i operari ad mira
cula p modū instrumēti: repugnat aūt
deitati q̄litercunq; pati. Verūtñ rōne
idēptitat' suppositi idiomata cōmuni-
cant: q: sicut hec ē vera: de' passus ē:
ita hec ē vera demonstrato xp̄o: iste pu
er creavit stellas. Ad illud qd̄ inducit'
de psal. dicendū q̄ li solus nō excludit
hūanitatē tanq̄ instrumentalē agen † mat.13.g
tē: sed tanq̄ p̄ncipalē. τ sic itelligēdū Luce.4.c
est respectu aliorū sanctorū q̄ solus de' Joh.4.f.
facit miracula. s. tanq̄ principale agēs.
Ad scdm dicendū q̄ instrumētū i vir-
tute p̄ncipalis agentis bñ attingit ad
aliqd qd̄ excedit facultatem p̄priā cōve
nientē ei s̄m se sicut calor naturalis in
virtute aie generat carnē: vt habet'. ii. † mat.13.g
de aia. Argumēta aūt in ꝯtrariū con-
cludunt tm̄ q̄ hūanitas xp̄i agebat ad
miracula sicut agens instrumētale τ se
cundariū: qd̄ ꝯcedit'. Ca. VI
Et egressus ꝛc. Postq̄ de-
scriptus est fervor p̄dicatiōis
in xp̄o: hic ꝯsequēter describit' li-
vor emulatiōis ꝯtra ipsm p̄pter doctri † mat.13.g
nā τ miracula ipsi': τ p3 snia ex dict' Lu.4.d
Matth. xiii. exceptis que sequuntur: Joh.4.f
b ¶ Nōne hic ē faber ꝛc. In Mat
theo dr̄ fabri fili'. credebant em̄ isti q̄
eēt eiusdē artis cū patre suo putativo
Joseph q̄ dr̄ fuisse faber lignari'. Et p
babile videt' q̄ xp̄s eandē artē exercu
it: q: nō fuit occupat' in doctrina τ mi
raculis vsq; ad tricesimū etatis annū:
nec ante fuit intent' studio s̄m q̄ dicit'
Joh. vii. Quō h' lr̄as scit cū nō didice
rit: nec est verisimile q̄ tāto tpe fuerit
ociosus: magis aūt verisimile est q̄ fu
erit occupatus in arte patris sui puta-
tivi q̄ in alia. τ hoc videt' p verbū isto
rum q̄ erant de nazareth: q̄ modū suū
vivendi cognoscebant τ fabrū eum vo
cabant. c ¶ Et nō poterat ibi ꝛc.
Istud nō posse: nō refert' ad potentiā D
eius absolutā sed congruitatis τ decē
tie: quia nō erat congruū q̄ ibi faceret
multa miracula. cuius causa subditur
cū dicit': d ¶ Et mirabat' p̄p' ꝛc.
fides em̄ credentiū est meritoria de cōgruo q̄ eis fiant miracu
la sicut p3 ca. p̄cedenti de muliere sanguiflua cui dictū ē a xp̄o.
Fides tua saluam te fecit: τ in multis aliis locis in euāgelio si
mile habet'. e ¶ Et circuibat castella ꝛc. quia sui doctri-
nā eius repulerant: cōvenienter ad alios docendos trāsivit τ
ita fecerūt apostoli: s̄m q̄ dr̄ Act. xiii. g. Vobis oportebat pri
mū loq̄ scz iudeis verbū dei: sed q: repellitis illud τ indignos
vos iudicatis eterne vite: ecce cōvertimur ad gentes: sic enim
precepit nobis deus. f ¶ Et cōvocavit duodecim. supe-
rius. iii. ca. descripta est collatio potestat' predicandi facta apo
stolis. hic describitur executio dicte potestatis. τ p̄mo describi
tur apostolorū missio ad predicandū. secūdo eorum reversio ad
christum / ibi: Et cōvenientes apostoli ad iesum. Prima in du
as. quia primo describitur dicta missio. secundo ex hoc surgēs
herodis opinio / ibi: Et audivit rex herodes. Expositio prime
partis patet ex dictis Matth. x. exceptis que sequuntur.
Sed calciatos

Moraliter Moraliter. a ¶ Et egressus inde abijt in pa. suā ꝛc.
† ¶ Unde huic hec oīa: Isti sīles sūt rustico q̄ crucifixū adora
re nolebat eo q̄ lignū creverat i horto suo. f ¶ Et cōvo. xii.
Sequit': † ¶ Et p̄cepit ne qd tol. ꝛc. Be. Per perā onera
seculi. p panē delitie corpales. p es i zona / sapientie occultatio
signat': q: q̄squis officiū doctoris accipit neq; oneribus secula
riū negociorū deprimi neq; delitiis carnalib' resolui: neq; com
missum talentū sub ocio lenti corporis debet abscondere.

E F a ¶ Calciatos san. Beda. Ut pes neqz tectus sit neqz nudus ad terrā. i. nec euangeliū occultet: nec terrenis cōmodis fuitat. b ¶ Ne indue. dua. tu. Beda. Id est vt simplr ambulent nō dupliciter.
c ¶ Excutite pul. Be. Puluis excutit de pedib⁹ i testimoniū labo
†mat. 10. b Lu. 10. a ris sui ꝙ ingressi sūt ciuitatē: ꝙ p̄di catio vsqz ad illos puenerit. Uel ꝙ nihil ab eis acceperint ad victū ne cessariū q̄ euāgelium spreuerunt.
d ¶ Et vnge. Be. Jacob⁹ dicit:
Jaco. 5. c Infirmat̄ qs in vobis: indu. p. ec. ꝛ. o. sup e. vnie. o. ꝛc̄. Uñ patet ab aplis hunc morem esse traditū vt energumini et alij egroti vngātur oleo a pōtifice ꝯsecrato. e ¶ Et
Lu. 9. a audiuit. Be. Lucas: Audiuit herodes tetrarcha oīa q̄ fiebāt ab eo
†mat. 14. a Luc. 9. a ꝛ hesitabat eo ꝙ diceba̅t a q̄busdā ꝙ iohēs resurrexit a mortuis: a q̄busdā vo ꝙ helias apparuit. Uñ intelligendū aut cōfirmatū eum ex aliorū vbis credēdo dixisse: aut adhuc hesitādo: quē ego decolla. ꝛc̄.
f ¶ Quia iohā. bap. ꝛc̄. Beda Mira ꝯ dñm iudicia iudeorū iohānē de q̄ dictū est: q̄ nullū signū fecē potuisse resurgere nullo attestante credūt. Jesuz signis ꝛ vtutib⁹ approbatū cui⁹ mortē elemēta tremuerūt: ꝛ resurrectionē ꝛ ascensionem angeli ꝛ apli: viri ꝛ femine predicauerūt nō resurrexisse: sz sublatum esse furtim credere maluerunt.
g ¶ Philippi fra. sui. Be. Uetus historia narrat philippū maio
† mat. 14. a Lu. 3. c ris herodis fuisse filiū: ꝛ fratrē herodis sub q̄ passus est dñs: ꝛ duxisse herodiadē filiā arethe: ꝛ postea arethā ortis simultatib⁹ filiā suā tulisse. et herodi inimico philippi in dolorē ip̄i⁹ nuptiis copulasse. Egisippus vel iosephus tñ lōge aliter.
h ¶ Nō licet ti. ꝛc̄. Be. Qui venerat in spū ꝛ vtute helie herodē arguit et herodiadē: sicut Helias
3. Re. 18. c et. 21. f Achab ꝛ Jezabel malens apud regem periclitari q̄ īmemor esse p̄cepti dei. ¶ Beda. Soli herodes et pharao legunt̄ natalis sui diē celebrasse ꝛ vterqz solēnitatē sanguine fedasse. Sz herodes tāto nequius quāto sanctū ꝛ vitat' doctorē ꝛ regis celestis p̄conē occidit: ꝛ p voto saltatric' caput occisi aū ꝯuiuas in
Gen. 40. d ferre non puduit. Pharao peccātē eunuchū occidit. Utriusqz tñ exemplo meli⁹ ē ꝛ vtil⁹ nob diē mort' sp cōmemorādo timere: q̄ diē natiuitatis luxuriādo celebrare. Hō ei ad
o. 5. b laborē nascit̄: ꝛ sc̄ti p mortē trāseūt ad requiē. i ¶ Et iura. Be. Nō excusat̄ a piurio p iuramētū. Jō ei forte iurauit: vt occasionē inueniret occidēdi. Et si illa p̄ris aut m̄ris interitū postulasset: nō vtiqz cōcessisset herodes. k ¶ Et cōtristatus. Be. Consueto more scripture contristatus: non re/ sed multorū opinione. Sicut ꝛ ip̄e ioseph ab ip̄a q̄qz maria dr̄ pr̄ iesu: sic ꝯtristat⁹ herodes: q̄ hoc discūbentes putabant. Dissimulator mentis sue tristiciam p̄ferebat in facie: leticiā celabat in m̄te. Scelus iuramēto excusabat: vt sub occasione pietat' ip̄i⁹ fieret.
¶ Caput eius

¶ occultam sapientiam.
a in zona es: sz calciatos sandalijs: ꝛ a
¶ ne alia induti aliā i futuro referuēt: nō q̄ vna tunica in locis glacialibus cōtenti esse debeam⁹.
b ne induerent duab⁹ tunicis. † Et di-
a ¶ alienū est a predicatore per domos cursitare: et hospitij iura mutare.
cebat eis: † Quocūqz introieritis do ꝛ
mū/ illic manete donec exeatis inde
Et q̄cūqz nō receperit vos nec audi
c erit vos/ exeūtes inde/ excutite pulue
rē de pedib⁹ vr̄is in testimoniū illis.
a ¶ accepta potestate ꝛ auditis p̄ceptis a dño.
¶ que est prima via salutis.
† Et exeūtes p̄dicabāt vt pniaz agerēt
d ꝛ demōia mlta eijciebāt: ꝛ vngebāt d
¶ sic.
e oleo mltos egros ꝛ sanabāt. † Et au e
¶ quia tot signa fiebant. ¶ pellicens.
¶ Hiero. non est fas lucernā abscōdi sub modio.
diuit rex herodes: manifestū ei factū
¶ christi. a ¶ Be. bene sentit de resurrectiōe q. s. maioris potētie sūt sancti futuri post resurrectionē.
f ē nomē ei⁹/ ꝛ dicebat. Quia iohēs baptista resurrexit a mortuis: ꝛ pptea
vtutes opant̄ in illo. Alij autē dicebāt/ quia helias est: alij vo dicebant/
¶ esset. ¶ non dñs pphetarum.
q: ppheta est q̄si vnus ex pphetis.
a ¶ Be. hec pnunciatio vel affirmatiua vel du-
Quo audito herodes ait: Quē ego
bitatiua. a ¶ Hiero. nō p ironiā expsse pnūciat.
decollaui iohēm/ hic a mortuis resur
rexit † Ip̄e ei herodes misit ac tenuit a
iohēz ꝛ vinxit eū i carcerē ppt hero-
a ¶ Be. tetrarche iturее ꝛ traconitidis regiōis.
g diadē vxorē philippi fr̄atris sui: q:
duxerat eā. Dicebat enī iohānes he
h rodi: Nō licet tibi habere vxorē fra-
¶ adhuc viuentis.
tris tui. Herodias āt īsidiabat̄ illi: ꝛ e
volebat eū occidere nec potat. He- f
¶ ideo. ¶ vel enim.
rodes aūt metuebat iohēm/ sciēs eū
virū iustū ꝛ sanctū ꝛ custodiebat eū:
Et audito eo mlta faciebat: ꝛ libēter g
eū audiebat. Et cū dies oportun⁹ accidisset: herodes natalis sue cenā fecit pncipib⁹ ꝛ tribunis et pmis galilee. Cūqz introisset filia ip̄i⁹ herodiadis ꝛ saltasset ꝛ placuisset herodi: simulqz recūbētib⁹/ rex ait puelle: Pete
i a me q̄d vis: ꝛ dabo tibi. Et iurauit illi: q: q̄cq̄d petieri dabo tibi/ lz dimidiū regni mei. Que cū exisset/ dixit
m̄ri sue: Quid petā: At illa dixit: Ca
¶ Be. timebat ne herodes aliquando resipisceret vel fratri amicus fieret.
put iohis baptiste. Cūqz īroisset statim cū festinatiōe ad regē/ petiuit di-
¶ in altari.
cēs: Uolo vt ptin⁹ des mihi i disco
¶ dignū saltatiōe sāguis p̄miū. ¶ opiniōe: nō re.
k caput iohis baptiste. Et ꝯtristat⁹ est h

✠ a ¶ Sed calciatos sādalijs. G
Matth. x. dicit̄ ꝙ nō portarēt calciamenta. Ex q̄ p3 ꝙ sandalia nō dicūt̄ calciamēta pprie: q: illis poterāt vti apli: vt hic dr̄: b ¶ Et vngebant oleo mul. ꝛc̄. Ex h loco p3 ꝙ vnctio extrema q̄ est infirmorū fuit instituta a christo. c ¶ Et audiuit rex hero.
Hic ꝯsr describit̄ opinio herodis d iesu. ꝛ diuidit̄ i duas ptes: scz principalē ꝛ incidētalē. scda ibi: Ip̄se enim herodes. Circa primū sciēdū ꝙ aplis p̄dicātib⁹ aduentū xp̄i ꝛ ei⁹ miracula: q: nō solū erāt p̄dicātes: sed etiā facientes miracula in nomie eius: herodes audiuit famā de iesu ꝛ credidit: lz falso ꝙ ip̄e esset iohānes baptista quem ip̄e decollauerat ꝛ ꝙ a mortuis surrexisset. Ex q̄ p3 ꝙ iste herodes nō fuit de secta saduceorū q̄ negabāt resurrectionē: sed de secta phariseorū q̄ eā cōfitebantur: vt hr̄ Act. xiij. Cetera patent ex dictis Matth. xiiij. Diuisio
d ¶ Ip̄e enī herodes. Hic ponit̄ pars incidētalis. intētio enī principalis euangeliste erat describere gesta christi: ꝛ q: ppter opinionē herodis de christo fecerat mentionē de decollatiōe iohis baptiste. ideo incidētaliter hic describit modū dicte decollationis. ꝛ p̄mo describit̄ ei⁹ īcarceratio. scdo incarcerati decollatio/ ibi: Herodias autē. tertio decollati tumulatio/ ibi: Quo audito discipli ei⁹ vene. ꝛc̄. Sententia aūt istarū triū partiū patz ex dictis Matth. xiiij. exceptis que sequunt̄ circa partem scdam.
e ¶ Herodias autē insidia. ꝛc̄. H
ip̄sa enī timebat ne herodes ad p̄dicationē iohānis de peccato suo peniteret: ꝛ eā marito suo redderet: ꝛ iō querebat mortem iohānis. f ¶ Herodes aūt metuebat iohā. Ideo enī metu tenebat̄ ab interfectione iohis: q: ppter sanctitatē eius que erat nota toti populo timebat si iohannē interficeret ne totus populus insurgeret cōtra eum: vt plenius patz Matthei. xiiij. g ¶ Et libenter eū audie. ꝛc̄. totū istud erat simulatoriū: vt ex tali auditu iohānis ꝛ obtēperatione dictis eius in aliquib⁹ retineret pplm a rebellione cōtra ip̄m: ꝛ similiter ꝙ postea iurauit dare puelle saltāti quicq̄d peteret fuit maliciose factū: vt rōne iuramēti et multitudine magnorum cum eo comedentiū haberet occasionē decapitandi iohannē absqz rebellione populi qui habuit eū excusatum saltē in pte ppter ista: et hanc sententiā tenet Beda sup locū istum. ꝛ q̄d subdit̄: h ¶ Et contristatus est rex. dicit Beda ꝙ lz tristaret̄ in facie: letabatur tamen in corde.
✠ Et con ue
✳ † ¶ Quocunqz introieritis Moraliter in domū ꝛc̄. Theophilus ne de gula cōtingeret eos reprehendi ab alijs in alios transeuntes. c ¶ Et audiuit rex hero. ꝛc̄. Sequitur postea.
b ¶ Et cōtristatus ē rex ꝛc̄. Be. Dissimulator mētis sue tristiciā p̄fert i facie: cū leticiā haberet i mēte: scelus q: excusat iuramēto: vt sub occasiōe pietat' magis ip̄ius fieret. ꝛ idō p ip̄m significant̄ illi q̄ sub specie religiositatis machinantur opus facere malignantis. Per herodiadem vero signatur
✳ luxuria. Per

A G a ¶ Caput ei⁹ in di. Be. Hiero. Caput leg̃ qd ẽ ꝑnu a corpore abscidit̃: ꝓprio. i. a iudaico ppl'o: ⁊ dat puelle de gentibus. i. romãe eccl'ie: ⁊ puella dat matri sue adultere. i. synagoge i fine crediture. Corp⁹ iohãnis sepelit̃: caput i disco locat̃: litra humo tegit̃: spũs in altari honorat̃ ac sumit̃. ¶ Beda. Johãnes capite minorat̃. i. fama illi⁹ qua xp̃s a ppl'o credebat̃ minorari ostẽdit̃. Christus in cruce exaltat̃. q̄r q̃ ꝓpheta tm̃ credebat̃ de⁹: ⁊ dñs ꝓphetarũ ẽ cognit⁹. Unde ⁊ ip̃e iohes: Illum oportet
Joh. 3. b crescere me aũt minui. Johes aũt quẽ oportebat minui cũ dies decrescere incipiũt nat⁹ est. Christ⁹ aũt q̃ est lux mũdi cũ incipiunt crescere dies. b ¶ Et
Jo ephe⁹ tulerũt cor. Be. Joseph⁹ narrat iohãnẽ vinctũ in castellũ macheronta ad
iud. a. anti. li. 18. c. 14. ductũ: ibiq̃ trũcatũ. Ecclesiastica narrat historia i sebasthe vrbe palestine q̃ dicta ẽ quõdã samaria. Tẽpore iuliani paganos inuidẽtes xp̃ianis qui sepulchrũ ei⁹ sollicitudine frequẽtabãt: monumẽtũ inuasisse et ossa ei⁹ p cãpos dispsisse: ⁊ rursus collecta igni cremasse: ac denuo p agros sparsisse. Affuisse tñ ibi de hierosolymis monachos qui immixti paganis ossa legẽtib⁹ maximã eorũ partẽ ɔgregauerunt: ⁊ ad philippũ hierosolymaz detulerũt: ⁊ ille misit ea Athanasio alexãdrie vrb' ep̃o: ⁊ ibi postea seruata theophil⁹ iubente theodosio oĩbus gentiũ phanis destruct': expurgato a sordib⁹ tẽplo serapis ossa eadẽ ibi posuit: ⁊ basilicã i honore sc̃i iohãnis ɔsecrauit. c ¶ Et ɔuenientes. Hiero. Ad locũ vnde exeũt flumi
Eccl. 1. b na redeũt: deo gr̃as semp referũt sup his q̃ acceperũt. d ¶ Oĩa q̃. Nõ solũ q̃ ipsi egerãt ⁊ docuerãt apl'i dño renũciant: sz etiã q̃ iohãnes eis docentibus passus sit. Uel sui vł eiusdẽ iohan
B nis discipuli sic matthe⁹ scribit. vñ seq̃tur: Et ait illis. e ¶ Uenite seor. Be. Nõ solũ regẽtionis cã: sed mystice significat q relicta iudea q̃ sibi ꝓphetie caput abstulerat non credẽdo in deserto eccl'ie q̃ virũ nõ habuerat: verbi cibaria. q. panẽ ⁊ pisciũ epulas ẽt largiturus. Ibi eñ p̄dicatores sc̃i q̃ apd iudeã nõ credentẽ sz ɔdicentẽ diu graui tribulatiõe p̄mebant̃: requiẽ adepti sunt de gentib⁹ gr̃a fidei collata. Uenite seor. Seorsum ducit q̃s elegit vt inter male viuẽtes mala nõ attendãt: vt loth in sodomis: ⁊ iob i terra hus: ⁊ abdias in domo achab. Et ait illis: Requiescite pusillũ vt aues in ramis sinapis. Pusilla hic requies sanct': longus labor: sz post dr̃ illis: vt requiescãt a laborib⁹ suis. f ¶ Erant eñ ⁊c. Hiero. In arca noe aĩalia q̃ intus erant foras mittebant̃: ⁊ q̃ foris erãt int⁹ erũpebãt. Sic in eccl'ia iudas discessit: latro accessit. Q̃diu recedit̃ a fide: nec eccl'ie requies ẽ sine merore. Rachel
Hie. 13. c plorãs filios suos ⁊c. Nõ ẽ hic ɔuiuium in q̃ bibat̃ vinũ nouũ: cũ cantabit̃ canticũ nouũ in celo nouo: ⁊ i terra noua ab hoĩbus nouis: cũ q̃nq̃ panib⁹ ⁊ duobus piscibus q̃nq̃ milia hoĩm vespere vite pascent̃ cũ. xii. cophini octaua virtute fragment' pleni colligunt̃: cum sunt sup thronos. xii. iu. xii. tri. isrl'. q̃ sunt fragmẽta abrahã isaac ⁊ iacob. qñ reliq̃e isrl' sal. fi. qñ facie ad faciẽ deũ videbim⁹: qd in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de xp̃o legim⁹. Unde post q̃rtã vigiliã noct' cõpescit xp̃s iesus tumorem maris ambulãs sup illud: ⁊ dicit: Cõfidite ego
1. Joh. 3. a sum: q̄r eũ videbim⁹ sicuti ẽ: tũc cessabit vent⁹ ⁊ ꝓcella iesu sedẽte ⁊ regnãte in naui q̃ ẽ vniuersalis eccl'ia. g ¶ Abierũt in deser. Be. Petẽdo sollicitudinẽ fidẽ turbaz an sequat̃ explorat: ⁊ exploratã digna mercede remunerat. Turbe aũt non iumentis

a ¶ Be. vult oẽs simul sedere sibi eẽ ɔsortes vt i luxurioso cõuiuio crudẽle epule deferrẽt

rex/ ꝓpter iusiurandũ ⁊ ꝓpter simul recũbentes noluit eam con-
a cristari: sed misso spiculatore pręcepit afferri caput eius in disco: (¶ altari.)
⁊ decolauit eũ i carcere: Et attulit (¶ xp̃m. ¶ legis. ¶ eccl'ia de gẽtib⁹.)
caput ei⁹ i disco: ⁊ dedit illd puellę: (¶ synagoge.) et puella dedit mr̃i suę. † Quo
b audito discipuli ei⁹/ venerũt ⁊ tulerũt corp⁹ ei⁹: ⁊ posuerũt illud in (¶ litteram.) (¶ riui ad fontẽ.)
c monumento. Et cõuenientes apl'i a (¶ gratias agentes.)
d ad iesũ/ renũciauerũt illi oĩa quę b
e egerãt ⁊ docuerãt. Et ait ill': Ue- c d (¶ ne malis cõsentiatis.)
nite seorsum in desertũ locũ: et re e
(a ¶ hic breuis requies sctis: longus labor. ¶ ideo oportuit discipulos requiescere: erant eñ ⁊c. b ¶ felix studiũ discentiũ.)
f q̃uiescite pusillum. Erant eniz q̃ (¶ vt latro. ¶ vt iudas.)
veniebãt ⁊ redibãt multi. Et nec (¶ felix labor docentiũ. ¶ quia nõ dũ est cõsiliũ bonum.)
spacium manducãdi habebant. (¶ nõ solũ discipuli: sz cũ dño vt matthe⁹ dic̃.)
g Et ascẽdentes in nauim abierũt f (a ¶ ignis nõ abscõdit̃ q̃ semp lucet.)
in desertũ locũ seorsum. Et vidẽ g
rũt eos abeũtes et cognouerunt
h multi: ⁊ pedestres de oib⁹ ciuitatib⁹ cucurrerũt illuc ⁊ p̄uenerunt †
eos. † Et exiẽs vidit turbã multã
i iesus: ⁊ miser⁹ ẽ sup eos: q̄r erãt h
sicut oues nõ habentes pastorẽ:
k et cępit illos docere multa. Et cũ † (¶ vesper vñ lucas: Dies aũt cepat declinare.)
iam hora multa fieret/ accesserũt discipuli ei⁹/ dicẽtes: Desert⁹ ẽ locus hic: ⁊ iã hora p̄teriit: dimitte illos vt euntes in ꝓximas villas ⁊ vicos emãt sibi cibos q̃s mãdu

iumẽtis nõ vehiculis: sz ꝓprio labore pedũ iter deserti arripiunt ⁊ salutis desideriũ ostẽdũt. Rursus ipse excipiẽdo fatigatos: docẽdo inscios: sanãdo egrotos: recreando ieiunos: q̃tũ deuotione credentiũ delectet̃ insinuat. h ¶ Et pedestres. C
Nota q̄r ñ i aliã mar' ripã sine iordãis nauigio ꝑuenerũt. Sz trãsito aliquo freto vł stagno ꝓximos eiusdẽ regiõis locos adierũt: quo etiã pedestres idigene ꝑuenire potuerũt. i ¶ Et miser. ⁊c. Be. Quõ misertus sit matheus plen⁹ expõit h modo. Et misert⁹ ẽ eis: ⁊ curauit lãguores eoz. Hoc ẽ eñ pauperũ ⁊ nõ habentiũ pastorẽ veraciť misereri: ⁊ viã veritatis aperire: ⁊ lãguidos curare: ⁊ ieiunos reficiẽdo ad laudẽ supne largitat' aĩare: que sequẽtia eum fecisse declarant. k ¶ Et cũ iã ho. Hic declinata salua-
tor turbas reficit: q̄r vel sine seculi propinquãte: vł cũ sol iusticie ꝓ nob occu- † mat. 14. a
buit a diutina spiritalis inedie sum⁹ li- Allego.
berati fame. ¶ Be. Allego. Christuz deserta gẽtiũ petentẽ multe fideliũ caterue relict' menib⁹ prisce cõuersatiõis neglectoq̃ varioz dogmatũ p̄sidio sequũtur: ⁊ (cũ primũ nõc⁹ in iudea de⁹)
tunc exaltatus est super celos et super Ps. 75. a
omnem terraz gloriam eius.

Ni. de lyra

G Hactenus
A a ¶ Et cõuenientes. Hic describit̃ reuersio apl'oz ad xp̃z: vbi p̄mo describit̃ ɔdescẽsio xp̃i ad apl'os redeuntes. scd'o ad pplm ip̃m seq̃ntem/ ibi: Et viderũt. Circa p̄mũ dr̃: Et ɔue. apl'i ad ie. de p̄dicatiõe redeũtes ad ip̃m. b ¶ Renũciauerũt il. oĩa q̃ egerãt miracula faciẽdo. c ¶ Et docuerãt. p̄dicãdo ostẽdẽtes q mãdatũ ei⁹ executi fuerũt fideliť. d ¶ Et ait il. ɔpatiendo eis de laborib⁹ suis. e ¶ Uenite se. ⁊c. vt scz post laborẽ q̃escerẽt aliquãtulũ. I h ostẽdit xp̃s q p̄dicatores
verbi diuini post laborẽ possũt recipe recreationẽ cõpetentẽ. f ¶ Et ascẽdẽtes. na. vt segregati a turbis possent q̃escere. g ¶ Et viderunt e. Hic ɔsr̃ describit̃ ɔdescensio ipsi⁹ xp̃i ad pplm ip̃m sequẽtẽ. Et p̄mo describit̃ dicta cõdescẽsio. scd'o phariseoz cõfutatio. ca. sequẽti. Circa p̄mũ p̄mo describit̃ ɔdescẽsio xp̃i ad pplos ipsos pascẽdo. scd'o ad discipulos eos de periculo liberando/ ibi: Et coegit discipulos suos. tertio † mat. 9. d
ad infirmos ipsos curãdo/ ibi: Et cum trãsfretassent. Sñia aũt istarũ triũ ptiũ pz ex his q̃ dicta sũt. Mat. xiiii. vsq̃ ad finẽ illi⁹ ca. except' q̃ sequũt̃. Q̃ tñ ad p̄mã ptẽ dr̃: h ¶ Erant si. ⁊c. Sacerdotes eñ illi⁹ tp̃is ⁊ p̄ncipes erãt sicut lupi rapaces spoliãtes pplz bonis tp̃alib⁹ ⁊ p malũ exẽplum sp̃ualib⁹: sed xp̃s tãq̃ bon⁹ pastor pascebat eos spiritualiť ɔtinue v̄bo doctrine sue: ⁊ aliq̃ñ corporaliter/ sm̃ qd dr̃ ɔsequenter.
A Euntes emant⁹
✱ luxuria. Per saltatricẽ dissolutio libidinosa. per q̃s iohis. i. hoĩs gr̃ iosi frequenter ꝓcurat̃ mors sp̃ualis: ⁊ aliq̃ñ corpalis. Moraliter
d ¶ Et ait il. ve. se. ⁊c. Theophil⁹. q̃escere fac̃ xp̃us discipulos suos vt discãt p̄positi q q̃ laborãt in ope et sermõe requiẽ ꝓmerẽt̃: ⁊ q nõ debẽt ɔtinue laborare. † ¶ Et pedestres ⁊c. Adhuc tp̃ib⁹ istis paupes ⁊ mediocres p̄sone magis currũt ad sermones q̃ magne. † ¶ Et cũ iaz ho. ⁊c. Beda mystice declinata die: turbas saluator reficit: q̄r cũ sol iusticie ꝓ nob occubuit a sp̃ualis inedie tabesum⁹ saluati. Prouocat apl'os ad fractionẽ panis: insinuãs q q̃tidie p eos sint corda nr̃a pascẽda: eoz scz l'ris ⁊ exẽplis. Per q̃nq̃ panes q̃nq̃ libri moysi. p duos pisces ꝓphe ⁊ psalmi figurãt. Duodecim cophini sũt duodecim
p iii ✱ fruct⁹ spiri-

E F a ¶ Date illis. Prouocat aplos ad fractionē panis: vt illis se nō habere testantib⁹ magnitudo signi notesceret: ⁊ insinuans qꝛ quotidie p eos ieiuna corda sunt pascēda cū eorum exēplis vel verbis ad amanda celestia suscitamur.
Nota Notandum ꝙ hoc panū miraculū iohānes scripturus pmisit ꝙ proximū esset pascha. Mattheus ⁊ marcus hoc interfecto iohanne cōtinuo esse factū dicūt: vñ colligit iohannē imminēte pascha fuisse decollatū: ⁊ alio sequēte pascha crucifixū dñm.
† mat.14.b Lu. 9.b Joh.6.a b ¶ Quinqꝫ. Be.
Allego. Alle. Quinqꝫ panes quinqꝫ mosaice legis libri: quib⁹ diuine eternitatis cognitio: mūdi creatio: cursus labētis seculi: ⁊ vera deo seruiendi religio humano generi innotuit. Duo pisces psalmi ⁊ pphetarū eruditū in lege dei ppim de pmissione dñice incarnationis noue grē dulcedine pascebāt quib⁹ tota veteris te. series cōprehēdit. Unde:
Luce.24.f Oportebat oīa impleri q̄ scripta sūt in lege moysi ⁊ pphis et psalmis de me. Et cū aperuisset illis sensum vt intelligerēt scripturas ⁊ intellectas fideliter auditorib⁹ traderēt. q.d. bñdicēs apsis panib⁹ ⁊ piscib⁹: ⁊ eos interne suauitatis dono multiplicās turbis distribui precepit. Et bñ fm iohēm panes hordeacei dicunt: qui cib⁹ ē iumētorum maxie rusticorūqꝫ ac seruorum: qꝛ incipiētib⁹ auditorib⁹ asperiora ⁊ q̄si grossiora sūt cōmittēda pcepta. Aialis ēo hō nō pcipit ea
1.Co.2.d q̄ sūt spūs dei: ⁊ iō dñs cuiqꝫ p virib⁹ tribuēs dona: ⁊ sp ad pfectiora prouocās. pmo qnqꝫ panib⁹ qnqꝫ milia. scdo septē panib⁹ q̄tuor milia reficit. tertio discipulis sue carnis ⁊ sanguinis mysteria credidit. ad vltimum ēo magno munere dat electis vt edant ⁊ bibāt su
F per mensam suam in regno suo.
c ¶ Scdm cōtu. Be. Diuersi discubitus distincti ordines ecclarū q̄ vnā catholicā faciūt. Per qnq̄genos ⁊ centenos. p.l. iubilei reqes. qnq̄genarius aūt bis duct⁹ c. facit. ⁊ iō vtriusqꝫ quie
† mat.14.c Joh. 6.b. tis pfectionē significat. s. corpis ⁊ mentis. Qui eni q̄escit ab actib⁹ prauis: requiē hꝫ corpis. Qui aūt a cogitationibus etiā puersis: requiē hꝫ mētis. Vñ oēs sup viride fenū discūbētes dei pascunt alimētis: q̄ p studiū abstinētie calcatis illecebris carnis audiēdis implendisqꝫ ēbis dī operā impēdūt. Ideo alij qnq̄geni: alij cēteni: qꝛ reqescit ꝑus a malo ope vt post sit etiā reqes in mēte.
d ¶ Et acceptis qnqꝫ. Non noua cibaria creat: qꝛ incarnat⁹ nō alia q̄ q̄ scripta erāt pdicat: sed legē ⁊ pphas mysteriis grauida eē demōstrat. e ¶ Fregit. Et añ turbas ponēda distribuit discipulis suis: qꝛ facra sanctis doctorib⁹ q̄ hec toto orbe pdicēt pa defecit. f ¶ Et sustulerūt ⁊c. Be. Secretiora mysteria que rudes cape nequeūt pfectiores diligēter inquirūt. Nā per cophinos. xij. apli: ⁊ p aplos sequētes doctores figurant. foris despecti: intus salutaris cibi reliquijs ad alēda humiliū corda cumulati. In cophinis eni seruilia gerunt opa: sed ille eos panis fragmentorum impleuit: qui infirma mūdi vt fortia frangat vel cōfundat elegit. g ¶ Quinqꝫ mi. Be. Propē quinqꝫ sensus corpis. Ui dñm secuti significāt eos qui i seculari adhuc habitu positi: exteriorib⁹ q̄ possidēt bñ vti norūt. Qui recte qnqꝫ panib⁹ aluntur: qꝛ necesse ē vt tales legalib⁹ adhuc pceptis instruantur. Qui aūt mūdo oīno renūciant: ⁊ q̄tuor sūt milia ⁊ septē panib⁹ refecti: h est euāgelica pfectione sublimes: ⁊ spūali gra intus eruditi. h ¶ Et sta. co. Exēplū dat nob vt in oībus bonis q̄ agim⁹ hūani fauoris retributionē vitem⁹: ne nos opatio virtutū ad cōcupiscētiā flectat tpalium. Qd ipe dñs nob insinuās: cū hi qui virtutes ei⁹ admirabant / regē eū facere vellēt: fugit in montē orare: crucifixorib⁹ pmptus occurrit: vt scꝫ parati sim⁹ ad aduersa tolerāda: cauti ad blādimēta si arriserint: ⁊ ne nos si affluāt emolliēdo decipiāt crebris a dño pcibus implore mus. i ¶ Ad bethsaidā. Be. Bethsaida ciuitas ē in galilea andree ⁊ petri ⁊ philippi pe stagnū genezareth. Sꝫ marcus dicit pacta refectione venisse trās fretum ad bethsaidā: Lucas: ꝙ in locis bethsaide factū fuerit miraculū.
Luc.9.b Ait eni: assumptis illis secessit seors. in locū desertū q̄ est bethsaide. Quod cū cognouissent turbe: secute sunt illū: ⁊ excepit eos ⁊c. vsqꝫ ad refectionē illā. Sꝫ forsitā Lucas desertū locū q̄ est bethsaide nō ipi⁹ viciniā ciuitatis dixit: sed loca deserti ad eā ptinētia. Marcus eī dicit apte ꝙ pcederēt eū ad bethsaidā vbi ipi⁹ fines ciuitatis notat. Lucas ēo q̄ nō dicit in desertū locū q̄ est bethsaida: sed q̄ est bethsaide forte nō ipsam ciuitatē sꝫ locū desertū ad ipsam ptinentē intelligi voluit. Johānes dicit turbas mādu casse panem iuxta tyberiadē ⁊ ascēdētes nauim discipulos venisse i capharnaū trās mare q̄ ambe sunt ciuitates in galilea iuxta stagnū genezareth: qd etiā tyberiadis a tyberiade ciuitate sic vocatur.
k ¶ Abijt in mō. ⁊c. Be. Vñ orat q̄ deū orādo q̄rit: a terrenis ad superiora pgrediēs: verticē curie sublimioris ascēdit. Qui de diuitijs aut honore secli aut de morte inimici orat: i imo iacēs villes ad deū pces mittit: orat aūt dñs nō p se sꝫ p me. Nā ⁊ si oīa posuerit pr̄ i manu filij: fili⁹ tñ vt formā hominis impleret obsecrat prēm p nob: q̄
1.Joh.2.a aduocat⁹ ē nob. vñ. Aduocatū habem⁹ apud prēz iesuꝫ xpm. Si aduocat⁹ est: debet p nris interuenire petīs. Non q̄ q̄si infirmus obsecrat: sed quasi pius impetrat. Oia que vult pōt: qꝛ aduocatus ⁊ iudex noster est: alterū pietatis officiū: alterum potestatis insigne. h
H Et ipse solus

a cent. Et rñdēs ait illis † Date illis
¶ quasi vestrum est officium.
māducare. Et dixerunt ei: Euntes emam⁹ ducētis denarijs panes ⁊ dabim⁹ illis māducare. Et dicit eis: Quot panes habetis? b Ite ⁊ videte. Et cū cognouissēt
¶ libros moysi. ¶ pphetas ⁊ psalmos.
b dicūt: Quinqꝫ: ⁊ duos pisces: ⁊ p̄cepit illis vt accūbere facerēt oēs
¶ diuersos ordines. ¶ continentē carnē. ¶ perfectam requiem.
c fm cōtubernia sup viride fenū. Et discubuerūt in ptes p cētenos ⁊
¶ requiem.
d quinq̄genos. Et acceptis qnqꝫ panibus et duobus piscibus in
¶ sursū dirigēdā aciē mētis significat ad lucē
e tuens in celū benedixit et fregit
sciētie querendā. ¶ q̄ sūt dispēsatores vbi.
panes: ⁊ dedit discipulis suis vt
¶ aperirent.
ponerēt ante eos: ⁊ duos pisces diuisit oībus. Et māducauerūt
f oēs / ⁊ saturati sūt. Et sustulerūt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos et de piscib⁹.
g Erāt aūt q̄ manducauerūt qnqꝫ
a ¶ quia sicut iohannes post hanc refectionem statim continuat: venturi erant vt caperent ⁊ facerent eum regem.
h milia virorum. † Et statim coegit di- e
scipulos suos ascēdere nauim / vt
i precederent eum trans fretū ad d
bethsaidam: dum ipe dimitteret
populum. Et cū dimisisset eos / e
a ¶ Be. p se obsecrat: sꝫ p me impetrat.
k abijt in montem orāre. Et cum

Nico. de lyra

✠ a ¶ Euntes emam⁹ ducē. ⁊c. Joh. vi. a. dr ꝙ iesus q̄siuit a philippo / Unde ememus panes vt māducent hi. ⁊ ibidē subdit: Hoc aūt dixit tentās eū. ipe eni sciebat quid eēt facturus: ⁊ tūc philippus rñdit vt ibidē dicit: Ducentorum denariorum panes nō sufficiūt eis ⁊c. q.d. tantū preciū nō habemus cū pauperes simus: ⁊ hic marcus dicit discipulos generaliter h rñdisse lꝫ aliqn̄ sub alijs ēbis. Eūtes emam⁹ ducētis denarijs. q.d. si vellemus eis dare ad manducandum oporteret nos ire ad emendum panes preciū ducentorū denariorum. et tamen hoc precium nō habemus: et sic se excusabant per impotentiam. Dicuntur autem hic discipuli respondisse illud ꝙ solus philippus respondit. Tum quia non solum ex persona sua sed etiam aliorum loquebatur. Tum quia illud quod facit aliquis de aliqua cōmunitate vel dicit: dicitur cōmunitas hoc fecisse vel dixisse: ⁊ tunc discipulis se excusantibus de datione ciborum populis christum sequentibus dixit christus quod hic habet. b ¶ Quot panes habetis ⁊c. Joh. vi. dicitur solus andreas hoc respondisse: per alia tamen verba dicens: Est puer hic vnus qui habet quinqꝫ panes ⁊c. dicuntur tamen hic discipuli hoc respondisse in generali quod dixit andreas eo modo sicut dictum est de philippo. Circa scdam partem dicitur: c ¶ Et statim coegit discipulos suos ascendere nauim. quia non libenter recedebāt absqꝫ magistro suo: eius societate ⁊ doctrina delectati. d ¶ Ad bethsaidam. locus erat vñ recedebāt. e ¶ Et cum dimisisset. per hoc ostēdens ꝙ pdicator verbi diuini debet post sermonem suum ad deum in oratione redire vt quicquid boni ibi fecerit: glorie dei ascribatur.
✠ Et volebat
✳ fructus spūssancti: quibus reficimur in eucharistie sacro. Moraliter
e ¶ Et cum dimisisset eos abijt in montem ⁊c. per hoc ostēdens ꝙ orōo nō debet in terrenis desiderijs iacere.
✳ Erat nauis

A Ps.9.d a ¶ Et ipse sol⁹ rc. Qui aliqñ oīno in periculis ecclīam de serui̇sse videt̄. vnde: Ut qd do.re.lon.rc. Sed qt differt auxi liū: non aufert subsidiū. vñ sequit̄: b ¶ Et circa quar. Be. Statiões ꝛ vigilie militares horarum spacio diuidunt̄: ptꝫ ꝙ eos tota nocte laborasse: ꝛ diluculo appropinquāte auxiliū ha buisse: qt cū ꝑillur⁹ obsita hūana fragili tas paruitatē viriū suarū cōsiderat: in se nihil nisi tenebras angustiarum: et ostiū insurgētiū estus cernit. Cū vero mentē ad supni p̄sidij lumen: ꝛ ad ppe tue retributiōis dona erigit. Quasi in ter vmbras noctis repēte ortū luciferi cōspicit: q̄ diē j. primū. i. xp̄m nūciet. Lu cifer nāqꝫ tres horas noctis. i. totaꝫ vi giliā matutinā illuminare dr̄: c ¶ Et volebat p̄.rc. Be. Ut ad horā. i. cō turbati: sed ꝯtinuo liberati: plus libe ratiōis sue miraculū stuperent: ꝛ cre atori suo maiores grās referrent. Sic sepe diuina pietas in tribulatione vi det̄ fideles deseruisse q̄si laborātes in mari discipulos putet̄ iesus voluisse
Ps.42.a p̄terire. vñ: Quare me de. ꝛ qua.ꝯtri. in. dū af.m.ini. Sed ꝯtinuo dn̄s adest
Esa.43.a quasi diceret: Cū trā̃sieris ꝑ aquas te cū ero: ꝛ flumīa nō operient te: cū am bulaueris in igne: nō cōburer̄: ꝛ flam ma nō ardebit in te. vñ sequit̄: Et sta tim locut⁹ est rc. d ¶ Putauerunt fan. Be. Adhuc heretici putāt fantas ma eē: nec verā carnē de virgine assū
Theodor⁹ pharanita nus psisse. Theodorus em̄ pharanitanus episcopus scripsit pondus corpale ꝑm carnē nō habuisse dn̄m ſꝫ absqꝫ ponde re ꝛ carne supra mare ambulasse. Fi des aūt catholica ꝛ pōdus ꝑm carnem
B eū habuisse p̄dicat: ꝛ onus corporeū et cū pōdere et onere corporali incedere
Dionysius supra aq̄s nō infusis pedib⁹. vñ Dio nisius in opusculis de diuinis noībus ita ait: Ignoram⁹ q̄liter de virgineis sanguinib⁹ alia lege p̄ter naturalē for mabat̄: ꝛ q̄liter nō infusis pedib⁹ cor porale pōdus habētibus et materiale onus deambulabat in humidā ꝛ insta bilē substantiā. e ¶ Nolite timere. Prima subuētio ē pellere timorem. se cūda tēpestatē p̄sentie sue v̄tute cōpe scere. Nec mirū si dn̄o ascēdente in na uim cessat vent⁹: q2 in q̄cūqꝫ corde per grām sui amoris adest: moꝝ vniuersa vicioꝝ ꝛ aduersant̄ mūdi ꝛ malignoꝝ spirituū bella quiescūt. f ¶ Non em̄ rc. Be. Miraculo panū ꝙ eē rerū cō ditor ostēdit. Ambulādo sup vndas: ꝙ totū corp⁹ habebat liberū ab oī gra uedine pctī. Placādo vētos ꝛ vndas: ꝙ elemētis dn̄aretur ostdit. Sꝫ carna les adhuc discipuli magnitudine q̄deꝫ virtutū stupebāt: ſꝫ diuīe maiestat̄ ve ritatē nō cognoscebāt. g ¶ Cogno uerūt. Rumore nō facie vł magnitu dine signoꝝ: etiā vultu plurimis not⁹ erat. h ¶ Fimbriā. Be. Minimū mādatum q̄d q̄ trā̃sgres sus fuerit: minimus vocabitur in regno celorū: vel assumptio nem carnis per quā venimus ad verbum dei.

¶ sic ecclīa i fluctib⁹ seculi tēdēs ad lit⁹ p̄rie
sero eēt/ erat nauis i medio mari: †
celestis. a ¶ pietat̄ aspectu. s. corroborat.
a et ipse solus in terra. Et vidēns
eos laborantes i remigādo: erat
¶ ¶ flatus demonū.
b em̄ vēt⁹ ꝯtrari⁹ eis. Et circa quar
tam vigiliam noctis venit ad eos
¶ cōprimēs oīa pericula mūdi.
c ambulās supra mare/ et volebat a
¶ ad horā vt gratior esset liberatio.
preterire eos. † At illi vt viderūt
d eū ambulātem supra mare/ puta
¶ nō enim putabant verum corpus sup aq̄s incedere posse.
uerūt fantasma esse/ ꝛ exclamaue
rūt: Oēs em̄ viderūt eū ꝛ ꝯturbati
¶ Ysid. videbim⁹ eū sicuti est.
sūt. Et stati locut⁹ ē cū eis/ ꝛ dixit
e illis: Cōfidite: ego sū nolite time
¶ ecclesiam.
re. † Et ascēdit ad illos i nauim ꝛ
cessauit vēt⁹. Et pl⁹ magl̄ itra se
a ¶ magnitudine miraculoꝝ ꝛ nō cognitiōe deitatis ꝛ hoc est: Non em̄ rc.
f stupēbāt. Nō em̄ intellexerūt de
¶ quare.
panib⁹: erat em̄ cor coꝝ obcēca
tū. † Et cū trā̃sfretassent/ venerūt
i terrā genecareth/ ꝛ applicuerūt.
Cūqꝫ egressi essēt d̄ naui: ꝯtinuo b
¶ incole. ¶ mira fides: nō p̄sentiū tm̄ salute ꝯtenti sunt: mittūt ad illos ꝑ circuitū vt currant oēs ad medicum.
g cognouerūt eū: et pcurrētes vni c
uersam regionē illā cēperūt i gra
batis eos q̄ se male habebāt cir
¶ infirmos.
cūferre vbi audiebāt eū eē: ꝛ q̄cū
qꝫ introibat i vicos vel in villas
aut ciuitates/ i plateis ponebāt i
h firmos: ꝛ dep̄cabāt eū vt vel fim
¶ nō ip̄m.
briā vestimēti ei⁹ tangerent: et q̄t
a ¶ b i futuro. ¶ qn̄ aufugiet dolor ꝛ gemit⁹
quot tāgēbāt eū salui fiebant.

Nico.de lyra

M a ¶ Et volebat pre.eos. eo modo sicut post resurrectio nē suā ambulās cū duob⁹ discipulis suis eūtib⁹ in emaus fin xit se longi⁹ ire: vt hr̄ Luce vlti. nec tñ fuit ibi aliq̄ duplicitas seu falsitas: ꝑm ꝙ dicit beat⁹ Grego. h em̄ fecit vt sic ostēderet se eis exteri⁹ q̄lis apud eos erat in mētib⁹ eoꝝ interi⁹. erāt em̄ dubii in fide resurrectiōis xp̄i ꝛ tardi ad credēdū: vt ibidē dr̄: ꝛ ꝓpter h dubiū erat aliquātulū elongati a veritate. ꝛ iō appa ruit eis i pegrina effigie: ꝛ finxit se lōgi⁹ ire: q2 tales apparitio nes fiūt cōiter ꝑm dispositionē iteriorē ipsoꝝ q̄b⁹ fiūt: ꝛ eodeꝫ mō dr̄ h ꝙ volebat p̄terire eos: q2 erāt gue fidei ꝑm ꝙ dr̄ in tex
tu: quia

tu: q2 putabāt fantasma eē ꝛ tñ iā viderāt tāta miracula eū fe C cisse ꝙ credere debebāt ip̄m sup aq̄s posse ābulare. Circa ter tiā ꝑtē dr̄: b ¶ Cūqꝫ egres. eēnt de na. cō. co. eū. s. illi de terra genecareth. q2 ꝑ famā quā audierāt ꝛ miracula q̄ aliqui coꝝ viderāt cognouerūt ꝙ ille erat q̄ infirmos curabat ꝛ mirā bilia alia faciebat. ꝛ iđo dr̄: c ¶ Et pcurrētes vni.re.il. q2 gerasení mi serūt ꝑ ciuitates ad h ꝙ adducerēt in firmi ad p̄sentiam xp̄i: vt fimbriā vesti mēti ei⁹ tangerēt. Iudei em̄ erāt distin cti ab aliis gētib⁹ nō solū i lege ſꝫ etiā i habitu: q2 Nūe.xv. p̄cipit̄ ꝙ facerēt fimbrias i angulis pallioꝝ: ꝛ talē ha bitū portabat xp̄s sic ꝛ leg̃ suūmit: et ad tactuꝫ huiusmodi fimbriarum cura bantur infirmi.
Moraliter ✱ † ¶ Erat na. in me.ma.rc. n a uis est corp⁹ humanū in q̄ ꝑm platoni cos aīa ē sicut nauta i naui: q̄ fluctib⁹ passionū ire ꝛ ꝯcupiscēdie: q̄ sūt i orgā † mat.14.c
nis corpalib⁹ frequēter ipellit̄ ꝛ aliqñ piclitat̄. nā mot⁹ passiōis aliqñ subuer tit iudiciū rōnis. Sꝫ q̄rta vigilia q̄ ter minat̄ i luce matutina xp̄s venit: q2 dū mens ad supni luminis claritatē ocu los erigit passionū impet⁹ cōquiescit: et tūc fit applicatio ad terrā genecareth. . i. generātis aurā ꝑ quā significat̄ spi rit⁹ aure lenis vbi ē dn̄s. iij. Reg. xix. ꝛ sanant̄ infirmi a lāguore pctī.
In ca. vj. vbi dr̄ i postil. Nec ē veri simile ꝙ tāto tpe fuerit ociosus. † mat.14.d

Additio. j. Cū xp̄s etiā i hac vita summū g̃duꝫ cōtemplatiōis attigit nullo mō dici po tuerit ociosus etiā si aliqñ ab oī actiōe seu exercitio corpali cessasset: h em̄ ꝑti net ad ꝯtēplatiuā vitā ab exteriori acti one quiescere ꝑm Greg. in. vj. moral. ꝛ ideo irrationabile est attribuere xp̄o occupationeꝫ in artib⁹ mechanicis ad remouēdū ab eo ociositatē: nec ex h ꝙ illi de naçareth ip̄m fabrū vocabāt: cō cludit̄ ip̄m fuisse fabrū: sicut nec ipꝫ ha buisse sorores lꝫ ipsi dixissent. Nonne sorores ei⁹ hic nobiscū sūt: sed fabrum ip̄m dicebāt ad vilipēdendā doctrinā xp̄i: frequēter em̄ hi q̄ occupant̄ i actio nib⁹ corporalib⁹ deficiūt ab itellectua libus. Uel dicendū ꝑm Aug. ꝙ eo ip̄o fabrū xp̄ꝫ credebāt q̄ fabri filiū: q2 cōīt̄ filij dicūtur hr̄e artē p̄ris. D † mat.14.d
In eodem ca. vbi dicit̄ in postil. Ex quo patet ꝙ sandalia non dicūtur cal ciamenta.

Additio. ij. Manifestuꝫ est ex cōmuni mo do loquēdi ꝙ sandalia sunt quedā spe cies calciamēti. Calciamentū em̄ se ha bet vt gen⁹ ad oīa q̄bus induimur. vñ si apostoli ꝓhibebant̄ ne aliquo modo portarent calciamēta ꝓut intelligit po stillator: ex consequēti nō possent por tare sandalia cū sint q̄dā species calciamēti: ꝛ sic eēnt eis iniū cta cōtraria p̄cepta: q̄d ē manifeste ꝯ rōnē. vñ aliter dicenduꝫ est. Ad q̄d sciendū ꝙ calciamēta seu sandalia possunt dupliciē portari. Uno mō in pedib⁹ ꝓut cōmuni⁹ fit. Alio mō ligata sb̄ cingulo vel recondita in sacculo vel in pera ꝛ hmōi: ꝓut pau peres itinerātes q̄nqꝫ faciūt vt cum corrūpunt̄ vel deficiūt cal ciamenta seu sandalia q̄ habent in pedib⁹ ꝓuideant sibi de a liis: ꝛ q̄ secū portant modo p̄dicto. ꝓmo mō nūqꝫ fuit ꝓhibitū apl̄is vti sandaliis nec calciamentis scꝫ in pedib⁹: q2 h ꝑtinet ad velocius seu expediti⁹ incedenduꝫ. Unde israeliticis vt ci tius exirent de egypto ꝛ nō desidiose ambularent: p̄cipiebat̄ a dn̄o vt haberent calciamenta in pedibus: ꝓut ipsemet postil lator dicit Exo. xij. Sc̄do vero modo ꝓhibitū est apostolis eun tib⁹ ad predicandū scꝫ portare calciamēta in sacculo vel hmōi: quia hoc est impedimentū itinerāti sicut ꝛ alia superflua vel du Calciamēta seu sādalia dupliciē p̄nt portari

E plicis q̃ ꝓhibebant̃ aplis cũrib⁹ ad ꝑdicãdũ: vel ꝑxĩ ca. Veri
cas hui⁹ distinctiõis. s. de duplici mõ portãdi calciamẽta: pꝫ ex
mõ loquẽdi sacre scriꝑture. Nã Matt. x. b. vbi calciamẽta eis ꝓ
hibebant̃ nõ ꝓhibet eis portare i pedib⁹. dicit eni: Nec calcia
mẽta: nec virgã. Silr̃ Lu. x. a. dicit: Nec perã nec calciamẽta
nõ exprimẽs in pedib⁹. Sm̃ Marcũ in h̃ ca. non ꝑmittit̃ aplis
portare sandalia simplr̃: q2 h̃ est ꝫ aliud ꝓceptũ de directo: sed
ꝑmittit̃ eis calciari sandaliis qδ est portare sandalia ꝓmo mõ:
vñ expsse dicit: Sed calciatos sandaliis. Silr̃ aplus ad Ephe.
vi. c. l eadẽ materia dicit: Calciati pedes i ꝓparatiõe euãgelii.
Non eni dicit ꝙ portẽt calciamẽta: qδ põt itelligi scδo modo
portãdi: sed ꝙ portẽt in pedibus. ꝛ sic in his duobus precept̃
nulla est cõtradictio: etiã si sandalia ꝛ calciamẽta ꝓ eodẽ sumã
tur. ꝛ de hac materia vide supra ca. i. in additione scδa.

Replica. In ca. vi. vbi dr̃: Nõne hic est faber. dicit postillator ꝙ nõ ẽ verisĩle xp̃m a iuuentute vsq3 ad tricesimũ annũ fuisse ociosuꝫ. Bur. dicit xp̃m nõ debu isse opari opa mechanica: q2 impediuisset opa intellectualia in quib⁹ xp̃s summũ gradũ tenuit: iδ ociosus dici nõ potuit: h̃ di co q̃ ad factũ ꝙ ꝛ si xp̃s nihil opando corꝑaliter ociosus nõ fu isset: ꝓbuisset tñ exẽplũ ociosis q̃ ab eo sumerẽt velamẽ excusatio nis. laborauit igit̃ sicut ꝛ orauit: nõ ad suffragiũ: sed ad exem plũ. Nec talis labor in xp̃o potuit remittere summũ gradũ in tellectualis

tellectualis ꝯtẽplationis: vt Burg. arguit: sicut nec dolor sum mus in passione potuit remittere summã fruitionẽ. de q̃ alibi. G

¶ In eodẽ ca. vbi cõceduntur aplis sandalia: postillator volẽs saluare lr̃am Matth. x. vbi ꝓhibent̃ calciamenta: dicit sanda lia ꝓprie non esse nec dici calciamenta. Burg. vult ꝙ sanda lia sint cõtenta vt species sub genere calciamẽtoꝝ. Et soluit cã ꝯtrarietatẽ quã mouit postillator de Matth. x. ꝛ hic ꝑ portare in pedib⁹ vel in sacculo ꝛc. Sed nõ videt̃ maturũ de hoc opor tere fieri mãdatũ ꝙ raro ꝛ ꝑ viles ꝑsonas fieri cõsueuit. s. por tare calciamenta in dorso ligata. Ridiculosa igit̃ videt̃ distin ctio Burg. Satis eni dictũ arbitror de vsu calciamẽtoꝝ i pe dibus christi ꝛ aploꝝ sup Matth. x. De sandaliis aũt hic con cessis secus est: q2 nõ ꝑtinẽt ad gen⁹ calciamẽtoꝝ: gen⁹ dico lo gicũ: sed ꝓpter similitudinẽ vsus respectu pedũ modũ habẽt calciamẽti: q̃ alio noĩe dicunt̃ calige: iuxta illδ Act⁹. xii. b. vbi dicit̃ Petro: Calciate caligas tuas. grecus sermo habet san dalia vbi nos caligas: et vt quidã volunt sandalia sunt in so leis integra superius apta. ꝛ sic cũ non sint calciamẽta habẽt tamẽ aliquid simile: q2 pedum cõtra asperitatẽ vie sunt muni menta. ꝛ sic ꝓhibitis calciamẽtis cõceduntur sandalia sine con trarietate. Ad plenã eni calciationẽ requirunt̃ multa scꝫ cali ge ligature ꝛc. ab huiusmodi curiositate sunt apli ꝓhibiti ꝛ ce teris que in lr̃a enumerant̃ sandaliis concessis.

Glo. ordi.

b e

E t cõuenerũt. Ca. VII
Be. Patet ꝙ vera sit cõ
fessio dñi ad patrẽ q̃ dicit
mat. 11. b Quia abscõdisti hec a sapiẽtib⁹ et
prudẽtibus: ꝛ reuelasti ea puulis.
Indocti veniũt: infirmos adducũt
vt vel fimbriã ei⁹ cõtingãt. ꝛ iδ cu
pita salute potiũt̃. Pharisei ∘ ꝛ
scribe q̃ doctores ppl̃i eẽ debebãt:
nõ ad ∘bũ audiẽdũ: nõ q̃si ad me
dicũ: sꝫ ad q̃stionũ pugnas cucur
runt. b ¶ Cõmunib⁹. Hiero.
Immũdis: vel cõmunib⁹ manib⁹
cõtonẽ gẽtiũ significat. Mũdicia
phariseoꝝ sterilis ẽ: cõis aploꝝ nõ
lota extẽdit palmites suos vsq3 ad
mare. c ¶ Nõ lotis. De non lo
tis corꝑis manib⁹ vituperãt: cũ in
eoꝝ opib⁹ nihil ĩmũdicie ĩueniat̃.
† mat. 15. a Ipi aq̃ exteri⁹ loti ꝯscie liuore: int⁹
sũt polluti. d ¶ Phari. ꝛc. Be.
Sup̃stitiosa hoim traditio crebri⁹
lauari ob mãducandũ ꝛ hmõi. Sꝫ
necessaria doctrina ∘itatis eos iu
bet q̃ panẽ vite q̃ de celo descendit
mãducare desiderãt: crebro elemo
synarũ aliorũq3 iusticie fructuũ lo
mento sua opa purgare. e ¶ Ba
ptismata ca. Frustra vasoꝝ ba
† Esa. 29. b ptismata seruant: q̃ cordiũ suoꝝ et
mat. 15. a corꝑoꝝ sordes negligũt. Nõ ei h̃
de materialib⁹ manib⁹ dictũ ẽ: sꝫ ꝓ
mẽtiũ emũdatione et operũ casti
gatione ꝛ animarũ sanctimonia et
salute. f ¶ Quare disci. Mi
ra stulticia filiũ dei arguũt: q1 non
seruat ꝓcepta hoim. Manus aũt
iδ ẽ opa nõ corꝑis sed aĩe lauãde
sũt vt fiat in illis ∘bũ dĩ. g ¶ Bñ
ꝓpheta. Hiero. Latratũ phari
seoꝝ repͥmit furca rõnis. i. moysi ꝛ
esaie increpatione: vt ꝛ nos here
als † dicit ticos verbis scripture vincere pos
simus. h ¶ Bñ irritũ fa. Fallaꝫ
calumniã vera rõne cõfutat quasi
vos ꝓpter traditionẽ hoim ꝓcce
pta dei contẽnitis ꝛ negligitis: q̃
† Exo. 20. b re q̃ meos discipulos arguitis qui
Deu. 5. b iussa senioꝝ paruipendũt: vt custo
Leui. 20. b diãt mãdata dei. i ¶ Uos autẽ
dicitis. Beda. Consulẽs dñs im
becillitati: vel etatũ vel penurie pa
rentũ: ꝓcepit vt filij honorarẽt pa
¶ tres etiam

a E t cõuenerũt ad eũ Ca. VII a
phariseĩ/ ꝛ q̃dã de scribis ve b
¶ aperte quare venissent.
niẽtes ab hierosolymis. Et
b cũ vidissẽt q̃sdã ex discipl̃is ei⁹ cõib⁹ ma
c nib⁹ id ẽ nõ lotĩ mãducare panes/ vitu
¶ ideo.
d perauerũt: Pharisei eni ꝛ oẽs iudei nisi
¶ panem.
crebro lauent man⁹ nõ mãducãt/ tenẽtes
a ¶ nõ dei. ¶ redeuntes. ¶ lauent. ¶ frustra bapti
zantur sic: qui in noĩe saluatoris non abluuntur.
traditionẽ seniorũ. Et a foro nisi bapti c
zent nõ comedũt: ꝛ alia multa sũt q̃ tra
e dita sũt illis seruare/ baptismata calicũ ꝛ
vrceoꝝ: ꝛ eramẽtoꝝ ꝛ lectoꝝ. † Et intro
f gabãt eũ pharisei ꝛ scribe: Quare disci
puli tui nõ ambulant iuxta traditionẽ se
¶ immundis.
niorũ/ sed cõmunib⁹ manib⁹ manducant
g panẽ: At ille r̃ndẽs dixit eis: Bñ ꝓpha
uit esaias de vobis hypocritis † sicut scri
¶ extrinsecus
ptũ est † Popul⁹ hic labijs me honorat: †
a ¶ ꝛ q2 longe est cor: in vanũ ꝛc.
cor aũt eoꝝ lõgẽ ẽ a me. In vanũ ãt me
¶ quia. ¶ non dei.
colũt docẽtes doctrinas ꝛ ꝓcepta hoĩꝫ.
¶ necessaria.
Uel relinquentes mandata dei tenetis
¶ vanas. ¶ non dei. ¶ scꝫ.
traditiones hoim / baptismata vrceorũ
¶ supstitiosa ꝛ inutilia facitis.
ꝛ calicũ ꝛ alia similia his facitis multa.
h Et dicebat illi: Bñ irritũ fecistĩ ꝓceptũ †
dei/ vt traditionẽ vr̃am seruetis. Moy d
a ¶ nõ tñ salutatione ꝛ officio deferẽdo: sꝫ munere:
sicut illud est: Honora viduas. i. tribue necessaria.
ses eni dixit: † Honora patrẽ tuum ꝛ ma
trẽ tuã: et qui maledixerit patri vel ma
¶ q. bene potest dicere.
i tri/ morte moriat̃. Uos autẽ dicitis: Si

Nico. de lyra

b

E t cõuenerũt. Ca. VII
Postq̃ descripta ẽ erga
discipulos xp̃i cõdescen
sio. hic ꝯñr describit phariseoꝝ cõ
futatio: ꝛ h̃ q̃druplicitẽr. Primo
in eoꝝ obseruãtiis. Scδo i mira
culis xp̃i. seq̃n. ca. ibi: Et exierunt
pharisei. Tertio i lege ꝑmissis. x.
ca. Quarto in ꝑabolis. xij. ca. Cir
ca pͥmũ ꝓmo describit phariseo
rũ ꝯfutatio. scδo ꝓploꝝ ꝯsolatio/
ibi: Et inde surgẽs. Circa ꝓmum
ꝓmo describit̃ phariseoꝝ obserua
tio vana. scδo eoꝝ ĩñrogatio ma
ligna/ ibi: Et interrogabãt phari
sei. tertio eoꝝ ꝯfutatio vera/ ibi:
At ille r̃ndens. q̃rto dicte cõfutati
onis expositio plana/ ibi: Et cũ in
troisset i domũ. Sn̄ia ∘o istarum
partium pꝫ ex dictis Matth. xv.
exceptis q̃ sequunt̃. b ¶ Phari
sei eni ꝛc. volẽtes ꝑ mũdiciã ex
teriorẽ ꝓtẽdere ꝙ haberẽt interio
rem: cum tamen essent pleni iniq
tate et immundicia. Sm̃ ꝙ dicitur
Matthei. xxiij. c ¶ Et a foro
nisi baptizent̃ nõ comedũt.
quãdo eni exibant ad negocia ex
teriora in publico reputabant se
immundiciã aliquã cõtrahere ab
aliis: qui tamẽ erãt meliores ipsis
ꝛ ideo redeuntes a talibus nego
ciis lauabãt se anteq̃ comederẽt
quasi purgantes immundiciã ab
aliis contractã. d ¶ Moyses
eni dixit: Honora patrẽ ꝛc.
Dñs aũt dixit hoc: vt habetur Exo
di. xx. sed moyses explanauit qua
liter esset intelligendum: contra
quem intellectum sacerdotes et
pharisei docebant.
¶ Corban quod
Moraliter. a ¶ Et conue
niunt ad eũ pharisei ꝛc. Spi Moraliter
ritualiter illotis manibus mandu
care est immundã viuentẽ euchari
stiã tractare. † ¶ Populus h̃ ꝛc.
labiis ꝛ nõ corde deũ honorare ẽ
bñ loq̃ ꝛ male viuere. † ¶ Bñ
irritũ ꝛc. h̃ ãt faciũt ꝓncipes ꝛ ꝓ
lati faciẽtes statuta sua sb̃ graui pe
na diligentẽ obseruari ꝛ paꝝ aut ni
hil curãt d̃ obseruatõe mãdatoꝝ dĩ.
✱ Et aduo

A f tres etiā in necessariis hu⁹ vite. Hic aūt legē scribe ꝛ phari-
sei subuertētes vt impietatē sub noīe pietatis inducerēt docu
erūt filios suos: vt si qs ea q̄ parētib⁹ offerēda sunt deo voue
re voluerit: q̄ verius pr̄ est: oblatio dn̄i preponatur. a ¶ Ti-
bi pderit ⁊c. Isid. in tuos vsus ꝯsumit: qḋ sacrilegium est.
Uel interrogatiue: q̄si pderit tibi? nō debet: hoc metuētes pa
tres afficiebant inedia. b ¶ Nihil ē ex. Be. Nec idolotitū
inq̄tū cibus est: inq̄tū dei creatura est:
sed demonioꝝ inuocatio ꝯ facit immun
1. Co. 10. e dū. Un̄: Nō potestis bibere calicē dn̄i
ꝛ calicē demonioꝝ. ¶ Judei se partem
dei iactāt: cōes cibos vocāt quib⁹ omēs
hoīes vtunē: vt ostrea: lepores: ꝛ hmōi
aīalia q̄ vngulā nō findūt nec rumināt
nec squamosa in piscibus sunt: e ¶ Et
vos im. Corripiunē: q: q̄ p se patent:
mystica putāt. Ex q̄ aduertim⁹ vitiosum
esse auditorē q̄ obscura manifeste aut
manifeste dicta obscure vult itelligere.
d ¶ Et i seces. Be. Hinc calūniant
q̄dā heretici q̄ dn̄s phice ignarus pu-
tet oēs cibos i vētrē ire ꝛ in secessuz di-
geri: cū statim infuse esce p art⁹ ꝛ venas
ꝛ medullas neruosas fundāt. Unde et
multon q̄ vitio stomachi ppetē vomitū
sustinēt: post cenam ꝛ prādia stati euo-
mere dicūt: ꝛ tm̄ corpulētos ee: quia ad
primū tactū liq̄dior cibus ꝛ potus p mē
bra fundit. Sz q̄uis tenuissim⁹ humor
ꝛ liquēs esca cū in venis ꝛ artub⁹ cocta
fuerit ꝛ digesta: p occultos meatus (q̄s
greci poros vocāt) ad inferiora dilabit
ꝛ in secessuz vadit. ¶ Aug⁹. Quedam
sic accedūt vt etiā mutēt ꝛ mutenē: sicut
ꝛ ipe cib⁹ amittēs spēm suā in corp⁹ no-
strū vertiē ꝛ nos refecti in robur muta-
B mur. :e ¶ De corde ho. Be. Hic lo-
cus pncipalis nō iuxta platonē in cere-
bro: sed iuxta xp̄m in corde ē. Arguunē
etiā ex hac snīa q̄ cogitatiōes a diabolo
immitti putāt: nō ex ppria nasci volūta
te. Diabolus incētor ꝛ adiutor malarū
cogitationū esse pōt: auctor esse nō pōt.
Si aūt i insidiis sp posit⁹ leuē cogitati-
onū nostrarū scintillā suis fomitib⁹ in-
flāmauerit: non debem⁹ opinari eū q̄s
cordis occulta rimari: sz ex corpis habi-
tu ꝛ gestib⁹ extimare q̄d versem⁹ intrin
secus: vt si pulchram mulierē nos cre-
bro viderit inspicere: itelligit nos amo
re. f ¶ Et inde sur. ⁊c. Relictis scri
bis ꝛ phariseis calūniatorib⁹: in ptes ty
ri ꝛ sidonis secessit: vt tyrios sidoniosq̄
curaret. g ¶ Neminē vo. sci. Bed.
Qm̄ uis latere nō potuerit: non tn̄ factū
est qḋ voluit: sz exemplū eis dabat qui-
bus sanādi infirmos grām cōferebat:
vt in miraculis humani fauoris grām
q̄tum possent declinarent: nec tn̄ a pio
ope virtutū cessarēt: cum hoc fieri vel fi
des bonoꝝ iuste expeteret: vel incredu
litas prauorum necessario cogeret. Ob
hāc eni causaz tyri ꝛ sidonis fines itra
bat: vt filiā syrophenisse a demonio li-
beraret ꝛ p fidē gētilis femine scribaꝝ
ꝛ phariseorum perfidiam argueret.
h ¶ Mulier eni. Marcus dicit dn̄m
fuisse in domo cū venit ad eum mulier.
Mat. 15. c Matthe⁹ dicit q̄ clamat post nos. Per
qḋ innuit q̄ post ambulantē p̄ces emi-
serit. Uenit g̃ ad eū mulier in domū: sz
q: Mattheus ait: Nō r̄ndit ei verbū:
dedit itelligere q̄ ābo tacuerūt: ꝛ cū si
lentio ingressi sunt: ꝛ ita cetera cōtexūt
q̄ in nullo dissentiūt. ¶ Hiero. Allego
Allego. rice. Mulier est mater nr̄a romana ec-
clesia. Nota demoniaca occidētalis bar
baries: cuius fides fecit de cane ouem.
Micas in-
tellectus q̄rit: non panem infractū littere carpit. C
¶ Beda. Allego. Mulier gētilis sed cum fide ad dn̄m veni-
ens: ecclesiam significat de gentib⁹ collectā: q̄ p filia demoni
aca dn̄m rogat. i. pro suis populis nondum credentibus: vt ꝛ
ipsi a diaboli fraudibus absoluantur. Que bene sm̄ Mat-
theum de finibus suis egressa: sm̄ Marcum ingressa ad do-
minum atq̄

¶ filius.
dixerit hō pr̄i aut matri corban/ a
¶ quod deo voui.
a qḋ est donum qḋcūq̄ ex me ti-
¶ aliq̄n pfuerit. ¶ et sic.
bi pderit: ꝛ vltra nō dimittitis
¶ boni. ¶ q̄ debet sustētari necessariis hu
eū q̄cq̄ facere patri suo aut mr̄i
iusvite. ¶ q̄si i ꝯ rescidit. ¶ d parētib⁹.
rescindentes verbū dei per tra-
¶ vestre auaricie. ¶ non dcun.
ditionē vestrā quā tradidistis.
¶ contra mandatum dei.
Et similia huiusmodi multa fa
¶ ꝯfutat sugbis: hūiles aduocat ꝛ docet:
citis. Et aduocans iterum tur- †
bas dicebat illis: Audite me
b oēs ꝛ intelligite: Nihil est extra
hoīem introiens in euz qḋ pos-
sit euz coinquinare: sed que de
a ¶ de corde hominis.
hominē pcedūt illa sunt q̄ co-
a ¶ vel cōicāt: cōe eni dicūt iudei immūdū.
¶ attentos facit.
inquināt hoīem. Si quis ha- b
bet aures audiendi audiat. Et
¶ relicta.
cum introisset in domum a tur-
ba/ interrogabant eum discipu
¶ exponere.
li eius parabolam. Et ait illis:
c † Sic et vos imprudētes estis?
Non intelligitis: quia omne ex
trinsecus introiens in hominē
¶ vel cōmunicare.
non pōt eū coinquinare: q: nō
intrat in cor ei⁹/ sed in vētrē va-
d dit ꝛ i secessuz exit purgās oēs c
escas. Dicebat† autē quoniam
que de homine exeūt illa † coin
quinant hoīem.† Ab intus eni
¶ in quo est sedes anime.
e de corde hominū cogitationes d
male pcedūt: Adulteria: forni e
cationes/ homicidia/ furta/ aua g
ritie/ neq̄cie/ dolus/ ipudicicia/ h
¶ inuidia. i k l m
oculus malus/ blasphemia/ su- n o
pbia/ stulticia. Oīa mala hec p q
ab intus procedunt: ꝛ coinqui-
f nant hominē. Et inde surgens r
abijt i fines tyri ꝛ sidonis: et in- s
g gressus domum neminem volu
h it scire: ꝛ n̄ potuit latere.† Mu t v
¶ ideo. ¶ .i. romana ecclesia. a ¶ in au
ditu auris obediuit mihi.
lier eni statim vt audiuit de eo/

Nico. de lyra

M a ¶ Corban qḋ ē do. corban nō Corban
significat donū generalit̄ acceptū: sz do
nū deo oblatū vl̄ offerēdū: pharisei ꝛ sa-
cerdotes auaricia moti dicebāt q̄ meli⁹
erat filius offerre deo bona sua q̄ proui-
dere parentibus in necessitate positis: ꝛ
sic euacuabant preceptuz dei de honore
parentū: vt plenius dictū fuit Mat. xv.
b ¶ Si qs ha. ⁊c. Id ē si qs habet vo
luntatē audiendi verā doctrinā: audiat
meā ꝛ nō phariseoꝝ. c ¶ In seces. ⁊c.
Natura eni q̄ est sagax impuritatē q̄ est
in alimēto suscepto emittit p secessuz: reti
nēs illud qḋ est ibi purū ad corpis nutri
mētū. ꝛ sic purgaē esca corpis nutritiua.
d ¶ De corde ho. ⁊c. i. ꝯsensus deli-
berati ad mala agēda: q̄ explicat mag.
l pticulari/ cū subdit: e ¶ Adulteria.
in quib⁹ ē violatio thori alieni. f ¶ For
nicatiōes .i. illicit ꝯcubit⁹ psonaꝝ a ma
trimonio solutarū. g ¶ Homicidia.
qb⁹ infert nocumētū i psonam primoꝝ.
h ¶ Furta. qb⁹ res aliene subtrahunē.
i ¶ Auaritie. inq̄tū aliq̄ iniuste reti-
nenē. k ¶ Nequicie. q̄ ꝯsistūt in calū
nijs primoꝝ. l ¶ Dolus. in deceptio-
ne eoꝝ. m ¶ Impudicicia. q̄tū ad ta
ctus ꝛ aspect⁹ immūdos. n ¶ Oculus
malus. q̄tū ad odiū ꝛ inuidiā. q: nō p-
mittūt videre recto oculo bonū primi.
o ¶ Blasphemia. i. iniurie in deum.
p ¶ Supbia. dei vel primi cōtēptus.
q ¶ Stulticia. i. q̄libet iniuria i primo. D
r ¶ Et inde sur. Hic ꝯñr describiē cō
solatio ppioꝝ. ꝛ pmo gētiliū. scḋo galile
orū/ ibi: Et iterū exiēs. Circa pmū dicit:
Et inde surgēs ⁊c. vbi habitāt genti- † mat. 19. b
les ad q̄s trāsijt xp̄s ad bn̄faciendū eis:
relinquēs iudeā ppē maliciā phariseoꝝ
ꝛ ingratitudinē. s ¶ Et ingres. ⁊c.
Id ē noluit manifestari aduentū ei⁹ p di-
scipulos suos: ostēdēs q̄ pdicator et opa-
tor miraculoꝝ nō debet q̄rere ppriā ostē-
tationē. t ¶ Et nō po. la. illud nō pos
se nō referē ad ei⁹ potētiā absolutā sz ad
cōgruentiā. nō eni erat cōgruū q̄ aduen al's' est
tus medici lateret infirmos: nec fuit de-
cens q̄ manifestareē p suos discipulos: al's' ꝛ cōicant
vt dictū est. ꝛ ideo manifestatus fuit per 15. q. 5. c. 1
alios q̄ famā ei⁹ audierāt ꝛ aliq̄ eū vide-
rāt: q: nō solū de iudea sz etiā de nationi
bus alijs multi veniebāt ad eū ppē mi-
racula ꝛ sanitates q̄ operabaē: vt habeē
supra. iii. ca. v ¶ Mulier eni sta. ⁊c.
non est intelligendū q̄ curauerit filiam
eius existens in domo: quia tunc noluit
facere sed magis in via cum ipsa clama-
ret post eos: vt habeē Matth. xv.
M Erat eni mu
M † ¶ Et aduocās iterū tur. ⁊c. Moraliter
hoc est ita morale q̄ nō indiget alia mo-
ralitate. Et inde surgēs. ⁊c. Sequit:
v ¶ Mulier eni ⁊c. peccatrix anima Aīa pecca-
bene mulier dicitur fragilis et infirma: trix dicitur
cui⁹ filia est operatio a demone possessa. mulier
peccatores dicunē catelli ppē qḋ nō sunt Mat. 15. b
digni recipe panē dei: sz cū humiliter cō Pctōres
fitēē pctā: de quoꝝ numero ē mulier ista: dicuntur ca
eius filia sanaē: nā opatio praua delet. telli
p v M Et addu

E ß minum atq; ad pedes procidisse dicitur: vt ex vtroq; colligat: quia illi soli fideliter et recte pro errantibus orant: qui p̄sticas sue ꝑfidie mansiones relinquūt atq; in domū dei. i. ecclesiam pia se deuotiōe trāsferūt. a ¶ Sine pri' sa. fi. Quasi futurū est vt ꝛ vos gentes salutē ꝯsequamini: sȝ prius oportet iudeos q̄ anniq̄ electiōe filii dei nolant pane celesti refici: ꝛ sic tandē gētib' vite pabula ministrari. b ¶ Filioꝝ ꝛ mit. ca. Be. Mira cōuersio: nā israel quondā filius: nos canes. Pro diuersitate fidei
Ps. 21. c ordo noīm mutat. de illis dr: Circūdederūt me canes multi. de nob. Alias
Joh. 10. c. oues habeo que nō sunt ex hoc ouili. c ¶ De mic. Nō integros cibos digna sum recipe: reliquus catelloꝝ contenta sū: vt sic veniā ad panē itegrū.
Allego. ¶ Be. Allego. De micis ꝛc. Mensa
Ps. 22. a scriptura. vel. Parasti i cō. me. mē. ꝛc.
† mat. 15. c Mice pueroꝝ iterna mysteria qb' humiliā corda reficiunt. ꝫm illud: Ex adipe fru. sa. te. Cōuersi eni ad finē catelli. i. q̄ in gētib' erāt despecti: nō lr̄e superficiē sȝ spūaliū sensuū inquirūt medullā. Et h̄ sub mēsa dn̄oꝝ suoꝝ. i. dn̄i verbis dei humilit' subditi: adimplēda q̄ scripta sūt cūcta cordis ꝛ corpis officia supponūt: vt ad sperāda superna q̄ a domino ꝓmissa sūt p̄mia i celo merito se hūilitatis erigāt. d ¶ Propt' hunc ser. Be. Hinc dat exēplū cathecizādi ꝛ baptizādi īfantes: qꝛ p fidē ꝛ ꝯfessionē parentū in baptismo liberant a demonio puuli q̄ necdū p se sapere vel aliq̄d agere boni p̄nt aut mali. e ¶ Tyri. Hiero. Tyr' angustia: significans
Esa. 28. c iudeā: cui dn̄s: Coangustatum ē stratū: breue est palliū tuū: vtrūq; operire nō p̄t vt trāsferat se ad alias gentes. f ¶ Sidonē. Hiero. Sidon venatio: fera indomita: nr̄a regio vel natio est. g ¶ Decapoleos. Be. Regio decē vrbiū trās iordanē ad oriētē. De q̄ dr: Venit ad ma. ga. i me. fi. de. nō ipsos eū intrasse significat: neq; enim mare trāsnauigasse dr: sȝ vsq; ad mare venisse: atq; ad locū q̄ medios fines decapoleos lōge trās mare positos respiciebat. ¶ Hiero. Saluator ad saluandas gētes ab aplis deducitur: ꝛ docet
Luc. 18. d q̄d adolescēti iterrogāti respōdit: Nosti mādata hec fac ꝛ viues. h ¶ Surdū ꝛ mu. Be. Qui scȝ nec aures verbis dei audiēdis: nec os ꝓ loquendis aperit. Quales necesse ē vt hi q̄ audire ꝛ loq̄ v'bū dei lōgo vsu didicerunt dn̄o sanādos offerāt: vt eos q̄s hūana fragilitas nequit: gr̄e dextera saluet. ¶ Hiero. Gen' hūanū tanq̄ vn' hō varia peste absumpt' i ꝓthoplasto cecat dū videt. surd' fit dū audit. dū odorat emūgit. obmutescit dū loq̄t. mancus fit dū man' erigit: icuruat dū erigit. idropicus fit dū cōcupiscit. claud' dū ꝓgredit. lepra suffundit dū mundat. demone iplet dū diuinitatē appetit. morit morte dū audacter excusat. i ¶ Et deꝑcabāt. Incarnationē dn̄i ꝓphete ꝛ p̄triarche cupiebant. k ¶ Et ap. eū ꝛc. Seorsū a turbulēt' cogitationib' ꝛ actib' inordinat' sermōibus q; incōposit' educit q̄ sanari meretur.

¶ occidētalis ecclesia. ¶ causa cui' venerat mater ad iesum. ¶ ad humanitatē.
cuius filia habebat spiritū imundum intrauit et procidit ad pedes eius. Erat enim mulier gen- a
talis syrophenissa genere. Et ro-
¶ hic fides q̄ credit filiā posse saluari.
gabat eum vt demoniū eijceret
a de filia eius. Qui dixit illi: Sine
prius saturari filios. † Nō est enim
b bonū sumere panē filioꝝ et mit-
¶ gentilib'. ¶ hic patiētia: q̄ totiens ꝯtempta vt mattheus dicit ꝑseuerat.
tere canib'. At illa respōdit et di
a ¶ h̄ hūiliuas. q̄ se nō canib' sȝ catell' cōpat.
xit ei: Vtiq; dn̄e. Nā ꝛ catelli co-
¶ Mystice. loq̄t mulier gētilis. ¶ itellect'. ¶ nō ad mēsā. ¶ vel dn̄oꝝ.
c medūt de micis sub mēsa puero-
d rū. Et ait illi: Propter hunc ser- b
¶ Be. humilē fidelē. ¶ Hiero. prudens humilis meretur quod poscit.
monem vade/exijt demoniū a fi- c
lia tua. Et cū abijsset domū/inuenit puellā iacentē supra lectum/
¶ ab ea.
ꝛ demoniū exijsse. Et iterum exi- d
¶ angustia. ¶ venatio.
f ens de finibus tyri/venit p sido-
¶ fluctuosā volubilitatē. ¶ vel ꝯtra.
nē ad mare galilee inter medios e
¶ mādata decalogi.
g fines decapoleos/et adducunt ei f
a ¶ qꝛ audiuit. ¶ gen' hūanū. b ¶ qꝛ locutū. c ¶ patriarche vel ꝓphe incarnationem
h surdū et mutū. Et deprecabātur
dn̄i desiderātes. ¶ misericordie.
k eū vt imponat illi manuȝ. Et ap-
¶ vel illū. ¶ de strepitu mūdi.
l prehendens eum seorsum de tur
¶ Isid. verba spūs.
ba/misit digitos suos in auricu- g
¶ sapiaȝ. a ¶ vt dicat. Credo i deū pa. ꝛc.
las ei': Et expuēs tetigit linguā
¶ q̄r hō. ¶ qꝛ ide v'ba mat': audit' surdus: me dela cūct' ifirmis. ¶ docēs cor ad dn̄z dirigi
m eius: et suspiciens in celum inge- h
¶ gemere nos docuit: vel ꝓ nr̄is vel ꝓ nr̄oꝝ reatib' supplicātes. ¶ vno ꝫmōe curauit: qꝛ
n muit/et ait illi: Effeta: qd̄ est ad- i
deus. a ¶ ad hymnos ꝛ cātica ꝛ psalmos.
aperire. Et stati apte sunt aures
¶ vt eructet verbū bonū.
eius: ꝛ solutū ē vinculum lingue

in auriculas mittit: cū p dona spūssancti aures cordis ad intelligēda ꝛ suscipiēda v'ba salut' aperit. Et qꝛ cognitionē v'itatis debet seq̄ ꝯfessio. Seq̄t: Et expuēs te. l. ei'. cū. s. ad ꝯfessionē fidei ora cathecizatoꝝ instruit. Sputū naq; dn̄i ē sapor sapientie. q̄ dicit: Ego ex ore altissimi prodii p̄mogenita. Vn̄ sputo
Eccli. 24. a
ei' terre cōmixto cec' illumiat. Sputū eni qd̄ ex capite dn̄i descēdit: diuinam ei' naturā exp̄mit q̄ ex deo est. Porro terre cui sputū imixtū ē: hūanā significat naturā. Sic ḡ ex sputo ac terra cōposito medicamēto oclos ceci nati aperuit: qꝛ gen' hūanū p ꝯfessionē vtriusq; sue nature ab ingenitis erroꝝ tenebris eruit. Expuēs ḡ linguam muti vt loq̄ valeat tangit: cuȝ ora diu bruta ad v'ba sapie ꝓferāda ꝯtactu sue pietatis iformat. m ¶ Et suspi. ꝛc. Hiero. Ingemuit. gemere nos docuit ꝛ in celū thesaurū nr̄i cordis erigere qd̄ p cōpunctionē cordis a friuola carnis leticia purgat. vt dr: Rugiebā a ge. c. m.
Ps. 37. b
Dn̄e an̄ te oē d. m. ꝛc. Et ait illi: Effeta: qd̄ est ad. Corde creditur ad iu. ꝛc.
Ro. 10. b
Et stati ap. ꝛc. Aures apte sunt ad hymnos ꝛ cantica ꝛ psalmos. Soluit ligua: vt eructet v'bū bonū: qd̄ nō p̄nt nec mine nec v'ba cohibere vel ꝓhibere. vn̄ paul': Ego vinct' sū: sȝ v'bū dei
Eph. 3. a
nō ē alligatū in me. Et p̄cepit ill' ne cui diceret. Nō i v'tutib' gloriādū ē docuit sȝ i cruce ꝛ i hūiliatiōe. Quāto eꝭ eis p̄ci. ꝛc. Ciuitas i mōte posita vndiq; circūspecta abscōdi nō p̄t: hūilitas semꝑ p̄cedit gl'iam. n ¶ Adaperire. Ad aures ꝓrie. Aures eni audiēduȝ aperiende lingua vt loqui possit erat soluenda. vnde sequit: Statim ꝛc. ß Et loq̄bat

Ni. de lyra

b

* a ¶ Erat eni mu. gē. sy. i. de syria phenicis. Est eni syria nomē generale ꝓuincie: phenis aūt nomē cuiusdā spālis ꝯtrate in illa ꝓuincia. Et inde cōponit syrophenissa. i. de tali contrata oriunda. b ¶ Propt' hūc ser. Id est propter tue fidei confessionem. c ¶ Exijt demo. de filia tua. qꝛ cōfessio fidei de cōgruo est meritoria miraculi. Cetera patent ex dictis Mat. xv. d ¶ Et iterū exiēs. Hic ꝯñr describit ꝯsolatio galileoꝝ. ꝛ p̄mo in curatione demoniaci. secūdo in ministratione alimenti. in principio sequentis ca. Circa primā ꝑtem determinat loc' vbi xp̄s fecit sequētē curationē/cū dr: e ¶ Inter me. fi. deca. Decapolis est nomē regionis: vt dictū est. s. ca. v. ꝛ hmōi regiōis vna ps est vltra iordanē: alia citra: vt p̄ȝ in descriptione terre sancte. Igit mare galilee qd̄ est q̄dā lac' p quē transit iordanis fluui' respicit terminos vtriusq; ꝑtis regionis p̄dicte. f ¶ Et adducūt ei surdū ꝛ mu. non erat talis a natiuitate: nec ab ifirmitate superueniēte: sȝ a demone ipsū obsidēte: ei' auditū ipediēte ꝛ loq̄laȝ. g ¶ Misit di. su. i au. ei'. xp̄s aliqn̄ sanauit ifirmos tāgēdo corꝑalr vt ostēderet hūanitatē suā eē diuinitat' istrumētū mō supradicto ca. v. h ¶ Et suspiciens. vt ōnderet se veruȝ hoiem
Decapolis

Exo. 18. c Digiti q̄ in aures mittunt: v'ba spūssācti. de q̄ dr: Digit' dei est
Ps. 8. a hic: ꝛ opa digitoꝝ tuoꝝ sūt celi. Tetigit linguā ꝛc. Spuma de carne dn̄i diuina sapia: q̄ soluit ignorātiā hūani gener': vt dicat Credo i deū p̄rem oīpotētē ꝛc. l ¶ Seorsum. Be. Prima salut' pia ē de turba educi. De turba educit dn̄s infirmū cum mentē p̄tio lāguidā visitādo illustrat: ꝛ a ꝯsuete cōuersatiōis morib' aduocat: ꝛ ad sequēda p̄cepta sua ꝓuocat. Digitos aūt in auriculas

deo q̄rēs auxiliū. i ¶ Et ait il. Effeta. ōndēs se verū deum * curando per
* l ¶ Et adducūt ei surdū ꝛ mu. ꝛc. Spūaliter surdus est inobediēs: mut' laudes dei debitas omittens: sȝ tactu xp̄i vtrūq; tollit ipedimētū: qꝛ cū xp̄s sua gr̄a tāgit cor hoīs fit humilit' obediēs ꝛ deuote deū laudās. q' aūt xp̄s sursū aspiciens igemuit: fuit ad ōndēdū q' oē remediū ē a deo cū deuotiōe q̄rēdū.
Moraliter
* Et p̄cepit

A F a ¶ Et loq̄baẗ rec. Be. Ille solus recte loq̄t vel dñm ꝯfitẽdo: vel alios ṗdicãdo: cui⁹ auditũ vt celestib⁹ possit auscultare ꝛ obsecũdare mũdatẗ diuina grã reserat: cui⁹ linguã dño tactu
Ps.5.a sapie q̄ ipe ẽ ad loquẽdũ instruit: ꝙ talis dicere pōt: Dñe labia mea apies ꝛc. b ¶ Quãto aũt ꝛc. Sciebat ille q̄ oia nouit añq̃ fiãt: ꝙ magis ṗdicarẽt ꝛ ꝙ ṗdicãdo pigris voluit ondere quãto studiosius quãtoq̃ frequẽtius vel feruentius ṗdicare debeãt qb⁹ iubet vt ṗdicerẽt: quando illi q̄ ꝓhibenẗ tacere non poterant. Ca. VIII

In illis dieb⁹ Mi. sc. su. tur. Quaverus hõ miseret ꝛ cõpatiẗ affectu hũane fragilitatẗ. Qr de septẽ panib⁹ ꝛ paucis pisciculis q̄tuor milia hoĩm saciauit: diuie potẽtie opus est ꝯ eutycẽtẗ errorẽ. b ¶ Triduo su. Quare triduo sustinerẽt mattheus dicit sic: Et ascendẽs in montẽ sedebat ibi: ꝛ accesserũt ad eum turbe multe: habẽtes secũ mutos: cecos: claudos: debiles: ꝛ alios multos: ꝛ ꝓiecerũt eos ad pedes eius et curauit eos. Turba triduo dñm sustinet ꝓpẗ sanationẽ infirmoꝝ suoꝝ cũ electi quiq̃ fide sctẽ trinitatẗ lucidi: dño ꝓ suis suorũq̃ pctis aie peccãtis .s. lãguorib⁹ instãter supplicãt. Itẽ turba multa triduo dñz sustinet. cũ multitudo fideliũ pctã sua ꝑ pniaz declinãs ad dñm se i ope: i locutione ꝛ cogitatiõe ꝯuertit. ¶ Bed.
Mystice Mystice. Hoc miraculo designaẗ: ꝙ viã pñtis sclĩ aliter incolumes trãsire nequim⁹: nisi alimẽto ꝟbi sui xp̃s nos reficiat. Hoc ꝟo typice inẗ hãc refectionẽ ꝛ illã q̄nq̃ panũ ꝛ duoꝝ piscĩũ distat: ꝙ ibi lrã ve. test. spũali grã plene designaẗ: hic noui testi ꝟitas ꝛ grã ministrãda mõstraẗ. Utraq̃ aũt refectio in
B mõte celebrata est vt alioꝝ euãgelistarũ narratio declarat: qꝛ vtraq̃ scriptura recte intellecta predicat altitudinẽ celestiũ p̄ceptoꝝ ꝛ ṗmioꝝ: ꝛ altitudinẽ xp̃i q̄ ẽ mõs in ꝟtice mõtiũ. Ipe eni edificatã super se ciuitatẽ .i. ecctiaz i alta bonorũ operũ extollit. ꝛ cũct⁹ manifestat. Ipe ab infimis delectatiõib⁹ abstractã pane celi reficit: atq̃ ad appetitũ superne suauitatẗ cibi spũalis dato pignore accẽdit. e ¶ Si dimi. cos. Quia cõuersi peccãtes i pñtẗ vite via deficiũt: si i sua ꝯscia sine doctrine pabuẗ dimittã-
Moraliter tur. f ¶ De lõge. Mora. q̄ nihil carnalis corruptiõis expertus. ad seruitutẽ dei festinat de lõginq̄ nõ venit: q̄ etiaz nullã ipudicitia nullis flagitiis inq̄natẗ solũ aũt ꝯiugiũ expt⁹ i nec iste de lõginquo. Alii p⁹ mlta flagitia veniũt: ꝛ isti de lõginq̄. g ¶ Septẽ. Be. Mysteriũ ẽ noui testi: in q̄ septiformis spũs grã plen⁹ creditẗ ꝛ daẗ. Nec sũt panes hordeacei sicẗ illi q̄nq̃ de qb⁹ q̄nq̃ milia hoim satiata sũt: ne sicẗ i lege vitalis oie alimẽtũ corpalib⁹ sacris tegeretur. Hordei eni medulla tenacissima tegiẗ
Septẽ panes septem dona spũs sancti palea. ¶ Hiero. Septẽ panes: septẽ dona spũsscti. Quattuor milia: annus no. te. cũ q̄tuor tpib⁹. Septẽ sporte: septẽ ṗme ecclie. Fragmẽta panũ mystici intellect⁹ prime septimane sũt. Pisciculi bñdicti: libri no. test. quõ piscis assi ptẽ resurgẽs postulat: ꝛ piscẽ suppositũ prunis discipulis i captura piscium porrigit. h ¶ Sup. Be. In refectione q̄nq̃ panũ turba supra fenũ discubuit: q̄ aũt septẽ panibus reficiẽda ẽ sup terrã discũbere ṗcipiẗ: qꝛ ꝑ fenũ legẽ carnis de-
Esa.40.b sideriã calcare iubemur q̄ ẽ fenũ: Ois caro fenũ. In nouo ãt testõ ipam q̄q̃ ꝛ facultates tpales relinq̄re iubemur. Uel qꝛ mons in quo fit refectio: xp̃i altitudinẽ significat: ibi supra fenũ: ꝙ
C supra terrã reficiẗ: qꝛ xp̃i celsitudo ibi ꝓpẗ carnales homines ꝛ hierlm terrenã carnali spe ꝛ desiderio regiẗ. ꝙ ãt remota omni cupiditate carnali ꝯuiuaẗ noui test. spei ṗmanẽtẗ firmamẽtũ tãq̃ ipi⁹ mõtis soliditas nullo feno interposito ꝯtinet. i ¶ Piscicu. Be. Scriõs illi⁹ tpis ꝑ q̄s eadẽ cõdita est scriptura: vel q̄ꝛ ipa scriptura: fidẽ: vitã ꝛ passiões ꝯtinet: q̄ de fluctib⁹ seculi erepti: ꝛ diuia bñdictiõe ꝯsecrati refectionẽ nob ne i hui⁹ mũdi ex cursu deficiam⁹: vite sue ꝛ mortẗ sue exẽplo ṗbuẽre: k ¶ Mãducauerũt. Be. Sũt multi q̄ q̄uis oia sua relinq̄re: ꝛ aliora hui⁹ mũdi nequeãt iplere: tñ esuriẽtes ꝛ sitiẽtes iusticiã saturanẗ: cũ audientes mãdata dei ad vitã ꝑueniũt eternã. l ¶ Qd supa. Be. Altiora p̄cepta vl exhortamẽta ꝛ ꝯsilia q̄ generatẗ fideliũ multitudo neq̄t attingere sic ꝙ.
Si vis ꝑfect⁹ eẽ: vade ꝛ vẽde oia q̄ habes ꝛc. m ¶ Septẽ spor. Septem sporte: spũsscti grã septiformi repleti. Fiũt ei sporte ð iunco ꝛ palmarũ folijs. Iũcus nasciẗ sup aq̄s: palma victorez coronat. Scti q̄z ne ab humore eternitatis arescãt: in ipo vite fonte se collocãt: ꝛ eterne retributionis palmã expectãt. n ¶ Et sta. Pro ꝙ i mattheo habem⁹. Ascẽdit i nauiculã: ꝛ vẽit i fines magedan. Sz ñ ẽ dubitãdũ eũdẽ locũ F esse sub ✠ curãdo ꝑ imperiũ. a ¶ Et p̄ce. ostẽdẽs ꝙ bñfactor de suis bñficijs ꝓpriã laudẽ nõ debet q̄rere. b ¶ Quãto aũt eis ꝛc. qꝛ bñficiat⁹ de bñficijs acceptis debet se gratũ ondere: ꝛ bñfactorẽ laudare: Quis ꝙ bñfactor nõ q̄rit. c ¶ Et eo am. de tãta ei⁹ hũilitate. d ¶ Bñ oia fe. ꝛc. lz nõ exꝑmat ꝙ nisi vnũ surdũ ꝛ mutũ esse curatũ: tñ plures fuerũt ceci ꝛ claudi ꝛ muti curati: vt hẗ Matth. xv. sz inẗ illos erat vn⁹ cui⁹ cura fuit mirabilior inẗ ceteros: qꝛ in ipo tria miracla ꝯcurrerũt: sz ꝙ dicit Hiero. qꝛ audit⁹ fuit ei reddit⁹ ꝛ affat⁹ ꝛ a demone fuit liberatus ꝛ hic sol⁹ exprimiẗ a marco.
✳ a ¶ Et p̄ce. ꝛc. ad ondẽdũ ꝙ hõ de suis bonis actibus nõ debet q̄rere laudes hominũ.
Moraliter

In die. il. Hic ꝯñr Ca. VIII ponit ꝯsolatio galileoꝝ i alimẽti datiõe. ꝛ pz snia ex his q̄ dicta sũt Matth. xv. ꝙ excepto. f ¶ Uenit i par. dal. Mat. xv. d. dr: Et venit i fines magedan. Dicẽdũ ẽ ꝙ eadẽ regio dupr vocata. g ¶ Et exierunt ꝛc. Hic ꝯñr describiẗ ꝯtitatio pharisęoꝝ i miraculis. Et ṗmo poniẗ dicta cõfutatio. scdõ discipuloꝝ reprehẽsio/ ibi: Et precipiebat eis. Sententia ṗme partis patet ex dictis Matth. xv. ꝙ excepto. ✠ Si dabiẗ
Moraliter. In illis dieb⁹. Seqẗ.
† ¶ Misereor sup tur. ꝛc. Triduo ꝑo dñm sustinẽt. q̄ contriti ꝯfessi: ꝛ satisfaciẽtes ꝓ suo posse dei bonitatẽ expectãt. q̄z miseret ꝛ pascit eos septẽ panibus .i. septẽ dõis. ss. ne deficiãt i via hui⁹ mũdi. Per septẽ sportas remanẽtes significãt septẽ dotes q̄ reſuãẗ dãde p⁹ hãc vitã q̄ sũt clara dei visio: fruitio: tẽtio: q̃tum ad aiam. Impassibilitas: sub- Moraliter
† mat.16.b
Ioh.6.d
tilitas: agilitas: ꝛ claritas: q̃tum ad corpus in resurrectione. s ¶ Et exierunt pharisei ꝛc. Istis signum de celo querẽtibus christus nõ dedit: qm̃ irrisores erant et indigni. apostolis autem dedit quando ipsis videntibus ascẽdit in celum.
✳ Uidetẗ

a ¶ qꝛ nõ est i altis gloriãdũ: sed in cruce ꝛ humilitate. ¶ humilitas p̄cedit gl̃iam.
a eius ꝛ loq̄baẗ recte. Et p̄cepit
b illis ne cui dicerẽt. Quãto ãt eis
ṗcipiebat: tãto magis plus ṗdicabãt: ꝛ eo ampli⁹ admirabãẗ di- c
¶ hoc .s.
cẽtes: Bñ oia fecit ꝛ surdos fecẽ d
audire: ꝛ multos loqui.
In illis dieb⁹ Ca. VIII e
iterũ cũ turba multa esset
† cũ iesu nec haberẽt qd
¶ materiã miraculi ṗmittit. ¶ .s. suis.
mãducarẽt: cõuocatis discipulis
c ait illis: Misereor sup turbã: qꝛ ecce †
d ce iã triduo sustinent me: nec ha-
e bent qd mãducẽt: et si dimisero
eos ieiunos i domũ suã deficiẽt i
a ¶ iudei de ꝓpe lege: ꝛ ꝓphetis edocti: gẽtes de longe veniunt ad christum: nullis doctoribus de eius fide ṗmonitis.
f via. Quidã eni eis de lõge vene-
rũt. Et rñderũt ei discipuli sui:
Unñ istos q̄s poterit hic saturare
panib⁹ i solitudie? Et itrogabat
eos: Quot panes habetis? Qui
g dixerũt: Septẽ. Et p̄cepit turbę
h discũbere sup terrã. Et accipiẽs
a ¶ Hiero. septẽ dona spũssancti. b ¶ ostẽdit quãtũ gaudeat de salute nr̃a ꝛ nos docet grãs agere de carnali ꝛ spũali refectione
¶ sacramenta aperuit. ¶ qaia spi-
septẽm panes grãtias agens/ fre
ritual ẽ sciam tradidit eis: ꝛ ꝑ eos alijs.
git: ꝛ dabat discipulis suis vt ap-
ponerent: ꝛ apposuerunt turbę:
¶ libros noui testamenti.
i et habebãt pisciculos paucos: et
¶ attente audiendo.
ipsos bñdixit ꝛ iussit apponi. Et
¶ edẽt paupes ꝛ saturabuntur. ¶ plene
k mãducauerũt ꝛ saturati sũt: ꝛ su-
perficiendo. ¶ Mysticus intellectus.
l stulerunt qd superauerat de fra-
¶ primas ecclesias.
m gmentis septẽ sportas. Erãt aũt
¶ annus noui testa.
qui manducauerant q̄si quattu-
¶ vt in ipso numero se doceant pastos esse euangelij preceptis.
n or milia/ ꝛ dimisit eos. Et statim
ascendens nauim cũ discipulis
suis/ venit in ptes dalmanutha. f
† Et exierũt pharisei ꝛ cęperẽt cõ- g

Ni. de ly.

C D esse sub vtroq3 noie. Ma pleriq3 codices habet magedan: etiā
ꝯm marcū. a ¶ Querētes ab. Quasi ea q̄ viderant nō fuis
sent signa: sed qd q̄rant ꝑ hoc determi
nat: de celo: vel in more helie ignē de
sublimi: vel ad similitudinez samuelis
† mat. 12. c estiuo tpe mugire tōitrua: vel fulgura
Lu. 11. d vl' imbres: q̄si nō possēt ⁊ hec calūniari
q̄ ea calūniabant q̄ oculis viderāt: ma
nu tangebāt: vtilitate sētiebāt. Vel si
gna de celo manna vt q̄ paucis panib⁹
multa hoīum milia satiauit: nunc sicut
Moyses manna celit⁹ misso populuz
oēm passim reficiat. Vn̄ iohēs p⁹ edit
liū panū turbas q̄sisse dicit: Quid ope
Joh. 6. c rar': Pres nr̄i mādūcauerūt māna in
deserto ⁊c. b ¶ Si dabit. Aug⁹. de
ꝯcordia euāgelioꝝ. In marco ita scriptū
ē edicit: ⁊ signuz nō dabit ei. ¶ Be.
Generatiōi isti. i. tentantiū deū ⁊ ꝯdi
centiū ṽbis ei⁹ nō dabit signū de celo
qd̄ tētātes q̄rūt: qb⁹ tn̄ multa celestia si
† mar. 16. b gna dabat i t'ra. Generatiōi aūt q̄ren
Luc. 12. a tiū dn̄m signū de celo ōndit: q̄ cernen
tib⁹ aplis i celū ascēdit spm̄ misit: ad i
positionē manuū aploꝝ g'raz sc̄ti spūs
de celo plurimis credentibus infudit.
e ¶ Ascēdēs na. Be. Septē sportis
mō ipletis statī ascēderūt i naniculaz:
⁊ venerūt in fines magedā: ⁊ ibi naui
gantib⁹ dictum ē: ꝙ cauerēt a fermēto
phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ. Sz scriptura dic
ꝙ obliti sūt panes tollere: i q̄ ostēditur
q̄ modicā curā carnis haberēt intenti
dn̄i ꝑsentie. d ¶ Quid co. Be. Acce
pta occasiōe docet quid significēt q̄nq3
panes: ⁊ septez: ⁊ pauci pisciculi: quinq3
milia hoīm aut q̄ttuor. Si eīn fermen
tū phariseoꝝ ⁊ herodis traditiōes per
uersas ⁊ heretica significat dogmata: q̄
re cibi qb⁹ nutrit⁹ ē pp̄ls dei nō veraz
† ps. 113. b doctrinā integrāq3 significat. e ¶ Et
† mat. 14. c expuēs ⁊c. Be. Sputū ab intus a ca
L. 6. c pite dn̄i ꝑcedit. Man⁹ ṽo mēbra cor
Joh. 6. b poris exterius posita. Expuēs g̃ in ocu
Lu. 9. b los ceci: man⁹ suas īponit vt videat: q̄
cecitatē humanī generis ⁊ ꝑ inuisibilis
diuīe pietat' dona: ⁊ ꝑ ostensa a foris
sacra assumpte humanitatis abstersit.
Que vno verbo totū simul curare po
terat: paulatim curat: vt magnitudinē
humane cecitatis ostendat: ⁊ que vix
⁊ quasi per gradus ad lucem redeat: ⁊
g'ram suā nob' indicat: per quā singula
perfectionis incrementa adiuuat.
f ¶ Video hoīes. Hiero. Omnes
estimat sibi supiores se indignum iudi
cans: vt dauid se vocari hoīem: sed ca
nē mortuū ⁊ pulicē vnuz. Primo aūt
videt hoīes q̄si arbores ambulātes. i.
formā corpoꝝ: ita vt nō sit facile an hō
sit an arbor discerni: q̄ ꝑm⁹ ꝑfect⁹ vir
tutis est ceteroꝝ vires vitam mores in
spicere: bonū imitari: malū cauere. Sz
quia longa obscuritate desipuit: ⁊ iter
bonū ⁊ malū fidem ⁊ ꝑfidiam: sinceri
tatem ⁊ simulationē adhuc discernere
nescit: hoīes cernis ambulantes sicut
arbores: q̄ facta eoꝝ absq3 luce discre
tionis videt. Huic dn̄s scd̄a īpositiōe
manuū lucē oīa clare videndi restituit:
sc3 quid credendū: quō viuendū: q̄ pre
mia sint speranda. g ¶ Deinde ite
rū ⁊c. Hiero. Ut clare videret oīa. i.
ꝑ opa visibilia inuisibilia intelligeret:
⁊ q̄ oculus non vidit: ⁊ clarum aīe sue
statum post rubiginē peccati mūdi cor
Mat. 5. a dis oculo contemplet. Beati eīn mun
do corde q̄m ipsi deum videbunt.
¶ Et misit il.

a quirere cum eo/ querētes ab illo si
gnum de celo tentantes eū. Et in
¶ ꝑ īfidelitate eoꝝ. ¶ vt ver⁹ hō.
gemiscens spū ait: Quid genera
¶ incredula.
tio ista signū q̄rit: Amē dico vob:
a ¶ .i. nō dabit: sic illud ē: si dō mētiar. ¶ apo
siopesis. ¶ vt infideles.
b si dabit generatiōi isti signū. Et di a
c mittens eos ascēdit iterum nauim/
¶ discipuli.
abijt trās fretū. Et obliti sūt sumere
¶ Mystice: Christū panē vite: cui⁹ q̄ reficiūt: amore min⁹ curāt de terreno pane.
panes: ⁊ nisi vnū panē nō habebāt
secū i naui. † Et ꝑcipiebat eis/ dicēs: b
a ¶ .i. leges dei traditionib⁹ hoīm postponere ṽbis ꝑdicare: fact' īpugnare: dn̄m tentare: doctrine eius vel operibus nō credere.
Uidete et cauete a fermēto pha c
a ¶ qd̄ ē adulteriū: homicidiū: temeritas iurādi simulatio religionis.
riseoꝝ et fermētō herodis. Et cogi d
a ¶ q̄si ꝑ ideo dicit q̄ pa.
tabāt ad alterutꝝ dicētes: q̄ pāes
nō habemus. Quo cognito/ iesus
¶ me iō ꝑ dixisse q̄ pa.
d ait illi': Quid cogitat' q̄ panes nō
habetis: Nondum cognoscitis nec
¶ spūalē sensū. ¶ post tot miracula.
intelligitis: Adhuc cecatū habet'
cor vestrū: † Oculos habētes nō vi
¶ interius.
detis: ⁊ aures habentes nō audit'.
† Nec recordamini quādo q̄nq3 pa
nes fregi in q̄nq3 milia: ⁊ q̄t cophi
nos fragmētoꝝ plenos sustulistis:
Dicūt ei: Duodecim. Qn̄ ⁊ septez
panes i q̄ttuor milia: quot sportas
fragmētoruz tulistis: Et dicunt ei:
Septē. Et dicebat eis: Quō nōdū e
¶ post tot miracula. a ¶ Hiero. dom⁹ vallis id est mūdus q̄ est vallis lachrymarū.
intelligitis: Et veniūt bethsaida: ⁊ e
¶ qui nō videt: qd̄ fuit qd̄ est
adducūt ei cecū: ⁊ rogabāt eū vt tā
qd̄ erit. ¶ vt lamentationē de cecitate cordis agat flēs cū hieremia subuersionē ciuitat' di. i. aīe sue. ¶ tangit qui compingitur.
¶ vt ad bonū opus confortet.
gerēt illū. Et apphēsa manu ceci
a ¶ ciuitatē maloꝝ: Corrumpūt bonos mores col. me.
e eduxit eum extra vicū: ⁊ expuēs in
a ¶ vt videāt volūtatez dn̄i ꝑ flatum spūssancti. ¶ misericordie.
oculos ei⁹ īposit' manib⁹ suis iter f
a ¶ maiestatem a magnitudine enim creature cognoscitur creator.
rogauit eū si aliqd̄ videret. Et aspi
f ciens ait: Uideo hoīes velut arbo
g res ambulātes. Deinde iterū impo
¶ mūdo corde.
suit man⁹ sup ocl'os ei⁹ ⁊ cepit vide
re: et restitut⁹ ē: ita vt clare videret g

a ¶ Si dabit ⁊c. i. nō dabit: q̄ accipit' si ꝑ nō: sicut psal. D
Quib⁹ iuraui in ira mea si introibūt in requiē meā. b ¶ Et Ps. 94. b
ꝑcipiebat. Hic ponit' discipuloꝝ
xp̄i rephensio: ⁊ ꝑmo in eis arguit'
ignorātia. scd̄o ōndit' eoꝝ īpotentia
sequēti ca. ibi: Et veniēs ad discipu
los. tertio rep̄mit' eoꝝ ambitio vl' su
perbia/ ibi: Et inde ꝑfecti. Circa pri
mū describit' ꝑmo rephensio discipu
loꝝ generaliter. scd̄o ips⁹ petri spāli
ter/ ibi: Et ingressus ē iesus. Adhuc
aūt ꝑmo arguit' ignorantia discipu
loꝝ ṽbo: et scd̄o facto/ ibi: Et veniūt
bethsaida. Circa ꝑmū dr̄: c ¶ Ca
uete a fer. phari. i. a doctrina eoꝝ
ꝑuersa qua ꝑponebāt traditiōes su
as diuinis ꝑceptis: vt dictū ē ca. vii.
d ¶ Et fer. hero. i. a secta erronea
herodianoꝝ de qua dictū ē. ꝑ. ca. iii.
Hoc aūt dictū xp̄i discipuli intellexe
rūt de fermēto vl' pane materiali: in
q̄ apparet eoꝝ ignorātia: Tū q̄ xp̄s
frequēter fuerat eis locut⁹ in parabo
lis: ⁊ eas eis exposuerat: vt dictū est
ꝑ. iii. ca. ⁊ iō bn̄ itellexisse debuissent
ꝑ ṽbū xp̄i dictuz parabolice: Tū q̄ ip
sis vidētib⁹ xp̄s satiauerat q̄nq3 mi
lia hoīm de q̄nq3 panib⁹ ⁊ duob⁹ pi
scib⁹: vt dictū est. ꝑ. vi. ca. Item q̄ttu
or milia hoīm de septē panib⁹: vt di
ctū ē in ꝑ ca. ⁊ iō bene debuissent in
tellexisse ꝙ xp̄s nō erat sollicitus de
materiali pane nec de ipso loquebā
tur. Cetera patēt ex dict' Mat. xvi.
e ¶ Et ve. bethsaida. hic arguit'
ignorantia discipuloꝝ facta ꝑ ꝑ ꝙ ip
sis ꝑsentib⁹ illuminauit cecū. ꝑmo im
ꝑfecte: qd̄ notat' cū dr̄: f ¶ Inter
rogauit euz si qd vi. ⁊ aspi. ait: b
vi. ho. ve. ar. am. nō eīn distigue
bat lineamenta hūanoꝝ corpoꝝ: vi
debat tn̄ obscure corpora eoꝝ moue
ri de loco ad locū ⁊ postea illumina
uit eū ꝑfecte: qd̄ notat' cū dr̄: Iteruz
īposuit man⁹ sup oculos ei⁹. ⁊ subdi
tur: g ¶ Et resti. ē: ita vt cla. vi.
oīa. Certū est aūt ꝙ xp̄s poterat euz
statim ꝑfecte illuminare: sz per talem
modū fecit vt designaret discipulos
adhuc in parte obscuratos caligine
ignorātie ⁊ ad clare itelligēdū idige
bāt maiori illuminatiōe. vn̄ ⁊ post re
surrectionē suā aperuit illis sensum
vt itelligerēt scripturas: vt hr̄ Luc.
xxiiii. Et ꝑ talē modū xp̄s maledixit
ficū habētē tm̄ folia: vt hr̄. ꝑ. xi. ca. ad
significandū ꝙ sacerdotes iudeoruz
erāt maledicēdi et puniēdi a deo eo
ꝙ nō habebāt fructū iusticie: sed tm̄
folia ṽboꝝ: ꝑm ꝙ dicit Aug⁹. in ho
meli. ⁊ sili mō Hieremias ꝑpha q̄ de
nūciauerat captiuitatē babylonicā.
ꝑ idez significauit sensibili signo ꝑ ꝑ
ꝙ de mandato dn̄i posuit catenas in
collo suo: vt hr̄ Hiere. xxvii. ꝑ ꝑ desi
gnans ꝙ sic catenati ducerentē iudei
i babylonē captiui. Alā aūt exponūt
ꝑ illuminationē
* c ¶ Uidete ⁊ caue. a fer. ⁊c. Moraliter
Theophilus. Fermētū vocat doctri
nā corruptiuā. herodiani eīn docto
res erāt q̄ herodē xp̄m esse dicebāt.
pharisei vero traditiones hoīm dei
ꝑceptis preponebāt. e ¶ Et veni
unt bethsaidā ⁊ ad. ⁊c. ꝑ ꝑ autez
ꝙ istum cecū illuminauit successiue si
gnificauit ꝙ aliq̄n deus dat suā gra
tiam augmentando primā datam.
* Interrogabat

A G a ¶ Et misit il. Hiero. Ut videret in se qd añ nō vidit. nō enī putat desperādo hō de salute: oīno posse se qd facere illumi-
Mystice natꝰ ꝑ spem pōt ꝑficere. ¶ Mystice. Admonet dñs oēs qui agnitione veritat̄ illustrant̄: vt ad cor redeūt: τ q̄tū sibi dona tū fuerat sollicita mēte perpendant: et bñficijs dei digna operatione respondeant. b ¶ Nemini dixe. τc. Beda. Qz sanationem silere iubet: exemplū est suis ne si miranda faciāt fauorē q̄rāt: sed diuinis aspectibꝰ sint placere cōtēti. ¶ Be. Philippus frater herodis tetrarcha iturec: τ traconitidis regionis in honore Tiberij cesaris: cesarea philippi (q̄ nūc paneas dr) appellauit: imitatus herodē patrē suū q̄ i honore Augusti cesaris appellauit cesareā: q̄ prius turris stratonis vocabat̄. Cesarea philippi est: vbi iordanis orit̄ ad radices libani: τ habent duos fontes: vnū ior: alterū dan: q̄ simul mixti iordanis nomē efficiūt. c ¶ Quem me di. τc. Pulchre ꝑmo fit am hoim interrogatione cōfessio eoꝝ vulgi opinione: sed veritat̄ agnitione videat̄ firmata: ne sicut herodes de auditis hesitare putent̄. Unde petro ꝑm mattheum
mat. 16. c dicit: Caro τ sanguis non reuelauit tibi. i. doctrina hoim. d ¶ Homines. Pulchre q̄ hoim more diuersaz de domino sententiā ferūt hoies dicunt̄: Nā q̄ veritatē potētie eiꝰ pia mente cognoscunt: non hoies sz dij appellari merent̄. vñ dic̄ illis: Uos vo τc. Quasi illi hoies humana opinātes: sed vos dij quem me esse dicitis. e ¶ Tu es xp̄s. Beda. Oia cōplectit̄ q̄ τ naturā τ nomē exp̄mit: in q̄ summa virtutū.
1. Cor. 2. a Paulus dicit: Nihil iudicaui me scire
B inter vos. nisi iesum xp̄m: τ hūc crucifixū. Petrus nihil amplius q̄ dei filium putauit cōfitēdū. Nos τ q̄ñ τ quō natus sit τ quātus sit: humane infirmitatis cōtēplatione rimamur. Finis q̄ fidei mee xp̄s est: finis fidei mee dei filꝰ est. Nō licet mihi scire generatiōis seriē. Nō licet tñ nescire generatiōis fidem. f ¶ Et cōminatus est. Be. Noluit se añ passionē τ resurrectionē ꝑdicari: qz cōpleto sanguinis sacramē-
mat. 28. d to aplis oportunꝰ dicit: Euntes docete gētes: baptizātes eos in noīe pr̄is τ filij τ sp̄ūsscti. qz non ꝓdesset eū publice ꝑdicari quē flagellatū sūt visuri: τ crucifixū mlta pati. g ¶ Qm̄ opor. τc. Hiero. Sicut gubernator perīꝰ tēpestatē in trāq̄llitate ꝑcauēs: nautas pa-
mat. 16. c tos vult esse suos: sicut alibi: Si quis vult venire post me abneget semet. h ¶ Et apphē. Be. Amātis affectu dicēs: Absit a te dñe. Uel vt meliꝰ in greco habet̄: Propitius esto dñe: non erit istud. i. nō pōt fieri: nec recipiūt aures mee: vt dei filius occidēdus sit. ¶ Be. Et apꝑhendēs eū petrꝰ. Quia nimis amat dñm: τ qz confitēdo dixit:
Mat. 16. c Tu es xp̄s τ ꝑmiū suū audiuit ꝑz mattheū. Btūs es si. bar. τc. non vult destrui ꝯfessionē suā: nec putat posse fieri: vt dei filꝰ occidat̄: apꝑhēditqz eū in affectū suū: vel separatim ducit: ne p̄ñtibus ceteris magistrū videat̄ arguere. i ¶ Uade retro me. Beda. Multi putāt q̄ nō petrꝰ sz aduersarius spūs sit correctus: q̄ suggerēte h aplus dicebat: Sz mihi error apl̄i de pietat̄ affectu veniēs: nūq̄ incentiuū videbit̄ diaboli. Diabolo dr̄: Uade retro sa. Petro: vade retro me. i. seq̄re sniaz meā.

Que dei

¶ cor.
a oia. Et misit illū i domū suā di-
cēs: Uade i domū tuā: τ si i vi-
¶ Hiero. i. cecitatē tui cordis predicas: nō virtutem: vnde Paulus: Blasphemꝰ fui τ ꝑsecutus sum ecclesiam dei.
b cū introieris nemi dixeri. † Et e- a
gressus ē iesus τ discipli eiꝰ i ca
a ¶ nec in eundo docere cessat.
stella cesaree philippi: τ i viā int̄ †
rogabat discip̄los suos/ dicēs eis:
c d Quē me dicūt eē hoies? Qui r̄n-
derūt ei dicētes: Alij iohēz bapti
¶ non dūm ꝓphetarū opinantes.
stā: alij heliā: alij vo q̄si vnū d ꝓ
¶ vos qui dij.
phetꝭ. Tūc dic̄ ill̄: Uos vo quē
¶ Be. vnꝰ pro oībus: qꝛ eni idē sacbāt.
me eē dicitꝭ? R̄ndēs petrꝰ/ ait ei:
e f Tu es christus: Et cōminatꝰ est
a ¶ ꝑmonit ne passione deficiāt. ¶ causa q̄re nō dicant. ¶ cum filium dei esse.
eis: ne cui dicerēt de illo. † Et cē †
g pit docere illos/ qm̄ oportet filiū
¶ Nota q̄ eū quē tot pati oportebat filium hominis appellat: quia passo in carne xp̄o diuinitas impassibilis mansit.
hoīs mlta pati: τ reprobari a seni
orib' τ a sūmis sacerdotib' τ scrib
¶ spe resurrectionis confortat.
τ occidi: τ pꝰ tres dies resurgere.
¶ de morte: resurrectione. ¶ seorsum.
h Et palā vbū loq̄bat̄. Et apphē
dēs eū petrꝰ/ cepit icrepare eū.
¶ ad discipulos.
Qui ꝯuersus τ vidēs discip̄los
suos/ cōminatꝰ ē petro dicens:
¶ nō contra. ¶ aduersarius siue ꝯtrarius qꝛ cōtraria loq̄ris voluntati mee.
i † Uade retro me sathana: qm̄ ñ †
¶ vt ꝓ salute hoim moriar.
k sapis que dei sunt: sed que sunt
¶ prius solis discip̄lis loq̄bat̄ altiora arcana
hominū. Et ꝯuocata turba cū b
¶ siue discipulus siue alius.
l discipulis suis/ dixit eis: Si q̄s †
¶ alter factus ex altero. a ¶ veterē hoiem exuat: nouū induat. vñ paulꝰ. Uiuo ego iam non ego v. a. i. m. christus.
m vult me sequi deneget semetipm
n et tollat crucē suā τ sequat̄ me.
¶ ac si dicat̄ agricole: frumētū si seruas ꝑdis.
o † Qui ei voluerit aiaz suā saluā
¶ si seminas renouas.
facere ꝑdet eā: si āt ꝑdiderit aīaz
suā ꝓpt̄ me τ euāgeliū/ saluā eā
a ¶ q̄si i aduersitate ꝑdēda est aīa: in pace aūt cor muniendū omni custodia. b ¶ tpe pacis: qꝛ licet viuere: licet ambire.
faciet. Quid ei ꝓderit hoī si lu
cret̄ mūdū totū: τ detrimētū faci
at aīe sue? Aut q̄d dabit hō cō-
p mutatōis ꝓ aīa sua? Qui ei me c

k ¶ Que dei sunt τc. Mea est volūtas τ pr̄is: vt ꝓ salute hoim moriar: tu nō vis granū frumēti in terrā cadere vt multū fructū afferat. l ¶ Si q̄s vult τc. Be. Postq̄ mysteriū sue passionis τ resurrectiōis ōndit: hortat̄ oēs ad imitandum passionis exemplū: et omnibus salutē ꝓmittit aiarū. Sz perfectioribꝰ: quātā passurꝰ: q̄ a mortuis resurrecturꝰ esset aperuit: formā tribuēs ꝑdicādi: vt. s. ꝓ suo q̄sqz modo instruat̄: neqz īfirmis alti ora cōmittant̄. m ¶ Deneget. Nō valet apphēdere qd vltra ipm ē si nesierit mactare qd ē. Nisi q̄s a semet-
† Mat. 9. b Luce. 9. c ipso deficiat ad deū q̄ supra ipm est non appropinquat. n ¶ Tollat cru. su. Uel ꝑ obstinētiā maccrādo corpꝰ: vl ꝑ cōpassionē animū. De corpe dicit pau-
1. Cor. 9. c 2. Co. 11. g lus: Castigo corpꝰ meum: τ in s. r. τc. Idē de cōpassione animi: Quis infirmatur/ τ ego nō infirmor. o ¶ Qui eni volu. Be. Duo tpa eccl̄ie significat aliud ꝑsecutiōis: qñ ponēda ē aīa: aliud pacis: qñ frāgēda sunt desideria terrena. vñ sequit̄: Quid ei ꝓderit homini τc. p ¶ Qui eni me. Quia multi auariciā vincūt: labentia despiciunt: sed fidei rectitudinē quā habēt verecūdia impediti nō exp̄mūt voce. addit: Qui enim me τc.

Ni. de ly.

G Amen di

† mat. 16. c Lu. 9. c Ad illuminationē huiꝰ ceci successiuē factā ꝓpt̄ paruitatē fidei ipꝰ ceci: τ offerentiū ipm xp̄o: τ pōt esse q̄ ista causa τ ꝑdicta cōcurrerūt ad istū effectū.
a ¶ Et egressus est τc. Hic ꝯñr describit̄ increpatio petri specialiter. τ primo ponit̄ increpatio petri. scdo inci-
Diuisio tatio ad palmā martyrij/ ibi: Et conuocata turba. Circa ꝑmū ꝑmittit̄ de xp̄o hoim falsa opinio. scdo subdit̄ discipulo
D loꝝ vera cognitio/ ibi: Tūc dixit illis. Uos vo τc. qꝛ petrꝰ pro se τ alijs apostolis r̄ndit. tertio ponit̄ xp̄i passiōis ꝑnūciatio/ ibi: Et cepit eos docere. q̄rto describit̄ petri icrepatio/ ibi: Et apphēdēs petrꝰ eū. Petrꝰ eni ex zelo xp̄i volebat ipedire eiꝰ passionē: τ qꝛ iste zelꝰ erat indiscretus: qꝛ passio xp̄i erat ordinata ad salutē generis hūani: ideo meruit durā rephensionē. Snia aūt partiū istarū patet ex dictis Matth. xvi.
b ¶ Et ꝯuo. τc. qꝛ xp̄s icrepauerat petrū volētē ipedire passionē eiꝰ: ideo h ꝯñr inuitat fideles ad tolerātiā passiōis τ ꝑmo fac̄ h vbo. scdo facto in ꝑncipio seq̄ntis ca. Snia ꝑme part̄ ptz ex dictis Matt. xvi. h excepto qd subdit̄:
c ¶ Qui eni me τc. hec ē vera lr̄a: quia sic habent antiqui libri et correcti et etiā greci
Moraliter ✳ † ¶ Interrogabat disci. τc. p h ōndēs q̄ doctores debēt inq̄rere d sua fama: vt si bona sit bonis opibꝰ augeat̄. si vo mala occasio tollat̄. nam bona fama doctoris multū facit ad doctri-
† mat. 16. b Lu. 17. g ne fructū. τ mala ad detrimentū. Gre. Cuius vita despicit̄: restat vt eiꝰ ꝑdicatio cōtemnat̄. † Et cepit doce. τc. Sequitur. † ¶ Uade retro me τc. per hoc ostendit q̄ illi qui detinentur affectu carnali adhuc apti non sunt eū sequi: propter quod petenti q̄ permitteret eum primo sepelire patrē suū dixit: Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Matth. viij. † Si quis vult me seq̄ τc. Beda. Persecutionis tpe ponenda est anima: pacis aūt tpe frangenda sunt desideria terrena.

✳ Et dicebat illis

E G a ¶ Amen di. rc. Be. Cū de futura vita loq̄ret ideo necessa
rium fuit vt h̄ pmitteret de p̄nti vita: vt rudes adhuc discipuli
Ps.104.d hac ꝯsolatiōe cōfortarent: sicut de iudaico pplo d̄r: Dedit illis
regiones gentiū ꝛ la.po.pos. vt custodiāt iustificatiōes eius: et
legē eius req. b ¶ Regnū dei rc. i. ecclesiam ꝯ mūdi huius glo
riā erectā. Uel futurā in celis beatitu
dinē: quā in mōte viderūt. Quod pia
ꝓuisiōe factū est: vt eternū gaudiū: ta
alias ꝯfusus metsi ad breue momentū ꝓlibatum: ad
aduersa ferenda fortius animaret.

alias ꝯfun dētur ET post ꝗ̄ di. rc. Ca. IX
Hiero. Post cōminotionem
crucis: resurrectiōis gl'ia ostē
dit. vn̄ sequit: c ¶ Et post di. rc. vt
nō timerēt opprobria crucis: q̄ oculis
suis viderūt gl'iam future resurrectio
† mat.16.a nis. ¶ Bed. Et post dies sex. Lucas.
Lu.9.d Factum est aūt post hec v̄ba fere dies
octo rc. Octauo die resurrectiōis glo
riā manifestat: vt ostensa celestis vite
dulcedīe: cūctoꝝ corda q̄ h̄ audire pos
sunt refoueat: ꝛ octonario numero ve
rū tpe resurrectiōis gaudiū doceat eē
venturū. Ipse enī post sextā sabbati q̄
† mat.17.a crucē ascēdit: ꝛ septimā q̄ in sepulchro
Luc.9.d quieuit a mortuis resurrexit: ꝛ nos post
sex huius seculi etates in qb' ꝓ dn̄o pati
gaudem': ꝛ septimā aiarū q̄ iterim in
alia vita agit: octaua etate resurgem'.
Mat.17.a Qz aūt mathe' ꝛ marc' dn̄m post sex
dies transfiguratū dicunt: nec tpe nec
mysterio discrepāt. Illi enī medios di
es tm̄ ponunt. Un̄ ꝛ absolute post sex
dies dicū: factū. Hic p̄mū quo h̄ dn̄s
ꝓmisit ꝛ vltimū q̄ cōpleuit adiūgit: et
Mystice iō q̄ntī' ponit: fere dies octo. Et my
stice. Illi post sex mūdi etates sctis ab
oi labore quiescendū: hic v̄o tpe octauo
significat eē resurgendū. Un̄ sext' psal
Ps.6.a mus ꝓ octauo inscribit: Dn̄e ne in fu
rore tuo rc. q: p sex etates qb' opari lz
scīb' ē insistēdū: ne in octauo retribu
tiōis tpe ab irato iudice corripiamur.
d ¶ In mōtē excel. Be. In montez
Luc.9.d vt oraret: fm Lucā. In montē oratur'
ꝛ sic trāsfigurand' ascendit: docēs eos
q̄ fructū resurrectiōis expectāt: q̄ regē
in decore suo videre desiderāt: mente
in excelsis hr̄e: ꝛ ꝯtinuis p̄cib' incūbe
re. Tres solūmodo discipulos secum
Ibidem ducit: vel q: multi vocati pauci v̄o ele
cti. vel q: q̄ fidē sancte trinitatis icorru
pta mēte seruauerit: tūc eīna eius visio
ne merebunt letari. e ¶ Trāsfigu
rat'. Be. Nō verā substantiā carnis
amisit: sz gloriā future sue vt nr̄e resur
rectiōis ostēdit. Talis post iudiciū cū
ctis apparebit electis: In iudicio in for
ma serui ꝛ bonis ꝛ malis: vt ipsi quez
spreuere: quē iudei negauere: milites quē crucifixere: pilatus
herodesq̄ quē iudicauere nequeant iudicē agnoscere. f ¶ Et
vestimē. Uestimēta dn̄i sancti. vn̄: Qui in xp̄o b.e.x.in. Hec
Gal.3.d dn̄o i mūdo manēte videbant despecta: sz ipso monte petente
nouo cādore refulgēt. Quia nūc qdē filij sum' dei: sz nōdū ap
1.Joh.3.a paruit qd erim'. Cū ḡ apparuerit similes ei erimus: q: videbi
mus eū sicuti ē. vn̄ subdit: Qualis fullo. g ¶ Et apparuit
il. rc. Moyses sanct' mortu': helias viu' in celū rapt': visi in
Deu.34.b maiestate cū dn̄o (vt Lucas dicit) futurā in illo oim sctōꝝ glo
4.Re.2.b riā significāt: q̄ tpe iudicii vel viui in carne reperient vel mor
Luce.9.d tui. h ¶ Helias cū moy. Be. Legislator et eximi' ꝓpharum
apparēt: loquūtur cū dn̄o i carne viuēte ostēdētes ip̄m eē quē
lex ꝛ ꝓphete ꝓmiserāt nō in infimis sz in mōte cū illo: q: q̄ ter
rena desideria mēte transeūt soli i maiestatez scripture sancte
q̄ in dn̄o ipleta ē ꝯspiciunt. i ¶ Rabbi. Quis stupefact' in
situm tamen affectū sibi indicat: oblitus sanctis regnū ꝓmitti:
nō in terris sed in celis: ꝛ se ꝛ coaplos mortali carne indutos
imortalis vite statū subire nō posse: ꝛ domū manufactā neces
sariā nō eē. Legi quoq̄ ꝛ ꝓphetis ꝛ euangelio tria tabernacula
facere cu

¶ corde et ore et opere.
† ꝯfessus fuerit ꝛ verba mea in ge a
neratiōe ista adultera et peccatri b
ce: ꝛ filius hominis † cōfitebit eū c
cū venerit in gloria patris sui cū
angelis sanctis. Et dicebat illis: †
¶ ꝯsolatoria ꝓmissio.
a † Amen dico vobis: q: sunt q̄daz
¶ discipulis.
de hic stantibus qui non gusta
¶ ad horā habitaturi vitā eīnā. ¶ corpalē.
b bunt mortem donec videant re
¶ ecclesiam. ¶ alis veniētē vt vincitis.
gnū dei veniēs i v̄tute. Ca. IX

c ET post dies sex assū a
¶ multi vocati: pau. v̄o ele.
psit iesus petrū ꝛ iaco
bū ꝛ iohēm: ꝛ ducit il
d los i mōtē excelsū seorsū solos: ꝛ
a ¶ nō substātiā verā carnis amisit. ¶ gl'iam
resurrectiōis ostēdit. ¶ sancti.
e f trāsfigurat' ē corā ip̄is. ꝛ vestimē c
ta ei' facta sūt splēdētia et cādida
a ¶ de quo: Ampli' laua me ab iniq̄ta.mea.
b ¶ nō pōt in terra claritatē dare fidelibus
sola quā eis conseruat in celis.
nimis velut nix: qualia fullō sup
terram nō potest candida facere.
g h Et apparuit illis helias cū moy †
se: et erant loquentes cum iesu.
¶ stupefactus a tanta claritate.
i Et respōdēs petr' ait iesu: Rab
¶ q̄uis stupefact' affectū tn̄ sibi affectū īdicat
k bi: bonū ē nos hic eē: ꝛ faciam' tria
tabnacula: tibi vnū: ꝛ moysi vnū:
¶ qui stupefact'.
ꝛ helie vnū. Nō enī sciebat qd di
ceret. Erant enī timore exterriti.
l Et facta ē nubes obūbrās eos: ꝛ f
a ¶ patris pro filio respondentis.
m venit vox d̄ nube dicēs: Hic ē fi

facere cupit: cū nō possint separari: vnū habētia tabernaculuz G
id est ecclesiam dei. k ¶ Bonū ē nos hic eē. Ue. alio ḡ melius
choris sanctoꝝ interesse: deitatis ꝯtrui visione: si sic delectat hu
manitas xp̄i trāsfigurata: ꝛ duoꝝ societas ad punctū ostensa.
l ¶ Nubes obūbrās. Unde q: q̄suit materiale tabernacu
lū: nubis accepit vmbraculū: vt discat
in resurrectiōe nō tegmine domoꝝ: sz
sp̄ussancti sanctos esse protegendos.
m ¶ Hic ē fili' me'. Quasi hic vere
est ille quē moyses iste vobis ꝓmisit.
huic auscultate: ꝛ oēs auscultare iube
te. Nota q sicut in baptismo sic i mon
te mysteriū trinitatis declarat: q: gloria
Nota am eius quā in baptismo credētes cō
fitemur: in resurrectiōe vidētes collau
dabim'. Hic sp̄us in nube lucida: illic
Ni. de ly. G in columba.
¶ ꝛ etiam greci: ꝛ hoc pz p illud qd
habet Luce. ix. vbi eadē sniā ponit p
alia v̄ba sic: Quia me erubuerit ꝛ me
os sermones. a ¶ In ge. ista ad. q:
iudei descenderūt a patrib' q̄ ad idola
triā declinauerūt dimisso d̄o q̄ eos de
sponsauerat i datiōe legis in monte sy
nai: ꝛ iō filii ab eis descēdētes adulte
ra generatio vocant. b ¶ Et pecca
trice. q: sicut p̄res eoꝝ ꝯsecuti fuerūt ꝓ
phetas eos occidēdo: ita ipsi ꝯseque
bant xp̄m mortez ei' q̄rendo. c ¶ Et
fili' ho. rc. hec est vera lra: q: sic ha
bent greci ꝛ antiq̄: ꝛ pz p illud qd ht
Luc. ix. c. vbi d̄r: Et filius hois erube
scet eū. i. nō recognoscet eū de suis: sic
h̄ō nō libēter recognoscit illū de q̄ eru
bescit: ꝛ p talē modū loquēdi dicit Hie
ro. de quadā sancta: Quia nō est cōfu
sa xp̄m: xp̄s nō ꝯfundet eā: nec ē curā
duz si ē impropria locutio fm regulas
grāmatice qb' nō subiacet theologia.
Moraliter * † ¶ Et dicebat il. rc. Gustare
mortē ē icurrere culpā mortalē: qd nō
faciūt illi q̄ regnū dei semp attendunt
vel q̄ seueritatē venientis iudicis con
tremiscunt. Ca. IX
H ET post di. Hic ponit icita
tio ad martyriū facto. Illud
enī qd magis excitat ad tole
rātiā martyrii ē magnitudo p̄mii: q̄ ma
gis mouet visa q̄ audita: ideo xp̄s ōndit
trib' p̄ncipalib' suis discipulis gl'iaz re
surrectiōis i trāsfiguratiōe: in q̄ ōndit
se eis i claritate gl'ie: ꝛ p̄mo describit
ista ostēsio. scdo ex h̄ mouet q̄stio, ibi:
Et iterrogabāt eū. Snia istarū ptium
pz ex dictis Mat. xvii. excepto q̄ sequū
tur. e ¶ Et trāsfigu. rc. nō ē intelli
gēdū q figura corpis xp̄i fuerit muta
ta: sz q: figura ē in extremitatibus cor
poris: ꝛ silr claritas gl'ie: quā tūc i corpe suo habuit ē i extremi
tate corpis: ꝛ iō vocat trāsfiguratio: ꝛ p talē modū loquēdi di
cit apl's Phil. iii. d. Saluatorē expectam' dn̄m nostrū iesum
xp̄m q̄ reformabit corp' hūilitatis nr̄e ꝯfiguratuz corpi claritatis
sue. f ¶ Et venit rc. sic i baptismo xp̄i auditū ē testimoniuz
p̄ris d̄ filio ei' naturali: sic ꝛ i trāsfiguratiōe: cui' rō ē q: hoies
fiūt filii dei adoptiui p assimilationē ad filiationē naturalem
ipsi' xp̄i: q̄ qdē assimilatio fit dupl'r. vno mō i p̄nti p gr̄am. alio
mō i futuro ꝛ ꝓfecti' p gl'iaz: fm illō. i. Joh. iii. a. Nūc filii dei
sum' ꝛ nōdū apparuit qd erim'. Scim' q̄m cū apparuerit si
miles ei erim'.
Moraliter Moralr. d ¶ Et post sex rc. sex dieb' fact' ē mūd' Gen. i.
ꝓpter qd p sex dies figurari pōt tot' mūdi decursus: q̄ cōpleto
xp̄s suos vere discipulos. i. electos ducet i mōtē excelsū. i. in ce
lū empyreū gloriosos i aīa ꝛ corpe vidētes ei' gl'iam singula
rem. † ¶ Et ap. il. he. cū moy. i. legē ꝛ ꝓphas cū euāgelio
ꝯcordātes. q ait petr' dixit: faciam' hic tria tabernacula: nesci
uit quid diceret. nam omniū erit vna gloria: sicut vnus de
narius diurnus: licet in illa sint diuersi gradus.
* Precepit illis

A ‖ in colūba: q2 quā pcipit fidē quisq3 simplici corde seruat: tāc luce apte visionis quā crediderat cōtēplabit: ipsaq3 illustrabit gr̄a ⁊ in ppetuū ꝓteget. a ❡ Et statim cir. Be. Cū fieret vox sup filiū hois inuēt9 est ipe solus. Quia cū manifestaue rit seipm electis: erit de9 oīa i oib9: imo ipe cū suis vn9 per oia

Joh. 3.b xp̄s. i. caput cū corpe splēdebit. vn̄: Nemo ascēdit in celū nisi q descēdit de celo fili9 hois q est in celo. b ❡ Precepit illis. Nō vult gl̄iaȝ regni futuri ⁊ triūphi quā in mōte ondērat publice p̄dicari: ne ⁊ incredibile eēt ꝓ magnitudīe: ⁊ p9 tātā gl̄iaȝ apd rudes aīos se quēs crux scandalū faceret. c ❡ Verbū cō. Hiero. i. cū absorpta mors fuerit i victoria: nō erūt i mēoria priora cū abstulerit dn̄s sordeȝ filie siō: auferens oēm lachrymā ab oculis scōꝝ. d ❡ Quid

Mal. 4. d ergo. Tradūt scribe s̄m malachiā q helias veniat an̄ aduētū saluatoris ⁊ reducat corda patrū ad filios ⁊ filioꝝ ad patres eoꝝ: ⁊ restituat oia in antiquū statū. Existimāt g discipuli hanc aduēt9 gl̄iaȝ eē quā viderāt in mōte / ⁊ dicūt: Si iā venisti in gl̄ia q̄re precursor tu9 nō apparet: maxie q2 vidēt recessisse heliam. e ❡ Restituet ⁊c̄. i. ꝯuertet cor patrū ad filios: ⁊ cor filioꝝ ad pr̄es. Restituet eniȝ morti qd debet ⁊ diu vincēdo sustulit. vn̄ addit: Et quō scriptū est. Quasi sic de xp̄i passione ꝓphe multipharie scripserūt: sic ⁊ helias mlta passurus ē. Restituet g oia. primo corda hoīum illi9 tpis ad credēdū in xp̄o. resistendū antixp̄o: deinde ponet aīam

B p xp̄o. f ❡ Turbā mag. Hiero. Nō est requies sb sole sp occidit permultos inuidia. magnos pcutiūt fulgura. mōtes: alij discentes cū fide. alij inuidētes cū fastu ad ecclīaȝ venibāt. g ❡ Conqrē. Be. Quid ꝯqreret euāgelista nō dicit: Sȝ p̄t intelligi de h q̄stione motā fuisse q̄re discipuli demoniacū: q i medio erat n̄ possēt liberare: Hoc el ex sequētib9 ꝯcipi pōt. Et interrogauit eos ⁊c̄. ❡ Be. Nota q loca reb9 cōgruūt. In mōte orat. trāsformat: discipulis arcana sue maiestat' apit. imo a turba excipit: miseroꝝ fletu pulsat. Sursuȝ discipulis mysteria regni reserat. deorsū turbis pctā infidelitatis exprobrat. Sursuȝ vocē pr̄is his q audire poterant pādit: deorsuȝ malos spūs expellit. Nūc ꝓ meritoꝝ q̄litate aliis ascēdere: aliis nō desistit descēdere. h ❡ Et iter. Hiero. Scit ⁊ interrogat: vt cōfessio pariat saluteȝ ⁊ murmur cordis nr̄i sermonib9 soluat. ꝑus vt ē: Dic iniq̄tates tuas ꝑus vt iustificer'. l ❡ Et dixi dis. Latēter culpā oblīqt i discipulos: cū sepe curatio n̄ curātiū sȝ curādoꝝ ipediat vitio. k ❡ O genera. Non homini

hoī irascit sȝ vitio. Nō tedio affect9 h dicit: sȝ vt medic9 egro ꝯ̄ precepta agēti. Et arguit p vnū iudeos incredulitat'. l ❡ Statim spi. Quia dū post pctm̄ ad dn̄m ꝯuerti volum9: magis a diabolo ipugnamur: vt vel excutiat virtutē: vel vindicet suam expulsionē. m ❡ Ab infan. ⁊c̄. Hiero. Significat gētilē populū cui a natiuitate icreuit cult9 idoloꝝ: vt stulte imolaret filios ⁊ suos demonijs. C

❡ moyses ⁊ helias serui: huic faciendū tabernaculū: sȝ huic seruiendū: non illis. ❡ ⁊ moyses tanq̄ mecipm audiens. ❡ vbi cepit filius designari: mox serui discesserunt: ne ad illos vox facta putaret.

a lius me9 charissimus: audite illū. Et statim circūspiciētes: nemiē ap̄li9 viderunt
❡ post transfigurationem.
nisi iesū tm̄ secū† Et descēdētib9 illis d mō
b te / p̄cepit illis ne cuiq3 qd vidissent narra †
rent / nisi cū filius hominis a mortuis re
❡ nemini dicentes.
c surrexerit. Et vbū cōtinuerūt apud se / cō
❡ hoc
quirētes quid eēt / cū a mortuis resurrexe
❡ quasi si iam apparuisti in gloria.
d rit† Et interrogabāt eū / dicētes: Quid er
❡ quid ergo.
go dicūt pharisei ⁊ scribe: q2 heliā opor
❡ nō aliter est secūdus aduentus: nisi ille p̄cedat.
tet venire primum: Qui rn̄dens ait illis:
❡ quasi nō est hic aduentus quem putatis quem precedet helias: helias enim cum venerit ⁊c̄.
e Helias cū venerit primo restituet oia: et
quō scriptū est in filiū hois: vt multa pa
❡ sic ⁊ helias. ❡ q̄si vēturus est helias ipse in corpore sed etiam venit in spiritu ⁊ virtute scȝ iohannes.
tiat ⁊ ꝯtēnat. Sȝ dico vobis: q2 ⁊ helias †
a ❡ spreuerunt decollauerunt.
venit: ⁊ fecerūt illi quicūq3 voluerūt: si
❡ de monte.
cut scriptū ē de eo. Et veniēs ad discipu c
f los suos / vidit turbā magnā circa eos: et d
❡ disputantes.
g scribas conquirētes cū illis. Et cōfestim
a ❡ indocti nō scribe sapiētes. b ❡ q̄si stultus. ❡ timor nō est in charitate. ❡ quasi serui.
ois populus vidēs† iesum stupefactus ē
et expauerūt: ⁊ accurrētes salutabāt eū.
h Et interrogauit eos: Quid inter vos cōqri
a ❡ descēdo p cōquestionem exponit incōmoda filij.
tis: Et rn̄dēs vn9 de turba / dixit: Magi †
ster attuli filiū meū ad te habentē spiritū †
mutū: q vbicūq3 eū apprehēderit / allidit illū e
❡ iracundia.
❡ Hiero. Alle. pctōrē spumat stulticia. ❡ ignauia.
i ⁊ spumat ⁊ stridet dētib9 ⁊ arescit. Et dixi f
discipulis tuis vt eijcerēt illū ⁊ nō potuerūt.
a ❡ quasi incredulitas vestra impedit salutem.
k Qui rn̄dēs eis / dixit† O generatio icredula / q̄diu apd vos ero: Q̄diu vos patiar:
a ❡ puerū nō demonē: vt ostēdat illum demonio traditum propter peccatum suum vel parentum.
Afferte illū ad me. Et attulerūt eū. Et cū g
l vidisset eū / statī spūs ꝯturbauit eū: ⁊ elisus i terra volutabat spumās. Et interro h
a ❡ non quasi ignorans interrogauit: sed vt diuturnitas infirmitatis ostensa curationem gratiorem faciat.
gāuit patrē ei9: Q̄tū tpis est ex q ei hoc
m accidit: At ille ait: Ab infātia. Et freqn̄

Nico. de lyra

M ultes ei erim9: qm̄ videbim9 eū sicuti ē. in baptismo x̄o xp̄i data ē aq̄s v̄t9 regenerādi p gr̄aȝ. In trāsfiguratiōe x̄o ōnsa ē claritas gl̄ie i corpore xp̄i. Et q2 i ist' duob9 vt dictū ē assimilant hoīes filio dī naturali: iō ꝯueniens fuit vt i baptismo xp̄i ⁊ ei9 trāsfiguratiōe audiret testimoniū pr̄is d ei9 naturali filiatiōe. a ❡ Et vbū cō. † mat. 17. b s̄m p̄ceptū xp̄i. b ❡ Loqui. ⁊c̄. Audiebat eni eis loquētib9 q xp̄s moreret ⁊ resurgeret a mortuis: postq̄ viderūt eum in claritate gl̄iosa ad quā alij veniēt p9 resurrectionē: iō t̄mi9 resurrectōis vł finis iā videbat eis cōplet9 i xp̄o. c ❡ Et veni. ⁊c̄. h ondit discipłoꝝ xp̄i ipotētia in h q nō poterāt curare demōiacū eis oblatū. Vbi sic pcedit: qt circa hāc curationē p̄mo ondit discipłoꝝ ipotētia. scd̄o xp̄i efficacia / ibi: Qui rn̄dēs eis dixit: O generatio ⁊c̄. tertio vtriusq3 cā / ibi: Et cū introisset in do. Sn̄ia istaꝝ partiū patet ex dict' Matt. xvij. except' q sequūt: Et veniēs ad discipłos suos. s. qs dimiserat: assūpt' tm̄ secū trib9 corā qb9 trāsfigurat9 fuit. d ❡ Videtur. ⁊c̄. qt deridebāt eos eo q tētauerāt curare demoniacū eis oblatū: ⁊ n̄ potuerāt: vt pȝ i lr̄a seq̄nti. e ❡ Allidit eū. i. ad trā ꝓijcit. f ❡ Et spumat ⁊c̄. ad ondēdū vehemētiā passionis. g ❡ Et cū vidis. ⁊c̄. videns se cito eiciēdū faciebat pei9 qd poterat. h ❡ Et intro. ⁊c̄. nō ex ignorātia: sȝ vt ex rn̄siōe pr̄is appereret oib9 diuturnitas passionis ⁊ difficultas curationis: vt ex his miraculū eēt euidens. D
* Si quid

Moraliter ascteum

* † ❡ Precepit il. ⁊c̄. p h ondēs q secreta diuina nō nisi debito tpe publicanda. Helias cū ve. ⁊c̄. Seq̄t: † ❡ Dico vobis q2 ⁊c̄. p hoc ostēdit duplicē heliā: sicut ⁊ aduentū xp̄i duplicē. officiū p̄me helie facit hō mō † mat. 17. d
nens fratrē charitatiue: sicut ⁊ prim9 Luc. 9. e
aduētus fuit in mā̄suetudine. officiū x̄o scd̄i facit p̄lat9 corripiēs ex auctēt q2 scd̄s aduētus erit in potētia ⁊ maiestate. † ❡ Magister attu. ⁊c̄. per istū ab infantia vexatū a demone significat peccator ab infantia nutritus puerse: sicut refert btūs Grego. de puero quinquenni: quē cū teneret pater in sinu suo vidit demones i specie mauroꝝ veniētes ad rapiendum † mat. 17. d
ipm: ⁊ tūc deū blasphemauit ⁊ statim Lu. 9. e
expirauit. ⁊ qm̄ in tali etate crescente crescit malicia subdit: † ❡ Habentem spm̄ mutū. qt talis non audit correctionē ad bonū. e ❡ Qui vbicūq3 apprehenderit ⁊c̄. qui cedit cuilibet tētationi demonū. f ❡ Et spumat. per castrimargiā. f ❡ Et stridet dentibus. per iracundiā. f ❡ Et arescit. p ignauiā. Hūc discipuli curare nō pn̄t. q2 ꝯtēnit monitiōes holm: sȝ solus de9 aliqn̄ de gr̄a spūali curat eum. ideo subditur:
* Ego tibi pre

E F suos demonijs. vñ seq̃t: Et freqūnter eũ ꝛ i ignẽ ꝛ in aq̃s mi
sit. Alij enĩ ignẽ: alij aquã venerabant. a ¶ Adiuua incre
du. ꝛc. Hiero. Credulitas nr̃a vt rostrata lingua infirma ẽ
mat.15.c nisi innitat adiutorio dei. Fides cũ lachrymis optata vota ca
pit: vt est: Fiat tibi ſm fidẽ tuã. b ¶ Surde ꝛ mute spũs.
Spiritui imputat qd̃ hoi p̃stat dũ ille audiret neq̃ loqueretur
qd̃ peccator penitẽs audit ꝛ loquit.
Exi ab eo et ampli⁹ ne introeas ꝛc.
Exiens ad hoĩe nũq̃ reuertit: si cor
suũ serauerit clauo hũilitat: ꝛ ostiũ
Ps.30.a obnuerit hõ munitat. vnde: Esto
mihi in deũ ꝓtectorẽ ꝛ in locũ mu. v
sal. me facias. c ¶ Discerpẽs ꝛc.
Hiero. Discerpit diabol⁹ appropi
quãtes ad salutẽ qd̃ ẽ ei esca dilecta
qs in vẽtrẽ suũ trahere desiderat p
terrores ꝛ dãna: vt iob. d ¶ Fact⁹
Col.3.a ꝛc. Hi. Ra. ꝛc. Sanat ei dr̃: Mor
tui ei estis: ꝛ vita vr̃a ab. ẽ cũ xp̃o. i. d.
Vñ ĩfirmitas xp̃ianoꝝ nõ ẽ morꝰ: ſʒ
mortis silitudo. e ¶ Hoc. Hiero.
Stulticia ad luxuria carnis ptinet ꝛ
ieiunijs sanat. Jra ꝛ ignauia orõe d
pellit. Medicina cuiusq̃ vulneris
adhibẽda ẽ ei: nõ sanat oculũ qd̃ cal
caneũ ieiunijs passiones corpis: orõ
ne sanãt pestes mẽt. f ¶ Occidẽt
ꝛc. Prosper: miscet tristicia: vt cum
venerit: nõ i p̃meditat ferãt animis.
Si ɔtristat eos: q2 occidẽd⁹ ẽ: debet
letificare. q2 die tertia resurrectur⁹ ẽ.
g ¶ Jgnorabãt. Nõ tã igenij tar
ditate q̃s amore: q2 deũ verũ cognō
uerãt: moriturum credere neq̃bant.
Et q2 eis i figur loq̃ ɔsueuerat hor
rẽtes ei⁹ mortẽ: in his q̃ꝫ cũ loq̃ figu
rate putabant. h ¶ Capharnaũ.
Hiero. Villa ɔsolatiõis: Cõgruit p̃
E dicte sñie: occisus die ẽtia resurget.
† mat.17.d Granũ frumẽti morit: vt multiplic⁹
colligat: si non morit solum manet.
i ¶ Quid i ꝛc. Hiero. Jn via tra
ctauãt de p̃ncipatu: silis tractatio lo
co. Principat eñi vt igredit sic dse
rit: ꝛ dũ tenet labit: ꝛ icertũ i q̃ mã
sione. i. in q̃ die finiat: vñ dic: Qui
mat.17.d vult eẽ p̃m⁹ ꝛc. Beda. Hinc exorta
Luce.9.e videt disputatio: q2 viderãt petrũ ꝛ
ꝫ.8.d.et.f. iacobũ ꝛ iohẽm seorsũ ductos i mon
10.e tẽ: ꝛ aliqd̃ secretũ ibi eẽ creditũ eis:
ſʒ ꝛ petro siẽ Matheus dic: claues
regni celorũ ꝓmissas: ꝛ ecclĩam sup
petram fidei a q̃ ip̃e nomẽ acceperit
edificãdã. Putabant q̃ vl illos tres
ceteris: vl oibus petrũ esse prelatum.
k ¶ Et residẽs ꝛc. Jlli eũtes dis
putabãt de p̃ncipatu: ꝛ ip̃e sedẽs do
cet hũilitatẽ. Principes eñi laborãt.
hũiles quiescũt. Desideriũ glĩe vult
†mat.18.a hũilitate sanare: ꝛ p̃mo simplici mo
Lu.9.f. net iplo: mox ĩnocẽtie puerilis exem
plo. l ¶ Cõplexus. Significat hu
miles dignos eẽ suo cõplexu: q̃ iure
Cant.2.b possint gliari ꝛ dicere: Leua ei⁹ sb
† mat.20.d capite meo: ꝛ dextera illius am. me.
et.18.a m ¶ Quisq̃s vnũ ex. Vt simplici
Luce.9.f ter pauꝑes xp̃i ad his q̃ velint eẽ ma
iores: ꝓ ei⁹ honore ostẽdit eẽ recipi
endos. Vt ipsos malicia puulos eẽ
suadet: vt tñ puuli simplices sint.
n ¶ Et q̃cũq̃. Quia i pueris se re
cipi docebat: vt caput i membris: ne
putaret h̃ solũ eẽ qd̃ videbat: adiun
xit: Et q̃cũq̃ ꝛc. o ¶ Rñdit illi.
Quia dixerat q̃squis vnũ ex hmõi
pu. receperit me recipit: intelligit io
† Lu.9.f hãnes q̃ i noie ei⁹ eos nõ recipiãt:
qui nõ sincere ambulant. vnde ait:
F Magister. vt

¶ Moralr. ire vel libidis. ¶ cupiditat.
ter eũ in ignẽ ꝛ i aquã misit / vt eũ
ꝑderet. Sed si q̃d potes / adiuua a
nos miserť nr̃i. Jesus aũt ait illi:
a ¶ libertatẽ arbitrij indicat. b ¶ q̃ in noĩe iesu postulantur.
Si potes credere / oia possibilia b
sũt credẽti. Et ɔtinuo exclamãs
pater pueri cũ lachrymis / aiebat:
¶ vel sine in.
a Credo dñe / adiuua incredulita c
tẽ meã. Et cũ vidisset iesus ɔcur
a ¶ vel credẽtem. b ¶ cõminatio potẽtia ẽ.
rẽtẽ turbã cõminat⁹ ẽ spiritui i
b mundo / dicens illi: Surde et mu d
¶ cui⁹ p̃cipe est facere.
te spũs: ego tibi p̃cipio / exi ab eo †
ꝛ ampli⁹ ne itroeas i eum. Et cla
c mans ꝛ multũ discerpẽs eũ / exijt
d ab eo et fact⁹ est sicut mortu⁹ ita e
¶ mundo.
vt multi dicerẽt q2 mortu⁹ ẽ. Je †
sus aũt tenens manũ ei⁹ eleuauit
eũ / ꝛ surrexit. Et cũ itroisset in do
mũ / discipuli ei⁹ secreto iterroga
bãt eũ: † Quare nos nõ potuim⁹
e eijcere eũ? Et dixit illis: Hoc ge f
nus i nullo pt̃ exire / nisi i orõne et
ieiunio. Et inde ꝓfecti p̃tergredie g
bant galileã / nec volebat quenq̃
¶ se ibi esse.
scire. † Docebat aũt discipulos su
os et dicebat illis: Qm̃ fili⁹ ho
f minis tradet in man⁹ hoim: et oc
cidẽt eũ / ꝛ occisus tertia die resur †
g get. At illi ignorabãt v̂bũ: ꝛ time h
h bãt eũ iterrogare. Et venerũt ca
¶ villa pulcherrima.
pharnaũ. Qui cũ domi eẽnt iter k
i rogabat eos: Quid in via tracta
¶ pre verecũdia. ¶ quia.
batis? † At illi tacebãt. Siq̃dẽ i l m
via iter se disputauerãt / q̃s eoꝝ
k maior eẽt. Et residẽs vocauit du
odecim / ꝛ ait ill: † Si q̃s vult p̃m⁹
eẽ: erit oim nouissim⁹ / ꝛ oim mini
ster. † Et accipiẽs pueꝝ statuit eũ †
l i medio eoꝝ. Quẽ cũ cõplex⁹ eẽt /
a ¶ q̃si formã virtut seruẽt ꝓpter me ranõis auxilio: quã paruuli etat bñficio.
m ait illis: † Quisquis vnũ ex hmõi
pueꝝ receꝑit i noĩe meo / me reci
n pit: Et q̃cũq̃ me suscepit / nõ me
¶ solũ. ¶ suscepit. ¶ q2 inter eũ ꝛ me nihil distat.
o suscipit / ſʒ eũ q̃ me misit. † Respõ n

A a ¶ Si q̃d po. Ex quo pꝫ q̃ pater erat dubi⁹ in fide du G
bius de xp̃i ptãte. b ¶ Oia pos. sunt cre. fides eñi creden
tis meret de cõgruo vt ei detur bñficium p oipotentiam dei.
c ¶ Credo dñe adiu. icre. meã. q̃ dixit credo: nõ erat oino
incredul⁹: ſʒ vocauit incredulitatẽ suã fidei sue iperfectionẽ:
quã petebat a xp̃o suppleri ꝛ pfici. d ¶ Surde et mu. spi.
nõ formaliter ſʒ effectiue: q2 in puero ob
cesso audituũ ipediebat ꝛ loq̃laꝫ. e ¶ Et
fact⁹ ẽ sicut mor. vt p h̃ mag declararet
xp̃i virt⁹: q2 ad tactũ xp̃i surrexit pfecte cu
ratus. f ¶ Hoc ge. i nul. põt exi. nisi
in ora. ꝛ ie. Demoniu eñi nõ sũt eq̃les
in v̄tute naturali: ꝛ iõ vn⁹ alio põt difficil
lius expelli. Ad exclusionẽ aũt isti⁹ reqre
bat in expellente subiectio carnis ad spi
ritũ que fit p ieiuniũ: ꝛ magna eleuatio
spũs in deũ q̃ fit p orationẽ. talia aũt ad
huc nõ erant in aplis: q2 ꝓpter illo nõ cõ
petebat eis ieiunare: vt dictũ est. s. ca. ij.
nec erãt adhuc i deũ pfecte eleuati: q2 fue
rũt rudes ꝛ impfecti vsq̃quo receperũt
post passionẽ xp̃i pleniorẽ grãm spũssan
cti Matth. xvij. dixit illis xp̃us q̃ nõ po
tuerũt illũ eijcere ꝓpter icredulitatẽ suã: q̃
causa ibi ẽ exposita. Et tenẽdũ q̃ vtraq̃
causa. s. illa q̃ h̃ exprimit: ꝛ illa que in mat
theo ponit simul ɔcurrerũt i discipulis
ꝓpter q̃s illũ demonẽ expellere nõ potue
rũt. g ¶ Et inde ꝓfe. h̃ ɔsr exprimit disci
puloꝝ xp̃i supbia: vbi p̃mo exprimit ipsius
xp̃i hũiliatio. scd̃o exprimit discipuloꝝ am
bitio / ibi: Qui cũ domi eẽnt. Circa p̃mũ
describit hũiliatio xp̃i p h̃ q̃ predixit eis
ignominiã sue passiõis quã voluntarie
erat passur⁹: ꝛ h̃ debebat discipulis exẽ
plũ eẽ hũiliatiõis. verũtñ tñ adhuc ru
des nõ capiebãt ad plenũ v̂bũ ei⁹. iõ seq̃
tur: h ¶ At illi igno. ver. q2 frequent H
loq̃bat eis in pabolis: ꝓpter qd̃ dubi
tabãt si h̃ v̂bũ eẽt pabolicum. i ¶ Qui
cũ domi eẽnt. h̃ exprimit ambitio disci Diuisio
puloꝝ. Et diuidit in ptẽ p̃ncipalẽ ꝛ inci
dentalẽ. scd̃a ibi: Et rñdit illi iohẽs. ꝛ p̃
me partis pꝫ sñia ex dictis Mat. xviij.
exceptis que sequũtur. k ¶ Jnterroga
bat eos. nõ ex ignorãtia ſʒ vt ex doctrina
sequẽti appareret xp̃m nõ ignorare v̂ba
q̃ dixerũt iter se ipso absente. l ¶ At il
li ta. verecũdia ducti. cui⁹ cã subdit cum
dr: m ¶ Siq̃dẽ in via iter se dis. ꝛc.
qd̃ in eis erat verecũdum ꝛ rephensibi
le: cum magister eoꝝ esset humilim⁹: ꝛ i
mediate eis p̃dixerat humiliationem sue
passionis. n ¶ Rñdit illi io. hec est ps
incidẽtalis. ex hoc eñi q̃ xp̃s dixerat par
uulos recipiẽdos in noĩe eius q̃uis sint
parue reputat: idio iõ iohẽs mouit q̃stio
nẽ de quodã eijciente demonia in noĩe
A christi q̃ tñ

* † ¶ Ego tibi precipio. et nõ ali⁹. Moraliter
† ¶ Exi ab eo ꝛ am. ꝛc. qd̃ fit q̃n ex di
adiutorio non patit recidiuũ. ad qd̃ desi
gnãdũ subdit: † ¶ Jesus aũt te. ma.
ei⁹ ꝛc. Docebat aũt disci. suos ꝛc.
Sequit: r ¶ Et occisus ter. die re.
Theophilus. Postq̃ vero dixerat quod
erat triste: adiũxit qd̃ debet letificare: vt
disceremus ex h̃ q̃ post angustias leticie † mat.18.a
subsequent. m ¶ Siq̃dẽ i via iter se Lu.19.f
dispu. q̃s eoꝝ maior eẽt ꝛc. Hiero.
Ubi notandũ q̃ illi euntes disputabant
de principatu. ipse vero sedẽs docet hu
militateꝫ: quia p̃ncipes laborant ꝛ humi
les requiescũt. † ¶ Et accipiẽs pue
rum ꝛc. Beda. Jn quo malicia paruu
los esse suadet: vt simplicitatẽ sine arro
gantia: charitatem sine inuidia: deuotio
nem sine iracundia conseruent.
* Magister. vt

K: Magister vi.quē.⁊c. Quasi h̄ i noīe tuo nō debet suscipi.
B a ❡ Et ꝓhibuim⁹ eū. Putauit eū excludēdū a bñficio q̄ nō vtit officio: ſʒ docet neminē a bono qḋ ex pte hʒ arcendū: ſʒ ad ħ poti⁹ qḋ nō hʒ ꝓuocādū. vñ: Nolite ꝓhibere eū ⁊c.
Phil.1.d b ❡ Nolite ꝓhi.⁊c. Be. Dic aplȷ: Sʒ ſiue occaſione ſiue veritate chriſtus annūcietur: et in hoc gaudeo ſemper ⁊ gaudebo. Tales q̄ꝫ/ uis ſigna faciāt: ⁊ ob aliorū ſalutē cen/ ſeant eſſe nō ꝓhibēdi: nō tñ eis ſecura
matth.7.d ꝯſcīa. Immo cū dixerit: In noīe tuo ꝓ/ phetauim⁹ ⁊ demonia eiecim⁹ ⁊c. dicet eis: q2 nūq̄ꝫ noui vos: diſcedite a me q̄ opami iniqtatē. Itaq̄ꝫ hereticis ⁊ ſciſ/ maticis ⁊ mal' catholic' non ſacra cōia in quib⁹ nobiſcū ſunt: nō ꝯ: ſʒ diuiſionē paci veritatiq̄ꝫ ꝯriā q̄ aduerſum nos ſunt: ⁊ q̄m nō ſequunt nobiſcū: dete/ ſtari ⁊ ꝓhiberi debem⁹. c ❡ Frigide ⁊c. Ne paupertate ⁊ penuria ſignoꝝ ali
Gal.6.b q̄s ſe excuſet. Siſr dicit aplȷ ad Gal. Cōicet āt his q̄ catheticat v̄bo ei q.ſ. ea. in oib⁹ bonis. Et ne q̄s ſe paupertate excuſet ait: Nolite erra. deus non ir. Que eñ ſeminauerit hō: hec ⁊ metet. d ❡ Et q̄ſq̄s ſcan. Or̄ q̄ꝫ ħ generale ſit: pōt tñ ſm̄ ꝯſeq̄ntiā ſermonis cōtra aplȷos dici: q̄ de pmatu diſputabant: ⁊ eos q̄s ad ſidē vocabāt exēplo ſuo pde re poterāt. ❡ Beda. Nota q̄ in bono ope nrō aliq̄n cauēdū ē ſcādalū ꝓximi aliq̄n ꝓ nihilo hñdū. In q̄ꝫtū ſine pec/ cato poſſum⁹ vitare ꝓxioꝝ ſcādalū de/ bem⁹. Si āt ꝓ veritate ſcādalū ſumit: vtili⁹ naſci pmittit q̄ꝫ veritas relinqua tur. e ❡ Mola aſinaria. Hiero.
B Scdm morē ꝓuicie. Hec eñ pena ma ioꝝ criminū erat. Et reuera ē meli⁹ in/ noxiā pena atrociſſima tpali tñ finire vitā corporeā q̄ꝫ ledēdo frēʒ mortē aie mereri ppetuā. Per molā aſinariā ſe/ cular̄ vite circuit⁹ ⁊ laboꝝ. p ꝓfunduʒ maris extremo dānatio. Meli⁹ ē vt ſo lus pereat ſub habitu exteriori: nō ſi/ mulādo ſe bonū: q̄ꝫ ſimulādo ſe bonuʒ corrūpe alios. Laicus ē eſt ſi ſub exte riori habitu ad mortē terrena acta con ſtringāt: q̄ꝫ ſi ſacra officia culpā ceteris imitabilē demōſtrent: q2 ſi ſol⁹ caderet tolerabilioꝝ vtcūq̄ꝫ eū iferni pena cru/ ciaret. f ❡ Et ſi ſcādalizauerit ⁊c. q2.ſ. docuit ne ſcādaliçem⁹ eos qui cre dūt in eū: āmonet q̄ꝫtū debem⁹ eos ca/
Scandalū uere q̄ ſcādaliçāt. Scādalū grece: offen diculū vel ruina vel ipactio pedis. Al vt alii ſcrupulus: ille ē ſcādaliçat frēʒ: qui ei dicto vel facto occaſionē ruine ꝓ bet. g ❡ Man⁹ tua ⁊c. Amic⁹: cui ope ⁊ ꝯſilio indigem⁹ q̄tidie. Sʒ ſi ħ le dere in cauſa aīe voluerit: excludēdus eſt a nrā ſocietate: ne ſi cū pdito in hac vita ptē hr̄e volum⁹: ſimi' cū illo perea mus. h ❡ Q̄ duas man⁹. Hiero. Due man⁹ pncipat⁹ hūilitas ⁊ ſupbia. Abſcide ſupbiā: tene hūilēʒ pncipatū. l ❡ Vbi vermis ⁊c. Beda. Fetoꝝ vermiū de corruptiōe carnis ⁊ ſāguis. Ideoq̄ꝫ caro recēs ſale ꝯdit: vt exiccato hūore ſanguineo: vermis eſſe neq̄at. Caro ē ⁊ ſanguis vermes creāt: q2 de lectatio carnal' cui ꝯdimētū ꝯtinētie nō reſiſtit: penā luxurioſis generat eternā. Debem⁹ ē corp⁹ ꝯtinētie ⁊ ſale mētēʒ ꝯdimēto ſapie ab errorē ⁊ vitioꝝ labe caſtigare.
❡ Ois eñ igne

dit illi iohēs/ dicēs: †Mag̃r vidi† mus q̄ndā i noīe tuo eīciētē de
a monia q̄ nō ſequit nos: ⁊ ꝓhibui
b mus eū. Jeſus āt ait: Nolite ꝓ/ hibere eū. †Nemo eſt eñ q̄ facit a virtutē in noīe meo/ ⁊ poſſit cito male loq̄ ꝺ me. Qui eñ nō ē ad uerſum vos: ꝓ vobis eſt. Quiſ/ b
¶ q̄ſi dico: q̄ſq̄s vnū ex hmōi ⁊c. ſʒ ne pau pertat' excuſationē p̄tēdat. q̄ſquis eñ.
q̄s eñ potū dederit vobis calicē
a ¶ leuiſſimo p̄cepto excuſationē diluit.
c aq̄ꝫ frigide in noīe meo/ q2 chriſti eſtis: amē dico vobis: nō perdet
d mercedē ſuā. Et q̄ſq̄s ſcādaliça/ e
a ¶ magni nullo mō mouent: puſilli occa/ ſiones q̄rūt.
uerit vnū ex his puſillis credēti/ bus i me: bonū ē ei mag' ſi circū/
e daret mola aſinaria collo ei⁹: ⁊ i
f mare mitteret †Et ſi ſcādaliçauc†
g rit te man⁹ tua/ abſcide illā. Bo/
¶ q2. ¶ ſine tumido principatu.
h nū ē tibi debilē introire i vitā: q̄ꝫ duas manus habentē ire in gehē
a ¶ inferni penas enūcrat vt exterreat.
nā in ignem inextinguibileʒ: vbi
¶ putredo gehēne. ¶ ꝯſcia ſera.ſ. doloꝝ ſte
vermis eorum non moritur: et
ri⁹ accuſans eos. a ¶ Hiero. pena exteri⁹ ſe uiēs incōſumpta. vñ ꝓpheta: Ambulate in lu mine ignis vr̄i: in flāmis q̄s ſuccēdiſtis vo bis. b ¶ Amicus neceſſarius cuius tibi quotidianis vſibus ſeruit diſcurſus.
ignis nō extinguit. Et ſi pēs tu/
a ¶ cū corrigere neq̄as amputa a ſocietate
us te ſcādaliçat: amputa illum.
tua. ¶ q2.
Bonū ē tibi claudū in vitā eter nā itroire: q̄ꝫ duos pedes haben tē mitti in gehēnā ignis inextin/
i guibilis: vbi vermis coꝝ nō mo a
a ¶ q̄ tibi ꝓuidet. ¶ in oculo: nīi carnales amici. ſpiritual' aduerſarii ſignificant.
rit: ⁊ ignis nō extiguit. Q2 ſi ocl̄s lus tu⁹ ſcandaliçat te: eīce eum.
¶ quia.
†Bonū ē tibi luſcū introire in re gnū dei q̄ꝫ duos oclos hñtē mit ti in gehēnam ignis: vbi vermis coꝝ nō morit ⁊ ignis nō extigui/

Nico.de lyra

A chriſti q̄ tñ nō erat de ſocietate ei⁹ quē ꝓhibuerāt diſcipli. vtrū bñ vel male feciſſent ad ſciēdū ſi eſſent ħ aīs facturi in ca ſu ꝯſili. ⁊ circa ħ pmo ponit rñſio chriſti. ſcdo ꝓhibitio ſcāda/ li/ ibi: Et q̄ſq̄s vnū de puſill' ⁊c. tertio declaratio cuiuſdā di/ cti/ ibi:

cti/ ibi: Ois eñ igne ſaliet. Circa pmū ē duplex mod⁹ dicēdi. di C
cūt eñ aliq̄ q̄ iſte de q̄ q̄ſiuit iohes nō erat fidel'. aliq̄ eñ infide les vidētes p experiētiā nomē chriſti virtuoſū in noīe ei⁹ eiciebāt demōes: vt hr̄ Act. xix. dic tñ xp̄s q̄ ille q̄ ſic facit nō ē ꝓhiben/ dus: q2 tal' eiectio demonis facit ad declarationē v̄tut' xp̄i: nec etiam talis licet ſit infidel' habet frontē loquendi contra fidem chriſti cū glorie
†Luc.9.f tur de ſignis in noīe eius factis. ⁊ hoc eſt quod ſubditur: a ❡ Nemo ē eñ qui facit virtutē in nomine meo ⁊c. Infideles eñ aliqui bene in aliqui bus conueniūt cum fidelibus: vt q̄ de/
†1.Co.12.a us ſit vnus ⁊ hmōi: ⁊ i talibus ſunt cū eis: licet nō in aliis. Alii vero dicūt q̄ iſte de quo iohānes queſiuit erat fide/ lis credens in chriſtū: ⁊ hoc dicit Chry ſoſtomus. veruntñ nō erat tante pfecti onis q̄ vellet ſequi chriſtum ⁊ diſcipu/ los eius in modo viuēdi: ſicut nec mo/ do omnes fideles volūt ſequi chriſtum p religionis ingreſſum: ⁊ talis etiā nō eſt ꝓhibendus: quia beneficia diuina nō ſolū dant p maiores ſed etiā aliquā do p minores ⁊ imperfectos: vt in ħ etiā declaret virtus nomis chriſti que per magnos ⁊ paruos idifferēter pōt ope/ rari: ⁊ quia tales impfecti aliq̄n ad tē/ pus credunt: ⁊ in tempe temptationis a fide recedunt. ideo ſubdit: Nemo ē enim qui facit virtutē in nomine meo ⁊c. quia ſi aliquis impfectus fe/ cerit miracula in noīe chriſti: ⁊ poſtea
†mat.5.c recedet a fide nō habet frontem loquē
et.18.a di contra chriſtū: in cuius nomine f. ce rat miracula de quibus gloriabatur: ⁊ quia nō ſolum in nomine chriſti fienda ſunt miracula: ſʒ etiā opera meritoria. Ideo ſequit: b ❡ Quiſquis enim potum dederit vobis calicem aq̄ D frigide ⁊c. Hoc dicit ad oſtendenduʒ q̄ quilibet q̄ꝫtumcūq̄ꝫ pauper poteſt ali qua pietatis opera facere: quia potum aque frigide poteſt dare quilibet q̄ꝫtū/ cunq̄ꝫ pauper. c ❡ Et quiſquis ſcā dalizauerit vnum ex his puſillis ⁊c. Hic ꝯſequenter ponit ꝓhibitio ſcā dali. ⁊ patet ſententia ex dictis Mat/ thei. xviii. excepto qḋ ſeq̄t: d ❡ Vbi vermis coꝝ ñ mo. i. aculē⁹ vl remoꝝ ſus ꝯſcīe qui ꝯtinue affliget dānatos.
A Ois eñ igne.
✱ †❡ Magiſter vidimus quen Moraliter dam in nomine tuo eiciente de/ monia qui no ſequitur nos: ⁊ ꝓ/ hibuimus cum ⁊c. Per iſtū qui nō erat de ſocietate apoſtoloꝝ ſignificatur laicus bonus qui nō habet predicandi officium: tamen bonis verbis ⁊ exem/ plis agit ad expulſionem demonis de cordibus ꝓximoꝝ: q̄ꝫuis nō ſequat chri ſtum p ſtatum religionis ⁊ clericatum. c ❡ Et quiſquis ſcandalizauerit vnum ex his puſillis credētibus in me ⁊c. Greg⁹. Per molam aſina/
matth.18.b riam ſecularis vite circūitus ⁊ laboꝝ ex primit. per profundum maris extrema damnatio deſignatur. qui ergo ad ſecu laritatis ſpeciem deductus. verbo cete ros deſtruit vel exemplo. melius profe cto erat vt hunc ad mortē ſub exteriori habitu terrena acta conſtringant: q̄ꝫ ſacra officia in culpa cete/ ris imitabilem demonſtrarent: quia nimirum ⁊ ſi ſolus cade/ ret vtcūq̄ꝫ hunc tolerabilioꝝ inferni pena cruciaret. †❡ Et ſi ſcandalizauerit te manus tua abſcide illā ⁊c. Sāctus Job. xxix. c. dic: Oculus fui ceco ⁊ pes claudo. i. ꝯſiliari⁹ igno/ rantiū ⁊ adiutoꝝ impotentiuʒ. Ergo manū abſcidere ⁊ oculum eruere ne ſcandaliçent: eſt hominē q̄ꝫtūcūq̄ꝫ ſibi vtilem in tpa/ lib⁹ a ſua ſocietate expellēre ſi ſibi ſit ad piculū ruine in ſpūalib⁹.
q ✱ Ois eñ igne

a ¶ Ois em igne rc. Quia tertio mētionē fecit ignis r vermis: ostēdit quo vtrūqz valeam' vitare. Omnis em igne. Mire dictuz est. Nā em sale salit: vermis putredinem arcet. Nā vero igne. i. in igne aspso sale carnez qz cōsumit. Hec fm legē in hostiis fiebant q in altari cremabant: vbi in oi victima r sacrificio sal offerri pceptum est.

Sal dulcedo sapie: ignis scīpōs gra.

Omnis em igne sa. qz ois electus sapis cōdit: vt digne victima dei efficiatur altarib'. Vn bn addit: Et ois victima sale salit. Ille em vere dni victima ē: qui corpus r animā a vitiis emōdando p amorē spōsi dei deo consecrat: Nec solū sale aspgit: sed igne cōsumit: qn nō peccati tm cōtagio pellit: sz etiā pñs vite delectatio tollit: r future vite ɔuersatio tota mēte suspirat.

Mat.5.b Luc.14.g

vn: Nostra ɔuersatio i celis est. Et obsecro p misericordiaz dei vt exhibeatis corpa vestra hostiā sanctaz rc. Aliter: Altare dei cor: bonoz hostie r sacrificia bona opa fideliū. In omnib' sacrificiis sal: qz nullū opus bonū sine sapientia. Igms sacrificis i altari cōsumit. de quo: Ipse vos baptizabit in spūsctō r igne. Vel ignis tribulatiōes. Respicit hoc ad supiora: vbi scādaliçantia mēbra euelli pcepta sūt: qz h est igne saliri r tētationib' exerceri ob xpi amorē dilectos r pximos nobis abnegare.

Ro.12.a

43.dis. c.s fed cū re

Joh.1.a

b ¶ Ois victima. Hiero. Victima genus hūanū qd hic sapie sale vel rōne salit: vbi corruptio sanguinis: custodia putredinis r mater vermiū hic cōsumitur: r post purgatorio igne examinabitur. c ¶ Qz si sal. i. si qs semel cōdimentis veritatis refect' ad apostasiaz redierit: q alio doctore corrigit q eam quā gustauit sapiētiā: vel aduersis territus: vel psperis illectus respuit. Vn qs medebit incantatori a serpēte percusso. In hoc iudā r socios ei' significare credit q phylargiria corruptus: r apostolatū pdere: r dnm tradere nō dubitauit. Quia aūt sūt multi quos dō maior scietia erigit: ab alioz societate dissiūgit. Et quo plus sapiūt. eo pl' a cōcordie virtute desipiūt. subiūgit: d ¶ Habete in vo. sal. rc. Bed. Habere sal sine pace nō virtutis est donū: sz dānatiōis argumētū: q enī quisqz meli' sapit eo deteri' delinquit. Ca. X

Et inde ex. rc. Hucusqz ea q in galilea fecit r docuit: hinc narrat q in iudea fecit r docuit r passus ē. Et pmo q trās iordanē ad orientē: deinde q cis iordanē qn venit hiericho r bethaniā r hierlm. Cū em ois iudeoz puincia generalr ad distinctionē aliaz gētiū iudea dicta sit: specialr tn meridiana plaga dr iudea ad distinctionē galilee: decapolis r ceterarū in eadē puincia regionū. f ¶ Pharisei inter. Magna distātia iter turbas r phariseos. Hi ɔueniunt vt doceant r infirmi curent. Sicut Mathe' apte dicit: illi vt tētādo decipiāt. Has em deuotio pietatē: illos adducit stimulus liuoris. g ¶ Si licet vi. rc. Bed. Cornuto syllogismo cētauit: r qcqd rñdeat cape putāt. Si dicit dimittēdā r aliā ducendā: pudicitie pdicator sibi videt ɔtraire. Si nō dimittēdā: reus sacrilegii: r ɔ doctrinā moysi: r p moysen ɔ doctrinā dei facere. Igit dns responsum sic tēperauit vt transeat decipulā scriptura sane intellectam in testimoniū adducēs r naturalem legē: primāqz dei sntaim scdē opponens q nō volūtate dei sed peccātiū necessitate ɔcessa est.

a ¶ gra spūsancti vel tribulatiōe. ¶ aspso sale sicut i hostiis fiebat. ¶ hūanū genus.

a b tur. Ois enī igne salie: r ois vi a b

¶ purgatorio igne. ¶ sapia. ¶ Hiero. Bonū ē verbū dei audire: sale sapie cor cōdire: r mo cū aplio sal ē. i. aliqs sapiētiā ministrare.

c ctia sale salit. Bonū ē sal †Qz c d

nistrare. a ¶ Hiero. Sal insulsum est q amat principatū: q increpare nō audet nec cōfiteri: ne de synagoga eiciat: diligēs gloriā hominis magis q dei.

si sal isulsū z fuerit i q illud ɔdie

a ¶ iusticiā. ¶ Hiero. sal correctiōis amor pximi tēperet: r dilectionē sal iusticie condiat. b ¶ dilectionem.

e tis: †Habete in vobis sāl: r pa f

a ¶ qui sapienter loquit magno opere metuat ne eius eloquio vnitas rumpat.

cem habete in vos. Ca. X.

e Et inde exurgēs ve b nit in fines iudee vltra iordanē: r conueniunt iterum turbe ad eū: r sicut cōsueuerat iterū do

f cebat illos. Et accedētes phari ¶ hoc.

g sei interrogabāt eū: si licet viro vxorē dimittere: tentantes euz.

nis acquirit sal discretionis. b ¶ Et ois victi. rc. sicut em in lege veteri sal ponebat in oi sacrificio dei: sic in omi opere bono requirit discretio. c ¶ Bonū ē sal. i. discretio bona ē p quā opa hūana habēt bonitatē. d ¶ Qz si sal insul. fue. rc. hic accipit sal p hoib' discretionē habētib': eo q aliquis excellēs i aliq pprietate nō solū denominat ab ea cōcretiue: sz etiā abstractiue: sicut notabilit liberalis vel sapiēs dicit ipsa liberalitas vel sapia: r p talē modū loquēdi xps dixit apliis q ceteros pcellere debebāt sapia: Vos estis sal terre. Mat.v.b. Dicit q saluator: Qz si sal insul. rc. qz si ille q debet alios dirigere p eminētiā sue discretionis r sapiētie fuerit insulsus p defectū discretiōis: iste defect' redūdat in alios. e ¶ Habete i vo. sal. i. discretionē. f ¶ Et pa. ha. in vos. q. d. p sapientiā pax inter homines acquirit r etiā cōseruat. b

✱ a ¶ Ois em igne sa. p ignē intelligere possum' spūsancti donū. q datus fuit apliis i specie ignis p quē ois saliet: qz ei' discretiōe ad bonū dirigit: qz sicut dr Sap. xiii. incerte sūt puidētie nre. b ¶ Et ois victi. sa. sale. i. opus deo acceptū cōdit spūsancti directione. d ¶ Qz si sal insul. fue. rc. i. si hūana discretio careat spūsctō: nō pficit: sz aliqn mag' officit: qz facit hoiem nimis cōfidere de seipso. Moraliter

¶ In ca. ix. vbi dr in postil. Et similiter claritas glie quā tunc in corpe suo habuit est in extremitate corporis.

Additio. Qz figura sit in extremitatib' corpis pz ex diffinitiōe. Figura em ē q termino vel terminis cōphēdit: vt ait Geometra. sz q silr se habeat claritas glie: vt. s. sit tm i extremitatib' corpis h nō est. Claritas em glie nō solū extremitates ɔtinet: sz oportet q corp' totū sit gliosū sic r totū agile r iō i trāsfiguratiōe le. resplēduit facies ei' sic sol. Sz ɔstat q claritas solis nō ē tm i extremitatib' ei': sz etiā i oib' ptib' suis itrinsecis. R ō nāt qre assūptio claritat' trāsfiguratio dr: sz figura nō mutet: est: qz sic color q pticipat claritatē ipfecte in supficie corpis colorati attēdit: sic r claritas q ē pfecte lucida in ei' supficie attendi pōt. b

Replica. In ca. ix. vbi dr de trāsfiguratiōe: postill. dicit claritatē trāsfigurati fuisse i forma r figura corpis: p ɔsequēs i extremitate. Bur. aūt dicit h nō ē vez: qz vt inqt claritas glie nō solū extremitates ɔtinet sz totū corp' penetrat: cū totū corpus sit gliosū sic r totū agile. Sz Bur. h vnū supponit sat' dubiū: q videlz corp' xpi i trāsfiguratiōe fuerit gliosū. nō fuit vere passibile r formalr: qd cū glioso corpe sit stare nō pōt: qz oē corp' gliosū ipassibile ē. Cū em xpi trāsfiguratio fuit facta ad ostēdēdū gliaz resurrectiōis ipsis apliis qz oculi pfūdū corpis videre nō potuerūt: sz solū supficiē corpis r figurā sufficere debuit claritas extremitatū. Et dato q redūdātia glie i corp' passibile ex singulari dispēsatiōe fuerit penetratiua: ab oculis tñ nō glificat' videri nō potuit nisi supficietenus: nisi Bur. aliud ponat miraculū circa miraculū qd cōiter ponit i amotiōe obicis redūdātie glie. s. q oculi aploz fuissēt miraculose eleuati ad vidēdū claritatē existētē i pfūdo corporis: nec rō Bur. ɔcludit q vult ex lra q resplēduit facies eius sic sol. sol aūt hz claritatē nō mō i supficie: sz etiā i pfūdo. naz fm Burg. in maltē locis silitudo nō est recipiēda oimode: qa aliās eēt idēntas nō silitudo: q curreret qttuor pedib'. argumētū aūt a sili nō valet generalit: qz stat faciē xpi sic solē resplēduisse: r tñ claritatē tm supficietenus habuisse. Ca. X

Et inde ex. Hic ponit ɔfutatio phariseoz h aliqb' i lege pmissis: r pmo describit ɔfutatio phariseoz. ✱ secūdo s Moraliter

Moralit. g ¶ Et inde exur. rc. Sedēt: † ¶ Si liz vi. rc. Vxor ista pōt itelligi sapia phica: r hec nō ē a doctorib' theologis simplr repellēda: nā i multis valet ad fidei ɔsolationē: r disputādo cū hereticis ad ei' defensionē: sz si fornicet ē repudiāda: r h fit qn ppter rōnes philosophicas incipit de du✱ bitare de fide

Nico.de lyra ¶ Ad duriciaz

Quō membrū ampu/tandū

✱ a ¶ Ois em igne. Hic ponit declaratio cuiusdā dicti: dixerat em xps q ad euitandū scandalū pes ēēt amputādus: r manus r oculus eruēdus: q quidē mutilatio nō est intelligēda p abscisionē vel erutionē alicui' mēbri: sz p restrictionē ab actu malo: qd fit p macerationē carnis: r disciplinā vbi necessaria ē discretio sapie vñ dr: Omnis em igne sa. in quo docet modū acquirendi discretionē sapiētie q acquirit tribulationis igne: qz vexatio dat intellectū. r h est qd dr: Omnis em ig. salit. i. tribulatiōis igne sapiēs efficiet: sicut em per ignē decoquētē materia ɔuertit in sal: sic p ignē tribulationis acq/

a ¶ Ad duriciã cor. Be. Nõ q̄ de⁹ ꝯtͣ se sibi ē: vt aliud ante iusserit: ⁊ idē post nouo fregerit īgio. Nō: Sꝫ moyses vidēs ꝓpter desideriū scḋaꝝ nuptiaꝝ vxores p̄mas iterfici: aut in me lā vitā duci: maluit idulgē discidiū ꝓpter discordiā q̄ ꝑ odia et homicidia ꝑseuerare nuptiaꝝ copulā. b ¶ Et erūt ⁊c. Pre missi nuptiaꝝ ē e duob⁹ vnā carnē fieri. castitas iūcta spūi vn⁹ spūs efficit. c ¶ Hō nō separet. Desi derio scḋe vxoris. de⁹ separat q̄ ꝯiungit: q̄n ex ꝯsensu vtriusq; ꝓpter seruitutē dei (eo q̄ tēps breue sit) sic hñt vxores q̄si nō hñtes. d ¶ Et i domo ⁊c. Hie ro. Nō discipuli iterrogauerūt puo: sed pharisei. sꝫ scḋa iterrogatio ab aliis. i. ab aplis itez dicta ē: q2 de eadē re ꝺ q̄ pharisei. ¶ Hierō. Iterata snīa nobi nō fastidiū sed esuriē ⁊ sitim ꝑstat. vñ:

Eccl.24.c Qui me comedūt adhuc esuriēt: ⁊ qui me bibūt adhuc sitiūt. Mellisua sapie eloq̄a gustata diligētib⁹ multimodū sa porē reddūt. qḋ significatū est q̄n dñs pluit māna ad māducādū ꝺ sole lique

Mat.13.f scēs: vt est ꝺ: Fulgebūt iusti sic sol i re gno pr̄is eoꝝ. ad ignē durat: vt panis

J.8.d cor hois ꝯfirmet: vt est: Si quis vult post me venire ⁊c. e ¶ Quicunq;

math.5.a dimiserit. Be. Matheus plenius: Quicūq; dimiserit vxorem suā: nisi ob fornicationē ⁊ aliā duxerit: mechatur. Una ē solūmō causa ē carnal fornica tio: vna spūal: timor dei: vt vxor dimit tat: sic multi religiōis causa fecisse legū tur. Nulla ē causa ē dei lege p̄scripta vt alia ducat viuente ea q̄ est relicta. f ¶ Discipuli āt. Nō q2 nollēt eis ⁊ manu ⁊ voce saluatoris bñdici: sꝫ non dū plenā fidē hñtes putabāt eū more hoim offerentiū importunitate lassari. g ¶ Taliū enī ē ⁊c. Taliū significā ter dic: non istoꝝ. q̄si dicat: moꝝ re gnū: nō etas. His ꝓmittiē regnū ce

B loꝝ q̄ silem hñt simplicitatē ⁊ inocētiā

1.Co.14.d quib⁹ congruit illud apli: Nolite effici ꝑuuli sensib⁹: sꝫ malicia paruuli estote. h ¶ Quisq̄s nō. qui nō ꝑseuerat in ira nō lesus meminit videns pulchrā mu lierē nō ꝯcupiscit: non aliud hꝫ in ore: aliud in corde: q̄si si tales nō fueritis: nō intrabitis in regnū celoꝝ. i ¶ Re gnū dei ⁊c. i. doctrinā euāgelii sicut ꝑuuli accipe iubemur. i. sic ꝑuulus do ctorib⁹ nō ꝯdicit: rōnes aduersus eos nō cōponit: sꝫ fideliē suscipit: cū metu obtēperat ⁊ q̄escit: ita ⁊ nos obedien do simplr ⁊ sine oī ꝯdictione ꝟba dñi debem⁹ suscipe. k ¶ Procurrens q̄ dā ge. Be. Audierat credo iste a dño tm̄ eos q̄ volūt ꝑuulis esse siles introi tu regni celestis esse dignos: ⁊ iō certi ori esse desiderat: nō ꝑ parabolas sꝫ ap te q̄bus opeꝝ meritis vitā eternā cōse qui possit. l ¶ Quid me dicis bo. Be. Quia magistrū vocauerat bonū ⁊ nō deū vel dei filiū: discit q̄uis san ctū hoiez: cōparatiōe dei nō esse bonū de q̄: Confitemini dño q̄m bonus. Un⁹

Ps.107.a aūt de⁹ bonus: nō pr̄ solus sꝫ ⁊ filius.

Joh.10.c qui dicit: Ego sū pastor bon⁹. Et spūs

Luc.11.b sanctus bonus ē. de q̄: Pr̄ de celo da bit spm̄ bonū petētibus se. Una. s. ⁊ in diuidua trinitas: pr̄ ⁊ filius ⁊ spūssan ctus solus ⁊ vn⁹ de⁹ bon⁹ est. Nō igit bonū se negat: sꝫ deum esse significat. Nec se magistrū bonū nō esse: sꝫ absq; deo nullū bonū esse testat. m ¶ Ne adul. Be. Hec ē pueril inocētie casti tas q̄ nos imitādū ꝓponit si regnū dei itrare velim⁹. Notādū sane q̄ iusticia leg. suo tpe custodita: nō solū bōa tpa lia: sꝫ etiā vitā ꝯferebat etnā. o ¶ Magister: oia ⁊c. Be. Nō putādus ē voto tēptasse (vt q̄dā putāt) dñm iterrogasse: ⁊ ✻ de sua vita mē

At ille rñdens dixit eis: Quid a
vobis p̄cepit moyses? Qui di
xerūt: † Moyses ꝑmisit libellū re b
pudij scribere ⁊ dimittere. Qui
a bus rñdens iesus, ait: Ad duri
a ¶ moyses q̄si dolo ē ꝯsiliū nō ꝺci impiū.
ciam cordis vr̄i scripsit vobis p̄
ceptū istḋ. Ab initio aūt creatu
¶ b felas: i ꝺ ostēdit scḋa eē vitāda ꝯiugia.
re, masculū ⁊ feminā fecit eos de
us. † Propē hoc relinquet homo
patrē suum ⁊ matrē: ⁊ adherebit
¶ nō ad vxores. ¶ nō tres.
b ad vxorē suā: † ⁊ erūt duo i carne
vna. itaq; iā nō sūt duo: sꝫ vna ca
a ¶ faciēdo vnā carnē viri ⁊ femine.
c ro. Qḋ ergo de⁹ cōiūxit: hō nō
d separet. Et in domo iteꝝ discipu
¶ de quo pharisei.
li ei⁹ de eodē interrogauerūt eū.
e Et ait illis: † Quicūq; dimiserit
vxorē suā ⁊ aliā duxerit, adulte
riū cōmittit sup eā. Et si vxor di
miserit virū suum, ⁊ alij nupserit,
a ¶ forsan q2 paruulū statuerat in medio di scipuloꝝ: ⁊ complexatus fuerat.
mechaē. † Et offerēbāt illi paruu e
f los vt tāgeret eos: discipuli autē
cōminabanē offerentib⁹. Quos
cū videret iesus, idignē tulit. Et
ait ill: Sinite paruulos venire
g ad me: ⁊ ne ꝓhibueritis eos. Tali †
a ¶ vere taliū: q2 amen dico vobis.
um ei ē regnū dei. Amē dicō vo
h bis: Quisq̄s nō receꝑit regnum †
dei velut paruulus, non intrabit †
¶ vt significet tales sua dilectione ⁊ gra tia ⁊ benedictione esse dignos.
in illud. Et cōplexās eos ⁊ impo
nens manus super illos, benedi
cebat eos. Et cū egressus esset in d
k via ꝓcurrens q̄dā genuflexo an
tē rogabat eū dicēs: † Magister
bone: q̄d faciā vt vitam eternam
percipiam? Jesus autē dixit ei:
¶ compatiōe dei.
l Quid me dicis bonū? Nemo bo †
¶ q̄ solus bonus ex seipso ꝑ ipm boni.
nus nisi vnus deus. † Precepta †
m nosti: ne adulteres, ne occidas,
ne fureris, ne falsum testimoniū
dixeris, ne fraudē feceris: † hono
ra patrem tuū ⁊ matrem. At ille
o rñdēs ait illi: Magister oia hec
obseruaui a iuuētute mea. Jesus e

Nico. de lyra

a ¶ scḋo sacerdotū. se. ca. Pria in duas: q2 p̄mo describit pha Diuisio riseoꝝ ꝯfutatio. scḋo discipꝉoꝝ istructio, ibi: Et offerebāt illi ꝑ uulos. snīa p̄tis pt⁹ ꝑꝫ ex dictis Mat. xix. lꝫ enī matthe⁹ idē factū sub alio refe rat ordie: nō tn̄ differt q̄tū ad veritatē: vt dic Aug⁹. ⁊ ꝺ iuenit freq̄nē in vete ri testō: vtpote libris Reg. ⁊ Paral. q̄ eadē dicta ⁊ facta exꝑmunē ꝺ ⁊ ibi: sub Deu.24.a. alio tn̄ ordie. a ¶ Quid vo. p̄. Mat. matth.5.c xix. dic q̄ pharisei ꝺ dixerūt xp̄o q̄si ei ob et.19.a iciēdo. Et dicendū q̄ xp̄s p̄mo q̄siuit ꝺ ab eis vt ꝺ dr̄: q2 añq; diceret suā sniam volebat q̄ audiret eoꝝ falsa opinio q̄ credebāt ꝺ esse licitū: ⁊ iō tūc q̄si obiiciē do dixerūt. b ¶ Moyses ꝑmisit ⁊c. Et i domo iteꝝ disci. ⁊c. q2 discipli adhuc rudes ad plenū nō itellexerūt ꝟ bū xp̄i. iō cū venissent ad domū iteꝝ iter Gen.2.d. rogauerūt eū: ⁊ ip̄e idē repetiit qḋ primo matth.19.a dixerat in p̄ntia phariseoꝝ. c ¶ Et of ferebāt. Hic ꝯsr̄ describit istructio di scipuloꝝ. ⁊ p̄mo ponit dicta instructio. Tes.5.g. scḋo istructiōis ꝯfirmatio, ibi: Et ꝓfici 1.Co.6.d scēte eo ꝺ hie. Pria in tres: q2 p̄mo in struit discipulos ꝺ hūilitate: q̄ est fūda mētū aliaꝝ ꝟtutū. scḋo ꝺ volūtaria pau ꝑtate, ibi: Et cū egressus esset. tertio de tolerāda aduersitate, ibi: Et assumēs ite rū duo. Primū āt docet ꝑ ꝺ q̄ dic nullū itrare in regnū celoꝝ nisi ꝑnꝫ. i. hūilē: †mat.5.c eo mō loq̄ndi q̄ dr̄. i. Regū. xv. c. Cū es, et.19.b sis puul⁹ in ocul tuis ⁊c. ⁊ ꝑꝫ snīa ex di Luc.16.c ctis Mat. xix. d ¶ Et cū egres. eēt. Hic ꝯsr̄ docet discipulos de volūtaria paupertate. Circa qḋ p̄mo mouet q̄stio. D scḋo ponit q̄stionis solutio, ibi: Jesus aūt dixit ei. in q̄ solutiōe xp̄s p̄mo ostēdit q̄d sit necessariū ad salutē: videlꝫ obser uatio mādatoꝝ. scḋo q̄d reqrit ad maio rē ꝑfectionē q̄ ꝯsistit in obseruatiōe ꝯsi lioꝝ: in q̄ ꝑfectiōe p̄mū ē abrenunciatio tpaliū vt q̄s libere possit seq̄ xp̄m. ⁊ hoc ponit ibi: Jesus āt ituit⁹ ⁊c. snīa t vaꝝ ptiū p̄maꝝ ꝑꝫ ex dict mat. xix. e ¶ Je sus āt ituit⁹. ꝺ docet volūtaria paup tas. ⁊ p̄mo q̄tū ad ei⁹ ꝑfectionē. scḋo q̄ tū ad ei⁹ difficultatē, ibi: Qui ꝯtristat⁹. tertio q̄tū ad ei⁹ remuneratione, ibi: Et post hec cepit ei petr⁹ di. snīa istoꝝ ptiū ꝑꝫ ex dict Mat. xix. except q̄ sequunē: Jesus āt ituit⁹ ē eū ⁊ di. eū. ꝓpter bo nā ꝯuersationē suā p̄teritā ostendit sibi vultū amicabilē. verūtn̄ ad ꝑfectionem maiorē nō potuit ascēdere ꝓpter impedi mētū diuitiaꝝ. Aliq̄ enī sunt apti ad bñ viuēdū in iferiori statu: nō tn̄ in maiori ⁊ ꝑfectiori.

✻ bitrare ꝺ fide q̄ ē sup rōnē. c ¶ Et Moralit offerebāt ⁊c. ꝑuuli ꝑñt dici pauperes ⁊ †mat.19.b. generē ifirmi. ꝑ discipulos āt ipedientes ne Luc.10.c offerāē xp̄o significāē eccle rectores vl et.18.d religiosi q̄ ꝓpter paupertatē vl generē ifir mitatē repellūt eos a debita ꝓmotione vl receptiōe ad religionē: cū tn̄ alīs sint apti. ꝓpter qḋ ipedientes arguūē ore xp̄i. iō sbdit: † ¶ Taliū ē reg. dei. Mat. †Exo.20. v. a. Bti paupes spū: q̄m ipsoꝝ est ⁊c. † ¶ Quisq̄s nō re. re. dei ve. par. i. sine supbia ⁊ dolo. † ¶ Nō intrabit †Eccl.3.b ⁊c. Magr bo. q̄d ⁊c. ip̄m interroga bat: q2 lꝫ crederet eū hoiez puꝝ: tn̄ eū re putabat i lege ꝑitū. ꝓpter qḋ rñdit dicēs: † ¶ Quid me dicis bo. ex q̄ credis me hoiez puꝝ. † ¶ Precepta no. ⁊c. q. d.

 ✻ eoꝝ ob

G de sua vita mentitũ eẽ: cũ se leg mãdata custodisse dixerit: sed
E simpliciter cõfessus. Si eñ mentiret nũq̃ intuitus arcana cor
Mat.5.b dis eius eũ diligere diceret iesus. Diligit enĩ eos q̃ mãdata le
gis etiã minora custodiũt: ⁊ qđ in lege minus fuerat his q̃ pfe
cti eẽ desiderãt ostẽdit: q: nõ venit soluere legẽ sȝ adimplere
vñ addit: Uade quecũq̃ habes vende ⁊ da pau. ⁊c. a ¶ Et
veni. se. me. Beđ. Quasi diceret: post cõtẽptas diuitias sal
uatorẽ imitare. i. relictis malis fac bo
na. Facilius sacculus cõtẽnit q̃ cõcupi
scẽtia vel voluptas. b ¶ Q difficile. Beđ. Qui multiplicãdis diuitijs i
cũbũt: pt3: q: vite alteri⁹ gaudia q̃rere
tmat.19.c cõtẽnũt. Sed aliud est pecuniã habere
Luc.18.d. aliud amare: Multi habẽt ⁊ nõ amãt:
⁊ multi nõ habẽt ⁊ amãt. Itẽ alij ⁊ ha
bent ⁊ amãt. Alij vero nõ habere nec
amare se gaudẽt: q̃ tutiores sunt: ⁊ qui
Gal.6.d dẽ cũ aplo dicere possũt. Mihi mũd⁹
Eccĩ.5.b cruci. ⁊ ego mũdo. Uñ ⁊ salomõ nõ ait
qui habet: sȝ q̃ amat diuitias fruct⁹ nõ
capiet ex eis. Et ipse dñs in his verbis
discipul' obstupẽtib⁹ dicẽs: Filioli ⁊c.
Nõ ait impossibile. qđ eñ impossibile
est oĩno fieri nõ põt: qđ difficile cũ la
bore põt fieri: sed cũ magno labore in
nãte dei grã: vt pecunias habẽtes: vel
etiã in eis cõfidentes exutis phylargi
rie retinaculis intrare possint regnum
dei. c ¶ Facili⁹ ẽ ca. Beđ. Quõ gi
euãgelio Matthe⁹ ⁊ zacheus ⁊ ioseph
⁊ i veteri testamẽto q̃plurimi diuites
intrauere. forte q: diuitias p nihilo ha
buere: vel ex toto cõtẽnere didicerunt.
Ps.24.d. vñ Dauid: Unicus ⁊ paup sũ ego. Et
ybidẽ.61.c idẽ: Diuitie si af. noli. cor appo. Non
Allego. ait: nolite suscipe. ¶ Allego. Facili⁹ ẽ
F xp̃m pati p dilectorib⁹ seculi: q̃ eos ad
xp̃m posse cõuerti. Camelus eñ xp̃s ẽ:
tmat.19.c q̃ sponte humiliat⁹ infirmitat nr̃e one
ra sustulit. in quo eñ melius intelligit.
Luc.18.e Quãto maior es: hũilia te in omnib⁹.
Eccĩ.3.c. Acus: pũctiones. i. dolores: passiões.
Foramẽ acus: angustia passionis qua
velut scissa vestimẽta nr̃e nature q̃dã
mõ resartire. i. reparare dignatus est.
Uñ post lapsum meli⁹ induti gaudea
Gal.3.d m⁹. Ad h testimoniũ apli. Quicũq̃ ba
ptizati estis in christo: xp̃m induistis.
b ¶ Et q̃s põt. Cũ plures sint pau
peres q̃ diuites. nõ hoc dixissent: nisi
in diuitũ nũero intellexissent cũctos q̃
diuitias adipisci vellent. c ¶ Apud
deũ ⁊c. Qui a cupiditate terrenoꝝ ad
charitatẽ eternoꝝ cõuertere põt: ⁊ sup
bos facere hũiles. f ¶ Ecce nos di
misi. Grandis fiducia. Piscator erat:
diues nõ erat: victũ manu ⁊ arte q̃re
bat: ⁊ tñ cõfidenter dicit: Ecce nos re
liqm⁹ oĩa ⁊c. g ¶ Et se. sum⁹. Quia
nõ sufficit sic dimittere: iũgit qđ pfectũ
est: ⁊ secuti sum⁹ te: quasi: fecim⁹ qđ iu
sisti: qd ḡ dabis nobis pmiũ. b ¶ Cẽ
ties tñ. Beđ. Hac occasione q̃dã iu
daicã mille annoꝝ fabulã post resurre
ctionẽ iustoꝝ dogmatizant: qñ oĩa q̃ p
pter deũ dimisim⁹: multiplici nobis fe
nore sunt reddẽda: insup ⁊ vita eterna.
Nec vidẽt q̃ sint inepti: saltẽ in tente
nis vxorib⁹ ẽm allos euãgelistas: psertim
cũ dñs dicat: nec nubẽt neq̃ nubẽ
Luc.20.f. tur: ⁊ ea reddenda in hoc tpe cũ psecuti
tmat.19.d. onib⁹ q̃ post resurrectionẽ oĩno iustis
Luc.13.f nulle erunt. Sensus ḡ est: Qui pp̃ter
euãgeliũ christi carnalia reliquerit: spi
ritualia bona recipiet q̃ sui merito ⁊ cõ
paratione ita erũt quasi paruo nume
ro cẽtenarius cõpatus: q: a fratribus
⁊ sororib⁹ q̃bus spũali glutino colliga
tur: mul tur: multo gratiorẽ etiã in hac vita recipiet charitatẽ. vnde ⁊
Multitudinis cre. erat cor vnũ ⁊ aĩa vna. Et erant illis oĩa G Act.4.f
cõia. Aliter: Cẽtenarius a leua trãsfertur in dexterã: licet eã
dem in flexu digitoꝝ videat tenere significationẽ vel figuraȝ
quã denarius in leua: numerũ tñ quãtitatis magnitudine su
perat: q: oẽs q̃ pp̃ter regnũ dei tpalia spernunt: etiã in hac
vita psecutionib⁹ plena regni gaudiũ fide certa pgustãt: ⁊ in
expectatiõe pr̃e celestis q̃ p dexteraȝ
significat: oĩm partẽ electoꝝ verissima
dilectiõe fruunt. i ¶ Multi autẽ.
Quia multi incipiũt sȝ nõ pficiũt. Ter
ribilis sñia subdit: Multi autem ⁊c.
¶ Latro in cruce cõfessor eodẽ die q̃
p petis suis crucifixus est: grã fidei cũ
xp̃o in paradiso gaudet: q̃tidie q̃z vide
mus multos laicos magnis vite merĩ
tis excellere: ⁊ alios a pma etate spũa
li studio feruẽtes ad extremũ ocio tor
G pescere

a ¶ arcana cordis ei⁹.
autem intuitus eum dilexit eũ
¶ ad pfectionẽ.
et dixit ei: † Unũ tibi deest. Ua †
¶ oĩa oĩno: nõ partẽ sicut ananias.
de: quecunq̃ habes vende et
a ¶ Beatus q̃ intelligit sup egenũ ⁊ pau.
da pauperibus: et habebis the †
a ¶ quẽ nec erugo nec tinea demolit.
b ¶ q: hoc solũ nõ sufficit. ¶ imitando: si
cut ego ambulo ambulãdo.
a saurũm in celo: et veni sequere
me. Qui contristat⁹ i vbo abijt †
a ¶ cũ tristicie. b ¶ Hiero. q̃si spinas na
scẽtes ⁊ tribulosq̃ semẽtẽ dñicã suffocaueris
merẽs. Erãt ei bñs multas possses
siões. Et circũspiciẽs ihs ait di
b scipul' suis: Q̃ difficile q̃ pecuni †
as hñt i regnũ dei itroibũt. Di
a ¶ q: nõ poterant intelligere.
scipuli aũt obstupebãt i verbis
ei⁹. At ihs rursus rñdẽs ait ill':
a ¶ nõ dicit habẽtes: sȝ in eis cõfidentes.
Filioli: q̃ difficile ẽ cõfidẽtẽs i pe
a ¶ vere difficile: q:.
c cunijs i regnũ dei itroire. † Faci
¶ christum. ¶ angustias passionis.
li⁹ ẽ camelũ p foramẽ acus trãsi
¶ diuitias amantẽ. ¶ qđ est pauperũ.
re: q̃ diuitẽ itrare in regnũ dei.
¶ q̃ ante: q: idẽ repetẽdo cõfirmauit.
Qui magl admirabãt dicẽtes
¶ cũ pene oẽs cupiũt fieri diuites.
d ad semetipos: Et q̃s põt salu⁹ fi
eri: Et itueñs illos ihs ait: Apd
e hoiẽs ipossibile ẽ: sȝ nõ apd deũ
oĩa ei possibilia sũt apd deũ. Et
a ¶ q: audiuit diuites nõ posse intrare in
regnum celorum.
f cepit ei petr⁹ dicere: Ecce nos †
g dimisim⁹ oĩa ⁊ secuti sumus te.
Rñdens ihs ait: Amen dico
vobis: nemo ẽ q̃ reliq̃rit domũ
aut frẽs aut sorores aut patreȝ
aut mr̃eȝ aut filios aut agros p a
pter me ⁊ pp̃ euãgeliũ q̃ ñ acci b
¶ oẽs sciẽ: ⁊ q̃cũq̃ habet cõmunicãt ei.
b piet cẽties tñ nũc i tpe hoc do
¶ spũales.
mos ⁊ frẽs ⁊ sorores ⁊ mr̃es ⁊ fili
a ¶ h eñ psecutionib⁹ plenũ est tempus.
os ⁊ agros cũ psecũtiõib⁹: ⁊ i se
i culo futuro vitã eternã. † Multi †
¶ iudas de aplo apostata. ¶ vt latro.
aũt erũt pmi nouissimi: ⁊ nouissi
mi pmi. Erãt aũt i via ascẽdẽtes a
a ¶ quasi caput: vnus moritur⁹ p oĩbus.
¶ ad mortẽ imperterritus.
hierosolymã: ⁊ p̃cẽdebat illos ie

Nico. de lyra

⁂ ⁊ pfectiori. a ¶ Propter me. i.
pp̃ter amorẽ mei. b ¶ Et pp̃ euã
geliũ. i. doctrinã xp̃i. c ¶ Qui non
ac. ⁊c. q: p tpalib⁹ accipit in pñti bo
na spũalia q̃ tñ excedũt tpalia q̃tũ cen
tenari⁹ vnitatẽ. Aliter aũt põt exponi
de religiosis q̃ p vno pr̃e carnali vel
fratre dimisso habẽt spũales pr̃es et
frẽs multos: ⁊ possessiões ⁊ agros in
q̃tũ ex possessionib⁹ oĩm fideliũ suffici
enter sustentanẽ: ẽm illud apli. ij. Co
rinth. vi. b. Quasi nihil habentes et
oĩa possidẽtes. d ¶ Et no. pri. ⁊c.
q: reprobati iudeis q̃b⁹ data fuit lex
tñq̃ a deo electo gẽtiles sũt vocati.
Põt etiaȝ exponi aliter: q: aliq̃ tarde
veniẽtes ad fidẽ vel religionẽ aliquã
do ita feruide opanẽ q̃ p̃cedũt merit'
illos q̃ venerũt i iuuẽtute. e ¶ Erãt b
aũt in via ⁊c. hic pr̃ xp̃s instruit di
scipulos de toleranda aduersitate: et Diuisio
primo ponit eoꝝ instructio. scđo repri
mit ipoꝝ ãbitio ibi: Et accedũt. Pri
mũ docet xp̃s exẽplo suo: q: pmpte et
hilariter p̃cedebat in hierlm vbi erat
passurus mortẽ: ẽm q̃ discipulis tã p
dixerat: ⁊ h adhuc replicat: ⁊ pt3 sñia
ex dictis Mat. xx. hoc excepto.
⁂ Et supe Moraliter
⁂ eorũ obseruatio sufficit ad salutẽ:
sed nõ ad euãgelicã pfectionẽ. iõ sub
dit: † ¶ Unũ tibi deest ⁊c. Beđ.
Nõ partẽ tñ sicut ananias ⁊ saphyra
Act. v. † ¶ Et da pau. nõ amicis
carnalibus nisi fuerint indigẽtes.
† ¶ Et ha. the. in ce. Chrys. Osten
dit q̃ plus reddit q̃tõ maius est celuȝ
q̃ terra. † ¶ Qui contrista. abijt
me. impeditus a pfectione quã quere
bat possessionum amore. Beđ. Inter
pecunias habere ⁊ amare multa dista
tia ẽ. vñ Salomõ nõ ait: q̃ habet sed q̃
amat diuitias fructũ nõ capiet ex eis:
⁊ accipit amare p finẽ i diuitijs pone
re ⁊ de talib⁹ subdit: † ¶ Q̃ diffici
le qui pecunias ha. ⁊c. et accipit h
difficile p impossibile: vt patet ex litte
ra sequenti: ⁊ declaratũ fuit plenius:
Matth. xix. † ¶ Ecce nos dimisi
mus oĩa. ⁊c. hoc spũaliter facit qui
inordinatũ amorem ad oĩa terrena de
ponit: ⁊ talis nũc recipit cẽties tñ: q:
p abiectione carnalis amoris recipit
charitatẽ donũ q̃ se ⁊ oĩa ordinat i deũ.
† ¶ Multi aũt erũt ⁊c. q: detenti
circa terrenoꝝ amorẽ inordinatũ pmi sũt
i h seculo: sȝ erũt nouissimi i futuro.
⁂ Quia ecce

A pescere: a ¶ Et stupebāt. Jo.s.q2 meminerāt q se passurū
mita a sūmis sacerdotib⁹ ⁊ scrib̄ p̄dixerat ⁊ occidendū. metue
bāt q̄ ne vel ipsi cū eo occiderent: vt ille cui⁹ vita ⁊ magisterio
gaudebāt occideretur. b ¶ Et assu
mēs. Be. Preuidēs discipulos aīos
ex passiōe sua pturbādos: lōge an̄ ⁊ pas
Mat.20.c sionis penā ⁊ resurrectiōis gl̄iaz p̄dicit:
Luc.18.c vt cū morientē viderēt: resurrecturū nō
dubitarēt. Paganorū q̄z dementiā q̄
eius crucē irridēt apte pfutat: cū ⁊ pas
sionis ipso q̄si futurorū p̄scius ostendit:
⁊ locum mortis quasi intrepidus adit.
c ¶ Et accedūt ⁊c. audita resurrecti
one imbēciles scdi aduētus: putāt eum
more hoim regnare. Matheus dicit
matrē postulasse: sz marcus dicit ipsos
desideriū eorū volēs apire: q̄z consilio
mater petebat. Et in vtroq̄ euangeli
sta dn̄s non matri sed ipsis respondit.
d ¶ Aut baptismo. Jdem qd̄ calix.
Vn̄ alibi de passiōe sua dicit: Baptis
mo habeo baptizari: ⁊ quō coarctor vs
q̄dum pficiat. e ¶ Calicē q̄dē. Be
da. Jacobus ab herode capite trunca
tus. Johānes in feruētis olei dolium
missus, inde ad coronā martyrii athle
ta christi pcessit: statimq̄ in pathmos
relegatus. Jtaq̄ ⁊ martyrio animo
nō defuit: ⁊ calicē cōfessiōis bibit quē
biberūt in camino tres pueri: l3 psecu
tor sanguinē nō fuderit. f ¶ Sedere
autē ⁊c. Quasi vultis vt hoc tribuā
B vobis? Sed regnū celorū nō est dantis
Act.10.e sed accipiētis. nō em̄ psonarū acceptio
est apud deū: sed q̄cūq̄ dignus fuerit
accipiet qd̄ non psone sed vite paratū
est. g ¶ Vobis ⁊c. Adhuc supbis.
quasi: si vultis accipe nolite esse quod
estis. aliis paratū est: ⁊ vos alii estote,
⁊ vobis paratū est: quod est. prius hu
miliami q̄ iā vultis exaltari. h ¶ Jn
dignati sunt. Nō de matre sed de fi
liis. qui ignorātes mensurā suā in mo
dica cupiditate ardebant. i ¶ Jesus
aūt vocās eos. Humilis magister
⁊ pius ⁊ mitis: nec cupiditatis imodi
ce duos arguit: nec decē indignatiōis
increpat ⁊ liuoris: sed docet maiorem
esse qui minor fuerit: ⁊ dn̄m q̄ seruit⁹ sit.
Frustra igit: aut illi ad maiora suspi
rāt: aut hi sup desiderio eorū dolent cū
ad summitatē vtrorū non potentia sed
humilitas ducat. Suis denique pponit
exemplū: vt si dicta paruipenderēt: ad
opera erubescerent. Nā ⁊ filius ho
minis ⁊c. k ¶ Et veniunt hieri
cho. Hiero. Hiericho luna vel ana
thema: quod cōgruit appropinquanti
passioni. Defectus carnis christi p̄pa
Hiericho ratio est celestis hierl̄m. vnde hiericho
deserentes. hierl̄m. i. visioni pacis ap
propinquāt. l ¶ Et pficiscente eo
de hiericho ⁊c. Beda. Quia ascen
dente ad celos dn̄o: ⁊ fidelibus sequē
tibus: cunctis. s. electis ab initio mun
di cum illo regnum celeste ingredienti
bus: mox gentiū pple diu perfidia ce
cus audito christi aduentu cepit lumē
salutis sperare. Juxta viam sedēs men
dicat: quia nondū veritatis iter agno
scens: sedula desiderii inquisitione ad
hoc venire cōtendit: vt Cornelius qui
deum quem colebat crebris p̄cibus vt
se illuminare dignaret orabat. Trāse
undo audit: stando illuminat: quia p
humanitatē miseret in qua natus/ pas
sus/ resurrexit/ ascēdit: que est actio tē
poralis et transitoria. Et stans cecum
illuminat:

a sus: et stupebāt/ ⁊ seq̄ntes time a
b bāt. †Et assumēs iterū duodeci/ b
¶ q2 videbat eos timere.
cepit illˀ dicere q̄ eēnt ei ventura:
¶ hec. s.
quia ecce ascēdim⁹ hierosolymā †
¶ Ad quē ptinet pati: quia nō pōt diuini
tas pati vel ledi.
⁊ fili⁹ hoīs tradet p̄ncipib⁹ sacer
dotuz ⁊ scrib̄ ⁊ seniorib⁹: ⁊ dānā
bunt eū morte: et tradēt eū gēti
bus: ⁊ illudēt ei/ ⁊ ɔspuent eum: ⁊
flagellabunt eum/ et interficient
c eū: ⁊ tertia die resurget. †Et acce c
dūt ad eū iacobus ⁊ iohānes filii d
zebedei/ dicētes: Magister volu
¶ astute sine nole munus.
mus vt qd̄cūq̄ petierim⁹ facias
nob̄. At ille dixit eis: Quid vul
¶ interrogat: vt stulticiā ɔfessis castiget.
tis vt faciā vobis? Et dixerunt:
Da nob̄ vt vnus ad dexteram/ ⁊
alˀ ad sinistrā tuā sedeamus in
gloria tua. Jesus autem ait eis:
¶ regnare vult q̄ si meruissē culmē honoris s
Nescitis quid petatis. Potestis †
de exercitia labor. a ¶ passionē. vn̄ appro
pinquante passione sua: pr si vis trāsfer calicē
d bibere calicē quem ego bibo: aut e
hūc a me. a ¶ .i. tinctura passionis.
baptismo q̄ ego baptizor bapti
zari: At illi dixerūt ei: Possumus.
e Jesus āt ait eis: Calicē q̄dē† quē
ego bibo bibetis: ⁊ baptismo quo
f ego baptizor baptizabimini: se
dere autē ad dexterā meā vel ad
g sinistrā non est meū dare vob̄: sz
¶ petitionē eorū.
h q̄bus paratū ē. †Et audiētes decē f
indignati sunt d̄ iacobo ⁊ iohe.
i Jesus āt vocās eos/ ait ill: Sci
tis q2 hi qui vident p̄ncipari gē
tibus dn̄ant eis: ⁊ p̄ncipes eorū
potestatē habēt ipsorū. †Nō ita est
aūt in vob̄: sz q̄cūq̄ voluerit fie
¶ in celo. ¶ in terra. ¶ id est.
ri maior/ erit vester minister: et qui
cūq̄ voluerit in vob̄ p̄m⁹ esse/ erit
¶ qd̄ debet amplecti. ¶ nata cū q̄ ministrat.
hoīs filiū appellari. ¶ in carne.
oīm seruˀ. †Nā ⁊ fili⁹ hoīs nō venit
¶ intātū vt etiā aīas daret.
vt ministrarēt ei: sz vt ministraret/ et
daret aīaz suām redemptionē p
¶ nō p oībˀ sz p his q̄ credere voluerunt.
k multis. †Et veniūt hiericho. Et p g
ficiscēte eo de hiericho ⁊ discipu
lis ei⁹/ ⁊ plurima multitudie: fili

illuminat: quia verbi eternitas non transit: que in se manens C
omnia renouat. Stare dei est incōmutabili dispensatione mu
tabilia cuncta disponere. Quare ergo transiens audit: stans il
luminat: quia qui ppter nos temporalia
ptulit: inde nobis lumen tribuit vnde
transitum mutabilitatis habere nescit.
¶ Beda. Matheus in hoc loco dicit Mat.20.d
duos cecos secus viam sedentes illu Luc.18.f
minatos. Lucas: cum appropinquaret
hiericho vnū illuminatū pari ordine:
sed Lucas scribit qd̄ mattheus omisit.
Qr aūt hoc loco mattheus duos dicit:
marcus dicit vnū: alterū nō negat. Sci
endum est vnum eorū fuisse notissimū:
vnde nomē eius ⁊ patris cōmemorat
marcus: qd̄ in aliis non facit nisi cū tai
rum expssit nomine: quia ⁊ ille nobilis
fuit: ita ⁊ iste ex aliqua felicitate deie
ctus notissime ⁊ famosissime miserie fu
it. qui nō solum cecus verumetiā men
dicus sedebat. huius ergo illuminatio
nē marcus describit: quia hoc miracu
lo maiorem famā comparauit. ¶ Beda. †mat.20.e
Appropinquans ergo hiericho cecum
vnum illuminauit: quia in carne veni
ens ⁊ passioni ppinquans nō multos
ad fidē ad

Nico. de lyra

a ¶ Et stupebant. Ex hoc q̄ ita
prompte ⁊ hilariter ibat ad locū passio
nis. b ¶ Et sequētes timebant. D
Quia nondū erant pfecti vsq̄ ad tole
rantiā martyrii. qd̄ patuit p effectum:
quia petrus inter alios feruētior post
ea timore mortis negauit christum.
c ¶ Et accedunt. Hic ɔsequenter re
primit discipulorū ambitio. ⁊ primo du
orū in speciali. secundo omniū in gene
rali/ ibi: Audientes de. Sententia hu
ius partis patet ex dictis Matth. xx.
excepto qd̄ sequitur: d ¶ Filii zebe
dei dicentes: Magister ⁊c. Mat
thei. xx. di q̄ mr̄ eorū formauit istā peti
tionē: sz q2 fuit inducta ad hoc p filios:
ideo dicunt hic eam fecisse: quia quod alis non hz
p amicos facimus quodāmodo p nos quem ego
ipsos facimus. e ¶ Aut baptismo bibo
quo ego baptizo. Tincturā em̄ san
guinis sui in sua benedicta passiōe vo
cat hic baptismum. f ¶ Et audiētes
decem ⁊c. Hic reprimit ambitio disci
pulorū in generali. ⁊ patet sententia ex
dictis Matthei. xx. g ¶ Et pficiscē †mat.20.d.
te eo de hiericho ⁊c. Hic ponitur in alis trecepe
structionis p̄cedentis confirmatio p il rūt idigna
luminationē ceci. Et patet sentētia ex ri
dictis Matth. xx. excepto qd̄ sequitur:
Cecus sedebat.

✻ † ¶ Quia ecce ascēdim⁹ hiero Moraliter
solyma ⁊c. Freqn̄t p̄dixit discipulis 193. dis. dia
passionē suā. p h̄ significās q mltotiēs coni sunt
esset passurus in mēbris suis. vn̄ Act. 9. q. 3. c. nul
ix. a. dixit: Saule saule qd me psequeris. lus primas
Et petro iminēte sua passiōe dixit: Va
do romam iterū crucifigi. c ¶ Et acce
dūt ⁊c. Jsti credebāt xp̄m in hierl̄m tē
poralit regnaturū. Et q2 erāt ei⁹ cognati
ei volebāt eē post eū p̄mi. Et istis q̄dā †mat.20.d
sūt similes q̄ terenis honorib⁹ sūt mul
tū solliciti ⁊ d̄ celestib⁹ negligētes: qd̄ ē
valde fatuū. Jō dn̄s dixit ill: † ¶ Ne
scitis qd pe. Sic fatu⁹ petit caseū ⁊ ne
gligit aurū. f ¶ Et audiētes de. ⁊c.
hūanū qd passi. ppˀ qd̄ xp̄s vtrosq̄ re †mat.20.d
p̄mēs cepit eos docere de hūilitate: p Luc.18.f
quā honor celestis acqrit ⁊ ɔtēpnit ter
renus. Et pficiscente eo. Sequit:

 ✻ Barthimeus

ad fidē adduxit: Nō eī primo: sed paucis annis anteꝗ̄ pate
rēt lumē verbi exhibuit. Sꝫ de hiericho ꝓficiscēs cecos illu-
minauit: qꝛ resurgēs a mortuis atqꝫ ascēdēs in celū spūsctm̄
aplis misit: eosqꝫ ad illuminationē oīm pplorū in mūdū disp-
Typice sit. ¶ Typice. Unā appropinquās hiericho illuminat: qꝛ an-
te passionē suā vni tm̄ iudeoꝝ pplo ꝑ-
dicauit. Et ꝓficiscēs de hiericho duos: qꝛ post resurrectionē p aplos ⁊ iudeis ⁊ gētibꝰ ꝑdicauit: ⁊ eterne diuinitatis ⁊ assūpte hūanitatis arcana patefecit. Marcus vnū scribit: qꝛ ad gētes qbꝰ
Alis esset scribebat respicit: q̄ oīno a luce erāt ali-
Mat.9.c eni: quoꝝ cecitas q̄to famosior tāto il-
luminatio gratiosior. Mattheꝰ duos qꝛ hebreis credētibꝰ scribebat euāgeli-um qđ ad gentiū q̄z noticiā erat ꝑuētu-rū: vt ad easdē vnā fidei grām ptinere doceret. Hinc etiā est ꝙ Mattheꝰ asi-nā ⁊ pullū refert: alii tres q̄ gētibꝰ scri-būt ꝯuersis: asinū tm̄ ad dñm ductū di-cūt. Ceci q̄s dñs illuminauit: homīes sunt supne lucis (q̄ xp̄s est) nescii: sed ipso donāte ad cōfitendā cecitatē ⁊ pe-tendā veritatis lucē sunt cōpūcti. Hie-richo luna q̄ defectū nr̄e mutabilitatē significat. vñ: Hō q̄d descendebat ab hierlm in hiericho ⁊c. a ¶ Barthi-meus ce. Hiero. Cecitas iudeoꝝ q̄ il-lustrabit̄ i fine i aduētu helie ⁊ enoch. b ¶ Qui cū au. ⁊c. Populus gētiū audita fama xp̄i cuiꝰ particeps ꝗrebat fieri: ꝯtradicebāt multi. prio iudei: post etiā gētiles ne illuminādus sanādusqꝫ mūdus xp̄m inuocaret: nec tñ ad vitā ꝑordinatos eternā poterat īpugnātiū furor ꝓhibere. c ¶ Fili da. Hiero. Per merita ꝑriarchaꝝ illūinat̄ iudai-cus pplꝰ: cui adest misericors deꝰ ⁊ mi-
Mat.20.d serator: illuminās cecos ⁊ erigens eli-
Luc.18.g. sos d ¶ At ille mul. ma. In graue-scēte bello vitioꝝ manꝰ leuāde sūt ad lapidē adiutoriū cū clamore. i. ad iesum. ¶ Hiero. Cōueniēs ordo salutis. Au-dimꝰ ꝑmo: deinde clamamꝰ p fidē: vo-
camur p aplos: surgimꝰ p pniam: exu-imur p baptismū: interrogamur p volū-tatē. vñ: Qui ꝓiecto vestimēto suo: ex-iliit nudus veteri hoīe dicit̄ vt hynnu-lus saliēs sup mōtes segniciē deponēs patriarchas ⁊ ꝓphetas aplos in altis cōsiderās. e ¶ Et vo. ce. ⁊c. Beda.
Allego Allego. Cecū clamātē dñs vocat: dum pplo gentiū sciētiā veritatis desideran-ti p sctōs ꝑdicatores verbū fidei cōmi-sit. q̄ vocātes cecū alequiorē esse ⁊ sur-gere: ad eūqꝫ venire ꝑcipiūt cū ꝑdican-do spem salutis haberet: de vitioꝝ torpore surgere: atqꝫ ad
Ps.33.a virtutū studia q̄bus illuminari mereat̄ accingi iubēt. q. Acce-
Eph.5.d dite ad eū ⁊ il. ⁊ surge q̄ dor. ⁊c. Qui ꝓiecto vestimēto suo. i. abiectis mūdi curis expedito mētis gressu ad datorē lucis ꝓ-parat. f ¶ Exiliēs. Promptā volūtatē cōpletione desiderii
J.11.c remunerat. vñ: Quecūqꝫ petieritis in orōne credētes accipie-tis. g ¶ Quid tibi vis ⁊c. Scit q̄d velit: sꝫ peti vult qđ et se dare ⁊ nos petere ꝑnoscit: q̄ importune admonet ad oran-
Mat.6.b dū. ⁊ tñ dicit: Scit nāqꝫ pater vester q̄d opꝰ sit anteq̄ petat̄ eū. Ad h̄ ꝗ̄rit vt petat̄: ⁊ cor ad orōnē excitat. vñ cecus. Rab-boni: vt videā. Nō aurū ꝗrit: sꝫ lumē. cecus eī diuitias hr̄e pōt: sꝫ nō videre qđ habet. Exēplo huiꝰ nō falsas diuitias q̄-ramꝰ sꝫ lucē quā cū solis angelis videre possumꝰ: ad quā via fides est. Un̄ illuminato ceco dr̄: Uade: fides tua saluū te fe-
Moralit̄ cit. h ¶ Uidit ⁊ se. Bed. Moralit̄. Uidet ⁊ seq̄t̄ q̄ qđ bn̄
Joh.12.d itelligit opat̄ seq̄ imitari. vñ: Si q̄s mihi ministrat me sequa-tur. In via. Cōsideremꝰ que via gradit̄: ⁊ seqnamur p hūili-
Joh.14.a tatē: p labores. Uia: q̄ dicit: Ego sū via veritas ⁊ vita. Hec ē via angusta que ducit ad ardua hierosolyme ⁊ bethanie: ad monte oliuaꝝ q̄ est mōs luminis ⁊ cōsolationis.

Et cū appropin. ⁊c. Bed. Bethania vil- Ca. XI
la vel ciuitas in latere mōtis oliueti: q̄ stadiis. xv. ab hierlm vbi lazarus suscitatꝰ est: domus obediētie interp̄tat̄. Et hn̄ hierlm venturꝰ ⁊ mūdū sāguine redēpturus: ꝑmo be-thaniā venit: ⁊ ibi a deuota muliere vnctꝰ est: qꝛ multos an-te passionē docēdo: domū sibi obediētie fecit: quoꝝ pia actōe q̄si odorifero vnguēto delectat̄. Hinc ciuitas etiā hec in mō-te oliueti posita dr̄: vt eccl̄ia p gratiam dei esse saluāda signet̄: quā vnctione spūaliū charismatū: ⁊ sciē ⁊ pietatē lu-
Mat.5.b ce souet. Mōs eī oliueti spūaliū di-stributor grāꝝ. Ne sūt abscōderet ci-uitas sup hūc mōtē posita: mittit duos de discipulis suis in castellū qđ ꝯtra eos est: doctores. s. q̄ indocta vel bar-bara orbis loca: quasi oppositi castelli menia ꝑdicatiōe diruerēt. Duos: ꝓpē veritatē sciētiā: ⁊ opis mūdiciam. k ¶ Duos ex dis. ⁊c. Hiero. Bini vocant̄: bini mittūt̄: qꝛ charitas nō in
Eccle.4.c vno ꝯsistit. vñ: Ue soli. Duo educūt hebreos de egypto: duo portāt botrū de terra scā: vt sp ꝑpositi ꝯiūgāt ope-ri sciam: duo mādata de duobꝰ tabulis ꝓferūt: i duobꝰ fōtibꝰ abluant̄ ⁊ ablu-ant: ⁊ duobꝰ vectibꝰ arcā dñi portāt: ⁊ inter duo cherubin dñm cognoscant spū ⁊ mēte psallētes. l ¶ Et statim
Allego. Bed. Alleg. Introeūtes mūdū ꝑdica-tores inuenerūt pplm nationū peccatoꝝ
Rom.3.c funiculis alligatū: ⁊ etiā iudeoꝝ. Oēs
Mat.21.a eī peccauerūt. Unde apud Matthe-um asina q̄z cū pullo alligata reperit̄: q̄ subiugal̄ ⁊ domita significat synago-gā q̄ iugū legē traxerat. Pullus lasci-uus ⁊ liber gentes: sup quē nemo ad-huc sedit: qꝛ nemo rōnabiliū doctoꝝ ei frenū correctiōis īposuit: q̄ vel linguā a malo cohiberet: vel i artā viā vite ire cogeret. Duo discipli ad asinū missi: duo ordies ꝑdicatoꝝ: vnꝰ i gētes: aliꝰ i circūcisionē missus. Et abeūtes iue. pul. ⁊c. Bn̄ pullus aū ianuā foris iue-
Joh.10.b nit̄ i biuio. Janua eī ē ille q̄ ait. Ego sū ianua ouiū: p me si q̄s itroierit egre-diet̄ ⁊ ingrediet̄: ⁊ pas. inue. q̄bus pa-scuis pplꝰ gētiū carebat cū adhuc ex-tra ianuā

a ¶ Hiero. q̄ scripturā seruat nec cōplet iu-xta mensam mendicās esuriit.
a Filius thimei barthimeꝰ cecꝰ sede-
b bat iuxta viā mēdicās. Qui cū ꝫ †
audisset qꝛ iesus nazarenꝰ ꝫ ē: ce-
c pit clamare ⁊ dicere: Jesu fili da
a ¶ peccatoris. b ¶ ucniones cōpescūt clamorē paupis quē exaudiuit dñs.
uid miserere mei. Et cōminabāt
d illi multi vt taceret. At ille multo
magis clamabat: fili dauid mise-
¶ qui transiens audiuit.
rere mei. Et stās iesus ꝑcepit il-
¶ per apostolos.
e lū vocari. Et vocāt cecum: dicē-
¶ i. ꝑseuera in orōne. ¶ p penitētiā
tes ei: Animequior esto: surge vo- b
a ¶ p baptismū. b ¶ nudus veteri hoīe.
cāt te. Qui ꝓiecto vestimento c
¶ vt hinnulus sup montes.
f suo: exiliēs vēit ad eū. Et rñdēs
g iesus dixit illi: Quid tibi vis fa
¶ magister.
ciā? Cecꝰ aūt dixit ei: Rabboni: b
a ¶ Quā pem aoño hāc rcq̄rā vtri. vo. oo.
vt videam. Jēsus autē dixit ei:
¶ vide.
† Uade: fides tua te saluū fec. Et
h ꝯfestim vidit ⁊ seq̄bat̄ eū i via.

i Et cū ap- Ca. XI c
a ¶ visiō pacis: in qua im-mobilis felicitas q̄ est ma-ter oīm nostrū.
propinq̄rēt hierosō-
lyme ⁊ bethanie ad mōtē oliua
¶ charitate iūctos. ¶ ꝓpter dilectionē dei ⁊ ꝓximi.
k rū: mittit duos ex discipul̄ suis: †
⁊ ait ill̄: Jte i castellū qđ ꝯ̄ vos †
l est. Et statim introeūtes illuc in f

Nico. de lyra

a ¶ Cecus sedebat. Matth. xx. b
dicit̄ ꝙ erant duo ceci: sed quia vnus erat magis notus ⁊ clamabat altero fortius: ideo hic solus exprimit̄.
b ¶ Animequior esto. i. magis quietꝰ sis: ac si dicāt: appropinquat tua illu-minatio. c ¶ Qui ꝓie. ⁊c. in q̄ men-dicabat vt celerius veniret ad xp̄m.
d ¶ Rabboni: Id est magister mi.
a ¶ Barthimeus ce. se. ⁊c. Barthimeꝰ q̄ filiꝰ pingue- Moraliter
dinis interp̄tat̄: significat hoīem in delitiis carnalibꝰ nutritū. iō dr̄ cecus. s. sapiē luce priuatꝰ. de q̄ dr̄ Job. xxviii. ꝙ nō inue-nit̄ in terra suauiter viuentiū: qꝛ delitie carnales hebetāt in-tellectū. † ¶ Qui cū audisset ⁊c. talis eī cū audit de sal-uatore: debet clamare p orōnē deuotā vt ab eo recipiat sapiē-tie lumen q̄ dat oībꝰ affluenter salē de necessariis ad salutē.
Et cū appropinquarent. Hic ꝯsequēter Ca. XI
describit̄ cōfutatio sacerdotū: ⁊ primo ponit̄ ad-uētus xp̄i ad tēpliū. scdo subdit̄ cōfutatio sacerdotū
Diuisio ibi: Et alia die: Snia prime ptis pz ex dictis Mat. xxi. excepto q̄ sequit̄: Et cū appro. hiero. ⁊c. mons eī oliueti ē medi-us inter hierusalē et bethaniā: ⁊ ideo est ꝓpinquus vtrisqꝫ. f ¶ Inuenietis pul. liga. cū ipso asina erat similiter. ꝰm ꝙ dicit Mat. sꝫ Marcꝰ hic tacet de ea: qꝛ nō oportet ꝙ oīa a q̄-libet
Moraliter. e ¶ Et cū appro. ⁊c. Sequit̄: † ¶ Mit- Moraliter
tit duos ex disci. ⁊c. Per binariū insinuās ꝙ discipuli sui hr̄e debēt geminā charitatē. s. dei ⁊ ꝓximi. † ¶ Ite in ca. ⁊c. i. in mūdū ad ꝑdicādū. f ¶ Illuc inue. pullū liga. ⁊c. id est hoīem dissolutū praua ꝯsuetudine ligatū.

Super

K tra ianuã in biuio ligat⁹ erat. Bñ in biuio: qr nõ adhuc vnã
A vite fideiq; viã cert⁹ tenebat: sʒ plures sectas. Vñ Lucas ait
Luc.19.c qr dixerũt dñi ei⁹ ad illos: Quid soluitis pullũ? Nõ vni q̃ppe
supstitioni dedit⁹ erat: sʒ p hitu imũdoꝝ spirituũ raptabat̃
varijs erroꝛib⁹. Cõis em̃ ẽ q̃ imũdus ẽ: q̃ aũt mũdus ⁊ sctũs
est: solit⁹ dei est. a ❡ Pullũ li. Hiero.
Pullus ligat⁹ ⁊ indomit⁹ quẽ soluunt
⁊ domãt: pplo gẽtilis ẽ. Ante ianuã fi-
dei cũ vinculo pctõꝝ suoꝝ i biuio stat:
i libertate arbitrij dubitat i ter mortẽ
Allego. ⁊ vitã. b ❡ Et dimi. Bed. Allego.
Qui i soluẽdo ɔ̃dicebant: audito noĩe
dñi dimiserũt. qr magistri erroꝝ q̃ pri⁹
doctoꝛib⁹ ɔ̃dicebãt: postq̃ p miracula
virt⁹ fidei dñice apparuit: ampli⁹ resiste-
nõ valebãt: ⁊ sic liber credẽtiũ pplo ad
dñm ducebat̃. Et impo. illi ve. sua.
doctrinã. s. ꝟtutũ: vel scripturaꝝ discreti
onẽ vel ecclasticoꝝ dogmatũ varieta-
tes: q̃b⁹ hoim corda nuda ante ⁊ frigi-
da: q̃ xpo sessore fiãt digna operiũt.
c ❡ Et sedit. Hiero. Cepit regnare
vt; nõ regnet pctm̃ i mortali vel lasciua
carne: sʒ iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiũ i spũsã
cto. d ❡ Multi aũt stra. ⁊c. Quia
multi martyres se ꝑprie carnis amictu
exuentes: simplicioꝛib⁹ viã suo sãguine
parãt: vt i offensi ad supnã ciuitatẽ ad-
Moraliter quã ducit iesus incedant. ❡ Moralr̃.
Saluatoꝛ nr̃ asino sedẽs hierlm̃ tẽdit:
qñ aiaʒ cuiusq; fidel' regẽs: q̃si iumẽtũ
suũ ad pacis eterne visionẽ ducit. In
pullo etiã sedet: cũ eccl'ie vniuersalis p̃-
B sidet: eãq; i supne pacis desideriũ accẽ-
dit. ❡ Hiero. Multi ⁊c. Pedes sunt
extremi q̃s ad iũgẽdũ cõstituit aplis: q̃
⁊ si nõ sũt dorsũ i q̃ sedit dñs: tñ cũ mul
tib⁹ a iohe instruũt̃. e ❡ Alij ãt ⁊c.
Ps.91.c Hiero. Iusti vt palma florebũt: angu-
2.Co.2.d sti i radicib⁹: lati i floꝛib⁹ ⁊ fructib⁹: qm̃
Allego. bon⁹ odoꝛ xp̃i sũt ⁊ sternũt viã mãdato
rũ dei bona fama. ❡ Bed. Alleg. Alij
aũt. Frõdes vel ramos de arboꝛib⁹ ce-
dũt q̃ i doctrina ꝟitat̃ ꝟba ⁊ sniãs pa-
trũ de eoꝝ excerpũt libris. Et hec i via
dei ad aĩm auditoꝛis venie̅tis hũili p̃di-
catiõe submittũt. f ❡ Et q̃ p̄ibãt ⁊c.
Precessit iudaic⁹ pplus: secut⁹ ẽ gẽtilis
⁊ qr oẽs q̃ fideles sũt vel fuerũt in xp̃m
crediderũt ⁊ credũt: ⁊ q̃ p̄esũt ⁊ q̃ sequũt̃
osanna clamãt: qd̃ salua nos latine ẽ:
ab ipo em̃ oẽs priores etiã salutẽ q̃sie-
rũt. Bñdictus q̃ venit i noĩe dñi. Om̃
vna fides: vna spes oim. Illi expecta-
bãt ⁊ vẽtuꝝ credebãt: ⁊ nos venisse cre
dim⁹. Et q̃ p̄ibãt ⁊c. Hiero. Precẽt
Ps.41.b ꝓphe: sequũt apli. Abyssus abyssũ in-
uocat. i. lex legem alterã. g ❡ Bñdi-
ctũ. Fm iohem: cũ turbe eũ rapevellẽt
⁊ facere regẽ fugit: ⁊ regnuʒ adhuc vi-
uit⁹ noluit. Nũc aũt iã passur⁹ regẽ ñ
refugit se dici. nõ hymnos filio dei ⁊ re
ge dignos: nõ eos reprimit q̃ regnũ dauid i eo restaurãdũ et
pristine bñdictiõis donũ cõcannũt: qr. s. nõ tpalis ⁊ trenũ: sʒ eter
Mat.28.d ni i celis rex ẽẽt imperij: ad qd̃ p cõtẽptũ mort' ⁊ gl'iam resur-
rectiõis ⁊ triũphũ ascẽsiõis pueniret. Vñ discipul' post resur-
rectionẽ ait: Data ẽ mihi oĩs ptãs i ce. ⁊ i tra. h ❡ Regnũ
pa. ⁊c. Bed. Per h qd̃ iũgit: osanna i excelsis: qd̃ ẽ salua: si
gnificat q̃ aduẽt⁹ xp̃i nõ solũ hoim sal⁹ sʒ toti⁹ mũdi: terrena
Phil.2.b. iũgẽs celestib⁹: vt ei oẽ genu flectat̃ celestiũ terrestriũ ⁊ infer-
Luc.1.c noꝝ. Hiero. Hoc gabrieli ɔ̃sonat. q̃ ait: Hic erit magn⁹ ⁊ fi
li⁹ altissimi vocabit̃. et Dabit illi dñs de⁹ sedẽ dauid pris sui.
Ut. s. gẽtẽ quã dauid tpalit̃ rexit ⁊ exẽpla iusticie p̃buit: ⁊ spi-
ritualib⁹ hymnis ad fidẽ ⁊ dei amorẽ accẽdit: ipẽ fact' p̃bis
donis ⁊ ꝓmissis regnũ celeste regeret: ⁊ ad visionẽ dei intro
duceret. i ❡ Osanna in ex. Hiero. Saluifica vt iusti edifi-
centẽ i ruinã angeloꝝ: ⁊ terreni saluent ob eo bñdicto vincen-
te ⁊ veniẽte i noĩe dñi. i. pris sui: qñ fili⁹ de p̃re nomẽ susce-
pit: ⁊ pa-

pit: ⁊ pat̃ de filio. Osanna: verbũ hebreũ ⁊ cõpositũ ex inte- C
gro ⁊ corrupto. Osi em̃ salua vel saluifica: anna iterie̅ctio de-
p̃catiõis. Deniq; in psalmo vbi Lxx. interp̄tes transtulerũt: O
dñe saluũ me fac: i hebreo h̃r ãna adonay osanna: qd̃ noster
Hiero. ita trãstulit: Obsecro dñe: salua obsecro: ideʒ ẽ est: o
dñe p interiectionẽ obsecrãt: qd̃ obsecro
dñe p ipm ꝟbũ obsecratiõis. k ❡ In
troiuit. Hiero. Iã appropinquante
passiõe i loco passiõi p̃finito añ secula
vult ẽẽ: vt q̃ eũ cape vellẽt ibi inuenire
possent: vt oñderet q̃ nõ inui⁹ sʒ spõte Ioh.12.a
mortẽ subiret. Introiuit aũt añ q̃nq;
dies pasche. Dicit em̃ Iohes q̃ añ sex
dies pasche venit bethaniã: vbi cena
ei facta: ⁊ maria soroꝛ lazari vnguẽto
eũ pfudit: ⁊ i crastino asino sedẽs ob-
uiante cũ palmis turba hierlm̃ venit. Mat.21.a
In lege em̃ dictũ ẽ: q̃ decima die men Luc.19.c
sis tollat vnusquisq; agnũ ⁊ seruet eũ
vsq; ad decimãq̃rtã diẽ mẽsis: imolet-
q; eũ multitudo filioꝝ isrl' ad vesperã.
Vñ dñs decima die mẽsis. i. ante q̃n-
q; dies pasche ciuitatẽ i q̃ poterẽt in-
gressus ẽ: ⁊ certã sue imolationis diẽ
ɔ̃spirãte ɔ̃ eũ oĩ ɔ̃cilio p̃cipũ ⁊ senio-
rũ expectauit. Agnus imolabat̃. xiiij.
die p̃mi mẽsis ad vesperã: ⁊ dñs eadẽ
hora agnũ cũ discipul' suis manducãs
vbi legalis pasche decreta compleuit:
egressus ẽ cum eis ad locũ oꝛõnis: vbi
cõp̄hẽsus a iudeis ⁊ ligatus iã sacri in
de ote imolationis inchoauit. l ❡ In Al's ipon'ũt
tẽplũ. Exẽpluʒ dedit nobis: vt q̃cũq; tes ei
venirem⁹ p̃mũ ad domuʒ oꝛõnis si ibi
sit diuertam⁹: ⁊ cũ nos p oꝛõnis studi
um deo cõmendauerim⁹: ad eo xp̃e q̃
venim⁹ agẽda secedam⁹. m ❡ Et cir Mat.21.a
cũspe. ⁊c. Nõ semel h fecit: sʒ p oẽs Luc.19.f
q̃nq; dies. Per diẽ in tẽplo docebat: Ioh.12.b
noctib⁹ ẽt eos i mõte oliueti moꝛabat̃: Luc.21.g
sic Lucas ait: Docẽdo em̃ incredulis
officiũ correctiõis sedul⁹ impendebat:
monẽdo apud fideles grãm benigni-
tatis ꝓpri⁹ exhibebat. ❡ Moraliter. Moraliter
Circũspect' ⁊c. Inspicit oĩa corda: ⁊ i
ɔ̃dicẽtib⁹ ꝟitati nõ inuenit vbi caput re
clinet. Secessit ad fideles: ⁊ in eis qui
obediũt mãsionẽ facit. Bethania nãq;
dom⁹ obediẽtie interp̄tat̃.

¶ gentes. ¶ peccatis.
a ueniẽtis pullũ ligatum: sup quẽ †
a ¶ rationabiliũ doctorũ corrigẽdo.
nemo adhuc hoĩm sedit. Sol- †
uite illũ ⁊ adducite. Et si q̃s vo
bis dixerit q̃d facitis/ dicite qr
dño necessari⁹ est: ⁊ cõtinuo illũ
dimittet illuc. † Et abeũtes inue
¶ fidei.
nerũt pullũ ligatũ ante ianuam
foris i biuio/ ⁊ soluũt eũ. Et qui
dam de illic stãtibus /dicebãt il
¶ quasi: q̃s potest dimittere pctã
lis: Quid facit' soluẽtes pullũ?
¶ qr dño necessari⁹ est.
Qui dixerũt eis sicut p̄ceperat
¶ pullum.
b illis iesus: et dimiserunt eis. Et †
duxerunt pullum ad iesum: et †
¶ p baptismũ. ¶ i. p̄mã stolã imortalitat̃.
c † imponũt illi vestimẽta sua ⁊ se- †
a ¶ hi sunt qui corpa sua p abstinẽtiã do-
mãt: vt mẽti iter parẽt: vel bona exẽpla se-
quentibus p̄beant.
d dit sup eũ. † Multi ãt strauerũt †
¶ vt inoffenso pede pullus transiret.
e vestimenta sua in via. Alij aũt †
¶ sententias. ¶ de libris.
frondes cedebãt de arboꝛib⁹ et
¶ ꝓphete: patriarche.
f sternebãt in via. Et qui p̄ibant
¶ apostoli.
et q̃ sequebant̃ clamabãt dicen-
¶ saluifica.
tes: Osanna benedict⁹ q̃ venit i
g nomie domini: benedictũ quod a
h venit regnum patris nr̃i dauid:
¶ mane venit ostẽdẽs xp̄s
k osanna i excelsis. Et introiuit hie b
a ¶ si q̃s eũ hospitio susciperet: tãnte enĩ
paupertatis fuit: ⁊ ita nulli adulat⁹: vt i tan
ta vrbe nullũ hospitiũ inueniret.
l rosolymã in tẽplum: ⁊ circũspẽ- c
m ¶ in vespera mundi visitat nos.
ctis oĩbus cum iam vespera ẽẽt

Ni. dclv.

¶ Licq; vl D
M libet euãgelista referãt: ⁊ qr p̃nci-
palit̃ q̃rebãt pull⁹ ad obsequiũ xp̄i:
a ❡ Bñdictũ qd̃ ve. ⁊c. credebant
em̃ ipm cito regnare i regno dauid: et
restituere regnum tpale qd̃ a romanis
erat vsurpatũ: cui⁹ ɔ̃riũ dixit xp̄s corã
pilato. Ioh. xviij. f. Regnũ meũ nõ ẽ
de h mũdo: sʒ supple de celo: ⁊ h diuina
ordinatiõe signabat̃ ꝟbis laudãtiũ/ cũ
dicebãt. b ❡ Osanna i ex. lʒ nõ intel
ligerẽt: sicut ⁊ cayphas dixit mortẽ xp̄i
futurã ꝓ salute mũdi. Ioh. xi. lʒ h nõ itelligeret. c ❡ Et cir.
oĩbus ⁊c. lʒ fuisset honorifice receptus a cõi populo ⁊ p̄dicas
set p totam diem vsq; ad vesperã: nullus tamẽ inuitauit eum
M ad hospitium Moraliter
* † ❡ Sup quẽ ne. qr nulli voluit obedire. † ❡ Soluite
moniti vitis extrahẽtes euʒ h sua praua ɔ̃suetudine. † ❡ Et
addu. i. ad ɔ̃fessionẽ fidei christiane. Seq̃t: † ❡ Et ipo.
illi ve. sua. i. ꝟtutũ opa. † ❡ Et sedit sup eũ. p obediẽtie
ꝟtũ. † ❡ Multi aũt stra. ⁊c. Nam qñ aliq̃s insolẽs pse-
cte cõuertit ad deũ: alij plures animari solẽt ad sile faciẽdũ.
† ❡ Alij ãt frondes ⁊c. p q̃s significat̃ leticia. ꝓpter qd̃ p
istos significãt illi q̃ gaudẽt ⁊ deũ laudãt de mutatiõe tali.
b ❡ Et introiuit hierosol. in tẽpliũ. Bed. formã nobis re
ligionis quã sequamur demõstrat: vt cũ q̃libet loca in q̃bus
sit dom⁹ oꝛõnis intrem⁹ ad hãc primo diuertam⁹. c ❡ Et cir
cũspe. oĩbus ⁊c. qr nullus recepit eũ in domũ suã.

G a ¶ Cūq3 vidisset. Be. Sīc p parabolas loquit̄ ita facit. ido
A esuriēs in ficu fructū q̄rit cui⁹ nōdū tp̄s esse novit. eā tñ ppe/
tua sterilitate dānavit: vt ostēderet plebē quā docebāt ppt̄ fo/
lia. i. v̄ba iusticie q̄ h̄ebat sine fructu. i. bono ope nō posse sal
vari: s3 excidi ↄ in ignē mitti. Esuriēs q̄ dn̄s vidit ficum folia
h̄ntē: ↄ fructū in ea q̄siuit ↄ nō invenit: q2 salutē h̄uani gener̄
desiderās vidit iudeā h̄ntē eloq̄a legis ↄ pphaꝝ: q̄siuit in ea
fructū boni opis docendo/corripiēdo/
miracula faciēdo: ↄ nō invenit: iō dāna/
Moraliter uit. b ¶ Iā nō ap̄lı⁹. Be. Moralit̄
Alos ↄ exiit Tu q3 si nō vis audire i iudicio a xp̄o:
Mat. 25. d Discedite a me maledicti in ignē eter.
q2 esu. ↄ nō de. mihi mā. arbor steril' eē
caueto: s3 potı⁹ xp̄o paupi ↄ esuriēti fru
ctū pietat' q̄ idiget offer. c ¶ Cepit
eiicere. in ip̄a re ōndit qd̄ p figurā i fi
†mat. 21. b cu fec. Fic⁹ eñ nō peccavit si añ tp̄s fru
ctū non habuit s3 sacerdotes. d ¶ Et
mēsas nū. Be. Ea. s. q̄ q̄ de longinq
vehebāt ad idigētis offerēda emebāt.
Si q̄ h̄ ꝓhibet: q̄to mag' risum ↄ va/
niloquiū ↄ h̄mōi. e ¶ Et cathe. vē.
Allego. Be. All. Colūbas vēdūt q̄ de positiōe
manuū mun⁹ accipiūt p quā sp̄us dat
q̄ p colūbā significat' q̄ in specie colum
be sup xp̄m apparuit. Hoꝝ cathedras
evtit: q2 sacerdotiū talıū dn̄s deseruit.
Hic canones tales a sacerdotio p̄uari
p̄cipiūt. Oēs eñ tales vel añ dei ocu
los vel añ h̄uanos sp̄ p̄uant' sacerdo/
tio. f ¶ Et nō si. Futuri iudicii exem
†mat. 21. b. plū p̄mittit: qñ oēs reprobos ab ecclia
Luc. 19. g repellit: ↄ ne vltra ad eā turbādā irēt
Ioh. 2. c eterno verbere cōpescit. g ¶ Domus
Moraliter mea. Moralit̄. In p̄nti dom⁹ dn̄i cor
est. Eiectio cordis purificatio: vt non
ꝭ tm̄ pctā q̄ inerāt tollat cōpūctio divinit
tus immissa: s3 ne vltra repetāt' adiuuet
divina gr̄a p̄severās. h ¶ Vos aūt fe.
†De custo. Ad h̄ eñ in tēplo erāt vt vel nō dātes
eucha. c. si. corpalit' psequerent' vel dātes sp̄ualiter
necarēt. Tēplū ↄ dom⁹ dei mens est ↄ
ꝯsciā fideliū: q̄ si in lesiōe p̄rimi p̄uer/
†Esa. 56. c. sas cogitatiōes ꝯferr: q̄si in speluca la
Hie.. 7. b trones residēt: ↄ simplr̄ gdiētes iterfi/
ciūt: ↄ fit mēs iā nō dom⁹ dei s3 spelun
ca ē latronū. i ¶ Aridā factā. Be.
Allego All. A radicib⁹ arefacta ē ficus vt ostē
deret' gēs ipia: nō ad tp̄s velr̄ parte
†Luc. 19. g corripiēda externoꝝ icursib⁹ ↄ p p̄nioꝝ
et. 20. c liberāda: sic sepe factū ē: s3 oī ↄ eterna
et. 22. a dānatiōe feriēda. ¶ Alit̄. Arefacta ē a
radicib⁹ vt ōndat' nō solū h̄uano extri/
secus: s3 divino itus favore fundit⁹ de
stituenda. nā ↄ vitā pdidit in celis ↄ pa/
triā in terris. k ¶ Recordat⁹ petr⁹.
Petr⁹ agn̄scit aridā ↄ abscisam radicez
†mat. 21. b. cui succedit oliua pulcherrima fructife
ra vocata a dn̄o. Vñ seq̄nt': Amē di
co vobis: l ¶ Quicūq3 dixe. hu/
ic mō. Be. Solēt q̄dā dicere q̄ nostri
nōdū plenā fidē habuerunt: q̄ montes
trāsferre nō potuerūt. Quib⁹ r̄ndend⁹
q̄ nec oīa facta xp̄i sunt scripta: ↄ h̄ tñ
legim⁹ factū p̄cib⁹ Gregorii neocesarie
pōtificis. S3 mōs diabol⁹ ppt̄ supbiā
Esa. 14. b q̄ se ꝯ deū erexit dicēs: Silis ero altis/
simo. h̄ ad p̄ceptū p̄dicatoꝝ ab electis
†mat. 17. c expulsus in mare. i. in infideliū amaras
et. 21. c ↄ turbulētas mētes vesaniā suā exer/
Luc. 17. b cere p̄mittit': q̄ tāto acri⁹ in eos q̄s pos
Act. 13. g sidet sevit: q̄to a pioꝝ lesiōe se expulsū
gemit. ¶ Hiero. S3 h̄ factū est qñ di/
xerūt ap̄li: Digne trāsferimur ad gen/
tes: q2 vos idignos indicat'. ¶ Beda.
Notāda ē distinctio deficantiū: q̄ p̄fe/
Nota ctā fidē h̄3 orādo vel iubendo etiā pōt
trāsferre vl' corpales mōtes vl' etiā sp̄ua
leo:

leo: vt Paulus de elyma mago quem oculis ↄ arte. nesciū/ G
ꝯ da p̄mavit. ↄ h̄ Act. 13. b

¶ vt q̄ in vrbe nō inveniebat: in agro paulo
apud lazaꝝ ↄ sorores eius haberet hospitiū
hora: †abiit i bethaniā cū duode †
ci. Et alia die cū exirēt a betha/ a
a ¶ veritatē h̄uane carnis ōndit. ¶ salutē
hoīm esturās ad incredulitatē iudeoꝝ.
a nia ēsuriit. †Cūq3 vidisset a lōge †
a ¶ .i. synagogā vestitā mādat' hoīm ↄ sup
stitiōib⁹ icoparā: cui denegat fructū i eā. vñ
tēplū ingrediēs eiicit vēdētes ↄ emētes ↄc.
b ¶ v̄ba. c ¶ bō fact⁹. d ¶ boni opis.
ficū h̄ntē foliā/vēnit si q̄d fortē
inveniret in ea. Et cū venisset ad
a ¶ reliq̄e in fine fructificabūt.
eā/nihil invenit p̄ter folia. Nōn ei
erat tp̄s ficoꝝ. Et r̄ndēs dixit ei:
b Iā nō āplius in ēternū q̄sq3 ex te
fructū mādūcet. Et audiebāt di/
scipuli eius: ↄ veniunt hierosoly/
mā. †Et cū introisset in templū/ b
c cepit eiicere vendētes et emētes
¶ quod soli orationi dedicat'.
d de tēplo: ↄ mensas nūmulariōꝝ †
¶ q̄ honores vendūt: ↄ gradus emūt.
e ↄ cathedras vēdētiū colūbas e/ †
f uertit. †Et nō sinebat vt q̄sq3 trās e
a ¶ cōe imūdū mercādi gr̄a nō dō dedicatū
ferret vās p templum: ↄ docebat
¶ in Esaia.
g dicēs eis: Nōne scptū est: †q2 do
¶ nō tauroꝝ vel hircoꝝ.
mus mea dom⁹ orātiōis vocabit'
¶ nō i iudea vl' hierl'm tm̄. a ¶ in hieremia
h oib⁹ gētib⁹: Vōs aūt fecistis eam
speluncā latronū †Quo audito p̄n †
cipes sacerdotū ↄ scribe q̄rebant
quō eū pderēt: timebāt ei eū: q2 oīs
vniūsa turba admirabat' sup do/
a ¶ q2 eū iudei tenebras reliq̄t sol egrediēs
ctrina ei⁹. Et cū vēspa eēt facta e/ d
¶ ad aliā benivolā ↄ obedientē.
grediebat' d̄ civitate: †Et cū māe
¶ cū sol occidit in deis: oritur apostolis.
¶ ip̄e cum apostolis. ¶ synagogam.
i trāsirēt viderūt ficū aridā factā a
¶ cain et ceteri a q̄bus oīs sanguis iustus
req̄rit' ab abel vsq3 ad zachariā.
k radicib⁹. Et recordat⁹ petr⁹ dixit
ei: Rabbi: ecce fic⁹ cui maledixi/
sti aruit. Et r̄ndēs iesus ait ill': Ha
bete fidē dei. †Amē dico vob: q2
a ¶ id ē christo qui ē mōs crescēs de lapide
l q̄cūq3 dixerit huic mōti tollere ↄ
abscisso sine manibus. ¶ gentes.
mittere i mare/ↄ nō hesitauerit in
corde suo s3 crediderit q2 q̄dcūq3
dixerit fiat fiet ei †Propterea dico e
vob oīa q̄cūq3 orātes petitis credi f

Nico. de lyra

ad hospitiū in domū suā: ↄ ideo cū discipul' redijt in betha/
niā vbi manebāt martha: maria: ↄ lazarus. a ¶ Et alia die.
Hic ꝯsīr describit' ꝯfutatio sacerdotū. ↄ p̄mo signo sensibili. se
cūdo facto mirabili/ibi: Et cū introissent. tertio verbo r̄onabili/
ibi: Et veniūt rursus. Sn̄ia p̄me p̄t' p3
ex dict' Mat. xxi. b ¶ Et cū introis/
sent in tēplū. Hic ponit' ꝯfutatio sa/
cerdotū facto mirabili. ↄ p̄mo describi/
tur dicta ꝯfutatio. scđo icidēter ponit'
discipuloꝝ instructio/ibi: Et cū vespe/
ra esset. Circa p̄imū sciendū q̄ satis mi/
rabile factū fuit q̄ vn⁹ hō paup oēs vē/
dētes ↄ emētes eiiceret de tēplo: ↄ nul
lus ei resisteret. Sm̄ eñ q̄ dicit hierony. q̄
dā fulgor mirabil' egrediebat' de vultu
eius ↄ ocul': q̄ territi sacerdotes ↄ etiaꝫ
alii nō valebāt resistere ei. ↄ ista eiectio
fuit signū q̄ sacerdotes essent eiiciendi
de tēplo ↄ officio tāq̄ idigni. c ¶ Et
non sinebat vt quisq3 transferret
vas p templū. Et loquit' de vasis hu
manis vsib⁹ applicādis: q2 vasa divio
cultui deputata ibi debebāt esse ↄ non
alia. Cetera patēt ex dictis Mat. xxi.
d ¶ Et cū vespa esset. Hic iciden/ Instructio
ter describit' discipuloꝝ instructio: eo q̄ discipuloꝝ
petrus fecit mētionē de arefactione fi/
cus subita ad maledictionem christi: et
ideo instruit eos occasiōe hui⁹ de effica
cia fidei. Scđo de efficacia orōnis/ibi:
Propterea dico vobis. Sn̄ia p̄me par
tis p3 ex dictis Mat. xxi. e ¶ Pro/
pterea dico vobis. Hic instruit di/
scipulos de efficacia orōnis: que p̄ce/ b
dit ex duobus: videlz ex fidei certitudi/
ne. qd̄ notat' cū dicit': f ¶ Quecūq3
orantes petitis: credite quia acci
pietis ↄc. Et hoc est intelligenduz qñ
quis orat pie p se ↄ p̄severāter: nisi eñ
quis pie oret. i. de p̄tinētibus ad salutē
oratio eius nō est exaudibilis. Item si
oret p alio de p̄tinētibus ad salutē: po
test carere effectu ex demerito illius p
quo orat. Item si orat pie pro se non ta
men p̄severāter pōt carere effectu: quia
deus non statim dat beneficium peti/
tum: sed differt aliq̄n vt congruo tem/
pore detur: ↄ vt ex dilatione carius ha/
beatur. Secundo ex quo oratio habet
efficaciam est dispositio orātis. s. qñ nō
retinet irā vel rancorē contra illum qui
sibi iniuriā fecit. vñ dicit' Eccl. xxviii. a.
Homo homini servat irā ↄ a deo q̄rit
medelā. q. d. frustra. ↄ pp̄ter hoc subdit':
Et cū stabi/

✱ † ¶ Abiit in bethaniam. Quia Moraliter
gaudio se recepissent eū in mane. ↄ iō p
istos significāt' illi q̄ cū gaudio recipiūt
p̄dicatiōis v̄bum: s3 nō faciūt fructum.
† ¶ Cūq3 vidisset ficū ↄc. iō p ip̄m
significat' hypocrita h̄ns tm̄ apparētiā
scientie ↄ nō opa. ppt̄ qd̄ dei maledicti
onē icurrit. b ¶ Et cū itroisset in
templum: cepit eiicere vendē. ↄc.
Isti sūt adulatores q̄ laudes falsas vē/ alr' † habet'
dūt p̄latis: ↄ ip̄i eas emūt ecclastic' b̄n̄/
ficus idebite collat'. † ¶ Et mensas
nū. ↄc. isti sūt mali p̄lati ↄ curati q̄ ma/
gis studēt pecuniis levādis q̄ aiabus
salvādis. † ¶ Et cathe. ↄc. i. ecclasti
ca sacra i q̄b⁹ dat' gr̄a. sic igit' dom⁹ dei
speluca latronū efficit': q2 latrociniū est
q̄cq̄d dicit' mōis acq̄rit'. † ¶ Quo au
dito p̄n. sa. ↄc. Adhuc durat ista p/ †mat. 21. a
secutio ꝯ detestātes vitia eoꝝ. Sequit' Ioh. 14. b
Neq3 ego dicq

A da primuit: ꝛ de phytonissa in philippis. Qui aūt ad fastigi/
um tāte ꝑfectiōis ascēdere nequeūt: petant sibi pctā dimitti ꝙ
ad vitā mereant̄ intrare ppetuā: ꝛ sine dubio impetrabūt: si
ꝙ̄ in se peccãnb' primo dimittūt. a ¶ Et cū sta. ꝛc̄. Hiero.
Marcus suo more septē versus orõnis dominice vna orõne
cōpbendit. Qis nāqꝫ cui dimissa sunt
oīa qd ampli' rogabit nisi ꝙ ꝑseueret i
eo qd obtinuit. b ¶ In qua po. ꝛc̄.
De dei dubitāt ptãte: ꝛ volūt subintel/
ligi diaboli eē qd facit. c ¶ Interro/
gabo. Poterat apta rñsione calūniaꝫ
tētatoꝝ ꝯfutare: sꝫ prudēter interrogat
vt vel silētio suo vel snīa cōdēnent̄.
d ¶ Si dixerim'. Hiero. De lucer/
Ps. 131. c na mūdi obscurāt. vñ dr: Paraui lu/
cernā xp̄o meo: inimicos ei' indu. ꝯfu.
e ¶ Quare er. ꝛc̄. Quasi. Qui ꝯfite
mini de celo habuisse ꝓphetiā: mihi te/
stimoniū ꝑhibuit: ꝛ ab illo audistis in
q̄ ptãte hec facio. f ¶ Si dixeri. ꝛc̄.
Quodlibet horū respōderēt: videt se in
laqueū ruituros: timēt lapidationē: sꝫ
magis cōfessionē veritatis. g ¶ Ne/
qꝫ ego dico vo. Bed. Duab' d̄ cau/
sis scia veritatis occultat̄ q̄rentib': cū
aut his q̄ q̄rit min' intelligit: aut odio
aut cōtēptu veritatis indign' est cui de
Joh. 16. c beat aperiri. Propter alteruꝫ dr: Ad/
huc multa habeo vobis dicere q̄ nō po
Mat. 7. a. testis portare mō: ꝓpter alterū: Noli/
te sanctū dare canib'. Ca. XII
C Ecepit il. ꝛc̄. Lacu. siue tor/
cular aut altare: aut illa torcu/
laria quoꝝ titulo quidã psalmi
ꝯnotant̄. i ¶ Peregre ꝓfe. Dans
liberū arbitriū operãdi: nō mutatione
loci: qꝛ vbiqꝫ deus: ꝛ oīa cōplet.
h Seruum

a ¶ recte fidei. ¶ vos q̄ tāte ꝑfectiōis n̄ estꝭ
a te: qꝛ accipietꝭ ꝛ veniēt vob̄. Et a
¶ querimonie.
cū stabitꝭ ad orãdū† dimittite si
¶ q̄ vos lesit. ¶ magna fiducia.
qd habetꝭ aduersus aliquē: vt ꝛ
¶ nō vni': oēs eñ frēs estis.' ¶ .i. iustis.
pat̄ vr̄ q̄ i celis est dimittat vob̄
¶ tremenda sententia.
pctā vr̄a† Qꝫ si vos nō dimiseri
tꝭ: nec pat̄ vr̄ q̄ i celis ē dimittet
¶ a bethania.
vob̄ pctā vr̄a. Et venit̄ rursuꝫ b
hierosolymā. Et cū ambularet i
tēplo/accedūt ad eū sūmi sacer
dotes ꝛ scribe ꝛ seniores/ꝛ dicūt
¶ q. in beel ꝫebub eiicis demonis.'
b ei: † In q̄ potestate hec facis: et
a ¶ aperte filiū dei negãt: quē putãt nō su
is sed alienis viribus signa facere.'
qs dedit tibi hãc potestatem vt
ista facias: Jesus autem respō/
c dēs/ait illis: Interrogabo vos
et ego vnū verbum: ꝛ respōdete
mihi: ꝛ dicam vobis i qua pote/
state hec faciã. Baptismus io/
hãnis de celo erat an ex homini
b': Rñdete mihi. At illi cogita/
¶ comate coartati syllogismo.
d bãt secū/dicētes: Si dixerim' d̄
e celo/dicet nob̄: Quare ḡ nō cre
f didistis ei: Si dixerim' ex homi
nibus/timem' populū. Oēs
eñ habebãt iohãnē qꝛ vere ꝓ/
pheta esset. Et rñdentes dicunt
iesu: Nescimus. Et rñdēs iesus
a ¶ qꝛ nō vultis fateri vos qd scitis.
¶ Hiero. hic cū ꝑuerso ꝑuertit̄ deus.'
g ait illis: Neqꝫ ego dico vobis i †
qua ptãte hec faciã. Ca. XII
b C Ecepit ill'i parabo c
a ¶ domū isrl̄ plãtauit.
lis loq̄† Vineãꝫ pa/ b
a ¶ deus pater humano af
fectu. b ¶ custodiã an/
gelorum vel marū vrbis.
stinauit hō/et circūdedit sepem †
¶ legem. ¶ templum.
ꝛ fodit lacū/ꝛ edificauit turrim/ c
a ¶ sacerdotib'. ¶ operarijs cōducti ho
ra tertia et sexta ꝛ nona.
i ꝛ locauit eã agricolis: ꝛ peregre †
ꝓfect' ē. Et misit ad agricolas i †

vel ignorãtes post instructionē debitā in scãdalo pmanent: C
iam tale scandalū nō ꝓcedit ex infirmitate vel ignorãtia sꝫ ma
licia: ꝛ tale scandalū est cōtēnendū maxime qñ est cōtra bonū
cōe: qꝛ bonū cōe semꝑ est ꝓferendū vtilitati ꝛ paci quorũcūqꝫ
hominū singulariū: tale aūt fuit scãdalū sacerdotū. scribarū et
phariseoꝝ: qꝛ sua malicia nitebant̄ im
pedire doctrinā xp̄i in qua consistebat
salus populi. Itē suis malis exēplis ꝛ
moribus trahebat̄ populus ad peccã/
dū. Itē ꝑ doctrinā suam mali euacua/
bãt dei mãdata ꝓpter suas traditiōes: † Mat. 6. b
vt dictū est. s. ꝛ ideo xp̄s i publico de/
buit vitia eoꝝ rep̄hendere: nec ab hoc
cessare ꝓpter eoꝝ scandalū: ꝓpter qd
Matth. xv. b. cū discipuli dixissēt xp̄o.
Scis qꝛ iudei audito hoc verbo scãda
lizati sunt. respōdit: Sinite illos: ceci † mat. 15. b.
sunt ꝛ duces cecoꝝ. Si cecus ceco du/ Rōnes ad
catū prestet: ambo i foueã cadūt. Ad argumenta
primū dicendū ꝙ loq̄t de senib' hone/
state ꝛ morib': nō de senib' etate mali
cia corruptis: qꝛ tales sūt acriter argué/
di: sicut Daniel dure increpauit illos
senes impudicos: Dan. xiii. Ad secū
dū dicēdū ꝙ hō debet esse sine offensi/
one iudeis ꝛ gētib': ita ꝙ dicto suo vl
facto min' recto nō ꝑbeat alicui occasi
onē ruine: sꝫ si de veritate scãdalū su/ † mat. 21. d.
mit̄ recti' oriri pmittit̄ q̄ ꝙ veritas re Luc. 20. a
linquat̄: sm̄ ꝙ dicit btūs Greg. super
Ezechielem.
✻ † ¶ Neqꝫ ego di. vo. Bed. q. d. Moraliter
Nō dico vobis qd scio: qꝛ nō vultꝭ di
cere qd scitis. Duab' aūt causis maxi/ Duab' de
me scia veritatis ē occultãda querēti/ causis scia
bus: cū. s. is q̄ querit aut nō ē capax ad ꝟitatis oc/
intelligēdū qd q̄rit: aut indign' est vt cultanda
ei debeat apiri: ꝛ h̄ vtrūqꝫ ꝯcurrebat.
C Ecepit il. in pa. Ca. XII D
Hic cōsequēter ponit̄ cōfuta/
tio sacerdotū ꝛ seniorū in pa/
rabolis. Et primo ponit̄ ꝯfutatio sa/
cerdotū. scdo phariseoꝝ ꝛ herodiano/
rū/ibi: Et mittūt ad eū. tertio saduceo/
rū/ibi: Et venerūt ad eū saducei: quar/
to scribarū/ibi: Quō ergo dicunt scri/
be. Sententia prime partis ptꝫ ex di/
ctis Math. xxi. exceptis q̄ sequunt̄:
d ¶ Vineā pasti. homo. i. coluit: ꝛ
dicit̄ a pastus pasta pastū: ꝛ est ꝓprie
modus colendi quo ponit̄ fimus vel Aristot
pinguedo terre circa radicē vinee vel
arboris: radices eñ sm̄ phm̄. ii. de aīa
sunt ori similes: qꝛ sicut in animalibus
ꝑ os sumit̄ alimētū vnde animalia nu
triunt̄: sic ꝑ radices trahit̄ alimētū ter
renascētiū. e ¶ Et fodit lacū. La/
cus ꝓprie dicit̄ locus vbi recipiuntur
aque a riuulo ꝛ ibi colligunt̄: ꝛ ad si/ † mat. 21. d
militudinem hui' locus vbi recipit̄ vi Luc. 20. b.
nū fluēs a torculari dicit̄ hic lacus. Esaie. 5. a
✻ Hic est he Moraliter
Moraliter. c ¶ Et cepit illis in
parabolis loqui: vineam pasti/
nauit homo: Id est christus planta/
uit ecclesiã sanguine suo. † ¶ Et cir
cumdedit sepem: Id est euangeli/
cam doctrinam. c ¶ Et fodit lacū:
id est abundantie spiritussancti destu/
rum. c ¶ Et edificauit turrim: Id
est spiritualem angelorum custodiam.
† ¶ Et locauit eam agricolis: id
est christianis. † ¶ Et pegre profe

Nico. de lyra

B ✻ a ¶ Et cū stabi. ad orandū ꝛc̄.
Sciendū tñ ꝙ hoc intelligit̄ de remissi
one offense: qꝛ homo tenet̄ esse in cha/
ritate: sed remissio iniurie nō est de ne/
cessitate. Potest eñ aliqs petere sm̄ or/
dinē iustitie recōpēsationē ꝓ iniuria si
bi facta. b ¶ Et veniūt rur. hiero.
Hic ponit̄ ꝯfutatio sacerdotū: scribaꝝ
ꝛ senioꝝ verbo rōnabili: ꝛ ptꝫ sentētia
ex dictis Math. xxi. Ad euidentiam
Questio dictorū ꝛ dicēdoꝝ querit̄ vtrū christus
in ꝑdicationib' suis debuit vitare offē
sionē vel scãdalū sacerdotū: scribaꝝ et
phariseorū: ꝛ arguit̄ primo ꝙ sic. i. ad
Timo. v. a. dicit̄: Seniorē ne increpa/
ueris: sꝫ obsecra vt patrē: ꝑdicti autem
erãt seniores ppl̄i ꝛ ptēs. ergo ꝛc̄. Itē
i. ad Corinth. x. g. dr: Sine offensione
estote iudeis ꝛ gētibus ꝛ ecclesie dei: cuꝫ
igit̄ facta xp̄i ꝛ dicta fuerint nobis da/
ta ꝓ exemplari: videt̄ ꝙ debuit cauere
ab offensione ꝑdictoꝝ. Cōtra Esa. viii.
fuerat ꝓphetatū ꝙ xp̄s foret i lapidem
offensionis ꝛ petrã scãdali duab' domi
Scandalū bus isrl̄. Respōsio: duplex ē scandalū:
duplex actiuū ꝛ passiuū. Actiuū non habuit in
xp̄o locū: qꝛ tale scandalū est dictū vel
factū alicui' min' rectū ꝑbēs alteri oc/
casionē ruine: vt habet̄ ex verbis Hie
ro. sup Matth. Oīa autē facta ꝛ dicta
christi fuerūt rectissima: ꝛ iō q̄stio ista i/
telligit̄ de scãdalo passiuo: qd est qñ ali
q̄s ex dicto vel facto alteri' bono scan/
daliçat̄ ex imꝑfectione sua: ꝛ istud scãdalū aliqñ ꝓcedit ex ig/
norãtia vel infirmitate illi' qui scãdaliçat̄: ꝛ tūc dicta vel facta
bona occultãda sūt vel differenda quousqꝫ infirmi vel ignorã
tes instruant̄: nisi sint talia bona q̄ sint de necessitate salutis:
q̄ nō sunt omittenda ꝓpter scandalū alterius: si autē infirmi
vel ignorã/

ctus est. Beda. Non loci mutatione: sed abire dicitur a vi/
neis: qꝛ vinitoribus liberum operandi arbitrium dereliquit.
† ¶ Et misit seruos suos ad agri. i. bonos ep̄os ad ma/
los christianos arguēdū: ꝛ aliquos ceciderūt vt iohannē Da
mascenū: cui absciderūt manū: ꝛ sanctū Vincentium cōtumelius
✻ affictum

F a ¶ Seruū. Pri° missus ē moyses: q̄ fructū legis quā dede
E rat a cultorib° ingrebat: sz cesum dimiserūt ⁊ vacuū. vñ: Irri
Ps.105.c. tauerūt moysen in c. ⁊. a. s. dñi: ⁊ vexat° est moyses ꝓpter eos
⁊c. b ¶ Et iterꝫ mi. aliuz ser. Dauid ⁊ alios psalmistas q̄
missi sūt post moysen vt cultores vinee ad exercitiū boni ope
excitarent. Sz ipm q̄z dauid qui caput
psalmodie ⁊ sono in spūsctō claruerat
3.Re.12.d abiecerūt dicentes: Que nob pars in
dauid: aut que hereditas in filio isai.
e ¶ Et rursuz aliū. Ꝓphaꝫ choꝝ
cū suis socꝫ: q̄ suis attestatiōib° ꝓplm
cōuenerūt: ⁊ mala huic vinee vētura ꝓ
dixerūt. Et rursuz aliū mi. ⁊c. Hio
trib° vuoꝝ q̄dib° oēs doctores q̄ sub le
ge ⁊ ꝓphis fuerāt itelligim°. vñ alibi:
Luc.24.f Necesse est ipleri oia q̄ scripta sunt in
lege moysi ⁊ ꝓphis ⁊ psalmis de me.
d ¶ Quia reuerebunt. Nō ꝓ igno
rādo dixit: q̄ oia nouit: sz sic ambigere
dr de°: vt libera volūtas hoi reseruet.
¶ Beda. Interrogem° arriū ⁊ euno
miū: ecce pr̄ dr ignorare ⁊ sniaꝫ tēpat:
⁊ q̄ctū in nob est dr esse mētit°: q̄cq̄d ꝓ
p̄re rñderint ꝓ intelligāt ꝓ filio q̄ se di
cit ignorare ꝯsūmatiōis diē. e ¶ Co
loni āt. Beda. Pbat iudeoꝝ pnci
pes nō ꝑ ignorātiā xpm crucifixisse: q̄
Mat.21.d. itellexerunt eū esse. de q̄ dr: Postula a
Ps.2.b me ⁊ da. tibi gen. here. tuā ⁊c. Vñ sibi
Ioh.12.c ꝯsulētes dicebāt: Ecce mūd° tot° post
eū a. ⁊ si dimittim° eū sic: oēs credēt in
eū. Hereditas ꝙ filij dei eccl̄ia ē de cū
ctis gētib° ei data quā sīgule acq̄siuit:
resurgēdo possedit. Hāc mali coloni ꝓ
ripe moliebant: cū eū crucifigētes fidē
ei° extiguere: ⁊ suā iusticiā q̄ ex lege est
ꝓferre nitebant. f ¶ Et eie. Notat
Ps.117.c ꝑtinaciam eoꝝ: q̄ nec crucifixo ac resu
mat.21.d scitato dn̄o ad ꝑdicationē apl'oꝝ credē
Luc.20.c. voluerūt. sz q̄si vile cadauer ꝓiecerūt:
q̄ xp̄tū in se erat a suis finib° excluden
tes gentibus suscipiendum dederunt.
math.21.d g ¶ Veniet ⁊c. Be. Auferet a vob
regnū dei: ⁊ dabit gēti facienti fructū
ei°. Hoc āt diuinit° fuisse ꝓcuratū ꝓ
phetico testimonio vel exēplo ꝓbat di
cēs: Nec scripturā hāc legist? ⁊c.
¶ Hiero. Vinea dat alijs ab oriēte ⁊
occidēte ⁊ austro ⁊ aq̄lone veniētib° ⁊
†mat.21.d. recūbētib° cū abraā: isaac ⁊ iacob in re
Luc.19.g gno celoꝝ. ¶ Beda. Moralit. Cuicū
Moraliter q̄ fidelium mysteriū baptismi q̄ opan
do exerceat cōmittit: q̄si vinea quā ex
colat ei locat. Mittit seru° vn° ⁊ alt' ⁊
terti°: q̄ de fructu accipiāt: cū lex: psal
†mat.22.b modia: ꝓphetia: q̄z āmonitionē ad bn̄
Luc.20.d agēdū ꝓpls sequat legat: sz missus ser
uus ꝯtumelijs affect° vl' cesus eicit: cū
sermo auditus vel ꝯtēpnit vel blasphe
mat. Missum herede q̄ xp̄tū in se ē occi
dit: q̄ ⁊ filiū dei ꝯculcat: ⁊ spūi grē q̄ sc̄ti
ficat° est ꝯtumeliā fac. Perdito ma
lo cultore vinea dat aliū: cuz dono grē
qd̄ supb° spernit humil' ditat. Manū
mittere in iesuz: timore turbe retinent
cū q̄libet solo noīe sup eā quā non dili
git ecclīastice fidei ⁊ pac' vnitatē ꝓpē
al. tecensum cohabitātiū multitudinē aut erubescit
aut timet ipugnare. cū āt ipse fuerit ꝑ
seq̄ndo ecctiam q̄si dn̄m crucifigere ⁊
Heb.6.b ostētatuī hre gaudebit. h ¶ Lapidē
quē ⁊c. Hiero. Lapis reprobus quē
gessit āgul° ꝯiūgēs in cena agnū cū pa
ne. finiēs vet°: nouū ichoās ⁊c. ꝓ ꝓstat
†mat.22.c mira in ocul' nr̄is. i ¶ Et mittūt ad
Luc.20.d ⁊c. Bed. Turbā timebāt: atq̄ qd̄ ꝑ se
Ro.13.b nō poterāt: ꝑ rege p̄sīt' manib° efficere
tēptabāt: vl' vt ipi a morte ei° viderēt
imunes.

¶ h i. pactū fruct°: q̄ null° erat a ¶ ꝓphet
a tpe seruū: vt ab agricol' acciperet
¶ Fructus vinee obedientia.
de fructu vinee. Qui appreben
a ¶ alij ꝓphe cesi: alij vulnerati: alij occisi.
sum eū ceciderunt et dimiserunt
b vacuū. Et iterꝫ misit aliū seruum
ad illos: ⁊ illū i capite vulnerauē
c rūt: ⁊ ꝯtumelijs affecerūt. Et rursū
aliū misit: ⁊ illū occiderūt ⁊ plures
alios q̄sdā cedētes: alios vō occi
a ¶ christū vnigenitū.
dētes. Adhuc ergo vnū hn̄s filiū m †
charissimū: ⁊ illū misit ad eos no
¶ ꝑ ironiā. ¶ al's verebunt.
d uissimū dicēs: q̄ reuerebūt filiū
e meū. Coloni āt dixerūt ad inuicē:
†hic ē heres. Venite occidam° eū ⁊ a
nr̄a erit hereditas. et apphēdētes
a ¶ id est plebē dicentes: q̄ samaritanus es
tu ⁊ demonium habes.
f eū occiderūt ⁊ eiecerūt extra vineā.
g Quid ergo faciet dn̄s vinee? Veniet
⁊ ꝑdet colonos ⁊ dabit vineā alijs.
¶ q̄stꝫ q̄ alio mō ipleb' ꝑ scriptura. ¶ xp̄m.
h Nec scripturā hāc legist: †Lapidē
a ¶ magr̄i q̄ se ⁊ alios deo dignā domū edifi
quē reprobauerūt edificātes: hic fa
care debebāt. a ¶ duos cōdēs in semetipo
ex vtraq̄ populo vnā ciuitatem ⁊ vnū tem
plum sibi edificans.
ctus ē i caput āguli: a dn̄o factū
est istud: ⁊ ē mirabile in ocul' nr̄is.
a ¶ q̄si mētiūt ꝯ sciūt q̄ mag' xp̄ hās eū xp̄a vi
xisse ipse eni ē heres: illi mali coloni b ¶ ad
modicū timore retardant: q̄ nōdū venerat
†Et q̄rebāt eū tenere: ⁊ timuerūt ꝑ
hora eius. ¶ id est ꝓpter.
turbā. Cognouerūt eñ q̄m ad eos
¶ al's dixerit.
pabolā hāc dixerit. Et relicto il
i lo abierūt †Et mittūt ad eū q̄sdā d
a ¶ militib° herodis q̄ hierosolymis erāt il
lis diebus.
ex phariseis ⁊ herodianis vt eū ca
perēt in vbo. Qui venientes dicūt
a ¶ mellitis sermonibus circūdāt sicut apes
mel portantes in oꝛe: aculeū in dorso.
k ei: Magr̄ scim° q̄ verax es: ⁊ nō †
curas quēq̄. Nec eñ vides i faciē
hoim: sz in vitate viā dei doces.
Lz dari tributū cesari: an nō dabi
l m°? Qui sciēs vsutiā eoꝝ: ait illis:
a ¶ sapiēs sapienter agit vt suis sermōib° capiat
m Quid me tēptatis? afferte mihi de
nariū vt videā. At illi obtulerūt ei.
Et ait illis: Cui° ē imago hec ⁊ iscri
ptio? Dicūt ei: cesaris. Rñdēs āt
¶ qd̄ necessitatis.
n iesus ait illis: †Reddite ergo q̄ sūt †

G immunes. Hug enim iudea sub augusto cesare q̄n in toto orbe ce
lebrata ē descriptio stipendiaria facta erat. Vñ seditio magna.
Alij dicebāt romānis ꝓ oīb° militātibus debere tributa ꝑsolui.
Pharisei nō debere ꝓplm dei q̄ decimas ⁊ q̄ in lege scribeban
tur solueret: subiacere legib° hūanis. Cui° seditiōis fomes adeo
inualuit: vt post resurrectionē dn̄i pa
triā ⁊ gentē ⁊ regnū ⁊ oia ꝑdere mallu
erint: q̄ esse tributarij. k ¶ Magi
ster scimus. Be. Blāda ⁊ fraudulen
ta interrogatio ad hoc ꝓuocat rñden
tē vt magis deū q̄ cesarem timeat: ⁊ di
cat nō debere tributa solui: vt audien
tes herodiani seditiōis ꝯ romanos au
ctorē teneāt. l ¶ Qui sciens versu.
Qui putant interrogationē saluatoris
ignoratione esse nō dispēsationē: ex ꝓ
loco discāt q̄ potuit scire cuius imago
esset. Sz interrogat vt ad sermonē eo
rū cōpetēter rñdeat. m ¶ Denariū.
Denarius gen° nūmi qui ꝓ. x. nūmis
computat: ⁊ habet imaginem cesaris.
n ¶ Reddite ergo q̄ sunt cesa. ⁊c.
Hoc ipse fecit ꝓ se ⁊ ꝓ petro soluendo
tributa. Que sunt dei deo. Hoc q̄z
fecit p̄ris implēs volūtatē. Aliter: Red
dite q̄ sunt cesaris cesari: impressio
nē sue imaginis. Que sunt dei deo.
a iaz lumine vultus eius illustratā. vñ:
Signatū est sup nos lumē vult° tui ⁊c. Ps.4.b
ꝑ Saducei ⁊c.

Nico. de lyra

a ¶ Hic ē heres. Ex ꝓ dicit Beda
q̄ sacerdotes ⁊ legisperiti habuerūt co
gnitionē de iesu q̄ ipse erat vere chri
stus in lege ꝓmissus: sed ista cognitio
postea ex inuidia fuit in eis obscurata:
⁊ hoc plenius fuit declaratum Mat.
xxi. in questione quadā de hoc mota in
fine huius capli. b ¶ Et querebāt B
eū tenere. Ex q̄ patꝫ eoꝝ obstinatio in
malo. c ¶ Et timuerūt turbā. Ex q̄
patꝫ q̄ ex solo timore ꝓpli retardabāt a
morte ei°. d ¶ Et mit. ad eū. ꝓ ꝯñr
describit ꝯsutatio phariseoꝝ ⁊ herodi
anoꝝ. ⁊ patꝫ snia ex dictis Matth. xxi.
Et venerūt
afflictū: ⁊ sanctū Thomā cantuari Moraliter
ensem occisum: ⁊ de pluribus alijs sitis
legunt. † ¶ Adhuc ergo vnū hn̄s
filiū ⁊c. Hic est christus qui mittit in
uisibiliter a patre q̄n aliquē instigat ad
bonū: sed aliqui sunt ingrati eius insti
ctum non solum repellentes sed ⁊ pes
sime agentes: ꝓpter quod xp̄tuꝫ in eis
est occidunt euz. de quibus dicitur He
bre. vi. a. Rursus crucifigentes filium
dei. Et sic dei iusticia mali perduntur ⁊
vinea locatur alijs cum eoꝝ loco boni
subrogant. b ¶ Et querebant euz
tenere: ⁊ timuerunt turbā ⁊c. Ra
banus. Hoc quotidie geritur in eccle
sia: cum quilibet solo nomine sup eam
quam diligit ecclesiastice fidei et pacis
vnitatem ꝓpter cohabitantium fratrū
bonoꝝ multitudinem aut erubescit aut
timet impugnare. † ¶ Magister sci
mus quia verax es et non curas
quenq̄. Nec eñ ⁊c. Cōmuniter di
citur: qui bene scit vngere bene scit pun
gere. propter quod minutores vngunt
oleo oliue lanceolas suas: vt melius pos
sint venam pungere: ⁊ sic fecerūt isti et
similiter alij ꝓditores. † ¶ Reddite
ergo q̄ sunt ce. ⁊c. ꝑ herodianos qui
gsiantes in pellib° iterficiant: ꝑlati hā
forani significātur. ꝑ phariseos qui in
terpretantur diuisi: significant religio
si habitu ⁊

A a ¶ Saducei rc. Due hereses erāt i iudeis: phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ: pharisei traditionū ⁊ obseruationum (quas illi deuterosis vocāt) iusticiā pferebāt: vñ ⁊ diuisi vocāt a pplo: Saducei aūt .i. iusti ⁊ corpis ⁊ aie resurrectionē negabāt. Saducei rc. Bed. Qui resurrectionē corpoꝝ eē negāt: vel nō credūt: aias iudicātes interire cū corporibus. Recte hmōi fabulā fingūt: q̄ deliramēti arguat eos q̄ asserūt resurrectionem corpoꝝ. Potuit aūt ⁊ i gēte eoꝝ aliqñ h accidere. b ¶ Septē er. rc. Bed.

Mystice Turpitudinē fabule opponūt: vt resurrectionē negēt. Sꝫ mystice septē frēs sine filiis defūcti oibus reprobis congruūt: q̄ p totā vitā (q̄ septē dieb⁹ voluit) a bono ope steriles sūt: qbus viritim morientib⁹ ad vltimū ⁊ ipsa mūdana ꝯuersatio morit .i. trāsit: q̄si vxor infecūda: quā illi sine fructu boni opis exegerūt. ¶ Hiero. Mulier sterilis nec relinquēs semē ex septē frib⁹: nouissime moriēs synagogā significat relictā quasi mortuā a spū septiformi: q̄ septē pfiarchas impleuit: q̄ nō reliqrunt ei semē abrae qd̄ xp̄s ē: lꝫ eni iudeis nat⁹ tñ gentib⁹ datus. Hec mulier mortua xp̄o: nulli de septē in resurrectiōe iungēt: septenario aūt pfectoꝝ vniuersitas significat: sicut versa vice p Esaiaꝫ dr:

Esa.4.a Appbēdent septē mulieres virū vnū. Septē sūt ecclie q̄s dñs vn⁹ amat: arguit castigat: adorāt eū vna fide. He sūt septē sporte fragmētis panū plene. Panes verbo spūalia. Sporte sūt ec-

B clesie. Panes iesus bñdicens fregit: ⁊ discipuli ei⁹ diuiserūt turbe: cū die septimo bñdixit opa sua requiescēs i eis. Vñ luce facta pmo die q̄ ē sapie ⁊ firmamēto in scdo: q̄ est itellect⁹: ⁊ arida tertio: q̄ est ꝯsiliū: ⁊ luminib⁹ quarto: q̄ sūt virtutes: ⁊ volatilib⁹ ⁊ piscib⁹ qnto: q̄ sūt scie: aiatis ⁊ aisviuētē sexto .i. hoie ad imaginē dei facto: qd̄ ē pietatis: septio die spū timoris dñi q̄ pmanet scl̄m i seculū seculi: ⁊ replet orbē terraꝝ: sctā ecclesia replet nō habēs maculā neq̄ rugā. Ideoq̄ ecclia septiformi .i. pfecto timore replet: q: iust⁹ vix saluabit: q̄ ro-

Ps.142. gat: Nō itres i iudiciū cū ser. tuo dñe: q: nō iusti: i ꝯspectu tuo ois viuēs. De his septē q̄litatib⁹ spūs cōmemorat dauid: qd̄ negligētia nr̄a peperit: qd̄ diligētia q̄sierit: qd̄ diuina ꝓuidētia cōtulerit: qd̄ inimica instigatio fraudauerit: qd̄ obliuio lubrica subtraxerit: qd̄ hūana fragilitas intulerit: quid ignorātia improuida fefellerit: hos oēs affectus

Ps.7.d in psalmis iuenim⁹. Prim⁹: Concepit

Ibi.118.c dolorē ⁊ pepit iniq̄tatē. Secūd⁹: Pre-

Ibi.50.b ueni in maturitate ⁊ clamaui. Tertius

Ibi.16.c In certa ⁊ occul. sa. tue rc. Quart⁹ ē.

Ibi.30.d Inimici mei aiam meā circūdederunt.

Ibi.37.b Quint⁹. Obliuioni datus sū tāq̄ mor-

Ibi.24.b tuus .a c. Sext⁹. Qm̄ lūbi mei impleti sūt illusiōibus. Septim⁹: Delicta iuuētutis mee ⁊ ig. meas rc. Hos affectus spūs septiformis eueruat vel eliminat ⁊ illuminat. Vñ: septem lucerne ab austro ardētes: ⁊ aqlonares tenebras in tabernaculo dñi illuminātes. Spūs sapiētie i pigro negligētiā repellit. Spirit⁹ itellect⁹ diligētiā rōnabilitē querit. Spūs cōsilii diuinā ꝓuidētiā prudentē innuit. Spūs ꝟtus instigationis fortiter retūdit. Spūs scie obliuionem lubricā diu eē nō sinit. Spūs pietatis humanam

a ¶ numum: tributū: pecuniā. b ¶ qd̄ volūtatis. ¶ vos ⁊ decimas: p̄mitias.

cēsaris cesari: et que sunt dei

a ¶ q: insidiarū calliditate p̄ualere non poterāt. b ¶ .i. sup sapia eius.

deo. Et mirābant sup eo. † Et

a venerunt ad eum saducei qui

dicunt resurrectionē nō esse: ⁊

interrogabāt eū/dicētes: Ma

gister: † moyses scripsit nobis: †

vt si cui⁹ frater mortu⁹ fuerit: et

dimiserit vxorē ⁊ filios nō re-

liquerit: accipiat frater ei⁹ vxo

rē ipi⁹ ⁊ resuscitet semē fri suo.

b Septē ḡ frēs erāt: ⁊ primus ac

cepit vxorem et mortuus est:

nō relicto semine. Et secūdus

¶ ipse

accepit eam et mortuus est: et

nec iste reliquit semen. Et ter-

tius similiter. Et acceperūt eā

silr septē: ⁊ nō reliqrūt semen.

Nouissima oim defuncta est ⁊

¶ mundana conuersatio.

mulier. In resurrectione ergo

† cū resurrexerint cui⁹ d̄ his erit

vxor? Septē eni habuerūt eā

† vxorē. Et rn̄dēs iesus/ait illi:

¶ quia.

Nōne ideo errati nō scientes

¶ ideo. ¶ christum.

scripturas neq̄ ꝟtutē dei? Cū

c ei a mortuis resurrexerit: neq̄

a ¶ nemo ibi morit: nemo nascitur: nec infans nec senex ibi.

nubēt neq̄ nubent: sed sūt si-

a ¶ soluta q̄stiōe ꝓbat resurrectionē esse

b cut angeli dei i celis. De mor

tuis aūt q̄ resurgant nō legisti

i libro moysi sup rubū: quō illi

a ¶ hic ꝓbat eternitatē aiarū.

dixerit de⁹: inquiens: † egō sum

deus abraā et de⁹ isaac et de-

¶ hic resurrectionē corporum.

us iacob: Nō est de⁹ mortuo-

ruꝫ: sed viuoꝝ. Vos ergo mul

tū errati. † Et accessit vnus de b

scribis q̄ audierat illos cōqui

rentes: et vidēs quoniā bene

c illis respōderit: interrogauit †

a ¶ cū in diuersis libris diuerse ordinēt

eū qd̄ primūꝫ esset oim māda c

tum. Iesus aūt rn̄dit ei: quia d

f primū oim mandatū ē † Audi

a ¶ qd̄ genuū multi sunt.

isrl/dñs deus tuus deus vn⁹

est: Et diliges dñm deum tu-

um ex toto corde tuo: et ex to-

ta aia tua: et ex tota mēte tua:

¶ .i. maximū.

et ex tota ꝟtute tua: Hoc ē pri

mū mandatū. Secundū autē

manā fragilitatē clemēter idulget. Spi C ritus timoris improuidā ignorantiā ardēter ⁊ bñ decoquit ⁊ bñ replet. Sapia domū edificat. Intellect⁹ gubernacula iuenit. Cōsiliū bona discreta facit. Virtus l patia aiam possidet. Scia diuitie †mat.22.c fidei ⁊ salutē mūera acqrūt. Pietate ꝓ Luc.20.e speritas pñi vite ⁊ future ꝯsistit. Timo Act.23.b re hūilitas ꝯseruat ⁊ oē pctm̄ expellit: q: initium sapie timor dñi. c ¶ Neq̄ nu. neq̄ nu. rc. Bed. Greco idiomati latina ꝯsuetudo nō rn̄det: Nubere ei †Deu.25.b ꝓprie mulieres dicūt ⁊ viri ducere: sed nos simplr dictū itelligam⁹: neq̄ nubēt viri neq̄ nubēt mlieres. d ¶ De mortuis aūt rc. Hiero. In q̄ silitudo vr̄a: in q̄ ignis ardebat: sꝫ nō ei⁹ spinas ꝯsumebat: sic vos eloquiū meum inflāmat: nec spinas sub maledicto germiatas absumit. Inquiēs: De⁹ abraā ⁊ deus isaac rc. ter deū noiando trinitatem significat: deū iterās vnā sb̄stātiā. Viuūt aūt q̄ vēdicāt portionē suā quā elegerāt. Mortui ꝟo sūt q̄ qd̄ vēdicauerūt pdiderūt. ¶ Bed. Cū multa aptiora testimonia de resurrectione posset ꝓferre: h tñ ꝓtulit q̄uis ambiguum: q: saducei nec angelos nec spm̄ nec resurrectionē corpoꝝ cōfitent: ⁊ aiarū interitū mentiūt. tñ q̄nq̄ libros moysi recipiunt: ꝓphas respuūt. Stultū ḡ erat eoꝝ testimoniū ꝓferre: quoꝝ auctoritatē nolebant recipe. Porro ad eternitatē aiarū ꝓbandā ponit exemplū: Ego sū de⁹ abraā ⁊ de⁹ isaac ⁊ de⁹ ia. ⁊ infert: De⁹ nō ē mortuoꝝ rc. vt cū ꝓbauerit aias manere alꝫ nō hꝫ post mortē: nō eni poterat de⁹ eē eoꝝ q̄ † vxorem nō subsisterēt: ꝯsr induceret corpoꝝ resurrectio: q̄ cū aiabus vel bona vel mala gesserūt. e ¶ Interrogauit iesū. D Hiero. Quid sibi vult hec q̄stio: cū hoc sciāt oēs periti i lege? Sꝫ diuerse i Exodo ⁊ Leuitico ⁊ Deu. ordinēt mādata. De his eni duob⁹ vberib⁹ sup pectore spōse leuat alit nr̄a infantia. f ¶ Primū oim rc. Maximū qd̄ añ oia debemus i corde: q̄si vnicū pietatis fūdamētū locare: h est .s. cognitio atq̄ ꝯfessio diuine vnitatis cū executiōe diuine opationis q̄ in dilectōe dei ⁊ ꝓximi pficit: hec est fides q̄ p dilectionē opat.

¶ Bene ma †Exo.3.b Mat.22.c

Nico. de lyra

✳ a ¶ Et ve. ad eū sa. hic ꝯsr ponit cōfutatio saduceoꝝ: ⁊ diuidit in duas: .l. Diuisio partē principalē ⁊ incidentalē. scda ibi: Et accessit vn⁹ de scribis. snia prime partis pꝫ ex dict. Matth. xxii. b ¶ Et ac †mat.22.d cessit. Hec est ps incidētalis: q: ei xp̄s cōfutauerat rōnabiliter phariseos ⁊ saduceos: h vidēs qdā scriba quesiuit ab eo. c ¶ Qd̄ esset pri. rc. q: de h erāt tūc questiōes apud sapiētes. d ¶ Iesus aūt re. ei. ⁊ pꝫ snia ex dict. Mat alꝫ iesum xxii. exceptis que sequūt.

✳ Bene ma- Moralitē

✳ si habitu ⁊ vita ab aliis diuisi: et isti †Deu.6.c reddere debent deo deuotionē: ⁊ mūdo Mat.22.d vitam exemplarem. † ¶ Magister/ Luc.10.e moyses scripsit nobis rc. exponat vt .s. Matth. v. † ¶ Interrogauit eum quod esset primū oim mandatum rc. Iste querebat de primitate dignitatis: vt patet ex sequentibus: ꝓpter quod sibi similes sunt nouicii q̄ statim ardua religionis volūt facere ⁊ nō potentes recedunt a religione.

✳ Quomodo

G a ¶ Bū magister. Be. Oñdit scriba in hac rñsiõe inter scri bas ⁊ phariseos grauē q̄stionē diu ɔ̄flatā esse: qđ esset primū mādatū ⁊ maximū in lege. Alii hostias ⁊ sacrificia laudabāt. Alii fidei ⁊ dilectiõis opa p̄ferebāt: q2 plurimi patrū añ legē absq̄ oī sacrificioꝝ ɔ̄suetudine ex fide tm̄ q̄ p dilectionē opat deo placuerāt. nemo āt absq̄ fide ⁊ dilectiõe. In q̄ snia scriba iste declarat se fuisse. b ¶ Nō lōge ⁊c. Isido. Q̄

Dō tēptauit — tis ad tēptandū venerit: lōgior nāq̄ ē ignorācia q̄ scia vl saduceis dr̄: Errauis nescientes scripturas neq̄ ɔ̄tutem dei. ¶ Beda. Matthe⁹ dicit q2 tēptādo q̄rebat: cui fm̄ Marcū dr̄: Nō lōge es a regno dei. cū scriptura dicat: In simplicitate cordis q̄rite illuz: q̄m inuenit ab his q̄ nō tēptāt eū. Sz forte audito rñso dñi moꝝ ad pietat' grāz redit: ⁊ quē p̄us tēptādo decipiendū putauit mox ɔ̄plectēdo se q̄ndā cognouit. Aut certe tēptationē accipiam⁹ nō malā q̄si decipe volent' inimici: sz cautā q̄si expiri ãpli⁹ volētis ignotū. fm̄ il

Eccl. 19. a — lud: Qui facile credit leuis ē cor: ⁊ minorabit. c ¶ Et nemo. q2 in sermonib⁹ ɔ̄futant: vltra nō interrogāt: sed

† mat. 22. d — apte cōp̄hēsum romane p̄tāti tradūt.

Luc. 20. g — Uñ pꝫ venena inuidie sugari posse: sz difficile q̄escere. d ¶ Sede a dextris ⁊c. Nō in h̄ īfirmitatē filii: sz q2 alter in altero opaē oñdit. Nā ⁊ filios subicit inimicos p̄ri: ⁊ deū p̄rē glificat super terrā. e ¶ Cauete. Beda. Nota q2 nō vetat eos q̄ hui⁹ officii sunt in foro salutari. p̄mo sedere: sz q2 h̄ amāte q̄si iprobos docet esse cauēdos. animū. s. nō gdū redarguēs. Quis ⁊ h̄ nō culpa careat eū in foro litib⁹ intēsse: q̄ in cathedra moysi magr̄ vult appella-

† Ps. 19. a. — ri. Duab⁹ de causis vane glie cupidos cauere iubemur: ne eoꝝ simulatiōe seducamur: vel emulatiōe ad idē īflāmemur. f ¶ Qui deuorāt do. ⁊c. q̄si p̄roni in iudicio futuri: ab īfirmis ⁊ petõꝝ ɔ̄scia turbatis pecuniā accipe

Eccl. 4. d. — nō dubitāt: cū cōmēdet deo orōnē ma

Ps. 108. a. — nus porrecta ad dādū: nō collecta ad

† mat. 23. a — accipiēdū q̄bus illud cōgruit: Orō ei⁹

Luc. 11. f — fiat in pctm̄. g ¶ Gazophylaciū.

et. 20. g — Be. Phylare grece: ɔ̄uare latie. Gaza p̄sice: diuitie. Gazophylaciū loc⁹ q̄

Gazophilatium — diuitie seruant: ⁊ arca. s. in q̄ ppl̄i donaria ɔ̄gregabant ad vsus t̄ēpli. Uñ

4. Re. 12. b — in li. Regū. Tulit ioiada pontifex gazophylaciū vnū: apuitq̄ foramē desuper ⁊c. ⁊ portic⁹ in q̄b⁹ seruabant. Uñ hec v̄ba locut⁹ ē iesus in gazophylacio docens in templo. h ¶ Aspiciebat quō. Sic appetitores p̄mat⁹ ⁊ vane glie cauēdos esse dixit: ⁊ simulatione orānb⁹ plixi⁹ iudiciū p̄dixit: sic etiā offerētes iusto examie discernit: vt retribuat singul' fm̄ coꝝ ⁊ opa: qđ ⁊ hodie

Allego. — facit in ecclia. i ¶ Diuites. Be. Allego. Diuites iudei de iustitia leg' elati. Uidua pauper. ecclia q̄ spm̄ supbie ⁊ tpales rez ɔ̄cupiscētias q̄si mūdi diuitias abiecit. Uidua: q2 eius vir p ea mortu⁹ est: ⁊ ab ei⁹ ocul' occult⁹ i celo ē. Hec duo minuta offert: q2 in cōspectu diuie maiestat' q̄ oblatões deuote nr̄e opatiõis q̄si certo nūero ɔ̄scripte ⁊ cōsignate seruant: vel dilectionē dei vel p̄ximi: vel fidei orõnisq̄ mūera deo offert. Que respectu fragilitatis minuta: sed merito pie intentionis accepta: cunctis superborum iudeoꝝ oribus p̄stant. ¶ Uidua hec pau

sile est illi. Diliges p̄rimū tuum tanq̄ teipm. Maius hoꝝ aliud mādatū nō est. Et ait illi scriba:

a Bū magister in veritate dixisti: a q2 vnus ē deus: ⁊ nō ē alius p̄ter eū. Et vt diligat ex toto corde: ⁊ ex toto intellectu: ⁊ ex tota aīa: ⁊ ex tota fortitudie: ⁊ dilige- b re p̄rimū tanq̄ seipm maius ē oībus holocaustomatib⁹ ⁊ sacrificiis. Iesus aūt vidēs q̄ sapiēter

a ¶ quia noui testamenti sententie ⁊ euangelice pfectioni consensit.

b rñdisset / dixit illi: Nō lōge es a c
c regno dei. † Et nemo iā audebat eū interrogare. Et respondens d

a ¶ Hiero. palam loquit' vt inexcusabiles sint: ⁊ vt ignis incēdit arida scribaꝝ ⁊ pha

iesus dicebat docens in templo.

riseoꝝ exempla. a ¶ nō rep̄hendunt: quia christū dauid filiū dicūt: sz q2 filiū dei esse

Quomōdo dicūt scribe christū †

non credūt. a ¶ hominē simplicem.

esse filiū dauid? Ipse enī dauid

¶ nō errore: nō ɔ̄pria volūtate.

dicit i spiritu sancto. † Dixit dñs
d domino meo: sede a dextris meis: donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo dauid dicit eum dominū: ⁊

¶ istu ⁊ non deus.

vnde ē filius ei⁹? Et mlta turba eū libenter audiuit. † Et dicebat
e eis in doctria sua: Cauete a scri- †

a ¶ volūtatē arguit: nō gradū. b ¶ cultoribus vestimētis ad publicū p̄cedere.

bis / q̄ volūt in stolis ambulare: ⁊ salutari in foro: ⁊ in p̄mis cathedris sedere in synagogis: ⁊ p̄mos
f discubit⁹ in cenis: qui deuorant e domos viduarum sub obtentu plixe orationis: hi accipient p- f

¶ q̄ q̄ amāt in sigul' stātes orare. hi enī nō solū laudes hoīm: vez etiā pecuniā q̄runt.

lixius iudicium. Et sedens iesus g

¶ diuitiaꝝ custodiam.

g contra gazophylacium aspiciebat quō turba iactaret es in ga-

a ¶ Hiero. Qui p̄ferūt de thesauro cordis sui noua ⁊ vetera que sunt incerta ⁊ occulta vtriusq̄ testamenti.

i zophylacium: et multi diuites ia- h

Nico. de lyra

a ¶ Bū magister in ve. dixisti. Ex dictis videt q̄ iste scriba interro-

scriba iterrogauerat christū nō ad capiēdū eū in v̄bo sicut alii p̄cedētes: sz ad audiēdū veritatē quā scire desiderabat p̄p' varietatē opinionū. Uel alit' pōt dici q̄ a p̄ncipio maliciose q̄siuit: sz ex christi rñsiõe ɔ̄trit⁹ christū cōmēdauit ⁊ christ⁹ eū: videns ipm emēdatū. ⁊ hāc scdam expositionē posuit Mat. xx. Aug⁹. scdo libro de ɔ̄sensu euangelistaꝝ ponis vtrūq̄ dicens: Nec moueat quēq̄ q̄ matthe⁹ dicit tēptātē fuisse a q̄ dñs iterrogat⁹ est. fieri enī potuit vt q̄uis temptās accesserit: dñi tn̄ rñsiõe correctus sit: aut certe ipaz tēptationē nō accipiamus malā tanq̄ decipe volēt' inimici: sz tanq̄ expiri volētis ãplius ignotum. b ¶ Et diligere p̄rimū tanq̄ seipsum: maius ē ⁊c. circa h̄ enī tūc erāt opiniones doctoꝝ: q2 q̄dā dicebāt sacrificia ⁊ oblatiões mag' esse accepta deo q̄ exercitiū in opib⁹ charitatis. Alii āt dicebāt ɔ̄triū: ⁊ hui⁹ opinionis q̄ vera est videt fuisse iste scriba: ⁊ p̄p' h̄ eius dictū approbat a christo cum subditur: c ¶ Nō lōge es a regno dei. i. a veritate euāgelii q̄ in pluribus locis vocat regnū dei: ⁊ inde credendū ē q̄ iste conuersus fuit ad christū. d ¶ Et respondens iesus. Hic describit ɔ̄futatio scribaꝝ. ⁊ p̄mo ponit dicta ɔ̄futatio. scdo discipuloꝝ instructio / ibi: Et sedens iesus ɔ̄ gazophylaciū. snia patme ptis pꝫ ex dict' Matthei. xxiii. excepto qđ subdit: e ¶ Qui deuorāt domos viduaꝝ. bona eaꝝ sibi attrahēdo fallacit' p simulationē sanctitat'. f ¶ Hi accipiēt plixi⁹ iudiciū. q2 simulata sāctitas duplex est iniqtas. fm̄ q̄ dicit Hiero. g ¶ Et sedēs iesus cōtra gazophylaciū. Hic ponit discipuloꝝ instrūctio. sacerdotes enī qui erāt auari docebant q̄ ille qui plus offerebat in t̄plo absolute loq̄ndo plus habebat de merito: qđ est falsum: quia b q̄titas meriti nō accipit fm̄ q̄titatem doni absolute: sed p comparationē ad facultatē dātis ⁊ p̄mptitudinē sue volūtatis ⁊ deuotionis: ⁊ hanc sniaꝫ docet christus cū dicit: Et sedēs iesus cōtra gazophylatiū. loc⁹ erat vbi ponebat pecunia oblata p necessariis t̄pli ⁊ sacerdotuꝫ ⁊ ministroꝝ. h ¶ Et multi di. iacta. multa. fm̄ doctrinā illoꝝ sacerdotum. Sequit snia christi: ¶ Uidua hec

Moraliter — * † ¶ Quomodo dicunt scribe christū ee filiū dauid ⁊c. Per christū qui vnctus interp̄tat rex. per vnctionē institutus sicut est rex frācie significat: qui filius est ep̄i parisiēsis in sp̄ualibus ⁊ eius dñs in tpalibus. sic christus est filius dauid fm̄ carneꝫ: ⁊ eius dñs fm̄ deitateꝫ. † ¶ Cauete a scribis qui volunt ⁊c. In fine ɔ̄cludit: f ¶ Hi accipient plixius iudiciū: id est ɔ̄demnationem: quia sicut dicit Hieron. simulata sanctitas duplex est iniquitas. g ¶ Et sedens iesus ɔ̄ gazophylacium aspiciebat quomodo turba iactaret es in gazophylacium. Magis ponderans q̄titatem deuotionis q̄ muneris. vnde consequenter vidua paup ponens duo minuta plus laudatur ob eo q̄ diuites ponētes mūera magna. ¶ Moraliter

Moraliter — hec vidua paup dici pōt psona simplex carens diuitiis ⁊ scripturaꝝ noticia: q̄ tamen apud deum plus meret orationibus ⁊ bona vita q̄ potentes in temporalibus

Augustin⁹ de paulo simplice — ⁊ scientia magna. Unde Augustinus cum legisset vitam pauli simplicis dixit: Simplices ⁊ illiterati rapiunt celum: ⁊ nos cum literis nostris trahimur ad infernum.

A a ¶ Vidua paup. Hiero. Hec paupcula me et siles signat qui nito qd possuz: et desidero qd nō possum vob explanare. Nō qtitā sz ex qnto desiderat de⁹. Unusqsqz qdrantē pōt offerre: hec ē torta panis ī leuitico: q ē volūtas ppmpta. Quadrās qz ex trib⁹ ꝯsistit: cogitatu: vbo et facto. Quadrans etc.

Quadrantē vocāt calculatores qrtaz ptē cuiuscz rei. s. loci / tēporis / pecunie. Forsitan q h qrtā ptē sicli. i. qnqz obolos significat. c ¶ Vidua hec paup plus etc.

Moraliter. Moralr intimaē q sit acceptabile deo: qd offerē bono aīo: q nō offerētuū substātiā sz pensat ꝯsciaz. Nec ppendit qtū offeras sz ex q̄ sacrificio sz ex qnto. d ¶ Oēs enī ex eo.

Allego. Bed. Allego. Jude⁹ ex abundāti mittit in munera: qz de iusticia sua ꝑsumit

Lu.16.b et dicit: De⁹ grās tibi ago: qz nō sū sicut ceteri hoīes etc. Oēm victū suū in dei munera mittit eccla: qz oīe qd viuit:

Ibidem dicit nō sui esse meriti sz diuini mūeris /

Ps.58.b dicēs: De⁹ ꝓtectr⁹ esto mihi pctōri. Et iterū: Fortitudinē meā ad te custodiaz: qz tu de⁹ susceptor me⁹: de⁹ meus: misericordia ei⁹ ꝓueniet me. Ca. XIII

Et cū egre. Bed. Recedente de tēplo dño oīa leg. edificia et compositio mādatoz ita destructa ē: vt nihil a iudeis īpleri possit: et capite sublato: vniuersa iūct se mēbra cōpugnēt. Apte post laudataz in paupcula mliere eccle deuotionē d tēplo egredit: qz fundata ī gētibus xpi eccla iudea sue pfidie penas erat luitura: et edificia ruitura. f ¶ Vides has etc. Diuinit⁹ aūt ꝓcuratū ē: vt patefacta p orbē fidei euāgelice grā ipm

B tēplū cuz cerimoniis tolleret: ne forte aliqs puulus adhuc: ac lactēs ī fide: si videret manere illa a ꝓphetis facta a dño instituta: admirādo factū seculare: paulatim ad iudaismū relaberet. Auferē q vmbra et palmā tenet vitas per orbē declarata. ¶ Hiero. Prenūciat cladē nouissimi tpis. i. destructionē tēpli cū plebe et lra sua. De q: Lapis sup lapidē nō relinquet. i. testimōia ꝓphetarū sup eos i qs iudei retorqbant ea vt i esdrā: i çorobabel: in machabeos.

Mystice. g ¶ Et cū sederet. Bed. Mystice. in sctis quiet⁹ manet: dū supboz detestat amentiā. Mons enī oliuaz fructiferam eccle celsitudinem significat. mons ille nō infructuosas arbores sz oliueta gignit: quib⁹ lumē alit: vmbra fugat: reqem lassis tribuit: infirmitas soluit. b ¶ Et respōdēs. Beda. A tpe dñice passiōis ī pplo iudeoz q latronē seditiosuz elegerūt: xpm saluatorē abiecerūt: nec bella ostiū: nec seditiōes ciuium cessauerūt. Sz apli ne his aduentātib⁹ terreanē: et ne hierosolymā iudeāqz deserāt admouēt: qz nō statim finis. In quadragesimū enī annū desolatio ꝓuincie et vltimū vrbis ac templi excidiū ꝓtelatū ē. i ¶ Multi enī vē. Imminente excidio multi venerūt q se esse christos et iā tpa libertatis adesse mentirent. Multi etiā i eccla tpib⁹ aploz inē cetera dīc dñi instare minati sunt. Multi ī noīe xpi venere antichristi: qrū ꝑmus simon magus: cui auscultabāt oēs q erāt in samaria a minimo vsqz ad maximū dicētes: Hic ē vtus dei que vocatur magna: eo

ctabāt multa. †Cū veīsset āt vna
¶ eccla. ¶ spū. a ¶ dilectionē di et ꝓximi
; vidua †paup misit duo minūta /
b qd est qdrans. Et cōuocās discipl'os suos ait illis: †Amē dico
c vobis: quoniā vidua hec paup a
plus oīb⁹ misit q miserūt ī ga
d çophylaciū. Oēs enim ex eo qd
abūdabat ill' miserūt: hec vō d penuria sua omia q habuit misit to
a ¶ Hiero. qz tota voluptas corpis ī victu ꝯsistit. vn: Oē labor hoīs ī ore suo est.
tum victum suum. Ca. XIII
¶ facto ostendens que verbo dixerat.

e Et cū egrederet de b
tēplo: ait illi vnus ex discipul' suis: Ma
¶ Hiero. q enī erāt potius spernēda sunt q tractāda.
gister aspice quales lapides et q
les structure: Et respōdēs iesus
f ait illi: Vides has oēs magnas edificatiōes: Nō relinquetur la
pis sup lapidē qui non destruag
¶ de ruina tēpli et excidio gētis disputās.
g tur. Et cū sederet in mōte oliua / †
¶ ipse sit⁹ corpis ꝯgruit vbis. ¶ qz ꝓdixerat oīa eē destruenda: discipli secreto tps et signa destructiōis querūt: et cū se. ī. m.
rum ꝯtra templuz / interrogabāt
euz separatim petrus et iacobus
et iohānes et andreas: Dic nobis c
quādo ista fient: et qd signuz erit d
quando hec oīa incipiēt cōsum
b mari: Et respōdēs iesus cepit il e
lis dicere: †Videte ne qs vos se
i ducat. Multi enim veniēt ī no †
mine meo dicētes / qz ego sum: et

et talis quātitas meriti respōdet premio essentiali qd cōsistit in C dei fruitiōe: qui enī ex maiori charitate aliquid facit: fruet deo pfectius. Alio mō potest pensari quātitas meriti ex quantitate operis: que quidē est duplex. s. absoluta et ꝓportionabilis. Vidua enī q misit duo era minuta in gaçophylaciū mīn⁹ opus fecit quantitate absoluta q illi q magna posuerunt: sed quātitate ꝓportionabili vidua plus fecit ꝓm sententiā domini: quia magis eius facultatem superabūdabat: vtraqz tamē quātitas meriti respōdet premio accidentali quod ē gaudium de bono creato. Hec sanct⁹ Thomas. Quibus bene considerat' et ad ꝓpositum applicans patet q hec vidua cōmendatur a christo: et hoc solum q quātitate proportionabili plus fecit q alij qui maiora obtulerunt: nō autem de quantitate meriti essentialis que consistit in radice charitatis. que quidem charitas est causa proxima deuotionis. Vñ nō dixit xps: hec vidua plus meruit: sz dixit plus oīb⁹ misit.

† Lu.21.a
al' paupercula
† 24. q. 1. odi in fi. de pe. dis. 5. c. 2. ante fi.

Replica. In capi. xij. vbi postillator dicit q quātitas meriti non accipit ꝓm quantitatē doni. ibi Burgeñ. dicit satis bene et cōformiter cum sancto Tho. et postil. sed addit de suo q christus non commendauit viduam de quantitate meriti essentialis quod consistit in radice charitatis que est causa prima deuotionis: sz sic dicendo videt xpm nō directe reprobasse errorem sacerdotum dicentium q plus meret q plus offert. Hoc autem probat christus esse falsuz de vidua que obtulit minuta duo: quia maioris meriti est ex magna deuotiōe offerre modicuz q remissa deuotiōe multum: quia deus plus pensat affectuz q censuz ꝓm btm Grego. Si igit vidua cōmendat ex deuotione que ꝓm Burgeñ. causatur ex charitate: sequitur q eius commendatio pertinet ad quantitatem meriti essentialis: cuius oppositum dicit Burgensis. Ca. XIII

† mat.14.a Lu.21.b

D

Et cum egrederetur de templo. Superius a primo capitulo vsqz huc docuit christus per viam amoris miracula faciendo et beneficia conferendo. Hic incipit docere per viam timoris terrorem futuri iudicii incutiendo. et circa hoc ꝑmo duplex questio proponitur. secundo soluitur / ibi: Et respondens iesus. Circa ꝑmum preponitur questionis occasio: p hoc q christus templū predixit destruendum: et ideo discipuli quesierūt ab ipso primo de tempore huius destructionis. quod notatur cum dicitur: c ¶ Dic nobis quādo hec fient. et quia post destructionem templi credebāt de propinquo vltimum iudicium fieri. ideo de hoc quesierunt secundo. quod notatur cum dicitur: d ¶ Et quod signum erit quando hec omnia incipient consummari. tūc enī erit consummatio huius mundi. e ¶ Et respondēs iesus. Hic ponitur dicte questionis duplicis solutio. et primo prime. secundo secūde / ibi: Orate ergo. Circa primum premittitur dicte destructionis templi inchoatio. et secundo cōsummatio / ibi: Cum aūt videritis. Adhuc circa primū ꝑdicit quid eueniendū sit oīb⁹ generaliter. secūdo qd discipulis xpi specialiter / ibi: Videte autem vosmetipsos. Circa primū predicunt pericula scz ✱ seductio er

Diuisio

† mat.14.a Lu.21.b Eph.5.b.

Nico. de lyra

✱ a ¶ Vidua h pau. p. oī. mi. nō absolute loqndo sed cōsiderata facultate sua. plus ē enī vni puero ferre qnqz q viro forti ferre. xx. et eodem modo plus est: pauperi dare modicum q diuiti multum modo predicto.

¶ In ca. xij. vbi dicit in postilla: q quātitas meriti nō accipitur ꝓm quantitatem doni.

Quantitas meriti duplicē pēsat

Additio. De qntitate meriti quomodo accipi debet ꝓprie habet in prima parte. q. cxv. arti. iiij. in cor. q. vbi sic qntitas meriti ex duob⁹ potest pensari. Vno mō ex radice charitatis et gře: et talis

Moraliter. b ¶ Et cuz egrederetur de templo. Templum dei quelibet religio potest dici. que sic destruitur q nō remanet lapis super lapidem quando non remanet ibi conformitas aliqua ad primum fundatorem. † ¶ Et cum sederet in monte oliuarum contra templuz. per hoc significauit q cult⁹ noui testamēti abiiceret cerimonias iudeoz. † ¶ Multi enī veniēt ī noīe meo etc. Athanasi⁹. In vnaquaqz heresi diabolus figurat⁹ dicit: ego sum xps: et apud me vitas est.

Moraliter

C F magna: eo q multo tpe magicis arti/
bus dementasset eos. a ¶ Exurget
enim. Beda. Hec oia ante vltimos &
acerbissimos dolores: quib' ois vasta
†Luc.22.c. ta est prouincia tpe iudaice seditōis cō
ali† autem stat ad litterā cōtigisse. Pōt p̄ regnū
sup regnū & pestilētie eoꝝ q̄ſmo serpit
vt cancer: & fames audiēdi verbū dei:
& cōmotio vniuerse terre: & a v̄a fide
separatio: in hereticis mag' intelligi: q̄
cōtra se inuicē dimicātes: eccl'ie victori
am faciūt. b ¶ Videte aūt. Beda.
Quare hec oīa inferant dicit: Vide/
† te &c. Ea eni vel sola vel maxima cā ē
Mat.10.b excidii: qz post occisionē dn̄i nois q̄z ac
et 24.a. fidei p̄cones: simul & cōfessores impia
Luc.21.c. crudelitate vexabāt. c ¶ Et in oēs
gen. Beda. Quia nouerat dn̄s corda
discipuloꝝ de p̄ditiōe sue gētis tristan
da. hoc mō cōsolat' vt sciāt amissis iu/
deis se socios regni celestis ex toto or/
be habituros. Sicut eni ecclastice hi/
storie testant' multo añ excidiū iudee:
oēs apl'i ad p̄dicādū euangeliū p totuz
orbē sūt dispersi: exceptis iacobo zebe
†mat.24.b dei & iacobo fratre dn̄i q̄ prius i iudea
pro verbo euāgelii sanguinē fuderūt.
d ¶ Cū aūt videri. &c. Be. Pōt ab
ominatio intelligi vel antichristus vel
imago cesaris: quā pilat' in tēplo po/
suit: vel statua adriani equestris: q̄ in
ip̄o sctō sctōꝝ loco multo tēpore ste/
tit. Abominatio q̄z p̄m scripturā idolū
nuncupat'. & iō addit: desolationis: qz
in desolato tēplo atq̄z deserto idolū po
§ sitū est. ¶ Be. Juxta spiritualē sensuz:
Luc.21.c. cū viderim' abomiationē desolatiōis
stare vbi nō debet. i. hereses & flagitia
regnare in eis q̄ celestib' mysteriis sūt
cōsecrati: cū operantib' iniquitatē: lo/
quētes mendaciū: viros sanguinum &
dolosos: pacē fideliū turbare p̄pendi/
m'. Tūc qui in iudea. i. in cōfessiōe ve
re fidei p̄sistimus: ad mōtes fugiamus
. i. ad culmina virtutū. Tūc q̄ sup tectū
†Mat.10.c q̄. s. excedit animo carnalia. & tanq̄ in au
et 24.b. ra libera spūaliter viuit: nō descendat
Dan.9.g. in domū ad infimos. s. act' pristine cō/
uersatiōis: vt ea q̄ reliquerat mūdi de
sideria carnis ve repetat. Dom' enim
nostra vel hic mūdus vel caro in q̄ de/
gim'. e ¶ Tūc q̄ i iudea &c. Be.
†Luc.21.d Hec facta sūt cū appropiquāte roma/
no bello & iudee exterminio q̄ i p̄uīcia
erāt christiāi amoniti oraculo (vt eccli'a
stica narrat historia) trans iordanē se/
cedentes sub agrippe regno manebāt
ad tp̄a in pella ciuitate qui cum ea q̄ si/
bi obtēperare voluit parte iudeoꝝ sp
†mat.24.b parebat imperio romanorum. f ¶ Ve
Luc.21.d aūt p̄egnā. Quia vl' vterib' pōdere
vel filioꝝ sarcina grauate fugere ñ po
terūt. Vñ in libro historiarū legit' p̄ro
rex ionathe turbatā fuga: filiū sinu suo
lapsum recepisse perpetuo claudum.
g ¶ Orate aūt. Hiero. Ut non fiat
fuga vestra hyeme vel sabbato. Jsido.
ne finiat' fructus opia vestri cum fine
tpis. Hyeme eni finit' fruct': sabbato
tempus. ¶ Be. Orate aūt &c. Si de
captiuitate a Tito & Vespasiano facta
hec accipim': orare debēt ne fiat fuga
eoꝝ hyeme vel sabbato. Hyeme enī
prohibet frigus fugere ad solitudinez
& in montibus desertis latere. In sab/
bato autem aut trāsgressio legis si fu/
giūt: aut mora si remanserit. Si de consummatione mundi in
telligitur: p̄cipitur vt fides & charitas nostra in christū nō re/
frigescat:

multos seducēt. Cū audieritis āt †
¶ hostium. ¶ seditiones ciuium.
bella & opiniones belloꝝ: ne ti
mueritis† Oportet† eni hec fieri: sz †
a nondū finis. Exurget eni gens
super gentem: & regnuz super re
a ¶ Lu. terremotus magni erunt per loca &
pestilentie & fames.
gnum: & erūnt terremot' p loca &
b fames. Initiū doloꝝ hec. Vide
te āt vosmetip̄os. Tradēt ei vos
i cōcilijs & i synagogis vapulabi
a ¶ cōstātes animos in bona cōprobabit.
tis: & añ reges & p̄sides stābitis p/
¶ Hiero. vt clamet ecclesia a finib' terre
ad te d. c.
c ptēr me i testimōiū illis. Et i oēs
¶ q̄si ne de p̄ditiōe vestre gētis tristemini q̄
socios de omnibus gentib' estis habituri.
gētes p̄mū oportet p̄dicari euā/
¶ ante presides.
geliū† Et cū duxerit vos tradētes a
a ¶ volūtatē vsi offerte. ego loquar qui suz
in vobis & gratia spūssancti in r̄ndēdo ade
rit. b ¶ ante presides.
nolite p̄cogitare q̄d loq̄mini: sz
¶ a spiritu.
qd datū fuerit vobis i illa hora
id loq̄mini. Nō eni vos estis loq̄n
¶ qd p̄tinet oia sciam habet vocis. a ¶ q̄
in p̄secutionib' frequēter visum est.
tes/ sz spūssctūs. Tradet aūt fra †
a ¶ nō ē eoꝝ fide q̄ꝝ diuersa est fides.
ter frēm in mortē: & patēr filiū: et
p̄surgēt filij i parētes & morte affi
a ¶ tā bona cōstanter cū tuēda sūt. ¶ nō
enī martyrem facit pena sed causa.
ciēt eos. Et erūt odio oib' p̄ptēr
nomē meū† Qui aūt sustinuerit i
a ¶ finis non pugna coronat.
b finē z h̄ salu' erit† Cū aūt videritis b
a ¶ antichristū: vel imaginē adriani: vel ce
saris. b ¶ Matthe': in loco sctō q̄ idē est
qz in loco sctō abomiatio stare nō dz.
abomiationē desolatiōis stāntē
a ¶ a p̄phetis q̄ hoc p̄dixerūt.
c vbi ñ debz: q̄ legit itelligat. Tūc †
q̄ i iudea sūt fugiāt in mōtes: & q̄ †
sup tectū nō d̄scēdat i domū nec
itroeat vt tollat q̄d de domo sua
& q̄ i agro erit nō reuertatur retro †
tollere vestimētū suū† Ve aūt p̄/ †
f gnātib' & nutriētib' i illis dieb'.
a ¶ Matthe' aūt. Orate aūt vt nō fiat fu/
ga vestra hyeme vl' sabbato. b ¶ Hec p̄p̄e
ad antichristū q̄ñ crebriora & acerbiora tor
mēta iferēt' fidelib' et q̄d grauī' ē: signa q̄z
comitabunt'. ¶ ideo orādū. Erūt eni.
g Orāte v̄o vt hyeme ñ fiāt. Erūt c
ei dies illi tribulatiōis tales q̄les
ñ fuerūt ab initio creature quā cō
h didit de' vsq̄ nūc/ neq̄ fient Et ni
si breuiass̄z dn̄s dies ñ fuiss̄z salua

† frigescat: neq̄ vt ociosi in opere dei tor G
pescamus virtutū sabbato. Hec eni do
mini locutio partim ad captiuitatem iu/
daicam: partim ad diem iudicii pertinet
† vnde Matth. Dic nobis quando hec mat.24.a
erunt & signum aduentus tui: & cōsum/
mationis seculi. h ¶ Et nisi breui. q̄
si: q̄d in tātis malis refugiū: Que spes
electis: Hoc solū. s. vt deus qui dat vir
tutem patiendi breuiet potentiam p̄se/
quendi. Et hoc est: Et nisi breuiasset &c.
¶ Be. Et nisi breuiass̄z d. d. Hec tribu
latio quanto ceteris grauior: tanto bre
G uitate mode.

Nico. de lyra

A seductio erroris/ ibi: Uidere ne q̄s
vos seducat. incussio timoris/ ibi: Cum
audieritis. commotio plebis/ ibi: Sur/
get gens &c. turbatio orbis/ ibi: Et erūt
terremotus. & p̄z sua istarum partium
ex dictis Matth. xxiiii. vsq̄z ibi:
a ¶ Et cū duxerint vos tradē. &c.
cui' sñia p̄z ex dictis Mat. x. b ¶ Cū
aūt videritis abominati. Hic pre
a dicit' cōsummatio desolationis templi.
& patet sententia ex dictis Mat. xxiiii.
c ¶ Orate vero. Hic soluit' secūda q̄
stio: in cuius solutiōe saluator primo ex
citat discipuloꝝ deuotionem que est ne
cessaria tpe magne tribulatiōis. secūdo
predicit tribulationē futuram añ iudici/
um/ ibi. Erūt enim dies illi tribulatio/
nis. tertio predicit iudicio aduentū/ ibi:
Et tunc videbunt filium hoīs. q̄rto exci
tat attentionem credentiuz/ ibi: Uidete
† vigilate &c. & ideo concludit in fine.
A Q̄d aūt H

✳ † ¶ Cū autez audieritis bella. Moraliter
&c. Ambro. Sunt autem & alia bella q̄
vir sentit christianus. s. diuersarū prelia
cupiditatū: studioꝝ cōflict'. multo etiā
grauiores sūt hostes domestici q̄ extra
nei. † ¶ Oportet eni hec. sz nōdū ē
finis. magnitudo maloꝝ precedētiū ge/
nerale iudiciū est figura sequētiū incō/
parabilit' grauioꝝ. † ¶ Tradet aūt
b frater fratrem in mortem & pater
filium &c. spūaliter aūt vnusquisq̄z tra
dit p̄pinquū suū in mortē: qñ ip̄m ducit
in culpā mortalē. b ¶ Cū aūt videri
tis &c. p quā pōt intelligi simonie viciū
qd est deo abominabile. est etiā desola
† tiuū eccl'ie: qz p h̄ indigni p̄mouent': &
† digni repellunt'. q̄ q̄dē abominatio stat
vbi nō dz qñ in eccl'ie prelatis locuz hz.
† ¶ Tūc q̄ in &c. i. in cōfessiōe verita
tis: eo q̄ iudea confessio interpretatur.
† ¶ Fugiāt. i. recurrant ad ciues cele/
† stes p orationē deuotā vt de' amoueat
† pestez istā. † ¶ Et q̄ super tc. i. bon'
cōtēplatiuus. Et q̄ in agro: idem bon'
actiu'. neuter istoꝝ q̄rat sed magis fu/
giat talē p̄motionē: vl' potī' dānationē
ideo sequit' . † ¶ Ve autē &c. i. illis q̄
cōceperunt in animo taliter promoueri.
† ¶ Et nutrientibus. i. promotis si
c moniace se laute nutriētibus de bonis
ecclesie. c ¶ Orate vero vt hyeme
non fiant: Jd est vt dicte promotiōes
simoniace non fugiantur tepide sed in
charitatis feruore. c ¶ Erūt enim
dies illi tribulationis tales qua/
les non fuerunt ab initio creatu/
re &c. s. maiores q̄ temporibus tyran/
noꝝ. de qua beat' Bern. exponit illud
Esa. xxxviii. c. Ecce in pace amaritudo mea amarissima: dicēs q̄
hoc dicere pōt modernis tpib' eccl'ia: qz maiora mala spūaliter
✳ patit' sub

A nitate moderatior. Trib⁹ annis ⁊ et di-
midio ꝯputum ex Daniele ⁊ Apocalypsi
Johis coniici põt ecclia p orbē ipugna
tura esse. a ¶ Et tūc si qs. Be. Qui
dā h ad captiuitatē iudaicā referunt qñ
multi christos se esse dicētes: pplm post
se deceptū trahebāt. Sz ibi nullus erat
fidelis: quē deus exhortaret ne puersos
magistros sequeret. Oēs ⁊ obsidētes
et obsessi: alieni a xpo obdurabant. vñ:
Meli⁹ d hereticis accipiēdū q ꝯ eccle-
siā veniētes: se christos esse mentiunt:
quorū pm⁹ simon mag⁹: extrem⁹ antichri-
stus. b ¶ Sz in illis dieb⁹. Be. Si
dera in iudicio videbunt obscura nō in
dō sue diminutiōe: sz superueniente veri
luminis claritate. i. sūmi iudicis: cū ve-
nerit i maiestate sua ⁊ pris ⁊ scōz an-
geloz. Qz nis nihil pbibeat vere stelli
gi: tūc solē ⁊ lunā cū alius siderib⁹ ad tē
pus suo lumie puari: sic sol in passione
dñi. Luna eni tūc tpis cū esset plena sb
terra latebat. vñ illud Johel adhuc im-
Jobel.2.g pfectū ē. q cū dixisset: Sol ꝯuertet in te
nebras. addit: ⁊ luna in sanguinē. añq
veniat dies dñi magn⁹ et manifest⁹. et
Esa.24.d qd d die iudicii Esaias dicit: Erubescet
luna ⁊ ꝯfundet sol ⁊c. Sz pacto die iu
dicii ⁊ clarescēte future glia vite cū fue-
rit celum nouū ⁊ terra noua. tūc fiet qd
Ysa.30.f idez pphēta alibi dicit: Et erit lux lune
sicut solis. ⁊ lux solis erit septēplicit sic
lux septē diez. c ¶ Decidētes. A lu-
mine qñ pene deerit semē abrae cui as-
similate sūt stelle. d ¶ Et virtutes.
Beda. Quid mirz tremere hoies: cum
aspectu iudicii tremāt angelice ptātes.
Job.26.c vñ Job. Columne celi contremiscūt et
B pauēt ad nutū eius. Et qd patit virgu-
la deserti: vbi cōcutit cedrus paradisi?
e ¶ Mouebunt. Hiero. Ad irā vin
dicte qñ mittent a filio hois veniēte in
nubib⁹ celi cū virtute q pri⁹ sic pluuia i
vell⁹ descēdit i hūilitate. f ¶ A qtu
or ven. Ab oriēte ⁊ occidēte: austro: a-
qlone ⁊ nō tm ab his: sz a summo terre
vsqz ad s. c. id est ab extremis finib⁹ tre
p directū vsqz ad vltimos termios ei⁹:
vbi longe aspiciētib⁹ circulus celi terre
videtur insidere. g ¶ A ficu. Quasi
quō cū fuerint in ficu teneri cauliculi: et
gēma in florē erūpit: intelligit aductū
estatis ⁊ veris ⁊ fauonii. sic cū hec scri-
pta sunt viderit: nō putetis adesse finē
mūdi: sz qsi pcursores venire: qui osten
dūt ppe esse. ¶ Bed. Mystice. Fic⁹ sy
Mystice nagoga q qz ad se veniēte dño fructuz
iusticie nō habuit: etna sterilitate dam-
nata ē. Sz qz cecitas ex pte cōtingit in
Rom.11.c isrl do. p. g. i. ⁊ sic oīs israel salu⁹ fieret:
diu sterilis arbor fici fructū reddet quē
negauit. vñ Job. Lignuz si pci. fu. rur.
Job.14.b vi. ⁊c. Hoc vt factū viderit: scito i pxio
esse diē iudicii: ⁊ estatē vere lucis ⁊ pa-
cis. ¶ Hiero. Fici pabola. i. pphetia.
Folia nata: vba sunt psentia. Estas pro
xima dies ē iudicii: in q vnaqueqz ar-
bor māifestabit qd int⁹ habuit an aridū
ad cōburendū: an viride ad plantādūz
in eden cū ligno vite: cui⁹ folia in salutē
Mat.25.c gentiū. i. verba qb⁹ dicet: Venite bndi
cti pa. mei ⁊c. h ¶ Celū ⁊ ter. Celūz
aereum a q aues celi ⁊ nubila celi. vnd
Petr⁹: Celū aūt q nūc sunt ⁊ terra eo-
dem vbo repositi sunt ⁊ igni reseruati:
apte docēs qz nō alii celi sunt igne peri
turi q aqua pditi. i. inania ⁊ nebulosa. Aqua eni diluuii que
Gen.7.d tm. xv. cubitis cacumia montiū trāscēdit: vltra aeris ethereiqz cōfinia non

Hiero. ne malicia mutet intellectū cor.
oīs caro. Sz ppt electos qs ele
a git breuiauit dies. † Et tūc si qs †
vob dixerit: Ecce h est xps: ecce
illic ne credideritis † Exurgēt eni †
pseudo xpi: ⁊ pseudo pphete: et
dabūt signa ⁊ portēta ad seducē
dos si fieri potest etiam electos.
Vos q videte: Ecce pdixi vob
b omnia. Sed in illis diebus post
¶ ad gelida corda
tribulationē illaz † sol cōtenebra †
bitur: ⁊ luna nō dabit splendorē
c suū et stelle celi erunt decidētes †
d e et virtutes q sunt in celis moue- †
bunt † Et tūc videbūt filiū homi †
nis venientē in nubib⁹ cū virtu-
te multa et glia. Et tūc mittet an
a ¶ vt triticū ventilatū de area tot⁹ terre.
gelos suos: ⁊ ꝯgregabit electos
f suos a qtuor vētis/a sūmo terre
¶ pphetia.
g vsqz ad summū celi † A ficu aūt †
discite pabolā: Cū iam ram⁹ ei⁹
¶ verba.
tener fuerit et nata fuerint folia
cognoscatis qz i pximo sit estas.
Sic ⁊ vos cū videritis hec fieri:
scitote q i pxio sit i ostijs. Amē
dico vobis: quoniā nō transibit
a ¶ vl oē gen⁹ hoim: vl specialit iudeoz.
generatio hec donec omnia ista
b fiāt. † Celū ⁊ terra transibūt: vba
a ¶ quasi signa illius diei pnūcia. dixi. de
die autem illa.
aūt mea nō trāsibūt. De diē aūt
illa vl hora nemo scit neqz āgeli
¶ Hiero. i. corp⁹ ei⁹ i terra positū qd ē ec-
clesia. ¶ nobis. ¶ in quo ⁊ filius.
i i celo neqz fili⁹/nisi pat. Videte/
¶ Hiero. vigilia op⁹ ē mēt. an morte corpis
vigilate ⁊ orate: Nescitis eni qñ
¶ iudicii. a ¶ Hiero. corp⁹ xpi i celū de-
latū relinquēs domū. i. ecclesiam.
tēpus sit. † Sicut homo q pegre †
¶ locus carnis pprie terra est.
profectus reliquit domū suaz: ⁊ †
a ¶ Hiero. octo talēta sm Mattheū: decem
dedit huis suis potestatē cuiusqz
mnas sm Lucā. a ¶ q ducit in domū celi.
k opis ⁊ ianitori pcepit vt vigilet. †
l † Vigilate q: nescitis eni qñ dñs
a ¶ qñ occisi sunt pmogenita egypti.
dom⁹ veniat: sero an media no- †
cte/an gallicātu/an mane: ne cū
venerit repēte inueniat vos dor
a ¶ Hiero. hoc fine cōcludit sermonē vt cō-
mune oīm pceptū nouissimi p primos audi
ant. b ¶ generale bonū nō singulare.
m mientes. Quod autē vobis di- s
co/omnibus dico: vigilate.

C cōfinia nō puenit. Ecclastes: Genera-
Eccs.1.a tio pterit: ⁊ generatio aduenit: terra vo
in eternū stat. Sic q celū ⁊ terra trāse- † mat.24.b
unt sm imaginē: manēt in eternum sm Lu.17.d
essentiā. i ¶ Neqz fili⁹. In eo eni sūt † mat.24.b
oēs thesauri sapiētie ⁊ scie absconditi.
Ideo abscōdit: qz nobis scire nō expe-
dit. vñ ait: Nō est vestrum nosse ⁊c. vel Act.1.a
mo. q. p. p. m. s. p. In q ostendit q sciat:
sed nosse aplis nō expediat: vt semp in-
certi de aduentu iudicis sic qtidie viuāt
qsi alia die iudicādi. Scit q fili⁹ sibi sed
nō nobis: vt semp sim⁹ soliciti. vñ: Vi-
dete: vigilate ⁊c. ¶ Hylarius. Fili⁹ et † Johel.3.c
spiritussanct⁹: quia non sunt a se de die Mat.24.c
illa nesciunt a se: pater autem quia a se
est: scit a se. k ¶ Et ianitori precepit
⁊c. Hiero. Ei. i. qui pdicat. Cui dr: Si
nō annūciaueris iniq iniqtatē suā: san-
guinē ei⁹ de manu tua reqrā. l ¶ Vi-
gilate ⁊c. Premisso patrisfamilias ex- † mat.24.c
emplo: cur ꝯsummatiōis diē reticeat di- Lu.21.c
cit: Vigilate ⁊c. Qui dormit: nō cor-
pora sz fantasias videt: cum euigilat ni
hil habet de his q viderat. Sic sūt qs
mūdi amor rapit in vita: deserit post vi
tam. m ¶ Qd aūt vo. dico. Nō so
lū rectores ecclie: sz ⁊ oēs vigilare pci-
pimur: ianuas cordiū custodiētes: ne an † mat.24.c
tiqui hostis mala suggestio sbintret: ne
nos dñs dormiētes inueniat. vñ Pau Luc.21.f
lus: Vigilate iusti ⁊ nolite peccare. mat.24.d

Nico. de lyra

✳ a ¶ Qd aūt vo. dico. ostēdēs q
nō loqbat p discipulis tm: sz p oībus fi-
✳ delib⁹ psen-
✳ patit sb pace pncipū xpianoz ppt si Moraliter
monias ⁊ alia mala clericoz q pateret
ex psecutiōe tyrānoz: ⁊ dñs p suā graz
breuiet ista mala. † ¶ Tūc si qs vo D
bis dixerit. ecce ⁊c. de episcopo vl sa † mat.24.c
cerdote malo pmoto. q xps. i. vnct⁹ di- Lu.21.f
ci potest: eo q p vnctionē est institut⁹.
† ¶ Ne credideritis. qz sic cōmēdan
tes eos de scia vel vita sunt mēdaces.
Sequit: † ¶ Sol cōtenebrabit. i.
xps sm apparētiā hoim: vñ dicūt qñ fi-
unt tales puerse pmotiōes q xps dor-
mit eo q talia mala permittit. † ¶ Et
stelle celi ⁊c. naz hoies boni ⁊ litati p
dicta depmunt in ecclia dei. † ¶ Et
ꝯtutes q sūt i cel mo. nā hoies ꝯtē
planti mirant aliqñ ppt pdicta de pa-
tiētia dei. † ¶ Et tūc videbūt filiū
ho. ⁊c. qz recogitāt q xps bonis viris † mat.25.b
hic deiectis reseruat bona maiora. Lu.19.b
† ¶ A ficu discite pabolā ⁊c. cū eni
incipit ramos et folia producere signuz
est fructificationis future: sicut bona in-
doles iuuenis signum est boni profect⁹
sequentis: † ¶ Sicut hō qui pere-
gre pfectus ⁊c. hoc de deo dr eo q a
nobis in psenti nō videt. † ¶ Et de- † Ezech.3.c
dit seruis suis potestatē cuiusqz mat.24.d
operis. h dr qz dimittit homies agere et.25.a
sm libertatē sue volūtatis. † ¶ Et ia-
nitori pcepit vt vigilet. i. rationi q
debet esse vigil ad claudendū ostiū con
sensus diabolo: et ad aperiendum chri-
sto qui ad ostium pulsat quando ad bo-
num nos inuitat. † ¶ Sero an me-
dia nocte/an gallicantu/an ma-
ne ⁊c. per mane significatur iuuētus.
p gallicantū virilis status. per mediaz
noctem senectus. per sero senium. Et qz
dñi aduētus ē nob incert⁹: id vigilādū ē oīb⁹ etatib⁹ vt in mor
te venientē eū recipiam⁹ p bonā volūtatē.

Pascha a. ERat aūt pascha. Hiero. Pascha trā/ Ca. XIIII sit⁹ īterptat. pascin đa imolatio: i. immolatiōe agni ⁊ trāsitu p marevel egyptum figurat̄ scȝ passio christi: redēptio ppli de iferno qñ post biduū nos visitat .i. plenissima luna etate christi pfecta vt parte nulla tenebrosa carne9 agni immaculati q̄ tollit peccata mūdi ī vna domo q̄ est vna ecclesia catholica calciati charitate: ⁊ armati virtute comedamus dicētes: Etení pascha nostȝ imo

Mat.26.a latus ē xp̄s. ¶ Beda Pascha qđ hebrai
Luc.22.a. ce phase a trāsitu nō a passiōe: eo q ex/
Joh.12.a. terminatoꝛ vidēs sanguinē in foribus
1Coꝛ.5.b. israelitarū transierit: nec pcusserit eos vel dn̄s auxiliū dans eis desup ambulauerit: cui⁹ mysteriū Johes aperuit. Añ diē festū pasche sciens iesus qꝛ venit hora eius vt trāseat de hoc mundo ad patrē: vbi ostendit sic mystice notatuȝ q agnus dei q̄ peccata mūdi tollit de h mūdo esset trāsitur⁹. Ut nos saluet transitu de egyptiaca seruitute re/
Mat.26.a dēptur⁹ est vel educturus. Beda. Pa/
Alet iesus scha solus dies q̄ agnus occidebat ad vesperū quartadecima luna primi mēsis. Acyma q̄ndecima luna qñ filij isrl̄ egressi sunt de egypto q̄ septē celebrabāt dieb⁹. i. vsq3 ad vicesimūp̄mū eiusdem mēsis diē ad vesperȝ. Sed indifferenē alterū p altero pōit: qꝛ ⁊ dies pasche i acymis celebrabat: ⁊ nos q̄si ppetuū pascha facītes: sp ex h mūdo trāsire p̄cipimur. Uno q̄ppe die agno imaculato imolato ad vesperȝ septē ex ordīe dies sequūt acymoꝝ: qꝛ christ⁹ p nobis semel in fine seculoꝝ vīctoꝝ passus: p totū hui⁹ seculi tēp⁹ qđ septē dieb⁹ agit: in acymis sinceritat̄ ⁊ veritatis nobis p̄cepit esse viuendū: ⁊ oī̄a nr̄a desideria terrena quasi egypti retinacula fugere: ⁊ velut a mūdana cōuersatiōe secretā solitudinē: iter scȝ admonet subire virtutū. b ¶ Et q̄rebāt sūmi sa. Hiero. A p̄ncipibus egressa est iniqtas q̄ tēplū parare: ⁊ vasa ⁊ se purificare ſm legē ad esum agni debuerāt. c ¶ Nō in die fe. Hiero. Uitant diē festū: qđ cōuenit illis: Non est festiuitas eis q̄ vitā ⁊ misericordiā pdiderūt. d ¶ Et cū esset. Hiero. Hymulus ceruoꝝ sp ad lectulū suū redit. i. fili⁹ obediēs pr̄i vsq3 ad mortē obediētiā a nobis petit: Simon eni obediens dr̄. e ¶ Simo. le. Hiero. Simon leprosus: mūdū infidelē prio: postea fidelē significat. f ¶ Et recūbe. ⁊c. Hiero. Recūbēte scipō .i. hūiliāte se vt eū tāgeret: fides peccatricis q̄ de pedib⁹ ascēdit ad caput: a capite descēdit p fidē. i. a christo ad mēbra ei⁹. g ¶ Mulier. Be. Maria magdalena soroꝛ laçari quē suscitauit dn̄s. Hoc Johānes dīt esse factū añ sex dies pasche pri/
Joh.12.a. die q̄ asino sedens venerit hierusalem. Ipsa est enim nō alia que quondam adhuc peccatrix (vt Lucas scribit) pedes do/
Luc.7.f mini rigauit: ⁊ vnguēto vnxit: nūc iustificata ⁊ familiarī facta: non tm̄ pedes vt Johānes dicit: sed ⁊ caput vt Mattheus ⁊ Marcus phibent: oleo sancto pfudit. h ¶ Alabastrū ⁊c. Alabastrum marmoꝛ candidū varijs guttis distinctum: vnguenta incorrupta seruat. i ¶ Nardi spicati. Pistica nardus dr̄ mixta: quia non solum de radice sed de spicis ⁊ de folijs compositum erat quod est preciosius.

† ERat aūt Ca. XIIII a
¶ transit⁹: quod hebraice phase.
pascha ⁊ acyma p⁹
b biduū/ et q̄rebant sū †
mi sacerdotes ⁊ scribę q̄mō euȝ dolo tenerēt ⁊ occiderēt. Dice/
¶ nō seditionē timebāt: sed ne auxilio populi de manib⁹ eoꝝ tolleretur.
c bāt eni: Nō in die festo/ ne forte
d tumlt⁹ fieret in pplo. † Et cū eēt †
a ¶ simō eni obediēs dr̄. ¶ nomē
e bethanię i domo simōnis lepro
pristinū māet vt virt⁹ curātis appareat. lepꝛosus eni fuerat: sȝ a dn̄o curat⁹ erat. a ¶ Hiero. ecclesia hēs fidē q̄ dr̄. nard⁹ me. de. o. s.
f g si ⁊ recumberet: venit mulier ha †
¶ carnale desiderium.
h i bens alabastruȝ vnguēti nardi/ b

Nico.de lyra

¶ Et fracto

fidelib⁹ p̄ntib⁹ ⁊ futuris. Sententia aūt istaꝝ partiū ptȝ ex dictis Mat. xxiij. Ad maiorē p̄dictoꝝ itelligētiā q̄rit h vtrū christus doctrinā suā debuerit tradere scripto. ⁊ videt q sic: qꝛ scriptura inuenta est ad h vt doctrina memorie cōmēdet: sed doctrina christi erat maxime memorie cōmēdāda. ergo ⁊c. Itē figura debȝ rn̄dere figurato ⁊ ecōuerso: sȝ lex vet⁹ q̄ fuit figura legis noue fuit data in scripto. g ⁊c. Ad cōtrariū arguit: qꝛ nulli libri ab eo scripti hn̄tur i canone: sȝ tm̄ a discipulis suis
Responsio ad predicta vt aplis ⁊ euāgelistis. Rn̄sio. doctrina christi fuit imediate tradita a deo. qꝛ ipse in vnitate psone fuit: ⁊ ē ver⁹ de⁹ ⁊ hō. vet⁹ aūt testamētū licȝ fuerit datū a deo nō tn̄ imediate: sȝ mediātib⁹ angelis: vt dr̄ Gal. iij. c. Lex data ē p angelos i manu mediatoris. ⁊ Act. vij. g. dixit Stephan⁹ iudeis: Accepist̄ legē in dispositiōe angeloꝝ. ⁊ iō doctrine christi debebat excellētissimus modus tradēdi eē q̄ est in h q doctrina aliq̄ nō imediate scribit in pelle mortua sȝ i mētib⁹ hoīm q̄ sunt ad imaginem dei facte. qđ factū est de doctrina christi quā impssit mētib⁹ discipuloꝝ: ⁊ h fuit p̄dictū Hiere. xxxi. c. Ecce dies veniūt dicit dominus. ⁊ feriam domui israel ⁊ domui iuda fedus nouū nō ſm pactū qđ pepigi cū prib⁹ vr̄is in die q̄ apphendi manū eoꝝ vt educerē eos de terra egypti ⁊c. ⁊ subdit: Sȝ h erit pactū qđ feriā cū domo israel: dabo legē meam in viscerib⁹ eoꝝ: ⁊ in corde eoꝝ scribā eā: sȝ p aplos aliosq3 discipulos christi deriuata est doctrina ei⁹ verbo predicationis ⁊ etiā scripto: vt ptȝ in euāgelijs aploꝝ ⁊ eplis ex h ptȝ solutio p̄mi argumēti. Ad scdm dicēdū q figura deficit a pfectiōe figurati: ⁊ iō lex euāgelica nō solū fuit scripta in tabulis lapideis ⁊ pellibus mortuis: sicut lex vetus: sed etiā in mētib⁹ humāis: vt dictū est: q̄uātū ad p̄mā ei⁹ cōscriptionē. secūdario aūt fuit scripta i libris vt dictū ē. G

ERat aūt pas. Ca. XIIII Postq̄ descripta est reductio peccatoris in deū p mediatoris p̄dicationē. hic cōsr̄ describit eadē reductio p passiōis sue redēptionē et quia superius predixit passionē suā p iudeos inchoandam: ⁊ p gētiles cōsūmandā: ad
Diuisio q̄s tūc ptinebat iudiciū sanguinis i hierusalē. iō primo describit ei⁹ passio p iudeos inchoata. scđo p gentiles cōsūmata. ca. sequēti. Circa primū q̄tuoꝛ p ordinē describunt. primū est ipsius christi venditio nō ex ei⁹ ignorantia sed ex ei⁹ p̄scientia ⁊ volūtate. scđo venditi traditio nō ex ei⁹ displicētia sed charitate/ ibi: Et prima die acymoꝝ. tertio traditi cōprehēsio nō ex sua impotētia sȝ mititate/ ibi: Et adhuc eo loquēte. quarto cōprehēsi cōdemnatio nō ex sua iniusticia sed humilitate/ ibi: Summi vero sacerdotes. Circa primā
Occasio partē p̄mittit venditiōis occasio q̄ fuit duplex. prīa sacerdotū
ᵱsꝛ venerationis inuidia. ⁊ hec ponit i pricipio. scđa fuit iude auaricia: q̄ voluit recuperare preciū vnguēti effusi. q̄ ponit ibi: Et cū esset bethanie ⁊c. tertio ponit ipsa venditio/ ibi: Et iudas scariothes ⁊c. b
scđa ps p̄ncipalis incipit ibi: Et prima die acymoꝝ: vt pictū est ⁊ diuidit in q̄tuoꝛ: qꝛ primo ponit paschale cōuiuiū ad pditoris reuocationē. scđo instituit eucharistie sacramētū ad charitatis vnionē. ibi: Et manducantib⁹ illis. tertio p̄dicit discipuloꝝ scandalum ad eorum confirmationē. ibi: Et ait illis iesus: Omnes vos scandaliçabimini ⁊c. quarto describit christi desiderium ad nostram redēptionem/ ibi: Et veniunt in p̄dium. Tertia
Diuisio pars principalis hui⁹ ca. q̄ incipit ibi: Et adhuc eo loquente: diuiditur in tres. qꝛ primo describitur iude fraudulentia. secundo christi patientia/ ibi: Unus autem de circumstātibus. tertio discipulorum ignauia. ibi: Tunc discipuli relicto eo fugerunt. Quarta pars principalis que incipit ibi: Summi vero sacerdotes: diuidit in quattuoꝛ. quia primo scribitur accusatio christi per falsos testes. secundo eius condemnatio per iniustos iudices/ ibi: Exurgens autem summus sacerdos. tertio condemnati vituperatio per malignos satellites/ ibi: Et ceperunt quidam conspuere eum. quarto negatio petri per tres vices/ ibi: Et cum esset petrus. Sententia autem huius totius ca. patet ex dictis Matth. xxvi. vbi ista sunt exposita eodem ordine q̄ hic ponuntur: ⁊ sub eisdem verbis pro magna parte restāt pauca exponenda que discurrentur. In prima parte principali dicitur: Erat autem pascha ⁊ azyma post biduum. solennitas autem paschalis iudeorum celebrabatur quintadecima die primi mensis: vt habetur Leuit. xxiij. hec solēnitas incipiebat a vespere quartedecime diei quādo immolabatur agnus: ⁊ tūc vescebantur acymis vsq3 ad septimuȝ diem. b ¶ Alabastrū
Nardus vnguenti nardi spicati. dicunt aliqui q nardus est herba faciens spicas in cacumine de quibus extrahitur liquoꝛ optimus: sicut aqua rosacea de rosis. ⁊ talis liquoꝛ vocat h vnguētū. Alij dicūt q est frutex vel arboꝛ paruula: ⁊ inde fluit vel extrahitur liquoꝛ modo predicto. In scđa parte principali dicitur: ✱ Et primo

Moraliter. Moraliter. a ¶ Erat autem pascha ⁊c. Theophilus. Uoluit enim dominus in paschate crucifigi: qꝛ ipse erat verum pascha. † ¶ Et q̄re. sū. sac. ⁊c. adhuc aliq̄ de istis christū psequuntur in mēbris suis: † ¶ Et cū esset ⁊c. p h oñdit q p̄dicatores nō debent abhorrere peccatores. † ¶ Uenit mulier habe. ala. ⁊c. mulier ista rōnalis est anima que frangit alabastrum: cum rōnabiliter domat corp⁹ pprium: ⁊ q̄n h cedit ad honorē dei effundit super caput christi. j. Coꝛ. xi. a. Caput christi deus.

✱ Erāt aūt

A F a ¶ Et fracto. Hiero. Dom⁹ impleta odore: celū ⁊ terra ē.
fractu alabastrū: carnale ē desideriū: qđ frangit̃ ad caput ex
Mystice q̄ oē corpus cōpaginatū est. ¶ Beda. Mystice. Deuotio
Cañ.1.d marie fidē ⁊ pietatē designat ecclesie. q̄ dicit: Dū esset rex i ac
cubitu suo: nar. m. d. o. suū. Qđ ad lr̃am marie manib⁹ cōple/

postq̃ exiuit intrauit in eu3 sathanas. Hic nox nocti indicat sci ¶
entiā. Vnūquodq; aīal ad sibi sile iūgit̃. Maria currit ad apo/ Ps. 18. a
stolos vt dies diei eructat verbū. Judas ad iudeos: vt nox no Eccl.13.c
cti indicet scientiam. l ¶ Et querebat ⁊c. Hiero. Promittit
se tradere vt magister eī⁹ an̄ dicebat: Tibi dabo hāc potestatē

uit: et quotidie spūaliter in mēbris su/
is implere nō desinit: q̄ in toto mūdo
1.Cor.2.d gloriando dicit. Deo aūt gratias ago
qui semp triūphat nos in xp̄o iesu. Et
odorē noticie sue manifestat per nos i
Ibidem omni loco: q̄m xp̄i bonus odor sumus
deo cū potentiā diuinitatis ei⁹ que illi
vna est cū patre digna reuerētia confi
tetur laudat ⁊ predicat. Caput ei⁹ vn/
guento ꝯfundit p̄cioso: cū humanitatē
digna reuerētia suscipit. In pedes vn
guentū pisticum. i. fidele ⁊ verū ꝯfun/
dit q: illā naturā eius qua terrā cōtin/
gere. i. inter hoīes cōuersari dignat⁹
est: pia p̄dicatione ⁊ deuotis venerat̃
obsequiis. b ¶ Erāt aūt quidam:
Beda. Per synechdochen plurale ꝓ
singulari posuit. Johānes iudam hoc
dixisse dicit: qr fuerat fur: ⁊ loculos ha
bēs ea q̄ mitte. por. Forsitan ⁊ alii di/
scipuli aut senserūt hoc aut dixerūt aut
iuda dicente persuasi sunt: ⁊ oīm volū
tatem Mathe⁹ ⁊ Marc⁹ verbis ex/
presserūt. Sed iudas qr fur: ⁊ aliū pro
pter curā pauper. Johannes aūt illū3
solū commemorare voluit cu⁹ hac de
causa furandi ꝯsuetudinē intimare cu
rauit. c ¶ Vt qd pditio. Hiero.
Perditus de salute perditionē3 inue/
nit: vt in ficu fructifera mortis laqueū
nancisceret̃. d ¶ Poterat eni ⁊c.
Hiero. Sub p̄textu auaritie mysteriū
loquit̃ fidei. etenī nr̄a fides trecentis
emit̃ denarys. i. decē sensib⁹ p corpus
⁊ animā ⁊ spiritū triplicatis: vt et nos
Iudi.7.b sicut Gedeon trecētoꝝ viroꝝ numerū
assumentes: allophiloꝝ castra pauges
Gen.14.d B spū fractis laguncullis nostris cum tu/
bis ⁊ lucernis destruamus. Et sicut a/
braam cū trecētis viris spolia diuida/
mus ad vesperā. e ¶ Bonū opus.
Ro.4.d Hiero. Qui credit in deū reputat̃ ei i
opus iusticie. aliud eni est credere ei:
aliud est credere in eū. i. totū se inuce/
re in illum. f ¶ Me aūt nō. Beda.
Corpali p̄sentia ⁊ familiaritate cōiun/
ctum sicut nūc. vñ Apls: Et si noue/
2.Co.5.c rimus xp̄m ꝑm carnē: sed nūc iam non
nouim⁹. Spūaliter aūt semp est nobi/
scū. vñ: Ecce ego vobiscu3 sum vsq; ad
mat.28.d cōsummationē seculi o. di. ¶ Hiero.
Ita intelligendū est: me aūt non semp
habebitis in corpali p̄ntia vt prius in
conuictu ⁊ familiaritate. Vñ ⁊ p apłm
2.Co.5.c Si nouerim⁹ xp̄m ꝑm carnē: s3 nūc iā
nō nouim⁹. g ¶ Qđ habuit h fe.
Qđ putatis perditionē esse vnguenti
officiū sepulture est. Nec mirū si mihi
dedit odorē fidei bonū: cū ego p ea fu
surus sum sanguinē meū. h ¶ Amē
dico vobis. Be. Nota i xp̄o noticiā
futuroꝝ. passuros post paucos dies p̄/
Nota scit euangeliū suū toto orbe p̄dicandū. ¶ Beda. Notandu3
q̄ sicut maria toto orbe quo est ecclesia diffusa gloriā meruit
de pio obsequio qđ dn̄o deuote exhibuit. sic et iudas q̄ ei de/
traxit ꝑfidie nota lōge lateq; infamat̃. S3 dn̄s bonū pia lau/
de remunerat: futuras impii ꝯtumelias tacet. i ¶ Vn⁹ de
duodecim ⁊c. Hiero. Vn⁹ numero nō merito. nomine nō
Cañ.12.b numine. corpore nō animo. Vñ spōsus ad spōsā: Vulnerasti
cor meū soror mea in vno oculoꝝ tuoꝝ: ⁊ i vno crine colli tui.
Oculus ⁊ crinis sapientia est ⁊ virtus: q̄m iude cū ceteris di
Mat.31.b citur: Vobis datū est nosse mysteriū regni dei: ⁊ dedi vobis
potestatē cal. ⁊c. k ¶ Abut ad. Ille abiit ad principes: et
postq̃ exiuit

¶ carnali desiderio.
a spicati p̄ciosi: et fracto alabastro
a ¶ Hiero. ꝑ synecdochen dicitur
b effudit sup caput eius. Erānt au †
vnus pro multis: ⁊ multi pro vno.
tem quidā indigne ferētes intra
c semetipsos/ ⁊ dicētes† Vt qd per
d ditio ista vnguēti facta ē? Pote
rat enim vnguētū istud venūda/
ri plus q̄ trecētis denariis: ⁊ da
a ¶ Be. hoc de solo iuda: synecdochicos.
ri paupib⁹: Et frēmebant in ea3.
Jesus autem dixit: Sinite eam. †
e †Quid illi molesti estis? Bonu3
op⁹ opata ē i me. Semp eni pau
peres habetis vobiscum: et cum
volueritis potestis illis benefa/
f cere: me aūt nō semp habebitis.
a ¶ Hiero. nō alliūde q̄ram⁹ qđ i nobis ha
bemus. b ¶ .i. āteq; veniret q̄ excluderet
g Quod habuit † hec fecit/ puenit
vngere corpus meū i sepulturā.
h Amē dico vobis: vbicūq; p̄di/
catū fuerit euāgeliū istud in vni/
uerso mūdo: ⁊ quod fecē hec/ nar
a ¶ Remi. dānu3 effusi vnguenti vult cōpē
rabit̃ i memoriā ei⁹ † Et iudas sca †
sare p̄ceto magistri. a ¶ nō inuitat⁹ nō co/
act⁹ p̄ciū q3 i volūtate emētiū posuit: q̄si vi/
lis mācipii. qđ vultis mihi dare ⁊c.
k riothis vn⁹ de duodecī/ abiit ad
sūmos sacerdotes: vt proderet
eū illis. Qui audiētes gauisi sūt
¶ amiserāt vitā quā pecuniā hic recipit eū
⁊ pmiserūt ei pecuniā se daturos
vitā amittit. a ¶ oportunitas doli nunq̄
inuenit̃: indicat̃ eni hic vel illic.
l Et q̄rebat quō illū ōportune tra
m deret. Et prima die azymoꝝ q̄n a
pascha imolabant: dicūt ei disci
a ¶ Hiero. vt cū voluntate dei dirigamus
puli† Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹ ti/
gressus nr̄os. a ¶ vel vt mōduces. ¶ cha
ritas non est sola.
bi cōmedere pascha. Et mittit du †
os ex discipulis suis: ⁊ dicit eis:
¶ ecclesiam.
n †Ite i ciuitatē et occurret vobis b

vniuersam. ¶ Beda. Multi hodie sce
lus iude exhorrent: nec tamen cauent.
Cum enim pro muneribus falsum con/
tra quēlibet testimoniū dicunt: quia ve
ritatē pro pecunia negant: deū ꝓ pecu/
nia vendunt: qui dicit: Ego sum via ve Joh. 14.a
ritas ⁊ vita. Cum societatē fraternitat̃
aliqua discordia cōmaculāt: deum pro/
dunt qi de⁹ charitas est. Et qđ per⁹ est:
nō infirmitate: nō ignorātia: s3 sicut iu/
das querunt oportunitatem: vt amotis
arbitris mendacio veritatem: crimine
mutēt virtutem. m ¶ Et prima die
azymoꝝ. Beda. Quarta decima lu/
na: quādo abiecto fermēto agnus occi/
debat̃ ad vesperum: qđ exponēs Apls
ait: Eteni pascha nostrū imolat⁹ ē chri/ 1.Co.5.c
stus. Qui uis eni in sequēti die quinde/
cima luna sit crucifixus: hac tn̄ nocte q̄ † mat.26.a
agnus imolabat̃: ⁊ discipulis suis cor/ Joh.12.b
pus sanguinēq; suum dedit: ⁊ a iudeis
tentus ⁊ ligatus ipsius immolatiōis. i.
sue passiōis exordiū sacrauit. ¶ Isido.
Cū amaritudine comedunt̃ azyma q̄ ē
redemptio nostra. amaritudo enim est
passio domini. n ¶ Ite in ciuitatē.
Beda. Inditium est prescientie diuini/
tatis q̄ et cum discipulis suis loquens alethic
qđ alibi fit nouit. Pulchre aūt paratu/
ris pascha homo lagenā vel amphorā
(ꝑm alium euangelistā) aque baiulās
occurrit: vt ostendatur hui⁹ pasche my/
sterium pro ablutione mundi esse cele/
brandum. Aqua eni lauacrum gratie:
lagena fragilitatem eorū designat per † mat.26.a
quos hec gratia mundo erat ministran Luc.22.a
da. Vnde: Habemus thesauru3 istum 2.Co.4.b
in vasis fictilibus. Parāt pascha disci/
puli vbi aque īfert̃ lagena: vt adesse tē/
pus insinuēt: quo cultorib⁹ veteris pa/ D
sche typicus de limine ac postib⁹ cruor
auferat̃: ⁊ ad tollenda mūdi crimia vi/
uifici fontis baptisma ꝯsecret̃. ¶ Hie/
ro. Ciuitas est ecclesia que muro fidei
cingitur: homo occurrēs p̄mitiuus po/
pulus est: amphora aque lex littere.
¶ Homo lage/

Nico. de lyra

* a ¶ Et prima die azymorum.
de ista die est cōtrouersia inter grecos
et latinos que plenius tractata ē Mat.
xxvi. et Joh. xiii. b ¶ Occurret vo/ † mat. 26.b
bis homo lagenā aque baiulās. Lu. 22.a
istud signū dedit eis ad inueniendū lo/
cū ꝓ cena: et creditur q̄ dn̄s illius do/
mus esset discipulus christi occult⁹.
* Vbi ē refectio
* † ¶ Erant aūt quidā indigne Moraliter
ferentes. Istis sunt similes illi q̄ gra/
uius portant expēsas. x. solidoꝝ ꝓ xp̄o
q̄ q̄nquaginta vel centū ꝓ mūdo. ideo
sequitur: † ¶ Sinite illam. eius approbando operationē.
† ¶ Et iudas scariothis. Beda. Multi hodie scelus iude
sc3 q̄ dn̄m ac magistru3 deūq; suum pecunia vendiderit: velut
immane ac nephariū abhorrēt: nec tn̄ cauēt. nā cū ꝓ munerib⁹
charitatis ac veritatis vitā spernūt: deū q̄ veritas ⁊ vita ē sper
nūt. Et p̄mo die azymoꝝ. Sequit̃: † ¶ Et mittit duos ex
disci. suis ⁊c. sc3 petrū ⁊ iohannē: vt dr̄ Lu. xxii. p petrū signi
ficat̃ actio bona. p iohannē contēplatio deuota q̄ p̄parant pa/
scha. i. disponūt ad xp̄i corp⁹ debite sumendū. p̄parāt aūt i cena
culo. i. i hoīe p orōnē i deū eleuato grādi lōgitudīe longanimi
tat̃. lato latitudīe charitat̃. strato varietate virtutis.
r iii · * Vespe aūt fa/

E ꝟ a ¶ Hō lagenā aque. Be. Cōsule ꝛ aque baiuli: ꝛ dñi do mꝰ tacita sunt vocabula: vt oībꝰ verū pascha celebrare volēti bus. i. sacramentis christi imbui: eiusqꝫ sue mentis hospicio su/ scipe q̄rētibꝰ: facultas danda signet. b ¶ Sequimini ꝛc. Hiero. Qui ducit in altū vbi refectio christi. Un̄ raab explo/ ratoribus mandat: vt nō p ima sed per

Jos.2.c. excelsa irent. c ¶ Cenaculū gran. Hiero. Eccl̄ia magna que narrat no/

Ps.44.c. mē dñi stratā varietate virtutū ꝛ ligua rū. vn̄: Circūamicta varietate. Intuitū. i q̄ paraē dño pascha. Dñs domꝰ petrꝰ aplūs: cui dñs domū suaꝫ credidit vt sit vna fides sub vno pastore. ¶ Be. Ce naculū: lex spūalis q̄ de angustijs lr̄e

1.Cor.3.b egrediēs: in sublimi loco recipit salua/ torē. Nā q̄ adhuc occidentē lr̄aꝫ serua uerit: q̄ i agno nō aliud q̄ pecꝰ itellexerit in imo pascha fac: q̄z maiestatē spūs nō cōphēdit in ꝟbis dei. q̄ aūt baiulū aq̄. i. grē pcone i domū eccl̄ie fuerit secutꝰ p ipm̄ scie illustratē superficiē lr̄e tran scendendo in alto mētis solio parat re/ fectionē christo: q̄z cuncta pasche sacra ꝛ cetera legꝰ decreta eē eiꝰ sacra ꝯnoscit. d ¶ Vespe aūt. Hiero. Vespera di

†.Joh.13.c ei vesperā indicat mūdi. Circa vndeci

Mat.10.a mam nāqꝫ horā veniūt nouissimi q̄ pri mi denariū accipiūt vite eterne: q̄z aū crucē abraam erat i inferno: ꝛ post cru cē latro in paradiso. e ¶ Amē dico vo. Sicut de passione p̄dixerat: ita de ꝓditore p̄dicit dās locū penitēdi: vt cū intellexisset cogitationes suas p̄sciri a deo penitteret eū facti sui. Nō tn̄ ex no mine designat: ne apte redargutꝰ ipu/ dentior fiat. Mittit crimē in numerū:

ꝟ vt cōscius pniam agat. f ¶ Unꝰ ex vo. Nō falsitas arguit: veritas cōpro

Ps.40.c. baē ꝛ impleē. Qui edebat pa. me. ma. sup me sup. Oēs tāguntē vt fiat armo/ nia in cithara. Oēs nerui bn̄ suspensi

† cōsona voce rn̄dent: Nunq̄d ego sum

Mat.26.c dñe: Unꝰ remissus ꝛ pecunie amore af

Luc.22.b. fectus dixit: Nunq̄d ego sum rabbi.

Joh.13.c. g ¶ Cōtristari. Sciunt vndecī q̄z ni hil mali cōtra dn̄m cogitauerāt: sꝫ plus credūt mgr̄o q̄ sibi: ꝛ timētes fragili/

1.Cor.11e. tatē suā tristes de peccō suo interrogāt: cuiꝰ nō habebant cōsciam. h ¶ Unꝰ ex. xij. Hiero. Separat seorsum ouez lupꝰ quā capit. Ouis q̄ de ouili egredi tur lupi patꝫ morsibꝰ. i ¶ Qui intin. Be. Mira dn̄i paciētia. Prius dixit: vnꝰ ex vobis tradet me: p̄seuerat ꝓdi/ tor in malo. Apertiꝰ arguit: ꝛ tn̄ nō ꝓ prie designaē. iudas alijs cōtristatis ꝛ manū retrahētibꝰ a cibis temeritate ꝛ

† Mat.16.c ipudētia q̄ dn̄m tradit: etiā manū cum mgr̄o in cathino mittit: vt audacia bo/ nā cōscientiā mentiretur. k ¶ Ue āt ꝛc. Be. in sempiternuꝫ ve hoi illi q̄ ad mēsam dn̄i indigne accedit. Ille enī i exemplū iude filiū hoīs tradidit nō iudeis q̄dē peccōribꝰ: sꝫ tn̄ peccōribꝰ mēbris. s. suis q̄ accipe dn̄ici corpis sacramētū teme/ rarie presumit. Ille dn̄m vēdit q̄ eiꝰ timore ꝛ amore neglecto: terrena ꝓ illo ꝛ caduca imo ꝛ criminosa diligere ꝛ curare nō metuit: Ue aūt. ¶ Be. Nec p̄mo nec scd̄o correctꝰ penitet: sed patientia dn̄i nutrit impudētiā suā ꝛ thesaurizat sibi irā. Pena predicit: vt q̄ pudore non vincitur: timore corrigatur. l ¶ Manducātibꝰ. Be. Finito veteri pascha qd̄ in cōme/ moratione liberatiōis ppl̄i dei ab egypto agebatur: trāsit ad nouū: qd̄ in sue redēptiōis memoriā eccl̄iā freq̄ntare volebat vt. s. ꝓ carne agni ac sanguine sui corpis: ac sanguis sacrm̄ sb̄

Ps.109.a stitueret: ꝛ se esse monstraret cui iurauit dñs ꝛ nō pe. eum: tu es sa. in eter. ꝛc. Frangit ipse panē quē discipulis porrigit: q̄z

Joh.10.d. fractio sui corpis sponte sua ꝛ ꝓcuratiōe venit. Un̄: Potesta tē habeo ponēdi a. me. ꝛc. Priusq̄ frāgeret bn̄dixit: q̄z natu/ rā hūanā quā passurꝰ assūpsit: vna cū p̄re ꝛ spiritusctō grā di

uine virtutis

a ¶ primissus pplīs. b ¶ legē littere.

g homo lagenā aq̄ baiulās. Seq̄/ mini eū: ꝛ q̄cūqꝫ introierit / dicite dño domꝰ: q̄z magister dic: Ubi a

¶ diuersorium meum.

ē refectio mea: vbi pascha cū di scipl̄is meis mādučē: Et ipse vo b

e bis demōstrabit cenaculū grāde stratū: ꝛ illic parate nobis. Et ab ierūt discipl̄i eiꝰ / ꝛ venerūt i ciuita tē: ꝛ inuenerūt sicut dixerat illis:

¶ fine mundi.

d ꝛ parauerūt pascha. Uespe āt fcō † vēit cū duodecī ꝛ discūbētibꝰ eis

e ꝛ mādučātibꝰ ait iesus: Amē di

f co vobis: q̄z vnꝰ ex vobis tradet me q̄ mādučat mecū. At illi cepe

g rūt ꝯtristari ꝛ dicere singillatim:

h Nunq̄d ego? Qui ait illis: Unꝰ

i ex duodecīꝫ q̄ intingit manū me c cū in cathino. Et filiꝰ q̄dēꝫ hois

k vadit / sicut scriptū ē de eo. Ue aūt

¶ Hiero. multi bonū vt iudas faciūt: sꝫ ni/ hil eis ꝓficit.

hōmi illi p quē filiꝰ hoīs tradetē.

a ¶ simplr̄ dictū. b ¶ latēs materno vtero: melius est non esse q̄ ad tormēta esse.

¶ alr̄ fuisset.

Bonū erat ei: si natus non esset

l homo ille. † Et mādučātibꝰ illis / †

m accepit iesus panē ꝛ benedicēs fregit / ꝛ dedit eis / ꝛ ait † Sumite: hoc est corpꝰ meum. Et accepto †

¶ Hiero. grā nō meritꝰ saluati sumꝰ a deo.

n calice gratias agēs dedit eis Et

o biberunt ex illo oēs. Et ait illis:

a ¶ nō veteris de q̄ h sanguis testamēti est ¶ quod mandauit ad vos deus.

Hic est sanguis meus noui testa

a ¶ Hier. ꝓ mltꝭ effūdiē sꝫ n̄ oēs emūdat.

menti: qui pro multis effundeē.

p † Amē dico vobis / q̄ iā nō bibā

q de genimine vitis vsqꝫ in diem

ule ꝟtutꝰ impleuit. Bn̄dixit panē ꝛ fregit: q̄z hoieꝫ assumptū ita G morti subdidit: ꝛ ei diuine imortalitatē veracitē inesse potētiā de mōstraret. iōqꝫ velociꝰ a morte resuscitādū. m ¶ Acce. ie. pa. Hiero. Figurās corpꝰ suū in pane qd̄ ē eccl̄ia p̄ns: q̄ accipit in fide: bn̄dicit in nūero: frāgit i passiōibꝰ: daē exēplis: sumit do ctrinis. Formās sanguinē suū i calice vi no ꝛ aq̄ mixtū vt alio purgemur a culpis

alio redimamur a penis. Sāguis nāqꝫ Exo.12.d. agni domꝰ seruaē a pcussiōibꝰ āgeli. Et aq̄ maris rubri extinguūē inimici. q̄ sūt

mysteria eccl̄ie christi. Beda. Mystice. Mystice

Panis q̄ ꝯfirmat cor hoīs referē ad cor Ps.103.a. pꝰ. vinū qd̄ sanguinē operaē ad sangui nē. Sed q̄z nos in christo ꝛ christū i no bis manere oportet: vinū cū aq̄ misceē:

q̄z teste Johe aq̄ ppl̄i sūt: neqꝫ aquā so/ Apo.17.d. lā neqꝫ vinū solū: sicut nec solū granū sine aq̄ cōfectiōe in panē cuiq̄ lꝫ offer re: ne videaē a mēbris caput secernere: vel christū sine nr̄e redēptiōis amore pati potuisse: vel nos sine illiꝰ passiōe saluā/ ri. n ¶ Gratias agēs. Grās egit et bn̄dixit iā proximꝰ passiōi q̄ penā aliene iniquitatē suscipit: q̄ nihil dignū passiōe egit: vt ostdat q̄ equanimiter vnusq̄sqꝫ ꝓprie culpe flagella sustinere debeat. o ¶ Biberūt ex eo oēs. Hiero. Ebrie tas felix: salutaris satietas: q̄ quāto ca/ piosiꝰ sumiē: tāto sobrietatē mentibꝰ di gnaē donare. Et iudas bibit: sꝫ nō satu raē: nec sitū extinguit ignis eterni: q̄z q̄ indigne sumit mysteria christi: h macla in luna ostdiē q̄ nūq̄ deleē. Lūa eccl̄ie cōparaē merito q̄ a se nō hꝫ splēdorē: sꝫ a sole certē modis suscipit lumē. i. a chri sto. q̄ pmanet in eternū. Sūt enī q̄dā i eccl̄ia qs sacrificiū nullū emūdat: sꝫ insi piēs cogitatio pducit ad culpas: q̄ se cru

delitatē ceno miscuerūt. Sāguis enī no Mat.26.c

ui testamēti q̄ ꝓ multis effūdiē nō oēs b emūdat. p ¶ Iā nō bi. Hiero. Hic mutat sacrificiū: sꝫ nō mutat tp̄s: vt nos nūq̄ cenā iesu aū q̄rtādecimā lunā facia mꝰ. Qui facit i q̄rtadecia resurrectionē in vndecia cenā dn̄i faē. qd̄ nūq̄ inuētū est nec in nouo nec in veteri testamento. q ¶ Vitis. Be. Vitis vel vinea dn̄i

synagoga. vn̄ Esaias: Vinea dn̄i saba/ Esa.5.b. oth domꝰ isrl̄ est. de hac dñs multo tp̄e bibit: q̄uis pluribus ramis in amaritu dinē cōuersis: ptis tn̄ quorūdā cogitatio nibus similisqꝫ virtutibꝰ delectabatur. Sed post passionem dn̄i figuralia i spi ritualē sensum translata sunt. Iturꝰ er

go ad passionē ait: Iā non bibā de ge. Luc.22.b. vi. vsqꝫ in d. il. cum. il. bi. no. in re. dei.

Nico. de lyra

ꝟ Qd̄ est

✻ a ¶ Ubi ē. i. agnꝰ paschal: q̄z dñs illiꝰ domꝰ nō solum ꝓuiderat de loco: sed etiā de agno. b ¶ Uobis demō. i il lo cenaculo pascha comederūt: ꝛ in illo pꝰ resurrectionē latuerūt discipuli ꝓpē metū iudeoꝫ: ꝛ i illo spm̄ sctm̄ receperūt i die pētecostes: vt hꝫ Act. ij. c ¶ Qui inti git. vas ē fictile ad refrige. ādū vinū: ꝛ i illo erat ius lactucaruꝫ agrestiū cum q̄ carnes agni debebāt comedi: vt dicitur Exo. xij.

✻ Abba paē

✻ † ¶ Uespe āt. p h aūt xp̄s i mēsa denūciauit suū ꝓditorē: Moraliter designauit q̄ mlti ꝓditoris veniūt ad mēsā suā Hiero. Hic sa/ cerdos hic clericꝰ quō eisdē labijs deosculatꝰ filiū ꝟginis q̄bꝰ deo sculatꝰ eē filiā meretricis. o iuda osculo filiū hoīs tradis. † ¶ Et mādučātibꝰ. p iesum q̄ salꝰ interpretaē intelligitur bo nus p̄latꝰ christi vicariꝰ. ꝛ de sua subditorūqꝫ suoꝫ salute sollici tus. h accipit panē cū diligenē studet sacrā scripturā. ꝛ bn̄dicit q̄n deo attribuit eiꝰ itelligētiā. frāgit aūt ꝛ dat deuote p̄dicādo: ecōtra de ignorāte hꝫ Treñ. iiij. a. Paruuli petierūt panē ꝛ n̄ fuit q̄ frāgeret eis. † ¶ Et ac. p quē p̄secutio designaē i scriptura. h calix sumitur patienter tolerādo ꝛ daē alijs ad sile exhortādo.

✻ Et hymno

illum cum illud bibam nouū in
a ¶ Hiero. laudabūt deū q̄ regnūt eū ꝛ ado rauerīt eū ꝛ mādncauerīt oēs pigues terre.
a regno dei. Et hymnō dicto: ex- †
b ierunt in montem oliuarū. Et ait †
c eis iesus: Oēs scandaliçabimi-
ni ī me ī nocte ista: qꝛ scriptū est:
d † Percutiā pastorē ꝛ dispergent
¶ aplī. ¶ Hiero. pmittitur resurrectio ne desperent.
oues. Sed postq̄ resurrexero p̄
e cedam vos in galilęā. † Petrus †
a ¶ nō ē temeritas nec mēdaciū: sꝫ fides et ardēs effect⁹. a ¶ petr⁹ ex ardore fidei pro mittebat: sꝫ xp̄s vt de⁹ futura p̄noscebat
aūt ait illi: Et si omnēs scandali
çati fuerint: sed nō ego. Et ait illi
iesus† Amē dico tibi: qꝛ tu hodie †
f in hac nocte p̄usq̄ bis gall⁹ vo-
cē dederit ter me es negaturus.
At ille ap̄li⁹ loq̄bat: Et si opor-
tuerit me simul cōmori† tibi: non
te negabo. Similiter autē ꝛ oēs
dicebāt. Et veniūt in prędiū cui
g nomē† gethsemani: ꝛ ait discipu-
h lis suis: † Sedete hic donec orē.
Et assumit petꝝ ꝛ iacobū ꝛ iohā
k nē secū: et cępit pauere ꝛ tedere.
l Et ait illis: Tristis est aīa mea
m vsq̄ ad mortē. Sustinete hic ꝛ
vigilate†. Et cū processisset pau
¶ humilitatē mētis ondit habitu corpis.
n lulū: pcidit sup terrā ꝛ orabat:
vt si fieri posset trāsiret ab eo ho-
a ¶ Hiero. hebraice ꝛ grece: quia nō est di stinctio iudei ꝛ greci.
ra: ꝛ dixit: † Abba pater: oīa pos a
sibilia sunt tibi: trāsfer calicē hūc
o a me: sed nō quod ego volo: sed
qđ tu. Et venit ꝛ inuenit eos dor-
¶ Hiero. sic dormiūt mētenta dor. corpe.
p mientes. Et ait petro: Simō dor
mis† Non potuisti vna hora vi-

A ¶ Qđ est non vltra carnalib⁹ cerimonijs synagoge delectabor
in quib⁹ erat ꝛ paschalis agni sacramentū qđ p̄cipuū ē. Ad-
erit ipse cū in regno dei posit⁹ imortali glīa sublimat⁹ de salu
te eiusdē ppl̄i baptismo regeneratī nouo vobiscū gaudio per-
fundet. a ¶ Et hymno dicto. Be. Potest intelligi hym-
nus quē s̄m Iohānē patri grās agēs
decātabat: in q̄ ꝛ p se ꝛ p suis discipu
lis: ꝛ p his q̄ p verbū eoꝝ credituri e-
rāt eleuatis sursum oculis p̄cabatur:
ꝛ pulchre discipulos sacramēto sui cor
poris ꝛ sanguinis imbutos: ꝛ hymno
dicto patri cōmēdatos educit in mon-
tem oliuarū: vt doceret nos p acceptī-
onem sacramentoꝝ: ꝛ p opem interces
sionis sue ad altiora virtutū dona et
charismata sancti spiritus quib⁹ in cor-
de pungamur debere cōscendere.
b ¶ In montē oli. Hiero. In mon
te oliueti tenet iesus: ꝛ inde ascēdit ad
celos: vt sciam⁹ qꝛ inde ascēdim⁹ ad ce
los. vnde vigilamus ꝛ oramus ꝛ liga
mur nec repugnamus in terra.
c ¶ Oēs scandalizati. Beda. Pre
dicit qđ passuri sunt: vt cū passi fuerit
1. Tes. 5.b nō desperent: sed peniteāt. In nocte
ista qui ebrij sunt nocte ebrij sunt: et q̄
scandaliçant nocte scādaliçant. i. mē-
te obscurati. ¶ Hiero. Oēs cadunt:
Ps. 40.b sed nō oēs iacent. Nunquid qui dor-
mit non adijciet vt resurgat? Carnale
est cadere. diabolicū est iacere.
d ¶ Percutiā pastorē. Hierony.
Percute pastorem. Propheta postu
lat passionē dn̄i: pater rn̄det. Percuti
am pastorē. Precib⁹ scđꝫ fili⁹ a p̄re
mittit. i. incarnat et pcutit ꝛ patitur.
disperguntur oues pastore capto. Re-
surrectio pmittit vt spes nō extingua
tur. e ¶ Petrus aūt. Hiero. Auis
sine pennis in altū volare nitit: sꝫ cor
pus aggrauat animā vt timore huma
B ne mort' timor dn̄i superet. f ¶ Bis
mat. 26.b gallus vocē. Bed. Alij simpliciter:
prius q̄ gallus cātet ter me negabis.
Marc⁹: Prius q̄ gal. bis vo. dederit
ter me negabis. qđ nō ē cōtrariū. To
ta eni petri negatio trina negatio est:
et in eo pposito animi remāsit vsq̄ q̄
amare fleuit. Hec tota si post primum
gallicantū inciperet: falsum tres dixis-
se viderent q̄ dixerīt dn̄m dixisse: Pri-
us q̄ gal. can. ter me negabis. Itē si
totā an̄ pegisset q̄ gallus cantare inci
peret: supflue dixisset Marc⁹ ex perso
na dn̄i: prius q̄ gal. bis vo. de. ter me
es ne. Sꝫ qꝛ an̄ primū gallicantū ice-
pta est: attēderūt tres nō qn̄ eam iple-
tur⁹ esset: sed qn̄ futura: qn̄ ceptura: qꝛ
trina. s. cepit an̄ gallicantū. Pōt etiā
intelligi qꝛ ante primū gallicantū tota
in animo eius fuerit: q̄uis eīn verbis
an̄ primū gallicantū sit cepta: ꝛ ante se
cundū cōpleta: tn̄ in affectiōe ꝛ timo-
re animi petri ante primū gallicantum tota cepta est: sicut ꝛ il
mat. 5.b lud: Qui viderit mu. ad cō. e. iam me. est eam ꝛc. ¶ Hiero.
Gallus cātat: petrus negat ter. Gallus nunci⁹ lucis spūssan
ctus est: cui⁹ voce in pphetis ꝛ aplīs nos de trina negatiōe
qua dn̄m negauim⁹ nosse: voce ancille exterriti exhortamur
ad amarissimos fletus post lapsū: q̄ male cogitauim⁹ đ deo:
male locuti sum⁹ ad pximū ꝛ male fecim⁹ ad nosmetipsos.
¶ Hiero. Nota q̄ petr⁹ negat ꝛ tertio negat: sꝫ postq̄ gall⁹
cecinit ꝛ discedētib⁹ tenebr' vicina lux nūciata ē: p̄usus amare
fleuit: ꝛ trine negatiōis sordes lauit lachrymis. g ¶ Geth-
Ps. 21.c semani. Hiero. Id est vallis pinguium: vbi tauri pingues
obsederūt eū: ꝛ vituli multi circūdederūt eū. h ¶ Sedete
hic. Isido. Separant in orōne qui separant in passiōe: qꝛ il-
le orat: illi dormiūt pinguedie cordis oppressi. i ¶ Donec
orem. Beda. Cū dn̄s in monte orat: admonet ꝛ nos vt oran
do sublimia

do sublimia. i. celestia petam⁹. Sꝫ cū ī valle: ꝛ đ ī valle piguiū vt C
pinguedinis: monet nos humilitatē in orōnib⁹ habere: et pin-
guedine dilectiōis interne. Et pulchre appropiās morti in val
le pinguiū orat: qꝛ p vallē hūilitatis ꝛ pinguedinē charitatis p
nobis subijt mortem. Unde: Humiliauit semetipsum f. o. vsq̄ Phil. 2.a
ad m. Et maiorē hac dilec. nemo habet Joh. 15.b
vt po. quis aīam suā p a. s. k ¶ Et ce
pit pa. ꝛc. Hiero. Pauere et tristari
docemur ante iudiciū mortis: q̄ nō pos-
sumus p nos dicere nisi p illum: Uenit Joh. 14.d
p̄nceps hui⁹ mūdi ꝛ in me nō hꝫ q̄cq̄.
l ¶ Tristis est aīa. Bed. Nō pter
mortē tristis est: qꝛ eū conditio corpalis
affectus: nō formido mortis offendit.
Nā qui corp⁹ suscepit oīa debuit subi-
re q̄ sunt corpis: vt esuriret ꝛ sitiret an- † Zach. 13.d
geret ꝛ tristaret. diuinitas aūt nescit cō
mutari p hos affectus. ¶ Beda. Tri-
stis est aīa ꝛc. Timet xp̄s: petrus nō ti
met: imo dicit: Aīam meā p te ponam. Joh. 16.c
Christ⁹ dicit: Aīa mea turbata est vsq̄
ad mortē. Petrus. q. homo vim mortis † mat. 26.c
ignorat. Christ⁹: qꝛ de⁹ in corpe consti-
tutus exponit fragilitatē carnis vt hō
verus appareat: trist' ē aīa mea. Su-
scepit tristiciā hoīs ꝛ voluntatē hominis
sicut ꝛ dolorē hoīs: q̄ p se q̄ doleret nō
habuit semota delectatiōe eterne diui- † mat. 26 d
nitatis afficit tedio humane infirmita- Lu. 22.d
tis. m ¶ Sustinete ꝛc. Be. nō a dor
mitiōe p̄cipit abstinere cui⁹ nō ē tps im
minēte discrimīe: sꝫ a somno īfidelitat'
ꝛ torpore mētis. n ¶ Et orabat vt
si. Beda. Hec vox est sonus infirmita- als † tecum
tis nostre. Multi tristant morte futu-
ra: sed habēt rectū cor vt vitēt mortem als † gesse-
q̄tum possunt. Sed si nō pnt: dicāt qđ mani
ipse xp̄s. Pater si fieri po. trā. a me ca.
iste. Ecce habes volūtatē hūanā expres
sam. vide rectū cor. Sed nō qđ ego vo † mat. 26.d
lo: sed qđ tu vis. vn̄: Nō veni facere vo Joh. 4.d
luntatē meā. s. quā tpalitē sumpsi ex vir-
gine: sꝫ vo. ei⁹ q̄ misit me. quā sꝫ habui
etern⁹ cū patre. Orat trāsire calicē: qꝛ D
hō: sꝫ ppter qđ missus ē reminiscēs: p- als habet
ficit dispēsationē. ꝛ dicit: nō qđ ego vo. † mecum
sꝫ qđ tu. q. si morit moꝛs me nō morie-
te. s̄m carnē transeat calix: sed qꝛ aliter
nō fiet. nō qđ ego volo: sed quod tu.
¶ Hiero. Hoc ꝯtra eutichianos qui di
cūt vnā tm̄ ī xp̄o opationē: vnā volōta-
tē. hic aūt ondit hūanāq̄ p īfirmitatē car † mat. 26.b
nis recusat passionē: ꝛ diuinā q̄ pmpta Lu. 24.c
est pficere dispēsationē. o ¶ Sꝫ non
qđ. Hiero. Usq̄ in finē nō cessat doce
re nos p̄rib⁹ obedire: ꝛ volūtatē eoꝝ
volūtati nr̄e p̄ponere. p ¶ Et ait pe. mat. 26.d
ꝛc. Qui dixerat: Et si opoꝛ. me mori te.
nō te ne. ꝛ si omnes scādaliçati fuerint
sed non ego. nunc tristicie magnitudi- † mat. 26.d
ne somnium vincere non potest.

Nico. de. lyra

¶ Ut nō

a ¶ Abba pater. idem significant: tamē vnū est grecum:
et aliud latinum. In tertia parte principali dicitur:

Et ducite Moraliter

† ¶ Et hymno dicto exie. ꝛc. p hoc ostēdit q̄ ascēdens
ad vitā artiorē p̄mo dꝫ iplorare clemētiā diuinā. † ¶ Et ait
eis ie. oēs vos scāda. ꝛc. Chryso. Carnale ē cadere: sꝫ dia-
bolicū est iacere. † ¶ Petr⁹ aūt ait illi: et si oēs ꝛc. cōiter
accidit q̄ illi q̄ alijs ī virtute se p̄ferūt turpi⁹ alijs cadūt. iō sub-
ditur: † ¶ Amen dico tibi ꝛc. Et veniūt in prediū qđ
dicit gethsemani. qđ interpťat vallis piguedinis: iō signi-
ficat humilitatē gratiosam. p hoc igit q̄ xp̄s orauit ibi humilitꝛ
significat q̄ oratio humiliātꝭ se veraciter deo est accepta. Eccl.
xxxv. c. Oratio humiliantis se nubes penetrat ꝛc. Per hoc aūt
q̄ dicitur domin⁹ hic ter orasse: docuit nos orare perfecte: quia
perfectio consistit in tribus. s. principio: medio et fine.

 Quecūq̄

E Vis habet timeum — a ¶ Ut nõ in. Nõ ait: vt nõ tẽtemini: sz vt nõ in tretis in tẽtationẽ. i. vt tẽtatio vos nõ supet: nõ teneat intra suos casses. ¶ Hiero. In tẽtationẽ intrat
Trina discipulorum dormitio — q̃ orare negligit. Ter discipuli dormiunt: ter dñs orãs suscitat: trina dormitio tres mortuos q̃s dñs suscitauit significat. Primus in domo. scõs ad sepulchrũ. tertius de sepulchro.
Trina dñi vigilia — Trina dñi vigilia tres personas nos h̃re in orãdo docet: ⁊ de pteritis ⁊ de p̃ntib⁹ ⁊ futuris veniã rogare. c ¶ Spũs q̃dẽ. Temerarios reprimit q̃ q̃cq̃d crediderint putãt se posse ↄseq̃: sz q̃ntũ ex mentis ardore cõfidim⁹: tãtũ ex fragilitate carnis timeam⁹: sz tñ s̃m Aplm
mat. 26. e. spũ fctã carnis mortificem⁹. c ¶ Dor
Luc. 22. e. mite iã. Nota q̃ h̃ dicto aliq̃ntulũ siluit ⁊ req̃euit. vñ dr: Sufficit. q. req̃
Joh. 18. a. Nota — euistis. deinde intulit: Ecce venit hora ⁊c̃. d ¶ Surgite eam⁹. Postq̃ tertio orauit ⁊ aplor̃ timorẽ pnia corrigendũ docuit: secur⁹ ad passionẽ pgit. dicẽs: Sur. ea. q. nos nõ iueniãt timẽtes: sz vltro eam⁹ obuiã vt passuri gau
mat. 26. e. diũ ⁊ cõfidẽtiã videãt. e ¶ Signũ. Hiero. Dat signum osculi cũ veneno
Gen. 4. a. diaboli: sicut cain obtulit sacrificiũ sub dolũ ⁊ reprobatũ. vñ vinũ cũ aceto in cruce ponũt. f ¶ Rabbi. Be. Impudẽs ⁊ scelerata cõfidẽtia mgr̃m vocat ⁊ osculũ ingerit ei quẽ tradit. Aliq̃d tñ h̃z de verecũdia discipuli: q: nõ palam eũ psecutoribus tradit: sz signo osculi. Suscipit osculum dñs non vt doceret nos simulare sz ne pditionẽ videatur
Ps. 119. a. fugere. Illud etiã cõplet: Cum his qui o. pa. ⁊c̃. g ¶ Un⁹ aũt. Be. Petr⁹ s̃m Joh. eodẽ ardore mẽtis q̃ cetera.
Nu. 25. c. Sciebat enĩ q̃m phinees puniẽdo sacrilegos mercedez iusticie ⁊ sacerdotij
Luc. 22. f. perennis accepat. Lucas ait: q: dñs tan. auricu. sa. eã. Ipse enĩ pietatĩ nũq̃ obliuiscit: hostes etiã suos vulnerari non
Mystice — patitur. ¶ Mystice. Docens eos q̃ in sue mortis cõsensiõe vulñ aie cõtraxerũt: si digne penituerit salutẽ posse mereri. h ¶ Tanq̃ ad la. Be. Quasi stultũ ẽ cũ gladus ⁊ fustib⁹ cõp̃hẽdẽ q̃ vltro se vobtradit: ⁊ in nocte q̃si latitãtem inuestigare p pditorẽ: cũ q̃tidie in
mat. 26. f. tẽplo doceat. Sed iõ aduersum me cõgregamini in tenebris: q: ptãs vr̃a in tenebris est. i ¶ Tũc disci. Be. Implet qd̃ dixit: qd̃ oẽs scandalizarent in ipso in illa nocte. Nã ⁊ si turba pmittẽte ad petitionẽ dñi fugerũt s̃z Joh. pauorẽ tñ mẽtis ostẽdebãt ⁊ ad fugã pmptiores erant q̃ ad patiendi fiduciã.
¶ Be. Tũc disci. ⁊c̃. Sicut petr⁹ q̃ negationẽ lachrymis abluit: ⁊ ↄfessiõe dñici amoris trina fundit⁹ extirpauit: recuperationẽ eor̃ ostẽdit q̃ in martyrio labunt sic discipuli alij q̃ articulũ cõp̃hẽsiõis fugiẽdo puenerũt: cautelã fugiẽdi docẽt eos q̃ se ad supplicia min⁹ sentiũt idoneos: q̃b⁹ tuti⁹ ẽ latere q̃ se discrimini
mat. 26. f. opponere. Ita etiã adolescẽs q̃ relicta
Luc. 22. f. syndone nudus pfugit ab impijs: illo
Joh. 18. b. rũ opus designat ⁊ aiam: q̃ vt securiores sint oĩa mũdana abijciũt: ⁊ nudi potius dño famulari q̃ mũdo adherẽdo materiã tẽtãdi: ⁊ a deo reuocãdi aduersarijs dare didicerũt. k ¶ Adolescẽs qũt. Quis iste fuerit euãgelista nõ dicit: q: ĩo plus ceteris dñm amauerit
mat. 26. f res ipa indicauit: aijs fugiẽtib⁹ ipse do
Luc. 22. g nec ab hoste cõp̃hẽderet charitatis vinculo

a gilaret: Vigilate ⁊ orate / vt nõ intretis in tẽtationẽ. Spũs q̃dẽ
b
promptꝰ ẽ: caro vo ĩfirma. Et iterũ abiẽs eũdẽ sermonẽ orauit dicens. Et reuersus denuo inuẽit
¶ lãguescũt ocli aplor̃ negatiõe vicina.
a eos dormiẽtes. Erãt ẽni ocli eorũ grauati: ⁊ ignorabãt q̃d respõ
c derent ei. Et venit tertio: ⁊ ait illis Dormite iam ⁊ req̃escite. Sufficit: Uenit hora: ecce fili⁹ hõis
d tradet ĩ manus peccator̃. Surgite eam⁹ † Ecce qui me tradet ꝓpe ẽ. Et adhuc eo loquẽte: vẽit iudas scarioth vn⁹ de duodecĩ:
¶ Hiero. confidit de virtute seculi qui desperat de auxilio dei.
⁊ cũ eo turba multa cũ gladijs ⁊ lignis missi a sũmis sacerdotibus ⁊ scribis et senioribus. † De
e derat ãt traditor eis signũ / dicẽs: Quẽcũq̃ osculat⁹ fuero / ipse est †
tenete eũ: ⁊ ducite caute. Et cũ a
venisset statim accedẽs ad eum
f ait: Aue rabbi. Et osculatus est
¶ Hiero. adest ioseph vict⁹ venditus a fratribus ⁊ ferrũ ptrãsiuit animam eius.
eũ. At illi man⁹ iniecerunt ĩ eũ:
g ⁊ tenuerũt eũ. † Un⁹ aũt q̃dã de circũstantib⁹ educẽs gladiũ percussit seruũ summi sacerdotis /
¶ Hiero. predicatio petri auditum regni dei abscidit a iudeis.
⁊ amputauit illi auriculã. Et re †
h spondens iesus / ait illis: Tanq̃ ad latronem existis cum gladijs ⁊ lignis cõp̃hendere me: Quotidie eram apud vos in templo docẽs ⁊ nõ me tenuistis. Sed vt
i impleantur scripture. † Tunc di
¶ Hiero. adĩpletũ est: Elongasti a me amicum ⁊ pximũ ⁊ notos meos a me.
scipuli eius reliquẽtes eum / om
k nes fugerunt. Adolescens autẽ b
quidam sequebatur eum amict⁹ c
¶ nihil indumẽti habebat nisi solã syndonem.
syndone super nudo: ⁊ tenuerũt d
¶ aĩa relicta.
l eum. At ille relicta syndone / nu †
m dus profugit ab eis. Et adduxe
n runt iesum ad summum sacerdotem.
¶ Hiero. fit congregatio taurorum in vaccis populorum.
† Et cõuenerunt omnes sacerdotes et scribe et seniores.
¶ Hiero. vir duplex aĩo incõstãs est i o. v. s. timor retrahit: charitas trahit.
o Petrus aũt a longe secutus est †
p eum vsq̃ intro in atrium summi sacerdotis: ⁊ sedebat cũ ministris †
q ⁊ calefaciebat se ad ignẽ. † Sum †
mi vero sacerdotes ⁊ oĩe conci

vinculo astrict⁹ dñm seq̃ nõ omisit. Nõ
mat. 26. d — dũ tñ pfectã charitatẽ habuit: q̃ vel tentus fugere potuit. Possum⁹ tñ hũc Johãnẽ fuisse intelligere q̃ ceteris dilectũ a mgr̃o: quẽ eo tpe fuisse adolescẽtẽ lõga post vita ei⁹ acta indicio est. Potuit aũt h̃ fieri vt ad horã elapsus mox sumpto vestimẽto redierit: ⁊ sb̃ dubia noctis luce se turb̃ ducẽtiũ iesũ q̃si vn⁹ ex ipsis immiscuerit: q̃ad pueniret ad atriũ põtificis cui erat not⁹ sicut ipe dic̃. l ¶ At
Gen. 39. c. — ille re. Sic ioseph relicto pallio nud⁹ de mãib⁹ ipudice dñe effugit. Qui autẽ vult effugere man⁹ iniq̃r̃ relinquẽs mente q̃ mũdi sunt: post iesum fugiat. m ¶ Ab eis. Quor̃ ⁊ p̃ntiam detestabat ⁊ facta. nõ a dño cui⁹ amorẽ etiã absens corpe firmũ suauit ĩ mẽte. n ¶ Sũ
Joh. 18. b — mũ sa. Cayphã scz q̃ s̃m Johẽm erat pontifex anni illi⁹. de q̃ cõsentaneũ scribit Joseph⁹ q̃ põtificiũ sibi absq̃ merito dignitatis emerat a pncipe romano. Quid ḡ mirũ si iniqu⁹ põtifex iniq̃ iudicat. o ¶ A lõge. Beda. Quia negatiõi pxim⁹: si xp̃o pxim⁹ fuisset sz ñ negasset. in hoc tñ admirãdus est q̃ dñm nõ reliq̃t etiã si timeat. Q: timeat / nature ẽ. q̃ seq̃t / deuotiõis ẽ. q̃ negat / obreptiõis est. q̃ penitet / fidei ẽ. ¶ Allego. Q: ad
Allego. — passionẽ euntẽ petrus a lõge seq̃tur: significat ecclĩã quidem secuturã dñi passionẽ. sz lõge differẽt. Ecclia enĩ pse patit: ille p ecclia. p ¶ Atriũ sũ. Hiero. Atriũ secularis circuitus est. Ministri demonia sunt. Ignis desideriũ carnale cum quibus qui manet flere peccata nõ
mat. 26. e. — valet. q ¶ Et calc. se ad ⁊c̃. Beda.
Luc. 12. f. — Est ignis charitas. de q̃ dr: Ignẽ veni mittere ĩ terrã: ⁊ q̃d volo nisi vt ardeat?
Osee. 7. b — Est etiã cupiditatĩ. de q̃ dr: Oẽs adulterãtes velut cliban⁹ corda eor̃. Hic fug / credẽtes descẽdẽt varijs ligu̾ eos dñz laudare do

Ni. de lyra

b — ✱ a ¶ Et ducite eũ cau. ne forte rapiat de manib⁹ vestrĩ: q: populus communis habebat deuotionem ad eum. b ¶ Adolescẽs aũt quidam. q: iste nõ nominat hic. ideo dicũt aliq̃ q̃ fuit Jacobus frater domini. Alij autem q̃ fuit Johannes euangelista qui iunior erat inter apostolos. Alij autem dicunt q̃ fuit iuuenis de illa domo in qua comederãt pascha. c ¶ Amict⁹ syndone. i. veste linea. d ¶ Super nudo. scz corpore. q: non habebat aliã vestem. In quarta parte principali dicit:
Moraliter — ✱ Audiuim⁹ eũ
✱ † ¶ Quẽcũq̃. amicitie signis pditores vtunt vt eor̃ dol⁹ lateãt⁹ pagat. † ¶ Et ampu. hoc signũ fuit de mẽtis aure iudeor̃ amputãda: sicut pz p effectũ: q: nihil audire voluẽt de salute sua. † ¶ At ille re. syn. nu. pfu. ab eis. Beda. Qui vult fugere manus iniq̃rũ relinquẽs mẽte q̃ mũdi sunt fugiat post christũ: sicut ioseph relicto pallio fugit de dñe manib⁹ impudice. † ¶ Petr⁹ aũt ⁊c̃. Be. Merito a longe seq̃bat q̃ erat de primo negatur⁹. nõ enĩ negare posset si christus primus adhesisset. † ¶ Et sedebat. Hiero. Atriũ sacerdotis est circũitus secularis. ministri demonia: cũ q̃b⁹ q̃ sedet nõ põt flere pctã. ignis aũt desideriũ ẽ carnis. † ¶ Sũmi vero sacer. ⁊c̃. modus aũt iudiciũ iniquorum est aduersus innocẽtes querere testimonia ⁊ recipere falsa.
✱ Summus

A laudare docebat. Ille in atrio cayphe instinctu maligni spiritus accēsus: ad negandū ac blasphemandū dñm pfidorū linguas armabat. qđ enī intus l domo maligna synodus gerebat: hoc ignis in atrio int̄ frigora noctis accēsus figurabat. Qui
Ps.118.l. huius ignis in pretorio flāmā extinxit. dicat: Fact' sū sicut vter in pruina ꝛc. In quibus aūt flāmā charitatis vitiorū flumina obruerāt/ a dño
Mat.14.a audiant: quoniā abūdat iniqtas: refrigescit charitas multorum. Hoc frigore torpens ad horā petrus: q̄si prunis ministrorū cayphe calefieri cupiebat: q2 tēporalis cōmodi solatium pfidorū societate querebat. sz respectus a dño tū ignē perfidorū corpore: tū infidelitatē reliqt mēte. Et post resurrectionē dñi secūdo igne recreatus fundit excessuz trine negatiōis trina dilectionis cōfessiōe purgauit. Tūc enī completa illa memorabili captura pisciū cū veniret ad dñm vidit cū discipulis suis prunas positas ꝛ piscē suppositū ꝛ panē: morsq3 sui cordis arcana prunis in flāmauit amoris.
a ¶ Falsum testi. Be. Falsus est q̄ non in eodē sensu dicta intelligit q̄ dicunt. Dñs enī dixerat de templo corporis sui: sz in ipsis verbis calumniantur paucis addit' vl' mutat'. ¶ Mos hereticorū est vmbrā de veritate trahere. Ille n̄ dixit qđ illi dicūt: sed simile verbū: vt de templo corporis sui quod p' triduū resuscitauit. Dñs dixit: Soluite vos: sed nō ego: q2 nullus debet sibi mortē inferre. Hoc addunt vt proprie de templo iudaico videat' dixisse.
b ¶ Et exurgēs aūt. Irat' q2 n̄ inuenit locū calūnie: motu corporis insaniam mētis demōstrat. c ¶ Nō rñdes ꝛc. Ad respōsuz puocat: vt ex q̄libet occasiōe sermōis locū accusandi inueniat. Jesus aūt non rñdit: q2 puidit quicqđ rñderet in calūniaz verti. d ¶ Tu es christ' fi. Hiero. Quē expectabat a
Gen.27.e. longe nō videbat ppe: sicut isaac caligātib' oculis iacob sub manib' nō agnoscebat: sz lōge post de eo futura canit. e ¶ Et videbi. Sacerdos interrogat filiū dei: iesus rñdit filium hois:
B vt intelligam' eundē filiū dei esse ꝛ filiū hois: ne quaternitatē faciam' in trinitate: et hō l deo ꝛ deus in hoīe sit.
Phil.2.a. f ¶ A dextris se. vir. Quia humiliauit seipm fact' obediēs vsq3 ad mortē: ppter qđ ꝛ de' exaltauit illū: ꝛ dedit illi nomē qđ est sup omne nomen.
Esa.19.a. g ¶ Cū nu. ce. Hiero. Ascēdit l nube cū nube vēiet. i. cū corpe solo suo qđ assūpsit a virgie ascēdit: ꝛ cū multiformi eccl'ia q̄ est corpus ipi' ꝛ plenitudo ad iudiciū ventur' ē. sicut dicit Matthe
Mat.24.c us: Cū aūt venerit fili' hois ꝛ oēs angeli cū eo ꝛc. h ¶ Summ' aūt sa. Be. Eadē rabies q̄ pri' de sede expulserat: ad scissionē vestiū puocat: vt ostdat iudeos sacerdotalē gloriā pdidisse
Judeorum mos ꝛ sedē vacuam esse. ¶ Mos iudeorū erat cū aliqđ blasphemie ꝛ q̄si cōtra deum audiūt: scindere vestimēta: qđ etiā
Act.14.b. Paul' ꝛ barnabas cū i lichaonia q̄si dii honorarent/fecerunt. i ¶ Vestimēta ꝛc. Hiero. Hoc est ephot in q̄ iudei habebāt honorē / amiserūt. Hic
1 Reg.15.f adest Samuel scisso pallio de manu saul. i. regno. Milites gētiles nō scindūt tunicā christi: sz sacerdos scidit sacerdotij sui dignitatē. ¶ Magno mysterio factū est vt in passiōe dñi pōtifex sua vestimēta sciderēt: cū domini tunica nec a crucifigētib' milites scindi potuit. Figurabat' enī q sacerdotiū iudeoȝ p scelerib' pontificū esset scindendum.

scindēdū. Soliditas vero eccl'ie q̄ vestis ē redēptoris sui nūq̄ valet dirūpi. Q2uis enī iudei gētiles heretici mali catholici humilitatē dñi cōtēnāt: ei' tñ inuiolata pmanet castitas vsq3 ad cōsūmationē seculi i illa q̄s sors electiōis iuenerit. k ¶ Qui oēs ꝛc. Hiero. Quo reatu suo nrm reatū solueret ꝛ velamē faciei sue velamē cordiū nroȝ auferret: ꝛ sputis susceptis faciē aie nře lauaret: ꝛ colaphis q̄b' in caput pcussus est: caput humani generis qđ est adā sanaret: ꝛ alapis q̄b' expalmat' est maxima laus ei' a nřis
manib' ꝛ labijs plauderet. vnde: Omnes gentes plau. ma. Et cruce sua cruciatum nostrum solueret: ꝛ morte sua nostraȝ necaret: q2 serpente de virga facto alij absorpti sūt serpētes. vñ: Ero mors tua o mors ꝛ morsus tuus ero iferne. Ps.46.a
Opprobria eius nostruȝ obstruxerunt opprobrium: vincula eius nos liberos fecerūt. Corona spinea capitis ei' diadema regni adepti sumus. Vulnerib' eius sanati sumus. Sepultura ei' resurgimus. Descensu eius ad iferos ascendimus ad celos. Hic inuenitur mel in ore leonis mortui. Hinc pphēta: Quid retri. dño. p om. que retri. mihi Osee.13.d Judi.14.b Ps.115.a. mat.26.f.
l ¶ Velare fa. ꝛc. Non vt scelera eorum non videat: sed vt ipsi quōdā moysi fecerunt a se gratiam cognitionis ei' abscondant. Hoc velamentum vsq3 hodie manet super cor eoruȝ: quod in christum credentibus est ablatum. Unde eo moriente velum templi scissum est: ꝛ sanctasanctorum arcana patefacta. Joh.2.g. 2.Cor.3.b
m ¶ Propheti3a. fm alios. Quis te percussit? Hoc faciunt in contumeliam eius qui se prophetam voluit haberi. Sed dispēsauit hoc/ vt nos ad tolerandam pro eius nomine irrisionem prepararet: qui pro nobis sustinebat. Mat.27.f
n ¶ Alapis eū ce. Be. Qui tunc cesus est alapis: ꝛ nūc cedit' blasphemijs falsorum christianorum. Qui consput' salliuis infidelium: nunc vesanis fidelium opprobrijs exhonoratur. mat.26.f. Luc.22.g.

lium querebant aduersus iesum testimoniū/ vt eū morti traderēt:
a ¶ mētita ē iniquitas sibi vt regina aduersus ioseph: ꝛ sacerdotes aduersus susannā: sed ignis sine materia defecit.
a nec inueniebant. Multi enī falsū testimoniū dicebāt aduersus
a ¶ quod variatur incertum est.
eū: ꝛ conuenientia testimōnia nō erāt. Et q̄dā surgētes falsū testimoniū ferebāt aduersus eū/ dicētes: Q̄m nos audiuim' eū dicē a
a ¶ dñs dixit: Soluite vos: sz n̄ ego: q2 nullus debet sibi inferre mortē.
tē: †Ego dissoluā tēplū hoc manu
¶ hoc addūt vt proprie de templo iudaico videatur dixisse.
factū/ ꝛ p' triduū aliud n̄ manu
¶ dñs dixit: suscitabo viuū animal: significans et spirans templum.
factū edificabo. Et n̄ erat cōueni
b ens testimoniū illoruȝ. Et exurgens summ' sacerdos in mediū
c interrogauit iesū/ dicēs: Non respōdes quicq̄ ad ea q̄ tibi obijciunt
a ¶ sic ouis ad occisionē ducit': et obmutescet sicut agnus coram tondente se et siluit a bōis. ¶ taciturnitas christi apologiā ade soluit.
ciunt ab his? ille autē tacebat et nihil rñdit. † Rursū sūm' sacer
d dos interrogabat eū ꝛ dixit ei: Tu es christ' fili' dei bñdicti? Jesus b
¶ Hiero. vt inexcusabiles sint. ¶ Be. Marcus: ego sum. Matthe' tu dixisti: quod idem est.
e aūt dixit illi: Ego sū: ꝛ videbitis
¶ Hiero. i vita regnātē sēpiterna ꝛ virtute diuina.
f filiū hois a dextris sedētē virtu
g tis dei: ꝛ venientē cū nubib' celi.
h Sūmus aūt sacerdos scindens †
i vestimēta sua/ ait: Quid adhuc desideram' testes? Audistis blas
k phemiam: quid vobis videtur? Qui oēs cōdēnauerūt eū eē reū
a ¶ io. ¶ faciē meā nō auerti a cōspuētib' in me. ¶ vt nos lauaret.
mortis. Et cēperūt q̄dā cōspuere †
a ¶ vt velamēta cordiū auferret. b ¶ vt caput nostrū quod adam est sanaret.
l eū ꝛ velare faciē ei' ꝛ colaphis †
¶ opprobrijs exhonorat'.
m eū cedere ꝛ dicere ei: prophetiza
¶ vt applaudamus ei manibus ¶ dedi maxillā meā alapis.
n za. Et ministri alapis eū cedebāt. †

Ni. de lyra

¶ Et cū

a ¶ Audiuimus eum dicentē: Ego dissoluam templū hoc manufactum ꝛc. falsum enim imposuerunt ei: quia hoc non dixerat: vt habetur Joh. ij. sed sic dixerat: Soluite templum hoc ꝛc. predicens mortem suam in qua corpus eius quod erat templum deitatis solutum est: ꝛ si de materiali tēplo intelligatur: adhuc falsum imposuerunt quasi absolute dixerit: quod tamē dixerat conditionate. ꝛ ideo bene subditur: Et non erat conueniens testimonium illorū. b ¶ Jesus aūt ꝛc. interrogat' de veritate diuinoȝ rñdet q̄ prius in alijs tacuerat: q2 de diuinis n̄ dz ita taceri s̄ veritas si ītrogetur sicut d̄ hūanis. In q̄rta pte min' pncipali dr sic D mat.26.g. Luc.22.g

Nā ꝛ

† ¶ Sūm' aūt ꝛc. p h fuit significatū q pscidēdū erat sacerdotiū iudeorū: sicut ꝛ stabilitas sacerdotij christi: p hoc q eius tunica etiā a crucifigētibus eū non fuit scissa. † ¶ Et ceperunt quidā cō. eum. Hiero. Ut sputaminibus susceptis. faciem anime nostre lauaret: ꝛ velamine faciei sue velamen cordium nostrorum auferret. Moraliter
† ¶ Et colaphis eum cedere ꝛc. q̄bus in capite percussus est: caput humani generis quod est adam sanaret † ¶ Et ministri alapis. quibus expalmatus est laus eius maxima manibus nostris labijsq3 plauderet. vt dicitur: Omnes gentes plaudite manibus. Ps.46.a.

r s ¶ Et statim

E B a ¶ Et cū esset pe.rc. Ancilla pri
mat.26.g mū petz prodit: cū viri mag' possent
Lu.22.g eū cognoscere: vt r iste seruus i mortē
Joh.18.c dñi videat peccasse: r p passionē dñi
redimeret. Et iō mlier p̄mo resurre
ctiōis accepit mysteriū: et mādata cu
stodit: vt veterē p̄uaricatiōis abole
ret errorē. b ¶ At ille nega. No
mat.26.g ta q negat xp̄m q se negat ei' esse di
Luc.22.f scipulū. Dñs eni nō dixit: Negabis
Joh.18.c te discipulū meū: sz me negabis. Ne
gauit g eū cū se negauit ei' esse disci
pulū. c ¶ Et exiyt fo.rc. Hiero.
Petr' sine spū voci ancille cessit: cū
spū nec regib' nec p̄ncipib' terre ce
dit. Prima ancilla titubatio. scd̄a cō
sensio. tertius vir: act'. Hec trina ne
gatio quā abluit p fletus vbi xp̄i re
cordatio. Tūc aūt nobis gallus can
tat: cū p̄dicator ad cōpūctionē corda
nr̄a reuocat. Tūc incipim' flere: cuz
ignimur int' p scintillam sciētie: r fo
ras exim' ex qd fuim'. d ¶ Gall'
cātauit. De h gallicantu alij tacēt:
nō tñ negāt: sicut et alia multa q alij
mat.26.g dicūt: alij p̄tereūt. e ¶ Nā r gali.
Lu.22.g rc. Be. Eadē lingua galileis r hie
rosolymitis est: sed tñ q̄cūq3 p̄uincia
r regio hz p̄priū loq̄ndi sonū quem
mutare nō possūt. Vñ cū apli oīb' li
guis loq̄rent. int' alios etiā q habita
Act.2.b bāt iudeā dixisse referunt. Nōne ec
ce oēs isti q loquūt galilei sunt: r q̄.
a.v.i.n.in q nati sum'? Et petrus lo
mat.27.a quēs fratrib' i hier'm ait: Notū fa
Luce.22.a ctū ē oīb' habitātib' in hierusalē: ita
Mat.27.a vt appellaret ager ille lingua eoruz
Joh.18.c acheldemach: qd iō d: qz nomē illud
aliter hierosolymite alit' galilei sona
bāt. f ¶ Et recor.est.rc. Be. Pe
trus nocte negat: ad gallicantū peni
mat.27.b tet. in die quē tertio negauerat se ter
Lu.23.a tio amare p̄fessus ē. Qz eni in tene
Joh.18.g bris obliuiōis errauit: sperate iā lu
Lu.23.a cis rememoratiōe correxit: r ei' iam
Joh.18.f adepta p̄sentia plene totū q̄cq̄d nuta
uerat erexit. g ¶ Et cepit fle. Be.
Qz nocja prauoz colloq̄a inter fide
les: hoiez se negauit nosse quē inter
cōdiscipulos iā filiū dei fuerat cōfes
sus. Sz in atrio cayphe palaz agere
nō pōt: egredit' foras (vt alij euāgeli
ste narrāt) vt ab impiis secret' nega
tiōis culpā liberi' abluat fletib'.

Et cōfestim rc. Ca.XV
mat.27.b vincietes iesū rc. Mos
Lu.23.c erat iudeis vt quez morti ad
Joh.18.g iudicassent: vinctum iudici traderēt.
Et notādū q nō tūc p̄mū ligauerāt:
sz mox cōprehēsū nocte i horto vt Jo
hānes dic: r sic adduxerūt euz ad an
nā primū. ¶ Hiero. Adest samson
vinct' a dalila. Samson interp̄tatur
ꝯ̄t illum sol eoꝝ q̄bus occubuit sol i meridie.
Dalila situla interp̄tat. i. synagoga
q situle more limpidū liquorē nō te
net: r q̄sq̄lias imūdas colligit. Sam
son nr̄ maxilla vbi sūt innumeras cat
mat.27.b nas iudeoz r demonū h sternit: r fō
Lu.23.c te pennis vite sitientib' nobis. i. cor
Joh.18.g pori suo aperit. i ¶ Tu es rex iu.
Cū pilat' nihil criminis iterrogat nisi
an sit rex iudeoz: arguit impietas eo
rū: q nec falso quidē qd obuciāt inue
niūt. k ¶ Tu dicis. Sic temperat
respōsuz: vt vez dicat: nec tñ calūnie
pateat. Et nota q pilato q inuit' fert
sniam: aliq̄ in pte respōderit. Sacer
dotibus aūt

a †Et cū esset petr' i atrio deorsuz: ve
¶ titubatio.
nit vna ex ancillis sūmi sacerdotis:
r cū vidisset petrū calefaciētez se: a
ciēs illū ait: Et tu cū iesu naçareno
b eras. At ille negauit dicens: Neq3
c scio neq3 noui qd dicas. †Et exiyt fo
a ¶ p̄dicator q dicit: vigilate iusti r nolite pec
d ras añ atriū r gallus cātauit. Rur
care. a ¶ cōsensus. ¶ nō q pri'. vñ Matthe': vidit eum alia ancilla.
sus aūt cū vidisset illū ancilla / cepit
dicere circūstātib': qz hic ex illis ē.
At ille iterū negauit. Et post pusil
¶ actus.
lū rursus q astabāt / dicebāt petro:
e Vere ex illis es: nam r galileus es. a
Ille aūt cepit anathematiçare r iu b
rare / qz nescio hominē istū quē dici
f tis. Et statim iterū gall' cātauit. †Et †
recordat' est petr' vbi qd dixerat ei
iesus: prius q gallus cātet bis / ter
¶ cōpungi.
g me negabis. Et cepit flere. Ca.XV
¶ vide q sint solliciti in maloꝝ tota nocte vigilauerint vt facerent homicidium.
b †Et cōfestim mane ꝯsiliū c
facientes sūmi sacerdo
tes cū seniorib' et scribis et vniuer
a ¶ non solum ad pilatū sed etiam ad herodem ductus est vt illuderet ei vterq3.
so cōcilio vincietes iesuz duxerūt r
tradiderūt pilato. †Et interrogauit †
i eū pilat': Tu es rex iudeorū. At il
k le respōdēs ait illi: Tu dicis †Et ac
cusabāt eū summi sacerdotes i mul
tis. Pilat' aūt rursum interrogauit
l eū / dicēs: Nō respōdes quicq3. Vi
a ¶ ne crimen diluens a preside dimitteretur: et crucis vtilitas differret.
de in quātis te accusent. Jesus aūt
amplius nihil respondit / ita vt mi †
retur pilatus. †Per diem aūt festuz
solebat dimittere illis vnū ex vinctis
quēcunq3 petissent. Erat autez qui
dicebatur barrabas qui cū seditio
sis erat vinctus qui in seditione fe
cerat homicidiū. Et cuz ascendisset
turba / cepit rogare sicut semp facie
bat illis. Pilatus aūt respōdit eis
et dixit: Vultis dimittam vobis re
gem iudeoz? Sciebat enim q p in
uidiā tradidissent eum summi sacer
dotes. †Pōtifices aūt ꝯcitauerunt
¶ hirci emissarii.
m turbā vt magis barrabā dimitteret
eis. Pilatus autem iterum respon
dens ait illis: Quid ergo vultis fa
ciam regi iudeorū? At illi iterū cla
n mauerūt: Crucifige eum. Pilatus

dotib' aūt r p̄ncipib' rn̄dere noluerit: G
indignosq3 smone suo iudicauerit.
l ¶ Vide in q̄nt rc. Ethnic' cōdē
nat iesū: sz causā refert i pp̄lm iudeoz.
Vide i q̄ntis te accusant rc.
m ¶ Ut mag' bar. Be. Adheret iu
deis vsq3 hodie petitio sua quā toto la
bore ipetrauerūt. Data eni optione si
bi: p iesu latronē: p saluatore interfe
ctorē elegerūt. Merito g salutē et vi
tā pdiderūt: r latrocinus ac seditioni
bus intātū se subdiderūt: vt regnuz et
patriā pderēt: r libertatē corpis r aie
nunq̄ reciperēt. n ¶ Pilatus vo
Multas occasiōes dedit pilat' liberā
di saluatorē. p̄mo iusto ꝯferēs latronē
deinde inferēs. Quid g vul.fa.re.
iu. Cūq3 respōdissent: crucifigat: non
statim acq̄euit: sz s'm suggestionē vxo
ris q mādauerat ei (vt Matth. dicit)
nihil tibi r iusto illi. rn̄dens ait: Quid mat.27.b
eni mali fec? qd dicēdo iesū absoluit.
¶ At illi ma.

Nico.de lyra

a ¶ Nam et galile' es. licet eni
esset vna lingua oim hebreoz: tamen
s'm varias ptes iudee variabat' i aliq̄
p̄prietate: sic lingua gallica i picardia
r i normādia p quā pcipit' i loq̄la de q̄
natiōe sit aliqs. b ¶ Cepit anathe.
.i. maledicere sibiip̄i si cognouisset iesuz
vñ anathematiçatio signat iurationez
q ē p execrationē. s. qñ aliqs iprecat' sibi
metip̄i malū pene si ita sit sic ipōit ei.
✱ † ¶ Et statim iteꝝ gal. cā.rc. Moraliter
Hiero. Gallus lucis nuncius qd ē ni
si sp̄ūssanct': cui' voce in p̄phetis r a
postolis nos de trina negatiōe excita
mur ad amarissimos post lapsum flet'
q male d' deo cogitauim' r male locu
ti sum' p̄xio r malefecim' ad nosip̄os.
¶ In capi.xiiij. vbi d' in postilla: Ab
ba pater idem significant rc.

Additio.

Abba pater est pro
p̄rie nomē syrum. i.
chaldaicum: r frequēter habet' in trās
latione chaldaica. Ca.XV.
Et cōfestim rc. Hic ꝯsr de
describit' xp̄i passio p gentiles
ꝯsūmata. Et p̄mo describitur
ip̄si' xp̄i crudelis occisio. scd̄o ei' fide
lis r deuota tumulatio / ibi: Et cum iaz
sero esset factū. Prima i duas. qz p̄mo Diuisio
describit' xp̄i iniq̄ ꝯdēnatio. scd̄o iniq̄
snie executio / ibi: Et postq̄ illuserūt ei.
Prima i q̄ttuor. qz p̄mo xp̄s gentili iu
dici p̄sentat'. scd̄o ab eo examinat' / ibi:
Et īterrogauit eū pilat'. tertio ei' ino
cētia d'clarat' / ibi: Per diē aūt festū. q̄r
to iniq̄ cōdēnat' / ibi: Pilat' aūt volēs
satisfacere pp̄lo. Sententia istaꝝ partiū
pz ex dict' Mat. xxvi. vbi ista ponun
tur eodem ordine a p̄ncipio illi' ca. vs
q3 p̄pe mediū: lz aliq̄ sunt ibi inter po
sita que hic omittunt': quia Marcus
breuitati studebat: vt dictum fuit a p̄n
cipio libri huius.
✱ Postq̄ illu

Moraliter. † ¶ Et iterroga. euz Moraliter
pilat' rc. Justi traditi sunt romano
exercitui q saluatorē tradiderūt roma
noz p̄sidi. † ¶ Jta vt miraret' pi
latus. s. d' ei' patiētia quē audierat pe
ritū i lege r potētē ad oia respōdere.
† ¶ Pōtifices aūt rc. adhuc hod'e
aliq mag' nitūt saluare r etiā p̄moue
re malos homines q bonos.
✱ Pilatus vero

¶ quod dicendo iesum adsoluit.
vero dicebat illis: Quid eni ma
a ¶ insanie sue satisfacientes: nō interrogati
oni respondentes presidis.
a li fecit? At illi magis clamabāt:
Crucifige eū. Pilatus autē vo †
lens satisfacere pplo/ dimisit illis
¶ hircū emissariū. ¶ p peccatis occidēdū.
b barrabā τ tradidit iesum flagel/
¶ vt nos a cruciatibus liberaret.
lis cesum vt crucifigeret. † Mili
tes autem duxerunt eum in atri/
um pretorij τ conuocant totam
¶ gentili ecclia.
d cohortem τ induūt eum purpu/
¶ vt reges efficiamur.
ra: τ imponūt ei plectentes spine
am coronaz: τ ceperunt salutare †
e eum. † Aue rex iudeorū. Et per
cutiebant caput eius arundine:
τ cōspuebant eum: et ponentes
f genua adorabāt euz. † Et postq̄ a
illuserunt ei exuerunt illum pur/
¶ gentili ecclia. ¶ iudeis.
pura/ τ induerūt eum vestimētis
¶ tanq̄ frater cain abel in agro.
g suis: τ educūt illū vt crucifigerēt
i euz. † Et angariauerūt quēpiam †
pretereuntem simonem cyreneū
k venientē de villa/ patrē alexādri b
τ rufi/ vt tolleret crucez eius. Et
perducūt eū in golgotha locuz:
l quod est iterpretatū caluarie lo
¶ amara vitis amarū vinū facit: et ppinat
iesu. vnde: Dederunt in escā meam fel. τ in
siti mea potauerūt me aceto
m cus. † Et dabāt ei bibere myrrha c

A B a ¶ At illi m. Dauid circūdederūt me ca. m. τc. Esa. Expe/
Ps. 21. c ctaui vt facerz iu. τ ecce ini. τ iniusti. τ ecce cla. Hiere. Facta
Esa. 5. b est hereditas mea mihi sic leo i silua: dedert sup me vocē suā.
Threñ. 3. b b ¶ Barrabā τ tra. ie. Hiero. Hi sūt duo hirci. vn⁹ apom
peus. i. missari⁹ cū peccō ppli in desertū inferni absolutus di/
mittit. alt p peccatis absolutoꝝ vt ag/
nus occidit. Pars dn̄i sp mactat. pō
diaboli q̄ est mḡr eoꝝ effrenata in tar
tara p̄cipitat. c ¶ Iesuz fla. ce. Vt
Ps. 90. c. nos a flagellis liberarz. vn̄: Flagelluz
Ps. 31. c. nō ap pro. ta. tu. Cū prius diceret: mul/
ta flagella pctōris. ¶ Be. Iesū fla. ce.
Joh. 19. a. Celius ē ab ipo pilato. vn̄ Johes. Ap
prehēdit pilat⁹ iesum τ flagellauit. Et
post subiūgit: Et milites plectētes co/
ronā de spinis τc. τ milit⁹ illudēdū
p̄buit. Qd ideo fecit: vt ei⁹ penis τ ob
probrijs saciati vltra mortē n̄ sitirēt.
d ¶ Et iduūt eū pur. Be Mathe⁹
Mat. 27. c ita: Et ex. euz chla. coc. cir. ei: qd idē est.
Pro regia eni purpura data ē ei chla/
mys ab illudentib⁹: τ est quedā rubra
purpura coccosissima. Pōt etiā videri
q Marc⁹ purpurā cōmemorauit quā
chlamys hēbat q̄uis eēt coccinea. Et
idu. Vestimētis suis nudat. i. iudeis
purpura induit. i. gētili ecclia de ama
ris pplis collecta. Itē ea scādaliçante
exut⁹: in fine iudaica rursū induit ple/
Ro. 11. d. be. Cū eni plenitudo gētiū subintraue
rit: tūc oīs isrl saluus erit. Quia rex di
cebat: τ h sacerdotes τ scribe impone
bāt: qr impiū in populo vsurparet: illu
dēdo induūt purpura q̄ reges vtunt.
pro diademate spineā coronā. p scep/
tro regali calamū donāt. sicut Mathe
Mat. 27. c us dicit: Et adorant q̄si regem τc. Si
Joh. 11. f. cut cayphas nesciēs dixit: Oportet enī
B vnū hoiem mori p pplo: sic milites oīa
mystice nesciētes faciūt. Purpura: ca
Esa. 63. a. ro ei⁹ rubra passionib⁹. vn̄. Quare ru
brū ē idumetū tuū: τ ve. t. si. cal. in tor.
Spineā coronā portat: qr p nobis fa/
ctus mortalis n̄ra suscepit delicta. vn̄:
Joh. 1. d. Ecce agnus dei ecce q̄ tol. peccata. mū.
Qz aūt spine pctā significēt dn̄s sic oñ
Gen. 3. d. dit: Terra tua spinas τ tri. ger. tibi. i.
cōsciētia tua pūctiōes tibi τ aculeos vi
tioꝝ pcreare nō cessabit. Qz vero s̄m
Luc. 23. b Lucā apud herodē alba veste induit:
τ s̄m alios a milit⁹ pilati coccineo vl'
purpureo habitu induitur. i vno inno
cētia τ hūanitatis castitas. in altero ex
primit veritas passiōis p quā venit ad
Gal. 3. b gliaz regni immortal. Purpura eni τ passionē τ regnū signi/
Esa. 49. c. ficat. Sz quia vt ait Aplis: Quotquot baptiçati estis christū
indu. τ Esa. His velut ornamēto indueris. pōt i vtroq̄ hitu
pbrosa q̄dē inimicoꝝ iudicio: sz dn̄i electiōe gliosissima mul
titudo electoruz designari: q̄ in martyres ceterosq̄ fideles di
stinguit. Alba veste induit: cū mūda cōfessiōe iustoꝝ circūdat.
Purpura vel cocco vestit: cū triumpho gliosoꝝ martyrū glo/
riatur. e ¶ Et percu. ca. e. Caput christi de⁹ ē. Caput ḡ chri
sti percutiūt: q eū denegāt esse deū: τ qui scripture auctoritate
errorē suū defendūt. Quia scriptura arūdine solet fieri. q. arū
dine caput ei⁹ feriūt. In faciē ei⁹ spuūt q̄ presentiā gr̄e eius
execrādis verbis ex interna cece mētis insania conceptis re/
spuūt τ eū i carne venisse negāt. f ¶ Adora. eū. Quasi fal/
so se dixisset deū: Sed hodie qd est grauioris insanie q̄dā eū
certa fide vt deū verū adorāt: sz puersis actib⁹ moꝝ verba ei⁹
Gen. 4. b. q. fabulosa despiciunt: ac pmissa regni illi⁹ tpalib⁹ illecebris
Ibi. 22. c. postponunt. g ¶ Et educunt illuz vt crucifigerent eū.
Ibi. 37. e. Hiero. Hic educitur Abel in agrum a fratre vt perimatur.
Nu. 21. b. Hic adest isaac cum lignis: τ abraam cum ariete inter vepres
Ibi. 13. b. herente. Hic adest ioseph cum thalari tunica lita sanguine.
4. Re. 6. a. Hic adest moyses cum virga et serpente suspenso in ligno.
Hic botrus in ligno portatur. Hic adest helyseus cum ligno
ad querendam securim que in imo demersa est: τ natauit ad
lignum. i. genus humanum quod a ligno vetito in infernum
cecidit: p

cecidit: p lignū crucis christi τ p baptismū aque ad paradisū na/ C
tauit. Hic adest ionas de ligno nauis foras τ in mare ventrē Jon. 1. et. 2
q; ceti triduo missus. h ¶ Vt cru. eū. Hiero. Ipsa crucis spe
cies q̄d ē nisi forma q̄drati mūdi? Oriens de vertice fulget. ar
cton dextera tenet: auster leua cōsistit: occidēs sub plātis firma
tur. Vn̄ Aplis: Vt sciam⁹ q̄ sit latitudo: Eph. 3. d.
lōgitudo: sublimitas τ profūdū. Aues
in forma crucis ad ethera volāt: hō ado
rat τ natat in forma crucis: nauis p ma
ria āntēna cruci assimilata sufflat. Thau
littera signū salut' τ crucis demōstrat.
i ¶ Et anga. Beda. Ipse dn̄s prius cru
cē suā portauit: sicut Joh. dic. Post iste
simon. de quo τ alij dicūt: τ h satis con 1. Pe. 2. d.
gruo ordie mysterij. Christ⁹ eni passus
p nobis no. re. ex. vt se. ve. e. Et qr non
hierosolymita: sed cyrene⁹ a ciuitate ly
bie recte p eū gētes signāt: q̄ q̄ndā pe/ †
grini τ hospites testamētoꝝ: nūc obedi mat. 27. b.
endo ciues sūt τ domestici dei. sic alibi: Joh. 19. a.
Heredes q̄dē dei: coheredes aūt christi Ro. 8. c.
vn̄: Simon obediēs: cyrene⁹ heres in
ter pretat. Et nota q de villa venire di. Nota
Villa eni grece: pagos. vn̄ paganos ap Villa
pellam⁹: q̄s a ciuitate dei alienos τ q̄si
vrbāe cōuersatiōis videm⁹ exptes. Sz
de pago simon exiēdiēs crucē iesu por
tat: cū ppls nationū paganis ritib⁹ reli
ctis vestigia dn̄ice passiōis obediēt am †
plectit. ¶ Hiero. Simon q̄ portat cru mat. 27. d.
cē in angaria: hic est q̄ laborat p laude Joh. 19. a.
hūana. Cogūt eū hoies huic labori quē
nō cogit timor vl dilectio dei. k ¶ Pa †
trē al. Magne opiniōis simō iste vide mat. 27. d.
tur eē: cū τ filij ei⁹ tanq̄ noti oīb⁹ ex noīe
designāt. ¶ Hier. Alij p merita patrū
suoꝝ cōmēorāt: alij p merita filioꝝ. Hic
aūt simō q̄ crucē i augaria portat filioꝝ D
suoꝝ merit' q̄ erāt discipli cōmemorāt. †
Per h monent i p̄nti vita patres adiu/ mat. 27. d.
uari p merita filioꝝ suoꝝ: vt ppls iudai/ Luc. 23. d.
cus p p̄triarcharū: pphāꝝ τ aploꝝ meri
ta sepe cōmemorat. De amaritudie. n.
radicis surgit dulcedo oliue. Vn̄ Hie/
re. Oliuā vberē: pulchrā: fructiferā: spe Hie. 11. c.
ciosaz vocauit dn̄s nomē tuū. l ¶ Cal
ua. lo. Hiero. Tradūt iudei q in h lo/
co mōtis imolat⁹ fuerit aries p isaac: vt Gen. 22. c.
ibi decaluet christ⁹. i. carne sua sez iudea
carnali separet. ¶ Be. Extra portā trū
cabāt capita dānatoꝝ: τ caluarie decol/ †
latoꝝ loca dicūt. Jō ibi crucifix⁹ dn̄s: vt mat. 27. d.
vbi erat area dānatoꝝ: ibi erigant vexil
la martyrū. Et q̄m p nobis factū ē ma
ledictū cruci τ flagellat⁹ et crucifix⁹ p salute oīm. q. noxi⁹ inter †
noxios voluit crucifigi. m ¶ Et da. ei. Be. Mathe⁹: cū felle mat. 27. d
mixtū: qd idē ē. Fel eni p amaritudie posuit. Myrrhatū ei vi/
nū ē amarissimū: q̄ q̄ fieri possit vt et felle et myrrha amarissi/
mū redderēt vinū. ¶ Hiero. Et dabāt τc. h aceto succ⁹ letalis
pomi abstergit. Et nō accepit id p q̄ patit. vn̄ de eo: Qd nō ra Ps. 68. a.
pui tunc exoluebam. B Et non ac.

Ni. de lyra

a ¶ Postq̄. h cōtr describit in q̄ sn̄ie late i christum executio:
vbi prio pōit ipi⁹ christi iudicati crucifixio. scdo crucifixi illusio/
ibi: Et pretere. blasphemabāt. tertio illusi expiratio/ ibi: Et sexta ho.
sexta. sn̄ia istaꝝ trium ptz ex dict' Mat. xxvij. except' q̄ sequunt
b ¶ Patrē alex. h dicit Hiero. q nomē isti⁹ simonis hic expri
mit rōe filioꝝ suoꝝ q̄ erāt discipli christi. c ¶ Et da. ei. bi. τc.
dicūt aliq̄ q istud vinū dr̄ myrrhatū ex pprietate myrrhe q̄ ē val
de amara: istis tn̄ amaritudo causabatur ex admixtione fellis.
alij aūt dicūt q nō solū fuit ibi mixtio fellis sed etiam myrrhe.
* Et nō ac.
* Pilat⁹ aūt. Sic faciūt mali iudices p fauore hūano insti Moraliter
ciā subuertētes. † ¶ Et cep. e. Ita faciūt multi i ecclia: deuote
salutātes eū i apparētia: sz eū expoliāt bōis τ affligūt τ percutiūt
in mēbris suis. † ¶ Et an. Sic multi portāt hodie i āgaria cru
cē pnie. c ¶ Et da. Silr hodie multi dāt xpo bibere potū amaꝝ
τ diuidūt sibi vestimēta sua: rapiētes bona simpliciū xpianoꝝ.
* Et cum

E G a ¶ Et nō acce. Matthe⁹: Et cum gustasset noluit bibere.
Indicat Matthe⁹ q̄ ꝓ nobis amaritudinē mortꝭ gustauerit:
sȝ die tertia resurrexerit. b ¶ Et crucifi. ⁊c. Hiero. Hic fi-
git̄ sal⁹ i ligno. ꝑmo hō fixꝰ ē morte i ligno: lignū ꝑmū sciē boni
⁊ mali. Scd̄m boni tm̄: ⁊ vite nobꝭ lignū ē. Extēsio ꝑme man⁹
ad lignū mortē apphēdit: extensio scd̄e
vitā q̄ perierat inuenit. Ligno h̄ vehi-
mur ꝑ mare vndosuȝ ad terrā viuētiū.
c ¶ Vestimēta sua ⁊c. Beda. Qua-
† mat.27.e dripartita vestꝭ xp̄i ſm̄ numeꝝ militū si-
Luc.23.e gnificat ecclīam q̄ttuoꝛ ptib⁹ orbis eqūi-
Job.19.d ter.i.cōcordit̄ distributā. ¶ Hiero. Ve-
stimēta dn̄i mādata sunt qb⁹ tegit̄ cor-
pus ei⁹ qd̄ ē ecclīa: q2 diuidunt̄ int̄ mi-
lites gētiū vt sint q̄ttuoꝛ ordines cum sit
vna fides.i.ↄiugati: viduati: ꝑpositi: se
parati. Sortiti sūt tunicā indiuisam q̄ ē
† mat.27.e pax ⁊ vitas i cūct̄ ī modū regalꝭ amict⁹
Lu.23.e vel anuli. d ¶ Mittentes soꝛ. Hie
Job.19.d ro. Sup tunicā.s.q̄ erat incōsutilꝭ. Hec
sortitꝰ oīm partiuȝ significat vnitatē q̄
vno vinculo charitatꝭ ↄtinet̄: q2 q̄ supe-
minet oī sciē: et sup oīa ꝑcepta ē.q.de-
sup ↄtexta ē. In sorte grā dei cōmenda
tur. sic eni ī vno ad oēs ꝑuenit: cū sors
oīb⁹ placeat: q2 vbi grā ī vnitate ad oēs
ꝑuenit: ⁊ sors soli⁹ dei iudicio venit vꝭ
† Esa.53.d cedit. e ¶ Erat aūt ho. ter. Hiero.
Lu.22.d Hoc ꝓprie Marc⁹. nā sexta hora tene
bre suffuderūt terrā vt nō q̄s posset mo-
uere caput. A tricesimo namq̄ fructu.
Marc⁹ ascēdit ad cētesimū.i.a tertia ho-
† mat.17.e ra cruc̄ vsq̄ ad tertiā resurrectiōis que
post tres dies fuit. Tricesim⁹ fruct⁹ in
cruce. sexagesim⁹ ī inferno. cētesimus ī
paradiso. Quasi dico. q̄ milites cruci-
† mat.27.e fixerunt eū: qd̄ factū ē hora q̄si sexta ſm̄
Joh. sȝ pri⁹ iudei hora tertia crucifixerūt
eū q̄ magꝭ dicēdi sunt eū crucifixisse: q̄-
uis nitāt̄ h̄ dissilare: q̄ȝ milites q̄ ſm̄ offi
ciū suū duci suo paruere. f ¶ Et erat
F ti. Be. Titul⁹ oñdit q̄ nec occidēdo po
tuerūt efficere q̄ n̄ eēt eis rex. vn̄: Ego aūt
ↄstitut⁹ sū r.ab e. ⁊c. Bn̄ eni sil̄ ē rex et
pōtifex: cū eximiā p̄ri sue carnis hostiā
offerret in altari cruc̄: ⁊ regꝭ dignitatē
† mat.27.e titulo ꝑtēderet: vt cūctꝭ insinuaret q̄ ꝑ
Lu.23.f cruc̄ patibulū nō ꝑdiderit: sȝ ↄfirmauerit
iperiū. ¶ Hiero. Or ī titulꝭ psalmo
rū ꝑnotat̄. In finē ne corrūpas ⁊ cū tri
b⁹ liguis malch⁹ iudeoꝝ: basileos exo-
molisson rex ↄfessoꝝ: he tres lingue in
† mat.27.f cruc̄ patibulo ↄiūcte sunt: vt oīs ligua
cōmemoraret ꝑfidiam iudeorū. g ¶ Et
cū eo cruci. Be. Sic dicit Apls: Ve-
tus hō n̄r sil̄ cū illo crucifix⁹ ē vt destru
atur corp⁹ pcti: vt vltra nō dn̄et̄ super
nos pctm̄. Or diu q̄ id agūt opa n̄ra vt
euacuet̄ corp⁹ pcti: q̄diu exterioꝛ homo
corrūpit̄ vt interioꝛ renouet̄: tp̄s ē cru
cis. Hec q̄dē etiā sunt bona opa tn̄ ad-
huc laboriosa: q̄ꝝ merces regēs ei⁹. Sȝ
iō dr̄ spe gaudētes vt requiē futurā cuȝ
hilaritate expectem⁹ ī laborib⁹. Hāc hi
laritatē signat crucis latitudo ī trāsuer-
so ligno vbi figunt̄ man⁹. Per man⁹ eni opa: ꝑ latitudinem
hilaritatē opantꝭ intelligim⁹: q2 tristicia facit angustias. Per
altitudinē cui caput adiungit̄ expectationem retributiōis de
sublimi iusticia dei. Per lōgitudinē q̄ totū corpus extēdit̄ to
lerantiā: vn̄ lōganimes dicūt̄: Per ꝓfundū qd̄ terre ē infixū
ipm̄ sacramēti secretū. Vn̄ Aplus: Ut in charitate radicati et
fundati possitꝭ cōphēdere cū oīb⁹ sāis q̄ sit latitudo lōgitudo
sublimitas ⁊ ꝓfūdū. h ¶ Duos la. Be. Latrōes q̄ cū dn̄o
crucifixi sūt: signāt eos q̄ fide ⁊ ↄfessiōe xp̄i: vꝭ agone sui mar
tyrii: vel q̄līlibet artā ↄtinētiā subeūt. Et q̄ h̄ ꝓ etna glīa ge-
rūt: dextri latronis merito ⁊ fide signant̄. Qui autē ꝓ hūane
glīe vꝭ q̄libet min⁹ digna intētiōe sinistri latronis mentē imi
tatur ⁊ act⁹. Hiero. Cū iniq̄s ꝑitas deputata: vnū relinq̄t si
nistrū: alteꝝ

nistrū: alteꝝ assumit dextrū: sic faciet in die iudicii: ex s̄it crimiē G
dissilēs soꝛtiunt̄ vias. Alter ꝑcedit petrū in paradisuȝ: alter iu-
dā in infernū. Cōfessio breuis vitā acq̄rit longā: ⁊ blasphemia
finita pena plectit̄ eterna. Hic pullus iude ligat̄ ad vitem. ana
bologiū.i.palliū tingit̄ in sanguine vue. hic lacerāt hedi vineā.
i ¶ Mouētes ca. sua. Hiero. Emit-
titur motꝰ iniq̄ꝝ q̄ excitant̄ vicuia in-
ferni vsq̄ ad ceruicē q̄ ē ceruix humani
generis. k ¶ Alios sal. fe. Hiero.
Etiā nolentes ↄfitent̄ q̄ alios fecit sal-
uos: ⁊ se ꝓpria damnant sn̄ia: q2 alios
saluos fecit: ⁊ se si vellet saluare pote-
rat. l ¶ Descēdat nūc d̄ cru. Plus
est d̄ sepulchro surgere: ⁊ tn̄ nō credide
rūt. Hi oēs declinauerūt sil̄ inutiles fa
cti sūt. m ¶ Et q̄ cū eo cru. ⁊c. Be.
Scd̄m Lucā vn⁹ latro blasphemabat
dicens: Si tu es xp̄s saluū fac te ⁊ nos.
Alit̄ eū redarguit ⁊ dicit: Dn̄e: memen
to mei dū venerꝭ in regnū tuū. Sic ho-
die q̄ ficto corde ⁊ ficta mēte dn̄ice pas-
siōis sacramēta gestāt: ad mūdi gaudia
liberari a dn̄o cupiūt: ⁊ iō a dn̄o ↄtēnū
tur: nec vlla r̄fsiōe digni iudicāt̄. Qui
aūt cū aplo ī cruce xp̄i glīant̄: ita potius
a ꝑsentib⁹ erūnis optāt exui vt sp̄msan
ctū suū ī man⁹ dei cōmēdēt: vnaq̄ cum
xp̄o regni celestꝭ pricipes esse desiderēt
Vn̄ dn̄o ꝑces ei⁹ q̄ salutē q̄rebat pie au
diuit: q2 q̄ in tribulationib⁹ positi a dn̄o
tm̄ tpalia solatia q̄rūt: ⁊ a tpalib⁹ sepa-
rant̄ ⁊ etnis priuant̄. Qui celestia pe-
tūt ad ea sine dubio xp̄o mediāte ⁊ mi-
serāte ꝑueniunt. n ¶ Et facta hora. Nota
Bed. Notandū q2 hora sexta.i. sole re-
cessuro a cētro mūdi crucifix⁹ sit: ⁊ dilu-
culo oriēte sole resurrexit: q2 mortu⁹ est
ꝓpē pctā n̄ra ⁊ re. ꝓpē iust. no. De adaȝ
eni peccāte dictū ē: q̄ audierit vocē dn̄i
in paradiso deambulātis ad aurā post
meridiē inclinata iā luce fidei. Ad aurā H
refrigescēte feruore charitatis. Declina-
tiōis aūt audiebat̄: q2 ab hoīe peccāte re
cesserat. Rōnis q̄ imo diuine pietatis
ordo poscebat vt eodem tp̄is articulo q̄
ade ꝑuaricanti obcluserat. latroni peni
tenti ianuā reseraret paradisi. Et qua
hora primus adam peccādo mūdo moꝛ
tem intulit: eadeȝ hora secundus adam
mortem moriēdo destrueret. o ¶ Te-
nebre facte sunt. Hiero. Hic adest
Noe inebriat⁹ ac nudat⁹: celo aūt terra
tenebroso pallio tectus: ⁊ ab hoīe trāj-
sus: hic stillauit de ligno sanguis.
p ¶ Deus me⁹. Hiero. Inde inscri-
bitur psalm⁹ iste ꝓ assumptione matu-
tina: qua xp̄s ad crucē ducit̄. Verba fi-
lii hoīs in ꝓpheta: Vn̄ etiā sequit̄ iuxta
Lucam: In manus tuas cōmendo spi-
ritum meū. Nona hora inuenit euersa
domo decima dragma q̄ perierat.
Et quidā de

a ¶ noluit bibere ſm̄ Mattheū. b ¶ male
dict⁹ oīs q̄ pendet in ligno: fact⁹ est maledi
ctus vt nostrū tolleret maledictum.

a b tū vinū ⁊ nōn accepit. † Et cruci a
a ¶ l q̄ttuoꝛ ordinēs. ¶ i q̄ttuoꝛ ptes ſm̄ Joh.
b ¶ mādata. ¶ ⁊ alia p̄t tunicā. ¶ alꝭ sua
c figētes eū diuiserūt vestimēta ei⁹,
d mittētes sortē sup eis quis quid
e tolleret. Erat aūt hora tertia ⁊ cru b
f cifixerūt eū. † Et erat titulus cause
¶ hebraice: grece ⁊ latine.
g eius inscript⁹: Rex iudeoꝝ. Et
h cū eo crucifigūt duos latrones:
a ¶ oues a dextris. ¶ hic assumit̄. b ¶ he
dos a sinistris. ¶ hic relinquit̄.
vnum a dextris et alium a sini-
stris ei⁹. Et ipleta est scriptura q̄
¶ latronibus.
dicit: † Et cū iniq̄s reputat⁹ ē. Et †
ꝑtereūtes blasphemabant eū
i mouentes capita sua, et dicētes:
† Vah q̄ d̄struis tēplū dei: ⁊ i trib⁹
a ¶ Insultāt nephari salutē quā ichoauerat
dieb⁹ reedificas. Saluuȝ fac te-
metipm̄ descēdēs d̄ cruce. † Silr
⁊ sūmi sacerdotes illudentes ad
alterutrū cum scribis dicebant:
k Alios saluos fecit, seipm̄ nō po
test saluuȝ facere. Christ⁹ rex isrl̄
l descendat nunc de cruce, vt vi-
¶ fraudulenta ꝓmissio.
m deam⁹ et credam⁹. † Et qui cū eo
¶ plurale pro singulari.
n crucifixi erāt cōuitiabant̄ ei. Et
¶ sol refugit q2 nō potest videre mortē xp̄i
⁊ collaborat laborāti: vel ne impii blasphe-
mātes sua luce fruerentur.
o facta hora sexta tenebre facte sūt
ꝑ totā t̄rā vsq̄ i horā nonā. † Et
hora nona exclamauit voce ma
a ¶ Bed. vt homo loquit̄: vt hō flet: vt ho
mo crucifigit̄: vt homo turbat̄.
gna iesus dicēs: Eloi eloi lāma-
zabathani: qd̄ est interpretatuȝ:
¶ Hiero. ꝑncipiū ē vicesimiprimi psal. qd̄ enī
in medio pōit̄: respice l me. in hebreo nō h̄r.
p De⁹ me⁹, de⁹ me⁹: vt q̄d dereliq̄sti †

Nico. de lyra

a ¶ Et nō acce. Cōtrariū tn̄ vide
tur Joh. xix. f. vbi dr̄: Cū acce. ie. ace. ⁊c. Ad qd̄ dicēdū q̄ aliq̄d
accepit ad gustādū: modicū tn̄ ꝓpē ipletionē ꝓphetie dicētꝭ: In
siti mea potauerūt me aceto. ⁊ q2 illd̄ qd̄ modicū ē q̄si nihil repu
tat̄. iō h̄ dr̄: q̄ n̄ accepit.s. ad ꝑfecte bibēdū. b ¶ Erat aūt ⁊c.
Joh. xix. c. dr̄: Erat aūt hora q̄si sexta. ſm̄ ꝟitatē erat hora me-
dia int̄ sextā ⁊ tertiā. mediū ꝟo denoīat̄ ab vtroq̄ extremoꝝ. ⁊
iō ab euangelistis aliq̄n denoīat̄ tertia aliquādo sexta.
Videns

* † ¶ Et cū iniq̄s repu. ē. sic fit hodie ipīus mēbris ꝑ iusti Moraliter
cie subuersionē l mīltꝭ locꝭ. † ¶ Et ꝑtere. blas. ⁊c. h̄ silr faciunt
detractores bona facta mēbroꝝ xp̄i denigrātes. † ¶ De⁹ me
us vt q̄d dere. me. ꝓpē qd̄ non debet xp̄ian⁹ mirari si a deo
pmittit̄ ꝑ malos tribulari: q2 sic suo capiti conformat̄
* Et velū templi

G A a ¶ Et quidã. Nõ oẽs. Forsitã milites romani nõ intelligẽ
tes ,ppꝛietatẽ hebꝛei sermõis: ex eo ꝙ dr̃ eloi. putauerũt heliã
ab eo vocari. Uel iudei solito sibi sermõe v̾ba dñi deprauan/
Joh. 19. f. tes: imbecillitatẽ īfamabant eum: ꝙ helie vocaret auxilium.
b ¶ Cur. aũt. Be. Johes plenı⁹ dicit. Postea sciens iesus
q2 iã oĩa cõsũmata sũt vt cõsummaret̃
scriptura dicit: Sitio. Uas ḡ positum
erat aceto ple. ⁊c̃. Quasi h̾ min⁹ fecisti
date qđ estis. Erãt eni acetũ degnerã
tes a vino ,pphaꝝ ⁊ p̃triarchaꝝ tanq̃
de pleno vase de iniq̃tate hui⁹ mundi
plenı: coꝛ habẽtes sicut spongiã cauer/
nosis ⁊ toꝛtuosis latibulis fraudulẽtũ
Jsopo circũposuerũt spõgiã aceto ple
nã. Jsopus herba humilis pect⁹ purgãs:
christi significat humilitatẽ quã circũde/
Ps. 50. b derũt ⁊ circũuenisse putauerũt. vñ: A
sp̃ges me dñe ysopo ⁊ mũ. Christi eni
Phil. 2. b. humilitate mũdamur: q2 nisi humiliasset
semetipm fact⁹ obediẽs vsq ad mortẽ
mortẽ aũt crucis. sanguis ei⁹ in mũda
tionẽ nostrã fusus nõ esset. Per arun/
dinẽ cui iposita est spõgia scriptura si/
gnificat̃: q̃ h̾ facto implet̃: q2 arũdine
scribit̃: sicut locutio q̃ p linguã formatur̃
ligua dr̃: Unde linguã grecã ⁊ latinã di
cim⁹. Hiero. Currẽs aũt: Jnuẽit si/
militudinẽ coꝝ: spõgiã cõcauã: etatez
aridã: ignib⁹ aptã. Jmplet aceto: h̾ est
malicia ⁊ odio vl̃ dolo: de q̃ dñs plã/
tauit vineã soreth. Et quõ cõuersa es ĩ
amaritudinẽ vitis aliene: ⁊ expectaui
vt faceres vuas: ⁊ fecisti spinas.
c ¶ Jesus ãt. Be. Quid dixerit Lu/
Luc. 23. f. cas aperit. Pr̃ in man⁹ tuas cõmẽdo
Joh. 19. f spm̃ meũ. ⁊ hoc dicẽs expirauit. Qđ ãt
B dicit Johes. cũ accepisset acetuz dixit:
Luc. 23. f. Cõsũmatũ est: ⁊ incli. ca. tra. s. Jnter h̾
qđ ait: cõsũmatũ est: ⁊ illud: inclinato
capite emisit spm̃: emissa ẽ vox illa ma
gna quã Johes tacz ceteri cõmemorãt
Jn man⁹ tuas ⁊c̃. Hiero. Jesus aũt
⁊c̃. Jnfirmata eteni carne mox v̾tus
Ps. 117. c. diuina inualuit q̃ dicit: Aperite mihi
poꝛ. iust. ⁊c̃. Nos aũt cũ nulla vel vna
voce moꝛimur q̃ d̾ terra sum⁹. Jlle eni
cũ exaltata voce expirauit q̃ de celo de
scẽdit. d ¶ Et ve. tem. ⁊c̃. Ut arca
testamẽti ⁊ oĩa legis sacra q̃ tegebãt
apparerẽt: ⁊ ad gẽtes trãsirẽt. Unde dice/
Ps. 75. a. bat: Not⁹ ĩ iudea de⁹: i is. m. n. e. Nũc
Ibi. 65. b. aũt exal. s. c. de⁹ ⁊ sup o. ter. g. e. Et in
euãgelio prius. Jn viã gẽtiũ ne abie/
ritis. ⁊ post passionẽ: Jte ⁊ docete oẽs
Mat. 10. a gentes ⁊c̃. e ¶ Uidẽs aũt. Quãdiu
Ibi. 28. d. q̃re centurio mirat̃: q2 vidit cũ sic expi
rasse. i. spm̃ emisisse. Null⁹ eni hz potẽ
tẽ emittendi spm̃ nisi cõditoꝛ aiaꝝ. Ue
re ⁊c̃. Hiero. Nota ꝙ cẽturio ari cru/
cẽ in tãto scãdalo passiõis vere filiũ dei
cõfitet̃: ⁊ Arrius in eccl̃ia p̃dicat creaturã. Unde merito p cẽtu
rionẽ fides eccl̃ie significat̃ q̃ velo mysterioꝝ celestiũ p mortẽ
dñi reserato. cõtinuo iesũ ⁊ vere iustũ hoiem: ⁊ vere filiũ dei
synagoga tacẽte cõfirmat. f ¶ Erãt aũt. Hiero. Sicut nõ
excludit muliebris sexus a salute p mariã virginẽ: ita non re/
pellit̃ a mysterio crucis scĩe ⁊ resurrectiõis p viduã mariam
magdalenã ⁊ ceteras mr̃es g ¶ Jacobi mi. Be. Minorẽ
iacobũ dicit iacobũ alphei q̃ ⁊ frater dñi: eo ꝙ esset fili⁹ marie
Joh. 9. e. matertere dñi. De q̃ Johes: Stabãt aũt iuxta crucẽ iesu mr̃ ei
us: ⁊ so. ma. c. ma. cle. ⁊ m. m. Cleophe videt̃ cũ dicere a patre
vel a cognatiõe. h ¶ Et cũ iã. Be. Parasceue grece: p̃para
tio latine. Hoc noie iudei inter grecos morãtes sextã sabba/
ti appellabãt: q2 ĩ eo q̃ sabbato erãt necessaria p̃parabãt. s3 ꝙ
Gen. 2. a. de mãna dictũ. ẽ sexta die colligetis duplũ ⁊c̃. Quia ḡ sexta
die hõ fact⁹ ẽ: ⁊ tota mũdi creatura pfecta ẽ. septima aũt cõdit̃
ab oĩ ope suo requieuit. vñ ⁊ hunc sabbatũ. i. requiez dici voluit:
recte saluatoꝛ eadẽ sexta die crucifix⁹ hoiez restaurauit. Jdeo
ꝙ cũ accepisset acetũ dixit: Cõsũmatũ ẽ. i. diei sexte op⁹ ꝯpletũ
est: qđ pro

a me. Et quidaz de circũstantib⁹
audientes/ dicebant: Ecce heliã
b vocat. †Currẽs aũt vn⁹ ⁊ implẽs
¶ ipos cauos igni aptos. ¶ dolo malicia.
spongiam aceto/ circumponẽsq
¶ amaritudinem. ¶ dulcedini.
calamo potũ dabat ei/ dicẽs: Si
nite: videamus si veniat helias
¶ qui de celo.
c ad deponendum euz. Jesus au/
¶ nos cum nulla vel cũ vna que de terra.
¶ pater in man⁹ tuas. com. spiritũ meum.
tẽ emissa voce magna expirauit.
¶ celum aperitur.
d †Et velũ templi scissum ẽ i duo/ †
a ¶ nouissimi primi gẽtiles cõfitẽt plebs iudaica: cecata negat: vt fiat eius error peior priore.
e a †summo vsq deorsuz. †Uidẽns a
autem cẽturio qui ex aduerso sta
bat: q2 sic clamãs expirasset/ ait:
¶ Beda. hoim ⁊ deũ cõfitetur.
f Uere hic hõ fili⁹ dei erat. †Erãt
aũt ⁊ mulieres de lõge aspicien/
tes: īter quas erat maria magda
¶ ad differẽtiã iacobi zebedei qui inter primos aplõs vocatus est ⁊ electus a dño.
g lene: ⁊ maria iacobi minoris et io
seph mater ⁊ salome: Et cũ esset
in galilea sequebãtur euz/ et mi/
¶ Beda. mos erat vt mulieres preceptorib⁹ de sua substantia ministrarent.
nistrabãt ei/ ⁊ aliæ multe q̃ simul
ascenderãt eo cuz hierosolymã.
¶ in fine.
h †Et cũ iam sero esset factũ: quia b
erat parasceue quod ẽ ante sab/ c
c ¶ deponens. ¶ Ille. iudaic⁹ ppls deponens desperationez. b ¶ q̃ ⁊ ramatha ciuitas helcane ⁊ samuelis.
i batũ/ vẽnit ioseph ab ãrimathia d e
¶ fide
k nobilis decurio: qui ⁊ ipse erat ex f
pectãs regnũ dei. Et audacter i g

ẽ: qđ p mũdi repatiõe suscepi Sabbato aũt i sepulchꝛo req̃escẽs C
resurrectiõis q̃ octaua die futura erat expectabat exitũ vbi nr̃e
deuotiõis ⁊ retributiõis plurĩ exẽplũ: qs ĩ hac. vi. etate p dño
pati ⁊ mũdo necesse est crucifigi. Jn. vii. v̾o etate. i. cũ leti q̃sq
debitũ soluerit corpora q̃dẽ in tumulis. aĩas aũt in secreta pace
cũ dño gaudere: ⁊ post bona opa opoꝛ/
tet q̃escere: donec. viii. veniẽte etate et
ipsa coꝛpa resurrectione glorificata cuz
aiab⁹ simul in corruptionẽ eterne here
ditatis accipiãt. i ¶ Uenit ioseph.
Hiero. Joseph vẽit sero parasceue ab † Joh. 19. f.
arimathia q̃ ĩ p̃tat̃ deponẽs: ad de po
nẽdũ coꝛp⁹ christi i monumẽto. Nobilis
decurio expectãs redẽptiõez dei. Jntra
uit ad pilatũ; ⁊ petijt coꝛp⁹ iesu Joseph
inuoluit syndõe: ĩ syndone inuolutũ coꝛp⁹
posuit i monumẽtũ qđ excisũ erat de pe
tra: ⁊ aduoluit lapidẽ ad ostiũ monumẽ
ti. marie aspiciãt vbi poneret̃. Hec oĩa
cõgruũt ad pplm iudaicũ in fine credẽ/
tem. q̃ nobilitat̃ fide vt abꝛae sit filius:
deponit desperationẽ: expectat regnũ
dei: ĩtrat ad christianos vt baptizetur:
qđ significat nomẽ pilati. i. os malleato
rio. i. q̃ domat gentes ferro vt regat Mat. 27. f
eas in virga ferrea: ⁊ petit sacrificiũ qđ Luc. 23. f.
donat̃ penitẽtib⁹ ĩ fine. i. viaticũ: ⁊ mũ
do coꝛde ⁊ peccatis moꝛtuo inuoluit in
munimine fidei stabilitũ operculo fidei
p opa charitatis concludit. Finis enim 1 Timo. 1. a
precepti est charitas. Aspicientibus a Ais † sursũ
longe electis qui sunt stelle maris: quã
do si fieri põt scandalizabuntur etiam
electi. k ¶ Decurio. Officium curie
administrans magne dignitatis apud Mat. 27. f
seculum: maioris apud deum fuisse legi Luc. 23. g.
tur. Talem enim fuisse decebat qui coꝛ
pus dñi sepeliret: q̃ ⁊ per iusticiam di/
gnus esset: ⁊ per nobilitatẽ secularis po
tentie facultatẽ obtineret. Nõ enim ig/ Mat. 27. f
notus aut mediocris ad p̃sidem accede
re: ⁊ crucifixi coꝛpus posset impetrare.

Ni. de lyra

G Joseph aũt

M a ¶ Uidens autem centurio q̃ D
ex aduerso stabat: quia sic cla. ex/
pi. ait. ⁊c̃. videbat enim ꝙ illa vox nõ
poterat naturaliter formari ab homine
sic propinquo morti: ⁊ ideo conclusit ꝙ
esset formata virtute dei dicens: Uere
hic homo filius dei erat. b ¶ Et cuz Mat. 27. f
iam sero factum esset. Hic descri/ Luc. 23. g.
bitur ipsius christi deuota tumulatio: ⁊ Joh. 19. g.
patet sententia ex dictis Matth. xxvii.
exceptis que sequuntur. c ¶ Quia
erat parasceue quod est ante sab
batum. i. preparatio: quia tũc erat feria
sexta in qua p̃parabantur ea que debe/
bant comedi die sequẽti. d ¶ Uenit
ioseph. ad sepeliendum christum ante
ꝙ intraret sabbatum in quo non erat licitum facere talia.
e ¶ Ab arimathia nobilis. que antiquitus dicta est rama
tha: de qua fuit Samuel: vt habetur. i. Reg. f ¶ Decurio:
qui ⁊ ipse erat expectans regnum dei. i. vnus de curia Decurio
libus. decuriones enim dicuntur qui sunt de curia alicuius ma
gni principis. dicuntur etiam decuriones qui accipiunt curam
plebis. g ¶ Et audacter introiuit ad pilatum ⁊ petijt
coꝛpus iesu. prius enim erat discipulus christi occultus pro/
pter metũ iudeoꝝ: sed exemplo moꝛt̃ christi aĩat⁹ ostẽdit se publi
ce esse christi discipulum petendo eius sepulturam ⁊ exequẽdo.
M Et aduoluit Moraliter
* † ¶ Et velum templi scissum est in duo a summo
vsq deoꝛsuz. i. Coꝛ. iii. d. dicit̃ templum dei sanctũ est qđ ẽ
vos. ⁊ ideo velum huius templi scinditur quando per compas
sionem moꝛtis christi fidelis ab omni terrenoꝝ inordinato amo
re seperatur. a ¶ Uidẽs aũt. p h̾ ꝙ iste gẽtilis cõfitebat̃ in
christo veritatẽ deitatis: significata fuit illuminatio futura gen
tiũ ⁊ excecatio iudeoꝝ. b ¶ Uenit ioseph ab ari. Sequitur.
* Et petijt

E F a ¶ Joseph aūt ꝛc. Beda. Ex simplici sepultura dn̄i ambitio diuitū ꝯdemnat: qui nec in tumulis p̄nt carere diuitiis.
Allego. ¶ Allego. Corpus xp̄i nō auro nō gēmis aut serico: sz lineo
Moraliter puro obuoluendū est. ¶ Moraliter aūt in syndone mūda iesum inuoluit: q̄ eū pura mēte suscipit. Hinc eccl̄ia sacrificiū altaris nō serico neq; panno tincto: sz lineo terreno celebrat: sicut corp⁹ dn̄i in syndone munda sepultū est. sic a papa Siluestro statutū est. b ¶ Qd erat
Descriptio excisum de petra ꝛc. Beda. Dicit
monumēti q̄ monumentū dn̄i dom⁹ rotunda fuit
domini de subiacēte rupe excisa: tāte altitudis vt hō rect⁹ ꝯsistēs vix extēta manu culmen possit attingere. Et habet introitū ab oriente: cui lapis ille magn⁹ aduolut⁹ atq; imposit⁹ ē. In ci⁹ pte aquilonari ipsm sepulchrū. i. loc⁹ dn̄ici corpis de eadē petra fact⁹ ē septē hn̄s pedes lō-
†mat. 27. g gitudinis: triū palmoꝝ mēsura a paui
Lu. 23. g mēto altius eminēs. Qui. s. locus nō
Joh. 19. g desup sz a latere meridiano p totū patet vn̄ corp⁹ inserebat. Color aūt monumēti ꝛ loculi albo ꝛ rubeo dicit esse ꝯmixtus. c ¶ Maria autē mag.
Luc. 23. g Beda. Lucas dicit q̄ astabāt oēs noti ei⁹ a longe: ꝛ mulieres q̄ secute fuerāt eū. Sz alijs deposito corpe ei⁹ ad
†mat. 27. g sua remeantib⁹ sole mulieres q̄ arti⁹ amabāt funus subsecute quō poneret inspicere curabāt: vt ei cōgruo tpe mu
Moraliter nus deuotiōis offerrēt. ¶ Bed. Mora. Sancte mlieres die parasceues. i. p̄paratiōis idem faciūt: cū anie hūiles ꝛ q̄ maioris sibi conscie fragilitatis eo maiore saluatoris amore feruētes passionis ei⁹ vestigiis in h̄ seculo (q̄ p̄parande requies futura) diligēter obsequunt. Et si forte valeāt imitari pia curiositate q̄ ordine sit eius passio amplectenda perpendunt. Ca. XVI
§ Et cū trās. ꝛc. Bed. Lucas
¶ mat. 8. a dicit: q̄ reuertentes a monu-
Luce. 24. a mento parauerunt aromata ꝛ
Joh. 20. a vnguēta ꝛ sabbato siluerūt: q̄ mandatū erat vt sabbati silentiū a vespera vsq; in vesperā seruaret. Ideoq; religiose mulieres sepulto dn̄o dū licuit operari. i. vsq; ad solis occasum vnguenta parauerūt. vt Lucas dicit: Et q̄ p̄angustia tpis explere nō potuerunt: mox transacto sabbato. i. occidente sole vbi operādi licētia redijt: festinauerūt emere aromata sicut Marc⁹ dicit: vt venientes mane vngerēt iesum. Neq; vespere sabbati p̄occupāte iam noctis articulo monumentū adire valuerūt.
Moraliter c ¶ Ut veniētes vn. Mora. Sancte mlieres q̄ dn̄m fuerāt secute cū aromatibus ad monumentū venerūt et ei quē viuentē dilexerūt etiā mortuo studio hūanitat' obsequūtur. Et nos q̄ in eū q̄ mortu⁹ est credētes: si odore virtutū refecti cū opinione bonoꝝ operū querim⁹ dn̄m: ad monumētuz ei⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. Qz aūt valde mane veniunt ad monumentū orto iā sole. i. cū iā celū ab oriētis pte albesceret: q̄d fit solis oriētis vicinitate: ad lrām magn⁹ querēdi ꝛ inueniēdi
Mystice dn̄m feruor charitat' ostēdit. Mystice aūt nob exēplū dat illuminata facie depulsis vitioꝝ tenebris odorē bonoꝝ operuz dn̄o ꝛ orōnū suauitatē offerre. ¶ Hiero. Nūc cū aromatib⁹ redolentib⁹ cū spōsa ꝛ adolescētulis que currūt post eā ꝯspergim⁹ librū. i. cubile mētis nr̄e. Nūc introducit nos rex in cel-
Canti. 2. c laria sua. Nūc surgit amica maria: hyems abijt: pluuia recessit: flo. ap. vox turturis audita est in terra nr̄a. vi. flo. odo. de. redit sponsus de vmbra sub q̄ dormiunt meridie. Post tristia sabbata felix irradiat dies q̄ primatū in dieb⁹ tenet: luce p̄ma in ea lucescēte: ꝛ dn̄o in eo cū triūpho resurgēte ꝛ dicen-
Ps. 117. te: Hec ē dies quā fe. d. ꝛc. f ¶ Et valde ma. Hiero. Qd
Lu. 24. a ali⁹ dicit diluculo. Diluculū ē inf̄ tenebras noctis ꝛ diei claritatē in q̄ salus venit i eccl̄ia declarāda more solis: q̄ ꝯsurgēs roseā p̄mittit

roseā p̄mittit auroraā: vt tāt⁹ splēdor p̄parat' ocul' possit videri: G
cū tn̄s dn̄ice resurrectiōis illuxit: vt tūc laudes xp̄i tota cantaret
ecclesia scīāꝝ feminaꝝ: qn̄ vitā p̄stitit ꝛ lumē credulitat' infudit. mat. 24. c
g ¶ Et dicebāt ad inui. Hiero. Aquile ꝯgregant ad corpus: martyres ꝛ ap̄li vidēt lapidē reuolutū q̄ est lex mort'. q. d. Ubi est mors acule⁹ tuus? g ¶ Reuolutū la. Be. Quō lapis p angelū sit reuolut⁹ Matthe⁹ dic. ¶ Allego. aūt lapidis re- Allego.
uolutio resurrectionē sacramētoꝝ xp̄i q̄ Exo. 34. d
velamie lr̄e legis tecta erāt insinuat. lex eteni i lapide scrita ē cui⁹ ablato tegmie. gl̄ia resurrectionis ostensa est: et abolitio mortis antique ꝛ vita nobis sperāda ꝑpetua tota orbe cepit predicari.

¶ ad xp̄ianos. ¶ malleator. ¶ viaticū.
troiuit ad pilatū ꝛ petijt corpus †
iesu. Pilatus autē mirabatur si
iam obijsset: et accersito cēturio-
ne interrogauit eū si iam mortu-
us esset: et cū cognouisset a cen-
turione / donauit corpus ioseph.
a ¶ cor mundū ꝛ peccatis mortuū.
a † Joseph aūt mercat⁹ syndōnez:
ꝛ deponēs eū inuoluit syndone:
¶ in munimine fidei.
b et posuit eū i monumēto qd erat
a ¶ que est christus. b ¶ p opera charitatis ¶ als in. c ¶ operculum fidei.
excisuz de pētra: ꝛ āduoluit lāpi a
a ¶ electi qui sunt stelle maris.
c dē ad ostiū monumēti † Māria b
autē magdalenę ꝛ maria ioseph
¶ a lōge: q̄ scādalizabāt si fieri p̄t etiā electi.
aspiciebant vbi poneretur. c
¶ post tristia sabbata felix irradiat dies.
b Et cū trā- Ca. XVI b
sisset sabbatū: maria
¶ electi q̄ sunt stelle mar'.
magdalenę ꝛ maria iacobi ꝛ salo
c me emerūt aromata vt veniētes †
vngerēt iesū † Et valde mā̄e vna c
¶ . i. p̄ma a sabbato: eadē p̄ma sabbati dicitur: que nūc dn̄ica appellat. ¶ . i. requietionū q̄ in sabbatis custodiebantur.
sabbatoꝝ venūt ad monumen-
a ¶ post occasum corpis. b ¶ . i. christo.
g tū orto iā solē: et dicebant ad in- f
a ¶ legem mortis.
uicē: Quis reuoluet nob lāpidē g
ab ostio monumēti? Et respicien
a ¶ originale peccatū. b ¶ legē mortis.
b tes vidērūt reuolutum lāpidez: b
¶ . i. etiam infantes tangit in vtero genit⁹ omnium ꝛ omnibus grauis.
Erat āppe magn⁹ valde. Et itro i

Ni. de lyra F Juuenē

* a ¶ Et aduol. la. ꝛc. circa enim sepulchrū erat q̄dā clausura: et ad ostiū illius clausure fuit posit⁹ lapis magn⁹ nō a solo ioseph: sz etiā ab alijs q̄ fuerūt cū eo i sepultura xp̄i. b ¶ Maria aūt mag. ꝛ ma. ioseph. i. q̄ erat mater ioseph. c ¶ Aspiciebāt vbi po. ad h̄ vt trāsacto sabbato veīrēt ad vngēdū corp⁹ ei⁹.
Moraliter * † ¶ Et petijt corp⁹ ie. ꝛc. Moraliter ioseph q̄ iterp̄tat accrescēs corp⁹ iesu petit. qn̄ ꝑsona crescens in v̄tutib⁹ eucharistiā sumit. ꝛ inuoluit i syndone qn̄ deuotionē suā abscōdit ab hūana laude. ꝛ ponit i monumēto qn̄ iugit̄ cogitat de ipo: q̄ monumētū dr̄ q̄si monēs mentē. p h̄ āt q̄ scīe mlieres aspiciebāt vbi poneret: significatuz fuit q̄ religiose ꝑsone q̄ sūt mūdo mortue: debēt cū eo p cōpassionē sepeliri vt resurrectionis ei⁹ pticipes fieri mereantur. Ca. XVI
b Et cū trāsis. Postq̄ descpta ē reductio pctōris in deū p xp̄i p̄dicationē ꝛ sue passiōis redēptionē. hic ꝯsr̄ describit dicta reductio p suā resurrectionē ꝛ ascēsionē. ꝛ p̄mo describit manifestatio sue resurrectionis. scd̄o subli-
Diuisio matio sue ascēsiōis / ibi: Et dn̄s q̄dem iesus. Prima i duas. q̄ p̄mo dscribit māifestatio resurrectiōis p denūciationē angeli. scd̄o p apparitionē ipsius dn̄i, ibi: Surgēs iesus. Circa p̄mā ptē describit aduct⁹ mlieꝝ ex deuotiōe ad sepulchꝛuz vbi audierūt ab angelo resurrexisse dn̄m. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄: d ¶ Et cū trāsis. ꝛc. q̄diu eni durauerat sabbatū nō erat eis licitū aliq̄d emere: sz i vespe eiusdē diei ēminabat solēnitas: ꝛ tūc emerūt aromata vt in crastino hn̄t mane venirēt ad sepulchꝛ. iō s̄bdit: e ¶ Et val. ma. vna sab. i. prima dieꝝ illi⁹ hebdomade p⁹ sabbatū. sic dr̄ Gen. i. a. Et factū ē vespe ꝛ māe dies vn⁹. i. p̄m⁹. Sciēdū etiā q̄ oēs dies illi⁹ hebdomade vocabāt sabbata ꝑ tāto q̄ erāt festiue: eo q̄ solēnitas pascal' durabat septē dieb⁹. p̄ma tn̄ dies ꝛ septia erāt celebriores itermedijs: ita q̄ i ill' poterāt emi aromata illa. f ¶ Orto iā so. i. ad ortū appropinq̄nte. sol eni p̄t intelligi oriri dupliciter. Uno mō pfecte qn̄ p̄mo egredit ꝛ apparet sup t̄rā: ꝛ sic n̄ accipit h̄. Alio mō qn̄ lux ei⁹ incipit appere scz i aurora: ꝛ sic accipit h̄ ort⁹ sol. ꝛ iō Joh. xx. dr̄ adhuc q̄ tenebre erāt: q̄ aurora media ē inf̄ tenebras noct' ꝛ lucē pfectā diei ꝛ iō ab vtroq; pōt noiari sic mediū ad extremis: q̄ pticipat naturā vtriusq; extremi. g ¶ Quis reuol. nob la. q. d. nō possum⁹ reuoluere p nosip̄as: q̄ erat magn⁹ valde. ꝛ postea s̄bditur: h ¶ Uiderūt reuo. la. p angelū q̄ venerat ad māifestandū xp̄i resurrectionē factā. i ¶ Et itroeūtes i mo. i. itra clausurā q̄ erat circa monumētū. Dicit āt monumētū q̄si monēs mē
* tem. s. illius
Moraliter Morast. d ¶ Et cū trāsis. Seq̄t: Ut veniētes vn. ie. Greg. Nos āt in eū q̄ mortu⁹ ē credētes si odore v̄tutū referti cū opinione bonoꝝ opeꝝ deū q̄rim⁹ ad monumētū ipi⁹ cū aromatib⁹ venim⁹. b ¶ Uiderūt reuo. la. p h̄ āt reseratio mysterioꝝ xp̄i significat: q̄ velamie legis in lapide scripte tegebant.
* Precedet

A ℞ a ¶ Iuuenē. Hiero. Nō senē: nō infantē: ſȝ iocundā etate:
Ecclē.11.d vt dr̄ Letare iuuenis in adoleſcētia tua: q̄ nō eſt hic vera dō
ſenio mixta. ¶ Be. Mulieres angelos vidēt q̄ cū aromatib⁹
venerūt: q2 illi mētes ſupnos ciues aſpiciūt q̄ cuȝ ſructib⁹ ad
deū p ſctā deſideria veniūt. b ¶ Sedētē i dex. Be. Ad me
ridianā partē loci illi⁹ vbi poſitū fue
rat corp⁹ ieſu. Corp⁹ eni qd̄ ſupinū ia
cēs caput habet ad occaſū dextrā neceſ
Mat.28.a ſe erat hr̄e ad auſtrū. Scribit aūt Mat
the⁹ q̄ āgelū q̄ reuoluit lapidē ab oſtio
monumēti: pꝰo viderūt ſup ipm̄ lapi
dē ſedētē q̄ eas intrare i locū vbi poſi
t⁹ erat dn̄s iuſſerat: ⁊ videre q̄ iā reſur
Luc.24.a rexit a mortuis. Lucas autē q̄ intran
tes in monumētū duos angelos ſtan
tes ibi inuenerūt. ¶ Grego. Per ſini
ſtrā vita pn̄s: p dextrā vita eterna ſi
Cañ.2.b gnat. iuxta illud: Leua ei⁹ ſub capite
meo: ⁊ dextera ei⁹ amplexabitur me.
Quia chriſt⁹ iā pn̄tis vite corruptionē
trāſierat rctē q̄ ei⁹ vitā perēnē nūciabat
dextera ſedebat. Qui i ſtola cādida ap
paruit: q2 ⁊ ſuē ⁊ nr̄e feſtiuitat̄ gaudia
nūciauit. Illa eni dn̄i reſurrectio ⁊ nos
ad imortalitatē reduxit: ad āgeloȝ nūc
eū reſtitucōe celeſtis p̄rie dāna repara
uit. i ¶ Nolite expa. Grego. Qua
ſi paueāt illi q̄ nō amāt aduētū dn̄i vel
ſupnoȝ ciuiū: q̄ vitijs preſſi de eoȝ ſo
cietate deſperāt. Uos aūt qd̄ timet̄ q̄
vr̄os cōciues videt̄: Aū Matthe⁹ an
Mat.28.a gelū apparuiſſe deſcribens ait: Erat
aſpectus ei⁹ ſicut ful. ⁊ ve. e. ſicut nix.
d ¶ Ieſum. Salutare. Sȝ q2 multi
nō ſubſtātialitē ſed nūcupatiue h̄ noīe
dicebant: determiāt p locū nazarenū.
⁊ cām ſbdit: crucifixū. Atq3 addit: ſur
rexit ñ eſt h̄. p pn̄tiā carnis: q̄ tn̄ nuſq̄
deeſt p p̄ſentiā maieſtat̄. e ¶ Ecce
lo. Oñdit mortalitas mortalib⁹ ad ac
tionē grātiaȝ debita: vt intelligam⁹ qd̄ ſi

a ¶ Be. i domū. ſ. rotūdā q̄ erat exciſa i pe
a cūtes i monumētū videſt iuuenē a
tra. a ¶ regnātē i ꝑpetuū: hic iuuenis for
mā reſurrectiōis timētib⁹ mortē oñdn b ¶ q̄
vera leticia ē hoſte depulſo regno adepto.
b ſedētē i dextrī coopertū ſtola can
¶ Hiero. qd̄ ocul⁹ nō vidit nec auris au.
q̄ p̄e. d. d. ill. ie.
dida ⁊ obſtupuerūt. Qui dixit il
¶ de⁹ charitas ē timor nō eſt i charitate. i
c/d lis. Nolite expaueſcere: ieſū q̄ri
¶ a loco. ¶ a cauſa.
tis nazarenū crucifixū: ſurrexit
¶ radix amara crucis euanuit: flos vite cū
fructib⁹ erupit: qui iacuit in morte ſurrexit
in gloria.
e nō eſt hic. Ecce loc⁹ vbi poſue
¶ mulierib⁹ dr̄ vt nūciēt apl̄is: q2 p mulierē
mors nūciata ē: p mulieres vita reſurgēs.
rūt eū. Sȝ ite dicite diſcipul̄ ei⁹ b
f/g ⁊ petro: q2 p̄cedet vos i galileā: †
¶ nō ſicut vidiſtis.
Ibi eū videbit̄ ſic dixit vobis.
b At ille exeūtes fugerūt d monu
¶ angeloȝ ⁊ hoīm.
mēto: Inuaſerat ei eas pauor ⁊ c
i tremor: ⁊ nemini q̄cq̄ dixerunt: d
k Timebāt eni. Surgēs autem ie e

eis q̄ vos ſuſceperint cognoſcetis. Scdm̄ aūt h̄ q̄ galilea reue C
latio dr̄: nō intelligendum eſt in forma ſerui: ſȝ in q̄ eſt equalis
patri qui dicit: Ego diligam eū ⁊ oſten. ei meip. non ſm̄ hoc q̄
videbant eū: nō etiam ſm̄ h̄ q̄ cū cicatricibus videndum ⁊ tan
gēdū poſt reſurrectionē oñdit: ſed ſm̄ in effabilē lucē q̄ illu. o.
ho. ve. in hūc m. ſm̄ q̄ lux lucet in tene Joh.1.c
bris: ⁊ tene. eū ñ cōpre. Illuc nos p̄ceſ
ſit. vñ ad nos veniēs nō receſſit: ⁊ q̄ p̄
cedēs nos ñ deſeruit. Illa eni reuelatio
vera eſt galilea cum ſimiles ei erimus
⁊ vi. e. ſi. eſt. Ipa etiam erit beatior trāſ
migratio ex iſto ſeclo i illā eternitatē ſi
ei⁹ p̄cepta ſic āplectamur: vt ad ei⁹ dex
terā aggregari mereamur. Tūc enim mat.25.d
ibūt in ignē eternū ſiniſtri: iuſti aūt in
vitā eternā. Hinc illuc trāſmigrabūt ⁊
ibi eū videbūt quō nō vidēt impij. Tol Eſa.26.c.
lēt eni ipius vt nō videat claritatē dei: ꝫ aliā lraȝ
⁊ impij lumē nō videbūt. Hec ē aūt vi Joh.17.a
ta eterna vt cog. te ve. de. ⁊ quē mi. ieſū
chriſtū: ſicut in illa eternitate cognoſcet̄
q̄ ⁊ nos perducet propter formam ſer
ui vt liberi contemplemur formam dn̄i.
b ¶ Fugerunt. Hiero. De futura vi
ta dr̄: Fugiet dolor: ⁊ gemitus. Imitāt̄
mulieres añ reſurrectionē oim̄ qd̄ ſaci
unt poſt. i. q̄ ſactuꝰ ſūt fugiūt mortē ⁊
pauorē. i ¶ Et ne. Hiero. Quia illi
ſoli myſteriū reſurrectiōis vidēt q̄ meru
erūt. vñ ſm̄ Joh. Petr⁹ autē ſurgēs cu
currit ad monumētū vt videret q̄ audi
uit. ¶ Be. Marc⁹. Et ne. q. d. Lucas: Luc.24.b
Et egre. a mo. nū. h̄ o. i. p. Mattheus: Mat.28.a
Et exierūt ci. de mo. cū ti. ⁊ gau. cur. nū.
diſ. ei⁹. Sȝ poſſum⁹ itelligere: q2 nemi
āgeloȝ q̄cq̄ dixerunt. i. ad ea q̄ ab illis
audierāt nihil reſpōderūt: aut cuſtodib⁹
q̄s iacētes viderūt. Illud aūt gaudium
qd̄ Matthe⁹ dixit: nō repugnat timori
de q̄ Marc⁹ ſcribit: vtrūq̄ eniṁ earū
animo fuit: ſed Matthe⁹ timorē tacuit.

B m⁹ ⁊ fuerim⁹: ⁊ ſciam⁹ qd̄ erim⁹. f ¶ Et petro. Be. Petr⁹
vocat̄ ex noīe ne deſpet ex negatiōe. Niſi eni eū āgel⁹ noiatī
exp̄meret q̄ magiſtrū ter negauerat int̄ diſcipulos venire nō
auderet. Et notādū cur eū quē ecclie ſue oipotens p̄ferre ꝓpo
ſuit ad ancille vocē negare pmiſit. Hoc eni actū ē magna pie
tatis diſpēſatiōe: vt q̄ futur⁹ erat paſtor ecclie in ſua culpa di
ſceret quō alijs miſereri deberet. ¶ Hiero. Et petro. Qui ſe i
dignū diſciplinatu indicat: eū ter ingrm̄ negat. ſȝ pctā p̄terita
nō nocēt: qñ nō placēt. Precedet vos i galileā. Breuis ſnia i
ſyllogiſmis: ſȝ indigens in q̄ntitate ꝓmiſſio. Ibi ē gaudiū no
ſtri ſōs eternitat̄ nr̄e origo p̄parata ē. Ibi cōgregāt̄ diſpſiōes
iſrael: ⁊ ſanāt̄ cōtriti corde. Ibi eū vi. ſic dix. vo. nō ſic vidiſt̄.
g ¶ Precedet. Bñ de redēptore nr̄o dr̄: galilea nāq3 trāſmi
gratio facta iterptat̄. Iā eni a paſſiōe ad reſurrectionē: a mor
te ad vitā: a pena ad gloriā trāſmigrauerat. Et bñ poſt reſurre
ctionē i galilea a diſcipulis videt̄: q2 reſurrectionis ei⁹ gloriā
poſt leti videbimus: ſi modo a vitijs ad virtutū celſitudinem
tranſmigremus. Qui ergo in ſepulchro nunciat̄ in trāſmigra
tione oſtendit̄: Et q̄ in mortificatione carnis agnoſcit̄: in trāſ
migratiōe mētis videt̄. ¶ Be. Nota q̄ Marc⁹ dic̄: Prece.
Mat.28.b vos in ga. ibi e. vi. ſicut d. vo. nec tn̄ ibi viſū retulit. Matthe⁹
aūt dic̄ diſcipulos i galileā abijſſe i mōtē: ibiq3 dn̄m vidiſſe et
adoraſſe: ⁊ preceptū ab eo accepiſſe eundi: docēdi: baptiçandi
oēs gētes in noīe. p. ⁊. f. ⁊. ſſ. Alij aūt euāgeliſte docēt eū an
tea ſepi⁹ diſcipulis viſum fuiſſe: marie die reſurrectiōis i hie
ruſalē: ⁊ ipō die i caſtello emaus. Quare ergo i galilea ſpecia
lit̄ p̄ceſſurū ⁊ ibi vidēdū p̄dixit: cū neq3 ibi ſolū nec primū vi
ſus ſit? Quia vero ſpecialit̄ hec vox nō euāgeliſte narrāt̄: ſȝ
angeli ex mādato dn̄i ⁊ ipius dn̄i eſt: ꝓphetice dictū intelligē
dū ē. Galilea nāq3 trāſmigratio vel reuelatio dr̄. pri⁹ ſm̄ trāſ
migratiōis ſignationē. quod dr̄: Prece. vos in ga. i. e. v. ſigni
ficat q̄ gratia chriſti de pplo iſrl̄ erat trāſmigratura ad gētes
a q̄bus apl̄i nullo modo p̄dicantes ſuſcipent̄: niſi eis dn̄s vi
am p̄paraſſet in eoȝ cordibus. ⁊ hoc ē: Prece. vos in ga. Ex
aūt gaudentes mirant̄ victis omnibus difficultatibus ape
riri ſibi oſtium in dn̄o per illuminationem fideliū. h̄ ē: ibi euȝ
videbitis. i. ibi membra eius inuenietis. ibi corpus ei⁹ viuū i
eis qui

k ¶ Surgēs aūt. Mane ſurrexit. ſero ſepultus ē: vt h̄ adim D
pleret̄ ad veſpeꝝ demo. fle. ⁊ ad ma. le. Sepult⁹ ē ſexta ſabba Ps.29.b
ti q̄ paraſceue circa veſpeꝝ ſeq̄nti nocte ⁊ die ſabbati cū ſeq̄nti
nocte i monumēto poſit⁹. die etia. i. prīo mane pria ſabbati ſur
rexit. ⁊ bñ vna die ⁊ duab⁹ noctib⁹ i ſepulchro iacuit: q2 lucē ſue
ſimple mort̄ nr̄e duple mort̄ tenebr̄ adiūxit. In morte eni aie
⁊ ſpūs tenebramur vñ ad nos ſuā. i. carnis mortē attulit: ⁊ du
as nr̄as ſoluit: ſimplā ſuā duple nr̄e ꝯtulit: ⁊ duplā nr̄aȝ mori
ens abſtulit.

Ni. de lyra

℞ Apparuit ⁊c. ſ. illi⁹ q̄ aſpicit vt oret ꝓ aīa ſepulti ⁊ ꝯcogitet de morte
ꝓpria. a ¶ Viderūt. Lu. xxiiij. a. dr̄: Ecce duo viri aſtiteſt ſe
cus illas i veſte fulgēti. i. duo āgeli i ſpecie viroꝝ. ꝓpter h̄ dic̄
Aug⁹. q̄ ibi apparuerūt tres āgeli. vn⁹ extra monumētū intra
tn̄ p̄dictā clauſurā ſedēs ſup lapidē reuolutū. ſȝ intra monumē
tū apparuerūt duo. vn⁹ ad caput ⁊ ali⁹ ad pedes vbi poſitū fue
rat corp⁹ ieſu. vt dr̄ Joh. xx. b ¶ Dicite diſ. ſpecialit̄ noiat pe
trū. alit̄ nō fuiſſet auſus venire ad pn̄tiam dn̄i quem negauerat.
c ¶ Inua. e. e. p. ex inſolita apparitione angeli ⁊ ex viſiōe cu
ſtodū q̄ iacebāt ibi q̄ſi mortui. d ¶ Et ne. q̄c. dix. Cōtrariū vi
det̄ Mat. xxviij. b. vbi dr̄. Currētes nūciare diſcipul̄. qd̄ ſoluit
Aug. q2 cū dr̄ hic: Nemi q̄c. d. xerūt. ſ. de cuſtodibus: nec eti
am angelo loq̄nti rñderūt: ſed cucurrūt nūciare apl̄is qd̄ audie
rūt ⁊ viderūt. e ¶ Sur. aūt. i. hic manifeſtat̄ reſurrectio p ap
paritionē dn̄i. ⁊ diuidit̄ i tres ptes ſm̄ tres apparitiōes. ſcda ibi: Diuiſio
Poſt hec aūt du. tertia ibi: Nouiſ. āt. Circa pmū dr̄: Surgēs
āt ie ⁊c. Sciēdū q̄ apd̄ heb. dies hebdōade denoiant̄ a ſabba
to: q2 denoiatio fit a digniori: ⁊ iō dieſ illa q̄ imediate ſeq̄t̄ ſab
batū vocat̄ pria ſabbati: ⁊ alia ſcda ſabbati. i. a ſabbato: ⁊ ſic d
℞ alijs.
✳ † ¶ Precedet ⁊c. q̄ trāſmigratio iterp̄tat̄. ꝓpter qd̄ q̄ vult Moraliter
deū videre dȝ de vitijs ad virtutes trāſmigrare. d ¶ Et ne.
Theophil⁹. Mulierib⁹ eni audire ñ loq̄ datū ē: diſcere ñ doce
re. e ¶ Surgēs aūt ie. Beda. Recte aūt hec mulier q̄ leti
ciā dn̄ice reſurrectionis primo nūciauit a. vij. demonibus cura
ta memorat̄ ne i q̄ſq̄ digne penitēs de venia cōmiſſoȝ deſpa
⁊ vbi abūdauit peccatum ſuperabundare grā monſtraretur.
✳ Poſt hec

E

Mat.21.c F a ¶ Apparuit p̃mo ma.m. Marie magda. p̃mo ostēdit de q̃ eiecerat septē demōia: q: meretrices ⁊ publicani p̄cedūt synagogā i regnū dei: vt latro p̄cessit apl̄os. Apl̄i flent et lugent: q: necdū viderūt: sȝ cito ɔsolabunt. vñ: Et illi audientes ⁊c. ¶ Beda. In p̃ncipio mulier auctor culpe viro fuit: et eā vir erroris ep̄tuit: nūc q̃ p̃ma mortē gustauit: resurrectionē p̃ma videt: Et ne ꝑpetui reat⁹ apd viros opprobriū sustineret: q̃ viro culpā trāsfuderat: trāsfudit ⁊ gratiā. Uñ hec q̃ lugētib⁹ leticiā resurrectiōis p̃ma nunciauit a septē demonib⁹ curata memorat: vt vbi abundauit pctm̄: supabundasse ⁊ grā mōstraret. Septenari⁹ eni ꝓ vniuersitate ponit. Que aūt a septē demonibus ꝉ est vniuersis scelerib⁹ liberata erat. p̃ma resurgentē dñm vidit ne quis digne penitens de venia desperet: videns eā q̃ndā tot vitijs subditam nec a

† Lu.14.b deo dilectā: vt ipsis euāgelistis ⁊ apl̄is resurrectionē euangelizaret. b ¶ Et illi au. Be. Q discipli resurrectionē tarde credūt: nō tā ē illoꝝ infirmitas q̄ nr̄a firmitas. dubitātib⁹ enim resurrectio ꝑ multa argumēta mōstrata est q̄bus ⁊ nos firmi⁹ solidamur. c ¶ Duobus ex his. Be. Hoc Lucas apt⁹

Luc.24.c Oculi eoꝝ te.ne.c.ag.⁊c. post cogno-

Ibidem uerūt eū i frac.pa. Et sic Lu. ait: Surgētes eadē ho.re. sunt in hierlm ⁊c. d ¶ Ambulātibus. Fides hic laborat agēs actiuā vitā: illic ɔtemplatiua secura visiōe regnat. Hic ꝑ speculū cōtuemur imaginē: illic facie ad faciē videbim⁹ v̄itatē. Uñ post h̄ duob⁹ ex eis ⁊c. ambulātib⁹ .i. laborātib⁹ ostēsus ē in alia ef. et illis nūciantib⁹ nō ē creditū: qr̄ sicut moyses viderūt qd̄ nō suf-

§ ficiebat eis. Uñ moyses dicit: Ostēde

Exo.33.d mihi teip̄m: ob hr̄⁹ carnis sue postulat in ista vita qd̄ post illā speram⁹ i futu-

† 36.di.c.q ra. e ¶ Nec illi. Be. Lu. aūt dic: Inue. aūt ɔgre.xi. et eos q̄ cū ip̄is erāt dicētes: q: sur. dñs vere ⁊ ap. Sed notādū q: aliq̄ fuerūt q̄ nō crediderūt. vnd̄

ecclasticis ape finem Lu.14.e Nota Mar. Nec illi ⁊c. f ¶ Nouissime aūt. Bed. Quadragesimo die qn̄ erat iam ab eis recessur⁹ in celum. hoc eis eis maxie illo die exprobrare voluit: q: his q̄ viderāt eū resurgentē nō crediderūt: anq̄ȝ eū ip̄m viderēt: cuȝ post ascēsionē ei⁹ p̄dicātib⁹ illis euāgeliuȝ gentes q̄ nō viderūt credituræ essent. Uñ statim adiūgit Marc⁹ ⁊ dixit eis: Eūtes in mū. vni. p̄di. e. g ¶ Duriciā cor. Hiero. Ut succedat cor carneū charitate plenū. Hinc est q̄ caterue martyrū mortē hui⁹ seculi libēter affectāt: q: norūt ꝓ tpali interitu ꝑpetuo se esse victuros. h ¶ Omi crea. Omi natiōi gētiū. an̄ eni dictū erat: In viā gentiū ne abie. vt.s. apl̄oꝝ pri⁹ a iu-

Mat.10.a dea repulsa p̄dicatio tūc gētib⁹ in adiutoriū fieret. ¶ Hiero. Omi generi hūano qd̄ hȝ aliq̄d cōe oī creature: angel̄ pecoribus/lignis/lapidib⁹/igni ⁊ aque calido ⁊ frigido/humido ⁊ arido: q: minor mūd⁹ hō d̄r: i ¶ Qui cre. Per alios puuli credūt: sic ex alis ea q̄ i baptismo eis remittūt pctā ɔtraxerūt. k ¶ Signa āt. Nūq̄d si signa nō faciam⁹: nō credim⁹? Sed hec in exordio necessaria fuerunt vt fides miracul̄ nutriret. fide aūt eccl̄ie iam cōfirmata nō sunt necessaria. l ¶ Demonia eijci. ⁊c. Hoc hodie sp̄ualiter facit eccl̄ia cuȝ ꝑ exorcismi gratiā manū credētib⁹ imponit: ⁊ malignos sp̄us expellit.

a ¶ quomodo ⁊ vbi hec apparitio facta sit Johannes plenissime dicit.

a Surgens mane p̃ma sabbati apparuit

primo marie magdalene d̄ qua a

eiecerat septē demonia. Illa vadens nūciauit his q̄ cū eo fuerāt

b lugentib⁹ ⁊ flentibus: ⁊ illi audientes quia viueret/et visus esset

a ¶ quō factū sit Lucas exponit.

ab ea/nō crediderūt. † Post hec b

¶ laborantibus.

§ autē duobus ex eis ambulanti-

¶ non in natura sua.

bus ostēsus ē in alia effigie euntibus in villā. Et illi euntes nū-

¶ aliqui eorum.

c ciauerūt ceteris/nec illis credide-

¶ die ascēsionis. ¶ vt oēs testes sint: ⁊ omib⁹ narrēt qd̄ cōiter viderēt ⁊ audierūt.

f rūt. Nouissime aūt recūbentib⁹ e

¶ vt succedat credulitas.

illis vndecim appuit ⁊ exprobra-

g uit incredulitatem illoꝝ ⁊ duriciam cordis: quia his qui viderāt

eū resurrexisse non crediderunt.

a ¶ Hiero. Nūc post acceptū spiritūsctm̄ tā q̄ vasa limosa ꝑ ignem confirmata.

Et dixit eis: † Eūntes i munduȝ d

h vniuersū/ p̄dicate euāgeliū omi †

a ¶ Bed. fide q̄ ꝑ dilectionē operat.

i creature. Qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit/salu⁹ erit: qui v̄o nō e

k crediderit cōdemnabit. Signa f

aūt eos q̄ crediderint hec sequē-

a ¶ Beda. bonis exhortationib⁹ maliciam auferendo ab aliorum cordibus.

l tur: In noie meo demonia eijci-

rū fuit soror lazari noiata a magdalo castro q̄ cessit in ptē ei⁹ de hereditate patna. ⁊ ista nō legit fuisse demōiaca. alia q̄ fuit nata de magdalo. nō tn̄ dn̄a illi⁹ castri: ⁊ ista d̄r fuisse peccatrix: et ꝓpi pctā sua possessa a demonibus. Grego. aūt dic̄ q̄ fuit eadē: ⁊ q̄ ꝑ septē demōia intelligunt oīa vitia: ⁊ vsus eccl̄ie i officio h̄ tenet. b ¶ Post hoc āt. Hic describitur scd̄a apparitio q̄ facta fuit duob⁹ discipul̄ xp̄i eūtib⁹ i emaus. quā apparitionem describit plen⁹ Lu. xxiiij. Et q: erāt dubij i fide: vt ibidē d̄r. iō xp̄s apparuit eis i alia effigie: vt ꝑ h̄ dsignaret q̄ tal̄ erat apd eos i mēte. Dicūt āt aliq̄ q̄ h̄ factū ē ꝑ aliquā mutationē factā i facie xp̄i: sic̄ i trāsfiguratiōe ꝑ claritatē glie ad horā: vt dictū fuit. s̄. ix. ca. Alij v̄o dicūt q̄ ista mutatio fuit tm̄ i ocul̄ videntiū. et huic dicto ɔcordat qd̄ d̄r d̄ ista apparitione Lu. xxiiij. c. Ocl̄i āt eoꝝ tenebant ne eū agnoscerēt: q̄litercūq̄ tn̄ factū sit non fuit ibi aliq̄ falsitas. cui⁹ rō ē: q: sic aliq̄d pōt fingi v̄bis: ita ⁊ fact̄. p̃mū āt fit sine falsitate: vt pȝ i ꝑabol̄ no. ac ve. test. q̄b⁹ aliq̄d fingit v̄bis ad v̄itatē aliquā ɔueniēt⁹ designādā. ⁊ eodē mō h̄ xp̄s facto appuit i effigie: vt h̄ d̄r. Et finxit se lōgi⁹ ire: vt hr̄ Lu. xxiiij. d. vt ꝑ h̄ dsignaret q̄ erat q̄dāmō alien⁹ ⁊ lōginqu⁹ ab eorum cordib⁹ q̄b⁹ appebat xp̄i dubiū i fide. et h̄ ē qd̄ dic̄ Greg. Homel. xiij. q: adhuc i eoꝝ cordib⁹ ꝑegrin⁹ erat eis a fide āre se lōgi⁹ finxit. c ¶ Nouissime autē re. ⁊c. Hic describit tertia appitio de q̄ dicūt aliq̄ q̄ n̄ fuit facta i die ascēsiōis dñi: sȝ an̄: q: h̄ subscribit: Et exprobrauit icredulitatē illoꝝ. an̄ eni diē ascēsiōis resurrectio dñi tot argumēt̄ fuerat d̄clarata q̄ iā tūc nō erāt icreduli. Alij aūt dicūt q̄ facta fuit i die ascēsiōis. ⁊ ad h̄ cōcordat text⁹/cū d̄r: Nouissime aūt re. ⁊c. sil̄r qd̄ postea s̄bdit: Et dñs q̄dē iesus postq̄ȝ locut⁹ ē eis assūpt⁹ ē in celū. Ex q̄ videt q̄ ista appitio fuit facta imediate an̄ ascēsionē suā. Ad argumētū i oppositū pōt dici q̄ icrepauit incredulitateȝ nō apl̄oꝝ: sȝ aliq̄ꝝ alioꝝ q̄ erāt cū eis q̄ d̄ resurrectiōe xp̄i n̄ credebāt ad plenū apl̄is. Alit̄ etiā d̄r q̄ increpauit incredulitateȝ apl̄oꝝ. nō q̄ tūc erat i eis: sȝ q̄ fuerat an̄: sic̄ pȝ d̄ Thoma qui nō credidit alijs discipul̄. Joh. xx. ⁊ sil̄r alij nō crediderūt marie magdalene: q̄ eū viderat ⁊ alijs mulierib⁹. Et ɔuenienter xp̄s recedens ab apl̄is icrepauit hāc icredulitatē ad designādū q̄ gētes ad q̄s apl̄i erāt mittēdi: vt pȝ ex seq̄ntib⁹ eēnt merito icrepāde a deo ⁊ cōdēnāde si nō crederēt apl̄is d̄ his q̄ ip̄i viderāt i xp̄o. vñ s̄bdit: d ¶ Eūtes i mū. vni. p̄. e. oī cre. i. oī hoi q̄ hȝ ɔueniētiā cū oī creatura. ꝑ esse eni ɔueīt cū inalat̄. ꝑ viuere cū vegetabilib⁹ ⁊ plāt̄. ꝑ sentire cū aīalib⁹. ꝑ intelligere cū angel̄. iō designat noie oīs creature: e ¶ Qui credi. ⁊ ba. fu. nō eni sufficit fides absq̄ baptismo. ꝑ quē aliq̄s icorporat xp̄o si assit facultas recipiēdi baptismū. si aūt nō assit facultas sufficit baptism⁹ sanguinis vt in martyrib⁹ q̄ ꝓ xp̄o fuerūt iterfecti anq̄ȝ eēnt baptizati: v̄l flaminis sic̄ ē in hūtib⁹ fidē xp̄i q̄ desiderāt baptismū sed p̄ueniunt morte anq̄ȝ h̄ possint adipleri. f ¶ Signa aūt e. ⁊c. In p̃mitiua eccl̄ia fides erat nutriēda ⁊ firmāda miracul̄. iō grā miraculoꝝ nō solū

Tertia apparitio

D

Scd̄a paritio

Nico.de lyra

F Linguis lo-

❧ alijs. Dixerūt aūt aliq̄ q̄ xp̄s resurrexit media nocte. et tūc

Prima apparitio hec dictio mane nō refert ad surgēs. sȝ ad v̄bū qd̄ seq̄t: apparuit. q: illa hora p̃mo apparuit marie magdalene. Alij aūt dicūt q̄ resurrexit i aurora: ⁊ tūc li mane refert ad surgēs: ita q̄ determinat horā resurrectiōis. ⁊ hui⁹ opinionis ē Aug⁹. et cōmunit̄ tenet. u ¶ De q̄ eie. sep. demo. et h̄ dicunt aliq̄ q̄ fuerūt due marie: ⁊ q̄lib̄ȝ fuit cognoiata magdalena. vna eorū fuit

Moraliter ✳ b ¶ Post h̄ aūt ⁊c. ꝑ h̄ significat q̄ dubitātib⁹ d̄ fide veritas nō reuelat apte. † ¶ Predicate euā. oī crea. i. oī hoi indifferent̄ sine acceptiōe. f ¶ Signa āt eos q̄ ⁊c. In noie eni ei⁹ demōia eiciūt: q̄ demonū tēptatiōes fide ⁊ signo cruc̄ repellūt, sic̄ legit̄ d̄ sctā Justina: Linguis loquūt nouis q̄ v̄ba sacra hūt i ore: dimissis friuol̄ ⁊ imūdis: serpētes tollūt q̄ detractores efficacit̄ reprehēdūt. mortiferū bibūt: sed eos nō nocet. q̄ ꝑsuasiōes mortiferas audiūt sȝ nō ɔsentiūt: sup egros man⁹ imponūt ⁊ bn̄ hūt. q̄ ꝑ bona v̄ba ⁊ opa alios a pctīs retrahūt et in bono ɔfirmāt: ⁊ hec signa sp̄ualia sunt corporalib⁹ meliora: quo que sunt anime corporalibus preferunt.

a ¶ Linguis loquent nouis. Hoc fit dū fideles veteris vite secularia verba relinquūt: ꝛ scā mysteria insonāt: et dei laudes ꝛ potētiā quātū valent extollūt. b ¶ Et si mortiferū quid. Dū pestiferas ꝑsuasiones audiūt: nec ad opationes vsq̄ pducūt: q̄ inde eis nō nocet si mortiferū bibūt. c ¶ Super egros ꝛc. Dū pximos in bono opere ꝯfirmatos roborant exemplo bone operationis: sup egros manus īponūt: ꝛ bñ habebūt. Hec miracula tāto maiora quāto spūalia. p hoc enī aīe suscitant nō corpa. c ¶ In celū. Augꝰ. Nota q̄ aliq̄n celos pluraliter: et aliqñ celū singulariter inuenis: sed quodā modo locutiōis abusiue singularia plurali numero dicimꝰ: ꝛ pluralia singulari. Ad orientē ꝯo qđ psalmista dicit: euāgeliste tacēt: significat hierlm q̄ est in orientis ptibꝰ collocata. Vn̄ aplis vidētibꝰ ascēdit: ꝛ terra multis plena miraculis vbi fideliū credulitas plus actibꝰ q̄ locutionibꝰ erudit. d ¶ Et sedet a de. ꝛc. Beda. Et nūc oia iudicās. in fine oīm iudex venturus est.

Act. 7. g Stephanꝰ aūt vidit eū stantē: q: in certamine habuit eū adiutorē. e ¶ Illi

Nota autē. Beda. Nota q̄ marcus euāgeliū suū quāto inchoauit tardius: tāto in longinquiora tpa scribendo porrexit. Neq̄ enī de natiuitate ipius dñi aut pcursoris eiꝰ: neq̄ de infantia: nec de puericia cuiuslibet hoīz aliq̄d cōmemorans: nec de natiuitate saluatoris aliq̄d scribēs: excepto q̄ in capite euāgelij sui filiū dei noīat. Ab initio euāgelice pdicationis qđ p iohānē factū est narrādo puenit quo apli idez euāgelij verbū p totū orbē seminauerūt.

a ent: linguis loquent nouis: ser- b
pentes tollent: et si mortiferū qđ c
biberint/ non eis nocebit: super
egros manꝰ imponēt/ ꝛ bene ha-
¶ qui de celo descendit.
bebunt. Et dominꝰ quidē iesus d
postq̄ locutꝰ est eis/ assūptus est e
¶ vnde venerat. ¶ preceptum obedientie: obedientiam signa comitant.
in celū: ꝛ sedet a dextris dei. Illi f g
aūt pfecti pdicauerūt vbiq̄ do- h i
mino cooperante/ ꝛ sermonē con- k l
firmāte sequētibus signis.

Finit euāgeliū sm Marcū.

Nico. de lyra

Miraculoz nō solū dabat aplis ꝛ aliis maioribꝰ: sed etiā frequēter aliis simplicibꝰ credentibꝰ. a ¶ Linguis loquent nouis. Hoc factū est in aplis ꝛ aliis credentibꝰ q̄ erāt cū eis: qñ p grām spūssancti in die pentecostes receperūt donū linguaz. b ¶ Serpētes tollēt. Hoc pꝫ de Paulo Act. xxviij. a. q̄ p cussus a vipera in nullo lesus fuit: sed viperā pendētē ad manū eiꝰ in ignē excussit. c ¶ Et si mor. qđ biberint ꝛc. Qđ pꝫ de Iohe euāgelista: qui venenū mortiferū hausit ꝛ nihil ei nocuit. d ¶ Et dñs q̄dē iesus. Hic ꝯsr describit ascētionis christi sublimatio/ cū dr: e ¶ Assumptꝰ est i celū. Nō ꝟtute aliena/ sed ppria. Tū rōne deitatis q̄ pōt oia. Tū rōne hūanitatis gliose: q: corpus gliosum obedit ad nutū aie q̄tū ad motū localē p dotem agilitatis q̄ erat in corpe xpi glioso. ꝛ iō nubes q̄ suscepit eū ab oculis aploz. vt hꝫ Act. j. et angeli assistētes nō fuerūt ibi nisi ad ostēdēdū q̄ creatura corpalis ꝛ spūalis subiecta est obsequio xpi. f ¶ Et sedet a de. dei. Si referat ad xpm rōne deitatis: sic ista sessio iportat eq̄litatē cū prē: q: sm diuinitatē filiꝰ est eq̄lis prī. Si aūt referat rōne humanitatis. h pōt esse dupli. Vno mō inq̄tū est vnita actualiter ipi ꝟbo: ꝛ sic ista sessio iportat q̄ndā associationē honoris: q: eadē veneratiōe veneratur humanitas inq̄tū vnita ꝟbo cū ipa deitate: sicut vestis regia cū ipo rege qñ est ea actualiter indutus. Alio mō sm se: ꝛ sic sedere ad dexterā prīs designat esse i potioribꝰ eiꝰ bonis: sic dextera ē ps nobilior ꝛ potior corporis. Designat etiā q̄ndā iudiciariā ptātē q̄ cōicata est ipi xpo hoi: q: sicut fuit iudicatꝰ in forma hūana: sic veniet ad iudicādū mūdū: sm q̄ dr Act. j. b. Quēadmodū vidistis eū ascēdētē i celū: scꝫ in forma hūana: cui cōpetit videri oculis corpalibꝰ ꝛ de loco ad locū moueri: ita veniet i eadē forma ad iudicādū mūdū: verūtū iudicatꝰ fuit in forma hūana passibili: ascēdit aūt in celū ꝛ veniet ad iudiciū in forma humana impassibili et gliosa. g ¶ Illi aūt. s. apli ꝛ discipuli xpi. h ¶ Profecti. sm mandatū xpi pdictū. i ¶ Predicauerūt vbiq̄. sm q̄ dr Ps. xviij. a. In oēm trā exiuit sonꝰ eoz. k ¶ Dño coopāte. Eos dirigēdo ꝛ ptegēdo. l ¶ Et sermonē ꝛc. Sicut enī ꝟitas q̄ subiacet facultati naturali itellectꝰ declarat ꝛ firmat p reductionē ad pma pncipia p se nota: sic ꝟitas q̄ trāscēdit naturale lumē itellectꝰ cuiusmodi ē doctrina fidei catholice. salē q̄tū ad pncipales articlos fidei declarat et firmat p opa miraculosa soli deo possibilia: cū enī talia fiūt ad testimoniū ꝟitatis ipius doctrine. declarata est veritas cū deꝰ nō possit esse testis alicuius falsitatis. ꝛ hoc modo declarata est veritas euāgelica coram principibus ꝛ potestatibꝰ ac sapiētibus huius mūdi. Ad laudē ꝛ

laudem et gliam dñi nostri iesu christi: cui est honor et glia in secula seculoz Amen.

¶ Explicit postilla venerabilis magistri Nicolai de lyra sup Marcū. ¶ Incipit pemimiū eiusdē venerabilis magistri Nicolai de lyra super Lucā.

Facies bouis a sinistris ipoz q̄ttuor. Sicut fuit dictū in pncipio euāgelij sm Mattheū: Ezechieli pphe in visiōe aīalis q̄tuor facies hñtis/ designatū fuit xpi euangeliū fore q̄dripharie describēdū. videlꝫ a mattheo in facie hūana: a marco i facie leonina: a luca in facie bouina: a Iohe in facie aq̄line. ꝛ iō in ꝟbo pposito circa euāgeliū luce q̄ttuor designāt. pmū est elegātia stili/ cū dr: Facies. materia libri: cū subdit: Bouis. ordo euangelij/ cū dr: A sinistris. pfixio nūeri/ cū addit: Ipoz q̄ttuor. Circa pmū ꝯsiderandū q̄ facies ē elegātior ꝛ nobilior ps corporis: ꝛ iō ꝯuenient p faciē noticia ꝛ elegātia scripture designat q̄ i euāgelio luce specialr repit: vt pꝫ intuēti. ppē qđ dicit btūs Hiero. Sermo aūt Luce tā i euāgelio q̄ i actibꝰ aploz cōptior ē ꝛ sclari redolet eloq̄ntia: ppē qđ de h pōt dici illđ qđ scribit Apo. j. Facies eiꝰ sic sol lucet i ꝟtute sua: q: sic claritate solis refulget tota mūdi machina: sic ex descriptiōe euāgelij sm lucā tā elegāter tradita refulget ꝛ relucet tota vniūsalis ecclīa. Circa scđz ꝯsiderādū q̄ lꝫ Lucas euāgelista describat totū decursū euāgelij: icipiēs a xpi miraculosa ꝯceptiōe: ptrāsiēs p eiꝰ natiuitatē/ ꝯuersationē/ mortē ꝛ resurrectiōez: ꝛminās eiꝰ euāgeliū i eiꝰ ascēsiōe: vt sic ab eodē inciperet actꝰ aploz i q̄ ꝛminauerat xpi euāgeliū: tū eiꝰ pncipalis intētio est circa xpi mortē ꝛ passionē describēdā: ppē qđ ipe lucas designat i facie bouis q̄ ē aīal imolaticiū sm traditionē legꝭ: ppē qđ suū euāgeliū incepit a sacerdotio çacharie: ad qđ officiū spectat imolare: et iō materia pncipalis huiꝰ libri designat i facie bouis: q: sicut dictū est: Lucas pncipaliter describit iesū xpm p nobis imolatū: ppter qđ de h pōt exponi qđ scribit Prouer. xiiij. Vbi plurime sūt segetes: ibi manifesta est fortitudo bouis. In euāgelio enī luce ꝯtinēt segetes plurime. videlꝫ dñi nr̄i iesu xpi ꝟba q̄ sūt aiaz pabula: ibi etiā manifesta ē fortitudo bouis. virtꝰ enī fortitudo est circa terribilia bone mortꝭ: fortꝭ enī ipauidus ē circa bonā mortē: vt dr. iiij. Ethi. mors aūt xpi nō solū fuit bona sꝫ etiā pciosissima. fuit etiā circa maxime ꝛribilia. ꝛ iō ꝟtus fortitudinis xpi hoīs maxie apparuit in ipa. Et q: lucas p ceteris describit hāc mortē ꝛ passionē: vt dictū est. iō de eiꝰ euāgelij descriptiōe ꝯuenienter dr q̄ ibi est manifesta fortitudo bouis: q: ibi maxime relucet fortitudo xpi hoīs p nobis imolati ad modū bouis. Circa tertiū ꝯsiderandū q̄ facies bouis erat tertia in situ illiꝰ aīalis habētꝭ q̄ttuor facies. Facies enī hoīs erat pma: q: in recto aspectu pphete sita: ꝛ p ꝯñs facies leonis scđa q̄ erat in dextera: q: pars dextera prior est ꝛ potior sinistra: ꝛ sic facies bouis q̄ describit in sinistra pte erat tertia. put in pncipio Matthei pleniꝰ fuit declaratū: ꝛ sic inē q̄ttuor euāgelia euāgeliū luce tenet tertiū locū: qđ notat cū dr: A sinistrꝭ. In figurā huiꝰ dr Iudic. vij. c. q̄ gedeō habebat i dextera tubā ꝛ i sinistra lampadē. Per gedeō ꝟo mattheꝰ euāgelista pōt itelligi: q: gedeō iterptat circūiēs in vtero: et mattheꝰ describit xpm natū de vtero ꝟginali. p tubā ꝟo in eiꝰ dextera existētē itelligit euāgeliū marci qđ est q̄si q̄dā rugitꝰ leonis q̄ assimilat sono tube terribilis. p lāpadē i sinistra existētē itelligit euāgeliū luce qđ pcedit lucide ꝛ clare. et iō de hac sinistra pōt exponi qđ scribit Prou. iij. In sinistra illiꝰ diuitie ꝛ glia. In euāgelio enī luce virtutū diuitie ꝯtinent actualiter ꝛ glia ꝟtualiter: q: p exercitiū ꝟtutū acqrit glia beatoz. Circa q̄rtū ꝯsiderādū q̄ lꝫ plures scripserint euāgelia: tñ quattuor sūt approbata: vt dr in plogo sup mattheū: ꝛ hoc pter figurā sacramēti ostēsi ezechieli pphe in aīali hñte q̄ttuor facies: ꝛ i rota q̄ttuor facies habēte: Ezech. j. ꝛ iste q̄ternarꝰ figuratus est in multis quaternarijs: vt declaratū fuit diffusius in pncipio euāgelij sm Marcū. ꝛ vltimo designat manifeste Apoc. iiij. in q̄ttuor aīalibꝰ oculatis ante ꝛ retro: q: euāgeliste respiciūt ad tps pteritū ꝛ futurū. de quibus aīalibus ibidem subdit q̄ requiē nō habebāt die ac nocte dicētia: Sanctꝰ sanctꝰ sanctus

est dominus

dña deus oĩpotẽs: cui debet honor ⁊ gloria in secula seculorũ. Amen.

Explicit prologus auctoris.

¶ Incipit postilla eiusdẽ venerabilis magri nicolai de lyra sup plogum Hieronymi in idẽ euangeliũ.

L Ucas syrus natio. Euãgelio sm Lucã btũs Hieronymus plogũ pmittit. i quo pmo exprimit bti Luce cõmẽdationẽ. scdo suã excusationẽ / ibi: Qđ ⁊ legẽtibus. Circa pmũ pmittit cõmẽdatio bti Luce qñtũ ad euangeliũ ab eo descriptum. scdo qñtũ ad descriptionẽ actuũ aplõꝝ / ibi: Cui luce nõ imeri. ⁊c. Prima diuidit in tres ptes: qꝛ pmo ondit luce scriptoris auctoritas. scdo scribẽdi necessitas siue vtilitas ibi: Qui cuꝫ iã essent scripta. tertio scribẽdi modus seu q̃litas / ibi: Cui ideo post baptismũ. Circa pmũ declarat luce auctoritas ex patria / cũ dr: a ¶ Lucas sy. na. Fuit eni antiq̃tus syria valde nobilis puincia: ⁊ a ciuitate ppria cum subdit: b ¶ Antiochensis. Fuit eni antiochia valde nobilis ciuitas a seleuco rege asie edificata: ⁊ noie antiochi pris sui denoiata. c ¶ Arte medi. vt ex medicina corpali designaret futur⁹ medicus spũalis alaꝝ. d ¶ Discipul⁹ apo. qꝛ ab ipsis didicit euangeliũ. sm q ipse dicit in plogo sui euãgelii: vt patebit. j. e ¶ Paulũ secu. qꝛ fuit comes indiuiduus sue peregrinationis. f ¶ Usqꝫ ad cõsum. ei⁹. p martyriũ in vrbe roma. g ¶ Seruiens dño. fuit qñtũ ad exercitiũ boni. h ¶ Sine cri. qñtũ ad euitationẽ mali: qꝛ vixit sine pctõ notabili saltẽ post suã ꝯuersionẽ: qđ declarat p hoc quod subdit: i ¶ Nã neqꝫ vxo. vnqꝫ ha. ex quo pꝫ eius ꝯtinẽtia. k ¶ Septuaginta ⁊ q̃ttuor an. obyt. In plogo super Act⁹ aplõꝝ dr: Octoginta q̃ttuor annos etatis agẽs ⁊c. Et dicũt aliq̃ q istud ꝯtigit vitio scriptoꝝ a pncipio: ex quo alij libri sequẽtes in hoc sunt deficiẽtes. Alij dicũt q in plogo sup act⁹ aplõꝝ cõputant oẽs anni sue etat⁹. hic vo cõputant tm̃ anni cõuersionis sue ad fidẽ catholicã. Sed hoc nõ videt pbabiliter dictũ: qꝛ hic dr q añ ꝯuersionẽ fuit arte medicus. puer aũt decẽ annorũ tm̃ nõ põt illã artẽ scire: ⁊ multo min⁹ exercere: qđ tñ oportet dicere sm istos. l ¶ Plen⁹ spiritusan. ex quo pꝫ eius felix ꝯsummatio. m ¶ Qui cũ iã essent scri. Hic ꝯñr ondit sue scripture vtilitas: ac etiã necessitas: q̃ fuit duplex. Una ppter veros euãgelistas: q licꝫ vera scripsissent: tñ aliq̃ de xpo omiserant: quoꝝ noticia est valde vtilis. imo necessaria: vt de cõceptiõe ⁊ natiuitate nr̃i saluatoris. ⁊ etiã sui pcursoris q̃ per lucã fuerũt suppleta. vt patebit. j. vt sic q̃ttuor euãgeliste i describẽdo veritatẽ euãgelij ꝯcordarent ⁊ tñ singuli aliq̃ ppria dicerẽt. Scda fuit necessitas ppt pseudo euãgelistas q̃ sub noie discipuloꝝ xp̃i: vtpote thome ⁊ matthie scripserũt euãgelia inserentes hereses: vt sub noie discipuloꝝ xp̃i facilius seducerẽt simplices quoꝝ falsitas ex descriptiõe euãgelij luce deprehẽdit: sicut ⁊ p alia euãgelia a mattheo marco ⁊ iohãne descripta. Hanc igit sniam ponit hic Hieronym⁹ satis inuolute pmittẽs q lucas scripsit post

alios ꝯfessio
nem

Diuisio

al. tñ cõplete

matthe

Incipit plogus sancti Hieronymi in euangeliũ sm Lucã.

a b c d L Ucas syrus natione ¶ vel antiochenus. et antiochensis arte medicus: discipulus ¶ Petri ⁊ pauli: sed maxime pauli. ¶ commendat a conuictu. f aplõꝝ / postea paulũ secutus vsqꝫ a ¶ mone vel fidei: qꝛ idẽ pdicauit. g h ad ꝯsũmationẽ ei⁹ seruiẽs dño sine a ¶ mortali qđ ex cõtinentia patet. i crimine. Naꝫ neqꝫ vxorẽ vnqꝫ ¶ existens. k habẽs neqꝫ filios: septuaginta q̃ttuor annoꝝ obijt i bithinia plen⁹ m spũscõ. Qui cũ iaꝫ essent scripta ¶ a pseudo ⁊ a veris. a ¶ hebraice scꝫ. euãgelia p mattheũ q̃dẽ i iudea / ¶ inspirante. p marcũ aũt i italia: scõ instigãte ¶ grecie. ¶ grece. spũ i achaie ptib⁹ hoc scripsit euã o gelium: significans etiam ipse in o ¶ in prologo suo. ¶ ad differentiã pcentis qui est hieronymi. ¶ vel hoc. principio ante suũ: alia esse descri ¶ i. pter hoc q melius ordinauit. pta. Cui extra ea q̃ ordo euange / p q ¶ historie. lice dispositionis exposcit: ea ma / r ¶ necessaria causa. xime necessitas laboris fuit: vt pri s ¶ et maxime. muꝫ grecis fidelib⁹ omni pphetat t v ¶ ab oĩb⁹ pphetis pdicti. ¶ q̃ntũ ad pphas. tione venturi in carneꝫ dei christi ¶ et vt. manifesta esset hũanitas: ne iudai x cis fabulis attẽtis / i solo legis desiderio tenerent: vel ne hereticis y fabulis ⁊ stultis sollicitationibus seducti exciderent a veritate / ela / z ¶ alia causa. s. tertia. boraret: Dehinc vt i pncipio euã a ¶ sui. ¶ baptiste. s. ¶ premissa. gelij iohãnis natiuitate psumpta b ¶ ad honorẽ cuius. cui euangeliuꝫ scriberet: ⁊ in quo c a ¶ verbo in plogo suo ⁊ in ipso opere electus scriberet indicaret: contẽ / d e ¶ plene scripta. ¶ euãgelistis. stãs i se cõpleta eẽ / q̃ ab alijs cẽnt f ¶ luce. inchoata: Cui ideo post baptis / g mum filij dei a pfectiõe generatio a ¶ quia mattheus iam scripserat nis in christo ⁊ iplete / ⁊ repetẽde a ¶ sed. ¶ pncipio xp̃o vel ioseph q̃ fuit initiũ natiuitat⁹ xp̃i: vñ genealogia icipit a ioseph. principio natiuitatis humane po ¶ a spiritusancto. ¶ scire volentibus. testas pmissa est: vt requirentib⁹ ¶ i. p quẽ. s. p xp̃m. ¶ ipse vel quilibet deũ. demonstraret in q̃uo appreben / a ¶ dauid. ¶ i. in principio. dẽs erat o nathan filiũm introitu

matheũ ⁊ marcũ / cũ dicit: Qui cuꝫ iã essent scri. ⁊c. o ¶ In achaie par. hoc est in grecia. o ¶ Significans etiã ipse in pnci. i. in prologo euangelij ab eo descripti. vt patebit. j. Cõsequẽter ponit causam scdãm quare scripsit scꝫ ad excludẽdũ hereses / cũ dr: p ¶ Cui extra. i. pter. q ¶ Ea q̃ ordo euãge. ⁊c. i. pter illam causam scribẽdi illud euangeliũ que fuit vt veritas euãgelij in q̃ttuor euãgelijs ordinaret ppter mysteriũ in scriptura sacra multiplicit designatur. r ¶ Ea maxime necessi. la. scꝫ luce scribẽdis. s ¶ Fuit vt elaboraret q̃liter ma. esset hu. xp̃i dei. quia est verus hõ et verus de⁹. t ¶ Omni pphetatione ven. in car. qꝛ oẽs pphete de eius aduentu pphetauerũt: sm q dr Act. x. g. Huic omnes pphete testimoniũ perhibẽt. v ¶ Primũ grecis fide. scꝫ eẽt manifesta dicta xp̃i hũanitas. x ¶ Ne iudai. fabu. attẽtis i solo le. desi. tene. credẽtes esse salutẽ in legis obseruatiõe. y ¶ Ne hereticis fabu. ⁊ stul. solli. seducti. Per pseudo euangelistas vel alios hereticos. z ¶ Exciderent a veri. qꝛ pmi credentes de grecis erãt in fide teneri: et ideo indigebãt p euangeliũ luce (q̃ greca ligua scripsit) in fide solidari. Consequẽter Hiero. ponit causam primã scribẽdi euãgeliũ. s. vt ea que omissa erãt ab alijs cõplerent: ⁊ hoc est qđ dicit: a ¶ Dehinc vt in pri. euãge. iohã. scꝫ baptiste pcursoris dñi. b ¶ Natiuitate psum. i. in principio euãgelij luce posita. d ¶ Indicaret cui euã. scribe. scꝫ theophilo episcopo in hoc q euãgeliũ suũ incepit a sacerdotio. e ¶ Et i quo ele. scri. i. in quo aial elect⁹ est ad scribẽdũ euãgeliũ. s. in figura bouis qđ est aial imolaticiũ. e ¶ Contestãs in se. i. in euãgelio ab eo descripto. ⁊ bñ dicit in se ⁊ nõ a se. p hoc insinuãs q scriptura sui euangelij esset deo attribuenda tanq̃ principali scriptori. f ¶ Cõpleta esse q̃ ab alijs eẽnt incho. lꝫ eni matthe⁹ de natiuitate saluatoris scripserit: nõ tñ ita pfecte sicut lucas. matthe⁹ etiã ⁊ marc⁹ ꝯceptionẽ ⁊ natiuitatẽ pcursoris tacuerũt quã lucas expssit: ⁊ in mult̃ alijs dicta eoꝝ cõpleuit. g ¶ Cui ideo. Hic ꝯñr describit mod⁹ scribẽdi euãgeliũ luce seu q̃litas. In describendo eni xp̃i genealogiã. matthe⁹ ichoauit ab abraã vsqꝫ ad xp̃m descẽdẽdo. Lucas aũt ordine retrogrado inchoauit a xp̃o ascẽdẽdo: nõ solũ vsqꝫ ad abraã sed etiã ad deũ. vt patebit. j. iij. ca. cuius rõ fuit: qꝛ sicut matthe⁹ ondebat modũ q̃liter de⁹ venit in mũdũ carnẽ assumẽdo a patrib⁹ descẽdẽtib⁹: ita lucas onderet quõ p bñdictã xp̃i incarnationẽ reducuntur i deũ p verã fidẽ q̃ etiã fuit i prib⁹ vete. testa. lꝫ nõ ita explicita sicut ẽ in fidelib⁹ noui testa. Hãc aũt sniam ponit btũs Hieronym⁹ multũ intricate: sꝫ ego accipio verba ei⁹ nõ sm ordinẽ scripture sed sententie: Cui. s. luce: Ptãs pmissa est. i. cõcessa: A pfectione generationis in xp̃o implete. i. scribere pfecte genealogiã in xp̃o impletã: qꝛ ibi terminat descẽdẽdo. Et repetẽde a pncipio na

Modus scribẽdi euãgeliũ seu qualitas

tiuitatis

a F

q

Quoniāquidē. Bed. Lucas de oībus q̄ fecit Iesus ⁊ docuit vsqꝫ in diē q̄ assumpt⁹ est sermonē factur⁹: ꝑmo eoꝝ q̄ de eo falsa scripserāt redarguit audaciā. Scribit aūt historico stilo. magis enī in describēdis reb⁹ q̄ꝫ exprimēdis preceptis studiū habuit: ⁊ historico more de narratiōe sumpsit exordiū: et eam historiā plena digestione ꝓsequit᷑. ¶ Beda.

Nota Nota ea cū maxime scripsisse euāgeliū ne pseudo euangelistis esset facultas ꝑdicādi: qui sub noīe christi apl̄orumqꝫ conati sunt sectas ꝑdidie inducere.

b ¶ Multi. Bed. Nō tā numerositate q̄ꝫ heresū diuersitate. qui nō spūs sancti munere donati: sꝫ vacuo labore conati: magis ordinarent narrationē q̄ꝫ historie texerēt veritatē. c ¶ Conati. Amb. Conat᷑ q̄ incipit nec ꝑficit: q̄ suis virib⁹ nō grē dei que irrigat cōfidit q̄ qđ ab aliis dictū videt abolere intendit. Non conat᷑ q̄ diuino spū res ⁊ dicta ministrāte cepta cōplet. d ¶ Cōplete. Amb. Redūdant ꝑ vniuersum mūdū: mētes fideliū rigāt ⁊ cōfirmāt. ¶ Ambro. Qđ redūdat in nullo deficit: ⁊ de cōpleto nemo dubitat: cum fidem affectus astruit: exitus probat.

recurrentis in deū generationis
¶ .i. deducto. ¶ alio inseparabilis.
admisso: indisp̄abilis dei vt pre
¶ .i. hoiem in q̄ ꝑfecta fūt opa sex dierū.
dicās hoīb⁹ xp̄m suū/ op⁹ ꝑfecti
a ¶ ad statū vnde cecidit. ¶ vel ꝓpter quē omnia sunt ꝑfecta.
hoīs redire in se p filiū faceret: q̄
¶ christi vel nathan. ¶ ad deū. ¶ .i. pre/beri ostendebat.
p dauid patrē veniētib⁹ iter ꝑbe
bat in xp̄o. Cui luce non imerito a
etiā scribēdoꝝ actuū apl̄oꝝ pote b
¶ bene in ministerio: q̄ bene scripsit.
stas i ministerio dat᷑: vt deo in de c
¶ dicta ascensione in qua plenus deus esse cōparuit. ¶ iuda scꝫ.
um pleno ⁊ filio pditionis extin/ d
cto/ oratione ab ipis apl̄is facta: e
sorte† dn̄ice electōis numerus cō
pleret᷑. Sicqꝫ paulus cōsumma/ f
tionē apl̄icis actibus daret: quē g
diu ꝯtra stimulū recalcitrantē do
min⁹ elegisset. Qđ ⁊ legentib⁹ ac h
¶ pro q̄uis.
†req̄rētib⁹ deū: ⁊ si p singula expe i
diri a nobis vtile fuerat: sciens k
tū q̄ opātē agricolā oporteat pri l m
mū de fructib⁹ suis edere: vitaui n
¶ laudem humanam. ¶ prout.
mus publicā curiositatē: ne non
tā volētibus deū demōstrare vi/
deremur q̄ꝫ fastidiētib⁹† pdidisse.
†Lectorē obsecro studiose pagi
nas recensentē hui⁹ libri ea q̄ in/
caute ꝯtra eas stili ꝑcurrentis de
signata vestigio sūt/ nō mō cōiū/
gat errori: sed peto mee ignosce/
re ignorātie: ⁊ q̄ obstinatio legē/
tis ampliata virtus exercitat ad
purū dociles/ mētis mee fauori/
bus meīqꝫ memor benigne.

Procmiū beati Luce in euan/
geliū suū incipit.

a ¶ vt basilides et appelles ⁊ q̄ sub noīe thome vel
Q
Quoniāq̄dem multi g
matthie vel aliorū apl̄oꝝ
c conati sunt ordina/
falsa scripserūt. ¶ nō nos sed in nobis de/
d re† narrationes q̄ in nobis com/ q
us fecit. ¶ vel redūdat. ¶ euangelij.
plete sunt rerū/ sicut tradiderunt r

Ni.de ly.

F Nobis

A ¶ tiuitatis hūane.i. retrogrado mō scribere genealogiā ꝑdictā: in q̄ icipit ab hūanitate xp̄i. Post baptismū filij dei: q̄ post baptismū xp̄i imediate scripsit genealogiā ꝑdictaꝫ: vt hꝫ. s. iij. ca. Jō.i. ꝓpter cām q̄ statim dicet᷑ ꝑdicto mō descripsit genealogiā: Ut req̄rētibus.i. scire desiderātib⁹. Demōstraret hm q̄ apꝑhēdēs erat.i. ipm deū in q̄ terminat genealogiā: in cui⁹ apꝑhēsiōe ꝑ aptā visionē cōsistit btitudo. Introitu admisso generatōis idisp̄abilis dei.i. ipius christi q̄ fm deitatē est indispar a pr̄e: q̄ sic est eiequlis. Quē xp̄m. Posuit in introitu.i. in ꝑncipio. Generationis.i. genealogie ab eo descripte: Recurrētis i deū: q̄ ad ipm ēminat᷑: vt dictū est: Per nathan filiū. Sic enī mat

B the⁹ ponit salomonē filiū dauid in genealogia christi ab eo descripta: ita lu/

Quare lucas pōit nathā filiū dauid cas ponit nathā filiū dauid duplici de causa. vna est q̄ nathan dicit᷑ fuisse filius dauid adoptiu⁹: nos autē reducimur in deum p hoc q̄ efficimur filij dei adoptiui: ⁊ ideo lucas qui scribit genealogiā ascendēdo in deū descripsit eā ꝑ nathan filiū adoptiuū. Alia causa est q̄ nathan interpretat᷑ donū. ⁊ ideo figurat christū qui est dei filius naturalis: ⁊ p hoc q̄ fuit in nobis datus a patre efficimur filij dei adoptiui: q̄ p eū tāq̄ꝫ p mediatorē reducimur i deū patrē. ideo subdit᷑: Ut ꝑdicans.s. ipe lucas. Hoībus christū suū: q̄ datus est hoībus a patre ꝓ eorū salute. Opus ꝑfecti hoīs.i. cōditione nature humane in statu innocentie q̄ fuit ꝑfecta virtutibus ⁊ sciētijs. Recurrere in se.i. redire in dignitatē pristinā a qua ceciderat. Faceret per filiū.i. p nathan figuratiue ratione ꝑdicta: sed p christū effectiue qui est dei filius fm naturā diuinā ⁊ filius dauid fm carnē. Qui p dauid patrē venientibus in christo.i. descendētibus vsqꝫ ad christū per generationes. Iter ꝑbebat in christo.i. viam et modū veniendi vsqꝫ ad christū. a ¶ Cui luce. Posita cōmendatione beati luce in scribendo euangeliū. hic consequēter ponit᷑ eius cōmēdatio in scribendo actus apl̄orū/ cū dicit᷑: Cui luce nō imerito.i.

rito.i. nō irrationabiliter: sed ex magna ratione. b ¶ Etiā scribēdorū actuū apl̄oꝝ potestas in ministerio dat᷑. Quia sicut.s. dictū est fuit discipulus apl̄orū ⁊ specialiter pauli cuius fuit comes indiuiduus: ⁊ sic vidit facta eius: de q̄bus liber Actuū apl̄orū ꝓ maiori pte loquit᷑ q̄ certius potuit scribere tāq̄ꝫ visa. In ꝑncipio tn̄ illi⁹ libri fit mētio de xp̄i ascēsiōe ⁊ matthie electiōe ⁊ h̄ est qđ dꝫ: c ¶ Ut deo i ⁊c. Christ⁹ aūt dꝫ de⁹ in deo: q̄ fili⁹ semꝑ est in pr̄e q̄ntū ad ipam deitatē. q̄ntū vero ad hūanitatē fuit plene cuꝫ deo pr̄e qn̄ in hūanitate gl̄iosa assumpt⁹ est ad dexterā pr̄is. de q̄ fit mētio in ꝑncipio libri. d ¶ Et filio pdi. extincto.i. iuda ꝓditore: de cui⁹ morte ibidē agit᷑ ante electionē matthie. e ¶ Orone ab ipis apl̄is fa. sor. dn̄i elect. ⁊c. Quia in electione matthie apl̄i ꝑmissa orone dederūt sortes: ⁊ cecidit sors sup matthiā. et sic cōplet⁹ fuit numerus apl̄oꝝ duodecim a xp̄o electorū: de q̄ꝝ numero iudas ceciderat. f ¶ Sicqꝫ paulus ⁊c. Quia in actib⁹ ei⁹ ille liber terminat᷑. g ¶ Quē diu cōtra stimulū re. dn̄s elegisset. Quia dū ꝓsequeret᷑ christū in mēbris suis fuit a xp̄o elect⁹. vt hꝫ Act. ix. h ¶ Qđ et legētib⁹. Post luce cōmēdationē. hic hieronymus ponit suam excusationē h̄ q̄ ita breuit᷑ trāsierat qđ fecit ad deuitādū ꝓlixitatē ⁊ curiositatē ⁊ hoc est quod dicit: Qđ et si.i. q̄uis: Legētibus ac requirentibus deū vtile fuerat a nobis expediri.i. p nos enucleari. i ¶ Per singula.i. ꝑticularim ⁊ plenius. k ¶ Sciens tn̄.s. ego hieronymus. l ¶ Q̄ operātē agricolā.i. doctorē. m ¶ Oporteat ꝑmū de fru. suis edere.i. de doctrina sua fructū ꝑcipe: qđ fit qn̄ auditores ꝓficiūt. n ¶ Uitauim⁹ publicā curiositatē. Ne nō videremur tā.i. tantū: Demōstrasse.i. plane oñdere. Deū.i. veritatē de diuinis. Q̄.i. q̄ntū. Fastidientib⁹ ꝓdidisse.i. scribere ad libitū ⁊ volūtatē curiosorū q̄ attēdunt᷑ in auditu vtiliū: ⁊ magis in subtilib⁹ ⁊ parū vtilib⁹ delectant᷑: videt᷑ tn̄ aliquib⁹ salua reuerētia btī hieronymi ipam sn̄iam q̄ plane ⁊ lucide dici posset: verbis obscuris ⁊ intricatis obumbrasse.

Alio to/ ... al. req̄rētib⁹ D

al. ꝓdesse. †Alij libri nō habēt se quētia vsqꝫ ad ꝓemiū.

Explicit expositio ꝓlogi sancti hieronymi in euāgelium fm Lucā.

¶ Incipit expositio eiusdē venerabilis mgr̄i Nicolai de lyra sup ꝓemiū.

Quoniāquidē ⁊c. Hic incipit beatus Lucas scribere. Et primo suo euangelio premittit prefationē. scđo subiungit euangelij narrationē/ ibi: Fuit in dieb⁹ herodis. In prefatione sua ponit duplicē causam quare scripsit euāgeliū.s. ad cōplēdum aliqua q̄ a mattheo et marco fuerant omissa vel minus plene dicta: et ad excludēdum falsa que ab hereticis sub noīe discipulorū christi scripta fuerant: sicut plenius dictum est in ꝓlogo hieronymi. ⁊ hoc quod dicit᷑: Quoniāquidē.i. certe. p ¶ Multi conati sunt ordinare narrationes ⁊c.i. gestorum euangelicoꝝ: q̄ sicut dictū est aliqui scripserāt vere: sed tn̄ aliqua omittendo: aliqui autē false heresen inserēdo. q ¶ Que in no. cō.i. euangelio a nobis scripto: q̄ cōpleuit dicta eorū q̄ vera scripserāt: ⁊ exclusit dicta eoꝝ q̄ falsa inseruerant. r ¶ Sicut tradiderunt nobis qui ab ini. ipsi viderūt. Ipi apl̄i a q̄b⁹ didicit veritatē euāgelij.

Diuisio

alio† narrationeꝫ

s q̄ A Uisum

a ¶ Nobis. Bed. Nō solū marcus ꝛ lucas auditu didicerūt q̄ scriberēt: sed etiā mattheus ꝛ iohānes multa de infantia: puericia: genealogia saluatoris aliis narrātibus didicerunt. b ¶ Viderūt ꝛ mi. ꝛc. Amb. Gemina virtus est in homie pfecto: intētio ꝛ actio vtrāq3 notat in aplis fuisse ꝛ visionē .i. intentionē: ꝛ ministeriū .i. actionē: vt p id qd viderint diuine cognitiōis itellIgat intētio: p id ꝙ ministri fuerūt eorū actio declaret. ¶ Amb. Hoc v̄buz nō ꝓlatiuū: sed substātiuū interiori mēte videt. Vñ moyses dicit: q3 ppl's videbat vocē: q̄ nō solet videri sed audiri. Audiuit petrus verbū qñ dictū est ei: Veni post me faciā te piscato. ho. Ministrat qñ tollit crucē ꝛ seqt̄ xp̄m. c ¶ Omnia. Bed. Non oia q̄ assecutus: sed de oibus q̄ ad fidē legētiū cōfirmandā credit idonea. Ex cōsulto enī multa p̄terit q̄ alii dicūt vt diu'sa i euāgelio grā refulgeret: ꝛ ꝓpriis q̄busdā libri singuli mysterioꝝ gestoꝝq3 miraculis eminerent. ¶ Amb. Prolixiorē notat hunc euāgelii librū q̄ alioꝝ euāgelistarū. Vñ ꝛ a paulo laudat: q3 oia assecutus est: nō ꝙ oia scripserit: q̄ nec mūd' capit. d ¶ Theophile. Bed. Theophilus amās deū: vel amatus a deo: q̄ amat deū vel a deo vult amari: ad se putet euāgeliū scribi: ꝛ vt bonū depositū sibi cōmendari. Nō noua theophilo ꝓmittunt: s3 eadē q̄bus est erudit' vt quo q̄d ordine a dño gestū dictū ve sit agnoscat: q3 ꝑfectus nō solum in iesum credere sed ꝛ fidem ꝑpetue diuinitatis ꝛ tēporanee dispēsationis illius debet ordinē nosse.

Exo.20.c | 2.Cor.8. | Theophil'

Ca. I

Fuit in dieb'. Amb. Titul' sacerdotalis hostia. Per vituluz q̄ hoc euāgeliū figurat: i quo a sacerdotib' inchoat i ꝛ in vitulo cōsummat. i. in xp̄o q̄ ꝓ mūdi vita immolat. f ¶ Sacerdos q̄dā ꝛc. Impleuit ordinē: dixit regē ꝛ regionē in q̄ fuit: sacerdotē ꝛ gētē ei' ꝛ vxorē illi' idicat. ¶ Be. Amb. Nō solū a parētib' s3 etiā a ꝓgenitorib' nobilitas baptiste mōstrat: ñ sclari p̄tāte s̄oluuis: s3 religiōe. Tales enī parētes p̄nūcius h̄re debuit: vt q̄si iure nature infusā fidē aduēt' xp̄i p̄dicaret. ¶ Amb. Docet diuina scr̄tura in his q̄s cōmēdare volum': nō solū mores: s3 etiā parētes oportere laudari: vt q̄si hereditario iure puritatē h̄re videant illi q̄s laudamus. Nobilitat itaq3 iohānes baptista parētib': miraculis: morib': munere: passione: sic samuel sic isaac a parētibus nobilitatē pietatis accepit: quā posteris reliqt. g ¶ Zacharias. Zacharias: memor dñi: cui apparet angelus a dextris altaris: q3 ei q̄ memor dñi est demōstrat mysteriū. h ¶ De vice abia. Bed. Abia: pater dñs. Et aptū fuit vt in tp̄e offici p̄ris dñi ꝯceptus eēt iste q̄ patrē dñm p̄dicaret. Cū dauid cultū dom' dñi ampliaret: ministeria sacerdotū in .xxiiii. sortibus diuisit. in q̄bus familiā abia de q̄ çacharias fore octaua cōtigit: vt p̄co noui testamēti in octaue sortis vice nascat: q3 p octo nouū: sicut p septē testm̄ declarat vet'. i ¶ Helizabet. Heliçabet dei mei saturitas. signat mariā q̄ plena deo fuit. k ¶ Erāt aūt. Bed. Amb. Plena laudatio q̄ genus in maiorib': mores in eq̄tate: officiū in sacerdotio: factū in mādat': iudiciū in iustificatiōib' cōprehēdit. l ¶ Iusti añ deū ꝛc. Amb. Nō enī oīs q̄ iust' est añ hoīes: iust' est añ deū. Aliter enī vidēt hoīes: aliter de'. hoīes i facie: de' in corde. Ideoq3 fieri pōt vt aliq̄s affectata bonitate pp'lari iustus videat mihi: iustus tñ nō sit añ deū: si iusticia non ex mētis simplicitate formet: sed adulatione simulet. m ¶ Mādatis ꝛ iusti. ꝛc. Amb. Bed. Prius mādatū, scd'a est iustificatio/ cū enī mandatis celestibus obedimus in mandatis dei incedimus. cum recte ꝛ congrue iudicam': tenere dñi iustificationē videmur.

Math.4.c

Iohes multis de causis nobilitatur

a ¶ nō solū corꝑalit: sed pot' mētis intuitu.

g nobis qui ab initio ipsi viderunt

a ¶ hui' (vbi qd caro factū ē. ¶ ꝛ qm̄ h̄ est.

et ministri fuerunt sermonis: vi- e

¶ nō humana volūtate: sed spiritusancto intus instigāte cuius gratia gerit: vt id qd bonum est nobis etiā bonū videatur.

sum est et mihi assecuto a princi- b

c pio omnia: diligēter ex ordine ti-

d bi scribere optime theophile: vt c

cognoscas eorū verborū de qui- d/f

bus eruditus es veritatem.

Euāgeliū s̄m Lucā incipit

Capitulū I

e Fuit in diebus hero- a

¶ iā alienigena regnabat.

f f dis regis iudeę sa- b

cerdos quidā nomi-

g ne çacharias de vi- i

ce abia: et vxor illi de filiabus k

h aaron: et nomen eius heliçabet. l

k/l Erant autē ambo iusti ante de- m

¶ nō corā hoībus: q3 oīs sterilis in lege maledicta fuit. a ¶ qui nō fallit vt homies.

m um/incēdētes in omnib' manda n

cit oia nō est intelligēdū ꝙ oia acta xp̄i scripserit: q3 tot' mundus nō posset cape tantā scripturā vt h̄r Ioh. xxi. sed accipit hic oia: q3 scripsit de oibus necessariis: quoꝝ noticia erat necessaria ad salutē. c ¶ Optime theophi. Ex hoc verbo dixerūt aliq̄ ꝙ iste theophil' fuit vir potēs ꝛ p̄nceps in achaia: q3 paulus tali mō loquēdi vtit ad Festū. Act. xxvi. f. Nō insanio optime Feste. S3 illud motiuū nullū videt: q3 talis modus loquēdi ꝓpri' est ad p̄latos q̄ alios debēt excellere in bonitate vite. Item nō est verisimile ꝙ tant' euāgelista omissis ep̄is ad quorū officiū spectat euāgeliū scire: et de hoc alios docere: scriberet p̄ncipi seculari euāgeliū. Et iō meli' videt dicendū ꝙ fuit ep̄us. vt dictū est. S. ꝛ h̄ videt p hoc qd subdit: Quib' eruditus es ꝛc. dicit q̄ Optime theophile nō ꝙ ꝓ ipso solo scriberet: sed q3 scripturā ei dirigebat pro ipius ꝛ oīm fideliū salute. d ¶ Ut cognoscas. scz plenI'. e ¶ Veritatē coꝝ verborū. ad fidem catholicā ptinentiū. f ¶ De q̄bus eru. es ꝛc. nō tñ ita ꝑfecte sicut p' lectionē hui' scr̄pture.

¶ Explicit expositio ꝓemii.

¶ Postilla venerabilis magistri Nicolai de lyra sup euangeliū s̄m Lucā incipit. ¶ Expo. ca. I b

Fuit in dieb'. Hic incipit Lucas narrationē euāgelii: ꝛ diuidit in q̄tuor ptes: q3 p̄mo describit saluatoris ingressus in mundum p suā incarnationē. scd'o eius ꝓgressus p suā p̄dicationē. iii. ca. tertio ei' egressus de mūdo p suā passionē xxii. ca. q̄rto ei' regressus ad patrē p suā resurrectionē ꝛ ascensionē. xxiiii. ca. Prima in duas: q3 p̄mo describit p̄cursoris et saluatoris cōceptus. secūdo vtriusq3 ortus. circa mediū hui' ca. ibi: Exurgens aūt maria. Prima adhuc in duas: q3 p̄mo describit cōceptus p̄cursoris. scd'o ipius saluatoris/ ibi: In mēse aūt sexto. Circa p̄mū cōceptus p̄cursoris ostendit mirabilis ex tribus. p̄mo ex parentū cōditione. scd'o ex angelica nūciatione/ ibi: Factū est aūt cuz sacerdotio. tertio ex patris increduli punitione/ ibi: Et dixit çacharias. Circa primū in describēdo cōditionē parentū beati iohānis p̄mittit tempus regis sub quo fuerūt/ cū dicit: g ¶ Fuit in dieb' herodis regis iudee ꝛc. q3 iacob patriarcha spiritu ꝓphetico dixit Gen. xlix. b. Signū aduētus christi qñ regnū iudee esset trāslatū ad alienigenam: s̄m ꝙ dicit ibidē. Nō auferet sceptrū de iuda ꝛ dux de femore eius donec veniat qui mittēdus est ꝛc. Iste aūt herodes fuit alienigena: q3 pater suus fuit idume'. h ¶ Sacerdos quidā nomine zacha. per expressionē nominis intelligitur ꝙ iste fuit famosus in vita ꝛ doctrina. i ¶ De vice abia. s̄m ꝙ dicit .i. Paral. xxiiii. a. Dauid volens ampliare cultū dei ordinauit de vigintiquattuor generatiōibus: vigintiquattuor sacerdotes qui successiue seruirēt p hebdomadas in tēplo dñi: ꝛ octaua sors cecidit super abiam. vt ibi dicitur: de quo descendit iste çacharias. k ¶ Et vxor illi de filiabus aaron. hoc exprimit: quia propter dignitatē sacerdotalem filie de tribu aaron diligētius ꝛ honestius seruabant. l ¶ Et nomē eius helizabet. quod nomē exprimit ꝓpter eius bonam famam ꝛ vitam: sicut dictum est de çacharia. vnde subditur: m ¶ Erant autē iusti ambo ante deū. hoc dicit ad excludendum hypocrisis fictionē. n ¶ Incedētes in omni. māda. q̄tum ad obseruantiā moraliū preceptoꝝ.

Divisio

Nico. de lyra ❧ Sine querela

a ¶ Visuz est ꝛ mi. asse. i. veritatē euāgelii mō p̄dicto. b ¶ Oia a principio dili. ex ordine tibi scri. q3 incepit euāgeliū suū a cōceptione p̄cursoris ꝛ saluatoris. Qz autē dicit oīa

✱ Et iustificationibus

Moraliter. g ¶ Fuit in diebus hero. re. iu. ꝛc. Inter euāgelistas Lucas significat per mysticū vitulū vultū qui est animal immolaticiū: quia p̄dicat christū pro nobis immolatū. Immolare vero ptinet ad sacerdotis officiū. ꝓpter qd a sacerdotio euangeliū incepit. m ¶ Erant aūt ambo iusti. hīc ex iustis accepit originē q̄ nūciare venerat iusticiā ꝯsummatā. m ¶ Ante deū. nō sīc hypocrite q̄ fingūt iusticiā añ mūdū.

Moraliter

✱ Factū est aūt

F a ¶ Sine querela 7c. Ecce tēperata iusticia. Plerūq3 duri
A or iusticia hoim querelā ꝓuocat. vñ Apls: Prouidētes bona
2.Cor.8.d nō tātū corā deo: s3 etiā corā oīb⁹ hoīb⁹. Et ecclīastes: Ne sis
multū iustus. Uel incedentes in oībus mandatis et iustifica.
Eccle.7.c dñi sine querela. i. sine conscientia vane laudis. b ¶ Et nō
erat illis. Bed. Diuinit⁹ ꝓcuratū fu
it vt de ꝓuectis diuq3 fructu coniugii
priuatis iohānes nasceref: vt inopina
to ortu prolis 7 ipos donum dei gra/
tius afficeret: 7 ceteros stupor miracu/
li pararet auditui futuri ꝓphe. Uñ po/
stea subdit: Posuerūt oēs q̄ audierāt
in corde suo dicētes. Quisputas puer
iste erit. c ¶ Factū est aūt. Cū ex p̄
cepto moysi vno sacerdote decedente:
vnus succedere iubeaf: tpe dauid sta/
tutū est vt vicissim ministrātes p octo/
nos dies a sabbato vsq3 ad sabbatum
tpe vicis sue singuli castimonie stude/
rent: nec interea domū tangerent.
d ¶ In ordine vicis. Amb. Zacha
rias designaf summ⁹ sacerdos: q̄ vno
tm̄ anni tpe sol⁹ intrat tēplū cū sangui
ne quē offert ꝑ pplo. Qui tūc sorte q̄/
rebaf: cū ver⁹ sacerdos adhuc ignora
baf q̄ in eternū ꝑmaneret: et tūc vices
erāt: nūc ꝑpetuitas. Solus intrat: qr
illū significat cuius sacrificiū nō esset cōmune cū ceteris.
e ¶ Sorte. Bed. Nō nouus tūc sorte elect⁹ qñ incensum erat
adolēdū: sed prisca sorte ꝓelect⁹: cū primū ex ordine sui pontifi
catus i vicē abia succederet. Nec solēnitas septimo mēse cele
brabaf: 7 dies expiatōis siue ꝓpiciatōis vocabaf qñ solus pō
tifex introibat in secūdū tabernaculū cū sanguine. In quo si/
gnificaf Jesus sacerdos q̄ impleta dispēsatione carnis celi se/
creta subiit: vt ꝓpiciū faceret nobis patrē et interpellaret ꝓ
pctis eoꝝ qui adhuc ꝓ foribus expectāt orantes 7 diligūt ad/
B uentū ei⁹. Pulchre igif ea die descēsio ei⁹ p angelū nūciaf: q̄
Ephe.4.b ei⁹ p legē ascēsio figurabaf: Qui q̄ descēdit ipe est q̄ ascendit.
q̄ q̄dāmodo ꝓdicif dū ille ꝓmittif ꝓcursurus. f ¶ Ingres/
sus i tēplū 7c. Ambro. Ingredif zacharias tēplū. i. christus
in mariā: ppls orat libertatē de captiuitate. Apparuit. non di
xit: venit / qr iā ibi erat. Zacharias turbaf. i. iudei aduenien/
te christo. g ¶ Apparuit. Amb. Bed. De deo vel de ange
lis dicif apparere q nō possūt ꝓuideri: sed repētino aspectu vi
denf nec

¶ nō q non peccauerint: sed qr per gratiā dei ablati peccare desierint.
a tis 7 iustificatōib⁹ dñi sine q̄rela. a b
¶ due cause nō habendi memorant vt ma/ ior appareat virtus.
b Et nō erat illis fili⁹ / eo q esset he c d
lizabet steril': 7 ambo ꝓcessissent
c i dieb⁹ suis. Factū ē aūt cū sacer e
d dotio fūgeref zacharias i ordie
vicis suę añ deū: ꝓm ꝯsuetudinē
e sacerdotij sorte exijt vt icēsū po/ f g
¶ hic notatur summus.
f neret. Ingressus i tēplū dñi: 7 oīs h
multitudo ppli erat foris orans
g hora icēsi. Apparuit aūt illi an i

Nico.de lyra

C. ✻ a ¶ Et iustificationibus dñi. Qr tum ad oseruantiā
cerimonialiū. b ¶ Sine querela. Qr tum ad obseruantiā
iudicialiū: qr pacifice ad ꝓximos se habebāt. c ¶ Et nō erat
eis filius. Cui⁹ duplex causa subdif: Una specialis mulieri:
s3 sterilitas, alia cōmunis viro 7 mulieri. s. senect⁹. 7 h est qd
dicif: d ¶ Eo q esset helizabet 7c. Ita q transierat tps
generādi in patre 7 cōcipiēdi in matre ꝓm cursum cōmunē na
ture. Ex q̄ appet ꝯceptio ꝓcursoris miraculosa: qr nō fuit p na
turā tm̄: sed p naturā gr̄a diuina adiutā. e ¶ Factū est aūt.
Hic describif ꝯceptio ꝓcursoris mirabilis ex denūciatiōe an/
gelica. 7 ꝑmo describit loci ꝯditio. scdo denūciatio āgeli / ibi:
Apparuit aūt. Circa ꝑmū dr: Factū est āt 7c. Patri eni ex
istēti in loco scō. s. in tēplo 7 in diuino officio occupato: facta
est diuina denūciatio de ꝓle habēda. ad denotādū scītatē fu/
turā ꝓlis. f ¶ Sorte exijt. Quia distributōes hebdomada
rū i qb⁹ successiue debebāt vigintiq̄ttuor sacerdotes ministra
re: vt ꝓdictū ē: fuerūt distribute p sortē: vt hr̄. i. Paral. xxiiij.
g ¶ Ut incē. poneret 7c. Ex hoc loco dixerūt aliq̄ q zacha/
rias fuit pōtifex vel summ⁹ sacerdos: qr incēsu3 ponere semel
in anno intra scāsctōꝝ. s. in festo expiatiōis soli sūmo sacerdo
ti erat licitū. 7 hoc videf dicere btūs Ambrosi⁹ 7 Beda sup lo
cū istū 7 tps ꝯceptiōis ꝓcursoris videf ꝯcordare: qr festū expi
atiōis celebrabaf decia die septēbris: 7 post illud fuit ꝯceptio
bti iohānis circa finē eiusdē mēsis reuerso zacharia ad domū
suā post cōpletionē sui officij: 7 sic ab illo tpe vsq3 ad natiuita/
tem bti iohānis fluxerūt nouē mēses qui ꝯtinēt periodū a cō/
ceptu pueri vsq3 ad natiuitatē. S3 q̄liter ille zacharias fuerit
summ⁹ sacerdos nō legif. iō ad declarationē hui⁹ dixerūt aliq̄
q vigintiq̄ttuor sacerdotes ꝓdicti erāt eq̄les in ordine 7 in di
gnitate: nō tñ simul sed successiue: qr ille in cui⁹ hebdomada fe
stū expiatiōis cadebat: erat summus sacerdos toto illo anno.
Et ad hoc ꝯfirmandū inducūt illud quod dicif Joh. xi. q cay/
phas erat

phas erat pōtifex anni illi⁹. Dicūt ergo q zacharias fuit sum C
mus sacerdos anno illo: eo q ꝓdictū festū cecidit in hebdoma
da ipi⁹: sed qr nulla scriptura autētica neq3 Josephus neq3 alij
historiographi describētes sacerdotiū iudeoꝝ aliquā mētionē
faciūt de sūmo sacerdotio hui⁹ zacharie. iō saluo meliori iudi
cio videf meli⁹ dicēdū eū fuisse simpli/
cē sacerdotē. Nec ex his q̄ inducta sūt
ostēdif fuisse summ⁹ sacerdos: sed ma/
gis oppositū videf: Tū qr dicif hic q
ingressus fuit tēplū ad ponēdum incē/
sum tm̄: h aūt licitū erat minorib⁹ sacer
dotib⁹. ꝓm q dr Heb. ix. In ꝑmo q̄dē
tabernaculo q̄tidie intrabant sacerdo/
tes sacrificioꝝ ministeria ꝯsummātes:
qr pacto sacrificio in altari holocausto/
rū qd erat in atrio vbi ministrabāt mi/
nores sacerdotes: sacerdos q̄ ibi mini/ Als nō hz zacharias
strauerat lotis ꝑus manib⁹ 7 pedibus
accipiebat prunas d altari holocausto
rū: 7 intrans primā partē tēpli q̄ voca
baf scām vel sancta cōcremabat in illa
sup altare incēsi thymiama: 7 tunc erat
sacrificiū ꝯsūmatū. In illā ꝟo ptē tēpli
q̄ dicebaf scāsctōꝝ solus summ⁹ sacer
dos intrabat cū sanguine hirci 7 vituli
imolati ꝓ pctō ppl'i: vt ex illo asꝑgeret
ꝯtra ꝓpiciatoriū. q aūtē zacharias in/
trauerit cū sanguine tali. nō dicif hic: sed solū ad ponēdū incē
sum. Si eni intrasset tēpli ad inferēdū sanguinē itra scāsan
ctoꝝ: nō est verisile q euāgelista tacuisset cū hoc sit maximū in
ter oia q̄ ad officiū sūmi sacerdotis ꝑtinebāt: vt hr̄ Heb. ix. 7
Leui. xvi. 7 iō nō videf q intrauerit scāsctōꝝ qd erat de offi D
cio sūmi sacerdotis: s3 solā ꝑmā ptē tēpli ad quā simplices sacer
dotes poterāt ingredi: vt dictū est. Itē angel⁹ appuit ipi occu/
pato in solēniori pte sui officij ꝓpter solēnitatē nūcij qd nūcia/
re venerat. Hic aūt dr q appuit ei stās a dextris altaris incēsi.
illud autē altare nō erat intra scāsctōꝝ. ꝓm q dicit Hiero. et
oēs doctores hebrei 7 catholici: excepto Augustino. cui⁹ dictū
nō videf in h tenēdū: Tū qr ꝯriaf dictis oīm alioꝝ: qꝝ aliq̄ fu
erūt valde expti in scriptura vete. test. Tū qr text⁹ sacre scripture
videf ꝯtrariū dicere Exo. vi. 7. xxx. vt ibidē plen⁹ declaraui. Qr
autē dr soli sūmo sacerdoti licitū esse ponere incēsum itra scām
scōꝝ in die expiatōis. dicēdū q verū est: sed illd incēsum nō po
nebaf ad offerēdū: s3 vt nebla inde ꝯsurgēs operiret oraculū
qñ pontifex asꝑgebat sanguinē hirci 7 vituli sup oraculu3: vt hr̄
Leui. xvi. nō autē hr̄ ex hoc loco q zacharias posuerit incēsu3
hoc modo vt p3 ex dictis: sed solū q posuerit incēsum offerēs
ipm sup altare incēsi ad ꝯsūmationē sacrificij. Qr aūt dr q ex/
piatōis dies cecidit in hebdomada sua: h nō ꝓbaf vt p3 ex di
ctis. 7 dato q verū fuerit: nō tñ ex h ꝯcludif q itrauerit scāsā
ctoꝝ ad ponēdū incēsū: qr ꝓter illā igressū q̄ ꝑtinebat ad sūmū
pōtificē tm̄ q̄tidie itrabāt sacerdotes mīores ad offerēdū incē
sū in altari incēsi: vt ꝓdictū est: 7 h mō ingressus est zacharias
in hebdomada sui misterij. Qd autē vlteri⁹ dr q de vigintiq̄t
tuor sacerdotib⁹ ille erat sūm⁹ sacerdos vl pōtifex p annū: in cu
ius hebdomada cadebat expiationis festū: videf esse fictitiū.
Tū qr h in nulla scriptura autētica hr̄. Tū qr vt hr̄ i libris Re/
gū et Paral. post ordinationē vigintiq̄ttuor sacerdotū vnus
erat summ⁹ sacerdos sup eos: nō solū vno anno s3 p totā vitā
suā: 7 ita cōmuniter factū est vsq3 ad tps machabeoꝝ: in q̄ gre
ci sup iudeos obtinuerūt dominiū: 7 tunc ex cupiditate greco
rū 7 ambitione iudeoꝝ aliq̄ sunt amoti de sacerdotio ante mor
tē: 7 alij istituti: sicut p3. ij. Machab. iiij. de Jasone 7 Mene
lao 7 lisimacho 7. xiiij. ca. de alchimo. 7 eodē modo postea fa/
ctū est qñ romani ceperūt iudeis dñari: qr tunc erat venale sa/
cerdotiū. vñ dicit Josephus q cayphas emit sacerdotiū vni⁹
anni. potuit etiā esse q iudei inter se ordinauerūt ꝓpter istas
ꝯtētiōes 7 ambitōes q sacerdotiū vni⁹ duraret tm̄ p ānū. Ad
dictū ꝟo Ambrosij 7 Bede dicēdū q non loquunf assertiue.
h ¶ Et ois mul. 7c. qr nō erat licitū pplo ingredi tēplū: sed
tm̄ atriū. i ¶ Apparuit. Hic ꝯñr describif angeli denūcia/
tio: 7 ꝑmit ✻ c ¶ Factū est autē 7c. Per zachariā q̄ dñi memor iter/ Moraliter
ꝓtaf: bon⁹ ꝑlat⁹ significaf: q̄ semꝑ in suo pectore debet gere/
re dei memoriā ꝓ sua 7 suoꝝ subditoꝝ salute. Hic aūt tēplū in
gredif p diligētē diuini cult⁹ sollicitudinē 7 offert incēsū p fer
uētem orationē: 7 ppl'us orat per eius informationem: et an/
gelus apparet ei per diuinam cōsolationem. ideo subdif:

 ✻ Ne timeas

E. 15 dent sec in ptāte eā est illos videre: sed in potestate illoꝝ est apparere ꝛ videri qñ volūt. Et bñ in tēplo iuxta altare ꝛ a dextris apparet: qꝛ veri sacerdotis aduētū ꝛ ministeriū sacrificij vniuersalis ꝛ celestis doni gaudiū qḋ p dexterā significat̄ ꝑdicat. a ¶ Et zacharias. Amb. Solemus turbari ꝛ a nr̄o affectu alienari: qñ ꝯstringimur superioris potestatis occursu. Sꝫ sicut humani defectus est terreri: ita angelice benignitatis est pauentē de suo aspectu blandiendo solari. Contra demones: si quos sua ꝑsentia territos senserint: ampliore horrore ꝯcutiunt. b ¶ Qm̄ exau. Exaudita est: magis ꝙ petisti. Rogasti ꝓ liberatione plebis: ꝛ donat̄ est tibi ꝑcursor. ¶ Amb. Multa diuina bñficia hic sūt ꝯgesta. Primū deꝑcationis fruct̄: deinde sterilis vxoris ꝑtus. tū leticia plurimoꝝ ꝛ magnitudo ꝟtutis: altissimi etiā ꝓpheta ꝓmittit̄. Quinetiā ne ꝗ esset dubitatio: futuri nomē designat̄. Tātis igit̄ supra votū fluentib᷑: non imerito diffidētia pena plectit̄ silētij. c ¶ Johannē. Beð. Singularis meriti est iudiciū quotiēs hoibus a deo vel iponit̄ nomē vel mutat̄: vt abraā ꝗ pater multaꝝ gentiū erat: futurus abraā est vocatus. Jacob ꝗ deū vidit: isrl̄ est appellatus. Johānes ꝗ interꝑtat̄ in quo est gr̄a vel dn̄i gr̄a. Primo gr̄a sterilibus parētib᷑ donat̄. deinde ipsi iohāni ꝗ magn᷑ corā dn̄o futur᷑: ꝛ spūsctō ex vtero mr̄is replēdus. Postremo filiis isrl̄ quos ad dn̄m erat ꝯuersurus. b ¶ Gaudiū. Beð. Merito gaudet pater ꝙ i senectute natū et ꝙ talis gr̄e accepit filiū. gaudēt alij ꝗbus regni celestis euāgelizaret ingressuz. Nato ꝑcursore multi gaudēt. Nato dn̄o gaudiū magnū nunciat̄: qḋ erit oī ppl̄o: qꝛ hic salutē mult̄ ꝑdicat: ille ꝯo oib᷑ dat. ¶ Ambro. Gaudiū ꝛ exultatio. Monent̄ parētes nō min᷑ gr̄as agere ꝓ ortu sctōꝝ filioꝝ ꝗ̄ ꝓ merit̄. Nō eni paruū munus dī est: dare liberos ꝓpagatores generis: successiōis heredes. Jacob in generatione. xij. filioꝝ gaudet. abrae fili᷑ dat̄. zacharias exaudit̄. Diuinū igit̄ munus: est fecūditas parētis. Agāt igit̄ patres gr̄as qꝛ genuerūt: filij qꝛ generati. matres qꝛ honorant̄ ꝑmius cōiugij. e ¶ Vinū ꝛ siceram. Beð. Magne corā deo ꝟtutis est ꝑdicare in deserto gaudia celestia. terrenas delicias spernere: ob ludū lasciuiētis puelle capite trūcari. Cui᷑ ordinē magnitudinis subiūgit: Vinū ꝛ siceram nō bibet. Sicera interꝑtat̄ ebrietas: quo noīe signat̄ oē poculū dei ꝗcūꝗ materia factū qḋ inebriare possit. Decet aūt vas celesti glorie mācipatū a seculi illecebris abstinere. f ¶ Et spūsctō. Be. Cum intrāte btā maria in vtero genitricis exultauit: ꝛ ꝑcursionis sue officiū quoad potuit impleuit. Necdū erat illi spūs vite: ꝛ iā erat spūs gr̄e. g ¶ Et mul. Beð. Cū iohānes xp̄o testimoniū ꝑhibens: in fide xp̄i baptizans: dicat̄ filios isrl̄ ad deū cōuertisse: patꝫ xp̄m esse dn̄m deum isrl̄. h ¶ Precedet ante. Beð. Sicut helias ꝑco iudicij: sic iohānes preco redēptoris. Ambo in deserto: ambo victu parci: vestitu inculti. Ambo regū insaniā tolerāt. Ille iordanē diuisit celū petitur᷑: hic ad lauacrū salutare quo celū petit̄ cōuertit. Hic cū dn̄o ꝯuersat̄ in terris: ille cū eo manifestat̄ i gl̄ia. i ¶ In spū. Amb. Bñ iūgunt̄ spū ꝛ ꝟtute. Nō eni sine ꝟtute spūs: nec sine spū ꝟtus est. Helias ꝟtutē habuit abstinētie ꝛ patiētie ꝛ ꝯuertēdi aīos ppl̄oꝝ a ꝑfidia ad fidē. spiritū aūt ꝓphetandi habuit. k ¶ Cōuertat cor. Beð. Corda patrū in filios ꝯuertit. dūꝫ spūalē sctōꝝ antiquoꝝ sciam ppl̄is ꝑdicādo infundit. Prudētia ꝯo iustoꝝ est: nō de legis opibus iusticiā ꝑsumere: sed ex fide salutē ꝗrere: vt ꝗ huis in lege positi legis iussa ꝑficiāt: gr̄a tū dī se saluādos p xp̄m itelligāt: Iust᷑ eni ex fide viuit. Quas sentētias qꝛ diuti᷑ increduli: ꝛ p iohānē imbuti: ꝛ p heliā sunt imbuēdi. fere eadē ꝟba ꝗ angelus de iohāne: Malachias ꝑdixit de helia. l ¶ Vñ hoc sciā. Beð. Si hō esset ꝗ ꝓmitteret bat impune

Gen.17.a Ibi.32.f

olo t incredibiles

Ro.1.b

Mala.4.b

gelus dn̄i stans a dextris altaris
a incensi. Et zacharias turbat᷑ est a
vidēs: ꝛ timor irruit sup euz. Au
b aūt ad eum angelus: Ne timeas b
zacharia: quoniā exaudita est de c
¶ facta ꝓ ppl̄i redēptiōe nō ꝓ sobole quā desperabat se posse habere. ¶ vel oratio.
ꝑcatio tua. Et vxor tua helizabeth d
¶ Beð. ecce ordo salutis exꝑmit̄ cū illi᷑ natiuitas ꝑdicit̄ ꝗ ꝑconando redēptori sit iter factur᷑ ꝑdicādo penitētiā ꝛ fidē xp̄i.
bet pariet tibi filiū: ꝛ vocabis no e
c men ei᷑ iohannē. Et erit tibi gau f
a ¶ qꝛ p ei᷑ ꝑdicatōes gaudebūt i vitā etnā.
diū ꝛ exultatio: et multi in natiui g h
te eius gaudebūt. Erit enim ma i
¶ Amb. nō ꝟtute corpis: sꝫ aī magnitudīe.
e gnus coram dn̄o: vinum et sice k
f ram non bibet: ꝛ spiritusancto re l m
¶ manens in vtero.
plebit̄ adhuc ex vtero matris sue:
g ꝛ multos filioꝝ israel conuertet n
a ¶ ꝑus nat᷑: ꝑus ꝑdicat: ꝑus morit̄: ꝑcursor
ad dominū deum ipsoꝝ. Et ipse o
ris ꝑeco iudicē. ¶ sancto.
h i precedet ante illū in spiritu ꝛ vir
¶ signorum.
k tute helie: vt conuertat corda pa p
trum in filios: et incredulos ad q r
¶ precedet.
prudentiam iustoꝝ parare dn̄o s
plebem perfectā. Et dixit zacha t
l rias ad angelū: Vnde hoc sciā? v

tio: ꝛ ꝑmittit̄ zacharie stupefactio / cum dicit̄: a ¶ Et zacharias ꝛc. i. ex visione angeli insolita ꝛ ex fragilitate humana iuxta angelicā ꝑsētem: sicut de daniele legit̄: Dan. x. ꝓpter qḋ angelus cōsolatus fuit eū dicens: b ¶ Ne timeas zacharia. q. d. veni ad cōsolationē tuā. iḋ subdit̄: c ¶ Qm̄ exaudita est deꝑca. tua. frequēter eniꝫ deū deꝑcatus fuerat de aduētu messie ꝛ de habēda ꝓle. Et ideo angel᷑ vtrūꝗ sibi denūciat / dicēs: d ¶ Et vxor tua heli. pa. tibi fi. et dicit: Tibi: hoc est ex te: tn̄ cū virtute naturē fuit ibi ꝟtus gratie: vt ꝑdictū est. Angelus aūt loquēs ioseph de partu marie nō dixit: pariet tibi: sed pariet absolute: qꝛ ioseph nihil cooperat᷑ est / ibi: e ¶ Et voca. no. eius io. ꝑnominat̄ ab angelo ꝓpter sanctitatē eius futurā ꝛ officij ꝓprietatē. Johānes eni interꝑtat̄ in quo est gr̄a: qꝛ iohānes xp̄m manifestauit p queꝫ gr̄a ꝛ veritas facta est: vt hr̄ Joh. i. f ¶ Et erit tibi gau. in mēte interius. g ¶ Et exultatio. exteri᷑. dicitur eni exultatio: q̄si extra saltatio. et hoc est ꝓprie qñ gaudiū est tm̄ interius ꝙ nō pōt bñ cōtineri ꝗn appareat exteri᷑. h ¶ Et multi in nati. ei᷑ gau. ꝑm ꝙ dicit̄. j. ꝙ in ortu eius cōgratulabant̄ vicini. ꝛ nunc etiā videmus impletū ꝙ dies sue natiuitatis nō solū festiuat̄ ab oībus christianis sed etiā a saracenis et aliꝗbus aliis. i ¶ Erit eni mag. corā dn̄o. Vñ dic̄ saluator. Matth. xi. b. Inter natos mulieꝝ nō surrexit maior iohāne baptista. k ¶ Vinum ꝛ siceram. i. quēcūꝗ potū inebriatiuū. l ¶ Nō bibet. erat eni nazareus. i. cōsecrat᷑ dn̄o p totā vitā suā: ꝛ iḋ ab oī inebriatiuo abstinuit. sicut nazarei in veteri lege tp̄e separationis sue: vt hr̄ Num. vi. m ¶ Et spūsancto reple. ꝗtū ad purgationē originalis pcti: et ad operationē boni meritorij. n ¶ Et multos fi. isrl̄ con. ad dn̄m. i. ad xp̄m p suā ꝑdicationē. o ¶ Et ipse pcedet ꝛc. Primo ꝓpter silitudinē vite: qꝛ vterꝗ vixit i austeritate vict᷑ ꝛ vestit᷑. Scḋo ꝓpter silitudinē i ꝟitate doctrie: qꝛ vterꝗ cōstanter vitia redarguit etiā ꝑsonaꝝ magnaꝝ. Tertio ꝓpter silitudinē officij qꝛ sicut helias ꝑcedet aduentū xp̄i secūdū: ita iohānes ꝑmū ꝑcessit. p ¶ Vt ꝯuertat cor. pa. in fi. scꝫ patrū veteris testamēti ad discipulos xp̄i: qꝛ plures de sacerdotib᷑ ꝛ senioribus iudeoꝝ qui dicebant̄ patres ppl̄i: ꝯuersi fuerūt per apl̄os ad fidē christi. q ¶ Et incredulos. scꝫ illos qui prius fuerāt increduli. r ¶ Ad prudē. iusto. que prudētia nō cōsistit in operib᷑ legis ex ꝗbus nō iustificat̄ hō: vt habet̄ Ro. iij. sed in opib᷑ fidei charitate formate ꝛ deuotiōis. s ¶ Parare dn̄o ꝛc. p euāgelij susceptionē: qꝛ neminē ad ꝑfectū adduxerat lex. vt habet̄ Heb. vij. c. ꝛ ꝓpter hoc illa lex dr̄ lex timoris: qꝛ imꝑfectoꝝ ē timore pene retrahi a malis. Lex aūt euāgelica dr̄ lex amoris: qꝛ ꝑfectoꝝ ē retrahi a malis amore boni. t ¶ Et dixit zacha. Hic ostendit̄ cōceptio ꝑcursoris mirabilis ex punitione incredulitatis in patre: ꝛ ꝑmo ponit̄ dicta punitio. secūdo sequēs cōsolatio / ibi: Et factū est. Circa ꝑmū sciendū ꝙ zacharias verbis angeli nō credidit: qḋ ostēdūt verba eius / cū dr̄: v ¶ Vnde hoc sciā? ꝛ cā incredulitat̄ subdit̄: Ego sum senex

b

Moraliter

b ¶ Ne timeas za. ꝛc. ꝛ filius ei nascitur᷑ nūciat̄. i. de bono successore aliꝗs certificat̄ sicut factū fuit btō martino de successione beati bricij: ꝛ beato amatori de successione beati germani. h ¶ Et multi in nati. ei᷑ gau. magnū eni gaudiū debet esse de boni pastoris creatione ꝗ est ꝗdā natiuitas. v ¶ Vñ hoc sciā ꝛc. Per hoc aūt ꝙ dubitās factus est mutus: ꝛ fidē calamo ꝯfitens apertū est os eius ꝛ loꝗbat̄ bñdicens dn̄m. significat̄ ꝙ lingua dubitātis in fide facta est muta: qm̄ ei᷑ orō nō est deo accepta: sed hoīs i fide firmi est deo grata. iḋ dr̄ Jacobi. j. a. Si ꝗs vestrū indiget sapiā postulet eam a deo

A bat impune liceret q̄rere signū: sed cū angel' sit q̄ pmittit nō decet dubitare. ¶ Bed. Propter altitudinē pmissoꝝ dubitat signū inq̄rens quod credere valeat cui angeli visio ꝛ allocutio p signo sufficere debuerat. Unde tacēdo merito diffidētie penā luit: cui eadē taciturnitas: ꝛ signū fidei qd q̄siuit: ꝛ infidelitat' ēēt pena quā meruit. a ¶ Ante deū. Bed. Cū ad nos veniāt angeli: sic exterius implent ministeriū: vt tn̄ añ deū interi' p cōtēplationē assistant. Quia ꝛ si angel' est spūs circūscript' tn̄ summ' spūs q̄ de' est incircūscript' est. Intra quē currit angel' quocūq; moueatur vel mittat'. ¶ Bed. Allego. Per

Allego. çachariā sacerdotē sacerdotiū iudeoꝝ. p helişabet lex signat' q̄ sacerdotū doctrinis exercitata q̄si virili auxilio spūales filios deo gignere debebat. Sꝫ q̄si sterilis erat: q2 neminē ad pfectū ducebat nec ianuam celi aperiebat. Ambo erāt iusti: q2 lex bona ꝛ mandatū iustū ꝛ sanctū: ꝛ sacerdotiū legale ſm dispēsationē illius tpis: bonū scīm et iustū. Ambo pcesserant in dieb' suis: q2 legalis deuotio tpe moysi q̄si in adolescētia fuit ꝛ effloruit: sꝫ adueniēte xp̄o iā incuruat' ad seniū cū ꝛ sacerdotiū ordo p ambitiōes ꝛ ↄtētiōes pōtificū cōfundit: ꝛ ipa lex p traditiōes phariseorū discisa min' habilis est ad generandū. Ingredit' çacharias tēplū: q2 sacerdotū est intrare in sanctuariū: ꝛ intelligere nouissima mysterioꝝ celestiū. Foris orat multitudo: q2 dū mystica penetrare neq̄t: necesse est vt hūiliter intendat doctoꝝ monit'. Dū altari thymiama iponit: nasciturū iohānē agnoscit: q2 dū doctores altiori flāma diuine lectionis arderēt: gratiā dei p iesuꝫ xp̄m venturā de interiori lrāꝝ medulla q̄si de vulua helişabet pditurā reperiunt. Et hoc p angelū: q2 lex p angelos ordinata in manu mediatoris. Nō credēs mut' fit: q2 mut' est q̄ spūalē sensuꝫ in lra nō itelligit: ꝛ talis magr̄ q̄si xp̄i ꝛ rōnis expers pplm nō docet: sꝫ q̄si tacitis nutib' innuit: q2 nec rōnē attendit sacrificioꝝ: nec curat scire dicta pphaꝝ. Muto pmanēte çacharia ↄcipit helişabet iohānē: q2 sꝫ pōtifices ꝛ pharisei: nec ipsi intrēt: nec auditores in īteriora legis itrare pmittāt. interiora tn̄ leg' sacramētis xp̄i abūdāt. Cōceptū helişabet q̄nq; mēsib' occultat: siue q2 moyses legifer q̄nq; libris mysteria xp̄i pabolatim designat: seu q2 ipsa lex xp̄i dispēsationē in q̄nq; mūdi etatib' per scōꝝ facta vel dicta figurat. Et iō q2 incarnatio xp̄i vl' sexta seculi etate futura: vl' ad ipletionē leg' erat pfutura: recte sexto mēse ↄcepti iohānis xp̄i icarnatio nūciat'. b ¶ Et ipse erat. Sine voce corporales act' indicare moliēs nec exp̄mēs volūtatē. Cui silis ppls iudeoꝝ: actuū suoꝝ impotēs reddere rōnē. c ¶ Ut imple. sūt. Quia vicis sue tpe pōtifices tēpli tm̄ officiis mācipati: nō solū a cōplexu vxoꝝ: sed etiā a domoꝝ igressu abstinebāt. Nr̄is aūt sacerdotib' qb' nō carnalis successio sed spūalis pfectio q̄rit': q̄ quotidie p̄sto debēt esse altari: ppetua castitas indicit'. d ¶ Occultabat. Ambro. Occultat: q2 grauis sui erubescit etatē: ne in senectute libidini vacasse videat' q̄ etiā in iuuētute nō dꝫ exerceri nisi cā sobolis. Et tn̄ letat' carere opprobrio sterilitat': q2 opprobriū est mulierib' nō habere filios: nō hr̄e p̄mia nuptiaꝝ. Propterea ipe nuptie celebrant': ꝛ coit' carnalis in tpe cōgruo generationi excusat'. Hinc dat' itelligi q̄ iā nō cōueniebāt inter se cōiugali cōcubitu: neq; eni ea q̄ senilē nō erubesceret coitū: erubesceret ptū. ¶ Bed. Erubescit onus parētis q̄diu nescit mysteriū religionis: sed q̄ occultat se q2 genuit filiū: veniēte btā maria exultat: q2 genuit pphetā q̄ añ erubescebat bn̄dicit: ꝛ q̄ dubitaverat firmat' ꝛ clamat: Ecce vt facta est vox sa. tue in. ¶ Ambr. Occultat se pp̄ter pudicitiā. vt pbaret si verū esset q̄ cōceperat. Mēsib' q̄nq;: hoc est q̄nq; milib' secli siue q̄nq; libris moysi auferre opprobriū sterilitatis: ꝛ cōceptiōis in senectute int' hoies: qd nō fuit opprobriū apud deū. e ¶ Quia sic fecit.

Sacerdotalis castitas

B

Ego eni sum senex/ ꝛ et vxor mea a pcessit in diebus suis. Et respō/ b dēs angelus dixit ei: Ego suꝫ ga c
¶ fortitudo dei. a ¶ vel assisto.
a briel qui asto ante deū: et missus d e sum loqui ad te: ꝛ hec tibi euāge/
a ¶ Beda. dat signū qd rogat' vt q̄ discredēdo locutus est: iā tacendo credere discat.
lişare. Et ecce ēris tacēs: ꝛ nō po f teris loqui vsq; in diem quo hec fient p eo q̄ nō credidisti verbis meis que implebunt' in tempore suo. Et erat plebs expectans ça/ g chariā ꝛ mirabāt' q̄ tardaret ipse h in tēplo. Egressus autē nō pote/
¶ per hoc scꝫ.
rat loqui ad illos. Et cognouerūt i b q̄ visionem vidisset in tēplo. Et k ipse erat innuens illis/ ꝛ perman c sit mutus. Et factū est vt imple/ l ti sunt dies officij eius: abijt i do/
¶ officij çacharie.
mum suam. Post hos autē dies d ↄcepit helişabet vxor ei': ꝛ occul m tabat se mēsibus quinq;/ dicens:
¶ istis.
e Quia sic fecit mihi dn̄s in dieb' quibus respexit auferre oppro/
¶ qd nō opprobriū dn̄i. ¶ vicesimoquinto die marcij dn̄s ↄceptus est ꝛ passus.
f briū meū inter hoies. In mense n autem sexto / missus est angelus o

C fecit. Bed. Gesta sūt hec inq̄t iohānes Chrysostom' mēse septēbri. viij. kalēdas octob. luna. xi. q̄n celebrabat' ieiuniū scenophegie in eq̄noctio q̄n icipit nox crescere: q2 ille cōcipiebat' q̄ dixit: Me oportet minui. illū aūt cre. M. notata eni fuerat lux a tenebris: cū ſm legē deo sacrificia offerrent' q̄ iā cessare debēt cū baptista ↄcipit'. Et ideo pater eius mut' fit: q2 oportet sacerdotalia sacrificia cessare veniēte sacerdote q̄ p pctis oim se offerret. In die ieiunioꝝ cōceptio iohānis p̄dicit': q2 p ipm aml' ctio pnie erat p̄dicāda. f ¶ In mense autē sex. Hiero. Sicut sexto mēse missus est ga. an. a deo in ciuitatē galilee: ita sexto millenario missus ē xp̄s.

Joh. 3. d

† Geñ. 18. b

Ni. de ly.

¶ Gabriel.

* a ¶ Ego eni suꝫ se. ꝛc. q. d. tps generādi in me trāsiit: ꝛ in ea tps ↄcipiendi. b ¶ Et respō. an. arguēdo eius icredulitatē. c ¶ Ego suꝫ ga. angel' scūs çelās p salute isrl': vt hr̄ Dañ. ix. d ¶ Qui asto añ deū. licꝫ eni angeli mittāt' i ministeriū p salute hoim. vt hr̄ Heb. i. tn̄ nō recedūt a cōtēplatiōe diuina: ꝛ sic dicunt' deo astare p iugē ↄtēplationē. e ¶ Et missuꝫ loq̄ ꝛc. ex pte dei cui' veritas nō pōt ipediri. f ¶ Et ecce eris ta. pp' incredulitatē tuā: tñ q2 angel' dedit sibi signū respectu futuri iplēdi: ꝛ penā rōne icredulitat' p̄terite. tot eni signa finitat' ↄcurrebāt q̄ çacharias nō potuit discredere absq; pctō: q2 āgel' apparuit ei i sacro loco ꝛ existēti in ministerio diuio: nūciabat etiā ea q̄ ptinebāt ad oim hoim salutē ꝛ ad dei gl'iaꝫ ex qb' debebat çacharie ↄstare q̄ erat bon' angel': ꝛ p ↄñs q̄ erat verū dictū ei' cū mētiri nō possit: ꝛ in h̄ peccauit çacharias: q2 credēs ipm bonū angelū ex p̄dictis circūstātiis: qb' ↄcurrētib' nō pmittit' angelo sathane vt trāsfiguret se in angelū luc': ꝛ tñ nō credidit v̄bo ei': ꝛ in h̄ peccauit: pp' qd punitus fuit. g ¶ Et erat plebs ex. q2 nō erat eis licitū itrare tēplū: sꝫ atriū tm̄. h ¶ Et mira. q̄ tar. q2 oblatio incēsi nō req̄rebat tm̄ ips. i ¶ Et cognouerūt ꝛc. tñ nesciebāt q̄lē. ex h̄ eni q̄ videbāt faciē ei' mirabilē mutatā ex collocutiōe cū āgelo. ꝛ ipm loq̄ nō potētē: cōiecturabāt ipm habuisse visionē. k ¶ Et ipe erat il. in. s. signis visibilib': q2 audibilib' nō poterat. l ¶ Et fa. est. Hic ↄñr ponit' çacharie ↄsolatio nō q̄tū ad loq̄le restitutionē: sꝫ q̄tū ad filiū sibi pmissi ↄceptionē/ cū dr̄: Et factū est vt impl. sunt di. offi. ei' abijt i do. suā: q2 tota hebdōa q̄ i tēplo ministrabat sacerdos ad h̄ deputat' i tēplo manebat ꝛ nō exibat ad ppria negocia itēt' ad diuia. Et ex h̄ iolevit ↄsuetudo apd aliq̄s religiosos scā ꝛ honesta. s. q̄ ille q̄ ē hebdomadari' p totā hebdōam manet itra claustrū nō exiēs ad exteriora negocia intēt' ad diuia: q2 illo tpe medi' est ꝛ seq̄ster iter ↄuētū ꝛ deū. m ¶ Cōcepit heli. ꝛc. duplici de cā. Una q2 lꝫ d̄ ↄcepta ↄple gauderet: tn̄ verecūdabat' aliquātulū eo q̄ iā trāsierat tps vacādi ipleris' cā. pl' generādi: sic sara dixit: Geñ. xviij. b. Post q̄ ↄsenui ꝛ dn̄s me' vetul' est voluptati operā dabo. q. d. nō decet. Alia cā est q2 mag' voluit certificari de euētu rei añq̄ ppalaret. n ¶ In me. au. se. Descripto ↄceptu p̄cursoris. hic ↄñr describit' ↄcept' saluator'. Circa q̄ p̄mo ponit' āgelica salutatio. scdo marie ↄsolatio/ ibi: Que cū audis. t'tio ↄceptio ibi: Dixit aūt ma. Circa p̄mū p̄mittit' tps salutatiōis/ cū dr̄: In mēse aūt se. s. a ↄceptu p̄cursor': q2 fuit ↄcept' i septēbri circa finē mēsis. saluator aūt circa finē martij. o ¶ Missus ē a. g. Qr aūt h̄ ponit' tot noia pp̄a. s. āgeli missi: v̄ginis ad quā mittebat' spōsi sui ꝛ loci: h̄ fuit ad ostēdēdū certitudinē historie
* Cui nomen
* erā a do: q̄ dat oib' affluent'. postulet aūt i fide nihil hesitās: q̄ eni hesitat silis ē fluctui mar' ꝛc. Seq̄t': Nō ḡ estimet hō ille q̄ accipiat aliq̄d a dn̄o. n ¶ In mense aūt ꝛc. Hiero. Et bn̄ angel' ad v̄ginē mittit': q2 ip est āgelis cognata v̄ginitas.

D

Quare helisabet post cōceptionē iohānis se occultaverit

Diuisio

Moraliter

* Et nomē virgi.

G a ¶ Gabriel. Beð. Ideo angeli ex noīe aliqđ signant: vt ex
E ipo noīe qđ ministraturi veniāt demōstret. Gabriel fortitudo dei: qr illū nūciat q̄ ad debellādū diabolū veniebat. b ¶ Ad virginē. Mulier a diabolo seducta mortē intulit: ecōtra: mulier ab āgelo edocta salutē edidit. ¶ Be. De desponsata voluit

Quare maria desponsata viro — nasci: vt ꝑ ioseph texeret ordo generationis: τ ne quasi adultera lapidaret. In q̄ et impudicis virginibus occasio tollit ne dicāt matrē dñi fuisse infamatā. Et vt virgo solatiū viri: τ testē virginitatis haberet: et vt diabolus mysteriū ignoraret.

†Mat. 1. c. — Fides etiaz marie verbis maior ascribit: τ mēdacij causa remouet. Videret eni culpā obumbrasse voluisse mēdacio innupta virgo. Maluit

Nota — dñs aliqos de suo ortu q̄ de matris pudore dubitare. Sciebat eni lubricā famā pudoris: nec voluit ortus sui fidez mřis iniurijs astruere. ¶ Amb. My

Mystice — stice. Maria desponsata / sed virgo: typꝰ est ecclie que est imaculata / sed nupta. Cōcipit nos de spū virgo: parit nos sine gemitu virgo. Et ideo fortasse maria alii nupta: ab alio repleta: qr singlē ecclesie spiritu qdē replent: tñ ad speciē tpalis sacerdotis. c ¶ Aue gr̄a plena. Greg. Vere grē plena: q̄ pma inter feminas virginitatis gl̄iosum munꝰ deo obtulit: q̄ enī iō angelico visu τ alloquio meruit pfrui q̄ grē totiꝰ auctorē mūdo edidit. Dñs tecū: quā nouo castitatis amore ad celestia sustulit: et post mediāte hūana natura: oī plenitu

†Esa. 7. c — dine diuinitatis cōsecrauit. Bñdicta tu ī mulieribꝫ. Que sine exēplo muliebris ɔditionis τ virgo τ mater est / τ deū genuit. d ¶ Tur

Mulieris verecundia — bata est τc. Quia nesciebat si pteritū an futuꝝ esset qđ angelus dixit. ¶ Beð. Trepidare virginū est: τ ad oēs viri ingres
E sus pauere / τ oēs affatꝰ vereri. Hinc discāt mulieres ꝓpositū pudoris imitari. Solā sine comite angelus repperit: ne q̄ genere de hoīs deprauaret affatu. e ¶ Qualis esset. Amb. Ex verecūdia pauet: ex prudētia nouā bñdictiōis formulā miraī. Erubuit helizabet de culpa / maria de verecūdia. In muliere enī modus adhibet: in virgine gr̄a pudoris auget.

quare gratia plena — f ¶ Et ait an. ei. Ne timeas maria. Turbatā insolita salutatione quasi familiarius notā vocat ex noīe. Ne timeat iubet: τ quare gratia plenam vocauerit: plenius explicat.

a gabriel a deo in ciuitatez galilee
a ¶ qr naçareus. i. sanctus sanctorum nunciabat futurus.
b cui nomē naçareth† ad virginem g h
desponsatā viro cui nomen erat
a ¶ ioseph saluator: qr saluauit egyptū a fame sic iste mariā ab infamia. b ¶ nō solū ad ioseph sed ad mariā hoc referendū est.
ioseph: de domo dauid: τ nomē c
a ¶ Be. maria: maris stella vel dña: q̄ lucē fluctuātibꝰ in sclo genuit τ dñm totiꝰ mūdi.
virginis maria. Et ingressus an- d
c gelus ad eaz dixit: Aue gr̄a ple- e
na dñs tecū: bñdicta tu in mulie f g
a ¶ more humane fragilitatis: de angelica visione τ de insolita salutatione.
d ribꝰ. Que cū audisset: turbata ē h i
e in sermone eiꝰ: et cogitabat q̄lis k
f esset ista salutatio. Et ait angelꝰ
ei: Ne timeas maria: inuenisti eni l m
a ¶ hic verū hominē de substantia materne carnis angelus asserit.
gr̄am apud deū† Ecce ɔcipies in n

Nico. de lyra

G Iesum

ⁿ a ¶ Cui no. nazareth. Hoc fuit vt adimpleret ꝓphetia Esa. xi. a. vbi dr: Egrediet virga de radice iesse τ flos de radice eiꝰ ascēdet. Ubi ſm veritatē hebraicā habet: Et naçareꝰ de radice eiꝰ ascēdet. b ¶ Ad virginē desponsatā. Et h diuina ordinatiōe multiplici rōne factū est vt desponsaret anteq̄ impregnaret. Et accipiunt aliq̄ cause ex pte pueri / aliq̄ ex pte mřis:

Cause quare maria virgo desponsat viro — τ aliq̄ ex parte nr̄a. Ex pte autē pueri fuit ɔueniēs ipm de virgine desponsata nasci: ne ab infidelibꝰ tanq̄ illegitime natꝰ abiceret. vñ dicit Amb. sup Lucā: Quid herodi: qđ iudeis posset ascribi si natū ex adulterio viderent ꝑsequi: Scđo vt modo ɔsueto scripturarū genealogia christi describeret ꝑ virū. Tertio vt partus virginis diabolo celaret. Quarto vt puer natꝰ a ioseph nutriret. vñ τ pater eius dictus est: qr nutritius eius fuit. Ex parte vero matris accipiunt alique cause. Primo qr ꝑ desponsationē fuit immunis a pena lapidationis ne tanq̄ adultera calūniaret a iudeis. Secūdo vt per hoc ab infamia liberaret. vñ dicit Ambrosius sup Lucā: ꝙ desponsata est ne temerate virginitatis aduretur infamia: cui grauis aluus corruptele videret insigne preferre. Tertio vt virgini a ioseph exhiberet ministeriū. vt dicit Hieronymus. Itē ex parte nostra accipiunt quinq̄ cause. Primo qr ex testimonio ioseph cōprobatū est certiꝰ christū ex virgine natū. vñ dicit Ambrosius super Lucā. Locupletior testis pudoris maritus adhibet q̄ posset dolere iniuriam τ vindicare opprobriū si nō agnosceret sacramētū. Scđo qr ꝑ hoc verba virginis virginitatē suā asserētis magis credibilia reddunt. vñ dicit Ambrosius sup Lucā: Fides marie verbis magis ascribit τ mēdacij causa remouet: culpā enī obumbrare voluisse mēdacio videret innupta pregnās. Causam autē mētiendi desponsata nō habuit cū cōiugū pmiū

pmiū τ gr̄a nuptiaꝝ partꝰ sit feminarū: q̄ qdē duo ꝑtinent ad G nr̄e fidei firmitatē. Tertio vt tolleret excusatio virginibꝰ q̄ ꝓpter incautelā suā incurrūt infamiā. vñ Ambrosiꝰ sup Lucaz: Nō decuit virginibꝰ sinistra opinione viuētibꝰ velamē excusationis relinq̄: ꝙ infamata q̄z mater dñi videret. Quarto ꝑ hoc designat ecclia q̄ cū sit virgo: desponsata tñ est vni viro: vt dicit Augꝰ. libro de sctā virginitate. Quinto qr eo ꝙ mater dñi fuit desponsata τ virgo: in ꝑsona ipiꝰ sit virginitas et mřimoniū honorant ɔ hereticos alteri istoꝝ detrahentes.

c ¶ De do. dauid. hoc exprimit ad ostēdēdū ꝙ xp̄s descēdit de semine dauid: sicut fuerat ꝑ ꝓphetas p̄dictū. licz eni ioseph nō fuerit pater saluatoris. tñ virgo maria de q̄ xp̄s carnē assumpsit. fuit de eadē tribu cū ioseph: qđ ꝓbat ꝑ hoc ꝙ mulieres in hereditate paterna succedētes nō poterāt cōtrahere mřimoniū nisi cū viris sue tribus ne fieret ɔfusio sortiū: vt hr̄ ex dñi sniā Nu. xxxvi. Btā virgo maria fuit vnica ioachim pr̄i suo: succedēs ei in hereditate. ex q̄ sequit ꝙ ipsa et ioseph cui desponsata fuit erāt de eadē tribu. s. dauid. d ¶ Et in. angelus ad eā. Bernardus sup Missus est: dicit ꝙ ingressus in secreto cubiculo: vbi clauso sup se ostio orabat patrē in abscōdito. Si eni ɔceptio p̄cursoris fuit denūciata pr̄i occupato in sacro officio vt p̄dictū est: multo ꝓbabiliꝰ est ꝙ ɔceptio saluatoris denūciata fuit virgini in deuotiōe z orōne actualiter existēti. e ¶ Aue gr̄a. plena. Qđ exponit Hiero. in sermone de assūptione: τ bn̄ H plena: qr ceteris ꝑ ptes p̄stat gr̄a: marie vero tota sil se īfudit plenitudo grē. Itē ista gr̄a nō solū ipleuit eiꝰ mētē / sz etiā vētrē. in q̄ btā singulari gr̄a dei factū est vt ɔcipet saluatorē. f ¶ Dominꝰ tecū. Nō tm̄ ꝑ essentiā potētiā et p̄ntiā q̄lit est in oībꝰ rebꝰ: nec solū ꝑ gr̄az eo mōq est ī sctīs hoībꝰ sz etiā ꝑ carnis assūptionē: qr corpꝰ diuinitati vnitū fuit formatū de btē virginis purissimo sanguine: τ intra viscera virgīs latuit nouē mēsibꝰ. g ¶ Bñdicta tu τc. i. p̄ oībꝰ mulieribꝰ. i. oēs mlieres bñdicētur in te. sicut τ viri ī filio: h ¶ Que cū τc. Hic ɔsr̄ ponit virginis ɔsolatio de duobꝰ: pmo de ɔceptiōe filij. scđo de mō ɔcipiēdi / ibi: Dixit aūt maria ad an. Circa pmū sciēdū ꝙ btā virgo solita erat videre angelos: τ iō de apparitōe angeli nō fuit admirata τ turbata / sz de salutatōe insolita: qr nihil mirabiliꝰ est vere hūili q̄ sua exaltatio. τ iō cū btā virgo eēt hūilima: andiēs salutatōez tāte excellētie turbata fuit nō turbatōe icredulitatis sic zacharias vt. s. dictū est: sz turbatōe admiratiōis. iō bn̄ dr: i ¶ Turbata est τc. s. angeli: nō aūt in visiōe. k ¶ Et cogitabat τc. Qr eni turbata fuit: virgīalē verecūdiā hūilē ostēdit: ꝙ aūt cogitauit q̄ ista salutatōe: declarat prudētiā maximā marie: τ iō angelꝰ eā ɔsolat dicēs: l ¶ Ne ti. maria. De salutatōe insolita. cuꝰ cā subdit: m ¶ Inuenisti ei τc. Nō solū ꝓ te sed ꝓ toto hūano gn̄e. iō s̄bdit: n ¶ Ecce cō. ī vtō. Quia hec ɔceptio nō est facta ꝑ apertionē claustri virginalis: sed per virtutē spūssancti intra vterū virginis corpus filij formantis.

⁂ Et paries

Moraliter — ⁂ c ¶ Et nomē virgīs mariaꝰ. Que interp̄tat marꝭ stel. Bern. O quisq̄s te intelligis in huiꝰ sctī ꝓfluuio int turbines τ ꝓcellas magis fluctuare q̄ sup trā ambulare: respice stellā voca mariā. d ¶ Et in. an. ad eā. Bern. Quo ingressus. in secreto cubiculo vbi orabat patrē in abscōdito. Itē Amb. Disce virginē moribꝰ q̄ sola in intimis penetralibꝰ quā nemo virorū videt solꝰ angelus repiret. e ¶ Aue gr̄a. plena. Hiero. Et bn̄ plena: qr ceteris ꝑ ptes p̄stat gr̄a. marie vero simul totaz se infudit plenitudo grē. h ¶ Que cum au. tur. est τc. Qr turbata fuit: virginalis fuit verecūdie. ꝙ nō pturbata cōstātie ꝙ cogitauit qualis esset ista salutatio prudētie. Vñ canit ecclesia: Virgo prudētissima quo ꝓgrederis: quasi aurora valde rutilās τc. l ¶ Ne timeas maria. Bern. Solēt virgines (q̄ vere virgines sunt) semꝑ esse pauide τ nūq̄ secure: τ vt timēda caueāt etiā tuta ptimescere. dr enī. ij. Re. xiij. c. ꝙ thamar cū fratre suo credēs esse secura fuit ab eodē violēter deflorata. n ¶ Ecce cō. in vtero τc. Jā eni eū ꝑ fidē τ deuotionē cōceꝑat in corde suo. τ hoc mō debemꝰ eū ɔcipe ꝑ fidē τ deuotōez:

⁂ τ parere ꝑ

G ᵃ ¶ Jesum. Jesus salvator: sive salutaris dicit: Ipse enim
A salvū faciet nō pplm isrl: sed suū pplm: sive ex pputio: sive ex circūcisiōe in vnū ovile sub vno pastore cōgregatū. ᵇ ¶ Hic erit ma. Bed. Amb. Nō q ante partū virginis magnus nō fuerit: sed q potētia quā filius dei naturaliter habet: hō ex tpe erat accepturus vt vna sit psona: hō et deus. ¶ Bed. Johānes magnus vt hō corā dño. Hic magnus vt deus et dei filius. Johānes magnus merito abstinētie: q vinū et sicerā nō bibit: hic magnus potētia nature: q cū peccatorib' comedit. ᶜ ¶ Sedē. Bed. i. israeliticā plebē: cui david et filij ei' tpalis regni gubernacula pbuerūt. Hui' regnū spūale datū est xpo qd dispositū est a deo vt de semine david incarnaref: q illā gētē in ppetuū vocaret regnū. Et non solū in vna gente iudeoz: sz regnabit in domo iacob in eternū: hoc est i tota ecclesia q per fidē et pfessionē xpi ad patriarcharū ptinet sortē. Sive in illis q
Roma.11.c. de patriarcharū sorte nati: sive in his q de oleastro incisi in olivā bonā sunt
Gen.18.b inserti. ᵈ ¶ Quō fiet. Amb. Cuz sara risit de pmissiōe dei. et maria dixit: Quō fiet istud qm virū nō cog. Cur nō fuerunt mute sicut zacharias. Sed sara et maria nō dubitāt faciēdū qd pmittit sz modū requirūt. Zacharias q negat se scire: negat se credere et aliū auctorē sue fidei qrit: et ideo accepit
1.Co.14.d signū tacēdi: q signa nō fidelib' sed infidelib' dant. ¶ Beda. Legerat maria virginē pariturā: nō dubitabat. Sciebat enī q impleri oportebat qd ab angelo nūciabat. Sed q quō fieret non legerat: nec ab āgelo audierat quo ordine impleri debeat/reqrit: q hoc my-
B sterium a seculis abscōditum: a pphetis nō pdictū: angelo est reservatū. ᵉ ¶ Spūssanctus. Spūs superveniēs in virginē et mentē illius a sorde vitiorū castificavit vt celesti esset digna partui: et in vtero eius redēptoris corpus sua opatione nō virili semine creavit de carne virginis. Vñ etiā idē spūs noiaf virtus altissimi. Spūs. nomē est ois grē q a deo inspiraf. Virt' altissimi obumbrabit tibi. abscōdite in egyptū fugiēdo. ¶ Vel virtus altis. ob. tibi. Potest vtraq salvatoris natura intelligi: q vmbra a lumine et corpe obiecto solet formari. Et virgo sicut purus hō plenitudinē divinitatis cape neqbat: sed virtus altissimi obumbrat: dū incorporea lux divinitatis corpus suscepit humanitatis: vt sic posset deū pati. ᶠ ¶ Sanctū. Jesus nascif sctūs: q conditionē nature corruptibilis vinceret: et cōmixtione copule carnalis cōceptus nō est. Nos cōditione corruptibilis nature cōstricti: p grām possum' sanctificari. Et cōgruit vt q cōtra morē virgo cōcepit: supra morē humane cōsuetudinis dei filium generet. ᵍ ¶ Et ecce. Bed. Ne virgo desperet de partu: accipit exemplū sterilis anus pariture: vt discat oīa deo possibilia que ordini nature videnf cōtraria. Vel nō quasi incredulam exemplis hortaf ad fidem: sed credenti que audierat ampliora replicat mysteria: vt que deū virgo erat paritura: pcursorē quoq de anu sterili nasciturū agnosceret. ʰ ¶ Cognata tua: et ipa cō. Quia d tribu levi: id est de tribu dei. ¶ Beda. Legimus q aaron qui de tribu levi erat: accepit ¶ vxorem de tribu

vtero et paries filium: et vocabis
¶ hic verum deum de deo patre.
nomē ei' iesum. Hic erit magn'
et fili' altissimi vocabif. Et dabit
illi dñs deus sedē david patris
¶ in psenti vita corda inhabitās regnabis in futuro de exilio ad gloriam vocans.
eius: et regnabit in domo iacob i
¶ Beda. Esaias. et pacis eius nō erit finis
¶ in secula seculorū laudabūt te.
eternū: et regni eius nō erit finis.
Dixit aūt maria ad āgelū: Quo
¶ Amb. liquet q faciendū credit que quō fiet querit. ¶ vt cōcipiā et pariā: que in virginitate pmanere disposui. ᵇ ¶ ecce tangit q ipsa voverat castitatem.
modo fiet istud: quōniā virū nō
cognosco. Et respōdēs angelus
dixit ei: Spiritussanct' supervenniet in te: et virt' altissimi obum-
¶ cōtra omnia incentiva vitioz. ¶ dabit tibi vmbrā cōtra omnē tribulationē. ¶ q nō per virilem coitum.
brabit tibi. Ideoq et qd nascef
ex te sanctū / vocabif filius dei:
Et ecce helizabet cognata tua: et

qui solus est altissimus. homo enī altus est inter creaturas corporales: sz angelus altior: deus aūt solus altissim'. Ista etiā filiatio dei accipif hic per naturā: in oibus aūt alijs quātūcūq sanctis est tm filiatio dei per adoptionē. ᵉ ¶ Et dabit illi dñs deus se. da. Contrariū videf per hoc qd hr Hiere. xxij. g. de iechonia rege iuda: Scribe virū istū sterilē: nec erit de semine ei' qui sedeat sup thronū david. Beata autē virgo maria de qua natus est iesus descēdit d iechonia: vt ptz Mathei. i. q ponif in christi genealogia. Dicendū q hieremias loquif de regno tēporali ipsius david in quo nullus postea regnavit de semine iechonie: q iohānes hircanus et alij alij q
Jobes hircanus / mich. 4. c
resūpserūt regiū nomē i iudea aū herodē ascalonitā: nō fuerūt de tribu regia sz de tribu sacerdotali: xpo etiā q descēdit de iechonia sm carnē p virginē mariā nō sedit super thronū david loquēdo de tpali regno: imo istud negavit corā pilato/ di. Regnū meū nō est d h mūdo: Joh. xviij. g. tm in resurrectiōe sua accepit ptātē etiā inqtū hō sup oēm creaturā: sz q ipse dic Mat. xxviij. d. Data est mihi ois ptās in celo et in ter. inqtū eni deus nō accepit aliquā ptātē de novo sive in tpe. Angelus aūt hic loquif de regno spūali et celesti qd figuratū fuit p regnū david tpale sicut et celestis hierlm p tpalē. vñ et sbdif: ᶠ ¶ Et regna. i do. ia. i eter. i. sup electos: de domo eni
†Esa.6.d
abraā et isaac alij fuerūt reprobati sicut hismael et esau: sz in domo iacob oēs ei' filij a sctis doctorib' inter electos sūt cōputati: q et si alij peccaverūt pniam egerūt. ᵍ ¶ Et reg. ei' nō erit fi. xpo eni nō solū inqtū de' D
sed etiā inqtū hō regnabit i eternū: nō solū sup hoies: sz etiā sup āgelos. ʰ ¶ Dixit aūt ma. ad an. Hic cōsr ponif cōsolatio marie qtū ad modū cōcipiēdi: lz eni crederet firmiter vbū angeli implēdū de cōceptiōe filij pmissi: q tm angel' ad plenū nō expsserat modū cōcipiēdi. iō de hoc qsivit btā virgo dicēs: ⁱ ¶ Quō fiet istud. tanq eni certa de facto: qrit de mō fiēdi. cui' cā subdif: ᵏ ¶ Qm virū nō cog. i. nō cognoscere ppono. sm eni q dicūt doctores catholici btā virgo ante q desponsaref ioseph habuit observātiā castitat' virginalis in desiderio nō tm sic vovit expsse: sz cū postea deo ordināte esset ei desponsata q erat in sili pposito simul emiserūt votū. ˡ ¶ Et rūdens ange. ad declarandū modū cōcipiēdi. ᵐ ¶ Dixit ei: spūssctus supue. in te. i. nō cōcipies hūano mō sed divino: q nō virtute seminis virilis: sz virtute spūssācti. Et bñ dixit superveniet in te: q pus venerat spūssanct' sup virginē adhuc in vtero mris existētē eā ab originali purgādo vt cōi' dr. Vel sm alios a pctō originali pservādo: sz in cōceptiōe filij dei supvenit spūssctūs. i. iterū venit ad cōferendū maiorē grē plenitudinē q nō solū sctificavit mentē sz etiā vētrē. ⁿ ¶ Et virtus al. i. dei fili' q est dei pris sapia et virt'. vt dr. i. ad Cor. i. ᵒ ¶ Obūbra. ti. q in btā virgīe sub vmbra carnis latuit vi' deitatis. ᵖ ¶ Ideoq et qd na. et c. dicit sctm absolute absq determinatiōe: q si dixisset sctūs de' vel sctūs hō: vel aliqd cōsile nō expssisset sctitatē ei' cōplete: q i eo est sctitas divina et hūana: et qcqd sctitatis pōt cogitari in qcūq creatura: eminētius est in xpo. ideo dicit sctm absq determinatiōe: sicut etiā dñs dixit moysi Exo. iij. d. Ego sum q sum: sic dices filijs isrl: Qui est misit me ad vos: vt p h ondereť q plenitudo essendi imo īfinitas est ppria ipius dei. ᑫ ¶ Vocabif fi. dei. nō adoptiv' sic alij: sz naturalis. Et ad maiorē assertionē declarat angel' dictū suū p exēplū/ cū sbdif: ʳ ¶ Et ecce heli. co. et c. vt q sup naturā cōceptū vīderat sterili: datur' crederet et virgini.

Nico.de lyra

✠ ᵃ ¶ Et paries filiū. virgo pmanens in partu sicut et in cōceptu. ᵇ ¶ Et vocabis nomē eius iesum. nō dicit imponēs: q hoc nomē fuit impositū a deo patre: sm q fuerat pdictū per Esaiā pphetā. lxij. a. Vocabif tibi nomen novū qd os dñi noiavit: sed istud nomē fuit divulgatū per angelū ipsi marie et ioseph: et per eos alijs. Nomē etiam impositū est sm cōpletatē futurā: q salus humani generis futura erat p iesū et hoc est qd dixit angelus ipsi ioseph Matth. i. d. Vocabis nomē eius iesum: ipse eni salvū faciet populū suū a peccatis eorū. Jesus eni salus interpretaf. ᶜ ¶ Hic erit magnus. semp enim fuit magnus deus: sed futurus erat magn' homo et magnus ppheta: sm q dicif Luc. vij. c. Propheta magn' surrexit in nobis. ᵈ ¶ Et filius altissi. voca. i. ipsius dei qui solus est

✠ Et hic mensis

✠ et parere p sanctā opatiōez. ˢ ¶ Et regnabit et c. q interpretaf supplātator. i. illis ei q supplātāt passiōes iordinatas: et vitia regnat xps. In illā aūt q supplātāt ab eis diabol' in ¶ Spiritussctūs et c. pus enī in eā venerat in sua sctificatione: et supvenit in filij cōceptiōe. ʳ ¶ Et ecce helizabet. et c. que senex erat et sterilis: et tm ex dei dono cōcepit et pepit filiū maximi va- Moraliter
✠ loris. et per hoc

E F vxorē de tribu iuda heliçabet sororem naason. Et in posterio
2.pa.22.d david legim⁹ ꝙ ioiada põtifex vxorē habuit de tribu regali io
sabeth filiā ioꝛā: vñ vtreqꝫ trib⁹ regalis τ sacerdotal erāt ꝯiū
cte. Hinc maria τ heliçabet cognate. Et cõgruit: vt de vtraqꝫ
Ps.109.a. tribu mediatoꝛ nascaꝛ: q̄ regnat in eternum: τ est sacerdos in
eternū ſm ordinē melchisedech. Et cõ
uenit vt cū altera de spū ꝯceperit: alte
ra spū repleta ꝓphetauerit. ſm carnē
q̄ꝫ videanꝛ fuisse cognate: q̄ ſm deum
spūalis cognationis cõsortio nõ care
bāt. a ¶ Ecce ancilla dñi. Nõ de
singularitate meriti se extollit: sed sue
cõditionis et diuine dignatiõis ꝑ oīa
memoꝛ se ancillā illi⁹ esse fateꝛ: cui⁹ ma
ter eligiꝛ: τ cū magna deuotiõe ꝓmissi
onē angeli optat impleri. b ¶ Et dis
cessit τc. Be. Accepto ꝟginis ꝯsensu: ce
lestia petit angel⁹ quē ꝟgo sequiꝛ q̄ in
montana ꝓgrediꝛ. sic aīa q̄ ꝟbum dei
cõcepit ꝟtutum cacumina gressu amo
ris cõscēdit: vt ciuitatē iuda. i. ꝯfessio
nis τ laudis arcē penetret: et vsqꝫ ad
ꝑfectionem fidei/spei/τ charitatis/q̄si
trib⁹ mēsibus in ea cõmoreꝛ. c ¶ Ex
urgēs. Amb. Nõ incredula de oracu
lo. nõ incerta denūcio: nõ dubitās de
exēplo: sed leta ꝓ voto religiosa ꝓ offi
cio: festina ꝓ gaudio: visitat heliçabet:
τ eādē hūilitatē quā angelo exhibuit:
hoībus q̄ꝫ exhibere curat. Et hoc etiā
minoꝛib⁹ supioꝛ vt minoꝛ adiuueꝛ: vñ
cito bñficia aduētꝰ marie τ dñice p̄ntie
declarāt dū subdiꝛ: Et factū est vt. au.
s. m. d ¶ Et intrauit. Hinc discant
sancte mulieres quā sedulitatē ꝑgnāti
bus debeāt exhibere cognat⁹. e ¶ Et
salutauit heli. Be. Prioꝛ salutat: q̄ꝛ
decet vt q̄nto castioꝛ/tāto humilioꝛ sit.
f ¶ Ut audiuit saluta. τc. Beda.
Amb. Ordine nature prioꝛ heliçabet
audit vocē sed rõne mysterii prioꝛ iohā
nes exultat: q̄ꝛ prioꝛ sentit grām: q̄ꝛ si
cut illa marie: sic iste dñi sentit aduētū.
F g ¶ Exultauit τc. Quia lingua nõ po
alias tīn mu terat: aīo exultāte salutat τ sue ꝑcursio
lieribus nis officiū inchoat. Ecce apparet qd̄ angelus dixerat spūsan
cto replebiꝛ adhuc ex vtero matris sue. h ¶ Et repleta est.
Ambro. Bed. Nõ ꝑus repleta mater q̄ꝫ fili⁹: sed fili⁹ replet⁹
replet τ matrē. Maria ante cõceptū: heliçabet post ꝯceptū re
pleꝛ. i ¶ Bñdicta tu. Bed. Amb. Cõueniūt verba euāge
Ps.131.b. lii cū ꝟbis psalmi in q̄ ꝓmittiꝛ dauid: De fru. vē. tui po. s. s. t.
Et eadē voce maria bñdiciꝛ ab heliçabet q̄ a gabriele vt τ an
gelis τ hoībus venerāda: τ cūctis feminis ꝑferenda mõstreꝛ.
F Et vñ hoc

ipsa ꝯcepit filiū in senectute sua. g h
¶ martius. ¶ a conceptione.
Et hic mēsis est sextus illi q̄ vo
catur sterilis: q̄ꝛ non erit ipossibi c
le apud deū omne verbum. Di d
a ¶ ecce ꝓmpta obedientia. ¶ vt dicitur: fi
lius ancille tue.
a xit aūt maria: Ecce ancilla domi e
a ¶ fiat sine virili semine cõcept⁹ in ꝟgine.
ni/ fiat mihi scḋm verbum tuum. f
k Et discessit āgelus ab illa. Exur g h
gens autē maria in diebus illis/ i
a ¶ non retardat asperitas itineris.
b ¶ non gaudet diu in publico videri.
abijt in mõtāna cūm festinatiõe k
¶ vt grandeue ꝑgnāti iuuēcula deseruiret.
a in ciuitatē iuda: τ intrauit in do l
a ¶ quasi cõgratulans de dono quod eam
accepisse didicerat.
e mum çacharie τ salutāuit heliça m
f bet. Et factū est vt audiuit salu n
g tationē marie heliçabet/ exulta
¶ q̄ꝛ senserat aduentum dñi.
b uit infans i vtero ei⁹. Et repleta o
est spūsctō heliçabet τ exclama p
a ¶ nõ tam clamosa q̄ꝫ deuota. b ¶ q̄ꝛ ma
gna dono dei cognouit. i ¶ ꝓphetant ma
tres spiritu paruulorum.
i uit võce magnā τ dixit: Benedi q
¶ nõ solū inter mulieres bñdicta: sed inter
bñdictas maioꝛi benedictione insignis.
cta tu inter mulieres: τ benedict⁹ r

Nico.de lyra

✳ a ¶ Et hic mēsis est sextus illi. s. mēsi in quo ipsa cõce
pit. b ¶ Que vocaꝛ sterilis. Eius enī sterilitas a tāto tpe
iā erat nota ꝙ sic vocabaꝛ. veruntā q̄ꝛ istud exēplū est vsqꝫqua
qꝫ ꝑfectū: q̄ꝛ mai⁹ est virginē cõcipere q̄ꝫ sterilē: iõ angelus in
ducit rõnis efficaciā ex dei oīpotētia/ cū diciꝛ: c ¶ Quia nõ
erit τc. i. factū: q̄ꝛ dicere dei est facere. ſm illud Ps. cxlviii. a.
Dixit et facta sūt. Quicq̄d enī ꝯtradictionē nõ iplicat totū est
deo possibile: cuiusmodi est virginē cõcipere. d ¶ Dixit au
tē maria. Hic cõseq̄nter poniꝛ filij dei cõceptio: q̄ꝛ maria cer
tificata de facto τ de modo fiēdi assensit fide et deuotione di
cēs hūiliter: e ¶ Ecce an. dñi. Sup qd̄ ꝟbū dicit Bernar
dus: Que est tā sublimis humilitas que cedere nescit honori
bus: insolescere glīa nescit: mater dei eligiꝛ τ ancillā se noīat.
f ¶ Fiat mihi ſm ꝟbū tuū. Qd̄ statim factū est: q̄ꝛ ꝟtute
diuina ꝯcepit filiū. g ¶ Et dis. ab illa angel⁹. Facto nun
cio τ filio dei ꝯcepto. h ¶ In diebus illis. Postq̄ꝫ descri
Diuisio ptio est precursoris τ saluatoris ꝯceptus. Hic ꝯseq̄nter de
scribiꝛ vtriusqꝫ ortus. τ ꝑmo ꝑcursoris. scḋo saluatoris. se. ca.
Circa ortū ꝑcursoris ꝑmittunꝛ aliqua ꝑcedētia. Scḋo aliqua
ortū cõcomitātia/ ibi: Mārit autē. Tertia q̄dā ortū ꝯseq̄ntia/
ibi: Et factū est die octaua. Circa ꝑmū tria poniꝛ. Primū est
exultatio nasciturī infantis. Scḋm est inspiratio matris/ ibi:
Et repleta est. Tertiū decantatio virginis/ ibi: Et ait maria.
Mirabilis

Mirabilis aūt exultatio pueri nasciturī fuit ꝓpter p̄sentiā dñi G
sui in vtero virginali: τ iõ ꝑmittiꝛ aduentus marie/ cū diciꝛ:
i ¶ Exurgēs aūt maria. A quiete deuotionis τ orationis
que erat preuia oībus operibus suis. k ¶ Abijt in mõta
na. Quia locus vbi manebat çacharias erat altioꝛ galilea a
qua recessit maria. l ¶ Cū festinati
one. Ut ostēderet ꝙ virgo non debet
morari in loco publico: nec ibi cõtrahe
re colloq̄a. m ¶ Et sa. helizabet.
Tū q̄ꝛ erat hūillima: tū q̄ꝛ erat iunioꝛ.
iõ ꝑus eā salutauit: τ q̄ꝛ ad ei⁹ obseq̄ū
venerat. n ¶ Et fa. est τc. Congau
dēs ad p̄sentiā dñi. hoc aūt duob⁹ mo
dis potuit fieri: ſm ꝙ dicit Aug. Uno Aūt iohã
modo sic ꝙ iohānes nõdū nat⁹ cogno exultauit in
sceret ꝑꝑmiscuū dñm p̄sentē in vtero vtero mr̄is
ꝟginis: τ ſm hoc oportet dicere ꝙ in
eo fuit accelerat⁹ vsus rõnis. Alio mo
do sic ꝙ iohānes nõ cognosceret p̄sen
tiā saluatoris: sꝫ mr̄ ei⁹ q̄ habebat vsū
rõnis. Illa tñ motio pueri τ exultatio
facta est a deo ad declaratiõe ꝫ sctitatis
ꝟginis et ꝓlis in ea existētis: sicut de
beato Frācisco legiꝛ ꝙ aues rõne carē
tes ꝑdicationē ei⁹ attēte audiebāt: ac si
ꝟba ei⁹ intelligerēt: qd̄ factū est a deo
ad approbationē ꝑdicationis viri sctī:
neutꝝ tñ modū determinate asserit Aug.
sꝫ dicit ꝙ siue hoc mõ siue illo facta fue
rit dicta exultatio: attribuēda tñ est di
uino miraculo: τ hoc fatꝛ ptꝫ: q̄ꝛ nõ po
terat fieri ꝑ naturā. Aliq̄ aūt alij expo
sitores dicūt determinate ꝙ facta fuit
dicta exultatio ꝑmo mõ. vñ dicit grec⁹
expositoꝛ: Propheta parēte acuti⁹ vi
det: τ audit salutatꝫ ꝓphetatū. τ sub
diꝛ ibidē: Et insinuauit grā q̄ nature
ignota extiterāt: reclusus vētre miles
agnouit dñm ac regē oriturum: vētris
tegmine nõ obstāte mystice visioni: in H
spexit enī nõ palpebris sed spiritu.
o ¶ Et repleta est. Hic ꝯñr descri
biꝛ inspiratio mr̄is q̄ ondiꝛ/ cū subdiꝛ:
p ¶ Exclamauit vo. magna. Ista
magnitudo magis intelligenda est rõ
ne deuotõis interioris q̄ꝫ soni exterioris. q ¶ Bñdicta tu
inter mulieres. i. sup oēs mulieres. cuius ratio subdiꝛ:
r ¶ Et bñdict⁹ fru. τc. Per hoc enī ꝙ ꝯceperat dei filiū cõ
traxerat q̄dāmodo infinitatē bonitatis inq̄ntū mater est filij
bonitatis infinite. Angelus aūt salutans virginē. s. nõ dixit
benedictus fructus ventris tui: q̄ꝛ virgo nõdū cõceperat filiū
dei: sed postea cum cõsensit tunc cõcepit: vt. s. dictum est.
✳ Et vñ hoc mihi.

✳ loris. τ ꝑ hoc significaꝛ ꝙ aliq̄ ꝑsone ꝓuecte etatis τ bo Moraliter
nis operib⁹ steriles ex donis spūsctī faciūt magnū fructū in ec
clesia dei. sicut ptꝫ de sctīs dionysio τ augustino: q̄ ꝓuecte eta
tis vocati fuerūt ad fidem christi. e ¶ Ecce an. dñi. Bern.
Que est tā sublimis hūilitas q̄ cedere nesciat honorib⁹ isolesce
re glīa nescit: mr̄ dei eligiꝛ/ τ ancillā se noīat. h ¶ Exurgēs
autē maria τc. Amb. Quo iā deo plena nisi ad mõtana cõ
scēderet cū festinatiõe. ¶ Ambro. Discite ꝟgines nõ circūcur
sitare ꝑ alienas edes: nõ demorari in plateis. non aliqs in pu
blico immiscere sermões. ecce maria i domo sera / festinat in pu
blico. † ¶ Et in. in do. zacharie. Ambro. Discite vos sctē
mulieres sedulitatē quā debeatis pregnātib⁹ exhibere cogna
tis. maria q̄ ante in intimis penetralib⁹ versabaꝛ: nõ eā a pu
blico virginitatis pudoꝛ: nõ a studio asperitas montiū: nõ ab
officio ꝓlixitas itineris retardauit. Discite etiam virgines hu
militatē marie: venit ꝓpinqua ad ꝓximā: iunioꝛ ad seniorem:
nec solū venit sed etiā prioꝛ salutauit. decet enim vt q̄nto castioꝛ
virgo tāto sit humilioꝛ/ nouerit deferre senioꝛib⁹: sit magistra
hūilitatis in q̄ est ꝓfessio castitatis: q̄ꝛ supioꝛ venit ad inferio
rē vt inferioꝛ adiuueꝛ. maria ad heliçabet: christ⁹ ad iohānē.
o ¶ Et repleta est spūsctō helizabet. s. audita salutatio
ne marie: q̄ꝛ q̄cūqꝫ ipsa respicit oculo clemētie vel affaꝛ: recipit
a deo donū gratie τ in laudē ꝓrumpit marie. ideo subditur:
p ¶ Et excla. vo. magna. E: ait maria. Orige. Si autē
dñs nec augmētū nec detrimētū recipe põt qd̄ est maria loqꝛ:
✳ Magnificat

G. A a ¶ Et vñ hoc. Bed. Amb. Nõ ignorat spũssancti esse operationẽ q̃ mater pphete a matre dñi ad pfectũ sui pignoris salutet: sed nõ sui meriti hoc sed diuini fatet esse muneris: qr idẽ spũs qui pphetie donũ dedit: pariter humilitatẽ prestitit. b ¶ Mater do. Sẽtio miraculũ: mysteriũ cognosco mr̃ dñi verbo feta deo plena est. c ¶ Ut facta. Ipso momẽto quo vox intrat ad aures corporis / virtus spũalis cor intrat audiẽtis: ꝛ nõ solũ matrẽ sed etiã sobolẽ amore aduenientis accẽdit. d ¶ Exultauit. Bed. Reuelãte spũ quo impleta erat: intelligit qd exultatio infantis significet. s. venisse matrẽ illi⁹ cui⁹ pcursor erat futur⁹. Et q̃ añ onus partus erubescebat: dum nesciret mysteriũ religiõis. iã bñ dicit: Et q̃ se occultabat qr pceperat filiũ: iactat se qr genuit pphetã. Et q̃ in occulto cognouerat: his q̃ simul aderãt ꝛ audiebãt palã euãgelizat dicẽs: Beata q̃ credidisti. Credidit virgo vbi sacerdos negauit. e ¶ Et bea. Apparet mariã nõ dubitasse: sed credidisse: ꝛ iõ fructũ psecutã esse. Apparet etiã helizabet ipa vba angeli ad mariã dicta p spm̃ intellexisse. ¶ Ambro. Bed. Congrue añ iohãnẽ helizabeth ꝛ ante dñi generationẽ pphetat maria: vt sicut pctm̃ initiũ a muliere cepit: ita in initio salutis bona a muliere inchoarẽt. f ¶ Magnificat a. Be. Primo dona sibi spiritaliter pcessa pfitet: deinde bñficia dei q̃bus generaliter hũano generi in eternũ psulere nõ desistit enumerat. Quasi tãto munere me dñs sublimauit: vt nullo lingue officio explicare possim: sz totũ animi iterioris affectũ magnis grãꝝ laudib⁹ offero. Totũ qd viuo: totũ qd sentio: totũ qd discerno: in ei⁹ magnitudĩe cõtẽplanda: in ei⁹ p̃ceptis obseruãdis impẽdo. ¶ Be. Moralit̃. Quecũq; aĩa Moraliter credit: pcipit ꝛ generat vbũ dei: ꝛ opa dei agnoscit. Sit q̃ in singulis aĩa marie vt deũ magnificet. Sit in singulis spũs marie vt exultet in deo. Et si sm̃ carnẽ vna est mr̃ xp̃i. sm̃ spm̃ oĩm fructus est xp̃s. Magnificat dñs non q̃
B ei aliqd hũana vox adiũgat: sz qr magnificat̃ i nobis: dũ aĩa nr̃a q̃ ad imaginẽ dei creata est: p iusticiã se xp̃o pformat q̃ est imago patris. Et sic dũ ipm̃ xp̃m imitãdo magnificat: q̃dã participatiõe magnitudinis ei⁹ fit sublimior: vt illã imaginẽ splendido bonoꝝ colore factoꝝ: ꝛ q̃dã emulatione virtutis in se videat̃ exprimere. g ¶ Et exulta. Bed. Quia terrena nõ curo psperitas nõ emollit me: aduersitas nõ frãgit: sz sola illi⁹ memoria delectat a quo sal⁹ sperat̃ eterna: illi⁹ diuinitate letor cui⁹ tpali pceptiõe mea caro fetat̃. h ¶ Quia respe. Bed. Ecce q̃ vilia de se sentit: ꝛ totũ grẽ attribuit: suo iudicio se humilẽ sentit: sed respectu grẽ sic sublimatã: vt voce cũctarũ gentiũ beatitudo ei⁹ p̃cipua dicat̃: vt sicut p supbiã Eue mors intrauit in mũdũ: sic p humilitatẽ marie vite introit⁹ pandat̃. Ideo etiã magnificat aĩa mea dñm: qr mihi magna dignat⁹ est facere: nihil meis meritis tribuo: sz magnitudinẽ ad illũ refero: q̃ essentialiter potẽs est: ꝛ de paruis ꝛ infirmis magnos facit ꝛ fortes. i ¶ Quia fecit mi. mag. Quia in me carnẽ sũpsit ꝛ me a pctis mũdauit ꝛ dona spũalia mihi contulit. k ¶ Et sanctũ. Bed. In greco agyon: qd sonat extra terrã: qr nomĩ ei⁹ psecrati: nõ in terrã pũersionẽ: sed in celis debẽt habere. l ¶ Et mise. Bed. A spũalib⁹ donis ad generalia dei iudicia se couertit: ꝛ toti⁹ humani generis statũ describẽs: qd supbi qd humiles mereant̃: qd filij ade p liberũ arbitriũ: qd filij dei sint per gratiã explicat q̃si nõ mihi soli fecit magna sed etiam oĩbus timẽtibus eum in oĩni pgenie iudeoꝝ ꝛ gentiũ. Uel in oĩs pgenies totius mundi quas crediturass pũidit. Commẽdata misericordia in timẽtibus: subdit qd pteptores mereant̃.

a ¶ nõ sicut alij hoies bñdicti: sed sicut apostolus ait: q̃ sup oĩa deus bñdictus in secula ꝛ p quẽ bñdictio venit aliis. b ¶ Amb. q̃si q̃tũ bonũ mihi accidit q̃ mater dñi mei venit ad me: sed q̃ mea iusticia: q̃b⁹ meis meritis.

fructus ventris tui. Et vnde hoc a
c b mihi vt veniat mater dñi mei ad
c me? Ecce enim vt facta est vox salu
d tationis tue in auribus meis / ex- b
ultauit in gaudio infans in vte-
e ro meo. Et beata que credidisti: c
quoniam perficient ea que dicta sunt ti- d

a ¶ audita responsione helisabet qua beatã pdicauit matrẽ dñi appellauit fide fortẽ laudauit: nõ ãpli⁹ tacere põt dona q̃ pceperat: ꝛ q̃ virginali pudore acceptũ oraculũ tegebat silentio: iam cõgruo tpe patefecit.

f bi a dño. Et ait maria: Magni- f
¶ Ambro. aĩa ꝛ spiritu deo patri deuota ꝛ filio vnũ deũ ex quo oĩa: ꝛ vnũ dñm per quẽ omnia pio venerat̃ affectu. ¶ patrem.
g ficat anima mea dñm. Et exulta- g h
¶ filio saluatore.
uit spiritus meus in deo salutari i k
¶ vt vnus deus.
h meo. Quia respexit humilitatẽ an- l m
cille sue: ecce enim ex hoc beatã me n
a ¶ iudeoꝝ ꝛ gentiũ. ¶ vel oẽs gẽtes. ¶ et
i dicẽt omnes generationes. Quia o
fecit mihi magna qui potens est: p
¶ qr singularis potẽtie culmine oĩa q̃ fecit trãscẽdit lõge: ꝛ innocatio hui⁹ nois scitrat̃ facit participes. a ¶ in me incepta dilatat̃.
k ꝛ sanctũ nomen eius. Et miseri- q r

Nico.de lyra

G Fecit potentiã

A a ¶ Et vñ mi. Ista enĩ nõ poterat scire helizabet nisi p reuelationẽ spũssancti. b ¶ Exultauit i gau. ꝛc. Ipsa enĩ helizabet p spmsctm̃ cognouit q̃ illa exultatio fuit pp̃ter p̃sentiã dñi in vtero virginali. c ¶ Et btã q̃ cre. qr p afectũ fidei pcepit. d ¶ Perficient ea ꝛc. p angelũ nũciantẽ ꝛ etiã p spmsctm̃ mentẽ virginis illustrãtẽ et eam imediate docentẽ. C e ¶ Et ait ma. Hic pñr describit̃ declaratio virginis: ꝛ p̃mittit̃ titulus cãtici / cũ dr: Et ait maria hoc enĩ canticũ sic intitulat̃: qr canticũ marie noiat̃: ꝛ subdit̃ ipm̃ canticum: f ¶ Magnificat ꝛc. q. d. maria: O helizabet tu me magnificas: sz ego totũ deo attribuẽs ipm̃ magnifico i hoc cãtico: vbi p̃mo ponit̃ modus cantici. scdo subdit̃ causa cãtãdi / ibi: Quia respexit. Circa p̃mũ declarat̃ laus virginis tanq̃ magna / cum dr: Magnificat. scdo vt deuota / ibi: g ¶ Anima mea. nõ tñ labia mea. tertia vt debita cũ dicit̃: h ¶ Dñm. cui debet̃ laus ꝛ honor. q̃rto vt iocũda / ibi: Et exultauit spũs me⁹. q̃nta vt recta / ibi: In deo salu. ꝛc. ꝛ dicit. i ¶ In deo. rõne creationis. k ¶ Salutari. rõne recreationis. l ¶ Meo. rõne assumpte humanitatis: qr sic fuit ipsius virginis ꝛ nõ alterius. m ¶ Quia re. ꝛc. Hic pñr describit̃ causa cantãdi. s. diuina beneficia collata. ꝛ p̃mo virgo recolit bñficia sibi collata singulariter. Secũdo bñficia collata toti mũdo generaliter / ibi: Et misericordia eius. Tertio beneficia collata pplo iudeoꝝ specialit̃ / ibi: Suscepit isrl. Circa primum dicit̃: Quia respexit humi. ancil. sue. q. d. virgo beata. bñ debeo magnificare ꝛ laudare dñm: Quia respexit humilita. ancille sue: qr licz ex oĩbus virtutib⁹ fuerit disposita ad pceptionẽ filij dei: specialiter tamẽ hoc fuit ex humilitate n ¶ Ecce enĩ ex hoc beatã me di. oẽs gene. i. iudei ꝛ gentiles. Ex omnibus generatiõibus aliq̃ sunt cõuersi ad fidẽ qui cõfitentẽ istã virginẽ beatã: hoc etiã patz in saracenis. vñ in alchorano machometi dr de maria virgine. Dixerũt angeli: O maria deus annunciat tibi verbũ ex ipso ꝛ erit nomẽ eius iesus filius marie: Et alibi in eodem lib. dixerũt angeli: O maria de⁹ vtiq; elegit te ꝛ purificauit te: ꝛ elegit te clarã sup mulieres seculoꝝ: ꝛ multa alia ibi dicunt̃ ad laudẽ virginis. D machomet⁹ i alchorano o ¶ Quia fecit mi. ma. In sanctificatione: sed maria in filij dei cõceptione. p ¶ Qui potẽs est. virtute enim potẽtie dei infinite facta sunt hec. q ¶ Et sanctũ no. ei⁹. qr q̃cq̃d sanctitatis põt cogitari totũ eminentius est in eo. r ¶ Et misericordia ei⁹. Hic recolit btã virgo beneficia exhibita toti mũdo / cũ dr: Et misericordia eius. i. bñficium incarnatiõis qd ex misericordia dei factũ est. vñ petebat dauid: Ostẽde nobis dñe misericordiam tuã. q. d. ostendisti potentiã tuã in creatione mundi de nihilo: ꝛ sapientiã tuam in mundi gubernatione sic ordinata: et iusticiam tuam in peccatorum punitione:

Moraliter * f ¶ Magnificat ꝛc. Sz si psiderẽ dñz saluatorẽ imaginẽ eẽ inuisibil dei: ꝛ aiaz meã factã ad ei⁹ imaginẽ: vt sit imago imaginis: tũc videbo q̃m i exẽplo eoꝝ q̃ solẽt imagies pingere q̃n magnificauero aiaz meã ope: cogitatiõe: sermõe. tũc imago di grãdis efficit̃ ꝛ ipse dñs cui⁹ imago ẽ i aĩa mea magnificat̃. h ¶ Et exulta. ꝛc Theophil⁹. Ille aũt deũ magnificat q̃ digne seqt̃ xp̃m: ꝛ dũ xp̃ian⁹ vocat̃ xp̃i nõ minuit dignitatẽ: magna ꝛ celestia opãdo ꝛ tũc spũs ei⁹. i. spũale carisma exultabit ꝛ nõ mortificabit̃. m ¶ Quia respe. ꝛc. Aug⁹. O vera hũilitas q̃ deũ hoib⁹ pepit: vitã mortalib⁹ edidit: celos innouauit: mũdũ purificauit: padisuz apuit: ꝛ hoim aias liberauit facta est marie hũilitas scala celestis p quã de⁹ descẽdit ad terras. o ¶ Quia fe. mi. ꝛc. Chrys. Dicit aũt q̃ potẽs ẽ: vt si qs diffidat i pceptõis negocio. dũ virgo manẽs pcepit: retorq̃at miraculũ ad potẽtiã opant̃. r ¶ Et mise. ꝛc. Be. A spũalib⁹ se donis ad generalia pũertẽs. toti⁹ hũani generis statũ describit / dicẽs: Et misericordia ei⁹ a p. in pge. ti. eũ. q. d. non mihi soli fecit magna: sz ꝛ in oĩ gẽte q̃ timet deũ accept⁹ ẽ illi.

* Fecit potentiã

E N a ¶ Fecit potētiā in brachio suo. Bed. i. ipo dei filio per
Joh. 1. a quē oīa facta sunt: p quē oīa pōt. p qđ brachiū dispsit supbos
Eccl. 10. b mēte cordis sui. Initiū totius mali supbia: p quā primus homo
exul fact' est: in qua pseuerātib' grauior vindicta future disp-
sionis reseruat. b ¶ Deposuit po. de sede. Bed. Pau-
Act. 8. a lus p supbia de sede legalis doctrine
deposit': ob humilitatē ad euāgelicā an
dā fidē sublimat. sic etiā fit sepe i aliis.
Supbi q supra mēsurā se extollūt idē
potētes: qr nō in dei sed in sua virtute
Luc. 14. c cōfidūt / q deponunt. Quia oīs q se ex
altat humiliabit: τ q se humiliat exal-
tabit. c ¶ Esuriētes impleuit bo
1. Joh. 3. a nis. Bed. Qui eterna toto studio de-
siderāt: saturabunt cū christ' apparue
alis tēporalia- rit in glia. Sed q terrenis gaudent in
bit vltimo inanes toti' btitudis dimittū
tur. In psenti etiā videm' humiles di
uina gra impleri: supbos lumine veri
tatis puari. d ¶ Suscepit isrl pue
rū suū. Post generalē diuine pieta-
tis τ iustitie cōmemorationē: ad singu
alis † memo larē noue incarnationis dispēsationē
rari cōuertit verba. Suscepit: qsi medic'
egrū. Uisibilis inter hoies fact' vt fa-
ceret isrl. i. vidētes deū: puerū suū sibi
alis vsq in obedientē τ humilē: qr nō nisi p hūili
seculū tatē saluādi sunt. e Memorari. m. s. qr
p hoiem redemit: nō meritū est hois /
s donū diuie pietat. e ¶ Sicut lo.
est. Memorā patrū qbus hec salus
reuelata est faciēs abraā noiatim exp-
mit: cui pmo ipa incarnatio manifesta
ta est. Et semini. nō tā carne genitis
q fidei vestigia secutis: qb' aduentus
saluatoris in secula pmissus: qr ipa p
f missio hereditatis nullo fine claudet. Nā τ vsq in finē seculi
credentes nō deerunt: τ beatitudinis erit glia perhennis.

cordia eius a pgenie in progeni g
¶ in omni gente qui timet deū acceptus est illi. ¶ τ hoc per filium.
a es: timentibus eū. Fecit poten- d
tiā i brachio suo / dispsit supbos e
¶ .i. voluntate. ¶ .i. deponet.
b mēte cordis sui. Deposuit potē- f
tes ō sede: τ † exaltauit humiles. h
c Esurientes impleuit bonis: τ di k
¶ Be. sicut medicus egrum.
d uites dimisit inanes. Suscepit l
¶ .i. memor esset.
isrl puer suū†: recordatus miseri m
e cordię suę. Sicut locutus est ad n
patres nostros: abraam τ semini o
f eius in secula. Mansit autē maria p q
a ¶ post partum eius. r
cū illa quasi mēsib' trib': τ reuer s t
sa est i domū suā. Helizabet aūt v
g impletū est tps pariendi: τ pepe- x
h rit filiū. Et audierūt vicini τ co- y z
gnati ei' / qr magnificauit domi- a

f ¶ Mansit aūt maria. Beda. Tādiu mansit: donec videret
pcursoris natiuitatē: pp̄ter quā maxime venerat. Nec causa
sola familiaritatis tādiu mansit: sed vt tāto tpe τ helizabet τ io
hānis cresceret pfect'. Nā si in primo aduentu marie spūscō
sunt repleti multū est illis supadditū tanta mora mansionis.
Mystice ¶ Mystice. Aia casta que spūalis verbi desideriū cōcipit: ne
cesse est vt alta exercitus celestis iuga scādat: τ quasi triū mē-
siū dies ibidē demorata: quousq fidei spei et charitatis luce
radiet: pseuerare nō desistat. g ¶ Impletū est. Bed. Ver
ba ipletionis sacra scriptura in bonorū tam ortu vel obitu: vel
actu ponere cōsueuit: qr vitā plenitudinē pfectiōis habere si-
J. 2. a gnat: vt impleti sūt dies marie vt pareret. Impleuit salomon
edificare domū. Defunct' est abraā plen' dierū. Cū venit ple
Gal. 4. a nitudo tpis: misit de' filiū suū. Sed ptra dies impiorū inanes
τ vacui. h ¶ Et audierūt. Ambro. Bed. Habet scōrū edi
tio leticiā plurimorū: qr cōe bonū est. Justicia enī cōis virtus
est: τ ideo in ortu iusti future vite insigne premittit: τ gra futu
re virtutis exultatione vicinorū prefigurante signatur.

nis. Quia gētiles cū magno desiderio qđ p esuriētē designa G
tur vbū dei receperūt. k ¶ Et diui. di. inanes. i. legisperi
tos diuine scripturarū pxi' repletos: dimisit inanes p excecca
tionē eorū τ falsum intellectū scripturarū. l ¶ Suscepit isrl
pue. suū. Hic recolit beat' vgo bñficia exhibita pplo iudeorū
specialiter / cū dr: Suscepit τc. Quia
de' accepit carnē puerilē de pplo isrl
qđ fuit bñficiū illi pplo collatum: maxi
me qntū ad credētes de pplo illo.
m ¶ Recordat' mi. sue. Ad modū
enī recordātis se habuit qn filiū suū pa
trib' antiqs pmissum in carnē misit. iō
subdit: n ¶ Sicut locut' est ad pa
tres nros. i. ad pñarchas τ pphas.
o ¶ Abraā τ se. ei'. sm q dicit Gen.
xxii. In semine tuo bñdicent oēs gen-
tes terre. p ¶ In secula. qr caro hu
mana pmanebit eternaliter deitatiūni
ta. q ¶ Mansit aūt maria. Hic pse
quēter describunt cōcomitātia ortū p-
cursoris q3 pmā respicit vginē. qđ no
tat cū dicit: r ¶ Mansit aūt maria
cū illa. i. cū helizabet p cuius cōsolati
one τ obsequio venerat. s ¶ Quasi
mēsibus trib'. Et sic pz q mansit vs
q3 ad tēpus partus helizabet: qr in fi-
ne sexti mēsis nūciauit sibi angelus cō
ceptionē helizabet. t ¶ Et reuersa ē
in domū suā. Cōpleto tñ prius ortu
pcursoris vt cōmuniter dicit. vñ dicūt
aliqui q ipa recepit pcursorē et tenuit.
Aliqui tñ doctores vt Theophilus et
grecus dicunt q iminente partu eliza-
beth recessit. Tū qr virgines in partu
mulierū nō solent adesse. Tum qr alie
mulieres iam venerūt ad partū heliza-
beth. et iō obsequiū marie nō erat vltra sibi necessariū qđ per H
alias mulieres poterat fieri. Scōm respicit matrē pcursoris.
qđ notat / cū dr: v ¶ Helizabet aūt τc. s. nouem mensiū.
x ¶ Et pe. filiū. Sicut p angelū fuerat pdictū. y ¶ Et au.
vicini. i. illi q erāt cohabitātes. z ¶ Et cognati. qr erāt ex
ei' cōsanguinitate τ affinitate. a ¶ Quia ma. dñs τc. i. ma
gnā misericordiam et fecit auferēdo sterilitatis opprobriū: et dādo
tātū ac talē filiū sic nūciatū mirabiliter τ pceptū supnaturalr.
* Et cōgratu

* b ¶ Fecit po. in brachio suo. Orige. Timētibus au- Moralit
tē se fecit potentiā in brachio suo: qr licet infirmus ad deū ac-
cesseris: si timueris eū pmissam virtutē cōsequeris. g ¶ De
posuit potētes τc. Cyrillus. Magna sapiebāt demones
gentiliū τ sapiētes pharisei τ scribe iudeorū: hos tñ deposu-
it: erexitq humiliātes se sub potēti manu eius: dans illis vir
tutē calcādi sup serpētes τ scorpiones omnēq potestatem ini
mici. i ¶ Esuriētes ipleuit bonis τc. Glosa. Qui eterna
toto studio quasi esurientes desiderant saturabunt cū christ'
apparuerit in gloria: sed qui terrenis gaudent in fine toti' be
atitudinis inanes dimittent. l ¶ Suscepit is. puer suū.
Beda. Puerū suū obedientē. s. τ humilē. nā q cōtēnit. hūilia-
ri nō poterit saluari. n ¶ Sicut locu. est ad patres nros
abraā τ se. ei'. Beda. Semini eius dicit nō tā carne pgeni
tis q fidei eius vestigia secutis quib' aduentus saluatoris in
secula est pmissus. r ¶ Mansit autē maria cū illa. Mo- Moraliter
raliter aūt maria dici potest quelibet psona sibi deuota: sicut τ
diligens deū deus dicit sm Aug'. Dicit enī sic: Si terrā dili
gis terra es. si aurū diligis aurū es: τ si diligis deū de' es. s.
p charitatis vnionē. Hec igit maria exurgens ascendit in mō
tana. exurgit accidie teporem excutiēdo. ascēdit in mōtana di-
uina meditando. in ciuitatē iude confessionē diuine laudis ex-
ercendo. intrat domū zacharie ecclīam deuote frequētādo. et
salutat helizabet. i. mariā ad quā habet specialē deuotionem.
Helizabet enī interptat dei abscōsio. τ hoc cōpetit marie in q
deus nouē mēsib' fuit abscōdit'. Esa. xlv. c. Vere tu es de' ab
scōditus saluator isrl. Et ab helizabet. i. maria resalutatur: qr
sui memorū nequaq immemor existit τ manet cū tali psona si-
bi deuota tribus mēsib'. i. tribus tēporibus. s. iuuētute: sene-
ctute τ medio tpe. v ¶ Helizabet autē τc. Be. Allegorice Allego.
aūt iohānis celebrata natiuitas. gra noui testamēti est incho-
ata sublimitas: cui vicini τ cognati patris nomen magis q io
hānis imponere volebāt: qr iudei q ei legis obseruatōe quasi
* affinitate iuncti

Nico. de lyra

G Hic octauo
* punitione: sicut in diluuio τ subuersiōe sodome τ gomor-
re: τ iō ostēde nobis dñe misericordiā tuā in filij tui incarnati
one. a ¶ A pgenie. s. iudeorū: qr sicut dr Joh. iiij. c. Sal' ex
iudeis est: qr incarnatio facta est in vgine iudea natōe: sed qr
bñficiū incarnatiōis ad totū mūdū diffundit. iōo subdit:
b ¶ In pgenies. s. oim gentiū. Verūtñ qr lz bñficiū incar-
nationis se extēdat ad oēs qntū ad sufficiētiā: nō tñ qntū ad effi-
caciā sed tñ ad iustos. iō subdit: c ¶ Timētib' eū. s. timo-
re filiali τ casto. d ¶ Fecit po. in bra. suo. i. in filio suo q
vocat brachiū dñi: Esa. liij. a. Brachiū dñi cui reuelatum est.
e ¶ Dispsit supbos. i. legisperitos τ phariseos q fuerūt su
pbi. f ¶ Mēte cordis sui. Spernētes cōsiliū dei: vt dicit
.J. vij. ca. Et ipi cū ceteris iudeis. xlij. anno a passione xpi fue
rūt capti τ captiuati p Titū τ Vespasianū: τ p orbē dispsi. Et
loqt hic vgo de futuro p modū pteriti ppt certitudinē euētus
sue pphetie. g ¶ Deposuit po. de sede. i. iudeos q erant
potētes in lege et pphetis: dimittens eos ex suo demerito in
pfundo erroris: sm q dr Ro. xi. c. Cecitas ex pte cōtingit in
isrl. h ¶ Et ex. humiles. i. gētiles hūiliter τ deuote pdica-
tionē aplorū suscipiētes. τ iō subdit: i ¶ Esuriētes im. bo
nis. Quia

C a ¶ Dies octauo. post circūcisionē resurrectio dñi figurat: qr̄ & A octauo die. i. post sabbatū facta ē: & sicut illa a reatu mortis absoluere solebat: sic ista immortal' vite natiuitatē & i auctore nr̄o exhibuit: & in nob mōstrauit sperādā. b ¶ Et vocabāt eū. Be. Johis celebrata natiuitas ē noui testamēti īchoata grā: tūc iudei q̄ legis obseruationē q̄si affinitate iūcti erāt: nomē p̄ris volūt īponere: qr̄ mag' iusticiā q̄ ex lege ē volūt suscipe q̄ grāz que ex fide. Qui puer3 noie p̄ris vocāt eos figurāt: q̄ dño nō ua grē mūera declarāte: cupiunt eā potius p̄ cōsueta veteris sacerdotij edicta p̄dicare. Vn̄ dū zacharias mēor dñi iterp̄tat': qr̄ mēoria āntiq̄ obseruatiōis a dño date figurāt. Vt q̄ v̄bis et p̄r q̄ scriptis q̄ iohes vocet astruūt: significat q̄ ipa legis doctrina de suscipiēda grā xp̄i viua voce istruit: dicendo p̄ legislatorē: Prophetam suscitabit vobis dñs de frīb' v̄ris: ipm̄ audite: & ipm̄ sacerdotium legale cerimoniarū typis q̄si mutis l'raz̄ figuris grāz̄ euāgelij si recte itelligat' exp̄mit. c ¶ Innuebāt. Qui innuūt p̄ri de noie pueri: significāt illos q̄ testionio leg' intēdūt astruere grāz̄ fidei. b ¶ Apertū est aūt &c. Or declarato & confirmato noie iohis apit' os zacharie & b̄ndicit: p3 qr̄ manifestata ē p̄ aplos grā noui testamēti: multa etiā turba sacerdotū relicta taciturnitate nociua: obedit fidei: & p̄dicat dona redēptoris: & q̄ prius occultabant' in sacerdotio legali: rōnabilit' intellecta soluunt'. Or in die circūcisiōis B iohis factus ē timor sup vicinos: significat q̄ tpe dñice resurrectionis aplis dato spū & p̄dicata glīa xp̄i: salubris timor nō solū iudeoz̄ q̄ erāt vicini vel situ loci: vel sciā legis: sz etiā exteraz̄ gētiū corda concussit. Nec tm̄ mōtana iudee: sed oīa mūdani regni mūdaneq3 sapie culmia xp̄i fama trāscendit. Precurrētia signa p̄bēt iter p̄cursori veritat'. Et futurus p̄pha p̄missis cōmendat' auspitiis. e ¶ Et p̄phetauit. Be. Magna largitas diuie pietatis. Ecce loq̄la q̄ sola ablata ē diffidēti cu3 spū p̄phetie restituta ē credēti. ¶ Ambro. Elisabet pauc': zacharias mltis p̄phetat. vterq3 sctō spū repletus loq̄bat': sed disciplia seruat': vt mulier magis discere q̄ diuīa sunt studeat q̄ docere. f ¶ B̄ndictus. qr̄ dū bonitatē dei rogauit p̄ liberatiōe p̄cursor dona tus ē. g ¶ Uisitauit. qd̄ p̄rie faciēdū cognouerat: p̄phetico more q̄si iā3 factū narrat. h ¶ Cornu. Be. Per cornu qd̄ carnē excedit cū oīa ossa carne tegant': regnū xp̄i significat': q̄ mundus & gaudia carnis supant'. In cui*

Deu. 18. c

nus misericordiā suā cū illa & cō- a gratulabant' ei. Et factū ē in die 2 octauo / venerūt circūcidere pue- b rū: & vocabāt eū nomine patris c

a ¶ Ambro. Be. Spū p̄phetie didicit: qd̄ nō didicerat a marito: nō poterat ignorare p̄nū

sui zachariā. Et respondens ma- f

eiū q̄ p̄phauerāt xp̄m. a ¶ Ambro. Be. sic ab āgelo zacharie erat p̄nunciatū.

ter ei' dixit: Nequaq̄3 sz vocabi- g tur iohannes. Et dixerunt ad il-

¶ Ambro. Be. aduerte h nomē n̄ eē generis

lā: Quia nemo est in cognatione h

sz vtīs. a ¶ Ambro. qr̄ icredulitas affatū ei eripuit & auditū: qd̄ voce nō poterat manu & l'ris locutus & nutu interrogatur.

c tua / qui vocet' hoc noie. Innue- i bāt āt patri ei': quē vellet vocari

a ¶ Ambro. qr̄ lex scripta in tabul' lapideis in-

eum. Et postulās pugillarē: scri-

sicteria loquit'. a ¶ Ambro. Be. h nomē nos nō iponim': qr̄ iā a deo accepit h3 suū nomē

psit / dicēs: Johānes ē nomē ei'. k

qd̄ agnouim': nō qd̄ elegim'. a ¶ de cōuenientia iter p̄rē3 & m̄rē3. b ¶ Ambro. iā soluit fides liguā: quā icredulitas ligauerat.

d Et mirati sūt vniuersi. Apertū ē l m aūt ilico os ei' & lingua ei': et loquebat' b̄ndicens deu3. Et fact' n est timor sup oēs vicinos eoru3: & super omnia mōtana iudee di- o uulgabantur omnia verba hec.

¶ excitati miraculo & timore stupefacti.

Et posuerūt oēs qui audierāt in p

¶ tacite euentū rei expectantes.

corde suo / dicētes: Quis putas q puer iste erit? Etenī manus dñi r erat cū illo. Et zacharias pater s e eius ipletus est spiritusancto: &

¶ est vel sit.

f p̄phetauit dicens: Benedictus t

a ¶ lōga īfirmitate tabescētē. ¶ apparēs in carne q̄si lōgi' a se recedētes iustificare curā v

g dominus deus isrl': quia visita- x y

uit. a ¶ sanguie filij redemit sub pctō venditā. b ¶ quam suam visitando fecit.

uit & fecit redēptionē plebis sue. 3

¶ id est firmā celsitudinē salutis.

h Et erexit cornu salutis nobis / a

Nō ē intelligēdū q̄ nullus inde' vocat' fuisset hoc nomine iohes: qr̄ alii in C libris dei fuerūt aīi sic noīati: vt p3. i. Mach. ii. de iohe fratre iude machabei: & de iohe eupolemi: sz cognatio h accipit' p̄pinq̄tas generis: qr̄ null' fuerat sic vocat' de cognatiōe helisabet aut mariti ei'. i ¶ Innuebāt aūt p̄ri ei'. p̄ signa visibilia: ex q̄ p3 q̄ nō tm̄ erat mutus sz etiā surdus. Si ei potuisset itelligere v̄ba q̄ melius & breuius exp̄misset mentis rōceptū q̄siuissent ab eo per verba & non per alia signa. k ¶ Johānes ē nomen eius. i. hoc nomē nō impono sz impositū3 ē a deo. l ¶ Et mirati sunt. Hic p̄nr describit' p̄plī admiratio ex mirabilib' q̄ videbāt circa puer3 natū & parētes ei': videlicet ex mirabili cōuenientia p̄ris & m̄ris in noie pueri: & in loq̄la reddita patri. Jd̄ subdit': m ¶ Apertū3 ē āt ilico os ei'. p̄ p̄fessionē eīn fidei in scripto quā v̄bo facere nō poterat meruit liberari: sic p̄p̄ v̄bū dubitationis demeruerat ligari. n ¶ Et fact' ē ti. sup oēs vicoz. i. admiratio magna vl' timor dñi q̄ sic mirabilit' punierat zachariā & liberauerat. o ¶ Et sup oīa &c. qr̄ facta isolita & mirabilia libentius narrant'. p ¶ Et posuerūt oēs &c. qr̄ talia magis mēorie cōmēdant'. q ¶ Dicētes: Quis putas puer iste erit. q. d. valde magn' erit. cuius cā subdit': r ¶ Etenim man' dñi erat cū illo. i. v'tus dei operatiua miraculoz̄ in ei' anūciatiōe: conceptiōe: & natiuitate ostēsoz̄: ex q̄b' rōnabiliter cōcludebat' magnitudo pueri futura corā deo: sic fuerat p̄dictū zacharie: D Erit eīn magn' corā dño. s ¶ Et zacharias. Hic p̄nr describit' p̄ris inspiratio / cū dr̄: Et zacharias p̄r ei' impleri' ē spūsctō. & subdit' ei' p̄phetia p̄ modū cātici seu diuie laudis exp̄ssa / cu3 dr̄: t ¶ B̄ndict' &c. In q̄ cātico p̄mo p̄mittit p̄tinentia ad redēptorē. scdo ptinentia ad ipi' p̄cursorē3 / ibi: Et tu puer. Circa primū dr̄: B̄ndict' dñs. oim̄ p̄ generalē gubernationē. v ¶ Deus. p̄ creationē. x ¶ Isrl'. p̄ spālē cultū & deuotionē & b̄ficioz̄ spāliū populo isrl' exhibitionē. y ¶ Quia visi. i. visitabit. loquit' eīn d̄ futuro p̄ modū p̄teriti p̄p' p̄phetie certitudinē. Hec āt visitatio facta est in xp̄i natiuitate q̄ erat adhuc futura: & cōsolatiōe qr̄ visitauit nos sic medic' ifirmū: sic dr̄ Luc. vi. c. Uirtus de illo exibat & sanabat omnes. 3 ¶ Et fecit redē. &c. In sua b̄ndicta passiōe p̄ quā redēpti sum'. a ¶ Et erexit cor. sa. no. i. statū cōsequēdi salutē eternā. & h fecit in sua resurrectioe ac q̄ *resurrexit ad vi*

*affinitate iūcti erāt. mag' iusticiā q̄ ex lege ē sectari q̄ fidei grāz suscipe cupiebāt: sz iohis hoc ē grē dei vocabulū mr̄ v̄bis & p̄r l'ris p̄nunciare satagunt: qr̄ & lex ipa psalmiq3 ac p̄phe apt' sinlaru vocib' grām xp̄i p̄dicāt. n ¶ Et factus ē ti. &c. Grego. Mystice aūt tpe dñice resurrectiōis p̄dicata grā xp̄i: salubris timor nō solū iudeoz̄ q̄ erāt vicini vel situ loci vel scīa legis: sz etiā exteraz̄ gētiū corda cōcussit: nec tm̄ mōtana iudee sz oīa mūdani regni: mūdaneq3 sapie culmina xp̄i fama trāscēdit. o ¶ Et zacharias p̄r ei' i. ē spi. &c. Per zachariā sacerdotem designat' bonus ep̄s q̄ spūsancto debet esse plenus & pater spūalis: Job. i. Homo gratiosi' coram deo & hominibus bonis. debet etiā deū de suis beneficiis collaudare. Jd̄ subdit' dicēs: t ¶ B̄ndictus dñs deus. i. oim̄ fidelium. y ¶ Quia visitauit. In sua natiuitate in qua visitauit nos oriens ex alto: vt dicitur infra. 3 ¶ Et fecit redemptionem plebis sue. In sua passione. a ¶ Et erexit cornu salutis nobis. In sua resurrectione et ascensione.

b * In domo dauid

Moralit'

Mystice

Ni. de ly. *h figurā da.*

a ¶ Et cōgratulabant' ei. s̄m q̄ dixerat āgelus Zacharie: Multi in natiuitate ei' gaudebunt. b ¶ Et factū est. Hic ponunt' cōseq̄ntia ortū p̄cursoris. q̄r p̄mū ē pueri nati noiatio. scdm̄ p̄plī admiratio / ibi: Et mirati sunt vniuersi. tertiū p̄ris inspiratio / ibi: Et zacharias. Circa p̄mū dr̄: c ¶ In die octa. s. a natiuitate p̄cursoris. d ¶ Uenerūt circū. pu. sic p̄cipit' Gen. xvii. de rōne hui' p̄cepti & mō itelligēdi dictū fuit [illegible]: Et qr̄ in circūcisiōe iponebat': tūc nomē puero sic mō iponit' in baptismo. Jd̄ subdit': e ¶ Et vocabāt eū &c. qr̄ iste āntiq' fuit sa- tis cōit' obs'uatū & adhuc obs'uat' freq̄nt': maxie in magnis p̄sonis q̄ p̄mogenit' fili' noiat' noie p̄ris. f ¶ Et rñdēs &c. s. vocabit' zacharias. g ¶ Sz vo. &c. h eīn fuit sibi a deo reuelatū: qr̄ a marito nō didicit. cu3 esset fact' mut' an̄q̄ rediret ad eā de tēplo: vt p3 ex p̄dict'. h ¶ Nemo [illegible] cognatio. &c. Nō est intel-

figurā dauid ꝛ salomō cornu olei sūt i regni gl'iā cōsecrati: vt
prius saul lēticula. Cornu. i. xp̄m: qz cornu nec caro est nec os.
1. Re. 10. a Sic xp̄o nec caro tm̄: nec os tm̄ diuinitatis. a ❡ Qui a se. ꝛc. Bed. Tota vete. testa. scriptura de xp̄o precessit ꝛ a ipe ade scti p̄res suis quiqz fact' ei' dispēsatiōis testimoniū reddunt.

b ❡ Salutē. Erexit nobis salutē ex inimicis. et est explanatio supioris versiculi: i quo breuiter idē p̄miserat. Erexit cornu salu. nobis. c ❡ Omniu. Bed. q. d. vel hoim puersoz ꝛ spirituū imūdoz: de quoz manu ꝛ interim spe salui facti sum': ꝛ i futuro reipsa saluādi. d ❡ Ad faciēdā. Locutus est: et erexit nobis salutē ad faciēdā misericordiā: vt misc̄diam quā p̄rib' p̄misit impleat i nobis: ꝛ iuramētū qd̄ fecit p̄ribus de liberatiōe n̄ra: in nobis p xp̄m cōpleat. e ❡ Et tu pu. ꝛc. Bed. Nō mirū si alloquit infantē octo diez: qz q̄ in vtero m̄ris salutationē marie audiuit iā nat' p̄ris vocē agnouit. Vel ppt illos instruēdos q̄ aderant: futura filii mūera q̄ p angelū didicerat depromit. ❡ Bed. Cū de dn̄o loqueref: repente ad p̄pham v̄ba puertit: vt h' q̄z b̄n̄ficiū eē dn̄i designaret: ne cū publica numeraret q̄si ingrat' sua b̄n̄ficia tacuisse vl deret: q̄ agnoscebat se i filios suscepisse. f ❡ Sciētiā salu. Bed. Nomen iesu. i. saluatoris exponere: ꝛ diligēti' cōmēdare volēs: salutis frequētat mētionē: cū cornu salut' erigēdū: salutē ex inimicis futurā sciētiā salut' plebi dandā cōmemorat. Et ne tpalē salutē p̄mitti putaret. addit: i remissionē pctōrum eoz. g ❡ Illuminare his. Bed. In lōga pctoz ꝛ ignorātie cecitate depressis: qz exclusis errorum tenebris attulit verā cognitiōis sue lucē: ꝛ certū iter patrie celest' apuit. h ❡ Ad dirigē. ꝛc. Vt p oia gressus nroz opez illuminatoris nri gr̄e cōcordēt: donec ad mīsionē ppetue pacis intremus. l ❡ Et erat in deser.

Vide pe. dis 3. c. adhuc

Nico.de lyra

... resurrexit ad vitā imortalē educēs p̄res scōs de limbo inferni detentos ibi: ꝛ sua ascēsione q̄ illos ad celestia introduxit. a ❡ In domo da. pu. sui
1. Re. 2. c qz ista adipleuit xp̄s in carne assūpta d domo dauid. b ❡ Sicut locu. ē ꝛc. q̄ sūt a secu. p. hoc est a mūdi principio q̄ ista p̄dixerūt: s̄m q̄ dr̄ Act. x. b. Huic oēs p̄phete testimoniuz p̄hibēt ꝛc. Et sicut p̄miserat p p̄phas ita fideliter adimpleuit.

c ❡ Salutē ex inimi. no. supple cōsecuti sum' p xp̄m videlicet de mūdo: carne ꝛ diabolo. d ❡ Ad facienda mi. cuz pa. no. qz mysteriū incarnatiōis impleuit: nō p̄pter n̄ram iusticiā: sed p̄pter suā misericordiā adimplendā quā p̄ribus promisit. e ❡ Et memorari testa. sui san. i. pacti firmissimi qd̄ habuit cū patribus vete. testa. de christo venturo: de quo testamēto ad modū rememorātis seu recordātis se habuit quādo pactū impleuit. f ❡ Iusiurādū qd̄ iu. ꝛc. de quo dicit Gen. xxii. c. Per memetipm iuraui ꝛc. qd̄ iuramētū impleuit de' pater mittēdo filiū. g ❡ Daturū se nobis. qz de' pater dedit etiā se nobis in filio q̄ est eiusdē subītātie cū patre. h ❡ Ut sine timo. ꝛc. qz p hoc euacuat timor seruilis q̄ nō est in charitate. i ❡ Et tu puer al. Hic p̄r exprimit in cantico q̄ ptinēt ad p̄curforē: dirigēs ad ip̄m sermonē. Si autez querat q̄re ad ip̄m sermonē dirigeret cū puer adhuc nō intelligeret: dicūt aliq̄ q̄ virtute supnaturali intelligebat patrē loquētē: sicut intelligit xp̄m in vtero m̄ris existentē: vt p̄dictū ē. Alii aūt dicūt q̄ hic loquebat puero: nō p̄pter ei' intellectionē sed p̄pter alioz instructionē de mysterio incarnationis q̄ habebāt vsū rōnis. k ❡ Propheta al. vo. Contra hoc videt illud Ioh. i. c. q̄ iohānes baptista negauit se esse p̄phetā. Ad qd̄ dicendū q̄ verū respōdit s̄m intentionē querentiū: qz querebant

❡ qz de iudeis nasceť. b ❡ de semore dd' nat'
i domo dauid pueri sui. Sicut lo- g
a cut' ē p os sctōz: q̄ a seculo sunt
b p̄phaꝝ ei'. Salutē ex inimicis c
c nr̄is/ ꝛ de manu oim̄ q̄ oderunt
d nos. Ad faciēdā misc̄diam cuz d
❡ memorē se ōndit: vt memoraťi nos faceret
p̄rib' nr̄is: ꝛ mēorari testamenti e
❡ et ad faciendū. ❡ Bed. in te benedicent omnes cognationes terre.
sui sācti. † Iusiurādū qd̄ iurauit f
❡ .s. ❡ p carnē vel p fidem.
ad abraā p̄rem nr̄m daturum se g
nobis. Ut sine timore de manu h
inimicorum nostrorum liberati
a ❡ intellectu. b ❡ operatione.
seruiam' illi. In sanctitate et iu- †
❡ nō i cōspectu hoim. ❡ nō ad horā.
sticia coram ip̄o omnibus die-
e bus nostris. Et tu puer p̄pheta k
altissimi vocaberis: p̄ibis enim l
ante faciez domini parare vias m
f eius. Ad dandā sciētiā salutis n
plebi ei': in remissionē pctōrum †
❡ nō hominum meritis.
eorū. Per viscera misericordie o
❡ p q̄ viscera. ❡ assūpta carne.
dei nostri in q̄bus visitauit nos
❡ verbū patris ortū vere lucis apericēs.
❡ visitauit ꝛ illuminaret
g oriēs ex alto † Illuminare his q̄ q
in tenebris ꝛ i vmbra mortis se r
❡ Beda. prius illuminanť corda: postea opera diriguntť.
h dent: ad dirigēdōs pedes nr̄os †
❡ corpore.
in viā pacis. † Puer autem cre- s
i scebat et cōfortabať spū ꝛ erat t

querebāt si esset vnus de antiq̄s p̄phetis: vt helias helizeus vel hmōi: vt p3 ibidē: ꝛ s̄m veritatē nō erat vn' de illis. Aliter etiā dicit q̄ negauit se esse p̄phetam tm̄: qz fuit p̄pheta ꝛ plus q̄ p̄pheta s̄m testimoniū saluatoris: Math. xi. l ❡ Preibis eni ante fa. ꝛc. i. ante filiū dei q̄ est similitudo vel facies dei p̄ris: p faciē eni designatur noticia s̄m Greg. sup Ezechielem. Ea aūt q̄ ad noticiā ptinēt i diuinis filio appropriant. m ❡ Parare vias eius. p p̄dicationē christū annūciando: ꝛ p baptismū assuefaciēdo: quia hoies p baptismū iohānis disponebātur ad facili' recipiēdū baptismū xp̄i. n ❡ Ad danda scie. salu. ple. ei'. id est ad p̄dicandū salutē fiendā p christū. o ❡ Per visce. mise. dei no. i. p intimā ꝛ occultā dei misericordiā facta sunt hec. p ❡ Oriēs ex alto. i. ex sinu p̄ris in mūdo. q ❡ Illuminare his q̄ in te. i. patrib' in limbo existentib' quos xp̄s illuminauit: qn̄ post passionē suā ad illos descēdit. r ❡ Et vmbra mor. i. viuētib' adhuc i hoc mūdo q̄ est quedā vmbra mortis quos illuminauit xp̄s p seip̄m p̄dicādo ꝛ apostolos per orbem ad predicādum mittendo: vt habet Marci vltimo. s ❡ Puer autē crescebat. Hic consequenter describit precursoris nati p̄fectus ꝛ cōuersatio/cum dicit: Puer autem crescebat. q̄tum ad augmētum corporis. t ❡ Et confortabatur spiritu. q̄tū ad augmentum gratie ꝛ virtutis. v ❡ Et erat in desertis. q̄tum ad p̄fectionem cōuersationis: ibi eni habitauit vsqz ad tempus sue predicationis: vt contemplationi liberius vacaret diuinam sapientiam hauriendo: quam postea effudit predicando: ꝛ vt viuens in desertis vitam austeram duceret: ꝛ ne ex cohabitatione cum peccatoribus in tumultu populi maculam aliquam in fama vel vita contraheret.
b
Dauiden
* a ❡ In domo dauid. quia de illa domo natus fuit. b ❡ Sicut locutus est per os sanctorū. Act. x. g. Huic omnes prophete testimonium perhibent. c ❡ Salutem ex inimicis nostris. scilicet demonibus ꝛ tyrannis. d ❡ Ad facienda misericordiā cum patribus nostris. in limbo prius detētis. e ❡ Et memorari testamenti sui sancti. et quid sit illud testamentum subditur:

f ❡ Iusiurādum quod iurauit ad abraam patrē nostrum daturum se nobis. Gen. xxii. d. Benedicentur in semine tuo omnes gentes terre. Quod impletum est in christo. h ❡ Ut sine timore de manu inimicorū nostrorum liberati. scz seruili. † ❡ Seruiamus illi in sanctitate ꝛc. quia ipse est sanctusanctorum. i ❡ Et tu puer propheta altissimi vocaberis ꝛc. Grego. Quisquis autem predicādo sordibus vitiorū audientium corda mundat: domini venientis ad eos viam preparat: ꝛ sic patet q̄ per iohannem predicator euāgelii designať. n ❡ Ad dandam sciētiam salutis. et non curiositatis. † ❡ In remissionem peccatorum. que fit p dominum operantem: ꝛ per predicatorem disponentem/ideo subdiť: o ❡ Per viscera misericordie dei nostri in q̄bus visitauit nos ꝛc. in sua natiuitate: vt dictum est: ꝛ adhuc quotidie visitat illustratiōe sue gratie/ideo subdiť: q ❡ Illuminare his q̄ in tenebris ꝛ in vmbra mortis se. i. in culpa mortali: q̄ est vmbra pene inferni. † ❡ Ad dirigendos pedes nr̄os in viā pacis. scz interne: fraterne ꝛ superne in qua diriguntť liberati a peccato mortali per donum gratie diuine. s ❡ Puer autē crescebat ꝛ confortabať ꝛc. Bed. Predicator penitentie futurus: vt liberius auditores suos a mūdi illecebris erudiēdi sustollet in desertis primeuā transiuit etatē.

F in desertis. Be. Predicator pnīe futurus absq; solitudinis eligit: vbi primeuā exigit etatē: vt iuuenis liberius ab amore mundi auditores suos reuocaret.

Nico. de lyra

in desertis vsq; in diem ostensio- nis sue ad israel.

contraheret. a ¶ Usq; in diem ostensionis sue ad isrl. Qḋ factū ē anno. xv. imperij tiberij cesaris: tūc eñ exiuit de desertis ad p̄dicandū pplīs: vt habetur infra. iij. capitulo.

¶ Luce in ca. j. vbi dr̄ in postill. Ideo saluo meliori iudi- cio videt̄ melius dicendū eū fuisse simplicē sacerdotē.

Additio. j. Snīa Ambro. ꝛ Bede videt̄ ꝓbabilior nō obstātibus his q̄ p̄ postillatorē obijci unt̄. Ex his eñ q̄ ab euāgelista tradunt̄ in hoc loco satis ostē dit̄ zachariā fuisse sūmū sacerdotē. Ad cui⁹ euidentiā sciendū ꝙ incēsum de q̄ euāgelista hic facit mentionē: nō debet intel- ligi de cōi incēso: qḋ in q̄libet die bis cōcremabat̄ in altari in censi: vt habet̄ Exo. xxx. qḋ q̄dē incēsum etiā p̄ simplicē sacer- dotē administrabat̄: sȝ intelligendū est de incenso illo qḋ semel in anno. s. in festo expiatiōis tm̄ p̄ sūmū sacerdotē i sctā sancto rū administrabat̄: qḋ q̄dē incēsum lȝ esset eiusdē speciei cū alio cōi: tn̄ q̄tū ad eius administrationē in tēplo a cōi incēso differe bat in multis: ꝛ spāliter in tribus. Prio. s. in hoc ꝙ qn̄ sūm⁹ sacerdos in p̄dicta die illud incēsum mīstrabat nulli erat lici- tū esse in tabernaculo: donec sūmus sacerdos inde egrederet̄ vt habet̄ exp̄sse Leuit̄. xvi. vbi tractās quō sūmus sacerdos intrare deberet in sctā: ꝛ exponere sup̄ ignē aromata ꝛ asper gere sanguinē. ꝛ hmōi subdit: Nullus hoim sit in tabernacu lo qn̄ pōtifex ingredit̄ sctūariā ꝛc̄. donec egrediat̄: qḋ de alio incēso q̄tidiano minime legit̄. Et ideo euāgelista notanter di xit ꝙ ois multitudo ppl̄i erat orās foris hora incēsi. In q̄ ostē dit̄ ꝙ hora istius incēsi: ois mltitudo debebat esse foris. s. ex- tra tabernaculū seu tēplū: qḋ ptinebat in incēso diei expiatio nis tm̄. Scdo q: in incēso hui⁹ festiuitat̄ erat singlare ꝙ nul- lus administraret rite nisi cū igne ab altari holocausti accepto: alioq̄n pōtifex erat reus morte tempali: put de filijs aarō: na dab ꝛ abiu: Leuit̄. x. legit̄: ꝛ inde est ꝙ Leuit̄. ca. p̄allegato: vbi de solēnitate festi expiatiōis agit̄ p̄mittit̄ ibidē: Locutus est dn̄s ad moysen post mortē duoꝝ filioꝝ aarō: qn̄ offerētes ignē alienū interfecti sunt ꝛc̄. q. d. cōminatorie ꝙ illa q̄ ibi p̄- cipiebat̄ oportebat seruari ne ↄtingeret ipsi aaron sīc ꝛ filijs suis supradictis in administratiōe incensi. ꝛ infra declarans ꝙ istud periculū spālit̄ erat referendū ad officiū ꝓpriū incēsi il- lius festi / subiūgit: Assumptoq; thuribulo qḋ de prunis alta- ris ipleuerat: ꝛ hauriēs manu thymiama in incensum ꝛc̄. va por opiat oraculū qḋ est sup̄ testimoniū. i. sup̄ arcā: ꝛ nō mori atur. Ex q̄ pȝ ꝙ sūmus sacerdos in officio huius incēsi in die expiationis erat maxie astrictus ad cerimonialia eius rite ce- lebrāda sub pena subite mortis tpalis: sicut de nadab ꝛ abiu. Et ideo hora in q̄ istud incēsum administrabat̄ pplˢ attēte aspi ciebat orādo deū ꝓ sūmo sacerdote ne periclitaret̄ in illo offi cio: vt ꝛ ipi cū eis expiarent̄. vn̄ notāter dicit euangelista: Et ois multitudo ppl̄i erat orās foris hora incēsi. Nō eñ in ce- teris diebus qn̄ bis in die incēsum ↄcremabat̄ p̄ simplicē sa- cerdotē. credendū est ꝙ ois multitudo ppl̄i cōuenisset ad orā dū: esset eñ valde onerosum. Silr̄ notāter dicit euangelista: hora incēsi. nō faciēs mētionē de imolatiōibus ꝛ distillationi bus ꝛ ceteris officijs in illo celebrādis ꝓpter rōnē p̄dictā: q: in illo officio incēsi p̄cipue ↄsistebat p̄dictū periculū sacerdo- tale. hoc idē patet ex eo qḋ dr̄. j. eo. ca. Et erat plebs spectās zachariā ꝛ mirabant̄ ꝙ tardaret. Nō eñ verisimile videt̄ ꝙ plebs spectasset simplicē sacerdotē in officio incensi q̄tidiani: qḋ bis q̄libet die administrabat̄. Tertio q: sicut dicit postilla- tor: hoc incēsum. s. festi expiatiōis nō exponebat̄ p̄ modū ob- lationis seu ad adolendū sicut q̄tidianū: sȝ solū vt nebula con surgens operiret oraculū: vt patet Leuit̄. ca. all̄. qḋ denotat euangelista / cū dicit: Ut incēsum poneret. nō eñ dixit: incen- sum offerret. sicut. d. eo. ca. Sacerdotes dei incēsum offerrēt. nec etiā dixit: Ut adoleret: sicut Exo. xxx. loq̄ns de q̄tidiano incēso dicit: Et adolebit incēsum sup̄ eo: aarō suaue flagrans ꝛc̄. sȝ tm̄ dixit: vt incēsum poneret: vt denotaret ꝙ h̄ incensum nō administrabat̄ p̄ modū oblationis seu ad adolendum: sȝ tm̄ ponebat̄ rōne p̄dicta. Itē notāter dixit euāgelista vt incēsum poneret igressus in templū dn̄i ꝛc̄. in quo ostendit̄ ꝙ positio huius incensi erat sibi debita ex ingressu templi dn̄i: nō rōne ↄsumptiōis sacrificij: sȝ ad tuitionē sacerdotis sanguinem in tra sanctū sctōꝝ asp̄gētis h̄ incēsum ponebat̄: qḋ est singula- re in sūmo re in summo sacerdote ꝛ in festo expiationis: vt dictū est. Ex q̄- bus manifeste pȝ ꝙ officiū huius incēsi de quo euāgelista loq̄- tur ptinebat tm̄ ad summū sacerdotē: ad quē solū officium festi expiatiōis ptinebat: vt Leuit̄. c. allega to. Itē pȝ p̄ h̄ qḋ habet̄ eo. ca. vbi sic: Et factū ē vt ipleti sūt dies officij ei⁹ ab- ijt in domū suā. Singlare eñ erat in sū mis sacerdotib⁹: vt p̄ septē dies añ fe- stū expiatiōis separent̄ a ꝓprijs domi bus: ꝛ habitarēt in certis cenaculis tēpli: vt deo deuotius mā- ciparent̄: vt habet̄ exp̄sse in Thalmud in libro qui intitulatur Yoma. i. dies expiationis. s. vbi tractat̄ p̄ncipalit̄ de hoc festo: que quidem separatio s̄m eos habet fundamentum Leuit̄. xxi. vbi de sūmo sacerdote ad lrām tractās dicit: Et nō egrediatur de sanctis. vbi hebraica veritas hȝ: De sanctuario: qḋ intelli- git̄ de tpe celebratiōis huius festi. De ceteris aūt sacerdotib⁹ nō legit̄ sīle: ꝛ sic manifeste patet ꝙ zacharias erat summus sa cerdos: eo ꝙ incēsum ponebat in festo expiationis: que positio soli sūmo sacerdoti ptinebat: ꝛ sic snīa sanctoꝝ. s. Ambro. ꝛ Be de sunt valide: cui ↄcordat magister historiaꝝ: ꝛ nullus sancto- rum doctoꝝ oppositū asserere videt̄. Itē ꝛ in eccl̄ijs huius re- gionis in officio matutinali natiuitatis beati Iohannis bapti- ste exp̄sse legit̄ ꝙ hec positio incensi fuit in die expiationis. Est etiā maxie ↄsonū rōni ꝙ ↄceptio p̄cursoris christi qui ad dan- dam sciam salutis plebi in remissionē pctōꝝ venerat: in die ex- ceptionis qui in memoriā remissionis pcti vituli agebat̄ fuissȝ annūciatus. ꝛ siīr ↄceptio christi die imolatiōis agni paschal: qn̄ etiā christus passus ē anūciata fuisset. Cū eñ annunciatio p̄cursoris fuit in die expiationis. s. x. luna mēsis septimi: cuius cōceptio fuit p̄ aliquos paucos dies post qn̄. s. zacharias reuer sus fuit ad domū suā: sequit̄ ꝙ sextus mensis a dicta cōceptio- ne finiret̄ in. xiiij. luna p̄mi mensis fere qn̄ agnus immolabat̄. Utrū eñ hec. xiiij. luna cōcurrisset cum. viij. kalendas Aprilis ꝓut magister historiaꝝ dicit vel non: non est multū curandum. Nam cōputatio festiuitatū in lege antiqua solū respiciebat mē ses lunares. Ad illud aūt qḋ obijcit postillator de hoc qḋ non fuit facta mentio ꝙ ingressus esset zacharias nisi ad imponen- dum tm̄ incēsum ꝛc̄. dicendū ꝙ q: in administratione incensi p̄ci- pue ↄsistebat. periculū sūmi sacerdotis in illo festo: qua rōne et multitudo ppl̄i in illa hora specialiter orabat: vt dictū est. Idcir co de illo officio tm̄mō fecit mentionem. nō aūt de asp̄sione san guinis in qua nō ↄsistebat eodē mō periculū tale: licet etiā cre- dēdū ē ꝙ celebrasset asp̄sionē sanguīs ꝛ fecit oīa alia ad hmōi officiū ptinētia: q̄ tn̄ euāgelista p̄termisit: nō curās tractare nisi de incēso: in q̄ tpe pplˢ orabat ꝛ āgelus apparuit. Ad aliud qḋ obijcit de hoc qḋ dr̄: Apparuit ei angelus stans a dextris alta- ris incēsi ꝛc̄. dicendū ꝙ posito ꝙ illud altare nō sit intra sancta sctōꝝ sȝ intra sctā tm̄: ex h̄ nō sequit̄ ꝙ zacharias nō intrasset sā cta sctōꝝ: sȝ ꝙ āgelus apparuit ei intra sctā. Ad aliud aūt qḋ di cit ꝙ illud incēsum. s. festi expiationis nō ponebat̄ ad offerēdū: sȝ vt nebula ↄsurgens operiret oraculum ꝛc̄. dicendum ꝙ h̄ est verum sȝ magis facit ꝯ eum: vt dictum est. Ad hoc aūt qḋ dicit vlterius ꝙ p̄ter illum ingressum qḋ ptinebat ad sūmū sacerdo- tem tm̄ q̄tidie intrabant sacerdotes minores ꝛc̄. dicendū ꝙ ve rum est: sȝ zacharias intrauit vt sūmus sacerdos ad ponendum incēsum: ptinēs ad diē expiationis vt iā dictū est. Ad aliud qḋ dicit ꝙ videt̄ esse ficticium vt sūmus sacerdos esset ille in cuius hebdomada cadebat expiationis festum ꝛc̄. dicendum ꝙ verū est h̄ nō esse autenticū: sȝ veritas huius nō requirit̄ ad verita- tem snīe Ambrosij ꝛ Bede supradicte: sȝ tm̄ requirit̄ ꝙ essent plures sacerdotes simul ꝛ nō vnus tm̄: qḋ etiam in ꝑtemplo pri mo posset ↄcedi. Nam in illa ordinatione quā fecit dauid de sa cerdotibus: vt videt̄. j. Paral̄. xxiiij. a. satꝭ patet ꝙ sadoch erat sūmus sacerdos inter filios eleazar. ꝛ abimelech int̄ filios itha mar. ꝛ sic erant duo summi sacerdotes ꝛ pontifices: sȝ postilla- tor videtur dissentire huic. Sȝ quicq̄d sit de templo primo sal- tem in tēplo scdo: ꝑsertim versus finē manifeste patet ꝙ erant plures sūmi sacerdotes simul. Nā in passiōe christi Mar. ca. xiiij. dr̄ ꝙ illi q̄ venerāt ad capiendū christū fuerant missi a sum- mis sacerdotibus: ꝛ sic patet ꝙ simul ↄcurrebant plures sacer dotes in vnum: quoꝝ quilibet poterat celebrare in festo expia- tionis. Sed ad eligendum quis eoꝝ mīstraret videbat̄ per sor tem: q: forte q̄libet retrahebat se a celebratione illius diei timo re periculi supradicti. vn̄ euangelista dicit: Sorte exijt vt incen sum poneret. Nō eñ dixit vt sacrificaret vel hmōi: lȝ essent p̄n- cipalia in illo officio: sȝ positionem incensi cōmemorat: vt innu- eret periculū q̄ ab officio retrahebant̄. posset etiam illud verbū forte exijt: vt q̄dam dicūt referri ad primam electionem zacha-

t ij rie in pōtificatū

In qb⁹ differt incensū i festo expiatiōis a cōi

B

E

D

a rie in pontificatum que forte per sortem fuerat ꝛc.

¶ In eodem ca. vbi dicit̃ in postil. q̃ fuit conceptus in septembris mēse.

¶ Additio. ij. Ut dictū est p̄cedenti additione: precursor cōceptus fuit circa mediū mēsis septimi: ꝛ ꝑ consequens saluator circa medium mensis p̄mi: loquendo de mensibus lunaribus: quibus tunc festa regulabant̃.

¶ In eo. ca. vbi dr̃ i postil. Licet em̄ ioseph nō fue. sal. pat̃.

¶ Additio. iij. De hac materia fuit large tractatū supra in additione Mat. i. vbi agit̃ de genealogia xp̄i. vide ibi.

¶ In eo. ca. vbi dr̃ in postil. Mulieres bn̄dicent̃ in te.

¶ Additio. iiij. Melius videt̃ dici ſm Grego. in glo. vbi sic: Utriq̄ in vtrisq̄ bn̄dicunt̃: velut em̄ ꝑ vnū ꝛ vnā feminā ꝛ matrē peccatū simul ꝛ tristicia: sic ꝛ nūc ꝑ vnā ꝛ vnū benedictiō reuocata est: ꝛ leticia ad singulos est ꝑfusa.

¶ In eo. ca. vbi dicit̃ in postil. Qm̄ virū nō cogno.

¶ Additio. v. Licet em̄ q̄ nostri doctores tradūt de ꝓposito beate virginis circa virginitatē: similiter ꝛ de ei⁹ voto sint tenenda tanq̄ vera: verba tm̄ beate virginis dicētis: Qm̄ virū nō cognosco: nō vident̃ hoc dicere: nec ex eisdē verbis videt̃ hoc sequi: possibile em̄ est ꝙ aliqua virgo nō cognoscat virū cōiter loquendo seu intelligendo de viri cognitione: q̄ tm̄ nō habeat ꝓpositū nec votū virginitat̃. Sed p̄dicta virginis verba ꝑamplius vident̃ enucleanda. Ad quod sciendū ꝙ ſm Aug⁹. in libro de moribus ecclesie: et etiā antiquos ph̄os virtutes multipliciter cōsiderant̃: Uno. s. modo ꝓut sunt exēplares: ꝛ sic ꝑtinent ad deū in quo p̄existūt oīm rerū rōnes. Alio modo ꝓut sunt politice: ꝛ sic ꝑtinent ad hominē inq̄tum recte se habet in reb⁹ humanis gerēdis: de q̄bus virtutibus. s. politicis ph̄i cōiter tractāt: inter quas virtutes. s. politicas et exemplares: quedā medie interponunt̃. s. virtutes purgatorie: que ꝑtinēt ad illos qui virtutes politicas trāscendentes i diuinā similitudinē conant̃ tēdere. Sunt etiā sup̄ h̄ virtutes purgati animi: q̄ dicunt̃ virtutes iā quodāmodo assequētium diuinā similitudinē q̄ntū in hac vita possibile est: q̄ a ph̄o l. vij. Ethic. virtutes heroice dicunt̃. i. diuine: ſm quā cōsiderationē dicimꝰ ꝙ tēperātia purgati animi attingit̃: cū iam quis tm̄ assequit̃ diuinā similitudinē vt terrenas cupiditates nesciat: ꝛ ſm hūc modū virginitas videt̃ attribuenda beate virgini: sic. s. vt terrenas cupiditates ꝯcupiscētiis nedū nō habeat seu ꝓponat vel voueat nō habere: sꝫ etiā vt eas penit⁹ nesciat: qđ est alti⁹ ꝛ ꝑfecti⁹ q̄ virginitat̃ ꝓpositū habere seu vouere: et hanc sentētiā ꝓprie sonāt ip̄ius verba/ cū dicit: Uirum nō cognosco: q̄ ꝓprie ꝑtinet ad virginitatē purgati animi. s. heroycam: q̄ quidē distinctio virtutū quadripartita tractat̃ ad plenū in prima scđe. q. lxi. arti. v. in corpore questionis.

¶ In eodem ca. i. vbi dicit̃ in postil. Uerūtm̄ q̄ istud exemplum nō est vsq̄quaq̄.

¶ Additio. vj. Hoc exemplū ē satis ꝯfectū interrogatiōis virginis marie: ip̄sa em̄ vt dictū est nō querbat de facto: sꝫ de modo fiendi. s. vtrū ordine naturali cōceptura erat vel supnaturali: ꝛ ideo cū angelus ei induxit exemplū de cōceptione sterilis que est supnaturalis sufficiēter erat virgo edocta de modo fiendi qđ erat. s. miraculosum ꝑ omnipotentiā diuinam: et ideo subdit: q̄ nō est impossibile ꝛc. ¶ In eo. ca. vbi dicit̃ in postil. Sed postea cū assensit tunc cōce. ꝛc.

¶ Additio. vij. Uidet̃ postil. sentire ꝙ cōceptio filij dei fuit facta statim cū beata virgo dixit: Fiat mihi ſm verbū tuū: ꝛ nō antea: ꝛ est vera ꝛ cōis opinio doctoꝝ. vn̄ magister in. iij. di. iiij. dicit: Post cōcessum seu cōsensum virginis sancte: sp̄ūs sanctus ꝑuenit in ip̄am ſm verbū dn̄i: ꝛ infra: potentiā dei v̄bi receptiuā p̄parās simul aūt ꝛ generatiuā. Silr̃ sctūs Tho. in. iij. pte. q. xxx. arti. i. in corpe. q. inter alias rōnes q̄s assignat q̄re fuit ꝯueniēs virginē annūciari ꝑ angelū. Una est vt ostēderet̃ eē quoddā sp̄ūale mr̄imoniū inter filiū dei ꝛ humanā naturā: vn̄ ꝑ annūciationē spectabat̃ ꝯsensus v̄ginis quē expēssit dicēdo: Ecce ancilla do. ꝛc. q̄ requirebat̃ ad illud sp̄ūale mr̄imoniū. s. incarnatiōis iter filiū dei ꝛ humanā naturā. Bern. etiā sup̄ missus est. Home. iiij. ostendēs ꝙ ꝯsensus virginis requirebat̃ ex diuina ordinatiōe ad incarnationē: v̄bi diuini q̄si alloquēs virginē i ꝑsona hūani gener̃ sic ait: Statim liberabimur si ꝯsentis: ꝛ infra eā alloquens dicit: Rn̄de itaq̄ citi⁹ angelo: imo ꝑ angelū dn̄o rn̄de: v̄bū ꝓfer tuū ꝛ ꝯcipe diuinū: Emitte trāsitoriū: ꝛ amplectere sempiternū. Ex q̄ p3 ꝙ ex mente Bernardi est ꝙ dū beata virgo ꝓtulit v̄bum suū: vel saltē in vltimo instāti ꝓlationis ꝯcepit verbū eternū. Sꝫ fuerūt q̄dā ab hui⁹ veritate deuiātes qui vident̃ asseruisse ꝙ incarnatio v̄bi diuini p̄cessit salutationē euangelicā. Un̄ in quibus

B in quibusdā eccliis etiā cathedralib⁹ et aliis nō modice auctoritatis in quadā lectione de annūciatiōe virginis hec v̄ba cōtinent̃. Missus fuit gabriel ad virginē ꝛ anq̄ ad v̄ginē ꝑuenisset inuenit deū virgineis illapsum visceribꝰ: ꝛ diuinā maiestatē virgis alis vētris breuitate ꝯclusam. ꝛc. ꝑ post pauca subdit: Deniq̄ ꝛ archangelus nō ait: Aue gr̄a replēda sꝫ plena nec veniet in te: sꝫ dn̄s tecū. Hec in p̄cedēti lectione: q̄ quidē assertio veritati euāgelice manifeste repugnat: Testat̃ eī euāgelista angelū post salutationē virgini dixisse: Ecce ꝯcipies i vtero: ex quo p3 ꝙ cōceptio xp̄i in vtero etiā post salutationē fuit futura: nō q̄ añ p̄dictā salutationē in vtero cōcepit cū tal̃ ꝯceptio nō fuit nisi semel. Legit̃ etiā. j. Lu. ii. de xp̄o: ꝙ vocatū est nomē ei⁹ iesus qđ vocatū ē ab angelo priusq̄ i vtero cōciperet̃. Ex q̄ p3 manifeste ꝙ q̄n angel⁹ dixit hec v̄gini: Uocabis nomē ei⁹ iesū. nōdū ꝯceptus erat in vtero xp̄s: sꝫ ꝯstat ꝙ salutatio p̄cessit predictā vocationē: q̄ q̄n v̄go fuit salutata nōdū cōceptus erat xp̄s in vtero: qđ manifeste euacuat predictā assertionē. Probatiōes aūt q̄s predicta lectio inducit nihil faciūt ad ꝓpositū suū ostendēdū: q̄ cū dicit: Gr̄a plena: intelligit̃ de gr̄a iustificationis seu sctificatiōis q̄ sꝑ fuit in virgine. silr̃ cū dicit: Dn̄s tecū. s. cū h̄ ꝯstat ꝙ erat replēda ꝑ ꝯceptionē verbi incarnati: ꝛ iđ angelus ad eā post salutationē q̄rentē quō fiet istud ait: Sp̄ūs sanct⁹ supueniet in te: qđ sonat de futuro. silr̄: Et virt⁹ altissimi obumbrabit tibi: qđ similiter de futuro sonat: vn̄ si in dictis antiquoꝝ doctorum inueniant̃ verba q̄ prima facie sonāt ꝙ de⁹ erat cū btā virgine ante missionē angeli seu ante salutationē: ꝛ hmōi intelligenda sūt ſm gratiā habitualē seu sctificationē mētis v̄ginis nō aūt ſm v̄bi diuini incarnationem: aliter em̄ ꝯdicerēt euāgelice veritati vt dictū est: quā q̄dē lectionē tanq̄ erroneā ꝛ euāgelice v̄itati incōsonā in ecclia Burg. cui ad p̄ns indign⁹ ꝛ imerit⁹ diuina tm̄ ꝑmissione p̄sum correxi: ꝛ ad cōformitatē euāgelice veritatis et snīe sctōꝝ doctoꝝ sub verbis ad h̄ ꝑtinētibus reduxi: submittēs tm̄ me ꝛ q̄cūq̄ mea sacrosctē sedis aplice determinationi: correctioni ꝛ cuiuscūq̄ veri⁹ sententie ꝛc.

¶ In eo. ca. i. vbi dr̄ in postil. Quia lꝫ ex oībus fuerit disposita ad cōceptionē filij dei: sp̄ūaliter tm̄ h̄ fuit ex hūilitate. b

¶ Additio. viij. Rō quare virt⁹ hūilitatis mag⁹ fuit dispositiua ad cōceptionē q̄ alie v̄tutes. Bed. declarat dicēs: Dicebat em̄ vt sicut ꝑ supbiā prime parētis mors intrauit i mundū: ita ꝑ humilitatē marie vite introit⁹ pāderet̃. Et nota ſm Greg. sup illđ: Beatā me dicēt: nō aūt beatā se appellat tumi vexata gl̄ia: sꝫ sacro tacta sp̄ū q̄ futura sūt ꝓphetauit ꝛc.

¶ In eo. ca. vbi dr̃ i postil. Aliꝰ etiā dr̃ ꝙ negauit se esse ꝛc.

¶ Additio. ix. Aliter etiam posset dici ꝙ negauit se esse ꝓphetā. s. illū de quo Deu. xviij. d. legit̃: Prophetā suscitabo eis ꝛc. qđ intelligit̃ ad lr̄am de christo: de quo principaliter querebāt sacerdotes ꝛ leuite: vt Joh. i. potest haberi.

Replica. In p̄mo ca. euāgelij Luce postil. dicit q̄rūdā etiā sctōꝝ snīam eē ꝙ zacharias pater Johis fuerit sūm⁹ sacerdos: cui snīe adheret Bur. ꝯ postil. q̄ tenet cōtrariū: ꝛ q̄uis hec veritas opinionū de sacerdotio zacharie nō videt̃ multū facere ad sensum lr̄e: q̄ siue zacharias posuerit incensū vt sūm⁹ sacerdos: siue vt simplex: sufficit hora incēsi fuisse iohannē anūciatū ꝑ angelū: tm̄ verisimile ē zachariā nō fuisse summū sacerdotē: maxime ideo: q̄ tp̄e dominū grecoꝝ ꝛ romanoꝝ sup iudeos sūmū sacerdotiū vendebat̃. ideo dicit Joseph⁹ cayphā summū sacerdotiū emisse. nō aūt verisile ꝙ zacharias cū esset iust⁹ hmōi cōtractus simoniacos fecerit vel approbauerit. Ea aūt q̄ Burg. ꝓ cōfirmatiōe sue opinionis narrat vident̃ ficta: q̄ ex scriptura fundamētū nō habēt. p̄mū qđ dicit ꝙ tp̄e incensi in die expiatiōis tm̄ populus foris orabat: nō ꝓbat: q̄ poterāt singulis diebus tp̄e incēsi foras orare: nec scđm dictū Bur. fundat̃ in lr̄a ꝑ eū allegatā: dicit em̄ ꝙ filii aaron fuerūt puniti ꝓpter excessum factū ꝑ eos in festo expiatiōis. nā ex lr̄a pōt haberi oppositū ꝙ pctm̄ illoꝝ nō fuit factū in die expiationis: q̄ ponere incēsuꝫ illa die veri⁹ ꝑtinebat ad sūmū sacerdotē: q̄ sol⁹ illo die intrauit i scāsctōꝝ. filii aūt aarō nō fuerūt sūmi sacerdotes: sꝫ simplices: vt p3 ex eoꝝ ꝯsecratiōe ꝛ vestitiōe: Leui. viij. iđ nihil ad eos de positione incēsi illius fuit: igit̃ error eoꝝ q̄tidiana positione incensi ꝑ simplices sacerdotes fiendi: in qua q̄ cōtra preceptū dn̄i fuerunt ebrij ꝛ vsi igne alieno ꝓhibito puniti sunt: vt colligit̃ Leui. x. a. nec illud periculū mortis cōminatū est ip̄si aarō ꝛ filiis ei⁹ residuis et eoꝝ successoribus ꝓ solo festo expiatiōis: sꝫ i oī ministerio qđ corā dn̄o facere debuerūt. ideo dr̄ ꝯ. ūr vbi supra hoc ē ꝙ locutus ē dn̄s: Sctificabor in his qui appropinquant mihi. i. qui in tabernaculo faciūt aliq̄d officiū

B qd officiũ sacerdotale. ad obiurgãdũ autẽ vitia puniẽdoꝝ fidelis cõstr: Vinũ ꝛ oẽ qd inebriare põt nõ bibet̃: tu ꝛ filij tui qñ intrabitis tabernaculũ testimonij: ne forte moriamini: ſ̃ intelligit̃ sic filij tui puniti sũt ob ebrietatẽ ꝛ ignẽ alienũ. Jõ sequit̃: Ut habeat̃ sciaꝫ discernẽdi int̃ scm̃ ꝛ ꝓphanũ. s. ignẽ offerẽdũ. Cõstat igit̃ illũ ĩgressum tabnaculi nõ solũ fieri i die expiatiõis: nec sciaꝫ discernẽdi esse necessariã solũ die illo. pꝫ igit̃ ꝙ ea q̃ Bur. ꝓ sua opiniõe adducit ex plana lr̃a nõ habent̃: ſꝫ potius oppositũ. Et ꝙ dic̃ Bur. plẽs sic̃ fuisse sũmos sacerdotes non habet̃ ex lr̃a ꝑ eũ allegata: ſꝫ poti⁹ oppositũ: nec valet qd allegat ex euãgelio plẽs fuisse sũmos sacerdotes: qꝛ ꝓut dictũ est ħ ꝓcessit ex auaricia romãoꝝ ꝛ iudeoꝝ sbditiõe q̃ emerũt sũmũ sacerdotiũ a romãis: ꝛ romani vt ãpli⁹ reciperent pluries ꝛ pluribus vẽdiderũt: q̃ Scẽus in zacharia nõ putat̃ verisĩle.

¶ In ca. eo. vbi ↄceptionis ṽginis ponit̃ exẽplũ ↄceptionis sterilis nõ vsq̃q̃ sĩle vt incipit postil. Burg. ãt dic̃ ipm̃ exemplũ sufficere ad ṽginis interrogationẽ: q̃ nõ de facto: ſꝫ de mõ fiẽdi ↄsiuit. ħ tñ nõ videt̃ veꝝ: qꝛ ṽgo ĩfuit de facto ꝛ de mõ fuit sufficiẽter istructa qñ angelus dixit: Spũssctũs supueniet in te ꝛc̃. Exemplũ igit̃ nõ fuit positũ ad docenduꝫ ṽginẽ de aliq̃: nec ṽgo sumpsit exemplũ illud ꝓ doctrina: ſꝫ ꝓ solatio: qꝛ alias seq̃ret̃ ꝙ ṽgo visitãs helizabet iuisset ad ꝓbandũ exempli dati veritatẽ: qd falsum est ꝛ ↄ͂ dictũ Ambro. sup Lucã q̃ dicit virginem vitasse nõ quasi incertã de nuncio: nec quasi dubitantẽ de exemplo: ſꝫ quasi letam ꝓ voto: religiosam ꝓ officio nec vt verbum angeli mulieris in attestatione ꝓbaret.

¶ In eo. ca. vbi dr̃ de Johãne: Tu puer ꝓpheta altissi. ꝛc̃. Postillator obĳcit: qꝛ Johannes dixit se nõ esse ꝓphetã. i. ꝓcul fantẽ sic annũcius. qꝛ qd dixit digito mõstrauit. Uel aliẽ negauit se ꝓphetã tm̃: qꝛ fuit plus q̃ ꝓpheta. Burgẽ. autem aliter soluit dicens ꝙ negauit se illum ꝓphetam: de q̃ dr̃ Deute. xviij. qd ad lr̃am de christo exponitur. Sꝫ videt̃ ꝙ iuxta Burgẽ. solutionem nõ satisfecisset querentibus neq̃ questioni: qꝛ cum prius dixisset: Nõ sum ego christus. de q̃ vt dicit Burgẽ. exponitur illud Deute. allegatum de ħ nõ quesierũt amplius: ſꝫ cum audirent ꝙ nõ esset christus neq̃ helias: quesierũt quid ergo saltem ꝓpheta es tu? nõ igitur quesierunt de ꝓpheta ꝓmisso in Deute. ꝓut Burg. volt.

Glo. ordi.

b F Actum est autẽ ꝛc̃. Ca. II a ¶ Exijt edictũ a ce. au. Be. Augustus. xij. ãnis circa natiuitatẽ xp̃i in pace regnauit: vt etiã ad lr̃aꝫ cõpletũ videat̃ illud ꝓpheticũ:
Esa. 2. b Cõflabũt gladios suos in vo. ꝛc̃. Pacatissimo ãt tp̃e voluit xp̃s nasci: qꝛ pacẽ magnopẽ q̃siuit ꝛ amauit: qꝛ pacis amatores sp̃ luisit. Uoluit etiã vt discipuli q̃s ad ꝑdicãdũ missurus erat: quocũq̃ vellẽt secure trãsire possent: ꝛ ab ĩminẽtiũ seditionũ feruore tremẽda romani nõis vmbra ꝓtegerent̃. Nasciturus dñs describit̃ mũdus: qꝛ ille apparebat i carne q̃ electos suos ascriberet in eternitate: in q̃ nomẽ augusti vere implet̃ q̃ suos augere sufficiẽs: cẽsoribus sue ꝓfessiõis nõ pecunie: ſꝫ fidei oblatiõe signare ꝑcepit: qꝛ dũ ꝓfessio secularis obtendit̃: spũalis implet̃. Abolito autem censu synagoge vetusto: nouus census eccliẽ parat̃ q̃ tormenta non exigit ſꝫ aufert: q̃ non vno nũmismate: ſꝫ vna signat̃ fide. Quietissi-
B mũ ꝛ pacatissimum erat regnum: qꝛ vna descriptione totum mundũ ↄclusit. Propterea census datus est vt sciret rex numeꝝ hominũ ꝛ magnitudinẽ. Hic primũ iudea facta est stipẽdiaria romanis. b ¶ Uniuersus orbis. Beda. Ambro. Multe gẽtes erãt q̃bus nõ impabat augustus: ſꝫ his verbis regnum christi exprimit̃: q̃ oĩbus erat impaturus: qs eñ posset totius orbis ꝓfessionem exigere: nisi qui totius orbis habeat imperium. c ¶ Prima. Be. Jam diuersis temporibus plereq̃ partes terraꝫ legunt̃ descripte: ſꝫ hec est prima earũ que totum orbem ↄcluserunt: que ꝓfessio est mentiũ: qꝛ nullus excludit̃. Uel certe tunc primũ cepit qñ cyrinus a cesare in syriã missus est: cẽsoꝛ patrimonioꝝ futurus. d ¶ Syrie. Syria in qua iudea est media: ꝛ q̃si vmbilicus est totius terre. Census ergo primũ in medio terre exigit̃: vt inde postea vsq̃ ad fines terre exigeret̃ ꝛ redderet̃. e ¶ Cyrino. Ambro. Historico more scribens vt seriẽ temporis designet: nomẽ ꝑsidis tanq̃ ↄsulis: signi gratia huic libro ascribit. Nã si cõsules ascribunt̃ tabulis emptiõis: q̃to magis redẽptori oĩm debuit tp̃s ascribi. Habemus ħ omĩa que in ↄtractibus esse solent. Uocabulũ summũ ꝑstẽ gerẽtis diem/locum/causam: testes etiã q̃ adhiberi solent. Hos quoq̃ natiuitati sue ꝛ generationi christus adhibuit: qui signarent euangelium dicens:
Act. 1. a Uos eritis mihi testes in hierl̃m. ¶ Be. Sicut impante augusto: ꝛ presidẽte cyrino: ibant singuli in suam ciuitatẽ vt ꝓfiterent̃ censum: sic mõ impante christo: ꝑ doctores ecclie ꝑsides ꝓfiteri debemus censum iusticie. Subeamus iugum qd leue est: veniamus ad requieꝫ animaꝝ q̃ est patria nostra. Et sicut cesari soluebat̃ denarius q̃ decem nũmos habebat: q̃ etiam noĩe cesaris intitulabat̃: sic offeramus regi nostro decalogum legis: in q̃ vultum nostri regis. i. agnitionem voluntatẽ eius inueniemus. quem denariũ quasi sacculo inclusum portamus in via: cum in occulta consciẽ meditatione seruamus. Proferemus autem cum regem in decore suo contuebimur: vel etiam ꝓferimus cum ea que in tenebris discimus in lumine dicimus: ꝛ quod in aure audimus ꝑdicamus in tectis.
f Nazareth

F Actum est Ca. II a
a ¶ q̃b⁹ crescebat iohãnes. vel q̃bus maria in domũ reuersa ẽ post tres mẽses q̃b⁹ cũ helizabet mansit.
autẽ in diebus illis:
a exijt edictũ a cesare augusto vt b
b describeretur vniuersus orbis.
¶ hec ꝓfessio.
c Hec descriptio prima facta ẽ a ꝑ- d e
¶ dominico.
d e side syrie cyrino. Et ibãt omnes f
a ¶ vt null⁹ extra eccliaꝫ cẽsum deo reddat.
vt profiterentur singuli in suam
ciuitatẽ. Ascẽdit aũt ꝛ ioseph a g

Nico. de lyra

F Actũ est aũt. Ho Ca. II scpto ortu ꝑcursoris: ħ ↄsr̃ describit ort⁹ saluatoris. Et prio describit saluatoris ort⁹. scdo debitus rit⁹/ibi: Et postq̃ ↄsũmati sũt. tertio pueri ꝓfect⁹/ibi: Puer ãt crescebat. Circa ortũ saluatoris pmo describit tp̃s. scdo locus/ibi: Et ibant oẽs. tertio virginis partus/ibi: Factum est autem. quarto angeloꝝ cantus/ibi: Et pastores erãt. Circa primum dr̃: b ¶ Exijt edictũ a cesare augusto. Hic ostendit tempus natiuitatis christi: qui natus ẽ anno. xlij. augusti cesaris q̃ nominatus fuerat augustus ab augendo: quia notabiliter auxit imperiũ romanũ: ꝛ ꝓpter hoc in diebus suis alijs gẽtibus imperio romano subiectis fuit in orbe pax vniuersal. Jõ mandauit: c ¶ Ut de- *alio vt censũ ꝓfiteret̃ vniũsus orbis terre*
scriberet̃ vniuersus orbis. Ut per ħ sciretur qualiter terre diuerse essent populate: ꝛ q̃ta tributa singule possent reddere: vt sic tributis indebitis nõ grauarent̃: ꝛ sciret̃ per quẽ modum singule terre sub imperio romano melius regerent̃. Ex ħ etiaꝫ patet ꝙ christus natus fuit tempe maxime pacis: sicut fuerat ꝑnunciatũ a ꝓphis: Ps. lxxi. b. Orief in diebus ei⁹ iusticia ꝛ abũdantia pacis. Item Esa. ij. b. Nõ leuabit gens contra gentem gladium. Et. ix. b. Uocabitur nomen eius admirabilis consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pac̃. d ¶ Hec D
descriptio prima facta est. Dicitur autem prima q̃tum ad generales descriptiones orbis: qꝛ ante istam bene fuerunt alie descriptiones partiales sicut patet. ij. Regũ. xxiiij. ꝛ. i. Paral. xxi. de numeratione populi ꝛ descriptione quã fecit ioab de mãdato dauid. Dicitur etiam prima ſm alios q̃tum ad alias partes eiusdem descriptionis: qꝛ syria est in medio terre habitabilis. ꝛ ideo ibi fuit inchoata ista descriptio: vt inde denunciaret̃ fieri in alijs prouincijs circulariter. e ¶ A preside cyrino. Hunc eñ cyrinum cesar augustus ꝑfecerat syrie ad ipsam regẽdam. f ¶ Et ibant omnes vt ꝓfiterent̃ singuli in ciuitatem suam. Hic describit̃ natiuitas saluatoris q̃tum ad locum: qꝛ ista descriptio precepta erat fieri in ꝑncipalibus ciuitatibus: ꝛ ibi conueniebant q̃ ibi habuerant originẽ: vt sic descriptio fieret nõ solum ſm numerum personarũ: sed etiam ſm determinationem genealogiarũ: vt sciretur numerus determinatus nobilium ꝛ ignobilium. ꝛ hoc est quod dicit̃: Et ibãt omnes vt ꝓfiterentur singuli in ciuitatem suam. ꝓfitebantur aũt dupl̃r se esse sbiectos romão impio. s. scpto: qꝛ eoꝝ noĩa scribebant̃ de mãdato impatoris. ꝛ etiã facto: qꝛ soluebãt cẽsuꝫ impatori ꝓpter qd in nũmismate cẽsus erat imago ĩpatoris: vt hr̃ Mat. xxij. g ¶ Ascẽdit aũt ꝛ io. a gali. In q̃ manebat.
* In iudeam
Moraliter. a ¶ Factũ est ãt ꝛc̃. Sequit̃: g ¶ Ascẽdit aũt ꝛ io. ꝛc̃. ꝑ mariã ecclia designat̃. ꝛ ꝑ ioseph spõsum ei⁹ xp̃s ꝓpt̃ qd annulũ hꝫ sic̃ spõsus: ꝛ sicut maria fecũdata fuit: nõ tñ a ioseph spõso: ſꝫ a spũsanctoꝛsic ꝛ ecclia fecunditatẽ grẽ hꝫ a deo. Ascendũt autem in bethleem, ciuitatem suam. s. celestẽ. bethleẽ eñ domus panis ĩterꝑtat̃: ꝛ in celesti ciuitate panis viuus in ꝓpria specie degustatur ꝛ ꝓfitent̃ omnium impatori se seruire. *Moralit̃*

 * Et peperit.

a ¶ Nazareth. Bed. Quotidie dñs in nazareth cōcipit: in bethleē nascit: cū aliq̄s florē verbi suscepto se domū eterni panis operādo efficit. Quasi in aluo virginali cōcipit in corde credentis p fidē: generat p baptisma. Quotidie dei genitrix ecclia suū cōmitata doctorē de tota mūdi in ciuitatē cōfessiōis ✝ laudis ascēdēs celū sue deuotiōis regi eterno psoluit. Que quasi alii despōsata: sz ab alio fecundat: dū pposito sibi pōtifici visibiliter iūgit: sz inuisibili spūs virtute cumulat. Unū ioseph auctus interptat: indicans ipo noie q̄ instantia loquētis magistri nihil valet nisi augmētū supni iuuaminis vt audiat acceperit. b ¶ Factū ē aūt. Alibi cōcipi: alibi nasci dñs voluit: vt insidiantis herodis furorē facilius euaderet.

¶ Humilitas xpi cōmēdat: q: nō solū incarnari: sz etiā illo tpe nasci voluit: q̄ mox nat⁹ cēsui cesaris ꝓpter nrām liberatioēm subderet. c ¶ Pānis eū inuol. Ubi⁹ induit pānis: vt stolam imortalitatis reciperem⁹. Man⁹ ✝ pedes stringunt: vt man⁹ nrē ab bō operādū: pedes in viā pacis dirigāt. Paruulus factus: vt nos pfecti simus.

Diuersoriū d ¶ Locus in diuer. Diuersoriū est dom⁹ inter duos muros duas ianuas habēs. Figurat ecclīam inter paradisum ✝ mūdū. ¶ Bed. In diuersorio: vt in via nascit: q̄ ait: Ego sum via qua ad patriā veritatis ✝ vite veniam⁹.

Joh.14.a e ¶ Et pasto. Be. Nato sūmo pastore: pastores ab insidijs noctis gētium greges more pecudū pri⁹ viuētes vigilādo defendūt: ✝ i aulā dei ꝯgregant. Quib⁹ bñ vigilātib⁹ angelus apparet: ✝ eos claritas circūfulget: q: illi p̄ ceteris sublimia videre merēt: q̄ fidelib⁹ sollicite p̄sunt: sup q̄s diuia gratia largi⁹ coruscat. f ¶ Et ecce ange. Bed. Et cōcipiēdū: ✝ cōceptū: ✝ natū dñm celi ciues testāt: vt ✝ mortales sufficienē ī⁹ buant: ✝ suū auctori seruitiū impēdāt. g ¶ Circūfulsit. Bed. i. ex oī pte illorū fulsit: radios sui luminis aspsit: qd̄ i tota veterē testamēti serie nō inuenit.

Ro.13.d Cōsonat aūt q̄ ait: Nox p̄cessit dies autē appropi. Ergo abij.o.te. ✝ in.ar. lu. h ¶ Hodie. Cū nox esset. non ait: hac nocte sz hodie: q: s. gaudiū venerat nō clare. Ubi tristia geruns: noctis mētio solet fieri. vt Scādalū patiemini in me ꝯ nocte ista

als marie · als presepe · als annūcio · als vobis

a ¶ vbi cōcept⁹ est xp̄s.

a galilea de ciuitate nāçareth i iudeam ciuitatem dāuid que vocatur bethleez: eo q̄ esset de domo ✝ familia dauid / vt pfiterēt cum maria desponsata sibi vxore ꝑgnante. Factū est autē cum essent ibi / iplēti sūt dies † vt pareret: et peperit filiū suū primogenitū: et pānis eū inuoluit ✝ reclinauit eum in † presepio / quiā nō erat ei loc⁹ in diuersorio. Et pastores erāt in regione eadē vigilātes ✝ custodiētes vigilias noctis super gregem suuz. Et ecce angel⁹ domini stetit iuxta illos: ✝ claritas dei circūfulsit illos: ✝ timuerūt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere: Ecce enī † euāgelizo vobis gaudium magnum: quod erit omni pplo: quia nat⁹ ē † nobis hodie

a ¶ qui gerebat typū christi.
¶ dom⁹ panis: q: ibi nat⁹ ē q̄ suos reficit eterno pane. ¶ in ꝯcontū futuri.
a ¶ vbi ꝓfiterēt iust⁹ ✝ virgo vsū vbi xp̄s nascit. i. in pacato corde: ꝓpe est verbū in corde tuo ✝ in ore tuo.
a ¶ nō i domo parentū sz in via nascit: q: p humanitatē quasi in alieno nascebat: nō sm potestatē sed sm naturā. b ¶ Bed. Nō post quē aliq: sed ante quē nullus.
¶ ponit in p̄sepio. i. corp⁹ xpi sup altare.
a ¶ B. vt scīā aīalia carnis sue frumēto reficiat: q̄ panis ē āgelorū. b ¶ Bed. Loco eget vt nos plures i celis habeam⁹ mansiōes.
a ¶ Ambro. Grex pplus: nox seculū: pastores sacerdotes: vel etiā angeli.
¶ vt nō solū voce sermonis: sz etiā diuine lucis claritate oīs⁹ veri luminis astruat.
a ¶ Be. Fideliū de cūctis diuersitatib⁹ gētiū cōgregādo: eternū gaudiū nūciat.

Nico.de lyra

a ¶ In iudeā ciui. da. Judeam hic accipit adiectiue: q: bethleē est quedā ciuitas in regno iudee ✝ vocat ciuitas dauid: q: inde oriundus fuit: vt habet. i. Reg. xvi. b ¶ Eo q̄ esset de domo ✝ familia da. vt pz p genealogiā descriptā ca. se. et Mat. i. c ¶ Ut ꝓfiterēt cū ma. sibi ✝c. ipsa enī erat de eadē tribu cū ioseph ✝ successerat in hereditatē paterna: ideo iuit ad ꝓfitendū cū eo: licet eēt partui ꝓpinqua: hoc etiā diuina dispēsatione factū est vt sic christus nasceret i bethleē sicut erat p̄dictū Michee. v. a. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milib⁹ iuda: ex te mihi egrediet q̄ sit dñator in isrl: ✝ egressus ei⁹ ab initio a dieb⁹ eternitatis. d ¶ Factū est autē cū aūt ✝c. Hic cōsequenter describit virginis part⁹ / cū dicit: e ¶ Et pepe. filiū suū pri. ✝ dicit primogenit⁹: nō q: post illū maria alios filios habuerit: vt dixit Heluid⁹ hereticus: sed q: ante illū aliū nō habuit. vnde ✝ in lege fili⁹ vnigenit⁹ offerebat dño ✝ redimebat tanq̄ pmogenitus: q: ab vno mēse redimebat: vt habet Nu. iij. ✝ tunc pmogenit⁹ dicebat: dato q̄ nullus sequeret. f ¶ Et pannis eū inuol. p seipam. Ex hoc pz falsitas q̄ scribit libro d infantia saluatoris. s. ipam obstetrices habuisse in partu q̄ non requirunt nisi ꝓpter afflictionē matris in partu q̄ nō habuit locū in virgine: q: peperit sine dolore: immo cū maximo gaudio ✝ delectatione: ✝ iō p seipam puerū natū recepit inuoluit ✝ reclinauit. vt hic dicit: g ¶ Et recli. eū in p̄se. Joseph enī in illo itinere adduxerat secū asinū ad portandū vxorē ꝑgnantem: ✝ bouē ad vēdēdū in bethleē vbi erat ꝯgregatio populi magna: vt de p̄cio solueret expensas in via: ✝ illis duob⁹ animalib⁹ fecit p̄sepiū iuxta se: in q̄ beata virgo reclinauit filium natū: sm qd̄ fuerat p̄dictū Abacuk. iij. sm trāslationē Lxx. quā sequit officiū ecclīasticū: Domine audiui auditū tuū ✝ timui: ꝯsideraui opa tua ✝ expaui in medio duum aīaliū. Fuit enī ꝓphete admirationis pauor q̄ in loco tam humili reclinaret saluator. vnd̄ subdit: h ¶ Quia nō erat ei lo. in diuer. Est enī diuersoriū hospitalaria ad quā diuertūt venientes ab extra ad hospitandū: ciuitas aūt bethleē tunc erat plena populo q̄ venerat ad p̄dictā ꝓfessionē: ✝ illi qui erāt potētiores occupauerāt loca maiora: ✝ ideo licet ioseph erat de nobili genere vt p̄dictū est: nō tñ erat de diuitibus: ✝ ideo ita paruū locū habuit q̄ saluator natus in p̄sepio reclinatus fuit: ad impletionē ꝓphetie p̄dicte: et ad dādū exemplū humilitatis pfecte a qua saluator incepit a natiuitate: ✝ eā cōtinuauit vsq̄ ad mortē is q̄ humiliauit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. sm qd̄ dicitur Phil. ij. i ¶ Et pastores. Hic ꝯsr describit angelorū cantus exultātiū in natiuitate saluatoris: vbi primo describit natiuitatis hui⁹ denūciatio. secūdo angelorū exultatio / ibi: Et subito facta est cum angelo. tertio pastorū deuotio / ibi: Et factū est. ¶ Circa primū p̄mittit quibus facta est dicta denūciatio cuz dicit: Et pastores erāt in regione eadē vigi. Erāt enī simplices ✝ absq̄ cautelis malicie: ✝ occupati is officio sanctorum patriarcharum: qui dicunt fuisse pastores Gen. xlvj. talibus autem solent fieri diuine illuminationes ✝ consolationes: ✝ nō hominibus is sapiētia huius mundi: que stulticia est apud deum occupatē: sm quod dicit saluator Math. xi. d. Cōfitebor tibi pater domine celi ✝ terre: quia abscondisti hec a sapientibus ✝ prudētibus et reuelasti ea paruulis ideo subdit: k ¶ Et ecce angelus domini stetit iuxta illos. paratus ad reuelandū eis diuina. l ¶ Et claritas dei circūfulsit eos. nō tm̄ exterius in corpore: sed etiaz interius in mēte. m ¶ Et timue. ex insolita visione: sed angelus eos cōsolat / dicēs: Nolite timere / cui⁹ causā sbdit cū dicit: n ¶ Ecce enī euāgelizo vobis gaudiuz magnū ✝c. non solum iudeorum sed etiam gentiliū. o ¶ Quia natus est nobis ho. salua. ✝ dicit hodie: q: q̄uis esset nox erat tñ pars diei naturalis: vel aliter ✝ meli⁹ vt videt: q: nox illa ex claritate diuina p̄dicta fuit ita illuminata ac si esset dies clarissima: sm qd̄ fuerat p̄dictū Ps. cxxxviij. b. Et nox sicut dies illuminabit.

✱ Qui est

Moraliter ✱ e ¶ Et peperit filiū suū ✝c. Ecclesia vero filium parit in qualibet bona persona: qsi bonū prius conceptū pducit ad effectū: ✝ pānis inuoluit qsi ab hūanis laudib⁹ p̄ abscōdit: et in p̄sepio reclinat: qsi ex ope bono nō eleuat sz se mag⁹ humiliat. ¶ Et pasto. erāt in re. ea. ✝c. hi sunt boni p̄lati ✝ curati q̄ vigilāt sup ꝓpriā vitā ne delinquāt: ✝ custodiūt vigilias noctis sup gregē suū ne luporū infernaliū morsib⁹ pereat: et iuxta illos stat angelus ad eorū custodiā: ✝ claritas dei circumfulget illos ad suā ✝ subditorū directionē ✝ timēt timore filiali. ꝓpter qd̄ eis dicit: o ¶ Natus est nobis ho. sal. q̄ timentibus deū spūaliter nascit p gratie sue i fluxū: Malach. iiij. a. Orietur vobis timētib⁹ nomē meū sol iusticie.

✱ Et subito

Glo. ordi.

nocte ista. a ¶ Infantē pānis inuo. Be. Crebris infantia saluatoris ꝛ āgeloꝝ testimoniis ꝛ euāgelistaꝝ ē inculcata: vt mētib⁹ nr̄is altiꝰ īfigat̄ qd̄ ꝓ nobis sit factꝰ: in q̄ hūilitas nostra:
2.Co.8.d qꝛ cū esset diues paupꝫ ꝓ nobis factꝰ ē: vt īopia sua nos ditaret. b ¶ Multitudo militie ce. ꝛc. Ambro. Bn̄ angeloꝝ noīat̄ exercitꝰ q̄ se q̄dant militie ducē: qui ꝯ malignos spūs ad tutelā nr̄am angeloꝝ ordiat̄ exercitꝰ. ¶ Be. Uno euāgelizāte multitudo cōsonā in laudē ꝓrūpit: vt ꝛ officiū suū deo ipendat ꝛ nos īstruat: vt q̄ties sacrā eruditionē ex fratrꝫ ore audimus: deo laudes corde: ore ope reddamus. Quia ꝑo deus ꝛ hō nascit̄: hoībus pax cū ipis āgelis deo canit̄ glīa: q ab āgelis ꝑ nr̄a redēptiōe glīficat̄. c ¶ Et in terra pax. Qn̄ peccādo eramꝰ a deo extranei: extraneos nos āgeli deputabāt. Sꝫ qꝛ cognouimus regē nr̄m: recognouerūt nos āgeli ciues suos. Et timet angelꝰ adorari ab hūana natura quā in suo rege ꝯsiderat. d ¶ Hoibus bo. vo. Be. Qui suscipiūt natū xp̄m: nō his q̄ audita eiꝰ natiuitate sunt turbati ꝛ eū
Esa.48.d ꝑsecuti. Nō est pax impiis: dicit dn̄s. e ¶ Pastores loq̄bant̄. Ambro. Nō sit vilis ꝑsona pastoꝝ: qꝛ q̄ vilior ad prudentiā: eo p̄ciosior ad fidem. A pastorib⁹ fidē maria colligit. a pastoribus ppl̄s ad dei reuerentiā ꝯgregat̄. mira tī sunt eīm de his q̄ dicebant̄ a pastoribus ad illos. f ¶ Trāseamꝰ. Mo-
Moraliter raliter. Sic nos abiectis carnalib⁹ cōcupiscētiis: cogitatiōe ꝛ desiderio mētis in supnā domū viui panis debemus trāsire: illū amādo q̄ ꝓ nobis caro factus est: vt ad eiꝰ visionē ꝑueniamus. g ¶ Et venerūt festi. Be. Nō cum
B desidia xp̄i q̄rēda ē p̄ntia: ideo pastores sine mora inueniūt: qꝛ nō ficta fide currūt videre q̄ audierāt. Hoꝝ exēplū pastores ecclesie imo cuncti fideles imitari debēt vt fide ꝛ ꝟtute ꝑficiāt: ꝛ celesti oraculo erecti/ p̄cedentiū patrū vitā in q̄ panis vite sp̄ ꝛ seruat̄ ꝛ reficit: quasi bethleē portas ꝯtēplādo subeāt. Ibi catholice ecclie pulchritudinē q̄si mariam: ꝛ doctorum cetum quasi ioseph: ꝛ humilem mediatoris aduentum scripture paginis insertum q̄si in p̄sepio inueniēt. ¶ Videntes

Luce Ca. II

¶ homo ꝛ deus.
saluator: q̄ est christus dominus a
a ¶ in bethleē: vbi dauid natꝰ. b ¶ signū salutꝫ fidelib⁹ hūilitas saluatoris q̄ ē opposita supbie. p quā mors in mundū intrauit.
in ciuitate dauid. Et hoc vobis b
c signū: Inuenietis infantē pannis inuolutū et positum in p̄sepio. † Et subito facta ē cū angelo d
¶ ne parua valus āgeli videat̄ auctoritas. ¶ que christum ducem sequitur.
b multitudo militie celestis laudā- f
tium deū et dicentiū: Gloria in g
a ¶ Pax multa diligētibus legē tuā dn̄e: et nō est illis scandalum.
c altissimis deo: ꝛ in terra pax ho- h
minib⁹ bone volūtatis. Et factū i
est vt discesserūt ab eis angeli in
¶ Credētes verbis angeli pastores dāt testimonium vero agno.
e celū: pastores loquebant̄ ad in- †
f uicē: Trāseamus vsq̄ bethleē: k
¶ nō aspiciamꝰ retro: nec ad dextram vel sinistrā: nisi i solū xp̄m. ¶ Be. Qd̄ in principio apd̄ patrē factū ē caro: ꝛ sic ostēsuꝫ ē nobis qd̄ in deitate nō poterat videri. ¶ Ambro. Cū caro dn̄i videt̄ vbū videt̄ qd̄ est filius.
et videamus hoc verbum quod †
¶ caro. ¶ qd̄ ōīs p̄r ꝛ filiꝰ ꝛ sp̄s ūs fecit. i. icarnari ꝯstituit: ꝛ sic factum ostendit.
factū est: quod fecit dominus et l
g ostendit nobis. Et venerūt festi- m
¶ mistros natiuitatis.
nantes/ et inuenerunt mariam et n

Nico. de lyra

* a ¶ Qui ē xp̄s dn̄s. Christꝰ grece idē ē q̄ vnctꝰ latine. Antiq̄tꝰ āt in veteri lege vngebāt̄ tm̄ reges ꝛ pōtifices. Christus āt rex ē ꝛ pōtifex. ꝛ io bn̄ dr̄ xp̄s. i. vnctꝰ nō vnctiōe hūana sꝫ diuīa: qꝛ in hūanitate ꝓ nob̄ assūpta fuit vnctꝰ a deo patre: imo a tota trinitate plenitudie grē: ſm q̄ dic̄ Ps. xliiii. b Unxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo leticie p̄ ꝯsortib⁹ tuis. ꝑpt̄ qd̄ dr̄ Ioh̄. iii. q̄ datꝰ ē ei spūs nō ad mēsurā. s. alioꝝ hoīm: sꝫ ſm oēm plenitudinē nō solū sufficiētie: sꝫ etiā redūdātie i oēs alios q̄tū ad sufficiētiā: ſm qd̄ dr̄ Ioh̄. i. b. Et de plenitudine eiꝰ oēs nos accepimꝰ. b ¶ Et h̄ vobis sig. ꝛc. p h̄ eīm q̄ angelꝰ dedit eis signū magne hūilitat̄ ꝛ paupitat̄: significatū fuit pastorib⁹ q̄ nō venerat ad regnādū tꝑalit̄: vt scribe iudeoꝝ credebāt xp̄m ventuꝝ. Pōt āt alit̄ dici q̄ illud fuit ꝓpriū signū saluatoris nati. Ad cuiꝰ itellectū ꝯsiderādū q̄ illa q̄ fuerūt in veteri testamēto fuerūt figure noui: vt dr̄. i. Cor. x. In veteri autē testamēto duo saluatores iudeoꝝ: impfecti tm̄ p̄cesserāt tanq̄ figure saluatoris ꝑfecti iesu xp̄i. Primꝰ fuit moyses q̄ liberauit eos de ſuitute egyptiaca: vt h̄r Exo. xiiii. c. Scd̄s fuit cyrꝰ q̄ liberauit eos de captiuitate babylonica: vt h̄r. i. Esdre. i. ꝛ vterq̄ de nouo natꝰ fuit inuētus in magna paupt̄ate: sic p̄ꝫ d̄ moyse Exo. ii. quē iuenit filia pharaonis positū in flumie in fiscella iūcea. Sit̄r de cyro dr̄ in ecclīastica historia sup Danielē q̄ astyages rex medoꝝ ꝛ ꝑsaꝝ vidit in somnis vitē nascētē d̄ vtero filie sue totā asiā occupātē: ꝛ a ꝯiectorib⁹ fuit sibi rn̄sum q̄ visio ista significabat ex ea puerꝫ nasciturꝫ q̄ occuparet regnum medoꝝ ꝛ ꝑsaꝝ: ꝑpt̄ qd̄ timēs ne ip̄e vel filiꝰ suꝰ p h̄ regno priuaret̄: dedit filiā suā militi pauperi: ꝛ cū h̄ etiā cū filia sua fa-
cta fuisset

cta fuisset ꝑgnās fecit ip̄e partus sui explorari ꝛ puerꝫ natū sibi apportari: quē tradidit cuidā militi vt secreto iterficeret̄: q̄ compatiēs puero ip̄m nō interfecit: sꝫ in q̄dā nemore puerꝫ fortune dimisit: ad quē q̄dā canicula pastoris regꝫ q̄ erat iuxta nemꝰ frequēter veniebat ꝛ ip̄m lactabat: ꝛ pastor p̄dictꝰ volēs scire vbi canicula declinabat: inuenit puerꝫ ita in paupt̄ate iacētē: quē accepit ꝛ tradidit vxori sue nutriēdū. ꝛ pōstea factꝰ est rex ꝑsaꝝ atq̄ medoꝝ ad liberationē iudeorū. Cū igit̄ figura ꝛ figuratū debeant h̄re corrūdentiā: ꝛ p̄dicti duo q̄ fuerūt figure xp̄i in magna paupt̄ate inuēti fuerūt in sua natiuitate. signū cōueniēs et corrūdēs figure dedit āgelus pastorib⁹ de xp̄i nati inuētiōe. d. i ¶ Inuenietis infantē pānis inuo. ꝛ positū in p̄sepio. Et credēdū ē q̄ pastores h̄ intellexerūt illuminati a deo. d ¶ Et subito facta ē. Hic ꝯsīr ponit̄ āgelorū exultatio/ cū dr̄: Et subito facta ē cū āgelo: q tanq̄ p̄ncipal int̄ alios nū ciauerat xp̄i natiuitatē. e ¶ Multitudo militie celestis. i. angeloꝝ q noīe militie designant̄: qꝛ ꝓ salute hoīm cū demonib⁹ p̄liant̄: ſm qd̄ dr̄ Apoc. xii. b Michael ꝛ āgeli eiꝰ p̄liabant̄ cū dracone ꝛc. f ¶ Laudātiū deū. de xp̄i natiuitate: eo q̄ p ip̄m sciebant deduci homines ad salutē quā desiderant: ꝛ ruinā angeloꝝ p h̄ reparandā. g ¶ Et dicentiū: Glīa in altissimis deo. qꝛ lꝫ eiꝰ glīa vbiq̄ reluceat: magis tm̄ in celo empyreo vbi ē āgeloꝝ ꝛ beātoꝝ habitatio. h ¶ Et in terra pax hominibus bone voluntatis. i. hoībus bonis. p bonitatē eīm voluntatis dr̄ hō simplr̄ bonus magis q̄ p bonitatē aliaꝝ potētiarum aīe: qꝛ volūtas mouet alias potentias ad actus suos: ꝛ ideo bonitas eius vel malicia in oēs alias potētias redūdat: sicut influētia cause mouētis in motis ab ip̄a. malis aūt hoībus nō ē pax: ſm qd̄ dr̄ Esa. xlviii. d. Nō est pax impiis dicit dn̄s: Ex hoc etiā verbo angeli patet q̄ ista pax que principaliter p ꝓphetas predicta fuit futura in aduentu christi. erat pax interior bone volūtat̄: qꝛ ſm qd̄ dr̄ Prouer. xii. c. Nō ꝯtristabit iustū q̄cq̄d ei acciderit. pax aūt tꝑalis que fuit in aduētu christi pacatis oībus gētibus sub impio romano fuit figura huius pacis principalit̄ intente. i ¶ Et factū est. Hic ꝯsīr describit̄ pastoꝝ deuotio: qꝛ statim post visionē istā dimisso grege iuerūt ad videndū puerū natū/ dicentes: k ¶ Trāseamus vsq̄ bethleē: ꝛ videamus hoc verbū. i. puerꝫ natū p verba angeli nobis significatū. l ¶ Qd̄ fecit dn̄s. Hoc nō est de textu. greci eīm ꝛ antiq̄ nō h̄nt licet: sꝫ tm̄: qd̄ dn̄s ondit nobis. m ¶ Et venerūt fe. ex desiderio vidēdi xp̄m p̄ncipalit̄ ꝛ scd̄ario vt citꝰ redirent ad gregē quē sine custodia dimiserāt. n ¶ Et iue. ꝛc. sic angelꝰ eis dixerat.

Moraliter
* d ¶ Et subito facta est cum angelo multitudo ꝛc. Beda. Uno angelo euangelizante natum in carne deum: mox multitudo militie celestis in laudē ꝓrumpit creatoris: vt ꝛ xp̄o deuotionem impendant: ꝛ suo nos instruant exemplo quoties aliquis fratrum sacre eruditionis verbum insonuerit. vel ipi q̄ pietatis sunt ad mentem reduxerimus: deo statim laudes/ corde/ ore/ ꝛ ope reddamus. † ¶ Pastores loquebant̄ ad inuicem. Nam de reuelationibus angelicis loqui debent pastores ecclie: que ꝯtinent̄ in sacra scriptura. ꝓpter quod sb̄ditur: k ¶ Transeamus vsq̄ bethleem. Que domus panis interpretat̄: ideo per eam sacra scriptura significatur. nam in ea dei verba que sunt panes vite continentur: ꝛ sic in bethleem transire est sacram scripturam diligenter studere. † ¶ Et videamus hoc verbum qd̄ factū est ꝛc. Nam in eo videt̄ verbum caro factum. m ¶ Et venerunt festinantes. i. cū desiderio studendi. n ¶ Et inuenerunt mariā ꝛ ioseph. Per mariam que interpretat̄ amarum mare: significat̄ amaritudo pn̄ie: ꝛ per ioseph qui interpretat̄ accrescens: significatur augmētū ꝟtutis ꝛ grē. ꝛ ad hec duo iducit studiū sacre scripture.

†De eo. dic. i.c. nocte et c. de hymnis et c. vbi duo

f a ¶ Uidētes aūt. Uisio dei cognitio dei est: ꝛ hec est sola
E vita hoim vt cognoscāt verū patrē: ꝛ quē misit iesum xp̄m et
Joh.7.a. vnū deū. b ¶ Mirati sūt. Mirant ꝛ d̄ mysterio incarna tionis: ꝛ de tāta pastoꝝ attestatione: q̄ fingere audita nesci rent: ſʒ simplici facūdia vera p̄dicarēt. Sic dn̄s nō retores: ſʒ piscatores ad euāgelizandū destinauit. Sic ꝛ in veteri testamēto sue dispēsati onis auctos pastores ordinauit. Ideo

Alr͂ p̄sepe nō est paruipendēda pastoꝝ attestatio. c ¶ Maria aūt. Amb. Maria ñ mi/ n⁹ ore pudica q̄ corp̄e secreta q̄ noue/ rat nulli diuulgat: ſʒ tacito corde seru/ bās cōgruū tp̄s q̄ hec de⁹ vulgari velit reuerēt expectat: cōferēs ea q̄ viderat circa se acta: ꝛ q̄ legerat ī scripturī agē/

S.1.c da. Ei dictū erat ab angelo: Ecce ꝯcipi

Esa.7.c es in vtero: ꝛ pa. fi. Predixit Esa. Ecce virgo cōcipiet ꝛ pa. fi. Uidebat se de stirpe dauid ortā in nazareth de sp̄ūsan cto ꝯcepisse: in bethlē peperisse. Quo rū oīm testimonia in diuersis ꝓphetis legerat. Cōpat q̄ verba ꝓphetaꝝ factī ꝛ in oībus habet argumenta fidei. Si maria a pastorib⁹ discit: debem⁹ a sacer dotib⁹ discere. Si maria ante apli p̄ce/ ptū tacet: debem⁹ post apli p̄ceptū ma/ gis doceri q̄ docere. d ¶ Et reuersi. Bed. Sic sp̄ūales pastores nō dormi/ entib⁹ aliis cōtēplādo celestia subuehū

alis nō hꝫ tur: mō castra fideliū lustrāt: ꝛ ꝓbitatē

† puer exēpla querēdo circūeūt: mō ad publi/ cū pastoralis officii redeūt docēdo: vt qd̄ in priuato gustauerūt: aliis p̄dican/ do eructēt. e ¶ Sicut dictū. Be. Et in h̄ glificāt: ꝙ nō aliter inuenīūt q̄ di/ ctū erat: vel sicut dictū ē ad illos ab an/

g gelis: referūt laudes ꝛ gloriā deo: non ꝙ angeli imperassent laudare: sed ipsi laudando offerebāt formā deuotiōis sue dū dicūt: Gl'ia in al

Circūcisio tissimis deo: ꝛ ī terra pax hoībus bone volūtat'. f ¶ Ut cir

ab abraā cūciderēt. Bed. Ritus circūcisiōis ab abraā sūpsit exordiū:

sumpsit ex qñ ꝛ nois amplificationē accepit: ad quā imitationē nomē im

ordiū ponebāt pueris in die eoꝝ circūcisiōis: sic etiā factū est ipsi ie/ su. Octaua die circūcidit iesus: q2 vtraq3 nostra innouatio et in p̄nti sp̄ūs p baptismū: ꝛ in futuro carnis: ꝛ in sua resurre/ ctione ē p̄figurata. ꝛ ī nr̄a qñq3 est p̄ficiēda. Christus aūt die octaua surrexit: ꝛ post sex seculi hui⁹ etates: ꝛ septimū sabbati q̄ nūc interim ī alia vita gerit quasi octauo tp̄e resurgemus:

J.20.f tunc verissime ab omni corruptione circūcisi: vbi verū p̄nuciū auferet: q2 ibi neq3 nubent neq3 nubent. ¶ Grego. Qui in similitudine carnis peccati venerat: remediū q̄ caro pc̄i mūdari

Nota ꝯsueuerat nō respuit: sicut baptisma noue grē: nō necessitatē: sed exēpli cā subot. Et nota ꝙ idē auxiliū curandis in lege cir cūcisio p̄stint: qd̄ nūc baptisma ꝯfert tp̄e grē: nisi ꝙ introitus ī regnū nōdū patebat. Significat aūt hec circūcisio carnalis illā circūcisionē in die iudicii: cū oībus ale ꝛ carnis corruptio nibus exuti: ad faciē creatoris videndā ingrediemur. Signi ficat etiā p̄sentē circūcisionē. i. ablutionē vitioꝝ p baptismū. Significabat etiā illū d̄ abraā nasciturū q̄ ꝛ in p̄senti p bapti smū: ꝛ ī futuro p resurrectionē ab omni sorde nos purgaret. erat etiā in abraā signaculū iusticie. ¶ Bed. Sicut a xp̄o chri stiani: sic ꝛ in vtraq3 nostra circūcisione a iesu. i. a saluatore sal uati vocamur. Qd̄ nomē nō solū anteq̄ ꝯcipiamur ī vtero ec clesie p fidē: ſʒ etiā añ tp̄a secularia a deo nob̄ vocatū est.

¶ homīnē natū. ¶ in carne.
ioseph: ꝛ īfantem positū † in p̄se †
a ¶ carnē. ¶ recto ordine p cognitionē na tiuitatis venerūt ad cognitionē verbi.
a pio. Uidētes autē cognouerūt a
a ¶ quod erat in principio.
de vērbo quod dictuꝫ erat illis
de puero hoc: ꝛ oēs q̄ audierūt b
b mirati sūt: ꝛ de his q̄ dicta erāt c
c a pastorib⁹ ad ip̄os. Maria aūt d
cōseruabat omnia verba hec/cō
d ferēs ī corde suo. Et reuersi sūt e
pastores glorificantes ꝛ laudā/ f
tes deū in omnibus que audie/
¶ ab angelis. ¶ in bethlem.
e rant ꝛ viderant: sicut dictum est
ad illos. Et postq̄ cōsummati g
f sunt dies octo vt circūcideretur
† puer: vocatum est nomen ei⁹ ie h
a ¶ nō decuit tā gloriosum nomē primum ab hoīb⁹ appellari ſʒ excellentiori natura: ne hō videat machinator hui⁹ nois.
sus. Quōd vocatū est ab ange/
lo priusq̄ in vtero cōciperetur.

Nico.de lyra

f Tulerunt

✱ eis dixerat. a ¶ Uidētes aūt ꝛc. q2 nō solū fuerūt illu minati exterius ſʒ etiā interi⁹ de cognitiōe verbi incarnati vt p̄dictū est. b ¶ Et oēs q̄ au. mira. sūt. ꝛ materia admira tionis subdit/cū dr̄: c ¶ Et de his. ꝛ accipit hic ꝛ ꝓ. i. de his q̄ dicta erāt a pastorib⁹ ad ip̄os: sicut superi⁹ ē expositum. d ¶ Maria aūt cōser. ꝛc. q2 prudēter attēdebat quō ꝓphe tie implebant in puero nato: ꝛ ista collatio erat ei valde dele/ ctabilis ꝛ toti ecclesie valde vtilis: q2 s̄m qd̄ dicit Hiero. ī ser mone de assumptione beate virginis. Ipsa post ascensionem filii sui remāsit ad tempus in terris cū apostolis vt eos pleni us instrueret de verbo incarnato: d̄ quo erat plenius edocta p spiritūsanctū: ꝛ omnia familiarius viderat ꝛ tractauerat: ꝓ

pter quod

pter quod melius exprimere poterat: s̄m quod dicit Hiero/ g nymus: Qd̄ melius nouim⁹ melius ꝛ ꝓferimus. e ¶ Et re uersi sunt pastores. redeūdo ad gregē suū. f ¶ Glorifi/ cantes ꝛ lau. deū. de beneficio toti mūdo collato generalit ꝛ eis ostenso specialiter/ideo subdit: In omnib⁹ q̄ audierāt ꝛ viderāt. g ¶ Et postq̄. Hic ponit debitum rit⁹ circa puerū natū: quis s̄m ritū veteris legis debebat circūci/ di ꝛ in tēplo offerri: ꝛ iō primo agit d̄ ei⁹ circūcisione. scdo de oblatiōe/ ibi: Et postq̄ impleti sunt dies: Circa pri mū dr̄. Et postq̄ ꝯsūmati sūt ꝛc. hoc erat tēpus determinatū circūcisio ni. ꝓut habet Gen. xvii. b. Uoluit aūt xp̄s circūcidi q̄uis nō esset legi sub/ iectus. Primo vt ostēderet in se veri/ tatē carnis humane: ꝯtra Manicheū

Error ma/ nichei q̄ dixit xp̄m deū habuisse corpus fanta sticū: ꝛ cōtra Ualentinū dicentē xp̄m

Error valē/ corp⁹ de celo attulisse. Scdo vt appro

tini barēt circūcisionē quā de⁹ olim instituta erat. Tertio vt ostēderet se eē de gene re abrae: q̄ circūcisiōis mādatū accepit Gen. xvii. b. Et facta est repromissio d̄ xp̄o. Quarto vt iudeis excusationem tolleret de nō recipiēdo eū si esset incir cūcisus. Quinto vt obedientie virtu/ tē nobis suo cōmēdaret exemplo: p̄ce/ ptū legis obseruādo: cui tū nō erat sub/ iectus. Sexto vt qui in similitudinem carnis pcī venerat: remediū quo caro pcī ꝯsueuerat mundari nō renueret. Septimo vt leg' on⁹ in se suscipiēs ali os a leg' onere liberaret: s̄m illō Gal. iiii. a. Misit de⁹ filiū suū factū sub le/ ge vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. h ¶ Uocatū ē no. ei⁹ ꝛc. nō dicit im positū: q2 a deo fuit impositum hoc no

h men: ſʒ p angelū denūciatū marie ꝛ ioseph ꝛ p ip̄sos aliis di/ uulgatū. Et q2 aliquis infidelis potissime iude⁹: ꝙ h̄ nomē nō fuisset cōuenient impositū posset arguere. Tū q2 Esa. lxii. a. di/ cit: Uocabit tibi nomē nouū qd̄ os dn̄i noīauit. Hoc aūt no mē iesus nō erat nouū tūc: q2 añ alii fuerant noīati hoc noīe: vt patꝫ de iesu filio iosedech: ꝛ de iesu naue: ꝛ in genealogia xp̄i q̄ describit ca. se. vbi idē habet. Itē q2 Esa. vii. c. dr̄. Uo/ cabit nomē ei⁹ emanuel. ꝛ. viii. a. dr̄: Uoca nomē ei⁹: accele/ ra: spolia detrahe ꝛc. ꝛ. ix. b. Uocabit nomen ei⁹ admirabilis: cōsiliari⁹: de⁹ fortis ꝛc. q̄ noīa sunt alia a noīe iesu: ꝛ similia possunt induci de aliis locis scripture. iō dicēdū ꝙ hoc nomē fuit ꝓprie impositū ei. Nomina eñ si bene imponant impo/ ni debent a ꝓprietatibus rerū: ꝛ hoc patet de nominib⁹ ge/ nerū ꝛ specierū: de quib⁹ dicit. iiii. Metaph. Rō quā signi/

Phus ficat nomē est diffinitio q̄ designat ꝓpriā rei naturā. Nomīa aūt singuloꝝ hoim si bene imponāt imponi debēt ab aliqua ꝓprietate ei⁹ cui iponit nomē aliqñ a tp̄e: sicut noīa aliquoꝝ sctōꝝ iponāt pueris nat' ī festis eoꝝ vel a cognatione: sicut cū filio iponit nomē p̄ris vel alicui⁹ de cognatiōe ei⁹. Aliqñ ab euētu: sicut moyses vocauit filios suos: vt h̄r Exo. ii. Ali/ qñ aūt ex aliq̄ qualitate ei⁹ cui nomē iponit. sic Gen. xxv. b. Primogenit⁹ isaac vocat⁹ ē Esau qd̄ interp̄tat rube⁹ vel ru/ fus: q2 d̄ vtero m̄ris exiuit rufus ꝛ tot⁹ ī morē pellis hispid⁹. Aliqñ ex aliq̄ dono dei gratuito: sic Mat. xvi. c. dictū ē Pe/ tro: Tu es petr⁹ ꝛ sup hāc pe. ꝛc. ꝛ Joh. i. f. Tu vocaberis ce/

✱ phas: igit

Moraliter ✱ † ¶ Et infantē positū in p̄sepio. quod est maximum mirabile. cum dicat Hiere. xxiii. c. Celum ꝛ terram ego im/ pleo. b ¶ Et oēs qui audierūt ꝛc. Pastores eñ ecclesie ꝛ doctores debent aliis cōmunicare que didicerunt ab ange/ lis: id est per studium sacre scripture per sanctos angelos re uelate. e ¶ Et reuersi sunt pastores ꝛc. nam doctores ecclesie post aliorum doctrinam debent ad considerandū ꝓ/ priā cōscientiā reuerti ꝛ laudare bonitatē dei. g ¶ Et post q̄ cōsūmati ꝛc. puer. Cui debem⁹ ꝯformari nō circūcisiōe carnis ſʒ mēt'. Ro. ii. d. Nō q̄ in manifesto iude⁹ est: neq3 q̄ in manifesto ī carne ē circūcisio: ſʒ q̄ in abscōdito iude⁹ est et circūsio cordis in sp̄ū nō lr̄a: cui⁹ laus nō ex hoīb⁹ ſʒ ex deo est h ¶ Uocatū ē no. ei⁹ iesus. i. salus: q2 fecit salutē ī medio terre. iō dic Berū de h̄ noīe: qd̄ ē mel ī ore: melos ī aure: iu/

✱ bilus in corde.

Et postq̄ impleti sūt dies pur- a
¶ matris vel domini.
a gationis eius ſm legē moysi: tu b
a ¶ offerrent ⁊ cōsecrarent.
lerūt illum in hierusalē vt siste-
b rent eū domino: sicut scriptū est
c i lege dñi: † Quia omne mascu- c
a ¶ Bed. Cōsueto natiuitat' more loquit: nō q̄ dña venteris hospitiū ingrediens vel egrediens deuirginasset.
linū adaperiens vuluā sanctuz
domino vocabit. Et vt darent d
hostiam ſm q̄ dictuz est in lege
a ¶ turtur castitatē: colūba simplicitatē significat: ⁊ casta ⁊ simplex iustoꝝ cōuersatio gratū deo offert sacrificiū.
d domini: par turturum aut duos
e pullos colūbaꝝ. Et ecce homo e
erat in hierusalem cui nomen si f
¶ id est signum.
f meon: et hō iste iust' ⁊ timora- g h
tus expectans cōsolationem is- i
rael: ⁊ spiritussanctus erat i eo. k

A a ¶ Tulerūt illū. Paruuli q̄ de toto regno iudeoꝝ ad tēplū portabāt: si erāt de tribu leui: in ministeriū dom' ꝑpetuo detinebant. Si de alia tribu ꝑcio dato a parētib' ꝑmogeniti redimebant ad ꝑpria referēdi. b ¶ Sicut scriptū ē. Beda.
Leui.12.a Scriptū est i lege: Mulier q̄ suscepto semine pe. mas. ⁊c. Ad distinctionē illi' q̄ virgo peperit. Non q̄ filii': nō mat' hostiis indigebat purgari sʒ vt nos solueremur a timore legis. Decretū aūt erat pueꝝ post tricesimuz tertiū circūcisiōis diē ad tēplū deferri: ⁊ ꝓ eo hostiā dari: primogenitum sctūm dño fieri. Per qđ significat nullū nisi circūcisis vitiis dignū eē cōspectu dñi: nullū nisi mortalitat' nexib' absolutū: supne ciuitatis gaudia subiturū. Vera enī circūcisiōe purgat': tēplū hierl'm cū muerib' ingredit q̄ glīa resurrectōis ab oi labe excoct': cū bonoꝝ opeꝝ fructib' supne btitudinis gaudia subit.
c ¶ Omne mascu. Bed. Oē tā hominis q̄ pecoris qđ deo sctificari: ⁊ sacerdotis esse iubebat: vt sacerdos primogenitū hois redimi faceret: sic ⁊ oē animal imūdū: q̄ ꝑmogētia illū significāt q̄ vnigenit' dei dignat' ē fieri ꝑmogenit' ois creature: q̄ vere ē sctūs dño: q: sine pctō. qui ad generādos sibi ꝑplos secretū genitale scāē ecclesie sibi aperuit. ¶ Vel moralit. Primogenita significāt bona initia nr̄e actionis. q̄ quasi corde gerim': q̄ dei grē deputare debem'. Male gesta redimere fructib' penitētie iubemur. d ¶ Par turtu. Be.
Moraliter Hec oblatio paupeꝝ erat q̄ nō sufficerēt offerre agnū: vt ꝑ oīa humilitas dñi pateat. ¶ Moraliter. Siue q̄s fortia
Moralit opa q̄ masculi noīe: siue infirma q̄ femine significant: creauerit vt hec dño legitime cōsecrent: necesse est vt lachrymas
B cōpūctionis offerat: q̄ ꝑ gemitū illarū auiū significant: q: lachrymis etiā in bonis indigem': q: quo fine tōsām̄di sum' nescim'. Qui nō inuenit agnū. i. diuitias innocue vite ad lachrymas recurrat. Sunt aūt duo genera cōpūctionis: dū vel maloꝝ recolētes supplicia timem'. Vel dū desiderio celestiuz ardentes de dilatione gemim'. Vñ duo pulli offerri iubent. vn' in holocaustū: qñ amore celestiū inflāmamur. alter ꝓ peccato: dū de malis ꝑpetratis gemim'. ¶ Bed. Ambro. Colūba q̄ in grege cōuersat actiuā. turtur soliuaga cōtēplatiuam vitā significat q̄ paucoꝝ. Et q: vtraqꝫ hostia accepta ē deo: cōsulte vtraqꝫ auis oblata est ꝓ dño. Qui clauso ostio patrem
Mat.6.a orat in absōdito: turturē offert. Qui cōparis opis querit: colūbā ad altare portat. ¶ Turtur i desertis habitat: nō mult' diuulgat: pullos nocte pascit: morticino nō pascit. Sic ecclīa deserta ē a pctīs: nec christus in multis locis diuulgat nisi in fide trinitatis ⁊ vnitat'. In nocte mūdi sctōs pascit: heresim nō suscipit. ¶ Bed. Puer primo circūcidit: ⁊ post interpositis dieb' cū hostiis hierl'm defert: q: ⁊ ipse iuuenis resurgendo corruptionē carnis calcauit: ⁊ interpositis dieb' cū carne quā hostiā fecerat ad celū ascēdit. Sic ⁊ nos pri' in baptismo circūcidimur a peccatis: ⁊ ꝑficiēte grā ad altare ingredimur cōsecrandi hostia corpis ⁊ sanguinis dñi nostri: sʒ in fine ois eccliā corruptionē euect: ⁊ cū victimis bonorū operū in eternā hierl'm trāsferet. e ¶ Et ecce hō ⁊c. Nō solū angeli sed ois etas ⁊ sexus testimonium nato reddūt puero. Et sicut ab oim seculoꝝ fidelib' ꝑsagiebat: ita veniens oim sanctorū laude ꝑdicat. f ¶ Iustus ⁊ timoratus. Difficile iusticia sine timore custodit: nō penali: sʒ q̄ ꝑmanet in seculū seculi: quo iustus q̄to plus deū diligit: tāto solertius offendere cauet. Et bñ iustus q̄ nō suā sed ꝑpli gratiā querebat: cupiēs ipse dissolui: sed expectās videre ꝓmissum auctorē salutis: vt q̄ ab herode ꝑssi fuerāt: aduētu saluatoris liberati acciperēt ꝯsolationē.

Nico.de lyra ꝟ Puerum

... phas: igit q: hoi xp̄o ꝟ mun' grē collatū erat vt ꝑ ipsū oēs saluarent. io vocatū ē ꝯuenīēter nomē ei' iesus. i. saluator vl sal': ⁊ hāc rōnē assignauit angel' ioseph. Mat. i. d. Vocabis nomē ei' iesū: ipe eīn saluū faciet ꝑplm suū a pctīs eoꝝ. Ad ꝑmū dicēdū q̄ ꝟ nomē fuit nouū in xp̄o in q̄tū fuit ei impositū ab hac proprietate: q: ē oim saluator: que nō fuit i aliq̄ pcedē- ti: licet
ti: lʒ fecerint salutē in aliq̄ facto particulari: sicut iesus naue C saluauit populū israel hostes ei' debellando: vt legit in libro Iosue: ⁊ ita potest dici de aliis. Ratio aūt hui' nominis emanuel qđ interꝑtat nobiscū deus: includit in noīe iesu. Per ꝟ enī q̄ fuit nobiscum ꝑ suā incarnationē fecit nobis salutē. et eodē modo potest dici de alio: q: saluauit nos infernū spoliando: ⁊ sic de tertio ⁊ cōsimilib'. a ¶ Et postq̄ iple ti sunt. Hic ꝯſr agit de pueri oblatione: vbi primo describit hui' oblationis ꝑsentatio. scđo ꝑsentati receptio / ibi: Et ecce homo. tertio recepti cōmendatio / ibi: Et erat anna. Circa primuz sciendū q̄ in lege veteri circa pueros natos duo fiebāt in tēplo: vnū erat generale oībus: quia ꝓ filio nato vel filia cōpletis dieb' purificationis mrīs offerebat sacrificiū: vt habet Leuit. xij. c. Aliud erat speciale circa primogenitos: q: erāt cōsecrati domino eo q̄ ꝑcussit primogenitos egyptioꝝ: filios israel saluās: ⁊ ideo offerebant in tēplo ⁊ redimebant: vt habet Exo. xiij. Christus aūt fuit primogenitus: vt dictum est supra: et ideo vtrūqꝫ fuit factū circa eū vt hic dicit: ⁊ primo q̄tum ad id quod erat speciale primogenitis. cū dicitur: b ¶ Tulerunt illum i hierusalem vt sisterent eum: Id est offerrent domino: cuius causa subdit: † Exo.13.a et.34.c
c ¶ Quia omne scandalum ad aperiens vuluā. i. primo nascens: cuiusmodi erant primogeniti. secūdo q̄tum ad illud quod erat generale. qđ notat cum dicit: d ¶ Et vt darent hostiā ⁊c. par turturū aut duos pul. colū. ista erat oblatio paupeꝝ: ſm qđ habet Leui. xij. d ex quo ptʒ q̄ supra dictū est de paupertate marie ⁊ ioseph. Sciendū aūt circa hoc q̄ beata virgo nō tenebat ad ista que dicta sunt de purgatiōe: q: Leuitici. xij. scribit: Mulier si suscepto semie peperit masculū ⁊c. ⁊ ideo lex illa ligabat tm̄ mulieres de viri semine cōcipientes: qđ nō habuit locū in virgine: hoc D etiā patet ꝑ hoc qđ hic dicit: et accipitur de Exo. et Leuitico. Omne masculinū adaperiens vuluā sanctum domino vocabit. Ex quo patet q̄ loquit de masculino cōcepto et nato per apertionē claustri virginalis: quod nō habuit locum in beata virgine: que virgo ꝑmansit in cōceptu ⁊ partu. Verūtamē sicut eius filius circūcidi voluit ⁊ legalia obseruare ex sua hūilitate q̄uis nō teneret: sic beata virgo que fuit humillima voluit obseruare. e ¶ Et ecce homo erat in hieru. Hic describit christi ꝑsentati receptio: vbi primo describit recipiētis cōditio / cum dicit: Et ecce homo erat in hieru. in loco solenni ⁊ sacro: Tū q: ibi erat diuinus cult': Tū q: ibi erat studiū legis ⁊ ꝓphetarū. f ¶ Cui nomē simeon. ex ꝟ ptʒ ei' fama: q: inter sacerdotes erat famosus ⁊ noīatus: patet etiā eius sancta vita / cum dicit: g ¶ Et homo iste iustus. recte se habēdo ad ꝓximum. h ¶ Et timoratus. quo ad deū. i ¶ Expectās cōsolationē isrl'. q̄tū ad fidei rectitudinē. k ¶ Et spūssanct' erat in eo. q̄tū ad grē plenitudinē: q: nō solū habuit grām iustificantē ꝓut habet cōiter a iustis: sʒ etiā q̄tū ad illūinatiōes ⁊ ꝯsolatiōes diuinas spāles. iō sb̄dit:
✱ Et respon-

Moraliter ✱ bitus in corde. a ¶ Et postq̄ impleti sūt dies purgationis ⁊c. Beda. Post tricesimū aūt ⁊ tertiū circūcisiōis diem domino sistit: insinuās mystice neminem nisi circūcisuz vitiis domini dignum esse cōspectibus: neminē nisi mortalitatis nexibus absolutum supne ciuitatis gaudia ꝑfecte posse subire: per hoc etiā ostendit q̄ christianus debet a vitiis circūcidi: ⁊ tunc ꝑ deuotionem apparere in cōspectu dei et offerre par turturū. i. castitatē mentis ⁊ corporis: ⁊ duos pullos columbarū. i. multiplicationem operū bonorū: eo q̄ colūbe sunt aues in ꝓle fecunde. e ¶ Et ecce homo erat in hierusa. ⁊c. Simeon qui obediens interꝑtat bonum religiosum significat: ⁊ hic manet in hierusalem: que interꝑtat pacifica: q: manet in pace interna ⁊ fraterna: ⁊ bene dicit iustus. s. ad ꝓximū: ⁊ timoratus ad deum. expectans consolationem israel: id est diuine visionis: eo q̄ israel interpretat videns deum: ⁊ spiritussanctus est in eo per sue gratie beneficiū.

✱ Et eū indu-

Glo. ordi.

F a ¶ Puer ⁊c. Cū puericia post septē ānos īfantie incipiat.
E iesus freq̄nt puer dr̄: nō tam ꝓ etate q̄ꝫ ꝓ seruitio. vñ ꝓpha:
Ecce puer me⁹: q: filꝰ hoīs nō venit ministrari: sed ministrare.
Moraliter b ¶ Et ipe accepit. Be. Moralit. Ueteranꝰ accipit īfantē
Col. 3. a. doceꝰ vt exuctes veterē hoīem q̄ corrūpit: induamur eū q̄ ſm
deū creatus ē. Iustus ſm legē accipit
puerꝫ in vlnas: vt inuat iusticiaꝫ legis
gr̄a euāgelice fidei mutādam. Accipit
etiā senior mūdus inocentiā chr̄istiāe
īfantie: vt renouet sicut aq̄la. ¶ Be.
Qt symeō ⁊ āna puerū iesum excipiūt
⁊ laudāt: significat fidelē synagogā: q̄
post lōgā expectationē ꝓmissionū: fide
non ficta eum recepit q̄ prenūciabat.
c ¶ Nūc dimittꝭ ser. tuū do. Am/
bro. Qui vult dimitti veniat ī hierlm:
Phil. 3. b ꝯuersationē hñs in celestibꝰ: veniat in
tēplū: imitet exēpla illoꝫ in q̄bus deꝰ
habitat. Expectet dñm: accipiat in mani/
bus ꝟbū dei: brachijs fidei spei ⁊ chari
tat. ꝯplectat: tūc dimittet vt nō videat
mortē: q: viderat vitā. d ¶ Quia vi
Luc. 10. d derūt ocu. ⁊c. Sciebat ꝙ bti oculi q̄
christū essent visuri. ⁊ iō donec illū vi/
deret nolebat morte dissolui: quem tū
vt vidit morꝫ optauit in pace dimitti.
e ¶ Qō parasti ⁊c. Et in p̄mo aduētu
christꝰ ante faciē ꝑploꝝ a deo parat: vt
credāt ⁊ diligāt: ⁊ in scdo aduētu para
bit vt videat eū oīs ꝑplꝯ: ⁊ reddaret vni
Ro. 2. a cuiq; ſm opa sua. f ¶ Ad reuelatio
nē gētiū. Ut reuelet cec. ocul. gētiliū
nullā spe dñici aduēt. erectoꝝ. ⁊ vt ipse
isrl̄ glīet: excipiēs suū ꝓmissum ⁊ desi/
deratū: ⁊ ꝑferī reuelatio gentium glīe
Ro. 11. d isrl̄: Quia cū plenitudo gētiū itrauerit
tūc oīs isrl̄ saluꝰ erit. g ¶ Symeon.
Qui interꝑtat audiēs tristiciā. figura ē
ꝓphaꝝ: q̄ vindictā sibi a deo dictā sup
ꝑplm audiebāt. Anna q̄ gr̄a dr̄: figura
est eccl̄ie. h ¶ Positus ē hic in ⁊c.
In ruinā illoꝝ q̄ steterāt: ⁊ resurrectio
nē illoꝝ q̄ ceciderāt. Uel in ruinā vero
E rū: ⁊ in resurrectionē ꝯtritū. Nō in se
tm̄: sꝫ in suis q̄ꝫ p̄dicatoribꝰ positꝰ ē in
ruinā ⁊ resurrectionem. vñ aplūs: Chri
2. Co. 2. d sti bonꝰ odoꝝ sumꝰ deo: in his q̄ salui fi
unt: ⁊ in his q̄ pereūt. Bono em̄ odore
alij saluāt: alij pereūt. i ¶ In signū
cui ꝯ. ⁊c. Oīa q̄ de christo narrant si/
gnū sunt: ꝙ natꝰ de ꝟgīe: ꝙ surrexit: ꝙ
clausis ianuis intrat: cui signo ꝯdicit
ab īfidelibus. Spāalit signū ē in fide
dñice cruc. qd̄ vbiq; ꝯdicit. k ¶ Gla
dius. Be. Doloꝝ dñice passiōis: q: nō
potuit videri crucifigi sine affectu ma/
ni doloris: ⁊ si speraret resurrecturū: ⁊
mortē deuictuꝝ. Usq; ad finē secli aīaꝫ
eccl̄ie gladꝰ tribulatiōis ꝑtransit: cū si/
gno fidei ab īꝓbis ꝯdicit: cū multos
ruere videt: cū reuelat. cordiū cogitati
onibꝰ vbi bonū semē seminauerat: ziza
nia germiare ꝯspicit. l ¶ Ut reuelē
tur. Añ erat īcertū: q̄ iudeoꝝ xp̄i grāꝫ
recipent q̄ ꝯspuerēt. Sꝫ audito natiui/
tate reuelant cogitatiōes: ⁊ herodes ⁊
alij turbant: q̄dā ad xp̄i magisteriū ac/
cedūt. m ¶ Et erat anna ⁊c. Quis
ꝑ viꝝ ⁊ mulierem vita totius mūdi ꝑ/
dita est: in testimonio vite per christum
redeūtis anna coniungitur symeoni.
Cōuenit mysterijs eccl̄ie ꝙ anna gr̄a
interꝑtat: q̄

Luce Ca. II

¶ mente.
Et respōsū accepat a spūsācto/ a
¶ expertuꝝ. ¶ carnis.
non visuꝝ se mortem/nisi prius
¶ ocul. carnis: als cordis. ¶ messiā. ¶ mes
sias hebraice: christus grece: vnctꝰ latine.
videret christum dñi. Et venit b
¶ Beda. Eadem gratia qua venturū ꝑno/
uerat: venientem cognouit.
in spiritu in templū. Et cū indu/ c
a cerēt puerꝫ iesum parentes eius/
vt facerent ſm consuetudinem le
b gis pro eo: ⁊ ipse accepit eum in d
¶ Beda. Magna humilitas saluatoris q̄
loco nō capit: grandeui hominis vlnis ge/
statur. ¶ viso redemptore.
vlnas suas: et bñdixit deū ⁊ di/ f
¶ quasi dimitte. ¶ ad mortem carnis.
c xit: Nunc dimittis seruū tuū do
a ¶ q: rñsum acceꝑat a spūsctō: nō visuꝫ se
mortē nisi prius videret christum domini.
¶ in sinu abrae requieturum.
mine/ſm verbum tuum in pace.
¶ Bti q̄ vidēt qd̄ symeō vidit. ¶ Beati q̄
non viderūt ⁊ crediderūt. a ¶ ⁊ carnis
hoīez ⁊ cordis deū. ¶ christum.
d Quia viderūt oculi mei salutare g
¶ quē postmodū oībus ꝑplis ꝯtendū dile
ctione: ⁊ ꝯspiciendū fide ꝑuidistī carnis et
mentis oculis saluatorē ꝯtemploꝝ.
e tuū. Qō parasti ante faciē om/ h
a ¶ ipe saluator: ipse lux illuminans.
f nium populoꝝ. Lūmen ad reue/ i
¶ ad gl̄iaꝫ fidei. ¶ ad
lationē gentiū: ⁊ gloriam plebis k
¶ ioseph q̄ ad ꝯseruandā famā marie pr̄ ē
ab oībus deputatus: ⁊ q: erat nutritius
tue isrl̄. Et erat pater eius et ma l m
a ¶ ab angelis: a pastoribus: a symeone.
ter mirantes sup his q̄ dicēban/ n
¶ deo ⁊ marie.
g tur de illo. Et bñdixit illis syme o
on: ⁊ dixit ad mariā matrē eius:
¶ q: lapis offensionis. ¶ nō credentium.
h Ecce positus ē hic in ruinā ⁊ in p
¶ q: lumē: q: gl̄ia. ¶ credentium.
resurrectionē multoꝝ in israel: et q
¶ id ē euāgeliū in q̄ dr̄: Ueni hoīez separe
aduersus matrem. ⁊ reliqua.
i in signū cui contradicet. Et tuā r
k ipsius animā ꝑtransibit gladius/ s
a ¶ vt male cogitatiōes q̄ prius occultabant
ꝓferant in publicū ⁊ destruant a deo. q̄/
l vt reuelent ex multis cordibus t
dū em̄ occultant nō pñt sanari. a ¶ anna
q̄ gr̄a ꝯfigurat est eccl̄ie. ¶ gr̄a eius.
m cogitatiōes. Et erat anna ꝓphe v

Nico. de lyra

tꝰ orabat deū: ⁊ in orōne rñsuꝫ acceꝑat ꝙ xp̄m natū videret an G
teq̄ꝫ vitā p̄ntē finiret. b ¶ Et venit in spū ⁊c. i. p reuelatio/
nē spūsctī vt videret xp̄m sic erat ei ꝓmissuꝫ. c ¶ Et cū indu/
cerēt puerꝫ iesum pa. ⁊c. ad faciēdū q̄ p̄dicta sunt ſm legē.
d ¶ Et ipe accepit eū in vl. suas. cū maximo cordis gaudio:
ſm qd̄ dr̄ Prouerb. xiij. b. Desideriū si
cōpleat delectat aīaꝫ. scdo ponit grāꝫ
actio/cū dr̄: e ¶ Et bñdixit deum.
grās agēdo ꝓ tāto bñficio. f ¶ Et di
xit: Nūc dimittis ser. ⁊c. i. de cetero
dimittes me de hac vita trāsire in cor/
dis q̄ete. g ¶ Quia vide. ocu. mei
sa. tuū. Leraliter em̄ volebat descēdere
ad limbū patrū: et q̄ sciebat saluatorem
natuꝫ. h ¶ Qō parasti an fa. om.
po. i. corā oībus ꝑplis qꝛ mysteriū in/
carnatiōis ⁊ redēptionis p̄dicatū est g
ꝑploꝝ: ſm qd̄ dr̄ Ps̄. xviij. a. In omnē
terrā exiuit sonus eoꝝ. i ¶ Lumē ad
reuelationē gē. q̄ prius erroꝝ tenebris
tenebant. k ¶ Et gl̄iaꝫ plebis tue
isrl̄. magna ē em̄ gl̄ia iudeis ad fidem
xp̄i ꝯuersis: ꝙ xp̄e ſm carnē natꝰ est de
ipsis. tertio ponit parentū bñdictio/cū
dicit: l ¶ Et erat pr̄ eiꝰ. i. ioseph q̄
meruit vocari pr̄ xp̄i: eo ꝙ maritꝰ eius
fuit. m ¶ Et mat. s. maria q̄ fuit mat
eius vera. n ¶ Mirātes sup his q̄
dicebant de illo. tūc a symeōe ⁊ prius
a magis ⁊ pastoribꝰ ⁊ zacharia ⁊ heliza
bet. o ¶ Et bñdixit illis symeon. q̄/
uis em̄ maria ⁊ ioseph essent maiores
symeōe in sctitate: ille tñ erat maior q̄/
tū ad sacerdotis officiū: ad quem specta
bat bñdicere ꝑplm: ⁊ nō solū bñdixit: sꝫ
etiā futura p̄dixit. p ¶ Ecce positus
est hic in ruinā ⁊ in re. ⁊c. q: in passi
one xp̄i q̄ futura erat multi iudei fuerūt
excecati a veritate cadētes: ⁊ multi fue/
rūt illuminati q̄ prius erāt simplices ⁊
ignorātes: vt patet de aplīs q̄bus post
passionē xp̄i data ē intelligētia scriptu/
raꝝ: ſm qd̄ dr̄. j. vlti. g. Et tunc aperu/
it illis sensum vt intelligerent scripturas: b
q ¶ Et in signū. s. federis iter hoīes
⁊ deū. r ¶ Cui ꝯdicet. a sacerdotibꝰ
⁊ legisperitis ⁊ multꝭ alijs. s ¶ Et tu
am ipius aīaꝫ ꝑtrāsibit gladius. i.
doloꝝ passionis eiꝰ ꝑtrāsibit aīaꝫ tuā ꝑ
cōpassionē. Et hoc dicit Hiero. in sermo
ne de assumptiōe btē ꝟginis: ꝙ q: i ꝑ/
te ipassibili passa est: plus q̄ꝫ martyr fu/
it. t ¶ Ut reuelent ex multis cor/
dibus cogitationes. L. vt nō tenet
hic causalit: sꝫ ꝯsecutiue seu cōcomitati/
ue. Licet em̄ beata ꝟgo ex passione filij
maxime afflicta fuerit: tamē in fide imo
bilis ⁊ firmiter stetit. alij autem discipu
li q̄tumcūq; solidi dicuntur dubitasse.
⁊ circa hoc mutationes diuersorum co/
gitationum habuisse quousq; viderunt
ipsum a mortuis resurrexisse. ¶ Aliter
exponit Origenes de reuelatiōe occul/
torum peccatorum in confessione: que
per effectum passionis in sacramento
penitentie operantis sanant. v ¶ Et
erat anna ꝓphetissa filia phanu.
⁊c. Hic consequenter describit christi
recepti confessio seu commendatio: vbi
ꝑmo describitur

Nico. de lyra

a ¶ Et rñsum acceꝑat a spūsctō: nō visuꝫ se mor/
tē nisi priꝰ vide. xp̄m dñi. in orōnibꝰ suis deuotis ad deū:
tūc em̄ erat opinio cōis apud itelligētes ꝙ iminebat aduētus
xp̄i ſm signa a p̄triarchis ⁊ ꝓphis data. ⁊ iō symeō de hꝰ feruē
tius orabat

Moraliter * c ¶ Et cū inducerēt puerꝫ iesū
parentes eius. Pater em̄ auctorita/
tiue: ⁊ mater impetratiue inducunt iesum vt deū deuotis dulci
ter amplexandum: ⁊ sic cum symeone de tanto beneficio bene
dicunt dñm ⁊ desiderant exire de mundo vt eis detur ad perfe
cte fruendum: sicut ⁊ Paulus dicebat Phil. j. desiderium hñs
dissolui ⁊ esse cum christo. v ¶ Et erat anna ꝓphe/
tissa filia ⁊c. Ista moralit est exemplar non solum viduis: sed
* etiā mulieribus

interptat: q̄ est filia phanuel: q̄ facies dei dr. vn̄ ps. Signatū
A est ꝯ sup nos lumē vult⁹ tui dn̄e. De tribu aser. i. beati: descē
Ps. 4. b dit q̄ inter duodecim patriarchas ordine nascēdi octauus est
Quinq3 anne sūt ꝑpter mysteriū resurrectiōis. Quinq3 sūt anne. Prima ma/
ter samuel: scd̄a vxor raguel: tertia mater tobie. quarta filia
phanuel: q̄nta mat̄ marie. a ❡ Pro/
cesserat in die. Bed. Justa historiā
anna ꝛ deuote ꝯuersatiōis ꝛ venerā/
de etatis digna describit̄ q̄ dn̄o testio/
niū phibeat: signat aūt ecclīam q̄ in p̄/
senti quasi spōsi dn̄iq3 sui morte est vi/
duata. Septies. xii. octuaginta q̄tuor
faciūt. Septē ad cursū hui⁹ tp̄is: duo/
decim ad pfectionē aplice doctrine ptī/
nēt. Quisq3 q̄ totū vite tp̄s aplicis mā
cipiat institutis: q̄si octuaginta q̄ttuor
annis celesti lumina tēpli seruare: ꝛ do
mini ꝑstolari aduētū laudat̄: dū a dn̄o
peregrinat̄. Septē anni q̄bus cū viro
vixit: significāt pfectionē illi⁹ tp̄is: quo
s dn̄o ꝯuersante in carne edocet̄. q̄ an/
ni postea p duodecim multiplicant̄ ꝑ/
pter apostolicā doctrinam. b ❡ Que
nō discede. ꝛc. Quia circa tēplū fre/
qnēs erat: eā nō discedere dicit: non q̄
ad horā nō discesserit. Sic scā ecclīa et
in ꝓsperis ꝛ in aduersis deo seruiens
Moralit̄ a celo nō recedit. ❡ Uel moralit̄. Ala
a tēplo nō recedit: cū semp studet ꝛ ca/
stū ꝛ imaculatū custodire templū corpo
ris sui. Hinc p̄cipit̄ sacerdotib⁹ veter̄
testamēti vt tempore ministrationis iu
giter maneāt in sanctis: quaten⁹ aīa q̄
deo ministrare cupit: nō quiescat a bo/
nis opibus suis. c ❡ Et hec ipa ꝛc.
Prophetauerat symeō: ꝓphetauerat
copulata cōiugio: ꝓphetauerat virgo:
ꝓphetauerat ꝛ vidua: ne qua aut ꝓfes
sio deesset aut sexus: ꝛ iō talia anna in/
ducit̄ ꝛ stipēdijs viduitatis ꝛ morib⁹:
q̄ digna sit nūciare redēptorē oim ve/
nisse. Cōgruus ordo: nō venit ante vi/
rū mulier cui⁹ verba non sunt digesta:
sed generalit̄ dictū est q̄ ꝯfessa sit dn̄o:
ꝛ locuta de eo: q̄ longa castitate: longis
B q3 ieiunijs ad hoc culmen ꝑuenerat vt
spiritū ꝓphetie acciperet: sed auctorita
tē docēdi mulier nō accepit. d ❡ Om
nibus qui expectabant redemptionē isrl̄. Omnibus
fidelib⁹ q̄ iugo herodis alienigene grauati liberationē ciui/
tatis ꝛ populi expectabāt ꝓmittebat p aduētū xp̄i in ꝓrimo
redēptionē a tyrānide alieni. e ❡ Reuersi sūt in galileā
Mat. 2. b in ciui. suā na. Pretermittit hoc loco lucas que a mattheo
plenius posita sunt: sc3 puerū ob metū herodis delatū esse in
egyptū: ꝛ mortuo herode inde relatū: ꝛ habitasse i nazareth.
Solent eni singuli euāgeliste sic quedam omittere q̄ ab alijs
cōmemorata viderint: vel ab alijs cōmemorāda sp̄ū ꝓuiderīt:
vt cōtinuata sue narrationis serie: quasi nulla ꝓtermisisse vi/
deant̄. f ❡ Puer aūt. Bed. In eo q̄ puer erat. i. homo fra
gilis poterat crescere ꝛ cōfortari: nō in eo q̄ verbū: ꝑm q̄ ple/
nus sapia ꝛ gratia phibet̄. Sapiētia: q2 in ipso habitat omis
Col. 2. b plenitudo diuinitatis corpaliter. Gratia: q2 eidē homini xp̄o
magna gr̄a donata ē: vt ex quo hō fieri cepisset: pfectus esset
vt de⁹. g ❡ Et ibāt pa. ꝛc. Bed. Merito lucas inter quat
tuor aīalia vitulo cōparat̄: q̄ q̄si alal hostijs deputatū circa tē
plū: maxie ꝛ hierlm narratiōis sue versat̄ incessu. In princi/
pio sacerdotē collocat ad arā orantē ꝑpso foris stāte. Mariā
cōcepto dn̄o hierlm mittit ad domū pōtificis: ibi baptistā na/
tū refert: illuc dn̄m natū cū hostia trāffert. Illuc ip̄m cū paren
tibus singulis annis ducit: duodēnē in templo choris docto/
rū interserit: ꝛ post cetera talia discipulos dn̄i in tēplo laudā
tes in fine euāgelij sui cōcludit: h ❡ Et cū factus esset ꝛc.
Utraq3 natura xp̄i hic aperit̄: ꝛ q̄ iuxta maiestatē patri ꝛ q̄
iuxta fragilitatē decebat matri. Ascēdit hō cū hoībus ad offe
renda sacrificia: seruat legē quā seruandā impauerat: vt nos
ad seruādū instrueret. Duodecēnis audit seniores ꝛ interro/
gat: vt eoꝝ reprimat audaciā: q̄ indocti nō ad discēdū: sed ad
docendum volūt submitti: mox maiestatem suam aperit. Cō/
grue duodecimo anno prima fidei rudimenta reuelat: que p
C duodecim apostolos per totum mūdum erant ꝓpagenda.
❡ Beda. Cum duodenarius multiplicatis inter se septena/
rij partibus consistet: iure per ipsum rerum et temporum vni/
uersitas et perfectio designatur. Et ideo recte a duodecimo
❡ anno iuber

a ❡ psona. dei. ❡ aula dei.
tissa filia phanuel de tribu aser.
❡ prouecte etatis erat. ❡ als suis.
a Hec processerat in dieb⁹ multi:
❡ similiter synagoga cum heptatico ante octauū diē noui testamēti a virginitate: id est a lege nature.
ꝛ vixerat cum viro suo annis se
❡ a tēpore amisse virginitatis.
ptē a virginitāte sua. Et hec vi
dua vsq3 ad annos octoginta/
❡ h exemplū viduis ꝓponit̄ q̄ sūt i ecclia
b q̄ttuor/ q̄ nō discedebat d̄ tēplo: a
❡ als orationibus.
ieiunijs ꝛ obsecratiōib⁹ seruiēs b c
❡ qua symeon accepit d
c nocte ac die. Et hec ipa hora su e
❡ laudabat.
ꝑueniēs ꝯfitebat̄ dn̄o/ ꝛ loq̄bat̄ f g
d d̄ illo omnibus qui expectabāt
redemptionē † israel. Et vt per/ h
fecerunt omnia ꝑm legem domi
e ni/ reuersi sunt in galileā in ciui/ i
❡ etate.
f tatem suam nazareth. Puer au k
❡ corpore. ❡ spiritu.
tem crescebat ꝛ cōfortabat̄ ple/
nus sapiētia: et gratia dei erat i
❡ ꝑm q̄ homo.
g llo. Et ibāt parētes eius p om/ l
❡ ad immolādas hostias.
nes annos in hierusalē in die so m
h lēni paschę. Et cū factus eēt an/ †

Nico. de lyra

Primo describit̄ persona cōfitēs ex nomine/ cum dicitur: Et erat anna. se/ cundo ex mentis eleuatione cū dicit̄: Prophetissa: ꝛ ex cognatione/ cum di cit̄: Filia phanuel de tribu aser: ꝛ exꝑ mimē pater ꝛ tribus: ad declarandū certitudinem historie: ꝛ forte ad distin ctionem huius anne ab alijs que voca bant̄ hoc nomine: describit̄ etiam ab etatis maturitate/ cum dicit̄: Hec pro cesserat in diebus multis: ꝛ a castitate in matrimonio ꝛ ante ꝛ post/ cum di/ citur: Et vixerat cum vi. ꝛc. commēda tur etiam ab orationis sedulitate/ cū dicit̄: a ❡ Que non discedebat de templo. nō q̄ ibi semp esset: sed fre/ quenter: sicut de homine bene frequē tante ecclesiam dicitur cōmuni modo loquendi: talis semper est in ecclesia. b ❡ Ieiunijs. quibus incentiuā car nis reprimit̄. c ❡ Et obsecrationi bus: Id est sacris orationibus q̄bus mens in deum eleuat̄. d ❡ Serui/ ens nocte ꝛ die. i. valde frequēter: vl̄ q2 nō erat ibi interruptio p peccatū mortale auferens meritum p̄dictoꝝ. e ❡ Et hec ipsa hora sup. nō a ca/ su vel humana dispositione: sed spiri/ tussancti reuelatione: sicut dictum est de symeone. f ❡ Confitebat̄ dn̄o/ gratias agēs de tanto beneficio adim pleto. g ❡ Et loquebant̄ de illo omnibus qui expecta. redēptio nē israel. annūcians eis natum esse redēptorē. h ❡ Et vt pfe. omnia ꝑm legē dn̄i. s. maria ꝛ ioseph nihil omittētes: q̄uis nō tenerēt̄. i ❡ Re uersi sūt in ga. ciui. suā naza. hic accipit̄ galilea adiectiue: q2 nazareth est in terra galilee: sicut supra dictū est de bethleē q̄ vocat̄ ciuitas iudea. k ❡ Puer aūt cres. ꝛc. Hic cōsequēter describit̄ pueri oblati ꝓfectus q̄tū ad corp⁹/ cū dicit̄: Crescebat. ꝛ q̄tum ad alam/ cū dicit̄: Et cōfortaba tur. Aduertendum tamen q̄ in corpore christi fuit augmentū reale q̄titatis: sed in ala ei⁹ nō fuit augmentū reale gratie et virtutis: q2 totā plenitudinē gratie habuit ab instanti sue cō/ ceptionis: sed q̄tū ad ostensionē in effectu magis apparebat ꝑm q̄ ille crescebat: ꝛ ꝑm q̄ volebat. l ❡ Et ibāt pa. eius. tāq3 deuoti ꝛ religiosi. m ❡ In die so. pasche. Ter in an no debebāt oēs masculi apparere in hierlm corā dn̄o: ꝑm q̄ꝺ habet̄ Exo. xxiii. s. in pascha: pētecoste: ꝛ festo tabernaculoꝝ: sed cum illis q̄ erant lōge a hierlm: cuiusmodi erāt galilei di/ spensabatur de duobus vltimis festis.

Remansit puer
Moralit̄ etiam mulierib⁹ alijs. Primo q̄tū ad castitatem ante ma trimonium et in matrimonio et post per tempus longū. Se cundo q̄tum ad deuotionem: nam in obsecrationibus et ieiu nijs dicitur hic seruiens die ac nocte. Tertio q̄tum ad loquē di modestiam: quia non de fabulis: sed de christi mysterijs loquebatur: propter que ꝛ alia bona dono prophetice reple/ batur. k ❡ Puer autem crescebat ꝛ confortabat̄ ple nus sapientia. sc3 ꝑm corpus. nam ꝑm animam ab instan/ ti conceptionis fuit totaliter perfectus: sed hanc perfectionē non ostendebat nisi prout conuenientia temporis exigebat: ꝑm illud Eccl̄s. viii. a. Tempus ꝛ respōsionem cor sapientis intelliget: ꝛ in hoc litteratis ꝛ sapiētibus dedit exemplum vt nō ostendant sapientiam suam: nisi ꝑm loci ꝛ temporis oppor/ tunitatem. † ❡ Et cum factus esset iesus annorū du/ odecim ascenden. illis ꝛc. per hoc ostendit q̄ a pueritia debēt assuefieri hoīes ad diuina: ꝛ ad idem facit q̄ alijs rece
dentibus

enno iubar sumit exordiũ: quo omnia loca vel tpa decent oc-
cupari. Nõ q̃ ociose inmemor ꝓhibet carnaliũ parentũ: sed vt
ondat: q2 aliq̃ ibi parẽtes essent: ipse in ciuitate ꝛ templo dei
paterno iure residebat. a ¶ Et nõ cognouerũt. Be. Si q̃-
rit quõ potuit a parẽtib⁹ obliuiscẽdo relinq̃: q̃ tãta parẽtũ ꝓ-
uidẽtia nutriebat. Rñdendũ est: q2 fi-
lus isrl' ad festa ꝯfluẽtib⁹ vel ad ꝓpria
redeũtib⁹: mos erat seorsum viros: se-
orsum feminas choros ducẽtes icedere
pueri cũ q̃libet parẽte indifferẽter ire
poterant: ideo mariã ꝛ ioseph vicissim
putasse puez iesum quẽ secũ nõ cerne-
bãt: cũ altero parẽte rediisse. b ¶ Re-
q̃rebant eũ. Metuebãt ne q̃d hero-
des in isantia ei⁹ patrare q̃sierat: tunc
iã in puericia positũ: inuẽta oportunita-
te aliq̃ iterficerẽt: ꝛ ipsi ꝓditores illius
inuenirent. c ¶ Post triduum ꝛc.
Una die reuersi sũt ab hierl'z. scda die
q̃rũt iter cognatos: ꝛ nõ inueniẽtes ter-
tia die regressi hierl'm inueniũt. Post
triduũ repit in tẽplo: vt esset indicio:
q2 post triduũ illi⁹ triũphal' passiõis in
sede celesti ꝛ honore diuio fidei nr̃e se
resurgẽs onderet q̃ mortu⁹ credebat.
Quesitus aductus ꝑ̃ al a ꝑ̃iarchis an̄
legẽ: nõ est inuẽtus. Quesitus a ꝓphe-
tis ꝛ iust' sub lege nõ est inuẽt⁹. Que-
situs sub gr̃a a gẽtilibus inuenit. Pa-
ter. i. eccla. Mater. i. synagoga. p tres
leges q̃rũt xp̃m: ꝛ nõ inueniũt nisi per
euãgeliũ. d ¶ In medio doctorũ
audientẽ illos ꝛ interrogantem.
Be. Quasi fons medi⁹ doctoꝝ sedet:
sz q̃si exẽplar humilitatis prius iterro-
gat ꝛ audit q̃ istruat: ne puuli a senio-
ribus doceri erubescãt: ne ifirmus do-
cere audeat. e ¶ Stupebãt ãt. Ec-
ce signũ diuinitatis. Apparet q̄ nõ ob
iperitie necessitatẽ audiebat: sz ad ostẽ-
dendũ q̄ hõ erat hoies magr̃os humi-
liter audit. Ad ꝓbandũ q̄ deus eisdẽ
loq̃ntibus sublimit' rñdet: diuina lin-
gua sapiaz ꝓdebat sz etas hũanã infir-
mitatẽ ptendebat. Uñ mirant' iudei ꝛ
turbant': sz non mirat' fidel': q̃ cũ ꝓpho
clamat: Paruulus nat⁹ ẽ nob: fili⁹ da-
tus ẽ nob. Paruul⁹ fact⁹: vt inẽ paruu-
los crescẽdo ꝛ ꝓficiẽdo paulati eos ad
capiẽda sue sapiẽtie arcana ꝓueheret.
f ¶ Quid est q̄ me q̃rebatis. Be.
Nõ q̄ eũ q̃si filiũ q̃rũt vitupat: sed q̃s
sit sibi verus pr̃ isinuat: ꝛ q̃d poti⁹ de-
beat ei cui ẽ eterno filius mẽtis oculos
attollere cogit. Quia eñ deus ꝛ hõ ẽ:
nũc excelsa deitatis: nũc infirma ꝓfert
hũanitatis. Quasi fili⁹ dei in tẽplo cõ-
morat': q̃si filius hoĩs cũ parẽtib⁹ q̃ iu-
bẽt regredit'. g ¶ Nesciebatis. In
actus in tẽplo dicit: In his q̃ patris
mei sunt oportet me esse. ondens
tẽplũ nõ minus ad se q̃ ad pr̃ez ꝑtine-
re: q2 q̃z ẽ vna maiestas: hoꝝ etiã vna fides: ꝛ vna dom⁹: nõ
soliũ materiali' sed etiã spũal'. Alibi cũ ad mysteriũ mr̃ ipellit: h̃
mr̃ arguit': q2 adhuc q̃ hũana sunt exigit. Sz cũ h̃ duodeci de
scribat' ãnoꝝ: ubi discipulos hr̃e docet'. Uides mr̃ez didicisse
de filio: vt exigeret a validiore mysteriũ: q̃ stupebat in iunio-
re miraculũ. ¶ Ambro. Magr̃ ꝟitat' officiũ iplet pietatis.
Et miramur si defert honorẽ pr̃i q̃ subdit⁹ ẽ mr̃i. Ista subiectio
nõ ẽ necessitat' sz pietat'. Ecce q̃d parẽtib⁹ debeamus ostẽdit:
h ¶ Et mater conseruabat. Oia q̃ de dñõ vel a dñõ fa-
cta cognouit siue q̃ itellexit: siue q̃ nõdũ itelligere potuit: oĩa
in mẽoria recõdebat: vt cũ dñõ tp̃s ꝑdicãde seu scribẽde icar-
nationis eius adueniret: sufficienter vniuersa ꝓut essent gesta
posset explicare q̃rẽtibus. Sic nos crebra factoꝝ ꝛ doctorum
dñi meditatione importunos cogitatus repellamus: ꝛ alios
instruere laboremus. i ¶ Proficiebat. Be. Sicut est car-
nis etate ꝓficere: sic est anime rationalis sapia ꝛ gratia ꝓfi-
cere: nõ

cere: nõ q̄ hoc eguerit susceptor deus: presertim cũ supra plenus G
fuisse sapientia describit': sed q2 hoc pro remedio nostre salutis
G suscepe eis.

¶ p duodecim annos significant' duodeci tribus que ad christum veniunt.
noꝝ duodecim/ ascẽdẽtibus il-
lis hierosolymam scd'm consuetu-
¶ q2 octonis ꝓtelabat dieb⁹.
dinẽ diei festi: consũmatisq3 die-
bus cum redirent/ remansit puer a
a iesus in hierl'm: et nõ cognoue- b
rũt parentes eius. Existimãtes
a ¶ id ẽ int' eos q̃ simul fuerãt comitati.
autẽ illũ esse in comitatu/ vene- c
b rũt iter diei: ꝛ req̃rebant eũ inter †
¶ vicinos.
cognatos ꝛ notos. Et nõ iueniẽ-
tes/ regressi sunt in hierusalẽ req̃-
c rẽtes eũ. †Et factũ ẽ post triduũ/ d
inuenerũt illũ in templo seden-
d tem in medio doctorũ: audientẽ e
¶ eos.
e illos/ ꝛ interrogantẽ. Stupebãt f
autẽ omnes qui eum audiebant
¶ sup responsoꝝ prudentia.
sup prudentia et responsis eius. g
¶ hoc. ¶ maria ꝛ ioseph: vl' q̃cũq3 alij hoc videntes.
Et vidẽtes admirati sũt. Et di- h
xit mater eius ad illũ: Fili q̃d fe-
¶ putatiue.
cisti nob sic? Ecce pat' tu⁹ et ego
dolẽtes quęrebamus te. Et ait k
f ad illos: Quid est q̄ me q̃reba-
g tis? Nesciebatis q2 in his q̃ pr̃is l
mei sunt oportet me esse? Et ipi m
nõ intellexerũt ꝟbũ q̃d locutus
¶ ꝯgrua ꝟba: ꝟe descẽdit q̃ hũiliat' sb ill'.
est ad illos. Et descẽdit cũ eis: ꝛ n
venit naçareth/ ꝛ erat subdit⁹ illis. o
¶ q̃si sub signaculo recondebat.
h Et mater eius ꝯseruabat oĩa ver- p
i ba hec in corde suo. Et iesus ꝓ- q
¶ in natura humanitatis.
ficiebat sapia ꝛ etate ꝛ gr̃a apud r
deũ ꝛ homines.

Nico. de lyra

a ¶ Remãsit puer iesus in hierl'm. Nõ a casu vel obli-
uione: sz sua voluntate ꝛ ordinatiõe: vt
a puericia onderet zelũ suũ circa spũa-
lia. b ¶ Et nõ cognouerũt parẽ-
tes eius ꝛc. Ad solennitatẽ vero pa-
sche viri ibãt seorsum a mulieribus in
vno comitatu: ꝛ mulieres in alio. ꝛ sic
reuertebant' vt magis religiose solen-
nizarent festum ab vxoribus continen-
tes: sicut et in datione legis preceptuz
fuit q̄ continerent per tres dies ab vx-
oribus suis: ꝓut habetur Exo. xix. Pu-
eri autem indifferenter poterant ire in
comitatu viroꝝ aut mulierum: ꝛ ideo
ioseph quando non vidit puerũ iesum
in comitatu viroꝝ: existimauit eum es-
se cum maria in comitatu mulierum: et
eodem modo maria credidit eum esse
in comitatu viroꝝ. c ¶ Uenerunt
iter diei ꝛc. Et cum die sequenti que-
reretur in ista comitiua et in illa: nõ in-
uenerunt eum: ideo tertia die redierũt
in hierusalem a qua recesserant p vnaz
dietam: et sic quarta die inuenerũt eũ.
ꝛ hoc est quod subditur: d ¶ Post
triduum inuenerunt illum in tẽ-
plo sedentẽ. Non in theatro vel in
foro vel in ludo sicut solent pueri inue-
niri: sed in loco orationi ꝛ doctrine sa-
cre deputato. e ¶ In medio docto-
rum audientem illos ꝛ interroga-
tem. vt melius posset omnes audire ꝛ
melius cum eis cõferre. f ¶ Stupe-
bant. i. valde mirabant'. g ¶ Sup
prudentia et respõsis eius. q2 ais
inauditum fuerat q̄ puer talis etat' tã
sapienter loqueret'. h ¶ Et dixit ma-
ter eius ad illum: Fili quid fecisti
nobis sic: Joseph ãt lz pater eius di- b
ceret': tñ nõ fuit ausus illũ arguere: cũ
firmiter crederet ipm esse dei filium: sz
mater ex maria dilectiõe quã habebat Nota
ad illũ hoc fecit: q2 amor excellẽs domi-
niũ nescit. i ¶ Dolentes querеba-
mus te. i. dolẽtes de absentia tua: cu-
ius pñtia est nobis dulcissima. p h̃ mo-
raliť designat' q̄ xp̃s in dolore ꝯtritio-
nis q̃rẽdus ẽ: ꝛ sic iuenit': nisi p peccm̃ a
nob absentet'. k ¶ Et ait ad illos:
Quid ẽ q̄ me q̃rebatis. s. int' ꝯsan-
guineos. q. d. mag' q̃rẽdus sum in oc-
cupatione circa spũalia. Ideo subdit':
l ¶ Nesciebatis q2 in ꝛc. magis eñ
afficiebat' ad patrẽ naturalẽ ꝛ eternũ q̃
ad matrẽ naturalẽ ꝛ patrẽ putatiuum.
m ¶ Et ipi nõ itel. ꝛc. q2 nõ erãt ad-
huc assueti audire talia ab eo. n ¶ Et
descẽ. ꝛc. ad eoꝝ ꝯsolatiõez. o ¶ Et
erat subdit⁹ ill'. ad oĩez istructionẽ ꝛ superbie nostre ꝯfusionẽ.
p ¶ Et mr̃ eius ꝯseruabat oĩa verba hec. exponat' sic. s.
q ¶ Et iesus ꝓficiebat etate. ꝛ iste ꝓfect⁹ erat real' inq̃tũ
erat a pte corpis vt ꝑdictũ ẽ. r ¶ Et sapia. in christo duplex Duplex sa-
ponitur sapientia: vna diuina: ꝛ hec non potuit augeri vel di- pientia i xp̃o
minui cũ necessa-
riis dẽtibus in loco diuini cultus remãsit. † ¶ Et regrebãt Moraliter
cũ iter cognatos ꝛ notos: ꝛ nõ iueniẽtes ꝛc. p h̃ ondit'
q̄ spũaliter nõ inuenit' in carnali societate: sed in templo q̃d est
locus orationis ꝛ sacre doctrine. p hoc autem q̄ inuentum fuit
post triduum: significatur q̄ post triduum ꝯtritionis/ confessio-
nis/ et satisfactionis a fidelibus spiritualiter inuenit'. n ¶ Et
descendit cuz eis ꝛ venit in nazareth ꝛ erat subditus
illis. Et hoc arguit humana superbia q̃ freq̃nter renuit subdi
superioribus suis. q ¶ Et iesus ꝓficiebat etate ꝛ sapia
ꝛc. Exponatur vt supra.

A suscipere elegit: vt cũ caro ꝛ anima rationalis a deo suscipit̃ vtraq; pariter saluaret. ❡ Grego. Juxta hoīs naturã ꝓficiebat sapientia: nõ ꝙ ipse sapientior tpe: q̃ a prima ꝯceptionis hora spũ sapiẽ plen⁹ ꝑmanebat: ſʒ eandẽ q̃ plen⁹ erat sapiam ceteris ex tpe paulatim demõstrabat. Juxta hoīs naturã ꝓficiebat etate: de infantia ad iuuẽtutẽ. Juxta hoīs naturã ꝓficiebat grã: nõ ꝙ ipse nõ habebat ꝑ accessum tpis accipiẽdo: sed pandẽdo donũ gratie qđ habebat apud deũ ꝛ hoīes: Quia q̃ntũ ꝓficiente etate patefaciebat dona gratie hoībus q̃ sibi inerant ꝛ sapiẽtie: tantũ eos ad laudẽ dei excitabat ꝑ cõsideratiõnẽ ipsius sapiẽtie ꝛ gratie quas deus ipsi ꝯtulerat: sic ꝛ deo patri ad laudẽ ꝛ hoībus ad salutẽ ꝓficiebat. ❡ Ecclesiastes ait: Sapientia mea stetit mihi. Hiero. Stetisse sapiam est ꝙ etiã in carne posito sibi ꝑmansit sapientia: Qđ habet ꝓfectũ in sapientia non stat ei sapientia: qui aũt nõ recipit ꝓfectum: nec ꝑ momenta succrescit: ſʒ semꝑ in plenitudīe est. iste dicere põt: stetit mihi sapia. ❡ Beda sup Exodũ. Portat verbo virtutis sue xp̃s oīa: ꝛ est agnus dei q̃ tollit peccata mundi: ꝛ sacerdos in eternũ: omnis sanctitatis ornatu p̃clarus: nõ quez natus in carne ꝑ exercitiũ laboris accepit: sed q̃ in vtero virginis incarnat⁹: ꝑueniente gratia spũs totũ simul habuit.

Nico. de lyra

B ... minui cũ necessario sit infinita: alia humana: ꝛ hec ponit̃ duplex in xp̃o: vna habitualis: ꝛ ista in christo nõ fuit augmẽtata: q: ab instanti cõceptionis habuit tantã plenitudinẽ sapientie quãta põt cõferri nature humane: alia experimẽtalis q̃ accipit̃ ꝑ operationẽ sensuũ. Et ſm hoc dicũt aliqui ꝙ in christo fuit sapientia vel scientia acquisita: q: intellectus agẽs in christo fuit eiusdẽ nature cũ alus hominibus: ꝛ iõ cũ nõ sit ponendus ociosus in eo habuit opationẽ abstrahendi species intelligibiles a fantasmatibus: ꝛ iste species recipiebant̃ in intellectu passibili ipsius: ꝛ sic ꝓfecit in tali sapiẽtia seu scientia accepta a sensibilib⁹. Alii vero dicũt ꝙ nõ ꝓfecit in tali sciẽtia q̃ntũ ad habitũ: q: duo habitus eiusdẽ rationis nõ possunt eẽ simul in eodẽ intellectu. talis aũt scientia acquisita non videt̃ esse alterius rõnis q̃ȝ infusa circa idẽ obiectũ: sicut oculus miraculose datus est eiusdẽ rõnis oĩo cũ oculo dato vel generato ꝑ naturã: nec tñ ꝓpter hoc intellect⁹ agens in xp̃o fuit ociosus: q: nõ solũ in abstractione specierũ intelligibiliuʒ necessaria est opatio intellect⁹ agẽtis: ſʒ etiã in cõsideratione ſm habitũ scientie iã prius acquisite: in qua cõsideratione nõ abstrahit de nouo species. Si aũt cõsideret̃ sapiẽtia christi q̃ntuʒ ad ostensionẽ in effectu sic fuit sibi ꝓfectus quodãmodo in q̃ntum sapientiã suã nõ tñ humanã: sed etiã diuinã magis ostendebat ſm suũ beneplacitũ: et ꝓut nostre saluti expediebat: sicut dictũ est. s. de ꝓfectu ipsius in gratia ꝛ virtute.

❡ In ca. ij. vbi dicit̃ in postilla: Quia duo habitus eiusdem rationis non possent esse simul ꝛc̃.

Additio. Habitus scientie infuse nõ est idem specie habitui scientie acquisite: licet sint de eodẽ ꝛ circa idem obiectum. cui⁹ ratio est: Nam habitus nõ solum distinguunt̃ ſm naturam aut obiecta: sed etiam ſm principia actiua taliũ habituuʒ seu dispositionum: ꝓut habet̃ in primo scđe. q. liiij. arti. ij. l cor. questionis. Et inde est ꝙ habit⁹ sciẽtiarum diuersificant̃ nõ solum ſm diuersitatem obiectorũ: ſʒ etiam ſm diuersa media quibus demonstrant̃ cõclusiones ipsarum scientiarum: sicut habitus scientie astrologie de rotunditate terre: qui demonstrat̃ per media mathematica est ali⁹ ab habitu scientie naturalis: ꝛ de eadem rotunditate terre q̃ demonstrat̃ ꝑ medium naturale. Unde licet conclusio demõstrata ꝑ vtrãq; p̃dictarũ scientiarum circa hoc sit eadem: habitus tamen scientie talis conclusionis diuersificant̃ specie ſm diuersitatem haruʒ scientiarum ꝓut habet̃ pte. ij. q. allegata. Cum igit̃ principium actiuũ habitus scientie acquisite sit lumen naturale intellectus agentis: principiũ vero actiuũ habitus scientie infuse sit lumẽ supnaturale. sequit̃ ꝙ tales duo habitus sunt diuersarum rationũ: et sic possunt esse simul in eodeʒ intellectu. Nec est simile de oculo miraculose facto ꝛc̃. ꝓut dicit postillator. Nam res naturales distinguunt̃ specie ſm principia intrinseca tñ: p̃cipue ſm formã nõ aũt ſm principia extrinseca: sicut est principiũ efficiens. Ignis eñi generatus ex alio igne idẽ est specie igni generato ex reflectione solariũ radioꝝ: eo ꝙ forma specifica vtriusq; ignis est eadẽ specie: licet cã efficiens sit diuersa. In habitibus autẽ diuersitas specifica accipit̃ etiã ſm principiũ extrinsecũ vt est principiuʒ efficiẽs: sicut etiã diuersificat̃ ſm obiectũ qđ est extrinsecum. vñ credendũ est: ꝙ christus ꝓfecit in scientia acquisita: ſʒ experimentali: non solum q̃ntum ad actum sed etiam q̃tum ad habitum: sed hec est opinio quaʒ sanctus Tho. veriorem esse asserit in hac materia tertia parte. q. xij. arti. ij. in cor. q. Que quidem opinio magis consonat littere: testat̃ eñi euangelista ꝙ christus ꝓfecit in sapientia. Cum igit̃ quelibet sapientia ꝓprie dicta est habitus: sequit̃ ꝙ ꝓfecit in habitu sapientiali. Similiter p̃dicta opinio est magis cõsona rationi. Nam non solũ est incõueniẽs dicere ꝙ intellect⁹ agẽs in xp̃o esset ociosus: sed etiã si xp̃o deesset aliqua naturalis actio intelligibilis humane nature ꝑtinẽs: sicut est actio abstractionis intellectus alis q̃ maxime ꝑtinet ad humanum intellectum. C

Replica. In ca. ij. vbi iesus dicit̃ ꝓfecisse sapiẽtia: postil. excludit vnã opinionẽ dicentem ꝙ nõ ꝓfecit ſm habitũ infusum: sed experimentalẽ ꝛ acquisitũ. Et arguit postillator: q: habit⁹ vterq; est eiusdẽ rationis circa idem obiectũ: duo aũt accidentia eiusdẽ speciei in vno subiecto esse nõ possunt: qualiter igit̃ ille habitus essent in eodeʒ intellectu. hic Burg. sumit certamẽ ꝓ sancto Tho. dicens ꝙ illi habitus nõ sũt eiusdẽ speciei: q: habitus nõ solũ distinguũtur ꝑ obiecta sed etiã ſm principia actiua taliũ habituũ. Sed hec Bur. inuolutio est cõtra cõmunẽ philosophoꝝ scholã: secant̃ eñi scientie quẽadmodũ secant̃ ꝛ res: vt dicit̃. iij. de aĩa. Nihil eñi ꝑtinẽs ad cãm effectiuã ponit distinctionẽ in scientiis: q: alis scientia a diuersis p̃ceptoribus tradita caperet distinctionẽ qđ falsum est: nec valet qđ de sancto thoma adducit ꝙ habitus diuersificant̃ diuersitate medioꝝ. nam hoc improbat Aristo. j. poste. Nã demõstratio nõ variat̃ ꝑ media ſʒ in post vel latius subsumẽdo: vt dicit̃ ibidẽ in ca. Augent̃ autez demõstrationes. Nec valet qđ adducit de medus mathematico ꝛ naturali. nã si eadẽ cõclusio ꝓbat̃ ꝑ diuersa media: ex hoc nõ variat̃ scientia: quia manet eadem cõclusio: q̃uis diuersimode ꝓbata: sicut si eadẽ conclusio. s. deus est vnus ꝓbaret̃ ratione ꝛ auctoritate. s. sacre scripture: vnũ esset principiũ creditum: aliud aũt ratiocinatiuũ: eadeʒ tamen esset scientia illi⁹ conclusionis q̃uis nõ idem principium: ideo in talibus bene diuersificat̃ intellectus: sed nõ scientia: Quia intellectus ẽ habitus principioꝝ: scientia vero cõclusionũ ex primo posteriorum: principiis eñi existentibus pluribus manet vna ꝯclusio: ꝑ cõsequens vna scientia. Nec verum est qđ Burgeñ. adducit ꝙ principiuʒ actiuum scientie acquisite est lumen naturale intellectus agentis: ꝛ scientie infuse lumen supnaturale: quia huiusmodi lumina ꝛ si sint principia manuductiua actuũ non tamẽ habituũ. vnde ꝛ si habitus acquisiti sint ab actibus frequentatis: hoc solũ est materialiter non efficienter. ideo Aristote. circũloquendo genus cause materialis dicit habitum ex actibus nõ ab actibus: quia actiuũ respectu actus ꝛ habitus est potentia cũ obiecto tanq̃ȝ due cause partiales cõcurrentes ad actũ eliciendũ: ex cuius actus multiplicatione habitus fit non tanq̃ȝ a principio actiuo sed materiali: quia actus nõ mouet potentiã: sed ꝓducit̃ a potentia et obiecto cõcurrentibus. ſm Burgeñ. igit̃ fieret circulatio in causis eiusdem generis ꝓhibita philosophis. lumina igitur dicta ꝯcurrunt in ꝓductione actuũ: nõ vt principia actiua: sed vt obiecti ostẽsiua: sicut lumen cõcurrit ad visionẽ coloris: visionẽ tñ non efficit sed solum visibile in potentia: vt visio fiat ostẽdit: et sic pertinet ad actum si quã causalitatẽ habet. Ex quo igitur actus nõ habet causalitatem actiuã sed materialẽ respectu habitus: vt dictuʒ est: nec lumina illa efficiunt habitum. Nec valet quod Burgeñ. ad ꝓbandum inducit: ꝙ videlicet principiũ effectiuũ extrinsecum aliquid faciat ad specificandũ habitum: quia vt dicit obiectum distinguit ꝛ specificat habitũ: ꝛ tamen est principium habitus extrinsecum. Ad hoc dico ꝙ obiectum se solo non est principium actiuum respectu habitus: sed est materiale: quia materia circa quã habitus versat̃: et sic distinguit et specificat: sed actiuũ ꝛ motiuũ est nõ respectu habitus sed potentie: ꝛ cum cõcursu potentie est actiuũ respectu actus eliciendi. Ex istis igit̃ dictis falsis nõ bene infert Burgeñ. ꝙ habitus infusus et acquisitus circa idem obiectum sint diuersi ꝓpter agens naturale ꝛ supernaturale. Naʒ supernaturaliter illuminatus naturaliter videt: ita ꝛ supernaturaliter instructus naturaliter intelligit. Hec aũt opinio Burgeñ. ꝛ sancti Thome est contra beatum Augustinuʒ. iij. de trinitate ca. ix. et beatum Ambrosium de incarnatione verbi: quorum sentẽtia est: ꝙ differentia originis nõ diuersificat speciem: ꝛ ponũt exemplum de homine creato et generato qui sũt eiusdem speciei volens videre huius opinionis pulchram deductionem videat Scotum circa. iij. distinc. xiiij. vbi soluuntur omnia argumenta opinionis contrarie. D

a Anno aūt. Herodes philippus ⁊ lysani/ Ca. III
as q̄ cū pilato romano p̄side regēt iudeā: filij fuerūt
maioris herodis sub q̄ natus ē dñs: inter q̄s ⁊ ipm
archelaus. x. ānis regnauit: q̄ ꝓpt̄ supbiā remoto regnū in q̄t
tuor tetrarchias diuisum ē: vt sic minuereē supbia iudeoꝝ. An
nas ⁊ caypha erāt p̄ncipes sacerdo/
tū qñ iohes cepit p̄dicare: sꝫ annas il/
lū annū q̄ iohes inchoat p̄dicare. cay/
phas illū q̄ dñs crucifixus ē admīstra/
bat: q̄ tūc pōtificat⁹ nō v̄tute vel gene
ris merito: sꝫ romana p̄tāte p̄stabatur.
Multos legim⁹ pōtifices tunc fuisse:
d̄s subticet euāgelista: ponēs tm̄ illos
q̄ ad dñi ptinēt passionē. Quia v̄o io/
hānes illū veniebat predicare: q̄ ex iu/
dea q̄sdā: ⁊ multos ex gētib⁹ redēptu/
rus erat. p regē gentiū ⁊ p̄ncipes iude
oꝝ p̄dicatiōis ei⁹ tpa designant̄. Et q̄
gētilitas p fidē colligēda: iudea ꝓ p̄fi/
dia dispgēda erat: vnus gētiū: multi iu
deoꝝ p̄ncipes describunt̄: q̄ ad finem
regni venerat: q̄ tot regib⁹ subiacebat.
Sacerdotū etiā facta ē mētoria: q̄ ille
nunciat̄: q̄ simul rex ⁊ sacerdos erat.
b ¶ Factū est v̄bū ⁊c̄. Be. Cōgre/
Mat.3.a gaturus ecclīaꝫ dei filius p̄mū opatur
Marc.1.a in seruulo: vt ecclīa nō ab hoīe cepit:
Joh.3.e sꝫ a v̄bo vt appareat maior auctoritas
iohis nouū baptismi ritū instituētis fa
ctū est v̄bū dñi sup iohānē. i. ad iohan
nē. Q̄d q̄dē est desup: sola dei grā: p̄l
us opat̄ v̄bū itus: ⁊ declarat iohāni q̄
f velit ab ipso ꝓferri: postea ꝓfert iohan
Esa.40.a nes: sequit̄ v̄bū iterius operās sonus
Mat.3.a vocis exteri⁹ sonās. In deserto. i. in
Marc.1.a ecclīa q̄ p̄us deserta: mō plures hꝫ fili/
Joh.1.c. os. Factū est q̄ v̄bū in deserto: vt que
tūc erat deserta fructū nobis terra ge/
neraret. factū est v̄bū vt iohes pniam
p̄dicaret: non remissionē daret. Sic io/
hānes ē figura legis q̄ pctm̄ nūciat: nō
ꝯdonat. Iohes p̄nūcius christi: ita lex
Mat.3.a p̄nūciat grāꝫ ecclīe. Mattheus ⁊ Marcus cōmendāt Iohā
nē ex vestitu: ⁊ cibo: ⁊ cinctu. sufficit Luce Iohēꝫ cōmendare
Marc.1.a sola cōmēoratiōe ꝓphetie. Nullo eñ indicio sui eget q̄ v̄bo
dei abūdat. Unū itaqꝫ dixit: ⁊ oia declarauit. c ¶ Predicās
baptismū pnie ⁊c̄. Be. Iohes baptismū pnie p̄dicauit: ⁊
q̄busdā etiā dedit: sꝫ remissionē pctōꝝ dare nō potuit. Nō q̄
ait: Dās baptismū pnie in remissionē pctōꝝ: sꝫ p̄dicās: Quia
eñ dare nō potuit baptismū q̄ pctā soluerent̄. p̄dicabat: vt sicut
v̄bo p̄dicatiōis v̄bū p̄ris precurrit: ita baptismū pnie q̄ pctā
soluunt̄ precurreret suo baptismate q̄ pctā solui non possunt.
d ¶ Uox clamātis. Uox q̄ p̄nūcius v̄bi. In deserto. q̄
deserte ⁊ destitute iudee solatiū redemptiōis annūciat. Nul/
lum v̄bū sine voce audit̄: nec vox sine v̄bi intelligētia valet.
e ¶ Parate viā dñi ⁊c̄. Qui fidē ⁊ bona opa p̄dicat: quid
aliud q̄ venīēti dño ad corda audiētiū viā parat: vt hec vis
grē illustret: vt rectas deo semitas faciat: dū mūdas cogitati/
ones in aīo p sermonē p̄dicatiōis format. f ¶ Ois val. In
aduētu dñi hūil' gētilitas īpleta ē ⁊ crescit plenitudinē grē acci
piēdo. Et iudea supba p errorē pfidie h̄ vñ supbiebat p̄didit.

a Anno autē Ca. III a
quintodecimo impe
rij tiberij cesaris/ p/ b
curante pontio pila
to iudeam: tetrarcha autem ga/ c
lilee herode: philippo autē fratre
¶ terre.
ei⁹ tetrarcha iturec ⁊ traconitidis
¶ regio est. ¶ terre.
regionis: et lysania abiline tetrar d
cha sub principibus sacerdotū e
b anna ⁊ caypha: factum est verbū f
¶ istud: Uade ⁊ p̄dica baptismū.
domini sup iohanne zacharie fi/
liū in deserto. † Et venit in oēs re/ g
a ¶ idē p̄co p̄nūciat: q̄d post p scīpsm x̄ps
c gionē iordanis p̄dicās baptismū h
penitentie in remissionē pctōꝝ:
¶ exec iohis p̄dicatio firmat ap̄bē testimonio
sicut scriptū est in libro sermonū
¶ iohes est v̄bi vox.
d esaie pphete: † Uox clamantis †
a ¶ istud. ¶ prauitates abijcite: fidē ⁊ bo/
e in deserto: parate viā dñi: rectas †
na opa accipite. ¶ vt nō ꝓ terrenis seruia/
tis. ¶ omnia q̄ se humiliat exaltabitur.
f facite semitas eius. Omnis val/ i

Nico. de lyra ¶ Et erūt pra.
Ca. III
Anno aūt quintodecimo. Postq̄ descriptus ē
saluatoris ortus p suā īcarnationē: h̄ ꝯñr describit̄
ei⁹ ꝓgressus p suā p̄dicationē. Et circa h̄ p̄mo descri
bit̄ p̄dicatio p̄cursoris. scđo ip̄i⁹ saluatoris. se. ca. Circa p̄mū p̄
mittit̄ p̄dicatiōis iohis tps. scđo sb̄dit̄ p̄dicatiōis act⁹/ ibi: Et
venit in oēs regionē. tertio p̄dicatiōis fruct⁹/ ibi: Et iterroga
bāt eū. Circa p̄mū ꝯsiderādū q̄ tps p̄dicatiōis iohis describit̄
p noīa: ⁊ tps impatoris tūc regnātis ⁊ p̄sidis iudee ⁊ tetr ar/
chaꝝ ⁊ sacerdotū: ad ostendendū certitudinē historie ⁊ auctori/
tatē p̄dicatiōis iohis baptiste: sicut in scriptis autēticis solet fie
ri/ cū d̄r: Anno aūt q̄ntodecimo impij tiberij cesar̄. Iste
tiberi⁹ successit octauiano augusto: sub q̄ natus ē christ⁹. s. xlij.
āno impij ei⁹. ⁊ sic iohes baptista p dimidiū ānū añ. August⁹
aūt impauit. lvij. annis: ex q̄ p̄ꝫ q̄ anno. xv. tiberij iohes fuit
xxx. ānoꝝ: ⁊ h̄ est tps debitū p̄dicatiōi: q̄ tūc viget etas viril̄.
vñ ioseph

vñ ioseph. xxx. annoꝝ erat qñ stetit corā pharaone: Gen. xli. ⁊ g
Ezechiel qñ incepit ꝓphetare: Ezech. i. b ¶ Procurāte pō/
tio pilato iudeā. Pilat⁹ iste nō fuit iude⁹ sed gētil' de territo
rio Lugdunēsi oriūdus s̄m Iosephū: ⁊ a romano impatore fuit Pilat⁹ vñ oriundus
missus ad regēdū iudeā tūc romāis subiectā. c ¶ Tetrarcha
aūt ga. he. ⁊c̄. Romāi volētes frāge/
re iudeoꝝ superbiā ⁊ auferre ab eis re
bellādi occasionē: abstulerūt ab eis no
mē regiū diuidētes regnū in plēs ptes
q̄ tetrarchie dicebant. d ¶ Et lysa/
nia abiline tetrarcha. Glo. Be. di/
cit q̄ isti tres h̄ noīati. s. herodes/ phi/
lipp⁹/ ⁊ lysanias fuerūt filij herodis s̄b
q̄ natus ē christus: ⁊ ipo mortuo arche
laus ei⁹ fili⁹: ⁊ frāt p̄dictoꝝ successit ei
in regno. x. ānis: q̄ accusato apud cesa/
rē ⁊ misso in exiliū apud viennā impa/
tor regnū trib⁹ frib⁹ p̄dictis diuisit p te
trarchias. Sꝫ q̄ iste lysanias fuerit fili⁹
herodis ex historijs autēticis nō habet̄:
q̄ nec Iosephus nec scholastica histo/
ria ponūt eū int̄ filios herodis: sꝫ ma/
gis dicūt ipm fuisse filiū ptolemei mē/
nei: q̄ sub libano hitabat ⁊ Alexandre
filie aristoboli q̄ de machabeis descen/
derat. e ¶ Sub p̄ncipib⁹ sacer. ⁊c̄.
s̄m q̄ dicit Iosephus ⁊ scholastica histo
ria: sacerdotiū tūc nō ꝓcedebat s̄m ge/
nealogiā ⁊ dignitatē generis: put in le/
ge fuerat statutū: sꝫ passim a romāis vē
debat̄: ita q̄ nō solū singul' ānis muta/
bat̄ sūmus sacerdos: sꝫ etiā aliqñ in eo
dē āno: ⁊ iō a. xv. āno tiberij q̄ icepit p̄/
dicatio iohis vsqꝫ ad. xviij. ānū tiberij
in q̄ passus ē iesus plēs fuerūt sūmi sa
cerdotes q̄ isti duo: sꝫ q̄ ānas erat sum
mus sacerdos qñ iohes icepit p̄dicare:
⁊ cayphas qñ passus fuit christus: ideo
lucas de istis duob⁹ tm̄ mētionē facit. h
f ¶ Factū est v̄bū dñi sup iohā. p
reuelationē diuinā: p quā habuit man
datū de predicatiōe exeq̄nda. g ¶ Et
venit. Hic ꝯñr ponit̄ p̄dicatiōis actus. ⁊ p̄mo q̄tū ad exhor/ Diuisio
tationē boni. scđo q̄tū ad argutionē mali/ ibi: Dicebat q̄. Cir/
ca p̄mū d̄r: Et venit in omnē regionē iordanis. q̄ exiuit
de deserto vbi pauci habitabāt: ⁊ venit ad loca mag' habitata
vt plures possent venire ad eius p̄dicationē ⁊ baptizari ab eo
in iordane. h ¶ Predicans baptismū penitentie. h̄ ex/
positū est Mar. i. vsqꝫ ibi: i ¶ Ois vallis implebit̄. Hec
auctoritas q̄ habet̄ Esa. xl. exponit̄ a iudeis de reditu captiui/
tatis babylonice. de q̄ p̄dixit Esaias: vias tūc cōplanari per h̄
q̄ valles eleuarent̄ ad equalitatē planiciei ⁊ colles deprimeren
tur. vt sic iudei de babylonia reuertētes in iudeam possent de
facili transire per viaꝫ. Sed quia nec in scriptura sacra neqꝫ in
aliqua historia autentica inuenitur esse impletum: ideo illa scri
ptura sacra reducenda est ad altum intellectum in aduentu xp̄i
vbi est adimpletū: p quē
Moraliter. a ¶ Anno aūt quītodecimo imperij ⁊c̄. Moraliter
Qd autem predicatio iohannis tam solenniter describitur. s. p
tempa impatoris ⁊ pontificum ⁊ p̄ncipum: est ad designanduꝫ
illius excellentiam quem nunciare veniebat: vtpote q̄ sūmus
imperator et pontifex et gubernator omniū existebat. f ¶ Fa
ctum est verbū dñi sup iohannē. p quē significat̄ p̄dica/
tor euāgelij: ꝓpter q̄d sup eū debet esse verbū dñi vt ei⁹ instin
ctū viuēdo ⁊ docendo sequat̄ ⁊ nō ecōuerso sicut faciunt predi
cantes ꝓpter questum q̄ ꝓ libito suo formant verbum ꝓut esti
mant ꝯseq̄ tempale lucrū. g ¶ In deserto. Talibus eñ fiūt
reuelationes diuie: Ps. lxij. a. In terra deserta ⁊ inuia ⁊ inaq̄
sa: sic in sancto apparui tibi: vt viderem v̄tutem tuam ⁊ gloriā
tuam. g ¶ Et venit in oēꝫ regionē iordanis ⁊c̄. i. ad lo/
ca populosa in q̄bus poterat magis ꝓficere. ⁊ in h̄ dedit exem/
plum predicatoribus euangelij q̄ nō debēt querere loca recre/
atiōis sꝫ fructificationis verbi diuini. † ¶ Uox clamantis
in deserto. Ambro. i. in gentiū pplo q̄ desertū d̄r: eo q̄ pctōꝝ
spinis impletur. † ¶ Parate viam dñi ⁊c̄. p predicationeꝫ
eñ hominū corda p̄parant̄ vt ipse deus per grām ingrediat̄.
i ¶ Omnis vallis implebitur ⁊c̄. Quod fit quando pec/
cator lapsus est in ꝓfundum pctōꝝ ad spem sue salutis erigit̄.
✱ Et monis ⁊

F a ¶ Et erũt praua. Bed. Praua .i. maloꝝ corda: p iniusti/ciã distorta: ad regulã iusticie dirigẽt. Et aspera .i. imites: et tractãde mẽtes p ĩfusionẽ grẽ ad mãsuetudinẽ redibũt: vt ibi pdicato planã viã inueniat: vbi pri⁹ p asperitate gressũ pone re nõ poterat. b ¶ Et vide. Bed. In hac vita ois hõ xp̃m videre nõ potuit: sed in die iudicij in se de maiestatis ⁊ electi ⁊ reprobi parit̃ videbũt: vt iusti remunerent̃: ⁊ mali in eternũ gemãt. Vñ ⁊ subdit̃. Dicebat ḡ ad tur. q̃ exibãt vt bap. ⁊c. Genimina vipe. qs ostẽdit vo. ⁊c. Uẽtura eñ ira ẽ aiaduersio vltiõis extreme: quã tunc fugere pctõr nõ valet: q̃ nũc ad lamẽta penitẽtie nõ recurrit. c ¶ Quis ostẽ/dit. Ambro. Quis ostẽdit i. prudentia miseratiõe dei infusa: vt penitẽtia delictoꝝ agẽtes: terrorẽ iudicij prouida de/uotiõe metuat? Ad generationẽ ḡ nõ ad successionẽ referẽda ẽ cõparatio vi/peraꝝ. Uel iõ serpẽtib⁹ cõparat: vt ostẽdat eos habere naturalẽ prudẽtiã pui/

Mat. 10. b dẽdi future. vñ: Estote prudẽtes sicut serpẽtes: Ideoq̃ monent̃ opis potius q̃ generis claritatẽ q̃rere: q̃ nõ gen⁹: sȝ sola fides valet: quã ad gẽtes trãsfe/rẽdã pphetat. d ¶ Dignos. Bed. Nõ debet eẽ par fruct⁹ boni opis ei⁹ q̃ nihil vel min⁹ peccauit ⁊ ei⁹ q̃ grauius cecidit. e ¶ Et ne ce. Bed. Ideo se patres cognoscere nolebãt: q̃ de stir/pe abrae descẽderãt. Vñ dr: Ne cepe ritis dice. q̃ nõ q̃ filij carnis: hi sũt in semine: sed q̃ fidei. Vñ subdit̃: Potest de⁹ de lapi. istis susci. ⁊c. f ¶ Dico eñ vo. Ambro. Qui amisso sensu rõnis: lapidib⁹ putãt inesse alicui⁹ rõnẽ diui/nitat̃: ipsi i naturã lapidũ: nõ vsu cor/poris sȝ mẽtis habitu vertunt̃. Quos aũt lapidib⁹ cõpauerat: q̃ aũ defformes ad vsũ: nudi ad ornatũ: steriles ad fru/ctũ: irrõnabiles ad pfectũ: iã arborib⁹

B cõparat: q̃ pcessu rõnis iã itelligit i il/lis aliquẽ clemẽtiorẽ pfectũ q̃ rõnabi/li q̃dã mũere nature iam sũt decori ad vsũ: venusti ad aspectũ: opimi ad fru/ctũ: surgũt cacuminib⁹: fũdũt brachia replent̃ fructib⁹: vestiunt̃ frondibus. g ¶ Iã eñ. Bed. Ideo agite pniam ⁊ n. d. p. h. a. Iã eñ securis ad radicẽ ar. ⁊c. Faciet ergo fru. q̃ põt gr̃e: q̃ de/bet penitẽtie. ¶ Bed. Arbor hũanum gen⁹: securis redẽptor: q̃ velut ex manu/brio tenet̃ ex hũanitate: sȝ ferro incidit .i. ex diuinitate: q̃ ⁊ si expectet p patien/tiã: videt tñ q̃d facturus sit p iusticiam. Nec ad ramos sȝ ad radicẽ positã dicit securim: Cũ eñ filij maloꝝ tollunt̃: q̃d aliud q̃ rami infructuose arboris absci/dunt̃. Cũ tota pgenies cũ parẽte tollit̃: arbor radicit⁹ abscin/dit̃: ne q̃d remaneat vñ iterũ aliq̃d germis oriat̃. b ¶ Qui ha. Be. Tunica pl⁹ vsui necessaria q̃ palliuȝ ad dignã pnie fructũ ptinet vt nõ exteriora min⁹ necessaria: sȝ etiã ipsa valde necessaria cũ pximis diuidam⁹: vt escaȝ q̃ viuim⁹: ⁊ tunicã q̃

I. 11. f vestimur. Ecce q̃ntũ valẽt opa misericordie q̃ ad dignũ fructũ penitentie p̃ ceteris scribunt̃. vn dr: Date elemosynam: ⁊ ecce om nia m. s. v. De duabus tunicis diuidẽdis datur preceptum: quia si vna diuidatur: nemo vestit̃. In dimidia tunica et nu/dus remanet qui accipit ⁊ qui dedit. Misericordie eñ ipsius ✠ p possibilitate

¶ et qui se exaltat humiliabit̃.

lis implebit̃: ⁊ ois mõs et collis † a humiliabit̃. Et erũt praua in di a b recta: ⁊ aspa in vias planas: et b c

¶ omnis hõ iudeus ⁊ gentilis vir ⁊ muli/er: iuuenis ⁊ senex. ¶ christum.

videbit oĩs caro salutare dei. Di b

¶ Bed. Phariseoꝝ ⁊ saduceorũ q̃ penitẽtia et correctione maxime indigebant.

cebat ergo ad turbas q̃ exibant

a ¶ venenati venenatoꝝ filij q̃ bonis inui/detis et psequimini.

vt baptiçarẽt ab eo: † Genimia a

a ¶ Bed. Quare nõ pri⁹ deponitis vene/nũ vt sic ad baptismũ veniat̃. ¶ nemo eñ nõ penitetis sȝ ego demõstro: ⁊ b ẽ. s. e. d. s.

c viperarũ/ quis ostẽdit vobis fu

¶ a vindicta.

gere a vẽtura ira? Facite ḡ fru/ †

¶ p equalitate culpe. ¶ petõres eñ estis.

d e ct⁹ dignos penitẽtie: ⁊ ne cepe/ †

ritis dicere/ patrẽ habem⁹ abraã:

f Dico eñ vobis/ quia potest de

a ¶ Be. de gẽtilib⁹ q̃rũ corda insensibilia.

us de lapidibus istis suscitare fi

a ¶ si aũt vos xp̃i: ergo abrae semẽ estis: q̃ semini eius xp̃o p fidẽ vniti. b ¶ seueri tas iudiciaria ad funditus extirpãdos in fructuosos parata est.

g lios abraẽ. † Iam eni securis ad

radicẽ arboris posita est. † Om/

a ¶ vt gentiles ⁊ hypocrite q̃ nullũ: ⁊ bene tenẽ qui malum.

nis ergo arbor non faciens fru/

ctum bonum excidet̃/ ⁊ in ignẽ

a ¶ ex verbis iohãnis terrore pcussi notãt qui cõsiliũ querunt.

mittet̃. Et interrogabãt eũ tur/ f

a ¶ ne excidamur: ⁊ ne in ignẽ mittamur.

be dicẽtes: Quid ergo faciem⁹?

Rñdens autem dicebat illis: g

¶ .i. superfluas.

b Qui hȝ duas tunicas det non b

Nico. de lyra

✠ adimpletũ: p quẽ hũiles q̃ p valles intelligũt̃ repleti sunt bonis spũalib⁹: ⁊ supbi q̃ p colles intelligũt̃ hũiliati sũt sicut s. expositũ ẽ ca. i. in cãtico btẽ virginis. ¶ Aliter etiã exponit̃ h: q̃ sicut via corpalis reddit̃ difficilis ad ambulãdũ pptẽr pfunditatẽ valliũ ⁊ eleuationẽ colliũ: ita via spũalis q̃ de⁹ gra dit̃ sup corda fideliũ impedit̃ p depssionẽ terrene cupiditatis ⁊ p eleuationẽ mũdane vanitat̃: ⁊ vtrũq̃ ipedimẽtũ fuit amo tũ p aduẽtũ xp̃i i multis. Primũ patuit i zacheo q̃ dixit dño: Ecce di/

C Ecce dimidiũ bonoꝝ meoꝝ dñe do pau. ⁊c. vt hr̃. s. xix. b ⁊ i matheo q̃ dimisso telonio secut⁹ ẽ xp̃m: vt legit̃ Math. ix. Patet secũdũ in mũdi pncipib⁹ quoꝝ colla sunt subiecta xp̃o. a ¶ Et erũt pra. ⁊c. i. corda distorta p iniusticiã p equitatẽ iusticie rectificabunt̃. b ¶ Et aspa i vi. pla. i. corda p̃ xp̃m idurata mollificabut̃: sicut p3 d̃ Paulo q̃ xp̃m psequẽs a xp̃o illustrat⁹ statĩ ad mãsuetudinem obediẽtie fuit pũer sus. dicens: Dñe quid me vis facere? Act. ix. a. c ¶ Et vi. ois ca. sa. dei .i. xp̃m: ⁊ accipit̃ h ois caro .i. ois hõ: q̃ aliq̃ de oĩbus hoĩbus viderũt eum inter hoĩes pũersantẽ. Diuidebat̃ eñ tũc cõitas hoim in duas ptes .s. in iu/deos ⁊ gẽtiles: ⁊ multi de istis ⁊ de illis viderũt eũ i mũdo cõuersantẽ. Potest etiã h verbũ intelligi de visu spũali q̃ viderũt eũ pũersi ad fidẽ catholicam ex oĩbus gẽtib⁹ toti⁹ mũdi: videbũt etiam eũ generalit̃ oẽs in forma hũana i

† Mat. 3. b die iudicij: b ¶ Dicebat ḡ. Hic cõ/sequẽter describit act⁹ pdicatiõis q̃ntũ ad reprehẽsionẽ mali: ⁊ p3 sũia ex dict̃ Mat. iij. except' que sequunt̃: Dicebat ergo ad tur. ⁊c. Hic accipit̃ to/tũ p pte: q̃ illud q̃d sequit̃ nõ dixit nisi phariseis ⁊ saduceis q̃ cũ aliis veni/ebãt ad iohẽm: nõ ex deuotiõe sȝ magis ex malignitate. vñ subdit̃: e ¶ Genimina vi. genimen ẽ neutri generis: et dr: a gigno is. et iõ filij nati ab aliq̃ dicunt̃ ei⁹ genimina. vñ Mat. iij. dr: Progenies viperaꝝ. f ¶ Et interro. Hic pñr ponit̃ pdicatiõis iohis fru/ctus: Erat eñ pdicatio iohis ordiata ad h q̃ pplo ad susceptionẽ xp̃i pparare/t: ⁊ vt xp̃o manifestaret̃. Primo ḡ po/nit̃ fruct⁹ pdicatiõis ei⁹ q̃ntũ ad pmũ.

D scdo q̃ntũ ad scdm/ ibi: Existimãte autẽ po. Circa pmũ sciẽdũ q̃ pplis pparaba/tur ad xp̃i susceptionẽ p verã pniam q̃ † Mat. 3. c. apparet q̃n hõ parat⁹ ẽ corrigere vitã † Mat. 3. c. suã: ⁊ h ostẽdit̃ h esse factũ ad pdicatio/ c. 7. c. nẽ iohis: pmo i vulgarib⁹ hoĩbus/ cũ dr: Et inter. eũ tur. di. Quid ḡ fa/ciem⁹ .q. d. vitã nrãȝ corrigere parati sum⁹. g ¶ Rñdẽs aũt ⁊c. Qui habet duas tuni. i. vestimẽtũ supfluũ. b ¶ Det nõ ha. illa eñ terra in qua erat iohẽs calida ẽ ⁊ de cõi cursu suffi/cit vna tunica vel vnũ vestimẽtũ: ⁊ ita itelligẽdũ ẽ de aliis rebus q̃buscũq̃ q̃ supfluũt pñiderata pũeniẽti necessita/te stat⁹ ⁊ psone. Scdo h ostẽdit̃ i peda/gogioꝝ ⁊ tributoꝝ collectorib⁹/ cũ dr: ✠ Uenerunt

✠ † ¶ Et mõs ⁊ col. hu. q̃n supb⁹ Moralit̃ obediẽtie dei subdit̃: a ¶ Et erunt pra. in ⁊c. q̃n distortio iusticie ad rectitudinẽ repat̃. b ¶ Et aspa i vi. pla. q̃n p exercitiũ bonũ efficit̃ leue q̃d prius erat durũ: ⁊ sic disponit̃ auditor hõ diuini ad vidẽdum salutare dei. b ¶ Dicebat er. ad tur. Hoc fm sensuȝ litalẽ dicebat pptẽr phariseos ⁊ saduceos i malã obstinatos: vt p3 Mat. iij. de q̃b⁹ subdit̃: e ¶ Genimina viperaꝝ ⁊c. q. d. nullus q̃ fugi⁹ erit iudex irat⁹: infer⁹ horrendũ chaos inferni: a dex/teris peccã accusantia: a sinistris demonia ad iteritũ trahẽtia: foris mũdus ardẽs: int⁹ cõsciã vrẽs: pctõr sic rephẽsus q̃ fu/gere poterit latere erit impossibile: apparere autẽ intolerabi/le. ideo subdit̃: † ¶ Facite ergo fructũ dignũ peni. hec est eñ via euadendi mala pdicta. † ¶ Et ne ce. dicere pa/trẽ habem⁹ abraã. nam sine fructu penitẽtie null⁹ sanctoꝝ p sua merita poterit peccatores saluare. † ¶ Iã eñ securis ad radicẽ ar. posita est. ista securis dici potest calor natu/ralis: qui cõtinue cõsumit humidũ radicale: quo cõsumpto ar bor mala p quã significat̃ peccator excidit̃ p mortẽ: et q̃ntũ ad animã mittit̃ in gehennam. b ¶ Qui habet duas tuni. ⁊c. per quas possunt virtutes que sunt anime vestes intelligi q̃ habẽs eas debet eas applicare ad bonũ pximi.

✠ Et qui habet

p possibilitate humane conditionis seruat mensura: vt nõ sibi vnus quisqz totũ eripiat: sz qḋ hz cũ paupe partiat. a ¶ Publicani. Be. Qui vectigalia publica exigũt: siue q conductores sunt vectigaliũ fisci: vel rez publicaz. Nec nõ ⁊ hi q huiꝰ seculi lucra p negocia sectãt: qs pariṫ vnũquẽqz in suo gradu ab agẽda iniuria coercet: vt dũ primo ab alienoz se tempãrẽt appetitu tũdẽ ad ppria cum proximis cõicãda pungerent. b ¶ Magr qd fa. ⁊c. Be. Magna vis in sermõe iohis q etiã publicanos ⁊ milites ad ↄsiliũ salutis sue cogit: quibus pcepit ne vltra pscriptũ exigant. c ¶ Neminẽ cõ. Be. Justo moderamine eos pmouet: ne ab eis calũniando pdã req̃rãt: qbꝰ militãdo pdesse debuerãt. Docẽs idcirco stipẽdia ↄstituta militie: nedũ sampꝰ q̃rit pdo grassetꝰ: nullũ officiũ: nullũ genꝰ: nisi eos ab agẽda misericordia excludit: oẽs in cõe monent vt ↄferãt nõ hñtı. Misericordia enim plenitudo est virtutum. d ¶ Estimãte aũt. Be. Nõ solũ cogitabãt: sed sic alius euãgelista declarat: missis ad eũ sacerdotibus ⁊ leuitis an esset xp̃s reqrebãt. Vñ ⁊ iohes sub dit rñdisse. Patet iudeis fuisse notuz fm scripturas dñice. incarnatiõis tp̃s adesse: sz mira cecitas: qḋ in iohe spõte credebãt: h in saluatore tãtis signis ⁊ virtutibꝰ approbato: ⁊ ipo etiã iohanne attestãte nõ credũt: quẽ p mulierez credebãt venturũ: p virginẽ venisse non credũt. ¶ Ambro. Videbat iohes cordis occulta: sz dei reuelãtis grã: q pphetis palã fac occlta cordis. e ¶ Ego qdẽ. Be. Ambro. Cito pbauit se nõ esse christũ: qui visibili tm̃ opat officio. Nã nõ spũ baptiçat: qḋ soliꝰ ẽ christi: nec vbo sz ope christũ se nõ esse declarat. Ut sic natiuitatẽ christi: ita baptismũ qz eiꝰ suo pcurreret: imitatione sacri nõ virtute. f ¶ Veniet ãt. Jdo baptiço aq̃: qz ille venit q baptiçabit spiritu: ⁊ oportet vt illi via pparetur. g ¶ Cuiꝰ nõ suz dignus. Be. Nõ sum dignꝰ mysteriũ icarnatiõis inuestigare. Uel nomẽ spõsi mihi nõ vsurpo: nec spõsus credi: sz amicꝰ spõsi volo. vl nõ sum dignꝰ portare p totũ mũdũ pdicãdo calciamẽta. i. mysteriũ icarnationis. Hoc em̃ nõ ẽ iohãnis pcurrentis officiũ: sz aplor̃ seq̃ntiũ. Calciamentũ nuptiale: euãgelica pdicatio q calciati sunt apli. h ¶ Purgabit. Be. Purgatorũ vel in pnti ob manifesta pctã p uersus de ecclia eiciẽ: vel post mortez dãnaṫ. i ¶ Paleas. Palee sunt q si dei sacris imbuunẽ: sz solidi nõ sunt. Zizania q ⁊ ope ⁊ pfessiõe ab electis secernunẽ: q h ventilabro nõ remouenẽ: qz iam iudicati sunt: sed palee ventilanẽ. k ¶ Herodes ãt. Añq̃ lucas aliqd narret de actibꝰ iesu: dicit iohez ab herode captũ: vt oñdat se solũmõ ea facta descptuz: q eo ãno gesta sũt: q iohes vel capꝰ ẽ vel punitus. Herodes aũt tetrarcha. Beḋ. Nõ his diebꝰ capꝰ est iohes: sz iux euãgeliũ iohis post aliq signa gesta a dño ⁊ post eiꝰ baptismũ diffamatũ. Sz a luca ad exaggerãdã herodis maliciã pccupatũ ẽ: q cũ videret ad pdicationẽ iohis mltos ↄfluere/milites credere/publicanos pñitere: ⁊ totũ vulgꝰ baptismũ suscipe: ipe ecõtrario nõ solũ iohez ↄtẽnit: sz ⁊ vinculat ⁊ occidit. ¶ Be. Notãdũ qꝫ iohãnes euãgelista q de diuinitate xp̃i scribere suscepit/testaẽ: qz iesus iohe baptista q figura legis ẽ adhuc pdicãte ⁊ baptiçãte plẽs faceret discipulos ⁊ baptiçaret: mystice docẽs iesuz añq̃ in carne nasceret eĩ nõ p secula deũ: ⁊ fideliũ p legẽ doctorem fuisse pplor̃. Alii euãgeliste q hũanitatẽ xp̃i describũt ab incarceratiõe iohis sumũt exordiũ dñice pdicationis: q ꝓ officiũ est: post corruptã a iudeis legẽ: ⁊ q̃si tenebris carceris ignorantia

tecaqz tra

tecaqz traditione fedatam: dñi in carne apparentis ⁊ p carnez ogantis q̃si aduenientis in galileã celestẽ pandere doctrinam.

Et iesu baptiçato.

Margin: 11 q. 1. c. parata. et c. qd culpatur. et c. militare — † Mat. 3. c. Marc. 1. a Joh. 1. d — † Mat. 3. c. — Al. † pmũdabit — † Mat. 14. a. Marc. 6. c — Nota

habẽti: ⁊ q habet escas/similiter †
a faciat. Venerũt aũt ⁊ publicani a
vt baptiçarenẽ/⁊ dixerunt ad il-
b lũ: Magister qd faciemus: At b
ille dixit ad eos: Nihil amplius
q̃ quod ↄstitutum est vobis faciatis. † Interrogabãt autẽ eum ⁊ c
milites/dicẽtes: Quid faciemꝰ ⁊
c nos: Et ait illis: Neminẽ concu d
¶ nõ timore ⁊ amore.
tiatis: neqz calumniã faciatis: et e
ↄtenti estote stipendijs vestris. f
d Existimante autẽ populo: et co- g
gitãtibꝰ oĩbus in cordibus suis
¶ id est an.
de iohãne/ne forte ipe esset christus: respondit iohãnes dicens
a ¶ ergo corpa aq̃ı̃ itinuo vsũ baptiçãdi donec veniat q abluat aĩas p spm̃.
e oĩbus: † Ego qdẽ aqua baptiço
a ¶ ⁊ si humilis ⁊ ego magnus reputor: tñ ille fortior: quia deus.
f vos: veniet autẽ fortiõr me post
g me: cuius nõ sum dignus solue-
¶ ligaturã mysterij.
re corrigiaz calciamentor̃ eius:
a ¶ Be. i. purgatiõe sctificatiõis ⁊ pbatiõe tribulatiõis: vl spũ q sctificat ⁊ accẽdit amore dei. vl h spũ in futuro igni purgatorio p
ipse vos baptiçabit in spũ sãn-
mũdabit. ¶ discretio iusti examis. ¶ qz ol
cto ⁊ igni. † Cuiꝰ vẽtilabrũ in ma
iudiciũ dedit pr̃ filio. ¶ a paleis. ¶ pñtẽ ec
h nu eius: ⁊ † purgabit arcam suaz
clesiam. ¶ imobiles a spe eternoꝝ.
⁊ congregabit triticũ in horreuz
i suum: paleas autẽ cõburet igni
¶ Be. qz neqz extinguẽ neqz extinguet cruciatos: sz eĩnaliẽ puniet. dr ãt ad differẽtiã illius de q dr: Jgne nos examinasti.
inextinguibili. Multa quidez et i
alia exhortãs euãgeliçabat po-
k pulo. † Herodes autẽ tetrarcha k
cum corriperetur ab illo de herodiade vxore fratris sui: ⁊ de om-

Nico. de lyra

Facũ est a ¶ Venerũt ãt ⁊ publi. tales em̃ dicunẽ publicani: qz intromittũt se de negocijs ptinẽtibus ad publicuz. b ¶ At ille dixit ad eos: Nihil am. ⁊c. h ẽ dixit: qz collectores taliũ solẽt esse pni ad plꝰ colligendũ q̃ sit eis mãdatũ: vt qḋ ẽ ampliꝰ eis remaneat. tertio oñdiẽ in militibꝰ/cũ dr: c ¶ Interrogabãt ãt eũ ⁊ milites. parati ↄsilio eiꝰ vti. d ¶ Et ait ill: neminẽ cõcu. i. opprimẽdo paupes ⁊ eos depredãdo. e ¶ Neqz calũ. fa. i. nõ ipponãtis falsuz crimẽ diuitibꝰ ⁊ potẽtibꝰ vt occasionẽ exinde q̃ndi bona eor̃ habeanẽ: qz p aliã viã a talibus bona rape nõ pñt. f ¶ Cõtẽti esto. sti. ve. q dabanẽ eis ab impatoribꝰ p labore militũ quẽ hñt sustiere in defensiõe patrie. reddirꝰ aũt qs hñt militi milites suos voles sibi sbdi tos hñt locũ stipẽdior̃: ⁊ ideo debẽt eis esse ↄtẽti. Ad tria ãt dicta iducebat hec ratio iohes milites: qz solẽt esse pni ad vitia 3ria. g ¶ Existimãte aũt po. Hic describiẽ fructꝰ pdicatiõis iohis qntũ ad xp̃i manifestationẽ. Et pmo manifestaẽ iohis testioniõ. scḋo dei patris signo/ibi: Factũ ẽ aũt. tertio euangeliste scripto/ibi: Et ipe iesus erat inci. Circa primũ ostendiẽ in iohanne doctrine veritas in christi manifestatione. secundo mẽtis stabilitas in herodis reprehensione/ibi: Herodes autẽ tetrarcha. Snia prime partis patet ex dictis Mat. iij. exceptis que sequunẽ: Existimãte ãt populo. qz aliqui eor̃ viderant ⁊ alij fama publica audierant mirabilez eius conceptuz: ortum ⁊ vite sancte meritũ/ que superius sunt declarata: ⁊ ex his opinabanẽ ipm̃ esse christũ. h ¶ Et cogitãtibus omnibus in cordi. ⁊c. Nõ solum cogitauerũt sed etiã de hierusalem que erat metropolis miserunt iudei nuncios solennes ad iohannem vt quererent ab eo si ipe esset christus: vt habetur Joh. i. i ¶ Multa quidem ⁊ alia exhortans ⁊c. Ex q patet qꝫ nõ omnia facta ⁊ dicta iohannis scripta sunt sed pauca respectiue sicut ⁊ de christo dicitur Joh. xx. g. Multa q̃dem ⁊ alia ⁊c. k ¶ Herodes autez tetrarcha cum corri. ⁊c. Hic describitur stabilitas mentis in iohanne qui nõ timuit faciꝰ herodis tetrarche arguere. ⁊ snia huiꝰ ptz ex dictis Mat. xiiij ⁊ Mar. vj. vbi factũ istõ pleniꝰ ↄtineẽ.

Facũ est

Moraliter ¶ Et qui habet escas similiter faciat. Spirituales esce sunt sacre scripture quas habens debet pximum spiritualiter pascere. a ¶ Venerunt autem ⁊ publicani vt baptizarentur: et dixerunt ⁊c. Per quos possunt intelligi officiales ⁊ ppositi qui non debẽt a populo exigere nisi quod cõstitutum est fm ordinem iusticie. c ¶ Interrogabant autem eum ⁊ milites dicẽtes ⁊c. Per quos possunt intelligi pdicatores quos armat apostolus Ephe. vi. b. dicens: Accipite armaturaz dei ⁊c. ⁊ in fine dicit: ⁊ gladiũ spũs qḋ est verbũ dei. istis dicit: d ¶ Neminẽ cõcutiatẽ. nimis aspe pdicãdo: ⁊ sic ad desperationez inducẽdo. e ¶ Neqz calũniã fa. pdicationẽ subtrahẽdo: reputãtes eos idignos exhortatiõis vbo. e ¶ Et cõtẽti estote sti. vris. q stipẽdia sunt redditꝰ assignati pdicatoribꝰ possessiões hñtibus. ⁊ elemosyne date mẽdicãtibus. g ¶ Existimãte aũt pplo ⁊c. de iohãne ne forte ipe esset ⁊c. p eiꝰ rñsionẽ q se hũiliauit ⁊ xp̃m exaltauit iformaẽ pdicator euãgelij vt de bonis opibꝰ suis nõ q̃rat laudẽ ppriã sed diuinã. h ¶ Herodes ãt te. ⁊c.

iste q iohãnẽ

a ¶ Et iesu baptizato. Be. Baptizat dñs nō mūdari indi
C geñs: sed tactu mūde carnis aq̄s mūdans: vt vim abluēdi ha-
beāt. Et iō q̄ ad lauacrū xp̄i venerit: ptā deponit: q2 (qd innu
mera sub lege baptismata nō poterant) ɔtra ꝑuaricatiōis ma
lū: vim regeneratiue sanctificatiōis aq̄ ɔcepiūt. Un̄ cū baptiza
tū pp̄lm diceret: nihil magnū addidit:
sed baptizato iesu ꝛ orāte dicit apertū
celū: q2 dū ille aq̄s iordanis subiit: nob
celi ianuā pādit: ꝛ dū caro innocēs aq̄s
frigētib⁹ tingit: opposita quōdā nostris
rōphea ignea restringit: nec ibi xp̄o ce
lū cepit aperiri: s3 his nobis ostenditur
virt⁹ baptismi. Orat aūt: vt nos ad orā
dū īformet: s3 post baptismū ꝑcib⁹ ꝛ ie-
iuniis ꝛ elemosynis ꝛ alīs bonis celū
nob aperiat. Quia ꝛ si ptā ī baptismo
sūt laxata: nō adhuc caro ē solidata: sed
in deserto mūdane ɔuersatiōis hostes
occurrūt: q̄ sudore nr̄o vincunt ꝑ grāz
xp̄i: donec tandē inducamur in aulā pa
tris. Nulli īter natos mulierū secūdus
est iohes: cui se xp̄s credit baptizandū
se videndū in colūbā exhibet spūsctūs.
de celo pr̄ cōmendat filiū. Nō eni filio
qd ignoraret: s3 iohāni: ꝛ ceteris q̄ ade
rant qd ignorabant indicabat. vn̄ ꝛ io
hānes quē pri⁹ virū fortiorē ꝛ christum
euāgelizabat: iā edoct⁹ dei filiū aperte
ꝑdicat. b ¶ Sicut colū. in ip̄z. Be.
Post diluuiū nō coru⁹: s3 colūba ramū
q̄ pacē redditā nūciaret detulit: docens
q2 solis in simplicitate cordis baptizat
vnctio sctīspūs assit. Et dñs nō p̄mum
post baptismū spūsctō ē vnct⁹: s3 iō mō
strat colūba vt intelligam⁹ q2 ī corpe ei⁹
.i. ecclia: baptizari ꝑcipue accipiūt spm
sctm. Et q̄ ad exēplū simōis ī felle ama
ritudinis iniq̄tat obligatiōe perdurāt:
fortē in spūsctō ꝛ parte nullaten⁹ habe
re pn̄t. Un̄ cū mūdi crimina quōdā in fi
B gura baptismi diluuio purgarent: non
corui s3 colūbe ore delat⁹ oliue ram⁹ pa
cē redditā seculo nūciauit. c ¶ In te
cō. Nō aliena ī filio: s3 sua laudat. q.d.
Quecūq3 habes tu mea sūt. d ¶ An-
norū tri. Be. Q2 tricēnalis baptizat:
nobis etiam cōuenit ꝓpter mysteriū tri
nitat ꝛ opationē decalogi: q2 decalog⁹
ꝑ fidē ꝛ meli⁹ intelligit ꝛ ipleт. ¶ Be.
Tricesimo āno baptizat: facit miracula
docet vt reprimat temerarios q̄ oēm eta-
tē ad hec officia idoneā credūt: qd non
est: nisi aliq̄d miraculo dei cōtingat: vt
in hieremia et daniele. e ¶ Joseph.
Be. Non ꝑ mariā q̄ vere genuit: s3 ꝑ
ioseph qui alienus est a generatiōe te-
xitur ordo generationis: quia non est
mos scripturarū vt generatio texat ꝑ
noīa mulierum: ꝛ ex vna tribu erāt ma
ria ꝛ ioseph: vnd ꝛ simul cēsent: ꝛ sic ꝑ
ioseph origo marie declarat. Genera-
tionē carnis dictur⁹: ꝑmisit testimoniū
mat.3.d pris: Tu es fi.m.d. vt appareat eūz
deū ꝛ hoīs esse filiū. ¶ Amb. In gene
rationib⁹ viri nomē ꝛ ꝑsona q̄rit: q̄ eti
am in senatu ꝛ in reliquis curiis ciuita
tū generis asserit dignitatē. f ¶ Qui
mat.1.b fuit. Matheus ponit: genuit: q2 car-
nis solas successiōes numerat. Lucas:
nō genuit: s3 q̄ fuit: in q̄ dsignat se etiā
adoptiuos interponere filios. ꝛ Mat
the⁹ a dō ad xp̄m pauciores. Lucas pōit plēs generatiōes: q2
cū ꝑ alias personas generatio texat: potest fieri vt alii longe
uā: alii breuiorē transegerint vitam: cū videam⁹ plures senes
cū suis nepotib⁹ viuere: multos statim susceptis filiis obire.
Qui ioseph fuit filius heli. q̄ heli fuit fili⁹ mathat. Aug⁹.
vero de veteris ꝛ noui testamēti q̄stionibus q̄ xp̄us fuit filius
mathat. Qui fuit mathat. Be. Mathā q̄ ꝑ salomonē descen-
dit: de vxore

dit: de vxore sua Jacob filiū genuit: ꝛ defūct⁹ ē. Tūc mathat C
qui de nathan: de eadē vxore suscitat semen defuncto fratri: et
generat heli: ꝛ sūt vterini fratres: iacob ꝛ heli. Et heli accepta
vxore moritur sine semine: cui⁹ vxorem accipit iacob: ꝛ generat
ioseph. Et merito lucas adoptionis originem suscipit ꝛ vsq3 ad
ꝑ deum tran

nib⁹ malis que fecit herodes: ad
iecit ꝛ hoc supra omnia: ꝛ inclu-
sit iohānem in carcerē. † Factū d
¶ prius aūt hoc. ¶ nā q̄si transito mari
rubro necatos q̄dē gratulamur egyptios.
est autem cum baptizaretur om-
a ¶ a iohāne: qd alii plen⁹ dicūt.
a nis populus ꝛ iesu baptizato ꝛ b
orante: apertū est celū, et descē- †
a ¶ q2 ī natura diuinitat a mortalib⁹ non
poterat videri. ¶ Be. Quis spūs disci-
pline effugiet fictū nō. b. in. c. s. petis.
dit spiritussanct⁹ corporali spe-
b cie sicut colūba in ipsum: et vox
¶ nō iohānes. ¶ ɔsubstātialis
de celo facta ē: † Tu es fili⁹ me⁹
a ¶ ī adā displicuit. ¶ placitū meū ɔstitui
.i. per te facere qd mihi placet.
c dilectus: ī te †cōplacuit mihi.
Et ipse iesus erat icipiēs quasi c
a ¶ q2 natura nō erat: s3 putabatur: q2 ma
ria cū genuit q̄ ioseph erat desponsata.
d annorū triginta: vt putabatur d
a ¶ auctus. ¶ ꝑm legē ioseph fili⁹ est heli:
s3 ꝑm carnē iacob. b ¶ de⁹ me⁹ vl̄ scā dēs.
fili⁹ ioseph qui fuit heli, qui fu- e
a ¶ donans pctā. b ¶ additus.
it mathat, qui fuit leui, qui fuit
¶ rex meus. ¶ dexter.
melchi, qui fuit ianne, qui fuit
a ¶ auct⁹: ali⁹ iste ioseph. b ¶ donū dei:
§ ioseph, q̄ fuit mathathie, qui fu
vel aliq̄d. a ¶ onerans vl̄ onerauit.
b ¶ consolatio vel consolator.
it amos, qui fuit naum, qui fuit
a ¶ adiuua me. b ¶ meridies vl̄ meridia
nū. c ¶ desideriū.
hesli, qui fuit nagge, qui fuit ma-
¶ donū dei vel aliq̄d.
ath, qui fuit mathathie, qui fuit
¶ obediens. ¶ augmentū. ¶ ɔsitens.
semei, qui fuit ioseph, qui fuit iu
a ¶ domin⁹ gratie ei⁹ vel dñs misericors.
b ¶ misericors.
da, qui fuit iohanna, qui fuit re-
a ¶ princeps vl̄ mgr̄ babylōis. b ¶ petitio
sa, qui fuit zorobabel, qui fuit sa
mea de⁹. ¶ lucerna mea. ¶ regnū meū.
lathiel, qui fuit neri, qui fuit mel f
¶ robust⁹ vl̄ violēt⁹. ¶ dominās.
chi, q̄ fuit addi, q̄ fuit chosan, q̄
¶ dimēsura. ¶ vigilās vl̄ vigilia: vl̄ pellis
fuit helmadan, qui fuit her, qui
cens. a ¶ saluator. b ¶ de⁹ me⁹ adiutor.
fuit iesu, qui fuit eliezer, qui fuit

Nico. de lyra

✻ a ¶ Factū est aūt. Hic describi aliꝰ et eum
tur manifestatio xp̄i ꝑ signū datū de ce † mat.3.d
lo a deo patre cū baptizaret a iohāne: mar.1.a
ꝛ ptz sn̄ia ex dict. Mat.iii. ꝛ Marci.i. Joh.1.d
excepto qd hic addit: b ¶ Et orāte:
in quo dedit xp̄s exemplū q2 ī receptio
ne sacramentoꝝ debet mens hoīs ele-
uari in deū. c ¶ Et ipse iesus. Hic
sequēter describitur manifestatio xp̄i
euāgeliste scripto: q̄ hic describit eius
genealogiā: vt sicut natiuitas ei⁹ eter-
na fuerat manifestata ꝑ dō prīs dicent:
Tu es fili⁹ meus. s. naturalis: ita nati
uitas ei⁹ temporalis manifestaret per
descriptionē genealogie. In q̄ descri-
ptione cōsiderādū q2 sicut. s. dictū ē in
ꝓlogo. Mathe⁹ ostendit q̄liter xp̄us †De cō.di.
venit ad nos. ideo describit genealogi 3.c. fina.
am descendēdo. Lucas ꝟo q̄liter per
xp̄m reducimur in deū: ideo eā descri
bit ascendendo: ꝓpter qd eā terminat al'†cōplacui
in ipso deo. dicit ḡ: Et ipse ie. erat in
cipiēs q̄si anno. xxx. ꝑm August: ꝛ
Chryso. xp̄s tunc habebat. xxx. annos
cōpletos ꝛ inceperat. xxxi. ꝛ ꝑm h̄ sic in
telligenda est hec lr̄a: Erat autē iesus
annoꝝ. xxx. incipiēs. i. inceperat. xxxi. ꝛ
ꝑm h̄ xp̄s ꝑdicauit duobus annis cū
dimidio. ꝑm alios ꝟo doctores quoꝝ
opinio cōmunit⁹ tenet: iesus tunc habe
bat. xxix. annos completos ꝛ inceperat
xxx. et ꝑm h̄ est sic intelligenda hec lr̄a: D
Erat iesus icipiēs ānoꝝ. xxx. i. tri
cesimū annū de quo habebat. xiii. di-
es: ꝛ ꝑm hoc xp̄us ꝑdicauit trib⁹ annis
ꝛ dimidio vsq3 ad passionē suā. xviii.
anno tyberii. d ¶ Ut putabat fi-
lius io. q̄ erat sponsus marie: cui⁹ cau
se. s. expresse sunt ca. i. e ¶ Qui fuit
he. In matheo dicit q2 ioseph fuit fi-
lius iacob et ibi ista cōtrouersia soluta
est. f ¶ Qui fuit neri. Math. i. di
q2 iste salathiel fuit filius iechonie. Ad
qd dicēdū q2 verū ē q2 salathiel fuit fi-
lius naturalis iechonie: sed fuit filius
neri adoptiuus: q2 mortuo iechonia ne
rus adoptauit eum in filiū. ꝛ iō Ma-
theus qui describit genealogiā xp̄i car
nalē posuit iechoniā. Lucas qui mag
describit genealogiā spiritualē ponit
✻ istum neri

✻ iste qui iohānē ligauit in carcerem Moraliter
eo q2 de malis suis arguebat eū chari-
tatiue: ꝛ q̄ similia faciunt sunt similes
freneticis q̄ piū medicū percutere vel oc
cidere querūt. b ¶ Et iesu baptiza
to ꝛ orāte ꝛc. Be. Non ei tunc aper
tū est celū cuius oculi cernebāt interio
ra celoꝝ: sed virtus baptismat ostendi
tur: de quo quicūq3 egredit ei regni ce
lestis ianua aperit. † ¶ Et descēdit
spūsctūs ꝛc. ꝑ apparitionem sancte
trinitatis in baptismo xp̄i significatū
fuit q2 eius fideles deberet in sanctissime trinitatis nomine ba
ptizari. c ¶ Et ipse iesus erat incipiens quasi ꝛc. per h̄
insinuans q2 officiū predicandi non debet aliquis exequi ante
ꝑfectam etatē sicut nō legitur xp̄s antea predicasse. e ¶ Qui
fuit heli ꝛc. hic nō occurrit aliqua notabilis moralitas nisi q2
per generationē spūalem q̄ designat ꝑ hāc genealogiā hō re-
currit in suū creatorē sic hec genealogia ī deū terminat cū dr:
y ✻ Qui fuit

E F deū trāsit: quia p adoptionē efficimur filij dei:credēdo in filiū dei: q p carnalē generationē ostēdit factus filius hominis.
¶ Be. Si intelligim⁹ mattheū q̄dragintaduas generatiões posuisse: vt vnū iechonie nomē bis numeret: pro prē et filio: hic numerus pn̄s ecclesie tp̄s designat: quo dn̄o coopante in spem futuri sabbati laborat. Septies eni seni q̄dragintaduo. Sex ad opa: septē ad requiē ptinēt. Vn̄ pp̄ls de egypto liberat⁹ / q̄draginta annis in deserto morat: sz qui sub spe intrādi in requiē exercet: sepcies sena.i. q̄dragintaduo castrametat. Quoz vltimo iesu duce apta iordane: victis hostib⁹ / promissas olim sedes ingredit. Sic dn̄s q̄dragesimasecūda generatiõe: ex q mundus prisce cecitat⁹ tenebras ab abraā credēte discussit: veniēs i carne p baptismū celi ianuas pādit: et nos pfecto vite cursu sub eiusdē numeri sacro / post siccatū xp̄o duce leti fluuiū pmissa regna intramus.
¶ Be. Mattheus q regiā instituit i xp̄o insinuare psonā: pter ipm xp̄m.xl.hoies in generationis serie noiauit: q numero signat istud tp̄a: q in hac terra regi nos oportet a xp̄o p laboriosam disciplinam. Neqz eni q̄dragītadue q faciūt ter.xiiii. sed pp̄t vnū iechoniā bis numeratū.xl. vna generatiões fiūt: si ipm xp̄m annumeram⁹: q tpali vite regēde tanq̄ q̄dragenario numero psidet regalit. Quattuor ad mūdi ptes: vel tpa referunt. Decē ad legis decalogū: q ꝯ vitia pugnam⁹. Vn̄ et ieiuniū ecclesie spacio.xl. dierū cōsecrat. Et qi ad istā mortalitatē nobiscū participandā descēdentē xp̄m significare voluit. ideo istas generatiões descēdendo cōmemorat: ab initio euangelij sui: in q significat susceptio peccōrū nr̄oz a dn̄o xp̄o. Lucas q vitulus tanq̄ sacerdotē in expiandis peccatis assignās: a baptismo in q hoim incipit ascēsus generatiõis seriem ascēdēdo disponit: a q abolitio peccatoz nr̄oz significat a dn̄o xp̄o. Proinde mattheus a dauid p salomonē descēdit: in cui⁹ matrē ille peccauit. Lucas ad dauid p nathan ascēdit: p cuius noie ꝓpherā de⁹ pcm̄ illius expiauit. Lucas septuagintasceptē generatiões ponit: q numero remissio oium pctōz significat: qd ꝯsiderandū est in partib⁹ in quib⁹ multiplicat.i. vndecim et septē. Per vndecim trāsgressio denarij (q in vineā xp̄i cōducti sunt remunerādi).i. pfectionis significat. Et multiplicant vndecim p septem vt significet illa trāsgressio ex motu hoīs fieri. Septē eī e trib⁹ et q̄ttuor cōgregāt: tria ad naturā hūane aie: pp̄t triplicem vim referunt. Quattuor ad corp⁹ quod q̄ttuor cōstat elemētis. Vn̄ hō nō incongrue p septenariū numerū significatur. Per septez vndecim multiplicant: q p motū hois trāsgressio perpetrat. Hoc g numero oim̄ pctm̄ intelligit: hoc ipo numero oium pctōz remissio accipit: expiāte nos carne sacerdotis: a q nūc iste numerus incipit: et recōciliāte nos deo: ad quē nūc iste numer⁹ puenit p spm̄sctm̄ q in colūbe specie in baptismo vbi iste numer⁹ cōmemorat apparuit. a ¶ Qui fuit le.et c. Nō aūt hi q̄ttuor: q hoc loco inserunt iacob filij fuerūt: sz q eoz noibus pricipabāt. ¶ Beda. q̄si noibus alludēs qd i illis figuratū est hoc istis adaptat. Quattuor genera virtutū cognoscimus fuisse in q̄ttuor filijs iacob: quoz isti posteri sunt. In iuda p figurā dn̄ice passionis mysteriū ꝓphatū. In ioseph pcessisse castitat⁹ exēplū. In simeone vindictā lesi pudoris. In leui officiū sacerdotis. Nō g noia tantoz patriarcharū. Lucas pterminēda putauit: vt qz vnus oīa xp̄s iesus in singulis q̄z maiorib⁹ generis virtutū diuersa pcederēt. b ¶ Nathan. Beda. Quū mattheus p salomonē. Lucas p nathā texit generationē: ille regalem: iste vt vitulus sacerdotalē oñdit familiā. qi xp̄o rex ex regibus: et sacerdos ex sacerdotibus / sm carnē ex regali et sacerdotali fa

dotali familia est exortus: q celestis rex in dei virtute letat: et G cui iudiciū a deo rege defert: et sacerdos est in eternū sm ordinē melchisedech. c ¶ Qui fuit sale. Vel sela. Beda. Generatio cainan nō de hebraica veritate: sed habet de septuaginta interpt̄ū editione In Gen̄. arphaxat sela p sale. filium nullo interposito phibet genuisse. Porro arphaxat vixit triginta annos: et genuit sale. Itē in paralipomenō. Arphaxat aūt genuit sela q et ipse genuit heber. Sz apud septuaginta ita scribit q arphaxat centū triginta quinqz annoz genuit cainan: et ipse cainan cū centū triginta annoz esset genuit sela. quoz quid verius sit de⁹ nouit. d ¶ Noe. Noe iustus: edificator arce: prefigurat edificationē ecclesie. e ¶ Mathusale. Ambro. Anni mathusale vltra diluuiū numerant significat christum: cuius vita etatem nescit. f ¶ Qui fuit enoch. Be. A baptizato dei filio vsqz ad deū patrē ascēdens septuagesimo gradu enoch ponit: q dilata morte trāslatus in paradisum ē: vt significet eos q in grāz electiõis filioꝝ ex aq̄ et spūsctō regenerant: interim p⁹ corpis ablutionē eternā suscipiēdos in requiē. Septuagenari⁹ enī pp̄t septimū sabbati illoz requiē significat: q in/ uante dei

¶ dn̄s exaltās vl̄ē exaltās. a ¶ vt supra.
a iorim / qui fuit mathāt / q fuit le
a ¶ additus. b ¶ induit tristiciā: vl̄ signū
c ¶ confitens.
ui / qui fuit simeon / q fuit iuda /
¶ augmentum. ¶ colūba vel
qui fuit ioseph / qui fuit iona / q
dolens. ¶ vel resurrectio. ¶ rex eius.
fuit heliachim / qui fuit melcha /
¶ viscera mea. ¶ donum.
qui fuit mēna / qui fuit matatha /
¶ Be. per nathan ꝓphetie dignitatē expassam aduertimus. ¶ dedit vel dantis.
¶ manu fortis.
b qui fuit nathan / q fuit dauid / a
¶ incensum. ¶ seruitus.
qui fuit iesse / qui fuit obeth / qui
¶ fortis. ¶ sensibilis vel pacificus.
fuit booz / qui fuit salmon / qui b
¶ auguriū vel serpētin⁹. ¶ pp̄ls volūtari⁹
fuit naason / qui fuit aminadab /
¶ electus vel excelsus. ¶ sagitta.
qui fuit aram / qui fuit esrom / q
¶ diuisio. ¶ confitens.
fuit phares / q fuit iude / qui fu
¶ supplātator. ¶ risus vel gaudiū.
it iacob / qui fuit isaac / qui fu
¶ pater multarū gentiū vel vidēs pplm.
a ¶ exploratio vel pastura: siue neqcia.
it abraā / qui fuit thare / qui fuit
¶ requieuit lux. ¶ lorum vel corrigia vel dependens: vel perfectio.
nachor / qui fuit saruch / qui fuit
¶ egrotās vl̄ pascēs. ¶ diuidēs vl̄ diuisus.
ragau / qui fuit phaleg / qui fuit
¶ transitus. ¶ tollens.
a ¶ lamentatio vel possessio eorum.
c heber / q fuit sale / q fuit cainan / c
¶ sanās depopulationē. ¶ nomē vl̄ nominatus. ¶ requies. ¶ humiliatū: vel pcutientē vel percussum vel humilem.
qui fuit arphaxat / qui fuit sem /
d qui fuit noe / qui fuit lamech / q
¶ mortis emissio: vel mortuus est et interrogauit. ¶ dedicatio.
f fuit mathusale / qui fuit enoch /

Nico. de lyra

A istu neri. a ¶ Qui fuit nathā. De isto nathan dicūt aliq q fuit fili⁹ dauid naturalis de bethsabee: vt videt vi.i. Paral.iij. sed hoc videt eē cōtra illud qd dic Salomō Prou.iiij.a. Ego fui vnigenit⁹ et tenellus corā mr̄e mea. Ille eni filius quē habuit bethsabee de dauid añ salomonē nō cōputat: q fuit mortuus incircūcisus. Per h g q salomon dicit se vnigenitū mr̄is sue: videt q nathan nō fuit natus de bethsabee et H dauid. et ideo dicunt aliq q iste nathan fuit nathan ꝓpheta quē pp̄t eminētiā scītatis dauid adoptauit i filiū mortuo ei⁹ pr̄e naturali: et sm h pōt dici q fuit fili⁹ adoptiu⁹ bethsabee vxoris dauid: et sm h cōnumerat inē filios bethsabee .i. Paral.iij.b. de alijs aūt trib⁹ ibidem nolatis dicēdū q fuerūt filij vt ie naturales et adoptiui filij dauid qñ accepit mr̄ez eoz et sic salomō fuit vnigenitus mr̄i sue respectu dauid: vt di Prouer.iiij. Causa aūt q̄re Lucas describit xp̄m descēdere a dauid p nathā vna fuit: qz lz oēs sapiētes hebreoz ꝯcorditer tenerēt xp̄m debere descēdere de dauid: aliqui tñ eoz opinabāt ipm descēdere ab eo p nathā pp̄t excellentiam sue scītatis et ꝓphetie. Alij vo p salomonē pp̄t dignitatē regiā et sue excellētiā sapiētie sm veritatē aūt descēdit p vtrūqz. aliter tamē: qz per salomonē descendit sm lineā naturalis generationis. per nathan vo sm lineā legalis generationis: qz nathā fuit filius dauid adoptiu⁹: vt pdictū ē: et ioseph q ponit imediate post xp̄m ascēdēdo fuit fili⁹ heli adoptiu⁹ seu legalis: ꝓut plen⁹ fuit declaratū Matth.i. Alia cā ē: qz Lucas describit xp̄i genealogiā ꝓut i deū reducimur: vt pdictū est. Reducimur aūt in deū p xp̄m inq̄tū efficimur filij dei adoptiui. b ¶ Qui fuit booz. tres fuerunt imediate se sequētes huius nomis. s. filius: pater et auus: vt plenius declaratum fuit Mathei.i. c ¶ Qui fuit cainan. Sm Hiero. et sm translationem qua vtimur non ponitur aliquis medius inter sale et arphaxat: vt patet Genes.x. Septuaginta autem interpretes ponunt istum cainan medium. Et ad concordiam huius potest dici q iste cainan fuit pater sale legalis siue adoptiuus. arphaxat vo pater naturalis ipsius: et vterqz pater hic ponitur et maxime: quia Lucas in describendo sequitur translationem. Lxx. que suo tempore erat valde autentica.

A Qui fuit dei.

A G uante dei gr̃a decalogũ leg' ĩplent: quos in resurrectiõe im̃utabili dei sapie cõtemplande p secula mõstrat esse iungendos. a ¶ Seth. Seth posterior ade fili' nõ silet: vt cũ duo populi sint generatiões: significet xp̃m in posteriore potius q̃ in priore generatiõe numerãdũ. b ¶ Qui fuit dei. A filio dei generatio incipit: terminat̃ in filiũ dei: p̃cedit creat' in figura: vt sequat̃ natus in veritate. preit fact' ad imaginẽ: vt propter eũ imago descendat.

Iesus autem ꝛc. Ca. IIII Et agebat̃. Amb. Agebatur in desertũ h̃ cõsilio vt diabolum puocaret. Nã nisi ille certasset: iste mihi nõ vicisset. Mysterio: vt adã de exilio liberaret. Exemplo: vt ostẽderet nobis diabolũ ad meliora tẽdentib' invidere. ¶ Be. Ne cui in dubiũ veniret a q̃ spũ duct' iesus in desertũ diceret̃: p̃ponit q: plenus spũsctõ: cui' volũtate locũ certaminis q̃ aduersariũ sternat ꝯ victoria cert' ingredit̃. Sic nos accepta in baptismo remissiõe: ꝛ spũsancto illuminati: ꝯ insidias diaboli accingi: ꝛ seculũ debem' deserere: vt q̃si manna deserti sola eterna esuriam'. d ¶ In

Historia — deserto ꝛc. Historialit̃ in illo deserto q̃d ẽ iter hierlm ꝛ hiericho: vbi fi-

2. Tio. 2.a — guralit̃ dixerat adã a diabolo victum

Tria ad v-su3 salut̃ p̃ficiẽtia — fuisse. ¶ Be. Tria sunt q̃ p̃ficiunt ad vsũ salutis. Sacramentũ baptismi: desertũ. ieiuniũ. Nemo eñ coronabit̃ nisi legitime certauerit. Nemo ad certamen admittit̃ studio: nisi p̃us ablutus a maculis gr̃e celestis munere cõsecretur.

Deu. 9.b — e ¶ Dieb'. xl. ꝛc. Quadraginta dieb' ieiunauit legislator ꝛ p̃pha vt

3. Re. 19.b — ieiuniũ xp̃i testimoniũ habeat a lege et p̃phet̃. Hoc numero significat̃ exercitus huius seculi in his q̃ vocant̃ p gr̃am

Mat. 5.b — ad eũ q̃ venit legẽ nõ soluere: s3 adim-

B — plere. Decẽ sũt p̃cepta leg' ꝛ q̃tuor p̃tes mũdi: ꝛ q̃ter decẽ sũt q̃draginta: ꝛ p gr̃am dei: ad impletionẽ decalogi vocant̃ de q̃tuor ptib' mũdi. Ieiunat

1. pe. 2.b — xp̃s ante mortẽ carnis q̃si clamet: Abstinete a desiderijs secularib' dũ estis i agone. Comedit post resurrectionẽ. q.d. ꝛ si nõdũ habet̃ corp' imortale. spe imortalitat̃ iã pascimini: q: dũ viã dñi capimus: ꝛ a vanitate seculi ieiunare ꝛ refici debem' futuri p̃missione. Quadraginta dieb': decẽ ad decalogũ: q̃ deũ ꝛ p̃ximũ diligere iubemur refert̃. S3 q: motu corporis q̃d de quattuor elemẽtis cõstat: charitas dei ꝛ p̃ximi violat̃: ad diluẽda peccata in. xl. xp̃s p̃nie resurgit. Cõgrue exercet̃ ieiuniũ in illa ãni pte q̃ cõtigua ẽ passioni dñice: q: in ea significat̃ hec vita laboriosa cui op' est cõtinẽtia: vt ieiunet̃ a mundi amicitia. ¶ Be. Nisi

Eccl. 2.a — ieiunasset diabolo occasio tẽtãdi nõ adesset: s̃m illud: Fili accedẽs ad seruitutẽ dei p̃pa. ani. tu. ad tẽ. Quia quãtomag' diabolus sibi rebellare cõspicit: tãto ampli' expugnare contendit. f ¶ Esuriit. Be. Nõ ẽ scriptũ de moyse vel helia q̃ post ieiunia esurierint. Nõ q̃ hoĩes illi fortiores q̃ hic deus. S3 iõ factũ est: ne ab eo tentãdo paucẽs hostis aufugeret: q̃ multa celestia signa viderat in eo. Esurit q̃ humilis de' hõ: ne inimico innotescat sblimis hõ de'. Fames dñi pia fraus ẽ: ne caueat diabolus tentare. Esurit aũt nõ tam cibũ corporis: q̃ salutẽ anime. g ¶ Si fili' dei. Amb. Nouerat dei filiũ venturũ: s3 vt nisse p infirmitatẽ corporis nõ putabat. Nã fastuosus i deo hũilis nõ põt credere. Aliud itaq̃ explorãtis: aliud tentãtis est: ꝛ deo p̃fitet̃ se credere: ꝛ hoĩ conat̃ illudere. S3 cũ ille tentat vt exploret: sic explorat vt tentet. Dñs ecõtra sic fallit vt vincat: sic vincit vt fallat. Si eñ cõuerteret naturã: p̃deret creatorẽ. Ergo sic hõ cõmune sibi accersit auxiliũ: vt diuine lectiõis pabulo intent' famẽ corporis negligat. His armis dñs hoĩem aduersus irritamẽta gule munit. Hinc pani intẽti moyses ꝛ helias famẽ p̃lixioris nõ senserũt ieiunij: q̃ h̃ ṽbo nõ vescit̃ non viuit.

Quib' modis fit tentatio — ¶ Grego. Trib' modis fit tentatio: suggestiõe: delectatione: cõsensu. Christo aũt suggestione sola: q: delectatio pctĩ mentẽ ei' nõ momordit. Nec illũ indignũ ẽ tentari q̃ occidi venerat vt sua tentatione nr̃as vinceret: sicut sua morte nr̃a tulit pctã. b ¶ Scriptũ est: Docet mag' doctrina q̃ miraculis pugnare: hũilitate q̃ potentia: nihil p diaboli arbitrio: hec declarari de virtut̃ cõsideratiõe faciẽdũ. i ¶ Et duxit. Lucas: sic res gesta est exequit̃: mediã ponẽs auariciã vltimã supbiã: s̃m morẽs p̃sent̃ tp̃is: q: supbia post oẽs fratres seuit. Matthe' nõ sequit̃ ordinem historie: s3 tentationẽ ade. k ¶ Ostẽdit. Nõ q̃ visũ ei' q̃ oia videt ãplificauerit: s3 vanitatẽ hũane põpe quã amabat q̃si speciosã ostendẽs: facere amari volebat. Vel sciẽs diabol' q̃ xp̃s sibi regnũ tolleret: oñdit ei oĩa regna mundi nõ p̃sas: nõ indos: s3 quõ in oib' terrenis regnaret vel p gulã: vel p superbiã: aut per alia: vt suadẽs q̃d volebat eũ sibi subiceret. l ¶ In momẽto. Amb. Be. Nõ tã celeritas cõspect': q̃ caduce fragilitas ptãtis exp̃mitur. In momẽto eñ cũcta p̃tereũt. m ¶ Tibi da. hec de arrogãtia dicit: nõ q̃ totus mũdus sit suus: sunt eñ aliqui boni. ¶ Mihi tradita

¶ descẽdẽtes siue cõtinẽs. ¶ laudat' dei: vl̃
qui fuit iared / qui fuit malaleel /
laudãs deũ. a ¶ lamẽtatio vl̃ possessio cor̃.
b ¶ hõ vel desperãs vel violent'.
q̃ fuit cainan / q̃ fuit enos / qui fuit
¶ positio siue posuit. ¶ homo vl̃ terrenus vel indigena.
a b seth / q̃ fuit adã / qui fuit dei. a
c

Iesus aũt plen' Ca. IIII b
spũsctõ regressus ẽ a iordane: et agebatur in † spũ †
a ¶ in quo adã exultaverat: nec quõ redire posset habebat: dux ẽ ad ceronẽ accedit. ¶ ala deseriũ.
b c in deserto dieb' q̃dragita: † ꝛ tẽtabat̃ a diabolo. Et nihil mãducauit in dieb' illis: et cõsummatis il- f lis esuriit. Dixit aũt illi diabol': †
¶ tẽtãno a gula. ¶ vtut ¶ darticã significat diaboli. ¶ q: sciuit sc̃ptũ: Ipse ostit a fa. s̃.
g † Si fili' dei es: dic lapidi huic vt panis fiat. Et respondit ad illum
a ¶ i deuteronomio. ¶ q̃si p̃suasio tua tẽtatio ẽ: q: ag' d' cibo corporis: ꝛ nõ cibo mẽt'.
h iesus: † Scriptũ in est: q: nõ in pane solo viuit hõ: s3 in oĩ verbo
i dei. Et duxit illũ diabolus i mõ- e
¶ tentatio de ambitiõe.
k tem excelsum: ꝛ ostendit illi oĩa
l regna orbis terre in momẽto temporis / et ait illi: Tibi dabo potestatẽ hanc vniuersam et gloriã il-
¶ nõ q̃ hoc possit.
m ¶ regẽ te faciã hõr.

Nico. de lyra

†mat. 4. a mar. 1.b

a ¶ Qui fuit dei. non p generationẽ sicut alij: s3 p formationẽ d' limo terre ꝛ infusionẽ aĩe: vt hr̃ Gen. j.

Moraliter — a ¶ Qui fuit adã ꝛc. nã p generationẽ spiritualem efficimur dei filij adoptiui. Ca. IIII

Diuisio — Iesus aũt. Descripta p̃dicatione p̃cursoris. h̃ cõsr̃ describitur p̃dicatio saluatoris: ꝛ primo describit̃ eius p̃dicatio p moduz amoris miracula faciẽdo ꝛ b̃nficia cõferẽdo. se-

†Deu. 8.a — cũdo p viã timoris terrorẽ futuri iudicij incutiẽdo ca. xxi. Adhuc circa p̃mũ describit̃ p̃mo p̃dicatio saluatoris per seip̃m tm̃. scdõ cũ h̃ p missionẽ discipulorum. ix. ca. Circa p̃mũ p̃mittit̃ xp̃i p̃dicatio. scdõ ex h̃ sequẽs aliq̃r cõuersio. ca.

D — seque. Prĩa adhuc i duas: q: p̃mo describit̃ idoneitas p̃dicatoris. scdõ executio p̃dicatõis / ibi: Et regressus est iesus. Idonea v̄o dispositio p̃dicatoris ẽ maceratiõ carnis p ieiuniũ p q̃d carnis incẽtiuũ reprimit̃: s̃m q̃ dicit̃ Paul' j. ad Cor. ix. d. Castigo corp' meũ et in seruitutẽ redigo ne forte cũ alijs p̃dicauerim ipse reprobus efficiar: et scdõ seruor orõnis i loco solitudinis vbi diuina sapientia haurit̃ q̃ postea p p̃dicationẽ effundit̃. vñ paul' anteq̃ mitteret̃ ad p̃dicãdũ: in orõne fuit illustrat': s̃m q̃ hr̃ Act'. ix. c. Ecce eñ orat. ꝛ postea subdit̃: Vas electiõis est mihi iste vt portet nomẽ meũ ꝛc. tertiũ ẽ victoria tẽtationis: nõ eñ est ad p̃dicãdũ idone' q̃ succũbit tẽtatiõib'. Ista aũt tria ostẽdunt̃ de xp̃o p h̃ q̃ añ p̃dicationẽ intrauit i desertũ orõni solitarie aptũ: ꝛ q̃ ibi ieiunauit ꝛ triplicẽ demõis tẽtationẽ deuicit: non quia istis indigeret p se s3 p nobis ad dãdũ exẽplũ p̃dicatorib' alijs ꝛ ptz sn̄ia p̃dictor̃ ex dict' Mat. iiij. vbi ista sunt exposita exceptis paucis q̃ sequũt̃. c ¶ Et nihil mã. Hic accipiunt̃ dies naturales q: nihil manducauit de die nec de nocte. d ¶ Dic lapi. huic vt pa. fi. Hic accipit̃ singulare p plurali eo modo loquẽdi q̃ dr̃ Exo. viij. f. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarum. vñ Mat. iiij. a. dr̃: Dic vt lapides isti panes fiant. e ¶ Et duxit il. dia. ꝛc. Ista tẽtatio q̃ ponit̃ hic scda: Mat. iiij. ponit̃ tertia. q̃ istarũ fuit scda ꝛ q̃ tertia certũ nob̃ nõ ẽ: vt dicit Aug. neq̃ refert ad veritatẽ: q: nõ oportet q̃ facta semp eodem ordine re-

Moraliter — Moralr̃. b ¶ Iesus aũt ꝛc. Sedẽ: † ¶ Et age. ꝛc. p h̃ significãs q̃ hoĩes sp̃ũales cuiusmodi sũt religiosi debẽt in asperitate nutriri. nã acri' solẽt a demõe tẽtari. Eccl. ij. a. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta i iusticia ꝛ timore dei: ꝛ p̃para aiam tuã ad tẽtationẽ. Et h̃ significat̃ cũ dr̃ h̃ de xp̃o. † ¶ Et tẽtabat̃ a dia. Per h̃ aũt q̃ h̃ p̃mo ponit̃ tentatio de gula cũ dr̃: d ¶ Dic la. huic ꝛc. designat̃ q̃ hec tentatio occurrit hoĩ. p̃mo q̃si ab infantia. Scdõ v̄o ponit̃ tentatio de cupiditate terrenor̃ cũ dr̃: e ¶ Et duxit il. dia. ꝛc. q: tẽtationẽ gule sequitur tentatio cu-

E h a ¶ Mihi tradita. Nō a diabolo est ptās: sed obnoxia tñ insidijs diaboli. Nec iō mala ordinatio potestatū: qz malo sūt obnoxie ptātes. ¶ Ambro. Docemur hic omnē ambitionē despicere: qz oīs dignitas seculi diabolice subiacet ptāti: ad vsū fragilis: ⁊ inanis ad fructū. Nota aūt qz oīs ptās a deo: qz or
Rom. 13. dinatio potestatū a deo: sz a malo ambitio ptātis. Licet ḡ diabol° se dicat dare ptātē: ola tñ illa ad tpūs pmissa nō abnuit. Itaqz ille ḡ pmisit ordinauit: nec ptās mala: sed is q̄ male vtit
alis non hz ptāte q̄ ambit. b ¶ Tu ḡ ⁊c. Bed.
†,pcidens Dicēs diabolus saluatori: si pcidēs adorauerismē. ecōtrario audit: q ipse magis adorare eū debeat dñm ⁊ deū suū. c ¶ Et illi so. ser. Be. Grece
Latria latria dr seruit° q̄ soli deo debet. Du
Dulia lia q̄ etiā hoīb° inuicē exhibet. Iubemur ḡ p charitatē seruire inuicē: qd
al's tpinnaz grece duliā dr. Iubemur do seruire
Deu. 6. b fm q grece latriā dr. vñ hic: ⁊ illi soli
† mat. 4 a seruī. d ¶ Et duxit. Nec indignū
† ps. 90. c videat dñm ab illo deferri q̄ crucifigi a mēbris diaboli. e ¶ Supra pin. ⁊c. In h q xps in alta tolli se pmittit: sz monēti cadere nō obedit. ostēdit q cuicūqz bona ⁊ alta impanti obediam°: sz pcipitare volenti ꝯ eamus. Supra pin. ⁊c. Ira est iactātia: vt
† Deu. 6. c dū putat vnusqsqz ad altiora ascēdere sublimiū vsurpatiōe ad inferiora trudat: qz h diabolus forte sentit: iactātiā precedit: q̄ etiam fortes decipit. f ¶ Si fili° dei. In oīb° tētationib° h agit: vt itelligat si fili° dei sit. Sed xps sic rñsum tpat: vt ambiguū relinquat. g ¶ Mitte te de. Quē nec gula nec auaricia vicit: tētat vana glia si forte illū vl ipa victorie sue iactātia valeat deijcere. Mitte. Hec vox ei
5 cōuenit q̄ oēs pcipitare satagit. In q̄ firm° ondit q̄ nulli possit nocere nisi
† Mat. 4. b pus ille se deorsū miserit. h ¶ Scri
mar. 3. a ptū ē. Quia scripturarū exēplū ꝓtulerat: scriptura ꝝ vicit exēplis. Utit aūt
Ioh. 6. a diabol° p hereticos testimonijs scripturarum: non vt doceat/ sed vt fallat.
i ¶ Angelis su. Be. Hec pphetia nō de xpo ē: sz de scō viro. Que etiā si de xpo eēt: illō etiā qd sequit debuerat meminisse. Sup aspidē ⁊ basil
Ps. 90. c iscū ambulabis: ⁊ cōculcabis leonē et
mat. 13. g draconem. Sz de angelorū auxilio q̄si ad infirmū loqt: d sua ꝯculcatiōe q̄si tergiuersator tacet. k ¶ Nō tēta. Be. Suggerebat ei q̄si hoī vt signo aliq̄ exploraret: q̄tū apd deū valeret: sz ptinet ad sanā doctrinā: qñ hz qd faciat hō: nō tētare deum. Unñ pcipit:
mat. 10. e Si vos psecuti fuerint i ciuitate vna fugite i aliā. Qñ h deficit hūana puidētia: si hō se totū diuine cōmittit potētie: nō ē dicēda tentatio. Nūc aūt poterat xps aliter descēdere de tēplo q̄ p iactantiā se pcipitare. Dauid goliā trib° lapidib° de torrēte ꝓstrauit
1. Re. 17. f
Nota xps diabolū trib° testimonijs de lege. Notādum q exēpla de
Deu. 8. a Deuteronomio tm ꝓtulerit vt secunde legis sacrā cōfirmet.
l ¶ Et ꝯsūma. ⁊c. Be. Trib° tētationib° victis oēm tētatio
1. Ioh. 2. c nē dicit ꝯsūmatā: qz i his olm viciorū origo ꝯtinet: Quia omne qd i mūdo ē: ꝯcupiscētia carnis ē: ⁊ ꝯcupiscētia oculorū ⁊ suppbia vite. q̄ alijs noīb°: curiositas: gula: vana glia noiant. Cū
mat. 4. a tētat hō ꝯcupiscētia carnis/ dicat: Nō i solo pane viuit hō: sz
Col. 3. a in oī vbo dei. Cū tētat auaricia quā Aplūs seruitutē simulacrorū noiat: deū adoret: p solis eternis illi seruiat. Si tentat vana glia: q̄ etiā de pcedētibus victorijs solet crescere: nō tentet dñm: qd facit q̄ de suis virib° ꝓsumit q̄si ampli° peccare nō pos
Nota sit. Nota diabolū i his vinci: i quib° vicit adā. Quē de gula tētauit: dū de ligno vetito gustare rogauit. De vana glia dū
Gen. 3. b dixit: Eritis sicut dij. De auaricia/ dū dixit: Sciētes bonum ⁊
Nota malū. Nota diabolū non esse ptinacē in studiis: sz cedere vere virtuti: ⁊

a lorū: qz mihi tradita sunt: ⁊ cui a
b volo do illa. Tu ḡ si† pcidēs a
a ¶ q̄ diabolū adorat ante corruit.
dorauerit corā me: erūt tua oīa.
Et rñdens iesus/ dixit illi: Scri
¶ i deutero. ¶ qui solus remunerat fructu amplissimo.
ptū ē† Dñm deū tuū adorabis/
¶ caret ambitione deuota religio.
c d ⁊ illi soli seruies. Et duxit illū in †
e hierusalē/ ⁊ statuit eū supra† pin
f naculū tēpli/ ⁊ dixit illi† Si fili°
g h dei es/ mitte te hic deorsū† Scri
i ptū est enī: q angelis suis mādauit de te/ vt cōseruēt te: ⁊ qz i manib° tollent te/ ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. Et rñdens
k iesus/ ait illi: Dictū ē:† Non ten
¶ o homo. ¶ patrem ⁊ filium: quia ego ⁊ pater vnum sumus.
l tabis dominum deum tuū. Et b
consummata omni tentatione/ diabolus recessit ab illo vsqz ad c
¶ passionis: qñ non tm dolis: sed aperte impugnauit: sic etiā nos ille antiquus hostis aliqñ tentare intermittit: vt quasi securos repente rediens facilius irrumpat.
¶ cū iā traditus esset iohānes: iterū venit in galileam: de primo aduentu tacet.
temp°.† Et regressus est iesus in d e
¶ signis miraculorum.
m virtute spiritus in galileā: ⁊ fa f
ma exijt per vniuersam regionē
n de illo. Et ipē docebat i synago
gis eorū: ⁊ magnificabat ab oību g
a ¶ ecclesiam in qua fit hō non obliuiscat.
bus† Et venit naçareth vbi erat h
¶ vnde illis vilescebat.
o nutrit°: ⁊ intrauit fm cōsuetudi i
a ¶ qñ oēs ꝯfluebāt: ad leg° monita q̄to corde meditāda: ad publicos aūt ꝯuēt° accedit: vbi doctrina illius a multis audiatur.
nē suā die sabbati i synagogā:

virtuti: ⁊ si nō desinit inuidere: tñ formidat insistere: ne frequētius triūphet. m ¶ Et fama exijt. Nō tm a ptrib° ppt visa miracula honorat: sz apud absentes fama diuulgabatur. ¶ Be. Ne qs putet ea q̄ p ordinē sūt exponēda: post ieiuniū ꝯfestim facta: sz post aliqt a dño miracula vl in iudea vel i galilea patrata: q̄ apud iohānē legunt pmo aduētu facta. n ¶ Docebat ⁊c. Post miracula ecce sapia q̄ docet: q̄ doctrina p miracula pcedētia magnificat. o ¶ Et intrauit ⁊c. Intrauit xps die sabbati i synagogā: vt ritū legis mosaice cumulo h celestis gre

Nico. de lyra

H eodē ordine referant q̄ facta sunt: vt frequēter dictū ē. Sed q duo euāgeliste varie narrant ordinē pōt rō assignari: qz vna tentatio ē de cupiditate pncipaliter: alia de elatiōe. Et freqnter ꝯtigit q vnū viciū ex alio nascit ⁊ ecōuerso. iō matheus vnam preponit: Lucas h aliam. † Deu. 6. b
a ¶ Quia mihi tradita ⁊c. Mentitur hic diabolus: neqz mirum: quia mēdax est ⁊ pater mendacij: vt habet Iohānis. viij. f. Nō enī potestatem habet super creaturas ad libitū suū: sz solū inq̄tū deo pmittit fm occultū iudiciū suū ad exercitiū patiētie electorū: sic data ē ei ptās affligēdi Iob i vastatione bonorū suorū: ⁊ i morte ꝓlis ⁊ i infirmitate sui corporis vt hr Iob. i. b ¶ Et ꝯsummata ⁊c. tanq̄ vict°. c ¶ Usqz ad tē. qz appropinquāte tpe passionis suscitauit ei psecutionē p pncipes sacerdotū. d ¶ Et regressus ē iesus. Descripta idoneitate pdicatoris: h ꝯñr describit executio pdicatiōis: ⁊ pmo q̄tū ad ei° doctrinā. scdo q̄tū ad doctrine ꝯfirmationē/ ibi: Et i synagoga erat hō habēs demoniū. Pmo i duas. qz pmo describit docuisse i galilea generalit. scdo i citate sua naçareth b
specialit/ ibi: Et venit i naçareth. Circa primū dr: Et regressus ē iesus. s. a deserto qd intrauerat post baptismū vt doceret ppl'm. e ¶ In vtu. spi. i. in vtute signa ⁊ miracula faciendi: de q̄ spū dr iiij. Reg. ij. c. Spūs helie reqeuit sup heliseū qñ diuisit aq̄s miraculose: verūtñ vtus faciēdi miracula nō erat in heliseo sed i deo q̄ faciebat miracula ad pces helisei: sz ista virtus erat in xpo cū sit de° et hō. f ¶ In galileā. ibi enī pmo pdicauit vt impleret ꝓphetia Esa. ix. a. Primo tpe alleuiata ē terra çabulon ⁊ terra neptalim ⁊c. vt hr Matth. iiij. dicens: g ¶ Et magnificaba. ⁊c. ꝓpter excellentiā doctrine ⁊ miraculi. h ¶ Et venit naza. Hic ꝯñter describit eius doctrina in naçareth ciuitate sua: circa qd eius doctrina premittitur. secundo ꝯ eum emulatio excitat/ ibi: Et dicebāt: nōne hic ē ⁊c. Circa pmū dr: Et venit nazareth vbi erat nutritus. hoc autem dicitur ad designandum q alibi fuerat natus scz in bethleem: vt supra dictum est capi. ij. i ¶ Et intrauit fm consuetudinem suam die sabbati in synagogam: que erat locus orationis et doctrine legis quibus iudei fm preceptum legis vacare debebant in die sabbati. christus autem legem obseruare voluit: vt dictum est supra capitulo. ij.

H Et surrexit

✳ tur tentatio cupiditatis terrene. Tertio vero ponitur tentatio de presumptione cum dicitur: † ¶ Et duxit illum in hierusalem: ⁊ statuit eum supra pinnaculū ⁊c. nam certaliq qua quis de meritis suis presumens exponit se periculis non est nisi post plurima tempora. h ¶ Et venit nazareth vbi erat nutritus: et intrauit fm consuetudinē suam die sabbati in synagogam ⁊c. Per hoc ostendit q predicator euangelij debet diebus dominicis et festiuis populo predicare et christi mysteria nunciare. Moraliter

✳ Et omnib

A g celestis gr̄e adimpleret. a ¶ Et surrexit legere. Be. Qui
mat. 20. d nō venerat ministrari: sꝫ ministrare: lectoris officium nō dedi
gnat̄ suscipere. Et prouide lucas gesta dn̄i scripturus: ab expli
catiōe ꝓphie inchoauit: q꞉ oēs ꝓphetie ad ipm ꝑtinent: ꝛ in ip
so complent̄: ꝛ ꝑ ipꝫ nobis aperiunt̄. Surrexit igit̄ legere: vt
quos noua signoꝝ operatiōe nō cōuer
terat: vel ꝓphetice lectōis attestatione
corrigeret. b ¶ Et vt reuoluit. Li
brū ꝓphetie clausum accipit: sꝫ reuolutū
legit: q꞉ mysteriū incarnatiōis sue in ꝓ
phetis obscurū: ꝛ prius suscepit imple
dū: ꝛ post mortalib᷒ aperuit intelligen
dū. Accepit librū: vt ostēdat se eē q̄ locu
tus est in ꝓphetis: ꝛ remouet sacrilega
ꝑfidoꝝ testimonia: qui aliū veteris di
cunt: aliū deū eē noui testamēti. Uel q̄
dicāt initiū xp̄i esse ex virgine. Quomō
eīm cepit ex virgine q̄ ante virginē loq̄
batur? c ¶ Spūs. Beda. In superio
ribus ꝓphetie saluator de gentiū voca
tione: ꝛ ecclie ꝯfirmatiōe loquēs: dice
Esa. 60. d bat: Ego dn̄s in tp̄e eius subito faciā il
lud. ꝯfestiꝫ intulit: Spūs dn̄i sup me.
Ps. 44. b ſm ꝙ hō. Unde in psal. Unxit te deus
oleo leticie pre ꝯsor. tuis. Pre ceteris
sanctis vnct᷒ est spūali vnctiōe: q̄n ī ior
dane sup baptiçatū spūs in specie colū
be descēdit: ꝛ mā̄sit cū illo. Unctus est
igit̄ virtute celesti: vt paupertatē ꝯditio
nis hūane thesauro resurrectiōis ditaret
ret eterno: captiuitatē mentī auferret:
cecitatē illuminaret animarū: confractī
ꝛ ꝯtritis corde mederet̄: alligando con
tritiones eoꝝ: ꝛ remittendo pctā: vel vt
eos q̄ legis pondere deꝓmebant̄ rele
uaret: ꝛ ī remissionē gr̄e spūalis admit
teret p̄dicare annū dn̄i acceptū. Ann᷒
iubilei ꝛ vere libertatī: tēpus gr̄e: quo
ecclia in corpore ꝯstans pegrinat̄ a dn̄o.
vn̄ apls: Ecce nūc tp̄s accep. ec. nūc di
2. Co. 6. a es. Et post annū acceptabilē p̄dicare di
em retributionis q̄n filius hoīs veniet
in gloria cuꝫ angelis reddere vnicuiq̄
B ſm opa sua. Ad hec cūcta euāgeliçādo
vel agēda, ideo se dicit missum: q꞉ spūs
dn̄i est sup eū. d ¶ Et cū pli. Be. Au
dientib᷒ illis q̄ aderant legit: sed lectuꝫ
ministro reddit: q꞉ cū eēt in mūdo: palā
locut᷒ est mūdo: docēs in synagogis et
in tēplo: sꝫ ad celestia regressurus: his
q̄ ab initio ipm viderant ꝛ ministri ser
monis fuerūt euāgeliçādi officiū tradi
dit. Stās legit: q꞉ vā nobis scripturas
q̄ de ipso erant aperit in carne dignat᷒
est operari. Sꝫ reddito libro residet: q꞉
pacto dispensationis officio: discipulos doctrine sue sequaces
elegit: seq̄ȝ superne quietī solio restituit. Sic p̄dicator ꝟbi surgat
legat. i. opet̄ ꝛ p̄dicet. Et resideat. i. p̄mia quietī expectet. ¶ Be
da. Reuolutū legit: q꞉ ecclam misso spū oēm veritatē docuit.
plicatū ministro reddidit: q꞉ nō oīa oībus dicenda: sed ꝓ capa
citate audientiū cōmittit doctori dispensandū ꝟbū. e ¶ Te
stimoniū da. Testabant̄ vt ipse dixerat eū esse de q̄ ꝓphete
cecinerant. vere spūssancti gr̄a peruncturn. vere se pauperes
cecos: captiuos: cōfractos: illius sup oīa indigere muneribus.
f ¶ Medice. Sicut fabri filiū: ita eadē errorī demētia medi
cū vocāt: sed in errore illoꝝ veritas latet. Uere eīm erat filius
fabri: q̄ per ipm in p̄ncipio oīa fecit: q̄ operat̄ in spūsctō ꝛ igni:
q̄ in magna domo hui᷒ mūdi facit vasa diuersi generis. Est et
medic᷒: q꞉ ꝑ ipm oīa q̄ in celis ꝛ q̄ in terra sūt restaurata. Qui
de se dicit: Nō est opus valētib᷒ medicus: sꝫ male habentib᷒.
mat. 9. b g ¶ Cura teipm. Quia in capharnaū plures te curasse audi
uimus: cura etiā teipsum: ꝛ fac similiter in tua ciuitate: vbi cō
ceptus es ꝛ nu

a ¶ si minoꝝ reuelatū fuerit: senior taceat.
b ¶ ab illis q̄ xp̄i aduentū desiderātes etiā
ipsi᷒ aduēt᷒ manifesta iudicia reliq̄runt.
a et surrexit legere. Et tradit᷒ est a
illi liber esaie prophete. Et vt re
b uoluit librū/ inuenit locū vbi scri b
¶ vel ꝓpter.
c ptū erat: Spūs dn̄i sup me: eo ꝙ c
¶ vt: Bti paupes spū.
vnxit me: euāgeliçare paupibus e
misit me: sanare ꝯtritos corde/ h f g
a ¶ iudeis de pharaones gentibus de dia
bolo. b ¶ tam iudeis q̄ gentibus.
dicare captiuis remissioēꝫ/ ꝛ cecī b
a ¶ vnxit: vel misit. b ¶ iudeos lucē fa
briçādo: gentes idolis supplicando.
visū: dimittere ꝯfractōs ī remis i
a ¶ ann᷒ dn̄i q̄ttuor habet tp̄a. i. q̄ttuor euā
gelia: duodecim mises. i. duodecim aplos.
sionē: predicare ānnū dn̄i acce k
¶ p̄dicare. ¶ iudicij.
d ptū ꝛ diē retributiōis. Et cū pli l m
cuisset librū reddidit ministro: et n
sedit. Et oim in synagoga oculi o
erāt itēdētes ī eū. Cepit aūt dice p
a ¶ ipleta ē in ꝟ: q꞉ sicut illa p̄dixerat ꝛ ma
gna faciebat: ꝛ maiora euāgeliçabat.
re ad illos: Quia hodie iplēta ē
hec scp̄tura ī aurib᷒ vr̄is: †et oēs q
e illi testimoniū dabāt ꝛ mirabāt̄ ī r
ꝟbis gratie q̄ ꝓcedebant de ore
¶ eī. ¶ scribe ꝛ pharisei inidētes. ¶ Be.
magna cecitas eū quē ꝟbis ꝛ factī xp̄m eē
cognoscūt: ob solā generī noticiā ꝯtēnūt q꞉
apō se nutritū ꝛ ꝑ etatū tp̄a ꝓfecisse viderāt
ipsius: et dicebāt: †Nōne hic est s t
fili᷒ ioseph? Et ait illis: Utiq̄ di v
f cetis mihi hāc similitudinē: Me x
a ¶ q̄d ꝓuerbiū ꝯtineat apert. i. quāta a. f.
g dice cura teipm. Quāta audiui

Nico. de lyra

a ¶ Et surrexit le. vt non p̄dicaret seipm ꝟbo suo tm̄ sed
etiā testimonio sacre scripture. b ¶ Inuenit lo. nō a casu sed
a ꝓposito: q꞉ sciebat passus scripture loquētis de eo. c ¶ Spi
ritꝰ dn̄i. Hoc scribit Esa. lxj. a. sed tn̄ ī trāslatiōe nr̄a mutant̄
aliqualiter ꝟba: lꝫ sit eadē sn̄ia. Lucas aūt hic allegat scriptu C
rā ꝓut hꝫ in trāslatiōe. Lxx. Circa qd̄ sciendū ꝙ iudei expectāt
illa q̄ ꝓmittūt̄ eis Esa. ca. p̄dicto: ipleri ꝑ messiā quē expectāt
futurū ꝛ dn̄aturū toti mūdo tp̄aliter: ꝛ educturū iudeos de ca
ptiuitate ꝛ positurū eos ī maxīa glia ꝛ honore sup oēs gētes:
sꝫ q꞉ tp̄s aduent᷒ xp̄i iā trāsijt. iō xp̄us
hūc locū ꝯuenient̄ de seip̄o exponit. d.
Spūs dn̄i su. me. i. me deducēs: q꞉
hūanitas xp̄i organū ē ipsi᷒ diuinitatī
ꝯiunctū. ꝛ iō in oībus mouebat̄ ſm di
uinitatī instinctū. b ¶ Eo ꝙ vn. me.
ab instāti ꝯceptiōis plenitudie gr̄e. Ex
hoc eīm ꝙ hūanitas xp̄i diuati ꝯiūgit̄ ple
nitudine gr̄e repletur: ſm ꝙ dr̄ Joh. i.
b. Uidim᷒ eū q̄si vnigenitum a p̄re ple
nū gr̄e ꝛ veritatī. e ¶ Euāgelizare †Esa. 61. a
pau. i. hūilib᷒ qb᷒ sua doctrina ꝓficit:
nō supbis. f ¶ Sanare cō. ꝯtritis ꝑ
pniam dat̄ gr̄a sanās vulnera pctōꝝ.
g ¶ Predicare ca. re. i. detētis ī lim
bo ad q̄s descendit ꝛ eos inde eripuit.
h ¶ Et cecī vi. i. gētilib᷒ excecatī ꝑ er
rorē verā dei cognitionem: ſm ꝙ dixit
Simō. s. ij. de xp̄o: Lumē ad reuelatio
nē gentiū ꝛc. i ¶ Dimittere cō. ꝛc.
a pōdere legis relapādo. de q̄ dr̄ Act.
xv. b. Cur tentatī iponere iugū sup cer
uices discipuloꝝ: qd̄ neq̄ nos nec pa
tres nr̄i portare potuimus? k ¶ Pre
dicare an. do. ac. iste ē ann᷒ passiōis
xp̄i q̄ de᷒ placat᷒ ē hūano generi solu
ta emēda p̄mi pctī. l ¶ Et diē re. i. di
em iudicij: in q̄ vnicuiq̄ retribuet̄ ſm
opera sua. m ¶ Et cū pli. li. Hoc fe
cit ad ostēdendū ꝙ libri sacre scripture
sūt reuerēter tractādi: vn̄ ꝛ iudei hanc
reuerētiā faciūt libris veterī testamēti
ꝙ nullo mō sederēt iuxta illos: sedēdo
ita alte sic illi sunt positi. ex q̄ ptꝫ ꝙ illi D
xp̄iani sūt valde rep̄hēdēdi q̄ nō soluꝫ † mat. 6. a
libros veterī testamēti sꝫ etiā noui: etiā Joh. 4. f
sacra euāgelia ita irreuerent̄ tractāt et
irreuerēti᷒ q̄ libros gētiliū dānatorū.
Aliq̄ etiā theologi dicta eoꝝ cū maiori
pōdere ꝛ certiori quotatione allegant
in sermonibus suis ꝛ ī scholis q̄ dicta
xp̄i ꝛ aploꝝ. n ¶ Et sedit. vt expone
ret mature qd̄ stādo legerat reuerēter † mat. 13. g
ꝛ deuote. o ¶ Et oim in sy. ꝛc. q꞉ in mar. 6. a
facie ei᷒ q̄dā fulgor diuie gr̄e relucebat
q̄ aīos itu̅ētiū attrahebat. p ¶ Cepit
aūt ꝛc. scꝫ in ipso: vt patet ex p̄dictis.
q ¶ Et oēs te. il. da. videlicet ꝙ illa
scriptura ī eo eēt ipleta. r ¶ Et mira
bāt̄ iver. gr̄e. i. gr̄iosis. s ¶ Et dice
bant. Hic ꝯtr̄ describit̄ emulatio ꝯtra eū. Licet eīm illi de
naçareth p̄mo recepissent ꝟba ei᷒ reuerenter ꝛ gr̄iose: vt dictū
est. tamē postea moti sūt ꝯtra eū ex iuidia despiciētes eū ꝓpter
paupertatē parentū: q꞉ licet eēnt nobiles: vt supra dictū ē ca.
ij. tn̄ erant paupes. vnde dicebāt despectiue. t ¶ Nōne hic
est fili᷒ ioseph. vt ptꝫ Mat. xiij. ꝛ Marc. vj. ꝓpter qd̄ pau
ca miracula fecit ibi: q꞉ erant indigni: vt ibi dr̄. Unde ꝛ eoꝝ in
uidia instantū ꝓcessit ꝙ miracula eius dicebāt esse falsa. ꝛ hoc
est qd̄ subdit̄: v ¶ Utiq̄ dicetis mihi hanc similitudi
nē. i. obiectionē a similitudine sumptā. x ¶ Medice cura
teipm. Sicut eīm medic᷒ verus citius ꝛ libentius seipsum cu
rat ꝛ alios ad se ꝑtinentes q̄ extraneos: ita dicebāt ei: si tu fa
ceres vera miracula citius faceres ea inter propinquos tuos
ꝛ in ciuitate tua q̄ inter extraneos. Sed ipse consequenter re
spondit ꝙ non dimittebat inter eos facere miracula ex impo
tentia vel falsitate
✱ o ¶ Et oim in syna. oculi erāt inten. ꝛc. nā illi q̄ sunt Moraliter
merito de numero fideliū: audiūt deuote verbū diuinū. sed de
indeuotī subdit̄: s ¶ Et dicebant: nōne hic est filius io
seph? hoc autem dicebant contēptibiliter per quos significā
tur illi q̄ sermonē audiūt vel lectionē nō ad suā edificationē sꝫ
ad p̄dicatoris vel lectoris derisionē. ꝓpt̄ qd̄ arguit̄ a xp̄o per
duas historias veterī testamēti q̄rū sensus moralī posit᷒ est. iij.
v iij ✱ ꝛ. iiij. Reg. in

E F ceptus est et nutritus. Qd' q̃re dñs non fecerit. alius euãgeli-
sta ostẽdit: et excusat dñm/ dicẽs: Quia nõ poterat ibi vllã vir-
tutẽ facere nisi q̃ paucos infirmos curabat: et mirabat ꝓpt̃ in-
credulitatẽ eoꝝ. Nõ q̃ vilueerat dño patria: q̃ amabat ciues: sʒ
incredulitas eoꝝ hoc nõ merebat: et patria se charitate priua-
bãt despiciẽtes christum quasi notũ.

a ¶ Amẽ dico vobis ꝛc. Beda.
Nõ solũ dñs et caput ꝓphetarũ: q̃ a
moyse ꝓpheta nominat: sed et helias
et ceteri minores ꝓphete minus i pa-
tria q̃ in ceteris ciuitatib' sunt hono-
† mat. 13. g rati: q̃ ꝓpe modũ naturale est ciues
mar. 6. a ciuibus inuidere: nec enĩ cõsiderant
Joh. 4. f p̃ntia viri oꝑa: non virtutẽ: sed fragi-
lem recordant infantiã: q̃si nõ et ipsi
p eosdẽ etatis gradus ad maturã eta-
tem ꝑuenerint. Hinc declarat q̃ fru-
† De iure/ stra opem misc̃die celestis expectes: si
iur. c. et si alienę ꝟtutis fructib' inuides. Asper-
christus nator enĩ dñi ẽ inuidoꝝ: et ab his q̃
3. Re. 17. b diuina bñficia in aliis ꝓsequunt: mi-
racula sue virtutis auertit. b ¶ In
dieb' helie. Be. Quasi nõ est con-
trariũ exẽplo ꝓphetarũ q̃ vos meis
ciuibus fastidiosis diuina bñficia sub-
traho: q̃ sicut tpe famis nemo i iudea
† 4. re. 5. b est dign' repertus hospitio helie: sed ex-
tere gẽtis vidua est ꝟsita: q̃ a tãto ꝓ-
3. Re. 17. a pheta visitaret. Et sicut multis lepro-
sis ibidẽ existẽtib' solus naaman sy-
rus q̃ deuote q̃siuit est curatus: sic et
vos mõ qui me ex inuidia spernitis su-
perno munere estis priuati: nõ causa
mee impotẽtie vel inuidie. In die-
bus helie. In quib' helias est ope-
ratus. Uel q̃ dic' faciebat illis qui in
eius operibus lucẽ videbãt gr̃e spũa-
lis: et ꝯuertebant ad dñm. Et iõ ape-
riebat celũ vidẽtib' diuina mysteria.
claudebat q̃ñ fames erat: quia nulla
erat cognoscẽde diuinitat' vbertas.
c ¶ Uiduã. Be. Uidua ad quã he-
† mat. 7. b lias mittit: gentiũ figurat ecclĩam: q̃
mar. 1. c a suo conditore diutius deserta ꝓpl'm
recte fidei nesciuit q̃si pauperẽ filium
egena stipe nutriebat. i. verbo secula-
ris sciẽtie absq̃ humilitat' fructu do-
cebat: q̃ bñ in sarepta sidonioꝝ fuisse d'r. Sidonis enĩ venatio
inutilis. Sarepta incendiũ vel angustia panis interpretatur.
Quibus oĩbus gẽtilitas exprimit: q̃ inutili venationi dedita
id ẽ lucris et negociis seculi seruiẽs: incendiũ carnaliũ cupidi-
tatũ panisq̃ spũalis angustias patiebat: donec helias. i. ꝓphe-
ticus sermo mittitur ad eã q̃ in iudea fame periclitabat. clausa
celi ianua. i. cessante scripturarũ intelligẽtia pro ꝑfidia iudeo-
rũ. Uenit ꝗ̃ ꝓpheticus sermo ad ecclĩam: vt receptus pasceret-
tur et reficeret corda credentiũ. Ubi prius panis spũalis erat
in angustia: ibi farina et oleũ ore ꝓphetico bñdicit. i. fructus et
hilaritas charitatis vel gr̃a dñici corꝑis et vnctio chrismat' in
defectiuo verbi celestis munere fecundat: et hacten' hec mu-
nera apud ecclesiã nõ deficiunt. Hec mulier mysticũ panem
factura duo ligna colligit: in q̃ figurã crucis exꝓ̃mit: in qua no-
bis vite eterne ꝑparat panis. d ¶ Naaman syrus. Be.
Naaman q̃ decor interꝑ̃tat ꝓpl'm significat nationũ: olim ꝑfi-
die scelerũq̃ lepra maculosũ: sed sacramẽto baptismi ab omni
mentis et corꝑis feditate purgatũ: q̃ capte cõsilio puelle. i. syn-
ne inspirationis gratia quã iudeis seruare nõ valẽtib' rapue-
re gentiles: cõmonitus: septies lauari iubet: q̃ illud baptisma
saluat qd' septiformi spũ regenerat. Unde caro ei' post lauacrum
sicut pueri apparuit: q̃ mater gr̃a oẽs in vnã parit infantiã.
Uel factus est vt puer. i. exuto veteri hoĩe cõformatus est xp̃o.
Esa. 9. b de quo d'r: Puer natus est nobis: et filius dat' est nob. Par-
tem sancte terre secũ tulisse d'r: q̃ oportet baptiçatos dñici cor-
poris participatione cõfirmari. e ¶ Et eiecerũt. Be. Q̃
dñs de eis supradixerat: hoc ipse de se verũ esse facto ostende-
runt: q̃ eiciunt extra ciuitatẽ nec salutẽ merent qui saluatorẽ
pellũt de suis finib'. f ¶ Et duxerũt ꝛc. Be. Peiores iu-
mat. 4. a dei discipuli: diabolo magistro. Ille verbo ait: Mitte te deor-
sum. isti facto mittere conant. Sed illoꝝ mente mutata subito
vel obstu-

a ¶ quasi nõ credim' qd' incerta fama vul-
gauit cũ apud nos nihil tale feceris: quib'
ꝯuenientius talia impẽdenda erãt bñficia.
mus facta i caphãrnaũ: fac et hic
a in patria tua. Ait aũt: † Amẽ di-
¶ q̃si dicat: ideo non operor inter vos: q̃
vos increduli: nõ q̃ patriã oderim: cui be-
neficium mee natiuitatis contuli.
co vob: q̃ nemo ꝓpha accept'
est i patria sua. † In ꝟitate dico a
b vobis: multę viduę erãt i dieb'
helię i isrl' q̃ñ clausũ ẽ celũ ãnis
trib' et mensibus sex/ cũ facta eẽt
fames magna in omni terra: et b
ad nullã illaꝝ missus ẽ helias: ni-
c si i sarepta sidonię ad mulierẽ vi-
duã † Et multi leprosi erãt in isrl' c
sub heliseo ꝓpheta: et nemo eoꝝ
d mũdat' est nisi naamã syrus. Et d e
repleti sũt oẽs i synagoga ira hec
e audiẽtes. Et surrexerũt et eiece- f
f rũt illũ extra ciuitatẽ: et duxerũt
illum vsq̃ ad supercilium mõtis/
supra quem ciuitas illorum erat
edificatã: vt ꝑcipitarẽt eũ. Ipse g
autẽ transiens per medium illo-
g rum ibat. Et descẽdit in caphar- h
naũ ciuitatẽ galileę: ibiq̃ doce-
h bat illos sabbatis. † Et stupebãt i i
i doctrina ei': q̃ in ꝑtãte erat ser-

vel obstupefacta descẽdit: q̃ adhuc illis locũ penitentie reser- G
uat: et q̃ nondũ venerat hora passionis: nec elegerat hoc gen'
mortis. Q̃ capit a paucis et tenetur voluntatis est: q̃ a ꝓplo
non tenet/ sed transit: maiestatis est. A paucis volun crucifigi
vt non multoꝝ esset sacrilegiũ: sed in actores crucis inuidia re-
torqueret et a paucis affigeret pro omni-
bus moriturus. Beda. Dicit q̃ cum do-
minus de manib' illoꝝ elapsus ꝑ mediũ
illoꝝ de ruptis vertice descenderet: atq̃
sub ipsa rupe lateret: subito ad tactũ ve-
stis illius saxũ illud subterfugit: et ad in-
star cere resolutũ quẽdã sinũ quo dñicũ
corpus reciperet effecit. tãte vtiq̃ capaci-
tatis: qualis ipsũ corp' extitit q̃ntitat'. in
quo vsq̃ hodie vniuersa lineamẽta et ru-
ge vestis q̃ a tergo dñi fuerãt: veluti di-
uini sculptoris expressa manu seruantur.
g ¶ Et descẽdit ꝛc. Bed. Nec indi-
gnatione cõmotus: nec scelere offensus:
nec iniuria violatus: iudeã deserit/ sʒ me-
mor clemẽtie: nũc docẽdo: nũc liberãdo:
nunc sanãdo: in fide plebis corda demul-
cet. Q̃ sabbatis maxime sanat et docet:
se nõ sub lege: sed supra legẽ esse docet:
nec soluit lex si fit renouatio hois iam la-
bentis. h ¶ Sabbatis. Be. Sabba-
tis dñice medicine oꝑa cepta significant
ibi nouã creaturã incipe vbi vetus crea-
tura ante desinit: in quo etiã se creatorẽ
ostẽdit. q̃ oꝑa operib' intexit: et prosequi-
tur opus qd' iam ceperat. Incipit autẽ a
minorib' vt ad maiora ꝑueniat. liberare
a demone etiã hoĩes possunt: sed in dei
verbo resurrectionẽ mortuis imperare
solius diuine est ꝑtãtis. i ¶ Quia in
potestate. Be. Sermo doctoris in po-
testate fit: cũ cũcta q̃ docet operat. Qui
enĩ facto destruit qd' predicat/ ꝯtemnit.
Uel ꝑm aliũ euangelistã erat docens il-
los sicut potestatẽ habẽs: et nõ sicut scri-
be qui de ꝑceptis legis alios docebant.
sed iesus q̃si auctor et impletor legis vel

Nico. de ly

F mutabat vel
*te tentia vel falsitate aliq̃: sʒ ex eoꝝ mali- H
cia: et ad h' inducit sacre scripture exẽpla.
cũ subdit: a ¶ In veritate dico vo.
Multe vidue ꝛc. vt habetur. iii. Regum. xvii. vbi ista histo-
ria diffuse tractat q̃ hic breuit ponit. b ¶ Et ad nullã ꝛc.
q̃ nõ erãt ita deuote sicut illa mulier gẽtilis sareptana: et quia
helias ꝑsecutionẽ patiebat i terra isrl' q̃ debuisset sibi esse g̃ta.
c ¶ Et multi leprosi ꝛc. et nemo illoꝝ mũ. ẽ. ꝓpt' corũ
ingratitudinẽ erga deũ: q̃ regnũ isrl' declinauerat ad idolatri-
am colẽdo vitulos aureos q̃s fecerat hierobõ. d ¶ Nisi na-
aman sy. cuius historia ponit. iiii. Regũ. v. vbi describit bo-
nitas eius aũ curationẽ. cũ d'r: Per illũ enĩ dedit de' salutem
syrie et post curationẽ fuit adhuc melior et valde gratus deo et
heliseo: vt habet ibidem. e ¶ Et repleti sunt oẽs in sy-
nagoga ira. q̃ ꝑponebat eis gẽtiles q̃s abomiabant sicut
canes. f ¶ Et eiecerũt illũ extra ꝛc. tanq̃ dignũ morte
vt illũ interficerẽt: vt p̃ʒ in lr̃a. g ¶ Ipse aũt trãsiẽs ꝛc.
virtute diuinitatis qua poterat sic se seruare illesum quando
volebat. Dicit aũt Beda q̃ cũ dñs de manibus eorũ elapsus
de vertice montis descenderet et sub rupe latere vellet: subi-
to ad tactum dominice vestis saxum illud subterfugit: et instar
cere solutum quendã sinũ effecit. i. concauitatem: in quo domi-
nicũ corpus reciperet: in quo loco omnia lineamẽta et ruge ve-
stis et vestigia pedũ in rupe apparent adhuc sicut testantur q̃
viderunt. h ¶ Et descẽdit in capharnaũ. vt impẽderet
aliis doctrinam sacram qua illi de naçareth erant indigni.
i ¶ Et stupebant in doctrina eius: q̃ in ꝑtãte erat
sermo ipsius. s. miracula. faciendi. vt patet ex sequentibus.
*Et in synago-
* et. iiii. Reg. i suis locis. e ¶ Et repleti ꝛc. ꝑ istos signi- Moraliter
ficant illi q̃ ꝑdicatores veritatis ꝑsequunt: eo q̃ dicunt eis dis-
plicentia. g ¶ Ipse aũt trãsiẽs ꝑ mediũ ꝛc. nõ gentiles
illos ant impellẽs: nec aliquo mõ se vindicãs. in hoc docens
ꝑdicatores euãgelii vt nõ q̃rant vindictã de iniuriis fact' sibi.
* Et in synago-

A F. mutabat vel augebat. a ¶ Et in synagoga. Be. In synagoga est hō habēs spm̄ immūdū: q̄ spm̄ scm̄ amiserat. Introierat eni diabolus vā q̄ p̄pā spūaliter exierat. ¶ Mystice. Hō in synagoga habens demoniū: ppl̄s est iudeoꝝ q̄ adeo iprobi vt negent quē diabolus confitet. b ¶ Et exclamauit ꝛc.

Mystice

Moraliter Moraliter. Ois amaritudo ꝛ ira et clamor: immūdi i spūs furor est. Fornicatio: immūdicia: ꝯcupiscentia mala: auaricia: febris illecebrose carnis est. c ¶ Sine. Be. Paululū a me verādo quiesce cui nulla est societas cū nostra fraude. d ¶ Quid nobis ꝛc. Be. Extorta cōfessio nō habet meritū. sed est veluti fugitiui serui: q̄ post multū tp̄s vidēs dn̄m suū: nihil aliud nisi deverberibus dep̄cat. Sic demones ad se vindicādos dn̄m venisse credentes: presentia illius tormentant. e ¶ Iesu nazarene ꝛc. Bona natura q̄ deū confitet: mala operatio diaboli q̄ deo aduersat. ¶ Nota q̄ nomen iesu nazareni ab euāgelista diabolus prim⁹ dixisse inducit: q̄ ē hui⁹ impudentie: vt inter hoīes aliq̄d p̄ius vsurpet ꝛ ad hoīes q̄si nouū deferat: q̄ errorē sue potētie incutiat. In Genesi etiā diabolus prim⁹ deū nolauit.

Gen.3.a f ¶ Scio te ꝛc. Per opa potuit p̄bari filius dei. Sz nōne dixit aplu̅s: Maiora facietis? Solutio p̄ opa. i. modū opationis. Alii dicebāt: In nomine iesu ꝛc. Ipse dicebat: tibi di. ꝛc. g ¶ Obmutesce. Be. Quia p̄ linguā serpentinā primo intrauit mors in mūdū: p̄us lingua serpētina occidit: ne virus vltra spargat. Deinde femina que prima seducta est a carnalis ꝯcupiscētie febre est curata. Tertio vir q̄ dicta cōiugis audiuit a lepra curat. h ¶ Et cū p̄ie. Be. Curandus p̄mitit a demone i mediū p̄ici: vt virtus patefacta plures ad salutē

Mar.1.c inuitet. ¶ Beda. Marcus ait: Et discerpēs eum spūs immūdus: ꝛ exclamās voce magna exiit ab eo. Et h̄ est qd̄ lucas ait: Et cū p̄iecisset eū in medium. Sed nihil nocuit illa iactatio: nec eū debilitauit: sicut solēt exire demones quibusdā mēbris amputatis vel cuulsis. Vn̄ etiā p̄ tā integra restauratiōe etiā nō credētes āmirant.

Moraliter ¶ Bed. Moraliter. Hō a demonio liberat: cū animus ab immūda cogitatione purgat. femina a febrib⁹ curatur: cū caro a ꝯcupiscentie feruore refrenat. l ¶ Et virtute. Nō vt homines q̄ in v̄bo dei demonia eiciūt: sed p̄pria potestate virtutes operat. k ¶ In domū simo. ꝛc. Dom⁹ petri: circūcisio est eius aplatui cōmissa. Socrus est synagoga: q̄ quodam mō mater ē ecclesie petro cōmisse. Hec febricitat: q̄ inuidie estib⁹ laborabat p̄sequēs ecclesiā. Sz iesus stans super eā sanet: q̄ vbi timor dei incipit esse: talis estuatio solet recedere. l ¶ Et rogauerūt. Be. Modo saluator rogatus: mō nō rogatus curat. ostēdēs se ꝯ vitioꝝ q̄q̄ passiones ꝛ p̄cib⁹ fideliū semp annuere: ꝛ ea nōnunq̄ que ipsi nō in se intelligūt: vel intelligēda dare: vel pie petētib⁹ etiā non intellecta dimittere. vt Delicta q̄s intelligit: ab occultis meis mūda me dn̄e. m ¶ Surgēs. Be. Naturale ē febricitātib⁹ incipiente sanitate lassescere: ꝛ molestiā egritudinis sentire. Sed sanitas q̄ dn̄i dat imperio: tota simul redit: ꝛ etiā eo robore firmat vt suis adiutorib⁹ cōtinuo ministrare sufficiat: ꝛ iuxta leges tropologie mēbra q̄ seruierāt immūdicie: seruiāt iusticie.

Ps.18.d

Rom.6.d

Cum autem

a mo ip̄i⁹. Et i synagoga erat hō a
b habēs demoniū imūdū: ꝛ excla
c mauit voce magna dicēs† Sine:
a ¶ que cōmunicatio x̄pi ad belial. ¶ nobis tormenta ꝛ tibi gloria.
d quid nob et tibi iesu naçarene:
e ¶ vehementer opinor.
f Venisti p̄dere nos. Scio te† q̄ sis
sanct⁹ dei. Et increpauit illū iesus
g sus/ dicēs: Obmutesce/ ꝛ exi ab
h illo. Et cū p̄iecisset illū demoniū
¶ nullum membrum amputauit.
i mediū: exijt ab illo/ nihilq̄ † eū
nocuit. Et fact⁹ est pauor in omnibus: ꝛ colloq̄bant ad inuicē/
¶ res digna verbo.
dicentes: Quod est hoc verbū:
i q̄ in potestate et virtute imperat immūdis spiritib⁹ ꝛ exeunt:
Et diuulgabatur fama de illo i
omnem locū regionis. Surgēs
aūt iesus d̄ synagoga introiuit
k in domū simonis. † Socrus aūt †
simonis tenebat magnis febri
a ¶ alij euāgeliste nō dicunt q̄ rogassent
l bus: et rogauērunt illū p̄ ea. Et
stans super illā imperauit febri
m ꝛ dimisit illam: et continuo sur
n gēs ministrabat illis. Cū sol au †
tem occidisset/ oēs qui habebāt
infirmos varijs lāguoribus/ ducebāt illos ad eū: At ille singu
¶ misericordie. ¶ alia oēs.
lis man⁹ iponens curabat eos.
† Exibāt aūt demonia a multis/
o clamātia ꝛ dicētia: q̄ tu es fili⁹
p dei. Et icrepās nō sinebat ea lo
q qui: q̄ sciebāt ip̄m esse x̄pm. Fa †
cta aūt die/ egressus ibat i desertū
locū: ꝛ turbe req̄rebāt eū ꝛ venerūt
vsq̄ ad ip̄m: ꝛ detinebāt illū ne
discederet ab eis. Quib⁹ ille ait:
Quia ꝛ alijs ciuitatib⁹ oportet
me euāgeliçare regnū dei/ q̄ ideo
missus sū. Et erat p̄dicās in
synagogis galilee.
Caplm. V
r † Actū ē aūt cū tur/ b

n ¶ Cū aūt sol occi. Bed. Solis occubitus passio x̄pi per quā plures sanant demoniaci q̄ ante viuēs in carne egrotos sanauerat: q̄ in carne viuēs paucos iudeoꝝ docuit: post resurrectionē gētibus apparuit. o ¶ Tu es filius dei. Beda. Cū ieiunio fatigatū diabolus videret verum hoīez intellexit: sed q̄ tētando nō p̄ualuit verū etiā dei filius esset dubitabat. Nūc ḡ p̄ signoꝝ potentiā iā certior effectus: filiū dei arbitrabat. Nō ḡ eū ideo crucifigit: vt filiū dei ignoret: sed q̄ eius morte se damnandū nō preuidet. Hoc eni mysteriū a seculis est absconditū: quia si cognouissent dn̄m glorie nunq̄ crucifixissent. p ¶ Et increpans nō sinebat. Be. Ideo prohibet loqui: ne dū aliq̄s audit vera p̄dicantem sequat errantē. Impiobus eni magister veris falsa p̄miscet: vt specie veritatis testimonium fraudis obtegat. q ¶ Facta aūt die. Mystice. Manifestata luce resurrectiōis: a credentiū turmis requirit: ꝛ in gentium deserto inuētus ne abeat retinetur.

C

† mar.1.c

1.Cor.2.b

alas† qui

Mystice

alas tel

Actū est aūt. Nec Ca. V tp̄e nec loco turba a studio sanandi cohibetur: vesper incumbit: et tamen sequitur: stagnum occurrit. F Et turba

Nico. de lyra

a ¶ Et in synago. ꝛc. Hic ꝯsiter describit doctrine x̄pi cōfirmatio p̄ miracula x̄pi. sicut eni illa q̄ꝝ cognitio subest naturali facultati intellectus cōfirmant esse vera p̄ reductionē ad p̄ma p̄ncipia: sic veritas illoꝝ que trāscendūt naturalē facultatē intellectus de quib⁹ erat doctrina x̄pi cōfirmant p̄ operationē miraculoꝝ q̄ a solo deo possunt fieri. ꝛ ideo cū inducūtur ad cōfirmationem alicuius doctrine ostendit esse vera cū deus testis esse non possit alicui⁹ falsitatis. igit ad hoc inducunt hic duo miracula i speciali. Primū ē de demoniaco curato. Scd̄m de socru petri a febrib⁹ curata. ibi: Surgēs autē de synagoga. tertio multa ponunt in generali. ibi: Cum eni sol occubuisset oēs q̄ habebāt infirmos ꝛc. Et p̄z snia istarū partiū vsq̄ ad finē ca. ex dictis Mark. i. vbi ista posita sūt eodem ordine quo hic et exposita.

† Mat.8.b

mar.1.c

D

Moraliter

a ¶ Et in synagoga ꝛc. per hoc aūt q̄ x̄ps increpauit demonē q̄ suā potestatē confitebat ꝛ sanctitatē esilentium imponens: docuit nos fugere laudem turpium personarum: q̄ sicut dicit Seneca libro de virtutibus: Tam triste tibi sit laudari a turpibus q̄ si lauderis ob turpia. † ¶ Socrus autē simonis tenebatur magnis febribus ꝛc. per quam significatur persona iracūdie calore aut concupiscentie laborans: super quam stat iesus cum istas passiones mitigat et tunc ei deuote ministrat. † ¶ Cum aūt sol occidisset oēs q̄ habebant ꝛc. p̄ hoc significauit q̄ passio sua in q̄ iusticie sol occidit futura erat medicina omnis spūalis infirmitatis. † ¶ Facta autē die egressus ibat in desertum locum. dans in hoc exēplum predicatoribus reuertendi ad solitudinem cōtemplationis post laborē predicationis: et vt gratias deo agāt de profectu preterito ꝛ se disponant pro futuro.

† Mar.3.b

Seneca

† mar.4.a

Actum est autem cum. Descripta Ca. V predicatione christi et eius confirmatione: hic consequenter describitur conuersio aliquorū ad ipsum. et primo describitur eorū vocatio ad discipulatū christi. scd̄o eorum promotio ad apostolatum. sequenti caplo/ ibi: Factum est autem

E F τ turba vrget: τ ideo ascendit in nauim petri. a ¶ Sec⁹ sta. Be. Stagnū p̄sens seculū designat. Dn̄s aūt iā nō in stagno quasi iā nō in carne passibili: sȝ secus stagnū: q: in ea carne in q̄ passus ē stabilitatē ꝑpetue quiet⁹ adiut. b ¶ Genezareth. A ꝓprietate loci q̄si generans aurā: q: crispantib⁹ aquis de se aurā emittit. c ¶ Uidit duas na. Be. Due naues: circūcisio τ ꝑpucium

2. Tim. 2. c q̄s videt: q: i vtroq̄ pplo nouit q̄ sunt ei⁹: quoȝ corda a fluctib⁹ seculi ad futurevite trāquillitatē: quasi ad lit⁹ misericordie vidēdo ꝑuehit. d ¶ Piscatores. Doctores ecclie retib⁹ fidei cōphensos: τ de ꝓfūdo ad lumē elatos: terre viuētiū q̄si litori pisces ingerūt. e ¶ Lauabāt re. Lota retia plicat q̄ intermisso p̄dicādi officio qd̄ alios docuit ipse iplere satagit. f ¶ Que erat si. Nauis simonis: p̄mitiua ecclia circūcisionis: de cui⁹ auctoritate docet

Act. 4. f gētes vsq̄ hodie. Que dn̄ vna: q: multitudinis credentiū erat cor vnū et aia vna. Hec nauis apud mattheū fluctuat: in q̄ attēdit p̄ncipiū ecclie: q̄n trepidantib⁹ discipulis xp̄s adhuc dormit: q̄n petr⁹ suis meritis firm⁹. alienis turbat q̄n iudas ꝓditor adhuc ē imixtus. Lucas dicit: piscib⁹ repleri: q: ad finē

† 24. q. 1. c. A turbatur ecclie respexit: vbi fidei⁹ exuberat: vbi ꝑfectio i fide xp̄s vigilat: vbi ꝓdidit ꝓditoris cessat: vbi perfecta dilectio.

g ¶ Rogauit eū. Be. Q, primo rogat nauim a terra reduci pusillū: significat vl̄ temperate vtendū v̄bo ad turbas: vt nec terrena eis p̄cipiant: nec a terrenis i ꝓfūda sacramētoȝ recedāt: vt ea penit⁹ nō intelligāt. Uel pri⁹ in ꝓximis regionib⁹ gentib⁹ p̄dicandū. Sed dn̄ dr̄ petro: duc in altū ad remotiores gentes q̄bus postea p̄dicatū est ptinet. h ¶ Duc in altuȝ rc̄. Amb. Et si alijs iperat vt laxent retia: soli petro dicit: Duc in altū. i. in ꝓfunduȝ

disputationū: vt q̄n de eterna v̄bi generatione disserit: q̄ nō visu: sȝ sola fide attingit: vl̄ q̄n de v̄tute resurrectionis: vel de sp̄ūsancti ꝓfluētib⁹ donis istruit ecclia τ armat. i ¶ Laxate retia. Be. Retia sunt v̄boȝ cōplexiōes τ q̄si quidā orōnis sin⁹ τ disputationū recessus: q̄ q̄s capiūt nō amittūt. Unū τ retia q̄si retinentia sunt vocata: q̄ ca

alis non habet τ pene ptos nō perimūt sȝ reseruāt. k ¶ In v̄bo autē tuo. Be. Nisi in v̄bo gr̄e laxata fuerint instrumenta disputationū: frustra p̄dicator vocis sue iaculum mittit. q: fides pploȝ nō in sapia v̄bi cōposita: sed diuine vocationis munere ꝓuenit. O vacua p̄sumptio: o humilitas fructuosa. Qui nihil ante ceperāt: magnā in v̄bo ꝯcludūt multitudinē. Rūpitur rete ꝓ multitudine pisciū: q: mō

† mat. 4. b mar. 1. b cū electis tot reprobi intrāt: q̄ ip̄am ecclesiam heresib⁹ scindāt. Rūpit rete: sed nō labit piscis: q: dn̄s suos seruat etiā inter p̄sequētiū scādala. l ¶ Rūpebat. In ecclia circūcisionis rumpit rete: q: non tot intrant de iudeis q̄t apud deū ad vitā erāt p̄ordinati. Alia q̄ nauis. i. ecclia de gentib⁹ succedit: q̄ electos ad salutē colligit: q̄ non intrāt nisi rupto rete: q: aū iudas ꝓditor: ante simon mag⁹: ante ananias τ saphyra: āte multi quos iohēs antichristos vocat: abierūt retrorsum: q̄ paulo vl̄ barnabe cōmittat apostolatus gentiū. m ¶ Et ipleuerūt. Be. Hec ipletio vsq̄ in finē seculi crescit. Sȝ implete mergūt. i. in submersiōe p̄munt nō tn̄ periclitant sic vt mergant. Mergi eni ē hoies ad prauitatem seculi de q̄ elati fuerāt redire. Quales etiā petr⁹ adhuc i infirmitate posit⁹ hoc loco demōstrat. vn̄ sequit: Qd̄ cū vidisset si. pe. rc̄. q: carnales in ecclia sp̄ūalib⁹ rectorib⁹ in q̄bus glo/ria xp̄i eminet: honorē quidē exteri⁹ deferūt τ specietent⁹ humi/liantur sub

liantur sub illis: sed tn̄ morib⁹ nō voce ꝯtradicūt τ nolunt ab illis gubernari: quoȝ vita τ p̄dicatio ipsoȝ ꝯtraria est voluntati. n ¶ Stupor eni cir. Excusat petr⁹: nō studio malicie: sȝ ex humano defectu h̄ dixisse. Admirabat aūt diuina dona: et quo plus meruerat hoc presumebat minus. Et talis humilitas meret piam dn̄i ꝯsolationē. o ¶ Noli timere. Be. Non recedit: sed ad litus ꝓducit: τ viuificandi potestatē tribuit. In quo significat q̄ sp̄ūales viri τ si p̄sus turbarū cōmoti: non tamen

debent habere

¶ cōuent⁹ turbarū: fidē designat populoȝ.
he irruerent in eum vt audirent
¶ q̄ magna fec̄ i tra: trāsit ad mare: vt τ ibi faciat: τ dn̄s maris terreq̄ appeat. ¶ legē.
a verbū dei: τ ip̄e stabat sec⁹ stagnū a
b genezareth. Et vidit duas naues † c
¶ legem.
d stātes sec⁹ stagnuȝ: piscatores au b
¶ a naui in litus.
e tē descenderāt et lauabant retia.
Ascendens autē in vnaȝ nauim c
f que erat simonis/ rogauit eum a g
¶ ab amore terrenoȝ.
terra reducere pusillū. Et sedens
docebat de nauicula turbas. Ut
cessauit autē loqui/ dixit ad simo
¶ ad xp̄m ascendētē in altū. ¶ q:
h nem: † Duc in altū: et laxate retia d i
boni τ gētiles parati erāt accipere legē.
vestra in capturā. Et respōdens
¶ sicut humilis.
simon dixit illi: Preceptor per to e
¶ per veterem legem laborantes nullū du ximus ad vitam.
tam noctem laborantes nihil cepim⁹: in verbo aūt tuo laxabo re f
k te. Et cuȝ hoc fecissent/ concluse
¶ pisces sūt q̄ hāc vitā enauigāt.
rūt pisciū multitudinē copiosaȝ.
¶ Mora. Rumpitur qui diuitias τ paupertates non sustinet.
l Rūpebat aūt rete eoȝ: et annue g
runt socijs q̄ erāt in alia naui: vt
venirēt τ adiuuarēt eos. Et vene
¶ q: ecclesiam τ synagogā cōuertit.
m rūt τ ipleuerūt ambas nauiculas
ita vt † pene mergerēt. Qd̄ cū vi b
deret simō petr⁹/ ꝓcidit ad genua
iesu/ dicens: Exi a me dn̄e: q: hō i
n pctōr sū. Stupor eni circūdede k
rat eū/ τ oēs q̄ cū illo erāt i captu
¶ circūdederat stupor.
ra pisciū quā ceperāt. Similiter
autē iacobū τ iohānē filios zebe
dei: qui erant socij simonis. † Et l
o ait ad simonē iesus: Noli timere: m

Nico. de lyra

Fit est autem in diebus illis. Prima in duas. quia primo describitur vocatio petri cum alijs adiūctis sibi. secundo vocatio matthei/ ibi: Et post hec exiuit τ vidit iesus publicanum. Circa primū primo describit discipuloȝ vocatio seu cōuersio. scd̄o cōuersoȝ cōfirmatio/ ibi: Et factū ē cū eēt in vna ciuitatū. Circa p̄mū dr̄ sic: Factū est aūt cū tur. irrue. in eū: p̄e nimia deuotione audiēdi ip̄m. a ¶ Et ipse sta. rc̄. lacus magn⁹ est p quē trāsit iordanis fluui⁹: et q: ibi extendunt aque in latitudine magna: aliq̄n vocat stagnū aliq̄n lacus: τ aliq̄n mare s̄m modū loquēdi hebraicum q̄ ois ꝯgregatio magna aquarū vocat mare: s̄m illd̄ Gen. i. a. Cōgregationesq̄ aquarū appellauit maria. b ¶ Piscatores aūt descē. τ laua. retia. amouētes imunditias vt retia plicarēt: q: nullos pisces ceperāt: vt p̄ȝ ex seq̄ntib⁹. c ¶ Ascēdens aūt in vnā nauim. vt populi plausum declinaret: τ de naui ppl̄m sedentem in litore cōuenientius doceret. d ¶ Duc in altū. h̄ est ad locū aque mag⁹ ꝓfundū q̄ est ꝯuenientior ad piscandum. e ¶ Preceptor p to. noctē la. nihil cepim⁹. Quis diligentiā magnā adhibuim⁹. f ¶ In ver. aūt tuo la. re. i. ꝯfidens in v̄tute v̄bi tui. g ¶ Rūpebatur aūt re. eoȝ. Ex q̄ patet duplex miraculū q: nō solum ceperant magnā multitudinē piscium supra modū solitū τ possibilē p viam humanā: sed etiam illa multitudo tenebatur in rete rupto/ iō subdit: h ¶ Qd̄ cum vi. simon pe. ꝓci. ad ge. iesu. ꝓpter p̄dicta miracula facta dicēs: i ¶ Exi a me dn̄e: quia homo peccator sum. reputabat eni se indignū p̄sentia tam sancte persone. k ¶ Stupor eni circū. eum. i. admiratio magna. ꝓpter facta christi insolita. l ¶ Et ait ad simonem ie. ip̄m consolando. m ¶ Noli time. ex hoc. i. deceтero.

Ex h̄ iā hoies

Moraliter ✳ † ¶ Et vidit duas na. rc̄. Be. Due naues mystice circūcisionē τ preputiū significāt: q̄s videt dn̄s. nam in vtroq̄ pplo nouit q̄ sunt ei⁹: τ ad futurevite tranquillitatē q̄si ad lit⁹ vidēdo: h̄ est misericordie visitando ꝑuehit. d ¶ Duc i al. τ la. re. rc̄.

Mystice Ambro. Mystice aūt nauis petri s̄m mattheū fluctuat. s̄m lucā replet piscibus: vt τ p̄ncipia fluctuantis ecclie τ posteriora exuberantis agnoscas. nō turbat ista q̄ petrū habet. turbat illa q̄ iudā habet. in vtraq̄ tn̄ petr⁹: sed q̄ suis meritis firm⁹ est turbatur alienis. caueam⁹ q̄ ꝓditorē ne p eum plurimi fluctuemus. i ¶ Exi a me dn̄e rc̄. p petrū q̄ cū socijs p totā noctē laborans nihil ceperat: τ i verbo xp̄i cepit multitudinē pisciū copiosā: τ tn̄ sibi nō attribuit nisi culpā dī. Exi a me dn̄e: q: hō pctōr sū: significat p̄dicator euāgelij: q̄ ꝓprie initens v̄tuti nihil ꝓficit: sȝ initens diuine v̄tuti facit magnū ꝓfectū: tn̄ nō debet attribuere sibi nisi defectū. τ tūc a deo ꝯfortat dicens: m ¶ Noli timere. τ maior ꝓfect⁹ sibi ꝓmittit cum subdit:

✳ Ex hoc iā hoies

A ¶ debēt habere voluntatē dimittēdi ecclesiasticū munus vt secu rius ⁊ trāquillius viuāt. Nemo de sue ꝯsciētia culpe tremēs vel de aliorū innocētia stupēs: sanctuaria iter formidet aggre di. a ¶ Ex hoc iam ⁊c. Beda. hoc ad ipm petrū specialiter ptinet: cui exponit: qd captura significet piscīu. Sz sicut tūc p retia pisces sic p vba aliqñ capiet ho mines i q petro est typus toti⁹ ecclie.

Mystice b ¶ Relictis oibus. Be. Mysti ce finē seculi significat q ab hui⁹ mū di salo q xpo inheserint: penitus sunt recessuri.

Duo aduē t⁹ in caphar naum. c ¶ In vna ci. Hic duo aduētus in capharnaū notant. Pri mus incarcerato iohāne qñ fecit cōti nue illa tria miracula. Scōs qñ de scēdit de mōte electis apl'is: quādo fit istud miraculū de leproso.

als † illum d ¶ Vir plen⁹. Ambro. Bed. Quarto signo ex q in capharnaū venit iste sanatur.

Geñ. 1. b Nā sicut quartū diē sole illuminauit ⁊ clariorē ceteris fecit dieb⁹ cū illuscesse rēt elemēta mūdi: sic ⁊ h clari⁹ opus debet existimari. Scōm mattheū p⁹ nouū testm̄ in mōte datū: hic prim⁹ a dño sanat⁹ inducit: vt ille q exclude bat a lege: purgari se dñi ptāte ꝯsu mēs: nō ex lege sed supra legē eē gra tiā indicaret: q leprosi maculā posset abluere. e ¶ Et pci. Sicut humi lis ⁊ vite sue maculas erubescens: et ꝯfessionē verecūdia nō reprimēs sed de tecto vulnere remedium querēs. f ¶ Si vis po. Amb. Bed. Sicut in dño ptātis auctas: ita in isto fidei constantia declarat. g ¶ Tetigit. Propter humilitatē: vt nos doceret nullū spernere p aliq corpis macula tione. Tāgit nō dedignat⁹: impat nō diffisus: adhibet opis testimoniū: vo lo dicit ppt fotinū: impat ppt arriū: tāgit ppt manicheū. ¶ Bed. Tetigit nō quin sine tactu sanare posset: sz vt

B indicet se nō subiectū legi eē: sz dñm legis ōndēs: qui nō timet cōtagium. h ¶ Et ꝯfestim le. ⁊c. Amb. super hūc locū. Vides q dubitari nō pōt q volūtas dei ptās est. ¶ Bed. Ubi le prosus mūdat nō exprimit locus: vt ōndat nō vn⁹ pplo alicui⁹ ciuitat' spe cialis: sz oim pplos fuisse sanatos.

Typice ¶ Be. Typice. Leprosus gen⁹ hu manū significat plenū lepra: qd extē ta manu .i. vbo dei humanā ꝯti⁊ gen te naturam: a prisci erroris varietate mūdat: vt diu abomiabiles ⁊ seq̄stra ti: iā q̄ant tēplo reddi. Tēplū dī scm̄

1. Cor. 3. d est qd estis vos. Et sacerdoti offerri. De q dr: Tu es sa. in eter. sm or. ⁊c.

Ps. 109. a Et offerāt p emūdatiōe corpa sua: ho

Rom. 12. a stiā viuā. sanctā: deo placentem.

i ¶ Precepit illi. Be. Taceri iu bet nec taceri pōt. Nā q aliqd volue rit ⁊ non potuerit: sz dat exēplū vt sui in magnis q faciūt latere velint: sed vt ꝯsint aliis: pdant in uiti. ¶ Hylarius. Docet nō vulgāda nr̄a bñficia: sed ꝯmēda vt nō solū a mercede abstineam⁹ pecunie: sed etiā grē. Iactā tia vitata facit ne lepra possit trāsire i medicū. Ideo etiā impe rat silentiū: qi meliores putabat q fide magis spontanea q̄ q sperata bñficijs credidissent. k ¶ Ōnde te sa. Be. Ut in telligeret sacerdos nō legis ordine: sz grā dei curatū. Offert nō soluit legē sed implet: q sm legē graditur: supra legem sana re eos q̄s remedia legis nō sanauerāt videt. Sicut precepit Moyses. Lex spūalis ē idō videt sacrificiū spūale mādasse: vt sit in testimoniū illis: si deo credāt: si impietat' lepra discedat. l ¶ Et ꝯueniebāt ⁊c. Be. Sanatio vnius multas ad dñm cogit turbas. Ut eni ipe interius ⁊ exteri⁹ se sanatū doceret: pceptū bñficiū etiā iussus nō tacet. Sed vt marcus ait: euāge lico functus officio mox egressus cepit pdicare ⁊ diffamare ser monē: ita vt non posset manifeste in ciuitatē introire: sed foris in desertis in desertis locis esse: ⁊ ꝯueniebāt ad eū vndiq. m ¶ Et ora bat ⁊c. Qñ orat theoricā vitā: quādo sanat actiuā informat. ¶ Be. Sanat vt deus: orat vt hō. In vrbe miracula facit: in deserto orat: vt ⁊ actiue ⁊ ꝯtēplatiue documēta mōstret: ne q p cura pximi amorē dei: vel p amore dei q̄uis sit supior: cu rā dimittat pximi. In desertū secedit et orat: q exurgentē strepitū vitioꝝ pmit: et quoddā sibi cū dño intra se desertū q̄rit: vt cū illo exteriore tumultu cessante p in terna desideria silēter loquat. n ¶ Et factū est ⁊c. Bed. Ubi sedēs docuerit Lucas breuiādi grā pterijt. Sed Mat

mat. 4. c
mar. 1. b

theus in ciuitate sua: Marcus i caphar naū h eū fecisse testat. Sz ciuitas xpi dr galilea: in q erat nazareth ⁊ capharnaū: ad distinctionē regiōis trāsmarine gera cenorū: de q trāsfretādo venerat galileā: sicut mattheus scribit: Uel ipsa caphar naū ciuitas xpi est: quā nō nascēdo: sz vir tutibus illustrādo suā fecerat. o ¶ Et erāt pha. ⁊c. Ambro. Inter ceteroꝝ re media debiliū: ꝯuenietib⁹ ex oi pte docto rib⁹ hec paralytici sanatio describit: vt ma gna ⁊ magne rei significatiua Uñ orasse pmitti. nō ppē suffragiū: sz ppt dandū exēplū. In q docet vnusqsq eger petē de salutis pcatores adhibere: p qs vite nr̄e

† mat. 8. a
mar. 1. d

a ¶ nondū eligitur in apostolatū: sed pdi citur: q aliquando sit eligendus.

a Ex hoc iā eris hoīes capiēs. Et (a b)
¶ qi adhuc habēt voluntatē redeūdi.
subductis ad terram nauibus:
b relictis omnibus secuti sūt † eū.
¶ vel venisset in vnam ciuitatem.
c † Et factū est cū esset in vna ciui c
d tatū: ⁊ ecce vir plen⁹ lepra ⁊ vidēs
e iesum: ⁊ pcidēs in faciē suā: ro
a ¶ Be. Ambro. voluntati potestatem tri buit: nec quasi incredulus dubitat: sed sue colluuionis conscius non ꝯsumit.
f gauit eū/ dicēs: Dñe si vis po
tes me mūdare. Et extēdēs ma
a ¶ eo genere sanat q obsecrat: Si vis po. me mū. ¶ Be. nō q sine tactu sanare non posset: sed vt indicet se nō subiectū eē legi.
¶ in hoc humilitas. ¶ in hoc pietas.
g nū/ tetigit eū iesus dicēs † Uolo
¶ in hoc maiestatis potētia. b ¶ qz dixit ⁊ facta sunt. c ¶ Ambro. Nihil mediū in ter pceptū ⁊ opus: qi in pcepto est opus.
h Mūdare. Et ꝯfestim lepra dis
i cessit ab illo. Et ipe precepit illi
a ¶ nō erat necesse vt sermone iactaret qd corpe pferebat. b ¶ mittit ad sacerdotes p pter humilitatē. ⁊ vt videntes credāt ei: vel
k vt nemini diceret: sed vade ostē
nō credētes inexcusabiles sint. a ¶ nō de bēt auferri signa pusq venīāt significata.
de te sacerdoti: ⁊ offer pro emū
a ¶ pro emūdatione offerebāt torrā panis. turtures duos: ⁊ sextarium olei.
datiōe tua sicut pcepit moyses
i testioniū illis. † Perābulabat
¶ sanitatis ⁊ doctrine.
l aūt magis sermo d illo: ⁊ ꝯuenie
bāt turbe multe/ vt audirēt ⁊ cu
rarent ab infirmitatib⁹ suis. Ipse o
m aūt secedebat i desertū ⁊ orabat
n Et factū est in vna dierū: ⁊ ipse e
o sedebat docens: Et erāt phari
sei sedentes: ⁊ legis doctores q
venerāt ex omni castello galilee
⁊ iudee ⁊ hierlm: ⁊ virt⁹ dñi erat

Ni. de ly. ꝯ cōpago re

† De pe. di. 1. c. voluis sent

a ¶ Ex h iā eris ⁊c. p sanā doctrinā trahēdo ad vitā etnā. Uerbū eni dei ha mo piscatoris cōpat: qi sicut ham⁹ nō ca pit piscē nisi ab ipo capiat: sic nec verbū dei capit hoīem ad vitā eternā nisi ipm verbū mēte ipius capiat. b ¶ Et sub ductus ad terrā ⁊c. s. simon petrus ⁊ alij q erāt cū eo. Et lz andreas h nō noie tur: tñ intelligit ibi fuisse h3 q dic Aug. vt hr ex verbis Matth. iiij. et Mar. i. dicūt tñ aliq q isti nō secuti fuerunt xpm tūc ei totaliter inherēdo: sed causa reue

D rētie aliquātulū secuti sunt cū associādo ad ppria tñ reuersuri: sed postea vocati sunt nō reuersuri amplius ad ppria: de qua vocatione loquit mattheus ⁊ mar cus. Alii vo dicūt q ista vocatio de qua hic loquit lucas ē eadē cū illa de qua lo quit mattheus ⁊ marcus: qz vocati sunt simpliciter ad societatē xpi: ⁊ hoc videtur verius qz hic dr: relictis oibus secuti sūt eū: q modus loquēdi pprie non cōuenit nisi adherētib⁹ xpo totaliter. Et qz hic di citur petro a xpo: Ex h iaz eris hoies capiēs .i. de cetero vacabis pdicationi: et tali modo loquendi vtuntur matthe⁹ ⁊ marcus qui sm alios describunt voca tionē eoꝝ simpliciter adherendo christo absq reuersione ad ppria. c ¶ Et fa ctum est. Hic ꝯñr describitur vocatoꝝ confirmatio per opera miraculoꝝ: et de scribuntur hic duo miracula. Primū est de leproso sanato. scdm de paralytico cu rato/ ibi: Et factū est in vna dierum. Snia pme partis patet ex dictis Matth. viij. et Marc. i. excepto qd sequit: d ¶ Ipse aūt secedebat ⁊c. ad ostendendū q pdicator vbi diuini de bet fugere ppli applausum: ⁊ retrahere aliqñ se a multitudine ⁊ vacare orationi. e ¶ Et factū est. Hic describit de paraly tico curato miraculū qd factū fuit in capharnaum: vt habetur Marc. ij. ⁊ patet snia hui⁹ partis q̄tum ad curationē paraly tici ex dictis Matth. ix. ⁊ q̄tum ad pñtationē dicti paraly tici Marc. ij. que omittunt in mattheo ⁊ a marco suppletur.

† mat. 4. d
mar. 2. a
Ioh. 6. a

✳ Et post hec

✳ a ¶ Ex hoc iā hoies eris capiēs. Et factū est cū in vna eet ciuitatū ⁊ ecce vir plen⁹ lepra ⁊c. Be. Typi ce aūt leprosus humanū genus: languidū petrū designat ple nū lepra. qm oēs peccauerūt ⁊ egēt grā dei: vel. s. extēta manu id ē vbo dei humanā ꝯtingēte naturā: a pstini erroris varieta te mūdēt: ⁊ offerāt p sua emūdatiōe corpa sua hostiā dd viuā.

Moraliter
Typice

✳ Et ecce viri

E F cōpago resoluta: actuūqȝ nroꝝ clauda
† mat.9.a vestigia vbi celesti remedio reformen
mar.2.a tur. a ℭ Viri portātes ⁊c. Alleg.
Allego. Id est erigētes ad supiora animū ho/
minū: q̄uis exterioris hoīs debilitate
torpētem: q̄ꝫ rursus adminiculis: ⁊ at
tollere ⁊ humiliare se facilius aī iesuz lo
cet: dñico dign⁹ videri aspectu. Humili
tatē em̄ respicit de⁹. b ℭ Et q̄rebāt
⁊c. Be. Desiderāt offerre: sꝫ turba in
terposita recludūt: q̄ sepe aīa post sīr
mi corpis desidiā ad deū respiciens: ⁊
diuīa grā inouari desiderās: pristine cō
uersationis obstaculo retardat. Sepe
dū cū deo in orōnib⁹ colloq̄: turba co
gitationū interueniēs: aciē mētis ne
xp̄s videat intercludit. Sꝫ nō est exte
†mat.9.a rius in infimis vbi turbe tumultuant
remanēdū: sꝫ tectū dom⁹ i q̄ xp̄s docet
ascendēdū. i. sacre scripture sublimitas
est appetenda ⁊ lex dei nocte dieqȝ me
ditāda: q̄ in custodiendo sermōes dei
aīs non ha corrigit iuuētutē suā. Et patefacto te/
bert mala cto. i. reseratis scripturis eger submit
titur: q̄ ad xp̄i humilitatē fidei pietate
descenditur: ⁊ ad xp̄i noticiā venitur.
c ℭ Et p tegul. Be. Dom⁹ iesu tegu
lis tecta describit: q̄ sub cōtēptibili lit
terarū velamie si assit doctor q̄ reserat
diuīa spūalis grē ↄ̄tus inenit. Q̄ cū
† mat.9.a lecto deponit: significat ab homie ad
mar.2.b huc in ista carne cōstitutū xp̄m debere
cognosci. d ℭ Quoꝝ fi. Be. Mul/
tū valet fides ↄ̄pria cuiusqȝ: cuz p alie/
aīs † ḡbatū nā fidē hō interi⁹ ⁊ exteri⁹ sit saluatus.
tuū ⁊ ābula ℭ Be. Hec curatio paralytici signifi
cat saluationē aīe suspirātis ad deum
de diuturna illecebra carnalis inertie
q̄ idiget bonis doctorib⁹ q̄ eā sbleuēt:
q̄ ⁊ xp̄o offerāt: ⁊ p ea ītercedāt. Qui
mar.2.a apud marcū q̄tuor fuisse legūt: ꝓpter
q̄tuor euangelioꝝ libros seu ꝓpter q̄t
aīs teis tuor ↄ̄tutes: qb⁹ ad ꝓmerendā sospita
tē mentis fiducia erigit q̄ sunt prudē/
tia: fortitudo: temperantia: iusticia.
e ℭ Nō remittunt ⁊c. Tu hō petōr
ego deus q̄ petā remitto: qui alioꝝ me
rito tibi petā relaxo. Qui ḡ petis gra/
uat: adhibeat ecclesiam q̄ p eo ꝑcetur.
† mat.9.a Quia p culpa aīe etiam corp⁹ infirma
batur: ideo sanatur⁹ corp⁹ prius sanat
animā. f ℭ Quis pōt dimit. ⁊c.
Nemo dimittit petā nisi deus: q̄ p eos
quoqȝ dimittit: q̄bus ptātem dimitten
di dedit. Cū ḡ xp̄s dimittat: vere deus
ꝓbat. Verū testimoniū deo reddunt:
sꝫ psonā xp̄i negādo falluntur. Perfidia
em̄ ↄ̄fiteri pōt: credere non pōt. Itaqȝ
testimoniū non deest diuinitati: fides
deest saluti. De⁹ aūt volēs saluos face
re petōres: ⁊ occultoꝝ cognitiōe se deū
eē demonstrat: ⁊ ammiratiōe factoꝝ il
lis respōdēs: Quid cogitatis mala i cor
dib⁹ vestris? Eadē maiestate ⁊ poten/
tia q̄ cogitatiōes vr̄as intueor: possuz
hoīb⁹ delicta dimittere: Ex vob intelli
gite q̄d palytic⁹ ↄ̄sequat. Sꝫ q̄ spūa/
lem grām nō cognoscit: nec credit q̄d
interi⁹ factū ē: ꝓbet signo visibili: q̄d
nō minoris ↄ̄stet eē potētie: vt in filio
hoīs latentē cognoscatis potētiā maie
Leui.13.b stat: q̄ pōt peccata dimittere vt deus.
g ℭ Vt aūt co. ⁊c. Amb. Magnus
†mat.9.b sacerdos leprā videbat i cordib⁹ iudeo
mar.2.c rum: ⁊ petōres ostēdit illo leproso: cui
23.q.4.c.Si purgato iussit se offerre sacerdoti. Sꝫ
fideles hos summ⁹ sacerdos repudiat: ne ali/
os q̄ꝫ eoꝝ lepra cōtaminet. h ℭ Tibi
dico sur

a ad sanādū eos. †Et ecce viri por †
tantes in lecto hominē q̄ erat pa/
b ralytic⁹: ⁊ querebant eū inferre et
ponere ante eū. Et nō inuenien
tes qua parte illum inferrent p̄e
turba: ascenderunt supra tectuz/
¶ diuinitatem cognitam.
c ⁊ p tegulas submiserūt eū cum le
a ¶ nō paralytici: q̄ sensu carebat.
d cto in mediū ante iesum. Quoꝝ
e fidez vt vidit/ dixit: Hō remittū/
tur tibi petā tua. Et ceperūt cogita
re scribe ⁊ pharisei dicētes: Quis
f ē hic q̄ loquit blasphemias? Quis
pōt dimittere petā nisi solus de⁹?
g Vt āt cognouit iesus cogitatiōes
eoꝝ: rńdēs dixit ad illos: Quid
cogitatis †mala i cordib⁹ vestris?
a ¶ dicto facere. ¶ q̄d sol⁹ noui: q̄ dimitto.
Quid ē facili⁹ dicere: dimittūt ti
a ¶ quod vos etiaz videre potestis. ¶ inuit
resurrectionem omniū.
bi petā: an dicere: surgē ⁊ ābula?
a ¶ quia idem est filius hoīs ⁊ deus.
†Vt aūt sciatis q̄ fili⁹ hoīs habet
ptātez in terra dimittēdi petā/ ait
a ¶ vt q̄d fuit testimoniū infirmitatis sit ꝓba
h palytico: Tibi dico surge: tolle †lē
tio sanitatis. a ¶ ne xp̄iana fide curat⁹ more
ris in perfidia iudeoꝝ.
ctū tuū: ⁊ vade in domū tuaz. Et
a ¶ Be. magna virtus vbi sine mora salus
imperiū comitatur: vnde merito qui aderāt
relictis blasphemiis stupentes ad laudē cō/
uertuntur tante maiestatis.
ↄ̄festi ↄ̄surgēs corā ill/ tulit lectū
in q̄ iacebat: ⁊ abijt in domū suā
i magnificās deū. Et stupor appre
hēdit oēs ⁊ magnificabāt deum.
Et repleti sunt timore dicētes: q̄
vidim⁹ mirabilia hodie. †Et p⁹ hec a
a ¶ nō tam corporeo q̄ mētalis intuitu.
exijt ⁊ vidit iesus publicanū noie
¶ leui addit⁹ vel assumpt⁹: q̄ diuina eū de
cto assumpsit ⁊ in numero apl̄oꝝ addidit.
¶ ꝓtinacis lucris ibiantē. ¶ theolos grece
leui sedētem ad teloneum/ ⁊ ait il
vectigal. ¶ Amb. nō gressu corpis: sꝫ mē/
tis affectu. ¶ amodo. ¶ nō lucra.
li: Sequere me. Et relictis oībus
a ¶ nō leuitate ductus sꝫ ↄ̄tate operū ⁊ diuina
potētia int⁹ opante seqt: tā corpe q̄ mēte.
surgēs secut⁹ ē eū. Et fecit ei conui †
k uium magnū leui i domo sua: Et
a ¶ Be. viderant publicanū a pctis ad me/
liora cōuersum locū inuenisse pnie: ⁊ ob id
etiā ipsi nō desperant salutem.
erāt turba multa publicanoꝝ et ali
oꝝ qui cū illis erant discūbētes.
¶ dupliciter errāt: q̄ ⁊ se iustos putāt cū sint
supbi ⁊ illos reos cū iā peniteant. ¶ de ieiu
nio gloriātes. ¶ vel uerūt.
†Et murmurabāt pharisei ⁊ scribe b
coꝝ dicētes ad discipulos eius:
l Quare cū publicanis ⁊ petōrib⁹
māducatis ⁊ bibitis? Et rńdens ie/

dico sur. Be. Surgere ē aīam a car/ G
nalib⁹ desideriis abstrahere. Lectum
tollere: carnē a terrenis desideriis ad
volūtatē spūs attollere. Domū ire: ad
padisū redire: vel ad iternā sui custodiā
ne iterū peccet. Ecce p remissionē pene
remissionē culpe itellige. i ℭ Et stu.
Amb. Spectāt surgentē increduli: mi
rant abeuntē: ⁊ diuini operis miracula
malunt timere q̄ credere. Nā si crede
rent nō timerēt: sꝫ diligerēt. Perfecta 1.Joh.4.d
enim dilectio foras mittit timorem.
k ℭ Leui. Be. Idē leui q̄ ⁊ mattheus.
Sꝫ lucas ⁊ marcus ꝓpter honorē euā
gelistē nomē vulgatū tacēt. Mattheus
aūt in sermōis pncipio accusator sui fa
ctus: mattheū seu publicanū noiat: ne
q̄s a salute desperet p imanitate petō/
rū cū ipse de publicano i aplm: de telo/
neario i euāgelistā sit mutat⁹. ℭ Be.
Amb. Reliquit ꝓpria: qui rapiebat ali
ena. Nec solū lucra reliqt vectigaliū:
sꝫ ⁊ piculū ↄ̄tēnit: q̄d poterat venire a
pncipib⁹ seculi: q̄ rōnes vectigaliū in/
cōpositas reliq̄rit. Et q̄ in nullo pror/
sus huius vite respectū vel cogitationē si
bi reseruauit: dñicoꝝ talētoꝝ fidelis
dispēsator eē meruit. ℭ Be. Per mat
thei electionē fides gentiū q̄ prius mun
danis inhiabant: sed nūc corp⁹ xp̄i sedu
la deuotiōe reficiūt exp̄mit. Per sug/
biā phariseoꝝ insinuat iudeoꝝ inuidia:
q̄ de gētiū salute torquet. l ℭ Qua/
re cuz pu. Amb. Ois q̄stio ex lege q̄
tenax iusticie: nō habet misericordiaz. Deo
q̄ declinauerūt: sꝫ eius austeritatē mis
sus filius dei grā euāgelica tēpauit. Pro
uocat ḡ ad pniam petōres: cuius cib⁹ et
pot⁹ et ambulatio: ⁊ oīa q̄ gessit saluti b
seruiūt. ℭ Amb. Beda. Qui domici/
lio xp̄m recipit interius: maximis exu/
berantiū pascit delectationibus volu/
ptatū. Itaqȝ dñs ingredit: ⁊ in eius qui
Ni. de lyra
F credidit re
※ a ℭ Et post hec exijt. Hic ↄ̄sequenter Diuisio
describitur vocatio matthei. ⁊ p̄mo de
scribit ista vocatio. scdo describit mur
murantium ↄ̄futatio/ ibi: Et murmura
bant. sententia p̄me partis patꝫ ex dictis
Matth. ix. b ℭ Et murmurabāt.
Hic ↄ̄sequēter describitur malignan/
tium confutatio: ⁊ hoc in tribus casi/
bus. Secundus ponitur/ ibi: At illi di
xerunt. Tertius in pncipio sequentis
ca. Primus casus est q̄ pharisei mur/
※ murabant de
✱ † ℭ Et ecce viri ⁊c. Moraliter Moraliter
palyticus ē petōr opib⁹ meritoriis ꝓua
tus: sꝫ iacet i lecto: q̄ñ tenet eū pcti con
suetudo. xp̄m aūt portātes: sūt iusti pro
eo deꝓcantes: ⁊ sic ponūt eū aī iesum
q̄ eū respicit: q̄ñ ꝓces eorum exaudit: ⁊
tūc lectū suū tollit q̄ñ a petōꝝ ↄ̄suetudi
ne recedit: ⁊ vadit i domū suā: q̄ñ bōis
actib⁹ festinat ad patriā celestē: ⁊ ppls
deū magnificat de tali mutatiōe: q̄m ē
dextere excelsi. Et post hec exijt et
vi. ic. ⁊c. Sequitur. † ℭ Et fecit ei
cō. ma. le. ⁊c. Chryso. Christ⁹ quodli
bet gen⁹ remedij exhibebāt: ⁊ nō solū
disputādo ⁊ p̄stādo sanitatū remedia:
vel etiā redarguēdo emulos: sed etiam
cōmedendo nōnullos errantiū dirige
bat: inde nos instruēs q̄ q̄libꝫ opus
⁊ tp̄s pōt nob vtilitatē afferre: ⁊ publi
canoꝝ pticipationē non vitauit: ꝓpter
vtilitatē seqntē: more boni medici qui
✱ nisi sanietis

A ¶ credidit recūbit affectu. Sed rursus accēdit inuidia pfidoꝝ ⁊ future pene spēs pfigurat. Epulātib⁹ eni fidelib⁹ ⁊ in regno celoꝝ recūbētib⁹: pfidia ieiuna torq̄bit. Ostēdit etiā ꝗtum intersit inter emulos legis ⁊ grē: qꝛ q̄ legē sequūt: mētis famē patient eternā. Qui ꝟo in interioribus verbum receperint: alimēti celestis ⁊ fonte vbertate recreati esurire ⁊ sitire n̄ pñt. Et iō q̄ aīo ieiunāt murmurāt/ dicētes: quare cū pub. ⁊c. Fi⁊ diaboli venenum serpētis diffundūt. Gen.3.a Serpēs primā vocē emisit/ dicēs eue: qd vtiq̄ de⁹ dixit: Nolite māducare ex oī ligno. hunc imitant isti. a ¶ Medico. Christus medicus q̄ miro medicandi genere vulneratus est ꝑpter iniq̄tates nostras. Hoc medicamine serpētis venenū excludit. Qui hoc medicamēto vtit: non remanet ieiun⁹. b ¶ Uocare iustos. Beda. Iustos vocat eos: q̄ dei iusticiam ignorātes: ⁊ suā volentes ꝯstituere: iusticie dei nō sunt subiecti: ⁊ de lege p̄sumentes grām euāgelij nō querūt. Peccatores q̄ sua mala attendētes: nec ꝑ legē se posse iustificari putātes xp̄i se grē penitēdo submittūt. c ¶ Quare dis. Beda. Mattheus dicit ipos discipulos h̄ q̄sisse. Sꝫ sciendū qꝛ vtriq̄ quesierūt. ¶ Beda. Spūalr discipuli iohis ⁊ phariseoꝝ ieiunāt: qꝛ q̄ opa legis vel traditiōes hominū sequūt: vel q̄ etiā vocē xp̄i tm̄ aure ꝑcipit: abstinēs a bonis ieiunio corde tabescit. Sꝫ q̄ xp̄o adheret reficit: qꝛ carne ei⁹ epulat ⁊ sanguie. Iohes vinū ⁊ siceram non bibit: qꝛ abstinētia meritū auget: cui nulla est potētia nature. Dn̄s aūt qui pctā pōt cōdonare: cur a pctōrib⁹ declinaret q̄s abstinentib⁹ poterat facere iustiores? Ieiunat ⁊ xp̄s: nec ꝓceptū declinet. Māducat cū peccatorib⁹: vt grām ⁊ potestatē intelligas. d ¶ Nūq̄d po. Be.
Moraliter Mora. Q̄ diu spōsus nobiscū est ⁊ in leticia sum⁹ nec ieiunare possum⁹: nec lugere: cūt aūt ꝓpt pctā ille recedit: tūc indicē-
B dū est ieiuniū: ⁊ recipiēdus est luctus.
e ¶ Filios sponsi. Be. Spōsus xp̄s: spōsa ecclia. De h̄ scto cōnubio apli sūt
mar. 2. c creati ꝑ lauacrū regeneratiōis. Uñ marcus filios nuptiarū eos appellat: q̄ lugere ⁊ ieiunare nō pñt q̄diu spōsuꝫ i thalamo vident. ⁊ sciūt eē cū spōsa: sꝫ qñ trāsierint nuptie ⁊ passionis ⁊ resurrectionis tp̄s aduenerit: tūc filij spōsi ieiunabunt: desiderātes iudicis aduentū. f ¶ Uenient aūt. Be. Quasi facturi estis: vt lugētes ieiunēt: qꝛ est⁹ spōsuꝫ occisuri. Hic luctus absentie spōsi: nō tm̄ post mortem spōsi: sꝫ ⁊ añ incarnationē illi⁹ ꝑ totū huius seculi tp̄s ē celebrat⁹: qñ desiderabāt scti incarnationē. Post ascēsionē ꝟo desiderāt scti adūctū iudicis. Neq̄ h̄ luct⁹ reqͥrit: nisi q̄diu cū discipl̄is dn̄s in carne cōuersatus est. g ¶ Tūc ieiu. De vtroq̄ ieiunio quod est in tribulatione vel gaudio respondet: Cum ablatus erit spōsus tunc erunt in merore ⁊ luctu: donec per spiritumsanctum consolatio tribuat. quo dono percepto ieiunium qđ fit per leticiam iam renouati in vitā spiritualem celebrabunt. Et hic prius agit de ieiunio qđ ꝑtinet ad humilitatem tribulationis. Illud autem quod ad gaudiū mētis pertinet (quando mens ad spiritualia suspenditur: ⁊ ideo a cibis corporeis alienatur) sequētibus similitudinib⁹ significat: ostendens ꝙ carnalibus: ⁊ ob hoc adhuc veterē sensum trahentibus hoc genus ieiunij non congruit. h ¶ In vestimētū. Beda. Ueteri vestimēto cōparantur discipuli: qui adhuc sunt vetus homo. quibus nouus pannus. i. aliqua particula noue vite non debet immitti. quod si fit: etiā ipsa noua vestis. i. doctrina noue vite quodāmodo scinditur: cuius particula que ad ieiunium ciborum valet: importune traditur: cum illa doceat generale ieiunium: nō a concupiscētia ciborum tm̄: sed ab omni leticia temporalium delectationum. Cuius generalis ieiunij illa

¶ Iō vos declino: qꝛ putat⁹ vos nō egere.
sus dixit ad illos† Nō ēgēt q̄ sa
¶ qui gratiam non querunt.
¶ hos iuuo: q̄ penitēdo dant locū grē.
a ni sūt medico: sꝫ q̄ māle hñt. Nō
¶ iusticie sue ꝯfidūt. ¶ ꝯuerti volētes.
b eī vēi vocare iūstos/ sꝫ pctōres
c in pniam. At illi dixerūt ad eū:
Quare discipuli iohānis ieiu†
nāt† frequēter ⁊† obsecrationes
faciūt/ sūr ⁊ phariseoꝝ: tui aūt
edūt ⁊ bibūt? Quibus ipe ait:
d e Nūq̄d potestis filios spōsi dū cū †
f illē spōsus facere ieiunare? Ue
niēt aūt dies: cū ablat⁹ fuerit ab
¶ ab amore mūdi nō solum a cibis.
¶ in humilitate tribulationis.
g illis spōsus: tūc ieiunabūt i illis die
¶ q̄re nondū cōueniat aplis ieiunium.
bus. Dicebat āt ⁊ silitudinē ad
¶ particulam.
illos† Quia nēo cōmissurā a ve a
¶ ablatam. ¶ a ieiunio vitiorum.
h stimēto nouo imittit in vestimē
¶ qꝛ incipit displicere ⁊ si añ placuerit.
tū vetus: alioquin ⁊ nouū† rū
pit/ ⁊ veteri non† conuenit com
¶ ablata. ¶ vite noue mysteria: non sunt cōmittēda mētib⁹ nondū innouatis.
missura a nouo. Et nēo mittit
k vinum nouū in vtres veteres:
¶ qđ si fit: nec rudes mētes h̄ pati possent ⁊ ipa doctrina nihil ꝓdest: ⁊ ipe mētes pōdere peccatorū suffocant vel premunt.
alioq̄n rūpet vinū nouū vtres:
⁊ ipm effūdet ⁊ vtres peribunt.
¶ noua mysteria innouatis mētib⁹ cōmit
l †Sꝫ vinū nouū in vtres nouos
tant. a ¶ doctrina meorie tradit: ⁊ mēs nō
mittēdū ē: ⁊ vtraq̄ ꝯseruāt. Et †
¶ vult eni postea si innonatur qđ etiam contigit aplis.
est sine fructu.
nemo bibens vetus statim vult b c
nouū: dicit eni vet⁹ melius est. d

nū illa pars que ad cibos pertinet: non debet impartiri homi C
nibus adhuc veteri consuetudini deditis: quia et illic videtur quasi scissio fieri. Et ipsi vetustati non conueniūt: quia timendū est ne per nimiam austeritatē etiam fidem quā habebāt amittant: qꝛ nō deberet misceri act⁹ veteris et noui hominis. Nō enī placet spōso discolor vestis. vñ aplus: Exuite veterē hoiēꝫ cū actib⁹ suis: ⁊ induite no. ⁊c. i ¶ Uinū no. Uino intus reficimur: veste foris tegimur. Uestis ē sūt bona opa q̄ foris agim⁹: qb⁹ corā hoībus lucem⁹. Uinū seruoꝛ fidei: spei ⁊ charitatis: quo in cōspectu dei in nouitate sensus intus reformamur. Col. 3. b †2. q. 1. c. multi. de pe. di. 1. c. eccl̄ia. ⁊ dist. 3. c. adhuc
k ¶ In vtres ⁊c. Be. Ueterib⁹ etiā vtrib⁹ cōparāt q̄ nouo vino. i. spūalib⁹ ꝓcepť facil⁹ disrūpūt q̄ ꝯtinent. Erūt aūt noui vtres cū p⁹ ascensionē accepto spū desiderio cōsolationis eius orādo ⁊ sperādo innouabunt. ¶ Aliter. Anime nondū innouate: sed i vetustate malicie ꝑseuerāti: nouoꝝ mysterioꝝ sacramenta nō debēt cōmitti. Aliter: Ueteres vtres sūt scribe ⁊ pharisei. Nouus pannus ⁊ nouū vinum precepta euāgelij: que non possunt sustinere iudei: ne maioꝛ scissura fiat: cū quib⁹ galathe ꝓcepta leg⁹ miscebāt i. vtres veteres nouū vinum. Conueniūt autem apostolis nō his qui traditionibus maioꝝ depraua ti sinceritatē ꝓceptorum christi nequeūt custodire. Unde subditur: Et nēo h. ve. sta. v. qꝛ iudeis veteris vite salmuis imbutis noue gratie ꝓcepta sordebant: quia maioꝝ traditionibus accumulati: dulcedinē spūalium verborum ꝑcipere non valebant. l ¶ Sed vinum nouum. Fragilitas humane cōditionis aperit: cum corpa nr̄a exuuijs defunctoꝝ animaliū cōparant. Sed renouat⁹ vtrib⁹ noua vina ꝯdunt: cū sacra q̄ accepim⁹ inuiolata seruamus. Hos vtres si pleni sūt: grā seruat. si vacui: tinea ⁊ erugo cōsumit. Sꝫ q̄ sint pleni.
al's† sepe al's† obsecrationes al's† cōedūt †mat. 9. b mar. 2. c †mat. 9. b mar. 2. d al's† rūpet al's† ꝯuēiet

Nico. de lyra

⁂ murabāt de cōicatōe xp̄i cū pctōrib⁹ i cibo ⁊ i potu: quā murmurationē xp̄s oñdit irrōnabilē: ⁊ ptꝫ ex dict⁹ Matth. ix. Scđs casus est ꝙ arguebāt discipulos xp̄i eo ꝙ nō ieiunabāt sicut pharisei ⁊ iohis discipuli: sed xp̄s eos excusabat rōnabilr. ⁊ ptꝫ sn̄ia ex dictis Matt. ix. hoc excepto: a ¶ Quia nēo cō. ⁊c. cōmissura idē est qđ iūctura: ⁊ dr̄ a com qđ est sil' ⁊ mitto is. q̄si sil' mittere. Illa eni q̄ ꝯiūgunt sil' mittunt. b ¶ Et nemo ⁊c. i. ꝯsuetudinarie. c ¶ Statim vult. i. repēte. d ¶ Dicit eni. ⁊c. qꝛ mag⁹ sapit sibi ꝓpť ꝯsuetudinē bibēdi: eo ꝙ ꝯsuetudo ē q̄dā natura: sed paulatine assuefaciēdo ad bibēdū nouū tādē efficit sibi sapidū: ⁊ eo mō hoib⁹ ꝯuersis d̄ nouo ad vitā ꝑfectionis opa incōsueta sunt eis difficilia: sed paulatiue assuefaciendo efficiūtur eis facilia ⁊ delectabilia. D †mat. 9. e mar. 2. d
⁂ nisi sanie tāgeret a morbo nō liberaret. † ¶ Quare discipu. ⁊c. ꝑ phariseos q̄ diuisi interꝑtāt: heretici ab ecclia ꝑcisi significāt. ꝑ discipłos ē iohis q̄ se ꝯiūxerūt phariseis significāt simplices xp̄iani q̄ cū hereticꝭ familiaritatē ꝯhūt ex aliq̄ occasiōe: ⁊ ex h̄ aliq̄ñ trahūt ad eoꝝ mala. † ¶ Nūq̄d ⁊c. q. d. nō. ꝓpť qđ apud ꝓbatissimos egypti monachos statutū fuit vt nullus ieiunaret a paschate vsq̄ ad ascensionē: ꝓpter gaudiū resurrectiōis xp̄i: q̄ tp̄e freq̄nter discipl̄is apparuit et cū eis comedit: vt dr̄ i collatōib⁹ patrū collatiōe ꝑma Theone abbat⁹. a ¶ Nēo cō. ⁊c. ꝑ istas silitudines significat ꝙ doctrina noui test. nō ꝯueniebat actiue: nisi hoib⁹ renouat⁹ ꝑ dono spūssancti: tunc eni data fuit eis intelligētia ꝑfecta scripturarū: ⁊ eloquētia oīm linguarū. † ¶ Et ne. ⁊c. Sic imbuti legalib⁹ obseruātijs ꝓnolebāt eas dimittere. vt hr̄ Act⁹. xv. Moraliter

E F Actū est aūt. In sabbato Ca.VI
† mat.12.a scđo pmo. Be. Diem q̄ sabbati lra sol
mar.2.d ui ceperat: deuteron ꝓteron.i.scđo pri
De cō.di.5 mū sabbatū vocat: p̄ h̄ inuēs obseruantiā legalis
c.discipl'os sabbati cessaturā: ⁊ naturalis sabbati libertatē: q̄ vsq̄ ad moysi tpa ceteroꝝ dierū silis erat resti tuēda: q̄ credētes p gr̄am septiformis sp̄ūs a malis opib' vacāt. Sabbatū ḡ gr̄e ad distinctionem legalis sabbati.scđo pmū d̄r.i.pmū scđo statuz.i. sup' ⁊ digni' inferiori legali: vl' ordine tpis: q: ⁊ añ legē h̄ sabbatū a patrib' ita agebat' sic nūc agi tur a nobis. Uel scđo pmū dici potest: vt vnum idēq̄ noui testamēti sabbatū: ⁊ scđm sit: q: post le
al's† que gale a nob' obseruat' ⁊ pmū: q: añ decreta legis a
† 3.re.21.b iustis obseruabat' antiq̄s. Scđo pmo. Ad lrām ĩ
mat. 12.a altero sabbato qđ post illđ fuit pmū' scđm: vl' q̄đ
al'† esurisset occurrit pri' post scđm ab eo q̄ p̄cedētia sunt dicta
Mystice vl' facta. b ¶ Per sata ⁊c. Mysti. Ager mundus. Agri seges hūani gener' fecūdus. Spice fru ctus ecclie: q̄b' saturant' apli nr̄o se alētes profe ctu. c ¶ Uellebāt di. ⁊c. Nō habētes discipu li spaciū mādūcādi ꝓpt' iportunitatē turbarū esu riebāt vt hoies: sz vellētes spicas inediā ɔsolāt': qđ ē indiciū austerioris vite: nō p̄paratas escas: sz cibos simplices q̄rere. Et nota ꝙ apl'i lrām sab bati iā destruūt aduersus hebionitas q̄ alios apo stolos recipiūt: Paulū q̄si leg' trāsgressorē repu
Mystice diāt. ¶ Be. Mysti. Discipuli esuriētes salutem hoim trāseūt p sata.i.p regiões q̄ albe sūt ad mes sem. Spicas ɔfricāt: q: in illis q̄s in corp' xp̄i vo lunt traicere mortificabāt veterē hoiem cū actib' suis: a terrena itentiōe extrahēdo: exēpla operuz ꝓponēdo: aristarū in tegumēta remouēdo: ⁊ g̃na mūdata p ora p̄dicantiū mēbris ecclie incorporā do. Apud marcū discipuli p̄grediētes vlm h̄ egisse referūt': q: necesse ē vt doctoris sermo p̄cedat: ⁊ sic cor auditoris gr̄a supne instructiōis illustret.
f
†mat. 12.a Sz h̄ putāt iudei sabbato nō licere. Christus ḡ do
mar.3.a noue gr̄e munere designat et ociū leg' opus gr̄e arguēs doctores legis nescire legē. d ¶ Dicebāt ei. ⁊c. Alij dicunt ipsi dño hec fuisse obiecta. Sed adiuersis ⁊ ipsi dño et discipulis potuerūt obijci: ⁊ cuicunq̄ obiectū sit ad xp̄m maxime respi cit. e ¶ In sabbat' ⁊c. Sabbata significāt feriatiōes: vl' q̄ in h̄ seculo agunt' a vacantib' supsti tionib' iudeoꝝ vl' q̄ in futuro agent' qñ in ppetua solēnitate manducabim' bona terre. f ¶ Nec h̄ lele. ⁊c. Be. Quō dño ad crimē obijcit' qđ in seruo ꝓ crimie nō tenet'? Uer' rex ⁊ sacerdos. ⁊ ldo dñs sabbati exulsarū sabbato spicarū nora nō te net'. g ¶ Dauid/cū esu. ⁊c. Be. Si dauid et
† mat.12.a achimelech excusatiōe famis mādatū leg' trāsgre
mar.3.a diētes nō rep̄hēdunt': cur eādē in aplis famē nō
Allego. ꝓbat'? ¶ Allego. Dauid q̄ cū socijs fugit a facie saul: significat xp̄z q̄ cū discipulis latet p̄ncipē mū di. Dauid obseruator leg' panes ɔsecratos man
al's † agere ducat: ⁊ dat illis q̄ cū illo sūt: significās sacerdotalē cibū ad vsum trāsituruz ploꝝ: siue q: oēs filij ecclie sūt sacerdotes vncti sp̄ū scō vt seipsos offe rāt. h ¶ Intrauit ĩ do. Magna hospitalitat' gr̄a: ꝓposito mort' piculo: nō declinat hospitē animus sacerdot'. Et sic nos debem' aliena picula ĩ nos trāsferre. Sz ⁊ verū dauid hospitio mentis nec ꝓ periculo mortis veri excludūt sacerdotes. i ¶ Homo/⁊ ma. Be. Mystice. Hō iste hūanū
Mystice gen' significat ĩ fecūditate boni opis arefactū ꝓ manu ĩ pmo parēte ad lignū extēsa: quā sanat manus ĩnocēs ĩ cruce extēsa. Et bñ man' in synagoga erat arida: q: vbi mai' donū scīe ibi maiori trāsgressor subiacet culpe. k ¶ Obseruabāt aūt. Be. Quia destructionē sabbati quā ĩ discipulis arguebāt ꝓbabili magistri excusante exēplo: nūc ip̄m obseruādo magistrū calūniari volūt: vt si nō curet: crudelitat' vl' imbecillitat': si curet: trāsgres
† 2.q.7.c sionis arguāt. l ¶ Interrogo vos. Be. Pre
plerūq̄ uenićs calūniā quā sibi parabāt: arguit eos q̄ p̄cepta leg' male īterp̄tādo etiā a bonis opib' sabbato feriādū estimabāt: cū lex a seruili ope.i.a malis
abstinere

a Actū ē Ca.VI c
a ¶ vna dictio est: vel due sunt dictiones.
F aūt in sabbato sc̄
cūdo pmo cū trā
b siret p sata/vellebāt discipuli
ei' spicas/⁊ mādūcabāt cōfri
cātes manib'. Quidā autem
d phariseoꝝ dicebāt ill': Quid
a ¶ s̄m p̄ceptum legis.
e facitis qđ non licet in sabbatis? Et respondens iesus ad
f eos dixit: †Nec hoc legisti †qđ †
g fecit dauid/ cū †esuriret ipse ⁊
h qui cū eo erant quomodo intrauit ĩ domū dei: et panes ꝓ positionis sūpsit et manducauit: et dedit his q̄ cū ip̄o erāt: quos nō licebat manducare nisi tm̄ sacerdotib'. Et dice
a ¶ p̄cest nō subesse veteri obseruātie: ⁊ ideo nō peccat q̄ s̄m eius obseruatio nem obseruat.
bat illis: Quia dominus est filius hominis etiaz sabbati. Factum est autem et in alio †
¶ Be. sabbat' maxime curat et docet: nō solū ꝓpt' īsinuādū sp̄ūale sabbatū: sz etiā ꝓpt' celebriorē ppl'i ɔuentum.
sabbato/ vt intraret in synagogaz et doceret. †Et erat ibi
i hō: ⁊ man' ei' dextera erat ari
k da. Obseruabāt aūt scribe et pharisei/si in sabbato curaret vt inuenirent vnde accusarent
¶ domin' nouit cogitationes hominū quoniā vane sunt.
eū. Ipse vō sciebat cogitatio nes eoꝝ: ⁊ ait homini qui ha b
bebat manū aridā: Surge et sta ĩ mediū. Et surgēs stetit.
l Ait aūt ad illos iesus. Interrogo vos si licet †sabbato be
¶ exponit. ¶ .i.hoiem curare.
m nefacere an male: aīaz saluā
a ¶ id est a pditiōe saluam nō facere.
b ¶ quasi irat' illis obmutescētib'.
n facere an pdere? Et circūspē
o ctis oib' dixit homini: Exten
a ¶ ad pauperem vt proximū iuues: vt due presidium feras: extende ad deum pro peccatis tuis orando.
de manū tuā. Et extēndit: et
a ¶ q̄ crimine aruerat: succis bonoꝝ operū salutaribus irrigat'. ¶ q: statim dei imperiū sequit' miraculū.
restituta est man' ei'. Ipsi au e
¶ .i.inuidia.
p tem repleti sunt insipientia: ⁊ d
colloquebantur ad inuicem:
¶ quō eum pderent.
quid naz facerēt de iesu. †Fa e
ctum est autez in illis diebus/

abstinere p̄cipiat in sabbato. In G
q̄ significat' ĩ septia q̄ete illos q̄ ĩ sex etatib' huī' seculi bona fecerūt: nō a bonis sz a malis ferias habituros. m ¶ Aīam saluā. Be. Corp' curatur' de aīe saluatiōe iterrogat: q: illa miracula ꝓpter aīe salutē faciebat: ⁊ ipsa sanatio matr'?: salutez aīe significabat. Uel noīe aīe tot' hō significat'. n ¶ An pdere. Be. Non ē auctor mali de': sz q̄s nō saluat pdere d̄r: o ¶ Extēde. Be. Infructuose debilitas aīe nullo melius ordine curat': q̄ elemosynarū largitate. vñ d̄r: Nō sit man' tua ad accipiendū porrecta: ⁊ ad dādū collecta. Quia frustra pro Ecci.4.d
pctis rogatur' man' ad deū extēdit: q̄ has ad paupes ꝓ posse nō extendit. p ¶ Insipientia. Quia solo liuore pmoti sunt: nō eñi culpa fuit vel hois manū ex
H tendere: vel

Nico.de lyra

Actū ē aūt Ca.VI Hic ponit' tertius casus: q: scribe et pharisei arguebant xp̄m ⁊ discipulos ei' de violatione sabbati. ⁊ h̄ in duplici casu. secūdus ponit' ibi: a ¶ Factū ē aūt ĩ alio sab. Snia aūt istarū duarū partium pz ex dict' Mat.xij. vbi isti duo casus ponūt' eodē ordine q̄ hic: ⁊ exponunt' eodem mō excepto qđ sequit': b ¶ Et ait hoī q̄ ⁊c. Hoc aūt fecit xp̄s vt miraculum H
eēt euidētius ⁊ vt manifesti' argueretur cecitas malignātium. c ¶ Ipsi aūt re. sunt insi.i.irrationabili iracūdia: cū mag' deberēt eē g̃ri de beneficio diuino. d ¶ Et collo. ad inui. q̄d nam f. de ie. i. cū tractabant de morte ipsi': sz xp̄us noluit mori ante tp̄s p̄finitū a p̄re vt iplerent' scripture ꝓphaꝝ de ignominiosa ei' morte. f ¶ Factū est au. ⁊c. Postq̄ descripta ē vocatio pluriū ad xp̄i discipulatuz. hic ɔsiter describit' promotio aliq̄ꝝ ex illis
A ad apostolatū
¶ Moralr. a ¶ Factuz est al'† sabbat'
autē ⁊c. Per spicas cōuenienter Moraliter
itelligi possunt figure veteris testamēti ɔtinentes sub velamine lrē g̃na sp̄ūalis noui vt sb̄ precepto carnalis circūsisiōis mundiciam circūcisiōis mētalis. Sic ḡ spicas vellere est lrām occidētez tollere: ⁊ sp̄ūalē sensuz retinere. Qđ fecerūt apl'i aliq̄ discipuli: ⁊ sic mādūcabāt incorporando credentes ecclie mystico corpori. † ¶ Nec h̄ legi. qđ fe. da. ⁊c. Moralitas autez hui' ponit'. i. Reg. loco suo. † ¶ Factū est aūt ĩ alio sab. ⁊c. man' arida ad opandū est ĩualida: ḡ p hoiez manū aridā habentez/significat' piger ⁊ ociosus. sz cū ad verbum xp̄i stat in medio virtutis man' ei' sanat' ⁊ in bonis operib' exercet'. e ¶ Factuz est aūt in dieb' illis ⁊c. xp̄s aplos electurus orauit ꝓlixe. vñ subditur:
Et erat quo

A **F** tēdere: vel iesū sanare. Magna insipiētia erat de nece eius tractare: cui9 bñficijs plurimū indigebāt. a ¶ Exijt i montē orare. Mons i q aplos eligit ⁊ docet / altitudinē significat iusticie: q2 instruēdi erāt ⁊ p̄dicaturi ne i infimis remanentes ꝫ ad supna erigant. Sic ⁊ lex in monte data fuit. Aplos p̄eminētiꝰ abducit: vt a mōte pri9 mon

Exo.19.d tes suscipiāt pacē p̄plo īnūciādā. Sic ⁊ moyses sol9 legē spūalit̄ intelligēs: mōtis verticē i quo deus erat ascēdit.

Moraliter ¶ Mora. Qui deū orādo q̄rit ad supiora p̄gredit: ducē curie sublimis ascēdit. Orat aūt dñs: nō p se q̄ ipo tēs: ꝫ p me sicut clemēs. Un̄ stati subdit: Et cū dies fa. esset vo. discip. o. q eiꝰ magisterio discūt iter regni. b ¶ Discipulos. De qb9 elegit. xij. q̄s aplos. i. suo loco missos nominauit.

Joh.20.c vn̄: Sic misit me pr̄: ⁊ ego mitto vos. In mōtē ascēdēs ad se vocat. eligit q̄s vult q2 nō illoꝝ est studiū: ꝫ diuie grē

Ibi.15.c vt i apostolatū vocarent. vn̄: Nō vos me elegistis ꝫ ego elegi vos. Nō sapiētes: nō diuites: nō nobiles elegit: ne duxisse p prudētia: ne redemisse diuitijs: ne potētie nobilitatisq3 auctoritate aliq̄s ad gratiā traxisse videret. c ¶ Cognoiauit. Nō mō primuꝫ ꝫ lōge pri9 cū ab andrea adduct9 ē: Tu vocaberis cephas qđ interp̄tat petr9. Sꝫ volēs lucas nola. xij. aploꝝ noiare: cū necesse haberet petrū dicere. breuiter voluit innuere q nō h̄ antea vocaret: ꝫ ita dñs cognoiauit: vt nō casu factū puteē: ꝫ ex cōmutatione sacramentū petre audiētib9 cōmendaret. d ¶ Mattheū ⁊ tho. Matthe9 cōpari suo thome i ordie causa hūilitatis se supponit: cū a ceteris euāgelistis p̄latus sit. e ¶ Et descēdēs. Electis aplos dñs i mōtana subijt. turbas docturus ad cāpestria redit: q2 nō nisi in

B humili turbe xp̄m videre sufficiunt: et raro iuenit q vel turba dñm ad altiora sequat: vl q̄spiā debilis i montē curet: ꝫ extincta febre libidinū ⁊ succēsa luce scie: pedetētim q̄si gradus subit culmē v̄tutū. f ¶ Maritima. Nō a p̄rio mari galilee: q2 h̄ nō miraculi loco ponūt: ꝫ a mari magno cognoiat. In q̄ etiā tyr9 ⁊ sidon cōp̄hēdi poterāt. Sꝫ q2 sūt ciuitates gentiū: cōsulte noiatim ponunt: vt quāta sit virt9 xp̄i intimetur: q̄ etiā exteras ciuitates excitat. g ¶ Ut audirent. Si dicam9 duos eē ſmones ascēdit i montē ⁊ habuit ibi discipulos ⁊ post descēdit ⁊ fecit istū ad turbā. Si dicim9 vnū fuisse: ita itelligēdū est: q ascēdit i montē ⁊ post aliq̄atulū descendit ⁊ ibi fecit sermonē vbi erat planicies. h ¶ Eū tāgere. Tāgit xp̄m q̄ fideliī credit i eū. tāgit a xp̄o q̄ firmat in illo. Qui sic tāgit ⁊ tāgit: spūs ipsi9 v̄tute sanat. i ¶ Et ipe ele. ⁊c. Et si generalit̄ oib9 loquit: specialit̄ i discipulos oculos leuat: vt q̄ intēta cordis aure v̄bū dei p̄cipiūt: lati9 saporis intimi lumē accipiāt: qb9 os i mōte sedēs apit: vt magna p̄ferret i eos stās in cāpo oculos dirigit: vt audita patenter intelligāt.

F Beati pau

a ¶ forma p̄scribit: quā debens emulari.
a exijt i montē orare: et erāt pno† ¶ non seculi.
ctans in oratiōe dei. Et cū dies
b fact9 esset / vocauit discipulos suos / ¶ vt q̄drātū orbē fide trinitatis insignirēt
† et elegit duodecim ex ipsis / a
quos ⁊ aplos noiauit: Simonē b ¶ ei. s. vocauit.
c quē cognominauit petrū et andreā fratrē ei9: Jacobū ⁊ iohānē
d philippū ⁊ bartholomeū: mattheū et thomā: iacobū alphei et e
simonē qui vocat zelotes: iudā d
iacobi ⁊ iudam scarioth qui fuit
e proditor. †Et descēdens cū illis e
de mōte: stetit in loco campestri / et turba discipulorum ei9: ⁊ multitudo copiosa plebis ab omni
f iudea / et hierusalem et maritima
g et tyri ⁊ sidonis: qui venerant vt audirent eum et sanarent a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritib9 imūdis curabant.
h Et ois turba q̄rebat eū tangere: †
q2 virt9 de illo exibat et sanabat f
i oēs. Et ipe eleuatis oculis i discis g

Nico. de lyra

Diuisio ...ait ad appostolatū: ⁊ p̄mo describit dicta p̄motio. scđo p̄motorꝫ instructio / ibi: Et descēdēs iesus d̄ mōte. Circa primū dr̄: Factū ē aūt ⁊c. p h̄ ostēdit xp̄s q p̄motiōi aliq̄ꝫ ad statum dignitatis i eccl̄ia dei debēt oṙōnes deuote p̄mitti / iō subdit: a ¶ Et elegit duodeci ex ip̄is ⁊c. quib9 succendūt episcopi in eccl̄ia dei. b ¶ Simonē quē cogno. petrū. An̄ cōuersionē em̄ vocat9 ē simō: ꝫ postea mutatū ē nomē ei9. Et ex h̄ inoleuit ꝯsuetudo q q̄n aliq̄s creat i papā mutat nomē ei9. c ¶ Jacobū alphei. i. filiū alphei: ⁊ iste vocat9 est iacobus iust9 ⁊ frater dñi: q2 erat ei valde silis in facie: ⁊ in lineamētis corporis. d ¶ Judam iacobi. i. fratrē iacobi: e ¶ Et descēdens ⁊c. Hic ꝯñr post electionē aploꝝ ponit instructio de operib9 p̄fectiōis: q2 p̄moti ad gradū maiorē debēt habere maiorē cognitionē: licet aūt sermo xp̄i sequēs factus fuerit magni multitudini: tñ xp̄s sermonē suū ad aplos p̄ncipaliter dirigebat. Dubitat tñ hic vtrū iste sermo fuerit idem cū illo q̄ a mattheo

C qui a mattheo describit. v. ca. Et dicunt aliq̄ q sic. Tum q2 hic ⁊ ibi eodē mō incipit / cū dr̄: Beati pauperes ⁊c. ⁊ eodē mō terminat / cū dr̄: Omnis qui audit sermones meos ⁊ facit versus finē hui9 ca. et Math. vij. in fine. Itē q2 illa q̄ ponunt hic fere ibi ponunt. Alijs aūt videt oppositū. Tum q2 hic dicit: Et descendēs iesus Math. v. a. dicitur: Uidens iesus turbas ascendit in montē. Item hic dicitur: Stetit in loco campestri ⁊c. ibi autē dicitur: Et cum sedisset accesserūt ad eū discipli eius. Et aperiens os suū docebat eos ⁊c. Et ideo iste sermo ⁊ ille vident differre q̄tū ad locū: q2 iste sermo videt esse fact9 in terra plana ⁊ cāpestri. Ali9 aūt in mōte. Itē q̄tum ad faciēdi modū: q2 iste videt eē fact9 a xp̄o stādo: ali9 aūt sedendo. Itē † mat. 12.a
q2 multa in illo ponunt q̄ hic omittuntur. vt p3 intuenti. Qui vult tenere p̄mā opinionē pōt dicere ad ista q̄ videntur cōtrariari: dicēdo q xp̄s p̄mo ascēdit cacumen mōtis ad eligenduꝫ aplos ⁊ ibi docuit eos de aliquib9 sedēdo ſm q dicit Mattheus: sed postea descēdit ad aliquā partem mōtis planiorē q̄ hic dr̄ cāpestris. vt ibi cōuenienti9 doceret multitudinē ⁊ hoc stando: ſm q hic dr̄: † 2.q.7.c
Qđ aūt dr̄ q hic multa omittunt q̄ in alio ponunt nō obstāt: q2 euāgeliste nō semp vniformiter referūt ideꝫ factū xp̄i vel dictū: ⁊ qđ vn9 omittit ali9 supplet: vt sic cōueniāt: ⁊ cū h̄ specialia ⁊ singularia dicāt. Qui aūt vult tenere secūdā opinionē potest dicere ad primū alterius opiniōis nō esse incōueniēs q duo sermones a xp̄o facti diuersis tp̄ib9 eodem modo incipiant ⁊ terminent ⁊ eādem materiā saltem p magna parte cōtineāt. His p̄missis p̄cedendum est ad diuisionē: quia primo describit instructio christi directa principaliter apostolis. secūdo communiter facta turbis ca.

D viij. Adhuc p̄mo ponit dicta instructio secundo eius confirmatio. ca. sequenti. Prima in tres: quia primo in sermone premittit q̄si q̄dā p̄fatio. scđo subdit ipsa instructio / ibi: Et ipe eleuatis oculis. tertio infertur intēta cōclusio / ibi: Omnis qui venit ad me. Circa primū describitur locus / cum dicit: Et descendens cum illis ⁊c. et faciendi modus ⁊c. cum dicitur: Stetit in loco. et expositio patet ex dictis ſm duplicem opinionem: ⁊ assistens populus / cum dicit: Et turba discipulorum ⁊c. et cause aduentus / cum dicit: Qui venerant vt audirēt euꝫ et sanarentur: q̄tum ad illos qui erāt infirmi. f ¶ Quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. nō est intelligendū q aliqua virtus existens in christo transiret ad alios eadeꝫ numero: sed iste exitus intelligitur inq̄tum effectus exit a causa: quia virtus diuina existens in christo faciebat sanitates i infirmis: Qualiter autē humanitas christi ad hoc operabat. dictū fuit Marci. v. g ¶ Et ipse eleuatis oculis. Hic ꝯsequenter describit ipsa instructio. ⁊ primo de actibus beatitudinum. secūdo de actibus virtutū / ibi: Sed vobis dico. Prima in duas. qui primo inducit ad actus beatitudinū. secūdo retrahit ab actibus vitiorum cōtrarioꝝ / ibi: Uerūtamen ve vobis. Scđm opinionem illam que dicit eundem sermonem hic descriptum. et Math. v. tres prime beatitudines hic posite exponantur sicut exposite sunt ibidem. hoc adduo q secūda beatitudo hic posita intelligenda de esurie iusticie: sicut ibi ponitur: Beati qui esuriunt ⁊ sitiunt iusticiam ⁊c. Quarta autē beatitudo hic posita que ibi ponit octaua: non est p̄prie beatitudo dicenda: sed cōfirmatio

Moraliter † ¶ Et erat pnoctans in oratione dei. per hoc ostendēs q episcopi qui sunt successores aploꝝ nō sunt eligendi per inductiōes ⁊ per falsas p̄missiones: sed per deuotas oratiōes † ¶ Et omnis turba quere. ⁊c. Beda. Tactus saluatoris est opus salutis: quē tangere est in eū fideliter credere: ⁊ ab eo tangi est ab eius vulnere sanari. g ¶ Et ipse eleuatis oculis ⁊c. Illa q̄ sunt ab hoc loco vsq3 ad finem huius capituli sunt de se moralia p̄pter quod nunc pertranseo: et q2 h̄. Math. v. vj. et. vij. ca tetigi breuiter mystice exponendo.

Marginal: mar. 3.c; Act. 1.b; plerumq3

f

E F a ¶ Beati paupes. Qui nōdū cōsūmate ꝟtutis arcē cōscē
dere possūt: generalis interim ꝑfectiōis sūt beatitudine ꝓso/
uendi: vt paulatim ad meliora ꝓgressi: dum dn̄o in planicie
stāte libenter auscultāt: ad hūc quandoq3 in mōte sedētē sub/
limiter ascēdāt. Nā quorū cordib⁹ adhuc edomādis insistit:
hos q̄si stans affaṫ. Quos lōgo studio
exercitatos ꝛ iā dociles inuenit: his q̄
si qet⁹ residēs mystica intimat. ¶ Be.
Qd̄ apud Mattheū plenarie per octo
beatitudines dr̄ in sermone ꝑfectiōis
†Mat.5.a ad aplōs in sūmo mōtis: hoc apud lucā
temꝑanti⁹ ꝑ quattuor cardinales vir/
tutes cōp̄hendiṫ in leuiore sermone ad
turbas in imo. Dicit ergo: Beati pau.
spū. Ecce tēperātia: q̄ etiā facit cordis
mūdiciā. Beati q̄ nūc esuritis: q̄ cōpa/
tiunṫ aliis ꝛ miserēṫ: ꝛ tribuūt sua: nō
†Mat.5.a querētes aliena. Ecce iusticia: q̄ etiā fa
cit misericordiā. Beati q̄ nūc fletis. Ec
ce prudētia: q̄ attēdiṫ q̄3 misera hec ter
rena: q̄3 beata celestia: q̄ etiā pacē facit
Beati eritis. c.v.o. Ecce fortitudo q̄ fa
cit etiā mā̄suetudinē: fort9 ē q̄ vincit irā
ꝛ alios mot⁹ animi. Connexe virtutes
vt q̄ vnā habeat plures habere videaṫ
s3 ei⁹ q̄ fuerit vberior: ꝛ vberi⁹ ꝑmiū3.
Hospitalitas ꝛ humilitas ꝛ sanctitas
abrae cōmēdanṫ: sed q2 fide ꝑstitit: fide
†23.q.10.q pre ceteris meruit pricipatū. b ¶ Qui
christus nūc esu. Qui esurit esurienti copatiṫ:
cōpatiēdo largiṫ: largiēdo fit iust⁹ eq̄lē
se īferiorib⁹ ꝑstat: dolū excludit: ꝟitatē
reqrit. c ¶ Qui nūc ꝛc. Qui ꝑ̄ di
uitias hereditatis christi: ꝑ̄ panē vite
eterne: propter spem celestiū gaudioꝝ:
flet⁹ esuriē: paupertatēq3 desiderat beat⁹
† est: multo beatior q̄ has virtutes inter
Amos.6.a aduersa seruare n̄ trepidat. d ¶ Gau
dete ꝛ exul. Inter odia cordiū: inē ꝓ/
bra linguarū: inter man⁹ ꝑsequētiū le
tiori corde versamini: intuitu superne
mercedis. e ¶ Secūdū hec. Exēplo
ꝓphetarū cōfortat illos: q2 vera dicen
f tes ꝑsecutionē solent pati. f ¶ Uerū/
Mat.5.a tn̄ ve ꝛc. Mattheus: in mōte beatitu
dines solūmō ꝓborū. Lucas vero in
cāpo etiā ve describit improborū: q2 ru
des adhuc auditores minis ꝛ terrori/
b⁹ ad bona sunt cōpellēdi: ꝑfectos satis
est ꝑmiis inuitari. Uerūtn̄ ve. Cum
supra regnū celoꝝ paupeꝝ eē dicaṫ: ex
opposito apparet q̄ ab hoc regno se
Alr̄ pseu/ alienat q̄ cōsolationē q̄rit ī tēporalib⁹:
do Nec tā diuitie q̄3 amor diuitiaꝝ ī culpa
Mystice est. ¶ Mystice Diues pp̄ls iudaicus:
vel hereticus vel phūs mūdi: q̄ vberta/
te verboꝝ ꝛ facūdie patrocinio delecta
ti: simplicitatē vere fidei supgressi: the/
sauros inutiles cōdiderūt: ꝑm vsum se/
culi d̄ generatiōe christi disputātes: q̄ in futuro egestatē fidei
sue recognoscēt: cibūq3 ꝑfidie q̄ in ꝑnti ructāt eterno macera
ti ieiunio cā̄m tāti supplicii esse scient. Eritq3 tēpus cū risus
suos lugeant. quibus bn̄ dicit: Ue cum benedixerint vo. ho.
q2 dum hic placent potētibus: maledicto ꝑpetuo se subdūt: q2
sicut pauperes esurientes flentes: in ꝓbitate maloꝝ ꝓbanṫ:
sic diuitiis epulis risuiq3 vacantes: mala obsequentium dieu
tela: maiorem fouentur ad penam. g ¶ Qui saturati.
Qui inter diuites ampli⁹ abundatis: sicut diues q̄ induebaṫ
purpura ꝛ bysso ꝛ epulis. q̄ de digito lazari querit guttā aque.
Eccs.7.a h ¶ Ue vobis. Salomō: Cor sapiētis vbi est tristicia: cor
stultoꝝ vbi est leticia. docens stulticiam ridentibus: prudenti/
am flentibus ascribendam. i ¶ Benedixerint vobis ꝛc.
Magna pars pene est peccatorum sua scelera non modo nō
argui sed insuper quasi bene gesta laudari. k ¶ Diligite
inimicos vestros: bene. ꝛc. Dico quid ab inimicis possint
pati: supponit qualiter ad ipsos se debeant habere inimicos:
et hic ecclesia non lacte imbuitur: sed validiore charitatis ci/
bo roboratur. Non sufficit non odisse: sed q̄ vltra humanam
F naturā est

a ¶ hi a peccato abstinēt: seculū calcāt: ille
cebrosa nō querūt. ¶ spiritu.
a pulos suos dicebat: Beati pau a
peres: q2 vestꝝ ē regnū dei† Bea b c
¶ iusticiam.
b ti q̄ nunc esuritis: q2 saturabimi d
a ¶ de ꝑsenti miseria: de dilatiōe bonoꝝ.
c ni. Beati q̄ nūc fletis: q2 ridebi/ e
¶ corde.
tis. † Beati eritis cū vos oderit f
¶ pellēdo de synagogis. a ¶ nomē crucifixi.
hoīes ꝛ cū sepauerint vos ꝛ ex/
a ¶ q̄3tū ad iudeos ꝛ gētiles: nomē christia
nū sepe a mēoria abrasū ꝛ electū ē ab hoīb⁹
probrauerint ꝛ eiecerint nomen
a ¶ nulla alia cā. b ¶ cuius nomen vestrū
facitis cognomen.
vestrū tā̄q3 malū ꝓpter filiū hō/
d minis. † Gaudete i illa die ꝛ exul
a ¶ multa patiētib⁹ in terris multa merces
erit in celis.
tate: ecce eni merces vr̄a mlta ē
e i celo. Scd̄m hec eni faciebāt ꝓ g
a ¶ q̄ timore n̄ d̄ficiebāt a veritate. b ¶ nūc
quidem possunt exprobrare ꝛ deiicere: s3 in
de eis ve.
f phetis patres eoꝝ. † Uerūtn̄ h
a ¶ q2 ꝑderē vsū tēporaliū quē nūc diligitis.
b ¶ cōtra necessarias temporis miserias.
men ve vobis diuitibus q̄ ha i k
¶ quam queritis. ¶ qui in desideriis vo/
bis placētes: nullā veri boni famē patimini
betis consolationē vestraꝝ. Ue l
¶ s. epicuris.
g vobis q̄ saturati estis: q2 esurie/ m
h tis. Ue vobis qui nunc ridetis: n
i q2 lugebitis ꝛ flebitis. Ue cū bn̄ o
dixerint vobis om̄es homines.
¶ i. bn̄dicebāt pseudo ꝓphetis: q̄ ob cap/
tādū vulgi fauorē de corde suo ꝓphetabāt
Secūdum hec faciebant † pro p
phetis patres eoꝝ. Sed vobis q
¶ hoc ꝑfectū: nō impossibile.
k dico qui auditis: Diligite inimi/ r

A cōfirmatio ꝑcedentiū: vt ibi dictū fuit. Scd̄m opinionē ali/ G
am que dicit istum sermonē aliū ab illo. dicēdū q̄ saluator hic in
ducit ad quattuor virtutes q̄ videnṫ opposita terrene seu mūda
ne beatitudini quā Boetius in libro de ꝯsolatiōe vocat falsam Boetius
vel mendacem felicitatē: ꝑ quas quidem virtutes deuenitur ad
verā beatitudinē. Beatitudo eni terre
na primo cōsistit in abūdantia tꝑaliū
bonoꝝ: q̄ frequēter est occasio multorū
maloꝝ: ꝛ ideo saluator inducit ad oppo
sitū/cū dicit: a ¶ Beati paupes. et
accipitur hic paupertas voluntaria per
quā quis contemnit ꝛ abiicit a se bona
temporalia quātū potest fieri bono mō
vt hō liberius vacet operibus vite con
tēplatiue. b ¶ Quia vestruꝫ est re
gnū dei. s. hic i spe. ꝛ postea erit vestrū
in re. scd̄o cōsistit ī hoc q̄ bn̄ sit hoī q̄3tū
ad corpus. videlicet ī cibis ꝛ potib⁹: ꝛ
hmōi carnis delectabilib⁹ ꝛ iō saluator
inducit ad oppositū dicēs: c ¶ Beati
q̄ nūc ꝛc. abstinētes a ꝑdictis delectabi
lib⁹ q̄3tū bono mō potest fieri vt caro re
digaṫ in seruitutē aīe: vt sic ꝑcipiāt cō/
solationes diuine/ideo subdiṫ:
d ¶ Quia saturabimini. inchoati/
ue in ꝑsenti vita ꝑcipiendo ꝑdictas con
solationes: sed ꝑfecte ī patria: ꝑm q̄ dr̄
Ps̄. xvi. d. Satiabor cū apparuerit glo/
ria tua. tertio cōsistit in tēporali iocūdi/
tate leta: ad cui⁹ oppositū īduē dicēs:
e ¶ Beati q̄ nunc fle. cōsiderando
q̄ temp⁹ ꝑsentis vite nō est nisi luct⁹ ꝛ
tristicie: Tū rōne culpe sine cui⁹ cōmis/
siōe vita presens nō potest transire sal/
tem q̄3tū ad culpā venialē: Tū rōne di
latiōis glorie. scd̄m q̄ dr̄ Cañ. v. c. Nū
ciate dilecto q2 amore lāgueo. quarto
cōsistit ī fauore hoīm ꝛ laude: ex quib⁹
frequēter hoīes supbiūt ꝛ in alia vitia
cadunt. ideo inducit ad contrarium.
f ¶ Beati eritis cum vos ꝛc. nō q̄
aliquis debeat odiuꝫ hoīm querere et
affectare: s3 q2 timore hui⁹ odii nō deb3 H
veritatē vite iusticie ꝛ doctrine dimitte
re. g ¶ Scd̄m hec eni faciebant
ꝓphetis. s. veris: vt p3 de Hieremia
quē ꝓpter veritatē ab eo dictā reputa/
uerūt ꝓditorē ꝛ eum incarcerauerūt. ꝛ
tādē lapidauerūt: vt dicūt aliq̄. ꝛ de Esa
ia quē cū serra secauerūt ꝛ de mltis aliis.
h ¶ Uerūtn̄. Hic ꝯn̄r retrahit ab ac/
tibus vitioꝝ dicens: i ¶ Ue vobis
diuitib⁹ diuitiis abutētib⁹: verūtn̄ q2
multi bene vtūtur diuitiis: ꝑm q̄ dicit
Eccl. xxxi. a. Beat⁹ vir diues q̄ iuēt⁹ est
sine macula ꝛc. ꝛ bt̄us. Ambro. dic: Sic
diuitie īpedimēta sūt reprobis: ita ꝓbis
sūt adiumēta ꝟtutis/iō sbdiṫ: k ¶ Qui
habetis ꝛc. abutentes diuitiis ad vi
te voluptatem. l ¶ Ue vobis qui satu. estis. in presenti.
m ¶ Quia esu. i futuro. n ¶ Ue vobis. q̄ nunc. ridetis.
per ineptam leticiam ad peccatum mortale declinantem: ꝑm q̄
diciṫ Prou. ii. c. Qui letanṫ cū malefecerit ꝛ exultant in rebus
pessimis. o ¶ Ue cū bn̄dix. vo. ꝛc. ꝑ applausum talem nu/
triētes vos ī malis: ꝑm q̄ dr̄ Ps̄. ix. d Laudaṫ peccator in deside
riis aīe sue: ꝛ iniquus benediciṫ. p ¶ Scd̄z hec facie. pro/
phetis. s. falsis q̄ ad habendū populi applausum ꝓphetabant
falsū. sicut p3. iii. Reg. xxii. de sedechia qui fecit sibi cornua fer
rea ad prophetandū3 falsa: non solum verbis sed etiā factis: si/
cut ꝛ prophete veri verbis ꝛ factis aliquādo vera ꝓphetabant
q ¶ Sed vobis dico. Hic ꝯn̄r inducit ad actus virtutum: ꝛ
primo quantū ad virtutes q̄ ꝑficiūt appetitū. secundo quātū ad
illas q̄ ꝑficiūt intellectū/ibi: Dicebat autē illis. Illa distinctio
tn̄ nō est ꝑcisa s3 a principaliori parte: q2 in qualibet ponunṫ ali
qua ꝑtinētia ad ꝑfectionē intellect⁹ ꝛ volūtatis. Circa ꝑmū dr̄:
r ¶ Diligite inimicos vestros. pharisei ꝛ legisperiti circa
hoc errabāt dicētes: q̄ sicut amicus est diligēdus: ita inimic⁹ odiē
dus. quem errorē remouet saluator dicēs: Diligite ꝛc. q2 s3 vi
A tiū coꝝ

A g naturā est ꝑcipit diligere: ꝛ cū lex vicissitudinē imperet vitio/ rũs: euangeliū inimicitijs charitatē: odijs benignitatē: male dictis vota: ꝑsequētibus patientiā: esurientib⁹ etiā gratiā re muneratiõis impartit. a ¶ Orate ꝑ calū. Or ꝓphete vi/ dentē imprecari: nõ vota sunt optantiū: sed ꝓnunciationes futu rorū: ipsi enim ꝓ inimicis orabant.

1.Co.4.b b ¶ Et q̄ te ꝑcusserit ꝛc. Cum chari tas patiēs sit: debet patientiā verberā tis sustinere: cū benigna sit: non debet respõdere maledictis: si non q̄rit q̄ sua sunt: nõ debet resistere rapienti: si non emulatur: nõ debet odisse inimicum. c ¶ Prebe illi. Medic⁹ aiaꝝ q̄s ad curandos ꝓximos instruit: oīa que ad salutē ꝓximoꝝ valere pñt tolerare ꝑci pit. Et ptinet ad misc̄diam vt sancti a fi lijs egrotātib⁹ ꝛ freneticis si saluo illo rū hoc exigat multa patiant̄: donec in/ firmitas transeat. Quid tā mirū q̄ ꝑ/ cutienti maxillā ꝑbere: imo omis indi gnantis imꝑet⁹ frangit̄: ira sedat̄: ꝛ ꝑ patientiam ille inuitat̄ ad penitētiam. d ¶ Uestimentum ꝛc. Qđ de vesti/ mento ꝛ tunica dr̄: ꝛ in alijs ē faciēdū q̄ aliq̄ iure tēporaliter nr̄a esse dicim⁹. Si eni de necessarijs h̄ imperat̄: mul/ tomagis supflua contemnere ꝑcipitur.

Ibidem e ¶ Ne repetas ꝛc. Quia charitas est patiens: benigna est. nõ tm̄ iniuri/ as inimici fortiter sustinet: sꝫ etiā ami/ ci quoqꝫ gratia benigne ꝑuenit: vt bñ ficijs alijs trahant̄: Unā latius instruit subdendo. Et dili. eos. f ¶ Et pro ut vultis. Ne videat̄ legē dissolue/ re in bñficijs vicē seruat: quā negligit in iniurijs. Nec ait ꝓut faciūt: sꝫ ꝓut vultis vt faciāt vob̄ ho. ꝛ vos fa. illis. vt vicissitudo sit cumulatior: cuꝫ votis

B actus equat̄. Et nõ tm̄ iam ad amicos opa charitatis extēdite: sed etiā ad ini/ micos vt amici esse incipiāt: ꝛ pri⁹ affe ctū dilectiõis: ꝛ postmodū opera extē/ dite charitatis. g ¶ Et si diligitis. Quantū vobis gradus ꝓfessionis exi mior: ita necesse est vt cura virtutis sit vberior: vt etiā nõ amantes charitat̄ sinu amplectamini. Duo sunt genera beneficij: vel cuꝫ beniuole donam⁹ qđ damus: vl̄ cū redditurо cõmodamus. h ¶ Uerūtñ diligite. Postq̄ dile/ ctionē ꝛ mutuū beneficiū peccatorū q̄/ si infructuosa redarguit: nunc qualiter hic a fidelib⁹ fructuose fieri debeāt o/ stendit: q̄si dicēs peccatorib⁹ nõ ꝓsit ta lis dilectio ꝛ mutuū beneficiuꝫ: tñ vos diligite: non tm̄ ductu nature sicut illi amicos: sed altiori gradu virtutis ini/

Iusticia in tres partes diuiditur micos. Philosophi in tres ptes diui/ dunt iusticiā. Unā i deū q̄ pietas dici/ tur. Alterā in parētes vel reliquū hu/ manū gen⁹. Tertiā in mortuos: vt his exequiarū iusta soluant̄. Sed dñs le/ gis oraculū ꝛ ꝓphie fastigiū supgressus: in eos q̄ꝫ qui leserint pietatis porrexit officiū. i ¶ Nihil inde sperātes. Non in hominē spem mercedis figētes: q̄ siue reddat qđ cõmoda/ stis: reddat tñ ꝛ deus quo iubēte fecistis: siue nõ reddet: here ditas vestra in eternū erit. k ¶ Estote ergo ꝛc. Pluit su/ ꝑ malos ꝓuentus: terra nõ negat: idē sol bonos ꝛ malos il/

Mystice luminat. ¶ Mystice ppl̄m iudeorū ꝓphetic⁹ pluuis irrigat ꝛ nõ merentib⁹ radius eterni solis refulsit. Si ergo illi credi derint: estote eis misericordes: docēdo ꝛ extollēdo ꝛ nolite te mere iudicare ne q̄s sui ꝯsci⁹ delicti: i alteꝝ cogat̄ ferre sniaꝫ. l ¶ Nolite iudica/

¶ homines nõ vitia. ¶ ministrando cibū mentis vel etiam corporis.
cos vr̄os: benefacite his q̄ ode/ a
a ¶ bōa optate. ¶ hic apl's. Maledicimur ꝛ bñdicim⁹ blasphemamur ꝛ obsecramus.
runt vos. Benedicite maledicē b
a tib⁹ vobis: orate pro calūniā/ c
b tibus vos. Et q̄ te ꝑcusserit in d
c maxillā vnā: ꝑbe illi ꝛ alterā. Et
¶ exterius.
d ab eo q̄ aufert tibi vestimentum: e
¶ interi⁹. ¶ qꝛ parū ē nocere: addit ꝺ be/
etiā tunicā noli ꝓhibere. Omni f
neficijs. ¶ rem vel correctionem.
aūt petenti te tribue: ꝛ q̄ aufert q̄ g
a ¶ domū: fundū: ꝛ generalit̄ quācūqꝫ pe/ cunia. ¶ cū lite ꝛ cōtentione.
e f tuā sūt ne repetas. † Et ꝓut vul/ h
tis vt faciāt vobis hoīes: ꝛ vos i
g facite illis silr̄. † Et si diligitis k
¶ ideo quia.
eos: q̄ vos diligūt: q̄ vob̄ ē grā? l
¶ ethnici ꝛ publicani. ¶ natura ouce.
Nam ꝛ pctōres diligētes se dili/
¶ ideo qꝛ. ¶ vel vob̄ bñfaciūt
gūt. Et si bñfeceritis his q̄ vos di m
ligūt: q̄ vobis gratia est? Siqui/
dē ꝛ peccatores hoc faciunt. Et n
si mutuū dederitis his a quibus
a ¶ ex hoc solo qđ speratis recipere nõ pro
speratis recipere: q̄ grā † est vo/
deo datis. ¶ commodāt.
bis? Nā ꝛ peccatores fenerantur o
peccatorib⁹ vt recipiāt eq̄nalia: p
h Uerūtñ diligite inimicos vr̄os q
i et benefacite et mutuū date nihil r
¶ vltra sortem. ¶ in celo.
inde sperātes: ꝛ erit merces vr̄a s
a ¶ dedit eis potestatem filios dei fieri.
¶ coheredes christi.
multa: et eritis filij altissimi: qꝛ ipse
benign⁹ est † sup ingratos et ma/
k los. Estote ergo misericordes t
sicut ꝛ pater vester misericors ē.

Nico.de lyra

Triplex est gen⁹ bonorum A tiū eoꝝ sit odiendū. natura tñ est diligenda. Sciendū tñ q̄ diligere est velle alicui bonū. Triplex est aūt gen⁹ bonoꝝ: qꝛ quedā sūt spūalia que sunt bona grē ꝛ glie: ꝛ q̄tum ad hoc oēs tenemur

C oēs tenemur inimicos diligere optādo eis bona gratie quibus homo nõ pōt male vti: ꝛ ideo tenemur ea velle etiā inimicis: qꝛ omis hō ex charitate est diligendus. Alia sunt bona nature: vt fortitudo corporis: sanitas: subtilitas ingenij. ꝛ cõsilia. Alia autē sunt bona fortune. s. diuitie honores ꝛ silia ꝛ istis duplicib⁹ bo nis pñt hoīes bñ vti ꝛ male: ꝓpter qđ talia nõ tenemur inimicis velle nisi in q̄tū faciūt ad eoꝝ salutē. a ¶ Bñfa/ cite his q̄ vos oderūt. Bñficētia ē effect⁹ dilectiõis ꝛ iō ꝓportionat̄ ei si cut effect⁹ sue cause: ꝛ iō tenemur bene facere inimicis in his q̄ spectāt ad eoꝝ salutē ꝓ loco ꝛ tpe ꝛ alijs circūstantijs debitis cõcurrētib⁹: nõ aūt tenemur in alijs. ꝛ qꝛ est quoddā bñficiū qđ a q̄li/ bet q̄tūcunqꝫ paupere pōt exhiberi et ptinet ad salutē. s. orare ꝓ salute aiaꝝ: ꝛ iō istud bñficium ꝓ loco ꝛ tpe ꝛ alijs circūstantijs tenemur exhibere etiā ini micis. ideo subdit̄: b ¶ Benedicite maledicētibus vobis. imprecādo eis bona grē ꝛ glorie. c ¶ Et orate ꝓ calūniantib⁹ vos. optādo eis di cta bona. d ¶ Et q̄ te ꝑcussit. i. ma/ xillā prebe illi ꝛ alterā. istud nõ est intelligendū semꝑ q̄tū ad effectū exte riorem vñ ꝛ xp̄s in maxilla ꝑcussus. vt habet̄ Io. xviij. Non obtulit altā: sed magis ꝑcutientem se charitatiue corre xit dicens: Si male locutus sum: testi/ moniū ꝑhibe de malo. si autē bene cur me cedis? sꝫ est intelligendū s̄m prepa rationē animi s̄m q̄ dicit Aug⁹. lib. de sermone dñi in monte: qꝛ homo debet habere animū ꝑparatū ad sustinendū ꝑcussionē in illa maxilla anteq̄ suscita ret scandalū vel aliq̄d aliud cõtra cha/ ritatē. e ¶ Qui aufert tibi vesti/ mentū aūt tunicā: noli ꝓhibere. eo mõ intelligendū est s̄m ꝑparationē animi i casu ꝯsili: nõ aūt in casu in q̄ ex D tali ꝑmissiõe nutriret̄ rapiēs i malicia sua: imo i tali casu nõ esset bonū susti/ nere nisi ꝓpter scādalū vl̄ aliq̄d aliud mai⁹ malū euitandū. f ¶ Omni aūt pe. te tri. s. donū vel verbum: s̄m qđ dicit Aug⁹. qꝛ si irrõnabiliter petat tri buēdū ē ei ꝟbū ostēdēdo q̄ irrõnabili ter petat ꝛ tūc sic dicit Aug⁹. Meli⁹ eni ei aliq̄d dabis cū iniuste petētē cor rexeris. si aūt rõnabilr̄ petat tribuen/ dū est ei donū qđ petit. ꝛ si sit in neces/ sitate extrema positus: talis datio ca/ dit sub ꝑcepto. vñ dicit beat⁹ Ambro. Pasce fame morientē: si nõ pauisti oc/ cidisti: alr̄ ē supererogatiõis. g ¶ Et q̄ aufert q̄ tua sūt ne re. scꝫ i iudicio. ꝛ h̄ intelligēdū ē s̄m ꝑparationem ani mi sic̄ dictū ē de auferēte vestimētum. h ¶ Et ꝓut vul. ꝛc. hoc intelligitur de velle rationabili ꝛ ordinato tñ. i ¶ Et vos fa. ill̄ silr̄. Istud facere i casu necessitat̄ ē ꝑcepti: i alijs supererogatiõis. k ¶ Et si di. e. q̄ vos diligūt. tantūmõ. l ¶ Que vob̄ ē grā. i. merces a deo reddēda i etna vita. q. d. nulla: qꝛ talis dilectio nõ ꝓcedit a charitate q̄ se extēdit ad oēs hoīes: ꝛ iō nõ est meritoria. m ¶ Et si bñfe. ꝛc. codē mõ exponēdū ē: qꝛ bñficētia ē effect⁹ dilectiõis. vt ꝑdictū ē. n ¶ Et si mutuū dede. eodem mõ ex ponēdū ē. o ¶ Nā ꝛ pctōres pctōrib⁹ fene. i. dāt mutuū: qđ patꝫ ex h̄ qđ s̄bdit̄: p ¶ Ut recipiāt eq̄lia. nõ vltra sorteꝫ sꝫ mutuū eq̄le si voluerit petere. q ¶ Uerūtñ diligite ini. vr̄os. h̄ ē iā expositū. ꝫ. r ¶ Et mutuū da. nihil inde spe. i. nihil ex̄ sortē nec s̄uitiū nec aliud: sꝫ ex charitate q̄ est ꝑncipi um ꝛ rõ merēdi apud deū. iō s̄bdit̄: s ¶ Et erit mer. ꝛc. qꝛ so la charitas diuidit int̄ filios regni ꝛ ꝑditiõis. t ¶ Estote mi sericoꝛ. ꝛc. de⁹ eni releuat miserias nr̄as nõ expectādo aliq̄d a nob̄: sꝫ ꝓpt̄ suā suā bonitatē. sic hō debet moueri ad releuan dum miseriam ꝓximi ꝓpter amorem bonitatis diuine.

Margin: † Tob.4.c mat.7.b † mat.5.g; alr̄ † ꝑcutie; alr̄ teris; Ambro.; alr̄ habꝫ ꝛ plur.

F 4 A Nolite iu/

E F a ¶ Nolite iudicare. Sūt quedā media ⁊ incerta quo animo fiant: quia bene ⁊ male possunt fieri. Nescim⁹ etiā qualis futurus est q̄ nūc apparet malus: de cui⁹ correctiōe desperare eū q̄ quasi abiectum reprehēdere temerarium est. De apertis que bono aīo fieri non possunt: permittitur nobis iudicare.
b ¶ Eadē quippe mēsura ⁊c. Generalē de oīb⁹ potest accipi: q̄ mente: manu: lingua agunt: q̄ s̄m opera singulo⁊ reddet deus: Eadē quippe
†Mat.7.a mē. Ambrosius. Non intq̄ mensura rependet deus: sed est ac si dicat: ipsa temeritas iudicandi ⁊ iniq̄ mensura tibi nocētē punit: ⁊ sepe nō illū de quo hoc agis. vel si recte iudicas ⁊ metiris tibi ꝓdest: te saluat. ⁊ si aliq̄n nō illum cui hec impēdis. c ¶ Dicebat aūt. Similitudinē ꝑ quā inuitat ad elemosynā dandā ⁊ ad dimittēdā iniuriam.
d ¶ Nūquid pōt cecus ⁊c. Si contra violētum ira te cecauerit. si contra petentē auarus eris: nūq̄d viciata mēte tua vitiū ei⁹ curare poteris: Nec so-
†Mat.7.a lū qui tibi iūriā fecit: sed etiā tu q̄ ferre
Mar.4.c. nescis reus eris. Sed si improbitas illius te trāquillū inuenit: ⁊ ille penitebit: ⁊ tu de patiētia coronaberis: q̄ cecū
†Mat.5.b videte oculo. i. sereno corde ad lumen ducere curasti. e ¶ Sic magister. Deus nō suas vlciscitur iniurias: sz tolerādo ꝑsecutores minores reddere voluit: discipuli q̄ hoīes sūt hāc regulā ꝑ-
F fectionis debent imitari. f ¶ Quid
†Mat.10.c. aūt vi. Uere peccā peccantē castiga-
Joh.13.b. re vals: q̄ q̄ supbia vl' odio vl' alio vl' tio preuenti: leuia hec vel nulla iudicātes: grauiter increpant illos q̄s a statu mētis vidēt vel ira vel aliq̄ leui pecca-
†Mat.7.a to ꝑturbatos. hi tales amāt magis vituꝑare ⁊ cōdēnare q̄̄ corrigere ⁊ emēdare. g ¶ Nō consideras. Apert⁹ oculus male videt. s. iactātiā sui dū aliū vult mederi: sed cecus se nō valet intueri dū in hoc deteri⁹ cadit. h ¶ Hypocrita ⁊c. Si quem vis reprehēdere primū vide si similis ei sis. Qz si es: parit' ingemisce. ⁊ noli eū tibi obtemꝑare: sed parit' conari mone. Qz si nō es talis: tn̄ q̄ oliz fuisti. vl' eē potuisti cōdescēde: ⁊ si ex odio sz miscdia argue. Raro ergo nō sine magna necessitate sunt obiurgatiōes adhibēde: ⁊ nō nisi respectu dei: remota ab oculo trabe. ¶ Hi enim odio vel liuore oīa accusare suscipiūt ⁊ volūt videri consultores sine exemplo sue emēdatiōis. Sz pri⁹ debēt auferre trabē inuidie. vel ma-
†Mat.7.c licie vl' simulatiōis d' oculo sui cordis vt valeāt eiicere festucā ire vel alicui⁹ liuoris culpe de oculo frat'. i ¶ Nō est eni. Arbor bona vel mala: nō natura q̄ a deo in oībus bona creata est: sed bona vel mala volūtas fruct⁹: opa
Alsde q̄ nec bona male volūtatis possunt eē: nec mala bone volūtatis. k ¶ Neq₃ arbor ma. Si verā vis habere iusti-
† ciam ⁊ nō fictā: q̄ verbis ostēdis factis
Mat.12.c. imple vt sis bona arbor: ⁊ bonis fructib⁹ ornaris: q̄ ⁊ si fingat hypocrita nō est bon⁹ q̄ facit opa mala: ⁊ si reprehēdit insontem non ideo malus est q̄ facit opera bona. Et nota q̄ de manifestis hic agitur. l ¶ Unaqueq₃ ar.
Mali suo fructu noscunt' dū bonos opprimūt ⁊ deū si nō verbis blasphemāt factis: ⁊ maxime ꝑ impatientiā dinoscunt' in tempore aduersitatis. Ieiunia eni ⁊ oratio. ⁊ huiōi sunt simulatio vt ⁊ bonis: Sed non debent oues pelles suas deponere etiam si aliquando lupi eis se contegant. m ¶ Cognoscitur. Non a veste: sed ab opibus q̄ fiunt ab eis cognoscuntur
Quis vt

¶ nō tm̄ in largitate beneficio⁊ sitis misericordes: sed etiā in iudicando.
a Nolite iudicare: ⁊ nō iudicabimini. a
¶ a deo.
†Nolite cōdēnare: ⁊ nō cōdēnabi-
¶ iniurias. ¶ ⁊ q̄dā apta. ¶ pctm̄ vestrū.
mi. Dimittite: ⁊ dimittet' vobis.
¶ beneficia. ¶ vita eterna. ¶ vilem.
Date: ⁊ dabit' vobis. Mēsurā b
¶ i. plenā. ¶ cōquassatā.
bonā ⁊ cōfertā ⁊ coagitatā ⁊ sup- c d
a ¶ erūt eā vt de⁹ det: q̄ occasio promerendi fuerunt. e f
b effluētē dābūt i sinū vestrū. †Ea- g
dem quippe mēsura qua mēsi fu-
c eritis / remetiet' vobis. Dicebat h
d aūt illis ⁊ similitudinē. †Nunq̄d i
¶ stultus stultū docere.
potest cec⁹ cecū ducere: Nonne k
¶ in perditionē.
ambo in foueā cadūt: †Non est m
¶ aplīs hō fragilis. ¶ christū deū oportet
discipul⁹ sup magistruz. Perfe- n
e ctus aūt oīs erit / si sit sicut magi-
a ¶ leui⁹ crimē: vl' q̄cq̄d turbat oculū mēt'.
f ster ei⁹. †Quid aūt vides festucā o
¶ grauius crimen.
in oculo fratris tui: trabem autē
¶ intentione.
g que i oculo tuo est nō ꝯsideras:
¶ nō potes min⁹ vt irā i fratre emēdare donec maius vt odium vel inuidiam pepuleris de corde tuo.
Aut quomō potes dicere fratri tuo: frater sine eijciā festucaz de oculo tuo: ipse i oculo tuo trabē
h nō vides: Hypocrita eijce pmū
a ¶ nō eni est parus doctor aliū idoneus mederi: qui nōdū se sanauerit.
trabem de oculo tuo / ēt tunc perspicies vt educas festucā d' ocu-
i lo frat' tui. †Non est eni arbor
¶ voluntas. ¶ opera.
k bona que facit fruct⁹ malos: ne-
¶ voluntas. ¶ opera.
q₃ arbor mala faciens fructum
l bonuz. Unaqueq₃ eni arbor †ex
m n fructu suo cognoscit'. Neq₃ eniz de spinis colligūt ficus: neq₃ de
¶ sed.
rubo vindemiant vuā. †Bonus p
¶ intentione cogitionis.
homo de bono thesauro cōrdis

Quis vt spina nō facit vuā: sic bona arbor bonū: mala malū: ⁊ ē cōuerso. n ¶ Neq₃ eni de spi. Nō de spinis. i. sollicitudinib⁹ mūdi. fic⁹. i. dulcedo resurrectiōis neq₃ de rubo. i. punctione vitioꝝ. Uua. i. fruct⁹ aīe q̄ sicut vua ꝓxima terrenis corrūpit' in supiorib⁹ maturat'. vel de carne q̄ generat spinas ⁊ tribulos: nō vindemiam⁹ christū q̄ sic' vua pependit in ligno. ¶ Spina ⁊ rubus heretici a q̄bus nullius sapientium sanctitatem vel virtutem poteris inuenire: sed conscindunt ⁊ cruentāt approximātes. vel spine ⁊ rubi cure seculi ⁊ punctiones vitiorum. Uua ⁊ ficus dulcedo noue conuersationis quam christus in nobis esurit: ⁊ feruor dilectiōis q̄ letificat cor hominis. Nō de spinis ⁊ rubis vua vel ficus: quia mens adhuc hominis veteris pressa consuetudine. potest quidem simulare sed non ferre fructum noui hominis. Quod si q̄n facta vel dicta malo⁊ ꝓsunt bonis: nō hoc faciunt mali: sed fit de illis consilio dei. G

Ni. de lyra

F Profert bo
A a ¶ Nolite iudicare. Qlr' aūt iudicium sit peccatū dictum fuit Math. vii. b ¶ Date ⁊ dabitur vobis. s. bonum nature / fortune / gratie ⁊ glorie: dum tamē datio fiat ex charitate. ⁊ iō sb̄dit': c ¶ Mēsurā bonā. quātū ad bona fortune q̄ aliq̄n cōferunt' ꝓpter opera pietatis. d ¶ Et cōfertā. quantū ad bona nature: sicut sanitas ⁊ huiusmodi q̄ etiā aliq̄n conferunt' ꝓpter opera pietatis. e ¶ Et cogitatā. quantū ad bona gratie. f ¶ Et supereffluētē. quātum ad bona glorie: ⁊ ideo dicit apostolus. i. ad Timo. iiii. c. Pietas ad omnia valet: promissionem vite que nunc est habens ⁊ future. g ¶ Eadē quippe mensura ⁊c. q̄ s̄m q̄ð opera pietatis sunt maiora: ⁊ retributio diuina. b
Ista tn̄ maioritas nō est attēdēda semꝑ s̄m magnitudinē operis exterioris: sed magis s̄m magnitudinē interioris affect⁹. Vñ ⁊ Marci. xii. vidua q̄ misit duo minuta in gazophylatium s̄m testimonium saluatoris dicit' plus misisse q̄̄ multi diuites qui magna dona miserant.
h ¶ Dicebat aūt il. Hic ꝯsr inducit saluator exēplū ad virtutes perficiētes intellectum: que sūt sapiētia de diuinis ⁊ scientia de humanis inquantū ordinātur in deum: ⁊ iste virtutes potissime requiruntur in prelatis et rectoribus aliorum cuiusmodi futuri erant apostoli et alii christi discipuli ⁊ eo⁊ successores. s. episcopi ⁊ sacerdotes curati. et h̄ est q̄ð dicitur: i ¶ Nūquid potest cecus. i. carens scientia ⁊ sapientia. k ¶ Cecum ducere. i. ignorantem dirigere. q. d. non / ideo subditur: l ¶ Nonne ambo in foueam cadunt. i. in transgressionem ⁊ peccantum. q. d. sic: Unde Greg. i pastorali. Cum pastor per abrupta graditur: ꝯñs est vt grex ad precipitium seq̄tur. ideo sequitur. m ¶ Non est discipulus super ma. ⁊ ideo nō est mirum si ipsum sequatur. vnde seq̄tur. n ¶ Perfectus aūt oīs ⁊c. quia si assimiletur bono magistro erit perfectus s̄m veritatem Si autem malo erit perfectus s̄m quandaz transumptionē: eo modo loquendi: vt dicit' .v. metaph. Sic autem transferentes ⁊ ad mala dicimus calumniatorē perfectū ⁊ latronē ꝑfectū: q̄m ⁊ bonos dicimus ipos ⁊ latronē bonū: ⁊ calūniatorē bonū. Et q̄ ꝑlat⁹ ⁊ rector mal⁹ nō habēt frōtē corrigēdi. iō subditur: o ¶ Quid autē vides festucaz ⁊c. hoc expositū ē Math. vii. p ¶ Bonus homo ⁊c. qui thesaurus est scīa ⁊ virtus
A Profert bo.

A G a ¶ Profert bonum. Diligit inimicū. omnibus petēti tribuit & hmōi. Profert malū: odit amicū: aufert aliena: non dat sua et hmōi q deus iudicat sm intentionē cordis: & vere: qr de bono vel malo corde pcedit: bonus vel malus debet iudicari fructus: qr ex abūdantia cordis qd interius latet loquitur os .i. procedit exterius effectus: tā in verbis q in factis. h est qtū ad diuinū examē cui loquitur os cordis. Quia ex q intētiōe verba pcedūt nō ignorat: q etiaz verba q exterius bona videntur: qr ex mala radice pcedūt: nō bona esse iudicat. Vñ subdit: Quid āt vocatis me dñe dñe. Quasi: quid folia recte cōfessiōis vos germinare iactatis: q nullos boni operis fructus ostēditis. b ¶ Ex abūdātia cordis os lo. &c. Per oris locutionez vniuersa q actu vel cogitatu de corde pferuntur: dñs significat. nam et

Esa.39.b verbū p facto solet poni. Vñ. Nō fuit vbū qd nō ostēderet eis. c ¶ Quid aūt. Hec vocatio videtur fructus boni arboris: sz qr nō pcedit de pinguedine charitatis: deus nō bonum iudicat. Que aūt bonoz malorūue fructuū vera discretio sit: sub alia figura supponit. d ¶ Ois q venit ad me. Postq de apte malis de vere & simulatis bonis diu disputauit: bonos auditores verbi sibipsis: malos diabolo assimilat. Quia sicut xps varijs hominū psonis vnā ecclesiā cōstruit: erudit: gubernat: in vitā eternā pducitur. Sic bonus auditor varijs virtutibus supnā sibi mansionē edificat in futuro cū xpo de dedicatiōe letatur. Et sicut diabolus obedientes sibi d celis ad terrena & ad peccata trahit vbi non est fundamentum qr malū ē sine substātia: & semp in deteriora pcipitat: sic malus auditor siue sit initiatus mysterijs xpi: siue ex toto alienus: quasi in puteuz sine fundo pcipi

Pro.18.a tatus nō inuenit vbi se retineat: sz cuz venerit in pfundū maloz cōtemnit. e ¶ Fodit i altū. Fodit in altū q pce

B ptis humilitatis terrena oia de suorū cordibus funditus eruit: ne pp aliqd flexibile deo se ruat: vt incōcussam in eis habeat mansionē. f ¶ Posuit fundamētū. Fundamenta pluraliter doctores: singlariter fundamētū: doctor doctoz xps.

Moraliter ¶ Moraliter. Fundamēta domus .intētiones bone cōuersationis: qs p humilitatē xpianā exhaustis supuacuaz cogitationū ruderibus pfectus auditor in se inserit: h i se spūaliter agēs: qd xps in vniuersa ecclia generaliter agit. g ¶ Inundatiōe aūt. Hanc inūdationē alibi portas iferi appellat

mat.16.c Et porte inferi nō pre. ad. eū. Hec inundatio tribus modis fit: qr tēptatur qsqs a ppria cōcupiscētia: vel falsoz fratruz improbitate: vel apta exterioz ipugnatione. h ¶ Illisum est &c. Potest p impetū fluminis extremi iudicij discrimen intelligi: qñ ecclia vtraqz ē consummata: Ois q se exaltat humiliabi

J.14.c tur: & q se hūiliat exaltabitur. i ¶ Domui illi. Singule nostre domus qtidie: vel īmūdoz spirituuz vel iproboz hoim: vel sue ipsius mentis vel carnis inquietudine pulsantur. Et qtū ppriis viribus fidūt inclinantur: qtum inuictissime petre adherēt: labefactari neqūt. k ¶ Supra ter

r. Joh.5.d rā &c. diabolus mundū q i maligno positus ē sup terrā edificat: qr ad terrenoz amorē trahit. Sine fundamēto edificat: quia pctm in ppria natura nō subsistit. qr malū substantia nō est: qd tñ vbicūqz fit in bona natura coalescit: vel sine fundamento .i. sine fundo. Sicut h q in puteo mergitur putei fundo retinetur: sic ala lapsa quasi in quodā loco fundi consistit: si in aliq pcti mensura se retinet. Sz cū pctō in q labitur nō pōt esse contenta: dum ad

tēta: dū ad deteriora qtidie ducitur qsi in puteo quo concidit fundū q figatur nō inuenit. l ¶ Concidit. Ois cōscientia que spe fixa in deū nō pmanet i tētatiōibus nō valet psistere: & tāto plus agitur: qto plus l illis q mūdi sūt a supioribus disiūgitur: Et vere oēs mali vel ficte boni ingruēte quālibet tentatiōe: peiores fiunt

¶ pventum operis.

a sui profert bonū & malus homo a

¶ thesaurus cordis idē ē qd radix arboris qd de corde pfertur idē ē qd arboris fructus.

de malo thesauro profert malū.

¶ qsi ex thesauro. ¶ deo & si nō hominibus.

b † Ex abūdātia ei cordis os loqr. b

c Quid aūt vocatis me dñe dñe: c

d & nō facitis q dico? † Omnis qui d

¶ per fidem. ¶ cū deuotione.

venit ad me & audit sermōes meos & facit eos: ostēdaz vobis cui

a ¶ ipsi christo mediatori.

similis sit. Silis est hoī edificanti

¶ ecclesiā in qua ppetuo manet.

f domū qui fodit in altuz: & posuit

¶ petra erat xpus cuius fidei & dilectioni ecclesia sctā nihil pponit. ¶ nō in terrenis

g fundamentū supra petrā. Inun

¶ persecutione insurgente.

h datione aūt facta illisum est flu

a ¶ vniuerse ipulsiōes. ¶ edificatiōe xtutū ¶ flumia ipetus leti. c. vel s.t.s.a. deus in m. e. nō cōmouebitur. ¶ pōt irruere sz n diruere.

i men domui illi: & nō potuit eam

¶ q stat nō sibi: sed deo tribuitur.

mouere. Fundata enī erat supra

¶ que h cadit nō edificatur in xpo. ¶ exterius et ideo nō habet excusationem.

† petraz. Qui aūt audit & non fa

¶ de q dicitur: Inimicus hō hoc fecit

cit: silis ē hoi qui † edificat domū

k suā supra terrā sine fundamēto:

l in q illisus est fluuius: & cōtinuo cō

¶ qr mōita salutis cōtēpsit. ¶ vel i ignē eternū.

• cidit & facta est ruina domus illius magna. Ca VII

m Cūm āt † iplesset oia c

a ¶ stans in loco cāpestri.

b ¶ ad quam descenderat.

c ¶ de cacumine mōtis.

n verba sua in aures plebis intrāuit capharnaū. Centurionis au †

tem cuiusdā seruus male habēs

¶ nisi fide pcātis deū & miserēte xpi pietate fuisset vite redditus. l q notatur q sic inimicos dilexit: vt morti eriperet: & spē salutis ppetue daret

erat moriturus: q illi erat pciosus. g

o Et cum audisset de iesu: misit ad eum seniores iudeoz: rogās euz b

Cūm aūt implesset. Ca. VII Pulchre vbi pcepta compleuit formā docet suoz exequēdi pceptorū. Nā stati gentilis cēturiōis seruus dño sanādus offertur: in q gētiles q mundana suitute egri tenebantur: bñficio dei saluādi exprimūtur. n ¶ Intrauit. Nō aūt intrauit q vba terminasset: & si statim

† mat.7.c post hec vba nō intrauit. Priusq enim intraret: in ipo interuallo mūdatus ē lepro sus: vt matthe̅us ponit. o ¶ Misit ad

† mat.7.d eū. Diuina puidētia seniores iudeoruz mittuntur & eis psentibus languidus sanatur: vt inexcusabiles sint si credere noluerint. Centurio amicos mittit: ne psentia sua verecūdiā dñi grauare videretur: & officiū officio puocasse. Significat āt qr nos q de gētibus credimus ad deū non ipsi venire possumus: quē i carne videre nō possumus sz ad residētē in dextera patris. Gentilis pplus qsi cēturio stipatur milite xtutū & spūali pfectiōe q in cētū significatur. Sublimis: nihil terrenū a dño sibi suisqz reqrēs: sz sola eterne salutis gaudia: & ibi p seruis .i. p his q adhuc spiritu seruitutis

Nico. de lyra

* a ¶ Profert bonū. p doctrinā sanā & vitā exēplarē. b ¶ Ex abūdātia enī cor. &c. qr sm q dr .i. Periarmenias. Voces sunt note .i. signa eaz passionū q sūt i ala. Et qr mali rectores dicūt se eē vicarios xpi. iō subdit: c ¶ Quid aūt vo. me dñe &c. q.d. talis auctoritas nō cedet vob ad vtilitatē: sz magis ad dānationē. d ¶ Ois qui vēit ad me. Postq saluator pmisit suā istructionē. hic cōsequēter inducit ad eius cōseruationē. & patz lra ex dictis Matth. vij.

Phus.
als habet † firmam
al † edificāti

Cūm aūt iplesset. Ca. VII Postq descripta ē xpi istructio. hic cōsequēter ponitur eiusdē istructiōis cōfirmatio. & pmo signo sensibili. scdo facto inuisibili/ibi: Rogabat aūt illū. Prima i duas. qr pmo describūtur qdā miracula facta corā turbis. scdo corā discipulis iohannis/ibi: Et annunciauerunt iohanni. Circa primum ponuntur duo miracula. primū ē de seruo cēturiōis sanato. scdm d filio vidue resuscitato/ibi: Et factū ē deinceps. Oñia pme ptis patz ex dictis Matth. viij. exceptis q sequuntur. f ¶ Erat moriturus. ex illa infirmitate nisi p xpm fuisset sanatus. g ¶ Qui illi erat pciosus .i. charus & dilectus & ppē h vocatur eius filius: Joh. iiij. sm Chrysost. Alij tñ dicūt q fuit aliud miraculum ab isto &: etiaz alia psona curata h & ibi: vt ibidez plenius dicetur. h ¶ Misit ad eū senio. iudeoz. Matth. viij. dicitur q ipsemet accessit ad iesum: sz nō est intelligēdū in psona ppria: sz qr accessit per amicos et nuncios: quod enī per amicos facimus: facimus quodammodo per nosipsos.

D
Diuisio
al † cōplesset

* Et veniret et

Moraliter. e ¶ Cū aūt iples. &c. Sequitur: † ¶ Centurionis aūt cuiusdā ser. ma. hñs. Per istū cēturionē significatur ratio vel intellectus cuius seruus est appetitus sensitiuus qui debet obedire rationi: vt dicitur .i. Ethicoz. sed ex corruptiōe nature infirmus est ad obediendum: propter qd homo p rationem cognoscēs hāc infirmitatē in suo appetitu sensitiuo: p se et p alios rogare debet deū vt sanet seruū suū: & qñ humilitas rogantis p se plus aliqñ placet deo q pces alioz. iō subditur:

Moraliter
Phus

* Nec in israel

E f nu seruitutis in timore finiunt: dño supplicat: vt eis paulatim ad superiora pficctis perfecta: dilectio foras mittat timorez. Mattheus dicit centurionē accessisse: qd̄ p fidē intelligenduz. est. Per fidē enim vere ad deum accedit: que in centurione a dño cōmendat. Nō iueni t. fi. in israel. Porro lucas ordine quo gestū est exequit vt intelligere cogeremur: quō eū accessisse dic matthe⁹.

Mystice a ¶ Gentem no. Mystice. gentilis pple cui⁹ figurā gestat centurio: nō lōge habet a domo iesū: tam etsi sub tecto mutare nō audet: qr ꝓpe timētes eum salutare ipsi⁹ q̄ naturali lege recte vi-tur: vt bona q̄ nouit operat: eo illi qui vere bon⁹ est appropiat. At illis q̄s errore gentilitatis crimina sūperāt aptari potest. qd̄ alibi dr: Quidā enī ex his de lōge venerūt. b ¶ Jesus autem

Mar. 8. a. ibat. Solo verbo potenter curaturus ad humilitatis cōmēdationem visitare

Job. 4. f. dignat languentē. τ q̄ ad sanandū re-

† Mat. 8. a gulī filiū ire noluit: ne diuitias hono-

23. q. 4. c. no rasse videret: ad seruū vidit: ne seruilē

li. De. cōse. cōditionē spreuisse putaret. Elucet fi-

dis. 2. c. quo des in opib⁹ dū sanat: sed plus opatur

tidie humilitas in affectibus dum vadit.

c ¶ Nō sum arbi. Propter vite gētilis conscientiam: grauari se magis dignatione putauit dñi q̄ iuuari: nec posse habere hospitē christū: cui⁹ τ si fide preditus. nōdū tā sacramētis imbut⁹. Sed qr qd̄ infirmitas humana non p̄sumit: diuina gratia dare nouit: in figuram gētilis populi: τ suā fidē nōdū cathecizatus a dño laudari τ famulum sanari promeruit. d ¶ Nam τ ego. Si ego hō sub alio possum imperare minorib⁹: quāto mag tu q̄ sup oīa habēs famulātes āgelos: potes p eoz ministeria sine corporis p̄sentia dicere in-

f firmitati vt recedat et recedet: τ sanitati vt veniat τ veniet. e ¶ Nec in is-

† Mat. 8. b rael. Fides istius etiā electoribus et deum videntibus anteferī. Etiā in isto vno fides gentiū p̄ferī israeli. f ¶ Et reuersi sunt. Matthe⁹ planius explicat φ dicente dño: sicut credidisti fiat tibi: sanatus sit puer. Sed mos est beato luce ab aliis plane exposita breuiare vel etiā de industria preterire q̄ breuiē dicta ab aliis vel omissa solertius dilucidare. g ¶ Inuenerunt ser. Credēte dño sanat seruus: qr pōt meritū dñi etiā seruis suffragari: nō tm̄ fidei merito: sed etiam studio discipline. h ¶ Et factū est τc. Post sanatū infirmū suscitat mortuū: qr infirmitas precedit mortē. i ¶ Que voca. naim. Naiz est ciuitas galilee i scd̄o miliario a thabor contra meridiē iuxta endor qui est vicus grandis. Naim aūt interp̄tatur fluct⁹ vel commotio: k ¶ Cū autē appropin. Be. Cū verbū caro factū gētilem pplm per portas fidei ad celestez hierlm induceret: ecce iudaicus popul⁹ minor ꝓpter pfidiā defunctus effertur quem mater ecclia nil in mūdo quasi ꝓprīū possidēs multis pplorū turbis circūsepta: pio affectu plorat: τ ad vitam pūs lachrymis reuocare laborat. Qd̄ τ interim i paucis iudeoz conuersis τ tandem in plenitudine impetrat. l ¶ Ecce defunctus. De functus qui coram multis extra portā effert: significat criminaliter peccātē: τ peccatū nō cordis cubili tegentē: sed indicio operis vel locutiōis: quasi p ostia sue ciuitatis alus ꝓpalātē: quē sicut vnicū deflet mater ecclesia: q̄ licet ex multis collecta psonis: vna est tm̄ virgo mater ecclesia: singuli autē filii: porta qua effert aliquis: est de sensibus quo aliqs i peccatū corruit: vt qui videt ad cōcupiscendū: qui autem odiosis vel turpibus audiendis:

vt vēiret τ sanaret seruū ei⁹. At a illi cū venissent ad iesū/ rogabāt eū sollicite dicētes ei: Quia dign⁹ ē vt h̄ illi p̄stes: Diligit enī b

a gentē nostrā: τ synagogā ipe edi a

b ficauit nobis. Jesus aūt ibat cū illis. Et cū iā nō longe esset a domo/ misit ad eū centurio amicos

a ¶ militari fastu deposito reuerētiā sumis ad fidē facilis: ad honorificētiā promptus.

dicēs: † Dñe/ noli vexari. Nō enī sū dign⁹ vt sub tectū meū intres

c ꝓpter qd̄ τ meipsum nō suz arbi

a ¶ magna fides q̄ sī dicere credit eē facere

trat⁹ dignū vt venirem ad te: sēd dic verbo τ sanabit puer meus.

d Nā τ ego homo suz sub potestate cōstitut⁹/ habens sub me milites: τ dico huic vade/ τ vadit: et

¶ ita angeli tibi seruiunt.

alio veni/ τ venit: τ seruo meo fac hoc: τ fac. Quo audito iesus mi

a ¶ qui suā intelligit maiestatem.

ratus est: τ cōuersus sequētib⁹ se

a ¶ nō vt turbati animi sz docentis nos q̄s opus est moneri de huiusmodi mirari.

turbis dixit: † Amē dico vobis:

a ¶ p̄sentis tēporis. inuenit enī in antiquis.

b ¶ τ si a ꝓphetis edocti.

e nec i israel tātā fidē inueni. Et

f reuersi q̄ missi fuerāt domū/ inue a

nerūt seruuz q̄ languerat sanum.

h Et factuz ē deinceps/ ibat iesus c

i in ciuitatem que vocat naim: et g ibant cum illo discipuli ei⁹ τ tur-

k ba copiosa. Cū autem appropin

l quaret porte ciuitatis: ecce de- b

m functus efferebatur filius vnicus

a ¶ vidua est ecclesia q̄ spōsū morte redemptā ab ipso pegrinat tempore sui incolatus.

n matris sue. † Et hec vidua erat: τ turba ciuitatis multa cū illa. Quā

a ¶ misericordia mouet ecce imitāde pietatis exemplū postea suscitat i hoc fides mirā de potestatis astruitur.

cum vidisset domin⁹: misericor- i dia mot⁹ sup eā: dixit illi: Noli k

a ¶ mortuū quē mox resurgere videbis.

o flere. Et accessit τ tetigit loculū. l

audiendis: qui linguaz cōmodat litigiis. m ¶ Filius vnic⁹ ma. Ambro. Adam de terra portat a quattuor elementis vnde hō cōstat: tangit loculus a deo. i. lignū crucis: qr perijt adaz per lignū paradisi: hō a terra portatur: qñ sola terrena cogitat vel quando eger ē: τ ambulare non potest. Ab aqua portatur: quando luxuriari cogitat: vel quando p̄ nimio frigore corpus tangi non potest. Ab aere portatur: quando omnia pro laude humana facit. vel qñ pro egritudine stare nō pōt. Ab igne portatur qñ auariciam cogitat: vel qñ pro nimia febre tangi non potest. n ¶ Et turba: Multi cū dño: multi cū vidua vt viso miraculo multi dei laudatores τ testes fiant. o ¶ Tetigit loculuz. Locul⁹ quo effertur secura desperati peccatorē est conscientia: quem fert sepeliendum: vel immūda desideria vel adulantium blandimenta q̄ q̄si ager terre peccantes obruūt. Sed dño tāgēte cōscientiā peccatorē: futuri metu iudicij: turba carnalium voluptatum: τ iniustarum laudationū coercetur: τ mens ad se reuersa deo vocanti ad vitam occurrit: τ respondet obediendo saluatori. ¶ Loculus quo defertur corpus est humanuz: portatores sunt mali mores q̄ ipsū corpus ad mortē trahunt. Sed iesus loculum tāgit: cū fragilē naturā i ligno cru-

Gen. 3. b

Nico. de lyra

b do cri.

a ¶ Ut veniret τ sana. centurio nō rogabat vt veniret ad sanandū: vt patet ex lrā sequenti: sed seniores iudeorum missi hoc petierunt p̄ter centurionis intentionē credentis φ solo verbo possz eū curare absq̄ p̄sentia corporali. b ¶ Diligit enī gē. i. iudeos: ex quo patet φ erat gentilis positus ibi ad custodiam terre a principibus romanis. c ¶ Et synagogā ipse edifica. no. licet enim haberēt vnū locū tm̄ ad offerendum sacrificia τ oblationes. s. tēplū quod erat in hierlm: tñ in singulis ciuitatibus et castris habebant loca: in quibus conueniebant causa oratiōis τ audiendi verbum dei: q̄ synagoge vocabant. d ¶ Inuenerūt seruū q̄ languerat sanatū. ex ꝟbo christi absent⁹ vt habet Matth. viij. e ¶ Et factū est. Hic p̄ñr describit miraculū de filio vidue resuscitato. f ¶ In ciuitatē q̄ vocat naim. ciuitas parua est in galilea prope mōtē thabor. g ¶ Et ibant. Hoc factū est vt euidentius esset miraculū coram multis factū. h ¶ Ecce defunct⁹ efferebat. ad sepeliendū. Antiquit⁹ enim loca sepulture erāt extra ciuitates: ne ex cadaueribus inficerentur habitatores ciuitatū. i ¶ Misericordia motus sup eā. Tū qr erat vidua: Tūqua non habebat aliū filium a quo posset in senectute sustentari. k ¶ Noli flere. quasi dicat. cito consolata eris. l ¶ Et accessit τ tetigit loculum. i. feretrum. Ad hoc eniz tetigit vt ostenderet φ corpus suum diuinitati vnitum erat instrumētū diuinitatis etiā in miraculis faciendis. de mō aūt cooperandi ad hoc dictum fuit Marci. v.

* Et cepit

Moraliter * † ¶ Nec i israel. τ sic puer ei⁹ sanat. e ¶ Et factū ē. Sed qt b ¶ Ecce fili⁹ defūct⁹ efferebat. p istū dfūctū significat mortu⁹ p mortale pcīm. ei⁹ mater ē ecclia. portitores hui⁹ funerē sūt facto vl ꝟbo souētes hoīem in pctīs. porta p quā effert mortu⁹ est exterior sensus pcti manifestatiu⁹ Esa. iij. b. Peccatū suū quasi sodoma p̄dicauerūt nec absconderūt. Talis tñ mortuus p pctū mortale suscitat misericorditer a dō per preces ecclesie.

* Et nūciauerūt

A G ds erigit. Tūc stāt funeris portatores: qꝛ nō valent sicut prius ad mortē trahere: tūc loquit iesus .i. monita salutis infundit. q verbo audito languidus ad vitā erigit: ꝛ loquit de eo bonis actibus: ꝛ sic reddit matri. a ¶ Et resedit. Tres mortuos
Mar. 5. c suscitauit dñs. filiā archisynagogi in domo .i. in cogitatiōe. fi-
Luc. 8. f liū vnicū matris in porta .i. in vbo. la-
Joh. 11. f zarū i monumēto .i. in ope. b ¶ Visitauit. Dñs ꝛ vbū semel incorpari cōstituit: ꝛ q̄tidie spm̄scm̄ in corda hoim vt suscitent mittit. c ¶ Et nūciauerūt. Amb. Nō simplici corde sꝫ inuidia stimulāte. Un̄ alibi q̄rūt dicentes.
Joh. 3. c Rabbi q̄ erat tecū trās iordanē cui testimoniū phibebas: ec. h ba. ꝛ oēs ve. ad eū. Quibus tūc rñdit iohes: Quia nō pōt hō accipe q̄cq̄ nisi fu. ei da. d celo: quib' verbis se purū hoiem ꝛ iesuz dei filiū declarabat. ¶ Amb. Sed qꝛ inuidia adhuc expelli nequibat: mittit eos ad iesum vt hac occasiōe videāt signa: ꝛ correcti credāt in iesuz: ꝛ mgr̄o interrogāte sibi dicāt: Tu es q̄ ventur' es? ¶ Beda. Grego. Non ait q̄ venisti: q̄si cū ab herode īterficiend' ꝛ ad inferna sum descēsur': debeo te nūciare inferis q̄ nūciaui superis? An cōueniat filio dei mori: an aliū ad hec sacramenta missur' es? Potuit enim vates plꝰ quē vētuꝫ pdixerat: nō credidisse moriturū: nec fide sed pietate dubitauit: qꝛ lapsus amoris fidē non impedit. talis
Allego. eni lapsus ē religiosus. ¶ Alleg. Johānes figura est leg': q̄ pnūcia xp̄i pectorib' pfidoꝝ q̄si carcerib' luce vacuatis inclusa tenebat: ne plenū testimoniū dñice dispēsatiōis sine euāgelij attestatiōe pferret. Mittit ḡ discipulos ad xp̄m: vt supplemētū scie assequāt: qꝛ
B plenitudo leg' ē xp̄s: vt qꝛ plerūq̄ nutabāt dicta sine factis eo fides plenior gestoꝝ testificationib' ꝙ vboꝝ spōsionib' exhiberet: ꝛ q̄ tūc in pectorib' iudeoꝝ velut obscurata lege mutabat eo ipo spectaculo dñice crucis: ꝛ pleno resurrectiōis testimonio panderet. Qꝛ ḡ lex dubie xp̄m vētuꝫ nunciat euāgeliū vbi tot miraculoꝝ exhibitionez venisse certissime cōfirmat. d ¶ Et respōdēs di. Sciēs iesus neminē sine euāgelio plene posse credere: qꝛ sicut fides a veteri icipit testamēto: ita iplet i nouo. interrogat' de se: nō vbo aliq̄ sed factis se eē signauit: nō rñdēs ad ea q̄ interrogabāt: sꝫ ad scādalū nūcioꝝ. e ¶ Ceci vidēt. Ecce plenū testimoniū ꝙ sit fili' dei. hec eni añ euāgeliū vl' rara vl'
Tob. 11. c nulla. Un̄ Tobias oculos recepit: ꝛ h fuit angeli: nō hois medicina: Helias
3. Re. 17. d mortuū suscitauit: ipse tñ rogauit ꝛ fle-
4. Re. 5. d uit. Helise' leprosuꝫ mūdari fecit: nō tñ ibi valuit pcepti auctoritas: sꝫ mysterij figura. Sꝫ qꝛ adhuc ista sūt dñice testificatiōis pua exēpla: addit p' supradicta d cruce ꝛ obitu ꝛ sepltura qd ē plenitudo fidei. Nullū ei mai' diuīe pfone ē testimoniū: ꝙ toto seūnū obtulisse p mūdo: h solo: plene dñs dclarat: sicut
Joh. 1. d etiā a iohe dclarat' ē: Ecce agn' dei: ecce q̄ tollit pctā mundi. f ¶ Beatus est ꝛc. Quasi mira q̄dē facio: sed abiecta pati nō dedignor: ꝛ cauēdū ē hominib': ne in me despiciāt mortē: q̄ signa venerāt. g ¶ Quicūq̄ nō fu. Grego. Qui de potētia diuinitatis nō dubitauerit h nō cōtra iohannē: quē mox adeo cōmēdat: sed nō credētes a pfidia reuo-
Ps. 67. c cat: ꝛ iohāni exponit qd q̄rebat: qꝛ de' saluos faciendi: d. d. e. m. Uisis tot signis ꝛ vtutib' fidelis nō potuit de morte eius dubitare sed admirari: sed infideliū mens scandalū in illo ptulit: cum ꝛ

Hi aūt q̄ portabant steterunt: et ait: † Adolescēs, tibi dico surge.
¶ interna cōpunctione reuiuiscēs.
a Et resedit qui erat mortu': ꝛ cepit a
¶ eis q̄ pctis lugerāt vitā reducere. Iudicio sacerdotali iudicio sociat' cōmoni eccle.
pit loqui: ꝛ dedit illū matri sue.
¶ quāto desperatior mors aie ad vitā reuocat: tanto plures eodem corrigunt ꝛ pietas domini maior intelligitur.
Accepit aūt oēs timor, ꝛ magnificabāt deū dicētes: Quia pphe b
ta magn' surrexit in nobis: et qꝛ c
b de' visitauit plebē suā. † Et exijt
hic sermo i vniuersaꝫ iudeā d eo
c et oēm circa regionē. Et nūcia d
uerūt iohāni discipuli ei' de oibus his: Et cōuocauit duos de discipulis suis iohānes: ꝛ misit
¶ hoc dicite.
ad iesū, dicēs: Tu es qui ventur' es: an aliū expectam'? Cū autē venissent ad eum viri dixerunt: Johānes baptista misit nos ad te, dicēs: † Tu es qui ventur' es, an aliū expectamus? In ipa aūt e
hora curauit multos a lāguorib' ꝛ plagis: ꝛ spiritib' malis, et ce-
d cis mult' donauit visū. Et respōdēs dixit illis: Eūtes † renūciate †
iohanni que vidistis ꝛ audistis:
e † Quia ceci vidēt, claudi ābulāt leprosi mūdant, surdi audiunt,
a ¶ spū vel opib' illuminant vel pdicatiōe nulla sit distantia inē pauperes ꝛ diuites.
mortui resurgūt, pauperes euā-
g gelizant: ꝛ beat' ē † q̄cūq̄ nō fue-
¶ in hoc nuncios percutit.
rit scandalizatus in me. Et cum f
discessissent nūcij iohānis, cepit
¶ ne turbe iohānē liuore motū suspicarent et vt sciāt eū quesisse nō sibi sed discipulis.
a ¶ q̄ nesciebāt mysteriū īterrogatiōis ei'.
dicere de Johanne ad turbās:
h Quid existis in desertuz videre:
¶ q̄ ol vēto agitat vt leuitate mēt' de me
i arundinem vento agitatā? Sed ambigat quē pdicauit. a ¶ i vana glia ou ei' lucra q̄rit p opib' vl' vestib': q̄ locustis viuit: ꝛ pilis cameloꝝ induitur.
k quid existis videre? Hōminem
l mollibus vestimētis indutū. Ec

tulit: cū ꝛ post miracula morientem vidit. h ¶ Quid existis ꝛc. Ubi monuit discipulos iohannis in cruce dñicam esse credendū: cōuersus ad turbas: ad virtutē pauperes prouocat: ne exaltati corde: mēte instabiles: consilio īfirmi: speciosa vestib': et nisi caduca pferrēt: sꝫ crucē poti' ꝙ mūdi faleras tollant. Et iō lau- C
dat personam Johannis: qui posthabito amore vite etiam iusticie formaz nec † De pe. di.
mortis timore mutauit. Deserto mun- 1. c. fleat. et
dus comparatur: quia adhuc incultus di. 3. c. ad-
et sterilis: in quem nō est ita prodeūdū huc. et di.
vt homines mēte carnis inflatos ꝛ vir- 6. c. 1.
tutis vacuos: et de fragilis mundi gloria iactantes: putemus esse imitādos.
i ¶ Arundinem vēto. Beda. Per arundinem carnalis animus: qui cum fauore vel detractione tangitur. in quā libet partez inclinatur. Sed iohannes non est arundo vento agitata: qꝛ illum nec gratia blādum: nec cuiuslibet ira faciebat asperum: nec prospera erigebāt nec aduersa inclinabant. k ¶ Quid existis videre. Beda. Quomodo in
deserto Johannem videre cupiebant † mat. 11. a
qui erat clausus in carcere? Totus ergo hic sermo spiritualiter est intelligendus. l ¶ Mollibus vestimentis indutum. Per vestem corpus humanum intelligitur. Prophetico ergo exemplo ad virtutem subeunde virtutis hortat: Ecce qui in veste preciosa. Qui
G bus fluida

Nico. de lyra

a ¶ Et cepit. vt māifeste appareret ꝙ erat vere resuscitat' ꝛ nō apparēter tātū, vn̄ et de simone mago legit ꝙ apparēter resuscitauit quēdā mortuū q̄ tñ loqui nō poterat: p qd apparuit illaz
resurrectionē fuisse tantū apparenter. D
b ¶ Quia propheta magn' surrexit in nobis: Id est ille magnus ppheta de quo dicitur Deutere. xviij. c. Prophetam suscitabo eis d medio fratrum suorum ꝛc. qd intelligitur de christo in lege et pphetis promisso. et ideo al' † nūciate
subditur: c ¶ Et quia deus visitauit plebem suam. mittendo eis sal- † mat. 11. a
uatorem. d ¶ Et nunciauerunt iohanni. Hic consequēter ad confirmationem doctrine christi ponuntur miracula coram discipulis Johannis facta, cum subditur: e ¶ In ipsa autem
hora curauit multos a languori- alis † qui
bus ꝛ plagis. ꝛ p h respōdit questiōi iohis ostēdēs ꝙ ipe esset ver' xp̄s p miracla soli diuīe vtuti possibilia. iō sbdit Et rñdēs dixit il. ꝛc. Cōseq̄nt ponit iohis cōmēdatio, cū dr: f ¶ Et cū discessisset. mag' eni voluit iohānē cōmēdare i absentia disciploꝝ ei' ꝙ i pñtia: vt ei' cōmēdatio nō ex fauore hūano: sꝫ amore veritat' pcedere videret. Cetera aūt patēt ex dict' Matth. xi. vsq̄ ibi:
Et omnis
✳ d ¶ Et nūciauerūt iohā. di. ꝛc. Moraliter
p iohānē q̄. s. iij. ca. dixit de xp̄o: veniet fortior me post me: significat ver' testamētū qd i pphet' denūciauit xp̄i aduētū. p xp̄m āt significat nouū qd ē veteris ipletiuū. De xp̄o vo dr Esa. lxi. a. Spūs dñi sup me eo ꝙ vnxerit me. Seq̄t: Ut mederer ptritos corde ꝛc. Et hec oñdit xp̄s discipul' iohis esse cōpleta dicēs:
† ¶ Eūtes renūciate iohāni ꝛc. In h etiā informauit pdicatores euāgelij ꝛ doctores vt ñ solū verbis doceāt sꝫ etiā factis. f ¶ Et cū discessissent nūcij iohānis ꝛc. p hoc docuit nos fugere notā adulatiōis in cōmēdatiōe alioꝝ ꝛ maxime magnorum i eoꝝ psentia: talis erat iohānes baptista sic̄ ꝫ postea.

x iiij. ✳ Maior inter

b bus fluida diuitijs mēbra soluunt: exteros celestis regni: sub iure diabolorum: q̄ sūt reges tenebrarū: intra habitacula hui' mū
Allego. di cōsenescūt. ¶ Allego. Johānes nō fuit mollib' indutus: q̄ vitam peccantium nō blandimētis fouit: sz aspere increpauit ¶ Gre. Nota rigida vita τ predicatio debet palatia molliū declinare: que frequentant mollibus induti adulantes. Ne mo putet in fluxu τ studio vestium peccatū deesse. Alioquin de asperitate vestiū non laudaretur.

Officiū prophete est ventura predicere: non etiā demonstrare. Maior propheta in q̄ finis pphetarum. a ¶ Plus q̄ pphe. Quia angelus non natura sed officio: q̄ supnū iudicē nūciare mittitur. b ¶ Dico aūt. In hoc non preferetur patriarchis τ cunctis hominibus: sed equalis ceteris sanctis ostdit. c ¶ Qui aūt minor. Ois sanct' q̄ iam est cum deo maior est eo q̄ adhuc ē in mundo. Vel ego: quem minorē facit multorum opinio in eccīa sanctorum illi prelat' sum. Vel nouissimus angelus celi melior est quis hoie. d ¶ Et
ois po. Si hoc a dño dictū esse intel
† mala.3.a ligitur: audiēs iohannē ppls intelligi
Mat.11.b turesse designatus: si ab euāgelista ē
Marc.1.a interpositum. audiens ipsum dñm de io
hannis magnitudine disputātē restat intelligi. e ¶ Justificauerūt. Justificatur deus p baptismū: dū hoies ppria pctā cōfitēdo se iustificāt. sicut scri
Ps.50.a tum est: Dic tu iniq̄tates t. vt iusti. Et iustificat in eo: q̄ non p cōtumaciā cōfutatur: sz p iusticiā dei munus agnoscitur. Justus enim dñs τ.i.d. In eo er
Ibi.10.b. go iustificatio dei est: si n̄ ad indignos τ noxios: sz ad innocētes p ablutionē factos etiā ad iustos videat sua mūnera cōtulisse. Qui ergo cōfitet deo pec
f cati: iustificat deū: cedens ei vincenti: τ ab eo gratiā sperans in baptismate: ergo iustificat deus: in quo ē cōfessio τ venia pctorum. f ¶ Cui ergo τc. Laudato iohāne: transit ad increpandū il
† mat.11.b los q̄ nec predicatione iohannis moti sunt: vel ipsius christi p̄dicationē despiciunt. g ¶ Similes sunt pueris. Pueri: doctores sūt spū humiles. Forum synagoga vel ipsa hierlm in qua fura preceptorum dei vēdebant: q2 cōtribulibus solebāt exprobare q̄ nec psalmis allecti ad laudes dei assurrexerūt corde deuoto: mēbrorum agilitate: quod notat saltus: nec threnis.i. lamentationibus pphetarū pro excidijs iā fact' vl faciendis ad penitentiā sunt conuersi. h ¶ Cantauim'. Nuptiale carmen
Als n̄ hz† vbi verbo aia: spūi caro nubit. In his
tibijs nuptijs dñs nos voluit ludere dicens:
Ps.80.a. Exultate do a.n.i.d.i.s.p.et.d.t. Qua
Ibidem si in ipso actu nuptiarū positus ppheta
Mat.11.c. ta q̄dā leticia saltat: Sz nō audiuit populus meus vocem m. τ non int. m. i ¶ Venit fi. τc. Venit sicut tunc ita τ nūc: vtrāq3 viam salutis respuitis. lamentauim' ad iohannē: cantauim' ad christū. k ¶ Justificata est sapia. Ostēdit filios sapie intelligere: nec in abstinēdo nec i mādu cādo eē iusticiā sz ī eq̄nimitate tolerādi inopiā τ tēperā
Ro.14.c. tiā: nō se corrūpendi p abūdantiā. Nō est regnū dei esca τ potus: q̄z nō vsus: sz cōcupiscentia reprehēditur. Justificata τc. Quicq̄d me puteris: ego tñ dei virt' τ dei sapiētia iuste facere intelligor ab apsis: q̄b' pater reuelauit que prudētib' abscōdit. l ¶ Rogabat. Sicut pposuerat verbis: ita factis etiam astruit iustificatā sapientiā ab oīb' filijs: q2

¶ qui ponūt puluinaria sub cubito q̄ vitā peccantiū palpant nō pungunt.
ce qui in veste preciosa sunt τ de
¶ vbi aliquid venentur.
litijs / in domibus regum sunt.
Sz quid existi videre? Prophe
a ¶ qui me venturum nō tm̄ predixit sed etiam digito demonstrauit.
a tā? Utiq3 dico vobis τ plus q̄
¶ in malachia.
prophetā. Hic est de q̄ scriptū
¶ nuncium.
est: †Ecce mitto angelū meū an
a ¶ manifestationē. b ¶ puta reddat tibi corda auditorum per penitentiam p̄dicando τ baptiçando.
te faciē tuā: qui preparabit viā
¶ vt summā virtutē ei' cōprehendas.
b tuā ante te. Dico enim vobis:
a ¶ n̄ virgis. nulla enī collatio cū filio dei.
maior inter natos mulierū pro †
pheta iohanne baptista nemo ē.
a ¶ tēpore. b ¶ dignitate.
c Qui aūt minor ē i regno dī mā
d ior est illo. Et omnis popul' au a
e diens τ publicani iustificauerūt b
deū baptiçati baptismo iohannis. Pharisei aūt τ legispiti con
¶ quo mūdū p passionē christi saluare decreuit. a ¶ vel cōtra: q2 q̄ gratiā dei respuit contra seipsū facit vel ad seipsos missum dei cōsiliū stulti τ ingrati respuerūt.
siliū dei spreuerūt i semetipsos/
nō baptiçati ab eo. Ait autē do †
f min': Cui ergo siles dicā hoies b
¶ tot mōita salut' respuētes. a ¶ iudaice.
generatiōis hui': τ cui siles sūt?
¶ monitorib'. ¶ vbi lex τ iura pmāt.
g Siles sūt pueri sedētib' i foro: τ
¶ ad illos quos monēt.
h loquētib' ad iuicē τ dicētib': Cā
taui m' vobis† tibijs τ n̄ saltastis:
h ¶ cōuerteremi in toto corde vr̄o in.i.et.l. τc. sed stultus populus me nō cognouit.
lamētauim' τ nō plorastis. †Ve
a ¶ exēplo abstinētie sue penitētiā vobis i dicens τ noluistis humiliari cū illo.
nit enī iohānes baptista neq3 mā
ducās panē neq3 bibēs vinū/ et
a ¶ cibo τ potu leticiā futuri secli psignās: τ noluistis cū illo gaudere: sz calūniati estis
i dicit: demoniū habet. Venit fi
li' hois māducās τ bibēs / τ dici
tis: Ecce hō deuorator / τ bibēs
vinū / amicus publicanorum τ pec
k catorum. Et iustificata est sapiētia
¶ .i. iustis: τ post iniusticiam penitentib'.
l ab omib' filijs suis. Rogabat e
m aūt illum quidā de phariseis vt

filijs: q2 etiā a maria penitētie post culpā. m ¶ Quidā pha. G
Mystice Phariseus de falsa iusticia p̄sumens iudaicum pplm Mystice
signat. q̄ dñm ad cōuiuium inuitat: q2 quē venietē non credidit venturū sperare nō desiit. Sed adhuc cū voto dicit: Excita potē Ps.79.a.
tiā t. et. v. Domus pharisei: lex τ prophete in q̄bus ille popul' mansionē hic gloriabat. Quā domū in carne apparens ingreditur: q2 non venit legem soluere sed adimpiere. Discumbit: q2 Mat.5.b.
in maiestate sua nō intellectus per formam serui visibilis est factus. Cognoscit autē gentilitas immundis actibus dedita per famam apslici sermonis q̄ ml sit deus fi.s.in.c.s.l.i. non vt phariseus qui tm̄ litteram attendit iustificetur. Sz domus. i. nos qui gratiam spiritus in lege sequimur: qui non vituperamus q̄ peccatores recipit: sed laudamus q̄ peccatores iustificat.

Ni.de lyra

b In domo

A a ¶ Et ois po. Ubi p' iohānis cōmēdationē ponit euāgelista phariseorum τ legisperitorum cōfutationē: τ prio v̄bis ppls: scdo verbis christi / ibi: Cui g. Circa primū d̄r: Et ois po.i. simplices τ vulgares. b ¶ Et publica.i. mundanis τ publicis negociatiōib' occupati. c ¶ Justificauerūt deū baptizati τc. ex hoc enim q̄ audierunt christum tam excellentē cōmēdātē iohānem ceperunt laudare τ glorificare deum tanq̄ iustum τ gloriosum de hoc q̄ erant baptiçati a tanto τ tali τ ad penitentiam vocati: τ per hoc apparet confutatio phariseorū qui de sua sciētia supbiētes spreuerunt baptismum iohannis a deo institutum. τ hoc est quod dicit: Pharisei autem τ legisperiti consiliū dei spreuerunt τc. d ¶ Cui ergo similes dicam τc. Hic consequenter ponitur confutatio phariseorum τ legis b
peritorum ex verbis christi: τ patet sniā ex dict' Math.xi.d. e ¶ Rogabat aūt illū. Descripta confirmatione doctrine christi signo visibili. hic cōsequēt describitur eiusdem confirmatio facto inuisibili. videlicet per remissionem peccatorum mulieris peccatricis. vbi pri' mo describitur locus / cuz dicitur:

A Et ingressus
† ¶ Maior iter τc. Et ois. Ita mō Moraliter
ptigit frequēt q̄ simplices τ illiterati gratiā dei p̄seq̄nt. a q̄ mūdi sapiētes τ sup bi dei iudicio priuāt. † ¶ Ait aūt. Cātauim' vobis tibijs τc. p illos significātur iuidi q̄ nō gaudēt de p̄speritate bonorum: nec tristāt de aduersitatib' eorum. e ¶ Rogabat. p mlierē peccatricē ad dñi pedes accedētē: significat q̄lib3 psona q̄ de pctis penitēs τ ptrita: ad q̄ requirit sic deū offēdit p culpā ita seruiat ei p pniaz Ro.vi.d. Sic exhibuist' mēbra vr̄a seruire imūdicie τ iniq̄tati ad iniq̄tatē: ita exhibete nūc seruire iusticie i scētificationē. Et sic fec mlier ista. Vn̄ dic Gre. Homel.xxv. Liq̄t frēs q̄ illicitis actib' pri' mlier lēta. vnguētū sibi pro odore sue carnis adhibuit. Qd̄ g̃ sibi turpit exhibuerat. h iā deo laudabilit offerebat. Ocłis t̄rena cōcupierat sz hos iā p pñiā cōterēs flebat. Capillos ad cōpositionē vult' exhibuerat: sz iā cū capillis maculas tergebat. Ore supba dixerat sz pedes dñi osculās h in redēptoris sui vestigia figebat. Quot g̃ i se habuit oblectamēta tot de se inuenit holocausta. Cōuertit ad ptutū mūera nūerū criminū vt totā seruiret deo i penitētia q̄cquid ex se deū cōtempserat in culpa.

✱ Vidēs aūt

C A a ¶ In domo pha. In cuiuscūq3 domo interiore cognoueris sapiam ꝛ iusticiā recūbētē: recurre ad pedes .i. ad extremā sapie partē: inquire lachrymis cōfiteri pctā: expande capillos .i. sterne aīi eū cūctas corporis tui dignitates: osculare .i. nihil nisi sapientiā loqris. b ¶ Attulit. Quot habuit in se oblectamēta: tot de se inuenit holocausta.
Moralit ¶ Moraliter. Affert vnguentū: qꝛ bona opa agit: qb⁹ ecclesiā odore bone opinio-
1.Cor.2.d nis respgit. vñ dicit: Christi bon⁹ odor sum⁹ deo ꝛc. ¶ Hiero. Alabastrū vnguēti .i. corp⁹ cū fide: stans retro .i. p⁹ ascēsionē dñi: sec⁹ pedes .i. apostolos: lachrymis rigabat .i. charitate interna in deo capillis tergebat .i. supfluos cibos ꝛ vestimēta dat: osculat: cū oibus pacē habet. Debebat denarios quingētos: hec sūt pctā gētiū quiq3 sensib⁹ cōmissa: ali⁹ quinqginta .i. pctā iudeoꝝ. c ¶ Secus pe. Cōtra pedes stat q in pctis posit⁹ itinerib⁹ dñe remittit. Sz q ad pniam post pctā cōuertit: iā retro secus pedes stat dū vestigia dñi q impugnabat seqt: Lachrymis pedes rigat: q sctōꝝ tribulatiōib⁹ cōpatit: q tristiciā illoꝝ putat esse suā: q vltimis mēbris christi inclinat p affectū cōpassionis. Capillis q corpi supfluunt: pedes qs rigauerat tergit: q de terrena substātia q supfluit sanctis qb⁹ ex charitate cōpatit icipit misereri. Pedes osculat: q studiose diligit illos qb⁹ sua largit: ne sit grauis tribuēti necessitas pximi. Vnguēto vngit: q bñ operādo bone opiniōis odore alios respgit: ꝛ ad bñ operādū exēplo suo iducit. Vl pōt p pedes caro christi significari quā osculamur dū mysteriū incarnatiōis ei⁹ diligim⁹. Vngim⁹: dū ipi⁹ hūanitat' po-
B tētiā sacri eloquij bona opiniōe pdicam⁹. Sz pharise⁹ d vidēs iuidet: qꝛ cū iudei gētiles vidēt pdicare deū: sua malicia tabescūt: Quib⁹ dñs bona gētilitatis enumerat vt cognoscāt i qb⁹ mal ipi iacēāt. d ¶ Cepit ri. ꝛc. Maria soror Lazari bis codē fūcta est officio: semel i galilea: cū primo accedit cū hūilitate ꝛ lachrymis vbi ꝛ remissionem
Joh.11.a. pctōꝝ accepit. Scdo in bethania nō iā peccatrix nominata: sz casta: ꝛ iō deuo-
Moralit ta. ibi pedes: hic caput iungit. ¶ Moraliter. Sic q3 fidelis aīa prius ad pedes dñi humiliata a peccatis absoluēda incuruat: post crescētib⁹ merit' fragrātia iete fidei: dño qīi caput odore pfundit aromatū. Sic etiā vniuersalis ecclia in pñti christi incarnatiōis: q pedū noie signat: mysteria celebrādo: deuota redēptori reddit obsequia. In futuro etiā hūanitatis ei⁹ gloriā ꝛ diuinitatis eternitatē: qꝛ caput christi est de⁹ simul intuēdo: ppetuis cōfessionū laudibus quasi pistica nardo glorificabit.
Mystice ¶ Mystice. Duo debitores duo ppli sūt: q deo creatori debēt nūmū .i. aīam suā: regis imagine insignitā: ꝛ ad seruādū sibi cōmissam. vtriusq3 debitū populi p quinariū mltiplicat: qꝛ qnq3 sensus sūt qb⁹ i hac vita viuimur: qb⁹ imaginē cōditoris quā accepim⁹ extollere debem⁹. Sz min⁹ debet iudeus cui decalogus legis p seruū dat: plus debet christian⁹ cui p filiū gratia vite cōmittitur. Ideo iudei p denariū: christiani p centenariū numerū fen⁹ accumulant. Sed qꝛ neuter suis virib⁹ sed gratia dei p fi. saluat. recte dr: Nō ha. il. vñ r. d. v. Plus q diligit ecclesia gētiū q̄ iudeus: qꝛ ꝛ sic pm psentē statū maior ei gratia cōfert: ꝛ pm pteritū de maiori feditate

mādúcaret cū illo. Et ingressus a domū pharisei discubuit. Et ecc b
¶ iam penitens.
ce mulier q erat i ciuitate pecca-
a ¶ i domo pharisei peccatrix meret veniā: qꝛ cognitio peccati p legem: sic lex mittit ad gratiam.
trix / vt cognouit q iēsus accubu-
a ¶ ptendis pripere gratiā hospitis.
a b isset in domo pharisei / āttulit ala-
¶ genus est marmoris: in quo incorrupta seruantur vnguenta.
bastrum vnguenti: et stans re- c
a ¶ oculos qbus terrena concupierat iam p penitentiam cōterens plorat.
c tro secus pedes eius / lāchrymis d
a ¶ quas ad cōpositionē vult⁹ exhibuerat.
d cepit rigare pedes eius: ꝛ cāpil e
a ¶ lachrymis. b ¶ ore quo supba dixerat.
lis capitis sui tērgebat / ꝛ oscula f
¶ qd sibi p odore sue carnis adhibuerat.
batur pedes eius et vnguento g
a ¶ de falsa iusticia supb⁹ nulla cōpassione nature motus: sue fragilitatis oblitus.
vngebat. Videns autē phārise h
us qui vocauerat eum / ait intra i
¶ medicum rephendit quia subuenit.
se / dicens: Hic si esset propheta
sciret vtiq3 que et qualis est mu k
a ¶ vnguētū ei⁹ vitare deberet.
lier que tangit eū: quia pecca-
¶ egram reprehendit de egritudine.
trix est. Et respondens iesus, di l
¶ conuincens superbum ꝛ sub specie mulieris commendans ecclesie meritum.
xit ad illum: Simon: habeo tibi aliquid dicere. At ille ait: Magister dic. Duo debitores erant m cuidam feneratori: vnus debebat denarios quingentos: et alius quinquaginta. Non habentibus illis vnde redderent: donauit vtrisq3. Quis ergo eū plus diligit: Respōdēs simon dixit: n
e Estimo quia is cui plus dona-
f uit. At ille dixit ei: Recte iudi-
¶ per misericordias.
casti. Et cōuersus ad mulierē: di-
a ¶ corporaliter quidē vides: sed mysterium non vides.
xit simoni: Vidēs hānc mulie-
¶ iā olim intrauit cū legem dedit.
g b rem: Intraui in domum tuam: a o quā pedibus meis non dedisti. Hec autē lachrymis rigauit pedes meos: ꝛ capillis suis tersit. Osculum mihi non dedisti: hec p

feditate extrahit: plus debet q pl⁹ accepit. Nullus pōt tātū diligere quātum ea q in plurib⁹ diligit. e ¶ Is cui pl⁹. Scdm hoies plus fortasse offendit: q plus debuerit: sed p misericordiam dñi eū mutat: vt ampli⁹ diligat q ampli⁹ debuit si tamē gratiā cōsequat. f ¶ Recte iudi. Sua snia phariseus cōuincit: qꝛ sicut freneticus funē portat ex q ligat. g ¶ Intraui in do. Intraui carne assumpta in pplm iudeoꝝ. Aquam pedibus meis. Aqua extra nos ē. humor lachrymarum intra nos. Infidelis aūt populus. nec exteriora pro domino incarnato tribuit. cōuersa gētilitas nō solū substantiā: sed ꝛ sanguinē p dño fudit. Osculū dilectiōis ē signū ꝛ infidelis pple ex dilectiōe ei seruire noluit: cui iā ex timore seruiuit. Sed gētilitas vestigia osculari nō cessat: qꝛ in ei⁹ amore cōtinue suspirat. Oleo caput meū nō vnxisti. Et si pple ille in deū se credere ꝛ nos in hominem fatebat: tñ ipsam potētiā diuinitatis que p miracula apparebat digna laude pdicare neglexit. Sz gētilitas dū mysteriū icarnatiōis credit sūma laude etiā isuma ei⁹ pdicat. h ¶ Aquā pe. Enūerat bōa peccatric' ꝛ mala falsi iusti

Ni. de lyra

¶ Remittūt

✠ a ¶ Et igres. Legit aūt christ⁹ mādūcasse cū pctōrib⁹ vt eos ad penitētiā puocaret: vt hr Matth. ix. Itē cū amicis familiarib⁹ vt eoꝝ deuotionē nutriret: vt dr Joh. xi. de martha ꝛ maria. Itē cū cognat' pauperib⁹ vt eoꝝ inopiā suppleret: vt hr Joh. ii. de nuptiis vbi deficiēte vino christ⁹ aquā vertit in vinū. Itē cū phariseis supbiētib⁹ vt eoꝝ supbiā cōfutaret: put h hr vt videbit pseqnēdo. b ¶ Et ec. i d pctis suis plene ꝛ pfecte cōtrita. c ¶ Et stās re. qꝛ pre
D verecūdia sui pctī nō audebat se ātepo nere. d ¶ Lachrymis. ex q patet magnitudo ɔtritiōis ex q tātū fleuit q poterāt lauari pedes vni⁹ hoīs nudis pedib⁹ incedētis. e ¶ Et capil. qb⁹ aū ad cōpositionē vult⁹ sui fuerat abusa. f ¶ Et osculabat. vt totū do seruiret in pnia: qcqd ex se deū cōtēpserat in culpa: pm q dic Grego. g ¶ Et vnguēto. ad refrigeriū caloris ꝛ mitigationē doloris ex labore itiner'. h ¶ Vidēs aūt. Hic ɔīr pōit pharisei idignatio. vñ sbdit: i ¶ Ait intra se. ver⁹ sciēs occulta. k ¶ Sciret vtiq3. ꝛ p ɔñs ñ pmitteret se tāgi ab ea. l ¶ Et rñ. ie. ad confutationē illi⁹. p h eni q rñdit ad ei⁹ cogitationē q soli deo nota est: ondit se plus q̄ pphetā. m ¶ Duo debi. parabola est vt cōuenientī⁹ cōcludat contra phariseū de sua rīsiōe. q subdit cū dr: n ¶ Respōdēs. qꝛ amor in hominis plerūq3 causat ex pcedētib⁹ donis: ꝛ p ɔñs maior amor ex maiorib⁹ donis. Cōsequēt cū christ⁹ redarguit ex triplici defectu pietat' / cū dr: o ¶ Intraui in do. q tñ erāt fessi ꝛ dolentes ex labore itiner': ꝛ lutosi seu pulueri cati: eo q sine calciamēt' icedebāt. scdo ex defectu charitatis / cū dr: p ¶ Osculū mi. qd est amicitie signum. tertio ex defectu ✠ hilaritatis
Moralit ✠ h ¶ Vidēs aūt. p istū q christū no tauit d ignorātia ꝛ mulierē d imūdicia: significat hypocrita de sua falsa iusticia psumēs: ꝛ alios cōtēnēs. qꝛ sic dic iohēs os aureū: Vera iusticia cōpassionē hꝫ: falsa vero idignationē: ppt qd iste pharise⁹ arguit: de pietat' omissiōe i modicis respectiue: ꝛ mlier cōmēdat d maiorib⁹ vaiō cū dr: o ¶ Intra. ppt qd sibi dr: Remittūt tibi pctā ꝛc.

E F a ❡ Remittunt ei pctã. In domo pharisei. i. in custodia legis ⁊ ꝓphẽ: no pharise° icredul°: sed peccatrix penuẽs glorificat: qr ardor charitat: in ea rubiginẽ delictorum combussit. b ❡ Et ceperũt q̃ simul. Sanata egra: de salute eius alii egrotãt. c ❡ Fides tua te sal. fe. Fides saluã fecit: qr quod petiit: posse accipere non dubitauit: qr iam spem ab illo acceperat: a quo salutem querebat.

autẽ ex quo intrauit nõ cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meũ nõ vnxisti: hec aũt vnguẽto vnxit pedes meos: Pro-
a pter qđ dico tibi: Remittunt ei a
pctã multa: qm̃ dilexit multum.
Cui aũt min° dimittit minus diligit. Dixit aũt ad illã: Remit- b
b tunt tibi pctã. Et ceperũt qui simul accũbebãt dicere intra se:
❡ qr intelligũt hoc opus esse solius dei.
Quis ẽ hic q̃ etiã pctã dimittit? c
❡ cõfortãs sanatã p pietatis sententiã.
c Dixit aũt ad mlierẽ: Fides tua d
a ❡ ne a via veritatis in viã scandali vlterius labaris.
te saluã fecit: Uade in pace.

Nico. de lyra

A hilaritatis seu leticie que noie olei designat: vt dr Ps. xliiii. b. Propterea vnxit te de° deus tuus ⁊c. Tria aũt dicta requirunt in hospitalitate gratiosa. Et ecõtra laudat mulierẽ de triplici ꝑfectione opposita vt patet in lra. ⁊ iõ concludit: a ❡ Remittunt ei peccata mul. ⁊c. Videt autẽ ꝙ deberet dici ꝯtrariũ: qr p̃mo predixerat donũ esse causam amoris. hic aũt econtrario infert amorẽ esse causam doni. Dicendũ ad hoc ꝙ primo in parabola loquebat mõ hũano vbi amor ex dono causatur. sed in applicatiõe parabole ad ꝓpositũ ꝯuertit se ad loquendũ de amore dei erga nos: qui non ꝓcedit ex bonis meritis nostris: sed magis causat bonũ in nobis. ⁊ ideo cõuenienter concludit dicto mõ. ❡ Vel aliter põt dici ꝙ in pctõ sunt duo remittenda. s. culpa ⁊ pena. Culpa autẽ ex dei liberalitate remittit: cum nullũ bonũ meritorium possit esse in nobis sine gratia: quã nõ habem° ante culpe remissionẽ: sed habita gratia: ⁊ culpa dimissa: adhuc remanet pena remittenda ad cui° remissionẽ facit bonũ opus nostrũ charitate informatũ: et de hac remissiõe loqt dñs. vñ seqt: Cui aũt min° dimittit minus diligit. Remissio aũt culpe aut nulla ẽ aut totalis sit: sꝫ remissio pene fit ꝑ partes ⁊ nõ tota simul: de cõmuni cursu: licet aliquãdo
5 fiat tota simul ꝓpt feruorẽ penitẽtis et ex liberalitate dei: et hoc fuit in ꝓposito in hac muliere. iõ sequit: b ❡ Remittunt tibi peccata. nõ solum q̃tum ad culpã sed etiam q̃tum ad penã ex vehementi amore dei ⁊ horrore peccati preteriti. c ❡ Quis est hic qui ⁊c. hoc dicebant qr videbant tm̃ humanitatẽ exteri° apparentẽ: sed ignorabãt deitatẽ interius latentem: que potest pctã dimittere. d ❡ Fides tua saluã te fecit. qr ista fides fuit formata charitate: ⁊ iõ fecit habẽtẽ dignã vita etna. De ista mliere peccatrice dubitabãt aliqui doctores vtrũ fuerit maria soror Lazari vł alia: d quo dictũ est q̃d sentiant doctores: Ioh. xi. ibi enim hoc posui: qr prius scripsi super iohannem q̃ super Lucam.

❡ In ca. vii. vbi dicit in postilla: videt autẽ ꝙ deberet dici cõtrariũ: quia primo dixerat donũ esse causam amoris.

Additio.

Stant simul ꝙ donum sit causa amoris et amor causa doni etiã loquendo de amicitia modo humano. qđ sic patet: Nam amicitia humana ſm philosophũ in. viii. Ethicoꝝ. triplex est: sꝫ vtilis: delectabilis et honesta. Sed constat ꝙ amor in amicitia vtili causat ex dono seu vtilitate ab amato habita seu spectata. In amicitia v̾o honesta causat amor ex virtute amantis q̃ amatũ diligit: nõ ꝓpter donum vel vtilitatem habitã vel consequendã: sꝫ ꝓpter virtutẽ ipsius amati: ex quo amore causat ꝙ vult amato bonũ ⁊ bonũ operat ei q̃tum in se est: vt verus amicus: ⁊ sic in amicitia honesta amor est causa doni. Unde nulla contrarietas in hac parabola: nec in eius applicatione sane intellectis reperit: etiã loquẽdo vtrobiꝙ ſm modum humanum. Nam primo in parabola christus loquitur modo humano ſm amicitiam vtilem vbi amor ex dono causatur. Unde rectificat iudicium simonis dicentis ꝙ is cui plus donauit plus diligit. Secundo v̾o in applicatione loquitur etiam modo humano ſm amicitiã honestam que procedit ex virtute seu meritis amantis ⁊ amati. ſm quam amans: certificatus de amicitia quã amatus habet erga amãtem. que quidem amicitia ſm philosophum vbi supra est virtus vel nõ sine virtute prouocatur ad amorem sui amati: et per consequens ad impẽdendum ei bona. et de hac amicitia loquitur cum dicit: Remittunt ei peccata multa ⁊c. Quod autem sequitur: Cui autẽ minus dimittitur minus diligit. Potest vno modo intelligi ſm amicitiam vtilem: et sic correspondet principio huius altercationis vbi dicebat ꝙ is cui plus donauit plus diligit ⁊c. Alio modo potest intelligi de amicitia honesta de qua vltimo loquitur: vt sit sensus. Causa autem quare alicui minus dimittitur est quia minus diligit: et sic est amor causa doni. Unde nulla contrarietas in huiusmodi reperitur cũ de diuersis amicitie speciebus loq̃tur ⁊ vtrobiꝙ ſm modum humanum. G

Non est enim verisimile: ꝙ christus loqueretur illi pharisẽo de amore diuino qui pertinet ad predestinationem vel de remissione culpe ⁊ pene quorum scientia pertinet ad eos qui iam perfecti sunt in fidei rudimẽtis. Iste enim phariseus adhuc erat infidelis ⁊ satis ignarus vt satis patet. Et notandum ꝙ processus christi circa informationem pharisei de his amicitiis est connaturalis homini: incipit enim ab imperfecto et d magis noto et tendit ad perfectum et minus notum. Amicitia enim vtilis est hominibus magis nota: vt est imperfecta tanq̃ deficiẽs a ratione vere amicitie ſm phm̃ vbi supra. Unde istam amicitiã tantũmodo rudis cognoscebat. christus v̾o tradidit sibi noticiã p̃fectioris amicitie scꝫ honeste que habet verã rõnẽ amicitie ſm phm̃. Item notandũ ꝙ ſm vtrãꝙ amicitiã xp̃s phariseũ conuincit: ostẽdẽdo ei ꝙ illa mulier erat dignior ad recipienda beneficia christi q̃ ipse phariseus. Nam ſm primã. s. amicitiam vtilem sibi ostendit ꝙ plures vtilitates seu obsequia habuit ab illa muliere q̃ a phariseo: et hoc cum dicit: Intraui in domum tuam ⁊c. Scdm̃ vero amicitiam honestam: similiter ostendit ei ꝙ erat dignior: ⁊ hoc cum dicit quia dilexit multum. In quibus bene consideratis: nos docet ꝙ verus penitens debet habere exteriora opera pia et deuota et interiora amore feruentia ſm doctores.

Nota

Nota

Replica.

In ca. vii. vbi in parabola christi innuit ꝙ more humano loquendo amor oritur ex dono cum dicit: q̃s plus diligit? responsũ est: Estimo cui plus donauit. Et sequitur verbum christi: Recte iudicasti. Postillator exponit hoc d humano amore in quo amor orit ex dono: sed in applicatione parabole christ° conuertit stilũ ad loquendum de amore dei erga nos: qui non est ex meritis nostris sed magis causat bonum in nobis ⁊ est donatiuus: ideo dixit remittuntur ei peccata multa: quoniam dilexit multum: vt sic amor nõ sit ex dono: sed donum ex amore. Sed Burgen. hic vult absoluere contrarietatẽ que videtur in littera: ꝑ amorẽ vtilem ⁊ honestũ vtrobiꝙ dicendo more humano. Scdm̃ primũ dictũ rectificat iudiciũ simonis vt ex vtili surgat amor. Iuxta ſm fit applicatio quia dilectione ex meritis ⁊ virtute impendunt ei bona. Hec autẽ applicatio Burgen. laborat in equiuocis: quia amor cõcupiscẽtie ⁊ amor amicitie sũt equiuoce amor: quia diuersis rationibus. nõ est autẽ verisimile christũ amorẽ equiuocasse: nec est necessariũ amorem honestum esse causam doni: ꝓut Burgen. vult: quia stat illum amorem esse rectum sine omni dono dato vel sperato: alis esset amor mercẽnarius per consequens nõ honestus. Virt° enĩ diligit ꝓpter se ꝑ ꝯsequẽs virtuose sine respectu ad donum. Qꝫ aũt Burgen. dicit nõ esse verisimile ꝙ christus sit locutus pharisẽo de amore ꝑtinente ante predestinationem ⁊ remissionem pene et culpe: hoc est cõtra beatũ Augũi. in sermone de maria Magdalena sic exponentem hũc passuz: et contra beatũ Bernardum sup Cañ. ser. xxii. ante mediuz. Et vide de hac materia sanctum Thomã prima scd̃e. q. xxvi. arti. iiii. Ratio autem Burgen. ad sic dicendum non valet: quia ꝓpter ruditatem vel infidelitatem pharisei christus nõ voluit p̃termittere ea que fidelibus ad instructionem poterant valere. Sepe enim dixit coram perfidis que ipsi non intellexerunt: tñ ecclesie prodesse non cessat: cui datum est nosse mysterium regni dei ceteris autem in parabolis: vt videntes nõ videãt: intelligentes non intelligant. Qꝫuis enim phariseus modo non intellexit. immo impugnauit veritatem dicẽdo intra se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit? nihilominus christus dixit coram eo de remissione peccatorum quo ad culpam et quo ad penam q̃tum ad liberalitatem dei precedentem mulieris dilectionem que in peccato existens diligere nõ poterat: et quo ad penam debitam: ꝓpter mulieris primaz dilectionem. vnde dixit Remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum. b

amicitia humana triplex est

A B Et factū est. More aquile ꝓuocātis ad Ca. VIII
volādū pullos suos paulatim dñs discipulos suos in
nido fidei plumis virtutū induit: qb⁹ postea sublimi⁹
volare ꝛ alios instruere valeant. Prius docet in synagogis
miracula fac: famā vbiqꝫ dispgit: turbas suscipit: curat: instru
it. hic discipulos facit: ex qb⁹ .xij. elegit:
quos primo p̄sente turba docet: ꝛ mise
ris solita p̄stat bñficia. Iā vero solos
ip̄os secū retinet: vt eū familiari⁹ audi
ant: solis illis occultiora expōit myste
ria. ꝛ sic demū virtutū suarū ostēsione
quasi alarū ꝓtectione firmatis: dat ip
sis p̄tātem curandi: ꝛ mittit p̄dicare re
gnū dī. b ¶ Maria que vo. mag.
Cū maria iter faceret cū dño: ꝛ ei mini
strare cōmemorat: celebri eā vocabu
lo magdalenā vocat: vbi eādē peccatri
cē describit: reuerēter eā generali noīe
mulierē dic. ne nomē tāte fame qđ ho
die veneramur: prisci erroris nota fu
scaret. Maria: amarū mare: ꝓpter in
sitū penitētie rugitū: q ipsa vel nos sin
gula mala deflem⁹: magdalene. i. turrē
Ps. 60. a. sis: a magdalo. i. turri. de q dr: Tu es
spes m. turris f. a. fa. i. c ¶ Demonia
se. Eādē ecclesiā de gentib⁹ a sordib⁹
vitioꝝ mūdatā: quā maria significat: si
gnificat ꝛ iohāna prius cultib⁹ idoloꝝ
deditā: sed tā christi pietate redemptā:
ꝛ grā impletā: q quasi vxor erat prius
diaboli. d ¶ Et iohāna ꝛc. Iohan
na dñs gratia ei⁹ vel dñs misericors
Ro. 14. b cui⁹ est omne qđ viuimus. e ¶ Pro
curatoris herodis. Cū quilibet ma
lign⁹ sp̄s ꝓ regno diaboli ad decipi
endum laborat: quasi herodis impul
sus ꝓcurator existit. f ¶ De facul
tatib⁹ ꝛc. Antiqu⁹ mos erat iudeorū
B nec ducebat i culpā vt mulieres sua sb̄stā
tia pascerēt ꝛ vestirēt doctores. hic qꝛ
hoc in gētib⁹ scandalū poterat facere:
1. Cor. 9. b Paul⁹ se memorat abstinuisse: Mini
strabāt ergo dño carnalia: cuius mete
bāt spiritualia: vt formā daret p̄dicato
rib⁹ q victu ꝛ vestitu deberēt eē cōtēti
accipiēdo a plebib⁹. g ¶ Cum aūt
tur. ꝛc. Quotiēs i euāgelio turbe vo
cabulū iterserit: sicut diuersitas hoim:
ita etiā diuersitas intimat volūtatum.
Nō enim omnes eadem volūtate: sed
diuersis ex causis christū sequebant: q
dam pro bono: quidam pro malo: omni
bus tamen dominus beneficia prestat.
docēdo: alendo: sanādo. h ¶ Exijt q
seminat ꝛc. Exijt fili⁹ dei de sinu pa
tris: quo creature nō erat accessus: vt
seminaret semen suū venit in mundū
vt testimoniū phiberet veritati. Unde
sm alios euāgelistas hanc parabolam
dicturus de domo exisse: mare adijsse:
nauim conscendisse memorat: idipsum
situ corporis qđ ꝓcessu sermonis insi
nuās. i ¶ Secus viā. Uia est cor se
dulo malaꝝ cogitationū trāsitu attritū:
ꝛ arefactū: ne semē verbi possit accipere vel germinare: sed a
pessimis cogitationibus cōculcat: ꝛ a demonib⁹ rapit. q ideo
volucres celi dicunt: qꝛ celestis ꝛ spiritualis sunt nature: vel
qꝛ per aerem discurrūt. k ¶ Supra petram. Petra indo
mitū cor nullo vere fidei fomēte penetratū: in quo nō est ve
rus amor ꝛ pseuerātie virtus. l ¶ Centuplū ꝛc. Cū dena
rius ꝓ pfectione soleat accipi: qꝛ i decē legis p̄ceptis custodia
cōtinet. cētenari⁹ q per mltiplicatū denariū surgit: ꝓ magna
pfectione ponit. Cor igit cētuplū facit fructū: qđ p amorē ꝓxi
mi actiuā: ꝛ p amorē dei cōtēplatiuā adipiscit vitā ꝛ spiritua
liū ornat pfectiōe virtutū. m ¶ Qui habet au. Ubicūqꝫ
hec ammonitio interponit: mysticū esse qđ dr ꝛ attētius que
rendū ostēdit. n ¶ Interrogabāt. Nō mox finita parabo
Mar. 4. b. la (sed vt marcus ait:) cū esset singularis interrogauerūt eū
hi qui cū

hi qui cū eo erāt duodecim parabolam: in quo moraliter instrui C
mur: vt si intelligētiam diuinorū verboꝝ assequi volum⁹: sepo
sitis terrenorū tumultuū curis domū dei. i. occulta scripture pe
netralia: orando: ꝛ meditando intrem⁹ dicentes: Reuela ocu
los meos ꝛc. o ¶ Hec para. Nota hanc eē primā parabolā Ps. 118. c.
q cū iterp̄tatiōe sua posita sit: ꝛ cauēdū Nota
est vbicūqꝫ dñs rogat⁹ a discipulis itrin
sec⁹ sermōes suos dissereret: ne vel alio vel
plus vel

a Et factū ē Ca. VIII a
deinceps ꝛ ip̄e iter fa b
ciebat p ciuitates et
castella p̄dicās ꝛ euā
gelizans regnum dei: ꝛ duodeci c
cū illo: ꝛ mulieres alique q erāt d
curate a spiritibus malignis et
b infirmitatibus: † Maria q voca e
¶ vitiis vniuersa quib⁹ plene fuerat: i figu
c tur magdalene de qua demonia
ra ecclesie de gentibus prius sordide.
d septem exierant: et iohanna vx
e or chuze procuratoris herodis:
¶ lilium: propter odoriferum celestis vite candorem.
ꝛ susāna ꝛ alie multe q ministra f
g bāt ei de facultatib⁹ suis. Cū au g
tē turba plurima cōueniret: ꝛ de
ciuitatib⁹ ꝓperarent ad eū, [illegible]
¶ parabolā. ¶ cui⁹ ē declarare volū[illegible]
patris.
b p similitudinē: † Exijt q seminat se[illegible] †
re semē suū. Et dū seminat: [illegible]
i cecidit secus viā: ꝛ cōculcatū [illegible]
¶ vt ne i memoria mens teneat quod op[illegible]
exercere neglexit.
ꝛ volucres celi comederūt illud.
a ¶ vbi non est altitudo terre. i. studium disciplinę.
k Et aliud cecidit supra petram: ꝛ
¶ ad nutriendas lampades virginū.
natum aruit † qꝛ non habebat hu
morem. Et aliud cecidit inter spi
¶ corda sollicitudinibus agitata.
nas: ꝛ simul exorte spine suffoca
uerūt illud. Et aliud cecidit i ter
¶ mite cor ꝛ docile. a ¶ cū pfecta bonoꝝ
operū plenitudine crescit.
ram bonā: ꝛ ortum fecit fructum
l centuplū. Hec dicēs clamabat:
¶ intelligentiam mentis. ¶ spiritualiter
hec verba intelligat.
m Qui habet aures audiēdi audi
n at. Interrogabāt aūt eū discipu
o li ei⁹ q esset hec pabola. Quib⁹

Nico. de lyra

Et factū est ꝛc. Ca. VIII
Descripta instructione christi
facta aplis principaliter. hic ꝯñr
ponitur eiusdem instructio facta aplis
ꝛ turbis cōiter: ꝛ primo p̄mittit quasi q
dā prefatio. scđo subdit dicta instructio
ibi: Cū autem plurima turba. Circa pri
mū dr: b ¶ Ipse iter faciebat p ci De peni.
uitates. in q apparet christi diligentia dist. 3. c. sūt
in ope predicatiōis. c ¶ Et duodeci plures.
cū illo. i. duodecim apli: de quorū ele
ctiōe dictū. est. s. vi. ca. nō tñ ibant cum
illo ad predicādū sꝫ magis ad audiēdū:
vt possent cōuenienti⁹ p̄dicare ad quod
missi sūt: postea: vt patebit ca. se.
d ¶ Et mulieres aliq q erāt cura
te. iō sequebant eū: e ¶ Maria que Ab̄stelo
vocatur magdalena. sic nominata a
magdalo castro: ꝛ ista est de q est sermo
fact⁹ ca. p̄cedenti. rō tñ sui cognominis
diuersimode assignat a doctorib⁹ diuer
sis. Illi eni q dicūt q ista fuit soror laça
ri dicūt q nōinata est magdalena: eo q
magdalū castrum cecidit in ptē suam de Mat. 13. a.
hereditate paterna. fuit eni pater eius Mar. 4. a.
magn⁹ hō ꝛ nobilis habēs dominiū in
plurib⁹ locis īter q erat dictum castrū.
Alij vero q dicūt q ista nō fuit soror la D
çari: sed alia eiusdē noīs: dicūt q noīa
ta ē magdalene a magdalo castro: eo q
erat ibi oriūda. f ¶ Que mi. Apud
iudeos erat cōsuetū q mulieres sācte et
deuote mīstrabāt doctorib⁹ necessaria
ex deuotiōe. ꝛ iō qꝛ christ⁹ docebat ꝛ p̄
dicabat iter iudeos: h mō accipiebat ne
cessaria ab eis. Paul⁹ aūt q p̄dicabat gē
tilib⁹ īter qs nō erat talis ꝯsuetudo: nō
habebat mulieres sequētes ipm ꝛ ei mi
strātes: vt hr. i. Cor. ix. ne forte ex h gē
tiles scādaliçarēt. g ¶ Cū aūt. Hic Diuisio
ꝯñr describit ipius christi doctrina seu
istructio. Et p̄io describit dicta instru
ctio. scđo istructiōis cōfirmatio / ibi: Fa
ctū ē aūt. P̄ia i duas: qꝛ p̄io describit
pabola sue p̄dicatiōis. scđo feruor predi
catis / ibi: Uenerūt aūt ad illū. P̄ia ad
huc in duas: qꝛ p̄io parabola p̄ponit.
scđo expōit / ibi: Introgabāt aūt. snia
aūt istaꝝ duaꝝ partiū pꝫ ex dict. Mat
thei. xiij. excepto qđ seqt i pte secunda.
* Nemo
Moralit. a ¶ Et factū est. Seqt: Moraliter
d ¶ Et mulieres ꝛc. q ministrabāt ei
necessaria de facultatib⁹ suis tāqꝫ grate
de suis curatiōib⁹ ꝛ facte sibi deuote. h etiā cōsuetū erat fieri p̄
dicatorib⁹ iudeorū. † ¶ Exijt q seminat ꝛc. Semē istud pōt
dici elemosyna de cui⁹ semiatiōe dr. ij. Cor. ix. b Qui parce se
minat parce ꝛ metet ꝛc. Huius autem seminis cadit ps secus
viam ꝛ diabolus tollit illud: ꝛ hoc est qñ recipiēs elemosynam
in illicitis consumit eam. ꝛ aliud supra petrā: qđ fit qñ recipiēs
de beneficio nō est gratus hoi neqꝫ deo: ꝛ aliud cadit in spinas
per quas significantur sollicitudines vite presentis: ꝛ hec ꝓ par
te sunt bona ecclesie data clericis ꝛ religiosis qui de illis viuūt
carnaliter ꝛ pōpatice ꝛ implicant secularibus negocijs: cū tñ il
la bona sint data ad seruiendū deo deuote: ꝛ ad ministrandum
pauperibus in sua necessitate. Et aliud cecidit in terram bonā
ꝛc. iste sunt elemosyne recepte ad victum ꝛ vestitum necessariū
deo seruientium ꝛ intendentium studio sacre scripture.
* Nemo

E B plus vel minꝰ intelligere velimꝰ q̄ ab eo expositū ē. Jō autē hāc parabolā p seipm̄ dignat ostēdere vt se figurate loq̄ innote/sceret: ⁊ rez̄ significatiōes etiā in his q̄ exponere noluit: que rēdas esse doceret. a ¶ Uidētes. Doctores iudeoꝝ q̄ cuz merito puersuat᷑ sue excecati sunt mēdacitē se vidētes putāt.

intelligere putat: nullū tn̄ hec scie dulcedinē gustabit. l ¶ Et q̄cūqȝ nō ⁊c. Jdeo desidiosus ingeniū accipit sepe: vt de negligētia iustiꝰ puniat: q̄ scire ɔtēpsit qd̄ sine labore assequi potuit et aliqū studiosus tarditate intelligētie pmit: vt eo maiora premia inueniat: q̄ studiosiꝰ elaborat. m ¶ Uenerunt. Qd̄ dixerat in verbo. ostendit in mystico facto: (B)

b ¶ Qd̄ aūt secꝰ ⁊c. Secꝰ viā seminant: q̄ nulla fide: nullo intellectu: nulla saltē tēptāte vtilitat᷑ occasiōe pcipere dignant. Porro sup petrā ⁊ in spinis seminant: q̄ audiūt q̄dē ⁊ vtilitatē v̄bi pbāt ⁊ desideriū gustāt: sȝ ne puenīāt ad id qd̄ gestiūt: vl̄ p aduersa terrēdo vl̄ pspera blādiēdo retardāt. his tribꝰ generibꝰ q̄cūqȝ v̄bū auditū nō faciūt designāt. c ¶ Ad tp̄s credūt. Multi audiētes disputationē ɔtra auariciā vel luxuriā: dicūt ɔtēptores seculi ⁊ castos hoīes esse beatos: sȝ vbi spēs ɔcupiscibiles eoꝝ obtutibꝰ p̄sentant: mox recedūt ab eis q̄c q̄d recte cogitauerāt. d ¶ Et diuitijs. Diuitie ⁊ si delectare videt᷑: tn̄ possessoribꝰ suis spine sūt cū aculeis curaꝝ mētes eoꝝ ɔfodiūt: q̄ auide q̄rūt: sollicite suant. Uñ ab alio euāgelista fallaces diuitie vocant: q̄ mētis inopiam nō implent nec diu manēt. Et nota φ diuitijs duo iungit sollicitudinē ⁊ voluptatē: q̄ ⁊ p curā mētes opprimūt ⁊ p affluentiā resoluūt. e ¶ Suffocant. Quia voluptates ⁊ diuitie suis īportunis cogitationibꝰ guttur mētis: ne bonū desideriū ad cor possit itrare q̄si aditū vitalis strāgulāt flatꝰ. f ¶ Jn terrā bo. ⁊c. Jn bonos auditores q̄ v̄bū audire satagūt: ⁊ i ventrē memorie recōdunt: et sic oportuno tpe fructū opationis pferūt: inē pspera ⁊ aduersa seculi patientes. Et bona t̄ra cū patiētia fructū reddit. q̄ bona agit: ⁊ mala primoꝝ eq̄nimiter tolerat: ⁊ dū humilit᷑ flagella suscipiūt. post flagella in requiē suscipiūtur. g ¶ Nemo āt ⁊c. Hec v̄ba ponunt s̄m similitudinē hūane ɔsuetudinis ¶ Mystice aūt docēt fiduciā p̄dicādi vl̄ patiēdi. h ¶ Supra cā. ⁊c. Quia dixerat aplīs: Uob datū ē nosse myste. reg. dei c. a. in. p. Nūc ostēdit p eosdē aplos aliq̄ ⁊ ceter᷑ idē mysteriū eē reuelādū: ⁊ oēs q̄ domū dei eēnt itraturi flamie fidei illustrādos: Quasi vobis pādo mysteriū: i vobis accēdo lumē fidei. vos aūt hāc eandē lucē alijs pandite: nec timore carnaliū incōmodoꝝ abscōdite. Uasis noīe vl̄ lecti designatur caro l q̄ aīa ɔtinet ⁊ quiescit. Per lucernam: verbum dei. Qui autē metu carnali occultat verbum dei: ipsam carnem preponit manifestationi veritatis: ⁊ ille quasi occultat verbum qui p̄dicare trepidat. Sup cādelabꝛū ponit verbū q̄ corpꝰ ministerio dei subicit: vt superior sit p̄dicatio v̄itat᷑: ⁊ inferior seruitꝰ corpis: p ipsam tn̄ corpis seruitutē excellior luceat doctrina: q̄ officio lingue ⁊ ceteroꝝ mēbroꝝ insinuat. i ¶ Nō eni ⁊c. Quasi timor carnaliū nō vos retardet: sȝ nec mala opinio q̄ de vobis mō habet apud incredulos.

† mat. 13. b / mar. 4. b; † mat. 13. c / mar. 4. b; alī tquia; Nota; † 49. di. c. i / 4. gilboius; † mat. 5. b / S; Mystice; † mat. 10. c / mar. 4. c; alī tquā audītis; † mat. 13. b / mar. 4. c; † mat. 12. d / mar. 3. d.; alī ad

a ¶ q̄ fideles est᷑: sȝ phariseis ceredut secūs nō sūt dāda. a ¶ intelligentiā scp̄turaꝝ de q̄ regno alibi d̄r: Auferet a vob̄ regnū dei b ¶ q̄ foris sūt: vt Marcꝰ ait: q̄ neqȝ intueri neqȝ cognoscere curant veritatem.

ipse dixit: † Uobis datū est nosse
mysteriū regni dei: ceteris aūt in
a parabol᷑: † vt vidētes nō videāt:
⁊ audiētes nō intelligāt. Est aūt
hec parabola † Semen est verbū
b dei. Quod autem secus viam:
hi sūt q̄ audiūt: deinde venit diabolus ⁊ tollit verbū de corde eo-
rū / ne credētes salui fiāt. Nā † qd̄
supra petrā: q̄ cuz audierint cuz
gaudio suscipiūt v̄bū: et hi radi-
c ces nō habēt: q̄ ad tēpꝰ credūt
⁊ in tēpore tentationis recedūt.
† Qd̄ aūt in spinas cecidit: hi sūt
d q̄ audierūt: et a sollicitudinibꝰ ⁊
diuitijs. ⁊ voluptatibꝰ vite eun-
e tes suffocāt / ⁊ nō referūt fructū.
f Qd̄ aūt in terrā bonā: hi sūt qui
in corde bono ⁊ optimo audien-
tes verbū retinēt / ⁊ fructuz affe-
g rūt in patiētia. † Nemo aūt lucer- a
nam accendens: operit eā vase /
h aut subtus lectū ponit / sed supra
cādelabrū ponit: vt intrātes lu-
i men videāt. † Nō enim est occul- b
tum quod nō manifestet: nec ab-
sconditū quod non cognoscat ⁊
¶ studiose audite.
in palam veniat. Uidete ergo c
a ¶ vt ⁊ in vestro pectore cōtinue ruminet᷑. et aliena ructuare sufficiatis.
k † quid audiatis. † Qui enī habet da- d
l bitur illi: ⁊ quicunqȝ non habet: e
etiam qd̄ putat se habere aufe- f
m retur ab illo. † Uenerūt aūt ad il- g
¶ cognati.
lū mater ⁊ fratres eius: ⁊ non po-
a ¶ gentiū ad fidē christi confluentiū.
terāt adire † euz pre turbā. Et nū- †
¶ synagoga.
ciatū est illi: Mater tua et fra-
a ¶ ppl̄s iudeoꝝ. ¶ q̄ n̄ hūt spūalē itelligētiā
n tres tui foris stant volentes te

sez φ iudei solam litteram sequentes: etiam quod videntur habere perdunt. Nam mater synagoga ⁊ fratres populi iudeoꝝ d̄ quibus est christus s̄m carnem: ipso interiꝰ docente nequeunt intrare: q̄ eius dicta spiritualiter negligunt intelligere: sed preoccupās turba domū ingreditur: quia tardante iudea confluit ad christū gentilitas ⁊ illuminatur. n ¶ Foris stant. Foris stantes volunt deum videre qui spiritualē sensum in lege nō querentes ad custodiā littere sese fixerūt: ⁊ quasi christū ad carnalia docenda potius cogunt exire: q̄ se ad discēda spūalia consentiant intrare merito ergo non agnoscuntur. Quo exēplo ⁊ nos informamur φ non agnoscemur si foris steterimꝰ. Nō autē iniuriose negligit matrem: nec mater negatur: que etiam de cruce agnoscitur. Sȝ religiosiores copule mentium mōstrant B q̄ corpoꝝ

Nico. de ly.

a ¶ Nemo aūt lucernā ⁊c. p lucernā saluator h̄ intelligit doctrinā euāgelicā q̄ nō est occultāda: nec in latebris tn̄ docēda: sicut doctrine suspecte ⁊ male: sȝ in palā corā oibꝰ. b ¶ Nō ē enī occultū ⁊c. q̄ licet xp̄s aliq̄n docuerit discipulos secreto: voluit tn̄ φ p eos talia publice docerēt. vñ dic̄ Mat. x. c. Qd̄ in aure auditis predicate sup tecta. Jō subdit: c ¶ Uidete q̄d au. vt ɔstanter p orbē p̄dicet᷑. d ¶ Qui enī ha. ⁊c. Hoc subdit ad ostēdēdū p̄miū p̄dicatōis aploꝝ q̄ enī p̄dicāt ex fide formata charitate merēt vt sibi det augmētū gr̄e in p̄nti: et p̄mium gl̄ie in futuro. e ¶ Et q̄cūqȝ nō ha. videlicet fidem charitate formatā. f ¶ Etiā φ pu. se ha. ⁊c. q̄ gr̄e gratis date nō valebunt ei ad salutē: sȝ magis cedēt ad dānationis sue augmētū. inq̄tuz abusus fuerit eis. Alit᷑ expōit d̄ legisperit᷑ ⁊ sacerdotibꝰ iudeoꝝ q̄ fidē xp̄i nō habuerūt: et iō noticia leg᷑ iō ⁊ pp̄haꝝ nō valuit eis ad salutē sȝ mag᷑ nocuit eis ad augmentū sue dānatiōis. s̄m φ d̄r. s̄. xii. ca. Seruꝰ q̄ sciuit volūtatē dñi sui ⁊ nō fecit vapulabit mult᷑. g ¶ Uenerūt aūt ad il. Hic ɔñr describit seruor xp̄i p̄dicāt᷑ ex h̄ φ pp̄ter aduentū matr᷑ sue etiā expectātis foras nō interrupit p̄dicationē. licet eam summe diligeret et honoraret: sed respōdēs nūciāti sibi aduētuz dixit: Mater mea (D)

✳ a ¶ Nemo accen. lu. ⁊c. Hec lucerna d̄r sacra scriptura Ps. cxviii. o. Lucerna pedibꝰ m. ver. t. ⁊c. Hāc autē lucernā opit vase q̄ v̄bis curiosis ⁊ extraneis expōit eā ad iactātiā sue fame. ille v̄o subtꝰ lectū pōit q̄ ignē heres ex sua expositiōe puersa accēdit: sic lucerna sub (Moraliter)

q̄ ⁊ si viles apparetis: q̄n̄qȝ claritas v̄ra apparebit: cuz dn̄s illuminabit abscōdita tenebraꝝ: tūc ⁊ vos coronabimini: ⁊ punient vestri aduersarij. k ¶ Qui eni ha. ⁊c. Hec specialit᷑ aplīs: q̄bꝰ ex charitate nosse mysteria dat: ⁊ perfidis iudeis q̄ p parabolas qd̄ nō intelligūt audiūt: dicta videnē. Pōt ⁊ generalit᷑ accipi: q̄ ⁊ ingeniosus negligēdo sapiētia vera se priuat: ⁊ simplex studiosus laborādo degustat. Quia q̄ amorē verbi habet dabit᷑: ⁊ sensus intelligēdi qd̄ amat: sȝ q̄ nō habz amorē audiendi: etiā si naturali ingenio vl̄ labore studioso se intelligere pu-

lecto posita accēdit stramīa. Et d̄ hac accēsiōe dic̄ Hiero. ⁊ h̄r i decret᷑. xxiiii. q. iii. secāde. Arriꝰ i alexādria vna scintilla fuit: sȝ q̄ nō statim fuit oppssus eiꝰ flāma totū orbē depopulata ē. Jlli aūt ponūt sup cādelabꝛ q̄ p bonā vitā faciūt efficax v̄bū suū: sicut econuerso illi vase opiūt q̄ p malā vitā doctrinā suā ɔtēptibilē reddūt. † ¶ Et nūciatū est illi ⁊c. s̄m sensum literalē maliciose fuit ei nūciatū vt si p aduētū m̄ris ⁊ fratrū p̄dicatiōnē dimitteret argueret homo purꝰ vtpote effectione carnali motꝰ: pp̄ter qd̄ rōnabiliter imposuit nūcianti silentiū / dicens: ✳ Mater mea (Arrius)

Moraliter q corpoꝝ: ꝛ corporali necessitudini pscriptoꝝ celestiū forma pferṫ. figurat etiā iudeos de qb' ſm carnē ecclesiā de gētib' que credidit anteferendā. ¶ Moralit. Magister pceptur9 aliis: Qui nō reliquerit patrē ꝛ matrē nō est me dignus. Sententie sue ipse primus se subijcit: nō refutās officium materne pietatis: sȝ paternis se ministerus amplius q maternis affectib' debere cognoscit. Itaqȝ q se intelligit propē diuinā mysteriū in terras venisse: ꝛ propter cōuentū ecclesie relictis parētib'

Moraliter ascēdit i nauē. a ¶ Et ascēderunt. Moralit. Cū iesu nauim ascēdit: q signo dñici crucis imbut': seculū relinquere disponit. b ¶ Obdormiuit. In hoc facto ver' hō monstraṫ qui dormit ꝛ verus de' qui furorē coercet maris. c ¶ Et cōplebanṫ. Merito turbatur nauis in q pditor est cū bonis: ꝛ q suis meritis firmi fuerīt: turbanṫ alienis. d ¶ Suscitauerunt. Aduerte neminē sine tēptatiōe de hac vita trāsmigrare cū etiā aplos quib' dñs adest tēptationū secularīū sepe procella pturbet. Sȝ cū simus subiecti procellis spiritualis nequitie: excitemus gubernatorē q imperat ventis: q imperat mari q ꝛ si iam nō dormiat corporis sui somno: caueam' tñ ne nostri corporis somno dormiat ꝛ quiescat. e ¶ Et cessa-

Nota uit ꝛc. Nota ꝙ ois creatura sentit creatorē. Impat: increpat: sentiūt imperātē: nō ꝙ ſm heresim quorūdā sint animātia: sed maiestati cōditoris sūt sensibilia: que apud nos sunt insensibilia.

Allego. ¶ Allego. Mare vel stagnū: tenebrosus est ꝛ amarus mūdi estus. Nauicula arbor crucis: cui' bñficio fideles adiuti: emersis fluctib' mūdi: obtinēt litus patrie celestis. Ascēdūt discipuli ammo-

Luc.9.c. niti cū eo. vñ ipse ait: Si q vult p' me

Mar.8.d. venire: abneget semetipȝ: ꝛ tollat cru-

B cē suā ꝛ sequaṫ me. Discipulis nauigātib' .i. seculū fidelib' calcātib': ꝛ futuri seculi quietē alo meditātib' ꝛ p sancti spūs flatū vel etiā p propriū regiminis conatū infidos mundi fastus certatim p' terga iactātib' subito obdormit dñs .i. aduenit tps dñice passiōis. Unde ꝛ

Mar.4.d. marc': nocte hoc factū memorat vt veri solis occubitū significaret. Descēdit procella: qr dño somnū mortis in cruce subeūte: fluct' psecutionū dmoniac' flatib' excitati assurgūt: qb' nō ipi' patīa. sȝ discipuloꝝ ībecillitas cōcutiṫ ꝛ trepidat. Suscitāt: ne eo dormiēte pereāt: qr cui' mortē viderāt resurrectionē optāt: q si differreṫ: ipsi i ppetuū periclitareṫ: vñ Surgēs icre. vṫ. qr celeri resurrectiōe p mortē destruit supbiā diaboli: q habebat imperiū mortis. Tēpestatē etiā aque facit cessare: qr rabiē iudeorū morti ei' insultātiū resurgēs labefacit. Arguit eos q se psēte timebāt: cū perire nō possit q firmiter adheret ei: Quasi ipso gestu nauigatiōis diceret: qd post resurrectionē etiā vo-

Luc.24.d. ce dixit. O stulti ꝛ tardi corde ad credēdū i oib' q locuti sūt pphe. Nōne opor. pa. christū. Soporati vndis nauē i q decubat hincinde vexantib': ꝛ sic exēplo tumidis gurgitib' sedatē patefacere cūctis potētiā sue diuinitatis. f ¶ Mirati sunt. Nō discipuli: sed naute ꝛ alii q in naui erāt miranṫ. Unde mat-

Mat.8.d. theus: Porro hoies illi mirati sūt dicētes: Qualis est h: Ut si discipulos dicim' miratos fuisse: merito ꝛ ipsi hoies sūt appellati. g ¶ Ad regi. geraꝫ ꝛc. Gerasa ciuitas arabie trās mōtē galaad: in tribu manasse: nō lōge a stagno tyberiadis: significat gētes qs post passionē ꝛ resurrectionē dñi p pdicatores visitauit. vñ gerasa siue gergesi colonū eiiciēs .i. diabolū a q prī' icolebaṫ: vel aduena ppinquans: q longe erat in tēpore.

Mat.8.d. h ¶ Occurrit illi vir. Cū lucas vnū: Mat. duos occurrisse memorat: in figurā eiusdē gētilis populi ē: qr cū Noe tres filios genuerit: ꝛ familia soli' Sem i possessiōe dei abscisa est: ex duob' aliis diuersarū nationū populi pullulaṫ: q idolis seruierunt. Et nota hūc vnū fuisse celebrioris persone ꝛ maioris in-

C Nota sanie: de quo regio illa maxime dolebat: Occurrit ergo vir .i. ipse gētilis pplis: q multis tēporib' .i. ab ipso pene mūdi exordio vexabatur a demonio: nec vestiebaṫ veste nature sue .i. virtutibus fide ꝛ charitate quibus primi parētes post culpā nudati legunt: hec stola redeūti filio offerṫ. Neqȝ i domo cōsciētie q̄escebat: sȝ in mortuis opib' corporis q̄si in sepulchris manebat. i ¶ In monumentis. Quid aliud sunt pfidoꝝ corpa nisi qdam defūctoꝝ sepulchra in qbus nō habitant dei verba. k ¶ Iesu fili dei. Arri' cōtēdit esse creaturā: quē demon confiteṫ esse filium dei. Iudei dicunt: In prin-

†Mat.8.c. cipe de. e. de. quem demonia negant

Mar.4.d. aliquid secum commune habere. Tormentum est diaboli ab hominis lesione cessare:

videre. Qui respōdens dixit ad eos: Maṫ mea ꝛ fratres mei hi a sunt qui verbū dei audiunt ꝛ faciūt. †Factū est autē in vna die b rum/ ꝛ ipse ascendit in naviculā: ꝛ discipuli eius/ et ait ad illos: a Trāsfretem' trāsstagnū. Et ascē c b derunt. Nauigātibus aūt illis obdormiuit: ꝛ descēdit pcella ven c ti in stagnū: ꝛ †cōplebantur ꝛ pe d riclitabanṫ. Accedētes aūt suscitauerūt eū/ dicētes: Preceptor/ perimus. At ille surgēs increpa e uit ventū et tempestatem aque: ꝛ cessauit/ ꝛ facta est trāquillitas. Dixit autem illis: Ubi est fides f vestra? Qui timētes mirati sunt ad inuicē/ dicētes: †Quis putas hic? †Quia ꝛ ventis iperat ꝛ mari: ꝛ obediūt ei. Enauigauerunt † g aūt ad regionē gerasenoꝝ: que est cōtra galileā. Et cū †de naui d h egressus esset ad terrā: occurrit illi vir quidā q habebat demonium iā tēporibus multis: ꝛ vestimēto nō induebaṫ: neqȝ i domo e i manebat: sed in monumētis. Is vt vidit iesum procidit ante illū: ꝛ exclamans voce magna dixit: k †Quid mihi ꝛ tibi ē iesu fili dei altissimi? Obsecro te ne me torque-

a ¶ .i. qui dicto vel facto vel exemplo i cordib' primoꝝ generant deum. b ¶ voluntatem patris mei qui in celis est.

a ¶ demonibus. b ¶ mundane motiōi.

¶ velint nolint.

Ni. de lyra

* a ¶ Mater mea ꝛ fratres mei hi sunt: qui verbum dei audiunt ꝛ faciunt. q. d. ille est mihi propinqu' qui spiritualibus operibus ē magis intentus. In hac etiam responsione christus confutauit illum qui ei nunciauit aduentum matris sue: quia ſm doctores nostros maliciose hoc fecit: vt si ex hoc predicationem dimitteret: argueret ipsum esse hominem purum carnali affectione motum. Aduertendum tamen ꝙ fratres christi hic dicuntur cognati sui germāi: eo modo loqueṫ di quo apud hebreos: fratres dicuntur illi qui sunt eadem cognitiōe: ꝛ hoc modo vocauit Abraam Loth nepotē fratrem suum: vt habetur Gen. xiij. †Als cōplebantur.

b ¶ Factum est autem i vna dierum ꝛ ipse ascendit in nauicu. ꝛc. †Mat.8.c.

Hic consequenter describitur doctrine Mar.4.d.

christi confirmatio que proprie fit p miracula. ſm ꝙ dicit Marci vl. d. Sermonem cōfirmante sequētibus signis. Et primo describitur miraculum factum in mari. secundo factum in terra/ ibi: Et cū de naui egressus esset ad terraꝫ. Snia prime partis pȝ ex dictis Matth. viij. hoc excepto. c ¶ Transfretemus trans stagnum. Matth. viij. vocat mare modo loquendi hebraico quo omnis congregatio aquarum in notabili qtitate vocaṫ mare. ſm illud Gen. i. b Congregationesqȝ aquarum vocauit maria. ſm veritatem aque iordanis fluuij extendūtur ibi magna latitudine lōgitudine frequētē vocatur mare: ꝛ aliqñ lac' et aliqñ stāgnum: sicut hic. d ¶ Et cū ꝛc.

D Aliq libri ñ habent: de naui

†Mat.8.d Mar.5.a.

Hic describitur miraculum factum in terra: ꝛ primo de curatione demoniaci. scdo d suscitatiōe filie archisynagogi/ ibi: Factū est autem. Snia autem prime ptis pȝ ex dictis Matth. viij. ꝛ Marci. v. hoc excepto: quod sequitur: e ¶ Et vestimēto ꝛc. Amentes enī ꝛ demoniaci multa possunt sustinere que nō possūt alias sustinere: sicut patet de nabuchodonosor Dan. iiij. q p septem annos habitauit cum feris: fenum quasi bos comedēs.

Moraliter * Ipse

* a ¶ Mater mea ꝛc. ꝛ in hoc docuit pdicatorem euāgelii rōnabiliter reprimere volentes eū maliciose ipedire. b ¶ Factum est autē ꝛc. p quā significaṫ corpus humanū in quo ſm platonicos aīa est sicut nauta in naui. In hac aūt nauicula aīa gubernat ſm partē rōnalē: irascibilis aūt et cōcupiscibil' sēsus īterioꝛes ꝛ exteriores sūt i corporalib' orgāis ꝛ sic debēt p rōnē que non est virtus organica gubernari: de' tamen principalis est gubernator. Turbaṫ aūt nauis ista corpis infirmitatibus ꝛ mēs interior demonum tentationib': ꝛ de' qui principalis est gubernator dormire dicitur dum ab eo talia permittuntur: excitatur autē deuotis precibus partis rationalis que ad optima deprecatur: ꝛ tūc iubente domino turbatio quietatur.

† ¶ Enauigauerunt aūt ad regionē gerasenoꝝ ꝛc. per hominem obsessum a demone significatur populus gen-

* tilis longe

E G ne cessare: ꝛ quātū diutius possederat: tātū difficilius dimittit. Caueat ergo aliquis lesus a diabolo: vt cito eius iugū dirūpat. qꝛ tāto facili⁹ quāto citi⁹ xi⁹ dn̄m̄ euitat. a ¶ Vinciebat catenis. Catene ꝛ cōpedes dure ꝛ graues sunt gentiuꝫ leges quib⁹ ꝛ in eoꝝ republica cohibebant pctā. His tn̄ legib⁹ ruptis: ad ea scelera cupiditate ducebantur q̄ vulgarē cōsuetudinē excedebāt.

b ¶ Quia intra. ꝛc. Multa demonia q̄ vnū premūt: signāt multos cult⁹ idolatrie in vno gentiū populo. Econ-
Act.4.f tra dr̄: Multitudis cre. e. c. v. ꝛ a. vna.
Gen.11.a Unū bene in babylone vnitas linguaꝝ scissa: in hierusalē ē adunata. c ¶ Et rogabāt illū. Sciebant demones p aduentū dn̄i se aliqn̄ in abyssum mergendos: nō ipsi futura pdiuinātes sed ꝓphetaꝝ de se dicta recolentes.

d ¶ Grex porcorū. Porci sunt homines: vocis ꝛ rationis expertes luru
† mar.5.a lentis actib⁹ dediti: in mōte superbie pascentes: ꝛ nisi quis more porci vixerit: diabolus in eo potestatē nō accipit: vl̄ ad ꝓbandū tn̄: nō aūt ad pdendū accipit. e ¶ Et rogabāt eū. Adverte clemētiā dn̄i. Nullū prius ipse cōdemnat: sed vnusq̄sq̄ ipse sibi mali auctor est. Nō mittunt in porcos demones: sꝫ ipsi petūt: qꝛ celestis luminis claritatem
† mat.8.d ferre nō poterant. Unū et ante tpˢ
mar.6.b debita sibi tormēta formidāt. f ¶ Et pmisit illis. Permittit: vt p intersectionē porcorū det occasio salutis homi-
als' filios nibus. Pastores aūt videntes statim
Nota nunciant. In q̄ notandū: q nec porcis nisi permissa demonia nocere possunt: mlto min⁹ hominib⁹: nisi occulta tn̄ iusticia dei pmittant. g ¶ Abijt grex.
Allego. Allego. Liberato ppl̄o gentiū a dn̄atione demonū īcreduli in abditis agūt
† mat.8.d suos rit⁹ sacrilegos: ceca ꝛ ꝓfunda curiositate submersi: et impetu ferunt in ꝓceps: qꝛ nulli⁹ meriti contēplatiōe re-
F uocant: sed ad inferiora p improbitatē ꝓclive detrusi suffocant: interduso vitali commeatu spiritus: in aquis voluptatū hui⁹ mundi. h ¶ Fugerūt ꝛc. Pastores fugerunt: qꝛ nec philosophi gentiū: nec principes synagoge perētibus possunt conferre medicinā: et licet christianā fugiant legem: potentiā tn̄ eius stupendo ꝛ mirādo ꝓdicant.

i ¶ Exierūt aūt. Significat multitudinē sua venusta vita delectataꝫ: honorare quidē sed nolle pati religionēꝫ christianā dū dicūt q eam implere nō
† mar.5.b possunt. Mirant ꝛ fidelē ppl̄m a pristina cōuersatione sanatū: ꝛ sedere ad pedes dn̄i. i. sano mētis examine vestigia saluatoris q̄ sequat intueri ꝛ vestitū studiis virtutū que deceptus amiserat. k ¶ Et rogauerūt eū. Conscij fragilitatis ꝓsentia dn̄i se indignos iudicāt: nō capiētes verbū dei: ꝛ infirma mente pondus sapiētie nō sustinētes: ꝛ lō diuti⁹ molest⁹ nō fuit sꝫ regredit: qꝛ nō dignat curare inuitos sꝫ cito de-
† mat.9.e serit infirmos: quib⁹ oneri videt eē su-
mar.5.c am ꝓsentiā. l ¶ Ipse autē ꝛc. Qui de synagoga ad gētes trāsiuit ipse somno: nauis tēpestate pressa memoratur. hic nec ipe dormit: nec nauis piclitat.
Rom.6.b Quia xp̄s resurgēs ex mortuis iā non morit: mors illi vltra nō dn̄abit. Tamē in h̄ innuit q passionis ei⁹ triūph⁹: ꝛ resurrectiōis glia credituris iudee ppl̄is intimabit. ꝛ cū ꝓdicato mortis sue vexillo credi ab hebreis ceperit q̄si repetita naui in q̄ dormierat: patriam reuisit. Ipse aūt qui relictis parētib⁹. i. iudeis ascenderat nauim. i. post resurrectionē q̄si trāsacta passionis sue tēpestate gentiū ꝓcurauerat salutem:

nerat salutē: iam in patriā reuertit: qꝛ postq̄ plenitudo gentiuꝫ
G intrauerit: tūc oīs israel salu⁹ erit. m ¶ Redi in domū ꝛc.
Ro.11.a
Allego. Allego. Post remissionē pctōꝝ redeundū est in bonā ꝯsciētiā: ꝛ seruiendū euāgelio: ꝓpter alioꝝ etiā salutē: vt deinde cū xp̄o requiescat: ne cū iam ꝓpe vult esse cū xp̄o: negligat mysteriū ꝓdicationis accōmodatū fraterne liberationi. vn̄ Apl̄s: Cupio dissolui ꝛ esse cū
Phil.1.d xp̄o: multo meli⁹: manere autē in carne necessariuꝫ ꝓpter vos. n ¶ Excepit illū ꝛc. In fine seculi cum adhuc ad iudeos redibit: p fidei cōfessionē libenter excipiet: qꝛ expectāt eū sicut ait ꝓpheta Dies multos expectabis me. Nō fornicaberis ꝛ nō eris cū viro: qꝛ nūc synagoga nec est subdita xp̄o viro: nec fornicata cū idolo: lōga expectatiōe spōsi amplexū ꝓstolans. Huic lectiōi ꝯsequēter subiungit mors filie archisynagogi: in figurā eiusdē synagoge: quā dum ꝓperat suscitare dn̄s: ꝓripit sanitatē emorroyda mulier in figurā gentium q̄ post venientes prius sanant. Uenit ergo ad iesum princeps. s. moyses: q̄ merito iayr⁹ dicitur. i. illuminatus a deo vel illuminans alios: dum verba vite que a spū

G sancto acce-

38. Precipiebat eni spiritui immundo vt exiret ab hoie. Multis eni tēporib⁹ arripiebat illuꝫ:
a ꝛ vinciebat catenis et compedibus custoditus: ꝛ ruptis vincu-
a ¶ i. loca spūalū secūda ꝯtutū: sic ꝓfug⁹ a lege discret⁹ a ꝓphet: ꝛ remot⁹ a gratia.
lis agebat a demonio i. deserto.
a ¶ n̄ vt ignar⁹ ingrit: sꝫ vt ꝯfessa peste quā furēs tolerabat: vt⁹ curāt gratior emineat
†Interrogauit autē illū iesus/ dicens: Quod tibi nomen est? At
a ¶ .s. summ⁹: nō vn⁹ spūs tn̄.
b ille dixit: Legio. Quia intraue-
c rūt demonia multa in eū. Et rogabant illuꝫ ne iperaret illis vt i
¶ .i. gehennam.
d abyssuꝫ irent.† Erat aūt ibi grex porcoꝝ mltoꝝ pascentiū i mōte:
e ꝛ rogabāt euꝫ vt permitteret eis
f in illos ingredi. Et pmisit †illis. Exierūt ergo demonia ab hoie/
g ꝛ itrauerūt i porcos: ꝛ ipetu abijt grex pꝛeceps in stagnū/ ꝛ suffocat⁹ ē.† Qd̄ vt viderūt factū q̄ pa
h scebāt/ fugerūt ꝛ nūciauerūt i ci-
i uitatē ꝛ i villas. Exierūt āt videre qd̄ factum est: ꝛ venerūt ad iesum: ꝛ inuenerūt hominē sedētē a quo demonia exierāt vestitum ac sana mēte ad pedes eius/ ꝛ timuerūt. Nunciauerunt autem illis ꝛ qui viderant quomō sanus
k fact⁹ esset a legiōe. Et rogauerūt illuꝫ omnis multitudo regionis gerasenoꝝ/ vt discederet ab ipis: quia timore magno tenebantur.
l †Ipse aūt ascendens nauim/ reuersus est. Et rogabat illum vir a
a quo demonia exierāt: vt cū eo
¶ vt iactātie cā vltet: ꝛ i fidelib⁹ sit exēplū
esset. Dimisit autē eum iesus/ di
m cens: Redi in domū tuā: ꝛ narra quāta tibi fecit deus. Et abijt per vniuersam ciuitatē ꝓdicans quanta illi fecisset iesus.† Factū b
n est aūt cum rediꝫsset iesus: exce- c
pit illum turba. Erant enim om

Nico. de lyra

* a ¶ Ipe aūt ascē. na. ꝛc. ꝛ rogabat illū vir a q̄ demo. exierant vt cū eo esset: dimisit aūt eū iesus. i. noluit q ipm̄ seqret. cui⁹ rō est: qꝛ discipulis seq̄ntib⁹ xp̄m data est ptās faciēdi miracla: vt patebit ca. ix. ꝛ. x. Si aūt iste qui fuerat demoniacus talia faceret: posset a simplicibus ꝛ etiam a maliciosis hominib⁹ imputari q talia faceret virtute demonis: qd̄ xp̄s excludere intēdebat. Et ex hoc cōsuetū est in eccle-
b sia q demoniaci ꝛ furiosi si curētur: nō tamen ad ecclasiastica officia ꝓmouentur. b ¶ Factū est autē. Hic consequenter describit miraculū de resuscitatione filie archisynagogi. Circa qd̄ pmo ponitur dicti miraculi inchoatio. secundo interponit mulieris patient' fluxum sanguinis curatio/ ibi: Et contigit dum iret. tertio dicte suscitationis confirmatio/ ibi: Adhuc illo loquēte. Sententia istaꝝ partiū pꝫ ex dict' Math. ix. et Marci. v. excepto qd̄ sequitur in prima parte. c ¶ Excepit illuꝫ tur. Licet eni sacerdotes ꝛ legispiti ex odio xp̄m despicerēt ꝛ doctrinā eius: tn̄ cōis ppl̄s deuote audiebat verbum eius.

* Et ecce ve.

Moraliter
* tilis longo tempore seruiēs demonibus in idolis. et vestibus non vtebatur: quia nudatus erat virtutum ornamentis: ruperat etiam catenas ꝛ vincula legis naturalis: sed domino iubente p predicationē apostoloꝝ demones sūt ab eis eiecti: et ad sanam mentem sunt reducti: ꝛ virtutū vestibus sunt ornati. Per hoc aūt q demones porcos intrauerūt ꝛ i mari demerserūt: significat q demones intrāt detractores q̄ tāq̄ porci pascunt imūdiciis alioꝝ ꝛ grunnīt cōtra viam bonoꝝ: ꝓpter qd̄ cum demonibus demerguntur in infernum.

b ¶ Factum est autem cum redisset iesus: excepit illum turba. per archisynagogum sacerdos curatus: ꝛ p filiam eius vnicam sua parrochia designatur: igitur archisynagogi vnica filia moritur cum sacerdotis parochia male disponitur: sed pro eius sanitate iesum rogat cum predicatorem et confessorem ꝓ salute animarum çelantem in auxilium suum vocat: et tūc eius filia sanatur: et ei cibus verbi dei ꝛ eucharistie sacramēti ministratur.

* Et mulier

A ¶ sancto acceperat:aliis ministrat. Ca/dit ad pedes:quia legislator cum toto populo illo christũ in carne venturum lõge sibi intelligebat pferẽdũ. Rogat intrare in domũ:q: desiderabat eũ vi/dere. Vñ: Multi reges ⁊ pphete v.v.q̃ vos.v. Huic erat vnica filia.i. sy/nagoga sola legali cõpositiõe instituta que cũ ad.xii.annũ puenisset.i.cũ p le/gis ⁊ prophetaꝝ istitutionẽ edocta ad annos intelligibiles puenisset: vt iam aplica doctrina viueret ⁊ deo spũales fruct⁹ gigneret moriebaẽ erroris lan/guore. Ad hãc sanãdã dñ carne assum pta properat dei verbũ: grauaẽ nocia cõsuetudĩe carnaliũ ppłoꝝ. Et ecce mu lier.i.ecclĩa de gẽtib⁹ cõgregata q̃ in/terioꝝ lapsu criminũ deperibat:a cetu fideliũ segregata:paratã aliis pripu fi de salutẽ: ab ãnis duodecĩ.quo tpe sy nagoga i cultu dei creuerat: eodẽ tpe gẽtilitaẽ p orbem idolatrie sanie feda/baẽ ⁊ carnis oblectatiõe q̃ substãtiã.i. naturalĩ industrie vires expẽderat i me dicos.i.philosophos ⁊ legũ doctores: q̃ multa vitiis ⁊ virtutib⁹ disputauerũt ⁊ pcepta viuendi dederant: nec p eos curari poterat:sed (vt marc⁹ ait) dete/ri⁹ habebat. Sed vt vidit iudeos egro tare: ⁊ veꝝ medicũ vidit adesse: sperat ⁊ q̃rit medicinã. accedit p fidẽ: appro/pinquat retro:post dñm suũ ambulan do. Vel q: in carne dñm nõ videõs pa/ctis incarnatiõis sacramẽtis: p fidẽ ce pit ei⁹ vestigia subsequi. Tãgit fimbri am ⁊ vndã sanguinis restrigit: Quia beat⁹ et vere mũdãd⁹: q̃ mui anã verbi

B patẽt manu fidei contingit. a ¶ In medicos. Medici demones q̃ qũi cõ sulentes hoĩb⁹: p deo se coli exigũt:q̃/b⁹ seruierat gẽtilitas. b ¶ Tetigit fimbriã ⁊c. Fimbriã tãgit: q̃ incarna tionis mysteria perfecte amat ⁊ credit donec ad maiora capienda perueniat. Si considerem⁹ quanta sit fides nr̃a: et intelligam⁹ quãt⁹ sit fili⁹ dei: vide/mus q: cõparatione ei⁹ fimbriã tm̃mõ tangim⁹: superiorẽ vestimẽti ei⁹ partẽ nequim⁹ attingere. c ¶ Et cõfestim ⁊c. Suscitatur⁹ mortuã: redut ad fidẽ faciendã: prius curat emorroidã. Sic helizabet sterilis paritura indicaẽ: vt cõceptura virgo credaẽ. d ¶ Quis est. Nõ querit vt doceaẽ q̃ nesciat: sꝫ vt fides mulieris appareat. e ¶ Tur be te cõ. Quẽ turbe diuersis heresi/b⁹ affligũt/ sola catholica ecclĩa fidei cor de tãgit. nã alii tãgẽtes nõ tãgũt: sicut vidẽtes nõ vidẽt: audiẽtes nõ audiũt.

Joh.20.d Vñ ⁊ marie dr: Noli me tãgere: non/dũ eni ascẽdi ad patrẽ meũ. f ¶ Nã ⁊ ego no. Non latet q̃cũq3 tãgit: de⁹ nõ indiget oculis vt videat: nec corpa liter sentit: sed in se habet cognitioneꝫ oĩm. Etiã virtus q̃ ppitiaẽ oib⁹ iniq̃/tatib⁹ nostris: ⁊ sanat oẽs ĩfirmitates nostras: non ex nobis sed ex deo exit. g ¶ Vidẽs au. Hec mulier verecũ/da fimbriã tãgit: fidelẽ accessit: religio sa credidit: sapiẽs se esse sanatã cogno scit. Sic plebs gẽtiũ q̃ deo credidit: pec catũ erubuit vt desereꝛ fidẽ: dnuit vt crederet: deuotionẽ exhibuit vt roga/ret: sapiam induit vt sanitatẽ suã ⁊ ipa sentiret: fiduciã sumpsit vt fatereẽ qđ pripiebat alienũ. h ¶ Adhuc illo lo. Mũdata ecclĩa gẽtiũ a pfluuio vitioꝝ ⁊ cognomiata filia ob fidei meritũ: nũ ciaẽ synagoga

nes expectantes eũ. Et ecce ve/ a
a ¶ illuminãs: Moyses eni dicaẽ iairus q̃ omnibus pceptis populũ instruxit.
nit vir cui nomen iairus: et ipse pnceps synagoge erat: ⁊ cecidit ad pedes iesu rogãs eũ vt intra
a ¶ synagoga lege ⁊ prophetis instructa.
ret in domũ suã: quia filiã vnica erat illi fere annoꝝ duodecim: ⁊ hec moriebaẽ. Et cõtigit dum iret / a turbis comprimebatur.
†Et mulier quedã erat i fluxu sã † guinis ab annis duodeciꝫ: que
a in medicos erogauerat oẽm sub stãtiã suã: nec †ab vllo potuit cu
b rari: accessit retro ⁊ tetigit fimbri
c am vestimẽti ei⁹: ⁊ cõfestim stetit flux⁹ sanguinis ei⁹. Et ait iesus:
d Quis est qui me tetigit? Negãti b⁹ aũt oib⁹/ dixit petr⁹ ⁊ q̃ cũ illo
e erãt: Preceptor turbe te cõpri/
¶ quasi multi sunt qui te tetigerũt.
mũt ⁊ affligũt/ ⁊ dicis q̃s me teti
a ¶ qũi n̄ q̃ro d̄ tactu corpis: sꝫ d̄ tactu fidei
git? Et dixit iesus: Tetigit me ali
f quis: Nã ⁊ ego noui ṽtutẽ d̄ me
g exijsse: Vidẽs ãt mulier q: nõ la tuit: tremens venit ⁊ pcidit ante pedes ei⁹: ⁊ ob quã causã tetige/rit eũ indicauit corã omni pplo: ⁊ quẽadmodũ cõfesti sanata sit.
¶ per fidem.
At ipe dixit illi: Filia/ fides tua
a ¶ nõ factura est: sed fecit. in eo eni iam sal uata es q credidisti.
b te saluã fecit: Vade i pace. Ad huc illo loquẽte / venit quidam ad principem synagoge/ dicens ei: Quia mortua est filia tua: no li vexare illum. Jesus autem au dito hoc verbo respondit patri/ puelle: Noli timere: crede tantũ ⁊ salua erit. Et cũ venisset ad do
i mũ/ nõ pmisit itrare secũ quẽq3/
a ¶ petr⁹ iacob⁹ ⁊ iohãnes: fides spes ⁊ cha
nisi pe̊trũ ⁊ iohãnẽ ⁊ iacobum/ ⁊
ritas. ¶ pat cp̃s. ¶ mater ecclesia.
k patrẽ ⁊ matrẽ puelle Flebãt aũt
l oẽs ⁊ plãgebãt illã. At ille dixit:
m n Nolite flere: Nõ ẽ mortua puel/
¶ qui nõ credit deridet.
o p la sꝫ dormit Et deridebãt eũ/ sci entes q: mortua esset. Ipse autẽ
q tenẽs manũ ei⁹/ clamauit/ dicẽs:
r †Puella surge. Et reuers⁹ ẽ spũs
a ¶ ad testimoniũ vite vt nõ fantasma sꝫ ve ritas crederetur.
ei⁹: ⁊ surrexit cõtinuo: ⁊ iussit il li dare mãducare. Et stupuerũt
s parẽtes eius: q̃bus pcepit ne ali cui dicerẽt qđ factũ erat.

ciaẽ synagoga leto psidie ⁊ inidie solu/ta: q: i christũ nõ credidit ⁊ ecclĩã crede re voluit. Nũci⁹ iste est: q̃cũq3 credit sta tum synagoge a deo destitutũ vt restau rari nõ possit. ideoq3 p restitutiõe illi⁹ supplicãdũ esse nõ credidit: sꝫ q̃ ipossibi lia sũt apud hoies possibilia sunt apud deũ. Vñ sequitur: Jesus aũt audito hoc ver. i ¶ Nõ pmisit. Paucos arbitros resurrectionis accitit: q: non a multis ptinuo credita est resurrectio. Filius vidue publice suscitatur: hic pau ci admittunẽ: in quo moraliter pietas dñi notatur: q: vidua mater vnici non patiebaẽ moras: ⁊ iõ ne amplius affice retur maturitas addiẽ. Significaẽ eti/am in filio vidue ecclesia cito creditura in archisynagogi filia iudei q̃ credituri sed ex plurib⁹ pauci. k ¶ Patrẽ pu. Pater puelle: cet⁹ doctoꝛ legis.s. scri/be ⁊ pharisei: q̃ si credere noluerint eti/am subiecta synagoga salua erit. l ¶ Flebãt aũt. Flent q̃ synagogam a deo qui vita est vident alienam ei do lent: nec amplius posse viuificari putãt ⁊ illa q̃ sponsi psitaꝫ qua viuere debet amisit: quasi inter plangentes mortua iacens: nec hoc ipm̃ q̃dẽ q̃re plangaẽ in telligat. m ¶ Nolite flere. Fleãt mor tuos suos qui putant mortuos: vbi est fides resurrectionis nõ est mortis spes sed quietis. n ¶ Nõ est mortua ⁊c. Mortua est puella hoib⁹ qui suscitare nõ possunt. nõ deo/ cui aia viuit. ⁊ caro suscitando quiescit. o ¶ Sꝫ dormit ⁊c. Allego. Cũ anima peccans moria/tur: sitñ a christo suscitari meretur: no/bis quidẽ mortua fuisse: sꝫ deo dici põt obdormisse. p ¶ Deridebãt ⁊c. Me rito exclusi sũt qui deridere q̃ credere malebãt: indigni videre resurrectionis miraculũ. q ¶ Tenẽs ma. Tenet ma nũ: q: nisi man⁹ iudeoꝝ q̃ sãguie plene pri⁹ fuerit mundate: synagoga nõ sur/get. r ¶ Puel. sur. Quisq̃s a morte aĩe a christo manũ sibi cõfortãte resipi/scit: a sordibus vitioꝝ debet exurgere (⁊ sicut marcus ait) in bonis operibus ambulare. et celesti pane necesse est vt mox satietur.s. verbi dei ⁊ altaris. s ¶ Quib⁹ precepit ⁊c. Sicut pu/blica noxa publico eget remedio: ita le/uia peccata leuiori ⁊ secreta queunt de/leri penitentia. Unde puella in domo iacens paucis arbitris exurgit/ eidẽq3 ne miraculũ vulgarẽt iterdiciẽ

C

S.7.b.

†Mat.9.c Mar.5.c.

Glo † ab ill̃ s. dis .c. ad ei⁹. De pe. dis.3.c. iter hec hircũ.s.

†Mat.9.c. Mar.5.c. D Allego.

Nico. de lyra

※ a ¶ Et ecce venit vir cui no/mẽ iairus: ⁊ ipe princeps synago ge erat: ⁊ cecidit ad pedes iesu ro. Istud nomẽ nõ exprimiẽ Matth.ix. ⁊ Marci.v. ⁊ ideo hic suppletur. Scien/duꝫ tamẽ q̃ iste vocabaẽ iair in idioma te hebreo: sꝫ nomina propria hebraica quando transferunẽ ad latinũ frequen ter accipiunt hanc syllabam us in fineꝫ sicẽ iacob in hebreo: iacob⁹ i latio: ⁊ saul ⁊ saul⁹: et eodẽ mõ iair iair⁹.

※ † ¶ Et mulier quedam erat in fluxu sanguinis ab annis duo decim que: per quam significatur per sona peccatrix a longo tempore: que tñ remediũ q̃rit a dño. d. Libera me de sã guinib⁹ ⁊c. ⁊ illa sola dr christũ tetigis/se.s. spũalitẽ p fidẽ: lꝫ multi eũ cõprime/rẽt p tactũ corpalẽ: ppter qđ ei singula/riter dr: Filia/ fides tua.

Moraliter †Mat.9.c Mar.5.d

E F Onuocatis aũt rc. Cõcessa primũ potestate signoꝝ mittunt̃ p̃dicare regnũ dei: vt magnitudini ꝓmissoꝝ attestet̃ etiã magnitudo factoꝝ: ⁊ fidẽ v̾bis daret virt⁹ ostẽsa: ⁊ noua facerẽt q̃ noua p̃dicarẽt. Ca. IX

mar.6.b b ❡ Nihil tule. rc. In marco legit̃: vt nihil tollerẽt in via: nisi virgã tm̃. Sꝫ sciẽdũ ẽ: q: vtrũq̃ p̃ceptũ ẽ a dño vt nihil nisi virgã ferrẽt:

† mat.10.a

mar.6.a ⁊ vt nec virgã ferrẽt. Nõ ferre virgã ẽ nõ esse sollicitũ de his q̃ necessaria sunt hũane sustẽtatiõi: q: hec debent̃ p̃dicatorib⁹ ab his q̃b⁹ p̃dicãt: q̃ sine scãdalo põt accipi. Nihil ferre nisi virgã est vt illa ptãte accipiendi necessaria q̃ data ẽ p̃dicatorib⁹.

Siplex vestimentũ c ❡ Duas tunicas. Simplex vestimentũ ẽ q̃cq̃d ẽ necessariũ alicui ſm q̃litatem loci vel tp̃is: duplex ẽ q̃d vltra necessitatẽ ẽ. Allegori. in duab⁹ tunicis duplicitatẽ ꝓhibet.

† mat.10.a

mar.6.b

Duplex vestimentum

d ❡ Ibi manete. Ne excurset̃ p domos ⁊ inuiolabilis hospitij iura mutet̃:

mat.10.b Vñ ſm Matth. dom⁹ in q̃ manere debeãt pri⁹ eligẽda est vt mutãdi hospitij necessitas auferat̃. e ❡ Puluerẽ pedũ rc. Puluis excutit̃ in testimonium laboris sui: q: ĩgressi sũt ĩ ciuitatẽ ⁊ vsq̃ ad illos p̃dicatio puenit: Vl̾ excutit̃ vt nihil ab eis accipiãt q̃ euãgeliuꝫ: spreuerũt nec etiã necessaria vite.

Allego. ❡ Allego. Ne cõmunicet̃ inanib⁹ verbis ⁊ gestis pñ doꝝ q̃ pulueri cõparanda sunt: ne castemẽtis vestigiũ polluat̃. Puluerẽ v̾o si delis ppl̾i q̃ hũana fragilitate colligit̃: debet p̃dicator euangelij abolere: ⁊ q̃si suũ ĩ se suscipe. Vñ apl̾s: Quis ĩfirmatur: ⁊ nõ infirmor? Quis scãdaligat̃: et ego nõ vror.

2.Co.11.g

f ❡ Egressi autem. In

mar.6.b marco legit̃: Exeũtes p̃dicabãt vt penitẽtiã agerẽt ⁊ demonia multa eijciebãt et vngebãt oleo multos egros et sanabãt.

Nota g ❡ Audiuit aũt. Notandũ q̃ herodes ꝓpter dissonos ppl̾i rumores pri⁹ hesitauit: sꝫ postea ꝯfirmato aĩo dixit pueris suis: vt apud Mattheũ ⁊ apud Marcũ legit̃: Hic est iohãnes baptista: ⁊ ip̃e surrexit a mortuis: ⁊ iõ virtutes operant̃ ĩ eo.

mat.14.a

mar.6.c

h ❡ Johannes surrexit. Qui iohãnẽ cui⁹ nullũ signũ viderãt resurrexisse dicebãt. p sũmã maliciã iesũ resurrexisse negabãt cui⁹ multa mirabilia opa viderãt: in cui⁹ passione multa mirãda cõtigerãt.

Aplĩ nunciauerunt

i ❡ Narrauerunt. Narrãt apl̾i dño q̃ fecerint: ⁊ quõ docuerint: quõ iohãnes dũ ipsi docerent passus sit. Unde sequitur:

k ❡ Et assumptis illis. Non ociosis: nõ in ciuitate synagoge .i. secularis dignitat̃ residẽtib⁹: sꝫ inter deserta ꝯfirm q̃rentib⁹ celestis gr̃e alimonia ĩpartit̃. Qui enĩ nõ fastidiũt a xp̃o suscipiunt̃: ⁊ sp̃ũalit̃ ⁊ corpaliter: etiã si indigẽt curant̃.

Nota Et nota: q: postq̃ p̃fecta ẽ mentio passionis iohannis: christus reficit: quia post defectum legis euangelicus cibus incipit. Deniq̃ postq̃ curata est mulier q̃ gestat figurã ecclesie: ⁊ postq̃ apl̾i ad predicanduꝫ sunt missi. fit mentio refectionis: q: p apostolos in ecclesia vera refectio fit. l ❡ Secessit seor. Decollato iohanne secedit in desertum: q: relicta iudea que prophetie sibi non credendo caput abstulerat: in desertum ecclesie que virum non habebat verbi pabula largitur. Unde ⁊ bethsaida domus fructuũ interpretatur. Et transeuntẽ ad gentes: multe caterue fidelium relictis menibus prisce conuersationis. neglecto variorum dogmatuꝫ munimine. sequuntur: vt qui prius in iudea tm̃ erat notus: iam super omneꝫ terram exaltaretur. Secessit. Cum turbe quidem voluntatem eundi: sed ꝑueniẽdi vires nõ haberent: ideo egredit̃ domin⁹ de loco suo: ⁊ pergit obuiã: ⁊ visa turba miseret̃ ⁊ curat languores: vt fides plena statim premiũ cõsequat̃. m ❡ Secute sunt. Nõ iumentis: nõ vehiculis: sed ꝓprio labore pedũ vt ardorem mẽtis ostenderẽt.

F Sanabat

a Onuocatis Ca. IX a
autẽ iesus duodecim
aplis dedit ill̾ v̾tutẽ
⁊ ptãtẽ sup oĩa dmonia:
⁊ vt lãguores curarẽt. Et misit illos p̃dicare regnũ dei: ⁊ sanare
b re ĩfirmos. Et ait ad illos: † Ni/ †
hil tuleritis ĩ via neq̃ v̾gã neq̃ perã
neq̃ panẽ neq̃ pecuniã: neq̃
c duas tunicas habeatis. Et ĩ quã/
d cũq̃ domũ ĩtraueritis ibi mãete:
¶ q̃ diu ĩ illa ciuitate p̃dicabit̃.
⁊ ĩde ne exeatis. Et q̃cũq̃ nõ rece/ †
perit vos: exeũtes d̾ ciuitate illa:
e etiã puluerẽ pedũ v̾roꝝ excutite
f ĩ testimoniũ supra illos. Egressi
aũt circũibãt p castella: euãgelizã
a ¶ dum hec fierent a dño in galilea herodes decollauit iohannem.
g tes ⁊ curãtes vbiq̃. Audiuit aũt b
herodes tetrarcha oĩa q̃ fiebant
ab eo: ⁊ hesitabat: eo q̃ diceret̃ a
h q̃busdã q: iohẽs surrexit a mor/
tuis: a q̃busdã v̾o q: helias appa
ruit ab alijs aũt: q: ꝓpha vn⁹ de
antiq̃s surrexit. Et ait herodes:
† Johãnẽ ego d̾collaui: q̃s aũt ẽ
iste de q̃ ego audio talia? Et q̃re
¶ vt forte si ip̃e sit iohẽs posset agnoscere.
bat videre eũ. Et reuersi aposto c
i li † narrauerũt illi q̃cũq̃ fecerũt.
a ¶ nõ timore mortis: sꝫ vt parceret inimicis ne homicidiũ homicidio iungerent.
k † Et assumptis illis secessit seorsũ d
a ¶ princi ⁊ vicin⁹ bethsaide ciuitati galilee
in locũ desertũ q̃ ẽ bethsaide.
m Quod cuꝫ cognouissent turbe/ se/ e
¶ fatigatos.
cute sũt illũ: ⁊ excepit illos ⁊ loq̃ †
¶ docet ĩscios. ¶ nõ d̾ scẽlarib⁹. ¶ egros.
bat̃ illis de regno dei: et eos qui †

Onuocatis aũt iesus duode. Descri/ Ca. IX G
pta p̃dicatiõe xp̃i p seip̃m. hic ꝯsr̃ describit̃ p̃dicatio facta p missionẽ discipuloꝝ: ⁊ quia p̃dicator verbi diuini post descensum p predicationẽ ad ꝓximũ debet p orationẽ ascẽdere in deũ: sicut ⁊ in scala iacob angeli descẽdebant ⁊ ascendebant: vt habet̃ Gen̄. xxviij. ideo saluator primo mittit discipulos predicare. secũdo docet eos orare. xj. ca. Adhuc circa primum premittit̃ missio aploꝝ. scd̃o subdit̃ missio .lxxij. discipuloꝝ. sequenti ca. Prima in duas: q: p̃mo describitur aploꝝ missio scd̃o eorum reuersio/ ibi: Et reuersi apl̾i. Prima adhuc in duas in partẽ p̃ncipalẽ ⁊ incidentalẽ: que incipit ibi: Audiuit autem herodes. Circa p̃mã p̃tẽ dat̃ auctoritas aplis p̃dicãdi ⁊ potestas miracula faciendi ad cõfirmationẽ sue doctrine: ⁊ sic mittũtur predicare: Et pꝫ s̃nia hui⁹ part̃ ex dictis Matth. x. b ❡ Audiuit aũt hero. Hec est pars incidentalis: q: p p̃dicationem apostoloꝝ facta xp̃i predicãtiũ: herodes audiuit famã de miracul̾ xp̃i: ⁊ desiderabat videre ipsum: magis ductus curiositate videndi miracula q̃ deuotione: ꝓpter q̃d christ⁹ noluit in presentia eius aliq̃d miraculũ facere: vt habet̃ .j. xxiij. Rones v̾o q̃re aliqui credebãt ip̃m esse iohãnẽ de quib⁹ fuit iste herodes: alij heliã: alij hieremiam: alij vnũ ex ꝓphetis antiquis: tacte fuerunt breuiter Matth. xvj. c ❡ Et reuersi apl̾i. hic describit̃ reuersio aploꝝ de p̃dicatione. circa quod ostendit̃ benignitas christi ad apostolos. primo eos benigne recipiendo. scd̃o eos ad maiora incitando/ ibi: Et factum est cũ solus esset. Prima in duas: quia primo describitur benignitas christi ad apostolos. secundo ad populos/ ibi: Quod cum cognouissent turbe. Circa primũ dicitur: Et reuersi apl̾i narrauerunt illi q̃cũq̃ fecerũt. licet enim nõ indigeret tali narratione cum omnia sciret per se ip̃m ⁊ hoc etiã apostolis esset notum tñ retulerunt ei p modũ amicabilis collationis discipulorum cum magistro. † mar. 6. c mat.14.a h

d ❡ Et assumptis illis rc. vt requiescerent segregati a tumultu populorũ: et vt se recolligerẽt in oratione: sicut fuerũt dispersi in predicatiõe. e ❡ Quod cũ cogno. tur. Hic ꝯsr̃ describit̃ benignitas christi erga ppl̾os. primo recipiendo eos curialiter: quod notat̃ cum dicitur: Et excepit illos. scd̃o q: pauit eos sp̃ũaliter. iõ subdit̃: Et loquebatur eis de regno dei. tertio q: curauit languidos generaliter. cuꝫ subdit̃: Et eos qui cura indigebant sanabat. quarto q: Diuisio

Diuisio

famelicos

Moraliter. a ❡ Cõuocatis autẽ iesus duodecim aplis rc. Hoc aũt facit p̃dicatorib⁹ euãgelij si faciãt q̃d in se est: eis dando potestatem eiciẽdi demones sp̃ũaliter de cordibus hoĩm ⁊ sanandi languores vitiorum. † ❡ Nihil tuleritis in via rc. hoc faciũt q̃ se diuine ꝓuidẽtie cõmittũt: rationabiliter tñ ne deũ temptent. † ❡ Et quicũq̃ nõ receperit vos exeũtes d̾ ciuitate il̾la: excutite puluerẽ. p quẽ significãt̃ leues mot⁹ ĩpatiẽtie q̃ solẽt etiã ĩ vir̾ pfectis ex d̾ subito surgere: q̃ statĩ sunt excutiẽdi p virtutẽ patiẽtie. b ❡ Audiuit aũt hero. tetrarcha rc. p istũ significãt̃ curiosi q̃ facta mirabilia bonoꝝ videre q̃rũt ⁊ audire sꝫ nõ imitari. c ❡ Et reuersi apl̾i rc. p d̾ ostẽdit̃ q̃ p̃dictores post predicatiõis discursuꝫ redire debẽt ad contẽplationis secretum: ⁊ opa sua corã deo discutere: vt d̾ bonis grãs agãt: et d̾ defectib⁹ veniã petãt. † ❡ Et loq̃bat̃ il̾. de reg. dei. ostẽdẽs q̃ inter religiosos nõ debet esse locutio de fabulis sꝫ de sacr̾ scipturis. † ❡ Et eos q̃ cura indigebãt sanabat. ⁊ sicut fecit corporaliter sic debent p̃dicatores ⁊ cõfessores facere spiritualiter. et Moraliter

hoc ẽ cõtra

G A a ¶ Sanabat. Nemo cibū christi accipit nisi antea sanatus fuerit: q2 post remissionē peccatoꝝ tribuit alimonia celestis.
b ¶ Dies aūt cepat. Declinata die reficit: q2 vel sine seclo appropinquāte vel cū sol iusticie occubuit: a spūali fame sunt saluati. Et nota ordinē mysterij: prius ꝓ remissionē pctōꝝ vulneribus medicina tribuit: postea alimonia mēse celestis expendit. c ¶ Non
Nota sunt nobis. Nota q2 bn̄s cuiqꝫ ꝓ viribus dona tribuēs: ⁊ ad ꝑfectiora semꝑ ꝓuocans ne aut infirmū validior cibus opprimat: aut validū exilia alimēta nō satient. ꝑmo qnqꝫ panib' bordea
Joh.6.b ceis qnqꝫ milia. scd̄o septē panib' q̄ttu
Mar.8.b or milia hoim̄ refecit. tcio discipłis my
Joh.6.f sterium sue carnis ⁊ sāguis tradidit: ad vltimū magno munere dat electis: vt edāt et bibāt sup mēsam suā in regno.
¶ Nōduz erāt apłis nisi qnqꝫ panes mosaice legis: et duo pisces. i. ille due ꝑsone q̄ in israelitico pplo vngebant: ad regendū pplm: reges ⁊ sacerdotes in qb' nulla plenaria refectio poterat
Exo.34.d inueniri. Qz diu enī legit moyses: velamē positū est sup corda eoꝝ. d ¶ Nisi forte. Nōduz intellexerāt apli fidē ppłi credētis nō esse venalē: sed nouerāt nos potius esse redimēdos ꝑ suas escas gratuitas. e ¶ Quiqꝫ milia. Per qnqꝫ milia significāt q̄ in seculari adhuc habitu ꝑ qnqꝫ sensus corporis exteriorib': q̄ possidēt bn̄ vti nouerūt, qui qnqꝫ panib' alunt: q2 tales necesse est legalib' adhuc p̄ceptis instrui: ⁊ legali timore cōprimi. Nā q̄ mundo integre renūciant: ⁊ q̄ttuor sunt milia ꝓpter euāgelicā doctrinā: et septē panibus. i. septiformi spūs reficiūt gra. f ¶ Per couiuia. Diuersi ꝯuiuātiuz discubit': diuersos ꝑ orbē ecclīaꝝ designāt cōuētus. Quinq̄geni discūbūt q̄ adhuc in penitētia pctōꝝ positi: auditū vbi ꝯcipiūt. Nā qnquagesim' est peni
Mar.6.f tētie psalm'. Scd̄m aliū euāgelistā cētenī discūbūt: q̄ ꝑsumpta venie spe solo vite eterne desiderio suspirāt: q2 cē
B tenarius de leua transit ad dexteram.
Mat.14.c g ¶ Et dis. oēs. Scd̄m aliū euāgelistā qnqꝫ milia sup fenū discūbunt: q2 illi qb' adhuc sunt corꝑales sensus mollioꝛib' delectant: oīs enī caro fenū. q̄t
Esa.40.b tuoꝛ milia sup terrā recūbunt. plus est enī terrā ꝑmere q̄ sup feno iacere.
h ¶ Acceptis aūt qnqꝫ panibus. Nō noua creat cibaria: sed his q̄ habēt discipuli bn̄dixit: q2 veniēs in carne nō alia q̄ q̄ predicta sunt ꝑdicat: sed ꝓphie dicta mysterijs grē grauida demōstrat. Aspicit in celū vt illic dirigat mētis acies vbi lux est scientie. Frāgit ⁊ discipulis tribuit, vt ponerēt añ turbas: q2 clausa legis ⁊ ꝓphaꝝ sacramēta eis ꝑ mūdū ꝑdicāt patefecit. Qd̄ sup est turbis discipuli tollūt: q2 secretiora sacra q̄ rudes nō capiūt ꝑfecti inq̄rūt. Nā ꝑ .xij. cophinos apli ⁊ eoꝝ seq̄ces figurant sorte hoiū' despecti: int' salutaris cibi reliquias ad alēda būilium corda cumlati. Elegit enī de' īfirma mūdi vt ꝯfūdat fortia.
1. Coꝛ.1.d. Et man' q̄ ꝑus in cophino fuierat: iaz ꝑ crucē christi vite celestis opat alimoniā: ⁊ eo cibū fidei ꝯgerit: vbi añ erat cenū ꝑsecutionis gētilis. i ¶ Et fregit. Frāgēdo multiplicati sunt panes: vt plurimos pascāt. lex enī moysi bñ exponit multos libros facit. In lege d2: Nō mechaberis. Hūc panē frangit christ': di
Exo.20.b uidit hoc ꝟbū nō aliūde aduciēs, sed de suo partiēs. Qui videt mulierem ad concu. eā. iā m. est eam. Habes fragmentū. de suo
Mat.5.d addit: Si oculus tuus dex. scan. te. e. eum. Habes aliud. Et si dextera tua ⁊c. abscide eā: ⁊ qui dimissam a viro ducit mecha
Ibidē.e tur. Vides ex vno q̄ multa fragmēta. k ¶ Distribuit dis. suis. Prouocat apłos ad fractionē panis: vt illis nō habere testātibus magnitudo signi notior fiat. Insinuat q̄ ꝑ eoꝝ doctrinā ieiuna corda quotidie sunt pascēda. l ¶ Et saturati sunt. Qz manducās pplꝰ satiat: significat famē in ꝑpetuū ab electis repellendā: q2 nō esuriet q̄ acceperit christi cibum. Qz apli

C apli ministrāt futurā diuisionē dñici corꝑis ⁊ sanguinis ꝓnūciat. m ¶ Cophini duodecim. Cur quinqꝫ milibus hoim̄ plus redūdat q̄ttuoꝛ milib' minus? Quia q̄ttuoꝛ milia triduo cū christo fuerūt: ⁊ ideo amplius celestis pabuli receperūt.
Joh.6.b n ¶ Et factū est ⁊c. Post miraculū cū turbe vellēt eū facere regē: dimissa turba fugit ⁊ ascendit in montē solus orare: et anteq̄ discipuli
Mat.14.b ascēderent in nauiculā aderāt eiz ipso: ipse autē solus orat patrē. Possūt enī sancti fide ⁊ amore dño cōiūgi: et eum hoibus excellentiorē intueri: ⁊ cōuersationē eius in carne passib' humilitatis subsequi: sed incōꝑhensibilis paterne positionis arcana solus penetrat et solus qd̄ orādū nouit orat. Cū discipulis aūt nō reperit orasse, sed solus obsecrat: q2 dei cōsiliū humana corda nō
Mat.14.b capiunt: nec quisq̄ pōt interioꝛ particeps eē cū xp̄o. o ¶ Quē me di. es
Mar.6.e se turbe. Exploratur' fidē discipłoꝝ ꝑus vulgi sniaz inq̄rit: ne apłoꝝ fides firmata videat vulgari opinione: sed
†Mar.6.f veritatis agnitione. ¶ Merito turbe
Joh.6.b notant que diuersas de dño ferūt sentētias: quoꝝ sermo ⁊ sensus instabilis est et vagus a qbus suos distinguens
al. †dis. ait: Vos āt quē me es. ⁊c. p ¶ Jo
cube re fecerūt hanne baptistā. Opinio de iohane ideo forte erat: q2 in vtero matris positus, dñi ꝑsentiā sentiebat. De helia:
4. Re. 2. b q2 raptus est in celū, ⁊ venturus credi
Hiere. 1. b. tur. De hieremia: q2 in matris vtero sanctificat' est. q ¶ Vos autē. Qui tractat debet audientiū ꝯsiderare ꝑsonas: ne ꝑius irrideat q̄ audiatur.
r ¶ Christū dei ⁊c. Cōplexus est oīa q̄ ⁊ naturā et nomē expressit. in nomie enī christi: ⁊ diuinitatis ⁊ incarnatiōis est expressio, ⁊ fides passionis. Heretieus ⁊ si nomē christi nō negat: christuz tñ negat q̄ nō oīa q̄ christi sunt ꝯfitet.
Mat.16.b s ¶ Precepit ne. Jubet tacere discipulos vt fallat principē mūdi: ⁊ vt declinet iactantiā: doceat humilitatē. simul ne adhuc rudes ⁊ imꝑfecti discipuli maioris ꝑdicatōis mole opꝑmerent.
‡ Cōpleto

a cura īdigebāt, sanabat. † Dies au
b tē cepat declinare. Et accedētes †
duodecim dixerunt illi: Dimitte turbas vt eūtes in castella ⁊ villas q̄ circa sūt diuertāt ⁊ īueniāt escas: q2 hic ī loco deserto sum'. Ait āt ad illos: Vos date ill' mā
c ducare. At illi dixerūt† Nō sūt nobis plus q̄ qnqꝫ panes ⁊ duo pi
d sces: nisi forte nos eam' ⁊ emam' in oēm turbā hāc escas. Erāt au
e tē fere viri qnqꝫ milia. † Ait autē ad discipulos suos: Facite illos
f discūbere ꝑ cōuiuia qnq̄genos:
g ⁊ ita fecerūt. Et† discubuerūt oēs.
h Acceptis aūt qnqꝫ panib' ⁊ duobus piscib': respexit ī celū ⁊ bn̄di
i k xit illos: ⁊ fregit ⁊ distribuit discipulis suis: vt ponerēt añ turbas.
l Et mādūcauerūt oēs: et saturati sūt. Et sublatū est qd̄ supfuit illis
m fragmētoꝝ cophini duodecim.
n Et factū est cū solus esset orās: •
erant cū illo ⁊ discipuli: ⁊ interro †
o gauit illos, dicēs† Quē me dicūt eē turbe? At illi rñderunt ⁊ dixe
p runt: Johānem baptistā: alij autē heliā: alij v̄o q2 ꝓpheta vnus de prioꝛib' surrexit. Dixit aūt ill'.
q Vos aūt quē me esse dicit' Re
¶ nō populi sententiā expectat: sed suā ꝓ
m.r. ¶ vnus ꝓ omnibus.
r spōdēs simō petr' dixit: Christū
s dei. At ille increpās eos p̄cepit

Nico.de lyra

※ famelicos pauit corꝑaliter: vt patz
D in lr̄a seq̄nti. cui' expositio pz ex dictis Mat. xiiij. a ¶ Et factū est ⁊c. Hic ꝯñr ostendit beniuolentia christi ad discipulos incitando eos ad meliora: videlicet ad martyriū quod est p̄cipuus actus charitatis: s̄m q̄ dicit saluatoꝛ Joh. xv. b. Maioꝛē hac dilectione nemo habet q̄ vt aīam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. primo igit inuitat eos ad martyriū ꝟbo. scd̄o facto, ibi: Factū est aūt duz cōplerent. Prima in duas: q2 ꝑmo incitat eos ꝟbo ad martyriū. scd̄o ostēdit martyrij premiū, ibi: Dico aūt vobis. Circa primū p̄mittit christi duplex īterrogatio: ⁊ duplex discipuloꝝ respōsio: videlicet qd̄ vulgares de christo dicerent: ⁊ quid apli de hoc sentirent: ⁊ pz snia ex dictis Mat. xvi. Sciendū tñ q̄ interrogatio christi nō ꝓcedebat ex ignorātia: sed vt ex respōsione discipuloꝝ qui credebāt ipm̄ esse veraciter christū dei filiū: efficaci' incitaret eos ad martyrium exemplo eiusdē animati: qui cū esset tante dignitatis voluit ꝓ nobis mortē pati. ideo subdit:
※ Hoc dicens
Moraliter ※ hoc est ꝯtra illos q̄ multū occupant circa vnā ꝑsonā ꝯsilio spūali nō multū indigētē ⁊ circa pctōres multū indigētes: paruā aut nullā adhibent curā. † ¶ Et acce. xij. dixerunt illi: di. turbas ⁊c. Per qnqꝫ panes qnqꝫ libri moysi. ꝑ duos pisces ꝓphete et agyographa. ꝑ .xij. cophinos noui testamenti doctrina. ꝑ apłos scripta ⁊ predicata designant: q̄bus fideles spūaliter nutriunt. † ¶ Et inter. illos di. quē me di. esse turbe. Hoc autē q̄siuit vt falsas opiniones a suis discipulis remoueret. ⁊ de veritate meli' informaret. Sic doctoꝛ euāgelic' debet errores destruere vt meli' possit astruere veritatē.

y ※ Quia oportet

E F Cōpleto aūt passionis sacramēto: oportunī° dicit aplis: Eun-
Mat.28.d tes docete oēs gentes: baptisātes eos in noīe patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. Tūc nō ꝓdesset eum publice ꝑdicari dei filiū: quē mox erāt visuri flagellatū ꝛ crucifixū. Prohibent ergo eū euā gelizare dei filiū vt euāgelizarēt postea crucifixū. a ¶ Dicebat aūt. Que ad fidē dñice natiuitatis vel passiōis ꝑtinent solis seorsum discipulis aperuit: sed hec ad omnes. b ¶ Abneget semetipm. Nisi quis a seipso deficiat: ad eū qui sup se est nō appropinqt: ꝛ nouitatē ad quā vocat nō apprehēdit: nisi mactet vetustatē in qua natus fuit: ꝛ cū cessat a vitiis erāt etiā ꝟtutes. Vñ subiūgit: c ¶ Et
fmat.16.d. Mar.8.d. tollat cru. ꝛc. Crux tollit qñ ꝑ abstinentiā corp° afficit: vel per cōpassionē ꝓximi affligit anim°: qd etiā aliq phi losophi fecerūt. Et sequat me: hoc sol° christianus. d ¶ Nā q me eru. Sicut ꝑsecutionis tpe ponēda est aīa: ita in pace frāgenda sunt desideria terre-
Glosa na: vt quāto videt hō securior: tāto sit ad sui custodiā sollicitior. e ¶ Quid eni ꝓficit. Quia aliqñ tꝑalia despicim°: sꝫ hūana verecūdia ꝑpediti: rectitudinē quā habem° i mēte nō audem°
fmat.16.d Mar.8.d voce exp̄mere: cōgruū medicamētum subiūgit: q me erubuerit. Persecutōis tpe poterāt erubescere fideles: substātijs nudari: honorib° deici: verberib° affligi. Pacis tpe sepe veremur a ꝓximis despici: iniurias ꝟboꝝ pati: ꝑius satisfacere illis qbus hūim° irati. Habet ꝗ christianus etiā in pace: vbi in ꝯfessione xp̄i veraciter possit ꝓbari sez si imitatur humilitatē sui capitis.
fmat.16.d. Mar.9.a. f ¶ Hūc filius hois. Nō sufficit ad ꝓbationē fidei vox ꝓfessionis quā defendit a verecūdia ꝓfessio generalitatis. g ¶ Aliq h stātes. Qui stat cū xp̄o nō gustat mortē: qꝛ nec tenuē mortis eterne sensum habebit: qui xp̄i consortia meruerit: cui nec in morte interrumpit ordo viuēdi. h ¶ Donec vi-
fmat.17.a. Mar.9.a. deant reg. Quia arduū erat animā periculis corpus morti offerre: sustentat infirmitatē hūane mentis remuneratione ꝑsentiū: ne frangat desperatione vel tedio. Visa eni eterna glia: et si in trāsitu ꝛ ad breue momētū: fortiores tñ cōtra mundi aduersa reddunt. Promittit itaqꝫ futurā gloriā in trāsitu videndā in terra vt certi° in celo sperēt eterna. Vel ꝓmittit aliquos de discipulis visuros dilatationē ecclie antēqꝫ per mortē recedāt de mūdo: vt in ꝑsenti ꝯtra mūdi gloriā erectu certius credant in celo regnaturi. i ¶ Post dies octo. Aliī q sex dies tm̄ numerāt: post sex etates seculi sctōs a labore quiescēdum signāt. Lucas q ꝛ primū quo ꝓmittit: ꝛ vltimū quo promissio implet cōnumerat: octaua innuit resurgendū. Nam sicut xp̄s post sextā sabbati q̄ crucē ascendit: ꝛ post septimā sabbati q̄ in sepulchro qeuit: octaua die resurrexit: Sic nos post sex seculi etates qbus ꝓ dño patimur ꝛ laboramus: ꝛ post septimā quietis aīarū q̄ interim in alia vita gerit octaua etate resurgem°. k ¶ Assūpsit petrū. Tres tm̄ ducit: qꝛ multi
Mat.10.b vocati: pauci electi: ꝛ q fidē trinitatis inuiolatā seruāt: eterna merent visione letari. Scit meritoꝝ cognitoꝛ ꝑfectiores fuisse ceteris tres aplos. Signāt illos q habēt fidē/spem/charitatē. Vl per petrū ꝑpositi siue cōiugati: p iacobū penitētes vl actiui: per iohānē ꝟgines vel theorici. l ¶ Ascēdit in mō. In montē oraturus ascēdit vt innuat: qꝛ q resurrectionē expectant: mentem in excelsis eleuare: ꝛ cōtinuis ꝑcibus debēt insistere. Pro possibilitate cuiusqꝫ minuit verbū: aut crescit et nisi altioris prudētie cacumē ascēdas: nō tibi apparet sapia: nō apparet mysterioꝝ cognitio: nō apparet q̄ta sit glia: q̄ta sit spes in dei ꝟbo: sed apparet sermo natus ex virgine: litteraꝝ ꝯgtus inuolutionib°. Sed ascēde: crede natū de virgine: natū de spū:

ne cui dicerēt/hoc dicens: Quia a oportet filiū hois multa pati et reprobari a seniorib° ꝛ ꝑncipib° sacerdotū ꝛ scribis ꝛ occidi: ꝛ tertia a die resurgere. Dicebat autem ad oēs: †Si quis vult post me vēire †
a ¶ nō tm̄ sua: sꝫ etiā ipꝫ fm q faceret hō vet°
b c abneget semetipm: ꝛ tollat crucē suam quotidie et sequatur me.
¶ q tpe ꝑsecutōis vult ꝑsenti ē vitā custodire
Qui eni voluerit aīam suā saluā
a ¶ i futuro. b ¶ vitā eternā. c ¶ ecōtrario
facere ꝑdet illā. Nam q ꝑdiderit
¶ vitam presentē.
aīam suaꝫ ꝓpter me: saluā faciet
d illā† Quid eni ꝓficit homini si lucret vniuersuꝫ mūdū: seipm aūt perdat et detrimētum sui faciat?
¶ .i. erubescibilia de me cōfiteri voluerit.
e Nam q me erubuerit ꝛ meos ser- b
¶ abijciet.
f mones hunc fili° hois erubescet/ c cū venerit in maiestate sua ꝛ pris ꝛ sanctoꝝ angeloꝝ.† Dico autē d
g vobis vere sunt aliq hic stantes
¶ temporaliter.
h qui nō gustabunt mortem donec
a ¶ glorificationē corpis in trāsfiguratiōe.
¶ imaginariā repñtationē future btitudis
videāt regnum dei. †Factū ē au- †
i tē post hec ꝟba fere dies octo: et
a ¶ vt trib° idoneis testib°: tot° mūd° crederet. ¶ q claues celoꝝ accepit ¶ cui mr̄ cōmittitur. ¶ q ꝑmus soliū sacerdotale ascendit.
k assumpsit petrum ꝛ iohannem et
l iacobū: ꝛ ascēdit in montē vt oraret. Et facta ē dū oraret/spēs vul- e
¶ sicut sol.
n tus ei° altera: ꝛ vestit° eius albus f
o refulgens. Et ecce duo viri loq-

natū de spū: triūphantē in cruce: mortuos suscitantē: iam ꝑfecta est verbi facies altera. m ¶ Et facta est. Trāsfigurat° nō substantiā vere carnis amisit: sed gloriā vel sue vel nre resurrectionis ostēdit: q qlis tunc aplis: talis post iudiciū cunctis apparebit electis. Nā in ipso iudicio ꝛ bonis ꝛ malis in G forma serui apparebit: vt videant in quē pupugerūt. n ¶ Et vesti. ei° ꝛc. Vestes dñi: sci sūt q xp̄m induerūt: q vestis dño i terris cōsistēte despicabilis ꝛ alioꝝ filis visa est: sꝫ domino mōtē ascēdēte fulget: qꝛ nōdū apparuit qd erim°: sed tandē siles ei erimus: qñ videbimus eū sicuti est. Vel vestimēta ꝟbi sermōes sunt scripturarū: ꝛ qdā indumēta diuini intellectus: qꝛ sicut illis aplis i altera specie apparuit: ipe ꝛ vestis ei° refulsit: ita ꝛ oculis mētis tue iā diuinoꝝ sensuū albescit lectionum. o ¶ Ecce
Nota duo viri. Notandū est: nō corpora vel ōias helie vel moysi apparuisse: sed ex aliq̄ subiecta creatura illa corpora formata fuisse. Potest etiā credi angelico ministerio illud factū esse vt angeli eorum ꝑsonas assumerent. Mortuus ꝛ viuus apparēt: vt signi-

Ni. de ly. F ficet xp̄m

esse a ¶ Hoc dicēs: qꝛ opor. filiū ho. mul. pati ꝛc. ptꝫ sentētia ex dictis Math. xvi. excepto qd subdit: b ¶ Nā q me eru. ꝛc. nō audēs ꝯfiteri xp̄m ꝛ ꝟitatē euāgelij. c ¶ Hūc filius ho. eru. nō reputās eū de suis. Rō aūt hui° est: qꝛ nō solū credere est necessariū ad salutē: sed etiā ꝯfiteri ore: fm ꝙ dr̄ Ro. x. b. Corde eni creditur ad iusticiā: ore aūt fit cōfessio ad salutē. Hec tñ cōfessio ꝑtinet ad ꝑceptū affirmatiuū: qd licꝫ obliget sꝑ: nō tñ ad sꝑ: sꝫ ꝓ loco ꝛ tpe occurrētē i q casu ex omissiōe ꝯfessiōis fidei subtraheret honor debit° deo: vt si qs i- h terrogat° d fide taceret qñ ex sua taciturnitate crederet ab alijs ipm fideꝫ nō hr̄e vel ipam fidē falsam esse vel ob eius taciturnitatē alios auerti cōtingeret a fide: ꝛ sic peccaret mortaliter: ꝛ p cōsequēs inter dei filios non esset cōputandus. d ¶ Dico autē vo. Hic ꝯsiter ostēdit martyrū premiū: vt magnitudo ꝑmij auferat terrorem supplicij: ꝛ ꝑmo describit illa ostēsio. secūdo emulatiōis discipuloꝝ repressio/ibi: Et factū est in sequēti die. Circa primū sciendū ꝙ in hoc ostendit premiū martyrū inchoatū ostēdit se tribus discipulis suis in forma gloriosa qñ trāsfiguratus fuit corā eis: qꝛ ad cōsimilē gloriā resurgēt corpora martyrū: fm ꝙ dicit aplus ad Phil. iij. d. Saluatorem expectamus iesum christū qui reformabit corpus humilitatis nre cōfiguratum corpori claritatis sue: ꝛ ptꝫ sentētia hui° partis ex dictis Math. xvij. exceptis que sequunt. e ¶ Et facta est dū oraret ꝛc. nō est intelligendum ꝙ quātitas vel figura faciei christi fuerit mutata: sed a gloria aīe tunc redundauit in corpus ipsius claritas que est ꝓprietas ipsius corporis gloriosi. f ¶ Et vestit° eius al. refulg. vt claritas vestis correspon-
deret claritati

Moraliter * a ¶ Quia opor. filiū ho. mul. ꝛc. ꝑdixit suaꝫ passionē ꝛ cōsequēter induxit ad ipsius imitationē dī. † ¶ Si quis vult post me ve. ꝛc. cōsimiliter boni ꝑlati īducūt subditos ad bonū per exēplū sui. † ¶ Factū est aūt post hec ver. ꝛc. per petrū in fide feruētissimū significatur fidei feruor: per iacobū inter aplos ꝑmo martyrizatū cōstātie vigor. ꝛ p iohānē virginē mūdicie decor. Ista tria ꝯcēdere faciūt cū xp̄o mōtē cōtēplationis ꝛ ibi videre speciē future btitudinis: ꝛ moysen ꝛ heliā cū iesu loquētes. i. cōcordiā legis ꝛ ꝓphetarū cū euāgelio. ꝛ audire verbū illud mētis auditu: Hic est fili° me°
* dilectus ꝛc.

a bant cū illo. Erant autē moyses a
b ꝛ helias visi in maiestate: ꝛ dice- b
bant excessum eius quē comple
turus erat in hierusalē. Petrus c
c vo et qui cum illo erant grauati
a ¶ nemo nisi vigilans videt gloriam dei.
erāt somno: Et euigilantes vide
rūt maiestatem eius: et duos vi-
ros qui stabant cū illo. Et factū
est cum discederēt ab illo: ait pe
a ¶ vñ apo. Cupio dissolui ꝛ esse cū christo.
d trus ad iesum: Preceptor bonū
est nos hic esse: et faciamus tria
e tabernacula: vnum tibi / et vnū
f moysi / ꝛ vnum helie: Nesciēs qd
g diceret. Hec autē illo loquēte / fa
¶ quia maiori luce faffudit.
cta est nubes et obūbrauit eos:
h et timuerūt intrātib° illi i nubē. Et
i vox facta ē de nube / dicēs: † Hic
est filius me° dilectus: ipm audi-
k te. Et dū fieret vox: inuēt° ē iesus
l solus: ꝛ ipi tacuerūt / ꝛ nemini di d
xerunt in illis diebus quicq̄ ex
m his q̄ viderant. † Factū est aūt in e
sequenti die descēdentibus illis
n de mōte / occurrit illis turba mul
ta: Et ecce vir de turba exclama
uit / dicēs: Magister / obsecro te: †
respice in filiū meū: q: vnicus est
o mihi. Et ecce spirit° apprehēdit
illū: ꝛ subito clamat ꝛ elidit ꝛ dis
sipat eum cū spuma: ꝛ vix disce-
p dit dilanians eū. Et rogaui disci-
pulos tuos vt eijcerēt illū: ꝛ nō po
tuerūt. Rñdens aūt iesus dixit:
† O generatio infidelis / ꝛ puersa: †

ficet christū moriturū ꝛ post victurū: ꝛ vt viuam° christo ꝛ mo
riamur mūdo. Enī aplis dat signū de celo / vt fides eoꝝ auge
retur: sed scribis tēptātibus dare noluit / vt indurarent.
a ¶ Erāt aūt moyses ꝛc. Per moysen infernales: p heliā
celestes: p aplos terrestres ad iudiciū venturi significant.
b ¶ Dicebāt excessuz. Moyses .l.
legislator: ꝛ helias pphetarū eximius
apparēt cū dño: vt ostēdant ipm esse q̄
locutus est in lege ꝛ pphetis: ꝛ quem
lex ꝛ pphete pmiserūt: qui nō in infi-
mis / sed in mōte visi sunt: q: soli mēte
excelsi maiestatē scripture q̄ in dño im
pleta ē pspiciūt. ¶ Dicebāt excessū ei°
quē cōpleturus erat in hierlm: q: lex
ꝛ pphete q̄cūq̄ in cacumine fidei sue
niūt dispēsationis sue mysteriū docēt.
Per moysen mortuū signant sancti q̄
ab initio mūdi vsq̄ ad diē iudicij defū
cti in ipo iudicio sunt resuscitādi. Per
heliā viuentem q̄ viui inuenient: q̄ in
maiestate vident: q: cū christo regna-
būt gl̄iosi: q̄ excessum ei° dicūt: q: tunc
sancti miscdiam dñi laudabunt: q̄ p sa
lute eoꝝ dignat° est mori. Tres testes
habem° de terra / tres de celo: moysen
ꝛ heliā ꝛ ipm patrē. Septimus in me-
dio eoꝝ est dei filius: cū soleat suffice-
re testimoniū triū: ꝛ hic est testimoniū
plurimoꝝ. c ¶ Grauati erāt som-
no. Somno grauant: q: splendore in
cōphensibili deitatis pmit sensus hu
mani corpis. Uel somno grauant: vt
resurrectionis gl̄iam post corpis quie
tē viderēt: et sancti eo veri° maiestatē
dñi videbūt: q̄ carnis sue in q̄ mortē vi
cerāt imortalitate gaudebūt. Tūc mo
ysen ꝛ heliā speculabant in gl̄a. q: me
lius intelligēt quomodo vnū iota aut
vn° apex nō pteribit a lege: ꝛ quomo-
do dñs legē ꝛ pphetas nō soluerit: sz
B adimpleuerit. d ¶ Bonū est. Qui
ad mōtana pcēderat nō vult ad terre-
na descēdere / sz sp i sublimi pseuerare:
ꝛ est petrus in psona igrediētiū regnū
dei. Bonū est nos hic esse. Bonū
est in regno dei esse: q̄si nos soli hac lu
ce fruemur / nō iudei inuidi. Tria ta-
bernacula. i. verba / cogitatōes / opa.
e ¶ Unū moysi. Quomodo noscūt
q̄s antea nō viderunt: p maiestatē sup
eos venientē / sicut in futura resurrectio
ne vnusq̄sq̄ alterū cognoscet ꝛ deside-
rata in altero alter p charitatem intelli
get. f ¶ Nesciēs qd. Et si petrus ex
humana infirmitate nescit qd dicat in
siti: tñ dat ardoris indiciū: dū eos q̄s
videre delectabat etiā officio sistere q̄-
rit. Errabat: q: in t̄ra ꝛ hac mortali car
ne sibi ꝛ coaplis suis dari cupiebat regnū: qd in celis ꝛ carne
mortali expoliatis est pmissum. Sic errat q̄ tria tabernacula
legi ꝛ pphetis ꝛ euāgelio facere desiderat: cū hec ab inuicē nō
discrepēt: nō tria sed vnū habētia tabernaculū. i. ecclesiam dei.
g ¶ Facta est nubes. Et si petrus ex infirmitate ignorat:
placet tñ obsequii deuotio. Unā ꝛ nubes obūbrat diuini spūs
est ista obumbratio q̄ nō caligat affectib° hoim: sed reuelat oc-
culta: cui° pfect° ostēdit audita voce dicētis: Hic est fili° me°.
¶ Quia materiale q̄siuit tabernaculū nubis accepit obūbra-
culū: vt discat in resurrectiōe nō tegmine domoꝝ: sed spūsctī
gl̄ia sctōs esse ptegēdos: h ¶ Et timuerūt. Timēt: q: hu-
mana fragilitas cōspectū maioris gl̄ie ferre nō sustinet: ꝛ quā
to q̄s amplora q̄sierit: tāto magis ad inferiora collabit: si mē
surā suā ignorauerit. i ¶ Facta ē vox. Uox patr̄ petrū sub
lato terrore docet vitatē. Et nota q̄ sicut dño baptizato sic et
trāsfigurato mysteriū trinitatis declarat: q: gl̄iam quā in ba-
ptismate pfitemur in resurrectiōe videbim°. Spūs in colum-
ba: hic in nube lucida: q: q̄ nūc simplici corde fidē seruat: tunc
apta luce visiōis pteplabit qd credidit: ipaq̄ q̄ illustrabit gr̄a
ptegēt. k ¶ Inuēt° est iesus. Nō helias / nō moyses: sed
quē so

quē solū videtis huic figendū est tabernaculū in corde. Rece- C
dūt ergo illi vbi dñs cepit designari: ne ad seruos vox patris
missa putet. Typice ablata nube: euanescētib° moyse et he Typice
lia solus cernit: q: legis ꝛ pphetaꝝ vmbra discedēte: verū lu-
mē coruscāte euāgelij gr̄a reperit. ¶ Tres i pncipio vident:
vnus in fine: q: in fide pfecta vnū sūt.
Oēs eni in corpe christi vnuz sumus. Ro.12.b
Uel fortasse: q: lex ꝛ pphete ex vbo: q̄
autē ex vbo ceperūt in vbo desinunt.
Finis eni legis est christ° ad iusticiā oī Ro.10.a
credēti. l ¶ Et ipi tacuerūt. Dño
iubēte tacēt: donec fili° hois a mortuis
resurgat: ne incredibile sit p rei magni
tudine ꝛ post tantā gl̄iam apud rudes
sequēs crux scandalū faciat. m ¶ Fa-
ctū est autē ꝛc. Pro q̄litate meritoꝝ
quotidie dñs altis ascēdit: dū pfectos
q̄ꝝ cōuersatio in celis est sublim° extol Phil.3.d
lēdo glorificat: ꝛ de eternis instruit et
docet q̄ a turba nō audiri valent. Aliis
descēdit: dū terrenos ꝛ incipiētes pfor
tat ꝛ docet ꝛ castigat. n ¶ Occurrit
illi turba. In mōte orat / docet / maie-
statē suā demōstrat: patris vocē aplis
aperit: descēdēs a turba excipit: mise-
roꝝ fletu pulsat: infidelitat̄ petā expro
brat / malos spūs expellit. o ¶ Et ec-
ce spūs. Matthe° lunaticū. Marc° Mat.17.e
surdū ꝛ mutū describit: significat aūt il Mar.9.c
los q̄ vt luna mutant: nūq̄ in eodē sta Eccl.27.b.
tu manētes: sed p diuersa vitia crescūt
ꝛ decrescūt: q̄ nec fidē cōfitent nec ips°
fidei audire volūt sermonē. p ¶ Ro † Mat.3.d
gaui discipulos ꝛc. Latēter discipu Mar.1.b
los accusat ipossibilitatis: cū ipossibili
tas aliqū nō ad curatorē: sed ad curan
dū referat. Unū dñs: Fiat tibi f̄m fidē
tuam. Usq̄quo

Nico. de lyra

deret claritati corpis. a ¶ Erant † mat.17.e
autē moyses ꝛc. i. ipi° christi q̄ tūc ap Mar.9.c
paruit in claritate gl̄iosa: vt dictuz est. D
b ¶ Et dicebāt ex. ei°. i. passionē ei° Ala † illi
futurā quā sustinuit ex maxima charita
te: q̄ dicit hic excessiua: nō q: excesserit
modū virtutis: sed q: excellentissimū ei°
gradū attingebat. c ¶ Petr° vero
ꝛ q̄ cū illo erāt. Nā in pntia maiesta
tis opprimit fragilitas humana.
d ¶ Et nemini dixerunt ꝛc. Et hoc
ex precepto dñi: vt patet Matth. xvij.
vbi precepit eis dicēs: Nemini dixeri
tis visionē donec filius hois a morte
resurgat. e ¶ Factū est autē in se
quēti die. Hic cōsequenter reprimit † mat.17.e
discipuloꝝ emulatio. ꝛ primo facto. se Mar.9.c
cundo verbo / ibi: Intrauit autē cogita
tio. Circa primū sciendū q̄ eo q̄ christus duxit petrū iacobū et
iohannē seorsum ab aliis ad videnduz gl̄iam sue maiestatis:
vt predictū est: alij discipuli qui nondū erāt in bono cōfirma-
ti aliquid humanū passi moti fuerūt quodā zelo inuidie cōtra
tres pdictos: ꝛ ideo potestas eijciēdi demones fuit eis subtra
cta. ꝛ ideo nō potuerūt curare demoniacū eis oblatū: vt patz
in l̄ra: vt hoc aduertētes resilirēt a tali emulatiōe. et iō in fine
dicit eis
dilect° ꝛc. ꝛ dicere per experiētiā dulcedinis diuine: bo Moraliter
nū est nos hic esse. † ¶ Magister obse. te: re. in filiū
meū ꝛc. Iste non plene credebat. ideo dictum est ei: ¶ O
generatio infidelis ꝛ peruersa ꝛc. Et p eius filiū demo-
niacum significat peccator a puericia male nutritus pter qd
difficilior est cura eius. ideo dicit q̄ apli nō potuerunt eum cu-
rare. Et cū adduceret ad christū demon allisit eū ꝛ grauiter af
flixit: per quod significat q̄ quādo peccator maxime diuturn°
vult reuerti ad deū: diabolus sibi suscitat graues afflictiones
ad ipsum impediēdum. Per hoc autē q̄ christus increpauit
demonē affligētem ꝛ nō afflictum hominē: significat q̄ medi-
cus animarum debet souere naturā ꝛ vitium increpare.

 Intrauit autē in

tuum. a ¶ Usq; quo ero apud vos ⁊ pa. ⁊c. Nō est te-dio affect' dn̄s: nec iratus homini sed vitio: sicut medicus qui videt egrotū cōtra sua p̄cepta agentē increpat illū. cur artis sue faciat industriā perire: se aliud iubēte ille aliud ꝑpetrāte: ⁊ per illū vnū iudei arguunt̄ infidelitatis. Unū ⁊ addit: Adduc huc filiū tuū. b ¶ Et cū accederet. Dū puer ad dn̄m accedit elidit̄ q: cōuersi ad dn̄m plerūq; a demonio grauius pulsant̄: vt vel ad vitia reducant̄: vl' de sua expulsione diabolus se vindicet: sicut in p̄ncipio nascētis ecclesie multa et grauia opposuit certamina illis quos suo regno subtrahi videbat. c ¶ Et icrepauit. Nō puer vim patiens: sed diabolus vim inferēs increpat̄: q: qui peccantē vult sanare: vitiū debet arguere et depellere sed hominem amādo refouere: donec sanatū sp̄ualibus reddat patrib' ecclesie. d ¶ Ponite vos. Uos q̄ meo discipulatui adheretis q̄bus arcana mea manifestius aperui: p̄ciosi sanguinis quo mundus redimēdus est euentū mente recōdite: dum ceteri mirant̄ tāta facta diuine altitudinis. e ¶ Futurū est vt. Inter magnalia potētie diuine sepius replicat abiecta passionis humane: ne subito veniens terreat: sed leuius ferat̄ p̄cogitata. f ¶ At illi ignora. Hec ignorātia nō tā de tarditate q̄ de amore nascit̄: q: adhuc carnales ⁊ mysterij crucis ignari quē deū cognouerūt: moriturū credere nequeunt: sed sicut p̄ figuras loq̄ntē audire solebāt. sic etiā qd̄ de sua traditione loq̄bat̄: figuralit̄ aliud significare putabāt. g ¶ Intrauit aūt co. ⁊c. Quia viderāt petrū ⁊ iacobū ⁊ iohannē in montē seorsū ductos: secretūq; aliqd̄ eis esse traditū: sed ⁊ petro sup̄ius claues regni celoꝝ esse ꝓmissas: ecclesiāq; sup̄ eū esse edificandā rati sunt. Uel istos tres ceteris: vel oībus ap̄lis petrū esse prelatū. Uel q: in tributi solutiōe petrū ip̄i domino parificatū viderant: ip̄m ceteris p̄ferendū arbitrabant̄. Sz sciendū est istā q̄stionē ⁊ ante tributū ⁊ post tributum solutū esse factā. h ¶ Quicūq; su. Uel simpliciter paupes x̄pi ab his qui volunt esse maiores. ꝓ eius docet esse honore suscipiēdos: vel paruulos malicia docet esse: vt puerilis innocentie simplicitatē cōseruēt: vt formā virtutis quā natura duce puer obseruat: ip̄i ꝓ nomie x̄pi sequant̄ ex industria. i ¶ Me reci. ⁊c. Qui imitatorē x̄pi recipit: x̄pm recipit: ⁊ q̄ imaginē dei recipit: deū recipit. k ¶ Johānes di. ⁊c. Johānes diligēs deū ⁊ a dn̄o dilectus excludēdum putat a b̄n̄ficio q̄ nō vtat̄ obseq̄o. id docet̄ neminē a bono qd̄ ex p̄te habz esse arcendū: sz ad hoc poti' qd̄ nondū habet esse ꝓuocandū. tales etiā ob alioꝝ salutē admittē dicēsent̄. Igit̄ in hereticis vel in malis catholicis nō sacra cōia in q̄bus nobiscū sunt: ⁊ aduersū nos nō sunt: sz diuisionē paci veritatiq; ꝯtrariā q̄ aduersum nos sūt ⁊ dn̄m nō sequunt̄ nobiscū: detestari ⁊ ꝓhibere debem'. l ¶ Nolite ꝓhi. ⁊c. Nō rep̄hendit iohannes q: amore faciebat: sed docet̄ vt nouerit infirmoꝝ

? mat. 17. d Luc. 9. c

? mat. 18. a Mar. 9. c

? Mar. 9. f

Alis ⁊ nos alis ⁊ nobis

a vsq; q̄ ero apd̄ vos ⁊ patiar vos?
b Adduc huc filiū tuū. Et cum ac
cederet elisit illū demoniū ⁊ dissi
c pauit. Et increpauit iesus spiritū
imūdū ⁊ sanauit puerū: ⁊ reddi
dit illū patri eius. Stupebāt aūt
oēs in magnitudīe dei. Omnibusq;
mirantibus in omnibus que fa
ciebat/ dixit ad discipulos suos:
d Ponite vos in cordib' vr̄is s̄mo a
e nes istos. † Fili' eni hoīs: futurū b
est vt tradat̄ in manus hominū.
f At illi ignorabāt verbū istud: et
erat velatū an̄ eos vt nō sentirēt
illud: ⁊ timebāt eū īterrogare de
g hoc v̓bo. † Intrauit aūt cogitatio c

a ¶ intelligēs causas erroꝝ vult desideriū glie humilitatis ꝯtentione sanare.

i eos: q̄s eoꝝ maior eēt. At iesus
videns cogitatōes cordis illoꝝ:
apprehendēs puerū: ⁊ statuit eū
h sec' se: ⁊ ait illis: Quicūq; susce

¶ pauperem.

perit puerū istū in nomine meo/

¶ nō solum s̄m q' homo extra videor: sed etiā s̄m deitatē qua sum patri equalis.

i me recipit: Et q̄cunq; me recipit:

¶ q: idem sum cū illo.

recipit eū qui me misit. Nam qui
minor est inter oēs vos: hic ma
k ior est. Respondēs autē iohan d
nes dixit: † Preceptor: vidimus †
quēdam in nomine tuo eijcientē
demonia: ⁊ prohibuimus eū: q:
nō sequitur nobiscum. Et ait ad
l illos iesus: Nolite ꝓhibere: Qui
enim non est aduersum †vos: pro
†vobis est. Factum est autē dum e

¶ iminēte tp̄e q̄ pati debuerat. ¶ passiōis.

complerētur dies assumptionis
eius: ⁊ ipse faciem suam firmauit f

¶ obstinata ⁊ imperterrita mente locū quo pati decreuerat petit.

vt iret in hierusalē. Et misit nun g h
cios ante conspectū suum: et eun
tes intrauerunt in ciuitatē sama

¶ hospitium.

ritanoꝝ vt pararent illi. Et non k

¶ samaritani. q: ꝯspiciūt eū tre hierlm: non receperūt: q: nō coutunt̄ iudei samaritanis.

receperūt eū: q: facies ei' erat eū
tis hierlm. Cum vidissent aūt di

G tem ⁊c. q. d. nō deberis per ambitionē inuicē emulari: sz magis in vobis humiliari. Cetera q̄ in hac parte exponēda sunt patent ex dictis Matth. xvij. c ¶ Intrauit autē cogitatio ⁊c. ⁊ nō solum cogitatio interior sed etiam contentio exterior: s̄m q' habetur Marci. ix. e. vbi dicitur: Siquidem inter se in via disputauerant quis eorum maior esset: quod reprimit saluator verbo et exemplo pueri positi in medio: et patet sententia ex dictis Matth. xviij. ⁊ Marci. ix. d ¶ Respondens autē iohannes. Hic ex incidenti respondet sibi facte questioni: ⁊ patz sententia ex dictis Marci. ix. e ¶ Factum est autē dum complerent̄ dies assumpti. ⁊c. Superius saluator excitauit discipulos ad martyrium verbo: hic hoc idē facit facto. Et diuidit̄ in duas: quia, primo facit quod dictum est. secundo. remouet aliquas a suis sequacibus/ ibi: Factum est autem. Circa primū dicitur. Factum est autem dum complerentur dies assumptionis eius: Id est passionis per quam transiturus erat ⁊ assumēdus ad gloriam patris: s̄m q' habetur infra. xxiiij. d. Oportuit pati christum et ita intrare in gloriam suam. f ¶ Et ipse firmauit faciem suam. Id est firmiter disposuit. g ¶ Ut iret in hierusalem. constanter et prompte ad sustinendum mortem: vt suo exemplo discipulos animaret. h ¶ Et misit nuncios ante conspectum suum. vt aduentus eius nō lateret. i ¶ Ut pararent illi. scilicet hospitium. k ¶ Et non receperunt eum quia faci. ⁊c. ex modo incedendi apparebat vt iter eius esset in hierusalē ad festum paschale: in quo ⁊ christus passus est. samaritanis autem displicebat q' aliqui irent in solennitatibus hierusalem causa orationis: quia dicebant q' locus orationis erat apud eos in monte garizim vt habetur Johan. iiij. Item quia ex vestimentis christi ⁊ discipuloꝝ eius cognouerunt samaritani q' erant iudei: quia iudei erant distincti ab aliis gētilibus in vestibus: vt habet̄ Nume. xv. d. Iudei autē erant samaritanis odiosi eo q' contemnebant eos nolentes comedere et bibere cū eis s̄m q' habetur Johan. iiij. b. Non enim coutuntur iudei samaritanis.

Diuisio

H

✱ Hic vis dici.

✱ i ¶ Intrauit autē in eos cogitatio quis eorum esset maior ⁊c. Per puerum quem iesus accipiens statuit iuxta se: significatur innocens secularis: quē christus vocat ad obseruātiam vite regularis. ⁊ de isto dicit̄ q' licz sit minor in mundo tamē est de maioribus in celo. † ¶ Preceptor vidimus quendā in nomine tuo eijcientem demonia et prohibui eum. Per hanc eiectionem licet aliquando fiat a malis hominibus vt dicitur Matth. vij. significatur opus bonum de genere non tamen prohibendi sunt hoc facere. Prouerb. iij. d. Noli prohibere eum qui bene facit: si vales ⁊ ipse bene fac. Licet enim opus tale non sit

Moraliter

Ni. de ly.

✱ dicit̄ eis. a ¶ Ponite vos in cordib' vestris sermo. istos. sc; ad imitandū. b ¶ Filius enī ho. futu. est vt tradat̄ in manib' hoim. ad sui humilationē: s̄m illud Phil. ij. a. Humiliauit semetip̄m fact' obediens vsq; ad mortem. ⁊c.

meritorium sine charitate tamē est dispositiuum ad emendationem vite. b ¶ Et misit nun. ante cōspe. suū. ⁊c. per iacobū ⁊ iohannē qui adhuc imp̄fecti erant significant̄ homines imp̄fecti q̄rētes nimis dure vindicari: sz magr̄ p̄fectiōis ꝓhibuit hoc fieri. ✱

rit infirmorũ esse firmorũq; distantiam: q2 dñs et si remunerat fortiores/nõ excludit infirmos. a ¶ Dñe si vis ⁊c. Beda. Apli adhuc rudes ⁊ modũ vindicãdi ignorãtes: nõ ex amore correctiõis alioꝝ/vel finiende malicie in illis: sed ex odio vindictã desiderãt. Hãc autẽ ignorãtiam dñs rephendit. Postq̃ ꝯo eos de vera ꝓximi dilectiõe docuit: aliq̃n potestatẽ tribuit tales vindictas exercẽdi: sicut Petro in ananiã ⁊ vxorẽ ei⁹: q2 moro viuentib⁹ vtilẽ metũ mortis incussit: ⁊ in illis q̃ puniebãtur pctm̃ qđ augere poterãt si viuerẽt finiuit. Sed hoc raro in nouo testamẽto vbi ex amore seruit: sepi⁹ ꝯo in veteri testamẽto vbi timore ꝑmebant: talis potestas sctis viris a deo collata ẽ. b ¶ Dicimus vt ⁊c. Ad sermonem illoꝝ ignis de celo descẽderet: qi sunt filii tonitrui. c ¶ Et cõsumat. In similitudine helie: qui ⁊ ꝓpria manu et igne diuinit⁹ ipetrato: p̃sbyteros baal morte affecit. Et in hoc q apli potestatẽ talis ꝓphete sibi p̃sumũt: ostẽdit in ꝗbus fuisse meritũ ꝓphetaꝝ. ¶ Amb. Nõ peccãt apli q̃ legẽ sequunt: q2 sciebãt ⁊ phinees reputatũ ad iusticiã: q̃ sacrilegos interemerat: et ad p̃ces helie ignẽ descẽdisse vt ꝓphete vindicarẽt iniuria. Sed vindicet q̃ timet. vindictã nõ querit q̃ nõ timet. d ¶ Nescitis cui⁹ ⁊c. Cui⁹ spũ signati estis: cui⁹ acta imitamini: nũc pie cõsulẽtes: sed in futuro iuste iudicãtes. e ¶ Filius hois. Perfecta virtus nõ habet studium vltionis: nec vlla est iracũdia vbi est charitatis plenitudo. ¶ Bed. Nõ semp in eos q̃ peccãt est vindicandũ: q2 nõnũq̃ amplius ꝓdest clementia tibi ad patiẽtiã/ lapso ad correctionẽ. Deniq; samaritani citius crediderũt: a q̃b⁹ h̃ loco ignis arcet. f ¶ Dixit quidã ⁊c. Bed. Iste signoꝝ magnitudine motus vult seq̃: vt ex miraculo opeꝝ quereret lucrũ. Vñ ⁊ a dño repudiat: q̃ nõ obsequioꝝ speciẽ sed affectus q̃rit puritatẽ. Dicit ergo tali fidei: Quid me ꝓpter diuitias ⁊ seculi lucra cupis sequi? Ego tãte sum paupertatis/ vt nec hospitioluz quidẽ habeã/ nec meo vtar tecto. Vel miraculis motus ꝓpter inanẽ iactantiã sequi voluit: quã significãt aues: ⁊ finxit obsequiũ discipuli que fictio p vulpẽ figurat. g ¶ Vulpes foueas habẽt ⁊c. Bed. Vulpis aial fallax: insidus intentũ: rapinas fraudis exercẽs: etiã inter ipsa hoim hospitia habitãs in foueis. Ita hereticus domũ fidei nõ habẽs: alios in suã fraudẽ trahit ⁊ a fide seducit. h ¶ Vbi caput suũ. Reclinatio capitis humilitatẽ christi significat q̃ in illo simulatore ⁊ superbo nõ habebat locũ. Debet aũt circũspectũ esse fidei hospitiũ: ne dũ infidelibus nostre dom⁹ interna referam⁹: in aliene pfidie casses improuida credulitate labamur. i ¶ Ait autẽ ad alterũ. Attende dñm nõ culpas aspernatũ sed fraudes: qi q̃ repudiauit fraudulentũ elegit innocentẽ: sed eũ cuius patrez sciebat mortuũ: illũ patrẽ de quo dicit: Obliuiscere domũ patris tui ⁊c. k ¶ Dñe pmitte ⁊c. Quẽ miserat dñs imprudẽtẽ vocat. q̃ discipulatũ nõ respuit/ dignus est in q̃ diuinitas quiescit: sed ꝑus pietate funeris expleta liberior sequi desiderat. Sed dñs docet minora bona ꝓ vtilitate maioꝝ esse p̃termittenda. Maius eni est aias mortuorũ p̃dicando suscitare: q̃ corpus mortui terra abscõdere. l ¶ Sine vt mortui ⁊c. Bed. Mystice. Nõ reuocat ab officio patris fili⁹: sed fidelis secernit a cõmuniõe ꝑfidoꝝ: quoꝝ guttur est sepulchrũ patẽs qualis etiã hereticus erat quẽ supra vulpib⁹ cõparauit ⁊ auibus. Est eni ꝓpria iustoꝝ sepultura. de q̃ dicit: Mittens eni mittens hoc vnguẽtũ in. c. m. ad. s. m. f. Et ideo q̃ bona in se fide sepelit/ christũ vt cũ eo resurgat: diaboli ꝑfidias in se sepelire nõ debet. m ¶ Renunciare his ⁊c. Si discipulus deũ secuturus arguit q renũciare domui velit: quid fiet illis q̃ nulla vtilitate sepe visitãt domos suoꝝ q̃s dereliq̃rũt? n ¶ Nemo mittẽs ma. ⁊c. Manũ ad aratrũ mittit: q̃ q̃si q̃dã instrumẽto cõpũctiõis ligno ⁊ ferro dñice passiõis duriciã sui cordis euertit

Vulpis

B

Mystice

Mat. 26. a

scipuli ei⁹ iacobus ⁊ iohãnes di-
a xerũt: † Dñe vis dicim⁹ vt ignis
b descẽdat de celo ⁊ ꝯsumat illos:
c Et ꝯuersus icrepauit illos/ et dixit: † Nescitis cui⁹ spiritus estis.
d
e Filius hois non venit aias ꝑdere/sed saluare. Et abierũt in aliud
castellũ. Factũ ẽ aũt ambulãtib⁹
f illis in via/ dixit q̃dã ad illũ: Se- †
quar te quocũq; ieris. Et ait illi
g iesus: Vulpes foueas habent: ⁊ †
volucres celi nidos. Filius aũt †
¶ in tuo humili pectore nõ habet diuinitas vbi familiari mansione quiescat.
h hois nõ hab3 vbi caput suũ reclinet. Ait ãt ad alteꝝ: Seq̃re me.
i
k Ille aũt dixit: Dñe permitte mihi primum ire et sepelire patrem
l meum. Dixitq; ei iesus: Sine vt †
¶ nõ credẽtes. ¶ hoc ꝯsortibus relinquit.
a ¶ .i. qui de corpe sine fide exierunt.
mortui sepeliant mortuos suos:
¶ hoc mãdat electis.
tu aũt vade ⁊ annũcia regnũ dei.
Et ait alter: Sequar te dñe: sed
m pmitte mihi ꝑmũ renunciare his
n q̃ domi sũt. Ait ad illũ iesus† Nemo mittẽs manũ suã ad aratrũ ⁊
aspiciẽs retro/ apt⁹ est regno dei.

euertit/ ⁊ ad bonos fructus aperit. Qui si ad relicta vitia desiderio rapit: a regno dei cũ vxore Loth excludit. ¶ Mora. Moraliter Mis aratus si retro respiciat/ aut inutilẽ/ aut tortuosum faciet sulcũ/ aut arãtiũ boũ suoꝝ vestigia vulnerabit: ita et q̃ directo tramite ac spũali vomere vitia mũdana ꝑsulcãs incedit ad regnũ dei. Si aũt aspectũ suũ ad ipsa et vana ꝯuertit: biuigos suos h̃ est corp⁹ atq; aiam vulnerabit: ⁊ optimi itinerẽ ꝑiculosium nimis incurrit errorẽ.

Nico. de lyra

† 23. q. 4. c. q̃ vos. et c. p̃cedẽti. et c. ea vindicta † mat. 18. b.

✱ a ¶ Dñe vis dicim⁹ vt ignis descẽ. ⁊c. Propẽ malicia suã: fm̃ Ambro. hoc bono zelo dixerũt lz idiscrete: ⁊ allegauerũt simile de helia. vñ seq̃t: Sicut helias fecit: vt habet. iiij. Reg. .i. Beda ꝯo dicit q hoc dixerãt impatientes: sicut adhuc carnales volentes vindicari. ⁊ iõ rephẽdunt a christo de indiscretiõe fm̃ Ambrosiũ. ⁊ de impatientia fm̃ Bedã/ cũ subdit: b ¶ Nescitis cui⁹ spũs estis. Quia in nouo testamento qđ est lex amoris nõ timoris sicut vetus testamẽtũ: ꝓcedẽdũ est suauiter ⁊ benigne. vñ subditur: c ¶ Fili⁹ hois nõ venit aias ꝑdere. Statim inferẽdo penã mortis sicut vos vultis. Et in hoc dat exemplũ ꝑlatis vt nõ statim cũ impetu pctã puniãt: sed magis tẽpus ⁊ locũ expectent. d ¶ Factũ est aũt. Postq̃ christ⁹ incitauit discipulos ad seq̃ndũ ipm̃ etiã vsq; ad martyriũ: hic cõsequẽter remouet aliqua a volẽtibus sequi ipm̃. Primũ est cupiditas terrenorũ/ cum dicit: Vulpes foueas habent ⁊c. scdm̃ est carnalitas ꝓpinquorũ / cum dicit: Sine vt mortui sepeliant mortuos suos. Et p3 sentẽtia istorum duorũ ex dictis Mat. viij. tertium est inutilis dilatio: que notat cũ dicit: e ¶ Et ait alter: sequar te dñe: sed pmitte mihi ꝑmũ ⁊c. Sic faciũt q̃ inutiliter ingressum religionis vel executionẽ melioris vite differunt: ⁊ h̃ remouetur exẽplo cõuenienti/ cũ subdit: f ¶ Nemo mit. manũ suã ⁊c. Arator eni retro respiciẽs facit sulcũ tortuosum aut inutilẽ: sic accipiẽs melioris vite statũ ⁊ habẽs affectũ redeũdi ad pristinũ statũ: ⁊ predicator ꝟbi diuini retardans opus p̃dicationis ꝓ amicis carnalib⁹ vel terrenis negociis: inept⁹ est regno dei adipiscẽdo vel possidẽdo.

† De pe. dis. 2. c. pẽnsata

D

✱ hibuit h̃ fieri. † ¶ Dixit q̃. ⁊c. Iste nõ veracitẽ loq̃bat. iõ sibi dicit: † ¶ Vulpes fo. habẽt. i. dolosi habẽt cautelas ad q̃s refugiũt ne in suis malicijs cõphẽdãt. † ¶ Et vo. ce. nidos. i. supbi q̃rũt in altis eleuari. † ¶ Fili⁹ aũt ⁊c. i. ille q̃ fm̃ dictamẽ rõnis viuit talia nõ q̃rit. † ¶ Sine vt m. ⁊c. Moralr mortui sepeliũt mortuos q̃n pctõres i pctis suis mutuo se celãt ⁊ operiũt semetipos. f ¶ Nemo mittens ⁊c. Be. Si aũt secuturus dñm discipulus q2 domi renunciare velit arguit: q̃d fiet illis q̃ nulla vtilitatis grã visitãt sepius domos illoꝝ q̃s in mũdo reliq̃rũt. ¶ In ca. ix. vbi dicit in postil. Sicut ⁊ in scala iacob angeli descẽdebãt ⁊ ascẽdebant.

Moraliter

Additio. Quod inducit de scala iacob nõ facit ad ꝓpositũ suũ. Nã ibi p oppositũ legit. s. q angeli ascẽdebãt ⁊ descendebãt p eã: fm̃ quã cõsiderationẽ p̃dicator ꝑus debet orare: ⁊ sic in deũ ascẽdere q̃ p p̃dicationem ad ꝓximũ descẽdat. ⁊ hic est modus rõnabilior. Nã orõ poti⁹ respicit futurũ q̃ p̃teritũ. Iuxta illud Matth. vij. a. Petite ⁊ accipietis: qđ ꝯsonat vniuersalis ecclie cõsuetudini fm̃ quã p̃dicatores ꝟbi diuini ⁊ etiã auditores ꝑus orant. vñ nõ est necessariũ q hec visio scale iacob applicet distinctiõi postil. s3 potius applicãda est p̃dicatõis ꝓcessui debito.

Replica. In ca. ix. vbi postil. facit aggressũ ⁊ diuisionẽ hui⁹ capli dicẽs: Christ⁹ ꝑmũ mittit aplos ad p̃dicãdũ. scdo docet eos ad orãdũ: vt p̃dicator ꝟbi dei. ꝑmo p p̃dicatiões descẽdat ad ꝓximũ. scdo p orõnẽ ascẽdat ad deũ: sic in scala iacob vidit ãgelos descẽdẽtes ⁊ asce. ⁊c. Istud exẽplũ Bur. egrediẽs dic scribi p oppositũ Gen. xxviij. S3 vide ibi correctũ et etiã dicit ordi

E etiā dicit ordinē illū eē rōnabilē q̄ pdicator p̄mū ascēdat p ora tionē q̄ descēdat per pdicationē. sed nō videt cōueniēs talis ordo: nā qui ꝯstituit pdicator debet primū exercere officiū ad qd̄ institut᷒ est. ꝛ sic p̄mo alijs ꝓficere iuxta materiā institutionis ꝛ cōsequēter ad deū instituentē ꝯuerti in ōrone. ꝛ q2 facit iuxta institutionē suā debitū: orare debet post vt sortiat̄ effectū. Quilibet enī nō solū pdicator prius dz se exercere in expo actionis q̄ ad ꝯtēplationē accedat: nisi enī prius cū lya conuerterit traxerit ad amplexus rachaelis puenire nō meret̄: cui nō obstat visus eccl̄ie q̄ pdicationi p̄mittit orationē: nā talis ōro est petitio suffragij: illa aūt q̄ est portio cōtēplationis est sursum actio desiderij: sicut pdicationi p̄mittit̄ studiū vt reprimat̄ p̄sumptio: sic ꝛ ōro ꝓ adiutorio que ad ꝯtēplationē nō ꝑtinēt que est ascēsus scale ꝛc. Cōtemplatio enī orat ꝓ gratia sursū actiōis: s3 actio orat ꝓ remotiōe impedimēti frustratiōis: ꝯtēplatio in solo deo quiescit: actio ꝓ se ꝛ alijs sollicitat̄. G

Glo. ordi.

b P Ost hec ꝛc. Sicut Ca. X i aplīs est forma epōꝝ: sic in Lxxij. forma est p̄sbyterorū. Secūdi ordinis. Lxxij. mittunt̄: q̄ toti dē linguarū gentib᷒ euāgeliū pdicarēt vt sicut p̄mo. xij. apl̄i ꝓpter. xij. trib᷒ israel: ita ꝛ hi ꝓpter exteras gentes destinent̄ imbuēdas. Uel cū x̄p̄o se dic: aplōs horas huius diei noiet. per hūc numeꝝ pdicantiū signū dat se fidē sancte trinitatis mūdo annūciaturū: sicut
†Mat. 9. b / 21. dist. c. in nouo sol triduanū sue lucis ambitum: per septuagintaduas horas efficere solet.
b ❡ Misit il. ꝛc. Per hoc q̄ binos mittit innuit̄: q̄ nemo pdicatiōis officiū debet suscipe: qui erga aliū charitatē nō habet. Uel bini mittunt̄: s̄m q̄ bina aīalia missa sunt in arcā. i. masculus ꝛ femina: īmūda ꝑus incarnali generatione: sed mūdata eccl̄ie sacro per spōsolem gratiā in discipuloꝝ pdicatione. c ❡ Messis q̄dem ꝛc. Messis turba credētiū: oparij apl̄i ꝛ seq̄ces eorū: ꝛ l3 messis v̄bo dei sit sata: tn̄ cultu re laborē ꝛ sollicitū munus oparij req̄
Mat. 10. b rit: ne aues celi sparsa semīa dissipēt.

a P Ost hec aūt Ca. X designauit dn̄s ꝛ ali b os septuagītaduos: c ꝛ misit illos binos an d e
b
a ❡ vbi verba pdicationis pcurrunt venit dn̄s ad mentis habitaculū.
te faciē suā in ōmnē ciuitatē ꝛ lo f cū quo erat ipse ventur᷒. Et dice
e bat illis†Messis q̄dē multa opa g h rij autē pauci. Rogate ergo dn̄m i messis vt mittat oparios in messē
❡ Lxxij.
suam. Ite. Ecce ego mitto vos k
a ❡ s̄m ꝓphetiā Lupi ꝛ agni simul pascent̄.
b ❡ lupi scribe ꝛ pharisei: q̄ sīt clerici iudeoꝝ
d e sicut āgnos inter lupos. Nolite ꝛ
ḡ portare sacculū neq3 perā neq3 †
a ❡ in via nō salutetis sed in domo.
f calciamēta: ꝛ neminē ꝑ viām salu l tauerītis. † In quācunq3 domum

d ❡ Sicut agnos. Sicut lup᷒ ouibus: sic hereticus insidiatur fidelib᷒: ꝛ sicut lupus ouile circūit nocte nō audēs intrare canis somnū: pastoris absentiā vel desidiā explorās: sic hereticus nocte sue interp̄tatiōis fideles decipe conat̄: ecclesiā nō intrās: pastores eccl̄ie: vel vitare: vl̄ necare: vel i exiliū mittere ꝯtēdit. Lup᷒ natura corpis rigidus: se inflectere facile nō
Tit. 3. c pōt: sic hereticus intētionē duri cordis nō solet ab errore reuocare. vn̄ Apl̄s: Hereticū hoīem post p̄mā ꝛ scd̄am correctionē deuita ꝛc. Lupus v̄o suo impetu fert̄: ꝛ iō sepe illudit̄. sic hereticus impetū facit sed sepe remanet inanis ne nocere possit. Lup᷒ si ꝑus aliquē viderit: vocē illi᷒ q̄dā nature vi eripit: si hō illū ꝑus viderit eū exagitat. Sic quē versuta disputatiōe heretic᷒ ꝑuenit: mutū reddit ne cōfiteat̄ verbū dei: sed si q̄s cōmēta fraudis ei᷒ agnouerit: nō patit̄ iactantiā vocis. Sicut lupus sic ꝛ heretic᷒ guttur inuadit: vitalib᷒ vuln᷒ affigit. Qualiter aūt hos effugere possim᷒: supponit dicēs: No
Mat. 10. a lite ḡ portare sacculū neq3 ꝛc. Inde Matthe᷒: Nolite possidere aurū neq3 argentū: nō perā neq3 calciamēta. vtrūq3 de corio mortui aīalis fit. i. nihil mortale vult eē in illis q̄s ad pdicandū mittit: ne mortis timore retardent̄ ab iniūcto itinere. e ❡ Nolite ḡ ꝛc. Tanta pdicatori dz esse fiducia in deo vt p̄sentis vite sumpt᷒: ꝛ si nō ꝑuideat: tn̄ sibi nō defecturos certissime sciat ne dū occupat̄ mens ad tp̄alia: minus pdicet
Alleg. eterna. ❡ Alleg. Pecunia in sacco clausa sapiētia est occulta q̄ ꝓximo nō erogat̄. Per perā: opa seculi. Per calciamenta mortuoꝝ operū exēpla figurant̄: vt pdicator onus sclariū negocioꝝ nō portet: nec stultoꝝ operū exempla cōspiciat: ne sua opa q̄si ex mortuis pellib᷒ credat munire. Qui nō amore eterne patrie: sed p̄mioꝝ ambitu salutē pdicat audiētib᷒: q̄si in itinere salutat: q2 hac ex occasiōe nō ex intētione salutē audiētibus exoptat. Qui enī q̄ in via salutat: ex occasiōe itineris salutat: nō ex intētione habēde eiusdē salutis. f ❡ Neminē ꝑ viā sa. Festinare iubet ꝯtēdere: ne alicui᷒ obuij ꝯfabulatiōe reflectant̄ ab iniūcto itinere. Nec simpliciter ait: Neminē salutaueritis: cū sit vsus hūanitatis alios salutare: s3 addidit in via: q2 nō salutatiōis sedulitas aufert̄: s3 obstaculū impediens de deuotiōis

Nico. de lyra

P Ost hec aūt. Postq̄ descripta est publicatio doctrine x̄p̄i per pdicationē aplōꝝ. hic ꝯn̄r describit̄ eiusdē publicatio ꝑ pdicationē septuagintaduoꝝ discipuloꝝ. Circa qd̄ p̄mo describit̄ eoꝝ electio. scd̄o ad Ca. X pdicandū missio

Nico. de lyra

pdicādū missio/ibi/ Ite ecce ego mitto vos. tertio eorū reuersio/ibi: Reuersi sunt aūt. Circa p̄mū d̄r: Post hec aūt. i. post missionē aplōꝝ ad pdicandū. b ❡ Designauit dn̄s. iesus. i. signant̄ elegit. Uel d̄r designauit: q2 q̄s ab eterno p̄destinauit ad hoc opus: tp̄aliter ad hoc instituit ꝛ applicauit. c ❡ Septuagintaduos. in signū q̄ post x̄p̄i resurrectionē ꝛ ascēsionē i celū pdicaturi erāt fidē x̄p̄i gentib᷒ septuagintaduaꝝ linguarū. d ❡ Et misit il. bi. Tū ꝓpter mutuā ꝯsolationē ꝛ ꝓpter mutuā cōseruationē: vt vn᷒ esset custos castitatis alteri᷒ ꝛ alioꝝ bonoꝝ: Tū ꝓpter ꝯfirmationē v̄itatis pdicādē ab ipsis vt in ore duoꝝ testiū staret v̄bū: Tū in signū charitatis q̄ debet esse in pdicatore: s̄m q̄ exponit btūs Greg᷒. dicēs: Binos ḡ discipulos in pdicationē mittit: vt ꝑ hoc nobis tacit᷒ innuat q̄ q̄ erga alterū charitatē nō habet: pdicatiōis officiū nullatenus suscipere debz. e ❡ Ante faciē suā. vt aduētus x̄p̄i non lateret. f ❡ In Quare discipuli bini mittant̄
oēm ciuita. ꝛ locū. q2 indifferēter x̄p̄s ꝛ apl̄i pdicabāt in ciuitatib᷒ ꝛ locis magnis ꝛ paruis. g ❡ Messis q̄dē mul. q2 multitudo gentiū ad suscipiendū verbū x̄p̄i per pdicationē aplōꝝ erat parata: vt dicit apl̄s ad Roꝫ. xi. ꝛ p3 per effectū in actibus aplōꝝ. h ❡ Operarij aūt pau. q2 apl̄i ꝛ x̄p̄i discipuli erāt pauci respectu tāte multitudinis cōuertēde. Et ad H hoc est ita s̄m qd̄ exponit Greg᷒. q2 licet in eccl̄ia sint multi curati ꝛ eccl̄ie ministri: tn̄ pauci inueniunt̄ apti ad pdicandū rōne vite sancte ꝛ sane doctrine. Un̄ dicit Greg᷒. sup locū istū: Ecce mūdus sacerdotib᷒ plenus est: ꝛ tn̄ in messe dei rarus valde inuenit̄ oparius: q2 officiū q̄dē sacerdotale suscipimus sed opus officij nō implem᷒. i ❡ Rogate ḡ dn̄m messis vt mit. ope. in mes. suā: q2 nullus sit aptus ad pdicationē verbi diuini nisi ꝑ gratiā dei: et nisi ab eo missus mediate vel imediate. k ❡ Ite. ecce ego mit. vos. Hic ꝯsiter describitur discipuloꝝ missio ad pdicandū: ꝛ p3 l̄ra ex dictis Matth. x. vbi ea q̄ hic ponunt̄ posita sunt: licet nō eodem ordine: excepti᷒ que sequunt̄. l ❡ Neminē per viā sa. i. saluū dixeritis in hac vita: in qua quilibet est incertus de salute futura nisi super hoc certificatus fuerit reuelatiōe diuina. Sed q2 hec expositio licet cōmunis sit: tamē videt̄ spiritualis seu mystica. ideo aliter potest exponi magis ad litteram: dicēdo q̄ in hoc ostendit̄ quāta diligentia ꝛ festinatione pdicator verbi diuini debeat officiū sibi iniunctū exercere: q2 per hoc intelligit̄ q̄ nō debeat ab officio sibi iniūcto retardari ꝓpter familiaritatē cum aliquo:
Moralit. a ❡ Post hec designa. dn̄s ie. ꝛc. Septuaginta ꝯsurgūt ex ductu denarij ꝑ septenariū: ideo significant impletionē decalogi cū septē donis sp̄ūssancti: ꝑ binariū sup additū significat̄ gemina charitas dei sc3 ꝛ ꝓximi: q̄ debent esse in pdicatorib᷒ euāgelij. d ❡ Et misit illos bi. in signū mutue charitatis. f ❡ In oēm ciuita. ꝛ lo. quo erat ipe ven. Greg᷒. Predicatio ꝑuenit et sic ad habitaculū mentis dn̄s venit. g ❡ Messis q̄dē mul. i. credentiū multitudo. h ❡ Operarij aūt pau. q2 l3 sint multi pdicatores q̄stuarij tn̄ q̄rentes aīaꝝ salutē sunt pauci: ꝓpter qd̄ rogād᷒ est dn̄s vt tales multiplicet atq3 mittat. k ❡ Ego mit. vos si. ag. i. mā̄suetos enī inter crudeles. Ps. cxix. a. Cum his q̄ oderūt pacē erā pacificus. † ❡ Nolite ḡ portare sac. i. pdicare ꝓpter q̄stū. † ❡ Neq3 calciamēta. i. exēpla dare mortifera. nā calciamēta fiūt de pellib᷒ mortuoꝝ. l ❡ Et neminē ꝑ viā sa. i. nullū existentē in via p̄sentis vite saluū dixeritis: Moraliter sed aliq̄ ꝓpter

G de deuotionis aboleẽ: vt q̃ diuina mãdanẽ: paulisper seque
A strenẽ hũana. a ¶ In eadẽ aũt. Si pax vr̃a recipiẽ: dignũ est vt in ea manẽtes carnalia stipẽdia ab eis accipiẽtes: q̃b⁹ celestia offertis: Ecce q̃ sacculũ ⁊ perã ꝓhibuit: sumpt⁹ ex ꝑdicatiõe cõcedit: sic tñ vt oblato cibo ⁊ potu sint ↄtẽti. b ¶ Nolite trãsire. Nõ est de domo in domũ vaga facilitate demigrãdũ: vt ĩ hospitali amore seruẽt cõstantia: ne coalita amicitie necessitudo facile resoluaẽ. c ¶ Dignus est eni. Nota q̃ vni operi ꝑdicatorũ due mercedes debenẽ: vna in via q̃ nos in labore sustẽtat: alia in patria q̃ nos in resurrectiõe remunerat. d ¶ Et in quãcũq̃ ciui. Descripto diuerso domus hospitio: qd etiã in ciuitatib⁹ agere debeãt docet: pios scʒ in oĩbus cõmunicare: ab impioꝝ per oĩa societate secerni. e ¶ Etiã pulue. Puluerẽ excutere iubet: vel ad ↄtestationẽ terreni laboris quẽ ꝓ illis inaniter susceperũt: vel vt ostẽdãt vsq̃ adeo se ab ipsis nihil terrenũ q̃rere: vt etiã puluerẽ de terra eorũ nõ sibi patianẽ adherere. ¶ Aliter: Per pedes: ipm̃ opus ⁊ incessus ꝑdicationis significatur: ꝑ puluerẽ quo aspergunẽ: leuitas terrene cogitatiõis a qua ipsi doctores immunes esse nequeũt: cũ pro auditoribus sollicitiri salubribus curis intẽdũt: ⁊ q̃si per itinera mũdi vix calcaneo terre puluerẽ legũt. Qui ergo recipit verbum: ipse afflictiones ⁊ curas doctoꝝ quas ꝓ se tolerabãt: in argumẽtũ vertit humilitatis. Ab hoc puluere ꝑ bonos auditores iubenẽ pedes euãgelistarũ ablui: ⁊ per ipm̃ saluatorẽ narrãtur ablui. Sed q̃ spernit doctrinã ꝑdicatoris: ipse labores ⁊ pericula: tediũq̃ solicitudinũ ad testimoniũ dãnationis sibi inflectit. Hic ꝑ puluis in contemptores euangelij iubetur extergi.
B f ¶ Quia sodomis: Sodomite ⁊ similibus vitijs exardebãt: ⁊ ĩhospitales erãt: tñ apud illos nulli hospitẽs tales q̃les apud iudeos ꝓphete: q̃les apl̃i reperti sunt. Loth inter eos: ⁊ si iustus: nõ tñ aliq̃d docuit: nulla signa fecit. Et iõ cui multũ donatũ est multũ ab eo q̃rit:
Sap.6.a ⁊ potẽtes potẽter tormẽta patientur. g ¶ Ve tibi corozaim. Corozaim: bethsaida: capharnaũ ⁊ tiberias: ciuitates sunt galilee in litore laci genesareth. Has plangit dñs: q̃ post tanta miracula ⁊ virtutes nõ penituerũt: et sunt peiores gẽtilib⁹ naturale solũmõ ius dissipantibus: q̃ post descripte legis ↄtemptũ: filiũ quoq̃ dei cõculcare gratiãq̃ ingrati spernere nõ timuerũt h ¶ In cilicio. Aspera peccati pungentis memoria que in die iudicij sinistra pars induẽda est significaẽ. In cinere mortis ↄsideratio: ꝑ quã tota humana generis massa in puluerẽ est redigenda: figuraẽ. In sessione: humilitas ꝓprie ↄscientie. Vñ ꝓpheta: Sur-
Ps.126.a. 1.Pe.5.b gite postq̃ sederitis .i. hũiliamini sub potẽti manu dei: vt v.e.in.t. visitationis. i ¶ Et cinere. Impleta videm⁹ verba saluatoris: q̃ cũ ille ciuitates ꝑdicte dño ꝑsente credere noluerũt: tyrus ⁊ sidon olim fuerũt amice dauid ⁊ salomoni: ⁊ postea euãgeliçãtibus xp̃i discipulis: deuote fidẽ susceperũt. Quare aũt sic ꝑdicatũ nõ crediturís: ⁊ nõ ꝑdicatũ crediturís: nouit ille q̃ oĩa nouit. k ¶ Et tu caphar. vsq̃. ⁊c. Vel exaltata es superbe resistẽdo mee ꝑdicationi. Vel exaltata es meo hospitio ⁊ meis signis ⁊ virtutib⁹. et ideo maiori plecteris supplicio: q̃ his credere noluisti. Et ne aliq̃s putaret illis tñ ciuitatib⁹ vel ꝑsonis que dñm in carne nõ receperũt cõuenire hec v̄ba addit:

a ¶ offerte pacem. v. ipse ingressus pacis benedictione celebratur.
intraueritis/ p̃mũ dicitẽ. Pax ✝
a ¶ predestinatus ad vitam: ⁊ sequeẽ celeste verbum quod audit.
huic domui. Et si ibi fuerit filius ✝
pacis/ requiescet super illũ pax ve/ ✝
¶ si audire noluerit. ¶ laboris vestri fructu non priuabimini.
stra: Sin autẽ ad vos reuertetur. ✝
a
b In eadem autem domo manete: ✝
edentes et bibentes que apud il/ a
c los sunt: Dignus est enim opera
¶ cibo suo.
rius mercede sua. Nolite trãsire
d de domo i domũ ✝ Et in quãcũq̃
ciuitatẽ intraueritis et susceperint
vos: mãducate q̃ apponũẽ vob/
⁊ curate infirmos q̃ in illa sunt: ⁊ b
dicite illis: appropinq̃bit in vos
regnũ dei. In quãcunq̃ aũt ciui ✝
tatẽ intraueritis ⁊ nõ susceperint
vos/ exeuntes in plateas ei⁹ dici
e te: Etiã puluerẽ qui adhesit no/
bis de ciuitate vr̃a extergimus in
vos. Tñ hoc scitote q̃ appropin
f quabit regnũ dei. Dico vobis: q̃ ✝
sodomis in die illa remissius erit
g q̃ illi ciuitati. ✝ Ve tibi corozaim c
ve tibi bethsaida: q̃ si in tyro ⁊ si
done facte fuissent v̄tutes q̃ facte
h sunt in vobis: olim in cilicio et ci
nere sedẽtes penituerent. Verũtñ
tyro ⁊ sidoni remissius erit i iudi/
k cio q̃ vobis. Et tu capharnaum
vsq̃ ad celum exaltata/ vsq̃ ad in
fernũ demergeris. ✝ Qui vos au d
a ¶ nõ faciendo misericordiã vni de fratribus minimis nec mihi fecit. ¶ nolens.
dit me audit: et q̃ vos spernit me
credere in filium dei.
spernit Qui aũt me spernit/ spernit
¶ q̃ ego ⁊ pater vnũ sumus.
eũ q̃ me misit. Reuersi sũt aũt se e
ptuagintaduo cũ gaudio/ dicẽtes: f
¶ quod in lege non fuit.
l Dñe/ etiã demõia subijciũẽ nob g
a ¶ tunc q̃si corruit ꝑsens eram.
ĩ noie tuo. Et ait illis: Videbã sa b

addit: Qui vos audit me audit. In audiẽdo vel spernẽ C do euãgelij ꝑdicatorẽ: q̃sq̃ sciat se nõ viles ꝑsonas: sed ipsum saluatorẽ spernere vel audire: q̃ in discipulo magister audiẽ: ⁊ in filio pater honoraẽ. l ¶ Dñe etiã. Bene ↄfitenẽ deferentes honorẽ nomini xp̃i: sed q̃ infirma adhuc fide gaudẽt in virtutib⁹ et de signorũ operatione efferunẽ: exẽplo terrenẽ: et ad humilitatẽ reuocãẽ.

Ni.de ly.

⁂ cũ aliquo: ⁊ tali mõ loquẽdi vsus est heliseus mittẽs festinẽter famulũ suũ ad suscitationẽ pueri defuncti: vt habeẽ. iiij. Re. iiij. e. Accinge lũbos tuos ⁊c. ⁊ subdiẽ: Si occurrerit tibi hõ nõ salutes eum: ⁊ si salutauerit te q̃spiã nõ rñdeas ei: ꝑ hoc eni intẽdebat excludere v̄ba cũ aliis retardantia eũ ab itinere. a ¶ Edẽtes ⁊ biben. ⁊c. nihil interrogãtes ꝓpter cõscientiã: sicut ⁊ paulus postea docuit i. Cor. x. b ¶ Et curate infir. q̃ simplicib⁹ hoĩb⁹ ⁊ illr̃atis q̃les erãt discipuli xp̃i ꝓmittẽtibus regnũ dei nõ crederent nisi haberẽt ptãtẽ miracula faciẽdi ad confirmationẽ sue doctrine. c ¶ Ve tibi coro. sententia
huius partis patʒ ex dictis Matth. xi. d ¶ Qui vos au. me au. hoc addit saluator in fine ad oñdendũ q̃ doctrina discipuloꝝ ei⁹ est deuote ⁊ reuerẽter audiẽda saltẽ ꝓpter reuerentiã dei: cui⁹ ꝑncipalr̃ est doctrina hec. e ¶ Reuersi sũt aũt septua. Hic
ↄñr describiẽ septuagintaduoꝝ disci
puloꝝ reuersio: ⁊ diuidiẽ in ptẽ principalẽ ⁊ incidentalẽ: q̃ incipit ibi: Et ecce q̃dã legisperit⁹ Circa p̃mã partẽ ostẽdiẽ benignitas xp̃i erga discipulos reuersos in duob⁹: videlʒ eos benigne corripiẽdo. secũdo de illoꝝ illuminatiõe deo patri grãs agẽdo/ ibi: In ipsa hora. Circa p̃mũ diciẽ: Re-
uersi sunt aũt septuagintaduo
ministerio sue legationis completo. f ¶ Cũ gaudio. tum de sua ꝑdicatione ꝑ qua ppl̃m edificauerũt: tũ de miraculoꝝ operatione: q̃ demones eiecerũt. vñ subdiẽ: Dicẽtes: g ¶ Dñe etiã demo. subijci. no. Verũtamẽ q̃ ex hoc nimis gloriabanẽ tanq̃ adhuc infirmi ⁊ imꝑfecti. iõ hec gl̃ia reprimiẽ/ cũ subdiẽ: h ¶ Et ait illis vi. sa. sicut ful. de ce. cadẽtẽ. Ful
gur eni cadit celeriter manifeste ⁊ cũ fetore ⁊ inflãmatiõe: sic demones de celo empyreo ceciderũt ĩ instãti: ⁊ videntib⁹ sctĩs angelis ⁊ cũ fetore pctĩ ꝓprij: ⁊ ad inflammãdũ homies per tẽptationẽ parati: ⁊ causa hui⁹ ruine fuit elatio siue superbia de sua excellentia: quasi diceret saluator discipulis: cauere
✱ sed aliq̃ ꝓpter q̃stũ aliq̃s affecurãt ꝺ sua salute futura: cũ tñ sit valde dubia. ✝ ¶ Dicite. Pax hu. do. .i. inducite inhabitãtes ad pacẽ internã ⁊ fraternã. ✝ ¶ Et si ibi fue fi
lius pacis. i. ꝑdestinatus ad pacem etnã. ✝ ¶ Requiescet sup illũ pax ve. i. a vobis nũciata. ✝ ¶ Sin aũt reuer. ad vos. i. nõ eritis ꝑuati merito vestro. ✝ ¶ In eadẽ aũt do. ma. ⁊c. nõ mutãtes hospitiũ ꝓpter lauti⁹ prãdiũ habendũ. ✝ ¶ In quãcunq̃ ciuita. intraue. ⁊ nõ ⁊c. ostẽdentes q̃ ipsos querebatis ⁊ non sua. ✝ ¶ Dico vobis q̃ sodo. ⁊c. quia iudei veritatẽ agnitã de xp̃o nequiter impugnauerũt: q̃d est species peccati in spiritũsanctũ. c ¶ Ve tibi corozaim. ⁊c. In istis duab⁹ ciuitatib⁹ fecerat xp̃s sanitates ⁊ miracula multa: q̃b⁹ ingrati fuerũt: ꝓpẽ q̃d taliẽ interp̃taẽ.

mat.10.b.
Diuisio
matth.11.c
Fulgur
mat.10.d.
Ioh.13.c
8.q.1.c. qui vos spnit
Moraliter

 ✱ Ecce dedi

E ff litatē reuocant. Quia si diabolus pp̄ter supbiā de celo est p̄cipitatus: multomagis isti de terra editi: si supbierūt humiliabunt. a ¶ Supra serpētes ꝛc. Serpētes sunt mali hoīes vel diaboli: q̄ inchoandis virtutibus venena praue ꝑsuasiōis obiiciūt. Scorpiones: q̄ ꝯsumādas ꝟtutes ad finē viciare cōtendunt. b ¶ Et sup oēm virtutē. Oēs imundos spūs potestis eiicere de obsessis corporib⁹. Uel ad lrām. Sicut vipera nō nocuit manui pauli: ꝛ haustū venenū nō nocuit iohāni. vn̄ ꝛ ipse dn̄s:
Act.28.a Et si m. q̄d.b.non.e.n. c ¶ Nolite
Mar.16.d gaudere. Malos spūs eiicere ꝛ alias ꝟtutes facere: aliqn̄ non est meritū illius q̄ illa operat: sed inuocatio noīs christi hoc agit ad condēnationē eoꝝ q̄ inuocāt: vel ad vtilitatē eoꝝ q̄ vidēt et audiūt: vbi lꝫ hoīes despiciāt signa facientes: deū tn̄ honorāt. Ad cui⁹ inuocationē miracula fiunt. Prohibet gaudere de hūiliatiōe diaboli: q̄ pp̄ter supbiā cecidit: sed gaudeāt de sua sublimatione: vt vn̄ illi ceciderint subleuati isti ascendāt humiliati. d ¶ Gaudete autē. Si quis celestia siue terrestria opa gesserit: p hec quasi lrīs adnotat⁹/ apud dei memoriā eternaliter est affixus. e ¶ In ip̄a hora. Cū de subiectione imundoꝝ spirituū de noīb⁹ scriptis in celo loquereꝫ ostendit p q̄d hec
Mat.11.d tāta celsitudo data sit hoībus. i. p hūilitatē fidei christiane. f ¶ Cōfitebor tibi dn̄e. Grās ago q: aplīs aductus mei aperuisti sacramētū q̄ ignorāt scribe ꝛ pharisei/ q̄ sibi sapientes vident. g ¶ Reuelasti ea puulis. Non ait insipiētib⁹ ꝛ hebetib⁹/ sed paruulis. i. humilib⁹: vt p̄bet se tumorē damnasse
Mat.11.d nō acumē. h ¶ Quia sic. Nō rationē reddit cur hos elegit: illos reprobauerit/ sed sic deo placitū dicit. In q̄ accipimus exēplū humilitatis: ne temere discutiamus de supernis consiliis.
¶ Oia mihi ꝛc. Cōmendata humilitate: p quā ad fidem venit pulchre de ip̄a fide locus ꝯnectit: cū oia sibi tradita dicit: nō elemēta que ip̄e creauit/ sed illos paruulos q̄bus pater sacramēta
Mat.13.b filii reuelauit. Cū audis oīa agnoscis oīpotentē: nō decolorē/ nō degenerem p̄ris. Cū audis tradita: cōfiteris filiū: cui p naturā vnius substātie omia iure sunt p̄pria: non dono collata p grām. k ¶ Q: multi pphete. Prophete ꝛ iusti a longe dn̄i gl̄iam viderūt p speculū in enigmate: sed apli p̄sentē dn̄m habentes: ꝛ ab ip̄o q̄ volebāt interrogantes: non p angelos vel varias visionū species docebant. l ¶ Legisperit⁹ surrexit. Legisdoctor qui sine fide in lege iacebat/ surgit vt stet: stat dn̄ magistrū vocat: sed ꝛ stando tentat deū/ ta-
Mat.22.d cendo q̄d erat. m ¶ Tentās illum.
Mar.12.c Legisperit⁹ occasionē tētādi accipit ex verbis dn̄i: vbi ait: Gaudete q: noīa vr̄a scripta sūt i celis: sꝫ ip̄e in sua tētatione mōstrat q̄ꝫ vera sit cōfessio dn̄i q̄
Mat.11.d patrē laudās dicit: Abscōdisti hec a sa
†Deu.6.a pientib⁹ ꝛ potentib⁹ ꝛ reuelasti ea par
Leui.19.d uulis. n ¶ Ille respōdēs dixit. Di
Ro.13.c xit q̄d legerat/ sed nō ipleuit q̄d scriptū
Jaco.2.b erat: q: in p̄sentia habebat dn̄m quē diligere debebat: sed hūc magistrū non deū vocat. o ¶ Recte respōdisti. Perfectū iter vite celestis ostendit: dn̄o legisperito de dilectōe dei ꝛ p̄ximi scripta p̄ponēti respōdit. Recte respōdisti: hoc fac ꝛ vi. ꝛ finita parabola adiecit: Uade ꝛ tu. f. s. in q̄ ostēdit q̄ p solā dilectionē venit ad vitā eternā: sed ille p̄

¶ ita p̄cipitē de supnis ad ima lapsū. ¶ vel sicut fulgur: q: deiect⁹ adhuc transformat se
thanā sicut fulgur de celo caden
in angelum lucis.
tē. Ecce dedi vobis ptātē calcā- a
¶ qui dente aperte ledunt. ¶ qui cauda
a di supra serpentes ꝛ scorpiōes: ꝛ
clam insidiantur.
b supra omnem virtutem inimici: ꝛ
nihil vobis nocebit. Uerūtamē b
c i hoc nolite gaudere: q: spūs vo
d bis subiiciuntur. Gaudete autē c
¶ q̄ mūdo vilescūt. ¶ p hūilitatē fidei vr̄e.
q̄ nomina vestra scripta sūt in ce
a ¶ de salute humiliū q̄bus loquebat.
e lis. In ip̄a hora exultāuit in spū d
f sancto ꝛ dixit: †Cōfiteor tibi dn̄e
¶ me⁹ ꝯsubstātialis. ¶ nō p̄r sed creator.
patē celi et terre q̄ abscōdisti hec
g a sapientib⁹ ꝛ prudentib⁹ ꝛ reue-
¶ qui se exaltare non norūt.
h lasti ea puulis. Etiā pater: q: sic
¶ iniustū esse nō pōt q̄d iusto placuit.
i placuit an̄ te. † Oia mihi tradita
sūt a patre meo. Et nemo scit q̄s
sit fili⁹ nisi pr̄: ꝛ q̄s sit pater nisi filius/ et cui filius voluerit reuela-
re. Et cōuersus ad discipulos su
a ¶ interiores nō exteriores phariseorum qui corpus meū viderunt. b ¶ agnos
os dixit: †Beati oculi qui vidēt e
scunt illa sacramenta q̄ reuelant puulis.
a ¶ quibus me ꝛ patrē reuelaui.
que vos videtis. Dico enim vo
a ¶ ventura p̄dicādo. ¶ se ꝛ alios regendo.
k bis q̄ multi p̄phete et reges vo-
luerūt videre q̄ vos videtis ꝛ nō
viderūt: et audire q̄ auditis ꝛ nō
a ¶ verba legis tenēs: vim legis ignorans.
l audierūt. Et ecce q̄dā legisperi- f
m tus surrexit tentans illū/ dicens:
†Magister/ quid faciēdo vitam
eternam possidebo? At ille dixit
a ¶ interrogat q̄d scriptum est: vt ex suis responsis iustificet vel damnetur.
ad eū: In lege quid scriptū est?
n Quō legis? Ille respōdēs dixit:
Diliges dn̄z deū tuū ex toto corde tuo/ ꝛ ex tota aīa tua/ ꝛ ex omi
bus virib⁹ tuis/ et ex oī mēte tua:
ꝛ p̄ximū tuū sicut teip̄m. Dixitq̄
¶ laudat respōsionē: nō laudat factū.
o p illi: Recte respōdisti: Hoc fac et
a ¶ q: putabat nō ante deū sed ante hoīem se stare: nec ip̄m quem magistrū vocat p̄ximū cognoscit.
q viues. Ille autem volens iustifi- g

sed ille p̄ximū nō habebat q̄ nūq̄ forsitan misericordiam fecerat: G ꝛ ideo ignorabat. p ¶ Hoc fac ꝛc. Ex p̄mo legis caplo docet legis ignarū: p̄bans q̄ lex in p̄ncipio statim patrē ꝛ filiū p̄dicauerit: ꝛ incarnationē filii annūciauerit dicēs: Diliges dominū deū tuū: ꝛ diliges p̄ximū tuū sicut teip̄m. Eū ꝛ addit: Hoc fac ꝛc. Sed ille q̄ cū nesciret p̄ximū: q: nō credebat in christū. rn̄dit: Quis ē me⁹ p̄xim⁹? Ita q̄ christū nescit: ꝛ legē nescit. Quō eni pōt scire legē cuꝫ veritatē ignoret/ cū lex annūciet veritatem. q ¶ Ille autē volēs. Legisperit⁹ vt sapiēter rn̄disse dicat: p̄mo se legis fatet ignorare mādatū: q: hūiliari
ff recusans ꝛ

Nico. de lyra

A lis: cauere diligēter debetis ne exalatione de potestate vobis ꝯcessa sup demones nimis eleuemini ꝛ sic corruatis. a ¶ Ecce dedi vobis potestatē ꝛc. Et sic in aduētu christi videt ipletū illud Esa. xi. b. q̄d dicit de serpētibus: Nō nocebūt ꝛ nō occidēt in vniuerso mōte sancto meo: q: repleta est terra scientia dn̄i. videlicꝫ p predicationē christi ꝛ discipuloꝝ ei⁹. b ¶ Uerūtamē i hoc nolite gaudere. Quia signa facere in hoc mūdo aliqn̄ cōcessū est etiā malis hoībus: vt habet Mat. vii. Nō p̄pter ip̄os sed ad cōfirmationē fidei x̄pi p̄dicate p ip̄os. c ¶ Gaudete autē ꝛc. i. in libro vite: in q̄ aliquorū nomia dicunt scribi dupliciter. vno modo fm̄ p̄ntē iusticiaꝫ. alio modo fm̄ eternā p̄destinationeꝫ: ꝛ vtroq̄ modo nomia eorum erant scripta in celis: q: erāt p̄destinati excepto iuda p̄ditore: ꝛ cū hoc habebāt grām dei qua illa gloriatio quā habuerūt de electiōe demonū: vt predictū est nō fuit mortale peccatū. Sequit: d ¶ In ip̄a hora exultauit in spi. sctō ꝛc. Et ptꝫ sentētia ex dict. Mat. xi. vsq̄ ibi: e ¶ Beati oculi qui vidēt que vos videtis ꝛc. Et siLr patꝫ sentētia hui⁹ partis H ex dictis Math. xiii. f ¶ Et ecce q̄dā legisperitus. Hec est pars incidentalis in qua ponit duplex incidēs. Primū est christi respōsio ad legis doctorē. Secundū est excusatio marie erga sororē/ ibi: Factū est autem. Prime partis sentētia patꝫ ex dictis Math. xxii. ꝛ Marci. xii. vsq̄ ibi: g ¶ Ille autē volēs iustificare seip̄m. Qd̄ exponit dupl̄r. Uno modo q̄ vellet se
A iustificare

✱ a ¶ Ecce dedi vobis potestatē calcādi. Calcare serpentē est subiicere rōni sensualitatem: q̄ fm̄ Aug. significat p serpentē: calcare scorpionē est detestari detractorē: et calcare oēm virtutē inimici/ est abiicere oēm occasionē mortalis pcti. d ¶ In ip̄a autē hora exultauit ꝛc. Per hoc q̄ christus homo exultauit in spū de simpliciū illuminatione ꝛ supboꝝ excecatione: significat q̄ quilibet christianus debet gaudere de simili⁹ vt christo ꝯformet. e ¶ Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis ꝛc. Uidētes eni christū p fidē charitate formatam beati sunt in spes: ꝛ si perseuerēt beati erunt in re. f ¶ Et ecce q̄dā legisperit⁹ ꝛc. Beda sup locū istū dicit: q̄ iste tētādo quesiuit de vita eterna: si forte christ⁹ diceret aliq̄d ꝯ moysen. ꝛ ideo christ⁹ p v̄ba moysi rn̄dēdo cōfudit eū. p hoc ostēdēs q̄ derisores fidei catholice sunt ꝯfundi ab illis q̄ sciūt et p̄nt p illō q̄d tenēt
✱ indiscusse

Moraliter

recusans ꝛ seipm iustificare volens: arcana nō pōt videre q̄ reuelant paruulis xp̄i: cui xp̄s ita respōsum tēperat: vt ꝛ oīs qui misericordiā facit, ꝓximus intelligat: ꝛ specialiter ipse dei filius q̄ nobis per humanitatē ꝓximus factus est designet. a ❡ Quis est meus ꝛc. Nemo ꝓximior homini q̄ deus q̄ intrinsecus ꝛ extrinsecus nouit: ꝛ oīa curare pōt: sed ols incredulus vel tēptator nec deū nec hoīem ꝓximū habz. b ❡ Homo qdā ꝛc. Homo iste adā intelligit in genere humano: q̄ a beatitudine celestis hierusalē ꝑuaricationis ꝑ lapsione ad miserias et defectū hui⁹ vite mutabilis ꝛ erronee descēdit cū intumescere cepit. Et ꝑ hoc etiā incidit in latrones.i.in potestatē angeloꝝ noctis q̄ se trāsfigurāt in angelos lucis: sed ꝑseuerare nō possunt: in q̄s nō incideret: nisi eius mādati celestis deuius se fecisset obnoxiū. Qui etiam indumēta grē spūalis: immortalitatis scꝫ ꝛ innocētie auferūt: ꝛ sic vulnera inferunt.i. pctā: q̄bus humane nature integritas violat: ꝛ mors q̄si fossis visceribus inducit. Qui seruat intemerata q̄ sumpsit indumēta: nō pōt sentire latronū plagas. Abierūt nō cessādo ab insidiis: sed occultādo insidias. Semiuiuo relicto: q꞉ imortalitatē eruere: sꝫ rōnis sensum aboiere nō possunt: q̄n homo sapere ꝛ deū possit cognoscere. Sacerdos ꝛ leuita qui trāseunt: sacerdotiū ꝛ ministeriū veteris figurant testamēti: vbi vulnera languētis mundi monstrant: sed nō curant. Samaritanus q̄ custos interꝑtat dñs est: qui ꝓpter nos hō factus: vite ꝑsentis iter arripuit: ꝛ venit secus vulneratū. In si-
Phil.2.a militudinē hoīm factus ꝛ h.i.v.h.compassionis nr̄e susceptione finitimus: ꝛ misericordie collatione vicin⁹. Alligauit vul. eius pctā redarguēdo cohibuit. Infundit oleū dum penitētibus tribuit spem dicēs: Penitentiā agite: q꞉
Mat.3.a appropinq̄bit regnū celoꝝ. Infundit vinū dum peccātibus terrorē pene incutit dñs dicēs: Ois arbor que nō facit fructū bonū excidet ꝛ in ignē mittetur.
Ibidē.c Iumentū caro ipsius est: in qua ad
B
1.Pe.2.d. nos venit: in quā sauciū imponit: q꞉ peccata nr̄a portauit in corpe suo. Imponit ꝟo qui ipsam incarnationē credit. Stabulum est ꝑsentis eccl̄ia: vbi reficiunt viatores in eternā patriā redeuntes. Impositus iumēto in stabulū ducit: q꞉ nemo nisi baptizatus nisi corpi xp̄i adunatus ecclesiā intrabit. Et curā egit: ne eger ꝑcepta q̄ acceperat dimitteret. Sed nō vacat samaritano diu in terris degere redeundū erat vn̄ descēderat. Itaq꞉ altero die.i. post resurrectionē suam q̄ amplior eterne lucis splēdor q̄ ante passionē effulsit in mūdo: protulit duos denarios: duo testamēta: in q̄b⁹ eterni regis nomē ꝛ imago continet: stabulario.i. aplīs dedit: q꞉ tūc illis sensum aperuit vt intelligerēt scripturas ad regendū ppl̄m. Q̄dcūq꞉ superero-
1.Co.7.f gaueris. Superogat apl̄s cū dicit: De virginib⁹ ꝑceptū dn̄i nō habeo: cōsiliū aūt do. Superogat cū nō vtit ꝑtāte accipiē-
Mat.25.b di necessaria. Rediēs in iudicio reddet dicēs: q꞉ sup pauca fuisti fidelis sup multa te cōstituā: intra ī gaudiū dn̄i tui. Quis hoꝝ. Iuxta istam patꝫ ꝙ alienigena hierosolymite cui misericordiā impendēs: ꝓximior fuit q̄ sacerdos vel leuita eiusdeꝫ gentis. c ❡ Accidit aūt vt. Sacerdos vel legē annūclat: descēdit qdē lex per moysen in mūdū: ꝛ nullā sanitatē cōtulit homini. Descēdit leuita q̄ typū ostēdit ꝓphetaꝝ: sed ꝛ hic nullū sanat: q꞉ lex pctā arguit sed ꝑtransit: q꞉ indulgētiā nō largitur. d ❡ Miscdia motus. Hoc de sacerdote et leuita non est dictū: q꞉ lex nō habet miscdiam: sed iudiciū et vindictam. e ❡ Duxit in sta. Nō domū sed stabulū vocat: quo noīe miserias ꝛ fetores hui⁹ vite signat ne hō in hoc exilio tanq̄ ī patria gaudeat. f ❡ Qui fecit. Cognatio nō facit ꝓximū sed miscdia: q̄ miscdia est ꝑm naturam. Nihil eni tam ꝑm naturā
Allego. q̄ nature iuuare consortē. ❡ Allego. Nemo ꝓpinquior q̄ q̄ nr̄a vulnera curauit: qui vnū est caput cū mēbris. Diligam⁹ ergo eū vt deū ꝛ dn̄m. Diligamus q̄si ꝓximū: diligam⁹ etiā eū qui imitator xp̄i est. Vn̄ sequit: Fac similr.i. vt vere te ꝓximū sicut teipm diligere manifestes: q̄cq̄d vales in eius corporali vel spūali necessitate subleuāda deuot⁹ opere. g ❡ Factū est dum. Habito sermone de dilectiōe dei ꝛ ꝓximi: supponit exemplū vtriusq꞉ dilectiōis nō tam in solo ꝟbo q̄ in opis exhibitione. Per istas eniꝫ duas sorores due significant vite spūales. Per martham operibus actiosa deuotio qua ꝓximo in charitate sociamur. Per mariam religiosa mentis intentio in dei verbo qua in dei amore suspiramus. Actiua panem vel corporalem esurientī: vl̄ doctrine ignorāti tribuit. C

a care seipsum/dixit ad iesum: Et qs est meus proximus? Suspici-
b ens autē iesus dixit: Homo qui- a
dam descendebat ab hierusalem in hiericho: ꝛ incidit in latrones: qui etiā despoliauerūt eū: et plagis impositis abierunt semiuiuo
c relicto. Accidit aūt vt sacerdos qdā descēderet eadē via/ et viso illo ꝑteriuit. Similr ꝛ leuita cum eēt sec⁹ locū ꝛ videret eū ꝑtrāsijt. Samaritan⁹ autē qdā iter faciēs
d venit sec⁹ eū: ꝛ vidēs eū miscdia
¶ in baptismo.
mot⁹ est: Et appropriāſ alligauit b
a ¶ chrisma sanctispūs. b ¶ calicem sue passionis.
vulnera ei⁹/ īfundēs oleū ꝛ vinū:
e ꝛ imponēs illū in iumētū suū du- c
¶ spirituale.
xit ī stabulū/ ꝛ curā ei⁹ egit. Et al- d
tera die ꝓtulit duos denarios/ et e
dedit stabulario/ et ait: Curā illi⁹ f
habe: ꝛ quodcūq꞉ supererogaue- †
ris/ ego cum rediero reddaꝫ tibi. †
Quis horū triū videt tibi proximus fuisse illi q̄ incidit ī latrōes?
f At ille dixit: Qui fecit miscdiaꝫ in illū. Et ait illi iesus: Vade ꝛ tu g
g fac similr. Factū est aūt dū irent h

Ni. de ly. Ꝟ errantē cor.

☩ iustificare ꝑm apparētiam. Alio modo ꝑm veritatē querēs a xp̄o intellectum ꝑcepti huius vt opere adimpleret. Et causa huius duplicis expositiōis est: q꞉ sicut dictū fuit Math. xxii. iste videtur ꝑmo venisse ad xp̄m mala intētione: ꝛ ꝑm hoc ꝓcedit prima expositio: sed postea xp̄i ꝟbis cōpunctus fuit: ꝛ ideo dixit ei xp̄s. Nō longe es a regno dei Marci. xii. c. ꝛ ꝑm hoc ꝓcedit scd̄a expositio: q꞉ non apparet clare ex textu vtrū q̄stionē ꝓprimo fecerit aū compunctionē vel post. a ❡ Homo qdā descendebat de hierl̄m in hie. ꝑm aliquos hec est parabola: ꝑm alios est res gesta: q꞉ inter hierl̄m ꝛ hiericho erat q̄daꝫ solitudo vbi frequēter hoīes trāseuntes spoliabant a latronib⁹ et occidebant: in qua solitudine captus fuit sedechias fugiēs ab exercitu nabuchodonosor: vt habet Hiere. vlt. Moraliter tn̄ exponit de peccatore descēdente a statu iusticie in peccatū mortale: qui spoliat a demonibus bonis grē ꝛ vulnerat in bonis nature: ꝛ relinquit semiuiuus: q꞉ tollit ab eo vita gratie remanente vita nature: cui D xp̄s appropinquās in sua bn̄dicta incarnatiōe. b ❡ Alligauit vul. ei⁹. infun. oleū. misericordie cū vino iusticie. c ❡ Duxit in stabulū.i. in domū ecclesie vbi simplices reficiunt. d ❡ Et altera die.i. post resurrectionē suam e ❡ Dedit stabulario.i. cuilibet aplo. f ❡ Duos denarios.i. intelligentiā noui ꝛ veteris testamēti: q꞉ aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas: vt habet infra. xxiiii.g. Et eis curā penitentiū cōmendauit: ꝓmittens pro salario vitam eternā. g ❡ Vade ꝛ tu fac simi. ex respōsione cōcludēs ꝙ ꝓpinquitas generis nō facit proximū sed opus miscdie impēsum. h ❡ Factū est aūt. Hic ponit secūdū incidēs qd̄ est excusatio marie erga sororē suā vbi ꝑmittit locus cum dicit:
☩ Et ipse intrauit

✳ indiscusse.s. iudei per scripturas hebreorū ꝛ saraceni ꝑ legem machometi. a ❡ Homo qdā descēdebat ab hierusalē ꝛc. per hierl̄m status virtutis designat. ꝛ ideo per hominē descēdentē ab hierusalē in hiericho pctōr designat: qui incidit in latrones.i. demones spoliātes eum gratuitis: ꝛ in naturalibus vulnerātes. Sacerdos autē ꝛ leuita pertranseuntes absq꞉ miscdia: sunt eccl̄ie mali ministri curātes tm̄ de leuatione pecunie ꝛ nō de sanatione culpe. Samaritan⁹ autē est ꝑdicator ꝛ cōfessor motus ex charitate: alligās vulnera sauciati ꝑ sanum consiliū: infundēs oleū miscdie ꝛ iusticie vinum. et imponens illū in iumentū: q꞉ nō solum mēte prebet auxiliū: sed etiā prout pōt corpe: qd̄ est anime iumentū. ꝛ ducit in stabulū scꝫ ecclesie vbi datur pabulū ꝟbi dei: ꝛ sacramēti eucharistie. d ❡ Et altera die ꝓtulit duos dena. ꝛc. per quos significat gratie in ꝑsenti ꝛ gloria in futuro dande bono curato facienti debitū suū erga peccatorē sibi subditū. e ❡ Et dedit stabulario.i. dandos denunciauit. † ❡ Et q̄cunq꞉ superogaueris. faciēdo circa subditū bonum ad quod nō tenetur curatus. † ❡ Reddam tibi.i. reddendum denuncio. Moraliter
✳ Et ipse intrauit

errantẽ corrigit/superbũ ad humilitatẽ reuocat: q̃ singulis ex-
pediant dispẽsat. Contẽplatiua charitatẽ dei ⁊ pximi retinet:
sed ab exteriori actione quiescit: soli ꝯditoris desiderio inheret:
⁊ calcatis oibus curis ad videndũ faciẽ creatoris inardescit: ⁊
desiderat misceri supnis ciuib⁹: de eterna in conspectu dñi in
corruptione gaudẽtib⁹. a ❡ In do/
mũ suã ⁊c. Intrãte iesu in domũ vi/
ta iniq̃ ⁊ si aliqñ fuerat aufugit: rema/
nẽt due vite inocẽtes: laboriosa ⁊ ocio
sa: inter eas medius est ipse fons vite.
b ❡ Sedẽs secus. Quãto humilius
sedet/tãto amplius capit. aqua cõfluit
ad cõuallẽ de tumorib⁹ collis. ❡ Ma
ria sedet: q꞉ cõtẽplatiua pacatis vicio/
rũ tumultib⁹. optata iã in christo men/
tis quiete fruit. Martha stat: q꞉ acti/
ua laboriosa desudat in certamine.
c ❡ Martha autẽ. Intẽta erat ma/
ria q̃modo pasceret a dño: intẽta erat
martha quõ pasceret dñm. hec ꝯuiuiũ
parat dño: in ꝯuiuio dñi illa iã iocũda
tur. d ❡ Dñe nõ est tibi cure. Et
illoꝝ psona loquit q̃ adhuc diuine ꝯtẽ
plationis ignari: solũ qđ didicere fra/
terne dilectiõis op⁹ deo placitũ dicũt:
ideoqꝫ cũctos q̃ christo deuoti esse ve/
lint: huic mãcipãdos autumãt. e ❡ Et
rñdens. Maria nõ respõdet: sed cau
sam suã tãq̃ ociosa cõmittit iudici. Si
cui pararet respõdẽdi sermonẽ remit/
teret audiẽdi intẽtionem. f ❡ Mar/
tha martha. Repetio indiciũ est di/
lectiõis: vel forte monẽde intẽtionis/
vt audiret attẽtius. g ❡ Porro vnũ
est ⁊c. Preponit vnũ multis. Nõ enĩ
a multis vnũ sed multa ab vno: ⁊ tamẽ
multa sũt necessaria tendẽtib⁹ ad vnũ.
h ❡ Maria optimã ⁊c. Nõ reprehẽ
dit ptes marthe q꞉ ⁊ ipsa bona: sꝫ laudat
pars marie: que q̃re sit optima subin/
fert q̃ nõ auferet ab ea: q꞉ ꝯtẽplatiua
hic incipit ⁊ in celesti patria pficiet: q꞉
amoris ignis q̃ hic ardere inchoat: cũ ipsm quez amat viderit
in amore ampli⁹ ignescet. Nõ ergo auferet ꝯtẽplatiua q̃ sub/
tracta luce psentis seculi pficit. Actiua cũ corpe deficit: q꞉ in
eterna pria panẽ nõ porrigit esuriẽti: q꞉ nemo esuriet: nec ce/
tera pietatis opa aget q꞉ nõ erũt necessaria: cũ psenti ergo se/
culo auferet actiua. Merito igit cõtẽplationi oĩa iustificatio/
nũ merita imẽsa virtutũ studia postponunt. i ❡ Que non
auferet ⁊c. Ex opposito intellige ꝙ a martha auferet pars
quam elegit: quia trãsit labor multitudinis/remanet charitas
vnitatis. Ca. XI

Et factũ est. Post historiã sororum q̃ duas vitas si
gnificãt: inducit dñm orasse ⁊ discipulos ad orãdũ in
formasse: q꞉ et oro quã docuit vtriusqꝫ vite in se cõti/
net mysteriũ: ⁊ ipsarũ pfectio vitarũ nõ nr̃is viribus sed pcib⁹
est obtinẽda. l ❡ Ut cessauit ⁊c. Ideo sepe saluator orãs
inducit vt discipulos ad orõnis studiũ inducat. vñ finita orõ/
ne a discipulis sciscitat vt doceat qualiter debeant orare.

⁊ ipse itrauit in quoddã castellũ: a
⁊ mulier q̃dã martha noie exce/ b
pit illũ in domũ suã: et huic erat
b soror noie maria. Que etiã sedẽs e
sec⁹ pedes dñi audiebat verbũ il
a ❡ ministrãs necessaria mortali carnis qua indutus erat dei filius.
c lius: marthã autẽ satagebat cir/ d
ca frequens ministeriũ. Que ste e
❡ conquerens de sorore.
d tit ⁊ ait: Domine: nõ est tibi cure f
ꝙ soror mea reliquit me solã mi/
nistrare: Dic ergo illi vt me adiu
e uet. Et respõdens dixit illi dñs: g
f Martha martha sollicita es et h
g turbaris erga plurima. Porro i
a ❡ deo iugiter inherere. b ❡ marie factus est aduocat⁹ qui iudex fuerat interpellat⁹.
h vnũ est necessariũ. Maria opti/ k
i mã partẽ elegit que non auferet l
ab ea. Ca. XI
k Et factũ est cũ esset in m n
l loco quodaz orãs: vt
a ❡ orare.
cessauit/dixit vnus ex discipulis
ei⁹ ad euz: Dñe doce nos orare:
sicut iohes docuit discipulos su ❡ Cum oratio

Nico.de lyra

a ❡ Et ipse intrauit in quoddã castellũ. s. bethaniã.
b ❡ Et mulier quedã noie Martha excepit illũ in do
mũ suã. Ad illã eni domũ christus frequẽter diuertebat ⁊ se
cure: Tum pter deuotionẽ ibi habitantiũ: Tum q꞉ plura be
neficia eis cõtulerat: q꞉ ipsam marthã a pfluuio sanguinis sa/
nauerat sm Ambro. ⁊ mariã a septẽ demonibus liberauerat:
sm illos doctores qui dicũt illã fuisse sororẽ laçari: sicut supra
dictũ est. vii. ca. c ❡ Que etiã sedẽs sec⁹ pedes dñi ⁊c.
Intẽta operib⁹ vite cõtẽplatiue. d ❡ Martha aũt satage
bat circa frequẽs ministeriũ. Occupata in operibus vite
actiue. e ❡ Que stetit. Qui fessa labore ministerii discurrẽ
do p domũ vt christus ⁊ eius discipuli essent cõuenienter rece
pti ⁊ refecti. f ❡ Et ait: Dñe nõ est tibi cure ⁊c. Cõque/
rens de ociositate sororis sue ⁊ de christi negligẽtia hoc pmit/
Maria tri/ tentis. g ❡ Et respõdẽs dixit illis dñs. Excusando ma/
pliciter accu/ riã. Inuenit autẽ maria accusata tripliciter. s. a pharisco de p/
satur sumptione seu temeritate eo ꝙ christũ tetigit recũbentẽ: vt di/
cũ est

cũ est supra. vii. ca. ⁊ hoc sm illos qui dicũt illã fuisse sororem
laçari ⁊ marthe. Itẽ a iuda de pdigalitate eo ꝙ preciosum vn
guentũ effudit ⁊ pedes iesu vnxit: vt habet Ioh. xii. Tertio a
sorore de ociositate: vt hic habet: ⁊ vbiqꝫ maria tacuit: ⁊ chri/
stũ eã excusauit. ostẽdens pharisco ꝙ factũ marie nõ erat pre/
sumptionis sed deuotiõis. Itẽ ostẽdens
iude ⁊ aliis discipulis ꝙ illa effusio vn/
guẽti nõ erat pdigalitatis sed pietatis.
Itẽ q꞉ ostẽdit sorori ꝙ sessio marie nõ erat
ociosa sed melioribus actib⁹ applicata.
iõ sequit h ❡ Martha martha sol/
licita es ⁊c. Quia opa actiue vite solli/
citudinẽ et distractionẽ mẽtis inducit et
frequẽter perturbationẽ ingerit.
i ❡ Porro vnũ est necessariũ. i. ipse
deus q̃ vnus est ⁊ pre oĩbus q̃rẽdus. vel
vnũ. i. vnitas mẽtis ad deũ: ⁊ istud respi
cit vitã cõtẽplatiuã p quã mens adheret
deo q̃ est simpliciter vn⁹: sm ꝙ dicit aplŝ
i. Cor. vi. d. Qui adheret deo vn⁹ est spi
rit⁹: sicut econuerso p vitã actiuã intẽdẽdo
creaturis que multe sunt aĩa diuidit.
k ❡ Maria optimã ptẽ elegit. q. d.
nõ tu malã/sed illa meliorẽ. Distinguit Actio du-
ei duplex actio a doctorib⁹. Una q̃ ꝯsistit plex
in exercitio virtutũ moraliũ: ⁊ ista disponit
ad ꝯtẽplationẽ: sm ꝙ dicit beat⁹ Greg.
vi. moral. Qui contẽplationis arcẽ tene
re desiderant/ necesse est vt prius in cam
po actionis se pbent. Cuius ratio est: q꞉
sm philosophũ. vii. physicoꝝ sedendo et
quiescẽdo fit aĩa sciẽs ⁊ prudens. sed a
tis eni passionib⁹ ⁊ tumultib⁹ passionũ p
exercitiũ virtutũ moraliũ disponit aĩa vt
libere possit eleuari in contẽplationẽ ve/
ritatis. Ex quo ptꝫ ꝙ talis actus ordinat
ad cõtẽplationẽ sicut ad finẽ: Finis autẽ
melior est his que sunt ad finẽ. ⁊ ideo de
tali actione cõcedunt oẽs ꝙ cõtemplatio b
est melior. Alia aũt est actio q̃ sequit ꝯtẽ
plationẽ pcedẽs ex plenitudie ꝯtẽplatio
nis: sicut est docere ⁊ i regimie aiaꝝ labo
rare ⁊ hmõi. De tali actiõe dicũt aliq̃ ꝙ est melior ipsa ꝯtẽpla/
tiõe. ⁊ de ista actiõe nõ loq̃t hic xpus vt ptꝫ intuẽti. Alii vo dicũt
ꝙ etiã ista actiõe ꝯtẽplatio melior est: q꞉ illõ qđ simplr peligit
videt esse meli⁹ absolute q̃ illõ qđ peligit tm̃ in casu: sicut phi
losophari meli⁹ est simplr q̃ ditari: sꝫ ditari sit mag' eligibile
in casu magne paupertat'. ꝯtẽplatio aũt est p se eligẽda. cura au
tẽ ⁊ regimẽ aiaꝝ ad qđ spectat pplm docere ⁊ dirigere in salu
tẽ est eligẽda vel poti⁹ suscipiẽda in casu necessitat' fraterne.
vñ dicit Aug⁹. xix. de ciui. dei. Ociũ sctm̃ q̃rit charitas: nego/
ciũ iustũ suscipit necessitas charitatis: quã sarcinã si null⁹ ipo/
nit intuẽde veritati vacãdũ est. si aũt iponit suscipiẽda est pp̃
charitatis necessitatẽ. l ❡ Que nõ au. ab ea. Opa eni vite
actiue nõ habẽt locũ nisi in psẽti vita. ⁊ iõ adueniẽte futura au
ferẽt: sꝫ ꝯtẽplatio pmẽ vitat' nõ tollit nisi q̃tũ ad illud qđ est
ipfectiõis: q꞉ videm⁹ nũc p speculũ in enigmate: tũc autẽ facie
ad faciẽ: sm ꝙ hr̃. i. Cor. xiii. d.
a ❡ Et ipe intra. in qđ. cast. Per qđ ⁊ etiã p domũ in Moraliter
q̃ recept⁹ fuit christ' significat ecclia: in q̃ dr Cañ. vi. d. Terri/
bilis vt castroꝝ acies ordinata. Et illđ Ioh. ii. c. Nolite facere
domũ patris mei domũ negociatiõis. In hac autẽ domo sunt
tres stat⁹ scꝫ actiuorũ q̃ status significat p marthã de q̃ dicit:
d ❡ Martha autẽ ⁊c. Et cõtẽplatiuorũ: q̃ p mariã. de q̃ dr:
e ❡ Que etiã se. se. p. dñi ⁊c. Et terti⁹ stat⁹ est militũ ad vtro
rũqꝫ defensionẽ: ⁊ significat p Laçarũ militẽ. Ca. XI

Et factum est ⁊c. Postq̃ christus misit discipulos
suos predicare. hic consequenter docet eos orare. Et
primo inducit eos ad orationis instãtiã. secũdo ad fi/ Diuisio
dei constantiã ca. sequenti. et tertio inducit populos ad peni/
tentiã. ca. xiii. Circa primũ sciendũ ꝙ ad orationẽ debitã duo
requirunt: scꝫ affectio pura/et intentio recta. Primo igit in/ Duo ad de-
ducit ad primũ. secũdo ad secũdũ/ibi: Nemo lucernã accẽdit. bitã orõnẽ
Circa primũ instructio discipuloꝝ. secũdo confutatio emulo/ requisita
rũ/ibi: Et erat eiciẽs demoniũ. Adhuc circa primũ primo do/
cet modũ orãdi. secũdo orationẽ cõtinuãdi/ibi: Et ait ad illos.
Circa primũ pmittit christi oratio: q꞉ cepit facere ⁊ docere: vt
dicit Act. i. a. ⁊ iõ ei⁹ orõnẽ pmittit cũ dr: n ❡ Cũ esset ⁊c.
Sciendũ

A Mat.6.b Septē sūt petitiones dñice orōnis

a ¶ Cū oratis dicite ꝛc. Mattheꝰ septē petitiones ponit. In tribꝰ eterna poscunt: in quattuor tēpalia q̄ tñ ꝓpter eterna cōsequēda sunt necessaria. Qz enī dicimus: Sāctificet nomē tuū: adueniat regnū tuū. Fiat volūtas tua sicut in celo ꝛ ī terra. Hic inchoat quātūcunq̧ ꝓficimus augent in nobis: ꝛ pfecte sine fine ī alia vita possidebunt. Qz vo dicimꝰ: Panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nr̄a sicut ꝛ nos dimittimꝰ debitoribꝰ nr̄is. Et ne nos inducas in temptationē: sed libera nos a malo. Ad p̄sentē vite indigētiā ptinēt: qz hic ꝛ panis tā corpalis q̄ spūalis est necessarius: tam aīe q̄ corpori. Hic etiā fit remissio petōꝝ q̄ hic cōmittunt. Hic sūt tēptationes: hic etiā fit malū vn̄ cupimus liberari. In alia vita nihil hoꝝ est. Lucas nō septē sed q̄nq̧ ponit: ꝛ hoc causa breuitatis. In q̄nq̧ que ponit: septē illa intelligit ptineri. Nomē q̧ppe dei sanctificat in spū. Regnū vero dei in carnis resurrectiōe venturū est. Ostendēs q̄ Lucas tertiā petitionem duarū superioꝝ quodāmō esse repetitionē: magis eā intermittēdo fecit intelligi. Deinde tres illas adiūgit: de pane quotidiano: de remissiōe petōꝝ: de tēptatione vitāda. At vo qd mattheꝰ in vltimo posuit: Sz libera nos a malo. iste nō posuit vt intelligeremꝰ ad id qd de tēptatione dictū est ptinere. Iō enī mattheꝰ nō ait: Et libera nos a malo. tanq̄ diuersā petitionē poneret: sed ait: Sed libera nos a malo. vnā petitionē esse demōstrans vt sciat vnusq̄sq̧ in eo se a malo liberari: qd nō infertur in tēptationē.

B b ¶ Panē nr̄m quoti. Panis quotidianus dr̄ q̄ hic est necessarius q̄tus aīe carniq̧ est tribuēdus: siue corpaliter siue spūaliter

Ē.10.d Nota Ibidē.f siue vtroq̧ mō intelligat. Nota legisperitus se iustificare volens dñm tēptaturus adiit sed cōfusus abscessit. At maria pedibus acclinis optimā partē philosophie celestis elegit. Itē paruuli xp̄i nō de sua iusticia: sed de redēptoris glīa p̄sumentes: q̄bus orationū modis eandē gratiā aduocare debeāt inq̄runt audiūtq̧: ꝛ q̄bus verbis orare ꝛ qua instātia pseuerare: ꝛ ꝓ q̄bus maxime rebus supplicare debeāt. s. fide: spe ꝛ charitate: quodq̧ pfecte petētes earundē largitorē a patre spiritū bonū pcipiāt. Cōtra hoc vo sicut in lectione de demoniaco legit: sapiētes ꝛ prudētes: qz spm̄ grē nō petere q̄rere ꝛ pulsare: sed blasphemare satagūt: irremissibiles ꝛ hic ꝛ in futuro sue ptinacie penas luūt. c ¶ Quis vestrū habet amicū. Postq̄ formā orationis rogātibus ꝓposuit: instantiā etiā et frequētiā orandi illis iniungit: vt nō solum diebus sed etiam noctibꝰ orō deferat: qui enī media nocte panes ab amico petit ꝛ in petendi intētione psistit nā fraudat orans. ¶ Mystice. Amicus ad quē nocte venit deus est: qui corpus suum tradidit pro nobis. cui in nocte tribulationis supplicare: et tres panes. i. intelligentiā sancte trinitatis: qua in p̄sentis vite laboribus viuamus: efflagitare debemus. Hos panes si dñm deum tuū diligas nō solū tibi sed etiā alijs poteris emereri. amicus qui de via venit ipse est noster animus qui quotiens ad tpalia petenda euagat: totiens a nobis recedit. Redit cū supna meditat: ꝛ celesti alimonia refici desiderat. Cui quod apponat nō habet: quia anime post tenebras ad deū suspirāti: nil preter ipsum cogitare vel loqui vel intueri libet: sed solū trinitatis gaudiū qd recognouit amplꝰ intueri ꝛ ad hoc puenire satagat. d ¶ Noli mihi ꝛc. Nō aufert spem impetrādi: sed vehemētius accēdit desideriū orandi: ostensa difficultate cōsequēdi. e ¶ Iam ostiū. Ostium qd paulus sibi aperiri petit ad loquendū mysteriū christi: ꝛ qd iohānes sibi apertum vidit: intelligētia est diuini sermonis: qd est clausum tpe famis verbi dei cum intelligētia nō datur. Et pueri. i. illi qui euangelicā sapientiā tanq̄ panem erogātes per orbē terrarū p̄dicauerunt: iam cum dn̄o sunt in eterna quiete: ꝛ tamē orando efficit vt orans accipiat intellectū ab ipso dn̄o: etiam si homo desit per quem sapientia predicet. f ¶ Nō possuz surgere. Ambro. Nemo timet ne excitet dormientem quem scit semp orare

Mystice

a os. Et ait illis: † Cum oratis dicite: Pater sanctificet nomen tuū:
b Adueniat regnū tuū: panem no † strū quotidianum † da nobis hodie: ꝛ dimitte nobis peccata nostra: si † quidē ꝛ ipsi dimittimꝰ oī debenti nobis: ꝛ ne nos inducas in tēpta †
¶ aliqs: vel si qs
c tionē. Et ait ad illos: Quis vestrū habebit amicū et ibit ad illū media nocte/ et dicet illi: Amice cōmoda mihi tres panes: qm̄ amicus meꝰ venit de via ad me: ꝛ nō habeo qd ponam ante illū: et ille
¶ nō debeo pcl/ dubio inquietari quia.
d deintus rn̄dēs/ dicat: Noli mihi †
e molestꝰ esse: iā ostiū clausū est/ ꝛ
f pueri mei mecū sunt in cubili: nō possū surgere ꝛ dare tibi. Et ille si
¶ nō pudore pterritꝰ sz necessitate coactꝰ.
g pseuerauerit pulsās/ dico vob/ ꝛ † si nō dabit illi surgēs/ eo ꝙ amicꝰ
¶ vel per se inspirādo: vel doctorē mittēdo
g eiꝰ sit: ꝓpter improbitatē tñ eius

semper orare vigilantē. g ¶ Propter improbitatem. Multe sunt insidie ꝛ grauis corporis somnus: quia si dormire mens incipit: vigorem sue virtutis amittit. Excita ergo somnum tuum vt pulses christi ostium: vt cum intraueris aperiantur tibi thesauri absconditi et tenebrosi in christo iesu. C

Ni. de ly. ¶ Petite ꝛ da.

Scīēdū tamē ꝙ xp̄s nō orauit in q̄tū deus: qz sic nō cōpetit ei orare. Oratio enī est explicatio ꝓprie volūtatis apud deū vt eā impleat. Volūtas aūt diuina ꝑ seipsam est effectiua eoꝝ que vult. ſm illud Ps. cxiii. b. Oia quecūq̧ voluit dn̄s fecit: sed qz xp̄s in q̄tum hō habuit voluntatē humanā q̄ nas est ꝑ seipsam efficax ad implendū ea que vult nisi per virtutē diuinā. ideo xp̄o ſm ꝙ homo cōpetebat orare. Orauit igit vt pro nobis impetraret ꝛ vt exemplū nobis orandi daret. Orauit etiā ꝓ seipso ad obtinendū qd sibi deerat. s. gloriā corporis. Ioh. xvii. a. Clarifica me tu pat. Cōsequēter docet discipulos orare/ cū dicit: a ¶ Cū oratis ꝛc. ptz sententia ex dictis Matth. vi. Sciēdū ꝙ Lucas hic omittit duas petitiones orōnis dn̄ice: scz tertiā et septimā: qz tertia implicite cōtinet in duabꝰ p̄cedentibus. Si enī gloriā dei p̄ncipaliter q̄rimus et pticipationē regni eiꝰ q̄ continent in duabus p̄mis petitionibus: tn̄ voluntatē eius facimus et eius volūtas implet in nobis: qd cōtinet in tertia petitiōe q̄ est: Fiat voluntas tua ꝛc. Similr septima q̄ est. Sed libera nos a malo. continet in sexta. Si enī in tēptationē nō inducimur ei succūbendo: sed magis p̄ualemus resistēdo: tn̄ liberamur a malo.

Mat. 6. b

D

b ¶ Et ait ad illos. Hic p̄nr inducit ad orōnis ptinuationē. Primo ꝑ exemplū eius q̄ nō solū ab amico impetrat illud qd est sibi necessariū ꝓpter amicitiā sed etiā ꝓpter petēdi ptinuationē. ¶ Moraliter aūt iste amicus intelligit ipse deꝰ a quo ꝓuenit nobis oē bonum: tñ aliqñ differt dare illud qd dare intēdit: vt qd est nobis necessariū impetremus a deo ꝑ orationis instantiā: ꝛ tale est qd pertinet ad salutē: qñ tñ ista tria cōcurrūt videlz ꝙ aliqs petit pie. i. de ptinētibus ad salutē ꝛ pro se ꝛ pseueranter seu cōtinue: semp impetrat qd petit a deo: nō tñ semp statim datur sed aliqñ differt vt cōgruo tpe detur. Si aūt aliqs petat de impertinentibꝰ ad salutē nō semp exaudit: qz freq̄nter sibi nō expedit exaudiri. similiter si petat de ptinētibus ad salutē pro alio aliqñ nō exaudit ꝓpter defectum illius pro quo petit. Item si petat pie ꝛ ꝓ se: nō tñ pseueranter impedit effectus ꝓpter defectū orōnis. Ideo subdit: Petite. pseueranter.

Moraliter

Moraliter. a ¶ Cuz oratis dicite: pater sancti. nomē tuū. Augꝰ. Sanctificet ꝛc. scz in nobis vt ad nos possit eiꝰ scrificatio puenire. † ¶ Adueniat re. tuū. Augꝰ. Tūc enī venit regnū dei: qñ sumꝰ eius grām psecuti. † ¶ Panē no. quo. da. no. ho. Augꝰ. Accipe quotidie qd quotidie tibi ꝓsit. sic viue vt quotidie merearis accipe. † ¶ Et dimit. no. de. no. ꝛc. Titus. Hoc aūt necessario additū est ꝓ eo ꝙ nullꝰ sine petō inuenit: ne īpediamur in sacra cōione ꝓpē humana petā. † ¶ Et ne nos indu in tē. Maximus. i. non pmittas nos voluptuosaꝝ tēptationū experientiā pati vl mori. b ¶ Quis vr̄m ha. ami. ꝛc. ꝑ istū q̄ media nocte recurrit ad amicū panibꝰ abundantē vt reficere possit amicū famelicū ad ipm̄ venientē: significat doctor vel pfessor ad quē aliqs recurrit ꝓ sua psciētia serenāda: ꝛ frequēter cōtingit ꝙ talis doctor ꝛ cōfessor dubius est in casu sibi ꝓposito. ꝓpter qd debet recurrere ad magis intelligentē vel ad deū ꝑ orationē q̄ pōt omnē supplere defectū. Per excusationē que ponit hic. † ¶ Noli mihi molestꝰ esse ꝛc. significat dilatio q̄ deꝰ nō statim donat qd petit vt eꝰ donū carius cōseruet. Qd autē subdit: † ¶ Et si nō dabit illi sur. eo ꝙ ami. eius sit ꝓpter impro. tñ ꝛc. nō hz locū in deo q̄ nihil dat ex tedio sed ex amicitia. tamē est hic argumentū ꝙ si hō pseueranter petit

dat ex tedio

E F a ¶ Petite & dabit vobis. Si amicus homo surgit & dat non amicitia sed tedio cõpulsus: quantomagis dat deus q̃ sine tedio largissime donat qd̃ petit. Ne ergo animus ab erroris vanitate conuersus spũalis inopia diuti⁹ tabescat: petam⁹ epulas verbi: q̃ramus amicū q̃ det: pulsemus ostium vbi seruant abscõdita. Magnã enĩ spem tribuit: q̃ pmittẽdo nõ decipit. Ois enĩ qui p. a. op⁹ est pseuerãtia vt psequamur. Ut si petẽti dat & querens inuenit: & pulsanti aperit: cui ergo nõ dat & qui nõ inuenit et cui nõ aperit: apparet q̃

Ps.44.d nõ bñ quesierit/ petierit et pulsauerit.
†Mat.7.a b ¶ Querite & inuenietis. Prope
Zach.16.f est dñs oibus inuocãtibus eũ in veri/
Jaco.1.a tate & volũtatẽ timẽtiũ se faciet. Alios
Jaco.4.a q̃ nõ ita petũt redarguit iacob⁹ dicẽs: Petitis & nõ accipitis eo q̃ male petatis/ q̃ pseueratis i petis. c ¶ Quis
Mystice aũt ex vobis. Beda. Mystice. Panis signat charitatẽ pp̃ter maiorẽ appetitũ & necessariuz vsum: q̃ sicut sine pane mẽsa videt inops: ita sine charitate alie virtutes nihil sũt: q̃ in sola charitate pficiũt: huic ctraria duricia cordis quã lapidi cõparauit. Piscis fides est inuisibiliũ. Sicut enĩ piscis sub tegumẽto aquarũ nascit viuit et alit: sic fides q̃ in deũ est: inuisibiliter in corde gignit: inuisibili gr̃a spũs p aquã baptismi cõsecrat: inuisibili auxilio diuine protectionis ne deficiat nutrit: inuisibilium pmiorũ intuitu queq̃ valet bona opat. Uel etiã ido fides pisci cõparat: q̃ sicut ille crebris fluctib⁹ maris tũdit nec perimit: ita fides aduersitatib⁹ nõ frangit cui ctrarius est serpẽs: pp̃ter venenũ infideluatis. Per ouũ spei nostre certitudo figuratur: q̃ in ouo nondũ fetus perfectus cernit: sed fouendo sperat. Cõtra spem scorpionem ponit: cui⁹ acule⁹ venenat⁹ retro est timẽdus: sicut spei contrariuz est retro respicere cũ spes futurorũ in ea q̃ antea sũt se extendat. d ¶ Cũ sitis mali. Malos vocat seculi amatores: q̃ dãt illa q̃ s̃m suũ sensum iudicãt bona: q̃ etiaz in sua natura sunt bona & ad vsuz infirme vite ptinẽtia. Uel apl̃i q̃ merito electiõis bonitatẽ humani generis excesserãt in intuitu supne bonitatis adhuc sũt mali: q̃ nondũ imunes a delictis: maxĩe in verbis & in cogitatu q̃ q̃tidianis orõnibus iubent curari. Uel malos vocat: q̃ ois creatura in cõspectu diuine bonitatis est mala: q̃ nemo bon⁹ nisi deus: & tñ diuine bonitatis participatõe rõnalis creatura bona fieri põt: dño ita pmittẽte: dabit spm̃ bonũ. p. s. vt p participationẽ spũs fiãt boni q̃ erãt mali dũ p gr̃am spiritus: fidẽ/

Mat.7.b. spem & charitatẽ & ceteras virtutes psequẽtur. Unñ matthe⁹ nõ dicit: dabit spm̃. b. p. s. sed dabit bona petẽtib⁹ se. ostẽdens spiritũscm̃ plenitudinẽ esse oim bonorũ: q̃ p eũ oĩa bona ministrant. e ¶ Quãtomagis &c. Apta cõparatio. Si enĩ homo petõr adhuc fragili carne grauat: petentibus filijs tpalia dare nõ abnegat: multomagis pr̃ celestis filijs sua timore et amore p̃ditis: nõ deficiẽtia bona largit in celis. f ¶ Et erat eijciẽs. Post p̃dicatãis verba q̃ hũilib⁹ pposuit etiã miracula opat: vt q̃ p̃dicãti nõ credũt/ visis miraculis credant. Matth.

Mat.12.b hũc demoniacũ etiã cecũ fuisse dicit: i q̃ tria miracla a dño fiũt videt loq̃t/ & demõe liberat. Qd̃ aũt tũc in vno carnalit factũ est q̃tidie fit in cuersiõe gẽtiũ: vt p̃mũ expulso demõe & oĩ spurcitia idolatrie/ fidei lumẽ videãt: deinde tacẽtia pri⁹ ora ad laudẽ dei laxarẽt. g ¶ In beelzebub. Nin⁹ rex cditor niniue: belo pr̃i suo statuã cõsecrauit: eiq̃ diuinos honores instituit: cui⁹ simulacri silitudinẽ suscipiẽtes chaldei bel vocabãt/ palestini sapiẽtes: baal dicebant: moabite beelphegor. Judei autez vnius dei cultores pp̃ter derisionẽ gẽtium beelzebub appellabant. Baal enim vir dicit: zebub musca: inde beelzebub. i. vir muscarũ siue habẽs muscas: pp̃ter sordes cruoris q̃ in templo ei⁹ imolabat. Asserebant etiã iudei in hoc simulacro p̃ncipẽ demoniorũ habitare: p cui⁹ ptãtẽ dicebãt iesuz demonia pellere.

a ¶ & si nõ q̃tũ ille aliq̃d voluerit.
surget et dabit illi q̃tq̃t habet
necessarios. Et ego vobis dico:
¶ orando. ¶ recte viuendo.
a b †Petite & dabit vobis: querite & g b
¶ perseuerando.
inuenietis: pulsate & aperiet vobis. Omis enĩ qui petit accipit:
& qui q̃rit inuenit: & pulsanti ape
¶ si quis.
c riet. Quis aũt ex vobis patrẽ pe
¶ rigorem odiorum.
tit panem: nunquid lapidem dabit illi? Aut piscẽ: nunquid pro
¶ infidelitatẽ q̃ serpẽs p̃mo hoi inspirauit.
pisce serpẽtẽ dabit illi? Aut si pe
¶ spem.
tierit ouum: nũquid porriget illi
¶ desperationem.
d scorpionẽ? Si ergo vos cũ sitis
¶ q̃ non vestra datio.
mali nostis bona data dare filijs
e vestris: quãtomagis pater vester
celestis de celo dabit spm̃ bonũ
f petẽtibus se. Et erat eijciens de e
¶ mutos faciens.
moniũ & illud erat mutum. Et cũ
eiecisset demoniũ locutus est mutus/ & admirate sunt turbe. Qui
¶ scribe & pharisei: nõ simplex turba.
g dã aũt ex eis dixerũt: In beelzebub p̃ncipe demoniorũ eijcit de †
h monia. Et alij tẽtantes: signũ de †
i celo querebãt ab eo. Ipse aũt vt d

lere. b ¶ Signũ de celo. Ut vel ignẽ de celo descẽdere faceret: sicut tpe Helie duo q̃nquagenarij igne de celo sũt pemi/ G
4.Reg.1 pti. Uel vt ctra csuetudinẽ terre ist⁹ estiuo tpe tonitrua audirẽt: imbres ruerẽt: fulgura discurrerẽt: sic sub Samuele actũ
1.Re.12 est. Uel q̃sierũt mãna de celo. Que signa ideo a christo tũc nõ sunt exhibita: q̃ similiter & illa calũniarent dicẽtes ex varijs aeris passionibus cõtigisse. Unñ subdit: Ipse autẽ vt vidit. Hoc sibi pp̃riũ dñs reseruauit vt cogitatiões intueat & iudicet. Propriũ est iudeorum querere signa.
vñ Paulus: Judei signa petunt: gentes sapiẽtiam. i ¶ Ipse autẽ vt vi/ 1.Cor.1.d
dit. Nõ ad verba sed ad cogitata respõdet: In quo dat certũ potẽtie sue signuz: q̃ a secreta cordiũ rimat. Juxta istam patz q̃ oĩe regnũ solidum & firmũ si p partes diuidit in solitudinẽ redigit: vacuatũ ab habitatoribus & domus supra domũ cadet cũ habitatorib⁹ vnius dom⁹ ab alteri⁹ dom⁹ familia: vel opprimunt vel puniunt. Quo autẽ hec spũaliter tendant: exponit cũ adiungit: Si autem & sathanas in seipm̃ diuisus est. Si ego vt vos dicit in p̃ncipe demoniorũ eijcio demonia. ergo regnũ diaboli est diuisuz ctra se: & ita potestas malicie eius stare nõ põt. Si autẽ demõ demonẽ nõ põt expellere: falso dicit me in p̃ncipe demoniorũ demonia eijcere. Si vero põt sicut dicitis: pspicite vobis vt de regno ei⁹ qd̃ diuisuz est exeatis ne in ruina eius pariter inuoluamini. In quo aũt dñs eijciat demones ne demoniorũ principẽ existimẽt: attendant quod sequit. Si
F autẽ ego

Nico. de lyra

A a ¶ Petite. pseuerãter. b ¶ Et dabit vobis. Tribus predictis concurrẽtibus. & patz sententia ex dictis: b
Matth. vij. c ¶ Et erat eijciẽs demoniũ & illud erat mutũ. Posita instructione discipulorũ de sancta affectione in orãdo. hic consequẽter describit cõfutatio emulorũ de praua affectione facta christi peruerse deprauãdo. Et primo describit eorũ emulatio. Secundo eorũ cõfutatio/ ibi: Ipse autẽ vt vidit. Circa primũ sciẽdũ q̃ aliqui malignãtes miraculis christi detrahebãt dupliciter. Uno modo attribuẽdo virtuti demonis. & hic modus dictus est Matth. ix. & xij. Alio modo miracula christi reputando parua eo q̃ erant circa inferiora: vt cõmuniter. vtpote circa sanitates corporũ & huiusmodi. Et iõ q̃rebant ab eo signa fieri circa corpora celestia: sicut tẽpore Josue sol stetit imobilis ad spacium vnius diei: vt habet Josue. x. c. & tẽpore ezechie retrocessit sol decem gradibus: vt habet Esa. xxxviij. b. & hoc notat cũ dicitur: Et alij tentantes &c. d ¶ Ipse autẽ vt vidit. Hic cõsequẽter describit cõfutatio malignantiũ p̃dictorũ. Et primo illorũ qui opa christi demoni attribuebant. scdo illorũ qui signũ de celo querebãt/ ibi: Turbis aũt ccurrẽtib⁹. Primo in duas: q̃ p̃mo cfutant verbo xp̄i eorũ maliciã arguẽtis. scdo verbo mulieris deuote virtutẽ xp̄i confitẽtis/ ibi: Factũ est aũt. Sñia aũt prime partis ptz ex dictis
A Matth. xij.

Moraliter
* dat ex tedio. multo magis deus pseuerãter petenti dat ex amicitia. ideo subdit: a ¶ Petite & dabit vobis &c. Et erat iesus eijciens demoniũ & illud erat mutũ. s. effectiue tñ: eo q̃ obsessum ab eo fecerat mutũ. hoc autem fit spũaliter: qñ gr̃am habẽs predicãdi vel ecclĩam afficiandi cessat ab istis instigante diabolo quasi mutus. sed cũ gr̃a dei visitat: eijcit demõ. & os ei⁹ ad p̃dicãdũ et laudãdũ deũ aperit. Per illos aũt qui dicebant. † ¶ In beelzebub principe demoniorũ eijci demonia. Significant maledici qui peruertũt aliorum bona. † ¶ Et alij tentantes signũ de celo querebant. Per istos significant doctores et studentes nimis curiose scrutãtes diuina: pp̃ter quod opprimunt a gloria.
* Omne regnum

A ¶ Si autē ego in beel. eijcio de. filij vestri in quo eijciūt? Filios iu deo⁊ aplos vocat q̄ inter alia miracula q̄ a dño acceperā etiā demones repellebāt. Quā expulsionē: nō diabolo sȝ deo assi/ gnabāt: q̄ sibi ɔscij erāt nihil malarū artiū a dño didicisse. Ideo ipsi ignobilia ⁊ ɔtēptibilia mūdi eligētes: in q̄bus nulla mali/ cia artificiosa fuit sedebūt super sedes duodecī iudicātes duodecim trib⁹ isra el. Vel filij. i. exorciste illi⁹ gent' q̄ inuo cato noīe dñi demones expellebant. Quasi dicat: Si expulsio demonū in illis nō diabolo sȝ deo deputat: cur idē op⁹ in me nō hȝbeat eādē causam? Ideo ipsi iudices vrī erūt: nō ptāte sed cōpa ratiōe: dū illi expulsionē nō diabolo sȝ deo assignāt. a ¶ Oē regnū ⁊c. Si oē regnū diuisum desolat. q̄ regnū pa tris ⁊ filij ⁊ spūssancti: q̄d nulla cōtra/ dictiōe: nullo ipulsorē desolatū nō est diuisum: ⁊ iō ē eternū. De h̄ regno re/ spondit pilato: Regnū meū nō est de Ioh.18.g h̄ mūdo. ⁊ iō q̄ in x̄po spē nō gerūt: sȝ in p̄ncipe demonio⁊ eijci demōes opi nant eos regni negat eē ppetui. Naz quō pōt manere diuinū regnū cum si/ des scindat: cū pplo iudeo⁊ sit ex lege x̄pus q̄ȝ s̄m carnē ex lege sit generat⁹. Quō pōt regnū illud eē ppetuū q̄d ex lege est cū pplo ille diuidat legē: cuȝ a pplo legis negat x̄pe q̄ ex lege debet. Sed manet regnuȝ eccl'ie: in q̄ vnus dominus: vna fides: vnū baptisma.

b ¶ Si aūt. Quasi regnū diuisū sta/ re nō pōt: sed regnū sathane ē diuisuȝ vt vos dicitis q̄ sathanas sathanaȝ ex pellat: ergo ⁊c. c ¶ Porro si in di. Filius dicit man⁹ vel brachiū patris. Spūssanct⁹ dr̄ digitus ꝓpter differen ciā vario⁊ dono⁊ que p spūmsanctū ho minib⁹ dant: sicut digiti inter se discre ti sunt nec nocet inequalitas mēbro⁊. Licet eīn brachiū mai⁹ sit digito: tamē brachiū cuȝ digito vnū est corp⁹. Hoc digito scripta ē lex in tabulis. Hūc di gitum magi confessi sunt in egypto.

d ¶ Profecto puē. Regnū. i. iudi/ ciaria ptās dei qua bonos a malis se/ cernet in die iudicij. vel regnū. i. super na beatitudo. Quasi dicat: Si in spiri tu dei eijcio demonia: sine dubio sciat' aditū regni celestis patefactū creden/ B tibus. e ¶ Cū fortis ar. ⁊c. Quasi dicat: Si ego in beelzebub sicut dicit' eijcerē demonia: tūc in aliq̄ opib⁹ dia/ boli ɔsentirē. sed nullo modo cū illo cō sentio: sed poti⁹ illū superare ⁊ eijcere a meis fidelib⁹ festino. Cū diabol⁹ for tis ad nocendū: armat⁹ multi' spūalib⁹ nequitiis custodit i sua seruitute atriū suū. i. mūdū q̄ in maligno posit⁹ est: in quo vsq̄ ad aduentū filij dei diabol⁹ sine ɔtradictiōe p̄ncipabat: ⁊ ma/ le pacato vtebat imperio in cordib⁹ īfideliū. f ¶ Si aūt for. Fortiorē se vocat: qui nō ɔcordi pace ⁊ opatione sicut calūnia/ bant: sed fortiori potentia ipm strauit: mundūq̄ ab ipsius dña tiōe liberauit. Arma diaboli q̄ abstulit callidissime sunt versu tie spūalis nequitie. Spolia sūt aīe ab eo d'cepte: q̄ victor x̄ps Eph.4.c distribuit q̄d est insigniū triūphantis: q̄ captiuā ducens capti uitatē: dedit dona hoībus: quosdā q̄dem aplos: alios euāgeli stas: alios pa. ⁊ do. g ¶ Qui nō ē me. ⁊c. Et vere opa mea nō cōueniūt cū opib⁹ sathane: q̄ ego ipse in nullo cōuenio cuȝ illo: sed oīno ɔtrariū sum⁹: q̄ ego humilis: benign⁹ aīas volēs saluare. ille supb⁹: inuidus cupit perdere. Ego p̄dicatiōe mea ɔuites cōgrego. ille spargit ⁊ sepat ab vnitate eccl'ie. h ¶ Et q̄ nō col. ⁊c. Hec de oībus hereticis vel scismatic' ex supfluo pōt intelligi: q̄ oēs excludunt a regno dei. i ¶ Cū imund⁹ spūs. Quia subtrahit' vos a meo regno attribuentes opera mea diabolo. iō diabolus habitat in vobis sicut in suo regno grauī⁹ q̄ȝ in p̄ncipio. k ¶ Exierit. Exiuit diabolus a iudeis q̄n legē ⁊ cultū vni⁹ dei pplus iste suscepit: ⁊ transiuit ad gētes q̄ erant a pinguedine spūssancti ⁊ dilectiōe ꝓximi aride ⁊ steri les. in quib⁹ iā nō inuenit requiez: q̄ iā a cordib⁹ gentiū susce C pta fide x̄pi expellit q̄si dic: Repetāȝ iudeos q̄s an̄ dimisi. Et inuenit scopis mūdatā illā plebē. i. supfluis obsuatōib⁹ pharise orū ⁊ cerimoniis leg' q̄ iā nihil valēt post aductū x̄pi. Et vt fir mius possideat assumit vniuersitatē demonū. Et modo deterio res iā aclute sunt: blasphamantes x̄pm in suis cōuenticulis q̄ȝ olim fuissent in egypto ante pceptā legē: q̄ maior infi delitas est venientē nō suscipe q̄ȝ ven † mat.12.b turū nō credē. Pōt hec ad vnūquēq̄ mar.3.c baptizatū referri. q̄ post acceptā grām negligit opari bona: sȝ poti⁹ originali bus pctā actualia adicit: Diabol⁹ exit ab hoīe: xx̄ in baptismo pōpis illi⁹ hō abrenūciat: ⁊ p̄cedētiū pctō⁊ illecebris quē deserēs ambulat p loca inaquosa: † 21.di.h.1. q̄ corda sctō⁊ ab oī mollicie fluxarū co gitationū ⁊ humore libidinis imunia callidus temptator explorat: si q̄a ibi sue nequitie gressus figere possit. vn̄ sub/ dit: Querēs requiez ⁊ nō inueniēs: q̄ q̄ in prauis cogitationib⁹ ⁊ actib⁹ pasci tur: in mētib⁹ fideliū oīa sua tentamen ta cessare ppendit. Tunc dicit: Reuer mat.22.d tar ad domū meaȝ vnde ex. Reuertar ad illius ɔsciam vnde in baptismo eie ctus fuerāt ⁊ pristinā possessionē ɔsue to dño mihi subijciā. Et cū venerit in/ ue. eā scopis mun. q̄ cū hmōi reprobū delictis cogentib⁹ repetierit inueniū cō scientiam pctōris a vitiis in baptismo alo† contra mūdatā: sȝ nullo bono ope cumulatā. Tūc assumit plenitudinē oīm vitiorū. Qui. s. talis spūs nequiores diabolo di † mat.12.d cunt: q̄ cū diabolus malus sit: illi tū q̄ sius merit' ipellentib⁹ vitiis mancipā tur: nō solū mali sunt: sȝ etiā speciē bo/ nitatis affectatis ɔtutibus p hypocri sim ostentare nitunt: ⁊ fiūt no. h. il. pe. mat.22.d ho. Melius erat viā veritatis ignora re q̄ȝ post agnitionē cōuerti retrorsuȝ. l ¶ Beatus. Hic maria laudatur q̄ dñm portauit. Et prauat' tā p̄sentium iu deo⁊ q̄ȝ futuro⁊ hereticoȝ q̄ veraȝ x̄pi humanitatē negāt: ɔfutat. q̄ verū dei filiū aduersus blasphemos iudeos cō fitet: ⁊ verū hoīs filiū testat matri cō/ substantialem.

vidit cogitationes eo⁊/ dixit eis:
a †Omne regnū in seipm diuisum †
desolabit: ⁊ dom⁹ supra domum
b cadet. Si autez ⁊ sathanas in se/
ipsum diuisus est: quomodo sta/
bit regnū ipsi⁹? quia dicitis in be
elzebub me eijcere demōia. †Si
aūt ego i beelzebub eijcio demo/
nia: filij vrī in quo eijciūt? Ideo
c ipsi iudices vestri erunt. Por/
ro si i digito dei eijcio demonia:
d pfecto puenit in vos regnū dei.
e Cū fortis armat⁹ custodit atrium †
f suū/ i pace sunt ea q̄ possidet. Si
autē fortior illo superueniens vice
rit euz: vniuersa ei⁹ arma auferet
in q̄b⁹ ɔfidebat: ⁊ ei⁹ spolia distri
g buet. Qui nō est mecū †aduersuz
h me est: ⁊ q̄ nō colligit mecū/ disp/
k git. †Cum imundus spiritus exie †
rit de homie ambulat per loca in †
aquosa q̄rēs requiē: ⁊ nō inue/
niens/ dicit: Reuertar in domuz
meā vnde exiui. Et cū venerit in
uenit cū scopis mūdatā. Et tunc
vadit ⁊ assumit septez alios spiri
tus secum nequiores se: et ingres
si habitāt ibi. Et fiant nouissima †
hoīs illius peiora prioribus. Fa a
ctum est aūt cū hec diceret: extol b
a ¶ magna fiducia inter blasphemos ɔstre/
lēns vocē q̄dāz mulier de tur/ c
ri dei filiuz. a ¶ in figura eccl'ie: q̄ in medio gentiū confitetur creatorem.
i ba dixit illi: Beat⁹ venter qui te d

Nico.de lyra

* Matth.xij.ca. a ¶ Factū ē au. D hic ponit ɔfutatio p̄dicto⁊ v̄bo mulie ris ɔtutē x̄pi ɔficēt' cū dr̄: Factū est au. cum hec di. s. x̄ps rādēs blasphe mus iudeo⁊. b ¶ Extollēs vo. i. ex corde ⁊ ɔltanē alte ꝓferens laudē x̄pi ɔtra vituperiū iudeo⁊. c ¶ Quedā mu. Ista a sanct' docto Scā mar/ ribus dr̄ fuisse scā Marcella famula beate marthe sororis la cella ꝓnun zari. d ¶ Beatus venter qui te portauit. matrem bea/ ciatrix ho⁊: tificat ⁊ laudat ex filio: ⁊ nō ecōuerso. quia ab illo prouenit gra Btūs ven/ tia ⁊ gloria p̄ncipaliter rōne deitatis: ⁊ instrumentaliter rōne ter q̄ te por/ * humanitatis: quia ta. ⁊c.

Moraliter

* † ¶ Omē regnū ⁊c. p q̄d significat oīs congregatio ca/ rens ɔcordia. in q̄ sūt duo sathane: q̄⁊ q̄libet nitit partē suam augmētare vt sic possit alteri p̄ualere. † ¶ Cū for. ar. cu. ⁊c. Hoc lr̄alit' exponit de diabolo. Moralit' pōt exponi de pctō/ re obstinato q̄ defendit pctm̄ suū ɔ rep̄hendentē. sicut saul con tra samuelē. 1. Reg. sed aliq̄n talis cū dei adiutorio vincit. qui aufert arma sua. i. rōnes q̄b⁹ defendit pctā. ⁊ spolia distribuit q̄n ei⁹ actus ⁊ mēbra ad bonū ɔuertit. † ¶ Cū imūd⁹ spi. i. peccati carnalis appetit⁹. † ¶ Exierit ab homine. per vir/ tutem penitentie. † ¶ Ambulat per loca arida ⁊c. i. per corda humane mollicici carentia in quibus fornicationis spi/ ritus requiem nō inuenit: ⁊ tunc ad pristinū locum redit quan do penitens patitur recidiuū. † ¶ Et fiant nouis. ho. illi⁹ peio. prioribus. q̄ ꝓpter ingratitudinē doni penitentie pre cedentis aggrauat peccatū. b ¶ Extollens vo. q̄dā mu/ lier ⁊c. p quā significat q̄libet psona beate virgini deuota.

 * At ille dixit

E F substantiale. Nisi eni esset vna caro cũ matre: frustra venter il/le virginis ꝛ vbera beatificarent. a ¶ Et vbera. ßm physi/cos ex eodẽ fonte ꝛ lacte nutriẽdis ꝛ semẽ procreandis pueris emanat. q̃ de semine virginis potuit cõcipi: q̃ eius lacte potu/it nutriri. b ¶ Quinimmo. q.d. nõ solũ laudanda maria: q̄ verbũ dei portauit in vtero: sed ma/xime btã est: q: pcepta dei seruauit in ope: Sic etiã oẽs beati sunt q̄ verbũ dei auditu fidei cõcipiunt: ꝛ boni ope/ris custodia in suo vel pximoꝝ corde pariũt ꝛ nutriũt. c ¶ Qui au. ꝛc. In laude ecclesie econtrario dãnant pharisei: q̄ verbuz dei nec audire nec implere: sed blasphemare querebãt. d ¶ Cepit dicere ꝛc. Quidã calũ/niabant opa eius: quib⁹ huiusq̃ rñdit.

† mat.12.b mar.8.b Alii tẽtantes signũ querebãt de celo ꝛ illis hic rñdet: e ¶ Signũ qrit. discipulis signũ dedit diuinitatis: et prius trãsfiguratus in mõte: ꝛ postea ipsis videntib⁹ subleuatus in celũ: sed incredulis de inferiori humanitatis passione. f ¶ Regina austri. hic pdẽnata plebe iudeoꝝ: ecclesie myste/riũ exprimit: q̄ in niniuitis p pniam q̄ pctm abolet: in regina austri studi/

† 3.re.10.a 2.pa.9.a 8.q.1.c. ve/reor. Et duobus cõstat eccĩa um pcipiende sapie q̄ pctm cauet: de totis finibus orbis cõgregat: vt veri pacifici vba cognoscat. Ex duob⁹ eni cõ/stat ecclesia: vt aut peccare desistas: aut peccare nescias. g ¶ In iu. ꝛc. Nõ mille ãnis añ iudiciũ sicut iudei fingunt: sed in ipso iudicio surget. h ¶ Cũ viris. Ecce cõis ondit re/

† Ioh.5.a mat.22.c surrectio tam bonoꝝ q̄ malorum. i ¶ Cõdemnabũt. Nõ ptãte iudi/cii sed cõparatione melioris facti: q: re/licto iperio: venit in iudeã audire ho/minẽ sapia famosum: sed iudei veraz dei sapiam cũ ipsis cõuersantẽ non au/

E diũt/sz blasphemãt. k ¶ In pdi/

† mat.5.b mar.4.c catione. Ionas paucis diebus: xp̃s lõgo tpe pdicauit: ille pegrinis: xp̃us suis ciuib⁹: ille signũ nõ fecit: christ⁹ multa fecit. l ¶ Nemo. Qui i figu/ra regine ꝛ niniuitarũ ecclesiã pretu/lit synagoge. nũc hortat nos vt fidez nrãm potius ad ecclesiaz trãsferam⁹:

† mat.6.c q̄si dicat. Omnis dixerim nullũ signũ nequã generationi dandũ nisi ione si/gnũ: tñ fidelib⁹ meis nõ occultabo lu/cis mee claritat: sed testã hũane na/ture flamẽ mee diuinitat̄ iplebo. i. fi/de mea illumiabo. ꝛ hãc fidẽ nõ ponã sub vmbra veteris legis: sed in clari/tate noui testamẽti. Neq; sub mensu/ra ipi⁹ legis: ꝛ intra terminos iudee gẽtis cohibebo: sz pstituã sup ecclĩam in q̄ septiformis gr̃a spũs reluceat. In cui⁹ rei signũ solet in frõtib⁹ credentiũ signũ fidei affigi: vt q̄ ecclĩaz vo/luerit ingredi: lumẽ veritatis palam queat intueri. Hinc cõdẽnant iudei q̄ signa exterius q̃rẽdo: aptã lucis ia/nuã noluit ingredi credẽdo. m ¶ Videte g̃ ne ꝛc. Post in/stitutionẽ recte fidei: etiã de bonis opib⁹ ꝛ bona intẽtione in/struit: vt nõ tñ opera/sed etiã cogitationes ꝛ cordis intentio/nes mundent.

a portauit ꝛ vbera q̄ suxisti. At il/ a
a ¶ interiori aure percipiant.
b le dixit: Quinimo: bti qui audi/ b
¶ opere.
unt vbũ dei et custodiũt illud.
¶ q̄si ad vidẽda miracula q̄ ab eo audiebãt
b Turbis aũt pcurrẽtib⁹ cepit dice/ c
¶ iudeorum. a ¶ adultera.
re† Generatio hec generatio nequã est: signũm querit: ꝛ signũz
a ¶ q̄si illa que viderãt signa nõ fuerint.
b ¶ de celo quo indigni sunt.
c quã est: signũm querit: ꝛ signũz
n̄ dabit illi nisi signũ ione pphe.
Nam sicut ionas fuit signum ni/
niuitis: ita erit ꝛ fili⁹ hois gene/
¶ hec electa fuisse non dubitatur.
f ratioi isti. † Regina austri surget †
g i iudicio cũ viris generatiõis hu/
ius: et pdẽnabit illos: q: venit a
finib⁹ terre audire sapiẽtiã salo/
¶ in hoc loco.
monis. Et ecce pl⁹ salomone hic
† Viri niniuite surgẽt in iudicio †
i cum generatione hac ꝛ cõdẽna/
a ¶ qd iudei nõ fecerũt ad pdicationẽ xp̃i.
bunt illam: q̃ia penitentiã ege/ †
k runt in predicatione ione. Et ec/
a ¶ de seipso hoc dicit. b ¶ fidem.
l ce pl⁹ q̄ ione hic. † Nemo lucer/ a
nam accendit ꝛ in abscõdito po/ e
nit neq; sub modio: sed supra cã/ f
delabrũ: vt q̄ ingrediunt lumẽ
¶ i. totius tue opationis.
videãt. † Lucerna corpis tui est g
¶ i. mẽtis intentio. ¶ si intentio.
oculus tuus. Si oculus tu⁹ fue/ h
¶ pura ꝛ recta. ¶ ꝛ si corã hominibus aliquid imperfectionis habere videaris.
rit simplex: totũ corpus tuũ luci/ k
¶ si puersa intentio pcesserit: prauum opus sequet: ꝛ si aliqñ iustum videatur.
dum erit. Si autẽ nequã fuerit/ l
etiã corp⁹ tuũ tenebrosum erit. m
a ¶ ne ipsa intentio que anime lumẽ est vitiorum tenebris fuscetur.
m Vide ergo nẽ lumẽ qd in te est n

Nico. de lyra

* humanitatis: quia humanitas christi est organũ cõiunctũ ipsius deitatis. a ¶ At ille dixit. cõmendãdo fidẽ ꝛ constã/tiam mulieris ꝛ alioꝝ similiũ. b ¶ Quinimo: beati ꝛc. Istud quinimo nõ dr aduersatiue: sed cõcomitatiue. q.d. nõ so/lum illa q̄ me portauit btã est: sed etiã q̄ audiunt verbũ dei cor/de credentes ꝛ ope adimplẽtes. Vñ dicit btũs Aug. libro de virginitate: q̄ btã maria felicius cõcepit deũ mẽte p fidẽ q̄ cor/pore p carnis assumptionẽ. c ¶ Turbis aũt. hic pñr ponit cõfutatio illoꝝ q̄ signũ de celo querebãt. ꝛ patet snia ex dictis Matth. xij.

Matth. xij. d ¶ Nemo lucer. ꝛc. q: sicut dictũ est in deuo/ta orõne reqrit affectio scã ꝛ intẽtio recta. Ideo postq̄ saluator docuit discipulos de scã affectiõe. h pñr instruit eos de recta intẽtione: ꝛ q: recta intẽtio q̄ dirigit oĩa ad gliaz dei corrũpit p hypocrisim q̄ ordinat oĩa ad pprĩa laudẽ. iõ saluator pmo di/ G
scipulos de recta intẽtione instruit. scdo de hypocrisi emulos argoit/ibi: Et cũ lo/q̄ret. Circa pmũ sciendũ q̄ intẽtio recta est actus volũtatis tendẽtis in finẽ debi/tũ p aliqd ad finẽ debito mõ ordinatũ. si/cut cũ aliqs dat elemosynã ppter deũ p hoc tendẽs in ipm deũ: ꝛ iõ pexigit actũ charitat̄ in deũ tendẽtis sicut in finẽ p/pter quẽ elegit illud qd est ad finẽ. Pexi/git etiã actũ fidei vel cognitiõis cui⁹ ẽ or/dinare hoc in illud. Lucerna aũt hic acci/pit pro intẽtione recta vt videdit. ꝛ ideo dicit saluator: Nemo accẽdit lucer. i. q: intentio est recta includit lumẽ fidei ꝛ ardorẽ charitatis ad modũ lucerne ardẽ/tis. e ¶ Et in abscõdito ꝛc. q: intẽ/tio recta dirigit ad supna. ideo seqoitur: f ¶ Sed supra candelabrũ ꝛc. Si/cut eni lucerna in alto posita illumiat ea q̄ sunt in domo materiali: sic intentio re/cta ea que fiunt ꝛ disponunt in domo ec/clesie ꝛ etiã in domo cõsciẽtie. iõ subdit: g ¶ Lucerna corpis tui ꝛc. Hec est locutio metaphorica: q: corpus accipitur hic pro cõgerie operationũ. sicut corpus materiale ẽ q̄dã aggregatio mẽbroꝝ di/uersoꝝ. ꝛ ideo sicut oculus dirigit mem/bra ad operandũ: vt pedẽ ad ambulãdũ: manũ ad scribendũ: sic intẽtio recta put includit fidẽ ꝛ charitatẽ. vt predictuz est dirigit varias opationes in finẽ debitũ. ideo subdit: h ¶ Si oculus tu⁹ fue/rit. i. intentio tua recta sine plica false si/mulationis. i ¶ Totũ corp⁹ tuum. Id ẽ cõgeries opationũ tuarũ. k ¶ Lu/cidũ erit. i. meritoriũ vite eterne: dũ tñ opationes sint bone de genere vel saltẽ indifferẽtes. aliter non caderẽt sub recta intẽtione. l ¶ Si aũt nequã fu. i. in/tentio puersa. m ¶ Etiã corp⁹ tuuz tenebrosuz erit. i. cõgeries opationũ mala erit: q: opus bonũ de genere ma/lũ efficit ex puersa intẽtione: sicut cũ ali/qs dat elemosynã mulieri paupcule intẽ/tione trahẽdi eã ad pctm fornic: iõ sub/ditur: n ¶ Vide g̃ ꝛc. i. diligẽter attẽ/de ne intẽtio tua sit puersa: quia per hoc H
*corrumpent

* a ¶ At il. dix. qui. ꝛc. p qd signi/ficauit xp̃s btãm virginẽ se pcepisse felici⁹ p fidẽ ꝛ deuotionẽ spũaliter q̄ corpalit. ꝛ hoc dicit Aug⁹. lib. de scã virginitate. Moralis
† ¶ Regina austri ꝛc. p quã signifi/cat rõnalis aĩa: q̄ si bñ regat vires infe/riores ßm dictamẽ legis nature dr regi/na. sed si cũ h faciat ex charitatis feruore tũc dr regina austri: eo q̄ ab austro pue/nit feruor caloris significãs feruorẽ cha/ritat̄. ꝛ hec regina venit ad verũ Salo/monẽ iesuz xp̃m p deuotionẽ offerẽs ei aoꝝ sapie: gẽmas vir/tũ ꝛ aromata bõe fame: ist̄. vtẽdo ad honorẽ diuinũ. † ¶ Vi/ri ni. ꝛc. niniuite q̄ iterptãt germis pulchritudĩs. iõ significãt iuuenes existẽtes i statu potissimo iuuẽtut: q̄ solẽt ũ facili adui/tia declinare ꝛ ad bonã monitiõez ũ facili penitẽ. ppt qd subdit: † ¶ Quia pe. ege. ꝛc. q̄ colũba iterptat: ppt qd p eũ simplr admonẽs significat. Ex facto g̃ iuuenũ pdictoꝝ ondũt pdẽna/biles obstinati sen eo significati p gñationẽ iudeoꝝ. d ¶ Nẽo ac. ꝛc. Vz sensũ lralẽ h accipit lucerna p intẽtiõe: q̄ ẽ act⁹ vo/lũtat̄: psupposito tñ actu rõnis. ꝛ iõ ad h q̄ itẽtio sit recta req/rit fidei lumẽ i rõne: ꝛ feruor charitat̄ i volũtate: ꝛ sic lucerna ñ abscõdit p falsã simulatiõẽ: nec restrĩgit sb modio. i. p carna/lẽ affectiõẽ: sz i alto põit p obtũ i deũ eleuatiõẽ: ꝛ sic totũ corp⁹ i. cõgeries opationũ lucidũ ẽ. i. bo gtũ. l ¶ Si aũt ꝛc. q: si in/*tentio fuerit

A **S** nes mūdentur. quasi: Ego lucernā fidei in vestris sensib⁹ accē do: ꝛ in ecclesiam pono. vos autē ꝗtum ex vobis est. Lucernas vr̄as accēdite. i. intentiões cordis vr̄i mūdate vt ex intentiōe mūda placeāt etiā opera. Hec cōtra hypocrisim phariseoꝝ sb dolo signa querentiū ꝫ spāliter dicta: nos iuxta moralē sensum generalr̄ instruūt. a ¶ Et cū lo. Nō ait: cū loq̄ret̄ hec: sed cū loq̄ret̄. in q̄ insinuat̄: nō statim finitis his vbis: sꝫ aliqs interposit' ad phariseū diuertisse. q2 finito h̄ sermone adhuc eo loquente: ecce mat̄ ꝛ frēs q̄rebāt loq̄ ei. De q̄b⁹ postq̄ᵐ
mat.12.g nūciāti sibi r̄ndit: Qui fac̄ vo. pa. m. hic frat̄ me. ꝛ so. ꝛ mr̄ est. postea intrauit ad ꝯuiuiū pharisei. b ¶ Quare nō baptizatus. Iudei frequēter lauāt man⁹ anteq̄ᵐ mā ducent: tenētes traditionē seniorꝫ: et a foro reuertētes nisi baptizent̄ nō come dūt. c ¶ Calicis. Marc⁹ refert iudeos baptismata calicū ꝛ vrceoꝝ lectoꝛū ꝛ erramentoꝝ solitos obseruare. Calix
Calix
Catinus
vas vitreū. catin⁹ fictile de terra. p hoc figurat̄ fragilitas humani corporis: in q̄ exteri⁹ ꝯtendūt sinceritatē et simulant iusticiā: qd̄ foris erat laudabāt intus ne quissimi. d ¶ Qd̄ autē. Nemo putet fornicationē ꝛ hmōi corꝑalia vitia solūmodo ꝗuia eē: ꝛ spūalia vitia eē leuia sicut auariciā: irā: supbiā ꝛc. sicut pharisei putabāt. e ¶ Verūtñ qd̄ sup. Iā bon⁹ doctor quō ꝯtagiū corꝑis mūdari debeat docet. ꝛ hic lati⁹ explicatur qd̄ .s. breuiter dixerat de mūdando cordis oculo. Tot⁹ eñ hic loc⁹ ad hoc dirigitur: vt nos ad studiū simplicitatis inuitet: ꝛ supflua iudeoꝝ ꝛ terrena ꝯdēnet. q̄ ꝓm corꝑ⁹ intelligendo legē vitro ꝛ ca
B tino ꝓpter fragilitatē cōparant̄. in q̄ ꝛ si ꝗuiter peccant: ipsis tñ absolutio pctī ꝓmittit̄: si misericordiam facere nitant̄. Qd̄ necessario victui ꝛ vestimēto supest date pauperib⁹. vel do ꝯsiliū: qd̄ restat solūmodo post tāta scelera date elemosynā.
† mat.23.c
Prima elemosyna ē: mederi aīab⁹ vr̄is credendo in me q̄ corda mūdo: ꝛ p fidē mūdat̄ cordib⁹ oīa etiā exteriora erunt mūda. Qui ordinate vult dare elemosynā: a semetipso incipit: ꝛ eā sibi p̄mū dat.
Elemosyna Est eñ elemosyna opus misericordie.
Ecci.30.d vñ dr̄: Miserere anime tue placēs deo. f ¶ Ve vobis. Cū ad elemosynā hortaret̄ phariseos: q̄ corꝑaliter q̄tidie elemosynas faciebāt: que q2 sine fide erāt deo nō placebāt. dicit se elemosynas eoꝝ nō ignorare: vt ondat cuiusmodi elemosynas ab istis reqrat. q. d. cōmonui vos ad dandā elemosynā p quā oīa sūt mūda: sꝫ sciatis ꝙ elemosyne quas facitis ad hoc nō valēt: nec de hmōi elemosynis me admonere credatis: sꝫ de iudicio et charitate vt de vr̄a miseria iudicantes: ꝛ dei charitatē quā vobis donauit diligētes: pie viuat̄: iustum iudiciū dei ꝯsitētes: q2 miseri effecti estis ꝛ grās referētes charitati q̄ liberati estis. g ¶ Preterit̄ iudi. ꝛc. Breuit̄ multa eoꝝ vitia ꝯstringit: q̄ ad vilia decimanda intendētes: futuri iudicii metū ꝛ dei charitatē non hñt. ꝓtereūt iudiciū: q2 nō oīa q̄ agūt in iudiciū referunt. charitatem ꝓtereūt: q2 nō ex affectu deū diligūt. Sꝫ rursus ne fidei vos studiosos faciat operū negligentes: ꝑfectionē fidelis viri supponit vt post fidē operet̄. h ¶ Qui estis vt mo. Hic supstitionē ipsoꝝ doctoꝝ redarguit: q̄ foris speciē recte doctrine ꝓtendūt: feditatē vero quā int⁹ gerūt occultāt.

a ¶ si bonā bona intētiōe facis nō habēs in tua ꝯsciā aliquā partē male cogitatiōis.

tenebre sint. Si ergo corp⁹ tuū a totū lucidū fuerit nō hñs aliquā b partē tenebraꝝ: erit lucidū totū: c et sicut lucerna fulgoris illumi- d
¶ ꝛ hic ꝛ in futuro grā lucis donaberis.
a nabit te. Et cū loqueret̄ rogauit f eum quidam phariseus vt pranderet apud se. Et ingressus recu g
a ¶ lauat⁹ more iudeoꝝ.
buit: Phariseus aūt cepit intra h
b se reputās dicere: q̄re nō baptizatus esset ante prādiū. Et ait do- i minꝰ ad illū: † Nūc vos pharisei k
c quod deforis est calicis et catini
a ¶ mūdaciā carnis exterias obseruatis.
d mūdat̄: quod aūt int⁹ est vestrū l
¶ sic turpitudinē retinetis.
plenum est rapina et iniquitate.
¶ sed. ¶ .q.d. qui fecit vtrāq₃ naturam vtrāq₃ mūdari voluit.
Stulti: nōne qui fecit qd̄ deforis
e est: etiā id qd̄ deint⁹ ē fecit: † Verū m tamen qd̄ supest date elemosynā: ꝛ ecce oīa mūda sunt vobis: n
f † Sꝫ ve vobis phariseis qui de- o
a ¶ iustum iudicium dei confitentes.
b ¶ nō tritici solūmodo ꝛ vinū.
cimatis mētā ꝛ rutam ꝛ omne
g olus: ꝛ ꝓteritis iudiciū ꝛ chari- p
¶ iudiciū ꝛ charitatē. ¶ vel tet.
tatem dei. Hec autē oportuit facere
¶ p̄mo loco. ¶ elemosynas fructuū.
cere: ꝛ illa nō omittere. Ve vob r
a ¶ arrogātiā redarguit: q̄ p̄mat⁹ appetūt.
phariseis: qui diligit̄ p̄mas cathedras in synagogis et saluta-
¶ arguit de hypocrisi.
h tiones in foro. Ve vobis q̄ estis s t

Nico. de lyra

* corrūpent̄ oīa bona. a ¶ Si g corp⁹ tu. i. cōgeries operationū. b ¶ Totū lucidū fue. Tū ex bonitate intētionis. Tū ex bonitate opis d genere. c ¶ Erit lu. to. q2 oīa cedent ad vite eterne meritū. d ¶ Et sicut lu. ful. illu. te. in p̄nti p grām ꝛ in futuro p gliam. e ¶ Et cū loq̄. Hic ꝯsequēter arguit emulos de hypocrisi q̄ est corruptiua recte itentionis. Et p̄mo ponit̄ xp̄i argutio. scd̄o reꝑhensoꝝ obstinatio / ibi: Cū aūt hec ad illos dicc

ad illos diceret. Prima in duas: q2 p̄mo arguit phariseos. et scd̄o legisperitos / ibi: Rñdēs aūt. Circa p̄mū dr̄: f ¶ Rogauit il. q̄dā pha. Utrū aūt ex deuotiōe seu emulatiōe ipsiū inuitauerit: hic nō dr̄: videt̄ tñ ex fine hui⁹ ca. ꝙ maliciose eū inuitauerit vt inter epulas aliq̄d calūniabile de vbis xp̄i audiret̄.
C Diuisio
g ¶ Et ingres. recubuit. Sed hoc videt̄ esse ꝯtra doctrinā ei⁹: q2 mittēs discipulos suos ad predicandum dixit: In quācunq₃ ciuitatem aut castellū intraueritis interrogate quis in ea dign⁹ sit ꝛ ibi manete: vt habet̄ Matth. x. b. Iste autē phariseus erat indignus: vt videtur ex sequētibus. Dicendū ꝙ nō est simile de xp̄o ꝛ de discipulis eius: quia ex cohabitatione cū peccatoribus nō poterat peiorari sicut discipuli quādo erāt ab eo segregati ad exequēdum actū predicandi: ꝛ maxime q2 tunc non dū erant cōfirmati: ꝛ ideo xp̄s domum pharisei intrauit vt haberet occasionē arguēdi vitia phariseoꝝ. h ¶ Phariseus autē ce. in se repu. di. quare nō esset baptizatus. i. lotus ꝓm traditiones iudeoꝝ. i ¶ Et ait dñs ad illū. p hoc autē ꝙ r̄ndit cogitationi eius ostendit se eē deum cui nuda et aperta sunt secreta cordiū. k ¶ Nūc vos pha. qd̄ deforis est mūdat̄: q2 de mūdicia exteriori in vasis et corporibus suis erant multū solliciti: ꝛ de mūdicia interiori ipsi⁹ mētis negligentes: cū tamen deberet esse ecōtrario: q2 interior mundicia necessitatis est: exterior autem solūmodo honestatis q̄ pōt omitti sine pctō. ꝛ ideo christus predictam lotionem omisit vt haberet occasionem arguendi phariseos de exteriori mundicia tñ curantes ꝛ interiorem negligētes. ꝛ ideo sequitur: l ¶ Qd̄ autem intus est vestrum plenū est rapina. aliorum bona violēter accipiendo ꝛ iniquitate ꝛ fraudibus eos decipiendo. m ¶ Verūtamen qd̄ superest date elemosynā. quia p̄mo debet fieri restitutio: ꝛ de eo qd̄ remanet elemosynarū largitio. n ¶ Et ecce oīa mūda sunt vobis. q2 elemosyna magnā habet virtutem ad peccatorum remissionē. vt hr̄ Dan. iiii. c. Pctā tua elemosynis redime ꝛc. sꝫ q2 pharisei ex hypocrisi nō solū querebāt exteriorē mūdiciā sed etiā apparentem iusticiā. iō subdit̄: o ¶ Sꝫ ve vobis pha. q̄ deci. mē. ꝛ ru. ꝛc. vt p hoc apparerēt iusti q̄si volētes īplere mandatū de decimis reddendū etiam circa minima: vt p h̄ crederent̄ multū voluntarii ad iplēdū diuina mādata: cū tñ essent trāsgressores in maioribus / iō subdit̄: p ¶ Et ꝓterit̄ iu. iusticiā subuertēdo. q ¶ Et charitatē dei. opa misericordie omittēdo. Et q2 honor ē p̄miū virtutis ꝓm ph̄m: ꝛ ex appetitu apparent̄ iusticie seq̄t̄ appetitus indebit⁹ honoris / iō seq̄t̄: r ¶ Ve vo. phari. ꝛc. Et q2 vitia occulta a deo punient̄ grani⁹ q̄ᵐ manifesta q̄to peiores tales volūt hic altius ꝓferri in honorib⁹ / iō seq̄t̄: s ¶ Ve vobis. in h̄ est cōminatio pene eterne. t ¶ Qui estis vt monumenta. Id est sepulchra. Et dicitur monumentum quasi monens mentē: q2 viuentes per hoc monentur de sua morte cogitare.
* Que nō apparēt
D
†22. q. 1. c. 16. q. 1. c. decimas. De pe. dist. 2. c medicamentum
† mat.23.e
* tentio fuerit ꝑuersa tota cōgeries operationum erit mala. e ¶ Et cū lo. ro. il. q̄dā pha. vt pran. apd̄ se ꝛc. Spūale prādiū ē eucharistia: añ cui⁹ celebrationē vel sumptionē req̄rit̄ baptism⁹ spūalis q̄ est ꝯfessio pura: ꝛ nō exterior mūdicia q̄ ē hypocritarū ꝓpria. p ¶ Sꝫ ve vo. pha. q̄ deci. mē. ꝛc. p h̄ arguūt̄ illi q̄ de minorib⁹ magnā vim faciūt ꝛ de maiorib⁹ parꝫ curāt: sicut aliq̄ religiosi plus pōderāt fractionē silentii ꝙ iniustū ꝗuamē ꝓximi. r ¶ Ve vo. pha. q̄ dili. pri. ꝛc. p hoc repmit̄ oīs indebit⁹ honoris appetit⁹. t ¶ Ve vo. q̄ estis vt monu. ꝛc. hic reprimit̄ q̄libet sanctitatis simulatio falsa.
Moraliter

 * Ve vobis legis

E F gerūt occultā. a ¶ Rn̄dēs autē. Audito verbo dei phariseus ex mala ɔsciā sibi cōtumeliā fieri putat: et cō/memorata penis ꝑfidorū intelligit se dānandū. b ¶ Ue vobis ⁊c̄. Nō arguunt ꝙ exornāt monumēta pro/phetarū: sꝫ qꝛ interfectores ꝓphārū imitant edificādo sepulchra accusant paterna facinora. Sꝫ ꝑsequēdo xp̄m ⁊ aplos imitant scelera patrū: ⁊ sen/

† mat. 23. a tentiā dānationis quā in p̄res ꝓfere bāt in seip̄os retorquēt. c ¶ Profe cto. Propt̄ vulgi fauorē captanduꝫ edificatis: q̄si exhorreatis scelera eoꝝ sed ip̄o ope ostēditis ꝙ ꝑfidie eoꝝ con sentitis: qꝛ h̄ bonū nō bn̄ facit̄ sꝫ pro vana glīa. d ¶ Uos aūt ⁊c̄. Pro pterea qꝛ estis imitatores illoꝝ vt im pleatis qd̄ p̄rib⁹ defuit. s. vt me ⁊ me/os ꝑsequamini que illi ꝑsecuti sūt in prophetis. e ¶ Prophetas ⁊c̄. Mētiunt heretici: q̄ aliū veteris ali um noui testamēti dicūt institutorem. f ¶ A generatione. Oēs mali vna generatio sūt: vna ciuitas: vnuꝫ corp⁹ diaboli: sicut oēs boni vna ge/neratio ⁊ vnum corpus sunt dicti. g ¶ Usqꝫ ad san. ⁊c̄. Cur vsqꝫ ad h̄c: cū post h̄ec multi occisi añ natale xp̄i: ⁊ nato xp̄o moꝝ pueri ab hac ge/neratiōe sunt perempti. Sꝫ qꝛ abel pa/stor: ouiū fuit necatusqꝫ in agro. Za/charias sacerdos necat⁹ in atrio t̄epli duos ordines martyrū signāt: laicos ⁊ eos q̄ altaris officio mancipantur. h ¶ Qui pe. ⁊c̄. Duo erāt altaria

† mat. 23. d in t̄eplo. Unū incēsi interius: alteruꝫ holocaustoꝝ exterius. inter qd̄ et tem plū zacharie est occisus. vel int̄ a. ⁊ e. hoc est inter cōsensum ppl̄i ⁊ sacerdo tū: quoꝝ alij ꝑ templū: alij ꝑ altare si/gnificant. i ¶ Qui tulistis cla. Clauis: humilitas xp̄i quā q̄ h̄nt scri/pturas intelligunt. Hāc legisperitis nec ip̄i in lege ⁊ ꝓph̄is intelligūt: nec ab alijs itelligi volūt. Intrare clauē est nō eē ɔtētū supficie lr̄e: sꝫ vsqꝫ ad arcana itelligēda penetrare. Uel do/ctor si illos q̄s v̄bo edificat: exemplo scādalizat: nec ip̄e regnū dei intrat: ⁊ illos qui intrare poterant excludit. k ¶ Cū aūt hec. O vera ꝑfidie si

† mat. 23. b mulacionis ⁊ ip̄ietat̄ sue crimie audi erint ip̄i testant: q̄ tāto intonāte tur/bine nō resipiscūt: sed doctorē verita tis aggrediunt.

Ultis au. ⁊c̄. Ca. XII l ¶ Attēdite ⁊c̄. Ad h̄ fermentū p̄tinēt oīa q̄ su/perius in domo pharisei disputauit.

1. Coꝛ. 5. c vn̄ ⁊ Apls: Nō in fer. v. neqꝫ in f. m. ⁊ ne. Attendite a fer. Pulcher lo cus tenēde simplicitatis ⁊ emulāde fi dei: ne more iudeoꝝ aliud ꝓmam⁹ af/fectu: aliud voce simulem⁹: cū sciam⁹ in die iudicij nō posse eē latebrā frau/

F dis. Ne/

Ui q̄ sufficit̄ terre oīs ostēdit. ¶ vel rent. vt monumēta que nō patent: et a homines ambulantes supra ne a sciunt. Respondēs autem qui/ b dam ex legisperitis/ait illi: Ma gister: hec dicens etiam nobis contumeliam facis. At ille ait: ¶ sicut pharisei.

†Et vob̄ legisperitis ve/ qꝛ one/ c a ¶ legis. ¶ sm̄ ꝙ intelligit̄ ⁊ imponitis. ratis hoīes oneribus q̄ portare ¶ .i. nec in minimis ꝑficitis: qꝛ grām meā nō queritis ⁊ īngā leue repelli/tis: sꝫ lex sine gratia nequit impleri. nō possunt: ⁊ ip̄i vno digito ve/ ¶ ⁊ hoc legis.

b stro non tangitis sarcinas. Ue d ¶ ambitiose ornando ⁊ seruādo. vobis qui edificatis monumen ta prophetarū: patres autem ve

c stri occiderunt illos: Profecto e testificamini ꝙ cōsentitis oper/bus patrū vestroꝝ/ quoniāqui/

d dem ipsi eos occiderūt: vos au/ ¶ ambitiose ornando. tem edificatis eoꝝ sepulchra. ¶ ab eterno disposuit. Propterea ⁊ sapiētia dei dixit: f a ¶ Mat. Ecce ego mitto ad vos. b ¶ qui prius ꝓphetas post apostolos misit.

e †Mittā ad illos prophetas et g ¶ vt iacobum. apostolos: et ex illis occident: et ¶ vt nec recepti ab eis iuste ad gētes migrēt persequentur: vt inquirat san/guis omnium prophetaruꝫ qui effusus est a constitutione mun/ ¶ .i. malorum.

f di a generatione ista: a sanguine

g abel vsqꝫ ad sanguinem zacha/ ¶ occisus a vestra generatione.

h rie: qui perijt iter altare ⁊ edem. Ita dico vobis: requiretur ab hac generatiōe. †Ue vobis legis h ¶ .i. abstulistis.

i peritis/ qui tulistis clauē sciētie: ipsi nō non introistis et eos q̄ in k

k troibāt ꝓhibuistis. Cūm aūt hec m ad illos diceret/ ceperūt phari/ n ¶ sustinere. sei ⁊ legisp̄ti grauiter insistere/ ⁊ o os eius opprimere de multis in sidiantes ei: ⁊ querentes capere aliquid ex ore eius vt accusarēt p

eum. Ca. XII Ultis autem tur q bis †concurrenti bus ita vt se in/uicem conculcarēt/ cepit dicere

l ad discipulos suos †Attēdite a r

Ni. de ly.

alias† circum stantibus a ¶ Que nō appa. s. exterius q̄lia sunt interi⁹: qꝛ aliq̄ monumēta pingunt ⁊ ornant exteri⁹ et fetorib⁹ replent interi⁹. b ¶ Rn̄dēs aūt. Hic ɔn̄r xp̄s arguit legisperitos. pec

† mat. 6. a cata eni eoꝝ erāt publica ⁊ manifesta

mar. 8. b ⁊ iō xp̄s ɔtumeliā eis nō faciebat pu blice arguēdo: ꝓut iste legisperit⁹ im ponebat ei: ⁊ iō xp̄s eos arguit de tri bus. Primo de immoderata dn̄atione/ cum dr̄: c ¶ Et vo/bis legispe/

bis legisperi. ⁊c̄. Et p̄z sn̄ia ex dictis Matth. xxiij. Scd̄o arguit eos de falsa religione cum dr̄: d ¶ Ue vo. q̄ edi. ⁊ p̄z sn̄ia ex dictis Matth. xxiij. excepto qd̄ subdit: e ¶ Profecto testi. ⁊c̄. vi/det magis sen̄ ɔtrariū. ad h̄ eni ordina/bāt sepulturas ꝓphetarū vt viderent in stiores patrib⁹ suis q̄ occiderūt illos: vt h̄r expsse Matth. xxiij. Et ideo dicenduꝫ ꝙ illud testificamini refert ad h̄ ꝙ ip̄i ꝑ/sequebant xp̄m q̄ erat ꝓpheta magn⁹ eis ꝓmissus ⁊ discipulos ei⁹. ⁊ iō subditur: f ¶ Propterea ⁊ sa. ⁊c̄. i. xp̄s q̄ est sa/pientia patris. g ¶ Mittā ad il. ⁊c̄. ꝙ aūt h̄ sit dictū a xp̄o p̄z Matt. xxiij. d vbi dicit: Ecce ego mitto ad vos ꝓph̄as ⁊ sapiētes ⁊ scribas: ⁊ ex illis crucifigetis ⁊ occidetis ⁊c̄. tertio arguit eos de ꝑuer sa expositione sacre scripture cum dr̄: h ¶ Ue vobis legis. ⁊c̄. Clauis sciē est auctas docēdi ꝑ quā debet intellectus ver⁹ latēs interius aperiri: et ip̄i ecōtrario claudebāt ꝑuerse interp̄tādo: vt p̄z circa preceptū de honore parentū: qd̄ euacua bāt ꝑ doctrinā suā: ꝓut dictū fuit Matt. xv. ⁊ etiā de pluribus alijs p̄ceptis: vt dc̄ cū fuit Matth. v. i ¶ Ip̄i nō in. ⁊c̄. ad itellectū veritat̄. k ¶ Et eos q̄ ⁊c̄. Id ē intrare desiderabāt. l ¶ Prohi/buistis. per uersitate doctrine vestre. m ¶ Cū aūt hec ⁊c̄. Hic ɔn̄r describi tur phariseoꝝ et legisp̄itorū obstinatio q̄ ex v̄bis xp̄i nō fuerūt emēdati/ sꝫ magis peiorati. iō subdit: n ¶ Ceperūt pha risei ⁊ legis. ⁊c̄. vt eū turbarēt ⁊ stupe/facerēt: qꝛ conturbati minus preuidet. o ¶ Et os ei⁹ ⁊c̄. vt sic ex varijs q̄stiōs ⁊ obiectis extraherent aliq̄d calūniabile de ore eius. p ¶ Ut accusarēt eum. sicut postea fecerunt coram pilato. vt ha/bet. j. ca. xxiij.

Moraliter. * c ¶ Et vobis legisperit̄ ve ⁊c̄. ꝑ istos significant p̄lati alijs imponētes magnis ⁊ grauia pauca facientes aut nul/la. d ¶ Ue vobis q̄ edi. ⁊c̄. sm̄ lr̄a/lem sensum h̄ faciebāt vt viderent horre re crudelitatē patrū suoꝝ. Cōsilr faciūt q̄ vitia verbis destruant vt immunes ab eis ignorātib⁹ videant. h ¶ Ue vo/bis legispe. q̄ tuli. cla. scie. tales sunt doctores ecclie: q̄ verbis ⁊ opinionibus extraneis ⁊ curiosis impediūt intelligē/tiā veritatis necessarie ad salutē.

Ultis aūt ⁊c̄. Ca. XII Postqꝫ xp̄s induxit discipu/los ad orōnis instantiā: hic ɔsequēter inducit eos ad fidei constanti am: et hoc tripliciter. Primo dissuaden/do quedam a fide retrahentia. Secūdo ꝑsuadendo quedā in fide stabiliētia/ ibi:

Diuisio Nolite timere. Tertio ostēdēdo ad fideꝫ attrahētia/ ibi: Dicebat aūt. Retrahētia aūt a fide sunt q̄tuor. s. astutia seductoꝝ seuitia ꝑsecutoꝝ: auaricia cupidoꝝ: cura nimia necessarioꝝ: ⁊ sm̄ h̄ ꝑma ps diui/dit i q̄tuor. scd̄a incipit ibi: Dico aūt vob. tertia ibi: Ait aūt ei. q̄rta ibi: Dixitqꝫ ad discip̄los suos. Circa ꝑmū sciendū ꝙ he retici moderni ꝑ simulationē scītat̄ fre/quēter corrumpūt fidē simpliciū. ⁊ h̄ mō pharisei faciebāt q̄ erāt hypocrite: vt p̄z ex p̄dictis: ⁊ ꝑ h̄ auertebāt multos a fide xp̄i. qd̄ xp̄s docet cauere dicēs. r ¶ At ten. a fer. ⁊c̄. s. ꝑ eoꝝ hypocrisim auer/ * tamini a fidei

Quatuor a fide retra hentia

Moraliter Moraliter. q ¶ Multis autem turbis ⁊c̄. Sequit̄: r ¶ Attēdite a fer. ⁊c̄. eam simpliciter deuitando, ⁊ subdit ratio cū dicitur: * Nihil opti.

A F dis. a ¶ Neqȝ abscon. Ideo ne emulemini simulato/
res: qꝛ ꝓfecto veniet tp̄s in die iudicii: in q̄ ⁊ vestra virt⁹
⁊ illoꝝ hypocrisis oı̄bus reuelabit᷑. Uñ sequit᷑: Qm̄ q̄ in
te. dix. Non solum in futuro oīa patebūt: sed etiam in pre
senti tp̄e in tota ecclīa ꝑ orbeȝ terre publice p̄dicabunt᷑ q̄
in tenebris: id est in vmbra pressurarum ⁊ carcerū locuti
estis: quando actus vestri legent᷑ in ecclesiis. b ¶ Qm̄ q̄
in te. Amb. Quod in tenebris. i. in timore dixistis: dice/
tur in lumie. i. in fiducia veritatis: accepto sp̄ūsctō. Et qđ
in aure. i. secreto locuti sup̄ tecta. i. calcato carnis domici/
lio p̄dicabitur. c ¶ Dico autē vo. Amb. Cum gemina
sit cā pfidie: que vel ex insolita malicia: vel ex accidenti me
tu nascitur: ne quis deū quē corde cognoscit metu negare
cogatur: dicit mortē corpis nō esse timendā. p̄clare autē ⁊
fidē acuendo intexuit: ⁊ ipsi fidei virtutū fundamenta sub
iecit. Nam sicut fortitudinis incentiuū est fides: ita fidei
fundamentū est fortitudo. d ¶ Ostendā au. vo. quia
Duo sūt genera ꝑsecutorum. duo sunt genera ꝑsecutoꝝ. vnū aperte ꝑsequētiū: alterum
fraudulent᷑ blādientiū. Sicut. ē. cōtra hypocrisim: ita hic
armat cōtra carnifices. Tot⁹ hic locus ad subeundū ꝓ cō
fessione dn̄i passionē: vel ꝯtemptu mortis: vel spe premii:
vel mansuros in denūciatiōe supplicii instruit. e ¶ Nō
ne qnqȝ. Amb. Quiqȝ passeres: qnqȝ corpis sensus: vl
duo sm̄ Mat. corpus ⁊ aīa: qbus dedit natura grām ad
eterna subuolandi: qꝛ etiam caro si consentiat legi dei: in
naturā sp̄ūalem transit. Sed dū ex inocculitis ⁊ fetidis lo
cis. s. cibū q̄runt: delictoꝝ laqueis capti: ad supnoꝝ operū
fructus reuolare nequeūt: sȝ dipondio. i. vili terrene cupi
ditatis p̄cio venūdant᷑ sub pctō: ita vt etiā aīa m aioꝝ elect
grauata: inclinetur in corpis naturā. Sed si de⁹ etiā insi/
delibus hoībus vel in oriundo sole ⁊ terre fecūditate ꝓ/
speperit: ⁊ misericordie mun⁹ ipartit: nō dubiū fideliuȝ cō
templationē apud illuȝ valituram. f ¶ Ueneūt di. ⁊c̄.
Dipondi⁹ Dipondius est pondus ex duob⁹ assib⁹ cōpositū. Quod
aūt in numeris est vnū: h̄ in ponderib⁹ as. qđ duo: hoc di
pondius est. g ¶ Et vn⁹ ex. Simplicitatis affectū inspi
rauerat: virtutē mentis erexerat: sola fides nutabat: hanc
1. Co. 9. b de vilioribus roborat. Quō dicit ap̄lus: Nunqd de bo/
bus cura est deo: sed aliud est cura: aliud est scīa. h ¶ Sȝ
⁊ ca. ⁊c̄. Non actu cōputationis: sed facultate cognitiōis:
a similitudine pecunie que numerat᷑ vt seruetur. Ubi ma
B gna prouidentia dei: q̄ nec parua nec ociosa dicta eum la/
teant. i ¶ Ois quicūqȝ ⁊c̄. Ne q̄s tp̄e ꝑsecutiōis suffi
cere sibi putaret fidē cordis: dicit: Omnis quicunqȝ.
k ¶ Cōfessus fue. Confitet᷑ quis iesum ea charitate q̄
per dilectionē operatur: negat qui preceptis non obedit.
l ¶ Filius hois. Confitet᷑ filius apud patrē illuȝ qui ꝑ
filium habet accessum ad p̄rem. Negatur a filio apud pa
trem cui nō manifestatur in diuinitatis potentia filius et
pater. Et ne putet᷑ vna conditio oīm ⁊ eoꝝ q̄ studio ⁊ eoꝝ
q̄ infirmitate vel ignorantia negāt. Subdit: Et ois qui di
cit ver. in fi. ho. re. ⁊c̄. m ¶ Coraȝ angelis. qꝛ dixerat
opta ⁊ abscōdita eē reuelanda. hanc reuelationē nō in vi/
li conciliabulo: sed in conspectu angelorum dicit agendū.
n ¶ Et ois qui di. ⁊c̄. Sp̄ūsancti blasphemia ē. cū q̄s
manifeste opera dei intelligit: ⁊ cū de virtute negare non
possit stimulatus inuidia calūniat᷑: ⁊ dicit talia esse beelȝe
bub. huic nō dimittetur: nō q̄ ei negetur remissio si peni/
teat: sed qꝛ hic blasphemus exigentibus malis meritis si
cut nunq̄ ad remissionē: ita nec ad penitentiā ꝑuenturus
Joh. 10. f est. vnde Johānes euāgelista: Propterea non poterant
Esa. 6. c credere. qꝛ iteruȝ dicit Esa. Excecauit oculos eoꝝ: ⁊ indu
rauit cor eoꝝ vt nō videant oculis ⁊ nō intelligant corde
⁊ cōuertant᷑ ⁊ sanē eos. Qui sp̄mscm̄ humana ignoran/
tia minorem patre credunt vel dicūt: irremissibili crimine
nō tenent᷑: qꝛ nō diabolica inuidia hoc agunt. sed q̄ simili
tudine diaboli ꝯtra suam conscientiā dei maiestatem op/
pugnat: nō habet remissionē in eternū. sicut Mar. aperte
declarat: q̄ posito h̄ testimonio dn̄i subiūgit: qm̄ dicebant:
sp̄m immūdū habet. o ¶ Ei autē qui. Ei etiā q̄ scanda
lizatus in infirmitate carnis me purū hoiem vel voratorē
suspicatus fuerit remissibile erit. sed qui grām sp̄ūssancti
qua pnia suspiratur ⁊ ad cōgregationē reditur nō cogno
scens impenitenti corde permanserit: cum hoc iā nō sit hu
manū sed diabolicum irremissibile erit. p ¶ Cum autē
inducent vos in sy. Terror talium cōuentuū solet au/
ferre libertatem loquēdi. q ¶ Nolite solliciti. Volun
tatem v̄ram pro xp̄o offerre. Christus vero loquet᷑ pro se.
F Magister.

¶ a simulatione.
fermento pharisęorum quod ē
hypocrisis. † Nihil eīm opertuȝ a
a ¶ neq̄ris discoopiet᷑: et v̄ra intentio soli
deo mō cognita: ab oībus scietur.
a est quod nō reuelet᷑/ neqȝ abscō
b ditū qđ non sciat᷑. Qm̄ que in b
¶ in mysterio. ¶ aperte.
tenebris dixistis/ i lumie dicen/
¶ passim.
tur: et quod in aure locuti estis
in cubiculis/ p̄dicabitur in te c
¶ publice. ¶ q̄ nil terrenū cupit᷑.
c ctis. Dico aūt vobis amicis me d
¶ ꝓp̄ multitudinē vl̄ ferocitatē eoꝝ.
is/ ne terreamini ab his qui oc/
a ¶ nō possūt efficere q̄n aīam de⁹ reddat
corpori: q̄n ⁊ ipsū corpus resuscitet.
cidunt corpus: et pōst hoc non
habent amplius quid faciant.
d Ostēdam autem vobis quem
¶ ei seruite in timore.
timeatis. Timete eū qui postq̄
a ¶ mittēdo in eterna supplicia.
occiderit habēt p̄tātem mittēre
a ¶ nolite timere mortē corpis: q̄ mori nō
potestis sine nutu dei: qđ i minorib⁹ liqt᷑.
i gehēnā. Ita dico vobis hūnc
f timete. Nōne qnqȝ passeres ve e
a ¶ sed sūt oīa sub ꝓuidētia dei: quanto
magis vos ad imaginē dei facti.
g neūt dipondio: ⁊ vnūs ex illis f
non est in obliuione coraȝ deo:
a ¶ vt de massa corpis taceā: nā ⁊ minime
h Sēd ⁊ capilli capitis vestri oēs
p̄ticule dei ꝓuidētia ꝯseruāt᷑. a ¶ oēm cu
rā i eū ꝓiicite: apō quē capill⁹ nō peribit.
numerati sūt. Nōlite ergo time
a ¶ maioris p̄cii: qꝛ rōnales qꝛ eterni
re/ multis passerib⁹ plūris estis
i vos: † Dico aūt vobis: Omis
a ¶ ore fit ꝯfessio ad salutem.
k quicūqȝ cōnfessus fuerit me co
l ram hominibus: ⁊ filius homis
¶ Uenite benedicti p̄ris mei.
m confitebitur eum coraȝ angelis
a ¶ timore. b ¶ deū vl̄ hoīeȝ eē. c ¶ vbi
dei: Qui aūt negauerit mē cō/
ꝓdesse dȝ mei nois ꝯfessio. a ¶ nō pdu/
cet ad visionē p̄ris: qua pfruunt᷑ sancti.
ram hominibus/ denēgabit᷑ co
n ram angelis dei. Et ois qui di/ g
cit verbum in filiū hominis/ re/ h
o mittetur illi: ei autē qui in spiri/
tumsanctū blasphemauerit nō
a ¶ ꝯ terrores ꝯsolatio. ¶ vt me negetis.
p remittetur. † Cūm aūt inducent i
¶ publicos ꝯuēt⁹. ¶ p̄ncipes synagoge
vos i synagogas ⁊ ad magistra
¶ regiā p̄tātē. ¶ de mō ꝓferēdi.
q tus ⁊ p̄tātes: nolite solliciti esse
¶ interrogātib⁹. ¶ de mō inueniēdi.
q̄liter aut q̄d r̄ndeatis: aut q̄d di
a ¶ dicere volētib⁹. ¶ qꝛ nō ex igenio vl̄
arte v̄ra v̄ba ꝓcedūt: ȝ ex sp̄ūsci gr̄a.
cātis: Spirit⁹ enim sanctus do
cebit vos i ipsa hora quid opoꝛ

Ꝁ tamini a fidei ꝑuita C
te. a ¶ Nihil ei op.
ē qđ n̄ re. qꝛ eoꝝ falsi
tas i iudicio di manife † mat. 10. c
stabit᷑. b ¶ Qm̄ q̄ i
te. di. hoc refert᷑ ad se
ductores. mod⁹ eīm se/
ductoꝝ ē i tenebris ⁊ oc
culte docere: sȝ talia ve
niēt i palā i iudicio ex/
tremo. ⁊ h̄ notat᷑ cū dr̄
c ¶ Predicabi. i te.
dom⁹ eīm i t̄ra illa hn̄t
plana tecta vbi ꝯgre/
gant᷑ hoīes ad spaciā/
dū ⁊ ꝯfabulādū. ⁊ idō
illa q̄ dicūt᷑ ibi publice
dicūt᷑. ⁊ h̄ mō exponit
Theophil⁹. Beda au
tē expōit h̄ referēdo ad
discipulos xp̄i: q̄ꝛ ea q̄
passi sūt i tenebris car
cerū ⁊ p̄ssurarū decla/
rata st̄ ꝑ orbē ad gl̄iaȝ
eoꝝ: sȝ p̄ma expositio
magis ꝯcordat l̄re p̄ce
dēti. d ¶ Dico a. v.
hic describitur scōȝ re
trahēs a fide: qđ est se
uitia ꝑsecutorū quam
xp̄s docet nō timere: ⁊
ptȝ sn̄ia ex dict᷑ Mat.
x. except᷑ q̄ sequūtur.
e ¶ Nōne qui. pas.
veneūt. i. venduntur.
f ¶ Dipōdio. Dipō
diū est species monete
⁊ valet duplex as. ⁊ idō
qnqȝ passeres vende/
bant᷑ dipondio: vt hic
habetur: ⁊ duo asse vt D
habetur Matth. x. qꝛ
punic⁹ passer nō pote/
rat diuidi: ⁊ idō rema
nebat vendenti: sicut
quādo dant᷑ qnqȝ oua
pro vno denario non † mat. 10. b
dantur nisi duo ꝓ obo Mar. 3. b
lo. g ¶ Et ois qui De pe. di. 3
dicit verbū in filiū c. adhuc
hois. i. cōtra xp̄i hūa/
nitateȝ. h ¶ Remit/
tetur illi. i. non ē ita
graue ad remittenduȝ
sicut verbum blasphe/
mie dictum contra dei
tatem: ⁊ hoc fuit expo/
situm diffuse Matth.
xii. i ¶ Cum auteȝ
indu. vos in syna.
⁊c̄. Istud fuit exposi/
tum Matth. xii.
Ꝁ Ait aūt ei
⁜ a ¶ Nihil oper/ Moraliter
tum ⁊c̄. quasi di. Hy
pocritarū falsitas ma/ † mat. 10. c
nifestabitur: ⁊ simili/ mar. 13. b
ter fidei veritas que tē
poribus ecclesie primi
tiue propter multitudi
nem infidelium doce/
bat᷑ occulte. b ¶ Di/
co autem vobis a/
micis meis ne ter/
reamini ab his ⁊c̄.
hoc de se mortale est.
propter quod pertran
seo vsqȝ ibi:
3 iij ⁜ Ait aūt ei

E F a ¶ Magister. Commēdanti grām supne pacis ⁊ vnitatis vult iste ingerere molestiā terrene diuisionis. vñ ⁊ hō dr̄ .i. ter
1.Cor.3.a renus. Inter q̄s eni hmōi zelus ⁊ ɔtētio est: hoīes sunt: ⁊ ſm hoīem ambulāt. Inter frēs patrimoniū nō iudex medius: sed pietas debet sequestra diuidere q̄tulo immortalitatis patrimonium non sit pecunia hoīb⁹ petendū.
b ¶ Quis me ɔsti. Nō suȝ dissensionis de⁹: sȝ pacis ⁊ vnitatis q̄ veni hoīes pacificare cū angelis: vt multi vnū cor ⁊ vnā aiam habeāt: nō vt diuidant / sȝ vt habeāt omia cōia: nec sit aliq̄s egēs int̄ eos. Ille q̄ nō colligit mecū est diuisor frat̄nitat̄ ⁊ dissensionis auctor. Quia auaricia plerūq̄ solet tētare ɔtutē patiētie quā cōmēdabat ⁊ exēplū: ⁊ p̄ceptū hui⁹ abolende subdit̄. dicēte dn̄o. Quis.m.c.i. Nō dignat̄ iudex esse litiū: nec arbiter facultatū. q̄ viuoȝ ⁊ mortuoȝ hȝ iudicium ⁊ meritoȝ arbitriū. c ¶ Ab omni aua. nemo putaret crimē eē hereditatē diuidere: fruct⁹ in horrea congregare: sȝ ⁊ h̄ auariciā indicat supernus iudex. vñ ⁊ subiūgit: Hoīs cuiusdā diuit̄. Sicut .ē. ɔ̄ pharíseos
†47.di.c.sicut hi in ti. ⁊ hypocritas: ita h̄ occasione stulte petitiōis ɔ̄ auariciā disputat. d ¶ Nō
Deu. 8.a in abūdātia. Nō in solo pane viuit
8.4.a hō: sȝ in verbo dei: sed nec tpalis vita multitudine diuitiarum ꝓtendit̄.
e ¶ Dixit aūt ⁊c. post preceptum subdit exēplū ad declinandā auariciā tpaliū. f ¶ Hoīs cuius. ⁊c. Nō reph̄edit̄ diues q̄ terrā coluerit: vl' fructus cōdiderit i horrea: sȝ q̄ fiduciaȝ vite posuerit i illis: nec pauperib⁹ erogauerit: vt ab eis recipet̄ i eternis tabernaculis. g ¶ Quid fa. Fruct⁹
F suos: ⁊ sua bona eē cōputans: nō erogat paupib⁹ q̄ supsunt: sȝ sue luxurie reseruare i futurū studet: ignarus q̄s cōgregatis sit vsurus. h ¶ Bona mea ⁊c. Ambro. Nō sunt hoīes bona q̄ secū auferre nō pōt. sola eni misericordia comes est defunctorum.
i ¶ Requiesce. Ecce cum peste auaricie iūgit̄ pestis desidie vt nec ꝓ tpalibus deū interpellaret. k ¶ Dixit aūt. Dicere dei est ad hoīeȝ prauas ei⁹ machinatiōes subita aiaduersione cōpescere. l ¶ Stulte. Quia lōga tibi tpa diuitiarū ꝓmittebas: hac nocte ɔ̄cept⁹ alijs cōgregata relinques.
m ¶ Repetūt ⁊c. In nocte auferet̄ aīa q̄ i obscuritate cordis qd̄ posat pati ꝓuidere noluit n ¶ Et nō ē. In deū diues ē q̄ trāsitoria cōtēnēs pauperib⁹ distribuit: cui⁹ expectatio dñs ē: cui⁹ substātia .i. ɔsciē possessio q̄ sufficiat̄ ⁊ pascit̄ est apud deū: nō i saccu lis terre. o ¶ Dixit ad ⁊c. Aplos
† mat.6.b ꝑ fidē in spe eternoȝ ɔfirmat: q̄ plures sunt q̄s torpētes facit amor p̄ntiū ⁊ desperatio futuroȝ. p ¶ Nolite
alr̄† vestiemini. solli. Perfectius eē paupib⁹ oia dare: ⁊ de māmona iniq̄tatis amicos facere: sed q̄ plerūq̄ deuotio fidei infirmitate reuocat̄: nō ꝓhibet ꝓuidentiam per quā in sudore vultus panis preparatur: sed vetat sollicitudinem que mentem perturbat et ab eternis reuocat.
q ¶ Quid māducetis. Indecorū est homini curare de cibo vel veste: qui militat in dei regno. Nouit rex quēadmodū familiā suā pascat: alat: vestiat. ¶ Moraliter. Ad fidē instruit omnia credentibus a deo posse conferri qui ipsos ex anima ⁊ corpe composuit. Cum eni aīa indumēto corpis vestiatur: ⁊ vigore anime sine nostro labore corpus animetur. absurdum est vt victus copiam nobis defecturam putemus: qui viuendi ingem substantiam a deo consequimur.

teat vos dicere. Ait autē ei qui a
a daȝ de turba: Magister dic fra b
tri meo vt diuidat mecū heredi
b tatē. At ille dixit ei: Homo / q̄s c
¶ litium. ¶ facultatum.
me cōstituit iudicē aut diuisorē
a ¶ tam ad turbas q̄ ad discipulos.
sup vos? Dixitq̄ ad illos: Vi
¶ rationem prouidere: contra quā si caro suggerit: cauete.
c dete ⁊ cauete ab omni auaricia:
d quia non in abūdantia cuiusq̄ e
¶ scilicet
vita eius est ex his q̄ possidet.
e Dixit aūt similitudinē ad illos / f
f dicēs† Homis cuiusdā diuitis g
¶ plus solito.
vberes fruct⁹ ager attulit / et co b
a ¶ ecce nimia sollicitudo ex auaricia.
g gitabat intra se / dicēs: Quid fa i
ciam q̄ nō habeo q̄ cōgregē fru
¶ ex sollicitudine deliberatio.
ctus meos? Et dixit: Hoc faciā:
Destruā horrea mea ⁊ faciā ma
iora: ⁊ illuc congregabo omnia k
¶ meo labore: vel propter me solum.
h que nata sūt mihi et bona mea:
⁊ dicā aīe mee: Aīa / habes mul l
ta bona posita in annos plurí
¶ a labore. ¶ esurien ⁊ sitim pelle.
i mos: requiesce / comede / bibe / m
¶ magno paratu.
k epulare. Dixit aūt illi d̄s: Stul n o p
¶ exactores.
m te hac nocte repetūt aīam tuā a q
te: que aūt parasti / cuius erūt? r
¶ stultus ⁊ in nocte rapiendus. s t
n Sic est q̄ sibi thesauriçat / et non v
o est in deū diues. Dixitq̄ ad di x
a ¶ quos specialiter ad contemptū mundi inuitat. b ¶ ideo temporaliū sollicitudinē veto: ne cum diuitibus seculi vobis thesauriçare conuincemini.
scipulōs suos: Ideō dico vob:
a ¶ vite que cibo sustentatur.
p †Nolite soliciti eē anime vestre †
q quid manducetis: neq̄ corpori
quid†induamini. Aīa plus est
q̄ esca: et corpus plus q̄ vesti

⁂ a ¶ Ait aūt ei qui. Hic xp̄s dissuadet tertiū retrahēs G a fide: qd̄ est immoderata ɔcupiscētia terrenoȝ vbi p̄mittit̄ cuiusdā cupidi petitio dicētis xp̄o. b ¶ Magister dic ⁊c. incōuenienter petebat q̄ nō erat locus neq̄ tps: nec xp̄s erat tēporalib⁹ intētus: immo ea ɔtēnere docebat. ⁊ iō xp̄s r̄ndit ei.
c ¶ Homo. carnalis ⁊ rudis ⁊ terren⁹
d ¶ Quis me cō. Silr apl̄i vt possēt vacare ṽbo dei curā tpaliū a se abiecerūt dicētes Act⁹.vi.a. Nō est equū nos derelinq̄re ṽbū dei ⁊ ministrare mēsis. ⁊ ideo ex h̄ xp̄s ɔ̄tr docuit cauere auariciā que a deo separat. vñ s̄bdit̄: e ¶ Quia nō in abūdan. ⁊c. s. spūalis p̄ quā ɔiūgit̄ deo: nec etiā corpalis: q̄ ꝑ̄ abundātiā ⁊ supfluitatē mors plurīū acceleraf. multo eni plures moriunt̄ ex repletione q̄ ex attenuatione. vite etiā pauperū null⁹ insidiat̄. diuites aūt i nullo loco sūt securi: ⁊ in omi cibo ⁊ potu timent intoxicari. Vita pauperū tutior ē q̄ diuitū
f ¶ Dixit aūt ad il. s. ad suū ꝓpositū declarandū. g ¶ Hoīs cuius. di. Id ē multo plures solito cursu. h ¶ Et cogita. q̄ abundantia diuitiarū inducit magnā sollicitudinē: ⁊ p̄ ɔ̄ñs animi anxietatē: q̄ nō supplēt indigentiā: vt declarat Boetius .ii. lib. de cōsolatione. vñ seq̄t̄: i ¶ Quid faciam. ecce abūdātia fructuū faciebat eū horreis indigēte. k ¶ Illuc ɔgrega. cū ecōtrario deberet dicere dispgā pauperib⁹. l ¶ Et dicā aīe mee. i. mihimetipsi: ſm q̄ tot⁹ hō denoiat̄ a pte digniori. m ¶ Requiesce. h̄ exp̄munt̄ q̄ttuor mala q̄ solēt ex abūdātia diuitiarū euenire. s. ociositas q̄ notat̄ ibi: Requies. gulositas cū d̄r: Comede. ebrietas / ibi: Bibe. comesatiōis celebritas / ibi. n ¶ Epulare: vñ .s. xvi. e. de diuite epulone d̄r q̄ epulabat̄ q̄tidie splendide. o ¶ Dixit aūt illi de⁹. i. ɔ̄rium sue cogitatiōis fecit. dicere eni dei facere est. ſm illud ps̄. xxxii. b. Dixit ⁊ facta sūt. h
p ¶ Stulte. q̄ nō cogitas de dei ꝓuidentia ⁊ iusticia. q ¶ Hac nocte ⁊c. scȝ demones quibus obligata est p̄ peccata. r ¶ Que aūt pa. ⁊c. quasi diceret: nō erunt tua: q̄ non portabis tecum hoc autē potissime pōt d̄ri a personis ecclesiasticis qui nō possunt relinq̄re bona ecclesie heredib⁹ suis. s ¶ Sic est. i. similiter stultus ⁊ ad simile fine veniet.
t ¶ Qui sibi thesaurizat. bona tpalia. v ¶ Et nō est in deum diues. Id ē vacuus est bonis spiritualibus.
x ¶ Dixitq̄ ad discipulos. Hic cōsequēter saluator dissuadet quartū retrahens a fide quod est cura nimia ⁊ superflua respectu necessariorum: ⁊ patet sententia ex dictis Matthei. vi.
⁂ Nolite ti/
✳ a ¶ Ait autē ei quidā de turba ⁊c. p̄ hoc aūt q̄ xp̄us noluit se intromittere de diuisione hereditat̄ inter fratres: osīdit q̄ p̄dicatores euāgelij non se debēt intromittere de negocijs secularibus determinādis. g ¶ Hoīs cuiusdā di. ⁊c. p̄ istū intelligit̄ oīs hō congregās ⁊ ɔseruās bona tpalia vt indevuiat ociose. iō sequit̄: l ¶ Et dicā aīe ⁊c. Moraliter
⁊ etiā gulose ⁊ delitiose. ideo subdit̄: m ¶ Comede bi. ⁊c. ⁊ freq̄nter cōtingit q̄ tales subito moriunt̄: ⁊ sic a ꝓposito defraudant̄. ꝓpē qd̄ ɔcludit̄: v ¶ Sic est q̄ sibi ⁊c. q̄ sole diuitie virtutū portant̄ de hoc seculo cū habēte: † ¶ Nolite solli. ⁊c. s. sollicitudine supflua: q̄ deus dat animā ⁊ corp⁹ q̄ sunt maiora sine sollicitudine hūana: ⁊ silr pascit coruos ⁊ crescere facit lilia: ⁊ hec oīa dicunt̄ hic ad lr̄am: ad tollēdū a p̄dicatorib⁹ euāgelij sollicitudinē supfluā de necessarijs q̄tū ad victū p̄ntē. ¶ Moralr aūt ṽgines lilia dici pnt̄ q̄ p̄ augmētū ṽtutū i deo crescūt ⁊ induunt̄ grē vestib⁹ in p̄nti ⁊ glīe i futuro. Moraliter
✳ Nolite timere

F Considerate.

A B a ¶ Cósiderate. Sancti merito auib⁹ cõ
parant: q̃ nihil in mũdo hñtes nec laborã
tes: sola ɔtẽplatione eterna petũt: iam simi
les angelis. b ¶ Quãtomagis. Si vola
tilib⁹ nõ laborantib⁹ nec cõmunes fructus
aliquos sibi vñãm speciali⁹ vendicantib⁹ ꝓ
uidentia dei necessaria largit̃: verũ ẽ cau
sam inopie nostre auariciã indicare. q̃ com
munia quasi ꝓpria vendicam⁹ ꝛ aliis inui
dem⁹. c ¶ Si ergo neqꝫ. Si nec in augmẽta
tione corporis vñi opari potestis: q̃ operatio
est deo minima ad cõparationẽ spũalis cre
ature: qd solliciti estis de ceteris maiorib⁹
.i. de aie ɔseruatiõe. d ¶ Cõsiderate li
lia ꝛc. Apta cõparatio. Lilia nõ sicut cete
ri fruct⁹ aliquẽ agricolarũ cultũ requirunt.
Solet etiã p liliũ celestis btitudo significa
ri: ad quã nos inuitat dñs. Lilia nõ in siluis
sꝫ in hortis nascũtur: sic ꝛ nos in hortis vir
mat.6.b tutũ nascere debem⁹. e ¶ Nec salomõ.
Amb. Salomon ꝛ hic vestit⁹ ꝛ alibi coop
tus glĩa dr: q̃ infirmitatẽ corporee nature
veluti quadã ɔtute mẽtis ad opertã operã
glĩa vestiebat. f ¶ Vestiebat sic vnũ.
Que purpura regũ: q̃ pictura textricũ pot
florib⁹ cõparari? Ipse color dr vestimentũ
floris. sic dr: Operuit istã rubor. g ¶ Cras
in clibanũ. Cras in scriptur̃ p futuro po
Gen.30.c nit. dicente Jacob: Exaudiet me cras iusti
cia mea. h ¶ Nolite q̃rere. Nõ ait: No
lite q̃rere vel solliciti eẽ de cibo vel vestimẽ
to: sed expssius: qd mãducetis aut qd bibe
tis. In q̃ videnẽ argui hi q̃ spreto victu vel
vestitu cõmuni: lautiora vel austeriora pre
his cũ q̃bus viuũt alimẽta vel indumẽta re
quirũt. i ¶ Nolite i sub. Prohibita solli
citudine vict⁹ vel vestit⁹ q̃ sunt ad necessita
tẽ: phibet etiam supbiã q̃ solet de istis sup
abũdantib⁹ ɔsequi. Jõ hec ne requirat̃: q:
talis sollicitudo facit infidelibus similes.
k ¶ Et hec oĩa. Quia oĩa sunt filioꝝ. ideo
hec oĩa adiicient̃ vobis etiã nõ q̃rentibus:
B vt nec in pñti nec in futuro desit aliq̃ grã fi
delibus: q̃bus si hec subtrahunẽ ad ꝓbatio
nẽ est. si danẽ ad gratiarũactionẽ: q: oĩa co
Rom.8.e operant̃ in bonũ bonis. l ¶ Nolite ti.
Regnũ q̃rite: ꝛ de regno ne diffidatis: q:
pr̃ cõplacita bonitate dabit vobis regnũ:
nõ vr̃is merit̃. m ¶ Pusillus. Vt ob cõ
parationẽ maioris numeri reproboꝝ. vel
poti⁹ ob humilitat̃ deuotionẽ: p quã humi
litatẽ crescit ecclia: p quã pueniẽ ad regnũ.
n ¶ Vendite. Non tm̃ nõ timeat̃: ne ꝓ
pter regnũ militantib⁹ vite necessaria de
sint: sed etiã possessa vẽdite ꝓpter elemosy
nã: que est via ad regnũ: vñ p eã pctã redi
mũtur. Non tm̃ cibos vr̃os cõicate paupe
ribus: sꝫ etiã vendite vr̃as possessiones: vt
oĩbus vestris semel ꝓ dño spret̃ postea la
bore manuũ vestrarũ opiemini vnde viua
tis vel elemosynã faciat̃. o ¶ Date ele.
Qui ꝓ celo oĩa mundana spernit vendat
q̃ habet ꝛ distribuat: q̃ nõ est tante ɔtutis:
de his q̃ habꝫ elemosynã det. Nẽ phibeẽ
vt nihil pecunie ad vsus necessarios a san
ctis reseruet̃: cũ ipse dñs loculos habuisse
legat̃: sed ne deo ꝓpter ista seruiat̃: ꝛ ne ti
more inopie iusticia deserat̃. p ¶ Nõ de
ficientẽ. Tpalia vel ex sua fragilitate defi
ciũt: vel si qd solidũ supest vt lapides p̃ciosi
a furibus possunt tolli. sed data ꝓ xp̃o eter
nũ fructũ ɔferũt in celis. q ¶ Quo fur.
Fures sunt heretici ꝛ demões q̃ ad hoc in
tenti sunt vt spũalib⁹ nos spoliẽt. Tinea q̃
iactanẽ vestes rodit: inuidia est q̃ studiũ vel
fructũ bonũ lacerat: ꝛ cõpactionẽ vnitat̃ dis
sipat. r ¶ Vbi em̃. Uniuersalit̃ ꝛ de pe
cunia ꝛ de oĩb⁹ voluptatib⁹ gulosi thesaur⁹
est ven

a ¶ h ad cibũ. b ¶ Matthe⁹: volatilia: hic s
species ꝓ genere. ¶ quoꝝ aĩa mortalis.
a mentum. Cõsiderate cõruos
quia non seminant neqꝫ metunt:
quibus non est celarium neqꝫ
horreum: et deus pascit illos.
a ¶ ꝓpt̃ rõnẽ ꝓpt̃ imortalitatẽ q̃ vob ꝓmit
b Quanto magis vos pluris estis
titur plus valet̃. a ¶ hoc de vestimento.
b ¶ sua sollicitudine ꝛ sagacitate.
illis? Quis autem vestrum cõgi
a ¶ illi ergo curã tegẽdi corpus relinquite q̃
illud ad hãc mensurã fecit puenire.
tando põtest adiicere ad statu
¶ quasi nullus.
c ram suam cubitum vnum? Si er
go neqꝫ quod minimuꝫ est pote
stis: quid de ceteris solliciti estis?
¶ nõ sunt allegorica ista: sed vt de minorib⁹
persuadeantur maiora.
d †Considerate lilia quõ crescunt:
a ¶ coloribus se ornando. b ¶ vt faciant si
bi indumenta.
Nõ laborãt neqꝫ nẽnt. Dico au
e tẽ vob: q: nec salomon i oĩm glo
f ria sua vestiebatur sicut vnum ex
¶ si ista q̃ ad vsũ tm̃ corpis sũt ꝛ cito õcidua
igne cremabũt de⁹ tã venuste adornat. q.m.
istis. Si ãt fenũ qõ hodie i agro
a ¶ .i. in aceruũ: q̃ habet speciem clibani.
g est ꝛ cras in clibãnũ mitti: deus
a ¶ .i. vestiet. b ¶ qui ad imaginem dei fa
cti estis ad eterna vocati.
sic vestit: quãtomagis võs pusille
a ¶ ergo. ¶ si em̃ de his diffiditis quõ eter
h fidei? Et võs nolite q̃rere qd mã
na speretis. a ¶ ꝛ si hec abundauerint: ne
inde superbiatis.
i ducetis: aut qd bibatis: et nolite
in sublime tolli. Hec enĩ omnia
a ¶ q̃b⁹ nulla cura ẽ de futur̃: sꝫ filioꝝ ẽ q̃re
re regnũ dĩ. b ¶ ne dubites õ volũtate pris
gẽntes mũdi querũt. Pater au
a ¶ ꝓuidet hec oĩa i sua via nob eẽ neccãria
tẽ vester scit quõniam his indige
a ¶ sꝫ tñ nõ ẽ in his finis ponẽd⁹: sꝫ i regno
ꝓpter quod ꝛ ista. b ¶ oĩbus p̃pouite: hoc
sit finis: ꝓpter hoc oĩa agite.
tis. † Veruntamẽ q̃rite primuꝫ
¶ bona eterna.
k regnũ dei ꝛ iusticiã ei⁹: et hec oĩa
¶ nõ dabunẽ quasi ꝓpter se sed supaddun
tur quasi necessaria ad aliud.
l adiicientur vobis. Nolite timere a
a ¶ q̃ etiã ꝓpter regnũ adiecit temporalia.
m pusillus grex: q: cõplacuit pãtri b c
n vestro dare vobis regnũ. Vẽdi d
a ¶ operando elemosynas.
a te q̃ possidet̃ ꝛ date elemõsynã.
a ¶ repositiões q̃rũ merces durat i eternũ.
Facite vobis sacculos q̃ nõ vete e f
p rascunt: thesaurũ nõ deficientem g
¶ i spũalib⁹ ꝛ eternis. a ¶ q: ibi aduersus
electos dei nulla fraus diaboli ꝑualebit.
q i celis: quõ fur non appropriat: b
a ¶ q: diuitie scõꝝ future icorruptibiles sũt
r neqꝫ tinea corrũpit. † Vbi em̃ the i
saur⁹ vester est: ibi ꝛ cor vestrum k

est vẽter vbi habet cor. sic ꝛ de a C
liis. Nã si in terra cor ẽ deorsum.
si in celestib⁹ ẽ in xp̃o fixũ. Neces
se est em̃ vt q̃ p̃cesserit dilectionis
thesaur⁹ illic ꝛ cogitatiõis sequat̃
affect⁹. ¶ Mystice. Si thesaur⁹ Mystice
boni opis cũ tpalia cõmodi cõge
ratur facile corruit: q: si exteri⁹ sit
ad fauorẽ hoĩm diabol⁹ rapit. vñ:
Receperũt mercedẽ suã. Si int⁹ † mat.6.a
sit ad manẽ gloriaꝫ. tinea scindit:
cũ in se ɔfidentẽ ꝛ sibi placentem
fragilitas hũane ɔditiõis deserit.
¶ Sint lumbi

Nico. de lyra

⁂ a ¶ Nolite ti. Hic ɔsr saluator suadet in fide stabilientia: et Quattuor
sunt q̃tuor. s. p̃stolatio p̃mii: expe in fide stabi
ctatio iudicii: exigẽtia officii et ma lientia
gnitudo bñficii. Et p̃m hec ista p̃s
diuidit̃ in q̃tuor. scda incipit ibi: Diuisio
Sint lumbi vr̃i p̃cincti. tertia ibi:
Ait aũt. q̃rta ibi: Si autẽ cui mul
tũ datũ est. Circa p̃mũ sciendũ q̃ † mat.6.b
spes vite eterne maxie stabilit i fi
de. iõ dicit saluator ipsis fidelib⁹:
Nolite ti. ɔsecutiões present̃ vi
te. b ¶ Pusillus grex. ꝛ dic̃ pu
sillus: q: pauci erant fideles respe
ctu infideliũ: ꝛ q: pauci sunt electi
respectu reproboꝝ. c ¶ Quia
cõpla. pa. ve. da. vo. re. ex me
ra em̃ liberalitate diuina aliq̃s ele
git ad regnũ celeste alios dimisit:
ꝛ quos ab eterno sic elegit in tpe
vocauit ad fidẽ ꝛ iustificauit p gra
tiam vt sic digni efficerentur vita
beata: s̃m q̃ dicit aplãs ad Rom.
viii. s. Quos aũt p̃destinauit: hos
ꝛ vocauit. quos aũt vocauit hos ꝛ
iustificauit: q̃s autẽ iustificauit: il D
los ꝛ magnificauit. d ¶ Vendi
te que possidet̃. q. d. ex quo vo
bis paratum est regnũ celoꝝ parũ
debetis curare de terrenis. Sciẽ
dum tñ q̃ vendere possessa ad dã
dum elemosynam nõ est necessita
tis nisi in casu extreme necessitat̃.
alias est supererogationis. ꝓpter h̃
dicitur Matth. xix. c. Si vis pfe
ctus esse vade ꝛ vende oĩa que
habes ꝛ da pauperib⁹. nõ dicit: si
vis saluari: sed si vis pfectus esse.
e ¶ Facite vobis sacculos. i.
repositoria bonorum. f ¶ Qui † mat.6.b
non veterascunt. ꝛ que sint illa
ostendit dicẽs: g ¶ Thesaurũ
nõ defi. in celis. ibi em̃ non põt
eẽ corruptio ab intrinseco nec per
ɔñs inueteratio: q: qõ antiquat̃
ꝛ senescit ꝓpe interitũ est: vt habe
tur Heb. viii. d. Siliẽ non põt ibi
violentia fieri ab extrinseco. ideo
subditur: h ¶ Quo fur nõ ap.
ꝛc. Iste aũt thesaur⁹ acquirit̃ per
p̃dictã elemosynarũ largitionem.
vñ Mat. xix. c. cũ dixisset saluator
Vende oĩa q̃ habes ꝛ da pauperi
bus. subiũxit: ꝛ habebis thesaurũ
i celo. i ¶ Vbi em̃ ẽ the. tu⁹.
Id ẽ res a te amata ꝛ desiderata.
k ¶ Ibi ꝛ cor t. q: s̃m Aug. aĩa
veri⁹ est vbi amat q̃ vbi animat.
⁂ Sint lumbi
⁂ a ¶ Nolite ti. pu. grex. i. cõ Moraliter
gregatio humilium quibus pater † mat.6.c
celestis preparauit regnum.

 ⁂ Sint lumbi

E F a ¶ Sint lũbi ⁊c. Deo nõ placet vnũ sine altero: cũ qs vel bona agit nõdũ refrenata luxuria. vel caste viuit nõ exercens se p bona opa. Et vt ab amore tpaliũ possitis remoueri: et bona q̃ agitis simplici intẽtiõe eternoꝝ agatis. cingite lũbos .i. motus carnaliũ desiderioꝝ refrenate: ⁊ habete lucernas ardẽtes vt in operatione vr̃a solo dei amore ardeatis: ⁊ aliis exemplũ prebeatis.

†De pe.di. i.c. q̃ lasus b ¶ Expectãtibus. Siue vitatis mala: siue facitis bona: nihil mũdanũ: sed solũ aduentũ redẽptoris expectetis. c ¶ Qñ reuer. Ad nuptias dñs iuit cũ post resurrectionẽ nouus hõ angeloꝝ multitudinẽ sibi copulauit. a quib' reuertit: cũ nobis p iudiciũ manifestat. Vñ ⁊ bñ de expectãtibus subdit: Ut cũ ve. d ¶ Confestim aperi. Nõ vult apire iudici pulsanti q̃ timẽs videre iratũ quẽ cõtẽpsit: de corpe exire metuit. Aperit q̃ iudicẽ letus ⁊ securus sustinet: ⁊ de

†mat.24.d ppinqua morte gaudet. vñ subditur: Bti serui illi qs cum vene. ⁊c. e ¶ Vigilãtes ⁊c. Vigilat q̃ oculos apertos in vero lumine tenet: vt tenebras negligẽtie euitet: q̃ etiã quod credidit operat: q̃ sollicitus est in cura gregis sibi cõmissi. Quid vero vigilãtib' debeat. subdit: Amẽ di. vo. f ¶ Trãsiens. Trãsiẽs ministrat cũ de iudicio ad regnum rediens sua claritate fideles satiabit. Vel post iudiciũ trãsibit: cũ a cognitione hũanitatis q̃ in iudicio videbit ad cognitionẽ diuinitat' post iudiciũ suos illuminabit. g ¶ Et si vene. Vigilias vocat a similitudine excubantiũ. In nocte

†mat.24.d huĩ' mũdi sp debem' esse ꝯ hostẽ sollicitị: ⁊ expectare lucẽ venturã .i. aduẽ-

mar.13.d tũ iudicis. Prima q̃ vigilia custodia puericie est. scda iuuentutis. tertia senectutis. Si qs ꝑo in puericia vigilare neglexit: nõ tñ desperet: sed etiã in iuuẽtute: vel saltim tandẽ in senectute resipiscat: q2 pius iudex moras nr̃as patiẽter expectat. Qui ad excutiendã mẽtis desidiã exterioꝝ dãnoꝝ similitudinẽ inducit: vt p h anim' ad custodiam sui suscitet. Unde hoc. a.s. h ¶ Qm si sci. Nesciẽte patrefamilias fur domũ pfodit: q2 dũ a sui custodia spũs dormit: ĩprouisa mors carnis habitaculũ irrumpit ⁊ ad supplicia trahit. Furi aũt resisteret si vigilaret: q2 aduentũ iudicis occulte veniẽtem pcauens penitẽdo occurreret.

†De pe.di. i.c. si sacerdos l ¶ Qua hora ⁊c. Ultimã horam sp ignorari voluit dñs: vt sp sit suspecta: ⁊ ad eã sp pparet. k ¶ Ait autem ei. Cũ dñs duo pposuerit .s. ⁊ se subito vẽturũ: ⁊ illos expectãdo paratos esse debere: q̃rit petrus si illa sub-

olo† supra limia instituta celestis vite q̃ sunt necessaria se pparantib' ad aplos solũ ⁊ siles eoꝝ: an ad oẽs saluandos ptineat. l ¶ Dixit aũt do. Rñdens ad interrogata dñs. primũ ⁊ scdm iudiciũ cũctis affuturũ: ⁊ singulos pro meritis vel remunerandos vel damnãdos dicit. Deinde qd maxime q̃sierat supponit sc3 grã3 virtutũ quã mõdo attulerat: a singulis quantũ põt esse sectandã. qd est ibi: Ignẽ veni mit. in ter. m ¶ Quis pu. q.d. Uobis q̃ dispensatores estis instituti: h specialius cõuenit de custodia ⁊ pparatione: vt ⁊ vos ⁊ alios pparetis in aduentũ iudicis: q2 pauci sunt qui cõmissam sibi bene amministrãt dispensationem. n ¶ Et prudens. Q̃ rarus est domino propter dñm seruiens: oues christi non ad lucrum/ sed amore christi pascẽs prudens in futuro sibi prouidens: quẽ constituit id est curarius q̃ sit vocatus

sit vocatus a deo tanq̃ aaron ⁊ non magis se ingesserit: ⁊ qui nõ magis se pascat q̃ oues: o ¶ Beatus. q.d. Pauci sunt fideles. Ille aũt qui recept' fuerit fideliter annonã hĩc ministrans ⁊ in curã gregis vigilans: eterna beatitudine glorificabit. G

a erit† Sint lũbi vestri pcincti: ⁊ lu- a b
¶ contra noctem huius vite.
cerne ardentes in manibus ve- c
¶ sitis.
stris: et vos similes hominibus d
b expectantibus dominum suum
c quãdo reuertat a nuptiis: vt cũ e
a ¶ pperando ad iudicium. b ¶ per egritudines: mortem ppinquã designando.
d venerit et pulsauerit confestim
¶ leti eum suscipiendo.
aperiant ei. † Beati serui illi: qs f
e cũ venerit dñs inuenerit vigilã- g
¶ vere bti q2 ¶ pparãs se ad retributionẽ
tes. Amẽ dico vob' q2 pcinget se h
a ¶ in eterna btitudine refoueri. ¶ nostrũ recumbere est in regno quiescere.
f ⁊ faciet illos discũbere: ⁊ tran-
g siẽs ministrabit illis. Et si vene- k
a ¶ adolescẽtia. b ¶ senectute. ¶ .i. nõ i vna sola: sed in q̃cũq3 etate possum' pmereri.
rit in scda vigilia: ⁊ si in tertia
¶ saltim tunc
vigilia venerit: ⁊ ita inuenerit/ be-
a ¶ per simile probat q2 debent vigilare.
ati sũt serui illi† Hoc aũt scitote
b quoniam si sciret paterfamilias
a ¶ illa hora que sibi suspecta esset.
qua hora fur veniret/ vigilaret
vtiq3: ⁊ non sineret pfodi domũ
¶ ergo. ¶ post similitudinẽ supponit exhortationem. ¶ sine macula et ruga.
i suam. Et vos estote parati: q2 q̃
hora nõ putatis filius hois ve-
k niet. Ait aũt ei petr': Domine l
a ¶ vendite. facite sacculos. q.nõ v. sint lũbi vri pcincti: ⁊ lucerne ardentes vigilate.
ad nos dicis hanc parabolam:
l an ⁊ ad omnes? Dixit autẽ do-
a ¶ difficultatẽ narrat: p q̃ qs ⁊c. nõ ipossibilitatẽ virtutis. b ¶ pecuniã dñi sui dũ
m min'† Quis putas ẽ fidelis dis- m
erogãdo. ¶ discernẽs capacitatẽ singloꝝ
n pensator et prudẽs: quẽ consti-
¶ christus. ¶ ecclesiam.
tuit dominus† sup familiam suã:
¶ pro qualitate auditorum mensurarã cibum diuini verbi vel exempli.
vt det illis in tẽpore tritici men- n o
o suram. Beatus ille seruus quẽ p
cũ venerit domin' inuenerit ita q
facientem. Uere dico vobis: q2

Nico. de ly.

F Supra ola

⁂ a ¶ Sint lũbi vri. Hic ponitur scdm stabilitẽs in fide qd ẽ expectatio iudicii futuri: vbi fideles q̃ nũc pculcantur deprimunt ⁊ honorabunt. et ideo ex tali expectatione solidant in fide disponẽtes se vt possint secure illud iudiciũ expectare. ⁊ ad h inducit saluator. d. Sint lumbi vri ⁊c. Lũbi mẽtis sunt volũtas ⁊ intellect' ex quib' pcedũt cogitationes male. Lũbi ꝑo carnis sunt i quib' viget motus luxurie: ⁊ vtriq3 lũbi sunt pcingẽdi .i. coartãdi ad illicit' cogitationib' ⁊ opib'. b ¶ Et lucer. ardẽ .i. doctrina clara pcedẽs ex charitate. c ¶ In mani. ve. implendo ope. d ¶ Et vos siles ⁊c. Id ẽ sitis discreti vigiles ⁊ sollicitũ de vestra custodia expectãdo dñm venturũ ad iudiciũ. sicut antiqui patres expectabant eũ venturũ in carne: et tũc eritis similes illis. e ¶ Ut cũ vene. ⁊c. venit autẽ dñs ad iudiciũ pmo in morte cuiuslibet: q2 talis pñtabit in iudicio q̃lis inuenit i morte q̃ntũ ad grãm vel culpã. iõ sequit: f ¶ Beati serui illi ⁊c. in eoꝝ morte. g ¶ Inuenerit vigilãtes .i. in statu gratie ⁊ nõ in peccatis dormientes. h ¶ Amẽ dico vo .i. fideliter assero q2 i ¶ Precinget se ⁊c .i. pmpte et sine retardatione ministrabit illis vitã ẽternã. k ¶ Et si venerit i secũda vigilia. Scdm btm Grego. pma vigilia est custodia

Pria vigi.

puericie maxime postq̃ incipit vsus rationis in pueris. scda vigilia est custodia

Scda vig.

iuuẽtutis. tertia status virilis. q̃rta senectutis: q2 in q̃libet statu aliq̃ moriunt: et

Tertia vi. H

ideo in q̃libet statu fideles debẽt esse parati p iustiticiã ad recipiẽdũ mortẽ. Consequẽter ad h inducit exẽplũ. Hoc autem scito ⁊c. ⁊ ptz ex lra. l ¶ Ait autẽ ei petrus. Hic ꝯsr ponit tertiũ stabilitẽs in fide qd est exigẽtia officii: q2 plati q̃ debẽt alios in fide firmare: debẽt eẽ i fide magis solidi: ⁊ iõ debẽt vigilare nõ solũ sup se: s3 etiã sup gregẽ sibi cõmissum: ne insurgat aliq̃d fidei ⁊ morib' ꝯtrariũ. ⁊ h ẽ qd dicitur rñdendo ad q̃stionem petri. m ¶ Quis putas ⁊c. q.d. licet quilibet debeat vigilare sup custodiã sui: tñ hoc pcipue platis incũbit q̃ sunt dispẽsatores dei. ⁊ iõ debẽt esse vigiles ⁊ solliciti vt ministrẽt subditis bona spũalia. ⁊ h designat cũ dr: n ¶ Ut det illis ⁊c. tps tritici vocat tps euãgelii. vñ ⁊ xp̃s se grano tritici cõparauit Io.xii. o ¶ Mẽsurã. q2 hõi plati debẽt admistrare spũalia subdit' s3 eoꝝ pportionẽ ⁊ capacitatẽ. p ¶ Beat' il. ⁊c. i morte ipi'. q ¶ Inuene. ⁊c .i. bõa spũalia fideliter dispẽsãtẽ.

⁎ Supra ola

⁂ a ¶ Sint lũbi vri ⁊c. cingulo castitatis. b ¶ Et lucerne ⁊c. p qs significant opera bona de genere ⁊ ex charitate facta aliter essent extincte. d ¶ Et vos siles ⁊c. parati suscipere ipsum.

Moraliter

e ¶ Ut cũ venerit et pulsa. pulsat dñs hois animã: cum eã inducit ad melius propositũ: cui cõfestim aperit p bonũ cõsensum ⁊ sequentẽ effectũ: ⁊ tali seruo ministrat dñs grãm in pñti: gliam in futuro. k ¶ Et si ve. in secũ. vi. ⁊c. p istas tres vigilias possunt intelligi tria tpa .s. iuuẽtutis: senectutis ⁊ etatis medie: in quib' pseuerãtes i bono dei sunt in spe ⁊ postea erũt in re. m ¶ Quis putas ⁊c. Iste potest dici q̃libet virtuosus in q̃ ratio regit vires inferiores debito mõ ppter

⁎ qd sup oia

A F. a ¶ Supra omia. Quata inter bonos auditores et bonos doctores est distantia meritorum: tanta et premiorum. Auditores bonos facit discubere et transiens ministrat: dispensatores constituit super oia que possidet: non vt soli: sed vt pre ceteris habeant eterna. tum pro sua vita. tum pro gregis custodia. b ¶ Q si di. ser. Nota inter vitia serui ascriptum quod tardum putat dni reditum. In virtutibus boni non annumerat quod hunc cito sperauerit sed tamen quod fideliter ministrauit. Nihil quod est melius quam vt patienter sustineamus ignorare quod sciri non potest: sed tamen laboremus vt idonei inueniamur. c ¶ Et edere. Id est cunctis sceleribus et illecebris seculi: que mentem errare faciunt occupari vel ad literam: si sit deditus gule et ebrietati. d ¶ Partemque. Mali cum infidelibus punientur: sed differenter. Illi enim qui scienter peccant grauius punientur minus grauiter qui peccant ex ignorantia. Et inter iniustos tanto quisque tolerabiliorem habebit damnationem: quanto minorem habuit iniquitatem. e ¶ Paucis. Mitissima oim pena est eorum qui preter originale nullum insuper addiderunt delictum. ¶ Ambro. Multi existimantes se minus vapulaturos si nesciant quid operari debeant: auertunt ne audiant veritatem. Sed cum possent scire si vellent studium adhibere: non nescientes / sed contemptores iudicantur. f ¶ Omni autem. Merito malus cognoscens: plus: et non cognoscens: minus vapulat: quia illi plus: illi minus commissum est: et ab omni cui plus committitur / plus exigitur. Utrumque ordinem et platorum et subditorum innuit: multis subiectis sepe datur cognitio dnice voluntatis et facultas implendi. Prelatis committitur cum sua salute cura pascende gregis. g ¶ Ignem veni

B mitte. in ter. quasi dicat: Tu crebro: an oes moneam accinctis lumbis. ardentibus lucernis aduentum dni prestolari: sed ego quod tamen ob hoc veni in mundum: vt a cupiditatibus mundi ad celestia homines accenderem: nil aliud volo: nisi vt incendium huius vbar vsque ad finem seculi cunctas mundi partes illustret: et vt in cordibus fidelium ita ignescat: ne aliquo impetu fluctuum vel flatuum extinguatur. Ignem. quasi dicat: inuito vos ad preparationem vestri et ad custodiam gregis: incutiens timorem ex aduentu iudicis qui malos seruos damnabit. Sed quia exiguus est profectus: et parua meritorum gratia metu supplicii ab errore reuocari: vos ex amore charitatis ad promerendam gratiam studium vestrum acuite: et dum aliquid facitis: illo igne accendamini. que veni mittere in terram. i. in oes credentes. Ideo dns fortasse in igne venturus est: vt in resurrectionis tempore vitia vniuersa consumat: suoque conspectu desideria compleat singulorum: meritorumque et mysteriorum lumen accendat. h ¶ Baptisma et c. Et vt ignis iste in fidelium cordibus queat accendi: ita vt oia temporalia perfecte et seipsos possint despicere: prius habeo baptisma baptizari hoc est vnctione proprii sanguinis perfundi. non enim daretur spiritus: nisi iesus primum glorificaretur. i ¶ Et quomo. Tanta est dignatio dni: vt infundende nobis deuotionis et consummande perfectionis in nobis: et maturande pro nobis studium passionis sibi inesse testetur: qui cum in se nil haberet vnde doleret: nostris tamen angebatur erumnis: et tempore mortis mesticiam pretendebat: quam non ex metu mortis sue: sed mora redemptionis nostre assumpserat. k ¶ Usquedum per. Qui vsque ad perfectionem angitur: de perfectione est securus: nec de ipsa angitur: sed potius mora corporis absolutio est anxietatis non coaceruatio doloris. l ¶ Putatis q. Quod post baptisma passionis et post aduentum ignis terra sit arsura dicit: Quia ad fidem xpi totus orbis diuisus est: vnaquaque domus habuit fideles et infideles. his contra fidem: illis pro fide pugnantibus.

F In domo

¶ celestis regni gaudia.
a †supra omia que possidet constituet a
¶ econtra si dissimulauerit iudicium in primo venturum securitatem sibi faciens.
b illum. Q si dixerit seruus ille in b
corde suo: moram facit dns meus †
a ¶ ad vitia incitare: vel conscientias infirmorum prauo verbo vel exemplo laniare. ¶ que etas vel sexus quanto infirmior tanto est ad ruinam facilior.
venire: et cepit percutere †pueros: et c
c ancillas: et edere et bibere et inebri
a ¶ in quo oes mali prepositi intelliguntur.
b ¶ iudicii vel mortis.
ari: veniet dns serui illius in die d
qua non sperat et hora qua nescit
a ¶ a consortio fidelium segregando: et eis qui nec fidem habuerunt sociando: quia qui non habet curam suorum negat fidem: et est infideli deterior.
d et diuidet eum: partemque eius f
cum infidelibus ponet. † Ille autem g
seruus qui cognouit voluntatem
domini sui / et non se preparauit:
et non fecit secundum voluntatem eius / vapula h
a ¶ non cognoscere dicendus est qui apprehendere vult: sed non valet.
bit multis † Qui autem non cognouit i
et fecit digna plagis vapulabit k
f paucis. Omni autem cui multum da l
tum est / multum queretur ab eo: et cui m n
¶ s. diuina iudicia.
commendauerunt multum / plus pe
a ¶ feruorem spiritussancti: qui corda illuminando ad opera prouocat: vitia consumit: vasa domus probat: qui etiam accendit lucernas quas superius ardere monebat.
g tent ab eo. Ignem veni mittere i o
¶ aliud. ¶ in cordibus fidelium.
terram: et quid volo nisi vt accenda p
¶ vel mo.
h tur. Baptisma autem habeo bapti q
¶ quasi multum. ¶ vel angor.
i k zari: et quomo coartor vsquedum r
¶ ipsa passio.
l perficiatur: † Putatis quia pacem s
veni †mittere i terram: Non dico vo

A a ¶ Supra oia et c. quia beatitudine eterna consequetur bonum infinitum quod includit oia bona. b ¶ Q si dixe. et c. non cogitando de aduentu dni in morte: et per hoc malis operibus se occupauerit que sunt causa ruine subditis: quod notatur cum dicitur: c ¶ Et ce. et c. tunc enim platus pueros percutit quando subditos suos malo exemplo peccare facit. d ¶ Ueniet dns et c. ex insperato repetens debitum mortis. e ¶ Et diuidet eum. a patria vite bonis. vel: Diuidet eum separando animam a corpore. f ¶ Partemque eius et c. i. cum damnatis. et subdit causam quare tales magis damnantur subditis malis. d. g ¶ Ille autem seruus et c. cuiusmodi sunt plati qui sciunt vel debent scire scripturas sacras in quibus voluntas domini exprimitur. h ¶ Uapulabit mul. Id est verberabitur vel punietur multum: quia talis non peccat ex ignorantia sed ex certa malicia. i ¶ Qui autem non cog. cuiusmodi sunt subditi qui vt in pluribus sunt illiterati. k ¶ Uapu. paucis. i. minus punietur: quia talis peccat ex ignorantia que diminuit de peccato: nisi fuerit affectata: sicut cum aliquis vult ignorare illud quod tenetur facere vel vitare vt licentius peccet. Ex magna enim libidine peccandi prouenit cum aliquis vult ignorare illud cuius scientia posset eum a peccato impedire vel retrahere. et in persona talium dicitur Job. xxi. b. Qui dixerunt deo: recede a nobis: scientiam viarum tuarum nolumus. l ¶ Oi autem. Hic consequenter ponitur quartum stabiliens in fide quod est magnitudo beneficii collati: quia non solum plati debent esse stabiliores aliis in fide sed etiam illi qui plus ceteris acceperunt a deo de gratiis gratis datis que dantur ad vtilitatem ecclesie et promotionem fidei: cuiusmodi est noticia scripturarum: gratia miraculorum: et consilia. et hoc est quod dicitur: Oi autem cui mul. et c. scilicet de predictis gratiis. m ¶ Multum q. et c. non solum sibi / sed etiam aliis proficiendo. n ¶ Et cui co. mul. differt commendatum a dato. et ideo per commendatum non intelligitur hic noticia scripturarum sed magis docendi officium quod est regimini annexum. vnde et subditi dicuntur esse commendati seu accommodati cure pastorali: secundum quod dicit apostolus. i. Timoth. vi. d. Depositum custodi: et a talibus plus requiritur: vt supra dictum est. Et quia gratie gratis date non valent ad salutem nisi sint cum charitate. ideo subditur: o ¶ Ignem ve. et c. s. charitatem dei et proximi. p ¶ Et quid vo. et c. i. augmentetur: quia charitas meretur augeri vt aucta mereatur perfici. Et quia passio xpi que ex maxima charitate pro nobis sustinuit est maximum charitatis incentiuum. ideo subditur: q ¶ Baptisma autem et c. baptismum appellat sui sanguinis effusionem ex qua baptismus et alia sacramenta ecclesie habent efficaciam. r ¶ Et quomo co. et c. quod dupliciter exponitur. Uno modo vt per hoc intelligatur magnum desiderium eius perficiendi nostram salutem per suam passionem. Alio modo vt per hoc intelligatur tristicia et anxietas animi que fuerunt in eo imminente passione vt per hoc ostenderet veritatem humane nature. Et quia post passionem christi ad predicationem euangelii multi crediderunt aliis personis sibi iunctis in infidelitate remanentibus et persequentibus eos vsque ad mortem: vt patet de sancto Chrysanto et pluribus aliis. ideo sequitur: s ¶ Putatis quia pacem et c. et patet sententia ex dictis Matth. x.

Blo† super

al† pueros.

†23. q. 4. c vindicta

†37. di. c. ss 23. q. 4. c. vindicta

D

† mat. 10. b

al† dare

M Dicebat autem.

*quod super oia bona constituetur in celo. a ¶ Q si dixe. et c. i. homo malus. b ¶ Moram facit et c. promittendo sibi longam vitam: et sic cum securitate viuit peruerse. venit dns auferens eum de presenti vita et eum ponens in gehennam. g ¶ Ille autem ser. et c. Chrys. Maior status fit maioris pene occasio. sacerdos enim eadem peccans cum populo multo grauiora patietur. o ¶ Ignem ve. et c. i. dei verbum. Hiere. xx. c. Factus est sermo dei quasi ignis exestuans. p ¶ Et quid volo et c. s. per sui diffusionem in cordibus fidelium. q ¶ Baptismo autem habeo et c. s. in membris meis quos desidero baptizari spiritusancto. quod impletum fuit vt habetur Act. ii. s ¶ Putatis quia et c. q. d. non: et loquitur de pace qua mali conueniunt ad facilius agendum peruerse.

z v *Erunt enim

E F a ¶ In domo vna. Unusquisq3 homo domus vna est: vel dei vel diaboli. Itaq3 hõ spũalis: dom⁹ spũalis est. b ¶ Diuisi. Prima causa est religionis ad deũ. secũda pietatis ad ꝓ pinq̃. oportet eñ vt diuinis humana post habeas: nõ est ergo pignoribus renũciandũ: sed de⁹ oĩbus pferendus. etenĩ natu re pignora sunt dei bñficia: nec debet

†28.q.1.§.1 plus amari beneficiũ q̃ accipitur q̃ deus a quo beneficiũ acceptũ seruat.

c ¶ Tres in vno. i. fili⁹ ꝛ filia: et nurus in patrẽ ꝛ matrẽ. ꝛ duo in tres. i. pater ꝛ mater: vbi etiã socrus intelligi

Allego. tur in filiũ et filiã et nurũ. ¶ Allego. Per tres significant: q̃ fidẽ trinitatis habent. per duo infideles q̃ in terra re manent. Boni ꝯ ꝯtraria malis: ꝛ ma la ꝯtraria bonis sentiendo atq3 agen do: ab inuicẽ diuidunt. d ¶ Pater i

† mat. 16. a filiũ: ꝛ fili⁹ in pa. Quõ q̃nq3 cũ sex ꝑsonas numerat: patris ꝛ filij: matris et filie: ꝛ socrus ꝛ nurus? Sed q̃ mat est filij ipsa est ꝛ socrus vxoris ipsi⁹ fi lij. ꝛ sic eadem et in filiã suã ꝛ in nurũ dr̃ diuisa. Pater in filium. Pat no ster erat diabolus: q2 eũ imitabamur sed venit ignis q̃ nos ab illo separauit ꝛ ostendit alterum prẽm q̃ est in celis. Mater synagoga: cuius filia ꝓmitiua ecclia: que eã de qua genus duxit ꝓ fi de ꝯtradicentẽ ꝛ ꝑsecutricẽ sustinuit ꝛ ipsa ei cõtradicit. Socrus synagoga. Nurus ecclia de gentib⁹: q2 xp̃s eccle sie sponsus: ſm carnẽ synagoge filius

† mat. 5. d est. Synagoga g̃ in nurũ ꝛ filiam ẽ di uisa: q2 credentes de vtroq3 populo ꝑ sequitur. Sed ꝛ ille in matrẽ ꝛ socrũ sunt diuise. q2 nolũt carnalẽ circũcisio nẽ suscipere. e ¶ Dicebat autẽ et ad tur. Cũ apostolos etiã de suo ꝓmo aduentu informasset: insinuãs q̃d i eo factũ sit: ꝛ de futuro qualiter eũ expecta re debeant ãmonuisset: vertit sermonẽ

§ ad turbas: in q̃bus pharisei erant: vt

† mat. 16. a Mattheus indicat. q2 nec ꝓmũ aduẽ tũ factũ credentes: nec scd̃m recte expe ctantes: signũ de celo querebãt tentan tes. Hos ergo arguit: quia si vellent attendere possent ex verbis ꝓphetarũ certum vtriusq3 aduent⁹ hr̃e indiciũ.

Mystice f ¶ Cum vi. nu. Mystice. Nubes ab occasu oriens carnẽ xp̃i a morte re

ulo tin surgentẽ significat. ex quo tp̃e imber euãgelice ꝓdicationis oĩbus terris est infusus. Auster flans ante estũ leuio res tribulationes ante iudiciũ significat. g ¶ Nimbus ve. Ad litterã manifestus est sensus. Qui ex elementoꝝ immutatio ne aurarũ statũ possunt prenoscere: possent etiam tempus veri usq3 aduent⁹ scire. Tum ex dictis ꝓphetarũ. Tum ex magnifi centia operũ. h ¶ Hypocrite. Et ne aliqui rudes in turba de imperitia sua sibi blandientes se excusarẽt dicentes se legẽ ꝛ ꝓphetas ignorare: supponit eos ꝑ naturalẽ rationẽ posse di scernere: vel eum qui opera facit q̃ nullus alius fecerat: supra hoĩem ꝛ deũ esse: vel post tot seculi iniusticias: iustũ creatoris iudiciũ esse venturũ. Cum autẽ vadis. Cum in hac vita pre paras te ad placatã faciem iudicis videndã: q̃uis sermo dei sit contrarius tue carni: tñ eo vtere sicut custodia data tibi in hoc itinere: ne ꝯtempt⁹ te accuset. Hoc ꝛ Mattheus ponit sꝫ ille

mat. 5. d specialiter de reconcilianda pace: Dissidentiũ fratrũ. hic gene raliter de penitentia oĩm ꝛ de emẽdatione delictoꝝ. i ¶ Cũ aduersario. Aduersari⁹ noster in via est sermo dei ꝯtrarius nostris carnalib⁹ desiderijs in p̃nti vita. a quo liberat qui pre ceptis eius humiliter subdit: alioq̃n ex sermonis cõtemptu re us: in examine iudicis tenebit peccator: quẽ iudex exactori. i. diabolo tradet: q2 ꝑmittet vt diabolus animã eius ad penam trahat: ꝛ ipse exactor q̃ penã exigit ꝓ reatu quẽ suggessit: eam retrudet in gehennã. k ¶ Da operã ꝛc. Hec etiã ad calcan das mũdi illecebras ꝛ ad iudicis aduentũ ꝑstolandũ ꝑtinent. quasi dicat: Quãdoquidẽ ꝯstat districtũ iudicẽ esse venturũ. ergo hic ita viuite: ne i illo iudicio dãnemini. l ¶ Reddas. Reddit sem per penas pro peccatis patiendo: sed nunq̃ veni am consequendo.

bis sed separationẽ. † Erũt enĩ ex †

a b hoc quinq3 in domo vna diuisi:
¶ vel duo. ¶ ecõtra.
c tres in duos ꝛ duo in tres diuidẽ
d tur: Pater in filiũ/ ꝛ fili⁹ in patrẽ
suũ: mater in filiã/ ꝛ filia i mrẽm:
socrus in nurũ suã/ ꝛ nurus in so
e crũ suã. Dicebat ãt ꝛ ad turbas: a
f † Cum videritis nubem orientem b
g ab occasu/ statim dicitis nimbus
venit: Et ita fiet: Et cum austrũ
flantem/ dicitis quia estus erit/ et
h fit. Hypocrite faciẽ celi ꝛ terre no
¶ mei aduent⁹.
stis probare: hoc autem tempus c
¶ ceteris argumẽtis scripturarũ ꝛ operũ.
quõ non probatis? Quid autem d e
a ¶ ex naturali ratione. b ¶ me esse deũ ꝛ iudicium venturum.
et a võbisipsis non iudicatis q̃d f
i iustũ est? † Cũ aũt vadis cum ad g
uersario tuo ad ꝓncipem in via/
k da operam liberari ab illo: ne for
¶ deũ.
te trahat te ad iudicẽ: ꝛ iudex tra
a ¶ diabolo q̃ penã exigit ꝓ reatu quẽ suggessit.
hat te exactori: et exactor mittat
¶ inferni.
te in carcerẽ. Dico tibi/ nõ exies
a ¶ i. nunq̃ sicut donec ponã inimicos tu os scabellum pedum tuorum.
inde donec etiam nouissimũ mi
l ¶ id est pro minimis pecca tis puniaris.
nutũm reddas.*
m Aderant Ca. XIII b
autẽ q̃dam ipso tem

Ca. XIII

Aderant autẽ. Dũ magister veritatis p̃sentes in strueret: qualiter se preparare deberent ad aduen tum iudicis: ꝛ qualiter q̃ se nõ preparant sunt dãnã di: nũciatur ei de galileis: q̃ quasi iu ste ideo perierunt: q̃ nõ bene se ꝑpara uerunt: ꝛ respõ G

Nico. de lyra

✱ a ¶ Dicebat autẽ. hic ꝯñter po nũtur attrahentia ad fidẽ. ꝛ ꝓmo ostẽ ditur ꝓpositum. secũdo remouetur dubi um/ ibi: Cũ aũt vadis. Circa ꝓmũ sciẽ dum q̃ duo sunt valde attractiua ad fi dem xp̃i inter alia. Primũ est oracula prophetarũ que expresse loquũtur de aduentu xp̃i in mũdum q̃tum ad con ditionẽ ꝑsone venientis ꝛ q̃tũ ad de terminationẽ temporis ꝛ aliarũ circũ stantiarum: sicut plen⁹ declaraui in q̃ dam questione de quolibet de aduẽtu christi que ꝓpter prolixitatẽ omitto. Et quia iudei saltem legisperiti in oracu lis ꝓphetarum erant edocti. ideo argu it eos saluator de hoc q̃ hoc attracti uum ad fidem nõ cognoscebant: et ta men de dispositione aeris futura per signa iudicabant que tñ sũt fallibilia: oracula autem ꝓphetarum sunt certa: ꝛ hoc est quod dicitur: b ¶ Cum vi deritis nubem ꝛc. ꝛ concluditur: c ¶ Hoc autem tempus. scꝫ aduẽ tus christi. d ¶ Quõ non ꝓbat. per scripturas ꝓphetarum quas habe tis. vñ ꝛ Dañ. ix. temp⁹ aduentus xp̃i determinatur ſm certum numerũ heb domadarũ annoꝝ. Scd̃m attractiuũ ad fidem est conditio euangelice do ctrine: que si ꝓponeretur alicui sapien ti qui tñ nõ esset imbutus aliqua lege ꝛ cũ hoc alie leges diuinitus ꝛ huma nitus tradite: naturali iudicio rationis iudicaret legẽ euãgelicam puriorem: sanctiorẽ ꝛ ꝑfectiorẽ lege veteri: ꝛ mul to plus alijs legibus humanitus con fictis: sicut est lex machometi ꝛ ꝯsimi les. ꝛ hoc est quod dicit saluator. e ¶ Quid aũt ꝛ a vo. i. naturali iu dicio rõnis. f ¶ Nõ iudicat q̃d iu stum est. recipiendo doctrinã euãge licã tanq̃ ꝑfectissimã. g ¶ Cum aũt vadis cum aduer. Hic remouetur dubiũ: quia. s. dixerat saluator: Nõ veni pacẽ mittere: posset aliquis credere q̃ intellexisset de oĩ pace: q̃d nõ est verũ. sed solũ de pace illa in qua aliqui ꝯcordant in malo/ iõ dicit: Cũ autẽ vadis ꝛc. Hic accipitur aduersarius frater vel proximus ab alio iniuste lesus qui habet causam trahendi ad iudicem illum qui lesit eum: ꝛ talis est reconciliandus per satisfactionẽ debi tam: prout fuit expositum plenius Matth. v. alioq̃n sequeretur malor punitio a deo.

Duo ad fi dẽ xp̃i attra ctiua

b

Moraliter ✱ † ¶ Erunt enĩ ex h̃ quiq3 in vna do. diuisi. tres in duo: ꝛ duo in tres. i. cõtra tres ꝛ ecõuerso. ꝛ hoc frequẽter fiebat in ecclia ꝓmitiua. nã simul manentes ꝛ ꝓpinqui diuide bant in fide: ꝛ nõ credentes credentib⁹ aduersabant intantũ q̃ aliq̃s ad mortẽ ꝑsequebant. b ¶ Cuꝫ videritis nu. ꝛc. hoc dr̃ ꝯtra illos q̃ solliciti sunt q̃liatẽ futurã aeris ꝯsiderare ꝛ de tp̃e sue mort̃ vel futuri iudicij nolũt cogitare. g ¶ Cum autẽ va. cum aduer. tuo ad prin. ꝛc. aduersarius iste põt dici synderesis remurmurans malo. ꝛ sic aduersat pctõri: q̃ si nõ consentiat synderesi resiliens a malo ꝯdemnabit per oĩm iudicem ꝛ mittetur in gehennam.

Ca. XIII

Aderant. Postq̃ saluator indu xit discipulos suos ad fidei constantiam. hic inducit pctõres ad pniam. Et ꝓmo ponitur christi monitio: ✱ secũdo peccatorum

Moraliter Moralit. b ¶ Aderant autẽ ꝛc. quoꝝ sanguinẽ mi scuit pilat⁹ ꝛc. Per pilatũ intelligi põt diabolus cui⁹ ẽ mem ✱ brũ: sicut dicit

A B uerunt: ꝛ rn̄det dn̄s: ꝛ illos vere fuisse pctōres ꝛ iuste perijsse: ꝛ siſr alios peccatores perituros: si se peccatores nō attendūt. a ¶ Nunciantes. q̄si dicat: Apparet istos fuisse peccatores ꝛ dānādos in eternū: q̄ tā scelerata morte ab impio p̄side inter sua sacrificia occisi sūt. b ¶ De ga. Galilei ipsas scelerata morte scelerū suoꝝ penas soluūt quib⁹ tñ nō ipsa mors obfuit vt in secundā mortē mitterent̄: sȝ improbauita. Puniti sunt aūt ad correctionem viuentiū: vt flagellato pestilēte: stultus sapientior fiat: vel ad exemplū corrigi nolētiū: idoq̧ pessime perituroꝝ.

Allego. c ¶ Quoꝝ sangui. ꝛc. Allego. Corporalis mors galileoꝝ quoruȝ sanguis sacrificiis est mixtus: significat spūalem mortē eoꝝ q̄ nō pure offerūt sacrificiū: quoꝝ oratio fit i pctm̄: sicut de iuda est scriptū: qui inter sacrificia dn̄ici sanguinis ꝓditionē cogitabat. Pilatus q̄ sanguinē galileoꝝ cuȝ sacrificiis miscet: q̄n diabolus elemosynā vel aliud bonū inuidia vel ambitione laudis vel q̄libet alia peste cōmaculat: vt offerentibus nihil ꝓficiat. d ¶ Oēs siſr ꝛc. Hoc iipletū ē post passionē dn̄i q̄n romani impenitētes iudeos incipiēdo a galilea adeo ꝯuastauerūt: vt nō solū atria tēpli: sȝ etiā interiora domus: q̄ galileoꝝ accessus nō erat humano sanguine sedarent̄. e ¶ Sicut illi decem ꝛ octo. Isti hierosolymite sicut ꝛ galilei: non soli peccatores fuerūt sȝ in terrorē reliq̄ꝝ puniti sūt: q̄ ruina turris q̄sti significat iudeos q̄ penitere noluerint: cū suis menib⁹ eē perituros. Nec frustra decē ꝛ octo: q̄ numerus apud grecos ex .i. ꝛ h. vel iotha ꝛ etha exp̄mit̄: hoc est ex eisdē lrīs quib⁹ nomē iesus incipit. Significat aūt iudeos hinc maxime perituros q̄ nomē saluatoris recipe noluerint. Illa turris significat illū q̄ est turris fortitudinis: q̄ merito in siloa: q: siloa qđ interp̄tat̄ missus significat eū q̄ missus a p̄re venit in mundū: q̄ oēs sup q̄s ceciderit cōteret. f ¶ Dicebat aūt ꝛc. Siſitudo infructuose arboris: cui isti siles nisi peniteant cito sūt perituri ꝛ eradicādi. Cū q̄ ficulnea alibi generaliter oīum hic synagoge specialit̄ gestat typū. Sicut sterilis ficus foliis exuberās: spe fruct⁹ possessorē decerit: sic doctores synagoge ōpib⁹ infecūdis: iā in vmbra legis gloriātes: subiectis nullū ōpis boni exemplū ministrāt. In ficu loco floris quidā fructus crescūt: q̄ aliis succrescētib⁹ decidūt: remanent tñ quedā de illis q̄ clementiori aura siluestrē animū priores fucci exuētes: ceteris specie ꝛ maturitate preferunt̄. Sic antiquus synagoge corruit pplš: cuius loco de antique religionis pinguedine nouus ecclie emergit pplš: remāserūt tñ ex pplō isrl̄ apli q̄ ceteris p̄stiterūt. g ¶ Arborē fici. In origi

Gen.3.b ne hūani generi adā ꝛ eua cū peccassent de foliis ficulnee succinctoria sibi fecerūt. Per folia q̄ ficulnee itelligūt̄ pctā. Erāt

Esa.9.a aūt sub arbore fici tāq̄ sub vmbra mortis. de quib⁹ dictū est. Qui sedebāt sub vmbra mortis lumē ortū ē eis. Qz adā ꝛ eua fici foliis se tegētes: p̄ntiā dn̄i vocātis declinabāt trāsgressionis cōsci: significat q̄ pplš iudeoꝝ i aduētu saluatoris q̄ eos vocatu⁹ venerat extrā se virtutib⁹ cognoscēs. ꝓbra cōsciencie formidās a dn̄o recessurus: erat ꝯfusus verboꝝ fluentiū velut folioꝝ velaminib⁹ adopert⁹. h ¶ Querēs fructū. Uinea dn̄i sabaoth: dom⁹ isrl̄ est: in qua domo synagoga cōdita est sicut ficus in vinea. Sed qui in vinea peccantē a viatoribus ꝑmisit diripi: hāc etiā ficū iussit excidi: in q̄ q̄rit fructū: nō q: deesse nesciret: sed ondit in figura: q: synagoga iam fructū habere deberet. Nec aūt tp̄s q̄rit qui p trienniū venit. Qui p moysen synagogā instituit: ipse in carne apparēs in synagoga crebris docet

a pore nunciantes illi de galileis:
b quorum sanguinem pilatus mi
c scuit cum sacrificijs eorū. Et re
spondēs dixit illis: Putans q̄ a
¶ qui non ita sunt puniti.
hi galilei prę oībus galileis pec
catores fuerit/ q: talia passi sūt:
¶ hic aperte notat illos eē pctōres.
Non: dico vobis/ sed nisi pęnitē b
d tiam habuerītis: omēs similiter
e peribitis: sicut illi decē ꝛ octo su c
pra quos cecidit turris i siloa: ꝛ
occidit eos. Putatis quia ꝛ ipsi
¶ peccatores.
debitores fuerint/ pręter omēs
hoīes habitantes in hierusalē:
¶ sed vos etiam.
Nō: dico vobis: sed si nō pęni
tentiam habueritis: omēs simi
f liter peribit̄. Dicebat aūt hanc d
g similitudinē: Arborē fici habe e
bat quidā plātatā in vinea sua: f
¶ carne natus. a ¶ operum: non vmbrā verborum.
h et venit quęrēs fructū in illa: et

Nico. de lyra

✱ scdo peccatoꝝ ꝯuersio ca.xv. Prima in duas: q: p̄mo ponit̄ informatio penitentiū. scdo cōfutatio impenitentiū. seq̄nti ca. Circa primū p̄mo ponit pnīe motiuū. scdo penitendi modū/ ibi: Ait aūt illi quidā. Prima i duas. q: p̄mo describit motiuū penitētie. scdo ex h̄ sequentē fructū ecclie/ ibi: Dicebat q̄. Prima in duas. q: circa motiuū pnīe. primo ponit̄ xp̄i instructio. scdo instructionis cōfirmatio/ ibi: Erat aūt docens. Circa primū inducit xp̄s ad pniam. p̄mo p exēpla. scdo p rōnē sūptā ex parabola/ ibi: Dicebat autē. Circa primū sciendū q̄ motiuū ad pniam frequēter ꝯtingit ex morte repētina ꝛ horrida aliq̄rū. de q̄ ponunt̄ hic duo exēpla. Primū est de galileis a pilato iterfectis: dū actu eēnt occupati i sacrificiis. de quib⁹ est duplex opinio. Dicit eni Cyrillus q̄ isti fuerunt sequaces iude galilei. de quo dicit̄ Act.v.f. q̄ auertit pplm in die professionis: q: dū iudei ꝓfiterēt̄ se esse subditos romano imp̄io: vt dictū est. s̄. ij. ca. iste iudas galileus dicebat q̄ h̄ erat eis illicitū: sȝ recognoscere aliquē dn̄m p̄ter deū q̄ eos eduxerat de egypto: ꝛ fecerat sibi populū peculiarē. ꝛ multi ꝯsenserūt ei: intātū q̄ postea ꝓhibebāt oblatiōes fieri ꝓ salute imperij romani. de q̄ pilatus indignat⁹ repēte cū multitudine romanoꝝ venit sup eos sacrificātes s̄m ritū suū: ꝛ interfecit eos ita q̄ sanguis interfectoꝝ fuit mixtus cū sanguie sacrificioꝝ. In scholastica ꝟo historia d̄r q̄ fuit quidā mag⁹ de galilea q̄ dicebat se esse filiū dei. ꝛ dū multos seduxisset ꝛ secū duxisset in mōtē garizim: ꝓmittēs inde se ascēsurū in celū ꝛ dū illi sacrificarēt ei sicut filio dei: pilatus superueniēs eos cū armis īterfecit ne maior seductio fieret. ꝛ h̄ ē qđ dicit̄ hic Aderāt aūt quidā ꝛc. ꝓdictus duplici de causa. Una erat q: aliq̄ eoꝝ volebant notare xp̄m de ꝯsili seductione. Alia causa erat q̄ aliq̄ illā occisionē subitā ꝛ horrendā horribilib⁹ pctīs ipsoꝝ occisoꝝ imputabāt. ꝛ s̄m h̄ dicit saluator: a ¶ Putatis q̄ galilei ꝛc. q.d. nō est argumētū sufficiēs. vn̄ subdit̄: b ¶ Nō: dico vo. nō negat eos pctōres fuisse ꝛ ꝓpt̄ hoc perisse: sed asserit duo .s. q̄ talis mors non est argumentū sufficiens q̄ grauius peccassent oībus aliīs: q: frequēter dn̄s pctā min⁹ grauia in p̄nti vita punit ꝛ grauiora post vitā p̄sentē differt grauī⁹ puniēda. Asserit etiā q̄ nisi de pctīs ꝓpriis penituerint siſr pibunt. qđ adimpletū fuit p Titū ꝛ vespasianū in destructione ciuitatis hierusalē ꝛ occisione ppl̄i iudaici qui nō penituerat de occisione xp̄i ꝛ aliis pctīs suis. Fideles eni qui tūc crediderūt christo añ aduentū Titi ꝛ vespasiani p angelū fuerūt admoniti vt recederēt de iudea: ꝛ tūc trāstulerūt ad regnum agrippe qui tunc erat cōfederatus romanis. Scdm aūt exemplū ponit̄ cum d̄r: c ¶ Sicut illi decē ꝛ octo ꝛc. Isti erāt hierosolymitani: ꝛ dū edificarēt quandā turrim in loco dicto subito cecidit super eos ꝛ oppressit: quā ruinā aliq̄ imputabāt enormitati pctōꝝ suorum. de q̄ siſem sniam dicit xp̄s sicut ꝛ de primo exemplo. d ¶ Dicebat aūt ꝛ siſitu. Hic inducit saluator ad pniam rōne sumpta ex siſitudine arboris q̄ p̄scindit̄ nisi faciat fructū: ex h̄ ꝯcludēs q̄ siſr erāt p̄scindēdi de p̄nti vita ꝛ puniendi nisi facerent fructū pnīe ꝛ bonoꝝ operū. ꝛ hoc est quod dicitur: e ¶ Arborem fici. i. gentē iudaicā. f ¶ Habebat q̄dā. Id est ipse deus: cuius perfectio et ꝓprietas non pōt a nobis exprimi aliquo determinato noīe: s̄m q̄ dicit̄ septa ꝓpositione de causis. Causa prima superior est omni narratione. ideo dicit̄ quidā indeterminate. g ¶ Plantatā in vinea sua. Id est in iudea que speciali modo dicebat̄ hereditas dei.

✱ Dixit autē ad

Moraliter ✱ brum: sicut dicit Grego. Homel.x. An non mēbrū diaboli pilatus. Per sanguinē galileoꝝ pctā simpliciū. per sacrificia ōpa de genere bona significant̄. Igit̄ diabolus miscet sanguinem simpliciū in suis sacrificiis: cum eoꝝ ōpa de genere bona fedat peccatis adiunctis. Per turrem cadentē super decem ꝛ octo iudeos significata fuit futura eorum destructio p Romanos. e ¶ Arborem fici habuit quidā plantatam ꝛc. p arborē fici significat̄ quelibet psona in ecclia dei plātata vt fructificet ibi. p tres annos in quib⁹ nō facit fructū: significant̄ iuuēt⁹: etas media ꝛ senect⁹. ꝓpt̄ qđ meruit succidi p mortē de vita p̄nti. p cultorē aūt angelš custos hui⁹ hoīs significat̄ q̄ rogat vt adhuc vno anno .i. in senio viuere dimittat̄ vt p ei⁹ diligentiā circa talē hoīeȝ fructificet: alit̄ succidat̄/ ꝛ i ignē mittat̄.

✱ Et ecce mu

Quare pilat⁹ interfecerit galileos sacrificātes

e f crebris docet: fructū fidei querit sed in phariseis non reperit. a ¶ Dixit aūt ad cul. Cultor vinee: doctores sūt z apli quo rū precib⁹ z monitis assidua plebi dei cura suggerit: qb⁹ dñs sepe de infructuosa gente iudeoȝ cōquerit q p tres ānos sue visitatiōis. i. in le galibus edictis ,pheticis ꝯtestationib⁹: euā gelii gr̄a negligēs extiterit. b ¶ Ecce anni tres. Nullus i synagoga p tres annos fruct⁹ esse potuit: qr neqȝ tpe cir cūcisionis purificari poterant: q̄ circūci sionē animi nō ħrebant: nec p legē san ctificabant: q̄ carnalia in lege tm̄ seque bant: neqȝ in gr̄a iustificabant: qui de pctis penitere nolebāt. Cū ḡ merito es/ sent excidendi: qd̄ q̄dē factū est p roma/ nos: iubet illis q̄ in circūcisione labora bant: vt succisionis cladeȝ annūciando pniam suggerāt. Sed apli intelligētes etiam aliquos de pplo iudeoȝ sua voca tione posse saluari: orant vt differat vi/ tio dñice crucis. c ¶ Ut q̄d etiā ꝛc.

Moraliter Pōt p terrā sterili ficu occupatā iudai/ ca plebs signari: q̄ noxia ꝑpositoȝ vm/ bra premit: ne lumē veritatis videat z exemplis eoȝ īpedit: ne sole dilectiōis

Mat. 23. b calescat. vñ: Ue vobis. scri. z. pha. q. c. r. c. ante hoies. Terrā occupat qui locū quē tenet bonis opibus non exercet: q̄ exēplo prauitatis ipedimētū prestat ce teris. d ¶ Usqȝdū. Donec radicē in fructuose mentē humilē: z ꝑsentiā pres/ surarū z eterne dānationis incutiendo metū: fossa quippe in imo est: z increpa tio dū mentē sibi demonstrat humiliat. Nouit cultor terraȝ excolere qui nouit vitia dep̄hendere. Intellexit duriciā et supbiā iudeoȝ cām esse sterilitatē. Pol licet itaqȝ dura corda apostolicis ligo/ nibus eē fodiēda: z supbiētia ad humi/ litatē reuocāda. e ¶ Mittā ster. ꝛc. Id est maloȝ q̄ fecit abominationeȝ ad animā reducā: z cōpunctiōis gr̄am cuȝ fructib⁹ boni operis quasi de pinguedi ne stercoris exsuscitem. Pctā em̄ carnis

f stercora dicuntur: q̄ imittuntur ad radi cem arboris: quādo prauitatis ꝯsciētia tangitur cogitatiōis memoria: z duȝ in de penitet: quasi p tactuȝ stercoris redit ad fecūditatē operis. f ¶ Et siquidē. Cum pnie ordo exigeret vt apponeret reseruabit vel aliq̄d tale: nihil tm̄ subiū xit: sed suspendit sniam. Cū vero adhe/ ret: sinautē. s. nō fecerit fructū: continue iudiciū venture dānationis īnexuit: qr ,pcliuiores ad negandū q̄ȝ ad credēduȝ videbat. g ¶ Erat autē. Hanc simi/ litudinē de ficulnea dr̄ dñs docuisse in synagoga vt intimetur ad ipsam synagogam ꝑtinuisse parabo lam. Qz em̄ fructū querit i ficulnea nec inenit: significat q ver bū cōmodat synagoge nec illa recipit: quā tn̄ non ex toto extir pādā: sȝ reliquias per fidē saluādas itelligēs: mox ibidē primi tiue eccl̄ie sanatio: sub specie incurue mulieris subsequit. Idē em̄ significat ficulnea reseruat qd̄ a mulier erecta. h ¶ Sab batis. Sabbatis docet: z curuā erigit: quia per verbū predi/ cationis a tpalibus ad eterna erectos ad quietē resurrectiōis ꝑducit. i ¶ Ecce mulier. Hec mulier nō nisi post decē z oc to annos erigi potuit. qr humana natura hanc corruptionē de ponere z ad induendū incorruptionē eterne beatitudinis eri/ gi nō poterit: nisi pri⁹ impleuerit legē: q̄ in decē ꝓceptis ꝯtine tur: z gr̄am in q̄ xp̄i resurrectio facta est z nostra expectatur. k ¶ Annis decē z octo. Senarius in q̄ mūdi creatura ꝑfe/ cta ē operū ꝑfectionē signat: q̄ p tres multiplicatos. xviij. red/ dit: z signat eos q̄ in trib⁹ tpibus dñice visitatiōis. s. ante legē z sub lege z sub gr̄a: ꝑfectionē operum hn̄t. Hoc ḡ tpe iudea a sue mentis rectitudine curuata fuit: que magis terrena q̄ȝ ce/ lestia mouerat operat. l ¶ Uocauit. Quos aūt predestina

Rom. 8. f uit: hos z vocauit: z quos vocauit: hos iustificauit. Quos aūt iustificauit: illos z magnificauit. m ¶ Quia sabbato. De⁹

Gen. 2. a ab operib⁹ mundi sabbato requieuit. Cū z moyses sabbato a seruili z no

a nō īuenit. Dixit aūt ad cultoreȝ a
b vinee: Ecce anni tres sūt ex quo b
venio q̄rens fructum in ficulnea
a ¶ annūciās q p̄dituri sint locū z gentē, p quo seruādo xp̄m occiderūt z suos.
hac: z nō inuenio: Sūccide ergo illā: z c
i ¶ cur etiā tēporali copia vtitur.
c vt quid etiā terrā occupat⁹ At il
le rñdēs dixit ei: Dñe dimitte il d
d laȝ z hoc āno vsqȝdū fodiā circa e
f illā z mittā stercora. Et siquideȝ f
fecerit fructū: sinautē in futurum h
g succides eā. Erat aūt docēs i sy g
h nagoga eoȝ sabbati. Et ecce mu i
¶ amorē terrenoȝ.
lier q̄ habebat spm̄ infirmitatis
a ¶ a rectitudine mētis.
k ānis decē z octo. Et erat inclinā m n
a ¶ qr q̄ semp videt qd̄ sp cogitat z vbi diu spōte ꝑsistit ibi etiā cū voluerit cadit coact⁹
ta/ nec oīno poterat sursuȝ rēspi/
a ¶ predestinando per gratiam. b ¶ illu/ strando per doctrinam.
l cere. Quā cū vidissȝ iesus/ vōca
uit ad se/ z ait illi: Mulier/ dimissa
a ¶ spūalibus donis adiuuādo.
es ab īfirmitate tua. Et impōsuit
a ¶ ad glorificandum deum vsqȝ in fineȝ ꝑseuerando in bonis operibus.
illi manus: z cōfestim ērecta est: o
z glorificabat deū. Respōdens p
a ¶ vt emulatoȝ lr̄e legis.
aūt archisynagogus indignans
m quia sabbato curasset iesus/ dice
bat turbe: Sex dies sunt in qui/ q
bus oportet opari: In his ergo
venite z curamini: z nō i die sab/
bati. Respondens autē domin⁹
n ad illum dixit: Hypocrite: vnus

seruili z noxia actione feriandū ꝓcepit. prefigurās tpe quo no stra secularia opera: nō vero religiosa. i. laudādi deū cessabunt. In signū huius rei etiā sabbato dñs curat. Hoc aūt nō intelli gens archisynagogus fallit z fallit. qr lex in sabbato nō homi nē curare sed seruilia opera facere. i. pctis grauari prohibuit. n ¶ Hypocrite ꝛc. Merito hypocri tas. i. simulatores vocat: q̄ cū magistri plebiū videri appetāt: sanationē hoim nō reuerent postponere cure pecoris. G ¶ Nō soluit boue.

Nico. de lyra

xiij a ¶ Dixit aūt ad cultorem vi nee. i. ad angelū custodē et prepositum illi genti q̄ tunc erat michael: vt habet Dan. x. b ¶ Ecce anni tres sunt. i. tria tpa. s. tp̄s legis: tp̄s ,pphetarum: et tp̄s ꝑdicationis xp̄i: in quib⁹ de⁹ q̄siuit fructū bonoȝ operū a iudeis: z non in uenit nisi in paucis valde: q̄ quasi nihil cōputant respectu tante multitudinis: vt ptȝ ꝑdicta tpa ꝯsideranti. c ¶ Suc cide ergo illā. In q̄ ostenditur q meruē/ rant occidi z de terra illa eiici: qd̄ factū est postea p Titū z Uespasianū q̄ mul tos de illis occiderūt et alios captiuos de terra eiecerūt. d ¶ Dñe dimitte illā. qr angeli ,p illis q̄s custodiūt iter pellāt diuinā clementiā. vnde z destru ctio ciuitatis z ppli dilata ē per. xlij. an nos post passionē xp̄i. e ¶ Usqȝdu z fo. cir. il. imittendo eis terrorē diuino rū iudicioȝ. f ¶ Et mittā ster. osten dendo eis feditatē et abominationem pctōȝ suoȝ p q̄ solēt hoies penitere de pctis suis. g ¶ Et siq̄dē fe. fru. qr i illis. xlij. ānis dicte dilationis multi de iudeis penituerūt: z ꝯuersi ad fidē fru ctū bonoȝ operū fecerūt vt ptȝ Act. ij. z in plurib⁹ aliis locis. h ¶ Sinaūt in fu. suc. eā. qr ipenitentes et in sua ꝑfidia remanētes fuerūt occisi z capti/ uati p Titū z Uespasianū: vt ꝑdictum est. i ¶ Erat aūt. Hic ꝯtr ponit do ctrine xp̄i ꝯfirmatio p sequēs miraculū vbi notat ꝑmo loc⁹ cum dr̄: Erat au. do. i sy. in loco cōi vbi cōueniebant iu dei. z tp̄s cū dr̄: k ¶ Sabbatis. in q̄ bus hoies debebāt intēdere diuino cul tui z ad audiēdū v̄bū dei. l ¶ Et ec/ ce mu. q̄ ha. spm̄ infir. i. infirmitatē a spū maligno inflictā vel causatā: qd̄ ptȝ ex h̄ qd̄. j. subdit: Hanc aūt filiā abrae quā alligauit sathanas. s. vinculo infir mitatis. m ¶ Annis. xviij. ex q̄ ptȝ infirmitatis diuturnitas. n ¶ Et erat ꝛc. In q̄ appet infirmitatis ꝗuitas z dformitas. z ista exprimū/ tur vt miraculū sequēs magis z euidentius ostendat. vnde sub ditur: o ¶ Et cōfestim erecta est. lȝ em̄ p naturam possent aliq̄ infirmitates curari: nō tn̄ in instāti. p ¶ Rñdens aūt archi. i. ꝑnceps synagoge. z dr̄ ab archos qd̄ est ꝑnceps z sy nagoga. q ¶ Sex di. sunt in q̄b⁹ opoȝ. ope. h̄ itelligit de operibus seruilibus: sed operatio miraculorum que ordina/ tur ad gloriam dei z videntium deuotionem excitandam pote rat fieri i die sabbati: z cōuenientius illa die q̄ȝ in aliis: eo q illa dies erat ordinata cultui diuino z deuotioni ppli: z h̄ ostendit xp̄s exēplo sēsibili/ cū dr̄: Hypocrite vnus. ve. ꝛc. z ptȝ lr̄a.

❋ Et cum hec dice/

Moraliter ❋ l ¶ Et ecce mulier que habebat spiritū infirmita tis annis decem z octo ꝛc. per quā significatur peccatrix ꝑsona q̄ longo tpe diabolo ,pcurante sic ad inordinatū amorē terrestriū fuit incuruata: q ,pter longā consuetudinē aspicere nō pōt sursum: sȝ iesus eā tāgit in sabbato: qñ ꝯsilio ꝑdicatoris vel ꝯfessoris salutē aīarū desiderātis desistit a pctō: z sic erigitur sursuȝ p celestiū appetitū. archisynagog⁹ aūt indignās de tali curatiōe: malū curatū significat murmurantē de ꝑdicatore vel ꝯfessore. ,pter qd̄ merito arguit de murmure tali: qr cura ma ior circa humanā naturam q̄ȝ circa aīalia bruta debet haberi.

❋ Cui simile

A G a ¶ Nō soluit bouē. Mystice. Bos q̄ cognouit possessorē suū: ⁊ asin⁹ q̄ nouit p̄sepe dn̄i sui: iudaicū ⁊ gētilē p̄plm̄ signifi- cant: q̄ vterq̄ peccati vinculis absolutus: suum estū q̄ hui⁹ mū- di p haustū dn̄ici fontis deposuit. In his ḡ duob⁹ aīalib⁹ voca tionē duoꝝ p̄ploꝝ: aduersantib⁹ iudeis prenunciat domin⁹.

Mystice

Esa. i. a

cipitur in alis vita perficitur. n ¶ Et ibat ⁊c̄. Vbiq̄ indif- ferenter predicabat: non personas discernens: sed salutem cre dentibus querens. o ¶ Cōtendite ⁊c̄. Quasi diceret: Ve re pauci: ⁊ illi cum magnis laboribus: quia nisi mentis inten- tio feruecat: vnda mūdi nō vincit: p quā aīa ad ima sp̄ reuocat. C

b ¶ Hāc aūt ⁊c̄. Filia abrae q̄s fi delis aīa: filia abrae ecclīa de vtroq̄ p̄plo ad fidē collecta: q̄ t̄pe legis ⁊ do minice resurrectiōis impleto. p septi- formē grām spūssancti vincula longe captiuitatis erupit: et sic idē est bouē vel asinū a p̄sepio solutos ad potum agi: qd̄ est filiā abrae a vinculo noxie inclinationis erigi. c ¶ Erubescāt oēs. Qui de dictis saluatoris erube scūt: ficulnee sterili se siles ostēdunt. Qui ḡ gaudēt de miraculis: ptinent ad filiā abra. i. ecclīaꝫ. deū de sua cre atione glorificantē. d ¶ Aduersa- rij. Scribe ⁊ pharisei q̄ nec apte veri- tati pradicere pn̄t: nec ꝓpter inui- diā credere volūt. e ¶ Ois p̄pl̄s gau. Simplices: humiles verba ve ritatis ⁊ miracula amātes: ⁊ isti sūt fi gura gentiū: q̄ excecatis iudeis ꝯgre gāde sūt ad fidē p humilitatē. Vn̄ et saluator fidē eoꝝ cōmendat sub cōpa ratione grani sinapis. f ¶ Dice- bat ḡ. Qn̄quidē aderāt gaudētes ⁊ glorificātes: dicebat ad cōmēdationē ⁊ instructionē illoꝝ q̄ p humilitatē et fidei feruorē exaltādi sunt in ecclesia. g ¶ Sile est gra. ⁊c̄. Granū sina- pis: res vilis ⁊ simplex: s; si terit: vim suā fundit. Regnū ḡ celoꝝ. i. fides p quā venit ad regnū: cōparat grano sinapis: q: p̄mo humilis ⁊ q̄si abiecta et amari saporis: ꝓpē infirmitatē xp̄i ⁊ scandalū crucis: sed trita aduersis: B grām sue ꝟtutis effūdit: ⁊ odore suo circūstātes adīplet: dū glām resurre- ctionis ⁊ ascēsionis eiuā post mortem p̄dicauit toto orbe terrarū. Vel corp⁹ xp̄i granum sinapis: qd̄ accipiēs io- seph i horto sepeliuit: qd̄ postea in re surrectiōe ⁊ ascēsione creuit. Expan- dit ramos: p̄dicatores p totū mundū mittēs i quoꝝ dictis ⁊ ꝯsolatiōib⁹ fi- deles a fatigatiōe mūdi respirāt. Qd̄ acceptum: q: xp̄i dona q̄ ex diuinitate nob cū p̄re tribuit: ex hūanitate nobi- scū accepit. Vn̄: Accepisti dona in ho minib⁹. h ¶ Et creuit. Creuit i to to mūdo: vel in aīo cuiusq̄ fidelis: q: nemo repēte fit p̄fectus. Creuit ḡ p̄di catio: q: mētib⁹ hoīm quāte ꝟtutis eēt innotuit. i ¶ In arbo. mag. Cre scit nō sicut herbe q̄ cito arescūt ⁊ cor ruunt: s; sicut arbor q̄ lōga annosita- te ⁊ opima fertilitate gaudet. k ¶ Qd̄ acceptū ⁊c̄. Mulier ec- clesia: cui⁹ farina sum⁹ q̄ iāt timoris et spei exercitio q̄si mola supiore et inferiore ꝯterimur vt vn⁹ pa nis multi sum⁹ in xp̄o. Abscōdit ḡ ecclīa fermentū dilectionis in farine sata tria: q: p̄cipit vt diligam⁹ deū toto corde: to. aīa: tota ꝟtute. Vel farine sata tria. vt spūs: aīs ⁊ corp⁹ in vnū re- dacta: nō discrepēt inter se. Vel tres aīe virtutes in vnū redi- gant: vt in rōne possideam⁹ prudentiā: in ira odiū vitioꝝ: i cu- piditate desideriū virtutū. Vel ecclīa fidē hoīs farine sata tria miscet. i. credulitate p̄ris ⁊ filij ⁊ s. s. Cūq̄ in vnū fuerit fermen tatū: nō nos ad triplicē deū: s; ad vni⁹ deitatis noticiā p̄ducit. l ¶ Sata tria ⁊c̄. Satū gen⁹ est mēsure iuxta morē palesti- ne: modiū ⁊ dimidiū capiēs. Possunt in trib⁹ satis illi dn̄ici se minis fructus intelligi: tricesim⁹ sc; sexagesim⁹ ⁊ cētesimus. i. cōiugatoꝝ / cōtinentiū ⁊ virginū. Vel sata tria: tria genera ho minū. Noe Daniel Job. m ¶ Donec fermēta. ⁊c̄. Tādiu charitas recōdita debet crescere: donec totā mentē in sui p̄fe- ctionē cōmutet: vt nihil p̄ter deum diligat: et recolat q̄ hic ac- cipitur in alia

Ps. 67. d

Deu. 6. a

Satum

a quisq̄ vestrm̄ sabbato non soluit bo uem suū aut asinuꝫ a p̄sepio ⁊
b ducit ad aquare? Hanc autē fili am abrae quam alligauit satha nas: ecce decē ⁊ octo ānis: nō opor tuit solui a vīculo isto die sabba
c ti? Et cum hec diceret / erubesce
d bāt oēs aduersarij ei⁹ ⁊ ois p̄pl̄s
e gaudebat i vniuersis q̄ gloriose
f fiebāt ab eo. Dicebat ḡ: Cui si
¶ fides p quā venit ad regnū.
mile est regnum dei: ⁊ cui simile
a ¶ s. p feruore fidei: vel q: venena d; ex pellere. i. oīa dogmata prauitatis.
g eē estimabo illō? † Sile ē grāno si
a ¶ acceptabile habēs. b ¶ oc⁹ i iusto vl' in ſtus vir i corde suo granū p̄dicatiōis fouet.
napis / qd̄ acceptū hōmo misit i
¶ vbi crescūt germina virtutum.
h i hortū suū ⁊ creuit: ⁊ factū ē in ar
¶ vbi folia cum fructu: ⁊ in cuius diuersis sententijs spirituales quiescunt: qui pen- nis virtutū in alta conscendūt.
borem magnā: ⁊ volucres celi re
a ¶ vt pro varietate morboꝝ varia sit me dicina.
quieuerūt in ramis ei⁹. Et iterū
dixit: Cui sile estimabo regnum
a ¶ charitas pro feruore vel sctā doctrina. b ¶ a gratia od vel sapiētia dei.
k dei? † Sile est fermēto qd̄ acce
a ¶ sctā mater ecclesia. b ¶ i. cōmēdat ho minibus de tribus noe filijs originē ducē- tibus qs ecclesia ad fidei vnitatē colligit.
l ptū mulier abscōdit in farine sa
m ta tria: donec fermētaret totum.
n † Et ibat per ciuitates ⁊ castella
docēs / ⁊ iter faciēs in hierusalē.
Ait aūt illi quidā: Dn̄e: si pau
ci sunt q̄ saluant? Ipse aūt dixit
¶ q: ille vn⁹ p oīb⁹ querit. ¶ ad vitā.
o ad illos: † Cōtēdite intrare p an
a ¶ labores ⁊ ieiunia: tū amātib⁹ iugū suā- ue ē. b ¶ salutis ⁊ amore fr̄uoꝝ ꝓuocari.
gustā portā: q: multi dico vob:

Nico. de ly.

a ¶ Et cū hec ⁊c̄. cōfusi sua rōnabi li rn̄sione cui nō poterāt ꝯdicere. Circa qd̄ ꝯsiderandū q xp̄s cōfundebat aduer sarios suos aliqn̄ exēplis: sicut hic. aliqn̄ miraculis: sicut. s. v. e. Vt aūt sciatis q: fili⁹ hoīs habet p̄tātē dimittēdi in terra pctā: ait paralytico: Tibi dico surge ⁊c̄. Aliqn̄ scripturis: sicut Matt. xxi. b. Nō q̄ legistis: q: ex ore infantiū ⁊ lactentiū p̄fecisti laudē ⁊c̄. Aliqn̄ rōnib⁹ certis. si cut Matth. xxii. c. Cui⁹ est imago hec ⁊ supscriptio ⁊c̄. Aliqn̄ testimonijs: vt Jo hānis. v. c. Vos misistis ad Johem ⁊ te stimoniū phibuit veritati ⁊c̄. b ¶ Di cebat ḡ. Postq̄ saluator posuit penitē- tie motiuū: hic ꝯsr ondit sequentē ex h ecclie fructū. Circa qd̄ ꝯsiderandū q licꝫ penitentes ⁊ cōuersi ad fidē catholicam p̄mo fuerūt pauci ⁊ abiecti tēporib⁹ p̄se- cutionis tyrānoꝝ ⁊ hereticoꝝ: tamē dn̄s postea induxit aliqs penitētes ad fidē q̄ fuerunt magni hoīes scīa ⁊ vita: sicut fu- it Ambrosius Augustinus ⁊ consiles: p qs ecclesia fuit exaltata valde ꝓut hic cō tinet in duab⁹ parabolis q̄ exposite sunt Matth. xiij. c ¶ Ait aūt illi. Postq̄ saluator. s. posuit pn̄le motiuū ⁊ sequen tem fructū: hic ꝯsr ondit penitēdi modū. Circa qd̄ sciendū q in penitētib⁹ triplex est difficultas ad opa virtutū. Vna est ex corruptione nature p pctm̄ primoꝝ parē tū ex q̄ causata est i humana natura pro- nitas ad malū et difficultas ad bonum: sm̄ q dicit Gen. viii. d. Sensus ⁊ cogi tatio humani cordis prona sunt ad malū ab adolescētia sua. Scd̄a est q: ex pecca- tis p̄teritis causatus est in ipsis peccāti- bus quidā habitus vel saltem dispositio inclināſ ad pctā silia. Tertia est ex diffi cultate operis virtuosi: q: virtus est circa bonū arduū ⁊ difficile: ⁊ ideo modus pe nitēdi ad hoc q sit efficax debet cum ma gno conatu fieri: ⁊ hoc est quod dicitur: d ¶ Cōtendite intrare p angu. ⁊c̄. ⁊ p hoc etiā soluit q̄stio ꝓposita de pau- citate saluādoꝝ: q: pauci respectiue inue niunt ita feruide penitētes q nō impe- diantur ꝓpter dictas difficultates. ideo subditur: e ¶ Multi dico vobis q̄ rent intrare et non poterunt. ⁊ isti sunt tepidi p̄dictis difficultatib⁹ impedi- ti: ⁊ q: nō sp durat t̄ps penitēdi. ið sequit: ✱ Cum aūt in

Quib⁹ mo dis xp̄s su- os aduersa rios ꝯfude rit

† mat. 13. d mar. 4. c

Difficultas triplex pe- nitentib⁹ ad opa virtu- tum D

† mat. 13. d

† mat. 9. d

† mat. 7. d

✱ † ¶ Cui sile esti. reg. dei. Sile est fer. ⁊c̄. ls fermentum in scriptura fre quētius accipiat in malo. tn̄ h accipit i bono ⁊ ꝓpē ꝟtutē alte rādi significat ꝟbū euagelicū qd̄ ad fidē trāsmutauit magnaꝫ pēt mūdi: ⁊ adhuc āplī⁹ trāsmutabit. vn̄ i figura hui⁹ i pētecoſ- te q̄ celebrabat a iudeis. ꝓpē dn̄iciū leg̃ date: q̄ fuit euāgelij figura offerebāt duo panes de simila fermētata: vt hr̄ Leui. xxiii. b. h aūt fermētū positū fuit i satis trib⁹. i. i trib⁹ mūdi ptī- bus a t̄pe aploꝝ: ⁊ amplius ponet donec fermentet totum. † ¶ Sile est gra. sina. ⁊c̄. granū sinapis minimū bt̄m Frā ciscū significat humilimū. ꝓpter qd̄ suos fratres voluit voca- re minores. hoc aūt granū hō xp̄s posuit in hortū suū. s. eccl̄ie militātis vbi creuit p vite meritū ⁊ p sue religionis augmētū. ⁊ volucres reqescūt i ei⁹ ramis: q: multi magni ⁊ potētes acq̄ escunt filioꝝ suoꝝ cōsilijs ⁊ doctrinis. † ¶ Et ibat p ciui. ⁊ castel. ⁊c̄. p h ondit q̄liter p̄dicator euāgelij debꝫ eē diligēs in p̄dicatiōe ꝟbi diuini. d ¶ Cōtendite ⁊c̄. nō enī pōt fie- ri sine conatu magno q homo terrenus fiat ciuis in celo. ✱ Cū aūt in

Moraliter

E F a ¶ Cū aūt intra.pa. Paterfamilias xp̄s cū vbiq̄ ex diui/nitate sit: illis iā intus esse dr̄: q̄s in celo p̄sens sua visione leti ficat: sed q̄ū foris est his quos in hac pegrinatiōe certantes oc cultus adiuuat. Intrabit ħ cuz otā ecclesiam ad sui ɔtemplatio nē pducet. Claudet ostiū: cū reprobis locuz pnīe tollet q̄ foris stans pulsabunt.i.a. iustis segregati: misericordiam quā ɔtēpserūt frustra implo rabunt. b ¶ Incipietis fo.sta.7c. Modo tpe misericordie cōtendite: qr tpe iudicii reprobis tollit᷑ loc⁹ pnīe q̄ nūc aperitur cunct᷑ pie querentibus. c ¶ Nescio vos 7c. Non nouit lux tenebras.i.nō aspicit: qr si aspiceret: te nebre nō eēnt. d ¶ Manducauim⁹ co.te 7 bi. Non festiuitatū epulatio iuuat: quez fidei pietas nō cōmendat. Nō scia scripturarū notum deo facit: quē operum iniq̄tas indignū ostēdit. Vel de iudeis simpliciter intelligēdū est: q̄ respuētes mysteria fidei: gratos se deo arbitrant᷑: q̄ i tēplo victimis ob latis corā dn̄o epulant᷑: 7 lectionez p/

Mystice phetarū auscultāt. Vel mystice. Mā/ducat corāz dn̄o 7 bibit: q̄ ibi pabulū

mat.7.d auide suscipit. Vn̄ q̄si exponēdo subiū

Ibi.8.b gitur: In plateis no.do.7c. Scri/ptura in obscurioribus cib⁹ est: qr q̄si ex ponēdo frāgit᷑: 7 manducādo gluit᷑. Pot⁹ est in apertioribus vbi ita absor/betur sicut iuenit᷑. Et occulta ħ 7 aper ta se intellexisse testant᷑: q̄ reprobante iudice q̄ manducauerūt cōquerūtur.

† mat.8.b e ¶ Ibi erit fle.7 stri.den. Fletus de ardore. stridor dentiū de frigore so/

F let excitari: qr ibi transibunt ab aq̄s ni

Ibi.20.b uiū ad calorē nimiū. Vel stridor pdit indignantis affectū qr sero penitet: qd deliquit ptinacit᷑. Vel stridebūt denti/bus q̄ hic de edacitate gaudebant. Fle būt oculi q̄ hic p ɔcupiscētias vagabā/

Nota tur. Et noca p fletuz q̄ est oculoz 7 stri dorē dentiū verā ipsoz resurrectionē.

f ¶ Et venient ab ori.7c. Multi pri us feruētes postea torpēt. Multi pri⁹ frigidi: subito ardescūt. Multi in secu lo despecti: in futuro sunt glorificandi. Alii apud hoīes gloriosi: in futuro sūt dānandi. Vel gentiles q̄ diu sine fide vixerant: ad fidē sunt vocādi: iudei exe crandi. g ¶ Dicite vulpi illi. Vul/pis anial dolosum: in fouea ad insidi/as latēs: odore fetens: nunq̄ rectis iti neribus incedens. Hec ola hereticis (quoz typū tenet herodes) ɔgruūt: q̄ xp̄m.i. humilitatē xp̄iane fidei in credē tibus conant᷑ extinguere. h ¶ Ecce eiicio demo.7 sani. Quasi diceret. Nec herodes nec heretici quoz ipse figura ē poterūt pturba/re qd intēdo facere. Intendo autē eiicere demonia de cordib⁹ hoīm: vt relictis vanitatib⁹ i me credāt: 7 pficere sanitates vt ſm mea p̄cepta viuāt: postea ɔsumor in meo corpe: qd ē eccl̄ia quā in die resurrectiōis glorificatā ad ɔsortiū angeloz perdu/cā. Quā vero patiar: nō sub herode s3 sb pilato q̄ in iudea dn̄at᷑ patiar. i ¶ Verūtamē opor.m. Non poterit pturbare he rodes q̄n ita agam 7 ita ɔsumar: s3 nec mortē corpis mei pote rit opari: quā i hierl'm oportet fieri: vbi nō ipse s3 pilat⁹ dn̄at᷑.

a ¶ itineris asperitate perterriti.

a querūt intrare 7 nōn poterūt. Cū a autez intrauerit paterfamilias et clauserit ostiuz et incipietis foris b c stare et pulsare ostium/dicentes: Dn̄e aperi nobis. Et respōdens †

a ¶ apud vos fidei 7 dilectionis mee cara/cteram non approbo.

b c dicet vobis: Nescio vos vnde si † d tis. Tūc incipietis dicere: Man d ducauimus coram te 7 bibimus: † et in plateis nr̄is docuisti. Et di/ †

¶ quasi hoc nō sufficit.

cet vobis: Nescio vos vnde sitis. e †Discedite a me oēs opari iniq̄ta e tis. †Ibi erit flet⁹ et stridor dētiū: f cū videritis abraā 7 isaac 7 iacob 7 g

a ¶ a quib⁹ successionē carnis non fidei tra bitis. ¶ quiescentes.

oēs pphetas in regno dei: vos f aūt expelli foras. †Et venient ab h oriēte 7 occidente 7 aq̄lone 7 au/stro: 7 accubēt i regno dei. †Et ec i

¶ vt iudeos.

ce sunt nouissimi qui erāt p̄mi: et

¶ vt latro.

sunt primi qui erāt nouissimi. In k ipsa die accesserūt quidaz phari/

a ¶ de galilea vbi dn̄atur herodes: 7 transi in locū vbi nō habet potestatem.

seorum/dicentes illi: Exi 7 vade l hinc: qr herodes vult te occidere. g Et ait illis: Ite 7 dicite vulpi illi: m

a ¶ vt hoīes suā pctā 7 errores dānēt i qb⁹ vixerūt. b ¶ vt viuāt ſm p̄cepta mea q̄ sūt

h Ecce eiicio demonia et sanitates n a

vera sanitas. a ¶ 7 sic preparatos in resur rectione mecū glorificabo.

pficio hodie et cras: et tertia die i consūmor. Verūtamen oportet

animi ex q̄ pcedit fletus corpalis: 7 ſm h̄ fletus erit in dānat᷑ G generalit᷑ tā demonib⁹ q̄ hoīb⁹. Aliud ex pte corpis.s. reso/lutio lachrymaz: turbatio cerebri 7 oculoz: 7 q̄tū ad h̄ flet⁹ nō pōt eē i demonib⁹ neq̄ aīab⁹ sepat᷑: s3 post resurrectionē in hoībus dānatis erit turbatio cerebri 7 oculoz: nō tn̄ flux⁹ seu resolutio lachrymarū: qr cessante motu celi tūc cessabit oīs generatio 7 corru/ptio. Stridor aūt dentiū nō iportat ali quā corruptionē: 7 ideo poterit ibi eē. g ¶ Cū vide. Hoc pprie erit in extre mo iudicio qn̄ reprobi videbūt electos resurrexisse i corpib⁹ gloriosis 7 audi/ent vocē iudic᷑ eos vocant᷑ ad regnuz celeste: 7 ɔdēnant᷑ reprobos ad penā gehēne: ſm q̄ dr̄ Mat.xxv.d. Tūc ei videbūt se expelli p demones executo res diuine iusticie. h ¶ Et venient ab orie.7 oc. qr ab vniuersis mūdi ptib⁹ gētiles ɔuersi sūt ad fidē q̄ tūc recipiēt gl'iam in aīa 7 corpe. i ¶ Et ecce sūt no.q̄ erāt p̄.s. iudei qui erāt p̄mi ad recipiēdū bñficia dei: erūt posteriores gētilib⁹ pp̄t suā icredulitatē: 7 h̄ est qd dicit apl's Ro.xi.c. Cecitas ex pte cō/tingit in isrl': donec plenitudo gētiū in traret 7c. k ¶ In ipsa die. Hec est ꝑo incidētalis. aliq̄ eīm phariseoz non potētes doctrine xp̄i ɔdicere p cautelā voluerūt terrere eū: 7 sic ei⁹ doctrinaz īpedire dicētes: l ¶ Exi 7 va. hinc qr he. vult te oc. Hic q̄ videt᷑ q̄ tunc erat in terra herodi subiecta: verūtn̄ videt᷑ q̄ isti dixerūt falsum ex h̄ qd ha/bet᷑.j.xxiii.b. Herodes āt viso iesu ga/uisus ē valde. erat aūt ex multo tpe cu piens videre eū 7c. xp̄s tn̄ in sua respō/sione ostēdit se talib⁹ non terreri nec a H bonis opib⁹ īpediri di. m ¶ Dicite vulpi illi.i. herodi. Vulpes enim est aīal dolosū rapax tortuose incedēs 7 fetidū: sic p̄nceps malus qualis erat iste herodes est dolosus p machinatio nes malas: rapax reis alienis: tortuose in cedēs p puersitatē iudicii: fetid⁹ p infa miā noīs sui. n ¶ Ecce eiicio de. et nō pñt mihi resistere: cū tn̄ sint maioris ptātis q̄ herodes. q.d. nō habeo time re euz. o ¶ Et sani.pfi.ho.7 cras. qr xp̄s duob⁹ annis p̄dicauit ista bñfi/cia ɔferēdo: 7 in tertio āno sue predica tionis passus est. vel: Hodie 7 cras.i. paucis diebus vsq̄ ad tp̄us passionis mee in hierusalē.

* a ¶ Cū aūt intra.pfa.7 clau. Moraliter ostiuz 7c. qd in morte cuiuslibet clau dit᷑ qr tp̄s suū merēdi finit᷑. † ¶ Dn̄e aperi no. p hoc nō significat᷑ possibili tas intrandi sed volūtas: si possibile esset. † ¶ Nescio vos. s3 per approbationē. d ¶ Manducauim⁹ coram te. s3 cibū eucharistie. † ¶ Et bibimus potum. salutaris sapie. † ¶ Et in plateis no.docuisti. p p̄dicatores 7 doctores ec clesie. 7 subdit᷑: e ¶ Nescio vos vnde sitis. nā dicta bona vel alia nō pficiūt defunct᷑ sine gr̄a. g ¶ Cū vide. abraā. per quē significat᷑ bon⁹ p̄latus: eo q̄ interpt᷑at᷑ pr̄ multarū gē tiuz. p isaac q̄ interpt᷑at᷑ risus significat᷑ deo seruiens in leticia 7 deuotione iocūdus. p iacob q̄ supplantator interpretatur sup/plantans vicia p virtutez designat᷑. p pph̄as boni doctores et predicatores intelligūtur. 7 oēs isti in regno dei recipientur. h ¶ Et venient ab oriente.7c. per quē significatur temp⁹ iuuentutis. per occidentē tp̄us senectutis. nam aliq̄ veniūt ad dei seruitiū in vtroq̄ tpe: 7 aliq̄n ɔtingit q̄ aliq̄ tarde venien/tes magis pficiūt q̄ p̄mi/iō subditur: i ¶ Et ecce sunt no/uis. q̄ erāt p̄mi 7c. Beda. Multi pri⁹ feruētes: postea tor/pent. 7 multi pri⁹ tepidi subito inardescūt. k ¶ In ipsa die acces. q̄dā pha.di.illi: exi.7c. ſm sensuz lr̄alē isti p minas volebāt xp̄m expellere de iudea ne p̄dicaret in ea. sed xp̄s ostē dit se non timere nec a predicatione voluit cessare. p hoc osten dens q̄ p̄dicator euangelii p talibus minis nō debet predica/

* tionis officiū

¶ Hodie 7 cras

Nico.de lyra

* a ¶ Cū aūt in.pfa. iste paterfamilias est xp̄s q̄ p passio nē suā itrauit gl'iaz: vt hr̄.j.xxiiii.d. Oportuit xp̄m pati 7 ita in trare in gl'iam suā. Ex quo etiā ostendit᷑ q̄ alii nō habebāt in/gressum facilē. b ¶ Et clauserit osti. in morte pctōri clau/dit᷑ ostiuz pnīe. c ¶ Incipiet᷑ fo.stare 7c. in q̄ ostdit᷑ pnīa post mortē s3 infructuosa: ſm q̄ dr̄ Sap.v.a. Dicētes intra se pnīam agētes 7c. d ¶ Tūc ici.di. h̄ potissime refert᷑ ad iu/

in fletu duo sunt deos inter quos xp̄s ɔuersatus fuit: 7 in plateis eoz docuit. e ¶ Nescio vos vn̄ sit᷑: qr nesciet eos scia approbatiōis s3 reprobatiōis. f ¶ Ibi erit fle. In fletu eīm duo sūt.s. tristicia animi ex

A B a ¶ Hodie ⁊c. Prima dies est: ꝑ dei grām abrenūciare va nitatib⁹: Scđa cōcordare veritati morib⁹ ⁊ vita. Tertia est vl/ tima glificatio. b ¶ Hierusalē hic. que. Ubi ꝓphete me iꝫ ibi ego caput ꝓphetarū debeo immolari: ꝓ ꝗ̄ peccō iuste ipā de struet: cui destructioni eoꝝ sicut pius pr̄ cōdoleo. ° ¶ Quo tiēs vo. cō. ⁊c. Ac si dicat. Ego vo/ lui et tu noluisti: et q̄ctq̄ congregaui mea volūtate sp̄ efficaci: te nolente fe ci: q᷑ ingrata sp̄ fuisti. d ¶ Filios tuos ⁊c. In h̄ q̄d dicit: Quotiēs vo lui ꝯgregare filios tuos ⁊c. oēs retro ꝓphās a se missos testat̄. e ¶ Quē/ admodū auis ⁊c. Pulchre ꝗ̄ hero dē de sua nece tractantē vulpē voca/ uerat: se aui cōparat. quia fraudulēta vulpes semꝑ auibus insidias tendit. f ¶ Domus vr̄a deser. ⁊c. Tem plū vel ciuitas: q᷑ occiso dn̄o: romani q̄si vacuū nidū diripiētes: tulerūt lo/ cū ⁊ gentē. g ¶ Nō videbit̄ me. Nisi pniam egeritis ⁊ cōfessi fuerit̄ me filiū oīpotētis p̄ris in scđo aduē/ tu faciē meā nō videbit̄. h ¶ Cū di cetis: bn̄di. Hoc quidē turbe dixe/ runt dn̄o veniēte hierlm. Sꝫ q᷑ Lu/ cas nō dicit dn̄m ad galileos postea reuersum vt ab illis h̄ ei decantaret̄: cogit mystice hoc de aduentu clarita/ tis intelligi.

Hydropic⁹ E T factū est ⁊c. Ca. XIIII hydropicus erat. Hydor aq̄: inde hydropis: morbus aquosus subcutaneus: de vitio vesice natus cū inflatione turgēte ⁊ anheli/ tu fetido: ⁊ est ꝓpriū hydropici. quā/ to plus bibit tāto pl⁹ sitit: ⁊ iđ cōpara tur ei qnē fluxus carnaliū voluptatū exuberās aggrauat: cōparaturq̄ di/ uiti auaro. k ¶ Si licet sab. ⁊c. Sabbatis p̄cipue docet ⁊ operat̄ ie/ B sus: nō solū ꝓpt̄ spūale sabbatū: sed ⁊ ꝓpt̄ ppli celebriorē cōuentū: q̄rēs sa lutē oīm. l ¶ At illi ta. ⁊c. Meri/ to tacēt ꝗ̄ ꝯ se dictura q̄c q̄d dixerat vi dēt. Si enī licꝫ: cur obseruāt? Si nō licet: cur pecora curāt. m ¶ Ipse ve ro ap. Ideo an̄ phariseos hydropi/ cū sanat: ⁊ mox ꝯ auariciaꝫ disputat: vt ipsos auaricie arguat ꝑ quā sabba/ tū violāt ⁊ legē male interp̄tant̄. In sabbato eni nō a bonis: sꝫ a mal̄ opi/ bus feriandū est. vn̄ d᷑: Oīe op⁹ ser Leui. 23. a uile nō facietis in eo. i. pcc̄m. sic i etna reqe a malis tm̄ feriabit̄ n̄ a bonis. Uitiū. q̄d iste in corpe: pharisei ge/ stabāt i mēte. ⁊ iđ corā ip̄is curat̄ cor poraliter: vt h̄ exēplo discāt spūalib⁹ curari. n ¶ Cui⁹ vr̄m ⁊c. Cōpetē ti exēplo soluit q̄stionē: vt ōndat eos sabbatū violare i ope cupiditat̄: ꝗ̄ eū violare arguūt in opere charitatis. o ¶ Bos in pu. Cōgrue aīali q̄d decidit i puteū hydropicū cōparat: q᷑ noxio humore gibat: ⁊ bn̄ bouē ⁊ asi/ nū nolat: vt vel sapiētes vel hebetes vel vtrūq̄ ppl̄m signat: scꝫ iudeū pres sum iugo legis: ⁊ gentilē nulla rōne domitū: sꝫ stolidū ⁊ brutū: q̄s omēs a puteo ꝯcupiscētie dimersos extrahit. Roma. 3. b Oēs eni peccauerūt ⁊ egēt grā dei. p ¶ Dicebat aūt. Postq̄ꝫ conuice rat illos de auaricia ⁊ violatione sab bati: incipit docere de euāgelica gratia illos ꝗ̄ aderāt idoneit inuitans illos ad humilitatē contra tumorem quem habebāt ꝗ̄ in lege

¶ hec ambulatio ad lr̄am intelligit̄ qua ibat in hierusalem.
a me hodie ⁊ cras ⁊ sequēti die am
¶ absolute. i. n̄ ꝯuenit: vl̄ nō capit herodes.
bulare: q᷑ nō capit ꝓphetā peri a
a ¶ boles nō sata plāgit affectu patris.
b re extra hierusalē† Hierusalem/ b
a ¶ dn̄m ꝓphetarū nunciantes.
hierusalē que occidis ꝓphetās
a ¶ duricia cordis a te repellis vl̄ corpalit̄ vt stephanū. b ¶ bacten⁹ ad te missi sunt.
et lapidas eos ꝗ̄ mittūt̄ ad te:
¶ i vnitate fidei. a ¶ p̄triarcharū heredes.
c Quotiēs volui ꝯgregare filios
d
e tuos quēadmoduꝫ auis nidum
¶ in ꝓximo.
suum sub pēnis/ ⁊ noluisti: Ecce
f relinquetur vobis domus vr̄a
g deserta. Dico aūt vobis: q᷑ non
a ¶ p⁹ passionē. b ¶ hora ꝗ̄ ꝯfitemini filiū oīpotētis quem bn̄dictū. i. a peccō immunē: misit pater ad glorificandū suum nomen.
h videbitis me donec veniāt cum
dicetis: bn̄dictus ꝗ̄ venit i noīe
domini. Ca. XIIII
E T factū est cū intro c
isset† iesus in domū
cuiusdaꝫ principis
tphariseoꝝ sabbato manducare
a ¶ pharisei. b ¶ n̄ sabbatū solueret.
panē: et ipsi obseruabāt eū. Et c
i ecce hō quidā hydropicus erat f
¶ insidiosis obseruatoribus.
ante illū. Et respondēs iesus di g
¶ a legisperitis: legis iudicium querit.
xit ad legisperitos et phariseos/
¶ opa charitat̄ facere: vt n̄ soluat̄ sabbatū.
k dicēs† Si licet sabbato curare: h
l
m At illi tacuerūt. Ipse vero app/ i
a ¶ abire corpaliter sanatū: vt se transferret ad salutem animarum.
hensum sanauit eum ac dimisit.
n Et respōdēs ad illos/ dixit. † Cu k
¶ oēs in hac auaricia/ similes estis.
o ius vestrū asin⁹ aut bos in pute
a ¶ nō animali sed sue auaricie consulēs.
um cadet: ⁊ nō ꝯtinuo extrahet
¶ nō intelligēs in hoc violationē sabbati.
illū die sabbati: Et nō poterant m
p ad hec r̄ndere illi. Dicebat aūt ⁊ n
a ¶ ab ip̄o principe. b ¶ aliud mystice si/ gnificantē. c ¶ intelligēs quō illi de p̄mis accubitib⁹ laborarēt vnde reprimunt̄.
ad inuitatos parabolā/ itendēs o

Nico. de lyra

Amee in hierlm. a ¶ Quia nō capit pro. ⁊c. Quia con ueniēs fuit xp̄m pati i loco passionis ꝓphetarū ꝗ̄ est hierlm: vt patet ex decursu veteris testamēti: vn̄ ⁊ de manasse rege iuda C d᷑. iiij. Regū. xxi. c. ꝙ impleuit hierlm sanguine ꝓphetarū vsq̄ ad os: ⁊ iđ conueniēs fuit xp̄m ibidē pati. Tū q᷑ est caput oīm ꝓphetarū. Tum q᷑ oēs ꝓphe de eo scripserūt: s̄m ꝙ dicit̄ Act. x. g. Huic oēs ꝓphete testimoniū phibēt: ⁊ ꝓpt̄ dictā oc casionē exprobrat cōsequēter ciuitati hie rusalē. d. b ¶ Hierusalē hie. ⁊c. patꝫ sn̄ia ex dictis Math. xxiij.

✱ tionis officium omittere. ꝑ q̄d demo Moraliter nea euciunt̄ cū ꝑ h̄ peccatores penitēt: ⁊ sanitates ꝑficiunt̄: cū penitētes ad opa ꝑfectiōis anhelāt. p ¶ hierlm/ hieru. illud exponetur infra.

E T factū est. Po Ca. XIIII † mat. 23. d sita informatione penitētiū. hic ꝯñr ponit̄ ꝯfutatio ipenitentiū. Dicunt̄ aūt ipenitētes ꝓprie ꝗ̄ ad verbū xp̄i nō cōterebant̄: sꝫ potius indurabant/ tur in malis suis: ⁊ insuꝑ xp̄o insidiaban tur: q̄les erāt pharisei ⁊ legisperiti. Pri mo ḡ ponit̄ istoꝝ ꝯfutatio. scđo simplici/ um informatio/ ibi: Ibāt aūt turbe. Pri/ Diuisio ma diuidit̄ in q̄ttuor: q᷑ p̄mo ꝯfutat eos de ignorantia. scđo de suꝑbia/ ibi: Dice/ bat aūt ⁊ ad inuitatos. tertio de cupidita/ te/ ibi: Dicebat aūt ⁊ ei. quarto de ingra titudine/ ibi: At ip̄e dixit. Circa primum sciendū ꝙ inuidia excecat intellectū. ⁊ iđ pharisei ⁊ legisperiti ꝓ̄ inuidia ꝯ xp̄m ex/ cecati dicebāt eū legis trāsgressorē: eo ꝙ curabat in sabbato: q̄d tn̄ est falsuꝫ vt di/ ctū est ca. p̄ce. ⁊ h̄ iterū ōndit̄ ad maiorē ꝯfirmationē i curatiōe hydropici. cū d᷑: Et factū est ⁊c. Iste inuitauit xp̄m/ vt patꝫ ex sequētib⁹. ⁊ videt̄ ꝙ h̄ fecit malici ose ⁊ nō ex deuotione. vnde subditur: d ¶ Et ipsi obser. ⁊c. attēdentes si in/ alo non hꝫ ter epulas aliquid diceret aut faceret vn tiesus de possent eū accusare. e ¶ Et ecce hō quidā hydro. ⁊ d᷑ ab hydoꝛ q̄d est aq̄: alo † facer/ q᷑ hydropicus habet aquā inter carnē ⁊ dotum cutē. f ¶ Erat an̄ illū. Dicit Cyrill⁹ D ꝙ iste nō petebat a christo sanari timore phariseoꝝ: sꝫ solū se ōndebat vt christus eum videns eius misereret̄. g ¶ Et re spondens iesus dixit ⁊c. non ad ver ba: q᷑ q̄stio sibi nō ꝓponebat̄: sꝫ ad cogi tationes phariseoꝝ ⁊ legisperitoꝝ q̄si co gitabāt curationē in sabbato eē illicitā. h ¶ At illi tacuerūt. quia si dixissent nō: timebāt ab eo rōne cōfutari. si aūt di/ † mat. 12. a xissent sic: nō haberēt frontē ip̄m de hoc mar. 3. a accusandi. i ¶ Ipse vero apprehē/ lu. 6. b sum sanauit eum ⁊c. quia per imposi tionē manus ip̄sum curauit: ⁊ postea ma nū retraxit. k ¶ Et respondēs. cogi/ tationib⁹ eoꝝ quib⁹ cogitabāt illud factū illicitū. li ¶ Dixit. ostēdendo illud esse licitū ⁊ bonū ꝑ exemplū aīalis bruti: cu/ ius periculo licitū erat succurrere in sab/ bato etiā s̄m ip̄sos: ⁊ multo forti⁹ succur/ rendū est homini ꝓpt̄ quē facta sunt aīa/ lia bruta: ⁊ ꝗ̄ factus est ad imaginē dei. m ¶ Et nō poterāt ad hec respō. tanq̄ꝫ cōfusi euidenti rōne. n ¶ Dice/ bat aūt. Hic cōfutat ꝯñr eos de super bia ⁊ ambitione indebita honoꝝ. q̄d no tat̄ cū d᷑: o ¶ Intendēs quō ⁊c. Id est primas sedes in ꝯuiuijs solēnibus.

✱ Cum inui/

Moraliter. c ¶ Et factum est cū Moraliter introisset ⁊c. Sequitur: e ¶ Et ecce homo quidā hydropicus ⁊c. Per hydropicum qui cum plus bibit plus sitit: significatur cupidus ⁊ auarus: ꝗ̄ cū plus acquirit ad acquirendū amplius inardescit. Iuuenalis. Cre/ Iuuenalis scit amor nummi q̄ntum pecunia crescit. Et iste stat ante iesum cum cōuertit̄ ad deū: parat⁹ acquisita dispēsare ad honorē di uinū. ⁊ sic recuꝑat sanitatē: q᷑ de cupiditate mutat̄ i libertatē.

✱ Cum inuitatus

E F in lege pharisei: vel intendēs in doctrina sua quō debeāt accu-bitus in ecclia eligere. a ¶ Cū inui. fue. Cū p grām fidei vocatus a pdicatore: mēbris ecclie te iungeris: nō te de merit' gloriando: q̄si ceteris sublimior extollas. b ¶ Ne forte ho. 7c. Honorabiliori post inuitato locū dat: q̄ de sue cōuersatiōis pfidē tia securior fact': cita illoꝝ q̄ se in xpō se cuti sunt agilitate pitur: 7 cū rubore nouissimū locū tenere 7c. cū ꝯ alios meliora cognoscēs: q̄cq̄d de sua opatiōe altū
Ps. 87. d senserat humiliat. dicēs cū ꝓpha: Exaltatus aut humiliat' sum 7 cōfusus. c ¶ Et tūc 7c. Et tūc erubescēs qd de te aliq̄ maiora presumpsisti incipies ad pniam humiliari: 7 te minoris cognoscere meriti. Ne nūc incipias q̄rere qd tibi seruatur i fine: q: hereditas ad quā festinat in pncipio: in nouissima bñdictiōe deficiet. d ¶ Tunc erit tibi glo co. 7c. Quotidie dñs dū ꝯuiuas suos visitat 7 diiudicat: tanta spōs sui humilib' dono pstat: vt eos cet' fideliū cū admiratiōe glificet: stupensq; in auctoris sui laudē
Ps. 138. c ꝓsiliat dicēs: Mihi aūt nimis honora ti sunt amici tui de' 7c. e ¶ Dicebat aūt. Scdm ordinē lre. Postq̄ monuit inuitatos q̄liter debeāt accūbere: monet 7 inuitatorem q̄s debeat inuitare: ne ipa lis expēsio bonoꝝ quā facit: cedat in vacuū: vl forsitan augmētet pctm̄: sz ita expendat temporalia: vt p hec pacatura ad eterna. f ¶ Et qui. Pncipi phariseorū loquit q̄ forsitan supbire poterat: q: tot ad cōuiuiū q̄si ex miscdia vocauerat vel sic ex ꝟbis dñi pōt cōcipi. iō potius inuitauerat vt ab illis iterū inuitaret: 7
F sic nulla specialis retributio sequeret.
† mat. 23. d g ¶ Noli vo. Frēs amicos 7 diuites
f. 18. c alterutrū cōuiuia celebrare: nō q̄si scel' iterdicit: sed ondit non valere ad pmia vite. Sūt aūt 7 q̄dā taliū diuitū ꝯuiua q̄ nō solū in pñti retributiōes: sed etiaz dānationē pcipiūt in futuro. vñ apłus:
Roma. 4. b Nō in cōmesationib' 7 ebrietatib'. i. in luxuriosis cōuiuiis: q̄ aut collatiōe oim celebrant: aut vicib' cōtubernalib' solent exhiberi: vbi neminē pudeat aliq̄d inhonestuz facere vel dicere. h ¶ Ne for. Q. d. Si intēdis inuitare vt inuitaris: ibi potes falli: sz si distribueris paupib' de mercede nō falleris. i ¶ Voca pau. Qui paupes vocat in futuro pmiū percipiet: q̄ amicos 7 frēs 7 diuites vocat: recepit mercedez suā. Sed si
Tob. 4. b h ꝓpter deū facit: in exemplū filioꝝ iobi sicut cetera fraterne dilectionis officia: ipse qui iussit remunerat. Qui luxuriosos ꝓpter lasciuiā vocat: pena non carebit. k ¶ In resur. Cū oēs resurrecturi sint: tñ singularit' 7 q̄si ꝓpria ꝺr resurrectio iustoꝝ q̄ in ea sunt immutandi. l ¶ Hec cū au. Illect' dulcedine audi te resurrectiōis in laude ei' prorūpit: 7 in ea vere beatos fore asserit: 7 si nō bñ itelligat q̄b' merit' ad illā beatitudinez possit attingi. m ¶ Btūs q̄ mā. Si qs mādūcauerit ex h pane: viuet i eternū. Si qs incarnatiōis sacro pfecte incorporat': diuīe maiestatis visione frui meruerit: hic eterna beatitudine gaudebit. Sed q: multi fide tenus quasi orando percipiūt. dulcedinem vero eius veracit' attingere fastidiunt: torpor eorum redarguit. vnde sequitur:

F Homo quidā

quomō primos accubitus elige
a rent/ dicēs ad illos: Cū inuitat' a
a ¶ nuptie xpī 7 ecclie cōiunctio.
fuer' ad nuptias/nōn discūbas
a ¶ quia pōt cōtingere. b ¶ gratiosior inuitatori: 7 si alijs occultus.
b in pmo loco: nē forte honōratior
a ¶ p grām suā te 7 illū ostendēs.
te sit inuitatus ab eo: et veniens
¶ deus q̄ corda singuloꝝ nouit.
is q̄ te 7 illuz vocauit/dicat tibi:
¶ intellige te minorē.
c Da huic locū: et tūc icipias cuz
rubore nouissimū locum tenere.
a ¶ quāto maior es humilia te in oībus.
Sz cū vocat' fuer'/vade recūbe
a ¶ ad iudiciū vel q̄tidie augendo humilib' grām quā aufert a superbis.
in nouissimo loco: vt cū venerit
a ¶ ex humilitate te amicū recognoscat: q̄ ex psumptiōe postponebaris.
qui te inuitauit/dicat tibi: Amicē
a ¶ ad mai' pmiū eterne glie vl hic ad maiora dona sanctispūs recipiendū.
d ascēde supius. Tūc erit tibi glo-
a ¶ i eadē btitudie vl i eadē fide descētib'.
ria corā sil' discūbētibus: †q: ois b
a ¶ icaute ꝯ merit' allenat. b ¶ a dō 7 si ā co
q̄ se exāltat humiliabit: et qui se c
rā hoīb'. a ¶ ꝓuide ꝯ bñficiis. b ¶ a deo.
e humiliat exāltabit. Dicebat aūt f
f 7 ei q̄ se inuitauerat: Cū faci' prā g
a ¶ q̄cūq; hora diei. b ¶ vespe. c ¶ carnali affectu: vel cognatione cōiunctos.
g diū aut cenāz/noli vocare āmi
cos tuos neq; frēs tuos: neq; co h i
¶ ꝓpter h q: diuites.
gnatos/neq; vicinos/neq; diui- k l
h tes: ne forte 7 ipi te reinuitent: 7 m
¶ nō aut. 7 fiat tibi pctm: sz fiat tibi retributio
fiat tibi retributio. † Sz cū facis n
no. a ¶ a q̄b' nihil i pñti potes expectare.
i ꝯuiuiū voca paupes/dbiles/ce o p
cos 7 claudos/7 beat' eri': q: nō q r
¶ vnde possunt. ¶ a deo. i.
hñt retribuere tibi: Retribuet ei s
¶ vl retributiōe. a ¶ q: i resurrectio ne eēnt beatificandi pauperū susceptores.
k tibi i resurrectōe iustoꝝ. Hēc cū t
audisset q̄dā de simul discūbētibus/
m bus/dixit illi: Beat' q̄ manduca v

dignitates aūt se null' debet ingerere: sz alios meliores se preponere q̄rtū est in se: alioq̄n inuitator pncipalis. s. de' a q̄ ē ois ptās deiciet eū a sua dignitate salt' spūaliter snia dānatiōis. Aliq̄n etiā deiicit tales pena tpalis depositiōis. si aūt humiliter refugiēs sic faciebāt pres antiq: vt Greg. 7 Amb. 7 ꝯsiles: tādem ex obedientia susceperit 7 ex charitate fraterna ea bñ vsus fuerit: tandē celestē gloriā obtinebit/ ideo subditur: G Et erit tibi glo. 7c. Cur' rō subdit cū ꝺr: b ¶ Quia ois q̄ se ex. psumptuose se dignitatib' igerēdo. c ¶ Humiliabitur. mō pdicto. d ¶ Et q̄ se hu. nō fallaciter 7 ficte: pm q ꝺr Eccl. xix. d. Est q̄ nequit' se humilia: 7 iteriora ei' plena sūt dolo: sz q̄ veracit' 7 ex corde. e ¶ Exaltabitur. pm q scribit Prou. xxix. d. Humilez spū suscipiet gloria. f ¶ Dicebat. Hic ꝯsiter arguit phariseos de cupiditate: q: faciebāt cōuiuia nō moti pietate sz magis cupiditate intēdētes p h cōseq̄ aliquā vtilitatē seu honorē p adiutorium illoꝝ q̄s vocabant ad ꝯuiuia: 7 h ē qd ꝺr: Dicebat aūt 7 ei q̄ se inui. vt p refectiōe corpali repēderet ei spūalē. s. documētū pietatis. Sciēdū tñ q licet dirigeret ꝟbū ad ipm: tñ p h alios assistētes q̄ erāt in h culpabiles arguebat. g ¶ Cū faci' prā. aut ce. no. vo. ami. i. ꝓpter amicitiā secularē. h ¶ Neq; fra. tuos. i. ꝓpter ꝯsanguinitatē. i ¶ Neq; cognatos. i. ꝓpter affinitatē. k ¶ Neq; vici. ꝓpt' familiaritatē. l ¶ Neq; diuites. i. ꝓpter aliquā vtilitatē consequēdā/ iō subdit: m ¶ Ne forte 7 ipi reinui. 7c. Ista reinuitatio itelligitur cuiuscūq; boni tpalis recōpēsatio. Notandum tñ q si vocent pdicti ad conuiuia ꝓpter charitatē mutuā nutriēdā meritoriū est. si aūt ad lasciuiā aut gulā exercendā pctm ē. si aūt ꝓpter liberalitatē quādā seu vrbanitatē indifferēs est: et pōt bñ fieri 7 male ꝓut ad finē vlteriorē ordinat q̄ pōt eē bonus vel malus. H
n ¶ Sed cū facis cō. mot' pietate.
o ¶ Voca paupes. carentes sensu.
p ¶ Debiles. carentes conatu.
q ¶ Claudos. carentes gressu.
r ¶ Cecos. puatos visu. s ¶ Et beatus eris. q: de' retribuet tibi. Pietas em̄ ad oīa vtilis ē ꝓmissionē hñs vite que nūc ē 7 future. i. Timo. iiii. c. iō subdit: Retribuet em̄ tibi in resurrectione iustoꝝ. Sequit: t ¶ Hec cuz au. quidā. xpm loquentē de resurrectione: motus ꝟbo xpī ꝓrupit i hec ꝟba: v ¶ Beatus q̄ mā. pa. in re. dei. Dicūt aliq̄ q p panē iste intelligebat beatitudinē verā q̄ ꝯsistit in visiōe 7 fruitiōe deitatis xpī pncipalit' 7 hūanitat' secūdario: q̄ vocat se panez vite Joh. vi. Alii aūt dicūt q iste erat rudis 7 carnal' credēs q resurrectio futura eēt ad vitā cibis corpalib' indigētē: sic credūt saraceni 7 iudei moderni. Et istud videtur veri': q: stati xpūs rñdēs ꝓposuit parabolam de his qui ꝓpter suā ineptitudinem excludendi sunt a cōuiuio celesti.

At ipse dixit ei:

Nico.de lyra

a ¶ Cū inuitat' fue. ad nup. nō di. in pmo loco. Per pmū locū nō soluz intelligit hic honorabilior sessio in cōuiuiis solēnib': sz etiā q̄libet electio vel postulatio seu ꝓmotio ad aliquā dignitatē: 7 hoc pz ex hoc qd pmittitur: Dicebat aūt 7 ad
Parabole diffinitio inuitatos parabolam. Parabola est alteri' rei significatiua. ad

dignitates

a ¶ Cū inuitat' fue. 7c. oēs catholici sūt ad xpī 7 ecclie nuptias inuitati: sed illi in pmo loco recūbūt q̄ dignitatib' ecclie se ingerūt: q̄s spōsus ecclie xpūs deiicit ab ecclia triūphāte: 7 alii q̄ etiā a militāte. humiles ꝟo recūbūt i nouissimo loco vt sponsus eos exaltet in celo. g ¶ Cum facis prandium aut cenam 7c. predicator verbi diuini facit conuiuiū spirituale: sed si faciat hoc ꝓpter honoris vel lucri temporalis consecutionez non habebit a deo mercedem. si vero faciat propter animaruz salutem: recipiet cum iustis vitam eternam. Moraliter

Homo quidam fecit

A a ¶ Hō qdā. Verbū īcarnatū satietatē īterne dulcedis multis pparauit: sꝫ pauci veniūt: qꝛ mlti q̄ p fidē ei sbiciunt: male viuēdo ei ↄtinuo ↄdicūt. b ¶ Cenā magnā. Hoc conuiuiū nō prādiū sꝫ cena dr: qꝛ post prādiū de q̄ Matthe⁹ agit: cena restat. post cenā nullū ↄuiuiū restat. de prādio mlti: ꝺ cena null⁹ eiicit. c ¶ Et mi. ser. suū ho. cene. Hora cene finis secli. vñ apls: Nos sum⁹ in q̄s fines seculoꝝ deuenerūt. In h̄ fine mittit̄ seru⁹. i. ordo p̄dicatoꝝ ad iuitatos p legē ꝛ pphas: vt repulso fastidio ad gustandā cenā se pparēt: qꝛ oīa iā sūt pata. Christo em̄ imolato / īrroitus regni ptꝫ. d ¶ Et cepe. rūt ꝛc. Jō excusant: qꝛ nemini intercludit regnū: nisi quē sue vocis pfessio excluserit. Excusat āt se oīs q̄ pl⁹ terrena q̄ celestia diligit: etiā si ad celestia se tēdere dicat. e ¶ Villā emi. Villa. i. terrena substātia. Exit ḡ videre villā: qui sola exteriora cogitat ꝓpt̄ substantiā: ꝛ h̄ est qd̄ ab amatorib⁹ mūdi ↄquerit̄. s. substātia corpis. ¶ Aug. In empta villa dñatio notat̄ ꝛ superbia. Habere em̄ villā possidere: hoīes sibi subdere: vitiū malū. vitiū primū. Primus em̄ hō dñari voluit q̄ h̄re dñm noluit. Primus ḡ. i. uenta supbia: venire noluit. Scd̄s ostēdit q̄nq̄ iuga. i. q̄nq̄ sensus corpis: qꝛ nihil inuestigandū intelligit: nisi qd̄ p hos admistrat̄. ꝛ ideo inuitātes ad cenā eternoꝝ nō seq̄it̄. Hec iuga boū dicunt̄: qꝛ p hos terrena reqrunt̄: boues em̄ versant terraꝫ. Et bīna iuga dicunt̄. Due em̄ sunt aures: duo ocli: duo nares. In gustu em̄ duo insita: lingua ꝛ palatū. In tactu gemina volūtas carnis: iterius ꝛ exterius. Terti⁹ vxorē ducit: qꝛ voluptas carnis multos īpedit. Amor reꝝ terrenaꝝ: vt

B scias ē spōsaliū pēnaꝝ. f ¶ Rogo te. Dū dic: Rogo te habe me excusatū. hūilitas sonat in voce dū venire cōtēnit: supbia in actiōe. g ¶ Juga boum. Quiq̄ iuga boū: q̄nq̄ corpis sensus q̄ recte iuga dicunt̄ q̄ in vtroq̄ sexu geminant̄: q̄ q̄m nō iterna: sꝫ sola exteriora cognoscūt ꝛ tangūt recte p eos curiositas designat̄: q̄ dū exterius inuestigat vitā ꝓximi sua intima nescit. Et curiosi alos q̄̄to ē peritius alienī: tāto ignar⁹ sui. Nec discrepāt v̄ba excusantis a significatiōe sui vitij dū dicit: Eo pbare illa. qꝛ pbatio ad curiositatē solet ptinere. h ¶ Vxorē duxi. qꝛ multi nō ꝓpt̄ fecūditatē: sꝫ ꝓpter desideria carnis vxores ducūt. ideo p rē istam carnis voluptas designat̄: ꝓpt̄ quā ad cenā dei fastidiosus venire recusat. ¶ Tria genera hoim a magna cena vidēt̄ excludi. Gētiles ꝓpter imoderatū affectū tpaliū. Judei q̄ xp̄m respuētes: iugū leg̃ ceruicib⁹ suis īposuāt. vbi sunt q̄nq̄ iuga decē v̄boꝝ: vel q̄nq̄ libri veter̃ leg̃. Heretici q̄ velut eua femineo affectu tēptāt rigorē fidei: ꝛ lubrica facilitate ꝓlabētes: lenocinia falsi decoris affectāt: itemeratā negligētes pulchritudinē v̄itatis. Itaq̄ post diotīā fastidia: cōfert se dñs ad gētes. Introducit bonos ꝛ malos: vt bonos augeat: maloꝝ affect⁹ in meli⁹ mutet. Inuitat paupes ac debiles: cecos ꝛ claudos: ostēdēs q̄ debilitas corpis nullū excludit a regno: rariusq̄ deliquat: cui deest illecebra peccādi: ꝛ citi⁹ ad dñm ↄuertat̄: q̄ nō hꝫ in mundo vñ delectet̄. i ¶ Exi cito ꝛc. Moralit̄. Mittit ad plateas cū peccātes d̄ latiorib⁹ vijs vocat ad āgustā q̄ ducit ad vitam. Mittit ad vicos: cū illos vocat q̄s tpaliū reꝝ coartat inopia. Mittit ad vias: cū illos vocat: q̄ iā in q̄dā bone volūtat̄ tramite ↄstituti sūt null̄ cupiditatib⁹ tpaliū occupati. Mittit ad sepes cū eos vocat: q̄ culta ab iculte̅ secernūt: ꝛ icursus arcēt bestiaꝝ. i. bōa a mal̄ distiguūt: ꝛ munimēta fidei aduūsus diaboli templamenta

Quinq̄ iuga boū q̄nq̄ corpis sēsus

Tria genera hoiꝫ a cena xp̄i excludunt̄

Moraliter

teptamēta obtēdūt. Cū de vic̄ ꝛ plateis vocat: iudeos signat: q̄ tenere legē sb urbana ↄūsatiōe nouerāt. Cū de vijs ꝛ sepib⁹ vocat: agrestē pplm gētiū signat. k ¶ Factū ē. Multos tales ex iudeis ad cenā tuā collegim⁹: sꝫ isti locū ↄuiuij tui nō iplēt. sup est loc⁹ vbi gētiū nūerositas suscipiat̄. vñ sb dit̄: l ¶ Exi in vias ꝛ sepes ꝛc. Nota q̄ in hac tertia inuitatiōe nō C

Ni. de ly.

a ¶ At ipse dixit ei: Hō qdā ꝛc. Hic ↄsūr xp̄s arguit eos de ingratitudie: qꝛ iudei p̄ ceter̃ gētib⁹ fuerūt iuitati ad beatitudinē celestē. primo p ꝓphas. scd̄o p ipm xp̄m eis p̄dicantē in psona ꝓpa. tertio p aplos: ꝛ iā renuerūt venire p fidē: ꝛ iō vocati sūt gētiles: sm̄ q̄ dr̄ Act. xiij. b. Vob̄ optebat pmū loq̄ v̄bū dei. sꝫ q̄m repellit̄ illō ꝛ idignos vos iudicat̄ eterne vite: ecce ↄuertimur ad gētes. sic em̄ nob̄ p̄cepit de⁹. ꝛ h̄ ē qd̄ de nobis parabolice. b ¶ Hō qdā ꝛc. i. xp̄s ver⁹ hō ꝛ verus de⁹. c ¶ Fecit ce. mag. i. statuit celestē btītudinē q̄ vocat̄ cena eo q̄ est refectio vltīa. d ¶ Et voca. mul. qꝛ vult oēs hoīes saluos fieri. j. Tim. ij. b. e ¶ Et misit ser. i. suos accipiēdo singulare ꝓ plali. sic Exo. viij. f. Venit musca grauissima. i. mltitudo muscaꝝ. f ¶ Et cepert sil̄ oēs ex. i. p mala opa se retrahere: et accipit̄ h̄ oēs ꝓ maiori pte: qꝛ pauci saluant̄ respectiue: vt dictū est ca. p̄cedenti. g ¶ Villā emi ꝛc. Hic notāt̄ supbi p dñiū ville emptū: qꝛ supbi volūt alijs dominari. h ¶ Juga boū ꝛc. p h̄ aūt itelligunt̄ cupidi: trenis nimis itēti sinē suū ibi ↄstituētes. i ¶ Vxorē duxi. p h̄ itelligunt̄ carnales ꝛ lasciui. Ad ista do tria vitia reducunt̄ oīa excludētia a btītudie celesti: sm̄ qd̄ dic̄ Johēs pma cānonica. ij. c. Oē qd̄ ē in mundo aut ē ↄcupiscētia carnis: aut ↄcupiscentia ocloꝝ: aut supbia vite. k ¶ Exi cito ꝛc. qꝛ principes iudeoꝝ ꝛ sacerdotes ꝛ legisperiti et maiores illi⁹ ppli ꝓpt̄ sua pctā sūt dimissi a deo. Paupes āt ꝛ simplices ꝛ publicani illi⁹ ppli sūt vocati: vt ptꝫ in aplis ꝛ in plib⁹ alijs ex decursu euāgelij. l ¶ Et adhuc loc⁹ ꝛc. qꝛ nō solū d̄ iudeis: sed etiā de gētib⁹ p diuersas ptes orb̄ multi sūt vocati ad fidē ꝛ ad glīaꝫ: vt p̄dictū ē. ꝛ h̄ notat̄ cū dr̄: m ¶ Exi in vias ꝛc. i. ex iudeā discurrēdo ad pplm gētilē: sicut fecerūt apli vt p̄dictū ē. n ¶ Dico aūt vo. ꝛc. Nō ē intelligēdū p h̄ q̄ null⁹ de iudeis sit saluatus: sꝫ qꝛ pauci cōparatiue sicut cōi mō loq̄ndi dr̄: Nemo ē in ecclesia vel in foro D

* b ¶ Hō qdā fecit ꝛc. Hō xp̄s fecit magnū conuiuiū: qn̄ instituit eucharistie sacrm̄. d ¶ Et vocauit mul. Nā oēs catholici ad h̄ generalit̄ sūt vocati: sꝫ illi vocati sunt spālit̄: q̄bus de⁹ dat spālia dona q̄si ex spāli amicitia: vtpote donū corporal̄ decētie: vel donū tpal̄ abūdātie: vl̄ mūdialis excellētie: q̄bus debēt ad bonū vti: vt sint ad dicti cōuiuiū spālit̄ pparati. e ¶ Et misit seruū suū ꝛc. i. p̄dicatorē euāgelicū. f ¶ Et ceperūt sil̄ oēs excusare. Excusatio ista ē indispositio volōtaria: qꝛ corpe decētes freq̄nt̄ ex h̄ cadūt in luxuriā: diuites in auaricia: excellētes in supbiā. primi significantur p vxorē ducētes. scd̄i p iuga boū emētes. terti p villam emptā vidētes. ꝛ oēs isti ad cenā dñicā sunt inepti. † ¶ Tūc iratus paterfamilias. ↄ ↄtemptores sue cene. k ¶ Dixit seruo suo. i. p̄dicatori euāgelico. k ¶ Exi cito in plateas ꝛc. Per paupes itelligunt̄ vere humiles q̄ sunt paupes spū: vt exponit Aug⁹. Bti paupes spū. i. nō hūtes inflantē spm̄. Per debiles: nihil sibi ↄtutī attribuētes. Per cecos visum ab illicitis reprimētes. Per claudos: defect⁹ ꝓprios ↄsiderantes. oēs isti sunt ad cenā dñicā introducēdi. l ¶ Et adhuc locus est ꝛc. Hoc dicitur eo q̄ ecclesia plures recipere semper est parata.

Moraliter

a ¶ ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdit.
bit pānē in regno dei. At ipe di a
a ¶ q̄si vere bti q̄ comedēt: sꝫ dediti terrenis vel curiositati vel voluptatibus huius mundi nō comedent.
b xit ei: Homo quidā fecit cenam b
c magnā: ꝛ vocauit mltos: Et mi c
¶ ordinē p̄dicatoꝝ. ¶ in fine seculi.
sit seruū suū hora cenę dicere inuitatis vt venirent: qꝛ iā parata
¶ q̄ venire noluerunt.
d sūt oīa. Et cęperūt sil̄ oēs excusa f
a ¶ Magno labore acq̄siui: vel p̄cio fidei quā in deo habeo hec recepi.
e re. Primus dixit ei: Villā emi g
¶ ab iterna ↄtēplatiōe. ¶ itorū studiū ad
ꝛ necesse habeo exire ꝛ videre illā applicare. ¶ ora ꝓ me qꝛ pctōr sum.
f lā: Rogo te habe me excusatū.
g Et alter dixit: Juga boum emi h
quinq̄: ꝛ eo ꝓbare illa: Rogo te
habe me excusatū. Et ali⁹ dixit:
a ¶ coniugiū non repbendit: sꝫ integritas ad maiorem honorē vocat̄.
h Vxorē duxi ꝛ ideo nō possum i
venire. Et reuersus seru⁹ nūciauit hec dño suo. Tūc irat⁹ prīsa †
i milias: dixit suo suo. Exi cito in k
a ¶ qui paupertate superbiūt.
plateas ꝛ vicos ciuitatis: ꝛ paupe
a ¶ q̄ suo iudicio apd̄ se īfirmi sūt b ¶ q̄ lumē igenij nō hūt. c ¶ q̄ rectos gressus nō
peres ac debiles ꝛ cecos ꝛ claudos
hūt in ope. a ¶ ordo predicatoꝝ
dos itroduc huc. Et ait seruus:
k Dñe factū est vt ipasti: ꝛ adhuc l
l loc⁹ est. Et ait dñs suo: Exi in vi m
as ꝛ sepes: ꝛ cōpelle itrare: vt im
¶ nūero p̄destinatoꝝ fideliū q̄ nūerus in
pleatur domus mea. Dico autē n
expler⁹ nō remāebit. ¶ excusantiū.
vobis: q̄ nemo viroꝝ illoꝝ qui
a ¶ si p serā pniaꝫ aliq̄ intrare q̄rāt. vñ de fatuis v̄ginib⁹: Amē dico vob̄: nescio vos: nemo ergo vocatus excuset se.
vocati sunt gustabit cęnā meaꝫ.

G uitatione nō ē inuita ſ3 cōpelle itrare. Qui em̄ hui⁹ mūdi ad
E uerſitatib⁹ fracti:ad dei amorē redeūt:atq3 a pſtio vite deſi/
deriis corrigūt:illi nō niſi cōpulſi intrāt. Quidā aūt vocāt et
cōtēnūt:q̄ donū itellect⁹ accipiūt:ſ3 ope nō implent. Quidā3
vocant̄ et veniūt q̄ acceptā intelligētiā ope adimplēt. Notan/
dū q̄ ſicut pctōres fuerūt q̄ venire noluerūt:ita pctōres ſunt q̄ veniunt: ſ3 ſupbi
pctōres respuunt:hūiles eligunt.

a ¶ Ibāt aūt tur.ꝛc. Turbe que ſe/
quūt ieſū iter faciētē in hierlm: ſignāt
mat.10.d eos q̄ ad cenā inuitati vel cōpulſi veni/
28.q.1.§.1. unt ꝛ tota intētione ieſu3 imitant̄: ꝑce/
dētem ad eterne pacis viſionē. Hos q̄
inſtruit qui ſincero amore patriā illam
debeāt appetere: ꝛ ꝓ ea carnalis pieta
tis affectib⁹ renūciare. b ¶ Si qs ve
nit ꝛc. Simul ꝛ odiſſe ꝛ diligere poſ/
mat.10.d ſum⁹: vt ꝛ cognatiōe ꝯiūctos ex diuio
Mar.8.d. ꝑcepto diligam⁹: ꝛ quos aduerſarios
in via dei patimur: odiēdo ꝛ fugiendo
neſciam⁹: Et vt hoc odiū nō ꝺ affectōe:
ſ3 de charitate videat̄ ꝓcedere. addit:
Adhuc aūt ꝛ.a.ſ. Tūc bn̄ aia3 odim⁹:
cū ei⁹ carnalib⁹ deſideriis nō acquieſci
mus ſ3 reluctamur ꝛ frangimus. Hoc
odiū qualiter exhiberi debeat. ſubdit:
Crux duo/ Et q̄ nō baiulat cru. Crux duob⁹ mo
bus modis dis baiulat̄ cū vel ꝑ abſtinētiā caro af/
baiulat ficit: Uel ꝑ cōpaſſionē3 ꝓximi affligit
animus. Et venit poſt me. Aliq̄s enim
carne3 lacerat ꝓ inani glia vel ꝓximo
carnaliter cōpatit̄: vt culpe faueat: hic
crucē ferre videt̄: ſ3 deū nō ſequit̄:
c ¶ Et q̄ nō ba.ꝛc. Ita deberis odiſ/
ſe crucē baiulare venire poſt me: q2 ita
cōſummabit̄ edificiū ꝑ qd̄ venit̄ ad re/
gnū. d ¶ Quis em̄ ex vo. Poſtq̄
dn̄s ſequētib⁹ ſe in hierlm dedit ſubli/
mia ꝑcepta de cōtēptu mūdi ꝛ de abie/
E ctione corpis ſupponit ꝑceptū de pſe/
uerātia: ad quā neceſſaria eſt cū humili
tate patiētia: ꝛ hoc ꝑ ſimile edificātis.
e ¶ Turrim edi.ꝛc. Quia ſublimia
alsi viderit ꝑcepta dedit: edificāde ſublimitatis cō
paratione ſubiūgit. f ¶ Cōputat.
Ille cōputat ſumpt⁹ q̄ diſcernit eē ero/
gandā tpalē pecuniā: ꝛ cor auertēdū a
1.Co.4.c cupiditatib⁹ mūdi: ꝛ aia3 ꝑparandā cō
tra aduerſa mūdi. g ¶ Oēs qui vi.
Sicut ait apl̄s: Facti ſum⁹ ſpectaculū
alsi nōne mūdo angelis ꝛ hoīb⁹: ꝛ in oī qd̄ agi
mus cōſiderare occultos aduerſarios
debem⁹: qui nr̄is operib⁹ inſidiant̄: et
niſi cōtra eos vigilem⁹ patimur irriſo/
res quos habem⁹ ad malū ſuaſores.
h ¶ Aut qs rex. Poſt ſilitudine3 de
turre edificāda ſupponit ſilitudinē ma
ioris rei: ꝺ rege pugnaturo. In q̄ oſtē/
dit̄ ꝑ impletionē ꝑcedentiū mandato2
mat.10.d. nullū ad gloriā poſſe ꝑtīgere: niſi ſeue/
ri iudicis ſnīa tēperet̄ ꝑ miſericordia3.
In cōſpectu eni dei oīs hō īꝑfect⁹. er/
go ſicut in ſupiori ꝑmeditatio erat neceſſaria ad cauendā ini/
mici deriſionem: ſic eſt ꝛ ad impetrandā iudicis miſericordiā.
l ¶ Si poſſit. Quaſi cū decē milib⁹ occurrit dō: q̄ offert opa
decē mādato2 que exteri⁹ geſſit: ſed de⁹ quaſi cū duplicato nu
mero cōtrauenit: cū vix illū ꝑparatū in ſolo ope: diſcutit ſimul
de ope ꝛ cogitatiōe. Et iō dū adhuc lōge eſt ꝑ dilationē iudi/
cii: nos fragilitatis nr̄e inſufficientiā attendētes: ad īpetrādā
ſeueri iudic̄ pacē debem⁹ ꝑmittere legationē lachrymarū bo/
no2 operū: pio2 affectuū. k ¶ Sic ergo ꝛc. Infert a ꝑmiſ/
ſis ſilitudinib⁹: q̄ſi q̄dē nō bn̄ pōt edificare q̄ nō cōputat ſūpt⁹
ꝯ nec ſecure

a ¶ capte dulcedine ꝑdicatiōis ꝛ miraculo
rū. b ¶ diſcedente a domo cōuiuii.
a Ibāt aūt turbe multe cū eō: Et a
b ꝯuerſus dixit ad illos: †Si quis b
a ¶ diligam⁹ q̄ ſunt: odio habeam⁹ q̄ in
dei itinere nobis obſiſtūt.
venit ad me ꝛ nō ōdit patrē ſuū c
ꝛ matrē/ ꝛ vxorē/ ꝛ filios/ ꝛ frēs/ ꝛ
ſorores: adhuc autē ꝛ aīam ſuā/ d
c nō pōt me⁹ eſſe diſcipul⁹. †Et q̄ e f
a ¶ crux a cruciatu dicit̄: q̄ ſemꝑ eſt portā/
da vt amor chriſti oſtendat̄.
non baiulat crūcem ſuā ꝛ venit
poſt me/ nō pōt me⁹ eſſe diſcipu
a ¶ ꝑ aſſumptā patientiā.
d lus. Quis em̄ ex vobis vōlens g
¶ hūiliat̄. a ¶ q̄ ſeceds a tumultib⁹ mūdi.
e turrim ēdificare: nonne prius ſē h
a ¶ omne qd̄ agim⁹ ꝑuenire ꝑ ſtudiū cōſi/
derationis debem⁹. b ¶ terrenū edificiū
cōgregādo expēſas cōſtruit̄: celeſte aūt ex/
penſas diſpergendo.
f dens cōpūtat ſumpt⁹ qui nēceſ i
ſarij ſunt ſi habeat ad ꝑficiēdū:
¶ fidei.
ne poſtq̄ poſuerit fundamen/ k
a ¶ nō habēs ꝯſūmationē operū q̄ cōueni
unt fidei. b ¶ maligni ſpūs q̄ gratulant̄
de noſtro defectu.
g tum et non pōtuerit ꝑficere: ōēs l
a ¶ ideo debet ſollicitus eē in edificādo:
ne offēdās deriſionē ab inimico patiat̄.
qui †vidēt īcipiānt illudere ei di
centes: q2 hic homo cēpit ēdifi/
a ¶ q̄ſi cōmittere bellū cū deo ē intelligere
aliquē ſe ex meritis iuſte ab eo ſaluari.
h care ꝛ nō potuit ꝯſūmare. Aūt m
qs rex iturus cōmittere bellū ad
uerſus aliū regē: †nō ſedēs pri⁹
i cogitat ſi poſſit cū decem milib⁹ n
occurrere ei qui cū vigīti milib⁹ o
¶ .i. ſi intelligit ſe ex equo nō poſſe occur/
rere. ¶ patienter expectante.
vēit ad ſe: Alioq̄n adhuc illo lō
ge agēte/ legatiōe3 mittēs rogat p
k ea q̄ pacis ſūt. †Sic ergo oīs ex q

Nico.de lyra

vel in foro q̄ſi ſunt ibi pauci. a ¶ Ibāt aūt. Poſita cō/
futatiōe impenitētiū: hic ꝯſr ponit̄ inſtructio ſeq̄ntiū chriſtū
et ꝑmo ſimplici ꝟbo. ſcdo parabolico/ ibi: Quis eni ex vo.ꝛc.
Circa primū dr. b ¶ Si qs venit ad me. i. vult venire ꝑ
fidem creden.
fidē credēdo ſicut ſunt ſeculares. vel ſtatū ꝑfectiōis aſſumēdo G
cuiuſmodi ſunt religioſi. c ¶ Et nō odit patrē ſu. Hic ac
cipit̄ odiū large inq̄tū ꝓpter ꝑturbationē parentū ꝛ amico2
nō dimittit venire ad fidē catholicā: ſicut ptz de ſctō chriſanto
ꝛ multis aliis: vel de ſeculo ad religionē. d ¶ Adhuc aūt
et aīam ſuā. i. vitā corporalē eā cōtē
nēdo ꝓpter deū: parat⁹ vitā ſuā expo/
nere ꝑ fide: caſu neceſſitatis occurrēte
e ¶ Non pōt me⁹ eē diſ. Diſcipulatus Chriſti di/
tus aūt xp̄i duplicit̄ pōt intelligi. Uno ſcipulat⁹ du
modo generalit̄ ſm̄ ſtatū cōem fideliū plicit̄ intel/
ꝛ ad hoc ſufficit fides cū obſeruatione ligit̄
mādato2. Alio modo cū hoc ꝑ obſer/
uātiā cōſilio2: in vtroq3 tn̄ ſtatu req̄rit̄
repreſſio ꝯcupiſcētiarū carnaliū: magis
tn̄ in ſcdo modo diſcipulat⁹ q̄ ꝑmo/ iō
ſequit̄. f ¶ Et q̄ nō baiulat crucē
ſuā. ꝑ carnis macerationē ꝛ ꝯcupiſcē
tiarum repſſionē. g ¶ Quis em̄ ex
vo. Adducit h̄ ꝯſr duas parabolas
ad ſuū ꝓpoſitū de aggreſſu ſtat⁹ ꝑfecti
onis q̄ ꝯſiſtit i obſeruātia ꝯſilio2: ꝛ ꝑ/
mo oſtndit̄ qd̄ req̄rit̄ in tali aggreſſu.
ſcdo qd̄ in debito vſu/ ibi: Bonum eſt
ſal. Circa primū dr: Quis em̄ ex vo
bis volēs tur. edifi. i. aggredi ꝑfe/
ctionē euāgelicā: h ¶ Nonne pri⁹ ſe
dēs. i. q̄et⁹ a tumultu paſſionū delibe
rās. i ¶ Cōputat ſu. i. cōſiderat ſi
habeat illud qd̄ ad h̄ requirit̄: quod ē
ꝓmptitudo ad relinquendū oīa ꝓpt̄
deū: vt patebit poſtea. k ¶ Ne poſt
q̄ poſue. fun. qd̄ conſiſtit in obſer/
uātia mādato2. l ¶ Et nō po. ꝑfi.
q2 nō h3 ꝓmptitudinē animi ad relin/
quendū omnia: qd̄ eſt primū i ſtatu ꝑ/
fectionis acq̄rēde: talis fuit ille iuue/
nis ꝺ quo dicit̄ Matth. xix. c. q̄ obſer
uauerat mādata: cui dixit xp̄s: Si vis
ꝑfect⁹ eſſe vade ꝛ vēde oīa q̄ habes ꝛ
da paupib⁹. Et ſequit̄ ibidē q̄ abiit tri
ſtis: eo q̄ multas habebat poſſeſſiōes
quarū amore fuit impedit⁹ a ſtatu ꝑfe b
ctiōis: ꝛ iō nō habuit ſūpt⁹ ad ꝑficien/
dū turrim cui⁹ poſuerat fūdamentū.
m ¶ Aut qs rex. Hic ponit̄ ſcda pa
rabola ad idē/ cū dicit̄: Quis rex itur⁹
cōmittere bellū. h̄ accipit̄ rex quicunq3
vult aggredi ꝑfectiōis ſtatū: q2 debet
bn̄ regere opatiōes ꝛ cogitatiōes ſuas
ꝛ habet cōmittere bellū: ad rapiēdū ſi
bi celeſte regnū: ſm̄ qd̄ dr̄ Mat. xi. b.
Regnū celo2 vim patit̄: ꝛ violēti ra/
piūt illud. n ¶ Si poſ. cū de. mili.
ꝛc. i. cū obſeruātia decē mādato2: ſed
q2 nō ſufficit ad ꝑfectiōis ſtatū acq̄ren
dū: vt ꝑdictū ē: q2 rex celeſt̄. o ¶ Cū
vi. mi. ad ſe venit. q2 duplā obſer/
uātiā exigit ab eo. ſ. mādato2 ꝛ ꝯſilio/
rū. iō ſubdit̄: p ¶ Rogat ea q̄ pa.
ſūt. aſſentiēdo regi celeſti i obſeruātia
ꝯſilio2 q̄ incipit ab euāgelica paupta/
te. iō ꝯcludit̄. q ¶ Sic ꝗ oīs ꝛc. Ex hac cōcluſione patet q̄
iſta parabola ꝛ ꝑcedēs vadūt ad iſtā intentionē.

Bonum

Moraliter ✳ b ¶ Si qs ve. ad me ꝛc. Greg. Homel. xxxv. Quaſi ꝑ
odiū diligit̄ q̄ carnalr̄ ſapiēs dū praua nob̄ ingerit nō audit̄.
Et ſic odiēdi ſūt nō ſolū domeſtici: ſ3 etiā aīa ꝓpria dū ꝑs ſen
ſibilis nob̄ ingerit īhoneſta. e ¶ Et q̄ nō ba.ꝛc. Chryſ. Nō
vt trabē ſup hūeros apponam⁹: ſ3 vt ſemꝑ xp̄i mortē ꝑ oculis
habeam⁹. g ¶ Quis em̄ ex vo.ꝛc. Turris hec ē eccl̄ia q̄
Cant. iiij. dicit̄ turris dauitica: quā edificāt boni doctores ꝛ
ꝑdicatores: ſūptus aūt hui⁹ edificatiōis ſūt ſcriptura2 ſctā2
intelligētia: ꝛ exēplaris vita: q̄bus carētes ſūt ad hoc edificiū
impotentes. m ¶ Aut qs rex itu.ꝛc. Rex veniēs contra
nos cū. xx. milib⁹ eſt dn̄s noſter ieſus xp̄s veniēs ad iudiciu3
cū angel̄ ꝛ ſctīs: cui⁹ ptāti reſiſtere nō valemus: ꝛ iō dū ad
huc eſt lōge mittam⁹ ad eū legationē lachryma2 ꝛ bono2 ope
✳ rum vt eū

h nec secure pōt occurrere q̄ nō finitēt legationē: q̄ nec me⁹ pōt
A esse discipul⁹ q̄ nō renūciat oīb⁹. Hac igit̄ ↄclusiōe ostendit q̄
edificare turrī: facere pacē cū fortiore: nihil aliō ē q̄ esse disci
pulū xp̄i. Preparare vō sumpt⁹ vel mittere legationē ad faci
endā pacē: nihil aliud est q̄ renūciare oīb⁹ q̄ possidem⁹. Hoc
tū distat int̄ renūciare oīb⁹ ⁊ relinq̄re
oīa: q̄ renūciare cōuenit oīb⁹ q̄ ita lici
te vtunt̄ oīb⁹ mundanis q̄ possidēt vt
tū mēte tēdāt ad etna. Relinq̄re ē tm̄
modo pfectoꝝ: q̄ oīa tpalia postponūt
⁊ sol' etnis inhiāt. a ¶ Bonū ē sal.
Uere q̄ vult me⁹ esse discipul⁹: oportet
vt renūciet oīb⁹: q̄ ita erit bonū sal. i.
dign⁹ ↄstitui in nūero apłoꝝ ad ↄdien
da corda auditoꝝ spūali sapīa. Si aūt
ↄdimēto ↄitat' semel illuminat⁹ iteꝝ p
amorē tēpaliū ad apostasiā redierit: q̄
alio doctore corrigetē: q̄ dulcedinē sapi
entie quā gustauit: vel aduersio trib⁹:
vel psperi' illect⁹ abiecit. b ¶ Neq̄ i
terrā. Sal sterilē facit terrā. Unū ira vi
ctoꝝ destructas vrbes sale seminabat:
ne in eis germē oriret̄. Ita apli destru
cto pcti regno: germē vitioꝝ cōpescūt.
Sal cibos cōdit: carnes siccat. Predi
catio a rmib⁹ ⁊ putredīe vitioꝝ illesaꝫ
fuāt suo creatori hūanā naturā. Si āt
sal euanuerit ī tē. i. si apli p q̄s alij
ↄdiēdi sūt ,pspis vł aduersis cesserint: p
q̄s eis error auferet̄: tū eos de⁹ elegit
tollere aliūs: neq̄ ī terrā neq̄ in sterq̄li
niū: q̄ q̄ retro vadit: neq̄ ip̄e fructum
ferre: neq̄ excolere valet: sz eicit. Unū
vtilis exhortatio subdit̄: Qui hꝫ au
res audiendi audiat. Ca. XV

B Erāt āt tē. Quia nō solū in/
stus p iertiā peccare: sz ⁊ pctōꝛ
p solertiā pōt resipiscere. post
electionē īfatuati sal cohors penitētiū
ītus admissa describit̄: q̄ ad audiendū
vbū dei ,ppināntes nō solū ad collo/
quiū dā: sz etiā ad ↄuescēdū recepti sūt.
Unū dedignant̄ pharisei: q̄ falsa insti/
cia nō cōpassionē sz dedignationē hꝫ.
Sz q̄ egri erāt: ita vt se esse egros ne
scirēt: q̄ten⁹ qd̄ erāt agnoscerēt: celesti' me
dic⁹ paradigma obiicit: q̄ in eoꝝ corde
vulneri' tuorē fimit dicēs: d ¶ Quis
ex vobis hō. Didiceras in supiorib⁹
abnegare negligētiā: vitare arrogātiā
deuotionē sumere: secularib⁹ occupati/
onib⁹ nō teneri. caduca nō pferre ppe/
tuis. Sz q̄ fragilitas hūana firmū ne/
quit in tāto seculi lubrico tenere: vesti/
giū etiā aduersus errorē remediū tibi
medic⁹ demōstrat. s. iudex spem venie n̄
negat. Unū scūs lucas tres ex ordie pa

vobis qui nō renunciat oībus q̄
possidet/ nō pōt meus esse disci/
a pul⁹. Bonū est sal. †Si āt sal q̄z b
a ¶ q̄a medicabil' scāratoꝝ peusso a serpēte
b euanuerit in q̄uo ↄdiet̄: Neq̄ in. c
a ¶ quā sao infectu germinare ,phibet.
b ¶ agriculture ,pfuturo: q̄ sz viancib⁹ gle
bis imixtū: nō fecare semīa frugū: sz extin/
guere semīa solet. ¶ qd̄ nō finit fecūdare.
terrā neq̄ in sterq̄liniū vtile est/
¶ ab vnitate eccłie secernendus.
sed foras mittet̄. Qui habet au/ b
¶ q̄bus vbū dei pcipe possit. a ¶ obedi/
endo ⁊ faciendo qd̄ oidicit.
res audiēdi audiat. Ca. XV
c Erāt aūt appropin/ c
a ¶ q̄ pblica vectigalia exi
gūt vel ↄducūt: ⁊ q̄ lacra se
culi p negocia sectant̄.
quātes ei publicani
⁊ peccatores vt audirent illum. f
a ¶ oupli errant: q̄ ⁊ se iustos putāt cum
sint supbi: ⁊ illos reos cū iā peniteant.
†Et murmurabāt pharisei ⁊ scri g
a ¶ q. d. ↄtrius est legi q̄ hoc ,phibet.
be/ dicentes: quia hic peccato/
res recipit et manducat cū illis.
Et ait ad illos parabolā istam/ h
d dicēs: †Quis ex vobis homo q̄ i
e habet centū oues: et si pdiderit †
a ¶ diuersi pastor cui⁹ nō oēs cētesima portio
sum⁹. b ¶ āgelicā naturā in sūma btitudie
existētē qui reliqt: dū seipm exinanuit.
f vnā ex illis: nōne dimittit nōna/ †
a ¶ id est in celo qd̄ desertū est ab hoīe pec/
cante. b ¶ dū p pdicationē vocat.
gintanouem in deserto et vadit †
¶ inuenit dum conuertit aliquis.
ad illā que perierat donec inue
g niat illaꝫ: Et cū inuenerit eā: im/
ponit in humeros suos gaudēs/
h ⁊ veniēs domū cōuocat amicos

Lucas tres parabolas ponit

rabolas ponit: ouis: dragme: filij. e ¶ Cētū oues tē. q̄ cē
nari⁹ nūer⁹ pfect⁹ ē. de⁹ cētū oues. i. pfectū nūeꝝ habuit: cū an/
geloꝝ ⁊ hoīm substātiā creauit. sz vna perijt: q̄n hō pascua vite
peccādo dereliq̄t. ergo q̄ rōnal' creature nūer⁹ pereunte hoīe
erat diminut⁹: q̄rit in tra hoīeꝫ vt sūma itegret̄. f ¶ Nōne
dimittit. q. d. murmurat̄: q̄ pctōres recipio: sz ego nō veni
nisi vt aberrātes colligā sic vnusq̄sq̄ vr̄m aberrātē ouē redu/
cere laborat. g ¶ Imponit in hu. Ouē in hūeris posuit:
q̄ hūanā naturā suscipiēs: pctā nr̄a ip̄e portauit. vn̄ hūeri xp̄i
cruci' brachia sunt: illic pctā nr̄a deposuit: in illa nobil' patibu
li ceruice regēuit. h ¶ Et veniēs. Repato hoīe ad celū re/
dit pastor: ibi āgeloꝝ choros iuenit. Qui amici: q̄ in stabilita/
te sua volūtatē ei⁹ ↄtinue custodiūt. q̄ ⁊ vicini: q̄ claritate visi
onis ei⁹ fruunt̄. Et nota q̄ nō dic: Cōgratulamī oui iuente: sz
mihi: q̄ gau

Nico. de lyra

vit a ¶ Bonū ē sal. Oñso qd̄ reqrit̄ in pfectiōis aggressu: h̄
ↄñr oñdit qd̄ reqrit̄ in ei⁹ debito vsu. s. discretio q̄ reqrit̄ in oī
bus opib⁹ bonis: fm q̄ dic̄ aplo ad Ro. xij. a. Rōnabile obse/
quiū vr̄m. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Bonū ē sal. i. discretio q̄ ē ↄdimentū
bonoꝝ opeꝝ: sic sal ē ↄdimentū ciboꝝ. b ¶ Si āt sal eua. i.
discretio
discretio defuerit. c ¶ In q̄ cōdiet̄. q̄ op⁹ bonū de genere C
īsipidū ē ⁊ inutile si careat discretiōe. d ¶ Sz foras mit. h̄ ē
a pfectiōe cadet. vn̄ ⁊ in collationib⁹ patrū collatiōe scḋa moysi
abbati' declarat̄ p rōnes ⁊ exēpla: q̄ illi q̄ ceciderūt a statu pfec/
tiōis. h̄ fuit cōīr ,ppt̄ defectū discretionis.
* rā vt eū placare possim⁹. a ¶ Bo Moraliter
nū ē sal. i. discretio q̄ condit opa nr̄a.
b ¶ Si āt sal tē. i. si discretio ab opi/
bus nr̄is bonis d̄ genere defuerit. nō
erūt deo accepta. in cuius figura sal in
omni sacrificio ponebat̄. †Mat. 5. b
¶ In ca. xiiij. vbi dr̄ in postil. Sicut Marc. 9. g
credūt saraceni ⁊ iudei moderni.

Additio. j.

Ex traditiōib⁹ iu/
deoꝝ thalmudicis
⁊ aliis apd̄ eos autētic' nullo mō hr̄ q̄
in futuro seculo hoīes cib⁹ corpalib⁹ indi/
geāt. ⁊ iō si forte sint aliq̄ moderni q̄ h̄
credant: h̄ ↄtingit ex fatuitate eoꝝ. vn̄
apud pcipuos doctores eoꝝ: ⁊ fm thal
mudicas traditiōes: put hr̄ cathedrū:
ca. vi. in futuro seculo nō ē cib⁹ nec po/
tus: nec vsus venereoꝝ: sz iusti ibidē in
capitib⁹ eoꝝ coronati delectant̄ in visio
ne diuie hitatiōis. qd̄ si recte itelligere
tur bn̄ adaptaret̄ fruitiōe diuie in qua
sancti cū aureol' fruunt̄ visiōe xp̄i: in q̄
est vera habitatio diuia. vn̄ magis re/
darguēdi sunt q̄ nō receperūt doctrinā
xp̄i q̄ traditiōib⁹ eoꝝ bn̄ itellectis maxi
me cōsonat. ¶ In eo. ca. vbi dr̄
in postil. Iuga boūꝫ emi q̄nq̄ tē.
¶ Additio. ij. Propt̄⁹ videt̄ hec pa D
rabola p Aug'. exponi in libro d̄ vbis †Mat. 9. b
dn̄i vbi dr̄: Uillā emi. applicat ad sup/
biā: put postil. dic̄. vbi āt dr̄: Quinq̄ iu
ga boū. ad q̄nq̄ sensus carnis q̄ gemia
ti sūt: put ip̄e declarat. vbi notabilit̄ ex
ponit illa vba excusatiōis. s. Et eo ,pba
re illa. Non eīm dixit: eo pascere illa: q̄ †50. dist. c.
ad necessitatē naturalē bonū ē vti sensi quia sicut as
bus: nō āt ad curiositatē ⁊ supfluitatē. tus. 26. q. 7
qd̄ āt sequit̄: Uxorē duxi. expōit̄ ex car/ c. penitentē
nalitate: in q̄ eīm postil. cōcordat. De pe. dis.
Erāt āt ap. Supe Ca. XV 1. c. serpens
ri⁹ descripta ē peccātiū monitio et ca. impos
ad pniāꝫ. h̄ ↄñr describit̄ eorū tuna
cōuersio ad iusticiā. ⁊ pmo in generali.
scḋo in spāli: ca. xix. Prīa in tres: q̄ pri Diuisio
mo oñdit̄ q̄ pctōres redeūtes sūt beni/
gne recipiēdi. scḋo caute nutriēdi: ca. x/
vij. tertio deuote istruēdi: ca. xviij. Pri
ma in duas: q̄ pmo describit̄ pctōꝝ re/
ceptio benigna. scḋo docet̄ eoꝝ satisfa/
ctio cōdigna: ca. se. Circa pmū oñdit̄ cō
uersio pctōꝝ/ tū dr̄: Erāt āt appropi
quātes tē. ex ,pposito emēdatiōis vi/
te. f ¶ Ut audirent illum. parati ei obedire. scḋo oñdit̄ in/
iusta murmuratio malignātiū/ cū dr̄: g ¶ Et murmu. pha.
tē. Notātes xp̄m d̄ mala vita: eo q̄ talib⁹ amicabilē se pbebat.
⁊ sequit̄ xp̄i rñsio/ cū dr̄: h ¶ Ait ad illos. In rñsiōe oñdit̄
q̄ pctōres redeūtes sunt dulcit̄ recipiēdi. ⁊ ad h̄ inducunt̄ tres
pabole. scḋa icipit ibi: Aut q̄ mulier. tertia ibi: Hō q̄dā habuit
duos filios. i ¶ Quis ex vobis homo q̄ tē. Hic ponitur
prima parabola de oue perdita ⁊ humeris pastoris cum gau/
dio reportata. Et patet sententia ex dictis Mathei. xviij. ca.
M Aut que mulier.
Moraliter. c ¶ Erant autē appropinquantes ei pu/ Moralit̄
blicani tē. Sequit̄: i ¶ Quis ex vobis homo q̄ habet
centum oues. Per hoīeꝫ centū oues habentē significat̄ psi/
dens monasterio centū religiosoꝝ hn̄ti in claustro qd̄ desertum
dicit̄: eo q̄ aspitas vite ibi seruat̄. p numeꝝ etiā cētenariū itel/
ligit̄ q̄ḣbet alius nūerus claustraliū. nā in nouo ⁊ veteri testa/
mento frequēter ponit̄ determinatus numerus p indetermina
to. †¶ Et si pdiderit vnā. p apostasiā. †¶ Nōne dimit
tit nonagintanoue in deserto. i. in obseruatiōe claustrali
vbi sunt in tuto. †¶ Et vadit ad illā q̄ pierat. vt ad bonū
reducat. ⁊ gaudet nō de illius errore: sed de bona reductione.

 * Dī supra nona

h mibi: qꝛ gaudiū eiꝰ est vita nr̃a. a ❡ Dico eēi vo. In nona
e gintanouē: iustoꝝ nūerus intelligit: i vna oue pctōꝝ. vñ ali
Mat.9.b. bi: Nō veni vo. iu. sꝫ pec. Dic ḡ: Maiꝰ gaudiū erit in ce. su
ꝑ vno pec. pe. a. ꝙ̄ sup no. no. iu. q̄ nō i. p. qꝛ vt q̄due experi
mur: q̄ illicita nō cōmiserūt: i rebꝰ licitꝭ sepe sibi vsum ꝓbēt: ad celestia anxie nō anhelant. Et qꝛ securi sūt: ad bona agēda pigri remanēt. Ecōtra aūt pctōꝛ plerūqꝫ facit. Maiꝰ ergo gaudiū de eo ꝙ̄ de stāte iusto: vt dux ī ꝓlio plꝰ eū milite diligit: q̄ post fugam reuersus hostē fortit̄ ꝑmit: ꝙ̄ eū q̄ nūqꝫ fugit: nec vnqꝫ fortit̄ egit. Sꝫ ⁊ sūt q̄dā iusti: d̄ qbꝰ tātū gaudiū ē: vt eis nullus penitēs ꝓponi possit: q̄ ⁊ si nō sint sibi maloꝝ cōscii: tñ licita respuūt: ⁊ oībus se humiliāt. Quātū ḡ gaudiū ē si hūiliter plāgit iustꝰ: cū gaudiū sit: si qd̄ male gessit plāgit iniustꝰ. b ❡ Gaudium erit. Angelꝭ: qꝛ rōnales gaudēt d̄ recōciliato sibi hoīe qd̄ incēdit nos ad ꝓbitatē: vt agamꝰ qd̄ illis gratū sit: q̄rū ⁊ affectare patrociniū ⁊ offensam timere debemꝰ. c ❡ Qꝫ sup nona. ⁊c. Si ī nonagintanouē iust̄ q̄ nō errauerūt nec indigēt pnīa/ angeli itelligūt: maiꝰ videt̄ ipios iustificare ꝙ̄ iustos creare ⁊ ꝯseruare: qꝛ ⁊ si vtrūqꝫ eq̄lis potentie: ꝫ maiorīs misc̄die ⁊ maioris gaudii.

Scda parabola de dragma pdita

d ❡ Aut q̄ mu. Mulier. i. dei sapia. x. dragmas habuit cū hoīes ⁊ angelos ad imaginē suā creauit. Sꝫ vnā pdidit: cū hō a silitudine creatoris recessit. Sꝫ dei sapia lucernā ad q̄rendū accēdit: cū ī carne apparuit: qꝛ lucerna est lux in testa. i. verbū in carne: qd̄ vbi iter hoīes claruit: domū euertit: qꝛ ꝯsciētias hoīm d̄ reatu suo ꝑturbauit: ⁊ sic dragma reperit̄: dū ī hoīe silitudo cōditoris reparat̄.

Tertia parabola de filio pdigo

e ❡ Habēs dra. ⁊c. Angeloꝝ ⁊ hoīm naturam quā ad eternitatē dñō ꝯsistere voluit: ad suā silitudinē creauit. Decē ḡ dragmas mulier habuit. cū nouē ordinibꝰ āgelorū additꝰ ē hō vt cōpleret̄ decimꝰ electoꝝ nūerꝰ. q̄ nec post culpā a creatore periit: qꝛ eū sapia dei ꝑ carnē miracul̄ coruscās ex lumine teste reparauit.

f ❡ Cōuocat ami. Amice ⁊ vicine su ꝑne ptātes q̄ tāto deo iuxta sūt q̄nto eū viciniꝰ cōtēplant̄: q̄s vocat dñ̄ ꝑ exhibitionē gr̄e hoībꝰ ipense ad amorē suiue hemētiꝰ accēdit. Tres parabole nō ociose ꝓponūt̄. ouis: dragme: filii vt triplici remedio ꝓuocati: vulnera nr̃a curemus. Christꝰ pastoꝛ ouē reuehit cuiꝰ pctā ī suo corpe suscepit. Mulier. i. eccl̄ia q̄si mat̄ dragmā req̄rit ⁊ suffragat̄. Deꝰ pater recōciliatū recipit ⁊ vestit. eadē diuini opis miīc̄dia: sꝫ diuersa ꝓ meritꝭ nr̄is gr̄a. Ouis a pastore lapsa reuocat̄: dragma q̄ pierat iuenit̄: filꝰ ad p̄rem ꝓpriis vestigiis redit ⁊ a p̄re honorat̄: ouis sumꝰ: petamꝰ pascua: dragma sumꝰ: habeamꝰ ꝓciū: filii sumꝰ: festinemꝰ ad p̄rem. g ❡ Hō q̄dā. Duabꝰ ꝓmissis pabolis: q̄ntū ipe cū angelis gaudeat de penitētiū salute insinuat. In hac tertia nō solū gaudiū ostēdit: sꝫ etiā murmur inuidētiū rep̄hēdit. Hō iste deꝰ p̄r habuit duos filios: qꝛ auctoꝛ ⁊ creatoꝛ ē duarū stirpiū hūani generꝭ. i. iudeoꝝ ⁊ gentiliū. Maioꝛ filꝰ q̄ ī cultu vniꝰ dei ꝑmāsit. Minoꝛ q̄ vsqꝫ ad colēda idola deū deseruit. Substātia ē oē qd̄ viuimꝰ/ sapimꝰ/
Joh.1.a cogitamꝰ/ loq̄mur. Hec deꝰ dedit eque oībꝰ. vñ: Erat lux vera q̄ il. oēm ho. ⁊c. Huiꝰ ḡ substātie portionē minoꝛ sibi petit dari: cū hō rōnalis suo sensu delectatꝰ: ꝑ liberꝫ arbitriuꝫ se regere ⁊ a dñio creatoris q̄siuit exire. h ❡ Et dixit ad. Sicut deꝰ nō hꝫ aliū a q̄ formet̄: a q̄ regat̄: sic iste vult suo p̄tate vti: vt nullo formāte nullo regēte viuat. i ❡ Pater da. Dimidiū p̄rimoniū petētibꝰ dat: nec ē culpa p̄ris q̄ dat adolescētiori. Nulla ī regno dei infirma etas: nec fides grauat̄ ānis: nisi ipe certe se indcauerit iidoneū q̄ poscit. Si iste nō recessisset a p̄re ipedimētū nesciisse etatꝭ: sꝫ ꝑegre ꝓfectus: merito p̄rimoniū vastat. k ❡ Et diuisit. Fidelibꝰ sue gr̄e ꝓtectionē quā desidera/bāt ipartiēdo: infidelibꝰ ꝙ̄o naturalibꝰ solū ī genū q̄ ꝯtēti erāt bñficiū ꝯcedēdo. l ❡ Nō post mul. Nō multo post institutionē hūani generꝭ placuit aīe liberꝫ arbitrium ferre secū: q̄si quādā potētiā nature sue: ⁊ deserere eū a q̄ cōdita ē ꝯfidēs viribꝰ suis. Et has vires tāto citꝰ cōsumat: quāto datorē deserit. Hec ē ꝓdiga vita q̄ amat fūdere ⁊ spaciari ī pompis exteriorībꝰ: relinquēs eū q̄ sibi ē interioꝛ. m ❡ Peregre ꝓfe. Nō locuꝫ mutādo/ sꝫ aīm. Quanto q̄s in prauo opē plus

Ni. de ly.

a ❡ Aut q̄ mu. Hic ponit̄ scda parabola de dragma pdita ⁊ reinuenta. Ubi d̄r: Que mu. ha. drag. decē. Mulier ista ē sapia diuina habēs nouem ordines angeloꝝ q̄si dragmas nouē: ⁊ decima dragma ē hūana natura ad imaginē dei facta: ⁊ iō capax ip̄iꝰ ꝑ cognitionē ⁊ amorē: ista dragma x. fuit pdita ꝑ pctā ꝑmoꝝ parentū. b ❡ Nōne ac. lu. Lucerna ē lumē ī testa. qꝛ diuina sapia lumē deitatꝭ accēdit ī testa nr̄e mortalitatꝭ ad q̄rendum naturā hūanā pditā: ⁊ reducēdū eā ad beatitudinē. c ❡ Et euer. do. Iste domꝰ ē synagoga q̄ fuit euersa vt inueniret̄ natura hūana. d ❡ Et cū iue. cōuo. ami. i. angeloꝝ societates q̄ cōgaudēt de pctōribus ad deū ꝯuersis: ꝫm qd̄ dictū ē ī pabola ꝓcedēti: ⁊ ex hꝭ iterū cōcludit: Ita dico vobis gaudiū erit ⁊c. e ❡ Hō quidā. Hic ponit̄ tertia parabola de filio ꝓdigo ꝑ queꝫ designat̄ ppl̄s gētilis q̄ erat subditus pctis: vel etiā q̄cūqꝫ pctōꝛ singularis. dicit ḡ: Hō quidā. i. ipē deꝰ ꝓ nobis hūanatus. f ❡ Habuit du. fi. i. duos ppl̄os. s. iudaicū ⁊ gētilē: vl̄ duos filios. i. iustos ⁊ pctōres: qꝛ pctōres sūt filii dei inq̄ntū sūt ad eiꝰ imaginē: sꝫ nō sint filii dei per gr̄am. g ❡ Et dixit ado. i. gentilis ppl̄s. vñ ⁊ ppl̄s iudaicus vocat̄ filius dei ꝑmogenitꝰ: Exo. iiii. c. Filius meus ꝑmogenitꝰ isrl̄: vl̄ pctōꝛ q̄ d̄r iuuenis moribꝰ: ⁊ iō d̄r adolescētioꝛ filꝰ. h ❡ Et di. illis sub. qꝛ dona dei hoībꝰ largiunt̄: sꝫ diuersimode. i ❡ Adolescētioꝛ fi. pegre. ⁊c. ꝑ mltiplicationē pctōꝝ elōgādo se a deo p̄re ⁊ a celesti ciuitate. k ❡ Et ibi dis. sub. s. qꝛ ꝑ pctā mortalia tollūt bona gr̄e: ⁊ peiorant̄ bona nature. l ❡ Uiuēdo lux. luxuria spālit̄ q̄ ē idolatria q̄ntū ad gentilē ppl̄m: ⁊ luxuria corpali non solū q̄ntū ad gētilē: sꝫ etiā q̄ntū ad pctōrē informē fidē habētem.

❈ Facta est fa

Moraliter

❈ † ❡ Qꝫ sup nonagintano. iu. nō qꝛ plus diligat illū: sꝫ qꝛ spālē rōnē gaudēdi habet de reductiōe eiꝰ quā nō hꝫ de nō errātibꝰ. tñ nō errātes sꝑ sūt plꝰ diligēdi ceteris paribꝰ. a ❡ Aut q̄ mu. ⁊c. Per hanc mulierē pōt intelligi priorissa vel abbatissa habēs moniales ī q̄cūqꝫ nūero rōne ꝓdicta. † ❡ Si pdi. drag. vnā. litra domū ꝑ infamiā. b ❡ Nōne accē. lu. ⁊c. qꝛ debet diligēter inq̄rere ꝟitatē q̄ntū ad factuꝫ ⁊ circūstātias: ⁊ si iuenerit illā monialē inocētē vel veraciter penitētē: debet gaudere cū vicinis suis. i. cū monialibꝰ aliis. c ❡ Hō q̄dā ha. du. fi. hō ille xp̄s est: eiꝰ aūt filii sunt omnes christiani ꝑ eiꝰ baptismū regenerati: quoꝝ tñ aliq̄ sunt iusti: ⁊ aliq̄ pctōres. g ❡ Et dixit ado. Per quē significat̄ quilibet peccatoꝛ: qꝛ iuuenis est moribus. † ❡ Pater da mihi portionē substātie ⁊c. Per hoc significat̄ ꝙ pctōꝛ recedit a dei p̄ris lege vt agat ꝓ libito volūtatis sue. h ❡ Et diuisit il. substātiā: qꝛ deꝰ dimittit quēlibet agere ꝫm arbitrii libertatē. i ❡ Adolescētioꝛ fi. pegre ꝓfectꝰ ē. ꝑ multiplicationē pcti elongās se a p̄re celesti/ iō subdit: k ❡ Et ibi dissipa. substā. suā. bona gratuita pdēdo: ⁊ naturalia peiorādo. m ❡ Et postꝙ̄ cōsūmasset oīa facta est ⁊c. qꝛ in regione peccati fit magnus defectus pabuli diuini.

❈ Et ipse cepit

⁊ vicinos/ dicēs illis: Cōgratulamini mihi: qꝛ inueni ouē me-
a am q̄ perierat. Dico vobis ꝙ
¶ vel corā angelis dei.
b ita gaudiuꝫ erit in celo sup vno
¶ pniam agere ē ⁊ ꝑpetrata mala plāgere ⁊ plāgenda non ꝑpetrare.
c pctōre penitētiā agēte: ꝙ̄ super †
nonaginta nouē iustis q̄ non in
d digēt penitentia. Aut q̄ mulier a
a ¶ dragma est nūmus certe quātitatis habēs imaginē regis.
e hñs dragmas decē si pdiderit †
dragmā vnā: nōne accēdit lucer b
nā ⁊ euertit domū ⁊ q̄rit dili- c
gent̄ donec iueniat eā? Et cū iue d
f nerit/ ꝯuocat amicas ⁊ vicinas
dicēs: Cōgratulamini mihi: qꝛ
iueni dragmā quā pdiderā. Ita
dico vob: gaudiū erit corā ange
lis dei sup vno pctōre penite-
a ¶ hec pabola de iudeo ⁊ gētili. generalit̄ aūt de penitente ⁊ iusto: vel qui sibi iustꝰ accipi potest.
g tiā agēte. Ait aūt: Homo qui- e
h dam habuit duos filios: ⁊ dixit f
i adolescētioꝛ ex illis p̄ri: Pater †
da mihi portionē substātie que
k me ꝯtingit. Et diuisit ill̄ substā- h
l tiā. Et nō post mltos dies/ ꝯgre
m gatꝭ oībus adolescētioꝛ filꝰ pe- i
¶ vsqꝫ ad obliuionē dei.
gre ꝓfectus ē in regionē lōgin-
a ¶ luxuria cōsumit oīa bona nature.
quā: ⁊ ibi dissipauit substātiaꝫ k
suā viuēdo luxuriose. Et postꝙ̄ l

C A ope plus delinquit: tāto ab eius gratia lōgius recedit. Quid lōgius ꝙ a deo recedere. Qui a deo recedit exul ē patrie: ciuis mūdi. Regio lōginquā ē vmbra mortis. a ¶ Et ipse cepit ege. qr nihil satis ē pdige voluptati: qr voluptas sp hz famē sui. Merito ꝗ eget: ꝗ thesauros sapie diuitiarūqʒ celestiū altitudinē reliqt. b ¶ Vni ciuiū. Unus ciuiū ille ē qui ꝯcupiscētijs terrenis merito prauitatis sue ppositus princeps mūdi vocat. Qui in villā mittit: qr cupiditati mundialis substantie subiugat. Porcos pascit: cū ea ꝗbus imūdi spūs gaudēt operat. c ¶ Ut pasceret porcos. Porcus imūdū aial qd sordibus delectat. sic diabolus ꝗ in idolorū cultore peccatū pascit ꝛ morte ipsius hois. Misit ꝗ in villā. i. suū fecit famulū: vt pasceret porcos im molās ei aiaʒ suā. d ¶ Et cupiebat ꝛc. Cibus demonū ē ebrietas/ fornicatio ꝛ hmōi: ꝗ blāda sunt ꝛ ad sui vsum ꝓuocāt. Neqʒ alia cura ē luxuriosis: nisi vt ventrē suū ipleāt: ꝗꝛ deus venter est. sʒ eis non pōt saturari: qr voluptas sp hʒ famē sui. Uel siliꝗ cibus demonū sunt carmina poetaꝝ ꝛ doctrīe seculares: sterili suauitate resonantes: ꝗ cū delectēt: in eis nihil ē qd ad vitā ptineat: sʒ est sonitus ꝛ strepitus verboꝝ: nulla refectio vbi studiosi eoꝝ fame veritatis ꝛ ꝟtutū pereāt. Et iō nemo illi dabat: ꝗ aliqd solidū ꝛ rectū ꝗrebat. Unū iste iā ab eis ꝗ forinsecus illiciūt ꝛ seducūt: in ꝯscīe interiora reducere faciens mētionē suā dicit: Quāti mercenarij ꝛc. e ¶ Nemo illi dabat ꝛc. qr diabolus cū aliquem suū facit vltra ad vitioꝝ abūdantiā nō ꝓcurat: sciēs esse iā mortuū. f ¶ Quāti mercenarij ꝛc. Qui future mercedis intuitu digna opari satagūt: ꝗtidianis superne grē reficiunt alimētis. Sʒ fame perit: qui extra domū pris. i. sine fine viuēs: vitā btāʒ in inani philosophia inquirit.

B g ¶ Pater peccaui ꝛc. Et si deus oia nouit: vocē tū expectat confessiōis. Sine piculo ꝓdas qd scis iam esse cognitū. habes cām vt ꝓ te interueniat xp̄s: nec ꝓ te gratis mortuus sit: hʒ ꝛ causaʒ ignoscendi pr̄: qr qd vult filius vult ꝛ pr̄. Pater peccaui in celū ꝛ coraʒ te. Petō aie celestia significant dona sancti spūs iminuta. h ¶ Fac me sicut ꝛc. Ad filij affectū ꝗ oia ꝗ patris sunt sua esse nō ābigit: aspirare nō ꝓsumit: sʒ mercēnarij statum iā ꝓ mercede seruitutis desiderat: sʒ nec hunc etiā nisi paterna dignatiōe se ꝓmereri posse testat. ¶ Ambro. Distat iter seruū: mercēnariū ꝛ filiū. Seruus ē ꝗ timore pene pñtis vel future tēꝑat a vitijs. Mercēnarius ē ꝗ spe ꝛ desiderio regni celoꝝ. Filius est ꝗ amore ipsius boni ꝛ ꝟtutū succensus: ꝗcꝗd ē eis ꝯriū toto odio detestat. Unū ꝓdigus cū in se reūsus famis supplicia formidaret: iaʒ sūus factus: stati mercēnarij iā ꝺ mercede cogitās cupiebat. Sed pr̄ occurrēs nō ꝯtētus mioꝛa ꝯcedē. vtroqʒ ꝗdu citius trāscurso: pstine filioꝝ dignitati restituit. nec iā ꝺ mercede ꝯductoris: sʒ de hereditate fac cogitare parētis. Unū iste nō addit qd dispo/ suerat se dictuꝝ. Fac me sicut vnū de mercēnarijs tuis: cū panē nō hrēt vl mercēnarius esse cupiebat: qd post osculū pris generosissime dedignat. i ¶ Cū āt ad. ꝛc. Antequā itelligeret deū: sʒ tū cū iā pie eū ꝗreret: tū modū dignus opibus rediret: ꝑ ꝟbū incarnatū āticipat filij reditū. Unū ad ꝑras venit ꝗ ille ad domū ꝯfessiōis ipm ꝟbū nō deserēs: sʒ in ꝟbo vsqʒ ad pegrinationē nostrā cōdescendēs. Brachiū. i. filiū in amplexū reuertētis humiliauit. Pater sup filij collum cecidit dū leue iugum sue dilectionis sibi imposuit: ꝛ osculatus est eum vt ostenderet qd alibi dr̄: Osculet me osculo oris sui. Redicēs osculū charitatis a patre accipit: dum per gratiam certificatur de indulgentia. ꝗ Cito ꝓferte

Differentia inter filiū suū ꝛ mercēnariū

Phil. 3. d — *Cant. 1. a*

---

a ¶ ornamēta nature. b ¶ bonoꝝ operū atqʒ ꝟtutū. ¶ vbi defiuā indigētia verbi veritatis est in obliuione creatoris.

omnia cōsumasset: facta est fa/ a
a ¶ oīa locus absente pr̄e penurie est.

a mes valida i regiōe illa: ꝛ ipse ce b
¶ spōte. ¶ iā illaqueatus.

b pit egere. Et abijt et adhesit vni c
cuiū regiōis illius: ꝛ misit illum d
c in villā suā vt pasceret porcos. e
d Et cupiebat implere ventrē suū f
¶ siliꝗ genus legumīs: sonoris follibus ꝛ vacuis: qd ventrē magis onerat ꝗ reficit.

de siliquis quas porci māduca/
e bāt: ꝛ nemo illi dabat. In se aūt g
¶ bñ in se reuertit: qr a se recessit. a ¶ id est ꝗui ex iudeis ob pñtia bona tm̄ lege custodiūt: nō ex dilectione.

f reuersus dixit: Quāti mercen/ i
narij in domo pris mei abundāt k
a ¶ in idolatria ol veritati destitutos.

panibus: ego aūt hic famē pereo: m
¶ qr me iacere cognoui: ibo ꝗ lōge recessi: ad prēʒ ꝗ sb principe pecoꝝ miserabili egestate ia n
Surgā ꝛ ibo ad patrē meū: ꝛ di o
bebo. a ¶ corā angelicis spiritibus sctisqʒ aiabus in ꝗbus deus sedet.

g cā illi: Pater peccaui in celūʒ ꝛ
corā te: ꝛ iā non sum dignus vo
h cari filius tuus: fac me sicut vnum
de mercēnarijs tuis. Et surgēs
¶ sic deliberauit ita iplet. ¶ in ecclia ꝯstitutus vbi iā petōꝝ fructuosa possit eē ꝯfessio.

i venit ad patrē suum. Cū aūt ad q
a ¶ aū oclos hñi nō nisi ꝗ diligunt dici solēt: ipsos eñi ꝛ supbos deus nō videre dicit.
huc lōge esset/ vidit illūm pater r
¶ dū ꝓ hole reducēdo ꝟbū in carne misit.
ipius: ꝛ misericordia motus est: et †
¶ ne quis impediat venientē: in occursu ꝓsentia: in amplexu clementia.
accurrēs cecidit sup collū eius:
a ¶ l ecclia ꝯstitutus incipit perfā ꝯfiteri.
et osculatus est eum. Dixitqʒ ei
a ¶ qr celestē hierlm reliq.
filius: Pater/ peccaui in celūʒ ꝛ

A a ¶ Facta est fames valida ꝛc. Per defectū verbi diuini ꝛ sacre scripture: qr gētilibus nō est data lex vetus neqʒ oracula ꝓphaꝝ: sm illud Ps. cxlvij. b. Nō fecit taliter oi nationi: ꝛ iudicia sua nō māifestauit eis. petōribus etiā iudeis in tali statu lex ꝛ ꝓphe nō valebāt ad salutē. Jō subdit: b ¶ Et ipse cepit egere. spūalibus bonis. c ¶ Et abijt ꝛ adhe. vni ci. re. il. i. diabolo ꝗ est ciuis i regiōe vmbre mortis. d ¶ Et misit illū in vil. i. occupauit eū circa cupiditatē mūdanā cuius ville diabolus dicit dñs: Joh. xiiij. d. Uenit princeps mūdi huius ꝛ in me nō hʒ quicꝗ. e ¶ Ut pasceret porcos. i. vitijs ꝗ fetida sūt ꝛ imūda. vñ. i. Timo. vj. b. Radix oīm maloꝝ ē cupiditas: qr sic radix ministrat nutrimentū omibus ramis arboris. sic abūdātia tpaliū circa quā ꝯsistit mundana cupiditas administrat materiā ꝛ fomētū oibus vitijs. f ¶ Et cupiebat iple. ꝛc. qr intētus ꝯgregatiōi tpaliū ꝗrit in talibus sufficiētiā: intēdēs eā hr̄e ꝑ talia: sʒ nō assequit intentū: qr talia non minuūt cupiditatē: sʒ magis eā augēt. Quāto eñi aliquis plus hʒ ꝺ bonis tpalibus: tāto plus ad hñda maiora anhelat: sm qd dicit beatus Greg. Et hoc ꝺ cōmuni cursu accidere videmus. ꝛ ideo bene subditur: g ¶ Et nemo illi dabat. Quia nō assequit qd intendebat: ꝛ qr cōsideratio huius defectus inducit aliquē ad pnīam. Jō subdit: h ¶ In se aūt reuersus dixit. Nō eñi peccādo extra se egredit: qr limites recte rōnis trāsgredit: ꝛ ideo penitēdo ad se reuertit. i ¶ Quāti mercēnarij. i. seruiētes ꝓ mercede eterna. k ¶ In domo patris mei. i. in ecclia seu congregatiōe iustoꝝ. l ¶ Abundant panibus. s. pane sacre scripture ꝑ eruditionē et pane eucharistie ꝑ sacramēti receptionē. m ¶ Ego aūt hic fame pereo. qr si ad ppl̄m gentilē referat ꝺ dictuʒ. patet ꝙ ei talia nō administrant. Si aūt ad catholicum petōrem: patʒ ꝙ talia nō ꝓficiunt homini ꝗdiu manet in mortali peccato. n ¶ Surgam. ꝑ infidelitatis vl peti derelictionē. o ¶ Et ibo ad patrē meū. ꝑ vite meliorationē. p ¶ Et dicam ei: Pater peccaui ꝛc. Per veram fidei ꝯfessionem. quātuʒ ad ppl̄m gentilē: sm illud Roṁ. x. b. Corde creditur ad iustitiā: ore aūt confessio fit ad salutem. Quātum ad catholicum peccatorē ꝑ integram peccatoꝝ contritionē ꝛ puram confessionem. q ¶ Cum autem adhuc longe esset. i. motus ad penitendū: nō tū ꝑfecte contritus. ad quem requirit gratia diuina ꝓueniens. Jdo subdit: r ¶ Uidit illū pater ipius ꝛ mise. ꝛc. Oculo clementie. Sequit: ✱ Dixit autē

Moraliter

✱ b ¶ Et ipse cepit egere. Nā existens in mortali petō fit egens oi spūali bono. c ¶ Et adhesit vni ciui. ꝛc. i. diabolo qui ciuis est in regione vmbre mortis. d ¶ Et misit illū in villā suā. i. in petōꝝ societatē in ꝗ dñat sicut in ꝓpria villa. e ¶ Ut pasceret porcos. i. imundicie petā. f ¶ Et cupiebat iplere ven. de cibo porcoꝝ qui est carnalitas. g ¶ Et nemo illi dabat. qr nullus victo rōne cōcedit carnaliter viuere. h ¶ In se āt re. i. ad ꝓpriā ꝯsciam ꝑ rōnis dictamē: a ꝗ recesserat scḋm sensualitatē. i ¶ Dixit: Quāti mer. i. deo seruiētes. l ¶ Abundāt pa. vbi diuini ꝛ eucharistie sacri. m ¶ Ego aūt hic fa. pe. ꝓuatus oi bono. n ¶ Surgā. de luto culpe. o ¶ Et ibo ad patrē. ꝑ conatum opandi bñ. p ¶ Et dicam ei ꝛc. recognoscēdo culpā ꝛ petendo veniam. q ¶ Cū aūt adhuc lōge esset. i. attritus ꝛ non ꝑfecte ꝯtritus. ad qd requirit grā dei ꝓueniens. Ideo subdit: r ¶ Uidit illū pater ipius. oculo clementie. † ¶ Et accurrēs ce. sup colluʒ eius ꝛc. In signū reconciliationis ꝑfecte.

✱ Dixit aūt pr̄ ad

alsʒ ipse aūt

a ¶ Cito pfer.sto.pri. Stola prima vestis innocētie in q̄ primꝰ hō conditus: sed post culpā se nudū vonit ꝛ pellicium. i. mortale sūpsit indumentū. Anulū. i. signaculū fidei q̄ signāt pmissa in cordibꝰ credētiū. In manu. i. opatione: vt p opa fides clarescat: ꝛ p fidē opa firmēt. Et date calciamenta. i. exempla prioꝝ munite in officio p̄dicādi: vt ꝛ opus ornēt bñ viuendo: ꝛ cursus ad eterna p̄parādo. Adducite vitulū: p̄
Ro.10.b dicate christū ꝛ mortē eiꝰ insinuate: vt ꝛ corde credat occisuȝ imitādo: ꝛ ore pcipiat passiōis sacramētū ad emēdatio
Esa.52.b nē. b ¶ Et calciamēta. Ne coluber inuadat: vt sup scorpiōes eat: vt ei cōueni
Ro.10.c at. Q̄ speciosi pedes e. Perdiderat ei dignitate spōsi ꝛ nudis pedibꝰ pascha celebrare non poterat. c ¶ Et cepe. Nō solū filiꝰ p q̄ vitulus occisus est reficit: sȝ ꝛ pater ꝛ serui eius: q: refectio
Nota dei ꝛ sctōꝝ ē salꝰ pctōꝝ. Et nota q̄ post datā stolā/anulū/calciamētū/vitulꝰ immolat: q: nisi q̄s spem pmē īmortalitatis induerit: nisi anulo fidei opa pmunierit: nisi ipam fidē ɔstendo p̄dicauerit: celestibꝰ nō pōt interesse sacramentis. d ¶ Erat aūt fi. filiꝰ. i. pplꝰ israel q̄ nec ad colēda idola elōgauerat: neq̄ i domo erat: q: interiora legis nō penetrabat: lfali sensu cōtentꝰ: terrena
†23.q.7.c. quēadmodum operās: ꝛrena expectās. Hic ē q̄ agruȝ emit: ꝛ q̄nq̄ iuga boū legis onere pressus: terrenis sensibꝰ fruit: ꝛ vxorē ducit i affectu carnis. e ¶ Et cū ve. ꝛc. Appropinquat filiꝰ domū: cū aliq̄s in pplo illo spūaliter legē intelligēs: labo
f res seruilis opis improbat ꝛ ecclie libertatē cōsiderat. Audit symphoniā ꝛ choꝝ. i. spiritu plenos: vocibus ɔsonis euāgeliū p̄dicare. Vocat vnū de seruis cū sumit ad legendū aliquē de pphetꝭ. Et cū interrogat: hū in eo scrutat que sint hec festa ecclie: in q̄bus se eē nō videt. Interrogauit q̄ hec essent: ꝛ nunc q̄rit isrl̄ cur deus letet in assūptione gētiū ꝛ pp̄ter inuidiā nescit pr̄is volūtatem ꝛ foris stat: q̄uis p p̄cones roget.
Symphonia f ¶ Audiuit. Symphonia est diuersarū etatū ꝛ v̄tutū velut variaꝝ chor/
Act.4.f darū indiscreta cōcordia. Vn̄: Multitudinis credētiū erat cor vnū ꝛ anima vna. g ¶ Indignatus ē. Indignabant iudei ꝛ cōquerebant: q: iesus cū gētibꝰ epularet. Et adhuc de gentiū salute indignant: nec volūt introire. Sȝ cū plenitudo gētiū introierit: egrediet pater ad rogādū isrl̄: q̄ manifesta erit vocatio iudeoꝝ. h ¶ Ecce tot ānis. Hiero. Iusticiā legꝭ secutꝰ: iusticie dei nō est subiectꝰ. Que eñ maior est iusticia dei q̄ ignoscere penitētibus.
i ¶ Mādatū tuū nūq̄ p̄. quasi nō sit p̄terire: saluti alterꝰ inuidere: vel d̄ iusticia se iactare. Nūq̄ p̄teriui: cōuersatus sine q̄rela: vel iactātia est: nō veritas: cui pater nō cōsentit: sȝ alia rōne cōpescit. Mecū es: lege qua stringeris: nō quin peccauerit: sȝ q: deꝰ castigando sp
Ps.88.e retraxit. Unde: Si dereliquerint filii eiꝰ legē meā: ꝛ i iudiciis nōram. ꝛc. Visitabo ꝛc. Nec mirū si patri mētit: q̄ fra
Dan.7.c tri inuidet: cū ꝛ in iudicio impudētiꝰ mētient. Nōne i no. tuo d.c. Nūq̄ dedisti mihi ꝛc. Nulliꝰ sanguis pphete vel sacerdotis a romano impio nos liberauit: ꝛ p gentibꝰ gl̄iosus sanguis fūdit. Cū amicis epulat patre absente: q: semp in agro .i. in fine seculi hedū. i. antichristū imolabit. Et cū amicis de/
Ps.73.c monibꝰ saturabit. Vn̄ d̄r: Tu cōfregisti capita dra. d. e. e. p. ꝑ ethio. in no.

a ¶ q̄ te deserto idola colui. b ¶ cupit p grām fieri q̄d facere indignū se eē p meritū.
cōram te. Iam nō sum dignus
vocari filius tuus. Dixit autem a
a ¶ pat ex natura ex sbstātia quā aliq̄n dedit nō p̄ pat iustitiā. b ¶ conditores legis colēda vinea. c ¶ certificate d̄ hereditate
a pāter ad seruos suos. †Citó pro b
mortalitatꝭ habēda. a ¶ .i. vestē spūalem.
ferte stōlā primā: ꝛ induite illū/
a ¶ id est signaculū similitudinis xp̄i i exp̄ssio veritatꝭ. ¶ .i. operibus.
b ꝛ date ānulum in manu eius: et c
calciamēta i pedes eiꝰ: et addu/ e
a ¶ christus vitulꝰ signatꝰ ol spūali v̄tute opimꝰ: vt p totiꝰ mūdi salute sufficiat. b ¶ semp christus credētibꝰ immolat.
cite vitulū saginatū ꝛ occidite:
¶ gaudiū ē corā deo sup vno pctōre penitētiā agēte. ¶ p īfidelitatē. ¶ p fidē.
†Et mānducemꝰ et epulemur: q: f g
hic filiꝰ meꝰ mortuꝰ erat ꝛ reuixit: h
a ¶ recedēdo a cōsortio iustoꝝ. b ¶ reddit matri ecclie. c ¶ hoc in primitiua ecclesia: sȝ epule huiꝰ festiuitatis iā dilatata ecclia in orbe terrarū celebrāt.
c periérat ꝛ inuētꝰ est. Et cepē/
d rūt epulari. Erat aūt filiꝰ eiꝰ seni i
¶ .i.l. īrenis opibꝰ. i. longe a cōsilio pr̄is.
e or i agro. Et cū veniret ꝛ appro k
a ¶ symphonia est collatio quorūcūq̄ sonorum et chorus vocum.
f pīq̄ret domui: audiuit symphō/ l
niā ꝛ choꝝ: ꝛ vocauit vnū d̄ ser/ m
uis: ꝛ interrogauit q̄ hec essent.
¶ ppheticus sermo. a ¶ ab extremis terre. vn̄ maior exultatio. Vn̄: Cātate deo cāticū nouū: q: laus eiꝰ ab extremis terre.
Isq̄ dixit illi: Frater tuꝰ vēnit/
ꝛ occidit pater tuꝰ vitulū sagina
g tū: q: saluū illuȝ recepit. Indi/ n
gnatꝰ est aūt ꝛ nolebat introire.
¶ etiā hūc bonꝰ pater saluare cupit.
Pater ergo illiꝰ egressus cepit o
rogare illū. At ille respōdēs di
h xit patri suo: Ecce tot ānis seruio p
¶ quod est de vno deo colēdo.
i tibi ꝛ nūq̄ mandatū tuum p̄ter q

lā primā. i. pferendā innocētiā ꝛ restituendā nīdicate vere b
cōuersis ꝛ penitētibꝰ. c ¶ Et date anulū in ma. eiꝰ. i. p̄dicate dandū anulū fidei p charitatē opantis. d ¶ Et calciamēta in pe. i. sanctorū p̄cedētiū exēpla: q: calciamēta fiūt d̄ pellibus aīaliū mortuoꝝ. e ¶ Et adducite vi. sa. ꝛc. i. sacramētū eucharistie fidelibus administrate: in q̄ imolat christꝰ q̄ est vitulus saginatus pp̄ter gratie pinguedinē.
f ¶ Et māducemꝰ. q: in primitiua ecclia nō solū ministri ecclesie sumebāt hoc sacramentū: sȝ etiā totꝰ pplꝰ quotidie: vt hꝫ Act. ii. Et adhuc semel in anno q̄libet christianꝰ tenet refici h̄ sacramēto. reficit etiā quotidie: q: sacerdotes nō solū sumūt hoc sacramētū p se: sed etiā p pplo. g ¶ Quia hic filiꝰ meꝰ mor. erat. morte culpe.
h ¶ Et reuixit. vita grē. i ¶ Erat aūt filiꝰ eiꝰ senior in agro. q: iudaicus pplꝰ in cultu vnius dei erat occupatus. k ¶ Et cū veni. ꝛc. s. ecclie.
l ¶ Audiuit symphoniā ꝛ choꝝ. q: cū spūssanctus descēdisset sup apostolos aliosq̄ discipulos in die pentecostes ceperūt laudare deū variis linguis: vt habet Act. ii. Et tunc iudei q̄ erāt i hierlm audiētes voces eorum admirati sūt: ꝛ ceperūt q̄rere vnde esset tanta gratia ꝛ exultatio. iō subdit:
m ¶ Et vocauit vnū de ser. ꝛ interro. quid hec eent. q: Petrus p alios respondit: ostendens q̄ erat ex dono spiritussancti quod iustificat venientes ad fidem catholicam: siue sint iudei: siue sint gentiles. vnde et simi/ b
lis gratia spiritussancti data fuit gentilibus credentibus: sicut ꝛ discipulis christi in die pentecostes data fuerat: vt habetur Act. x. de Cornelio ꝛ aliis gētilibus qui erant cum eo. n ¶ Indignatus nolebat introire: quia iudei etiam ad fidē cōuersi fuerunt admirati q̄ gētiles quos prius despexerāt equarent eis in gratia dei: vt habet Act. x. vn̄ cū Petrꝰ redisset hierusalē illi q̄ erāt ɔuersi ad fidē catholicā de iudaismo disceptabāt aduersus illū: eo q̄ cōicauerat cū illis: vt habet Act. xi. o ¶ Pater er. il. ꝛc. q: deꝰ p apostolos ꝛ specialiter p Paulum ostendit rationabiliter ꝛ p scripturas q̄ erant gentiles nō ɔtemnēdi: sȝ gaudenter ad cōmunionem fideliū recipiendi. p ¶ Ecce tot annis seruio tibi: sub lege moysi. q ¶ Et nūq̄ mandatum tuū p̄teruii. i. mandatum de cultu vnius dei. Licet eñ multi de iudeis fuerant idolatre: tamē alii qui semper remāserunt in fide ꝛ cultu vnius dei: ꝛ illi possunt dici populus iudaicus: sicut frequenter pars nominatur nomine totius.

Nico.de lyra

a ¶ Dixit aūt pa. ad ser. suos. i. ad aplos ꝛ ecclie ministros q̄bus p̄cepit p̄dicare nō solū iudeis: sȝ etiā gētilibꝰ. et etiā nō solū iustis: sed etiā peccatoribꝰ. b ¶ Cito pfer. sto. iam pri...

Et nunq̄

Moraliter a ¶ Dixit aūt pa. ad ser. i. ecclie ministros q̄bus xp̄s p̄cepit benigne recipe penitētes ꝛ cōfitentes. b ¶ Cito p. sto. prima ꝛc. administrādo sibi ecclie sacramēta: vt sicut prius sp̄ualiter adornet. c ¶ Et addu. vi. sa. i. eucharistie sacramentū: xp̄m cōtinēs imolatū. d ¶ Et ce. epu. ꝛc. q: pctōr vere penitens d̄ petis ad mēsam xp̄i recipit cū aliis christianis. i ¶ Erat autē filiꝰ eiꝰ ꝛc. p queȝ significat christianus pseuerans in iusticia remisse tamen operādo: ꝛ talis aliquando mirat q̄ deus magis respicit peccatorem cōuersum dando ei virtutem fortius operādi: sicut dedit sancto Bonifacio martyri: ꝛ talis admiratio indignatio dici potest large loquēdo: quia parabola que est quedam similitudo nō semp currit omni modo. pater auteȝ amouet hāc admirationem seu indignationem qū deꝰ p se vel p aliū ostendit iusto q̄ quicq̄d opat iuste fit: licet hominibꝰ aliquādo aliter videat.

B ecbo. i. volētib⁹ 9uerti. dedisti eū in quo delectent. Occidi/ sti il. vi. sa. Cōfitent venisse xp̄m: sed inuidia nō vult saluari. Sic de iudeo ꝛ gētili. Generalit aūt de iusto ꝛ peccōre pōt ac/ cipi. Sz quō iust⁹ inuidet fratri: nec vincit de correctiōe pa/ tris. Sz oīs iusticia i cōpatiōe dei nō ē iusticia. vñ Paulus:

Ro. 7. d Quotqt pfecti estis. Et alibi. Miser ego ꝗs m. l. de c. m. hu⁹. In sctōs aūt cadit inuidia: vt apli indignati sunt ꝑ petitiōe mrīs filioꝝ zebedei. Nec mi/ rū cū h etiā de angelis putet. Sidera qppe nō sūt mūda in ꝯspectu ei⁹: ꝛ cir ca angelos suos ꝑuersuz qd intellexit. Oia mea tua sūt. Oia: nō semꝑ ad to

Ps. 13. a tū: sz ad ptē maximā refert. Ut oēs de clinauerūt. si. in. sa. sunt. Oēs q̄ vene

1. Cor. 9. d rūt f. sunt. Oībus oia. f. s. Oēs q̄ sua sūt. q. Omnia mea tua sunt: nō angeli sed lex ꝛ ꝓphete: ꝗ̄ꝗ̄ ille nil negaue/ rit que ad esū hortat vituli. a ¶ Nū q̄z māda. ꝛc. Hoc nō de omnib⁹: sz de his tm̄ q ad idolatriā nūq̄ versi sūt qui ꝛ si tēpalia querebāt: ab vno deo tñ ea desiderabant. b ¶ Deuorauit sub. ꝛc. Meretrices sūt supstitiones gētiliū: cū qbus substātiā dissipat: q re licto cōnubio verbi dei: cū demone fe/ da cupiditate fornicat. c ¶ Fili tu sp ꝛc. Nō q̄si mētientē redarguit: sz se cū pseuerātiā ei⁹ approbās ꝛ ad pfrui tionē potioris exultatiōis inuitās. d ¶ Omnia mea tua sūt. In eter na btitudine ꝛ oim singula ꝛ singulo/ rū oia nr̄a sunt supiora ad vidēdū: nr̄a erūt eq̄lia ad cōuiuēdū: nr̄a erūt infe/ riora ad dn̄andū. Sicut eñ cupiditas nihil sine angustia: ita nihil cū angu/ stia charitas tenet. Ca. XVI

B Dicebat aūt ꝛc. Postq̄ tri bus pabolis murmurātes ꝯ penitētiū receptiōe redargu it: supponit duas parabolas de dāda elemosyna ꝛ sequēda parsimonia. Et cōgrue post penitētiā de elemosyna sb dit: Juste eñ a deo penitēs misc̄diam expectat: q indigēti fratri misc̄diam ꝑ/ stat. Monet q̄ aplos ad clemētiā. q.

B. 6. f d. Dimittite ꝛ dimittet vob: date ꝛ da bit vobis. f ¶ Ad disci. qꝛ phari/ sei supbi ꝛ auari: sicut peccātib⁹ veniaz ita egētib⁹ pecuniā negabāt: iō salua/ tor nūc ad filios: nūc illis audiētib⁹ ad discipulos ꝯ pietate verba facit. g ¶ Hō qdā. Uillic⁹ ꝓprie ville cu/ stos: sz ponit h ꝓ iconomo. i. dispēsa/ tore: q vniuersaz substātiā dom⁹ dispē sat. In h qppe dispēsatore non oia ad imitādū debem⁹ sumere. s. vt fraudulēter erga deū agam⁹: sz ecōtrario iste similitudiēs dant: vt itelligam⁹ si laudari potuit a dn̄o cui fraudē faciebat: q̄tomag placet deo q ꝯm ei⁹ p̄ceptū opa illa facit. Nec rep̄hendit villic⁹: in q discim⁹: nō ipsi esse dn̄i: sz poti⁹ alienarū dispēsatores facultatū. Et iō lz peccaue/ rit: tñ qꝛ sibi i posterū ex indulgētia reꝝ dn̄i q̄siuit auxilia: ꝑdi

Allego cat. ¶ Allegorice. Uillicus est cui de⁹ aliq̄s pecunias ad ero gandū paupib⁹ cōmisit: q si cogitat talē villicationē cū vita il la finiendā: mag ꝯ amicis acq̄rēdis q̄ꝫ de ꝯgregādis diuitijs ꝑtractat. Intelligēs finita vita ista nō eē ei locū: vt terrā suā deuota cōpūctiōe fodiat ad ferēdū fructū. Et ibi etiā cōfusibi le erit mēdicare: eo modo q mendicabūt fatue virgines.

iui: ꝛ nūq̄ dedisti mihi hedū vt
¶ .i. nūq̄ ꝯte mihi ad refectionē dedisti eo ipso q te hedū. i. peccatorē ꝛ legis ꝓuaricatorē existimaui.
¶ h ex psona ꝑncipū cū plebe: vl' ex psona ppli hierosolymitani cū aliis tribub⁹ isrl.
cum amicis meis epularer. Sz
b postq̄ hic fili⁹ tuus q deuorauit
substātiā suā cū meretricib⁹ vēit
occidisti illi vitulū saginatū. At b
c ipse dixit illi: Fili tu semꝑ mecū
¶ Et desinas inuidere.
d es: ꝛ oia mea tua sunt. Epulari e
aūt ꝛ gaudere oportebat: qꝛ fra
ter tu⁹ hic mortu⁹ erat ꝛ reuixit:
perierat ꝛ inuētus est. Ca. XVI

f Dicebat autē ꝛ ad di d
g scipulos suos: Hō c
quidā erat diues q f
habebat villicū: ꝛ h
a ¶ hec accusatio fit q̄ nō exercet opa pie/ tatis erga illos quibus debuit.
b ¶ dissipatio est vel q̄ male cōgregat: vl' dū bn̄ expēdit. ¶ vocat q̄ incutit timo rem eterne dānationis.
diffamat⁹ ē apd illū/ q̄si dissipās i
set bōa illi⁹/ ꝛ vocauit illū: ꝛ ait il
a ¶ dū viuis cogita qualit debeas opari.
li: Quid h audio ꝯ te? †Redde k
¶ a tpe mortis.
rōnē villicatiōis tue: Jā eñ nō l
¶ timore pterritus.
poteri villicare. Ait aūt villic⁹ i m
¶ vt penas euitem.
tra se: Quid faciā: qꝛ dominus
meus aufert a me villicationez:
Fodere nō valeo: mēdicare eru n o
¶ tpe hui⁹ villicatiōis.
besco. Scio qd faciā/ vt cū amo p q

Nico. de lyra

¶ Centū cados

a ¶ Et nūq̄z de. mi. he. qꝛ toto tpe leg mosaice nunq̄ tm̄ bn̄ficiū datū fuit pplo iudaico: q̄tū datū ē tpe euāgelij gē/ tili pplo ad fidē ꝯuerso: iō oia bn̄ficia illi⁹ tpis modica sūt et q̄si nulli⁹ reputatiōis respectu bn̄ficioꝝ noue leg. b ¶ Fili tu sp me. es. qꝛ sp aliq de iudeis adheserūt deo p fidē: ꝛ mul ti ex eis receperūt fidē catholicā: q sūt pticipes bn̄ficioꝝ noue legis. iō subdit: c ¶ Et oia mea ꝛc. cetera patēt ex p̄dictis. Si aūt referat ista pabola ad iustū ꝛ peccōrē reuertentē: sic fili us senior existēs in agro est hō a iuuētute i opib⁹ vtuosis ex/ ercitat⁹. Junior aūt fili⁹ ē peccōr penitēs q diu male vixit: ꝛ ali q̄n sibi dat a deo maior grā: ꝛ p ꝯns maior glīa q̄ꝫ illi q bn̄ vi xit a iuuētute: sic ptz de sctō Bonifacio martyre nō pōtifice: q iuuēt⁹ in stupro penituit: ꝛ passus ē sub diocleciano cui⁹ festū colit ecclīa romana sctō idus maij. ꝯ q iusti aliq̄n admirant: q qdē admiratio pōt dici q̄dā idignatio: inq̄tū talis nō videt dign⁹ tāto bono: sz de⁹ pater pa/ cificat hāc indignationē q̄n ondit p eru ditionē vel inspirationē q h nō ꝓuenit ex pte peccōris penitētis: sz ex infinita bo nitate dei ꝯferētis ꝯm vera sua iudicia facultatē hūanā oino trāscēdētia: ꝛ ad hāc intētionē pōt ꝯ facili lrā applicari.

C Dicebat aūt ꝛc. Ca. XVI Postq̄ descripta est penitē/ tiū receptio benigna. hic ꝯsr describit eoꝝ satisfactio ꝯdigna: q po/ tissime ē p elemosynaꝝ largitionē: ꝯm illud Dan. iiij. c. Peccā tua elemosynis redime: ꝛ iniq̄tates tuas in misericor/ dijs paupeꝝ. Et ad hoc saluator indu cit primo pabolā. scdo rē gestā. scda po nit ibi: Hō quidā erat di. ¶ Circa

Diuisio primū primo ponit xp̄i eruditio. scdo phariseoꝝ derisio/ ibi: Audiebāt aūt. Pria i duas. qꝛ pmo pōit pabole nar/ ratio. scdo ipi⁹ ad ꝓpositū applicatio/ ibi: Et ego vob dico. Circa pmū scien dū q ad h inducit pabola: vt p h intel ligat q sic dispēsator faciēs curialitatē de bonis dn̄i sui recept⁹ ē i domib⁹ il loꝝ qb⁹ fecit: sic diuites hui⁹ mūdi si ꝯ bonis a deo sibi traditis ad dispēsatio/ nē dāt paupib⁹: recipiēt i domo ipsoꝝ q ē celū: ꝯm illō Mat. v. a. Bti paupe

D res spū qm ip. ē re. celoꝝ. dicit ergo: e ¶ Hō qdā. i. ipse de⁹ ꝓ nob hūanat⁹ f ¶ Erat di. ꝯm qd dr. xxi. propositio ne libri de causis. pmū ē diues p se ipsum

† de accusa. c. qualit. 2. ꝛ nō est diues maius ꝛ Ps. cxi. a. Glo rie ꝛ diuitie i domo ei⁹. g ¶ Qui ha be. vil. i. dispēsatorē cui tradidit bona tpalia ad dispēsandū. h ¶ Et hic dif famatus est ꝛc. qꝛ nihil latet eū. i ¶ Quasi dis. bo. qꝛ frequēter ꝯtin git q diuites hui⁹ mūdi: ꝛ maxime ec/ clesie ministri qb⁹ tradita sūt bona tpa lia ad expendēdū i pijs opib⁹: frequēter ꝯsumūt ea i illicit ꝛ supfluis ꝯ volūta/ tē dn̄i tradēt talia eoꝝ dispēsationi. k ¶ Redde rōnē. qꝛ de oib⁹ sibi tra/ dit de⁹ exiget rōnē vsq ad minimū q/ drātē. l ¶ Jā ei ꝛc. qꝛ oia a te auferē tur i morte. m ¶ Ait aūt ꝛc. qꝛ aliq̄n ꝯtingit q diuites hui⁹ mūdi male cōsumētes bona sibi tradi/ ta: timore mortis ducūt ad pn̄iam ꝛ ad cogitandū ꝯ vita futu ra. n ¶ Fodere nō va. i. ꝓprio labore ꝛ pn̄ia nō possū satis facere ꝯ pctis ꝛ venire ad vitā btām. o ¶ Mēdicare eru. qꝛ verecūdū dz eē hui⁹ mūdi diuitib⁹ petere a paupib⁹ ꝛ religi osis suffragia spūalia ꝛ nō repēdere eis i tpalibus bonis. p ¶ Scio quid faciā. qꝛ bona tēporalia eis distribuam. q ¶ Ut cū amotus fuero a villica. scz in morte.

¶ Recipiant

Moraliter Moralit. d ¶ Dicebat aūt ꝛ ad disci. suos. Homo quidā ꝛc. Parabolā istā litteraliter exposui de mala dispē/ satione bonoꝝ fortune: nūc aūt eam exponā de mala dispēsa/ tione bonoꝝ nature: q sunt claritas intelligentie/ capacitas memorie/ viuacitas sensuū exteriorum: ꝛ integritas ꝛ sanitas membrorum: quibus homo potest bene ꝛ male vti: et malus vsus est dispensatio mala: ꝛ tanto peior altera quāto bona na turalia bonis fortune sunt potiora: ꝓpter qd a domino iuste rep̄hendit/ dicens: k ¶ Quid hoc audio de te ꝛc. h aūt dn̄s ei dicit: quādo terrorē mortis immittit. m ¶ Ait autē villicus intra se: Quid fa. ꝛc. hoc aūt dicit q̄n non solum mortē timet corporalē: sed etiā eternā. q ¶ Scio quid fa/ ciā ꝛc. i. p alios bonos ꝓcurabo mihi salutem.

 Cōuocatis

Cadus
Chor⁹

E a ¶ Centū cados. Cadus grece: amphora dr latine: cōtinens tres vrnas. Chorus modiōs .xxx. implet. Simplr sic pōt accipi. Quisq̄ īdigētiā paupis vl' ex dimidia vl' ex q̄nta pte alleuiat misericordie sue mercede donād⁹ est. Al' sic accipiat vt cū iudei decias dederit sacerdotib⁹ ⁊ leuit' suis: sup iusticiā eoꝝ abundet iusticia eccl'ie xp̄i. Et cū illi decias: isti dent dimidias: sic zacheus fecit de bonis suis: vl' duplicēt illoꝝ decimas dando q̄ntas. b ¶ Et laudauit ⁊c. Si dispēsator iniq̄ māmone dn̄i voce laudat: q̄ de re iniq̄ sibi iusticiā p̄parauit: ⁊ passus dispendiū: tn̄ laudat prudentiā eius: nō q̄ aduersum dn̄m fraudulēter egerit: sȝ q̄ p se prudēter fecerit: q̄tomagis xp̄s q̄ nullū dānū sustinere pōt ⁊ pnus ē ad clementiā laudabit discipulos: si in sibi creditos misericordes fuerit. c ¶ Quia filij. Cui⁹ quisq̄ opa agit eius ⁊ fili⁹ dr. vn̄: Filij hui⁹ seculi .i. tenebraꝝ: ⁊ filij lucis

Māmona

eterne vite. d ¶ Facite vobis. Māmona lingua syroꝝ diuitie iniquitatis: q̄ de iniq̄tate collecte sunt. Si g̃ iniq̄tas bn̄ dispensata v̄tit in iusticiā: q̄to magis eple diuini sermonis in q̄ nulla est iniq̄tas: bonū dispensatorē leuat in celū. Vn̄ sequit': Qui fidel' est in minori ⁊c. e ¶ Qui fidelis est ⁊c. Qui fidel' ē in minimo .i. in pecunia cū paupere pticipāda. ⁊ in maiori fidelis est: adherens creatori: ⁊ cum eo sp̄ūs vnus effect⁹. Sed q̄ tpalia q̄ possidet: nō bn̄ dispēsat: eternoꝝ sibi gr̄az de q̄

i. Joh.4.d

tumet euacuat. Si em̄ nō diligit frēm quē videt: deū quē non videt quō pōt

†4.q.5.c.q̄ habetis

diligere. Et si h̄ns substantiā viderit frēm egentē ⁊ clauserit viscera sua ab eo: quomō charitas dei manet in eo. f ¶ Si ergo ⁊c. Qui non dat fr̄ibus ad viuendū q̄d a deo p oībus est creatū iniquus erit in sp̄ūal' pecunia diuidēda: vt nō p necessitate: sȝ p p̄sonis

5

doctrinā dn̄i diuidat. g ¶ Et si in alieno. Si carnales diuitias q̄ labunt' nō bn̄ dispēsatis: veras ⁊ eternas diuitias q̄s dabit vobis. h ¶ Nemo seruus ⁊c. Corripiēs auariciā dicit amatores pecūie deū amare nō posse. Qui ergo deū amat pecuniā cōtemnit. Nō valet em̄ si

Nico.de lyra

✠ a ¶ Recipiāt me i do. suas .i. p coꝝ suffragia ⁊ merita recipiar in vita btā. b ¶ Conuocatis itaq̄ singul' debitorib⁹ dn̄i sui. q̄ religiosi ⁊ paupēs q̄tūcūq̄ iusti sunt debitores dei. In h̄ tn̄ tenet ista parabola q̄ sicut iste q̄ curial' fuit creditoribus de bonis

†Mat.6.c

dn̄i sui: recepit ab illis curialitatē q̄bus fecerat: sic diuites huius mūdi si bona eius tradita paupibus dispēsent. p hoc de offensis satisfacit. parabola em̄ silitudo est. Silitudo em̄ nō sp currit q̄tuor pedibus. imo si teneret in oībus iā nō esset silitudo: sed magis idēptitas. c ¶ Et laudauit dn̄s villicū iniq̄tatis. Nō de fraude sed de prudētia. sic diuites huius mūdi nō sunt laudabiles de p̄sumptione bonoꝝ in illicitis actibus: sed de h̄ q̄ prudēter se p̄uertūt ad distribuendū bona in piīs opibus: vt p hoc puideāt sibi in vita futura: q̄ sola elemosyna est comes defunctoꝝ: fm q̄d dicit btūs Aug⁹. d ¶ Quia filij huius seculi .i. hoīes tpalibus intēti. e ¶ Prudētiores .i. magis astuti sūt ⁊ seruidi in tpalibus negocijs agēdis. f ¶ Filijs lucis .i. q̄ hoīes sp̄ūalibus deputati sunt in negocijs sp̄ūalibus. ⁊ hoc videmus ad sensum frequenter accidere. Cui⁹ vna ratio est corruptio nature: ppter quā homo pnior est ad malum q̄ ad bonum. Alia ratio est: quia bona terrena sunt sensibilia. ⁊ ideo fortius mouent animum: quia bonum non mouet nisi vt cognitum: fm q̄d dicit Aug⁹. Inuisa diligere possumus: incognita autem nequaq̄. sensibilia autē bona sunt magis cognita q̄ sp̄ūalia: quia sensibilia sunt cognita p experientiam sensus: illa autem solū p fidem. g ¶ Et ego vobis dico. Hic ponit' p̄dicte parabole applicatio, cum dicit': h ¶ Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Māmon

6

---

a ¶ illi q̄bus misericordiā hic impēdero.

tus fuero a villicatiōe: recipiāt a
me in domos suas. Conuocatis b
itaq̄ singulis debitoribus dn̄i
sui/ dicebat primo: Q̄ntum debes domino meo? At ille dixit:
a Centū cados olei. Dixitq̄ illi:
Accipe cautionē tuā/ ⁊ sede cito
¶ dimidiam partē dimittit.
scribe q̄nquaginta. Deinde alio
dixit: Tu vo q̄ntum debes? Qui
ait: Cētū choros tritici. Ait illi:
¶ quintā pte dimittit.
Accipe lr̄as tuas ⁊ scribe octo-
¶ nō de fraude sȝ de pudētia q̄uis peccātem laudat.
b gīta. Et laudauit dn̄s villicū ini c
c q̄tatis: q̄ prudēter fecisset: q̄ fi d
lij huius sec̄li prudētiores filijs f
¶ carnali.
lucis in generatiōe sua sunt. Et g
a ¶ nō q̄slibet paupes sed eos qui pñt vos recipe in eterna tabernacula.
d ego vob̄ dico: †Facite vob̄ ami h
cos de māmona iniquitatis: vt i
cum defeceritis recipiant vos in k
e eterna tabernacula. Qui fidel' l
¶ in carnalibus in vsus fratrū bn̄ expēsis.
¶ in sp̄ūalibus erogandis.
est in minimo/ ⁊ in maiori fidelis
¶ qui nō dat fratribus.
est: ⁊ q̄ in modico iniquus est/ et m
f in maiori iniquus ē. Si ergo in n o
¶ .i. in diuitijs q̄bus h̄ēt iniq⁹ māmō vt
iniquo māmona fideles nō fui-
de eis iēptet boles. ¶ .i. vere vite gaudis
stis: q̄d verū est/ quis credet vo- p q
vel v̄tutes q̄b⁹ ad vitā venit'. a ¶ alienū ē
g bis? Et si in alieno fideles nō fui r
a vob̄ q̄ē q̄d secū ē: q̄ p̄ter naturā. a ¶ ea q̄ ppe hoī deputata sūt xp̄s ē: q̄ vita nr̄a est.
stis/ quod vestrū est: quis dabit s t
h vobis? †Nemo seruus pōt duob⁹ v

---

est nomen demonis temptātis de diuitijs male acq̄rēdis. ⁊ iō nomē ei⁹ ad diuitias significādas deriuat': ⁊ pōt esse p̄me vel tertie declinatiōis: dicēdo māmona māmone: vel māmon māmonis. Facere igit' amicos de māmona iniq̄tatis ē dare diuitias paupibus q̄ dicunt' māmona iniq̄tatis: q̄ freq̄nt' ad iniq̄tatē inducūt ⁊ implicāt: nō tn̄ p se sȝ ex abusu hoīm. vn̄ dicit btūs Ambro. Sicut diuitie īpedimēta sunt reprobis: ita pbis sunt adiumēta v̄tutis. ¶ Al't etiā pōt exponi de diuitijs iniq̄ affectu vel malo actu acq̄sit'. d q̄bus pōt tn̄ elemosyna fieri vt de acq̄sitis p meretriciū ⁊ hmōi. dare igit' talia paupib⁹ est facere sibi amicos de māmona iniq̄tat' .i. d diuitijs iniq̄ actu vel affectu acq̄sitis. Si aūt iniusto titulo acq̄rant' vl' possideant' diuitie de eis nō dȝ dari elemosyna: sȝ est restitutio faciēda. i ¶ Vt cū defeceritis .a p̄nti vita. k ¶ Recipiant vos in etna tabernacla .i. p sua merita ⁊ suffragia īpetrent apud deū vos finalit' recipi in btā vita. l ¶ Qui fidelis est in minimo: ⁊ in maiori fidelis ē. bona minima sunt tpalia. sūt sunt aliena a nob: q̄ sunt ex̄ nos. bona aūt sp̄ūalia sūt bōa maiora. sūt etiā nr̄a: q̄ nō pñt auferri a nob: nob̄ volētibus. dic igit' saluator: Qui fidel' ē in minimo/ ⁊ in maiori fidel' ē. q.d. q̄ bona tpalia q̄ sunt minima fideli' dispēsauit p elemosynaꝝ largitionē: dign⁹ ē vt sibi cōmittat' dispēsatio sp̄ūaliū q̄ sunt maiora: q̄ fidelitas dispēsatiōis p̄me ē argumētū fidelitat' sc̄de. m ¶ Et qui in modico iniqu⁹. Bona tempalia q̄ modica sunt in illicit' p̄sumēdo aut male retinēdo. n ¶ Et i maiori iniqu⁹ est .i. in dispēsatiōe bonoꝝ sp̄ūaliū que maiora sunt: q̄ īfidelitas p̄ma est argumentū īfidelitatis sc̄de. Ideo sequitur: o ¶ Si ergo in iniq̄ mā. fide. non fuistis. tpalia male dispēsando q̄ sunt magis bona fm apparentiā q̄ fm veritatem. p ¶ Q̄d verū est .i. bona sp̄ūalia q̄ sunt vera bona. q ¶ Quis credet vobis ⁊c .i. tradet vob̄ ad ministrādū. q.d. nullus sapiens. ⁊ iō tales si pmoueant' in eccl'ia nō est ex dei ordinatione: sed magis p̄missiōe. r ¶ Et si in alieno fideles nō fuistis .i. in tpalibus q̄ sunt aliena a vob̄: vt p̄dictū est. s ¶ Q̄d vestrū est .i. bona sp̄ūalia q̄ sunt h̄n̄tibus intrinsecā: vt p̄dictum est. t ¶ Quis dabit vobis .s. ad dispēsandū. q.d. null⁹ sapiēs h̄ faceret. v ¶ Nemo pōt duob⁹ do. ser .s. 2rīs. Iō sequit'.

b

✠ Nō potest' deo

Moraliter

✠ b ¶ Conuocatis itaq̄ singul' debi. dn̄i sui ⁊c. Oēs ät q̄tūcūq̄ iusti sunt debitores dei. h̄ō v̄o dotatus p̄dictis naturalibus bonis de cursu cōi abundās est in fortune diuitijs: q̄ tn̄ nō est dn̄s: sȝ dispēsator. ⁊ ideo q̄n de illis dat paupibus donat de bonis dn̄i sui. ⁊ p eoꝝ merita acquirit salutē sibi. Ideo p̄cludit': c ¶ Et laudauit dn̄s villicū iniq̄tatis ⁊c. Dicit' aūt villicus iniq̄tatis ppter dissipatiōnē bonoꝝ nature. sȝ laudat' a dn̄o: q̄ prudenter dispensauit bona fortune. ppt' q̄d inducit alios ad simile/ dicēs: h ¶ Facite vobis amicos de māmona iniquitatis ⁊c .i. de tempalibus diuitijs que sic nominant': non q̄ sint male fm se: sed q̄ frequenter sunt occasio mali .i. Timoth. vi. b. q̄ volūt diuites fieri incidunt in temptationem ⁊ in laqueum diaboli ⁊ desideria multa inutilia et nociua: que mergunt hominem in interitum et perditionem.

✠ Audiebāt āt

valet enim simul transitoria et eterna diligere. Qui eternitatem diligit tpalia i vsu nõ in affectu possidet. Ideo debetis fideliter distribuere: vt dñi tpaliũ: nõ vt serui: qz simul nõ potestis seruire deo et pecunie. a ¶ Aut vni ad. Aug⁹. Nõ qđ diliget. Nemo enim diligit diabolũ: sz sua cupiditate implicitus ei adheret: vt si q̃s aliene ancille cõiunctus patit seruitutẽ: et si nõ diligit eũ cui⁹ ancillã diligit. Et alterũ contẽnet: nõ ꝙ odio habeat. Nullus enim cõscia deum odisse põt: sz ɔtẽnit dñi minas eius suis cupiditatib⁹ postponit: et de bonitate ei⁹ et impunitate sibi blandit.

b ¶ Nõ potestis. Non ait: hr̃e diuitias: sz seruire. Seruis q̃ custodit vt seruus: sz q̃ seruitutẽ excussit iugũ distribuit vt dñs. Qui seruit mãmone: illi vtiqz seruit: q̃ merito sue puersitat⁹ rebus istis ppositus ɔnceps mũdi a dño dicit:

c ¶ Audiebãt aũt. Monebat dñs scribas et phariseos nõ supbe sape: nõ de sua iusticia p̃sumere: sz peccatores penitẽtes suscipe: et sua q̃ forte inciderent peccatã elemosynis redimere. Sz illi p̃cepto rẽ miscdie: hũilitatis et parsimonie deridẽt: q̃si min⁹ vtilia et nũq̃ faciẽda nos⁹ imparet: vel certe vtilia: sz a se iã pfecta supflu⁹ ingereret vñ eos redarguit. d ¶ Et ait: Uos peccatores q̃si infirmos et despatos ɔtẽnitis et vos pfectos i oĩbus: cũcteqz fragilitat⁹ expertes elemosynaꝝ remedio nõ egere credit⁹. sz hec tumoris altitudo q̃ iuste dãnanda sit: videt ille q̃ illumiat abscõdita tenebraꝝ et manifestat ɔsilia cordiũ.

e ¶ Lex et p. Disputãtẽ ɔ phylargiriã deridebãt q̃si ɔriã legi et pphet⁹: cũ in lege multi diuites deo placuerũt: et cũ lex suis obseruatorib⁹ bona terre pmittat: q̃b⁹ occurrit docẽs distãtiã esse inter legẽ et euãgeliũ. qz in lege carnalib⁹ ppter ẽrã p̃cipiũt minora: et i euangelio spũalib⁹ ppẽ celũ p̃cipiũt maiora. iõ i euãgeliçatiõe regni addit. f ¶ Et ois i il. Magna vis ẽ cũ de ẽra genit⁹ celũ q̃rit possidere p̃tutẽ: qđ nõ potuit tenere p naturã: cũ linguas etiã deridẽtiũ cõtẽnit: sic dñs irrisus ẽ a phariseis. Ois qui vim facit vehemẽti studio pperat: nõ torpẽti lẽtescit affectu. Est ḡ fidei religiosa violẽtia: segnicies criminosa. Faciam⁹ ḡ vim nature: vt ñ ad ẽrena demergat: sz ad supna se erigat. g ¶ Facili⁹ ẽ. Quis dicã lex et pphe vsqz ad iohem: tñ nõ p̃dico legis destructionẽ: qz facili⁹ ẽ maria mũdi elemẽta q̃ minima legis p̃cepta trãsire: qz etiã illa q̃ leuia vel supstitiosa videñt: nõ vacãt a sacramẽtis spũalib⁹ q̃n oia et i euãgelio recapitulẽt. Et tñ lex et pphe vsqz ad iohem: qz nõ potuit vltra vẽtuꝝ pphari: quẽ claret venisse testimonio iohis. h ¶ Ois q. Amb. Nõ oẽ ɔiugiũ ẽ a deo. Nã ei gẽtilib⁹ xp̃iane copulãt: cũ lex phibeat. Ubi ẽ impar ɔiugiũ: lex dei nõ ẽ. i ¶ Hõ qđã erat. Cõtra derisores auaros qđ pposuit: exẽplo astruit. s. qđ diues apud inferos torq̃t: q̃ laçarũ nõ fecit sibi amicũ: a q̃ posset recipi i eterna tabernacula: et mag⁹ videt narratio q̃ pabola. k ¶ Qui indue. Gre. Purpura color regũ habit⁹ ẽ cõchis marinis ferro circũcisis emissa. Byssus gen⁹ lini cãdidissimi et mollissimi. Si cult⁹ p̃ciosaꝝ vestiũ culpa nõ eẽt: nequaq̃ sermo dei nõ tã vigilãt exp̃meret: ꝙ diues purpura et bysso idut⁹: apđ inferos irremediabilit torquet. Nec rephẽdit diues ꝙ aliena rapuerit: sz ꝙ sua nõ erogauerit. Quid ḡ illi erit q̃ aliena rapit: q̃ etiã hũc inferno tradidit: qz in sua felicitate timid⁹ nõ fuit: qz pcepta dona ad vsum arrogãtie inflexit: qz viscera pietat⁹ ignorauit: qz p̃cepta p̃cio redimere noluit.

¶ inter se dissidẽtib⁹. ¶ nihil mediũ ¶ dia
dñis fuire: aut ei vnũ odiet et al
bolũ. ¶ deũ. ¶ diabola.
a terũ diliget: aut vni adherebit et
a ¶ deũ cui⁹ mãdata postponit et diligit naturaliter. ¶ exponit q̃ sint duo dñi.
b alterũ ɔtẽnet. Nõ potestis deo ser a
c uire et mãmone. Audiebãt aũt b
¶ intelligẽtes parabolã aduersus se dictã
oia hec pharisei q̃ erãt auari: et
et carnalia pñtia spiritualibus futuris qua si incertis pponentes.
d deridebant illũ. Et ait illis: Uos c
estis q̃ iustificatis vos corã hoib⁹:
de⁹ autẽ nouit corda vr̃a: qz qđ f
a ¶ vr̃a altitudo displicet deo. et i h ne defẽdat⁹ vos p legẽ: qz lex vr̃a iã amisit statũ.
hominibus altũ ẽ abominatio g
¶ vbi tẽporalia dabant.
e est ante deũ. †Lex et pphete vsqz b
a ¶ q̃ pnſam et vite austeritatẽ v̄ba et exemplo ppter celestia docebat. ¶ q̃ ẽ finis legis et initiũ gratie. ¶ a tpe eius.
ad iohãnẽ: ex eo regnũ dei euã
¶ supple tendens.
f geliçat: et omnis in illud vim fa i
g cit. †Facili⁹ ẽ aũt celũ et terrã p̃ k
terire: q̃ de lege vnũ apicẽ cade
¶ nõ salua legẽ sicut in hoc vno apparet: sic et de aliis intelligite.
h re. †Ois qui dimittit vxorẽ suã l
¶ Mattheus excepta causa fornicatiõis.
et ducit alteram mechat: et qui
dimissam a viro ducit mechat.
a ¶ quasi ignauus apud deũ nole nõ designat. ¶ hoc nisi ad inanẽ gl̃iã.
k Homo q̃dã erat diues q̃ indue m n
¶ ecce voracitas. o
bat purpura et bysso: et eplabat p

Nico. de lyra

¶ Et erat

a ¶ Nõ po. deo ⁊c. i. obedire deo et diabolo: tẽtãti vol nitũs male acq̃rẽdis et male dispẽsandis. b ¶ Audiebant aũt. Hic ɔñr ponit phariseoꝝ derisio irrõnabilis. scđo eoꝝ confutatio cõfutatio rõnabilis ibi: Et ait illis. Primõ ponit cũ dr̃: Audiebãt aũt hec ⁊c. q̃si irrõnabilit loq̃ret: Tũ qz abraã fuit diues valde: vt hr̃. Gen. xiii. et multi alii q̃ deo seruierũt et placuerũt. Tũ qz lex vet⁹ et pphe inducebãt ad Ƀuitutẽ dei pmittẽdo abũdãtiã tpaliũ: vt pz i mult⁹ locis ve. te. pharisei tñ ista iducebãt ad defensionẽ sue auaricie: male etiã iducebãt: qz illi q̃ bñ vtũt diuitiis nõ Ƀuiũt eis: nec demoni q̃ eis tẽtãti: sz mag⁹ ecõuerso diuitie eis seruiũt: qz sũt eis iuuamẽta ɔtut⁹: vt p̃dictuz ẽ: tales aũt fuerũt abraã et alii diuites q̃ deo seruierũt et placuerũt. Silr lex et pphe Ƀuiẽtib⁹ deo nõ pmittebãt abũdãtiã tpaliũ tãq̃ pncipale p̃miũ: cũ sint miora bona q̃ act⁹ meritoriũ. p̃miũ ãt pncipale est mai⁹ bonũ: cũ sit finis act⁹ meritorii: et finis sp potior ẽ his q̃ sũt ad finẽ ordiata. et iõ vbicũqz i sacra scptura p actib⁹ ɔtutũ pmittũt bona tpalia: sb illis itelligũt bõa spũalia et eterna: tanq̃ pncipalit pmissa: neqz tpalia sic pmittũt ad malum vsũ: sz ad bonũ. c ¶ Et ait il. Hic ɔñr ponit phariseoꝝ cõfutatio. et p̃mo dicta ɔfutatio põit. scđo dubiũ remouet ibi: Facili⁹. p̃rio igit ponit phariseoꝝ ɔfutatio. cũ dr̃: d ¶ Uos estis q̃ ⁊c. auariciam vr̃am p̃dicto mõ colorãdo false. e ¶ De⁹ aũt no. ⁊c. i. iniq̃tatẽ ibi latẽtẽ. f ¶ Quia qđ hõ al. ẽ. appãrẽs iusticia et nõ existẽs. g ¶ Abomiatio ẽ ⁊c. qz fm qđ dic̃ btũs Hiero. Simulata scitias duplex ẽ iniq̃tas. h ¶ Lex et p. ⁊c. nõ ꝙ lex vl̃ pphia defecerit: sz qz extũc pfectio euãgelica p̃dicari icepit: q̃ inducit ad ɔtẽptũ tpaliũ ppẽ amorẽ spiritualiũ et celestiũ tãq̃ ppẽ mai⁹ bonũ expedui⁹ ɔseq̃ndũ. vñ dr̃: libro ð ecclesiasticis dogmatib⁹: Bonũ ẽ facultates cũ dispẽsatiõe erogare: meli⁹ ẽ tñ itẽtiõe seq̃ndi xp̃m: totũ sl̃ donare et absolutũ a sollicitudie cũ xp̃o egere. Sz qz ad h req̃ritur magn⁹ conat⁹ liberi arbitrii. iõ seq̃t: i ¶ Et ois i il. ⁊c. qz hõ nutrit⁹ et assuetus in amore bonoꝝ tpaliũ nõ põt talia ɔtẽnere ppẽ deũ: nisi sibi q̃ndã violẽtiam faciat: qz ɔsuetudo q̃dã natura ẽ: illa ãt q̃ ɔ naturã sũt: sũt aliq̃ mõ violẽta. k ¶ Facili⁹. Hic remouet dubiũ: qz dixerat saluator: Lex et p. ⁊c. posset aliq̃ credere ꝙ ista eẽnt p xp̃m ãnihilãda: qđ nõ ẽ veꝝ: imo p xp̃m fuerũt ipleta et ipfectio eoꝝ amota: vt pleni⁹ declaratũ fuit Mat. v. et h ẽ qđ dic̃ saluator. Facili⁹ ẽ ⁊c. Et ad h iducit vnũ exemplũ dicẽs: l ¶ Ois q̃ di. ⁊c. Lex ei pmittebat repudiũ vxoris: nõ tñ sic licitũ: sz ppẽ mai⁹ malũ euitãdũ: vt declaratũ fuit Deu. xxiiii. et Mat. xix. Et iõ xp̃s ipfectionẽ leg⁹ amouit qñ idissolubilitatẽ matrimonii oñdit. v. Ois q̃ di. vx. ⁊c. et pz sn̄ia ex dictis: Mat. xix. m ¶ Hõ q. erat di. Hic iducit exẽplũ ad puocãdũ hoies ad opa miscdie ex diuite dãnato ppẽ defectũ pietatis et miscdie: et nõ dr̃ h ꝙ sit parabola: qz fm doctores ẽ narratio rei geste. dicit ḡ: Hõ q̃dã. fm ꝙ dicit Greg. nõ exp̃mit nomẽ ei⁹: qz nõ erat a deo cognit⁹ p approbationẽ: fm qđ dicit saluator reprobat⁹ Mat. vii. d. Nũq̃ noui vos discedite a me ⁊c. n ¶ Erat di. ecce supfluitas i cẽsu. o ¶ Qui idu. pur. ecce excessus i vestitu. p ¶ Et ep. u. ⁊c. excedẽs i victu.

¶ Et erat

b ¶ Audiebãt aũt ⁊c. Auar⁹ et liberalẽ dicit pdigũ: vt hr̃. iiii. Ethic. et p ɔñs dic̃ eũ deridẽdũ tãq̃ stultũ: ppẽ qđ pharisei q̃ erãt auari deridebãt xp̃m eo ꝙ laudabat dispsionẽ bonoꝝ tpaliũ. l ¶ Ois q̃ di. ⁊c. vxor nullo mõ dimittẽda est sapia. Sap. viii. a. Et q̃siui spõsam mihi eã assumere ⁊c. m ¶ Hõ q̃dã ⁊c. Hoc exposui lr̃alit de diuitiis fortune: qz fm doctores catholicos nõ ponit h pabola: sz narrat res gesta: nũc aũt exponi põt ð diuitiis nature p̃dictis: et qz talis cõmuniter est etiã diues in tẽporalib⁹ et supbus. iã subdit: o ¶ Qui iduebat pur. et bysso. ecce põpa vestiũ. p ¶ Et epulabat quo. splendide. p excessum victualium.

Et erat

†Mat. 11. b
Mat. 5. b
†Mat. 5. e. 19. d
Moraliter
Phus

F E a ¶ Et erat qdã. Si q̃ reprebẽsibilia in paupib' videm': despicere nõ debem': qꝛ fortasse q̃s moꝝ ifirmitas vulnerat: medicina paupertat' curat. b ¶ Ulcerib' plen'. Hui' vlcera di
ues fastidiosus exhorret: ne inter p̃ciosas epulas vnguẽtaroꝝq̃
suauitas fetorẽ vlceꝝ lãbẽtib' canib' sustineat. c ¶ Cupiẽs.
In vna re duo iudicia dei explenẽ. Ex visiõe paupis: diuiti n̄ miserẽti cumul' dãnatõis iferẽ: ꝛ rursuz ex visiõe diuitis tẽptat' q̃tidie paup, pbat' quẽ ad maiorẽ ipi' pbationẽ: paupertas sit ꝛ egritudo: ꝛ visa diuiti' copia: ꝛ nulla sibi adhibita ꝯsolatio afficiũt. d ¶ Canes. Põt in lingua canũ: ligua significari adulãtiũ: q̃ vulnera lingũt: dũ mala q̃ in nob reprbẽdim' improbo fauore laudãt.

Allego. ¶ Allego. Diues q̃ iduebat' purpura ꝛ bysso ꝛ comedebat' q̃tidie splẽdide: iudaicũ ppl'm significat: q̃ cultuz vite exteri' hobuit: ꝛ accepte leg' delitiis vsus ẽ ad nitorẽ nõ ad vtilitatem. Laçar' vlcerib' plen' gẽtilẽ ppl'm significat: q̃ ꝯuersus ad deũ dũ pctã ꝯfitetur virus qd' int' latebat: q̃si rupta cute foras emittit. Et cupiebat saturari d' micis q̃ cadebãt de mensa di. ꝛ ne. il. da. qꝛ gẽtilẽ quẽq̃ ad cognitionẽ leg' admittere sugb' ille despiciebat. qꝛ ei nõ ad charitatẽ: sz ad elationẽ doctrinã legis habuit: q̃si de accept' opib' tumuit. Et qꝛ ei v'ba defluebãt de scia q̃si mice cadebãt de mẽsa. Sz ecõtra paupis vlcera canes lãbunt: qꝛ dũ p̃dicatores loq̃ndo a pctis eripiũt: q̃si tãgẽdo vulnera ad sanitatẽ reducũt. sic canis curat vulnera dũ lingit. Uñ laçar' adiutus bñ iterp̃tat': qꝛ ipi hũc ad ereptionẽ iuuãt: q̃ ei' vulnera p lingue correctionem curãt. e ¶ In sinũ abrae.
Sinus abrae ẽ req̃es btõꝝ pauperũ: q̃ꝝ est regnũ celoꝝ: in q̃ post hãc vitã recipiunẽ. Sepultura inferni penaꝝ pfunditas
5 est: q̃ supbos ꝛ imisericordes post hãc vitã vorat. Sin' abrae req̃es ẽ p̃ris: in q̃ recũbãt veniẽtes ab oriẽte ꝛ occidẽte cum abraã isaac ꝛ iacob. sz filii regni purpura ꝛ bysso iduti: foras eiciunẽ. f ¶ Et sepultus. In lege nõ tenacia: sz rapina dãnat. In euãgelio diues q̃ sua nõ dedit torquetur. g ¶ Eleuãs ãt ꝛc. A lõge videt ifideles: dũ in imo positi añ diẽ iudicii fideles sup se in req̃e attendũt: q̃ꝝ gaudia post ꝯtẽplari nõ p̄nt. Lõge ẽ qd' ꝯspiciũt: qꝛ illuc p meritũ nõ attingũt. Refrigeret linguã meã. Infidel' ppl's v'ba legis in ore tenuit: q̃ in ope seruare ꝯtẽpsit. Ibi q̃ ãpli' ardebat: vbi se ostẽdit scire qd' facere noluit. Ab extremo digito se tãgi desiderat: q̃ eternis supplicũs dat': optat o patiõe iustoꝝ vltis pticipare. Fili recordare: qꝛ rece. bona in vita tua: qꝛ oẽ tuũ gaudiũ felicitatẽ trãsitoriã putasti. Hñt ꝛ iusti in mũdo bona: sz qꝛ in recompensatiõe nõ recipiũt: sz ad eterna sanctis desideriis estuãt q̃ assunt minime bona videnẽ. Memẽto fili. Ecce abraã filium vocat: quẽ tñ a tormẽto nõ liberat: qꝛ p̃cedentes p̃res huius ppl'i multos a sua fide deuiasse ꝯsiderãt: nec vlla cõpassione a tormẽtis eripiũt: q̃s tñ filios p carnem recognoscũt. Habeo eñi q̃nq̃ fratres. Iudaicus ppl's iã ex magna pte dãnatus: se quaces q̃s in terra reliq̃t q̃nq̃ libris moysi carnalit' itellect' vel q̃nq̃ corpis sensibus deditos nouit. q̃nq̃ sunt q̃ frẽs q̃s ad sp̃ualẽ intelligentiã nõ assurgere gemit. Si moysen ꝛ pphetas nõ audiũt: neq̃ si q̃s ex moꝛ. resur. cre. ei. Ex mortuis dñs resurrexit: sz qꝛ iudaic' ppl's moysi credere noluit: ei q̃ resurrexit credere ꝯtẽpsit. Et cũ moysi v'ba sp̃ualiter intelligere noluit: ad eũ quem moyses p̃dixerat nõ puenit. Uñ veritas:
Joh. 5. f Si crederetis moysi: crederetis vtiq̃ ꝛ mihi. h ¶ Uidit abraã. Greg'. in homel. Credendũ est q̃ añ retributionẽ extremi iudicii iniusti in req̃e q̃sdã iustos ꝯspiciũt: vt eos videntes ꝛ ꝯspiciẽtes in gaudio nõ solũ de suo supplicio: sz etiã de illoꝝ bono crucienẽ. Iusti v'o in tormẽtis sp iniustos iuenẽ: vt hinc eoꝝ gaudiũ crescat: qꝛ malũ ꝯspiciũt qd' misericorditer euaserũt: vt etiã pctõres in iudicio ãplius puniant' ꝛ eoꝝ vidẽt gl'iaz q̃s ꝯtẽpserũt: de illoꝝ pena torquenẽ q̃s inutilit' amauerũt. i ¶ Ut intigat. Qui micas cadẽtes de mẽsa laçaro nõ dedit. de extremo eius digito aquã distillari in ore suo cupit: ꝛ qui minima in vita nõ dedit: in inferno minima querit.

¶ Quia rece

a quotidie splẽdide. Et erat q̃daz a
¶ paup humil' p approbationẽ ex noĩe scit'.
mendicus noĩe laçar': q̃ iacebat b
b ad ianuaz ei' vlceribus plenus †
c cupiẽs saturari de micis q̃ ca- c
debãt de mẽsa diuitis / et nemo e
a ¶ hos nec a se remouere poterat: nec visitator erat qui remoueret.
d illi dabat. Sz ꝛ canẽs veniebãt f
ꝛ lingebãt vlcera ei'. Factũ ẽ ãt g
vt moreret' mẽdicus ꝛ portaret' h
e ab angel' in sinũ abrae. Mortu' i
f est ãt ꝛ diues: ꝛ sepult' ẽ in ifer- k
g no. Eleuãs ãt oculos suos cũ es- l
h set in tormẽtis: vidit abraã a lõ- m
ge ꝛ laçaꝝ i sinu ei': ꝛ ip̃e clamãs
dixit: Pater abraã miserere mei n
i ꝛ mitte laçaꝝ vt itingat extremũ o
digiti sui i aquã / vt refrigeret lin- p
¶ in q̃ ãpli' crucior: in h' nota: qꝛ sic mos ẽ etiã iter ꝯuiuia loq̃citati studuit. a ¶ torq̃t añ iudiciũ: qꝛ luxurioso carẽ uelitus pẽa ẽ.
guã meã: qꝛ crucior in hac flam-

✠ a ¶ Et erat q̃dã mẽdicus noĩe la. Exp̃mit' aũt ei' nomẽ: qꝛ erat deo cognit' p approbationẽ. sic ꝛ moysi dixit Exo. xxxiii. d. Noui te ex noĩe. Et ex h' dicit Ambro. h' q' est mag' narratio q̃ parabola. b ¶ Qui iacebat ad ianuã ei'. vt ex vicinitate mag' appareret duricia diuiti': ꝛ pbaret' patiẽtia paupertis. c ¶ Cupiẽs saturari de mi. Nõ dicit de p̃closis. d ¶ Que cadebãt de mẽsa diuitis. In q̃ apparet maxia duricia: eo q' perire pmittebat vñ paup poterat subleuari. e ¶ Et nemo illi dabat. qꝛ tali dño tal' familia: ꝛ ideo sibi ꝯformabat' in mentis duricia. f ¶ Sz ꝛ canes veniebãt ꝛ lingebãt vlcera ei'. Ecce brutal' pietas in lingẽdo vlcera paupis arguit duriciam diuitis: qꝛ curialiores erant canes paupi q̃ eoꝝ dñs. g ¶ Factũ est ãt vt moreret' mẽdicus. In patiẽtia q̃ op' p̃fectũ hz pbatus. h ¶ Et portaret' ab angel' ꝛc. i. ad limbũ sctõꝝ patrũ: vbi descẽdebãt iusti moriẽtes añq̃ ipedimẽtũ generale gl'ie p passionẽ xp̃i esset amotũ. i ¶ Mortuus est aũt ꝛ diues. qꝛ diuitie nõ p̄nt a morte saluare. k ¶ Et sepultus est in inferno. s. dãnatoꝝ: qꝛ erat diaboli parochianus ei p̃mitias reddens. bona tpalia in illicit' ꝯsumẽdo: ꝛ homs ei' audiendo: cãtilenis dissolut' ꝛ mal' v'bis intendẽdo. l ¶ Eleuãs aũt oculos suos ꝛc. qꝛ ei' ocul' apti erãt p penã q̃ añ fuerãt clausi p culpã. m ¶ Uidit abraam a lõge. qꝛ multũ etiã añ apitionem ianue celest' distabat stat' electoꝝ a statu repbõꝝ intantũ q' ipossibilis erat trãsit' ab vno in aliũ: vt dr. j. Ex h' aũt loco dicit Greg'. sup Lucã. ꝛ ponit' in iiii. sniaꝝ in fine. q' infideles in imo. i.
b in inferno positi ante diẽ iudicii fideles sup se in requiẽ attendunt: q̃ꝝ gaudia post ꝯtẽplari nõ p̄nt. Qualiter aũt intelligendũ sit dictũ beati Greg'. maloꝝ discretiõi ꝛ iudicio dimitto: sed q' dãnati vsq̃ in diẽ iudicii videãt gloriã beatoꝝ: vt videnẽ v'ba eius sonare nõ habet' ex hoc loco sufficiens argumentũ: qꝛ saluator narrauit h' rem gestam: vt p̃dictum est. ꝛ p ꝯseq̃ns factam ante christi passionem. Ex quo sequit' q' abraã et laçarus nondũ erant in gloria celesti: sed in limbo sanctorum patrum. n ¶ Pater abraam ꝛc. Hunc falso ꝛ p nihilo vocat patrẽ: quem in operibus minime voluit imitari. Unde ꝛ saluator Joh. viii. f. dicit iudeis: Uos ex p̃re diabolo estis ꝛc. o ¶ Mitte lazarum ꝛc. Irrationabiliter petiit illum ad se iuuandum mitti: cui micas panis noluit mittere esurienti. p ¶ Ut refrigeret linguam meam. Ibi plus cruciabat': qꝛ p eam plus peccauerat: s'm duo officia nature in q̃bus lingua deseruit. s. gustui ꝛ loquele: vt habetur. ii. de anima. q' aũt p linguam in officio gustus peccasset: patet p illud qd'. s. dictũ est: Epulabatur quotidie splendide. Similiter in officio loquele: quia inter epulas splendidas magis relaxatur lingua ad loquendum inepta. Notandum tamen hic q' lingua et digitus metaphorice Nota
dicuntur in animabus separatis: quales erant anime laçari et diuitis. sicut in deo qui spiritus est: manus dicitur virtus eius operatiua. ꝛ similiter in laçaro hic per digitum itelligit' virtus eius auxiliatiua
✠ a ¶ Et erat quidam mendicus. Per quem significat' Moraliter
homo simplex ꝛ ignarus indigens consilio eius. † ¶ Ulceribus plenus. i. penitens de suis facinoribus. qd' significat' p vlcera in q̃bus putredo erumpit ad exteriora. c ¶ Cupiens saturari de micis. i. de consilii sui verbis que p̃cedũt ex scientia sicut mice de mensa. e ¶ Et nemo illi dabat. qꝛ talis ꝯtemnit paupes ꝛ eos alloq̃ dedignat'. f ¶ Sed ꝛ canes veniebãt ꝛ lingebãt vlcera eius. p canes lupos a gregibus arcentes. significant' p̃dicatores ꝛ ꝯfessores q̃ debẽt tales dulcit' ꝯsolari. g ¶ Factũ ẽ ãt vt mo. mẽ. ꝛc. qꝛ freq̃nt' ꝯtingit q' simplices ꝛ ignari saluanẽ: ꝛ hoĩes astuti ꝛ lr̃ati damnant'. vñ Aug'. de paulo simplice dixit: Simplices ꝛ illr̃ati rapiũt celũ: ꝛ nos cũ lr̃is trahimur ad infernum. n ¶ Pater abraã miserere mei ꝛc. Per h' significat' q' dãnati vellẽt si fieri posset a btĩs adiuuari: sed hoc ipedit' p dei sniaz: que dr ẽ magnum chaos impossibile pertransiri.

k a ¶ Quia rece. Aug⁹. Nota q diues iste aliqd boni habu-
A it: et q bonū trāsitoriū in hac vita recepit: et laçarus aliqd ma
Nota li habuit: sz ignis inopie purgauit. b ¶ Et in his o. Sicut
reprobi a penis ad gl'iam sctōrū trāsire volūt: ita iusti p miseri
cordiā mēte ire volūt ad positos ī tormētis vt eos liberēt: sz
nō possūt: qz iustoꝝ aīe et si i nature sue
bonitate miscdiam habēt: iā tñ aucto-
ris sui iusticie ɔiūcte: tāta rectitudie cō
stringūt: vt nulla ad reprobos cōpassi-
Nota one moueāt. Nota q apud aīm iusto-
rū fuscat btitudinē aspecta pena repro
boꝝ: qz vt iā cōpassio miserie non erit:
minuere bonoꝝ leticiā nō valebit. Et li
cet iusti sua gaudia sufficiāt: ad maioꝝ
rē tñ gloriā vidēt penas maloꝝ quas
p grām euaserūt: qz q claritatē dei vi-
dēt: nihil i creatura agit qd videre nō
possint. c ¶ Rogo er. te. Postq̄ er
dēti de se spes tollit: anim⁹ ad ꝓpinqs
recurrit: qz reproboꝝ mētē pēa sua qñ-
q̄ inutilit erudit ad charitatē vt iā tūc
etiā suos spūalit diligāt: q h dū peccā di
ligerēt: nec se amabāt. Seruat ḡ diui-
ti ad penā: et cognitio paupis que de-
spexit: et memoria fratrū q̄s reliq̄t: vt ō
visa despecti glia: et de pena inutiliter
amatoꝝ amplius torqueat. d ¶ Ut
mittas. Seru⁹ diues iste magister in
cipit eē cū iā nec discēdi tp̄s habeat nec
docēdi. e ¶ Si moysen. Qui v̄ba le
gis despiciūt: redemptoris p̄cepta q ex
mortuis surrexit: q̄to subtiliora sūt tā-
to hec difficili⁹ iplebūt: et cui⁹ dicta im
plere renuūt: ei ꝓculdubio credere re-
Nota cusant. ¶ Nota q in villici illi⁹ supio-
re: et isti⁹ diuitis pn̄tis cōpatiōe incēti-
uū fit misericordie: et ibi fortasse sanct⁹
q̄s amicos dicat q̄b⁹ tabernacula tribu
it. hic v̄bo docet paupib⁹ cōferendū.

E T ait ad dis. Ca. XVII
Scāedū cū dñs de miscdia lo-
q̄ret: pharisei auari in irrisiōe
B ꝓrūperabāt: in q infirmis auditoribus
scādalū ne attēderēt faciebāt. Hos er-
go increpat loquens aplis. s. q illi suo
vitio faciebāt vt euenirēt scādala p se q̄
nō poterāt nō euenire i mūdo crīmis
et errorib⁹ plenissimo. q. d. Uos ne tur
bemini si isti derisores scādala mouēt:
1. Co. 11. d. qz ita necesse ē fieri: vt q ꝓbati sūt ma-
Nota nifesti fiāt in vobis. ¶ Nota q in q̄tū
potes sine pctō vitare scādalum ꝓximi
debes: qd si de v̄itate est p scādalo ve-
ritas relinq̄ nō debet. g ¶ Si lapis
mo. Sm ritū ꝓuincie vbi erat ista crimi
nū pena: vt alligato saxo in ꝓfundū de
mergerent. Et vere vtili⁹ inoxiū pena
grauissima vitā finire: q̄ ledēdo fratrē
mortē mereri ppetuā. Uel p lapidē molarē secularis vite cir
cūitus et labor exprimit: p mare extrema dānatio. Quicūq̄ ḡ
speciē sctītatis habēs v̄bo vel exēplo ceteros destruit: meli⁹
esset ei vt eū sub exteriori habitu ad mortē terrena acta ɔstrin
gēt: qz si sol⁹ caderet: tolerabilior eū pena cruciaret. h ¶ Pu
sillis istis. Nō etate: sz fide et aīo q occasiōes q̄rūt quō scā-
daliçent: iō cōsulere oportet vos his: ne occasiōe vrī recedāt
a fide et a salute. i ¶ Attēdite vo. Quo ordine scādala de-
clinare et de ppetuū euitare possim⁹ isinuat. Sz si nos attēdi-
mus ne quē ledamus: si penitētem çelo iusticie corripimus: si
v̄ ex corde

ma. Et dixit illi abraā. † Fili re- a
a cordare: qz recepisti bona i vita
tua: et laçarus silr mala. Nunc b
aūt hic cōsolat: tu vero cruciarī c
a ¶ Iter pauperē et diuitē chaos ēq: post
mortem nequeunt merita mutari.
b Et in his omnibus inter nos et d
vos chaos magnū firmatum ē:
vt hi q volūt hic trāsire ad vos
non possunt: neq̄ inde huc trāsf e
c meare. Et ait: Rogo ergo te pa f
d ter: vt mittas eū in domū patris
mei. Habeo eñ quinq̄ fratres:
vt testetur illis: ne et ipsi veniāt i
hūc locum tormētoꝝ. Et ait illi g
abraā: Habēt moysen et ꝓphe- h
tas: audiant illos. At ille dixit: i
a ¶ qui verba dei despexerat: hoc audire
nō posse suos sequaces estimabat.
Non pater abraam: sed si q̄s ex k
mortuis ierit ad eos: penitētiā
e agēt. Ait aūt illi: Si moysen et l
prophetas nō audiūt: neq̄ si q̄s
ex mortuis resurrexerit credēt.

f E T ait ad Ca. XVII m
discipulos suos: Im
possibile est vt nō ve
¶ offendicula. ¶ meli⁹
est p culpa breuē recipere
niāt scandala † Ue aūt illi p quē †
penā q̄ eternis seruare cruciatib⁹: nō eniz
iudicabit de⁹ bis in idipsum.
g veniūt. Utili⁹ ē illi si lapis mola
ris iponat circa collū ei⁹: et pijciat
h i mare q̄ vt scādaliçet vnū d pu
¶ magn⁹ eñ moueri nō potest. a ¶ ergo.
¶ ne quē ledatis.
i sillis istis. Attēndite vobis: Si n
peccauerit in te frater tuus: icre

Nico. de lyra

A eius auxiliatiua: p linguā diuitis virtus cōceptiua mētis
expressiua. a ¶ Fili recordare qz re. bona ꝛc̄. Hoc sibi dr
Boeti⁹ de ad augmētū sue pene: qz maximū infortunii gen⁹ est fuisse fe-
cōso. li. 1. licē: vt dicit Boeti⁹. i. de cōsolatiōe. b ¶ Nūc aūt hic cō.
ꝓpter meritū patiētie. c ¶ Tu vero cru. ꝓpter defectū mi
sericordie. d ¶ Et in his omnib⁹ inter nos et vos ꝛc̄.
id est distantia magna meritoꝝ et statuū firmata est rigore iu
sticie diuie: vt impossibilis sit trāsitus ab vno statu in aliun.
ideo subdit: e ¶ Ut hi qui volūt ꝛc̄. qz anime separate C
sūt extra statū meriti et demeriti. Qz aūt dānati vellēt veni-
re ad locū electoꝝ si esset possibile: nō ē dubiū: sed q electi q
vellēt ire ad locū dānatoꝝ videt falsum. Ad qd dicēdū q nō
vellent ire illuc ad manendū: vellēt tñ ire illuc si esset possibi-
le ad ꝓpinquos suos liberādū. Istud
tñ velle intelligit sm volūtatē natura
lē: nō aūt sm volūtatē deliberatiuā in † De pe. dis
qua cōformat simpliciter diuine iusti- 3. c. caueād̄
cie. f ¶ Rogo ergo te pater ꝛc̄.
dixit hoc nō charitate duct⁹ cū illā non
haberet: sed timore seruili: ne in ipsoꝝ
cōsortio eius pena augeret: qz fuerat
eis occasio peccādi. Tū rōne diuitiaꝝ
quas eis dimiserat ad abusum. Tum
exēplo male vite: qd eis dederat ad se
quendū. g ¶ Et ait illi: ha. moy-
sen. q docuit moralia agēda. h ¶ Et
ꝓphetas. q docuerūt mystica et cre-
dēda. et ista sufficiūt ad salutē. iō sequi
tur: i ¶ Audiant illos. Ex h ptz q
iste diues et amici ei⁹ erāt de gēte iude
orū: qz gētiles nō habebāt doctrinam
moysi et ꝓphāꝝ. k ¶ Non pat ab.
ꝛc̄. moti ex nūcio sic mirabiliter eis ap
parente. l ¶ Si moysen et p. ꝛc̄.
Hoc patuit p effectū: qz laçaro resur-
gēti et christo testimoniū phibēti non
crediderūt: sz magis interficere eū vo
luerunt: vt habet Joh. xii. Similiter
nec xp̄o resurgēti: sed magis suaserūt
falso ipm nō resurrexisse: et corpus ei⁹
a discipulis suis furatū fuisse: vt habe
tur Matth. vltimo.

¶ In ca. xvi. vbi dr in postilla. Lex
eñ pmittebat repudiū vxoris ꝛc̄.

Additio. j. De hac pmissiōe agit satis large i additione. 3. Deut. xxiiij. et Mat. xix. vide ibi: ¶ In eo. ca. vbi D
dicit in postil. Qualiter aūt intelligē-
dū sit dictū Grego. Maiorū discretio
ni dimitto ꝛc̄.

¶ Additio. ij. Uerba beati Grego.
vbi dicit ante diē iudicii: intelligenda † mat. 18. a.
sūt: ac si dicat: añ diē passionis xp̄i. In
passiōe eñ fuit q̄dāmodo iudiciū mū-
di. iuxta illud Joh. xii. c. Nunc iudi- † Mar. 9. f
ciū est mundi.

Replica. In ca. xvi. tāgit postil. de mr̄imonii indissolubilitate. Sz Bur. se opponit p ea q̄ posuit Deu. xxiiij. et Mat. xix. sz vide cor. Mat. xix. Ca. XVII † mat. 19. b.

E T ait ad disci. Postq̄ sal-
uator ōndit q pctōres penitē-
tes sūt benigne recipiendi. h
ɔsr ōndit q sūt caute nutriēdi. Circa
qd primo ponit informatio xp̄i benigna. scdo subdit pharise-
orū interrogatio maligna/ ibi: Interrogat⁹ aūt a pha. Circa
primū ponit xp̄i instructio. scdo instructionis cōfirmatio/ ibi:
Et factū est. Prima in duas: qz p̄mo ponit dicta informatio. Diuisio
scdo aplsoꝝ postulatio/ ibi: Et dixerūt apostoli. ¶ Circa p̄mū
sciendū q pctōres cōuersi ad penitentiā. primo caute nutriun
tur: quādo a p̄bendo eis occasionē reuertendi ad vomitū di-
ligenter cauet: et talis occasio vocat scandalū: et dicit a scāda
lon grece qd ē impactio pedis q̄ facit hoiem cadere: ꝓut dictū
fuit Matt. xviii. vbi iste passus exponit. Scdo nutrit caute
qñ defect⁹ eoꝝ patiēt portāt et iiurie remittūt: qz d nouo cō-
uersi ad pniaz ꝓpt ɔsuetudinē p̄stinā hñt q̄ndā ꝓnitatē recidi
uādi. iō dic̄ saluator: n ¶ Si pec. ꝛc̄. dulcit et charitatiue
A Si septies

Moraliter. m ¶ Et ait ad discipulos suos impossi- Moraliter
est vt nō ꝛc̄. i. difficile. sic eñ vno mō dicit impossibile vt ha
bet. v. meth. † ¶ Ue aūt homini illi ꝛc̄. Chrys. Per scā
daliçantis penā brutū saluātis addisce: nisi eñ vni⁹ aīe sal⁹
esset sibi nimiū cure nō cōminaret scādaliçantib⁹ tātā penā.
n ¶ Si peccauerit fra. tu⁹ ꝛc̄. charitate monendo.
* Et si peni-

R ex corde penitēti dimittimus. nec iubemur passim peccātī: sed
A pniaz agēti dimittere. Primū ḡ est peccantē icrepare: vt po-
stea penitenti possim⁹ dimittere. Ita em̄ peccat q̄ peccantē vi-
dēs tacet: sicut q̄ penitēti nō indulget. a ¶ Et si pniam ege
rit dimitte illi. Aliē fratri penitēti: aliē inimico pleq̄nti ve
niā dare p̄cipimur. Fratri ꝯcessa remis
siōe: socia charitate cōicamus. psecuto
ri malū nobis volēti: vel si pōt faciēti:
bona volum⁹ ⁊ facimus q̄d possumus.
b ¶ Septies. Solet vniuersitas se-
ptenario designari. Precipit ḡ vt ois
pctā dimittant vl' sp penitēti dimittat.
c ¶ Adauge. Cū ē. dixisset: q̄ fidelis
est in minimo ⁊ in maiori fidel est: ⁊ si
in alieno fidel nō fuistis: q̄d ve. ē q. d. v.
Apli q̄ in alieno ⁊ in minimo. i. in ter-
noꝝ ꝯtēptu fuerāt fideles: in suo ⁊ ma
iori fidē postulāt augeri: vt q̄ ex fide iā
hūt exordia ꝟtutū: in eadē pficiāt: do-
nec ad pfectionē veniāt. d ¶ Sicut
granū sinapis. Fidē pfectā grano si
Mat. 17. c napis cōparat: q̄ in facie ē humil' ⁊ nul
Sinapis p̄prietas laꝝ viriū apparēs: sꝫ pssuris trita q̄ntū
itus ferueat ondit. Sinapis granū tri
tū ⁊ cribratū tepide pingui mulse ad-
mixtū: si ieiunus ꝫ solez vel in balneo
gargarises: ocꝫ noxiū humorē de capi
te purgat. ⁊ iminentū ibecillitatū peri
cula vitari facit. Sic fides tēptatiōis
pistillo pbata ab oī leuitā cogitationū
supficie: cribro discretiōis castigata ⁊
pfecte dilectiōis melle dulcorata: oēs
de corde vitioꝝ sentinas: nō solum ad
pns exhaurit: sed ⁊ in futuꝝ ne recolli-
gi possint pcauet. e ¶ Arbori mo-
F ro. Per moꝝ colore sanguineo cuius
fruct⁹ ⁊ ꝟgulta rubēt / euāgeliū crucis
exprimit: q̄ p fidē aploꝝ de gēte iudeoꝝ
(in q̄ velut in stirpe generis tenebat ꝟ
bū pdicatiōis) ē eradicata: ⁊ in mare
gētiū trāsplātata: cui etiā cōuenit subie
cta pabola de ministris ꝟbi. Folia mori
serpēti subiecta necē inferūt: ⁊ ꝟbū cru
cis vt cūcta salutaria cōfert cūcta noxia
tollit. Fruct⁹ mori in flore albet: forma-
tus irrutilat: maturitate nigrescit. Sic
diabol⁹ flore āgelice nature ⁊ ptāte ru-
tilātis puaricādo tetro horruit odore:
qui p fidē excludit. f ¶ Quis autē.
Seru⁹ arās aut pascēs doctor ē eccle.
Lu. 9. g de q̄ dr: Nemo mit. ma. ad ara. ⁊ aspi-
ciēs retro aptus ē regno dei. ⁊ dñs pe
Joh. 21. c tro dic: Pasce oues meas. Qui seru⁹
de agro regredit: cū itermisso ope pdi-
cādi: q̄si ad curiā ꝯscie rediēs sua dicta
vel facta retractat: cui dñs nō statim iu
bet ab hac vita trāsire: ⁊ cēna q̄ete refoueri: sꝫ domi parare q
cenet. i. post laborē apte locutiōis: hūilitatē ꝓprie ꝯuersatio-
Apo. 3. d nis exhibere. in tali em̄ ꝯscia de⁹ cenat. Vñ: Cenabo cū illo ⁊
ipse mecū. ⁊ pcinge te. i. fluctuātiū cogitationū sin⁹ q̄bus gres
sus opeꝝ ipediri solet ꝯstringe. g ¶ Et mistra mihi. Mi
nistrat ꝯditori q̄ ei⁹ naturā ꝯsiderās ⁊ ei⁹ iudicia ptimescēs de
suis se virtutibus humiliat. Minister em̄ a minori statu dr.
h ¶ Sic ⁊ vos. Postq̄ȝ ad pfectionē fidei exhortatus est p
quā fiūt mirabilia opa: enū ꝫ reꝝ naturā monet ne q̄s de suis
opib⁹ glliet: sꝫ q̄nto fides ē fortis ꝟtutib⁹ excellētior: tanto ꝯscie
ntius sit humilior: q̄ dño iure debemus obsequiū. i ¶ Ser
ui inutiles. Si hō ab homīe seruo nō vniforme sꝫ multiplex
ministeriū exigit: nec grāz hꝫ: q̄nto magis vos q̄ sine me nihil po
testis. nō vni⁹ vsum opis vel laboris exercere debetis: sed sp
nouis studijs augere priora: nec vos iactetis: q̄ bn̄ seruitis.
k ¶ Debuimus facere. Qui veni ministrare nō ministrari. nō
debitores sibi fecit: ne nostris opibus confidētes: sed eius exa-
men pauentes: omnibus impletis que precepta sunt: nos im-
perfectos esse recognoscamus q̄diu peregrinamur a deo.

a pa illi: et si penitentiā egerit / di- †
a ¶ ne vel nimis difficilis venia: vel nimis remissa sit indulgentia.
b mitte illi. Et si septies i die pec- a
a ¶ si eris in deū: nō erit nostri arbitrij.
cauerit in tē ⁊ septies i die ꝯuer-
sus fuerit ad te / dicēs: pēitet me:
dimitte illi. Et dixerūt apostoli b
¶ q̄si dicerent: oīcis erogādā pecuniā: ꝯdo-
nada pctā: sꝫ vt habeam⁹ pfectā noticiā: ho
rū faciēdoꝝ: adauge nobis fidē.
c dño: Adauge nobis fidē. Dixit c
d aūt dñs: †Si habueritis fidē si- d
cut granū sinapis: diceretis huic e
¶ species p genere: q̄ fides ꝯsūmata etiā elemētis imperare pōt.
e arbori moro: eradicare ⁊ trāsplā- f
f tare i mare: ⁊ obediet vob. Quis g
autē vestrū habēs seruū arantē
aut pascentē boues: qui regresso h
¶ a labore.
de agro dicat illi stati: trāsi ⁊ re- i
¶ ad mēsam. ¶ potius.
cūbe: ⁊ nō dicat: para q̄ cenem k
g ⁊ precinge te ⁊ ministra mihi: do
a ¶ postq̄ȝ mea pdicatiōe ⁊ cōplectiōe refect⁹ ero: tūc tādē eīnis mee sapie epul reficieris
nec manducē ⁊ bibaz: ⁊ pōst hec
tu māducabis ⁊ bibes: Nunq̄d
gratiam habet seruo illi: q̄ fecit
a ¶ vt erit b ¶ q̄si diceret: q̄d mīꝝ si fecerit fu⁹ q̄d dꝫ: cui⁹ ē laborare ⁊ assidue seruire.
h que ei impāuerat. Nō puto. Sic
⁊ vos cū feceritis omnia que p̄-
¶ q̄ empti pcio.
l cepta sunt vob / dicite: serui in- l
¶ q̄ bonoꝝ opeꝝ nō eget deus. vel q̄ non sunt ꝯdigne passiones huius tpis ad futuram gloriā q̄ reue. in nobis.
k utiles sumus: Qd̄ debuimus fa
R Et factum est

stū fuit Mat. xviij. vniuersitas eī nūero septenario designat. G
b ¶ Et dixerūt. Hic ꝯñr ponit aploꝝ postulatio. cauere em̄
a scādal ⁊ remittere iurias totiēs q̄tiēs ꝓcedit ex magnitudie
fidei q̄ aliq̄s credit ⁊ sperat ꝓ talib⁹ in vita futura remunerari. ⁊
iō apli q̄ erāt adhuc imꝑfecti ⁊ ignari audita pdicta christi do-
ctrina petierūt augmentū fidei / dicen-
tes: c ¶ Dñe adauge nobis fidē.
Augeī aūt fides duplr. Vno mō exte- Fides dupliciter augetur
siue. s. q̄n plā credibilia cognoscunē ⁊ cre
dunē explicite: sicut fideles īstructi cognoscūt
⁊ credunt explicite q̄ simplices iplicite
credūt credēdo de talib⁹ in q̄dā genera
li illud q̄d tenet ecclia. Alio mō augeī
intēsiue: videlicet q̄n credibilia clarius
cognoscunē ⁊ firmius feruentiusq̄ te-
nenē ⁊ vtrūq̄ augmentuꝫ fidei req̄rit
in ecclie platis. ꝓpter q̄d apli qui post
christū fuerūt primi plati in ecclia dei.
petierūt vtrūq̄ augmentū fidei quod
christus dedit eis maxie post resurre-
ctionē suā dādo eis grām spūssancti. ⁊
ideo pdicit eis virtutem fidei / dicens:
d ¶ Si habueritis fidē sicut gra-
nū sinapis. q̄d lꝫ sit modicū q̄ntitate:
est tn̄ maximū virtute. ꝓpter q̄d fides
ei compat. e ¶ Dicetis huic arbo-
ri moro. i. dicere poteritis. f ¶ Era-
dicare ⁊ trāsplātare in mare. duo
mira ꝯiūgit. s. eradicationē subitā ar-
boris de terra solida: ⁊ trāsplātationem
eius in aq̄ fluida. vt p h̄ magis appare
at virtus fidei. sed q̄ de talibus operi
bus que nō fiūt pncipaliter virtute cre
dētis: sed virtute dei opantis null⁹ de-
bet eleuari: sed magis sub deo humilia
ri. Ideo subdit: g ¶ Quis āt vrm H
hñs seruū arātē. s. laborātē in agro.
h ¶ Qui regresso de ⁊c. s. d labore.
i ¶ Dicat illi stati: trāsi ⁊ re. i. q̄e-
sce post laborē ⁊ refocillare. q. d. nō ita
dr ei a dño suo: sꝫ magis dr ei: k ¶ Pa
ra q̄ cenē. ita q̄ post laborē in agro re
quirit ab eo labor in domo. ⁊ si in oib⁹
seru⁹ obediat: nō tn̄ ꝓpē h̄ tenet sibi re-
gratiari dño: nec seru⁹ in supbia dꝫ ele
uari: q̄ ad h̄ tenebat ex ꝯditione serui
tutis. ⁊ ex h̄ ꝯcludit christus q̄ apli de
bonis opib⁹ nō debēt eleuari sꝫ magis
humiliari. Ideo subdit: l ¶ Dicite:
serui inutiles sum⁹. q̄ fm veritatē
nulla vtilitas ꝓuenit deo de humanis
opibus: sed solum ipsis operantibus.
R Et factū est
* † ¶ Et si pniaz egerit di. illi. s. Moraliter
totiēs q̄tiēs: q̄d p septies significat: eo
q̄ p septenariū vniuersitas figuratur.
d ¶ Si habueritis fidē ⁊c. Cōpat āt grano sinapis ip̄az fi-
dem: eo q̄ granū sinapis tāte virtutis est q̄ crescit in arborē: ⁊
sic virtus fidei charitate formata est magna in opatione. Ideo
sequit: e ¶ Dicetis huic arbori moro ⁊c. cui⁹ fructus liq̄
rem sanguini silez emittit. vñ dr. j. Mach. vj. d. Ostenderunt
elephātibus sanguinē vue ⁊ mori. Et ideo arbor morus crucē
significat cui⁹ fructus dr ip̄e xp̄s in ea suo sanguie rubricatus.
Hāc āt arborē transtulerūt apli de terra iudee ⁊ plātauerūt in
mari. i. in latitudie gentiū q̄ pōt dici mare eo q̄ est aq̄ꝝ congre
gatio. ⁊ Apoc. xvij. d. dr: Aq̄ multe ppli multi: q̄n fidez christi
crucifixi pdicauerūt gētib⁹: dimissis iudeis q̄b⁹ paulus ⁊ barna
bas ꝯstāter dixerūt: Act. xiij. g. Uob oportebat pmū loq̄ ꝟbuꝫ
dei: sꝫ q̄m repellitis illō ⁊ idignos vos iudicatis vite eterne: ecce
ꝯuertimur ad gentes. sic em̄ pcepit nobis deus. g ¶ Quis
aūt vrm hñs seruū arantē ⁊c. seru⁹ reuertēs de labore si-
gnificat pdicatorē vel doctorē reuertēs post laborē ad domū ꝓ
prie ꝯscie: cui nō stati dicit xp̄s: trāsi ⁊ recūbe vocādo eum de
pñti vita ad requiē patrie: sꝫ adhuc req̄rit ab eo aliud bonum
opus in q̄ dñs delectat: ⁊ cū hoc fecerit reputet se paꝝ aut ni-
hil fecisse ꝓ dño respectu mercedis quā expectat ab eo. sic dice
bat btūs Frācıscus etiā post multos labores ⁊ magnos: Fra- Exhortatio btī francisci
tres incipiamus seruire dño: q̄ vsq̄ nunc parum pfecimus.
* Occurrerūt

Nico. de lyra

* a ¶ Si septies in die ⁊c. i. totiēs quotiēs: sm q̄d expo
. sitū fuit

A G a ¶ Et factū est ⁊c. Post parabolā que inuitat ad humilita tē p̄seuerātiam in diuersis officiis dei: reprehendunt ingrati de ip̄sis b̄n̄ficiis. b ¶ Occurrerūt ei ⁊c. Leprosi sunt heretici q̄ quasi varios colores habētes in eodē corpe: varias secretas/nūc falsitatis/nūc veritatis p̄miscēt in eadē p̄dicatione.

Hi autē qr vitant ⁊ ab ecclia remouē tur longe: necesse habēt vt magno clamore interpellēt. vn̄ sequit: Qui stete rūt a longe. Qui ɔtra decalogū pecca/ uerāt: nec amādo deū de quo male sen tiūt nec p̄ximū a q̄ diuidunt: sub denario ad deū clamāt ⁊ sanant: dū in ecclesie societate doctrinā integrā veramq; assequunt. ⁊ oia s̄m catholice fidei re/ gulā disserūt: ⁊ varietate mēdacioꝝ q̄/ si lepra carēt. Sed vnus grās agit. i. q̄ in vnitate ecclie p humilitatē rema/ nent. Qui v̄o p supbiā etiā mūdatori sūt ingrati. nouē sūt: qr p vnitatē a p̄fe

Ro.1.c ctione denarij deficiūt. vn̄ Aplus: Qui cū deū cognouissent nō sicut deū glori ficauerūt a.g.e. sed.e.in.c.suis.

e ¶ Et leuauerūt voceȝ ei⁹. Quia in v̄bis saluatoris se errasse cognoscūt saluādi p̄ceptorē vocāt: ⁊ p cognitionē p̄ceptoris redeūt ad formā salutis.

d ¶ Jte ostēdite ⁊c. Quisq̄s heretica prauitate vel gētilū supstitione: vel iudaica p̄fidia: vel fraterno scismate p dei grām mūdatus caruerit: necesse est vt ad ecclesiam veniat colorēq; fidei ve- rū

Act.9.a alijs similē ondat. Vn̄ paulus ad ana/

Ibi.10.a niā: Cornelius ad petrū mittit. Cetera

B vitia dn̄s in ɔsciētia p seip̄m corrigit ⁊ sanat. e ¶ Un⁹ aūt ex illis. Unus aūt regressus significat vni⁹ ecclie de/ notā in christo humilitatē. q̄ cadēs ad pedes ei⁹ grās agēs: qr rep̄sis p̄sum/ ptiōis cogitationib⁹ q̄ sit infirmus vi det: nihil v̄tutis sibi tribuit/bona que agit de mi̇̄sc̄dia intelligit. Vn̄ ⁊ samari tanus. i. custos cognoscit: q̄ ita bona q̄ accepit deo tribuit: vt cū psalmista dice

Ps.58.b. re possit: Fortitudinē meā ad te custo/ diā. f ¶ Et cecidit in faciē. Cadit in faciē q̄ de ppetratis malis erubescit. ibi enī cadit homo/ vbi ɔfundit. Qui in faciē cadit/ videt q̄ cadat: q̄ retro cadit/ nō videt. Boni q̄ in faciē cadūt: qr hūiliāt se in his visibilib⁹ vt ad inuisibilia erigā tur. Mali retro cadūt: qr cadūt i inuisibilib⁹/ ⁊ nō vidēt qd eos sequat. g ¶ Surge. Qui infirmitatē suā agnoscēs hūiliter ante deū iacuit: diuina ɔsolatiōe surgere ad fortiora opa: ⁊ ire crescēdo vsq; ad pfectiora iubet. h ¶ Fides tua. Fides q̄ ad agēdas grās inclinauit: ecōtra p̄fidia illos damnat: q̄ de acceptis b̄n̄ficiis sunt ingrati. i ¶ Te saluū fecit. In supiori parabola decernit fidē p humilitatē debere augeri. in ista reb⁹ ip̄sis manifeste ondit: nō fidei tm̄ agnitā rationē: sed fidei exercitā opationē esse: que saluū faciat credentē. k ¶ Interro/ gatus autē a phariseis ⁊c. Ideo interrogauit: qr sicut lu/ cas inferius aperuit. Existimabant q̄ veniēte dn̄o hierosoly/ mā confestim regnum eius manifestaret: ita vt ⁊ ip̄i apli hac

Act.1.a opinione ducti: post resurrectionē ei⁹ interrogarent eū: Dn̄e

I.24.c si in tpe hoc restitues r.i. ⁊ alibi cleophas: Nos aūt sperabamus q̄ ip̄se esset redēpturus isrl. l ¶ Cum obseruatione. Quia q̄n veniet/ neq; ab angelis/ neq; ab hoīb⁹ pōt obserua/ ri: sicut dn̄ice incarnatiōis tp̄s: ⁊ pphetarū vaticiniis p̄scitū: ⁊ angeloꝝ est p̄conijs manifestatū adeo vt ɔceptus est: nat⁹ baptizat⁹/ p̄dicās/ moriēs/ resurgēs/ ad celos ascēdēs: comitantibus indesinēter vel angeloꝝ vel hoim: vel certe miraculoꝝ sit G declaratus

a cere fecimus. Et factū est dū iret a
in hierusalem / transibat per me-
diā samariā ⁊ galileā. Et cū īgre
b deret quoddam castelluȝ occur- b
rerunt ei deceȝ viri leprosi. Qui c
c steterūt a longe ⁊ leuauerunt vo d
cem dicētes: Jesu p̄ceptor mise- e
rere nostri. Quos vt vidit/dixit: f
a ¶ q̄ sunt figura sacerdotij futuri in ecclia.
b † Jte ostēdite vos sacerdōtibus. f
Et factū est dū irēt/mūdati sunt. g
e Unus autē ex illis vt vidit quia h
mūdatus est/regressus est cū ma i
f gna voce magnificās deum. Et
cecidit in faciem ante pedes ei⁹/
gratias agēs. Et hic erat samari k
tanus. Respōdens aūt iesus di
¶ ingratos quasi ignotos vbi sint inquirit.
xit: Nōne decem mundati sunt:
⁊ nouem vbi sunt: Non est inuē- l
tus q̄ rediret et daret gl'iam deo
g nisi h alienigena. Et ait illi: Sur
h i ge vade: quia fides tua te saluū
k fecit. Interrogat⁹ aūt a phariseis m
¶ dies iudicij.
quando venit regnū dei: respon- n
¶ dies iudicij.
dēs eis dixit: Non veniet regnū o
¶ temporis.
l dei cū obseruatione: neq; dicēt:

e ¶ Dicētes: iesu p̄ceptor miserere nostri. i. solo verbo potes curare nos. f ¶ Jte ostēdite vos sacerdotib⁹. Lex enī p̄cepit. Leui. xiiij. vt emūdati a lepra sacerdotibus se offerrēt: ⁊ hoc duplici de causa: vna erat qr sacerdotes debebāt iudicare verū talis esset vere curatus. secūda erat qr p sua emū/ datiōe tenebat offerre sacrificiū deter/ minatū in lege. Legalia aūt tūc cursuȝ suū habuerūt. vn̄ ⁊ xp̄s ea seruauit: vt ptȝ in ei⁹ circūcisiōe ⁊ oblatiōe in tēplo ⁊ imolatiōe agni paschalis. ⁊ ideo illos q̄s a lepra sanauit ad sacerdotes misit. g ¶ Et fa. est ⁊c. Ex fide ⁊ obediētia ad xp̄m meritorie de ɔgruo / sȝ diuina v̄tute effectiue. h ¶ Un⁹ aūt ⁊c. suā sanationē v̄tuti xp̄i imputās. i ¶ Re gressus ē. tāq̄ grat⁹ grās deo agēs. k ¶ Et hic erat sa. i. de gētib⁹ illis q̄ misse fuerūt a rege assyrioꝝ in samariā ⁊ alias ciuitates t're isrl⁹: captiuatis iudeis ⁊ trāslatis in assyrios: vt hr̄. iiij † De pe. di. Reg. xvij. ⁊ isti samaritani p̄rim cole/ i. c. porro. hr̄ bāt idola: ⁊ p̄rim deū: ⁊ iudei nō cōica/ hoc id ē. v. bāt cū eis sicut nec cū alijs gētilib⁹: vt hinc etiā le/ hr̄ Joh. iiij. Et p h q̄d dr̄: Et hic ⁊c. in prosi noīe q̄ alij nouē erāt iudei nec reuersi sūt ad grās agēdū: qr decepti a sacerdotib⁹ q̄bus se rep̄sentauerant q̄ doctrine xp̄i ⁊ miraculis detrahebāt s̄m eoꝝ in/ formationē: attribuerūt suā sanationē obseruātie leg̃ ⁊ nō v̄tuti xp̄i: sȝ a p̄ncipio fideliter ⁊ deuote petiuissent ab eo sanari. iō subdit: l ¶ Nō nō sūt⁹ ⁊c. Et in hoc figuratū fuit q̄ gētiles ventu/ ri erāt deuote ad fidē xp̄i: iudeis remanentib⁹ in suo errore. m ¶ Interro/ gat⁹ aūt. Descripta instructiōe xp̄i be/ nigna. hic ɔsr ponit phariseoꝝ iterro D gatio maligna. xp̄s enī in suis sermo/ nib⁹ freq̄nter fecerat mētionē de aduētu regni dei: vt ptȝ ex p̄dictis in h euāgelio ⁊ in alijs. ⁊ ideo pharisei q̄ doctrinā xp̄i deridebant. vt dictū est ca. p̄ce. irri/ sorie ab eo q̄rebant. n ¶ Qn̄ veniret re. dei. q. d. an̄q̄ veniat regnū de q̄ lo q̄ris occupabit te mors cruc⁹: sȝ dn̄s tā q̄ vere patiēs nō dedignat⁹ est eis re/ spōdere rōnabiliter ⁊ māsuete/ dicēs:

o ¶ Nō veniet ⁊c. Per aduētū aūt regni dei intelligit ad/ uētus xp̄i ad iudiciū: qr veniet tāq̄ rex ad iudicādū. Venit aūt ad iudiciū dupliciter. Uno mō p̄ticulariter. s. i morte cuiuslibet: Ois hō du qr q̄lis vnusq̄sq; in morte reperit: talis in iudicio extremo p̄si/ plicē veni/ tabit. s. in pte electoꝝ vel dānatoꝝ. Alio mō vniuersaliter: et et ad iudici/ sic veniet ad iudiciū in fine mūdi. ⁊ neuter aduēt⁹ est cū obs'ua um tiōe tpis. qr nihil incerti⁹ est hora mortis. de tpe etiā futuri iudicij dixit aplis Act. i. a. Nō est v̄rm nosse tpa vel momen/ ta. ⁊ multo fortius illud tp̄s est incertū alijs. s̄m q̄ dicit Aug. Illud v̄bū oīm calculantiū digitos q̄escere iubet. p ¶ Neq; dicēt ⁊c. i. nō possunt dicere certitudinaliter et determinate tp̄s aduētus christi ad iudiciū. vn̄ ⁊ illi q̄ voluerunt hoc deter/ minate dicere: vt abbas ioachim: ⁊ q̄dā alij inueniti sunt fal/ sum dixisse: qr tēpora ab eis determinata transierunt.

Et ait ad

✳ b ¶ Occurrerūt ei de. vi. leprosi. Denari⁹ numerus Moraliter vniuersitatē significat: eo q̄ est pfect⁹. numeri nāq; sequentes vsq; ad centū sunt ip̄sius ⁊ partiū ei⁹ replicationes. nā. xi. sunt decē ⁊ vn⁹. ⁊ sic vsq; ad. xx. qui sunt bis decem. xxx. ter decē. ⁊ sic cōsequēter. ergo p decē leprosos occurrentes christo. significat vniuersitas pctōꝝ penitentiū ⁊ cōfitentiū. † ¶ Quos vt vidit dixit. Per effectū remissiōis pctōꝝ dixit: f ¶ Ite ostēdite vos sa. Quia lȝ pctā remittant in ɔtritione: tū te/ nēt ea homo ɔfiteri. h ¶ Un⁹ aūt ex illis. Hoc autē dicit ad significandū q̄ pauci sunt respectiue qui grati sunt de beneficijs largitatis diuine. k ¶ Et hic erat samaritanus ⁊c. Qui custos interpretat. nā illi sunt grati deo qui se custodiūt a peccati recidiuo. o ¶ Nō veniet regnū dei cum obseruatione: neq; dicent ⁊c. Moraliter dei regnum grā: q̄ est arra glie/ potest dici: ip̄a v̄o nō venit cum obseruatione: qr nescit homo vtrū amore vel odio dign⁹ sit. Eccle. ix. a. iō subdit:

Nico.de lyra

✳ a ¶ Et factum est. Hic ɔseq̄nter ponit doctrine christi p̄dicte cōfirmatio p opa miraculosa in sanatione decē leprosorū/ cū subdit: b ¶ Occurrerunt ei de. vi. leprosi. Quia audierāt famā de mirabilibus christi. c ¶ Qui steterunt a longe. Tum pter christi reuerētiā. Tum qr nō debebant appropinquare sanis hoibus ne eos inficerēt. d ¶ Et leuauerunt vocem suam. Ex magno desiderio sanitatis.

Dicentes

B ✳ Ecce enim

declaratus iudicijs. a ¶ Ecce eni regnū. Nō poterit ob/
seruari: q̄r regnū meū nō ē corporale vt putatis: sed spūale
qḋ fide iā incepit. b ¶ Regnū dei. Uel sic pōt accipi respō
sio dn̄i. Regnū dei intra vos est qui q̄lq̄ venturus iudex oīm
nūc etiā regnat in cordibus fideliū. Sed cū heretici turbāt ec
clesiā prauis dogmatib⁹ desiderant fide
les vt dn̄s vna die ad terras rediens si
fieri possz veritatē fidei intimaret. Sed
nō videbūt: q̄r qḋ semel euāgelio fulgo
re est exhibitū nō est opus corporali visio/
ne dn̄i firmari. c ¶ Venient ⁊c. Nolu
it dicere qn̄ veniret: sed venturū dixit: vt
incuteret oībus terrorē iminētis iudicij
nec securitatē afferret dilatiōis: ⁊ ne vi/
derē cōtristare aplos si eis aliq̄d dene/
Mar.13.d garet. Sm̄ aliū euāgelistā dicit: De die
aūt ⁊ hora nemo scit: neq̄ angeli neq̄ fi
lius nisi pater. d ¶ Desideretis ⁊c.
Post meā ascēsionem qn̄ vos in hoc exi
lio mūdi ingemiscētes desiderabitis me
videre in glīa mea: q̄ volūtas laudāda:
Ps.83.c nō tn̄ in hoc mūdo implēda. e ¶ Unū
Mat.24.b diē fi. Bene vnū diē: q̄r nulla glīa de q̄
Mar.13.c ꝓpheta ait: Melior est dies vna i atrijs
tuis. su. m. Nulla est tenebrarū interru/
ptio: nulla saltē memoria miserie vel do
loris. Huī⁹ diei p̄sentiā bonū est deside
rare: nō tn̄ magnitudine desiderij nobis
fingere somnia: qn̄ istet dies dn̄i: qḋ ab
aliq̄bus faciendū p̄dicit. Et dicēt vobis:
Ecce hic ⁊c. Fuere q̄dam qui cōputātes
curricula etatū ꝯsūmationis seculi certū
annū: diem et horā se dicerēt inuenisse.
Multi heretici fuerūt ⁊ futuri sunt q̄ se
christos assererēt: quoꝝ p̄mus simō ma/
gus: vltim⁹: antichrist⁹. f ¶ Nā sicut
Nolite illis credere: q̄r secūdus aduen/
tus repentinus erit: ⁊ ita manifestus: q̄
nullus poterit ignorare de sub celo: q̄r
Mat.24.c discrimē iudicij sub celo: hoc est: in aeris
1.Tes.4.d medio gerit. Unā: Rapiemur cū illis in
g nubib⁹ obuiā x̄po in aera. g ¶ Primū
aūt opor. Loquēs de glīa aduētus: in
serit etiā de passione: vt cū morientē vi/
derent: quē regnaturū audierāt dolorē
passionis: spe ꝓmisse claritatis mitiga/
rent. h ¶ Et sicut fa. est in die. Su/
bitū aduētus sui diē plurib⁹ astruit exē/
plis: ⁊ quē fulguri (cito oīa trāsuolāti)
Gen.7.b cōparauerat: dieb⁹ noe vel loth equipa/
Ibi.19.c rat qn̄ repētinus mortalib⁹ superuenit in/
teritus. i ¶ Edebant et bibe. Non
cōnubia vel alimēta damnanē: cū in his
successiōis: in illis nature posita sint sub
sidia: sed imoderat⁹ licitoꝝ vsus arguit.
Quia eni hīs se totos dādo dei iudicia
cōtemnebant: igne vel aqua perierunt.
Allego k ¶ Usq̄ in diē. Alleg. Noe arcā edi
ficat cum dn̄s fideles in ecclia ꝯgregat:
quā ⁊ cōsummatā ingredit: cuz hanc in
die iudicij p̄senzia sua illustrat. Sed dū
arca edificat: inīq̄ luxuriant: ⁊ dū intra
tur: eterna dānatione plectunt. l ¶ Si
militer sicut. Pretermisso maximo so
domitarū scelere: sola ea cōmemorat: q̄
vel leuia vel nulla esse putarent: vt itel/
Moraliter ligas q̄si pena feriant illicita: si licita et
ea sine q̄b⁹ vita nō ducit: imoderati⁹ acta:
igne et sulphure puniunt. m ¶ Loth
Allego. Alleg. Loth q̄ interp̄tat declināns est po
pulus electoꝝ: qui dum in sodomis. i. in
ter reprobos (vt aduena) morat: q̄ntum
valet scelera eoꝝ declinat. Exeunte loth:
sodoma perit: q̄r in ꝯsummatione seculi:
Mat.13.g. Exibūt angeli ⁊ separabūt malos de medio iustoꝝ ⁊ mittent
eos in caminū ignis. n ¶ Filius hoīs. Qui interim appa
rens oīa videt: tunc apparēs oīa iudicabit: qn̄ electos iudicio
rū suoꝝ oblitos huic seculo cōspexerit mancipatos: vt merito
debeāt

¶ neq̄ scietur determinatus locus.
a ecce hic aut ecce illic. Ecce ei†
a ¶ regnū dei seipm dicit: itra seipos po
situ ⁊ in cordib⁹ eoꝝ q̄ crediderīt regnāre
b regnū dei itra vos ē. Et ait ad a
¶ quos etiā intelligimus de aduentu q̄
dixisse isti sunt petrus iacobus andreas
⁊ iohannes: vt marcus testat.
c discipulos suos: Veniēt dies b
d qn̄ desideretis videre vnū diē fi
¶ pseudo ꝓphete.
lij hoīs/ ⁊ nō videbitis. Et dicēt c d
¶ i hac psona: vl̄ i h tpe ē x̄ps. ¶ sz vos
vobis: †Ecce hic ecce illic. Noli e
a ¶ cum illis vt credatis que dicunt.
b ¶ vitam eorum.
f te ire/ neq̄ sectemini† Nā sicut f
fulgur coruscās de sb celo: i ea
a ¶ subit⁹ corusc⁹: vt null⁹ in sua mēte la
tere pmittat: q̄n iudic' fulgore penetret.
q̄ sb celo sūt fulget: ita erit fili
a ¶ ita clar⁹ veniet: sed ad hāc claritatē
oportet venire p passionē: ⁊ si diligit' hāc
gloriā ne ꝓ hac timeatis pati mortē.
g us hoīs in die sua. Primū g
autē oportet illū multa pati et
a ¶ nō tm̄ iudeoꝝ: sz oīm reprobox a q̄b⁹
quotidie patit' x̄ps in suo corpore.
reprobari a generatione hac.
h †Et sicut factū est i dieb⁹ noe: h
¶ sic fiet impijs.
ita erit et in dieb⁹ filij hoīs.
i Edebant et bibebant/ vxores
ducebant ⁊ dabant ad nupti/
k as/ vsq̄ in diem qua intrauit
noe in arcam et venit diluuiū
¶ sic fiet impijs.
l et pdidit oēs. Similiter sicut l
m factum est in dieb⁹ loth: Ede/
bant et bibebant/ emebant et
vendebant/ plantabāt et edi/
ficabant. Qua die autez exijt
¶ dn̄s.
loth a sodomis pluit ignem et
sulphur de celo: ⁊ omnes perdi
¶ ita subitū ⁊ inuitabile erit.
n dit. Scḋm hec erit: qua die fi/ k
o lius hominis reuelabitur. In l
a ¶ nō qua iudex venit: sed q̄ vētur⁹ est
postq̄ venerit nō poterit q̄sq̄ velle vt de
scendat in mundū aliq̄d rapere.
illa† die qui fuerit in tecto et
vasa eius in domo/ ne descen/
a ¶ q̄ opat in ecclia plātās ⁊ rigans nō
respiciat spem secularē cui renūciauit.
p dat tollere illa: et qui in agro

debeāt cū ipso quē inhabitāt orbe deleri. o ¶ In illa die. G
Ducusq̄ de hoc q̄ regnū. i. christus: nō cū obseruatione: sed
insperatus adueniat: nunc a q̄libet ipse aduētus expectari de
beat. In tecto est q̄ carnalia excedēs velut in aura libera spi/
ritualiter viuit. Uasa eius in domo sunt ꝯcupiscētie carnales
quas prius amauerat: sed supna petēs
in mūdo reliq̄rat q̄s iminente iudicio
necesse est ne repetat. p ¶ Et qui in
agro. Qḋ dixerat: Eum q̄ in agro est
retro nō debere redire: ne de his tn̄ di
ctū videret qui aperte de agro rediru/
ri sunt. i. dn̄m palā negaturi: ostēdit mul
tos qui cū facie in anteriora vident re/

Ni. de ly. ¶ nere: animo

* a ¶ Et ait ad disci. Hic ꝯsr po/
nitur discipuloꝝ informatio de aduētu
christi ad iudiciū: vt ꝓpter imēsitatē p/
secutionū nō credant cito christū ventu
rū ad iudiciū: nec ꝓpter pacem credant
de longe venturū: sed semp sint parati
ad eum expectandū: ⁊ hoc est qḋ dicit:
b ¶ Venient dies qn̄ desi. videre
vnū diē fi. hoīs. i. diem extremi iudi
cij: qui erit vnus ⁊ a iustis desiderād⁹:
q̄r tūc a malis p̄sentis vite liberabunt
⁊ ad requiē glorie trāsferent. Sm̄ q̄ dr̄
infra. xxi. e. His aūt fieri incipiētibus
respicite ⁊ leuate capita vr̄a qm̄ appro
pinquat redēptio vestra: qḋ exponens
Greg⁹. dicit: Leuate capita vr̄a. i. ex/
hilarate corda. c ¶ Et nō videbitis.
nisi post multas tribulatiōes. d ¶ Et
dicēt vobis: ecce hic ⁊ ecce illic. q̄r
ante aduentū christi ad iudiciū surgent
multi pseudo ꝓphete et multi pseudo
christi. e ¶ Nolite ire. assentiēdo ta/
li doctrine. f ¶ Nā sicut ful. co. ⁊c.
q. d. aduēt⁹ x̄pi ad iudiciū nō erit ambi/ b
guus qn̄ erit de facto: sz erit ita clar⁹ et
manifest⁹ q̄ null⁹ poterit dubitare. iō
subdit: Ita erit fili⁹ hoīs i die sua.
g ¶ Primū opor. ⁊c. In p̄mo enim
aduētu venit in hūilitate ⁊ pauc' cogni
tus ⁊ a mult' despect⁹ ⁊ reprobat⁹: sz in
scḋo aduētu veniet manifest⁹ ⁊ gl̄osus
in ptāte orbē iudicatur⁹: sed q̄r tp̄s ill⁹
aduēt⁹ est incertū: vt p̄dictū est. iō idu/
cit ad hoc duplex exēplū. Primū est de
tpe diluuij: vt h̄r Gen. vij. qḋ notat cū
dr̄: h ¶ Et sicut fa. ⁊c. q̄r hoīes ill⁹
tpis erāt in securitate: nihil timētes q̄
usq̄ diluuiū subito submersit oēs exce/
pto noe: ⁊ his q̄ cū eo erāt in arca. Se/
cundū exēplū est de tpe subuersiōis so/
domoꝝ: vt h̄r Gen. xix. qḋ notat cū dr̄:
i ¶ Similr̄ sicut ⁊c. q̄r erāt i securita
te vsq̄ ad illā horā q̄ dn̄s p ignē ⁊ sul/
phur destruxit terrā illā. k ¶ Scḋm
hec erit ⁊c. i. hoīes erāt in securitate
nihil timētes de futuro iudicio vsq̄ ad
illud tp̄s quo x̄ps in hūanitate gl̄osa:
tn̄ manifeste videbit veniēs ad iudiciū.
l ¶ In illa die ⁊c. i. tunc nō vacabit
* alicui intēdere
*† ¶ Ecce eni ⁊c. q̄r donū grē est i Moraliter
mēte. b ¶ Veniet di. ⁊c. i. gl̄iam ei⁹
q̄ vna dies dr̄: eo q̄ p noctē nō interrū
pit. c ¶ Et nō vi. ad libitū vr̄m: sz tn̄
postea videbit' sm̄ libitū meū. d ¶ Et
di. ⁊c. i. successorib⁹ vr̄is antix̄pi tpe fu
turis. f ¶ Nā sicut ful. co. ⁊c. i. ad/
uēt⁹ x̄pi ad iudiciū erit ita patēs: q̄ nul
lus h̄ebit dubiū. pōt etiā h exponi d ad
uētu x̄pi l morte hoīs q̄ freq̄nter ita repētin⁹ ē sicut ict⁹ fulgu
ris h ¶ Et sicut fa. est ⁊c. in q̄b⁹ nō timebāt hoīes diluuiū
nec in dieb⁹ loth incēdiū: sic frequēter venit mors q̄ nullū ti
met piculū. l ¶ In illa die ⁊c. i. tpe mortis nō cogitet ali/
* quis de aliqua

nere: aīo tñ retro respiciāt. a ¶ Memores estote. Vxoꝛ loth: significat illos q̄ in tribulatōe retro respiciūt: ⁊ se a spe diuine ꝓmissionis auertūt: ⁊ idō statua salis facta est: q̄ admonēdo hoīes ne similia faciāt, corda eoꝝ cōdit ne sint fatui.
b ¶ Quicunq̄ ⁊c. Qui vitā carnalē (negando christum) in mūdo saluare voluerit in futuro ꝑdet eā. Vel q̄ eternā salutē aīe querit: non dubitet eā dare ad mortē hui⁹ tēporis.
c ¶ In illa nocte. i. in illa tā tenebrosa tribulatione: vt in errorē inducant si fieri pōt, etiā electi. Duo in lecto: illi scʒ qui ociū eligūt, neq̄ secularib⁹, neq̄ ecclesiasticis negocijs occupari. Un⁹ .i. qui ꝓpter deū ꝯtinētie studēs q̄ dei sunt cogitat: assumet obuiā christo in aera. Alter relinquet q̄ vel humana laude: vel q̄libet corruptione statū vite q̄ imbutus est deserit. De q̄ Hieremi. Thren. 1. c as: Viderūt eā hostes, ⁊ deriserūt sabbata ei⁹. d ¶ Due erūt molen. ⁊c. Due differētie sequētiū ordē rerū mobiliū q̄ femineo genere designant: q̄ maioꝝ ꝯsilio regunt vt femine a viris que tñ in vnā molūt: inq̄tū de suis negocijs ecclie vsib⁹ deseruiūt: sed q̄dā tñ ꝓpter eterna: q̄ habēt tanq̄ nō habentes: q̄dā ꝓpter tēpalia q̄ in incerto diuitiarū sperāt. e ¶ Qui dixit. Duo q̄rentib⁹ vnū rńdet scdō. i. secū assumendos: aliud subiciēdo innuit: malos scʒ a se repulsos cū diabolo damnādos.
f ¶ Vbicūq̄ fuerit ⁊c. Vbicūq̄ fuerit dñs corpalit̄ illo ꝯgregabūt electi q̄ ei⁹ passionē hūilit̄ imitādo: tāq̄ de carne ei⁹ saturāt: q̄ꝝ ꝑ resurrectionē renouabit̄ vt aq̄le inuētus. C. XVIII

Dicebat āt ⁊c. Sēp orare. Sēp canonicis horis q̄tidie ſm morē ecclie: vł q̄ iust⁹ ſm deū oīa gerit. vł dic̄: Sp orat q̄ sp agit bona: nec desinit orare nisi cū dsinit iustus eē. b ¶ Judex q̄dā. Hec parabola ad orandū ⁊ credēdum: ⁊ nō de nobis sed de deo p̄sumēdū hortat. Et nota q̄ dñs parabolas ponit: vel ſm similitudinē: vt de hoīe q̄ habuit duos filios q̄ ꝑsonā dei gerit. Vel ꝑ dissitudinē: vt deū q̄ iudice q̄ ꝑsonā dei nullaten⁹ tenet. sed ꝑ hūc pōt cōuici q̄ntū deus bonus ⁊ iustus eos curet deꝑcātes se: cū nec hō iniust⁹ eos q̄ illum assiduis p̄cibus tundūt: vel ꝓpter tediū deuitādū pōt ꝯtēnere. hoc eni subdēdo addidit. Me iterum ⁊ iterum veniēs suggillet .i. strangulet me tediosis clamoribus.
i ¶ Vidua aūt. Hec vidua pōt habere sīlitudinē ecclie q̄ desolata videt̄ donec veniat dñs: q̄ tñ in secreto etiā nunc curā eius gerit. k ¶ Vindica me. Cū iusti ꝓ ꝑsecutorib⁹ orare moneant: tñ de malis salua iusticia hanc vindictā expetūt: vt pereāt oēs mali vł ꝯuersi ad iusticiā: vel amissa ꝑ suppliciū ꝑtāte q̄ nunc ꝯtra bonos q̄diu hoc tēm bonis expedit vel tēpaliter aliquid possūt. Que finē cum iusti venire desiderant: q̄uis ꝓ inimicis orent: tamen non absurde vindictam desiderare dicuntur.

a similiter non redeat retro. † Memores estote vxoris loth. † Quicūq̄ q̄sierit aīam suā saluā facere ꝑdet illā. Et q̄cūq̄ ꝑdiderit illā, viuificabit eā: Dico vobis: in illa nocte erunt duo in lecto vno: vnus assumet: et alter relinquet. † Due erūt molētes ī vnū: vna assumet, et altera relinquet. Duo in agro: vnus assumet, ⁊ alter relinquet. Respōdentes dicunt illi: Vbi dñe? Qui dixit illis: Vbicūq̄ fuerit corp⁹ illuc cōgregabunt aq̄le.

a ¶ Tergo.
a ¶ qui hic ꝓpter christū ꝑdiderit exurgente christo illic liberam inueniet.
a ¶ Grego. nō de duob⁹ hoīb⁹: sed de duobus generibus affectionū dictū est.
a ¶ Due differentie ꝑdicatoꝝ in ecclia: q̄si in laboratiū eoꝝ qui christū sincere annūciāt: ⁊ eoꝝ qui verbū dei adulterant.
¶ assument vel relinquent.

Dicebat Ca. XVIII
autē ⁊ parabolā ad illos: q̄m opt̄et sēmꝑ orare ⁊ nō deficere dicēs: Judex q̄dā erat ī q̄dā ciuitate q̄ deū nō timebat: ⁊ hoīem nō reuerebat. Vidua autē q̄dā erat in ciuitate illa: ⁊ veniebat ad eū dicēs: Vidica me de aduersario meo: Et nolebat ꝑ mltū tp̄s. Post hec aūt dixit intra se: Et si deū nō timeo nec hoiem reuereor: tamē q̄ molesta est mihi hec vidua, vindicabo illā: ne ī nouissimo veniēs suggillēt me. Ait āt dñs: Audite q̄d iudex iniquitatis dicit: Deus aūt nō faciet vin

¶ de iudice quē ad orandū inuitabat.
a ¶ ad declinā da ꝑenumerata incōmoda.
a ¶ suggillet a suggero tractum a lamijs: id est strangulo.

Nico.de lyra

¶ Verisi⁹ alicui intēdere negocio tēpalib⁹: q̄ oportebit subito eū cōspectib⁹ iudicis cōparere. a ¶ Memores estote vxoris loth. Que nec habuit spacium respiciēdi retro: sed statim conuersa fuit in statuam salis: vt habet Gen. xix. s. sic nec tunc homines habebūt spaciū respiciēdi retro. i. spacium intēdēdi alicui negocio: sed oportebit eos statim cōparere cōspectib⁹ iudicis. b ¶ Quicūq̄ q̄sierit ⁊c. i. timore mortis deficiet a fide in tribulatione antichristi q̄ p̄cedet iudiciū. c ¶ Perdet illā. Per eternā dānationē. d ¶ Et q̄cun. per. illā. Prelegēs mori q̄ cadere a charitate fidei. e ¶ Viuificabit eā. Merendo vitā eternam. f ¶ In illa nocte erūt duo ⁊c. Hoc expositū est Mat. xxiiii. g ¶ Rñdētes dicūt ⁊c. i. q̄ assument. h ¶ Qui dixit illis ⁊c. i. christus q̄ iudicabit in forma humana gliosa. i ¶ Cōgregabunt ⁊ aq̄le. i. sancti occurrētes christo venientí ad iudiciū: ſm q̄ dicit̄. i. Thes. iiij. d Simul rapiemur cū illis in nubib⁹ obuiā christo in aera. C

✳ quis de aliq̄ re saluāda nisi de aīa sua. f ¶ In il. no. s. mortē. Erūt duo in le. vno ⁊c. In q̄libet eni associatōe freq̄nt̄ ꝯtingit q̄ vn⁹ morit̄ ⁊ alter viuit. † ¶ Vbicūq̄ ⁊c. i. hʒ oēs moriant tñ soli iusti christo aggregant. Moraliter †Gen. 19. c. ‡Mat. 16. d Mar. 8. d.

Dicebat aūt Ca. XVIII ⁊ para. ⁊c. Postq̄ saluator ondit q̄ pctōres penitentes sunt benigne recipiēdi ⁊ caute nutriēdi. hic ꝯsiter ostendit q̄ sunt deuote instruēdi. ⁊ diuidit̄ in duas: q̄ ꝑmo describit̄ xp̄i instructio. scdō instructōis cōfirmatio, ibi: Factū est aūt. Circa ꝑmū sciēdum q̄ deuotio potissime ꝯsistit in orōne q̄ est ascēsus mentis in deū: ſm Damascenū: de q̄ saluator hic instruit p̄sentes discipulos q̄ iā erāt ad deū cōuersi. et ꝑ ꝯñs futuros ad eū ꝑ pniam ꝯuertēdi. Primo ḡ saluator ondit orōnis efficaciā. Scdō inducit discipulos ad martyrii tolerātiā, ibi: Assūpsit āt. ⁊ ptʒ ordo: q̄ eleuatio mētis īducit ad ꝯtēptū vite p̄ñs. Prima in duas: in ptē p̄ncipalē ⁊ incidētalē. Scdō ibi: Et interrogauit. Circa ꝑmū sciēduꝫ q̄ ad efficatiā orōnis duo maxime faciūt: videlʒ īstātia ⁊ hūilitas. Primo ḡ docet orare instanter. Scdō hūiliter, ibi: Dixit aūt ⁊ ad q̄sdā. Primū ondit ꝑ sīlitudinē vidue q̄ ꝑ īportunitatē precū obtinuit effectū. dicit ḡ: Dicebat aūt ⁊c. i. similitudinē vidue: q̄ postea sequit̄: Diuisio ‡Mat. 24. d †Mat. 24. c †Eccl. 18. c 1. Tes. 5. c
l ¶ Q̄m op. sempꝑ orare. Li sempꝑ nō importat ꝯtinuitatē tēpis: q̄ oportꝫ orōnem interrumpi tpe dormitiōis et aliq̄rū aliaꝫ necessitatū: sed īportat instātiā orōnis tēpibus ⁊ horis ad hoc cōgruis. vñ dicit glosa Bede sup istū locū. Dicēdū est eū sempꝑ orare ⁊ nūq̄ deficere q̄ canonicis horis rogare nō desistit. Cōseq̄nter inducit sīlitudinē dicens: m ¶ Judex q̄dā. Nō exp̄mit̄ ei⁹ nomē: q̄ nō erat deo cognit⁹ ꝑ approbationē. vñ subdit: n ¶ Qui deum nō timebat. s. offendere. D
o ¶ Et hoiem ⁊c. s. eos publicē scandalizare. ⁊ subdit̄ deꝑcatio vidue.
p ¶ Vindica me ⁊c. Faciēdo iusticiā meā. q ¶ Et nolebat. Ex sua malicia: q̄ bñ poterat: et ex officio facere tenebat. r ¶ Per mu. tp̄s. Qui illa vidua freq̄nt̄ suā petitionē repetebat. Ex q̄ ptʒ iniusticie diuturnitas in iudice. s ¶ Post hec aūt di. intra se. Vict⁹ precū īportunitate. t ¶ Et si deū ⁊c. i. si nō ꝓpter deū neq̄ ꝓpter homīes mouear ad faciēdum iusticiā illi vidue.
v ¶ Tñ q̄ molesta est ⁊c. Faciēdo ei iusticiā. x ¶ Ne in nouissimo veniēs suggillet me. i. suggerendo offendat sua importunitate: ex quo apparet motus ad faciendū iusticiā non ꝓpter amorem iusticie: sed ad vitationem sue molestie.
y ¶ De⁹ aūt nō fa. vindictā. i. si iudex iniquitatis ꝓpter precū instantiā fecit vindictā. De⁹ q̄ necessario est iustissimus.
✳ Nō faciet
Moralr. k ¶ Dicebat autē ⁊c. s. de perseuerātia in orōne. ⁊ de ei⁹ exauditōe exēplo ꝑuersi iudicis viduā īportune petētē exaudiētis. ex q̄ ꝯcludit̄ q̄ multo forti⁹ de⁹ q̄ est iust⁹ exaudiet p̄ces sctōꝝ suoꝝ ad se clamātiū. Aduertēdū tñ q̄ scti viuētes in t̄ra nō petūt a deo de aduersarijs vindictā ꝑ gehēne penā sʒ q̄ desināt eē mali: sicut dr̄ Prou. xij. a. Verte īpios ⁊ nō erūt scʒ mali: vel q̄ desinant esse potentes iustos persequi. Moralr̄

 ✳ Dixit aūt ad

E F a ¶ Verũtamẽ. Dico me facturũ vindictã iustorũ: sed illi erũt valde pauci: q2 cũ in die iudicii in forma filii hois appa/ruero: tanta erit raritas iustorũ vt nõ tam ob clamorẽ fideliũ iniuste damnatorũ q̃ ob eorũ torporẽ iuste dãnandorũ toti9 iã mũdi sit accelerãda ruina. Putas in hoc verbo increpat dubitatio nis infidelitas non opinatur diuinitas. Scit eni omnia per quẽ sunt oia: sed dubitando increpat infidelium corda. b ¶ Duo hoies. Quia parabola q̃ adorandũ inuitauit: ita cõclusit: vt di/ceret veniẽte iudice: difficile fidẽ in terra reperiendã: ne qs sibi de superuacua fidei cognitiõe: vel etiã cõfessione blã/diret. in hac parabola diligẽtius ostẽ/dit a deo nõ fidei verba sed opa exami/nãda: inter que maxime regnat humi/litas: quã q2 nõ habẽt supbi de sua iu/sticia p̃sumẽtes ⁊ infirmos despicien/tes q̃si vacui fide cũ orant nõ exaudiũ/tur. c ¶ Deus gr̃as. Quattuor sũt species tumoris: cũ vel qs bonũ qd ha/bet a se habere estimat: aut si datum a deo credit: p meritis datũ putat: aut cũ iactat se habere qd nõ habet: aut cũ despectis ceteris appetit singulariter videri habere q̃ habz. Hac phariseus peste laborabat: q̃ ideo nõ iustificat9 de/scẽdit: q2 merita bonorũ operũ sibi sin/gulariter tribuẽs publicano se p̃tulit. d ¶ Ieiuno bis. Ecce phariseus ad exhibendã abstinentiã: ad impetrãdaz misericordiam: ad referẽdas deo gr̃as: ocu/lũ habet: ad humilitatis custodiã nõ ha/bet. Et qd pdest si tota ciuitas custodi/atur: ⁊ vnũ foramẽ p qd hostes intrẽt relinquat. e ¶ Et publican9. Si/cut humilis nõ audet appropinq̃re vt ad eũ deus appropinqt: nõ aspicit vt aspiciat. premit cõsciẽtiã: sed spem sub/leuat. pcutit pectus: penas de se exigit vt deus parcat. Confitet vt de9 igno/scat. ignoscit deus quod ille agnoscit. f ¶ Deus ppiti9. Publican9 humi/liter orans ad illos ptinet. de q̃bus dr Deus nõ faciet vindictã electorũ ad se clamantiũ. Pharise9 merita iactãs: ad illos de qb9 subdit: Filius hois veni/niens: putas inueniet fidem in terra. g ¶ Quia. Posita pharisei ⁊ publi/cani cõtrouersia ponit iudicis sententia vt caueat supbia. ¶ Typi. Pharise9 pplm iudeorũ designat: q ex iustificati/onib9 legis extollit merita sua: ⁊ sup/biendo recedit: humiliat9 publicanus gentilẽ q̃ longe a deo positus pctã cõfi/tet: ⁊ lamẽtando appropinqt deo ⁊ ex/altat. h ¶ Afferebãt aũt. Post di/ctã cõtrouersiã: post datã sniam: humi/li mgr̃o offerunt ĩfantes: vt oñdat q innocẽs ⁊ simplex etas ad gratiã ptĩ/neat. Increpãt apl̃i nõ q nollẽt infan/tes manu ⁊ voce saluatoris bñdici: sz q2 nõdũ pfecti in fide putabãt eũz in si/militudinẽ hoim lassari importunita/te offerẽtiũ. i ¶ Increpabãt il. Hoc fortasse ideo: q2 p̃us pplm iudeorũ ex quo ẽm carnẽ erãt/saluari volebãt: sz ⁊ p cha/nanea muliere supplicauerũt. Sciebat ẽ mysteriũ q vtriusq3 ppli vocatio deberet: sed fortasse adhuc nesciebãt ordinem. k ¶ Sinite puer. Nemo phibeat lãguidos venire ad medi/cũ: q̃si in ramo nihil adhuc cõmiserũt sed in radice perierũt. Qui p se agere nõ pñt causam suã maiorib9 cõmiserũt. Tan/gat medicus ⁊ bñdicat pusillos cũ maiorib9. l ¶ Taliũ est enim. Non ait istorũ: sed qui habẽt ex studio innocentiam ⁊ simplicitatẽ

†De pe. dis i. c. qs aliquã

†mat. 23. d. ⁊. 14. b

Typice

als †quos

Ps. 113. d.

dictã electorũ suorũ clamantium a
ad se die ac nocte: ⁊ patientiã ha
bebit in illis? Dico aũt vobis: q2 b
a cito faciet vĩdictã illorũ. Verũtñ c
filius hominis veniẽs putas inue/ d
¶ de pfecta fide dicit.
niet fidem in terra? Dixit autem e
et ad quosdã qui in se cõfidebant
¶ cũ tamẽ parua bona facerẽt.
tanq̃ iusti: ⁊ aspernabãt ceteros
a ¶ vterq3 fidelis: sz vn9 corde: alt9 ⁊ facto.
b parabolã istã dicẽs: Duo homi f
nes ascẽderũt in tẽplũ vt orarẽt:
vnus pharise9: ⁊ alter publican9. g h
Pharise9 stans: hec apud se ora i
a ¶ si reprehẽdit qui superbe gratias agit qd ergo ille qui impugnat gratiã.
c bat: De9 gr̃as ago tibi: q2 nõ sũ k
¶ quid est ceteri homines nisi oẽs p̃ter ipm quasi diceret: solus iustus sum.
sicut ceteri hoim/raptores/ iniu/
¶ ecce ex vicino publicano: maior tumoris occasio: qui ascẽdit orare: nõ deũ rogat: sed se laudat insup ⁊ roganti insultat.
sti/adulteri: velut etiã hic publi/
d nus. Ieiuno bis in sabbato: deci l m
e mas do oim q̃ possideo. Et publi n
can9 a lõge stãs nolebat nec ocu/ o
los ad celũ leuare: sed pcutiebat p
f pectus suũ dicẽs: Deus ppitius q
esto mihi pctõri. †Amen dico vo r
a ¶ ad cõparationẽ illius.
bis: descẽdit hic iustificat9 in do/ s t
¶ plus q̃ ille. ¶ quare.
s mum suam ab illo: †quia omnis v
¶ ante ruinam exaltabit cor et ante gloriã humiliabitur.
qui se exaltat humiliabit: ⁊ qui se x y
h humiliat exaltabit. Afferebãt au/ z a
tẽ ad illũ ⁊ infantes vt eos tange
i rẽt. Quod cũ viderẽt discipuli incre
pabãt illos. Iesus aũt cõuocãs il
a ¶ respuenda est vestre seruitutis officiosa sedulitas vbi obuiniatia est iniuria.
k los dixit: Sinite pueros venire ad
l me ⁊ nolite vetare eos: Taliũ est †

Nico. de lyra

* Nõ faciet vindictã electorũ suorũ: existentiũ in p̃ssura ⁊ tri/bulatione. a ¶ Clamantiũ die ac no. i. orantiũ instanter p sua liberatiõe ⁊ declaratõe diuine iusticie. q. d. multo plus exaudiet taliũ

exaudiet taliũ precũ instantiã: sed illud qd dicit hic de orone G electorũ: videt esse q̃si cõtra illud qd dr Matth. v. g. Orate p psequẽtibus ⁊ calũniãtibus vos. Ad qd dicẽdũ q ad bonos ptinẽt bona spũalia ⁊ eterna: q̃ sũt simplr bona optare suis psecutorib9: ⁊ hoc mõ p eis orare: sz q2 pene tpales sũt q̃dã medicine: q2 valẽt ad emẽdationẽ vite ⁊ declaratõez diuine iusticie. iõ ad sctõs bñ ptinet petere a deo h mõ vindictã de suis psecutorib9: nõ ex motu ire sz ex zelo iusticie. b ¶ Dico aũt vo. ⁊c. licet eni aliqñ tardare videat ẽm humanũ iudiciũ: tñ ẽm veritatẽ nõ tar/dat: q2 oia operat ẽm dispositionem sue sapiẽtie infinite. c ¶ Verũtñ filius hois ve. sz ad faciendũ vin/dictã. d ¶ Putas inueniet fidẽ in ter. q. d. parũ inueniet respectiue: loquendo de fide formata charitate. e ¶ Dixit aũt. Hic cõsr oñdit q est humiliter orandũ: oñdens q humili/tas est deo grata. et p̃mo ostẽdit hoc verbo. scdo facto/ibi: Auferebãt autẽ. Primũ facit p parabolã publicani ⁊ pharisei dicẽs: f ¶ Duo homies ascen. in tem. q2 ad lr̃am erat in alto situ. s. in mõte moria. vt hr. ii. Paral. iii. g ¶ Vnus pha. apparẽs iust9. h ¶ Alter publi. i. publicis negociis intent9: q̃ de cõi cursu impli/cat ad pctm. i ¶ Pharise9 stans. ecce iactãtia: q2 stabat vt ab aliis vi/deret orare: ⁊ irreuerẽtia tñ in oran/do deberet se psternere. k ¶ De9 gra. ago ⁊c. rapto. ⁊c. Iste nõ p̃e orauit sz magis se iactauit de iusticia alios cõdẽnãdo ⁊ orãtẽ iux̃ se publica/nũ despiciẽdo. l ¶ Ieiuno bis in sab. i. in hebdomada q̃ sic denoiat a die digniori. m ¶ Decimas do. pharisei eni decimas minimorũ: vt ru/te ⁊ mẽthe ⁊ cimini ad q̃s n tenebãt: vt dicũt aliq: dabãt vt ceteris iustiores apparerent: vt dictũ est. s̃. n ¶ Et H pub. a lon. stãs. Ecce dei timor: q̃si nõ esset dign9 appropinq̃re. o ¶ No/lebat nec ocu. ad ce. le. ecce pudor q̃si p pctis p̃teritis nõ audẽs celũ re/spicere. p ¶ Sz pcu. pe. suũ. ecce dolor d̃ pctis cõmissis. q ¶ De9 p/pi. esto mi. pec. ecce vera ⁊ pura cõfes/sio. ⁊ ista faciunt ad pctõrũ remissionẽ iõ sequit: r ¶ Amẽ. i. fidelit. Dico vo. s ¶ Descẽdit hic. de domo dei que erat in mõte: vt. s̃. dictũ est: t ¶ Iustifica. ab il. i. p̃ illo remanẽ/te in scelib9 suis. cui9 cã subdit cũ dr: v ¶ Quia ois q se ex. p superbiã. x ¶ humiliabit. p penã. y ¶ Et q se humi. p verã pctõrũ cõfessionẽ. z ¶ Exaltabit. in glia. p remunera/tionẽ. Sicut eni in statera materia/li vna pte depssa. altera eleuat: ⁊ ecõ/uerso. sic in statera diuie iusticie de/cretũ ẽ: vt q eleuant p supbiã in p̃sen/ti vita: deprimant per penã confusibilẽ in futura: ⁊ ecõuerso: qui se humiliãt in p̃senti pp̃ter deum: in futuro ad gliam ele/uabunt. a ¶ Afferebãt aũt. Hic cõsr facto oñdit q humi/* litas est

* e ¶ Dixit aũt ⁊c. Mystice p phariseũ iudaicus pplus si/gnificat: q̃ ex bñficio legis ⁊ pphetarũ suscepto de sua scĩtate p̃sumẽs gẽtiles aspnabat. p publicanũ vo pplus gentilis: qui pctã sua p̃dicãtib9 aplis humiliter cõfitebat: pp̃ter qd iustifi/catus est p fidei xp̃i receptionẽ ⁊ iudaic9 est dãnatus p suã ob/stinationẽ. ¶ Moraliter aũt p phariseũ significat iust9 istin/ctu diaboli supbiẽs: ⁊ per publicanũ pctõr respectu spõtanei humiliter se emendãs. a ¶ Afferebãt aũt ad illũ infan/tes ⁊c. Sequit. † ¶ Taliũ eni est regnũ celorũ. Beda. Signãter dixit taliũ: ⁊ nõ illorũ: vt oñderet nõ etatẽ regnare: * sed mores

Moraliter
Mystice

A simplicitate quã isti habẽt p naturã: q̃t nõ etas regnat sed mores. Nõ eni est virtus nõ posse peccare sz nolle. Sicut puer nõ pseuerat in ira: lesus nõ memi nit: nõ ɔcupiscit mulierẽ: nõ cogitat vl loquit malũ: sic vos nisi talẽ innocẽtiã ⁊ animi puritatẽ habueritis nõ intra bitis in regnũ celoꝝ. a ¶ Regnum dei ⁊c. l. doctrinã euãgelii sicut puer iubemur accipe. Puer in discẽdo non ɔtradicit doctorib⁹. Nõ rõnes et verba cõponit ad resistẽdũ: sed fideliter susci pit: obtẽperat ⁊ q̃escit. b ¶ Et inter rogauit eũ. Beda. Audierat hic prin ceps: illos pueroꝝ dignos esse regno: vultq₃ certi⁹ instrui nõ p parabolas sz apte exponi: q̃bus meritis vitã possit ɔseq̃. ¶ Beda. Nõ putãdus est iste (vt q̃dã aiũt) vel deũ tẽptasse: vel de suavi ta mẽtitus esse: sed simpliciter vt dixit ɔfessus est. Alioquin (vt marc⁹ ait) ad intuis arcana cordis ei⁹ diligere eũ di ceretẽ iesus. Diligit eni eos q̃ mãdata legis custodiũt. Sed q̃d ibi minus est his qui pfecti esse volũt adiũgit: Oia vende ⁊ da pauperibus. c ¶ Magi ster bone. Quia bonũ magistrũ dixit ⁊ nõ deũ: vel dei filiũ cõfessus est: dicit quẽuis sanctũ hoiem cõparatione dei bonũ nõ esse. Christus aũt nõ renuuit testimoniũ bonitatis sed magistri abs q₃ deo excludit bonitatẽ. d ¶ Dixit autẽ. Ambro. Versuta interrogatio. ⁊ iõ arguta respõsio. Tentator eni bo nũ magistrũ dicit: qui deũ bonũ dicere debuisset. Quid me dicis bonũ: quẽ ne gas deũ: Quid bonũ dicis: cũ nemo bon⁹ nisi solus de⁹: Nõ ergo bonũ se negat: sed deũ signat. Quid me bonũ dicis: cũ bonũ sentire nõ possis q̃ ten

B tas. Bonus q̃ sed rectis corde. Deni q₃ gloriãti in lege q̃d oia custodisset: vt inanẽ ei⁹ iactantiã exponeret: ostẽdit ei adhuc deesse q̃d est legis. Et iõ ad mi sericordie pceptum tristis inducit: ⁊ in eũ q̃dã naturalis dat forma sententie.

Mar. 10. c. Facili⁹ est camelũ p foramẽ acus trãsi re q̃ diuitẽ intrare regnũ celoꝝ. Non debet se diuitẽ iactare in diuitiis suis: cũ his pbis difficiliat ɔtra naturã et di uee misericors: e ¶ Mandata no stri. Hec est puerilis innocẽtie calliditas: q̃ nobis imitãda pponit si regnũ dei ingredi volum⁹. Et nota q̃ iusticia leg̃ suo tpe custodita nõ solũ bonũ terre: sz ⁊ vitã ɔfert eternã. f ¶ Diues erat. Nullus diues. i. cõfidẽs in diuitiis su is intrabit vt iesus sm mattheũ expo nit. Nõ q̃ diuites manẽtes sz q̃ esse de

Mystice fierũt intrabũt. g ¶ Facili⁹ est. My stice. Facili⁹ est christũ pati p dilectori bus seculi q̃ dilectores seculi ad xpm ɔuerti. Camel⁹ dicit xps: q̃ spõte hũl liter⁹ infirmitatis nr̃e onera sustulit. Ac⁹ est punctio p quã angustias passiõis si gnificat: q̃ passiõe velut acu nature nr̃e q̃si scissa vestimẽta resarcire dignat⁹ est i. reparare post lapsũ. ¶ Aliter. Faci li⁹ est gẽtilẽ pplm gybbo pctõꝝ defor mẽ p angustã vite viã ingredi q̃ iudeũ de meritis gloriãtẽ: et ad subeũdũ leue onus christi se humiliare nolẽtẽ. Vel

Ambro. ita. Facili⁹ est gẽtilẽ pplm supstitionis deformitate degenerãtẽ: turpia onera ferẽtẽ intrare per angustã viã: que via christus est: q̃ pprũ corporis passione mortis penetrans viã: velut acu rein tegrauit: scissa vestimẽta nostre natu re: quã

enim regnum dei. Amen dico vobis: quicunq₃ non acceperit

a regnum dei sicut puer non intra

b bit in illud. Et interrogauit eum a

a ¶ hic diues ⁊ superbus non voto discen tis: sed tẽptantis interrogat.

c quidã princeps dicẽs: †Magi † ster bone: quid faciens vitã eter

d nam possidebo? Dixit autẽ ei ie sus: Quid me dicis bonũ? Ne

a ¶ sicut in mandatis continet.

e mo bon⁹ nisi solus deus. Mãdã ta nosti: †Nõ occides: nõ mecha beris: nõ furtum facies: non fal sum testimonium dices: honora patrẽ tuũ ⁊ matrẽ. Qui ait: Hec omia custodiui a iuuẽtute mea. Quo audito iesus ait ei: Ad

¶ ad perfectionẽ. ¶ non partem.

huc vnũ tibi deest. †Omia quecũ q₃ habes vende ⁊ da pauperib⁹:

¶ sic dando.

⁊ habebis thesaurum in celo: ⁊ ve ni sequere me. His ille auditis

a ¶ hec est tristicia que mortẽ operat: he sũt spine ⁊ tribuli: q̃ semen dei suffocauerunt

¶ possidens cum amore.

f ɔtristat⁹ est: q̃ diues erat valde.

a ¶ qui multiplicandis diuitiis incũbant: alterius vite gaudia contemnunt.

Videns aũt iesus illũ tristẽ factũ dixit: Q̃ difficile q̃ pecunias ha

a ¶ cũ amore possidẽt ⁊ in eis cõfidunt: ac impossibile: sed difficile dixit: q̃ difficulter di uitie cõtemnunt: de aliis ergo mirius est: nec habere nec amare diuitias.

g bẽnt in regnũ dei itrabũt. †Faci

¶ in gentibus mẽbris enormem.

lius est eni camelũ p foramẽ ac⁹ trãsire q̃ diuitẽ intrare in regnũ

h dei. Et dixerũt q̃ audiebãt: Et q̃s potest salu⁹ fieri? Ait illis: Que b

a ¶ vt p se a suis cupiditatibus ɔuertant.

impossibilia sunt apud homies

¶ deus ab amore ad charitatem eternorũ cõuertit nõ q̃ cupidi ⁊ superbi intrent.

possibilia sunt apud deũ. Ait au c tem petrus: Ecce nos dimisim⁹

¶ etiã volũtatẽ habẽdi. ¶ q̃d pfectius est.

omia ⁊ secuti sumus ⁊c. †Qui di

a ¶ nõ tñ de vobis apostolis: sed ⁊ de qui buscunq₃ fidelibus.

i xit eis: Amẽ dico vobis: †nẽmo

¶ omnes affectus carnis mee charitati post posuerit

est q̃ reliquit domũ: aut parẽtes: aut fratres: aut vxorẽ: aut filios

k propter regnũ dei: et nõ recipiat multo plura i hoc tẽpore: ⁊ in se

l culo futuro vitã eternã. †Assum d psit autẽ iesus duodecim: ⁊ ait il lis: Ecce ascẽdim⁹ hierosolymã:

m ⁊ cõsummabunt oia que scripta e sũt p pphetas de filio hois †Tra

re: quã pplm iudeoꝝ q̃ diues est in le C ge: egenus in fide. h ¶ Quis põt. Intelligũt in numero diuitũ deputan dos oẽs qui amãt diuitias ⁊ si nõ ha bẽt. Aliter eni cũ sit turba maior pau perũ nõ dicerẽt: Quis põt saluus fie ri? i ¶ Nemo. Qui carnalia p dño dimiserit spũalia accipiet. Marc⁹ ait: †mat. 19. d Cẽties tãtũ nũc in tpe hoc cũ psecutiõi Mar. 10. d bus fratres ⁊ sorores: ⁊ in futuro vitã Mar. 10. c eternã. i. in hac vita psecutionib⁹ pleno gaudiũ regni degustant: ⁊ oim electo rũ sincera dilectione fruunt. k ¶ Re cipiat multo plura ⁊c. Quo p dño omẽs diuitias dimiserit: ⁊ carnis affe ctus ɔtẽpserit: multo plura recipiet in presenti: ⁊ a fratribus ⁊ sororibus pro †Lu. 10. c positi sui glutino spirituali colligate: Mat. 19. c multo gratiosiorẽ in hac vita recipiet Mar. 10. c charitatẽ. Copula enim qua filii ⁊ pa tres ⁊ cõiuges: ⁊ cetera huiusmodi cõ nectunt fragilis ⁊ breuis est. Sed so li illi ppetue cõiunctionis retinet vni tatẽ: omia que fratrũ sunt: tãq̃ sua cre dentes. Quia multitudinis credentiũ †14. q. 1. c. s erat cor vnũ ⁊ anima vna: nullusq₃. c. Act. 4. f e. i. ⁊ quã aliquis vxorẽ in lasciuia pos sidebat: eandẽ in odore sanctificationis possidet. l ¶ Assumpsit aũt iesus duodecim. Preuidẽs ex passiõe sua discipulos pturbandos: pdicit ⁊ passi onis penã: ⁊ resurrectionis gliam: vt cũ morientẽ cernerent: resurrecturum nõ dubitarent. m ¶ Et consumma bunt ⁊c. In hoc ostẽdit quicquid pro phete predixerũt ad sue dispẽsationis

Ni. de ly.

mysteriũ

M litas est deo grata ⁊ accepta p hoc D q̃ pueros xps amicabiliter recepit. ⁊ ptz sententia ex dictis Matth. xix. a ¶ Et interrogauit. Hec est pars incidẽtalis in qua ponunt duo incidẽ tia. Scdm ponit ibi: Ait aũt petrus. Circa pmũ sciendũ q̃ q̃ iesus imedia †mat. 19. c te dixerat de pueris: taliũ est regnũ ce Mar. 10. c loꝝ. ⁊ in hoc pabolice loq̃bat p pueri tiã intelligẽs humilitatẽ ⁊ innocentiã. Io q̃dã legisperit⁹ q̃ vocat hic pnceps eo q̃ erat diues: vt ptz ex sequẽtib⁹ pe tiit ab eo q̃d faciẽdo haberet regnũ ce loꝝ. q. d. dicas mihi plane ⁊ apte absq₃ parabola: q̃d debeo facere ad ɔsequẽ dũ regnũ celeste. ⁊ hoc mõ xps ei rñdit ⁊ ptz snia ex dictis Mat. xix. vsq₃ ibi b ¶ Que ipossi. sũt ⁊c. Quia ad re gnũ celoꝝ nõ possũt hoies ptingere p pria vtute: sed p auxiliũ diuine gratie. c ¶ Ait autẽ petr⁹. Hic ponit scdm incidẽs: q̃ petr⁹ a christo imediate au †mat. 19. d dierat: q̃ difficile q̃ pecunias habẽt re Mar. 10. d gnũ dei intrabũt. iõ q̃siuit a christo q̃ esset sua ⁊ alioꝝ remuneratio: q̃ oia ter †12. q. 1. c. s rena reliq̃rũt ppter christũ. ⁊ ptz chri sti responsio ex dictis Matth. xix. d ¶ Assumpsit iesus. Postq̃ salua tor ostendit orõnis efficaciã. hic ɔñter inducit discipulos suos ad martyriũ to lerãdũ exẽplo sui. et patz snia ex dictis Matth. xx. exceptis que sequunt. e ¶ Cõsummabunt oia ⁊c. Quia pphete scripse †mat. 20. c

* sz mores: ⁊ his q̃ similẽ haberẽt in Mar. 10. c nocentiã ⁊ simplicitatẽ pmiare pmitti. Moraliter † ¶ Magister bone q̃d faciendo vi. eter. possidebo. Expoñit vt. s. Mat. xix. ⁊ Mar. x. d ¶ Assũpsit †mat. 20. c aũt iesus duodecim ⁊c. Sequit: Mar. 10. c

* Et ipsũ

c h mysteriũ intẽdisse. In quo p̄terit hereticos qui dicũt xp̄m le/gi ⁊ ꝓphetis cõtrariũ p̄dicasse: ⁊ aliũ veteris/ aliũ noui esse deũ testamẽti. Confutat etiã paganoꝝ dementiã q̃ eius crucẽ deridẽt: cũ ꝓxime sue passiõis ⁊ tẽpus q̃si futuroꝝ p̄scius ostẽdit: ⁊ locũ q̃si mortẽ nõ timens adiit. a ¶ Et ipsi ni. Disci/puli sermonẽ dñice passiõis toties re/plicatũ iõ intelligere nõ valẽt: q⁊ quẽ maxime videre desiderãt: ei⁹ mortẽ audire nõ possunt: ⁊ quẽ nõ solũ hoiem innocentẽ sed etiã verũ deũ esse sciũt: mori posse nõ putãt. ⁊ quotiens aliq̃d de sua passione dicit: hoc allegoricũ dicũ putãt: sicut in aliis p̄ parabolas lo/quentẽ audire cõsueuerãt. Iudei q̃ ei⁹ mortẽ parabãt: q̃cq̃d de sua passiõe lo/queret intelligebãt. Hoc eni loq̄bať: q̃d ipsi pficere optabãt. b ¶ Cecus q̃dã. Cecus significat humanũ gen⁹: qd a sup̄na claritate exclusum dãnatio/nis sue patiť tenebras: sʒ a dño appro/pinquãte hiericho curať. Hiericho lu/na interp̄tať: p̄ quã defectus mortali/tatis intelligiť. dum q̃ verbũ dei infir/mitatẽ nr̃e carnis suscipit: homo ad co/gnoscẽda diuina redit. Cecus sedet iu/xta viã dum incipit credere in ipm̃ q̃ di/cit: Ego sũ via. Mendicat dũ rogat. Vñ sequiť: Et clamabat. c ¶ Et q̃ p̄ibãt. Qui iesum p̄euntvenientẽ: significant cecũ carnaliũ vitioꝝ q̃ dissi/pant cogitationẽ hois ⁊ ꝑturbãt vocẽ orõnis ne iesus ad illuminãdũ venire possit cor hois sed iã credẽs sentiẽs se grauari fantasmate prioꝝ vitioꝝ: ⁊ vo/cẽ orõnis sue impediri: ne ꝓ se exora/ri possit ardẽtius clamat. d ¶ Stãs aũt. Transiẽs cecum audit. stans illu/minat: q⁊ per humanitatẽ suã nr̃e ceci/tatis vocibus cõpatiť: sed p̄ potentiã diuinitatis lumẽ nobis grẽ infundit. e ¶ Adduci ad se ⁊c. Qui p̄tereun/tẽ aliq̃tenus sentiebat: dũ in orõne pa/tiť fantasmatũ turbas vehemẽtius in/sistens orõni duciť ad stantẽ ⁊ recipit lumẽ: q⁊ deus i corde firmo figiť ⁊ sic lux amissa reparať. f ¶ Quid tibi vis ⁊c. Nõ ex ignorãtia q̃rit sed iõ vt rogeť vt mentẽ ad orationẽ excitet: qd intelligẽs cecus subiũgit: Dñe vt vi/deã. Nõ petit cecus aurũ vel aliq̃d tp̄a/le: sed tm̃ lumẽ. Imitemur q̃ eum quẽ mẽte ⁊ corp̄e audiuim⁹ sanatũ. petam⁹ a dño lucẽ eterne visionis. Et dicet no/bis: Respice: fides tua sal. te fe. g ¶ Et ɔfestim vi. ⁊c. Videt ⁊ seq̃ť: qui bonũ qd intelligit opať: ⁊ iesuʒ p̄/sentẽ vel p̄tereuntẽ imitať: ⁊ hic talis nõ solũ ꝓ impetrato in deũ ꝓficit: sed etiã alios ad laudẽ dei accẽdit. Vñ sequiť: h ¶ Et omnis plebs. Laudat plebs deũ: nõ solũ ꝓ ipetrato munere lucis: sed ⁊ ꝓ merito fidei impetrãtis: q⁊ nõ solũ laudat q̃ potẽter ⁊ mĩ̃icordiť illũinat: sʒ q⁊ clamorẽ fidei firmiť clamãtẽ exaudit.

Ca. XIX

[E]T ingressus. Ecce camelus deposita sarcina gibbi p̄ foramẽ acus trãsit: dũ ɔtempto censu fraudiũ angustã portã q̃ ducit ad vitã ascẽdit: ⁊ quis deuotiõe fidei ad videndũ saluatorẽ qd natura min⁹ habebat ascẽsu arboris supplet: iuste qd rogare nõ audebat: dñice su/sceptiõis benedictionẽ accipit quã desiderabat. ¶ Mystice.

Mystice — Zacheus q̃ interp̄tať iustificat⁹: significat credẽtes ex gẽtib⁹ qui p̄ occupationẽ tp̄aliũ depssi erãt ⁊ minimi: sed a dño san/ctificati. Qui intrantẽ hiericho saluatorẽ videre volũt: duʒ fi/dei quã in mũdo attulit p̄cipare q̃runt. Sed turba. i. vitioꝝ ɔsuetudo q̃ cecũ clamãtẽ increpabat: etiã hunc suscipientẽ tar/dat: sed sicut ampli⁹ clamãdo cecus turbã vicit: ita pusill⁹ ter/rena relinquẽdo: arborẽ crucis ascẽdẽdo: turbã obstantẽ trã/scẽdit: clamãs cũ ap̄lo: Mihi aũt absit gl̃iari nisi in cruce ⁊c. — Gal. 6. c.

k ¶ Et ipse di. Quis de se desperet: cũ venit iste ad deũ cul censu ex fraude? Per hũc apparet q⁊ nõ ois diues auarus.

Pre turba

dẽt eni gẽtib⁹/ ⁊ illudeť ⁊ flagella
biť: ⁊ cõspueť. Et postq̃ flagella
uerint: occidẽt euʒ: ⁊ die tertia re/
a surget. Et ipsi nihil hoꝝ intellexe a
rũt. Erat aũt verbũ istud absco/
ditũ ab eis/ ⁊ nõ itelligebãt q̃ dice
banť. Factũ est aũt cũ appropin b
b q̃ret hiericho: cęc⁹ q̃dã sedebat se
cus viã mendicãs. Et cũ audiret
turbã p̄tereuntẽ: iterrogabat q̃d
hoc esset. Dixerũt aũt ei/ q̃ iesus
naçaren⁹ trãsiret. Et clamauit di
¶ homo ꝓ hoibus factũ: miserere homis.
cens: † Iesu fili dauid miserere
c mei. Et q̃ p̄ibãt icrepabãt eũ vt
taceret. Ipse vo multomagis cla
mabat: fili dauid miserere mei.
d e Stãs aũt iesus iussit illũ adduci
a ¶ interrogat vt credamus nõ nisi cõfiten/tem posse sanari.
ad se. Et cũ appropinq̃sset iterro
f gauit illũ/ dicẽs: Quid tibi vis fa
ciã? At ille dixit: Dñe vt videã.
Et iesus dixit illi: Respice/ fides
g tua te saluũ fecit. Et cõfestim vi/
dit/ ⁊ seq̃bať illũ magnificãs deũ.
h Et oĩs plebs vt vidit/ dedit lau/
dem deo. Ca. XIX
1 ET ingressus pambu/ c
labat hiericho. Et ec b
ce vir noie çacheus/
k ⁊ hic p̄nceps erat publicanorũ: ⁊ s
ipse dies. Et q̃rebat videre iesum s
l q̃s esset: ⁊ nõ poterat p̄ turba: q⁊ b
¶ nõ malicia sed fide.
statura pusillus erat. Et p̄curres
m ascẽdit in arborẽ sycomoꝝ vt vi/

† Mat. 20. d; Mar. 10. g; De pe. di. 1. c. voluis/sent; Ioh. 14. a

l ¶ Pre turba ⁊c. Que turba nisi imperite ɔfusio multitu/dinis q̃ verticẽ sapiẽtie videre neq̃t. Zache⁹ q̃ nõ in turba sʒ plebẽ trãsgressus messiã quẽ desiderat aspicit. m ¶ Syco/morus. Arbor est: moro folijs similis: sed altitudine p̄stans: ⁊ interp̄tať ficus fatua. i. crux q̃ credẽtes vt ficus pascit: ab infi/delibus irrideť vt fatua. Quã pusillus ascẽdit dum q̃libet humilis et ꝓprie infirmitatis cõscius in virtute crucis gloriať: ⁊ per hanc laudabilẽ fatuita/tem trãseunẽ ꝓpe dñm cernit: q⁊ si nondũ ita solide vt est iã: tñ raptim: ⁊ q̃si in trãsitu luci sapie celesti⁹ intẽdit.

Ni. de ly.

h Quia inde

A ꝓphete scripserũt de passiõe xp̄i futura: vt p⁊ Esa. liii. ⁊ Dan. ix. ⁊ in multis aliis locis. a ¶ Et ipsi ni/hil hoꝝ intellexe. Tum quia ad/huc erãt rudes ⁊ impfecti: Tũ quia christus frequẽter eis parabolice lo/quebať. ⁊ ideo nesciebãt si tunc para/bolice loqueret. b ¶ Factum est. Postq̃ posita est xp̄i instructio de ef/ficacia orõnis ⁊ de tolerãtia passio/nis. hic ɔñter describiť dicte doctri/ne ɔfirmatio per opus miraculosuʒ: s̄m q̃ scribiť Marci vlt. d. Sermo/nẽ cõfirmãte sequẽtibus signis: ⁊ pa/tet sola ex dictis Mat. xx. ⁊ Mar. x. hoc excepto. Factũ est aũt cum appro/pinq̃ret iesus hiericho. i. prope hieri/cho adhuc existeret: q⁊ s̄m veritatem nõ accedebat ad hiericho: sed inde re/cedebat: vt p⁊ Mat. xx. ⁊ Mar. x.

Moraliter — ✳ a ¶ Et ipi nihil ho. intel. per hoc significať q̃ homines carnales aspera nolũt audire: sed ad delectabi/lia sunt intenti. b ¶ Factũ est aũt cũ appro. ⁊c. exponať vt. s. Mat. xx. et Marci. x.

Ca. XIX

h — [E]T igressus ie. Postq̃ de/scripta est cõuersio peccatoꝝ in generali. hic ɔñr describi/tur in particulari. s. in cõuersiõe Za/chei.

Diuisio — Et diuidiť in duas. q⁊ primo de/scribiť cõuersio çachei. secũdo remo/tio dubij/ ibi: Hoc illis audiẽtibus. Circa p̄mũ diciť: c ¶ Et ingressus iesus pambula. hic. Scd̃m ea q̃ dicta sunt in fine p̄cedentis ca. ista hi/storia çachei nõ sequiť imediate post illuminationẽ ceci q̃ facta fuit i egres/su iesu a hiericho: sed post egressum ei⁹ ab hiericho ⁊ ꝓgressu per alia lo/ca regressus fuit ibidẽ sicut ⁊ in mul/tis aliis locis: in euãgelio diciť plu/ries venisse ad eundẽ locuʒ: ⁊ in isto regressu accidit historia istius çachei. cum diciť: d ¶ Et ecce vir noie zacheus. Exprimiť hic nomẽ eius q⁊ dignus erat nominari ꝓpter cõuersionis facili/tatẽ: ⁊ ꝓpter cõuersi perfectionẽ. e ¶ Princeps erat pu/blica. i. p̄mus inter illos q̃ vacabãt publicis actibus. s. exacti/onibus ⁊ vectigalibus leuãdis ⁊ deferendis que cõmuniter ad peccatũ implicãt: ex quo in eius vocatione apparet maior dei misericordia. f ¶ Et ipse diues: q⁊ auarus fuerat in ac/quirendo: sed post cõuersionẽ nõ fuit auarus in retinendo: quia paratus fuit reddere quadruplum defraudatis ab eo. g ¶ Et q̃rebat vide. ie. ex deuotione. h ¶ Et nõ pote/rat pre tur. ex quo p⁊ deuotio popularis ad xp̄m. Sequiť:

A Suspiciẽs iesus

Moraliter — Moraliter. c ¶ Et ingressus ie. pam. hieri. ⁊ ecce vir no. za. ⁊c. Per diuitẽ istũ q̃rentẽ videre iesum: sʒ ipediebať p̄ turbã et stature sue paruitatẽ significať q̃libet diues qui de salute sua sollicitať: sed p̄ turbationẽ fantasmatũ circa nego/cia tp̄alia: ⁊ impfectionẽ ꝓpriã impediť: ꝓpter qd ascendere dʒ in arborẽ. i. ad xp̄m p̄ orõnẽ q̃ s̄m Damascenũ est ascẽsus mẽtis in deũ. ⁊ sic iesum videre mereť. ⁊ partẽ bonoꝝ suorũ pauperibus dare, ⁊ si quẽ defraudauit fideliter restituere. Per

✳ phariseos autẽ

a ❡ Quia inde erat. Isido. Illa parte vbi sycomorus vel vbi crediturus: vt ⁊ mysteriū seruaret ⁊ grām seminaret. Sic eni venerat: vt ꝑ iudeos trāsiret ad gētes. Vidit itaq Zacheum sursum. Iā eni sublimitate fidei inter fruct⁹ nouoꝝ operū velut infecūda altitudine oꝑis eminebat. b ❡ Et cū venisset. Per ꝑmissos ꝑcones verbi sui: in qbus erat iesus et loquebat: venit ad ppl̄m nationū: q passionis ei⁹ fide iam sublimis etiā diuinitatē ei⁹ agnoscere ardet: suspicit⁊ videt: q2 ꝑ fidē a terrenis eleuatū eligit eligentē se et amat amantē se. c ❡ Descēde. Q2 descendere de sycomoro: ⁊ sic in domo parare mānsionē iubet. Hoc est qd aplš ait: Et
1.Cor.5.d si cognouim⁹ ꝑm carnē xp̄m: s3 iā nō no-
Ibi.13.b uim⁹. Si eni mortu⁹ est ex infirmitate: s3 iā viuit ex ꝟtute dei. d ❡ Manere. Manebat aliqn dñs i domo ꝑncipis phariseoꝝ. i. in iudeoꝝ synagoga docebat: sed q2 sabbato curantē: pctōres recipiētē/ ꝯtra auaros disputātē: ⁊ cetera digna deo gerentē: lingua venenata carpiebat: perosus facinora eoꝝ dis-
L.13.g cessit dicēs: Relinquet vo. d. v. d. hodie tñ in domo pusilli zachei oportet illuminare. i. noue lucis grā coruscante in humili credentiū nationū corde qescere. e ❡ Murmurabāt. Manifestū est iudeos semp gentiū odisse: vel nō intellexisse salutē. Unō ⁊ aduersus
Bal.21.a petrū dicit: Quare introisti ad gētes ꝑpuciū habētes. f ❡ Stans autē ⁊c. Alijs calūniātib⁹: hoiem pctōrē: ipse ⁊ zacheus stans. i. in ea qua3 cepat fidei veritate ꝑsistēs: nō solū se ex pctōre ꝯuersum: sed etiā inter innocētes ꝓbat ꝯuersatū: cū etiā ante ꝯuersionem innocēter vixit. ⁊ qui añ ꝯuersionem dimidiū: post ꝯuersionē pōt dare ⁊ totū. S3 si quē defraudaui. Primū est ꝑm legē reddere: deinde qd remanet pauperib⁹ erogare. hūc fructū vite publicanus de sycomoro ꝑ sapientē stulticiam legit ꝙ rapta reddit: ꝓpinq relinqt: visibilia ꝯtēnit: ei⁹ quē nōdū videt sequi
B vestigia ꝯcupiscit. g ❡ Filius. Non carne sed fide: q2 sicut abraā iussu dei patriam ob spem future hereditatis deseruit: sic ⁊ iste q thesauru3 in celis acquirit spe. h ❡ Eo ꝙ et ipse sit filius abrae. Nos solū qui iusti perseuerāt sed etiā qui de iniusticia ꝯuertūtur ad filios ꝓmissiōis ꝑtinēt. i ❡ Venit eni filius homīs querere ⁊c. Etiā murmurātib⁹ sua mysteria nō dedignat exponere: ꝙ ꝓpter penitētiam pctōꝝ suscipiēdam ipse in terrā venerit vbi ⁊ se appellat filiū hoīs: vt insinuet nobis dispensationē sue pietatis. k ❡ Hec illis. Suscepta ⁊ cōmēdata pnis publicani diuitiis ꝑ parabolā docet sibi magis penitētiā pctōꝝ q̄ iusticia placere supboꝝ. latiusq in gentib⁹ de ignorantia legis humilib⁹ q̄ in iudeis de iusticia legis supbiētib⁹ se esse regnatuꝝ. Et q2 discipuli audita passiōe ⁊ resurrectōe hierosolymis ipsēda: existimabāt regnū dei moꝝ esse vēturū. Hāc eoꝝ ignorātiā illuminat: docēs se ꝑmo regni sui fidē toto orbe dispersurū: ⁊ in fine seculi iudicē oim regēq vēturū. l ❡ Nobilis abijt. Hic est
Mat.20.g nobilis cui cec⁹ clamabat: Miserere mei fili dauid. ⁊ cui turbe clamabāt: Osanna filio da. bñ. q venit in noie dñi. r. i. q ꝯsti-
Ioh.12.b tut⁹ est a pr̄e rex: cui date sunt gētes in hereditatē. m ❡ Lōginquā. Excecatos iudeos relinquēs trāsit ad illuminādas
Ps.118.v. gētes q longe (q2 a finib⁹ terre) clamāt ad dñm: vel q2 lōge a pctōribus salus. Deus q vbiq p̄sens: longe ab his q idola colūt: sed ⁊ ipsi ꝓpe facti sunt in sanguine. n ❡ Vocatis aūt decē ⁊c. Vocat. x. seruos dū eligit discipulos l: a decalogi imbutos. dat. x. mnas dū post resurrectionē surgit et aperit sensum: vt spūali

a deret eū: q2 inde erat trāsiturus.
b Et cum venisset ad locū/ suspici- a
ens iesus vidit illū/ ⁊ dixit ad eū:
a ❡ nō inuitatus inuitat: q2 si nondū audierat vocē inuitātis: audierat affectum.
c Zachee festinās descēde: q2 hodie b
d in domo tua oportet me manere.
Et festinās dscēdit: ⁊ excepit illū
e gaudēs. Et cū viderēt oēs mur- c d
murabant dicētes: q2 ad hoiem
f pctōrē diuertisset. Stās aūt za- e
che⁹ dixit ad iesū: Ecce dimidiū f
bonoꝝ meoꝝ dñe do paupib⁹: ⁊
si qd aliquem defraudaui reddo g
quadruplū. Ait iesus ad eū: Quia
g hodie sal⁹ domui huic facta ē: eo h
a ❡ nō veni vocare iustos sed peccatores.
h ꝙ ⁊ ipse fili⁹ sit abrae. Venit eni
❡ salus que olim iudeoꝝ domus implebat: hodie populo gentium illuxit: eo ꝙ ⁊ ipse populus sit abrae filius.
fili⁹ hoīs querere et saluū facere qd
k perierat. Hec illis audiētib⁹ adijciēs i
dixit parabolam/ eo ꝙ esset ꝓpe k
hierlm: ⁊ q2 existimarēt ꝙ ꝯfestim l
regnū dei manifestaret. Dixit er-
l go: † Homo quidā nobilis abijt m n
m i regionē lōginquā accipe sibi re- o p
❡ qm in fine seculi oīs isrl saluus erit.
n gnū ⁊ reuerti. Vocatis aūt decē q

Nico. de lyra

a ❡ Suspiciēs iesus. i. approbās deuotionē illius. b ❡ Quia hodie ⁊c. In domo materiali ꝓpter refectionē xp̄i ⁊ suoꝝ discipuloꝝ. ⁊ ad ostēdēdū benignitatē pctōri reuertēti: ⁊ in domo spūali ꝯsciētie ꝑ grē infusionē. c ❡ Et cū viderēt oēs. i. pharisei ⁊ alij malignātes. d ❡ Murmurabāt. Et hoc irrōnabiliter: q2 nullus rōnabiliter pōt murmurare si medic⁹ visitet egrotū ad ipm sanādū. e ❡ Stās autē. Ad obediēdū dño ꝓmpt⁹. vñ subdit: f ❡ Ecce dimidiū ⁊c. Nō dicit dabo i futuro: q2 erat parat⁹ statim dare: ex hoc etiā ꝓz ꝙ nō oīa bona sua erāt male acqsita: q2 de illis nō posse3 elemosynā facere. g ❡ Et si qd ⁊c. Lex eni i aliqb⁹ ꝑcepit restituere duplū: ⁊ i alijs qb⁹ qdruplū: ⁊ i aliqb⁹ qntuplū: vt ꝓz Exo. xxij. ⁊ iō ꝑ hoc qd hic exꝓmit restitutio media: itelligunt alie due extreme. seqt: h ❡ Eo ꝙ ⁊ ipse ⁊c. Dicit hic glo. Bede: Fili⁹ aūt abrae zache⁹ dr: nō q2 de ei⁹ stirpe genit⁹: sed q2 ei⁹ fidē imitatus: vt sicut ille terrā domūq paternā deseruit: ita iste bona sua particēda paupib⁹ reliqrat: et sic videt dicere ꝙ nō fuit iude⁹ natiōe sed gētilis: q2 oēs iudei natiōe de stirpe abrae descenderūt. Itē videt dicere Ambro. dicēs: Zache⁹ exiguus meritis sicut ppls nationū ⁊c. Aliqbus aūt alius videt ꝯtrariū: q2 supra dr ꝙ murmurabāt de christo intrāte domū zachei eo ꝙ ad hoiē pctōrē diuertisset: apud iudeos eni lōge abominabili⁹ fuit ingredi ad gentiles q̄ ad iudeos pctōres: ꝓpter qd petrus etiā post ascēsionem christi ꝑ reuelationē fuit premonitus: vt absq tali abominatione ingrederet domū cornelij: vt hr Act. x. Et ideo si zacheus fuisset gētilis magis habuissent occasionē murmurādi eo ꝙ ad hoiem gētilē diuertisset: ⁊ videt ꝓbabile ꝙ hāc causam sue murmuratōis exꝓssissent ad colorādū murmurationē suā tāq̄ rōnabilē. Itē ex hoc ꝙ zache⁹ dixit: Si qd aliquē defraudaui reddo qdruplu3. Illa eni lex fuit data iudeis ⁊ nō gētilibus ⁊ nec ad eā tenebant gentiles in aliq: sed solū ad simplu3 nisi forte in aliq casu ex circūstātia facti: ⁊ iō illā legē ignorabāt: ꝓpter qd zacheus q illā sciuit ⁊ ꝑm eā facere voluit videt fuisse iude⁹ añ vocationē suā: nec valet si ꝯtra hoc arguat ꝙ hic dr ꝑnceps publicanoꝝ: q2 ⁊ matthe⁹ publican⁹ fuit: q tñ iude⁹ fuit natiōe: vñ ⁊ euāgeliū suū scripsit hebraice: ꝑm ꝙ dicit btūs Hiero. in ꝓlogo sup Mat. i ❡ Hec illis audiē. Postq̄ descripta est vocatio zachei. Hic ꝯsequēter ponit remotio dubij qd ꝑmo remouet verbo. scdo facto/ ibi: Et his dict⁹ ꝑcedebat. Circa primū sciendū ꝙ iudei ⁊ etiā apli de regno christi carnaliter sentiebāt añ ei⁹ ascēsionē: credentes eū in regno dauid tēpaliter regnaturū. vñ Act. i. a. petierūt a christo: Dñe si in tpe hoc restitues regnū isrl: vñ ⁊ filij zebedei credentes eū sic regnaturū petierūt ꝙ vnus ad dexterā suā: ⁊ alius ad sinistrā sederet. ⁊ idō q2 appropinquabat christus versus hierusalē credebant eū sublimandū cito in regē in regia ciuitate. et hoc est qd dicit: k ❡ Eo ꝙ esset ⁊c. Falso tñ. l ❡ Q2 confestim reg. ⁊c. Et vocat hic regnū dei regnū ipsius dauid. vnde et. i. Paral. xxix. f. Sedit salomō sup soliū dñi in regē ꝓ dauid patre suo ⁊c. ⁊ idō ad hanc falsam estimationē remouendā ꝓponit parabolā: ad ostendendū ꝙ in primo aduentu nō venerat ad regnādū tēporaliter: sed magis ad patiēdū. ⁊ in secūdo aduentu reuertet ad iudicādū sicut rex excellentissim⁹ tūc regnū suū oībus manifestaturus. idō subdit: m ❡ Homo quidā nobilis. i. christ⁹ homo nat⁹ ꝑm carnē de semine dauid regis. n ❡ Abijt in regionē lōginquā. i. ad celū empyreū ꝑ suā ascēsionē. o ❡ Accipe sibi regnū. Sup ordines angeloꝝ. p ❡ Et reuerti. s. in fine mūdi ad iudiciū. tūc eni manifestabitur oīb⁹ regnū suū. q ❡ Vocatis aūt decē ⁊c. i. fidelibus vniuersis

Marginal references: † mat.25.b; Mar.13.d

Moraliter
✳ pharisēos aūt murmurātes significat maledica bonoꝝ opa deprauantes. m ❡ Hō qdā nobilis. Hic est christ⁹ ꝑm deitatē dei patris. ⁊ ꝑm hūanitatē dauid regis fili⁹. n ❡ Abijt in regionē lōginquā. Ascēdēs in celū empyreū. o ❡ Accipe si. regnū. Sup ordines āgeloꝝ. p ❡ Et reuerti. Ad generale iudiciū ⁊ etiā ad particulare qd est in cuiuslibet hois morte. q ❡ Vocatis autē decē ser. ⁊c. Id est christianis.

 ✳ Dedit illis de

G. sum: vt spūaliter intelligāt legis dicta. Mna.x.dragmas appendit: ⁊ oīs scripture sermo: qꝛ vite celestis pfectionē suggeris: q̄si cētenarij numeri pondere fulget. a ¶ Negociamini. verba legis mystica interptatione discussa pplis: offerte: ⁊ ab eis pfessionē fidei moꝝ ꝓbitatē recipite. b ¶ Et factū est ⁊c. q̄ridie xp̄us accepto regno a patre redit: qꝛ pegrinātes in terra ecclesie semꝑ statū cōspicit: huic seruo pecuniā negociaturo cōmodat: in altero modū pfiummati opis examinat: hunc prudenter laborantē ampliori grā donat: illū luxuriosa sectantē: etiā qḋ dederat priuat. In iudicio ꝑo multi q̄ ad docendū idonei videbanꝭ: ob negligētiā suā inꝭ indoctos reputabunꝭ. Quidā simplicioris obseruatiōis deuotionē inter aplicos summa p̄mia pcipiet.

Mat.10.d Qui eni recipit ꝓphetā in noīe ꝓphete: mercedē ꝓphete accipiet. c ¶ Venit autē ⁊c. Prim⁹ seruus ordo doctoꝝ in circūcisione missus: qui vnam mnam negociatur⁹ accepit: qꝛ vnum deū: vnam fidē: vnū baptisma missus est predicare: sed decem acquirit dum populum sub lege constitutū: docendo sibimet associat. d ¶ In modico fuisti fidelis ⁊c. Modicū ē quicquid in p̄senti percipimus donoꝝ ad

1.Coꝛ.13.c

Mat.25.b. cōparationē futuroꝝ: Ex parte eni cognoscimus: ⁊ ex parte prophetamus. e ¶ Decē ciui. Decē ciuitates sunt aie: per legis ꝟba ad grām euāgelij ꝑuenientes: qbus tūc glorificādus ꝑponiꝭ qui eius pecuniā verbi digne deo

1.Thes.2.d cōmendauerit. vn̄ aplꝯ: Que est spes nr̄a: aut gaudiū aut corona glie: Nōne vos an̄ dn̄m iesum. f ¶ Et alter ve. Bonus ordo vocaturus gētes: et iudeos missurus interfici q̄ noluerunt sup se xp̄m regnare. hanc p̄misit cōparationē: ne diceret: nihil dederat pplo iudeoꝝ vn̄ melioꝛ posset fieri: vt q̄d exigereꝭ ab eo qui nihil recepit. Ex vna mna q̄nq̃ facit q̄ moralia habet ꝓpter quinq̃ sensus. g ¶ Quinq̃ mnas. Qui ad preputium missus est cui dn̄s mnam vnā eandēq̃ fidē q̄ circūcisioni credita est ad p̄dicādū cōmisit: q̄ q̄nq̃ mnas facit: qꝛ gentes q̄nq̃ sensib⁹ corporis mācipatas ad gratiā fidei euangelice cōuertit. h ¶ In sudario. In sudario pecuniā reponit: q̄ ad p̄dicandū idoneus officiū p̄dicandi vel suscipere rēnuit: vl̄ susceptū nō bene gerit: sꝫ ꝑcepta dona sub ocio toporis abscōdit secū dicēs: Sufficit mihi vt de me rationē reddā cur alijs p̄dicem: vel de

Nota alijs cogar reddere rōnē: cū etiā apud

Rom.1.c deū illi sunt inexcusabiles qb⁹ lex data nō est: neq̃ audito euāgelio dormierāt: qꝛ per creaturā poterant creatorē

aliꝯ tillū cognoscere. i ¶ Metis qḋ. Metit eni deus vbi nō seminauit. i. etiā eos impietatis reos tenet: qbus legis verbū vel euāgeliū nō ministrauit. Timēs ergo periculū iudicij: requiescā ab ad

Mystice ministratiōe ꝟbi. ¶ Mystice. Mat. Metis vbi nō se. p̄cidis falce iudicij eos qbus legē nō cōmisisti: ⁊ cōgregas vbi nō sparsisti. congregas in regno tuo bo-

Mystice nos: etiā de gētibus ⁊ de eoꝝ cōparatiōe q̄ naturalē legē seruant: dānas eos qui negligūt etiā scriptā. ¶ Mystice. Per duos seruos fideles vtriusq̃ ppl̄i doctores. Per seruū neq̃ malos catholicos. Per decē ⁊ q̄nq̃ mnas: credētes populi. Per inimicos: qui verbū dei vel nunq̄ audire vel male interꝑtando corrūpere malūt. Per messionē ruris nō seminati qs verbū dei nec audire cōtigit. His q̄nq̃ psonis genus hoim in die iudicij discutiendū signaꝭ. k ¶ Sciebas. Qḋ putauerat ꝓ excusatione dixisse vertiꝭ in culpā. Si me ita durū et crudelē noueras: q̄re ista cogitatio nō incussit tibi timorē vt

seruis suis dedit eis decē mnas. a

a Et ait ad illos: Negociamini dū b

¶ .i.iudei ex qb⁹ xp̄s ꝑm carnē nō solū p̄senꝭ vsq̃ ad moꝛtē crucis oderāt sed ⁊ post resurrectionē eius miserūt psecutionē aplis ⁊ p̄dicationē regni celestis spreuerūt.

venio. Ciues aūt eius oderāt eū: c

⁊ miserūt legationē post illum di d

centes: Nolum⁹ hūc regnare sup

¶ hoc erit q̄n ille q̄ hūilis apparuit in manifestissima claritate iudicaturus adueniet.

b nos. Et factū ē vt rediret accepto e

regno: ⁊ iussit vocari seruos qb⁹ f

a ¶ .i.sciri faceret: tunc eni oīm opa ⁊ cogitationes oībus palam ostenderent.

dedit pecuniam: vt sciret quantū

¶ vt simꝭ de iudicāīb⁹ ⁊ negociatis iudicet

c q̄sq̃ negociat⁹ eēt. Venit aūt p̄m⁹ g

dicēs: Dn̄e: mna tua decē mnas

acquisiuit. Et ait illi: Euge serue

¶ non tua q̄rens.

d bone: qꝛ in modico fuisti fidelis: h

e eris ptātē hn̄s supra decē ciuita- i

f tes. Et alter venit/ dicens: Dn̄e:

g mna tua fecit q̄nq̃ mnas. Et hu-

a ¶ .i.ex eaꝝ aīaꝝ q̄s imbuisti: fide ⁊ ꝯuersatiōe magnus sublimisq̃ esto: vt nō tm̄ de tuis sed etiā de auditoꝝ pfectibus honoreris.

ic ait: Et tu esto sup q̄nq̃ ciuita-

a ¶ tri⁹ su⁹ sūt illi q̄ p⁹ collectos iudeos ⁊ gētes negligenꝭ viuūꝭ cōmisso p̄dicatōis officio

tes. Et terti⁹ venit dicēs: Dn̄e: ec k

h ce mna tua: quā habui repositā i

a ¶ Sꝫ ardua est via que ducit ad vitā: ⁊ qꝛ quāto gradus altioꝛ tanto casus grauioꝛ.

sudario. Timui enim te qꝛ hō austerus es: tollis qḋ nō posuisti: et m n o

i metis qḋ nō seminasti. Dixit ei:

a ¶ qꝛ piger ad exercendū officiū superbus ad accusandū domini iudiciū.

De oꝛe tuo te iudico serue neq̃.

k Sciebas q̄ ego hō auster⁹ sū: tollens qḋ nō posui: et metēs qḋ nō

l seminaui. Et q̄re nō dedisti pecu

m niā meā ad mēsā: ⁊ ego veniēs cū

¶ merita discutiens.

vsuris vtiq̃ exegissem illud: Et

n astantibus dixit: Auferte ab illo mnā: ⁊ date illi q̄ decē mnas ha-

scires me mea diligētius q̄siturū. l ¶ Pecuniā. i. euangelicā p̄dicationē: paratisq̃ fideliū cordib⁹ nō intimasti. Meā nō tuā. Vn̄ aplꝯ. Si q̄s loquiꭍ q̄si sermones dei. m ¶ Cū vsuris. Qui verbi pecuniā a doctore emit credēdo: necesse est vt cū vsuris soluat operādo. Vl̄ de accepto verbi fenore vsuras soluit: qui ex eo qḋ audit: etiā alia studet intelligere. n ¶ Auferte. Collatā gratiā amittit qui p̄dicādo alijs cōmunicare neglexit. augeꭍ vero illi qui in ea laborauit. Sicut regni crisma qḋ superbiēdo saul amisit: dauid obediendo promeruit. Spiritus eni domini qui a saul recessit: direct⁹ est a die illa et deinceps in dauid. — 1.Pe.4.c — 1.Re.16.c — Ro.11.d

Ni.de lyra

¶ Et abūdauit vniuersis: quoꝝ vniuersitas numero denario designaꭍ: qꝛ est p̄m⁹ limes numeroꝝ: vn̄ ⁊ numeri sꝭ q̄nte sunt replicationes ipsius ⁊ partium eius. viginti eni sunt bis decē: et triginta ter decem: ⁊ sic consequenter. a ¶ Dedit eis decē mnas. i. vniuersitatē bonoꝝ suoꝝ: diuersimode tamē: qꝛ dedit vnicuiq̃ plus vel minus ꝑm propriā virtutē. b ¶ Negociamini dum venio. quia tempus meriti currit vsq̃ ad diem iudicij: in quo tēpore de⁹ dat dona sua ad hoc q̄ multiplicenꭍ per fructus bonoꝝ operum. c ¶ Ciues aūt eius oderant illū. Ciues isti sunt iudei qui ꝓ maiori parte in odium christi sunt firmati. d ¶ Et miserūt legationē post illū ⁊c. qꝛ post ascēsionē christi ad celos iudei conati sunt destruere fidem catholicā in qua incipit regnū christi: quod complebiꭍ ⁊ manifestabitur in fine mundi. e ¶ Et factū est vt redi. scꝫ ad generale iudiciū. — D

f ¶ Iussit vocari ser. qbus dedit pecuniā: qꝛ opoꝛtebit oēs cōparere an̄ iudicē ad reddēdū de oībus receptis ab eo rationē. g ¶ Venit aūt pri. qꝛ tunc electi de suis meritis securi pari erūt astare iudici. h ¶ In modico fuisti fi. qꝛ bona etiā spūalia que habenꭍ in vita p̄senti. modica sunt respectu bonoꝝ celestium q̄ expectanꭍ in vita futura. i ¶ Eris potestatē ha. su. de. ciui. i. gaudebis de felicitate oīm qui ꝑ tuā doctrinā vel exemplū vite tue cōuersi sunt ad bonū. k ¶ Et tertius ve. qꝛ ꝭ mali reformidēt venire ad ꝯspectū iudicis: tn̄ oportebit eos ibidē repꝛ̄sentari. l ¶ Ecce mna tua quā ha. re. in suda. Sudariū aūt est pann⁹ in quo inuoluunꭍ corpora mortuoꝝ. et iō mna in sudario reposita signat donū dei a bonis opibus ociosū tanq̄ mortuū. m ¶ Timui eni. iste timoꝛ nō est nisi pusillanimitas hn̄ agendi. n ¶ Quia hō au. es. licꝫ eni modo tp̄s sit misericordie: in iudicio tn̄ erit tp̄s rigoris iusticie. o ¶ Tollis qḋ nō po. ⁊ metis qḋ non se. qꝛ a platis ecclesie nō solū requiruntꭍ bona in psona ꝓpria: sed in subditis eoꝝ quos tenenꭍ inducere ad bonū. ⁊ sniā hui⁹ ptꝫ plenius ex dictis Math. — Sudariū

Moraliter ✱ a ¶ Dedit eis de. mnas. per q̄s intelligiꭍ vniuersitas donoꝝ dei ꝓpter pfectionē denarij. c ¶ Ciues autē ode. eū. i. mali xp̄iani q̄ dicunꭍ ciues absolute: eo q̄ sunt in numero maiori. Mat.xx.c. Multi sūt vocati pau. ꝟo ele. d ¶ Et miserūt ⁊c. regna. sup nos ⁊c. hec aūt legatio est maloꝝ operū multiplicatio ꝑ quā dicūt facto mali xp̄iani nolle se xp̄o subijci. e ¶ Et factū est vt re. ꝑticulariter in cuiuslibet hoīs morte. vel generaliter mūdi fine: ⁊ operātes bene de donis suis remunerat: sed torpentes a bonis opibus dānat vario ✱ tamē modo

C

A a ¶ Et abundauit. Mystice cū ois isrł saluus erit: tūc ple/
nitudo spūalis grē quā mō torpēter exercemus: doctorib⁹ illi
Mystice us tpis abundāter ɔferet. b ¶ Et his dictis. Finita para
bola vadit hierosolymā: vt ostēderet de eiusdē marie ciuitatis
cultu parabolā fuisse ꝓmissam: q̄ nō lōge post ⁊ ipm occisura:
ob odiū regni ei⁹ hostili clade sit peri/
tura. c ¶ Ad bethpha. Bethpha/
ge vicul⁹ sacerdotū in mōte oliueti: et
interpꝛtaꝰ dom⁹ bucce. Bethania villa
vel ciuitas in latere eiusdē mōtis: ⁊ dr
dom⁹ obediētie. Has dñs hierosoly/
mā ventur⁹ ꝓsentia sua sublimauit: qꝛ
multos ante passionē suā docēdo pie cō/
fessiōis donis ⁊ obediētie spūalis im/
pleuit. q̄ bñ in mōte oliueti sunt posite
.i. in ipo dño q̄ nos vnctione spūalium
chrismatū: ⁊ ɔsciētie pietansq; luce re/
fouet: ⁊ qꝛ nō vult abscōdi ciuitatē sup
se positā: mittit discipulos i castellū qđ
est ɔ eos: vt p eos toti⁹ cōtrapositi or/
bis munitiōes penetret. d ¶ Intro
eun. inue. Introeūtes in mūdū ꝓdi/
catores inueniūt pplm nationū ꝑfidie
vinculis irretitū: liberū ⁊ lasciuū. cui ne
mo vnq̄ ho. se. i. null⁹ rōnalis doctor
frenū correctiōis posuit: q̄ vel linguā
a malo ꝓhiberet: vł in artā viā vite ire
cogeret. Nemo indumēta salutis qb⁹
calefieret vtilia suadēdo ɔtulit. Nemo
sedit: qꝛ nullus stulticiā ei⁹ deprimendo
correxit. e ¶ Pullū asi. Tres euan
gelistę q̄ grece scripserūt pullum tm̄ cō
Mat.21.a memorāt. Mathe⁹ q̄ hebraice scripsit:
etiā asinā solutā ⁊ adductā refert: vt he
bree q̄ʒ gētia si penituerit nō desperā/
dā mōstret eē salutē. f ¶ Alligatū.
Alligat⁹ vinculis ꝑfidie in q̄ addictus
vel astrict⁹ dño errore famulabaꝰ: sed
domiacū sibi vēdicare nō poterat quē
dñm fecerāt: nō natura sed culpa. ⁊ iō
cū dñs dr vn⁹ agnoscit. Nā ⁊ si multi
dij ⁊ dñi: generalr tñ vnus de⁹ et vn⁹
Mar.11.a dñs. Marcus ait: Ante ianuā ligatū qꝛ
B extra xp̄m q̄cūq; est foris est in via: q̄ i
xp̄o est foris nō est. In biuio q̄ ligatus
stabat q̄ nō vnā fidei viteq; viā tenebat
sed pluribus erroribus deseruiebat: de q̄/
bus apte ꝓdiꝰ: g ¶ Soluētib⁹ aūt
il. pul. Nō despicias hūc asellū: qꝛ si/
cut in vestitu ouiū sūt lupi rapaces: ita
sub exuuiis corpis qđ nob est cōe cū be
luis: mēs deo plena vegetaꝰ. h ¶ Di
xerūt dñi ei⁹. Multos hēbat dños
qui nō vni supstitioni dediꝰ: sed ꝓ li/
bitu īmūdorū spirituū raptabaꝰ ad va/
rios errores. i ¶ Quid solui. Qui
soluēdo pullo ɔtradixerāt: audito noie
q̄escūt: qꝛ mgři errorū q̄ doctorib⁹ ad sa
lutē gentiū veniētib⁹ obsistūt: suas te/
nebras defendūt: donec miraculis at/
testātib⁹ veri possessoris ꝟtus emineat
Sʒ postq̄ dñice fidei ptās apparet: ce
dentib⁹ adūsariorū q̄relis: cetus q̄ deū
corde portet adduciꝰ. k ¶ Vestimē
ta sua. Vestimēta aplorū doctrīa ꝟtu
tū vel discretio scripturarū: ⁊ grā spūa/
lis: qb⁹ illi corda hoīm p⁹us nuda ⁊ fri
gida cōtegūt: vt mereanꝰ hrē sessorem
xp̄m. l ¶ Imposue. ie. Dū ppls gē
tiū portat xp̄m: discipuli i via vestimēta
sternunt: qꝛ corpis sui exuētes amictū:
simplicib⁹ sanguie suo viā parāt: vt in
offenso gressu mētis: hierosolymā quo
xp̄o duce tendāt. i. ad verā pacis visio
nē. m ¶ Substernebāt ve. Iuxta alios euāgelistas nō di
scipuli sʒ turba substernebāt q̄ martyrū exēpla sequēs carnē
p abstinētiā edomat: vt dño iter ad mētē paret ⁊ seq̄ntib⁹ bo/
na p̄beat exēpla. n ¶ Ad descē. mō. Descēdēte dño de mō
te oliueti

bet. Et dixerūt ei: Dñe: habʒ de
cē mnas † Dico aūt vob: qꝛ oi ha
¶ veniet eo qđ habet.
a bēti dabiꝰ ⁊ abūdabit: ab eo autē
¶ qui nō vtitur.
qui nō habet: et qđ habet auferꝰ
¶ .i. iudeos. ⁊ oēs nolētes ɔuerti ad xp̄m.
ab eo. Verūtñ inimicos meos il a
los q̄ noluerūt me regnare sup se
adducite huc / ⁊ interficite añ me. b
b Et his dictis ꝓcedebat ascēdēs c
hierosolymā. Et factū est cū ap/
c propinq̄sset ad bethphage: et be/
a ¶ venit ad mōtē oliueti: vt nouellas oli/
uas in sublimi virtute plantaret.
thaniā ad montē q̄ vocaꝰ oliueti:
a ¶ ꝓpter scientiā veritatis ⁊ mūdiciā opis
vel gemine dilectiōis sacramentū toto orbe
ꝓdicandū: vel ꝓpter duos ordines ꝓdicato
rū: vnū in circūcisione: alterū in gentib⁹.
misit duos discipłos suos / dicēs:
† Ite i castellū qđ ɔtra vos est. In
d
e qđ introeūtes inuenieꝰ pullū asi
a ¶ alteri alligāt vt possideāt: xp̄s soluit vt
f ne alligatū: cui nemo vnq̄ hoim
teneat. a ¶ quecūq; solueritis in terra erūt
soluta ⁊ in celo.
sedit: Soluite illū ⁊ adducite. Et
si q̄s vos interrogauerit: q̄re solui
tis: sic diceꝰ ei: Quia dñs opam
ei⁹ desiderat. Abierūt autē q̄ mis/
si † erāt: ⁊ inuenerūt sicut dixit illis
g stantē pullū. Soluētib⁹ autē illis
h pullū: dixerūt dñi eius ad illos:
i Quid soluitis pullū? At illi dixe
rūt: Quia dñs eū necessariū ha/
bet. Et duxerūt illū ad iesuʒ. Et ia
k ctātes vestimēta sua supra † pullū
l imposuerūt iesū. † Eunte aūt illo/ d
m substernabāt vestimēta sua i via.
n Et cū appropinq̄ret iā ad descen †
suʒ mōtis oliueti: ceperūt oēs tur
o be descēdētiū gaudētes laudare
p deū voce magna sup oib⁹ quos vi e
a ¶ ab oi pctō singularis īmunis ⁊ īmunes
q derāt virtutib⁹ / dicētes: Benedi
faciēs. a ¶ ego veni in noīe patris mei.
ctus qui venit rex in nomine dñi:
r pax in celo: et gloria in excelsis.
Et quidā phariseorū de turba di f
a ¶ turbas laudantes: vel apostolos ad lau
dandum instiꝰentes.
s xerunt ad illū: Magister increpa g

te oliueti. i. humiliante se ad infirmitatē nr̄e carnis illo q̄ erat in
forma dei: cū eo descēdūt turbe. i. humilianꝰ sub manu ei⁹ q̄ mi
sericordia indigēt vt ab eo exaltenꝰ. o ¶ Gaudētes lau.
de. Frequēter igressus est ciuitatē hierlm: sʒ nō cū his laudi/
bus nō rex vocat⁹ qđ sp fugerat: nisi mō cū ascēdit passurus.
Qđ iō factū est vt ampli⁹ eorū aduūsum
se excitaret inuidiā: qꝛ iā tps passiōis
instabat. p ¶ Sup oib⁹. Maxime Joh.12.b
de resurrectiōe laçari q̄ nup facta erat Mat.13.b
Nā ⁊ ꝓpterea obuiā venit ei turba: et.21.c.
qꝛ h̄ signū factū audierāt ab eo. Lau/ Mar.4.c.
dāt eū de signis ⁊ doctrina q̄ fecit cū et.6.8.c
ascēdit ad diē scenophegie: qđ iohan/ Joh.7.a
nes narrat. q ¶ Bñdict⁹. Turba
post modicū crucifixura regē appellat
expectatū ꝑm carnē dauid filiū venisse
declarat: vt aduersuʒ se testimoniū ex
torq̄aꝰ inuitis. r ¶ Pax in ce. Si/
cut nascēte dño hoim ⁊ āgelorū agmi/
na celestia decātabāt: Glia in excelsis Luc.2.b
deo. Et i terra pax ho. sic eidē mox tri/
umphaturo hoies ɔcinnūt. Pax i ce/
lo ⁊ glia in excelsis. s ¶ Magister
incre. Mira inuidētiū demētia quē
ꝑa docētē nouerāt cū mgr̄m appella/
ri audiūt: discipulos ei⁹ q̄si meli⁹ edo
cti: redarguēdos estimant: q̄s ille isti
tuerat quē deū appet esse p miracula.

Ni. de ly.

ß Lapides

✠ etia Mat. xxv. vsq; ibi: a ¶ Ve
rūtamē ini. meos. i. iudeos q̄ post
ascēsionē xp̄i conati sūt fidē catholicā Mat.21.a
destruere: vt. s̄. dictū est. b ¶ Addu Mar.11.a
cite huc ⁊ inter. qꝛ q̄dragesimosecū
do anno post passionē xp̄i ciuitas hie/
rusalē fuit destructa: ⁊ ppls iudeorū
occisus p Titū ⁊ Vespasianū. In fine
etiā mundi oēs reprobi generaliter q̄
sūt inimici xp̄i snīa mortis eterne sunt
interficiēdi. c ¶ Et his di. Hic ɔsr D
ondit facto qđ declarauerat ꝟbo. In pa
rabola aūt imediate ꝓcedenti duo de
clarauerat. vnū ptinens ad suā passio
nē: aliud ad ciuitatis hierosolymitane alos ffuerit
destructionē. igiꝰ ꝑmo facto ondit pri
mū. scđo scđm / ibi: Et cū appropinq̄/
uit vidēs ciuitatē fleuit. Prima diui/ Diuisio
diꝰ in tres: qꝛ ꝑmo describiꝰ xp̄i humi
liatio. scđo ppli deuotio / ibi: Eunte
aūt illo. Tertio phariseorū maligna/
tio / ibi: Et q̄dā phariseorū. Circa ꝑmū
dr sic: Et his dictis ꝓcede. ascen.
hiero. vbi erat passurus: ꝑm q̄ ꝓdixe Alos ffuit
rat facto: ondēs q̄ erat paratissim⁹ se Mat.21.a
humiliare ⁊ obedire vsq; ad mortē cō Mar.11.a.
tēptibilissimā ⁊ acerbissimā. ⁊ iō humili Joh.12.b
ter voluit illuc venire sedēs sup pullū
asine: sicut fuerat ꝓdictū Zach. ix. Ce
tera patēt ex dicꝰ Mat. xxi. d ¶ Eū
te aūt il. Hic ponit ppli deuotio. et
patʒ snīa ex dicꝰ Mat. xxi. excepto qđ
subdiꝰ: e ¶ Sup oibus ⁊c. ex susci
tatiōe eni laçari quā plures viderant
fuerūt moti ad istam deuotionē: vt hr̄
Joh. xii. ⁊ etiā ex aliis xp̄i miraculis.
f ¶ Et q̄dā pha. Hic ɔsr describiꝰ
phariseorū malignatio. ex inuidia eni
quā ɔ xp̄m ɔceperāt deuotionē ppli ad
xp̄m videre nō poterāt. ideo dixerūt:
g ¶ Magister icre. ⁊c. q. d. talē fal/
sum applausum non debes sustinere.
✠ Quibus ipse
✠ cū mō ꝑm q̄ntitatē meriti vł deli/ Moraliter
cti. Verūtñ ⁊c. Seq̄ꝰ: b ¶ Adducite ⁊c. ꝑmo morte tp̄a
li ⁊ postea eēnali. c ¶ Et his dic. ⁊c. exponaꝰ vt. s̄. Mat.
xxi. ⁊ Mar. xi. † ¶ Et cuʒ appropin. ⁊c. Scđm sensum
allegoricū ciuitas hec est ecclesia que tpe antichristi sic angu/
 ✠ stabiꝰ ⁊ ꝓpter,

G a ¶ Lapides clamabunt. Crucifixo dño: aplis pre timore
E tacentibus: petre q̄ scisse sunt: apertis monumentis: deum et mūdi
Mystice dñm aperte clamabāt. ¶ Mystice. Si cecitas ptigerit in isrl̄ vt a laude dei pticeat: pplus gentiū mollito corde lapideo creatorē suū credet ⁊ annūciabit. b ¶ Et vt appropinquit ⁊c.

Quod dñs s̄m historiam semel fecit: hoc q̄tidie p electos suos i ecclia agit: plangit reprobos q̄ nesciūt cur plāgūtur sed exultāt in reb⁹ pessimis: q̄ si dānationē suā p̄uiderēt: seipsos cū electorū lachrymis plangerēt: q̄ in puersitate sua diē suū hic habēt in q̄ ⁊ pacē habēt ex abūdātia tpaliū: ⁊ supplicia nūc abscōdunt ab oculis eoꝝ q̄ refugiūt futura p̄uidere: q̄ t̄porale leticiā perturbēt. Sed veniēt dies qn̄ aīas exeūtes a corpib⁹ demones inimici circūdabūt vallo: trahētes eas societatē sue dānatōis: ⁊ vndiq̄ circūdabūt ⁊ coangustabūt qn̄ n̄ solū opis s3 etiā locutōis ⁊ cogitatōis iniq̄tates aū oclos eoꝝ replicabūt ⁊ ad terrā psternēt: cū caro in puluerē redigetur. Filii etiā cadēt cū in illa die pibūt oēs cogitatōes eoꝝ. q̄ cogitatōes etiā p lapides signāt: cū s̄bdit: Et nō relin. l. s. la. Peruersus eni3 cū puerse cogitatōi puersiorē adiicit q̄si lapidē supstruit: sed cū aīa ad vltionē rapit: talis cogitationū constructio dissipat. ⁊ hoc ideo: q3 nō cognouerit .t.v.t. Peruersam eni aīam de⁹ visitat: aliqn̄ p̄cepto: aliqn̄ flagello: aliqn̄ miraculo. Sed q3 sup̄bie cōtēnit nec de malis suis erubescit: in extremo inimicis tradet cui q̄b⁹ in eterno iudicio dānatiōis satietate colligat. c ¶ Ad pacē ⁊c. Dū carnē das voluptatibus mala ventura nō pspiciēs: habes bona p̄sentia q̄ ad pacē possunt esse tpalē: ⁊ cur hoc: subdit. s. q3 nō p̄uidet mala q̄ ei euentura sunt. Si eni p̄uideret in p̄sentibus psperis leta nō fuisset.

†16.q.7.c.⁊ ⁊ dirim⁹ ꝯ. cū audisset

†mat.24.a Mar.13.a

†Esa.56.c Hiere.7.c Mat.21.b Mar.11.c

d ¶ Et nō relinqūt. Cū hierlm nō sit cōstructa extra portā vbi dñs crucifixus erat: apparet illā hierlm ex toto fuisse destructā: cuius euersio ptigerit s̄bdit: Eo q̄ nō cogno. tē. vi. tue. i. aduētum filii dei in carne. e ¶ Et ingressus. Post enūerata mala: ingressus tēplū eiecit vendētes ⁊ emētes: p hoc innuēs q̄ ruina ppl̄i maxime ex sacerdotū culpa fuit: dū eni vendētes et emētes pcutit: ostēdit vn̄ radix pditionis pcessit.

Moraliter ¶ Moralr. Sicut in ciuitate est tēplū: sic in plebe fideli vita religiosoꝝ. Sed multi dum p religionis habitu sacroꝝ ordinū locū percipiūt: religionis officia in mercimoniū terrene negociationis cōuertūt. In tēplo vendit qui hoc qd̄ quibusdā iure cōpetit ad premiū largit. Iusticiam vendit: qui hāc p premiū acceptiōe seruat. Emit in tēplo: q3 dū hoc quod primo iure deb3 negat: dato patronis p̄mio emit pctm̄. Qui bus dicit: Fecistis do. m. s. l. q3 dū puersi locum tenēt religionis ibi p malicīā occidūt: vbi p oratōez viuificare debuerunt. Sed q3 cōtra puersa p sacras paginas nos indesinēter instruit. recte s̄bdit: Et e. do. q̄ in tē. Dom⁹ dei est cōsciētia fidelium: quā facit speluncā latronū qui relicta simplicitate sanctitatis illud meditat agere vnde vnū primū innocentē possit ledere. Sed ecōtra dñs mētes fideliū ad cauenda mala erudit. f ¶ Querebāt illū pdere. Idō nō poterāt illū perdere: q3 timebant tumultū ppli. vel ideo volebant perdere: q3 neglecto suo magisterio totū populum videbant ad eius doctrinaz confluere.

a discipulos tuos. Quib⁹ ipse ait: a
Dico vobis: q3 si hi tacuerint la b
pides clamabūt. Et vt appropi c
quit/ vidēs ciuitatē fleuit sup illā ᵈ ᵉ
a ¶ ruinā que iminet. ¶ subaudis fleuisses que modo exultas.
dicēs† Quia si cōgnouisses ⁊ tu. ᶠ ᵍ ʰ
Et q̄dē i hac die tua q̄ ad pacē ti ⁱ
a ¶ nūc pzudēter supuētur misericordie: nūc tpe
bi: nūnc āt abscōdita sūt ab ocu
leticie. ¶ ecce pena quā iminētē ignorāt.
lis tuis. Quia veniēt dies in te ⁊ k
¶ romani principes.
circūdabūt te inimici tui vallo: ⁊ l
circūdabunt te/ et coangustabūt m
te vndiq3: ⁊ ad trā psternēt te/ ⁊ fi
d lios tuos q̄ i te sūt† Et nō reliqūt
i te lapidē sup lapidē: eo q̄ nō co n
e gnoueris tps visitatiōis tue. Et o
ingressus i tēplū cepit eiicere vē
dētes ⁊ emētes/ dicēs ill': †Scptū
est: Quia dom⁹ mea dom⁹ orōnis
¶ q̄ ad hoc in tēplo residetis: vel vt nō dantes munera corporaliter psequamini: vel dātes spūaliter necetis.
est: vos aūt fecistis illā speluncā la
a ¶ q3 dñs nec indignis verba pdicationis subtrahit: post vigorē discipline iniectis p̄seuerat in gratia docendi.
tronū. Et erāt docēs q̄tidie in tē
plo. Principes aūt sacerdotū et ᵖ ᑫ
a ¶ q3 q̄tidie docebat in tēplo et eiiciebat la
f scribe ⁊ principes plebis q̄rebāt ʳ ˢ
trones recipiebat laudem turbarum.
illū pdere: ⁊ nō inueniebāt q̄d fa t
cerēt illi. Omis ppls suspensus v
erat audiens illū.

Nico.de lyra

a ¶ Quibus ipse ait. Rationabiliter se excusando ⁊ pphetando de futuro. b ¶ Dico vobis: q3 si tacuerint lapides ⁊c. Et hoc fuit impletū in sua passione qn̄ discipulis p timore iudeoꝝ tacētibus laudē christi: lapides scissi sunt: vt habet Matth. xxvij. f. Quasi phibentes testimoniū sanctitatis ipsius christi morientis: ppter quod cēturio ⁊ alii gentiles qui erāt cū eo visis tot signis sanctitatē christi pfessi sunt dicētes: Vere filius dei erat iste: vt habet ibidē. c ¶ Et vt appropinquauit. Hic cōsequēter ostendit facto futuram ciuitatis hierosolymitane destructionē: in hoc q̄ fleuit ex cōpassione ppter mala sup ciuitatē ⁊ populum futura: et q3 semp in deo cū misericordia currit iusticia. ideo in christo primo ostendit dulcor cōpassionis. secūdo rigor vltionis. tertio in p̄ncipib⁹ iudeoꝝ malū obstinationis. scda/ ibi: Et ingressus. tertia/ ibi: Principes aūt. Circa primū dicit: d ¶ Vidēs ciuitatem. s. hierlm in qua diu viguerat cultus diuinus. e ¶ Fleuit sup illā. Tum ppter mala culpe que ibi multiplicata fuerant. Tū ppter mala pene que futura iminebant dicēs: f ¶ Quia si cognouisses. Supple mala dicta. g ¶ Et tu. Supple fleres. h ¶ Et quidē in hac die tua. i. modico tempore in quo facies voluntatē tuam. i ¶ Que ad pacē tibi. i. modico tēpore duraturam. ⁊ idō nūc gaudes q3 mala iminētia nō vides. ideo subdit: Nunc autem abscōdita sunt ⁊c. k ¶ Et circūda. te inimici tui. s. romani. l ¶ Vallo. i. cū exercitu valde forti. m ¶ Et coā. te vndiq3. In tātū q̄ pre angustia famis mulīe sunt multoꝝ filios pprios comedisse: s̄m q̄ refert Ioseph⁹ libro de iudaico bello. Et causa tāte destructionis. subditur: n ¶ Eo q̄ nō cog. tps visitatiōis tue. Predicationē christi recipiēdo: s3 magis vsq3 ad mortē ipsm p̄sequendo. o ¶ Et ingressus. Hic ꝯseqūter in christo ostēdit rigor vltionis in hoc q̄ vendētes et emētes in tēplo inde eiecit: p hoc designās q̄ essent eiciēdi in gehēnā. ⁊ patz sententia ex dictis Mat. xxi. p ¶ Principes autē. Hic cōsequēter describit obstinatio principum iudeoꝝ. ⁊ primo q̄tū ad interiorē machinationē. scdo q̄tū ad exteriorē insidiatiōez. ca. se. Circa p̄mū dicit: Principes aūt. Qui preerāt in spūalibus. q ¶ Et scribe. Qui intēdebāt doctrine legis ⁊ pphetarū. r ¶ Et principes plebis. Qui p̄sidebāt in tpalib⁹ disponēdis. s ¶ Querebāt illū p. Excogitātes diuersas vias ⁊ modos q̄mō possent illū occidere: moti ex rancore ⁊ inuidia ꝯtra ipsm. idō dic: t ¶ Et nō inueniebāt. Cū eēt sctissim⁹: nec etiā audebāt timore ppli. idō s̄bdit: v ¶ Omis eni ⁊c. i. valde attēt⁹ ad audiēdā sctām ei⁹ doctrinā.

Iosephus

b

Moraliter ✱ ¶ Eo q̄ nō ⁊c. Xp̄s eni ecclesiam visitat q̄ncunq3 xp̄ianos ad bonū excitat: s3 ecclia p maiori pte nō cognoscit h̄ cū effectu: ppt' qd̄ antixp̄i p̄secutio sup eā veniet ad purgatōez electoꝝ: ⁊ dānatiōez reproboꝝ. Scdm̄ v̄o sensu3 moralē ista ciuitas est aīa pctōris q̄ vallat i morte. ⁊ angustiat a spiritib⁹ malignis. ⁊ ei⁹ filii psternūt. i. cogitatōes ei⁹ q̄b⁹ pmittebat sibi lōgā vitā honores diuitias ⁊ hmōi frustrāt. eo q̄ nō co. ⁊c. cū dñs eā visitaret ad emēdationē vite. o ¶ Et ingressus ⁊c. Exponat sic. v̄. Mat. xxi. ⁊ Mar. xi. ✱ stradit ⁊ psternet q̄ pauci audebūt se christianos pfiteri. ¶ In ca. xix. vbi d' in postil. Et sic videt dicere q̄ nō fuit iude⁹ natiōe sed gētilis.

Additio. Qz aūt zache⁹ sit natiōe hebre⁹ satis ostendit p rōnes postil. nec Beda ꝯriū videt dicere si bn̄ itelligāt v̄ba euāgelii. q̄b⁹ sniam suā adaptat. Nā christ⁹ dixit q̄ sal⁹ facta esset huic domui. s. zacheo habitatori eo q̄ eēt fili⁹ abrae. Cōstat aūt q̄ nō fuit sal⁹ facta Zacheo eo q̄ d̄ stirpe abrae genit⁹ eēt: sed q3 ei⁹ fidē est imitatus. ⁊ sic referēda sunt v̄ba Bede ad causā salut'. s. zachei. nō aūt ad ei⁹ stirpē tm̄. sili' ex dictis Ambro. dicētis: zache⁹ exigu⁹ merit' sicut pplo natiō nū ⁊c. nō videt dicere q̄ sit de pplo nationū: s3 q̄ sit de figura ppli nationū: nō est aūt incōueniēs: vt aliq̄s de natōe isrlitica figuret nationē gentiliū. sicut Luc. xv. de filio pdigo.

E T factū est in C.XX a
vna dierū docēte illo
ppl'm i tēplo ⁊ euāgeli/
zante/ ꝯuenerunt pnci
pes sacerdotū ⁊ scribe cū seniorib⁹/
a ⁊ aiūt dicētes ad illū: †Dic nob in
qua ptāte hec facis: aut qs est q̄ de
dit tibi hāc ptātem? Rñdēs aūt ie
b sus dixit ad illos: Interrogabo vos
c ⁊ ego vnū vbū. Rñdete mihi: Ba
¶ sicut verū est
ptismū iohānis de celo erat: an ex
hominibus? At illi cogitabant in/
tra se dicentes: Quia si dixerimus
¶ sicut verū est. ¶ mihi testimoniū phibēti.
de celo/ dicet: Quare ergo nō cre/
a ¶ si ex iudeis isti⁹ etiā iohāni derogauerim⁹.
didistis illi. Si aūtē dixerimus ex
hominibus: plebs vniuersa lapida
bit nos.† Certi sunt enim iohānem
a ¶ timentes lapidationē: sed magis timētes veritatis confessionem.
prophetā esse. Et rēsponderunt se
nescire vnde eēt. Et iesus ait illis:
¶ nō dico vob qd scio: qꝛ nō vult' fateri qd sciūt
d Neqꝫ ego dico vobis in q̄ potesta
e te hec facio.† Cepit autē dicere ad
plebē parabolā hanc: Homo qui/ †
f dam plantauit vineā et locauit eā
g colonis: ⁊ ipse peregre fuit multis
h temporibus. Et in tēpore illo mi/
sit ad cultores seruū: vt de fructu
vinee darent illi. Qui cesum dimi
i serūt eū inanē.† Et addidit alterū
seruū mittere. Illi aūt hunc quoqꝫ
cedentes: ⁊ afficiētes ꝯtumelia/ di
k miserūt inanem. Et addidit tertiū
mittere: q̄ et illū vulnerātes eiece/
¶ qd ambigit nō de ignorātia: sꝫ vt reseruet hoī libera voluntas.
runt. Dixit autē dñs vinee. Quid
faciā? Mittā filiū meū dilectum/
forsitan cū hūc viderint verebunt.
l Quē cum vidissent coloni: cogita
m uerunt intra se/ dicētes: Hic est he
res. Occidamus illum: vt nr̄a fiat
a ¶ quia dñs extra portā passus est: vel quia prius a cordibus iudeorū est eiectus: ⁊ deinde cruci est addictus.
n hereditas. Et eiectū illum extra vi
neā occiderunt. Quid ergo faciet
illis dñs vinee? Veniet ⁊ pdet co/
lonos istos/ et dabit vineam aliis.
o quo audito/ dixerūt illi: Absit. Ille
p aūt aspiciēs eos/ ait: Quid est ergo h
qd scriptū est:† Lapidē quē repro/
q bauerūt edificātes/ hic fact⁹ est i ca
r put anguli. Ois q̄ ceciderit supra
illum lapidem cōquassabit: supra
quem aūt ceciderit cōminuet illū.

A E T factū est ⁊c. Ca. XX
a ¶ In q̄ potestate hec
facis: aut quis. De dei
ptāte dubitāt: ⁊ subintelligi volunt
diaboli esse qd facit. Tñ addūt: Aut
qs est q̄ dedit ti. ⁊c. in quo plane
negāt dei filiū: quē nō suis virib⁹ sed
alienis signa facere credūt. b ¶ In
terrogabo. Poterat aperta rñsiōe
tēptatoꝝ calūniā cōfutare: sed prudē
ter interrogat: vt vel suo silentio vel
sua sentētia ꝯdēnent. c ¶ Baptis/
mū iohā. Quē ꝯfitemini d celo ha
buisse ꝓphetiā mihi phibuit testimo/
Dub⁹ de causis veritas q̄rētib⁹ est abscondi — niū ⁊ ab illo audistis: in q̄ ptāte ego
faciā. qd illi intelligētes: dubitāt qd
debeāt rñdere. d ¶ Neqꝫ ego di.
vo. Propter duas causas dītas q̄/
rentib⁹ est abscōdēda. Vel qꝛ minus
Ioh.16.c capaces sūt ad audiēdū. vñ dr: Mul
ta habeo vobis dicere: sed non p. p.
mō. Vel qꝛ ex odio ⁊ cōtēptu q̄runt.
Mat.7.a vñ dr: Nolite sctm̄ da. ca. e ¶ Ce/
pit aūt. Principib⁹ sacerdotū ⁊ scri
bis de sua interrogatione cōfutatis:
dñs qd cepat exequit: ⁊ illis audiēti
bus plebē p sua vba libētius audiat
alloquit: inserēs parabolā q̄ et illos
impietatis arguat: ⁊ regnū dei ad gē
tes trāsferēdū ostēdat. f ¶ Vinea.
Moraliter Morali. Vinea dñi sabaoth domus
Esa.5.a isrl. Coloni: opari: qui ad excolēdā
pma hora tertia: sexta ⁊ nona sunt cō
ducti. Peregre fuit: qui vbiqꝫ p̄sens
est cū imitatorib⁹ liberū operādi arbi
triū dereliqt. g ¶ Et ipse pe. Qui
vbiqꝫ est: diligētib⁹ se p̄sentior est: ne
gligētib⁹ abest: ⁊ lōgo tpe absuit: ne
opera videret exactio. Nā quo indul
gentior liberalitas eo inexcusabilior
puicacia. h ¶ Et in tpe. Prim⁹ ser
B uus q̄ mittit moyses legislator: qui p
xl. an. fructū legis quā dederat a cul/
toribus inqrebat: sed cesum dimittūt
inanē: qꝛ irritauerūt moysen i castris:
⁊ aaron sctm̄ dñi ⁊ vexatus est moy/
ses ꝓpter eos q. ⁊c. De q̄bus ipse ait:
Deu.32.e Vua eoꝝ vua fellis: ⁊ a bo. ama. vinū
eoꝝ fel draconū. i ¶ Et addidit alte.
Alter seruus dauid ꝓpheta: qui post
moysen colonos vinee psalmodie mo
dulamine ⁊ cithare dulcedine: ad ex/
ercitiū boni opis inuitauit: sed ⁊ hūc
ꝯtumelia affectū dimiserūt inanē/ dicē
3.Re.12.d tes: Que nobis ps in dauid aut q̄ he
re. in filio isai? q̄ tñ p hac vinea ne pe
Ps.77.a nitus extirpet exorat: Dñe de⁹ virtu
tū ꝯuerte ⁊ respice de celo ⁊ vide ⁊ vi
sita vineā istam. k ¶ Et addidit.
Terti⁹ seru⁹ chorus ꝓphetaꝝ q̄ pplm
corripiebāt: ⁊ mala q̄ vinee iminerēt
pdicabāt: sꝫ ⁊ illos psecuti sunt ⁊ occi
derūt. Cui⁹ vinee sterilitatē Hiere.
Hiere.2.d deplorat dicens: Ego te plātaui vine
am meā electā. quō ꝯuersa es in pra/
uā vinea aliena? l ¶ Quē cū vi.
Aperte pbat iudeos nō p ignorātiā
crucifixisse filiū dei: sed p inuidiā. In
tellexerāt eni hunc esse cui dictū est:
Ps.2.b Postula a me ⁊ dabo tibi gentes he
reditatē tuā: possessionē tuā terminos
Ioh.12.c terre. Et iō cōsulētes sibi dicūt: Ecce
mūd⁹ totus post eū abiit: ⁊ si di. eū sic
oēs cre. i eū. Hereditatē q̄ ecclie quā
nō moriens pater reliqt: sed ipse sua
morte empt̄ resurgēdo possedit. hāc
iudei eripere volūt dum fidē que per
eū est extinguere conant: iusticie dei
nō subiecti:

nō subiecti: sed suam cōstituere volen C
tes. m ¶ Hic est heres. Christ⁹ he
res: qꝛ morti ꝓprie superuixit: ⁊ testa
mentoꝝ que ipse ꝯdidit quasi heredi
taria in nostris pfectibus emolumen
ta cōsequit. n ¶ Et eiectū illū ex/
tra vi. ⁊c. Marcus ordinem mutat.
Occiderūt ⁊ eiece. extra vi. In q̄ per Mar.12.a
tinacia eoꝝ notat: qui post resurrecti Mat.21.c
onē pdicātibus aplīs credere nolue/ Mar.12.b
rant: sed q̄si vile cadauer ꝓicientes:
gentibus suscipiendum dederunt.
o ¶ Absit. Cōtradicūt sentētie quā
cōtra pfidiā suam dictā cognoscunt.
Quod eni in mente gerebāt: in para
bola cōtineri intelligūt. Negātibus
ergo iudeis iustā fore diuine scientiā
legis quā ipsi spernebant ad gentes
trāsferri: qd saluator respōdeat atten
de. p ¶ Quid est ergo. Quō im/
plebit hec ꝓphetia? Nisi qꝛ christus
a vobis reprobatus credituris genti
bus est pdicādus: vt in se vno angu/
lari lapide duos condonat parietes.
q ¶ Edificātes. Qui supra coloni:
hic edificātes dicunt: qꝛ qui plebē ad Mat.21.d
ferēdos fructus excolere: hāc ipsi dño Mar.12.a
in habitatore dignā quasi domū ꝯsti
tuere iubebant. r ¶ Ois qui ceci
derit. Qui credit et tñ peccat: cadit
sup lapidē ⁊ nō cōterit sed cōstringit:
qꝛ per patiētiā ad salutē reseruat sed
cui lapis irruit. i. qui negat penitus
conterit vt nec testa remaneat. Vl ca
dit sup eū: q̄ mō ꝯtēnit ⁊ iniurias affi/
cit: necdū penitus terit sed quassat:
vt non ambulet rectus. Cadit super
eum lapis quē veniens in iudicio op
primit. ¶ Moraliter. Vinea locat: Moraliter
cum mysteriū baptismi fidelib⁹ ad ex
ercendū ope cōmittit. Mittunt tres D
serui vt de fructu accipiant. cum lex
psalmodia: ꝓphetia ad bene operan
dum hortant: sed contumelus affecti Alo;illis
vel cesi eiciunt cum sermo audit⁹ vel Mat.20.c
contēnitur vel etiam blasphematur.
Missū heredē occidit: q̄ filiū dei ꝯcul
cat: ⁊ spiritui quo sctificat⁹ est ꝯtume
liā facit. Vinea alteri dat cū grā quā
¶ superbus

Nico. de lyra

E T factū est. Hic Ca. XX
cōsequēter describitur iudeo
rum obstinatio quantum ad
insidiationem exteriorem contra chri
stum. et primo circa hoc describit eo/
rum malicia insidians. secūdo eorum
superbia ad hoc incitans/ ibi: Audi/
ente omni populo. Prima in duas Diuisio
partes. quia primo eorum malicia de
scribitur. secundo confutatio conclu/
ditur/ ibi: Respondentes autē. Pri/
ma adhuc in duas: quia primo descri
bitur malicia principū insidiādo chri
sto per seipsos. secūdo per ministros/
ibi: Et obseruantes miserunt insidia
tores. Circa primū premittitur mali/
gna interrogatio. secundo subditur
interrogantium confutatio/ ibi: Re/
spondens autem. Et ista secunda
❋ pars diuidit Ps.117.c
Moraliter. a ¶ Et factum est Moraliter
in vna dierum ⁊c. Exponat vt su/ Mat.21.a
pra Matth. xxi. et Marci. xi. Cepit Mar.12.a
autē dicere. Sequit: † ¶ Homo Act.4.b
quidā plantauit vineā. exponat
vt. s. Mat. xxi. ⁊ Mar. xii. vsqꝫ ibi:
* Accesserūt aūt

g supbos abijcit humilis dilat. Scribe manū mittere querunt catoribus secreta mysteria loquat: nō tñ semꝑ dat canib⁹: sed
e sed timore retinent cū falsus fraternitatē ecclie ꝓpter bonoꝝ aderūt multi idonei qꝰ ꝓpter alioꝝ imūdiciā nō oportebat ne

multitudinē: vel erubescit vl timet ipugnare. a ❡ Et q̄rebāt ⁊c. Quasi mētiētem querūt interficere: in quo ve- *Aloritiā* ra ꝓbant q̄ dixerat. Ipse est *† mat. 22. b* enī heres illi praui coloni q̄ *Mar. 12. a* solo hūano terrore retardan tur donec veniret hora eius. b ❡ Et obseruātes. Qꝛ ꝑ timore ppli ꝑ se nō possunt: manib⁹ ꝑsidis efficere volūt: velut imunes a morte ipius videant. c ❡ Licz nobis *† mat. 22. b.* ⁊c. Cum nuꝑ sub augusto iu *Mar. 12. b* dea romanis stipendiaria fa cta esset: pharisei qui de iusti cia sibi applaudebāt: q̄ deci- mas ⁊ ꝑmitias deo dabant: tributa homi soluēda nega- bāt: ꝓ q̄ seditione postea re- gnū et tota patria destructa *als ipsorū* sunt. d ❡ Cui⁹ ha. imagi nē. Alia imago dei / alia mū di. Si ḡ xp̄us nō habuit ima ginē cesaris: cur cēsuz dedit? Nō de suo dedit: sed mūdo reddidit q̄ erāt mūdi. ⁊ tu si nō vis esse obnoxi⁹ cesari: no li habere q̄ sūt mūdi. Si ha- *† 23. q. 1. c.* bes diuitias / obnoxi⁹ es ce- *militare et.* sari. Si vis terreno regi ni- *q̄d culpat ⁊* hil debere: oīa tua relinque *q. fina. c. si* ⁊ christū seq̄re. Et bn̄ ꝑus q̄ *morte. et. c.* cesaris sunt reddenda decer *conuenior.* nit. Nō enī pōt d̄s esse dn̄i: *De de. cōiu* nisi pri⁹ mūdo renūciauerit. *ga. c. ex pte* e ❡ Reddite ḡ. Sicut ce- sar exigit ipressionē sue ima- *e* ginis: sic ⁊ de⁹ aīam lumine *† mat. 22. c* vult⁹ sui signatā. f ❡ Acces *Mar. 12. b* serūt ⁊c. Due heresis erāt *als filijs* in iudeis. Phariseoꝝ q̄ ꝑse- rebāt iusticiā traditionum ⁊ obseruationū vn̄ ⁊ diuisi vo cabant a pplo. Et saduceorū q̄ et ipi vēdicabāt sibi qꝺ nō erāt. i. iusti. g ❡ Magister moy. Qui resurrectōez cor poꝝ nō credūt: ⁊ aīas putāt interire cū corpib⁹: turpitudi nē fabole fingūt q̄ delyramē ti arguit eos q̄ resurrectionē asserunt. Pōt aūt fieri: vt in gente eoꝝ h̄ aliq̄n accideri. *Mystice* ❡ Mystice aūt hi septē oēs reprobi sūt q̄ tota hac vita q̄ septē dieb⁹ est steriles a bo- no sūt: q̄bus misere mortis: ad vltimū mūdana cōuersa- tio q̄ sine fructu est transibit. h ❡ Ut accipiat. In lege lr̄e cogebat nubere inuita. sz *† Exo. 3. b* in lege spūs cōmendat casti *mat. 22. c* tas. i ❡ Illi vero qui ⁊c. *Mar. 12. b* Cū omēs boni ⁊ mali sint re surrecturi: ⁊ absq̄ nuptijs mā suri: dn̄s tñ vt ad gl̄iam re- surrectiōis icitet / de solis ele ctis disserit. Si aūt in resur- rectiōe neq̄ du. vx. resurgēt ergo corpa q̄ possūt nubere ⁊ ducere. Qꝺ dr̄ de his q̄ ha bēt mēbra genitalia: sed nul la voluptate vel necessitate *† Ps. 109* nūbēdi mācipabunt. Et no- *mat. 22. d* ta q̄ cū insidiatorib⁹ ⁊ cōcul- catoribus

a Et querebāt pncipes sacerdotū ⁊ scribe mittere
in illū man⁹ illa hora / ⁊ timuerūt pplz. Cognoue
b rūt enī q̄ ad ipos dixerit silitudinē †hanc. †Et ob a
a ❡ vt aliquid velut eo ignorāte extorquerēt vnde argui posset.
seruātes miserūt insidiatores q̄ se iustos simula- b
rēt: vt caperēt eū in sermone: ⁊ traderēt eū pncipatui
a ❡ pilati qui in illis diebus erat hierosolymis.
et potestati p̄sidis. Et interrogauerūt eū
a ❡ quasi laudantes mysterium cordis sui simpliciter eis aperiat eos q̄ velit habere discipulos.
dicētes† Magister scim⁹ qꝛ recte dicis ⁊ doces: ⁊
a ❡ nō times prelatā ꝑsonā: sed indiffer ete dicis veritatē maiori- bus ⁊ minoribus. b ❡ illic ꝓuocat vt eū magis timeat q̄ȝ cesa rē ⁊ dicat nō debere solui tributa: vt inde seditionis auctor fiat.
nō accipis ꝑsonā: sed viā dei in veritate doces:
c Licet nobis tributū dare cesari / an nō? Conside-
a ❡ rn̄det nō ꝑm xba eoꝝ blāda: sed ꝑm ꝯsciētias eoꝝ aspere.
rās aūt doluz† illoꝝ / dixit ad eos. Quid me tēta
a ❡ qui ꝓ cēsu soluit: ⁊ habet imaginē cesaris. b ❡ nō de igno rantia interrogat: sed vt cōpetenter ad eoꝝ verba respōdeat.
d tis? Ostendite mihi denariū. Cui⁹ habet imagi-
a ❡ Tiberij priuigni Augusti sub quo passus est dn̄s.
nē ⁊ inscriptōez? Rn̄dētes dixerūt ei: Cesaris. Et
❡ tributum pecuniam.
e ait illis:† Reddite ḡ q̄ sunt cesaris cesari: ⁊ q̄ sūt
❡ decimas victimas
dei deo. Et nō potuerūt verbū ei⁹ rephendere co
a ❡ qui credere debuerant mirant q̄ nō habent locū tentandi.
❡ vt vel per frequentiam vincerent.
f rā plebe ⁊ mirāti in respōso ei⁹ tacuerūt. Accesse c
❡ qui interpretantur iusti. ❡ pharisei credebāt cor-
rūt aūt q̄dā saduceoꝝ q̄ negāt eē resurrectōez: ⁊ i-
poris ⁊ aīe resurrectionē: saducei ⁊ aīas interire cum corpore
g terrogauerūt eū dicētes:† Mgr̄ / moyses scripsit nob
Si frater alicui⁹ mortu⁹ fuerit hn̄s vxorē / ⁊ hic sine
h †liberis fuerit: vt accipiat eā frat ei⁹ vxorē: ⁊ suscitet
semē frī suo. Septē ergo frēs erāt: ⁊ pm⁹ accepit
vxorē / ⁊ mortu⁹ ē sine filijs. Et seq̄ns accepit illā
⁊ ipe mortu⁹ ē sine filio. Et terti⁹ accepit illā: silr ⁊
oēs septē: ⁊ nō reliq̄rūt semē ⁊ mortui sūt. Nouissi
ma oiz mortua ē ⁊ mlier: In resurrectōe ergo cui⁹
coꝝ erit vxor? Siq̄dē septē habuerunt eā vxorē.
Et ait illi iesus: Filij hui⁹ secli nubūt ⁊ tradūt ad
i nuptias: illi vō q̄ digni habebūt seclo illo / ⁊ resur
k rectōe ex mortuis / neq̄ nubēt neq̄ ducēt vxores:
❡ erit spiritualis conuersatio.
neq̄ enī vltra mori poterūt: Equales enī angelis sūt:
❡ sine labe corruptionis visione dei fruitione.
l ⁊ filij sūt dei: cū sint filij resurrectōis. Quia vō re
❡ moyses quē vos recipitis: alioquin poterat aptiora dare de re surrectiōe testimonia ꝓphetaꝝ: sed ꝓphetas saducei nō recipiūt.
surgēt mortui / †⁊ moyses ōndit sec⁹ rubū: sicut di
a ❡ q̄ iā mortui erāt qñ hec dicebat: ꝓbat ē ꝑ hoc aīas post mor tē ꝑmanere: nō enī diceret deus nō existentiū: ⁊ sic introducit cor poꝝ resurrectio: que cū aīabus bn̄ vel male gesserūt.
cit / dn̄m deū abraā ⁊ deū isaac ⁊ deū iacob. De⁹
❡ quorum dn̄s ⁊ deus est.
āt nō ē mortuoꝝ / sz viuoꝝ. Oēs enī viuūt ei. Rn̄ d
dētes āt q̄dā scribaꝝ dixerūt: Magr̄ bn̄ dixisti. e
m Et āpli⁹ nō audebāt eū q̄c q̄z īterrogare. Dixit āt
a ❡ nō rephēdunt q̄ dauid filiū dicūt: sed qꝛ dei filiū nō credūt.
n ad illos: Quō dicūt xp̄m filiū eē dauid: ⁊ ipe dd
❡ pater. ❡ filio.
o dic̄ i libro psalmoꝝ:† Dixit dn̄s dn̄o meo: sede a

gligi. k ❡ Neq̄ nubent neq̄ ducēt vxores. Cum cōnubia ꝓpter filios: filij ꝓ- pter successionez: successio ꝓ pter mortē: vbi ergo non est mors neq̄ connubia. l ❡ Quia vero resurgāt mortui. Postq̄ȝ propositę questioni de resurrectionis ꝯditiōibus satisfecit: de ipa resurrectione cōtra eorū infi delitatē agit. m ❡ Et am- plius nō audebat eū q̄c q̄z interrogare. Confutati in sermonibus nō ampli⁹ in terrogant: sed aperte cōphē suz romane potestati tradūt: ex quo intelligimus venena inuidie posse quidē supera- ri / sed difficile cōquiescere. n ❡ Quomodo dicunt xp̄m esse filiū dauid. Cō- summaturus ꝑcepta dn̄o: in fine testamēti sui fidem cōclu dit: vt dn̄m iesum verū deū: ⁊ verū hominē ad dexteram patris sedere credamus. o ❡ Dixit dn̄s ⁊c. Istud di cere: est equalē sibi filiū gene rare dn̄o: nō ꝑm q̄ de eo na- tus / sed ꝑm q̄ de pr̄e fuit sp. g Donec po

Nico. de lyra

Diuisio b A pars diuidit in duo: q̄a christus pmo cōfutat eos re- spōsione cauta. ⁊ secūdo pa- rabolica ad hoc apta. secūda ibi: Cepit aūt dicere: Sen- tentia aūt istarū partiū pa- tet ex dictis Matth. xx. a ❡ Et obseruātes. Hic describit insidiatio principū iudeoꝝ cōtra christū ꝑ mini- stros / cū dr̄: b ❡ Miserūt insidiatores q̄ ⁊c. Ut sub specie falsitas christū decipe rēt: sz dr̄ Prou. i. b. Frustra iacit rete aūt oculos penna- torū. ⁊ ideo frustra insidias tēdebāt christo: cum nulla si- mulatio possit euz decipere: qꝛ omia nuda et aperta sunt oculos ei⁹: ꝑm q̄ dicit Heb. iiij. d. Cetera patēt ex dictis Mat. xxij. c ❡ Accesserūt autē quidā saduceoruz. Hic consequēter ponit con- futatio saduceoꝝ: ⁊ patz sen tētia ex dictis Mat. xxij. vs- q̄ ibi: d ❡ Omēs enī vi- uunt ei. Quia iusti licz sint defuncti corpe viuūt tamē in aīa resurrecturi ad plenam participationē gl̄ie: ⁊ iniusti similiter ad declarationē di- uine iusticie. e ❡ Respon dentes autē quidam ⁊c. Hic ex predictis cōcludit cō futatio insidiātiū christo: ⁊ ꝑ mo ex eoꝝ ꝓpria cōfessione: A cū dicitur:

✱ e ❡ Accesserūt ad eū quidā saduceorū. Expo- nat vt supra Matth. xxij. et Marci. xij. vsq̄ ibi: *Moraliter*

✱ Audiēte oī

A a ¶ Donec ponā. Nō a patre subijciunt inimici nō infirmitate filij: sʒ vnitatē nature: q̄ in altero alter operat significat. Nā ꝛ filius subijcit inimicos patri: q꞉ patrē clarificat sup terram. b ¶ Attēdite a scri. Duplici rōne iubemur attēdere a vāne glīe cupidis, ne vel eoꝝ simulatione decipiamur: vl eoꝝ

multi prodierūt: qui inter ceteras falsitates diem dñi instare predicabāt: quos ꝛ apl̄us redarguit. m ¶ Prelia ꝛ sediti ones ꝛc. Hec a passione dñi in iudea abundauerūt quibus tīc territi apostoli hierusalē et iudeam deserant ammonētur: quia nō statim finis: sed post quadragesimūsecundū annum. C

exemplo ad amorē tpaliū inflāmemur c ¶ Et amāt sa. in fo. Non salutari i foro: nec pmas sedes vetat eis qb⁹ debet ex ordine officij: sʒ eis q̄ indebite amāt. Animū eni nō gradū redarguit Nec tn̄ eo caret culpa: si his forē litibus interesse velit: q̄ desiderat sedere in cathedra moysi. d ¶ Qui deuo. do. Marcus. Sub obtētu plixe oronis: q̄ vt religiosiores appareāt: plixi⁹ orāt vbi ab infirmis q̄buslibet: ꝛ petōꝝ suorū pscientia turbat: q̄si patroni laudes ꝛ pecunias accipiāt: quoꝝ orō fit i peccatū: vt nō solū p alijs nō possint intercedere: sʒ nec sibi ad salutē pficere: immo p ipsis oronib⁹ magis dānabunt. e ¶ Dānatio. ma. In hoc insinuat illos etiā q̄ in angulis stantes orāt vt videant ab hoībus damnationē q̄dē mereri: sed istos maiorē. Ca. XXI

R Espiciēs aūt vi. Qui appetitores pmat⁹: ꝛ vane glorie cauēdos esse monuerat: etiā dona ferētes i domū dñi certo examine discernit: vt retribuat singul' ſm intētionē cordis. g ¶ In gazophy. ꝛc. Gaza diuitie. phylaxe suare. inde gazophylatiū: arca habēs foramē desup in q̄ mittebāt sacerdotes donaria ppli q̄ pgregabāt ad necessarios vsus tēpli. Portic⁹ etiā in q̄ arca seruabat gazophylatiū dicebat. Vn̄: Hec locutus est iesus in gazophylatio docēs in tēplo. ¶ Alleg. Diuites q̄ i gazophylatiū munera mittūt: sunt iudei leg' elati. Vidua: eccl'ia: p q̄ vir ip̄ius mortē ptulit: ꝛ i celi penetralib⁹ ab oculis ei⁹ occult⁹: q̄si in pte alteri⁹ regiōis viuit. Hec paup: q꞉ supbiā ꝛ cōcupiscentias mūdi abiecit: q̄ in gazophylatiū minuta duo mittit. q꞉ in pspectu diuie maiestatis vbi nr̄i opis oblatiōes q̄si certo numero psignate seruant: vel dilectionē dei ꝛ pximi: vel fidei ꝛ opatiōis sue munera defert. que cōsideratione sue fragilitatis minuta: sʒ merito pie intētionis magl' accepta q̄ cūcta supbiētiū iudeoꝝ opa. h ¶ Ex abūdātia. Iudeus ex abundātia mittit: q̄ de iusticia psumēs: ita orat apud se: Deus grās ago tibi: q꞉ non sum sicut ceteri hoim. Omnē victum ecclesia in munera dei mittit: que oīe qd̄ viuit: nō sui meriti: sed diuini muneris intelligit dicēs: Deus ppiti⁹ esto mihi pctōri. i ¶ Et quibusdā ꝛc. Post oblationē vidue in qua ecclesia de gētibus signat: destructio tēpli supponit: vt velamento littere occultātis: recōdita sacramēta ecclesie icipiāt patescere. Curauit eni deus ciuitatē ꝛ templū ꝛ oīa figuralia subuertere: ne qs post aduētū christi ad illa recurreret. k ¶ Interrogauerūt. Quia laudātibus edificationes templi pdixerat oīa destruenda: discipuli (sicut marcus ait) petrus iacobus iohānes et andreas separatim querūt tēpus ꝛ signa pdicte destructionis. l ¶ Multi enim. Imminēte hierosolymorum excidio multi fuere principes qui se christos esse: ꝛ tēpus libertatis appropinquare dicerēt. Temporibus quoq; apostoloꝝ heresiarche multi pdierunt

Ioh.8.c — Alleg. — B — Luc.18.b — Mar.13.a

a ¶ nō ad horam.
a dextris meis: dōnec ponam inimicos tuos scabellū pedū tuoꝝ.
a ¶ inobediētes. b ¶ subiecia sibi nolētes ꝛ volētes. a ¶ quomō repugnātia sunt hec ſm nostrū intellectū.
Dauid ergo dñm illum vocat: et quomō filius eius est? Audiente a autē omni populo, dixit discipu-
¶ si parus homo est.
b lis suis. † Attendite a scribis qui
a ¶ cultioribus vestimētis induti in publicū pcedere: qd̄ rephēdit
c volūt ambulare in stolis: ꝛ amāt b
in diuite: qui induebat purpura ꝛ bysso.
salutationes in foro: ꝛ pmas cathedras in synagogis: et primos
d discubit⁹ i puiuijs. Qui deuorāt c
a ¶ que habēt affectū religionis: sed nesciant sibi puidere.
domos viduaꝝ simulātes lōgam
e orationē: Hi accipiēt dānationē d maiorē. Ca. XXI
f R † Espiciens aūt vidit e eos qui mittebāt mu-
g nera sua in gazophylatiū diuites. Vidit aūt ꝛ quādā
a ¶ nō ppēdit deus quātū in eius sacrificio sed ex quāto proferat.
viduā pauperculā mittentē era minuta duo. Et dixit: Vere dico vobis q꞉ vidua hec paup plus q̄
h oēs misit. Nā oēs hi ex abundāti sibi miserūt i munera dei: hec aūt ex eo qd̄ deest illi, oēm victū suū
i quē habuit misit. Et q̄busdā dicē f tib⁹ de tēplo qd̄ bonis lapidib⁹ ꝛ donis ornatū eēt, dixit † Hec q̄ vi
a ¶ hoc q̄dragesimo secūdo anno post passi detis: veniēt dies i qb⁹ nō relinqt
onem dñi factū est a romanis.
lapis sup lapidē q̄ non destruat.
k Interrogauerūt aūt illū dicētes: g Preceptor qñ h erūt: ꝛ qd̄ signū
a ¶ ne qs psuadeat q̄si hec mox sint vētura
cū fieri icipiēt? Qui dixit: † Videte b
a ¶ hoꝝ pmus fuit simon mag⁹ cui auscultabāt oēs qui in samaria erāt dicētes: hic est virtus dei magna.
l te ne seducamini. Multi eī veniēt
a ¶ an hoꝝ cōpletionē. b ¶ de signis docet: de tempore non puta intimandam.
i nōie meo, dicētes: quia ego sū:
¶ libertatis ꝛ pacis.
ꝛ tēps appropinquit. Nolite ire p⁹
a ¶ an excidiū. ¶ q̄ ad hostes. b ¶ q̄ ad ciues
m eos. Cū aūtē audieritis plia ꝛ seditiones nolite terreri. Oportet eni primū hec fieri: sed nōdū sta-

Ni. de ly. b Tunc dicebat

✻ cum dicit: Et amplius nō audebāt eū q̄dā interrogare. tertio ex ignorātie eoꝝ declaratiōe, cum dr̄: Quō dicūt xp̄m filiū da. ꝛc. ꝛ ptʒ snia ex dictis Matth. xxij. a ¶ Audiēte aūt ꝛc. Postq̄ descripta est pncipum iudeoꝝ malicia. hic scd̄o describit eoꝝ supbia q̄ fuit pmū motiuū i eis. Ex supbia eni ꝛ psūptiōe nō poterāt correctionē xp̄i sustinere nec deuotionē ppl'i ad xp̄m videre: ꝛ ptʒ snia ex dict' Mat. xxiij. excepto qd̄ sequit: b ¶ Volūt am. in sto. i. in cultiorib⁹ vestimētis in publicū pcedere vt p hoc honorabiliores viderēt. † mat.22.d
c ¶ Qui deuorāt do. vi. bona earū ad se trahētes ꝛ cōsumētes sb̄ falsa specie sctitatis. d ¶ Hi acci. dam. ma. q꞉ ſm q̄ dicit Hiero. Simulata sanctitas duplex est iniq̄tas. ꝛ ideo plectēda est maiori pena. Mar.2.d.
✻ a ¶ Audiēte aūt oi. ꝛc. exponat sicut Mat. xxiij. ꝛ Mar. xij. C. XXI Moraliter

R Espiciēs aūt vi. eos. Descripta doctrina xp̄i p moduʒ amoris bñficia cōferēdo. hic pn̄r describit ei⁹ doctrina p modū terroris futuri iudicij horrorē icutiēdo: et q꞉ hoc fit p rñsionē saluatoris ad ppositā q̄stionē. iō pmo ponit q̄stiōis occasio. scd̄o eiusdē ppositio, ibi: Interrogauerūt aūt illū. tertio solutio, ibi: Qui dixit. Circa pmū ponit duplex occasio. secūda ibi: Et q̄busdā dicētib⁹. Pria occasio fuit ex hoc q̄ xp̄s viduā mittentē duo minuta in gazophylatiū tēpli: ei⁹ oblationē p ceteris cōmēdauit: ꝛ patet snia ex dictis Mar. xij. f ¶ Et q̄busdā dicen. de tē. Hic ponit scd̄a occasio. Munera eni illa ponebant i gazophylatio p sustētatiōe edificioꝝ tēpli ꝛ alijs q̄ erāt necessaria ad ministeriū. et iō discipuli xp̄i ceperūt loq̄ de structura tēpli ꝛ alijs q̄ ptinebāt ad ei⁹ ornatū: q̄bus saluator dixit totū fore destruēdū: ꝛ ptʒ l'ra. g ¶ Interrogaue. aūt illū dicē. Hic pn̄r ponit q̄stionis ppositio. ex hoc eni q̄ xp̄s dixerat tēplū fore destruendū: q̄sierunt a xp̄o discipuli de tpe hui⁹ destructiōis ꝛ de pcedētib⁹ signis: ꝛ q꞉ discipuli post destructionē ciuitatis ꝛ tēpli credebāt cito futurā eē psūmationē seculi. iō de hoc monerunt scd̄aʒ q̄stionē cū pcedēte: vt ptʒ Mat. xxiiij. h ¶ Qui dixit. Hic pn̄r ponitur vtriusq; q̄stionis solutio. ꝛ pmo prime: scd̄o secūde, ibi: Et erūt signa. Prima in duas: q꞉ circa destructionē ciuitatis pmo pmittunt pnostica signa. scd̄o destructio ip̄a, ibi: Cū aūt vide. Adhuc circa pmū pnunciant mala futura pplo iudeoꝝ i generali. scd̄o xp̄i discipulis i spāli, ibi: Sʒ an̄ hec oīa. ꝛ ptʒ snia istarū ex dict' mat. xxiiij. except' q̄ sequūt

† mat.12.b 24.q.1.c. odi — D — † mat.24.a Mar.3.a — † mat.24.a Mar.13.a

✻ Terroresq;
Moraliter. e ¶ Respiciēs autē vi. eos ꝛc. in ga. ꝛc. Exponat vt. s. Mar. xij. f ¶ Et q̄busdā di. de tē. exponat sicut. s. Mat. xxiiij. et Mar. xiij. g ¶ Interroga. aūt il. exponat sicut. s. Matth. xxiiij. et Marci. xiij. Moraliter
✻ Sed an̄ hec oīa

H a ¶ Tunc dicebat illis. Vox/alia e celo/alia e terra/alia
E ab elemētis/alia ab hoīb⁹. Surget gēs: ecce ꝑturbatio hoīnū/terremotus: ecce respect⁹ ire desup/pestilētie. inequalitas
corpoꝝ/fames: ecce sterilitas terre/terrores de celo: ecce ineq̄
Mystice litas aeris. Qui ḡ in oībus deliquerūt/i oībus feriunt. Mystice. Regnū aduersus regnū: ꝛ pestilētia eoꝝ q̄ꝝ sermo vt cācer serpit: ꝛ fa
mat.24.a mes audiēdi v̄bū dei: cōmotio terre: a
Mar.13.b vera fide separatio in hereticis itelligi debet q̄ ꝯ se inuicē dimicātes: ecclie victoriā faciūt. b ¶ Et sig. ma. erunt.
Josephus Hec etiā eo tpe ipleta: apd iosephū inuenit: q̄ narrat stellā gladio silem ꝑ annū supra hierosolymā pepēdisse: ꝛ currus cūctesq̄ armatos .xl. dieb⁹ in aere debellasse: ꝛ vitulā inter man⁹ imolātiū agnū pepisse. Quo aūt merito hec ꝯtigerint: subinfert. Sed hec oia ꝛc.
c ¶ Continget autē vobis in testimoniū. In testimoniū eorum qui vel persequunt vel viuēdo nō mutantur. Mors eni iustoꝝ bonis est in adiutoriū: malis in testimoniū dānatiōis vt inde puersi sine excusatione pereāt: vñ electi exēplū capiūt vt viuāt. Quia ꝓ tot terrorib⁹ audit turbari poterāt ꝯsolationē supponit. Ponite ḡ i ꝛc.
d ¶ A parētib⁹ ꝛc. Mai⁹ tormētū: cū aliqs ab illis patit a q̄b⁹ ꝓsumebat: qꝛ cū dāno corꝑis mala cruciāt amisse charitatꝫ. Et qꝛ dura sūt q̄ ꝓdicunt de afflictione mortis: subdit cōsolatio de gaudio resurrectiōis. e ¶ Et capill. q.d. Cur timetis ne pereat qd̄ incisuz dolet: qn̄q̄dē nec illd̄ pōt ꝑire in vobis qd̄ incisuz nō dolet: caro eni incisa dolet/capill⁹ nō dolet. Et capill⁹. Nō so
ꝭ lū ossa vr̄a. i. fortia gesta: vl dicta remunerabunt: sꝫ etiā capilli. i. cogitatōes: q̄ de corde q̄si de cerebro exeūt: apd̄ in
Als nō hꝫ stū iudicē iusta mercede donabunt. vñ
† hominibus ꝓpha: Reliquie cogitationū diē festuz
Ps.75.b agēt tibi. f ¶ In pa. vr̄a. Patiētia
Patientia radix ꝛ custos est oīm virtutū. in hac ḡ
custos ē om aias q̄ corpus possidēt possidemus: cū
niū virtutū ipas aīas ad patiēdū rōne regim⁹. Uera aūt patiētia est: aliena mala eq̄nimi
mat.24.b ter ꝑpeti ꝯtra eū q̄ mala irrogat: nullo
Mar.13.b dolore moueri. g ¶ Et q̄ in medio. Ecclastica historia narrat christianos q̄ in iudea erāt: iminēte excidio ab angelo monitos fuisse et trās iordanē in ciuitate pella: donec desolatio iudee ipleret habitasse. h ¶ Erit eni ꝓs. ꝛc. Hec ꝓssura ꝛ ira vsq̄ hodie ꝑpl̄o illi ꝑ oēs gētes disꝑso durat: nō tñ i eternū
Ro.11.d durabit. Uñ post ordinē ꝓssure de misericordia subdit: i ¶ Donec impleant tēpora nationum. i. donec plenitudo gentiū intrauerit: et sic omnis isrl̄ saluus: ꝛ quasi ad solium ꝓprie natiuitatis gauisurus redeat. Quid enī impletio tēporibus nationū: ꝛ oīni isrl̄ saluato sequat: dn̄s ex ordine ponit.
mat.24.a Nā ꝛ hec ꝓm mattheū apl̄i quesierūt: nō solum tēpus euertēdi tēpli: sed ꝛ signū aduent⁹ eius: ꝛ ꝯsūmatiōis seculi. k ¶ Et erunt signa in sole ꝛ luna.
Ibi.25.a Hec de ipo aduētu. cū omēs virgines prudentes ꝛ fatue: insolito clamore suscitate lampades ornant. i. opa secū numerāt: ꝓ q̄bus maximo cum timore iaz instātē eterni discriminis expectāt euētū. Nā hactenus vniuersus orbis absq̄ timore iudicis acturus est. vñ Aplūs:
1.Tes.5.a Cū dixerint pax ꝛ securitas supueniet
† Esa.13.b eis repētin⁹ iterit⁹. Nec miꝝ si in expe
Johel.3.c ctatiōe diuini examinis qui in mundo hic floruerunt

a tūm finis. Tūc dicebat ill: † Sur
¶ ꝯstat hec oia ꝯtigisse tpe iudaice seditōis
get gēs ꝯtra gētē: ꝛ regnū aduer
ante vltimā ꝓuincie euersionē.
sus regnū: et terremotus magni
erūt ꝑ loca ꝛ pestilentie ꝛ fames/
b terroresq̄ de celo ꝛ signa magna a
¶ hec maxima causa fuit iudeis q̄ post occisionē dn̄i: nois etiā ei⁹ ꝓcones: et cōfessores impia crudelitate vexabant.
erūt. Sꝫ añ hec oia inijciēt vobis b
man⁹ suas: et ꝑsequent tradētes c
in synagogas ꝛ custodias: trahē d
tes ad reges et ꝓsides ꝓpter no
e mē meū. Cōtinget aūt vobis i te e
a ¶ nolite terreri: ꝛ vos ad certamen accedītis: sed ego prelior: vos verba editis: sed ego sum qui loquor.
stimoniū. Pōnite ergo in cordi f
bus vr̄is nō ꝓmeditari quemad
modū respōdeatis. Ego eni da g
bo vobis os ꝛ sapiam: cui nō po h
terunt resistere ꝛ cōtradicere oēs
aduersarij vr̄i. Trademini autē i
d a parētib⁹ ꝛ fratrib⁹ ꝛ cognatis ꝛ
amicis: ꝛ morte afficiēt ex vobis.
Eritis in odio oībus † hoīb⁹ ꝓpter
e nomē meū. Et capillus d̄ capite k
f vr̄o nō peribit. In patientia vr̄a
a ¶ hucusq̄ ea que ꝑ quadraginta annos nōdū fine adueniēte futura erāt hic finis desolationis que a romanis facta est.
possidebitis aīas vr̄as. † Cūz au l
tem videritis circūdari ab exer m
citu hierusalem: tūc scitote quia
appropinquauit desolatio eius.
a ¶ .i. tpe ꝓximo ante obsidionē dū adhuc fugere licebit: dū miles romanus ꝑ galileā ꝛ samariā se diffundere ceperit.
b ¶ qui extra sūt nō fugiāt in hierlm.
Tūnc qui in iudea sunt fugiāt †
g ad montes: et qui in medio eius
discedant: et qui in regionibus
a ¶ dominici sanguinis.
non intrent in eam: quia dies vl
tionis hi sunt: vt impleant omnia que scripta sunt. Ue autem
¶ quarum vteri vel manus filioꝝ sarcina pregrauate: fuge necessitatem impedirent.
pregnantibus et nutrientibus in
h illis dieb⁹. Erit eni pressura ma
gna super terram/et ira populo
huic. Et cadent in ore gladij: et n
captiui ducentur in omnes gen o
tes. Et hierusalem calcabitur a p q
i gentibus donec impleantur tem r
k pora nationum. † Et erunt signa s

ꝟ a ¶ Terroresq̄ de celo. Dicit eni iosephus libro de iu H
daico bello q̄ añ destructiōꝫ ciuitat̄ stella cōmata in silitudinē Josephus
gladij sup ciuitatē apparuit ꝛ ꝑ annū durauit: designās futurā ꝑpl̄i occisionē. b ¶ Sed añ hec oia ꝛc. Quia btūs stephan⁹: iacobus frater iohānis: petr⁹ ꝛ paulus: ꝛ fere oēs alij apl̄i ꝛ q̄si inumerabiles christiani fuerūt ꝓ fide xp̄i occisi. c ¶ Tradētes i sinagogas. Ubi iudei habebāt ptātē iudicādi. d ¶ Trahentes ad ꝛc. Ubi gētiles habebāt auctātē ꝯdēnandi ad mortē. e ¶ Cōtinget aūt ꝛc. i. ꝟitatis euāgelice ibidē ꝯstāter ꝓfitende. f ¶ Ponite ḡ ꝛc. Per h̄ non excludit meditatio rn̄dēdi si tpe assit facultas sciētie: sed ꝓmittit securitas si ista deficiāt. qd̄ frequēter contingebat in ꝓmitiua ecclīa: qꝛ tūc frequēter fideles subito trahebant ad iudices: ꝛ cuꝫ hoc erāt illitterati ꝛ simplices: qꝛ deus pōt tales defect⁹ supplere. ido sequit: g ¶ Ego eni ꝛc. i. loquēdi ꝯstantiaz. h ¶ Et sapiam. i. scripturaꝝ itelligētiā: sicut factū est in mult̄ simplicib⁹. ꝛ si nō dabat sp̄ talis intelligētia: dabat tñ loq̄ndi ꝯstātia: qꝛ in tali casu sufficit ad salutē ꝯfiteri cōstāter fidē in gn̄ali: qd̄ ꝑt facere simplex xp̄ian⁹. h ¶ Cui nō po. resistere. Sicut ꝑꝫ de beato stephano: de q̄ scribit Act. vi. c. Non poterāt resistere sapie ꝛ sp̄ui q̄ loq̄bat. i ¶ Trademini aūt ꝛc. Sicut legit d̄ btō Chrysantō ꝛ mult̄ alijs. k ¶ Et capill⁹ ꝛc. Hoc autē addidit saluator ad declarandū ꝟitatē future resurrectionis ꝑ quā resurgēt in electi: nō solū illa q̄ sūt de necessitate nature hūane: sꝫ etiā ea q̄ faciūt ad decorem cuiusmodi H
sūt capilli: qꝛ meditatio hui⁹ resurrectionis multū facit ad tolerātiā martyrij: de q̄ saluator loq̄bat. l ¶ Cū aūt ꝛc. Hic ꝯñr describit destructio ciuitatis hierlm: ꝛ ꝑꝫ snīa ex dict̄ Mat. xxiiij. excepꝫ q̄ sequūt. m ¶ Circūdari ꝛc. scꝫ ab exercitu tyti ꝛ vespasiani: ꝑ que destructa est. n ¶ Et cadent ꝛc. Refert aūt iosephus q̄ a ꝓncipio obsidiōis Josephus
vsq̄ ad finē cesa sunt decies cētena milia. o ¶ Et ca. ducēt. qꝛ ꝓm ipm ducti sūt captiui iudeoꝝ vsq̄ ad nonagintaseptē milia. p ¶ In oēs gētes ꝛc. qꝛ destructio ciuitat̄ ꝛ ꝑpl̄i facta est in vltōēꝫ mort̄ xp̄i: vt dictū ē. s. ca. xix. ꝛ ꝑ h̄ q̄ aliq̄ de illo ꝑpl̄o ducti sūt captiui i oēs gētes: facta ē q̄dā testificatio innocētie xp̄i ꝛ ꝑfidie iudeoꝝ. q ¶ Et hierusalē ꝛc. i. calcāda dabit. r ¶ Donec im. ꝛc. tūc eni cū plenitudo gētiū itrauerit oīs isrl̄ salu⁹ fiet: vt habet ad Ro. xi. c. s ¶ Et erūt signa in sole ꝛ luna ꝛc. Hic ponit solutio secūde q̄stiōis de aduētu christi ad iudiciū
ꝟ vbi ꝓmo
✱ b ¶ Sed añ hec oia. Exponat sicut Mat. xxiiij. ꝛ Mar. xiij. f ¶ Po Moraliter
nite ergo ꝛc. sicut Mat. x. et Mar. xiij. l ¶ Cū aūt videritis ꝛc. Exponat sicut. s. xix. † ¶ Tūc q̄ in iu. ꝛc. Exponat sicut. s. Mat. xxiiij. ꝛ Mar. xiij. vsq̄ ibi: n ¶ In ore gladij. i. s. diuine snīe ꝓ sua incredulitate. o ¶ Et capt. ducēt. Nō solū tpalr̄ sub ꝓncipib⁹ terrenis: sꝫ etiā eternā sub spiritibus malignis. q ¶ Et hierlm a ꝛc. i. ecclīa q̄tū ad ꝑplm cōmunē q̄ multū deprimit a ꝓncipib⁹ ꝛ ꝓlatis. r ¶ Donec im. tē. na. i. vsq̄ ad tpīs a dn̄o ꝓfinitū. s ¶ Et erūt sig. ꝛc. Exponat sic. s. Mat. xxiiij. ꝛ Mar. xiij. vsq̄ ibi.
✱ Attendite

flouerit exarescet: si fides q̄ sine opib⁹ irruerat emarcescet. A nā ꝟtutes celoꝝ mouebunt: angelice ptātes tremūt aduentū
Job.26.c iudicis. Un̄ Job: Columne celi ꝯtremiscūt: ⁊ pauentū eius.
a ¶ Sonitus ma. Appropinquāte extremo iudicio: sonit⁹ maris ⁊ fluctuū confundit: terrarūq₃ orbis ꝑmentibus vndiq₃ colonis inficit: maxima celi lumina ria nouo horrore ꝑcussis radiis: turbatū facit velāt: q₂ appropinquāte termino suo: elemēta q̄si pauētia nutāt ⁊ tremunt. b ¶ Et tūc vide. Quē in humilitate positū audire noluerūt: vt virtutē eius tāto tūc districti⁹ sentiāt: q̄to nūc corda ad eius patiētiā nō inclināt. Quia ꝟo ꝯtra repꝛobos hec dicta sūt mox ad ꝯsolationē electoꝝ supponit. His aūt fieri. i. cū plage crebrescūt: cū terror iudicii cōmotis ꝟtutib⁹ oñdit. Leuate capita vr̄a. exhilarate corda vestra: q₂ dū finit mūd⁹ cui amici nō estis: ꝑpe est redēptio quā q̄sistis. Q₂ ꝟo mūdus despici debeat ꝑuida cōparatiōe manifestat. c ¶ Uidete ficul. Regnū dei estati cōparat: q₂ tūc meroris nr̄i nubila trāsibūt: ⁊ eterni dies vite sub claritate solis fulgebūt. Sicut enī ex fructu arboꝝ vicina estas cognoscit ita vt ex ruina mūdi ꝑpe esse cognoscat regnū dei. Ex his ꝟbis oñdit: q₂ fructus mūdi ruina est. Ad hoc enī crescit vt cadat: ad hoc germinat: vt q̄cq₃ germinauerit: cladib⁹ ꝯsumat. d ¶ Celū ⁊ ter. ⁊c. Nihil in corpoꝝ natura celo ⁊ terra durabili⁹ est. nihil trāsit velocius q̄ sermo. ꝟba quousq₃ impfecta sūt ꝟba nō sunt. si pfecta sunt: iā oīno nō sunt: neq₃ enī pfici: nisi trāseūdo pñt. Ait ḡ: Celū ⁊ terra trāsibūt: q̄si oē qd̄ apd̄ vos durabile ⁊ sine mutatiōe est: ad eternitatē durabile nō est: ⁊ oē qd̄ apud me trāsire cernit: fixū ⁊ sine trāsitu tenet: q₂ sermo meus q̄ trāsit: sniās
B manētes exp̄mit. e ¶ Uerba autē mea ⁊c. Et cū ꝟba mea ita absq₃ dubio sint iplēda: videte ne ꝯtra ꝯtestationē ꝟboꝝ meoꝝ sitis dediti crapule ⁊ ebrietati: ⁊ sctarib⁹ curis: sic q̄dā erūt
1.Tes.5.a. tpe iminētis iudicij. de q̄b⁹ dr̄: Cū dixerint: pax ⁊ securitas: supueniet repētinus interit⁹. f ¶ Erat autē ⁊c. Qd̄ ꝟbo docuit: exēplo astruit. q̄ aū̄ vnū̄sale iudiciū ⁊ singuloꝝ incertū exitū voluptatib⁹ ⁊ curis seculi renūciare ⁊ vigilare monuit ⁊ orare: ipse iminente sua passiōe doctrine: vigiliis: ꝓcibusq₃ insistat: ⁊ eos ꝓ q̄b⁹ passurus erat ꝟbo ꝓuocat: ⁊ orōe pr̄i cōmēdat. Sic ⁊ nos cū inter ꝓspera iuste ⁊ pie ꝯuersamur inter aduersa de diuina mīa nō desperem⁹. Dieb⁹ docem⁹ in tēplo: q₂ fidelib⁹ boni opis formā ꝑbem⁹. Noctibus in mōte oliueti moramur: q₂ in tenebris angustiaꝝ gaudij spūalis ꝯsolatione respiram⁹: vt ad nos audiendos ppls manicat cū vel obscuris opib⁹ tenebraꝝ: vl̄ dei grā victis nebulis ꝑssuraꝝ: sic vt in die honeste ambulantes: nos filios lucis imitamur. C.XXII

A Ppropinq̄bat ⁊c. Qui dr̄ pascha ⁊c. Pascha nō a passione: sed a transitu nominatur: q₂ illa die transiuit exterminator per egy.

Ni.de ly.

ibidē sub dubio relinquit. Primo die eriget mare. xl. cubitis sup altitudines montiū stans in loco suo q̄si murus. scd̄o tm̄ descēdit vt vix videri possit. tertio marine belue apparentes sup mare dabūt rugitus vsq₃ ad celū. q̄rto ardebit mare ⁊ oēs aque. quinto herbe ⁊ arbores dabūt rorem sanguineū. sexto ruēt edificia. septimo petre adinuicē collident. octauo fiet generalis terre motus. nono eq̄bit terra. decimo exibunt hoies de cauernis: ⁊ ibūt velut amētes nec mutuo poterūt loqui. vndecimo surgēt ossa mortuoꝝ: ⁊ stabūt sup sepulchra sua. duodecimo cadent stelle. tertiodecimo morient viuētes vt cū mortuis resurgāt. decimoq̄rto ardebit celū ⁊ terra. q̄ntodecimo fiet nouū celū ⁊ noua t̄ra ⁊ resurgēt oēs. Dicit etiā ibidē q̄ Hiero. inuenit ista ī annalib⁹ hebreoꝝ: in q̄b⁹ lz sint multa ꝟa: tm̄ sūt ibi mlta falsa admixta. ⁊ iō de ꝟitate seu falsitate istoꝝ signoꝝ iudiciū maiorib⁹ derelinq̄. a ¶ Leuate ca. ve. q₂ dies iudicij lz repꝛobis sit terribilis: tm̄ electis d₃ esse cōsolabilis: q₂ tūc trāsferent ad gloriā. b ¶ Attēdite aūt. i. diligēter cauete. c ¶ Ne forte ⁊c. i. deꝓmant ad vitia. d ¶ In cra. ⁊ ebrie. i. ex supfluitate cibi ⁊ potus. e ¶ Et curis hu. vi. i. supflua sollicitudie terrenoꝝ. f ¶ Et supue. ⁊c. i. dies iudicij. g ¶ Tanq̄₃ la. q̄ euadi nullo mō poterit. Et ex h̄ loco videt q̄ hoib⁹ existētib⁹ in ꝯuiuiis ⁊ festiuitatib⁹ tanq̄₃ securis ⁊ nihil timētib⁹ ð die iudicij veniet repēte. ⁊ idem hr̄ Mat. xxiiij. c. vbi dr̄: Sicut eni erāt ī dieb⁹ aū̄ diluuiū comedētes ⁊ bibētes: nubētes ⁊ nuptui tradētes vsq₃ ad eū diē quo intrauit ī arcā noe ⁊ nō cognouerūt donec venit diluuiū ⁊ tulit oēs: ita erit ⁊ aduēt⁹ filij hoīs. Et hec ꝟitas euāgelij videt saltē in aliq̄bus dissonare ab illis q̄ndecim signis supra positis ⁊ acceptis de apocriphis iudeorum.

Signa iudiciū precedentia

† Esa.3.c Mat.24.c Mar.13.c

D

b ¶ Uigilate ita. ⁊c. p̄ hoc nō est intelligēdū q̄ orō sit semꝑ ꝯtinua: q₂ oportet eā īterrūpi somno ⁊ aliis necessitatib⁹ corpis: s₃ ei⁹ ꝯtinuitas intelligit q̄ nō interueniat pcīm mortale impeditiuo effectū ipius. iō subdit: i ¶ Ut dig. ha. ⁊c. q₂ illi q̄ tūc inuenient sine pctō mortali erunt salui. k ¶ Et stare ⁊c. i. stare secure ī iudicio corā xp̄o q̄ iudicabit ī forma hūana. l ¶ Noctib⁹ ꝟo ⁊c. vt ibi vacaret orōni. m ¶ Et ois po. ⁊c. i. mane accelerabat venire ad ꝑdicationis sue locū attractus efficacia ⁊ dulcedine doctrine sue.

† Ro.13.b 35.dis.1.c

✳ b ¶ Attēdite aūt ⁊c. in cra. ⁊ ebrie. Crapula ꝟo spūalis est ingurgitatio doctrie ꝑuse. ⁊ ebrietas spūalis est diuina curiose scrutari vltra debitā mēsurā. ⁊ tal' īuestigās opp̄mit a glā: sic bibēs vinū vltra debitā mēsurā opp̄mit ab eo. † ¶ Erat āt ⁊c. In h̄ dedit exēplū doctorib⁹ ⁊ ꝑdicatorib⁹ euāgelij vt dieb⁹ doceāt ⁊ noctib⁹ sint ī orōne deivt ibidē hauriāt qd̄ auditorib⁹ effūdāt in mane seq̄nti. iō s̄bdit: m ¶ Et ois po. ma. i. ī mane festinabat ad ei⁹ doctrinā venire. taliū enī doctria ē a pplo desiderata.

Moraliter

in solē et luna et stellis: Et in ter-

a ¶ sol vertet in tenebras: ⁊ luna in sanguinē antēq̄₃ veniat dies dn̄i magn⁹ ⁊ manifest⁹. b ¶ hoc tpe antixp̄i: q̄ erit tribulatio magna: q̄lis nō fuit ab initio mūdi neq₃ fiet.

ris ꝑssura gentiū / pre cōfusio-
a ne sonitus maris et fluctuū: are-
scētib⁹ hoib⁹ ꝑ timore ⁊ expectati-
one q̄ supuenient vniuerso orbi.
b † Nā ꝟtutes celoꝝ mouebūt: ⁊ tūc
videbūt filiū hoīs venietē ī nube
cū ptāte magna ⁊ maiestate. His
aūt fieri incipiētib⁹ / respicite ⁊ le- a
uate capita vr̄a: qm̄ appropinq̄t
redēptio vr̄a. Et dixit illis similitu-
c dinē: Uidete ficulneā ⁊ oēs arbo
res: cū ꝓducūt iā ex se fructū: sci
tis qm̄ ꝓpe ē estas. Ita ⁊ vos cū
videritis hec fieri / scitote qm̄ ꝓpe
ē regnū dī. Amē dico vob: q₂ nō
ꝑteribit generatio hec donec oīa
d fiāt. Celū ⁊ terra trāsibūt: ꝟba
aūt mea nō trāsibūt† Attēdite āt b
vob ne forte grauent corda vr̄a ī c d
crapula ⁊ ebrietate ⁊ curis huius e
vite: ⁊ supueniat in vos repētina f
dies illa. Tanq̄₃ laque⁹ enī supue g
niet in oēs q̄ sedent sup faciē oīs
terre. Uigilate itaq₃ oīm tpe / orā h
tes vt digni habeamini fugere ista i
oīa q̄ futura sūt et stare ante filiū k
f hoīs. Erat aūt dieb⁹ docēs in tē- †
plo: noctib⁹ ꝟo exiēs morabat in l
mōte qui vocat oliueti. Et oīs m
A pplus manicabat ad
eū ī tēplo audire eū.
e A Ppropin- C.XXII n
quabat aūt dies fest⁹

a ¶ pnunciat hoc qd̄ iohānes inter cetera se culi mutabilia mare habiturū cōspexit.

¶ ⁊ q̄ dico sub certamine expectate.

a ¶ de mortalitate ad īmortalitatē. b ¶ .i. oē humanū genus: vel gens iudeoꝝ que nō deficiet: donec veniat dies iudicij.

a ¶ eternum nō ethereū. b ¶ innouabunt deposita priori forma: ꝑmanente autē substātia. vnde dicit: Terra in eternū stat.

¶ Et ideo.

a ¶ insꝑat⁹: ⁊ ꝑpetuo retinēs qd̄ semel cepit

¶ q̄bus placent illecebre huius mūdi.

¶ nō quibusdā certis dieb⁹ vel horis.

¶ hec est summa beatitudinis in ꝑsentia iudicis sue securū consistere.

a ¶ .i. mane ire accelerabat.

✳ vbi ꝑmo describunt signa ꝑnostica / cum dicit: Et erūt signa: q₂ licz talia pluries ꝑcesserint: tm̄ iminēte aduentu iudicis maiora ⁊ crebriora fient. In scholastica historia ponunt. xv. signa ꝑcedētia q̄ndecim dieb⁹ aduentū iudicis: sed vtrū illi dies q̄ndecim futuri sint ꝯtinue se habentes vel interpolate: ibidem

A Ppropinq̄bat. Postq̄₃ euāgelista C.XXII descripsit xp̄i ꝑdicationē. hic ꝯñter describit ipius passionem per quam solutum est precium nostre re- ✳ demptionis

Moralr. n ¶ Appropinq̄bat ⁊c. Exponat sic. s. Mat. ✳ xxvj. ⁊ Mar. xiiij.

Moraliter

E F nator p egyptū: vel dño liberante pplm suū: quo noie significabat agnū in hac die de mūdo ad patrē trāsiturū. Inter pascha do τ açyma hoc distat: φ pascha vocat solus dies in quo agn⁹ occidebat ad vesperā. i. xiiii. luna primi mēsis. Dies açymoꝝ erāt a. xv. luna vsqꝫ ad. xxi. diē eiusdē mēsis. Sed euāgeliste indifferēter ponūt: τ diē açymoꝝ ꝓ pascha: τ pascha ꝓ dieb⁹ açymoꝝ. vnd hic lucas: Dies fest⁹ açymoꝝ: q̄ dicit
mat. 26. a. pascha: qꝛ τ pasche dies in açymis panib⁹ celebrari ꝑcipiebat. Et nos q̄si ꝑpetuū pascha faciētes: semꝑ ex hoc mūdo trāsire ꝑcipimur: vno die imolato agno ad vesperā sequunt septē dies açymoꝝ: qꝛ xp̄s in plenitudine tēporū semel ꝓ nobis passus toto tp̄e seculi qđ septē dieb⁹ agit in açymis sinceritatis τ ꝟitatis ꝑcepit esse viuēdū. a ¶ Et q̄rebāt τc. Hec añ biduū pasche congregatis ꝑncipib⁹ sacerdotū et scribis in atriū cayphe: matthe⁹ gesta testat.
mat. 26. a. mar. 14. a b ¶ Intrauit. Dicit iohānes φ post buccellā a dño traditam itrauit sathanas i iudā. sꝫ τ añ suaserat eū sathanas τ quē ꝑuus itrauerat vt deciperet: postmodū intrauit vt iā sibi traditū plenius possideret. c ¶ Uenit aūt dies. Licet sequenti die. i. q̄ntadecima luna sit crucifixus: hac tñ nocte q̄ agn⁹ imolabat: τ carnis sanguisqꝫ sui discipulis sacrā celebrāda tradidit: τ a iudeis tent⁹ τ ligat⁹: ipi⁹ imolatōis. i. passiōis sue sacrauit exordiū. d ¶ Ecce introeūti τc. Sic de⁹ cūctoꝝ ꝑsci⁹ cū discipulis loqt: de his q̄ alibi gerunt. τ his parituris pascha amphorā aq̄ portās occurrit: vt ondat φ hui⁹ pasche mysteriū ꝓ ablutione mūdi p aquā baptismi sit celebrādū: vbi vere pasche cultorib⁹ typic⁹ de limine cruor aufert τ ad tollēda pctā viuifici fontis baptisma consecrat. Amphora significat ꝑfectā mēsurā expleti tp̄is: quo dignū erat hec gerit. e ¶ Homo amphorā. Sine nomie designat: vt paup τ ignobilis esse mōstret: q̄ a dño eligit. cui⁹ sanctitas in h apparet: qđ in strato eius dñs cū discipulis cū sublimiū ꝯturū delectatiōe requiescit. f ¶ Seq̄mini eū. Cōsulte ꝑtermittunt noia vel baiuli aque: vel dñi domus: vt oibus volētibus imbui sacramentis christi: qđ est pascha celebrare: christū sue mētis hospitio suscipere: querentib⁹ facultas danda signetur.
mat. 26. b mar. 14. b g ¶ Cenaculū magnū. Spiritualis ē lex q̄ de āgustiis littere egrediens: in sublimi loco recipit saluatorē. Qui in lr̄a remanet in imis pascha facit: sed q̄ aque baiulum. i. grē ꝑcone in domū eccle seqt trāscēdēs littere supficiē in mētis sollio refectionē parat christo: dū cūcta vel pasche sacramēta / vel cetera legis decreta: de eo itelligit scripta. h ¶ Desiderio. Desiderat ꝑmo typicū pascha mādučare: τ sic passiōis sue mūdo mysteria declarare: vt τ antiq̄ pasche ꝓbator existat: τ hic ad sue dispēsationis figurā ꝑmuisse demōstrās: iā aduenīēte veritate vmbras cessare debeat: in cui⁹ rei figura defecit manna: postq̄ comederunt filij isrl̄ de frugibus terre: nec vsi sunt vltra cibo illo.

a ¶ . i. pma dies açymoꝝ post imolationem agni scꝫ. xv. dies que erat solēnis.
a açymoꝝ q̄ dr̄ pascha. †Et q̄rebāt g ꝑncipes sacerdotū et scribe quō h
a ¶ nō metuentes seditionē: sed ne auxilio ppl̄i de suis manibus tolleret.
iesū interficerēt. Timebāt vo ple e
b bē. Intrauit aūt sathanas i iudā f
qui cognomiabat scarioth: vnū
a ¶ nō a principibus inuitat: nulla necessitate constringit: sed ꝓpria sponte scelerate mentis iniit consilium.
de duodeci: †τ abijt locut⁹ est cū g
principib⁹ sacerdotū τ magistratibus: quēadmodū illū traderet
eis. Et gauisi sūt / τ pacti sūt pecu h
niā illi dare Et spopōdit. Et q̄re
¶ sine turbis.
bat oportunitatē / vt traderet illū
¶ xiiij. luna.
c sine turbis. Uenit āt dies açymo i
¶ agnus paschalis.
rū i q̄ necesse erat occidi pascha. k
Et misit petrū τ iohēz dicēs: Eū
tes pate nob̄ pascha: vt māduce
¶ q̄ nō habemus tabernaculū.
mus. At illi dixerūt: Ubi vis pare
d mus? Et dixit ad eos: Ecce itro l
eūtib⁹ vobis in ciuitatē / occurret m
e vobis homo amphoram aque
f portās. Seq̄mini eū in domū in
quā intrat: τ dicetis prīfamilias n
dom⁹: Dicit tibi magister: Ubi ē
diuersoriū: vbi pascha cū discipulis meis māducē? Et ipe ostē
g det vobis cenaculū magnū stratū / τ ibi parate. †Eūtes aūt inuenerunt sicut dixit illis: τ parauerūt pascha.
a ¶ . i. quartadecima die primi mēsis ad vesperā cū. xv. luna iā terris apparēte iuxta legis edicta instabat pascha. ¶ vel discipuli.
Et cū facta eēt hora discubuit: τ duodecī apl̄i cū eo.
h Et ait illis: Desiderio desidera o

lusio nō ex sua iniusticia sed humilitate. scḋa ibi: Uenit aūt dies açymoꝝ. tertia ibi: Cōprehendentes aūt eū. quarta ibi: Et viri q̄ tenebāt eū illudebāt ei. Circa pmū dicit: Appropinq̄bat autē dies festus. i. solēnitas paschalis q̄ celebrabat primo mēse quintadecima die mēsis: vt habet Leui. xxiij. incipiebat tñ a vespe ꝑcedēti diei. a ¶ Azymoꝝ. qꝛ fermētū τ fermētatū nō debebāt apparere in domib⁹ iudeoꝝ septē dieb⁹ hui⁹ solēnitatis: vt hr̄ Exo. xij. G
b ¶ Qui dr̄ pascha. i. trāsit⁹: qꝛ tūc trāsiuit āgel⁹ dñi p egyptū iterficiēs pmogenita egyptioꝝ τ hebreos saluās. c ¶ Et q̄rebāt τc. Moti inuidia cōtra christū. d ¶ Quō iesū in. Licet enī h sūme desiderarēt: tñ erat eis difficile ꝓpter fauorē ppl̄i ad xp̄m. iō subdit: e ¶ Timebāt vo ple. Ne cōtra eos insurgeret si in xp̄m man⁹ mitterēt. f ¶ Intrauit aūt sa. τc. i. aiā iude nō p illapsū: qꝛ hoc est deo ꝓpriū sed p effectū venditionē xp̄i ei suggerēdo. g ¶ Et abijt τc. Motiuū aūt iude hic tacet: sed exprimit Mat. xxvi. τ Joh. xij. scꝫ vt recuperaret valorē vnguēti ꝑciosi effusi sup christum a maria sorore lazari. h ¶ Et gauisi sūt. Quia ille mod⁹ capiendi xp̄m per suū discipulū videbat magis possibilis τ secret⁹. i ¶ Uenit aūt τc. Hic cōseq̄nter describit ipi⁹ xp̄i vēditi traditio. Et pmo ista traditio ꝑnūciat. scḋo executiōi dat / ibi: Et egress⁹ ibat. Prenūciatio dicte traditiōis facta a christo cū cenaret cū discipulis. τ iō primo describit paschale cōuiuiū. scḋo instituit eucharistie sacrm̄ / ibi: Accepto pane. tertio ponit dicte traditōis pnūciatio / ibi: Uerūtñ. q̄rto discipuloꝝ informatio / ibi: Facta est cōtētio. Circa primū dr̄: Uenit aūt dies τc. i. Ista erat q̄rtadecima dies mēsis pmi in cui⁹ vespe debebāt comedere agnū paschalē cum açymis panib⁹. ideo sequit: k ¶ In q̄ necesse erat τc. Et accipit hic pascha nō ꝓ die solēni sicut supra sed ꝓ agno paschali q̄ illo vespere debebat occidi. H
sequit: l ¶ Et ecce in. vo. in ciui. s. hierlm. m ¶ Occurret vo. hō τc. In hoc dedit eis signū directiuū in ꝑparatione cōuiuij paschalis. n ¶ Et dicetis patrifa. domus τc. Hic autē credit fuisse christi discipulus. τ ideo ꝓuidit de loco τ de agno τ aliis necessarijs in celebratione conuiuij paschalis: vt dictū fuit plenius Marc. xiiij. o ¶ Desiderio desideraui. i. valde desideraui. Hoc * xxvi. τ Mar. xiiij. f ¶ Intrauit aūt sa. τc. Iā añ intrauerat ip̄m cū esset fur et loculos habēs: vt dr̄ Joh. xij. Sed tūc itrauit ad ip̄m ampli⁹ possidēdū. Ex quo pꝫ φ in oi mortali pctō diabolus intrat hominē vt ip̄m de nouo possideat vel amplius q̄ ante. g ¶ Et abijt τ locutus est cū ꝑncipibus sacerdotuꝫ τc. Exponat sicut supra Mat. xxvi. τ Mar. xiiij. o ¶ Et ait illis: desiderio desideraui hoc pa. mā. vobis. Hoc est eucharistie sacramētū: qđ nos ꝑ fidē spūaliter māducam⁹ τ ipe māducat nobiscū: incorporando nos sibi p istud sacramētū: qđ alloquens Augustin⁹ dicit: Cib⁹ es grādiū nō mutaberis in me: sed tu me mutabis in te. Cetera moraliter sunt exposita Mat. xxvi. Mar. xiiij. Facta est τ cōtentio inter eos quis eoꝝ videret esse maior τc. Similis ꝯtētio freq̄nter fit in eccl̄ia ꝓ dignitatib⁹ obtinēdis: τ nō solū inter seculares / sed etiā inter regulares diuitias habētes: sicut canes cōtēdūt ad obtinēdū os carnib⁹ τ medullis repletū. ꝓpter qđ viliores canib⁹ vident religiosi mēdicātes: qui ꝓ officijs ꝑsidendi ꝯtēdūt. cū nihil annexū habeāt nisi miseriā τ laborē. ꝓpter qđ ad repellendū talē ambitionē subdit saluator: Moraliter
* Sed q̄ me

¶ Nō mādu

Nico.de lyra

* demptionis: vbi primo describit maligna christi cōprehēsio p explorationē iudeoꝝ. scḋo eius cōdēnatio iniusta p executionē gentiliū. ca. sequēti. Prima diuidit in quatuor partes:
Diuisio qꝛ primo describit christi venditio facta nō ex eius ignorantia sed magis ex ꝯscientia τ volūtate. secūdo ip̄ius vēditi traditio nō ex eius displicētia sed ex charitate. tertio traditi cōprehēsio nō ex christi impotētia sed ex sua voluntate. quarto cōprehēsi illusio nō

A a ¶ Non mãducabo. Nõ vltra mosaicũ pascha celebrabo donec in ecclia qd est regnũ dei spũalit̃ intellectũ cõpleat̃. In hoc regno vsq̃ hodie mãducat xp̃s cũ ea q̃ moyses rudi pplo carnalit̃ obseruãdo pcepit: in mẽbris suis spũaliter exercet.
b ¶ Et accepto ca. Hic calix ad vetus pascha cui finẽ impo nebat ptinet: q̃ accepto grãs agit. iõ scz q̃ vetera trãsierũt: ⁊ noua omia erant vẽtura. c ¶ Grãs egit. Ostendit qd q̃sq̃ facere debet i flagello culpe ppriẽ cũ ipse cq̃nimiter flagella tulit aliene.
d ¶ Dico eni vobis. Sicut typicũ ẽsum agni: sic ⁊ typicũ pasche potũ negat se bibiturũ: donec ostẽsa resurrectionis glia. regnũ dei. i. fides mũdi aduenint: vt p hoz duoz immutationẽ sacramẽtoz: cetera leg̃ sacramenta vel iussa ad spũalẽ obseruãtiã doceat trãsferẽda. Põt tñ simpliciter accipẽ q̃ ab hora cene vsq̃ ad tp̃s resurrectiõis q̃ in regno dei erat ventur⁹ vinũ nõ erat bibitur⁹. Post resurrectionẽ eni cũ discipul mãducauit ⁊ bibit. e ¶ Et accepto. Finitis veteris pasche solẽnijs transit ad nouũ qd in sue redẽptiõis memoria ecclesiã freq̃ntare desiderat: vt p carne ⁊ sãguie agni sue carnis ⁊ sanguis sacrã in pãis ⁊ vini figura substituat: frangit ⁊ porrigit vt oñdat sui corpis fractionẽ nõ sine sua spõte futurã: agit grãs q̃ veterib⁹ terminat̃: ⁊ nouis incipiẽdis.
Mystice f ¶ Pane. q̃ panis corp⁹ cõfirmat: vinũ opat̃ sanguinez. ¶ Mystice. Hoc ad corp⁹: illud ad sanguinez xp̃i refert̃. Vez nec panis sine aqua ɔficit̃: nec vinũ sine aqua offert̃. Per aquã pplis signat̃: q̃ nec xp̃i passiõe saluat̃: nec sine diuino amore xp̃s passus. Oportet g̃ vt nos ei vniamur: ⁊ ipse in nob maneat ⁊ nos i eo. g ¶ Verũtñ ec. Sic q̃ passione pdixit: sic pdixit ⁊ de pditore: vt videns se latere non posse: peniteat facti. Nec designat ex noie ne manifeste
B correct⁹ impudẽtior fiat. Mittit g̃ culpã i nũero vt ɔsci⁹ penitẽtiã agat. Predicit ⁊ penã: vt quẽ pudor nõ cõuicerat dñũciata supplicia coerceãt. h ¶ Manus tra. Exẽplo iude filiũ hois tradit qui illud inuiolabile dñici corpis sacramẽtũ violare psumit. Vẽdit q̃ ei⁹ timore ⁊ amore neglecto caduca amare conuincit̃ ⁊ crimiosa. i ¶ Facta ẽ autẽ. Be. Causa cõtẽtiõis nob icognita. sed nõ ẽ icredibile. qi iux̃ h qd alibi pcipit̃:
s.13.c Cõtẽdite itrare p angustã portã bonore seinuicẽ pueniẽdo certarẽt. Sz q̃libz ex eã ɔtẽderit: nõ q̃ adhuc carnales gesserit: sz q̃d spũal mgr̃ iusserit videam⁹. ¶ Amb. Caueam⁹ g̃ ipendio. i. sedulo ne q̃ int̃ nos de platiõe possit eẽ contẽtio. Si eni ɔtẽdebãt apli: nõ excusandi obtẽdit̃: sz cautioni pponit̃. Olb⁹ vna dat̃ forma snie: vt nõ d̃ platiõe iactãtia sit: sz de humilitate ɔtẽtio. k ¶ Dixit aũt. Pl⁹ mgr̃ nõ inite ɔtẽtiõis arguit: sz formã hũilitat̃ quã sequãt̃ describit. q. d. Vos more seculariũ p plationẽ puenire vuli⁹ ad regni possessionẽ. sz ad sũma ɔtutũ nõ potẽtia venit̃: sz hũilitate. Necesse ẽ ãt vt correctionẽ subdit⁹ ⁊ matrẽ pietas ⁊ patrẽ exhibeat disciplina: aut ne districtio rigida: aut pietas sit remissa. l ¶ Nam quis maior ẽ.
Ad verba exhortationis explende exemplaz de se ponit. hinc
Joh.13.b Johes scribit: Si ego laui pedes vr̃os dñs mgr̃ ⁊ vos debetis alr̃ al. la. pe. Pũt ⁊ in ɔbo mĩstrãdi oĩa q̃ dñs i carne gessit: nõ tñ pdicãdo vł miracul̃ admouẽdo: sz etiã aiaz quã p nobis accepit ponẽdo: vt ⁊ nos p inuicẽ ponere aĩas discamus.
m ¶ Ego aũt i medio. Be. Ego mĩstro: vos aũt recũbit̃ q̃ et ppotui

a ¶ agnũ mãducat q̃ i agno ipse figurabat̃
ui h pascha mãducare vobiscũ a
añq̃ patiar. Dico eni vobis: q̃ b
¶ tempore. ¶ vetus pascha.
a ex h nõ mãducabo illud: donec
a ¶ bis dicit̃ accepisse calicẽ prior vet⁹: scd̃s nouus. ¶ i. ecclesia.
b ipleat̃ i regno dĩ. †Et accepto ca
c lice grãs egit ⁊ dixit: Accipite ⁊
d diuidite int̃ vos. Dico eni vob:
q̃ nõ bibã de generatiõe vitĩ do c
e nec regnũ dei vẽiat. Et accepto d
f pane grãs egit et fregit et dedit e
¶ qd sub spẽcie panis apparet.
eis dicẽs: Hoc ẽ corp⁹ meũ: q̃ p
vob †dat̃. Hoc facite i meã cõme f
¶ q̃tiẽscũq̃ mãducabit⁹ pa. hũc ⁊ ca. bibe. mortẽ dñi annũci. dõec veiat. ¶ s. dedit eis
moratiõnẽ. Silr̃ ⁊ calicẽ postq̃
cenauit dicẽs: Hic ẽ calix nouũ
a ¶ ad distĩctionẽ veter̃ qd sanguie hircoz ⁊ vitulor̃ dedicatũ ẽ. ¶ qi ipossibile ẽ san
testamẽtũ in sanguie meo: q̃ pro
guinẽ hircoz pctã tolli. a ¶ vł mlt̃. b ¶ sz tñ vnl d̃ vob ñ pderit: p quẽ fũdet̃ ipe sãguis
g vob fundet̃. Verũtñ ecce man⁹ g h
tradẽti me mecũ ẽ i mẽsa. Et q̃dẽ i
¶ hõ pac̃ mec i q̃ spabã: q̃ e. p. m. m. in m. s.
fili⁹ hois sm qd dfinitũ ẽ vadit:
Verũtñ ve hoi illi p quẽ tradet̃. k
¶ nonerãt. xi. q̃ nil tale cogitarant: sz plus credãt mgr̃o q̃ sibi: ⁊ timẽtes fragilitatem suam an. xij. querunt de peccato: cuius non habent conscientiam.
Et ipi cẽperũt q̃rere int̃ se q̃s es l m
i set ex eis q̃ hoc factur⁹ esset. Fa n
cta est aũt et ɔtẽtio inter eos q̃s o
k eoz videret̃ esse maior. Dixit aũt
a ¶ p potentiã eos humiliãtes.
eis †Reges gẽtiũ dominant̃ eo
¶ largiendi
rũ: et qui potestatez hñt sup eos
¶ q̃ nõ eoz q̃ distribuitis nõ auctores sed dispensatores estis.
benefici vocãt̃. Vos aũt nõ sic:
a ¶ in virtutib⁹ b ¶ humili reputatiõe.
Sz q̃ maior ẽ i vob fiat sic mior: t
¶ gradu dignitatis.
et q̃ pcessor est sicut ministrator.
¶ sm iudiciũ seculi.
l Nã q̃s maior est: q̃ recũbit: an q̃ p
ministrat? Nõne qui recumbit?
m Ego aũt in medio vestrum sum q
sicut q̃ ministrat. Vos aũt estis q̃ r

desideraui. a ¶ Hoc pascha mã. vo. q̃ tũc finiuit vet⁹ testamẽtũ ⁊ ichoauit nouũ: qd erat sibi i desideriũ. b ¶ Dico eni vo. q̃ ex hoc nõ mã. il. do. iple. in reg. dei ⁊c. q̃ post illã cenã nõ comedit nec bibit donec p⁹ resurrectionẽ suã i qua impletũ ẽ regnũ dĩ: q̃ tũc apta ẽ ianua ⁊ xp̃s resurrexit ad vitã imortalẽ: ⁊ tũc xp̃s cũ mult̃ comedit ⁊ bibit ad pbãdũ sue resurrectiõis ɔitatẽ: vt hr̃. s. xxiiij. ca. c ¶ Nõ bibã de gene. ⁊c. generationẽ vit̃ vocat vinũ. q̃ expmit de fructu vit̃. d ¶ Et accepto p. Hic ɔñr instituit̃ eucharistie sacramẽtũ p⁹ legale ɔuiuiũ, cũ dr̃: Et accepto pane grãs egit. Per h oñdit q̃ i ɔsecratiõe hui⁹ sacramẽti regirit̃ deuotio et orõ. e ¶ Et fregit ⁊ dedit eis. di. ⁊c.
Nõ ẽ sic itelligẽdũ q̃ pri⁹ frãgeret ⁊ daret discipul̃ ⁊ postea diceret ɔba ɔsecratiõis: sz mag̃ ecõuerso: q̃ xp̃s dedit apostolis suis corp⁹ suũ ɔsecratũ: ⁊ iõ prius dixit ɔba ɔsecratiõis q̃ sũt: Hoc ẽ corp⁹ meũ: qi ɔba ɔsecratiõis efficiũt qd figurãt: postea fregit ⁊ dedit. f ¶ Hoc facite i meã cõme. q̃ eucharistie consecratio ẽ q̃dã dñice passiõis remẽoratio: ⁊ propter h ɔsecrat̃ corp⁹ sepatim a sanguie: q̃ i passiõe sanguis fuit sepat⁹ a corpe. iõ sbdit̃: Silr̃ ⁊ calicẽ ⁊c. Cetera aũt q̃ ad istud sacramẽtũ ptinẽt tractãda sũt in iiij. snia. g ¶ Verũtñ. Hic ɔñr xp̃s pnũciat traditionẽ sui d. h ¶ Ecce manus tradẽt̃ ⁊c. Ex q̃ pz maxia ingratitudo ⁊ pditio iude: q̃ igerebat se comestioni cũ xp̃o quẽ nõ latebat sua pditio. i ¶ Et q̃dẽ fili⁹ hois. q̃ lz sit de⁹ ⁊ hõ: nõ tñ tradebat̃ ⁊ patiebat̃ sm diuinitatẽ in q̃ ipassibilis ẽ: sz tñ sm hũanitatẽ: sm q̃ diffinitũ ẽ i puidẽtia dei p salute mũdi. k ¶ Verũtñ ve hoi illi. ⁊c. q̃ lz iudas p⁹ factũ penituerit: h tñ fuit inutilẽ: qi p desperationem se suspẽdit: vt hr̃ Mat. xxvij. l ¶ Et ipi cepe. q̃rere int̃ se. s. apli. m ¶ Quis esset ex eis ⁊c. tñ nesciuerũt: q̃ h xp̃s non reuelauit mãifeste: sz tñ iohãni secrete: vt hr̃ Joh. xiij. n ¶ Facta ẽ ɔtẽtio. Hic ɔñr ponit̃ informatio disciploz. ⁊ pmo ostẽdit̃ q̃lis sit apt⁹ ad officiũ plationis. scd̃o q̃d foret eis licitũ tpe psecutõis, ibi: Et dixit eis. Adhuc pmo põit̃ ifonnatio disciplorũ i generali. scd̃o ipsi⁹ petri in speciali, ibi: Ait aũt dñs simoni. Adhuc pmo informat discipulos d̃ platiõis aptitudie. scd̃o de pmij magnitudie, ibi: Vos aũt. Circa primũ sciendũ q̃ cũ apli audierũt xp̃m pdicentẽ traditionẽ sui ad mortem: crediderunt firmiter h esse futuz: ⁊ iõ ceperũt q̃rere int̃ se q̃s int̃ aplos esset conueniẽtior ad tenẽdũ xp̃i locũ. et hoc ẽ qd dr̃: Facta est aũt inter eos ɔtẽtio: id est disquisitio. o ¶ Quis eoz videret̃ esse maior. i. aptior ad psidẽdũ alijs loco xp̃i. ⁊ iõ xp̃s de h eos docuit: videlicet q̃ ille esset ad h aptior q̃ esset vere humilior. p ɔtrariũ ad terrenã dñationez. Et ad h iducit exẽplum sui di. p ¶ Quis maior est: q̃ re. au q̃ mi. Nõne q̃ re. q. d. sic sm iudiciũ hũanũ. ⁊ infert: q ¶ Ego ãt i me. ⁊c. Hoc iã oñderat i lotiõe pedũ suoz disciploz. Et ex h intẽdit ɔcludere q̃ ille ẽ apt⁹ ad succedẽdũ sibi i regimie ecclie q̃ ẽ fundat⁹ i vera humilitate. r ¶ Vos aũt. Postq̃ oñdit aptitudinẽ plati. h ɔñr oñdit magnitudinẽ pmij di. Vos aũt estis q̃ pma. mecũ. iã eni iudas exierat de societate eoz accessit pro pane
*† ¶ Sed qui ma. ⁊c. ¶ Seq̃tur. r Vos aũt estis q̃ pmãsistis mecũ ⁊c. pmanẽtib⁹ eni firmiter in tribulatiõib⁹ cum ipso disponit fruitionem beatam in celesti regno.
C * Ait autem

† mat. 26. c mar. 14. c
als † tradet̃
als † tradet̃ † mat. 26. b mar. 14. c
D
† mat. 20. d mar. 10. f
Moraliter
Moraliter

c f ⁊ ꝓponit cām: q꞉ ꝑ māsistis mecū in tētatiōe mea. infirmitas mea nō cōturbauit vos: sed in bono cepto ꝑseuerastis. Sic ꝗ mihi ꝑseuerātia vsqꝫ ad mortē dedit pat nomē: qḋ ē sup oē nomē: sic ⁊ ego ꝑseuerātes vos mecū ducā ad eternū regnū. Intelligēdū ē iudā iā recessisse: ⁊ mltos alios iā retro abiisse: audi ẽ ꝟbis icōprehēsibil sacramēti: qñ hec loquebat dñs. a ¶ Et se.sup thro. Hec mutatio dextre excelsi: vt q̄ humiles nūc gaudent ministrare cōseruis: tūc sublimes sup mensā dñi ꝑpetuis dapibus alant: ⁊ q̄ ī tētatiōib⁹ iniuste iudicati cū dño ꝑmanēt: illic cū eo sup tētatores suos iusti iudices veniāt. Quāto enī hic despectiores: tāto illic maiori culmīe potestatis excrescēt. b ¶ Iudicātes duo. Per duodeci nō duodecim ꝑsone: sꝫ multitudo iudicātiū significat: ꝓpt duas ꝑtes sepentarij q̄ vniuersitas significat. i. tria ⁊ q̄ttuor ꝑ q̄s xij. multiplicat. c ¶ Ait aūt do.si. Ne glorient. xij. qḋ soli ꝺ tot milib⁹ cū dño in tētatiōib⁹ ꝑmāsisse dicerent: admonet eos eadē ꝓcella potuisse cōteri nisi diuina grā fuissent ꝓtecti. Cū ꝟo sathanas expetit tētare: ⁊ velut q̄ triticū purgat vētilādo cōcutere: docet null⁹ a diabolo nisi deo ꝑmittēte tentari.

†21. dis. c. 1. ī fi. De pe. dis. 2. c. si ei ꝟ. petrus. De bap. c. maiores.

d ¶ Ecce satha. Sathanas bonos ad cribrādū petit: cū ad eoꝝ afflictionē estib⁹ anhelat malicie. Quo enim fui dēs eoꝝ tētationē appetit: eo illoꝝ q̄si ꝓbationē deꝑcāns petit. e ¶ Ego aūt ro. Nō vt tēterisꝫ: sꝫ ne deficiat fides tua: vt post lapsū negatiōis ad pristinū statū penitēdo resurgas. Utile ē scire ⁊ tētationib⁹ examinari: vt vel tentati q̄ fortes fuerit appareat: vl cognita ꝑ tētationē sua īfirmitate, fortiores fieri discāt: ⁊ sic cū ꝓbati fuerīt accipiāt coronā vite.

† mat. 26. d. Mar. 14. c

f ¶ Qui dixit ei: do. Quia dñs dixerat se ꝓ petro orasse: cōsci⁹ ille ꝑsentis affect⁹ ⁊ feruētis fidei: sꝫ nesci⁹ casus futuri nō credit se ab eo posse deficere. Sꝫ ille q̄ nouit q̄d sit in hoīe: ne q̄s de suo statu incaute cōfidat: vl de casu incautius diffidat: sic de⁹ modū / tp̄s numeꝝ negationis ei⁹ ꝑdicit: ⁊ sic misericordie auxiliū sue defensiōis ꝓmittit. g ¶ Qñ misi. Nō eadē regula viuēdi ꝑsecutiōis tpe q̄ pacis discipłos īformat. Missis q̄dē discipulis ad ꝑdicādū ne q̄d tollerēt in via ꝑcepit: ordinās. s. vt q̄ euāgeliū nūciat de euāgelio viuat. Instante ꝟo mortis articulo: ⁊ tota illa gente pastorē simul ⁊ gregē ꝑseq̄nte cōgruā tpi regulā decernit: ꝑmittēs necessaria victui: dōec sopita ꝑsecutoꝝ īsania tp̄s euāgelizādi redeat. h ¶ Sꝫ nūc q̄. In ꝺ nobis q̄ꝫ dat exēplū: vt nōnūq̄ cā instāte q̄daꝫ de nrī ꝓpositi rigore sine culpa possim⁹ intermittere: Verbi grā: Si ꝑ īhospitales regiōes iter agim⁹: plā viatici cā iꝫ portare q̄ domi habeam⁹. i ¶ Et q̄ nō hꝫ gla. Gladiū vl habitū sūere: vel nō habitū iubet emere: vt sciāt legētes nō facultatē resistendi deesse discipulis: sꝫ amorē magistro pot⁹ inesse patiēdi vbi ⁊ si nulla alia cā esse euaginandi gladiū: sufficere pōt illa: vt amputata serui auricula: tactu dñi sanaret. in q̄ admonemur ne irā ꝑcussi sustineam⁹ sꝫ fidē resurgēt̄ suscipiam⁹. Quare ꝟo sacculū ⁊ perā ⁊ gladiū tollere iubeat subdit. s. q꞉ ipse passurus: ⁊ cū iniq̄s erat deputādus. i. cū latronib⁹ in quoꝝ medio est crucifixus. vel cū inferis ad q̄s ꝑ mortē erat descensurus: vt educeret eos victos de lacu: vbi nō est aq̄.

Mystice ¶ Mysti. Est gladi⁹ spūalis: vt vēdas patrimoniū ⁊ emas verbum dei quo nuda mentis penetralia vestiunt. Est etiā gladi⁹ passionis: vt exuas

pmāsisti mecū ī tētatiōib⁹ meis: a
a Et ego dispono vobis sicut dis b
posuit mihi pater meus regnuꝫ:

a ¶ Beati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā: q̄m ipsi saturabūt: fruēdo. s. desiderato olim ⁊ amato gaudio veri boni. b ¶ mēsa q̄ oīb⁹ sctis est ad fruēdū ꝓposita ē celestia vite glorie.

vt edātis ⁊ bibatis sup mēnsam c
meā in regno meo: ⁊ sedeatis su d
b ꝑ thronos iudicātes duodeci tri
c b⁹ isrl̄. Ait aūt dñs simōi: Simō f
d ecce sathanas expetiuit vos vt g
e cribraret sic triticū †Ego āt roga h
ui ꝓ te: vt nō deficiat fides tua.

a ¶ sicut ergo orādo te ꝓtexi ne deficeres: sic tu infirmiores fratres exēplo tue penitētie cōforta: ne de venia desperent.

Et tu aliq̄n ꝯuersus: ꝯfirmā fres k
f tuos. Qui dixit ei: †Dñe / tecū pa l
rat⁹ sū ⁊ in carcerē ⁊ in mortē ire.
Et ille dixit: Dico tibi petre: nō m
cātabit hodie gall⁹ donec ter ab
g neges nosse me. Et dixit eis: Qñ n
misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ cal
ciamētis: nūq̄d aliq̄d defuit vo
bis: At illi dixerūt: Nihil. Dixit
h ergo eis: Sꝫ nūc q̄ hꝫ sacculū tol o
i lat / silr ⁊ perā. Et q̄ nō hꝫ vēdat p q r
tunicā suā ⁊ emat gladiū. Dico s
enī vobis: quoniam adhuc hoc t

Nico. de lyra

* pro pane intincto: vt habet Ioh. xiij. a ¶ In tētationib⁹ m. q꞉ īminebat agonia sue passiōis. b ¶ Et ego dispo. vo. qḋ intelligit dupl̄r. Uno mō de regno militātis ecclesie cuius regimē christ⁹ tradidit aplis. Alio mō de regno triūphātis ecclie ad qḋ erāt apli assumēdi post laborē vite presentis. c ¶ Ut edatis ⁊ bi. ꝺ silr̄ dupliciꝫ intelligit. Uno mō de sacramēto eucharistie: cui⁹ cōsecrationē: acceptionē ⁊ dispēsationē christus tionē christ⁹ tradidit aplis. Alio mō de fruitiōe glie ad quā apli erāt ꝑdestinati. d ¶ Et sedeatis sup thro. q꞉ ī iudicio extremo erūt assessores christi iudicātis: e ¶ Ait aūt. Posita īformatiōe discipuloꝝ ī generali. hic ponit informatio petri ī speciali de fragilitate hūana cōsiderāda: ⁊ de cōstātia ex dei adiutorio habēda / cū dicit: f ¶ Simon ecce satha. ex. vos. i. studiose q̄siuit ꝑ tētationes subuertere: q꞉ multū nititur ad subuersionē sctōꝝ. illos enī pulsare negligit q̄s q̄si iure q̄eto possidere se sētit: vt dicit Gregori⁹. g ¶ Ut cribraret. i. tētationū ipulsu cōcuteret: ⁊ sic ī tali cōcussiōe remāet palea ⁊ trāsit farina: sic iudas remāsit diabolo ad penā eternā: alij ꝟo apli trāsierūt ad gliā. h ¶ Ego aūt ro. ꝓ te vt nō ⁊c. s. finalr̄. Non enī rogauit q petr⁹ nō caderet: sꝫ vt in casu nō remāeret / iō seq̄t: i ¶ Et tu aliq̄n cō. s. de petō ad grām. k ¶ Cōfirma ⁊c. ꝺ ḋr ei: q꞉ ecclia erat sibi cōmitēda: vt habet Ioh. vlti. vbi ter ḋr ei a christo: pasce agnos meos. Ex ꝺ etiā patet fidē nō deficere vsqꝫ ad finē mūdi: potissime in ecclia romana q̄ a petro post christū fūdata ē. l ¶ Dñe te. ⁊c. Hoc dixit ex feruore ⁊ ꝯfidēs ꝟo sua ꝯstātia ⁊ ꝟtute: iō ꝯtr ꝑdicit sibi sua fragilitas. m ¶ Nō cāta. ho. gal. donec ter abne. nos. me. Post binā aūt negationē petri gall⁹ cātauit: sꝫ petr⁹ nō aduētit: sꝫ p⁹ tertiā cū iteꝝ gall⁹ cātauit: ꝓut fuit expositū plen⁹ Mar. xiiij. n ¶ Et dixit eis. Hic ꝯtr oñdit q̄d foret aplis licitū tpe ꝑsecutiōis. Quia cū prio christ⁹ misit eos ad ꝑdicādū dedit eis formā incedēdi vt sine pecūia ⁊ ꝓuisiōe alio necessarioꝝ incederēt: vt dictuꝫ fuit. s. x. ca. ⁊ iō forte crederēt q tpe ꝑsecutiōis q̄ iminēret nō licerꝫ eis talia portare: qḋ remouet dicēs: o ¶ Sꝫ nūc ⁊c. ad portādū pecuniā ꝓuisiōe necessarioꝝ. p ¶ Tollat. i. portet. q ¶ Similiter ⁊ perā. i. repositoriū victualiū. Et q꞉ nō solū erat eis licitū ista portare: sꝫ etiā seipsos a ꝑsecutorib⁹ moderate defēdere: salte ꝓtūc. iō sꝫdit: r ¶ Et q̄ nō habꝫ. s. gladiū. s ¶ Uēdat tu. ⁊c. ꝑ ꝺ innuēs q licita erāt eis defēsio moderata tpe ꝑsecutiōis. iō sꝫdit: t ¶ Dico enī vo. s. mortē acerbissimā ⁊ ꝯtēptibilissimā ꝑ iudeoꝝ ꝑsecutionē. Et cū iniq̄s

Moralit. * e ¶ Ait aūt do. simo. Ecce sa. ex. vos ⁊c. ꝑ ꝺ pꝫ q dia bol⁹ fideles tētare nō pōt nisi ex dei licētia: sic de sctō Iob dicit Iob. i. g ¶ Ut cribra. ex ꝺ habet q diabol⁹ hoīes sctōs magis satagit ꝯcutere tētatiōib⁹ q̄ alios. Un̄ refert Grego. in dialogo: q ille diabol⁹ q̄ ꝑ magnū tēp⁹ andreā episcopū tētādo de q̄dā muliere: ipm̄ ad ꝺ induxerat q illi⁹ mulieris tergū blādiēdo manu ꝑcusserat. plus fuit a suo pricipe cōmēdat⁹ q̄ illi q̄ ꝓcurauerāt homicidia ⁊ alia mlta mala. h ¶ Ego aūt ⁊c. Chrys. Nō aūt dixit: rogaui vt nō neges: sꝫ vt fidē nō deseras. nā ⁊ si paululū agitād⁹ sis habes tn̄ recōditū semen fidei. i ¶ Et tu aliq̄n. nā illi q̄ cōsecuti sūt a deo donū misericordie: debēt q̄tū possūt in bono ceteros roborare. l ¶ Qui dixit ei: Dñe tecū ⁊c. expōnit vt supra Matth. xxvi. ⁊ Marc. xiiij. n ¶ Et dixit eis: qñ missi fuerūt apli ad predicandū sine prouisione aliq̄: necessarioꝝ fuit diuinit⁹ eis laute prouisū. q꞉ nihil eis defuit vt ḋr in textu. quando vero relaxatum fuit illis sibi prouidere de necessariis in via passi fuerunt penurias multas: vt patet in actibus apostolorum: ⁊ in legendis eorum. hoc autem fuit ad dandam fiduciam pauperibus predicatoribus exequendi constanter officium predicandi. s ¶ Uendat tunicam suam ⁊ emat gladium. Gladius spiritus est dei verbuꝫ in sacra scriptura contentum. pro quo emendo in sacre scripture studio vendenda est tunica: id est exteriora bona sunt exponenda. Hec est illa margarita pro cuius emptione omnia sunt vendenda: vt dicitur Matth. xiij. ⁊ Sapien. vij. b. dicit. Omne aurum in comparatione illius arena est exigua: ⁊ tanq̄ lutum estimabitur argentuꝫ in comparatione illius. Sacra vero scriptura continetur in duobus testamentis / ideo subditur:

* Ecce duo

A G onis vt exuas corp⁹: ⁊ imolate carnis exuuiis: emaꝛ tibi coro na martyrij. Deniqȝ vt scias q: de passiōe locut⁹ est: ne turba ret discipłoꝝ animos: de se exēplū supponit. Quod adhuc hoc qđ scptū ē. a ¶ Ecce gladij duo. Duo gladij ꝓmunt vni⁹ noui: alt̄ veteꝛ testamēti: qb⁹ aduersus diaboli munimur in sidias. Et dicit: Sat̄ est. q: nihil de est ei: quē vtriusqȝ testamēti doctrina munierit. b ¶ Satis est. Duo gla dij sufficiūt ad testimoniū sponte passi saluatoris: Unus q̄ ⁊ aplis audaciā certādi ꝓ dño: ⁊ euulsa ictu ensis auri cula dño etiā morituro pietatē virtutē q̄ medicādi inesse doceret. Alter q̄ ne quaq̄ exēptus vagina: ostenderet eos nō totū qđ potuere ꝓ eius defensione facere pmissos. c ¶ Et egres. ibat. Tradēdus a discipło dñi: ꝯsuetū locū adit: vbi facile posset inueniri: ne mor tē putareꝰ timuisse. Et bñ discipłos sā guinis ⁊ corꝑis sui mysteriis imbutos: in montē oliueti educit: vt oēs i monte ipsi⁹ baptizatos designaret: altissimo sanctispūs charismate confirmandos. d ¶ Orate ne intret̄ in tētatio. Impossibile ē hoīez nō tētari. nec ait vt nō temtemini: sed ne intret̄ in tenta tionē. Orate. i. ne tentatio vos supe ret: ⁊ itra casses suos teneat. e ¶ Et ipse auul. est. Dato aplis ꝑcepto o randi: ⁊ ipse auulsus est ab eis. Sol⁹ orat ꝓ omnib⁹. qui solus ꝓ omnibus passurus erat: innuens orationē suam tantū q̄tum ⁊ passionē a nr̄o distare. f ¶ Iactus est lapi. In hoc mystice innuit: vt in eūipsum dirigāt lapidē. i. vsqȝ ad ip̄m ꝑducāt intentionez legis: que scripta erat lapide: vsqȝ ad illū em̄
Rom. 10. a pōt ꝑuenire ille lapis: q̄m finis legis est xp̄s omni credēti ad iusticiā.
g ¶ Orabat. Orat nō tā timore pati endi q̄ miscdia prioris ppli ne ab illo bibat calicem ꝓpinatū. Unū ⁊ signāter
B dicit: istū. i. ppli iudeoꝝ q̄ nō habēt ex cusationē ignorātie in meā mortem: q: q̄tidie annūcioꝛ illis i lege ⁊ ꝓphetis. Si ḡ fieri pōt vt sine interitu iudeoꝛū credat multitudo gentiū: recuso passio nē. Si ṽo illi excecandi sunt vt alij vi deāt: non mea sed tua fiat voluntas. h ¶ Pater si vis. Ambro. Pro me doluit: qui ꝓ se nihil habuit qđ doleret Suscepit eni tristiciā meā: vt nihil lar gireꝛ suā leticiā. cōsidēter ḡ tristiciam nomino: q̄ crucē predico. i ¶ Verū tñ nō mea. Appropinq̄ns dñs passi oni: infirmātiū vocē ⁊ timorem vt ab straheret i se suscepit: ⁊ rursus ꝑ obe dientiā fortitudinē mētis ostēdit: vt cū nobis iminet qđ fieri nolum⁹: sic ꝑ in firmitatē petam⁹ ne fiat: vt tñ ꝑ fortitu dinē parati sim⁹ ad implendā conditto ris volūtatē poti⁹ q̄ nostraz. k ¶ Et factus ē sudoꝛ. Appropinq̄nte morte: certamen mētis nr̄e in se expressit: q̄ merito q̄ndā vim terroris patimur: cū post pu sillū sum⁹ inuentiri qđ in eternū duret. l ¶ Sāguinis de currētis in terrā. Per terrā sanguine irrigatā declaraꝛ q̄ effectū sue precio tam obtineret: vt fidē. s. discipłoꝝ quā terre na adhuc fragilitas arguebat: suo sanguine purgaret: et quic q̄d illis scādali de morte ei⁹ ꝑtulisset: h̄ totū ip̄e moriēdo dele ret: sȝ ⁊ totū mundū peccatis mortuū ad vitam resuscitaret.

G Ut oscularet

quod scriptū est oportet impleri in me: † Et cū iniquis deputatus a
¶ predicta.
est. Etenim ea quę sunt de me/ fi b
¶ impletionem.
nem habēt. At illi dixerūt: Dñe c
a ecce gladij duo hic. At ille dixit † d
b eis: Sat̄ ē. Et egressus ibat ꝯm e
c consuetudinē in montē † oliuaꝝ. g h
Secuti sunt autē illū ⁊ discipu
¶ ꝯm alios in villā q̄ dr̄ gethsemani.
li. Et cum peruenisset ad locū:
d dixit illis. † Orate/ne intret̄ in tē i
e tationez. Et ip̄e auulsus ē ab eis k
f quātum iactus est lapidis: et po l
¶ vt hūilitatē mētis habitu corꝑis ondat.
g sitis genib⁹ orabat/ dicens: † Pa m
ter si vis/ trāsfer calicē istū a me:
¶ in se reuertēs q̄ ex hoīs ꝑsona renuerat trepidanter: ex dei filij ꝑtāte confirmat.
i Veruntamen non mea voluntas:
sed tua fiat. Apparuit autē illi n
a ¶ hō fact⁹ eo mō ē ꝯfortat⁹ q̄ ꝯtristat⁹: nā si nob̄ trist̄ ē. i. ꝓp̄ nos trist̄ ē: necesse ē vt etiā ꝓpter nos confortat⁹ sit et nobis.
angelus de cęlo confortans eū. o
Et factus in agonia ꝓlixius ora p q
k bat. † Et fact⁹ est sudoꝛ eius sicut r
l guttę sanguinis decurrentis in
terrā. Et cū surrexisset ab orati †
one et venisset ad discipulos su
¶ p̄ tristicia somnū vincere nō possunt
os/ inuenit eos dormiētes pre tri s
¶ vicina iā negatiōe. a ¶ apparet q: ꝓ illi orauerat q̄ monet orationū suaꝝ vigilādo ⁊ orādo ꝑticipes existere.
sticia: Et ait illis: Quid dormi
a ¶ . i. ne in vos calix mee passiōis incūbat
tis? Surgite orate/ nē intretis in
tentationē. † Adhuc eo loquēte: t
ecce turba: et qui vocabatur iu v
a ¶ factū cōgnit mutare mētē: iā eni cū fra trib⁹ q̄ q̄diu cū pace fuit tranq̄llius se egit.
das vnus de duodecim antece

licet postea fugerūt timore hūano ꝑculsi. Dicit aūt Chrys. q̄ illi C duo gladij erant duo magni cultelli ad scindendū carnes agni. e ¶ Satis est. q: vnus euaginandus sufficiēter ostēdit licētiā se defendendi ⁊ audaciā petri ad defendendū suū magistrū: et volūtariā passionē xp̄i: q̄ cū haberet q̄ ꝓ eo pugnaret: ipse tamē hoc ꝓhibuit. Ali⁹ nō euaginat⁹ ostēdit aplos nō fuisse ꝑmissos facere q̄tū po terāt ad defensionē sui ⁊ magistri: vt ꝑ hoc ostēdereꝛ q̄ ꝑfectioꝛ est patiētia q̄ defensio etiā licita. f ¶ Et egressus ibat. Hic ponit traditionis xp̄i execu tio. ⁊ p̄mo ex ꝑte xp̄i se voluntarie offe rentis. scđo ex parte iude eum ꝓditorie tradentis/ ibi: Adhuc eo loquēte. Cir ca primū dr̄: Et egressus. đ loco cene predicte. g ¶ Ibat ꝯm cōsuetu. q: assuet⁹ erat illuc exire đ nocte causa ora tionis. h ¶ In mōte oliuaꝝ. vbi sciebat traditorē venturū. i ¶ Orate ne intretis in tenta. Oratio eni ꝯm Damascenū ē eleuatio mētis in deum. Quāto aūt mens eleuaꝛ in deū: tanto facili⁹ tentatio ab eo separaꝛ. k ¶ Et ip̄e auulsus est ab eis. q: orō debz esse solitaria. l ¶ Et positis geni bus orabat. q: debet esse reuerens ⁊ deuota. m ¶ Pater si vis transfer ⁊c̄. q: debet esse discreta submittendo ꝓpriā volūtatē voluntati diuine. n ¶ Apparuit aūt illi ange. visiōe corꝑali i specie humana. o ¶ Cōfor tās eū. ꝑ modū seruiētis qđ factū fuit ad cōfirmandū fidē discipuloꝛū: q̄ xp̄s sit maioꝛ angel̄ rōne deitatis. ꝑ h̄ etiā ostēdebaꝛ q̄ i eo vera humanitas erat q̄ cōfortabaꝛ ꝯtra tristiciā insurgētē in ꝑte sensitiua ex apphensiōe mortis imi nētis. p ¶ Et fact⁹ i agonia. Erat eni ista agonia reluctatio sensualitatis mortē horrēt̄ ⁊ rōnis ip̄az acceptāt̄: q: ꝑtute diuinā q̄libet ꝑs ꝑmittebaꝛ agere et pati qđ erat sibi ꝓpriū. q ¶ Proli xius orabat: ostēdēs q̄ in maiori ne cessitate magis debet hō orōni isistere. r ¶ Et fact⁹ ē sudoꝛ ⁊c̄. Ex vehemē ti eni anxietate sensualitat̄ q̄ ꝑmitteba tur agere ⁊ pati qđ erat sibi ꝓpriū vt dictū ē fiebat vt nō solum humores exi rēt ꝑ sudorē: sȝ cū h̄ aliq̄d de sanguie su dorē tingēte. ꝯm ṽo alios supnaturalit̄ factū ē vt sanguis ꝓ sudore exiret: vt sic xp̄s iā suū sanguinē ꝓ salute nr̄a effūde re icipet. s ¶ Inuenit eos dor. p̄ tri. Tristicia eni ē passio causata ex malo p̄ senti qđ non pōt repelli: ⁊ sic causat ag grauationē animi q̄si depssi pōdere ma li p̄sent̄: qđ nō pōt amoueri: ⁊ sic ꝑ ꝯñs impedit vlterius motum spirituū a cor de ad organa sensuū exterioꝝ. Sȝ quia hmōi spūs causant opa vigilie: inde est q̄ tristicia impediēs talē motū spirituū causat aggrauationē sensuū ⁊ cessatio nē ab actib⁹ ꝓpriis: sicut fit in somno ꝓprie dicto qui causaꝛ ex vaporatione humoꝝ ex cibis ⁊ potib⁹ ascendente versus cere brū qui humores ibidē ingrossati ex frigiditate cerebri descen dūt versus organa sensuū oppilantes meat⁹ ꝑ q̄s spūs ꝓgredien tes a corde debēt ad organa sensuū trāsire: ⁊ sic cessant sensus ab actib⁹ vigilie. t ¶ Adhuc eo loquēte. Hic consequēter ponit executio traditionis ex parte iude tradentis/ cū dicit: v ¶ Iudas vnum de duodecim antecedebat eos. tan q̄ ductoꝛ illorum qui volebant comprehendere iesum.

✱ Et appropinquit

† Esa. 53. d mar. 15. c

alsꝛ † oliueti

† mat. 26. d mar. 14. d Ioh. 18. a

† mat. 26. d mar. 14. d

D
† mat. 26. d mar. 14. d

Tristicia
† mat. 26. e mar. 14. e Ioh. 19. a

Nico. de lyra

✱ a ¶ Et cū iniq̄s deputatus est. hoc scribit Esa. liij. b ¶ Etenī ea q̄ sunt đ me scri. supple ꝑ ꝓphas. c ¶ Fi nem habent. i. sunt ꝓpe cōplementū. d ¶ Dñe ecce duo gladij hic. nō curauerunt apostoli loqui đ sacculis vel peris: sed tm̄ de gladijs: q: erāt animati ad defensionē sui magistri:

✱ licet postea

✱ † ¶ Ecce duo gladij hic: Et q̄m sufficiūt ad omnē falsi tatē fidei cōtrariā destruēdā. sequit̄: e ¶ Satis ē. Et egres sus ibat ⁊c̄. s. ad locū vbi sciebat traditorē venturū: ⁊ obtulit p̄mo spiritū ꝑ feruorē orationis. iđ subdit̄: p ¶ Et fact⁹ ē su. ⁊c̄. ex feruore orādi ⁊ ex apphensiōe iminēt̄ tormenti. † ¶ Et cū surrexis. ⁊c̄. expōnaꝛ sic Mat. xxvi. Mar. xiiij. vsqȝ ibi:

C q ✱ Et cū dereliq̄

E F a ¶ Vt oscularet. Suscipit dñs osculũ: nõ q̄ simulare nos
doceat: sed vt nec ꝓditorē refugere videret: ꝑ plˀ afficeret ꝓ
Psal.119.b. ditorē: cui amoris officia nõ negaret. Vñ dicit. Cũ his q̄ ode
rũt pacē erã paci. b ¶ Dñe si ꝑcutim⁹ in gladio. Ordo.
Cũ interrogassent dicētes: Dñe si ꝑcutimus in gladio.
Tunc rñdit: Sinite vsq̄ huc. i. nõ
vos moueat qđ futurũ est. Permitten
di sunt huc usq̄ ꝓgredi vt me appꝛehen
dãt: ꝑ impleant q̄ de me scripta sũt. Sz
inter moras verboↄ interrogantiũ ꝑ
respõdentis: Petrus auiditate defen
sionis: maiore cõmotõe ꝓ dño ꝑcussit.
Sz nõ potuerũt simul dici que potue
rũt simul fieri. Nõ ergo dicit: Sinite
mat.26.e. vsq̄ huc: q̄si dño placuerit factũ petri:
Mar.14.e cũ apud Mattheũ legat dixisse: Con
Joh.18.b uerte gladiũ tuũ in locũ suũ: qđ post fa
ctũ apparet dixisse iesũ. c ¶ Seruũ
principis sacerdo. Mystice. Ser
Mystice uus est populˀ iudeoↄ: pꝛincipibˀ scz in
debite mãcipatˀ q̄ in passiõe dñi dexte
rã aurē. i. spiritualē itelligẽtiã ꝑdidit.
Sinistra. i. vilitate littere ꝯtẽtus: nõ
petro tollente: sed diuino iudicio abla
24.q.1.c. tã pandẽte. Que auris in his q̄ crede
si petrus in re maluerũt: pietate dñi restituit. Vel
prin. auris amputata ꝑ sanata: signat audi
tũ ablata vetustate innouatũ: vt sit in
Ro.12.a nouitate spũs: ꝑ nõ i vetustate littere.
Gal.4.d. Qꝛ seruus inuentus est ꝑtinet ad illã
vetustatē que generat in seruitutē q̄ ē
agar. Sed cũ accessit sanitas figurata
est libertas. Vñ ꝑ nomē serui malchˀ
mat.26.e i. rex vel regnaturus: qꝛ regnabit cũ
xpõ: cui auditus inouat. d ¶ Vene
Mar.14.e rant ad se prin. Iuxta alios euãge
listas: nõ venerãt ad iesum pꝛincipes sa
Joh.18.b cerdotũ ꝑ magistratˀ: sed in atrio cay
phe expectauerãt. Sed q̄a illi de nece
dñi ita agebãt vt q̄si innoxii viderent:
Mar.14.e cũ p discipulũ traditˀ: a tribuno ꝑ tur
Joh.18.b bis cõphẽsus: a pꝛside dãnatˀ: a roma
nis crucifixˀ: a populis etiã barrabas
est electˀ: volens euãgelista eos maxi
me esse reos: quoↄ ꝯsilio cũcta gerebã
tur: dicit eos venisse ad cõphẽdẽdũ sal
mat.26.g uatorē q̄ sue iussiõis potestate venerit.
Mar.14.g e ¶ Quasi ad latronē. Stultũ ē cũ
Joh.18.c gladiis ꝑ fustibˀ q̄rere: q̄ vltro se eorũ
offert manibˀ: ꝑ in nocte q̄si latitantē
ꝑ vestros oculos declinãtē inuestiga
re per ꝓditorē: q̄ q̄tidie in tẽplo docet.
Sed ideo aduersũ me in tenebris con
gregamini: qꝛ potestas vestra qua cõ
tra lucem armamini in tenebris est.
f ¶ Principis sacerdo. Caypbe q̄
põtificatũ vniˀ anni ꝓcio sibi emerat a
romano pꝛincipe: ꝓue tñ ad annã vt Jo
hãnes ait: g ¶ Sequebat a lõge.
Merito a longe q̄ in ꝓximo fuerat ne
gaturus. Significat ecclãm imitatu
rã xpĩ passionē longe differẽter: qꝛ ec
clesia patit ꝓ se: xpũs ꝓ ecclã. h ¶ Ig
ne in medio. Ignis cupiditatis: in
stinctu maligni spũs accẽsus: in atrio
caypbe ad negandũ et blasphemãdũ
deum; linguas perfidorum armabat.
Quod enim intus in domo principis
sacerdotum maligna synodus gerebat: hoc ignis inter frigo
ra noctis foris accensus typice demonstrabat: hoc frigore ad
horã torpens petrˀ: q̄si pꝛunis ministroↄ calefieri cupiebat:
quia temporalis commodi solatium perfidoↄ societate que
rebat. Sed hanc infidelitatē domino respiciente reliquit: et
Joh.21.c post resurrectionē in captura piscũ: cũ pꝛunas positas: ꝑ pi
scem superpositum vidisset: cor suũ pꝛunis amoris inflamma
uit. i ¶ Ancilla quedã. Cur pꝛima ancilla ꝓdit: cum vi
ri magis poterant cognoscere: nisi vt iste sexus ostẽdat in ne
ce dñi peccasse: per passionē redempturus. Et ideo mulier pꝛi
ma resurre.

ma resurrectionis mysteriũ accepit ꝑ mandata custodit: vt ve F
terem pꝛuaricationis errorē aboleret. k ¶ At ille negauit.
Non in monte: non in templo: nõ in domo sua petrus negat:
sed in pretorio iudeoↄ: in domo pꝛincipis sacerdotũ: vbi nõ est
veritas: vbi chꝛistus captus ꝑ ligatus. Quid nisi erraret quẽ
intromisit ostiaria iudeorũ: Eua male
induxit adam: Petrum male introdu
xit femina. l ¶ Homo: nescio quid
dicis ꝛc. Non solum negat chꝛistum
qui dicit illum nõ esse chꝛistum: sed eti
am qui cũ sit negat se esse chꝛistianũ: et
ita implet quod dic dñs: Tu me nega
bis. m ¶ Galileˀ est ꝛc. Hierosoly
mite ꝑ galilei eque sũt hebrei ꝑ vniˀ lin
gue: sed vnaqueq̄ ꝓuincia habet suas
pꝛoprietates: vernaculum loquendi so
num mutare non potest. n ¶ Et con
tinuo. Post tertiã negationē seq̄t gal
licãtus. Sacramenta rerum per statũ
tempoↄum designantur:
G Media nocte.

debat eos ꝑ appꝛopiquauit iesu a
¶ vt hoc signo dinoscerẽt eũ quẽ tenerent.
a vt oscularetur eum. Jesus autē
a ¶ instrumẽto pacis monē irrogas: seruˀ
dñm: discipulˀ magistrũ pꝛodis.
dixit ei: Juda/osculo filiũ hois b
tradis: † Videntes aũt hi qui cir c
ca ipm erant quod futurũ erat: d
b dixerunt ei: Domine: si ꝑcutim⁹ e
a ¶ petrˀ eodē ardore mẽtis: quo cetera ꝫe
latus sicut phinees.
in gladio: Et ꝑcussit vnˀ ex il
c lis seruũ principis sacerdotum:
ꝑ amputauit auriculã eius dex
a ¶ i. nõ moueat vos qđ futurũ est.
terã. Rñdẽs aũt iesus ait: Sinitē f
a ¶ nunq̄ pietatis obliuiscit q̄ nec hostes
suos patit vulnerari.
vsq̄ huc. † Et cũm tetigissẽ auri g
culã eiˀ: sanauit eũ. Dixit aũt ie h
d sus ad eos q̄ venerãt ad se pꝛinci
pes sacerdotũ ꝑ magistratˀ tẽpli
e ꝑ seniores † Quasi ad latronē ex i
istis cũ gladiis ꝑ fustibˀ. † Cũ q̄ti
die vobiscũ fuerim i tẽplo: nõ ex
a ¶ nocteˀ neq̄ue vr̃e cõgruũ.
tẽdistis manˀ i me sẽd hec est ho k
ra vr̃a ꝑ ptãs tenebraↄ. † Cõphẽ l m
dẽtes aũt eũ: duxerũt ad domũ
¶ in h diuersˀa ceteris. ¶ diuisus ab aliis.
f g pꝛincipis sacerdotũ. Petrˀ vo se n
¶ h est deuotiõis. ¶ h ē timoris nature.
h q̄bat eũ a lõge † Accẽso aũt igne
in medio atrii ꝑ circũsedentibˀ il
lis: erat petrˀ i medio eoↄ. Quē
i cũ vidissẽ ancilla q̄dã sedẽtē ad
lumē ꝑ eũ fuissẽ intuita/dixit: Et h
a ¶ q̄ neget petrˀ obreptiõis ē: q̄ penitet
fidei.
k cũ illo erat. At ille negauit eũ di
cens: Mulier nõ noui illum. Et
post pusillũ aliˀ videns eũ/dixit:
Et tu d illis es. Petrˀ vo ait: O
hõ nõ suũ. Et interuallo facto q̄
si hore vniˀ: aliˀ q̄dã affirmabat
dicẽs: Vere ꝑ hic cũ illo erat: nã
l m ꝑ galileus est. Et ait petrus: Ho
n mo: nescio q̄d dicis. Et cõtinuo

Nico. de lyra

* a ¶ Et appꝛopinquauit iesu
vt oscularet eũ. Dederat enĩ iudas
cõphẽsoribus illud signũ: ne ꝓ iesu ca
perent iacobũ fratrē dñi q̄ fuit ei valde
similis: vt dictum fuit Matth. xxvi. ca.
b ¶ Juda: osculo filiũ hois tra
dis. i. in signo charitatis ꝓditionē ho
micidii facis: ex quo factũ iude aggra
uabat valde. c ¶ Videntes autē hi
qui circa ipm erant. i. xp̄i discipuli.
d ¶ Qđ futurũ erat. s. captiõem magi
stri sui vt duceret ad mortē. e ¶ Dixe
rũt ei. Dñe. si ꝑcutim⁹ in gla. ꝑ ꝑ
cussit vnˀ ex il. ꝛc. alius discipulis li
centiã petẽtibus ꝑcutiendi ad magistri
sui defensionē: petrus qui erat audaci
or ceteris ꝑ feruẽtior nõ petiuit licentiã
nec expectauit respõsionē: sed amputa
uit vnius auriculã: intendens eũ inter b
ficere vel grauiter vulnerare. f ¶ Si
nite vsq̄ huc. q. d. nõ moueat vos qđ
est futurũ: qꝛ ꝑmissi sũt vt me cõphen
dãt vt impleant ea q̄ de me scripta sunt.
g ¶ Et cũ teti. au. ꝛc. in q̄ appꝛet ma
xima xp̄i charitas sanãdo illũ q̄ venerat
ad cõphẽdẽdũ ipm. h ¶ Dixit aũt ie
sus ad eos ꝛc. Cõtrariũ videt Mat.
xxvi. vbi dici videt q̄ pꝛincipes sacerdo
tũ nõ fuerũt in captiõe iesu: sed ductˀ fu Quõ intel
it ad eos p cõphẽsores ad locũ vbi ꝯue ligit qđ pꝛi
nerant. Ad qđ rñdet dupliciter. Vno cipes sacer
mõ q̄ licet nõ venerint ad cõphendẽdũ dotũ fuerũt
iesũ in ꝓpꝛiis ꝑsonis: venerũt tñ i ꝑsona in captione
te i ministri ab eis missis. Alio mõ q̄ iesu
aliq̄ de pꝛincipibˀ sacerdotũ venerũt cũ
ministris ad cõphẽdẽdũ iesũ vt diligẽtiˀ
fieret negociũ: plures tñ expectabãt in
domo: vt dic Matth. i ¶ Quasi ad
latronē existis cũ gla. ꝑ fu. ꝛc. q. d.
tũc nõ cepistis me: qꝛ nolebã: nec mõ ca
peretis nisi ꝑmitterē. iõ seq̄t: k ¶ Sz
hec est hora. vobis ꝯcessa ad me cõp
hendendum. l ¶ Et potestas tene
brarum. quia diabolus tenebraↄ pꝛin
ceps eos ad hoc incitabat. m ¶ Com
pꝛehendentes autem eũ. Hic consequenter ponitur chꝛi
sti traditi compꝛehensio: ꝑ subditur petri negatio: cum dicitur:
n ¶ Petrˀ vo. De negatiõe enĩ petri varie loquũtur euãge
liste: que varietas exposita fuit ꝑ concordata: Matth. xxvi.
* Et viri.

* g ¶ Et cũ tetigisset auriculã eius: sanauit eũ. sicut Moralit̄
ꝑcussio auricule serui pontificis significauit inobedientiã iudai
ci ppl̄i ad chꝛistũ: sic eiˀ sanatio significat eiˀ obediẽtiã circa finē
mũdi: qꝛ tũc tãget xp̄s sua clemẽtia corda iudeoↄ. m ¶ Cõp
hẽdẽ. aũt eũ. Exponat sic Mat. xxvi. ꝑ Mar. xiiii. vsq̄ ibi.
* Et vt

A ❡ Media nocte negat: gallicātu penitet: ꝛ post resurrectionē quē sub luce tūc negauerat: tūc se amare ꝓfessus ē: q2 q̄ in tenebris obliuiōis errauit: sperate iā lucis rememoratiōe correxit: ꝛ eiusdē vere lucis presentia plene q̄cq̄d nutauerat erexit.

Mystice ❡ Mystice. Gall' aliqs doctor ē q̄ somnolentos increpans

1.Co.15.d ait: Euigilate iusti ꝛ n.p. Or petr' añ primū gallicantū negat: eos significat qui xp̄m añ resurrectionē dñi esse non putauerūt: morte eius turbati. Or bis añ secūdū gallicantū negat illos significat q̄ vere in illo ſm hoīez vl' ſm deū in vtraq̄ substātia errāt: ꝛ iō veritatez negāt. Prim' gallicant' ē dñi resurrectio in ipso. Secūdus eiusdez in corpe ecclesie. a ❡ Et cōuersus dñs. Intuitu ꝓuocauit ad lachrymas: q̄si i mētē ei reducēs q̄tiens negauerat: q̄d ei ꝑdixerat: nec potuit i tenebris remanere: quem lux mundi respexit. b ❡ Et egressus fo. Ab impioꝝ cōcilio seclusus: culpā lauat q̄ nō intus ob h̄ ꝑmissus est hesitare: vt in ecclie ꝑncipe conderet remediū penitentie: ꝛ nemo auderet de sua virtute cōfidere. c ❡ Illudebāt ei ꝛc. Impleta est ꝓphecia: In virga ꝑcutiet maxilla iudicis isrl.

Esa.50.c Et itē: Dedi maxillā meā alapis. Sed qui tūc cedebat colaphis iudeorū: nūc cedit blasphemiis falsoꝝ christianorū. Uelauerūt faciē: nō vt eorū scelera nō viderēt: sz vt a se (sicut quondā moysi fecerūt) grām cognitiōis ei' abscōdāt.

1 Cor.3.d Si eni crederēt moysi: crederēt ꝛ dño Hoc velamē vsq̄ hodie manet super corda eoꝝ: s3 credētib' est ablatū: cū illo moriente velum templi scissum est. d ❡ Prophetiza. Cōtumelia in euz qui se ꝓphetā dicebat. S3 ꝛ heretici ꝛ iudei qui vsq̄ hodie xp̄m negāt: ꝛ mali christiani q̄ reprobis actib' exacerbāt: dū suas cogitatiōes ꝛ opa tenebrarū

B ab illo videri nō putāt quasi illudētes aiunt: Prophetiza q̄s ē q̄ te percussit: e ❡ Si tu es xp̄s. Nō veritatē desiderāt: sed calūnia parāt. Intelligebāt xp̄m puz hoīez de dauid nasciturū. Scdm h̄ ergo querūt: vt sic diceret: Ego sum xp̄s calumniarent ꝙ sibi arrogaret regiam potestatē. f ❡ Si vobis dixero. Sepe dixerat se esse

Ps.109.a xp̄m. Interrogauerat etiā eos: quō dicerēt xp̄m filiū dauid: cum eum dauid dñm vocet: vt per hoc ad credendū deum ꝓuocaret: s3 illi nec dicēti credere: nec interrogāti respōdere: nec eū q̄ innoxi' erat dimittere volebāt. g ❡ Ex hoc aūt ꝛc. Qui semen dauid calumniari q̄rebāt plus etiā audiūt: ꝙ ꝑ cōtēptū sit ventur' ad glīaz. h ❡ Uos dicitis ꝛc. Ita tēperat rn̄sionē: vt ꝛ verū dicat: ꝛ sermo calūnie nō pateat: Maluit se xp̄m filiuz dei ꝓbare q̄ dicere: vt ꝯdemnādi causa tolleret: his q̄ fatent q̄d obiciūt. i ❡ Ipsi eni au. Ubi dixit: Erit fili' hoīs sedens

m ar.14.f ad dexterā ꝟtut dei: ꝛ v.d.q2 e.s. Sua se sn̄ia damnāt q̄ euz morti tradūt: quē oris ꝛ opis sui testimonio deū esse cognoscūt.

Et surgēs ꝛc. k ❡ Duxerūt illū. Ca.XXIII Tradiderūt romāe ptāti: vt eo mō iudei ab ei' interfectione alienos se esse ostēderent: in quo non eorum innocentia sed insania monstratur.

adhuc illo loq̄nte cātauit gall'.

a ¶ respexit dñs vt recordaretur petrus: q2 misericordia ad penitentiam vocat.

a †Et cōuersus dominus rēspexit petruz. †Et recordatus est petr' verbi dñi sicē dixerat: q2 priusq̄

b gallus cātet: ter me negabis. Et egressus foras petr' fleuit ama-

c re. Et viri q̄ tenebant illū: illude a bāt ei cedētes. †Et velauerūt eū: ꝛ ꝑcutiebāt faciē ei' ꝛ iterrogauerūt

d eū dicētes: Prophetiza: Quis b est q̄ te ꝑcussit: Et alia multa blasphemātes dicebāt in euz. Et vt †

a ¶ vide q̄ solliciti in malo: tota nocte vigilauerūt vt facerent homicidium.

fact' ē diēs ꝯuenerūt seniores plebis ꝛ ꝑncipes sacerdotū et scribe: et duxerūt illū i ꝯciliū suū / dicētes:

e †Si tu es xp̄s: dic nobis: Et ait c

f illis: Si vobis dixero nō credetis d mihi. Si āt ꝛ iterrogauero: nō re e spōdebitis mihi neq̄ dimittetis. f

¶ ego quē vt hoīez despicitis ꝑ supplicium cruc' ero exaltat' ꝛ hūa nomē q̄d ē sup omē nomē. ¶ cū hic infirm' apparean.

g Ex hoc aūt erit fili' hoīs sedens g a dextris ꝟtutis dei. Dixerūt aūt i oēs: Tu ḡ es filius dei: Qui ait: k

h Uos dicitis: q2 ego sū. At illi di- l

¶ q̄ se christum ꝛ filiū dei dicat.

xerūt: Quid adhuc desideram' m

i testimonium: Ipsi eni audiuim' de ore eius. Ca. XXIII.

k Et surgēs oīs multitu n do eoꝝ duxerūt illū

¶ impii nihil verisile q̄d abiicere possent inueniunt. etiā deo sicut marc' ait: Nō erant couenientia eorū testimonia.

ad pilatū. Ceperūt āt illū accusa- o

gutiōe: q2 pluries ꝟbis ꝛ fact' dixerat se esse xp̄m. vñ Ioh.x.e. Dicētib' ei iudeis: Si tu es xp̄s dic n. pa. Rñdit eis iesus: loq̄r vob' ꝛ nō creditis: opa q̄ ego facio i noīe pr̄is mei hec testimoniū ꝑhibēt de me. iō seq̄r: d ❡ Si vob dixe. ꝛc. sic et aliis nō credidistis nec ꝟbis meis nec fact'. e ❡ Si āt ꝛ iterro. nō re. sic cū aliis petiuerat ab eis d xp̄o quō sit fili' dauid ñ rñdebāt: ꝛ i pluib' aliis ei' q̄stiōib' sic̄ iuenit. f ❡ Neq̄ dimit. q2 obstinationem sciebat eoꝝ. g ❡ Ex hoc āt. i. post passionē meā ꝛ resurrectionez. h ❡ Erit fili' ho. se. a dex. ꝟtu. dei. q̄d ipletū ē in ascēsiōe xp̄i: ſm q̄d dr̄ Mar. vl.a. Et dñs q̄dem iesus. postq̄ locut' ē eis assūpt' est i celū: ꝛ sedet a dextris dei. i ❡ Dixerūt aūt oēs ꝛc. Mat.xxvi. dr̄ ꝙ summ' sacerdos h̄ dixit. dicēdū ꝙ ille dixit p̄mo ꝛ ꝑncipaliter: ꝛ iō Matthe' ipm solū exp̄mit: alii aūt ꝯsr idē dixerūt volētes ex h̄ ꝯcludere ꝯdēnationē xp̄i fore iustā. k ❡ Tu ḡ es fili' dei. h̄ nō seq̄bat ex dicto p̄cedēti: q2 dixerat: Erit fili' hoīs. verū tñ q2 h̄ erat vez noluit negare nec etiā affirmare ne apiret locū calūnie: sed respōdit: l ❡ Uos dicitis q2 ego suz. q̄d ꝟbū erat vez ꝛ taliter ꝓlatū ꝙ calumniā nō haberet ſm ꝟitatē sed tm̄ ſm iudeorum malicia: ex qua concluserunt: m ❡ Quid adhuc desi. testi. q.d. conuict' est ꝓprio ꝟbo. vñ subdit: Ipsi eni audiuimus de ore eius.

✳ † ❡ Et vt fact' ē ꝛc. exponat sic Mat.xxvii. ꝛ Mar.xiiii. c ❡ Et ait ill' ꝛc. hoīes eni in malis obstinati ꝟitatē dicētib' nō credūt. nec interrogati d ꝟitate rñdēt. nec ad bonaz ꝑsuasionē a nequitia sua cessant. ꝛ tales erāt isti. Residuū hui' ca. expōat sic Mat.xxvi et Mar.xiiii. ❡ In ca.xxii. vbi dr̄ in postil. Quia ille mod' capiēdi xp̄m per suū discipulū videt mag' possibilis.

Additio.j. Modus capiēdi xp̄m ꝑ suū discipulū nō solū videbat phariseis mag' possibilis ꝛ secret': s3 cū h̄ erat mag' conueniēs ad subuertēdū pplm quē pharisei marie timebāt in captiōe xp̄i: vt Marci xiiii.a. Nō in die festo ne forte tumult' fieret in pplo. vñ ex h̄ ꝙ discipulus xp̄i associabat capiētes erat pplo magis ꝑsuasibile ꝙ xp̄s esset seductor seu malefactor ꝛ h̄mōi. ❡ In eo.ca. vbi dr̄ in postil. Et fact' ē sudor ei' sic gutte sanguinis.

Additio.ij. Prout doctores dicūt cōtra naturā est sudare sanguinē: nec in libris medicoꝝ q̄ d istis corporalib' passionib' tractāt vt credo hoc inuenit. vñ tenendū est ꝙ fuit supnaturale ꝛ figuratiuum. nam sicut Aug'. dicit significabat de corpe suo manatura martyria. Ca.XXIII

Et surgēs oīs mul. Postq̄ descripta ē xp̄i cōprehēsio ꝑ malitiā iudeoꝝ. hic ꝯsr describit ei' occisio ꝑ execution em gentiliū: vbi primo describit sollicita examinatio. secū do iniqua cōdemnatio / ibi: Pilatus antem interrogauit. tertio impia occisio / ibi: Et cū ducerent eū. quarto deuota tumulatio / ibi: Et ecce vir noīe ioseph. Circa primū p̄mo describit examinatio coram pilato preside. scdo coram herode / ibi: Pilat' aūt. Circa primū dicit: Et surgēs oīs multitudo eoꝝ duxe. illū ad pilatū. q̄ erat ibi p̄ses loco romanoꝝ. o ❡ Ceperūt aūt accusare illū. et hoc de trib'. Primo de auersiōe ppli a lege moysi seruāda / cū dr̄: Hūc inuenim' subuertētē gentē nostrā. Scdo ꝑ doctrinam suā impediret pplm suū reddere cesari tributum. ꝛ h̄ notat cū dr̄: Et ꝓhibentem. Tertio ꝙ volebat sibi vsurpare regnū iudeoꝝ. iō sequit: Et dicentē se xp̄m regez esse. p̄mū aūt erat mūifeste falsuz: q2 nō venit soluere legē s3 adimplere: vt habet Mat.v. ꝛ legē moysi vsq̄ ad mortē seruauit vt declaratū fuit ibidē. Sil'r secundū: q2 iudeis q̄rentib': Licet

Divisio

Moraliter

† Mat.20.f mar.14.f Ioh.10.e

D

†De pe.di. 1.c.potro.4 hoc idem †De pe.di. 1.c.petrus

† Esa.50.c Mat.26.d mar.14.g Ioh.18.d

Nico.delyra ❡ Pilatus aūt

✳ a ❡ Et viri. hic ꝯsr describit xp̄i cōprehēsi illusio / cū dr̄: b ❡ Prophetiza ꝛc. Per h̄ eni designabāt ꝙ eēt falsus ꝓpheta ꝛ ignoraret q̄s eū ꝑcuteret. ꝛ nō solū illudebāt: s3 etiā calūniose iterrogabāt. c ❡ Si tu es xp̄s. q2 si respōdisset sic: statim iposuissent ꝙ voluisset sibi vsurpare dignitatē regiā ꝯ cesar' ordiationē q̄ dignitatē regiā a iudeis abstulerat: sic dictū fuit. s. iii. ca. Si aūt dixisset non obiecissent ꝯ eū de redar gutiōe: q2

a ¶ Pilatus aūt. Cū duo obiecta fuerit.s. q̄ tributa reddi ꝓhiberet: ⁊ se xp̄m diceret: pilatus potuit audire qđ de tri-
L.20.d. butis dixerat: Reddite que sunt cesaris cesari. Et inde hoc q̄si apertū mendaciū nihilipendens: solum que nesciebat quesiuit. b ¶ Tu dicis. Eodē verbo quo p̄ncipibus sacerdotuʒ respōdet ⁊ p̄sidi: vt ꝓpria sententia ambo ꝯdēnent. c ¶ Nihil inuenio. Pri-
Joh.14.d die q̄ pateret dn̄s: ait discipulis: Uenit p̄nceps mūdi huius ⁊ nō habet in me quicq̄. Sʒ qr p̄nceps.i.pilat' eū absoluit: in quo nihil dānandis inuenit: vide qđ agant iudei: q̄ nō equitatis amore verū inuestigāt: sed inuidie stimulo
Mat.27.b iustū dānare laborant. d ¶ Cōmo-
Marc.15.a uit populū. nō illū sʒ se accusant. do-
Joh.18.f cuisse em̄ populū ⁊ a pristina torporis ignauia docendo commonuisse, taliqʒ actu a galilea vsqʒ ad iudeā.i. totā promissiōis terrā: a fine vsqʒ ad finē perā-sisse: nō criminis/sed indiciū est v̄tut'. Deniqʒ pilatus nec interrogandū saluatorē de hoc ratus: sed magis nacta occasiōe: liberum ab eo iudicādo cupit reddere. Un̄ sequit: Pilatus autem. e ¶ Et vt cognouit ⁊c̄. Ne contra insontē ⁊ quē traditū p̄ inuidiaʒ nouerat: sententiā dare cogeret: herodi mittit audiendū vt a suo tetrarcha: vel absolueret vel damnaret: sed ne qua iudeis excusatio remaneret. Herodes q̄z q̄ natu ⁊ religiōe iude' erat: qđ de xp̄o senserit ostēdere ꝑmissus est: vt vtraqʒ regiōe iudea in q̄ xp̄us natus: ⁊ galilea in qua nutritus erat: in eius neceʒ cōspirasse monstrent. f ¶ At ip̄e nihil. Tacuit ⁊ nihil fecit: qr ⁊ herodis
als tillo incredulitas nō merebat' videre diuina: ⁊ dn̄s iactantiā declinabat. Significant aūt in herode omnes impii: q̄ nō credunt legi ⁊ ꝓphetis: et in euāgelio christi opera videre nō possūt. Principibus ergo sacerdotū accusantib' apd̄ pilatum pauca: apud herodē nulla respōdet: nec crimē diluēs dimissus a p̄ncipe crucis vtilitatē differret. Et iđ iustum erat vt pilato q̄ inuitus sententiā ferebat: ex aliqua p̄te respōderet. Herodi v̄o ⁊ ceteris q̄ cōtra legē innoxiū damnabant sicut indignis nihil dicit. Ubi v̄o tacet: quasi ꝓ grege agnus immolandus patientiā p̄stat: vbi respondet: Quasi pastor ꝓ ouibus contra lupos ⁊ latrones pugnat. g ¶ Et illusit indutū ve. Qr in alba veste spernit' ⁊ illudit': significat q̄ ꝓ toti' mūdi
Quare christus in alba veste illusus peccatis in carne casta imolat' agnus est passus ⁊ sepultus: q̄ hic alba: iuxta alios euangelistas purpurea vel coccinea veste illudit' indutus: signat geminū martyrū gen': quo in passiōibus eccl'ia adornat' vt sit cādidus actiōe: rubicund' sanguine. Ip̄e em̄ mēbroꝶ flosculus vernās: in pace lilia gignit: bello rosas. h ¶ Et remisit ad pilatū. Ad herodeʒ mittit': ad pilatū remittit': ⁊ si vterqʒ reū nō ꝓnūciat: aliene tamē iniq̄tatis stimulis obsequit'. i ¶ Et facti sūt ami. Ne ꝓbādū fedus q̄ herodes ⁊ pilatus in occidendo xp̄m pepigerūt: successores coꝶ hereditario iure custodiūt: dū iudei ⁊ gētiles: sicut genere ⁊ religiōe: ita mēte q̄z dissidētes: in christianis tn̄ ꝑsequēdis/⁊ side xp̄i ꝑimēda cōsentiūt. In typo herodis ⁊ pilati q̄ ꝑ iesum amici facti sūt: iudeorū gentiūqʒ figura seruat': vt ꝑ passionē xp̄i vtriusqʒ populi cōcordia facta sit vē-ꝶ turatis

re dicētes. Hūc inuenim' subuer-
a ¶ cū ip̄se dixerat: Reddite q̄ sunt cesaris cesari: ⁊ que sunt dei deo.
tentē gentem nostram: ⁊ ꝓhibē-
tē tributa dari cesari: ⁊ dicentē se
a christū regē esse. † Pilat' autē in-
terrogauit † euʒ/dicēs: Tu es rex
iudeorum. At ille respōdēs ait:
b Tu dicis. Ait aūt pilat' ad prin-
c cipes sacerdotū ⁊ turbas: Nihil a b
inuenio cause in h̄ hoie. At illi i- †
d ualescebāt dicētes: Commouit c
pplm̄ docēs ꝑ vniuersaʒ iudeā: i- d
cipiēs a galilea vsqʒ huc. Pilat' a
aūt audiēs galileā: interrogauit
e si hō galileus esset. Et vt cogno
uit q̄ de herodis potestate esset:
remisit eum ad herodē: qui ⁊ ip̄e f
hierosolymis erat ill' dieb'. He- g
rodes aūt viso iesu gauisus ē valde. Erat enim cupiens ex multo
tēpore videre eū: eo q̄ audierat
multa de † eo: ⁊ sperabat signū ali- h
qđ videre ab eo fieri. Interroga- i k
a ¶ melior est causa que nō defenditur ⁊ ꝓbatur: susanna tacuit ⁊ vicit.
f bat aūt eū multis sermonib'. At
a ¶ accusat' ⁊ tacet q̄ defensiōe n̄ idiget: ambiūt defendi q̄ timēt vinci: nec accusationeʒ cōfirmat tacēdo: sʒ despicit nō refellendo.
ip̄se nihil illi respōndebat. Sta-
¶ sed nec his aliquid dicit.
bāt aūt p̄ncipes sacerdotū ⁊ scri-
a ¶ vel spernit. ¶ Spreuit herodes ⁊ exercitus vt omes in eadē culpa pares mōstrent'.
be cōstāt' accusātes eū. Spreuit m
g āt illū herodes cū exercitu suo: ⁊ n
h illusit idutū veste alba/⁊ remisit o
i ad pilatū. Et facti sunt amici he- p

Nico.de lyra

❧ nobis censū dare cesari an nō? R̄n̄dit: Reddite q̄ sūt cesaris cesari: vt habet' Matth.xxii. Similiter tertiū: qr cum ie-sus sciret turbas vēturas vt eū raperēt ⁊ facerēt sup̄ se regē: fugit: vt habet' Joh.vi. Pilatus aūt de p̄mo non curauit: qr gētilis erat: ⁊ ideo de lege moysi nō curabat: secundū reputabat falsū: qr respōsionē xp̄i audierat ꝑ relationem de tributo cesari reddēdo vt p̄dictū est: sed tertio inq̄siuit: qr videbat' esse cōtra dn̄m suū: vnde ⁊ iudei corā eo dixerūt: Non habem' regē nisi cesarē Joh.xix.c. ⁊ ibidē dicit'. Omnis q̄ se regē facit cōtradicit cesari: xp̄s aūt se regē esse nō negauit neqʒ affirmauit: sed medio mō r̄n̄dit dicēs: Tu dicis. Uerūtamē exp̄ssit q̄ si erāt rex regnū eius nō erat de hoc mūdo: vt habet' Joh.xviii. Et qr pilatus ⁊ impator dn̄s suus nō curabāt nisi de regno terreno: ideo pilatus habuit iesū excusatū dicēs: a ¶ Nihil inuenio cause. .s. criminis vel mort'. b ¶ In h̄ hoie. At illi inualescebāt: vt clamorib' obtinerēt/qđ rōne nō poterāt. c ¶ Cōmouit po. q̄si dicerēt: turbauit pacem cōmunē. d ¶ Incipiēs a ga. volebāt als t illis
em̄ eū notare q̄ erāt sicut iude galileus: q̄ tpe natiuitat' xp̄i inducebat pplm̄ ad rebellādū impatori romano dicēs eē illicitū iudeis ꝓsiteri aliquē dn̄m terrenū sʒ solū deū: vt habet' Act'.v. Ante hos dies extitit iudas galile' q̄ auertit pplm̄ in die ꝓfessiōis. sʒ pilat' h̄ falsuʒ reputauit eo q̄ audierat christū dixisse:
Reddite q̄ sūt cesaris cesari: ⁊ q̄ sūt dei deo. ꝑ h̄ ostēdēs q̄ poterāt eē subiecti nō solū deo sʒ etiā tpali dn̄o. e ¶ Pilat' L.20.d
aūt. Hic cōsequenter ponit examinatio xp̄i corā herode. Pilat' aūt audiēs q̄ iesus esset de galilea: remisit eum ad herodē. tū vt herodi deferret: tū qr credebat q̄ libēter liberaret hoiem q̄ esset de terra sua/maxime innocentē. Sciendū etiā q̄ licet xp̄s fuerit i bethleeʒ natus: vt dictū est s.ii.ca. tamē dicit' hic d̄ galilea: qr fuit ibi nutrit' ⁊ conuersat'. f ¶ Qui ⁊ ip̄e hierosolymis erat his dieb'.s. paschalib' ꝓpter solennitateʒ: qr iude' erat. Pat' em̄ su' fecit se circūcidi/transiēs ad ritū iudaismi: s̄m qđ dicit Joseph'. g ¶ Herodes au viso iesu gauisus est. nō ꝓpt' deuo- h
tionē: sʒ ꝓpter curiositatē. ideo subdit': h ¶ Eo q̄ audierat multa d̄ eo. scʒ de miraculis ei' ⁊ doctrina. i ¶ Et sperabat signū aliqđ. i. mirabile factū: k ¶ Uidere ab eo f. sꝑabat etiā ab eo audire q̄dam curiosa ⁊ insolita. iđ subdit': l ¶ Interrogabat autē eū mult' ser. iesus aūt in ꝯspectu ei' noluit aliqđ signū facere: tū qr herodes erat indign' cū moueret' ex curiositate vt dictū est: tū qr iesus voluit ostēdere q̄ p̄dicator v̄bi diuini nō debet corā principib' ostētationē suā q̄rere: ⁊ eisdē rōnibus non r̄n̄dit ei' interrogatiōibus. m ¶ Spreuit aūt illū he. reputās eū idiotā ⁊ fatuū. n ¶ Et illusit indutū veste al. sic em̄ illudebat' tūc fatu'. o ¶ Et re. ad pi. vt eū honoraret: sic ⁊ pilatus ei detulerat. p ¶ Et facti sūt a. ꝓpt' mutuā reuerētiā factā: vt dictū est.
❧ Ut ā antea.

Moraliter. † ¶ Hūc inuenim' subuer. gē. no. Ista cōtra xp̄m ꝓposita erant simplicit' falsa. ꝓpt' qđ pilat' respondit. Moralit'
a ¶ Nihil inue. cau. in h̄ ho. sʒ hic ē mod' iniqꝶ q̄ ꝑ mēdacia q̄rūt cōdēnationē iustoꝶ. Et h̄ etiā p̄ʒ q̄ aliqn̄ iusti' agit' in curia laicali q̄ clericali. P̄ncipes em̄ sacerdotū xp̄m cōdēnauerūt tāq̄ mort' reū quē pilat' ꝓnūciat inocentē ⁊ iustū: ⁊ sic hodie fit in plurib' loc' q̄ homicide notorie q̄ ꝑ secularē iudicē suspenderēt' ꝑ ecclesiasticū iudicē in magnū ppli scādalū liberant'. † ¶ At illi in. ⁊c̄. sic faciūt maligni q̄rētes obtinere ꝑ clamorē qđ nō p̄nt ꝑ rōnē. g ¶ Herodes aūt. ꝑ h̄ aūt q̄ xp̄s coraʒ herode icestuoso ⁊ homicida noluit facere miraculū: nec suis interrogatiōib' r̄n̄dere: significauit q̄ tales digni nō sūt opa videre diuina nec ei' hr̄e r̄n̄sa. m ¶ Spreuit aūt il. he. ⁊c̄. sic hodie sectatores xp̄i a malis hoibus spernūt' ⁊ ab eis fatui reputant'. Et facti sūt amici herodes ⁊ pilatus. hoc fuit signū q̄ iudeoꝶ p̄ncipes ⁊ romanoꝶ conuenirent in ꝑsecutiōe christianoꝶ. Cetera exponant' sic Matth.xxvii. ⁊ Marci.xv. vsqʒ ibi
✱ Filie hierusaleʒ

a G turarita tamē vt gētilis ꝑus capiat regnū dei: ⁊ ad iudeum fi dei sue deuotionē trāsmittat: vt illi q̄ʒ glīa maiestatis sue cor/ pus vestiant christi: quē ante despexerāt. a ¶ Obtulistis. Quantū studiū dimittēdi iesū pilatus habeat attēde. Primo illis accusantib⁹ dicit se nihil cause in eo inuenisse: deinde ta/ men in incepto ꝑsistentib⁹ mittit ad he rodē: vt exploret an ille aliq̄d scelerꝭ in eo inuenire possit: an dimittendum de cernat. Denique herodis agnita volū/ tate nec inuēto in iesu facinore: plebis sententiam querit: cui vnum in pascha oportet dimitti. Iterū etiam tertio vo lens dimittere: interrogat. Sʒ quan/ to curiosius dimittere querit: tanto cri minosiores ad mortem eius inuenit.

b ¶ Sed neqʒ herodes. Ad expro brandā duriciam iudeorū vel gentiliū fatetur pilatus: nec se nec herodē aliq̄d in occidendo christo ⁊ illudendo inue nisse: sed aliene crudelitatꝭ clamoribus obtemperasse. c ¶ Emendatū vo/ bis. Pilatus absoluit iesum quem ꝓ bat insontem: sed vt implerentur scri/ pture: absoluit q̄deʒ iudicio: quē tamē crucifigit mysterio. d ¶ Tolle hūc ⁊ dimitte. Quia ꝓ iesu latronē ꝓ sal uatore interfectorem: pro datore vite ademptorē elegerunt: merito salutē ꝑ diderunt: ⁊ vitam ⁊ latrociniis et sedi tionibus intantum se subdiderūt: vt ⁊ patriā regnūqʒ qḋ christo pretulerāt/ perderent: ⁊ hactenus libertatem ani me vel corporis quam vendiderāt/ nō reciperent. e ¶ Barrabaʒ ⁊c. Bar rabas qui filius magistri vł patris eo rum interpretatur: ipe est antichristus quē illi christo ꝓferūt. quibus dicitur:

Ioh.8.f Uos ex patre diabolo estis. Pilatus os malleatoris interꝑtat: diaboluʒ si/ gnificat: qui est malleus vniuerse ma/

B terie/ per quem deus vasa probare ꝑ/ mittit: ⁊ tandem conterit cum in extre/ ma dānatione confringit. f ¶ Cru/ cifige crucifige eū. Magna crude/ litas non solum occidere: sed crucifige re querunt: vt manibus ⁊ pedibus ad lignū cōfixis / ꝓducta morte necaretꝰ: ne dolor citius finiretꝰ: ⁊ vt i cruce diu videretꝰ. g ¶ Corripiam ergo. Hanc correptionē deridendo ⁊ flagel lando nephandorūʒ desideriis exhibu it: ne vsqʒ ad crucifigendum seuirent: quod ⁊ v̄ba Iohannis euangeliste: ⁊ ip̄a columna testatꝰ ad quaʒ ligatus fu it domin⁹: q̄ vsqʒ hodie dominici san/ guinis cernētibus certa signa demon strat. Sed licet pilatus hoc agat: insa/ tiabilis tamen sacrilegoruʒ furor non cessat/ sed magis instat: quia accusatio nem quam contra dominū detulerāt: sollicita pilati interrogatiōe viderant euacuarꝰ. Tandē impudici ad solas ꝓ ces se conuertūt: vt quod criminando vel quasi ratiocinādo nequiuerāt: iam postulando ⁊ vociferando ⁊ perficien do ꝑficiūt. h ¶ Dimisit aūt illis. Auctor seditiōis ⁊ homicidioꝝ iudeis dimittitꝰ: id est diabolus qui ob culpaʒ a lucis patria depulsus ⁊ in tenebrarū carcerē fuerat missus: ⁊ ideo paceʒ ha/ bere nō possunt: quia pacis auctorem nō elegerunt. i ¶ Apprehenderūt simonem ⁊c. Primo dn̄s crucē por/ tauit: sed postea iposita ē simoni: quē exeuntes obuiā habue/

1.Pe.2.d runt: ⁊ h̄ cōgrue. X̄p̄s eni passus ē ꝓ nob̄ vt se.ve.c. Qui ꝑ ꝑo eū vult seq̄ tollat crucē suaʒ ⁊ seq̄tꝰ. Quia ꝑo simō nō israelita

Eph.2.d sʒ cyrene⁹ erat. ꝑ eū gētiles designātꝰ: ꝗus pegrini ⁊ hospites testamētoꝝ: sʒ nūc i fide ciues ⁊ domestici dī ⁊ coheredes x̄p̄i: vñ ⁊ simon

rodes ⁊ pilat⁹ in ipsa die/ nā an/ a tea inimici erāt ad inuicē. Pilatus b aūt cōuocatis p̄ncipib⁹ sacerdo tū ⁊ mgr̄atib⁹ ⁊ plebe: dixit ad il

a los: Obtulistꝭ mihi hūc hominē q̄si auertētē ppl̄m: ⁊ ecce ego co rā vobis iterrogās: nullā cām in uenio in hoie isto ex his in q̄bus

b eū accusatꝭ. Sed neqʒ herodes: Nam remisi vos ad illum ⁊ ecce c d nihil dignum morte actuʒ est ei.

¶ flagris ⁊ ludibriis q̄rū iubetis afficiā: dūmodo ne sitiatis innoxium sanguineʒ.

c Emendatum ergo illū dimittā. e f

¶ nan imperiali legis sanctiōe: sed annua gēt' cui per talia gaudebat placere deuict⁹ consuetudine.

† Necesse autēʒ habebat dimitte g re eis per diem festum vnū. Ex

¶ data optione eligendi quem vellent: q̄ʒ pontifices excitauerant turbā vt magis pe terent barrabam.

clamauit aūt simul vniuersa tur

d ba dicens: † Tolle hūc ⁊ dimitte

e nobis barrabam. Qui erat pro/ pter seditionem quandā factā i ciuitate ⁊ homicidiū missus i car cerem. Iterum aūt pilatus locu tus est ad illos: volens dimitte/ re iesum. At illi succlamabāt di

f centes: Crucifige: crucifige euʒ. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid eniʒ mali fecit iste: Nullā

g causaʒ mortꝭ inuenio in eo. Cor ripiam ergo ⁊ † illū dimittaʒ. At illi instabāt vocib⁹ magnis: po/ stulantes vt crucifigeretur/ ⁊ iua

a ¶ videns quia nihil proficeret sed magis tumultus fieret.

lescebāt voces eoꝝ. Et pilātus

¶ iudex nec iuidie cedere debuit nec timori

adiudicauit fieri petitionē eoꝝ.

h † Dimisit aūt illis eū qui proptꝰ homicidiū ⁊ seditionē missus fue rat in carcerē quem petebant: ie sum vero tradidit volūtati eoꝝ.

i † Et cuʒ ducerēt eū/ apprehēderūt b

a ¶ a cyrene que est ciuitas belebie.

simonē quēdā cyrēnēsē venientē de villa: ⁊ iposuerūt illi crucē por

vñ ⁊ simō obediēns: cyrenee heres interꝑtatꝰ. Sʒ simō venit b C villa. i. de pago a q̄ pagani: qui a ciuitate dī alieni vrbane sunt G ꝯuersationis

Nico.de lyra

A a ¶ Nam antea inimici erant ad inuicem. ꝓp/ ter galileos quos pilatus occiderat: mi/ scens sanguineʒ eorum cum sacrificiis: vt dictum est supra. xiii. ca. b ¶ Pila/ tus autem. Hic consequenter descri bitur christi cōdemnatio iniusta: vbi ꝑ/ mo declaratꝰ christi innocentia ex tripli ci ꝯfessiōe iudicis causam examinātis: ⁊ etiā ex allegatōe herodis q̄ ipm̄ nō cō dēnauerat. Iudei aūt econtrario cōtra v̄ba iudicꝭ ter reclamauerūt vt obtine/ rent ꝑ importunitatē clamoris qḋ non poterāt via rōnis. ꝓpter qḋ pilatus fi/ naliter declinauit a iusticia condēnans ad mortē innocentē iesum: inclinat⁹ ad hoc ex populi fauore quē querebat: ⁊ ce saris timore/ cuius indignationē formi dabat: eo ꝙ dixerant iudei in conspectu suo: Si hunc dimittis nō es amicus ce sarꝭ: vt habetꝰ Ioh. xix. b. Et ex dictꝭ pa/ tet littera paucis exceptis que exponē/ tur. Nam remisit illuʒ ad nos: id est ad nostrū iudiciuʒ: libri antiqui et correcti sic habēt: c ¶ Nam remisi vos ad illum. s. ad herodem: vt patet ex dictꝭ: ⁊ littera sequens consonanter diciturꝰ: † mat.27.b

d ¶ Et ecce nihil dignuʒ morte actum est ei. scilicet coram herode. marc.15.a

e ¶ Emendatū ergo. id est verbe/ ratum. f ¶ Illum dimittam. li/ berum a morte. Sed contra hoc vide/ tur. quia pilatus sciebat ip̄m esse inno/ Ioh.18.g centē: quō igitꝰ volebat ip̄m iniuste ver Act.3.c. berare: Dicenduʒ ꝙ volebat facere iu/ dei videntes hanc flagellationē satiarē tur hac pena ⁊ cessarēt a morte iesu que D rēda. g ¶ Necesse autēʒ habebat dimittere eis per diem festū vnū ⁊c. quia in nocte pasche angelus domi ni saluauit hebreos ⁊ percussit ꝑmoge/ nita egyptioruʒ: ⁊ ideo in memoriā hu ius beneficii in solennitate paschali sal uabāt vnū propinquū morti: ⁊ aliquos condēnatos ad mortem interficiebant ad reꝑsentandū saluationē hebreorū ⁊ interfectionē egyptioꝝ: ⁊ istam consue tudineʒ eis obseruari impetrauerāt ab Alsteu imperatore romanoruʒ: sicut fuerat ob/ seruata anteq̄ʒ iudea esset romanis sub iecta. ⁊ hoc est quod dicitꝰ: Necesse au tem habebat ⁊c. quia tenebatꝰ obser uare illud quod erat concessuʒ ab impe ratore. Pilatus sciens iesum innocen/ tem volebat eū liberare per hanc viaʒ: ꝓponens ꝙ nō expediret eis dimittere nisi iesum aut barrabam: cuius libera/ tionem credebat iudeos nullo modo ꝑ/ † mat.27. eligere propter nimiā ipsius maliciam: marc.15.a sed ip̄i nimio odio moti contra christuʒ Ioh.18.g preelegerunt barrabam liberari: peten tes iesū crucifigi eo ꝙ erat modus mor tis asperior ⁊ durior. cetera patent. † mat.27.d

h ¶ Et cum ducerent eum. Hic marc.15.b consequenter describitur christi impia occisio/ cum dicitur: Et cuʒ ducerent eū ad crucifigendū apprehenderunt simo/ nem ⁊c. quia coegerunt eum ad portā/ dum crucem vt citius venirent ad locū crucifixionis: quia iesus videbatur ni/ mis debilitatus ex afflictione precedenti. ⁊ ideo ꝗuis iesus pri mo portasset crucem suam: tamen illi qui eum ducebant accepe runt eam et posuerunt supra simonem ratione predicta: ille au tem inuite portabat: tum quia hoc erat turpe: tum quia forsitan erat discipulus iesu: occultus tamen.

E ¶ cõuersatiõis ignari. Sz simõ pago egrediẽs: crucẽ portat p᷒ iesuz: cũ ppl̃i gẽtiũ paganis ritib᷒ derelict᷒ obedicter ãplectũtur vestigia dñice passiõis. a ¶ Seqbat͂ aũt il. mul. tur. Sz nõ eadẽ mẽte crucẽ seqt͂: Mali sequunt͂ vt moriẽtez leti aspiciãt. Mlieres vt quẽ viuere desiderabãt: moritur morẽ/ τ mortuũ plorarẽt. Nec lõ inducit͂ sol᷒ mulieꝝ planct᷒: qn̄ τ multi viri dolerẽt: sed qz femineus sex᷒ q̃si ɔtẽptibilior li berius poterat p̄sentib᷒ p̄ncipib᷒ sacer dotum qd cõtra eos senserit ostentare.
2. Tio. 2. c Quia vo nouit dñs q̃ sũt ei᷒: p̄termis/ so fuẽtis ppl̃i turba: ad amãtes τ plã/ gẽtes se femias: oclos τ ora cõuertit.
b ¶ Que plãgebãt τ la. τc. Trista bant͂ de vita mortali q̃ morte erat fini/ enda: nõ de cecis q̃ medicũ occidebãt. vñ subdit͂: Cõuersus aũt. c ¶ Fi/
† Sap. 3. c lie hieru. Nota cum filios hierl͂m vo
Esa. 54. a cat: qð nõ sole q̃ cum eo venerãt a gali
Gal. 4. d lea: sed etiã eiusdẽ vrbis ciues ei mise reos adheserãt. d ¶ Nolite fle. Ne
† Esa. 2. d lamẽtemini me mortuũ: cui᷒ cita resur
Osee. 10. c rectio mortẽ soluere potest: cui᷒ mors
Apoc. 6. d mortẽ τ ip̄m mortis auctorez destruet Uos pot᷒ vestrãq3 ɔgeniẽ: dignis la chrymaꝝ fontib᷒ abluite: ne cuz p̄sidis damnemini in vltionem mee crucis.
e ¶ Ecce venient dies. Dies romane obsidiõis τ captiuitat᷒. Naturale ẽ iminẽte captiuitate: hostilią3 p agros vrbesq3 clade feruẽte: cũctos q̃ euade/ re queãt alta queq3 vl͂ abdita refugia
†23. q. 1. c. paratus qb᷒ abscõdant͂ reqrere. Refert Jose/
Joseph᷒ de bello iuda ic. li. 3. c. 10 phus insistentib᷒ sibi romanis iudeos cauernas montiũ colliũq3 certati petis/ se speluncas ita vt scrip̄m testet͂ munitio ne q̃dã destructe vrbis iocapete in spe lucã cũ. xl. comitib᷒ ɔditũ iuẽtũ: atq3 ab hostib᷒ captũ. f ¶ Cadite super nos. Põt h̄ et supfluo itelligi d̄ his q̃ i vtrolibet sexu seip̄os castrauerũt ɔpt regnũ celoꝝ: q̃ dicũt mõtib᷒ c. s. n. τ c. o. n. cũ sue fragilitat᷒ memores ingruẽte tẽtationũ articlo sublimiũ viroꝝ: vl͂ ipsa v̄ginitate vl͂ martyrio vl͂ quacũq3 alia v̄tute q̃rũt exẽplis: monit᷒ precibusq3 defendi. g ¶ Quia si i viri. li. Ui/
† mat. 27. e ride lignũ xp̃s τ sui electi: aridũ ipi et
mar. 15. e peccãtes. vñ ait: Si g̃ ego q̃ pctm̃ nõ fe/
Joh. 19. d ci: q̃ lignũ vite merito appellatus sũ: duo/ denos fruct᷒ gr̃e p singlos mẽses affe/ ro sine igne passiõis de h̄ mũdo nõ ex eo: q̃ tormẽta mouẽt illos q̃ fructibus
2. Tio. 3. c sũt vacui: insup τ lignũ vite flãmis dare nõ timẽt. Et si nũc ẽ tps vt icipiat iudiciũ d̄ domo dei τ oẽs q̃ volũt pie viuere in xp̃o p̄secutionẽ patiũt: q̃s finis eoꝝ q̃ nõ credũt euãgelio? h ¶ Ducebãt aũt. Implet͂ qð dictũ ẽ. Et cũ iniqs deputa/ tus ẽ. In morte deputat͂ cũ iniqs: vt in resurrectiõe viuificet iniqs q̃ ɔpt hoies hõ fact᷒: h oib᷒ dedit ptãtẽ filios dei fieri. i ¶ Caluarie lo. Extra portã hierl͂m erãt loca i qb᷒ trũcabãtur capita dãnatoꝝ: τ dicebant͂ loca caluarie. i. decollatoꝝ. ibi crucifigit͂: vt vbi erat area dãnatoꝝ erigant͂ vexilla martyrii. k ¶ Et latrões τc. Execrabil᷒ in facto iniqtas iudeoꝝ q̃ q̃si latronẽ crucifigit oim redẽptorẽ: bonus tñ i mysterio latro: q̃ insidiat᷒ ẽ diabolo: vt vasa ei᷒ auferret. Per illũ q̃ a dextr͂: si gnificat͂ mortificatio carnis ɔ celesti gl̃ia. p illuz q̃ a sinistris mortificatio carnis ɔ aliq̃ mũdi causa. l ¶ Jesus ãt. Quia lucas xp̃i sacerdotiũ scribere disposuit: recte dñs apð deũ ɔ p secutorib᷒ iure sacerdot᷒ itercedit. τ latroni cõfitẽti p̄adisum pãdit: nec frustra orat: sz ɔ eis q̃ p᷒ passionẽ ei᷒ crediderũt ipetrat. Nõ ɔ eis orat q̃ p iuidiã τ supbiã filiũ dei itellexerũt: ne gãt τ crucifigũt: sz ɔ eis q̃ zelũ dĩ hñtes: sz ñ s̄m sciaz nesciert qd fecerũt. m ¶ Diuidẽtes. De his iohes lati᷒: q̃driptita vestis significat ecctiaz toto orbe q̃ q̃ttuor ptib᷒ ɔstat diffusã oib᷒ ptib᷒ eq̃liter. i. ɔcordit͂ distributam. Tunica sortita. oim ptiũ significat vnitatẽ: q̃ charitat᷒ vinclo ɔtinet͂. n ¶ Sor/ tes. In sorte dei gr͂a cõmẽdata ẽ. Sic q̃ppe i vno ad oẽs p/ uenit: cũ sors oib᷒ placuit: qz τ di gr͂a i vnitate ad oẽs puenit: τ cũ sors mit/

a tare post iesum. Sequebat͂ autẽ a
illũ multa turba populi τ mulie/
b rum: que plangebãt τ lamẽtabã
tur eum. Conuersus autẽ ad illas
c iesus dixit: Filie hierl͂m nolite b c
flere sup me: sed sup vosipsas fle
e te: τ sup filios vestros. Qm̃ ecce d
venient dies in qb᷒ dicẽt: †Beate e
steriles: τ vẽtres qui nõ genue/ f
runt τ vbera que nõ lactauerũt.
f †Tũc icipiẽt dicere mõtibus: ca/ g
dite sup nos: τ collib᷒ opite nos.
g Quia si i viridi ligno h faciũt: i h
h arido quid fiet? Ducebant autẽ †
τ alij duo nequã cũ eo vt interfice
rent. Et postq̃ venerunt i locũ †
i qui vocat͂ caluarie: ibi crucifixe/
k rũt eũ τ latrones: vnũ a dextris:
l τ alterum a sinistris. Jesus autẽ †
dicebat †Pater †dimitte illis: nõ i
m eni sciunt qd faciunt. Diuiden/
tes vo vestimenta eius: miserũt
n sortes. Et stabat populus expe/
ctans: et deridebant illũ princi/
o pes cũ eis/dicentes: Alios sal/
uos fecit: se saluũ faciat si hic est
p christ᷒ dei elect᷒. Illudebãt ãt ei
q τ milites accedẽtes: τ acetũ offe/
rẽtes τ dicentes: Si tu es rex iu/
r deoꝝ: saluũ te fac. †Erat ãt τ sup k
¶ vt ois lingua cõfiteat͂: qz dñs iesus xp̃s in gloria est dei patris
scriptio scripta sup eũ lr̃is grecl͂:

τ cũ sors mittit͂ nõ p̄sone cuiusq3 vl͂ merit᷒: sz occulto dĩ iudicio G credit͂. o ¶ Alios saluos fe. Sua se s̄nia damnãt qui etiaz nocẽtes q̄ alios saluos fecerat ɔfitẽt͂. Poterat q̃dẽ se saluare: sz qz ip̄e xp̃s dei elect᷒. d̄ cruce descẽdere noluit. Nã q̃ ið venit vt ɔ nobis crucifigeret͂ ið se de cruce saluare neglexit: qz cũ ceteris pctõrib᷒: etiã crucifixores moriẽdo curauit saluare. p ¶ Illudebant. Nota q̄ iudei vocabulũ xp̃i τ filij dei: auctoritate scripture sibi traditũ irrident. Milites vo scripturaꝝ inscij: nõ xp̃o dei electo: sz regi iudeoꝝ insultãt. q ¶ Et acetũ offe. Acetũ erãt iudei: a vino p̄triarchaꝝ degenerantes. Hoc aceto milites potant dñm quẽ illoꝝ suggestiõi morti tradunt. r ¶ Erat aũt τc. He tres lingue p̄ ceteris eminebãt. Hebrea ɔpt iudeos i lege gloriãtes. Greca: ɔpt gentiũ sapiẽtiaz. Latina: ɔpt romãos iperãtes. Ergo velint nolit iudei: oẽe regnũ mũdi: oĩs mũdana sapia. oĩa diuis leg᷒ sacramẽta testãtur: q̄ iesus ẽ ipator credẽtiũ τ ɔfitẽtiũ. ¶ Hic ẽ rex iu/

Nota

Nico. de lyra

✱ a ¶ Sequebat͂ aũt illũ mul. tur. qz aliq̃ seqbant͂ eũ ad ip̄m crucifigenduz. aliqui ad deridendũ eũ. τ aliqui ad vidẽdũ spectaculũ: τ aliqui ad plangendũ: specialiter mulieres deuote quibus dixit: b ¶ Filie hierusalem τc. qz nõ solũ alique de galilea secute fuerãt ip̄m: sed etiã aliq̃ d̄ hierl͂m sibi adheserãt p deuotionẽ. c ¶ Nolite flere τc. nõ ɔhibet cõpassionẽ sz p̄dicit aliã luct᷒ causaz i obsidiõe hierusalẽ futura p titũ τ vespasianũ. tõ subdit͂. d ¶ Qm̃ ecce dies ve. ẽ. xlij. anno post passionẽ xp̃i in q̃ fuit dicta obsidio. e ¶ Beate steriles. qz agiliores erant ad fugiendum q̃ grauide. f ¶ Et ventres q̃ nõ genuerũt. qz mulieres habẽtes pueros in obsidione fuerunt anxiate: nõ solũ ɔ se sed etiam ɔ pueris suis: τ aliq̃ p̄ famis anxitate ɔprios pueros comederũt: s̄m qð dicit Josephus libro d̄ iudaico bello. g ¶ Tũc incipiẽt di. mõtib᷒ τc. qz aliqui p̄ horrore miserie q̃ tũc fuit in ppl̃o iudeorũ dicebãt: vtinã mõtes caderẽt sup nos. h ¶ Quia si in viridi ligno hec faciũt. xp̃s hic d̄r lignũ viride faciẽs fructũ: τ p ɔseq̃ns indignũ abscisiõe p mortẽ. pp̃ls ãt iudaicus hic d̄r lignũ aridũ infructiferum: τ p ɔsequẽs dignũ abscisione per mortem τ combustionem gehenne que est pena extrema τ maxima. i ¶ Pater di mitte illis: nõ eni sciũt quid faciunt. Erant enim ibi aliqui simplices τ illiterati a sacerdotibus iudeoꝝ decepti q̃ persequebant͂ xp̃m zelo legis: τ pro istis orauit xp̃s. Alij autem erãt litterati qui ip̄m esse xp̃m ɔbabiliter nouerãt seu agnoscere debuerant: sed ex odio τ inuidia fuerunt excecati et ip̄m persecuti sunt vsq3 ad mortẽ: τ pro illis nõ orauit. k ¶ Erat aũt τ sup scri. τc. qz iste erãt tres ligue p̄ncipales vt oẽs possent legere.

alã signasce

h

Josephus

Christus ɔ quib᷒ i sua passiõe orauerit

✱ Neq3 tu times

✱ b ¶ Filie hierl͂m τc. s̄m sensum lr̃alem flet᷒ ad quẽ induxit xp̃s mulieres fuit ɔpter miseriã p romanos sup iudeos venturã τ illa miseria figura fuit miserie sup incredulos venture p spũs malignos. ɔ cuius euasiõe flendũ est τ orandũ ãn terminum hui᷒ vite. † ¶ Ducebant aũt τ alij duo τc. h̄ ad lr̃az ɔcuratũ fuit p p̄ncipes iudeoꝝ: vt a vulgarib᷒ xp̃s participasse videret͂ i criminib᷒ eoꝝ. τ sic ipi viderẽt͂ iuste mortẽ eius ɔcurasse: τ sic frequẽter faciũt maligni q̃rẽtes opire suã nequiciã p infamiã iusti. † ¶ Et postq̃ venerunt in locũ q̃ vo. cal. τc. exponat͂ sicut Matth. xxvij. et Mar. xv. † ¶ Jesus aũt dicebat τc. Bed. Neq3 putãdũ est eũ hoc frustra orasse: sz in eis qui post eius passionẽ crediderũt: qð orabat impetrasse. Notandũ saue q̄ nõ ɔ eis orat q̃ quẽ filiũ dei intellexerũt crucifigere q̃ ɔfiteri maluerũt: sz ɔ eis q̃ nescierũt qð fecerunt zelũ dei habẽtes: sz nõ s̄m sciam. vñ subdit͂: i ¶ Nõ eni q̃d faci. Cetera exponant͂ sicut Mat. xxvij. et Mar. xv. vsq3 ibi:

Moraliter

Nota

✱ Un᷒ aũt de his

A F a ¶ Hic est rex iudeorum. Titulus qui xpm regem testatur: non infra sed supra crucem ponitur: quia licet in cruce pro nobis infirmitate dolebat: super crucem tamen regis maiestate fulgebat: et ideo imolato titulus est suprapositus: vt cunctis legere. i. credere volentibus pateat: quia per crucem perdidit: sed corroborauit imperium. b ¶ Increpabat eum. Ipsa increpatio futurum crucis scandalum etiam circa credentes reuelat: quorum alii a dextris: alii a sinistris. c ¶ Domine memento. Magna gratia in hoc latrone eminet. Nullum membrum a supplicio liberum habens: preter cor et linguam: totum quod liberum habet offert: corde credit: ore confitetur: fidem habuit quod regnaturum credidit quem secum morientem vidit. Spem habuit: quia aditum postulauit. Charitatem firmiter tenuit: quia latronem de sua iniquitate arguit: et vitam quam cognouerat ei predicauit. Magis vero confitetur que videt humana infirmitate morientem: quem negabant apostoli: quem viderant miracula diuina virtute facientem. d ¶ Amen dico tibi. Pulcherrimum affectande conuersionis exemplum: quod tam cito latroni venia relaxatur: et vberior gratia quam precatio. Semper enim dominus plus tribuit quam rogatur. Ille rogabat Memento mei etc. Dominus ait: Hodie mecum etc. Cito ignoscit dominus: quia ille cito conuertitur. e ¶ Et tene. Sol retraxit radios: ne aut pendentem videret dominum: aut ne impii blasphemantes sua luce fruerentur. Et nota quod sexta hora. i. sole recessuro a centro mundi crucifigitur. diluculo. i. oriente sole resurgit: quia
Ro.4.d mortuus est propter peccata nostra: et resur. p. i. n. Adam peccante post meridiem. i. inclinata luce fidei vox domini auditur. Eodem igitur temporis articulo quo tunc peccanti ade obcluserat: nunc latroni penitenti dominus paradisum reserat. f ¶ Velum templi scissum. Hoc expirante deo gestum est: sed Lucas preoccupat/ volens miraculum solis coniungere miraculo veli. Scinditur autem velum vt arca testamenti et omnia sacramenta legis que tegebantur appareant et ad gentes transeant. Josephus autem ait. Virtutes angelicas presides quondam templi tunc pariter conclamasse. Fugiamus ab his sedibus g ¶ Pater in
B manus etc. Patrem inuocans/ se filium dei declarat. Spiritum commendans: non defectum virtutis sed confidentiam eiusdem cum patre potestatis insinuat. Amat enim dare gloriam patri: in quo nos informat: vt gloriam demus creatori. Commendat autem: iuxta quod alibi legitur: Letatum est cor meum et exultauit lingua mea insuper et ca. m. re. in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. h ¶ Videns autem centurio. Videns quod ita haberet potestatem mittendi spiritum: quod non habet nisi conditor animarum: ipse qui crucifixerat in ipso passionis scandalo confitetur dei filium: quem iudei post tot miracula credere renuerunt. Vnde per centurionem fides ecclesie designatur: que velo mysteriorum celestium per mortem domini reserato mox iustum et dei filium tacente synagoga confirmat. i ¶ Percutientes pe. De percutiente pectora in signum penitentie et luctus dupliciter potest intelligi. Siue ei cuius vitam dilexerant iniuste occisum dolebant. siue cuius mortem se impetrasse meminerant: hunc in morte amplius glorificatum tremebant. Sed quecunque causa pectus tundere coegerit: videamus distantiam gentis et gentis. Gentiles moriente domino deum timentes/ aperte confessionis voce glorificant. Iudei percutientes solum pectora silentes domum redeunt. k ¶ Nomine ioseph. Joseph per nobilitatem potentie secularis corpus accipere: per iusticiam meritorum dignus est sepelire. ¶ Hic ac.

a hebraicis et latinis. Hic est rex iu/
deorum. Vnus autem de his qui pendebant †
latronibus blasphemabat eum di
cens: Si tu es christus: saluum fac
a ¶ Forte et ille continuatus prius est: sed re/ pente conuersus: nec mirum si conuerso cito igno/ scit: qui etiam insultantibus veniam dabat.
teipsum et nos. Respondens autem al/
b ter/ increpabat eum dicens: Neque tu a
a ¶ saltem hic deberes querere liberationem.
times deum: qui in eadem damnatione es: b
Et nos quidem iuste: nam digna factis
recipimus: hic vero nihil mali gessit:
c Et dicebat ad iesum: Domine me/ c
mento mei cum veneris in regnum tuum. d
d Et dixit illi iesus: † Amen dico ti
a ¶ vita enim est cum xpo: quia vbi xpo: ibi regnum.
bi: hodie mecum eris in paradiso. e
a ¶ quando crucifixus est.
e † Erat autem fere hora sexta: et tene
a ¶ tenebre effuse sunt oculis perfidorum: vt fi/ dei lumen resurgeret.
bre facte sunt in vniuersam terram
vsque in horam nonam. † Et obscura
f tus est sol/ et velum templi scissum est me
dium. Et clamans voce magna ie/
g sus ait: † Pater: in manus tuas com f
mendo spiritum meum. Et hec dicens ex
h pirauit. Videns autem centurio quod fa g h
ctum fuerat: glorificauit deum dicens: i
† Vere hic homo iustus erat. Et k
omnis turba eorum qui simul aderant ad
spectaculum istud: et videbant que fie
i bant: percutientes pectora sua reuer l
tebantur. Stabant autem omnes m
¶ elongasti a me amicum et proximum et n. m. a. m.
noti eius a longe: et mulieres que
secute erant eum a galilea hec viden
k tes. † Et ecce vir nomine ioseph qui n
a ¶ decurio est qui de ordine curie est et officium curie administrat. b ¶ quia et ipse discipulus iesu erat sed occultus: vitans prius inimicitias iudeorum: sed in hoc extremo officio minus curat de illis.
erat decurio vir bonus et iustus/ hic o p
non consenserat consilio et actibus eo/
¶ ipsa est ramatha helchane et samuelis ciuitas in regione chamitica: iuxta decapolim.
rum: ab arimathia ciuitate iudee: q

Nico.de lyra

ca ¶ Neque tu times deum qui in eadem damna. es. q. d. licet homines non timueris/ tamen deberes deum timere: maxime in articulo mortis in quo tu es: ideo subditur: b ¶ Qui in ea. damnatione es. s. mortis. c ¶ Memento mei domine. magna fides huius latronis qui nec propter acerbitatem pene quam sustinebat: nec propter infirmitatem carnis quam in xpo videbat/ confessionem vere fidei omisit. d ¶ Cum veneris in regnum tuum: et dixit illi iesus. manifeste patet quod non loquebatur de regno temporali sed eterno. ideo subditur: e ¶ Hodie mecum eris in paradiso. Non accipitur hic paradisus pro horto voluptatis: nec pro celo empyreo: sed pro fruitione beata quam habuerunt sancti patres in morte xpi qui erant in limbo detenti: statim cum eius anima descendit ad eos: et eadem die illuc descendit anima illius latronis facta particeps beate fruitionis. f ¶ In manus tuas commendo spiritum meum. ostendens quod in articulo mortis maxime debemus recurrere ad deum. g ¶ Videns autem centurio. qui erat constitutus ad custodiendum xpm in cruce quousque expirasset. h ¶ Quod factum fuerat. s. miracula in xpi passione facta: vtpote terremotus: petrarum scissio: obscuritas solis supernaturalis: et quod cum clamore magno expirasset: quod non poterat fieri virtute nature. i ¶ Glorificauit deum. fidei confessione dicens: k ¶ Vere hic homo iustus erat. Matth. xxvii. dicitur: Vere filius dei erat iste. Dicendum quod vtrunque dixit centurio: sed Mattheus expressit vnum: Lucas aliud: de altero tacendo. l ¶ Percutientes pectora sua. penitentes et dolentes de xpi persecutione: et isti fuerunt qui a peritis decepti fuerant: vt predictum est. m ¶ Stabant autem omnes noti eius a longe. Contrarium videtur Joh. xix. g. vbi dicitur: Stabant iuxta crucem iesu mater eius et sorores matris eius etc. Respondet Aug. quod non erant immediate iuxta illum propter turbam comprimentem: nec ita longe quin possent eum videre: ideo possent dici fuisse longe et prope diuersis respectibus. n ¶ Et ecce vir. Hic describitur deuota christi tumulatio que fuit solennis et preciosa: licet mors fuerit ignominiosa prout de vtroque fuerat prophetizatum per Esa. sicut plenius fuit declaratum Matth. xxvii. o ¶ Decurio. i. existens de curia. s. presidis vel imperatoris. p ¶ Hic non consenserat consilio et actibus eorum. s. aliorum iudeorum xpm persequentium. q ¶ Ab arimathia. ista est ciuitas que vocata est ramatha: de qua fuit helcana pater samuelis: vt habetur. i. Reg. i.

¶ Qui expe/

*† ¶ Vnus autem de his qui pe. etc. per istos duos significantur illi qui pro peccatis suis expiandis cum xpo crucifigunt per professionem in religione factam: sed aliqui reuertuntur actu etsi non habitu: ad vitam secularem: de quibus dicitur Ro. ii. d. Nomen dei per vos blasphematur inter gentes: quia scandalizant seculares: et isti significantur per latronem blasphemantem: alii vero professi crucem penitentie per patientiam deuote sustinent. et isti significantur per latronem christum confitentem et eius gratiam postulantem. propter quod sibi dicitur. e ¶ Hodie m. e. in pa. quia tales iam cum xpo sunt per gratiam et erunt per gloriam in futuro. Erat autem fere hora sexta. exponatur sicut Matth. xxvii. d. et Marci. xv. f ¶ Pater: in manus tuas commendo spiritum meum. in hoc docuit nos semper deo commendare spiritus nostros quorum corpora quotidie tendunt ad mortem: et horam penitus ignoramus. h ¶ Videns autem ce. quod fa. fu. etc. per hoc autem quod iste gentilis confessus fuit xpm tam clare: significata fuit gloriosa confessio gentilium in eorum conuersione: et duricia iudeorum et in infidelitate. Amb. O duriora saxis pectora iudeorum: iudex arguit: credit minister: proditor scelus suum morte condemnat: elementa fugiunt: terra concutitur: monumenta reserantur: iudeorum tamen auaricia immobilis atque duricia manet orbe concusso. n ¶ Et ecce vir. exponatur vt. s. Matth. xxvii. et Marci. xv.

* Et dicis

†26.q.6.c.si presbyteri. et c. importuna De conse. dist.4.c. de pueris in pri. †Mat.27.e Mar.15.e
D † Ps.30.b De ecle.mis. c. in quadam
† mat.27.f Mar.15.e
Moraliter † Mat.27.g Mar.15.d Joh.19.g

E F a ¶ Hic accessit 7c. Nō apli sʒ ioseph iust⁹ 7 ɔstās: 7 nicodemus in q̄ nō erat dolus sepeliūt. Tal est etiā sepultura xp̄i que fraudez iniq̄tatē q̄ʒ nō habet. in q̄ obstruit tergiuersatio iudeorū. Nā si apli sepelissent: dicerēt nō sepultū quē dixerūt raptū. b ¶ Syndone. Ex simplici sepultura dñi ambitio diuitū condēnat: q̄ nec mortui carere p̄nt diui-

Mystice tiis. ¶ Mystice. In syndone munda iesum inuoluit: q̄ pura mente eū suscipit. Hinc etiā mos ecclesie habet vt sacrificiū altaris nō serico nō panno tincto: sed puro lineo celebrat. c ¶ In monumēto exciso. solus dñs tumulo includit: vt sepultura illi⁹ 7 resurrectio a nostre fragilitate nature dissimis monstret. Sepult⁹ est sʒ q̄diu voluit: resurrexit: sʒ qñ voluit. d ¶ In quo nō. Si in monumēto vbi ali⁹ positus fuisset poneret: alius resurrexisse fingeret. In petra exciso: ne si ex multis lapidibus edificatum esset fossis tumuli fundamentis: furto ablatus diceret.

e ¶ Et posuit eū. Bene q̄ xp̄s i monumēto iusti cōditur: vt habeat filius hois vbi reclinet caput: 7 iustice habitatiōe quiescat. bene nouo: vt in nouitate vite qui xp̄m suscipit ambulet: nō sepelit xp̄m: nisi qui credit in christum.

f ¶ Et dies erat parasceues 7c. Sexta die factus homo: sabbato quie-

† mat.28.a uit deus. Sexta q̄ crucifixus: prepara-

mar.16.a tionis implet arcanū. Sabbato sepul-

Joh.20.a chro q̄escēs / resurrectiōis expectat euētū. Sic nos ī sexta mūdi etate debem⁹ pati pro dño. In septima. i. qñ morimur corpus in tumulo: anima cū dño post opa manet in quiete. donec ī octaua resurgāt corpa. g ¶ Mulieres. aliis notis: iesu post depositū corp⁹ recedentib⁹: sole mulieres q̄ artius amabāt officiū funeris inspiciebant: vt congruo tpe mun⁹ deuotiōis sue offerrēt: expectātes qd iesus p

E miserat: et iō prime viderūt. h ¶ Et reuertētes. Inspecta dñi sepultura reuertētes parāt aromata. 7 vc. q̄ lecta audita recordata passiōe dñi: ad opa virtutū q̄b⁹ xp̄s delectet se cōuertūt. 7 sabbato silēt. Post sabbatū cū muneribus venturi ad dñm: cū finita p̄sentis vite parasceue in beata quiete gaudētes expectāt tp̄s resurrectionis q̄ xp̄o occurrāt cū redolentib⁹ actionū aromatib⁹. i ¶ Et sabbato 7c. Mandatū erat vt sabbati silentiū a vespera vsq̄ʒ ad vesperā seruaret. Ido mulieres sepulto dño q̄diu licebat operi in vnguentis p̄parandis occupant parasceue vsq̄ʒ ad solis occasum: 7 trāsacto sabbato occidēte sole: vt mane venictes vngerēt eū: q̄ vespe sabbati p̄occupāte iā noctis articlo: monumētū adire n̄ poterāt.

Una aūt sab. 7c. Una sabbati idē Ca. XXIIII est qd p̄ma sabbati: id est vna dies a die sabbati vl sabbatoꝝ q̄ nunc dominica dicit. Qr valde mane mulieres ad monumentū venerunt: magn⁹ feruor charitatis

Mystice querēdi: et inueniēdi dñm ostendit. ¶ Mystice. Exemplū dat: vt illuminata fide: decussisq̄ʒ vitioꝝ tenebris ad sacrū corpus dñi accedam⁹. Nā sepulchrū figura ē altaris ī q̄ celebrat mysteriū corpis 7 sanguis dñi. Aromata q̄ deferunt odorem virtutū: 7 suauitatē orationū cū quib⁹ altari ppinquare debemus significat. l ¶ Lapidem reuo. Reuolutio lapidis significat reserationē sacramētoꝝ xp̄i: que velo lr̄e tegebant. Lex in lapide scripta ē: cui⁹ ablato tegmine dñi corpus mor-

2.Cor.5.c tuū nō inuenit: sʒ viuū euangelizat: quia 7 si cognouim⁹ christum s̄m carnē: sed iam non nouim⁹. Potuit aūt clauso exire

F sepulchro:

qui expectabat 7 ipse regnū dei. a
¶ si ignotus esset ad principē non accederet: nec corpus impetraret.
a Hic accessit ad pilatum 7 petijt b
b corp⁹ iesu / 7 dpositū iuoluit syn- c
c d done: et posuit eū in monumēto d
e exciso: in quo nōdū quisq̄ʒ posi- e
d ¶ parasceue est sexta feria qua preparabātur necessaria sabbato.
f tus fuerat. Et dies erat parasce- f
ues 7 sabbatū illucescebat. Sub g
g secute aūt mlieres q̄ cum ipo ve h
nerāt de galilea viderunt monu
mentū: 7 quēadmoduz positum
h erat corp⁹ ei⁹. Et reuertētes para k
i uerunt aromata et vnguēta. Et l
sabbato q̄dē siluert s̄m mādatū. m
¶ id est prima.
k Una āt Ca. XXIIII n
sabbati valde dilu- o
culo venerūt ad mo
numentū portantes
que parauerāt aromata: 7 inue- p
l nerunt lapidē reuolutū a monu-

Nico. de lyra

a ¶ Qui expectabat 7 ipe regnū dei. nō tpale 7 terrenū: sʒ celeste 7 eternū. b ¶ Hic accessit ad pilatū. erat eni de curia 7 ppter hoc habebat maiorez accessum. c ¶ Et depositū inuol. 7c. i. panno lineo. 7 ex h ordinatū ē q̄ corpus xp̄i nō ɔsecrat nisi sup pānū lineū. d ¶ Et posuit eū in monumēto exciso. i. ī vno lapide ɔcauato s̄m q̄ntitatē hois: ne si ex plurib⁹ lapidibus esset factū posset dici a iudeis q̄ suffossum fuisset sepulchrū 7 corpus inde sublatū. e ¶ In quo nondum

quo nōdū quisq̄ʒ positus fuerat. ne posset dici q̄ ille qui G prius ibi fuisset sepult⁹ resurrexisset 7 nō xp̄s. f ¶ Et dies erat parasceues. i. feria sexta q̄ dr parasceues. i. preparatio. q̄ tūc p̄parabant 7 coquebant illa q̄ debebāt comedi in sabbato: s̄m q̄ p̄cipit Exod. xvi. g ¶ Et sabbatū illucescebat. q̄ solennitas sabbati incepit a vespere p̄cedētis diei. h ¶ Subsecute āt mu. q̄ erāt xp̄o deuote: vt viderēt monumētū 7 q̄liter redire possent ad vngenduz corp⁹ xp̄i ibi positū. i ¶ Et reuertentes. s. a monumēto. k ¶ Parauerūt aromata. hoc fecerūt feria sexta añq̄ʒ intraret solēnitas sabbati q̄diu erat eis licitū aliquid emere 7 parare. l ¶ Et sabbato q̄dē siluerūt. i. ab operib⁹ quieuerunt. m ¶ Scdm mādatū. s. legis quod habetur Exod. xx.

Moraliter * l ¶ Et dies erat para. Bed. Qr aūt dño sexta die crucifigit: septio in sepulchro quiescit. significat q̄ ī sexta mūdi etate nos p dño pati. i. velut mūdo crucifigi necesse ē. in septimo vo. i. post mortē corpa quidē in tumulis. anie vo cū dño requiescūt. vsq̄ʒ nunc etiā mulieres sancte. i. anie hūiles dilectiōe fructes passiōi xp̄i diligēter obsequunt.

Una āt sab. Ca. XXIIII Postq̄ʒ euāgelista descripsit ingressum xp̄i in mūdū p suā incarnationē: 7 eius pgressum p suā p̄dicationē: 7 egressū de mūdo p suā passionē. hic vltimo describit ei⁹ regressuz ad patrē p suā resurrectionē 7 ascensionē. 7 p̄mo describit ei⁹ resurrectio. scdo ei⁹ ascēsio / ibi: Uos aūt sedete in ciuitate. Circa xp̄i resurrectionē p̄mo describit xp̄i resuscitati apparitio. scdo resurrectiōis pbatio / ibi: Cōturbati vo. Prima in tres: q̄ p̄mo describit xp̄i appari- H
tio facta mulierib⁹. scdo discipulis itinerantib⁹. tertio oīb⁹ sil̄ existentib⁹ p̄ter thomam. scda ibi: Et ecce duo. tertio ibi: Dum aūt hec loquerent. Circa p̄mū notat tempus apparitiōis / cū dr: n ¶ Una sabbati. i. prima die post sabbatū: eo mō loquēdi quo dicit Gen. i. a. Factū est vespe et mane dies vn⁹. i. prim⁹. vn̄ ibi ɔsequēter subdit dies secūdus 7 terti⁹: 7 sic de aliis. o ¶ Ualde diluculo. Cōtrariū videt Marci. xvi. a. vbi dicit: Orto iam sole. Dicendū q̄ duplex ē ortus solis. vnus quādo apparet primo lux eius. s. aurora. alius quādo apparet sol sup terrā. Marcus aūt loquit de primo ortu non de secūdo. Uel potest dici q̄ quādo mulieres recesserūt de domo erat valde diluculo: vt dicit hic Lucas. sʒ quādo venerunt ad sepulchrū incipiebat apparere sol sup terram sicut dicit Marcus: quia locus sepulchri erat extra ciuitatem hierusalez: vt hr̄ Johis. xix. p ¶ Et inuenerūt la. re. q̄ angel⁹ remouerat lapidē de ostio monumēti: vt habet Matth. xxviii.

* Et ingresse

Moraliter Moraliter. n ¶ Una autem sabbati 7c. Beda. Iuxta intellectū vo mysticū p hoc q̄ mulieres valde diluculo veniūt ad monumentū: datur nobis exemplū discussis vitioꝝ tenebris ad dñi corp⁹ accedere. nam 7 sepulchrū illud figurā dñici habebat altaris in q̄ corpis mysteria nō in serico nō in pāno tincto. sed instar syndonis qua eum Joseph inuoluit in lintheo puro debent cōsecrari. vt sicut ipse veram terrene nature substantiā morti p nobis obtulit: ita 7 nos in cōmemoratione ipsius purum de terre germine cādidūq̄ʒ 7 multimodo quasi mortificationis genere castigatum linum apponamus. Aromata autē que mulieres deferunt significant odorem virtutum et orationum suauitatē quibus altari appropinquare debemus. Reuolutio aūt lapidis insinuat reserationē sacramētoꝝ que tegebatur velamine littere legis que in lapide scripta fuit: cui⁹ ablato tegmine corpus dñi mortuū nō inuenitur: sed viuum euangelizatur: q̄ 7 si cognouimus s̄m carnem christū: sed iam nunc non nouimus. quod aūt posito in sepulchro corpe dñi angeli astitisse legūtur: ita 7 tpe cōsecrationis mysterii corpis xp̄i assistere sunt credendi. Nos ergo exemplo deuotaꝝ mulieꝝ quotiēs mysteriis celestibus appropinquamus. ppter euangelicā p̄sentiaz seu ppter reuerentiā sacre oblationis cū omni humilitate vultū declinemus in terram: nos esse terram 7 cinerem recolentes.

* Et ecce duo

A ſepulchro: q̄ clauſo exiuit vtero. a ¶ Mēte cō. Mēte cōſternāt q꞉ ꝛ lapidē imēſe magnitudis reuolutū ſtupebāt: ꝛ corpꝰ tā venerabile nō īuētū dolebāt. Sic tētato ī ſolitudie dn̄o: cōpleta victoria āgeli miſtrabāt ei: na mō pꝰ deuictā mortē venerūt āgeli q̄ n̄ ſolū ꝓbo: ſ; ēt fulgēti habitu glīā ānūciāt triūphātis. Et ſic corpe ī ſepulchro aſtiterūt: ſic etiā corpi cōſecrato ī altari q̄tidie aſſiſtūt. b ¶ Decli. vul. Nota ꝙ nec ſctē mlieres ī terrā cecidiſſe: nec alīqſ ſctōꝝ ī reſurrectiōe dn̄i ꝓſtratꝰ ī terrā adorare legit. vn̄ mos cepit ī ecclīa: paſchali tpe n̄ flecti genua ī orōne ſ; vultu ī terrā decliato orare. Exēplo mlieꝝ: cū appropinq̄mꝰ myſteriis celeſtibꝰ. cū gaudio ſupnoꝝ ciuiū cōtēplamur ad cōſpectū angeloꝝ debemꝰ vultū in terrā humiliter decliare: nos terrā ꝛ puluerē eſſe recolentes. c ¶ Recordami q̄. Die tertia ſicꝫ ex h̄ loco habemꝰ iter diſciplos ꝛ feminis q̄ eū ſequebanē dn̄s reſurrecturū ſe ꝑdixit. Paraſceue hora. ix. expirauit. mane prima ſabbati reſurrexit. Merito aūt vna die ꝛ duabꝰ noctibꝰ ī ſepulchro iacuit: q꞉ lucē ſue ſimplemortis q̄ tm̄ in carne erat: tenebris duple noſtre mortis q̄ in corpe erat ꝛ anima oppoſuit: ꝛ vtrāqꝫ noſtrā curauit. Si eni vtrāqꝫ ſuſcepiſſet: nos a neutra liberaſſet. d ¶ Et recordate. Sicut mulieres in monumēto dn̄i liātes: recordanē verborū q̄ de ſua diſpēſatiōe ꝑfatus erat: ſic nos inter dn̄ice paſſionis myſteria celebrāda: nō ſolū paſſionis: ſ; ꝛ reſurrectiōis debemꝰ recordari. e ¶ Nūciauerūt. Sicut in pricipio mulier auctor culpe viro fuit: vir executor fuit errorꝭ: ita nūc q̄ mortē prior guſtauerat reſurrectionē vidit: ꝛ ne ꝑpetui reatꝰ opprobriū apud viros ſuſtineret: q̄ culpā viro trāſfuderat: trāſfudit ꝛ gratiā. Et q꞉ cōſtātiā ꝑdicandi
B nō habet inferior ſexus: ad exequēdū ī firmior: mandaē viris officiū euangelizandi. f ¶ Crediderūt. Qꝫ diſcipuli tarde credūt: nō tā illorū infirmitas q̄ noſtra futura firmitas fuit. Nā illꝭ dubitantibꝰ: reſurrectio multis argumētis monſtraē: q̄ dū legētes agnoſcimꝰ: quid aliud q̄ de eorum dubitatione ſolidamur. g ¶ Petrꝰ aūt ſur. ꝛc. Johannes cōmemorat ꝙ ꝛ ipſe ꝛ petrus ſiē cucurreūt: ꝛ ꝙ petro intus introeunte in monumētū: ꝛ vidēte lintheamina ꝛ ſudariū: ipſe iohānes inclināſ ſe vidit lintheamina: nec itrouit. S; intelligēdū eſt petrū primo ꝓcūbēte vidiſſe. qꝺ Lucas cōmemorat iohānes tacet. poſt vero ingreſſū vt diligētiꝰ interiora dinoſceret: ingreſſum tn̄ añq̄ iohes itraret. h ¶ Stadiorū ſexagīta. Stadiū eſt octaua ps miliarij: ꝛ iō ſexagita ſtadus. vij. milia paſſuū ꝛ q̄ngētos ſignificat: qꝺ ſpaciū eis cōgruit: qui de morte ꝛ ſepultura dn̄i certi gradiebāē: de reſurrectiōe dubij. nā reſurrectionē q̄ pꝰ ſeptimā ſabbati facta ē octaua nūero ꝯtinere nullꝰ ambigit. Diſcipuli ḡ q̄ d̄ deo loquētes icedūt. ſextū miliariū cepti itinerꝭ cōpleuerāt: q꞉ illū ſine q̄rela viuētē vſqꝫ ad mortē quā ſexta ſabbati ſubijt ꝑueniſſe dolebāt. Cōpleuerāt ꝛ ſeptimā: q꞉ hūc ī ſepulchro q̄euiſſe nō dubitabāt. S; de octauo dimidiū tm̄ ꝑegerūt: q꞉ glīā iā celebrate reſurrectiōis ꝑfecte nō credebāt. i ¶ Noīe emaus. Emaus ipa ē metropolis ciuitas inſignis paleſtie: q̄ pꝰ expugnationē iudee ſub marco aurelio anthonio pricipe reſtaurata. cū ſtatu mutauit ꝛ nomē. k ¶ Dū fabu. Loquētes de ſe dn̄s appropiquās
Mat. 28. c. comitaē vt ꝛ fidē reſurrectiōis eoꝝ mētibꝰ incēdat: ꝛ qꝺ ſe ꝓmiſerat factuꝫ ipleat. vbi ſūt duo vꝭ tres ꝯgregati ī noīe meo ibi ſū ī medio eoꝝ. l ¶ Appropin. Appuit q̄dē ī ſpē ꝓpria ſ; ſpēm quā recognoſcerēt nō oſ̄dit. Sic ꝛ ipi ꝛ intꝰ amabāt ꝛ tamē dubitabāt tū dubitabāt: ſic ipſe foris ꝛ pñs adeſt: ꝛ q̄s ſit nō oſ̄dit. De ſe ḡ loq̄ntibꝰ pñtiā exhibꝫ: ſ; d̄ ſe dubitātibꝰ ſpēꝫ cognitiōis aufert. C

mēto: ꝛ īgreſſe nō īueneſt corpꝰ
a dn̄i ieſu. Et factū ē dū mēte con b
ſternate eēt de iſto: ecce duo vi c
ri ſteterūt ſecus illas ī veſte ful d
b gēti. † Cū timerēt aūt ꝛ decliarēt e f
vultū in terram / dixeēt ad illas: g
a ¶ iam reſuſcitatū a mortuis. ¶ .i. ī monumēto: q̄ locꝰ eſt ꝓprie mortuorum.
Quid q̄rit viuētē cū mortuis:
¶ preſentia corporis.
c Nō eſt h̄: ſ; ſurrexit. Recordamini q̄liē locutꝰ ē vobis: cū adhuc ī galilea eſſet / dicēs: Quia oportet filiū hoīs tradi in manꝰ hoim petōꝝ: Et crucifigite: die
d tertia reſurgere. † Et recordate ſūt verboꝝ eiꝰ: Et regreſſe a mo
e numēto nūciauerūt hec oīa illiſ h vndeci: ꝛ ceterꝭ oibꝰ. † Erat aūt
a ¶ ipa ē ſoror lazari q̄ vnxit dn̄ꝫ vnguēto.
b ¶ vxor chuſe ꝓcuratoris herodis.
maria magdalena et iohanna /
a ¶ mat iacobi minoris: ꝛ ioſeph: ſoror matris dn̄i. vn̄ iacobus frater domini dicit.
ꝛ maria iacobi: et cetere q̄ cum eis erant: que dicebant ad apoſtolos hec. Et viſa ſunt ante il i
los ſicut deliramentum verba
f g iſta: et nō crediderunt illis. Pe k
trus autem ſurgens cucurrit ad monumētuꝫ: ꝛ procūbens vidit l lintheamia ſola poſita: ꝛ abijt ſe m cum mirans quod factū fuerat.
Et ecce duo ex illis ibant ipſa n o
die in caſtellū qꝺ erat in ſpacio p
h i ſtadioꝝ ſexagīta ab hierl̄m noie emaus. Et ipi loq̄bant ad iuicē † de his oibꝰ q̄ acciderāt. † Et fa q
k ctū eſt dū fabularenē et ſecū q̄re
l rēt / ꝛ ipſe ieſꝰ appropiquās ibat †
cū illis. Oculi aūt illoꝝ tenebā r
tur: ne eū agnoſcerent. Et ait ad

Ni. de lyra

G Peregri

a ¶ Et ingreſ. ſ. locū monumēti q꞉ cuſtodes fugerāt timore āgeli apparētis. vl̄ iacebāt ſicut mortui. b ¶ Et factum eſt dum ꝛc. eo ꝙ nō inueniſſent corpꝰ dn̄i ī ſepulchro. c ¶ Ecce duo viri. i. duo angeli apparētes ī ſpecie viroꝝ. d ¶ Steterūt ſe. Joh. xx. d̄r ꝙ erāt ſedētes: vnꝰ ad caput aliꝰ ad pedes vbi poſitū fuerat corpus ieſu. Dicēdū ꝙ qn̄ maria vidit ſola erāt ſedētes vt ibi dicit: ſed qn̄ apparuerāt iſtis mlieribꝰ pluribꝰ ſiē ſtabāt vt hic d̄r: Facile eni eſt angelis ſic apparētibꝰ mutari de ſeſſione in ſtationem ꝛ cōuerſo. † mat. 28. a Mar. 16. a. Joh. 20. a.
e ¶ Cū timerēt aūt. ex viſiōe inſolita. f ¶ Et decliarēt ꝛc. ex verecūdia. g ¶ Dixerūt ad il. cōſolādo eas ꝛ inſtruēdo de chriſti reſurrectiōe: ſ; ꝙ chriſtus eis pn̄tibꝰ ꝑdixerat. iō ſ̄b dicē: Et recordate ſūt verboꝝ eiꝰ. h ¶ Nūciauerūt hec oia il. vn̄. q꞉ duodecimꝰ. ſ. iudas ſe ſuſpēderat: ſ; adhuc videt ꝙ non erāt vndeci apl̄i ſ; tm̄ decē: q꞉ thomas erat abſēs: vt videē Joh. xx. Dicēdū ꝙ erat cū aliis qn̄ iſte mlieres nūciauerūt vt h̄ d̄r. ꝛ ſiliē qn̄ duo diſcipli regreſſi de emaus narrabāt q̄ viderāt: vt hē. ſ. eo. ca. ſed tn̄ thomas ꝓ diſcredēs diſceſſit ab aliis p aliqꝺ ſpaciū. ꝛ tūc venit ieſus ꝛ ſtetit ī medio diſcipuloꝝ di. Pax vobis abſēte thoma: vt d̄r Joh. xx. i ¶ Et viſa ſē ꝛc. i. fātaſtica ꝛ nō vera. k ¶ Petꝰ aūt ſur. ꝛ iohes cucurrit cū eo: vt hē Joh. xx. vbi iſte curſus pleniꝰ deſcribiē. l ¶ Et ꝓcū. Joh. xx. dicit ꝙ ipſe itrauit monumētū ꝛ vidit lintheamina ꝛc. Dicēdū ꝙ veniēs ad oſtiū monumēti ꝑmo inclinauit ſe ad vidēdū: vt h̄ d̄r: poſtea intrauit ad certiꝰ cognoſcēdū veritatē. m ¶ Et abijt ſe. mi. i. cogitās de xp̄i reſurrectiōe. n ¶ Et ecce duo. Hic ꝯſr̄ deſcribiē apparitio facta duobꝰ diſcipulꝭ itinerātibꝰ. ꝛ primo deſcribiē iſta apparitio. ſcđo apparētis cognitio / ibi: Et factū ē. tertio cognitiōis relatio / ibi: Et reſurgētes. Circa ꝑmū d̄r: Et ecce duo. ſ. ex. lxx. diſciplis: q꞉ vnꝰ vocabaē cleophas: vt. ĩ. hē. aliꝰ d̄r fuiſſe lucas euāgeliſta: ꝓpter qꝺ ꝛ nomen ſuum tacuit. o ¶ Ibāt ipa die. ſ. die reſurrectiōis. p ¶ In caſtel. ꝛc. ſedeci ſtadia faciūt vnā leucā. ex q̄ ptꝫ ꝙ n̄ diſtabat a hierl̄m p q̄ttuor leucas integre: ſ; deficiūt q̄ttuor ſtadia. q ¶ Et fa. ē ꝛc. nō d̄r h̄ fabulari a fabula ſ; a for faris: q꞉ nō loq̄bāē de vanis: ſ; de opibꝰ ieſu ꝛ morte eius. r ¶ Oculi aūt ꝛc. q꞉ incredulitas eorū ꝛ dubietas demerebaē ꝙ chriſtus cognitioneꝫ ſui corpis ab eis retardaret. D † C. h. a † marc. 16. b † mat. 28. b Mar. 16. b

Qui ſunt
n ¶ Et ecce ꝛc. R q̄s ſignificaē bonꝰ actiuꝰ ꝛ cōtēplatiuꝰ. o ¶ Ibāt ipa die. nā ipa die reſurrectiōis apta fuit via beatitudinis q̄ p emaus ſignificaē. eo ꝙ mater dulcedis interp̄taē. ꝛ ex nunc chriſti diſcipuli p viā cōſequende beatitudis gradiunē. † ¶ Et ipi lo. ꝛc. ſ. de ieſu conuerſatiōe ꝛ eiꝰ morte ꝓut patet ex lr̄a ſequenti. † ¶ Et ipſe ie. ꝛc. nā ipſe dixit Math. xviij. c. Ubi ſunt duo vel tres ꝯgregati ī nomine meo ī medio eorum ſum. ꝓpter qꝺ iſtorum exēplo cum per viam incedimus combinati de ſalutiferis loqui debemus: vt chriſtum nobiſcum pergentem habeamus: ꝛ non ſolum pergentem ſed etiam nos docentem: ſicut iſtis duobus diſcipulis cum quibus ibat: ſcripturas prophetarum aperiebat. Sed qm̄ auditores legis non iuſtificantur ſed factores: ideo eorum oculi non fuerunt apti audiendo ſcripturas: ſed opa pietatis faciendo ipſum in ſpecie peregrini trahendo ad hoſpitium: ꝛ apponendo cibum iō ſequitur: Moralit
Et apti ſunt

E ꝟ a ¶ Peregrinus es ⁊c. peregrinū putāt quē nō agnoscūt. Et vere peregrin⁹ erat eis: a quoꝝ fragilitate p gloriā resur/rectiōis iā lōge stabat: a quoꝝ fide resurrectiōis nescia extra/neus manebat. b ¶ Uir ppheta. pphetā ⁊ magnū fatentur: filiū dei tacēt: vl' qꝛ nōdū pfecte credūt: vl' si credūt timēt tradi i manus iudeoꝝ nescientes cum ꝗ loquunt. c ¶ Nos autē spera. ⁊c. Quodāmodo redarguūt seipsos ꝙ in illā redēptionē sperauerit: quē mortuum viderāt: nec resurrecturū credebāt ⁊ maxime dolēt eū sine culpa occisum: quē inocentē nouerāt: ⁊ ex h tristes incedebāt. d ¶ Terruerūt nos. De rito dicunt terruisse eos ꝗb⁹ de nō inuento corpe plus mesticiā addiderūt: ꝗ̄ denūciata resurrectiōe gaudiū: ꝗ recte arent asserūt. e ¶ Abierūt ꝗdā ⁊c. Cū supra dixerit Petrū cucurrisse ad monumētū: ⁊ nō dicat cleophas: Quidā ex nr̄is abierūt ad mo. ⁊c. intelligendū est ꝙ duo sil' ierūt. Sꝫ Petrum solum p̄mo cōmemorauit: qꝛ prim⁹ illi nunciauit maria. f ¶ O stulti ⁊ tardi cor. Hic gemina humiliandi necessitas incūbit: ꝗ nec in scripturꝭ ꝗ̄tum oportet edocti: nec adimplenda que nouim⁹ ꝗ̄tum decet sumus intēti. Nā si moyses et pphete de xp̄o locuti sunt: ⁊ eū p passionē ⁊ gloriā intraturū pdixerāt: quō gliaᷓ se esse christianū: ꝗ neqꝫ in scripturis qualit' ad xp̄m ptinēt inuestigat: neqꝫ ad gloriā quā cum xp̄o habere cupit p passiones attigere desiderat. g ¶ Et ipse se finxit lō. Talē se exhibuit in corpe: ꝗ̄lis apud illos erat in mēte. Probādi erāt: si hūc quē nōdū vt deū diligebāt. saltem vt
ꝟ peregrinū diligerēt. Sꝫ qꝛ extranei a charitate esse nō possunt cū quib⁹ veritas gradiebaᷓ: ad hospitiū vocāt: imo cogunt. Quo exemplo colligitur: quia peregrini nō solū ad hospitiū sunt vocandi: sed etiā trahendi. h ¶ Fregit et porrige. Quē i expositiōe scripture nō cognouerunt: in fractione panis nouerūt: qꝛ nō auditores legis: sed factores iustificabunᷓ: ⁊ veritas melius operando ꝗ̄ audiendo intelligitur.
i ¶ Aperti sunt oculi. Subtrahiᷓ carnalib⁹ oculis species infirmitatis: vt metuentib⁹ incipiat apparere glia resurrectiōis. Unde subdiᷓ: Et dixerūt ad inuicē: Nōne cor nr̄m ardens
Mystice erat in nobis ⁊c. ¶ Mysti. Ideo i xp̄o illis ostensa ē alia effigies: ne eum nisi in fractione panis cognoscerēt: vt omnes intelligant se xp̄m nō agnoscere: nisi fiant pticipes corpis ei⁹. i. ecclesie: cui⁹ vnitatē cōmendat aplūs in sa/
1. Co. 10. b cramēto panis dicēs: Un⁹ panis: vnū corp⁹ multi sum⁹. Cū ergo panē bn̄dictum porrigit: aperiunᷓ oculi vt eū cognoscāt. ⁊ remouetᷓ impedimentū qđ a sathana in oculis erat: ne agnosceretur iesus. Et hoc impedimentum pmittit inesse dn̄s: donec ad sacramētū panis veniaᷓ. Sꝫ participata vnitate corporis auferᷓ impedimentū inimici: vt ꝟ possit xp̄o

illos. Qui sūt hi sermones quos a
conferris ad inuicem ambulan/
tes ⁊ estis tristes? Et respōdens
vn⁹ cui nomē cleophas dixit ei:
a Tu solus peregrinꝰs es in hieru b
salem ⁊ nō cognouisti que facta
sunt in illa his dieb⁹? Quib⁹ ip̄e c
dixit: Que? Et dixerūt: De iesu d
b naçareno qui fuit vir ppheta: po
tens in ope ⁊ sermone corā deo e
⁊ omni pplo. Et quomodo tra/ f
diderūt eū sūmi sacerdotes: ⁊ prin/
cipes nr̄i i dānatiōeꝫ mortꝭ: ⁊ cru
c cifixerūt eū. Nos aūt sperabam⁹ g
qꝛ ip̄e esset redēptur⁹ isrl'. Et nūc h
¶ promissam resurrectionem tacent: timētes cum eis loquebantur.
sup h omnia tertia dies ē hodie
ꝙ h facta sūt. Sed ⁊ mlieres ꝗ/ i
d dā ex nr̄is terruerūt nos: ꝗ āte lu
cē fuerūt ad monumētū: ⁊ nō iuē
to corpe ei⁹ venerūt dicētes se etiā k
visionē angeloꝝ vidisse ꝗ dicūt
e eū viuere. Et abierūt ꝗdā ex no/ l
stris ad monumētū ⁊ ita inuene/
runt sicut mulieres dixerūt: ipsū
vō nō inuenerūt. Et ip̄e dixit ad m
f eos: O stulti ⁊ tardi corde ad cre n o
dēdū i oīb⁹ ꝗ locuti sūt pphete. p
Nōne hec oportuit pati christū q
⁊ ita intrare i gloriā suā? Et inci/ r
piēs a moyse ⁊ omnib⁹ prophe/
tis: interpretabaᷓ illis in oībus
scripturis que de ip̄o erāt. Et ap
propinquauerūt castello quo ibāt
g ⁊ ip̄e se finxit lōgius ire. Et coe/ s t
gerūt illū dicentes: Mane no/
biscum dn̄e: qm̄ aduesperascit et
iclinata est iam dies. Et intrauit v
cum illis. Et factum est dum re/ x
cumberet cuꝫ eis: accepit paneꝫ y
h et bn̄dixit ac fregit/ ⁊ porrigebat
i illis. Et apti sūt oculi eoꝝ ⁊ co/ z
gnouerūt eū: ⁊ ip̄e euanuit ex ocu a
¶ iam certi de resurrectiōe.
lis eoꝝ. Et dixerunt ad inuicē:

Nico. de lyra

※ a ¶ Qui sunt hi sermones. nō querit ex ignorantia sed vt ex eoꝝ respōsiōe incredulitas eoꝝ cōuenient⁹ arguaᷓ. b ¶ Tu solus pegrin⁹ es i hierusaleꝫ ⁊c. li sol⁹ nō facit exclusionē alioꝝ pegrinoꝝ: cū multi valde pegrini ⁊ de diuersis partibus venissent in hierusalem ad diem festum pasche: vt habeᷓ Joh. xi. sed notat exclusionem cognitionis ab isto sic apparente. s. noticia mortis iesu: vt sit sensus: Cum multi peregrini his diebus venerūt in hierusalem: mirū est ꝙ tu solus inter alios peregrinos ignores ea que sunt nota aliis omnibus. c ¶ Quibus ip̄e dixit: Que? nō querit ex ignorātia sicut prius dictum est. d ¶ De iesu nazareno qui fuit vir ppheta potēs in opere. s. miraculoꝝ. e ¶ Et sermone. predicationis ⁊ doctrine. f ¶ Et quō tradiderunt eum ⁊c. qꝛ procurauerūt eius captionē: ⁊ psuaserunt populis vt coram pilato peterent eius crucifixionē: et barrabe dimissionem: vt habetur Matth. xxvii. g ¶ Nos aūt spera. ⁊c. q. d. iam euanescit spes nostra. cui⁹ subditur causa: h ¶ Et nūc sup hec omnia tertia dies est hodie. qua h dixit se resurgere ⁊ tn̄ adhuc non apparuit discipulis: licet tertia dies sit prope finē. sicut dr̄. s. Aduesperascit ⁊ inclinata ē iā dies. i ¶ Sꝫ ⁊ mulie. ꝗdā ex nr̄is ter. nos. nō de resurrectiōe xp̄i quā nūciabāt: sed de ablatiōe corporis eius quā discipuli timebant. k ¶ Dicentes se etiā ⁊c. sed discipuli nō credebāt plene: timentes ne tanꝗ̄ mulieres de facili fuissent deluse.
l ¶ Et abierūt ꝗdā ⁊c. s. petrus ⁊ iohānes: vt. s. dictū est. ⁊ ita inuenerūt sicut mlieres dixerūt: nō ꝗ̄tū ad visionē angeloꝝ seu audicionē verboꝝ ab ip̄is: sꝫ qꝛ inuenerūt sepulchrū vacuū corpe: ⁊ sola lintheamina remāsisse. iō subdiᷓ: Ip̄m vō nō inuenerunt. m ¶ Et ip̄e dixit ad eos. ex rn̄siōe eorū arguens eos. n ¶ O stulti. ppter cecitatē intellect⁹. o ¶ Et tardi cor. ppter tarditatē affect⁹. p ¶ Ad credendū in oīb⁹ ⁊c. de xp̄i morte ⁊ resurrectiōe ꝗs scripturas debebāt itelligere: maxie qꝛ fuerāt cū xp̄o ꝗ discipuliᷓ de talib⁹ loquebaᷓ. q ¶ Nōne oportuit pa. xp̄m ⁊c. Tū ppē pr̄is p̄ordiationē. Tū etiā ppē xp̄i exaltationē. Tū ppē h̄uanā redēptionē. Tū ppē scripturaꝝ ipletionē. iō subdiᷓ: r ¶ Et incipiēs a moyse ⁊ oīb⁹ pphe. ⁊c. nō ꝙ oēs scripturas ꝗ d xp̄o sunt explicaret: qꝛ in tā breui tpe nō fieret sꝫ explicauit tantū ꝗ̄tū sufficiebat ad ppositū ostēdēdū. ⁊ iō li oībus nō facit distributionē p singulis generū: sed p generib⁹ singuloꝝ: sicut dicitᷓ: Oē aīal fuit in arca noe. quia de qualibet specie animaliū fuerunt ibi aliqua indiuidua. et sic christus in proposito d lege ⁊ pphetis ⁊ agiographis induxit aliꝗ testimonia. s ¶ Et ip̄e finxit se lon. ire. nō fuit ibi aliꝗ falsitas: qꝛ fuit talis fictio ad designandū veritatem. s. distantiam ei⁹ a cordibus eorum ppter fidei defectum. tales enim apparitiōes vt communiter fiunt s̄m dispositionem interiorem illorum quibus fiunt.
t ¶ Et coegerunt illum. i. obnixe rogauerunt desiderantes adhuc audire illum. v ¶ Et intrauit cum illis. qꝛ per dictum desiderium disponebantur ad fidei cōplementū. x ¶ Et factū ē. Hic consequēter describitur christi apparentis cognitio/ cum dicitᷓ: y ¶ Accepit paneꝫ ⁊ benedixit ac fregit et porrigebat illis. sicut cōsueuerat facere ante passionem. sic enim frangebat panem ac si scinderetur cum cultel/lo. z ¶ Et aperti sunt oculi eorum. quia volūtarie se eis ostendit in effigie qua erat cognoscibilis ab eis. et cum hoc cognouerunt eum per modum fractionis panis. a ¶ Et ipse euanuit ex oculis eorum. ostēdēs discipuliᷓ ꝙ habebat corpus gloriosum. quod subito pōt disparere p dotē agilitatis.

※ z ¶ Et apti sūt o. e. s. cordis ⁊ corpis ad cogscēdū ip̄m. Moraliter

※ Et surgētes

※ Et surgētes

K possit xp̄s agnosci. a ¶ Ardēs erat. Exaudito sermōe: cor
A pus torpore icrudelitat᷑ ⁊ timoris frigidū igne scī spūs est ac
cēsum: vt iā supno desiderio ardeat: ⁊ ad credēdaꝫ veritatē se
extendat. Quot p̄cept᷑ istruit homo: q̄n tot facibus īflāmat.
b ¶ Surrexit dn̄s ve. iā fama erat ꝙ resurrexerat iesus ab
ill᷑ mulierib᷒ facta: ⁊ a simōe petro cui
apparuerat: hec loq̄ntes īuenerūt isti
duo: sꝫ ⁊ ipsi p̄us audierāt ꝙ resurrexe
rat: sed timuerūt dicere in via: q̄n eni
mō āgelos dixerūt visos mulieribus.
Ignorātes eni cū cū q̄ loq̄bant: pote
rāt timere ne īciderēt in man᷒ iudeoꝝ:
si q̄d passim dicerēt de xp̄i resurrectio
ne. c ¶ Stetit iesus in medio ⁊c.
Joh. 20. c Hec ostēsio ē illa de q̄ iohes ait: Cū se
ro esset die illa vna sab. ⁊c. venit iesus
⁊ stetit in medio eoꝝ ⁊ dixit eis: Pax
vobis. Qḋ ꝟo dicit iohes thomā nō fu
isse cū ill᷑: cū Lucas dicat istos duos i
uenisse vndeci cōgregatos: ⁊ eos q̄ cū
eis erāt: itelligendū ē ꝙ thomas inde
exisset: anteq̄ dn̄s eis hoc loq̄ntibus ap
pareret. d ¶ Spm̄ videre ⁊c. Nō
nerāt discipuli fuisse veꝝ hoīeꝫ: sꝫ post
q̄ mortu᷒ est: nō credūt tertio die po
tuisse verā carnē de sepulchro resurge
re. Putāt q̄ se videre spm̄: quē emisit
in passiōe: sꝫ hūc errorem aufert dn̄s.
e ¶ Quid turbati estis. Credebāt
apl̄i: sꝫ tn̄ turbant. Primo q᷑ paucoꝝ
opinioneꝫ sn̄is maioris ptis excludit.
Deniq̄ q᷑ petr᷒ ⁊ si crederet resuscita
tū: turbari potuit ꝙ clausis ianuis dn̄s
cum corpe suo se īprouisus infuderit.
f ¶ Cogitatiōes ascendūt. False
nō desup descēdētes: sꝫ sicut mala verba
in corde ascēdētes fidē quā in vob᷑ plā
taui exigo: qḋ ex vob᷑ ortū est ꝯdēno si
nō ē veritas resurrectiōis: pditus est
fruct᷒ passiōis. g ¶ Palpate ⁊ vide
te. Mult᷑ documētis p̄suadet resurre
ctionē p̄bēdo se: ⁊ ocul᷑ videndū: ⁊ ma
B nib᷒ ꝯtrectādū. q̄ dū palpādo ossa car
nēq̄ mōstrat: statū sue vel nr̄e resurre
ctiōis signat in q̄ corp᷒ nr̄m: ⁊ subtile
erit p effectū spūalis potētie: ⁊ palpa
bile p ꝟitatē nature. Post resurrectio
nē dn̄s in corpe suo duo ꝯria ōndit: et
palbabilē eiusdē nature vt īformet ad
fidē: ⁊ icorruptibile alteri᷒ glie: vt iui
tet ad p̄miū. h ¶ Ostēdit eis ma
nus ⁊c. Ut ōnsa vulneꝝ cicatrice īside
liitat᷑ vuln᷒ sanaret: q̄s cicatrices ⁊ tūc
seruauit: ⁊ in iudicio seruatur᷒ ē. Pri
mo ad fidē resurrectiōis īstruēdū. De
inde vt p̄ri p nobis supplicās: q̄le ge
nus mort᷑ p homie ptulerit sp ōndat.
Tertio: vt sua morte redēpt᷑ q̄ miseri
cordiē sint adiuti: ppositꝰ eiusdē mort᷑
īsinuat iudicijs. Sꝫ postremo: vt ī iudicio q̄ iuste dānent ipō
denūciet: ōnsa quā ab ill᷑ accepit cicatrice. Nō q̄ ex ipotētia cu
rādi cicatrices ꝟuauit: sꝫ vt ppetuū victorie sue circūferat triū
phum. i ¶ Habetis hic ali. ⁊c. Ad īsinuādā ꝟitatē resur
rectiōis: nō solū tāgi sꝫ ꝯuesci voluit: nō ꝙ vl̄ ipe vl̄ nos post re
surrectionē cibo debeam᷒ indigere: sꝫ vt corp᷒ nō spm̄ esse māi
festaret māducauit ptāte: nō necessitate. Aliē absorber aquā t̄ra
sitiēs: aliē sol tradr᷒ calēs. Illa idigētia: iste potētia. k ¶ Pi
scis assi. Pisc᷑ assus/ ipe mediator passus: in aquis human
gener᷑ capt᷒ laq̄o mort᷑: assat᷒ tpe passiōis. Ipe ⁊ fau᷒ mell᷑ no
bis ē in resurrectiōe. Fau᷒ mell᷑ in cera. i. diuitas in hūanita
te. in hui᷒ mell᷑ cōmestiōe signat: q᷑ illos in corpe suo ad et̄nā
q̄etē suscipit: q̄ cū tribulatiōes p deo sentiūt: ab amore iterne
dulcedīs nō recedūt. Qui h̄ assant illic vera dulcedie sati abū
tur. l ¶ Et cū mā. Oēs ābages aufert: visus ē: tact᷒ ē: mā
ducauit: ⁊ ne in aliq̄ sensus hūanos ludificasse videret: mittit
man᷒ ad scp̄turas: vt ⁊ si magic᷑ artib᷒ videat potuisse qḋ vo
luit: sic dicāt pagani: saltē videāt ꝓphetare nō potuisse anteq̄
nat᷒ fuit. m ¶ Tūc apuit. post visū: post ꝯtactū: post cōmēo
rată legē apuit sensū: vt qḋ videt ⁊ legit itelligāt. deīde p᷒ sui C
corpis cōmēdatā ꝟitatē cōmēdat ecclīe vnitatē: ⁊ p̄dicari ī noīe
ei᷒ pniaꝫ ⁊c. Optebat xp̄m pati. opteba t vt misteri q̄ pn̄iam ⁊ re
Ꝗ missionē

a Nōne cor nostrū ardens erat in
nobis dum loqueretur in via: et
apiret nobis scripturas? Et sur a
gentes eadē hora regressi sunt in
hierusalem. Et inuenerūt cōgre b
gatos vndecim: ⁊ eos q̄ cū ipsis
b erāt dicētes ꝙ surrexit dn̄s vere c
¶ primo omniū viroꝝ apparuit petro: qḋ ⁊
si nō dicit euangelista q̄n vel vbi factum: tn̄
quia factū sit non tacet.
⁊ apparuit simoni. Et ipsi narra d
bāt que gesta erāt in via: et quō
cognouerūt eū in fractiōe panis.
c Dū aūt hec loquunt stetit iesus e
in medio eoꝝ / ⁊ dixit eis: Pax vo f
bis. Ego sum: nolite timere. Cō g
turbati vo ⁊ ꝯterriti / existimabāt h
¶ non carnem.
d e se spm̄ videre. Et dixit eis: Quid i
f turbati estis: ⁊ cogitatiōes ascen
dūt in corda vr̄a. Uidete man᷒ k
g meas ⁊ pedes: q᷑ ego ipe sū. Pal l
pate ⁊ videte: q᷑ spūs carnē ⁊ os
sa nō habet sicut me videtis ha
h bere. Et cum hoc dixisset: ostēdit
eis manus ⁊ pedes. Adhuc aūt
illis nō credētibus ⁊ mirantibus
i p̄ gaudio / dixit. Habetis hic ali m
quid qḋ manducet. At illi obtu
k lerūt ei partē piscis assi ⁊ fauum
l mellis. Et cū manducasset corā
eis / sumēs reliq̄as dedit eis. Et
dixit ad eos: Hec sūt verba que n
locutus sum ad vos cum adhuc
¶ in eadem mortali carne.
essem vobiscū quoniam necesse
¶ scꝫ hec verba.
est impleri omnia q̄ scripta sunt
in lege moysi ⁊ ꝓphis ⁊ psalmis
m de me. Tūc aperuit illis sensum o

Nico. de lyra

✳ a ¶ Et surgentes eadem hora
regressi ⁊c. Qr̄ius eni iam esset tarde
vt p̄ꝫ ex p̄dict᷑: tn̄ ex fidei feruore: ⁊ re
moto iudeoꝝ timore stati regressi sunt
in hierl̄m ad illos discipulos q̄ erāt in
clusi ꝓpt̄ metū iudeoꝝ: vt habet Joh.
xx. ad nūciandū eis xp̄i resurrectioneꝫ.
Jō subdit: b ¶ Et inuenerūt ꝯgre
gatos vndeci. q᷑ adhuc thomas erat
cū alijs. c ¶ Dicētes ꝙ surrexit do
minus vere et apparuit simoni.
q̄n āt ista apparitio fuerit nō legit exp̄s
se: sꝫ tūc credit fuisse facta q̄n petrus cu
currerat ad monumentū ⁊ viderat lin
theamia posita: abijt mirās secū qḋ fa
ctū fuerat: vt dictū est. s. d ¶ Et ipsi
narrabāt. apparitioneꝫ eis factā put
descripta est p ordinem. tn̄ nec istis nec
alijs thomas credidit: sꝫ p aliqḋ spaciū
ab alijs discessit. ⁊ tūc ipō absente facta
est ista apparitio q̄ sequit: e ¶ Dū āt
hec loquunt. Hic describit tertia ap
paritio facta oīb᷒ p̄ter thomā / cum dr̄:
f ¶ Stetit iesus in medio eoꝝ. Mi
to eni inter discipulos apparuit: q᷑ ad
eos ianuis clausis itrauit: vt habet Jo
hā. xx. g ¶ Ego sum. nō res fantasti
ca seu illusio diabolica. h ¶ Contur
bati vo. Hic ꝯn̄r describit resurrecti
onis ꝓbatio: p h̄ ꝙ ōndit se veꝝ hoīem
⁊ veꝝ deū: ⁊ s̄m hūanitatē vere suscita
tū: vt patebit ꝓseq̄ndo. i ¶ Existima
bāt se spm̄ vi. diuia eni ꝓuidētia p
missi sunt dubitare ad maiorem certifi
cationem fidei de dn̄ica resurrectione.
k ¶ Uidete man᷒ meas ⁊ pedes.
Per cicatrices clauoꝝ ibi remanentes
ostendit ꝙ erat idem corpus numero.
l ¶ Palpate ⁊ videte. Per hoc eni
ōndebat hr̄e corpus veꝝ ⁊ nō fantasti D
cū. m ¶ Habetis hic aliq̄d qḋ mā
ducet. Per comestionē eni ostendit se
hr̄e corpus viuū aīa vegetatiua aīatū.
n ¶ Hec sūt verba. Per h̄ ꝙ loq̄bat
sensibilit᷑ ⁊ etiā rōnabilit᷑: reducens ad
mēoriā q̄ eis dixerat ante mortē suā: ōn
dit se hr̄e corpus aīatū aīa sensitiua et
itellectiua: ⁊ eadē q̄ prius. o ¶ Tunc
apuit ill᷑ sen. ⁊c. Sic p p̄cedētia ꝓba
uit veritatē sue resurrectiōis q̄tū ad hūa
nitatē: sic p h̄ illā ꝓbauit q̄tū ad deita
tē: q᷑ illuminare mētes ingrātiū itellectū
sacre scp̄ture ⁊ subito ē ipi᷒ deitat᷑ ꝓpriū.
✳ ⁊ iō subdit:

Moraliter ✳ a ¶ Et surgētes eadē ho. ⁊c. nā ea q̄ sūt ad cōeꝫ saluteꝫ
non sunt tacenda sꝫ reuelanda: Tob. xij. c. Opera autem dei
reuelare ⁊ confiteri honorificum est. Ideo subditur: d ¶ Et
ipsi narrabant ⁊c. Dū hec loq̄rent: iesus stetit in medio eoꝝ
q᷑ cōgregati erāt in ei᷒ noie vt p̄mittit: inuenerūt cōgregatos
vndeci. † ¶ Et dixit eis: pax vo. ex q̄ p̄ꝫ ꝙ illi sūt pacifici q̄
vere sūt discipuli xp̄i. † ¶ Et dixit eis: q̄d tur. ⁊c. s̄m sensuꝫ
litalē certificauit eos de sua resurrectiōe p tria. s. p visuꝫ / dicēs:
k ¶ Uidete man᷒ meas ⁊ pe. Et p tactū / dicēs: l ¶ Pal
pate ⁊ videte: q᷑ spūs car. ⁊ ossa nō h̄ꝫ. Et p gustū ibi cū
dixit: m ¶ Habet᷑ hic aliq̄d qḋ mā. ⁊c. Mystice ꝟo xp̄m Mystice
resurrexisse vidēt qui resurrectiōis eius gl̄iam meditant. ipm
vero tangūt ⁊ palpāt: qui sibi charitate copulant. j. Joh. iiij. c.
Qui manet in charitate in deo manet ⁊ de᷒ in eo. piscem assum
offerūt et qui patientiā igne tribulatiōis decoctā habent p no
mine xp̄i: sꝫ illi offerūt fauū mell᷑ qui mēbris eius exhibent opa
pietat᷑. d quibus dicit Matth. xxv. c. Esuriui ⁊ dedist᷑ mihi mā
ducare. o ¶ Tūc aperuit illis sensum vt intelligerent
scripturas. ex q̄ p̄ꝫ ꝙ sacre scp̄ture nō p̄nt sufficiēt intelligi
P ✳ nisi ille apperi

F missionē erāt pdicaturi i oēs gētes:icipērēt ab hierosolymis.
E Nō solum qr illis credita sūt eloquia dei: ⁊ qr eoꝝ est adoptio filioꝝ ⁊ gliā ⁊ testamēta ⁊ legislatio:sȝ iō etiā vt gētes varijs erroribus ⁊ facinorib⁹ iplicite: h maxie indicio diuie pietat̄ ad spē venie ꝓuocent: q eis q̄ filiū dei crucifixerēt: venia relaxat̄.

a ¶ Uos aūt se. Postq̄ discipulos de virtute pdicatiōis pfecte instruxit: cū repēte si vellet posset eos roborare. distulit dicēs: Uos aūt sedete in ciuitate: vt exemplū sequētib⁹ daret: ne imp̄fecti pdicare añ tps p̄sumāt. In ciuitate sedet: q̄ intra mēt̄ claustra se ↄstringit: ne loquēdo exterī⁹ euagef: vt cum diuina virtute pfecte fuerit indut⁹ tūc q̄si a seipso foras exeat: alios instruendo. b ¶ Eduxit āt eos. Pretermissis oīb⁹ q̄ p quadraginta dies gesta sūt p̄mo resurrectiōis diei tacite cōiūgit nouissimū q̄ ascēdit i celū. Et pulchre bñdictur⁹ discipulos: educit in bethaniaȝ q̄ dom⁹ obediētie dr: qr q̄ ꝓpter inobedientiā querfoꝝ descēdit: ꝓpter obedientiā cōuersoꝝ ascēdit. Et qr eadē villa in latere mōt̄ oliueti est posita: qi obedientis ecclie domus aplīco digna hospitio: nō alibi q̄ in latere summi montis.i.xp̄i: fundamēta fidei/spei/⁊ charitatis locauit: de q̄ latere sacrm̄ sanguinis ⁊ aque qb⁹ nascaf ⁊ nutriaf gaudet emanaſſe. De cui⁹ vertice.i.deitate: spūalis vnctiōis munera desiderat: lucis ⁊ pacis ꝓmissa expectat. Deinde qr bethania iuxta hierl̄m q̄si stadijs quīdecim erat. Iste nūerus ꝓpter septē et octo: q̄bus cōstat scriptura ⁊ mysterijs accōmodus: vel vitā q̄ nūc est ⁊ futurā: vel vet⁹ ⁊ nouū testamētū: vel sabbatū alarū in futuro: ⁊ carnis resurrectionē cōtinet. Et iō q̄bus vtriusq̄ testamēti sciam aperuit: hos oēm viuendi ⁊ sperādi regulā edocuit: eos q̄ndecim stadijs in locuȝ q̄ ei benediceret: ⁊ p̄cepta docēdi traderet eduxit. Recte quīdecim stadijs locū ascēsionis a loco passionis secreuit: vt oēs ꝓ se vel mori vel viuere cupiētes: ⁊ p̄mū q̄escēdi post mortē: ⁊ i fine a mortuis resuscitādi: desiderio pariter ⁊ amore firmaret. c ¶ In templo ⁊c. Ut in loco orōnis inter laudū deuotiones: promissum sanctispūs aduentū paratis: p oia cordibus expectēt. Sic nos post celebrata in hierosolymis.i. visione pacis: passionis ⁊ resurrectionis solēnia: dn̄o duce petam⁹ bethaniaȝ: vt mēte quieta: corpis ⁊ sanguinis ei⁹ sacris imbuamur: ⁊ domus obedientie esse curemus: qr sic quotidiana eius benedictione sublimamur: q̄tidie triumphalis a'cēsionis memores laudātes ⁊ benedicentes deū in hierl̄m.i. sperata pacis visione quiescimus: similes hoībus expectantibus dn̄m suū: quādo reuertaf a nuptijs. d ¶ Laudātes ⁊ bene. deū. Lucas q̄ sacerdotiū christi ceteris amplius exponēdū suscepit: ⁊ iō euāgeliū suū a ministerio templi p sacerdotiū çacharie cepit: pulchre hoc in tēpli deuotione cōpleuit: cum apostolos ibi ministros.s. noui sacerdotij futuros: nō in victimarū sanguine: sȝ in laude dei ⁊ benedictiōe cōcludit.

vt intelligerēt scripturas. Et dixit eis: Quoniā sic scptū ē: ⁊ sic oportebat christum pati: ⁊ resurgere a mortuis die tertia: ⁊ p̄dicare in noīe ei⁹ penitentiā et remissionē peccatorum in omnes gentes: incipientib⁹ ab hierosolyma. Uos aūt estis testes hoꝝ. Et egō mittā promissuȝ patris mei i vos: Uos autem sedete in ciuitate/ quoadusq̄ induamini v̄tute ex alto. Eduxit āt eos foras in bethaniā: ⁊ eleuat̄ manibus suis benedixit eis. Et factū est duȝ benediceret illis recessit ab eis ⁊ ferebatur in celū. Et ipi adorātes: regressi sunt in hierusalem cū gaudio magno: ⁊ erāt semp in templo laudantes ⁊ benedicentes deum.

a ¶ nō in vna tm̄ gente iudeoꝝ: vel in ali qua parte terrarū.
¶ q̄ vidistis ⁊ audistis. a ¶ q̄ pdicāda sūt
a ¶ vt sufficiatis ad testandū mittā vobis auxiliū. ¶ spūsancti gratiā.
a ¶ vbi ꝓmissionē pris iussi sūt expectare.
a ¶ qr dominū post triūphū resurrectiōis etiā celos penetrare vident.

Finit euāgeliū s̄m Lucam.

siōnē. Circa quod sciendū q in die ascensiōis christus bis apparuit discipulis suis. Primo in ciuitate hierusalē discipulis comedentibus. quā describit Lucas plenī⁹ Act.i.a. et tūc dixit eis q nō discederent ab hierosolymis: sed expectarēt promissum patris: et hoc repetit breuiter cū dicit: Uos aūt sedete in ciui.⁊c.q.d. Non estis sufficientes ad pdicādū cōstanter veritatē euāgelij: donec ↄfirmati fueritis p donū spūsancti: ⁊ tunc p̄cepit discipulis suis vt exirent de ciuitate in montē oliueti vt inde viderent eū ascendentem in celū. ⁊ hoc est qd dicit: g ¶ Eduxit aūt eos foras in bethaniā .i. versus bethaniā: qr mons oliueti ad quē exierūt est extra hierusaleȝ in via eundi versus bethaniā: et bethania ē ꝓpe montē oliueti sita: ⁊ ibi scdo apparuit discipulis in die ascēsionis: quia postq̄ apparuerat illis in ciuitate ⁊ dixerat q irent in montē oliueti disparuit ad illis. ⁊ cū venissent ad montē oliueti iterū eis apparuit. Octo em̄ vicib⁹ alijs apparuerat post resurrectionē suā: vt declaratū fuit Matth.xxviij. b ¶ Et ele.ocu. in ce. vbi volebat ascēdere. i ¶ Benedixit eis.i. discipulis suis. k ¶ Recessit ab eis. p̄ntia corpali. l ¶ Et ferebat̄ in ce. ꝓprio motu p dotem agilitatis. Nubes tn̄ ⁊ angeli apparuerūt ad ei⁹ obsequiū: vt habet Act.i. m ¶ Et ipsi adorantes. xp̄m ascendētē q̄diu potuerunt videre eū. n ¶ Regressi sūt in hieru. postq̄ pdiderūt eius aspectum. o ¶ Cū gau. magno. qr omnia mysteria erant impleta in xp̄o. p ¶ Et erant semp in tem. lau.⁊c. Theophilus expositor refert hoc ad tempus qd fuit inter ascensionem dn̄i ⁊ pentecosten dicēs: q licet apostoli ⁊ alij christi discipuli ante ascensionē christi starent inclusi ꝓpter metum iudeorū: ex ascensione tn̄ eius confortati exibant ad templū causa orationis: licet nōdū accepissent spiritūsanctum in signo visibili. Alij aūt expositores referūt hoc ad tēpus post pentecosten. in quo apostoli spiritusancto cōfortati abiecerūt a se metū iudeorū. Dicunt em̄ q apostoli stabant in hierusalem quasi reclusi in oratione positi quousq̄ reciperent gratiā spiritus sancti eis a christo ꝓmissam: ⁊ hoc videf magis cōcordare ei qd dicit Act.j.b. Tūc reuersi sunt in hierl̄m a monte qui vocat̄ oliueti ⁊c. et sequit̄: Et cū introissent in cenaculum ascēdebant in superiora: vbi manebant petrus ⁊ iohānes ⁊c. ⁊ subdit̄ post: Hi omnes erant pseuerantes vnanimiter in oratione cum mulieribus ⁊ maria matre iesu ⁊ fratribus eius. In eodē loco receperūt spm̄sanctū in die pentecostes: vt habet Act.ij. ⁊ ex tunc relicto timore iudeorū confitebant̄ ⁊ p̄dicabant publice christū ⁊ ibant causa deuotionis ad templū. s̄m q hic dicit: Et erāt semp.i. cōmuniter vel frequenter. q ¶ In templo laudantes ⁊ benedicētes deum. Cui est honor ⁊ gloria in secula seculorum. Amen. Apoc.3.b

Nico.de lyra

em ⁊ iō subdit: a ¶ Et sic opor. xp̄m.⁊c. qr sic añ passionē declarauit se eē verū deū ⁊ hoiem: ita etiā post resurrectionē suā. Resurrectio em̄ vera ē eiusdē in nūero iterata surrectio. b ¶ Et p̄dicare in no. ei⁹ ⁊c. Hierosolyma em̄ ē in medio terre habitabilis: qr est in quarto climate. ⁊ iō ab illo loco cōuenienter incepit p̄dicatio euāgelij: vt p aplos xp̄i aliosq̄ discipulos circūquaq̄ p oib⁹ dispsos: in oēm terrā exiret sonus p̄dicatiōis eoꝝ: s̄m q fuerat p̄dictū Ps.xviij. c ¶ Uos autē testes estis ho.s. superi⁹ descriptoꝝ q̄tū ad christi incarnationē: p̄dicationē: passionē ⁊ resurrectionē. d ¶ Et ego mitto.i. mittā de ꝓpinquo. e ¶ Promissum pa. mei in vo s.s. spm̄sanctū in signo visibili ad p̄dicandū cōstāter vbiq̄ veritatē euāgelij. f ¶ Uos aūt se. in ci. Postq̄ euāgelista descripsit xp̄i resurrectionē: hic vltimo describit ei⁹ ascensionem

✳ nisi ille apiat qui hȝ clauem dauid. qui aperit ⁊ nemo claudit. f ¶ Uos aūt sedere in ci.⁊c. licet em̄ dedisset eis scripturarū intelligētiā ⁊ cōmisisset p̄dicatiōis officiū: tn̄ distulit executionē p̄dicādi vsq̄ ad sanctispūs receptionē in signo visibili: p h insinuās q p̄dicās actu debet pri⁹ habere sufficiētē sacre scripture noticiā ⁊ grām spūsancti p ↄtricturā.s. q nō sit cōscius sibi de pctō mortali. g ¶ Eduxit aūt eos fo. vt viderēt eū ascendentē: p hoc significās q ciuitas tumultuosa non est locus aptus ad diuinoꝝ cōtēplationē. h ¶ Et ele. manibus suis ⁊c. ex hoc documentū habent superiores in ecclia vt benedictionē dent subditis qn̄ recedūt ab ipsis. p ¶ Et erāt semp in tem. orātes. deuote pcipiēdo spūsancti donū sicut erat eis ꝓmissum a xp̄o: ⁊ sic debemus orare vt possimus ipm̄ recipe. Matth.vij.b. Si vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs v̄ris: q̄to magis pater vester celestis dabit spm̄ bonū petentibus se. Moralit̄

Finit postilla venerabilis fr̄is Nicolai de lyra sup Lucā.

A ¶ Incipit proemiũ venerabilis magistri Nicolai de Lyra super Johannem.

Facies aqle desup ipoꝝ quattuor: Ezech.i.c. Ezechiel pphã cui apti sunt celi ⁊ vidit visiones dei: vidit quattuor facies in vno aiali. Quattuor inquit facies vnt: videlicet facies hois: facies leonis: facies bouis: ⁊ facies aquile: in quo designaẽ vna noticia de verbo incarnato quadrupliciter descripta: put diffusius dictum est sup. Mattheum. Descriptio em̃ matthei designatur in facie hominis: qꝛ principaliter describit facta ipsius humanitatẽ. Descriptio Johannis designaẽ in facie aquile: qꝛ principaliẽ describit in christo excellentiam diuine nature. Descriptio autez Marci designaẽ in facie leonis: qꝛ pncipaliter describit ipsi christi regnũ. Descriptio autẽ Luce designaẽ in facie bouis: qui est aial imolaticiũ: qꝛ pncipaliter describit ipsius christi sacerdotium. vnde ⁊ a sacerdotio inchoat suum euangelium/dicens: Fuit in diebus herodis regis iude sacerdos quidã nomine zacharias. Aduertendum tamen ꝙ licet quilibet quattuor euangelistaꝝ pncipaliter ꝯsideret vnam predictaꝝ quattuor conditionum: tamen alias tres nõ omittit: qꝛ ſm ꝙ dicit beatus Gregorius sup Ezech. Quicquid in vno reperetis hoc simul in quattuor recognosces. ppter qꝺ aliqui doctores visionem Ezechielis exponentes: dicunt ꝙ nõ solũ apparuit ei vnum aial habens quattuor facies pdictas: sed apparuerũt ei quattuor aialia in omibus ꝯsilia. In quo designaẽ vna noticia verbi incarnati a quattuor euãgelistis concorditer: sz differenter descripta. Considerandũ tñ ꝙ Ezechiel pphã inter pdictas facies quattuor: vidit faciem aquile desup eminentem: in quo designatur euangeliũ Johannis respectu alioꝝ excellentia: ſm ꝙ dr in verbo pſumpto: Facies aquile ⁊c. in quo designaẽ euangeliũ Johannis ceteris excellentius in tribus: qꝛ scripsit ceteris sublimius: subtilius: ⁊ etiã pfectius. Sublimitatẽ designat superior situs/cum dr: Desup. Subtilitatem acuties visus/cum dr: Aquile. pfectionẽ seu integritatem designat quaternarii typus/cum dr: Ipoꝝ quattuor. Ad euidentiam primi aduertendum ꝙ ꝯtemplatio sanctoꝝ ⁊ potissime euangelistaꝝ differt a ꝯtemplatione philosophoꝝ. Philosophi em̃ ex creaturis contemplati sunt ipm deum. silr sancti: tñ differenti mõ ⁊ quasi contrario. Contemplatio em̃ est actus egrediens ab ipso ꝯtemplante: ⁊ in deum terminaẽ tanq̃ in

B obiectum: ⁊ ideo ꝯtemplationis actus est medius inter ꝯtemplantẽ ⁊ rem ꝯtemplatã: ⁊ ideo potest ad vtrũq̃ referri. Si igiẽ actus diuine ꝯtemplationis referaẽ ad ipm ꝯtemplantẽ: sic habeẽ ꝯtemplatio philosophoꝝ. Querebant em̃ philosophi deum ꝯtemplari ex creaturis inq̃tuz talis speculatio seu ꝯtemplatio est ipsius speculantis summa perfectio. Contemplationem em̃ primi ⁊ summi intelligibilis posuerunt felicitatem hois: vt habeẽ .x. Ethicoꝝ. Ex quo patet ꝙ talis ꝯtem-

Phus platio erat pure speculatiua: qꝛ querebant talem speculationem ppter seipsam: ⁊ non ppter aliam perfectionem. ppter qꝺ in tali contemplatiõe plus facit subtilitas intellectus q̃ feruor affectus. Si autem referaẽ actus contẽplationis diuine ad ipsam rem contemplatã: qꝺ fit qñ talis contemplatio queriẽ ppter amorem rei contẽplate: vt ex tali cõtemplatiõe ipse cõtemplans inardescat in amorem diuinum. sic habeẽ cõtemplatio sanctoꝝ ⁊ potissime euangelistaꝝ. Ex quo patet ꝙ talis cõtemplatio nõ est pure speculatiua: qꝛ non queriẽ ppter ipsm speculari: sz ppter amorem ipsius obiecti contemplati. ⁊ ideo in tali cõtemplatione plus facit feruor affectus q̃ subtilitas intellectus. ppter qꝺ beatus Dionysius .vii. ca. celestis hie-

Dionysius rarchie dicit ꝙ in cõtemplatione diuinoꝝ pprium est amoris calidum superferuens ⁊ acutum: qꝛ amans nõ est contentus amati superficie: sz nitiẽ q̃tum possibile est eius intima penetrare. ppter qꝺ dicit Hugo cõmentator ibidem: Ubi scientia

Hugo foris stat dilectio intrat. igiẽ qꝛ beatus Johannes euangelista ceteris euangelistis christũ feruẽtius dilexit. ideo eius secreta intimius penetrauit. ppter qꝺ subtilius scripsit: qꝺ notaẽ in facie aquile: que tantã perspicacitatem habet in visu ꝙ solem in rota sua oculis irreuerberatis intueẽ: vt diẽ Aug⁹. in li. de moribus eccle. ⁊ de hoc potest exponi illud qꝺ scribitur Job. xxxix. d. Nunquid ad pceptum tuum eleuabiẽ aquila: ⁊ in arduis ponet nidum suum? Hoc em̃ verbum dr de Job negatiue: sz de deo affirmatiue: sicut patet ibidẽ. ⁊ merito: qꝛ ad pceptũ dei humana aquila nostra videlicet beatus Johannes euãgelista eleuata est de terrenis ad celestia: qꝛ ad verbũ christi vocantis dimisit thoꝝ nuptialem: ⁊ eleuatus est ad cõtinentiam virginalem: que est vita celestis: sicut dicit beatus Hiero. in sermone de assumptiõe beate virginis. Profecto in car-

C ne pter carnẽ viuere: nõ terrena vita est sz celestis. vñ in terris angelicã gliaz acquirere maioris est meriti q̃ habere. Esse em̃ angelũ felicitatis est: esse virginẽ virtutis. vñ hoc obtinere viribus nitiẽ cũ gfa qꝺ angelus hꝫ a natura. Et talis eleuatio fuit dispositio in Johanne ad subtilius contemplandũ ⁊ describendum diuina. Contrarioꝝ em̃ contrarie sunt cause. Lasciuia autem carnalis inducit intellectus hebetudinem: vt dicit beatus Greg⁹. xxx. moraẽ. ergo p oppositum cõtinentia virginalis disponit ad eius subtilitatem. Sz cõsummatio huius subtilitatis subditur in auctoritate pmissa/cum dr: In arduis ponet nidũ suũ. Nidus em̃ est locus vbi volucres se reclinent ⁊ quiescũt. Nidus igiẽ Johannis fuit sinus saluatoris: qꝛ super pectus eius suauiter recubuit: ⁊ inde fluenta euangelij ceteris vberius potauit. ⁊ ideo sequiẽ: Oculi eius de longe pspiciunt: qꝛ ipsi adhuc manenti in terra: reuelata sunt secreta celestia. ⁊ qꝛ subtilius secreta celestia cognouit: per consequens ⁊ subtilius scripsit. ¶ Scdo dico ꝙ Johannes ceteris euangelistis scripsit sublimius. ⁊ differt h̃ membrũ a pcedenti: qꝛ de infimis põt fieri subtilis descriptio: sz sublimitas descriptionis importat altitudinez materie: qꝺ conuenit Johanni euangeliste: qꝛ alijs euangelistis ad describendum christi humanitatem intentis: beatus iohãnes ad cõtemplandũ ⁊ describendũ eius diuinitatẽ pncipaliter a[s]cẽdit: ppter qꝺ alij tres euãgeliste figurati sunt p aialia in terra gradientia: videlicet p hoiez: vitulũ: ⁊ leonẽ. Johes aũt figuratus ẽ p aqlã in altũ volantẽ: in q̃ designauit scdm. s. eius cõtemplationẽ ⁊ descriptionẽ sup alios transcendentẽ. qꝺ notaẽ in vbo passumpto/cũ dr: Desup. ⁊ ideo de hoc põt exponi illud Ps. xvii. b. Ascendit sup cherubin ⁊ volauit. Cherubin dicunẽ a plenitudine scie: ⁊ ideo significat euãgelistas qui fuerunt repleti spũ sapie diuine. ppterea vocanẽ aialia plena oculis in circuitu ⁊ intus: Apoc. iiii. c. Sup ista cherubin ascẽdit ⁊ volauit: qꝛ cõtemplatione alioꝝ euãgelistaꝝ trãscẽdit diuinitatẽ xpi p ceteris speculãdo: ⁊ q̃tũ possibile est sublimius describendo. ppter qꝺ dicit Aug⁹. ꝙ si altius intonuisset: totus mũdus cape nõ potuisset. ¶ Tertio in vbo pssumpto oñdiẽ cõtem-

Cõtemplatio et descriptio iohannis fuit ceteris pfectior in duob⁹ platio ⁊ descriptio Johis alijs pfectior: ⁊ h̃ in duobus in q̃bus suppleuit illud qꝺ ab alijs euãgelistis fuerat dimissum: ſm ꝙ dicit Hiero. ii. illustriũ viroꝝ. Primum est: qꝛ a tpibus iohis surrexit error hebionitaꝝ qui dicebãt christũ esse hoiez purũ: ⁊ p consequẽs ante mariã nõ fuisse. ppter qꝺ beatus Johannes

D rogatus ab asie epis scripsit euangelium: in cuius pncipio ostẽdit diuinã xpi naturã in qua eternaliter pcessit mariam. Secũdum est ꝙ cũ Johannes legisset matthei: marci ⁊ luce euangelia: illa pbauit: ⁊ eos vera dixisse firmauit: veruntamen tantũ modo historiam christi texuerant q̃tum ad illum annuz in quo passus est: videlicet post Johannis baptiste incarcerationem. ppter qꝺ ipse Johannes euangelista in suo euãgelio narrauit gesta superioris anni anteqũ Johes baptista in carcere clauderetur. Ex quo pꝫ ꝙ pfectius alijs scripsit. q̃ quidem pfectio in verbo pssumpto in numero quaternario designaẽ/cum dr: Ipoꝝ quattuor. Quaternarius em̃ nũerus est primus nũerus q̃dra-

Phus tus. Qꝛ aũt p quadratũ pfectio designeẽ: pꝫ p phm. i. Ethicorum. vbi compat virtuosum corpi quadrato: qꝛ sicut corpus q̃dratũ bñ sedet in oi latere: sic virtuosus se bene habet in quacũq̃ fortuna cõtingente. Quadratura prius inueniẽ in nũerꝭ q̃ in corpibus: sic ⁊ vnitas prior est ipso puncto. ⁊ ideo pfectio primo ⁊ principaliter designaẽ in nũero q̃ternario. que quidẽ pfectio in euangelio Johis p ceteris inueniẽ: vt patet ex dictẽ. ⁊ ideo de hoc põt exponi illud Ezech. i. d. Cũq̃ aspiceret aialia apparuit vna rota habens q̃ttuor facies. Intuenti em̃ diligenter q̃ttuor euangelia apparet euangelium iohannis alijs pfectius: vt dictum est. ⁊ hoc designaẽ cum dr: Apparuit vna rota: qꝛ figura circularis est pfectissima: sz vlterius dr ꝙ hec rota habet quattuor facies: quia euangelium Johannis continet q̃ttuor partes principales: qꝛ primo descriẽ ipsius filij dei eternalez pcessionem dicens: In principio erat verbum. secundo p ipm generalem reꝝ pductionem/dicens: Oia p ipm facta sunt. tertio describit eius temporalem incarnationem/dicens: Et verbũ caro factũ est. ⁊ consequẽter describit opa q̃ xps in carne humana assumpta pegit. q̃rto per ipm filium dei incarnatum ostendit finalem generis humani glificationez. ppter qꝺ in fine sui euangelij concludit: Hec autem scripta sunt vt credatis quoniam iesus est filius dei: ⁊ vt credentes vitam habeatis. Et patet ordo huius euangelij ad alia: qꝛ prius est ordine pfectiõis: licet sit posterius ordine temporis. patet etiam ordo partium huius euangelij in se. Et in hoc istud pemiũ terminatur.

Explicit proemium.

H/E Nic est iohānes. Augꝰ. Omnibus diuine scriptu re paginis euāgeliū excellit: qꝛ ꝙ lex ⁊ ꝓphete futu ruꝫ ƥdixerūt: hoc cōpletū dicit euāgeliū. Inter ipsos autē euāgelioꝝ scriptores iohēs eminet i diuinoꝝ mysterio rū ꝓfunditate: qꝛ a tpe dñice ascēsionis ꝑ annos .lxv. verbum dei absqꝫ adminiclo scribēdi vsqꝫ ad vl tima Domiciani ƥdicauit tpa. Sꝫ occi so domiciano cū ꝑmittēte nerua de exi lio redisset ephesum: cōpulsus ab epis asie: de coeterna pr̄i diuinitate xp̄i scri psit aduersus hereticos: q̄ eo absente irruperāt in eiꝰ ecclīas q̄ xp̄m ante ma riā fuisse negabāt. Unū merito i figura quattuor aīaliū aquile volāti cōparat:
Joh.2.a q̄ volat altiꝰ ceteris aīalibꝰ: ⁊ solis radi os irreuerberatis aspicit luminibꝰ. Ce teri q̄ppe euāgeliste q̄ tpalē xp̄i natiui tatē ⁊ tpalia eiꝰ facta q̄ gessit i hoīe suf ficiēter exponūt: ⁊ de diuinitate pauca dixerūt q̄si aīalia gressibilia cū dño am bulāt in terra. Hic aūt pauca de tpali bus eiꝰ gestis edisserēs: sꝫ diuinitatis potētiā sublimiꝰ ꝯtēplās: cū dño ad ce lū volat. Qui eñ supra pectꝰ dñi in ce na recubuit: celestis haustū sapiē cete ris excellētiꝰ de ipso dñici pectoris fon te potauit. Legerat siquidē euangelia triū euāgelistarū: ⁊ approbauerat fidē eoꝝ ⁊ veritatē: in qbꝰ deesse vidit aliq̄
Mostfolia scꝫ verbis gesta rerū historie: ⁊ ea maxime q̄ do minus gessit primo ƥdicatiōis sue tpe.
Ibi.1.b scꝫ anteq̄ iohēs baptista clauderet in
Ibi.2.b. carcere. Hec ergo q̄si dimissa ab illis scribit iohēs q̄ fecit iesus anteq̄ iohēs traderet: sꝫ maxime diuinitatem xp̄i ⁊ trinitatis mysteriū cōmēdare curauit. Tres siq̄dē alii euāgeliste dicta ⁊ facta dñi tpalia: q̄ ad informādos mores vi te pñtis maxime valent copiosius cōse cuti: circa actiuā vitā sunt versati. In q̄ laborat vt cor mūdet ad vidēdū deuꝫ. Iohēs vero pauca dñi facta dicit: verba vero dñi q̄ trinitatꝭ vnitatē ⁊ vite eter ne felicitatē insinuāt/ diligētiꝰ ꝯscribit: ⁊ sic in cōtēplatiua vita virtute cōmen dāda intētionē suā ⁊ ƥdicationē tenuit. In q̄ cōtēplatiua va cat vt deꝰ videat. Iste siq̄dē est iohēs quē dñs de fluctuaga nuptiaꝝ tēpestate vocauit: ⁊ cui matrē virginē virgini cōmē dauit. b Nuptiarū vinū ⁊c. Vinū aliud ē nuptiale: ali ud spūale. Nupcale vinū ad lrām possumꝰ dicere: qđ de aq̄ substitutū est. Spūaliter ꝑ vinū qđ defecit i nuptiis possumꝰ
ꝯ legem

Prologus sancti Hieronymi i euāgeliū sm̄ Johēm icipit.

Nic est iohēs euāge lista vnꝰ ex discipu lis dñi q̄ virgo ele ctus a deo est: quē de nuptiis volentē nubere vo cauit deꝰ. Cui virginitatis i hoc duplex testioniū i euāgelio dat:

¶ ecce vnū. ¶ hic aliud ⁊c.

ꝙ ⁊ ƥ ceteris dilectꝰ a deo dr̄ ⁊ hui matrē suā pēdēs i cruce cōmē dauit dñs: vt virginē virgo ser uaret. Deniqꝫ manifestās i euā

¶ .s. iohānes vel deus.

gelio ꝙ erat ipse icorruptibilꝭ vbi

¶ verbū caro factū.

opꝰ inchoās: ⁊ solꝰ vbū carnē fa ctū esse: nec lumē a tenebris cō prehēsuꝫ fuisse testat. Primū si gnū ponens: qđ in nuptiis fecit

a ¶ ocus vel iohānes. b ¶ .s. inuitatus ď vino nuptiarū in vinum nouū quo inebria tur de calice ƥclaro domino a se inuitato.

dñs ostēdēs ꝙ ipse ērat vt legēti bus demōstraret ꝙ vbi dñs inui

¶ lex coniugii.

b tatus est deficere nuptiaꝝ vinū debeat: vt ⁊ veteribꝰ immutatꝭ:

Nico. de lyra

F ¶ Eiusdē Nicolai expositio ꝓlogi beati Hierony mi super Johannem.

Nic est iohēs. Huic euāgelio qđ ē ceterꝭ ƥfectiꝰ: vt pꝫ ex dictꝭ. btūs Hiero. hūc ꝓlogū ƥmittit: in q̄ ƥn cipaliē tria facit: qꝛ ƥmo describit scriptoris huiꝰ euā gelii cōmēdationē. scđo ipiꝰ euāgelii ordīationē/ ibi: Tā post oēs. tertio ponit Hiero. suā excusationē/ ibi: Quoꝝ tñ. Pri
Diuisio ma diuidit i q̄ttuor: qꝛ ƥmo describit ipiꝰ Johīs statꝰ. scđo sue descriptiōis modus/ ibi: Deniqꝫ manifestās. tertio descri ptiōis tps ⁊ locꝰ/ ibi: Hoc aūt euāgeliū. quarto iohīs obitus ibi: Hic ē iohēs. Prima i duas: qꝛ p̄io ponit ipsius iohan nis cōmēdatio. scđo cuiusdā dicti in ea ꝓbatio/ ibi: Cui virgi nitatis. Circa primū iohēs a q̄ttuor cōmēdat. qꝛ ƥmo descri bit eiꝰ cōmēdatio ex ꝓprio noīe. cū dr̄: Hic est iohēs. qđ in terptat: in q̄ ē gr̄a. Sicut eñ isaac i vete. te. ⁊ iohēs baptista i nouo: sortiti sūt sua ꝓpria noīa ex diuina ƥordinatione: ad si gnificandū ipsoꝝ ꝓprietatē: vt pꝫ Geñ. xvii. de isaac. ⁊ Lu. i. de iohāne baptista. ita credēdū ē ꝙ ipse ex diuia ƥcordina tione noīatꝰ sic iohēs ꝓpter plenitudinē gr̄e: ḡuis nō sit scri ptū: qꝛ nō oīa sūt scripta: vt hr̄ in fine huius euāgelii. Scđo cōmēdat ex officio. cū subdit: b ¶ Euāgelista. qꝛ ex diuia ordinatione habuit officiū scribēdi euāgeliū: nō eñ ꝓprie lo quēdo dr̄ euāgelista doctor euāgelii vel ipsius predicator: sꝫ ille q̄ ex officio est eiꝰ ꝯscriptor. tertio cōmēdat ex cōiūctu. cū dr̄: c ¶ Unus ex disci. dñi. ⁊ inter alios fuit ď primis xp̄i discipulis: vt .s. patebit. ⁊ pre ceterꝭ christo magꝭ familiaris: G
qđ ē indiciū sue ꝯtutꝭ. Quarto cōmēdat ex ꝯtutꝭ actu/ cū dr̄: d ¶ Qui virgo a deo ele. ē. Hec eñ magne virtutis est ꝯtinētia virginal: ꝓpē qđ de ipsa dicit saluator Mat. xix. b. Nō oēs capiūt verbū istud: qꝛ pauci possūt ad hāc ƥfectionē attingere: ꝓpē qđ ibidē subdit: Sunt eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ: q̄ pōt cape capiat. Tēpus autē q̄ iohēs vocatꝰ ē ad ꝯtinētiā virgina lē ostēdit/ cū dr̄: e ¶ Quē de nup. ⁊c. de q̄bus nuptiis dicet. .s. ii. ca. Sꝫ ꝯ h videt ē illud qđ dr̄ Matth. iiii. ꝙ iohēs vocatꝰ ē cū iacobo fratri suo de naui vbi erāt cū zebedeo p̄re eoꝝ. dicēdū ꝙ triplex fuit huiꝰ iohīs voca tio. Primo eñ fuit vocatꝰ ad ipiꝰ no ticiā aliqualē: ⁊ de ista vocatiōe habet Joh. i. e. qñ andree petenti: Rabbi vbi habitas: rñdit iesus: Ueni ⁊ vide qꝛ cū ipso andrea erat iohēs: vt .s. vi debit. Scđo vocatꝰ est ad ipsius chri sti familiaritatē. ⁊ ď hac loquit h Hie ro. qꝛ ista vocatio de nuptiis facta ē: ⁊ ex tūc iohānes fuit christo familiarꝭ ꝓpē mūdiciā cōtinētie ꝯginalis. Ter tio vocatus fuit ad apostolatū: qñ relꝭ ctis retibꝰ ⁊ p̄re cū fratre suo secutꝰ est iesum. Et de ista vocatione loqt Mat theꝰ. Ex q̄ pꝫ ꝙ verbū Matthei non ꝯriat verbo Hiero. f ¶ Cui virgi. Hic ꝯñr ꝓbat quoddā ꝓpositū in pre cedēti cōmēdatiōe. Cōmēdauerat eñ Hiero. iohēm ex q̄ttuor .s. ex noīe: ex officio: ex coniuctu ⁊ ex virtutis actu. Tria aūt ƥma erant manifesta. nō sic aūt q̄rtū videlꝫ virginalis cōtinētia. iō istud ꝓbat Hiero. duplici testimo nio. Primū ē spālis dilectio christi ad ipsū q̄ erat sue ꝯginitatꝭ signū: qꝛ sm̄ ꝙ dr̄ Eccli. xiii. c. Oē aīal diligit sibi si bi: volatilia ad silia sibi ꝯueniunt: sic oīs caro ad sibi silē ꝯiūget: ⁊ oīs hō sibi silī associabit. De christo aūt nulli est dubiū q̄n fuerit virgo ⁊c. ⁊ h est qđ dr̄: Cui virginitatis in h duplex testi H
Johes fuit triplici vo catione vo catus
Johes cō mendat ex quattuor

moniū dat is euāgelio. primū aūt testimoniū tāgit. cū dicit: g ¶ Qꝫ et ƥ cete. dile. a deo dr̄. sicut .s. xxi. Uidit illū disci pulū quē diligebat iesus ⁊c. Scđm aūt testimoniū virginita tis iohīs fuit recōmēdatio matris xp̄i in cruce sibi facta: vt ꝯ go virgini deseruiret: ⁊ esset adinuicē grata societas: ⁊ flori dus aspectꝰ. sm̄ ꝙ dicit Hiero. in sermōe de assūptione ꝯgi nis marie. ⁊ h ē qđ dr̄: h ¶ Et huic ma. suā pen. i cru. ⁊c. i ¶ Deniqꝫ. Hic ꝯñr ostēdit scribēdi modus quē tenu it iohēs in scribēdo istud euāgeliū: qꝛ scribēdo christi naturā incipit ab emanatione incorruptibili ꝯbi: ꝑ h ostēdit in christo naturā diuinā: ⁊ talis modus incipiēdi debebat iohāni ꝓpē incorruptionē carnis sue: ⁊ hoc est qđ dicit: Deniqꝫ mani festans in euāgelio: incipiendo euāgeliū. k ¶ Qꝫ erat ipse. i. incorruptionē carnis sue. l ¶ Incorruptibilis ꝯ bi opus inchoans. quia ab hoc suū euāgelium incepit di cēs: In principio erat verbū ⁊c. m ¶ Solus verbū car nē factū esse: nec lumē a tenebris cōphensum fuisse testat. qꝛ alii euageliste nō loquunt de ꝓprietatibus verbi: sicut iste. similiter describendo facta christi humanitus gesta incipit ab illo signo q̄ christꝰ inuitatus ad nuptias deficiente vino aquā cōuertit in vinū: vt habet .s. ii. ca. ⁊ ꝑ hoc designa tur ꝙ is illis qui inuitant christū ad nuptias spirituales ꝑ eg gressum cōtinētie virginalis: debet deficere delectatio carna lis: q̄ ꝑ vinū designat vt aqua ꝯuertat nouo modo in vinū ꝑ christū mutādo carnalē delectationē i spūalē: ⁊ hoc modo in cipiendo descriptionē operū christi ostēdit suā virginitatē. et hoc est qđ dicit: n ¶ Primū signū po. qđ in nup. ⁊c. mutādo aquā in vinū. o ¶ Ostēdēs ꝙ ipse erat. i. segre gatꝰ a delectatiōe carnali ꝑ ꝯtinētiā virginalē. p ¶ Ut legē tibꝰ. suū euāgeliū. q ¶ Demōstraret ⁊c. i. in nuptiis spi ritualibus. r ¶ Deficere vinū nuptiarum de. i. delecta tio carnalis. s ¶ Et veteribꝰ immutatis. i. delectatione carnali q̄ corruptionē īducit mutata i spūalē q̄ renouat aīaꝫ.

Noua oīa

legē cōiugū intelligere: q̄ ēt aduentū xp̄i fere ab oībus custo dieba(n)t. qr tūc dicebat: Crescite ⁊ multiplicamini: ⁊ steriles q̄ nō pariebāt: magno opprobrio custodiebant. Sz veniēte xp̄o ī q̄busdā cepit vinū illō deficere: ⁊ aliō vinū .i. v̄ginitat̄ cre scere: sic in maria/iohē/stephāo: ⁊ in plurib' alijs. Jō aūt dr̄ vi nū cōiugale ip̄a lex cōiugij: qr sic vinū inebriat hoiēz: ⁊ a statu sue mētis alie nat: sic lex cōiugij alienat hoiēz ab hiis q̄ dei sūt ⁊ sollicitū ēē fac̄ circa mūda nas res q̄b' se ⁊ cōiugē ⁊ ꝓlē nutrire q̄at. Castitas ꝟo dr̄ vinū sp̄uale: qr q̄d illud fac̄ seclo: illō fac̄ deo: qr fac̄ post ponere mūdana: ⁊ celestib' īhiare. Et iō posuit h̄ vt demōstraret: q̄ vbi dn̄s est inuitat' .i. ī mēb' illoꝝ ad q̄s īuita tus venit vinū nuptiaꝝ .i. veter̄ ꝯsue tudinis dz deficere: ⁊ veterib' īmuta tis .i. dimissis oīa appareāt noua que a christo nouo homine construuntur. a ¶ Et hic iohānes. Johēs īterpre tat̄ grā dei siue in quo est grā: vel cui donatū est. Cui aūt theologoꝝ donatū est ita abscōdita summi boni mysteria penetrare: ⁊ sic humanis mentibus in timare.

Finit expositio prologi.

¶ id est virginitas appareat.

noua oīa q̄ a xp̄o instituunt̄ ap- a parcāt. Hoc aūt euāgeliū scripsit b in asia: postea q̄ in pathmos in- c sula apocalypsiz scp̄serat: vt cui d in p̄ncipio canōis icorruptibile p̄ncipiū p̄notat̄ in genesi: et etiā e icorruptibil̄ finis p̄ v̄ginē in apo f calypsi redderetur/dicente xp̄o: g †Ego sū alpha ⁊ o. Et h̄ ē iohēs: h qui sciēs superuenisse diē recessus sui: cōuocat̄ discipul̄ suis i ephe i so: p multa signoꝝ exp̄imēta pro- k mens xp̄m descēdēs in defossuz m sepulture sue locū: facta oratiōe n ¶ angelos. positus est ad p̄res suos: tā extra p neus a dolore mortis q̄ a corru ptiōe carnis inuenit̄ alienus. Tā q post oēs euangeliū scripsit: ⁊ hoc virgini debebat̄. Quoꝝ tn̄ vl̄ scri r ptoꝝ tēpis dispositio vel librorū s ordinatio: ideo a nobis p singl̄a t ¶ p singula. ¶ Uel vt nescientibus desiderium esse videt̄. nō exponit̄: vt sciendi desiderio collato: ⁊ q̄rētib' fruct' laboris: z ⁊ deo magisterij doctrīa seruet̄.

Finit p̄logus.

Nico.de lyra

a ¶ Noua oīa q̄ a xp̄o institu unt̄ .i. reparant: Appareat b ¶ Hoc aūt. Hic ꝯsr ondit̄ tp̄s ⁊ locus in q̄ iohēs scp̄sit illud euāgeliū. Loc' ē asia minor in q̄ metropol̄ est ephesus. in q̄ plurimū iohēs fuit ꝯuersat'. ⁊ h̄ ē q̄d dr̄. Hoc aūt euāgeliū scripsit ī asia qr de h̄ rogat' fuit ab asie ep̄is rōne p̄- dicta. Tp̄s aūt descriptiōis hui' euāge lij fuit postq̄ iohēs redierat de relega

B tiōe exilij vbi Apocalypsim scripserat in insula q̄ dr̄ pathmos. ⁊ h̄ est q̄d dr̄: c ¶ Postea q̄ in pathmos insu la apocalypsim scripserat. Sz qr posset aliq̄s credere q̄re liber apocaly psis ponit̄ vltimus in canone: cū fue rit descriptus ante illud euangelium. Jdeo ad h̄ r̄ndet Hiero. dicēs: q̄ h̄ fa ctū est vt finis canōice scripture p̄nci pio r̄nderet: qr scriptura canonica incipit a principio incorru ptibili/cū dr̄: In principio creauit deus ⁊c. Et ideo cōueniēs fuit q̄ finis ip̄ius incorruptibilis p virginē describeret̄. Uñ ⁊ liber Apocalypsis in finali beatitudine terminat̄ que con sistit in reductione creature ad ip̄m: sicut p creationē egredit̄ ab ip̄o. de qua creatione agit̄ in canonis principio. ⁊ hoc est q̄d dr̄: d ¶ Ut cui in principio canonis ⁊c. i. ip̄i deo a quo creatura egredit̄. e ¶ Et etiā incorruptibilis finis p virginē .i. p iohannē. f ¶ In apocalypsi redderet̄. qr ibi describit̄ finis creature sicut ⁊ principiū. ꝓpter q̄d sub dit̄: g ¶ Dicente christo: Ego sum alpha ⁊ o. Apoca. vlt. c. Alpha eīm est p̄ma lr̄a greci alphabeti: O ꝟo vltia. ⁊ p hoc designat̄ q̄ ip̄e christ' est p̄ncipiū ⁊ finis sacre scripture ac etiā tot' scripture vere: qr ē p̄ma p̄ria: a q̄ oēs alie ꝟitas de riuat̄. h ¶ Hic ē io. hic ꝯsr describit̄ ip̄i' iohis felix obit' q̄d ondit̄ de duob'. Primo qr ex diuina reuelatione presciuit se vocatū ad celeste regnū. ⁊ h̄ est q̄d dr̄: Hic ē iohānes q̄ sci ens superuenisse diē recessus sui. de h̄ mūdo. i ¶ Con uocatis discipul̄ suis in ephesō. q̄ erat metropol̄ illi' ter re. k ¶ Per multa signoꝝ exp̄imēta. qr sensibilit̄ vide rat multa miracula virtute christi facta. l ¶ Promēs chri stū. qr talia fuit diuinitat̄ christi ostensiua. Scdo qr sp̄ali mō obijt: nō sentiēs dolorē mortis. ⁊ h̄ est q̄d dr̄: m ¶ Descen dens. ꝓpria volūtate. n ¶ In defossum sue sepulture locum. vt habet̄ in legēda sua. o ¶ Facta orōne posit' est ad p̄res suos. i. ad sctōs p̄res veter̄ testamēti: q̄ iā erāt in glīa celesti. p ¶ Tā extrane' a dolore mort̄. nō dic a morte: qr mortu' fuit p sepatiōnē aīe a corpe: qr q̄libet hō de bitor ē mortis ex p̄mi parēt̄ trāsgressiōe: fm̄ q̄ dr̄ Heb. ix. g. Statutū ē hoīb' semel mori: sz dolorē mort̄ nō sensit ex p̄ui legio sp̄ali in signū integritat̄ v̄ginalis. ꝓpter q̄d subdit̄: Ne a corrupti-

Ne a corruptiōe subdit̄ alien'. q ¶ Tā post oēs. Posita cō C mēdatiōe iohis: h̄ Hiero. ondit̄ ordinē sue descriptiōis: qr vlti mus inter euāgelistas scp̄sit euāgeliū. ⁊ h̄ decebat v̄ginē: qr taci turnitas ⁊ verecūdia debēt esse ānexe v̄ginitati. ⁊ h̄ est q̄d dr̄: Tā post oēs euangeliū scp̄sit ⁊ h̄ v̄gini debebat̄: rōne p̄dicta. r ¶ Quoꝝ tn̄. Hic pōit Hiero. suā excusatiōnē a diligēti ꝑtractatio ne ordis euangelistaꝝ ⁊ euāgelioꝝ di cēs: q̄ illa in generali tm̄mō tetigit tri plici de causa. Primo qr p hoc q̄ in ge nerali tangit̄: excitat̄ desideriū in legē tibus ad p̄fecti' cognoscendū. Scdo ex tali desiderio hō laborat ad p̄fectiorem cognitionē q̄rendā: ⁊ talis labor est ei meritorius. Tertio qr p h̄ doctrīe ma gisteriū ip̄i deo reseruat̄: q̄ veritatē re uelat q̄rētibus taliter. ⁊ hoc est q̄d dr̄: Quoꝝ tn̄ .i. euāgelioꝝ. s ¶ Uel scri ptoꝝ .i. euāgelistaꝝ. t ¶ Tēpis di- positio. In q̄ tēpe q̄libet eoꝝ scripsit. †Apo. vlt. c v ¶ Libroꝝ ordinatio. i. q̄re euāge liū mathei sit primuz: marci scdm̄. ⁊ sic de alijs. x ¶ Ideo a nobis p singu la nō exponit̄: vt sciēdi desiderio collato. In fidelibus ista legentibus. y ¶ Et q̄rētibus. hoꝝ p̄fectam co gnitionē. z ¶ Fruct' laboris ⁊ deo ma. doc. ser. qr paratus ē reuelare ꝑus tē fidelit̄ inq̄rētibus ip̄sam.

Finit expositio p̄logi.

¶ Postilla venerabilis fratris magistri Nicolai de Lyra sup Johēz euangelistā incipit. Ca. I

In principio erat verbū. Scdm̄ q̄ patet ex p̄dict̄ in tentio beati Johānis est diui nitatem dn̄i nostri iesu christi principaliter declarare: ad ex tinguendum heresim hebio nitarum extunc insurgentem: qui dicūt D christum purum hominē: ⁊ p consequēs ante mariam nullo mō fuisse. Et ideo in hoc euangelio sic ꝓcedit: quia primo di uinitatem christi per rationē q̄tū possi bile est ꝓbat. secundo ipsam p miracula ab ipso facta manifestat in principio se quētis capituli/ibi: Tertia die. Prima Diuisio in duas: quia primo diuinitatem christi ostendit. secundo decla rat qualiter hoc sibi innotuit/ibi: Et vidimus. Prima in duas: quia primo declarat ip̄ius filij dei eternam generationē. secun do temp̄alem ip̄sius incarnationez/ibi: Fuit homo. Prima in duas: quia primo determinat de ipso filio dei q̄tū ad eius esse seu generari. secundo q̄tum ad eius operari/ibi: Omnia p ip sum. Circa primū quattuor declarat. primū est filij a patre eter nam generationē. secundū est ip̄oꝝ ꝑsonalem distinctionē/ibi: Et verbum erat apud deū. tertiū est patris ⁊ filij consubstātia litatē/ibi: Et deus erat verbū. quartū est ip̄oꝝ coeternitatem/ ibi: Hoc erat in principio apud deum. Ad euidentiam istoꝝ cō siderandū q̄ beatus Johannes in declaratione istoꝝ vtitur no mine verbi: q̄d nō inuenit̄ nisi in creatura intellectuali: que est ad imaginem dei facta. ⁊ ideo efficacius ducit in cognitionem creatoris q̄ cetere creature. Et ideo ad intellectū dicendoꝝ ali qua sunt hic premittenda. primū est qualiter verbum in nobis inuenit̄. secundū qualiter in deo ponit̄. tertiū qualiter ꝓprie tas filiatiōis in verbo diuino reperit̄: qr beatus Johānes loqui tur de filio dei sub nomine verbi. Circa primū sciendū q̄ vox si gnificatiua dr̄ verbū: sz hoc est tm̄modo large ⁊ denominatiue inq̄tū significat interioris mētis ꝯceptū: sicut vrina dr̄ sana in q̄tū est sanitatis indicatiua. ⁊ ideo sicut ꝓprie dr̄ sanitas q̄d p vrinam designat̄: ita illud ꝓprie dr̄ verbum q̄d p vocem signi ficat̄. hoc aūt est interior mentis conceptus: fm̄ q̄ dicit ph̄s .i. Periarmenias. Uoces sunt note .i. signa eaꝝ passionuz q̄ sunt in aīa: ⁊ ideo ꝯceptus mētis interior etiā anteq̄ p vocem desi gnet̄ ꝓprie verbū dr̄. ⁊ h̄ est q̄d dicit Aug'. xv. de trini. Quis quis pōt intelligere verbū nō solum anteq̄ sonet: veꝝetiā an teq̄ sonoꝝ eius imagines cogitatione inuoluant̄: pōt videre aliquam illius verbi silitudinem. de quo dictum est: In princi pio erat verbum. Aduertendum tñ q̄ in nobis est triplex

D iij interior

¶ Incipit euāgeliū f̄m Johannē. Ca. I

In principio erat verbū ⁊c. Cōtra eos q̄ ꝓpter tpalem xp̄i natiuitatē dicebāt xp̄m nō semꝑ fuisse: incipit de eternitate verbi dicēs: In ꝑncipio erat verbū: verbū dr̄ vel qd̄ ꝓfert ⁊ trāsit: vt qn̄ dr̄ de⁹ vel aliqd huiōi: vl' cogitatio seu cōceptio mētis q̄ ex mente nata cū ipa mēte ꝑmanet: vt qn̄ cogitas vel diuinā substantiā vel aliā rem. Hac similitudine rō ⁊ sapiā dei q̄ ex deo nata oīa cōp̄hēdit verbū dicit̄: Hoc dr̄ eē in ꝑncipio ꝯ eos: q̄ (qr ex tp̄e dr̄ nasci ex v̄gine) dicūt nō semꝑ fuisse: In principio. i. pr̄e q̄ est ꝑncipiū nō de principio: ip̄e cū eo ē ꝑncipiū d̄ ꝑncipio. In q̄ solū notat̄ eternitas verbi q̄ oīa ꝑcedit. Sꝫ qr alij dicebāt ꝙ idē de⁹ aliqn̄ est pater: aliqn̄ filī⁹: vt alter notet̄ in ꝑsona. subdit̄: ⁊ verbū e. a. d. vt ali⁹ apō aliū. Sꝫ qr alij ꝯcederēt: ⁊ semꝑ aliuꝫ fuisse: sꝫ nō deū eē. subdit: ⁊ de⁹ erat v̄bū. Sꝫ qr iterū alij etiā deū ꝯcederent sed factū deū: vt ex hoīb⁹ fiūt dij: ꝯ eos addit: hoc. i. verbū erat apud deuꝫ. in principio. i. ante oīa nat⁹ ex deo: in q̄ ⁊ coomnipotēs ⁊ ꝯsubstātial' ⁊ coeternus indicat̄. Postq̄ aūt dixit de natura filij: de operatiōe ip̄ius supponit: oīa ꝑ ip̄m facta sūt. oīa. i. qcqd est siue i substantia siue i aliq̄ naturali ꝓprietate. Ecce auctor bonoruꝫ. Et sine ip̄o fa. ē nihil: qr nō ab eo ē: qd̄ nō est naturalit̄: sꝫ qd̄ ē ꝑuersio nature: vt malū siue idolū. Ecce nō ē auctor malorū. Sꝫ ne qr ista facta sūt mutabilia: ipa volūtas ⁊ rō ⁊ sapiā dei videret̄ esse mutabilis. addit: qd̄ factū ē in tp̄e ⁊ ē mutabile: erat viuēs ⁊ ꝑmanēs i ip̄o: vt arca facta i ope: mutat̄ ⁊ perit. arca i mēte artificis ꝑmanet: ita vt ex ea alia ⁊ alia fieri possit illa q̄ue facta pereūte: ⁊ ita cōstat ꝙ creatura nō est coeterna creatori: sꝫ ars ⁊ rō ⁊ sapiā ex q̄ fit ē coeterna deo. Dicto q̄ sit natura verbi: q̄ etiā ei⁹ operatio: supponit qd faciat humane rōnali creature: ⁊ hec vita. i. sapiā dei i q̄ viuūt oīa: erat lux. Quā in se est: ⁊ si inīq nō sentiūt. lux. i. illūiatio hoīm: nō pecoꝝ vel aliarū rerū. Et hec qdē lux lucet q̄tū i se est i tenebrosis: sicut sol sup cecū: ⁊ tn̄ illi mali vt ceci nō sentiūt solē. Si eīn cōp̄hēderēt tenebre nō essent. Ut aūt ⁊ ipse tenebre possent cōp̄hendere ꝑmissus est hō in testimoniū hui⁹ lucis. Et ip̄a lux. i. verbū: factū ē caro: q̄si mutat̄ i lac ꝓpter paruulos. In forma eīn deitatis non posset nosci a paruulis. Alij euāgeliste descri/būt xp̄m natū ex tp̄e. Johes affirmat eū fuisse in pr̄e vt in ꝑncipio. Nō fuit ante pater q̄ fili⁹. Ecce fili⁹ alia ꝑsona a pr̄e: vna substātia cū pr̄e. b ¶ Erat. Sum verbū substātiuū duplicē habet significationē: aliqn̄ eīn tpales motus f̄m analogiā alioꝝ verboꝝ declarat. aliqn̄ substātiā vniuscuiusq̄ rei de q̄ ꝑdicat̄ nō vllo tpali motu designat: ideo ⁊ substantiuū vocat̄. tale ē qd̄ dr̄: In principio erat verbū. quasi in pr̄e subsistit fili⁹. Nō eīn ꝓ tp̄e sꝫ ꝓ substātia ponit̄ erat. Quare ponit̄ erat substātiuū v̄bū: vt itelligas oīa tp̄a p̄uenisse coeternū patri verbū. c ¶ Verbū. Uel qr ꝑ eū pater mūdo innotuit: vel qr ip̄m dicēdo. i. generādo deus pater oīa creauit: verbuꝫ dr̄. b ¶ Et verbū erat. Alij subito inter hoīes apparuisse. Johes dicit apud deū semꝑ fuisse. Alij verū hoīem. Johannes verū deū asserit dicēs: de⁹ erat verbū. Alij hominē inter hoīes cōuersatum. Johānes apud deū manentē dicit: h̄ erat in principio apud deū. Alij dicūt miracula q̄ fecit hō in mundo. Johes ꝑ ip̄m oīa facta testat̄. Oīa ꝑ ip̄m facta sunt. Ecce auctor bonoꝝ. Sine ip̄o fa. ē ni. Nō est auctor malorū.

Incipit euangeliū f̄m Johannem. Ca. I

a ¶ in pr̄e q̄ ꝑncipiū sine ꝑncipio est: vel i ꝑncipio oīm creaturaꝝ vel tēpoꝝ. i. cū icipere oēs creature vel tp̄a iā erat v̄bū: vl' qr ab ip̄o habēt oīa ꝑncipiū existēdi. ¶ nō in materia icepit vt qdā volebāt. ¶ vt idē in substātia: ⁊ si aliu' i ꝑsona qd̄ qdā negabant. b ¶ nota consubstantialitatis.

In principiō erat a verbū: ⁊ verbū erat apud deū: b

a ¶ filius qui est principiū de ꝑncipio. b ¶ fili⁹. ¶ verbū nō ꝓlatū: sꝫ semꝑ apud eū manēs. s. sapiā qua vel de creandis oīa sciebat vel de se. c ¶ vt alia ꝑsona. nō tn̄ alia substantia.

Nico. de lyra

¶ Omnia

A: interior mētis ꝯcept⁹. vn⁹ informis ⁊ impfect⁹: ali⁹ formatus ⁊ ꝑfect⁹. Cui⁹ rō ē: qr cognitio nr̄a ꝓcedit de impfecto ad ꝑfectū. ⁊ iō de re p̄mo habem⁹ ꝯceptū ꝯfusuꝫ ⁊ iꝑfectū: vt h̄r i. physicoꝝ. ⁊ talis ꝯcept⁹ nō dr̄ ꝓprie v̄bū: sꝫ cogitatio. Procedēdo aūt ꝑuenim⁹ ad habendū cōceptū ꝑfectum ⁊ determinatū: q̄ a p̄hīs vocat̄ diffinitio: a sanct' aūt dr̄ ꝓprie verbū: ⁊ h̄ ē qd̄ dicit Aug⁹. ix. de trinitate. Diffinitio rei ꝯtinentiā: ⁊ h̄ est verbū ei⁹: ⁊ sic pꝫ primū. s. qd sit verbū i nobis. Circa scd̄m ꝯsiderādū ꝙ de⁹ ē intellectualis nature: vt ab oīb⁹ tā sctīs q̄ p̄hīs supponit̄ tanq̄ manifestū: ⁊ iō in ip̄o ponit̄ verbū nō tn̄ ad similitudinē v̄bi large dicti: qd̄ est ip̄a vox significatiua: vel cōceptus rei impfect⁹: qr i deo nihil ē sensibile nec etiā imꝑfectū: ⁊ ꝓpter h̄ vox significatiua q̄ sensibilis est: ⁊ ip̄a cogitatio q̄ lꝫ sit intellectualis: tn̄ qr impfectionē implicat: non hꝫ ibi locū: sꝫ ibi ponit̄ verbū inq̄tū importat ꝯceptū rei ꝑfectū: qr de⁹ vnico actu intelligēdi seip̄m: ⁊ oīa alia cōcipit ꝑfecte. Ex q̄ pꝫ differētia verbi nr̄i ad v̄buꝫ diuinū: qr v̄bū nr̄m in mēte multiplicat̄. Quot eīn sūt ibi ꝯcept⁹ ꝑfecti vel formati: tot sūt ibi verba. in deo autēꝫ verbū vnicū: qr nō pōt ibi eē nisi vnicus ꝯceptus ꝑfectissim⁹. Itē verbū in nobis ē accidēs ⁊ qd trāsiēs: qr nō semꝑ actu intelligim⁹: sꝫ i deo idē ē qd̄ sub͂a diuina: qr nō patit̄ admixtionē alicui⁹ accidētis seu cuiuscūq̄ nature extranee. Est etiā verbū semꝑ actu ꝑmanens et eternū: ⁊ sic pꝫ aliqualit̄ secūdū. s. q̄liter in diuinis ponat̄ verbū. Circa tertiū sciēdū ꝙ de rōne filiatiōis ꝓprie dicte ē ꝙ ibi sit ꝓcessus viuētis a viuēte f̄m rōnē similitudinis i idētitate nature saltē specifica vel in ꝓpinq̄ genere. qd̄ pꝫ: qr i reb⁹ inaiatis q̄uis vnū ꝓcedat ab alio: sicut ignis ab igne: nō tn̄ ignis ꝓduct⁹ ab alio igne dr̄ ei⁹ filius. Silr̄ si res nō viua ꝓcedat a viuente: nō inuenit̄ ibi rō filiatiōis: sicut artificiatū ꝓcedit ab artifice: nō tn̄ dr̄ ei⁹ filī⁹: ⁊ iō req̄rit̄ sicut dictū est ꝓcessus viuētis a viuēte. Itē h̄ nō sufficit nisi sit ꝓcessus f̄m similitudinē nature: qr pediculus ꝓcedēs ab hoīe nō dr̄ ei⁹ fili⁹: sꝫ ille q̄ ꝓcedit ab eo silis in specie. Aduertēdū tn̄ ꝙ nō est de ꝑfecta rōne filiatiōis ꝙ natura specifica in pr̄e ⁊ filio nūero distinguatur: sꝫ h̄ ꝯtingit ex impfectiōe illi⁹ nature: q̄ ꝓpter sui limitationē in plurib⁹ suppositis esse nō pōt vna numero existēs. Si igit̄ in diuinis ponat̄ verbū distinctū ꝑsonaliter a principio a q̄ ꝓcedit: sicut veritas rei se habet vt magis patebit. i. ꝯsequēter oportet dicere ꝙ in ip̄o ꝑfecte inuenitur rō filiationis: qr de⁹ nō solū est viuēs: sꝫ vita ꝑ essentiā. ⁊ ideo verbū in diuinis necessario ꝓcedit sicut viuēs a viuēte: ⁊ in idētitate nature: nō solū specifica sꝫ nūerali. Et ꝓcedit etiā f̄m rōnē similitudinis: qr de rōne verbi est ꝙ sit ꝑfecta similitudo illi⁹ cui⁹ ē verbū: ⁊ iō verbū in diuinis ⁊ fili⁹ idē sunt ꝑ oēm modū. ꝓpter quod dicit Aug⁹. vi. de trinitate. Uerbū sol⁹ filius accipit̄: ⁊ eo dr̄ verbū quo fili⁹. Ex p̄libatis ꝓcedēdū est ad declarationē prime ꝯclusionis quā inducit Johēs ad ꝓbandū eternā filij generationē: vt p̄dictū ē: nec debet aliq̄s admirari ꝙ eīn in istis steti: qr verba beati Johānis cōtinent sniām maximāꝫ simo nobis incōp̄hēsibilē: ideo nō pōt paucis verbis etiā modicū declarari. In rōne aūt ista beatus Johannes supponit vnū qd̄ ab omnibus supponit̄ tanq̄ manifestū. s. ꝙ deus sit principiū simpliciter primū: ⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝙ sit intellectualis nature: aliter nō h̄ret noticiā sui ⁊ alioꝝ: qd̄ ē icōueniēs maximū. ⁊ iō qcqd ē ꝑfectiōis i natura intellectuali totū cōpetit ei: mō tn̄ superexcellēti. In natura aūt itellectuali ꝑfectiōis ē ꝙ ibi sit verbū: qr h̄ cōpetit ei inq̄tū ē i actu ꝑfecto: vt pꝫ ꝑ p̄dicta: q̄ i ip̄o deo ꝓprie ⁊ ꝑfecte est verbū. Uerbū aūt de sui rōne dicit qd ꝓcedēs ab eo cui⁹ est verbū: sicut ꝯcept⁹ a cōcipiente. Cū igit̄ verbū ⁊ fili⁹ idē sint: sequit̄ ꝙ ibi sit generatio filij a pr̄e: ex q̄ ē ibi ꝓcessus verbi a dicēte. Hui⁹ rōnis Johānes ponit tm̄mō ꝯclusionē omittēs istā deductionē: sicut frequēter faciūt p̄hi tāgēdo solūmō vnā ꝓpositionē sue rōnis: ⁊ h̄ mō dicit iohes. a ¶ In princi. erat verbū. i. i ip̄o deo q̄ ab oīb⁹ supponit̄. primū principiū necessario est verbū ꝓprie dictū: vt pꝫ ꝑ p̄dicta. b ¶ Et verbū erat. Hic ꝯsīr ꝓbat pr̄is ⁊ filij ꝑsonalē distinctionē. Ad cui⁹ intellectū sciēdū ✱ ꝙ ꝑsona.

Moraliter. a ¶ In princi. erat verbū ⁊c. Johannes euāgelista tā sublimiter loquit̄ de diuinis ꝙ multa de dictis ei⁹ exponere moraliter nescio hūanis actib⁹ applicādo: ꝓpter qd̄ aliqua ꝯuertā ad fidē ⁊ aliq̄ alia exponēda diuinis. Sicut dixi i expositione lr̄ali hic ponūt̄. v. de diuinis ꝑsonis. Primū ē intrinseca verbi ꝓcessio/ cū dr̄: In princi. erat verbum. Scd̄m ē verbi ⁊ pr̄is ꝑsonalis distinctio cū dr̄: Et verbū erat apud deū. Tertiū ē eoꝝ substātialis indistinctio/ cū dicit̄: Et deus erat verbū. Quartū est coeterna duratio/ cuꝫ dr̄: Hoc erat in principio apud deū. Quintū ē diuisa operatio/ cū dicit̄: Oīa ꝑ ip̄m facta sunt. Per p̄mū cludit̄ ꝓsūptio phoꝝ q̄ nihil ✱ volūt reci

Moraliter

Quinq̄ de diuinis ꝑsonis

C a ¶ Oīa p ipm. Aug⁹. Nō est creatura p quē oīs creatura
A facta ē. Q̄ aliu nō est factū p ipm: nec ipm idolū: qr nihil sunt:
nisi sua natura subsistāt. Tñ qcq̄d mente concipit v̄r esse: h̄ mō
pctm pōt esse. Ea q̄ sūt p ipm facta sūt. Illa āt sunt q̄ a nature
ppria nō recedūt. i. q̄ ɔcordāt cū ciporētie diuinitatis. b ¶ Et
sine ipo. Origenes ita distinguit. Et
sine ipo factū ē nihil qd factū ē. Ordo:
nihil qd factum ē: factum est sine ipo.
¶ Aug⁹. Qd factū ē erat vita in ipo.
Johes Chriso. ꝛ sine ipo factū ē nihil
qd factū ē. Hylari⁹: sine ipo factū ē ni
hil qd factū ē in ipo. c ¶ Qd factū
est ꝛc. Aug⁹. Si audis mutabilē crea
turā p filiū factā: nō tñ credas mutabi
lē ei⁹ volūtatē: qr nō subito aliq̄d voluit
facere: sꝫ oīa ab eťno fecit. Qd factū ē
tpe: trāsit. qd ī sapīa imutabili est: trāsi
re nō pōt. Faber eñ arcā pus facit in
mēte: post in opere qd in mēte ē viuit
cum artifice: qd fit mutat cum tempe.
¶ Fuit homo

a ¶ ipse fili⁹ erat de⁹. ¶ ne dicat esse cū deo ꝛ nō de⁹. b ¶ h̄ idē v̄bū nō ē nou⁹ de⁹ sed erat apd deū in p̄ncipio. i. in p̄re existēs p̄n/cipiū oīm cū p̄re. c ¶ ita erat vnū cū p̄re: vt oīm p̄ncipiū creaturarū sua p̄iret ēentia.

a ꝛ de⁹ erat v̄bū. b Hoc erat in p̄n/
a ¶ .i. oīa creatura visibilis ꝛ inuisibilis: oīs forma: oīs cōpago: oīs ɔcordia partiū.
c cipio apd deū† Oīa p ipm facta c
a ¶ nulla res subsistēs sine ipo est facta.
b sunt: ꝛ sine ipo factum est nihil. d
¶ ꝛ omne. a ¶ in tpe. b ¶ in sp̄uali fa/ctoris rōne semp viuit ꝛ vixit.
e Quod factū est in ipō vita erat: e

Nico. de lyra

Et q̄ psona ē intellectualis nature incōicabilis existētia: vel
potius subsistētia. Verbū aūt in diuis nō pōt esse accidens:
vt p̄ꝫ ex p̄dictis. ꝛ ideo oportet q̄ sit q̄d subsistēs in diuina na/
tura. Est etiā incōicabile: qr nec itellectus nec natura capit q̄
pcedēs sit idē p oēꝫ modū cū eo a q̄ pcedit. ꝛ ideo qr v̄bū in
diuis pcedit p actū realē: oportet q̄ inter ipm ꝛ p̄ncipiū a q̄
pcedit sit distinctio realis p ppꝛietates suas alteri incōicabi/
les. ꝛ ideo cū vtrūq; sit subsistēs incōicabile in natura diuina:
que ē in sūmo itellectualitatē: sequit q̄ iter v̄bū ꝛ p̄ncipiū a
quo ē v̄bū sit distinctio psonal. Et h̄ ē qd breuit tāgit Iohā/
nes/dicēs: Et verbū erat apud deū. Nulla eñ res dr p
ꝓprie esse apud semetipāꝫ: sicut nec aliq̄s est in seipo: vt dr. iiij.
physicoꝝ. ꝛ ido iter verbū ꝛ p̄ncipiū apud qd est verbū. s. pa/
trē est psonal distinctio. Nō eñ verbū pcedit a patre p actio
nē trāseuntē extra: sꝫ manētē intra. ꝛ ideo verbū manet intra
illud cuius est verbū: tñ ab eo distinctū: q̄ distinctio psonalis
B est: vt p̄ꝫ p p̄dicta. a ¶ Et deus. Hic ɔñr pbat p̄ris ꝛ fi/
lij ɔsubstātialitatē. verbū eñ diuinū est q̄d subsistēs in natu/
ra diuina: vt p̄dictū est. natura aūt diuina nō est multiplicabi
lis: qr nullo mō pōt esse nisi vna ꝛ simplicissima. ꝛ ideo opor/
tet q̄ verbū ꝛ p̄ncipiū a q̄ est verbū sint idē penitus in natu/
ra: q̄uis distinguat vt p̄dictū est in psona. ꝛ h̄ est qd dic Io/
hānes: Et deus erat verbū. ita q̄ li deus ponat a pte p̄di
cati. dicēdo sic: verbū est deus. Noia eñ ꝛ verba trāsposita
idē significāt. q. d. Iohānes: q̄uis verbū sit apud deū: nō tñ
est aliq̄d extranee nature: sicut est verbū nostrū: sꝫ est nature
diuine q̄ indiuisibilis est. ideo est eadē oīno in ipo ꝛ in p̄re.
b ¶ Hoc erat in principio. Hic ɔñr declarat quartū. s. co
eternitas patris ꝛ filij. Qꝫ eñ pcedēs sit posterius duratio/
ne eo a quo pcedit: hoc ɔtingit multipliciter. Uno mō: qr p/
ducens nō habet a principio sue duratiōis potentiā pducti/
uā pfectā: sicut hō a principio puericie nō habet potentiā ge/
nerādi pfectā. ꝛ ideo eius filius necessario posterior est dura/
tione. Alio mō ɔtingit ppter modū pducēdi: qr qñ aliq̄d p/
ducit p motū: q̄ motus est in tpe: oportet q̄ pductū sit poste/
rius pducente duratione: qr pductū primo habet esse in illo
instāti in quo terminat ille motus. Tertio mō ɔtingit hoc qñ
aliq̄d pducit libere ꝛ nō de necessitate nature: qr tale agens
pōt expectare ad pducendū suū effectū: sicut creature pducū/
tur a deo cuius potētia est pfectissima: ꝛ sine trāsmutatione ꝛ
motu: tñ nō sunt ei coeterne: qr ꝛ si ab eterno potuit pducere
creaturam: vt dicūt aliqui: tñ noluit. Nullo aūt istoꝝ modoꝝ
pōt poni in diuinis: q̄ filius siue verbū qd est idē: vt p̄ꝫ p p̄/
dicta: sit posterior patre: qr in diuinis nulla pōt esse potentia
pductiua impfecta: vt de se p̄ꝫ: nec verbū in diuinis pcedit
p mutationē ꝛ motū: qr in diuinis nō habet locū: s̄m q̄ dicit
beatus Iacobus. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitu/
dinis obumbratio. Itē filius pcedit a patre de necessitate na
ture: qr deus necessario intelligit se: ꝛ sic relinquit q̄ filius sit
equalis patri in duratione. ꝛ hoc est qd breuiter dicit beatus
Iohānes: Hoc erat in principio apud deū. hoc. s. v̄bū
de quo locutus fuerat: erat apud deū a principio eternitatis.
ꝛ sic p̄ꝫ quartū qd de verbo dixi fuerat. s̄. positū. c ¶ Om/
Diuisio nia p ipm. Postq̄ euāgelista declarauit ipius verbi esse seu
generari: hic ɔñr declarat suū agere seu opari. Et diuidit in
duas: qr primo declarat hoc q̄tū ad oēs creaturas in genera/ C
li. scdo q̄tū ad hoies in sp̄ali/ ibi: Et vita erat lux hoim. Prima
in duas: qr primo declarat ppositū q̄tū ad pducendi actum.
scdo q̄tū ad pducēdi modū/ ibi: Qd factū est. In prima parte
ostendit q̄ actus pducēdi ipius v̄bi se extēdit ad oēꝫ creaturā
in generali: qr creature pducunt a deo
sicut artificiata p artificem: Sap. vij. c.
Oīm ē eñ artifex ꝛc. cū deus sit agēs
p intellectū. qd aūt pducit p artē seu in
tellectū pducit p ɔceptū artis seu intel
lectus. sicut domus in re extra pducit
a domo q̄ est in aīa. vij. Metaph. Ver
bū aūt in diuis idē est qd ɔceptus intel
lectus diuini: vt. s̄. dictū est. q̄ oīa p ip/
sum pducta sunt. ꝛ hoc est qd dicit Io/
hānes: Oīa p ipm facta sunt. Et qr ꝛ 26. q. 5. ca episcopi li.
posset aliq̄s credere q̄ hoc signū oīs di/
stribueret solū p creaturis corpalibus:
eo q̄ in principio Gen. vbi agit de pri
ma reꝝ pductiōe: non fit mētio nisi de
corpalibus creaturis. ideo ad hoc exclu
dēdū addit: d ¶ Et sine ipso factū
est nihil. qr etiā sp̄uales creature sunt
a deo sicut ab efficiēte. Considerandū tñ q̄ manicheus dixit ni
hil hic teneri affirmatiue: ꝛ p hoc s̄m ipm intelligunt creature
corpales: q̄ paꝝ hñt de entitate: ꝛ ppter hoc significant h̄ noie
nihil: eo mō loq̄ndi quo dicit ph̄s. ij. physicoꝝ: q̄ illud qd ē mo
dicū nihil reputat. Sic igit exponit manicheus dicens: Et si/
ne ipo factū est nihil. i. sine verbo facta est corpalis creatu/
ra: qr dicit ipam esse factā a principio malo. Posuit eñ duo p̄n
cipia. vnū simplr bonū. aliud simplr malū: ꝛ ab isto dixit corpa/
lem creaturā pcedere. sꝫ istud p̄ꝫ esse falsum: qr ens ꝛ bonum
ɔuertunt. ꝛ ideo q̄tū h̄ꝫ corpalis creatura de entitate: tantū d̄
bonitate: ꝛ p ɔñs a principio bono pcedit. hoc etiā p̄ꝫ ex ordi/
ne reꝝ ꝛ ɔnexione eaꝝ: qr vniuerse corruptibiles creaturas et D
incorruptibiles videmus ad inuicē ɔnecti ꝛ in vnū ordinari. ꝛ
ideo ɔcedendū est eas ab vno principio pduci: ꝛ in vnū finem
reduci. ppter qd ph̄s. xij. Metaph. ex connexione vniuersi p/
bat vnitatē primi p̄ncipij dicēs: Entia nolūt male disponi: nec
bona pluralitas principatuū. vnus ḡ p̄nceps. Pluribus etiaꝫ
aliis modis error manichei posset impugnari: sꝫ omitto ppter
plixitatē vitandā: ꝛ diffusius h̄ꝫ tractari. h. infra. Alij aūt di/
xerūt q̄ p nihil intelligit diabolus: quē dicūt esse sine verbo fa
ctum. Sꝫ hoc p̄ꝫ esse falsuꝫ: qr diabolus nō est natura malus.
si eñ malū esset integrū: seipm destrueret. ꝛ ideo natura ipius
bona est. ꝛ ideo facta ē a verbo a quo oīa bona pcedūt. Et ido
exponendū ē li nihil sicut expositum est. s̄. e ¶ Qd factū est
in ipo. Ostenso q̄ verbū sit causa pductiua reꝝ: h̄ ɔñr osten/
dit p quē modū sit causa eaꝝ. Ad cuius intellectum sciendū q̄
s̄m ph̄m. ij. de aīa: quattuor sunt gradus vite seu viuentiū: ve/
getatiuum: sensitiuum: motiuum s̄m locum: ꝛ intellectiuuꝫ. Et
inter istos gradus intellectiuū tenet summū locū. ꝛ ideo ea que
sunt in aliquo s̄m modū intelligibilē sunt in eo s̄m modū vita/
lem. Creature aūt p̄exīstūt in verbo sicut in ɔceptu artis vel in
tellectus: vt p̄ꝫ

Moraliter ✳ volūt recipe nisi pbatū fuerit hūana rōne: q̄ tñ ē valde defi
ciēs. nā rē sensibilē ꝛ puā: vt foliū arboris vel aliqd h̄mōi hūa/
na rō nō cōprehēdit q̄tū ad eius oēs ɔditiōes. s. q̄re sit talis fi
gure: coloris ꝛ h̄mōi. ppter qd medici de v̄tute ipius sanatiua
dicūt q̄ est a tota specie: nescientes eā noiare eo q̄ eā nō cōpre/
hendūt. ppter qd dr Eccl. i. b. Cūcte res difficiles: nō pōt eas
hō explicare sermone. Per scdm excludit error Sabellij q̄ sicut
in diuis est vna essentia: ita dixit patris ꝛ filij vnā esse psonaꝫ:
qd ē falsum: qr nulla res gignit seipsam. ꝛ ideo inter patrē ꝛ fi/
liū est distinctio psonalis. ꝛ eadē rōne inter verbū ꝛ eius cui⁹ ē
verbū: qr eo filius q̄ ꝛ v̄bū. Per tertiū repellit error arrij q̄ di
xit q̄ p̄r ꝛ filius essentialiter distinguunt sicut ꝛ psonaliter: qd
est eroneū: qr sic fili⁹ nō esset de⁹ ꝓprie: sꝫ tm̄ pticipatiue: cū essen
tia diuina sit indiuisibil. ꝛ de ipo dr. i. Ioh. v. vt cognoscam⁹ ve/
rū deū: ꝛ sim⁹ in filio eius vero: h̄ est verus deus ꝛ vita eterna.
Per quartū reprobat error Ebionitaꝝ q̄ dixerūt xp̄m ante ma
riā nō fuisse: ꝛ sic eū nō fuisse ab eterno: cū tñ xp̄s dicat de seipo
infra. viij. d. Principiū q̄ ꝛ loq̄r vobis. Et ibideꝫ: Anteq̄ abraā
fieret ego sum. Per q̄rtū excludit error manichei q̄ posuit duo
principia. vnū boni: ꝛ alteꝝ mali: ꝛ hec inferiora corruptibilia
dixit esse a deo malo ꝛ p ɔñs nō sunt a v̄bo s̄m ipm. e ¶ Qd
factū est in ipo vita erat. Nā omis creatura in verbo p̄exi/
stit intelligibiliter. intelligere aūt ipo est viuere ꝛ intellectio vita.

 ✳ Et vita erat

F a ¶ Fuit ho.missus. Postq̄ sublimi volatu vltra oēm na-
G turā ī altitudinē theologie ascēdit:q2 vbū apud patrē sp̄ fuis-
se cōtēplat9 ē:mox ad hūilitatē humane nature 2 spāliter p̄cur
soris verbi descēdit 3 illos:q̄ dicebāt humanā naturā:in pri-
mo parēte ex toto pditā 2 ad nihilū redactā. b ¶ Hō mis-
sus. Hō:nō angelus vt heretici volūt
missus a deo. Jō potuit dicere ḋ deo.

a ¶ 2 hec vita.i.sapientia dei. b ¶ non aliarum rerum.

a Erat lux

z vitā erat lux hoīm: z lux ī tene- brislucet:z tenebre eā nō cōp- hēdeft. Fuit hō missus a dō:cui

a ¶ tñ a tenebris nō cernebat. ¶ añ incar nationē:sꝫ nec cec9 cōphēdit lucē sup se lu cētē. a ¶ sꝫ vt etiā tenebre cōphēderēt.
b ¶ p̄cursor hūanati vbi. c ¶ nō ab hoīb9

Nico.de lyra

In tellectus:vt pꝫ ex p̄dictis:2 p ɔ̄ñs fuit in eo p modū vite intellectiue: q2 in telligere verbi ē suū esse 2 suū viuere. 2 h̄ ē q̄d ḋr: Qd fa.ē in ip̄o vi.erat. q2 qd factū ē ī re extra pat9 erat in vbo p ideā: q̄ idē est qd essentia diuina 2 vi ta. Et sic pꝫ modus p quē creature ꝓ cedūt a vbo: videlꝫ sicut artificiata ab
Boetius artifice vel ab arte. ꝓpē qd dicit Boe- tius.iij.de ɔsola. Tu cūcta superno ducis ab exēplo pulchrum pulcherrim9 ipse: Mūdū mēte gerēs:silliqꝫ imagine formās. Aliq mō exponit h̄ inq̄tū creature p̄extitēt ī volūtate verbi.
Phus. Ad cui9 intellectū sciēdū q̄ sm̄ phm̄.ij.de aīa:illa dicūt viuen tia q̄ mouēt seipsa:h̄ aūt maxime cōpetit volūtati q̄ mouet ali as potētias ad agēdū.2 iō ea q̄ sūt ī volūtate verbi dicūt vi- ta in ipso. Sic autē est de creaturis inquātū dependēt a volū tate dei.2 sic exponit illud: Quod factū est in ipso 2c.q2 iste creature anteq̄ fierēt:erāt in volūtate vbi ad ꝓducēdūꝫ eas vel nō ꝓducendū:2 sic pꝫ modus p quē ē causa ꝓductiua creaturaꝫ:q2 ꝓducit eas oīno libere:p qd excludit error ali- quorū phoꝫ dicentiū ipsum deū eas de necessitate ꝓducere: qd patet falsum:q2 volūtas nō vult aliq̄d de necessitate nisi il lud bonū ad qd habet necessariā habitudinē. Volūtas aūt di uina cū sit infinita nō habet necessariā habitudinē nisi ad bo- nū infinitū:2 nihil vult de necessitate nisi bonū ꝓpriū:2 ideo nullā creaturā vult de necessitate:sꝫ tm̄ cōtingēter 2 libere: et sic eā ꝓducit:fili9 aūt siue verbū in diuinis aliter ꝓcedit a pa tre.s.naturali necessitate. a ¶ Et vi.erat lux ho. Ostenso q̄liter vbū se habet ad oēs creaturas in generali.hic ɔ̄nr ostē-
F dit q̄liter se hꝫ ad hoīes in spāli. Ad cui9 intellectū sciendū q̄ alalia q̄ sūt infra hoīes habēt aliq̄lē rerū sensibiliū cognitio- nē:sicut asin9 cognoscit stabulū suū 2 pabulū: 2 dñm ꝓpriū 2 de silibus ē simile iudiciū:sꝫ sola creatura intellectualis pōt attingere ad cognoscendū ip̄m deū. Eo em̄ ipso q̄ facta est ad imaginē dei:est capax ipsiū p cognitionē 2 amorem vt dicit
Cognitio dei et amor duplicr̄ ac- cipiē Aug9.xiiij.de trinitate:verūtñ cognitio dei et amor possunt duplr̄ accipi. Uno mō ꝓ cognitione 2 amore q̄ possunt habe ri et naturalib9. Alio mō ḋ cognitione 2 amore supnaturali: 2 sm̄ h̄ lr̄a ista pōt dupliciter exponi.s.de cognitione natura- li 2 supnaturali. Primo igit̄ exponit̄ de cognitiōe naturali:si cut em̄ pꝫ ex p̄dict̄:oēs creature sūt p vbum ꝓducte:verūtñ humana natura excellētior est in cognitiōe in q̄tū virtute in- tellect9 pōt ad dei cognitionē attingere:effect9 ī ip̄m reducen do:p quē modū phi habuerūt cognitionē de deo. Omnis au tē cognitio fit in aliq̄ lumīe: 2 iō natura hūana sup alias crea turas inferiores est a vbo spāliter illustrata. 2 hoc est qd ḋr: Et vita.i.ipsum vbum quod est vita:vt pꝫ ex p̄dictis.
b ¶ Erat lux hoīm. inq̄tū attingit p naturā sibi datā a v- bo ad altiorē cognitiōis gradū.subdit aūt modum dicens:
c ¶ Et lux ī te.lu. Licet em̄ ip̄m verbū qd est lux p essentiaꝫ nō possit esse forma intellect9 nostri. tñ intellect9 agens q̄ est potētia aīe:est q̄dā lux deriuata a diuīa luce. 2 iō p ipsum po- test hō ad diuina cognoscēda quodāmodo attingere:sm̄ q̄ di cit̄ Ps.iiij.b. Multi dicūt:qs ostēdit nobis bona. Rñdet: Signatū est sup nos lumē vultus tui dñe.q.d.in lumine intel lectus agētis impsso a te aīabus humanis:pōt haberi cogni tio tue bonitatis. Et h̄ mō lux diuina in tenebris lucet inquā- tū natura humana de se est q̄dā tenebra:q2 ex se lumen nō ha bet:sed a verbo illustrat̄:eo q̄ luce ab ipso deriuata mō p̄di- cto informat̄:verūtñ q2 talis cognitio dei q̄ habet̄ ex natura- libus est defectiua.ideo sequit̄: d ¶ Et tene.eā nō cōphē derūt.q2 lux diuina siue vbū qd idē est cognitione naturali p essentiā nō videt̄:q2 talis cognitio est tm̄modo p effect9 qui nō adequāt v̄tutē prime cause:sed in infinitū distant ab ea.iō p talē cognitionē nō pōt videri diuina essentia. Alio modo ex ponit̄ lr̄a de cognitione supnaturali:hō em̄ ad quendā finem supnaturalē ordinat̄:q̄ excedit lumen naturalis rōnis: sm̄ q̄ dicit apl's.j.Cor.ij.b. Oculus nō vidit: 2 auris nō audiuit: nec in cor hoīs ascendit q̄ p̄parasti diligentib9 te. Ad finē em̄ G incognitū nō pōt homo moueri:q2 incognita nō possum9 dili gere sm̄ Aug9. 2 ideo homo ad finē suū cōsequendū indiget necessario illustratiōe supnaturali: vt in finē vltimū dirigat̄. Deus autē parat9 est hāc illustrationē hoībus dare: q2 natu ra nō deficit in necessariis:vt ḋr.iij.de aīa. Et si h̄ verū est de natura naturata:multo forti9 verū ē de auctore ipsi9 nature:q̄ est natura naturās. Et ideo si hō faciat qd in se est:ɔuertēdo se ad deū p cognitionē 2 amorē ꝓut pōt ex naturalib9 haberi: de9 supplet residuū addendo nature pfectionē gratie illu- strās eū supnaturali illustratione. 2 h̄ est qd ḋr: Et vita erat lux hoīm.i. ip̄m verbū nō deficit illustrādo hoīes p gratiā in cognitiōe supnaturaliū. Et lux in tenebris lucet.i.in peccatori bus:q2 verbū q̄tum est in se illustrat eos luce grē. Sed q̄ sūt tenebrosi.hoc est.q2 se subtrahunt ab influentia diuīe lucis siue verbi. 2 iō sequit̄: Et tenebre eā nō cōphen.q2 pctōres hanc lucē nō cōsequūt̄:nō ꝓpter de- fectū lucis:vt dictū est:sed ꝓpter ꝓpriū defectum. e ¶ Fuit hō. Postq̄ euāgelista descripsit seu declarauit eternā verbi emanationē 2 ipsius opationē:hic ɔ̄nr declarat ei9 tpālē incar nationē. Et diuidit̄ in duas ptes: q2 primo agit̄ de missione Diuisio p̄cursoris. s̄c̄do de aduentu redēptoris/ibi: Erat lux vera. Pri- ma in duas:q2 p̄mo ponit̄ cōmendatio p̄cursoris. s̄c̄do tollit̄ occasio erroris/ibi: Nō erat ille lux. Circa p̄mū cōmēdatio p̄- Precurso- ris cōmen- datio cursoris ex q̄tuor describit̄. Primo ex cōditione naturali/cū dicit̄: Fuit homo.i.viuēs vita hoīs sm̄ dictamē recte ratio nis:2 rōnabiliter p̄cursor saluatoris fuit hō 2 nō angelus:q2 sapia diuina disponit oīa suauiter: vt ḋr Sap.viij.a. q2 facit oīa sm̄ modū cōuenientē 2 decentē mouēdo quālibet rē sm̄ q̄ nata est moueri. Hoīes aūt cōiter loquēdo magis sūt apti recipe doctrinā hoīs q̄ angeli. Tum ꝓpter silitudinē natu- re. Tū ꝓpter ɔsuetudinē locutiōis 2 vite: q̄ reqrunt̄ inter di scipulū 2 doctorē. Si aūt aliq̄ docent̄ cōueniētī9 ab angelis hoc est veꝫ de excellentib9 viris 2 a cōi vita hoīm segregatis. Aduent9 aūt redēptoris annūciandus erat oībus cōiter non H solū excellētib9: 2 iō p̄cursor aduētū xpi p̄nūciās mag9 idonee fuit hō q̄ angelus. verūtñ licet iohēs fuerit hō ex ɔditiōe na- turali:fuit tñ angelus ab officio 2 puritate virginali:sm̄ q̄ di cit saluator Matth.xi.b. Hic est de q̄ scriptū est.s. Malach. iij.a. Ecce ego mitto angelū meū 2c. S̄c̄do describit̄ iohīs cō Scda cō- mēdatio mēdatio ex diuīa auctoritate/cū s̄bdit̄: f ¶ Missus a deo. q: nō venit ꝓprio capite. De hac missione iohīs dicūt aliqui q̄ fuit tm̄ p internā inspirationē:sꝫ meli9 videt̄ q̄ cuꝫ h̄ fuerit p expressaꝫ dei missionē 2 exteriorē apparitionē: q2 ad ea que sunt multū ardua solēt ꝓbbere sic mitti: vt pꝫ ex decursu vete ris testamēti. Mysteriū aūt xpi inter oīa fuit maximū:q2 ad ip sum fuit ordinatū totū vet9 testamētū: vt declarauit diffuse su- p epl'am ad Hebreos. 2 iō non est verisimile q̄n iohēs fuerit ad h̄ missus p expssam missionē dei 2 apparitionē exterioreꝫ: sꝫ modus hui9 apparitionis nō sit script9. multa em̄ facta sūt circa mysteriū xpi q̄ nō sūt scripta: vt habet̄ in fine hui9 euāge lij. Hoc idē videt̄ innuere qd ip̄e iohēs dixit:vt habet̄.j. eodē ca. Qui misit me baptizare in aqua ille mihi dixit: Sup queꝫ videris sp̄m descendētē 2c. Tertio describit̄ cōmēdatio iohā Tertia cō- mēdatio. nis ex noīe.cū dicit̄: g ¶ Cui nomē erat io. Istud nomen fuit sibi impositū nō ex humana dispositione: sꝫ diuina p̄ordi natiōe: vt habet̄ Lu.i.2 ideo rñdebat ꝓprietati interni.s.ple nitudini grē. Johēs em̄ interp̄tat̄.in q̄ grā: 2 iō fuit idoneus p̄c ad p̄currendū

※ a ¶ Et vita erat lux ho.i.verbum est manifestatiuum Moraliter oīm q̄ ab hoībus cognoscunt̄:p qd tollit̄ error dicentiū q̄ di- uina ꝓuidentia se nō extendit ad hec inferiora: in quorū pso- na dicit̄ Job.xxij.c. Circa cardines celi pambulat nec nostra considerat. Quod reprobat̄ ibidem/cū subdit̄: Quorū sentē- tia longe sit a me. Philosophus etiā.i.de anima reph̄endēs Phus.i. de anima Empedoclē habet ꝓ incōuenienti q̄ aliquid cognoscamus: 2 sit deo ignotum. c ¶ Et lux in te.2c.i.in peccatoribus q̄tū est de se sicut cecus lucem solis nō videt ipsum illustrantem. e ¶ Fuit homo missus a deo.p iohēm p̄cursorē dñi signi ficat̄ p̄dicator euangelij.ideo dicit̄ hic homo: id est viuēs sm̄ dictamen rationis 2 nō vita bestiali. g ¶ Cui nomē erat iohēs.q̄ interp̄tat̄ in quo est gratia.ad h̄ em̄ q̄ p̄dicator cō- uenienter 2 vtiliter annūciet verbū dei requirit̄ grā sp̄ū s̄c̄i.

※ Dicentis

¶ a ¶ Erat lux vera. Ois hō dicit illa natura in hoie que a d imaginē ⁊ ad similitudinē dei facta est. Alia oia q̄ sūt i hoie inferiores ptes hois sunt: ⁊ quodāmodo extra hoiem sunt. In illa scʒ aīa velut in quodā mōdo superiori vera lux lucet: ⁊ in illū mūdū venientes ⁊ p grām renascētes illuminat: q₂ quoꝝ vita et conuersatio in celis est: quasi in alio mundo sunt.)

Ni.de ly.

¶ Et mundus ad pcurrēdū ante illuʒ q̄ est auctor grē: fm qd̄ dr̄.j.eo.b. Grā et veritas p iesū xp̄m facta est. Sile inuenit̄ in veteri testamēto: q₂ abraā / isaac et israel sic nominati sūt ex diuina ordinatione: ad designādū eoꝝ ꝓprietatē. Quarto describit̄ eius cōmēdatio ex officij nobilitate / cū subdit̄: a ¶ Hic venit vt testimoniū phi. de lumine.i. d filio dei in mūdū veniēte: q aūt testimoniū phibuit pdicādo ei⁹ excellētiā: vt hr̄.j.eo. ca. Ipse est q̄ post me vēturus ē cuius nō sū dign⁹ vt soluā corrigiā calciamēti ei⁹. Silr̄ testimoniū phibuit baptizādo i aqua: vt p h designaret illū q̄ erat vēturus baptizare i spūsctō: ꝓpter qd̄ forma baptismi iohis erat in noie venturi: vt hr̄ Act.xix. Sicut eñ ꝓphete antiquit⁹ denūciabāt aliq̄ futura non solū verbis sʒ etiam factis. Qd̄ pʒ de Hieremia q̄ posuit catenā in collo suo vt verbo ⁊ facto pnūciaret captiuitatē futurā regis ⁊ ciuitatis: vt habet̄.xxvij. Sic iohes baptista pdicādo ⁊ baptizādo annūciauit aduētū redēptoris. Finis aūt sui officij tāgit̄ / cum subdit̄: b ¶ Ut oēs crederēt p il. nō dicit i illū: q₂ ad h finaliter pdicabat: vt pplʼs crederet in xp̄m vēturū. Notandū etiā q illud qd̄ dicit̄ hic: Oēs crede.⁊c̄. refert̄ ad illud qd̄.s. dictū est: Fuit hō missus: q₂ hic loquebat̄ generalit̄ oib⁹: nō sic aūt loquit̄ angel⁹: sʒ solū excellētib⁹: vt.s. dictū ē. c ¶ Non B erat ille lux. Hic tollit̄ occasio erroris. Ex h eñ q euāgelista dixerat de iohe tot magnifica: posset aliqs credere q ei⁹ aduētus sufficeret ad salutē gener⁹ hūani: sicut ⁊ de ipo multi sūt opinati ipm ee xp̄m ꝓpt̄ excellētiā sue scītatis: ꝓpt̄ qd̄ sacerdotes iudeoꝝ miserūt ab hierosolymis interrogātes si ipe eēt xp̄s: vt habet̄ eo.ca. ⁊ iō euāgelista ondit q ei⁹ aduēt⁹ non erat sufficiēs ad saluādū hūanū gen⁹ dicēs: Nō erat il. lux q̄ posset mētes hoim luce grē illustrare: sʒ tm̄ erat pcursor huius lucis / iō subdit̄: d ¶ Sʒ vt testi.phi.⁊c̄. Modus autē testificādi iā pdict⁹ est in pte imediate pcedenti. Sed cōtra h videt̄ esse illud qd̄ dr̄ Eph.v.b. Eratis aliqn̄ tenebre: nunc aūt lux in dn̄o: ⁊ sic rō lucis ꝯuenit cuilibet iusto: ⁊ p ꝯñs iohāni. Dicēdū q lux grē dupliciter accipit̄ i scriptura. Uno mō p essentiā: ⁊ sic soli deo ꝯuenit: ⁊ appropriat̄ filio in diuinis sic̄ ⁊ alia q̄ ptinēt ad noticiā: ⁊ iō ꝓprietas hui⁹ lucis de iohāne negat̄: sʒ de xp̄o affirmat̄: vt statim patebit. Alio mō accipit̄ lux p participationē: ⁊ h bñ ꝯuenit iohani ⁊ aliis sctīs: ⁊ sic loquit̄ apls i auctoritate pdicta. e ¶ Erat lux ve. Postq̄ euāgelista declarauit missionē pcursoris: h ꝯñr agit de aduētu redēptoris. Et diuidit̄ i tres: q₂ pmo ondit̄ necessitas huius aduēt⁹. scdo inde ꝯñs fruct⁹ / ibi: Quotq̄t aūt. tertio veniendi modus / ibi: Et vbū caro factū est. Circa primū ꝯsiderandū q rō naturalis ē defectiua in cognitiōe diuinoꝝ: q₂ nō attingit ad eoꝝ cognitionē nisi p effect⁹ q̄ distāt a deo i infinitū. Itē reuelatio de diuinis in vete. testa. erat imꝑfecta: q₂ sb velaminib⁹ ⁊ figuris: ꝓpt̄ qd̄ ante xp̄i aduētū hoies multipliciter errabāt circa cognitionē diuinorū: vt pʒ inspicienti illi⁹ tpis decursum: ⁊ iō aduēt⁹ xp̄i i mūdū fuit necessari⁹ ad illuminādū hoies i cognitiōe diuinoꝝ: fm q ipemet dicit.j.xviij.g. Ego i h nat⁹ sum ⁊ ad hoc veni i mūdū vt testimoniū phibeā veritati. iō videm⁹ q post ei⁹ aduentū idolatria cessauit q̄si p totū mūdū: sicut fuerat p Zachariā ꝓphetā pdictū ca.xiij. Et erit i die illa dicit dn̄s disꝑdā noia idoloꝝ de terra. Qr aūt xp̄s sit lux sufficiēs ad talē illuminationē ondit triplici rōne. pma rō ꝓcedit ex lucis hui⁹ ꝟitate. scda ex ipius p̄ntialitate. tertia ex euidēti ei⁹ manifestatiōe. scda tāgit̄ / ibi: In mundo erat. tertio / ibi: Mūdus p ipm fact⁹ est. Circa primū aduertēdū q ali

Diuisio

a ¶ nō ad hoīe suspectū sʒ a deo q̄si substātia lūc oratū. b ¶ .i. grā q̄ totū a grā hʒ: ⁊ grā pdicat. ¶ cur missus. c ¶ agēs libera volūtate. ¶ h missus ē: h venit i testioniū.

nomen erat iōhes. Hic venit i a
¶ cui⁹ rei. a ¶ quicunq̄ cōtradiceret.
testimoniū vt testimoniū phibē
a ¶ .i. xp̄o nato. ¶ iā nomē verbi mutatis in lumē. b ¶ q̄re. c ¶ lumē xp̄m esse.
ret de lūmine: ūt omes crēderēt b
a ¶ testificantē: q₂ deū nemo vidit vnq̄.
b ¶ magn⁹ q̄dē erat iste: nō est tm̄ ex se lucens: sunt tm̄ sancti lux illuminata.
per illuʒ. Nōn erat ille lux: sʒ vt c d
¶ missus erat. ¶ de quo.
testimonium phiberet de lumīe.
a ¶ aūt. b ¶ xp̄o. c ¶ q₂ ē nō vera lux. sʒ q̄ nō est ex se sʒ aliūde lucet. d ¶ nō q oēm. sed q₂ nullus sine illo illuminat̄.
e ¶ vt etiam ipsuʒ iohannē.
a † Erāt lūx vēra quę illumīat ōēʒ e
a ¶ .i. q̄ a deo recedēs ⁊ cadēs i mūdū cecatus est aliōqn nō indigeret illuminari.
hoiem vēnientē in hūc mundū. g
a ¶ ⁊ hec lux. ¶ p̄ntia deitat⁹ nō vt ps ei⁹: sʒ vt factor oib⁹ creatur̄ infusus: regēs q̄s fecit
In mūdō erat: ⁊ mūdus p ipsū b i

dū q aliq̄d dr̄ verū tripliciter. Uno mō q₂ distinguit̄ ꝯtra falsum. scdo q₂ distinguit̄ ꝯ figurale inq̄tū figura recedit a pfecta rei veritate. tertio q₂ distinguit̄ ꝯ participatū: q₂ illud qd̄ est tale p participationē deficit a pfectiōe illi⁹ qd̄ ē tale p essentiā. Lumē g rōnis naturalis in cognitiōe diuinoꝝ primo deficit a rōne vere lucis: q₂ ⁊ si p eā phi habuerūt de deo aliquā cognitionē: fuit tm̄ admixta errorib⁹ multis: ꝓpt̄ qd̄ dr̄ ad Ro.i.c. Cū cognouissēt deū nō sic deū glificauerūt aut grās egerūt: sed euanuerūt i cogitatiōibus suis: ⁊ obscuratū ē insipiēs cor eoꝝ. Ex h pʒ in Aristotele: q̄ inter alios phos dicit̄ verius scripsisse: ⁊ tm̄ i plurib⁹ deuiauit a veritate. sicut pʒ de mūdi eternitate: ⁊ de intelligētiaꝝ nūero ⁊ eaꝝ felicitate: q̄ꝝ ꝓsecutionē cā breuitat̄ omitto. Lumē vero cognitiōis diuinorū qd̄ fuit i vete. testa. deficit a rōne vere lucis: q₂ sʒ habuerūt veritatē absq̄ admixtione falsitatis: tm̄ ipsa erat figuralis et q̄si vmbra veritatis. Lumē vero cognitionis euāgelice tertio mō deficit a pfecta lucis veritate: q₂ sʒ vera ⁊ apta sit: tm̄ est participata. Lux aūt diuina hoc mō dr̄ vera: q₂ ē lux p essentiā. Et ex h sequit̄ q ipsa sit sufficiēs ad oīm illuminationē: q₂ qd̄ est tale p essentiā: est causa oim alioꝝ: sicut ignis ē cā caliditat̄ in oib⁹ aliis: vt hr̄.ij.metaph. Talis aūt lux appropriat̄ filio: vt dictū est: et sic pʒ pma rō sue efficacie ad illuminationē grē: q̄ tangit̄ cū dr̄: Erat lux vera. sine falsitate: sine vmbra ⁊ sine participatione: sed lux p essentiā / iō sequit̄: f ¶ Que il. oēm ho.⁊c̄. q̄tū in se ē: q₂ si aliq̄ nō sūt illuminati: h ē q₂ se subtrahūt ab influentia hui⁹ lucis: pōt h etiā intelligi de lumine natural̄ rōnis q̄ se extēdit ad oēs etiā pctōres: ⁊ est q̄dā participatio diuine lucis: vt pʒ ex pdictis. g ¶ Ueniētē in hūc mū. p hoc nō est intelligēdū q hoies ante fuerūt i alia vita vñ venerint i mūdū istū: Uel q aie fuerint a pncipio mūdi create: sicut intellexerūt aliq̄ heretici: sed euāgelista vtit̄ tali mō loquēdi: ad denotādū q aīa intellectiua dat̄ ab extrinseco p creationē: ⁊ dicit̄ hic ipe hō eodē mō quo ps pncipalior rei dr̄ ipa res: vt hr̄.x.ethicoꝝ. h ¶ In mūdo. Hic tangit̄ scda rō ad idē ex p̄ntialitate. Ad cui⁹ intellectū sciēdū q aliq̄d dr̄ esse alicubi tripliciter. Uno mō p potētiā: sicut rex est in toto regno. Alio mō p p̄ntiā: sicut rex est in aula sua: q₂ oia q̄ sūt ibi patēt ei⁹ aspectui. Tertio mō p essentiā sicut rex est in loco suo determinato: cui ꝓportionatū est corpus ei⁹. De⁹ aūt p̄ns est vbiq̄ h triplici mō: q₂ ei⁹ vt⁹ ad oia se extēdit: ⁊ q₂ oia sūt nuda ⁊ aperta oculis ei⁹: ⁊ etiā q₂ p̄ns est vbiq̄ p essentiā: qd̄ pʒ: q₂ nō solū dat eē reb⁹: sʒ eas in esse cōseruat: ꝯiūgēs principia rerū ad inuicē. hoc aūt nō pōt esse p aliqd̄ qd̄ sit mediū iter ipsuʒ ⁊ creaturā: q₂ nullū est tale medium. Et ideo oportet q hoc faciat p seipm vbi p̄ntialiter ⁊ p essentiā existentē: ⁊ sic pʒ q cū diuia lux sit idem qd̄ ipe de⁹: q ipsa sit efficax ad pdictā illuminationē ꝓpter suā p̄ntialitatē. Et hec ratio breuiter tangit̄ cū dicit̄: In mūdo erat. noīe eñ mūdi intelligit̄ vniuersitas creaturarū. i ¶ Et mūdus p ipsum factus est. Hic ponit̄ tertia ratio ad idem ex euidentia lucis diuine: quia et si non sit euidens in se: est tm̄ euidens in suo effectu: scilicet in vniuersitate ceraturarum a deo productarum: ex quarum pulchritudine et ordine lux diuina etiam pōt in naturali ratione cognosci: fm q dicitur Sapie. xiij.b. A magnitudine speciei creaturarum poterit creator horum videri.

C Triplicite aliq̄d dicit̄ verū

† De here. c cū exiliūcu.

D

Deus p̄sens vbiq̄ tripli̅citer

✳ a ¶ Hic venit vt testi.phi.⁊c̄. i. d christo qui est lux p essentiā: ideo in pdicatore debet esse hui⁹ lucis participatio p bonā vitā ⁊ famā: q₂ sicut dicit Greg. homel. xxxviij. cui⁹ vita despicit̄ restat vt eius pdicatio cōtemnat̄. b ¶ Ut oēs crederent p illū. debet eñ intendere salutem auditorum et non ꝓpriam laudem vel questū. c ¶ Non erat ille lux. q₂ pdicator nō docet interius mentē illustrando sed deus / ideo sequit̄: e ¶ Erat lux vera ⁊c̄. lumine gratie q̄tū est de se: sed mali nō illuminant̄ eo q ponūt obicē huic illuminationi de q̄bus dr̄ Job.xxiiij.c. Ipsi fuerūt rebelles lumini.

Moraliter

D v ✳ Et mūdus

a ¶ Et mūd⁹ eū. Nō ꝙ creatura nō cognouerit: sȝ hō q̄ in mū dū mēte amādo descēdit. Pri⁹ mūd⁹ ipa creatura dicebat̃. oīs eñ creatura suum creatorē recognoscit. hō ꝯo minime. b ¶ Et sui eū. Ab initio mundi nullū tp̄s erat in q̄ receptores diuini ꝟbi nō essent. vñ addit: Quotq̄t āt rece. c ¶ Filios dei.

Mirabil' ptās vt q̄ filij diaboli erāt: ⁊ filij dei ⁊ frēs xp̄i p eū liberati dicant̃: q̄ nāt ordie filij dei fiāt: ⁊ quō hec generatio distat a carnali. subdit: Qui nō ex sā. d ¶ Et ꝟbū. vt sit secure creda m⁹ hoīes nasci ex d̄o: ſ̄dic deū nasci ex hoīe ex hac susceptiōe. Infirmitat' sanat̃ nr̄a infirmitas vt possim⁹ filij dei fieri. ⁊ h̄ ē: Et ꝟbū caro factū ē. Qd̄ su/ peri⁹ erat: iferi⁹ descēdit. Quid mirū si qd̄ erat iferi⁹: in id qd̄ supius ē ascen/ dit. Nec mirum si homines nascuntur ex deo: q2 deus ex homine est natus.

a ¶ dilectores mūdi: q2 nēz sensu ⁊ itelle/

a factus ē: ⁊ mūdus eū nō cogno/ a

ctū diuīa lux excedit. a ¶ in hūanā natu/ rā. ¶ .i. in mūdū q̄ suus ē. b ¶ xp̄s p car nē. c ¶ .i. q̄cūq3 hoīes p̄ter iudei q̄ n̄ ol/ bus p̄tulit. ¶ ei⁹ cognati. ¶ sui nō q2 nulli q2 aliq̄ sȝ rari: ⁊ q̄cq3 receperāt.

b uit. In ꝓpria vēnit: et sui eū nō b

a ¶ siue iudei siue gētiles. ¶ p fidē.

recepert̄. Quotquot aūt recepe b

a ¶ p ip̄sā iā nō tm̄ reformari: sȝ b ¶ ad/ optiuos. ¶ vt sint frēs ei⁹ ⁊ coheredes p g̃ tiā sīc ⁊ ip̄e fili⁹ vnigenit⁹ p naturā vt iā n̄ sit

c rūt eum: dedit eis ptātem filiōs c

sol⁹. ¶ .s. a ¶ deū esse ⁊ hoīez. b ¶ .i. iure ei⁹ nōis. c ¶ .Emanuel qd̄ iterp̄tat̃ nobi/

dei fieri his qui crēdūt in nōmi/

sc̄ū de⁹. a ¶ plr̄alit̃ vt significet mar' ⁊ fe/ mine materiā. ¶ sūt nati de materia p̄ris ⁊ matris. ¶ hic misera ꝯditio agnoscit̃.

ne eius. Qui nō ex sanguinibus f

a ¶ ꝯcupia carnis. i. femie q̄ ē caro ade ⁊ re

neq3 ex voluntate carnis neq3 ex g

git. a ¶ vir q̄ sp̄ūn q̄ regit. b ¶ opante p baptismū. c ¶ hoīes ex deo ⁊ de⁹ ex hoīe.

volūtate viri: sȝ ex deō nati sūt. h

¶ .i. fili⁹ dei. ¶ hō. a ¶ hītu iudē⁹ vt hō.

h Et vbū caro factū ē: ⁊ hitauit in i

¶ De pe. dis 4. c. hāc so/ cietatem

Ni. de ly.

g Plenū grē

Hoc autē visibiliter recognosci: ad Ro/ ma. j. c. Inuisibilia dei a creatura mū di. i. ab hoīe: p ea q̄ facta sunt itellecta ꝯspiciunt̃ ⁊c. Et hec rō tāgit̃ cū dr̄: Et mūdus p ip̄m fact⁹ est: q2 noīe mū di oīs creatura itelligit̃: vt dictū est: q̄ ducit in cognitionē creatoris: sic effe/ ctus i cognitionē sue cāe. a ¶ Et mū dus eū. Hic remouet q̄ndā obiectio/ nē: q2 ꝯ p̄dicta posset obiici p h̄ ꝙ vide mus multos hoīes nō hr̄e cognitionem dei. Et ip̄e r̄ndet ꝙ h̄ nō ē ex defectu lu cis: sȝ mag' ex malicia hoīm ab ea se a/ uertēnum, dicēs: Et mūdus eū nō cognouit. noīe mūdi itelligunt̃ pctō res mūdialit̃ viuētes: ⁊ ideo alit̃ acci/ pit̃ mūdus h̄ in p̄te p̄cedēti: q2 ibi acci pit̃ p essentia rex: h̄ p malicia hoīm. b ¶ In ꝓpria ve. i. in mūdo quē ip̄e fe cerat venit p carnis assumptionē: ⁊ sic fuit ibi nouo mō. Uel alit̃: In ꝓpa venit. i. in iudeā q̄ dicebat̃ terra dei: vt p3 in plib⁹ loc' veter' testamēti. c ¶ Et sui eū nō rece. i. iudei: q2 in veteri testā dicunt̃ ppl's peculiar' ip̄i⁹ dei: q2 pauci d̄ iudeis cōpatiue credidert xp̄o: ſm ꝙ fuerat p̄dictū Esa. viij. c. Qr ē futur⁹ in lapidē offensiōis ⁊ in petrā scādali duab⁹ domibus isrl̃. d ¶ Quotq̄t āt rece. eū. Hic ꝯṡr ponit̃ aduent⁹ xp̄i vtilitas siue fruct⁹. Et diuidit̃ in duas: q2 p̄mo ōndit ꝓpositū.

Diuisio scđo remouet̃ q̄ddā dubiū/ ibi: Qui nō ex sanguib⁹. Circa p̄/ mū sciēdū ꝙ sic ꝟbū icarnatū ē vere fili⁹ dei natural': ita illi q̄ fiūt mēbra ei⁹ p fidē formatā efficiunt̃ filij adoptiui. ⁊ in h̄ ap/ paret vtilitas nob' ꝓueniēs ex suo aduētu. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Quot q̄t āt rece. eū. credēdo. e ¶ Dedit eis po. fi. dei fie. p re generationē baptismi q̄ n̄ dat̃ nisi ꝓfitētib⁹ fidē xp̄i p se si sint adulti: vl' p aliū si sint puuli. f ¶ Qui nō ex san. Hic ꝯṡr remouet dubiū: q2 posset forte aliq̄s credere ꝙ hec generatio esset p modū generantis carnal'. iō h̄ remouet dicens: Qui nō ex san. ⁊c. Lȝ eñ sanguis in latio plr̄ale nō hēat: h3 tñ in greco. ⁊ iō trāslator vt seq̄ret̃ ꝟitatē text⁹ nō curauit de regul' grāmatice trāsferēs in plr̄ali: Ex sanguib⁹. Ad generatōez eñ carnalē ꝯcurrit duplex sāguis: q2 ex p̄te m̄ris req̄rit̃ sanguis mēstru⁹ ꝓ materia: ex p̄te viri req̄rit̃ semē in q̄ ꝯsistit ꝟt⁹ forma tiua. h̄ āt semē ē residuū alimēti sāguinei: q2 nutritiua ministrat materiā ip̄i generatiue. h̄ tñ residuū qd̄ trāsit i semē dealbatū est ꝓpt̃ maiorē digestionē. Istos igit̃ sāguies excludit euāge lista generatiōe sp̄ūali/ dicēs: Qui nō ex sanguinibus nati sunt. g ¶ Neq3 ex vo. car. p carnē h̄ itelligit̃ femina q̄ p̄ax ptici pat h̄ rōne respectu viri: ꝓpt̃ h̄ noiat̃ caro Gen. ij. d. Hoc nūc os ex ossib⁹ meis: ⁊ caro ⁊c. copula āt masculi ⁊ femine req̄rit̃ in carnali generatiōe: sic in oī alia actiōe naturali req̄rit̃ ꝯiū/ ctio actiui ⁊ passiui. ⁊ h̄ copula mar' ⁊ femie excludit̃ a genera tione sp̄ūali/ cū dr̄: Neq3 ex vo. car. neq3 ex vo. viri. Alit̃ pōt expōi: ita ꝙ p volūtatē carnis itelligat̃ ꝯcupia large loq̄n do de volūtate: put accipit̃ ꝓ appetitu sensitiuo. p voluntatē viri itelligat̃ appetit⁹ itellectiu⁹: q2 vterq3 appetit⁹ ꝯcurrit in ge neratiōe carnali hoīs. Appetit⁹ sensitiu⁹ vt mouēs: itellectiu⁹ vt ꝯsentiēs. ⁊ h̄ remouet̃ a generatiōe sp̄ūali/ cū dr̄: Neq3 ex vo. car. ⁊c. q̄lit̃ āt fiat generatio ista/ ōndit̃/ cū dr̄: h ¶ Sed ex deo ⁊c. i. nati hoīes a deo recipiētes grāz trahūt̃ q̄dāmō ad naturā

ad naturā diuinā: q2 p donū grē efficiunt̃ ꝯsortes diuīe nature vt hr̄. ij. Pe. j. a. Per quē magna ⁊ p̄ciosa nob' ꝓmissa donauit vt p hec efficiamī diuīe ꝯsortes nature. Ex p̄dict' p3 ꝙ filij car nalem ꝯhūt q̄ndā maculā ⁊ feditatē ex mō sue generatiōis. nō sic āt filij sp̄ūales: sȝ mag' nobilitant̃. i ¶ Et ꝟbū ca. fa. est.

Hic ꝯṡr ōndit modū ꝟbi in mūdū ve/ niēt': q2 nō venit vbi p̄us nō erat: sȝ q2 nouo mō ibi icepit eē: sic rex q̄ p̄us ē in aliq̄ ciuitate p suā potētiā tm̄: q̄n venit illuc psonalit̃ icepit eē nouo mō. s. p suā p̄ntiā: sic de⁹ fili⁹ q̄ p̄us erat in mūdo p potētiā: p̄ntiā: ⁊ eētiā: vt p3 p p̄dicta. venit ibi nouo mō. s. p carnis assūptio/ nē. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Et ꝟbū ca. fa. ē: ⁊ ha bi. in no. Ex h̄ ꝟbo: ꝟbū caro factū ē: euchites accepit occasionē errādi dicēs ꝙ ex ꝟbo ⁊ carne facta ē vna natura sic ⁊ vna psona. sȝ h̄ māifeste p3 falsum et ipossibile: q2 illa natura eēt cōposita ex ꝟbo ⁊ natura hūana: ⁊ sic ꝟbū veniret in cōpositionē alteri⁹. h̄ āt ē ipossibile: q2 oē qd̄ cōponit̃ alteri ē aliq̄ mō in po tētia. potētia āt nullo mō pōt esse in ꝟbo cū sit act⁹ pur⁹. ⁊c. Itē si eēt possibile vnā naturā ex ꝯ̄bab⁹ fieri. illa tñ nō eēt natura hūana nec diuia: q2 natura cō/ posita ex duab⁹ nō ē aliq̄ illaz: sȝ aliq̄d aliō resultās ex ip̄is: vt p3 de mixto ex elemēt': q2 mixtū nō ē aliqd̄ elementoz nec ip̄a sit sūpta: q2 tūc mixtū nō eēt ali/ q̄d vnū. ⁊ iō si ex ꝟbo ⁊ carne fieret vna natura: seq̄ret̃ ꝙ xp̄s n̄ eēt hō neq3 de⁹ ꝯ scripturā noui ⁊ veter' testamēti. ꝓpt̃ qd̄ arri⁹ dixit ꝙ ex carne ⁊ ꝟbo nō ē fa/ cta vna natura: sȝ ſm ꝟbū carnē assum psit: nō tñ aīaz: q2 ꝟbū supplet locū aīe ſm ip̄m: sȝ istō dictū iplicat ꝯdictionē: q2 caro nō ē in spē carnis nisi p aīaz: vt hr̄. iiij. metheoroz. ⁊ iō dicere ꝙ ꝟbū as sūpsit carnē ⁊ nō aīaz iplicat ꝯdictionē. Nec valet ꝙ dic̄ verbū supplere locū aīe: q2 caro illa etiā ſm ip̄m nō ē iformata p ꝟbū: sȝ tm̄ assūpta. Et si diceret ip̄az p ꝟbū informari: h̄ tñ ē ipossibi le. Itē seq̄ret̃ ꝙ xp̄s nō eēt hō: vt p3 māifeste. ꝓpt̃ qd̄ apollina/ ris dixit ꝙ ꝟbū assūpsit carnē: q2 ſm ip̄m assūpsit aīaz sensitiuā q̄ dat eē carnis: nō tñ assūpsit aīaz itellectiuā cū ꝟbū sit magis itellectiuū. ⁊ iō in xp̄o solūmō ponebat itellectū ꝟbi. sȝ h̄ p3 fal sum: q2 lȝ iste in xp̄o posset saluare carnē: nō tñ carnē hūanā: q2 caro nō dr̄ hūana nisi p aīaz itellectiuā: etiā ſm ponētes plr̄alita tē formaz. Itē xp̄s nō eēt hō: cū hō in specie hūana reponat̃ p aīaz itellectiuā: sȝ mag' eēt aīal brutū: q2 aīa sensitiua nō repo/ nit nisi in spē bruti: hec āt oīa ꝯ fidē sūt ⁊ sacrā scripturā. ⁊ iō sūt trāq3 heretica ⁊ reprobata: ⁊ lȝ plib⁹ alijs vijs possent p̄dicta im probari: tñ ꝓpt̃ ꝓlixitatē vitādā omitto. ꝓpt̃ qd̄ dicēdū ꝙ cū dr̄: Uerbū ca. fa. ē: p carnē itelligit̃ natura hūana: sic freq̄nt̃ in sacra scriptura. vñ dr̄ Esa. xl. b. Oīs caro fenū ⁊c. Et ꝙ p carnē i telligat̃ natura hūana: p3 p illud qd̄ s̄bdit̃: Uere fenū ē ppl's. Caro igit̃ ista. i. natura hūana assūpta ē a ꝟbo nō in vnitate na ture: sȝ in vnitate suppositi vl' psone. ⁊ iā ē sensus: Uerbū ca. fa. ē. ac si diceret̃: de⁹ hō fact⁹: q2 lȝ fieri repugnet deo vel ꝟbo absolute: pōt tñ dici de eo rōne nature hūane adiuncte: vt dif/ fusius declaratur. iij. sententiaz. quia per tale fieri non habe/ tur ꝙ deus de nouo incipiat esse: qd̄ est impossibile: sed ꝙ inci/ piat esse hō: qd̄ est possibile: q2 suppositum diuinum est infini/ te subsistentie. ⁊

Moraliter ✳ a ¶ Et mūd⁹ eū nō cog. i. hoīes mūdialit̃ viuētes: q̄ suū itellectū ⁊ affectū defigūt in terrenis ⁊ sic auertunt̃ a diuinis. b ¶ In ꝓpria ve. ⁊c. lȝ āt oēs christiāi sint sui: mag' tñ ꝓprie clerici q̄ dicunt̃ a cleros qd̄ ē sors eo ꝙ sūt d̄ sorte dei: ⁊ tñ cor multi nō recipiūt ip̄m sȝ mag' abijciūt q̄ laici. d ¶ Quotq̄t āt rece. eū. p fidem charitate formatā. e ¶ Dedit eis po. ⁊c. p adoptiōis grām. f ¶ Qui nō ex sangui. ⁊c. nō hec filiatio nō ē p participationē eē nature: sȝ mag' diuie: ſm qd̄ dr̄. ij. Pe tri. j. a. Qui vocauit nos ꝓpria glia ⁊ ꝟtute p quē magna ⁊ p̄ci osa nob' ꝓmissa donauit. vt p hec efficiamī diuīe ꝯsortes natu/ re. i ¶ Et ꝟbū ca. fa. est. ⁊ sic de⁹ voluit esse particeps hūane nature: ⁊ hec mutua participatio debet esse rō magne dilectiōis: lȝ nō sit siīis vtrobiq3: q2 ꝟbū assūpsit hūanā naturā verā: sȝ dei filij adoptiui nō recipiūt sic diuinā: sed participationē ei⁹ p grām.

✳ Et vidimus

E a ¶ Plenū gratie. Hō xp̄o plen⁹ fuit gr̄a: q: null⁹ p̄cedē
A tib⁹ meritis ex q̄ cōcept⁹ est fuit deitas in eo implēs hoiem il
lū oī plenitudine redūdāte i oēs sctōs. vñ τ mater ei⁹ non tm̄
dicit mater hois: s3 τ mater dei: nec mirū si dr̄: hō etiā de⁹: cū
de⁹ dicat etiā hō: hec aūt gr̄a dr̄ τ veritas: q: sic olim ꝓmissū
ē: τ modo exhibitū. s. vt de⁹ sit in hoie
impletus eē omni bono: τ p eū suos.
b ¶ Hic erat. Per demonstratiuū ꝓ
nomē innuit xp̄m affuisse i illo loco. Se
pe eī ipse dn̄s adhuc ignot⁹ anteq̄ⁿ ba
ptizaret τ p̄dicaret ad iohem solit⁹ erat
venire. c ¶ Qui post me. τc. Qui
post me nat⁹: post me p̄dicatur⁹: bapti/
zatur⁹: moritur⁹. Nō q: iā nō eēt nat⁹
qñ hec dixit: q: etiā baptizat⁹. Sz ven/
turus in p̄dicatiōe: i morte: s3 nō in re/
surrectiōe. d ¶ Ante me fa. ē. Ex gre
co coꝝ me fact⁹ ē. i. apparuit mihi qui/
dem. s. q: prior me erat.

¶ et p hoc sanati. ¶ nos qs elegit.
a ¶ .i. cognouim⁹ deū ee gl'osum. b ¶ ma
iestatē ei⁹ p humanitatē in q̄ docuit τ mira
cula fecit in qua trāsfigurat⁹ est in qua sur
rexit. ¶ vel altitudinem.

nob. Et vidimus glo͡riā ei⁹: glo a
a ¶ nō vt cuiuslibet sancti. b ¶ vidim⁹ il
lum hominē.

a **riā q̄si vnigeniti a patre: plenū** b
a ¶ s̄m hūanitatē. b ¶ s̄m deitatē. c ¶ nō
solū ego dicoꝝ3 etiā. ¶ baptista. d ¶ .s. q
verbū caro factū ē: q: ip̄e ꝓmissus ei testat
idipium. s. celsitudinē humanitatis τ eter/
nitatē diuinitatis.

gratie τ veritatis. Johēs testio͡/ c
a ¶ .s. christo. b ¶ aperte nō obscure vt lex
nium p̄hibet de ip̄o: τ clamat di f
a ¶ v̄bū substātiale. ¶ ab eterno. b ¶ vo
bis querentibus: an essem christus.
f **cēs: Hic erat quē dixi q̄ post me** g
a ¶ .i. mihi p̄posit⁹ ē etiā i hūanitate: τ qd̄
dixi iterū dico. ¶ cur. b ¶ eternitate deitat⁹
h **vētur⁹ ē: ante me fact⁹ ē: q: prior** k

Ni. de ly.

✠ Et d ple. ✠ te subsistentie. τ iō pōt naturā in se/
ipso sustētare: vt diffus⁹ declarat. iij. sniaꝝ. Cōsiderādū tn̄ q: euāgelista nō
sine rōne dicit verbū eē carnē factū ma
gis q̄ hoiem: q: p h̄ euitat error illoꝝ
q̄ dixerūt naturā hūanā habere in xp̄o
hypostasim ꝓpriā. si eī dixisset: v̄buz
factū est hō: cū hō significet naturā hūa
nā in supposito: dedisset occasionē co/
gitādi q: natura hūana in xp̄o subsiste
ret i ꝓpria hypostasi. Silr̄ magis dixit
verbū factū eē carnē q̄ aīam: ne daret
occasio cogitādi q: illa vnio esset tm̄ s̄m actū aīe vt p cognitio
nē τ amorē: nō tn̄ i vnitate suppositi. a ¶ Et vidim⁹: Post
q̄ euāgelista declarauit verbi emanationē τ ei⁹ carnationē3.
hic ꝯñr ostēdit q̄liter ipse τ alij ap̄li habuerūt de h̄ cognitio/
nē. Et diuidit i duas ptēs: q: p̄mo ponit inotescēdi modū. se/
Diuisio cūdo manifestat ip̄m / ibi: Et de plenitudine. Prima i duas
s̄m duplicē modū inotescēdi quē ponit. scda ibi: Johes testi/
moniū p̄hibet. prim⁹ aūt inotescēdi mod⁹ ē p visum. Sciēdū
B tn̄ q: videre aliqñ accipit nō solū ꝓ visiōe corꝑali: s3 etiā ꝓ co
gnitione intellectuali: p quē modū dicim⁹: vides tu hoc. i. intel
ligis: τ h̄ ē q: visus ē spūalior inter alios sensus τ plures rez
differētias nobis demōstrat: vt h̄r. i. metaph̄. τ iō noīe visus
vtimur aliqñ in his q̄ ptinēt ad intellectū: vtroq: mō videndi
habuit iohes τ ap̄li noticiā verbi incarnati: q: cū xp̄o fuerunt
corꝑaliter ꝯuersati: τ sic viderūt sensibiliter opa virtutē tot⁹
creature excedētia: sicut ē suscitatio mortuoꝝ: illūiatio ceci: τ ꝯsi/
milia: ex qb⁹ visu mētis ꝑceperūt ei⁹ diuinitatē i carne latentē.
viderūt etiā h̄ mētalit̄ p internā inspirationē: qñ apuit eis sen
sū vt intelligerēt scripturas. vt h̄r Lu. vl. τ h̄ ē qd̄ dr̄: Et vi/
dim⁹ gl'iam ei⁹. i. excellentiā oīm creaturā excedētē: ꝓpter
qd̄ subdit q̄si exponēdo p̄dictā gloriam: b ¶ Quasi vni. a
pa. i. naturalit̄ ab eo ꝓcedēt: τ p ꝯñs eādē naturā nūero cū
ip̄o hñt⁹. h̄ ei viderūt ap̄li p̄mo p p̄ris testioniū i trāsfiguratiōe
i q̄ fuit iohes cū petro τ iacobo: vt h̄r Mat. xvij. a. τ iō tūc au
diuit vocē p̄ris dicēt' d xp̄o: Hic ē fili⁹ me⁹ dile. τc. scdo vide
rūt h̄ p āgeloꝝ obsequiū: q: āgeli mīstrabāt ei sicut supiori: vt h̄r
Mat. iiij. b. Supra naturā āgelicā nihil est nisi natura diuia.
tertio viderūt h̄ p h̄ q: creature etiā visibiles obediebāt ei ad
nutū sicut dn̄o τ creatori. ꝓpt̄ qd̄ dixerūt. Mat. viij. d. Qualis ē
hic q: vēti τ mare obediūt ei. quarto h̄ viderūt p docēdi τ ope
rādi modū. Moyses eī τ alij ꝓph̄e nō dabāt ꝑplo p̄cepta:
s3 d p̄cepti dei ip̄m instruebāt. τ iō dicebāt: hec dic dn̄s. vel ali/
q̄d sile. Silr̄ d moyse sc̄ptū ē. Locut⁹ ē dn̄s ad moy. τc. Chri
stus aūt tāq̄ⁿ de⁹ a ꝓpria auctāte loquēs dabat doctrinā suā:
vt pz Mat. v. c. vbi freq̄nt̄ dr̄: Ego aūt dico vob. vñ i fine il
li⁹ sermōis dr̄ q: erat docēs sicut ptātē hñs. Et silr̄ ꝑpenderūt p
opandi modū: q: τ si alij fecerūt miracula: h̄ fuit tm̄ depcādo.
Christ⁹ aūt τ si i miracul' faciēdis aliqñ orauerit: vt i suscitati/
one lazari Joh. xi. tn̄ cōiter miracula faciebat iperādo: vt pz
ex decursu euāgelij. p qd̄ ostēdebat q: illa faciebat v̄tute ꝓpria
sicut de⁹. ꝓpt̄ qd̄ dr̄ Lu. vi. q: v̄tus exibat d illo τ sanabat oēs.
Seq̄t: c ¶ Plenū gr̄e. τ h̄ p̄mo ꝓpter gr̄am vniōis. ille eī
pfectissime ē plen⁹ gr̄a q̄ pfectissime deo ꝯiūgit. natura aūt hu
mana i xp̄o nō solū ꝯiūcta ē deo p cognitionē τ amorē sicut in
aliis: s3 p realē vnionē: τ hec dr̄ i xp̄o gr̄a vnionis p quā hō
dicit

dicit de⁹: τ ecōuerso p cōicationē idiomatū. Dicit aūt talis C
vnio gr̄a in q̄ntū diuina liberalitate τ misericordia facta est. scdo ꝓ
pter gratiā habitualē: q̄ plen⁹ fuit xp̄o q̄ī alios. ꝓpter h̄ dr̄
J. iij. ca. q: dat⁹ ē ei sp̄us nō ad mēsurā: q: nō solū habuit ple/
nitudinē sufficiētie: s3 etiā redūdātie i alios: q: ē caput nō solū
hoim sed etiā angeloꝝ. Qr̄ aūt virgo
maria τ aliq̄ alij sancti legūt pleni gra
tia vt dr̄ de maria Lu. i. τ d stephano
Act. vi. hec tamē ē alia plenitudo. ple
nū eī opponit vacuo: τ iō tot modis
dicit plenū q̄t modis dr̄ vacuū. Dicit Vacuitas
aūt vacuitas gr̄e. vno mō ꝓpter virtu gratie
tis defectū circa ꝓpriū subiectū: τ tali
vacuo opponit plenitudo gratie san/
ctoꝝ. alio mō dicit vacuitas gratie: eo
q: nō redūdat ad corpus: et tali vacuo
opponit plenitudo marie in q̄ntū gra/
tia eius aliquo modo redundabat ad
corpus supernaturaliter cōcipiendo:
plenitudo tn̄ marie non se extendit ad
alios: ita q: sit gratie datrix: sed solum
in q̄ntū est gratie imperatrix. Christi au
tem plenitudo ad alios se extendit: et
sic opponit vacuo nō solum respectu
sui: sed etiā alioꝝ: q: fuit in christo ple
nitudo gratie nō solū respectu sui: sed
etiam respectu alioꝝ. d ¶ Et veri/
tatis. In q̄ntum in ipso fuit veritas di/
uina siue increata p vnionem nature.
Similiter in anima christi fuit pleni/
tudo veritatis in q̄ntū habuit noticiam
omniū que cognoscit deus noticia vi/
sionis. Similiter fuit in christo pleni/
tudo veritatis in q̄ntum impleuit oēs figuras τ ꝓmissiones le
gis mosaice. e ¶ Johānes testimoniū p̄hibet. Hic po
nit secūdū modū quo innotuit iohanni τ apostolis aliis ver/
bū incarnatū: et hic modus fuit per auditum: quia audiuit a
iohanne testimoniū de christo quod erat efficax propter iohā
nis mirabilē natiuitatē: et propter excellentē vite sue sanctita
tem: et hoc est quod dicit: Johannes testimoniū perhi/
bet de ipso. et bene dicit / p̄hibet: ad ostendendum q: eius
testimonium fuit continuatū: quia non solum semel sed pluri/
es testificatus est de christo: τ ideo dicit: perhibet: ad denotā
dū ꝯtinuationē hui⁹ testioniū. secūdo ostēdit istud testioniū cla D
rū / cū s̄bdit: f ¶ Et clamat: q: Johes nō loquebat de chri
sto in occulto: sicut faciūt illi qui habent doctrinā suspectam:
sed in palam coram populo. Dicit autē hoc testimoniū certuz
τ verum: quia eodē modo testificatus est prius de christo in
absentia: τ post in p̄sentia: quod notat cum dicit: g ¶ Hic
erat quē dixi: sc3 ante: τ idem modo dico. Ulterius ostendi
tur quod de christo dixit / cum dicit: h ¶ Qui post me vē/
turus est. patet q: Johannes nō loquit de aduentu christi
in mundū: quia iam erat natus τ fere triginta annoꝝ: sed lo/
quit de aduentu ad predicandū: τ mysterium nostre redem/
ptionis cōplendū. i ¶ Ante me factus est. Ex hoc loco ar
guit. Arrius: q: verbum s̄m naturā verbi sit factum: quia nō
est dubium q: iohānes p̄cessit christū s̄m carnē: τ ideo cum di
cit: Ante me factus est: de natura verbi intelligendum ē:
sed littera sequens hoc destruit per h̄ qd̄ subdit: k ¶ Quia
prior me erat: τ p cōsequēs habuit esse ante iohānē. ideo si
de factione nature loqueret aliter ordinasset litterā dicens:
Prior me erat: q: ante me factus est: τ ideo sic debet intelli/
gi: Ante me fact⁹ est. i. mihi plat⁹. cui⁹ rationē assignat di/
cens: Quia prior me est. nō s̄m humanitatē sed s̄m diui/
nitatem in qua est ab eterno. Pōt etiā aliter exponi referen/
do hoc ad christum s̄m humanam naturam. Ad cuius intel/
lectum sciendum q: puer est in fieri s̄m cursum nature vsq:
✠ ad natiuitatē
✠ a ¶ Et vidimus gloriam ei⁹ τc. nam fideles vident Moraliter
eā nunc per speculum τ in enigmate: postea vero videbunt
clare τ manifeste. b ¶ Johannes testimoniū p̄hibet.
Hic ponit ipsius iohannis modus testificandi: p quez signi
catur modus predicandi: qui debet esse cum affectu magno τ
etiam in publico. ideo subdit: e ¶ Et clamat dicēs: habē
tes eī doctrinam suspectam magis docet occulte τ sine cla/
more. g ¶ Hic erat quē dixi qui post me vēturus ē.
quia predicator querere debet honorem christi et virtutem p̄
dicationis attribuere sibi ideo subditur:

✠ Et de ple/

ſt a ¶ Et de plenitudine. Expoſito teſtionio pcurſoris redit
E euāgeliſta ad teſtioniū ſue aſſertiōis: qſi vbū caro factū ē: vi
dim' glīaz ei' plenū grā ⁊ vitate: ⁊ de plenitudie ei' nos oēs
accepim': grām vt ipm credam': ⁊ vitatē q̄ illū intelligimus.
b ¶ Accepim'. Aug'. Nō solū grāz q̄ plane grāis daē: nō p
merito vt fidē q̄ p dilectionē opaē ex q̄
iuſtus viuit: ſʒ ⁊ p iſta grāz. i. btitudi-
nē eternā q̄ ⁊ merces iuſticie dr ⁊ etiā
grāz: qꝛ meritū ex grā. c ¶ Grām p
grā. Grā in pceptiōe boni p grāz da-
tur. Grā ſimplr q̄ nō ē meriti: ſi poſtea
cū illa opamur: in bonis pſueſcim': ⁊
tūc datur grā p grā priori. d ¶ Per
moyſen. p moyſen ſeruū pnūciatio: p
dnm ieſum ſalut' ipletio. e ¶ Deū
nemo vidit vnq̄. i. null' purus hō
viuēs in h corpe vidit deū vt ē. vñ di-
Exo.33.d ctū eſt moyſi: Nō videbit me hō ⁊ vi-
uet. i. nemo viuēs in corpe videbit di-
uinitatē meā. vñ iſta adiecit de' moyſi:
Sta in foramine petre: ⁊ cū ptrāſiero
videbis poſteriora mea. Petra. i. xpūs fo
ramē/cruc' patibulū ptrāſiero. i. trāſie
ro de mūdo ad prēz. Poſteriora/ort'
Mat.11.d ei'/paſſio/reſurrectio/aſcēſio p q̄ cre-
Luc.10.d. dita ad ei' btitudinē ⁊ viſionē pueni-
J.5.e mus. Qꝛ legiē deū appruiſſe hoībus
ſiue viſibilr carnalib' ocul' ſiue inuiſi-
bilr pphericis viſionib' p ſubiectā cre
aturā itelligendū ē. viſiōes eni pphe-
taꝫ q̄dā ſpūali creatura facte ſunt: qb'
deū vidiſſe phibenē. f ¶ Unigenit' fili' ⁊c. Que ſit ſūma
grē ⁊ veritat': breuiē ſubdit. i. cognitio ipi' trinitat'. vñ hec ē
J.17.a vita eēna: vt cognoſcāt te vnū veꝫ deū: ⁊ quē miſerūt. i. xpm:
que in hac vita nō plene ē: qꝛ nemo in carne vidit deū vt eſt.
vñ nec ipe moyſes nedū p eum data ſit grā: ſicut etiā ipe poſt
Exo.33.d oīa viſa in typo dei dixit: Oñde mihi teipm: ſʒ fili' q̄ eſt in ſe-
creto pris narrauit: qꝛ nemo nouit patrē niſi fili': ⁊ cui volue
rit fili' reuelare. Ipe narrat ſuis q̄d de trinitate deitat' ſentiē
dū ſit: quō ad eā pueniendū ⁊ ad ipaz itroducit. g ¶ Et h.
ſ Et hec ⁊ cetera ſeq̄ntia teſtionia iohis: exhibita ſunt poſt ba-
ptizatū xpm: cū iā ieſus veniret iuitare diſcipſos q̄s iohes ſuis
teſtionūs mittit ad eū. Teſtioniū 3 h q̄ occult' xpus: occultus
qꝛ humil: humil' vt poſſit ſperni ⁊ occidi vt redimeret mūdū.

a ¶ qꝛ illis ſpūs ē datus nō ad meſurā: no-
a me erat. Et de plenitudine eius a
bis ab eo ſm meſurā. a ¶ vt ipm creda-
mus ⁊ veritatē qua illū intelligamus.
b nos oēs accepimus. Et grātiā b
a ¶ p bono bonū. b ¶ hec ab eo accepim'
qꝛ lex q̄ mala ſi tollit ſʒ oñdit: ⁊ reos pualcit
d pro grā: quia lex p moyſen data e
vt humiliēt ſe medica. a ¶ q̄ ſit ſal' hoī ve
erat pmiſſa. b ¶ q̄ eſt dñs liberans.
eſt: ſʒ grātia ⁊ vitas p ieſum chri †
a ¶ q̄. ¶ nec moyſes. b ¶ Hec grā p xpm
oib' ē data. i. videre deū q̄ nunq̄ viſus eſt.
c ¶ nullus homo.
e ſtum facta ē. Deum nemo vidit d
¶ ſed. a ¶ in ſecreto ⁊ cū nouit.
f vnq̄. †Unigenit' fili' q̄ eſt in ſinū e
a ¶ . i. p manifeſtationē ſue īcarnatiōis deū
inuiſibilē oſtēdit ⁊ demōſtrauit. ¶ fidelib'. ¶ itez.
g pris: ipe ēnarrauit. Et hoc eſt te- ſ

Nico.de lyra

ſ Tu quis es.

At ad natiuitatem. Chriſtus aūt ab inſtāti pceptiōis habuit
corpus oībus lineamētis diſtinctū: ⁊ aīaz oībus virtutibus ⁊
ſciētiis pfectā: q̄uis nōdū habuerit pfectā corpis q̄ntitatem. ⁊
hoc fuerat predictū Hiere. xxxi. d. Nouū faciet dñs ſup terrā:
mulier circūdabit viꝛ. qꝛ chriſtus ab inſtāti pceptiōis fuit vir
pfectus mō dicto. Cōſtat aūt q̄ chriſtus fuit ante cōceptus q̄
iohānes fuerit nat': vt ptꝫ Luc. i. ⁊ ideo h mō lra pdicta pōt
exponi: Ante me factus ē: vt p factū eſſe itelligaē pfectio:
qꝛ h deſignat tal' locutio: ſicut fieri impfectionē deſignat: qꝛ
chriſtus etiā ſm humanā naturā ante pfectus fuit q̄ iohes:
vt patet p pdicta. a ¶ Et de plenitudine ⁊c. Poſit' duo
hus modis q̄bus verbū incarnatū eis innotuit: h pñr vtrūq̄
modū manifeſtat. ⁊ primo manifeſtat primū q̄ eſt p viſum: vt
dictū eſt. ſcdo ſcdm q̄ eſt p auditū/ibi: Et h eſt teſtimoniū. Ad
intellectū primi ſciendū q̄ hec verba q̄ ſequunē nō ſunt vba
iohis baptiſte. lʒ h dicat Origenes: ſʒ ſunt vba iohis euāge-
liſte declarātis modū q̄ cognouerūt verbū īcarnatū p viſum:
Diuiſio ſm Aug'. ⁊ Chryſoſto. dixerat eni. ſ. Uidim' eū plenū grē ⁊
veritat': poſſet aliqs q̄rere q̄liter h vidiſtis. ideo declarat q̄li
ter hoc cognouerūt q̄ſi rñdēs tacite q̄ſtioni. Et diuidiē in du-
as: qꝛ primo declarat q̄liter cognouerūt eū plenū grē. ſcdo q̄
liter cognouerūt eū plenū veritat'/ibi: Deū nemo vidit. dicit
igiē primo: hñ dixi q̄ vidimus eū plenū grē: qꝛ de plenitudie
eius nos oēs accepimus. Hoc potiſſime apparuit in ſpūſſan
cti miſſiōe ſup apſos in die pētecoſtes: ex cui' plenitudine lin-
guis oīm loq̄bant: vt dr Act. ii. ⁊ ideo expientia q̄dāmō co-
gnoſcebāt ipm xpm eſſe plenū grē. ⁊ hoc eſt qd dr: Et d ple
nitudine eius nos oēs accepimus. Iſta dictio copulati
ua et: nō ptinuaē lre imediate pcedenti: q̄ ptinet vba iohan-
nis baptiſte: ſʒ vba iohānis euāgeliſte q̄ſi. d. dixerat: Et vidi
mus eū q̄ſi vnigenitū a pre: plenū grē ⁊ veritatis: qꝛ h decla
rat modū p quē hoc cognouerūt: vt dictū eſt. ſ. p acceptionem
ſpūſſancti de

ſpūſſancti de eius plenitudine. Ideo ſequiē: b ¶ Et gratiā b
p grā. Prima eni grā daē ſine meritis: qꝛ ante grāz non pōt
hō mereri: ſed habita prima grā pōt hō mereri de pdigno au-
gmentū grē. ⁊ ideo ſcda grā daē quodāmō p prima: qꝛ daē p
meritorio ope pcedēte ex ipa. ¶ Aliē pōt h exponi ⁊ magis p-
prie ad lraz d lege noua ⁊ veteri: ita q̄
lex vetus dr grā prima. magna eni grā
fuit dare legē ſpālē pplo dure ceruicꝫ:
⁊ alia bñficia pplo collata. pter qd dr
in Pſ. cxlvii. b. Nō fecit taliter oi na-
tioni ⁊c. Quia tñ iſta lex erat imperfe-
cta loco illi' data ē lex noua q̄ eſt pfecta
⁊ maior grā. ⁊ ſic exponiē illud: Et grā-
tiā p grā. q. d. Nō solū accepimus d
plenitudie xpi in receptiōe ſpūſſancti:
ſʒ cū hoc accepimus grāz p grā. i. legē
nouā loco veteris. pter qd ſubdiē q̄-
ſi exponēdo: c ¶ Quia lex p moy-
ſen data eſt: grā ⁊ veri. ⁊c. Dicit dr,
lex noua reſpectu veteris veritas: qꝛ il
la fuit figura ⁊ vmbra illius. dr etiā grā-
tia reſpectu eius: qꝛ q̄uis lex vetus ex
liberalitate diuina fuerit illi pplo da-
ta: pter qd pōt dici grā large: eo mō
loq̄ndi q̄ q̄dlibet donū gratis datū dr
grā: nō tñ pferebat grāz iuſtificantē ſi-
cut facit lex noua. d ¶ Deū nemo vi-
dit vnq̄. Hic declarat iohes q̄liē co-
gnouerūt xpm fuiſſe plenū veritate: vi-
delicet p doctrinā xpi q̄ docuit eos d ſe
cret' diuinitat': q̄ cōphendi nō pōt niſi
ab eo in q̄ ē plenitudo vitat'. ⁊ h ē qd dr: Deū nemo vidit.
vnq̄: nō accipiē h nemo p vllo hoīe: qꝛ in ſacra ſcptura aliq̄ñ
accipiē hō p oī creatura: eo q̄ hꝫ aliquā pueniētiā cū oī creatu
ra. pp qd dr Mar. vl. d. Predicate euāgeliū oī creature. ita
nemo aliq̄ñ accipiē p nlla creatura. ē igiē ſenſus: Deū nemo
vidit vnq̄. i. nlla creatura pōt viſiōe cōphēſiōis videre diui- b
nā eſſentiā. ⁊ ſubdit a q̄ cōphēdaē. e ¶ Unigenit' fili' q̄ ē
in ſinu pris. i. in intrīſecis diuinitat' ipe cōphendit eā: qꝛ hꝫ
eādē noticiā cū pre: ⁊ ideo pōt de h alios plen' iſtruere. Jō ſe
quiē: f ¶ Ipe enarrauit. ſic ptꝫ ex decurſu euāgelij q̄ apſos
de ſecret' diuinitat' docuit: vt de myſterio trinitat': ⁊ de mltis
aliis q̄ nō fuerūt ita explicite tradita in lege ⁊ pphetis ſic xpus
explicauit. g ¶ Et hoc eſt teſtimoniū. Poſtq̄ euāgeliſta
declarauit modū q̄ habuerūt noticiā de plenitudine xpi p vi-
ſum: h pñr declarat aliū modū q̄ idē cognouerunt p auditū: vi
delicet p iohis teſtioniū. Et diuidiē in duas ptes: qꝛ pmo mani Diuiſio
feſtat teſtioniū iohis factū in xpi abſentia. ſcdo teſtioniū iohis
de xpo in ei' pñtia/ibi: Altera die. Prio teſtioniū dedit iohes
interrogat'. Et diuidiē in duas: qꝛ pmo fuit iterrogat' de pſo
na. ſcdo de officio/ibi: Et q̄ miſſi fuerāt. Pria adhuc in duas:
qꝛ pmo poniē teſtioniū iohis p modū negatiōis. ſcdo p modū
affirmatiōis/ibi: Dixerūt ḡ ei. Pria adhuc in tres ſm tres q̄ſti
ones factas ipi iohi: ⁊ tres rñſiōes corrñdētes. ſcda ibi: Et int
rogauerūt. tertia ibi: Propha. Circa pmū aduertēdū q̄ tpe pdi
catiōis iohis erat famoſa opinio: ⁊ maxie in hieruſm vbi vige-
bat ſtudiū leg' ⁊ pphaꝫ: q̄ tpe aduēt' meſſie erat de xpo. Pri
mo: qꝛ videbāt ab eis ablatū eſſe regnū: vt declaraui ſup mat-
theū ⁊ Danī. ⁊ hoc fuerat eis datū p ſigno aduēt' meſſie: Gen.
xlix. b. Nō auferet ſceptꝫ de iuda ⁊c. Scdo. qꝛ videbāt cōple
tas hebdomadas dictas a Daniele de aduentu ſanctiſancto-
rū: que complete

Moraliter ✱ a ¶ Et de plenitudie ⁊c. Ex nob nihil hñtes. b ¶ Et
grāz p grā. i. nob dedit grāz vt p eā gliaz pſeq̄mur: q̄ ē grā
pſūmata. c ¶ Quia lex p moyſen ⁊c. a pctis cohibēs ſʒ nō
grāz iuſtificātē pbēs: nā hoc xpo reſuabaē. iō ſbdiē: † ¶ Grā
⁊ veritas p ieſū xpm facta ē ⁊c. Deū nemo vidit vnq̄.
cōphēſiue. e ¶ Unigenit' q̄ ē in ſinu pa. i. ſibi pſōſtātial'.
ipe vidit iſto mō. Jō ſubdiē: f ¶ Ipe enarrauit. i. myſteria
in lege ⁊ pphet' ſub velamīb' pnūciata: ⁊ hoc fuit ſignū q̄
nos deduceret ad clarā viſionē diuioꝝ. g ¶ Et hoc ē teſtio
niū iohis. qd phibuit corā legiſperit': in q̄ teſtionio negauit
ſe eſſe xpm: ⁊ hoc vaciē q̄tū ad interrogātiū intētionē. ⁊ de duo
bus pmis ptꝫ: qꝛ iohes nō erat xpus nec helias in pſona. ſilr d
tertio: nā intēdebāt q̄rere ſi iohes erat de nūero pphaꝫ antiq̄
rū: aliē eni rñdere fuiſſet falſum: ſʒ aſſeruit ſe eſſe vocē. i. vbi di
uini nūciatorem: qd erat verum ⁊ humile reſponſum. ⁊ in hoc
docuit doctores catholicos veraciter et humiliter reſpondere.
✱ Quid ḡ bap

E a ¶ Tu quis es? Putabāt iudei iohānē esse christū: q̄ in lege
A pmittebat. Alij putabāt eū eē heliā ꝑpter nimiā abstinētiā
et castitatē et solitariā vitā: et asprimā delictoꝝ reprehensionē: et
durissimā future vindicte terrorē. Alij dicebāt eū esse vnū de
ꝓphetis resuscitatū: ꝓpter ꝓphie gratiam. b ¶ Cōfessus
est ⁊c. Cōfessus ē vt postea dicit q̄d n̄
erat xp̄s: nō negauit q̄d erat.i. q̄d eēt
ꝑcursor: vt post interrogat⁹ dicit: Ego
vox cla. ⁊c. Ordo ꝟboꝝ: et ꝯfessus ē
et nō negauit q̄n miserūt. c ¶ Helias
es tu ⁊c. Cū oēs sciret nomē xp̄s: sciebant etiam q̄ helias ꝓcessurus sit eū:
sꝫ ipse helias precessurus ī ꝑte iudicaturū. Johēs figuraliter: helias eūdē
iudicādū: vt sint duo ꝓcones sicut duo
aduent⁹ eiusdē. vn̄ nō sū helias .i. nō ꝓ
eo potētiā iudicās: sꝫ in quā ostendisti
ostēdo hūilitatē: q̄n seruiui hūili: an̄q̄
excelsus iudicet. Ecce nec ego xp̄s: nec
a pte potentie index. b ¶ Ego vox.
Nō dicit ego sum hō: vel iohēs vel filius zacharie. Nō ꝯsiderat hūanā subsistentiā vel generationem: sꝫ vltra hec
oīa exaltat⁹ ꝑcursor verbi deserit oīa q̄
intra mūdū cōtinent. Ascēdit in altū:
fact⁹ vox verbi nullā in se substātiā habet ꝑter abūdantiā grē q̄ excedit oēm
creaturā vt sit vox verbi. ¶ Vox est interpres animi. Anim⁹ aūt .i. intellectus oīm ē fili⁹ dei. Johēs ḡ vox est et
interpres hui⁹ animi: q: primo mundo
eū demōstrauit: ecce agnus dei.
e ¶ Esaias. ꝑ q̄ iohē ꝓphetauit: Ego
vox clamātis in deserto. in q̄ verbū sonat .i. ꝓphetia et ostēsio et lucerna verbi p̄stis. f ¶ Ex phariseis .i. ex ꝑncipibus iudeoꝝ q̄ doctrinā nō querūt:
sꝫ inuidēt: q̄ tñ ad iohēm iō venīūt q:
audiūt eū predicasse cōem oīm resurrectionē quā et ipsi credebāt. vn̄ et ipsi in
multis xp̄o ꝯsentiunt. Paulū q̄ꝫ aplm
in multis audierūt. g ¶ Quid ergo
bap. Audierāt pharisei ī ꝓphet̄ xp̄m
venturū et baptiçaturū: sciētes iordanē
figurā baptismi gessisse: eūq̄ꝫ heliam
et heliseum siccis pedibus transisse: fi-
gurāq̄ꝫ ba-

a ¶ p moysen nō est grā nec p ip̄m iohēme
et hoc est q̄ testat se nō esse xp̄m. b ¶ vt in
cerne. c ¶ cū eius excellentia mouerent:
q: ausus est baptiçare.

stimoniū iohānis q̄n miserūt iu- a
¶ sapientes in lege.
dei ab hierosolymis sacerdotes b c
a ¶ vt cōfessiōe ipsius iohānis sciret quis
esset. ¶ quid.
et leuitas ad eū vt interrogārēt eū: d
a ¶ ecce humilitas iohis q̄ nihil mai⁹ est
cū posset credi xp̄s. ¶ q̄ nō est xp̄s.
a Tu quis es? Et ꝯfessus ē: et nō ne- f
a ¶ q̄ erat ꝑcursor. b ¶ quid.
b gauit. Et ꝯfessus ē: q: nō sū ego g
¶ remota priori opinione. ¶ s. es.
xp̄s. Et interrogauerūt eū. Quid ḡ h
a ¶ nō sū .b. q: nō solū ꝓpha sicut ille sꝫ etiam ꝑcursor. ¶ corpore q: ipse oīs spūalit
de eo dicit: helias in spiritu et virtute.
c Helias es tu? Et dixit: Nō sū i
¶ heliseus. a ¶ q: nō p̄nū. io sꝫ ostēdo.
¶ nō sū ꝓpha q: pl⁹ q̄ ꝓpha: nō sū vn⁹ ex
illis ꝓphetis de quibus me eē putatis.
Propheta es tu? Et r̄ndit: Nō k
a ¶ dic q̄s es ne absq̄ r̄nso recedam⁹ ad illos q̄ nos miserūt. b ¶ audiuim⁹ de xp̄o
te ꝑdicare: sꝫ de teip̄o nihil manifestū asseris.
Dixerūt ergo ei: Quis es? vt rēm
l spōsum demus his qui miserūt
nos? Quid dicis de teip̄o? Ait:
¶ sum. a ¶ verbi incarnati. b ¶ in me.
c ¶ deserte iudee solatiū annūciās. ¶ q̄d.
n † Ego vox clamātis ī deserto: Di- n
¶ parate in vobis. a ¶ p fidē: p opa per
que dn̄s ingredit.
c rigite viam dn̄i: sic dixit esaias
f ꝓpha. Et q̄ missi fuerāt erāt ex- o
¶ ex inuidia querebāt.
phariseis. Et interrogauerūt eū
a ¶ q̄n audacie ē. ¶ hic plane inuidia pz
g et dixerunt. Quid ḡ baptiças si p
a ¶ q̄ habet auctoritatē baptismi
tu nō es christus neq̄ꝫ helias ne-
¶ heliseus. a ¶ etiā insidiis ex bonitate veritatē elicit.
q̄ꝫ ꝓpha. Respondit eis iohēs p

Nico.de lyra

B [?] rū: q̄ cōplete fuerūt ī natiuitate xp̄i
vt declaraui sup Dan. ix. vel ꝯm alios
q̄ dicūt eas fuisse cōpletas. xviij. anno
Tyberij cesaris: in passione xp̄i viderūt eas cito cōplēdas. ꝓpter q̄d messiā
de ꝓximo expectabāt: ex altera pte iohānis baptiste mirabilē natiuitatem et
ei⁹ excellentē sctītatē: et iō fuerūt moti
ad opinādū ipsū eē xp̄m: ꝓpt q̄d miserūt solēnes nūcios ad iohānē volētes
sup hoc scire veritatē. verūtñ Chrys.
dicit q̄ maliciose venerūt. sꝫ Orige. dicit: simplici aīo venerūt ad querēdū veritatē: et h̄ videt veri⁹:
q: l'mō q̄rēdi exhibuerūt iohāni maximā reuerētiā: et h̄ ex q̄tuor: vt pꝫ in l'ra: p̄mo ex ꝑsonis mittētib⁹ ad ip̄m nūcios: et h̄
notat cū dr̄: a ¶ Qn̄ mise. iudei .i. illi de tribu iuda q̄ erāt
nobiliores in ꝑplo. scd̄o ex loco mittēdis/cū dr̄: b ¶ Ab hierosolymis. q̄ erat ciuitas sacerdotalis et regia: et q: studiū
legis et ꝓphetaꝝ et cult⁹ diuin⁹ vigebāt ibi: sicr ip̄a erat caput
regni. tertio ex pte nūciorū. cū subdit: c ¶ Sacerdotes et
leuit. q̄ erāt solēnes ꝑsone: et maxime q: illi sacerdotes et leuite q̄ fuerūt missi erant de secta phariseoꝝ: vt dr̄. i. eo. ca. et isti
erāt magis religiosi et famosi in toto ꝑplo illo. Quarto ex mō
interrogādi. cū subdit: d ¶ Vt inter. eū. Tu quis es. q̄si
volētes in hoc acq̄escere dictis ei⁹. et subdit iohānis r̄nsio:
e ¶ Et cōfessus ē .s. veritatē. f ¶ Et nō nega. vsurpādo
sibi diuinū officiū: h̄ enim eēt negare ipsum xp̄m q̄ est ipsa veritas. vn̄ sequit: g ¶ Et cōfessus est q: nō sū ego xp̄s. et
in h̄ r̄ndit intētioni eoꝝ. Ad h̄ enim querebant: Tu quis es? vt
respōderet

r̄nderet eis si esset christus vel nō. h ¶ Et interroga. Hic E
ꝯñr ponit secūda questio. Sicut enim aduēt⁹ xp̄i fuerat expectatus iudeis: ita et aduētus helie: vt habet Malach. vl. b. Ecce ego mittā vobis heliā ꝓphetā ⁊c. et iō audiētes q̄ nō esset
christus interrogauerūt ꝯñr si ipse eēt helias. et subdit iohannis r̄nsio eū dr̄: i ¶ Et dixit: nō sū:
Sꝫ videt esse ꝯ illud q̄d dicit saluator
de iohāne Mat. xi. b. Ipse est helias:
dicēdū q̄ ipsi q̄rebāt de ꝑsona helie. et
iō ad eoꝝ questionē r̄ndit q̄ nō erat helias in ꝑsona: sꝫ eēt helias in spū: ꝓpt
silitudinē vite in austeritate et doctrine veritate: et in officio: q: erat ꝑcursor
primi aduēt⁹ redēptoris: sicut helias
erit ꝑcursor secūdi: et h̄ mō saluator vocat iohēm heliā: et sic nō est ꝯdictio.
k ¶ Propheta. Hic ponit tertia q̄stio. erat enim famosa opinio tunc tpis
apud aliq̄s iudeos q̄ an̄ christū veniret vn⁹ magn⁹ ꝓpheta ꝑ eo q̄ scriptū
est Deu. xviij. c. Prophetā suscitabit
dn̄s de⁹ de fratrib⁹ vestris ⁊c. q̄ q̄dē
auctoritas ꝯm veritatē intelligēda est
de christo ad l'ram: licet iudei intelligerent eā de alio ꝓpheta: et iō interrogauerūt eū si eēt ille ꝓpheta de q̄ dicta
scriptura ꝑdicta. vn̄ in greco hic nō ponit ꝓpheta absolute: sed cū articulari
dictioni q̄ denotat ꝓphetā dictū antonomatice. subdit iohis r̄nsio: l ¶ Et
r̄ndit: nō. Nō enim negauit se eē ꝓphetā absolute: nec ꝓphetā missum ante
xp̄m: q: negasset veritatē: sꝫ negauit se
esse illū ꝓphetā de q̄ loquit illa scriptura pallegata: q̄ ad l'ram est de christo intelligēda: vt dictū ē: Aliter exponit ꝓ
Greg. dicēs: q̄ negauit se esse ꝓphetā
tm̄: q: erat pl⁹ q̄ ꝓpheta: sꝫ p̄ma expositio videt melior et l're ꝯpꝭdior: q: min⁹
icludit ī maiori: si eī fuit pl⁹ q̄ ꝓpha.
seq̄t q̄ fuit ꝓpha. m ¶ Dixerūt. hic D
ponit testimoniū iohis p modū affirmationis: q: audiētes nūcij iudeoꝝ q̄
de oībus r̄nderet negatiue: voluerūt † Esa. 40. a
aliq̄d affirmatiue dictū ab eo reportare: et h̄ est q̄d dr̄: Dixerūt ergo ei: Mat. 3. a
q̄s es tu ⁊c. Affirmatiue subdit iohānis r̄nsio ī q̄ dat testimoniū xp̄o: asserens se esse eius ꝑcursorē dicens: Mar. 1. a
Luc. 3. a
n ¶ Ego vox cla. ⁊c. i. ego sū ille de
q̄ scriptura dicit Esa. xl. a. vt allegatū est
q̄ dꝫ clamare ī deserto iude vt hoies se
ꝑpararēt ad aduētū xp̄i ī mūdū. Et bñ
designat iohes ꝑ ꝓprietatē vocis: q: erat
annūciator ꝟbi diuini .i. xp̄i q̄ ē ꝟbū ꝓprius ꝯm diuinitatē vt. s. dictū ē: vox eñ
hūana ē ꝟbi mētal' expꝛssiua. o ¶ Et
q̄ mis. Hic declarat testimoniū iohis
factū ad interrogatōez ei⁹ de officio: et diuidit in tres ptes: q: primo ponit nūciorū interrogatio. scd̄o iohis r̄nsio/ ibi: Diuisio
R̄ndit eis. tertio q̄dā respectu ꝑcedētiū ꝯclusio/ ibi: Hec ī bethania. Circa p̄mū ꝯsiderādū q̄ sic dictū ē: pharisei inter alios
iudeos videbant mag' religiosi: ꝓpt q̄d dicebant pharisei a
phares q̄d ē diuisio: q: ī hitu ī gestu et victu erāt ab aliis q̄dā
mō distincti ī signū maioris religiōis: ꝓpt q̄d ostēdebāt se mag' zelare ꝓ ritu leg': ꝓpt q̄d audiētes a iohe q̄ n̄ erat aliq̄s triū ꝓdictoꝝ q̄s expectabāt tāq̄ ꝑsonas solēnes: q̄sierūt ab eo q̄re
baptiçabat inducēdo nouū ritū. et h̄ ē q̄d dr̄: Et q̄ mis. ⁊c. et
pꝫ l'ra ex dict'. p ¶ R̄ndit. Hic pōit r̄nsio iohis ī q̄ ꝑhibet Johis re-
testimoniū de xp̄o dicēs: q̄ sic ꝑcurrebat ꝑdicationē xp̄i sua ꝑdi- sponsio
catione et denūciatione: ita baptismū christi ꝑcurrebat suo baptismate: sicut et ꝓphete antiquit⁹ aliq̄ denūciabāt futura nō
solum verbis sed etiā factis: vt. s. dictū est: et hoc est q̄d dicit
hic. Respondit eis iohānes dicēs: Ego baptiço in aqua
* lauando
* † ¶ Quid ḡ bap. ⁊c. q. d. tu tibi vsurpas officiū alienū. Moraliter
p ¶ R̄ndit e. io. n̄ reddēdo iniuriā ꝑ iniuria: sꝫ hūilr et ꝑe. d.
* Ego bapti-

gur: ẜq baptismi in helia ꝛ heliseo nõ dubitabãt ꝓcessisse. vñ ꝛ nũc eos surrexisse putabãt ꝛ baptiçasse. vñ nec interrogãt eũ tã vnꝰ ꝓpheta: sꝫ solũmõ eẽ tã ꝓpheta: ille videlicet q̃ ꝓfiguravit baptismũ. a ¶ Ego baptizo in aq̃. Nõ imputet audacie qd ago: qꝛ corpa abluo aq̃ nõ aufero pctĩ: vt sic nascẽdo ꝛ ꝑdicãdo ꝑcursor sum: sic ꝛ baptiçãdo: sꝫ iste medius iter vos ẽ qui pctã tollit. b ¶ Cuiꝰ ego nõ sũ dig. Nõ ait nõ soluã. Soluit em̃ qm̃ ipm manifestavit ꝛ de diuitate ꝛ hũanitate ipĩus multa aperuit. sꝫ nõ sũ dignꝰ: qꝛ idignũ ad hoc agendũ se reputat: in q̃ simplr indicat hũilitas. ¶ Mystice. Ligaturã mysterij icarnati cui nõ tam dignꝰ penetrare vel nomen sponsi mihi vsurpare. c ¶ Hec in betha. Due sunt bethanie. vna trãs iordanẽ: altera citra non lõge a hierlm vbi laçarꝰ suscitatus est. Illa q̃ trãs iordanẽ est significat hũanã naturã sub lege naturali añ aducta grẽ: q̃ grã post icarnationẽ xp̃i abundãs fuit: q̃ natura ad hoc creata erat vt lege nature obediret: in q̃ iohẽs baptiçat: qꝛ a pctõ nõ liberat. Baptiçat vltra. sꝫ cũta diuinoꝝ donoꝝ q̃ nõdum in xp̃o icboauerãt in hũanã naturã descẽdere. Illa q̃ est citra iordanẽ significat eandẽ hũanã naturã obedientẽ sub lege grẽ q̃ est ꝓpria hierlm. i. visioni pacis ꝑ charitatẽ: in q̃ xp̃s mortuũ suscitat: qꝛ a pctõ liberat. d ¶ Alĩa die. Typice. Iohẽs. i. ppl's gre: alĩa die. i. post legẽ cognoscit agnũ q̃ redimitur. e ¶ Venientẽ. Nõ solũ gressibꝰ corporis: sꝫ etiã iterioris sue ꝯtẽplationis accessibꝰ: qꝛ dignatꝰ ẽ a iohẽ cognosci ẜm diuinitatẽ ꝛ hũanitatem. f ¶ Ecce agnꝰ dei ꝛc. Tria mistrat agnus possidẽtibꝰ se: lac simplicis doctrine quo paruuli nutriunt: lanã. i. icremẽta virtutũ: esum carnis sue. g ¶ Pctã mundi. Pctm̃ mũdi dr originale pctm̃ qd ẽ cõe totiꝰ mũdi: q̃ tota hũana natura sit ꝛ semel ꝯdita leges diuinas ꝑ iobediẽtiã trãsgressa ẽ in ꝑadiso qd originale singłaq; supaddita grã relaxat. h ¶ Post me ve. vir. Christꝰ ẽ vir in q̃ nos cõgruit ꝛ ꝓ nos soluit: ꝛ filiꝰ dei in q̃ pr̃i congruit ꝛ pctã dimittẽdo recõciliat nos ei. i ¶ Vt maifestet. Hic ẽ agnꝰ q̃ tollit pctã: qd nõ ego onẽ etiã melꝰ mõ noui: sꝫ ꝓpterea baptiço vt mãifestet israeli. Ne em̃ ꝑpl' isolentiã minꝰ baptiçarent a xp̃o in spũ: vsu baptiçãdi ei viam pauit. vñ postq̃ ad ipm q̃ via ẽ vẽtũ ẽ: baptismꝰ eiꝰ cessat. In baptismo etiã iohis mãifestat hũilitas xp̃i q̃ est ipletio totiꝰ iusticie: sic em̃ opus ẽ xp̃m nasci ꝛ mori: sic ꝛ baptiçari. Si em̃ ipse qui nõ eget a seruo baptiçatur: non dedignentur q̃tumcunq; sapientes ꝛ sancti a domino baptiçari: sine quo permanent in peccatis.

¶ id est lauo.

a dicẽs: Ego baptiço in aq̃: medi a

a ¶ .i. pñs vob apparet. b ¶ corpe. c ¶ qꝛ humilr: ideo ego lucerna ꝑcendor.

us aũt vrm̃ stetit quẽ vos nescitis. b

a ¶ ante tpa diffinitũ est qꝫ post me veniret. b ¶ sicut nascẽdo ita ꝑdicãdo. c ¶ mihi ꝑpositus est dignitate.

Ipse ẽ qui post me vẽturus ẽ: qui c

b añ me factꝰ ẽ: cuiꝰ ego nõ sũ dignꝰ. d

vt soluã eius corrigiã calciamẽ

¶ Id est in domo obediẽtie baptiçat vt significet obediẽtiã cõuenire baptiçatis.

e ti. Hec i bethania facta sũt trãs f

iordanẽ vbi erat iohẽs baptiçãs.

¶ altera cognitiõe. ¶ itulit mẽtꝰ ꝛ corpis.

d Altera die vidit iohãnes iesum g

a ¶ Inocẽs imolãdꝰ ꝓfiguratꝰ in agno pascbali. a ¶ q̃d ꝯfert. ¶ a ꝺ loco ad locũ sꝫ vt alno h' iint. b ¶ qꝛ nõ eũ tradnce carnis natꝰ. c ¶ hoc determiat q̃s ille medius de q̃

f venientẽ ad se: ꝛ ait: Ecce agnus k

g dei: ecce q̃ tollit pctã mũdi. Hic ẽ l m

supra dixit sic. ¶ istud. a ¶ post ꝑconẽ iudex. ¶ natiuitate ꝛ ceteris.

b de q̃ dixi: Post me venit vir: q̃ n

¶ dignitate. ¶ etate.

ante me factꝰ ẽ: qꝛ prior me erat:

i ꝛ ego nesciebã eũ. Sꝫ vt mãife o p

ꝓpe hierlm sita vbi laçarꝰ fuit suscitatꝰ: sꝫ ẽ alia villa eodẽ noĩe vocata sita sup iordanẽ: ex alĩa tñ pte fluminis. s. i sorte duaꝝ tribuũ ꝛ dimidie. ꝛ iõ ad hoc designãdũ subdit: f ¶ Trãs iordanẽ ꝛc. Origenes tñ dicit q̃ ibi dr̃ esse bethabora q̃ erat villa vltra iordanẽ: sꝫ vitio scriptoꝝ fuerit corruptũ. g ¶ Altera die. Hic ꝯsr̃ explicat testioniũ iohis d xp̃o in eiꝰ pñtia. ꝛ hoc dupl'r. ꝓmo generaliter corã turb. scdo sp̃alit' corã aliq̃bus discipul' iohis / ibi: Alĩa die stabat. Prima in tres: qꝛ ꝓmo ponit iohis testificatio. scdo excludit testificantis suspicio / ibi: Hic ẽ de q̃ dixi. terno subiũgit testioniũ ꝯfirmatio / ibi: Et testioniũ ꝑhibuit. In ꝓma pte dr̃ sic: Altera die. ex hoc pꝫ q̃ iohẽs plurics testioniũ ferebat ipi xp̃o etiã q̃libet die: qꝛ ad hoc totũ officiũ eiꝰ ꝛ ꝑdicatio ordinabat. h ¶ Vidit iohãnes iesũ. ꝑñtialit': qꝛ testioniũ qd ẽ ꝑ visuꝫ est efficacissimũ. i ¶ Venientẽ ad se. Hoc nõ ẽ itelligẽdũ de aduẽtu xp̃i ad baptismũ sꝫ post. qd pꝫ ex hoc qd seq̃it' ifra q̃ iohẽs añ iã viderat spm̃ descẽdẽtẽ sup eũ qd factũ fuit in baptismo. ꝛ iõ pꝫ q̃ xp̃s post baptismũ venit ad iohãnẽ vt testioniũ iohis pluries latũ ꝛ pñtialit' esset efficaciꝰ. Subdit aũt testionium iohis de xp̃o dupl'r. Primo q̃tum ad eiꝰ verã hũanitatẽ: in q̃ ꝓ nos imolatꝰ est / cũ dr̃: k ¶ Ecce agnꝰ dei. i. a deo missus: imolãdus vt hostia acceptissima. Circa qd ꝯsiderandum q̃ licet alia aĩalia imolarent' in lege vt boꝰ: vituluꝰ: capra ꝛ hmõi: tñ xp̃s magis vocat' agnus q̃ cetera imolaticia: duplici de causa. Prima est: qꝛ inter omnes figuras veteris testamẽti agnus paschalis expressius figurabat passionẽ xp̃i: qꝛ ille agnus erat sine macula: ꝛ ꝑ eius imolationẽ filij isrl' liberati sunt a seruitute egyptiaca: sicut ꝑ passionẽ xp̃i qui peccatum nõ fecit sumus liberati a seruitute diaboli. Secunda causa est: qꝛ iuge sacrificium qd figurabat ꝑpetuitatẽ beatitudis fiebat de agno sicut ꝛ xp̃s est nostra beatitudo. Secundo fert testimoniũ iohãnes de xp̃o q̃tum ad eius diuinitatem / cuꝫ subdit: l ¶ Qui tollit peccata mundi. Quia tollere pctm̃ est ꝓpriũ ipĩus dei. dr̃ aũt hoc peccatum ponendo singulare ꝓ plurali ẜm modũ idiomatis hebrei: vt patet Exod. viij. s. Venit musca grauissima. i. multitudo muscaꝝ. Vel aliter dr̃ peccatũ in singulari: licet ille agnus tulerit omnia peccata: tamen speciali mõ ꝓ peccato originali occisus est. m ¶ Hic est de quo dixi. Hic cõsequenter tollit' suspicio testis. Iesus em̃ erat cognatus iohãnis ex pte matris: ꝛ ideo si hoc testimoniũ dixisset tñ postq̃ iesus fuit ei notus: pŏssent aliqui habere testimoniũ eius suspectũ: ꝛ ideo testimoniũ iohãnis de xp̃o fuit aliquo mõ anteq̃ noticiã determinatã haberet de ipo: qꝛ primo in generali fuit reuelatus aduẽtus christi ꝓpinquus de futuro ipsi iohãni: ꝛ fuit sibi preceptũ a dñõ vt baptiçaret in noĩe vẽturi: ꝛ predicaret eiꝰ aduẽtũ ꝛ prepararet ppl'm: ꝛ tũc icepit ferre testimoniũ de christo in generali: dicẽs q̃ cito esset vẽturus: tñ nesciebat q̃s esset determinate: sꝫ tũc datũ fuit sibi signũ cognoscẽdi ipsuꝫ. s. ꝑ apparitionẽ spũsscti sup eũ. ꝛ hoc est qd dr̃: Hic ẽ de quo dixi. q. d. nõ mõ incipio ferre testioniũ d ipo: sꝫ anteq̃ cognoscerẽ ipsum. n ¶ Post me venit vir qui ante me factus ẽ: quia prior me erat. Exponatur sicut supra. o ¶ Et ego nesciebam eum. Certum ad personam determinatam. p ¶ Sed vt manifestetur in israel: Id est ipsi israeli.

Nico. de lyra

¶ Baptiçans.

lauãdo tñ corpꝰ: ad designãdũ illũ q̃ suo baptismate lauabit aĩas. vñ subdit': a ¶ Medius aũt vrm̃ stetit. i. cõiter viuẽs iter homies. xp̃s em̃ vitã cõeꝫ iter eos duxit: vt pꝫ ex decursu euãgelij. b ¶ Quẽ vos nescitis. s. q̃tũ ad diuinitatẽ: imo ipm simplr negauerũt corã pilato. c ¶ Ipse ẽ qui post ꝛc. hoc exponat' sic. s. expositũ ẽ. d ¶ Cuiꝰ nõ suꝫ dignꝰ vt sol. ꝛc. cũ xp̃s calciamẽta nõ portauerit. qd pꝫ ex hoc qd dr̃ Luce. x. portare calciamẽta aplis inhibuit. ipse fecit qd docuit: vt habet' Act. i. iõ pꝫ hoc q̃ hec erat metaphorica locutio: Cuiꝰ nõ sum dignꝰ ꝛc. qꝛ iohẽs i hoc dicit se nõ esse dignũ exhibere xp̃o etiã minimũ obsequiũ: hoc exprimẽs ẜm cõeꝫ modũ loq̃ndi. Cum em̃ aliq̃s ꝑuitatẽ suã ꝛ alterius excellẽtiã vult exprimere: solet cõit' dicere: nõ sũ dignꝰ tãgere sotulares eius: vl' aliud hmõi. nec miꝝ si hoc iohẽs dixit: qꝛ hõ q̃tũcũq; magnꝰ deo cõpatus nihil ẽ nisi puluis ꝛ cinis. ꝑ hoc etiã ostẽdit iohẽs ipis phariseis q̃ officiũ alienũ nõ vsurpabat: sꝫ tm̃ suũ ꝓpriũ officiũ. s. ꝑcursoris exercebat. e ¶ Hec in betha. Hic ponit' q̃dã ꝯclusio ad maiorẽ expssionẽ ꝑdictoꝝ: videlꝫ determinatio loci. forte em̃ adhuc viuebãt aliq̃ q̃ interfuerãt testioniũ iohis: ꝛ iõ ex ꝯditione loci voluit eos euãgelista reducẽ ad mẽoriã facti / dicẽs: Hec in betha. fa. sũt. Aduertẽdũ tñ q̃ hec bethania nõ ẽ illa q̃ ẽ ꝓpe hierlm

Propterea ve.

Moraliter ✳ a ¶ Ego baptizo in aqua. corpa tñ lauando. ad significandum illius baptismũ qui lauat aĩas in spũscto. e ¶ Hec in bethania facta sunt. q̃ interpretat' domus obedientie. ideo ꝑ hoc significat' q̃ iohẽs ex obediẽtia dei venerat christũ nũciare imolãdũ ꝓ redẽptiõe mũdi. o ¶ Et ego nesciebã eũ. añ reuelationẽ mihi factã ãno q̃ntodecimo tyberij cesaris: vt habet' Luc. iij. q̃ q̃dẽ reuelatio facta fuit iohãni in deserto: vt habet' ibidẽ. ꝛ ꝑ hoc significat' q̃ reuelatiões diuine sũt hitãtibus in deserto pñie: Ps. lxij. a. In terra deserta ꝛ inuia ꝛ inaquosa sic in scõ apparui tibi: vt viderẽ v̄tutem tuã ꝛ gl'iaꝫ tuam.

✳ Altera die.

¶ vsū baptiçādi ⁊ ostēsiōe hūilitat' xpi.
stetur in isrl: ppterea veni ego i a
¶ nō in spiritu pctā tollens.
a b aqua baptiçās. Et testimoniū p b
bibuit iohes dicēs: † Quia vidi c
a ¶ corpali specie colūbe. b ¶ vt iohes p
eū excellentius de christo intelligeret.
c spm̄ descēdētē q̄si colūbā d̄ celo
a ¶ cōparatiōe hui' cognitiōis. nā ex visu et
auditu iz corpali multū pficiebat i cogni
tiōe maiestatis ⁊ ptātis: reuelatis oculis.
d ⁊ mā̄sit sup eū / ⁊ ego nesciebam d
eum. Sed q̄ misit me baptiçare e f
i aqua: ille mihi dixit: Sup quē g
e viderl spiritū descendētē ⁊ ma
a ¶ nō ali'. b ¶ q̄d. ¶ ecce q̄d didicit.
f nentē sup eū: hic ē̄st qui bapti h
¶ i q̄ ē remissio: qd̄ nō ē iohes. ¶ illā spm̄
çat i spiritusancto. Et ego vidi ⁊ i k
g testimonium perhibui q: hic est
¶ vnic' vn̄ pōt baptiçare. a ¶ i nobilē i cul
mine pfectiōis.
h fili' dei. Altēa die itez stābat io l m
¶ firmiter ei' adherētes magisterio.
hānes ⁊ ex discipul' ei' duo: ⁊ re n
¶ ex dilectiōe. a ¶ i carne ad nos venientē
spiciens iesum ambulāntem di †
¶ discipulis ostendēdo. a ¶ quasi quid
me seqimini: illū sequimini q̄ est agn' dei
pctā mūdi. ¶ intellexerūt.
xit: Eccē agn' dei. Et audierūt eū o p

A a ¶ Baptizans. Christ' a iohāne baptiçat' vt indicet oīs
B humilitas q̄ est oīs iusticia: s̄z nō sol': ne baptisma iohis san
cti' ⁊ mai' in q̄ de' hō baptiçat' ē videret baptismo xp̄i in q̄
hoies baptiçant. Baptiçant aūt alii a iohe: vt visus baptiçā
di pparet viam baptismo xp̄i. b ¶ Et testi. Sicut dixit se
venisse vt māifestaret xp̄m: ita phibuit
testioniū. s. vidi spm̄: i q̄ didicit qd̄ pri'
nesciuit venerat etiā pdicare pniam. i.
facere pparatiōe pdicatiōis xp̄i: s̄z tm̄ d̄
pparatiōe baptismi ponit singulariter:
q: baptism' xp̄i ē summū sacrm̄ iter alia.
c ¶ Spm̄ descē. Nō q̄ mō primū de
scenderit: s̄z vt p hoc descēdere ostēdat'
⁊ manere in baptiçatis aqua ⁊ nō alit'
⁊ vt iohes p eū de xp̄o excellenti' intel
ligeret. d ¶ Et ego nescie. Aug'.
Uisa colūba dicit se p eā didicisse qd̄ p̄
us nesciebat. Sciebat q̄dē q̄ erat dn̄s:
q̄ agnus tollēs pctā: q̄ ab eo deberet
baptiçari sicut ⁊ cōfessus erat: s̄z nescie
bat q̄ sibi esset retentur' ⁊ nulli tradi
tur' ptātē baptismi ⁊ ministeriū. p qd̄
cōstat vnitas eccle: ne sinetot baptismi
q̄t baptiste. Potuit aūt dn̄s ptātē ba
ptismi alicui seruo vice sua tradere: vt
tanta esset vis in serui baptismo q̄āta
in dn̄i: s̄z voluit vt spes baptiçatoz tm̄
sit in dn̄o nō in hoie ⁊ vniant' in eo: vt
sit vna colūba ⁊ non diuidat' p hoies.
vn̄ nihil differt baptisma dn̄i siue p bo
nū siue p malū tradet' ministrū nec ite
rat': q: semp ē baptism' dn̄i. Baptism'
iohis iterat': q: nō dn̄i ē: s̄z hois ⁊ si ex
deo. Baptism' inde: nō inde s̄z dn̄i est
nec iterat': vt aūt vnitas ⁊ fraternitat'
pax sine laniatione in oībus baptiçat'
seruaret': quasi i vna colūba q̄ gemit in
erūnis mūdi: ⁊ ramū qui extra ē si fru
ctū habet fert ad arcā: iō spūs i q̄ bapti
B çat' p colūbā ōn̄dit': vt aūt habita vnita
te ⁊ pace in se seruēat ɔtra mala: ipost i
Act. 2. a igne dat' ē apl'is ⁊ in linguis diuersis
Gen. 11. a ſm diuersitatē gētiū q̄ mō vnitāt olim
de vna diuise in tumidis edificatorib'.
Nota Nota q̄ in sacro baptismat' sicut ⁊ in aliis: solus xp̄s opera
Ro. 12. b tur. alii vero sunt ministri vn̄ apl's in labore ⁊ mēte sūt diffe
rentes: in opatione indifferētes. ¶ Hiero. Ostendit iohem
nō scire p baptismū xp̄i. i. mūdū eē redēptū. nā sciebat eū filiū
dei esse ⁊ natū i carne. Augustin' dicit iohānē ignorasse hoc
tm̄ vtrū sibi retineat vim baptiçandi an alicui suoz tribuat.
e ¶ Et manentē. Aug'. Specialiter dicit' spm̄ manere in
christo a q̄ nūq̄ p pctm̄ recessit: i quo semp mirabiliter vixit ⁊
mirobiliter operatus est: in sanctos venit ⁊ p pctā recedit: ma
net tn̄ semp in eis ad aliq̄d: vt xp̄s eis pmisit. s. vt bonis sem
p insistant: ad aliquid nō manet. s. vt ex eo pphetent vel mira
cula faciāt: ⁊ ideo hoc qd̄ dictū est primū signū agnoscēdi chri
stū. f ¶ Qui baptizat. Baptiçat xp̄s in spū: nō solū remit
tendo pctā in aqua: s̄z ⁊ post purgādo ⁊ amorē accendendo ⁊
donis implēdo. g ¶ Hic est fili'. Hic testat' filiū dei quē su
peri' virū vocabat: vt ab eo habeat' testioniū vtriusq: nature.
Typice h ¶ Altera die. Typice. Stat iohannes: cessat lex: tn̄ testi
moniū phibēs xp̄o. Ambulat iesus. i. grā hincinde colligēs.

Secuti

Nico. de lyra

A a ¶ Propterea ve. ego in aqua bap. q: totū officiū
iohis baptiçando ⁊ pdicādo erat ordinatū ad manifestationē
xp̄i. S̄z ɔ illud qd̄ d̄r hic: Et ego nesciebā eū: videt' esse illud
qd̄ habet' Mat. iii. q̄ iohes phibebat iesū venientē ad baptis
mū dicēs: Ego a te debeo baptiçari: ergo vt videt' ante ba
Qualit' io ptismū ipm̄ cognouit. Dicendū q̄ in baptismo cognouit eum
hannes co duplicit'. Primo p reuelationē diuinā q̄n venit ad baptismū
gnouerit iohis: ⁊ tūc dixit ei iohānes illud Math. iii. d. Ego a te de
christum beo baptiçari. Scd̄o cognouit eū q̄n spūssanctus descēdit su
p eū in signo visibili a deo prius sibi dato vt dictū est: ⁊ iō tūc
dicit' hic. Et ego nesciebā eū. refert' ad tp̄s pcedēs baptismū
q̄ iohānes nō cognoscebat iesū q̄tū ad psonā determinatū.
b ¶ Et testi. phi. io. di. Hic ponit' testimoniū iohis cōfirma
tio p signū sibi diuinit' datū de xp̄o a principio: qd̄ postea vi
dit in ipso: ⁊ hoc est qd̄ d̄r: Et testimoniū phi. iohā. di. C
c ¶ Quia vidi spm̄ desce. ⁊c̄. Hoc fuit quādo iohes ba
ptiçauit iesum: vt habet' Mat. iii. d ¶ Et ego nescie. eu͡z.
istud refert' ad tp̄s pcedēs baptismū: vt dictū ē. Aug' aūt re
fert nesciebā ad ptātē excellētie in baptismo quā sibi xp̄s reti
nuit: q̄ cōsistit i quattuor. Primū ē q̄
ipse sol' baptismū institueret. Scd̄m ē
Excellentia q̄ effectū baptismi sine baptismo cōfer
baptismi in re posset. Tertiū est q̄ meritū passiōis
qb' cōsistit ei' i baptismo efficaciā haberet. Quar
tū q̄ sab aliq̄ tpe baptismus cōferret' i
† Mat. 3. d noie ipsius: sicut habet' Act. xix. q. d.
Mar. 1. b ego nesciebā q̄ hāc excellētiā pdictā in
Luc. 3. d baptiçando sibi retineret. vn̄ subditur
postea: Hic est q̄ baptiçat: solus q̄tuz
ad istā excellētiam. prima tn̄ expositio
magis videt' cōsonare lr̄e: ita q̄ illud
nesciebā eū: referat' ad tēpus pcedens
baptismū xp̄i: q̄n iohannes nō cogno
scebat christū adhuc in psona determi
nata: vt pdictum est: sed tn̄ in genera
li: ⁊ cū hoc fuit sibi datū signū cogno
scendi eū determinate in futuro p ap
paritionē spūssancti in signo visibili.
ideo subdit': e ¶ S̄z qui misit me.
id est deus p expssam missionē ⁊ appa
ritionē: vt. s. dictū. f ¶ Baptizare
in aqua. q: baptism' iohānis grām
nō ɔferebat: sed baptismū christi signi
ficabat ⁊ ad ipsum disponebat.
g ¶ Ille mihi dixit: sup quez vi.
spm̄ descē. ⁊ ma. sup eu. in signo vi
sibili colūbe. h ¶ Hic est qui bap.
in spiritusancto: qd̄ est ppriū ipsi
us dei. s. saluare animas p gratiā spi
ritussancti. i ¶ Et ego vidi. spm̄sā
ctū pdicto modo descendentē super ie
sum. k ¶ Et testimoniū phibui
quia hic est filius dei. s. naturalis:
⁊ p cōsequens habens eandē virtutē
D cum patre. l ¶ Altera die. Hic ex
plicat testimoniū iohānis de christo fa
ctum corā discipulis iohānis speciali
Diuisio ter. ⁊ diuidit' in duas: quia primo po
nit hui' testimoniū. scd̄o testimonii fructū ibi: Et audierunt.
in prima parte dicit' sic: Altera die iterū stabat iohānes
et ex discipulis ei' duo. dicit altera die: ad denotandū q̄
iohes pluries ⁊ frequēter ferebat testimoniū d̄ christo: vt. s.
dictū est. p hoc qd̄ subdit': m ¶ Stabat. ostendit' q̄ ipse pa
ratus erat ad exercendū suū officiū testificando de xp̄o bapti
çando ⁊ docēdo. vn̄ subdit'. n ¶ Et respiciēs iesum am
bulantē. s. ppe locū vbi stabat iohānes q: xp̄s postq̄ bapti
çatus est a iohāne ad tēpus morat' est ppe locū: ⁊ factus ē io
hanni familiaris: vt sic iohānes frequēter diceret testimoniū
de xp̄o in sua pñtia: ⁊ sic ab aliis cognosceret'. vn̄ subdit':
o ¶ Ecce agnus dei. breuiter repetit euāgelista testimoniū
qd̄ fuerat superi' dictū: iō omittit illud qd̄. s. dictum est: Qui
tollit peccata mūdi: ⁊ exponat'. sicut. s. expositū fuit. p ¶ Et
Diuisio audierunt. hic ponit' fruct' pdicti testimonii: ⁊ diuiditur in
tres: quia primo ponit' fructus sequens ex iohānis testifica
tione. secūdo ex discipuli conuersi pdicatione / ibi: Erat autez
✱ andreas
Moraliter ✱ l ¶ Altera die iterum stabat iohannes ⁊c̄. sicut di
ctum est per iohannē predicator euangelii designatur: ⁊ ideo
per hoc quod dicitur hic: stabat: significatur q̄ predicator euā
gelii debet esse constans in predicatione verbi dei.
n ¶ Et respiciens iesum ambulantem dixit: per quod
significatur q̄ predicator euangelii debet diligenter conside
rare processum vite christi ⁊ nō soluz considerare sed etiam p
dicare. ideo subditur. † ¶ Dixit ecce agnus dei. eius in
nocentiam predicando: ⁊ obedientiam vsq: ad mortem: ⁊ au
dientes debent deuote recipere talē pdicationē: qd̄ significat'
p hoc quod subdit': p ¶ Et audierunt eū ⁊c̄. ⁊ dn̄s iesus
ad tales ɔuertit' p clementiā: ⁊ recipit p grām: ⁊ istruit eos de
necessariis ad salutē. p Andreā ḋo ⁊ philippū q̄ a xp̄o edocti
fuerūt de salute fratrū suoz solliciti: significant' illi q̄ pximos
suos q̄tū bono modo possunt inducūt ad sequelā xp̄i: contra
multos q̄ nō solū nō inducūt sed p suo posse auertunt.
✱ Amen

a ¶ Secuti sunt iesum. Secuti sunt vt eū iā postq̄ iohēz audirēt: nō tñ adhuc ei penit' adherētes: sȝ vt videāt vbi habitat: vt assidue ad eū veniāt: ⁊ ab eo erudiant: ⁊ postea ꝑfecti sunt secuti qñ eos de naui vocauit. Duo sequunt: q͛ qui se quunt gemīa charitate debēt accēdi. b ¶ Cōuersus. q̄si a tergo viderāt: sȝ q̄si faciē ꝓbuit iis: dū de maiestate descēdit vt posset videri: dū ꝓ vmbra leg' euāgelii lucē exhibuit. c ¶ Quid queritis. Interrogat nō ignorās: sȝ vt mercedē hēant rñdētes qd rē nō ꝑsonā. qd: nō quē: ne se videat ostēdere: illi ꝑsonā rñdēt. d ¶ Ubi habitas. Mystice. Volūt ostēdi sibi in qb' xp̄s hitet vt se illi assimilēt: vel q̄ incarnationē vidēt pie q̄rūt ostēdi sibi eīn ā mansionem quā sit apud patrem. e ¶ Venite. q̄si sermōe nō pōt explicari: sȝ ope demōstrat. venite credēdo ⁊ opando ⁊ itelliget'. venite testimonio iohis ⁊ a lege recedite ⁊ grāz recipiet'. f ¶ Die illo. ostēdit nouū testamentū siue ꝑētē vitā. g ¶ Hora āt erat. q͛ ex lege venerāt: decalogus ad xp̄m misit. hora decia q̄rūt ab eo doceri: q͛ nō ali' docet legē nisi q̄ dedit eā. Docet āt cū misericordia ⁊ iplent q̄ impleri nō poterāt: vel hora decia vesperā mūdi idicat. h ¶ Frat simonis. Frat iunior natu ꝓor credit. nō eñ est ordo fidei in ānis: forte ad dignitatem ādreas dr̄ esse frat petri: sup quē. i. super cuius fidem fundanda erat ecclia. i ¶ Inuenit hic p. vera pietas statī iuentū thesauꝝ nūciat fratri: vt sicut est sanguie sit ⁊ german' i fide. k ¶ Inuenim' mes. ⁊c. Xp̄s grece: messias hebraice: vnct' latie. vere eñ vnct' ē a spūscō spālit': a q̄ vnctiōe xp̄iani appellant. q̄ iacob erexit lapidē post visionē ī titulū quē olei sup'fusio vnxit. iā diuinit' p illū petrā futurā petrā. f. xp̄z spū scō vngēdū figuralit' itellexit i q̄ petra sic linita fundari ecclāz ꝑfigurabat ⁊c. l ¶ Tu es simō fi. Pri' dic nomen qd hȝ a parētib' vt significet mutatio: dū de simōe petrū facit. In mutatiōe aūt notat viuacitas mysterii: sȝ nec ꝑuū nomē caret ꝟtute. Est eñ simō obediēs fili' grē vel colūbe: dū venit ad iesum: seq̄ns frēz. vñ a petra xp̄o dr̄ petr' firm' in illo: in figura ecclie q̄ in petra fundat. m ¶ Fili' iohāna ⁊c. Iona dr̄ et iohāna idifferent. Iona columba. Iohāna grā interpretat.

Mystice

Gen. 35. b

a ¶ sequētes euangeliū legē amiserūt vtentes eius testimonio. ¶ imperio magistri.
a duo discipuli loq̄ntē: ⁊ secuti sūt
b iesuz. Cōuersus āt iesus ⁊ vidēs
¶ oat fiduciā iterrogādi. ¶ magistr. a ¶ q̄cūq̄ vellēt. b ¶ h̄ noie fidē suā
c eos seq̄ntes se/ dicit eis: Quid q̄ritis? Qui dixērt ei: Rabbi: qd
indicāt: iā sequunt vt magrm. a ¶ latine.
b ¶ nolūt eo trāsitorie vti: sȝ scire locū quo freqūēter veniāt ⁊ secreto instrui.
d dr̄ interp̄tātū mgr̄: vbi hābitas?
e Dic eis: Venite ⁊ videte. Venerūt ⁊ viderūt vbi maneret: ⁊ apud
a ¶ non est nox vbi est lumē xp̄s ad quem postq̄ ꝑuenit ibi est manendum.
f eū māsērt die illo. Hora āt erat
¶ viri siq͛ ꝯstās ⁊ fortis.
g q̄si decima. Erat āt ādreas frat
¶ obediēs
h simonis petri: vnus ex duobus
qui audierāt a iohanne: ⁊ secuti
i fuerant eum. Inuenit hic primū
k frēz suū simonē/ ⁊ dicit ei. Inue-
¶ h̄ ꝟbo innuit q̄ diu eū q̄siert. a ¶ hebraice
nimus messiām: qd interp̄tatum
¶ latie. ¶ nō dedignat maior seq̄ minorē.
est christus. Et adduxit eū ad iesum.
¶ secreto cordis ex q̄ cognito matat nomē.
l Intuitus aūt eum iesus dixit:
a ¶ p spm obediētie b ¶ . i. colūbe. s. sancti spūs ex q̄ humil oīs maior sequit minorē.
m n Tu es simōn filius iohāna.
¶ nondū ponit nomē sed p̄esignat.
o p Tu vocaberis cephas: qd interp̄

Nico. de lyra

¶ In galileam

andreas. tertio ex xp̄i vocatiōe/ ibi: In crastinū. Fruct' āt p̄m' fuit ꝯuersio discipuloꝝ iohis ad xp̄m: q̄ fuit īchoata p iohānē inq̄tū discipuli testioniū ei' reuerenter audierūt: ⁊ tāq̄ verissimū executi sūt in ope. ⁊ h̄ est qd dr̄: Et audierūt eū duo disci. loq̄n. ⁊ secu. sūt iesuz. desiderātes ei adherere ⁊ ei' doctrinā audire: sȝ ista ꝯuersio ꝯsūmata ē p ipm xp̄m. vñ subdit: a ¶ Cōuersus āt iesus. ex sua benignitate ⁊ misericordia. b ¶ Videns eos seq̄n. se/ dic eis: Quid q̄. q. d. parat' sum ad volūtatē vr̄az. nec petit h̄ ex igrātia vt aliq̄d addiscat: sȝ vt ex eoꝝ rñsiōe ꝯuenient' eos dirigat: sicut Gen. iii. b. dixit dñs: Adā vbi es: vt ex sua rñsiōe ꝯueniēti' argueret ipm. Sequit: c ¶ Qui dixerūt ei: rabbi: qd dr̄ iterp. magr̄. Istō qd dr̄ iterp̄tatū mgr̄: nō ē de ꝟbis eoꝝ: sȝ ē ꝟbū euāgeliste iterp̄tantis nomē hebraicū: qd ē rabbi. vñ dixerūt: Rabbi vbi hitas: q̄rētes domū ei' tāq̄ studiosi discipuli vt possent freq̄nt cū eo ⁊ ab eo istrui. d ¶ Dic eis: venite ⁊ vi. liberalit' ꝯdescendēs petitiōi eoꝝ. Sȝ q͛ dictū ē de domo xp̄i: h̄ videt ꝯdicere ei qd dr̄ Mat. viii. c. Fili' hoīs nō hȝ vbi caput suū reclinet. Dicēdū q̄ in mattheo dr̄ nō habuisse ꝓpriū domicilium: nō tñ negat q̄n habuerit sicut hospes domū accōmodatā ꝓ tpe ad manēdū. Sic eñ freq̄nt fuit in domo marthe: ⁊ eodē mō ad tps māsit ꝓpe iohēz post baptismū suū rōnib' p̄dict': tñ in hospitio alieno. qd ptȝ ex h̄ q̄ nō erat de loco illo: sȝ de nazareth. Sequit: e ¶ Venerūt ⁊ vi. vbi ma. sic hospes: vt dictū ē.

Et apud

f ¶ Et apud eū mā. ⁊c. audiētes ꝟba vite ab eo. g ¶ Hora āt erat q̄si decia. i. ꝓpe vesperā. ex q̄ ptȝ ardor eoꝝ ad audiendū xp̄m: q͛ cū hora vesp̄tina soleāt hoīes reuerti ad ꝓpria domicilia: tñ oib' dimissis māserūt cū ipo vsq̄ in crastinū desiderio audiēdi ipm. h ¶ Erat āt an. h̄ ꝯsēr ponit fruct' ꝯueniēs ex discipuli ꝯuersiōe: q͛ audita xp̄i doctrīa statī iuit ad q̄rēdū frēz suū ad audiēdū iesū xp̄m: ⁊ h̄ ē qd dr̄: Erat āt an. ⁊c. secuti su. eū. s. xp̄m. Nomē āt alteri' discipli h̄ tacet: q͛ mod' scribētiū ē tacē ꝓprias laudes. vl' saltē loq̄ de se sicut de alio. sicut. i. vlt. g. dic iohēs euāgelista de seipo. Hic ē discipul' ille ⁊c. nō exp̄mēdo nomē suū. ⁊ eodē mō loquit h̄: q͛ ꝓbabilit' credit q̄ ipemet fuerit cū ādrea q͛ circūstātias loci ⁊ tp̄is describit q̄si ille q̄ ꝑsonalit' vidit. Pōt etiā aliē dici q̄ sol' ādreas noiat eo q̄ antiq̄or ⁊ p̄ncipalior erat. vñ ⁊ hūc ꝓrogatiuā habuit q̄ fuit p̄m' xp̄i discipul': q͛ de duob' primo adherētib' xp̄o ipe fuit p̄ncipal ⁊ p̄mus: sicut ⁊ stephanus fuit p̄m' martyr. Sequit: i ¶ Inuenit hic p̄mū fra. suū si. nō iuenit eū a casu: sȝ diligent q̄sitū: desiderās eū hr̄e frēz in religiōe sicut dei sicut ⁊ in ꝓpinq̄tate carnali: ꝯ illos q̄ ꝓprios amicos retrahūt ab igressu religiōis. vñ sequit: k ¶ Et dicit ei ⁊c. xp̄s. i. vnct': q͛ xp̄us est rex ⁊ sacerdos vnct' in hūana natura plenitudie grē: sicut reges ⁊ sacerdotes in veꝫi testō iūgebant corpali vnctōe. ⁊ bñ dic: Inuenim': q͛ sufficiēter erat istruct' a ipo p testionia leg' ⁊ ꝓphaꝝ: q̄ ipe erat vere xp̄s: ⁊ q͛ ꝯsūmatio boni opis ē p xp̄m. Ið sequit: l ¶ Et adduxit eū ad iesum. Tū q͛ nō ꝯfidebat de se q̄ posset eū sufficient istruere. Tū q͛ libent ad mgr̄m redibat: hita occasiōe. m ¶ Intuit' āt eū iesus. nō solū exteri' sȝ etiam iteri' vidēs ei' deuotionē: q͛ ituet cor: n ¶ Dixit: tu es simō. i. obediēs. q. d. nomē tuū ē ꝓprietati tue cōsonū. o ¶ Fili' iohāna. Mat. xvi. dr̄ bariona. i. fili' iona. Dicendū q̄ idē est nomē p̄ris petri iona ⁊ iohāna: alit' tñ diuersificatū: sicut in latio nicola' et colin'. Vl' alit' dicendū q̄ p̄r petri erat binomius: ⁊ sic iona ⁊ iohāna sunt duo noīa: h̄ videt ex eoꝝ iterp̄tatiōe: q͛ iona interp̄tat colūba. iohāna: in q̄ grā. dic g fili' iohāna. q. d. h̄ cognomē ꝯsonat tuo noī: q͛ ille q̄ ē vere obediēs ē fili' grē spūsscī q̄ p colūbā designat. p ¶ Tu vocaberis cephas. i. capitane'. ⁊ idē sonat h̄ nomē petr': q͛ fundamētū hȝ q̄dāmō ꝓprietatē capit'. vñ Mat. xvi. qñ dictū est ei a christo: Tu es petrus ⁊c. nō fuit nominis noua impositio: sed nominis prius impositi cōmemoratio vel confirmatio: q͛ hic sibi fuit impositū: ſm Aug'. Aliqui tamen alii dicunt econuerso: q̄ tunc fuit sibi impositum: sed hic p̄dictum fuit sibi imponendum. ꝓpter quod dicit: Tu vocaberis: q̄si loquens de futuri nois impositione. Notandū etiā q̄ mutatio nois facta a deo semp facta est ex aliqua grā speciali quā a deo consecutus est ille cuius nomen mutat. sicut iacob vocatus est isrl': eo q̄ vidit dñm Gen. xxxii. f. Et abrā vocatus est abraam qñ facta fuit sibi ꝓmissio de semine: in qua benedicende erant oēs gentes terre illius: Gen. xvii. a. ⁊ eodem mō h̄ simō vocatus est cephas ex hoc q̄ vocatus fuit ad christi fidem ⁊ vocandus de ꝓximo ad aplatū ⁊ principatum apostoloꝝ. ⁊ Matth. xvi. vocatus est petrus: qd idem est vt dictum est ꝓpter fidelē christi confessionem: qua dixit: Tu es christus filius dei viui. Sed contra illud quod dicit hic de vocatione petri ⁊ andree: videtur illud esse quod habet Matth. iiii. c. Ambulans iesus iuxta mare galilee vidit duos fratres simonem qui vocat petrus: ⁊ andreā fratrem eius mittentes rete in mare ⁊ vocauit eos. ex q̄ patet q̄ fuerunt vocati de naui. Dicendum q̄ vocati fuerūt ad fidem ⁊ ad christi aliqualem familiaritatem iuxta iordanem ſm modum qui hic scribitur: sed postea sup mare galilee fuerunt vocati ad apostolatum: ⁊ ideo tunc relictis retibus ⁊ naui secuti sunt eum non amplius ad propria reuersuri.

Nota

In crastinū.

A b a ¶ In galileã ⁊c. Galilea dr̃ transmigratio vel reuelatio. Trãsmigrat eñi hō de vitiis ad ɔ̃tutes: ⁊ post de virtute i vir tutē: ⁊ sic fit ei reuelatio vt videat deus deoꝝ in sion. Vocatur ꝗ discipulū ad sequendū. i. ad imitandū: exit in galileā: ipso lo co inueno: vt sicut ipse ꝓficiebat sapiã: ⁊ sicut ꝑ passiones in/ trauit in gloriã: sic ⁊ sequaces. b ¶ A bethsaida ciui. Nō frustra nolat ci/ uitas: nec frustra dr̃ philippi petri ⁊ an dree. sonat eñi domus venatoꝝ: in q̃ no/ tatur anim⁹ ⁊ officiū istoꝝ: sūt eñi vena tores in capiēdis aiab⁹. vñ philippus anteq̃ꝫ fiat aplūs sponte vocat nathanae lem. c ¶ Inuenit phi. ⁊c. Nathana el peritissim⁹ scripturarum intelligit: qđ nō alij scꝫ a naçareth exire singularē na çarenū. Quia aūt doctissim⁹ non est in aplm̄ elect⁹. oēs eñi apli p̄mū de idiotis: vt ɔ̃fundant sapientes. d ¶ Quem scripsit moy. Vt caut⁹ venator multis rōnib⁹ veritatē fratri astruit. s. ꝙ iesus est q̃ ꝓnūciat in lege ⁊ ꝓphetis. filius io/ seph q̃ est de domo dauid: vt ꝑ eū nō ꝙ de eo natus cū maria matre eius quam sciebat ex ꝓphetis virginē peperisse: no tetur eē ex dauid. e ¶ Et dixit ei na. Vel dubitãdo interrogat: vel affirmat vt legisperitus: a ciuitate tãti noīs pos/ se esse aliquē bonū vel eximiū doctorē vel summū saluatorē. Dicitur eñi naça reth: flos vel germē mūdicie vel sancti tas: vtriqꝫ autē pronūciationi congrue subdit: veni ⁊ vide ⁊c. f ¶ Ecce vere israelita. Dolus. i. simulatio. si eñi ha bet peccã/ ɔ̃fitet. Nō q̃ negat peccãtorē: sed in eo laudat ɔ̃fessionē. Pharisei autē sunt dolosi q̃ se bonos ꝓdicãt cū sint ma li. g ¶ Vñ me no. Cognoscēs dñm loq̃ de sua ɔ̃scia: nō ex indignatiōe que rit: sed admirando: vñ ⁊ ex qua virtute.

¶ .i. post resurrectionē ad gētes.
tatur petrus. In crastinū voluit a b
a ¶ a iudea vbi erat iohannes baptiçans.
¶ os lampades.
a exire i galileã: ⁊ īuenit philippū. c
Et dic ei ihs: Seq̃re me. Erat aūt d
¶ venationis domus.
b philipp⁹ a bethsaida ciuitate an
c dree ⁊ petri. Inuenit philipp⁹ na e
¶ fratrem suum.
d thanael/ ⁊ dicit ei: Quē scripsit f
moyses i lege/ ⁊ ꝓphete inuenim⁹ g h
a ¶ ⁊ h nomē n ꝓphis: vt ⁊ maria q̃ si igno rãs se ꝟginē dic: Ego ⁊ pr̃ tu⁹ ¶ .i. d semie dauid. b ¶ patriã pōit vt notet eū de q̃ ꝓ/
e iesū filiū ioseph ã naçareth. Et i k
pheta naçare⁹ vocabit. n ¶ virgultū.
dixit ei nathanael: A naçareth l
pt aliq̃d bōi eē. Dic ei philipp⁹: m
veni ⁊ vide. Vidit ihs nathanael n
f venientē ad se: ⁊ dicit de eo: Ecce o
vere israelita: i quo dolus nō ē.
g Dic ei nathanael: Vnde me no p q
sti? Rñdit iesus ⁊ dixit ei: Pri⁹ r
¶ .i. sub arbore fici.
q̃ꝫ te philippus vocaret cū esses

¶ Sub ficu vidi

Nico.de lyra

B Diuisio ꝯ a ¶ In crastinū. Hic ɔ̃n̄r ponit fruct⁹ ꝓueniens ex xp̄i vocatiōe. ⁊ diuidit in duas. qꝛ p̄mo describit ipsi⁹ philippi vo catio. secūdo ex h sequens nathanaelis cōuersio/ ibi: Inuenit philippus. Circa p̄mū sciendū ꝙ xp̄s venit ad baptismū iohã/ nis vt virtutē regenerãdi tribueret aq̃s: ⁊ vt baptismū iohan nis ⁊ ei⁹ doctrinã approbaret: ⁊ vt de xp̄o ꝑ iohãnis testimo/ niū iam in xp̄i p̄ntia ppl̄s ipm̄ cognosceret. ꝓpter q̃ xp̄s ad tps̄ morat⁹ est ⁊ ꝓpe locū illū: vt. s. dictū est: ⁊ iō hoc pacto voluit redire in galileã vbi fuerat nutrit⁹: ⁊ in illo reditu vocat⁹ est philippus. ⁊ hoc est qđ dr̃ hic: In crastinū autē. s. post vo/ cationē petri. b ¶ Voluit exire in ga. si eñi mansisset ꝓpe iordanē postq̃ fuit cognit⁹ a ppl̄o: oēs cucurrissent ad eum et dimisissent iohem. qđ pꝫ ex effectu: qꝛ duo ex p̄ncipalioribus discipulis iohis secuti sunt iã eū: vt dictū eē: ⁊ iō volens defer re iohãni ⁊ dare nobis exemplū fugiendi applausum ppl̄i in/ de recessit. sequit: c ¶ Et inuenit phi. nō a casu vel q̃si igno/ tū: sed ex sua ꝑordinatiōe: vt eū vocaret ad fidē ⁊ illuminaret. vñ sequit: d ¶ Et dicit ei ie. seque me. Qr aūt philippus secut⁹ est eū statim credēs: nō est mirū: qꝛ vox xp̄i nō solū habe bat vim mouendi auditū sed etiã animū. Pōt etiam ꝓbabilit dici ꝙ philippus erat iã edoctus de xp̄o ab andrea ⁊ petro. vñ subditur: Erat autē phi. a bethsaida ciui. andree ⁊ pe. q̃si reddat ratio quare statim secut⁹ est xp̄m ex hoc ꝙ erat d vil la andree ⁊ petri. ex quo probabile est ꝙ docuerant ipsum. e ¶ Inuenit philippus. Hic ponit ɔ̃sequenter nathanae lis cōuersio: que ostenditur p̄mo inchoata per philippū. ⁊ secū do consummata ꝑ xp̄m/ ibi: Vidit iesus. Circa p̄mū considerã dum ꝙ philippus a christo instructus iuit ad querendū natha naelē fratrem suū: desiderans eū hr̃e fratrem in fide sicut i car ne. ⁊ hoc ē qđ dicitur hic: Inuenit philippus nathanae lem: nō a casu īuenit eum sed diligenter quesitū: vt dictū est. Iste aūt nathanael erat hō literat⁹ ⁊ edoctus in lege ⁊ ꝓphe tis: ⁊ iō philippus q̃uis esset parū litteratus ī p̄ncipio: tñ iam erat instruct⁹ a xp̄o in scripturis legis ⁊ ꝓphetarū loquētibus de ipso. iō annūciando xp̄m fratri suo quē sciebat l̄ratum ince/ pit a testimonio legis ⁊ ꝓphetarū dicēs: f ¶ Quem scripsit moyses i lege. h habet Gen̄ penult. b. Nō auferet sceptrū de iuda

de iuda ⁊c. et Deut. xviii. b. Prophetã suscitabit vobis de⁹ de fratribus vr̃is ⁊c. que ad litteram de xp̄o sunt intelligenda: vt pꝫ ꝑ predicta. g ¶ Et ꝓphete. Oēs eñi ꝓphete de christo loquūtur: qꝛ ad xp̄m oēs eoꝝ ꝓphetie p̄ncipaliter ordinabant. h ¶ Inuenim⁹ iesum. q. d. hoc nomen cōgruū est ꝓphetis: qꝛ ꝓmittunt messiã saluatorē. hoc etiã nomen ponit expresse de christo: Aba cuch vlt. d. Ego aūt in domino gaudebo ⁊ exultabo in deo iesu meo. ⁊ in apocri phis Esdre: Et erit post annos hos et morietur iesus filius meus ⁊ cōuertet seculum. i ¶ Filium ioseph. Phi/ lippus hic loquitur ꝯm cōmunē modū loquēdi: quia putabatur eius filius: vt habet Luce. iij. Hoc etiam ɔ̃sonat scri pture que clamat vbiqꝫ xp̄m descende/ re de stirpe dauid: de cuius tribu erat ioseph. ꝓpter qđ ⁊ xp̄i genealogia ꝑ ip sum cōputatur. ⁊ patet Mat. i. ⁊ Lu. iij. Qr uis eñi non fuerit pater christi: fuit tamē in matrimonio cōiunctus ma tri eius que erat eiusdem tribus: prout diffusius declaraui sup Mat. k ¶ A nazareth. Locus etiam iste consonat scripture loquenti de christo Esa. xi. a. vbi dicitur sic ꝯm hebraicam veritatē: Egredietur virga de radice iesse: et na çareus de radice eius ascendet: ⁊ ideo nathanael videns hanc consonantiam statim respondit: l ¶ A nazareth potest aliquid boni esse. affirmati ue ꝯm Augus. aliter exponitur hoc ꝯm Chryso. negatiue ⁊ dubitatiue. quia si cut dictum est iste nathanael erat legis peritus: ⁊ ideo vidit ꝙ duo prima non habebant calūniam. scꝫ nomen ꝓpriū quod est iesus: ⁊ genus. s. dauid: sed d loco videbatur esse contra scripturam Michee. v. a. vbi expsse dicitur christū nasciturum in bethleem. Et tu bethleem ephrata paruulus es in milibus iuda: ex te mihi egredietur qui sit dominator in isra el. ⁊ egressus eius ab initio a diebus eternitatis. ꝓpter quod legis scribe responderunt herodi querenti vbi christus nasce retur: ꝙ bethleem erat natiuitatis sue locus: vt hr̃ Matth. ij. Et dictum suū confirmauerūt per scripturã predictã Michee. v. et ꝓpter hoc nathanael concessis duob⁹ p̄mis tanq̃ꝫ manife/ ste veris: querit dubitatiue de tertio dicens: A nazareth po test aliquid boni esse: ⁊ quia philippus nō erat perfecte in structus: ideo duxit eum ad iesum: vt ab illo pleni⁹ audiret. pro pter quod sequit: m ¶ Dicit ei philippus: veni ⁊ vide. i. adduce ab eo. Notandū hic ꝙ ꝯm veritatem euangelij xp̄s na tus fuit in bethleem: vt habetur Matth. ij. ⁊ Lu. ij. sicut fue/ rat predictum per ꝓphetam: sed ɔ̃ceptus fuit ⁊ nutritus in na/ çareth: vt habetur Luce. ij. et. iiij. ⁊ ꝓpter hoc vocatur a ꝓphe/ tis naçareus: ⁊ sic patet ɔ̃cordia ꝓphetarum. o ¶ Vidit ie/ sus. Hic describit cōuersio nathanaelis consummata ꝑ xp̄m: vbi christus ostendit se verū esse messiam ꝓmissum ex tribus si gnis: qꝛ legisperiti signa q̄rebant: vt dicit. i. Cor. i. d. Iudei si gna petunt. ⁊ in pluribus locis in euãgelio petierunt signa a christo. scđm ponit ibi: Respondit iesus. tertiū ibi: Respōdit nathanael. Primū signū fuit manifestatio occulti presentis. s. intentionis cordis ⁊ puritatis ɔ̃scientie ipsius nathanaelis: q̃ nō poterant esse nota nisi virtute diuina. ⁊ hoc est qđ dicit hic: Vidit iesus nathanael venientē ad se: nō solū vidit ex terius: sed etiã vidit cor ipsius interius. vnde sequit: n ¶ Et dicit de eo: Ecce vere israelita in quo dolus non est: quia sine intentione doli ⁊ falsitatis veniebat: vt veritatem co gnosceret. p ¶ Dicit ei nathanael. Hic ponit scđm signū quod est reuelatio occulti preteriti: videns autē nathanael ꝙ conditionem sue mentis expresserat quesiuit vnde ipsam scie/ bat dicens: q ¶ Vnde me nosti. Respondit iesus ⁊ di xit ei: per reuelationem alterius occulti. r ¶ Prius q̃ꝫ phi lippus te vocaret cum esses sub ficu vidi te. i. cognoui propositum cordis tui. Ad l̄ram prius locuti fuerant adinuicē de christo ipse ⁊ philippus sub ficu in tali distantia: ꝙ christus eos nō poterat videre oculo corꝑali: nec aliquis alius erat pre sens q̃ potuisset ei referre: ⁊ ideo ꝓpter hoc signū ⁊ precedens nathanael statim cōfessus est ipsum esse xp̄m. vnde sequitur: C D Nota

E ꝯ Rñdit ei natha

¶ i. sub arbore fici. ¶ i. sub leg' littera.
¶ elegi.
a sub ficu vidi te. Rñdit ei natha a
a ¶ ecce eadē vox nathanaelis ⁊ petri. Vñ ⁊ par' meruit vocari. ¶ cui' ego miles.
b nael / ⁊ ait ei: Rabbi / tu es fili' dī:
tu es rex isrl'. Rñdit iesus / ⁊ di b
a ¶ quasi sub arbore fici venisti ad fidē.
xit ei: Quia dixi tibi / vidi te sub
a ¶ quia per istud paruum venisti ad fidē venies ad maiora. ¶ hoc maius.
ficu credis: maī' his videbis. Et c
c dicit ei: Amē amē dico vob: vi d
d debitis celū apertū et angelos
e dei descēdētes ⁊ ascēdentes su
per filium hominis.

E F a ¶ Sub ficu vi. Mystice nathanael. i. donū dei: est ver' pplis isrl' dono dei q̄ erat sub ficu abditus. i. subditus sub ꝯsuetudine peccādi ⁊ vmbra mortis: vt p̄mi parētes sub fici folijs se texerūt: vbi p̄us visus esset a dño ⁊ q̄situs q̄ dñm videret ⁊ q̄reret: ⁊ añ eū q̄ p aplos vocaret. b ¶ Rabbi tu es ⁊c. Quia cognouit nathanael xp̄m absētem vidisse q̄ ipe in alio loco gesserat id ē quō ⁊ vbi vocatus sit a philippo qđ est indiciū deitatis: fatet̄ non solū magistrū: sȝ ⁊ dei filiū ⁊ regem isrl'. i. xp̄m in q̄ ꝓbat̄ esse israelita vt dr̄. i. videns deū. c ¶ Videbitis celum. Nathanael israelita: dr̄ visurus apertū celū et angelos dei d. et a. vt olim patriarcha iacob vidit scalā et angelos a. ⁊ d. q̄ p bñdictionē vocatus est isrl'. ¶ Aug'. Qđ dictū est nathanaeli mō implet̄ in xp̄ianis: q2 postq̄ dñs de' ascēdit: credētib' in eū aperit̄ aditus celi. Et vidēt angelos. i. p̄dicatores sup eū ascēdētes: dū arcana deitatis ꝯsiderāt ⁊ p̄dicāt: ⁊ descēdētes dū infimis se cōtēperāt: ⁊ humana de eo p̄dicāt. Et maius est eis celū aperiri ⁊ vtrāq3 in eo cognoscere naturā p angelos q̄ visos. i. p̄cusos esse: dum essent sub vmbra mortis. Si eni ibi manerēt quid ꝓfuissent ibi videri.

Gen. 3. b — Ibi. 28. c

d ¶ Angelos dei. Sepe hoc miraculū apparuit q angeli ascēdebant ⁊ descēdebāt sup xp̄m. e ¶ Super filiū hois. Christus dicit se filiū hois: affirmās qđ min' ē. s. humanitatē: nathanael ⁊ petr' filiū dei qđ maius ē: affirmātes diuinitatē. Ecce ꝯfirmatio vtriusq3 nature in xp̄o. isti ꝯsulētes deitatē merent̄ ascēdere: ille asserēs humanitatē testat̄ se ad redimendū venisse. Sup fi. ⁊c. cōfirmat se eē hoiē ne aliq̄ errarēt credētes ip̄m tm̄ eē deū vt etiā petr' cū dixit: Absit a te dñe.

mat. 16. c

Nico. de lyra

G ✠ a ¶ Rñdit ei nathanael et ait: Rabbi tu es ⁊c. rex isrl'. i. ille q̄ expectat̄ vt sit rex isrl'. Expectant eni oēs iudei messiam tp̄alem regē futurū: ⁊ hoc mō videt̄ loqui iste nathanael: q2 nō habebat adhuc cognitionē p̄fectā de xp̄o. Nō eni videt̄ intellexisse tūc ipsius diuinitatē: quia nō dixisset. Tu es rex israel: sȝ potius mūdi. Et p h̄ qđ dicit: Tu es fili' dei. nō fuit cōfessus ei' diuinitatē: sicut postea cōfessus est eā petr' / dicens: Tu es xp̄s fili' dei viui: Matth. xvi. c. ⁊ ꝓpt̄ hāc cōfessionē dictus est beat' a xp̄o: sed intellexit hāc filiationē p quādā excellentiā gr̄e. b ¶ Rñdit iesus. Hic ponit tertiū signuȝ qđ est reuelatio occulti futuri. Modus eni cognitionis hūane est vt ab imp̄fecto ad p̄fectionem ducat̄ ordinate. vt patȝ. i. Physico. Et q2 gr̄a p̄ficit naturā: ideo ꝯsilis ordo est in cognitione gr̄e: q2 p̄mo est ip̄fectior ⁊ postea ad p̄fectionē deducit̄. ꝓpter qđ xp̄s ip̄m nathanaelē iā xp̄m cognoscentē q̄tum ad gr̄e excellentiā: vlterius deducit eū ad cognoscendū suā diuinitatē p obsequiū āgeloȝ sibi exhibendū tanq̄ superiori. Nulla eni natura est sup angelicā nisi diuina: ⁊ hoc est qđ dr̄: Rñdit iesus ⁊c. Credis. s. me esse xp̄m: q̄tū ad excellentiā gr̄e. c ¶ Maius his videbis: cognoscēdo virtutē diuine substantie. d ¶ Et dicit eis. s. philippo ⁊ nathanaeli. e ¶ Amē amē dico vobis. amē idē est qđ fideliter: ⁊ ideo vbi duplicat̄ est signum maxime certitudinis ⁊ firmitatis. f ¶ Videbitis celū aptū ⁊c. in obsequiū diuinitatis in humana natura latētis. Si eni q̄rat̄ vbi h̄ viderūt: pōt dici in ascēsione xp̄i: vt hr̄ Act'. i. b. Cūq3 intuerent̄ in celū eūtē illū: ecce duo viri ⁊c. i. duo angeli i specie viroȝ. Silr̄ in resurrectione viderūt apl̄i angelos stātes supra sepulchrū xp̄i. ⁊ in passione apparuit angelus de celo ꝯfortās eū: Luce. xxii. c. Queritur etiā hic q̄re nathanael nō fuit vocat' ad aplatū cū a xp̄o super alios fuerit cōmēdat': vt ptȝ ex p̄dictis. Dicendū q xp̄us voluit p̄mos fundatores ecclie simplices hoīes eligere: ne prima ꝯuersio hoim ad fidē hūane sapiē ascriberet̄ / sed diuine: ⁊ ꝓpt̄ h̄ iste nathanael ⁊ nicodem': de q̄ hr̄. j. iii. ca. nō sunt instituti apl̄i. q2 erāt hoies l'rati: fuerūt tñ a p̄ncipio ad fidē vocati: ne si a p̄ncipio oēs fuissent simplices crederet̄ p oppositū per ig̃rāniā decepti. Postq̄ v̄o fides catholica fuit radicata. Paulus vocat' est ad aplatū: q̄uis l'ratus esset. Vñ dr̄. j. Coȝ. j. d. Videte vocationē vr̄aȝ fr̄es q2 nō multi sapiētes.

Moraliter ✠ e ¶ Amē amē dico ⁊c. p q̄s significant̄ p̄dicatores q̄ dicunt̄ ascendere sup filiū hois qñ p̄dicāt xp̄i deitatē: ⁊ descēdere qñ ꝓp ei' amore q̄rūt releuare ꝓximi necessitatem. G

¶ In ca. j. Johānis vbi dr̄ in postil. Et hoc ptȝ in Aris. q̄ int̄ alios p̄hos videt̄ verius scripsisse ⁊c.

Additio. j.

Licet Aristoteles nō demōstrauerit mūdi nouitatē: nō tñ ꝯcludit ꝯtrium: sed s'm mentē ei' h̄ tanq̄ ꝓbleuma neutrū reliq̄t: vt ptȝ p rōnes ei' i de celo ⁊ mūdo inuictū: i q̄ nō videt̄ a v̄itate deuiasse. Nā cū p̄hica inuestigatio solū rōni naturali innitat̄: s'm quā mūdū incepisse nō ē scibile nec demōstrabile: ꝓut. s. sctūs Tho. plene tradit i prima pte. q. xlvi. arti. ij. i corpore. q. Idcirco nō demōstrādo mūdi nouitatē nō deuiat a rōne. Silr̄ circa intelligētias separatas conat' ē adinuenire nūerū corrñdentē nūero celestiū motuū: p h̄ nō excludēs q̄n plures pōt eē sub̄e intellectuales separate orbes nō mouētes: vt ptȝ ꝓcessuȝ suū i hac materia bñ aduertenti. Silr̄ circa felicitatē non videt̄ a veritate deuiasse. Nā in primo ⁊ vltimo ethicoȝ vbi de felicitate tractat nō loquit̄ nisi de felicitate politica seu de felicitate speculatiua q̄ i hac vita p naturā haberi pōt: nō aūt de felicitate sup̄naturali de q̄b' aplš. j. Coȝ. ij. b. et etiā Esa. lxiiij. b. Qr ocul' nō vidit ⁊c. Talis eni felicitas speculationē naturalē trāscēdit. Phus

¶ In eo. ca. j. vbi dr̄ in postil. Plenus

Additio. ij.

Hec distictio postil (nū eni opponit̄ vacuo. latoris de pleno ⁊ vacuo nō bñ videt̄ ꝯsonare rōni nec ꝓposito adaptari: p̄mū ptȝ. Nā lȝ vacuū opponat̄ pleno: non tñ tot modis dr̄ vacuū sic dr̄ plenū. nā vacuū opponit̄ pleno p modū p̄uatiōis: p̄uatio aūt sicut cecitas nō dr̄ tot modis sicut visus. Scd̄m ptȝ. Nā s'm illā distinctionē nō eēt distinguendū inter plenitudinē gr̄e vni' sctī ⁊ aliā: de q̄libet eni sctōȝ verū ē dicere q nō patit̄ v̄tut' defectū cū oēs v̄tutes sint cōnexe. Nec dicendū videt̄ q in sctīs sit vacuitas gr̄e: eo q eoȝ gr̄a nō redūdat ad corp' sicut sup̄naturalē ꝯcipiat. Sȝ ad declarationē huius attēdēdū ē q licet in sacra sc̄ptura multis ⁊ diuersis attribuat̄ plenitudo gr̄e seu sp̄ūs: nō tñ vniformiter seu eq̄liter in singlis intelligēda ē hmōi plenitudo sȝ i q̄libet eoȝ exp̄mit̄: vl' saltē innuit̄ illud respectu cui' talis plenitudo gr̄e attribuat̄: v̄bi gr̄a: cū legit̄ de Beseleel Exo. xxxi. a. Repleui eū sp̄ū domini ⁊c. Ibidē subiūgit̄: In oī ope ad excogitādū. in q̄ declarat̄ q talis plenitudo refert̄ ad oīa artificialia p̄fecte disponēda seu exercēda. Cū aūt legit̄ d' Stephano Act'. vi. c. Plen' gr̄a ⁊ fortitudine: ibidē declarat̄ ad q̄d referēda ē hec plenitudo. s. ad faciēda signa ⁊ ꝓdigia ⁊ ad fortitudinē martyrij exercendā. Silr̄ cū dr̄ de btā v̄gine. Plena gr̄a: Luc. j. c. Referēda ē illa plenitudo seu extēdēda ad tantā plenitudinē vt decebat genitricē filij dei. Decebat eni fecūdā eē gratis q̄ actorē gr̄e nō solū i mēte / sȝ in vētre amplectebat̄. Vñ in glo. sup illud v̄bū gr̄a plena. q. d. q̄dā arra ⁊ dos sp̄ōsi oñdit̄ q fecūda sit gratis. Cū aūt de aplis dr̄: Repleti sūt oēs sp̄ū sctō: Act'. ij. a. talis plenitudo seu repletio extēdēda ē ad h̄ q eēnt sufficientes ad fundandū fidē xp̄i vniuersalit' in orbe p plenitudinē fidei ⁊ charitat' ⁊ donū linguarū ⁊ hmōi ꝓut ibidē declarat̄ p signa visibilia hāc inuisibilē plenitudinē demōstrātia. Cū aūt de xp̄o diceret̄. Plenū gr̄e ⁊ veritat': extēdēda est talis plenitudo ꝓut decet filio dei naturali vnigenito: q̄ q̄dē extēsio etiā s'm humanitatē ineffabilis est q̄dāmō infinita tāq̄ nō ad mensurā data: vt. j. iij. ca. Quā quidē extensionē plenitudinis gr̄e xp̄i euangelista satis innuit cū subdit: Quasi vnigeniti a p̄re: sup qđ verbū Aug' dicit: Sup oēm naturā ⁊ cōseruoȝ nr̄oȝ claritatē euāgelista mentē erigēs ad ip̄um nos honoȝ ꝓduxit verticē. q. d. euāgelista: nō vt ꝓp̄he aut alteri' hois vel angeli alicui' superioȝ v̄tutū sȝ q̄si ip̄i' dñatoris ip̄i' regis ip̄i' naturalis filij vnigeniti. hec Aug'. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in postilla. Cuius nō sum dignus vt soluā eius corrigiā calciamēti.

Additio. iij.

De hac materia. s. de calciamentis christi: vide supra in additione Mar. j. vbi de hoc large tractatur.

Replica.

Johānis. j. ca. vbi dr̄: Mundus p ip̄m factus ē. Postillator dicit Aristotelē errasse de mūdi eternitate intelligētiaȝ nūero ⁊ felicitate ⁊c. Burg. assumit Aristo. in sui defensione asserēs eū nō errasse: q2 innitebat̄ rōni naturali s'm quā mundū incepisse nō est scibile: relīquit igit̄ tanq̄ ꝓbleuma n eutrū: sȝ mirū de Bur. q se opponit schole

A nis schole parisieñ sine necessitate ꝛ sine rõne: venerabilis em̃ Guilhelm⁹ ep̃s parisiensis cũ schola ibidẽ ꝓhibẽt catholicos cuꝫ Aristotele in his errorib⁹ ꝛ aliis in suis libris repert̃ sen/ tire: ꝛ p̃sertim qꝛ ſm Aris. Oẽ verũ vero ꝯsonat: suũ aũt pro/ bleuma qđ dicit neutrũ nõ ꝯsonat ei qđ catholice ẽ verũ: igit̃ ꝓbleuma suũ falsuꝫ. Itẽ ipse idẽ Aristoteles in mult̃ locis ꝓ/ bat ꝛ putat demõstrare statũ in causis. Stãdũ igit̃ erit in oĩ genere causarũ in aliq̃ p̃ma causa in genere causarũ finalis et efficiẽtis. Apud Arist. assignat̃ vnus p̃nceps in .xii. metaph. quẽ in octauo phisicoꝝ noĩat p̃mũ motorẽ. Ab h̃ quidẽ ente di cit deriuatũ cũct̃ esse: ꝛ celũ ꝛ totã naturã depẽdere: vnũ igit̃ solũ ab Aristo. ponit̃ independẽs: ꝛ q̃uis ſm beatũ Aug. p̃i mo de trini. difficile sit plene itelligere creationẽ ſm viã natu ralis cognitõis: nõ est tñ impossibile supposit̃ p̃ncipiis ꝛ dict̃ phoꝝ ꝛ alus simılib⁹. Nec ꝑ rões abducoꝛ a veritate vt sen/ tiã cũ Aristo. mũdi creationẽ fore ꝓbleuma neutrũ sine erro/ re: qꝛ oẽs rões possibiles fieri ꝯtra veritatẽ fidei sunt sophi/ stice. Dicit em̃ btũs Hyldinus. xiiii. de trini. Respuit captio/ sas ꝛ inutiles q̃stiones phic fides ꝯstãs nec hũanarũ ineptia rũ fallaciis succũbens: spoliũ se p̃bet veritas falsitati. Miruꝫ igit̃ de Bur. qui Aristotelẽ veritatẽ dubitantẽ ꝓpter tales ra tiones captiosas dicit nõ errasse: q̃uis em̃ ꝑ demõstrationem veritas aliq̃ nõ sit scibilis ꝓpter sophisma: tñ sine errore nõ dr̃ dubitabil̃ ꝛ neutra. ¶ In eodẽ ca. vbi dr̃: Plenũ grẽ ꝛ veri/ tatis. Postillatoꝛ volẽs declarare differẽtiã plenitudinis grẽ xp̃i ꝛ alioꝝ dicit plenũ opponit̃ vacuo: idcirco q̃t modis dicit̃ vnũ tot ꝛ reliquũ ꝛc. Burgẽ. dicit illã distinctionẽ nũ ꝯsonare rõni: scđo dicit eã ꝓposito nõ bene adaptari. Primũ ostẽdit ex eo q̃ plenũ

eo q̃ plenũ ꝛ vacuũ opponũtur p̃uatiue. Priuatio vero nõ di/ C citur tot modis quot habit⁹. Hic dico p̃mũ q̃ ãtecedens ẽ fal/ sum ꝛ ꝯsequẽtia nõ valet. Nã ſm modũ gradualis habit⁹ ac/ cipiũtur modi graduales priuatiõis: habitui em̃ simplicit̃ per fecto opponit̃ p̃uatio simpliciter: habitui aũt partiali opponit̃ partialis priuatio. Nam sicut vnus est magis videns q̃ alt⁹: ꝛ sicut vnus est magis sciens q̃ altus: ita vn⁹ est magis igna rus alio ꝛc. Patet igit̃: qꝛ dato q̃ plenũ ꝛ vacuũ opponerent̃ p̃uatiue adhuc quot modis dicit̃ vnũ tot modis dr̃ ꝛ reliquũ. antecedẽs autẽ est cõtra Aristo. iiii. phisicoꝝ: qui vult vacuuꝫ potius esse ens ꝓhibitũ q̃ priuatiuũ. Nã si esset priuatiuum: esset locus carens ꝯtento cũ aptitudine habẽdi: ꝓut dixerunt antiqui quos reprobat aristo. vbi supra. Quo ad scđm Burg. vult ostendere q̃ postill. distinctionẽ talẽ nõ bñ applicat ex eo qꝛ videt̃: dicit Burg. ſm illã applicationẽ nõ esse distinguen/ dum inter plenitudinẽ vni⁹ sancti ꝛ alteri⁹: qꝛ nullus sanctus virtutis patitur defectum cũ virtutes sint cõnexe. Burgeñ. sic replicat quasi postillatoꝛ non intellexerit vel intelligere nolue rit. Nam postillatoꝛ loquẽs de defectu virtutis non loquitur de habitu sed de gradu. Omnibus em̃ virtutibus simul ꝯcur rentibus in vno ſm naturam habituũ stat defectus in omnib⁹ ſm gradum: ꝛ hoc oportet Burgeñ. concedere nisi velit inci/ dere cum Begar. in clemen. ad nostrũ. de heretI. dando gradũ virtutũ vltra quẽ quis nõ possit ꝓficere. cum tñ ipse Burg. di cat xp̃m experimentaliter ꝓfecisse Luce. ii. Carens igitur ali/ quo gradu quẽ tamen posset habere ſm illam carentiã ꝛ p̃ua/ tionẽ põt dici vacuus: si saltem vacuũ ꝛ plenũ sint p̃uatiue op/ posita prout Burgeñ. vult.

Glo. ordi.

G Et die tertia. Ca. II Aug⁹. Post ostensionẽ xp̃i ꝑ testimonia iohãnis ipse se mi raculo ostendit. a ¶ Et die tertia. Significat tertia die. i. tp̃e grẽ: post tẽ pus. i. ante legẽ ꝛ sub lege xp̃m ad nu ptias ecclie ꝑ carnẽ venisse. b ¶ Vo catus est aũt. In quo ostẽdit nõ des piciendas nuptias quas fecit: ꝛ sacra/ mentũ nuptiarũ insinuat. c ¶ Defi/ ciente vi. Vinũ deficit vt mirabiliter B vino de aqua facto: virtus latentis dei tatis appareat. ¶ Aug⁹. Maioꝛ vir/ tus est in creatione ꝛ gubernatione ce li ꝛ terre: ꝛ q̃ quotidie aqua pluuie ꝑ vites in vinũ vertit̃: ꝛ q̃ ex paruo seminario fruges creant̃: sꝫ qꝛ hec naturaliter fiũt: iã ex vsu viluerũt: ꝛ ideo q̃dam ꝛ si mi/ noꝛa p̃ter solitũ nature sibi deus seruauit: ꝑ que virt⁹ q̃ in ma ioribus etiaꝫ operat̃ ad memoriã reducit̃. d ¶ Quid mihi. Aug⁹. In his nõ negat matrẽ vt heretici dicũt: nec inhonorat eã: qui parẽtes honorare p̃cepit: sed illa exigente: miraculum facturus nõ agnoscit eã. q. d. Ex eo q̃ genuisti nõ operoꝛ hoc: agnoscã autẽ te pendẽs in cruce cũ vt fili⁹ curã tui discipulo cõ mittã: sed nõdũ venit hora mea. i. oportunitas: qꝛ nũ debet eẽ passio nisi p̃dicato euãgelio: nisi virtute deitat̃ ostensa mũdo: tunc erit hora: nũ necessitatis: vt heretici calũniant̃ sed volun f. 20. b tatis. vnde: Potestatẽ h. p. a. me. ꝛ. i. s. e. Non em̃ auctoꝛ tem/ poꝝ fato tẽporis regit̃. Chana galilee. Id est zelus trãsmigra tionis ibi nuptie: qꝛ hi sũt digni xp̃o q̃ feruore deuotiõis de vi tus ad virtu/

a Et die tertia Ca. II a
nuptię factę sũt i cha b
¶ mater ẽ figura synagoge
na galileę: ꝛ erat mr̃ c
b iesu ibi: vocat⁹ ẽ aũt ihs ꝛ discipli
c ei⁹ ad nuptias. Et d̃ficiẽte vino dic̃ d
mat̃ iesu ad eũ: Vinũ nõ habẽt. e
a ¶ Aug⁹. quid est cõmune deitati mee ꝛ ti/ bi matri ſm carneꝫ.
d Et dicit ei iesus: Qũid mihi ꝛ ti/ f

Nico. de lyra

Et die tertia. Oñ ad esse sequit̃ opera Ca. II ri: cum oĩa sint determinata ꝓprio ope: vt dr̃. iiii. meta phi. iđ postq̃ euãgelista ostendit diuinitatẽ xp̃i ꝑ eter nã emanationẽ a patre: hic ꝯñr declarat eã in ope. s. per opera Diuisio miraculosa q̃ sunt diuine virtut̃ manifestatiua: qꝛ transcẽdũt virtutẽ totius nature create. Et diuidit̃ in tres: qꝛ primo ponũ tur opera q̃ fecit xp̃s inter hoĩes ꝯuersando. secũdo q̃ fecit mo riendo. xii. ca. tertio q̃ fecit resurgendo. xx. ca. Prima in duas: qꝛ p̃mo ponit̃ opus diuinũ q̃tũ ad mutationẽ nature. secũdo q̃tũ ad effectũ grẽ: sequẽ. ca. ibi: Erat hõ. Prima adhuc in du as. qꝛ p̃mo ponit̃ opus miraculosum corã discipulis vt in fide firment̃. scđo corã turbis vt cõuertant̃ / ibi: Post h̃ descendit. Prima in tres. qꝛ p̃mo ponit̃ miraculi occasio. scđo eius ꝑpe/ tratio / ibi: Erãt aũt. tertio ipsi⁹ ꝓbatio / ibi: Et dixit eis iesus. Circa primũ sciendũ q̃ occasio hui⁹ miraculi fuit defectus vini in nuptiis: ꝛ ideo euãgelista describit ipsas nuptias q̃tum ad earũ circũstantias di. a ¶ Et die tertia. s. a vocatiõe philip/ pi ꝛ nathanaelis fratris eius: ꝛ sic no tatur tp̃s. b ¶ Nuptie fa. sunt in cha. ga. ꝛ sic ptꝫ locus. Chana em̃ q̃/ dã villa est sita i galilea. c ¶ Et erat mater ie. ibi. Vocat⁹ est aũt ie. ꝛ di. ei⁹ ad nu. Licet aũt alii plures fu erint in istis nuptiis: tñ iesus ꝛ mater eius ꝛ discipuli ei⁹ exp̃ssius noiant̃: qꝛ nõ fit hic mentio de nuptiis nisi rõne miraculi ibidẽ ꝑpetrati: qđ fuit factuꝫ ꝑ matris interpellationẽ ꝛ ꝑ ipsi⁹ iesu D opationẽ: ꝛ ad discipuloꝝ ꝯfirmationẽ Et ꝑ h̃ etiaꝫ excludit̃ erroꝛ eoꝝ q̃ dicũt nuptias eẽ pctm̃: qꝛ si nuptie eẽnt illici te iesus ꝛ mater eius nõ fuissent in il/ la societate. Dr̃ etiã cõiter q̃ iste nuptie fuerunt iohẽis euãgeli ste: a q̃b⁹ eũ xp̃s vocauit añ ꝯsũmationẽ matrimonii ꝑ copulã carnis. Ex h̃ in ecclia obseruat̃ q̃ añ carnalẽ copulã põt licite alter cõiugũ itrare religionẽ. Hoc aũt videt̃ ꝑ dictũ Hierony mi in ꝓlogo: vbi dr̃ q̃ xp̃s vocauit eũ de nuptiis nubere volẽ tem: ex q̃ videt̃ q̃ nuptie fuerũt sue: qꝛ xp̃s nũ legit̃ in aliis nu ptiis fuisse. h̃ etiã videt̃ ꝑ h̃ q̃ mater iesu erat ibi tãq̃ i nuptiis nepot̃ sui. Nũ em̃ ẽ verisile q̃ ipsa venisset nisi multũ attinuissꝫ sibi: sic iuit ad helizabet cognataꝫ suã festinãter tñ: vt hr̃ Luc. ii. qꝛ ſm q̃ dicit Amb. nõ libẽter stabat in publico: sed mag̃ in orõnis secreto. d ¶ Et deficiente vi. h̃ tangit̃ occasio mira culi. e ¶ Dicit ma. ie. ad eũ: vi. nõ ha. s. ad sufficiẽtiã. Ex corde em̃ pussimo voluit p̃uenire totalẽ defectuꝫ ne appareret ꝯfusio: iđ inuitauit filiũ quẽ sciebat ad h̃ potentẽ: sic a p̃ncipio edocta fuerat ꝑ angelũ ꝛ ꝑ spm̃scm̃: nõ tñ ipsm inuitauerat ad miracula añ etatẽ ꝑfectã qꝛ nõ decebat vt videbit̃. f ¶ Et di cit ei ie. q̃d mi. ꝛc. Cũ xp̃s maximã reuerẽtiã matri sue detu lerit: mirũ videt̃ q̃ sic extranee m̃ri sue rñdit: iđ dicit Aug⁹. q̃ ✻ facere miracula

Moralr̃. a ¶ Et die ter. nup. ꝛc. Mystice nuptie tũc ce/ Moraliter lebrant̃ qñ spũsus ecclie. s. ep̃s ꝯsecrat̃. b ¶ In cha. ga. cha Mystice na zelus. galilea trãsmigratio interp̃tat̃. Per h̃ significat q̃ ep̃i ꝯsecratio fit ꝓpter zelũ aiarũ ꝛ ꝓpter trãsmigrationẽ ipsi⁹ ad cul mẽ virtutũ: hec em̃ duo inseꝑabilit̃ ꝯcomitari debẽt episcopa lẽ statũ. c ¶ Et erat ma. ie. ibi ꝛc. nã ex ꝯsecratiõe talis ep̃i honorat̃ iesus ꝛ mat̃ ipsi⁹: sꝫ ibi deficit vinũ ꝯsolatiõis hũane: ꝛ h̃ ꝓpter sollicitudinẽ iposite sibi cure. de qua dr̃. ii. Coꝛ. xi. c. Quis ĩfirmat̃ ꝛ ego ĩfirmoꝛ: q̃s scãdalizat̃ ꝛ ego nõ vroꝛ ꝛc. Sꝫ tali p̃lato sic cõpatiẽti ꝑ p̃lo suo ĩpetrat̃ ꝑ v̄ginẽ meli⁹ vinũ . i. ꝯsolatio melioꝛ. s. diuia q̃ tãte v̄tut̃ ẽ q̃ fac̃ materiã ꝯsolatio nis illud quod ẽ aliis materia desolatiõis Act. v. g. Ibãt ap̃li gaudẽtes a ꝯspectu cõcilii: qm̃ digni habiti sunt ꝓ noĩe iesu cõ tumeliã pati. Ep̃i vero successores sunt ap̃loꝝ vt dr̃ in decret̃

 ✻ dist. xx. in nouo

E f tijs ad virtutes: de terra ad celos trāſmigrāt. Mater ibi cu9 vter9 thalam9 fuit de q̄ ſponſus ꝓceſſit. Uocatus eſt aūt ieſus deſiderio p̄cedentiū patrū ⁊ diſcipuli vt miſtri. In nuptijs vinū defecit: q2 ſenſus legis p carnalē expoſitionē phariſeoꝝ a ſua priſca v̄tute ceperat deficere: ſʒ xp̄s aquā in vinū ↄuertit: dū q̄ carnalia videbāt / ſpūalia oñdit: ⁊ ſupficiē lr̄e plenā v̄tute celeſti videri fecit. Chriſtus eni in ꝓphis nōdum manifeſtat9 q̄ſi vinū in aq̄ latuit: ſʒ cū aperuit eis ſenſuʒ vt intelligerēt ſcripturas: ipſos vino inebriauit ⁊ mētes a carne alienauit. Scripture ſunt lex ⁊ ꝓphe ⁊ pſalmi: he oēs ſm lr̄am aq̄ inſipida ſm ſpūm vinū ſunt.

Sex hydrie ſex etates: Sex hydrie: ſex etates: q̄rū nulli defuit ꝓphetia. Incipit eni ab exordio mundi: Et eſt p̄ma etas ab Adam vſq3 ad Noe. Scd̄a vſq3 ad abraā. Tertia vſq3 ad dauid. Quarta vſq3 ad trāſmigrationē babylonis. Quinta vſq3 ad iohannē baptiſtā. Sexta vſq3 ad finē mundi. In his q̄ etatib9 erāt hydrie. i. corda hoim receptiua ſcripturarū vel parata ꝓpoſita in exemplū viuēdi ⁊ credēdi. Lapidea. i. fortia in xp̄o lapide: ſm purificationē iudeoꝝ. i. q2 illi ppl̄o iudeoꝝ lex data ē: gr̄a p xp̄m oib9 facta ē. Uideam9 q̄ in ſinglīs etatib9 q̄ſi hydrijs aq̄ fuerit: ⁊ quō i vinū mutatur.

Gen. 4. b In p̄ma abel a fratre occidit. et h̄ penā: ille laudē accipit. In h̄ ſi q̄s innocentiā abel ſequit ⁊ maliciā cain fugit: aquā abluentē et reficientē bibit. Si v̄o i eodē xp̄m a iudeis occiſuʒ intelligit: de aq̄ vinū bibit: ſic in alijs oībus hui9 etatis.

Ibi. 7. c In ſcd̄a Noe in arca ꝓpt̄ iuſticiā ſaluatur. mūdus diluuio perit. Si q̄s h̄ exēplo a vitijs ſe corrigit. aquā ſalutarē bibit. Sed ſi in arca eccliam q̄ cūcta aīalia. i. oēs gētes recipit: in aq̄ baptiſmū intelligit: ⁊ cetera hmōi: vinū bibit.

Ibi. 22. b In tertia abraā obediens ꝓ filio offert arietē. qui hic diſcit obediēnā: bibit de tertia hydria aquā. Si q̄s in iſaac deitatē: in ariete xp̄i carnē itelligit: vinū bibit.

2. Re. 5. a In q̄rta: dauid humilis regnat: Saul ſupbus abijcit. In h̄ ſi q̄s diſcit humiliari: aquā bibit: ſi regnū xp̄i intelligit vinū bibit.

Hie. 5 In quinta peccās pplo captiuat: poſt reducit. hinc ſi q̄s diſcit pnīa corrigi aquā bibit. Si q̄s de captiuitate pal: pplm dei p ieſum liberari intelligit: vinū bibit.

Luc. 2. c In ſexta xp̄s circūcidit / offert. In q̄ ſi q̄s diſcit ſuis ſacris ſubuci ſicut xp̄s ille aquā bibit. Si in vera octaua: depoſitionē tonius mortalitat ⁊ intrationē ad deū intelligit: vinū bibit. a ¶ Binas vel ter. Aug9. Eſtimātis ē h̄ dicere vt ipſas diceret binas q̄s ⁊ ternas. Sūt q̄ due mēſure in ſcripturis: dū pr̄ ⁊ fili9 noiat: ⁊ ſpūs q̄ neceſſario ē cōis pr̄i et filio intelligit: vt Oīa in ſapia feciſti dñe. i. in filio. et Ego et pater vnū ſum9.

Ps. 32 Terne: dū nolato ſpū trinitas manifeſti9 intelligit. vt Uerbo dñi celi firmati ſunt: ⁊ ſpū oris ei9 ⁊c̄.

Mat. 28. d Et baptiʒantes in noīe pa. ⁊ fi. ⁊ ſpi. ſ. ¶ Aliter bine vel terne menſure ſūt oēs gētes ad q̄s ptinent ſcripture. bine ꝓpt̄ p̄putiū ⁊ circūciſionē. Ipſe etiā trine: a tribus filijs Noe diſſeminate. b ¶ Et imple. Q2 iuſſu ei9 implete ſunt hydrie. ſignificat q etiā illa ſcriptura a dño eſt: ſed dū i ea ſub velamine. i. adoptionē lr̄e latet xp̄s: ſapit aquā inſipidā. Cū aūt auferē velamen: eſt vinū inebriās. potuit quidē vacuas iplere vino q̄ cūcta creat ex nihilo: ſed maluit de aq̄ vinū facere vt doceret ſe nō ſoluere legē ſed iplere: nec i euāgelio alia facere vel docere q̄ q̄ ꝓphetia predixit.

Tricliniū e ¶ Ut aūt guſta. Tricliniū. i. tres ordines diſcūbentiū altitudine diſtātes inter ſe. i. doctores: continētes cōiugati. Architriclin9 aliq̄s legiſperit9: q̄ bibit ſpūalem ſenſuʒ leg. Uñ ſpūalē ſenſum i ſcriptur. agire diſciplis: ē aquā in vinū cōuertere: vt q̄n poſt reſurrectionē aperuit illis ſenſuʒ vt intelligerent ſcripturas. d ¶ Aquam vinū factum. Hiero. Per aquā baptiſmus iohānis: p vinū paſſio xp̄i. vñ et vinū ꝓui ſerē architriclino. i. iohāni q̄ an bibit paſſionē q̄ xp̄s.

¶ E nomē ſexus. a ¶ .i. oportunitas oſtēdendi naturā quā ex te habeo: ſʒ oſtēſa diuina p miracula oſtēdet ⁊ hūana natura p paſſionē.

bi eſt mulier: Nōdū venit horā a mea: dicit mater eius miniſtris. b Q̄dcūq3 dixerit vob̄ facite. Erāt

¶ ⁊ ſi videt negare fili9: ſcit mater pietatē ei9: ⁊ ideo fiducialiter imperat miniſtris.

¶ vaſa aquaria ab hydor.

aūt ibi lapidee hydrie ſex poſite: ſm purificationē iudeoꝝ: capiē

¶ metron grece: latine mēſura dicit.

a tes ſingule metretas binas vel c ternas. Dicit eis ieſus: Implete g

a ¶ q2 nllū tp̄s fuit a ſalutari doctrina vacuū.

b hydrias aq̄. Et impleuerunt eas h vſq3 ad ſūmū: ⁊ dicit eis ieſus: i Haurite nūc ⁊ ferte architriclino k

a ¶ p̄nceps triclinij. Eſt eni i mediū ſpaciū dom9 a parietib9 vbi ſedebāt cōuiuātes.

c et tulerūt. Ut aūt guſtauit archi l

a ¶ vt paulus paus neſciuit ſpūm in lr̄a.

d triclin9 aquā vinū factū et nō ſci m

¶ vt Eſaias ⁊ ceteri.

ebat vñ eſſet: miſtri autē ſciebāt n

Nico. de lyra

f Hoc fecit facere miracula ei cōpetebat ſm diuā naturā quā a matre nō habuit: ideo predicto mō reſpōdēdo matri oñdere voluit q in hoc nō tenebat ei obedire: q2 in natura diuina nihil habuit a matre: nec p cōſequēs cū ea aliq̄d eſſe cōe. ideo dicit: Quid mihi ⁊ tibi eſt mulier. q. d. virtutem faciendi miracula a te nō habeo: ſed q2 humanitatē i q̄ paſſus eſt traxit a matre: ido addidit: a ¶ Nondū venit hora mea. i. tēpus patiēdi in natura quā habeo a te ⁊ tūc te recognoſcā ⁊ tibi cōdeſcēdā: vñ ⁊ tūc eā recōmendauit Johāni: vt h̄r. j. xix. ſm Chryſ. aliter exponitur: quia ſm ipſum beata virgo ex pietate mota voluit p̄occupare temp9 debitū faciēdi miraculū. Illud eni miraculū inter miracula chriſti erat primū ⁊ ad cōfirmationē diſcipuloꝝ: vt dr̄. j. eo. ca. ⁊ ideo debuit eē notum ibidē exiſtētib9 ⁊ gratū ipſis cōuiuātibus: h̄ aūt magis fuit eo q factū ē poſt vini totalem defectū q̄ ſi antea fuiſſet factum: ⁊ q2 mater ieſu voluit p̄uenire totalem defectū: vt predictū eſt. iō dixit illi ieſus: Quid mihi ⁊ tibi ē mulier. q. d. ſcire tp̄s aptū ad miracula faciēda nō eſt mihi ⁊ tibi cōe: ſed mihi ſoli ↄuenit: ꝓpt̄ qd̄ ſubdit: Nōdū venit hora mea. i. temp9 cōueniēs ad faciendū miraculum mihi ſoli notū.

Error priſcillianiſtaꝝ Ex h̄ aūt q dr̄: hora mea. dicūt q̄dā heretici dicti Priſcillianiſte q facta xp̄i ⁊ alioꝝ hoim ſbiacēt fato ſideꝝ: ſed hoc eſt falſuʒ nō ſolū de xp̄o ſʒ etiā de oīm hoīe: q2 v̄tus intellectualis nō ē alligata organo corpali: ⁊ ideo nō eſt ſubiecta cuicūq3 actioni corpali. ꝓpter quod influxus ſideꝝ nō ptingit directe ad ipm ſed tm̄modo indirecte: inq̄tū impſſio facta in appetitu ſenſitiuo: redūdat q̄dāmō ad appetitū intellectiuū: vt dr̄. iij. de aīa.

Phus ſed hoc nō eſt p modū neceſſitatis: q2 hō p appetitū intellectiuū pōt moueri ad cōtrariū: ꝓpter qd̄ Ptolemeus q̄ fuit maximus aſtrologus dicit in cētilogio:

Ptolome9 in cētilogio Sapiēs dñabit aſtris: q2 non ſequit appetitum ſenſualitatis: ſed dictamē recte rōnis: ⁊ iō exponendū ē: Nondū venit ho. i. hora ↄueniēs faciēdi miraculū a me ſolo cognita. Et huic cōſonat lr̄a ſequēs: q2 mater ieſu ex ei9 rñſione nō oñdit petitionē ſuā repulſaʒ: ſed cōuenienter dilatā. vñ

h ſequit: b ¶ Dicit mater eius ⁊c̄. q̄ ſeruiebāt in nuptijs. c ¶ Q̄dcunq3 dixe. vo. fa. expectās hora cōueniēti a filio ſuo cognita ipletionem petitionis ſue. d ¶ Erāt aūt. Hic ↄſ̄r ponit miraculi ppetratio. Et deſcribit veritas miraculi ex pluribus conditionib9. Primo ex parte vaſoꝝ / cū dr̄: Erant autē ibi lapidee hydrie ⁊c̄. Ex traditione eni ſenioꝝ iudei vaſa frequenter lauabant ⁊ purificabāt: ſm q dicitur Marci vij. ⁊ ideo ad hoc faciendum erant ibi poſite ille hydrie: quia erant vaſa ad reponendū aquā pro hmōi purificatione facienda: ⁊ ex hoc miraculū fuit euidentius: q2 ſi fuiſſet aqua cōuerſa in vinū in vaſis vinarijs: poſſet credi q illud vinū p̄extitiſſet ibidē. e ¶ Capiētes ſingu. ⁊c̄.

Metreta Metreta q̄dā mēſura eſt ↄtinēs decē ſextarios: vt dic̄ Iſid. xvi. Ethymol. Sʒ cuius quātitat. erat ſextari9 nō ē certū: q2 nō ē eiuſdē quātitat. in diuerſis terr.: i eadē etiā terra variat i diuerſis villis. Iſid. tñ dicit. xvi. ethymo. q ſextari9 ↄtinet duas libras tm̄. ⁊ ſm h̄ eſt valde paru9. f ¶ Dicit eis ie. i. miſtris. g ¶ Implete ⁊c̄. q2 aliq̄d de aq̄ ibi p̄us poſita aſſūpſerāt ad purificationē vaſorū. iō iuſſit ieſus ſuppleri qd̄ fuerat amotū. vñ ſbdit: h ¶ Et impleue. ⁊c̄. p h̄ etiā fuit miraculū euidētius q aq̄ appoſita fuit de nouo: ⁊ p miſtros q̄ ſciebāt totalē defectū vini: q2 cū implete fuiſſent: aq̄ ↄuerſa ē i vinū v̄tute diuina. i ¶ Et dix. ⁊c̄. hic ↄſ̄r ponit miraculi facti approbatio. voluit eni xp̄s q ille q̄ p̄ncipalior erat int̄ cōiuuas p̄mo de vino illo guſtaret vt ex cōmēdatiōe illi9 miraculū notu9 fieret. ꝓpt̄ qd̄ dr̄: k ¶ Et fer. ar.

Architriclin9 Dicit eni architriclin9 ab archos qd̄ ē p̄nceps ⁊ tricliniū qd̄ ē locus vbi homines ſedēt in cōuiuio: q2 antiq̄tus comedebāt ſedētes in lectis: ꝓpter hoc in ſcriptura dicuntur comedētes accūbere vl̄ recūbere: locus eni vbi fiebāt ordines lectoꝝ ad ſedēdū vocat h̄ tricliniū: ⁊ iō architriclin9 nō ē nomē ꝓpriū ſʒ ſignificat illū q̄ p̄ncipalr̄ int̄ ↄuiuas ſedebat: ⁊ ꝓbabile eſt q fuerit aliq̄s ſacerdos illi9 tpis q̄ ſtabat i nuptijs ad bñdicendū: ⁊ ad oñdēdū q̄liter debebat ꝓcedere ſʒ legē ⁊ ſtatuta ſenioꝝ. ſeq̄t: l ¶ Ut aūt guſtauit architriclin9 ⁊c̄. i. mutatā in vinū. m ¶ Et nō ſciebat vñ eſſet. i. p v̄tutē xp̄i. n Miniſtri aūt ſciebāt ⁊c̄. ad ſupplendū vini defectū ex precepto xp̄i.

Uocat ſponſum

B A a ¶ Hoc fecit ꝛc. Hierony. Initio signoꝝ q̄ mortalis mortalibus erat daturus: aquā vertit in vinū: sicut iā imortalis discipulis aperuit sensum vt in lege ꝛ ꝓphis intelligerent xp̄m: ita carnales mētes ꝑus sapore sapie imbuit: postea resuscitatos maiori glia cōpletur. b ¶ Post hec ꝛc. Post initiū signoꝝ de vino subdit aliud iudiciū diuie maiestatis in electiōe vendētiū de tēplo.

Typice Typice filius dei vt hūilis descendit capharnaū. i. i mundū ſm ꝙ habet matrem ꝛ fratres. c ¶ Et ꝓpe erat ꝛc. Pascha agim⁹: dū a vitiis ad virtutes trāsim⁹. ad hoc iesus venit: dū ecclīam quotidie visitat ꝛ act⁹ cuiusq̄ ꝯsiderat: ꝛ eos eijcit q̄ inter sanctos vel ficte bona vel apte mala faciūt. Per boues q̄ arant predicatores doctrine celestis significant: hos vendūt q̄ nō amore dei sed ꝓ questu tꝑali p̄dicant. Oues innocentes sua vellera vestiendis p̄bent. ꝑ has signant opera mūdicie ꝛ pietatis q̄ vendunt: dum ꝓ humana laude gerūtur. spūs vt colūba apparuit. vñ ꝑ colūbam spūs accipit: quā vendunt symoniaci: Nūmos dant mutuo in ecclesia q̄ nō simulate celestib⁹: sed apte terrenis seruiūt. hi oēs eijciunt de ꝑte sortis sanctoꝝ: q̄ vel ficte bona vl' apte mala faciunt: ꝛ funiculis pctōꝝ mō flagellant ad correctionē. q̄ si incorrecti ꝑmanserint: in fine ligabunt. Oues quoq̄ ꝛ boues eijcit: q: taliū vitā ꝛ doctrinam ostendit reprobā. Et mensas subuertit: q: in fine ipse res quas dilexerūt: destruūtur. d ¶ Et ascēdit ꝛc. Si ipse qui dedit decreta dei custodit: docet quāta cura hoībus debet esse vacare orōnib⁹ ꝛ dei solēnitatibus. Bis legit ad pascha ascendisse: semel p̄mo anno p̄dicatiōis: nōdū incarcerato iohāne: vnde hic agit. Secūdo cū ad passionē iret: ꝛ in vtroq̄ vendentes eiecit de tēplo. e ¶ Et inuenit in tēplo. Si in figurali templo qd̄ est dom⁹ orationis ꝓhibet negociationē q̄ honesta putatur cū sit de his que in tēplo offeruntur: quāto magis prohibet potationes ꝛ cetera grauiora. f ¶ De funiculis. Funiculi q̄bus eijciunt sunt incremēta actionū malarū. vñ Esa. Ve q̄ trahit' iniq̄tatē in funiculis vanitat'. Et salomō: Funiculis pctōꝝ suoꝝ q̄sq̄ ꝯstrigit.
¶ Qui colūbas.

[margin: Bis legit christus ad pascha ascēdisse — Mat. 21.e — B — Esa. 5.c — Pro. 5.d]

q̄ hauserāt aquā: vocat spōsū ar- a
¶ carnalis a verī ad falsa descēdit.
chitriclin⁹ ꝛ dicit ei: Oīs hō p̄mū b c
¶ mūdana prudentia ꝑus docet hoīes blāda deinde subdit inutilia ꝛ inhonesta.
bonū vinū ponit ꝛ cum inebriati d e
fuerit: tūc id qd̄ deteri⁹ ē. Tu aūt f
a ¶ q: ꝛ olim bonū: ꝛ si i figurī q̄si in aq̄ occultū: nūc vero in euāgelio manifestū.
seruasti bōnū vinū vsq̄ adhuc:
a hoc fecit initium signorū iesus in g
a ¶ latentem deitatem.
chana galilee: ꝛ manifestauit glō h
nā suā: ꝛ crediderūt i eū discipuli i
a ¶ villa pulcherrima vl' ager ꝯsolatiōis.
b ei⁹ † Post h descēdit cāpharnaū k
a ¶ cognati: magis fratres q̄ discipuli.
b ¶ qui non fratres.
ipse ꝛ mater ei⁹ ꝛ frēs ei⁹ ꝛ discipuli ei⁹: ꝛ ibi māserunt nō multis m n o
c dieb⁹. Et ꝓpe erat pascha iudeo- p
a ¶ docet nos seruare instituta illi⁹ ecclie ad quā venim⁹: si nō fuerit cōtra fidem.
d rū: ꝛ ascendit iesus hierosolymā: q
a ¶ vt i sacrificijs offerēt: ꝛ erat auaricia sacerdotū. a ¶ ne deessent p̄cia emptorib⁹.
e † ꝛ īuenit i tēplo vēdētes bōues ꝛ r s
oues et colūbas: et nūmularios t
a ¶ qui pctā pctis addit. q̄si funem cōnectit quo flagelletur ꝛ liget.
sedētes. Et cū fecisset q̄si flagellū v
f de funiculis: oēs eiecit de tēplo:
¶ eiecit.
oues quoq̄ et boues: ꝛ nūmula-

Nico. de lyra

✱ a ¶ Vocat spō. ar. quasi ad arguēdū eū. vnde subdit: b ¶ Et dic ei ois hō. prudēter agēs. c ¶ Primū. i. in principio. d ¶ Bonū vi. po. i. apponit ipsis cōuiuantib⁹. q: tūc sensus est viuax: ꝛ pōt discernere vini bonitatem ꝛ acceptare. nō sic aūt post ebrietatē / iō subdit: e ¶ Et cū inebriati fue. tūc id qd̄ dete. est: apponit ipsis cōuiuantib⁹: q: tūc nesciūt discernere iter bonū ꝛ malū. f ¶ Tu autē ser. bo. vi. vsq̄ adhuc. q. d. imprudēter fecisti ꝯtrariū: iste tñ ignorāter loquebat vt p̄dictū est. g ¶ Hoc fec. Hic ponit miraculi ꝑpetrati ꝯclusio: q: h miraculū p̄mo a xp̄o factū ē ad manifestandū veritatē diuinitat' in eo latentē ꝛ ad fidē alioꝝ ꝯfirmādū. ꝛ h est qd̄ dr̄: Hoc fecit initiū ꝛc. q: istud fuit primū miraculū ab ipso factū: vt pleni⁹ videbit in fine hui⁹ ca. h ¶ Et manifestauit glo. suā. i. diuinitat' potentiā. i ¶ Et crediderunt in eū di. ei⁹: q: aliq̄ de nouo crediderūt i eū: ꝛ illi q̄ prius crediderāt vt andreas ꝛ alij: vt dictū ē: ꝑ h in fide solidati fuerūt. k ¶ Post hoc des. Posita imutatione nature corā discipulis: hic idē ostendit corā turbis: nō ꝓ tūc facta: sꝫ q: p̄dicit ipo sterū fiēda: vt videbit. Et diuidit i duas: q: p̄mo ondit ꝓpositū. scdo ex h sequens fruct⁹ declarat / ibi: Cū aūt eēt hierosolymis. Ista imutatio nature ē suscitatio corpis sui quā hic p̄nunciat se facturū i sua resurrectiōe. Et diuidit in tres: q: p̄mo ponit hui⁹ ꝯnūciatiōis occasio. scdo subiūgit ipa p̄nūciatio / ibi: Responderunt ergo. tertio prenūciationis interpretatio / ibi: Dixerūt ḡ. p̄ma i duas: q: p̄mo ꝯtinuat historiā. scdo descēdit ad ꝓpriā materiā / ibi: Et ꝓpe erat pascha. In p̄ma ꝑte dic sic cōtinuādo

[margin: Diuisio]

tinuādo ad p̄dc̄tia. Post hoc. i. post mutationē aq̄ in vinū p̄dictā. l ¶ Descēdit ca. Illa eñ ciuitas erat metropolis galilee: ꝛ iō illuc voluit venire: q: inceperat iā gl'iam suā manifestare. m ¶ Ipse ꝛ ma. e. q: iā ioseph mortuo xp̄us comitabat matrē suā ad ipēdēdū ei debitū obsequiū. n ¶ Et fra. e. q: nō eēnt filij marie matri ei⁹: vt dic Heluidi⁹ hereticus: q̄ dic eā fuisse cognitā a ioseph p⁹ xp̄i natiuitatē: ꝛ ō ea filios genuisse: q̄ dicūt h frēs q: ex eadē mr̄e: lꝫ non ex eodē pr̄e: Sꝫ h fuit iprobatum Mat. j. Propt̄ qd̄ alij dixerūt ꝙ fuerūt filij ioseph de alia vxore: dicunt tñ hic frēs xp̄i eo ꝙ ioseph putabat pr̄ ei⁹: sꝫ h est falsū: q: cū xp̄s matrē suā in cruce nō cōmēdauerit nisi virgini etiā cū iaꝫ in etate ꝓcesserat: nō est verisimile ꝙ ioseph q̄ fuit assignat⁹ a dō p̄cipu⁹ custos ei⁹ ꝛ in iuuētute ꝟginis non fuerit cōsimiliter virgo: imo cum ea votum virginitatis emisit: quia erat in consimili proposito sicut ipsa ꝓut diffusius tractatur in. iiij. sniarū vbi agit de coniugio marie ꝛ ioseph. De h etiā plenius dixi sup Luc. j. ca. Dicunt igit h frēs xp̄i cognati ei⁹: q: illi q̄ sunt de eadē cognatiōe: in sacra scriptura noīant frequēter frēs. vñ Gen. xiij. b. Dixit abraam ad loth: Ne sit iurgiū iter me ꝛ te: frēs eñ sum⁹: tñ loth erat nepos ipsi⁹. ꝛ sequit: o ¶ Et ibi mā. non mul. die. q: iminebat tꝑus eūdi in hierlm: vt patebit pte sequenti. p ¶ Et ꝓpe erat. Posita continuatione historie. hic ꝯñr ponit occasio prenūctiādi suam resurrectionē futurā: q: ascendēs hierusalē eiecit de tēplo vēdētes ꝛ ementes: qd̄ videbat ꝑtinere ad ꝑsonā sup ppl̄m auctoritatē habentē. ꝛ ideo hui⁹ auctoritatis petierūt iudei signū: ꝛ hec occasio fuit p̄dicendi signū sue resurrectionis. ꝛ hoc est qd̄ dr̄: Et ꝓpe erat pascha iudeoꝝ. In trib⁹ eñ solēnitatibus in anno tenebantur cōuenire in hierlm. s. in solēnitate pasche: pentecostes: ꝛ tabernaculorum: vt habetur Exo. xxiij. Verūtñ de festo tabernaculorū ꝛ pentecostes aliq̄n dispensabat cū illis q̄ erāt a remotis: nō tñ de solēnitate paschali: christus autem vsq̄ ad passionē suaꝫ voluit legē obseruare. ꝛ ꝑ ꝯñs in solēnitate paschali hierlm ascēdere. ꝛ hoc est qd̄ subdit: q ¶ Et ascendit iesus hierosolymā. Ex hoc cōfutat error Manichei q̄ dicit vetus testamētū a diabolo esse datū: q: xp̄s nullo mō obseruasset ipm̄. r ¶ Et inuenit in tēplo. noīe tēpli nō accipit hic ipsa domus dñi: in qua erat altare thymiamatis ꝛ cādelabrū: nec atriū sacerdotum in quo erat altare holocaustoꝝ: sed quoddā atriū vbi hoīes orabant: ꝛ doctores etiā docebant ibidē: ꝛ etiaꝫ ibi vendebant ea q̄ in tēplo offerebant. ꝛ hoc est qd̄ dicitur: s ¶ Vendētes oues ꝛ bo. ꝛ co. ꝛ q: talia nō poterant de lōginquo adduci. iō sacerdotes cupiditate ducti statuerāt hoīes talia ibi vendētes: vt venientes de lōginquo nō haberent excusationē de oblationib⁹ dimittēdis. Aliq̄ etiā eoꝝ nō habebant pecuniam: iō sacerdotes statuerāt ibi campsores q̄ sub cautione tradebāt pecuniā: ꝛ cū hoc vltra sortē aliqua munuscula recipiebant. nō tñ pecuniā ne arguerent manifeste facere cōtra legē Deut. xxiij. d. vbi dicit: Non dabis fratri tuo ad vsurā pecuniā ꝛc. ꝛ hoc ē qd̄ dicitur: t ¶ Et nūmularios sedentes. q: hoc erat illicitū ꝓpter cupiditatē sacerdotū q̄ diuersis adinuentionib⁹ depauperabant populū: vt pꝫ ex predictis: ꝛ quia fraus ꝛ tumultus solent annecti mercationi q̄ cōtrariant orationi / ideo sequitur: v ¶ Et cum fecisset q̄si fla. ꝛc. ꝛ patet littera vsq̄ ibi: ✱ Recordati vero

[margin: C — Error heluidij — † Mat. 4.b — † mat. 21.b 88. dis. c. 2 1. q. 3. saluator ait si. — Qñ iudei obligabant cōparere in hierusalem — D — Error manichei]

✱ distin. xxi. in nouo. Et iō si gaudēt de ep̄ico honore debēt eis eē sīles in labore. p ¶ Et ꝓpe erat pa. iu. ꝛc. Sequit r ¶ Et inuenit in tē. ven. oues ꝛc. Per oues itelligunt hypocrite q̄ mentē lupinā habēt sub ouina pelle. ꝑ boues q̄ sunt laboriosi significāt illi q̄ magnos labores sustinēt ꝓ p̄ncipib⁹ ꝛ plat': vt ꝑ h ꝓuoueant i ecclia lꝫ insufficiētes sint ꝛ indigni: ✱ per vēdentes

[margin: Moraliter]

E F a ¶ Qui colūbas. Nō solū vēdētes columbas: sed etiam
i. Cor. 10. e alij domū dei faciūt domū negociatiōis. i. oēs qui q̄rūt q̄ sua sunt: nō q̄ iesu christi. b ¶ Zelus dom⁹ τc. Bon⁹ zelus est feruor animi: q̄ mente abiecto hūano timore: ,p defensione veritatis accēdit: ab eo comedit qui q̄libet praua q̄ viderit corrigere satagit: si nequit tolerare gemit.
c ¶ Q̄d signū ostē. Quia signum querūt q̄re solita cōmertia de templo eicit / τ ait: Soluite: q̄si: Quia hoc tēplū significat templū corpis in q̄ nulla ē macula: τ merito h figurale purgo: q̄ illud ab hoīb⁹ morte solutū diuina potētia suscitare queo. d ¶ Soluite tē. Q̄d de ,pprio corpe q̄d ē tēplū dei dicit iesus: Excitabo il. τc. Iudei nō intellexerūt. Licet ignorantes diuinitus rñdēt / dicētes: Quadraginta sex ānis edi. τc. q: nō cō
† Ps. 68. b uenit lapidi: sed hoī suscitatio. Nam xvi. dieb⁹ corpus xp̄i vt cuiuslibet hominis ī vētre matris organizat: sz destructū a iudeis a morte die tertio suscitat. Q̄d etiā dictū nec apl̄i intellexerunt: donec die tertio suscitatus eis
† mat. 16. a apparuit. sed q̄d intelligere nō pote-
Marc. 8. b rāt: patiēter tolerabant q̄usq; spūsctō reuelāte resurrexisse eū viderūt. Vñ exemplū accipim⁹ vt q̄d intelligimus
† mat. 96. f supbiendo ne amittam⁹: q̄d q; intelligere subito nō valem⁹: vilipendētes ne despiciam⁹: sed humiliter expectemus orātes ac exercētes mētes nr̄as donec intelligam⁹. Nā in sermonum dei τ ,pphetarū mos est vt q̄ videnť in eis nob apta: clausa lateāt ne cito intellecta iactantiā generarēt: et exercitio acq̄sita corrigēdo delectarēt. Nā carnali sensui claudunť: spūalr aūt labo-
M̄s † aūt rāti τ diligēter attēdenti danť: vt ne
Mat. 7. a margarite ,pictē de sint añ porcos ne cōculcent. e ¶ Dixerūt ḡ. Carnales carnaliter sapiebāt: ille spūaliter
F loq̄bať: q̄d euāgelista nob aperit. ille aūt dicebat de tē. cor. sui.
f ¶ Quadragita τc. Anathole grece oriēs. dysis occidēs. arctos septētrio. mesēbriō meridies. Prīe lr̄e hoz. iiij. noīm id ē alpha: delta. Iťē alpha: mi: cōtinenť in noīe ade. q̄ ē orbis terrarū. τ alpha significat vnū: delta. iiij. Iťē alpha: vnū mi. xl. τ sunt simul. xlvi. g ¶ Edificatū ē. Aug⁹. Edificatio salomo-
3. Re. 6. d nis. vij. ānis pfecta ē: reedificatio sub zorobabel ipedictib⁹ inimicis. xlvi. ānis. Hic nūer⁹ ɔuenit pfectioni dn̄ici corpis: q: vt dicūt physici: tot dieb⁹ forma hūani corpis pficiť. Hic nūerus in lr̄is ade inueniť cui⁹ nomē ex q̄ttuor p̄mis lr̄is climatū constat: q̄ lr̄e significāt adā dispsū p q̄ttuor ptes mūdi ī filijs suis.
Eccs. 3. d Hoc nūero corpus xp̄i q̄d est ex adā. de q̄ dr̄: Soluite tēplū hr̄
Geñ. 3. d sicut τ illi dr̄: Terra es τ in terrā ibis. in vtero matris edifica-
p̄m aliā litterā tur. vt significet illum adam q̄ dispsus erat: colligendū esse de illis quattuor partibus in vnum corpus christi q̄d est ecclesia. vnde dicit electos esse congregandos a quattuor ventis.

¶ .i. omnē materiā venditionis.
nos effudit es: τ mēsas subuer-
a ¶ specialiter simoniaca oīnať heresis.
a tit. Et his q̄ cōlūbas vendebāt
a ¶ grām spūs ,phibet vendi: q: gratia est.
dixit † Auferte ista hinc: τ nolite
¶ hinc apte se filiū dei dicit.
facere domū pr̄is mei domū ne-
¶ hoc viso.
gociatiōis. Recordati vō sūt di- a
a ¶ q: zelo domos dei eiecit impios.
b scipli ei⁹ q: scptū ē † Zel⁹ dom⁹ b
a ¶ nō audentes sibi resistere quia viderūt diuinū quid in facie eius irradiare.
tue comedit me. Rñderunt er- c
c go iudei τ dixerūt ei † Q̄d signū d
ostēdis nobis q: hec facis? Rñ- e
a ¶ nō iperat sed q̄si diceret vos soluetis.
d dit iesus / τ dixit eis † Soluite tē †
¶ .s. in virtute trinitatis.
a ¶ ego vt deus cum patre.
plū hoc τ ī trib⁹ dieb⁹ excitābo il- f
f lud. Dixert ḡ iudei: Quadragi- g
g ta τ sex ānis edificatū ē tēplū h:
τ tu ī trib⁹ dieb⁹ excitabis illud.
Ille aūt dicebat d tēplo corpis b
sui. Cū† ḡ resurrexisset a mortu- i
is recordati sunt discipuli ei⁹ q:

d ¶ Q̄d signū ostēdis τc. Q: uis enī factū erat bonū de se: G
tñ nō ptinebat ad quēlibet h facere: sz solū ad eū q̄ haberet auctoritatē corrigēdi excessus sacerdotū q̄d n̄ ɔueniebat alicui d cōi pplo. cū sacerdotes eēnt ī illo pplo supiores: sz ,pphe mittebanť ad hoc spālit a deo τ iō petierunt signū missiōis sue: et ipse dedit eis signū ptātis diuine in suscitatione sui corpis ,ppria virtute. τ h ē q̄d dr̄: e ¶ Rñdit iesus τ dix. τc. Non est v̄bum inductiuum ad hoc faciendum: cum fuerit simpliciter malū ex parte iudeorum. ad malū autē xp̄s nō poterat inducere: sed est verbū denunciatiuū eius q̄d erat p ipsos fiendū. q. d. Soluite tē. h. Id ē soluetis: q: in passione xp̄i aīa fuit soluta a corpe: τ sanguis a carne: τ continuitas mēbroz in cōfixione clauoz τ lancee. f ¶ Et in trib⁹ diebus τc. Nō dicit post tres dies: q: christus non fuit mortuus trib⁹ diebus cōplete. g ¶ Dixerunt ḡ. Hic ponit sue pnunciationis
Diuisio. interptatio. Et diuidit in duo: q: primo ponit iterptatio iudeoz falsa. scdo interptatio euāgeliste / ibi: Ille aūt. Circa primū sciendū q̄ iudei petierant a christo signū nō ad credendū τ venerandū: sz magis ad deridendū τ ipugnādū: q̄d pz ex hoc q̄ statim ipugnauerunt dictum suū: τ iō nō fuerunt digni vt pdiceret eis resurrectionē corpis sui manifeste: sz occulte vocans corpus suum templum: τ ideo voluerunt arguere dictū suum per materiale templum. τ hoc est q̄d dicitur: Dixerunt ergo iudei: quadraginta τ sex annis edi. τc. hoc dicunt deridendo: quasi esset ei impossibile. multo plus derisissent si resurrectionem corpis sui pdixisset manifeste: q: difficili⁹ ē resuscitare mortuū q̄ edificare tale tēplum. Sciēdū etiā q̄ nō loquūť h de tēplo facto p salomonē: q: illud fuit edificatum in septem ānis. vt hr̄. iij. Reg. vi. Et preterea quia fuit per nabuchodonosor destru-
h ctum. iiij. Regum vltimo. sed loquuntur de templo reedificato post captiuitatem babylonicā. A primo enim anno cyri regis psarū in q̄ data est pplo licētia redeūdi τ tēplū reedificādi vsq; ad sextū annū darij sub q̄ ɔsummatū ē illud tēplū: fluxerūt. xlvi. anni: q: iudei ipediebanť a nationib⁹ ī circuitu eoz existētib⁹ in edificatiōe tēpli. Iste numer⁹ pz p hoc q̄ cyrus regnauit. xxx. annis. cābyses fili⁹ ei⁹ post eū. x. q: nō cōputať tp̄us q̄ regnauit cū pr̄e: post eū regnauerunt successiue duo magi: sz tp̄s eoz dimittiť: q: regnauerūt tm̄ septē mēsib⁹ q̄bus successit Darius: in cui⁹ sexto anno ɔsummatū ē tēpli opus: τ iō de isto tēplo loq̄banť: q: illud stabat ī eoz pñtia: τ illud ońdebať: vt pz ī lr̄a. hec aūt. xlvi. annoz acceptio accipiť p̄m expositores latinos et grecos: p̄m hebreos oportet aliť accipe: sic dixi ī pricipio libri Esdre τ. ix. ca. Dañ. Tamē de verificatiōe hui⁹ dicti: quadraginta τ sex annis edificatū est templū hoc: nō est multū curādū q: nō est v̄bū xp̄i: nec euāgeliste nisi tm̄ referēdo: sed ē v̄bū iudeoz deridēdo xp̄m. vt dictū ē: ɔ quē multa falsa dixerūt: vt. s. refert euāgelista. h ¶ Ille aūt. Hic ponit interptatio vera q: loq̄bať de corpe suo noīe tēpli: q: hūanitas xp̄i erat spūale habitaculū ipius dei: τ hoc est q̄d dicit euāgelista: Ille autē dicebat τc. Hāc aūt interptationē nō cognouerunt tūc apl̄i: q̄d pz ex hoc q̄ postea Petrus audiēs ab eo ei⁹ passionē futurā voluit eā impedire: Matth. xvi. sed post resurrectionem christi hanc intellexerunt interpretationē: q̄ñ aperuit illis sensum vt intelligerēt scripturas Luce vlti. τ hoc ē quod dr̄:
i. ¶ Cum ḡ resurrexisset τc. s. intelligēdo de corpe suo.
A Et crediderunt

Nico. de lyra

F Cum autem.

A a ¶ Recordati vō τc. Ps. lxviij. b. de xp̄o. b ¶ Ze-
Questio lus domus τc. Ex facto enī xp̄i recordati sunt scripture illi⁹ τ impletionis eius de xp̄o. Queriť hic q̄re nō resistebāt ei cū ipsi eēnt multi: τ ipse solus τ parū adhuc reputatus. Dicēdū q̄ diuina virtus in illo facto operabať q̄ appebat in effectu cū volebat: sicut inferius. xviij. ca. Solo v̄bo ,pstrauit eos q̄ volebāt eū cape. Corpus enī xp̄i erat instrumentū diuinitati coniunctū: τ ideo ex oculis quidā fulgor exibat v̄tute diuina eos deterrēs ita q̄ resistere nō audebāt: sicut in passiōe vox illa q̄
Questio erat diuinitatis quodāmō instrumentū ,pstrauit magnā multitudinē armatoz. Solet etiā q̄ri ab aliq̄b⁹ quō fecit flagellū de funiculis: q: nō vendebanť ibi funiculi: sed solū illa q̄ debebāt in tēplo offerri. Et dicūt aliq̄ q̄ ipe christus vtebať funiculo ,p cingulo: τ illū funiculū accepit de q̄ erat pcinct⁹: τ ipm duplicādo fecit q̄si flagellū: τ q̄uis h n̄ habeať expsse ī textu: tñ ,pbabiliť pōt credi: q: nō oīa scpta sūt: vt dr̄ ī fine hui⁹ euāgelij. c ¶ Rñderūt ḡ. hic ponit sue resurrectiōis pnūciatio: q: occasione huius facti petierūt ab eo signū ipi iudei / dicentes:
Quod signum

Moraliter * pervendentes columbas simoniace ,pmoti: omnes istos eiecit de templo christus: significans q̄ sunt exclusi de templo glorie sancto dei. † ¶ Soluite templum hoc τc. q̄d intelligitur litteraliter de solutione corporis christi per mortē vt dicitur in littera: per quod significatum fuit q̄ iudei post ascensionē christi conarētur soluere corpus eius mysticum: sed ī tribus diebus fuit suscitatum: per quos dies significātur doctrine miracula et exempla vite in apostolis alijsq; discipulis: per hec ecclesiam illuminantibus. sicut sol et luna.
* Ipse aūt iesus

A b a ¶ Cum aũt. Cõuentus adibat vt verbis ꝛ signis plures cõuerteret: ꝛ q2 aliq̃ solis signis moti credebãt in eũ: vere q̃dẽ sed tñ ita vt possent postea in passione ei⁹ scãdalizari: ꝛ q2 nõdũ erãt renati ex aqua ꝛ spũ nõ erãt digni quib⁹ se crederet iesus ꝛ familiariter cohabitaret. Sciebãt eñi q̃d eẽt in illis: melius q̃ ipse hõ de se. Hec fides conuenit cathecuminis q̃ credũt in eũ: sʒ q2 nõ sunt renati nõ credit eis cõmunio corpis ꝛ sanguinis xp̃i: de talib⁹ erat nicodem⁹ q̃ credẽs dicit eũ a deo venisse ꝑpt signa q̃ viderat: sʒ nõdũ renatus erat: ꝛ ideo nocte venit: non die: quia nondum illuminatus celesti lumine.

a ¶ corpus suum morte soluendum et a se suscitandum b ¶ ꝓphetarum qui dixerũt christum tertia die resurrecturum.

hoc dicebat: ꝛ credideꝛũt scripturę a
¶ hunc. s. soluite templũ hoc.
ꝛ sermoni quẽ dixit iesus. Cũ b c
aũt eẽt hierosolymis i pascha i
die festo: multi crediderũt in no d
¶ eur. ¶ propter signa.
mine ei⁹ videntes signa ei⁹ q̃ facie e
a ¶ nõ q̃ cẽnt aliq̃d facturi nolẽti q̃ bʒ ptã tẽ ponẽdi alam suã ꝛc. sʒ q2 occulta in eis nouit: ꝛ sciebat eos non firmiter credere.
bat. Ipe aũt iesus nõ credebat f
¶ eur. ¶ vt deus.
semetipm eis: eo q̃ ipe nosset om g
a ¶ ita nosset vt a nullo doceri̅ acciperet cũ sci ret de hoie q̃d non ipe homo de se.
nes: ꝛ q2 opus ei non erat vt q̃s h i
testimoniũ phiberet de homie.
Ipe eni sciebat q̃d eẽt in hoie. k

Nico. de lyra

✠ a ¶ Et crediderũt scri. s. prophetarũ loquentiũ de xp̃i resurrectione futura tertia die: Osee. vi. a. Uiuificabit nos post duos dies: et in die tertia suscitabit nos. hoc dixit ꝓpha: q2 resurrectio xp̃i fuit causa resurrectionis nr̃e. ꝛ Jone. ij. d2. a. q2 Jonas fuit tribus dieb⁹ ꝛ trib⁹ noctib⁹ in ventre ceti in figura ipsius xp̃i. b ¶ Et sermoni quẽ ꝛc. q2 tũc ꝑceperũt impletionẽ verbi illius. c ¶ Cũ autẽ esset. Hic vltimo ponit fruct⁹ denũciationis ꝛ ꝑdicationis xp̃i: q2 xp̃s existens hierosolymis in festo paschali ppl̃m docuit ꝛ multa miracula fecit ad ꝯfirmationẽ sue doctrine: ex quibus multi fuerũt moti ad credendũ. ꝛ hoc est q̃d dicit: Cũ aũt esset ꝛc. Nõ accipit hic dies ꝓ vna die naturali vel artificiali tantũ: sed ꝓ toto tpe solẽnitatis pasche q̃ durabat ꝑ septẽ dies cõtinuos. d ¶ Multi credide. ꝛc. credẽtes q̃ ipse eẽt vere christus. e ¶ Uidẽtes ꝛc. Sicut eñi sufficiẽter ondit veritas subiacẽs facultati naturali intellectus qñ reducit ad pma pncipia ꝑ se nota: ita ṽitas excedens facultatẽ intellect⁹ q̃lis erat ista: qñ ꝯfirmat ꝑ opa diuia: quia
B certũ ẽ q̃ de⁹ nõ põt eẽ testis falsitat̃. Et iõ qñ ad ꝯfirmationẽ alicui⁹ doctrine inducit op⁹ diuinũ: sufficientẽ ondit q̃d dictũ ẽ in illa eẽ verũ: verũtñ q2 i illis credẽtib⁹ aliq̃ erãt adhuc imꝑfecti: ꝛ aliq̃ fingebãt eis q̃ erãt tñmõ ficti: iõ xp̃s adhuc nõ reuelabat eis altiora mysteria catholice fidei: q2 ficti indigni erant audire: ꝛ ipfecti adhuc nõ poterãt cape: ꝑpt q̃d etiã ipsis aplis dixit iesus. i. xvi. c. Multa habeo vobis dicere sʒ nõ potestis portare mõ. ꝛ h̃ est q̃d d2: f ¶ Ipe aũ. ie. ꝛc. altiora mysteria scʒ fidei reuelãdo. ꝛ r̃ õdit cã: g ¶ Eo q̃ ipe ꝛc. s. istoꝝ imꝑfectionẽ ꝛ illoꝝ fictionẽ. Modus ꝑ quẽ cognoscebat h̃ r̃ õdit: h ¶ Et q2 op⁹ ꝛc. i. necesse. i ¶ Ut q̃s testi. ꝛc. i. vt mẽtẽ ꝛ statũ cuiuslibet hoīs cognosceret ꝑ informationẽ alteri⁹: q2 h̃ sciebat ꝑfecte ꝑ semetipʒ. ꝑpt h̃ sequit: k ¶ Ipe eni ꝛc.
Questio i. in mẽte ꝛ statu cuiuslibet hoīs: ꝛ ex h̃ euãgelista ondit ipsuʒ eẽ deũ: cui⁹ ꝓpriũ ẽ scire secreta cordiũ. Ad maiorẽ euidentiã ꝑdictoꝝ q̃rit vtrũ ꝯuersio aq̃ in vinũ de q̃ dictũ est: fuerit xp̃i primũ miraculũ. Et arguit pmo q̃ nõ: q2 xp̃s fecit miracula ad inducendũ hoīes ad fidẽ: vt iã dictũ ẽ. sʒ añ illas nuptias aliq̃ ei credebãt: ꝛ aliq̃ sicut discipuli ei adherebãt: q2 sicut dictũ ẽ: Uocatus est iesus ꝛ discipuli ei⁹ ad nuptias: q̃ videt q̃ ab eo aliq̃ miracula viderãt. Itẽ illud miraculũ fecit xp̃s existẽs. xxx. annoꝝ: q2 post baptismũ suũ fecit illud: vt ptʒ ex ꝑdictis. Ipse aũtẽ erat incipiẽs. xxx. annũ qñ baptiçatus est: vt hr̃ Luce. iij. Sed i libro de infantia saluatoris scribunt multa miracula q̃ fecit i pueritia. q̃ ꝛc. Cõtra hoc ẽ illud q̃d dictũ est in lr̃a. Hoc initiũ signoꝝ fecit iesus ꝛc. R̃ nsio: nõ est q̃stio de christi ptãte in operib⁹ miraculosis: q2 suã ptãtẽ a pncipio habuit: sed que rit de tpe q̃ vsus est ptãte i natura assumpta q̃ erat organũ diuinitatis: etiã in miraculis faciẽdis: vñ ꝛ ad tactũ man⁹ ei⁹ sanabant infirmi: curabant leprosi: illuminabant ceci: ꝛ ad vocẽ ei⁹ suscitabant mortui: ꝛ sic ptʒ q̃ q̃stio est de facto. Propt̃ q̃d sunt hic duo vidẽda. primo q̃d sit circa hoc factũ. scõo q̃ circa hoc cõuenientia sunt. Circa primũ dixerũt aliqui q̃ cõuersio aque in vinũ nõ fuit primũ miraculũ christi absolute: q2 plura alia añ fecerat: sed fuerat primũ q̃tum ad illa miracula q̃ fecit christus in cõspectu discipuloꝝ suoꝝ: ꝑpter hoc signãter nõ dicit euangelista: Hoc fecit initiũ signoꝝ iesus tñ: sed addidit: In chana galilee: ꝛ manifestauit gl̃iaʒ suam ꝛ crediderunt in eum discipuli

C enim discipuli eius. q. d. Alibi alia signa fecit: Sed hoc est contra veritatẽ euãgelii. q2. s. dixerat euãgelista q̃ xp̃s adhuc erat incognitus nõ solũ ipi ꝓplo / sed iohãni ꝑcursori ei⁹. vñ Johãnes baptista de xp̃o loquẽs dixit: Et ego nesciebã eũ. s. añ baptismũ: vt. s. dictũ est. silr̃ loquẽs iudeis dixit: Medius autẽ vestrũ stetit quẽ vos nescitis. si aũt aliq̃ miracula fecisset nõ fuisset sic incognit⁹: ꝛ maxime suo ꝑcursori: q2 ad ipm manifestandũ nat⁹ erat: vt d2 Luc. i. immo nec etiã ꝑcursore indiguisset: q2 ei⁹ miracula sufficienter manifestassent eũ: ꝛ iõ dicere q̃ fecerat miracula añ baptismũ ẽ expsse ꝯ euãgeliũ. post baptismũ do pmũ signũ fuit ꝑdicta ꝯuersio aq̃ i in vinũ: ꝛ ꝑ ꝯñs fuit miraculũ ei⁹ simplr̃ pmũ. Circa scõm sciẽdũ q̃ miracula xp̃i ordinabãt ad duo scʒ ad manifestationẽ sue diuinitatis: et ad ꝯfirmationẽ sue doctrine ꝑ quã hoīes ad fidẽ adducebant: ꝛ q̃tũ ad vtrũq̃ fuit cõueniẽs differre opationẽ miraculoꝝ vsq̃ p⁹ baptismũ. h̃ primo declarat inq̃tum miracula erãt doctrine sue ꝯfirmatiua. Quia cõfirmatio doctrine nõ ꝑcedit actũ docẽdi: sʒ mag⁹ sequit. Ad ꝑdicationẽ aũt ꝛ doctrinã req̃rit etas ꝑfecta saltẽ de congruitate de q̃ agit: ꝑfecta etas est xxx. ãnoꝝ: ꝑpt q̃d ioseph suscepit regimẽ egypti in etate tali: vt hr̃ Gen. xli. Silr̃ dd̃ erat. xxx. ãnoꝝ cũ regnare cepit: vt hr̃. ij. Regũ. v. et Ezechiel in. xxx. ãno incepit ꝓpheticare: vt hr̃ Ezech. i. Et iõ cõueniens fuit q̃ xp̃s añ. xxx. ãnũ nõ doceret: et ꝑ ꝯñs nec miracula sue doctrine ꝯfirmatiua faceret. scõo idẽ ondit inq̃tũ miracula erãt sue diuinitat̃ manifestatiua. Paris eñi periculi ẽ si negẽt i xp̃o vera hũanitas: sicẽ si negẽt sua diuinitas: ꝛ iõ debuit sic diuinitas manifestari vt vere humanitat̃ cognitio nõ ipedirẽt: ꝛ iõ nõ fuit conueniẽs ipm añ etatẽ ꝑfectã miracula facere: ne ei⁹ incarnatio fantastica crederẽt. Ad primũ dicẽdũ q̃ illi discipuli q̃ adhese
D rũt ei añ miracula ipi adheserãt ex iohãnis testimonio inchoatiue ꝛ doctrina xp̃i ꝯsũmatiue: vt ptʒ ex ꝑdictis. vñ ꝛ ad laudẽ discipuloꝝ h̃ ptinet q̃ xp̃m secuti sunt añq̃ audissent eũ miracula facientẽ: fm̃ q̃ dicit Greg. homel. v. Ad scõm dicendum q̃ liber de infantia saluatoris reprobatus est tanq̃ ab hereticis cõfictus: vt patet in decreto Gelasii pape. et ideo non est ei fides adhibenda.

✠ f ¶ Ipe autẽ ie. ꝛc. i. non reuelabat eis altiora mysteria fm̃ sensuʒ lr̃alem: q2 aliq̃ erãt imꝑfecti nõ potẽtes ea capere ꝛ aliq̃ ficti querẽtes ea deridere: ꝛ i hoc instruxit predicatores euãgelii vt nõ ꝑdicẽt simplicib⁹ alta: sʒ grossa ꝛ capibilia: quia sunt nutriẽdi lacte ꝛ nõ solido cibo: nec fictis fidei secreta mysteria: ne deridẽãt ipa: ꝑpter q̃d dicit saluator Matth. vij. a. Nolite sctm̃ dare canib⁹ neq̃ mittatis margaritas añ porcos: ne forte cõculcẽt eas pedib⁹ suis. ¶ In ca. ij. vbi d2 in postil. Tamẽ ꝓbabiliter potest concedi: q2 nõ oia scripta sunt. Moraliter

Additio. Probabilius videtur ꝯcedendũ q̃ christus non funiculo cingebatur sicut illi qui austeram vitã ducunt: sed simplici cingulo quo hoīes vtunt cõiter. Nã vt Chrys. dicit super Matth. Nil plus xp̃s ostẽdit ꝑter misericordiaʒ ꝛ iusticiã: dimittẽs ergo Johãni ieiunio fulgere: ipe cõtraria incessit via ad mensam intrans publicanoꝝ ꝛ mãducans ꝛ bibens. hec ille. Et idẽ dicendũ est de his que pertinẽt ad vestitũ ꝑut sctũs Tho. in. iij. pte. q. xl. arti. ij. in r̃ nsione primi ar. Querere autẽ quõ in templo erant funiculi cum ibi nõ vendebantur / nisi ea que debebãt offerri est valde irrõnabile: Tũ quia multa inueniunt in templis que non ibi cõsueuerũt vendi: Tũ quia verisimile est q̃ tauri ꝛ animalia que ibi offerebantur portabantur ligata funiculis.

Replica. In ca. ij. vbi dicit q̃ iesus fecit flagellum quasi de funiculis. dicit postil. q̃ probabiliter potest credi q̃ christus cingebatur funiculo quẽ duplicando fecit quasi flagellum. Burgen. dicit q̃ probabilius sit oppositũ videlʒ q̃ cinct⁹ sit sicẽ hoīes cõiter: allegat ad id Chrys. dicentẽ. Qr xp̃s nihil ostẽdit ꝑter misericordiam ꝛ iusticiã: dimittens Johãni ieiunio fulgere: ipse cõtraria incessit via ad mensam intrãs publicanoꝝ manducãs ꝛ bibẽs. Et ita dicit Bur. dicendũ est de vestitu xp̃i q̃ se nõ habuit sicut hic austeram vitam ducentes: sed salua reuerẽtia Chrys. Xp̃s in ieiunio tãtã

E iiij austeritatem

E austeritatē oñdit q potiꝰ fuit in ea admirabilis ꝗ̄ imitabilis etiā a Johāne q nūq̄.xl.ↄtinuis dieb' ꝛ noctib' ieiunauit vt xp̄s: q̄ si aliq̄n cū pctōrib' ꝛ publicanis mādaucauit: nō ex h̄ viā oppositā tenuit: qnimo maiori pfectiōe hmōi act' exercuit ꝗ̄ Johes ieiunauit. Opa eni cōdescensiōis ꝛ iperfectiōis q̄ patēt in fuga ꝛ loculis ꝛ hmōi cōuersatiōe cū pctōrib' i xp̄o nullā arguūt iꝑfectionē. nō ē igit ꝓprie dictū xp̄m incessisse ↄ̄ria via pfectionī: vl via ↄ̄ria ad ↄ̄trariū quācūq̄ ptinēte. Nec videtur ꝓprie dictū q xp̄s nihil ostēdit nisi misericordiā ꝛ iusticiā si vult excludere opa dere opa supererogatiōis ꝛ austeritatē: falsū est: infirmis eni cō descēdere ꝛ opa ipfecta ex maxima pfectiōe facere ꝓ loco tpe ꝛ oportunitate: nō est via ↄ̄ria incedere: nec necessariū est dicere xp̄m funiculos de ligatura boū ꝓ flagellis faciēdis recepisse: vt vult Bur. Sicut eni boues p funes dicūt: ita p flagella ire cōpellūt: quapropter ita cito xp̄s inuenisset ductū flagella sicut funiculos. Tantū videt Bur. odiū cōtra postil. habuisse q nō potuit pacifice loq̄: sed videt frequēter occasiones quesisse ad sensum lrālem modicū ptinētes. 6

Glo. ordi.

B Erat aūt hō ꝛc. Ca. III Hic erat vnꝰ ex his q p signa crediderāt. b Nicodemꝰ no. Nicodemꝰ victoria ppli. vel victor ppli: gestās figuram oim q ex iudaico pplo i xp̄z credētes p fidē vicēt mūdū. Nicodemꝰ vel de figura cathecuminorū q fidem habent sed nōdū baptizati q in q̄dā nocte sacroꝝ accedūt. Vel est forma eoꝝ q pfecte credūt: sed tñ lucē pfectoꝝ operū nōdum habēt: timētes carnaliū cogitationū vel actionū vl infideliū iudeoꝝ impetū: fide sola colloquio xp̄i fruētes: bonoꝝ operū fiduciā nō habētes. c Hic ve. ꝛc. Nox significat lrām legis: vl ignorātiā cordis vel timorē. Et nocte iō forsitā venit qꝛ magister in isrl palā discere erubescēret vl ꝓ metu iudeoꝝ. Hic qꝛ prudenē apta signa notauit: pleniꝰ mysteria fidei reqrit: ꝛ iō meruit doceri de deitate xp̄i ꝛ ipsiꝰ vtraq̄ natiuitate: d passione: de resurrectiōe ꝛ ascēsione: de scda generatiōe ꝛ igressu regni celoꝝ: ꝛ de alijs pluribꝰ rn̄dit iesus. d Amē amē di. ti. Nō iterrogātī scdam natiuitatē exponit ne credat nicodemꝰ solā fidē: quapropter visa signa crediderat in iesum sufficere ad salutē: absq̄ spūalis regeneratiōis virtute et absq̄ sacris. Etiā qꝛ hoiem purū itelligebat eū nicodemꝰ vt iohem baptistā vl quelibet ex ꝓphis: iō incepit eū istruere iesus de scda regeneratione q̄ intelligit eū filiū dei: ꝛ se posse filiū dei fieri. Aug. Secūda natiuitas de q̄ docet iesus spūalis ē: q̄ est ex deo ꝛ ecclia ad vitā: sz ille solā carnalē sapit: q̄ est ex adā ꝛ eua ad mortē. sz sicut carnalē dicit iste nō posse iterari: sic ꝛ spūalis a quocunq̄ facta nō pōt iterari. Ex semie eni veri abrae sūt nati siue p liberā siue p ancillā. e Nisi qs. Necessariū est visibile sacramentum aque ad ablutionē visibilis corpis: sicut est necessaria doctrina inuisibilis fidei ꝛ ad sanctificationem ale inuisibilis. f Ex aqua

Margin: Al' rursus vl' iterato — Gal. 4. d

a Erat āt hō ex Ca. III
a q̄ credidit resurrectiōem: p h̄ ab alijs diuisū. b q̄si no
b phariseis nicodemus c
ta nomē. a vir' d pncipib'
c noīe: pnceps iudeoꝝ. Hic venit d e
ad lucē. ipse i tenebris ē nō lex: qꝛ nō re
ad iesum nocte ꝛ dixit ei: Rabbi f
nat'. a a deo ad celeste magisteriū venisset cū illo deū eē sz ipm deū esse nō cognouit.
scimus qꝛ a deo venisti magister.
a q̄ vidit in pascha fieri ab eo.
Nemo eni pōt hec signa facere q̄ g
tu facis: nisi fuerit deꝰ cū eo. Re h
d spōdit iesus ꝛ dixit ei: Amē amē i
.i. nisi spūalē itellectū symboli pcipiat.
e dico tibi: nisi qs renatꝰ fuerit de
a qd̄ ē ex greco desursū. b .i. nō pōt cognoscere me q̄ sū regnū pris: q̄ sūz visio veritat'.
nuo nōn pōt videre regnum dei. k
a q̄ solā carnalē natiuitatē nouit q̄ nō pōt denuo fieri: ideo modū scd̄e querit.
Dixit ad eū nicodemꝰ: quō pōt l
hō renasci cum sit senex: Nunqd m
pōt in ventrē matris sue iterū in
modū scd̄e natiuitatis ostendit.
troire ꝛ renasci: Respōdit iesus: n

Nico. de lyra

Erat aūt hō. Postq̄ euāgelista declarauit xp̄i diuinitatē p nature imutationē: h̄ idē declarat p grē reformationē de q̄ p̄ncipalitē agit: qꝛ ad h̄ euāgeliū descripsit. Et diuidit i duas: qꝛ p̄mo agit d spūali regnātione baptismi in q̄ p̄dicta reformatio inchoat. scd̄o de collatione multiplicis spūalib' bn̄ficij: in q̄ reformatio ↄsūmat. scd̄a icipit ca. v. Post hec erat. p̄ma in duas: qꝛ p̄mo agit de generatiōe spūali q̄ ad iudeos. scd̄o ꝓut deriuat ad extraneos ca. sequen. Ut q̄ cognouit. p̄ma in duas: qꝛ p̄ma describit spūalis generatio. scd̄o distinguit a iohis baptismo/ibi: Post hec venit. p̄ma in duas: qꝛ p̄mo docet xp̄s regeneratiōis spūalis necessitatē. secūdo eiꝰ modū siue q̄litatē/ibi: Dixit ad eū nicodemꝰ. tertio eni cacie ipsiꝰ cām siue rōnē/ibi: Rn̄dit nicodemꝰ. Et qꝛ docet ista rn̄dendo ad iterrogata: iō p̄ma diuidit i duas: qꝛ p̄mo ponit nicodemi iterrogatio. scd̄o subiūgit xp̄i respōsio/ibi: Rn̄dit iesus. Circa p̄mū describit p̄ma ↄditio iterrogātis/cum dicitur: a Erat aūt hō ꝛc. Iste eni fuit vnꝰ illoꝝ de q̄bus dictū est p̄cedēti ca. q multi crediderūt in iesum videntes signa q̄ faciebat. Et qꝛ ibidē subdit q iesus credebat semetipm eis secreta fidei reuelādo: iō iste nicodemꝰ venit ad iesum i secreto ꝛ extra turbā alioꝝ: vt ab ipso pleniꝰ instrueret. sequit b Ex phariseis. qꝛ erat de secta eoꝝ. Ipsi autē ↄfitent resurrectionē ꝛ spūales creaturas: de qb' loq̄bat xp̄us: ꝛ iō ex hoc erat quodā modo disposit' ad audiendū doctrinā ei'. c Nicodemus noie. Hoc

noie. Hoc exprimit ad oñdendū famā ipsiꝰ. d Princeps iu. In h̄ ostendit dignitas eiꝰ. tūc eni ppls gubernabat p doctores ꝛ sacerdotes. lz eni xp̄s p̄mos vocatos ad fidē voluerit eē simplices vt in pluribꝰ: ne doctrina fidei sapie hūane ascriberet. ita etiā a p̄ncipio vocauit aliq̄s lrātos: ne ipsa contēptui haberet: q̄si a solis simplicib' recepta. e Hic ve. ad ie. no. Nō eni audebat venire i palā ne de synagoga expelleret: sic dr. i. ix. ca. de parentib' ceci nati: q ꝓpter h̄ nō audebāt xp̄m cōfiteri. f Et dixit ei: Rab. sci. ꝛc. .i. certū est mihi q tua doctrina ē vera ꝛ a deo data ꝛ nō hūanitꝰ ↄficta. ꝛ sōdit cām di. g Nemo eniz ꝛc. Sic eni certitudo ↄ̄uātis hr̄ in his q̄ subiacent facultati naturalis rōnis p reductionē ad p̄ma p̄ncipalia. ita hr̄ i his q̄ excedūt rōnē p vera miracula q̄ sūt sufficiēa testimoniū q doctrina p talia cōfirmata ꝓcedit a veritate p̄ma: minus dixit ille nicodemꝰ ꝛ plus significauit: qꝛ p talē ↄfessionē oñdit se desiderare ab eo pleniꝰ iformari. h Rn̄dit ie. hic describit xp̄i rn̄sio: qꝛ videbat nicodemū hūiliter ꝛ vere q̄rere doctrinam xp̄i: q̄tū ad secreta fidei: ꝛ iō incepit a p̄mo sacramēto .s. baptismo q̄ est regeneratio spūalis. ꝛ p ↄn̄s necessaria ad salutē. ꝛ h̄ est qd̄ dr̄: Rn̄dit iesus et h dixit ei: i Amē amē di. ti. nisi qs re. fue. denuo. Literā p generationem spūalem. k Non po. vi. re. dei. Visio eni dei p eēntiā sibi soli cōpetit p naturā: hoīb' aūt cōpetere nō pōt nisi p grām p quā trahūt hoīes q̄dāmō ad naturā diuinā: vt hr̄. ij. Pet. i. a. Magna ꝛ p̄ciosa ꝓmissa donauit: vt p h̄ efficiamini diuīe nature ↄsortes. h̄ aūt nō pōt eē p generationē carnalē q̄ solū facit filios hoim: ꝛ iō adhuc reqrit regeneratio spūal' p quā hoīes sūt filij dei. ꝛ p ↄn̄s heredes vite celestis. Sz ↄ̄ h̄ videt qꝛ p̄res veter' testa. saluati sūt: q̄ tñ nō fuerūt baptizati. Dicendū q tūc nō erat in p̄cepto. ↄsecuti tñ sunt spūalē vitā p grām in fide xp̄i vēturi: ꝛ sic habuerūt rē baptismi: habuerūt etiā ipm i figura i aliq̄ correspōdētis p qd̄ tollebat pctm̄ originale. l Dixit ad eū ꝛc. h̄ ↄ̄tr docet xp̄s modū ꝛ q̄litatē regeneratōis spūalis. ꝛ diuidit i duas: qꝛ p̄mo pōit nicodemi obiectio. scd̄o xp̄i rn̄sio/ibi: Rn̄dit iesus. Xp̄s eni dixerat eē necessariū ad salutē regenerari. iō vt modū hmōi regeneratiōis meliꝰ itelligat: arguit ↄ̄ p̄dicta dupl'r. Primo mō ex etate: qꝛ ille q nascit ē puer: a senectute ↄ̄o nō pōt aliq̄s redire ad puericiā. q regeneratio videt ipossibil'. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄: Dixit ad eū ni. quō pōt hō na. cū sit se. Erat aūt assuetꝰ sensui lrāli: ꝛ iō arguit de generatiōe carnali. Scd̄o arguit ex q̄titate nascētis q̄ ē parua: vt possit icludi i vtero mrīs. ꝛ iō videt īpossibile q ille renascat q̄ iā ē pfecte quātitatē. ꝛ h̄ est qd̄ dicit: m Nūqd po. i vē. q. d. nō: qꝛ q̄titas nō pmittit. n Rn̄dit iesus. h̄ pōit xp̄i rn̄sio. ꝛ diuidit i duas: qꝛ p̄mo ponit eiꝰ responsio. scd̄o ad hoc inducitur exemplum/ibi: Spiritus vbi vult. In prima igit

Margin: Diuisio — Diuisio — Diuisio — Diuisio

Moraliter. a Erat autem homo ex phariseis nicodemus noie pnceps iudeoꝝ. Per nicodemū q venit ad iesum vt de ptinentib' ad fidē pleniꝰ erudiret: significatur discipulus humilis ꝛ diligēs q venit ad doctorē peritū vt ab ipso de dubijs instruat: qui debet eum dulciter recipere exemplo christi: qui nicodemū dulcit' recepit. ꝛ nō solū ꝓponentem sed etiam replicantem bis audiuit. p̄mo cum dixit: l Quō potest hō nasci cum sit senex ꝛc. scd̄o cū subiūxit postea. * Quō possunt

Margin: Moraliter

A a ¶ Ex aq̄ ꝛc. Ex aq̄ visibili sacro: et spū inuisibili intellectu vt symbolū baptismi visibilit̄ accipiat: ꝛ spūalē intellectū ipi⁹ symboli pficiat. Uel ex aq̄ visibili ꝛ spūscō. b ¶ Qđ natū. Hāc spūalē natiuitatē distīguit a carnali dicēs: qđ natū ē ꝛc. c ¶ Ex carne. i. ex pmo hoie p carnis successionē: carnale ē.

Noie carnis: non solū carnē sed totū carnalē hoiem significat: sic ecōtra tot⁹ hō spūalis: aīa ꝛ corpe spūs dr. d ¶ Et qđ na. ꝛc. Uerbo ꝛ sacramēto spūs inuisibiliter adest: q̄ nat⁹ ex adā ad mortē nascit̄: fili⁹ dei ad vitā q̄ non tm̄ spūalis dr: sed spūs: qr sicut substātia spūs ē inuisibilis: ita inuisibiliter p visibile sacramētū efficit̄ dei filius. e ¶ ¶ Spūs est. Nā autē mireris si sic natum dico spm̄: qr sicut spūs vbi vult spirat ꝛ nescis vn̄ venit aut q̄ vadat: sic est ois q̄ natus est ex spū. f ¶ Spūs vbi. Quia in pctāte habet cui⁹ cor illustret. Uocē ei⁹ audis i scripturis: vel dū loquit̄ aliqs pien⁹ spūscō: q̄ ꝛ si audis nescis vnde venit. i. quō cor illi⁹ intrauit vel quō rediérit: qr natura ei⁹ ē inuisibilis: sic ē ois q̄ nat⁹ ē ex spūscō: qr ipse inuisibiliter agēte spū: incipit eē qđ nō erat: ita vt infidelis nesciat vn̄ veniat et q̄ vadat. i. q̄ grā venit in adoptionē filij ꝛ vadit in regnū dei: q̄ qr incognita sunt carnali: iterū q̄rit quō pñt hec fieri. nō habēs spūalē itellectū in lr̄a leg. impossibile putat qđ dicit̄ de natiuitate p spm̄: vn̄ redarguit̄ a dn̄o: Tu es magr̄ ꝛc. g ¶ Et vo. ꝛc. Uox spūs est vox xp̄i: quā audiuit nicodem⁹: sed qr nondū ē natus de spū nescit vn̄ veniat aut q̄ vadat. i. q̄ occasione velit nasci hoiez in spū: aut quo vadat. i. ad quā pfectionē ducat ipm̄ nascentē ex se. Nā q̄ ex eo nascit̄: vn⁹ cū ipso spirit⁹ p grām efficit̄: sicut etiā

B ipse spirit⁹ vn⁹ est p naturā. h ¶ Tu es magister ꝛc. Non insultat ei vt supior eo habeat̄ qui oīb⁹ pēst: sed qr vult eū nasci ex spū qđ nequit nisi hūilis: tumidū ex magisterio humiliat. q̄si: Supbus pnceps: nil nosti: humilior vt ille q̄ seipm̄ exinaniuit ꝛ nat⁹ est ex spiritu: scies quod mō nescis.

i ¶ Qđ scim⁹ lo. Id ē qr ipse ē scia: locutio ꝛ sermo pr̄is. ꝛ qđ vidim⁹ testamur: qr ipse visio ꝛ verū testimoniū ꝛ veritas pr̄is. qđ pluraliter mysteriū trinitatis innuit. k ¶ Si terrena. Aug⁹. Et qr nō accipitis terrena: quō potestis cape celestia. i. celestē spiritus natiuitatē: cum non solū nō credatis: sed nec intelligatis terrena: qđ de templo corporis mei quod de terra accepi dixi a vobis soluendo: a me suscitando.

Et nemo ascen

a Amē amē dico tibi: nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ꝛ spūsctō nō pōt
a ¶ idē est intrare qđ videre. qui enim videt intrat: ꝛ qui intrat videt.
b introire in regnū dei. Qđ natū b
¶ .i. carnale est habens naturā generātis visibile ē ꝛ insibilib⁹ lerennēt p ipa pficit
c est ex carne / caro ē: ꝛ qđ natū ē d
¶ .i. sic spūs. ¶ nō putes impossibile.
e ex spū / spūs ē. Et non mireri qr f
dixi tibi: oportet vos nasci de
a ¶ .i. spiritualiter. ¶ quia. ¶ in quibus vult operatur ꝛ quando.
g nuo. Spūs vbi vult spirat: ꝛ vo h
¶ q̄uis vocē eius audias.
cē eius audis: s̄ nescis vn̄ veni l
at aut quo vadat: Sic est ois q̄ m
¶ quod nondū es tu.
natus ē ex spū. Respōdit nico n
demus ꝛ dixit ei: Quomō pos t
¶ quad dicis vocem eius audis: ꝛ nescis vnde veniat aut quo vadat.
sunt hec fieri: Respōdit iesus ꝛ o
h dixit ei: Tu es magister in isrl̄ ꝛ p
¶ lr̄a accidit. ¶ infla⁹ nescis: hūilis scies.
hec ignoras: Amē amē dico ti q
¶ nos: ego. s. cū xp̄hetis ꝛ aplis. a ¶ qđ
i bi: qr qđ scim⁹ loq̄mur: ēt qđ vi r
i abscōdito dicit̄. a ¶ foris munda.
dim⁹ testamūr et testioniū nr̄m
a ¶ .i. testimonio nostro vos carnales non creditis. b ¶ .i. si terreni carpis solutionē et resurrectionem non creditis: quid queris aperiri mysteria spūalis natiuitatis.
k nō accipit̄. Si terrena dixi vo a

Nico. de ly.

* vult. In pma igit̄ pte dicit q̄ illa regeneratio de q̄ loquit̄ nō est carnalis / s; spūalis: ꝛ ideo nō valent argumēta q̄ pcedunt de generatione carnali: xp̄t qđ modū hui⁹ regenerationis spūalis saluator explicat ꝯñr dicens: a ¶ Amē amen di. ti. ꝛc. q. d. illa generatio de q̄ dixi sic est intelligēda: inq̄tū aqua lauat exterius: ꝛ spūsctūs interi⁹. ꝛ totio talis bñ dr generatio: qr p hāc hoies efficiunt̄ ꝯformes verbo incarnato q̄ ē fili⁹ dei naturalis inq̄tuz i hac generatiōe est aliqđ sensibile corrñdēs carni. s. aq̄: ꝛ aliqđ inuisibile corrñdēs verbo. s. grā. vn̄ sequit̄: b ¶ Qđ natū est ex car. s. sm̄ virtutē carnalis generatiōis. c ¶ Caro ē. i. cōstituitur in vita carnali tm̄. d ¶ Et qđ natū ē ex spi. mō pdicto. e ¶ Spūs ē. i. cōstituitur i vita spūali. ꝛ ita ꝯcludit: f ¶ Nō mireris. i. non debes admirari. g ¶ Quia dixi ti. opor. ꝛc. qr non loquor de generatione carnali de qua tu arguis: sed de spirituali. h ¶ Spūs vbi vult. h saluator ad pdicta adducit sensibile exemplū sm̄ Chryso. q̄ h exponit de vēto materiali: cui⁹ pncipiū ignorat̄ ꝛ silr̄ finis vbi terminat̄ ꝛ tm̄ son⁹ eius pcipit̄: Sic mō est in generatiōe spūali: qr spūsctūs q̄ est pncipiū hui⁹ generatiōis: ꝛ silr̄ btitudo eterna q̄ est ei⁹ finis a nob nō pcipiūt sed credunt

sed credunt tm̄. Aqua aūt exterior ꝛ forma verboꝝ pcipiunt̄ p sensum. ꝛ hoc est quod dr: Spūs. i. ventus. i ¶ Ubi vult spi. i. flat. Si autē arguat̄ ꝯ hoc sicut arguit Aug⁹. q̄ vēt⁹ materialis nō habet voluntatē nec a se mouet̄: xp̄t qđ dicit̄ Aug⁹. q̄ hoc verbum de spūsctō intelligit̄: pōt dici sustinēdo dictum Chrys. q̄ voluntas i scripturis aliq̄n accipitur p inclinatione naturali: ꝛ h mō accipit̄ h. k ¶ Et vo. ei⁹ au. sensibilit̄ pcipiēdo. l ¶ Sz nescis ꝛc. Si autē arguat̄ ꝯ h vt arguit Aug⁹. q̄ oēs nouerūt ventū venire ab austro vel ab aq̄lone: ꝛ iō vadit in partē oppositā. pōt dici q̄ h ē verū tm̄ in generali: s; in q̄ pte determinate ꝯsus austrū talis incipiat vētus q̄ flat ab austro: vl̄ vbi terminet̄ oino ignoratur. m ¶ Sic ē ois q̄ na. ꝛc. qr sic dictuz ē in tali generatiōe ē aliquid occultū ꝛ aliqđ patēs ad sensuz. Propē argumēta pdicta q̄ tn̄ sūt solubilia vt visum est: dicit Aug⁹. q̄ pdicta lr̄a de spūsctō intelligenda ē: q̄ in xp̄hetis ꝛ scripturis sacris loquit̄. Uox aūt xp̄haꝝ ꝛ scriptura coꝝ sensu pcipit̄: s; pncipiū hui⁹ scripture. s. spūssctus ꝛ eius finis. s. btitudo celestis nob occultantur ꝛ sola fide tenent̄: ꝛ ista expositio videtur rōnabilior: qr nicodem⁹ erat in scripturis sctis instruct⁹: ꝛ iō videt̄ magr̄ q̄ saluator sibi dederit exēplū de talibus q̄ de vēto materiali: et tunc ē plana lr̄a. Spūs vbi vult spirat: qr nō inspirat homines ex naturali necessitate / s; ex mera liberalitate. Et vocē ei⁹ audis. in scripturis xp̄hetaꝝ q̄ legunt̄ in synagogis iudeorū. Sz nescis vn̄ veniat aut q̄ vadat: qr pncipiū ispirāis. ꝛ finis vltim⁹ hui⁹ inspiratiōis sibi occultant̄: vt dictū ē. Sic est ois ꝛc. exponat̄ sic. a. n ¶ Rñdit nico. h ꝯñr saluator ondit cām efficacie q̄ est in spūali gñatiōe. Et diuidit̄ i duas: qr primo circa h ponit̄ nicodemi interrogatio. scđo xp̄i rñsio / ibi: Rñdit iesus. Circa primū sciēdū q̄ ꝯsuetudo q̄dā natura est vt dic phs li. de mēo. ꝛ re. Et qr iste nicodemus erat assuet⁹ legi mosaice q̄ pmittit carnalia: iō nō potuit cape spūalia: xp̄ter qđ q̄rit vlteri⁹ circa pdicta dicēs: Quō pñt hec fie. o ¶ Rñdit ie. hic ponit̄ xp̄i rñsio. Et diuidit̄ i duas: qr pmo rephēdit nicodemi tarditatē. scđo ondit baptismalis efficacie cām / ibi: Et nemo ascēdit. Arguit aūt tarditatē nicodemi ad intelligēdū ꝛ credēdū pdicta ex trib⁹. pmo ex ꝯditiōe audiētis q̄ erat doctor ꝛ perit⁹ i lege: ꝛ p ꝯñs deberet talia cognoscere: ꝛ h ē qđ dr: p ¶ Tu es ma. ꝛc. Sz posset aliq̄s dicere q̄ nō erat mirū si talia ignorabat: qr nō ptinebāt ad vet⁹ testm̄ i q̄ erat istruct⁹. Dicēdū q̄ i lege moysi figuratiue ꝯtinebat̄ baptism⁹ sm̄ q̄ dic aplš. i. Cor. x. a. Oēs i moyse baptizati sūt i nube ꝛ i mari: qr i vtroq; fuit baptism⁹ figurat⁹. Legis sit doctores debebāt scire figuras ei⁹ lz ad h nō teneret̄ vulg⁹. Itē i xp̄his q̄s freq̄nt̄ legerat exp̄mit̄ baptism⁹ Ezec. xxxvi. e. Et effūdā sup vos aquā mūdā: ꝛ mū. ab ol. inq̄. ꝛc. Itē Zach. xiij. a. In die illa erit fōs patēs domui dd ꝛc. scđo arguit tarditatē nicodemi ex ꝯditiōe dicētis pdicta: qr xp̄s dicebat ea q̄ certitudinalr̄ sciebat: iō cito debebat acq̄escere: ꝛ maxie qr ei⁹ doctrīa ꝯfessus fuerat a deo datā. ꝛ h ē qđ dr: q ¶ Amē ꝛc. Xp̄s enī sm̄ diuinitatē hz eādē sciaz cū pr̄e: i hūana etiā natura cognoscit oīa q̄ cognoscit de noticia visiōis. iō dic: r ¶ Qđ vi. ꝛc. qr pauci iudeoꝝ cōpatiue crediderūt xp̄o: iste etiā nicodem⁹ erat ad capiēdū q̄ dicebat tardus. tertio arguit eū de ꝯditiōe materie de q̄ erat sermo q̄ ē facilis ad intelligendū respectu emanationis hbi a pr̄e ꝛ spūssācti ab vtroq;: ꝛ maxime qr in lege in q̄ iste erat exercitatus p ablutiones aliq̄s amouebant̄ immundicie aliq̄: ꝛ iō de facili deberet cape q̄liter p ablutionē aque exterius et virtutē diuinā interi⁹ fit ablutio aīe. ꝛ h est qđ dr: s ¶ Si terre. ꝛc. Regeneratio spūal̄ ṫrena pōt dici inq̄tū efficit̄ i terra ꝛ sb elemēto sensibili. s. aq̄. Uel dr terrena: qr ad * hoc induxerat

* t ¶ Quō possūt hec fi. contra multos doctores q̄ tm̄ tenēt de sua scīa q̄ sine discussione dicta sua sint tenenda.

* Et nemo ascē

Diuisio

Cōsuetudo

Phus

D

Diuisio

Moraliter

E F a ¶ Et nemo ascē.in ce. Postq̄ increpauit ⁊ ad humilitatem inuitauit: quia iste diligēter his q̄ audiuit attendit: instruit adhuc de celestib⁹ ⁊ terrenis. Celestis est ei⁹ ascensio ad vitā. Terrena ei⁹ exaltatio in cruce ad mortē: q̄si intellige celestia q̄ nō carnales ⁊ idē intellige de ascēsione. Renati em̄ spiritualr ascēdēt i celū: sʒ nō nisi sint mēbra coherētia illi q̄ i vna psōa ē hō ⁊ dī fili⁹: vt sciat iste nullū ex sʒ p xp̄ʒ posse ascendere: ⁊ iō nō dic̄ hoīes ascēdere: sʒ fili⁹

† Eph.4.b hoīs totū cū corpe q̄ sm deitatē dscēdit d celo: ⁊ ē in celo nō sm q̄ ē hō. Et q̄ hec ascēsio nō pōt eē nisi redēpt̄ p passionē/ idō subdit: b ¶ Nisi q̄ descē. Hoc ptinet ad scđaʒ natiuitateʒ i spū.

† Ma.21.c q̄ nemo in xp̄o ad patreʒ ascēdit nisi q̄ ex spū nascitur. Nemo saluat̄ p mortē xp̄i nisi q̄ ex spiritu nascitur. Nemo nascitur ex spū nisi in morte xp̄i. Et cū dicit filius hoīs: dat nobis certitudinem ascendendi cum filii hominū simus.

c ¶ Et sicut moyses ex. Supponit de morte sua que est origo ⁊ cā habendi pdicta in cuius fide eū instruit: ⁊ q̄ carnalis erat ⁊ notꝰ in lege: iō quādaʒ

† 1. Joh.4.b legis partē adducit: quā ostēdit esse figurā ⁊ mortis sue significatiuā vt etiā sic pateat de aliis ptibus legis q̄ sint i figura. Et q̄ mors intelligit̄ p serpentem: ⁊ xp̄s mortu⁹ serpēs dr̄: quē q̄ fide

Nu.21.c intuetur: liberat̄ sicut intuitu illi⁹ in figura ab ignitis serpentib⁹ liberant̄ q̄ significāt incētiua vitioꝝ. d ¶ Ita exalta. Magistrū legis ad significationē legis inuitat: ⁊ q̄ dixerat de filio hominis: ne h̄ solū putet nicodem⁹: ostēdit eundē etiam eē filium dei. d. e ¶ Sic em̄ dile. ⁊c̄. Aperit cām hūane salutē scʒ dilectionē dei pr̄is: ex quo ois restauratio est per filiū suuʒ in spūsancto. f ¶ Mundū. Cosmos grece qđ latine mūdus

f interptat̄: ornat⁹ dr̄. Per mūdū igit̄ hūana natura significat̄: nō q̄ sm corp⁹ ex quattuor elemētis ɔstet: sʒ q̄ sm animā adeo est ornata ⁊ ad imaginē dei est facta: quā ad h̄ diligit de⁹ vt eā eternā faciat. g ¶ Ut filiū. Ecce idem dicit de filio dei qđ. s. de filio hoīs: vt p quē in deitate ɔditi sumus: p eūdē in hoīe restaurentur.

bis ⁊ nō creditis: quomō si dixe/ a
a ¶ quasi attamē dicā celestia.
a ro vobis celestia credetis: † Et nē b
¶ sm q̄ hō. a ¶ sm q̄ deus.
b mo ascēdet i celū nisi q̄ dēscēdit d̄
a ¶ q̄ ⁊ idē est fili⁹ dei. b ¶ sm q̄ deus.
c celo filius hoīs qui ē in celo. † Et c
a ¶ quasi hoc modo illud fiet. s. p mortē xp̄i.
sicut moyses exaltauit serpētēʒ in
¶ in cruce.
d deserto: ita exaltari oportet filiuʒ
a ¶ i. vera fide intuet̄ in ipm.
hoīs: vt ois q̄ credit in ipso nō pe e
a ¶ h̄ p filiū hoīs: q̄ idē ē fili⁹ dī: ex dilectione dei ad hoc missus: sic em̄. o. ⁊c̄.
e reat: sʒ habeat vitā eternā. † Sic ei f
¶ i. humanā naturā.
g dilexit deus mundū vt filiū suuʒ
a ¶ i. in mortē vt ois aspiciēs in eius morte nō pereat: sed habeat vitam eternam.
vnigenitum daret vt ois qui cre/ g
dit in eum nō pereat sed habeat h
a ¶ vere saluꝰ p filiū dei: nō em̄ alia cā venit nisi vt saluet: nō vt iudicet. i. dānet.
vitā eternā. Nō enim misit deus i

Nico.de lyra

[A]d hoc induxerat exemplū sensibile de vento flāte in terra sm expositionē Chryso. pdictā. a ¶ Quō si di. vo. ce. cre. Celestia hic vocat emanationē psonarū in diuinis que est valde ardua ⁊ de difficili valde intelligibilis. b ¶ Et nemo ascē. in celum. Repħensa eius tarditate saluator pcedit ad reddēdū

Diuisio causam efficacie q̄ est in spirituali generatiōe. Et diuidit̄ in duas: q̄ primo facit qđ dictum est. scđo manifestat ppositum/ ibi: Sic deus dilexit. pma in duas sm duplicē cām quā assignat. secūda ponit̄ ibi. Et sicut moyses. Circa primū sciēdū q̄ causa pncipalis efficacie baptismalis est mysteriū incarnatōis p quā filius dei vniuit sibi humanā naturā in mundū descendendo. Naturale est aūt q̄ quelibet res ad locū sue originis reuertatur: ideo verbū incarnatū ad patrē redire pōt ascēdendo: ⁊ q̄ p generationē spūalē hoīes efficiūtur mēbra ei⁹ ⁊ ipsi vniunt̄: ⁊ p ɔsequēs cū ipso ad celestia trahunt̄ virtute v̄bi incarnati. Sic soluta ē questio Nicodemi qua q̄rebat quō possūt hec fieri. ⁊ hoc est qđ dr̄: Et nemo ascē. in ce. nisi q̄ descē. de ce. q̄ sicut dictū est hoīes nō ascēdūt illuc nisi inq̄tū efficiūtur mēbra verbi incarnati: ⁊ q̄ verbū nō descēdit de celo p motū localē celū dimittendo: sed carnē de nouo sibi vniendo: ideo ad h̄ denotandū subdit̄: c ¶ Fili⁹ hoīs q̄ est in ce. Et hoc loco valentin⁹ accepit occasionē errādi. d. q̄ dei fili⁹ corp⁹ celeste attulit: ⁊ p virginē trāsiit nihil de ea assumēdo. hoc aūt pʒ erroneū ⁊ euāgelio ɔtrariū: q̄ hoc mō xp̄us nō esset fili⁹ virginis. Itē christ⁹ nō eēt hō: q̄ corpus celeste nō pōt informari ab aīa cū sit forma corpis physici organici: sm q̄ dicit phūs. ii. de aīa qđ nō pōt cōpetere corpori celesti. d ¶ Et sic moyses. Hic ponit̄ secūda causa efficacie baptismalis: q̄ est meritū passiōis xp̄i: qđ in baptismo operat̄: ⁊ hoc tangit̄ cū subdit̄: Et sicut moy. exal. ser. in deser. ita exal. opo. fi. hoīs. de h̄ serpēte habet̄ Nume. xxi. ⁊ fuit figura passionis xp̄i: q̄ habuit similitudinē veneni inq̄tum dicebat̄ serpēs: fuit tñ sine veneno: quia eneus:

quia eneus: sic xp̄s habuit similitudinē peti ex carne passibili: G fuit tñ oīno sine petō: ⁊ ideo si aspectus illi⁹ serpētis enei saluauit a corporali morte: multo fortius fides xp̄i crucifixi saluat a morte spūali: ⁊ restituit hoīem vite eterne/ iō sequit̄: e ¶ Ut ois q̄ cre. in ipso nō pe. sʒ ha. vi. eternā. Notandū etiā q̄ xp̄i crucifixio dicit̄ exaltatio: q̄ eius corp⁹ fuit exaltatū in cruce: sicut vexillum in aere: ad debellandū aereas potestates: sm illō Heb. xii. a. Curram⁹ ad ppositū nobis certamen aspicientes in auctorē fidei ⁊c̄. et q̄ p passionē meruit exaltationē sm q̄ dr̄ Phil. ii. a. Humiliauit semetipm factus obediens vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis: ppter qđ ⁊ de⁹ exaltauit illū. f ¶ Sic

Diuisio em̄ de⁹. Hic ɔsir manifestat causam pdictā: ⁊ diuidit̄ in duas: q̄ pmo ostēdit ppositū. scđo remouet quoddā dubiū/ ibi: Nō em̄. Superi⁹ dixerat q̄ efficacia baptismalis puenit ex mysterio incarnationis. iō declarat q̄liter ista incarnatio sit facta/ dicēs: q̄ nō est facta ex humano merito: nec ex necessitate: sed gratuita dilectione dei ad nos. ⁊ hoc est qđ dicit: Sic em̄ de⁹ dilexit mūdū vt filiū suū vni. da. q̄ est bonuʒ infinituʒ. Ex quo apparet maxima dei dilectio: q̄ diligere est velle alicui bonū: ipse aūt voluit nobis volūtate efficaci bonū infinitū: q̄ dedit nobis filiū suū. g ¶ Ut ois q̄ cre. ⁊c̄. Ex h̄ euā errauerūt aliqui heretici dicētes q̄ credentes nō dānabunt̄: etiaʒ si moriant̄ in petō mortali: ⁊ ɔfirmāt dictū suuʒ p verbū apl̄i. i. Cor. iii. c. Fūdamētū em̄ aliud nemo pōt ponere ⁊c̄. ⁊ seq̄t̄: Si cui⁹ opus arserit detrimentū patietur: ipse aūt saluus erit: sic tñ quasi p ignē: per fundamentuʒ enim istud intelligit̄ fides: ⁊ iō si sup h̄ fundamentū ponant̄ opa cōbustiōe digna ppt̄ talia hō punient̄ ad tps: tñ finalr saluabitur: Sʒ h̄ est erroneū: ⁊ iprobat̄ p dictū apl̄i ad Gal. v. d. Manifesta sūt opa carnis q̄ sūt fornicatio/ imūdicia/ impudicitia ⁊c̄.

h seq̄t̄: Qui talia agūt regnū dei nō ɔseq̄nt̄. Ex q̄ pʒ q̄ nō solū dānant̄ aliqui pp̄t infidelitatē sʒ etiā ppt̄ alia petā mortalia. Et ideo dicendū q̄ saluator nō accipit hic fidē tm̄ p habitu fidei informis. sed fidei formate p charitatē: ⁊ certū est q̄ talis saluabitur: ⁊ ad hoc denotandū dicit: Ut ois qui credit in eū. s. tendendo in eū p charitatē. h ¶ Non pereat. Ad dictū apostoli preallegatū in cōtrariū: dicendū q̄ loquitur de peccat̄ venialibus: sm q̄ exponunt doctores: ⁊ ego tunc plenius dicaʒ si contingat me sup illum locum scribere. pro peccatis autēʒ venialibus fideles temporaliter punientur igne purgatorii: tamē finaliter saluantur. i ¶ Non em̄ misit. Hic remouet quod-

Diuisio dam dubiū: ⁊ diuiditur in duas: quia primo facit quod dictum est. secūdo declarat quoddā dictum ibidem/ ibi: Hoc autēʒ est iudicium. Circa primū sciendum q̄ alique scripture loquendo de secūdo aduentu christi in mundum dicunt ipsum venire ad iudicandum: ⁊ ideo ne aliqui credāt q̄ hoc debeat fieri. s. i primo eius aduentu. hoc remouet dicens: Non em̄ misit de⁹ filium suum in mundum vt iudicet mūdum: scilicet in primo suo aduentu. tunc enim non venit iudicare sed magis iudicari pro mundi salute. ideo sequitur:

⁂ Sed vt saluet̄ mūdus

Moraliter ⁂ b ¶ Et nemo ascendit in celū nisi q̄ descendit de celo ⁊c̄. hoc dr̄ de xp̄o ad l̄ram: quē doctor euangelicus debet imitari scʒ in celū ascendendo p ɔtemplationē diuinoꝝ ⁊ inde descendēdo ad eruditionēʒ pximoꝝ. d ¶ Et sicut moyses exaltauit ser. ⁊c̄. serpens ille fuit eneus ⁊ in alto eleuat⁹ vt aspicientes ipm sanarent̄ a morsib⁹ serpentuʒ. ⁊ ille serpens fuit figura xp̄i q̄ fuit ipassibilis fact⁹ q̄tū ad corp⁹ in sua resurrectione: q̄ ipassibilitas figurata fuit p eneam soliditatē: ⁊ fuit exaltatus in sua ascensione ad pr̄is dexterā. ⁊ ex h̄ datur spes credentib⁹ ascēdendi ad glīe vitā. Greg. Qui terrenū corp⁹ de siderib⁹ supposuit: nob̄ celū posse patere monstrauit. f ¶ Sic em̄ de⁹ di. mū. ⁊c̄. ⁊ h̄ debet nobis esse amoris diuini maximū excitatiuū. i ¶ Non eniʒ misit de⁹ fi. su. vt iu. mun. ⁊c̄. i. vt condēnet. ⁊ nos inuicem in⁹ debemus ɔdēnare proximū etiā petōrem: q̄ qualis sit futur⁹: est nobis penit⁹ ignotū.

⁂ Hoc est autem

A. G. ſtauret. a ¶ Ut iudi. Nōdū apparuit iudiciū: ſʒ iā factū ē iu
2.Cor.2.c diciū. Nouit dñs q̄ ſunt ei᷒. Nihil eni aliud eſt iudiciū.i.eterna
dānatio: q̄ nō cognoſcere ⁊ non credere in filiū dei: ſicut nihil
aliud eſt btitudo ⁊ vita: niſi credere ⁊ cognoſcere filiū dei. vñ
J.17.a dr: Hec eſt vita eterna: vt cognoſcāt te ſolū deū verū ⁊ quem
miſiſti ieſum xp̄m. b ¶ Sʒ vt ſaluet ⁊c. Ex eo ſaluat hō nō iudicatur ſed ſi iudicat ex ſe habuit: qꝛ nō credidit. c ¶ Hoc ē aūt iu. Cur q̄ nō credit iudicat: qꝛ lux venit q̄ excitat homines ⁊ admonet cognoſcere ſua mala in quib᷒ oēs ſunt: ſʒ alij oderūt admonentē lucē ⁊ fugiūt ne arguantur eoꝝ mala q̄ diligūt. Alij admoniti ꝑ lucē accuſant ſua mala qđ ē facere veritatem ⁊ ſic illuminant. d ¶ Erāt eni eoꝝ. Qui eſt in tenebris et diligit lucē nō eſt malus: ſʒ ille dr malus ⁊ opa ei᷒ mala/ q̄ poſtq̄ lux venit: odit lucē ⁊ diligit mala: ⁊ hoc eſt qđ dicit: Erāt eni opa eoꝝ ma. Opa.i.ipietas ⁊ incredulitas: ⁊ odiū eterne lucis ⁊ nolle eā aſpicere: ſʒ velle i tenebris pctōꝝ remanere. e ¶ Qui autē fa. Oſtēſo q̄ iuſticia dānet q̄ non credit: oſtdit q̄ iuſticia ſaluet q̄ credit. Qui aūt fa.i. cui diſplicēt: mala ſua ⁊ accuſat nō ſibi ignoſcit: nō ſibi parcit: ſed venit ad lucē. Et incipit agere cū deo q̄ mala accuſat: qꝛ initiū boni eſt accuſatio mali: q̄ opa eius. hec.ſ.q̄ ſe accuſat ſicē de᷒ accuſat māifeſtat: qꝛ i deo ſūt facta. niſi ei dl lux ſibi luceret ſibi non diſpliceret. f ¶ Poſt hec. Nō ꝯtinuo poſt diſputationē cū nicodemo q̄ facta eſt ī hieroſolymis: ſʒ pa
cto ſpacio tpis de galilea in iudeā re
Moraliter dijt. g ¶ In iudeā. Moralē vbi
B eſt cōfeſſio pctōꝝ vel diuinarū laudū illuc venit ieſus. ⁊ diſcipuli eius.i.doctrina ⁊ illuminatio ei᷒: vbi moratur purgādo a delictis. vñ ſequit: et ibi morabat ⁊ baptiçabat. h ¶ Et baptizabat. Quātū cathecuminis nōdum baptiçatis ꝓdeſt doctrina fidei: tm̄ ꝓfuit baptiſma iohānis añ baptiſma xp̄i. qꝛ ſicut ille ꝑdicabat pniam ⁊ baptiſmū xp̄i ꝑnūciabat ⁊ etiā i cognitionē veritatis: q̄ mūdo apparuit attrahebat: ſic miniſtri eccl'ie pmo erudiunt venientes ad fidē: poſt pctā eoꝝ redarguūt: deinde remiſſionē in baptiſmo xp̄i ꝓmittūt: ⁊ ſic in dilectionē et cognitionē veritatis attrahunt.
i ¶ Erat aūt. xp̄o iam baptiçāte adhuc baptiçat iohes: quia
Myſtice adhuc ꝑmanet vmbra. Nec debet ꝑcurſor ceſſare donec manifeſtet veritas. ¶ Myſtice: nōdū erat ꝯſummatio lr̄e legis. k ¶ In en. Ennos grece aqua latine: vñ q̄ſi nois interpretationē apiens ſubdit: qꝛ aq̄ mul.e.i. l ¶ Iuxta ſa. Salim oppidū ē vltra iordanē ſitū: vbi oli melchiſedech regnit.

¶ in humanam naturam.
a filium ſuū in mundū vt iudicet
¶ vnde ſaluatoꝛ mundi dicitur.
b mundū: ſed vt ſaluet mūdus ꝑ a
¶ qꝛ ꝑ fidē dimittūt pctā ꝓ q̄b᷒ dānaret.
ipm. Qui credit in eū nō iudi b
catur. Qui aūt non credit iā iu c
¶ ne dicam iudicabit. ¶ cur.
dicat᷒ eſt: q̄a nō credidit in noie d
a ¶ in q̄ ſolo ē ſalus: nō habet multos filios de᷒ ꝑ quos ſaluet. b ¶ cā dānationis.
c vnigeniti filij dī. Hoc ē āt iudi e
¶ verbū i carnē. a ¶ hoc ē ius dānatōis. f
ciū qꝛ lux vēit i mūdū/ ⁊ dilexe g h
¶ carnales. ¶ pctā q̄ habebant.
rūt hoīes magl tenebras q̄ lu
¶ q̄re. ¶ pctā arguerēt. ¶ q̄ ex ſe. ¶ cur id.
d cem. Erant eni eoꝝ mala opa. i
¶ q̄ ē in ſcētiōe mali ⁊ cui placet malū. ¶ q̄
Ois eni q̄ male agit: odit lucē: k
apit mala. ¶ nō ꝯiungit luci: ſʒ fugit eā. l
⁊ nō venit ad lucē vt non arguā m
¶ mala q̄ diligit. ¶ .i.bōa opa q̄ veritas iubet
e tur opa ei᷒. Qui aūt facit vēritā n
tē venit ad lucē vt manifeſtent o p
a ¶ .ſ.paſcha ⁊ ea q̄ hic narrauit facta.
f opa ei᷒: qꝛ i deo facta ſūt. Poſt q r
g hec venit ieſus ⁊ diſcipuli ei᷒ in
¶ ſignificat ꝯfitētes: q̄s viſitat chriſtus.
terrā iudeam: ⁊ illic demorabat s
¶ id eſt diſcipulis vel credentibus in eum iudeis. ¶ per apoſtolos.
h cū eis ⁊ baptiçabat. † Erat aūt ⁊ t
a ¶ ſuo baptiſmo nō eo q̄ baptiçatus ē: illos ei ſubijt vt eēt via ⁊ ꝑparatio ſuo baptiſmo.
¶ ꝑcurrēs ⁊ ꝑparans baptiſmo xp̄i.
k iohānes baptiçās i ennon iuxta
¶ eſt ciuitas.
ſalim: qꝛ aq̄ multe erāt illic: ⁊ ve v x

G Nondū eni

Nico.de lyra

✠ a ¶ Sʒ vt ſal. ⁊c. et ꝓbat ꝯiter h dictū: qꝛ in pmo ei᷒ aduētu aliq̄ credebāt ei: ⁊ aliq̄ nō credebāt ei: ⁊ eſt diuiſio ꝑ imediata: cū inter ꝯdictoria nō ſit mediū: ſʒ nō venit ad iudicandū nō credētes: nec credētes vt ſtatī patebit. q̄ ⁊c. ⁊ h eſt qđ ſeq̄t: b ¶ Qui credit ⁊c.i.ñ hʒ cām vñ ꝯdēnet. c ¶ Qui āt ⁊c. .i.hʒ i ſe cauſā māifeſtā ſue ꝯdēnatōis: ſicē ille dr mortu᷒ q̄ iā hʒ ī ſe cāʒ māifeſtā mortē. ⁊ h ē qđ ſbdit: d ¶ Qui ñ cre. ⁊c. q̄ venit ꝓ ſalute mūdi. veruntñ cauſa hui᷒ dānatōis dabit executioni in ſcđo aduētu xp̄i. e ¶ Hoc ē aūt iu. hic declarat ſuū dictū: videlʒ q̄ nō credētes in filiū dei iā habēt in ſe cauſā manifeſtā ſue dānatōis: qꝛ ſunt extra fidē ſaluatoris ſine qua nullus vnq̄ potuit ſaluari. ⁊ h eſt qđ dr: Hoc eſt aūt iu.i.cā ꝯdēnatōis. f ¶ Quia lux.i.xp̄s q̄ ē lux vera. vt dictū ē.i.ca. g ¶ Venit i mū. carnē aſſumēdo: ⁊ i ea apparēs ſalutē humani generis opando. h ¶ Et dilexe. ⁊c. tenebras infidelitatis ꝑeligēdo. ⁊ ſbdit cām: i ¶ Erāt eni ⁊c. Ad cui᷒ intellectum ſciendum

ctum ſciendū q̄ legiſperiti aliq̄nā noticiā de xp̄o habuerunt co C gnoſcētes ipm eē vere xp̄m: vt plenī᷒ declarauī Math.xxi.d. ſup illū locū: Dixerūt agricole: hic ē heres. veruntñ qꝛ arguebat eoꝝ vitia: mori fuerūt ꝯ eū inuidia excecāte illā cognitionē quā de eo habebāt: qꝛ paſſio pñs ⁊ fortis ꝑuertit iudiciū rationis: ſicut ptʒ i lebtinēte: q̄ pñte paſſiōe iudicat eē fornicādū: tñ extra paſſionē poſitus iudicat ꝯriū. vt dr. vij. Ethi. ſic iudei odio ⁊ inuidia moti ꝑſecuti ſūt xp̄m: ⁊ ponit ad h ſaluatoꝛ exemplū. d. k ¶ Ois eni ⁊c. ſicut ptʒ de adultero ⁊ de iure. et ſic de alijs: l ¶ Et nō ve. ⁊c.i. nō facit ſua malefacta in palā. m ¶ Ut nō ar. opa ei᷒.i. nō puniāt ꝑ iuſticiā ſecularē. n ¶ Qui aūt fa. ve.i.opa ꝯformia volūtati diuine: q̄ ē idē qđ veritas prima. o ¶ Venit ad lu.i. in palā vel ad xp̄m q̄ ē lux vera. p ¶ Ut mani. ⁊c. nō ad ꝓpriā laudē/ ſʒ ad dei gl'iam ⁊ ꝓximi edificationē. q ¶ Quia i deo ſūt fa.i. ꝟtute dei: ſine cui᷒ ꝟtute op᷒ meritoriū ñ pōt fieri. r ¶ Poſt hec ve. Hic ꝯñter
ponit diſtinctio inter baptiſmū xp̄i ⁊ ba Diuiſio
ptiſmū iohis: ⁊ diuidit in tres: qꝛ primo vtrūq̄ baptiſm᷒ deſcribit. ſcđo ex h q̄ſtio orit ibi: Facta ē ꝗ q̄ſtio. tertio ſoluit/ ibi: Et rñdit iohes. Pria i duas: qꝛ pmo ponit baptiſm᷒ xp̄i. ſcđo ponit baptiſm᷒ iohānis/ ibi: Erat aūt iohes. In prima pre dr ſic: Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipli ei᷒. Ex ꝑdictē ptʒ q̄ ieſus loq̄bat cū Nicodemo in hierlm q̄ ē metropol i iudea. Quō ꝗ dr h imediate poſt locutionē xp̄i cū nicodemo: Poſt hec ve. ie. ⁊c. qꝛ erat ibi vt videt. Ad h rñdet Bed. q̄ li poſt h nō intelligit imediate reſpectu ꝑcedētiū: ſʒ in ꝓceſſu tpis: poſt inſtructionē Nicodemi venit i galileā: ⁊ iterū reuerſus eſt in iudeā. ¶ Aliter etiā pōt dici vt imediate ꝯiūgat lr̄e ꝑce. Poſt hec vēit ieſus ⁊
diſcipli ei᷒ ⁊c. q.d. poſt inſtructionē ni D
codemi in hierlm venit ad alia loca iudee
qꝛ nō tm̄ debebat docere i ciuitate metro Mat.3.b
poli: ſʒ etiā in alijs. ⁊ ad h denotādū dr: Luce.3.a
In terrā iudeā. tunc eni de hierlm venit verſus iordanē vbi hoīes cōgregabant ad baptiſmū: vt ſic incipet baptiçare ſm̄ q̄ iohs de eo ꝑdixerat: vt.ſ. dictū ē. ideo ſubdit: s ¶ Et illic demo. ⁊c. ſʒ ꝯriū videt. j. ſe. ca. vbi dr q̄ ieſus nō baptiçabat: ſʒ tm̄ diſcipuli ei᷒. Dicēdū q̄ ipſe pmo baptiçauit diſciplos ſuos: vt h dr: poſtea ſoli diſcipuli baptiçabāt: xp̄o circa altiora docēda occupato: ⁊ ſic nō ē ꝯdictio.
de h tñ baptiſmate plenī᷒ dicet in fi. hui᷒ ca. t ¶ Erat āt ⁊c. Hic ꝯñr ponit baptiſmū iohis. d. Erat aūt ⁊ io. ba. ⁊c. qđ eſt oppidū iuxta iordanē. ⁊ dicūt aliq̄ q̄ alio noie vocat ſalē: ⁊ eſt locus vbi regnit melchiſedech. vt hr̄ Gen. xiiij. ſʒ hoc ē ſalſuʒ: qꝛ ſalē vbi regnit melchiſedech idē eſt qđ hierlm: qꝛ ipſam
edificauit melchiſedech. vt dic Iſid. li. xv. Ethymol. ⁊ pmo dicta ē ſalē.i. pacifica ex ꝯditiōe reg' q̄ regnit i pace: poſtea dicta ē hierlm a tpe q̄ abraā voluit ibi offerre iſaac filiū ſuū: qꝛ locū iſtū appellauit dñs videt: vt hr̄ Gen. xxij. c. ⁊ iō hierlm interꝑtat viſio pac᷒: qꝛ cū pma interꝑtatiōe addita ē viſio. Subdit aūt cū q̄re iohes baptiçabat iuxta ſalim/ cum dr: v ¶ Quia aq̄ mul. ⁊c. eſt etiā interꝑtatio ei᷒ qđ dr in ennon. Ennos eſt hebraice dr aq̄. x ¶ Et veniebāt ⁊c. Sʒ videt q̄ baptiſm᷒ iohānis ſtatim debuit ceſſare baptiçato xp̄o. cū ad ipm manifeſtādū ordinaret. vt. ſ. dictū ē. Dicēdū q̄ nō ſtatim ceſſauit: ne crederet totalr reꝓbād᷒: ſicē baptiſmata q̄b᷒ phariſei vtebāt:
✠ vt dr Marci

Iſidorus

✳ e ¶ Hoc ē aūt iudiciū.i. ratio cōdēnatiōis reꝓboꝝ. Moraliter
f ¶ Quia lux venit in mundū ⁊c. Bed. Moraliter illi magis tenebras q̄ lucē diligūt q̄ ſuos ꝑdicatores hū doctētes odijs detractionib᷒ inſequunt. r ¶ Poſt hec venit ieſus ⁊ diſcipuli eius ⁊c. q̄ interꝑtat ꝯfeſſio. Alchuin᷒: Ubi eni eſt peccatoꝝ ⁊ diuinarū laudū confeſſio: illuc venit chriſtus et diſcipuli eius.i. doctrina ipſius ⁊ purgat vitia peccatorum.

✳ Facta eſt autem

E G a ¶ Nondū eñ. Ecce apte notat facta xp̄i ante iohem incar-
ceratū q̄ alii p̄termiserūt: incipiētes ab his q̄ facta sūt post iohem
missum in carcerē q̄n cessante baptismo p̄cursoris apte incepit
baptism⁹ xp̄i. b ¶ Facta est. Dū iohānes p̄dicat ꝛ schola ei⁹
durat: xp̄us latenter p̄dicat ꝛ operat̄: sed palā baptiçat vt oria
tur q̄stio de baptismo iohis ꝛ d̄ baptis
mo xp̄i ꝛ illa soluat̄ testimoniis iohis.
c ¶ Et venerūt. Volentes accusare
xp̄m quē paulo ante viderāt a iohe ba
ptiçatū. d ¶ Rn̄dit io. Quia vltra cō
suetudinē hūane nature sū nat⁹ ex pa-
rentib⁹ p̄ueccte etatis: putat̄ me eē vl
tra hoies: sʒ scitote q̄ purus sum hō: il
le de⁹: a quo habeo q̄cquid habeo. Ex
me infirmitas: ex illo gr̄e sublimitas.
Putatis vt aliq̄d dicā cōtra meū testi-
moniū: ego nō baptiço in remissionem
pctōꝝ sed ille. e ¶ Non pōt. Quasi
ego pur⁹ hō: nil habeo nisi qd̄ datū est
a do. i. baptiçare i pn̄iaʒ i nō i remissio
nē: q̄ nō ego xp̄s: sʒ ille vt scitis me te-
statū fuisse vobis. ideo ad illū currite.
f ¶ Ego nō sū xp̄s. Non suʒ vnct⁹ a
p̄re plenitudine sp̄ūs: sed de plenitudi
ne illius accepi vt illum precurrerem.
g ¶ Hoc ḡ gau. In h̄ gaudiū meum
est plenū q̄ fact⁹ sum amicus sponsi: et
q̄ sto ꝛ audio. h ¶ Illū opoꝛ. Gau
deo ad vocem sponsi. Ille sponsus cre
† mat.3.a scet. i. luenit̄ eē xp̄s qui putabat̄ pro-
mar.1.a pheta. Ego minuar: q̄ ē⁹ xp̄a lueni-
Luc.3.c ar: q̄ xp̄s putabar. Illū opoꝛ. cre. i. ex
altari. i. dū pctā dimittit grām dat in q̄
glia ei⁹ q̄ in se semp̄ est p̄fecta: crescit i
hoiem dū eam hō plus videt ꝛ habet.
Hō minuit̄ q̄ ante in se gl̄iabat̄ dūmō
pctā confitet̄ et accipit qd̄ ille dat. Cui
rei attestat̄ passio vtriusq̄. Christus in
cruce exaltatur. Johes capite minuit̄.
Attestat̄ ꝛ creatura. iohes nat⁹ est de-
crescentibus dieb⁹. xp̄s vero crescenti-
bus. i ¶ Me aute. Johes figura le
gis est. xp̄s veritas: lex minuit̄: appar̄
te veritate. k ¶ Qui desursum. i.
de altitudine humane nature an̄ pctīi
primi parent̄: q̄ de illa altitudine as-
sumpsit verbuʒ dei humanā naturā: et
nō assumpsit culpam cui⁹ assumpsit pe
nam. Qui eñ de celo. i. de patre venit
duobus modis sup̄ oīa est. Primo su-
per oēm humanitatē q̄ de ipsa prius q̄
peccaret: venit. Secundo iuxta altitu-
dinem patris cui est equalis.
G De terra est

a ¶ Mystice: Nōdū erat ꝯsūmatio lr̄e legis
sʒ dū pēdens in cruce dixit: Cōsūmatū est.
a niebant ꝛ baptiçabantur. † Nōn- a
duʒ eñ missus fuerat iohānes in
a ¶ defendētib⁹ baptismū magistri ꝛ putan
tibus iohem maiorē christo.
b carcerē. Facta ē āt q̄stio ex disci- b
a ¶ dicētibus meliorē baptismū xp̄i ad quē
iohes inuitabat hoies nō iesus ad iohānem.
pulis iohānis cū iudeis de puri- c d
¶ vt solueret hāc q̄stionē.
e ficatione. Et venerūt ad iohānē e
a ¶ quasi instigarent in inuidiā ꝯtra iesuʒ.
b ¶ quasi quē baptiçasti.
ꝛ dixerūt ei: Rabbi: qui erat tecū f g
¶ d. ecce agn⁹ dei.
trās iordanē cui tu testioniū p̄hi- h
a ¶ vn̄ valde miramur. ¶ i. iudea. b ¶ q̄si
quid tibi de hac p̄sumptione videt̄.
buisti: ecce hic baptiçat ꝛ omnēs i k
a ¶ te dimisso q̄ eū baptiçasti.
d veniūt ad euʒ. Rn̄dit iohannes l
e ꝛ dixit † Nō pōt hō accipe quicq̄
¶ accepi q̄ ego nō xp̄s.
nisi fuerit ei datum de celo. Ipsi m
vos mihi testimoniū p̄hibetis q̄ n
a ¶ maior ergo illo nō: sʒ missus ante vt pre
co seruus parans viam ei.
f dixerim: ego nō sū christ⁹: sed q̄
a ¶ q̄d ergo es tu: quid ille: ego amicus spō
si qui ȝelo sponsam ei: nō mihi.
missus sum ante illū. Qui habet o
¶ i. ecclīaʒ q̄ generat ꝛ v̄go p̄manet ¶ q̄cūq̄
sponsaʒ sponsus est: amicus aūt p
¶ hūilis nō cadit sʒ sup̄b⁹. ¶ int⁹ docētē
sponsi qui stāt ꝛ audit eum: gau-
a ¶ nō de se i q̄ tristicia sʒ d̄ deo. b ¶ i. testi
moniū ei⁹ q̄ p̄hibet se filiū dei spōsum ecclīe.
dio gaudet p̄pter vocem sponsi.
a ¶ ita q̄ ꝛ ego gaudeo ad vocē spōsi q̄ ipse
me illuminat. b ¶ i. habeo grām meā: suffi
cit mihi gr̄a mea: pl⁹ mihi nō assumo: ne qd̄
g Hoc ergo gaudium meū imple-
accepi amittā. a ¶ ꝛ ne miremini q̄ plures ba
h i tū est. Illuʒ oportet crescere me q r
ptiçat q̄ ego: q̄. a ¶ q̄ xp̄us. b ¶ de p̄re.
c ¶ in mūdum.
k aūt minui. Qui desursum venit s

nis cū subdit̄: k ¶ Ecce hic ba. q. d. de te non curatur. G
l ¶ Rn̄dit io. Hic ponit̄ q̄stionis solutio. ꝛ q̄ discipuli iohis
notabāt xp̄m de h̄ q̄ officiū iohānis vsurpabat: ꝛ de hoc q̄ fa-
ma iohānis p̄ h̄ decrescebat. iō iohes in sua solutiōe sic p̄cedit:
q̄ p̄mo ostendit p̄mū eē falsum. scd̄o ōndit scd̄m eē iustum, ibi:
Illū oportet crescere. Primū ōndit p̄
h̄ q̄ iohes nō baptiçabat nisi sicut p̄co
xp̄i ꝛ iō xp̄s baptiçās nō vsurpabat si-
bi officiū iohis: sʒ mag̃ exercebat offi-
ciū a iohāne p̄conizatuʒ. ꝛ h̄ est qd̄ dr̄:
Rn̄dit iohes ꝛ di. Nō pōt hō ꝛc.
q̄ ois p̄tās a deo ē: ꝛ iō s̄m distinctio-
nē collatiōis diuie distinguūt̄ officia.
iohes aūt nō accepit auctoritatē a deo
baptiçādi nisi ad denūciandum xp̄m ꝛ
p̄parandū hoies ad suū aductuʒ. ꝛ h̄ ē
qd̄ dr̄: m ¶ Ipsi vos mi. te. p̄hi. i.
perhibere debet̄: quia a me audistis:
n ¶ Q̄ dixerim: nō sū ego xp̄s sʒ q̄
missus sum an̄ illū: p̄pter qd̄ baptiçādo
nō vsurpat officiū alienū. qd̄ p̄bat p̄ h̄
qd̄ subdit̄: o ¶ Qui hʒ spō. spon.
est. i. habet officiū sponsi: qd̄ est gene-
rare filios: ꝛ iđo officiū xp̄i est baptiça
re p̄ qd̄ regenerant̄ filii de sponsa xp̄i
que est ecclīa. p ¶ Amicus ꝛc. gau
dio gaudet p̄pter vocē sponsi. i. debet
ꝯgaudere sponso filios generanti. Si
eñ officiū generādi. ex sponsa sibi acci
peret nō eēt amicus spōsi: sed inimic⁹
ꝛ adulter esset. q. d. iohes: de h̄ q̄ xp̄s
baptiçat nō debeo dolere: sed magis
gaudere: cū sim eius p̄co et amicus. p̄
pter hoc subdit̄: Hoc ḡ gaudiū me
um ipletū est. Et notandū q̄ iohes Nota
hic vocat se xp̄m amicum. s̄. aūt se voca
uit eius seruū etiā indignū. d. Cui⁹ nō
sum dign⁹ vt soluā ei⁹ corrigiam calcia
mēti. cui⁹ cā est: q̄ volebat discipulos
suos rep̄mere volētes xp̄m ad inuidiam h
mouere cōtra xp̄m vt p̄ʒ ex predictis.
ideo hic voluit loqui magis charitati-
ue. q ¶ Illum oportet. Hic osten
dit scd̄m eē iustū scʒ famā suā diminui:
ꝛ crescere famā xp̄i. Et diuiditur in du Diuisio
as: q̄ p̄mo ostendit p̄positū. scd̄o ꝯclu
dit p̄ncipale intentū, ibi: Qui credit in
filiū. Primū p̄bat quattuor rōnibus.
Prima sumitur ex altitudine originis
xp̄i: cui⁹ origo de sursum est ꝛ q̄tuʒ ad
deitatem sicut patuit. j. ca. ꝛ q̄tum ad
humanitatē: q̄ corp⁹ ei⁹ formatū est vir
tute sp̄ūsancti. ꝛ hoc est qd̄ dr̄ Illuʒ
opoꝛ. cre. in claritate fame: ꝛ auctori-
tate apud hoies: q̄ i seipso nō auget̄.
r ¶ Me aūt minui. sicut lucifer mi-
nuitur in claritate q̄tum ad apparen-
tiā oriēte sole: ꝛ auctas p̄conis aduenī
ente iudice. ꝛ h⁹ rō subdit̄: s ¶ Qui
desur. ve. i. ordinat⁹ ē ꝛ q̄tū ad diui
nitatē ꝛ q̄tū ad hūanitatē mō p̄dicto.
Sup̄ oēs est

Nico.de lyra

vt dicit̄ Marci. vi. ca. Iteruʒ q̄ si
cut ante baptismū xp̄i iohānes baptiça
bat in noīe xp̄i venturi: sic post baptis
mū xp̄i illos quos baptiçabat ad xp̄m
mittebat plenī⁹ instruēdos: ꝛ sic cōfir-
mabat suū testimoniū d̄ xp̄o. a ¶ Nō
duʒ eñ ꝛc. hoc addit̄ ad ostendendū q̄ texit historiā quā alii
euāgeliste dimiserant incipiētes describere facta xp̄i post icar
cerationē iohānis. b ¶ Facta ē aūt. Hic ex p̄dictis mouet̄
q̄stio: q̄ discipuli iohis ȝelātes p̄ magistro suo voluerunt p̄fer
re baptismū suū baptismo xp̄i: ꝛ h̄ est qd̄ dr̄: Facta ē aūt q̄.
ex dis. io. indiscrete p̄ magistro suo ȝelantib⁹. c ¶ Cū iu. i.
xp̄i discipulis: ꝛ aliis ad baptismū xp̄i veniētib⁹. d ¶ De pu
rificatiōe. i. de baptismo: q̄ isti dicebāt baptismū xp̄i meliorē
q̄ xp̄us illos quos baptiçabat nō mittebat ad iohem. e ¶ Et
venerūt ad io. moti ȝelo indiscreto. f ¶ Et dixerūt ei. ꝛ p̄
posuerūt q̄tuor ex q̄b⁹ iohes posset p̄uocari. Primū est prece-
dēs excellētiā iohis respectu xp̄i. qd̄ notat̄ cū dr̄: g ¶ Rab
bi q̄ erat ꝛc. q. d. discipul⁹ cū magr̄o. Scd̄m ē b̄ficiū a iohan
ne xp̄o ipensum, cū s̄dit̄: h ¶ Cui tu te. p̄hi. q. d. p̄ te est in
auctoritate. Tertiū est vsurpatio officii alieni cū s̄dit̄: i ¶ Ec
ce hic ba. q. d. tuū officiū vsurpat. Quartū ē minoratio iohā-
nis cū sub

b ¶ Facta est aūt ꝛc. naʒ ei⁹ discipuli indiscrete ȝelātes
p̄ eo baptismū iohānis p̄ferre volebant baptismo xp̄i: q̄bus si Moraliter
miles sunt multi theologi ꝛ aliq̄ religiosi: q̄ mag̃ adherēt aliq̄
bus opinionib⁹ eo q̄ sūt opiniones magistroꝝ sui ordinis vel
p̄rie q̄ pro ipsa veritate: cū tū dicat ph̄us p̄rio ethicoꝝ: q̄ sanctū
est prehonorare v̄itatē. Et plato dixit de socrate magr̄o suo: Phus.
Amic⁹ q̄dē socrates: mag̃ amica ē v̄itas. Per h̄ aūt q̄ iohes
dictos discipulos rep̄hendit: iformant̄ doctores boni vt tales
adulatiōes nō recipiāt sʒ mag̃ repellāt sic ꝛ moyses dixit Jo-
sue Nūe. xi. f. Quid emularis p̄ me ꝛc. p ¶ Amic⁹ autē
spō. ꝛc. hic ē p̄dicator ver⁹ q̄ nō suū q̄rit sʒ xp̄i honorem. ꝛ ille
dicit de xp̄o: q ¶ Illū opoꝛ. cresce. me autē mi. q̄ sollici
tus ē de honoris xp̄i augmētatiōe ꝛ de p̄pria hūiliatiōe. ꝛ illō
qd̄ seq̄t: s ¶ Qui de sur. ve. ꝛc. q̄ ꝯsidet̄ in xp̄o diuinā ex
cellētiā ꝛ in seipso fragilitatem terrenā. ꝛ in h̄ docuit iohes do
ctores inferiores deferre superioribus honores.

A b a ¶ De terra.i.q ē d terrenis parētib9 nat9 a qb9 pctm̄ ⁊ pe nā pcti ɔtraxit ex se nihil ē nisi terra. b ¶ Et qd vidit. Cū ip filius dei sit v̄bū pris: nō aliud v̄bū pris audit vel hoib9 te/ stat: sȝ se v̄bō qd pr locut9 ē.i.edidit ⁊ genuit ex se: scis ⁊ indi cat hoib9 esse ex pre. Hoc euāgelista dicit vt potuit. qd plene dici vl intelligi nequit. c ¶ Significauit. Hoc ē signū posuit i corde suo qsi speciale aliqd.s.huc esse verū deū q missus ē ad salutē hoīm. d ¶ Verax. Ois hō ex se mēdax: nō enī vera dice re pōt nisi illuminat9 a deo. Quē enī misit de9 pr v̄ba dei loquit. qd ē: que misit de9: de9 est. iō v̄ba dei loquit. ḡ v̄ba filij de se testimoniū phibentis q de9 sit v̄ba dei sūt. e ¶ Verba dei lo. In h se distīguit a xpo: sȝ qi missus ⁊ v̄ba dei loquit: apertius addit: f ¶ Nō enī ad mēsurā. Hoib9 dat ad mēsurā: filio nō dat ad mēsurā: sed sicut totū ex seipso toto genuit filiū suū: ita incarnato filio suo totū spiritū suū dedit: nō pticulatim: nō p subdiui siones sȝ generalit ⁊ vniuersalit ⁊ nō ob aliud dat nisi qi pr diligit filium. g ¶ Qui credit. Ac si diceret: q cre/ dit in filiū habet ipm filiū: ⁊ p h hȝ vi/ tā. h ¶ Sȝ ira dei. Ira cuȝ q nat9 ē pmanet. ⁊ iō nō ait: venit: sȝ manet: qi p filiū missum q est vita nō tollit effe/ ctus illius ire sȝ mors corruptio ⁊c. que omnia manent.

a ¶ hoīes ⁊ āgelos. b ¶ iohēs. ¶ natus. a
a sup oīnes est. Qui ē de terra/ de b
¶ terren9 ē ex se. ¶ et ecce terrena sapit ⁊ dicit
terra ē: ⁊ de terra loquit. Qui de c
si vō diuia ex illūinatiōe ē. ¶ h est qd ait
desursū. ¶ christ9. ¶ apud patrē.
b celo venit sup oēs est. Et qd vi/ f g
¶ a patre. ¶ de deitate sua.
dit ⁊ audiuit h testat: et testimo/ h i
¶ de populo sinistre.
niū ei9 nemo accipit. Qui aūt ac k
¶ de pplo dextre. ¶ ipse qui de celo de/ scendit ⁊ super omnes est.
c cepit ei9 testioniū significauit: qr l m
a ¶ vere verax: qi loqt v̄ba dei. ¶ .i.xpm.
b de9 verax est. Quē enī misit de9/ n
c v̄ba dei loqt. Nō enī ad mēsurā o
¶ .i.filio.
a ¶ qr. ¶ singulariter nō vt adoptiuos.
dat de9 spiritū.† Pater diligit fi p
a ¶ vt nāt9 sit fili9 qnt9 ⁊ pr eqle enī sibi ge
g liū: et oia dedit i manu ei9. Qui q
nuit. ¶ q ē vita eterna. ¶ .i.ipm filium.
credit i filiū habet vitā eternā: q r
aūt incredul9 est filio: nō videbit
¶ .i.ipsum filium.
b vitā sȝ ira dei manet super eum. s

Nico.delyra

a ¶ Sup oēs ē.i.auctē ⁊ digni/ tate.debet oēm creaturā pcellere: quia quāto origo alicui9 ē altior: tanto debet ei maior honor. Scda ratio accipit ex certitudie doctrine: qm xpc in natura diuia hȝ eādē sciaȝ cū patre: in hūana natura cognoscit oia q de9 cognoscit noticia visiōis. ⁊ iō pōt certitudinalit docere etiā altissima: iō debet ei excellētia maxia ⁊ h ē qd dr: b ¶ Qui ē de ter.i. ois hō pter xpm: cui9 corp9 format v̄tute seminis existēt de terra a dominio: sicut ⁊ alia mixta vt pȝ ex.q. de generatiōe. B c ¶ De terra ē.i.p h ɔstituit i vita terrena: ⁊ p ɔñs nō pōt loq nisi de terrenis qntū ē ex se. iō sequit. d ¶ Et de ter. lo quit. licet enī iohānes ⁊ alij sancti locuti fuerint de celestib9. hoc erat inqntū erāt a deo illuminati: sȝ alit ē d hoīe xpo rōne pdicta. iō subdit: e ¶ Qui de ce. ve. qntū ad originē modo pdicto. f ¶ Sup oēs ē. qntū ad doctrinā: qr pōt loq celestia ⁊ diuia q certitudinalit cognoscit ⁊ inqntū de9 ⁊ inqntū hō. ppter qd sequit: g ¶ Et qd vidit ⁊ au. sȝ enī habeat eādē sciaȝ cū patre inqntū de9: in hȝ eā a pre sic ⁊ essentiā: ⁊ h signi ficat p audire: inqntū aūt hō habet aliā sciam a deo infusaȝ: et sic inqntū hō ⁊ inqntū de9 a patre audiuit. h ¶ Hoc testat. docēdo. ⁊ pȝ certitudo testimonij p visum ⁊ auditū. i ¶ Et testimoniū ei9 nemo accipit.i.pauci cōparatiue. sic cōit dr: nemo ē in foro.i.pauci: qi pauci de iudeis crediderunt in aduētu xpi. k ¶ Qui aūt accepit. ei9 testimoniū. credēdo. l ¶ Significauit.i.mōstrauit. m ¶ Quia de9 verax ē. ad implendū pmissuȝ de filio iā misso: sicut añ mittendo pmi serat p pphetas: ⁊ ɔcludit excellentiā doctrine ex pdictis di. n ¶ Quem enī misit de9 v̄ba dei loquit. ppria v̄tute. alij aūt nō psūt h facere nisi v̄tute ipsius. Tertia ratio accipit ex plenitudine gre: Sicut enī in capite corpis naturalis sunt oēs sensus: in alijs aūt mēbris sūt pticulatim: sic i xpo capite nro ē ois plenitudo gre: in alijs aūt diuisim. ⁊ iō excellentia dignitat ⁊ honoris xpo debet p alijs. ⁊ hoc est qd dicitur: o ¶ Nō enī ad mēsurā dat de9 spm.i.grām hoī xpo: nō q ei9 gra habitualis sit infinita: sȝ qi habet gratiā sm omneȝ ei9 rationē ⁊ effectū: sic si haberet albedo sm oēȝ gradū ipsi9 possibilē: diceret hri sine mensura ⁊c. Alio mō etiā dr h ex re spectu ad capacitatē aīe. Si enī aliqs veniēs ad fluuiū hauriat aquā qntū pōt vas capere: dr accipe sine mēsura: sȝ vas sit deter minate mēsure. Sic in pposito: qr tota capacitas aīe xpi fuit repleta gra. iō dr accepisse sine mēsura. Quarta ratio sumit ex xpi filiatiōe: qr est dei fili9 naturalis ⁊ vnigenit9. Alij autē qtūcūq sancti etiā angeli beati nō sunt nisi filij adoptiui: et idea sibi

ideo sibi debet excellentia reuerētie ⁊ honoris. ⁊ h ē qd dr. C p ¶ Pater dili. filiū ⁊ oia dedit i ma. ei9. qr inqntū de9 hȝ eandē potētiā cū patre: sic ⁊ eandē essentiā. Sȝ hoc mō accipiē/ do li diligit nō tenet causalit: qr fili9 nō pcedit a pre volūtarie sȝ naturalit: sȝ tenet ɔcomitatiue ⁊ p modū signi: qr dilectio cō comitat pductionē filij. Silr inqntū hō: oia tradita sūt i manu ei9: vt hr Mat. vlt. d. Data ē mihi omis ptās in celo ⁊ in terra. ⁊ h mō accipiēdo li diligit tene tur causaliter: qr dilectio diuia ē rō ois alteri9 doni. ⁊ sic ē causa oīm aliorū do/ norū q facta sunt in hūanitate xpi. q ¶ Qui credit. hic ɔcludit pncipale intentū: qr intētio iohānis baptiste ista dicēt erat inducere discipulos suos ad credendū ipsi xpo cuius erat pcursor et nūcius. ⁊ h ē qd dr: Qui credit in fi. habet vitā eternā ⁊c. qr habet graȝ q virtualiter ɔtinet beatitudinem: sicut semē arboris ipam arborē. ⁊ loquit de fide formata charitate. r ¶ Qui aūt incredulus ē fi. ⁊c. qntū ad penā dā/ ni q est carētia visiōis diuie. s ¶ Sȝ ira dei manet sup eū. qntū ad penaȝ sensus q eternalit manet sup dānatuȝ: qr nullo mō pōt euadere. Ad maiorem euidentiā ei9 qd dictū ē q xpc baptiza/ bat ⁊ discipli eius. qrit: qle fuerat illud baptisma. Et arguitur q nō fuit baptis/ ma xpi: qr baptisma xpi habet efficaciaȝ a passiōe ipsi9: h illā nō pcessit: qr effe/ ctus nō pōt pcedere causaȝ suā: xpc aūt nōdū passus fuerat. ḡ ⁊c. Itē si aliq fu/ issent baptizati baptismo xpi añ ei9 ascē sionē in celū: h marie videret eē verū d aplis ⁊ xpi discipul. h aūt nō est verū: qr xpc volēs ad patrē ascendere dixit eis: Johēs qdē baptizauit aq. vos autē ba/ ptizabimini spūsctō ⁊c. vt dr Act.i.a. Baptism9 aūt xpi ē in spū. vt pȝ ex pdi ei.i.ca.h ⁊c. Cōtrariū videt p dictū Aug. sup istū locū: qr dit q iesus baptizabat vt dñs: h ēt ē baptizare baptismo suo. ḡ ⁊c. Rñsio. in hac qstiōe ⁊ ɔsilib9 q sūt de ill q nō psūt sufficiēter p ratione inuestigari: nec eaȝ v̄itas habet p expssaȝ scpturā: tenē/ dū ē illud qd ē mag ɔsonū scpture ⁊ rōni. ⁊ iō sm hūc modū in hac qstiōe ē sic pcedēdū: qr nō ē expssuȝ p scpturā qle fuerit illd baptisma. Sciēdū igit q Chrys. dicit q illud baptisma tm̄ fuit D baptisma iohis: qr sm ipm baptism9 xpi nōdū erat institut9. Cu ius rō ē: qr i baptismo xpi dat spūsanct9 q nō ē dat9 añ xpi re/ surrectionē: sm q dr.j.vij.ca. Nōdū erat spūs datus: qr nōdū erat ihs glificat9. ⁊ iō dit q apli añ passionē baptizabāt tm̄ ba/ ptismo iohis. d xpo aūt dr q ipe n baptizabat: vt dr ca.se. sȝ p tā to dr baptizasse i h ca. qr actio suo discipłoȝ ei attribuit. sic fa/ ctū sui attribuit dño. sȝ ista nō videt ɔsona scpture. Qr enī dit p imū baptismū xpi nō esse institutū añ resurrectionē. nō videt esse veȝ: qr sacramēta xpi ex sua institutiōe grām ɔferebāt. et iō tūc videt baptism9 xpi institut9 qñ data ē virt9 pducēdo istū effectū: hoc aūt fuit qñ xpc a iohāne baptizat9 tactu sctissime car nis sue v̄tutē regenerādi ɔtulit aqs. Et h tenet a doctorib9: sȝ necessitas vtendi hoc sacramēto fuerit inducta post passionē: qr in passiōe xpi termiata sūt figuralia sacramenta. Hoc etiā dicit Aug9. in quodā sermone epiphanie: Ex q xpc i aquis imergit ex eo oīm pctā abluit aq: abluito aūt auferēs pctā nō ē aliud qȝ xpi baptism9. ḡ ⁊c. Itē q dicit scdo aplos baptizasse baptismo iohānis nō videt veȝ. qr ibidē dr q discipli iohis mouerūt bri gam ⁊ qstionē de baptismo xpi ⁊ suorū discipłoȝ: qd nō esset si xpc ⁊ ei9 discipli baptizassent baptismo iohis: qr nō cederet ad iohānis detrimētū vt ei9 discipli insinuabāt: sȝ magis ad hono ris augmētū. Preterea si fuisset tm̄ vnū baptisma iohis ⁊ apo stoloȝ. qstio illa de diuersis baptismatib9 nō haberet locū. Qr aūt dit tertio xpm in ppria psona nō baptizasse sȝ tm̄ p discipu los suos n videt veȝ: qr vt dr Act.i.a. Cepit iesus facere ⁊ do cere. ⁊ iō nō ē verisile qn pmo baptizauerit p seipm. Et ɔfirma tur p h q alia sacra xpc p seipm pmo exercuit: sic pȝ d euchari/ stia: qr pmo ipe corp9 suū ɔsecrauit ⁊ formā ɔsecrādi aplis tra/ didit. silr sacrm ɔfirmatiōis p man9 ipositionē exhibuit p semet ipm. ⁊ iō nō ē verisile qn sacrm baptismi p semetipm exercuerit cū sit pmū sacrm. ⁊ iō dicēdū sm Aug. q xpc baptizauit disci/

Quod fu/ erit baptis/ ma in q chri stus ⁊ disci/ puli bapti/ zabant

F pulos suos

E pulos suos baptismo suo .s. aq̄ ꝛ spūscō: vt dr̄ i ħ ca. ꝙ ipe baptiçabat: postmodū tñ officiū baptiçādi eodē baptismate discipulis reliq̄t inter9 doctrīe ꝛ p̄dicatiōi: sicꝰ ꝛ aplš paul9 paucos p se baptiçauit vt posset p̄dicatiōi fideli9 intendere. vt hr̄. j. ad Corinth. j. q2 ibidē s̄bdit: Nō eni misit me christ9 baptiçare .s. p̄ncipalr̄ sʒ euāgeliçare. ꝛ ħ ē qđ dic̄ Aug. i epła. ad Celeuciam. Credibile ē aplos fuisse baptiçatos baptismo christi: nec eni misterio baptiçādi defuit vt h̄ret baptiçatos suos p q̄s ceteros baptiçaret q̄ ñ defuit hūilitat9 misterio qñ eis pedes lauit. Auctoritas aūt illa q̄ hr̄ Joh. vij. Nōdū erat spūsctūs dat9 ꝛc. itelligic̄ đ datiōe spūsscti i signo visibili. ꝛ đ mō ñ dabat̄ i baptismo christi añ ei9 ascēsionē: dabat̄ tñ iuisibilis gr̄a spūs scti sic̄ ꝛ mō. Ad p̄mū dicēdū ꝙ baptism9 hʒ efficaciā a passiōe christi rōne suppositi diuini a q̄ etiā ipa passio v̄tutē habeb at eadē āt erat p̄sona añ passionē ꝛ p9 passionē: ꝛ p ɔñs eadē cū efficacie fuit i baptismo ab institutione ipi9 qñ ex tactu carnis christi data ē aq̄s virt9 regenerādi. Ad scđm p3 ex p̄dictis ꝙ apli añ passionē fuer̄t baptiçati baptismo christi. Qđ āt dictū est eis postea: Uos aūt baptiçabimini spūscō ꝛc. nō itelligic̄ de baptismo sacramētali: sʒ de īfusiōe spūsscti i signo visibili q̄d dr̄ baptism9 sīflmīdinarie: q2 i batismo qđ ē sacr̄m dat̄ gr̄a iuisibilis spūsscti sub ablutiōe aq̄ visibilis. G

¶ In ca. iij. vbi dr̄ i postil. Dixerūt agricole: ħ ē heres.

Additio. j. Sup illā declarationē ē q̄dā additio. s. i illo caplo Mat. xxi. vide ibi ꝛc.

¶ In eodē ca. vbi dr̄ i postil. Ennon hebraice dr̄ aq̄.

Additio. ij. Ennon hebraice nō significat aquā: sʒ henoch qđ hʒ hai p p̄ma lr̄a ꝛ. n. p scđa. ꝛ. t. p tertia significat idē ꝙ fōtes.

¶ In eodē ca. iij. vbi dr̄ in postilla Non enim ad mensuram dat deus spiritum.

Additio. iij. Pōt etiā alic̄ exponi hec v̄ba euangeliste. s. Nō eni ad mēsurā dat de9 spūm ꝛc. Uno mō vt itelligāt̄ de diuina natura quā ab et̄no pr̄ dat filio q̄ ē donū. ꝛ đ videt̄ sentire glo. q̄ in loco dicit: Ut tāt9 sit fili9 q̄nt9 ꝛ pr̄. Alio modo possunt exponi de dono qđ tātū est humane nature vt p̄sone diuine vniatur qđ etiā est donū infinitū ꝑut alia glo. ibidē dicit: sicut pat̄ plenū genuit verbū: sicut plenū ꝛ p̄fectū vnitū est humane nature vel creature. Hec in glo.

Glo. ordi.

G V Ergo cogno. Ca. III Sciebat iesus scientiā eoꝝ et inuidiā ꝙ nō iđ didicerāt de eo vt eū seq̄rent̄: sed p̄seq̄rent̄. ꝛ iđ fugit: docēs suos cedere malis ñ timēs: vel euadere eos ipotēs. b ¶ Et baptiçat. Qđ ħe dr̄: Ipe eni i sp mūdat in spū iuisibilic̄ ꝛ dono: sʒ ei9 baptism9 fit etiā i corpe q̄ ē in duob9 .s. i aq̄ ꝛ v̄bo vite. vñ paul9: Mūdās eā lauacro aq̄ ꝛ verbo vite. c ¶ Sʒ disci. eius: In q̄ꝝ baptismo dabat̄ ipūs: sʒ nō ita manifeste vt post ascēsionē dat9 ē ineffabili ꝛ inexcogitabili mō. d ¶ Reliq̄t iudeā. i. phariseos icredulos q̄ cogitabāt eū p̄seq̄ ꝑpt̄ baptisma ipi9 qđ crescebat: ꝛ q2 p doctrinā ei9 legē euacuari itelligebāt. e ¶ Et abijt. Post q̄ paucos de iudaico ꝑplo suscepit: reliq̄t icredulos legis lr̄aʒ seq̄ntes q̄ neminē ad p̄fectū ducit ꝛ abijt i galileā. i. in spiritualē ipsius lr̄e intelligentiam. f ¶ In gali. In galilea trāsformatio dn̄i credic̄ facta p quā significat̄ transmutatio hūane nature i pristinā gr̄aʒ. In galilea dedit discipulis in mōte doctrinā: p quā ad verā trāsitum sūt credētes. g ¶ Oportebat. Int̄ iudeaʒ ꝛ galileā samaria ē. i. int̄ legē lr̄e q̄ p iudeā ꝛ diuinas leges circa deū reuolutas: q̄ꝝ figura ē galilea: ē lex naturalis in medio ɔstituta: q2 ḡ ex lege sumpsit fundamēta eccłie. oportebat eū ad gētes trāsire: cōstitutas sub lege nature: vt cū vtrisq̄ in galileā eterne beatitudinis rediret. h ¶ Uenit er. Ut agnoscerēt ꝛ cōuerterēt ad eū samaritani vēdicātes sibi hereditatē patriarche isrl̄. i ¶ Que dr̄ sichar. Sichar. i. cōclusio vl̄ ram9. i. gētilis ꝑpls cōclusus sub pctō q̄ est ram9 de oleastro excisus ꝛ oliue insert9. k ¶ Erat aūt ꝛc. Quia naturalis rō nō aliūde surgit nisi a causa oīm bonoꝝ. Ideo pulchre dicitur ibi fons esse iacob: id est ratio infinita patris altitudine ꝑcedens. l ¶ Jesus ergo fa. ꝛc. Allego. Iter iesu carnis est assūptio in qua est fatigatio. i. infirmitas: releuans hominem quē creauit potentia: sessio est humilitas: h Sexta hora:

Eph. 5. f.

Allego.

a V Ergo co Ca. IIII a gnouit iesus q2 audierūt pharisei ꝙ iesus plures discipulos facit ꝛ baptiçat q̄ iobānes: q̄q̄ iesus nō baptiçaret sʒ discipli ei9 Reliq̄t iudeā ꝛ abijt iteꝝ i galileā. Oportebat aūt eū trāsire p mediā samariā Uenit ḡ i ciuitatē samarie q̄ dicic̄ sichar: iuxta p̄diū qđ đdit iacob ioseph filio suo. Erat aūt ibi fōs iacob. Jesus ergo fatigātus ex itinere

a ¶ q̄ꝝ cōsilio iobēs ē captus. ¶ i. discipuli iobis q̄ maxīe fuerūt de phariseis. b ¶ vñ magis inuidebāt. ¶ i. intingeret. a ¶ significat trāsitū de iudeis ad gētes. a ¶ q2 de galilea venit iudeā. b ¶ ōndit ꝙ sic p̄dicauit iudeis: p̄dicauit ꝛ gentibus. a ¶ i. collectionē fideliū ex gentib9. ¶ i. agrum. ¶ in figura xp̄i qui ē legitimus heres patriarche habēs hereditatem in gentibus. ¶ naturalis intellectus. a ¶ suscepit eī oīa q̄ sūt nostre īfirmitatis sine peccato. b ¶ iter christi incarnatio.

Nico. de lyra

V Ergo co. Postq̄ euāgelista de termīauit de affectu gr̄e q̄ ad iudeos: ħ determīauit de deriuatiōe ipius q̄ ad gētiles. Et quia christi doctrina dupliciter deriuata est ad credētes. s. per doctrinaʒ ꝛ p miracula: vt hr̄ Mar. vlt. Sermoneʒ ɔfirmāte seq̄ntib9 signis. iđ p̄io agic̄ de deriuatiōe ei9 p doctrinā. scđo p miracula, ibi: Post duos dies. P̄ria i tres. q2 p̄io pōit̄ doctrīe christi oportunitas. scđo ipi9 q̄litas, ibi: Uenit mulier. tertio ɔñs vtilitas ibi: Reliq̄t ḡ hydriā. Primā ōñdic̄ ex trib9. q2 p̄io ōñdit ex xp̄i recessu. scđo ex ei9 trāsitu, ibi: Oportebat. t̄tio ex accessu, ibi: Uenit ḡ. Circa p̄mū sciēdū ꝙ xp̄o baptiçato p̄io ꝛ discipul' ei9 ɔtr vt pʒ ex dict': Pharisei cōmoti fuerūt ɔ eū inuidia. ꝛ iđ volēs dare patiētie exēplū: inde recessit: ꝛ sic occasiōʒ docēdi gētiles habuit. ꝛ ħ ē qđ dr̄: Ut ḡ cogno. iesus q2 audi. pha. ꝙ iesus plures discipulos fa. ꝛ ba. q̄ iobes. pharisei eni ex iuidia p̄secuti sūt iobeʒ ꝛ ꝑcurauerūt eū mitti i carcerē: ꝑpt̄ qđ dr̄ Mat. xvij. de iobe: Helias iā venit ꝛ fecerūt i eū q̄cūq̄ voluer̄t ꝛc. ꝛ eodē mō xp̄m p̄seq̄bāt̄ ꝛ ei9 mortē tādē ꝑcurauer̄t. b ¶ Q̄q̄ ie. ꝛc. tūc sʒ p̄io baptiçasset: vt dictū ē. c ¶ Sʒ discipuli ei9. in ħ eñ dedit xp̄s exēplū p̄lat' eccłie cōmittendi ea q̄ p̄nt fieri cōmode p iferioꝛes vt ipi liberi9 possint i altioꝛib9 exerceri. d ¶ Reliq̄t iu. q2 p̄seq̄bant̄ ei9 doctrinā: eodē mō dr̄ đ aplis Act. xiij. c. reliq̄ntib9 iudeā ꝑpt̄ eoꝝ icredulitatē. Uob oportebat p̄mū loq̄ v̄bū dī: sʒ q2 repellit' illđ ꝛ idignos vos iudicat' et̄ne vite: ecce ɔuertimur ad gētes: sic eñ p̄cepit nob de9. e ¶ Oportebat. Hic ɔseq̄nter ōñdic̄ ɔuenictia doctrine xp̄i apđ gētiles ex suo trāsitu: q2 in reḡ decē tribuū hitabāt gētiles q̄ trāslati fuerant a rege assirioꝝ illuc: captiuat' inde decem tribub9: sic̄ habec̄. iiij Reg'. xvij. Conueniebāt tñ cū iudeis aliq̄lic̄: q2 cū p̄io fuerūt trāslati i terrā deceʒ tribuū: dn̄s misit leones eos deuorātes. ꝛ iđ rex assirioꝝ habito ɔsilio sup ħ: misit vnū đ sacerdotib9 captiuis q̄ doceret eos colere dn̄m: verūtñ cū ħ colebant idola: vt ibidē dr̄: nec recipiebāt oēs libros ve. te. sʒ tñ q̄nq̄ libros moysi: ꝛ sic ptim erāt gētiles ꝛ ptim iudei. Christ9 aūt veniēs de iudea i galileā: habebat trāsire p eoꝝ regionē: ꝛ sic habuit occasionē docēdi eos: ꝛ đ tāgic̄ đ: Oportebat aūt eū trā. p m. sa. Tota eñ illa regio dicebat̄ samaria a noie ciuitat' metropolis q̄ antiq̄t9 dicebat̄ samaria: q̄uis eñ tūc eēt destructa: tñ nomen remāserat i terra. f ¶ Uenit ḡ. ħ tertio ponic̄ oportūitas docēdi ex accessu: quia accessit ad locū delectabilē et quietū ꝛ doctrine aptū. Tū ꝑpt̄ amenitatē loci: Tū ꝑpt̄ font' ibidē existētis ꝑprietatē q̄ signat doctrinā christi ꝛ gr̄aʒ: ꝑm qđ dr̄ Esa. xij. a. Haurietis aquas in gau. de fonti. saluato. ꝛc. ꝛ ħ est qđ dr̄: Uenit ḡ i ciui. sa. q̄ dr̄ sychar. antiq̄t9 dicebat̄ sychen: vt habet̄ Geñ. xxxiij. g ¶ Juxta p̄diū ꝛc. Jacob eñ veniēs đ mesopotamia emit agrū ab emoꝛ p̄ncipe ciuitat' sychen: ꝛ ibi ad tēpus habitauit iuxta vrbem: vt ibidem dicic̄: sed propter raptuʒ dine filie sue occisi sunt habitatores illius ciuitat' a filijs iacob: ꝛ sic cessit in possessionē eius: ꝛ illū locū dedit iacob moriens filio suo ioseph: vt habet̄ Geñ. xlviij. h ¶ Erat aūt ibi fons iacob. i. puteus quē ipe foderat quādo ibi habitauit. i ¶ Jesus ḡ fa. ex itinere. ex q̄ appet ɔ̄ditas hūane nature ex infirmitate.

b

* Moralic̄. a ¶ Ut ḡ cog. ꝛc. Seq̄c̄. l ¶ Jesus aūt fatigat9 ꝛc. Ista fatigatio fuit signū passiōis xp̄i future tali hora Moraliter

* Uenit mulī

A ¶ Sexta hora: sexta etas q̃ venit pute⁹ ꝓfunditat̃ hui⁹ seculi. Samaritana ecclia venit nõ tam iusta: sed iustificãda. Aqua putei volũtas hui⁹ seculi q̃ q̃si de ꝓfundo extrahit submissio ꝛ inclinatio ad eã hominib⁹: ꝑmissa cupiditate quasi hydria. a ¶ Sedebat. Quasi lassitudine ꝛ leuãs in q̃ iudicat magister: doctur⁹ accedẽtes ꝛ possessur⁹.

Fons b ¶ Supra fontẽ. Fons dr̃ vbicũq; manat aqua de terra: ꝫ si in superficie: fons tm̃. si in ꝓfundo etiã dicit pute⁹. c ¶ Venit aũt. In figura ecclie d̃ gẽtib⁹ q̃ pri⁹ hauriebat aquã. i. volũtatez de ꝓfundo secli: cui⁹ fidẽ sitit iesus ꝛ petit ab ea potari. ¶ Grego. Uel mulier .i. synagoga que venit haurire aquã. i. discere historiã lr̃e leg̃: cui⁹ fidẽ petit iesus. Pute⁹ alt⁹: ꝓfũditas mysterioꝝ legis q̃nq; viri q̃nq; libri moysi: quẽ nũc habes. i. libꝝ iosue. Reliqt hydriam. i. pristinã ꝯuersationẽ: abijt in ciuitatẽ. i. ꝑmitiuã ecclesiam. d ¶ Da mihi bi. Jesus sedẽs supra fontẽ petit a primitiua ecclia quã de gẽtib⁹ elegerat potũ fidei q̃ i eũ credat: petit a natura potũ rationis q̃ ꝯditor ꝛ redẽptor inuestiget. Apli missi i ciuitatẽ. i. in mũdũ. emere spũales escas. i. fidẽ ꝛ actionẽ ꝛ cognitionẽ q̃b⁹ mgr̃i satiãt ecclie. Da mi. bi. Licet iesus p⁹ fatigationẽ sitire posset. tñ hũc potũ nõ exigit sed vt cor ecclie gẽtiuz ꝓ laboris ei⁹ cognitiõe pot⁹ ei effi ciat̃ / desiderat. e ¶ Discipli eni. In ciuitatẽ discipli abierunt. s. ad iudeos q̃ legis valle muniti ꝛ ꝓphetie telis sunt armati vt cibos emerẽt ipsoꝝ. s. corda ꝑdicatiõe fidei deo ꝑparãtes. f ¶ Dicit ei mu. Nesciẽs quẽ potuz petit ab ea: putãs q̆ de aq̃: opponit se esse d̃ alienigenis vasculis q̃ꝫ etiam cõuersatiõe nõ vtunt̃ iudei. sed iesus q̃ fidẽ petebat ei spiritũ dare cupiebat: ꝛ eã admonet vt petat: spũs ẽ autẽ ꝛ donũ dei ꝛ viua

B aqua. g ¶ Nõ eni coutunt̃. Samaritanos iudei execrãt ꝛ supplantatores vocãt: q2 eos hereditate pr̃is sui iacob ꝑuauerãt abstinẽdo a cibis ꝛ vasis eorũ. h ¶ Rñdit iesus. Pedetentim ꝛ simplicibus ṽbis instruit: vt tandem donũ dei. i. spiritum possit accipere. i ¶ Dicit ei mu. Aqua viua dr̃ nõ alia nisi q̃ vbi orit̃ excipit̃: d̃ q̃ mlĩer carnaliter sapiẽs dixit: Cũ haurisoriũ non habeas ꝛ pute⁹ alt⁹ sit quõ habes aquã viuam? Sed ne forte aliũ fontem ꝓmittere videret̃. sbdit: Nũqd tu melior es .i. potes melior eẽ iacob q̃ cũ suis vsus ẽ isto? Cõtra qð ẜ apte xp̃s ondit se nõ carnalit̃ ꝫ spũalit̃ loq̃: dicẽs nõ sitire eũ q̃ suã aquã biberit. k ¶ Nunqd tu. Alienigena iacob patrẽ suũ vocat: q2 ipsa sub lege moysi vixerat: ꝛ prediuz qð iacob filio suo dederat possidebat. l ¶ Et ipse ex eo. De puteo bibũt hoies ꝛ pecora: ꝛ silr̃ d̃ rõne q̃ q̃si deprauata ꝛ obscurata magno labore fodit̃ ꝛ exercet̃. Bibũt ãt q̃dã vt hoies q̃ ea rõne ad bonũ vtunt̃ vt sancti: quidã vt pecora q̃ vtunt̃ ea ad ma/ ¶ lũ vt phi

a a ¶ p quam feruens fides samaritanoꝝ.
b sedebat sic supra fontẽ: hora aũt
c erat q̃si sextã: venit ãt mlĩer d̃ sa- c
maria haurire aquã. Dicit ei ie- d
d ¶ ex habitu eũ cognouit.
e sus: Da mihi bibere: discipuli e
eni ei⁹ abierãt i ciuitatẽ vt cibos f
f emerẽt. Dic ẜ ei mlĩer illa sama- g
a ¶ ex habitu eũ cognouit.
ritana: Quõ tu cũ sis iude⁹ bibe h
re a me posci q̃ sum mulier sama
¶ cur hoc dixit: a ¶ q2 de loco orationis discrepabant.
g ritana: Nõ eni cõutunt̃ iudei sa- i
h maritanis. Respõdit iesus ꝛ di k
¶ qð est spũs dei.
xit ei: Si scires donũ dei: ꝛ quis l
¶ dator spũs. ¶ .i. petit a te fidem.
ẽ qui dicit tibi: Da mihi bibere:
¶ subaudis aquã viuã. i. spiritũ per quẽ daretur etiã fides. ¶ merito fidei.
tu forsitan petisses ab eo: ꝛ dedis- m n
i set tibi aquã viuã. Dicit ei muli- o p
er: Dñe neq; in quo haurias ha
¶ .i. profundus.
bes ꝛ pute⁹ alt⁹ est. Unde ergo q
¶ q̃ nisi hauriat̃ d̃ imo putei hr̃i ñ poterit
k habes aquaz viuã? Nunquid tu r
¶ mai⁹ aliqd nobis dãdo.
maior es pr̃e nostro iacob q̃ de- s
¶ hũc. ¶ haurisorio aquã extrahẽs.
l dit nobis puteũ: ꝛ ipe ex eo bibit
¶ p quos perfectiores in ecclia. a ¶ minores vel prorsus ignorantes.
ꝛ filij eius ꝛ pecora ei⁹? Respõ- t
dit iesus et dixit ei: Omnis qui
¶ figurali. ¶ scꝫ voluptatem seculi quã talis aqua significat.
bibit ex hac aqua sitiet iterum. v x

Nico. de lyra

tate. a ¶ Sedebat sic su. fon. ꝓpt̃ loci aptitudinẽ ad quiescẽdũ ꝛ docẽdũ. b ¶ Hora aũt ꝛc. h dr̃ ad ostendẽduz causã fatigatiõis: q2 p magnũ tp̃s ambulauerat predicãdo. c ¶ Venit mu. Posita docẽdi oportunitate. hic ꝯsr̃ ponit̃

Diuisio q̃litas doctrie. ꝛ diuidit̃ i duas: q2 ꝑmo ponit̃ in docẽdo ꝯuenĩẽs ingressus. scðo debit⁹ ꝓcessus / ibi: Rñdit iesus. Conuenĩẽs ingressus fuit p h q̆ xp̃s petit a mlĩere potũ corp̃alẽ volẽs sibi reddere potũ spũalẽ q2 modus instructiõis hũane est q̆ a sensibilib⁹ ad intelligibilia deducat̃: ꝛ hoc est qð subdit: Venit mulier de samaria haurire aquã. Samaria hic nõ est nomẽ ciuitat̃: ꝫ gẽtis vel regiõis: q2 illa mulier fuit de ciuitate sychem q̃ tũc metropolis samaritanoꝝ: vt dicit iosep⁹

Josephus xi. ãtiq̃tatũ. Samaria eni erat destructa ꝛ reedificata: tñ noie mutato eius: q2 tũc sebaste dicebat̃: vt habetur. xij. li. antiq/ tatum

tatuꝫ. d ¶ Dicit ei iesus: da mi. bi. cũ q̃re petũt a muliere C subdit̃: e ¶ Discipli eni ei⁹ abie. i ci. ꝛ iõ nõ fuerãt pñtes ad dandũ sibi potũ. f ¶ Ut cibos ꝛc. q2 sup fontẽ comedere volebãt sicut pauperes: nec ad magna hospitia in villam declinabãt. g ¶ Dicit ergo ei mu. ꝛc. cognouit eũ p habitũ quẽ ipe portabat eũ esse iudeũ: q2 sic erãt distincti ab alijs i cultu dei ꝛ i corp̃ali circũcisiõe ita etiã i veste: ꝓpt̃ qð Nu. xv. p̃cipit̃ q̆ habeãt fimbrias p angulos palliorꝫ. h ¶ Bibere a me poscis ꝛc. de hoc etiã mirabat̃. cui⁹ causa subdit̃: i ¶ Nõ eni coutunt̃ iudei sa. ꝫ eni esset iudeis ꝑceptũ ne iungerẽt fedus et amicitias cũ alijs natiõib⁹: tñ specialiter abominabant̃ samaritanos: Tũ q2 terrã eoꝝ ꝓ pte occupauerant. Tũ q2 multas molestias eis fecerãt i reedificatiõe templi ꝛ ciuitatis. vt pꝫ. i. Esdre. k ¶ Respõdit iesus. Hic ꝯsr̃ ponit̃ debit⁹ ꝓcessus in docẽdo: q2 ꝑmo docet xp̃s verbis. scðo signis / ibi: Dicit ei vade. Prima in duas. q2 ꝑmo ꝓponit intẽtũ. scðo remouet mulier̃ falsũ intellectũ / ibi: Respõdit iesus. Habita igit̃ occasiõe loq̃ndi de aq̃ spũali ex ṽbis mulier̃. Rñdit iesus ꝛ dixit ei: si scires donũ dei. .i. grãz spũsscti in q̃ dona dant̃. l ¶ Et q̃s ẽ q̃ dicit tibi da mi. bi. q2 potens est ꝛ parat⁹ grãm spũsscti dare oĩb⁹ petẽtib⁹ eã fidelit̃ ꝛ deuote. m ¶ Tu forsitan. hoc dicit ꝓpt̃ liberi arbitrij vertibilitatẽ. n ¶ Petisses ab eo. q2 grã nõ dat̃ adultis de cõi lege sine motu ꝓprio in deũ. n ¶ Et dedisset tibi aquã viuã. i. spũsscti gratiã: q2 estũ cõcupiscẽtie refrigerat ꝛ p deuotionez humectat. dr̃ ẜ aqua viua ad silitudinẽ aqũe i corp̃alib⁹: vbi dicunt̃ aq̃ viue q̃ ꝯtinuantur ꝑncipio sue scaturiginis. aque autez mortue dicunt̃ ille q̃ sunt collecte in lacubus ꝛ cisternis: grã aũt spũsscti cũ ipso

D spũsctõ ꝯtiguat̃: q2 grã ñ ẽ i aia nisi spũs sanct⁹ speciali mõ habitet i ipsa: ꝛ q2 mulier erat assueta corp̃alib⁹: intellexit ṽbũ xp̃i de aq̃ corp̃ali. iõ sequit̃: p ¶ Dicit ei mlĩer: Dñe neq; i q̃ ꝛc. q. d. nõ potes mihi dare aquã viuã d̃ isto puteo: q2 nõ habes istrumẽtũ ad hauriẽdũ: ꝛ pute⁹ ẽ ita ꝓfund⁹ / q̆ nõ posses attigere cũ manu. q ¶ Un̄ ẜ habes aquã vi. q. d. nõ potes mihi dare nisi tu faceres h miraculose. qð nõ videt̃: q2 tũc tu esses maior patriarcha iacob: qð non videt̃. ꝛ h est qð dr̃: r ¶ Nũqd tu ꝛc. qui fuit contentus aqua huius putei. ideo sequitur: s ¶ Qui dedit no. puteũ. ingẽtũ fodit ipm: vt ꝑdictum est. quod nõ fecisset si aquã viuam ꝓ volũtate sua aliũde hr̃e potuisset. Et bibit ex eo ꝛ filij ei⁹ ꝛ pecora ei⁹. t ¶ Rñdit iesus. Hic remouet falsuz itellectũ hui⁹ mulier̃: ostẽdẽs q̆ nõ loq̃bat̃ d̃ aq̃ materiali: sed spũali. ꝛ h ẽ qð dr̃: Rñdit iesus ꝛc. v ¶ Ex hac aq̃. s. materiali. de q̃ tu intellig̃. x ¶ Sitiet iteꝝ. q2 nõ sedat sitim nisi ad tp̃s

Moraliter ✳ c ¶ Venit mulier d̃ sa. ꝛc. p hãc mulierẽ q̃ gẽtilis erat intelligi põt vniũsitas studẽtiũ i doctrina gentiliũ d ¶ Dicit ei iesus da mi. bi. p qð significat̃ q̆ intẽdebat aliq̃s ꝑitos in doctria gẽtiliũ sibi icorp̃are p fidẽ. s. Dyonisiũ Amb. Augustĩ. h ¶ Quõ tu cũ sis iude⁹ bi. a me po. h admiratiue dr̃: q2 q̃n tales sic dionysi⁹ ꝛ ceteri ad fidẽ ꝯũtebãt̃: alij d̃ gentilitate mirabãt̃. k ¶ Rñdit iesus ꝛ di. ꝛc. ac si dicat. o tu gẽtilitas si scires dei grãz tibi ꝯcedẽdã tu nõ mirarer̃: ꝫ eã peteres ꝑcib⁹ deuot̃. ꝛ hec gẽtilitat̃ igñrantia mag̃ designat̃ cũ subditur: q ¶ Un̄ ẜ habes ꝛc. q2 gẽtilitas ignorabat xp̃i potẽtiam. v ¶ Ois q̃ bi. ex aq̃ hac. i. gẽtiliũ doctria. x ¶ Sitiet iterũ. nã p̃hi d̃ felicitate loq̃ntes ñ attigeꝛt ad aliqð qð eẽt hũani desiderij quietatiuũ. qð tñ est de rõne felicitat̃. ille ṽo q̃ mag̃ appropinquerũt veritati posuerũt felicitatẽ hoĩs i speculatiõe prime cause: que tamen speculatio est per creaturas de qua certum est per experientiam q̆ hominis desiderium non quietat.

 ✳ Qui aũt bi/

E F lii vt pbi. a ¶ Qui autẽ bi. Quicũq3 mee p̄dicatiõi cor ac/cõmodauerit ꝛ gr̃e donũ cognouerit: fides q̃ p dilectionẽ opaṯ ĩ eo nascit̃: ꝛ sic tãdẽ in vitã trãsibit et̃nã. b ¶ Aq̃ saliẽt: aq̃ corpalis deorsũ fluit: aq̃ sp̃ualis sursũ salit: ꝛ secũ eos q̃ eam bi būt in eternã gl̃iam subuehit. c ¶ Dicit ad eũ mulier. delectata p̄missiõe dñi volens nõ sitire vt exoneraret̃ his laborib⁹: adhuc carna/

3. Re. 19. b lit̃ putat p̄mitti sibi: sic̃ helie datũ est. xl. dieb⁹ nõ esurire neq3 sitire: s3 volẽs ie/sus vt illã itelligat/ dicit: d ¶ Uade voca virũ tuũ ꝛ veni huc: vt eo du ce ad cõtẽplationem sp̃ualis itelligẽtie ascendas. Uade voca vir̃ tuũ. Tu sensualis voca rõnalẽ intellectũ q̃ vt vi ro regar̃: tu q̃ mõ carnalit̃ sapis: hunc ego lux ꝛ caput viri illuminabo: q̃si hec q̃ dico nõ carnaliter vt tu aialis fac̃: s3 sp̃ualiter sũt intelligẽda / ꝛ ductu rõnis

† 31 q. 1. quo modo post pn. accipiẽda: ꝛ iõ tu para intellectũ mihi ꝛ veni intelligendo hec sp̃ualia que dico. e ¶ Rñdit mulier. Reuera hec mu lier tũc nõ habebat vir̃ sed vtebat̃ q̃dã nõ legitimo: de q̃ rñdet adhuc carnalit̃ sapiẽs q̃ nõdũ vocauerat vir̃. i. intelle/ctũ. f ¶ Dicit ei iesus. Bñ. Paula tim eã attollẽs adhuc mysteria loq̃t: vt paulatim pduceret eã ad cognoscendu3 qs cũ ea loqueret̃. Et nõ op⁹ bonũ: non prudentẽ mulier̃ laudat respõsionẽ: s3

Quinq3 viri sunt quinq3 leges veritatis laudat ꝯfessionẽ. g ¶ Quinq3 eñi viri. Qnq3 viri sũt q̃nq3 leges hu mane nature date. Prima i padiso an/

Geñ. 2. c te peccatũ in p̄hibitiõe ligni. Secunda post p̄uaricationẽ ꝛ expulsionẽ de padi so: de multiplicatiõe hũane p̄paginis.

Ibi. 6. c Tertia noe añ diluuiũ de fabricãda ar/ca. Quarta post diluuiũ de diuisiõibus

Ibi. 10. a gẽtiũ. Quita abraã de circũcisione ꝛ imolatiõe filii. His q̃nq3

Ibi. 22. b legibus quasi q̃nq3 viris: hũana anima ab initio mũdi vsq3 ad moysen subiecta fuit: postea data est lex littere q̃ nullã salutẽ cõ tulit. Vñ dicit̃: Quẽ nũc habes nõ est tuus vir. Dimitte litterã vade ad spiritũ littere: ad nouũ testamẽtũ a q̃ sp̃ualẽ virtutẽ p

F lex cõcipias. ¶ Aug⁹. Quinq3 viri. i. q̃nq3 sensus corpis te re/perũt: nũc in tpe discretiõis nõ te regit vir: id est intellect⁹ sapiẽ tie: sed adulter: id ẽ error corrũpit dũ carnaliter q̃ dico accipis. et iõ voca vir̃: vt sicut dico sp̃ualiter intelligas. Ideo q̃nq3 sen/sus in minori etate dicũt̃ viri: quia sũt legitimi. Post lapsum eñi hominis ex decreto di naturaliter regit̃ illa etas nõ ad eter na/ sed ad ista tpalia appetẽda si mulcent: vitanda si offendunt. h ¶ Quia p̄pheta es tu. Mulier ex auditis p̄ficiẽs iam cepat aliq̃tenus habere intellectũ: vñ ꝛ p̄phetã vocat / sed non plenum: quia non credit venisse christum. i ¶ Patres no/stri. Propheta es tu: ꝛ ideo iudica de hac cõtẽtiõe que me mo/uet. Judei se p̄ferebant samaritanis p̄ templo quod edificauit

G salomon in

¶ p̄mittit satietatẽ sp̃ũs q̃ fiet ĩ resurrecti/one: q2 apud eũ est fons vite q̃ inebriabũt̃.

a † Qui aũt biberit ex aq̃ quã ego a dabo ei: ñ sitiet i et̃nũ: s3 aq̃ quã b c dabo ei: fiet fõs i eo aq̃ saliẽt̃ in c vitã et̃nã. Dic̃ ad eũ mlier: dñe d da mihi hãc aquã vt ñ sitiã neq3 e veniã huc haurire. Dic̃ ei iesus: f

¶ i. rõnalẽ intellectũ.

d † Uade voca vir̃: tuũ ꝛ veñi huc. g e Rñdit mlier ꝛ dixit: Nõ habeo h

¶ q2 vere dixisti.

f virũ. Dicit ei iesus: Bñ dixisti: i

a ¶ dũ dic̃ aliq̃d q̃ḋ ab ea nõ audiuit: p̄bat se nõ ab ea didicisse q̃ virũ nõ habet: sed ex

g q2 nõ habeo vir̃. Quinq3 eñi vi k

diuinitate scisse.

ros habuisti: ꝛ nũc quẽ habes nõ l est tuus vir: hoc vere dixisti. m

¶ q.

h Dicit ei mlier: Domĩe video q2 n o

¶ vere es p̄pheta q2 oĩa nosti.

a ¶ iacob ꝛ filii eius.

i p̄pha tu es. Patres nñi i monte p q

Nico. de lyra

ex si ad tps. a ¶ Qui aũt bi. ex aq̃ quã e. da. ei. i. gr̃a sp̃ũs sancti. b ¶ Non sitiet in eternũ. Sed contra hoc videt̃ il lud Ecci. xxiiii. c. Qui bibũt me/ adhuc sitiẽt. Ubi loquit̃ de aq̃ sapiẽtie. Dicẽdũ q̃ sitis vno mõ accipit̃ p̄ desiderio alteri⁹ rei nõ habite. ꝛ sic omis res tpalis adepta magis generat sitim q̃3 tollat: q2 cupiditatẽ augmẽtat. Similiter aqua corpalis: q2 nõ habet effectũ nisi ad tẽpus: oportet ite3 q̃ alia aqua sumero su mat̃ ad sedandũ sitim: ꝛ sic fit interruptio. Alio mõ accipit̃ sitis p̄ desiderio eiusdẽ rei habite: ad habendũ eã pfectius. ꝛ sic ha bentes deũ p gratiã sitiũt habere ip̃m p gl̃iam. ꝛ hoc mõ loqui/tur auctoritas Ecclastici p̄allegata. Tertio mõ accipit̃ sit̃ pro exclusione fastidii a delectatiõe habita. ꝛ sic beati dicunt̃ deũ si tire. Cũ ergo dicit̃ hic: Nõ sitiet in eternũ: intelligit̃ de siti p̄mo mõ dicta: q2 habẽs gratiã dei habet deũ: ꝛ ideo nõ deside rat aliq̃d quod nõ habeat: sed desiderat deũ quẽ habet habere pfectius. ideo sequit̃: c ¶ Sed aqua quã ꝛc̃. fons aque sa/lientis in vitã eternã: q2 p gratiã sp̃ssanctus inhabitat mẽte3: qui est origo gratie faciẽtis hoiem salire in vitã eternã. Natu/rale est eñi q̃ aqua tantũ ascendere potest: quantũ descendit: ꝛ ideo sicut aqua gratie a deo in nos deriuat̃: ita per ip̃a3 anima ad deũ eleuat̃: q2 p ip̃a3 ꝯsors diuine nature efficit̃: vt dicit̃. ii. Petri. i. a. Magna ꝛ p̄ciosa dona donauit vobis/ vt p hoc effi ciamini diui ne cõsortes nature. d ¶ Dicit ad eũ mulier: Dñe da mihi hãc aquã. Et si nõ eñi ad plenũ nõ intellige/ret verba christi: tamen audiens huius aque bonitatem: pe/tiit eam. Et subdit causam: e ¶ Ut nõ sitiã neq3 ve. huc haurire: id est vt liberer a sit̃ ardore ꝛ a labore veniẽdi huc hauriendi ꝛ deportandi. f ¶ Dicit ei iesus. q2 adhuc nõ poterat capere hec mulier verba christi. ideo cõsequẽter p̄cedit ad signa. Et diuidit̃ i duas: quia primo instruit eam per reuelatio/nẽ secreti. secundo per solutionẽ dubii ibi: Dicit ei mulier. Secretũ aũt istud erat: quia mlier adulterũ tenebat: qui tñ ab omnibus hominibus loci illius credebatur esse marit⁹ eius: ꝛ ideo per hoc q̃ xp̃s hoc secretũ mulieri dixit/ oñ dit se scire peccã occulta. et hoc ẽ q̃ḋ dr̃: Dicit ei iesus: Uade voca virũ tuũ. i. putatiuũ. g ¶ Et veni huc. hoc nõ dixit iesus ad hoc vt illa mulier eu3 adduceret ad se: sed vt ex respõsiõe ei⁹ cõuenienti⁹ ip̃am argueret/ secretũ reuelãdo. vñ sequit̃: h ¶ Respõdit mulier ꝛ dixit: Nõ habeo viru3: sc3 legitimũ. i ¶ Dicit ei iesus. ex ponẽdo ei⁹ dictũ. Bene dixisti. quia nõ habeo vir̃. Et subdit̃: k ¶ Quinq3 eñi viros habuisti: id est legitimos. l ¶ Et nũc quẽ habes nõ est tu/us vir: s̃m veritatem. ideo sequitur: m ¶ Hoc vere dixisti. q̃si diceret: il lud q̃ḋ alis finxisti eũ esse vir̃ tuũ/ men daciũ est. n ¶ Dicit ei mulier. Hic cõseq̃nter instruit eã p solutionem du bii. Et diuidit̃ in duas: q2 p̄mo ponit̃ ip̃ius iesu instructio. Secũdo mulier̃ respõsio/ ibi: Dicit ei mlier: Scio. Cir ca primã partẽ sciẽdũ q̃ mulier percepit eũ esse p̄phetã ex hoc q̃ ei⁹ secretũ cognouerat: ideo ꝯuertit se ad interrogandũ eũ de quodã dubio q̃ḋ inter iudeos ꝛ samaritanos vertebat̃. Et diuidit̃ in duas: q2 p̄mo ponit̃ mulier̃ iterrogatio. secũdo xp̃i respõsio/ ibi. Dicit ei iesus. Circa p̄mũ sciendũ q̃ iudei reuer/tẽtes de captiuitate babylonica noluerũt samaritanos associa ri sibi in edificatiõe templi: vt habet̃. i. Esdre. iiii. ꝛ ideo fece/rũt sibi locũ adorationis diuine in monte garizim: vt dicũt ali qui. Josephus aũt assignat aliã rõnẽ/ dicẽs: q̃ quidã iude⁹ no mine manasses accepit filiã p̄ncipis samaritano3. Et q2 apud iudeos sũmũ sacerdotiũ erat valde honorificũ: rogauit socerũ suũ vt faceret sibi templũ in gazarim: vt ibi sacerdotio funge/ret̃: vt habet̃. xi. antiquitatũ. Samaritani igit̃ dicebãt: q2 hic locus magis erat ꝯueniẽs orõni q̃3 templũ hierosolymitanũ. Judei aũt ꝯtrariũ dicebãt: ꝛ erãt rõnes ad vtrãq3 p̃tẽ: ꝛ ideo mulier voluit audire a iesu circa hec suam sententia3. ꝛ hoc est quod dicit̃: Dicit ei mulier. domĩe: o ¶ Uideo. per esse ctũ. i. per reuelationẽ secreti. p ¶ Quia propheta tu es. instrue igit̃ me de loco debite orationis. Et arguit q̃ locus ga zarim sit ꝯueniẽtior p hoc q̃ antiqui patres veteris testamẽti ibi adorauerũt: q2 filii israel ingrediẽdo terrã p̄missiõis in lo co illo benedixerũt deũ: vt habet̃ Deut̃. xxvii. Similit̃ iacob patriarcha ꝛ filii eius p̄pe illũ locũ manserũt: vt supra dictu3 est. ꝛ ideo in illo loco oratiões ꝛ sacrificia fecerũt: q2 ante edi ficationẽ templi iudei in montibus adorabãt ꝛ sacrificabant: vt patet de abraa3 Geñ. xxii. ꝛ de salomone. iii Reg̃. iii. ꝛ in aliis multis: ideo p̄babile est q̃ iacob ꝛ filii eius in monte ga zarim adorauerũt. ꝛ hoc est q̃ḋ dicit̃: q ¶ Patres nostri in mõte hoc adorauerũt. vocabãt eñi samaritani patres

Diuisio

Diuisio

H.

Josephus

eñi veteris

Moraliter

* a ¶ Qui aũt biberit ex aqua quam ego dabo ei nõ sitiet in e. Quia doctrina euãgelica felicitate pfectã q̃ cõ sistit i visiõe ꝛ fruitiõe di oñdit. ꝛ gr̃a q̃ dat̃ credẽtib⁹ euãge lio ad illã pducit. iõ seq̃t̃: b ¶ S3 aq̃ quam ego dabo ei fiet i eo fõs aq̃ sa. in vi. eter. Dic̃ ei mu. Dñe da mihi hãc a. ꝛc̃. nã gẽtilitas audita p̄dicatiõe aplo3 ꝛ alio3 discipu lo3 deuote recepit fidẽ xp̃i. f ¶ Dicit ei ie. va. vo. vi. tuũ. p quẽ significat̃ intellect⁹ q̃ ad capiẽdũ xp̃i doctrinã ẽ applicã dus. o ¶ Dñe video q2 p̄pha es tu: p̃res nñi ꝛc̃. per h eñi q̃ hec mulier q̃siuit a xp̃o debitũ adorationis modũ: signifi cat̃ q̃ gẽtiles vni⁹ veri di cultũ receperũt ꝛ idolatriã abiecerũt.

* Et ꝯtinuo

A ☞ salomō in quo adorabant. Econtra samaritani aduersus iude/
os ꝓ monte i quo ⁊ nō in templo patres adorauerūt qui deo
placuerāt. Et sic p̄triarche i mōtib⁹ iudei i tēplo adorauerūt p̄fi/
gurātes modū bn̄ orādi. e ❡ Mlier. In h loco v̄fis iactan
tiā samaritanoꝝ reprimit: q̄ putabāt se ī̄ meliori religiōis fuisse
q̄ȝ iudeos: loq̄t q̄ i psona ꝓphaꝝ ⁊ oīm
qui in christum credūt. vnde ait: Uos
adoratis patrē quem nescit̄: quia nul
lus adorat patrem nisi filium adoret:
per quē ad noticiā patris venitur: sed
nos scimus filium ⁊ per filiū patrem.
vnde sequitur: quia salus ex iudeis ē:
id ē q̄ christ⁹ qui est salus ex iudeis ē
non solum origine carnis sed etiam ex
eis orta est fides ⁊ primitiua ecclesia.
b ❡ Crede mihi. Quia iam est in te
vir qui potest credere: ⁊ ideo crede q̄
nisi credideris non intelliges.
c ❡ Qn̄ neqȝ in mon. Ecce pariter
mons vester ⁊ templū iudeoꝝ repro/
babit: sȝ i hoc estis impares q̄ vos sa
maritani adoratis qd̄ nescit̄: sed nos
iudei nō oēs sȝ electe: adoram⁹ qd̄ sci/
mus: q̄ nobis cognitio dei testamen/
tū: ꝓphetia ꝓmissa: de nobis x̄ps: ⁊ h
est: q̄ salus ex iudeis ē: sed q̄uis ita si
mus differētes tn̄ nō prefero locū iu/
deoꝝ loco samaritanoꝝ. ⁊ hoc ē sed ve
nit hora ⁊ nunc. d ❡ Qn̄ veri ado
rato. Priusq̄ȝ venirē in carne nemo
potuit adorare patrē in sp̄ū ⁊ veritate
p̄ter patriarchas ⁊ ꝓphetas: qb⁹ mea
incarnatio reuelata fuit: sȝ p meā p̄sen
tiā in carne fient veri adoratores.
e ❡ In sp̄ū ⁊ ve. Non in tēplo: nō
in hoc mōte: sȝ interi⁹ in intimo tēplo
cordis ⁊ in veritate cognitiōis patrē
esse adorandū. f ❡ Sp̄ūs est de⁹.
Cū de⁹ sit sp̄ūs ⁊ nō corpus non que/
B rit corporeū locū: montē vel templum
in q̄ oret: sȝ sp̄ūs pur⁹ est ei⁹ tēplū in q̄
oretur: nō de visibilib⁹ que transeunt:
sed de eternis q̄ veritas sunt.
g ❡ Scio q̄. Iam p v̄ba doctē am
plius ꝓiecta scit a q̄ pfecte debeat in/
strui. i. a messia. h ❡ Ille nobis an
nūcia. Qualit̄ spreto tēplo vel mon/
te in sp̄ū ⁊ veritate adorem⁹ ostēdet: ⁊
abiectis vmbris v̄itate illustremur.
i ❡ Ego sum qui loquor. Quem
venturū expectas venisse cognosce: ⁊ adducto tecū viro qui
te regat que fidei sunt necessaria discere labora. Et quia scie
bat iam quis eā posset docere: cū eū iam doctē nō agnosce
ret: digna erat cui ipse se manifestaret. vn̄ dicit: ego sum mes/
sias q̄ manifestatiōe accepta nō h̄ȝ q̄d vltra q̄rat. vn̄ sequit̄:
Reliquit ergo hydriā ⁊c̄. Sȝ euāgelista inserit d̄ discipul.

☞ Et mirabantur

¶ iudei.
hoc adorauerūt ⁊ vos dicitis q̄ a b
a ¶ tēplū. ¶ q̄si alibi nemo possit pla
hierosolymis ē loc⁹ vbi adorare c
cere d̄o. a ¶ q̄ iā cepit itelligere sapaddit
b ¶ q̄ iā ē i te vir q̄ p̄t credere ⁊ iō crede q̄.
a b oportet. Dicit ei iesus: Mlier crede d e
a ¶ cū ablata vmbra lux veritat̄ irradiaue
rit vt appeat i loc̄ nō eē ocū sȝ i pur̄ mētib⁹
c mihi q̄ veniet hora qn̄ neqȝ i mō f g
te h neqȝ i hierosolymis adorabi h
¶ q̄ veri iudei nō estis.
tis patrē. Uos adorat̄ qd̄ nescit̄ i
a ¶ quoꝝ patribus ꝓmissus ē x̄ps
¶ p legē ⁊ ꝓphetas.
nōs adoram⁹ qd̄ scim⁹/ q̄ sal⁹ ex k l
a ¶ cū sp̄ūs p⁹ resurrectionē meā dabitur
iudeis est. Sed venit hora ⁊ nūc m
¶ cū aliqui mihi firma fide adherent.
o ē: qn̄ veri adoratores adorabūt n
¶ non de venia.
e patrē in sp̄ū ⁊ veritate. Nā et pa o p
a ¶ adorātes i sp̄ū ⁊ veritate agnitiōis.
ter tales querit q̄ adorant eum.
¶ quia.
f † Sp̄ūs ē de⁹: ⁊ eos q̄ adorāt eū: i q
sp̄ū ⁊ v̄itate oportet adorare. Di r
¶ quasi veniet.
g cit ei mulier: Scio q̄ messias ve
¶ finis legis ⁊ prophetaꝝ.
h nit: q̄ dicit x̄ps. Cū venerit: ille s t
¶ q̄ ad cultū sacū ⁊ patris ptinent.
nobis annunciabit oīa. Dicit ei
i iesus: Ego sum q̄ loquor tecū: v
et continuo venerūt discipuli ei⁹ x

Nico.delyra

✱ veteris testamenti patres suos: q̄ receperūt q̄nqȝ libros
moysi: ⁊ in parte erāt iudei: vt dictū ē. a ❡ Et vos. s. iudei.
b ❡ Dicitis. ecōtrario. c ❡ Quia hierosolymis ⁊c̄. q.
d. non: videt̄ ꝯueniēs illud qd̄ dicitis: rōne p̄dicta. Sciendū
tn̄ q̄ locus ꝯuenientior erat in hier̄lm: q̄ erat a deo electus vt
esset loc⁹ adoratiōis ⁊ sacrificii. vt habet̄. ii. Paral. vi.
d ❡ Dicit ei iesus. Hic ponit̄ x̄pi responsio. mulier eni de
uote petierat eū: q̄ cognoscēs eū ꝓphetā nō ꝯuertit se ad q̄/
rendū de curiositatib⁹ vt de euentu futuroꝝ ⁊ cōsilib⁹: sed de
modo vel loco colēdi deū. iō instruit eā oi. e ❡ Mulier cre
Heb. xi. b de mihi. q̄ accedētē oportet credere. Hiere. ix. ⁊ Esa. vii. b.
Nisi credideritis nō intelligetis. s̄m translationē Lxx.
f ❡ Ueniet hora. s. tp̄s publicationis euāgelii. g ❡ Qn̄
neqȝ in mon. hoc. q̄ cult⁹ gentiliū tūc cessauit. h ❡ Neqȝ
in hierosolymis ado. pa. q̄ tēplū diuina dispositione de/
structū est. xlii. anno post passionē x̄pi vt sic deuotio p̄pli cur/
reret ad x̄pm: ⁊ ex gentilib⁹ ⁊ iudeis fieret vn⁹ p̄plus christia
nus: subtracto eo qd̄ impediebat hanc cōiunctionē ex vtraqȝ
pte: q̄ idolatria gentiliū erat abominabil' iudeis: ⁊ onus ceri
moniarū legaliū erat importabile gentilib⁹. ⁊ ideo p christū
vtrunqȝ est

vtrūqȝ est amotum p publicationē euangelii. ideo ex iudeis et C
gentilib⁹ factus ē vnus p̄plus christian⁹. ⁊ sic patet q̄ x̄pus eam
instruxit d̄ vero cultu diuino in ꝓximo futuro: q̄ idolatria gen
tiliū ⁊ cerimonie iudeoꝝ ꝯuertenda erāt in sp̄ūalem noue leḡ
cultū diuinū: verūtn̄ q̄ an̄ publicationē euāgelii cult⁹ iudeorū
erat licitus ⁊ bon⁹: nō sic aūt cult⁹ genti
liū. iō subdit saluator: i ❡ Uos ado
ra. qd̄ nescit̄. attribuere eni deo il
lud qd̄ sibi non ꝯuenit vt q̄ sit corpore
us: vel aliq̄d h'mōi: est ip̄m nescire: hoc
aūt faciebāt gētiles: ⁊ maxie isti samari
tani. iudei v̄o habebāt verā cognitionē
de deo: vt d̄r Ps. lxxv. a. Not⁹ i iudea
deus. iō sequit̄: k ❡ Nos adorabi/
mus qd̄ scim⁹. Et q̄ vera cognitio
dei per legem et ꝓphetas erat cōcessa
p̄plo iudaico: sic ⁊ alia b̄n̄ficia sp̄ūalia ⁊
diuina: ꝓpt̄ hoc q̄ x̄pus erat nasciturus ex
eis. iō subdit: l ❡ Quia salus ex iu
deis ē. i. saluator ex eis expectat̄. ⁊ q̄
p ip̄m saluatorē cult⁹ cerimōialis leḡ
ꝯuertēdus erat in sp̄ūalē ritū noue le/
gis: vt dictū ē. iō sequit̄: m ❡ Sȝ ve/
nit ho. ⁊ nūc est. q̄ a tp̄e p̄dicationis
x̄pi incepit publicatio euāgelii: p quam
introduct⁹ est verus ⁊ pfectus cult⁹ di/
uin⁹. vn̄ sequit̄: n ❡ Qn̄ veri ado.
⁊c̄. p hoc excludunt̄ figurales cerimo/
nie legis. o ❡ Et veritate. p hoc ex
cludit̄ falsitas q̄ erat in cultu gentiliū:
q̄ vtrunqȝ amotū est p x̄pm: ⁊ q̄ talis
cult⁹ noue leḡ sit deo accept⁹: ostendit̄
diuina acceptatiōe/ cū subdit: p ❡ Nā
⁊ p̄r q̄rit tales q̄ ado. eū. ex assimi/
latione ad deū q̄ est sp̄ūalis nature. ⁊ iō
ei maḡ ꝯformamur per sp̄ūalia q̄ȝ cor/ †24. q. 3. c.
poralia. ⁊ hoc ē qd̄ dicit̄: q ❡ Sp̄ūs qdā. d. an/
est de⁹: ⁊ eos q̄ ado. eū: i sp̄ū ⁊ ve. thropomor
opor. adorare. q̄ oratio est ascensus phite.
mētis in deū: ⁊ iō requirit ꝯformitatē 2. Cor. 3. d
ad ip̄m s̄m q̄ est possibile. r ❡ Dicit D
ei mu. Hic ponit̄ mulieris responsio.
erat eni opinio nō solum apud iudeos:
sȝ etiā apud samaritanos q̄ in aduētu
messie instruerent̄ pfecte de omnib⁹ p/
tinentibus ad salutē. ⁊ ideo mulier nō
capiēs ad plenum v̄ba christi: dicit se ⁊
alios tempore messie de his ad plenū
instrui. ⁊ hoc ē qd̄ dicit̄: Dicit ei mu/
lier: scio q̄ messias venit. i. in pri/
mo venturus est: sicut eni dictū est: Samaritani recepeūt q̄nqȝ
libros moysi. ⁊ Gen̄. xlix. b. dat̄ signū de aduētu x̄pi. s. transla/
tio regni iudeoꝝ cum dicit̄: Nō auferet̄ sceptrū de iuda ⁊ dux
de femore eius donec veniat qui mittēdus est. Ipsi autē vide
bant hoc esse completū tempore herodis regis sub quo natus
est x̄pus: ⁊ ideo apud eos erat fama cōmunis q̄ x̄pus erat de ꝓxi
mo venturus. ⁊ ideo sic loquebat̄ mulier: q̄ ex fama cōmuni au/
dierat. s ❡ Qui d̄r x̄ps. i. vnct⁹ q̄ christus expectabat̄ rex
⁊ sacerdos: et vtrūqȝ officium p vnctionē accipiebat̄. t ❡ Cū
ergo venerit: ille nobis annūciabit oīa. ad salutē neces/
saria q̄ sunt nūc occulta. Igit̄ iesus vidēs eius deuotionē ꝯue
nienter se ei reuelat dicens: v ❡ Ego sum q̄ loquor tecū.
q. d. modo est tp̄s veritatis reuelande. x ❡ Et cōtinuo. Hic
ponit̄ fructus cōsequēs ex doctrina x̄pi: q̄ hec mulier edocta a
x̄po statim iuit ad ciuitatē: et adduxit ad iesum p̄pli multitudinē
ad credendū paratā. Diuidit̄ ergo in duas. quia primo ponit̄ Diuisio
mulieris recessus. scd̄o ex hoc sequēs p̄pli accessus/ ibi: Exiert.
Recessit igit̄ mulier a christo: quia cessauit loqui cū ea venienti
bus discipulis de ciuitate: ⁊ h ē qd̄ d̄r: Et cōtinuo venerūt
discipli ei⁹ ⁊ mirabant̄: q̄ cū mlıere loq̄bat̄. nō ꝓpt̄ su/
spitionē aliquā: sȝ mirū erat q̄ tāt⁹ doctor alloquebat̄ vnā solā
mulierē pauperculā ⁊ gentilē: q̄ videbat̄ eis parua aut nulla
vtilitas cum tamen esset magna: vt patebit ex sequentibus.
✱ Nemo tn̄ dixit
✱ x ❡ Et cōtinuo venerūt disci. ei⁹ ⁊ mira. ⁊c̄. p hoc si/ Moraliter
gnificata fuit admiratio iudeoꝝ i ꝯuersiōe gentiliū: sic h̄r Act.
x. q̄ iudei q̄ erāt cū petro fuerūt admirati: qn̄ viderunt gratiam
sp̄ūssancti dari Cornelio ⁊ aliis gentilibus existentibus cū eo.

 ✱ Reliquit ḡ

a ¶ Et mirabāt. nō mirabāt φ cū muliere loquit̄ cū q̄b⁹ loqui ꝯsueuerat: sꝫ q2 cū alienigena: ignorātes mysteriū ecclesie de gētib⁹ future. Et nō malū suspicant̄: sꝫ clementiā mirantur: q2 gentilē erroneā docet: sicut q̄ venit q̄rere qd̄ perierat.
b ¶ Reliq̄t ergo. Audito/ ego sū: iā habēs i itellectu mulier christū caput viri: reliq̄t hydriā. i. cupiditatē τ cucurrit euangelizare. hic discant euāgelizaturi ꝓus deponere curā: τ on⁹ hui⁹ seculi. c ¶ Venite τ videte. Pedetētim inducit ad ꝟitatē illos rudes: nec statim affirmat xp̄m ne irascerent̄ τ idignarent̄. d ¶ Nūq̄d attulit. nō ausi sūt interrogare dn̄m/ timentes ne ab eo rep̄hēdant̄/ si incaute interrogauerint. e ¶ Me⁹ est cib⁹. nō intellexerāt escā sicut mulier supra nō itellexit aquā. vn̄ mgr̄ eos instruit nō p circuitū vt illā: sꝫ iā apte dicēs: Me⁹ ē cibus vt fa. vo. e. q. mi. m. f ¶ Voluntatē patris. Volūtas pr̄is est vt credat̄ in eū. i. in filiū quē ip̄e misit: op⁹ patri est nr̄a sal⁹: xp̄i ḡ cib⁹ nr̄a fides τ nostra sal⁹. Facit ḡ volūtatē docēdo credere in se: facit op⁹ maturādo mysteriū redēptiōis. g ¶ Nōne vos. Cuꝫ q̄rat fidē τ salutē p̄plo2/ seruet i op⁹: et operarios mittere disponit. h ¶ Leuate ocu. Intellectu mēt̄ ꝯsiderate φ trāsacta hyeme. i. īfidelitate: adest calor fidei τ para sūt corda vt opa iusticie ex eis colligat̄. q. d. innate ad iplēdā volūtatē patris τ b̄n̄ potestis: q2 para ē messis. i. videte gētes facile credētes. i ¶ Et qui metit. Putat̄ q̄tuor mēses eē vsq3 ad messem: sꝫ ego aliā messē ostēdo vob̄ albā τ parā: vn̄ τ eos q̄s mittit exhortat̄. et h̄ est: τ q̄ metit mer. ac. k ¶ Vt τ q̄ s. Vtroq3 op⁹ erat seminatore τ messore: q2 in h̄ apparet ꝓbabile ꝟbū. quia ali⁹ semīat: ali⁹ metit: nisi eīm pati essent ꝑ ꝓphetas nō audirēt apostolos.

† de peni. dist. 3. c. inter hec hirci. i in fi.

a τ mirabant̄ quia cū muliere loq̄batur. Nemo tamen dixit q̄d q̄ris aut quid loquer̄ cū ea. Relinquit ergo mulier hydriā3 suā τ abijt i ciuitatē: τ dixit illis hominibus. Venite τ videte hominē qui dixit mihi om̄ia queq3 feci. Nunq̄d ip̄e est christus? Exierūt de ciuitate τ veniebāt ad eū. Interea rogabāt eū discipuli dicētes: Rabbi māduca. Ille aūt dixit eis: Ego cibū habeo māducare quē vos nescit̄. Dicebāt ḡ discipuli adinuicē: Nūq̄d aliq̄s attulit ei māducare? Dixit eis iesus: Me⁹ cib⁹ ē vt faciā volūtatē ei⁹ q̄ misit me vt p̄ficiā op⁹ ei⁹. Nōne vos dicit̄/ φ adhuc q̄ttuor mēses sūt τ messis venit? Ecce dico vob̄: leuate oculos vr̄os τ videte regiōes q2 albe sunt iaꝫ ad messem: et qui metit mercedē3 accipit: τ cōgregat fructū in vitā eternam: vt τ qui seminat si mul gaudeat τ q̄ metit. In h̄ eīm verbuꝫ est verum: quia alius est

¶ hydos grece aqua latine: inde hydria. ¶ exitur a ciuitate cū exitur a mūdanis. ¶ nota facilitatē gentiū ad fidē τ duriciā iudeo2. ¶ ignorantie. ¶ vel īterrogabāt. ¶ q̄ attulerāt cibos. ¶ ꝯuersionē samaritano2. ¶ .i. istos credere. ¶ p mortē τ passionē. ¶ mentis. ¶ corda hoīm. ¶ q̄si sicut iam vicina est messis terre: ita τ messis hoīm. ¶ .i. ꝓphete. ¶ apl̄i q̄ eīi dispares tp̄is labores: tn̄ eandē mercedē habuerūt. ¶ euāgelij.

Nico. de lyra

b Ego

a ¶ Nemo tn̄ dixit q̄d q̄. aut q̄d loq̄ris cū ea. sciētes φ ei⁹ locutio cū mūliere nō fuit inutil̄ τ vana: huis h̄ nō viderēt: qd̄ patꝫ ex sꝫq̄nti effectu: q2 mulier edocta a xp̄o ex feruore denūciādi qd̄ audierat. b ¶ Reliq̄t ḡ hy. suam muli. τ abijt in ci. q2 oblita aque necessarie ad vitā corporalē: cucurrit ad denūciādū aquā sapiētie q̄ ē necessaria ad vitā spūalē. vn̄ sequit̄: c ¶ Et dicit illis hoīb⁹. i. oīb⁹ existētib⁹ in ciuitate. d ¶ Venite τ videte ho. q̄ dixit mihi oīa q̄cūq3 feci. Ex q̄ patet eius deuotio: q2 nō veret̄ fateri turpitudinē suā: vt eos adducat ad xp̄i p̄dicationeꝫ. e ¶ Nūq̄d ip̄e ē christ⁹? q. d. sic videt̄ p effectū. f ¶ Exierūt. Hic ꝯseq̄nter ponit̄ p̄p̄li accessus ad xp̄m. Et diuidit̄ in tres: q2 euāgelista p̄mo incipit describere hūc accessū. secūdo interponit instructionē discipulo2/ ibi: Interea. tertio reuertit̄ ad ꝓpositū/ ibi: Ex ciuitate aūt. Circa p̄mū sciendū φ samaritani erāt in suspēso de aduētu xp̄i de ꝓximo: tū ꝓpter impletionē tp̄is: vt dictū est: tū ꝓpter p̄dicationē iohānis p̄dicātis xp̄i aduētū de ꝓximo: cui⁹ p̄dicatio tūc erat famosa: ideo facilius crediderūt ꝟbo mulieris. τ hoc est qd̄ dr̄: Exierūt ergo d̄ ciuitate τ venerūt ad eū. vt p̄sentialiter audirēt eū. g ¶ Interea. Hic interponit̄ discipulo2 īformatio: q2 xp̄s videbat multitudinē gētiū dispositā ad credēdū: ideo volebat excitare discipulos ad p̄dicādū. Excitat aūt eos triplicit̄. Primo ꝓpter salutē ꝓximi. Secūdo ꝓpter remunerationeꝫ p̄mij/ ibi: Et q̄ metit. Circa p̄mū ostēdit xp̄s φ hō debet eē magis sollicit⁹ de salute spūali sui ꝓximi q̄ de ꝓpria necessitate corpali: q2 cū esset tēpus comedēdi: voluit tn̄ differre vt intenderet p̄dicatiōi: dās exēplū alijs sīliter faciēdi: τ h̄ ē qd̄ dicit̄: Interea. i. anq̄3 ꝑuenissent samaritani ad eū. h ¶ Rogabāt eū discipuli dicētes: rabbi māduca. q2 iā erat hora sexta

Triplex excitatio

ra sexta: vt p̄dictū est. τ erat supra fontē vbi erat loc⁹ apt⁹ ad comedēdū. i ¶ Ille aūt dixit eis. Habita occasiōe ex cibo corporali: incipit loq̄ de cibo spūali. s. de ꝯuersiōe samaritano2 q̄ p ei⁹ p̄dicationē sūt ei incorporati. vn̄ subdit̄: k ¶ Ego cibum habeo māducare quē vos nescitis. q. d. ali⁹ cib⁹ pl⁹ me delectat. l ¶ Dicebāt ergo discipuli adinuicē: Nūquid ali. at. ei mādu? Intellexerāt eīm ꝟbū istud de cibo corpali: τ sciebāt φ nihil portauerat in via comestibile: iō q̄rebāt si habebat aliūde: iō xp̄s exponit se dicens: m ¶ Me⁹ cib⁹ ē vt faciā vo. e. q̄ misit me vt p̄ficiā op⁹ eius. in gētiū ꝯuersiōe: q2 p̄m qd̄ dr̄. i. Timoth. ij. b. vult oēs hoīes saluos fieri: τ ad agnitionē veritatis venire: et φ instet tp̄s h̄ faciendi ondit dicēs: n ¶ Nōne vos dicitis/ φ adhuc quattuor menses sunt. q. d. licet tēp⁹ messis corporalis adhuc distet: tamē tēp⁹ messis spūalis iā instat. Dicit̄ aūt messis collectio frugū: τ ad similitudinem hui⁹ messis spūaliter dicit̄ vocatio hominū ad fidē p quā ꝯgregant̄ in domini horreū. vn̄ sequit̄: o ¶ Ecce dico vobis: leuate oculos vestros et videte regiones q2 albe sūt iam ad messem. hoc dicebat ꝓpter samaritanos venientes ad ip̄m/ dispositos ad credēdū. p ¶ Et qui metit. Hic hortat̄ discipulos ad opus p̄dicatiōis ex merito seq̄nt̄ p̄mij. Sicut eīm samaritani iam erāt dispositi ad credēduꝫ p p̄dicationē christi: sic etiā christus videbat multitudinē gentiū p totū mūdum cito ꝯgregandā in horreū ecclesie p p̄dicationē apostolorū: ex qua p̄dicatiōe meruerūt p̄miū vite eterne. τ hoc ē qd̄ dicit̄: Et qui metit mercedē accipit. In p̄senti eīm vita p̄ma messis est p quaꝫ hoīes adducunt̄ ad fidem: τ in hac messe messores fuerūt apostoli. Vltima ꝟo messis erit in iudicio: quando fideles colligent̄ intra horreū glorie: τ tūc messores erunt angeli: vt habetur Matth. xiij. τ iō sequit̄: q ¶ Et cōgregat fructū: id est multitudineꝫ fideliū reponendā. r ¶ In vitā eternā. q2 pacto iudicio reponent̄ in horreo glorie p ministeriū angelo2: vt dictū est: τ q2 locutus est de messe spūali per similitudineꝫ messis corpalis: ideo ostendit in quo est simile: τ i quo est dissimile. Ad cuius intellectum sciendum φ apud iudeos erat ꝓuerbiū de hoc φ quādo aliq̄s multū laborabat in re aliqua τ alius reportabat fructū: dicebat̄ ꝓuerbialiter: vnus seminat: alius metit. q. d. vnus laborat τ alius colligit: τ sic aliquādo cōtingit de messe corpali q̄ aliquādo ab vno seminat̄ τ ab ei⁹ hoste irruente colligit̄. De messe ꝟo spūali sic est φ alij seminauerunt τ alij messuerūt: q2 p̄triarche τ ꝓphe antiq̄ seminauerūt p̄ma semina fidei: sꝫ apl̄i messuerūt: in q̄tū p̄p̄lm ad ꝑfectionē fidei deduxerūt: verūtn̄ vtriq3 reportant gaudiū: q2 tā ꝓphe antiq̄ q̄ apl̄i ꝓpter meritū labor̄ sui recepti sūt ad celeste gaudiū. τ i h̄ nō tenet ꝓuerbiū d̄ messe corpali de q̄ nō gaudet seminās si ab alio metat̄ τ h̄ ē qd̄ dr̄: s ¶ Vt τ q̄ se. si. gau. τc̄. s. ꝓphe τ apl̄i. t ¶ In h̄ eīm ē ꝟbū ve2. i. ꝓuerbiū cōe p tāto habet locū in proposito. v ¶ Quia alius est qui semiat. s. p̄triarche τ ꝓphete.

Prouerbiū apud iudeos

Et alius

b ¶ Reliq̄t ḡ mu. τc̄. p qd̄ significat̄ φ mlt̄i doctores gētiliū reliq̄rūt doctrinā ꝯsuetā ꝓpt̄ euāgeliū: τ discurrerūt ad docēdū alios: τ fecerūt fructū magnū. qd̄ significat̄ p h̄ qd̄ dicitur: f ¶ Exierūt de ci. τ ve. ad eū. s. ad iesū. Interea roga. eū disci. eius di. rab. mā. τc̄. p hoc aūt φ distulit refectionē corpor̄ accipe q̄uis iā eēꝫ hora sexta: τ ip̄e etiā eēt fatigat⁹ ex itinere: volēs p̄us itēdere ꝯuersiōi samaritano2: ondit ꝟbo et facto q̄tū p̄dicator euāgelij debꝫ eē sollicit⁹ d̄ salute hoīm τ postponere oē

Moraliter

A F a ¶ Ego misi. Uos facio messores ibi: vbi alii seminauerũt .s. in iudea: vbi p̃ma seges collecta ẽ: vñ aliq̃ exeũtes i toto mũdo seminauerũt: vñ alia messis q̃si de granis surgit colligẽda i fine secli messorib⁹ angelis. b ¶ Laborauerũt. Multi enĩ labores fuerũt p̃triarchis ⁊ ꝓphet. i q̃b⁹ omnib⁹ erat ꝓphetia xp̃i ⁊ mlta passi sũt q̃si i frigore seminãtes. c ¶ Cũ venissent. Vel⁹ audierũt famã: p⁹ ꝯspexerũt p̃sentẽ: nec satis ẽ eis sz apd se manere faciũt vt ipsi⁹ verbis instruerent que preferunt verbis mulieris. In q̃b⁹ oĩbus econtrario arguit duricia iudeoꝝ q̃ nec miracul' credũt.

Moraliter: d ¶ Et mãsit ibi. Mora. Sic q̃cũ'de apd illos q̃ foris sũt nõciat xp̃s p mulierẽ .i. ecclesiã ⁊ credũt p istam famã. Inde apd eos mãet p duos dies: sine mẽtiõe noct' vt luce eoꝝ duob⁹ p̃ceptis charitat' instruat. e ¶ Et multi crediderũt. Postq̃ dñs carnis presentia iudeis sp̃ualit' edocet: gr̃az sue cognitionis infudit: mlieri .i. legi dicebãt iã nõ ꝓpt tuã loq̃lã credim⁹. f ¶ Ipse enĩ. Quasi q2 ibi p̃mũ morat⁹ miracula fecerat nec nisi pauci i eũ crediderũt. vñ ñ. viso signo crediderunt in eũ discipli ei⁹ nõ alii. Et iõ a samaritanis q̃ facile nllo signo viso crediderũt: reuertit ad istos vt q̃ p hora ñ crediderũt mõ credãt. significat q̃ a gẽtib⁹ facile ꝯũsioni fine seculi redeat ad iudeos q̃ sũt sua patria: q2 p⁹ i ei⁹ honorẽ ñ habuerat. g ¶ Quia ꝓpha.

Allego. Allego. Patria xp̃i ẽ pplõs iudeoꝝ vbi sine honore ẽ: q2 pauci ẽ his credũt: qd̃ de galileis ciuib⁹ xp̃i dr̃: Ecclesia gẽtiũ facile credẽs: sillis ẽ samaritanis: ⁊ hi mlti solo v̈bo p̃dicatiõis illi p miracula ⁊ pauci. Ecce cur vẽit: iõ reuertit: q2 testat⁹ ẽ q̃ ꝓpha nõ h3 hono-

Luc. 4. b
B

rẽ in patria: alioquin videtur non debuisse ad hos reuerti vbi honorem nõ h3: s3 manere apud illos vbi bene recept⁹ est. h ¶ Et erat q̃dã re. Iste regul⁹ põt figurare aliquẽ gẽtis iudaice doctorẽ: q̃ tãdẽ post plenã ecclie gẽtiũ ꝯuersionẽ: ad quã dñs a iudeis expulsus p discipulos trãsmigrauit: p filio .i. iudaico pplõ quẽ nõ nisi i fine scli fidẽ accepturũ cognoscitorat vt de longa p̃fidie [b] infirmitate

Ni. de lyra

[illegible] a ¶ Alius ẽ q̃ metit. s. apli. iõ seq̃t: b ¶ Ego misi vos me. i. ad p̃fectionem fidei adducere. c ¶ Qd̃ vos nõ la. ꝓphe enĩ ⁊ p̃triarche multũ laborauerũt in denũciãdo aduentũ xp̃i ⁊ arguẽdo infidelitatẽ ppl'i. ⁊ iõ sequit: d ¶ Alii laborauerũt ⁊ vos in la. ⁊c. q2 ꝓphetias ab aliis p̃nũciatas cõpletas p̃dicabitis.

¶ ꝓphete q̃ p̃parauerunt: vñ ⁊ ista mlr iã p̃parata dixit: scio q2 messias venit.

a q̃ seminat: alius est q̃ metit. Ego a
misi vos metere qd̃ vos nõ labo c
¶ ad fidẽ xp̃i inuitãdo.

b rastis. Alii vo laborauerũt ⁊ vos d
a ¶ inuitãtes iudeos ad fidẽ cõgregatis.

i labores eoꝝ itroistis. Ex ciuita- e
te aũt illa mlti crediderũt in eũ sa- f
maritanoꝝ ꝓpter v̈bũ mulieris
testimoniũ p̃hibẽtis: q2 dixit mi-
c hi oĩa q̃cũq3 feci. Cũ venissent ẽ g
ad illũ samaritãi rogauerũt eũ vt
¶ grãm eis impertiendo.
¶ duo p̃cepta charitatis.

d ibi maneret: ⁊ mãsit ibi duos di- h
es. Et mlto plures crediderũt in i
e eũ: ꝓpter sermonẽ ei⁹. Et mlieri k
dicebãt: Quia iã nõ ꝓpter tuã †
f loquelam credimus. Ipsi enĩ au l
diuimus ⁊ scimus quia hic vere m n
ẽ saluator mũdi. Post duos aũt o
a ¶ quibus moratus est in samaria.
b ¶ in patriã suã vbi nutrit⁹ fuerat.

diẽs exijt inde ⁊ abijt in galileã.
¶ cur. ¶ affirmauit.

† Ipse enĩ iesus testimoniũ p̃hi- p
g buit: q2 ꝓpheta in sua patria ho q
norem nõ habet. Cum ergo ve- r
nisset i galileã: exceperũt eũ gali
¶ q̃si ꝓpt miracula alioq̃n ñ curarẽt eũ recipe

lei: cũ oĩa vidissent q̃ fecerat hie s
rosolymis i die festo. Etenĩ ipsi t
¶ curiositate miraculoꝝ nõ volũtate audiendi predicationem. ¶ vt nũc credant.

venerant ad diem festuz. Uenit v
a ¶ nec tñ ibi crediderũt ei nisi pauci discipli

ergo iteꝝ i chana galilee: vbi fec x
a ¶ ꝓpter paruitatẽ vel regni vł fidei.

b aquã vinũ. Et erat q̃dã regulus y

e ¶ Ex ciuitate. supra euãgelista inchoauerat accessum samaritanoꝝ ad xp̃m: sed interposuit informationẽ discipuloꝝ. iõ hic reuertit ad ꝓpositũ: ostẽdẽs q̃ eoꝝ accessus fuit valde vtilis: q2 p verã fidẽ ꝯuersi sunt ad deũ. ⁊ h̃ ẽ qd̃ dr̃: Ex ciuitate aũt illa. q̃ dicebat sychem vł sychar. vt dictũ ẽ. f ¶ Mlti crediderũt i eũ sama. ꝓpt ver. mu. testi. p̃hibẽtis ⁊c. Istud testimoniũ videbat effi-

Testimonium mulier' videbat' efficax ex duobus

cax ex duob⁹: q2 p̃mo dicebat ꝯtra honorẽ suũ ex zelo veritat'. scđo q2 ostẽdebat eũ scire talia q̃ non poterãt sciri via hũana. veruñ q2 h̃ testimoniũ nõ fuit nisi q̃dã p̃suasio ad credendũ. q2 p̃fectio fidei ipsoꝝ facta ẽ p xp̃m. iõ sequit: g ¶ Cũ venissent ẽ ad illũ ⁊c. q2 accepta fide p ei⁹ doctrinã: desiderabãt amplius informari ad suã ꝯfirmationẽ. h ¶ Et mãsit ibi duos dies. acquiescẽs petitiõi eoꝝ que erat honesta ⁊ deuota. i ¶ Et multo plures cre. in eũ ⁊c. q̃ a p̃ncipio. k ¶ Et mulieri di. q2 iã nõ ꝓpt tuã lo. cre. q2 l3 ex doctrina alicui⁹ aliq̃s iducat ad credẽdũ: tñ fides innitit diuine v̈itati s̃m se. iõ sequit: l ¶ Ipsi enĩ audiuim⁹. ab ipso q̃ ẽ de⁹ ⁊ hõ. m ¶ Et scim⁹. firmiter credendo: q2 i fide maior ẽ certitudo adherẽtie q̃ in scia: q̃uis nõ sit tãta certitudo euidentie: ⁊ q2 nõ sufficit

nõ sufficit corde credere: sed oportet fidem ꝯfiteri ore: s̃m q̃ dr̃ Ro. x. iõ fidẽ suã ꝯfitẽt dicẽdo. n ¶ Quia h̃c ẽ ve. sal. mũ. in q̃ oĩa ꝯsutẽt ẽ xp̃o. s. ei⁹ eminẽtiã singlarẽ h̃ ẽ: efficaciã saluatorem. Uere saluator. s. ꝯuctiã generalẽ / ibi: Mũdi. o ¶ Post duos aũt dies. Describit ꝯuersiõe gẽtiliũ p doctrinã. Hic ꝯsr̃ describit eoꝝ ꝯuersio p miraculi operationẽ. Et diuidit i tres. q2 p̃mo circũstãtia miraculi d̃scribit. scđo ipm miraculuz efficit / ibi: Et erat q̃dã. tertio itẽtũ ꝯcludit / ibi: Et credidit. Q̃ tũ ad p̃mũ tãgit circũstãtia tp̃is cũ dr̃: Post duos aũt dies. q̃b⁹ mãserat cũ samaritanis ad p̃ces eoꝝ: vt p̃dictũ ẽ. Et subdit circũstãtia loci: Exijt inde ⁊ abijt i galileã. Et subdit causa s̃m Chrys. p ¶ Ipse enĩ iesus testi. p̃hi. i. p̃hibuerat ante vt hr̃. Lu. iiij. q ¶ Quia ꝓpheta i sua pa. ho. nõ h3. q2 inuidia ẽ magis int' cõpatriotas: vt dictũ fuit Mat. xiij. ⁊ iõ xp̃s non rediit in nazareth vbi fuit vilipẽsus q̃n voluerunt eũ p̃cipitare: vt hr̃ Lu. iiij. s3 abijt in aliã p̃tẽ galilee. ⁊ hoc est qd̃ dr̃: r ¶ Cũ ẽ venissent in gali. exceperũt eũ galilei. honorifice: sic xp̃m a deo missuz. ⁊ causa subdit: s ¶ Cũ oĩa vidissent que fecerat hiero. in die festo. ꝓpter que etiã mirabilia nicodem⁹ leg' doctor crediderat vt. s̃. dictũ est ca. p̃cedẽti. ⁊ ostẽdit ꝯsr̃ q̃liter galilei illa signa viderũt dicẽs: t ¶ Et ipi enĩ vene. ad diez festũ. q2 ipsi tenebant venire: vt. s̃. dictũ ẽ. ij. ca. v ¶ Uẽit ẽ iteꝝ in chana galilee. q2 ibi añ fuerat in nuptiis. vñ sequit: x ¶ Ubi fecit aquã vinũ ⁊ p̃cli. ciui. nazareth. rõne predicta. Aliter exponitur ab aliis dicendo q̃ nõ diuertit a nazareth: sed ostenditur per

D
† mat. 13. g
Marc. 6. a
Luc. 4. b

litteram p̃dictam q̃ fuit honorifice recepius vbi p'⁹ fuerat vilipensus. Et rõ reddit p h̃ q̃ illi de galilea generaliter int' q̃s erãt illi de naçareth cũ essent galilei: fuerũt in hierlm in die paschali: et videntes miracula q̃ fecit iesus crediderũt in eũ. ⁊ sic honorifice receperunt: et ad hoc põt applicari illa lr̃a ab illo loco Et abiit in galileã: generaliter: nõ excipiendo naçareth. et subdit causa: Ipse enĩ iesus testimoniũ p̃hibuit. i. p̃hibuerat añ. q. d. mutatũ erat negociũ in oppositã p̃tẽ. vñ subdit: Cum ergo venissent in galileã exceperũt eũ galilei honorifice. generaliter etiam illi de naçareth. ⁊ causa reddit: Cũ oĩa vidissent q̃ iesus fecerat ⁊c. Uenit iteruz in chana galilee: nõ diuertẽdo a naçareth: vt dicit Chrys. sed de iudea veniendo versus naçareth quia est in via veniendi illuc. y ¶ Et erat quidam regulus. Descriptis circũstantiis miraculi q̃tum ad locum ⁊ tẽpus. ꝯsequenter describit miraculi act⁹ / cum dicit: Et erat quidã re. Nõ accipit hic regulus ꝓ paruo rege: vt videt nomen sonare: q2 romani volentes frangere iudeoꝝ supbiã: abstulerũt ab eis regiã dignitatẽ: regnũ iudee in q̃ttuor tetrarchias diuidẽtes: p̃cauere volẽtes eorũ rebellionẽ: vñ ꝓ illo tp̃e nullus rex erat i iudea. Dicit ẽ iste ⁜ regulus: quia

⁜ nere omne aliud negociũ. e ¶ Ex ciuitate aũt il. multi crediderũt ⁊c. qui licet excitati fuerãt p mulieris v̈bum tñ mag' crediderũt p xp̃m. iõ seq̃t: † ¶ Quia iã nõ ꝓpt ⁊c. p qd̃ significat q̃ l3 doctrina philosophica fidei nr̃e sit i plib⁹ accõmoda tñ nõ credim⁹ ꝓpt illã: s3 ꝓpt sacrã scripturã ⁊ potissime ꝓpt xp̃i doctrinã. y ¶ Et erat q̃dã regu. ⁊c.

Moraliter

Moralit'. q̃libet pctõr põt dici regul⁹ diminutiue: q2 deficit i suppl'⁹ regimine. ⁊ tunc eius fili⁹ infirmat: quãdo rationi sensibilis appetitus contrariatur: qui debet obedire rationi sicut filius suo patri vt dicitur .j. Eth. sed cum homo per rationem christum fideliter deprecatur tunc ille filius per virtutez christi sanat. p quẽ sensibilis appetitus sub ordine rõnis collocat.

E F infirmitate sanet. a ¶ Et rogabat eū. Jā credēs ꝙ posset sanare filiū eiꝰ: sꝫ qꝛ ꝑ deitatē q̄ vbiqꝫ ē nō credit filio adesse: rogat vt descēderet ⁊ p̄sens corpe sanaret: vn̄ infidelitatē arguit: Nisi signa ⁊ ꝓdigia v. nō cre. Ecōtrario cēturio laudat: q̄ dic:
Mat. 8. a Dic v̄bo ⁊ sanabit pu. m. Vn̄: Nō inueni tantā fidē i israel. Vl forsitan cupiebat tēptare q̄lis esset xp̄s. vn̄ arguit: nisi signa ⁊ ꝓdigia. Postea aūt ꝓpē salutē filij credidit ipse ⁊ domꝰ eiꝰ tota. b ¶ Nisi signa. In h̄ redarguit de incredulitate ꝙ nō vbiqꝫ credebat eū esse: ⁊ ꝑ huiꝰ duriciā significatur duricia iudeoꝝ q̄ nec visis miraclis crediderūt. Vere ecōtra ꝑ samariā signat fides gētiū q̄ solo v̄bo credidit. H̄ aūt q̄tū ad allegoriā a p̄mo xp̄i aduentu vsqꝫ post regnū antixp̄i in perfidia iudeis durabit. c ¶ Et ꝓdigia. ꝓdigiū quasi porro dictuz: q̄si qd̄ aliqd significat. Vel ꝓdigiuz q̄si ꝓcul a digito: qꝛ p̄figurat aliqd remotū ⁊ futuꝝ. d ¶ Descēde. Quasi aliť nō possꝫ sanare nisi p̄sens eēt: vn̄ dn̄s indicās se nō deesse vbi inuitat: solo iussu sanat. vn̄: e ¶ Vade filius tuꝰ viuit. Ad filiū reguli nō vadit: ne diuinas honorare videat: Ad seruū cēturiōis ire ꝓmittit q̄ naturā hoīs nō despicit in q̄ supbiā destruit: q̄ in hoībus nō pensat naturam: sꝫ que extra patēt. f ¶ Credidit ip̄e: nō alij cineo i quo paucitas fidei iudeoꝝ signat: q̄ulo sigꝫ viderint. vn̄ infert: Hoc iteꝝ scd̄m si. fe. ie. sic ē. multitudo gētiū solo v̄bo ꝯuertēdaꝝ i samaritanis signabat. g ¶ Hoc iterū scd̄m. De olbꝰ miraculis q̄ fecit iesus in anno an̄ mortē iohis: non facit iohēs mētionē nisi de istis: ⁊ de disputatione xp̄i cū iudeis q̄. 5. ponit. Ceteri eni euāgeliste q̄ h̄ reticet dixerūt plane.

cuiꝰ filiꝰ infirmabat capharnaū. a
¶ iste regulus est figura iudeoꝝ difficile ad fidē venientiū.
Hic cū audisset qꝛ iesus aduenī b
ret a iudea i galileā: abijt ad eū:
a ⁊ rogabat eū vt descenderet ⁊ sa c
ret filiū eiꝰ: incipiebat eni mori.
b Dixit ḡ iesus ad eū: Nisi signa e
¶ quibus signis ⁊ ꝓdigijs crediderunt samaritani.
c ⁊ ꝓdigia videritꝭ nō credetꝭ. Di
d cit ad euꝫ regulꝰ. Dn̄e descende f
¶ ne cadat i desperationē.
prius q̄ moriat filius meus. Di g
e cit ei iesus: Vade filꝰ tuꝰ viuit. h
¶ iaꝫ incipit credere ꝙ sermone sanet: ⁊ sic
Credidit hō sermōi queꝫ dixit ei i
meruit salutē filio ⁊ sibi. ¶ credendo.
iesus: ⁊ ibat. Jā aūt eo descēdē k
te serui occurrerūt ei: ⁊ nūciauerūt: dicētes: qꝛ filꝰ eius viueret. m
a ¶ nō diffidit de misericordia dn̄i: sed desiderat vt v̄tus diuina seruoꝝ ꝯfessiōe pluribus innotescat.
Interrogabat ḡ horā ab eis i q̄ me n
liꝰ habuerit. Et dixerūt ei: qꝛ heri hora septia reliq̄t eū febris. Co
¶ in figura sancti spiritus septiformis: in q̄ omis salus. a ¶ cōparauit horā nūciātiū hore p̄nūciantis. s. christi.
gnouit ḡ pater qꝛ illa hora erat i
q̄ dixit ei iesus: filius tuꝰ viuit: et o
f credidit ipse ⁊ domus eius tota.
g Hoc iteꝝ scd̄m signū fecit iesus p
cū venisset a iudea in galileā.

Nico.de lyra

G Et regulus: quia erat officialis imperatoris deputatus ad custodiā galilee: propter qd̄ manebat in capharnaūꝫ q̄ erat metropolis illius terre. vnde subditur. a ¶ Cuiꝰ filiꝰ īfir. caphar. ⁊ licet eēt gētilis: audiťs tn̄ miracla xp̄i sperabat ab eo īpetrare sanitatē filij sui. iō seq̄t: b ¶ Hic cum audisset qꝛ iesus ad. ⁊c. qꝛ xp̄s erat in alia villa. s. in chana. c ¶ Et rogabat eū vt descēderet: qꝛ capharnaūꝫ erat in valle sita respectu loci in q̄ erat christus. d ¶ Et sanaret fi. eiꝰ. lꝫ eni crederet ip̄m posse sanare eū: credebat tn̄ ꝙ nō faceret sine presentia corꝑali: ꝓpter qd̄ xp̄s dure r̄ndit ei dicēs: e ¶ Nisi signa ⁊ ꝓdi. vi. nō cre. Nō eni rep̄hēdit eū de petitiōe salutꝭ filij suiꝫ de defectu fidei sue: verūtamē qꝛ ex deuotiōe repetit petitionē suā dicēs: f ¶ Dn̄e descende. iō exaudiat a xp̄o. vn̄ seq̄t: g ¶ Dicit ei iesus: va. nō eni voluit xp̄s ire corꝑaliter: vt amoueret ab eo falsam estimationē qua putabat ip̄sum posse sanare tn̄ p̄sentia corporali. h ¶ Filius tuꝰ viuit. i. ꝑfecte sanitati restitutꝰ est de ianuis mortꝭ: qꝛ īcipiebat mori. i ¶ Credidit hō ser. quē di. ei ie. qꝛ fides req̄rit ad obtinēdū dei bn̄ficia. k ¶ Et ibat. sine corꝑali xp̄i p̄ntia. l ¶ Jā aūt eo descē. qꝛ capharnaū est sita in valle. m ¶ Serui occur. ei ⁊c. cōgaudēdo ipi. n ¶ Interrogabat ḡ horā ⁊c. hoc fecit ad certificationē miraculi respectu sui: qd̄ pꝫ ꝑ h̄ qd̄ postea seq̄t: Cognouit ḡ. ⁊c. o ¶ Et credidit. Hic ponit intēta ꝯclusio. ad h̄ eni factū est istud miraculū vt iste regulꝰ gētilis cū familia sua crederet in xp̄m. propter h̄ dr̄: Et credidit ip̄e ⁊ domꝰ eiꝰ tota. i. familia. Solet
Questio aūt q̄ri: an istud miraculū sit idē cū eo qd̄ solet scribi Mat. viij. de cēturiōis suo sanato a xp̄o: ⁊ dicit Chryꝭ. ꝙ sic. ¶ Alij aūt dicūt ꝯtrariū: qd̄ videt ex q̄tuor. Primo ex ꝑsona īfirmi q̄ hic dr̄ filiꝰ: ibi aūt dr̄ seruꝰ. Scd̄o ex infirmitate q̄ hic dr̄ febris: ibi aūt paralysis. vn̄ ibidē dr̄: Seruꝰ meꝰ iacet in domo paralyticꝰ ⁊c. Tertio ex mō rogādi: qꝛ iste rogabat ꝙ veniret p̄ntialiť credēs ꝙ nō posset curare aliť. ꝓpť qd̄ fuit rep̄hēsus a xp̄o: vt dictū ē: Ille aūt cēturio p̄ntiā xp̄i repellebat reputās se idignū tāto hospite di. Non sū dignꝰ ⁊c. Credebat eni eū posse sanare dū eēt absens solo

absēs solo ip̄so ꝓpť qd̄ dicebat: dic tn̄ v̄bo ⁊ sanabit puer meus ꝓpť qd̄ fuit a dn̄o cōmēdatꝰ: dicēte: Nō inueni tantā fidē in israel. ⁊ sic pꝫ ex mō regēdi ꝙ iste regulꝰ aliꝰ fuit a centuriōe. Quarto pꝫ ex loco: qꝛ ip̄se erat in capharnaū qn̄ fuit rogatꝰ a cēturiōe. hic dr̄ ꝙ erat i chana galilee qn̄ fuit rogatꝰ a regulo. G
p ¶ Hoc iteꝝ scd̄m signū fecit ie. Non dr̄ scd̄m simpliciť: qꝛ multa fecerat in hierusalē: vt p̄dictū ē: sed dr̄ scd̄m de his q̄ fecit in galilea. vn̄ sequit: Cū venisset a iudea in galileā.
¶ In ca. iiij. vbi dicit i postilla. Dicēduꝫ ꝙ sitis vno mō accipit ꝓ desiderio alteriꝰ rei ⁊c.

Additio.

In q̄libet istoꝝ triuꝫ modoꝝ q̄bꝰ sitis accipit s̄m postillatorē q̄ biberit ex aq̄ sp̄ūali quā xp̄s dat iteꝝ sitiet. Nā si accipit p̄mo mō. s. ꝓ desiderio alteriꝰ rei: sic s̄m ip̄m oīs res sp̄ūalis accepta magꝭ generat sitim q̄ tollit. Si aūt accipiat sitꝭ scd̄o mō. s. ꝓ desiderio eiusdē rei habite ad habēdū eā ꝑfectꝰ: s̄m quē moduꝫ habētes deū ꝑ gr̄aꝫ adhuc sitiūt habere ip̄m ꝑ gl̄iaꝫ. Sic etiā isto mō sitꝭ remanet in ip̄is q̄ aquā sp̄ūalē. s. gr̄aꝫ xp̄i accipiūt. Si aūt tertio accipit sitꝭ. s. ꝓ exclusiōe fastidij a dilectiōe habita: sic etiam hi accipiētes aquā: gl̄iaꝫ adhuc sitiunt. Vn̄ nullo p̄dictorū modoꝝ q̄bꝰ s̄m eū sitꝭ accipit pōt verificari v̄bū xp̄i dicētꝭ. Qui aūt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō sitiet in eternū: imo auctoritas Ecci. ꝑ illū allegata nō solū applicat siti scd̄o mō accepte: sed etiā p̄mo ⁊ tertio mō: vt pꝫ intuēti. Vn̄ p̄dicta v̄ba xp̄i planiꝰ ⁊ veriꝰ exponūt s̄m Chryꝭ. sic i hoc loco dicētē: Hāc aūt excellētiā huiꝰ aq̄: vt scꝫ q̄ ex ea biberit nō sitiet in eternuꝫ: ꝑ ea q̄ ꝯsequūt xp̄s ondit. Dicit eni: Sꝫ aq̄ quā ego dabo ei fiet ei fons aq̄ saliētis i vitā eternā. q. d. sic q̄ fontē hꝫ neq̄q̄ interficiet siti: sic ⁊ q̄ hāc aquā hꝫ quā ei dabo. hec ille. Auctas aūt Ecci vbi dr̄. Qui bibūt me adhuc sitiēt: itelligēda ē de q̄libet triū modoꝝ p̄dictoꝝ.

Replica.

In ca. iiij. vbi dicit: Qui biberit ex hac aq̄ / nō sitiet ampliꝰ. Postillator q̄ndaꝫ apparētē sacre scripture ꝯrietateꝫ soluit: qꝛ d̄ eadē aq̄ dr̄ Ecci. xxiiij. c. Qui me bibūt / adhuc sitiēt. Dicit eni postil. sitim vno mō significare appetitum alterius rei ab aqua scilicet spirituali que est gratia: de quo sermo: per cuius scilicet extranee rei adeptioneꝫ sitis non extinguitur: sed potius augetur. Alio modo dicit sitim significare desideriū eiusdeꝫ rei habite ad habendum perfectius: habens deū ꝑ gratiā / desiderat eū habere ꝑ gloriā: ⁊ sic vera est auctoritas de Ecclesiastico allegata. Primo autē modo intelligit verbū christi: Qui biberit ex aqua quaꝫ ego dabo. i. gratia nō sitit in eternū appetē do. s. rem tēporalē: qꝛ qui vere habet deū ꝑ gratiā / extra ip̄m nihil cupit habere cū hoc stat ꝙ desiderat eundē habere ꝑfectius sitiēdo adhuc: prout sonat autoritas Ecci. xxiiij. Burgen̄. aūt q̄si nolens intelligere verba postil. dicit s̄m p̄mū modū sitim nō extingui: qꝛ habens rē sp̄ūalē magis eā appetit habere. Et ecce ꝙ Burg. vel nō itellexit vel itelligere noluit ꝙ postil. dicit sitiꝫ p̄mo mō significare appetitū rei extranee a gratia: ⁊ illa est res tp̄alis: cuiꝰ appetitꝰ ꝑ adeptionē gr̄e vł minuit vel oīno extinguit. Nā q̄nto pl̄ꝰ q̄sqꝫ ꝑcipit de gr̄a: tāto minus sapit ei id qd̄ habet natura: Inq̄tū eni regnū gr̄e dilatat: intātū pcti ptās minuit. Verba sūt btī Bern. d̄ li. ar. ca. xi. Gr̄a eni habētē trahit ad ꝯtēptū sui ⁊ amorē dr̄. inq̄t Rich. ⁊ ē cōis sententia sctōꝝ doctoꝝ: s̄m appetitū igiť rei extranee veꝝ ē v̄bū xp̄i. Et si dixerit Burg. habēs gr̄aꝫ sitit gl̄iaꝫ ꝓut in postilla. igiť sitis nō extinguit. ꝯcedo: qꝛ ille ē itellectꝰ auctās Ecci. xxiiij. sꝫ illa sitis nō ē alteriꝰ rei sꝫ eiusdē: qꝛ gl̄ia ē gr̄a ꝯsūmata: falsū igiť ē qd̄ Burgen̄. finaliť hic dicit auctoritatē Ecclesiastici intelligēdaꝫ eē de siti p̄mo mō: vt pꝫ ex p̄dictꝭ. Dictū Chryꝭ ꝑ Burgen̄. adductū postillatori bn̄ intellecto ꝯcordat: qꝛ q̄ habet gratiā habꝫ fontē vn̄ hauriat: vt p̄ter illud qd̄ ad illū fontē ꝑtinet nō ꝯcupiscat. H

a b Post hec ⁊c. Est aūt hierosoly. Probatō Ca.V grece ouis dicit latine. Probatica ꝗ pecualis: q: ibi abluebant cadauera hostiaꝝ. Significat autē aqua il la populū iudeoꝝ q nō stat ꝗetus: nō vētꝰ tēptationū turbat:
Ps.94.b q dicunt dño: Nos populꝰ eius sumꝰ ⁊ oues pascue tue q ꝗnꝗ porticibꝰ .i. lege q in ꝗnꝗ libris est inui tur. Ibi multi infirmi: q: lex nō sanat/ sꝫ ꝓdit infirmos vt aliqñ ꝗrāt medicū. Ceci ibi sūt q nō habēt lumen fidei. Claudi q qd̄ vident nō pñt opari. Aridi q ꝗcq̄d agūt sūt sine pinguedine charitatꝭ. Expectabāt aque motū/ in q sanitas fiebat ꝑ angelū: q: lege ꝯuicti grām redēptionis desiderabāt. Angelꝰ filiꝰ dei latens in carne inter iudeos: q moti sūt doctrinis eiꝰ ad ꝑsequēdū: cuiꝰ morte sanatur vnitas q ꝑ hūilitatē descēdit ad fidē passiōis: sꝫ q post.i. q ab vnitate discrepat/ nō sanat. b ¶ Angelꝰ aūt. Ecce duo miracula. Unū inuisibilꝭ ꝑ angelū in piscinā. Alteꝝ visibilꝭ a dño. In vtroꝗ vnꝰ sanat vt vnitas cōmēdet. Alioquī nec in potestate adeo magnū ⁊ in benignitate parꝫ fuit vnū de tot sanari ab eo q oēs vno poterat erigere ꝟbo. Sed in his corporalibꝰ plꝰ intēdit eternā salutem aīaꝝ. c ¶ Triginta ⁊ octo .i. duobꝰ minꝰ ꝗdraginta: q numerꝰ ꝯstat ex ꝗter decē: ⁊ significat ꝑfectionē opeꝝ: in decē ꝑceptis legꝭ ⁊ ꝗtuor euāgelijs a quo duo minꝰ habet q charitate dei ⁊ ꝓximi caret. d ¶ Uis sanꝰ fieri. Nō nescit q̄d velit: sꝫ accēdit ad amorē sanitatꝭ: de q iā desperabat. vñ iā cōquerebat ꝙ nō haberet q eū mitteret in aquā.

¶ Tolle

Post hec Ca.V. a
erat dies festꝰ iudeo
a ¶ solēnitatē celebrat cū hominibus homo.
rū ⁊ ascēdit iesus hie b
rosolymā. Est aūt hierosolymis c
ꝓbatica piscina: q cognoiat he d
braice bethsaida: ꝗnꝗ porticus e
habēs. In his iacebat mltitudo f
magna languentiū: cecoꝝ: claudoꝝ: aridoꝝ: expectantiū aque
a ¶ .i. morte xp̄i ⁊ inde redēptionē.
b motū. Angelꝰ āt dñi ꝑm tp̄s de g
scēdebat in piscinā: et mouebat h
¶ si plures sanant morte xp̄i: ꝓpter vnitatē tamē vnus dicit sanari.
aqua. Et q prior descēdissꝫ i piscinā post motionē aq: sanꝰ fiebat a i
ꝗcūꝗ detinebat ifirmitate. Erat k
c aūt ꝗdā homo ibi/ trigita et octo
¶ significat multꝭ ⁊ magnis pctīs oppssū.
annos habēs in infirmitate sua.
Hūc aūt cū vidissꝫ iesus iacētē: l
⁊ cognouisset q: iā multū tp̄s ha
a ¶ incitat eū ad fidē q: nō nisi volens debet fieri sanus.
d beret: dicit ei: Uis sanus fieri? m
Rñdit ei lāguidus: Dñe hoiez n o
nō habeo vt cū turbata fuerit aq̄
mittat me in piscinā. Dū venio. p
enī egō/ aliꝰ añ me descēdit. Di

Nico.de lyra

B a Post hec erat Ca.V dies festus. In supioribꝰ determinauit euāgelista de spūali regeneratiōe: hic ꝯseq̄nter determiat de bñficioꝝ ad h cōuenietiū exhibitiōe: In generatiōe enī carnali filiū habent a pr̄e vitā/ nutrimentū ⁊ doctrinā: ita eodē mō est in generatiōe spūali: iō euāgelista ꝑmo describit vite collationē. secun
Diuisio do spūalē nutritionē ca. sequēti: Post hec aūt. tertio instructionē ca. vij. ibi: Post hec aūt ambulabat. Circa ꝑmū sciēdū ꝙ modꝰ naturalis cognitiōis hūane est ex sensibilibꝰ ad intelligibilia deduci: q: oīs nr̄a cognitio oritꝰ ex sensu: ⁊ iō modꝰ istiꝰ euāgeliste: vt freq̄nter est ꝑmittere signū sensibile ꝯueniēs seq̄nti doctrine: ⁊ iō h capitulū diuidit i duas ꝑtes: q: ꝑmo ꝑmittit sensibile signū: ad oñdēdū ꝙ in xp̄o sit potētia vite repatiua. secūdo subdit doctrina/ ibi: Pater enī diligit. Prima in tres: q: ꝑmo ponit miraculi opatio. scd̄o eiꝰ ipugnatio/ ibi: Erat aūt sabbatū. tertio ꝯueniēs excusatio/ ibi: Iesꝰ aūt rñdit: Pr̄ meꝰ. Prīa i duas: q: ꝑmo circūstātia miraculi ꝑmittitur. scd̄o actꝰ miraculi describit/ ibi: Erat aūt ꝗdā. Circa primū ponit ꝑmo circūstātia tp̄is/ cū dr̄: Post hec erat dies festus iudeoꝝ .s. festū pentecostes. b ¶ Et ascēdit iesus hiero. q: viri tenebant ibi esse in isto festo: q: ter i anno tenebant masculi apparere corā dño .s. paschate: pentecostes ⁊ festo tabernaculoꝝ. scd̄o describit ꝯditio loci/ cū dr̄: c ¶ Est āt hiero. ꝓba. pi. in q aque pluuiales colligebant: ⁊ ibi lauabant hostie ꝑmo ⁊ postea in lateribꝰ in atrio sacerdotū existēribꝰ: iō dicebat illa piscina ꝓbatica: a ꝓbaton qd̄ est ouis: ⁊ est nomē grecū: cuiꝰ interp̄tationē ponit in hebraico dicēs: d ¶ Que cognoiatur hebraice bethsaida .i. domꝰ ouiū. e ¶ Quiꝗ por. ha. vt ꝑ plura loca possēt lauātes hostias descēdere ad aquā. f ¶ In his .s. porticibꝰ. Iacebat multitudo magna languētiū ⁊c. Et subdit causa: g ¶ Angelus aūt dñi ꝑm tp̄s .i. in diuersis tp̄ibꝰ: īterpolatiōe tñ facta. h ¶ Descēdebat in pi. ⁊ mo. aq̄. ex descēsu angeli. i ¶ Et q por descēdisset i piscinā post motionē aque sanꝰ fiebat. Causa āt descēsus angeli: ⁊ huiꝰ miraculi assignat a doctoribꝰ dicentibꝰ ꝙ appropinquante euangelij ꝟitate dñs voluit figurā expssam baptismi in hac piscina oñdere. q ꝯueniebat cū baptismo in mūdādo ⁊ sanādo ꝟtute

do ꝟtute ibi occulta ad motionē angeli: sicut baptismꝰ sub sensibili elemēto mūdat aiam ꝟtute occulta ꝟbi: ⁊ cū h aliqñ sanat corpꝰ miraculose: verūtñ q: figura deficit a figurato: iō ista piscina nō sanabat nisi corpꝰ ⁊ vna vice tñ: ⁊ nō sanabat nisi vnū: Baptismꝰ aūt ꝑtingit ad aiam ⁊ sanat oēs ꝗtqt veniūt ad ipꝫ nisi ponāt ipedimētū. Aliꝗ aūt dicūt ꝙ illa miracula ibi fiebāt propter p̄ntiā ligni dñici crucꝭ qd̄ ibi enatauit appropinq̄nte xp̄i passiōe: ⁊ iō angelꝰ illuc descēdebat ꝓpt ligni reuerētiā: ⁊ enatauit tpe ꝯueniēti ꝓpter eius motionē. Per h etiā oñdebat ꝙ natura hūana a morbo pcti per lignū dñice crucꝭ erat sanāda. Qualit aūt illud lignū dñice crucꝭ in loco illo fuerit positū: diuersimode dr̄. Dicit enī in historia scholastica ꝙ regina Saba vidit in domo saltꝰ libani salomonis ꝗddam lignū de q vidit in spū ꝙ in illo pateret ille ꝓpter quē deficeret regnū isrl̄: qd̄ cū significasset salomoni: ipe volēs seruare durabilitatē regni: fecit poni illud lignū i ꝓfūdo terre iuxta tēplū: vbi postea i supficie terre facta ē illa piscina: ⁊ iō postea ibi illud lignū apparuit mō ꝑdicto. In quadā ꝟo historia sctē crucis dr̄ ꝙ Seth filꝰ ade ex ꝑcepto patrꝭ iuit ad ꝑadisū voluptatis vñ eiectꝰ fuerat: ⁊ petijt ab angelo custodiēte locū illū de oleo misericordie: q acceptis tribus granis arboris ligni vetiti: dedit ea Seth/ ⁊ ipe plantauit sup sepulchꝝ patris sui ade: ⁊ inde orte sunt tres virgule que postea in vnā arborem sūt cōiuncte: postea tēpore salomonis illa arbor fuit secta: quia videbat edificationi templi necessaria: verūtamen quando applicabat ad opus semper erat nimis curta vel nimis longa: ⁊ ideo tāꝗ
D inutilis ad hoc dimissa fuit iuxta tēplū in atrio quodā: homies aūt venientes ad templū illi ligno ceperūt facere quādam reuerentiā instinctu diuino: de q dolentes sacerdotes fecerūt illud ꝓijci intra piscinā que erat ꝓpe templū qd̄ descēdēs ad fundū: ibi diu latuit: postea ꝟo imminente passione apparuit modo ꝑdicto. Hec autē scripsi sine aliq̄ assertiōe. k ¶ Erat aūt ꝗdā. Hic ꝯseq̄ter ponit actus miraculi cū dr̄: Erat autē ꝗdā hō ibi tri. ⁊ octo an. habēs in infir. sua. Ex q patet ꝙ diu punitꝰ fuerat: illā enī ifirmitatē ꝓpt pctm̄ ꝑcedēs incurrerat: vt patebit infra: verūtñ q: penā patiēter sustinuerat: iō dignū erat vt ei subueniret. ꝓpter h sequit: l ¶ Hūc aūt cū vi. ie. ia. ⁊ cog. q: iā mul. tp̄s ha .s. in infirmitate illa. m ¶ Dicit ei: vis sanꝰ fieri? nō petit ꝗsi dubitās de volūtate: sꝫ vt magis excitet eiꝰ desideriū: q: ꝑ h dignior efficit accipe dei donū. n ¶ Rñdit ei lāguidus. oñdēs suū desideriū. o ¶ Dñe hoiez nō ha. vt cū tur. fu. aq̄ mittat me in pi. q. di. multū desidero: sꝫ nō habeo hoiez q me portet: ⁊ ego sū ita debilis ꝙ nō possū ita cito venire sicut alij. vñ seqt: p ¶ Dū ve. enī e. ⁊c. h aūt dicebat q: videbat iesū fortē ⁊ aptū ad portādū eū: ⁊ magnū reputarꝫ si l h ei suire vellꝫ: sꝫ stati ꝯtulit ei maiꝰ bñficiū: vicꝫ sanitatē ꝑfectā. vñ seqt: q ¶ Dic ei ie. sur. restituꝰ sanitati.

¶ Tolle grabatum

Moralit. a ¶ Post hec e. di. fest. iu. ⁊c. Seqt: c ¶ Est aūt hiero. ꝓba. pi. Scd̄m doctores catholicos piscina hec sanās ifirmitates inuisibili ꝟtute ꝑguit añ baptismū xp̄i: ad signādū ꝟtutē eius baptismi: sic dixi plenꝰ in expositiōe lr̄ali. e ¶ Quiꝗ por. ha. i. aditꝰ ꝑ q̄s significat lex ꝓphe ⁊ agiographa euāgeliū ⁊ aplīca doctrīa. Hec ei ꝗnꝗ mētiōez faciūt de xp̄i baptismate ꝗsi ad ipm ꝑbētes aditū: tria ꝑma figuraliter: alia duo exhibitiue. Per angelū descēdētē i piscinā significat xp̄s: q Esa. ix. ꝑm trāslationē Septuaginta dr̄ magni ꝯsilij angelꝰ: ipe ꝟo descēdēs in iordane vim regeneratiuā dedit aq̄s tactu sacratissime carnis sue. Sꝫ qm̄ diuina ꝟtus nō ē alligata sacramētꝭ: iō ad h significādū iste lāguidꝰ q dr̄ h sanatꝰ ñ fuit sanatꝰ ꝑ descēsū i piscinā: sꝫ ꝑ xp̄i ꝟmonē cū ei dixit: Moraliter

F v ✠ Surge

E f a ¶ Tolle grabatū. diligē proximū infirma eius tolerādo: q̄ te infirmū patiēter tulit: ꝛ nō solū letare d̄ tua erectiōe sz etiā d̄ proximoꝝ sollicit⁹ esto salute. Ecce angelus magni cōsilij latēs in carne: turbata aqua iudeoꝝ sanū fecit vnū. b ¶ Et ambula. Diligendo deū festina vsq̄ ad visionē ei⁹: nec fratrē ꝓpē amorē eius ad quē pgis deserēs: nec ꝓpē fratrē ab illo q̄rēdo cessans. c ¶ Dicebāt ergo. Judei obseruatores litere nesciētes grām q̄ lex implet̄ q̄ ab oī seruili ope. i. a pctō cessare iubet. vn̄ h̄ d̄r: Tolle gra. tuū ꝛ am. d ¶ Nō licet. Nō calūniant̄ de salute q̄ ī sabbato curāt aialia sz de lecti portatiōe. e ¶ Rn̄dit eis. Nō cedit obiciētib⁹ sed sanatoris mādatis obediēs auctoritatē sanatiōis sue obicit calūniātib⁹ f ¶ Nesciebat q̄s ꝛc̄. In turba positus nō agnouit iesū: sz post in tēplo in q̄ docemur: vt q̄sq̄ vult ad visionē dī puenire: fugiat turbā suoꝝ affectuū et nequā hoīm: ꝛ adeat tēplū interne orationis. g ¶ In tēplo. Nō ī turba sz in tēplo: qꝛ si gratiā ꝯditoris cognoscere volum⁹: oportet vt ꝯuēticula fugiamus ꝛ templū efficiamur. h ¶ Noli pecca. Innuit ꝙ ꝓpter pctā languebat: sz ipse iesus illū sic exteri⁹ ita intus sanauit. vn̄ p̄monet: ne iteruz peccādo grauius iudicet̄. i ¶ Quia h̄ fa. in sab. Quasi solutoꝛ legis agēs ꝯ deū: q̄ requieuit ī sabbato. sex dieb⁹ p̄mo opat̄. Cōtra qḋ ait iesus: Nō sex diebus tm̄ vt putat̄ opat⁹ ē de⁹ sz vsq̄ mō opat̄: qꝛ q̄ sex dieb⁹ cōdidit noua: a q̄b⁹ requieuit die septio: postea opat̄ vsq̄ in finē gubernādo: sustētādo: renouādo: ꝓpagando: vt pmaneāt cōdita: Et cū semp opat̄ de⁹ ꝯstat sacramētū eē qḋ de requie sabbati legit̄. k ¶ Jesus āt respō. Quasi ceci ī lege cur mihi inuidetis si hoīem in sabbato sano: q̄ de⁹ cuꝫ patre semp operoꝛ. l ¶ Propterea er. Si pri⁹ ꝓ ope sabbati nūc magis insidiant̄: qꝛ patrē suū deū dicit cū eū tāmodo hoīem putarēt. Ergo iponūt ꝙ se facit eq̄lem deo qḋ esset facere rapinā: sz ip̄e nat⁹ ē eq̄lis. m ¶ Rn̄dit itaq̄ iesus. Quia cōmoti sunt de audita eq̄litate ei⁹ quē putāt hoīem parem cū deo p̄fe: subdit se esse filiū eq̄lez pr̄i eiusdē volūtat̄: eiusdē ptātis. eiusdem opatiōis. In his aūt differēdis: h̄ genere loq̄ndi vtit̄: q̄ mētes puuloꝝ possit excitare ꝛ si n̄ iplere: ꝛ q̄ mētes adultoꝝ exercest et pascāt. dicit eni d̄ deitate filij

Om. Deu. Ps. 5. De pe. dis. 2. c. De rel. et re... in infir... mitas i pn. ... Eccl. 2. a

¶ a vitijs.
a cit ei iesus Surge tolle grabatū a
¶ de virtute in virtutem.
b tuū ꝛ ambula. Et statim san⁹ fa- b
ctus est hō ille ꝛ sustulit grabatū c
suū ꝛ ambulabat. Erat āt sabba- d
c tū ī illa die. Dicebāt ḡ iudei illi
d q̄ sanat⁹ fuerat. Sabbatū ē: nō li- e
e cet tibi tollere grabatū tuū. Re-
spōdit eis: Qui me sanū fecit ille f
mihi dixit: Tolle grabatū tuū ꝛ
ambula. Interrogauerūt ḡ euꝫ. g
Quis est ille hō q̄ dixit tibi tolle
grabatū tuū ꝛ ambula: Is aūt q̄ h
f san⁹ fuerat effect⁹ nesciebat quis
eēt. Jesus āt declinauit a turba i
ꝯstituta ī loco. Postea inuenit eū k
g iesus ī tēplo/ ꝛ dixit illi: Ecce sa- l
h nus fact⁹ es: iam noli peccare/ ne
¶ noto iesu nō ē piger ī annūciādo.
deteri⁹ tibi aliq̄d ꝯtigat. Abijt il- m n
a ¶ iste nunciat salutem vt sequantur sed il- li ecōtra psequuntur.
le hō et nūciauit iudeis qꝛ iesus
eēt q̄ fecit eū sanū. Propterea p- o
i seq̄bant̄ iudei iesū/ qꝛ h̄ faciebat
k in sabbato. Jesus aūt rn̄dit eis: p
¶ sapiā p quā facit pater omnia
Pater me⁹ vsq̄ mō opat̄: ꝛ ego q
l operoꝛ. Propterea ḡ magis q̄re- r
bāt eū iudei iterficere: qꝛ nō solū
¶ q̄rum ad opinionem eorum.
soluebat sabbatū: sz ꝛ patrē suuꝫ
¶ non vt nos qui patrem eum vocamus: sed equalem faciens. s. deo.
dicebat deū: equalem se faciens
m deo. Respōdit itaq̄ iesus ꝛ di-

ceptē: ꝛ p ꝯñs teneoꝛ sibi obedire: nec sum trāsgressoꝛ. g ¶ In- B terrogauerūt ḡ. Hic ponit̄ accusatio medici. ꝛ p̄mo in generali sn̄ cognitione determinatā de ip̄o. scd̄o in speciali ip̄o cognito/ ibi: Postea. Quia eni p sanantē eū iste sanat⁹ ꝯueniēter se excusabat. iō querebāt de ipso sanātē: vt ip̄m p̄seq̄rent̄ ꝛ h̄ ē qḋ seq̄t̄: Interrogauerūt ḡ eū q̄s ē ille hō q̄ dixit ti. tol. gra. tuū ꝛ am. q. d. malus ē hō q̄ p̄cepit talia. h ¶ Is āt q̄ san⁹ fue. ꝛc̄. qꝛ diu lāguidus iacuerat: et sic facta xp̄i ꝛ ei⁹ famam ignorabat. i ¶ Jesus eni declinauit a tur. ꝛc̄. dās exēplū aliq̄n fugiēdi volētes calūniare: ꝛ nolēs se iactare de opatiōe miraculi. k ¶ Postea. Hic ponit̄ accusatio medici ī sp̄āli habita cognitiōe d̄ eo: et h̄ est qḋ d̄r: Postea inuenit eū iesus in tēplo. qꝛ ad agendū grās de sanitate sibi collata freq̄ntabat tēplū qḋ ē loc⁹ orationis. l ¶ Et dixit illi: ecce san⁹ fa. es iā no. pec. Ex q̄ ꝑꝫ ꝙ īfirmitas illa fuerat sibi ꝓpē pctm̄ inflicta. m ¶ Ne deteri⁹ aliq̄d ti. cō. incurrēdo penam etnā: qꝛ ī recidiuāte fiūt nouissima peioꝛa priorib⁹. n ¶ Abijt ille hō ꝛc̄. Dicūt aliq̄ ꝙ h̄ fec̄ maliciose: sz h̄ nō ē veꝝ: qꝛ illoꝝ q̄s dn̄s sanauit corp̄e: sanauit et mēte. vn̄ de isto d̄r. J. vij. c. Totū hoīem saluū feci ī sabbato: qḋ etiā exp̄mit̄ hic ex v̄bo xp̄i/ cū d̄r: Iā noli peccare. q. d. p̄cedēs pctm̄ ē tibi dimissū. Et iō dicēdū ꝙ iste sanat⁹ huit bona intētiōe ad publicādū v̄tutē xp̄i. Illi aūt q̄b⁹ h̄ nūciauit fecerūt inde dānū suū: sic ꝛ de aliis xp̄i virtutib⁹. iō sequit̄: o ¶ Proptea p̄seq̄bant̄ iudei ꝛc̄. tanq̄ violatorē diuine legis: qḋ tn̄ erat falsuꝫ: vt visū ē. p ¶ Jesus aūt. Hic ponit̄ miraculi excusatio. D Circa qḋ ꝯsiderādū ꝙ ap̄li fuerūt hoīes puri. ꝛ iō xp̄s excusauit eos de violatiōe sabbati ī ꝯfricatiōe spicaꝝ p exēpla puroꝝ hoīm: sic̄ dauid ꝛ sacerdotū: vt habet̄ Mat. xij. vbi ista exēpla diffusi⁹ tractantur. ip̄e aūt xp̄s erat hō ꝛ de⁹. et iō aliq̄n se excusauit de violatiōe sabbati p facta hūana: vt ꝑꝫ Lu. xiij. vbi ostēdit ꝙ ī necessitate poterat bos leuari de puteo in die sabbati: ꝛ mltomagis hō sanari: vt d̄r. J. vij. c. Si circūcisionē accipit hō in sabbato vt nō soluat̄ lex moysi: mihi idignamini qꝛ totū hoīez saluū feci in sabbato. Aliq̄n aūt se excusat p diuia facta: vt hic cū subdit̄: q ¶ Pater meus vsq̄ ꝛc̄. De⁹ eni nō sic ꝓducit res sic̄ artifex domū: qꝛ domū factā dimittit ꝛ nō ꝯseruat ꝛ iō domo facta cessat ei⁹ opatio. de⁹ aūt sic ꝓducit res ꝙ eas ꝯseruat in esse. ꝛ iō

Nico.delyra

* a ¶ Tolle grabatū tuū. restituit⁹ p̄stino vigori. b ¶ Et ambula. ad declarationē diuini miraculi. c ¶ Et statim san⁹ fact⁹ ē hō ille. qꝛ diuina virtus infinita est et operat̄ ī instāti: sanitas eni q̄ virtute nature restituit̄: in tpe ꝛ nō ī instanti acquirit̄. d ¶ Erat aūt sab. Hic ꝯñr ponit̄ q̄stio p̄dicti miraculi accusatio. ꝛ p̄mo q̄tū ad ip̄m sanatū. scd̄o q̄tū ad ip̄m medicū/ ibi: Interrogauerūt ḡ. In p̄ma pte d̄r sic: Erat aūt sabbatū in die illo. in quo nō erat licitū opera seruilia facere. ꝓpter qḋ sequit̄: Dicebāt ḡ iudei illi q̄ et san⁹ fact⁹ fuerat. e ¶ Sabbatū est: nō licet tibi tollere grabatum tuū. Isti falsum dicebāt: qꝛ opa corꝑalia que sunt ad dei honorem bn̄ possunt fieri in die sabbati: sicut sacerdotes in tēplo corꝑaliter opabant̄. tēplū ornando: hostias imolando ꝛ lauando: ꝛ ꝯsilia: vt dicit̄ Matth. xij. Portatio aūt huius grabati erat ad magnificētiā diuini miraculi: sicut et modo illi q̄ miraculose de carcerib⁹ vel hmōi liberant̄: portāt cōpedes suos ad loca sancta: ad manifestationē sue miraculose liberatiōis: ꝛ iō aliter se excusat ille sanat⁹. dicēs: f ¶ Qui me sanū fecit ille mihi dixit: tol. gra. tuū ꝛ am. q. d. ille q̄ me diuia v̄tute sanauit: eadē v̄tute ꝛ auctoritate mihi p̄cepit: et p ꝯñs

licet septima die quieuerit a nouis operib⁹ cōdendis: nō tamē quieuit a creaturis ꝓductis conseruandis. Pater ꝛ filius sunt vnus de⁹. ꝛ ideo sicut pater cōtinue opat̄ in cōseruatiōe et administratiōe rerū: ita ꝛ filius: ꝛ sic xp̄s excusat̄ in sabbato operādo. Sz qꝛ ex hac excusatiōe sequit̄ ꝙ xp̄s sit equalis deo pr̄i, ideo ex hoc v̄bo magis p̄sequebant̄ eū iudei tanq̄ blasphemū qꝛ blasphemia acri⁹ punit̄ ī lege q̄ fractio sabbati. ꝛ h̄ ē qḋ d̄r: r ¶ Propterea ḡ magis querebāt eū iudei interficere ꝛc̄. patet lr̄a. ꝓpter quod ꝯseq̄nter se excusat dicens:

Amen amē

* a ¶ Surge tol. gra. tuū ꝛc̄. p h̄ aūt ꝙ vn⁹ tm̄ sanat⁹ fuit de m̄ltitudie lāguidoꝝ: significat̄ ꝙ pauci saluant̄ d̄ m̄ltitudie vocatoꝝ: p lectū āt ī q̄ iacebat lāguid⁹: significat̄ praua ꝯsuetudo: p quā hō iacet ī pctō q̄ tollit̄ p exercitiū ī ope bono. iō subdit̄: t ¶ Et sustulit gra. suū ꝛ am. p v̄tutis exercitiū. o ¶ Propterea p̄se. iu. ie. op⁹ ei⁹ bonū puertētes ī malū: ꝛ adhuc multos hñt seq̄ces: nūcios xp̄i ꝓpē op⁹ ꝯfessiōis ꝛ p̄dicatiōis molestātes. p ¶ Jesus aūt rn̄dit e. ꝛc̄. vbi xp̄s vnitatē opatiōis ostendit ꝛ nature in filio et in patre: ꝛ hoc satis diffuse: nec occurrit mihi moralitas hic cōueniēs nisi ꝙ quilibet christian⁹ q̄ dei fili⁹ ē adoptiu⁹ dꝫ vniri sibi p charitatē mēt̄ ꝛ ꝯformitatē opatiōis. Im illd. j. Coꝛ. vj. d. Qui adheret dn̄o vn⁹ sp̄ūs est. Moraliter

A ℥ tate filii: Nõ potest a se facere nisi qđ videt patrẽ fa. ꝛ demonstrat ei pater: q̃ oĩa nõ ẜm litterã vt in hoib⁹ fieret accipiẽda sũt: ſʒ mystice. Illis aũt h̃ secreta dicit vt ꝯturbent: vel vt forte turbati medicũ q̃rãt. Propter nos etiã vt nob scriberent: q̃ nõ bñ intellecta i errorẽ bñ itellecta i ꝟitatẽ ducerẽt. a ℭ Amẽ amẽ dico vobis. Agit hic de identitate sua cũ patre: ꝛ minoritate sua ẜm hoiem ꝛ qđ i his faciat. s. vtrãq; resurrectionẽ corpis scʒ ꝛ aie. b ℭ Nõ potest filius a se. Ita sũ eq̃lis patri: vt nõ ipe a me/ſʒ ego sim ab eo. Nõ facit a se: nec potest a se qui nõ est a se: ſʒ ab eo facit ꝛ põt a q̃ est. c ℭ Nisi qđ viderit. Idẽ est: filio videre patrẽ vł audire qđ esse a patre. Uidere q̃ facientẽ est eadẽ cũ patre opari. Nõ eñ hic dicit q̃si alia faciat pater: alia imitãs filius: sicut solet in hoibus fieri: sed eadẽ sũt opa q̃ opatur pater p filium. vñ addit: Quecũq; eñ ille fecerit/ hec ꝛ fili⁹ similiter facit: hec eadẽ ꝛ nõ alia: ꝛ nõ dissimiliter/ sed similiter. d ℭ Hec ꝛ fili⁹ similit. Uidet corp⁹ oẽ facere ꝙ animus: sed nõ silr/ cũ anim⁹ iperet corpi. Pater ꝑ ꝟbo ꝛ filius eadẽ ꝛ silr opant: q: vna natura vna sbstãtia patris ꝛ filii/ ꝛ vna volũtas ꝛ vna potestas ꝛ vna opatio. e ℭ Oia demõstrat ei. Demõstrare patrẽ filio: ẽ cũcta opari p filium vt eque habeant in fide nostra pať ꝛ fili⁹. Et ne aliq̃ mõ min⁹ sentiat ꝺ filio addit: Et maiora his de. ei. hoc ẽ: p euʒ maiora faciet. Que: sic eñ pať s. mor. ꝛ vi. Mai⁹ ẽ suscitare mortuos q̃ languidũ sanare: vñ agebať. f ℭ Maiora his. Suscitat pr̃ animas p filiũ vt aie viuãt ex substãtia patris ꝛ filii: ꝛ ei filio hoi facto in tpe demõstrabit maiora. i. resurrectionẽ corpoꝝ: vt miremini eam fieri per filium. g ℭ Sicut eñ pater susc. Incipit ostẽdere qđ filius ẜm ꝙ eq̃lis est patri faciat. s. aĩas a morte B resuscitat. Et est pma resurrectio a vitiis. In seq̃nti ꝟo ostẽdit etiã resurrectionẽ mortuoꝝ corpoꝝ: ẜm ꝙ fili⁹ hoĩs est ꝛ potestatẽ dedit ei. i. s. h ℭ Sic ꝛ filius. Aug⁹. Quia pater ꝛ filius sũt eadẽ vita. Iudicat aũt ꝛ suscitat corpa: nõ pater: ſʒ fili⁹ ẜm dispositionẽ hũanitatis in q̃ minor patre: nec honorat sic pater. vñ ait: Qui nõ honorificat filiũ missũ/ nõ honori. patrẽ q̃ mi. illũ. i ℭ Quos vult viuificat. Aug⁹. Nõ alios q̃ pater sed eosdẽ: q: vna volũtas ꝛ eadẽ potestas ꝛ eadeʒ viuificatio mortuoꝝ. hec sũt maiora que opať pater p filiũ scʒ resurrectio mortuoꝝ: vñ honorãdus pbať fili⁹ sicut ꝛ pať. Uñ ꝛ subdit: Neq; eñ pater iudicat quẽq;: q: psona patris in iudicio nõ apparebit: sed nec xp̃s in eo ꝙ ei ꝯsubstãtialis: sed in forma serui vt possit etiã ab impiis videri: in q̃ iniuste iudicatus/ iuste iudicabit. Uñ alibi hec causa reddiť: q: fili⁹ hoĩs ẽ. k ℭ Ut oẽs ho. Honorat deũ q̃ cõmẽdat creatorẽ: oĩpotẽtẽ: eternũ. Honorat patrẽ q̃ credit eũ habere filiũ equalem sibi. Honorat filiũ q̃ credit eũ esse equalẽ patri. l ℭ Qui nõ honorificat. Aug⁹. Si eñ minor crederet filr⁹: pater inhonoraret: ꝙ vel inuidie nollet euʒ genuisse eq̃alẽ: vel infirm⁹ nõ posset ꝛ sic nõ esse deus cõuinceret: quia impotens.

a xit eis: Amen amen dico vobis a
¶ i. filius ẜm hoc ꝙ homo nihil potest nisi qđ pater dat ꝛ docet.
b non potest filius a se facere q̃cq̃
c nisi qđ viderit patrem facienteʒ.
¶ vt sicut pať honoreť fili⁹ ¶ a patre habet ꝙ possit: q: a patre habet ꝙ sit.
d Quecũq; eñ ille fecerit: hec ꝛ filius similiter facit. Pater eñi di b c d e
¶ sicut supra ait viderit patrẽ facientẽ.
e ligit filiũ: ꝛ oĩa demõstrat ei que
¶ corporalib⁹ curatiõibus.
f ipe facit: ꝛ maiora his demõstra f
a ¶ q̃si de eq̃li prẽ quẽ nõ credimus equalẽ.
g bit ei opa vt vos miremini. Si g
¶ quos vult.
cut eñ pater suscitat mortuos ꝛ
¶ in aĩabus. ¶ s. q̃ sũt digni.
h i viuificat: sic ꝛ fili⁹ quos vult viuificat. Neq; eñ pr̃ iudicat quẽq;: k i
¶ ꝛ vere filius viuificat: q: etiã iudicat.
¶ eur.
k sed omne iudiciuʒ dedit filio: vt l m
¶ nõ vt minorẽ: sed sicut hono. pa.
oẽs honorificent filium sicut ho
l norificãt patrẽ. Qui nõ honori n
ficat filiũ/ nõ honorificat patrẽ q̃ o

℥ Quia

Nico.delyra

A a ℭ Amẽ amẽ dico vobis nõ põt fili⁹ a se ꝛc. q. d. vos mihi imponitis legis trãsgressionẽ: ꝛ hoc est impossibile q: nõ possũ obliquari a regula ꝟitatis diuine. Qđ patet: q̃a fili⁹ inq̃tũ de⁹ habʒ oĩno eãdẽ opationẽ cũ patre: ꝛ sic nõ põt ab eo obliquari. Silr nec inq̃tũ hõ: q: hũanitas xp̃i est instrumentũ ꝯiũctũ ipius diuinitatis: ꝛ sic nõ põt a motiõe ei⁹ oblĩq̃ri: ꝛ p ꝯsequẽs nõ põt trãsgredi: q: trãsgressio est obliq̃tio a lege diuina. Sciẽdũ tñ ꝙ Arri⁹ ex h̃ ꝟbo. Nõ põt fili⁹ ꝛc. dicit filiũ in diuinis esse minorẽ pr̃e: ꝛ iõ cõseq̃nter h̃ excludiť/ cũ diciť: b ℭ Quecũq; eñ ille fecerit. s. pater. c ℭ Hec ꝛ filius silr facit. vbi tria excluduntur: p q̃ posset dici fili⁹ minor pr̃e. Primũ est si opatio pr̃is se extẽderet ad aliq̃ ad q̃ se nõ extẽderet opatio filii. iõ h̃ excludiť/ ibi: Quecũq;. Secũdũ est si fili⁹ faceret eadẽ q̃ facit pater: ẜm idẽtitateʒ speciei tñ: ſʒ nõ ẜm numeꝝ: ita ꝙ pr̃ plura in nũero faceret. ꝛ h̃ excluditur cũ dr̃: Hec ꝛ filius silr facit. i. eadẽ nũero. Tertiũ ẽ si faceret eadẽ nũero: sicut faber ꝛ martell⁹ pducũt eũdẽ effectũ: tñ aliť: q: faber vt causa pncipalis: martell⁹ aũt vt instrumẽtalis. ꝛ hoc C excludiť cũ dr̃. d ℭ Silr facit. i. vniformiter p oẽm modũ. Et sic patet ꝙ ꝟbo pdictũ: Nõ põt filius a se facere q̃cq̃ ꝛc. nõ põt exponi ẜm errorẽ Arrii de minoritate filii respectu patris in diuinis: ſʒ tñ oñdit pcessũ filii a pr̃e: inq̃tuʒ fili⁹ nõ est a se/ ſʒ a pr̃e: ꝛ sic potẽtiã opandi ꝛ noticiã habet a pr̃e: sicut ꝛ essentiã: nõ tñ aliã/ ſʒ eãdẽ nũero. Si eñ fili⁹ eẽt creatura (vt dicit Arri⁹) nõ possʒ facere q̃cũq; facit pr̃: vt ꝯseq̃nter dicit euãgelista. Quecũq; facit ille ꝛc. q: seipm nec posset pducere: nec ꝯseruare: esset tñ pduct⁹ ꝛ ꝯseruatus a pr̃e. e ℭ Pater eñ di. Postq̃ euãgelista posuit signũ visibile ad ostẽdendũ ꝙ fili⁹ habet potẽtiam collatiuã vite corpalis. hic ꝯsequẽter poniť doctrina xp̃i de vita spũali p ipm ꝯferẽda. Et diuidiť in duas: q: primo poniť doctrina xp̃i. secũdo ei⁹ ꝯfirmatio subdiť/ ibi: Si ego testimoniũ. Circa pmũ sciẽdũ ꝙ duplex est viuificatio. s. aie ꝛ corpis: ꝛ duplex iudiciũ diuinũ sibi rñdet. pmũ ẽ iudiciũ discretiõis qđ nũc est ꝛ rñdet vite p̃senti. scdm ẽ iudiciũ discussiõis vltime ꝛ ꝑmiationis/ qđ erit in futuro: ꝛ rñdʒ corpoꝝ resuscitationi. Iõ sic pcedit: q̃a pmo agit ꝺ viuificatiõe alaꝝ et iudicio discretiõis nũc existente. scdo de resurrectione futura: q: in pmo oñdit xp̃s se habere potentiam viuificatiuã. secũdo oñdit q̃liter ista potẽtia sit intelligẽda/ ibi: Amẽ amẽ dico vobis. In prima pte dr̃ sic: Pater eñ diligit filiũ ꝛ oĩa ꝛc. Si accipiať hic filius ẜm diuinã naturã: dilectio nõ accipiť hic causaliť: q̃a volũtas in diuinis nõ est pncipiũ originis filii: ſʒ natura: vt supius dictũ est. ꝛ iõ cũ diciť: Pater eñ diligit filiũ ꝛ oĩa de. ei. indicãtes sciẽtia patris cõmunicať filio. hoc verbũ diligit nõ notat causam: sed tñ signũ vel concomitantiã. Si aũt accipiať filius ẜm humanã naturã: sic accipiť causaliter: quia amor est pmũ donum ꝛ causa aliorũ: ꝛ tũc est sensus: D Pater diligit filiũ: quia plenitudo sciẽtie cõmunicate aie xp̃i pcedit ex patris dilectiõe. f ℭ Et maiora his de. opa. s. viuificationẽ mortuorũ morte spũali: de q̃ loq̃ť postea: q: mai⁹ ẽ iustificare impiũ q̃ creare celũ ꝛ terrã: ẜm Aug⁹. exponentẽ illud infra. xiiii. Et maiora hoꝝ faciet. Qđ aũt dr̃ h̃: demõstrabit de futuro: nõ est p h̃ intelligendũ ꝙ filius ẜm naturã diuinã acceperit de nouo aliquã sciẽtiã: vł ꝙ aia christi aliq̃d ꝯgnouerit qđ a pncipio sue creatiõis ignorabat: q: a pncipio sue creatiõis habuit plenitudinẽ gratie ꝛ sciẽtie: sed diciť res demonstrari: quãdo de nouo aliis innotescit: ꝛ talis modus loquendi habeť Gen. xxii. c. Nũc cognoui ꝙ timeas: id ẽ alios cognoscere feci: q: deus ante sciebat abrahã timere ipm: sed p obedientiã eius in immolatiõe filii hoc fecit ab aliis cognosci. g ℭ Ut vos miremini. Istud nõ poniť causaliter: sed tñ ꝯsecutiue: quia potestas viuificatiua nõ est data christo pter iudeoꝝ admirationẽ: sed ex hoc secuta est quãdo viderũt mirabilia christi opa. Et ostẽdit ꝯsequẽter que sũt illa maiora opera/ dicens: h ℭ Sicut eñ pater suscitat mortuos ꝛ viuificat. qđ est diuine ꝟtutis: i ℭ Sic ꝛ filius quos vult viuificat. Istud verbuʒ vult nõ poniť hic ad denotanduʒ ꝙ filius pauciores viuificet q̃ pater: ſʒ ad ostẽdẽdũ modũ agẽdi: q: nõ agit coacte nec ex necessitate nature: ſʒ libere. Et q: iudiciũ discretiõis ꝯcomitať resurrectionẽ spũalẽ: vt pdictũ ẽ. iõ sequiť: k ℭ Neq; eñi pater iudicat quẽq;. scʒ seorsũ a filio: cũ sit eorũ vna opatio. l ℭ Sed omẽ iudiciũ dedit filio. hoc diciť p tanto: q: iudiciũ est p sapientiam diuinã. Sapiẽtia autem tota cõmunicatur filio: ꝛ per consequens potentia iudicatiua. m ℭ Ut omnes honorificent filium sicut honorificant patrem. Ex predictis eñ sequiť ꝙ sit honorandus honore latrie sicut ꝛ pater: cũ sit vn⁹ deus cum eo. vnde seqnitur: n ℭ Qui non honorificat filium: honore latrie. o ℭ Non honorificat patrem qui misit illum. quia habent eandem maiestatem.

℥ Amen

E F a ¶ Quia q̄ v̄bū. Quia eq̄lis sū p̄ri ⁊ vno honore eū₃ eo honorād⁹: ḡ q̄ audit v̄bū meū. i. q̄ credit me filiū ⁊ credit eu₃ patrē: h₃ vitā et̄nā. q₂ hec ē vita et̄na: vt p⁹ dicet: vt cognoscāt
J.17.a te quē m. ic. xp̄m esse vnū vez deum. b ¶ Audit ⁊ cre. ei. Cur ait: Audit v̄bū meū ⁊ credit: nō mihi s₃ ei q̄ me misit: q₂ verbum ei⁹ ē i me: imo ego sū v̄bū ei⁹. Qui ḡ ei credit: credit v̄bo ei⁹. i. mihi. c ¶ S₃ trāsiet. Hic a morte infidelitatis ad vitā fidei ⁊ iusticie post a corruptiōe ad et̄nitatē. De p̄ma aūt resurrectiōe apl'⁹ subdit: Amē amē dico vob: q₂ v. h. ⁊ nūc ē. d ¶ Quia vēit ho. Dixi q₂ fili⁹ suscitat ⁊ viuificat: qd̄ verū ē q₂ vēit hora ⁊c. ⁊ ostēsio p̄ris fuit: hic eni de suscitatiōe aīe a peccatis agit. e ¶ Vocē filij. Hoc solū iustis cōuenit: q̄ sic audiūt d̄ incarnatiōe ei⁹ vt credāt q₂ fili⁹ dei ē. f ¶ Sicut eni p̄r. Aug⁹. Vita q̄ ē ipse p̄r et filius ptinet ad aīaz nō ad corp⁹. Corp⁹ eni nō sentit vitā sapie s₃ aīa rōnalis: q̄ illuminat a lumie qd̄ illuminat oēm ho. v. in h. m. ¶ Aug⁹. Sup aīam rōnalē q̄ est imago dei: nihil ē nisi de⁹ cui⁹ ē imago: huius ip̄e de⁹ ē vita ⁊ ip̄a est vita corpis. g ¶ In semetip̄o. Nō aliūde: s₃ ip̄e est vita: sic ⁊ fili⁹ i semetip̄o ē vita. S₃ differūt: q₂ p̄r ē vita nō nascēdo. fili⁹ ē vita ex p̄re nascēdo. vn̄ ait: Dedit. non
De pe. dis. q aliq̄n fili⁹ fuerit sine vita: s₃ nascit ex
2. c. charitas co vita. dedit ḡ. i. vita genuit vitam.
ꝑ. cū ergo b ¶ Et ptātē. Postq̄ dixit de resurrectiōe aīe: subdit de resurrectiōe carnis. Et ptātē quā h₃ fili⁹ cū p̄re i occulto dedit p̄r ei: q₂ fili⁹ hoīs est: in q̄ forma iudicās bonis ⁊ mal' videbit. Visio eni forme dei solis mūdis corde pmittit. vn̄: Bt̄i mun. cor. q̄m ip̄i deū vi
Mat. 5. a debūt. ¶ Aug⁹. Christ⁹ in eo q ē fili⁹ dei ē vita q̄ viuificat aīas. in eo q fili⁹
Mat. 25. d hoīs: iudex. Dedit ḡ ei p̄r vitam gene
F rādo: vt viuificet. Dedit ei potestatem iudicij i carne mittēdo. p v̄bū eni filiū dei fit aīaꝝ resurrectio. p verbū factū in carne: filiū hoīs: fit corpoꝝ resurrectio. i ¶ Quia vēiet ho. Sic. ḡ. au
†De conse. ctor be resurrectiōe mētis i vitā et̄nā.
dis. 5. c. fina ita etiā hic ē auctor d̄ resurrectiōe car-
li in fi. nis: aliter nemo crederet. k ¶ Non possū ego a meip̄o fa. Dedit mihi
†J. 6. d ptātē iudicij q̄ tn̄ possū₃ a me. i. q̄ nō ē a se: nō facit a se. ⁊ ita q̄ culpat eū de ope sabbati: culpat patrē. l ¶ Sicut audio. Audio p vnitatē substantie. i. scio q₂ nō ē aliud audire q̄ scire vl' ēē. Vel ego fili⁹ hoīs nihil a me possum: sed sicut audio a deo iudico: ⁊ h̄ iudiciū meū de q̄buscūq̄ est iustū. id q₂ nō q̄ro vo. m. i. hoīs sed p̄ris: q̄ ē de salute hoīm: q̄ ad hoc me misit. i. incarnari me fecit. m ¶ Nō q̄ro. Loquit' nūc s̄m qd̄ eq̄lis est patri: vt pbet' in eo vera deitas: nunc s̄m qd̄ minor vt pbet' vera humanitas. n ¶ Si ego testimoniū. Dico d̄ idēptitate essentie sue cū patre: et q̄ viuūt nō corpa q̄ nō sentiūt: sed anime rationales medie inter deū ⁊ corpora. Dico etiā d̄ minoritate humanitatis: in qua sc₃ morit': resurgit: suscitat corpora ⁊ iudicat. supponit de testimonijs suis q̄ nō indiget habere ab hoīe: q₂ h₃ ab opib⁹ q̄ p̄r dedit et ab ip̄o p̄re. Habet tn̄ ⁊ ab hoīb⁹ s₃ vt a lucernis. i. a iohe ⁊ a moyse qui si nō pn̄t contingere animas deo: possunt tamen confutare inimicos.
¶ Sed hec

misit illū. Amē amē dico vobis: a
a ¶ intelligit. b ¶ me missū ad salutē oīm
a b quia qui verbū meū audit ⁊ crē
a ¶ ex p̄re cui credit ⁊ filr ex me q̄ sū vita vita cū eo: ⁊ h̄ est q dicit ⁊ q̄ audierint viuēt.
dit ei q̄ misit me: habet vitā et̄er- b
¶ damnationis.
c nam ⁊ in iudicium nō venit: sed c d
¶ vere trāsijt in vitam.
trāsiet a morte i vitā. Amē amē e
a ¶ p⁹ p aplos. b ¶ noli expectare nouissimā
d dico vobis: quia vēnit hora et f
¶ p tp̄m. ¶ sine fide in pctis. ¶ credēdo.
e nūc est qn̄ mortui audiēt vocē fi g
¶ obediēdo. ¶ nūc ⁊ sp. ¶ p vocē filij
f lij dei: ⁊ q̄ audierit viuēt. Sicut h i
dei: q₂ sic eni p̄r. a ¶ ad aīaz viuificationē
g eni p̄r habet vitā₃ i semetip̄o: sic k
dedit ⁊ filio habere vitā i semet-
h ip̄o. †Et ptātē dedit ei iudiciū fa l
a ¶ q fili⁹ hoīs h₃ ptātē iudicij: vt ⁊ malis possit videri. mix eni videt' cū h̄ mag' cōuenit
cere: q₂ fili⁹ hoīs ē. Nolite mirā- m n
ret filio d̄i. ¶ i fine secli. ¶ tā boni q̄ mali
i ri hoc: q₂ veniet hora i q̄ oēs q̄ in o
¶ corpa nō aīe. a ¶ nō vt viuāt sic supra s₃
monumētis sunt audiēt vocē fi-
vt resurgāt. ¶ adhuc indiscretio. ¶ ecce
lij dei: †⁊ pcedēt qui bona fecerūt p
discretio iudicij. a ¶ vt videāt deū sicuti ē.
i resurrectiōe₃ vite: qui vo mala q
¶ damnationis.
egerūt in resurrectione₃ iudicij.
k †Nō possū₃ ego a meip̄so facere r
l quicq̄. Sicut audio iudico ⁊ iu s t
¶ q̄ iudico cū p̄re: q₂ nō q̄ro vo. meā. i. ppriā filij hoīs: s₃ q̄ cū p̄re filio eadem est.
m diciū meū iustū est: †q₂ non que-
¶ hominis.
ro voluntatē meā sed volūtate₃
¶ .s. dei patris. ¶ homo.
n ei⁹ qui misit me. Si ego testimo- v

ciūn ō venit. s. cōdēnatiōis: veniet tn̄ in iudiciū discussiōis ⁊ G premiatiōis. Et q₂ dixit q talis habet vitā eternā: ne aliq̄s credat ex hoc q fides faciat hoīem in p̄senti imortalē. ideo subdit: d ¶ Sed trāsiet a morte in vitā. q₂ oportet soluere debitū nature anteq̄ veniat ad vitā glie. Et q₂ fides a deo dat' p inspirationē. id subdit: e ¶ Amē amē dico vo. q₂ ve. ho. Iste euāgelista solus duplicat hāc dictionē amen: q̄ i hebraico ꝯfirmationē d̄signat. Ip̄e eni subtiliora ⁊ altiora scribit de xp̄o: ⁊ hec indigēt maiori assertiōe: ppter qd̄ cōuenit' p̄dicta duplicatiōe. f ¶ Quia venit hora ⁊c. morte infidelitatis: de q̄ dr̄ Mat. viij. c. Dimitte mortuos sepelire mortuos suos. g ¶ Audiēt vo. fi. dei. fidē viuificātē suscipiēdo. id seq̄tur: h ¶ Et q̄ audierit vi. pōt etiam intelligi de viuificatiōe corporali: q₂ ad vocē xp̄i aliq̄ fuerūt resuscitati s₃ fili⁹ vidue. Lu. v. ⁊ filia archisynagogi Mat. ix. ⁊ lazar⁹. J. xi. ca. Per h̄ aūt qd̄ h̄ dr̄: Venit hora ⁊ nūc ē. pz q non loq̄t' d̄ resurrectiōe generali: q̄ erit i futuro: s₃ d̄ viuificatiōe sp̄ali q̄ ē p fidē xp̄i: ⁊ d̄ resurrectiōib⁹ corpalib⁹ ꝑticularib⁹ tn̄ q̄ facte sūt ad ꝯfirmationē hui⁹ fidei: et iste incepērūt a p̄ncipio p̄dicatiōis xp̄i. i ¶ Sicut eni p̄r. Hic ꝯñr agit' de resurrectiōe generali futura ⁊ d̄ iudicio ibi correspōdēte. Et diuidit' i duas. q₂ p̄
Diuisio mo agit' de resurrectiōe. scd̄o d̄ iudicio ibi: Et potestatē. Circa p̄mū sciendū q illud qd̄ ē tale p essentiā ē causa aliorū:
Phus. vt h̄r. ij. metaph̄. de⁹ p̄r est vita p essentiā: ⁊ p ꝯñs fili⁹: cū₃ sint vna essentia et vna vita: ⁊ p ꝯñs ipse erit causa viuificatiua oīm resurgētiū. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄: Sic eni p̄r h₃ vitā a semetip̄o. i. a se ⁊ a nullo alio: ⁊ p ꝯñs ei ꝯuenit p essentiā. k ¶ Sic dedit ⁊ filio h̄re vitā i se-
h metip̄o. q₂ l₃ fili⁹ sit vita p essentiā sic et p̄r: h̄ tn̄ h₃ a p̄re. l ¶ Et ptātē. hic
Diuisio ꝯñr agit' de iudicio futuro. Et diuidit' i duas. q₂ p̄mo describit' illud iudiciū. scd̄o describit' fore iustū/ibi: Nō possū. Circa p̄mū sciēdū q tota trinitas i iudicio futuro iudicabit auctoritatiue: sed xp̄s inq̄tū hō iudicabit executiue. Cui⁹ rō est: q₂ iudex debet esse manifest⁹ oīb⁹ iudicādis. de⁹ aūt p̄r vl' fili⁹ s̄m diuinā naturā nō videbit' in iudicio ab oīb⁹ q₂ tūc oēs essent bt̄i: q₂ in tali visiōe ꝯsistit btitudo. ⁊ id executio iudicij data ē xp̄o hoī q̄ poterit ab oīb⁹ videri: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: Et ptātē dedit ei iudiciū facere. executiue. m ¶ Quia fili⁹ ho. ē. ab oīb⁹ visibil' bonis ⁊ mal. n ¶ Nolite mira. hoc. q. d. adhuc mai⁹ faciet xp̄s hō. vn̄ sbdit': o ¶ Quia ve. ho. ⁊c. audiēt vo. fi. dei. hūanitas eni xp̄i ē organū diuinitat'. ⁊ id vox ei⁹ opabit' ad resurrectionē generalē futurā p modū istrumēti ꝯiuncti. verūtn̄ q₂ nō resurgēt vniformit': q₂ aliq̄ resurgēt ad gl'iaz ⁊ alij ad penā. id seq̄t': p ¶ Et pcedēt q̄ bo. ⁊c. hoc dr̄ ad denotādū q fides sine bonis opib⁹ nō sufficit ad salutē. q ¶ Qui vo mala ege. i resur. iu. i. ꝯdēnatiōis. r ¶ Nō possū. Hic ondit h̄ iudiciū fore iustū. Fili⁹ eni inq̄tū de⁹ h₃ eādē naturā cū₃ p̄re ⁊ sic nō pōt i iudicādo deficere. silr nec inq̄tum hō: q₂ volūtas hūana i oīb⁹ seq̄t' motū ⁊ regulā volūtat' diuie: ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: Nō possū ego ⁊c. declinādo a p̄re. s ¶ S₃ sicut audio iu. Licz eni habeat eādē noticiā cū p̄re inq̄tū de⁹: tn̄ h₃ ea₃ a p̄re: ⁊ s̄m h̄ dr̄ ab eo audire. s̄m v̄o hūanā naturā h₃ noticiā īfusā: ⁊ sic mag' ꝓprie a p̄re audit. t ¶ Et iudi. m. iu. ē. q₂ nō pōt obliq̄ri volūtas xp̄i hoīs a volūtate dei: vt dictū ē. id seq̄t': Quia nō q̄ro volūtatē meā s₃ volūtate₃ ei⁹ q̄ misit me. v ¶ Si ego te. Posita xp̄i doctrīa de potētia viuificatiua ei⁹. h̄ ꝯñr pōit' cō-
Diuisio firmatio p̄dicte doctrīe. Et diuidit' i duas. q₂ p̄mo ꝯfirmat' hmōi doctrīa. scd̄o arguit' iudeoꝝ duricia/ibi: Claritatē ab homib⁹. Prima i duas. q₂ p̄mo ꝯfirmat' testimōio hūano. scd̄o testimōio diuino ibi

Nico. de lyra

a ¶ Amen amē dico vo. Hic ostēdit qualiter potētia viuificatiua de q̄ locut⁹ est sit intelligēda. s. de viuificatiōe spirituali: que est p fidē charitate formatā: ⁊ hoc qd̄ dr̄: Amen amē dico vobis q₂ q̄ v̄bū meū audit ⁊ credit ei qui misit me. fide formata. b ¶ Habet vitā eter. causaliter: q₂ habet gratiā q̄ facit eū dignū vita eterna. c ¶ Et in iudiciū nō vēit

A a ¶ Sed hec dico. Sz tñ testimoniũ iohis iduco: vt p Io
hãnẽ vos hoies ad veritatẽ ipam ducamini ⁊ credẽtes salui si
tis. b ¶ Ille erat lucerna. Qui me exteri⁹ oculis hoim vi
sibilẽ exhibuit: interi⁹ corda hoim ad me cognoscẽdũ accẽdit.
2.1.a Etiã oẽs pphe ⁊ apli sũt lucerne: xp̃s vero lumẽ qd illuminat
oẽm ho. veniẽtẽ i hũc mũdũ. c ¶ Ar
dẽs ⁊c. h est in nocte ondẽs seq̃ solẽ:
nõ q̃ supflua. Nemo tñ i ea remaneat
q̃si ipa sufficiat. d ¶ Neqz vocẽ ei⁹.
Etsi in sina vocẽ ei⁹ audisse ⁊ speciẽ vi
disse putet'. e ¶ Scrutamini. Ecce
aliud testimoniũ scripture: i q̃ de⁹ testat
de filio: sz iudei i ea spem ponentes ad
christũ solẽ nõ pueniũt. f ¶ Et ille
sũt ⁊c. Uos q̃ putat' vitã hre i scriptu
ris: ⁊ me q̃si 2triũ moysi repudiatis: p
ipas me deũ itelligere potest' si dilige
ter aduertatis. g ¶ Claritatẽ. Nec
iõ h loq̃r vt q̃rã gliaz meã: sz vob errã
tib⁹ cõdoleo: q nõ habet' dilectionẽ di.
⁊ ad viam veritatis reducere volo.

nũ phibeo de meipo: testimoni- a
¶ vobis incredibile videbit'. ¶ pater: qd
um meũ nõ ẽ verũ. †Ali⁹ ẽ qui te b
post aperiet. ibi: q̃ misit me pat. ¶ vt l ba
stimoniũ phibet de me: et scio qz c
ptismo ⁊ l mõte. ¶ qz ẽ a veritate q̃ ẽ de⁹
verũ ẽ testimoniũ eius qd perhi-
¶ sacerdotes ⁊ leuitas.
bet de me. Uos misistis ad iohã d
¶ iohãnes etiã q̃ ex deo ẽ testat de me.
¶ nõ sibi sed
nẽ: et testimoniuz phibuit vitati. e
Ego aũt ab homine testimoniuz f
¶ nõ sũ 2tẽt⁹ testimonio iohis: q̃si ñ sufficit
a nõ accipio: sz hec dico vt vos sal
nisi de⁹ attestet'. ¶ qdẽ. ¶ ppt qd de
bet' ei credere ¶ nõ lux ¶ spũ charitat'.
b c ui sitis. Ille erat lucerna ardens g h
¶ lumẽ veritat'. ¶ cũ ipe
sequi solem ostẽderet.
⁊ lucẽs. Uos aũt voluistis exul i
tare ad horã in luce ei⁹. Ego aũt k
habeo testimoniuz mai⁹ iohãne.
¶ vere maius.
†Opa eni q̃ dedit mihi pat vt p l
ficiã: eaipsa opa q̃ ego facio testi
¶ quia talia opa nõ nisi a deo possũt fieri.
¶ qui opa dedit.
moniũ phibẽt d me: qz pr me mi
sit. †Et q̃ me misit pr ipe testimõi m
a ¶ inuisibiliter in cordib⁹ hoim. b ¶ sed
vos. c ¶ que nõ aure carnali: sed tm spi
ritualiter capit'.
d um phibuit d me. Neqz vocẽ ei⁹ n
¶ qz substãtia diuinitat' est inuisibilis.
vnq̃ audist': neqz speciẽ ei⁹ vidi
¶ qd erat in pncipio.
stis. Et vbũ ei⁹ nõ habet' i vobis o
a ¶ qz his q̃ audit' a me ñ credit' nec amat'
manẽs: qz quẽ misit ille: huic vos
¶ autem.
c non credit'. Scrutamini scriptu p q
ras: qz vos putat' i ipis vitã eter r
f nã habere. Et ille sũt q̃ testimo- s
¶ tamẽ. p illas.
nium phibẽt de me: ⁊ non vultis t
¶ credere l me. ¶ quã in scriptur' q̃rit'.
venire ad me vt vitaz habeatis.
¶ .i. humanã laudẽ nõ quero: nec honorẽ
qui veni dare spũalem.
g Claritatẽ ab hominibus nõ acci v

Ni. de lyra

Quia
Absoluto/ibi: Ego aũt ha. Prla in du
Diuisio as: qi pmo inducit testimoniũ. Scdo
ostendit q debeat ẽẽ acceptũ/ibi: Ille
erat. Circa pmũ sciẽdũ q aliq̃ doctri
na aliq̃ 2firmat p aliq̃d qd ẽ mior' au
ctoritat': ppt h q illd ẽ mag' acceptuz
Phus audiẽtib⁹: sic dic phs. ii. metaph. q ali
q̃ nigñãt. i. dignũ reputãt poetã indu
cere testẽ: sic sũt illi q̃ sũt imbuti dictis
poetic'. ⁊ iõ nihil recipiũt nisi p testio
niũ poete cõfirmet': q̃uis illd sit mag'
autẽticũ simpliciẽ q̃ dictũ poeticũ. Et
eodẽ mõ veniẽtib⁹ ad fidẽ d iudaismo
cõfirmat nouũ testamẽtũ p vet⁹: ⁊ eo
dẽ mõ saluator h 2firmat doctrinã suã
p testimoniũ Johis: cui⁹ sctĩtas erat no
B ta iudeis: ⁊ h est qd dr: Si ego testi
moniũ phibeo de meipo. s. solus.
a ¶ Testimoniũ meũ nõ ẽ ve. i.
efficax hm reputationẽ vrãz: q̃uis i se
sit efficacissimũ. ppt h legit b ¶ Ali⁹
ẽ q̃ te. phi. de me. s. iohes baptista:
vt patuit. j. ⁊. ij. cap. c ¶ Et scio qz
verũ ẽ test. ei⁹ qz pr ei⁹ zacharias per
spiritũ phauit ipm pire añ faciẽ dñi
ad dãdã sciaz salut': vt hr Lu. i. g. Te
stimoniũ aũt salutiferũ ẽẽ nõ põt nisi sit
verũ. Qz aũt istud testimoniũ sit autẽti
cũ/ostẽdit cũ subdit: d ¶ Uos mi.
ad io. nũcios solẽnes q̃si volẽtes acq̃
escere dicto ei⁹ sicut autẽtico: sic dictuz
fuit. j. ca. e ¶ Et testimoniũ p. ve.
.i. mihi q̃ sũ vitas: 2fitẽdo me ẽẽ xp̃m:
⁊ se negando: vt patuit. s. i. ca. ⁊. iij.
f ¶ Ego aũt ab ho. te. nõ ⁊c. q. d.
nõ nisi pdicta vt sim in maiori auctori
tate ppt dictũ iohis: sz ppt salutẽ ve
strã quã desidero: vt acq̃escẽtes ei⁹ te
stimonio ad salutẽ ptingãt'. g ¶ Il
le erat. Hic ondit q iohis testimoniũ
debet eis ẽẽ acceptũ ppt tria. s. ppter
ei⁹ officiũ: qi erat pco xp̃i. qd notat cũ
dr: Ille erat lucerna: ostẽdẽs hoib⁹
viã salut'. s. xp̃m. Et sic lucerna nõ lux
ex se: sic iohes nõ erat lux: sz venit vt testimoniũ phiberet d lu
mie. scdo ppt charitat' icẽdiũ. qd notat cũ dr: h ¶ Ardẽs.
intãtũ q ppt zelũ charitat' diuie mortẽ suscepit. tertio ppter
2uit' exercitiũ: intãtũ q credebãt eũ xp̃m. qd notat ibi: Lucẽs.
Ista tria debẽt reddere testimoniuz ei⁹ acceptũ: ⁊ maxie iude
is: qi voluerũt ipm recipe tãq̃ xp̃m. ppt qd sbdit: i ¶ Uos
aũt vo. ad horã ex. in lu. ei⁹. Dicit ad horã: qz finaliẽ eũ
2tẽpserũt: ⁊ ei⁹ mortẽ pcurauerũt. k ¶ Ego aũt. Hic 2sr
Diuisio 2firmat doctrinã suã p testimoniũ diuinũ. Et diuidit i tres: sz
q pr testificat⁹ ẽ tripliciẽ de xp̃o. s. p opa/p seipm/⁊ p scriptu
ras. secũda ibi: Et q̃ me misit. tertia ibi: Scrutamini scripturas.
In pma

C In pma pte dr sic: Ego aũt habeo te. mai⁹ io. s. testimoniũ
dei patr' qd est mai⁹ testimonio iohis ppter maiorẽ cognitiõis
certitudinẽ: ⁊ ppter eius incõmutabilitatẽ. Et q̃le sit istud testi
moniũ ostẽdit dicẽs: l ¶ Opa eñi ⁊c. vt pficiã ea. s. miracula
virtutẽ totius creature excedẽtia: q̃ faciebat xp̃s virtute ppria.
ideo dicit: Ut pficiã ea: ipa opa q̃ ego fa
cio testimoniũ phibent de me: qz pat mi
sit me. Sicut eñi firmũ testimoniũ habe
tur p demonstrationẽ in his q̃ subsũt fa
cultati naturali intellectus: ita in his q̃ †.j.8.e
sũt supra hãc facultatẽ firmũ testimoniũ
est p opa soli do possibilia: q̃ nõ põt esse
testis fallitat'. ⁊ hoc mõ 2firmata ẽ do
ctrina christi: nõ solũ ipo pdicãte: sz etiã
ipis apostolis: sm qd dr Mar. vl. d. Il
li aũt pfecti pdicauerũt vbiq̃ dño coo
perãte ⁊ sermonẽ 2firmãte sequẽtib⁹ si
gnis. m ¶ Et q̃ misit me. Hic conse
q̃nter ponit testimoniũ patr' qd testifi
cat⁹ est p seipm. ⁊ hoc fuit in baptismo ⁊
in trãsfiguratiõe: vbi audita est vox pa
tris sup xp̃m: Hic est fili⁹ meus dilect⁹.
⁊ hoc est qd dicit: Et q̃ misit me pat
ipe testimoniũ phibuit d me. per
seipm. n ¶ Neqz vocẽ. Hic 2sequen
ter ondit eos nõ cape hmõi testimoniũ:
qd de⁹ ondit tripliciter. pmo p signũ sen
sibile: sicut in baptismo ⁊ trãsfiguratiõe
audita est vox sensibilis: sed hãc vocẽ nõ
audierãt iudei psequẽtes xp̃m: qz ibi nõ
fuerãt. ideo dicit: Neqz vocẽ ei⁹ vn
q̃ audist'. secũdo ondit aliqb⁹ p visiõ
nẽ sue essentie sicut beatis: ⁊ hoc exclu
dit ab eis cũ dicit: Neqz speciẽ ei⁹ vi
distis. tertio p internã inspirationẽ: et †j.14.b
h excludit cũ dr: o ¶ Et vbũ ei⁹ nõ D
habet' in vobis ma. Et sbdit causaz
huius. Quia quẽ misit ille huic vos nõ
credit'. q. d. h nõ pueniẽ ex dei defecti
bilitate: sed ex vestra incredulitate.
p ¶ Scrutamini. Hic 2sr ponit te †j.8.c
stimoniũ dei pris p scripturas veteris te
stamẽti q̃ manifeste loquũt de xp̃o: et h
est qd dicit: Scrutamini. i. interi⁹ di
ligẽter aduertite. q ¶ Scripturas. le
gis ⁊ pphetaz. r ¶ Quia vos pu
tatis in ipis vitã eternã habere.
Et bñ dic/putatis: qz ab hac opiniõe sũt
defraudati ex eoz icredulitate. s ¶ Et
ille sũt q̃ test. phi. de me. qz scriptura
veter' testamẽti determiat tẽpus ei⁹ ad
uẽt⁹. Geñ. penl. b. Nõ auferet' sceptrũ
⁊c. et Dañ. ix. vbi determiat tps aduẽ
tus sanctiscõiũ sub nũero certo hebdo
madaz: determiat etiã locuz natiuitat'
Mich. v. a. Et tu bethleez ephrata paru
lus es in milib⁹ iuda: Ex te eñi egredie
tur qui sit dñator in israel ⁊c. Determi
nat etiã modũ nascendi. Esa. vij. c. Ecce
virgo cõcipiet ⁊ pariet ⁊c. ⁊ modũ cõuer
sandi. s. i pauptate. Zach. ix. b. Ecce rex
tu⁹ venit tibi iust⁹ ⁊ saluator ⁊ ipe pau
per. Et modum moriẽdi: Esa. liij. d. Si
cut ouis ad occisionẽ ducetur ⁊c. Et bre
uiter oĩa mysteria christi in veteri te
stamento inueniunẽ expressa: ⁊ in chri
sto completa. ⁊ ideo ex scripturis veter'
testamenti potuit vere cognosci q ipe erat christus in lege pro
missus: sicut diffusius declaraui in q̃dã questiõe in qua de hoc
determinaui. t ¶ Et non vultis venire ad me. per fi
dem: quia iudei pro maiori parte permanserunt in infidelitate.
Ut vitã et. ha. q̃ habet p fidẽ formatã charitate. v ¶ Cla
ritatẽ ab ho. hic 2seq̃nter arguit eoz tarditatẽ ad credendũ:
⁊ qz psequebanẽ christũ vt blasphemũ: in q̃ fingebãt se moueri
zelo dei: ⁊ vt violatorẽ sabbati: in q̃ videbanẽ moueri zelo leg'
moysi: iõ ostẽdit vtrũq̃ ẽẽ falsũ: pmo pmũ. scdo scdm/ibi: No
lite putare. Dicit q̃ pmo sic: Claritatẽ ab hoib⁹ non acci.
id est q̃ro. q. d. pdicta nõ dixi ad iactãtiã: qz nõ q̃ro hoim gliaz:
qd patet

E F a ¶ Quia dilectionē. Dilectio dei nō ē i vobis qz me nō ac cipit⁹.i.nō creditis:qz veni vt p me pr̄ glorificet. b ¶ Si ali us ve. Antichrist⁹ q̄ ppriā gliā q̄rit nō dei.i.in noīe suo ve niet:h ē qd̄ Apls ait: vt credāt mēdacio q̄ nō crediderīt veri/ ti. c ¶ Si eni. Cur aūt nō credāt subdit:nō qz nō ē apta ve/ ritas.sed qz supbia eos excecat ⁊ ābitio laudis:q̄ appetit se existiari qd̄ i se n̄ hz ⁊ sup alios se non efferre. Vtilitas vo soli⁹ dei gliā q̄rit:eiqz soli placere ap/ petit. d ¶ Si aūt illi⁹. Ex h colligit:qz q̄ legis p̄cepta q̄ exteriora sūt īplere negli git:euāgelica q̄ pfectiora sūt ⁊ subtilio/ ra multomin⁹ implere valebit. Ca. VI

Post hec abyt. Post vba q̄ bus deitatis sue et hūanitatis arcana mōstrauit:miraclo q̄n qz panū q̄s esset subdit. vn̄ ait: Post h abyt.i.hec inuisibilia ⁊ visibilia ad co/ gnitionē ⁊ inuisibil' dei ducūt. Sz ⁊ my/ stica sūt. Mare eni est seculū galilee.i. rote:qz h est volubilitas nō erectio ad deū. Hoc trāsit iesus resurgēdo. vn̄ eū quē p̄mū vna gens iudeoz:iā seq̄t multi tudo gētiū cupiēs instrui:sanari ⁊ satia ri. Jesus aūt discipul' i mōte spūalib⁹ al tiora cōmittēs:turbis īferiorib⁹ simpli/ ciora pxio pascha h agit:docēs eos q̄/ bus facit debere trāsire d mūdanis ad celestia. Oculi iesu sūt dona spūs:q̄ mi sert⁹ agit:ne errēt venientes ad se. Ipse faciēs tentat discipulū: vt ille tarditatem sue fidei agnosceret q̄ p̄sente creatore d pauc' sufficientiā mult' posse fieri:dubi/ tare nō debuit. Et per ei⁹ ignorantiā si/ gnificat spūalē intelligētiā iudeos in le ge ignorare. f ¶ Trās ma. Tyberi/ adis ⁊ capharnaū in eodē litore ex pte nr̄a: vltra i alio litore opposito loc⁹ est vbi miraculū istud factū ē. Nec pprie vocat mare:sz q̄dā magna iordanis re fluxio. g ¶ Et seq̄bat ⁊c. Viso hoc miraclo gentiū magna turba seq̄t:qz si/ cut eos qs a corpis īfirmitate sanabat: intus spūs reintegrabat:sic ipsos a mor bo icredulitat' sanabat. h ¶ Cū sub/ leuasset: Exēplo suo nos admonet le/ uare oculos cordis nr̄i:vt si forte eo du/ cente ad al/

739. dis. in pn. ibi:tur/ bas sequen tes

¶ Ideo dico qz:

a pio:sed cognoui vos:qz dilectio a b
nē dei nō habetis in vobis. Ego c
veni in noīe patris mei :⁊ nō ac/ d
¶ vn̄ hec pena vob. ¶ q̄ dicet se eē deū.
b cepistis me. Si ali⁹ venerit i no/ e
mine suo:illum accipietis. Quō f g
potestis vos credere q̄ gloriā ab
¶ q̄ gloriat in deo glariet.
inuicē accipitis:⁊ gliam q̄ a solo h
a ¶ aūt. b ¶ qz nō veni dānare sz saluare.
deo ē nō q̄ritis: Nolite putare qz i
ego accusatur⁹ sim vos apud pa
a ¶ qz voci ei⁹ nō credit' q̄ ait: pphetā su/ scitabit vobis de⁹ ipm audietis sicut me.
trē. Est qui accusat vos moyses k
¶ quomodo.
c in q̄ vos speratis. Si eni credere l m
¶ irrisio increduli nō dubitatio dei.
tis moysi:crederetis forsitā ⁊ mi
¶ cur.
d hi. De me eni ille scripsit. Si aūt n o
¶ que de me testant
illius lr̄is nō creditis: quomodo
¶ qui a lege p̄dictus sum.
verbis meis credetis. Ca. VI
¶ .i. interfecto iohāne voluit dignitatem humanitatis ⁊ deitatis per miracula ostenderet nomi/ nando locum et tempus.

e Post hec abyt iesus p q
f trās mare galilee qd̄ r
g ē tyberiadis †Et seq̄bat eū multi/ s
tudo magna:qz videbāt signa q̄ t
faciebat sup his q̄ infirmabant.
†Subyt ḡ i mōtē iesus:⁊ ibi sede v x
bat cū discipul' suis. Erat aūt pri y
h mū pascha dies fest⁹ iudeoz†Cū 3
subleuasset ḡ oculos iesus:⁊ vi/

†mat. 14.b Luc.9.b

†mat.14.b Marc. 6.c Luc.9.f.

Nico.de lyra

⁂ qd̄ ptz ca.se. vbi dr̄ q fugit qn̄ tur/ be voluerūt eū facere regē. Sed osten/ dit vlteri⁹ ad q̄d predicta dixerit: scz ad ostēdēdū eoz duritiā dicēs: a ¶ Sz cognoui.i.cognoscere feci. b ¶ Quia dilectionē dei nō ha. in vo. qd̄ declarat ex signo p̄nti di/ cēs: c ¶ Ego veni i no. pa. mei. qd̄ ptz p p̄dicta testimōia. d ¶ Et nō accepistis me. sz mag' psequmini:qd̄ nō facere/ tis si dilectionē dei haberetis. hoc etiā declarat ex signo futu/ ro dicēs: e ¶ Si ali⁹ venerit i no. suo.i.non hn̄s p̄dicta testimonia a deo. f ¶ Illū accipiet?. Hoc fuit inchoatuz qn̄ iudei receperūt bencoceba tanq̄ messiā: q̄ tn̄ nullū diuinū testimoniū habebat p miracla vl' scpturas. Hoc etiā pfecte cō plebit qn̄ recipiēt antichristū p vero deo: qz faciet se circūci/ di ⁊ dicet se eis pmissuz: ⁊ ei adherebūt quisqz ei⁹ falsitas de/ tegat p Enoch ⁊ p Heliā. Et causam hui⁹ incredulitat' sub/ dit dicēs: g ¶ Quō po. vos cre. q̄ glo. ab inui. accipi tis.i. gliaz hūanā. hoc eni impediuit iudeos a fide xp̄i in pte: qz solū attēdebāt ⁊ adhuc attendūt ad gliam ⁊ exaltationē tē poralē dandā eis p messiā. videbāt aūt xp̄m pauperē ⁊ abie/ ctū. ⁊ iō nō receperūt eū:nō attēdētes scpturas pphetaz que de ei⁹ paupertate ⁊ abiectiōe loquunt: vt. s. dictū ē. Glia aūt ⁊ exaltatio q̄ pmittit danda p xp̄m:illa est glia celestis quaz nō intelligebāt. iō sequit: h ¶ Et gliam q̄ a solo deo est nō q̄ritis. ppt h i infidelitate pmanet?. i ¶ Nolite putare. Hic ostēdit eos nō moueri zelo moysi/ ipm psequendo: quia moyses manifeste scripserat de eo:⁊ h est qd̄ dr̄: Nolite pu tare q ego accusatur⁹ sū vos apud patrē.i.ego solus. Est q̄ accusat

k ¶ Est q̄ accusat vos. meciū.s. moyses: l ¶ In quo vos G speratis falso tn̄. m ¶ Si eni crederet' moysi:crederet forsitan ⁊ mihi. h forsitan nō est nota dubij:sz libertat' arbi/ trij:qz nullus credit nisi volens. n ¶ De me eni ille scri. scz dupliciter. vno mō expsse ⁊ manifeste. vt p̄dictū est Gen. penul. et Deut. xviij.c. Prophetam suscitabit vobis de⁹. alio mō figuraliter ⁊ occulte: qz oīa sacrificia ⁊ facta ve. testa. sūt figu/ re xp̄i. o ¶ Si aūt illi⁹ lr̄is non cre. ⁊c. nō q lex moysi sit maior' auctoritat' q̄ vbū xp̄i s̄m veritatē:sz tn̄ s̄m iudeoruz reputationē: vocat etiā lex moysi lr̄a. do ctrina aūt xp̄i vbū. qz moyses doctrinaz suā tradidit scpto:nō aūt xp̄s:qz lex euā/ gelica ē lex amoris. ⁊ iō p̄mo fuit scpta in cordib⁹ aplōz p receptionem spūssctī:sic diffus⁹ declaraui sup eplāz ad Heb.

Post h aūt. Postq̄ Ca. VI egit d vita spūali. hic p̄nr agit de nutrimēto correspōdēte. Et Diuisio diuidit in duas ptes. qz primo ponit si/ gnū sensibile de collatiōe cibi corpalis vt p hoc inducamur ad intellectū cibi spi ritualis. scdo subiūgit doctrina de ipso spūali cibo/ ibi: Rn̄dit ei iesus. Prima i tres. qz p̄mo ponit miraclī tp̄s ⁊ loc⁹. se/ cūdo miraclī actus/ ibi: Cū subleuasset. tertio ꝯsequēs fruct⁹/ ibi: Illi ḡ hoīes. In p̄ma pte dr̄ sic: Post hec aūt. que predicta sunt. q ¶ Abyt iesus trās mare galilee. Judei eni q̄rebāt eū in/ terficere: et nō erat adhuc tp̄s passionis sue. iō recedēdo dedit exemplū cedendi ad tp̄s malicie hūane:ostendēs q aliqn̄ licitū sit xp̄ifidelib⁹ fugere in psecutiōe. r ¶ Qd̄ est tyberiadis. illud eni ma/ re est q̄dā lac⁹ magn⁹ p quē trāsit iorda/ nis fluui⁹:sz vocat s̄m modū loq̄ndi he braicū: in q̄ cōgregatio aquaz vocat ma re s̄m illud Gen̄. i.b. Cōgregatiōesqz a/ quaz vocauit maria: vocat aūt mare ga lilee a puincia iuxta quā trāsit: ⁊ vocat mare tyberiadis ex noīe ciuitat' edifica/ ta i litore: q̄ antiq⁹ cenereth dicebat: sz ab herode tetrarcha fuit reedificata ⁊ a/ pliata: ⁊ tyberias vocata in honorē Ty berij cesar'. vocat etiam mare illud aliis noīb⁹ vt declaraui sup Matth. ⁊ iō illa dimitto. s ¶ Et seq̄bat eū multitu do magna. quidā ex deuotiōe ab eo cu cati. quidam maliciose volentes eū cape re in sermone vt pharisei. ⁊ quidā ex de/ siderio addiscēdi. ⁊ aliqui ex curiositate volentes miracula q̄ faciebat videre. iō subdit: t ¶ Quia videbāt signa q̄ faciebat sup his q̄ infirmabant. hoc addit ad ostēdendū q fiebant virtute diuina. Magicis eni artibus bene fiunt ali/ qua curiosa ⁊ inutilia: sicut q statue loquant ⁊ cōsimilia: sed sa nitates que fiunt ad reducendū homines in deum fiunt tantū/ modo virtute diuina: vt habet in itinerario Clementis. v ¶ Subyt ergo in montē: quia erat locus deuotionis et doctrine aptus. ideo sequit: x ¶ Et ibi sedebat cum disci pulis suis. docens eos: et sic ptz locus in quo factū ē miracu lū sequens: tp̄s aūt in q̄ factū ē describit/ cum dr̄: y ¶ Erat aūt pri. pa. dies ⁊c. Istd ē festū paschale d q̄ iste euāgelista facit mētionē ⁊ i isto paschate nō fuit iesus i hierlm: q̄uis eni xp̄s le gē seruauerit: tn̄ i hac solēnitate nō fuit: qz illi qui habebāt ini/ micitias capitales erant excusati a p̄cepto legis qua precipitur omnem masculū apparere coram domino in solēnitate pascha/ li. sic autem erat de christo: quia iudei querebāt eum interfice/ re Preterea christus sicut seruando legem ostendebat se esse verum hominem de filiis israel s̄m carnem: sic aliquando pre/ termittendo obseruationem eius ostendebat se esse dominū su pra legem. 3 ¶ Cū ergo subleuasset. Hic ponit miraculī ⁂ actus

Moralr. Post hec. Seq̄t: 3 ¶ Cū subleuas. ḡ. ⁊c. Ista Moraliter refectio magne multitudis d. v. panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ exposita fuit mystice: Mat. xiiij. ⁊ Mar. vj. ⁊ Lu. ix. pp̄ qd̄ h ptrāseo.
⁂ Jesus ergo

A G cēte ad altitudinē actiōis ⁊ sciētie ascēdere pmittamur. Tur/
ba seqntiū carnaliū cogitatioꝝ nos nō pturbet: nec ab alti/
tudine ɔtēplatōis deuciat: sȝ eā spūalib⁹ escis qntū cape pos/
sit pascē curem⁹. a ¶ Respōdit ei phi. Adhuc philipp⁹ la
cte doctrine nutrit⁹ solidū fidei ⁊ cognitiōis cibū cape nō va
lens/iuxta sue ꝯtutis facultatē rn̄dit: i/
possibile existimās tot paucis posse re/
fici: sȝ erudit̄ deo nihil eē impossibile.
Philipp⁹ etiā q̄ interptal os lāpadis
figurā gerit ꝑdicātiū: q̄bus in altitudi
ne cū christo ɔstitut̄ de carnaliū hoim
cogitationū turba pascēda dn̄s q̄tidie
loq̄t. b ¶ Ducētoꝝ. Cētenari⁹ dupli
cat⁹ significat pfectionē bone actiōis ⁊
rōnalis scientie: q̄ erudiēdis i fide nō
sufficiūt: nisi eis altitudo theologie ad
dat̄: q̄ aīas p bonā opationē purgat ⁊
p sciaȝ reꝝ creaturaꝝ illuminans: ad cō
sūmatā spūaliū refectionū plenitudinē
pduc̄. c ¶ Est pu. vn⁹. ꝭ puer ē moy
ses legislatoꝛ: cui⁹ lex neminē ad perfe
ctū duxit. Un⁹ qꝛ vnitatē ecclie futurā
ꝑfigurabat. Hic. i. in veteri testamēto
qd̄ c̄uis nouo clarescēte iā vilescit: ad
huc tn̄ oīno nō recessit. d ¶ Quinq̄.
Quinq̄ panes sūt vetus lex in q̄nq̄ li
bris moysi. Hordeacei. qꝛ cib⁹ ē rudiū.
Medulla hordei tenacissima palea est
vix separabili tegit̄: sic spūalis sensus he
bre⁹ ppls puerili sensu legē portat q̄si
on⁹: nec clausis pascit̄/nec alios pascit
Duo pisces ꝓphe ⁊ psalmi: tā tēperan
tes austeꝝ saporē legis. Uel duo pi
sces. due psone ɔstitute i regimie po
puli: regia ⁊ sacerdotalis: q̄ inē turbas
fluctuātis ppli q̄ssant̄ nec deficiūt: i q̄
bus vn⁹ xp̄s significat̄ rex ⁊ sacerdos.
Feniī: qꝛ carnalit̄ sapiebant in carnali
bus q̄escebāt. Quib⁹ ꝯo venit xp̄s rex
⁊ sacerdos carnē calcāt vt spūalit̄ resi/
dant. Quinq̄ milia: ppls q̄ sub lege:
vt languidi in q̄nq̄ porticib⁹. Sȝ viri:
id ē pfectiores q̄ sūt digni nūero ꝓter i
firmā etatē ⁊ fragilē sexū: sūt q̄nq̄ mi/
B lia. i. pfecte q̄nq̄ sensib⁹ corporeis do
minant̄: ⁊ hi reficiunt̄ a xp̄o. Accepit
panes: nō nouos creauit: qꝛ antiquaȝ
scripturā nō soluit: sȝ impleuit ⁊ docuit.
Grās agit docēs nos de oīb⁹ bn̄ficiis
grās agere: ⁊ intimās de nr̄a refectōe
se gaudere ⁊ salute. Multiplicauit: qꝛ
de pauc̄ illis tot scripture emanauerūt.
Fragmēta: sūt secretiora q̄ cōis nō ca/
pit ppls: hec colligūt apl̄i ⁊ cōmittunt̄
abiect̄ mūdi ⁊ corde pfect̄. Uidētes:
ꝓphetā vocāt forsan iō: qꝛ adhuc in se,
no residēt. Sȝ ⁊ vere ꝓpha d̄r: qꝛ duȝ
aliq̄d ꝑsens docet: angel⁹ d̄r/dū futuꝝ ꝑdicit: ꝓpheta tn̄ quia
verbū caro factū est: dn̄s est angeloꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ. e ¶ Sed
hec q̄d sunt inter. Quasi legis littera: vel corporei sensus
q̄d ꝓsūt ad multitudinē in te creditoꝝ: q̄ spūalia alimēta sūt
petituri: q̄ oēȝ litterā/oēmq̄ corporeū sensū supant. f ¶ Fa
cite hoīes discūbere. Magister ꝯitatis ꝑus in simplicita
te littere q̄si in infimis locis/⁊ in simplicitate visibilis creatu
re auditores erudiuit: vt sic in altitudinē cōtēplatōis erigāt̄.
g ¶ Illi ergo hoīes. Illi nondum plena fide ꝓficiebant
quare hūc deuȝ dicere nesciebāt. Nos certiores illis dicim⁹.
hic est verbū sine quo nō est ꝓpheta vel angelus.

dixisset qꝛ multitudo maxia vēit ad
eū: dic̄ ad philippū. Un̄ emem⁹ a
panes vt mādu cēt hi: Hoc aūt b
a ¶ vt ignorātiā discipuli demōstraret.
b ¶ fidē illius de futuro miraculo cōsulens
dicēbat tēntās eū. Ipse eni scie/ c
a bat q̄d eēt factur⁹. Respōdit ei d
b philipp⁹: Ducētoꝝ denarioꝝ pa
nes nō sufficiūt eis: vt vnusq̄sq̄ e
a ¶ eadē simplicitate qua philippus
modicū q̄d accipiet. Dic̄ ei vn⁹ f
ex discipul̄ ei⁹: andreas frat̄ si/
a ¶ puer ꝰ vl̄ vn⁹ ꝺ discipul̄ suis vl̄ aliq̄s ꝺ
turba.
c monis petri: †Est puer vn⁹ hic q̄ g
d habet q̄nq̄ panes hordeaceos
a ¶ neq̄ iste adhuc pfect⁹ i fide ¶ doctores
nō pfecte itelligētes legē dicent. q̄d cōfert
lex saluti.
e ⁊ duos pisces: sed hec q̄d sūt in
f ter tātos: Dixit ergo iesus: Faci h i
te homies discūbere. Erat autē k
¶ legis littera multiplex in symbolis.
a ¶ adhuc in eis caro viuebat.
fenuȝ multū in loco. Discūbue/ l
runt ḡ viri numero q̄si q̄nq̄ mi/
lia. Accepit ḡ iesus panes/ ⁊ cū m n
¶ p se ⁊ p apostolos.
grās egisset/distribuit discūbēti
bus. Silr̄ ⁊ ex piscib⁹ q̄ntū vole
bāt. Ut āt ipleti sūt/ dixit discipu o p
a ¶ illa subtilia sacramenta q̄ nō pōt impfe
cte cape q̄ nō cōmittunt̄ apl̄is.
lis suis: Collige q̄ supauerāt frā
gmēta ne pereāt. Collegerūt ḡ: ⁊ i q
¶ varia vasa ad portādū deputata.
pleuerūt duodeci cophinos fra/
gmētoꝝ: ex q̄nq̄ pāib⁹ hordeace r
is ⁊ duob⁹ piscib⁹ q̄ supfuerūt his
s q̄ māducauerāt. Illi ḡ hoīes cū

Nico.de lyra

G Jesus ex

Diuisio acc⁹. Et diuiditur i tres. quia primo ꝑmittit̄ miracli neces
sitas. secūdo describit̄ ei⁹ q̄litas/ibi: Dixit ergo iesus. tertio
ostenditur eius veritas/ibi: Ut aūt impleti sunt. Primā ostē
dit̄ tripliciter. s. ex ppli multitudine/cū d̄r: Cū subleuasset
ergo oculos iesus ⁊ vidissȝ. qꝛ multitudo maxima venit ad
eū. Tantū eñ desiderabāt audire xp̄m q̄ omiserūt apporta/
re secū alimētū. ꝓpter qd̄ necessariū erat fieri miraculū: osten
dit̄ etiā hec necessitas ex defectu pecūie/ cū subdit̄: a ¶ Un̄
ememus

emem⁹ ⁊c. Nō petit ignorās q̄ deficeret eis pciū: sȝ vt ex rn̄/ C
siōe philippi appareret certi⁹ miraculū: vn̄ subdit̄: b ¶ Hoc
aūt di. tē. eū. vt p ꝭ defect⁹ pecūie alius ōnderet̄: sic Gen. xxii.
Tēptauit de⁹ abraā vt ei⁹ obediētia aliis māifestaret̄: nō sibi:
ꝓpter ꝭ subdit̄: c ¶ Ipse eñ scie. qui in q̄tū hō habuit plenitu
dinē sciētie a ꝑncipio ɔceptiōis: ⁊ in q̄n/
tū de⁹ oīa nouit ab eterno. d ¶ Rn̄dit
ei p. Ducētoꝝ de. pa. nō suffi. eis
q. d. paupes sum⁹ ⁊ tātā pecuniā hr̄e nō
possum⁹: et si haberem⁹ nō sufficeret p
coꝝ refectiōe. iō seq̄t̄: e ¶ Ut vnus/
q̄sq̄ mo. Iste eñ philippus adhuc ru
dis existēs nō aspiciebat ad ei⁹ ꝯtutē q̄
de aq̄ vinū fecerat: nec ad alia siḡ q̄ fre/
q̄nter fecerat. Ostēdit̄ ɔseq̄nter mira/
culi necessitas ex cibi paucitate. f ¶ Di
cit ei vn⁹ ex discipulis an. fra. ⁊c.
Hic videt̄ meli⁹ dispositus q̄ philipp⁹:
qui in respōsiōe sua videt̄ habere respe/
ctū ad multiplicationē panū: eo mō q̄ fa
ctū ē p helisceū. iiii. Reg. iiii. vn̄ subdit̄:
g ¶ Est puer vn⁹ q̄ habȝ q̄nq̄ pa
nes hor. ⁊ duos pi. sȝ hec q̄d sūt i
ter tā. q. d. etiā si multiplicaret̄ eo mō q̄
factū ē p heliseū q̄ de viginti panib⁹ mi † Luc. 9. b
tiplicat̄ nō satiauit nisi cētū viros: i ista Marc. 6. e
magna multitudine ꝭ eēt valde modicū.
h ¶ Dixit ḡ ie. Ostensa miraculi ne
cessitate. hic conseq̄nter describit̄ ei⁹ q̄/
litas p multiplicationē panū ꝯtute xp̄i.
ꝭ ē qd̄ d̄r: i ¶ Facite ho. dis. i. ordia
te sedere ad comedēdū. k ¶ Erat au
tē fenū mul. i lo. Hoc interponit̄ ad
ōndēdū q̄ locus erat aptus ad sedēdū.
l ¶ Discubuerūt ergo viri q̄si ⁊c.
ꝭm modū hebraicuȝ soli viri ꝭ nūerant̄
a. xx. annis ⁊ s. vt hr̄ Nu. i. Mulieres
aūt ⁊ puuli ꝭ tacēt̄. m ¶ Accepit er.
ie. pa. qꝛ in manib⁹ suis multiplicati sūt.
De mō hui⁹ multiplicatōis dixi Matth.
xiiii. vbi idē miraculū describit̄. Scien
dū tn̄ q̄ xp̄s nō creauit panes de nouo:
sȝ ꝑexistētes multiplicauit vt miraculū eēt D
maḡ notū: qꝛ talis multiplicatio ē ma/
gis pceptibilis q̄ creatio. n ¶ Et cū
grās egisset dist. di. i. p aplos distri Nota
bui ꝑcepit. Sciēdū etiā q̄ xp̄s aliq̄n fec̄
miracula iperādo vt ostēderet se facere
illa ꝯtute ꝓpria: aliq̄n autē orādo: vt ꝭ
cū d̄r: Grās egisset: vt ōnderet q̄ ta/
lia nō fiebāt ab eo p demones magica
arte: vt pharisei dicebāt. o ¶ Ut aūt
ipleti. Hic ōndit̄ miracli ꝯitas. Si eñ
multiplicatio illa fuisset tm̄ ꝭm apparen/
tiā hoīes nō fuissent inde satiati: nec re
mansissent ibi reliquie sensibiles: ideo
ad maiorē declarationē miraculi ⁊ eius
publicationē subdit̄. p ¶ Dixit ⁊c. fragmēta ne pereāt.
quia p fragmenta portata aliis qui nō fuerant ibi: publicatū est
miraculū ⁊ approbatum: quia vere ⁊ nō ficticie reficiebantur.
q ¶ ¶ Collegerūt ergo ⁊ impleuerūt duodecim ⁊c.
nō a casu sed ex diuina dispōsitiōe impleti sūt duodecim cophi
ni ꝭm nūeꝝ duodecim aploꝝ: vt p ꝭ designaret̄ q̄ fragmēta ꝟ/ Questio
boꝝ xp̄i p aplos p mūdū publicarent̄. Sȝ si q̄rit̄. Un̄ habuerūt
illos cophinos in mōte: pōt dici q̄ acceperūt in aliqua villa ꝓ
pinqua: vel q̄ fuerāt ibi portati vt vēderent̄ multitudini venie
ti. Uel potest dici q̄ nō fuerant ibi cophini: sed tm̄ collegerunt
de fragmētis q̄ duodecim cophini possent impleri: vt hn̄ alibi
inuenit̄ talis modus loquēdi. r ¶ Ex quinq̄ panibus ⁊c.
Hoc etiā facit ad euidentiā miraculi: qꝛ plus remāsit q̄ a ꝑnci Tres sunt
pio fuit. s ¶ Illi ergo. Hic ponit̄ miraculi fructus: qui ostē fructib⁹ mi/
dit̄ triplex. Prim⁹ est fidei cōfessio. Secūdus honoris exhibi/ raculi
tio/ibi: Jesus ergo. Terti⁹ xp̄i sollicita q̄stio/ibi: Ut aūt sero.
Circa ꝑmū sciendū q̄ xp̄s erat ꝓmissus in lege tāq̄ ꝓpheta ce/
teris excellētior: vt habet̄ Deut. xviii. c. Prophetā suscitabit ⁊c.
ꝓpter qd̄ viso miraculo ꝑdicto ppls ɔfessus est illū esse de quo
loquit̄ ꝑdicta scriptura: ⁊ sic cōfitebant̄ eū esse verū christū: ⁊ ꝭ.
est qd̄ d̄r: Illi ergo ⁊c. fecerat signū als nō auditū: quia talis
multiplicatio

E H a ¶ Jesus ḡ. Qui voluit rape ꝛ regē facere significāt disci/pulos ꝛ alios credētes: q̄ volūt puenire tps regni ei⁹: putan/tes eū sic venisse vt iā regnaret: sz h tpe colligit regnū qd ī fi/
Mat. 25.c ne erit manifestū cū dicet. Percipite regnū qd vob pa. ē. Fu/git ḡ nō timēs teneri: q̄ postea eidē colloquit: sed signare vo/lēs q̄ altitudo ei⁹ nō pōt intelligi. Fugit in montē. i. ascēdit celos: solus sacerdos iterpellāo p pplo foris pstitu to q̄ interim iactat fluctib⁹. vn̄ subdit: b ¶ Ut aūt sero fa. Sero mūdi est post ascēsionē xp̄i: in q̄ discipli descen/dūt ad labores mūdi ꝛ regunt nauē. i. ecclesiam. Et tenebre iā facte sunt: q̄nto accedit finis mūdi tāto mag⁹ frigescit charitas: crescūt errores: crebrescunt mala: ꝛ tn̄ nauis nō perit: sz iesus ad portū tēdit. c ¶ Cū remigassent. Nō sine causa estimatiue dic. xxv. aut xxx. ꝛ nō affirmatiue alter. Quinquies
† mat. 14.c q̄nq̄ sūt. xxv. ꝛ ē q̄drat⁹ q̄nari⁹: signifi
Mar. 6.i cās libros leg⁹ cui deerat pfectio. In senario aūt q̄ pstat ex ptib⁹ suis notat
Gen. 1.d pfectio. Vn̄ sex dieb⁹ fecit oia de⁹. q̄n/q̄ ḡ p sex multiplicanē vt lex p euāge/liū adimpleat. His ḡ q̄ legē seruāt in cipit apparere iesus: sed p euāgelicam grām pxim⁹ fit ꝛ calcat fluct⁹. i. oēs tu mores mūdi sub pedib⁹: ꝛ cū p abūdā tia mali q̄ remigāt timēt ne deficiāt: sz eos cōsolat iesus: Ego sū q̄ h p̄dixi: q̄ hec facio q̄ necesse ē fieri. ꝛ iō nolite ti
Mat. 28.d mere: q̄ ecce ego cōprimo fluct⁹ q̄ vo/biscū. s. v. a. c. s. d ¶ Timuerūt. De discipli q̄ oīm in ecclia futuroꝝ figurā gerebāt: viso dn̄o sup fluctū maris ad
Mar. 14.c se venientē timuerūt: ꝛ vt ali⁹ euāgeli sta apti⁹ dicit fantasma crediderūt cū: mysterio nō vacat. quia adhuc hodie multi in ecclia: cū audiūt sibi psuaderi vt p̄sentia bona ꝛ caduca p eternis q̄n/q̄ habēdis dimittāt: timent ꝛ se dece/ptos credūt: q̄b⁹ dn̄s ait: Nolite ti. ego sum. e ¶ Altera die. Insinu/atū est turbe h miraculū: q̄ sup aq̄s ie/sus ābulasset: q̄ n̄ fuerit ibi nisi nauis vna ꝛ i eā nō itrauit iesus cū discipul. vn̄ ḡ fact⁹ esset trāsit⁹ nisi sup aq̄s am/
Allego. bulasset. ¶ Allego. Altera die. i. post H ostensionē

uim vene. trās ma. ī capharnaū. i. voluerūt venire: q̄ cre/debāt illic esse xp̄m. ppt qd subdit. e ¶ Et tenebre iam fa/cte erāt. Christū eni ex altera pte mari tyberiadis vsq ad no/ctē expectauerūt. f ¶ Et nō venerat ad eos iesus. ppt qd credebāt ipm mare trāsisse sine eis. g ¶ Mare āt vēto magno flante exurgebat. Ex q̄ pz desideriū eoꝝ essendi cū xp̄o: quia pp̄ter tempestatis periculū nō differebāt venire ad eū. h ¶ Cū remigassent ḡ q̄si stadia vigintiq̄nq̄ aut trigita. stadiū ē octaua ps miliaris: ꝛ sic pz q̄ xxv. stadia faciāt tria miliaria et vnum stadiū. i ¶ Vidēt iesum ambulā/tem supra mare. nō q̄ habuit corp⁹ fantasti. ū: sicut dicit Manichę⁹: sed vir tute diuina sic ambulauit: q̄ et petꝝ ea dē pnte fecit ambulare sup aq̄s: vt hz Matth. xiiii. qui habuit corp⁹ graue ꝛ ponderosum: etiā sm̄ Manicheū. k ¶ Et timuerūt. Tū pp̄ter aque periculū: Tū q̄ timebant ne esset q̄d fan/tasticū. ꝛ iō vtrūq̄ timorē remouet di/cens: l ¶ Ego sum. vere nō fantasti ce. m ¶ Nolite timere. quia possuz vos de periculo aque eripe. n ¶ Voluerūt ergo accipe euz in nauim. vt securiores essent ex eius p̄sentia. o ¶ Et statim nauis fuit ad terrā ad quā ibāt. s. capharnaū: ꝛ sic appa/ret ibi triplex miraculū. primo q̄ sup a/quas ambulauit. scd̄o q̄ tempestatē se/dauit. tertio i breuissimo tpe fuerunt in portu a quo multū distabāt. Solet aūt

vidissēt q̄ iesus fecerat signū di/ a
cebāt: Quia hic est vere pp̄heta
a ¶ magne salutis mūdo ē pxo futur⁹.
a q̄ ventur⁹ est in mundū. Jesus ḡ b
cuz cognouisset q̄ venturi essent
¶ p miraclo panū volētes sub h esse: sub
vt raperēt eū ꝛ facerēt eū regem:
q̄ videbanē nō egere. a ¶ q̄ p⁹ occurrit eis castroꝝ⁹. b ¶ a q̄ descēderat pascere tur/bas docēs p̄spera mūdi fugere ꝛ p̄ ea amare
fugit iterum in montē ipe solus.
b †Ut aūt sero factū ē: descēderūt c
discipuli ei⁹ ad mare. Et cū ascē d
a ¶ summatim pponit qd postea explicabit
dissent nauim: venerūt trās ma/
a ¶ merito tenebre sunt q̄ lux nōdū venit.
re ī capharnaū. Et tenebre iā fa e
¶ exponit quid inueniēdo cōtigerit.
cte erant: non venerat ad eos ie f
¶ mūdus. ¶ i. oīm genere temptationū.
sus. Mare āt vēto magno flāte g
¶ aduersus ecclias. ¶ nō desistebāt p ad uersis: q̄ q̄ pseuerauerit v. i. s. s. e.
c exurgebat. Cum remigassent er/ h
go quasi stadia vigintiq̄nq̄ aut
triginta: vident iesum ambulātē i
supra mare: ꝛ pximū naui fieri ꝛ k
¶ nō in seipsos confidentes.
d timuerūt. Ille aūt dicit eis: Ego l
a ¶ agnoscētes ꝛ secure gaudētes.
sum: nolite timere. Voluerūt er/ m n
a ¶ de fluctu ad soliditatem portus que est in eterna pace.
go eū accipe ī naui: ꝛ stātī nauis o
e fuit ad ērā quaz ibāt. Altera die p
¶ vnde venerāt discipuli.
turba q̄ stabat trans mare vidit

Questio hic queri vtrū idē sit factū qd hic scribi/tur: ꝛ Matth. xiiii. Ad hoc dicit Chrys. q̄ nō. pmo q̄ ibi dr q̄ discipli ex p̄cepto xp̄i nauē itrauerūt. h dr q̄ pp̄ria volūta te h fecerūt. scd̄o q̄ ibi dr q̄ veniēs ad eos supra mare itrauit nauē. hic aūt dr q̄ voluerūt eū accipere in nauim. tertio q̄ ibi dr q̄ applicuerūt ī terrā genesar. h dr dr q̄ aplicuerūt in capharnaū. ꝛ iō dicit q̄ ē aliud ꝛ aliud factū. hn̄s tn̄ similitudinē i mlt⁹: nec ē mirꝝ q̄ xp̄s freq̄nt legit mi racla silia fecisse. ¶ Aug. vō dicit oppositū q̄ Matthe⁹ p⁹ refectionē turbe narrat hāc apparitionē xp̄i supra mare: sicut hic. Qui vult Aug⁹. scd̄ pōt obiecta Chry/
h so. soluere. Ad pmū pōt sic dici: q̄ xp̄s p̄cepit aplis vt pararēt se ad trāsfretādū ꝛ interi ille ignorātib⁹ ascēdit i mōtē ora re: ꝛ ipi expectauerūt eū vsq ad vesperā ꝛ tūc vidētes q̄ nō veniret crediderūt

Nico.de lyra

E ✱ multiplicatio q̄ facta fuit p heliseū fuit mltū deficiēs ab ista: vt pz p p̄di/cta. a ¶ Dicebāt ꝛc. ventur⁹ ē in mūdū: ad ipm saluādū: sic aūt nō venerūt alij pp̄he: sed solū ad denūciādū istu⁹ aduē tū. b ¶ Jesus ergo. Hic ponit scd̄s fruct⁹ q̄ ē honoris ex/hibitio. xp̄s eni erat pmissus rex futur⁹. sm̄ q̄ hr̄ Hiere. xxiii. a. Suscitabo dauid germē iustū ꝛ regnabit rex ꝛ sapiens erit ꝛc. ꝛ iō postq̄ pfessi sūt eū esse xp̄m: voluerūt pstr ipm fa/cere regē: xp̄s tn̄ nō acceptauit hūc honorē. ꝛ h est qd dr: Jesus ḡ cū cognouisset q̄ vēturi eēnt vt raperēt eū et facerēt eū regē fugit ꝛc. in h dās exēplū nobis fugiēdi honores ꝛ acceptādi labores: q̄ ad passionē quesit⁹ se obtulit. Si aūt q̄rat q̄re nō acceptauit tūc regnū cū esset suū ex diuina pmissiōe. Dicendū q̄ lz esset suū dicto mō: tn̄ nō erat manife/standū nisi tpe debito. h aūt nō debuit esse in pmo aduētu: ne fides catholica potētie hūane ascriberet: sicut lex machometi q̄ p potentiā gladij incepit ꝛ p eā tenet. Preterea q̄ p pp̄he tas erat denūciat⁹ pmo vētur⁹ ad suscipiendū abiectionem ꝛ mortē. Postea aūt veniet ad manifestādū regiā honorē: ppt qd Act⁹. i. a. dr aplis q̄rentib⁹: Dn̄e si i tpe h restitues regnū isrl⁹: Rn̄dit: Nō est vrm nasse tpa ꝛc. c ¶ Ut āt sero. Hic ponit terti⁹ fruct⁹ miracli p̄dicti q̄ est sollicita xp̄i q̄sitio. ꝛ pri mo ostēdit q̄liter q̄sit⁹ ē a discipulis. scd̄o a turbis, ibi: Altera aūt. In pma ḡ pte dr sic: Ut aūt sero factū ē discipuli ei⁹ descēderūt ad mare. vt q̄rerēt magistrū suū: q̄ ab eis re cesserat: vt p̄dictū ē ꝛ pz ex h deuotio eoꝝ ad ipm: q̄ ppt no/ctē iminentē nō dimiserūt q̄rere eū. d ¶ Et cū ascēdel. na/uim venerunt

ipm alibi trāsisse: ppt qd tūc ascēderūt nauē pp̄ria volūtate vt q̄rerēt eū: ꝛ sic nō ē h p̄dictio: q̄ pmo xp̄s p̄cepat: vt dicit Mat/the⁹: qd postea ipso absente pp̄ria volūtate executi sūt. Ad se/cūdū dicēdū q̄ iohānes nō negauit xp̄m nauē intrasse: sz dicit q̄ voluerūt eū accipe qn̄ appropinquit eis: sz tūc nō itrauit sz ibat extra nauē ꝛ petr⁹ petiit ad ipm vēire sup aq̄s: vt dicit Mat/the⁹: ꝛ postea cū petro intrauit nauē. Ad tertiū dicēdū q̄ gene/sar nō ē nomē ciuitatis sz regiōis supra illud mare existētis: et dr genesar q̄si generās aurā pp̄t ventū ibidē ex mari genera tū: in illa aūt regione ē ciuitas capharnaū. ꝛ iō venire ī capharnaū est venire in terrā genesar: sicut venire parisi⁹ ē venire in terrā frācie: vel si dicat q̄ genesar sit villa: dicēduz q̄ erat pp̄e capharnaū ꝛ ī cōfinio vtriusq̄ applicuerūt: mediū aūt ab vtroq̄ extremo denominat. p ¶ Altera die. Hic ostendit qualiter fuit quesitus a turbis. multi eni qui viderāt ꝛ audierāt signum factū de panib⁹ in crastinū venerūt ad locū vbi iesus fecerat il lud signū: ꝛ nō inuenientes eū venerūt ad alterā ptē maris: ꝛ ibi ✱ inuenerūt eum

✱ b ¶ Jesus ḡ cū cog. q̄ vē. es. ꝛc. cū āt q̄rerēt ad passio nē voluntarie se obtulit ꝛ q̄rētib⁹ se manifestauit. d. ego sū: vt hr̄ J. xviii. p h ostēdēs q̄ studiosus debet esse tardus ad honores: ꝛ pmpt⁹ ad bonos labores. Sic aūt fecerūt pres nr̄i: Ambrosi⁹: Augstin⁹: Grego. ꝛ alij mlti q̄ dignitates ecclie resa geit q̄ntuz potuerāt bono mō: ꝛ labores fideliter executi sūt ꝛ viriliter. Moraliter
d ¶ Et cū ascē. na. ꝛc. exponat sic. s. Mat. xiiii. ꝛ Mar. vi.
✱ Amē amen dico

¶ ostensionē christi stabat in bonis opibus: nō iacebat in terre- a nis expectās iesum: vna nauis catholica eccl'ia: alie naues con uētus eoꝝ q̄ nō sincere querūt iesum. vn̄ d' eis dicit̄: Queritis me nō ꝓpter me / sed ꝓpter terrena. Et docent̄ quomodo de/ beāt querere: a ¶ Et cū inuenissent. Ecce presens est eis ꝗ̄s fugerat / ne eū regē facerēt. Cur er/ go fugerat? nisi ꝑ ꝓdicto sacramēto. ite rū p̄sens loquit̄ eis: vt q̄z satiauit ven tres eorū satiet ꝛ mētes / dicens: Amē amē dico vobis: docēs eos q̄s docto/ res instituit: fugere laudē ꝛ terrenū im periū: sed tñ insistere p̄dicationi.

b ¶ Amē amē dico vobis. Postq̄ de diuinitate sua q̄ idē est cū patre: tra ctauit ꝛ eodē honore honorādus: ꝛ de humanitate sua q̄ de morte liberat ꝛ su scitat grādi honore dign⁹: vult tracta/ re de cibo vite. i. v̄bo dei ꝛ hec ꝯtinua tio q̄tū ad sententiā. Ad lr̄am vero sic: Uos q̄ritis me nō ꝓpt̄ me / sz ꝓpter pa nes qui pereunt. ꝗ operamini. i. q̄rite me ꝓpter me / nō ꝓpter aliud. Ipse est enī cibus ille q̄ ꝑmanet in vitā eternā: vt post apte dicet. Similiter q̄tidie q̄/ rūt multi iesum: nō ꝓpter iesum / sed vt bene sit eis in tp̄e. c ¶ Signauit de us. Quasi ꝓprio signo a ceteris discre uit: q̄ qui est filius hoīs est ꝛ fili⁹ dei: ꝛ ideo me nolite cōtēnere filiū hoīs: sed petite a me cibū sp̄ualē. d ¶ Hoc est opus dei. Fides ꝑ dilectionē ope rās: est op⁹: q̄ si desit facultas nō q̄rit̄ nisi volūtas. Merito etiā fides q̄ ꝑ di lectionē opat̄ opus dicit̄: q̄ est initiū ꝛ finis toti⁹ boni. e ¶ Qd̄ ꝗ tu facis. Audiūt christū ꝓmittēt̄ maiora. i. ci/ bū q̄ ꝑmanet in vitā eternā: q̄ moysen

Exo.3.b q̄ ꝓmisit terrā fluētē lac et mel ꝛ hmōi

tp̄alia: ꝛ nōdum viderāt ab eo signa nisi

Exo.16.a minora. Moyses enī dedit de celo pa

B nez: iste panes hordeaceos. quasi ꝗ ꝓ minimo habētes qd̄ fecerat q̄ maiora ꝓmittebat: q̄rūt. Quod ꝗ tu facis. f ¶ Signū. Quia ad fidē suā eos in/ uitabat / querūt signa q̄b⁹ iducerent̄ ad credēdū. vn̄ Apl's: Judei signa q̄rūt.

1.Cor.1.d. g ¶ Dixit ꝗ eis ꝛc. Q̄ ꝓferebāt op⁹ moysi suo opi: oñdit illō eē min⁹: q̄ nō fuit panis de celo / sed tm̄ figura illi⁹: ꝛ suū maius q̄ est panis de celo: q̄ dat vi tā: ꝛ hic est cib⁹ quē supra dixit ꝑmane re in vitam

¶ in p̄cedente vespera.
q̄ nauicula alia non erat ibi nisi
vna: ꝛ q̄ non introisset cuz disci
¶ illam
pulis suis iesus in nauim: sed so
li discipuli ei⁹ abissent. Alie vo
i ¶ quibus ipe turbe transportarent̄.
supuenerūt naues a tyberiade iu
¶ ꝛ adhuc ibidem erant.
xta locū vbi manducauerāt pa/
¶ q̄ naues habent.
nem: gratias agētes deo. Cū er/
¶ qui nō intrauerat nauim.
go vidisset turba q̄ iesus non es
¶ qui intrauerant nauim.
set ibi neq̄ discipli ei⁹: ascēderūt
¶ qui venerant a tiberiade.
in nauiculas: ꝛ venerunt caphar
a naū querētes iesū. Et cū inuenis
sent eū trās mare dixerūt ei: Rab
a ¶ q̄ nauē nō intrasti. b ¶ nō ad questio nē sed ad intentionē.
bi qñ hūc venisti. Rñdit eis iesus/ a
b ꝛ dixit: Amē amē dico vobis: q̄/ b
a ¶ q̄ potuistis me cognoscere. ¶ .i. nō ꝓpt̄ sp̄m: sz ꝓpt̄ carnē me oportet vos laborare.
ritis me nō q̄ vidistis signa: sz q̄ c
mādūcastis ex panib⁹ et saturati
¶ opib⁹ meremini. ¶ nō panes vt prius.
estis. Operamini nō cibū q̄ perit: d
¶ verbum quo viuunt angeli.
sed q̄ ꝑmanet in vitā eternā quē e
¶ null⁹ ali⁹: ipse enī ꝛ ꝑ sacerdotes vobis dat. ¶ vere fili⁹ hoīs vobis dabit: hūc enī
filius hoīs dabit vobis. Hūc f
vel vtiq̄ possū. ¶ pre ꝯsortib⁹ suis. ¶ q̄ intellexerūt cibū illū esse opus dei.
c enī pater signauit de⁹. Dixerunt g
¶ q̄d obseruādo ꝟ p̄ceptū facere poterim⁹.
ergo ad eum: Quid faciemus vt h
operemur opa dei? Rñdit iesus et i
a ¶ nō hoīs: ne q̄s ꝟ se putet h̄re nisi a deo.
b dixit eis. Hoc est op⁹ dei vt cre/ k
datis in eū quē misit ille. Dixerūt l
f ergo ei: † Qd̄ ergo tu facis signū m
¶ illud.
vt videamus et credamus tibi?
a ¶ hic apte ostēdūt se cōpacare miraculū moysi miraculo christi: quasi minori.
Quid operaris? Pr̄es nr̄i mādūca n
uerūt māna in deserto: sic̄ scr̄ptū ē.
¶ ne paruū quid putes manna: quod psal mista vocat panē celi.
† Panē de celo dedit eis mādu
g ducare. Dixit ergo eis ih's: Amē o
amē dico vobis: nō moyses de/

Nico. de lyra

A Inuenerunt eū cū discipulis suis: ꝛ q̄ erāt ibi tm̄ due naues. vna in q̄ ipsi venerāt querētes iesum: ꝛ alia in q̄ ve nerāt apl'i: ꝛ die p̄cedēti viderant q̄ ie sus nō intrauerat nauē cum discipulis suis. ideo mirabant̄ q̄liter transisset illud mare. ꝛ ideo querebāt: Rabbi qñ huc ve nisti? alia lr̄a p̄z ex dictis. a ¶ Rñ/ dit eis iesus. Posito signo de cibo corpali. hic ꝯñr ponit̄ doctrina de cibo sp̄uali. Cib⁹ aūt sp̄ualis est ip̄m v̄bū in carnatū p̄ncipalr̄ rōne deitatis: ꝛ ex cō seq̄nti rōne assūpte carnis: q̄ nobis da tur in cibū in sacramēto eucharistie. ideo p̄mo agit̄ de cibo sp̄uali qd̄ est verbū. sc̄do d' cibo sp̄uali qd̄ est sacr̄m / ibi: Et

Diuisio panis quē ego dabo. Prima in duas: q̄ p̄mo ponit̄ xp̄i doctrina. sc̄do subdit̄ iudeorum murmuratio maligna / ibi: Murmurabāt. Prima diuidit̄ in q̄tu or: q̄ p̄mo inuitat eos ad q̄rēdū cibū sp̄ualē. sc̄do ostēdit venien di modū / ibi: Dixerūt ergo. tertio ostēdit̄ q̄d sit iste cib⁹ / ibi: Di xerūt ꝗ ad eū: dn̄e sp̄ da nob. q̄rto q̄ ꝑtigūt ad fruitōez ei⁹ / ibi: Dn̄e qd̄ das mihi. In p̄ma igit̄ p̄te d̄z sic: Rñdit eis iesus. videns

enī q̄ ita sollicite q̄rebāt eū ꝓpter cibū corpalē quē eis dederat. ꝛ adhuc iterū sperabant habere. arguit eos / dicens:

C b ¶ Amē amē dico vobis. Ad credendū ꝛ venerandū lo quit̄. ꝑ illis solū q̄ male mouebant̄: q̄ multi bona deuotione seq̄bant̄ eū: vt p̄dictū est: ꝛ aliq̄ ex mala ꝛ carnali intētione. et ideo sequit̄: c ¶ Sed q̄ mā ex pa/ nib⁹ ꝛc. q.d. deberetis magis esse sol liciti de cibo sp̄uali quo aīa sustentat̄: q̄ melior est cibo carnali: quāto aīa est melior corpe. ideo sequit̄: d ¶ Operami ni ꝛc. Qui ꝑmanet in vitā eternam. i. operā date vt possitis habere cibū sp̄i/ ritualē: q̄ nō perit sicut corpalis. Si enī cib⁹ corpalis maneat in ꝓpria for/ ma nō nutrit: sed mag' nocet corpi. Sz si nutriat oportet q̄ a ꝓpria natura pe reat ꝛ ꝯuertat̄ in mēbra. econuerso aūt cib⁹ sp̄ualis manet ꝛ cōuertit in seip̄m sumentē: q̄ de⁹ nos sibi incorpat ꝛ nō econuerso. vn̄ Aug⁹. loquens in ꝑsona hui⁹ cibi dicit: Cib⁹ sum grādiū: nō me mutabis in te / sz tu mutaberis in me. e ¶ Quē fi. ho. da. vobis. i. parat⁹ est dare: qui ad hoc venit in mundum. f ¶ Hūc enī pa. sig. deus. i. ad hoc ip̄m assignauit mittēdo in mūdū. ꝓpter qd̄. J. xviij. c. dicit: Ego ad hoc veni in mūdū vt testimoniū p̄hibeā veritati: ꝛ hoc est dare cibum sp̄ualē. g ¶ Dixe rūt ꝗ. Hic ꝯñr oñdit̄ modus habēdi cibū hūc. s. ꝑ verā fidē ꝑ quā hō deo in corpat̄. ꝛ p̄mo circa hoc ponit̄ xp̄i instru ctio. sc̄do iudeorū obiectio / ibi: Dixe/ rūt. Jnstructiōi v̄o xp̄i p̄mittit̄ eoꝝ in terrogatio / cū dr̄: Dixerūt ꝗ ad eū. querēdo q̄liter possint habere cibū p̄di ctū. h ¶ Quid fa. vt ope. opa dei. i. op⁹ ꝑ qd̄ possum⁹ p̄dictū cibū cōseq̄.

D i ¶ Rñdit iesus ꝛ dixit eis: hoc ē opus dei. Per qd̄ hūc cibum poteri/ tis asseq̄. k ¶ Ut credatis in illū quē misit ille. Q̄ aūt fides hic dicit̄ opus videt̄ esse ꝯtra illud quod h̄r ad Ro. iiij. vbi fides distinguit̄ ꝯtra op⁹. Dicēdū q̄ ibi distinguit̄ ꝯtra opa exte riora. hic aūt dicit̄ opus manēs tm̄ in aīa. l ¶ Dixerūt. Hic ꝯtra dictū xp̄i obiiciunt dicētes: m ¶ Qd̄ ꝗ tu fa/ cis. q.d. tu adhuc nos fecisti sīa moy/ si. ꝓpt̄ hoc subdit̄: n ¶ Patres no/ stri ꝛc. q.d. moyses dedit māna: tu au tē panē hordeaceū. itez dedit. xl. ānis: tu autē pauisti nos semel tm̄. ꝛ subdit̄ rñsio: o ¶ Amē amē dico vo. ꝛc. sez ꝓprie dicto: q̄ nō de celo sidereo et empyreo: sed de celo aereo: q̄ descēdebat vt ros vel pluuia: vt h̄r Num. xi.

❧ Sed pater

Moraliter ✱ o ¶ Amē amē dico vobis ꝛc. Grego. Nō ꝑ signis dn̄m / sed ꝓ pani bus querere: est ad officiū religiōis nō ꝓ augēdis virtutibus / sed ꝓ regrendis

† mat.16.a

Mar.8.b subsidiis tp̄alibus inhiare. d ¶ Opa mini non cibū ꝛc. Chrys⁹. q.d. vos exquiritis escā tp̄alē: ego aūt corpa ve/ stra nutriui vt ꝑ hoc exqrereti s illā escā q̄ nō tp̄alē sed eternā tribuit vitā. Hec aūt esca est christi corp⁹ in eucharistia: ꝓut patz ꝑ lr̄am sequētē in qua loquit̄ satis diffuse de sacr̄o eucharistie osten/ dens q̄d is eo realiter cōtinet̄. vn̄ d'. J.

† Ps.77.c

Sap.16.e

† De cō. dis

2.c. hec

moyses

eo. ca. dicit̄. Caro mea vere est cibus ꝛ sanguis meus vere est potus. Per qd̄ tollit̄ error beringarii: qui dixit christi corp⁹ in hoc sacramēto tanq̄ in signo cōtineri: propter qd̄ di/ ctum suū tanq̄ erroneū reuocauit. In residuo huius capi. nō occurrit mihi aliquis sensus mysticus notabilis ideo sufficiat litteralis.

h re in vitā eternā. a ¶ Panis enī ve. Angeli purū verbū so
e lidū cibū comedūt. nos ꝯo verbū sʒ in lac ꝯuꝯ: q̄z si nō possu
mus comedere possum⁹ sugere. nisi enī incarnaret̄ a nob̄ nō
cognosceret̄ a nob̄ nō gustaret̄. b ¶ Dn̄e sp̄ da. Sicut mu
8.4. b lier samaritana audiēs: q̄ biberit de hac aq̄ nō sitiet in et̄nū:
ꝯm corp⁹ accepit: ꝛ tā labore ꝛ indigē
Ibidem tia carere volens dixit: Da mihi hanc
aquā. sic isti q̄rūt panē q̄ eos reficiat ꝛ
nūq̄ deficiet: ꝓpt̄ qđ eū regē facere vo
luerūt. Sed iesus ad se reuocat ꝛ quē
panē dixit euidētius apit: Ego suʒ pa
nis vi. Potero dare vitā: q̄z suʒ panis
viuificans: igne sp̄ūssancti in clybano
vteri ꝟginalis coctus ꝛ format⁹: ꝛ mū
do ad pellendā famē ignorātie dei do
natus. c ¶ Sed dixi vo. q̄si nō dixi
de hoc pane: quo sciā vos eē satiādos:
sed ad impropēriū vr̄e infidelitatis: q̄z
videtis ꝛ nō credit̄. d ¶ Omē qđ
dat mi. pa. i. quicūq̄ pater trahit ad
me pater dat filio: pater trahit ad filiū
illos q̄ ideo credūt in filiū: q̄z credūt eū
patrē habere deū. e ¶ Veniet. Vi
bi venit̄ humilis humili: ꝛ iō nō foras
eiicit̄ qđ est tm̄ supbi qui nihil habʒ in
bono interiori: neq̄ hic: neq̄ ī futuro.
f ¶ Et eū q̄ ꝛc. nō eiiciā fo. sed int⁹
manebit in secreto beatitudinis. vn̄ dr̄
Mat. 25. b Intra in gaudiū dn̄i tui. iō nō eiiciā fo
ras: mihi herentē humilē: q̄z veni face
re volūtatē nō meā: sed patris. Supb⁹
suā volūtatē facit nō dei: humilis dei
nō suā qđ est: q̄z hūilis sum docēs hu
militatē. iō q̄ mihi heret humilis sit: et
faciet nō suā volūtatē sed dei. ꝛ iō non
est ei⁹ foras eiici: sicut supbi. g ¶ Hec
† 50. dist. c. est eni. Dicit̄ nō est volūtas dei vt pe
non decet a reat vn⁹ de pusillis. de tumētib⁹ perit
capite de pusillis nihil. h ¶ Nō pdā: sʒ re
su. hec est aūt volū. i. q̄z videt me ꝛ
credit in me: q̄ sum vita sicut ꝛ pater. ꝛ
k iō nō habet vitā q̄ nō est ei sola: sed et
resuscitabo eū. i ¶ Vt ois q̄ vi. su
pra dicebat: Qui audit verbū meū et
credit ei q̄ me misit: hic dicit: Qui vi
det filiū ꝛ credit in eum: nō dicit: Qui
credit in patrē: q̄z hoc est credere in fi
liū qđ ꝛ in patrē: q̄z sicut pater habʒ vi
tā in semetip̄o: sic ꝛ filius habet vitam
in semetipso. k ¶ Murmurabāt.
Nescientes hunc panē nec patrē ei⁹ ce
lestē: q̄z inflati de sua iusticia in q̄ devi
ribus suis ꝓsumūt: iusticiā dei q̄ de ce
lo venit

¶ ꝛ si de aere non tñ illū de q̄ viuūt angeli.
dit vobis panē de celo: sed pater a
a ¶ .i. v̄bū qđ vertit̄ in lac vū descēdit ī cor
meus dabit vobis panē de celo
nem. ¶ cor iustificans.
a verū. Panis enī verus est qui de b
¶ dum homo fit. ¶ qđ nō manna.
celo descēdit ꝛ dat vitam mūdo. c
b Dixerūt ergo ad euʒ: Dn̄e semp c
da nob̄ panē hūc. Dixit aūt eis
iesus† Ego sū panis vite: q̄ venit f
a ¶ h̄ est q̄ credit ī me ꝛ comedit me. ¶ idē
est nō sitire vtroq̄ eī significat̄ et̄na satietas
ad mē nō esuriet: ꝛ q̄ credit in me h
a ¶ ego sū panis reficiēs quē vos p̄sentē ha
betis: nō ꝛ mūducatis credendo.
c nō sitiet ī eternū. Sʒ dixi vobis: i
quia ꝛ vidistis me et nō creditis. k
a ¶ sed si vos nō creditis: nō ideo inutiliter
veni: nō iō alios pdos sed veniētes recipio.
b ¶ per fidē mihi veniur. ¶ passibus fidei
ꝛ bone operationis.
b Omē qđ dat mihi pr̄ ad me ve m
c nit: ꝛ eū q̄ venit ad me nō eiiciā n
f foras† quia descēdi de celo nō vt o
a ¶ fact⁹ suʒ homo: vt humilē deū sequat̄ q̄
is quē poderet sequi humilē hominē.
¶ hominis.
faciā volūtatē meā sed volūtatē q
¶ dei patris.
s eius q̄ misit me. Hec est enī volū r
tas ei⁹ q̄ misit me patris: vt oē qđ
a ¶ dat⁹ est ei tm̄ hūilis in quo sit ꝑma re
b dedit mihi nō perdam ex eo: sed s
surrectio. ¶ ecce secūda resurrectio. t
resuscitē illud in nouissimo die. v
a ¶ per me mediatorē vult pater dare credē
tibus vtrāq̄ vitam.
Hec est autē volūtas p̄ris mei q̄ x
i misit me vt ois q̄ videt filiū ꝛ cre y
a ¶ credēdo in eum ꝛ trāseūdo in vitā.
dit in eū habeat vitā et̄nā: ꝛ ego z
resuscitabo euʒ in nouissimo die. a
k Murmurabāt ergo iudei de illo b
q̄z dixisset: Ego suʒ panis viuus
qui de celo descēdi. Et dicebāt:
¶ ignominiose indignātes: ꝛ ei⁹ opprobria
q̄rētes ī hūilitate gener̄ ei⁹ offēdūt. ¶ xp̄i.
† Nōne h̄ est fili⁹ ioseph cui⁹ nos

Nico. de ly.

a ¶ Sed pater me⁹ ꝛc. Diuidit̄
enī verū ꝯtra figurale. ꝛ iō māna non
fuit ꝓprie panis verus: q̄z fuit figura
panis sp̄ūalis dati in sacramēto. ꝛ ideo
iste est verus panis q̄ fuit figurat⁹ p il
lū. dicit̄ etiā de celo vere ꝛ ꝓprie dicto
q̄z xp̄o rōne deitatis de celo orit̄. i. de
deo patre. Simil̄r rōne hūanitatis. q̄z
Mat. 13. b aīa īmediate a deo creat̄: ꝯnis etiā for
Mar. 6. a matiua corporis fuit ꝯtus sp̄ūssancti: vt
Luc. 4. d. supra dictū est. iō sequit̄: b ¶ Panis enī ve. est q̄ de ce.
descē. modo dicto. c ¶ Et dat vitā mū. Effect⁹ enī veri
panis est vitā ꝯseruare. iō ille est verus panis sp̄ūalis q̄ dat
ꝛ ꝯseruat vitā sp̄ūalē. hoc aūt cōpetit v̄bo incarnato: ꝓpt̄ qđ
dicit̄. J. Ego veni vt vitā habeāt ꝛc. d ¶ Dixerūt er. Hic
ostdit qđ sit iste panis sp̄ūalis. iudei enī audiētes bonitatē hu
ius cibi dixerūt. e ¶ Dn̄e sp̄ da no. pa. hunc. volebāt de
cetero esse refecti sine esurie ꝛ labore: sicut de muliere samari
tana dictū fuit. iiii. ca. q̄ petijt a xp̄o: Dn̄e da mihi hanc aquā
vt nō sitiā ꝛc. verūtñ sicut illa nō intelligebat cōditionē aque
sp̄ūalis: sic nec isti de pane sp̄ūali. ꝛ ideo iesus ostdit eis qđ sit
iste panis / dicēs: f ¶ Ego suʒ pa. vi. qui nō solū vitā ꝯser
uat: sed etiā dat ip̄am de nouo. panis aūt corporalis vitā corpo
ralē ꝑ existētē

ralē ꝑsistentē tantūmō ꝓlōgat. iō sequit̄: g ¶ Qui venit g
ad me. p fidē formatā charitate. h ¶ Nō esuri. ꝛc. q̄z licet
habēs deū quē hʒ p gratiā desideret hr̄e plenius p gloriā. tñ
nō desiderat rē nō habitā. Cibus aūt ꝛ pot⁹ corporalis est ꝯrie
ꝯditiōis: q̄z habit⁹ in plenitudine in fastidiū vertit̄: sʒ q̄z pos
sent iudei dicere nos petim⁹ a te panē
istū: ꝛ tu nō r̄ndes dabo vel nō dabo.
iō ad h̄ r̄ndet di. i ¶ Sed dixi vo. i.
q̄ ego sum panis vite. k ¶ Quia et
vidi. me: ꝛ sic habebitis hūc panē in
p̄sentia vestra quē paratus sum dare.
l ¶ Et nō credi. in hūc panē ꝛ nō q̄ri
tis: sʒ magis panē corp̄alē. m ¶ Omē
qđ dat mi. pa. Hic ꝯr̄r ostdit q̄ sunt
illi q̄ fruunt̄ h̄ pane: q̄z illi q̄ habēt gra
tiā in p̄senti fruūt̄ imꝑfecte. in gl̄ia aūt
fruent̄ pfecte. ꝛ hoc est qđ dr̄: Omē qđ
dat mi. pa. i. facit mihi pat̄ adherere:
nō solū ꝯm p̄sentē iusticiā: sed etiā ꝯm
eternā predestinationē. n ¶ Ad me
ve. per fidē formatā. o ¶ Et eū qui
ve. ad me. hoc mō. p ¶ Nō eiiciā
fo. q̄z ois p̄destinat⁹ finalit̄ saluat̄. cui⁹
causa subdit̄: q ¶ Quia descen. de
ce. ꝛc. nō est p hoc intelligēdū q̄ volū
tas xp̄i in aliquo discordet a voluntate
p̄ris: q̄z ꝯm naturā diuinā eadeʒ oīno
est volūtas p̄ris ꝛ filij. simil̄r ꝯm natu
rā hūanā volūtas ei⁹ nō poterat a vo
lūtate diuina discordare. cū aīa xp̄i eēt
ꝯiuncta v̄bo: nō solū p fruitionē sed p
realem vnionē: ꝛ sic volūtas xp̄i nullo
mō poterat a volūtate p̄ris discrepare
ꝛ iō facere volūtatē patris et suā est idē
ꝯm rē ꝛ econuerso. qū q̄ dicit: Descēdi
de celo nō vt facerē volū. meā ꝛc.
est cōis mod⁹ loquēdi apud holes. illi
us q̄ oīno sequit̄ volūtatē alteri⁹. ꝛ est
sensus: Descēdi de celo ꝛc. ac si dice
ret: nō veni ad declinādū in aliq̄ a vo
lūtate patris: ꝛ p ꝯn̄s veni ad pficien h
dā salutē electoꝝ: q̄z hec est volūtas pa
tris ip̄os p̄destināre. iō seq̄t̄: r ¶ Hec
est eni vo. ei⁹ ꝛc. dedit mihi: nō so
lum ꝯm p̄sentē iusticiā: sed etiā ꝯm eter
nā p̄destinationē. s ¶ Nō pdam ex
eo. q̄z si talis aliq̄n cadit in pctm̄: final
ter tñ resurgit. t ¶ Sʒ resu. illud. vt
corpe ꝛ aīa pfruat̄ ī gl̄ia. v ¶ In no
uissi. die. homies enī resurgēt ad vitā
incorruptibilē. ꝛ iō post illā resurrectio
nē nō erit in natura hūana generatio
ꝛ corruptio: nec p ꝯn̄s in aliqua creaturā
corruptibilib⁹ q̄ sunt ꝓpter holem: ꝛ p
ꝯn̄s tunc cessabit motus celi q̄ ordinat̄
ad cōplendū numerū electoꝝ p genera
tionē: ꝛ sic cessabit tēpus qđ sequit̄ mo
tum celi: vt habet̄. iiii. physicoꝝ. ꝓpter
hoc dicit̄ Apoc. x. b. Iurauit per viuen
tē in secula seculoꝝ: q̄z tēpus amplius
nō erit. Et pʒ ex dictis q̄ nouissim⁹ di
es erit dies resurrectiōis generalis: et
q̄z illa resurrectio ordinat̄ ad hoc q̄ ele
cti sint pfecte beati. iō subdit̄: x ¶ Hec
est autē volun. patris mei ꝛc. sed
nō accipit̄ hic visio per essentiā cum nō sit verum actu creden
di: sed accipit̄ pro cognitione fidei formate. ideo subditur:
y ¶ Et credit in eū. tendēdo in ip̄m p dilectionē. z ¶ Ha
beat vitā eternā. si pseueret: qđ est infallibiliter verum in
p̄destinatis. de q̄bus loquit̄: vt patʒ ex p̄dictis. ideo sequit̄:
a ¶ Et ego resuscita. exponat̄ vt prius. b ¶ Murmu
rabant. Posita christi doctrina de spirituali cibo. hic poni
Diuisio tur in contrariū iudeorū murmuratio. Et diuiditur in duas:
quia pmo ponit̄ hec murmuratio. secūdo eius sedatio subdi
tur / ibi: Respōdit ergo iesus. Circa pmū sciendū q̄ iudei cre
debāt christū esse holeʒ purū ꝛ de semine ioseph ex maria cō
ceptū: ignorātes ip̄m formatū virtute sp̄ūssancti. ꝛ iō murmu
rabāt de h̄ qđ dixerat: Ego sum pa. vite q̄ de ce. descē
di ꝛ patet l̄ra.

B F lo venit/ nō esuriāt. e ¶ Nolite murmurare. Quasi non sum panis q̄ de celo descēdi: qꝛ vere sum sed nemo pōt. v. a. m. nisi a patre tract⁹. τ ideo vos nō creditis me esse panē: qꝛ non estis tracti a patre. b ¶ Nemo pōt venire ad me. Alibi dicit: Nemo cognoscit patrē nisi p filiū: qd̄ cōtrariū videt hu ic dicto: Nemo pōt venire ad me. sed nō est: qꝛ pat̄ reuelat trahit τc. p fi liū. c ¶ Nisi pater q̄ misit me. Il lū pater trahit ad filiū q̄ ideo credit in filiū: qꝛ cogitat patrē eius esse deū. i. q̄ credit eq̄lē pr̄i genitū. Tractio hec nō

Vir. buco. eglo. 2. est violētie nec necessitatis / nec est inul ti: sʒ volūtatis τ desiderii. vñ dr̄: Tra hit vnūquēq; sua voluptas. Si ergo i his in q̄bus nō est vera dilectio: trahit homo amore et desiderio: q̄ntomagis trahit aliq̄s vehemēti delectatiōe cui pater reuelat panē q̄ est vita τ btitudo τ omē bonū: i. q̄ cōmēdat magna gr̄a. d ¶ Et ego resuscitabo τc. Ego eū īis pr̄i faciā eū videre qd̄ credit: mādu care qd̄ esurit: habere qd̄ amauit τ de siderauit: qd̄ nō pōt esse in p̄nti vbi tm̄ trahit. e ¶ Est scriptū. Vere nemo venit ad me nisi pater docuerit: qꝛ ita testant̄ pphetie: oēs hoies regni illi⁹ i. chrīstiani fidei: erūt docibiles dei: qꝛ τ si hoies foris loquunt̄: tm̄ de⁹ solus int⁹ sensum apit: int⁹ instruit veritatis cognitione τ amore: ita q̄cūq; audit et discit a pr̄e venit ad me. Et ne q̄s excu set se di. Nūq̄ vidi patrē: quō disco ab eo? Subdit nō qꝛ pater visibilis sit ali cui: τ tm̄ nemo credit nisi ipe docuerit: quō ergo docet? Dū audis verboꝝ ei⁹ i. mei: dum ego homo verbū eius co/ eternū: fact⁹ hō vobis loq̄r. τ h̄ est: Is q̄ est a deo. i. filius vidit patrē. i. nouit τ vos docet. τ iō me audite. f ¶ In pphetis. Prophet̄ dicit pluralr̄: qꝛ oēs pphe vno τ eodē spū repleti: lʒ di

B uerso pphetarēt: tm̄ ad idē tendebāt: q̄ propter eū q̄uis eorū oēs alii cōcorda/

Johel. 2. g. bāt: sicut in Johel q̄ dicit: Et erūt oēs

Sm aliā littā docibiles dei. g ¶ Nō qꝛ patrē τc. i. ego noui patrē: qꝛ ab illo sum. τ iōo credite: qꝛ q̄ credit i me habet vitā eter nā. Potuit dicere: habet me: sʒ reuelat ꝙ ipe sit vita eterna: qꝛ verbū est vita hoiꝫ qd̄ τ carni sue quā susceperat: cui interuenit mors vt mortē tolleret. dat vitā in resurrectione: sic τ aliis credentibus in se. h ¶ Ego sum panis vite. Patres ve. τc. Māna de q̄ supbitis: pa trib⁹ murmuratorib⁹ quoꝝ estis filii murmurādo: nō fuit pa/ nis vite: qꝛ nō itellexerūt in eo spūalē cibū: sic τ vos q̄ me audi tis / nō spūaliter intelligitis. Vixit autē moyses τ alii electi de māna: qꝛ spiritualiter mādūcauerūt: sic τ q̄ modo v̄ba mea spi ritaliter accipiūt. Ego sū pa. vite. Ecce sacramētū verbis te git: vt iudei τ etiā aliq̄ discipuli nō credētes v̄bis illi⁹ magis scādalizent̄: τ humiles apli humiliter credētes pbēt. vñ Pe trus / Verba vite eterne habes. i ¶ Et panis quē τc. Quō sit panis determinat: nō solū sm̄ v̄bū q̄ viuūt oīa: sed etiā sm̄ carnē assumptā p mūdi vita. Humana eni caro que erat pec/ cato obnoxia τ ideo mortua: carni ei⁹ mūde vnita: incorporata vnū cū illo effecta: viuit de spū ei⁹ sicut viuit corp⁹ de suo spū. qui v̄o nō est de corpe xp̄i / nō viuit de spū xp̄i. Qui aūt iudei nō erāt hui⁹ vnitatis litigabāt: nec talib⁹ exponit̄ quō dñs car nē suā det ad manducandū: sed audiunt: vñ magis moneant̄: k ¶ Nisi mandu

¶ sed non celestem
nouim⁹ patrē τ matrē? Quomo/
do ergo dicit hic: qꝛ de celo de/
a ¶ qui nil latet q̄ abscōdita cordiū intuet̄.
scēdi? Respōdit ergo iēsus τ di/ a
a xit eis: Nolite murmurare in in/ b
¶ credere in me nisi gratia eū p̄uenerit: nisi pat̄ eū reuelauerit q̄ reuelatio est attractio.
b uicē. Nemo potest venire ad me c
c nisi pater q̄ misit me traxerit eū: d
¶ panis.
d et ego resuscitabo eū i nouissimo e
e die.† Est scriptū in pphetis: Et
¶ q̄ facile doceant̄ a deo. ¶ qd̄ nō iudei.
erūt omnes docibiles dei. Om/ g
¶ qood est trahi a patre.
nis q̄ audiuit a pr̄e et didicit ve/ h i
g nit ad me. Non quia patrē vidit k
quisq̄ nisi is q̄ est a deo: hic vidit
prēm.† Amē amē dico vobis: q̄ l
credit in me habet vitam eternā. m
¶ qꝛ. ¶ q̄ pasco donec pastos iungā vite.
h Ego sum panis vite. Patres ve
stri manducauerūt manna in de/
a ¶ nō morte carnali cōmuni cū moyse τ aliis sed morte spūali. ¶ i. in h loco panis vel de
serto τ mortui sūt. Hic est panis
mōstratiue dicit. ¶ quē māna significauit.
de celo descēdēs: vt si q̄s ex ipo
¶ int⁹ i corde itelligēdo τ amādo. ¶ spū.
manducauerit nō moriat̄. Ego
¶ τ ideo viuos: qꝛ de celo descendi.
sū panis viu⁹ q̄ de celo descēdi.
Si quis mādūcauerit ex hoc pa
¶ nō tm̄ in p̄senti p iusticiā.
t ne viuet i eternū.† Et panis quē n

Nico. de lyra

ῳ τ ptꝫ lr̄a. a ¶ Rñdit. Hic ponit̄ murmuris sedatio. Et

Diuisio diuidit̄ in tres: qꝛ p̄mo admonitio ponit̄. scd̄o causa murmuris subdit̄ / ibi: Nemo pōt. tertio rō dicti: pp̄ter quod murmura bāt redddit̄ / ibi: Amen amen dico vobis. In p̄ma q̄ parte ad/ monet eos / dicens: b ¶ Nolite murmurare. Quia pr̄es eoꝝ in deserto fuerūt grauiter puniti pp̄ter murmurationē. τ iō hec admonitio chrīsti est salubris ne cadāt in cōsimilē penā. c ¶ Nemo pōt venire ad me. Hic oñdit̄ causa p̄dicte mur/ murationis: nō enī causabat̄ ex v̄boꝝ christi falsitate cū essent

C verissima / sed ex iudeoꝝ incredulitate. τ hoc est qd̄ dr̄: Nemo pōt ve. τc. Per fidē formatā. d ¶ Nisi pater qui misit me. Nihil enī pōt ascēdere ad id qd̄ est supra naturā suā: nisi ab alio trahat̄. sicut lapis nō pōt sursum ascēdere nisi p motū alteri⁹. fides enī formata charitate tra hit q̄dāmodo hoieꝫ ad naturā diuinā. sm̄ illd̄. ii. Pe. i. a. Magna τ p̄ciosa p missa donauit vobis vt p hoc efficiami ni p̄sortes diuine nature. τ iō tale do/ nū non pōt hō p̄seq̄ nisi a deo trahat̄. Judei aūt nō sic erāt tracti. iō murmu/ rabāt de v̄bis christi. Illi autē q̄ a pr̄e trahūt̄ ad filiū p fidē formatā p̄sequūt̄ eternā vitā. iō seq̄t̄: e ¶ Et ego re. eū. Quia aīa non est ad plenū btā do nec fuerit corpi reunita: τ qꝛ p̄dict⁹ tra ctus est p diuinā inspirationē. ido hoc oñdit p scripturā. d. Est scri. in pphe tis. f ¶ Et erūt oēs do. dei. i. do/ cti a deo. Snīa eni hu⁹ dr̄ Esa. liiii. d. Ponā oēs filios tuos doctos a dño. †Esa. 54. d τ Hiere. iii. e. Dabo vobis pastores Hiere. 3. e. iuxta cor meū τ pascēt vos sciētia τ do ctrina: τ est eadē snīa cū illa q̄ hic a sal uatore exp̄mit̄. Christi⁹ eni τ apli nō sp allegauerūt scripturā de v̄bo ad v̄bū: sʒ sufficit eis accipe snīam. Cui⁹ aūt effi/ catie sit diuīs inspiratio oñdit / dicens: g ¶ Ois q̄ audit τc. Predictas in/ spiratōes pcipiēdo. h ¶ Et didicit. †De pe. di. Eas seq̄ndo. i ¶ Venit ad me. per 4. c. bñdict⁹ fidē formatā in p̄nti: τ p gliam in futu/ ro. τ qꝛ de⁹ pr̄ docet hoiem nō apparē do visibilr̄: sicut hō vel sicut angel⁹ in corpe ab eo moto: vel sicut dei fili⁹ in corpe sibi vnito. iō seq̄t̄: k ¶ Nō qꝛ patrē vi. τc. s. fili⁹ q̄ naturalr̄ pcedit a pr̄e. Notandū ꝙ p hāc dictionē q̄sq̄ Nota pōt intelligi natura hūana: τ sic veꝝ est ꝙ nullus hō añ christū vidit patrē: nisi forte is q̄dā raptu sicut moyses. sed ta/ lis visio nō erat sicut visio christi q̄ ab instāti sue p̄ceptōis vidit diuinā essen/ D tiā p modū habit⁹ p̄manētis: τ etiā sen sib⁹ corpis. Si aūt p h quisq̄ excludat oīs creatura: sic intelligit̄ ꝙ seq̄t̄ de fi/ lio sm̄ diuinā naturā: τ de visiōe cōp̄hē siōis q̄ cōpetit soli deo. p h āt ꝙ dictio exclusiua ibi adiūgit̄ filio non excludit † De cō. di. pr̄ vel spūsctūs: q̄ꝫ est vna simplex vi/ 2. c. xp̄os ex sio. dictio enī exclusiua addita vni psone respectu t̄mini essen/ ca. omnia tialis: non excludit aliā psonā: vt diffusi⁹ declarat̄. i. Snīarū. l ¶ Amē amē. Rep̄ssa iudeoꝝ murmuratōe: saluator reddit cām ei⁹ qd̄ dixerat: Ego sū p. vi. q̄ de ce. des. q̄si satisfaciēs eoꝝ q̄stiōi. Et qd̄ illd̄ dictū sit veꝝ arguit: Ille ē ver⁹ panis vi te τ de celo descēdēs: q̄ pt̄ p̄seruare a morte / et dare vitā eternā τ celestē: tal̄ panis ē v̄bū incarnatū: nō aūt panis dat⁹ a moy se in deserto: qꝛ oēs q̄ mādūcauerūt ex illo mortui sūt. q̄ τc. τ hoc est qd̄ dr̄: Amē a. d. v. τc. p fidē formatā. m ¶ Habet vi. eternā. q̄ v̄tualr̄ in gr̄a p̄tinet̄. alia lr̄a ptꝫ ex dict̄. n ¶ Et pa nis quē τc. Postq̄ egit de pane spūali q̄ est v̄bū. h p̄nr̄ agit Diuisio de pane spūali q̄ est sacr̄m. Et diuidit̄ i duas ptes. qꝛ circa hoc p̄mo ponit̄ doctrīa xp̄i. scd̄o exponit̄: qꝛ videbat̄ obscura / ibi: Noli āt audiētes. Pria i duas: qꝛ p̄mo oñdit̄ p̄positū. scd̄o pbat̄ q̄ddā suppositū / ibi: Qui mādūcat. Pria i tres: qꝛ p̄mo saluator doceꝫ hui⁹ sacri q̄litatē. scd̄o ip̄i⁹ necessitatē / ibi: Litiga bāt. t̄tio ei⁹ v̄tatē / ibi: Caro mea τc. Circa p̄mū sciēdū ꝙ in sa cr̄o eucharistie p̄tinet̄ ip̄m v̄bū incarnatū. τ iō oñdēs q̄litatē hui⁹ sacri q̄tuor tāgit. Primū ē illd̄ qd̄ ē ibi sacr̄m tm̄. s. spēs panis / cū dicit: Et panis. Scd̄m est auctor hui⁹ sacri q̄ est ipe xp̄s sacerdos suiom⁹. Sacerdos aūt q̄ est mīster hui⁹ sacri tm̄/ mō pfert v̄ba nō in ppria psona / sed in psona christi. in aliis aūt sacris vtit̄ minister v̄bis suis vel v̄bis eccl̄ie: q̄b⁹ exp̄mit̄ act⁹ quē facit: vt in baptismo patꝫ / cū dicit̄ Ego baptizo te. sed in sacramēto eucharistie solū refert v̄ba christi / cuꝫ dicit: Qui p̄idie q̄ pateret̄ τc. τ sequunt̄ postea v̄ba christi p̄secrationē efficientia. τ hoc notat̄ cū dicit̄: Quē ego dabo. Tertiū est

 res signifi

G a ¶ Nisi mãducaueritis. Aug⁹. Hunc cibū ꝛ potū socie/
E tatē vult intelligere corpis ꝛ mēbroꝝ suoꝝ qd̓ est ecclia in pre
destinatis: qd̓ iā factū est ꝛ iuocatio ꝛ iustificatis qd̓ factum
est: ꝛ fit ꝛ fiet in glorificatis: qd̓ nūc est in spe fiet in re. Hui⁹
rei sacr̄m .i. vnitatis corpis xp̄i: alibi quotidie: alibi certis die
bus fit: ꝛ sumit aliis in vitam: aliis in
mortē. Res v̓o hui⁹ sacramēti oib⁹ est
in vitā sumētib⁹: nulli ad mortē .i. vni/
tas sanctoꝝ. Unū corpus ꝛ sanguis in
his reb⁹ cōmendat q ex multis in vnū
rediguntur vt ex multis granis vn⁹ pa/
nis fit: ꝛ ex multis acinis vinū cōfluit.
b ¶ Qui mãducat carnem meã.
Exponūt qdā sancti de comestiōe alta/
ris ꝛ bn̄ dicūt: sed q̄runt quō fiat in vi
tā eternā: cū quidā ad mortē. vn̄ dicit
1.Co.11.f Aplūs: Si qs comedit in altari cuz hac
comestiōe de q̄ agit hic .s. cū fide o pan/
te ꝛ dilectiōe hic comedit in vitā eter/
nā. Si qs v̓o aliter: in mortē: c ¶ Ca
ro eni mea. Uere viuet aīa ꝛ corpus
ex hoc cibo: q̓ caro mea vere est cib⁹ q̄
sol⁹ facit imortales: vt neqꝫ esuriēt ne
De cō.dis. qꝫ sitiēt. ali⁹ cib⁹ hoc nō p̄stat etiā si in
2.c.inuitat eo hoc appetat. d ¶ Qui mandu/
dūs car. Iā exponit quō fiat qd̓ dixit: et qd
sit mãducare car. ꝛ bibere san. hoc est
manere in xp̄o: ꝛ xp̄m habere in se ma
nentē. Qui v̓o nō manet in xp̄o: ꝛ in
quo manet xp̄s: nō mãducat spūaliter:
ꝛ si sacr̄m sibi sumit in iudiciū corpali/
ter. e ¶ Sicut me mi. Me equalē
sibi misit .i. hoiez fecit: ꝛ inde est vt ad
eū referā vitam meā quasi ad maiorē.
f ¶ Et ipse vi. Ut viuā ex patre. mea
exinanitio facit vt hō viuat ex me: ptici
patio facit q̄ me manducat. g ¶ Hic
est pa. Et ita cōstat q̄ hic est vere pa/
nis de celo: nō mãna: q̓ illud mãducā
tes patres vobis siles mortui sunt in
eternū: hunc panē hō q̄ vitā nō habe/
bat mãducās viuet i eternū. Supra
dixerat: Ego sum panis q̄ de celo de/
scēdi. hic dicit: hic .i. fili⁹ hois ad esum
cui⁹ carnis inuito. est ille panis q̄ de ce.
descē. ergo idē est fili⁹ hois ꝛ fili⁹ dei.

ego dabo caro mea ē: p mūdi vi a
ta. Litigabāt ḡ iudei ad iuicē/ di/ b
¶ quia vsqꝫ modo nō fecit mentionē de sum
ptione sacramēti altaris.
cētes: Quō pōt hic nobis carnē
suã dare ad mãducādū? Dixit ḡ
a ¶ ꝛ si ignoratis quis modus sit dandi vel
manducandi: tamē nisi.
a eis iesus: Amē amē dicō vob: ni c
si mãducaueritis carnē filij hois ꝛ d
a ¶ sine hac vita pōt haberi tēpalis s; n̄ etna
biberitis ei⁹ sanguinē: nō habebi
a ¶ ne autē de hac vita intelligerēt ꝛ inde li
tigarent subdit: Qui man. car.
b tis vitãm i vobis. ꝛ Qui mãducat e
meã carnē ꝛ bibit meū sanguinē:
a ¶ s̄m spiritū: nec caro eius fraudabit ea
suo tēpore. b ¶ hoc dicit: ne quis putet mã
ducantē nō mori corpore.
habēt vitã eternã: et ēgo resusci/ f
a ¶ .i. societas sanctorum vbi pax et vnitas
erit perfecta.
c tabo eū i nouissimo die. Caro eni h
mea vere est cibus: ꝛ sanguis me⁹
d vere est pot⁹. Qui mãducat meã i
carnem et bibit meū sanguinē: in
a ¶ hoc est signū mãducatiōis: illi edūt acce
dendo ad meã carnē: qui nō relinquūt vni/
tatē. b ¶ sic viuet: quia sicut ego homo viuo
e me manet ꝛ ego in illo. Sicut mi k
pp̄ter patrē viuum cui vnior: sic qui me mã/
ducat ꝛ mihi vnit viuit ex me.
sit me viuens pater: ꝛ ego viuo p m
f pter patrē: ꝛ q̄ mãducat me ꝛ ipse n
g viuet pp̄ter me. Hic est panis q̄ o
¶ nō sic morient in anima qui me celestē pa
nem digne manducant sicut patres vestri in
deser. manna: ꝛ mortui sunt.
de celo descēdit: nō sic mãduca/ p
uerūt patres vr̄i mãna: et mortui
¶ sed ponus. a ¶ in me qui sum vita.
sunt. Qui mãducat hūc panē vi q
uet i etnū. Hec dixit i synagoga r

Ni. de ly.

G ¶ Multi ergo.

F ... res significata ꝛ cōtenta .s. vez cor
pus xp̄i/ cū dr̄: Caro mea est. ꝛ accipit
hic caro pur distinguit contra aiam ꝛ
sanguinē: q̓ l; sub specie panis sit aia
ꝛ sanguis: hoc tm̄ nō est ex v̓tute sacri:
sed ex cōcomitātia reali: sicut ꝛ ipsa di/
uinitas. Quartū est res nō cōtēta sed
tm̄ signata .s. corp⁹ xp̄i mysticū: qd̓ cō/
iungit capiti p charitatē. hoc autē sa/
cramētū dr̄ sacr̄m amoris. ideo dicit:
a ¶ Pro mūdi vi. Sicut eni vita naturalis est in mēbris:
eo q̄ vniunt capiti a quo recipiūt influētiā sensus ꝛ mot⁹: sic
in fidelib⁹ q̄ sunt mēbra xp̄i vita spūalis cōseruat: eo q̄ vniunt
capiti xp̄o p sacr̄m amoris. Cōsiderādū etiã q̄ bn̄ dicit mūdi:
q̓ alia sacr̄a solū pficiūt ipsi recipiēti. solus eni baptizat⁹ reci
pit gratiā baptismalē ꝛ nō alij. Sacramentū autē eucharistie
nō solū pficit sacerdoti sumēti: sed etiã toti ecclie: ꝛ illis q̄ sūt
in purgatorio. Cui⁹ rō est: q̓ eucharistia nō tm̄ ē sacr̄m: s; est
ecclie sacrificiū inq̄tū cōtinet xp̄m passum. ꝛ iō pficit oib⁹ xp̄i
fidelib⁹. Si aūt sumat alio mō sicut a laico: tūc pficit solū su/
mēti: q̓ officiū ei⁹ nō est offerre sacrificiū: s; tm̄ sumere sacr̄m.
b ¶ Litigabāt. Hic cōsequēter ondit hui⁹ sacramēti necessitas.
Iudei eni audiēs p̄dicta v̓ba xp̄i audiētes reputabāt ea inuti
lia ꝛ ipossibilia. iō ondit necessitatē hui⁹ sacramēti. d. c ¶ Ni
si mãducaue. car. fi. ho. ꝛc̄. Sicut eni in vita corpali cib⁹
est necessari⁹ ad vitã cōseruandã: ita in vita spūali hoc sacr̄m
est necessariū: q̓ est vite spūalis cōseruatiuū: q̓ sicut baptism⁹
est qdā spūalis generatio: ita eucharistia est qdā spūalis nu/
tritio. d ¶ Et biberitis ei⁹ san. nō est intelligendū q̄ hoc
sacr̄m sub vtraqꝫ specie sit fidelib⁹ exhibendū: sed tm̄ hoc mō
a sacerdote

a sacerdote sumēdū: licz in p̄mitiua ecclia pplꝰ sub vtraqꝫ spe G
cie cōicaret: tn̄ postea pvide ordinatū est vt nō cōicet sub spe/
cie vini pp̄ter periculū effusionis: ꝛ q̓ sub specie panis acci/
pit quodāmō sanguis inq̄tū ibi cōtinet: vt p̄dictū est: q̓ sub
vtraqꝫ specie est tot⁹ xp̄s: aliter tn̄ ꝛ aliter: q̓ sub specie panis
est vera caro xp̄i ex v̓tute sacramēti. cete
ra v̓o sūt ibi ex cōcomitātia. Et eodē mō
sub specie vini est sanguis xp̄i ex vi sacri:
cetera ex cōcomitātia. Notādū q̄ ex hoc
qd̓ dr̄ hic: Nisi mãduca. ꝛc̄. dicūt gre
ci q̄ hoc sacr̄m est tāte necessitatis q̄ pue
ris dꝫ dari sicut baptism⁹: qd̓ est falsūz:
q̓ in sumēte h̓ sacr̄m reqrit actualis de
uotio ꝛ reuerētia: q̄ nō sūt in pueris. et
iō v̓bū qd̓ importat p̄ceptū tantūmō intel/
ligit de adultis: qb⁹ necessariū est ad sa
lutē h̓ sacr̄m eucharistie accipe: saltē in
voto si nō possit haberi i re. e ¶ Qui
mãdu. Hic cōsequēter ondit hui⁹ sacri vtili/
tas q̄ est augmētatio i vita spūali. sicut
cibus corpalis nō solūmō nutrit ꝛ cōser/
uat vitã: sed deducit ad pfectā q̄titatē.
sic hoc sacr̄m pducit hoiem ad cōsumma
tionē grē q̄ est glīa eterna. ꝛ hoc est qd̓
dicit: Qui mãducat carnē meã. nō
tm̄ sacramētaliter sed etiã spūaliter pci/
piēs effectū sacramēti. f ¶ Habet vi
tã eter. q̓ habꝫ deū inhabitātē q̄ est vi
ta eterna. g ¶ Et ego resu. eū ꝛc̄. vt
pticipatio hui⁹ vite ad corp⁹ p aiam de/
riuet. h ¶ Caro eni mea. Hic ondit
hui⁹ sacramēti v̓itas. xp̄s eni frequēter
parabolice discipulis suis loq̄bat. ꝛ iō
ne crederēt q̄ caro ei⁹ cōtineret in h̓ sa/
cramēto eucharistie tantūmō sicut in si/
gno. iō hoc remouet dicēs: Caro mea
vere est ci. q̓ hic sumit realiter ꝛ nō fi
guratiue. ꝛ eodē mō est de sanguie sub
specie vini. iō subdit: Et sanguis me⁹
Dicit etiã: Caro xp̄i vere cib⁹: ꝛ sāguis
ei⁹ vere pot⁹: q̓ reficiūt aiam q̄ est imor
talis. Cib⁹ aūt corpalis tm̄ reficit corp⁹
qd̓ est corruptibile. i ¶ Qui mãdu.
Hic pbat qdā suppositū. dixerat eni
q̄ mãducatio carnis ei⁹ dat vitã. istud p
bat hic: q̓ illud p qd̓ aliqs vnit p̄ncipio H
viuificatiuo illud dat vitã. hoc pꝫ in vi
ta corpali. p hoc autē sacr̄m hō vnit xp̄o
qui est p̄ncipiū vite spūalis. ergo ꝛc̄. et
hoc est qd̓ dr̄: Qui mãducat carnē
meã ꝛ bibit san. meū in me ma. i.
vnit mihi. k ¶ Et ego in il. q̓ p cha/
ritatē amans est in amato ꝛ econuerso.
l ¶ Sicut misit me vi. pa. q̓ est vita
per essentiã. m ¶ Et ego viuo pro.
patrē. Fili⁹ eni inq̄tū deus ꝛ inq̄tum
hō viuit pp̄ter patrē: sed aliter: q̓ s̄m q̄
deus viuit pp̄ter patrē inq̄tum pcedit
ab eo. accipit tn̄ eandē vitã quã habet pater. Scd̓m v̓o q̄ ho/
mo viuit pp̄ter patrē inq̄tuz vnit supposito pcedēti a patre:
quã vnionē cōcomitat plenitudo gratie: que est spūalis vita.
ꝛ eodē mō nos inq̄tum per sacr̄m eucharistie vnimur deo vi
uimus spūaliter. tamē eius vnio est realis in vnitate supposi
ti. nostra autē vnio apud ipm̄ est per fidē et dilectionē. et hoc
est qd̓ dicit: n ¶ Et qui mãducat me ꝛ ipse vi. pp̄ter
me. q̓ per hoc coniungit p̄ncipio spiritualis vite. vt visum
est. ideo cōsequēter cōcludit esse verum illud de quo murmu/
rabant iudei tanq̄ de falso. o ¶ Hic est panis qui de ce
lo descē. q̓ caro christi in hoc pane cōtenta virtute spiritus
sancti fuit formata. p ¶ Non sicut man. pa. ve. man. ꝛ
mor. sunt. ꝛ iō nō fuit vere cibus celestis: sed tm̄ figura ei⁹:
q̓ vitã spūalem nō cōferebat: sed eã dari in sacramēto p̄figu/
rabat: q̓ erga deuotos habebat oē delectamentū: vt habet
Sap. xvi. c. Panē paratū p̄stitisti eis habētē oē delectamētū.
Malis aūt holb⁹ erat insipid⁹. vn̄ dicebāt Nu. xxi. b. Nau/
seat aīa nr̄a sup cibo isto leuis. sic eucharistia digne sumētib⁹
est vite spūalis solatiū. ꝛ indigne sumētib⁹ iudiciū. iō sequit:
q ¶ Qui mã. ꝛc̄. digne/ vi. in et. sequit: r ¶ Hec di. i sy. q̄
... est locus

L A a ¶ Multi ergo. Multi carnaliter sapientes q̄si periculatim carnē q̄ inducturus erat se eis distributurum promitteret contra naturā esse putāt: vt cibū hoim hūanā carnē daret. b ¶ Durus est rc. Sic oportebat dici vt ab hoib⁹ nō itelligeretur: sed secretū dei intelligerēt: secretū dei intentos debet facere: / nō aduersos. c ¶ Si ergo vi. rc. Suspendit eos q̄si tūc intelligētes q̄ nō eodē mō q̄ putātis ero go corp⁹: r q̄ hec gr̄a morsib⁹ nō cōsumitur: sed spūali gr̄a me illis dādo: ipsos in corp⁹ meū cōuerto. hinc plane soluit qđ ipsos mouerat. Putabāt enī q̄ corpus distribueret: ille dicit i celū se ascēsurū vtiq̄ integrū. Quid ē tenēdū sic apte subdit: Spūs est q̄ viui. Caro sicut intelligitur: sic q̄ in macello emitur sic alius cib⁹ nō prodest. ipsa tñ vas spūs q̄ in ea salutē opatur: multū prodest: sicut sola sciētia inflat: ipsa tñ nō est mala / sz p charitatē edificat. d ¶ Verba q̄ rc. Quib⁹ dixi māducādū me esse: manere in me r me in ipso: vt sūt aliq̄s maneat in xp̄o vt mēbrū: et xp̄s in ipso vt in templū / vnitas facit. Unitas aūt ex charitate est: charitas aūt ex spū: q̄ spiritus q̄ viuificat cōpaginata mēbra. nō separata. e ¶ Sed sunt q̄dā. Propheta. Nisi credideritis nō itelligetis. p fidē copulamur: p intellectū viuificamur. f ¶ Et q̄s traditur⁹ esset rc. Quia iudas inter scādalizatos recedit: sz manet ad insidiādū quē nec silet nec a pte ostēdit vt oēs timeāt dū vn⁹ perit. g ¶ Quia nemo pōt rc. Causam q̄re q̄dā nō credāt subdit: Quia nō est a deo datū. fides enī nō est hoib⁹ a se q̄si ppria sed a deo gr̄a q̄si. h ¶ Ex hoc multi rc. Nota esse caute loquēdū sz si tñ ex dicto tuo aliq̄s scādalizabit habeto ɔsolationē in eo ex cui⁹ dicto multi scādalizati sūt: q̄ hoc fecit vt tibi esset exēplo. i ¶ Nōne ego rc. Duodecim numer⁹ sacrat⁹ est q̄ pmanet r si iudas ide perit. elegit. xi. ad pmanēdū: elegit iudā vt p eū diuīe dispēsatio misterie i salutē mūdi ipleret: vtēs malo ad bonū

Marginal notes: 1. Cor. 8. a — Esa. 7. b — im. Lxx. — B

Ca est loc⁹ cōis vbi iudei conueniunt. a ¶ Docēs i ca. Que erat metropolis galilee. hoc addit euangelista post vba xp̄i p̄dicta ad ostēdēdū q̄ xp̄s in palā docebat sic hūs doctrinā sanā et nō suspectā. b ¶ Multi. Posita doctrina xp̄i: hic ɔñr exponit. r primo ponit ei⁹ expositio. scđo ex hoc ostēdit aliquorū reprobatio r alioꝝ ɔfirmatio / ibi: Ex hoc mlti. Pria in duas: q̄ p̄mo ponit expositiōis occasio. scđo ipsa expositio / ibi: Sciēs aūt iesus. Occasio aūt expositiōis fuit: q̄ multi iudeoꝝ vba xp̄i capere nō potētes ppt suā incredulitatē. c ¶ Dixerūt: dur⁹ ē rc. In corporalib⁹ dr aliq̄d durū duplici de cā. vel q̄ nō est de facili penetrabile. vel q̄ resistit tactui. sic in spūalib⁹ dr aliq̄d durū: vel q̄ ab intellectu nō penetrat: vl q̄ displicet volūtati. vtroq̄ mō sermo xp̄i erat eis dur⁹: q̄ ei⁹ vba nō intelligebāt: r displicebat eis q̄ tāta de se dicebat: eo q̄ ipm hoiem purū eē putabāt. iō sequit: d ¶ Et q̄s. q. d. blasphemia est. e ¶ Sciēs aūt. Hic ponit doctrine xp̄i expositio q̄tū ad duo: de qb⁹ audiētes erāt scādalizati. scđm ponit ibi: Spūs ē q̄ viuificat. Primū igit de q̄ scādalizati erāt. erat qđ dixerat: Descēdi de celo. r ostēdit q̄ nō debebāt scādalizari: p̄dicēs q̄ vi derēt eū in posterū in celū ppa virtute reuerti. Et iđo nō debebāt admirari si dixerat se de celo originari: q̄ q̄libꝫ res ad suū locū reuertit. r hoc est qđ dr: Sciēs autē ie. rc. i. absq̄ alio sibi nūciāte.

Marginal notes: In corpalib⁹ aliq̄d dr durū dupli ci de causa — Diuisio

a docēs in capharnaū. Multi ergo audientes ex discipulis ei⁹ dixerunt: Dur⁹ est hic sermo: et q̄s potest eū audire? Sciēs autē iesus apud semetipm: q̄ murmurarēt de hoc discipuli eius / dixit eis: Hoc vos scādalizat. † Si ergo videritis filiū hoīs ascēdentē vbi erat pri⁹. † Spūs ē q̄ viuificat caro nō prodest q̄cq̄. Verba q̄ ego locut⁹ sū vob spūs r vita sūt. Sz sūt q̄dā ex vob q̄ nō credūt. Sciebat enī ab initio iesus q̄ essent credētes r q̄s traditur⁹ eēt eū. Et dicebat: Propterea dixi vobis: q̄ nemo pōt venire ad me nisi fuerit ei datū a patre meo. Ex hoc multi discipuloꝝ ei⁹ abierūt retro: r iā non cū illo ambulabant. Dixit ergo iesus ad duodecim: Nunq̄d r vos vultis abire? Respōdit ergo ei simō petr⁹. Domine ad quē ibim⁹? Verba vite eterne habes: r nos credim⁹ r cognouim⁹ q̄ tu es xp̄s fili⁹ dei. Rñdit eis iesus: Nōne ego vos duodecim elegi / r ex vob vn⁹ diabol⁹ est? Dicebat āt d̄ iuda simōis scariothis

Interlinear: ¶ quid ergo inimici. ¶ sapiūt s̄m carnē: r ideo mouent. ¶ ei obedire. a ¶ quē nihil latet. ¶ q̄ si dixerāt vt ab illo nō audirent. ¶ q̄ dixi de carne mea r sanguine. ¶ q̄ vbū r hō vn⁹ ē xp̄s dī in celo eē dū in tra loq̄t. ¶ dei. ¶ si q̄s cū carne quā odit habet spūs: viuit. ¶ p intellectiōe eoꝝ q̄ dixi. ¶ i. se r spūaliter sūt itelligēda r viuificāt: sz nō ei q̄ carnaliter accipit. vñ subdit: Sz sūt q̄dā ex vob q̄ n̄ cre. a ¶ apli q̄ nō sunt scādalizati. ¶ q̄ quidā nō credunt. ¶ nō pauci q̄ videbāt r nō vere fuerāt discipuli. a ¶ nō post xp̄m sed post sathanā. ¶ vt p̄eat nō iā cū illo erāt: nec vltra redeūtes. a ¶ q̄ iudas corpe remāsit: qđ aūt iā sciebat oīa alti⁹ post aperuit. ¶ vnus p omnibus. ¶ similis sibi. ¶ cū nō sit. ¶ nō est a te eūdū. ¶ q̄. ¶ i mīstratoē corpis r sanguīs tui pmittis vitā. a ¶ pri⁹ est credere r post cognoscere. b ¶ i. q̄ tu es vita eīna: r iō in carne r sanguine tuo nō das nisi qđ es. ¶ causa p̄ādi eos. ¶ i. vocaui electione illa qua dicit: Multi vocati pauci electi. ¶ i. deceptū facis. ¶ filio. ¶ interpretat

Marginal letters: a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z a b c d e f g

f ¶ Quia mur. dxt. q̄ dixerat se de celo descēdisse. g ¶ Dixit eis. Reprimens eoꝝ murmurationez iniustā. h ¶ Hoc vos scā. r sine rōne. i ¶ Si ḡ vi. rc. accipit h̄ si. p q̄. q. d. q̄ hoc videbit: nō debet scādalizari de h̄ qđ dixi: illi enī q̄ xp̄o credētes cū eo pmāserūt. in ascēsiōe ei⁹ h̄ viderūt: vt pꝫ Act. i. k ¶ Spūs ē. Hic exponit scđm de quo murmurabāt. s. q̄: dixerat carnē suā eē cibū necessariū ad salutē: r ipsi intelligebāt hoc ac si daret in ppria specie. sicut laniat vel vēdit in macello qđ est horribile. iđo tollit hunc intellectū / dicēs: Spūs est rc. q. d. verba q̄ dixi spūalē sensum habēt r sic viuificāt. l ¶ Caro non prodest quicq̄. Quia caro christi māducata eo mō quo intelligebāt nō esset vtilis sz magis horribil. iđ sequit: m ¶ Verba q̄ ego locu. rc. De carne mea māducanda. n ¶ Spūs r vita sunt. Quia spūalē habēt intellectū: nec mirū: q̄ sunt a spūsctō. ista tñ spūalitas nō est sic accipienda: q̄ caro xp̄i sit in sacro eucharistie tm̄mō sicut in signo: vt dixerūt aliq̄ heretici: q̄ est ibi realiter: vt dictū est: sz q̄ māducat caro xp̄i i hoc sacro q̄dā spūali mō. inq̄tū spēs visibiles atterūtur r comedunt: r spirit⁹ ex virtute dei carni vnita reficit. n ¶ Sz sūt q̄dā ex. rc. q. d. ppt hoc itelligere nō pñt. o ¶ Sciebat eni rc. Quia tāq̄ de⁹ sciebat occulta cordiū. p ¶ Et q̄s traditur⁹ rc. Quia sciebat euētū futuroꝝ ɔtingētiū. q ¶ Et dicebat. Ad maiorē affirmatōꝫ p̄dictoꝝ. r ¶ Propterea di. vo. q̄ ne. rc. Eādē enim sn̄iam dixerat. s. sz vba sint aliq̄ntuluz alia. idē enī ē trahi a p̄re qđ. s. dixit: et dari fidē a p̄re qđ h̄ ponit. ipse aūt sciebat istos qb⁹ loq̄bat nō eē p̄destīatos ab eterno / nec tractos a p̄re. s ¶ Ex h̄ multi. Hic ex p̄dictis ɔcludit aliq̄rū obstinatio in malo p apostasiā / cū dr: Ex hoc mul. h̄ nō est itelligēdū de. xii. aplis vl de. lxxii. discipulis: q̄ isti xp̄o adheserūt. sz multi alij seq̄bāt ipm ad audiendū ei⁹ doctrinā r de istis multi retrocesserūt. Et ɔñr p oppositū ostēdit alioꝝ ɔfirmatio / cū dr: t ¶ Dixit er. ies⁹ ad. xii. Aplos. v ¶ Nunq̄d r vos vul. abi. Non petit q̄si ignorās / sz vt ostēdat se eis nō idigere: q̄ ponit in eoꝝ optione cū alijs recedere. x ¶ Rñdit er. ei si. petr⁹. nō solū p se sz p oibus: q̄ inter eos erat p̄ncipalior: et in ei⁹ rñsiōe exprimit maxima dilectio ad xp̄m / cū dr: y ¶ Dñe ad quē ibim⁹. q. d. silem tui iuenire nō possum⁹: tu solus sufficis nob: ppt quē oīa reliq̄m⁹. z ¶ Verba vi. rc. i. vba vite eīne pmissiua r inductiua ad eā. Et exprimit etiā in ei⁹ rñsiōe vera ɔfessio fidei / cū dr: a ¶ Et nos cre. rc. q̄ credere p̄cedit itelligere. b ¶ Quia tu es xp̄s. q̄tū ad h̄ūanitatē: in q̄ vnct⁹ es vt rex et sacerdos. c ¶ Fili⁹ dei. naturalis q̄tū ad deitatē: r p ɔñs eq̄lis ei in natura r potētia. veruntñ q̄ petrus nimis large rñderat dicēs p oib⁹: nos credimus: q̄ nihil mali de alijs cogitabat. iđ xp̄s cognitor occltoꝝ ei⁹ rñsionē corrigit dicēs: d ¶ Nōne ego rc. Nō loq̄t hic de electiōe ad vitā eternā / sz ad aplatū. e ¶ Et ex vobis vn⁹ dia. est. i. p̄uisus ad diaboli cōformitā. veruntñ nō dixit determinate q̄s esset ille: nec apli tunc cognouerūt: sed postea q̄n p effectū viderunt. r iđo illud qđ sequit nō est de verbis christi / sed euāgeliste q̄ scripsit ista post passionē christi / dicēns: f ¶ Dicebat aūt. s. christ⁹. g ¶ De iuda simonis scariothis. Ad differētiā alterius iude q̄ fuit frater iacobi.

Marginal notes: C — † mat. 26. f — marc. 14. g. — Luc. 22. g. — † mat. 26. d — marc. 14. d — D

 Ca Hic enim

ad bonū: vt mali vtunt̄ bonis dei ad malum. Ca. VII

Post hec aūt. Dn̄s in carne manens frequēter in galileā ambulabat: vt eū imitari volentes de vitijs ad virtutes trāsmigrare discāt: qd̄ illa figurabat: vel vt illius tpis sancti de iudea ad gētes vbi dei trāsitū expectarent. b ¶ Dies fe. Nō q̄ vnus. sunt eni. vij. sed more eorū quotq̄t sunt q̄si vnus dicunt̄ ꝓpter vnam festiuitatē.

Scenophegia. Scenophegia festiuitas tabernaculorū qua mēse. vij. iudei habitabāt in tabernaculis: in memoriā illoꝝ in q̄bus patres eorum habitauerūt in deserto. c ¶ Ut discipuli. Opa q̄ vere discipuli sciebāt: illi nesciebāt laudib' diuinis ꝛ non populari fauore efferenda. d ¶ Nemo q̄ppe. Glorie eius cōsulit: q̄si mira facis. s. in abscōdito: sꝫ innotescere vt ab oīb' laudert̄. e ¶ Tēpus meū. Ideo nō est nunc tp̄s meū sed vrm̄. q̄ nō sū amator mūdi vt vos sed accusator. Et iō nō odit vos mūd' suos falsos testes: q̄ dicitis bona mala ꝛ mala bona.

memoria sanguinis.

Hic eni erat traditur' eum: cū eēt vnus ex duodecim. Ca. VII

a Post hec aūt ambulabat iesus in galileā: ¶ nō tā timēs: q̄ hꝫ ptātē sꝫ infirmis dat exēplū ne eis obijciat̄ latibulū. Nō enim volebat in b iudeā ambulare: quia querebāt ¶ reminiscebant̄ iudei beneficiorū dei occisuri deum. eū iudei īterficere. Erat aūt ī ꝓxi c ¶ .i. tabnaculoꝝ ꝯstructio siue dedicatio. mo dies festus iudeoꝝ scēnophegia. ¶ cōsanguinei. ꝛ ideo fastidiētes eū. Dixerūt aūt ad eum frātres f ¶ humanā gloriā q̄rūt. ꝛ iō nō credūt in eū vt ipse post de eis dicit. ¶ vbi est p̄ncipat' gentis ꝛ ciuitas caput regni. eius: Trāsi hinc ꝛ vade in iudeā g vt et discipuli tui videāt opa tua h que facis. Nemo quippe ī occulto qd̄ facit ꝛ querit ipse in palam ¶ ergo. ¶ si vere facis vel q̄ hec facis. esse. Si hec facis: manifesta teipsum mūdo/ neq̄ eni fratres eius i ¶ corripiēs cupidos glie. credebāt in eū. Dicit ergo eis iesus: ¶ glie resurrectiōis ꝛ ascēsionis: ad quā veniendū implēda p̄us humilitate passionis. Tempus meū nōdum aduenit: k ¶ glorie mūdi quā affectatis. tempus autē vestrū semp est l ¶ quia. paratū. Nō potest mūdus odisse m vos. Me aūt odit: q̄ ego testimo n o

Ni. de ly.

a ¶ Hic eni erat tra. eū. q̄ iesus ꝓtulit v̄ba p̄missa. b ¶ Cū eēt vnus ex duo. p̄ncipalib' discipulis xp̄i.

Questio. Querit̄ hic sine argumēt̄ vtrū iudas a p̄ncipio sue vocatiōis a xp̄o fuerit mal'. Dicēdū q̄ in hac q̄stiōe q̄ est de his q̄ trāscendūt hūanā inuestigatiōnē cū sit de occultis cordis humani: ꝛ in ꝯsimilib' q̄stiōib' tenendū est illud qd̄ ē mag' ꝯsonū sacre scripture ꝛ rōni. Sciendū igit̄ q̄ dicit Aug'. q̄ iudas a p̄ncipio sue electiōis fuit malus. electus tn̄ est a dn̄o ad aplatū vt p ei' maliciā ꝛ ꝓditionē p̄ficeret xp̄i mysteriū: q̄ sicut iniq̄ male vtunt̄ bonis opibus dei: sic ꝛ de' bn̄ vtit̄ malis opibus hominū: ꝛ iō q̄uis iudas fuerit pessim'. tn̄ ei' malo bn̄ vsus est xp̄s. Beda aūt in hoc ꝯuenit cū Aug'. sed addit q̄ iudas nō fuit elect' ad aplatū: sed aliū. ſ. vocat' est tn̄ cū eis vt p ꝓditionis ei' officiū xp̄s opareṫ salutē hūani generis sed vtrūq̄ istoꝝ videt̄ ꝯtra rōnē esse ꝛ sacrā scripturā. distributio eni bonoꝝ respicit iusticiā cōmutatiuā: vt habet̄ v. Ethico. vt alicui tāto plus detur de bonore: q̄nto maior est in v̄tute. ꝛ ideo nō est verisile q̄ iudas vocatus fuerit ad honorē aplatus nisi tūc fuerit iust'. vel q̄ xp̄s tūc eū iustificauerat vt esset tali honore dign' sic iustificauit Mathēū q̄n eū vocauit ad aplatū: vt hꝫ Mat. ix. Ite. J. xvij. dicit xp̄s de discipulis suis loquēs ad patrē: Quos dedisti mihi custodiui: ꝛ nemo perijt ex eis nisi fili' ꝓditionis: ꝛ certū est q̄ loquit̄ hic de ꝓditione q̄ est p pctm̄ mortale: q̄ iudas adhuc viuebat vita corꝑali. ꝛ sic videt̄ q̄ perierit p pctm̄ mortale postq̄ fuit datus xp̄o p fidē a deo patre. Qd̄ aūt addit Beda iudā nō fuisse vocatū ad aplatū: videt̄ eē ꝯtra scripturā: Mat. x. et Mar. iij. vbi numerant̄ illi q̄ vocati sunt ad aplatū: ꝛ inter illos enumerat̄ iudas. Item Act. i. q̄ Mathias elect' est ad aplatū de quo p̄uaricat' fuerat iudas. nullus aūt p̄uaricat̄ a statu ī quo nō fuerit. Ex quo pꝫ q̄ vere fuit vocat' ad aplatū. ꝓpter qd̄ dicēdū s̄m Chrys'. q̄ fuit vocat' ad dignitatē aplatus: ꝛ p tūc fuit bon': q̄ vocatio ad talē dignitatē respicit p̄sentē iusticiā. q̄ aūt postea peccauit ꝓdēdo ꝛ tradēdo xp̄m nō ꝯtradicit isti vocatiōi: q̄ apli ex sua vocatiōe nō fuerūt in bono cōfirmati. qd̄ pꝫ ex casu petri q̄ post suā vocationē xp̄m negauit. Et iō simili' dicēdū q̄ lꝫ iudas tp̄e sue vocatiōis fuerit bonus. tn̄ postea xp̄m ꝓdendo peccauit. Sciēdū tn̄ q̄ extūc malus erat q̄n xp̄s aplis dixit verba in hoc ca. cōtenta: vn' ex vobis diabolus est. tamē sua malicia nōs erat aplis nota: sed soli christo qui cognoscit corda. christus tamē suam maliciā dixit in generali ipso audiēte: ne credens suam maliciā latere: sine timore mala operaret̄. non tamē dixit in speciali: ne extunc inuerecūdus factus peior effi ceretur: s̄m qd̄ dicit Chrysosto.

a Post hec aūtē. Ca. VII

Post q̄ euāgelista egit de nutrimento sp̄uali collato fidelibus xp̄i. hic ꝯsir agit de doctrīa eis collata q̄ sicut p̄dictū ē pater dꝫ filijs nutrimētū ꝛ documentū. Et diuidit̄ in duas. q̄ p̄mo origo doctrine xp̄i ōndit̄. scd̄o ipa doctrina ponit̄ ca. se. ibi: Jesus autē ꝑrexit.

Diuisio. Pria in tres: q̄ p̄mo ōndit euangelista aptitudinē loci ad manifestādū doctrine xp̄i originē. scd̄o manifestādi occasionē / ibi: Judei aūt q̄re. tertio manifestationē actualē / ibi: Rn̄dit ie. mea doctrina. Circa p̄mū sciēdū q̄ loc' apt' ad p̄dictā manifestationē erat ciuitas hierosolymitana. vbi ad diē festū ꝯueniebat pplo. ꝛ iō ad manifestandū se in hoc loco inuitat̄ xp̄s. Et lꝫ p̄mo recuset tn̄ finaliter ꝯsentit ꝛ rōnabilr̄ vt videtur. ꝛ hoc ē qd̄ dr̄: c ¶ Post hec am. ie. in ga. docendo in synagogis eorū. d ¶ Nō eni vo. in iu. am. q̄ ꝛc. licꝫ eni posset esse inter eos sine nocumēto voluit tn̄ se aliq̄n absentare an̄ tp̄s debitū passiōis sue: ōndēdo in se veritatē hūane nature: ꝛ q̄ licitū erat fidelib' sui̇s aliq̄n p̄secutionē fugere. e ¶ Erat aūt ꝛc. scenophegia. i. festum tabernaculoꝝ. dicit̄ aūt a scenos qd̄ ē vmbraculū ꝛ phagin qd̄ est comedere: q̄ vij. dieb' comedebāt iudei in vmbraculis. f ¶ Dixerūt autē ꝛc. nō q̄ essent filij marie mr̄is sue neq̄ ioseph: vt alibi dictum est improbādo errorē heluidij sup Math. i. ca. nec cognati sui q̄ erant ad aplatum vocati: q̄ de illis dr̄. J. q̄ frēs eius nōdū credebāt in eū: sꝫ dicunt̄ hic frēs: q̄ erāt de cognatiōe sua q̄ ex facti' ei' volebāt reportare gloriā mūdanā: s̄m Aug'. vn̄ sequit̄: g ¶ Trāsi hinc ꝛ vade in iu. hoc est in hierlm metropolim iudee. h ¶ Ut ꝛ disci. tui vi. opa tua. Dubitabāt eni de xp̄i miracul' vtrū eēnt vera. ꝓpt' hoc seq̄t̄: i ¶ Neq̄ eni fra. ꝛc. Et q̄ suggerebāt ei malū. s. gloriā mūdanā q̄rere. iō recusauit / di. k ¶ Tp̄s meū no. ad. i. tp̄s glie mee manifestāde: q̄ post resurrectionē erāt māifestāda. l ¶ Tēpus aūt ve. sp est pa. q. d. tp̄s glie mūdane quā q̄rit̄ nūc est in p̄ncipio hui' solēnitatis: q̄ iudei mag' vacabāt ꝯuiuijs ꝛ leticie in p̄ncipio festi q̄ in fine q̄n xp̄s iuit ad festuꝫ: vt. J. patebit. vel aliter: Tp̄s aūt vrm̄ ꝛc. q. d. vos potestis ire secure. nō aūt ego ingrūū hō q̄ inimicos capitales habeo. ꝓpter hoc sequit̄: m ¶ Nō pōt mū. odis. vos. q. d. vos q̄ gliā mūdanā q̄ritis: homies mūdanos aduersarios nō habetis. n ¶ Me aūt odit. q̄ q̄ro gliam dei: ꝛ p ꝯñs argno pctā mūdanoꝝ q̄ sunt ei ꝯria. ꝛ hoc est qd̄ dr̄: o ¶ Quia ego te. ꝑhi. de il. i. de mūdo. Et accipit̄ hic mūdus nō q̄ntū ad creaturarū substātiā

Moraliter. Moralit̄. c ¶ Post hec aūt ꝛc. Per hoc ostēdit xp̄s q̄ aliq̄n vitand' est tre loc' marie q̄n p̄sonalis est p̄secutio sic videt̄ fuisse in ꝓposito. g ¶ Trāsi hinc ꝛ va. ꝛc. isti loq̄bāt tanq̄ hūana glia eēt p se q̄rēda qd̄ est falsuꝫ. ꝓpt' qd̄ xp̄s eis nō acq̄euit: vt daret nob̄ exemplū talē gliam nō q̄rēdi. verūtn̄ q̄ ꝓpt' hoim v̄ba doctrina salut' nō est omittēda: q̄rta die festiuitat' q̄ erat media eo q̄ septē dieb' durabat festū: ascēdit iesus in tēplū ꝛ docebat pplm̄ q̄ dieb' p̄teritis intēt' fuerat sacrificijs ꝛ oblatiōib' ꝯsuetis. ꝛ p h̄ docuit p̄dicatores euāgelij vt s̄m dictū sapiēt' tp̄a tacēdi ꝯsiderēt ꝛ tp̄a loq̄ndi. In seq̄ntib' aūt mihi nō occurrit aliqd̄ mysticū notabile vsq̄ ibi:

Additio. ¶ In ca. vi. vbi dr̄ ī pos. Et ī isto paschate nō fuit iesus ī hie. G Chrysostom' in hoc loco sic dicit: Qualit̄ igit̄ nō ascēdit ad diē festū: paulatim enim soluebat legē occasionē accipiēs a iudaica neq̄tia. Et theodorus ibidē: q̄ eni iudei eū p̄sequebant̄: occasionē recessus accipiens legē exclusit: innuēs obseruantibus q̄ veritate adueniēte cessat ois figura: ꝛ q̄ legib' nō subijcit̄ vt legalia festa p̄ficeret: ꝛ vn̄ hoc: q̄ nō erat festū christi sed iudeorum. hec Theodorus.

* In nouissimo

F ꝛ mala bona. n ¶ Ego nō ascē. Aug⁹. Quidā dicunt hoc
A ad passionē ptinere: qꝛ nō in festiuitate scenophegie: sꝫ in pa/
schali qua agn⁹ occidi solet: crucē ascēdit. b ¶ Nō manife
Typice ste. Typice xp̄s occulte ascēdit in festiuitatē: qꝛ in oībus illis
figuralib⁹ latuit q̄ mō est manifest⁹ nobis. Et ꝙ latuit exēplū
est vitādi malos: ꝙ palā loquit̄ ꝛ non
tenet̄ ab his q̄ q̄rebāt / potestatis est.
c ¶ Rn̄dit eis. Mea doctrina hoīs
nō est mea: sꝫ dei: vel qꝛ nō est v̄bum
nullius sꝫ alicui⁹: doctrina eius. i. ipse
v̄bū doctrīa ei⁹ nō est sua: sꝫ ei⁹ a quo
est qđ est: ego nō sum n meipso. Et qꝛ
hoc profundum vidit nō omnes intelle/
cturos: dedit consiliū. Si vis intelli/
gere: crede hoc est. Si quis credit me
filium dei: cognoscet de doctrina. i. in
telliget ꝙ doctrina mea non est mea.

Ni.de ly. ¶ Quia n semet.

ꝑ rarū substātiā: sꝫ q̄ntū ad hoīm ma/
liciā. sicut. s. dictū est. i. ca. sup illō: Et
mūd⁹ eū nō cogno. a ¶ Uos ascen
dite ꝛc. i. ad ṗncipiū solēnitatis taber
naculoꝝ: qꝛ in ṗncipio magis vacabāt
hoīes epulis ꝛ leticie: vt p̄dictū est. nō
ꝙ inuitet eos ad talia: sꝫ ostēdendo q̄d
ipi q̄rebāt: qꝛ q̄ mūdana sūt adhuc sa/
piebāt tm̄: vt visū est. b ¶ Ego aūt
nō ascē. ꝛc. s. ṗmā. vn̄ ꝙ post venit
in medio solēnitatis in alia die nō est
mētit⁹. et subdit cā: c ¶ Quia tp̄s
meū ꝛc. Tp̄s eni aptū doctrine veri
tatis ꝓpter quā venerat saluator nō sic
erat in ṗncipio solēnitatis ꝓpter p̄di/
cta sicut circa finē. d ¶ Hec cū dixis
set ꝛc. rōne predicta. e ¶ Ut autē
ascēderūt ꝛc. scꝫ ad diē festū taberna
B culoꝝ: nō tn̄ cū fratrib⁹ suis nec eadē
die: qꝛ ipsi fuerūt ad ṗmū diē illi⁹ festi
uitatis. ipse aūt venit illuc q̄rto die. vt
patebit. f. Sicut eni noluit esse in ṗn/
cipio festiuitatis ne fratrib⁹ suis malū
p̄suadētibus videret̄ fauere. sic nō hn
buit se oīno subtrahere: ne a pplo do/
ctrinā salutis subtraheret quā venerat
docere. mod⁹ aūt veniēdi tāgit̄ / cū dr:
f ¶ Nō manife. i. cū magna comiti/
ua. ne daret iudeis occasionē maioris
inuidie. g ¶ Sꝫ q̄si in oc. in hoc cō
descendēs fidelib⁹ q̄ n timore mortis oc
cultādi erant. h ¶ Judei ḡ. Postq̄
euangelista descripsit aptitudinē tp̄is
ad manifestādū originē sue doctrine.
hic ɔn̄r describit occasionē manifesta/
Diuisio tiōis dicte. Et diuidit̄ in duas ɓm du/
as occasiōes hmōi manifestatiōis. scḋa
ponit ibi: Jā aūt die festo. Prima oc/
casio fuit inuestigatio iudeoꝝ xp̄m q̄rē
tiū: quoꝝ aliq̄ eū q̄rebāt vt interficerēt.
alii aūt vt doctrinā ei⁹ deuote audirēt.
ꝛ iō debuit apparere ꝛ docere. vt ostē/
deret ꝙ mali nocere nō poterāt nisi q̄n
tum ṗmittebat. Sicut eni se occultādo
ostēdit infirmitatē hūanitatis: ita ɔside
ter īter inimicos apparēdo ꝛ existēdo
ostēdit potētiā deitatis. Debuit etiā ap
parere ꝓpter bonos vt ei⁹ doctrinā originatā a deo ostēderet:
vt attētius eā desiderarēt. ꝛ h̄ est qđ dr: Judei ḡ q̄rebant
eū in die fe. duplici de cā vt dictū est. i ¶ Et dice. vbi est
ille: qꝛ illi q̄ q̄rebāt eū ex odio dedignabant̄ eū noīare ꝓprio
noīe. Illi aūt q̄ q̄rebāt eū ex deuotiōe ita reputabāt eū famo/
sum ꝛ autēticū ꝙ nō oportebat exp̄mere nomē ꝓpriū. ꝛ ideo
q̄ntū ad eos sensus est: Ubi est ille. q. dicāt: vbi est ille q̄ tan
tus ꝛ talis est ꝛ facit tot miracula. k ¶ Et murmur mul.
ꝛc. ꝓpter ɔtrarietatē opinionū de eo. iō sequit̄: l ¶ Quidā
eni dice. ꝛc. approbādo ei⁹ doctrinā ꝛ miracula. m ¶ Alij
aūt dice. nō: sꝫ sedu. tur. ex hoc ꝙ isti malignātes dicebāt
turbas esse seductas ab eo: pꝫ ꝙ maioꝝ ps ɓm numerū dice/
bat cōtrarium:

nisi perhibeo de illo: quia opera
¶ et ideo. a ¶ scꝫ ṗmū vel secū
dū vbi q̄rit̄ hūanā gloriā: carnalia gaudia.
ei⁹ mala sūt: vos ascēdite in diem a
nō eterna. ¶ hō. ¶ sicut vos q̄rēs gliam:
qꝛ tp̄s glie mee nōdū ē l q̄ erit mea festiuitas
a festum hunc. Ego eni nō ascēdā b
¶ scꝫ ṗmū vel scḋm. ¶ humilitatis.
ad diem festū istū: quia meū tem c
pus nondū impletū est. Hec cū d
dixisset / ipse māsit i galilea. Ut au e
a ¶ . i. post nō vbi illi: quia nō gloriari sed sa
lubriter docere.
tē ascenderunt fratres eius: tūnc
b ꝛ ipse ascendit ad diem festū non f
¶ nō q̄rēs fauorē.
manifeste: sed q̄si in occulto. Ju g h
¶ qꝛ nō ascēderat cū fratrib⁹. vn̄ dixit: non
ad hūc quē vultis. i. ṗmū vel scḋm. ascendit
dei ergo q̄rebāt eū in die festo:
aūt post in medio die festiuitatis.
ꝛ dicebāt: Ubi ē ille? Et murmur i k
¶ de hac ɔtentione. s. qꝛ q̄dā ꝛc.
multus erat de eo in turba. Qui l
dā eni dicebant qꝛ bonus est: alij m
autē dicebant nō: sed seducit tur
a ¶ eoꝝ q̄ dicebāt bon⁹ est: alij palā xp̄m cō
bas. Nemō tamē palā loqueba/ n
fitentes. a ¶ quia tales execrabāt ꝛ extra
synagogam faciebāt.
tur de illo ꝓpter metum iudeoꝝ. n
a ¶ mediatis illis dieb⁹. i. quarta die festi.
b ¶ maxime feruente zelo iudeorū.
Jā aūt die festo mediāte ascēdit p q
a ¶ sicut nō manifeste ascēdit: nō palā docere
sꝫ q̄si latēter. b ¶ vtēs auctoritate sc̄ptoraꝝ
iesus i templū ꝛ docebat. Et mi/ r
a ¶ oēs mirabant̄: sed nō oēs ɔuertebant̄.
b ¶ l ei⁹ educatiōe sciebāt eū nūq̄ didicisse.
c ¶ admiratio luminā de veritatis est occasio
rabānt iudei / dicentes: Quōmō
hic litteras scit cum nō didicerit?
a ¶ ecce quō scit lr̄as.
c Respōdit eis iesus ꝛ dixit: Mea s t
doctrina nō est mea: sꝫ eius q̄ mi/ v
a ¶ . i. credere in eum qđ alibi dicit op⁹ dei.
id est quod deo placet.
sit me. Si q̄s voluerit volūtatē ei⁹ x
facere: cognoscet de doctrīa vtrū y
ex deo sit: an ego a meipo loquar. a

bat cōtrariū: qꝛ erāt ṗncipes ppl̄i illi q̄ dicebāt eū seductorē. C
vn̄ sequit̄: n ¶ Nemo tn̄ pa. ꝛc. s. in bonū. o ¶ Propt
metū iu. scꝫ illoꝝ de tribu iuda. lꝫ eni oēs de pplo aliq̄n no/
minarent̄ iudei. tn̄ speciali mō sic noiant̄ illi de tribu iuda. ꝛ
isti grauī⁹ mouebant̄ ɔtra xp̄m: eo ꝙ in scripturis xp̄s erat ꝓ
missus de tribu eoꝝ. ipi aūt reputabāt
istū galileū ꝛ ab eis extraneū. ꝓpt̄ qđ
etiā sacerdotes repudiabant eū: vt dr̄
in fine hui⁹ ca. p ¶ Jā aūt. Hic po
nit̄ scḋa causa q̄ est admiratio turbe in
doctrīa xp̄i. ꝛ iō debuit ostēdere vn̄ ori
ginaret̄ excellētia sue doctrine. ꝛ h̄ est
qđ dr: Jā autē die festo me. Dies
festus hic dicit̄ totū tp̄s illi⁹ solēnitat̄
q̄ durabat ꝑ septē dies. ꝛ sic medium
huius festi erat in quarto die. et tunc.
q ¶ Ascēdit ie. in tē. ꝛ do. qꝛ ibi est
locus apt⁹ ꝛ cōis sane doctrīe r ¶ Et
mirabant̄ iu. ꝓpter rē insolitā. Cre
debāt eni ip̄m eē filiū ioseph et ꝑ ɔn̄s
occupatū in labore corpali. Sciebant
etiā ip̄m nō esse exercitatū in studio: ꝛ
tn̄ videbāt eū excellētissime docētē: le/
gis ꝛ ꝓphetarū testimonia ꝓferentē.
ꝛ iō merito mirabant̄ vn̄ tāta excellen
tia doctrine originabat̄. ꝛ h̄ est qđ dr: s t. 6. c
Quō hic lr̄as scit cū nō didice.
s ¶ Rn̄dit eis ie. Hic ɔn̄r exprimit̄
origo illi⁹ doctrine. Et diuidit̄ i duas Diuisio
qꝛ ṗmo ostēdit doctrīe sue originē. scḋo
inuitat ad ip̄am / ibi: In nouissimo āt.
Prima in duas: qꝛ ṗmo ostēdit origo
doctrine. scḋo origo doctīs / ibi: Dice
bant ḡ. Prima in tres: qꝛ ṗmo ꝓponit
intentū. ꝛ scḋo ꝓbat ꝓpositū / ibi: Si
q̄s voluerit. ꝛ tertio ɔcludit / ibi: Noli
te iudicare. In ṗma ḡ pte ꝓponit ꝙ do
ctrīa sua originat̄ a p̄re / d. t ¶ Mea
doctri. nō est mea. q. d. ista doctrīa
q̄ est mea approbatiue ꝛ subiectiue nō D
est mea ꝑ exercitiū acq̄sitiōis humane.
v ¶ Sꝫ ei⁹ q̄ mi. me. i. data est mihi
a p̄re: qꝛ fili⁹ ɓm naturā diuinā sꝫ habe
at eandē sciētiā cū p̄re: tn̄ habet eā ab
ipso: vt supius frequēter dictū est. ɓm
vo naturā humanā habꝫ aliā sciētiā. s.
creatā. nō tn̄ hꝫ eā ꝑ exercitiū acq̄sitam
sed ab instāti ɔceptiōis infusam. Et sic
soluta est q̄stio qua q̄rebāt: Quō hic
lr̄as scit ꝛc. Alio mō exponit Aug⁹.
dicēs ꝙ fili⁹ est verbū patris: ꝛ qꝛ v̄bū
alicui⁹ idē est qđ doctrīa sua. iō sequit̄
ꝙ fili⁹ sit doctrina patris. fili⁹ igit̄ est
doctrina ꝑ idētitatē nō tn̄ ꝑ originē:
qꝛ a se nō originat̄ sed a patre. Est igit̄
sensus ɓm Aug. Mea doctrina non
est mea. q. d. Ego q̄ sum doctrina p̄ris
nō sum n meip̄o sed a patre. expositio
tn̄ ṗma magis cōcordat lr̄e. x ¶ Si
q̄s. Hic ɔn̄r ꝓbat ꝓpositum. s. ꝙ sua
doctrina sit a patre sibi data. Et diuidi Diuisio
tur in duas: qꝛ ṗmo inducit suā ꝓbati
onē. scḋo remouet quādā obiectionē /
ibi: Nōne moysen. Prima i duas ɓm
duas ꝓbationes q̄s inducit. scḋa ibi:
Qui a semetipso. ṗma ꝓbatio ꝓcedit
ex aliorū iudicio. Amor eni ꝛ odiū multū peruertūt iudicium
recte rōnis: ꝛ ideo monet eos vt amoueāt odiū qđ cōtra ip̄m
ɔceperāt. ꝛ tūc poterūt manifeste iudicare ꝙ eius doctrina sit
n deo patre eā per miracula testificāte: qꝛ nō pōt esse testis fal
sitatis. vt. s. frequēter dictū est. ꝛ h̄ est qđ dr: Si q̄s volue.
vo. eius fa. scꝫ patris celestis ɔuersam affectionē a se abici/
endo. y ¶ Cognoscet. i. vere poterit iudicare: qꝛ parat⁹ sū
ei⁹ iudicio cōmittere. z ¶ Utrū ex deo sit ꝛc. Nō est per
hoc intelligendū ꝙ fili⁹ in aliquo possit a p̄re discordare: qꝛ h̄
est impossibile. vt. s. declaratū est: sed loquit̄ eis ɓm eoꝝ opi/
nionē: qꝛ reputabāt eū purū hoīem. q. d. a ¶ An ego a me
ipso loquar. gloriā humanā falso q̄rēdo vt vos estimatis.

 Quia a semetip̄o

G a ¶ Qui a semetipso. Antichristus nõ est verax: ⁊ iniusticia E in illo est: q: q̃rit gliam suã/ nõ dei a quo nõ est missus: sed venire permissus. b ¶ Qui autẽ. i. ego q̃ lʒ eq̃lis patri: tñ in serui forma quero gliam patris/ nõ meã. in hoc exẽplũ hũilitatis tribuit vt oĩa bona deo tribuamus. c ¶ Nonne moyses. Ego ex deo loq̃r ⁊ gliam eius q̃ro. verax/ iust⁹: sed vos q̃ gliamini in lege cõtra legẽ q̃ vetat occidere: q̃ritis me interficere. d ¶ Demoniũ ha. Querũt occidere ⁊ qđ pei⁹ est dicunt eũ demoniũ habere q̃ demonia pellit.

e ¶ Unũ op⁹ fe. De vno miramini q̃d si oĩa videretis. Unũ op⁹ fuit ꝙ totũ hoiem sanauit in sabbato. vnđ turbati sũt stulti obseruatores sabbati: sʒ ꝯuincit eos moyses: iubẽs circũcidere. viij. die. qđ aliq̃ñ occurrit in sabbato fieri: ⁊ h̃ est. Propterea ne q̃s turbet̃ etiã si sal⁹ sp̃ fit et i sabbato. Et sciãt oẽs ꝙ debere fieri q̃ salutis sũt. f ¶ Circũcisio nẽ. Propter tres cãs data fuit circũcisio. Primo i signũ magne fidei abrae. Scđo vt p hãc a ceteris natiõib⁹ distinguerẽt̃. Tertio (vt facta i virili mẽbro p qđ generat̃ creatura mortaliũ) castitatẽ mẽtis debere obs̃uari idicaret. Signat aũt baptisma q̃ pctã dimitunt̃ et cor a cupiditatib⁹ spoliat̃. g ¶ Si circũci. ac. q̃si vos q̃ in lege gliamini ꝯ legẽ q̃ me nũciat d̃ morte mea tractat̃: sʒ nõ ẽ ꝯ legẽ ꝙ totũ hoiez sanũ feci i sabbato: ego dñs sabbati. Custodia ei sabbati sicut cetera oĩa, ꝓp̃ salutẽ hoĩs sũt sicut vos ipi circumcidẽtes in sabbato: q: ad salutẽ ꝑtinet: nõ soluere vos sabbatũ credit̃. h ¶ Nolite judicare. Nõ debetis mihi irasci de saluatione hoĩs in sabbato: sicut nõ irascimini de circũcisione i sabbato: q: nõ est iudicãdũ ẽm faciẽ. i. actionẽ ꝑsonaꝝ: vt qđ licuit moysi mihi nõ liceat: sʒ iustũ iudiciũ. i. ẽm v̄itatẽ rerũ q̃ cognita/ nec me nec moysen dãnabilis/ nec me ꝯriũ illi dicetis. In q̃ illos arguit nos instruit: ne in iudicãdis causis ꝑsonas accipiamus: nõ ꝙ ꝓ diuersitate graduũ diuerso modo personas non honoremus. i ¶ Dicebãt q̃dã. Quis ⁊ si occultus ad festũ ascẽdit: palã loq̃t̃: ⁊ appet ptãs q̃ putabat̃ timiditas. Mirãt̃ alij q̃ q̃ potẽtia nõ tenet̃ cui⁹ mors ꝯ̃tope querebat̃: ⁊ nondum plene itelligẽtes ei⁹ esse potẽtiam putant esse scientiam ꝙ ꝑncipum:

Circũcisio data ẽ ꝓpt̃ tres causas

†25. q. 1. c. in deo. ẽ. ille octaua

† Deu. 1. c

¶ ille sit. ¶ s. antichristus. ¶ nõ a deo. ¶ nõ dei.
a Qui a semetipso loq̃t̃ gliã ꝓpriã a
¶ vñ Apl's: Extollit̃ sup oẽ qđ dicit̃ deus.
b q̃rit. Qui aũt q̃rit gliam ei⁹ q̃ misit b
sit illum: hic verax est ⁊ iniusticia
c i illo nõ est. Nõne moyses dedit c
¶ q: queritis me interficere.
vobis legẽ? Et nẽo ex vobis facit f
¶ q̃ eã est.
legẽ. Quid me q̃rit̃ interficere? g
¶ nõ ꝑtinẽtia ad ordinẽ: sʒ ad ꝑturbationem. ¶ hoc nõ dicerẽt nisi demoniũ haberẽt.
d Rñdit turba ⁊ dixit ei: Demo- h
¶ negãt ꝙ volebãt. ¶ dolose.
niũ habes. Quis te q̃rit iterfice- k
¶ nõ turbatus vt illi: sed tranquillus: non reddens maledictũ ꝓ maledicto.
e re? Rñdit iesus ⁊ dixit eis: Unũ l m
op⁹ feci/ ⁊ oẽs miramini. Propterea n o
¶ que significat sanati onẽ aĩe ⁊ corpis
f moyses dedit vobis circũcisionẽ:
quã ego facio. ¶ excepta.
¶ q: abraã in sabbato pri⁹ accepit a deo.
nõ q: ex moyse est/ sʒ ex patrib⁹. p q
¶ quo iubemini vacare ⁊ si occurrit octaua dies: iubemini circũcidere.
Et i sabbato circũciditis hoĩez. r
¶ ergo. ¶ q̃ ad salutẽ instituta est. i. si in signo vere salutis: nõ est violatio sabbati
g †Si circũcisionẽ accipit hõ i sab s
bato vt nõ soluat̃ lex moysi: mi- t
¶ qui vera in salutẽ operor.
a ¶ i. humanũ gen⁹ totũ i nouo testamẽto.
b ¶ curatus est vt sanus esset in corpe: ⁊ crediderit sanus esse in mẽte.
hi cur idignamini: q: totũ hoĩez sa-
h nũ feci in sabbato? Nolite iudi- v
care ẽm faciẽ: sed iustum iudiciũ x
i iudicate. Dicebant ergo q̃dã ex y
hierosolymis: Nõne hic est quẽ z
q̃rũt iterficere? Ecce palã loq̃t̃: ⁊ a b
nihil ei dicũt. Nũq̃d vere cogno c
uerũt p̃ncipes q: hic est christ⁹?
¶ cuius filius sit.
Sed hũc scim⁹ vnde sit. Christ⁹ d e
autẽ cũ venerit nemo scit vñ sit. f
†Clamabat ergo iesus in templo g h

terunt se ad ꝯuici. vñ seq̃t̃: h ¶ Rñdit tur. i. hoĩes turbati. G i ¶ Demoniũ ha. Qđ p̃z manifeste falsum: q: demonia expellebat. k ¶ Quis te q. inter. q. d. nos nõ q̃rim⁹. et in hoc mẽtiũt̃ sic̃ ⁊ in p̃mo: q: q̃rebãt mortẽ ei⁹: vt dictũ ẽ in p̃ncipio hui⁹ ca. l ¶ Rñdit ie. hic alio mõ excludit obiectionẽ p̃dictã ostẽdẽs eã falsam. Ex hoc eni dicebãt eũ trãsgressorẽ leg̃ ꝙ lãguidũ sanauerat die sabbati: vt. s. dictuz est. v. ca. ⁊ tñ in hoc non fuit trãsgressor: vt ibidẽ fuit dictũ. ⁊ hoc idẽ ostẽdit alio mõ. s. p circũcisionẽ quã licite accipit hõ in sabbato. et hoc est qđ d̃r: Rñdit iesus. remẽdo eoꝝ malicie. m ¶ Unũ op⁹ feci. s. notũ vobis. n ¶ Et oẽs mi. i. turbamini. q. d. q̃ñtum turbaremini si vidissetis omnia facta mea male interpretãtes ea. o ¶ Propterea mo. de. vo. circũ. In lege eam scribẽdo. p ¶ Nõ q: ex mo. est. s. p̃mo. q ¶ Sʒ ex patrib⁹. Quia data est ĩ tpe abrae: vt p̃z Gen. xvij. ⁊ sic p̃z ꝙ circũcisio est maioris auctoritatis: q: data est ipi abrae q̃ erat pat̃ p̃ncipalis ppli. r ¶ Et i sabbato ⁊c. Absq̃ legis trãsgressione: q: p̃ceptũ est ꝙ octaua die circumcidat̃ puer. ⁊ ideo si octaua dies sit in sabbato circũcidit̃ puer/ nec aliq̃ transgressio reputat̃. ex hoc arguit saluator. s ¶ Si cir. acci. hõ in sabbato vt ⁊c. Et p̃z p p̃dicta. t ¶ Mihi indi. q: totũ ⁊c. q. d. hoc est valde irrationabile: q: mag̃ licita est et melior sanatio hoĩs in aĩa et corpe q̃ sit ipa circũcisio et magis ad dei gliam. v ¶ Nolite iudicare. Hic ex p̃dictis ꝯcludit intẽtũ. s. ꝙ ei⁹ doctrina sit a deo si recte ꝯsideret̃. ⁊ hoc est qđ d̃r: Nolite iu. i. attẽdẽtes ad id qđ nõ ꝑtinet ad rẽ: qđ fit q̃ñ amor vel odiũ attẽdit̃. ꝓpt̃ qđ aliter q̃ ẽm veritatẽ iudicat̃. x ¶ Sʒ iu. iudi. iudicate. i. de doctrina mea ⁊ factis meis iudicate ẽm naturã rei in se. ⁊ tũc inuenietis qđ est a deo ẽm veritatẽ. y ¶ Dicebãt q̃. Declarata origine doctrine. hic ostẽdit̃ origo doctoris. Et diuidit̃ i duas: q: p̃mo circa hoc ponit̃ ppli dubitatio. scđo xpi solutio/ ibi: Clamabat q̃. Circa p̃mũ sciẽdũ ꝙ multi de ppl'o sciebãt p̃ncipes q̃rere mortẽ xpi. ⁊ ideo cũ vidissent eũ in palã docẽtẽ: ⁊ p̃ncipia arguẽtẽ et ipsos nõ ꝯtradicere. crediderũt forti⁹ ipm esse xpm. trahẽtes argumẽtũ ex facto p̃ncipũ q̃ nõ capiebãt eũ: cuʒ tñ pri⁹ ad mortẽ q̃rerẽt eũ. q̃si ipi de nouo haberẽt noticiã ꝙ ipse eẽt vere xp̃s eis ꝓmissus. ⁊ ideo ab ei⁹ ꝑsecutiõe cessassent. ⁊ hoc ẽ qđ d̃r: Dicebãt ẽ q. ⁊c. Isti eni sciebãt meli⁹ maliciã p̃ncipum q̃ alij: q: manebãt cũ eis in ciuitate. z ¶ Nõne hic est ⁊c. Toto conatu suo. a ¶ Ecce pa. loq̃t̃. Et ꝯtra eos: vt p̃z p p̃dicta. q: dixit: Nemo ex vo. fa. legẽ. b ¶ Et ni. ei dicũt. i. ipm nõ capiũt. q: bñ aliq̃ v̄ba ei dicebãt: vt p̃z ex p̃dictis. c ¶ Nũquid vere cognouerũt principes ⁊c. q. d. videt̃ ꝙ sic: eo ꝙ desistũt ab eius ꝑsecutione. verũtñ q: nõ habebãt certitudinẽ: sed tm̃ opinionẽ. ideo eciã arguebãt ad ꝯtrarium dicẽtes: d ¶ Sʒ hũc sci. vñ sit. Quia patriã ⁊ gen⁹ ei⁹ cognoscebãt. e ¶ Christ⁹ autẽ ⁊c. i. sciet. f ¶ Unde sit. Istud aũt accipiebãt ex scriptura Esa. liij. c. q̃ ad l̃raz itelligit̃ de xp̄o. Generationẽ ei⁹ q̃s enarrabit? ⁊ Esa. xlv. c. Uere tu es de⁹ absconditus saluator isrl. g ¶ Clamabat ergo iesus. Posita dubitatione ppli circa originẽ christi. hic ponit̃ p̃dicte dubitationis solutio. Et diuidit̃ in duas: q: p̃mo declarat christus originem suã. scđo terminũ ad quẽ tẽdebat/ ibi: Dixit ergo iesus adhuc modicũ. p̃ma adhuc i duas: q: p̃mo declarat̃ xp̄i origo. scđo ex hoc orit̃ turbe diuisio/ ibi: Querebãt. In p̃ma ꝑte dicit̃ sic: Clamabat er. ie. in q̃ ostẽdit̃ magnitudo sui affect⁹ ad nr̃am iformationẽ. h ¶ In tẽplo ⁊c. Ut oẽs possent eũ audire.

Diuisio

Diuisio

Ni. de ly.

G a ¶ Qui a semetipso. Hic ꝯ̃fir ꝓbat ꝓpositũ ꝓprio facto: q: in doctrina sua q̃rebat gliam p̃ris celestis: et sic p̃z ꝙ illa doctrina erat a deo. Omne eni qđ ẽ ad dei gliaz ordiatũ ab ipo ẽ. ⁊ h̃ ẽ qđ d̃r: Qui a se. falsa de se fingẽdo ꝓpriã gliam q̃rit: q: supbia excitat eũ ad sic loq̃ndũ. b ¶ Qui aũt ⁊c. i. dei patris. c ¶ Hic ve. est. in doctrina. d ¶ Et in. in il. nõ ẽ. Quia irrephẽsibilis est i vita. sic aũt faciebat xp̃s: q: statũ paupertatis ⁊ abiectõis elegit ⁊ gliaz dei in oĩb⁹ q̃siuit: ⁊ p̃z ꝓpositũ. e ¶ Nõne moyses. Hic remouet q̃ndã obiectionẽ q̃ posset fieri in cõtrariũ: q: possent dicere ⁊ de facto dicebãt: tua doctrina nõ est a deo: q: legẽ dei datã moysi nõ custodis violãdo sabbatũ. h̃ eni ei iponebãt: vt. s. dictũ est. Hãc aũt obiectionẽ remouet dupl'r. scđo ibi: Rñdit iesus. Prio igit̃ remouet obiectionẽ p̃dictã p h̃. dato ꝙ esset trãsgressor leg̃ nõ tñ habebãt titulũ arguẽdi ipm cũ essent trãsgressores leg̃ manifeste in maiorib⁹. ⁊ hoc est qđ d̃r: Nõne moyses. q. d. vos estis obligati ad ei⁹ obs̃uationẽ mag̃ q̃ ego: q: ẽm veritatẽ nõ erat obligat⁹. f ¶ Et nemo ex ⁊c. Qđ ꝓbat p effectũ d. g ¶ Quid me q̃. ⁊c. Lex eni ꝓhibet interfectionẽ inocẽtis: ⁊ q: nõ poterãt rõnabiliter rñdere ꝯuer terunt

† mat. 21. b

Luc. 10. d

Et docens

C A principũ: q2 cognouerũt eũ eẽ xp̃m. vñ libũ ipsis obiiciũt: nõ esse hunc xp̃m: cũ nemo sciat vñ sit xp̃s: q2 ꝛ si ꝑ ꝓphetas dicit locus natiuitatis ꝛ hm̃ õi: tñ eterna natiuitas eius ex patre nescit. vñ ꝓpheta: Generationẽ eius q̃s enar. Vñ xp̃s ad vtrũ qȝ rñdet ꝛ de infirmitate ꝛ de maiestate. Et me scitis. i. effigiẽ vult⁹ mei ꝛ vñ sim: natiuitatẽ ꝛ parentes: qd̃ est ꝓm carnẽ me noscitis: sȝ nõ ꝓm diuinitatẽ: q2 a meipso nõ veni. nesciebãt eũ dei filiũ esse nec a patre missum: nesciebãt etiã deũ patrẽ q̃ verus est genitor ipsius veritatis. Sȝ vñ possunt scire subdit: Ego scio eũ q̃ a me q̃ cũ: in me credite: q2 nemo nouit patrẽ nisi fili⁹: ꝛ cui filius voluerit reuelare. a C Sed scio eũ. Ideo scio eũ q2 ab ipso sum: ipse me misit. Breuiter vtrũqȝ cõplectit̃ ab ipso sum: q2 filius de pr̃e pater nõ de alio: ꝛ in carne me videtis: q2 ipse me misit. in quo ei magna generantis auctoritas ꝛ sibi cõis cũ hoĩbus natura. b C Hora eius. Nõ ꝙ necessitas sit facti sed oportunitas volũtatis. Voluit eñi oportuno tẽpore nasci: ꝓmissa lõga serie ꝓconũ. similiter ꝓdicato euãgelio voluit oportuno tp̃e mori. c C Audierũt pha. Principes insani audito murmure q̃ xp̃s a turba glorificabat̃: q̃rant occidere quẽ tñ nondũ volentẽ: apꝓhẽdere nõ potuerũt: sed docentem audierũt. d C Adhuc mo. Quasi qd̃ mõ vult̃ post facturi estis sed nõ mõ: q2 adhuc modicũ tp̃s vo. sum quo dispẽsationẽ meã implere debeo: ꝛ tũc vado ad eũ q̃ me misit: tũc pati debeo. Et q̃ mõ nõ vultis audire p̃sentẽ ꝛ miracula faciẽtẽ: q̃retis me post resurrectionẽ ꝛ ascẽsionẽ cũ tanta miracula fient ꝑ aplõs mea ṽtute: ꝛ cũ tãta credet multitudo Tũc eñi cõpuncti de tãto scelere mortis christi dixerunt petro q̃d faciemus.
B e C Vobiscũ sũ. Nõ ait ero: sȝ sũ: q2 ꝛ si ꝓm ꝙ hõ mutat loca: ꝓm ꝙ deꝰ nõ mutat: cũ vbiqȝ sit. Vñ alibi: Fili⁹ hoĩs q̃ est in celo. q. dicit loquẽs ĩ t̃ra. f C Nõ pot. Non ait poteritis sȝ potestis. Tales eñi tũc erãt q̃ nõ possent sicut ꝛ alibi dicit petro: Nõ potes me sequi mõ: seq̃ris aũt postea. sic nec de istis dat̃ desperatio. g C Ad semetipsos. Vñ dño dicere nescierũt: ꝛ tñ illud qd̃ futurũ erat nesciẽtes ꝓnũciauerũt. Qr ꝛ si nõ p̃ñia: ꝑ aplõs tñ itur⁹ est ad gẽtes credituras. h C Quis est hic. Cũ ignorãtes ꝓphetassent veritatẽ: replicãtes candẽ q̃stionẽ ondit se ꝓphetasse ex ignorãtia: vt post⁹ ignorasse videant̃ q̃ ꝓphetasse. i C In nouissimo. Post dissentiões iudeorũ de iesu: ꝛ post ṽba q̃ dixit q̃bus aliũ ꝯfunderent: aliũ docerent in vltimo die scenophegie: vocat non solũ loquẽdo: sed ꝛ clamando: vt qui sitit veniat ad eum.

k C Si q̃s sitit.

docẽs ꝛ dicẽs: Et me scitis ꝛ vn a b
de sum scitis: ꝛ a meipso nõ veni: c
sed est verus q̃ misit me quẽ vos d e
nescitis. Ego scio eũ: et si dixero f
¶ quod est impossibile.
quia nescio eũ: ero similis vobis
a mendax. Sed scio eũ q2 ab ipso g
sũ: ꝛ ipse me misit.† Querebãt er h
go eũ apꝓhendere: ꝛ nemo misit i
¶ .i. q2 nõdũ volebat.
in illũ manus: q2 nõdũ venerat k
¶ ꝓdicatione ꝛ miraculis moti: simplices credũt ꝛ verba ꝛ facta oñi glorificãt.
b hora ei⁹. De turba aũt multi cre l
diderũt in eũ et dicebãt: Christ⁹ m
¶ quasi nõ.
cũ venerit: nunq̃d plura signa fa
c ciet q̃ʒ que hic facit: Audierunt n
pharisei turbã murmurãtẽ de il
lo hec: et miserũt ꝓncipes ꝛ pha
risei ministros vt apꝓhẽderẽt eũ
d Dixit ẽ eis iesus: Adhuc mo o p
¶ tũc. a ¶ .i. ꝑ passionẽ ad eũ vadiũ quo tñ nõ recessit. ¶ .i. patiar: q2 spõte patiar.
e dicũ tp̃s vobiscũ sũ: ꝛ vado ad q
¶ post aũt cõpuncti de scelere mortis mee.
a ¶ fide vel corporaliter.
eũ q̃ me misit.† Queritis me ꝛ nõ r s
¶ quare. ¶ incõmutabilis cũ patre.
f inuenietis: ꝛ vbi ego sũ vos nõ t
¶ nũc. a ¶ more suo ṽba oñi carnaliter intelligẽtes. a ¶ nõ ad ipsum.
potestis venire. Dixerũt ergo iu v
g dei ad semetipsos: Quo hic itur⁹
est q2 nõ inueniem⁹ eũ: Nunq̃d
¶ .i. ad gẽtes ad vana ꝛ diuersa dispersas
in dispersionẽ gentiũ itur⁹ est et
h doctur⁹ gẽtes: Quis est hic ser x
¶ hic replicãt.
mo quẽ dixit: q̃retis me ꝛ nõ inuenietis: ꝛ vbi sũ ego vos nõ po
i testis venire: In nouissimo aũt y

Nico. de lyra

a C Et dicẽs. eoꝝ dubitatiõi rñdendo. b C Et me scitis. q̃tũ ad hũanitatẽ. patriã ꝛ genus cognoscẽdo: sȝ q̃tũ ad diuinitatẽ me nescitis. iõ sequit̃: c C Et a meipso nõ ve. sed a patre quẽ ignoratis. d C Sȝ est ve. q̃ mi. me. q2 in h̃ implet̃ ꝓmissũ de filij missione. e C Quẽ vos ne. q2 deũ nemo vidit vnq̃. vt. s. dictũ est. j. ca. ꝛ ꝑinde me nõ cognoscitis cum sim eius fili⁹ naturalis equalis ei in natura deitatis. f C Ego scio eũ. q2 in q̃tũ deus fili⁹ habet eandẽ sciẽtiã cũ patre. ꝛ sic eũ cõprehẽdit. ꝓm etiã ꝙ hõ eũ clare vidit a principio. licȝ nõ cõprehẽdat. Et causa hui⁹ noticie subdit̃ cũ dicit̃: g C Quia ab ipso sum ꝛc. ꝑ hoc eñi ꝙ ꝓcedit a patre ĩ natura diuina habȝ sciẽtiã diuinã: q̃ est sciẽtia cõprehẽsiõis. ꝑ hoc aũt ꝙ missus est in natura hũana ad salutẽ mũdi. habet in natura hũana plenitudinẽ gr̃e ꝛ sciẽtie: q̃ põt in natura creata recipi. h C Querebãt er. Hic ꝯsiter ponit̃ ppl̃i diuisio sequẽs ad respõsionẽ xp̃i: q2 ea audita maligni exarserũt in malicia: ꝛ boni fuerũt in fide solidati. ꝛ hoc est qd̃ dicit̃: Querebãt ergo eũ apprehẽ. ad occidendũ malignãtes. i C Et nemo misit in illũ ma. q2 nõ poterãt explere maliciã in effectu: nisi q̃tum ꝑmittebat. ideo sequit̃: k C Quia nõdũ ve. ho. ei⁹. i. ab eo ordinata de captiõe sua. l C De turba aũt ꝛc. ꝓpter ei⁹ doctrinã ꝛ miracula. iõ sequit̃: m C Et dicebãt: xp̃s cũ venit ꝛc. q. d. nõ est ali⁹ expectãd⁹ q̃ plura faciat. iõ firmit̃ tenẽdũ ꝙ h̃ est xp̃s. Audierãt eñi añ ꝙ ĩ aduẽtu xp̃i multa miracula debebãt fieri: ꝛ ꝓm veritatẽ tot videbãt fieri p̃sentialit̃ ꝙ ꝯuincebãt̃ credere ipm̃ eẽ xp̃m. n C Audierũt pha. ꝛc. Et bñ dicit murmurantẽ: q2 nõ audebat bñ ꝯfiteri in palã. Verũtñ pharisei audientes tãta bona de xp̃o doluerũt ꝛ ꝓcurauerũt ministros ꝑ ꝓncipes ad capiẽdũ ipm̃. ꝛ h̃ est qd̃ dr̃: Et miserũt ꝓn. ꝛc. o C Dixit ẽ eis ie. Postq̃ xp̃s ostẽdit suã originẽ. hic ꝯñr declarat terminũ ad quẽ tẽdebat. Et diuidit̃ ĩ duas: q2 ꝓmo ondit̃ ꝓpositũ. scõo ex h̃ sequit̃ admiratio turbaꝝ ibi: Dixerũt ẽ. Termin⁹ ad quẽ xp̃s tẽdebat est ipse pat̃ ad quẽ ꝑ mortẽ redijt in q̃tũ ꝑ hoc gloriã corporis ꝛ exaltationẽ accepit. ꝛ h̃ est qd̃ dicit q̃si rñdẽdo intẽtioni q̃rẽtiũ ipm̃ cape. p C Adhuc modi. ꝛc. q. d. nõ mõ implebitis qd̃ vultis: q2 adhuc modico tp̃e volo manere ĩ ꝓplo ad docẽdum ꝛ miracula faciendũ. q C Et vado ꝛc. ꝑ mortẽ eñi iuit ad patrẽ. pactis tñ ꝓdict⁹. r C Queret⁹ me. q2 post ascẽsionẽ ei⁹ in celũ iudei vidẽtes signa ꝑ aplõs fieri: pñia ducti reũsi sunt ad fidẽ xp̃i. dicẽtes ad aplõs: q̃d faciem⁹ vt h̃r Act. ij. s C Et nõ inue. scȝ ꝓm p̃ñtiã corpalẽ: sȝ penitẽtes eu inuenerũt ꝓm p̃ñtiã sp̃ũalẽ. C Alit̃ exponit̃ ꝺ p̃sentia corpali: q2 p⁹ appropinq̃nte destructione ciuitat̃ ꝑ romanos: multi iudeoꝝ cognouerũt hãc miseriã eis euenire ꝓpter mortẽ iesu: quẽ tũc libẽter voluissent hr̃e p̃ñtem ad sui liberationẽ. seq̃t̃: t C Et vbi ego sũ ꝛc. q̃re nõ dixit: Vbi ego vado. qd̃ videt̃ ꝯuenẽti⁹ dicere. Dicendũ ꝙ sic ire ad patrẽ ꝯuenit ei ꝓm hũanitatẽ in q̃ est mutatio. ita eẽ sp apd̃ patrẽ ꝯuenit ipĩ ꝑ diuinitatẽ ĩ q̃ est idẽ cũ ipso p̃re in essentia. distinct⁹ tñ ĩ ꝑsona. ꝛ ad hoc designãdũ dic: Vbi ego sũ. v C Dixerũt ẽ ei. Hic ex ṽbis xp̃i ponit̃ turbe admiratio. ex h̃ ei ꝙ xp̃s dixerat: Queretis me ꝛ nõ inue. q̃si dubitãtes arguebãt ꝙ deberet a iudea recedere ꝛ ire ad ꝓdicãdũ gẽtib⁹ ex̃ terrã iudeoꝝ. ꝛ ita p̃z: sed ex fine ṽbi arguũt ꝯriũ dicẽtes: x C Quis est hic ser. ꝛc. vos nõ potẽ. ve. q. d. Ex h̃ qd̃ dixit: Vbi ego sum. p̃z ꝙ illud qd̃ dixit: Queretis me ꝛ nõ ĩue. nõ ĩtelligit̃ ꝑ h̃ recessus ei⁹ a iudea: q2 dixisset: vbi ero. ꝛ nõ vbi sũ: q2 tũc erat ĩ iudea cũ ꝓtulit ṽbũ ꝓdictũ. Et sic p̃z eoꝝ dubiũ circa xp̃i ṽbũ. sic eñi debebat iudeorum obstinat̃ vt vidẽtes nõ viderẽt: ꝛ audiẽtes nõ ĩtelligerẽt: ꝓut erat h̃ eis ꝓphetatũ Esa. vi. y C In nouis. Declarata origine doctrine xp̃i: ꝛ õñso ꝙ erat a deo data ꝛ facta. hic ꝯñr inuitat ad ipsam. Et diuidit̃ ĩ duas: q2 ꝓmo ponit̃ hm̃õi inuitatio. scõo ex h̃ seq̃ns ppl̃i dissentio ibi: Et illa ẽ tur. In ꝓma igit̃ pte dr̃ sic: In nouissimo aũt die mag. fe. i. in die. vij. q2 ꝓm⁹ dies ꝛ vltim⁹ erãt solẽniores itermedijs. C Vel alit̃: In nouissimo .i. in octauo: q2 pactis septẽ dieb⁹ festiuitat̃ tabernaculoꝝ. in octauo die erat festũ cet⁹ vl̃ collecte. ꝛ dicebat̃ illa dies sc̃issima ĩ lege. Cui⁹ rõ ẽ: q2 figurabat ꝯgregationẽ sc̃tõꝝ ĩ superna felicitate.

Moraliter

y C In nouis. ꝛc. ex h̃ inoleuit ꝙ turbis fit ꝓdicatio stãdo ꝛ magis clamose. claustralib⁹ aũt ꝛ capitul̃ sedẽdo ꝛ magis remisse: eo ꝙ dr̃ Mat. v. a. Et cũ sedisset ac. ad eũ di. apl̃ĩ ꝛc.

* Sed turba

Margin: Diuisio — Diuisio — ✝ mat. 21. d — marc. 11. c — Luc. 19. g — ✝ j. 13. d — C — D

E F a ¶ Si q̄s sitit. Bibat spm̄ vt post exponit: ꝛ cū biberit flu- mina de ventre ei⁹ fluent aq̄ viue. Venter est ɔsciētia cordis: q̄ bibito spū purgata viuit ꝛ habet fontē: et ip̄a est fons vel flu- uius: q̄ manat beniuolētia d̄ū ꝑrimo vult ɔsulere: q̄ bona sua putat sibi soli sufficere/ nō fluit ille fons. ¶ Hiero. Audacter ꝛ tota libertate ꝓnūcio ex eo tp̄e q̄ apo stoli dño crediderūt habuisse spm̄sctm̄ nec potuisse signa facere absq̄ spūsan

† Pro.5.c. cti grā: sed ꝓ modulo atq̄ mēsura. vn̄
sm̄ aliā saluator clamauit in tēplo/ dicens: Si
litterā q̄s sitit ve. ad me ꝛ bi. q̄ credit in me si- cut di. scri. flumia de ven. ꝛc. Hoc aūt dixit de spū quē ac. e. cre. in eum. Et in eodē loco infert. Nōdū3 eni erat spūs dat⁹: q2 iesus. n. e. g. Nō ꝙ nūc nō eēt spūsctūs dicēte saluatore. si aūt in spi- ritusctō eiicio demōia: s3 q̄ erat in dño necdū not⁹ in aplis morabat̄. Qr̄ obrē cū duceret̄ iesus ad passionē negāt: et christū se nescire iurāt. b ¶ Nodum eni erāt. Et si ꝓphete acceperūt eūdē spm̄: ꝛ iohānes ꝛ alij añ resurrectionē xp̄i: tn̄ erat ali⁹ modus donatiōis futu rus/ aptior ꝛ plenior. post resurrectio- nē eni qn̄ p̄mū apparuit aplis: insuffla

Gen.2.d uit in faciē eoꝝ q̄ flatu p̄mo hoi animā indidit/ ꝛ de limo erexit. Significans ergo se esse eūdē: insufflauit spm̄ aplis vt de luto exurgerēt. Deinde post ascē sionē plen⁹ spm̄ misit ī igneis linguis vt oēs gētes docerēt: sicut illi tūc oib⁹ linguis: sic nūc vnitas ecclie loquit̄ oi bus linguis: o q̄ vnitate p̄cisus nō ha- bet spm̄. c ¶ Quia iesus. Postq̄

† Mat.2.a aūt baptiçant spūsctō: et effundit̄ grā spūsscti in eis: tūc libere loquūt̄ ad p̄n

Act.5.e cipes iudeoꝝ. Oportet obedire magi

† § deo q̄ hoibus: mortuos suscitāt: inter

Mich.5.a flagella letant̄: sanguinē fūdūt ꝛ aliis supplicijs corōnant̄. Nōdū3 ergo erat spūs in aplis: nec de ventre coꝝ flue- bāt grē spūales: q2 nōdum fuerat dñs glorificatus. Que sit aūt talis glīa ip̄e

J.17.a in sequētib⁹ apit/ dicēs: Pater clarifi- ca me claritate quā habui apō te añq̄ mūdus fieret. Christ⁹ nisi resuscitat⁹ vt sua resurrectiōe nr̄am ondēs et vitam quā amem⁹ spm̄ dare noluit: vt ī resur rectione nr̄a flagret charitas: et sp̄reta vita q̄ nō est vera ꝛ oib⁹ coducis q̄ sūt ei⁹ charitatē migrem⁹ ad verā vitā. Si q̄ credim⁹ in eū q̄ resurrexit a mortuis: ꝛ nobis dat̄ spūs a nouo hoīe: vt no- ui sim⁹. d ¶ Venerūt q̄. Missi ad capiēdū eū redierūt imunes a crimie: pleni admiratiōe/ diuie doctrie testes. e ¶ Nūq̄d ꝛ vos ꝛc. Laudabiliter seducti erāt q̄ dimisso malo infidelitat̄ trāsierāt ad fidē. f ¶ Nūq̄d ex p̄nci pib⁹ ꝛc. Qui docēt legē cōtēnūt eū q̄ misit legē: s3 q̄ nō nouerāt legē credūt in eū q̄ dedit legē: vt ipleat̄ qd̄ dr̄: Vt nō videtes videāt/ ꝛ videtes ceci fiāt. ¶ Nunq̄d lex

die magno festiuitatis stabat ie- a
sus ꝛ clamabat/ dicēs Si q̄s sitit b
a ¶ interi⁹ crederet diligere ꝛ v̄ba dei audi
re. ¶ affectu amoris ꝛ passib⁹ fidei recedens
do ab amore mūdi. ꝛ hoc est venire ad eū. c
veniat ad me ꝛ bibat. Qui cre- d e
¶ Esaie.
dit in me sicut dicit scriptura: flu
mina de ventre ei⁹ fluēt aq̄ viue. f
¶ exponit p̄ quē vocasset potū. ¶ sancto.
Hoc aūt dixit de spū quē acce- g h
¶ qui p⁹ resurrectionem insufflauit: ꝛ post ascē
sionē in igneis linguis dedit. ¶ accepturi.
b pturi erāt credētes in eū. Nōdū i
c eni erat spūs dat⁹: q2 iesus nōdū k
a ¶ resurrectiōe ꝛ ascēsiōe: ¶ cū h loq̄ret et
inuitaret credentes nata est de illo in turba
erat glorificat⁹. Ex illa ergo tur- l
dissensio. ¶ aliqui.
ba cū audissent hos s̄mōes ei⁹ di
¶ hi ceperant bibere.
cebant: Hic est vere ꝓpha. Alij m n
a ¶ hi nōdū īceperāt bibere nescientes hec es
se ipleta ī xp̄o q̄ ꝓphe p̄dixerāt: q2 erat ī na
dicebāt: Hic est christ⁹. † Quidā o
zareth galilee nutrit⁹. ¶ q̄ nouerant in na
zareth nutritū natiuitatis locū nō attēdūt.
aūt dicebāt: † Nūq̄d a galilea ve p
nit christ⁹: Nōne scriptura dicit: q
q2 ex semie dauid ꝛ de bethleē ca
stello vbi erat dauid/ venit xp̄s: r
Dissensio ita facta ē ī turba ꝓpt̄ s
¶ nō tm̄ credere nolebāt: sed p̄seq̄ volebāt.
eū. Quidā aūt ex ip̄is volebant t
¶ q2 nondū ip̄e voluit.
app̄hēdere eū: s3 nemo misit sup v
b illū man⁹. Venerūt ergo ministri ad x
pontifices ꝛ phariseos/ ꝛ dixerūt
¶ pharisei.
eis illi: Quare nō adduxistis eū:
a ¶ qui missi fuerunt.
Rńderūt ministri. Nūq̄ sic locut⁹ y z
¶ ꝑus. ¶ q2 erat de⁹ ꝛ hō. ¶ h testimoniū re
est hō: sicut hic loquit̄. Respon- a
pellētes. a ¶ q̄d delectati estis s̄monib⁹ ei⁹.
e derūt ergo eis pharisei: Nūq̄d b c
f ꝛ vos seducti estis: Nunquid ex
principibus aliquis credidit in a

credit in me ꝛc. Flumia de ꝛc. Et alios p̄ redundātiam. G
f ¶ Aque viue. Dicit̄ aūt sapiētia diuina aq̄ viua: q2 cōtinu at hoiem suo p̄ncipio. s. deo. g ¶ Hoc aūt di. de spūsctō. Hec sunt v̄ba euāgeliste exponētis v̄bū christi p̄dictū de acce ptiōe spūsscti in signo visibili sicut acceperūt apli die penteco- stes: q2 ex illa acceptiōe facta est redūdā- tia fidei in p̄dicatiōe euāgelij p̄ totū orbē. h ¶ Quē accepturi erant ꝛc. Qr̄uis eni apli haberēt grām spūsscti añ illū di- em pentecostes: nō tn̄ ita plene. ꝛ ꝓpter hoc nō receperant in signo visibili qd̄ de notat grē plenitudinē. cui⁹ tn̄ causa sub- dit: i ¶ Nōdū eni ꝛc. In tali plenitu- dine ꝛ signo visibili. k ¶ Quia iesus nō. ꝛc. Ad hoc eni dat̄ spūsanct⁹ vt tra hant̄ corda fideliū ad celestis glīe deside riū. nihil aūt desiderat̄ nisi app̄hēdat̄ vt possibile. possibilitas aūt humane natu- re ad assecutionē celestiū manifestat̄ per glorificationē hūanitatis in christo. et iō p̄us debuit glorificari q̄ daret̄ spūsctūs in signo visibili. vt p̄ factū videret̄ adit⁹ regni celestis possibilis hoi. l ¶ Ex illa ergo tur. ꝛc. Hic ɔñr describit̄ ꝑpli dis- Diuisio sensio seq̄ns ad v̄ba christi. et p̄mo inter ꝑplares. scđo inter principes/ ibi: Vene- rūt q̄ mini. In p̄ma ergo pte dr̄ sic: Ex il- la ergo turba ꝛc. s. illi ꝙ vere credebant. m ¶ Hic est vere p̄. i. antonomatice di ctus ꝓpha q̄ ꝓmissus est: Deut. xviij. c. Propheta3 suscitabit deus ꝛc. qd̄ ad lit- terā itelligit̄ de xp̄o: vt dictū est. s. ca. p̄. n ¶ Alij dicebat. Isti erāt in fide ferue tiores p̄dict̄: q2 fidei veritatē api⁹ ɔfite- bant̄. o ¶ Quidā aūt di. Cōtradicē- do p̄cedētib⁹. p ¶ Nūq̄d a ga. v. xp̄s. q. d. nō: ꝛ ꝓpter hoc nō est xp̄s: q2 est ga- lileus. ꝛ adducūt ꝓ se argumētū ex scriptu ra/ dicēs: q ¶ Nōn scri. dicit ꝛc. Vbi erat dauid qñ fuit iunct⁹ ī regē. r ¶ Ve nit christ⁹. q. d. sic. Sciēdū ꝙ scriptura h in plurib⁹ locis p̄dixit christū eē de semie dauid potissime Hiere. xxiij. a. Suscita- bo dauid ger. iustū ꝛc. qd̄ itelligit̄ d̄ xp̄o. vñ in fine auctoritatis subdit̄: Et hoc est nomē qd̄ vocabūt eū dñs iust⁹ nr̄. Silr̄ ꝙ in bethleē3 castello nasceret̄ scriptum est Michee. v. a. Et tu bethleē ephrata ꝛc. seq̄t̄: Ex te mihi egrediet̄ q̄ sit dñator in isrl̄. ꝛ vtrūq̄ erat veru3 de xp̄o: q2 de da- uid descēdit sm̄ carnē/ ꝛ ī bethleē nat⁹ ē: vt p3 Mat. ij. ꝛ Lu. ij. sed isti hoc igno- rabāt/ eo ꝙ nutritus fuerat in naçareth. s ¶ Dissensio ita facta est turba ꝓ pter eū. Quia ibi erant ɔtrarie opinio- nes de eo: vt p3 ex p̄dictis. t ¶ Qui- dā autē ex ip̄is vo. app̄. eū. Sed re- pressi sūt diuina v̄tute. iō seq̄t̄. v ¶ S3 nemo mi. su. il. man⁹. Quia nihil po- terāt ei facere nisi q̄tū ꝛ qñ ip̄e permitte- bat. x ¶ Venerunt ergo mistri ad pōtifices. Hic cōsequēter ponit̄ dissen- Diuisio sio q̄ ad p̄ncipes. ꝛ diuidit̄ in duas: q2 p̄- mo ondit̄ dissensio eoꝝ erga ministros.

Nico.de lyra .

felicitate. In illa q̄ die magna ꝛ solēni. a ¶ Stabat ie. ꝛ cla. Predicādo v̄bū dei. ꝛ ex h inoleuit ɔsuetudo vt turbis vulgarib⁹ fiat sermo stando. religiosis aūt sedēdo: q2 xp̄s do cebat discipulos suos sedēdo: vt hr̄ Matth. v. a. Et cū sedisset accesse. ad eū disci. ei⁹. ꝛ aperiēs ꝛc. ꝛ in plurib⁹ alijs locis in euāgelio turbas docebat stando: vt hic habet̄: q̄d aūt docebat subdit̄: b ¶ Si q̄s sitit. Si q̄s desiderat doctrinā vite. c ¶ Veniat ad me. Per fidem formatā. d ¶ Et bibat. Aquā sapiētie salutaris. nō solū ad sufficiētiā: sed etiā ad redū dantiā: q2 fides ꝛ bonitas vni⁹ fidelis debet ad alios deriua- ri. qd̄ ostēdit saluator p̄ scripturā. cui⁹ s̄nia habet̄ Prouer. v. sed v̄ba sūt hic aliquātulū mutata. ꝛ hoc est qd̄ dr̄: e ¶ Qui credit in

scđo principū ad inuicē/ ibi: Dicit Nicodem⁹. Turbatio prin- cipū ergo ministros fuit ex hoc ꝙ nō ceperāt iesum: q2 ad hoc missi fuerāt: vt p̄dictum est: ꝛ p3 lrā. y ¶ Rńderunt mini stri. Se excusantes. z ¶ Nūq̄ sic locu. est hō si. hic. loq tur. q. d. ita bñ loquit̄ ꝙ nō videt̄ homo purus sed plus. ꝓpt quod temerariū esset ponere sup eū manus. a ¶ Respōde runt ergo eis pharisei. Ex inuidia moti. b ¶ Nunq̄d ꝛ vos sedu. estis. i. extra veritatē ducti. q. d. p3 ꝙ sic: qd̄ con- firmant exēplo maioꝝ ꝛ legisperitoꝝ dicentiū: c ¶ Nunq̄d ex principibus. i. ex sacerdotibus qui principabant̄ in po- pulo. d ¶ Aliq̄s credidit in eū/ aut ex phariseis. Qui videbant̄ religiosiores alijs. quasi diceret nullus ex talib⁹ cre- didit. hoc tamē falsum erat: q2 multi de istis crediderunt chri- sto. occulte tn̄ ne de synagoga expellerent̄: vt habet̄. J. xij. ca. Sed turbe

A f a ¶ Nunqd lex. qz illi quersi nolebãt prius esse dãnatores q̃ cognitores. ille ꝑo putabat q si pariter cũ ꝑsente audirẽt forsam essent similes ministris q̃ maluerũt credere q̃ tenere. Auctoritate q̃ legis vult eos inducere vt eũ prius velint audire. b ¶ Et tu gali. rc. Galileus dicebat iesus q̃si de nazareth erãt parẽtes eius.

Mystice: In mõte oliueti. ¶ Mystice signat altitudinẽ misericordie. vñ nobis chrisma. i. vnctio. Mane redit ad templũ. mane est ortus noue lucis post tenebras legis quo fidelib'. i. in tẽplo ei' misericordiam venit pãdere r dare. Sessio est humilitas incarnationis: q̃ miseret r docet. vñ libẽter ppls venit ad eũ: sz inimici pharisei de iusticia tẽptãt: an contra eã dicat: sciebãt mansuetũ r misericordie ꝑdicatorẽ: vñ placebat pplo. vñ putabãt dicturũ dimittẽdã esse adulterã: r in h diceret hostis legis contrari' moysi r deo aucto ri. r cũ adultera reus mortis. Or si ꝑm legem diceret lapidẽdã: deriderẽt q̃si nõ haberet mãsuetudinẽ quã ꝑdicabat ꝑ q̃ amabat. Ipse aũt neutra capit calũnia: sz seruata mãsuetudie rñdet q̃d est vere iusticie. Qui sine peccõ ꝑmũ in illã lapidẽ mittat. Nõ aũt statim iudicet: sz inclinãs se digito scribit i terrã. Digito dei scripta fuit lex i lapide ꝑ duricia illi' ppli: nũc iã inclinat' in hoie: ipse custos legis est r lator legis: scribẽs i terrã q̃ fructũ reddit. Docet aũt nos audita alicui' malis: nõ temere iudicare sz ꝑus digito discretiõis nosipsos in tus discutere. sicut illis dicit: Qui sine pec. est ve. q̃si ꝑus sitis iusti: vt p' reã puniatis. Si enĩ lex iubet punire reos nõ tñ a similr puniẽdis. Ecce plena iusticia: vt iust' mala puniat. Illi q̃ vel reã dimittãt vel cum ea penã subeãt. d ¶ Adducũt aũt. Mystice. Mulier in adulterio deꝑhẽsa signat synagogã q̃ adulterauit legẽ moysi sec̃ndo traditões patrũ. Uel que dimissa lege moysi iã sequit fidẽ xpi. vñ iudeus iam ¶ quasi adulterã

cũ: aut ex phariseis? Sed turba a hec que nõ nouit legẽ: maledicti b sunt. † Dixit nicodemus ad eos: e
¶ volens illuminari. ¶ timens sciri.
ille qui venerat ad eũ nocte: qui
¶ nõ tamẽ incredulus.
a vn' erat ex ipsis: Nunqd lex nostra b iudicat hoiem nisi prius audierit ab ipso r cognouerit quid faciat? e
a ¶ ex ꝑiudicio cordis sui.
b Rñderũt r dixerũt ei: Nunqd r g
¶ i. galileo seduct'. ¶ cũ sis legis doctor.
tu galile' es? † Scrutare scripturas h r vide: quia a galilea ꝑpheta nõ i
¶ tamẽ dns prophetarũ inde surrexit r qui dicitur nazareus
¶ nullo ꝑfecto negocio.
surgit. Et reuersi sunt vnusquisq; k
¶ maliciã suam.
in domũ suã. C. VIII
c Iesus aũt ꝑrexit i mõ l tẽ oliueti: r diluculo m iterũ venit in templũ: r ois ppls venit ad eũ: r sedẽs do n
o cebat eos. Adducũt autẽ scribe o

Nico.de lyra

B ✱ a ¶ Sed tur. hec. i. credidit: q̃ de facili seduci põt ꝑpter ignorãtiã. iõ subdit: b ¶ Que nõ no. rc. hoc accipiebãt ex hoc q dr Deut. xxvij. d. Maledict' qui nõ perma. in ser. rc. c ¶ Dixit nico. Hic ponit dissentio ꝑncipũ adinuicẽ ꝑpter ꝟbũ nicomedi excusantis iesuz: qz occulte credebat in eũ. iõ volebat eũ excusare ex lege. d. d ¶ Nũqd lex no. iu. ho. rc. volebat enĩ p h inducere eos ad audiẽdũ xpm: vt p ꝟba ei' conuerterent sicut ipse fuit conuersus. e ¶ Et cognoue. rc. qz in dãnatiõe hois nõ leuiter est ꝑcedẽdũ. f ¶ Rñderũt r di. ei: de ꝟitate turbati: qz hoies inuidia r iracũdia agitati nõ recipiũt ꝑsuasionẽ. g ¶ Nunqd r tu ga. es. i. discipulus hui' galilei. h ¶ Scrutare scri. i. diligẽter considera: qz videt q nihil de eis scias. i ¶ Et vide: qz a. rc. hoc verbũ eoz simpliciter est falsum: qz si itelligat de ꝑphetis generalr aliq̃ fuerũt nati de galilea: videlz galile': tobias r delbora ꝑphetissa: r forte plures alii. Si aũt intelligat de ꝑpheta ꝑmisso ad salutẽ ppli q̃ est messias: vt frequẽter dictũ est. sic etiã falsum est ꝟbũ eoz: qz de ipso scribit Esa. xi. q dz esse nazare': r p cõñs de galilea: qz nazareth est i galilea. dr enĩ d xpo Esa. xi. a. ꝑm ꝟitatẽ hebraicã: Egredief ꝟga de radice iesse: r nazare' de radice ei' descẽdet. hoc aũt poterat rñdere nicodem' q̃ erat legisperit': sz nõ fuit ausus: nec mirũ: qz etiã apli illo tpe erãt timidi. k ¶ Et reuersi sũt rc. qz eoz cõsiliũ p diuisionẽ fuit dissipatũ.

Utrum xpus fuerit ꝑpheta

Hic q̃rit verũ xps fuerit ꝑpheta. Et arguit ꝑmo q nõ: qz ꝑpheta ꝑtinet ad cognitionẽ intellectiuã: vt ꝑz Dan. x. b. Intelligẽtia opus est in visiõe. Christ' aũt ꝑm ptẽ intellectiuã erat in statu btitudinis in q̃ nõ manet ꝑphetia sz magis euacuat r cessat: vt hr. i. Cor. xiii. q̃ rc. Itẽ cognitio ꝑphetica quãdã obscuritatẽ importat. iõ dr ꝑpheta q̃si ꝑcul fans. in xpo aũt nõ fuit enigmatica cognitio: qz ab instãti cõceptionis aĩa ei' vidit clare essentiã diuinã q̃ rc. Cõtrariũ ꝑz i lra. Itẽ in lege r ꝑphetis ꝑdict' fuit vẽturus: sicut ꝑpheta antonomatice

C matice dic'. Rñsio: dicẽdũ q ꝑpheta ꝑm nois interꝑtationẽ dr q̃si ꝑcul fans: ingtũ annũciat ea q̃ sũt lõginq̃ ab hoim cognitiõe. Hec aũt longinq̃tas põt dupl' intelligi. Uno mõ respectu ꝑphete annũciãtis: ita q ea q̃ annũciat sint ab ei' cognitiõe lõginq̃: ꝑpter obscuritatẽ sue cognitiõis: r nõ ꝑtinet ad ꝑfectionẽ ꝑphetie: sz magis ad defectũ: vt ꝑz Num. xij. vbi moyses dr excellẽtior ꝑpheta: eo q deũ palã r nõ p enigmata viderat: quẽ alii cognoscebãt in somno r visiõe. Alio mõ intelligit illa lõginq̃tas respectu alioz hominũ cũ q̃bus ꝑpheta cõuersat: q̃bus annũciat occulta: r h est de rõne ꝑphetie. r iõ Aug. xvj. contra Faustũ dicit q ex hoc aliq̃s dr ꝑpheta: qz annũciat ea q̃ sunt longinq̃ a cõi cognitione hoim cũ q̃b' cõuersat in via. xps aũt añ passionẽ suã q̃tũ ad ptẽ sensitiuã erat viator. r cũ aliis hoib' cõuersabat. r iõ q̃uis clare videret diuina secreta: tamẽ erat vere ꝑpheta ingtũ erãt longinq̃ a cognitiõe alioz hoim cũ q̃b' conuersabat: r q̃b' annũciabat illa. Angeli aũt in nullo sunt viatores: qz eoz cõuersatio nõ est cũ hoib': vt hr Dan. ij. r iõ nõ pñt dici ꝑphete ex hoc q annũciãt hoib' occulta. Per dicta ꝑz ad argumẽta. Quis enĩ xps q̃tũ ad ptẽ intellectiuã esset btũs: nõ tñ erat oino extra statũ vie. r iõ nõ euacuabat in illo rõ ꝑphetie añ passionẽ: sed post resurrectionẽ fuit euacuata: qz ampli' nõ erat in via: r sic ꝑz ꝑmũ argumentũ. Ad scdm similiter ꝑz ex dictis: qz obscuritas cognitionis in ipso ꝑpheta nõ est de ꝑfectione ꝑphetie.

Moraliter: ✱ a ¶ Sed turba hec q̃ nõ no. legẽ rc. Aug'. In me sit hec maledictio Ita etiã nũc est in ecclesia q simplices r laici sunt aliq̃ñ deuotiores: ꝑm illũ Esa. i. a. Cognouit bos possessorẽ suũ: r asin' ꝑsepe dñi sui rc. ¶ In ca. vij. vbi dr i postil. Est igit sensus. ꝑm Aug'. Mea doctrina nõ est mea.

Additio. Uerba Augus. i h loco hec sũt. videt aũt h eẽ contrariũ q̃d dic: Mea r ñ mea: sz si dixisset ista doctrina nõ ẽ mea: nulla ẽ q̃stio. Que ẽ q̃ doctrina pris nisi verbũ pris: ipse q̃ xps est doctrina pris si ꝟbũ pris ẽ: sz qz ꝟbũ nõ põt eẽ nisi alicui' r suã doctrinã dixit r seipz r nõ suã: qz pris est ꝟbũ: q̃d est enĩ tã tuũ q̃ tu: r q̃d tã nõ tuũ q̃ tu si alicui' es D Dicere q̃: Mea doctrina nõ est mea. i. ac si diceret: Ego non sũ a meneipso. hec Aug'. q̃ ꝟba satis concordãt lre r meo iudicio meli' intelligunt in seipsis q̃ p expositionẽ postillatoris.

Replica. In ca. vij. vbi dr: Mea doctria nõ ẽ mea vbi postill. ponit ꝟba bti Aug'. in clarissima sũma sic: Mea doctria nõ ẽ mea. q. d. Ego q̃ sũ doctrina pris q̃ nõ sũ a meipso sz a pre rc. Hãc itelligibilẽ r sũmariã ex dict' bti Aug'. reductã ꝟitatẽ Bur. sine calũnia nõ relinq̃t r tñ idẽ finalit' dicit: vt ꝑz intuẽti suã allegationẽ. C. VIII

Iesus aũt. Declarata origine doctrie xpi. hic consr ponit ipsa doctrina. ipsa aũt hz ꝟtutẽ illuminatiuã: r viuificatiuã. iõ sic ꝑcedit: qz ꝑmo declarat ei' ꝟtutẽ illuminatiuã. scdo ꝟtutẽ viuificatiuã. x. ca. ibi: Amẽ amẽ dico vob. ꝑma in duas: qz ꝑmo oñdit ei' ꝟtus illũinatiua p ꝟbũ. scdo p sensibile signũ ca. se. Et ꝑteriẽs iesus. ꝑma in duas: qz euangelista ꝑmo introducit xpm docẽtẽ. scdo oñdit doctrine ei' virtutẽ / ibi: Iterũ q̃. ꝑma in duas: qz ꝑmo ponit doctrina veritatis. scdo confutatio falsitatis / ibi: Adducũt aũt. Circa ꝑmũ sciẽdũ q debit' modus docẽdi veritatẽ fidei: est ꝑmo haurire in orone: postea effundere pplo in ꝑdicatiõe. r iõ xps volẽs dare exemplũ ꝑdicatorib' ecclie aliq̃ñ an ꝑdicationẽ sequestrabat se in orone. r h est q̃d dr: l ¶ Iesus aũt pre. i mõ. oliueti cau. orãdi. qz dom' marthe in qua hospitabat erat ꝑpe montẽ illũ. m ¶ Et dilucu. rc. ad oñdendũ in eo zelũ aiaz. n ¶ Et ois po. rc. docebat eos de salute aiarũ. q̃d aũt tũc dixerit ꝑtermittit euãgelista: qz ꝑncipalr itẽdebat describere illa ex q̃b' ei' deitas manifestabat: ex q̃b' dissentio iudeoz contra eum oriebat. o ¶ Adducũt. Hic consr ponit cõfutatio falsitatis. r diuidit

Moraliter: Moralr. o ¶ Adducũt aũt rc. p mulierẽ istã in adulterio deꝑhensam

E F quasi adulterā accusat. Uel signat ecclesiam q̄ relinquēs deum fornicata erat cū demonibus quā iudeus accusat q ad christū accedat: ⁊ q̄si nouū idolatrie genus reputata est. a ¶ Jesus autē ⁊c. Quid scriberet in terra: siue verba illoꝝ siue qd aliud non est diffinitū ſm q se inclinat ⁊ digito scribit. Docet q̄ vt anteq̄ iudiciū fiat nos debere inclinare. i. cōdescēdere in iudicio: aut faciendo vti discretione. b ¶ Et iterum se inclinās ⁊c. i. data sententia iusticie qua illi cōscij maloꝝ percussi sunt. Iterū scribit in terrā ex more: vultū alio vertēs: vt illi sit liberū exire q̄s ſuidebat

†Leu. 20. b citius exituros q̄ plurs interrogaturos. Docet aūt nos sicut ⁊ ante correctionē alteri⁹: ita ⁊ post nosipsos humiliter inuestigare: ne idē vel aliud sit in nobis sit. c ¶ Nec ego te cōdēnabo. Sed q̄ poterat timere ne ille q̄ sine pctō est eā puniret: dicit ei vt misericors preterita pctā dimittens. Nec ego te cōdēnabo. vt iust⁹ ne ampli⁹ peccet interdicēs. d ¶ Iterū ergo. Repulsis tētatorib⁹: sanata culpa mulieris: apt⁹ subdit q̄d possit ex diuinitate: ne ambigat de eo hoīe an possit pctā dimittere. e ¶ Ego sū lux mūdi. q̄ nube carnis tegit: ⁊ sic tolerāda

†De pe. dis. 6. c. 1. circa medium hominibus efficit. vn̄ ⁊ peccata possum dimittere ⁊ etiam hominē illuminare.

¶ Testimoniū tuū

⁊ pharisei mulierē i adulterio de ¶ recenter.

phēsā: ⁊ statuerūt eā in medio: et dixerūt ei: Mgr̄: hec mulier mō deprhēsa est in adulterio. † In lege autē moyses mandauit nobis hmōi lapidare. Tu ḡ q̄d dicis? Hoc aūt dicebāt tētantes eū: vt posset accusare eū. Jesus aūt incli¶ de sinu patris in mundū ad reclinanda pctā humani generis. ¶ peccata eoꝝ.

nās se deorsum: digito scribebat in terrā. Cū aūt pseuerarēt inter¶ q̄ inclinat⁹ scripsit creat⁹: salua misericordia iusticiā iudicat. ¶ vt erigat illos q̄ in peccatis curuabantur. ¶ auerso vultu non dedignatur.

rogātes: erexit se/ ⁊ dixit eis† Qui sine peccato est vestrū primus in ¶ ostendit dimissa peccata mulieris.

b illā lapidē mittat. Et iterū se inclinās scribebat in terrā. Audiētes aūt hec vnus post vnum exibāt: incipiētes a senioribus: ⁊ re¶ remanet solus iesus cū muliere in domo. i. cū ecclia in mūdo. ¶ misericordia. ¶ miseria. ¶ discipuloꝝ vel in dubio.

māsit iesus solus/ ⁊ mulier in medio stans. Erigēs aūt se iesus di¶ hos fugauit iudicio iusticie.

xit ei: Mulier vbi sunt qui te ac¶ vel runt. ¶ sciens se sibi inquinatā.

cusabant? Nemo te cōdēnauit? Que dixit: Nemo dn̄e: Dixit autē iesus: † Nec ego te cōdēnabo. † Uade ⁊ iā ampli⁹ noli peccare. Iterū ergo locut⁹ est eis iesus/ di¶ ideo.

cēs: † Ego sū lux mūdi. Qui seq¶ p fidē. ¶ iustis exēplis obedit. ¶ ignorantie vel peccatoꝝ.

tur me nō ambulat in tenebris/ sꝫ ¶ nūc ⁊ in futuro. ¶ q̄ deū se significauit.

habebit lumen vite. Dixerūt ergo ei pharisei: Tu de teipso testi

Ni. de ly.

Diuisio ※ stratis. ⁊ diuidit in duas partes: q̄ primo ponit iudeoꝝ maligna interrogatio. scḋo subiūgit christi benigna rn̄sio/ ibi: Jesus aūt iclinās. In prima ergo parte dr̄ sic: Adducūt aūt scribe. i. illi q̄ habebāt noticiā scripturarū. a ¶ Et pharisei. Qui videbant pre aliis religiosi. b ¶ Mulierē in ad-

Questio ulterio de. Si queraf q̄re non adduxerūt adulteꝝ ei⁹: cū ſm legē esset eadē pena plectēdus. pōt dici q p hoc voluerūt ponere suspitionē in corde ppl̄i q fuisset aliq̄s discipulus ei⁹. ⁊ iō nō adduxissent eū ad ei⁹ iudiciū. ¶ Uel aliter: forte adulter erat diues: ⁊ ideo p p̄cio ipsm liberauerāt. pposuit ergo questionē bifariā: q̄ rn̄sio ad quālibet ptē videbat esse ꝯtra christū: vt videt.

† 50. dist. c. ponderet. De pe. dis. 2. c. 1. et dis. 3. si apls. et c. adhuc instāt ꝯsidi c ¶ Magister: hec mu. ⁊c. In q̄ allegāt ꝯsentiā ꝑsone/ ⁊ ꝯsenniā facti. cuꝫ subdit: d ¶ Mō deprhensa est in adulterio. Et arguūt grauitatē criminis ex grauitate pene p legem inflicte/ cū dr̄: e ¶ In lege aūt moyses ⁊c. Leuit. xx. f ¶ Tu ergo q̄d dicis? Et subdit causa q̄stiōis. Hoc aūt dicebāt tētātes eū. ad capiēdū ipsm ex rn̄sione. vt possent accusare eū. Uidebāt eni tantā ei⁹ māsuetudinē ⁊ misericordiā q pbabiliter credebāt eū iudicare ipsam dimitti: ⁊ sic accusaret ab eis vt trāsgressor legis: ppter qd reduxerūt legē ad memoriā ne posset excusari p legis obliuionē. si aūt ecōtrario diceret eā lapidādā. videbat dicere ꝯtra alia sua dicta ⁊ facta q̄ erant de pietate ⁊ miscḋia. g ¶ Jesus autē. Hic ponit christi beni-

Diuisio gna respōsio. Et diuidit in duas: q̄ primo ōndit q in sua rn̄sione iusticiā tenuit. scḋo q a miscḋia nō declinauit. ⁊ per hoc vtrāq̄ eoꝝ cauillationē euitauit. scḋa ibi: Erigēs autē. Circa pmū sciēdū q suā sentētiā ſm modū iudicialē pmo scripsit. postea ptulit. hoc est qd dr̄: Jesus aūt inclinās se de. ⁊c. Illud qd postea ptulit ad maiorē certitudinē. h ¶ Cū ḡ pseuerarēt interrogātes ⁊c. Ad eoꝝ importunitatē reprimēdā. i ¶ Et dixit eis: q̄ sine ⁊c. q. d. puniat peccatrix: sꝫ nō a pctōribus. impleat lex quā allegatis sed nō a trāsgressorib⁹ legis. In inferēdo eni penā iustā debet obseruari debit⁹ modus. k ¶ Et iterū se incli. Dicunt aliq̄ q scribebat idē qd ḃus ad ostēdēdū maiorē firmitatē sn̄ie. Alij dicūt ⁊ meli⁹ vt videt q scribebat eoꝝ pctā vt eos ōnderet ineptos ad accusationē hui⁹ femine. iō seqt: l ¶ Un⁹ post vnū ⁊c. Quia grauiorib⁹ criminib⁹ irretiti erāt: sed si q̄raf quō scribebat: dicendū q nō scribebat p singula/ sed diuina ꝟtute potuit facere q in aliq̄ figura ab eo ptracta q̄libet eoꝝ videret sua ꝓpria pctā ⁊ nō alia: nec ab aliis videbāt. m ¶ Et remā. iesus. Nō est intelligēdū q xp̄s remāsit sol⁹ simplr̄ cū illa muliere: q̄ remāserūt cū eo discipuli ⁊ multitudo ppl̄i: sꝫ remāsit sol⁹ a suis calūniatorib⁹. n ¶ Erigēs. posito rigore iusticie: h̄ xp̄s ipꝫ tēperat dulcore miscḋie. ⁊ h̄ ē qd dr̄: Erigēs aūt se iesus. ꝯfutatis calūniatorib⁹. o ¶ Dixit ei: Mulier vbi sūt ⁊c. In q̄ examinat de accusatiōe: ⁊ ꝯseq̄nt de ꝯdēnatiōe. Nemo te ꝯdēnauit. ⁊ subdit mulieris rn̄sio: p ¶ Nemo dn̄e. q̄ recesserāt vt visuꝫ est. ⁊ subdit xp̄i absolutio. q ¶ Dixit aūt iesus. Quia veni pctōres saluare ⁊ non ꝯdēnare. r ¶ Uade. Absoluta a culpa ⁊ a pena. s ¶ Et iā ampli⁹ no. pec. Saluādo eni naturā dānat culpā. Circa hoc sciēdū q h̄ factū xp̄i nō est trahēdū ad ꝯseq̄ntiā: imo debēt sacerdotes i foro pn̄iali iponere pn̄iam ſm ꝯditionē peccātis ⁊ pctī: q̄ nō hn̄t talē ptātē dimittēdi: poterat etiā xp̄s illi mulieri tātā ꝯtritionē dare q sufficeret ad deletionē illi⁹ culpe ⁊ pene: ⁊ illā ꝯtritiōeꝫ cognoscere: nō sic aūt aliis sacerdos q̄ nō nouit cor nec videt: q̄ hō videt ea q̄ parēt: vt hr̄. 1. Re. xvi. b. t ¶ Iteꝝ ḡ. Postq̄ euāgelista introduxit xp̄m docētē. hic describit doctrinā ipi⁹ q̄tū ad virtutē illūinatiuā. Et diuidit in duas: q̄

Diuisio pmo ꝓponit intētū. scḋo pbat/ ibi: Dixerūt ḡ pharisei. Circa pmū tria ponunt. Primū est ipi⁹ xp̄i speciale ꝓuilegiū/ cū dr̄: v ¶ Ego sū lux mū. Alij eni nō sunt lux/ sꝫ ab hac luce illūinati: vt dictū fuit. i. ca. nō tn̄ sic est itelligēdū q xp̄s sit sol iusticie visibilis: sicut itelligebāt manichei. lux eni mag⁹ ꝓpe dr̄ in spūalib⁹ q̄ in corpalib⁹: q̄ lux hꝫ rōnē manifestatiui. qd ꝓpe habet locū in cognitōe itellectiua: q̄ sūmū tenet gradū. ⁊ iō ipse de⁹ sol⁹ est lux p essentiā. q̄ ab ipso ois noticia deriuat. Scḋo ꝓponit hui⁹ lucis bn̄ficiū/ cū dr̄: x ¶ Qui seqt me. Per fidē formatā. y ¶ Nō am. in tenebris. Ignorātie ⁊ culpe: ⁊ p ꝯn̄s nō veniet ad tenebras gehenne: q̄ sūt termin⁹ p̄dictaꝝ tenebraꝝ. ppter hoc Mat. viij. b. dicūt tenebre exteriores. i. vltime. p xp̄m eniꝫ facta est ꝟitas cōtra tenebras ignorātie: ⁊ gr̄a ꝯtra tenebras culpe. ⁊ gl̄ia dabit ab eo ꝯtra tenebras gehēne. Tertio ꝓponit hui⁹ luc⁹ fruct⁹/ cū dr̄: z ¶ Sed habebit lu. vite. Quia p irradiatiōeꝫ hui⁹ lucis eleuabit itellect⁹ ad vidēdū deū clare: ⁊ p ꝯn̄s affect⁹ ad fruēdū ipso pfecte in q̄b⁹ ꝯsistit vita et̄na. a ¶ Dixit ḡ. Hic pbat tria ista ꝓposita p ordinē. primo pmū. scḋo scḋm ibi: Dixit iterū. tertio tertiū/ ibi: Amē amē di. vob si q̄s ſmo. ⁊c. Pria in

Diuisio

※ ex pte di-

Moraliter ※ rio dephensam significat q̄libet ꝑsona xp̄o per fidē despōsata: ſm illud. 2. Corinth. xi. a. Despōdi eni vos vni viro virginē castā exhibere christo. sꝫ postea p mortale pctm̄ cū diabolo adulterata. Per scribas ⁊ phariseos demōes significat: q̄ dicunt hic scribe: q̄m n̄ra pctā retinēt memoriter tāq̄ firmiter scripta: ⁊ pharisei. i. diuisi recte dicunt. nam a xp̄o ⁊ sctōꝝ ꝯsortio separant. Hi mulierē ad iudiciū adducūt q̄ dānatiōeꝫ hoim sollicite querūt: sed q̄ dn̄s nō vult mortē pctōris sed vt magis ꝯuertat ⁊ viuat Ezech. xviij. g. iō dicit ei: r ¶ Uade ⁊ iā ⁊c. Quia sibi sufficit vera pn̄ia de p̄teritis ⁊ cautela ꝯtra recidiuū ※ p futuris.

A B a ¶ Testimoniũ. Putant nõ credendũ ei:q̃si solus de se te/stat obliti ꝯmulsarũ lucernarũ: ⁊ ipsi⁹ iohis baptiste q̃ de eo euidẽter ostdit. b ¶ Verũ ẽ ⁊c. Meũ testimoniũ iõ verũ ẽ ha/bendũ q: scio vñ venio. h ẽ q: testionio pris ꝯfirmat veni mis/sus a pre: nõ tñ eũ deserẽs: ⁊ ipleto ministerio ad prẽz redeos nec tñ mũdũ relinquo. c ¶ Vos fm car. Quia illud nescit⁹. iõ vos fm carnẽ iu. h ẽ hoiem putat⁹ cui i laude sua credẽdũ nõ sit: ⁊ ẽt dãnat⁹. d ¶ Ego nõ iudi. Ego nõ iudi. q. fm carnez vt vos: vl' penit⁹ nõ iudico h ꝯmo aduentu sz saluo. sz q: scdo aduẽtu iudicabit sbdit h: Et si iudi. ego. e ¶ Quia sol⁹ ⁊c. Aug⁹. Jõ verũ: q: nõ sol⁹ sed ego ⁊ pr̃. Ecce ego duo in ꝑsonis licet vnũ i substãtia: qd ẽ. iõ verũ ẽ iudiciũ meũ: q: ver⁹ dei fili⁹ suz. vñ ꝓbat q̃ si li⁹: q: nõ sol⁹: sz pr̃ mecũ. f ¶ Et i le. Aug⁹. Dicto de iudicio q̃ suuz ⁊ pris testioniũ verũ sit ꝓbat ab auctoritate leg⁹.

Deu.17.b Dr̃ eñi in lege: In ore duoꝝ vel triũ stat oẽ vbũ. nõ q̃ duo vl' plẽs nõ sint lucti sepe fallaces: sz trinitas in h cõmẽdat i q̃ ꝑpetua veritas. Si g vis hr̃e bonam cãm habe duos vl' tres te/stes: patrẽ ⁊ filiũ simul: vl' prẽz ⁊ filiũ

Dan.13.d ⁊ spmsctm: vt accusata susãna habuit. g ¶ Dicebãt. Scdm carnẽ iudican/tes: patrẽ xp̃i carnalit' acceperunt: sed erat hõ l apto: vbum pris in occulto. h ¶ Ubi est pa. Quasi. te videmus sz nõ patrẽ tuũ. qb⁹ ꝯtõtra dr: sed nec me scit⁹. q: si hoiem quẽ videt⁹ nõ q̃ i occulto sum sitis: ⁊ iõ nec patrẽ scit⁹: sz si me scitetis: qd est ꝑuo me cognosci/te: ⁊ sic patrẽ sciet⁹ quia vnum sumus. i ¶ Forsitan. Nõ dubitat sz dubitã/tes q̃si irridet ⁊ icrepat: vt ⁊ dño ser/uo: forsitã dño tu⁹ suz. k ¶ Hec ver.

Typice lo. Hace diuitie: ꝑbylare: ꝑuare. Ty/pice gaçophylaciũ ⁊ mysteria scriptu/rarũ q sunt in tẽplo. i. i xp̃o. Det secre ta post resurrectionẽ aguit apl'is: ⁊ in

B his nõ loquit' p parabolas nõ itellige/tib⁹ iudeis. l ¶ Et nemo. i. loquẽt de deitate. s. nemo etiã si vellet appre hẽdit: q: ipse necdũ voluit. Dicit g de passione sua: q in sua ptãte est: iudeis cape volentib⁹. m ¶ Ego va. Quia si pote ⁊ iõ frustra laborat⁹. Vadit illo vñ venerat ⁊ vñ nõ discesserat. Que/rentes: odio ꝑsequẽtes. assũptũ in celis: nõ vt amici habere cupiẽtes: vnde eis penaz ꝑdicit. In pctõ vr̃o moriemini. n ¶ Nunqd inter

a moniũ ꝑhibes: testimoniũ tuũ nõ a
¶ ostẽdens se ⁊ prẽm cui dat gliam.
est verũ. Respõdit iesus et dixit b
eis: Et si ego testimoniuz ꝑhibeo
b de meipso: verũ est testimonium
¶ a patre.
meũ: q: scio vnde veni ⁊ quo va c
do. Vos aũt nescitis vnde venio d
c aut quo vadã. Vos fm carnẽ iu e
d dicatis: ego nõ iudico quẽq̃. Et f
si iudico ego: iudiciũ meũ veꝝ ẽ: g
a ¶ i. ⁊ si hõ prem nõ deserui: ⁊ si iussus per carnẽ sũ ego ⁊ pr̃ sũ p deitatẽ. ¶ icarnari cõ
e q: solũs nõ suz: sz ego ⁊ q̃ me mi/ h
sit. ¶ vobis a deo data.
f sit pater.† Et i lege vestra scriptũ k
est: q: duoꝝ hominũ testimoniuz l
verũ est.† Ego sum q̃ testimoniũ m
a ¶ nũc ⁊ si differo iudiciũ: n differo testimo niũ. ¶ si unob⁹ hoib⁹ credit' q̃ põt falli ⁊ mẽtiri: q̃re nõ mihi ⁊ pr̃i vbi ẽ stabilis veritas.
ꝑhibẽo de meipso: ⁊ testimoniuz n
ꝑhibet de me qui misit me pater.
g Dicebant ergo ei: Ubi est pater o
h tu⁹? Rñdit iesus:† Neq̃ me scit p
neq̃ patrẽ meuz. Si me sciretis. q
i forsitan ⁊ patrẽ meũ sciretis. Hec r
k a ¶ ¶ magna ꝯfidentia intrepid⁹ vba diuinitatis corã inimicis apte loquit' vt docet.
verba locut⁹ est iesus i gaçophy
l lacio docẽs in tẽplo: et nemo ap/
ꝑhendit eũ: q: nõdũ venerat ho/ s
¶ nõ naralitas: sed oportuna ⁊ volũtaria.
m ra ei⁹. Dixit g iteꝝ eis iesus: Ego t
a ¶ de futuro q̃si de pñti loq̃t'. b ¶ ꝑsequendo in aplis. ¶ ꝑmanentes.
vado ⁊ queretis me: ⁊ i pctõ vr̃o u
a ¶ vos inimici nũq̃: sz amici mei: ⁊ si nõ mõ postea tñ poterũt: q̃b⁹ alibi idẽ dicit qd istis.
moriemini. Quo ego vado: vos b
¶ ois carnalr̃ sapiẽtes: ⁊ qd dixit nõ itelligẽtes
nõ potestis venire. Dicebãt g iu c

p essentiã: q: vbũ est a pr̃e ꝑgrediẽs sic lux a luce. d ¶ Vos ⁊c. quit ne. ⁊c. q: ei⁹ diuinitatẽ ignorabant. e ¶ Vos fm car. Hic ostdit xp̃s añcedẽs eoꝝ eẽ falsũ. Et diuidit i duas. q: pri/

Diuisio

mo ponit xp̃i ꝓbatio. scdo remouet iudeoꝝ obiectio/ibi: Dice/bãt g. Añcedẽs eoꝝ erat q̃ xp̃s eẽt sol⁹ q̃ de se testimoniũ ꝑhi/beret. ⁊ hoc ẽ falsũ: q: filius dei nõ põt eẽ sine pr̃e ⁊ spũsctõ. q̃ cõcordit dãt te/stimoniũ cũ eo. vt dr. i. Joh. v. b. Tres sũt q̃ testimoniũ dãt i celo ⁊c. tñ nõ fit hic mẽtio nisi de pr̃e: ⁊ h est qd dicit: Vos fm car. iu. s. me eẽ solũ holez. f ¶ Ego nõ iu. quẽq̃. s. p exteriora sic vos: q: deus intuet cor. g ¶ Et si ego iu. iudi. meũ ve. est. i. firmum. h ¶ Quia nõ sũ so. vt supponitis. q: nõ põt eẽ solitudo i diuinis. cũ vna ꝑsona sit in alia ⁊ ecõuerso/ iõ subdit: i ¶ Sz ego q̃ mi. me pa. ⁊c. Ex hoc arguit ad ꝓpositũ di. k ¶ Et i le. ve. scrip. ẽ. Deut. xix. l ¶ Quia duo. ho. te. ve. ẽ. i. debet reputari verũ: q: q̃uis duo homies pñt simul mẽtiri: tñ nõ ꝯtingit de facili. m ¶ Ego suz q̃ te. ⁊c. Ecce vna ꝑsona. n ¶ Et testi. pe. ⁊c. Ecce alia. argumẽtũ ẽ a mino/ri. si eñi duoꝝ hoim testimoniũ ẽ firmũ q̃ habẽt cognitionẽ paruã ⁊ pñt hr̃e af/fectionẽ distortã: multo forti⁹ testioniũ pris ⁊ filij i diuinis vbi nõ põt eẽ talis defect⁹ debz firmũ reputari. o ¶ Di/cebant g. Hic remouet iudeoꝝ obie/ctio. audiẽtes eñi q̃ allegabat patrem suũ in testimoniũ. statim obiecerunt. p ¶ Ubi ẽ pa. tu⁹: q. d. nõ ẽ talis ac tãt⁹ q̃ i h sit ei credẽdũ: q: credebãt eũ eẽ holes puꝝ filiũ ioseph ⁊ iõ i ipso de/risorie q̃rebant. q ¶ Rñdit ie. obie/ctionẽ excludẽdo: r ¶ Neq̃ me sci. fm deitatẽ. s ¶ Neq̃ pa. meuz. ꝙ ꝯñs: q: cognito vno correlatiuorũ co/gnoscit ⁊ reliquũ. iõ sedt: t ¶ Si me sciret⁹. Qr uis eñi iudei haberent ma/iorẽ noticiã q̃ gẽtiles: fm qd dr̃ Ps. lxxv. a. Not⁹ i iudea de⁹. ⁊c. tñ nõ cogno/scebãt eũ q̃tũ ad mysteriũ trinitat⁹: q: non erat adhuc plene reuelatum. v ¶ Hec vba lo. ẽ ie. i ga. i. in loco vbi ponebãt oblatiões p edificio tem/pli: h aũt addidit euãgelista: ad ostẽn/dũ q̃ iesus tũc erat in loco vbi poterat facilr̃ capi ab eis q̃ q̃rebant eũ occide/re: nisi fuissent repssi diuia ꝟtute. iõ se/q̃t: Et nemo appbẽdit eũ. x ¶ Quia nõdũ ve. ho. ⁊c. i. ab eo ꝑordinata: q: q̃ voluit capi⁹ ẽ ⁊ nõ añ. y ¶ Di/xit g iterũ. Hic ꝓbat scdm. s. ꝓpositũ scz q̃ sequẽs eum nõ ambulat in tene bris. Et diuidit in duas: q: ꝑmo ostdit eos q̃bus loq̃bat hr̃e hui⁹ lucis defe/

†Deu.17.b Mat.8.b 2.Cor.13.a

C

D

Diuisio

Nico.de lyra

¶ duas: q: ꝑmo ponit iudeoꝝ obie/ctio. scdo xp̃i rñsio. ex q̃ ostdit ꝑmũ ꝑpositũ/ibi: Rñdit iesus. Obiectio aũt eoꝝ ꝓcedit nõ ex parte dicti: q: erat verissimũ: sed ex pte dicentis. ⁊ h est dicit: Dixe/rũt g pha. Tu de teipso te. pe. a ¶ Testimoniũ tuuz nõ eẽt ve. i. habẽs firmitatẽ dato q̃ eẽt verũ in se. q: nullus põt ferre testimoniũ de seipso. b ¶ Rñdit iesus. Hic põit xp̃i rñsio. ⁊ excludit eoꝝ obiectionẽ duplr. ꝑmo ostẽdendo q̃ cõ/sequẽtia nõ tenet. scdo q̃ añcedẽs ẽ falsũ/ibi: Vos fm carnez. Circa ꝑmũ sciẽdũ q̃ testimoniũ habz firmitatẽ ⁊ ꝟitatẽ ex cer/titudine cognitiõis. ⁊ iõ hois testimoniũ de se nõ ẽ firmũ. q: ⁊ si se cognoscat: tñ frequẽter i ordinate afficit ad scipm. deus aũt pfecte se ⁊ alios cognoscit: nec põt eẽ defectio i ei⁹ affectu ꝓpt qd testimoniũ dei de seipso firmũ ẽ. Testimoniũ aũt hois de deo ẽ inualidũ ꝓpt defectũ cognitiõis. xp̃s aũt erat hõ ⁊ de⁹: nec poterat eẽ defect⁹ cognitiõis vl' inordinatio affectiõis i diuina natura vl' hũana: ꝓpt qd eius testimoniũ de seipso erat fir/mũ mag⁹ q̃cũq̃ aliud testimoniũ: ⁊ sic ptz defect⁹ ꝯseq̃n/tie. ⁊ h ẽ qd dr: Rñdit ie. ⁊ di. eis. ⁊ si ego. te. p. ⁊c. Reddit cã: ¶ Quia scio. i. pfecte cognosco pr̃em a q̃ exiui i mũdũ: ⁊ ad quẽ reuertar: ⁊ sic ptz ꝓbatio ꝑmi ꝓpositi. i. q̃ xp̃s sit lux per essentiã

ctũ: scdo ꝓdit h⁹ defect⁹ remediũ/ibi: Dicebãt g. Circa ꝑmũ sci/endũ q̃ recedẽte sole visibili a nr̃o emispio causat' illi tenebre. ita silr xp̃o q̃ ẽ sol iusticie ex h mũdo ꝑ mortẽ recedente: iudei ꝑ maiori pte st obtenebrati tenebr' ifidelitat⁹: ⁊ i eis obstiaci. ⁊ h iusto iudicio dei: q: viderũt signa i vita ei⁹ ⁊ i morte: ꝓpt q̃ gẽti/les leg' ⁊ ꝓbaꝝ noticiã nõ hñtes crediderũt xp̃o. Sic ptz illo cẽturiõe q̃ visis signis i morte xp̃i dixit: Uere fili⁹ dei erat iste: vt hr̃ Mat. xxvij. ⁊ iõ iudei q̃ nõ solũ ꝑ miraculis vis sz et ꝑ ora/cula ꝓphetaꝝ ꝓdicta poterãt eũ cognoscere verũ xp̃z ⁊ sequẽtes: cũ merito sic a do dimissi ꝓpt eoꝝ ingratitudinẽ: ⁊ sic excecati to/taliter q obstinationẽ. ⁊ h ẽ qd dr: Dixit ⁊c. ego va. s. ad pr̃em. ꝑ mortẽ fm hũanitatẽ: a q̃ tñ nõ recessit fm diuinitatẽ. z ¶ Et queri/ me. s. ꝑsequẽdo me i mẽbr' meis: q: p⁹ mortẽ xp̃i iudei ꝑsecuti st aplos ⁊ alios xp̃i fideles vsq̃ ad mortẽ. vt ptz Act. vij. a ¶ Et i p. v. m. i. ꝓpt pctm vr̃z: q: ꝓpt ꝑsecutionẽ xp̃i ⁊ aplo/rũ ciuitas hierlm destructa ẽ: ⁊ tẽplũ cõbustũ: ⁊ ppls occisus ab exercitu romano: vt fuerat a xp̃o ꝓdicta expsse Luc. xix. ⁊. xxi. Hierlm dic. q̃ oc. ꝓphe. ⁊c. b ¶ Quo e. va. s. ad gliã pris: vos ꝓ ifidelitate ꝓ ipedite. c ¶ Dicebãt g. Hic xp̃s iesus do cet remedium.

D

E ꝟ a ¶ Nunquid inter. Stulta verba q̄si si de morte diceret nō possent eū seq̄ ad mortē. Dicebat ḡ/ nō de morte: sȝ de gl̄ia ad quā ibat p mortē. vn̄ illis carnalib' subdit: Uos d̄ deorsuz estis. ⁊ iō terrā sapitis: sicut serpēs terrā comeditis. b ¶ Dixi er. Hic exponit q̄d sit eē de mundo. i. eē pctōres infideles terrena sapiētes. vn̄ hoc eis exponit. si enī nō: sȝ ecōtrario spē dat credituris. c ¶ Si eni nō cre. Credideritis dicit nō pceperitis: q2 nemo nunc capit imutabilē essentiā. Ego suz. nō dicit q̄d vel xp̄s: vel fili' dei vel aliud hmōi: sȝ ad istos vult v̄bo et'ne essentie: sic olim ad moysen quē mittebat

Exo. 3. b ad liberādū isrl̄. q̄si: Qui misi moysē ad liberandū filios isrl̄: ego p meip̄m veni liberare pditos. Cetera v̄o oia q̄ mutant nō vere sūt. d ¶ Princi. Aug'. Credite me p̄cipiū ⁊ ē in greco feminini gener'. ac si diceret: Credite me veritatē q̄ loq̄r vob̄. P̄r dicit p̄cipiū nō de p̄cipio. fili' d' p̄cipium a principio. i. a p̄re p quē oia. oia enī p filiū p̄r opatus est: ip̄e man' dextra: fortitudo: sapia ⁊ v̄bū est p̄ris.

¶ Aug'. Ecce q̄d est esse q2 p̄cipiū in se manet: innouat oia ⁊ mutari nō pōt. e ¶ Loquor. Et habeo vobis multa loqui docēdo si credideritis: accusando si nō credideritis. ⁊ q̄ mō nō iudico/ sȝ saluo: habeo post iudicare: habeo dico: sed totū ex p̄re q̄ verax ē ex se: ex q̄ ego sum veritas quā genuit ex se: et iō vera dico ⁊ iudico. Ecce

t. ā. 7. d quō dat gl̄iam p̄ri cui eq̄lis est: vt doceat nos minores dare gl̄iam deo.

f ¶ Et nō cog. Cū dicit: q̄ misit me verax est: nō intellexerūt q̄ de p̄re diceret: q2 adhuc habebāt clausos oculos. ⁊ iō subdit eis: Cū exalta. fi. vbi ostēdit aliq̄s ibi esse: q̄ post passionē suā essent credituri ⁊ cogniturī q̄s ip̄e esset. g ¶ Quia ego suz. Esse

† ā. 3. d est immutabile diuīe substātie: sed ne

. J. 12. e ip̄e qui loquit intelligeret eē p̄r subdit: Et a meip̄o fa. ni. q2 a meipso nō sum/ sȝ a p̄re. h ¶ Facio semp. Semp ip̄a eq̄litas est. S̄ p nō ex q̄dā initio ⁊ deinceps: sȝ sine initio ⁊ fine. dei enī generatio non habet initium tp̄is: q2 p vnigenitū facta sunt tp̄a.

a dei. Nunquid iterficiet semetip̄m a q2 dicit quo ego vado vos nō b potestis venire? Et dicebat eis.
¶ a patre cum eo excedens ala
Uos d̄ deorsuz estis: ego de su c pnis sū. Uos de mūdo h' estis: e
a ¶ in peccato nati adhuc in eo viuitis: q̄ non iam hi qui de mundo electi sunt: pertinētes ad eum qui fecit mundum.
¶ prior mundo.
b ego nō sū d̄ hoc mūdo. Dixi erḡ vob̄ q2 i pctīs v̄ris moriemini. Si eī nō credideritis mihi q2 h i
¶ in quo nati.
ego sum moriemini in pctō v̄ro.
a ¶ causaliter sapiētes et'ne essentie ignari
b ¶ quia dixisti: ego sum ⁊ non addidisti q̄d: nunc ergo: dic q̄s es vt credamus.
Dicebāt ergo ei: Tu q̄s es? Di k
d xit eis iesus: Principium q̄ ⁊ lo m n quor vob̄.
a ¶ fact' v̄bō pp' vos vt posset' me intelligere.
Multa habeo de vo o bis loq ⁊ iudicare: † sed q̄ me mi p
¶ idē est audire ab eo: q̄ē esse ab eo.
sit verax ē: ⁊ ego q̄ audiui ab eo q
¶ .i. veritatem.
f hec loq2 in mūdo. Et nō cogno r uerūt q2 patrē ei' dicebat deū.
a ¶ quasi prima est passio implenda p manus vestras: post ex vobis aliqui credent: ne q̄s ergo desperet de quātocūq̄ scelere.
Dixit ergo eis iesus: Cū exalta s
¶ aliqui ex vobis. a ¶ nota inter eos fuisse aliquos qui credituri erant.
ueritis filiū hois: tūc cognoscetis t g q2 ego sū: ⁊ a meip̄o facio nihil: v h
a ¶ .i. scientem genuit.
sed sicut docuit me pater: hec lo x
a ¶ idem iam dixerat: sed quia res magna assidue cōmemorat. b ¶ non tñ missus vt ego: q2 non incarnatus nec venit.
quor. Et q̄ui me misit mecū ē: ⁊ y
a ¶ pater. ¶ filiū. ¶ quare nō reliquit.
nō reliquit me solum: quia ego z

Ni. de ly. ꝟ Multi cre
✻ cet remediū. Et diuidit i duas: q2

Diuisio pmo hmōi remediū ppōit. scd̄o ei' efficaciā ostēdit/ ibi: Dicebāt ḡ. Circa primū sciēdū q̄ h' remediū p̄sistit i veniēdo ad xp̄m p fidē q̄ ē vera lux. iō diuidit i duas: q2 primo remediū hui' fidei ostēdit. scd̄o ad credendū eos iducit/ ibi: Dicebāt ḡ ei. Prima in duas: q2 primo ponit iudeoꝝ inīrogatio. scd̄o subdit xp̄i rn̄sio in q̄ dat remediū p̄dictū/ ibi: Et dicebat eis. Circa primū sciēduz q̄ audierāt iudei xp̄m volūtarie moriturū: vt h̄r p illud Esaie liii. d. Tradidit in mortē aiaȝ suā. q̄ scriptura ⁊ totū caplm exponit de xp̄o ab antiq̄s doctorib' hebreoꝝ: et iō iudei derisorie q̄rebāt de iesu quē reputabāt falsuz xp̄m. a ¶ Nūquid interfi. ⁊c. Si eni seriose loq̄rent de ipletione hui' p̄phetie dicerēt sic: Nunq̄d ex simplici volūtate separabit aia a corpe. q̄d p3 ex eo q̄d s̄bdit: Quo ego va. ⁊c. Ipi enī poterāt seip̄os interficere: sȝ nō poterāt aiam suā p voluntate sua tradere: sic fuit p̄phetatū de xp̄o p Esaiā ⁊ in iesu fuit adimpletū. b ¶ Et dicebat. Hic ponit xp̄i rn̄sio i q̄ dat p̄dicti v̄bi intellect' dicēs: c ¶ Uos de deor. i. de massa corrupta pondere originalis pctī: ⁊ iō habetis debitū mortis ⁊ necessitatē moriēdi: p pter q̄d sepatio aie a corpe nō subiacet simplici v̄re volūtati. d ¶ Ego de sup. sum. q2 s̄m deitatē h3 eādē naturā cū p̄re: s̄m humanitatē aia est a deo imediate p creationē: ⁊ corp' formatū sp̄ūsancti v̄tute: ⁊ p̄p̄t hoc habebat plenū dominiū sup corpus suum

corp' suū sepando alam ab ip̄o ⁊ reuniendo: s̄m q̄ dicit. J. x. d G Potestatē habeo ponēdi alam meā: ⁊ p̄tātē habeo iterū sumēdi eā. ideo sequit: e ¶ Uos de mū. h' estis. corpe ⁊ affectu. f ¶ Ego nō sum de h' mū. q2 s̄m q̄ de' p̄cedit mūdū vt cā effectū: nec ē p̄s vniuersi. s̄m aūt humanitatē: p̄p̄t v̄tutē formatiuā eodē mō ē dicendū: q2 illa v̄tus fuit v̄tus sp̄ūsancti. q̄tuȝ aūt ad alam ⁊ corpus h' est p̄s vniuersi: ⁊ sic est de mūdo q̄tum ad substantiā: nō aūt q̄ ad peccati deordinationē: q̄ deordinatio noīe mundi i sacra scriptura frequenter designat: vt. s̄. dictū ē. i. ca. ⁊ h' mō iudei erāt d̄ mūdo p̄p̄t infidelitatē pctīi. p̄p̄t h' subdit: g ¶ Dixi ḡ vo. q2 m. Supra dixerat in pctō v̄ro in singulari: q2 p̄cipale peccatū eoꝝ erat p̄secutio xp̄i: sȝ ad hoc seq̄bant multa alia pctā: p̄p̄t hoc replicauit hic in plurali i pctīs v̄ris. Et p̄n̄r ostēdit remediū p̄ ista mala d. h ¶ Si eni nō credideritis. fide formata charitate. i ¶ Quia ego sum. vob̄ in lege ⁊ p̄phetis p̄missus: Moriemini i pctō v̄ro. k ¶ Dicebāt ḡ. Ostēso remedio euadēde mortis: q̄d est p fidē xp̄i. hic p̄n̄r inducit eos ad credendū sibi. Circa q̄d p̄mittit iudeoꝝ interrogatio dicens: l ¶ Tu q̄s es. q. d. ostēde nob̄ q̄ tu sis talis ⁊ tantus q̄ debeat credi tibi. m ¶ Dixit eis iesus. p̄bādo q̄ debet ei credi p hoc q̄ ē oim creaturarū primū principiū. ⁊ p p̄n̄s veritas prima ⁊ infallibilis. ⁊ hoc est q̄d subdit: n ¶ Principiū q̄ ⁊ lo. vo. ⁊ q2 ē primū oim rerū principiū: oia reducit in seip̄m cū sit finis oim. iō p̄n̄r ostēdit q̄ ad ip̄m p̄tinet oim iudiciū: p q̄d alia reducunt in ip̄m. ⁊ hoc est q̄d dicit: o ¶ Multa habeo vobis lo. ⁊c. i. ad vtilitatē v̄ram: sed de vobis. s. ad malū vestrū: q̄d erit i iudicio futuro. p ¶ Sȝ q̄ me mi. ⁊c. q2 adimpleuit p̄missuȝ de prima missione filii q̄ non est ad p̄dēnandū vel iudicandū mūdū: sȝ mag' ad saluādū p doctrinā. iō sequit: H q ¶ Et ego q̄ audi. ⁊c. dicit enī se audire a p̄re: q2 inquātū de' h3 sciam a p̄re: tn̄ eandē cū ipso sicut ⁊ essentiā: sȝ inq̄tū hō habet sciam infusam ab eo. r ¶ Et nō cognouerūt ⁊c. Hoc addidit euangelista vt ostēderet cecitatē eoꝝ. Uerūtn̄ q2 multi iudeoꝝ i morte xp̄i crediderunt videntes miracula q̄ acciderāt i morte ei'. vt h̄r Luce. xxiii. Silr ad predicationem ap̄loꝝ multi iudeoꝝ crediderūt post mortē xp̄i. vt h̄r. Act. ii. iō subdit: s ¶ Dixit ḡ eis ie. s. in cruce in q̄ fuit extensus in aere: ⁊ p q̄d exaltat' ē a p̄re: s̄m q̄ d' Phil. ii. b. Humiliauit semetip̄m factus obediēs vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis: p̄p̄t q̄d ⁊ de' exal. ⁊c. t ¶ Tūc cog. ⁊c. sȝ vere xp̄s: velit aūt tali mō loquēdi: vt reduceret eis ad memoriā: illud Exod. iii. d. Ego sum qui sum. v ¶ Et a meip. fa. ni. q2 s̄m q̄ deus h3 totā v̄tutē opatiuā a p̄re sȝ eandē sicut dictū est de scia: s̄m q̄ hō illa natura est organū diuinitatī p̄iunctū: ⁊ iō nihil poterat opari nisi s̄m motū ⁊ regulationē ipsius dei. ideo sequit: x ¶ Sȝ sicut ⁊c. mecū ē. q2 s̄m deitatē p̄r est in filio: ⁊ econuerso. s̄m humanitatē v̄o ip̄a deitas est in hoie xp̄o sp̄āli mō. s. p realē vnionē per quē modū nō est in aliq̄ alio. y ¶ Et non reli. q2 fili' s̄m q̄ de' nō pōt separi a p̄re: s̄m v̄o q̄ hō pōt separi de potētia absoluta: sȝ de potētia ordinata natura assumpta nūq̄ dimittet: q2 q̄d semel assumpsit nunq̄ deponet. vt dicit Damascenus. z ¶ Quia ego q̄ pla. ⁊c. Inquātū eni de': idē vult ⁊ facit ✻ quod patert

✻ a ¶ Dixit ḡ eis iesus: cū exalta. fi. ho. s. in cruce. Moraliter t. ¶ Tūc cogno. ⁊c. post mortē eni xp̄i ⁊ eius ascēsionē vna die p̄dicāte Petro crediderūt sil' ⁊ sel' d̄ iudeis. v. milia et alio die tria milia. vt h̄r Act. ii. ⁊. iiii. sic etiā ē inter hoies q̄ valor homis plus apparet ⁊ cōmendat post eius mortem q̄ ante.
✻ Amen amē di

A F a ¶ Multi cre. Fides ẽ credere qđ nõ video. veritas est vi-dere qđ credidisti: nõ cognoscim⁹ vt credam⁹: sz credim⁹ vt co-gnoscam⁹. ið xp̃s hõ ĩ terra fidẽ iacit: post se videndũ dabit qđ est merces fidei. b ¶ Vere disci. ad hãc altitudinem peruenit⁹ ex fide q̃ est hũilis ꝛ ɔtẽnit: ꝛ est granũ synapis. c ¶ Li-berabit. hoc ṽbũ dñs posuit a liber-tate nõ vt plerũq; latine dici solet: libe-rari aliq̃s ab ĩfirmitate. Et nõ dixerat dñs: liberi eritis: sz veritas liberabit vos in q̃ cũ ṽbo nõ ĩtellexerũt nisi liberta-tẽ carnalẽ. d ¶ Rñderũt ei. nõ illi q̃ crediderũt: sz alij ĩ turba q̃ nõ credide-rũt: q̃ audito liberabit vos: indignati sũt se vocari seruos: putãtes dixisse de carnali lĩbtate. e ¶ Et nemini ꝛc.

Gen. 39. a / Exo. 1. b Mẽtiunt: ioseph seruiuit ĩ egypto: pa-tres ĩ egypto seruierũt ĩ luto: isti eidẽ tribut⁹ cesaris. f ¶ Amẽ amẽ. Amẽ hebraice verũ ẽ: latine qđ null⁹ inter-pres mutauit ne vilesceret nudatũ: sed honorẽ habeat secretũ: ꝛ ẽ q̃si iuramẽ-tũ. vñ Hiero sup Esaiã: Iurat dñs p semetipsũ q̃m sñiaz oris sui ꝛ ṽbũ qđ se-mel ɋtulit neq̃q̃ irritũ fac: h ẽ p semet-ipsũ iurauit. g ¶ Seru⁹ aũt nõ. In h terruit nos q̃ ĝ spes ẽ libertat⁹ his q̃ nõ sũt sine pctõ. h ¶ Fili⁹ aũt ma. in eternũ. q̃ solus liber est a peccato. i ¶ Scio q̃ filij. Exposito a dño ɔ-gliantes de vana libertate carnis ꝛ ve-ra seruitute pcti: ꝛ vera libertate p se filiũ: ɔcedẽs istis sup q̃ filij abrae sunt p carnẽ: tales liberos oñdit nõ esse fili-os abrae p imitationẽ fidei ꝛ iusticie: sed esse filios homicide diaboli: quærẽ-tes se occidere ꝛ ita esse vere seruos.

a ¶ in salute humani generis que est volũtas patris.

q̃ placita sunt ei / facio semp: hec

a ¶ iudei nõ oẽs: q̃ nõdum in oẽm terrã exi-uit sonus apostolorum.

a illo loquente multi crediderunt

a ¶ q̃ crediderũt ɋmittit q̃ ex fide ɋueniat.

in eũ. Dicebat ergo iesus ad eos b q̃ crediderunt ei iudeos. Si vos c

a ¶ q̃ iã esse cepistis. ¶ ĩ fide q̃ in vobis cepit esse per sermonem.

b manseritis in sermõe meo vere di-

a ¶ discipuli bonitatis iusticie ꝛ veritatis. ¶ q̃d ɋdest esse discipulos.

scipuli mei eritis et cognoscetis d

a ¶ quã nec ocul⁹ vidit. b ¶ quã mõ credit⁹ q̃ mõ carne tecta loq̃ vob ꝛ latẽt vos. ¶ sic est. ¶ cognita. b ¶ Liberos vos faciet q̃ h serui erãt nec auris. ꝗ. nec in. c. h. as.

c veritatem / et veritas liberabit vos. e

¶ efferũt gen⁹ suphi.

d Responderũt ei: Semẽ abrae su g

e mus et nemini seruiuimus vnq̃:

¶ expõit eis q̃ sit Fut⁹ q̃libtas quã ɋmittit

quõ tu dicis liberi eritis: Rñdit h i

¶ magna ɔfirmatio ĩ geminatiõe: vt attẽtio-

f eis ihs: Amẽ amẽ dico vob: † q̃ t

res fiãt. ¶ ex amore nõ lãguore nasc. ¶ . l.

g ois q̃ facit pctm seru⁹ ẽ pcti. Ser k

pctõe. ¶ ꝛ si itrat. ¶ in eccĺia.

uus ãt nõ manet ĩ domo ĩ eternũ.

¶ xp̃s in domo sua coherent filij liberati.

h Fili⁹ aũt manet ĩ eternũ. Si ergo m n

¶ q̃ sol⁹ liberat a pctis. ¶ vt hic pctm nõ dñetur ꝛ post corruptiõnẽ vt oĩno nõ sit.

filius vos liberauerit: vere liberi o

¶ q̃dẽ. ¶ p carnẽ: sz nõ p imitationẽ.

i eritis: Scio q̃ filij abrae estis: sz p

¶ cur. a ¶ q̃ ẽ vt ham⁹ q̃ capit

queritis me interficere: q̃ sermo q

dum capitur. a ¶ cur: quia non capitur corde vestro.

me⁹ non capit in vobis. Ego qđ r

Ni. de lyra

F Apud pr̃em

B vt qđ pater: q̃ eoꝝ est vna voluntas ꝛ opatio. inq̃tũ ṽo hõ eius volũtas ꝛ opatio regulant̃ absq; aliq̃ obliq̃tione a regula diuine volũtat⁹: vt p3 ex p̃di-ctis. a ¶ Hec illo lo. ꝛc. Hoc addi-dit euãgelista ad oñdẽdũ q̃ remediũ fidei p̃dicatũ ex tũc icepit h̃re efficaciam q̃tũ ad aliq̃s iudeoꝝ. b ¶ Dicebat ĝ. Postq̃ saluator iduxit aliq̃s ad re-mediũ fidei. Hic ɔ̃sir oñdit efficaciam

Diuisio hui⁹ remedij. Et diuidit̃ in duas: quia p̃mo circa h ponit̃ xp̃i istructio. scđo iu-deoꝝ ɔ̃dictio / ibi: Rñderunt ĝ. Effica-cia aũt fidei in h ɔ̃sistit q̃ dat pfectã li-bertatẽ: q̃ ẽ maxĩe desiderabilis a crea-tura rõnali: q̃ sensibilit̃ videm⁹ q̃ bru-ta aĩalia libertatẽ p̃eligũt ventris satie-tati. Et multo forti⁹ hõ de cui⁹ natura ẽ libertas: p h enĩ differt ab alijs aĩali-bus q̃ ẽ liberi arbitrij: ꝛ iõ debz verã libertatẽ oĩb⁹ p̃ponere: ɋpt̃ qđ saluator oñdit q̃ efficacia fidei se extẽdit ad dãdã liber-tatẽ pfectã. ꝛ h est qđ dr̃: Dicebat ĝ ie. ad eos q̃ cre. ei iu. q̃ ipsi libertatẽ maxĩe desiderabãt. c ¶ Si vos mã. in ser. meo ve. disci mei erit⁹. h dixit q̃ aliq̃ eoꝝ ficte credebãt: et isti nõ erãt vere discipuli. d ¶ Et vos cog. ve. s. fidei per do-ctrinã meã. e ¶ Et veri. li. vos. q̃ ĩ p̃nti ṽitas fidei liberat a seruitute culpe: in q̃ inchoat̃ vera libertas: ꝛ in futuro a ser-uitute miserie: q̃n ipsa creatura liberabit̃ a corpe mortis. vt h̃r Ro. vij. tunc libertas pficiet̃: q̃ aĩa erit subiecta soli deo: in q̃ ɔ̃sistit ei⁹ libertas: ɋpt̃ qđ dicit aug⁹. Voluntas tua erit libera si fuerit pia: pietas aũt ẽ seruit⁹ dei: ꝛ corp⁹ erit oĩno subiectũ ip̃i aĩe p dotes glĩe. f ¶ Rñderũt. Hic ponit̃ iudeoꝝ ɔ̃dictio. Et diuidit̃ ĩ duas: q̃ p̃mo põit̃ hec ɔ̃dictio. scđo remouet̃ / ibi

Diuisio Rñdit. Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ audierũt a xp̃o se posse ɔ̃seq̃ liber-tatẽ p ei⁹ fidẽ. In h aũt iplicat̃ q̃ ipsi eẽnt serui. ꝛ iõ statĩ ɔ̃dixe-rũt: nobilitatẽ sue originis allegãtes. ꝛ h ẽ qđ dr̃: g ¶ Semẽ abrae su. ꝛ ne. ser. vnq̃ ꝛc. Manifeste p3 h dictũ eoꝝ esse falsum: q̃ si intelligebãt iõq̃ de toto pp̃lo iudaico: p3 dicti falsi-tas ex hoc q̃ pp̃ls iudaic⁹ q̃dringẽt⁹ ãnis fuit ĩ egypto in serui-tute magna: ꝛ iterũ. lxx. ãnis in babylõe. In terra etiã sua fre-quẽter serui-

quẽter seruierũt regi assyrioꝝ ꝛ alijs natiõib⁹. vt p3. iiij. Reg. ꝛ. iiij. Si aũt loq̃bant̃ de seipsis ɋ illo tp̃e p3 etiam dicti falsi-tas: q̃ tũc seruiebãt romanis: ꝛ q̃libet anno reddebãt tributũ eis. ɋpter hoc dixerũt. j. xix. c. Non habem⁹ regẽ nisi cesarem. b ¶ Quõ tu di. li. erit⁹. Saluator eis duo ɋmiserat. s. cogni- C tionẽ veritat⁹. d. Cognoscet⁹ veritatẽ ꝛ donũ libertat⁹ di. Et veritas liberabit vos. sz aũt sit pei⁹ deficere a cogni-tiõe q̃ a libertate: tñ iudei sic̃ carnales ꝛ suphi mag⁹ iniuriosũ reputabãt ca-rentiã libertat⁹. ꝛ iõ dimisso defectu co-gnitiõis q̃ iplicabat̃ ĩ ṽbis xp̃i dicẽt⁹: Cognoscet⁹ veritatẽ: q̃sierũt tñmõ d defectu libertatis iplicato in h ṽbo: Veritas liberabit vos. i ¶ Rñdit eis ie. hic remouet̃ iudeoꝝ ɔ̃dictio. In ɔ̃dicẽdo aũt negauerũt vnũ. s. ser-uitutẽ dicẽtes: Nemini s̃uiuim⁹ vnq̃: ꝛ aliud affirmauerũt. s. generis nobili-tatẽ dicẽtes: Filij abrae sum⁹. iõ salua-tor p̃mo ɋbat eẽ verũ qđ ipi negabãt ꝛ scđo excludit scđz qđ affirmabãt / ibi Scio q̃ filij. Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ licet xp̃s posset statim oñdere eos esse ser-uos seruitute tp̃ali: vt p3 ex p̃dict⁹: tñ de h nõ curauit q̃ ipsemet s̃uire voluit ꝛ soluere tributũ. vt h̃r Mat. xvij. sed oñdit eos s̃uos s̃uitute culpe: d q̃ eis p̃dixerat: sz itellexissẽt male de seruitu-te tp̃ali. ꝛ h ẽ qđ dr̃: Rñdit e. ie. ꝛc. ois q̃ fac̃ pctm cuiuscũq; ɔ̃ditiõis: siue sit nobilis siue ignobil⁹: siue diues siue paup. k ¶ Seru⁹ ẽ pe. aũt rõ ẽ: q̃ sic ait ille ẽ liber q̃ mouet̃ ɋprio motu: sic dr̃ seru⁹ eo q̃ mouet̃ ad iperiũ dñi sui. In ope autẽ pcti hõ mouet̃ ɔ̃ illud quod est sibi propriũ: quia viuere s̃m rectam rationem est proprius homi-nis mor⁹: vt h̃r. ij. ethicoꝝ. In pctõ aũt hõ mouet̃ ɔ̃ rectã rõnẽ. ꝛ iõ sz pctm sit vo-luntariũ: tñ ĩ ipso ɔ̃sistit maxima seruit⁹ ipsi aũt erãt pctõres manifesti. Ex q̃ cõ-cludit̃ q̃ erãt ṽe s̃ui. Et ɔ̃sir oñdit pe-nã hui⁹ seruitut⁹ di. l ¶ Seru⁹ aũt nõ ma. i. do. Ista dom⁹ est eccl̃ia vbi s̃ui culpe nõ manẽt ĩ eternũ: sz mõ ad tp̃s maneãt ĩ ipsa: inq̃tũ sũt de nũero fideliũ: q̃ mõ admixti sũt mali cũ bõis sz ĩ futuro iudicio sepabũt̃ sic̃ oues ab hedis: vt h̃r Mat. xxv. c. Per quẽ mo-dũ aũt possint ab hac pena liberari oñdit di. m ¶ Fili⁹. s. dei manet ĩ etñũ: q̃ sol⁹ ẽ sine pctõ: ꝛ ẽ fili⁹ dei naturalis: ꝛ sic h3 ptãtẽ alios liberãdi a pctõ: faci-endo eos filios dei p grãz adoptiõis: ꝛ h ẽ qđ ɔ̃cludit̃: n ¶ Si ĝ fili⁹. a ser-uitute culpe p modũ p̃dictũ. o ¶ Ve-re li. e. q̃ ĩ h ɔ̃sistit libtas ṽa. vt p3 p p̃dicta. p ¶ Scio. h sal-uator excludit scđz: oñdẽdo p̃mo q̃ ñ sint abrae filij. ꝛ scđo q̃ nõ sint filij / ibi: Vos ex patere diabolo ꝛc. Pria ĩ duas: q̃ p̃mo oñdit q̃ nõ sint abrae filij. scđo q̃ nõ sint filij dei / ibi: Dixerit ĝ. Circa p̃mũ sciẽdũ q̃ ṽa filiatio declarat̃ p imitationẽ ɔ̃ditiõis paterne: iudei aũt nõ imitabant̃ facta abrae. ex q̃ ɔ̃cludit salua-tor q̃ ei⁹ veri filij nõ erãt: q̃uis ab eo carnaliter descendissẽt. hoc est qđ dicit: Scio q̃ filij abrae estis: tñmõ carne: sed nõ moꝝ imitatione / iõ sequit̃: Sz q̃rit⁹ me interficere. cui⁹ cã subdit̃: q ¶ Quia sermo me⁹ ꝛc. loquit̃ de ṽbo dei ad modũ materialis hami q̃ nõ capit piscẽ nisi capiat̃ a pisce. Sic verbũ dei nõ capit hoiem ad vitã eternã nisi capiat̃ p fidem: ꝛ ideo p̃dicatores vocant̃ in scriptura piscatores. r ¶ Ego qđ vidi apud pa. loquor. s. veritatem meam. quia cõtuitus in-

Diuisio

tuitum deus

✱ † ¶ Amẽ amẽ ꝛc. Aug⁹. O miserabilis seruit⁹. seru⁹ hois aliq̃n sui dñi durís iperijs fatigat⁹ fugiẽdo requiescit: seru⁹ pcti quocũq; fugit secũ trahit seruitutẽ: pctm enĩ qđ fac̃ int⁹ ẽ: volu-ptas trãsit: pctm̃ nõ trãsit: p̃terijt qđ delectabat: remãsit qđ pu-pugerat. n ¶ Si ĝ fi. v. li. p̃mo a culpa. postea a p̃nti miseria. o ¶ Vere li. eri. Ro. viij. d. Ipsa creatura liberabit̃ in liber-

Moraliter

Rom. 6. b / 2. P. 2. b / Prius / D

 ✱ tate glĩe filio p

d e a ¶ Apud pa. ve. De diabolo dicebat cui' filij sunt: nō na tura/ sed imitatione. Occasione illoꝝ ꝟboꝝ quidā dixerunt: hoīes ex diabolo nasci ſm carnē qd̄ falsum est. Refert tamen

Pōpeius troianus Pōpeius troianus: demones cū mulierib' cōcubuisse τ de il lis hoīes ortos fuisse. Aug'. hoc nō affirmat: sed dicit ꝙ q̄dā dicere: quib' nō facile ē ꝯdicere. Potest quidē esse ꝙ sicut assumunt aerea corpora: ita τ cū illis assumāt semia vñ hoīes nascant: hec tñ dicta nō sūt af/ firmāda. b ¶ Rñderūt τ dix. τc. Quia arguit eos facere mala pris: fa tētes patrē suū eē abraā: ꝓuocāt aliq̄ maledicere ꝯ abraā vt sit eis occasio faciēdi qd̄ volebāt: s; dñs abraā lau/ dat τ istos degeneres dānat/ dicēs: Si filij abrae. c ¶ Nūc aūt. Nō dicit ꝙ poterat se eē dñm abrae ne sit occasio calūnie: nec filiū dei: s; qd̄ iu/ dēt τ qd̄ pñt occidere. d ¶ Vos fa. Iā innuit aliū patrē q̄ abraā: cui' fi/ lij sunt nō natura/ sed imitatione. e ¶ Dixerūt. Iā intelligētes nō de origine carnis/ s; de vita dñm loq̄: et ex vsu scripturarū scientes fornicatio/ nē spūalr̄ dici cū aīa falsis dijs subdi tur: mutāt rñsionē τ tacēt iā de patre abraā: ne eis dicat cur de eo gliami/ ni cui' vitā nō imitamini: τ dicūt pa/ trē deū volētes videre qd̄ ad hoc pos set eis dicere. f ¶ Dixit ḡ. Sic pre ostēdit de abraā: ita nūc ostendit deū nō patrē eis esse eoꝝ: q2 nō cog̃scunt filium quem misit: nec eum diligūt. g ¶ Ego eni. Processio ex pre eter na ē in q̄ ē fili' vnigenit' pri eq̄lis: ventu tō fact' ē q̄ fiat hoīb'. h ¶ Quare lo. Ita res ē vt dico: s; nō potestis qd̄ dico cognoscere: q2 nō potestis audire cū nō velitis credēdo corrigi. τ ꝟ q̄re? q2 ex diabolo estis filij diaboli pseue/ rare elegistis. i ¶ Vos ex pa. Ec/ ce iā determinat qs sit pr̄ eoꝝ cui' fi/ lij sūt nō nascēdo vt manichei dicunt: s; imitādo: vñ τ iudeis dr̄: Pr̄ tuus amorreus ē: τ mr̄ tua cethea. k ¶ Et

Ezech. 16. a τ De pe. di. ca. i. porro. Jtē vos ex patre

desideria. iō filij diaboli q2 d. p. v. v f. τ occidere me i carne: q2 nō potestis

Nota in mēte. l ¶ Ille ho. Nota homi/ cidā nō solū q̄ ferro s; etiā q̄ ꝟbo occi dit vt diabolus ꝑmos parētes. vñ in

Ps. 56. a Ps. Lingua eoꝝ gladius acutus. m ¶ Et in ve. Quare nō stetit: q2 nō est i eo ꝟitas. i. ꝟbū τ sapia pr̄is. Cā dr̄ in xp̄o ē ꝟitas: ita dr̄: vt ipse sit ve/ ritas. Si ḡ diabolus stetisset in veri/ tate: in xp̄o stetisset: sed nō stetit in ea: q2 nō ē ipsa i eo. n ¶ Ex pprijs lo. q2 mēdax τ hoc nō sufficit: q2 τ hō mē dax ē q̄ nō h; de pprio/ s; ab alieno ce pit. i. a diabolo: iō addidit: τ pr̄ ipsi'. s. mēdacij qd̄ inuenit. Ex pprijs. q2 nō aliūde h; sed a se post q̄ cecidit a ꝟitate. vñ sbdit eē pr̄ mēdacij qd̄ ex se genuit vt dō ꝟ ex se verita/

a ¶ i. Viderit q̄ ego ipse sum τ iō sermo me' vos ꝑ eberet capere.

a vidi apd̄ patrē loquor: τ vos q̄ a
vidistis apud prēm vrm/ facitis.
a ¶ quasi quid cōtra istū dicis.
b Rñderunt τ dixerūt ei: Pater b c
noster abraam ē. Dicit ei iesus:
¶ Credidit abraam deo.
Si filij abrae estis/ opa abrae fa/ d
a ¶ factis ꝓbare: non verbis. b ¶ in q̄ ꝓ bamini nō esse filij abrae.
c cite. Nūnc aūt q̄ritis me iterfice e
re hoīem q̄ veritatē vobis locu/
tus sum: quā audiui a dō. Hoc f
a ¶ cuius filios vos facitis. ¶ sed est vo bis alius pater cuius opa facitis.
b abraā nō fecit. Vos facitis opa g
c patris vestri. Dixerunt itaq; ei: h
Nos ex fornicatiōe nō sum' nati/ i
a ¶ q̄si τ si non filios abrae sum': saltē semꝑ deū colimus q̄ isrl̄ suū ꝑmogenitū noiat.
f vnū patrē habem' deū. Dixit k
ergo eis iesus: Si de' pr̄ vr̄ eēt: l
g diligeretis vtiq; me. Ego enim
¶ deus. ¶ in carnem.
ex deo ꝓcessi τ veni. Neq; enī a
h meipso veni: s; ille me misit. Qua/ m
re loq̄lam meā nō cognoscitis?
¶ in hoc statu manentes. ¶ credere.
Quia nō potestis audire ſmonē n
i meū. † Vos ex pr̄e diabolo estis: o
k τ desideria pr̄is vr̄i vultis facere. p q
a ¶ que desideria. b ¶ ex quo fuit hō qui posset occidi.
l m † Ille homicida erat ab initio: τ i r s
a ¶ i qua fuit s; tñ cecidit. ¶ a q̄ lapsus ē.
¶ quare.
veritate nō stetit/ q2 nō ē ꝟitas
¶ sed.
n in eo. Cum loquit mendaciū ex t
ꝓprijs loquit: q2 mēdax ē τ pa v
a ¶ i. me ꝟbū τ veritatē patri coeternum.
ter ei'. Ego aūt si veritatē dico: x

ostēdit ꝙ nō sint filij dei. videntes eni iudei ꝙ ex opib' filiationē arguebat. iō dixerūt se filios dei cui' legē τ cerimonias serua bāt: nō sic aūt alie natiōes idolatrie dedite. τ hoc est qd̄ dicit: l ¶ Nos ex fornica. fornicationē vocat idolatriā: p quā aīa separat a deo: ꝓpt qd̄ ipsa idolatria frequēter noiat fornicatio in sacra scriptura. k ¶ Vnū pa. τc. q2 nō colebāt pluralitatē deoꝝ sic genti/ les. S; hāc pr̄nitatē excludit saluator di cēs: l ¶ Si de' pr̄ τc. q2 sic signū fili ationis diuine ē dilectio: imo vt veri' lo/ quar in hoc cōsistit hec filiatio q̄ ē ꝑ ado/ ptionem: ſm ꝙ hr̄ Eph. v. a. Imitatores dei estote sic filij charissimi: τ ābulate in dilectiōe. Ista dilectio nō est in eis: q2 si diligerēt deū patrē: diligerēt τ filiū: xp̄s aūt ē dei naturalis fili'. iō sequit: Ego eni ab eo ꝓcess. τ sic p; veritas ꝑdicte ꝯñie. si de' pr̄ vr̄. τc. Et ostēdit ꝯñr ꝙ ꝟ nō deberet eos latere di. m ¶ Qua re loque. τc. q. d. q̄ est causa ꝙ ex ꝟbis meis τ fact' nō cognoscitis me xp̄m a dō missū? Et rñdet dicēs: n ¶ Quia nō potestis audi. q. d. defectus non ꝓue nit ex opib' meis vel doctrina: s; ex vr̄a malicia: q2 tātū odiū ꝯ me cōcepistis ꝙ nō potestis me audire: nec ꝑ ꝯñs ꝟba mea intelligere: τ multo min' in bonā interp̄/ tari. Mala eni affectio ꝑuertit iudicium recte rōnis: τ iō inuidia τ odiū qd̄ conce perūt iudei erga xp̄m ex hoc ꝙ arguebat peccā eoꝝ: fuit cā excecatiōis τ obstinatio/ nis eorum: vt declaraui diffusius super Math. xxi. o ¶ Vos ex pa. di. Hic

Diuisio ꝯñr ostēdit xp̄s cui' sint filij. Et diuidit in duas: q2 ꝑmo ponit xp̄i ꝓbatio. scdo iu/ deorū iniuriosa rñsio/ ibi: Rñderunt ḡ. In ꝑma parte dr̄ sic: Vos ex pa. di. a. ꝑ imitationē/ τ nō ꝑ creationē. iō sbdit: p ¶ Et desideria pa. ve. s. diaboli. q ¶ Vultis face. qd̄ ꝓbat cōseq̄nter condiniōes diaboli explicāo: τ postea ad

b eos applicāo: vnā ꝯditionē diaboli tan/ git dicens: r ¶ Ille homicida erat. Nō eni in specie hūana reponit ꝑ aiam et ideo ille magis ꝓprie est homicida q̄ aiaz interficit per pctm̄ mortale q̄ ille q̄ interficit corpus ꝑ qd̄ homo conuenit cū brutis: hoc autez facit diabolus τ fecit a principio mundi: quia ꝑ suggestionē ei' primā pctm̄ hominis cōtigit: τ in hoc of/ ficio cōtinue ꝑseuerauit: et aliā conditio/ nem eius tangit cuz subdit: s ¶ Et in veritate nō ste. i. in debita obediēna ad deum. Res enim dicunt vere inquā tum conformantur veritati prime: a qua veritate prima deuiauit diabolus ꝑ pec/ catum superbie. Tertiā conditionē tan/ git dicens: t ¶ Cum loquit mēda/ cium ex pro. lo. i. ex habitu malo in q̄ est obstinatio. τ subdit cā: v ¶ Quia mendax est τ pater eius. i. ipsius mendacij. Ille enim dr̄ mendax non tamē pater mendacij qui mēdacia ab alijs inuen ta solum refert: sed mendax est τ pater mendacij qui non solū refert mendacia: sed etiam ea fingit: τ ꝓpter hoc diabolus di citur pater mendacij: quia primum mendacium adinuenit. cuz dixit mulieri Gen. iij. a. Nequaq̄ moriemini τc. Consequen ter istas conditiones applicat saluator ad iudeos dicens: x ¶ Ego autem si verita. di. nō cre. mi. q. d. per hoc ap paret ꝙ ꝓprietas vestra est recipere falsa τ mendacia τ nō ve ra: sed quia possent dicere ꝙ non credimus tibi: hoc non est

Nico. de ly.

✠ q̄rtum deus habet eandē visionē diuine essentie cū patre. a ¶ Et vos q̄ vi. i. apud diabolū: de q̄. s. experient ꝙ sit pr̄ eo/ rū. S; ſm Chris'. lr̄a talis ē: Et vos q̄ vidistis apud prēz ve/ strū facite. q. d. sic facio τ loquor ꝟitatē quā vidi apd̄ prēz. ita τ vos facite q̄ vidistis apud abraā. i. potuistis videre i ꝯsidera tione vite ei' ꝑ scripturā: s; prīa lr̄a mag' ꝯsonat seq̄ntib' cū dr̄: b ¶ Rñdert τ dixe. q. d. Nescim' quē tu vocas prēm nr̄m: q2 adhuc nō expsserat de diabolo. c ¶ Pr̄ nr̄ ab. ꝓpt qd̄ cō cludit xp̄s: d ¶ Si filij abrae estis. q2 imitatio pr̄is est si/ gnū vere filiatiōis: qd̄ nō est in vob: τ ꝟ ꝓbat ꝯñter dicens: e ¶ Nūc aūt q̄ritis τc. quā audiui a deo: τ missus suz nū/ ciare eā vob. f ¶ Hoc abra. τc. s; mag' nūcios dei reuerē/ ter suscepit: vt hr̄ Gen. xviij. τ iō ꝯcludit: g ¶ Vos faci. τc. s; diaboli. vt patebit ex lr̄a seq̄n. h ¶ Dixerūt. Hic ꝯñter ostendit ꝙ

✠ ꝓpter odium
✠ tate glorie filiorum dei. d ¶ Si filij abrae estis τc.

Moraliter Ex hoc patet ꝙ frustra gloriatur aliquis ꝙ sit filius ſm habi/ tum alicuius sancti: vt benedicti: dominici vel francisci vel al/ terius sancti nisi opa ipsius ſm suā possibilitatē imitetur. t ¶ Cum loquitur mēdacium ex ꝓprijs loquit τc. Id ē inuentor mēdacij: ex quo p; ꝙ mēdax in loquēdo τ men dacia fingendo ꝓprietatē diaboli assumit. male viuendo.

✠ Tulerūt er

A b ex se ɔ̄pirate. a ❡ Quis ex v. Nō ɔ̄dignat ex rōne ostēdere se nō eē peccatorē. b ❡ Nōne b. d. q: cōuicti sunt nō eē filij abrae vl' dī: sʒ diaboli: lugerē cōuitia q: nō poterāt resistere. c ❡ Ho norifico p. Nō me ne arrogās vob' videar facio qd' dbeo: sʒ vos nō facit' qd' debu' q: nō honorast' me: quē si cognosceret': sic ego honorifico p̄rē: sic vos me ho norarēt'. d ❡ Ego aūt tc. audito cō uitio demoniū habes. econtra de glīa sua h' solū dicit: Honorifico patrē oīa tribuēdo ei: ⁊ ego nō q̄ro glīam meā ut hoīes q̄ illatio cōtumeliis aliq̄d red dāt: sʒ p̄ri reseruo ⁊ ē qui querat ⁊ iu dicet. e ❡ Est q̄ q̄rat. Due sūt tenta tiōes: vna ꝓbationis de q̄ tentat vos deus: alia deceptiōis de q̄ de' tentat. Sic ⁊ duo timores: vn' quē charitas foras mittit. Alter q̄ ꝑmanet in seculū seculi. sic ⁊ duo iudicia: vnū dānatiōis q̄ nō iudicat pater: sʒ oē iudiciuʒ dedit filio. Alterū discretiōis. vñ: Judica me de' ⁊ discerne cām meaʒ. ſm h' dī: Est pater q̄ q̄rat glīam meaʒ: ⁊ discernat a glīa vestra: q: vos ſm seculū gloriami ni: ego nō: sed ea glīa quā habui apud patrē anteq̄̄ mūdus esset: q̄ est ab hūa na inflatiōe discreta. f ❡ Amē amē di. Nō ego sed p̄r q̄rit glīam meam. ego aūt dico: si vos dicit': demoniū ha bes: ego vos ad vitam voco. Hinc di scat hō iesus: nō malū sed bonū redde re. g ❡ Nō videbit. Qr dī videbit vl' gustabit nihil aliud ē q̄̄ experietur. h ❡ Nūc co. Sicut accepta ɔ̄tumelia bonus fit melior: ita malus de bñficio fit peior. Quē

Due sūt tē/tatiōes (margin)
Duo timo/res (margin)
Duo iudi/cia (margin)
ṡ.5.d (margin)
Ps̄.42.a (margin)

a ¶ vos q̄ estis ex patre mendacij.
a nō credidistis mihi† Quis ex vobis a
a ¶ vt ego arguo vos ⁊ patrem vestrū.
b ¶ et cum nullus posset arguere.
arguet me de pctō? Si veritatem b
a ¶ nisi q: estis filij diaboli q:.
dico: quare non creditis mihi? c
¶ nō natura sʒ fide. ¶ amat.
†Qui ex deo est verba dei audit.
¶ sed. ¶ p̄ vicis
Propterea vos nō audistis: q: ex d e
nō sūt ex deo: q̄ tñ ꝑ naturam sunt ex deo.
deo nō estis. Rñderūt ergo iudei f
b ⁊ dixerūt ei† Nōne bñ dicim' nos: g
a ¶ hoc nō negādo recipit q: custos.
q: samaritan' es tu: ⁊ demoniū h
a ¶ h' vt falsū negat: sʒ vt parlēs ɔ̄tūliā non
habes? Respōdit iesus: Ego de i k
reddit. ¶ h' solū de glīa sua.
c moniū nō habeo: sed honorifico l
a a ¶ honorē ei debitū exhibēdo. ¶ p̄ falsa op
patrē meum: ⁊ vos inhonorastis m
probria. a ¶ sicut simulatores qui volūt
videri quod nō sunt.
d me. Ego aūt nō querō glīam me n
¶ pater. a ¶ discernit p̄r a glīa ho
minū: glīam filij: quē vnxit p̄ pticipib' suis.
e am. Est qui q̄rat ⁊ iudicet. Amē o p q
f amē dico vobis: si q̄s sermonem r
a ¶ verū sed iudei vere mortui nō intelligen
tes eū: putant dici: nunq̄̄ morieē ⁊ trascēdes
dicunt abraam. m.e.
g meū ſuauerit/ mortē nō videbit s
h i eternū. Dixerūt ḡ ei iudei. Nūc t
cognoscim' q: demoniū habes. v
a ¶ ꝓuocāt vt aliq̄d dicer et cōtra abraam.
b ¶ sed nō illa morte qua oēs dicit.
Abraā mortuus ē et ꝓphete: et
tu dicis/ si q̄s sermonē meū serua x
uerit: nō gustabit mortē in etnū?
a ¶ cui' sermone tu dicis nō mors.
Nunq̄d tu maior es patre nostro y
abraā q̄ mortu' ē: et ꝓphete mor

Nico. de lyra

B ce ꝓpter odiū veritat': sed ꝓpter mali ciā tuā: q: mal' hō es. iō subdit h' remo uens: a ❡ Quis ex vo. ar. me de pctō. q. d. si habet' aliq̄d pctm̄ qd' pos sitis sup me ostēdere: parat' sum audi re ⁊ me rōnabilit' purgare: ⁊ iō cū hoc nō possit' facere. b ❡ Si veritatem di. si ꝓ quia: c ❡ Quare nō credi. mihi. Et subdit cām dicens: Qui ex deo est vba dei audit: q: q̄libʒ au dit doctrinā ad quā affectat' est: q: est sibi cōnatural. ⁊ iō ɔ̄cludit: d ❡ Pro pterea vos nō au. i. recipit' verba dei ex ore meo. e ❡ Quia ex deo nō estis. ⁊ ꝑ ɔ̄ñs sequit' q̄ sitis ex diabo lo nō p̄ creationē: sed ꝑ imitationem. f ❡ Rñderūt ḡ. Ostenso p̄te eoꝝ: po nit eoꝝ iniuriosa rñsio. Et diuiditur i duas: q: p̄mo ponit' dicta rñsio. secūdo ipsi' rñsionis māsueta declinatio, ibi: Rñdit iesus. Circa p̄mū sciendū q̄ mo dus hoīm q̄ nesciūt rōnabiliter rñdere est ad cōuitia se cōuerte re: ⁊ iō iudei nō habētes qd' xp̄o rōnabilit' respōderent ad cō uitia se cōuerterūt dicētes: g ❡ Nōne bñ dici. nos q: sa. es. Licet eñ xp̄s eēt genere iude' ⁊ nō samaritan': tñ vocant eū samaritanū duplici de causa. Vna est q: .ṡ. dictū est ca. iiij. q̄uis samaritani eēnt gētiles tñ legē in p̄te seruabāt: ⁊ iō erat vulgare apud iudeos q̄ ille q̄ in p̄te legeʒ seruabat ⁊ in parte legē soluebat vocabat' samaritan' q̄uis eēt iude'. ꝓpter simi litudinē ad samaritanos: sicut apud xp̄ianos aliq̄s dī iudeus vel saracen' q̄ rituʒ catholice fidei in p̄te solués iudeis ⁊ sara cenis q̄tū ad aliq̄d assimilat'. Alia cā ē: q: samaritani erāt mul tū infesti iudeis ⁊ odibiles eis: vt .ṡ. dictū est. iiij. ca. ⁊ iō vul gare erat apud iudeos q̄ hoīes malos ⁊ eis odibiles vocabāt samaritanos q̄uis eēnt iudei. Talis aūt erat xp̄s ſm reputa tionē eoꝝ: iō vocabāt eū samaritanū. h ❡ Et demoniū ha. h' eñ iudicabāt de xp̄o ꝓpter mirabilia q̄ faciebat: ⁊ magic' ar tib' imputabāt: ⁊ q: secreta eoꝝ frequēter dicebat: ⁊ q: aliq̄ñ quedā alta ⁊ subtilia loquebat' q̄ nō itelligebāt ꝓpter qd' eū ar reptiū dicebant: sicut te de saul dī. j. Regū. xviij. c. q̄ arrept' a demonio ꝓphetizabat in aula sua. i ❡ Rñdit iesus. Hic po nitur ipsius

Diuisio (margin)
Nota (margin)
Quare iu/dei noiaut christum sa/maritanū (margin)

nitur ipsi' xp̄i māsueta declinatio: q: cū malediceret' nō maledi C cebat: vt h' .j. Petri. ij. ideo māsuete iniuriā declinat dicens: k ❡ Ego demo. nō ha. qd' p̄ʒ q: demones expellebat. nec doctrinā malā habebat sʒ sctīssimā: vt p̄ʒ intuēti. Si eñ aliq̄s hō i nulla lege ībut' videret xp̄i doctrinā: statī ex sola rōne na turali iudicaret eā mūdissimā ⁊ hōestis simā respectu cuiuscūq̄ʒ alteri' doctrīe. Sil' miracula xp̄i nō fiebāt v̄tute dmo nis: qd' p̄ʒ ex h' q̄ faciebat multa: non solū v̄tutē demōis: sʒ v̄tutē cuiuscūq̄ʒ creature trāscendētia: sicut ē suscitatio mortuoꝝ: illuminatio cecoꝝ: ⁊ illustra tio subita hoīm simpliciū ⁊ consimilia. Ex h' p̄ʒ q̄ fiebāt v̄tute diuina. iō seq̄ tur: l ❡ Sʒ honorifico pa. meū. declarādo eius virtutem in miraculo. m ❡ Et vos inho. me. attribuendo demoni qd' v̄tuti diuine deberet attri bui. Et ne possent dicere: q̄ talia dice ret ad iactantiā subdit: n ❡ Ego aūt nō q̄ro glīam meā. Sʒ q̄rit hic aliq̄s xp̄us q̄reret glīam dei p̄ris: ⁊ eadē sit glīa p̄ris ⁊ filij: quō pōt dicere: Ego aūt nō q̄ro glīam meā? Dicēdum q̄ dirigit v̄bū ad intētionē eoꝝ qb' lo quebat': q̄ reputabāt eū q̄rere honorē mūdanū. ⁊ est sensus: Ego aūt non q̄ro glīam meā. q. d. Ego nō quero glīam meā ab honore dei p̄ris deuiā tē sicut vos creditis. o ❡ Est q̄ q̄rat ⁊ iudi. q. d. illi q̄ q̄rūt glīam mūdi pos sunt manifeste iudicare ⁊ ꝑpendere ꝑ facta mea q̄ ego talia non q̄ro: q: vita xp̄i i paupertate ⁊ abiectiōe existēs: glīe mūdane erat ɔ̄tria. Aliter expōit': Ego autem nō quero glīam meā. i. exalta tionē meā ꝓ nūc: q: añ passionē xp̄us q̄rebat abiectionē. Est q̄ q̄rat. s. de' p̄r D q̄ post humiliationē in cruce exaltauit eū ⁊ dedit illi nomen qd' est sup oē no mē: vt dī Phil. ij. a. p ❡ Et iudicet. scʒ de' p̄r de illis q̄ me inhonorāt: vin dictā faciēdo de ipsis: qd' factuʒ est: q̄ñ in vindictā mort' xp̄i destructa est ciui tas ⁊ tēplū ⁊ p̄plus occisus est ⁊ capti uat' ꝑ romanos. q ❡ Amē amē di. vo. Hic ꝓbat tertiū .ṡ. posituʒ. s. q̄ se quens xp̄m lumen habeat vite. Et di uidit' in duas: q: p̄mo ponit' xp̄i ꝓba tio. scd'o iudeoꝝ obiectio/ ibi: Dixerūt ḡ. In p̄ma p̄te dī sic: Amē amen di co vo. i. fidelit' ⁊ duplicat' ad maioreʒ affirmationē. r ❡ Si q̄s ser. meuʒ ser. mor. nō vi. in eter. Cui' rō ē: q: semē est v̄bū dei: vt h' Luce. viij. in q̄ tū vita eterna in v̄bo dei ɔ̄sistit sicut i q̄dā p̄ncipio seminali: q: finalit' ꝓducit in vitā beatā: sic' v̄tute seminis ꝓduci tur fruct': ⁊ iō sic' ille q̄ seruat semē a corruptiōe ꝑuenit ad fru ctū: sic seruās v̄bū diuinū ꝑuenit ad btītudinis statum: q̄ btītu do designat' cū dī: s ❡ Mortē nō vi. Vita eñ btā in visiōe ⁊ fruitiōe ɔ̄sistit: ⁊ iō ꝑ exclusionē mort' gehēne q̄ huic visioni opponit': ɔ̄secutio beatitudinis itelligit': ⁊ sic p̄ʒ qd' .ṡ. fuit ꝓ positū. s. q̄ sequēs xp̄m habet lumē vite: q: sequla xp̄i i obserua tiōe v̄bi ei' ɔ̄sistit. t ❡ Dixerūt. Hic ponit' iudeoꝝ obiectio i ɔ̄triū. Et diuidit' i duas q: p̄mo ponit' dicta obiectio. scd'o xp̄i rñsio/ ibi: Rñdit iesus. Obiectio aūt eoꝝ incipit a cōuitio: q: sicut hoīes irrationabiles ⁊ turbati statim dixerūt. v ❡ Nunc cog. q: demo. ha. q. d. p̄us tñ opinabamur te h're demoniū sed mō sum' certi: q: ita ē q̄ nulla falsitas a deo est: sʒ a diabo lo q̄ est p̄r mēdacij: vt tu dixisti. v̄bū aūt tuū ē aptū mēdacium. Ad cui' ꝓbationē iducūt: Abraā mortu' est ⁊ ꝓphete: q̄ tñ sermonē dei seruauerūt: q̄ ē maioris v̄tut' q̄̄ sit sermo tu': ⁊ iō p̄ʒ falsum qd' tu dicis: x ❡ Si q̄s sermo. meū serua. mortē nō gustabit in eternū. Ex quo p̄ʒ q̄ decipiebātur in equiuoco ex quo christ' dicebat de morte spūali. ipsi aūt ac ceperūt de morte corporali. ⁊ iō q̄runt derisorie duo. p̄mū est: y ❡ Nunquid tu ma. es pa. no. abraā. q. d. nō: scd'm est: Quē teipm̄ fa

†2. q. 7. te/stes. h. exce. (margin)
De here. cū ex iniuncto (margin)
†.1. Joh. 4. a (margin)
Questio (margin)
†De p̄sūp. c. nonne (margin)
Diuisio (margin)
Diuisio (margin)

E G peior. a ¶ Quē teipm̄ fa. ſm̄ illos ſe faciebat filiū dei: equalem ſibi: q̄ñ nō eēt: ſʒ nō faciebat imo vere erat. vñ apl's: Non rapinā arbitratus eſt: faciēs ſe equalē deo. Ideo nō ſe ex ſe: ſed quē teip. b ¶ Rñdit. Cōtra h̄ qḋ dicūt quē te facis: refert gl'iam ſuā ad patrē de q̄ eſt ꝙ de' eſt. c ¶ Eſt pr̄ me'. apte dicit patrē ſuū eſſe deū: q̄ annūciat' ē iudeis nō recentē deū vob̄ annūcio: ſed illū de cui' cognitione ſoletis gl'iari. d ¶ Qui glīfi. Uoce pr̄is glīficat filiū i baptiſmo i mōte ⁊ in aliis hm̄oi. e ¶ Et nō cog. Nō cognouiſt' ſpiritualiter: dū ꝓ terrenis ſeruiſtis. Ecce videt apte eos ſibi reſiſtere ſed tñ nō deſinit ſe eis ꝑdicare. f ¶ Et ſi dixero ⁊c̄. Ne i hoc arrogās videat' gl'iari: addit ⁊ ſi dixero: Arrogātia ſic caueat': vt veritas nō relinquatur. g ¶ Abraā. Credēs exultauit ſperādo: vt videret intelligēdo tātū myſteriū. h ¶ Diē meū. Aug'. Incertū eſt an diē tpalē q̄ erat vētur' i carne: an diē eternitat': ſʒ vtrūq; abraā vidit. vñ ineffabile gaudium illi fuit. Quanti eni eſt videre verbum apud patrē: ⁊ ꝙ ipm̄ caro factū eſt. i ¶ Et exiuit. Exiens de tēplo. i. de figuris iudeorum videam' quid fecerit in tēplo gentium.

† 8.7.b

Et preteriēs. Non Ca. IX ſtās i via peccatoꝝ ſʒ ſecus viaꝫ nr̄e mortalitat'. l ¶ Cecū. Cecus ſignificat humanū gen' i q̄ cecitas naturalis q̄ peccāte primo homine: vitium propter naturam inoleuit: vñ ſm̄ mētē oīs hō cec' natus ē.

Ni. de lyra

G Neq; hic

E ✱ a ¶ Quē teipm̄ fa. q. d. māifeſte patet ꝙ ad gl'iam vanā de te falſa dicis. b ¶ Rñdit ⁊c. Hic pōit xp̄i rñſio. ⁊ ꝑmo ad ſcdm̄. ſcdo ad primū/ ibi: Abraā. Et q̄ in vltimo q̄ſito iponebāt ei q̄rere vanā gl'iam. iō hoc excludit d. Si ego glorifico meipm̄. i. ſi ego q̄ro gl'iam meā ꝑter regulā veritatis diuine: vt vos mihi imponitis: c ¶ Gl'ia mea ni. i. falſa: q̄ falſū eſt nō ens vel nihil: ſʒ nō ē ita: q̄ gloria mea eſt a deo pr̄e: a q̄ nullū falſū pōt eſſe. ⁊ h̄ ē qḋ dr̄ hic: d ¶ Et pa. ⁊c̄. ꝑ miraculoꝝ opationē: ⁊ poſtea glorificabit ꝑ reſurrectionis ⁊ aſcenſionis gl'iam. e ¶ Quē vos di. ꝑ operū imitationē: ſed hoc ē falſum qḋ ꝓbat dicēs: f ¶ Et nō cog. eū. ꝑ fidem formatā in q̄ ꝯſiſtit dei filiatio ꝑ adoptionē. g ¶ Ego aūt no. eū. ſicut eius fili' naturalis habēs eandē ſciētiā cū ipſo. h ¶ Et ſi dixe. ⁊c̄. ſicut eſtis mēdaces aſſerēdo vos eū cognoſcere cū tñ nō eū cognoſcat': ita eſſem mēdax ſi aſſererē me eū ignorare cū inq̄tū de' habeā noticiā eandē cū eo: ⁊ inq̄tū homo eū clare videā. ⁊ ideo ſubdit: i ¶ Sʒ ſcio eū. ſ. ꝑdicto mō. k ¶ Et ſer. hoc addit q̄ vera cognitio ꝑ opa demōſtrat'. in om̄i eni ope malo eſt aliq̄ ignorātia: ſꝫ qḋ dicit ph's. iii. Ethico. Omnis malus eſt ignorans. l ¶ Abraā. Hic reſpōdet ad primū. q̄ſierāt eni ꝑmo deriſorie ſi ipſe eēt maior q̄ abraā: ⁊ rñdit ꝙ ſic. d. Abraā pat' ve. exul. vt vi. diē meū. q̄ abraā deſiderauit cognoſcere tp̄s aduētus xp̄i: qḋ ē videre xp̄m in ſpū: ⁊ ſic pʒ ꝙ ē maior abraā. ſꝫ hoc eni cognitionē hūc deſiderabat: q̄ ab ipſo olim gentiū redēptionē expectabat. m ¶ Uidit ⁊ ga. q̄ñ dictū ē ei: In ſemine tuo bñdicēt' oēs gētes terre: Geñ. xxii. d. Et q̄ñ i figura triū angeloꝝ ſibi apparentiū cognouit trinitatis myſterium. Geñ. xviii. et in oblatione iſaac: ſꝫ qḋ locus ille dictus ē: dominꝰ videt: vt hr̄ Geñ. xxii. c. q̄ dñs fecit videre abraā occultū xp̄i myſteriū. Sed ꝯ hoc dictū xp̄i veraciſſimū: arguūt dicentes: n ¶ Quinq̄ginta annos ⁊c̄. q. d. hoc ē impoſſibile q̄ a morte

† 7. q. 1. c. ad veritas. ꝗ. vñ auguſtinus. 23. q. 3 in ꝑn.

† 24. q. 3. ꝗ. 1. d̄ cō. diſt. 4. c. ante baptiſmū

a ¶ vt dicas ex ſermone tuo nō mori cū ſciās illos mortuos.

a b tui ſunt. Quē teipm̄ facis? Rñ a b

¶ tm̄.

dit ieſus: Si ego gl'ifico meipm̄:

c gloria mea nihil ē. Eſt pater me c d

d us q̄ glorificat me/ quē vos dici e

a ¶ q̄ ſi cognouiſſent filiū ei' recepiſſent.

¶ non idola.

e tis: q̄ deus nr̄ eſt: ⁊ nō cognoui f

f ſtis eū †Ego aūt noui eū: ⁊ ſi dixe g h

¶ cum ſciam.

ro q̄ nō ſcio eū: ero ſimilis vo/

¶ q̄ dicitis vos ſcire ⁊ neſcitis. ¶ ſermonē

bis mēdax. Sʒ ſcio eū ⁊ ſermo/ i k

pr̄is vt filius loq̄bat': ⁊ ipſe erat verbū patris q̄ hoībus loq̄bat'. ¶ autem.

g nē eius ſeruo. Abraā pater ve/ l

¶ nō timuit q̄ i eo charitas. ¶ nō q̄ vidit.

h ſter exultauit vt videret diē me/

a ¶ irati in eo ſolam etatem carnis penſantes non diuinam naturam.

um. Uidit ⁊ gauiſus ē. Dixerūt m

ergo iudei ad eū: Quinq̄gīta an n

nos nōdū habes/ ⁊ abraā vidi/

¶ ab intuitu carnis ad diuinitatē trahēs.

ſti? Dixit eis ieſus: Amē amen o

a ¶ nō dicit eēt ſʒ fieret q̄ creatura. b ¶ nō dicit factus: ſed ſum q̄ creator.

dico vob̄: añq̄ abraā fieret ego

a ¶ q̄ putāt h̄ eē blaſphemiā. b ¶ ipſi duri

ſū †Tulerūt ergo lapides vt iaꝫ p

vt lapides. ¶ vt hō humilis. ¶ q̄ cōmēdāda erat patiētia nō exercēda potentia.

cerēt in eū. †Jeſus aūt abſcōdit q

¶ ⁊ ſic a duris eorum cordibus fugit.

i ſe/ ⁊ exiuit de tēplo. Ca. IX r

¶ i. miſertus eſt.

k l Et preteriens ieſus vi/ a b

dit hominē cecum a

natiuitate: et interro

gauerunt eum diſci

a ¶ magiſtrū appellāt q̄ ſcire deſiderāt.

puli ei' †Rabbi q̄s peccauit hic v

aut parētes eius vt cecus naſce

q̄ a morte abrae vſq; ad tp̄s xp̄i fluxerunt anni circiter duo milia. Solet q̄ri cū xp̄s nō haberet vltra. xxxiiii. annos quō iudei aſſumpſerūt tantā ſupfluitatē dicēdo q̄nq̄ginta annos ⁊c̄. Dicendū ꝙ ꝓpt' labores ⁊ ieiunia videbat' longe maioris etatis q̄ eēt: vel ſm̄ alios ꝓpt' reuerentiā anni q̄nq̄geſimi q̄ erat iubile' iudei ꝑ ipm̄ cōputabāt. ⁊ ē ſenſus: Quinq̄ginta annos ⁊c̄. q. d. nō vidiſti adhuc vnū iubileū ⁊ abraā vidiſti? Ex mō loquēdi apparet eoꝝ falſitas ⁊ calūnia: q̄ xp̄s nō dixit: vidi abraā: ſicut ipſi repetierūt: ſed e cōtrario ꝙ abraam viderat ipm̄: tñ eoꝝ obiectio ꝓcedebat ex hoc ꝙ ſolū in eo naturā humanā ꝯſiderabāt iō oſtēdit ſe naturam diuinā habere di. o ¶ Amē amē di. ⁊c̄. vbi oſtendit' ei' eternitas ꝯiūgendo v̄bū p̄ſītis tp̄is ego ſum: cū v̄bo p̄teriti tp̄is añq̄ fieret: quia eternitas aſſiſtit om̄i tp̄i. Et q̄ iudei neſciebāt v̄bis eius ꝯdicere rōnabiliter loquēdo. iō ꝯdixerūt corpaliter pſequēdo. ideo ſubdit': p ¶ Tulerūt ḡ la. ſicut i blaſphemū. Et pʒ manifeſte ꝙ nō mouebāt amore iuſticie: ſed liuore inuidie: q̄ in lapidatione blaſphemi requirit' debitus ꝓceſſus ꝑ accuſationē corā iudice et teſtiū depoſitionē: ⁊ iudicis ſniam. ⁊ tūc ſequit' lapidatio extra ciuitatē: vt hr̄ Leuiti. xxiiii. ipſi autē volebāt ipm̄ lapidare omiſſo ꝓceſſu ꝑdicto: et cū h̄ i loco ſacro qḋ erat illicitū etiā de cōſuetu: ꝓpter qḋ Joiada pōtifex fecit Athaliā trahi extra ſepta templi anteq̄ occideret'. vt hr̄. iiii. Reg. xi. q ¶ Jeſus aūt abſcō. nō occultādo retro parietē vl' aliqḋ hm̄oi: ſed v̄tute diuinitatis ſe reddēdo eis inuiſibilē: ⁊ in hoc nob̄ exemplū patiētie dedit ⁊ fidelibus ſuis materiā ꝯſolatiōis: q̄ aliquādo ſe abſcōſuri erāt. r ¶ Et exiuit de tem. ꝑ mediū illoꝝ inuiſibiliter pergēs: ſicut dr̄ de illis q̄ voluerūt eū ꝑcipitare: Luc. iiii. c. Jeſus aūt trāſiēs ꝑ mediū illoꝝ ibat: tñ a ſuis diſcipulis videbatur: q̄ ſecuti ſunt eū ⁊c̄. G

H

✱ p ¶ Tulerūt ḡ la. Be. Myſtice aūt q̄t malas cogitatiōes q̄s aſſumit q̄ſi tot lapides in ieſuꝫ mittit: ac deinde q̄tū ad ſe ꝑtinet ſi ad deliberationē trāſit ieſum extiguit. q ¶ Jeſus aūt abſcō. Quid aūt abſcōdēdo ſe dñs ſignificat niſi vt ꝙ eis ipſa veritas abſcōdit' q̄ ei' verba ſeq̄ ꝯtēnūt: eā q̄ppe quā nō inuenit humilē v̄itas fugit mentē: qḋ aūt nob̄ h̄ exēplo loquit' niſi cū etiā reſiſtere poſſum': iram ſupbientiū humiliter declinemus: Hec Beda. — Moraliter Myſtice

Et preteriēs ieſus. Poſtq̄ xp̄s oſtēdit ſe hr̄e v̄tutē illuminatiuā v̄bo: h̄ ꝯñter h̄ oſtēdit ſenſibili ſigno. Et diuidit' i tres: q̄ ꝑmo ponit' q̄dā miraculi ꝑſatio. ſcdo miraculi opatio/ ibi: Et cū dixiſſet. tertio miraculi facti examinatio/ ibi: Itaq; vicini. Precedētia miraculū ſūt duo. Scdm̄ ponit'/ ibi: Rñdit ieſus. Primū ꝙ fuit ꝑcedēs tpꝫ miraculū ⁊ ei' occaſio fuit diſcipuloꝝ iterrogatio de ceco nato: ⁊ hoc eſt qḋ dicit': s ¶ Et ꝑteriēs ieſus. in exitu tēpli: de q̄ dictū eſt in fine ꝑcedētis ca. t ¶ Uidit hoiem ⁊c̄. q̄ ibi ſedebat mēdicans elemoſynā ab ingredientib' tēpliū: ⁊ diligēter intuit' ē eū ieſus: vt dicit Chryſ'. q̄ſi vellet aliqḋ agere circa eū: ⁊ iō diſcipli moti ſūt ad q̄rēdū de cā cecitat' ei' dicētes: v ¶ Rabbi q̄s ⁊c̄. Et h̄ eni q̄ ſ. dñs ſanando lāguidū dixerat: Iā amplius noli peccare ne deteri' tibi ꝯtingat: oñdēs ꝙ pctm̄ fuerat cā illi' lāguoris: vt ibi dictū fuit. ideo apl'i ꝯſiliter crediderūt de iſto ceco nato: ꝙ peccatū ipſius vl' parētū eēt cauſa huius cecitatis. — Diuiſio

✱ Rñdit ieſus.

Moraliter. s ¶ Et preteriēs ⁊c̄. Myſtice cecus naſcit' oīs habēs pctm̄ originale: q̄ priuatus eſt dei viſione: hanc tamen priuationem non facit eius actuale pctm̄: quod adhuc nō habet: nec etiam parentum ſuoꝝ immediatoꝝ. ideo ſubditur: — Moraliter Myſtice

✱ Neq; hic pecca

A F a ¶ Neqȝ hic pec. Peccauerũt quidem sed nõ illo pctõ factuȝ est vt cecus nasceret᷑: sȝ hec ẽ cã vt manifestent opa dei i illo.
b ¶ Sed vt mani. Ut eũ illuminãdo ⁊ p eum qd in cecitate
Mat.28.d hũani generis factur⁹ sit significãdo fili⁹ dei manifestet᷑. vñ
subdit: me oportet opari. c ¶ Quãdiu sũ. Nõ solũ tũc xp̃us lu
men erat i mũdo: sȝ ⁊ semp vsqȝ ad cõ
sũmatione seculi p fidẽ ẽ cũ electis: ⁊ est
tps opandi. Nox illa ẽ infernalis in q̃
nulli lȝ opari: vt nec ardẽti diuiti licuit
Gen.2.d sȝ tñ est tps recipiẽdi. d ¶ Et fecit
lu. Sicut pmũ hoiem d limo terre for
mauit: ita p idẽ gen⁹ luti genus huma
nũ reformauit. De saliua lutum fec qr
vbũ caro factũ ẽ. Saliua ẽ sapia q̃ ex
ore altissimi pdijt. Terra est caro xp̃i.
Unxit oculos. i. cathecuminũ fecit qui
credit vbũ carnẽ factũ. Unct⁹ nõdum
videt: sed mittit vt lauet. i. baptiset in
misso. i. in xp̃o: pp̃ qd nomẽ piscine in
terptat᷑. Baptisat⁹ a pctis lumen rece
pit. e ¶ Uade et la. Silos fons est
ad radicẽ mont⁹ siõ q̃ nõ iugib⁹ aqs sȝ
icert⁹ horis ebulit p cõcaua terrarum:
vbi cec⁹ lota facie lumẽ recepit: qr ceci
tas iudeoꝝ vel qrũcũqȝ infideliũ non
põt sanari: nisi doctrina aquarũ xp̃i q̃
sine strepitu ⁊ clamore vboꝝ lenis flu
Esa.8.b it. vñ Esaias: Aque syloe q̃ vadũt cũ
Questio silẽtio. f ¶ Et venit vidẽs. Queri
tur quõ istũ sine fide saluauerit cũ lega
tur neminẽ sine sanatione interiori: ex
terius sanasse. Sed h dicit̃ d illis q̃ p
pter pctã infirmabantur: iste nõ pp̃ter
pctm: sed pp̃ter gloriã dei languebat.

a ret? Rñdit iesus: Neqȝ hic pecca a b
b uit neqȝ parẽtes ei⁹: sed vt mani c
a ¶ cãn. ¶ pdicare illuminare cecos.
festent opa dei i illo. Me oportet d
a ¶ qr fili⁹ p illo ipe d nullo: vñ gr̃az dat illi
b ¶ ecce ille missus in q̃ cecus oculos lauit.
opari opa eius q̃ misit me do e f
a ¶ .i. dũ sũ i mũdo. b ¶ qre dũ dies est.
c ¶ .i. psecutio aplo: vl psecutio ãti xp̃i ¶ qr
nec dies est. Uenit nox qñ nemo g
c põt opari. † Quãdiu sum in mũdo: h
a ¶ ecce dã ẽ dies i eo cec⁹ lauat oculos ⁊ vi
det diẽ. ¶ monẽs bonos ⁊ terrena malos.
lux sũ mũdi. Hec cũ dixissȝ expu i
a ¶ ecce collyriũ q̃ vngit genus humanũ.
d it i terra/ ⁊ fecit lutũ ex sputo: ⁊ li k
¶ nõdum intus.
niuit lutũ sup oculos eius ⁊ dixit m
a ¶ .i. in piscina q̃ dr̃ syloe.
e ei: Uade ⁊ laua i natatoria syloẽ t
qd interptat᷑ missus. Abijt ergo n o
f ⁊ lauit: ⁊ venit vidẽs. Itaqȝ vici p q
ni ⁊ q̃ viderãt eũ pri⁹ qr mendic⁹
erat/ dicebãt: Nõne hic ẽ q̃ sede r
bat ⁊ mẽdicabat? Alij dicebant/
a ¶ qr apti oculi vultũ mutauerant. s
qr hic ẽ. Alij aũt nequaqȝ sȝ silis t v
a ¶ vox grata ne dãnaret ingratus.
ẽ ei⁹. Ille vo dicebat qr ego sum. x
Dicebãt ergo ei: Quõ apti sunt tibi
a ¶ videns euangelicat gratiam.
oculi? Rñdit: Ille hõ q̃ dicit y
iesus: lutum fecit ⁊ vnxit oculos z
meos ⁊ dixit mihi: Uade ad na
tatoriã syloe: ⁊ laua. Et abij ⁊ la
a ¶ q̃ nõ habebãt i corde qd ipse in facie.
ui/ ⁊ video. Et dixerũt ei: Ubi est a
ille? Ait/ nescio. Adducũt eũ ad b

Nico.de lyra

B ¶ Nõ est ✱ a ¶ Rñdit iesus. Hic ponit̃ se
cundũ pambulũ ad miraculũ. s. xp̃i res
ponsio: ex q̃ ondit q cecitas cõtigit vt
virt⁹ diuina in ei⁹ sanatiõe declaret᷑. et
h ẽ qd dr̃: d ¶ Neqȝ h pec. neqȝ p.
ei⁹: vt cec⁹ nasceret᷑. Nõ negat simplr
ipm peccasse vl parẽtes ei⁹: sȝ soluȝ ad
illud de q̃ iterrogat̃. q. d. nec pctõ pro
prio cecus nat⁹ ẽ: qr añ natiuitatẽ pec
care nõ potuit: i q̃ apparet qstio apso
rũ ridiculosa qñtũ ad hãc pcẽ. Nec mi
rũ: qr adhuc rudes erãt añ receptionẽ
spũsscti. Neqȝ pctõ parẽtũ ptigit: licet
eñ parẽtes p pctis suis aliqñ puniãt
in filios mõstruosis: inqñtũ talia mon
stra ex diuina iusticia nascũtur: tñ freqn
tius fit sine pctõ. s. pp̃ter idispositionẽ
materie vl debilitatẽ virtut⁹ q̃ ẽ in se
mine: verũtñ qñuis talia sint a casu res
pectu nature create: sũt tñ inordinata respectu diuine puiden
tie: ⁊ aliqñ ordinant̃ ad declarationẽ diuine vtut⁹ in opib⁹ mi
raculosis: ⁊ sic erat de isto. iõ seqt̃: c ¶ Sȝ vt ma. opa dei
in il. in ei⁹ mirabili illumiatiõe/ vñ subdit: d ¶ Me opor.
opari. istud nõ iportat coactionẽ volũtat⁹ in xp̃o: sȝ imobilita
tẽ ei⁹ a diuina ordinatiõe. e ¶ Opa ei⁹ q̃ mi. s. pr̃is: h dicit
qr miracula illa faciebat vtute diuina: ⁊ hũanitas xp̃i opabat᷑
instrumẽtalit᷑. f ¶ Donec dies ẽ. i. qñdiu suȝ p̃sentialit᷑ sup
terrã i hũanitate assũpta: sicut eñ p̃sentia solis sup terrã facit di
em: sic p̃ntia xp̃i q̃ ẽ sol iusticie i hũanitate assũpta fecit quẽdã
diem grẽ spũalẽ: q̃ dies durauit a xp̃i natiuitate vsqȝ ad eius
ascẽsionẽ: lȝ postea remãserit nobiscũ sacramẽtalit᷑ vsqȝ ad mũ
di finẽ. ⁊ tũc g ¶ Uenit nox qñ ne. põt opa. qr post iu
diciũ null⁹ poterit mereri: vl a culpa ad grãz reuerti. h ¶ Quã
diu sũ i mũ. lux sũ mũdi. ipȝ doctrina ⁊ miraculis illustrã
do. i ¶ Hec cũ di. Hic pñr ponit̃ miraculi opatio: in q̃ duo
exp̃munt̃ q̃ i miraculis diuinis reqrunt̃. s. dĩ potẽti a operãt
⁊ sanãdi fides ⁊ obediẽtia disponẽs. ⁊ h ẽ qd dr̃: Hec cũ di.
expuit i ter. Saliua eñ fluit a capite: ⁊ iõ p hãc expuitionem
ondit q vtus sanatiua quodãmõ erat ab ei⁹ hũanitate inqñtũ
est organũ diuinitat⁹: pp̃ter h dr̃ Luc. vi. c. Uirt⁹ de illo exibat
⁊ sanabat oẽs. k ¶ Et fec lu. ex spu. vt onderet se eẽ illum
q̃ formauit pmũ hoiem de limo. l ¶ Et liniuit lu. su. ocu.
Inter co:pa

Inter corpa aĩaliũ nobili⁹ est corpus hũanũ: ⁊ in corpe huma C
no caput ẽ ps nobilior: ⁊ i capite ocul⁹: ⁊ iõ ex formatione ptis
nobilioris repte i corpalib⁹ ostẽdit xp̃s se eẽ formatorẽ corpis.
m ¶ Et dixit ei: la. in na. sy. h dicit vt cec⁹ trãseũdo sic p ci
uitatẽ linit⁹ luto a mult⁹ videret᷑: ⁊ p pñs miraculum mag⁹ di
uulgaret᷑ ⁊ pfirmaret᷑. n ¶ Qd in
terptat᷑ mis. Hoc addit euangelista
volẽs iterptari nomẽ hebraicũ: ad de
signãdũ mysteriũ xp̃i missi ad salutem
hoim. o ¶ Abijt ergo. in q̃ ptȝ fides ce
ci. p ¶ Et lauit: ⁊ ve. vi. non vtute
luti. alioqn vidisset statim cũ ipositum
fuisset. ⁊ iterũ h ptȝ: qr nõ vidit donec
lutũ amotũ fuit: nec vtute aq̃: qr homi
nes ibi frequẽter se lauabãt: ⁊ idẽ ce
cus aliqñ d illa se lauerat: quia cõis erat
⁊ tñ vtutẽ illumiatiuaȝ null⁹ ibi expt⁹
fuerat: ⁊ sic ptȝ q illa illumiatio diuia
vtute facta ẽ. q ¶ Itaqȝ vicini. hic
pñr ponit̃ miraculi facti examiatio. et
pmo a turbis. scdo a phariseis/ ibi: Ad Mt.8.b
ducũt aũt. In pma examinatiõe sit inq̃ f.12.g
sitio de trib⁹. Primo de ipso illumina
to vtrũ esset ille q̃ pus dicebat᷑ cec⁹ na
tus. ⁊ h ẽ qd dr̃: Itaqȝ vi. ⁊ q̃ vi. eũ
pus fre. cui⁹ cã subdit: Quia mẽdic⁹
erat: ⁊ sic suã cecitatẽ frequẽter eis ex
posuerat elemosynã petẽdo. r ¶ Di
cebãt. Nõne hic est q̃ sede. mẽdica
bat. q. d. sic pcerto: qr dictũ eoꝝ erat
firmũ pp̃ter experientiã frequentem.
s ¶ Alij aũt. volẽtes ipugnare facta
xp̃i dicebãt: t ¶ Neqȝ. supple est il
le cec⁹ nat⁹. v ¶ Sȝ silis e. e. ex visu
eñ fit hõ magis cognoscibil᷑. ⁊ iõ resti
tutio visus ita mutauerat vultuȝ ei⁹ q
vix poterat recognosci nisi a valde ex D
ptis q̃les erãt vicini q̃ frequẽter eũ vi
derãt. x ¶ Ille vo di. qr ego sũ. ⁊
in h excludit aliox dubiũ: ⁊ sicut grãtus
cognosci diuinũ bñficiũ. Sȝ pñr que
rũt de mõ illumiatiõis ibi: Quõ apti
sũt ti. o. y ¶ Rñdit. Ille hõ q̃ di
ie. lȝ eñ ipm aũt nõ vidisset cum eẽt ce
cus: tñ frequẽt᷑ audiuerat nomẽ ei⁹: ⁊
p vocẽ ipm cognoscebat. z ¶ Lutũ fec
⁊ vn. ocu. me. Asserit tñ illud qd fie
bat: senserat eñ lutũ positũ sup oculos
suos p tactũ: ⁊ cũ eẽt i loco sicco i q̃ nõ
erat lutũ: p h sciuit q xp̃s illud lutũ fe
cerat: sȝ vtrũ fecisset cũ sputo vel aq̃: h
nõ cognouit: ⁊ iõ repetẽdo nõ dicit lu
tũ ex sputo sȝ tñ fecit lutũ ⁊c. Questio
de mõ illumiatiõis qrit̃ tertio. de ipso
illuminãte dicẽtes: a ¶ Ubi ẽ ille?
ait nescio: qr añqȝ esset reuersus de natatorio syloe videns
iesus a loco illo declinauerat. b ¶ Adducũt. Posita exami
natione miraculi corã turbis. hic pñr ponit̃ examiatio ei⁹ corã
phariseis. Et diuidit̃ i duas: qr pmo examinãt miraculũ. scdo Diuisio
inducũt illuminatũ ad veritatẽ negãdũ/ ibi: Uocauerũt rursũ.
Prima i duas: qr pmo examinãt miraculũ p ipm illuminatũ.
scdo p parẽtes ei⁹/ ibi: Nõ crediderũt. Prima i duas: qr pmo
ponit̃ illumiati iterrogatio. scdo ex h auditũ diuersa opinio
ibi: Dicebãt ergo. In pma ergo pte dr̃ sic: Adducũt aũt eum ad
pha. q̃ cec⁹ fuit. h fecerãt malignãtes ɔ̃ ipm volẽtes ondere
✱ q fecisset contra

✱ b ¶ Neqȝ h pec. neqȝ pa. ei⁹. vt cec⁹ nasceret᷑. c ¶ Sȝ Moraliter
vt ma. opa dei in il. sic eñ pmissus ẽ nasci iste cec⁹ vt illumi
naret᷑ xp̃i miraculo: ⁊ silr emũdatio pcti originalis ẽ op⁹ diuine
vtut⁹ cui⁹ mod⁹ significat᷑ cũ dr̃: l ¶ Et fec lu. ex spu. ⁊c. p
qd significat cathecismus p̃cedens baptismũ. de quo subditur:
t ¶ Uade la. in na. sy. ⁊c. i. xp̃i missi a pr̃e p salute mundi.
o ¶ Abijt ergo ⁊ la. ⁊ ve. vi. p illuminationeȝ fidei datã vtute
baptismi. y ¶ Ille vo di. qr ego sũ. p h ondẽs q qlibet te
net᷑ recognoscere grãtanter ⁊ pstãter bñficiũ diuinũ. b ¶ Addu
cũt eũ ad pha. q̃ iterptant᷑ diuisi pp̃ qd p ipsos heretici si
gnificant᷑: q̃ sũt ab ecclia diuisi: quox aliq̃ cerimonias leg⁹ obser
uãt. s. nazarei: ⁊ isti significãtur p illos q̃ dicebant de christo.

 ✱ Nõ est hic hõ

A b a ¶ Non ē h hō. Ille spūaliter custodit sabbatū q̄ est sine pctō: illi nō q̄ serui sunt pcti. b ¶ Tu qd di. que rūt calūniā vt illū de synagoga pellerēt sz a xpo inuenirēt. c ¶ Ille āt. Adhuc iunct⁹ in corde q̄ nōdū filiuz dei pfitet: nō tñ mētit. d ¶ Donec

Mystice vo. Mystice parētes. i. diabolus: vl vitia. q̄ dicunt: Etatē habet ipse de se loquat q̄ nolūt hoiem pfiteri christū. e ¶ Da gl'iam deo. Dare gloriam deo est veritatē de aliq̄ q̄si pñte deo dicere. hoc est. Cōfitere istū nō eē deum sicut nos: sz peccatorē. f ¶ Quid iterū vul. Aug⁹. Stomachat̄ cōtra duriciā eoz de ceco: factus vidēs: et cecos iā nō ferēs. g ¶ Maledixerūt. Sin cor eoz maledictio est: sed q̄ dicit optabile est oībus: vt discipuli christi sīt. Aug⁹. de stulta maledictione eos

Ni. de ly.

b redarguens

eū q̄ fecisset cōtra legē: ppter qd̄ subdit euangelista: a ¶ Erat aūt sab. &c. Pharisei enī arguebāt xp̄m de violatione sabbati. b ¶ Iterū ḡ in. &c. Sciendū q̄ interrogauerūt eū ordinate de trib⁹ p̄dictis in prima examinatione: sed euāgelista breuiter nō repetit. c ¶ Ille aūt. rñdēdo sic ṗus. d ¶ Dicebant ḡ ex. Hic ponit diuersitas opinionū sequentiū ex ei⁹ responsione: q̄ q̄dam ex phariseis arguebāt xp̄m de violatione sabbati in hoc facto dicētes: e ¶ Nō est hic hō. Ipsi falsum dicebāt: q̄ opa corporalia ad dei magnificentiā ordinata licite fiebāt in sabbato: sicut dictū ē. s. v. ca. f ¶ Alij aūt. ecōuerso volentes factum christi excusare et magnificare. f ¶ Dicebant: quō &c. q. d. nullo mō. Sed cōtriuz videt̄ Matth. vij. d. vbi dr̄ de malis hoībus: Dñe nonne

s in noīe tuo demonia eiecim⁹: et virtutes multas fecim⁹. Sequit̄: Nō cognoui vos: discedite a me opari iniquita

Miraculū tis &c. Dicendū q̄ miraculū est opus excedēs oēm virtutē creatā: et p̄ pñs

† De conse. d. ist. 4. c. cū p̄ generalis fit a solo deo. talia aūt fiūt ab ipso ad testificandū aliq̄d qd̄ est supra hūanā cognitionē. et hoc est dupl'r. Vno mō ad testificandū veritatē alicui⁹ doctrine existentis sup facultatē intellectus nr̄i: et tūc oportet q̄ illa doctrina sit vera cū deus nō sit testis falsitatis: tamē nō oportet q̄ ille q̄ docet doctrinā illā sit bon⁹: q̄ miraculū illud nō fit ad testificandū eius bonitatē/ sed doctrine veritatē: et hoc mō aliq̄n p malos homines p̄dicātes fidē catholicam facta sūt miracula ad pfirmationē fidei catholice: et sic intelligitur illud verbuz Matth. p̄allegatū. Alio mō fiunt miracula ad testificādū de bonitate ipi⁹ docētis: et tūc oportet q̄ bonitas sit i illo: aliter de⁹ eēt testis falsitat⁹: et hoc mō fiebāt miracula xp̄i: sicut dictū fuit. s. v. ca. Opa q̄ ego facio testimonium phibēt de me: et hoc mō loq̄bant̄ isti dicētes: Quō pōt hō pec. &c.

g ¶ Et scisma &c. ppter qd̄ recitat̄ sñia illius illuminati cū dr̄. h ¶ Tu qd dicis &c. Illud quesitū non fuit ab illis q̄ impugnabāt facta xp̄i: q̄ p̄babile erat q̄ rñderet p̄ suo illuminatore/ sz ab aliis. Et subdit̄ ei⁹ rñsio cū dr̄: i ¶ Ille aūt dixit. Nō est intelligendū q̄ cōfiteret̄ eū esse p̄phām cōiter dictū

phariseos q̄ cec⁹ fuerat. Erat āt a sabbatū qñ lutū fecit iesus: et aperuit oculos ei⁹. Iterū ḡ interroga b bāt eū pharisei quō vidissz: Il c

¶ vt similis infecto loquitur predicat et nescit que predicat.

le aūt dixit eis: Lutū posuit mihi super oculos: et laui et video. Dicebāt ergo ex phariseis q̄dā: d

¶ non oēs quia iā quidā inungebantur: tñ nec videntes nec inuncti.

a Nō ē hic hō a deo qui sabbatū e

¶ iam inunctus.

nō custodit. Alij aūt dicebant: f Quō pōt homo peccator hec si

a ¶ oles ille diuiserat inter lucē et tenebras.

gna facere: Et scisma erat inter g

¶ diuiserunt.

b eos. Dicūt ergo ceco iterū: Tu h

¶ estimas.

quid dicis de illo q̄ aperuit oculos

a ¶ constanter exprimit qd̄ sentit.

c los tuos: Ille autē dixit: Quia i p̄pha est. Non crediderūt ergo k iudei de illo: q̄ cecus fuisset et

d vidisset: donec vocauerūt parē

a ¶ .i. eius qui cecus fuerat et viderat.

tes ei⁹: q̄ viderat: et interrogauerunt eos dicētes: Hic est fili⁹ vr̄ l quē vos dicitis q̄ cec⁹ nat⁹ est: Quō ḡ nūc videt: Rñderunt eis parētes ei⁹/ et dixerūt: Sci- m mus q̄ hic est fili⁹ noster: et q̄ cecus est natus. Quō aūt nūc videat nescim⁹: aut q̄s eius aperuit oculos nos nescimus: ipsum n

a ¶ vt instruamini qd̄ nobis calūniamini.
b ¶ nō est opus nobis loqui pro infante.

interrogāte: † Etatē habet: ipsē o de se loquat̄: Hec dixerūt parē p tes ei⁹: qñ timebāt iudeos. Iā q enī conspirauerāt iudei: vt si q̄s

a ¶ qd̄ iam non est malum: expulsos enim christus suscipit.

eū confiteret̄ esse xp̄m: extra synagogā fieret. Propterea parētes eius dixerūt: q̄ etatē habet ipm interrogate. Vocauerūt er r go rursus hoiez q̄ fuerat cec⁹ et di

a ¶ quasi nega qd̄ accepisti quod est blasphemare: non deo gloriam dare.

e xerunt ei: Da gl'iām deo: Nos s

a ¶ nō potest calūniē: nec veritatē celat.

scimus quia hic hō peccator ē. Dixit ergo ille: Si peccator est t nescio: vnū scio q̄ cec⁹ cū essem v modo video. Dixerūt ergo illi: Quid fecit tibi: Quō aperuit tibi oculos: Respōdit eis: Di-

f xi vobis iā et audistis. Quid ite

a ¶ sicut ego iā video et non inuideo.

rū vultis audire: Nūq̄d et vos

g vultis discipuli ei⁹ fieri: Male x

a cōiter dictū sicut fuit Esaias vel Hiere- G

b mias: sed p̄pham antonomatice dictū q̄ erat pmissus ad salutē hoim: sm̄ q̄ dicit̄ Deut. xviij. c. Prophetā suscitabit vobis de⁹ &c. et sic pfessus ē ipm esse verū xp̄m.

c k ¶ Nō credi. Hic ponit̄ inq̄sitio miraculi p parētes ceci: et h̄ ex diuina ordinatione factū ē ad maiorē fidei et miraculi declarationē. Interrogauerūt ḡ parētes de trib⁹. Pri⁹ de psona filij cū dicit̄:

d l ¶ Hic est fili⁹. intelligit̄ interrogatiue. Sc̄do de modo nascēdi. cum subditur: Quem vos dici. i. fingitis: q̄si dicens forte nō sit ita: hoc dicebāt vt inducerēt eos

e ad negādum: q̄ parētes solēt occultare mōstruositatē filioz quā trahūt a natiui-

f tate: q̄ tal' mōstruositas mag' puertit̄ in pfusionē parētū q̄ si post natiuitatē esset pcta p pueri defectū. Tertio si nat⁹ sit cecus q̄rūt de mō videndi dicētes. Quō ḡ

g nūc videt. Subdit̄ parētū rñsio. et de duobus primis rñdēt assertiue dicētes:

h m ¶ Scim⁹ q̄ mag' volūt pfiteri turpitudinē suā q̄ dicere falsitatem. De tertio aūt remittūt ad filiū nō audētes veritatē dicere et cā. s. ponit̄. et h̄ est qd̄ dicit̄:

i n ¶ Ipm inter. q. d. melius pōt verita-

k tatē dicere. o ¶ Ipe de. i. in cā sua vt dictū suū nos non ipuret. cui⁹ cām subdit euāgelista: p ¶ Hec dixerut paren. eius qñ time. iudeos. q̄ erāt principales i pplo. q ¶ Iā enī &c. extra synago. i. ex societate iudeoz tāq̄ excōicatus et reprobat⁹: qd̄ apd̄ iudeos erat ma-

l ximū opprobriū. r ¶ Vocauerunt. Hic inducit̄ illuminat⁹ ad negādū factū veritatē. Et diuidit̄ i tres: q̄ pmo ponit̄ dicta introductio. sc̄do iniusta pdēnatio/ ibi: Diuisio

m Maledixerūt: tertio ei⁹ a xp̄o receptio/ ibi: Audiuit aūt: Circa pmū sciēdū q̄ pharisei vidētes q̄ factū negari nō poterat. iō voluerūt decipe ipm illuminatū. et h̄ ē qd̄ dr̄: Vocauerūt ḡ &c. da gl'iaz deo. h

n .i. pfitere veritatē. volebāt eni eū inducere ad dicendū q̄ illumiat⁹ fuisset magica arte. iō subdit̄: s ¶ Nos sci. q. d. diuina

o virtute nō fecit. Et subdit̄ ipi⁹ illumiati pstātia: q̄ iter aduersarios existēs forti⁹

p q̄ añ veritatē pfitet̄ d. t ¶ Si pctōr ē.

q hoc nō dicit dubitās de xp̄i scītate: sz irridēdo eoz maliciā. q. d. vos dicit̄ q̄ scitis eū esse pctōrē: et ego nō dico hoc: immo pñrium qd̄ p̄bat pñter per factum.

v ¶ Vnū scio q̄ cū ce. &c. et ex hoc manifeste arguit ei⁹ sanctitatē: q̄ tale factum excedit oino facultatē totius nature create: et p pseques nō fit a magica arte: sed a deo solo qui non facit aliquid

r ad testimoniū bonitatis alicuius nisi in veritate sit sanctus. Cetera patent.

x ¶ Maledixerunt. hic ponit̄ eius iniusta condēnatio. cum dicit̄: Maledixerunt ergo ei. sm̄ suam reputationē:

s tamen sm̄ veritatem erat magis benedictio. vñ dicit Aug⁹. Vtinā sup me veni-

ret ista male/

t ⁂ a ¶ Non est hic homo a deo. Moraliter Alij vero dicunt hominē nasci sine origi-

v nali peccato scz Pelagiani: et isti significantur per illos de quibus subditur: k ¶ Non crediderunt ergo iudei de illo q̄ cecus fuisset. Id ē natus in originali pctō. p parētes aūt ceci q̄ de mō sue illuminatiōis nō rñderūt timore iudeoz: significāt̄ fideles ifirmi q̄ tpe psecutionis fidē nō audēt pfiteri. p cecū vo pfidēter veritatē pfitētē significant̄ in fide firmi pstāter confitentes veritatem fidei.

x ⁂ Et eiecerunt

B Is redarguens dicit: Maledictio iſta veniat ſuper nos: ac ſi dice ret: vtinā talia opa facere poſſem° vt diſcipuli eius fieri mere/

d. 4. ſ remur. a ¶ Hūc aūt neſci. Superi° dixerāt: hūc ſcim°: vñ hic dicūt ſe neſcire: ſed neſcire nos dicim° q̄ abijcim°. Ille neſci tur: latet humilitate: pdit̄ ſignoꝝ ꝑtute. Neſcit̄ vñ ſit: ꝛ vt de us cecos illuminat. b ¶ Niſi eēt. Spreta coꝝ ira liberē veritatē ꝯfitet̄ hec eni nō niſi a dño nec a diſcipulis fierēt niſi de° i eis. c ¶ In pctis. .i. cū clauſis oculis q̄d dicūt eē ꝑ pec/ catis parentū: ſed xp̄s totū ſanat: ex/ tra oculos intus cor aperit. d ¶ Et tu doces ꝛc̄. Totiens interrogado vt diſcerēt magiſtrū fecerāt: ſed ingra ti docentē ꝓiecerūt foras. Sed q̄ ex pulſus magis factus eſt xp̄ianus.

e ¶ Quis ē. Adhuc inunctus his verbis oſtēdit ſe iam dudū cor ad cre dendū habuiſſe paratū: ſed i quē cre/ dere debeat ignoraſſe: f ¶ Et vi/ diſti. Iā dñs lauat faciē inuncti: iam cordis oculos illuminat: ꝛ ille nō tm̄ filium hoīs: ſed etiā cōfitet̄ filiū dei. g ¶ Ut q̄ nō vi .i. q̄ ſe non videre putāt ꝛ q̄rūt vt videāt ꝛ q̄ vident .i. q̄ ſe videre putāt: et medicū nō querūt: ꝛ hoc eſt iudiciū .i. diſcretio: q̄ diſcer/ nit cauſam credentium a ſupbis. Iu/ dicium enim damnationis non mo/

d. 5. d do; ſed in fine faciet. vnde: Ego nō iu dico quē q̄.

Nico. de lyra

ꝯ at iſta maledictio. a ¶ Et dix. tu diſci. il. ꝛc̄. i. illi° malefici ꝛ tranſ greſſoris. b ¶ Nos autē mo. ꝛc̄. hoc erat verū tm̄mō noīe: ſꝫ nō re: q̄ veri diſcipuli moyſi ſunt q̄ ei° opa imi tant̄ ꝛ ei° ſcripturas pie interptant̄. iſti aūt faciebāt ꝯtrariū: ꝓpt̄ q̄d ſalua tor dixit eis .ſ. v. g. Si crederet̄ moy ſi crederetis forſitan et mihi.

B c ¶ Nos ſci. q̄ moy. lo. ē de°. in hoc verū dicūt: q̄ ex p̄ſe hoc in ſacra ſcriptura cōtinet̄. d ¶ Hūc aūt ne ſci. vñ ſit. i. nullius auctātis ip̄m re putam°; nec a deo miſſum. Nō enim ſimpliciter loquēdo neſciebāt vñ eēt q̄ patriā ꝛ gen° ei° cognoſcebant. vñ. ſ. dictū eſt. ij. ca. Hunc ſcim° vñ ſit: ſed iſte illuminat̄ coꝝ maliciā ꝛ falſitatē cōfutat. d. e ¶ In hoc ei mira. ē. Iſta eni mirabilia dicunt̄ q̄ ſunt incō ſueta. Conſuetum aūt erat iudeis ſi/ gna q̄rere: vt hr̄ .i. Coꝝ. i. c. Iudei eī ſigna petūt: et manifeſtis ſignis cre/ dere. ſicut patet de moyſe faciente ſi/ gna corā pplo ꝓpt̄ q̄d ei crediderunt: vt hr̄ Exo. iiij. ꝛ ideo inconſuetū erat ꝛ mirabile q̄ nō credebāt xp̄o faciēti ſignū maximū in illuminatiōe huius ceci: q̄ nec moyſes nec alius ꝓpha ſile fecerat. iō ſubdit̄: f ¶ Scim° autē q̄ pec. de. nō au. faciēdo miracula ad teſtimoniū bonitatis coꝝ. vt patet ex p̄dictis. g ¶ Sꝫ ſi q̄s cul. di ē. ꝑ actū latrie debitū. h ¶ Et volū. eius fa. per impletionē mandatoꝝ. i ¶ Hūc exaudit. faciēdo miracu/ la ad declarationē ſue bonitatis.

k ¶ A ſeculo nō ē ꝛc̄. Hoc eni nō inuenit̄ i tota ſerie ve. te. ꝛ iō ꝯcludit ꝓpoſitū. l ¶ Niſi eēt h ꝛc̄. ſpecialiter miſſus. m ¶ Nō po. fa. q̄c. de talib° facultatē nature excedētib°: ꝛ q̄ mali hoīes ꝛ obſtinati nō recipiūt ꝑſuaſionē. iō ex ꝟitate oſtē ſa reddūt ei vituperationē dicētes: n ¶ In pec. na. ē. in aīa ꝛ corpe: vt pꝫ i cecitate. o ¶ Et tu do. nos. q. d. nō decet ſꝫ h eſt falſū: q̄ ꝟitas a q̄cūq̄ dicat̄ recipiēda ē. p ¶ Et eie. eū fo. i. a ſocietate alioꝝ hoīm excōicauerūt. q ¶ Audiuit ie. Hic ponitur

dixerūt ḡ ei ꝛ dixerūt: Tu diſci a
¶ q̄ſ ſi eſſent chriſto crederent quē moy/
pulus illi° ſis: nos aūt moyſi di b
ſes nūciauit. a ¶ q̄. ¶ ſeruū deo pferūt.
¶ q̄d moyſes docuit a deo accepit.
ſcipuli ſum°. Nos ſcim° q̄ moy c
• ſi locut° eſt de°. Hūc aūt neſci/ d •
¶ neſciebant aūt eius diuinitatem. ¶ vn de hoc acceperit.
mus vñ ſit. Rñdit ille hō ꝛ dixit
eis: In h ei mirabile ē q̄ vos ne e
ſcitis vñ ſit: ꝛ aperuit meos oclos.
Scimus aūt q̄ pctōres de° nō f
¶ adhuc inunctus: q̄ pctōres de° audit:
audit: ſꝫ ſi q̄s dei cultor ē ꝛ volū g h
vt publicanū ꝯſitentē. ¶ magna res eſt.
tatē ei° facit hūc exaudit. A ſe/ i k
culo nō ē auditū: q̄ q̄s aperuit ocu
d los ceci nati. Niſi eēt hic a deo: l
nō poterat facere q̄cq̄. Rñderūt m
c ꝛ dixerūt ei: In pctīs nat° es tot°: n
d ꝛ tu doces nos? Et eiecerunt eū o p
foras. Audiuit ieſus q̄ eiecerūt q
eū foras: ꝛ cū iueniſſet eū / dixit r s
ei: Tu credis i filiū dī? Rñdit il
le ꝛ dixit: Quis eſt dñe vt credā t
¶ corporaliter.
f i eū? Et dixit ei ieſus: Et vidiſti v
¶ ecce miſſus in quo tota faciet: iam filium dei agnoſcas in filio hominis.
eū: ꝛ q̄ loq̄t̄ tecū ip̄e ē. At ille ait: x
¶ qualem credit indicat.
Credo dñe. Et ꝓcidēs adorauit y z
¶ vt deum. ¶ ecce dies inter lucem ꝛ tene bras diſcernit. ¶ diſcretionis non vlti me retributionis.
eū. Et dixit ei ieſus: In iudiciū a b
g ego in hūc mūdū veni: vt q̄ non c
a ¶ humiles ceci. b ¶ ꝑ me lumē. c ¶ ſupbi ſapiētes vt phariſei ex iſtis verbis cōmoti.
vidēnt videāt: et q̄ vidēt ceci fi/ d
ant. Et audierūt q̄dā ex phariſe e
is q̄ cū ip̄o erāt / ꝛ dixerūt ei: Nū f
q̄d ꝛ nos ceci ſum°? Dixit eis ie †
a ¶ .i. ſi cecos vos extiſtimaretis ad medicū curreretis. b ¶ q̄ ego veni tollere pctā.
ſus: Si ceci eētis nō haberetis pec g
¶ ꝓpter q̄d medicum nō queritis.
catū. Nūc vero dicitis: q̄ vide/ h
¶ ꝛ ita ceci ꝑmanetis.
mus pctīn veſtrum manet. i

Hic ponit̄ eiecti receptio. Et diuidit̄ i tres: q̄ p̄mo ponit̄ ei° in fide inſtructio: ſcd̄o fidei ſue cōmēdatio / ibi: Et dixit ei ih̄s. tertio phariſeoꝝ murmuratio / ibi: Et audierūt. In p̄ma ḡ pte dr̄ ſic: Audiuit ih̄s ꝛc̄. ſꝫ oīa nouerat añq̄ fierent: tñ hec au diuit auditu corpali. r ¶ Et cū inue. eū. nō a caſu factū ē: ſꝫ ex ſua volūtate ꝛ ordinatione. s ¶ Di/ xit ei: Tu cre. ꝛc̄. i. parat° es credere in filiū dei q̄ aperuit tibi oculos: ꝛ ille ſicut valde parat° ad h. rñdit: t ¶ Quis eſt do. ꝛc̄. nō ei cognoſcebat ieſū i facie. q̄ illū alius nō viderat: vt. ſ. dictū ē. ſꝫ eū deſi/ derabat videre: ꝛ iō dignū erat vt ei verī tas reuelaret̄. iō ſequit̄: v ¶ Et dixit ei ie. ꝛc̄. nūc i pñti. x ¶ Et q̄ lo. ꝛ ſtati credidit ꝛ fidē ſuā ore ꝯfeſſus ē dicens: y ¶ Credo dñe. ꝛ ꝓce. z ¶ Et ꝓci. ado. eū. adoratiōe latrie credēs eū deū ꝛ hoīeꝫ. a ¶ Et dixit ei ie. Hic ꝯſter ponit̄ fidei ſue cōmēdatio a xp̄o dicente: b ¶ In iudi. ego ꝛc̄. nō accipit̄ hic iu/ diciū ꝯdēnatōis ꝛ p̄miatōis q̄d erit in ſcd̄o aduētu xp̄i: ſꝫ iudiciū diſcretiōis cre dentiū a nō credētib°: q̄d factū ē in p̄mo ei° aduētu. iō ſequit̄: c ¶ Ut q̄ nō vi. Id ē ad illuminationē ſimpliciū ꝛ humi/ liū q̄ reputāt ſe nō videre. d ¶ Et q̄ vi dēt ce. fi. i. ad excecationē legiſperitoꝝ ſupboꝝ reputātiū ſe videre: ꝛ pꝫ imple/ tū in h ceco nato: ꝛ apl̄is q̄ erāt ſimplices ꝛ a xp̄o ſunt illuminati: ſacerdotes aūt ꝛ legiſpiti ꝓpt̄ ſupbiā ſūt excecati. ¶ Alit̄ exponit̄ h de illuminatiōe gētiliū ꝑ fidei ſuſceptionē ꝛ obtenebrationē iudeorū ꝑ ipſi° refutationē: q̄ antea gētiles reputa/ bāt̄ ceci: vt iudei vidētes q̄ erāt vni° dei cultores: ꝓpt̄ hoc dr̄ i Ps̄ Not° i iu. de° . Ps̄. 75. a
Mt. 11. c
c ¶ Et audierūt. Hic ponit̄ phariſeo rū murmuratio: ex ꝟbis eni xp̄i male in/ tellect° acceperūt q̄ cōminaret̄ eis cecitatē corpalē q̄lē amouerat ab illo ceco nato: h ſit iniurioſū reputauerūt. iō ſtati repugna D nerūt dicētes: f ¶ Nūq̄d ꝛ nos. ſꝫ ex eoꝝ rñſiōe eos ꝯfutat. d. g ¶ Si ce. ꝛc̄. q̄ ſi nō vidiſſēt opa xp̄i haberēt aliquā ex/ cuſationē de h q̄ nō crediderēt ei. ¶ Uel alit̄: Si ceci eē. i. ignorātes ſcripturas ꝛ ꝓ/ phetias de me: Nō ha. pec. ſ. tm̄ quātū habet̄ nūc. h ¶ Nūc xo di. q̄ vi. i. reputat̄ vos itelligē ſcripturas. i ¶ Pec ca. ve. me. i. aggrauat̄. pōt etiā expōi h vi ſione corpali miracloꝝ q̄ aggrauabāt pctīn eoꝝ. Hic q̄rit̄ vtꝝ cecitas mētis excuſet pctīn Et arguit̄ ꝙ ſic: q̄ pctīn additū pctō nō excuſat ſeu diminuit pctīn: ſꝫ magi auget: cecitas aūt mētis pctīn ē: q̄ meret̄ pe nā. ſm̄ q̄ dr̄ .i. ad Coꝝ. xiiij. g. Si q̄s ig/ norat ꝛc̄. Itē illō ꝓpt̄ q̄d duplicat̄ pēa nō excuſat pctīn ſꝫ magi° aggrauat: cecitas mētis ē hmōi: q̄ .ꝫ. Ethi. dr̄ q̄ ebrius duplices maledictiōes debēt̄. Cōtrariū arguit̄ ꝑ h q̄ dic̄ ſaluator i lr̄a: Si ceci eē. ꝛc̄. Rñ ſio. Hic tria ſūt vidēda. Primo .ſ. q̄d ſit ce citas mētis. ſcd̄o q̄le pctīn excuſat. tertio quō excuſat. Circa p̄mū ſciēdū q̄ cecitas nō dic̄ ſimplicē negationē viſus cum ſit ꝑuatio: ſꝫ dic̄ negationē in ſubiecto apto ꝛ ꝓ tpe i q̄ viſum debꝫ ineſſe: q̄ catulus añ nonū diē nō dr̄ cec°. Ad ſilitudinē hu° in ſpūalib° cecitas mētis nō dic̄ ſimplicē ꝓ negationem

An mentis cecitas pec/ catū excuſet

Solutio

Moraliter

* o ¶ Et eiecerūt eū fo. ſed xp̄s eū ſuſcepit benigne: ꝛ ꝑ hoc ſignificat̄ q̄ eiecti de ſocietate maloꝝ ꝓpt̄ xp̄m ab eo re/ cipiunt̄ gratioſe: ſicut dicit Math. v. a. Bti eritis ꝛc̄. Sequit̄ Et eiecerint nomen veſtrū tanq̄ malū: ꝓpter filium hominis. † ¶ Dixit eis ieſus: ſi ceci eſſetis ꝛc̄. ex q̄ pꝫ q̄ ſcientes ſcripturas ꝛ nō obſeruātes eas grauius delinquūt ꝛ grauio/ rē penā incurrūt: Luce. xij. f. Seruus q̄ ſcivit voluntatem dñi ſui ꝛ non fecit vapulabit multis plagis.

D v.

E ✳ negationē scie: sed negationē scie q̄ debꝫ alicui inesse: ꝛ ꝓ tpe ꝓ q̄ tenetᷓ illud scire: qꝛ nō oēs tenentᷓ eadē scire nec ꝓ eodē tpe: plus eni᷑ tenetᷓ scire sacerdos vl̄ cleric⁹ q̄ simplex laic⁹ t nec ꝓ q̄libet tpe. plus eni᷑ tenetᷓ idē hō scire in etate pfecta ꝛ senectute q̄ i adolescētia vl̄ iuuētute. ꝛ sic ptꝫ p̄mū. Circa scd̄m ꝯsiderādū ꝙ cecitas mēt̄ ꝯpa ad actū pctī pōt se hr̄e tripl̄r: añtecedēter: ꝯcomitanᷓ ꝯñr. Cōsequēter se habet qñ hō p volūtatē sic iberet pctō ppetrato p ꝯsensū ꝙ nō vellet scire ea p q̄ posset a pctō ppetrādo q̄ꝺ ad actū ipediri vl̄ retardari: ꝛ sic vult talia nescire vt liberi⁹ peccet: ꝛ tale pctm̄ nō excusatᷓ p cecitatē mēt̄: sꝫ magl̄ aggrauatᷓ: qꝛ talis cecitas ꝓcedit ex maiꝰ īetione volūtat̄ erga pctm̄. Cōcomitanᷓ se habet ad pctm̄ qñ aliqs peccat nesciēs: tn̄ sic ē disposit⁹ ꝙ si sciret nihilominus idē faceret: sic̄ si aliqs peutiēs hoiem credit peutere canē: nihilomin⁹ si determinate cognosceret illū hoiem idē faceret: ꝛ talis cecitas nō excusat nec aggrauat actū: qꝛ nō est cā act⁹ sꝫ tm̄mō ipꝫ cōcomitatᷓ: talᷓ eni᷑ nō peccat p ignorātiā: lꝫ peccet ignorās. vt hr̄

Phūs iij. Ethi. Añcedēt̄ se hꝫ ad actū pctī qñ ē cā act⁹: ꝛ h̄ ē qñ sic est disposit⁹ hō ꝙ si sciret illud eē pctm̄ nō faceret: ꝛ talis peccat p ignorātiā vl̄ mēt̄ cecitatē: ꝓpᷓ qđ tale pctm̄ p ipam excusatur.

Cecitas vel igrāna pctī pōt triplr̄ causari. Et sic ptꝫ scd̄ꝫ. Circa tertiū ꝯsiderādū ꝙ p̄dicta cecitas vl̄ ignorātia q̄ ē cā pctī pōt tripl̄r causari. Uno mō ex ruditate itellect⁹ ipsi⁹ hoīs ꝛ si sit tāta ruditas ꝙ illa ignorātia vl̄ cecitas sit iuincibilis excusat totalr̄ a pctō. Alio mō causatᷓ ex negligētia studēdi ea q̄ hō tenetᷓ scire: vtpote: qꝛ refugit laborē studij: vl̄ qꝛ circa alia occupatᷓ. ꝛ tūc excusatᷓ pctm̄ nō i toto: qꝛ illa ignorantia nō ē oīno iuolūtaria: ꝛ q̄to min⁹ habꝫ de iuolūtario tanto min⁹ excusat: nō tn̄ pōt i h̄ certa regl̄a poni sꝫ dꝫ ex circūstātijs pēsari. Tertio mō causatᷓ ex malicia ꝓpᷓe volūtat̄: ita ꝙ hō bñ ē disposit⁹ i mēte ꝛ corpe: totalr̄ tn̄ laborē acq̄rēdi illuminationē mēt̄ expellit illarꝫ ignorātiā ꝓ nihilo reputādo: ꝛ ille excusari nō pōt a pctō ꝛ sic ptꝫ tertiū. Ad p̄mū dicēdū ꝙ additio pctī ad pctm̄ sp̄ fac̄ plā pctā: nō tn̄ semp fac̄ maiorē g̃uitatē: qꝛ pōt ꝯtingere ꝙ p̄mū sic diminuit scd̄m ꝙ ābo sil̄ iūcta nō hn̄t tātā g̃uitatē q̄tā haberet scd̄m p se acceptū: sic̄ homicidiū ppetratum ab hoie sobrio g̃ui⁹ est q̄ si ppetraretᷓ ab hoie ebrio: ita ꝙ ꝓpōderat ebrietati ꝛ homicidio ex illa sequēti q̄uis sint duo peccata. G

Ad scd̄m dicēdū ꝙ duplices punitiōes vl̄ maledictiōes debētᷓ ebrijs ꝓpᷓ duo pctā q̄ ibi ꝯcurrūt: tn̄ si ille punitiōes fiant b̄m mēsurā pctī: nō erūt tñte quātitat̄ quāta ē punitio ꝓ vno solo pctō g̃uiori: vt dictū ē. Alitᷓ pōt dici ꝙ illō dictū nō ē dictū phī sꝫ ē v̄bū cuiusdā legislatoris noīe Pitaci q̄ h̄ statuit circa ebrios ampli⁹ puniēdos nō respiciēs ad pctī g̃uitatē: sꝫ ad cōēꝫ populi vtilitatē: qꝛ multi ex ebrietate peccāt: ꝛ in talib⁹ ad q̄ ppetrāda multitudo ꝓna est g̃uior pena solet adhiberi: sicut i multis terris simplex furtū g̃uius punitᷓ q̄ blasphemia q̄uis blasphemia sit multo magis peccatum.

In ca. ix. vbi dr̄ i postil. Circa scd̄m ꝯsiderādū ꝙ cecitas mētis cōsequēs ad actū pctī se pōt habere tripliciter.

Additio. Uidetᷓ postillator in hac q̄stione indifferenter accipere ista duo. s. cecitatē ment̄ ꝛ ignorantiā: est tamē inter illa b̄m doctores differētia. Nam cecitas mentis cōiter accepta est pctm̄: qꝛ b̄m Grego. xx. moral. ponitᷓ inter vitia que causantᷓ ex luxuria. Ignorantia aūt pluries est sine peccato: vt manifestum est.

Replica. In ca. ix. vbi distinguit postillator cecitatē mentis tripliciter: ꝛ vtiliter declarat quō se habeat ad pctm̄: similiter ꝛ ignorantiā: nō habens Burg. vnde inuaderet postillatorē dicit eū accipe cecitatē mētis ꝛ ignorantiā indifferenter qđ tn̄ falsuꝫ est: vt ptꝫ ex resolutiōe postil. Nec est generaliter verū oēm mentis cecitatem esse peccatum quia aliqua est pena peccati p̄cedentis.

Glo. ordi.

xi. q. i. ordinauiōcl. xx. q. 4. tres p sonas

K Amen amē di. Ca. X Quia pharisei iactabāt se videre qđ possent: si oues xp̄i essent: dn̄s ꝯ eoꝝ arrogātiam de grege F suo ꝛ de ostio quo intratᷓ in ouile similitudinē ꝓponit: ōndens ꝙ nec sapiā nec G obseruatio leg̃: nec bona vita q̄c̄q̄ valet nisi p eū: sine eo nihil sūt i q̄cūq̄ iudeo vl̄ gētili ꝛ phō vl̄ pharisco q̄ docēt beate viuere: vl̄ heretico sub noīe xp̄i: nec tn̄ i xp̄o p̄dicāte: sꝫ oēs sine eo rapiunt ꝛ occidūt. b ¶ Per ostiū. i. per me vt post expōit. Hec ianua ē humil̄ q̄ p hāc vult itrare oportet vt se humiliet ne si erect⁹ ē offēdat i humilē ianuā. c ¶ Fur. Quia qđ alienū ē suū dic̄. i. oues dei suas fac̄: latro qꝛ qđ furat⁹ est occidit. Sꝫ oēs q̄ v̄itatē tenēt ꝛ docēt i xp̄o pastore sūt vn⁹ pastor. d ¶ Pastor ē oui. xp̄s ꝓprie pastor ē h̄ń officiū pascēdi oues: vt ipse post expōit q̄ p se ostiū itrat i ouile ouiū. Sed qꝛ alij cū p̄cipes sunt ei pastoral̄ officij: q̄ de eo ꝓprie dicūtᷓ etiā eis suo mō cōgruunt. Ostiū ē q̄ itratᷓ: xp̄s q̄ pastor p se ostiū: ꝛ q̄cūq̄ sūt eo pastor: p ip̄m ostiū itrat i corda ouiū: qꝛ si aliō p̄dicat non audiūt oues si xp̄m: oues xp̄i hāc vocē agnoscūt. Qđ ostiuꝫ est xp̄s: sibi soli tenuit: qꝛ nō ē ali⁹ q̄ p̄dicetᷓ ouib⁹ vl̄ i quē credatᷓ: nō ē ali⁹ p quē p̄dicāns itret ad corda ouiū: vl̄ p quē oues itrāt ad deū. Qđ pastor ē cōicat suis. Pastor aūt itrat p ostiū: qꝛ et ipse se xp̄m p̄dicat vt lumē: ꝛ alia vt se ōndit intellectus: ꝛ alia et se itelligit: ꝛ alij pastores silr̄ xp̄m p̄dicāt. e ¶ Huic osti. Hostiari⁹. i. xp̄s q̄ se aperit: vl̄ scriptura q̄ ducit ad xp̄m: vl̄ spiritusſc̄t⁹ q̄ docet oēꝫ v̄itatē. f ¶ Et oues vo. ꝛc̄. Aug⁹. Alij

ij. Tīo. ij. c qui sūt de oues: qꝛ nouit dn̄s q̄ sūt ei⁹: siue iā cepint: siue nōdū: ꝛ tn̄ sūt errātes foris: audiētes vocē alienoꝝ i mult̄. Econtra lupi sūt int⁹ ꝛ audiūt vocē pastoris i mult̄. Sꝫ ē q̄dā ꝓpria

Mat. x. c vox pastoralis. s. q̄ pseuerauerit vsq̄ i finē. s. e. Hāc nulli⁹ pro ✳ prius ꝯtēnit

a b Amē amē di Ca. X co vob: q̄ nō intrat p
a ¶ . i. in catholicā ecclām i ꝯsortiū fideliuꝫ. b ¶ casur⁹ ex alto humilis itrat. c ¶ quo quo mō p̄ter xp̄m: vl̄ nō bene de eo sentiēdo vel nō eius g̃ām sed suā q̄rendo.
ostiū i ouile ouiū: s; ascēdit aliunde: ille fur ē ꝛ latro. Qui aūt itrat p ostiū pastor ē ouiū. Huic ostiari⁹ apit: ꝛ oues vocē ei⁹ audiūt. Et ꝓprias oues vocat noīatī: ꝛ educit eas
a ¶ . i. q̄ recte sētit d xp̄o ꝛ nō suā sꝫ q̄ xp̄i sūt q̄rit. a ¶ p̄destinat̄ ad vitā.
a ¶ p̄destinati ad vitaꝫ. b ¶ in q̄ cuiq̄ sonat vox v̄bi dei. c ¶ obediendo.
a ¶ Quia hꝫ noīa scripta i libro vite. vñ ꝛ dr̄ Nouit dn̄s qui sunt eius. b ¶ quasi de egypto in doctrinam vel regnum.
a ¶ de tenebris ad lucē dn̄ añ eas vadit q̄si i colūna nubis ꝛ ignis. b ¶ exēplū eis faciens: qđ docuit vel ad regnū p̄cedit.
Et cū ꝓprias oues emiserit: ante

Nico. de lyra

Diuisio — aūt quidē lāguēs. Prima in duas: qꝛ p̄mo ponitᷓ xp̄i benignitas in docēdo. scd̄o iudeoꝝ malignitas ip̄m p̄sequendo / ibi: Facta sūt encenia. Prima i duas: qꝛ p̄mo doctrina xp̄i ponitᷓ. scd̄o ei⁹ effect⁹ ōnditᷓ / ibi: Dissēsio iterū. Prima adhuc in duas: qꝛ p̄mo saluator p̄mittit quādā pabolā. scd̄o expositionē ei⁹ / ibi: Hoc ꝓuerbiū. In pabola exp̄mitᷓ H ꝯditio furis ꝛ pastoris ouiuꝫ. Primo ꝓpter diuersuꝫ igressum ipsoꝝ. ꝛ hoc est qđ dr̄: a ¶ Amē amen di. vo. q̄ nō intrat p ostiū ꝛc̄. nō eni᷑ venit ꝓpter bonū. iō q̄rit idebitū ingressum. b ¶ Qui aūt in. p ostiū ꝛc̄. Scd̄o ōnditᷓ eoꝝ distinctio p effectū cū s̄bditᷓ: c ¶ Huic ostia. apit. qꝛ scit eū beniuolū ouib⁹. d ¶ Et oues vo. eius au. i. cognoscunt: qꝛ bruta aīalia suos bñfactores recognoscūt. vt ptꝫ p experientiā ꝛ p Esaiā ꝓphetā. i. a. Cognouit bos possessorē suū ꝛc̄. e ¶ Et ꝓprias o. vo. no. qꝛ distincte eas cognoscit qđ nō fac̄ alien⁹. f ¶ Et educ. eas. ad pastū. g ¶ Et cuꝫ p. oues ꝛc̄. Hūc eni᷑ modū habēt pastores in ✳ terra illa: qđ

Nico. de lyra

Amen amē di. vo. Hic ōnditᷓ ꝙ doctrina xp̄i sit viuificatiua. Et p̄mo ōnditᷓ h̄ p v̄bū. scd̄o p sensibile signū: qꝛ ꝯsuetudo ē hui⁹ euāgeliste ꝯiūgere signū sensibile corr̄ndens doctrine. scd̄a se. ca. Erat aūt q̄dam Ca. X

Moraliter — Moralr̄. a ¶ Amē amē di. vo. ꝛc̄. Per ouile ouiū pōt intelligi claustrū regularis cui⁹ ostiū ē melior̄ vite ꝓpositū firmū ostiari⁹ aūt ē sp̄ūsſc̄t⁹. q̄ īspirat ip̄m. itrās aūt aliūde ē igrediens religionē: cū ꝓposito lautior̄ vl̄ honorabilioris vite: sicut sūt aliq̄ paupes ꝛ de humili plebe q̄ q̄rūt ingredi religionē magnas possessiōes habentē vt nō seruiāt xp̄o deuote sꝫ mag̃ vt xp̄s eis seruiat de bōis illi⁹ ecclie: ꝛ isti sūt fures ꝛ latrones p vitiū ꝓprietat̄: ꝛ mactāt ꝛ pdūt qꝛ dignitates vl̄ officia ambiunt: ꝛ sic vlteri⁹ dissentiones faciūt p q̄s corrūpitᷓ charitas fraterna i q̄ ꝯsistit sp̄ūalis vita. i. Joh. iij. c. Qui nō diligit manet i morte. b ¶ Qui aūt in. p osti. i. habēs sanctū ꝓpositū in igressu ꝛ ipꝫ ꝯtinuās i ꝓgressu. c ¶ Pastor ē o. i. dign⁹ regere monasteriū: ꝛ tal̄ ꝓmotio est a sp̄ūsc̄tō / iō s̄bditᷓ: c ¶ Huic osti. apit. i. sp̄ūssc̄t⁹. d ¶ Et oues vo. ei⁹. au. i. humiles et deuoti ad nutū obediūt ei. e ¶ Et ꝓprias oues vo. no. diligētē curā de ipsis gerēdo. f ¶ Et educ e. ad pastū et ne viriditat̄ p degustationē celestiū sibi subditos v̄bis ꝛ exēplis inducēdo / iō s̄bditᷓ: g ¶ Et añ eas vadit. viam ostendendo. ✳ Et oues illum

A ¶ primo ptenit: nullus alienus audit. a ¶ Illi aūt nō cog.. pdestinate oues ad xpm se nesciūt: nec vocē pastoris audiūt: sed in fine pseuerāt: ecōtra lupi ad xpm audiūt ꝛ intrāt/ sz retro abe-unt. b ¶ Si qs. Hic euidēter ondit: non solū pastorē/ sed ꝛ oues intrare p ostiū. c ¶ Oēs quotquot. Fur est q̄ p simo-niam vel aliq̄ alio mō ꝯ xpm intrat ꝛ postq̄ intrauerit malo exēplo occidit et sic apte latro: nec talis dicēdus est mercēnarius: iō lupo veniēte nō resi-stit: sed p mercede cedit. Si lupo vio-lenter distrahēte nō resistit: mercedē hāc recipit ꝙ nō distrahit cū ouibus: sed postea male viuēdo oues corrum-pit: ꝛ iā in aliaz partē relapsus fit fur vel latro: nomē mercēnarij amittens. d ¶ Et ingredieꝛ. Intus bene co-gitando egredieꝛ extra exēplo aliorū bene operādo. Uel ingredieꝛ in eccle-siā vt hic viuat p fidē: vnde post dicit vt vitā habeāt: ꝛ egredieꝛ de ista vita vt in eternū viuat: vnde post ꝛ abun-dantius habeat vitā ꝛ pascua inueni-et ingrediēs ꝛ egrediēs. e ¶ Nisi vt fure. ꝛc. Fureꝛ: alienam rem sibi vsurpādo: mactet: a fide retrahendo: pdat i eternā dānationē. f ¶ Mer-cēnarius aūt ꝛc. Mercēnarius ē qui querit q̄ sua sunt non q̄ xpi. q̄ ser-uit deo: non ppē deū/ sz pro aliq̄ mer-cede q̄ culpabilis ē: ꝛ nō ē filius sz tñ ne-cessarius ꝛ tolerandus. Fur vero semꝑ est cauēdus. Prepositi vero q̄ filij sūt:

Ni. de ly.

¶ sunt ꝛ pa-

a terra illa: qꝺ pcedūt gregē sibilā-do voce et instrō: ad cui⁹ auditū oues dirigunꝛ. iō sequiꝛ: a ¶ Et oues illū se. ꝛc. alienū aūt nō sequūꝛ. i. fu-rē/ sed fugiūt ꝛc. Sm aūt Chrys. ouile est ecclesia. oues sunt fideles. ostiū sa-

B cra scriptura. Sm illud ad Colo. iiij. a Orātes simul p nob vt de⁹ apiat no-bis ostiū sermonis ad loquendū my-steriū xpi. Sic igiꝛ ꝯtinuaꝛ lrā ista p-cedētib⁹ sm Chrys. Christus eni di-xit iudeos eē cecos in intellectu scriptu-rarū. qꝺ ostēdit ex hac parabola ex h ꝙ aduentū xpi deberent ꝯsiderare ex

†23.q.4.c. tres psonai ꝛ.c. qs non potest testimonio scripturarū q̄s habebant: qꝛ xps intrauit p ostiū. i. p determina-tionē sacre scripture: q̄ tps/ locū/ ꝛ mo-dū veniēdi determinauit: vt. s̄. dictū est .v. ca. ꝛ iō alij aliter intrātes sunt fures sicut machome tus ꝛ antixps. Huic ostiarius apit. i. moyses: cui data est pmo sa-cra scriptura: ppē hoc saluator dixit. s̄. v. ca. Si crederetꝭ moy-si crederetis forsitan ꝛ mihi. Et oues illū audiūt. i. simplices si-cut fuerūt apli et credētes. Et pprias oues vocat noīatim: hoc patet de aplis: q̄bus distincta noīa iposuit. Et educit eas ꝺ te-nebris ignorātie ꝛ culpe. Ante eas vadit: p exēpla operū: sm ꝙ dr. j. xiij. b. Exēplū dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita ꝛ vos faciatis. Et oues illū sequunꝛ/ p imitationē. Quia sciūt vocē eius. i. p fidē cognoscūt ꝛ approbāt. Alienum aūt non se-quunꝛ recipiētes falsam doctrinā: qꝛ nō nouerūt vocē alieno-rū. Sz ꝯ dictū Chrys. pōt argui: qꝛ xps exponēdo hāc parabo-lā dicit se esse ostiū. ḡ sacra scriptura nō est hic ostiū. Pōt dici sustinēdo dictū Chrys. ꝙ xps nō vocat se solū ostiū/ sz etiā pa-storē: vt patebit. ꝛ sm h distinguiꝛ ab ostio: ppē h sacra scriptu-ra dr ostiū hic inq̄tū xps ē pastor ouiū ꝛ respectu sui igressus i mūdū. Qꝛ āt xps dic se eē ostiū: h n̄ ē respectu sui igressus i mū-dū: sz inq̄tū alij p ipz habēt igressū i deū: sm Aug. ostiū ē xps. Et ꝯtinuaꝛ lra sic pcedētib⁹: qꝛ iudei i pce. ca. dixerāt se vidē sine xpo: ꝛ p ꝯñs posse ad vitā eternā puenire sine eo: ppē h saluator in hac pabola ondit h ipossibile ē. Qui n̄ intrat i ꝯgregatiōz fide-liū. Per ostiū. i. p xpz. Fur ē ꝛc. qꝺ faciūt oēs infideles ꝛ etiā mali fideles statū platiōis indebite asseq̄ntes. Qui āt intrat p ostiū. i. p fidē xpi ꝛ hūilitatē ꝛ alias virtutes ei⁹. Pastor ē ouiū: sm veritatē. Huic ostiar⁹ apit. i. sps scūs reuelat veritatē vt possit oues pascere. Et oues vocē ei⁹ audiūt. i. doctrinā recipiūt. Et vo-cat eas

---

a ¶ q̄cūqꝫ ierit. ¶ pseuerādo vsqꝫ in finē.
eas vadit/ ꝛ oues illū sequūꝛ: qꝛ a
a ¶ in q̄ nō est vox xpi etiā si bon⁹ videat.
sciūt vocē ei⁹. Alienū aūt nō se †
quūꝛ: sed effugiūt ab eo: qꝛ nō
a ¶ exercet obscuris pascit manifesti⁹: vñ exponit. ¶ qꝛ iactant se videre.
nouerūt vocē alienoꝝ. Hōc p- b
a uerbiū dixit eis iesus. Illi autē c
a ¶ in quo continenꝛ ceci esse.
nō cognouerunt qd loq̄reꝛ eis.
¶ vt credēs q̄ dixit ꝛ pie q̄rēs intelligat.
Dixit ergo eis iterꝫ iesus. Amē d
a ¶ per me ergo intrat qui intrat.
amen dico vobis: quiā ego sum
a ¶ bter me xpōs pmissi cū eo. i. cū veritate.
b ostiū ouiū. Oēs quotquot vene f
rūt fures sūt ꝛ latrones: s̄ nō au g
¶ vere. ¶ sed.
dierūt eos oues. Ego sū ostiū: h
a ¶ nō fictus. b ¶ pseuerādo intus cogi-
c per me si qs introierit saluabiꝛ i
tando. a ¶ vel ingrediē credēdo/ opando
d ꝛ ingredietur ꝛ egredietur: ꝛ pa k l m
egrediē ad pugnā ꝯ hereticos. ¶ bñ opeꝫ rādo. ¶ aūt.
e scua inueniet. Fur nō venit nisi n
¶ ꝛ iō nō audiūt eū oues.
vt fureꝛ ꝛ mactet ꝛ pdat. Ego ve o p
¶ hic iust⁹ ex fide viuit. ¶ de hac vita trāsi-
ni vt vitā habeant: ꝛ abūdanti⁹ q r
migrādo. a ¶ in futuro. ¶ sicut ostium.
b ¶ ad differentiā furis vel mercēnarij.
habeāt. Ego sū pastor bonus. s
a ¶ exprimit quid sit ppriuꝫ boni pastoris
b ¶ vitam. ¶ aīs ponit.
†Bonus pastor āimā suā dat t
f p ouib⁹ suis. †Mercēnari⁹ aūt ꝛ v

---

eas nominatim: cōdescēdēdo familiariter subditꝭ: Et educit eas de tenebris ignorātie ꝛ culpe. Ante eas vadit. p exēpla vi-te. b ¶ Hoc puer. Hic ponit dicte pabole expositio. Et di-uidiꝛ i duas: qꝛ pmo ostēdiꝛ necessitas exponēdi. scdo subiun-git ipsa expositio/ ibi: Dixit ḡ. Circa primū sciendū ꝙ illa indi-gent expositione q̄ habēt obscuritatē: ta-le erat verbū xpi pdictū qꝛ erat paboli-cū. ꝛ ideo intellectus ei⁹ audiētib⁹ erat oc-cultus: et h est qꝺ dicit euāgelista: Hoc puerbiū dixit eis ie. puerbiū dr qñ vbū ponit pro vbo: sic est in parabola: qꝛ p vocē vnā rem significantē aliud de-signaꝛ. c ¶ Illi aūt nō cog. ꝛ sic pꝫ necessitas expositionis. d ¶ Dixit ḡ. Hic ponit ipa expositio parabole: Pa-rabola aūt duas ptes habet. vna ē ꝙ in-trans aliunde fur est ꝛ latro: et hoc pmo exponiꝛ. scda est ꝙ intrās p ostiū ē ver⁹ pastor. ꝛ hoc scdo exponiꝛ/ ibi: Ego sum pastor bonus. Prima in duas: qꝛ pmo poniꝛ pme ptis expositio. scdo eiusdē ex-positionis pbatio/ ibi: Ego sum ostium. In prima clausula fecit mentionē ꝺ ostio ouiū: ꝛ de fure. ideo vtrūqꝫ exponit ꝺ. e ¶ Amē amē ꝛc. rō hui⁹ predictā est. f ¶ Oēs q̄tqt. h nō ē intelligēdū de p-phetis a deo missis: sz de illꝭ q̄ venerūt capi-te ꝓprio: sic dr Act. v. ꝺ Theoda ꝛ iuda galileo. Theodas eī vt dicē Joseph⁹ fuit qdā mag⁹: q̄ decepit multos de pplo isrl: ꝛ duxit eos vsqꝫ ad iordanis fluuiū pmit-tēs eis diuidere aq̄s vt trāsirēt sicco pe-de sic pres eoꝝ. Judas aūt galile⁹ tpe q̄ xps fuit nat⁹ phibebat pplm iudeoꝝ ꝯsi-teri cesarē dñm ꝛ reddere tributa: ꝛ mul-ti secuti sūt eū. g ¶ Sz nō au. i. fideles i ouili ecclīe pmanētes: qꝛ ipi pierūt ꝛ seq̄-ces eoꝝ: vt dr Act. v. h ¶ Ego sū. Hic pbat vtrūqꝫ dictū i dicta expositiōe. Et pmo ꝙ sit ostiū: qꝛ officiū ostij est saluare ea q̄ sūt itra domū: ꝛ ꝙ p ipm sit ingres-sus ꝛ egressus: ꝛ sic ē de xpo: qꝛ p ipm fi-deles saluāꝛ ꝛ sūaꝛ sm ꝙ dr Act. iiij. Neqꝫ eī ē aliud nomē sub celo datū hoib⁹ i q̄ oporteat nos saluos fieri: ꝛ h ē qꝺ dr: i ¶ Per me ꝛc. Siꝛ p ipm ē ingressus ad fidē: ꝛ egressus de miseria ista ad glo-riā: ꝛ sic inueniūt pascua eīna viriditat⁹. ꝛ h ē qꝺ dr: k ¶ Ingredieꝛ. h ad fidē. l ¶ Et egre. ex hoc mūdo ad gloriam. m ¶ Et pascu. qꝛ ibi reficiūꝛ interi⁹ in aspectu diuinitat⁹: ꝛ exteri⁹ i aspectu hūani-tatis xpi p quē sūt saluati. iō dic pascua i pli. Cōsequēter pbat scdz. s. ꝙ alij fuerūt fures: qꝛ n̄ venerūt ad salutē ppli: sz mag⁹ ad ei⁹ destructōz. ꝛ h ē qꝺ dr: n ¶ Fur. vsurpādo qꝺ n̄ ē suū: sic illi venerūt vsurpādo qꝺ n̄ erat eis debitū. o ¶ Et mac. qꝛ mlti ꝺ pplo occisi sūt corpalr ꝛ etiā spūalr credētes psuasiōi illoꝝ. p ¶ Ego ve. nō sicut ipi. q ¶ Ut vi. ha. p grām in pñti. r ¶ Et abū. p gliam in futuro: qꝛ glia est gratia ꝯsūmata. s ¶ Ego sū pa. Hic expōit scdaz pabole ptē. s. ꝙ sit bon⁹ pa-stor itrās p ostiū. Et diuidiꝛ i duas: qꝛ pmo ppōit intētū. scdo pbat ppositū/ ibi: Ego sū pa. Circa pmū pōit ꝯditiōes boni ꝛ mali pastoris: qꝛ bon⁹ pastor debz hēre affectionē ad gregē: itā-tū ꝙ p eo si necē eēt sustieat mortē. ꝛ h ē qꝺ dr: t ¶ Bo. pa. Ad cui⁹ itellectū sciēdū ꝙ res melior n̄ ē exponēda piculo p vi-liori: sz mag⁹ ecōuerso. vita āt hoīs melior ē simplr q̄ vita oim brutoꝝ aīaliū: ꝛ iō lz pastor brutoꝝ debeat aliquē laborē p sa-lute sui gregis sustiere: nō tñ dz se morti exponē. Aīa āt hūana nobilior ē corpe. iō ꝯrio pastor aīaꝝ p grege suo dz vitā cor-palē exponē. Alteri⁹ tāgit ꝯditionē mali pastoris. d. v ¶ Mer-cēnari⁹ āt. mercēnari⁹ dr a mercede: ꝛ talē ē q̄ in officio plātio-nis attendit commodū rei tpalis: qꝺ dicit merces: gloria autē celestis non

Moraliter * a ¶ Et oues il. doctrinā pastoris imitādo. † ¶ Alie-nū ꝛc. p alienū pōt itelligi diabol⁹ a ꝯsortio dei ꝛ scōꝝ alie-nat⁹: quē nō sequūꝛ boni religiosi ei⁹ suggestionib⁹ assentiēdo sz fugiūt dissentiēdo. v ¶ Mercēnarius ꝛc. h ē q̄ psidēdo claustralib⁹ q̄rit honorē ppriū et pmotionē carnaliū amicoꝝ. * Videt la

Marginal notes, right: C; Diuisio; Prouerbium.; D; †7.q.1.c. ad uersitas ꝯ h etiā. 23.q. 3.c. sex diffe rētie. in fi.; Diuisio

A ☞ deitatis.s. a ¶ Facta sunt aūt. Cenon.i.nouū. Inde ence niare.i.initiare. Encenia festa dedicationis tēpli q̄ facta est a iuda machabeo tpe hyemis. Hyems aūt hic cōmemorat: vt si gnificet iudeos frigidos: q̄ nō accedūt ad ignē.i. nō credūt in xp̄m. Salomon aūt facto tēplo in autūno illō dedicauit: zoro/ babel ꝛ iesus sacerdos post captiuita tē reedificatū tēplū in vere dedicaue rūt. Judas machabeus ꝑ ꝓphanatio ne antiochi in hyeme. b ¶ In por. Portic⁹ quib⁹ tēplū cingebat solet si/ gnificari noīe tēpli. c ¶ Circūde. Dn̄o patienter ifer opprobria ꝓuatē ꝑdicāte excecati nō obsequūt sꝫ tētāt. d ¶ Quousqꝫ aiam. Calūniant illū tollere aias q̄ saluet: quē purū ho/ minē putabāt: sꝫ pre oīb⁹ regnaturū. e ¶ Si tu es xp̄s. Nō veritatē de siderāt: sed parāt calūniā: vt si dixerit se regem: ꝯ augustū facientē pilati tra dāt. Sꝫ dn̄s sic tpat rn̄sum vt nec illis sit loc⁹ calūnie: ꝛ fidelib⁹ ꝑ q̄s hec referūt: manifeste appareat: ꝙ ipse sit xp̄s: nō hō tm̄ vt illi putāt: sꝫ filı⁹ dei. f ¶ Et nē̄o po.ra. q: ex h̄ ꝙ sum ex p̄re maior sū ad ꝓtegendū: q̄ illi ad ipugnādū. g ¶ Ego ꝛ p̄r vnū su. His v̄bis nō solū iudeoꝝ soluit q̄sti/ onē: q̄ vt tētarēt accesserāt: sꝫ etiā futu roꝝ hereticoꝝ dānat isaniā. h ¶ Su stule. q̄. Hoc tm̄ n̄ ferūt q̄ ceca tulerūt: sꝫ duri ad lapides currūt. Sed qr ie/ sus n̄ patit nisi q̄d vult: adhuc loqr.

a um pōt cecoꝝ oculos apire: Fa a
cta sūt āt encenia i hierosolymis b
a ¶ ecce ignis de qua deberēt accendi.
ꝛ hyems erat. Et ābulabāt iesus c d
a ¶ .s. vbi salomon stare solebat ad orādū.
i tēplo i porticu salomonis. Cir e
a ¶ ecce hyems in iudeis.
cūdederūt ẽ eū iudei/ ꝛ dicebāt f
a ¶ dum incertos nos relinquis.
d ei: Quousqꝫ aiam nr̄am tollis: g
a ¶ .i. ille messias q̄ venturus est in mūdū.
e Si tu es christus dic nobis pa/ h
a ¶ vt verbū dei ꝛ ꝓbo p apa quid sim.
lā. Rn̄dit eis iesus: Loquor vo i k
bis ꝛ nō creditis. Opa que ego l
¶ cuius ꝛ nō suā gl'iam querit.
facio i noīe patris mei: hec testi
moniū phibēt d̄ me. Sꝫ vos nō m
¶ cur. ¶ istos videbat futuros pditioni.
creditis: q: nō estis ex ouib⁹ me/
a ¶ sꝫ.b ¶ q̄ p ostiū itrāt. ¶ obediūt p̄cepti
is. Oues mee vocē meā audiūt n o
a ¶ ꝛ imitatione ꝛ beatitudine.
ꝛ ego cognosco eas: ꝛ sequūt p q
¶ q: vos de p̄nti vita cagitatis ꝛ calūnias qritis. a ¶ hec sunt pascua de qb⁹ supra. ¶ ac si dixerit vos peribitis i eternū quia non estis de ouibus.
me. Et ego vitā eternā do eis/ ꝛ r
¶ ꝛ si i p̄nti videāt pire. a ¶ fur ꝛ latro nihil possunt ꝯ illos q̄s nauit de⁹ esse suos.
nō peribūt in eternū: ꝛ non rapiet s
¶ potestate. ¶ quia.
eas q̄sqꝫ de manu mea† Pater t
a ¶ gignēdo.i. esse vnigenitū filiū coequalē coeternū. b ¶ alb⁹ creaturis ꝛ āgelis.
me⁹ qd̄ dedit mihi maius oib⁹
a ¶ v̄tutē ꝛ gl'iaꝫ hu⁹rei: ꝙ nē̄o rapit d̄ manu e⁹ p̄ri attribuit. b ¶ ptāte q̄ vna est mihi ꝛ patri: vel de me q̄ sum manus patris.
f ē: ꝛ nēmo pōt rape de manū pa v
g tris mei. Ego ꝛ p̄r vnū sumus. x
h †Sustulerūt ẽ lapides iudei vt y

Ni.de ly. ☞ Facio teipm

ꝗ̄ nec possunt aliq̄ miracula facere. in ꝯtū in tpe īperceptibili a nob̄ contin/ gunt ꝓpria actiua ꝓprijs passiuis: si/ cut rane facte sūt a magis pharaonis s̄m ꝙ dicit Aug⁹. tn̄ nō p̄nt facere ea q̄ excedūt totā facultatē nature cuius/
B modi ē illuminatio ceci. a ¶ Facta sunt. Descripta benignitate xp̄i i do cēdo. h̄ ꝯñr describit iudeoꝝ maligni tas: tꝑm ꝓsequēdo: ꝛ p̄mo v̄bis. scd̄o
Diuisio factis/ ibi: Sustule. ẽ la. Pria i duas q: p̄io ponit iudeoꝝ īterogatio ma/ ligna. scd̄o xp̄i rn̄sio ꝓa/ ibi: Rn̄dit eis iesus. Circa p̄mū describit eoꝝ in terrogatio q̄tū ad tp̄s ꝛ locū ꝛ interro
Encenia gādi modū. tp̄s tāgit/ cū d̄r: b ¶ En cenia fa.i. festū dedicatōis tēpli. En cenia eī idē ē qd̄ inouatiōes: ꝛ d̄r ab en qd̄ ē i ꝛ cenos nouū: qd̄ fit qn̄ aliq̄ res noua suo vsui applicat: in dedica tiōe aūt tēplū applicat vsui. Sciēdū tn̄ ꝙ festū nō erat p̄me dedicationis q̄ facta ē a salomone: q: illa facta ē.x. die septēbris ī autūno: vt h̄r.iii. Re/ gū.viii. Nec etiā scd̄e dedicatiōis q̄ facta ē sb̄ zorobabel tem/ plo reedificato: q: illa facta ē ī martio tpe vernali. Sꝫ fuit fe/ stū illi⁹ dedicatiōis seu inouatiōis q̄ facta ē sb̄ iuda machabeo qn̄ purificatū fuit tēplū ab ātiocho epiphane ꝓphanatū: vt h̄r .i. Mach.iiii. q̄ purificatio facta fuit.xxv. die noni mēsis apud iudeos: vt h̄r.i. Mach.iiii. q̄ ꝑ maiori pte cāuet ꝯcurrit cum decēbri apd̄ nos. ꝛ iō ad h̄ denotādū addit: c ¶ Et hyems. ꝛ sic p̄ꝫ tp̄s. Loc⁹ aūt designat cū d̄r: d ¶ Et ambula.ꝛc. noīe templi intelligūt atria ꝛ loca ad domū dn̄i ptinētia. Erat aūt q̄dā loc⁹ edificat⁹ vbi salomō stabat ad orādū q̄ dicebat re/ gis oratoriū. Sed ꝯ hoc videt ꝙ oīa q̄ edificauerat salomā in tēplo fuerūt cōbusta p chaldeos: vt h̄r.iiii. Regū. vlti. Dicēdū ꝙ alia porticus fuit reedificata i tēplo ad silitudinē p̄oris: ꝛ iō retinuit nomē p̄cedēt': sic freq̄nter fit i edificijs repat': ꝛ sic p̄ꝫ īterogatiōis loc⁹. Subdit etiā īterogādi mod⁹. e ¶ Circū dederūt. vt citius eū ī v̄bis caperēt. f ¶ Et dicebant ei. Id ē crucias: dimittēdo nos i suspēso. p h̄ innuētes ꝙ velēt ei⁹ dicto stare ꝛ eū libēter sic xp̄m recipe: cū tn̄ haberēt ꝯriū i cor/ de. g ¶ Si tu es xp̄s. nō q̄rūt si tu es fili⁹ dei: qr de hoc nō curasset Pilat⁹ q̄ erat gētilis: apud quē intēdebāt eū accusare sed querit:

C sed q̄rit: Si tu es xp̄s.i. vnct⁹: q̄ vnctio debebat regib⁹: ꝛ p ꝯñs si rn̄disset se eē xp̄m statim accusassent eū p̄sidi vt rebella/ re volentē ꝯ impatorē romanū cui subditi erāt iudei: ꝛ aspirare ad regnū. Eadē etiā de eū dixerūt: h ¶ Dic no.pa. vt pos/ sent ꝯ eū habere testimoniū. i ¶ Rn̄dit eis ie. hic pōit xp̄i vera rn̄sio. i q̄ p̄mo ostēdit iudeoꝝ ma/ lignitas. scd̄o discipuloꝝ xp̄i benignitas/ ibi: Oues mee. In p̄ma ẽ pte dicit sic: k ¶ Loquor vo. ꝛ nō cre. q.d. vos q̄ ritis verba exp̄imētia ꝙ ego sim xp̄us: non ad veritatē intelligendū/ sed magis ad calumniandū: qr si illa dixerē nō cre/ deretis: qd̄ ꝓbat consequēter dicens: l ¶ Opa q̄ ego fa.ꝛc. sicut eni.s̄. di/ ctū est.iii.ca. efficacissimū argumentū ad ꝓbandū veritatē excedentē naturalē fa/ cultatē intellectus: sunt opa miraculosa: ꝛ tamē illis non credebāt: cū tamen fie/ rēt ad declarationē deitatis iesu christi. Cā aūt incredulitatis eoꝝ subdit/ cū dr̄: m ¶ Sed vos nō cre.ꝛc.i. innocētes ꝛ humiles: sed supbi ꝛ maligni: ꝛ iō dī iudicio excecati. Considerandū ꝙ in hac rn̄sione christus non dixit expresse se eē christum quē querebāt: sed dixit aliquid equiualens vel maius: vt rn̄deret veri/ tatem ꝛ excluderet calumnie n aliciam. n ¶ Oues mee. hic ꝯsequēter osten dit discipuloꝝ suoꝝ benignitatē dicens: Oues mee.i. humiles quibus reuelat veritas: vt habet Matth.xi. o ¶ Vo cem meā audiunt. credendo corde ꝛ obediendo ope. p ¶ Et ego cogno. non solū noticia visionis: sed etiā noticia approbationis ad vitā eternā. q ¶ Et sequunt me. hic in p̄senti p grām: ꝛ in futuro p gl'iam. iō sequit: r ¶ Et ego vitā eternā ꝛc. Loquit eī hic de illis qui sunt oues eius non solū s̄m p̄ntē iu/ stitiam/ sed etiā s̄m predestinationē diui
D nam: q̄ frustrari nō pōt. s ¶ Et non rapiet eas ꝛc. p violentiā. qd̄ ꝓbat ta li ratione: t ¶ Pater me⁹ ꝛc.i. ipsa deitas quā habeo a patre: qr oīa excedit in infinitū. v ¶ Et nemo po.ra.ꝛc.
†De sum. trini. dam/ natus cum eni sit infinite potentie nihil pōt ab eo auferri p violentiā. x ¶ Ego ꝛ p̄r vnū sumus. in virtute ꝛ potētia: sicut in deitate: vt.s̄. dictū est. ergo nemo po/ terit rapere oues de manu mea. Notan/
Nota! dum aūt ꝙ ex hoc v̄bo saluatoris: Ego ꝛ pater vnū sum⁹: excludunt duo er/ rores contrarij circa articulū sanctissime trinitatis. Sabellius eni posuit in deo
Error sabellii vnitatem ꝑsone sicut ꝛ essentie. ꝛ hoc re/ mouetur cum d̄r: Ego ꝛ pater vnum † ē.2.g sumus. Si enim pater et filius essent vna persona dixisset sum in singulari. Ar
Error arrij rius aūt econtrario posuit diuersitatem essentiarū sicut ꝛ per/ sonarū. ꝛ hoc excludit per hoc qd̄ dicitur hic: Unum. Si eni pater ꝛ filius haberent diuersas essentias: non diceret vnum neutraliter/ sed plura. y ¶ Sustulerunt ergo. hic conse/ quenter ostenditur malignitas iudeorum in facto. Et diuidit
Diuisio in tres: quia primo christus refrenat eorum seuiciam. scd̄o ex/ cludit impositā sibi blasphemiam/ ibi: Responderūt iudei. ter/ tio fugit propter eorum obstinatam maliciam/ ibi: Querebāt ergo. In prima igitur parte dicitur sic: Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarēt eū. more liuore inuidie nō amo re iusticie: absqꝫ legis ordine: vt.s̄. dictū fuit i casu filij.viii.ca.

A Rn̄dit eis

* x ¶ Ego ꝛ pater vnum sumus. Aug⁹. Utrūqꝫ audi et: vnum et sumus: et charybdi et scilla liberaberis. Qr dicit
Moraliter vnum: liberet te ab Arrio: ꝙ dicit sumus a Sabellio.
y ¶ Sustulerunt ergo lapides iudei vt lapidarent. Hylarius. Nunc hereticorum furor iam domino in celis se/ dente pari infidelitate dictis non obedientes odium impieta/ tis exercent. verborum lapides iaciunt: ꝛ si possent de throno suo eum in crucem detraherent.

A ꝯ pastores quib⁹ ecclīa alī īdigeat: tūc aliq̄ debēt remanere ꝛ alij fugere: vt sic grex remanēs ī illa ecclīa sufficiēter custodiaē ꝛ vtilitati ecclīe de alijs ꝓuideaē: ꝛ si nō possit determinari de cōi ꝯcordia vl̄ alia cōuenienti via q̄ remaneāt ꝛ q̄ fugiāt: possent sup h̄ īuocata spūssctī grā̄ sortes mitti: fm̄ ꝙ dicit Aug. in epla ad honoratū: Si inter dei mistros sit disceptatio q̄ eoꝝ ꝑe ꝑsecutionis maneāt ꝛ q̄ eoꝝ fugiāt ne fuga vl̄ morte oīm ecclesia deseraē: si hec disceptatio aliē nō poterit terminari q̄tū mihi videē q̄ maneāt ꝛ q̄ fugiāt: sorte legēdi sūt. Ad primū dicendum ꝙ scī fugierunt in casibus licitis predicto modo. vn̄ in legenda sancti Tho. dr̄ sic: ꝙ in principio ꝑsecutiōis fugit: quia nondū innotuerat ad plenū causa ecclesie: ꝛ ꝑsonalis ꝑsecutio videbaē. Eodē mō dicendū est ad scḋm ꝙ saluator hortatur discipulos fugere in casibus licitis predictis.

Augustin⁹ in epla ad honoratū

¶ In ca. x. vbi dr̄ in postil. Oēs q̄tq̄t venīt fures sunt ꝛ latrones.

Additio. j. De aūt hec v̄ba xp̄i nō pn̄t intelligi de ꝓphis seu patriarchis ꝛ hmōi satis ē manifestū: illi enī nō vt ꝑderēt oues seu vt eas furarēē venerūt. Sz attendendū est quō v̄ba xp̄i dicētis vniuersaliē: Oēs q̄tq̄t venerūt fures sūt ꝛc. saluari possint sic vt sb̄ hac vniuersitate nō cōphēdāē etiā iusti a deo missi. nā fm̄ aplm̄ ad Hebre. ij. b. Qui oīa dicit nihil excipit. sz ꝯtinuādo hec v̄ba ad immediate ꝑcedētia sat⁹ hē ꝙ hec vniuersalitas nō cōphēdit oēs q̄tq̄t venerūt simplr̄: sz tm̄ illos q̄ venientes nō intrauerūt ꝑ ostiū: vn̄ cū xp̄s dixit: Ego sū ostiū ouiū: statī sb̄iūxit: Quotq̄t ve. ꝛc. vt intelligaē illa vniuersalitas solū cōphēdere illos q̄ nō ꝑ ostiū venerūt. Et h̄ videē dicere Aug⁹. ī h̄ loco vbi sic: Intellige q̄ q̄tq̄t venerūt ꝑter me. nō aūt ꝑter illū ꝓphe venerūt: q2 cū illo venerūt ꝛc. et. j. Precesserūt enī iusti in eū credētes vēturū quō credim⁹ ī eū q̄ iā venit: tpa enī variata sūt: nō fides: hec Aug⁹.

¶ In eo. ca. vbi dr̄ ī postil. Hereditas differt a mercede ꝓprie dicta.

Additio. ij. Premia scōꝝ ī vtroq̄ testō freq̄nē mercēs dr̄: vn̄ Gen. xv. a. Merces tua magna ē nimis. ꝛ Esa. xl. c. Ecce mercēs ei⁹ cū eo: ꝛ Matt. v. b. Merces vr̄a copiosa est ī cel. ꝛ. j. Coꝝ. iij. c. Vnusq̄sq̄ mercedē accipiat fm̄ ꝓprium laborē: quē modū loquēdi etiā doctores catholici tenēt: vnde Aug⁹. dic. Visio est tota merces. ꝛ sic de multis alijs. Incōuenientē igiē videē dicere ꝙ glīa celestis non dicaē ꝓprie merces cū sic cōiter appelleē a ꝓphet. p̄riarchis euāgelistis aplis atq̄ doctorib⁹. Sz melius videē dicēdū ꝙ glīa celest. in cōparatione meritoꝝ quib⁹ eā q̄s de cōi lege adipisciē pōt duplr̄ ꝯsiderari. Vno mō fm̄ cōgruitatē q̄ attēditē fm̄ eq̄litatē ꝓportiōis: ꝛ sic iusti ꝓprie merenē glīam celestem. vn̄ ꝛ ꝓprie debet dici merces. Alio mō fm̄ cōdignitatē q̄ attenditē fm̄ ꝓportionē eq̄litatis: ꝛ isto mō scī nō merenē glīaz celestē. vn̄ ad Roꝫ. viij. d. Nō sūt cōdigne passiōes hui⁹ seculi ad futurā glīaz q̄ reuelabitē ī nob: q̄ ꝯsideratiōe glīa celest. nō dr̄ merces: sed poti⁹ hereditas: eo ꝙ fili⁹ ad hoc ꝙ debeat succedere ī bonis p̄ris nō reqriē ꝙ hoc mereaē ex ꝓprio labore: sz sufficit ꝙ legitime succedat p̄ri. Vn̄ p̄rio mō loq̄ndo glīa celest. ꝓprie dr̄ merces: et isto mō debēt intelligi auctētes h̄ asserētes. scḋo v̄o mō intelligi debēt auctēs noiantes celestē glīam hereditatē: vt ī Ps. Iusti aūt hereditabunt terrā. ꝛ sic de alijs.

Replica. In ca. x. postil. distiguit mercedē ab hereditate: Bur. occasionē q̄rēs dic̄ p̄mia scōꝝ dici merces ī vtroq̄ testō ī exptē ꝯcludēs ex h̄ ꝙ hereditas ꝓprie debz dici merces ꝛ distiguēs de merito ꝯgrui ꝛ cōdigni se īuoluēs: ꝯcedit ꝙ in postil. redarguit. s. distictionē hereditat. ꝛ mercedis. Vn̄ sciēdū ꝙ vbi ī sacra scrīptura vita btā merces dr̄: n̄ ē ꝓprie intelligēdū sz trāsūptiue: vtputa sic̄ merces in h̄ūanis daē ī h̄ūanis ꝑ ope: ita in diuinis nō fm̄ ꝓprietatē sz silitudinē. Merces eī eterna nō habet ortū ꝓprie ex ope: sed opis acceptabilitate: et hoc fm̄ cōgruitatē. congruū enī ē cū hoies faciūt ꝙ possunt ꝙ de⁹ ea acceptet ꝛ grām conferat: vnde fiat cōdignitas in ope.

Glo. ordi.

A B Erat aūt. Dñ̄o Ca. XI erat trās iordanē infirmaē lazarus: ꝛ mittūt ad eū sorores illuc. Iste sorores lazari figura sūt iudeoꝝ in ecīna btīudine iā receptoꝝ q̄ ꝑ fratre sanādo. i. ꝑ reliquis ī tenebris ignorātie adhuc errātibus: dn̄o supplicant ex notissima actione.

b ¶ Lāguēs la. Lazar⁹ figura est iudeoꝝ q̄ infirmi erāt ī fide xp̄i. Martha ꝛ maria significāt doctrinā bonorū iudeoꝝ. c ¶ Ecce quē a. Lazarus ꝑ quē petōr significaē a dn̄o amatur q2 nō venit vocare iustos / sz petōres. Sorores petōris sūt boē cogitationes q̄ pro petīs dissoluēdis orant.

d ¶ Pro glīa dei. i. vt glīficeē fili⁹ dei. Ecce se deū dicit ꝯ illos q̄ dicunt filiū dei nō eē deū. e ¶ Diligebat. Diligebat lāguētē saluator ꝛ mortuoꝝ suscitator lazaꝝ q̄ lāguēē ꝛ mortu⁹

a Erat āt q̄dā Ca. XI a
b lāguēs lazar⁹ a be b
thania: de castello d
marie et marthe so-

a ¶ ne erremus cum multe sint hui⁹ nois. ostendiē ex notissima actione.

rorū ei⁹. Maria aūt erat q̄ vnxit dn̄m vnguēto ꝛ extersit pedes ei⁹ capillis suis: cui⁹ fraē lazar⁹

¶ sufficit amātī nūctare: q̄ nō deserit quē amat. ¶ vt se a dolore illū liberet ab egritudine.

īfirmabaē. Miserūt ḡ sorores ei⁹ c

¶ ecce q̄si ī dignaris veni ꝛ sana.

e ad eū dicentes: Dn̄e / ecce quē f
amas infirmaē. Audiēs aūt ie- g

a ¶ q2 nec ipa mors q̄ imminebat ad mortē fuit: sz ad miraculū q̄ oēs crederēt in xp̄m.

sus / dixit eis: Infirmitās hec nō b
d est ad mortē sed pro glīa dei: vt

¶ que non eum auxit sed nobis ꝓfuit.

a ¶ infirmantem.

glorificetur filius dei per eūm:

a ¶ tristiū consolator. b ¶ q̄ tristes erant.

e Diligebat āt iēsus marthā / ꝛ so i

Nico. de ly.

¶ Duob⁹

Diuisio

Erat aūt. Postq̄ Ca. XI euāgelista ostēdit ī xp̄o v̄tutē viuificatiuā ex ei⁹ v̄bo. hic ꝯsr̄ hoc idē ōndit sēsibili signo ī mortuo v̄tute ei⁹ resuscitato. Et diuidiē ī tres: q2 euāgelista p̄mo describit infirmitatē lazari incurabilē. scḋo ei⁹ mortē indubitabilē / ibi: Vt ḡ audiuit. tertio ei⁹ suscitationē mirabilē / ibi: Jesus aūt ꝛ vidit. Prima in duas: q2 p̄mo ei⁹ īfirmitas describiē. scḋo xp̄o nūciaē / ibi: Miserūt ḡ. In p̄ria ḡ p̄te dr̄ sic: a ¶ Erat āt ꝛc. Ex q̄ pz īcurabilitas infirmitat. via nature. Infirmitas enī curabil̄ nō dr̄ ꝓprie lāguor. b ¶ Lazar⁹. s. noie. c ¶ A betha. nomē est ville ī q̄ erat īfirm⁹. d ¶ De castello ma. q2 in ꝑdicta villa erat illud castrū ī q̄ manebāt iste dn̄e cū lazaro eoꝝ fratre: ꝛ q2 multe mlieres vocabāē noie marie: iō ad distinguendū istā ab alijs. sb̄diē: Maria aūt erat q̄ vnxit dn̄m vnguēto. Vtrū aūt hec maria fuerit illa peccatrix de q̄ scribiē Luc. vij. f. q̄ lauit pedes dn̄i ꝛ vnxit vnguēto: scī varie loquūē. Hiero. āt ꝛ Chrys. dicūt istā fuisse aliā. vn̄ illa dr̄ peccatrix: hec scā ꝛ honesta. ꝛ ꝓpē hoc nomē illi⁹ Luc. vij. tacēē: isti⁹ aūt nomē hic exprimiē. ꝛ tūc dicūt isti ꝙ ambe mlieres fecerunt

Nico. de lyra

fecerunt sile: sed illa fecit hoc ex petōꝝ suorum cōpūctiōe: ista āt ex xp̄i deuotione. Gre. ꝛ Aug. de ꝯsensu euāgelistarū dicūt ꝯriū. Dicit tn̄ Aug. ꝙ ista maria bis vnxit dn̄m. ex h̄ loco sumēs argumētū: q2 h̄ dr̄ ꝙ vnxit: loq̄ndo de p̄terito: ꝛ sc. ca. silr̄ dixit ꝙ vnxit caput dn̄i. dic̄ igiē ꝙ prima vnctio fuit ex contritiōe: quā Lucas narrat diffuse: ꝛ h̄ breuiē repetiē. scḋa āt fuit ex deuotiōe: q̄ se q̄n. ca. describiē. Cōsuetudo etiā ecclīe tenet ꝙ eadē mlier fuit de q̄ narrat Lucas tacito ei⁹ noie: et q̄ h̄ dr̄ soror lazari. Nec mirū: q2 officiū ecclesiasticū a scō Greg. ordinatū ē: q̄ fuit hui⁹ opiniōis. e ¶ Miserūt. Hic ꝯsr̄ infirmitas lazari xp̄o nūciaē ꝑ internūciū. ꝛ h̄ est qḋ dr̄: Miserūt ḡ sorores. curatiōnē fris desiderātes. f ¶ Ad eū dicētes: Dn̄e ecce ꝛc. nō dicunt veni: quia amāti sufficit necessitatē nunciare amici. g ¶ Audiēs āt ꝛc. s. rn̄dēdo ꝑ nūciū. h ¶ Infirmitas ꝛc. Nō ē ꝑ h̄ intelligēdū ꝙ lazar⁹ nō fuerit mortu⁹: vt dixerūt aliq̄: q2 h̄ eēt destruere v̄itatē euangelij: cū. j. eodem ca. dicat saluator: Lazarus mortu⁹ ē: sed ꝓ tāto dr̄: Hec infirmitas nō ē ad mortē: q2 nō tēdebat ad mortē ibi sistēdo: sz ꝓpē resurrectionē sequentē: vt inde glorificareē de⁹ ꝑ ōnsionē sue v̄tutis ꝛ ī xp̄o declareē ei⁹ deitas. iō seq̄ē: Sed ꝑ glīa dei vt glorificeē fili⁹ dei ꝑ eū. i ¶ Diligebat āt ꝛc. hoc additur ad ostendendū q̄re non oportuiē ꝙ martha ꝛ maria irent

Moraliter a ¶ Erat aūt quidā ꝛc. Per quē significari pōt grauē tentationē patiens. ꝑ eius sorores significanē ꝑsone ꝓ eius alleuiatione deuote xp̄m depcantes: q̄ nō sp̄ exaudiunē: sed talis patiēs aliq̄n ꝑ actū peti mortalis mori ꝑmittitur ab eo q̄ est tāte bonitat. ꝛ potentie ꝙ scit ꝛ pōt bona de malis elicere. Per iesuz aūt q̄ salus interp̄taē ꝑdicator vel ꝯfessor salutē aiarū sitiēs significaē: q̄ petōrē non solū mortuū reperit ꝑ culpā: sz etiā aliq̄n fetentē ꝑ infamiā: ꝛ sepultū sb̄ lapide ꝑ obstinationē: ꝛ tn̄ deo p̄ncipaliē ōpante sic ꝑ bonā monitionē reducit eū ad vitā grē ꝙ nō solū tolliē obstinatio ꝛ mors culpe: sed etiā infamie fetor ꝛ suauis odor reddiē bone fame.

Moraliter

E F a ¶ Duob⁹ die. Ut quatriduū impleret. Prime eni die quo nūciatum est ei: mortu⁹ est languidus trās iordanē: p duos dies māsit: ecce tres: quarto aūt die venit. b ¶ Eam⁹ in iudea.
Mystice Mystice significat fidē redituram ad iudeos in fine p heliam et enoch. c ¶ Dicūt ei di. Territi volentes ꝯsiliū dare magi
Mat.16.d stro ne moreret sic et alibi petrus: Absit a te dñe: nō fiet tibi istud. Sed sicut
Ibidem petr⁹ laudat de alieno: Beatus es simō bariona: qr pr̄ revelavit tibi. culpatur de suo: Redi post me sathana: qr sapis nō q̄ dei sed que hoīs sunt. Ita et hos corripuit dicēs: se diem in quo debent ambulare ne offendant et sine eo ambulantes offendāt vt nō nolentes eū mori: q̄ p hoībus venit mori. Illos aūt dicit esse horas q̄ diē sequūtur: nō dies eas: sed dies eas illuminat. Duodecim est sacrat⁹ numer⁹ qui pmanet plenus. deiecto eni iuda q̄ nō lucebat
Act.1.d inter horas: alius surrogat. d ¶ Ut credatis. Nō q mō inciperēt credere: sed vt robusti⁹ crederēt. semp eni fides eoꝝ miraculis augebat. e ¶ Et
Mystice inuenit. Mystice quattuor sūt dies
Quattuor sūt dies mortis mortis. Nascit hō cū originali pctō: ecce dies vn⁹ mortis. postq̄ venit ad rōnales annos: naturalē legē que dit
Tob.4.c in corde: Quod tibi nō vis: alii ne feceris trāsgredit: ecce scdus dies mort.
Deu.27.c Data ē a deo etiā lex scripta phibens mala q̄ et ipsa ꝯtēnit: ecce dies tertius mortis. Addit euāgeliū pdicat xp̄us: eterna vita. ecōtra gehēna: sz et h ꝯtēnūt hoīes: ecce quart⁹ dies mortis in qua putret hō: sed nec tales relinquit misericordia. f ¶ Erat autē he. Or bethania: id est dom⁹ obediētie vbi. s. suscitandus erat mortuus vicina est hie
Jerosolymis

salvator vsus est tali modo loquendi. Et ostendit vlterius q̄ G deberent esse securi/ dicēs: i ¶ Si qs ambulave. in die. i. sancte et iuste. Vel aliter: In die. i. mecū q̄ sum lux mūdi: faciens dū divine grē. k ¶ Nō offendit. i. securus debet esse. l ¶ Quia lucē hui⁹ mūdi videt. i. metipm q̄ possum eū salvare. Vel aliter. Lucē. i. iusticiā ad quā attendit. m ¶ Si aūt am. i. nocte. i. sine pñtia mea: vel sine iusticia. n ¶ Offendit. i. debz sustinere penā offense debitā. o ¶ Quia lux nō ē in eo. i. iusticia: vl' ego q̄ sum lux. q. d. xp̄o: q̄diu vobiscū sum pñtialit': nō debetis timere iudeos: qr xp̄s etiā in captione sua suos discipulos salvavit dicēs: Sinite hos abire. vt hr̄. i. xviii. d. sed post mortē meā periculū erit vobis iter iudeos ambulare. p ¶ Hec ait:
Hic ꝯsiter exprimit cām q̄re volebat ire in iudeā. s. pp̄ter laçari suscitationē. Et Divisio diuidit in duas: qr primo denunciat mortē laçari: tñ occulte. scdo exprimit eā manifeste/ ibi: Tūc g̃ ait: Circa primū dicit sic: Hec que imediate pdicta sunt. q ¶ Et post hec dicit eis. la. amicus noster dormit: mortē eius vocat dormitionē: qr cito erat surrecturus. r ¶ Sed vado vt a som. exci. eum. qr tā facile imo facili⁹ est xp̄o suscitare mortuū: q̄ alteri dormientem. hanc cām sui itineris dixit ad assecurandū discipulos. q. d. nō debet' timere: qr nō vado ad disputandū cū iudeis: sicut ante: sed ad laçarū suscitādū. s ¶ Dixerūt g̃ discipuli eius: Domine si dormit salu⁹ erit. q. d. ex q̄ dormit: signū est sue curationis: nō est necesse q vadas illuc: nondū eni erant ad plenū assecurati p verba christi: nec mirū: quia adhuc erant infirmi et imperfecti. t ¶ Dixerat autem iesus de morte eius. eam exprimens per dormitionē: rōne pdicta. v ¶ Illi autē b pu. qr de dor. somni diceret. Sz videt mirabile q intellexissent xp̄m velle ire tā longā viā ad excitandū hoīem de somno. dicēdū qr adhuc erāt rudes et in timore positi. vt ptz ex pdictis: et iō mala cupiebāt vba xp̄i. Vel dicēdū q xp̄s ꝯsueverat eis parabolice loq̄: et iō nesciebant qd p excitationē a somno intelligerēt: suspicantes ne forte parabolice loqueret. x ¶ Tūc g̃. Hic ꝯsiter exprimit mortē laçari manifeste dicēs: y ¶ Lazarus mor. est et gaudeo. nō d morte ei⁹ absolute: sed z ¶ Propter vos. vt videntes eius resurrectionē in fide confirmemini. Vel sic: Et gaudeo. s. quia nō eram ibi: non pp̄ter me: sed pp̄ter vos: qr ex pñsentia mea mors eius fuisset ipedita cū mors habere locum nō debeat vbi est vita: et per cōsequens eius resuscitatio nō esset: que tñ est vtilis vobis. a ¶ Dixit ergo thomas qui dicitur didymus. i. dubius. b ¶ Ad codiscipu. suos: eamus et nos et mo. cum eo. Iste erat magis timidus q̄ alii. q. d. exponamus nos periculo. Vel fm alios dicebat h ex magna dilectione. q. d. melius est nobis cum illo mori q̄ sine illo vivere. c ¶ Venit itaq̃ iesus. Hic ꝯsequēter agit de adventu xp̄i ad laçarum. et diuidit in duas: qr primo agit de eius pversione. Divisio scdo de eius susceptiōe/ ibi: Martha g̃. In pmo ergo parte dicit sic: Venit itaq̃ iesus et inuenit eū quattuor dies iā in mo. habentē. Quattuor dicit ad certitudinē mortis: quia lz sint aliqūe infirmitates latentes qbus videt' aliqs mortu⁹ ad tēpus: hoc tñ nō durat p quattuor dies. Dicit etiā in monumēto. s. in terra reclusus: qr dato q fuisset ibi posit⁹ viu⁹ nihilomin⁹ in tāto tpe fuisset ibi mortu⁹. d ¶ Erat ac. quasi stadiis quindecim: que valent leucam excepto vno stadio.
Multi autem ex

roīe ei⁹ marīe et laçarī. Ut g̃ audi a
a ¶ ostēdit sanare vt posset resuscitare.
uit qr infirmabat tūc q̄dē māsit i
a ¶ vt quatriduū impleret.
a eodē loco duob⁹ dieb⁹. Deinde b c
b post hec dicit discipulis suis: Ea d
a ¶ q discessit infirmitat' fuit: q redit prāe'.
est. ¶ q̄ est circa dierfm a regibus de iuda ut deleuit a Romulo romani.
e mus in iudēā iteꝝ. Dicūt ei disci e
puli: Rabbi nūc q̄rebāt te iudei f
lapidare: et iteꝝ vadis illuc? Rñ g
a ¶ qsi nō vos detis mihi ꝯsiliū: sz me sequimini et in me die ambulate et nō offendetis.
dit iesus: Nōne duodeci hore sūt h
diei? Si qs ambulaverit i die nō k
¶ .i. me.
offēdit: qr lucē hui⁹ mūdi videt. l
¶ in tenebris pctōꝝ vl' ignorātie.
Si aūt ābulaverit in nocte/ offen m n
¶ ego. ¶ ostēdēs rōnē sui trāsit⁹. o
dit: qr lux nō ē i eo. Hec ait: et p⁹ p q
hec dicit eis: Laçarus amicus nr̄
a ¶ nisi hoībus mortuus.
dormit: sz vado vt a somno exci r
¶ fm q intellexerūt.
tē eū. Dixerūt g̃ discipli ei⁹: Dñe s
¶ qr solet eē sōn⁹ egrotātiū salutis indiciū.
si dormit salu⁹ erit. Dixerat autē t
iesus de morte ei⁹. Illi aūt puta v
uerūt qr de dormitiōe somni di
¶ q̄ obscure dixerat: dormit.
ceret. Tūc g̃ iesus dixit eis mani x
feste: Laçar⁹ mortu⁹ ē: et gaudeo y
a ¶ vt me nihil latere ¶ et tñ scio qr mortu⁹ ē
b pp̄ter vos: vt credatis: qm nō erā z
ibi. Sz eam⁹ ad eū. Dixit g̃ thō a
¶ geminus.
mas q̄ dicit didym⁹ ad cōdiscipu b
a ¶ ecce verus amantiū affectus vel cū eo vivere vel cum eo mori.
los: Eam⁹ et nos: vt moriamur cū
c eo. Venit itaq̃ iesus et invenit eū c
q̄ttuor dies iam in monumēto ha
f bentē. Erat autē bethania iuxta d
hierosolymā q̄si stadiis q̄ndecim.

Nico.de lyra

ria irent ad xp̄m personaliter: sicut
F fecit regulus. de quo. s. dictū est. iiii. ca. qr christus erat familiaris laçaro et eius sororib⁹: q̄ ibi frequenter hospitabatur. a ¶ Ut g̃ audivit. Hic ꝯsiter
Divisio describit mors laçari: et diuidit in duas: qr pmo describit hui⁹ mortis expectatio. secūdo expectate denūciatio/ ibi: Deinde post hec. Circa primū sciendū q christus audita infirmitate laçari nō statim ivit ad eū: ne a iudeis ei⁹ miracula ipugnantib⁹ et dicenti demonū ea iponētib⁹ posset dici q illa infirmitas et mors sequēs fuisset tñ fm apparētiā et illusionē factā a xp̄o per artē magicam. et h est qd dr: Ut g̃ au. qr infirmabat tūc q̄dē māsit in eodē loco: trās iordanē. b ¶ Duob⁹ diebus. expectando mortē laçari sic q esset quatriduan⁹ anteq̄ illud veniret ad maiorē miraculi certitudinem. c ¶ Deinde post hec. Hic ꝯsiter ponit mors laçari denūciatio: in q̄ denūciatione salvator sic pcedit: qr pmo ꝓpositū eundi in iudeā pdicit. scdo cām subiūgit/ ibi: Hec ait. tertio ad locū pdictū pvenit/ ibi: Venit itaq̃ iesus. In pma g̃ parte dr sic: Deinde post hec. s. expectationē mortis laçari pdictam: d ¶ Dicit discipulis suis eamus in iudeā iterū. Hoc aūt predixit eis pter cōsuetudinē qr sciebat eos inde terreri: vt min⁹ iacula ferirent que pvidentur. e ¶ Dicūt ei discipuli. timentes in iudeā reverti. f ¶ Rabbi nūc querebāt te iudei lapi. hoc habitū est ca. pce. Et tu iterū vadis illuc. q. d. nō est tibi nec nobis securum. g ¶ Rūdit iesus. eos assecurādo. h ¶ Nōne duodecim hore diei sunt? q. d. si volūtatem habebant dūne me lapidandi: mō tñ nō facient: qr mutato tpe pōt voluntas mutari. Erat eni pverbiū apud iudeos et adhuc est apud nos q lo
Proverbiū vulgare quēdo de mutatione ꝓpositi/ dr: duodecim hore sunt diei: et iō
salvator